

INDC

SACRORUM
CONCILLIORUM

NOVA; ET AMPLISSIMA COLLECTIO,
IN QUÆ PRÆTER EA, QUÆ
PHIL. LABBEUS, ET GABR. COSSARTIUS,

Et novissime NICOLAUS COLETI in lucem edidit,

EA OMNIA INSUPER IN SUIS LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QUÆ
JOANNES DOMINICUS MANSI
ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA
AB EODEM OPTIME MERITO PRÆSULE,
POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE
EM^{MO} CARDINALI DOMINICO PASSIONEO
SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,
ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS CURATA,

Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,

Ad MS. Codices Vaticanos, Lucenses, aliosque recensit. & perfecta.

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ, ET DISSERTATIONES QUAMPLURIMÆ, QUÆ IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR.

TOMUS VICESIMUS SEPTIMUS.

Ab anno MCCCCIX. usque ad annum MCCCCXVIII.

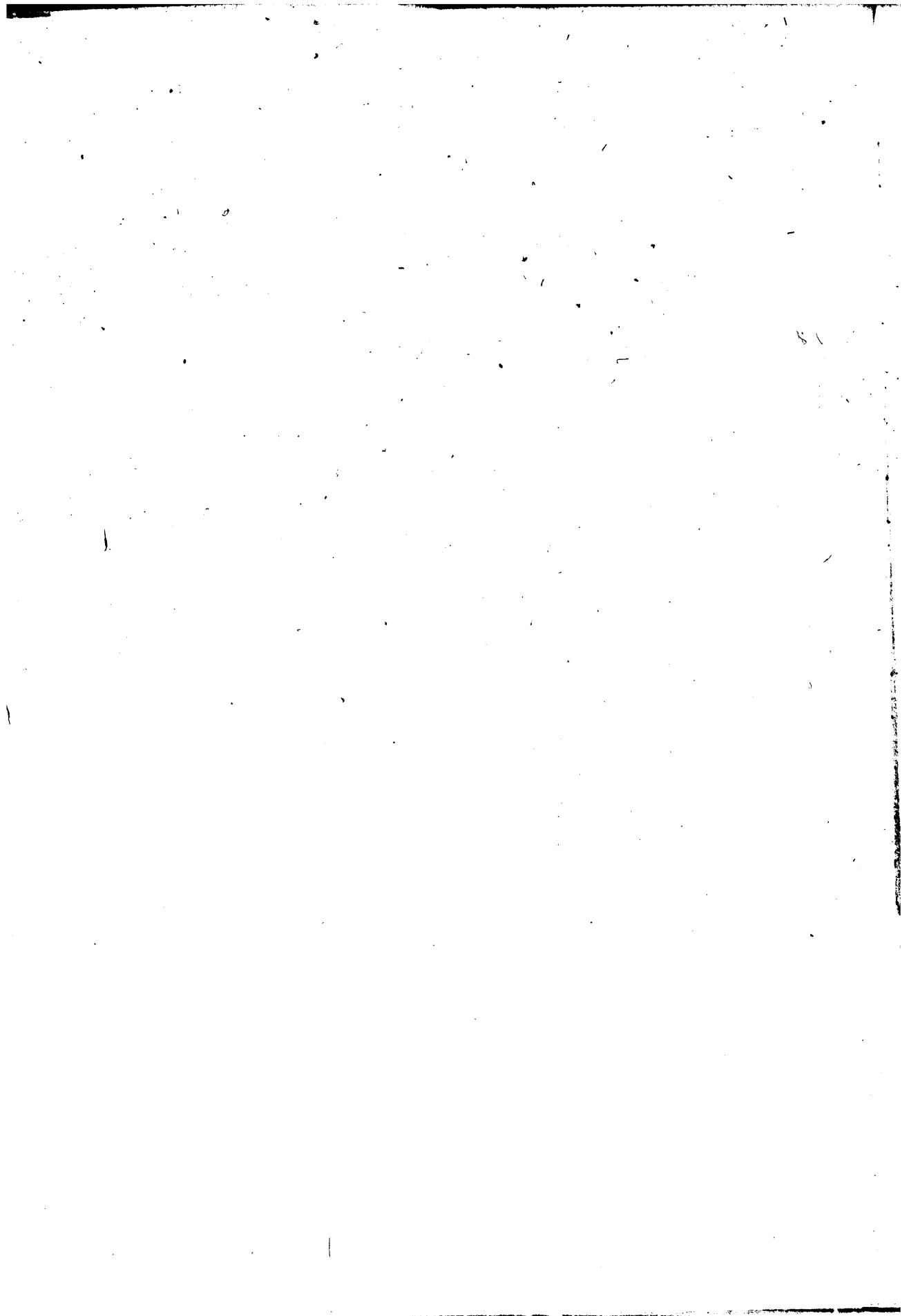

VENETIIS MDCCLXXXIV.

APUD ANTONIUM ZATTA.

SUPERIORUM PERMISSU, AC EXCEL. SENATUS PRIVILEGIO

(Editio iterata ad Editionis principis exemplum ab Huberto Welter, Bibliopola, V'ra dicta Bernard Palissy 4, Parisius MDCCCIII)

SYLLABUS

EORUM, QUÆ TOMO XXVII. CONTINENTUR.

iij

Quæ hoc Indice notata sunt, huic nostræ Editioni noviter accessere.

ANNO
CHRISTI
1409

Concilium Pisanum super electione unici summi Pontificis celebratum.	1
Notitia Concilii ex historia MS. monachi Sandi- nysiani.	ibid.
De electione Alexandri papa V. ex eadem.	9
Additio altera ad Concilium Pisanum, continens acta Concilii a Raynaldo edita.	10
Additio tertia.	29
1. Littera cardinalium qui a Gregorio secesse- runt.	ibid.
2. Provocatio cardinalium a Gregorio ad Conci- lium.	33
3. Responso super provocacione cardinalium.	36
4. Inhibicio facta cardinalibus a Petro de Lu- na.	44
5. Littera utriusque collegii cardinalium ad U- niversitatem Parisiensem.	45
6. Littera neutralitatis per cardinales Gregoria- nos.	46
7. Littera Gregorii, quibus se purgat.	49
8. Littera cardinalium ad Gregorium.	50
9. Littera Pisanorum cardinalium ad presules, qui in Gregorii comitatu erant.	57
10. Cardinalium Pisanorum responso ad oratores Senensium.	62
11. Responso Gregorii ad superius scriptum.	63
12. Gregorii edictum contra cardinales qui a se discesserant.	67
13. Gregorii edictum secundum contra eosdem.	73
14. Gregorii ad Florentinos epistola apologetica.	77
15. Alexandri papa V. confirmatio Concilii Pisa- ni.	83
16. Scripta Caroli de Malatestis.	91
17. Responso cardinalium Gregorii ad quadam ca- pitula per Malatestam petita.	96
18. Dubia mota per cardinales qui fuerunt Pisi.	100
Additio Quarta.	101
1. Convencio inter Cardinales utriusque obedi- entia de Concilio Pisano celebrando.	ibid.
2. Cardinalium Epistola ad Brunsvicensium ac Luneburgensium Duces.	106
3. Littera Regis Anglia ad Papam.	108
4. Littera ejusdem Regis ad Cardinales partis Gregorianæ.	111
5. Littera venceslai Romanorum ac Bobemia re- gis ad Cardinales Pisi congregatos.	112
6. Littera Regis Francia ad Cardinales Pisi congregatos.	ibid.
7. Littera Congregationis ecclesie Gallicana ad eosdem Cardinales.	113
8. Alia Littera ejusdem Regis Francia ad eos- dem cardinales.	ibid.
9. Oratores Concilii Pisani, sive illi, qui sece- runt sermones &c.	114
10. Acta Concilii Pisani ex MS. Vindobonensi.	115
Solemnis oratio Cardinalis Mediolanensis Petri de Candia in prima sessione Concilii Pisani.	118
Ad Pisanum Concilium Universale Colle- ctoris Prefatio.	121
Ad Concilium Pisanum Acta prævia.	129
Copia Appellationis interposita per Cardinales &c.	ibid.

ANNO
CHRISTI
1409

Littera Cardinalium Gregorii ad Petrum de Portugario.	142
Epistola Cardinalium Gregorii XII. ad Ca- rolum Regem Francorum.	144
Ad Carolum Regem Navarra.	147
Ad Regem Castilia & Legionis.	148
Ad Reginam Castilia.	149
Ad Infantem Castilia.	ibid.
Ad Ducem Bituricensium.	150
Ad Principes &c.	ibid.
Ad Universitates Studiorum.	152
Responso data Ambassadoribus Venetorum, & Florentinorum, &c.	153
Salvus Conductus Florentinorum.	160
Littera ad Dom. Benedictum per quatuor car- dinales.	161
Littera Januensem, de neutralitate.	162
Adhæco aliorum Cardinalium ad prædicta	163
Laudus Cardinalis S. Nicolai	165
Cardinalis Officium.	166
Littera utriusque Collegii Cardinalium: &c.	167
Littera ad Regem Hungaria.	168
Ad Imperatorem Romanorum.	170
Epistola Michaelis Stronus Ducis Venet. ad Cardinales.	172
Communitorium pro convocacione Concilii Pi- sani, auctore Gerfone Canc. Paris.	ibid.
Propositio facta ab eodem Gerfone.	174
Epistola Henrici Anglorum Regis ad Kuper- tum Imperatorem.	185
Epistola Cardinalium utriusque Collegii ad Ca- rolum Francorum Regem.	187
Eorundem ad Reginam Francorum.	188
Copia Littera missa DD. Cardinalibus a Rege Aragonum.	189
Epistola venceslai Regis Romanorum ad Car- dinales.	ibid.
Littera Universitatis Parisiensis ad Cardina- les utriusque Collegii.	191
Epistola Caroli Regis Francorum ad Floren- tinos.	ibid.
Epistola Domini Barensis ad DD. Cardina- les.	192
Ducis Austria ad eosdem.	199
Littera missa Benedicte a Florentinis.	200
Forma Salvæ-Conductus a Florentinis trans- missi D. Benedicte.	203
Epistola Caroli Regis Francorum ad Venet- os.	204
Regis Navarra ad Universos.	205
Littera venceslai Regis Roman. & Bobemia ad universos Reges sui fideles.	206
Epistola Cardinalium Benedicte ad eundem Benedictum.	207
Jacobi Ducis Burgundia.	212
Ad magnificos Dominos Senenses.	213
Epistola Caroli Regis Francorum ad Cardina- les utriusque Collegii.	213
Epistola Concilii Pisani ad Buccicaldum.	215
Fragmentum Tractatus de Potestate & pre- Cardinalium ad convocandum Concilium tan- to schismatis.	ibid.

Conclusiones VIII. pro exterminando schisma- te.	218
Alia Conclusiones per studium Bononiense.	219
Difficultates adversus Concilium Pisanum pro- posita, & ante ejus celebrationem solvenda.	223
Anonymi. Epistola ad Cardinales Pisis congre- gatos de mutando Pisanum loco pro Concilio ce- lebrando (Cargo Malatesta facile tribuenda).	226
Responsio Cardinalium ad Rodulfum secreta- rium Malatesta.	232
Acta & Tractata inter Carolum de Malate- stis & Cardinales Pisis existentes pro extirpatione schismatis.	245
Fragmentum Scripti ab Antonio de Butrio ad cardinales Pisanum Concilium habentes, ex MS. Cod. Felini in Bibl. Canon. Majoris Ecclesie Lucensis.	313
Acta Concilii Pisani.	329
Collectoris Prefatio in novum catalogum Patrum Concilii Pisani.	ibid.
Nomina Patrum, qui Pisano Concilio inter- suerunt, ex MS. Cod. Reg. Univers. Taur.	331
Oratio Episcopi Novariensis de Benedicto & Gregorio in Concilio Pisano dicta.	355
Premunitio Collectoris in sequentem Lu- cubrationem.	367
Responsio in eodem sacro Concilio per Petrum de Ancbarano, facta omnia exprobrando, qua dixit Episcopus Veracensis, ex MS. Cod. Lu- cens.	ibid.
Consultatio Theologorum de abrogatione duo- rum Pontificum per Concilium, & tertii electio- ne, ex MS. Cod. Taurinens.	399
Sermo Joannis Gersoni coram Alexandro Papa in Concilio Pisano.	413
Florentinus Convocatus ad subtrahendam, seu subtraham a Gregorio XII. obedientiam appro- bandam & confirmandam.	425
Admonitio previa Collectoris.	ibid.
Convocatus Pralatorum Florentinorum.	ibid.
Epistola Florentinorum ad D. Gregorium Pa- pam XII.	430
Ad Florentinos.	433
Epistola Florentinorum ad Regem Francorum.	434
Capitula D. N. Pape ad Florentinos.	435
Appendix ad Concilium Pisanum.	445
Salvus-Conductus alter Florentinorum, ex autographo Florent.	ibid.
Epistola Alexandri Papa V. ad F. Thomam de Firmo Ord. Pred. G. Magistrum.	ibid.
Ejusdem ad eundem.	448
Prefatio Editoris in sequentem dissertatio- nem.	449
Cataldini de Visso Tractatus ad D. Joannem XXIII. ex MS. Cod. Lucens.	ibid.
Jo. Dominici Manli Monitum in sequen- tes Chartas.	489
Informatione a M. Antonino dell' Ordine de' Minori &c. per parte de' Florentini, &c.	ibid.
A Messer Filippo Corsini Ambasciadore del Comune di Firenze a Cardinali &c.	492
A Messer Lorenzo Ridolfi & Nicholo di Gio- vanni da Uzzano ambasciadore &c.	495
VITA ALEXANDRI PAPAE V.	503
VITA JOANNIS PAPAE XXI. vulgo XXIII. ibid.	ibid.
1410 Salmaticense Concilium.	505
1412 Hispalense.	ibid.

1412 Romanum Concilium.	ibid.
1413 Londinense.	507
1414 Cantuariense Concilium.	511
Parisiense Concilium pro deputandis iis, qui ad Concilium Constantiense mitterentur ex Provincia Rothomagensi.	515
Concilium Constantiense Generale.	519
Historia Concilii.	ibid.
Prefatio Synodi Basileensis, qua jussit haec Acta colligi.	529
Intritus Joannis XXIII. Constantiam.	531
Inchoatio Concilii V. Novemb.	532
Origo Concilii Constantiensis.	ibid.
Schedula presentata in congregatione Doctorum in Theologia.	534
I. SESSIO.	536
Bulla convocationis Concilii ibidem lecta.	537
Schedula Italorum.	541
Schedula a Pralatis quibusdam & doctoribus ex- hibita.	542
Schedula data per dominos, Placentinum aliosque Cardinales, de ordine vivendi Papa.	543
De duobus pontificibus Gregorio XII. & Benedicto XIII. blande invitandis ad spontaneam cessionem, schedula presentata per Cardinalium Cameracen- sem.	544
Confirmata mollis via invitandi duos Pontifices Gregorium & Benedictum ad spontaneam ces- sionem, schedula presentata Papa Joanni XXIII.	545
Conclusiones Cardin. Cameracensis cum quibusdam additionibus.	546
Absentiam duorum Pontificum Gregorii & Benedi- cti non obflare tractatibus Concilii &c. in prin- cipio Concilii proposita Declaratio.	547
Schedula oblata per legatos pro Gregorio XII. Pa- pam abituro.	549
Propositio Nunciatorum Benedicti XIII.	550
Schedula a Duce Bavaria pro Gregorio XIII. pra- sentata.	552
Cardinalis S. Marci cedula.	ibid.
Tres cedulae pro Joanne XXIII.	556
Cardinalis Cameracensis cedulae hic contrariae.	558
Ejusdem cedulae de iis, qui in Concilio in rebus de- siniendis essent admittendi.	560
Cardinalis S. Marci cedula ad idem.	561
1415 Schedula de cessione oblata Joanni Papa.	564
Schedula Joannis Papa.	ibid.
Alia schedula ejusdem Joannis.	565
Advocamenta oblata in Natione Germanica.	566
II. SESSIO.	567
Cessionem offert Pontifex.	ibid.
Cedula, quam Joannes Papa XXIII. promissis & juravit.	568
Bulla ejusdem super eadem re.	ibid.
Capitula concordata inter Sigismundum Imper. & Ferdinandum regem Arragoniae.	570
Paella Regis Arragonum, missa ad Imp.	572
Petita per Concilium a Joanne Papa.	573
Responsiones Papa ad praemissa petita.	ibid.
Advocamenta super cedula Joannis Papa.	576
Bulla Papa Joannis existentis in Scasusa ad Car- dinales.	ibid.
Recessus Joannis Papa a Concilio.	577
Cedula Joannis Papa propria manu.	ibid.
Epistola ejusdem ad Sigismundum Imp.	ibid.
Joannes Papa curiales omnes suos ad se evocat.	578
Littera Joannis Papa ad regem Francia.	ibid.
III. SESSIO.	579
Protestatio duorum Cardinalium.	581
Capi-	

<i>Capitula per Cardinalem Pisianum portata de Schaphusen a Joanne Papa.</i>	582
IV. SESSIO.	584
<i>Constitutiones ibi pronunciate.</i>	585
<i>Additiones ex Surio, aliisque.</i>	586
<i>Provisiones utiles pro acceleranda unione.</i>	588
V. SESSIO.	590
<i>Constitutiones synodales facta a Patribus, qui sub obedientia erant Joanni XXIII.</i>	ibid.
<i>Additiones ex Mss. Surii, aliisque.</i>	592
<i>Tenor vovimentorum in materia fidei.</i>	594
<i>Bulla reperta, & missa Cardinalibus a Papa Joanne.</i>	597
<i>Cedula pro commissio facta quatuor Deputatis, hoc est, uni de qualibet Natione.</i>	ibid.
<i>Adversamenta.</i>	598
<i>Tenor Missivarum.</i>	599
<i>Epistola Concilii ad regem Poloniae.</i>	603
VI. SESSIO.	606
<i>De procuratorio dando per Joannem Papam super applicatione sua: de eo vel requirendo, vel citando.</i>	607
<i>Dati commissarii contra Joannem Hus, & decreta citatio contra Hieronymum de Praga.</i>	611
<i>Contra Janose libellantes.</i>	ibid.
<i>Additiones ex Mss. Surii, aliisque.</i>	612
<i>Littera Universitatis Parisiensis suis ambaxiatoribus directa, & Joanni Papa.</i>	614
<i>Ejusdem ad archiepiscopos, episcopos, & doctores Italicae nationis.</i>	ibid.
<i>Ejusdem ad Sigismundum Casarem.</i>	ibid.
<i>Epistola legatorum Universitatis Parisiensis Constantia existentium, ad Carolum VI. regem Francorum.</i>	616
<i>Data instructiones legatis, qui debebant ire ad Papam, & salvi conductus pro eo.</i>	618
<i>Additio ex Mss. Victorino.</i>	ibid.
VII. SESSIO.	623
<i>Citatio contra Joannem XXIII.</i>	625
<i>Executio citationis contra Hieronymum Pragensem.</i>	628
<i>Additio de Cardinalium contemptu in Concilio.</i>	629
VIII. SESSIO.	ibid.
<i>Citatio Joannis Wiclef.</i>	630
<i>Ejusdem condemnatio.</i>	632
<i>Additiones ex Mss. Surii, aliisque.</i>	635
<i>Littera submissionis Frederici Austria Ducis.</i>	638
<i>Additio ex Mss. Victorino.</i>	639
IX. SESSIO.	640
<i>De citatione contra Joannem XXIII.</i>	ibid.
<i>Universitatis Parisiensis epistola ad Concilium.</i>	646
<i>Ejusdem ad Casarem Sigismundum.</i>	647
<i>Caroli de Malactis epistola ad Nationes Concilii.</i>	648
X. SESSIO.	649
<i>Sententia suspensionis Papa.</i>	652
<i>Littera oblata per Bohemos.</i>	656
<i>Decreta in congregatione Nationis Germanicae.</i>	659
<i>Citationes contra Joannem Papam.</i>	660
<i>Articuli dati contra Joannem Papam.</i>	662
<i>Bulla Joannis Papa XXIII. concessa aliquibus de ordine Sancti Joannis Hierosolymitani.</i>	674 & seq.
<i>Responsum Joannis XXIII. ad sententiam Concilii.</i>	681
XI. SESSIO.	682
<i>Articuli plures adversus Balibassorem de Cossa, & Joannem XXIII.</i>	684
<i>Littera missiva Joannis XXIII. ad regem Romanorum.</i>	699
<i>Instrumentum ratificationis articulorum factum per Joannem XXIII. Papam.</i>	701

<i>Decretum Deputationis Notariorum.</i>	703
<i>Commissarii ad Joannem Papam missi, qui adquirent terminum ad audiendam sententiam privationis.</i>	704
<i>Protestatio Cardinalium, ire se voluisse ad Regem Arragonum, & ad Petrum de Luna.</i>	705
<i>Petitio definitiva sententia a Papa Joanne XXIII.</i>	706
<i>Additio ex Manuscriptis Germanicis.</i>	707
<i>Instrumentum, quo Joanni Papa intimatus est terminus ad audiendam sententiam definitivam privationis.</i>	709
<i>Additio ex Manuscripto Victorino.</i>	710
XII. SESSIO.	713
<i>Sententia definitiva in Papam.</i>	715
<i>Ratificatio sententia per eundem.</i>	717
<i>Causa in terminis, ex quibus causis & somitiibus Dominus Papa Joannes XXIII. motus fuit ad recedendum de civitate Constantiensis.</i>	719
<i>Tenor Litterarum Frederici Ducis Austriae.</i>	725
XIII. SESSIO.	726
<i>Adversus laicos communicantes sub utraque specie.</i>	728
<i>Additio ex Manuscripto Victorino.</i>	729
XIV. SESSIO.	730
<i>Gregorius XII. renunciat Papatus.</i>	733
<i>Ejusdem tres Bullae.</i>	ibidem & seq.
<i>Toluntur processus in duabus obedientiis orti occasione schismatis.</i>	736
<i>Quod vacante sede non procedatur ad electionem Romani Pontificis.</i>	739
<i>Decretum, quod electio eius fiat modo, & forma, per Concilium ordinandis &c.</i>	740
<i>Littera Sigismundi regis Romanorum.</i>	ibid.
<i>Concilium omnia Gregorii XII. in sua obedientia rationabiliter gesta approbat & ratificat.</i>	741
<i>Sigismundi Imp. littera.</i>	743
<i>Decretum, ut requiratur Petrus de Luna ad cedendum.</i>	745
XV. SESSIO.	747
<i>Articuli dogmatizati per Joannem Wiclef, & Joannem Hus.</i>	748
<i>Sententia contra Joannem Hus.</i>	752
<i>Condemnatio illius propositionis, quilibet tyrannus &c.</i>	765
<i>Constitutio contra invasores accedentium & recedentium a Concilio.</i>	766
XVI. SESSIO.	769
<i>Deputatio in Arragoniam ad requirendum Petrum de Luna.</i>	ibid.
<i>De recedentibus a Concilio clandestino.</i>	771
<i>Bulla contra spoliantes ad Concilium venientes.</i>	772
XVII. SESSIO.	774
<i>Discedit Rex Romanorum cum aliis ad Petrum de Luna.</i>	775
<i>Bulla Concilii, quo Angelus Carrarius olim Gregorius XII. Cardinalis, Legatus perpetuus in Marchia Anconitana constituitur.</i>	777
<i>Epistola Concilii ad Bohemos.</i>	781
XVIII. SESSIO.	782
<i>Datur potestas iudicibus definiendi &c.</i>	784
<i>Epistola Concilii ad Sigismundum Casarem, ut rebus Hussitarum.</i>	786
<i>Bohemorum ac Moravorum littera ad Concilium.</i>	788
<i>De salvo conductu Joannis Hus.</i>	791
XIX. SESSIO.	ibid.
<i>Abjuratio Hieronymi de Praga.</i>	793
<i>Articuli Joannis Wiclef, & Joannis Hus, quos Hieronymus de Praga anathematizavit.</i>	794

Schedula super regula sancti Francisci.	796
Quid non obstantibus salvoconductibus Regum possit in hereticos inquiri, &c.	799
XX. SESSIO.	801
Super monitorio contra Ducem Austria per Episco- pum Tridentinum.	802
Monitorium pro Episcopo Tridentino contra Frida- ricum Ducem Austria invasorem bonorum Ec- clesie.	804
Littera missiva olim Gregorii XII. ad Concilium.	807
Propositio in Natione Germanica super detentione D. Electi Argentinensis.	808
Congregatio Nationum die 19. Dec. 1415.	809
Congregatio Nationum die 9. Jan. 1416.	810
Congregatio Nationum die 19. Jan. 1416.	811
Lecta capitula Narbone facta inter Regem Roma- norum & Ambaxiatores Concilii ex una parte, & regem Arragonum atque Legatos Petri de Luna ex altera.	812
Nomina eorum qui iuraverunt approbationem Ca- pitulorum.	817
Epistola Francisci Narbonensis Episcopi ad quinque Cardinales de unione inita cum obedientia Bene- dicti XII.	824
Copia subtractionis per regem Ferdinandum facta Petro de Luna.	ibid.
Copia littera clause ex parte dicti Dom. Regis directa P. Imperatori.	829
Congregatio, in qua DD. Cardinales & archiepi- scopi iuraverunt capitula.	ibid.
Congregatio de officiis Curia quondam Gregorii XII. & de Hussitis citandis.	833
Monitorium contra Argentinenses.	835
Congregatio generalis.	837
Decretum super admissione officialium olim Grego- rii.	838
Congregatio generalis, in qua auditus legatus Fer- dinandi regis Arrago ia.	839
Articuli dati in causa fidei contra Hieronymum de Praga.	842
Citatio contra Hieronymum decreta.	861
Instigatio adversus eundem schedula	863
In Causa Argentinens.	864
Appellatio pro parte Argentinensium coram Conci- lio interposita.	ibid.
Bulla Canonizationis trium Sanctorum in Suetia.	871
Sessio publica sine solemnitatibus.	873
Congregatio Nationis Germanica in causa Argenti- nens.	875
Congregatio generalis in causa Argentinens & Joan- nis Parvi.	876
Congregatio Deputatorum IV. Nationum de Ducis Austria Ernesti studio in Concilium.	877
Generalis congregatio.	ibid.
Libellus novem Assertionum Joannis Parvi.	879
Deputantur Commissarii in causa Argentinens.	880
Congregatio generalis.	881
Congregationes in causa Argentinens. 883 & seqq.	
Congregatio generalis, ubi referuntur responsiones Hieronymi Pragensis ad objecta.	887
Congregatio generalis de causa ejusdem.	889
XXI. SESSIO.	893
Sententia definitiva contra Hieronymum de Praga.	894
Bulla convocationis Pralatorum.	897
Congregatio in modum Sessionis.	899
Declaratio parvarum Argentinensium.	901
Congregationes generales tres.	902 & seqq.
Alphonse regis Arragonum Epistola ad Concilium.	909

Procuratorium ejusdem & responsum Concilii.	911
Congregatio generalis in causa fidei.	913
Petitio in causa Tridentina &c.	915
Commissio in causa fidei.	916
Citatio contra fautores Hussitarum.	919
Executiones in partibus facta.	922
Congregatio generalis.	925
Procuratorium regis Arragonum.	927
Congregatio generalis.	930
Polonia regis Epistola.	931
Magistri generalis Ordinis Theutonicorum epistola ad Concilium.	933
Cracoviensis Universitatis Epistola ad Concilium.	934
Procuratorium regis & regina Neapolis.	936
Congregatio generalis.	938
Subtractio regis Arragonum obedientia facta Petro de Luna.	939
Subtractio obedientia regis Navarra Petro de Lu- na.	940
Subtractio Comitit Fuxi.	942
Decretum suspensionis sententiarum & processuum in diversis obedientiis.	943
Quid fuerit realis obedientia Gregorii XII. Papa. ibid.	948
XXII. SESSIO.	948
Sedendi ordo decretus inter regis Castella & regis Arragonum legatos.	ibid.
De unione Ambaxiatorum Arragonum.	ibid.
Decretum locationis Ambaxiatorum.	949
Littera convocatoria Arragonum.	950
Concessio vocum ambaxiatorum.	951
Schedula acceptationis per Ambaxiatores.	953
Sessio de unione Ambaxiatorum Arragonum.	954
Protestatio Portugallensium.	ibid.
Protestatio Ambaxiatorum regis Jacobi & Joanne regina.	957
Protestatio pro rege Francorum.	958
XXIII. SESSIO.	963
Commissio ad inferendum contra Petrum de Luna. ibid.	967
Processus in causa heresis contra eundem.	972
XXIV. SESSIO.	972
Citatio contra Petrum de Luna.	ibid.
XXV. SESSIO.	979
Decretum concessionis Olomucensis Ecclesie in com- mendam.	ibid.
Procuratio Comitit Fuxi.	980
Procuratio trium statuum dominiorum Comitit Fu- xi.	983
Deputantur Commissarii in causa Tridentina pro natione Hispanica.	987
Cedula approbationis super vicinalibus & pensio- bus domorum cum circibus Constantiensibus.	988
XXVI. SESSIO.	992
Decretum de non derogando juri alicujus nationis de prioritare votorum.	ibid.
Pro unione Ambaxiatorum regis Navarra.	993
Procuratorium regis Navarra.	995
Procuratorium status Cleri regni Navarra.	997
Procuratorium decani beata Maria de Tutela.	999
Procuratio Abbatis de Oliva, aliorumque e regio- ne Navarra.	1001 & seqq.
XXVII. SESSIO.	1012
Relatio de causa Tridentina Ecclesia super execu- tione monitorii.	ibid.
In Causa Tridentina.	1013
XXVIII. SESSIO.	1016
De eadem causa Tridentina.	1017
Protestatio ambaxiatorum regis Francia pro iusti- tia ejusdem regis elucidanda.	1022
XXIX	

ANNO CHRISTI 1417

XXIX. SESSIO. 1031
Deputatio procuratorum & notariorum in causa Petri de Luna. ibid.
Ordinatio super contumacia Petri de Luna. 1032
Instrumentum executionis lectum & productum. 1033
XXX. SESSIO. 1035
Approbatio subtractionis obedientie facta Petro de Luna per regem Aragonum. 1036
Instrumentum responsionis per Petrum de Luna facta. 1038
Practica per Petrum de Luna data ad sedandum schisma. 1045
Instrumentum executionis in personam facta. 1049
XXXI. SESSIO. 1053
Monitorium contra Comitem Virtutum. ibid.
Decretum super reintegratione Ecclesie Bajonensis. 1055
Anglicanorum protestationes. 1058
XXXII. SESSIO. 1070
Petrus de Luna declaratur contumax: decretum, ut contra eum usque ad definitivam sententiam procedatur. ibid.
Congregatio generalis, in qua dabatur audientia ambaxiatoribus regis Castellae. 1075
Citatio in valois ad reproducendum articulos. 1079
Articuli contra Petrum de Luna. ibid.
Bulla Petri de Luna, qua excommunicat eos, qui ab ipso se subtraherent. 1086
Instrumentum contractus in conclavi factum, an. 1406. 1110
XXXIII. SESSIO. 1116
Processus contra Petrum de Luna. 1117
Decretum lectum per Episcopum Dolensem. 1120
XXXIV. SESSIO. 1126
Processus idem. ibid.
XXXV. SESSIO. 1127
Unio Ambaxiatorum regis Castellae. 1132
Procuratorium Regis Castellae. 1133
XXXVI. SESSIO. 1135
Citatio Petri de Luna ad audiendam sententiam depositionis. ibid.
XXXVII. SESSIO. 1140
Sententia contra Benedictum XIII. sive Petrum de Luna. 1141
Tenor dictae sententiae sub bulla Concilii. 1144
XXXVIII. SESSIO. 1146
Decretum irritans penas latas a Petro de Luna in Henricum infantem Aragoniae. ibid.
Decretum revocationis vocum Ambaxiatoribus regis Aragonum concessorum. 1147
Adjunguntur Commissarii in causa Argentinenfis. 1148
Protestatio Cardinalium contra Reformationem electionis Pontificis promittendam. 1150

ANNO CHRISTI 1417

Protestatio ex parte trium Nationum, ac etiam Collegii Cardinalium. ibid.
Quanam hanc protestationem consecuta sint. 1153
Protestatio Nationis Germanicae. 1154
Congregatio, in qua dantur Commissarii super Concordia nationis Hispanica facienda. 1158
XXXIX. SESSIO. 1159
Decretum de Conciliis generalibus celebrandis. ibid.
Provisio adversus futura schismata. ibid.
Forma professionis fidei facienda a Papa. 1161
XL. SESSIO. 1163
Reformationes faciendae a Papa cum Concilio, ansequam dissolvatur. 1164
De modo eligendi Papam. 1165
XLI. SESSIO. 1167
Constitutio Clementis VI. super vicualibus Cardinalium in Conclavi existentium. ibid.
Decreta varia circa electionem Romani Pontificis. 1169
Electio Martini Papae V. 1171
XLII. SESSIO. 1172
Bulla liberationis facta Imperatori de custodia Joannis olim Papae XXIII. ibid.
XLIII. SESSIO. 1174
Bulla Martini V. de exemptionibus, unionibus &c. ibid. & seqq.
Decreta varia Martini V. in Concilio facta. 1177 & seqq.
Copia certarum Constitutionum, in Concilio Constantiensi factarum, quae fuerunt presentatae in Curia Parliamenti regis Parisiensis, sed non acceptatae per eandem Curiam. 1184
Martini P. V. & nationis Germanicae concordata. 1189
Martini P. V. & nationis Anglicanae concordata. 1193
XLIV. SESSIO. 1195
Decretum de loco futuri Concilii. ibid.
Articuli XXIV. ad reducendos ab haeresi Hussitica Bohemos, a Concilio prescripti. 1196
XLV. SESSIO. 1198
De dissolutione Concilii. ibid.
Protestatio Ambaxiatorum regis Poloniae. 1202

Haec sunt Sessiones.
Martini V. Bulla de erroribus Joannis Wicliff, & Joannis Hus. 1204
Ejusdem bullae confirmatoria Actorum contra haereses. 1214
Confirmatio Constitutionum Frederici II. & Carolinae cum multis adjunctionibus. 1219
Modus observandus in publica sessione Conciliorum generalium. 1229
Decretum Concilii Basiliensis approbans Concilium Constantiense. 1231
Nota Severini Bini. 1233

1418

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. D. *Filippo Rosa Lanzi* Inquisitor Generale del Santo Offizio di *Venezia* nel libro intitolato: *Sacrorum Conciliorum &c. Auctore P. Philippo Labbeo Soc. Jesu, curante Nicolao Coleti, & Joanne Dominico Mansi &c.* Non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza ad *Antonio Zatta* Stampator di *Venezia* che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di *Venezia*, e di *Padova*.

Data li 20. Dicembre 1767.

(Sebastian Zustinian Riform.

(Alvise Valareffo Riform.

(Francesco Morosini 2.° Cav. Proc. Riform.

Registrato in Libro a Carte 335. al Num. 2304.

Davidde Marchesini Segr.

ANNO
CHRISTI
1409.

CONCILIUM PISANUM

ANNO
CHRISTI
1409.

SUPER ELECTIONE UNICI SUMMI PONTIFICIS CELEBRATUM.

Ex Historia MS. Caroli VI. regis Francorum a monacho Sandionysiano.

Ionge lateque per orbem qui Spiritus sancti gratia inspirati tamdiu sub nefandissimo schismate fidelium universalem matrem ecclesiam doluerant ancillari, amborum contendendum de papatu, & summo ejus culmine ambitionem improbam execrabili- ter damnantes, conventionem utriusque collegii cardinalium, ut viam facilem veniendi ad pacem & concordiam, commendabant. Ubique obtemperando eorum monitis, de Francia, Anglia, Boemia, cæterisque Christianitatis regnis & dominiis, metropolitani, episcopi & abbates, ex collegiis cathedralium ecclesiarum universitatibusque regnorum jam solemnes nuntii mittebantur, & iter arripuerant gaudentes ut in concilio Pisano interessent pro diuturno schismate sopiendo. Nec quemquam ex ipsis scio, qui non feliciter viam finem attigerit præoptatum: nisi dominum Guidonem de Rays Remensem archiepiscopum, qui quamvis in colloquiis publicis hucusque & coram principibus, Petrum de Luna tenuerit summis laudibus efferendum: quia tamen ad id beneficium aptari se cum cardinali de Baro obedienter procedebat, occasum suum non immerito desendum, hic inferere dignum duco.

Cum enim ambo ad villam quamdam duabus dietis a Janua distantem gratia hospitii diver- tentes, & orta verbali controversia, occasione eorum memorati cardinalis, marescallus ejus, alium qui hoc officium publice exercebat, oc-
Concil. General. Tom. XXVII.

cidisset: mox populares commoti & eidem sub- bito vicem pro vice reddentes, & ad hospi- tium cardinalis accedentes, quinque ex suis, quos habuerunt obviam, ferali rabie pereme- runt. Ulterius ad facinora volentes procedere, cum præfatus archiepiscopus ad fenestras do- mus se ostendens, eos verbis lenibus tentaret compescere, istu jaculi trans præcordia confol- sus interiit, nec ultra vocem emisit. Nec sce- leribus contenti, jam tentabant ut igne suffoca- torio cæteri spiritum exhalarent: cum nuntius inopinatus supervenit, qui tantam vesaniam au- thoritate gubernatoris Januæ repressit. Qui, quia villa subdita sibi erat, ad perpetuam me- moriam facinus inultum non reliquit: sed per- actis archiepiscopi exequiis, quantis studiis fu- nus ullum celebrari poterat, quotquot ad de- testabilem commotionem convenerant, condi- tioni, ætati, aut sexui non parcendo, variis exterminari suppliciis, & domum in qua lo- catus fuerat solo æquari præcepit.

Ad promotionem autem causæ ecclesie san- ctæ Dei rediens: quia domini cardinales vicissi- mum quintum diem Martii assignaverant pro pri- ma sessione, in pulchra & spatiosa navi ecclesie cathedralis urbis Pisane celebranda, in qua & sedes prælatorum ibidem assistentium aptari ce- cerant: secundum exigentiam ordinum & di- gnitatum ibi convenientes nominandi, sic fue- runt collocati. Primam namque sedem altitu- dinis altaris constituti in introitu chori a dex- tra, ab eoque pedibus xii. distantem, domini cardinales, Prænestiensis, Albanus, Ostiensis, Podientis, de Turejo, de Saluciis, ac de san- cto Anselmo, qui obediunt domino Benedicto;

a Forti.
necatus. H.

A Nea-

ANNO
CHRISTI
1409.

GREGORIUS
P. XII.

CONCILIUM

ROBERTUS
IMPERAT.

ANNO
CHRISTI
1409.

3
Neapolitanus etiam, Aquilejensis de Columna, de Ufinis, de Brancacio, de Ravenna, de Laude, & de S. Angelo, qui Gregorio adhererant, occupaverunt, ut decebat, & in facie altaris ante dicti, cujus latera paulo longius sacri palatii protonotarii ambiebant. De ambassiatoribus regis Francie, episcopus Meldensis solus interfuit; pro rege Sicilie Ludovico, episcopus de Gap, duo milites, quidam doctor in legibus, cum uno secretario; necnon pro rege Anglie, cum quodam milite unus doctor cum clerico qui de Alemannorum deliberatione facta apud Francquefort veniebant, solum presentes fuerunt. Et his qui prelati erant episcopis & abbatibus, ab utroque latere dictae navis usque ad valvas ecclesie sedes preparatae erant: sediumque scabellum nuncios capitulorum & conventuum tenuerunt. In residuo capacitatis dictae navis, longe humilioribus scamnis, ambassiatores regum non prelati ceterorum dominorum & comitatum cum doctoribus, ceterisque nunciis capitulorum & conventuum, confederunt. Et his debite locatis, dominus cardinalis Prænesticus Missam de Spiritu sancto celebravit solemnem. Qua finita, & quodam doctore collatione facta, in qua disertissime sine causam tangens congregationis concilii, cum assistentes orare monuisset devote pro unione ecclesie, nil amplius actum est ipsa die.

Die Martii, Martii scilicet xxvi. huius sacri concilii fuit secunda sessio vel convocatio celebrata, & inter Missae solennia, quae peregit quidam alterius partis cardinalis Mediolanensis, omnes monitione solemniter hortatus est, ut Dominum devotissime orarent, quatenus causa ecclesie inchoata bono fine clauderetur. Et inde singuli prelati se cappis ecclesiasticis induentes, albasque mitras sumentes, cum unus ex assistentibus cappellanus alta voce intonasset, tunc omnes flexis genibus spatio dicendi psalmum, *Miserere mei Deus*, proni in terram se dederunt. Pausam istam quidam cardinalis una collecta finivit: & cum similem dixisset post antiphonam a cappellanis cantantem, unus eorum continuavit litaniam alta voce, cui prelati responderunt. Et cum post orationem idem hymnum, *Veni Creator Spiritus*, inchoasset: hymno dicto, *Erigite*, alta voce intonavit. Et sic omnes surrexerunt: & erectis, a quodam cardinali dalmatica insignito evangelium unum devotissime audierunt.

His peractis, publice indictum fuit auctoritate concilii, ut omnes, prelati, nunciis & doctoribus exceptis, ab ecclesia recederent. Inde unus advocatus, notarii, procuratores, & promotores plures statuti sunt ad accusandum ambos contententes de papatu. Quidam iterum eliguntur, qui nomina accedentium ad id sacrum concilium in scriptis redigerunt, & quandiu in prelaturis vixissent, ut sic secundum suum ordinem in sedibus locarentur. Super officiis illis debite exequendis, juramentis prestitis advocatus cathedram eminentem ad denunciandum statuta in concilio ascendens, intelligibilique vocis oraculo pertinaciam amborum contententium recitans, quorum unum pro Benedicto *beneficium*, alterum pro Gregorio, *errorium* pluries nominavit, prolixiori sermone proposuit quandiu in hoc deservendo schismate ecclesiam Dei tenerant, & ut pro pace obtinenda fuerunt sufficienter ad sacrum concilium evocati, concludens, ut evocati publice si designarentur comparete, reputarentur

contumaces. Cum autem dixisset de illis de Fleisc, Auxitanensi, de Chalento, qui sub uno, atque de illo de Thode, qui sub altero contententium se cardinales dicebant, unus ex promotoribus mox surrexit instanter postulans, ut quod advocatus requisierat concilium approbare, & super petitione a protonotariis clericis camerae, ac ceteris notariis presentibus fieri sibi postulavit publica instrumenta; servando iudicarium ordinem conciliorum, petitis assentiendo: inde duo cardinales cum uno archiepiscopo, & uno episcopo, advocato quoque & notariis praedictis miserunt ad valvas ecclesie; quas protinus aperientes, cum praenominatos alta voce evocassent, a popularibus ibi stantibus quarentes, si scirent aliquem ex eorum familiaribus in urbe locatum: ad sedes suas redeuntes ab ore unius retulerunt neminem eorum reperisse, sicque accusatores petierunt, ut reputarentur contumaces, & super hoc sibi fieri instrumenta: tunc cardinales Prænesticus Pictavensis alias nominatus, cujus antiquior, & qui ante schisma ad cardinalatum assumptus fuerat, ceteris quaesivit, quid agendum. Qui omnes negotium dignum duxerunt differri usque ad diem sequentem: quod cum ceteri assistentes approbassent iterando, placet, placet, sic illa sessio soluta est.

Die igitur sequenti tertia evocatio concilii celebratur cum solennitatibus prius tactis: fueruntque dicti contententes, nominati qui prius sibi adherentes evocati: qui cum non comparuissent, nec aliquis vir pro ipsis, promotoresque instarent ut reputarentur contumaces; de benignitate tamen omnium assistentium, quae petebant, usque ad diem sabbati sequentem, quae fuit Martii dies ultima, dignum duxerunt differre: & sic concilium illud solutum est.

Die dicta quarta sessione celebrata cum solennitatibus solitis, cum praenominati contententes minime comparuissent, ad advocati & promotorum requestam reputati sunt contumaces: & in scripto quod tunc legit cardinalis Prænesticus, dixit, quod de eis adherentibus expectaretur usque ad aliam sessionem assignatam ad diem Lunae, post octavas Resurrectionis Dominicae, quia illa hebdomada non debebant jurisdictiones exercere; sicque omnibus concedentibus quod ecclesia Pilana apta erat ad concilium celebrandum, ita discessum est.

Quae in modo facta ac deliberata fuerunt a die Aprilis xv. usque xxii. mensis Maii.

Uterius procedendo in facto unionis, xv. Aprilis iterum celebratum est sacrum concilium cum observantiis prius tactis in sessione secunda: ibique domini cardinales Mediolani, & de Baro, qui Alemannorum deliberationi interfuerant apud Francquefort, venerunt: praesentes quoque fuerunt octoginta & decem archiepiscopi & episcopi, nonnulli quoque abbates, doctores, clerici, notarii, qui non interfuerant in congregationibus antedictis. Et tunc quatuor praenominati cardinales, quicum duobus contententibus se tenebant, evocati iterum minime comparuerunt, sicque de benignitate assistentium fuit continuata dieta usque ad aliam sessionem; nuncios regum Francie, Anglie, Hungariae, Bohemiae, ac militum domi-

* Carr. nominetique perus, sibi adherentes.

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

dominorum Alemanni, qui (ut fama refe-

rebat) veniebant, expectando.
Die dicta quidam archiepiscopus, duo epis-

copi, & totidem clerici, qui se nuncios dice-
bant ducis Ruperti, de Bavaria, quem regem
Romanorum nominabant, in concilium sunt
inducti: qui tamen cum aliis non sederunt,
nec, sicut ipsi, decorati fuerunt indumentis
ecclesiasticis, sed mox proponi fecerunt per
episcopum dictum de Berde, & in sua propo-
sitione ambiguitatibus plena solum fecit xxi.
quaestiones, inter quas principales fuerunt:
si cardinales sui collegii poterant se subtrahe-
re ab obedientia sui papae? si poterant evoca-
re dictum papam? si poterant evocare concilium generale? si duo collegia poterant se
mutuo habitare ad tenendum concilium? con-
cludendo quod dictum concilium debebat mu-
tari & differri, attento quod ille, quem papam
nominabant suum, promptus erat comparere:
dum tamen esset in alio loco, & promittebat
compleri quae juraverat, si alter etiam adim-
pleret, dureque redarguendo suos cardinales
dixit, quod iniuste & irrationabiliter fecerant
subtractionem praedictam. Cum verbis suam
fecisset, & se paululum nuncios retraxissent,
unanimes assensu assistentium conclusum est, ut
revocati, eidem praeciperetur auctoritate con-
cilii, ut scriptis, quae proposuerant, traderent,
& qualem a domino suo habebant auctorita-
tem: quod tandem non sine difficultate magna
peregerunt.

Iterum, dum haec agebantur, qui extra val-
vas ecclesiae custodiebant equos suos, magnam
contentionem commoverunt, & ad invicem ri-
xati sunt: praefati enim domini recedentes,
in scandalum omnium aspicientium mutuo al-
tercabantur; indeque clare patuit, quod non
venerant nisi ad impediendum factum ecclesiae.

Noodum exacta hebdomada ad villam Pifa-
nam venit quidam Ivo nominatus Karlar, ma-
lum caput, dominus civitatis Darmin, in qua
tunc Gregorius vel Errorius morabatur, qui ut
erat litteratus, & facundus, & summe in rhe-
torica expertus, instantissime dominis cardina-
libus requisivit, ut concilium differretur, & lo-
cus mutaretur: sed ad eum audiendum con-
stituti valde solemnes clerici, domini cardina-
les Albanensis & de Thurejo de parte no-
stra, de parte vero altera, Aquilejæ & Me-
diolani; qui multis rationibus ostenderunt,
hoc non posse fieri; & sic inefficax, unde ve-
nerat, rediit.

Dominica Aprilis mensis die xxi. in praesentia omnium de concilio existentium, in ecclesia S. Martini archiepiscopus Tolofanus Mis-
sam celebravit: & inter solemnia Missae qui-
dam frater Minor episcopus Dignensis in Pro-
vincia sermonem faciens, & pro themate capi-
ens; mercenarius fugit, ostendit luculentissi-
me quo modo duo contententes non erant ve-
ri pastores, sed mercenarii, ideo expellendi,
attentis viis, quas tenuerant: propositiones co-
rum etiam evidentissime improbavit, nec tenendas ostendit quas proposuerant ambassiato-
res ducis Ruperti de Bavaria: qui tamen nun-
cia eadem die subito sine responsione (nesci-
tur quo ducti spiritu) recesserunt, quamvis
assignata eis esset ad comparandum dies se-
quens.

Aprilis xxiv. die, in majori ecclesia con-
gregatio sacri concilii facta fuit, missaque cum
observantiis praefatis celebrata. Quia domini
Concil. General. Tom. XXVII.

cardinales totum processum divisionis ecclesiae
a principio & huc usque, & quicquid summi
pontificis, & ipsi interim egerant, in scriptis
redigi fecerant: de consensu omnium assisten-
tium advocatus sacri concilii cathedram ascen-
dens, spatio trium horarum processum illum
alte, & intelligibiliter legit: indeque fuerunt
lectae requestae promotorum, continentes con-
tra ambos contententes: Primo, quod concilium
acceptabat aggregationem, & unionem
mutuam duorum collegiorum, & totum quod
ex ea poterat dependere: approbat etiam
evocationem concilii generalis per eos factam:
citationem & evocationem contra duos con-
tendentes roborando; firmas etiam decernebat:
iterum, & quod locus Pisanus habitus erat ad
celebrandum concilium ulterius: attento quod
ambo contententes fuerant debite evocati, &
contumaces reputati. Ultra, & quod conten-
dentes privarentur a dignitate papatus, eorum
quoque fautores omnibus beneficiis, dignitati-
bus, officiis privarentur: & si contra privatio-
nem istam aliquid attentarent, puniri possent
per iudices saeculares. Iterum, quod omnes
reges & principes, & generaliter omnes cu-
juscumque status essent, penitus abolveren-
tur a iuramentis praestitis duobus contendenti-
bus.

Ordinatum & tunc fuit in eodem concilio,
ut viri litterati, honestae conversationis, & bo-
nae conscientiae, eligerentur ad recipiendum
reformationem testisque producendos per pro-
motores praefatos contra duos contententes, &
specialiter super continuatione schismatis perti-
naci, & super conclusionibus mutuo inter
se factis: & ad nominandum praedictos viros,
ut procederetur ulterius in facto dicti concilii,
fuit continuata dieta ad diem Martis propin-
quam, ultimam mensis Aprilis.

Ipsa die dominus patriarcha Alexandri-
nus, magister Simon Camant universitatis Pa-
risiensis, nuntii ducum Brabantiae, Hollandiae,
ac patriae Leodicensis, villam Pisanam ingre-
ssi sunt: subsequenter quoque ambassiatores An-
gliae, videlicet archiepiscopus Salberiensis,
duo uno episcopo, duobus abbatibus, uno mi-
lite, & duobus doctoribus, in comitiva nobili
ducentorum equitum. Applicuerunt postea am-
bassiatores archiepiscopi Maguntinensis & ar-
chiepiscopi Colonienfis, cum apparatu insigni:
nuntii tamen Colonienfes ad duas dietas de
villa Pisana, a gentibus marchionis de Mala
Spina capti fuerant & detenti, sed interventu
& favore domini Boessicaudi gubernatoris Ja-
nuae, cum omnibus bonis suis fuerant liberati.

Ultima die Aprilis congregato concilio, &
Missa ab episcopo Luxoviensi in praesentia nun-
tiorum Angliae celebrata, post litanias & ob-
servantias praetactas, archiepiscopus Salberien-
sis Anglicus cathedram ascendit: & sermonem
faciens, unum & alterum contententium ratio-
nabiliter increpando, exhortatus est dominos
cardinales & concilium, ut procederent dili-
genter ad unionem ecclesiae. Nihilque amplius
actum est die illa, sed fuit continuata ad diem
quartam Maji: dieque sequenti cardinalis Bur-
degalenfis, altera quoque sequente cardinalis
Hispanis, villam illam ingreffi sunt.

Die quarta Maji concilio congregato, cum
Episcopus Ebroicensis Divina celebrabat, An-
glorum nuntii, qui tunc praesentes aderant,
ad latus sinistrum; patriarcha vero, episcopi
Meldensis & Constantiensis, nuntii regis Fran-

a Forte, re-
vocat. H.

a Forte, in-
formatio-
nis. H.

b Forte, Col-
lusibus.

c Episcopus

d Episcopus

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

de Ancha
FALCO.

cin, episcopus quoque de Gap nuncios regis Siciliae, ad latus dextrum post cambellianum Romae sederunt. Peractisque Missis solemnibus, cum prelati post consuetas observantias, ornamenta sumpsissent ecclesiastica, & patriarcha post primum cardinalem episcopum, dominum scilicet Prænestinum, sedisset, sicut statutum fuerat: quidam excellentissimus doctor Bononiensis Petrus d' Aquaran^o nominatus, cathedram ascendens, questionibus factis ab ambasciatoribus ducis Ruperti de Bavaria respondens, subtiliter & profunde ostendit, contententes per cardinales & concilium sufficienter evocatos; & quod contra eosdem poterant iuste procedere; sed & illi domini sub quibus tunc residebant: prolatas dubitationes a nunciis ducis Ruperti penitus annullando. Postea etiam advocatus ascendens cathedram, quod ad examinandum testes per promotores producendos contra duos contententes, cardinalis de Laude Italicus, & cardinalis S. Angeli, pro duobus collegiis; pro regno Francie episcopus Lexoviensis, & tres doctores; pro regno Anglie unus doctor; pro Provincia unus; & pro Alemania duo; velut ad id idonei nominati fuerant: & hoc omnes approbaverunt assistentes. Addidit finem dans verbis, quod quia dominus Ladislaus, qui se dicebat regem Siciliae, armis Saone urbem infestabat, quae erat Florentinorum, impediendo sacrum concilium, ut aliqui ad eum mitterentur, qui auctoritate concilii praeciperent, ut inde recedens respiceret ab inceptis. Et hic sermo bonus in oculis omnium assistentium visus fuit; dieque continuata fuit ad diem x. Maji. In congregatioe ista, nuncii Maguntini & Colonienfes non interfuerunt, ob discordiam motam inter eos pro prioritare sessionis: ordinatumque extitit, ut reducerentur ad pacem.

Octava die Maji in ecclesia S. Michaelis, quia tunc celebrabatur festum Apparitionis eiusdem archangeli, praesentes fuerunt in concilio cardinales, Missamque celebravit dominus patriarcha: qui praedicationes faciens, sex rationes posuit, per quas, propositiones nunciorum ducis Ruperti de Bavaria efficaciter destruxit & annullavit; qui ponebant in dubium, si cardinales poterant evocare papam suam? si poterant sibi subtrahere obedientiam? si ambo collegia poterant se habilitare mutuo? nam luculentius probavit, quod haec omnia rationabiliter poterant pro tanto bono, sicut extirpatio schismatis, & unio universalis ecclesiae; & quod quidquid factum fuerat, concilium poterat confirmare; multa quoque ibi tetigit facienda ad bonum unionis. In isto concilio interfuerunt archiepiscoporum Maguntiae & Colonienfes nuncios, & sicut statutum fuerat, intermixti condescenderunt, & primus de Colonia: Missaque peracta per promotorem & unum clientem^o, multi prelati citati sunt ad comparendum die sequenti in domo Carmelitarum coram commissariis per concilium ordinatis, ad iurandum in causa amborum contententium. Ista die post prandium in ecclesia S. Martini, cum dominis cardinalibus nuncios regum & prelati congregati: tunc cardinalis Prænestinus dixit, quod fratres sui in prosecutione unionis nihil agere intendebant sine deliberatione concilii; & quia omnes nequibant in his deliberationibus interesse, bonum erat aliquos ordinare, qui semper praesentes, cum deliberaretur, essent,

& deliberata aliis nunciarent; & si aliquos dignos ad hoc repererant, illos nominarent. Ad hoc patriarcha dixit: iam conclusum pro natione Francie, ut de qualibet provincia archiepiscopus, si praesens esset, & in absentia episcopus, vel doctor huius provinciae interesset. Praerogative nominati postea pro Francia patriarcha, archiepiscopi praesentes: pro Provincia Semonensi episcopus Meldensis: pro Rotomagensi episcopus Lexoviensis: & sic de aliis: pro Provincia, quae semper cum Francis stabat, episcopus de Gap: statutumque, ut sic ceteris nationibus fieret, & ut soli nominati in deliberationibus remanerent.

Inde cardinalis Albanensis novam materiam intrans, nuncios Petri de Luna nunciat brevi venturos: quaerens tamen quomodo recipere venturos, audirentur, vel etiam tractarentur. Addidit & requisitis per promotores factis xxiv. Aprilis, ut per dictum decerneretur concilium, quod ad ipsum ut representans universalem ecclesiam cognitio pertinebat extirpationis schismatis, aut decisionis ipsius: statutumque est, ut die crastina post prandium, provinciarum deputati cum cardinalibus propter hoc congregarentur.

Super hoc ix. Maji locutus patriarcha pro natione Francie & Provincie, dixit, quod mutus deliberatione habita, rata habebant per cardinales postulata: adducens ultra, ut promotiones praelaturarum duorum contententium, usque ad limitatum tempus approbarentur per dictum concilium; cui mox visum fuit, quod in finalibus fieret. Quantum ad receptionem nunciorum Petri de Luna, indiscussum reliquit, qualem honorem ipsis exhiberent, qui nondum scilicet subtraxerant obedientiam Quoad ardentiam concedendam, dixit quaerendum ab eis qualem auctoritatem habebant, & quibus dirigebantur, antequam audirentur; nec negavit quin honestatem servando, sine molestiis vel injuriis semper tractari deberent. Post patriarcham locutus archiepiscopus Salzberienfis, pro natione Angliae in puncto unico D. patriarcham contradicens, mirari se dixit, quod aliqui subtraxerant, aliqui non: addens, quod necesse erat ut in concilio omnes essent unius voluntatis, & quod subtractio communis esset omnibus: concludens, quod nullus honor erat nunciis Petri de Luna exhibendus: in qua opinione tandem stetit patriarcha, quidam episcopus de Cracovia regis Poloniae nuncius, Maguntini & Colonienfes nuncios, & alii: sed super hoc, cardinales qui non subtraxerant, deliberationem petierunt.

Venera decima die Maji, post Missam celebratam ab episcopo Massiliensi, & observationes praetactas, cum electis provinciarum in isto concilio, cum advocatus proposuisset quae prolocuta fuerant, non faciendo de subtractione nostrorum cardinalium mentionem, a promotoribus Anglicis super hoc interrogati adhuc deliberationes peterent: tandem super hoc interrogati assistentes omnes, subtractionem debere esse communem unanimiter conchuserunt. Tunc dominus patriarcha, sedem suam, quam habebat inter duos cardinales antiquiores, relinquens, & cathedram ascendens, pronuntiavit alta voce, auctoritate concilii, subtractionem obedientiae duorum contententium licite fieri potuisse & debere; & illi qui eam fecerant, debebant, & poterant; nec deinceps a quoquam obediendum erat eis; & quod super habi-

Conse.
& promoco-
rum Angli-
cl. h.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

habitatione promotionum per eos facta, de Anno pontificem elegerunt circa finem Junii; Julique VII. die Alexandrum quintum vocaverunt. Quam cum Regi litteris intimassent, sui nuncii Parisiis missi, & quam laudabiliter olim studio Parisiensi sacra Scriptura flores odoriferos ubique longe lateque per orbem spargere docuerat: promotionem ejus tam favorabiliter accepit, ac si regnicola, vel de regio sanguine procreatus extitisset.

Maji XI. die in praesentia Electorum provinciarum, quidam episcopi & doctores fuerant deputati, qui minutam facerent subtractionis praetaxa, quam traderetur concilio, ad corrigendum, si correctione indigeret, & correctam mitteretur ad omnes Christianitatis nationes. Dieque XIII. hujus mensis, in generali concilio dominus cardinalis Prænestinensis dixit, quod omnes fratres sui consentiebant subtractioni per concilium ordinatae.

Maji XVII. die ad instigationem promotorum, in generali concilio statutum est, ut subtractio praedicta in scriptis publice legeretur, ut consuetum est de jure. Insuper aliae requestae factae & concordatae fuerunt, quae continentur in cedula sequenti, assignataque est dies ad XIII. mensis Maji, qua, consensu universalis concilii dominus patriarcha cathedram ascendens, praedictam cedulam ante legit, quae sequentia continebat.

Anno Domini MCCOCIX. XVII. die mensis Maji, qua fuit Veneris, sancta & universalis synodus, &c. *Ut supra, pag. 1213.*

DE ELECTIONE
PAPE ALEXANDRI.

Ex eadem historia MSS.

Utriusque collegii dominis cardinalibus a sancta synodo auctoritate concessa, ut ad electionem procederent unci vicarii Christi, devotissima ejus sponsa ecclesia (quam tamdiu obstinata ambitio amborum contententium ancillari coegerat) honorem recuperaret pristinum, & regnis dominaretur universis: invocata Spiritus sancti gratia, quae agenda susciperet dirigenda, conclave circa festum S. Joannis Baptistae ingressi sunt. Ne a semitis rectitudinis deviant, preces validas principum compatriotarum, favorem, opulentiam, vel quorumdam generis claritatem, justo favorabilius attendentes, ut actu simili annales saepius referunt accidisse; quotquot pestiferum schisma oderant & reprobant, devotis orationibus Divinae aures pulsabant, ut votis eorum sic condescendere placeret, quod inchoata valeret commendabili sine terminare. Qui regis assistebant assidue consiliis, ambigendum dicebant, domini justo remissius in agendis se habentes, mora nimia aliquod impedimentum intermedium allatura esset. Quapropter ipse compendiosam epistolam accelerationis exhortativam misit. Sed antequam nuncius medium itinere attigisset, eos audiens negotium consummasse, non ulterius progredi dignum duxit. Sane sancta conversatio ac devotionis virum Ferruca de Candia ordinis fratrum Minorum, in sacra pagina excellentissimum professorem, de archiepiscopatu Mediolanensi ad cardinalatum assumptum, (quem sciebant ex Candia Graecia remotissima Insula, & ex ignota prosapia ortum, cum nec opum acervi, sed tenuis facultas res etiam familiares ministrabat) in sum-

G. C. ADDITIO ALTERA

Ad Acta concilii Pisani.

Habuit Odoericus Reynaldus alia concilii Pisani acta, ex quibus excerpta quaedam annualibus suis inseruit. Nos ex iis delibabimus quae singularia sunt, & quorum nulla in actis superioribus memio.

Advocatus concilii, qui in prima sessione concilium allocutus est, Simon Perusinus vocabatur.

Sessione IV. Roberti Romanorum regis oratores quatuor, Joannes Rigenfis archiepiscopus, Mathaeus Formatiensis, & Uiricus b Rigerfis, episcopi, Conradus e Susato Spirensis ecclesiae canonicus, & theologia professor. Uiricus primo statim accessu peroravit unus, sequi ac suis ventre professus est, ut pacem inter Gregorium & cardinales conciliarent.

Die consequenti, qui fuit XVI. April. Conradus, non in publica sessione, sed in sacratio ecclesiae, coram cardinalibus, proposuit substitutiones supra descriptas, pag. 1179. & seq. cum responsionibus quas esse lectas sessione VII. a Petro Anchorano ipsarum auctore, constat ex actis superioribus editis ex Dacherii Spicilegio, sess. VII. & in opusculo, cui titulus: Quae in synodo gesta, &c. pag. 1153.

IX. April. provocationem a Pisano concilio ad Gregorium ediderunt. Denique die Dominico XXI. ejusdem mensis, salutato nemine clam abierunt. Provocations autem a concilio, hoc instrumentum habet ex Reynaldo.

IN nomine Domini, Amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo nono, Indictione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri domini Gregorii Divina providentia pape XII. anno tertio, die decimanoa mensis Aprilis, hora Primarum vel quasi, in ecclesia S. Catharinae ordinis Praedicatorum in civitate Pifarum, in notariorum nostrorum, testiumque subscriptorum praesentia, personaliter constitutus honorabilis vir dominus Conradus de Susato, canonicus ecclesiae Spirensis, in sacra theologia & in artibus magister, procurator, & procuratorio nomine serenissimi & gloriosissimi principis & domini, D. Roberti Romanorum regis semper augusti, constitutus, prout de eius mandata per litteras patentes, sigillo maiestatis dicti Romanorum regis in cera crocea impendente sigillatas, plenam fecit fidem: animo & intentione appellandi & provocandi, tenens in suis manibus quendam papiri folia, quamdam appellationem seu provocationem in se contentientia, hujusmodi appellationem seu provocationem interposuit, appellavit, & provocavit, apostolos petiit, & protestatus fuit, omniaque & singula alia fecit, & facere se dixit, quae in dictis papiri foliis continentur, quorum tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis.

Coram vobis discretis viris notariis publicis,

SESSIO I.

SESSIO IV.

b Leg. Uiricus & ar. danda. II.

tan-

tanquam personis authenticis & fidelibus, & A
telligibus hic astantibus fide dignis, ego Contra-
dus de Sufato, in sacra theologia & in artibus
magister canonicus in ecclesia Spirensi, procur-
rator & nomine procuratorio serenissimi & ex-
cellentissimi principis & domini, D. Roberti
Dei gratia Romanorum regis semper augusti,
principii defensoris & advocati ecclesie sancti
Dei, animo & intentione appellandi & provo-
candi, & apostolos petendi, & recipiendi at-
que prestandi melioribus & efficacioribus mo-
do, via, jure, causa, atque forma, quibus
possum & debeo, dictusque dominus meus po-
test & debet, dico & propono: quod licet du-
dum felicis recordationis D. Innocentio PP.
VII. ab hac vita mortali substracto, tunc epis-
copi, presbyteri, & diaconi, sacrosanctae Ro-
manae ecclesie cardinales, qui tunc erant,
celebratis ejusdem quondam D. Innocentii fun-
eralibus, atque ejus corpore ecclesiasticis tra-
dito sepulture, in conclave secundum formam sanctorum ca-
nonum congregati, omnium & singulorum vo-
ta omnia & singula, concorditer, nemine dis-
crepante, in sanctissimum in Christo patrem &
dominum D. Angelum tit. S. Marci presby-
terum cardinalem, ipsorumque confratrem,
ejus exigentibus meritis, Divinitus inspirati di-
regerunt; ipsumque in summum Romanae &
universalis ecclesie pontificem elegerunt, in-
thronizaverunt, & ut talem venerantes adora-
verunt. *Et nonnullis interjectis, quibus a cardi-
nalibus, ut justum pontificem habitum, promul-
getamque toto orbe illius electionem describit,
subjungit.*

Nihilominus dicti domini olim cardinales,
omnes & singuli, uno dumtaxat excepto, sum-
salutis immemores, inobedientiam filii, nesci-
tur quo ducti spiritu, foris egressi contra sa-
cerdotem Domini, & relicto suo rege, rebel-
larunt, & ecclesiam sanctam Dei, quae in uni-
tate consistit, ad cujus defensionem prelibatus
serenissimus dominus meus constituens adstrin-
gitur & obligatur, scindentes & scindere mo-
lientes, se schismatis contra papam irreligio-
sa temeritate instituerunt, necnon sua temeri-
tate usque ad hoc proflere: & suam divisio-
nem, catholicam esse credentes ecclesiam, ca-
thedram sibi constituere atque primatum assu-
mere conantes, ab eo quod unum est semeti-
pso segregarunt. Et licite praefati olim domi-
ni cardinales die xi. mensis Maji proxime
praeteriti omnem obedientiam dicto sanctissimo
domino nostro Gregorio se scripserunt subtra-
xisse, prout in litteris suis datis Liburni pri-
mo die mensis Julii clarissime continetur, in
quibus dicitur inter caetera: „ quod xi. men-
sis Maji proxime praeteriti, omnem, quan-
tum in nobis fuit, obedientiam juxta juris
exigentiam abstraximus, & recessimus ab eo-
dem: „ quae, & tenorem litterarum ego procurator,
praedicto nomine procuratorio, in quantum
faciunt pro justificatione, & verificatione praesentis
appellationis, haberi volo pro insertis: plurimum
tamen magni, potentes, & sapientes viri, revo-
cant in dubium, an dicta die, prout scripserunt,
ipsi obedientiam abstraxe-
runt, eo quod a idem dum cardinales in aliis
suis litteris datis Pisis xii. mensis Maji scri-
bunt: quomodo die xi. Maji recesserunt de
Luca hora vicesimasecunda, hoc est per duas
horas ante noctem? Et in eisdem litteris cir-
ca finem habentur haec verba: „ Nec nostrum

mentis est, a fide veritateque juris erga
praefatum dominum nostrum (dummodo
modis hactenus per cum retentis succis,
ipsum ad id quod tenetur effectualiter adim-
piere, dispositum videamus) modo aliquo
deviare: sed tali eventu obedientiam & re-
verentiam debitas exhibere. „ Cum igitur xii.
die Maji non habebant intentionem subtrahen-
di juxta jam expressa: quomodo stabit, quod
die immediate praecedenti subtraxerunt obedi-
entiam?

Item, die xii. dicti mensis Maji appellatio-
nem quamdam interposuerunt, in qua coram
domino Gregorio, tanquam sanctissimo domi-
no & patre sanctissimo, cum omni reverentia,
tanquam humiles ipsius servitores, appellarunt.
Quinimmo dicunt in ea: „ A vobis, pater
beatissime, irrationabiliter & secundum non
rectam rationem discernentibus, ad vosmet
secundum certam rationem & melius infor-
matum. „ Notarii quoque ipsum in instrumeto
cui appellatio est inserta, sanctissimum in Chri-
sto patrem scribunt & appellant, &c. Ex quo
lucet clarius habetur, quod tunc, scilicet
die xii. Maji, ipsi olim domini cardinales,
& eorum notarii, dominum Gregorium pro
sanctissimo patre & domino & summo Pontifi-
ce manifeste scripserunt, nominarunt, & re-
cogoverunt. Quomodo igitur scribunt, quod
xi. die dicti mensis Maji obedientiam subtra-
xerunt? Ecce inculcationem, ecce involutio-
nem, ecce dubitationem, mentibus principum,
dominorum, & aliorum virorum sapientium
ingestam. Et si sic erraverunt in principio,
non est mirum, quod in fine gravius errave-
runt. Dicitur namque: Parvus error in prin-
cipio, maximus est in fine.

Est tamen, quod praefati domini olim car-
dinales die xi. mensis Maji obedientiam D.
Gregorio subtraxissent, quod tamen ex praemis-
sis non apparet: quia tamen, ut scribunt in
dictis litteris, hora vicesimasecunda, per duas
scilicet horas ante noctem recesserunt, eviden-
tissime constat, quod nullam solemnitatem nec
ordinem juris in re tam grandi & nova, sicut
merito servassent, servaverunt. Vix eis suffi-
ciebat tempus Pisas accedendi ante noctem: &
ecce obedientiam subtrahere concluderunt, &
eam subtraxerunt, ipsumque sanctissimum do-
minum nostrum Gregorium contra justitiam &
juris ordinem, ut apparet, spoliaverunt. Ubi
deliberaverunt? in campo. Ubi concluderunt?
in diversorio. Ecce precipitationem facti in
principio. Non enim immerito prius dominum
Gregorium monuissent, quod nisi votis & ju-
ramentis satisfaceret, obedientiam sibi subtra-
herent. Numquid attendere debebant, cum
quadam maturitate, quanta rei solemnitate
Gallici processerunt cum suo domino, quem
vocant Benedictum, cum semel sibi obedi-
entiam subtraherent? Litteras autem & instru-
menta appellationum, & alia superius indu-
cta, in quantum faciunt pro justificatione praesentis
appellationis, &c. ego procurator praesentibus
haberi volo pro insertis.

Praeterea dicti olim cardinales, prioribus non
contenti, sed pejora malis adjicientes, praefato
domino nostro, sanctissimo domino Gregorio,
multiplices injurias verbis, scriptis, atque fa-
ctis, cum nulla contra eum adhuc esset lata
sententia, cum etiam ipsi non essent, nec de-
berent esse iudices in causa propria, contra
juris & justitiae ordinem, & omnem aequita-
tem.

* Dicitur aucto-
res.

a Parte inter
Cardinales.
H.

tem humanam, in multiplex opprobrium solis apostolicæ, universalis ecclesiæ, obedientiæ nostræ, & in cleri vilipendium, & totius cleri status degradationem, multipliciter irrogarunt, ab executione sententiæ nondum lata inchoantes. Sicque prædicti olim cardinales per litteras suas & pseudoapostolos, præfatum sanctissimum dominum nostrum, nondum iuste convictum nec confessum, prædicarunt, intimarunt & publicarunt, quasi per totam Christianitatem, perjurum, votifragum, schismaticum, immo schismatis auctorem, & hæreticum. Numquid est hic modus procedendi tantorum viro- rum, olim in tanto fastigio dignitatis constitutorum, ad quos oculi aliorum fideium si- cut sagittæ ad metam respiciunt, iurgiis, blasphemis, & maledictionibus partem adver- sam, ante sententiæ latam, tam turpiter & detestabiliter informare? numquid ista sunt me- dia ad concordiam & unionem inducendam? numquid bonus finis, bene etiam intentus, per bona & apta media bene, & rationabiliter est prosequendus? numquid scriptum est: Quod ius- tum est, iuste exequaris?

Item, quis est iste modus a sæculo inauditus, quod dicti olim domini cardinales, qui hoc usque a tempore domini Gregorii, & sui præ- decessoris, fuerunt duces nostræ obedientiæ, anticardinales Gallicos pridem excommunica- tos, anathematizatos, & indignos aliquo præ- lationis titulo nominare, quinimmo schismati- cos, & illius nefandi schismatis in ecclesia sancta Dei inductores & nutritores, vocant & scribunt reverendissimos patres & dominos, quinimmo & cardinales sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ; & sanctissimum dominum nostrum Gregorium vocant & scribunt schismaticum, & schismatis nutritorem? Bene hæc potest conversio in oppositam qualitatem appellari; cum tamen ipse sanctissimus dominus noster nec schisma induxit, sed pluribus, pro- dol: annis ante eum fuit & duravit, nec iis, qui schisma induxerunt, foveat & assistit. Fo- merum namque schismatis illis attribuitur, qui schisma faciunt, vel fecerunt, inducunt vel induxerunt, & in huiusmodi perseverant, vel eidem assistunt, &c. sed nihil ad eos, qui non sunt ubi concilii alicujus culpa in hoc facta. Sicut enim schisma Græcorum non est Latinis imponendum: ita nec schisma Gallico- rum, seu per Gallicos introductum, capiti, vel membris obedientiæ Romanæ. Ipse insuper pro sublacione schismatis, cum nondum duo- bus annis esset in pontificatu, concilium gene- rale decernere voluit, decrevit, & per suas patentes litteras, prout inferius plenius dice- tur, induxit, ut unio & pax daretur ecclesiæ. Denique litteris suis & nunciis, omnes & sin- gulos sub obedientia domini Gregorii consis- tentes requisiverunt & hortati sunt, ipsique nihil minus mandaverunt, quantum in eis erat, ut ipsi & eorum singuli domino Grego- rio obedientiam subtraherent: cum tamen ad huiusmodi subtrahionem nondum essent equi- tas sufficientes ad lucem positi. Mirabile vi- sum est, quod de tanto volebant se intronit- tere. Quis etenim obedientiæ nostræ, et præser- tim Germaniæ? Constat eos velle omnes a Romano Pontifice declinare. Quod si factum fuisset, quis tempore medio dispensasset in ca- sibus papæ reservatis? quis cognovisset in cau- sis appellationum ad eum devolutis? quis etiam

apellium dedisset, & archiepiscopos confirma- set? &c.

Præterea sanctissimus dominus noster Grego- rius, videns se non posse proficere, nec con- cordare cum eo, qui se vocat Benedictum ab alia parte, ad viam cessionis perficiendam, conclusit pro unione in ecclesia Dei perficien- da, viam concilii generalis, prout etiam illud convocavit, & indicit per certas litteras suas apostolicas sub data tertio Nonas Julii, in festo scilicet Pentecostes proximo futuro: qua- rum litterarum tenorem, in quantum faciunt pro verificatione præsentis appellationis, & non aliter, ego procurator haberi volo pro in- sertis. Et verisimile est, quod ipse dominus Gregorius diu ante concilium concluserat: sed antequam litteræ conficerentur, habuit cogitare de congruis tempore & loco, quibus deberet convocari.

Verum, ut ipsi domini cardinales præfatum D. Gregorium etiam in hoc sanctissimo propo- sito prævenirent, præoccuparent, & impedi- rent: cum quibusdam anticardinalibus & schis- maticis, dudum per D. Gregorium, & suos prædecessores, ex causis anathematizatis, & quocumque prelationis titulo privatis atque condemnatis, & pro schismaticis reputatis, at- que a gremio & consortio sanctæ matris ec- clesiæ, eorum exigentibus demeritis, profus exclusis, se univerunt & junxerunt; ac unum quoddam cum eis, ut asserunt, præsentium collegium, nullum caput habentes, neque re- cognoscentes, de facto licet non de jure esse- rit, quoddam præsentium concilium, quod potius conventiculum, vel concillabulum dici de- bet, per certas suas litteras sub data anticipa- ta, ut vehementer præsumitur, fabricatas, in civitate Pisarum, in festo Annunciationis vir- ginis gloriosæ lapsa, sub data Liburni, vice- sima quarta mensis Junii, indixerunt. Ex quibus quidem litteris quot dubitationes, quot in- culcationes, & involutiones, in cordibus prin- cipum, & dominorum, & sapientum ac Chri- sti fidelium exorta sunt, vix poterit calamo scribi, vel lingua explicari: eo quod illi do- mini olim cardinales, quantum ex ipsis eorum litteris luce clarius habetur (quas etiam, in quantum faciunt pro verificatione præsentis ap- pellationis, ego procurator haberi volo pro ex- pressis) nova, numquam prius visa, vel audi- ta, attentare conati sunt; semitas antiquo- rum, & sanctorum patrum & sacrorum cano- num doctrinas omittentes, obliquas ac subias ambulare ceperunt vias, prout & illas conti- nuant de præsentis. Et nihilo minus in negle- ctu posuerunt omne id & totum quod est ho- nestatis, consolationis, & conservationis obe- dientiæ nostræ, & ecclesiæ sanctæ Dei, de suis omnimodis confusione, desolatione, ruina atque divisione minime curantes. Unde, ut de pluribus pauca tangantur, primo videamus de præoccupatione. Ex litteris namque eorum pro concilio celebrando destinatis, de quibus statim facta est mentio, manifeste habetur, quod unio ipsorum olim cardinalium cum an- ticardinalibus, præcessit ipsam præsentis sui con- cilio indictionem: dicentes prius se esse unitos, & postea matura deliberatione conclusisse con- cilium convocandum. Unde dicitur in dictis litteris inter cætera: „ Quibus visis, & pluri- bus habitis inter nos consiliis, firmamus nos venire cum dominis alterius collegii, & Li- burnarum accedentibus nobis, qui locus est „ pro-

prope civitatem Pisanam eisdem diebus, ac de eis dominis cardinalibus ex altera parte in sufficienti numero nobiscum congregatis, in unum nos univocis propositum. Et nihilominus, ut habetur ex litteris suis super eorum unione datis Liburni penultima die mensis Junii, litteras concilii datas sunt per quatuor dies ante: quia vicesimaquarta Junii. Ecce quomodo in scriptis eorum dant intelligere sibi invicem contradictoria, quia ante indicationem convocationis concilii fuerunt uniti cum anticardinalibus, & non fuerunt uniti. Quis sane mentis ex istis non inciperet dubitare de factis, & processu dictorum dominorum? unde etiam dicti domini tempore suae unionis cum anticardinalibus primo indixissent concilium: constat tamen, quod hoc factum fuisset per quatuor dies post datam litterarum convocationis concilii.

Item, in quibusdam litteris suis dicto serenissimo Romanorum regi domino meo directis, datis Liburni vicesima sexta Julii scribunt ista verba: „Deliberavimus invicem, convocare concilium generale ex utraque parte, eisdem loco & tempore: cujus rei atque nostri propositi intimationem, determinato loco ubi optandissima congregatio hujusmodi fieri debeat, & oratorem nostrum praecipuum mittimus in brevi.“ Ex quibus litteris & verbis patet, quod vicesima sexta Julii, quae fuit plusquam per mensem, post praesentem datam litterarum convocationis sui praesentis concilii: ipsi deliberaverant convocare concilium: sed nondum convocabant, quia nondum erat determinatus locus, ubi ista congregatio fieri deberet. Igitur tempore datarum litterarum sui praesentis concilii, nondum erant concordantes de loco. Igitur data est anticipata, & hoc in fraudem domini Gregorii, ut vehementer praesumitur, & ut videantur eum prevenisse. Per ejusmodi enim adinventiones exquisitas vehementer suspicatur & praesumitur, ipsos olim cardinales, fuisse & esse causas impedimenti unionis exoptatae. Nonne quis catholicus hoc concipere poterit evidenter, quod si hujusmodi indicationem conciliabuli emisissent, dictumque concilium papae fuisset sortitum effectum, nec, ut praedicitur, impeditum, sicut obedientia Benedicti in suo, ita & nostra in papali concilio, unanimes voce & concorditer requisivisset, & efficaciter induxisset dominum Gregorium ad observantiam voti & juramenti sui pro reintegratione ecclesiae sanctae Dei? necessariumque fuisset ipsum ad hoc attendere, omnis dilationis mora profligata: alias tota obedientia, vero ordine, & juxta omnem equitatem, & cum bona conscientia, recessisset ab eodem tanquam fautore schismatis antiquati, nullaque fuisset in nostra obedientia divisio subillata, quin immo ex tunc sincera unio per ambas obedientias procurata, & inducta. Quis etiam abbas ambasciator dictorum dominorum olim cardinalium retulit, quod per duos menses disputarunt de loco, in quo indiceretur concilium. Et de hoc etiam habetur evidens magnumque testimonium eorum, qui adhaerent ipsis dominis olim cardinalibus, dicentium, quod per totum mensem Augusti primo fuit concordatum de loco Pisarum cum Florentinis. Quod etiam patet ex hoc, quia nuncius qui deferbat litteras concilii cardinalium ad partes Rheni, habuit litteras credentium olim dominorum cardinalium sub data

prima Septembris: & post hoc recessit de Pisa: & per consequens tunc tunc primo expeditus. Et verissime est, quod illum, vel alium nuncium citius destinassent, si de loco & tempore die vicesimaquarta Junii concordassent. Item multi curtesiani, quorum aliqui tempore indicationis concilii, per Gregorium fuerunt in Luca, & aliqui in Pisis, & aliqui in Liburno, dixerunt quod dominus Gregorius publicaverat concilium suum per plures dies antequam audiretur de concilio olim cardinalium. Videtur igitur manifestum, quod datam praedictam callide anticipaverunt, volentes Gregorium & suum concilium prevenire. Quod si per impossibile non esset factum: quare sic tarde intinuerunt suum concilium? nam dominus Gregorius bene per duos menses suum concilium ante praesentem concilium eorum per litteras patentes publicavit.

Insuper, etsi convocatio concilii generalis, juxta traditionem & decreta sanctorum patrum, pertinet ad summum Romanae ecclesiae pontificem, dispositum saltem ad convocandum, & qui, quantum in se est, concilium generale indixit, & per suas patentes litteras apostolicas publicavit: dicti tamen olim cardinales, & eorum in hac parte complices, in litteris & scriptis suis affirmant, & verbis praedicare non verentur, quod hoc veritatem habeat de papa indubitato. Per quae papatum domini Gregorii revocant in dubium, cum tamen in instrumento conclavis ad instantiam dictorum dominorum, ante electionem domini Gregorii in summum pontificem, clare dicatur in haec verba: „Et intendentes ad remedia fortiora, non quid juris pro parte eorum iustitia sua det.“ Quod jus verissimum est, & plena veritate fulcitur. Dicti autem instrumenti conclavis tenorem, in quantum facit pro justificatione & verificatione praesentis appellationis, ego procurator praedictus volo haberi pro expresso.

Praeterea, si dubitant de papatu domini Gregorii, quare simili ratione non dubitant de suo cardinalatu? quod si dubitant, tunc etiam ex simili dubio non habent se intromittere de electione summi praesentis pontificis, contra praesentem praedictam quam habent praesentibus. Item pariformiter dicti domini, & eorum complices, habebant dubitare de papatu Innocentii VII. Bonifacii IX. & fortassis Urbani VI. & sic in eandem videntur incidere opinionem, quinimmo & verius errorem cum Gallicis, qui a principio istius detestandi & horrendissimi schismatis, ecclesiam catholicam & inconfutibilem Christi tunicam dividere praesumpserunt. Ipsi etiam in dando dominum Gregorium, & alium, seu alios, ejusdem praedecessorem seu praedecessores, obedientiam nostram, in summos pontifices: eandem nostram obedientiam totam videntur decepsisse, subannasse, & eidem illusisse, si fas est dicere.

Item, in litteris, quas scripserunt serenissimo domino meo, domino Ruperto Romanorum regi, post assumptionem dicti domini Gregorii, sub data Romae decima Decembris, scribunt in haec verba: „Post solemnem de futuri Pontificis electione tractatum, illo divinitus inspirante, qui cuncta perpetua ratione gubernat, vota nostra in reverendissimum in Christo patrem & D. ex nostro collegio D. Angelum tit. S. Marci presbyterum cardinalem, confratremque nostrum ad culmen dignita-

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

is apostolicis, post Divinae gratia munera, a
 universis eius exigentibus meritis, nec im-
 merito, ascendendum, nemine discrepante, di-
 rectione, ipsumque confratrem nostrum die
 ultima Novembris in domum nostram ob-
 gimus atque patrem. In quibus verbis dant
 manifeste intelligi, quod ipsum Gregorium ad
 culmen apostolicum dignitatis elegerunt & as-
 sumperunt, nullum dubium preterentes.
 Quod si aliquod dubium preterebant, quare
 ipsum omni dubio semoto in summum ponti-
 ficem elegerunt, & ipsum toti nostrae obedi-
 entiam pro summo pontifice dederunt, presenta-
 runt, necnon verbis & scriptis, nunciis &
 ambaxiatoribus, cum solemnitate debita publi-
 carunt?

Præterea licet congregationem per dictos
 olim cardinales indictam in Pisis ad festum
 Annunciationis virginis gloriosae proxime præ-
 teritum, præterant esse concilium generale,
 & in eo tanquam in concilio generali posse,
 & debere facta tractari universalis ecclesie, ea-
 que habere vim & efficaciam: nihilo minus
 ex ratione, & simul ex scriptis eorum, &
 modo procedendi, contrarium luculenter ap-
 paret. Concilium namque generale debet esse
 liberum secundum traditiones sanctorum pa-
 trum: sed congregatio indicta per ipsos olim
 cardinales, expresse restricta est & limitata:
 unde in litteris sue convocationis dicitur in
 hæc verba: "Finitaque imponatur schismati,
 per viam mutus cessionis: " & infra: " Est
 enim nostra, & dominorum de collegio al-
 terius partis intentio, & irrevocabile propo-
 situm, quod cum his, qui veniunt ad di-
 ctum locum & terminum provideatur fidei
 & ecclesie juxta effectus prædictos. " Item in
 litteris confederationis, seu unionis dicto-
 rum dominorum cum anticardinalibus, di-
 citur & scribitur inter cætera sic: " Juramen-
 to & voto irrevocabili firmavimus, quod
 per viam mutus cessionis, ambo de pa-
 tru, vel alterius alio mortuo vel canonice
 cjecto, prosequamur unionem. "

f. ambaxiatorum de papa tu concilio.

Numquid isti præsumunt imponere legem
 Spiritui sancto, a quo dicitur regi concilium
 generale? numquid sunt debiles alim viæ ratio-
 nabiles pro unione ecclesie sanctæ, quam via
 cessionis? unde via hæc cessionis est a Galli-
 cis pridem adinventæ, & in particulari eorum
 concilio determinata: quam pro lege isti
 ponentes, per anticardinales Gallicos inducunt,
 concilium limitare, & regulam seu legem Spi-
 ritui sancto imponere minus provide, quinim-
 mo & periculose, præsumperunt. Quasi con-
 cilium, non quamcumque rationabilem viam
 pro unione ecclesie introducenda non inquire-
 re, de ea deliberare, atque eam libere & ab-
 solute assumere debeat atque possit.

Item terminus in litteris convocationis præ-
 dictæ expressus, videtur esse nimis brevis, quo-
 ad plures de nostra obedientia: eo quod plu-
 rima tantum distantia a loco Pifarum, quod
 post insinuationem eis factam, per se, vel suos
 procuratores, ad locum Pifarum nos poterunt
 modo humano pervenire. Si igitur non ve-
 niant, non tamen sunt contumaciter absentes,
 & per consequens congregatio facta Pisis non
 meretur dici concilium generale. Præterea di-
 cti præterenti domini videntur asserere, dicere,
 & tenere, quod sanctissimus dominus noster,
 dominus Gregorius, teneatur in Pisis in con-
 cilio præterento, per eos indicto, potius concilii
 Concil. General. Tom. XXVII.

a Corr. plurimi tantum sunt. H. Corr. tam sunt.

habebat, comparere; & si veniret, quod pos-
 set ibidem judicari. Quod utique ex iis, qui
 gesta sunt habemus, nullatenus apparet, eo
 quod major pars prelatorum in Pisis existen-
 tium est de parte sibi adversa, qui partem
 nostram semper reputavit & predicavit schis-
 maticam, sicut e contra: alii autem omnes
 fore subtraxerunt domino Gregorio obedientiam
 diu ante concilium sui præterenti indictionem, &
 fecerunt se partem contra eum ipsum, incusan-
 tes, & crimina enormia imponentes ante sen-
 tentiam latam; ipsique olim cardinales sunt
 excommunicati, omnique honore & dignitate
 privati & exuti. Quis autem compos rationis
 præsumat dicere, quod quis, quantumcumque
 etiam modicus, coram suis adversariis, seu
 parte adversa, comparere teneatur, seu etiam
 quod sententia præterenti, si quam ferret, ipso
 jure subsisteret?

Præterea esto quod dominus Gregorius veni-
 ret Pisas, & vellet renunciare: non veniente
 Benedicto, dubium est an debeat renunciare,
 cum contingere posset, quod ille, qui vocat se
 Benedictum, parte ex adversa post resignatio-
 nem Gregorii diceret: " Ego jam sum unicus,
 " & nullum habeo contententem de pari: cur
 " vultis me privare vel compellere ad ceden-
 " dum? " Quod si fieret, utique cederet ad igno-
 miniam & verecundiam permaximam totius o-
 bedientie nostræ: & maxime quia dicitur, &
 cita dicunt aliqui ex olim cardinalibus nostræ
 obedientie, quod anticardinales Gallici obe-
 dientiam suo Benedicto pridem restitutam non-
 dum abstraxerant. Præterea licet necessario ali-
 qui de præterenti olim dominis cardinalibus, &
 anticardinalibus, fuerint excommunicati, ana-
 thematizati, inhabilitati, & omnis prælationis
 titulo privati: nihilo minus in vilipendium apo-
 stolicæ potestatis clavium ecclesie, nescitur quo
 jure, quo modo, & qua bona conscientia,
 una partium alteram habilitavit, dispensavit,
 famæ restituit, & in cardinales creavit, & for-
 tassis una aliam absolvit. Quis utique nulla-
 tenus ipsis vel alicui eorum, sed soli papa,
 vel suam auctoritatem habenti, possunt con-
 venire.

Item licet domini olim cardinales ex obe-
 dientia nostra primo, & deinde ipsi & anti-
 cardinales Gallici simul pro parte serenissimi
 domini, domini Roberti Romanorum regis
 constituentis, domini mei, & per suos solem-
 nes oratores, fuerunt cum omni reverentia &
 debita instantia requisiti & exhortati, quatenus
 amore Dei, & intemeratæ virginis Mariæ, &
 totius curiæ supercælestis, necnon contempla-
 tione ecclesie militantis, & ad petitionem re-
 gis majestatis, vellet inclinari ad mutandum
 locum Pifarum, & ad reconveniendum in alio
 certo loco, dicto domino Gregorio, & eis
 congruo, ubi dominus Gregorius faceret id,
 ad quod obligatur, & ulterius ad electionem
 unici summi pontificis procederetur, quia spe-
 raret dicta regia majestas, quod per istum mo-
 dum omnibus dubiis, scrupulis, perplexitati-
 bus, difficultatibus, ac novis divisionibus, præ-
 cipue in partibus obedientie nostræ, sublatis
 & exclusis, fieret pura, & sincera, integra ac
 universalis unio in ecclesia sancta Dei, quam
 per concilium indictum a domino Gregorio,
 vel etiam per congregationem in Pisis factam
 seu indictam, timeret non posse habere: quod
 si ad hoc inclinarentur, & sic facerent, dicti
 oratores regis majestatis offerrebant ipsis domi-
 nis

B

nis plenam ejusdem regis majestatis assistentiam: & sive dictus dominus Gregorius in dicto loco compareret, & debitum suum faceret, sive non, nihilo minus ad electionem summi pontificis procederetur, quia ex tunc clare appareret, quod dominus Gregorius nollet facere debitum suum.

Fuit etiam per eosdem oratores dictum & allegatum, quod si pro anima hominis lucranda expediret, sicut revera expedit, magnam, immo multum grandem rem facere: multo magis incomparabiliter ad lucrandum plures animas, ad cavendum innumeras strages, ad preveniendum destructiones, destitutiones, & desolationes ecclesiarum, monasteriorum & cenobiorum, atque universali integra ac pura unione facienda & procuranda, brevis mora, cum assignatione alterius loci bene commodi, nullatenus esse deneganda. Licet etiam dubia & difficultates, quibus multorum animi motu & moti sunt, in presentia dictorum dominorum & aliorum prelatorum in ecclesia cathedrali Pisana congregatorum, die decima quinta mensis Aprilis fuerunt explicata, propter quae & alia plurima, prout tunc publice dicebatur, timor erat, & est dictum domino regi Romanorum, quod per congregationem in Pisis factam, sincera & integra fidelium unionem quaquam haberetur: nihilo minus dicti domini, quasi indurati, obstinati, & in alienum sensum miserabiliter versi, & primo & secundo responderunt precipitanter, prompte, & satis irreverenter, quod impossibile esset mutare locum, quodque super mutatione loci nihil velent audire, vel tractare quoquo modo.

Et quia dicti olim cardinales, prout colligitur ex premissis, consideratis viis & modis per eos servatis, ab obedientia domini Gregorii summi Pontificis perperam recesserunt, multiplices injurias verbis, scriptis, & factis irrogarunt, & ipsum blasphemarunt; preteritum quoddam concilium, quinimum conciliabulum, in loco Pisarum, ad preveniendum, preoccupandum, & impediendum concilium indictum per sanctissimum dominum nostrum Gregorium papam duodecimum, quantum in eis fuit, indixerunt: datam litterarum, ut presumitur, anticiparunt; locum sui preteriti concilii, verius conciliabuli, dudum antequam eis esset concessus, pro congregatione fenda nominarunt; ipsum dominum Gregorium, papam dubitatum appellarunt & scripserunt; suam congregationem preteritam, quam concilium vocant, contra libertatem & naturam concilii, certis modis, tamquam legem imponentes Spiritui sancto, limitarunt & restrinxerunt; terminum conventionis seu congregationis pro multis de nostra obedientia nimis brevem assignarunt; in propria causa, cum sint pars & manifesti adversarii, se iudices, vel coniudices esse presumpserunt; se invicem, licet nulliter & de facto, habilitaverunt; petitiones, instantias, requisitiones, & exhortationes per oratores dicti domini serenissimi regis Romanorum, & pro parte sua oblatas & factas, pro pura, sincera, & integra unione fidelium inducenda (ut cum eorum bona venia loquar) animose, pertinaciter, & precipitanter, temere, & irreverenter excluderunt, & admittere recusarunt: & quia etiam, ut verisimiliter timetur, dicti preteriti olim cardinales in neglectu penitus ponentes omne id, quod est confusionis, desolationis, ruinæ, destitutionis, verecundiæ, igno-

minæ, et divisionis partis et obedientiæ nostræ, quantum apparere potest ex iis quæ per eos acta sunt, aguntur, & agentur verisimiliter in futurum, sanctam ecclesiam catholicam, & inconsutilem Christi tunicam, scindere, dividere, lacerare, laniare, prosternere, & conculare, timore Dei profus excludo, satagentes, plura scandala, dissidia, & errores introducere, ac procurare, & quantum in eis erit, facere non cessabunt novum idolum, vitulum constabilem, perversum antichristum, & maledictionis eternæ filium nominando, & intrudendo suas pravissimas, & perverissimas affectiones, & errores insequendo, quibus totum statum sedis apostolicæ, & Christi fidelium, ad exitium & precipitium intolerabile ponere, & integraliter subvertere nituntur; idcirco ego Conradus supradictus procurator, & procuratorio nomine prefati excellentissimi & gloriosissimi principis ac domini, domini Roberti Romanorum regis semper Augusti, cernens dictos olim cardinales, & alios anticardinales, quibus dicunt se unitos, a suo preterito proposito non posse revocari; sed eos hujusmodi velle intendere damnabiliter, & de facto inhaerere: sentiensque sanctam & universalem ecclesiam catholicam, cujus ipse Romanorum rex est defensor, & advocatus precipuus, ad quem spectat, ne eam aliquibus patiarum insidiantium procellarum fluctibus illidi, & quietam faciem tempestatis insolito timore turbari, & preteritam obedientiam nostram, per omnia & singula premissa, & alia plurima, quæ calamus non capit, attentata & presumpta, in suoque preterito conciliabulo, per se & eos qui in eo confluunt & conveniunt, verisimiliter, ut timetur, licet nulliter, & de facto, attentanda & presumenda, dictumque dominum meum, serenissimum dominum regem Romanorum, & jus suum ac quoslibet Romanæ ecclesiæ & sacri Romani imperii fideles, & precipue status, honores, & jura regum, principum & prelatorum, communitatum, ac personarum tam spiritualium, quam secularium, cujuscumque status, conditionis, vel sexus existant, preteritum eorum, qui hactenus fuerunt de obedientia domini Gregorii, & suorum predecessorum, multipliciter læsa esse, vel saltem lædi, & gravari posse quomodolibet in futurum; ne etiam preteritus serenissimus Romanorum rex per dictos olim cardinales, & anticardinales, ac eorum conciliabulum, nulliter & de facto attentata, fenda, & presumenda, aut ipsorum alia, in præjudicium sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, sacrique Romani imperii, sive regni, regum, principum, prelatorum, communitatum, ac personarum sive spiritualium, sive secularium, atque preteritorum ejusdem ecclesiæ & sacri Romani imperii sive regni subditorum quorumcumque, aliquatenus videatur approbare, aut in ea vel ipsorum aliquod consentire quovis modo; & volens nedum contra preterita illata, ac presentia gravamina, quæ fortassis inferuntur, sed & contra futura, licet nulliter & de facto, inferenda juris beneficiis, dictum dominum nostrum Romanorum regem, sanctam Romanam ecclesiam, sacrum Romanum imperium sive regnum, omnes & singulos supra nominatos defendere, & juvare a premissis omnibus & singulis, & aliis gravaminibus quibuscumque illatis & inferendis, comminatis & comminandis, et omnibus sequelis, seu illis quæ elici poterunt quomodolibet ex eisdem, vel

ANNO
CHRISTI
1189

vel eorum altero, communiter vel divisim, pro dicto domino serenissimo Romanorum rege, et pro aliis regibus, principibus, praelatis, communitatibus, personis privatis, spiritualibus, vel secularibus, et aliis quibuscumque presentis appellationi adherentibus; necnon a dictis olim cardinalibus, anticardinalibus, conventiculo atque conciliabulo per eosdem convocato, vel in posterum convocando, contra ipsos et quemlibet ipsorum adherentium eis, atque suum conciliabulum seu conventiculum ingredientium seu approbantium, quod cum de jure, et bona sequitur ac ratione possunt, et debent, et ipse praelatus serenissimus princeps dominus meus Romanorum rex potest et debet, ad Dominum nostrum Jesum Christum, sponsum et caput precipuum ecclesie militantis, judicem vivorum et mortuorum, nec non ad generale concilium legitime, rite, et canonice, atque debite convocatum, seu convocandum, in iis scriptis procuratorio nomine quo supra, provoeco et appello, apotolos peto primo, secundo, tertio, instanti, instantius, instantissime, si quis sit qui eos mihi dare possit, velit, aut valeat, protestans, quod hac appellatione seu provocatione pendente contra praelatos, sanctam Romanam ac universalem ecclesiam, et serenissimum dominum meum Robertum Romanorum regem, ceterosque reges, principes, praelatos, communitates, personas spirituales, et seculares, sacrosanctae Romanae ecclesie et Romani imperii subditos, presentis appellationi, et dicto Romanorum regi adherentes, seu adherere volentes, nihil omnino debeat attentari.

Submitto nihilo minus ego Conradus procurator nomine procuratorio quo supra, Domino nostro Jesu Christo et futuro generali concilio, rite, legitime, atque canonice convocato, vel convocando, predictae S. Romanae ecclesie jura, privilegia, honores, bona, immunitates, et libertates, atque ejusdem ecclesie delictaque domini Roberti Romanorum regis constituentis, domini nostri, aliorumque regum, principum, praelatorum, communitatum, personarum, atque ecclesie et imperii subditorum, ac fidelium, omniumque et singulorum sibi et presentis suae appellationi adherentium, vel adherere volentium, omnia atque singula bona presentia, et futura, cum protestatione minuendi, corrigendi, immutandi, facti substantia non mutata, et alias prout est moris, cum protestatione etiam intimandi, insinuandi, et publicandi, ubi, quando, quibus, et quoties videbitur expedire.

* SESS. X. & XI. Lecti sunt sessionibus decima & undecima aliquot articuli adversus Gregorium & Benedictum, eisdem prorsus atque ii qui sessione V. lecti fuerunt. Hoc interest, quod in quinta sessione eos promotor proposueris narrative et dispositivae, ut ipse sub finem loquitur, offerens se probaturum in eis contenta: at his sessionibus lecti sint testium fide muniti. Itaque prius propositi sunt accusationis loco, nunc convictionis. Cum igitur descripti superius pag. 1187. fuerint sessione V. actorum ex Dachevii Spicilegio editorum: hic integros ex Odovici Raynaldi annalibus describere supersedeo: sed ea tantum, quae in his sessionibus vel addita, vel mutata sunt.

Articuli producti coram sancta synodo contra Petrum de Luna, Benedictum XIII. & Angelum Corario, Gregorium XII. nuncupatos, de papatu perperam contententes, notorii probantur, ut sequitur.

Coram hac sancta et universali synodo, hic presentialiter Spiritus sancti gratia congregata, &c. p. 1187.

I. *Articulus.* Et ut ab exordio schismatis, vera et notoria describatur narratio: deputati ad facta infrascripta colligenda et causas, dant et exhibent huic sancto concilio, quae in sequentibus describuntur, tanquam vera, manifesta, et notoria.

Post mortem enim, &c. *Ibidem usque ad haec verba*, et unitas in Dei ecclesia reduci valeret, quamvis domini cardinales de utraque obedientia id permaxime anhelarent: sed non poterant executioni demandare propter potentiam praesidentium.

Probatio primae partis primi articuli est et probatur per quatuordecim testes, quorum tres sunt cardinales, quinque episcopi, et unus ad certam ecclesiam cathedralem electus. Unus est abbas, tres doctores, et unus licentiatius in decretis.

Sed superveniente domini Clementis transitu ab hac luce, iidem domini cardinales qui in Avinione erant, inter quos erat dominus Petrus de Luna diaconus cardinalis tunc, postea assumptus in Benedictum XIII. quod semper gesserunt in corde, disposuerunt in actionem adducere, futuris impedimentis et ambitionibus viam praeccludendo. Propter quod post clavus ingressum, antequam ad electionem procederent, ad invicem promiserunt, et juramento firmaverunt, quod si quis eorum in papam eligeretur, prosequeretur extirpationem schismatis, et unitatis vinculum in Dei ecclesia reduceret, per omnes vias rationabiles et accommodatas, per quas brevius posset haberi unio, etiam usque ad renunciationem papatus inclusive, si majori parti dominorum cardinalium eorum, qui tunc erant, pro bono unionis videretur expediens fore: ut hoc in quadam cedula super praemissis facta, subscripta manibus ipsorum dominorum cardinalium, plenius continetur. Et singulariter fuere praedicta jurata per dominum Petrum de Luna, tunc diaconum cardinalem S. Mariae in Cosmedin, &c. usque ad haec verba: ad requisitionem dominorum cardinalium praedictorum. pag. 1188. C.

Et ista secunda pars primi articuli probatur per XII. testes, tres sunt cardinales, quatuor episcopi, et unus electus ad ecclesiam cathedralem, unus abbas, duo legum et decretorum doctores, et unus licentiatius in decretis.

Et tunc illico ipse dominus Benedictus ad varias mundi partes, verbo et scripto mandavit et notificavit, quod erat omnino dispositus renunciare pro bono unionis, adversario pariter renunciante. Sed infra paucos dies sic opinionem mutavit, quod de via cessionis verbum audire volebat, illosque exosos habebat, qui de illa materia mentionem faciebant.

Et probatur notorius per octo testes, quorum unus est cardinalis, duo sunt episcopi unus electus confirmatus ad ecclesiam cathedralem, unus abbas, duo doctores, tam legum

ANNO
CHRISTI
1107

ANNO
CHRISTI
1109

gum, quam decretorum, & unus licentiatu A
in decretis.

II. *Articulus.* Post vero ipsius domini Benedi-
dicti assumptionem, domini cardinales, &c. us-
que ad finem articuli.

Et probatur per octo testes, quorum tres
sunt cardinales, unus episcopus, unus electus
ad ecclesiam cathedralem, duo doctores decre-
torum, & unus licentiatu in decretis.

III. *Articulus.* Deinde infra annum assump-
tionis domini Benediicti, &c. usque ad hec
verba, quod erat necessarium & expediens ut
per viam mutue cessionis finis schismati im-
poneretur. pag. 1189. C.

Et probatur ista prima pars tertii articuli
per decem testes, quorum duo sunt cardinales, B
tres episcopi, unus ad ecclesiam cathedralem
electus, unus abbas, & duo doctores juris ca-
nonici & civilis, unus licentiatu in decretis.

Deinde etiam cardinales iteratis & humili-
bus supplicationibus, &c. usque ad finem articu-
li testis.

Et probatur ista secunda pars tertii articuli
per duodecim testes, quorum tres sunt cardina-
les, quinque episcop., unus ad ecclesiam ca-
thedralem electus, unus legum doctor, unus
abbas, & unus licentiatu in decretis.

IV. *Articulus.* Ex post serenissimi principes,
reges Francie, Anglie, &c. per totum.

Et probatur quartus articulus per decem tes-
tes, quorum duo sunt cardinales, quatuor C
episcopi, unus ad ecclesiam cathedralem ele-
ctus, unus abbas, unus doctor lectum, unus
licentiatu in decretis.

V. *Articulus.* Post hoc illustrissimus princeps,
rex Romanorum & Bohemie, &c. p. 1191.
D. usque ad hec verba: quia crederet peccare
mortaliter, hanc acceptaret & prosequeretur.

Et probatur ista pars quinti articuli per un-
decim testes, quorum quatuor cardinales, tres
episcopi, duo legum doctores, & unus archi-
episcopus ecclesie cathedralis, & unus licen-
tiatu in decretis.

Hec autem assertio sive dogmatizatio sic
publice facta audientes commovit quampluri-
mum, &c. usque ad finem articuli.

Et probatur ista secunda pars quinti articu-
li per septem testes, quorum quatuor sunt cardina-
les, duo episcopi, & unus licentiatu in
decretis.

VI. *Articulus.* His peractis, ostenderunt
domini cardinales frequenter domino Benedi-
cto claris & evidentibus rationibus, &c. per
totum.

Et probatur iste articulus per quinque tes-
tes, quorum duo sunt cardinales, unus epis-
copus, unus electus ad ecclesiam cathedralem,
unus licentiatu in decretis.

VII. *Articulus.* Uterius quia multi reges,
& principes, prelati, & alii, &c. per totum.

Et probatur iste septimus articulus per sex E
testes, quorum tres sunt cardinales, unus epis-
copus, unus ad ecclesiam cathedralem electus,
& unus licentiatu in decretis.

VIII. *Articulus.* Subtractione ipsi domino
Benedicto facta durante, &c. usque ad hec ver-
ba: quod illa que verbo obtulerat, facta ha-
beret adimplere. pag. 1192. B.

Et probatur ista prima pars octavi articuli
per octo testes, quorum duo sunt cardinales,
tres episcopi, unus ad ecclesiam cathedralem
electus, unus utriusque juris doctor, unus li-
centiatu in decretis.

Et in restitutione obedientie, inter ipsum
dominum Benedictum, &c. Ibid. usque ad finem
articuli.

Et probatur ista secunda pars octavi articu-
li per testes quator, &c.

IX. *Articulus.* Exactis ex post aliquorum
temporum intervallis, dominus Benedictus suos
destinavit nuncios, &c. per totum.

Et probatur iste nonus articulus per septem
testes, quorum tres sunt cardinales, duo epis-
copi, unus ad ecclesiam cathedralem electus,
& unus licentiatu in decretis.

X. *Articulus.* Subsequenter mortuo domi-
no Bonifacio, prelati &c. usque ad finem ar-
ticuli.

Et probatur iste decimus per vigintiquinque
testes deponentes, aliquis super toto, aliquis
super partibus: quorum quatuor sunt cardina-
les, unus magnificus baro, tres auditores, unus
magister in theologia, unus doctor legum,
unus advocatus consistorialis, unus clericus ca-
meræ, duo scriptores litterarum apostolicarum,
unus scriptor penitentiarie, unus licentiatu
in decretis, unus nobilis de Janua, unus olim
vicecamerarius, unus clericus cappellæ, duo
generales ordinum Mendicantium, unus alius
scriptor litterarum apostolicarum, procurator
ordinis.

XI. *Articulus.* Item ipse dominus Gregorius
per suas litteras & nuncios, premissa per eum
jurata, &c.

Et probatur undecimus articulus per qua-
tuordecim testes deponentes, quosdam super
toto articulo, & quosdam super partibus.
quorum quatuor sunt cardinales, unus magni-
ficus baro, duo auditores, unus licentiatu in
decretis, unus clericus cameræ, duo scripto-
res litterarum apostolicarum, unus scriptor peni-
tentiarie, unus clericus cappellæ, unus ad-
vocatus consistorialis.

XII. *Articulus.* Et per antea audijo de bo-
na voluntate domini Gregorii, &c. usque ad fi-
nem articuli.

Et probatur iste duodecimus articulus per
quatuordecim testes, quorum tres sunt cardina-
les, unus magnificus baro procurator, unus
auditor, unus clericus cameræ, unus generalis
ordinis Mendicantium, unus scriptor peniten-
tiarie, unus clericus cappellæ, duo scriptores
litterarum apostolicarum.

XIII. *Articulus.* Item quod dictus dominus
Gregorius, cum de dicta concordia loci Saon-
ne notitiam habuisset, &c. per totum arti-
culum.

Et probatur iste articulus per septemdecim
testes, quorum quatuor sunt cardinales, quin-
que doctores, quatuor scriptores litterarum a-
postolicarum, & quatuor nobiles viri.

XIV. *Articulus.* Item quod licet dominus
Gregorius maxime ad inopportunam instantiam,
&c. usque ad finem articuli.

Et probatur iste articulus per septemdecim
testes.

XV. *Articulus.* Tandem loco de Petra fan-
sta, ut premititur, prius oblato, &c.

Et probatur iste articulus xv. per xxii. i.
testes, quorum sex sunt cardinales, unus epis-
copus, quatuor doctores, unus magister in theo-
logia, quinque scriptores apostolici, & sex alii
notabiles viri.

XVI. *Articulus.* Preterea ut evidentiis de
iplorum dominorum contententium de papatu
collusione constet, &c. usque ad articuli finem
Et pro-

Et probatur iste xv. articulus per vii. A
testes, quorum duo sunt cardinales, unus episcopus, duo doctores, unus magister in theologia, unus scriptor, & unus magister baro.

XVII. *Articulus.* Existentibus autem præfatis dominis Gregorio & Benedicto in Luca, &c. per totum art.

Et probatur iste xvii. articulus notorius per xiv. testes, quorum quatuor sunt cardinales, duo doctores, unus magister in sacra pagina, tres scriptores, & alii quatuor notabiles viri.

XVIII. *Articulus.* Videntes autem domini cardinales in Portu Veneris existentes, &c.

Et probatur iste articulus notorius per quinque testes, quorum tres sunt cardinales, unus episcopus, & unus licentiatius in decretis.

XIX. *Articulus.* Item pari modo dominus Gregorius alienavit multa bona ecclesie Romanæ, &c.

Iste articulus probatur notorius per xii. testes, quorum duo sunt cardinales, unus doctor, unus magister in theologia, unus clericus cameræ, & tres scriptores, & quatuor alii notabiles viri.

XX. *Articulus.* Item quod idem dominus Gregorius loquentes sibi vel aliis, &c. usque ad articuli finem.

Iste articulus notorius probatur per xiv. testes, quorum duo sunt cardinales, unus episcopus, duo doctores, duo magistri in sacra pagina, quatuor scriptores, & tres alii notabiles viri.

XXI. *Articulus.* Demum domini cardinales, seu eorum major pars, &c.

Iste articulus probatur notorius per tres testes, quorum unus est cardinalis, unus episcopus, & unus licentiatius in decretis.

XXII. *Articulus.* Consequenter domini cardinales in Portu Veneris existentes, &c.

Iste articulus probatur notorius per xi. testes, quorum quinque sunt cardinales, unus episcopus, unus magister in sacra pagina, tres scriptores apostolici, unus doctor.

XXIII. *Articulus.* Item dominus Gregorius in Luca existens, obtulit domino Benedicto locum Pisarum, &c.

Iste articulus probatur notorius per xv. testes, quorum quatuor sunt cardinales, tres doctores, duo magistri in theologia, quinque scriptores, unus magnificus baro.

XXIV. *Articulus.* Subsequenter dominus Gregorius in Luca existens, &c.

Iste articulus probatur notorius per xviii. testes, &c. quorum quinque sunt cardinales, tres doctores, duo sacre theologie professores, quinque scriptores, & tres alii notabiles viri.

XXV. *Articulus.* De præmissis non contentus dominus Gregorius, &c.

Iste articulus probatur notorius per xviii. testes, quorum quinque sunt cardinales, tres doctores, duo sacre pagine professores, quatuor scriptores, unus magnificus baro, & alii tres notabiles viri.

XXVI. *Articulus.* Videntes autem domini cardinales tunc in Luca existentes domini Gregorii pertinaciam continuam, &c.

Iste articulus probatur notorius per viii. testes, quorum tres sunt cardinales, quatuor scriptores, & unus miles.

XXVII. *Articulus.* Molestè autem gerens dominus Gregorius recessum dominorum cardinalium, &c. pag. 1204.

Iste articulus probatur notorius per xiv. testes, quorum quinque sunt cardinales, quatuor doctores, quatuor scriptores, & unus miles.

XXVIII. *Articulus.* Ex quo vero domini cardinales in civitate Pisana convenerunt, &c. pag. 1204.

Iste articulus probatur notorius per xii. testes: tres sunt cardinales, quatuor doctores, quatuor scriptores, & unus baro.

XXIX. *Articulus.* Demum quatuor ex dictis dominis cardinalibus, qui ad Pisas se transtulerunt, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur notorius per duos testes, quorum unus est cardinalis, unus magister in theologia.

XXX. *Articulus.* Concluso vero, &c. pag. 1205.

Iste articulus probatur notorius per sex testes, quorum quatuor sunt cardinales, unus episcopus, & unus licentiatius.

XXXI. *Articulus.* Ex post dominus Benedictus de mense Junii proxime præteriti, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur per quinque testes, quorum unus cardinalis, tres episcopi, & unus licentiatius.

XXXII. *Articulus.* Ex post dominus Benedictus, cum fuit in Perpignano, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur per quinque testes, quorum unus cardinalis, tres episcopi, & unus licentiatius.

XXXIII. *Articulus.* Et licet per præmissa, &c. p. 1206.

Iste probatur articulus notorius per unum testem episcopum, unum, &c.

XXXIV. *Articulus.* Postquam autem dominus Benedictus recessit a Portu Veneris, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur per sex testes, quorum duo sunt cardinales, tres episcopi, & unus licentiatius.

XXXV. *Articulus.* Ex post dominus Gregorius, per vicarios nuncios, &c. pag. 1208.

Iste articulus probatur notorius per tres testes, quorum duo sunt cardinales, & unus licentiatius.

XXXVI. *Articulus.* Et ulterius dominus Gregorius nedum viam concilii generalis, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur notorius per tres testes, quorum duo sunt cardinales, & unus episcopus.

XXXVII. *Articulus.* Ultra præmissa verbis & litteris, &c. *Ibid.*

Iste articulus probatur notorius per septem testes, quorum quatuor sunt cardinales, duo episcopi, & unus licentiatius.

Quinque ultimi articuli generales probantur notorii per viginti testes, quorum decem sunt cardinales, unus patriarcha, duo episcopi, & quatuor doctores. *Hic desinunt articuli a Raynaldo editi.*

Conditum deinde eadem sessione hoc decretum, in istis annalibus a Vaticano tabulario descriptum.

Hæc sancta & universalis synodus universalem ecclesiam representans, decrevit & declaravit, collegium cardinalium ex utraque parte congregatum, & per ipsum concilium unitum, ipsum concilium convocare potuisse, & hujusmodi convocationem ad dictum sacrosanctum collegium spectasse, & pertinuisse. & spe-

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

spectare & pertinere hac vice, in hac causa
deestandi & antiquati schismatis, & fidei:
hac quoque concilium generale, seu sanctam
synodum, ipsam universalem ecclesiam repræ-
sentans, pleno jure convocatum, seu convoca-
tam, fuisse & esse, ipsamque synodum ad de-
finitivam sententiam in hac causa procedere
posse & debere. Insuper prædicta sacrosancta
synodus pronuntiavit & declaravit, in hac ci-
vitate Pisana pro nunc concilium, seu sanctam
synodum, universalem ecclesiam repræsentans,
seu repræsentantem, in numero sufficienti fuisse
& esse congregatum & congregatam.

Item prædicta synodus pronuntiavit, decre-
vit, & declaravit, civitatem Pisanam fuisse,
& esse locum idoneum, tutum, aptum, & se-
curum, pro præsentis concilio seu sancta syno-
do celebrando, seu celebranda. Item sacrosan-
cta synodus pronuntiavit, decrevit, & declara-
vit, Petrum de Luna Benedictum XIII. &
Angelum Corario Gregorium XII. olim appel-
latos, sufficienter & debite fuisse & esse ad
prædictum concilium seu sanctam synodum con-
vocatos, atque citatos.

Hæc sancta synodus universalem ecclesiam
repræsentans, ambos contententes citari facit
in valvis & portis ecclesiarum Pisanarum, tam
pro majori & aliarum diversarum ad audien-
dum definitivam ferri sententiam, quæ sequi-
tur, vel dicendum causam rationabilem qua-
re id fieri minime deberet.

SESSIO XV. *Lata tandem est in utrumque sententia, sessio-
ne XV. quam ex istis annalibus hic repræsentat.*
Instantibus procuratoribus & promotoribus
per hanc sanctam synodum deputatis, fertur
definitiva sententia

IN nomine Christi, Amen. Nihil est pro-
fecto Christiano populo infelicius, nihilque
periculosius, nihilque quod illi magis possit
officere: quam quod caput infectum, inquit-
natumque nefario atque detestando infidelita-
tis errore miserabile patiatur. Vulnerato nam-
que pallore, juxta verbum sacratissimi cano-
nis, qui curandis ovibus *adhibet medicinam* ²
aut quem populum a rationis clypeo tuetur
qui jaculis hostium sese ferendum exponit?
aut quem fructum de se producturus est,
cujus gravi peste radix infecta est? Major er-
go metuenda est illis calamitas, ubi tales in-
terestros ad locum regiminis adducantur,
qui magis in se Dei iracundiam provocent
quam per semetipsos placare debuerunt. Sic
e contra nihil est, cui magis atque serventius,
cunctis aliis proflergatis, totis mentis viri-
bus, omnis anima invigilare, insudare, at-
que intendere incessanter debeat, quam quod
hujusmodi morbo tanquam pestifero remedium
concedens apponatur, quod quippe, nedum in
capite, quod omnibus in signum & speculum
datum est, verum & in membris, nobis cun-
ctis Deus omnipotens manifestat, cum Saram
concutiat, & ancillam suam Agar diris affli-
gat verberibus: cumque rege Nabuchodonosor,
ut decretum tale prodeat: *Quicumque dixerint
blasphemiam in Deum Sidsach, Misach, & Ab-
denago, in interitum erunt, & domus eorum in
dispersionem.*

Das. 3.

Quæ siquidem ab intimis cordis, ac etiam
ineffabili meritoque pectore, sacra hæc & uni-
versalis synodus diligentissime trutinans, &
attendens quo profecto tali, prohi dolor! mor-

Ab, sancta Dei ecclesia in personis memora-
torum Angeli Corarii Gregorii papæ XII. &
Petri de Luna Benedicti papæ XIII. nuncu-
patorum, & a nonnullis, mirum quippe in
modum lacrymabiliter est infecta, illique cu-
piens congruentem, juxta ipsius qualitatem &
quantitatem, adhibere medicinam, nec ultra
dissimulare, clausisque oculis pertransire, vo-
lens eorum, & cujuslibet eorum notorie cri-
mina, & excessus, quibus jam pene piscato-
ris est in totum submersa navicula, & ipso-
rum conversionem expectare sine manifesta &
irreparabili cunctorum Christi fidelium exci-
dio & ruina, maxime attentis illorum eviden-
ti pertinacia & incorrigibilitate, quæ indubie
non minor Pharaonis experientia media; quæ
usque in hæc tempora noscitur extitisse. Ex
quibus sic compendiose narratis, & aliis evi-
denter & notorie in processu hujus causæ com-
prehensis, & sufficienter probatis, constat e-
videnter, quod ipsi duo contententes de pa-
pato, in impedimentum pacis & unionis ec-
clesiæ, & fidei detrimentum, gravissima cri-
mina infra-scripta, quæ nulla valent tergi-
versatione celari, commiserunt, & in qui-
bus perseverant velut dati in sensum repro-
bum, cor durum, & deducti in profundum
malorum.

Primo detrectaverunt multoties, & perseve-
rando continue detrectant de præsentis notorie
& effectualiter, dum hæcenus pertinaciter re-
cusarunt, & de præsentis recusant, pacem &
unitatem ecclesiæ dare per viam mutæ ces-
sionis ab ipsis alias approbatæ, juramento
irrevocabiliter firmatæ, & ab ipsorum alte-
ro voto etiam roboratæ, scandalizantes in
hoc enormiter ecclesiam Dei cum contuma-
cia & pertinacia ac incorrigibilitate noto-
riis, hæresim maxime in hoc casu importan-
tibus, cum per hoc, quantum in eis est, de-
rogetur veritati catholicæ, quæ præcipit uni-
eam ecclesiam esse debere in vinculo carita-
tis & pacis.

Secundo, quia notorie ex prædictis fove-
runt & nutriverunt antiquatum & invetera-
tum schisma in Dei ecclesia, & impedimenta
evidentissima unitati ecclesiæ & extirpationi
schismatis præstituerunt, & præstant de præ-
sentis; & quod longe deterius est, fideles a
sua communione abjecerunt, & abiecerunt,
sua communione faciendo, dum inhærendo suis
ambitionibus & damnatis opinionibus, potius
voluerint pati subtractiones & neutralitates eis
fieri, quam per viam mutæ cessionis sanctæ
a cunctis Christi fidelibus approbatæ, schisma-
ti finem imponi: in quo casu, juxta determi-
nationem catholicam sanctorum doctorum, ip-
si, seu eorum alter, etiam qui alias fuisse
verus pontifex, potestatem & auctoritatem a-
misit, nomenque episcopi habere seu retinere
non potest, & juxta oracula Divina a sum-
mo debet deici sacerdotio, in quo alias iuste
& canonicè institutus fuisse.

Tertio, quia errores fidei oppositos & hæ-
resim continentes manifeste & notorie ipsi
duo contententes de papato tenuerunt perti-
naciter, & indurate asseruerunt, predicave-
runt, seu alias publice dogmatizaverunt, &
defenderunt, dum dixerunt in suæ ambitio-
nis defensionem, quod viam mutæ cessionis
per ipsos juratæ, tam sancta & iusta,
auctoritatibus novi & veteris testamenti con-
veniens, sanctorum dictis pariter & exem-
plis,

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

plis, & determinationi ecclesie, & que sum-
ma caritatis, & unitatis existit, continens
summum & perfectum bonum, erat mala, ini-
qua, exosa, perniciofa, diabolica, & conti-
nens peccatum mortale si fieret, seu execu-
tioni mandaretur pro unionis habenda. Quas
assertiones ad derogationem fidei, & quan-
tum in eis est, in corruptionem articuli fi-
dei, unam sanctam ecclesiam, evidenter &
inexcusabiliter censentur pertinere. Et per hoc
censentur & cenferi debent a quacumque di-
gnitate, que eis posset competere, projecti,
& damnabiliter ejeti, ac effecti minores, seu
inferiores quocumque catholico, &c.

Quarto, in predictis damnatis assertionibus
adeo fuerunt, & sunt pertinaces, ut nec tem-
poris cursu, nec caritativis monitis eis sa-
tis, ac ostensione veritatis, eas revocare vo-
luerint. Et licet aliquando dixerint vel dicant
quod sunt parati renunciare, hoc quod ver-
bo dicunt vel alias dixerunt, facto impedi-
verunt & impediunt per difficultates mutuas,
& diffugia velut ex condito seu mutua collu-
sione. Idque apparet violenter ex evidenti-
bus & notoriis indicis, taliter ut non peni-
tentes, in predictis erroribus, seu potius per-
tinaces & manifeste heretici merito sint cen-
sendi.

a Forte, & diffugia. H.

Quinto evidenti apparet, & in predictis
ipforum contumacia & damnata pertinacia,
quia vocati & provocati legitime ad hanc
sanctam synodum ut venirent, renunciaturi
pro bono unionis, juxta juramenta & vota
per ipsos premissa, cum intimatione quod alias
ecclesia congregata provideret & procederet
in causa schismatis & fidei, eorum absentia,
seu contumacia non obstante, ut foret secun-
dum Deum providendum & canonicas sanctio-
nes, hoc facere contumaciter recusarunt &
reculant, nec alias voluerunt seu volunt in
ipso concilio comparere, immo sunt cona-
ti, & conantur hanc sanctam & universalem
synodum per precepta, prohibitiones, & pro-
cessus penales, nullius tamen efficacie vel
momenti, impedire & perturbare, ut hæc
sancta & universalis synodus extirpationi schis-
matis intenderet: volentes per hoc ipsi duo
contententes in eorum damnationis statibus
permanere, & ecclesiam Dei contra omne fas
in divisione & antiquato schismate detinere,
non curantes de Dei offensa, tam gravi peri-
culo fidei, & ecclesie, dum tamen valeant in
eorum damnatis cathedris permanere.

G. C. ADDITIO TERTIA

Continens epistolas, aliaque ad concilium pertinentia.

Præmissis ceteris, ea tantum hic edimus, que pro-
xime ad concilium spectant: ea scilicet, que a car-
dinalibus, postquam a suo quique pontifice discederent,
Pisam coierunt, vel contra eandem, eorundemque conventum
sunt edita.

I.

LITTERÆ CARDINALIUM

Quibus principes admonent se a Gregorio secessis-
se ac venisse Pisas.

Ex Throdrico Nizmo.

Illustri princeps, & potens domine, amice
noster carissime, post salutem, reminiscen-
tes nos semper erga matrem ecclesiam sanctam

vos devotum, fidelem, ac primum filium, pro
illius statu & honore, libenti animo labora-
se: ideo que occurrerunt imperrime, & occur-
runt in eadem ecclesia, nobilitati vestre de-
liberavimus intimare, ut vobis, & aliis devo-
tis & amatoribus ipsius ecclesie faventibus &
auxiliantibus, iustissime & necessarie ejusdem
ecclesie sumpta per nos sanctissima & delide-
ratissima unio, ad quam solum & nihil aliud
intendimus, ut ad salutem deducatur exitum
& votivum: ut, de quo certi sumus, omni
sua postulatione devotio vestra faciat. Experien-
tia nunc teste probamus quod scribitur, nihil
certi posse in humanis actibus polliceri: cujus
utinam in re presenti essemus expertes.

Novit vestra nobilitas, novit etiam fere or-
bis totus, cum, Deo ita volente, sanctæ mem-
dum dom. Innocentius PP. VII. esset sublat-
us de medio, moti, ut tenebamur, una cum
aliis reverendiss. DD. Card. S. R. E. compa-
sione tandiu scissa & lacerata ecclesie, & cu-
pientes pro pace & salute animarum gregis
Domini, ut scissura tam pestilens, & tam in-
veterata, de ecclesia, b. sanctissime uniretur,
juramentis, votis, & promissionibus (quam-
quam de justitia & veritate partis nostræ dubi-
tari non posset, aut possit) nos ipsos, inter
quos erat dominus noster, D. Gregorius PP.
XII. tanquam frater noster, quanto arctius
cognovimus, obligavimus. Cum quibus pro-
missionibus, juramentis, & votis, ipse domi-
nus Gregorius fuit ad apicem summi apostola-
tus assumptus: & ad que, ante & post assump-
tionem præfatam immediate, & in inthroni-
zatione sua, & deinde in consistorio publico,
illa ratificans, & se obligans, iterum promi-
sit, juravit, & vovit, ut in instrumentis publi-
cis, & manus propriæ scripturis, ac suis pro-
priis bullis ad Christianorum principes, domi-
nos, & communitates directis, luce clarius est.
Et cum crederemus, sicut ipse agebat, post
coventum Saonæ locum, se aut navicula to-
la, aut peditem solo baculo comitatum, si
aliter nequiret, ad illum profecturum omnino,
verbis tamen suis penitus effectu carentibus,
pluries testabatur, ut tam sanctum unionis
opus, tamque pium & desideratum, ad quod
assumptus erat, perficeret: nunc uno, nunc
alio dilationum variarum sumpto & questio
colore, usque in hodiernam diem distulit, non
curans, prout se jurando ac voto ut non se-
mel, sed pluries obligaverat, usque nunc, in
non modicum Christianæ religionis & ecclesie
detrimentum, votum & promissam rem con-
summare. Et quamquam nos cum majori par-
te, immo cum tota quasi Romana curia,
quorum incederet perpenderemus: tamen sine
motu nocuo vel scandalo, quo res ipsa polli-
cita perficeretur, omnibus viis & modis hone-
stissimis, gravibus, & maturis, cum sanctitate
sua incesimus, ut tandem vellet eam ad sa-
lubrem & votivum exitum perducere. Verum
quantum secum profecerimus, jam non sine
admiratione & stupore nobilitas vestra perci-
piet. O bone Deus, quam difficile est cuius-
quam intentionem, nisi experientia longa que
vix sufficiens est ad hominem ostendendum,
cognoscere! Quis enim, qui verba ejus audis-
set tunc, ad credendum potuisset impelli, ut
talem se postea effectibus ostendisset? Elapso
jam tanto tempore, quod ipse per inania ver-
ba consumpsit, ad creationem novorum cardina-
lium, quantum in eo fuit (quia penitus jura-

b. Utendum
ex MSS. in-
veterata in
Dei ecclesia
extirpatione
tunc.

juramento, voto, & promissione, suis & nostris obstitentibus, prohibebatur) incepit vel prorumpere. Cui cum devotis, supplicibus & efficacissimis rationibus resisteremus pro debito & exoneratione conscientiarum nostrarum, intuentes consensum nostrum nec debere nec posse adhiberi: paucis decursis diebus, die Veneris quarta mensis instantis, nobis ad palatium congregatis, nisi sibi, ut comperimus, facta resistentia existisset, fretus quorundam pravis, venenosis, & detestandis consiliis, nos pro parte violenter in tetros carceres posuisset, & pro parte crudeli neca vita privasset, ut multitudine auditorum non parva existimant, & sumus multifarie informati. Manifesta quidem, ita & comperta loquimur. Nam satellitum & armatorum non mediocri numerus per omnes apostolici palatii partes, ad secretiores usque conspecti sunt: & nonnullorum pallida ora, maximi sceleris patranda signa non dubia, effugimus, Dei misericordia, tam grande evitantes periculum. Sed ut, qualis erat animo, talem se effectum ostenderet: sub gravibus nobis maravit pœnis, ne aliquis cardinalium in Romana curia existentium, de civitate Lucanensi, ubi curia residebat præfata, exiret, ne congregaremur ad invicem, & ne per nos vel interpositam personam cum oratoribus Petri e Luna & Gallicis, qui ex parte serenissimi principis regis Francorum & universitatis Parisiensis, pro tractanda unitate dicte ecclesie venerant, pro qua solertiissime laborabat, participarem, (a Quæ omnem spem & tractatum unionis præfate totaliter extirpabant. Quibus cum obediremus mandatis, si potuisset quodammodo patientia nostra flecti, licet ad illorum observationem minime teneremur, nec parere modo aliquo deberemus,) ipso illa minime mandare valente, cum honoris, unionis, & status ecclesie Dei, essent penitus destructiva. Non valuimus, quod ægre admodum ferebamus, invicem congregari pro tractando ordinandoque ad unionem opportuna, quæ ad consolationem Christiani populi & etiam vestre nobilitatis pertinebant, ut vobis & aliis Christianorum principibus cooperantibus, præfata unio veniret in lucem. Et attentis præteritis, & duritie ac moribus hominis, nil aliud poteramus animis volvere, nisi nos esse tamquam ad immolandum victimas reservatas.

Neque his acquiescens, die Mercurii sequenti, nono die mensis ejusdem, vota, promissiones, & juramenta sua parvipendens, sine nostra presentia, sed nobis per prius expresse contradicentibus, ut de jure tenebatur, ad promotionem, quam nullatenus poterat, in quatuor cardinales devenit; quod nunquam a rerum initio fuit in ecclesia Dei auditum. Et nos ad consensum præstandum, non sine minaci supercilio, in immane periculum evasuro, compellere intendebat. Sed Deus sue ecclesie, de cujus unione jam merito desperari poterat, misertus est. Nos enim videntes, ita potenter naviculam Petri quassam & quasi naufragantem, pro exoneratione conscientiarum nostrarum, proque universali statu ecclesie, & Christianorum pace, cum omnes alias vias conspiceremus penitus obsecuratas, die duodecima hujus, circa vicessimam secundam ho-

ram, de presentia civitate Lucanensi, ut confusionem ecclesie & tot pericula vitaremus, ac conservationi præfate unionis consulere, Divinitus aut quasi miraculo nobis occasione præstita, cum deliberatione recessimus: & ad hanc Pisarum civitatem, magno cum honore recepti, devenimus. Unde illo fervente, cujus res agitur, suspensum ecclesie statum, honorem, & unionem, quam usque ad exitum prosequi omni via nobis possibili, secundum vota & juramenta nostra, intendimus, tandem emanaturos speramus.

(b Et ut cuncta invicem correspondere ad ea ejus, dicta die xi. reverendissimo Patre & Domino Joanne Cardinale Ledicensi, qui inter nos, clam, cum aliter secure non posset, ut, quæ supra diximus, obviaret, primitus discedente, ad domum ejus illico per nonnullos armatos tumultuose discursum fuit, & res ejus in prædam concessa, & alii post eum missi, usque in Burgum oppidi Librafactæ territorii suppositi Florentinensibus, ubi, sicuti commissum eis existerat, ipsum trucidare tentarunt. Qui oppidanorum auxilio vix evasit. Quantum equidem boni pastoris hi mores sint, qui animam pro ovibus suis ponit & quantum mereatur sibi obedientiam exhiberi, clare intueri potestis, nisi fortasse, Deo inspirante, se solitis modis exueret. Quæ cum maxima metus amaritudine promimus. Sed cum necessitate coacti ultima tacere non possumus.

Sumus denique hic, ut prædicitur, pro statu, honore, & unione prædictis, dispositi & parati libentissimis animis ad cuncta nobis possibile, serenitatis vestre statum & gloriam concernentis: eam hortantes & affectuosissime exorantes, per illam charitatem, qua religioni fidei Christianæ estis obnoxii; ut sicut illustrissimi & inclyti vestri majores indefesse fecerunt, & similiter vestra majestas faciat, ut tam justam, tamquam honestam & necessariam causam ecclesie, ceu certissime speramus, pro tanto bono nobiscum una capessat: quæ anime vestre salutem, & nomini vestro Regio decus claritatis & fame maximum est indubie allatura. Datum Pisis sub nostrorum secretorum signetorum sigillis anno Dom. 1408 die 12. m. Maji, indictione prima.

P. S.

Postquam scripseramus, cognovimus, nedum Dominum nostrum suorum votorum, juramentorum, & promissionum memorem esse, & velle ad sacratissimæ unionis, ut tenetur, effectum intendere; quinimmo potius ab his alienum. Nam palam nobis, qui nil aliud, quam pacem universalem & ecclesiasticam cupimus unitatem, & pro ea non modicis laboribus & impensis semper insistimus; adhuc non contentus præteritis, beneficia nostra ubicumque consistentia minatur auferre, & eorum fructibus & redditibus spoliare. Et sub pœna privationis dignitatum, officiorum, & beneficiorum, Camerarius ejus de suo mandato, ut fertur, & facto oraculo vive vocis mandavit Carthusianis omnibus, in quam tam familiares nostri, quam alii nos pro tanto bono sequentes, comprehenduntur, ut Lucam, ubi ipse residet, infra quatrimum debeant redire, ut de-

a Anulus inclusit supplevimus ex MS. archivi Cellensis.
b Sic proseguitur epistola Domino H. Duci Brunsvicensi scripta, ut ea referatur ex præfato MS. archivi Cellensis in Concilio Constantiensi Tom. 2. par. 2. Germanice imperii editionis.

ANNO
CHRISTI
1199.ANNO
CHRISTI
1199.

deserti veniamus ab omnibus, vel hac via nos-
tros familiares & supradictos alios persequatur:
alia mandata gravia & injusta in Carthe-
sanos addendo. Quantum hi boni pastoris mo-
res sint, optime judicare poteris. Quamobrem
excellentiâ vestram, quam tam justis & sanctis
rei favere debet, & non dubitamus, favebit,
& auxiliabitur, totis adfectibus deprecamur,
quod in & super beneficiis nostris, & familia-
rium & aliorum, nos immo ecclesiis unionem
sequantur, quæ in territorio seu jurisdictione
vestra consistunt, nulla noxia novitas fieri per-
mittatur, sed in jure nostro, vestro auxilio
conservebimur, ne, ut aliquando evenire solet,
simus pro bono opere lapidati. Insuper Vos
requirimus, hortamur, & affectuose precamur,
ut placeat advisare, & monere omnes & sin-
gulos vestrarum partium, fructuum, & pro-
ventuum, Cameræ Apostolicæ debitorum, col-
lectores, ut pecunias ad ipsos perventas, &
perveniendas conservent, nec ad Cameram ip-
sam mittant: ne pecuniæ, pro sanctissima ec-
clesiæ unionem deputatæ, ad manus destructio-
rum ecclesiasticæ unitatis perveniant.

A. Ostiensis. Florentin.	(Episc.)	
A. Penestrin. Aquilegensis.	()	
C. Militenfis.	()	Sandæ
F. Burdegalesis.	(Presb.)	Romanæ
J. de Urinla.	()	Ecclesiæ
	()	Cardinales.
R. de Brancatis.	()	
O. de Columna.	()	
P. S. Angeli &	(Diac.)	
J. Leodiensis.	()	

II.

PROVOCATIO CARDINALIUM

A GREGORIO AD CONCILIUM
oecumenicum.

In nomine Christi, Amen.

Ex Oderico
Raynaldo.

ANNO a nativitate ejusdem MCCCCVIII.

Indictione prima, die Dominica, XIII.
mensis Maji, hora tertiâ, vel quati, pon-
tificatus sanctissimi in Christo patris, domini
nostri, domini Gregorii, Divina providentia
papæ XII. anno II. in civitate Pisarum in ar-
chiepiscopali palatio. Et infra. Coram beati-
tudine vestra, beatissime pater, cum omni re-
verentia in his scriptis appellando proponunt
humiles servitores vestri, Angelus Ostiensis,
Antonius Prænestinus, episcopi; Conradus ti-
tuli sancti Chrylogoni, Jordanus tituli sancti
Martini in montibus, presbyteri; Raynaldus
sancti Viti in Macello, Odo sancti Georgii
ad Velum aureum, Joannes sanctorum Cosmæ
& Damiani, diaconi, S. R. E. cardinales,
a quoad notitiam suam pervenit, quod eadem
beatitudo vestra, nondum decem diebus elap-
sis, eidem aliqua præcepta fecit, quæ de
jure sunt nulla; & quatenus essent aliqua,
cum omni semper reverentia loquendo, sunt
iniqua & injusta. Primi autem mandati tenor
talisis est: „Præcipimus omnibus & singulis
„ cardinalibus existentibus in Romana curia,
„ sub pœna privationis cardinalatus & benefi-
„ ciorum suorum, quam quilibet ipsorum in-
„ curret ipso facto, ne ab ista die, quarta
Concil. General. Tom. XXVII.

* Hic postea
Martinus V.
fecit.

(a Ferno,
quod ad. H.

„ videlicet Maji, in antea, aliquis exeat de
„ Luca sine speciali & expressa licentia no-
„ stra, per nos ore tenus sibi facta: „ cu-
„ jus mandati nullitas & iniquitas manifesta
patet.

Primo, quia non poterant ibi morari cum
securitate personarum suarum, & sine metu
carceris aut mortis, qui alioqui cadere posset
in constantem virum; maxime quia die Vene-
ris quarta Maji cum irent ad palatium, inve-
nerunt domum habitationis vestræ etiam in-
trinfecus plenam viris & satellitibus armatis ul-
tra solitum morem custodias, & in locis info-
litis & ultra armaturam solitam: & dictum
fuit eis a fide dignis & a veridicis personis,
quod aliqui ex dictis cardinalibus debebant in-
terfici ea die, quod postea rei declaravit even-
tus. Nam cum dominus cardinalis Leodiensis
de Luca recessisset, fuerunt (ut notorie pa-
tuit) post eum nonnulli ex armatis dictis de-
stinati, quibus etiam mandatum exiit, ut
eum caperent, & si ipsum captum ducere non
possent, tandem dominum cardinalem occidere
deberent: qui etiam insequenter post reditum
ipsorum per dominum Lucanensem capti fue-
runt, & in carcerem detrusi.

Item, quia domus præfati domini cardina-
lis Leodiensis postea per gentes beatitudinis
vestræ ultra omnem modestiam fuit postea ad
sacromannum in Luca, & familiares ejus ca-
pti & torti: & hoc absque alia justa causa,
sed tantum quod sollicitabant causam unionis
sanctæ matris ecclesiæ, prout de jure & ex ju-
ramento & voto tenentur: & quia non con-
sentiebant creationi novorum cardinalium, pro-
ut de jure non poterant, nec debebant; quia
nec vos, sancte pater, de jure creare illos po-
testis, nec debetis stante obligatione facta in
conclavi, & per vos ratificata, ac etiam ite-
rata post assumptionem vestram ad apicem sum-
mi apostolatus.

Item, quia in domo vestra nocte præceden-
ti fuerunt fabricati cippi & compedes pro
carcerandis, & detinendis dictis cardinalibus.

Item, quia non consuevit, nec de jure de-
bet, aut potest tam gravis pœna pro tam le-
vi culpa, talibus viris, tantæque conditionis
imponi, nisi ex gravissimis tantum culpis,
cum magna solemnitate, quæ in tali præcep-
to servata non fuit, & servari tamen de-
bet, si possint, seu debeant cardinales pri-
vari cardinalatu, & de jure non aliter fieri
poterat.

Item, quia secundum obligationem factam
in conclavi, & votum ac juramentum ipso-
rum oportet eos convenire cum alio pretense
collegio in loco idoneo. Cum autem civitas
Lucanensis fuit jam per aliam partem recusa-
ta, tamquam locus non idoneus: necesse erat
ipsum exire dictam civitatem Lucanensem pro-
sequendo negotio unionis, & servando ju-
ramenta sua.

Item, cum per vos, beatissime pater, &
per ipsos cardinales de voluntate vestra, fue-
rit oblatum de eundo ad civitatem Pisarum,
si altera pars veniret Liburnium, quæ obla-
tio per aliam partem certo modo fuit ac-
ceptata: necesse erat eis se conferre Pisas, ut
servarent etiam obligationem suam: quare di-
ctum mandatum fuit omnino nullum & inju-
stum.

Item, per ejusmodi mandatum contra jus
& iustitiam eis indicabatur carcer, cum nihil
desi-

ANNO
CHRISTI
1199.ANNO
CHRISTI
1199.

decesset a carceribus mancipari, inter pariter murorum collocari, et incipiebatur ab executione a carceribus contra viros in tanta dignitate constitutos, quod omnia jura detestantur.

Aliud mandatum quod fecit beatitudo vestra eisdem cardinalibus fuit tale. „ Item „ sub poena perjurii quam incurrant ipso „ facto, precipimus et mandamus eisdem, ne „ ulterius congregentur in aliquo loco sine „ expresso mandato nostro. „ Cujus quidem „ praecepti nullitas et iniquitas, et injuria manifeste patet.

Primo, quia mandatum hoc est contra jus collegii, quod habent cardinales de jure et antiqua consuetudine a tanto tempore: quod jus collegii principaliter consistit in conveniendo simul, et tractando negotia ad ipsum collegium pertinentia. Quod jus et facultas ab eis sine causa auferri non debet.

Item, cardinales tenentur collegialiter inter se tractare et conferre de causis fidei, et haereticis, et schismaticis, prout in conclavi se obligarunt solemniter per votum et juramentum: ac mutua fide tractare universaliter et singulariter de uniendo ecclesiam, quod fieri non potest nisi collegialiter congregentur. Hanc igitur facultatem nobis interdiceret, est non solum nolle per se attendere ad unionem ecclesiae, sed etiam prohibere ipsis, ne ad eam attendant: quod omnino est iniquum et abominabile.

Item, quia si numquam juratum fuit per ipsos cardinales, vel aliquem ipsorum, quod se non congregabunt: tunc juramentum fidelitatis vel obedientiae, si quod praestiterunt, non extenditur ad hoc, quod de jure facere possunt. Quare incongrua omnino et inconveniens ac injusta fuit poena perjurii, in transgressionem talis mandati vel praecepti constituta.

Tertium praeceptum, quod fecit dominis cardinalibus beatitudo vestra, fuit tale: „ Item „ sub eadem poena perjurii precipimus et mandamus eisdem cardinalibus, ne aliquis eorum participet cum oratoribus Petri de Luna, neque cum oratoribus Gallicis, sive per se, sive per interpositam personam. Cujus quidem praecepti nullitas et iniquitas manifeste patet.

Primo, quia ex juramento sunt adstricti nihil omittere de contingentibus necessariis vel quomodolibet opportunis, seu utilibus: licetque inchoata omnia prosequi, mediare, et finire, ad sanctam unionem consequendam, quae obtineri et perfici non potest, nisi habendo tractatus et colloquia cum altera parte et cum nunciis ad hoc missis; maxime qui per vos, pater beatissime, ad hoc tractandum fuerunt acceptati. Hoc praeceptum manifeste etiam est contra dictam obligationem, juramentum, et votum: et per consequens nullum et injustum.

Item, quia hoc praeceptum est contra caritatem, in qua qui non manet, in Deo non manet: et quia quilibet fidelis Christianus tenetur, quantum potest, errantes denuo revocare, quod utique fieri non potest absque participatione et colloquio. Non ergo debuit prohiberi, maxime talibus viris, quorum affectus omnes debent revocare Christianos ab haereticis et schismaticis. Quare, beatissime pater, praefati D. Cardinales et servitores vestri, cum omni obedientia et humilitate ac

reverentia exponunt et dicunt, talia praecepta esse nulla, & de jure eos nullatenus adstringere ad observationem ipsorum iniquitatem. Aut si forte forent aut censerentur alicujus roboris vel momenti: dicunt ipsa fuisse & esse iniqua & injusta, & se ex ipsis praeceptis fuisse & esse gravatos contra omnem justitiam ac debitum juris, & ab ipsis praeceptis, ac omnibus aliis gravaminibus post praedicta forte futuris, si quis forte sequentur in posterum, praefati cardinales, in quantum eis licet & in quantum possunt, provocant, & in his scriptis appellant: & primo quia ratio appetitui noscitur esse superior, & intellectus dominari sensibus, a vobis, beatissime pater, irrationaliter & secundum rectam rationem decernentibus, ad vosmet secundum rectam rationem & melius informatum; item si discretio personarum requiritur, a vobis, pater sancte, vicario, ad Dominum nostrum Jesum Christum qui iudicaturus est mortuos & saeculum per ignem; item ad generale concilium, a quo & in quo solent gesta etiam summorum pontificum quaecumque tractari, decerni, & judicari; item ad papam & pontificem futurum, cujus est gesta inordinata sui praedecessoris in melius reformare.

III.

RESPONSIO.

Super appellatione olim cardinalium.

Quamvis appellatio facta per quemdam Angelum episcopum Ostiensem sacrosanctae Romanae ecclesiae cardinalem, & suos sequaces, die quarta Maji, super quibusdam mandatis eis factis per sanctissimum in Christo patrem & dominum nostrum, dominum Gregorium papam XII. sit offensiva Divinae majestatis, sedis apostolicae, fidei orthodoxae, & sacrorum canonum, ac indigna responsione: nihilominus ipse dominus noster papa ex compassione & benignitate decrevit, quod respondeatur: nimium dolens ex multiplici errore alias inauditum praedictorum appellantium.

Et primo dicitur de justitia & opportunitate praedictorum mandatorum ipsius domini nostri papae, secundo de ipsa appellatione, tertio de falsitate causarum ipsius appellationis.

Pro primo dicitur, quod notorium est, quod ab ipso initio, quando venerunt Gallici ambaxiatores Romam, cardinales nimium adhaeserunt ipsis Gallicis, qui etiam tunc procuraverunt subversionem, & divisionem partis nostrae: quam divisionem tandem ad affectum deduxerunt de pluribus ex cardinalibus.

Item, notorium est, quod usque ad diem quartam mensis Maji proxime praecedentis, qua die praefatus dominus noster papa fecit praedicta mandata, ipse dominus noster toleravit conversationem indifferenter ipsorum cardinalium cum ipsis ambaxiatoribus Gallicis, ambaxiatoribus Petri e Luna, & quibuscumque aliis. Et e contra tam in domibus, quam extra; ac de die & nocte, conjunctim & separatim, & ex quo cardinales usurpaverunt se congregare collegialiter sine licentia praefati domini nostri, quod sine licentia ejus ante non faciebant, saepius inceperunt cum praedictis non solum separatim, sed etiam collegialiter conversari: non obstante quod praefatus domi-

* Corr. con-
tra rect. rat.

hoc reputati sunt voluntarii, non valentes ref-
pondere rationibus præfati domini nostri papæ
in contrarium factis. Et quamvis licite tunc
potuissent, & secundum aliquos pro honore suo
debuissent: cessit tamen pro scandalo evitando
ipsis cardinalibus tunc ei resistentibus. Et quia
super istis dominus Lucanus fuerat pacificus
mediator & discretus, & etiam cognoscebat
præfatum dominum nostrum benigne portasse
super hac materia offensam: prædicta quarta
die mensis Maji, volens procedere ex canis su-
perius dictis ad provisionem cardinalium novo-
rum, & prædictorum præceptorum, ut fieret
cum pace omnium, advocavit illo mane præ-
fatum dominum Lucanum, ut esset mediator
tranquillitatis, ut omnia cum pace fierent. Et
quamvis tunc dominus noster voluit creare
aliquos novos cardinales: tamen leviter flexus
ad preces humiles cardinalium, destitit crea-
re, sed prædicta mandata tunc edidit: & ex
tunc omnes cardinales pacifice sine aliqua mo-
lestia ad domos redierunt. Et quia præfatus
dominus Lucanus se interposuit de materia
creandi cardinales, habita promissione ab uno
eorum, quod si congregarentur, fieret inten-
tio domini nostri papæ. Qua congregatione fa-
cta, præfatus dominus Lucanus sensit se de-
fraudatum, quibus diebus nulla molestia alicui
fuit facta, nec verbo; sed omnia pacifice tran-
sierunt, domino nostro inclinante se, & se
submitte ad quodque rationabile, & usque
ad creationem unius dumtaxat, venientibus &
recedentibus cardinalibus secundum consuetudi-
nem benigne tractatis, & congrue se habenti-
bus venientibus ad præsentiam domini nostri,
stando & recedendo. Nec potest dici cum ve-
ro, quod aliqua offensa fuit illata, nedum
cardinalibus, sed nec alicui de familia eorum
usque in præsentem diem: nisi quantum infe-
rius dicitur super fuga Leodienfis, si tamen
ibi offensa appareat. Et hæc hic in Luca sunt
clara, & manifesta. Ex qua veritate luculen-
ter apparet falsitas conficta super materia ti-
moris mortis, carcerationis, compeditationis
& torturationis.

Item, præmissa etiam declarantur ex eo,
quod die nona præfati mensis Maji, prædictus
dominus noster, volens creare cardinales ex
præmissis causis, fecerat vocari cardinales,
quorum aliqui venerunt. Et quia videbatur eis
grave interesse, aliis absentibus in creatione,
qui ut plurimum dicebantur non bene sani:
præfatus dominus noster, eosdem qui venerant
obedientes licentiavit, ne animo essent gravati
propter absentiam aliorum: dans eis intelligere,
ut si crearet in præsentia, crearet tantum-
modo duos; sin autem in absentia, crearet
plures, quemadmodum quatuor creavit. Post
quorum creationem tres ex antiquis reducerant
fere omnes alios transmissi ab ipso domino
nostro: & ad suggestionem ipsorum trium &
aliorum, dissulit actum publicum consuetum
fieri super nova creatione cardinalium usque
ad diem Sabbati immediate sequentem, scilicet
duodecimam. Unde die Veneris de mane, die
videlicet undecima, qua die prædicti appellan-
tes recesserunt ab ipso domino nostro, om-
nes antiqui cardinales existentes in curia, fue-
runt cum præfato domino nostro in camera
paramenti, exceptis infra scriptis, videlicet A-
quilense, & Tudertino, qui vera infirmitate
videbantur impediri venire, & de Leodio, qui
illis diebus ostenderat se non bene sanum, &

die Jovis tarde prædictis tribus transmissis, non
dederant clarum responsum (credebatur tamen
venturus) & excepto de Columna, qui dixe-
rat se venturum die Sabbati ante actum pu-
blicum, & ceremonias complendas; & retulit
Burdegalensis ipsum de Columna ad eum mi-
sisse pro excusatione. Exceptis igitur iis qua-
tuor prænominatis, omnes alii die Veneris de
mane, ut supra dicitur, collegialiter & perso-
naliter, pacifice & quiete, de bono animo,
in quantum apparuit, dixerunt & promiserunt
se venturos in sequenti die Sabbati de mane
ad complendas ceremonias fiendas per eos,
quas dicebant se facturos ex mandato ejus-
dem domini nostri: quia ex quo fecerat eos;
tenebant ipsos esse veros cardinales: quam con-
cordiam aliqui ipsorum dixerunt ad extra, ex
qua nata fuit pluribus lætitia. Quo tempore
tempestive ille de Leodio occulte recesserat:
quem recessum præfatus dominus noster primo
audivit cum esset in prandio, et stupuit: et
cum ipse esset in dormitione in meridie, ca-
merarius audiens prædictum recessum, manda-
vit ut aliqui irent post eum, ad retinendum
eum, ne faceret scandalum: qui habuerunt in
mandatis ne transirent limites Lucanos in ter-
ritorio Florentinorum. Qui redeuntes fuerunt
carcerati per dominum Lucanum, ex eo quod
aliqui eorum fecerant rixam cum aliquibus,
qui exiverant castrum Libræ fractæ extra limi-
tes Lucanos in territorio Florentinorum. Quæ
rixam tamen, ut postea apparuit, fuit ex culpa
illorum qui exiverant dictum castrum. Sed ex
quo iste de Leodio non fuerat repertus infra
confines Lucanos: duo ex transmissis per ca-
merarium fuerunt usque ad dictum castrum
Libræ fractæ pro informatione habenda. Sed
tamen illa transmissio multum displicuit præ-
fato domino nostro, nec circa domum, res,
et familiam ipsius de Leodio, camerarius ali-
ter se habuit, quam modeste. Et quia aliqui
se traxerant ad prædictam domum propter no-
vitatem; camerarius misit ad sedandum et
recuperandum, et restituendum quæ per ali-
quos distrabebantur, sicut factum est.

Quod autem dicitur de mandato mortis in
ipsa appellatione, confictum est. Immo man-
datum fuerat, quod deducerent eum modeste:
nec aliquis familiaris alicujus fuit tortus: et
hæc tortura non potest fieri, quin fuisset no-
tum. Et totus processus, et effectus, qui se-
cuti sunt, ostendunt falsum esse quod dicitur,
quod reliqui omnes doctorum cardinalium car-
cerari debebant. Nec etiam indicium de hu-
jusmodi carceratione reperitur, quia talia cla-
rissime sunt conficta: et per consequens, falsa
est causa, quam reddunt. Mirum est, quod
audcant talia confingere: nec illa die quarta
mensis Maii viderunt nisi confictos armatos,
nisi illos qui solent associare dominum Luca-
num, & illos qui sunt de familia nepotis ejus-
dem domini nostri, qui pauci sunt, qui om-
nes sociaverunt dominos suos, & eos expecta-
bant armati, ut antea consueti erant: ita
quod nihil possunt collocare apud illos, qui
noscent materiam. Item quod illa nocte fuis-
sent fabricati cippi, non potuissent latere: ta-
men nullus reperitur qui sciat. Unde claret
quod est confictum.

Item, ad id quod dicunt, quod non confue-
vit, nec de jure debet, aut potest, tam gra-
vis pœna, &c. responsum est superius, ubi di-
citur de justitia ipsius mandati.

Item, &

ANNO
CHRISTI
1499ANNO
CHRISTI
1499

Item, ad aliud quod dicunt, quia secundum obligationem factam in conclavi, & vota, ac juramenta ipsorum, oportet eos convenire cum alio pretenso collegio in loco idoneo, &c. respondetur, quod ipsi debent advertere quantum peccatum sit velle impugnare veritatem in tanta materia, & pervertere intellectum & intentionem scripturæ, & voti, & juramenti illius instrumenti facti in conclavi, & subvertere ordinem datum a Deo, & descriptum in sacris canonibus, & etiam preconceptum & expressum in conclavi. Nec in hac parte potest sic obscurari veritas, ut non videatur depravatio voluntatis in præmissa damnabiliter incidere. Nam ad cardinales non spectat locum idoneum eligere, sed ad papam, etiam secundum tenorem prædicti instrumenti conclavis, sicut in eo manifestum est: in quo

a Forte, ut
seret Papæ
electio. H.
f. pro pa-
pe eligendo.

a per papam electio ad utramque partem, secundum intentionem voti & juramenti, debuerunt capita & membra simul convenire, scilicet dominus noster papa cum suo collegio, & antipapa cum suo pretenso, & non membra sine capitibus. Et sic fuit dictum, tractatum, intellectum, conventum, & firmatum in conclavi. Et hæc separatio manifeste subvertit ordinem debitum: & est contra scripturam & intentionem voti & juramenti dicti instrumenti conclavis: & perversitas separationis membrorum a capite, est inchoatio novi schismatis, & non emendatio antiqui: nec votum, nec juramentum, poterant obligare ad hujusmodi separationem, cum manifeste obviaret Divinæ ordinationi, & sacris canonibus. Non ergo fuit necesse exire de civitate Lucana, pro prosequendo negotium unionis, & servando juramentum: immo per talem exitum magnum obstaculum inductum est negotio unionis, ac importabilis turbatio, & alias inaudita confusio, ut etiam superius tactum est.

Nec velint depravare sensum scripturæ præfati instrumenti conclavis, ubi dicitur: „ Dummodo modo velint sic convenire, ac concordare, „ quod sequatur, &c. “ Et ibi intelligitur de conventionem & concordiam animarum circa canonicam electionem: & debuit esse in loco electo ut supra præsentibus capitibus ad actum renunciationis: ita quod illud verbum sic dicit modum in actibus eligendum, & non modum loci: determinat enim ita illud, *in simul concordare*, sicut & illud infinitivum *convenire*. Nam ex modo actuum, & non ex modo loci, sequitur iuste canonica electio. Sine enim qualitate in actibus non sequitur canonica electio, quæ non habet ordinem ad qualitatem loci, nisi intelligatur per qualitatem loci dispositio facta a capitibus, & præsentia eorum, secundum jam dicta, vel qualitas a jure petita. Et hujusmodi qualitates non sunt servatæ, nec possunt servari, nisi per dispositionem papæ, & antipapæ.

Nec valet quod dicunt, *in obligatione loci Pisanæ & Liburni*: quia manifestum est, quod nunquam fuit conclusum: nec nata aliqua obligatio: & tractatus ille pendebat. Delusorie tamen ex parte antipapæ, ut attentatio invasionis Urbis per eum docet: & illa prædicta emerferunt gravia ad illum tractatum pertinentia, quæ merito indigebant novo consilio, & cum dicunt: *necesse erat eis se conferre Pisas, ut servarent fidem*: aut intelligunt quod obligaverint se per fidem ire Pisas sine capite suo, & tunc se acculant super eo ad quod obvian-

dum fuit factum præceptum & mandatum: si autem intelligunt cum capite suo ante firmationem contractus, qui pendebat, non debuerunt præstare fidem; & si præstiterunt, servanda erat secundum intellectum quem habuerunt, & sic non tenebantur sine capite. Verum falsitas involvit fallentem; & cum credit se tueri, falso detegitur in aperto: & dum pro fide ostentata frangit fidem Deo & homini sibi præfidenti, merito damnabiliter convincitur.

Item, ad id quod dicunt, se carceratos infra muros Lucanos: respondetur, quod contra tanta pericula non potuit aliquid mitius fieri. De qua materia plura possent dici pro iustitia, & opportunitate illius mandati: sed pro nunt sufficienti quæ superius dicta sunt.

Item, ad illud quod dicunt, de jure & consuetudine congregationis cardinalium collegialiter, dicunt scienter, manifeste falsum: cum etiam tempore præfati domini nostri solebant non se collegialiter congregare, nec aliquid tractare, nec litteras ad collegium transmissas legere, nec aperire, sine licentia ipsius domini nostri: sicut semper servatum est quousque inceperunt usurpare tempore præfati domini nostri. Nec tenetur collegialiter de causis fidei, &c. ut dicunt: quia ad eos non spectat, nisi quantum papæ placuerit. Et mirum est, quod contra tam notoria audeant affirmare. Nec se potuerunt obligare in diminutionem potestatis papæ: ad quem spectat vocare cardinales, & non ad alium, & collegialiter cum eis tractare de unione ecclesiæ, & aliis occurrentibus.

Idcirco per illud præceptum secundum, ipse dominus noster nullam facultatem abstulit ab eis, nec interdixit, neque prohibuit, ut non attenderent ad unionem ecclesiæ, quam pleno affectu prosequerentur, & toto conatu prosequi intendit: sed providit ne perverse laborerent in divisionem, sicut lapsi sunt. Qui lapsus iniquus & abominabilis est; & non præceptum ipsius domini nostri, quod iustum & opportunum fuit, ut superius dictum est.

Item, ad illud quod dicunt, quod nunquam juraverunt se non congregare, & quod juramentum fidelitatis & obedientiæ non se extendit ad hoc: satis videtur responsum, quia de jure non habent. Sed tamen adhuc respondetur sibi, quod de jure non possunt se congregare contra præceptum papæ, nec ad hoc potuerunt se obligare, nec etiam se obligaverunt, ex aliquo actu facti in conclavi, nisi postea temerarie attentaverint facere, ex qua attentione non sequeretur obligatio. Quinimmo in conclavi expresse fuit per omnes negatum illud quod nunc faciunt & fecerunt, etiamsi deligendus fuisset electus, & in papatu expresse non vellet servare obligationem factam per eum: sicque tunc reprobaverunt, propter periculum, quod nunc fecerunt. Et tamen non sunt, nec fuerunt in casu, quod papa non velit, qui fideliter prosequitur ad quod tenetur: & si non potest per unam viam, intendit per aliam, nec quicquam iudari potest in contrarium. Advertant ergo, qualis sit assertio, quod congregare se contra præceptum papæ, non est contra juramentum obedientiæ & fidelitatis. Hæc enim conclusio repugnat principatu a Deo instituto, & subvertit statum papatus, & ordinem principatus, & firmitatem ejus; contradicit sanæ doctrinæ & antiquæ ob-

b Hoc est
antiqua li-
ser-

servantia. Collegialiter ergo cardinales habent a tractare cum papa fideliter, prudenter, caritative, provide, ac mature pro unione: quod ipse dominus noster continue voluit, & utinam ii qui ab eo recesserunt sic fecissent.

Ad illud autem quod dicunt de tertio precepto sive mandato, satis ex superioribus patet responsio. Et utinam non talia & tanto tempore tradassent sic sine freno cum Gallicis & schismaticis, ac aliis: quia tanta mala non fuissent sequuta, & verisimile credi potest, quæ in præsentii habentur & in futuro dubitantur. Et utinam servassent sane & pure juramenta & vota sua de inchoatis, mediatis, & finiendis, & nihil omitiendo de contingentibus &c. quantum in eis erat, id est, quantum ad eos spectat: quia non præsumpissent, nec præsumerent.

Item, ad ultimum quod dicunt, quod certum præceptum est contra caritatem, in qua qui non manet, in Deo non manet; & quæ quilibet fidelis Christianus tenetur quantum potest errantes ab erroris semita revocare: quod utique fieri non potest absque participatione & colloquio: non ergo debuit prohiberi, maxime talibus viris, quorum officium esse debet revocare Christianos ab hæreticis & scissuris. Hoc ultimum hic præceptum de verbo ad verbum, quod ab eis positum est, secundum omnem partem facit contra eos: quæ res satis plana est, idcirco breviter sumatur. Et primo revocent se a divisione, quam fecerunt de semetipsis, & a scissuris quas nituntur facere in alios per subtractionem obedientiæ, &c. alios si quos infecerunt. Secundo ab erroribus se, & alios quos induxerunt. Tertio provideant, ne se & alii in hæreticos immergeant, tanquam fideles Christiani, quod ad suum officium dicunt hoc spectare. Et utinam illa participatio & colloquio fuissent in caritate: quia præceptum, quod sanctissimus dominus noster fecit in caritate, non fuisset opportunum.

Libenter igitur præfatus dominus noster papa subit se pleno corde, humili affectu, digna devotione, & recta voluntate, amanatissimo Christo & sibi amabilissimo, & eius iudicio, ex cuius providentia eius vices gerit in terris, qui novit secreta cordis, & falli non potest. In quo potuit fiduciam suam, sperans per eum liberari a calumniis hominum, & veritatem & innocentiam suam illustrari, & per eius manus misericorditer pacem ecclesiæ dari, & integrationem. Et quia videt multiplices defectus ex ignorantia & malitia hominum, quos non valet reparare: vehementissime desiderat concilium generale.

Datum Lucæ pridie Id. Junii, pontificatus nostri anno secundo.

Res cardinalium Benedicti litteræ, quarum binis Benedictum ipsum, aliis, omnes de obedientia sua, ad concilium Pisianum convocant, editæ sunt superius, pag. 1111. 1131. 1147. Et responsio Benedicti, pag. 1151. Item, & litteræ cardinalium Gregorii ad episcopos, alioque futurum partem eodem convocandos, pag. 1158. Quibus litteris cum adscripta esset dies xxv. Junii, tempus notam falso anticipatam contendebant Gregorii sectatores, eoque contumaciter, ut viderentur Pisani suum indivisibile concilium antequam suum Gregorius Aquileiam convocaret litteris pridie Nonas Jul. datis. Falsam autem esse hanc temporis indicationem duobus maxime argumentis probant: altero, quod sub eodem tantum Augusti facta cardinalibus copia fuerit a Florentibus celebrandi Pisis concilii, ac proinde Junii mensis non potuerunt eo convocari, altero, quod datæ ad Robertum Imp. litteræ Liberti 26. Julii, temperant se utriusque partis convocare concilium illud, uterique locum designatos, ex quo constat, litteras, quæ

concilii locum Pisis designant, Junio scriptas minime fuisse. Priore argumento Pisanos cardinales urget Gregorius ipse in litteris ad Florentinos datis, quas mox edidit; altero Cæleri oratores, in dubiis quæ sessione IV. proposuerunt. Vide supra pag. 1181. Et cum responsione quam Petrus de Ancharano subiecit.

IV.

INHIBITIO FACTA CARDINALIBUS
A PETRO DE LUNA,

Ex tome VI.
Spicilegii.

Ne opinionem suam de via cessionis traderent in scriptis dominis ducibus, vel in quadam cedula super hæc confecta subscriberent.

Benedictus, &c. Cum ad nostrum pervenerit auditum, quod vos venerabiles fratres nostri sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, requisiti fueritis, quod in quadam cedula vobis tradita vos propriis manibus subscribere debeatis (quod si fieret, ablit, dubitari forsan posset quod pro tempore redundaret in perniciem libertatis Romanæ ecclesiæ, & contra ipsius honorem, ac etiam in Dei offensam non modicam, & in occasionem vobis detrahendi, debilitationem iustitiæ nostræ partis, & exaltationem & obdurationem intrusi, & sibi adherentium) nolque jam obtulerimus pures modos, & vias rationabiles, factibiles, Deo placentes, & juri convenientes, per quas utilius, & expedientius ad honorem Dei & sanctæ ecclesiæ, & adherentium iustitiæ illius partis, unio in Dei ecclesiâ haberi potest, & schisma eradicari & evelli, prout de apertione & oblatione modorum dilectis filiis ducibus, Joanni Buricensi, Philippo Burgundiæ, patris, ac Ludovico Aurelianensi, germano carissimi in Christo filii nostri Caroli regis Francorum illustris, & per eundem regem ad nos destinatis, ut in quibusdam publicis instrumentis super hæc contentis latius continetur. Idcirco præmissis & aliis multis attentis & consideratis, quæ in tanto Dei & ecclesiæ negotio attendi & considerari debent, loco & tempore opportunis latius explicandum, & etiam exponendum: vos omnes & singulos venerabiles fratres nostros, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, monemus, hortamur, & requirimus in virtute sanctæ obedientiæ ac fidelitatis, quibus nobis & ecclesiæ Romanæ viarum per nos oblatarum, & aliorum in præmissis contentorum, quæ ad bonum unionis ecclesiæ tendunt, prout ad nos pertinet, assistatis, & adhareatis fideliter & diligenter, absque fraude, dolo, & machinatione quibuscumque; nec ad impediendum unionem prædictam detis consilium, auxilium vel favorem, directe vel indirecte, publice, vel occulte, prout etiam virtute juramenti per vos super hoc præstiti, estis adstricti. Et nihilo minus inhibemus vobis & vestrum cuilibet, in virtute sanctæ obedientiæ, ne in dicta cedula, ut præmittitur, vos subscribatis, nec etiam consentiatis aliquammodo alii quæ non licent, seu non decent, seu ex quibus occasio forte præteriti possit detrahendi, quod contra reverentiam, obedientiam, aut honorem nobis & ecclesiæ Romanæ per vos debitos, seu laudabiles mores per nos & vos, prædecessores nostros & vestros, observari consuetos, aliqua fierent per vos, quod ablit, prout nec credimus quod facietis. Quod

si con-

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

si contrarium per vos vel aliquem vestrum fieret, quod non credimus, protestamur contra vos & vestrum quocumque sic facientes, de penis in jure statutis, & aliis debitis pro transgressione præmissorum. Ad quæ vobis injungenda movemur, tum consideratione præmissorum, tum etiam quia a pluribus dicitur, quod erga nos & nobis assistentes modi inconvenientes servantur, propter quos si aliud etiam a nobis fieret vel diceretur, censeretur forsitan non valere, & posset inconvenientia & scandala sequi. De quibus modis qui erga nos & nostros tenentur, solemniter protestamur: videlicet quod si per vos aliud fieret, seu diceretur; manente statu negotiorum nunc occurrentium, id & ea, & quidquid ex eis sequeretur, vel ob ea, reputamus & volumus non valere, & haberi pro infectis. Per præmissa vero venerabilibus fratribus nostris, quorum honorem prospicere ex nostræ mentis affectu desideramus, vel quibusvis aliis in aliquo derogare non intendimus, nec præcipere aliquid illicitum, sed tantum occurrere scandalis & animarum periculis, quæ verisimiliter evenire posse timemus, & honori ac juri ecclesiæ Romanæ providere, ut juris seu rationis fuerit, & tenemur, & ita protestamur.

V.

LITTERÆ UTRISQUE COLLEGII
cardinalium ad universitatem
Parisiensem.

1104.

Mittunt epistolam scriptam ad Carolum regem
Francorum.

Miseratione Divina episcopi, presbyteri, & diaconi sanctæ Romanæ ecclesiæ utriusque collegii cardinales, venerabilibus & doctissimis viris, rectori, cæterisque magistris sacræ universitatis studii Parisiensis, salutem. Super statu atque conditionibus præsentium rerum, & spe jamjam infirma parte reposita reipublicæ reformandæ, tollendique dissidii de medio campo orthodoxæ fidei, scribimus quantum pro nunc velocitas rerum patitur, Christianissimo domino regi Francorum in hæc verba.

Christianissimo ac serenissimo principi domino Carolo Francorum regi, vestri episcopi, presbyteri, & diaconi sanctæ Romanæ ecclesiæ utriusque collegii cardinales, salutem in eo per quem reges regnant, & dispersiones Israelis congregare. Certi sumus devotionem vestram non latere progressum amorum dominorum contententium de patu, neque ignorare ex vestris accuratissimis studiis, quibus ostensionibus, quibus palliationibus, quibusve operibus aut assistibus, & ad quem exitum, causa unionis ecclesiæ sanctæ Dei ab eisdem contententibus finaliter sic perducta, immo, quod non sine dolore revolvimus, nisi de medio occurratur, numquam magis prope in exilium coarctata. Nos itaque, quorum ex utraque parte præ cæteris maxime in hac rerum vertigine, & supremo animarum periculo, inter res tam gravibus obviare: utrinque decrevimus, Spiritu sancto dicente, in uno loco pro summo remedio convenire, ut si cut jam mutua nostrorum vota in unum aspirabant, illud palam cum expressione operis atque pro viribus demonstraremus. Eo

t. f. exilium

igitur Spiritu sancto agente, annuit Deus piissimis votis nostris, ut quod mente conceperamus, repente cum multo æm admiratione implemuset. Venimus namque ad hanc terram vestræ celsitudinis, & in summa pauculis diebus intermissis, ita in omni agendorum materia, dictæ unionis attingenda convenimus, ita concordēs tamquam ex una mente per omnia ad rem ipsam perficiendam percussi, ut Divinum potius quam humanum fuerimus arbitrati. Rebus autem, serenissime princeps, sic stantibus ut præfertur, litteras vestras regales cuilibet nostrum collegio directas accepimus gaudenter: tum quia ex illis cognovimus circa cepta vestram laudabilem perseverantiam huic sancto operi non deesse, tum etiam potissime quia noster effectus cum vestro non discrepat. Et quod regia majestas nobis per suas litteras suadebat, jam fere opere complevisse, prout per ea, quæ dominus patriarcha Alexandrinus consiliarius vester, qui adhuc infra breve recedet, particulariter explicabit, vestra regia majestas agnoscat. Quam ille conservare dignetur, cujus, &c.

Et quia ex præmissis, licet pauculis pro præsentibus, attendere poteritis, quantum materia, de qua agitur, ad summum ejus Divinis potius quam humanis consiliis dirigatur; & per dictum dominum patriarcham, alioque collegas redeuntes ad propria ob eandem causam poteritis informati: nihilo minus quia interea possunt multa ad opus dictæ materiæ vobis sollicitantibus procurari, hortamur igitur vos, quatenus circa illa velitis pro viribus insistere juxta quod per litteras ambaxiatorum regionum hic existentium eritis medullitus informati.

Datum in villa de Liburno Pisane diocesis, sub sigillis nostrum sex utriusque collegii priorum, ultima die Junii, anno Domini MCCCCVIII.

VI.

LITTERÆ NEUTRALITATIS
per cardinales Gregorianos.Sic & ex
Dreok.
Nemo.

Miseratione Divina episcopi, presbyteri, & diaconi sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, universis Christi fidelibus præsentibus litteras insperantibus, salutem in Domino sempiternam.

Quamvis ea quæ circa pacem & unionem universalis ecclesiæ sanctæ retroactis temporibus gessimus, non dubitemus ex litteris & scripturis nostris ad omnium vestrum notitiam devenisse: nihilo minus tamen ecclesiæ & populi Christiani succurrere & providere cupientes, pauca admodum prius ad ea referri convenit, dum ad ulteriora quæ restant, gratia nobis assistente Divina, sumus processuri. Novistis enim satis quibus obligationibus, promissionibus, & modis, dominus Gregorius ad unionem in dicta ecclesia faciendam fuerit & sit adstrictus: & quibus sollicitationibus se illam facturum toti mundo promiserit, oculi cunctorum tuis litteris sollicitati inspexerunt: quorum omnium immemor, suis promissionibus, votis, & juramentis reiteratis vicibus factis per eum, spretis, & ad ludibrium tractis, damnatum schisma, prohi dolor! in ipsa Dei eccle-

fia

47
 sia inveteratum, notorie & pertinaciter sive
 re, & manulenero, Christianumque populum
 secum in participium hæresis trahere, non so-
 lum non abhorret, sed summa diligentia niti-
 tur & procurat: ut sic potius ad gubernatio-
 nem populorum, factus sit ruina multorum.
 Nos enim qui una cum diversorum Christi fi-
 delium, regum, & aliorum principum, ac ci-
 vitarum, communitatum, oratoribus & am-
 baxiatoribus, propterea curiam dicti domini
 Gregorii tunc sequentibus, cum eodem Gre-
 gorio omnibus viis & modis, quibus potui-
 mus, ut prædictum schisma juxta promissiones,
 vota, & juramenta, tolleret, & ecclesiam Dei
 prædictam ad unitatem reduceret, diligenter
 indefinenterque tractaveramus, & laboravera-
 mus: considerantes, & per experientiam com-
 probantes, omnem diligentiam, omnesque la-
 bores & tractatus propterea factos, penitus ir-
 ritos & inanes; quodque nulla supererat spes
 proficiendi in hujusmodi unionis materia cum
 domino Gregorio antedicto, sed ipsum in dies
 magis & magis ac pertinacius ad dictum schis-
 ma fovendum manutendo saviente, immo
 nobis de hujusmodi unionis materia tractare-
 mus publice in effectu prohibente: eundem
 Gregorium, velut hæreticum & nutritorem
 schismatis antiquati, dereliquimus sibi, cum
 juxta canonicas sanctiones peccatum sit ei obedi-
 entiam præstare, die undecima mensis Maji
 proxime præteriti omnem, in quantum in no-
 bis fuit, obedientiam juxta juris exigentiam
 abstraximus, ac recessimus ab eodem, dispositi,
 ut oportet, ex adverso conturgere, & murum
 nos opponere pro domo Israel. Sic enim Do-
 minica voce præcipitur, separandum a taberna-
 culis talium durissimorum hominum, prout ip-
 se est, & eum sequentes, ne simul pereamus
 cum peccatis eorum, nam simili supplicio di-
 gni sunt qui fuerunt peccatis eorum contami-
 nati, juxta Divinas & canonicas sanctiones.

Vobis igitur omnibus & singulis intimamus
 & notificamus per præsentem, ab ipsius domini
 Gregorii obedientia penitus & omnino desisten-
 dum & recedendum fore, sibi que in sua perti-
 nencia perhida assistentes, ac adherentes, velu-
 ti schisma foventes censeri debere multari.
 necnon omnes et singulas promotiones, et
 provisiones metropolitanarum et cathedralium
 ecclesiarum, et monasteriorum quorumcum-
 que; necnon litteras, commissiones, et con-
 cessiones quascumque, sive gratiam, sive justi-
 tiam continentem, per eundem Gregorium seu
 præsentem ejus auctoritate ab eadem die et citra
 factas et in antea faciendas; similiter omnes
 tam definitivas, quam alias sententias in qui-
 bulcumque causis per ipsum dominum Grego-
 rium, seu ejus mandato, vel præsentem aucto-
 ritate in sua curia interim latis, et in antea
 faciendas; ipso jure fore nullas et invalidas,
 easque, ac omnia et singula alia, quæ per
 eundem Gregorium sub titulo Romani pontifi-
 cis aut sua auctoritate supradicta, a dicta die
 & citra, sive per modum justitiæ, sive per
 modum gratiæ, etiam proprio vel alio quo-
 cumque modo, concessa seu facta sunt, vel in
 futurum fieri contigerit, per primum Roma-
 num pontificem, prout juris fuerit, faciemus
 gratia nobis assistente Divina, nulla & invali-
 da declarari, & in quantum de facto processer-
 unt, & expedierit, penitus cassari & etiam
 revocari. Idecirco etiam præsertim vos reveren-
 dos fratres & dominos, dominos legatos apo-

48
 stolicæ sedis, patriarchas, archiepiscopos, et
 alios quorumcumque patriarchalium, metropo-
 litanarum, et cathedralium ecclesiarum, nec
 non monasteriorum prælatos, rectores et bene-
 ficiatos, præcipue etiam et vos sanctæ sedis a-
 postolicæ officarios, et alios Romanam curiam
 sequentes; vosque etiam sanctæ Romanæ ec-
 clesiæ in spiritualibus et temporalibus vicarios,
 vassallos ac omnes et singulos ab ipsa Roma-
 na ecclesia vicariatos, domos, feuda, ter-
 ras, et possessiones, seu alia cujuscumque ge-
 neris bona tenentes, vel feudum aut canonem,
 seu alias alicujusmodi debitum cameræ apo-
 stolicæ solvere debentes, tenore præsentium roga-
 mus et hortamur in Domino, et quantum in
 nobis est requirimus et monemus: quatenus ab
 ipsius domini Gregorii obedientia penitus et
 omnino desistatis et recedatis, nec ei aut ca-
 meræ apostolicæ suo nomine de communibus
 vel minutis serviciis, seu annatis beneficiorum
 ecclesiasticorum, vel vassallagiis seu censibus,
 aut alicujus alterius generis debito, quocumque
 nomine nominetur, per clericos vel per laicos
 prædictæ cameræ quoquo modo solvi consue-
 ro, aliquatenus respondeatis, nec per vestros sub-
 ditos responderi faciatis, aut etiam permitta-
 tis. Si enim talibus honoribus bonisque tem-
 poralibus, obedientia insuper & reverentia, vi-
 derit se denudatum: ab omni temeritate, &
 oblatione desistet, & rubore suffusus, ad
 humilitatis gratiam, ad sanctissimæ unionis
 affectum, tam ipse quam ejus consultores, im-
 mo potius deceptores, debent veritatem
 inclinari. Scituri quod contrarium facientes,
 velut inveteratum schisma foventes & manute-
 nentes, ut schismaticos & fautores inveterati
 schismatis prosequemur, & eos juxta sacros
 canones, ut schismaticos, suspensos a suis be-
 neficiis, dignitatibus, & omni honore ecclesia-
 stico jam habitis & obtentis, nunciando. Et
 insuper ad solutionem debitam dictæ cameræ
 tempore congruo faciendam denuo compellen-
 tur: & scientes, quod ad prædicta solvenda
 de cætero non vos adstringunt promissiones,
 fidelitates, homagia, juramenta, & alia vincu-
 la quæcumque, immo de jure ab eis ipsis
 ipso jure penitus absoluti & liberati quoad ip-
 sum. Et ne aliquis vel aliqui, prætextu igno-
 rantiæ illius nostræ notificationis, intimidationis
 & saluberrimæ monitionis, valeant seu valeat
 excusari, vos reverendissimos patres & domi-
 nos, dominos cardinales, apostolicæ sedis lega-
 tos, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, &
 alios supradictos, in Domino exhortamur,
 quod præsentem nostram deliberationem & no-
 tificationem, tam utilem, quam necessariam
 sanctissimæ unioni facilius obtinendam, per ve-
 stras legationes, provincias, dioceses, & loca
 quælibet publicetis; ita quod ad omnium ca-
 tholicorum notitiam verisimiliter debeant per-
 venire. Cæterum ad illorum consolationem,
 qui nos pro hujusmodi extirpatione schismatis
 & universalis ecclesiæ unione continue satagen-
 tes, sequendo exercitio & emolumentis officio-
 rum dictæ sedis hætenus forsati fuerint, aut
 ipsis officiis, seu eorum beneficiis, aut eorum
 vicariatus, seu feudis, aut aliis bonis vel
 moribus, per dictum dominum Gregorium,
 seu ejus præsentem auctoritate, privati fuerint,
 vel in posterum frustrari, seu privati de facto
 contigerit, intendentes, faciemus, Dei nobis
 gratia ad hoc assistente, cuilibet ipsorum sic
 frustratorum, seu privatorum, de beneficiis,
 vica-

ANNO
CHRISTI
1409.
Diel. e-
piscopus.

a Leg. do-
minio ex
Cod. Har-
leane.

b Huc usque
Niemus.

c Leg. ef-
fectum, ex
Cod.

d Leg. per-
sequemur.
ex Cod. vi.

e Huc dein-
ceps etiam
habet Ni-
mus.

ANNO
CHRISTI
1497.

vicariatus seu feudis, aut aliis bonis vel jo-
ribus, si quæ per adherentes dicto Gregorio
tenentur aut occupantur, seu de aliis eorum-
dem adherentium bonis, juxta merita & con-
ditiones frustratorum, & privatorum eorum-
dem, fiet recompenſa.

Darum Liburnii Pisanensis diœceſis, ſub
trium priorum noſtrorum impreſſione ſigillo-
rum, die prima menſis Julii, prima Indictio-
ne, anno a nativitate Domini noſtri Jeſu Chri-
ſti milleſimo quadringenteſimo octavo.

VII.

LITTERÆ GREGORII,
quibus ſe purgat a criminalibus
cardinalium.

Ad futuram rei memoriam.

Ex Cod.
Raynaldo ad
an. 1498. n.
48.

AD protegendam innocentiam noſtram ad-
verſus aſſertionem improvidam, & inju-
ſtam obloquentium, detractorum & erigentium
cornu malignantium in Chriſtum ſuum, qui-
bus inter cætera puritatem mentis noſtræ, apo-
ſtolicæque poteſtatis plenitudinem, ac noſtram
damnabilibus infamæ maculis deturpare, ac
ſuis incurſibus irritare, temerarie non verentur,
& etiam conſtituntur: aſſerentes, nos promiſ-
ſionem, votum, ac juramentum noſtra, circa
deſiderabilis unionis in Dei eccleſia mate-
riam ſalutarem in conclavi facta, emiſſa, &
preſtita, contemnere realiter obſervare: ne
falſa pro veris recipiantur, cum opprimatur
ſæpenumero veritas, niſi ſalutaris deſenſionis
preſidio fulciatur, tenore præſentium notifica-
mus & declaramus, quod noſtræ firmæ volun-
tatis ſuit & eſt, & in Deo ſperamus erit, pu-
re & fideliter ſervare formam & intentionem
noſtrorum juramenti, voti, & promiſſionis in
conclavi factorum hujusmodi. Et quia die un-
decima menſis immediate præterito, quidam
tunc ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E.
tunc cardinalibus, videlicet Antonius olim
Præneltinus epifcopus, Conradus olim tit. S.
Chryſogoni, Franciſcus olim tit. SS. Quatuor
Coronatorum, Jordanus olim tit. S. Martini
in montibus, præſbyteri, Raynaldus olim S.
Viti in Macello, Odo olim S. Georgii ad
Velum aureum, diaconi, præfatæ eccleſiæ car-
dinales, mandata noſtra aſu temerario con-
temnentes, & a nobis damnabiliter recedentes,
mala malis adverſum nos accumulare damna-
bilibus procurarunt, quos clementer expectantes,
paterniſque affectibus, ſed incaſſum, ut redi-
rent ſæpius excitatos ſupportavimus.

Volentes tamen oculos paternæ pietatis er-
ga ipſos, ut convertantur & vivant, extende-
re, ſeveritatemque miſericordi temperare clemen-
tia, ipſos Antonium olim Præneltinum epifco-
pum, Conradum olim tit. S. Chryſogoni, Fran-
ciſcum olim tit. SS. Quatuor Coronatorum,
Jordanum olim tit. S. Martini in montibus,
preſbyteros, Raynaldum olim S. Viti in Ma-
cello, & Odonem olim S. Georgii ad Velum
aureum, diaconos, cardinales præſatos & eor-
um quemlibet, de fratrum noſtrorum conſi-
lio præſentium tenore requirimus & monemus,
eiſque nihilo minus per ſcripta harum ſeria
injungentes, quatenus infra præſentem menſem
Julii ad præſentiam noſtram, ubi nos eſſe
contigerit, debeant perſonaliter & præſentiali-
ter ſe conferre: qui, ſi venerint infra prædi-
Cancil. General. Tom. XXVII.

Actum menſem, & caritative, ac provide vo-
luerint tractare nobiſcum, & cum venerabili-
bus fratribus noſtris præſatæ eccleſiæ cardina-
libus, ſuper negotio unionis hujusmodi, eos
benigne recipiemus, atque tractabimus, & abo-
lentes omnem infamæ maculam, ſive notam
premiſſorum, & aliorum patratorem occasione
contractam, remittemus eiſdem offenſionem
quamlibet, atque poenam. Et cum ſint per-
jurio maculati, & omnibus officiis, beneficiis,
atque cardinalatibus privati, continuata etiam
noſtra majori clementia eorundem reintegrabi-
mus, & in ſtatum priſtinum reponemus. Et
premiſſa omnia, & ſingula referri volumus,
atque referimus ad Petrum olim S. Angeli
diaconum cardinalem, qui ſæpe monitus, ex-
traſgreſſione alterius mandati noſtri omnibus
beneficiis & cardinalatu etiam eſt privatus.

Si autem (quod non remur) ad cor con-
tritum & humile, & ad viam veritatis redire
noluerint, confiſimus, quod Altiffimus provi-
debit contra conſuſionem & involutionem,
quas tam exitiabiliter quam præcipitabiliter in-
dlexerunt; noſque excitabit ad faciendum, &
providendum prout juſtum fuerit & etiam op-
portunum, & aliis recentis noverimus in Do-
mino, temporum atque rerum gravitate pen-
ſata, quomodolibet expedire: volentes nihilo
minus, & auctoritate apoſtolica decernentes,
quod hujusmodi monitio proinde valeat, &
plenum robur obtineat firmitatis, diſoſque An-
tonium, Conradum, Franciſcum, Jordanum, Ray-
naldum, Odonem, ac Petrum, olim præſatæ ec-
cleſiæ cardinales, & quemlibet eorum perinde ar-
det, quacumque conſtitutione apoſtolica contra-
ria non obſtante, ac ſi eis, & eorum cuiſlibet
intimata, & inſinuata perſonaliter, & præſen-
tialiter extitiſſet, &c. *Dat. fidem publicam, ne
ſedem apoſtolicam metu aliquo declinet, ac ne
citatio ipſos lateat, ſed in omnium oculis co-
ſectur, Lucana eccleſia oſtris aſſigi diploma jubet.*

Dat. Lucæ xv. Id. Julii pontificatus noſtri
anno II.

VIII.

LITTERÆ CARDINALIUM AD
GREGORIUM

*Conſtantiam ab eo concilium œcumenicum neque
celebrari neque indici poſſe*

DOMINUS & ſalvator noſter Dei filius Jeſus
Chriſtus, de ſummis cælorum ad ima
mundi deſcendens, & tandem pro ſalute hu-
mani generis mortem ſubiens temporalem, a-
ſcendens ad patrem, ne gregem ſuum ſuo ſan-
guine redemptum ſine paſtore deſereret, funda-
menta ſuæ militantis eccleſiæ in beato Petro
principaliter collocavit; & ut ab ipſo quali
quodam capite, dona ſua velut in corpus om-
ne diſſunderet, & ut ſuæ ſtabilitate fidei cæ-
teros in Chriſtiana religione firmaret, ut per
hoc unum caput, unam originem, unamque
eccleſiam designaret, quæ ramos ſuos per uni-
verſum orbem copia ſuæ ubertatis extendit,
ut per ipſa unam ſponſam Chriſti incorruptam
& pudicam, caſto pudore caſtitem cuſtodien-
tem, beati Petri ſucceſſoribus & gregi Domi-
nico demonſtraret.

Verum a triginta annorum citra curriculis
decurſis, caput illud unum in duo diviſum,
ipſam etiam beati Petri ſedem in duas ſimili-
ter

ANNO
CHRISTI
1497.

Ex cod.
Raynaldo
Ibid. n. 11.

ANNO
CHRISTI
1409.

51

GREGORIUS
P. XII.

CONCILIUM

ROBERTUS
IMPERAT.

52

ANNO
CHRISTI
1409.

ter sedes divisam, quod dolenter referimus, vi-
derunt omnes fidei catholice prelati, reges,
principes, & omnes Christiani populi nationes,
quibus cum hæc scissura & decoloratio sancte
matris ecclesie displiceret, & plurimum conti-
nuo odiosa fuisset; ab ipsis dictam sanctam ec-
clesiam sic divisam tenentibus, bona verba &
spes optime de unione, per eorum litteras &
nuncios semper data fuerunt: effectus autem
tot verborum & bonæ spei quis & qualis secu-
tus fuerit, usque ad assumptionem vestram per
nos episcopos, presbyteros & diaconos S. R. E.
cardinales factam ad summi apostolatus apicem,
in qua Gregorii XII. nomen, o utinam sic re-
accepissetis, elegistis, vos & tota ecclesia ca-
tholica sunt testes. Quot enim dicto tempore
adversa pertulerit, quotque repetitis malleis,
crebrisque tusionibus subjacuerit, attestantur
quamplura. Defecerunt namque litterarum flu-
dia, & per consequens ad viros ignaros tran-
sita ecclesiarum regimina: defecerunt jam uni-
versalis & aliarum fere omnium temporalia, &
in ruinam prostrata sunt ipsarum magna
edificia: denique in laicis erga clericos deficit
reverentia, & totaliter in contemptum populo-
rum deducta est censura ecclesiastica, in cle-
ricis impunita maleficia, & in locum honestatis
& scientiæ successerunt præsumptio, teme-
ritas & superbia: ut sic ex istis & aliis, non
sine mentis amaritudine perlegendis, de ipsa
ecclesia cum Isaia dolenter concludere valeamus.
*A planta pedis usque ad verticem non est
in ea sanitas.*

1. 2. 16.

Nos autem una vobiscum, qui de nostro
collegio tunc eratis, videlicet Angelo Co-
rario tituli S. Marci presbytero cardinali, vul-
gariter dicto Constantinopolitano, dicta sede
vacante per obitum bonæ memoriæ Innocentii
VII. volentes tot animarum periculis & scan-
dalis obviare, incepimus, ut ex debito officii
tenebamur, attendere diligenter ut talem eli-
gere, & in beati Petri sede ponere curaremus,
quem ex præsumptis bona vita & sancta con-
versatione præterita crederemus Christi vestigia
imitari, qui velut pastor bonus animam suam
posuit pro ovibus suis, & qui æternam salutem
præponendam crederet gloriæ temporali, se-
quens in hoc etiam Christum humilem & di-
centem: *Regnum meum non est de hoc mundo.*

2. 2. 18.

Et non solum ista de isto cogitare, sed etiam
de humanæ conditionis fragilitate curavimus,
quæ nunquam permanet in eodem statu, ac
etiam astutiis inimici hominis, qui non desinit
circuire velut leo rugiens, querens quos devoret,
& facta nostra quandoque in principio, quan-
doque in medio, quandoque in fine corrup-
pere suis astutiis, ut nonnunquam qui toto
tempore vitæ suæ bona opera exercuit, & pe-
regit, aliqua tentatione suborta, & opposita,
cuncta ejus bona præterita supplantet, obruat,
& corrumpat; unde de Saul, qui prius in ocu-
lis Dei bonus visus, in fine sui scribitur,
quod spiritus malus descendit supra Saul. Et
idecirco nosmetipsos & singulos de gremio col-
legii sacri existentes, & quemlibet futurum
Romanum pontificem per nos de dicto gremio
eligendum, curavimus obligare vinculo jura-
menti, voti, & promissionis, solemniter, Deo &
Virgini sanctissimæ matri ejus Mariæ beatis
apostolis Petro & Paulo, & toti cælesti curiæ
esse vigiles, sollicitos, & per omnia diligentes
pro sanctissima unione, & eam prosequi in prin-
cipio, medio, & fine, & nihil omittere de ne-

3. 1. 1.

cessariis, utilibus, & quomodolibet contingentibus,
quod unio subsequatur: & ita & vos tunc
cardinales, & nos omnes similiter promissimus,
vovimus, & juravimus effectualiter, ut prædi-
ctum est.

Quibus quidem firmatis voto & juramen-
to, ut supradictum est, in vos præfatum
Angelum tunc cardinalem Constantinopolita-
num, tamquam in præstantiorem, doctiorem,
sanctiorem, & in omni virtute eminentiorem,
direximus unanimi consensu vota nostra. Nam
in personam vestram concurrere putabamus, ut
apparere, famam videlicet præclaram, sancti-
tatis apparentiam multiplicem, honestatis fervo-
rem, & zelum perfectæ caritatis, maturitatem
ætatis, & insuper ad sanctissimam unionem ar-
dens desiderium, & per lacrymarum effusionem
sæpius magnam ostentationem voluntatis, spe-
rantes indubie per vos supradicta promissa ju-
ramento & voto firmata servari, & spe ab
intentione vobis in conclavi præfecta, & simi-
liter voto, & juramento, elegimus, & assump-
simus in episcopum animarum nostrarum &
universalis ecclesie, & gregis Domini dire-
ctorem.

Postquam electionem, & ante inthroniza-
tionem, eandem promissionem, votum, &
juramentum, de novo præstitistis: & subse-
quenter hæc omnia in publico consistorio pu-
blicastis, & confirmastis, ac etiam de prædictis
firmiter observandis, ad omnes fere mundi
Principes climatis Christiani litteras direxistis.
Solemnes insuper oratores, & cum pleno man-
dato, ad dominum Petrum de Luna, per non-
nullos Benedictum vulgariter nuncupatum, il-
lico, ut tenebamini, destinastis, ipsum ad si-
milem cessionem, et renunciationem sui præ-
tensi papatus multipliciter exhortando, et de
loco mutæ cessionis concorditer eligendo, et
in litteris ad eum directis utendo inter cætera
illis verbis: „ Non erim semper de jure suo
disputandum est: sæpe rigor ipse utilitati et
„ tempori cedit. Nam si mulier illa et juri suo
„ renunciare, et filio suo proprio spoliate se
„ voluit, ne seditionem unius pueri videret:
„ quanto magis nos, si malitia operante, ad
„ optatam unionem pervenire non possumus,
„ per vias justitiæ pie cedendum videtur?“

Demum responso ab eo habito, et convento
de loco Saonæ per vestros dominos oratores
ad rectorem dicti loci litteras apostolicas dire-
xistis, inter alia continentes in effectu, quod
oblationibus vobis factis ab eis uti intendebatis,
et quod pro vobis vestrisque fratribus dominis
cardinalibus pararent necessaria, & taliter pro-
viderent super ipso accessu, quod possent meri-
to commendari, prout planius in dictis litteris
continetur. Tandem ad dictam civitatem sive
locum Saonæ accedere velle pluribus de causis
minus justis recusastis, nobis contrarium alicuius
erentibus propter observantiam promissorum.
Deinde dicto domino Benedicto papa præsentio
ad dictum locum se in termino conferente,
et de accessu vestro et nostro similiter requi-
rente, pluribus aliis ad hoc vos exhortantibus,
præcipue oratoribus serenissimi regis Franciæ,
in eodem proposito non accedendi pertinaciter
perstistis.

Similiter mediis notabilibus a dominis et
oratoribus, maxime illustris ducalis domina-
tionis Venetorum, pluribus locis successivo
oblatis utrique parti securis: in ipsis eligen-
dis ac etiam recusandis pluries variastis, et
inte-

ANNO
CHRISTI
1197.

Jerem. 14.

Ho. 1.

interim per vos indebite et injuste dissolutus fuit contractus dictæ conventionis loci concorditer eligendi, et per consequens sanctissimæ unionis: ut sic merito qui ad tantum bonum optatum omni populo venerant, vel miserant, dolenter possint dicere cum propheta: *Venerunt ad hauriendum aquam, & vasa sua vacua reportarunt*: et iterum illud: *Expectabamus pacem, & ecce turbatio; & justitiam, & ecce iniquitas, & judicium, & ecce clamor*. Si enim nihil tam conveniens humano generi, quam promissa servare: quid censendum est in sublimi excelsoque solio præsidenti? Certe quædam dicit lex: nihil est quod præclarior luce præfulgeat, quam recta fides in principe; cujus verbum aut sanctum, aut sacrilegum.

Quibus adhuc non obstantibus, sed remanentibus in civitate Lucana hac de causa prosequendi et exhortandi vos ad præfatam sanctissimam unionem dominis oratoribus præfati regis Franciæ, et prædicti domini Benedicti, et ad idem multipliciter vos impellentibus juxta conventa, vota, et jurata et nobis ad istud idem, et in eadem voluntate concurrentibus et laborantibus apud vos cum omni insistere lenitate et mansuetudine: nostra et omnium aliorum salubria monita contempsistis. Et tandem animum vestrum in oppositum celare amplius non valentes, in ea verba, et pluries atque pluries prorupistis, quod via cessionis et renunciationis erat diabolica, et damnata, et eam sequi nullatenus volebatis, nobisque impie et invalide sub pœna privationis cardinalatus, perjuri, et beneficiorum, oretenus inhibuistis, ne cum prædictis ambaxiatoribus Benedicti, vel regis Franciæ, de materia unionis amplius loqueremur; nec etiam nos ausi essemus de cætero sine vestro mandato similiter amplius congregari; prædictis mandatis expresse tendentibus in præjudicium sanctissimæ unionis, quæ sine congregatione et colloquio cum prædictis prosequi non poterat nec haberi; ac etiam in scandalum totius populi Christiani, et insuper in confusionem, ruinam, et totale exitium omnium ecclesiarum, et totius status ecclesiæ temporalis destructionem, ac etiam contra sæpius promissa vota et jurata, et populo toties publicata, quasi per talia peccandi et dejerandi licentiam, ac vota et promissa tam solemniter transgrediendi per traditionem clavium regni cælorum affectui fueritis potestatem.

Vere per ista et alia, quæ de vobis vidimus et audivimus, semper hoc timendum est de eo, quod beatus Bernardus de papa Eugenio verebatur, ne in multis occupationibus, quoniam multæ erant, frontem induraret, et in duritiam cordis iret, et inde in aversionem: definiens quid est cor durum, „ videlicet licet quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit ipsum esse, quod nec compunctione scinditur, nec pietate mollitur, nec movetur precibus, minis non cedit, flagellis induratur, ingratum ad beneficia, ad consilia infidum, ad pericula impavidum, temerarium in Divina, præteritorum obliviscens, præsentium negligens, futura non providens: & ut breviter cuncta horribilis mali mala concludam, ipsum est, quod nec Deum timet, nec homines reveretur.

Si in hanc cordis duritiam jam incessistis, ut ex prædictis & aliis quæ quotidie in vestra curia & per vestros consiliarios agitantur, appa-

Concil. Generis. Tom. XXVII.

ret: lacrymantibus cordis oculis contristamur, & plurimum anxiamur, quia præter & contra spem nostram talia contigerunt. Per ista quidem de electione vestra ad apicem summi apostolatus, gaudium in mœrorem & ludum, & expectata consolatio unitatis in majus scandalum & labores fere intolerabiles sunt conversi, ut sic quilibet nostrum dicere possit illud Job: *Conversa in luctum est cithara mea, & organum meum in vocem flentium*: & iterum illud: *Expectavi ut faceres vobis & fecit labruscas*: labruscas, inquam, acerbissimas, quas comedere obstupescunt reges, principes, populus catholicus, atque clerus, considerantes excidisse a tanto tamque sperato bono, & dimissos in tanto excidio absque spe reconciliationis alicujus, & in pejori statu quam prius fuerant, relaxati, protrahi, et delusi post longam moram & consumptionem temporis, de loco conveniendo pro renunciatione ac cessione verbali in quolibet certo loco, & si non per vos, saltem per procuratores idoneos de facili faciendam, si non quæ vestra & vestrorum sunt, sed quæ Christi, quærere & cogitare, ut vestræ famæ & gloriæ congruebat, & justum fuerat, curavissetis.

Ex quibus, & aliis quæ quotidie vidimus de progressionibus vestris & modis Deo teste, vobis compatimur: quæ patienter conviventibus oculis transissemus, si absque Dei offensa & transgressionem juramentorum & votorum nostrorum potuissemus quomodolibet tolerare. Verum quia ex tali tolerantia & patientia fuisset prædictorum voluntarii transgressores, & per consequens ut perjuri & infames ab omnibus reputati, & toti mundo exosi, & (quod pejus est) inveterati schismatis nutritores, & ob hoc per consequens juxta sacros canones hæretici reputandi: ideo Spiritus sancti gratia illustrati, obedire volentes Deo magis, quam hominibus, curavimus unanimiter & concorditer, ut iidem canones præcipiunt, a vestris tabernaculis & consortio separari, ubi nihil proficere, quinimmo ex tali mora officere sanctissimæ unioni plurimum fuerat visum nobis.

Idcirco ne sanctæ ecclesiæ, a qua ab ipsa nostra pueritia nutriti & sublimati sumus, ingrati sumus de tot beneficiis videamur, & ne Dominus et Redemptor noster Jesus Christus conqueri de nobis possit, et illud Isaie dicere: *Filios nutriti & exaltati, illi autem spreverunt me*: et illud: *Qui edebat panes meos, ampliat adversus me supplantationem*: et rursum: *Generatio prava et perversa, hæc Domino retribuisti?* veluti mus in pera, ignis et serpens in gremio, suis consueverunt hospitibus exhibere: considerantes etiam pro majori parte nostrum, senilem nostram ætatem, immo quorundam senio jam confectam, et per hoc de proximo migraturi ad vitam aliam sine tempore, sine fine rationem ibidem redditori in districto iudicio, et tremendo examine, et ituri, si bona egerimus, in resurrectionem vitæ; si vero mala, veluti maledicti a Deo, in supplicium æternum; et præterita præsidentes, quibus durissimum iudicium comminatur Deus, de quorum manibus subditorum ratio postulat: quæ præminentia si recto rationis iudicio consideratur, ut ait Gregorius, plus doloribus afficitur quam honoribus gaudet; et omnis potentatus brevis, sed etiam si annis mille; amplius in eis labor, & dolor: considerantes etiam per recessum vestrum et alterius, vi-

ANNO
CHRISTI
1197.

ANNO
CHRISTI
1107.ANNO
CHRISTI
1107.

delicet Benedicti, a voluntaria cessione, A
et unum ab altero adeo clongatum, quin
immo per vos etiam dicta via publice repro-
bata et studiose pertractata, ac etiam viam
iustitiæ, ac juris utriusque discussionem diffi-
cilem et impossibilem, et verisimiliter sine exi-
tu, sine fine, non absque periculo, et scanda-
lo partis alterius obedientiæ, si alterum non
habuisse jus in papatu fuisset per viam iustitiæ
declaratum, et per consequens tantam multi-
tudinem populi Christiani, reges insuper, prin-
cipes, erravisse cum periculo, et discrimine
animarum suarum: necnon videntes tot tergi-
versationes, volubilitatem, et inconstantiam
utriusque vestrum, juxta communem omnium
opinionem invicem colludentium, ac etiam
propter crimen immanissimum, quod ex tam
longa mora et protrahione in sponte cedendo
juxta sacros canones incurristis: et propter
nonnullas causas rationabiles, quæ ad intra
scriptam convocacionem sacri concilii simul
Dei gratia uniti, nostros animos induxerint:
dicimus, et de jure præsumimus, potestatem
convocandi et congregandi sacrum et generale
concilium ad nos totaliter devolutam, ex eo et-
iam maxime quod ex retro gestis estis in dicta
congregacione suspecti: cum non nisi postquam
presensistis nos ad dictam convocacionem para-
ri, hoc unquam velle facere ostendistis: et
quia nec possibile sit per ambos, vel in uno
loco tale generale concilium convocari, nec
vocatio illorum obedientiæ alterius partis pos-
set recte dici concilium generale, nec in eo
de altero irrequisito aliquid definire, nec re-
quisitus etiam cum parte sua accederet, et si
accederet, et si ambo præsideretis, prout in
uno papa indubitato probabiliter dici posset,
essetis in eodem corpore et unica ecclesia,
duo capita quasi monstrum: nec jura, quæ de
congregacione generalis concilii auctoritate pa-
pæ loquuntur, vendicant sibi locum, cum
duo contendunt contra vota et juramenta sua
improbabiliter de papatu, et quia per mutuam
cessionem absque concilii vocatione, juxta præ-
missa tot vinculis confirmata, possetis sine tot
laboribus et dispendiis dare ecclesiæ unitatem
et pacem. Ex quibus et multis aliis, si duce-
retis dictum concilium congregandum, quid
aliud præsumendum, quam velle rem trahere
per longum, ut hætenus protraxistis? et ad
quem finem dicta convocatio feret, postquam
tot vinculis tenemini ad cedendum sponte?
utrumne ad finem discutiendi de jure utriusque
altera parte absente? et etiam si præsentem,
poteritisne, vos ambo ignari facti, nisi qua-
tenus auditu percipere potuistis, plus coram
dicto concilio etiam simul utriusque obedientiæ
congregato, in facto vel jure ostendere, quem-
admodum * ostensum fuisse hætenus per illos
quodammodo, qui viderunt et tetigerunt, et
contraria solemnium doctorum utriusque obe-
dientiæ pro se et contra se consilia reporta-
runt? Præterea cum partes utriusque obedi-
entiæ congregatæ simul forent: quis contra par-
tem suæ obedientiæ definiret? quinimmo pro-
cul dubio præsumendum foret, prælatos, re-
ges, et principes, de vestris moribus fastidiosos,
et ad cedendum sponte tot juramentis et votis,
et vinculis obligatos, aliqua pœna gravissima
merito condemnare.

* Corr. quam
ostensum.

Ad prædicta igitur, tam salubriter, quam
consulte pro vobis cum caritate dicta, et scripta

placeat et dignemini, deposito omni carnalita-
tis affectu, sanæ mentis consideratione attende-
re, et non errores erroribus accumulare, et per
vias retrogradas veritatem confundere, et sacro
concilio universalis ecclesiæ, per vos ad quos
pertinet, ut prædiximus, convocato impedi-
menta præstare, ne ipsius generalis concilii,
et totius populi Christiani indignationem for-
tius incurratis. In nomine igitur Domini no-
stri Jesu Christi, cujus ecclesiæ militantis cau-
sam suscepimus, et suscipimus, totis mentis
affectibus, et cum animorum sinceritate felici-
ter inchoandam, mediandam, et totaliter ter-
minandam, prout ex prædictis promissionibus
per nos factis, juramenti et voti, ut prædici-
tur, vinculis roboratis, et confirmatis, effica-
citer obligamur, decrevimus et firmavimus, ac
decernimus et firmamus, utrumque collegium
unitum et in unum conjunctum, totam uni-
versalem ecclesiam ad sacrum concilium con-
vocare et congregare, prout juris ordo postu-
lat, et requirit; ut ad ipsum omnes et sin-
guli, qui de jure vel aliter ad ipsum accedere
vel mittere decreverunt, pro exequenda san-
ctissima unione sunt efficaciter adstricti, venire
et comparare debeant legitime ad civitatem
Pisarum in provincia Tusciæ, ad festum An-
nunciationis B. Virginis proxime secuturum,
ut sic adveniente dicto termino, coram dicto
sacro concilio hæc flebilis causa diuturni et
nefandi schismatis, a Dei ecclesiæ extirpandi,
radicitus proponatur, et taliter per ipsum con-
cilium ordinetur et provideatur, quod per
viam renunciationis et cessionis per vos pro-
missam et juratam, diu absque aliqua iusta
causa tam protractam, in dicto sacro concilio,
sancta unio et perfecta, ut expedit, habeatur
in ecclesia sponsa Christi. Ad ipsum igitur
concilium infra prædictum terminum convo-
candum vos requirimus, et invitamus, et in
Domino exhortamur, quatenus ad dictum lo-
cum et inditum terminum accedatis in dicto
sacro concilio, ad prædictam renunciationem,
prout vovistis et jurastis, efficaciter adimple-
dam: certificantes vos, quod si venire negle-
xeritis, aut si veneritis, et ad quæ tenemini
voto et juramento, efficaciter non ea adimple-
veritis, dictum concilium contra vos vobisque
faventes, sequaces, et adherentes procedet,
ut iustum judicaverit coram Deo et ejus my-
stico corpore, et pro pace et unitate expedire
videbit, vestra et aliorum pertinacia et obli-
natione non obstantibus: pro meritibus recepturi
vos, et alii assistentes vobis in tanto scandalo
et schismate nutriendo et fortius indurando,
iustitiæ complementum.

Dat. in castro, seu loco Liburni Pisane dicit-
cessis, sub trium priorum nostrorum sigillorum
appensione, decima sexta mensis Julii, prima
Indictione, anno a Nativitate Domini nostri
Jesu Christi M. CCC. VII.

ANNO
CHRISTI
1109.

I X.

LITTERÆ PISANORUM CARDINALIUM

Ad præfules qui erant in Gregorii
comitatu.

Conantur eos ad se allicere.

Ex Annali-
bus Reynoldi.
loc. cit. n. 53.

Miseratione Divina episcopi presbyteri, & diaconi sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, universis & singulis reverendis patribus, domno patriarchis, archiepiscopis, episcopis, ac venerabilibus patribus, dominis abbatibus, necnon venerabilibus, & circumspicuis viris dominis contradictarum sacri palatii causarum, & apostolicæ cameræ auditoribus, didicæ cameræ & capellis clericis, litterarum apostolicarum & sacre penitentiariæ correctoribus, scriptoribus, & earumdem litterarum apostolicarum abbreviatoribus, ac dictarum penitentiariæ contradictarum & palatii causarum audiendarum procuratoribus; necnon magnifico viro Marescalco, & nobilibus magistris hospitii & coquinæ, ac discretis viris armorum servientibus, magistris ostiarii & cursoribus, cæterisque tam clericis, quam laicis officialibus, & non officialibus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis aut præeminentiæ, curiam domini Gregorii in Senis existentis sequentibus, salutem, & unionis ad pacis affectum.

Ad crudele, & antiquatum schisma de medio populi Christiani evellendum scribitur in Levitico: In una domo comedetis, &c. In una domo vescuntur secundum patrum instituta, qui in una catholica ecclesia veram hostiam Redemptoris immolant unici. Sola illa domus est, & unica, quæ intra se positos valida caritatis compage custodit: unica ecclesia est, quæ apud duos esse non potest, nec divisos in se populos tegit. Alieni sunt, profani sunt, fidem quam Christo debent nullatenus præbent, qui universalis ecclesiæ scindi patiuntur unitatem, qui tunicam Christi desuper contextam minutatim per frustra discerpunt, qui unicum Christi ex-terminant, qui domum Dei scindunt quæ supra petram unam ædificata est, & una populum in unitate concludit. Hic unitatis & pacis decor domus est, quem Psalmista desiderat: *Domine, dilexi decorem domus tuae, & locum habitationis gloria tuae*, qui habitare facit unanimes in domo. Sane, prohi dolor! domus hæc unica, sponsa sine macula & ruga, hortus conclusus, fons signatus, puteus aquæ vivæ, jam triginta annorum spatio, ambitione de papatu contententium, frustratim per membra divisa est; arca Noe libidine dominandi per medium partita; inguerunt duo Christi tunicam, & quæ duos non capit. Nunc autem duo illi in tanto monstro præsidere satagentes omnibus studiis, multifariis conatibus, sic Christi vineam conculcare moliantur, quibus merito dici potest illud Jeremie: *Pastores multi demoliti sunt vineam meam, conculcaverunt portam meam, portionem meam desiderabilem dederunt in vastum & desertum solitudinis; posuerunt eam in dissolutionem. Desolatione desolata est terra, quia non est qui recogitat ex corde.* Novissime autem cum nobis viderint cataractæ cæli, & rores gratiæ Christi descendisse, propinata via clara ad pestiferum hoc schisma delendum, via scilicet

A renunciationis promissa, vota, atque jurata per utrumque contententium de papatu, durissima corda mollita crederentur, ut merito cunctus populus exultanti animo diceret, & canticum cantaret: *Letatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus: in domum unitatis, in domum unicam tranquillitatis, & pacis, illud firma credulitate sperantes: Ecce quam bonum, & quam jucundum, habitare fratres in unum: scilicet cor unum, & anima una, in unum ovile, in uno salutaris fonte gratiæ non descendente nisi in habitantes in unum. Ecce concupiscentia, radix omnium malorum, dominandi libido, atque ambitio in cathedra præsidendi, se opposuit ex adverso, gaudium nostrum versum est in luctum, lætitia in mœrorem, risus in planctum amarum, ut merito dicere cogamur: *Expellavimus pacem, & non turbatio est bonum; & tempus curationis, & ecce turbatio.* Et ubi summa fide, & ineffabili spe in ecclesia Dei sperabatur unio, factis coloribus diversis, atque variis initis tractatibus, in nulla mentis concordia dominis de papatu contententibus, spes pacis, unionis, & concordiæ, repente de manibus erepta est, & coacta est extra mundi partes exulare.*

Jam enim per anfractus difficultatis de loco conveniendi, anni & pluris tempore frustrato, sine quo potuissent, ut & pluries sunt requisiti, per procuratorem cedere, aut in manibus collegiorum: cum etiam multa in medio fuerint oblata loca communi hominum opinione habilia, quæ modo unus, modo alter de contententibus refutavit injuste: pluries etiam requisito per nos domino Gregorio, & per ambaxiatores pro hac causa degentes in curia, ut per asperionem sanguinis Christi, viscera sua super populi stragem commoverentur; ut memor esset finis pastoralis officii, quod in salutem dirigitur animarum, ac juramenti, promissionis, & voti, quæ tam toleminer præstita ab eo, & toti mundo publicata fuere; ut Christum imitaretur, cujus vicariatium tenebat in terris, qui pro populi salute, nedum de cathedra, sed de cælis in humana membra descendit, de domino formam servi accipiens, nedum dignitate se exuerat temporali, sed a tanta gloria descendens, nostras necessitates, & miseras assumere dignatus est, & ultimo crucis mortem. Quanto autem plus a nobis, & a quampluribus aliis exhortatus est: tanto plus obtulis auribus induratum se præbuit: nunc cardinales contra juramenta, & vota, nobis primo reucentibus, postea absentibus, quantum in eo fuit, de facto creando, ad propositum non cedendi quamplurimum impellentes: nunc præcepta iniqua, & nulla, ad confusionem unionis fulminando poenalia, ne invicem aut ambaxiatoribus alterius partis, nec aliis, cum quibus solis poterat unio ad effectum perducere, loqueremur, ne etiam de civitate Lucana discederemus, ut quod eo præsentem agi non poterat, in absentia etiam ad effectum perducere non valeret: nunc aperte & clare viam renunciationis in publico ut diabolicam reprobando, quam ante laudaverat, & juraverat, ut sanctam asserendo; necnon etiam ad nonnullos litteras destinando, quod illam amplius non erat intentionis prosequendi: tandem omni conventionis & concordie rupto tractatu, factis & dictis detexit, omnino de unione desperandum: Novissime autem

ANNO
CHRISTI
1109.

Psal. 111.

Psal. 131.

Et non Jerem. 4.

Psal. 55.

Jerem. 22.

Ibidem.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

autem fucatis coloribus dicti contententes, sic A
putantes Deo & mundo illudere, se pararunt
ad recessum: quod postquam a domino Grego-
rio discessimus, uterque effectui mancipavit,
domino Gregorio Senas, domino quidem Be-
nedicto Perpiuanum in Aragonia petentibus, uno
ad Occidentem, altero ad Orientem, gres-
sibus directis, ad schisma perpetuandum &
unionis spem penitus evacuandam, in medio
luporum absque compassione, contra debitum
caritatis, & officii, gregem Christi, ut mer-
cenarii, & quibus non erat cura de ovibus,
sed de ovium lana, moribus luporum, ac
dentibus rugientis leonis, non tam turpiter,
quam impudenter deseruerunt & inhumaniter,
quasi factio acclamantes illud Jeremias: *Venite,*
Et congregamini omnes bestia terre: parate vos
ad devorandum: ecce derelictus est grex. Ne u-
propheta Jesu Christi, pro se ipse de caelo
descendit, dura verba, duriora verbera, du-
rislima carnis vulnera sustinuit, ad ultimum
tam dira crucis morte, te suo pretiosissimo
sanguine redemit: nunc autem mercenarii ab-
sque pietate crudeles, & dentibus insidiatoris
laniandum gregem exponunt, de vellere & la-
na contententes, carnis, & animarum per-
ditione pascuntur, quærentes quæ carnis, &
quæ sua sunt, & non quæ Jesu Christi. Con-
tra quos Dominus per Ezechielem: Non qua-
serunt pastores mei gregem, sed pascebant se ip-
fos. Væ tamen pastoribus, ejecistis eos, non
gem meum, inquit pastoribus, ejecistis eos, non
visitastis eos: ecce ego visitabo super eos mali-
ciam studiorum vestrorum. O durissima, & pre-
ceptis libido dominandi, quæ obtentu vix anni
sedis, nec suo parcat senio, nec desert officii
debito, deinde nec lateri Salvatoris, quod in
aqua & sanguine colligendi in fidei unitate
populi obtulit, ne quis tentaret dividere quos
ille colligeret. Cognoscitur profecto Dominus
justitiam faciens, qui nunc in membris quæ
redemit injuriam patiens ignoratur.

Nos autem pietate & animarum compassio-
ne compuncti, tantam advertentes cordis du-
ritiam dominorum de papatu contententium,
dum maximo in domino Gregorio, qui vir
tantæ in principio sanctitatis reputabatur, tan-
tam cernimus cordis duritiam, qui posita ma-
nu ad aratrum, anteriora dimittens, retro,
tam fixe, tamque immobiliter ad posteriora
versus sit, ut postpositis atque contemptis tam
solemnibus vinculis, quibus Deo, & populo
se adstrinxit, absque Dei timore, sine ullo ru-
bore verecundiæ, tantam populi stragem pa-
tiantur: attendentes officii nostri fore, tantam
non dissimulare populi perditionem, neque in
tanto tacere discrimine, tanquam illi, quibus
major, negligentes pastore, cunctis Christianæ
religionis zelus incumbit: cum etiam error,
cui non resistitur, probetur; & non careat
scrupulo societatis occultæ, qui dum potest
manifesto facinori non desinit obviare: viden-
tes penes dominum Gregorium nihil penitus
proficere, qui magis & magis quotidie obstina-
batur: nec de unione quicquam in ejus præ-
sentia tractare valentes propter præcepta inju-
sta, timores mortis, & carcerationis, quo ju-
ste timebamus, plus Deo quam homini parere
volentes, ut tenemur tam ex debito officii,
quam ex vinculi voti & juramenti, quibus ad
nihil necessariis, utilibus, aut quomodolibet
opportunis in re hac omittendis adstringeba-
mur, Pisas accessimus; quam civitatem domi-

Jerem. 11.

Ezech. 34.

Jerem. 23.

Ezech. 34.

ous Gregorius ante elegerat pro loco decenti,
ac multifarie laudaverat, & ad quam ipso
mandante, ante accedere promiseramus, deinde
Liburnum in dicta diocesi Pisana, ubi cum
reverendissimis dominis alterius collegii in unum
propositum & voluntatem dandi pacem popu-
lo Christi nos junximus: & habitis inter nos
pluribus consiliis, accersitis etiam & habitis
consiliis tam prælatorum, ac aliorum tam Di-
vini quam humani juris peritorum quamplu-
rium, viam elegimus concilii generalis, per
quam commodius dari poterat executio præ-
missorum, & pax, & unitas in ecclesia Dei,
videlicet ut quodlibet collegium suam vocaret
obedientiam in uno loco & termino, scilicet
in civitate Pisanarum prædicta, & in festo An-
nunciationis gloriosissimæ Virginis Mariæ pro-
xime futuro. Et sic eos per alias litteras re-
quisivimus, ut sic per concilium ecclesiæ uni-
versalis utriusque deliberetur quid sit necessa-
rium, aut opportunum taliter circa factum
duorum de papatu contententium, & necessi-
tatem ecclesiæ imminuentem, per viam jura-
tam, & promissam, ut ipsorum vel alterius
absentia non obstante, schisma extirpetur, &
per electionem unici & indubitati pastoris, ec-
clesiæ providere valeremus, ut sic cum Eze-
chiele dicere valeamus: *Servabimus gregem vo-*
strum, & non eris ultra in rapinam, & susci-
tabimus super eum pastorem unum.

Ezech. 34.

Determinatis autem litteris nostris concilii
requisitoriis, hæc præsentientes dicti domini de
papatu contententes, ad hanc salutarem viam
perturbandam, & ut pax ecclesiæ dari nequi-
ret, duo ordinarunt conventicula, seu concilii-
abula, ad diversos dies & distantes, ac lo-
ca diversa; ab invicem remotissima; domino
Gregorio in provincia Ravennati, aut Aquis-
lezensi, & diem Pentecostes; altero, qui se
Benedictum appellat, apud Perpignanum in
Aragonia in festo omnium Sanctorum: cum
notorium sit, sic stantibus terminis, unionem
nullatenus, aut aliquam viam ex conciliis di-
versarum obedientiarum sic dispersum loco &
tempore congregatarum dari posse, immo po-
tius schisma confirmari, & si bonæ forent vo-
luntatis, potius huic nostræ de universali ec-
clesiæ utriusque obedientiæ, ex qua sola secun-
dum canonicas sanctiones, & sanctorum pa-
trum instituta, ac consuetudinem hæcenus in
talibus observatam, unio dari potest, prout
tequiruntur, consentirent, quam novas face-
rent sic loco & tempore diversas; ex quibus
nihil aliud sequi potest, quam unionis confu-
sio, & schismatis perpetua confirmatio.

Ultra hæc, postea dictus dominus Grego-
rius, ut suum magis panderet propositum u-
nionem confundendi, secundam dedit bullam
universis Christi fidelibus sub xv. Idus Julii,
in qua suæ asserit fuisse voluntatis & esse, &
quod in gratia Christi in futurum erit, pure
& fideliter servare formam, & intentionem
suorum juramentorum, voti, & promissionis,
in conclavi factorum, nos convocando ad eum
ad tractandum secum, & cum eis, quos de
facto creavit cardinales, super negotio unio-
nis, qui qualiter retro fuerit bonæ voluntatis,
prænarrata, & quæ toti mundo sunt notoria,
ostendunt: & qualiter sit in præfenti, & veri-
similiter erit in futurum, series ultimæ bullæ
patenter ostendit: cum quotidie domini de pa-
pato contententes, ab invicem se elongent,
cum quibus simul hæc sunt tractanda. Et con-
voca-

ANNO
CHRISTI
1407.

vocatio, quam de nobis fecit, nulla alia causa fieri patenter ostenditur, nisi ut nobis a collegio alterius partis separatim, sine quibus partem alterius obedientie habere non valeremus, quæ cum nostra requiritur, ut tota de- tur ecclesie congregatio, via quam elegimus de manibus nostris auferatur, & schisma perpetuetur. Nos etiam vocat ad novos incipien- dos tractatus, re solam executionem deside- rante implementi juramenti notorii: & sic rem, quæ jam est in executione, ad primor- dialia nititur reducere, & extranea principia. Ac quasi satis materia trita non sit, & quasi eam satis difficultatibus, vacillationibus, & varietatibus non involverit inanibus concordia loci: eam nunc novis tractatum anfractibus implicare conatur.

Nos autem secum humaniter agere volentes, cum requisivimus, ac de novo requirimus ad cautelam per infinitam misericordiam Jesu Christi, quatenus viscera sua commoveantur super gregem sic divisum, sic laceratum, sic ferarum dentibus expositum, sic ejus & alterius culpa cætervatim ad chaos & profundum inferni innumerabiliter descendentes, ne sit immemor judicii æterni, coram quo sanguis animarum eorum in districto examine de manibus ejus excutietur; ne sit immemor suæ salutis, nec juramenti, promissionis, & voti quæ præstitit tam solemniter, quorum ruptura populum pessimis corrumpit exemplis, ac gravissime scandalizat; nec in tantum sit suæ famæ prodigus, quæ ab universo laceratur, & sub- sannatur, in sui præjudicium, & omnium, qui amodo se servitio Dei mancipabunt, & spiri- tus vitam ingredientur, in qua permaxime vi- vere putabatur, ut dignetur quæ retro mala gesta sunt emendare, unionem populi Christi accelerare, famam suam malam ad odorem bonæ convertere: & cum videat convocationes i- nutiles, quas uno cum alio domino, qui se pro papa gerit, agit, & nullam aliam viam propter absentiam longam partis alterius utilem fore; tum, ut experientia docuit, similiter moluit convenire, dignetur, & velit nostræ con- gregationi, ex qua sola sequi potest unio, con- sentire, & (ut tenetur) procuratorem ad re- nunciandum constituere: & sic ratio male gesta emendabit, Deo primo, secundo hominibus se reconciliabit: famam ab universo juste lacera- tam in odorem bonæ famæ convertet: apud Deum meritum, & vitam consequetur æter- nam, apud homines laudem & bonum exem- plum. Nos autem interim ante & usque ad ces- sionem ad omne debitum sibi offerebamus præ- bendum: & post cessionem eum tanquam pa- trem & dominum, venerandum, & tractandum. Videntes autem nihil proficere, & dominos, qui de papatu contendunt, præfatos magis & magis quotidie indurari; secundum normam evangelicam, cum nihil aliud adsit, delibera- vimus dicere ecclesie universali quam convo- camus, ac eos ut incorrigibiles, schisma anti- quatum descendens in hæresim nutriendes, con- tra vota, & juramenta in populi scandalum, voti fractores, & perjuros notorios habemus, & ethnicos, & publicanos.

Et cum interim talibus præbere obedientiam nihil aliud sit, quam eos in suo obstinato fo- vere ac manutenere proposito, & principaliter schisma facere, & duo supra se capita tenen- do, populum Christi in unitate a Deo præde- stinata, dividere contra articulum fidei, *Unam*

sanctam: dicimus vobis cum scriptura: separa- mini a tabernaculis durissimi hominis, & noli- te tangere ea quæ ejus sunt, ne pereatis in pec- catis ejus: recedite a præsentia sua, & ejus cariam, ut Polycarpus refert de Joanne, balnea ejus, ne super vos corruant, qui ecclesiam Dei lacerat, qui vineam Christi conculeat, et inve- teratum nutrit schisma in contemptum, et rui- nam ecclesie sanctæ.

Nostro autem proposito, divinitus (ut pu- tamus) inspirato, ut in salutem non tam no- stram, quam vestram et totius populi Christia- ni ordinato, qui unionem quærimus, qui vias Deo placitas, et ad unionem aptas, et a sacris canonibus approbatas eligimus, ut adherere ve- litis, requirimus, obsecramus, et quantum in nobis est in virtute Spiritus sancti injungimus, ut ad nos accedatis, si commode poteritis in consiliis & auxiliis opportunis, & operationi- bus quibuscumque assistentes; præsertim Domi- num Deum nostrum Jesum Christum, cujus res agitur, exorando, quatenus sua pietate digne- tur hoc sanctum opus ad finem perducere, & conducere optatum; scituri quod accedentibus, si fuerint indignentes, providebitur ad conde- centiam sui status; & quod contra contumaces in non recedendo, & remissos, dictumque Gre- gorium sequentes tanquam contra foventes ip- sum in schismate antiquato, quod in hæresim descendit, loco & tempore opportunus procedet ad privationem dignitatum, honorum, beneficiorum, & officiorum, inhabilitatemque ad illa, & ulterius prout fuerit contra tales de jure procedendum.

Dat. Pisis sub trium priorum nostrorum si- gillorum appensione, die undecima mensis Octo- bris, prima Indictione anno a nativitate Do- mini nostri Jesu Christi MCCCCVIII.

X.

RESPONSIO CARD. PISANORUM

Data Senensium oratoribus, qui hortati erant ad sentendum cum Gregorio & unicam gene- rale concilium celebrandum.

EST nostra intentio dare pacem ecclesie si- mul cum dominis de alio collegio, per viam justam, rationabilem, canonicam, & alias a sanctis patribus observatam: scilicet viam concilii generalis utriusque obedientie. Et licet secundum glossas & doctorum opiniones pos- sent domini cardinales facere: tamen ut sine scrupulo procedatur, tutiorem partem eligunt, scilicet concilii generalis utriusque obedientie ubi ambo vocabuntur, ut adimpleant promissa & jurata: quorum altero veniente & implere volente, alter secundum sententiam concilii eji- cietur; ambobus contententibus non venien- tibus, etiam concilium procedat secundum ju- ris regulas: adeo quod unio sequatur in Dei ecclesia.

II. Si ergo dominus Gregorius vult unionem ecclesie, ut ore dicit, habet tenere aliquos mo- dos: videlicet quod in convocatione concilii, quam nos facimus simul cum convocatione par- tis alterius, idem dominus Gregorius veniat, & renunciet, domino Benedicto cedente, vel decedente, vel ejecto canonice, hoc est per convocationem partis suæ & nostræ: cum no- torium sit, ex separatione obedientiarum nul- latenus posse unionem consequi: cum verisimi- liter

ANNO
CHRISTI
1407.* *Porte deest,*
derelinquite,
aut aliud si-
mile verbum.
H.si. Ex eod. Ray.
1407. 43.

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

63
liter constet, utrumque contententium ex con-
gregatione suapte duntaxat tum longinquam non
posse dare pacem ecclesie: sed necessarium est,
ut ad pacem ecclesie ambæ obedientie conve-
niant, ut possint extrema simul conjungere,
ut expedit.

III. Item, si hoc facere noluerit dominus
Gregorius, saltem procuratorem constituat nobis
fidum & irrevocabilem ad cedendum, domi-
no Benedicto cedente, vel decedente, vel ejectione
canonice, cum clausulis opportunis suo tempore
declarandis: tunc enim velle unionem ostendet
& bonum suum declarabit.

Decret. al.
scilicet. H.

IV. Item, si dicat quod nos volumus eum
ad plus obligare, quam sit in primo instrumen-
to, videlicet in casu ejectionis quod ipse re-
nunciet, non est verum, nam ex vi instrumenti
ipse ad hoc tenetur. Nam ipse tenetur dare pa-
cem ecclesie per omnem viam rationabilem, ex
qua possit sequi unio. Ista est talis, ergo, &c.
Item non obstante instrumento, etiam de jure
communi ipse tenetur cedere pro gravi scandalo
evitando, ergo, &c. Sumat ergo exemplum B.
Clementis, qui sponte cessit, ut in ecclesia
scandalum non esset.

V. Item, ipse vult concilium particulare;
nos volumus generale concilium utriusque obe-
dientie. Suum non potest dare pacem, ut di-
ximus, nostrum sic. Veniat ipse ad concilium
sine nova obligatione specifica, nisi quod stet
deliberationi nostri concilii generalis, & pro
loco non remanebit.

VI. Item esset expediens, quod populus Se-
narum supra se reciperet hoc onus: videlicet
quod dominus Gregorius veniret ad concilium
utriusque obedientie. Et sicut dictum est, non
remanebit, propter locum: & ibi vel renun-
ciabit, ut tenetur de jure, & etiam ex vigore
voti & juramenti; vel stabit determinationi con-
cilii generalis: & hoc suis loco & tempore ex-
tendetur in bona & optima forma.

VII. Item predicta prædicentur: & notifi-
catis nobis qualitatibus negotiorum: tunc forte
mitteret Senas honorabilis ambaxiata. Aliiter
quidquam fieret, esset contra unionem, cujus
contrarium querit civitas Senarum.

VIII. Item considerata fidelitate & volunta-
te illius magnifice communitatis etiam hæde-
nus erga sanctam Romanam ecclesiam, nos
sumus apti eandem civitatem honorare, & ei-
dem facere ultra alias civitates Italiae, ad cu-
jus honorem et utilitatem offerimus nos para-
tos.

XI.

Ex eodem
n. 47.

RESPONSIONES GREGORII

Ad superius scriptam cardinalium Pisavorum.

» **E**st nostra intentio dare pacem ecclesie, &
etc.

» Factis oppositum demonstratis, novum schis-
ma inchoantes, et ad illud favendum, totum
orbem invitantes prodicionibus, falsitatibus,
mendaciis, dolis, et fraudibus utentes, sicut
literarum vestrarum simul et verba verbis comparata
instruunt.

» Cum dominis de alio collegio, etc.

» Utique nec apud nos, nec apud quosdam,
veram obedientiam sequuntur: illi vero colle-
gium faciunt, sed præsumunt, sicut sensistis,
dixistis, et scripsistis. Et si apud nos illi colle-

gium facerent: vos nec cardinales essetis, nec
collegium faceretis.

» Per viam iustam, rationabilem, etc. Id
est, per viam concilii generalis utriusque obe-
dientie. Si sic esset, cum superflite papa nul-
lus possit concilium generale celebrare, summo
pontifice excepto, et summo pontifex sit super-
flites, scilicet dominus papa Gregorius, et ipse
indixerit concilium generale, etiam antequam
vos de conciliabulo convocando aliquid publice
tractaretis: quare vos, et alii schismatici, ad
illud unum verum concilium non venitis, osten-
dendi si quid juris habetis?

» Licet secundum glossas et doctorum opi-
niones possent domini cardinales facere, &c.
» Salva reverentia, quia nullus textus, nulla glos-
sa, nulla cuiuscumque doctoris opinio hoc
quod dicitis, tenet. Sed quia formatis casum
falsissimum, casui falsissimo suffragantur glossæ,
& opiniones, quas postea recitare vultis. Sed
concesso vobis per impossibile, quod casus,
quem dolose formatis, verus foret, adhuc non
potestis concilium celebrare. Nam nec vos, nec
illi estis cardinales: non vos, quia multiplici-
ter, & multoties estis ipso jure & ipso facto
privati, nec non & declarati privati publice &
occulte: illi vero quia nunquam cardinales fue-
re, nec creati sunt de novo, patet quod non
sunt cardinales. Sed esto quod cardinales adhuc
essetis (quod tamen omnimode denegamus) per
processum Urbani VI. quos approbavistis, etiam
essetis ipso facto privati, quia cum schismati-
cis participatis in crimine, ac iniquitatibus eo-
rum favetis.

» Ubi ambo vocabuntur, &c. Si nil aliud a-
geretis quam id, hac temeritate superba vos
summi pontificis iudices constitueretis contra om-
nium patrum sanctiones: & si dignitates aut
beneficia vel officia haberetis, ipso facto depo-
nendi essetis sicut archidiaconus, & nonnulli alii
in xvii. distinct. notant.

» Ad secundum capitulum: Si ergo dominus
Gregorius vult unionem ecclesie corde, ut
ore dicit, &c.

» Ipsi scitis, quia unionem voluit vultque &
» propter eam aliquendam sponte dimisit terras
ecclesie ab hostibus invadendas, celebrem fa-
mam propriam exposuit, assumpsitque pericula
mortis. Sed vos qui nihil aliud quam cessionem
querabatis, vestris factionibus, infamationibus,
consultationibus cum schismaticis & aliis infer-
nalibus viis, unionem impedivistis; velut obli-
ti juramentorum vestrorum, votorum, & pro-
missionum, de eligendo locum unum, præ-
paratoris præmittendis renunciationi & re-
cessu a capite non admittendo, etiam ipsi
caput publice & manifeste contradiceret unio-
ni.

» Ad tertium capitulum: Dominus Grego-
rius saltem procuratorem constituat, &c. Ip-
sum summum pontificem vos perjurum efficere
laboratis. Juravit enim una vobiscum ad locum
conventionis & electionis accedere, & de iis,
quæ pertinent ad unionem ecclesie, personali-
ter pertrahere. Item queritis fieri, quod an
fieri possit non est expressum in iure: videlicet
quod summus pontifex per procuratorem re-
nunciare valeat.

» Ad quartum capitulum: Item si dicat,
» quod nos volumus eum ad plus obligare, &c.
» Patet falsitas, vultis enim eum obligare ad
grave peccatum, scilicet quod subiciat se sum-
mo pontificem vobis schismaticis: quod so-
vet

ANNO
CHRISTII
1199.ANNO
CHRISTII
1199.

veat & confirmet vestrum schisma, quod conciliabulum vestrum approbat ut concilium, quod Divinum & humanum ordinem pervertat, & quod renunciet nondum certis verisimiliter, quod ex sua cessione integritas unionis sequatur in ecclesia Christianorum, quod est expressse contra juramentum, & votum, ac promissionem, facta in conclavi.

„Ista est talis: id est rationabilis via. Negatur. Immo est contra omnem rationem, quod omni dignitate, officio, & beneficio, perjury, irregulares, infames, crimine lætæ majestatis damnati, concilium celebrent, papam citent, immo quod summus pontifex talibus conventiculis intersit, nisi forte ad damnationem & exterminationem sic convenientium.

„Item non obstante instrumento, etiam de jure communi ipse tenetur cedere pro gravi scandalo evitando, ergo, &c. Falsum est hoc, ecclesiasticæ unionis perpetualiter subversivum. Nam per istam viam daretur occasio in posterum cardinalibus, qui quacumque de causa de vero papa non essent contenti, quod a suo capite rebellarent, ad hoc ut ipse summus pontifex pro tali scandalo evitando cederet. Et quia non sunt facienda pessima, ut sequantur iniqua.

„Sumat ergo exemplum B. Clementis, qui sponte cessit, &c. Supponitis incertum pro certo, quia opinionem vestram veram & certam non potestis fundare: immo famosiores sunt, qui scribunt Clementem non cessisse, quam qui arbitrantur oppositum. Sed sumatis vos potius exemplum Cælestini, qui solus papatu realiter cessit, absque dubio adhuc vivens successorem habens. Et tamen ecclesia Gallicana cum universitatibus suis determinavit Bonifacium VIII. papam non esse, quod prædecessor suus adhuc militaret in via: ut sic discrete considerare possitis, quod dominus papa ita prudenter ad viam cessionis accedit, ut omne dubium tollatur de medio, & integram pacem regi Dominico largiatur.

„Ad quintum capitulum: Ipse vult concilium particulare; & nos volumus generale, &c. Salva pace, quia nec particulare, nec generale vultis, quia nullum erit concilium vestrum (jura scientibus loquor) sed solus summus pontifex papa Gregorius, quia est pater generalis, & communis, potest, & vult generale concilium, excepto, quod ad illud non venient Judæi, Sarraceni, Tartari, & quique schismatici, sed fideles ecclesiæ catholicæ, de quorum numero non sunt, nisi qui suæ sanctitati adherent. Celebravit dominus Jesus Christus concilium cum XII. Apostolis, & fuit generale concilium: collegit Caiphas multorum pontificum & Phariseorum grande concilium, quod verius fuit conciliabulum.

„Veniat ipse ad concilium sine nova obligatione specifica, nisi quod stet determinationi nostri concilii, &c. Ista obligatio esset schismatica, sapiens hæresim: ideoque non solum alterius speciei ab obligatione facta in conclavi, sed & alterius generis: si tamen vitia, & mere privativa, sub aliquo proprio genere cadunt. Præterea gratia veritatis videndæ, aut vestrum concilium erit particulare, aut generale: si particulare, ergo nullum, & inique petitum; si vero generale, aut papa de jure tenetur stare determinationi talis concilii, aut non: si sic, frustra petitis; si non, ergo non.

Concil. General. Tom. XXVII.

vam obligationem inducitis, quod tamen minus vere negatis. Item si erit concilium generale, quod negamus, & dominus noster ejus determinationi resisteret: nonne tamen Christianitatem haberet oppositam, sicut vos didistis & litteris procuratis? cur ergo petitis novam obligationem hanc, nisi quia scitis concilium vestrum fore nullum, & vultis omnia clara involvere, & obscurare?

„Ad sextum capitulum: Item esset expe- diens, quod populos Senarum supra se reciperet hoc onus, videlicet, quod dominus Gregorius veniret ad concilium, &c. Satis innotescit quorsum tendat vestra maligna iniquitas, scilicet ut a populo Senensi dominus papa Gregorius teneatur, ducaturque ad presentiam vestram captivus: ita ut quod plures vestrum insidiis non valuistis adimplere, nunc perficiatis cum dolis.

„Ad septimum capitulum: Aliter, quid quid fieret, esset contra unionem. Scripta dictis repugnant, quia doli vestri latere non possunt. Oratores enim cum amplis promissionibus remisistis directe contrariis eis quæ dedistis in scriptis, & tandem concluditis aliter quid quid fieret & esset contra unionem. Si vultis dominum nostrum transeuntibus stare didistis: quare scripturas mansuras in oppositum datis? si vero scripturas vultis in suo robore stare: cur verba volantia in oppositum fabricatis? nisi quia malitiose contra sanctum Domini machinantes, vultis quod ii oratores lingua pandant in populis, vos offerre magnalia ad magnificandas fimbrias vestras & phylacteria dilatanda, præclaraque fama domini papæ, quam sustinere nequitis, obnubiletur in turbis, atque si dominus papa renuerit acceptare, quod tam munifica verbo tenus, & specie tenus offerri ei videantur, ipse pravus, & vos optimi prædicemini: si vero admitteret, vos qui discordiam seminatis, respondeatis non esse vestræ intentionis, cum appareat e converso in scripturis traditis eis.

„Ad octavum capitulum: Considerata fidelitate, &c. Hæc adulatoria verba cæteris principibus, & communitatibus scribitis, præferentes omnem locum omnibus locis apud eum qui dominatur in illo: per effectum vos ostenditis esse mendaces per ea quæ dixistis, & velocissime concludere cum Florentinis tractatis.

ANNO
CHRISTI
1199.

XII.

GREGORII EDICTUM,

Quo cardinales qui a se discesserant, nisi intra tres menses redeant, omnibus dignitatibus privat.

Gregorius, &c. Ad futuram rei memoriam.

Ex oculis
91.

SUscipi cura regiminis vehementer nos angit, & urget caritas sponsæ Christi, ut præsumptuos ac temerariis malignorum conatibus, opportunis obviamus remediis, & ut quos Dei timor a malo non revocat, & nostra clementia copiose diutius demonstrata ad veniam capessendam non emollit, pro eorum excessibus vigor ecclesiasticæ disciplinæ competat, & ad declarationem pœnarum eis tam a iure quam ab homine inflictarum mediante iustitia procedamus: ut & illorum comprimatur iniquitas, & utique terreantur talia vel similia attentare.

* Cateri
90.

Sane cum ad ecclesiæ sacrosanctæ integrationem per viam cessionis secundum formam in conclavi traditam totos nostros pure, & sincere, ac fideliter, continuo adhiberemus conatus, schismaticis ex adverso, sicut finalem partem per effectum, dolis, fraudibus, involutionibus, insidiis, & violentiis intendentibus, cum quibus nonnulli ex nostris tunc cardinalibus, & ad invicem conspirant, ut creditur, decepti & corrupti: ne ipsi tunc cardinales ad partem divisionis malignæ defluerent, & optabile unionis bonum versutiis, & malitiis malignantium contingeret impediri, quam etiam divisionem schismatici inceperunt in Roma efficere, cum quibus schismaticis cardinales pro eorum libito voluntatis, libera, publica, & secreta habuerunt colloquia, & tractatus, a mense Julii, usque ad diem quartam Maii: cum sic ad prædictam sanctam unionem non proficerent sed officerent, nos, certis iudiciis, & multorum relatiis dignis prævidentes, ac ex iis quæ præcesserant, eosdem tunc cardinales, nos & apostolicam sedem velle relinquere, non timentes tam grave scandalum & turpe inferre, & contra processum felicitis recordationis Urbani VI. prædecessoris nostri, approbato, & observato iam triginta annis elapsis, omni dignitate, officio, & beneficio, commodo, & honore, ipso facto transgressores privantes, schismaticis adhærere, cum quibus actualiter tractabatur, ex quorum recessu novum schisma verisimiliter poterat oriri, & roborari vetustum, sicut demum rei malus probavit eventus: præcepimus tam provide quam iuste, simul & pie, ipsis omnibus & singulis cardinalibus existentibus in Romana curia, sub pœna privationis cardinalatus, & omnium beneficiorum suorum, quam quilibet ipsorum incurreret ipso facto, ne ab illa die, quarta videlicet Maii, in antea, aliquis eorum exiret de Luca, sine speciali & expressa licentia nostra, per nos ore tenus sibi facta. Item sub pœna perjurii, quam incurrerent ipso facto, præcepimus & mandavimus eisdem, ne ulterius congregarentur in aliquo loco, sine expresso mandato nostro. Item sub eadem pœna perjurii, quam incurrerent ipso facto, præcepimus, & mandavimus eisdem, ne aliquis eorum participaret cum oratoribus Petri

* Forte .f. le
dignis H.

Ade Luna, neque cum oratoribus Gallicis, sive per se, sive per interpositam personam: quia nostræ intentionis erat, sicut & expressimus, cum prælibatis olim cardinalibus, per expeditivas, claras, & saluberrimas vias, ad desideratam unionem procedere, palpato quod a schismaticis fueramus delusi, & in frustratoris verbis detentus: prout præcipue claruit tunc circa finem mensis Aprilis, quando inter archid. tractatus de locis conventionis, Petrus de Luna almæ urbi nostræ, ut eam caperet, parabat infidias: ad quod perficiendum suas direxit cum suis galeas armatas.

ANNO
CHRISTI
1199.

Quæ præcepta nostra si servassent, & nobiscum, ut volebamus & decebat, perseverassent: nam, ut verisimiliter arbitramur, esset status ecclesiæ reformatus, vel saltem reformationi vicinus. Ipsorum vero tunc cardinalium, quod dolentes referimus, quidam, videlicet Antonius olim Prænestinensis episcopus, Conradus olim tituli sancti Chrysogoni, Franciscus olim tituli S. Martini in Montibus, de Ursinis, presbyteri, Raynaldus olim sancti Viti in Macello, Odo olim sancti Georgii ad Velum aureum, diaconi, cardinales, suæ salutis immemores, Divina pariter, & nostra, summorumque pontificum prædecessorum nostrorum, necnon iuris humani, contemnentes præcepta, odibiles Deo, nobis rebelles, subversores ecclesiæ, scandalum populorum, perjuri, & præmissorum iustorum violatores, fugam incuentes, recesserunt a nobis, facto probantes se ex nobis non esse. Quos postea sequutus est Petrus olim sancti Angeli diaconus cardinalis, consimiliter mandata nostra contemnens: qui paulo ante valde damnabat fugam prædictorum. Qui omnes mala malis adversum nos accumulantes ecclesiam, quantum in eis fuit, viperinis conatibus laniare; & inconfutibilem Domini tunicam scindere satagentes, scandalorum et schismatum semina præpararunt: & famæ suæ prodigi, & honoris proprii persecutores effecti, non tantum seipso nexibus peccatorum involvere, sed in reprobum sensum dati, etiam alios ad præcipitium trahere conantur; curiales aliquos, & officiales nostros pecuniis, promissionibus, muneribus, & aliis deceptionibus subtrahentes, notarios etiam cum registris causarum, & libris curiæ ad se traxerunt cum gravi scandalo, & etiam detrimento partium litigantium. Attentarunt etiam aliqua, quæ ad solum Romanum pontificem pertinent, litteras quoque nostras interceptantes, & nuncios, quos ad principes destinabamus & populos, pro celebrando concilio generali: litteras etiam ad nos & curiales nostros directas, necnon quoscumque ad nos & nostram curiam adventantes, quantum in eis fuit, detineri fecerunt contra processum, & sententias apostolicas, in die Cœnæ Domini in talia perpetrantes promulgatas.

Quædam insuper per ambaxiatas frequentes, & litteras, quas sub sigillis, quibus, antequam essent privati, utebantur, ad prælatos, principes, & communitates, per diversas mundi partes, ut obedientiam nostram a nobis subtraherent, destinarunt. Et ut nihil omitterent ex iis, quæ pacem & desideratam unionem possent impedire: unicum, et salutare ipsius unionis auxilium post tot mala reliquum, generale concilium, quod die secunda Julii in festo Pentecostes proximo futuro indiximus celebrandum, miris et damnatis artibus conati sunt

ita.

ANNO
CHRISTI
1142.ANNO
CHRISTI
1142.

impedire: etiam vero concilio suum concilia-
mentum opponendo. Et exilimantes loquacita-
tem, & maledicentiam, unionis bonum signum:
prorupere sæpius & publice in verba non tam
blasphema & schismatica, quam insana, inno-
centiam nostram a pertis falsitatibus diffamantes.

Nos tamen more pii patris, qui salutem ze-
labamus ipsorum, sperantes ipsos ad cor rever-
suros, & viam veritatis repetituros: eos diuti-
us expectavimus patienter, nullum de beneficiis
per eorum privationem vacantibus alicui con-
ferendo, usque ad quatuor tempora Septembris;
& exinde pauca contulimus. Et per diversos
probos viros magnæ auctoritatis eos excitari
fecimus, etiam per nostras patentes litteras, ut
infra certum terminum ad nos redirent, beni-
gne requisivimus & caritative monuimus: pro-
mittentes eisdem quod, si cum caritate tracta-
re vellent nobiscum, & cum venerabilibus fra-
tibus nostris S. R. E. cardinalibus, super ne-
gotiis unionis, eos benigne recipere atque
tractaremus, abolendo omnem infamie macu-
lam sive notam, præmissorum & aliorum pa-
tratorum occasione contractam, remittendo eis-
dem offensionem quamlibet atque poenam: &
cum essent perjurio maculati, & omnibus offi-
ciis, beneficiis, atque cardinalatibus privati,
continuata nostra majori clementia eisdem re-
integraremus, & in statum pristinum reponere-
mus.

Ipsi vero in sua pertinacia & superbia obli-
nati, nescientes in semitis iustitiæ dirigere gres-
sus suos, timoremque Dei præ oculis non ha-
bentes, etiam post dictam monitionem, & ex-
citationes nostras, contra nos & Romanam
ecclesiam conspirationes, colligationes, & ma-
chinationes diversas continuarunt, & sub præ-
textu unionis nostram dumtaxat dejectionem
querentes, in ecclesia Dei majus schisma &
divisionem ponere præsumperunt. Et ut in
prædictis complices & fautores haberent: se-
cum schismaticis, & schisma nutrientibus, vi-
delicet cum quibusdam anticardinalibus Gallicis,
per processus apostolicos, ut præferretur, Urba-
ni VI. prædecessoris nostri, iusto Dei iudicio
condemnatis, juramentis, & aliis promissioni-
bus ligaverunt, contra processus huiusmodi fa-
cere non verentes: & in scriptis suis ipsos an-
ticardinales Gallicos, reverendissimos cardinales
appellant, & sic eos verbis & factis honorant,
communicantes cum eis etiam, prohi dolor! in
Divinis, asserentes, quod pie aures refugiant
audire, dubium esse magnum & probabile tam
de jure nostri papatus, quam prædecessorum
nostrorum, a quibus ipsi cardinalatum, benefi-
cia, & honores habuerunt, veritatem in men-
dacium commutantes.

Necnon post terminum prædictæ monitionis,
iterato excitati per ambaxiatam Senensium per
eos verbis deceptionis damnabiliter delusam,
ac deinde per Venetorum ambaxiatam, resti-
tutionis præmissæ nostræ clementiæ ab utraque
ambaxiata facta promissione, quas vacuas re-
miserunt, nec reductionem unici concilii per
Venetos requisitam concesserunt, nisi ad suum
conciliabulum iremus. Congruum quidem plu-
ribus videtur, ut unum fieri debeat concilium:
non tamen suum usurpatum, & a jure repro-
batum, & super hæresi fundatum.

Hoc tamen tempore & malitia longe ante
præcessit iniquitatis alumnus, & perditionis
filius, damnatus Baldasar Coffa olim S. Eu-
stachii diaconus cardinalis, qui tyrannice sub
Concil. Generali. Tom. XXVII.

mentito nomine legationis, nostras & sanctæ
Romanæ ecclesiæ terras occupans, odiis & er-
rorum furis debacchatus tere per annum ante
recessum olim cardinalium prædictorum de Luca,
studuit per nonnullos ad hoc invitatos, & fal-
sitatibus informatos, nos perjurii & schismatis
maculis infamare: & fecit quantum potuit hoc
contra nos publice divulgari, successive solli-
citans advertus nos insurgere cardinales, præ-
latos, principes, communitates, & alias pri-
vatas personas: inter quos præcipue mendacis,
precibus, pretio, ac sollicitationibus, seduxit
Petrum de Candia, tunc basilicæ XII. Aposto-
lorum, & Joannem, tunc eisdem incutien-
do, tunc S. Crucis in Jerusalem, presbyteros
cardinales, ut sibi cæterisque rebellibus & schis-
maticis adhererent. Nec his malis contentus,
execrabilia quædam mandata penalia fecit,
ne quis nos papam diceret aut scriberet, armis
nostra in nostrum & sedis apostolicæ opprobri-
um turpiter & manifeste de locis publicis &
privatis faciens deleri, & captivari jubens nun-
cios nostros, & quamplures ad curiam adven-
tantes perturbavit, & pecuniis & bonis aliis
spoliavit, præcludens omnem viam, quam po-
tuit, ne litteræ nostræ per nos de indicto concilio
generali, & aliis veritatibus edocendis, ad
prælatos, principes, & communitates, eorum-
que ad nos pervenirent.

Quorum errores secuti sunt tandem Henri-
cus olim Tusculanus episcopus, Angelus olim
tituli S. Potentianæ presbyter, & Landolphus
olim tituli S. Nicolai in carcere Tulliano dia-
conus, cardinales. Quorum duo priores nobis-
cum, postquam primi fugerunt, steterunt Lu-
cæ: nobiscum etiam, & cum venerabilibus
fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, concilio
generali, quod indiximus, unanimiter con-
sentientes, & promotiones & quæcumque tra-
ctanda erant tractantes publice & private, us-
que ad consensum inclusive procedendi contra
præfatos apostatas & rebelles olim cardinales,
etiam distributiones recipientes. Necnon quan-
do de Luca recessimus cum antedictis venera-
bilibus fratribus nostris, S. R. E. cardinalibus,
petiere licentiam cum suis famulis nominatim
expressis remanendi: quam in scriptis, ut vo-
luerunt, concessimus, donec liberi forent a suis
languoribus corporalibus: deinde se ad nos Se-
nas venturos ad nos, ultra promittentes nobiscum
perpetuo commorari. Landolphus vero, qui
tunc temporis in nostra civitate Perusina & cir-
cum adjacentibus terris, erat vicarius, per
suum oratorem solemnem ad præsentiam nos-
tram sæpe transmissum, de constantia nos com-
mendavit, confortavit ad patientiam, & ad
procedendum contra sæpe dictos olim cardina-
les rebelles nos animavit, usque ad mortem
nobis obedire promittens, & requirens quid
ipsum facere juberemus, in hac confessione,
solum verbali, ut suis factis ostendit, perleve-
rans præcise quousque nostram & Romanæ ec-
clesiæ civitatem Alsilii, contra fidelitatis pro-
priæ juramentum, tradidit pro pecunia, & eam
sibi imbutavit.

Nos igitur, attendentes quantum præmis-
sa sunt gravia, & graviores, nisi efficax
apponatur remedium, perniciem paritura, præ-
sertim cum intendant ecclesiam novo idolo
profanare: cum insolentis, quæ sine cautionis
remedio per conniventiam tolerantur, anima-

ANNO CHRISTI 1499.

ANNO CHRISTI 1499.

rum pericula & gravia scandala consueverint A
 generare: ac nequeunt absque indignatione
 majestatis eterne, & tremore conscientie,
 tam gravia scelera & excessus detestabiles am-
 plius tolerare: postquam pluries per plurimos
 viros solemnes de nostro beneplacito & con-
 sensu, ad revocationem & plenam restitutionem
 & veniam fuerunt invitati, ipsique nostra ele-
 mentia & impunitate abutentes, iniquitatibus
 iniquitates accumularunt: adversus prefatos
 iniquissimos viros olim S. R. E. cardinales,
 de fratribus nostrorum consilio, in virtute Al-
 tissimi decrevimus exurgere, & super premissis
 contra ipsos procedere justitia mediante.

Quare Senis residentes in nostro consistorio,
 ipsos, Antonium olim Prænestinum episcopum,
 Aquilejensem vulgariter nuncupatum, Jorda-
 num olim tituli S. Martini in Montibus, de
 Ursinis, Corradum olim tituli S. Chryso-
 goni, Militensem, & Franciscum olim SS. Qua-
 tuor Coronatorum, Burdegalemsem, presbyte-
 ros, necnon Raynaldum S. Viti in Macello,
 de Brancaciis, Odonem olim sancti Georgii
 ad Velum Aureum, de Columna, Petrum o-
 lim S. Angeli, & Baldassarem Costa olim S.
 Eustachii diaconos, cardinales, declaravimus
 privatos, & reos transgressionis præceptorum
 nostrorum, & de novo privavimus cardinala-
 tibus, & eorum beneficiis, officiis, commo-
 dis, & honoribus: & vicésimo-octavo Septem-
 bris, de fratribus nostrorum hujusmodi consi-
 lio etiam privavimus, & privatos declaravi-
 mus, omnes cardinales primis superius priva-
 tis & declaratis privatis adherentes & partici-
 pantes in crimine, & nonnullos alios, omni-
 bus dignitatibus, honoribus, gradibus, officiis,
 & beneficiis: intendentes, quam primum com-
 mode possemus, eosdem olim cardinales pri-
 vatos citare, & prefatas declarationes & pri-
 vationes iterum innovare, non aliter (pro
 tunc malitia temporis ordium processum im-
 pediente) habiliter valens procedere.

Et quamvis prædicta & alia multa delicta,
 excessus, & crimina eorundem, diu fuerint &
 existunt adeo notoria, quod nulla potuerint
 nec possunt tergiversatione celari, nosque pro-
 pterea absque alia citatione juste potuerimus ac
 possimus declarare, prædictos infra scriptas
 penas incidisse: ad majorem tamen cautelam
 & certitudinem præmissorum, & abundantio-
 rem justitiam, necnon nostram mansuetudinem
 exhibendam, & ad convincendam eorum mali-
 tiam, de fratribus nostrorum prædictorum consi-
 lio, tenore præsentium citamus prædictos,
 Antonium olim Prænestinum, Aquilejensem
 vulgariter nuncupatum, Henricum olim Tus-
 culanum, dictum Neapolitanum, episcopos,
 Corradum olim tituli S. Chrysoconi, Mil-
 itensem, Jordanum olim tituli S. Martini in
 Montibus, de Ursinis, Petrum olim tituli ba-
 silicæ XII. Apostolorum, Mediolanensem, Jo-
 annem olim tituli S. Crucis in Jerusalem, Ra-
 vennatem, Angelum olim tituli Potentianæ,
 Laudensem, presbyteros; necnon Raynaldum
 olim S. Viti in Macello, de Brancaciis, Bal-
 dassarem Costa S. Eustachii, Odonem olim S.
 Georgii ad Velum aureum, de Columna, Pe-
 trum olim S. Angeli prefate S. R. E. diaco-
 nos, cardinales, & quemlibet eorum in soli-
 dum, ut trigésima die, a data præsentium com-
 putanda, de quibus triginta diebus proxime
 futuris, decem pro primo, alios decem pro se-
 cundo, reliquos vero decem pro ultimo & pe-

* Corr. supra

* Dep. o. l. o.

remptorio termino assignamus, si die ea consi-
 storium erit, alioquin prima die tum sequente
 qua per nos consistorium teneri contigerit,
 compareant personaliter coram nobis humiliter
 & honeste, ubicumque tunc erimus, visuri ac
 audituri se declarari propter præmissa & alia
 fuisse & esse privatos, ac de novo privati of-
 ficiis & beneficiis atque cardinalatibus, & tan-
 quam hæreticos puniendos, & ad videndum &
 audiendum eandem declarationem & privatio-
 nem per nos Senis factas, ut præfertur, inno-
 vari & publicari; necnon ad audiendum & vi-
 dendum se declarari, & publicari se commissis-
 se crimina inobedientiæ, apostasiæ, ariolandi,
 schismatis, blasphemie, & perjurii, conspiratio-
 nis, calumnie, falsi, & læsæ majestatis, &
 propter præmissa crimina incidisse in penas &
 sententias spirituales & temporales, in talia
 perpetrantes inflictas & promulgatas; ad au-
 diendum etiam & videndum, per nos alias pe-
 nas eisdem infligi, prout nobis visum fuerit, &
 justitia suadebit: certificantes eisdem, quo sive
 venerint, sive non, nos tamen in dicto termi-
 no ad declarationem & inflictionem hujusmodi
 faciendas, prout justum fuerit, procedemus,
 eorum absentia vel contumacia non obstante.

Et quia audivimus, Franciscum olim tituli
 SS. Quatuor Coronatorum, Burdegalemsem,
 presbyterum, & Landulphum olim S. Nicolai
 in carcere Tulliano, Barensem, diaconum,
 prefate S. R. E. cardinales, se ad remotiores
 partes transfuisse adversus nostram innocen-
 tiam, contra ecclesiæ unionem & contra ve-
 ritatem acturos pro posse: ipsos citamus, qua-
 tenus, prima die, qua per nos consistorium
 teneri contigerit, post tres menses ab hodierna
 die proxime futuros, de quibus tribus men-
 sibus unum pro primo, unum pro secundo, &
 reliquum pro ultimo & preemptorio termino
 assignamus, compareant personaliter coram no-
 bis, ubicumque tunc erimus, visuri & auditu-
 ri per nos decerni & declarari, ipsos propter
 præmissa incidisse in omnes supra scriptas pe-
 nas; & audiendum & videndum per nos alias
 penas eisdem infligi, prout nobis visum fuerit
 & justitia suadebit: certificantes eosdem, quod
 sive venerint, sive non, nos tamen in dicto
 termino ad declarationem & inflictionem hu-
 jusmodi procedemus justitia mediante, eorum
 contumacia seu absentia non obstante.

Ceterum volumus & auctoritate apostolica
 decernimus, quod hujusmodi citationes perinde
 valeant, & plenum robur obtineant firmitatis,
 dictisque olim cardinales & eorum quemlibet
 perinde ardeant, quacumque constitutione
 apostolica contraria non obstante, ac si eis &
 eorum cuilibet intimatis, & insinuatæ perso-
 naliter & præsentialiter extitissent, &c. *Subdit, Sequens edi-
 tum, isdem
 anno ver-
 bis hactenus
 conceptum est.*
 ne metu judicium sedis apostolica declinarent,
 remque ipsos latuisse obtentarent, liberi & tuti
 commentatus syngrapham se dare, & in principis
 ecclesiæ Ariminensis foribus, diploma desigendum
 jussisse: denique hæc adjungit:

Et ut nil omittamus de iis que quomodo-
 libet ad sacram unionem præsumi possunt per-
 tinere, vestigia nostri Salvatoris sequentes, qui
 non solum debitorem decem millium talentorum
 contritum & rogantem absolvit, sed &
 sibi familiarem publicanum, honorandum,
 correctum tamen, assumpsit; & penitentem
 Petrum negatorem Deitatis & perjurum, suo
 gregi præfecit, prælibatos olim cardinales su-
 perius nominatos hortamur, & per asperionem san-

ANNO
CHRISTI
1199.ANNO
CHRISTI
1199.

sauginis Crucifixi obsecramus, quatenus infra terminum eis ad comparandum, ut praemissimus, assignatum, ad cor revertentes, suosque recognoscentes errores, ad nos, benigne suscipiendi, revertantur poenitentes, certificantes eisdem, quod ad cardinalatus commodum & honorem, necnon ad beneficia quae primitus obtinebant, quorum tunc alteri non fuerit jus acquisitum, misericorditer restituemus; deletis inhabilitationibus, notis infamiae, & quibuscumque censuris, quas ob sua scelera hujusmodi incurrissent, post praedictum terminum spe restitutionis penitus denegata: ut sic poenitentes reversi, & a nobis pie restituti, ad sacrae unionis effectum, quem mundus pernicioso schismate fatigatus expectat, nobiscum cum venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus, tractandum & perficiendum assistant. Hoc ipsum referri volumus ad praedictos, Franciscum olim tituli SS. Quatuor Coronatorum presbyterum, & Landolphum olim S. Nicolai in carcere Tulliano, diaconum, cardinales, si infra terminum trium mensium eis praefixum ad cor reverti & poenitere voluerint. Nulli ergo, &c.

Datum Ariminum XIX. Kal. Januarii, pontificatus nostri anno secundo.

XIII.

GREGORII EDICTUM ALTERUM,

*Secundam
tantum huius
edicti partem
edimus, et
Raynaldi an-
nalibus, qui
primam par-
tem omisit,
quod eisdem
verbis, atque
superius edi-
ctum, conce-
pta sit.*

UT nil omitteremus de iis, quae quomodolibet ad sacram unionem praesumi possent pertinere, vestigia nostri Salvatoris sequentes, vestigia nostri Salvatoris sequentes, qui non solum debitore decem millium talentorum contritum & rogantem absolvit, sed & tibi familiarem publicanum, honorandum, correctum tamen, assumpsit, & poenitentem Petrum negatorem Deitatis & perjurum, suo gregi praefecit: praebatos olim cardinales superius nominatos hortati fuimus, & per asperisionem sanguinis Crucifixi obsecravimus, quatenus infra terminum eis ad comparandum assignatum, ad cor revertentes, suosque recognoscentes errores, ad nos, benigne suscipiendi, revertentur poenitentes: certificantes eisdem, quod ad cardinalatus commodum & honorem, necnon ad beneficia quae primitus obtinebant, quorum tunc alteri non foret jus acquisitum, misericorditer restitueremus, deletis inhabilitationibus, notis infamiae, & quibuscumque censuris, quas ob sua scelera hujusmodi incurrissent, post praedictum terminum spe restitutionis penitus denegata: ut sic poenitentes reversi, & a nobis pie restituti, ad sacrae unionis effectum, quem mundus pernicioso schismate fatigatus expectat, nobiscum cum venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus tractandum & perficiendum assisterent.

Ac etiam attendentes quod, licet praefati olim cardinales cum anticardinalibus fuissent requisiti, & instanter rogati, per ambaxiatores solemnes carissimi in Christo filii nostri Sigismundi illustris regis Hungariae, & dilectorum filiorum Michaelis Zeno ducis & communitatis Venetiarum pluries, necnon per oratorem dilecti filii Malatestae de Pensuro ad requisitionem dilecti filii Caroli de Malatestis, quate-

nus pro bono hujusmodi unionis feliciter consequendo, nove per suum conciliabulum a nostro generali concilio separatim dicta unio retardaretur, sed forsitan (quod absit) omnino impediretur, vellent a loco Pisarum discedere, & si non in loco nostro concilii ut dignum & justum esset, saltem in aliquo communi libero & sufficiente; ad quem locum communem, dimisso nostro loco; si quis per nos esset specialiter nominatus, nos parati eramus accedere, & per hoc nostram humilitatem & voluntatem, quam semper ad sacram unionem habuimus, & habemus, efficaciter exhibere: iidem hoc facere pertinaciter, & obstinate penitus denegarunt, nullam concordiam aliam affectiones, nisi quod sequamur eorum pravas affectiones, iniquitates, & errores, quae totum statum primae sedis, sive Romanorum pontificum, praecipitio exponunt: in tanta duritia permanentes, quod nedum videntur sacram unionem, quam verbis praedicant, realiter & omnino fugere, sed etiam, proh dolor! ad perpetuandum, quantum in eis est, hoc schisma nefandum intendere, & novum idolum, id est alium antipapam, in Dei ecclesia velut constabile vitulum procurare. Quorum considerantes malitiam & contumaciam obstinatam, pro bono universalis ecclesiae, cui auctore Domino praesidemus, gravibus nostri cordis aculeis pungimur, & ad procedendum contra eisdem mediante justitia sine prorogatione alterius termini perurgemur.

Adveniente igitur praedicta trigesima die, videlicet hesternae, tunc propter festi solennitatem consistorium non tenuimus, sed die immediate sequente, videlicet hodierna: nobisque cum venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus in consistorio publico consistentibus, comparuit coram nobis dilectus filius Guillelmus Biordi de Latinis de Prato, Pistoriensis diocesis, procurator fiscalis dictae Romanae ecclesiae; & praedictorum olim cardinalium ad dictam diem citatorum, & non comparentium, & cujuslibet ipsorum, contumaciam accusavit, ac petiit ipsos & ipsorum quemlibet, per nos, contumaces & contumacem reputari, ac decerni, & declarari ipsos, & ipsorum quemlibet, in poenas & sententias praedictas, & in ipsis processibus contentas, & alias propter praemissa a jure vel ab homine in talia perpetrantes infestas, & quomodolibet promulgatas, seu etiam ordinatas, incidisse, & alias eis & eorum cuilibet poenas per nos infligi, prout nobis videretur, & justitia suaderet.

Nos igitur dilectis filiis nostris Bandello tituli S. Balbinae presbytero, Ariminensi, & Petro Mariae in Cosmedin diacono, de Venetiis vulgariter nuncupatis, cardinalibus, viva voce oraculo mandavimus, ut ad portas palatii nostri accederent, ut ibi per se & alios clamarent, & clamari facerent, ut si praedicti olim cardinales, vel aliquis eorum, vel aliqui aut aliquis pro eis vel eo, ibidem existerent, dictum palatium intrarent, & ad nostram praesentiam accederent. Et deinde praedicti Bandellus & Petrus, sanctae Romanae ecclesiae cardinales, ad nos redeuntes, dixerunt, se ad praedictas portas accessisse, & ibidem per se & alios clamasse, & clamari fecisse; prout eis a nobis mandatum fuerat, quod si iidem olim cardinales vel eorum aliqui seu aliquis, vel aliquis pro eis vel aliquo eorum, existerent, di-

tam

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

75
cum palatium intrarent, & ad nostram præsentiam accederent: ac retulerunt se prædictos olim cardinales, aut eorum aliquem minime reperisse, nec etiam aliquem pro eis vel ipsorum aliquo. Propter quod prædictus procurator iterum petiit, prout primo petierat, & superius est expressum.

Nos igitur præfatos, Antonium olim Prænestinum dictum, Aquilejensem vulgariter nuncupatum, Henricum olim Tusculanum, dictum Neapolitanum, episcopos, Conradum olim tituli S. Chrysoconi, Militensem, Jordanum olim tituli S. Martini in montibus, de Ursinis, Petrum olim tituli basilicæ XII. Apostolorum, Mediolanensem, Joannem olim tituli S. Crucis in Jerusalem, Ravennatem, presbyteros, necnon tentianæ, Laudensem, presbyteros, necnon Raynaldum olim tituli S. Viti in Macello, de Brancatis, Baldassarem Cossa olim S. Eustachii, Odonem olim S. Gregorii ad Velum aureum, de Columna, & Petrum olim S. Angeli, præfate sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales diaconos, & quemlibet eorum; de fratrum nostrorum consilio reputantes, prout sunt merito, contumaces; nec volentes nec valentes, salva conscientia, tantam contumaciam, ac tot excessus notorios relinquere impunitos, in eisdem olim cardinales, propter huiusmodi contumaciam, excommunicationis sententiam promulgamus, & declaramus eos fuisse & esse inobedientes, apostatas, schismaticos, blasphemos, perjuros, conspirationis, necnon ariolandi, falsi, & læsæ majestatis criminibus irretitos. Et insuper propter eorundem olim cardinalium excessus, & delicta, & alias supradicta, declaramus eos fuisse & esse privatos, ac de novo privamus eos fuisse & esse privatos, ac de novo privamus, omnibus officiis, & beneficiis, dignitatibus, atque cardinalatibus, & eorum commodis & honoribus, & eos tanquam hæreticos decernimus puniendos.

Innovamus etiam & publicamus prædictas declarationes & privationes, per nos Senis factas: in quarum prima prædictos Antonium olim Prænestinum episcopum, Aquilejensem vulgariter nuncupatum, Jordanum olim tit. S. Martini in Montibus, de Ursinis, Franciscum olim tit. SS. Quatuor Coronatorum, Burdegalensem, & Conradum olim tit. S. Chrysoconi, Militensem, presbyteros, necnon Raynaldum olim S. Viti in Macello, de Brancatis, Odonem S. Georgii ad Velum aureum, de Columna, Petrum olim S. Angeli, & Baldassarem Cossa olim S. Eustachii, diaconos, cardinales, de fratrum nostrorum consilio declaravimus privatos a die transgressionis præceptorum nostrorum, quæ fuit undecima Maji proxime elapsi, & ipsos de novo privavimus cardinalatibus, officiis, beneficiis, & eorum commodis, & honoribus; in secunda autem declaratione & privatione, quæ fuit XXV. Septembris, de fratrum nostrorum consilio privavimus, & privatos declaravimus omnes cardinales, primis superius privatis & declaratis privatis, adhærentes, & participantes in crimine, & nonnullos alios, omnibus dignitatibus, honoribus, gradibus, officiis, & beneficiis. Et nihilo minus præsentem populi multitudine copiosa, per hanc nostram sententiam pronunciamus, decernimus, & declaramus, prædictos olim cardinales, propter prædictos excessus, in pœnas & sententias in prædictis processibus Urbani VI. prædecessoris nostri contentas, & alias in talia perpetrantes, tam a jure, quam ab homine infidas, & promulgatas,

ad damnabiliter incidisse, ipsosque fuisse & esse privatos, & eos privamus quibuscumque dignitatibus, honoribus, privilegiis, & gratis, nec non omnibus terris, locis, feudis, & bonis ac juribus, & jurisdictionibus quibuscumque, quæ a nobis aut prædicta Romana ecclesia, vel quibusvis aliis ecclesiis, aut personis ecclesiasticis, vel Romano imperio, seu quibusvis aliis, quocumque titulo obtinent; ipsorumque bona, & jura omnia, fuisse, & esse confiscata, & ea confiscamus; ipsorumque olim cardinalium personas detestabiles, & infames esse declaramus. Et insuper omnes, & singulos, qui præfatis olim cardinalibus, vel alicui eorum, juramento fidelitatis seu homagii, aut alterius cujuscumque obsequii debito, submissione, obligatione, vel pacto quacumque firmitate vallato, prius tenebantur adstricti, absolvimus, & decernimus absolutos: ita quod nullus eis obedire, intendere, vel parere, nullus eis debita reddere, nullus eis respondere extra iudicium, vel in iudicio teneatur.

Monemus insuper omnes & singulos patriarchas, archiepiscopos, & episcopos, & alios ecclesiarum prælatos, necnon quoscumque clericos cujuscumque gradus, conditionis, vel status existant, ne dictis olim cardinalibus vel alicui ipsorum, contra nos, & Romanam ecclesiam, vel nostras, & ipsius ecclesiæ jurisdictiones & bona, servire vel adhærere præsumant. Quod si cœcus egerint, eo ipso excommunicationis sententiam, & omnes alias pœnas, in supradictos olim cardinales inflatas & promulgatas, incurrant.

Mandamus etiam omnibus & singulis Christianis fidelibus, utriusque sexus, cujuscumque status, ordinis, dignitatis, præminentie, vel gradus existant, etiam si regali, reginali, imperiali, seu alia quavis præfulgeant dignitate, sub pœna excommunicationis, & aliis censuris, & pœnis gravissimis, per nos imponendis, prout nobis visum fuerit, & iustitia suadebit, ne ipsis olim cardinalibus, vel alicui eorum, contra nos & Romanam ecclesiam, vel nostras & ipsius ecclesiæ jurisdictiones & bona, favere vel adhærere præsumant. Sint etiam ipsi olim cardinales infestabiles, nec testamenti habeant liberam factionem: ad bona quoque aliorum, ex testamento vel ab intestato, nullatenus admittantur: nulla fides, nulla eis credulitas adhibeatur; sed a testimonio velut infames, & indigni totaliter repellantur. Sit eis iudicatus, & cujuslibet alterius officii publici exercitium interdictum.

Et insuper ut prædictorum olim cardinalium eo major sit confusio, quo ipsorum culpæ potentius fuerint divulgata: omnibus & singulis patriarchis, archiepiscopis, & episcopis, sub excommunicationis pœna, quam ipso facto incurrant, nisi mandato nostro huiusmodi, postquam ad eorum notitiam pervenerit, per nostras litteras ipsi episcopis vel eorum metropolitanis directas, paruerint in effectu, districte precipiendo mandamus, quatenus ipsi prælati in singulis eorum ecclesiis, cum in eis major aderit populi multitudo, singulis diebus Dominicis & festivis, per unum mensem, campanis pulsatis, & candelis accensis, & demum extinctis, & in terram projectis, per se vel alios, dictos olim cardinales publice & alta ac intelligibili voce denuncient fuisse & esse excommunicatos, inobedientes, apostatas, schismaticos, blasphemos, perjuros, conspiratores, necnon ariolandi, falsi, & læsæ majestatis criminibus irretitos, & voca-

ANNO
CHRISTI
1192.ANNO
CHRISTI
1192.

ipfos ut tales tamdiu faciant a Christi fidelibus a
evitari, donec ad cor reversi, suosque recogno-
scentes errores, a nobis, vel successoribus nostris
Romanis pontificibus, absolutionis beneficium
meruerint obtinere.

Quod si forte dicti olim cardinales, vel ipso-
rum aliquis, in mortis articulo, ab alio quam
a nobis vel successore nostro Romano pontifice
fuerint absoluti: nihilo minus decernimus, &
volumus, quod ipsi perpetuo careant ecclesiasti-
ca sepultura. Et si supervixerint, volumus,
quod quam cito commode poterunt, coram no-
bis vel dictis successoribus nostris se personali-
ter representent, satisfacturi & recepturi, prout
justitia suadebit. Alioquin, ne propter hoc cen-
suræ ecclesiasticæ eludantur, volumus quod ipsi
olim cardinales in eandem excommunicationis
sententiam reincidant ipso facto: & quicumque
eosdem olim cardinales, vel eorum aliquem,
scilicet præsumperit ecclesiasticæ tradere sepul-
turæ, ulque ad satisfactionem condignam ex-
communicationis sententiæ se noverit subja-
cere. nec absolutionis beneficium obtinere me-
reatur, nisi propriis manibus ipsorum, vel ipsius,
olim cardinalium vel cardinalis, corpora seu
corpus extumulent, & procul abjiciant ab eccle-
siastica sepultura: & nihilo minus locus ille
perpetuo careat ecclesiastica sepultura. Et nisi
prædicti olim cardinales se correxerint a prædi-
ctis excessibus & delictis, sine alia citatione aut
monitione, penas alias, quas pro nunc mise-
ricorditer omittimus, imponemus eidem, pro-
ut nobis visum fuerit, & justitia suadebit. Nul-
li ergo, &c.

Dat. Arimini XXI. Kal. Februarii, pontifica-
tus nostri anno III.

XIV.

GREGORII PAPE EPISTOLA
Ad Florentinos.

Apologiam apud eos suam instituit.

*Gregorius, &c. dilectis filiis nobilibus viris prio-
ribus artium, & vexillifero justitia populi
& communis Florentia, salutem, &c.*

Omnis catholicus fidei Christianæ zelator
quantum teneatur pro fide Christi, & sac-
cræ unionis dulcedine laborare, nec debet nec
potest, si sanæ mentis existat, ullatenus igno-
rare: cum & fidei documenta exhibeant, &
ipsa natura, unitatis amorem in cunctis ani-
mantibus etiam representent. Proinde cum nunc
de re ipsa litteras patentes, dilectissimi filii,
habuerimus per manus unius, qui se vestrum
dixit esse curforem, sub vestri prioratus officii
nomine, vestrorum prædecessorum tempore da-
tas, licet eorum gesta & scripta in hac mate-
ria potuissent & debuissent, prout vos ipsos
nosse putamus, non ita inhonesta transire: at-
tamen placide accepimus & libenter, ac ipsa-
rum contenta perspeximus diligenter, cum nil
vere gratius possit nostro presentari conspectui,
quam de re ipsa tractari cum modis & mediis,
per quæ possit non infici, sed perfici, sicut o-
ptavimus semper, & cupimus tota mente.

Et ut sic firmiter videatis, nulla recognoscen-
tes erronea a dilectis filiis civibus minus quam
catholica, sed a quibusdam civibus minus quam
debita commotione deductis, quos in meliorem
spiritum reducat Altissimus; & desiderantes, ut
prædictimus, exitum bonum rei: non tardabi-

mus ultra ea, quam oratores nostri, quos nunc
apud vos debetis habere, exposuisse amodo de-
buerunt, etiam presentibus respondere. Et ut
præfatarum litterarum continentie uberius satis-
fiat, ad ea quæ tangunt particulariter descendemus.

Dicunt siquidem in primordio, neminem esse
debere, qui non habeat Dei ecclesiam, sublato
pestifero schismate, unionum intendere, & quæ-
rere, & ejus pacem: & cum, Divina bonitate,
non sitis inferius membrum ipsius, nulla in re
debere vos enixe magis, atque diligentiori cura
laborare indicatis, quam dare pro viribus ope-
ram tantæ rei. Contentamur certe & lætamur,
quod nec infimi sitis, sed potentes pariter, &
fideles noscamini, et juvetis ut compleatur hoc
sanctum Dei desiderium, atque nostrum. Li-
cite tamen & congrue, prout convenit, & ali-
ter quam fuerint prædecessores ipsi vestri, qui
ad multa indecentia devenerunt: & si tot le-
gationum vices, quot apud nos, Petrum de
Luna transmisisse dicunt, pro re ista non pro-
fuerint; dolemus corde tenus & astigimur.

Sed noscitur Deus, & homines viderunt, tam
ex vestris, quam alijs qui adfuerunt, si volunt
veritati hæerere, quod per nos nunquam de-
fuit, nec remansit. Et si tot sciverunt Floren-
tium millia, quot provenisse scribunt de vestro-
rum finium beneficiis ad hæc trahi: beneficiis
vos, & ipsi qui sic scribunt, quod multo plu-
ra fuere quæ sub illo nomine pro vestra republi-
ca remanserunt, si illa modica volumus, & quæ
habuimus, esse conversa pro Urbis tuitione,
quam non potuimus propterea defendere, negle-
ctis etiam indigentibus propriis, quas portavimus
pro tractatus unionis prosecutione, quam faci-
mus tam ferventer, omnis omnibus cum pro-
stratione personæ, quam & in æstatis ardore,
& in hyemis glacie, omni submissimus periculo
& jacturæ, deserentes propria, & cum eviden-
tia personalis discriminis, non semel, sed plu-
ries per aliena viatoris more vagantes, & in-
cassum hucusque, malignorum operante versu-
tia, quam novistis.

Nil valuisse dicunt exhortationes, & preces,
& oblationes factas nobis de Pitana, Florenti-
na, & alijs civitatibus, oppidis vestris, &c. Ex-
hortationes ipsas equidem atque preces admisi-
mus, et habuimus gratas singulariter et beni-
gne, et, quantum in nobis fuit, valere conti-
nue, et valerent semper in omnibus possibili-
bus et honestis. Sed quæ de vestrarum civitatum
oblationibus tangunt, quomodo fuerint, ut alii
intelligant, expedit aperire. Cum enim de pro-
vincia nostri patrimonii discessimus, et in Tu-
sciam declinavimus, non volentibus jam corru-
ptis nostris, qui tunc erant, cardinalibus, per
viam Lombardiæ, ut deliberaveramus, transire,
et appropinquare Saonam pro re ista sancta per-
ficienda, si potuissemus: ad vos misimus et qua-
sivimus instantissime Florentiam, vel in alia ex
E vestris terris nobis magis grata, et facta accom-
moda, receptari, dispositi ex tunc, cum Altis-
simi gratia, protectioni communitatis vestræ
principaliter inhærere. Et responsum fuit, non
posse, nec velle, si pars adversa non veniret.
Et nos ut veniret institimus totis viribus: ea-
que recusante, non valuimus habere. Perreximus
Lucam, et cum gentibus vestris et per terras
vestras, fidenter et domesticæ, quantum scitis:
et dum Lucæ essemus, vestra semper loca qua-
sivimus, et ut pars adversa conveniret nobiscum
in Pisis, fecimus posse nostrum. Dumque esso-
mus in strictiori tractatu, adversarii ipsi para-
runt

lunt insidias contra Urbem; & contra perso-
nam nostram etiam conspirarunt: ut sic ali-
quos ex ipsis tunc cardinalibus nostris, contra
nos etiam ad invicem conspirantibus, subtra-
xerint a nobis, qui contra præcepta nostra Pi-
sas perrexerunt, ut nostis, per aliquos ex ve-
stris ducti, qui sub unionis colore talibus in-
tondebant, ut tamen credimus, præter & con-
tra mentem communivitatis vestræ. Fecerunt au-
tem sic, quod ubi nos cum nostris minimum
locum ex vestris non potuimus habere, ipsi
conspiratores & fugientes a nobis Pisas obti-
nuerunt, & cum parte adversariorum in ea
postea se junxerunt. Quantum igitur ista con-
formia fuerint oblationibus, quas tam amplas
factas inquit & sinceras, quantum bonæ ca-
ritati convenerint, qualesque præparatorum fue-
rit unioni, quod a divisione & scandalis in-
choassent, prudentia vestra iudicet.

Sed his mistis, quæ vitia non fuere erroris,
vestræ universitati, ut credimus, per antea tunc
non nota: veniamus ad alia, quæ litteræ ipsæ
dicunt, ubi ajunt scriptum esse, non qui cœ-
perit, sed qui perseveraverit salvum esse, & ob
id suum habuisse consilium a doctoribus & ju-
risperitis & timentibus Deum, synodum specta-
re ad illos qui olim cardinales tuere, & alios
a jam diu pro schismaticis & hæreticis condem-
natos, & pro illa Pisas concessisse eidem. Re-
spondeant qui talia scribunt, & qui tunc in
vestris magistratibus præfuerunt, qui fuere do-
ctores, & qui isti fuere periti & timentes Deum.
Fuerunt perditionis filii, ille olim Aquilejen-
sis, & alter, qui appellatur de Turejo, & Bal-
dassar Cossa, qui Antonium de Butrio & Pe-
trum de Ancharano, doctores suo iugo submis-
sos, metu præmiserat, contra suam conscientiam
autorantes. Qui Antonius, quæ dixerat & scri-
pserat, revocavit in mortis articulo, ut fideliter
nobis constat. Fuerunt & illi, olim Medio-
lanensis & Ravennas, qui seducti sum, & se-
cusi Baldassarem præfatum, tamquam mali cap-
put. Fueruntne isti consultores, qui contra Chri-
stum Domini convenerunt in unum in civitate
vestra Florentiæ de mense Augusti proxime præ-
teriti, dum pro conciliabulo ipso, quod syno-
dum vocant, Pisas obtinuerunt, pro sacro ge-
nerali concilio per nos indicto die secunda Ju-
lii præcedentis ad festum proximum Pentecostes,
si potuissent, impediendo: non verentes, in
tempore, ut in aliis, falso uti, fingentes præ-
fatum conciliabulum xv. Maii potuisse celebra-
dum in Pisis, cum dicti loci concessionem, ut
dictum & manifestum est, circa finem dicti men-
sis Augusti tantummodo obtinuerint. Quam uti-
nam non habuissent! & modo forsitan res esset
meliori unionis dispositioni propinqua.

Quare cum ab ambaxiatoribus nostris, qui
tunc Florentiæ erant, quorum unus adfuit inter
alios, vir singularis & doctor eximius dilectus
filius noster Petrus Mauroceno, tunc notarius
noster & modo tuis meritis diaconus cardinalis,
clare ostenderetur eis omni ex jure contrarium,
exaudire noluerunt? Quare & cives vestri pro-
prij doctores & magistri, tam religiosi, quam
seculares, in opinione æquissima cum nostris
oratoribus concurrentes, recusati fuere? Quare
præclara consilia vestri populi vestrique commu-
nis noluerint admittere, dum negarunt præsta-
re assensum, magnum cognoscentes errorem tam
de conciliabulo ipso, quam de concessione civi-
tatis Pisanæ; ut sic illos tunc præses vestros
oportuerit pro sua & prælatorum malignitate

favenda ad vias pergere indirectas, & (prout
apud nos notorium esse constat) civitatem ip-
sam concesserunt eidem per viam baliz Pisanæ
ad hæc totaliter impertinentis, nisi forsitan
pertinens facta fuerit, prout fertur, pro obser-
vatione & executione promissionum, quæ de
subtrahenda obedientia nostra facta fuisse di-
cuntur, quando cum gubernatore Januæ fuit
conventum de habendo domino civitatis Pisanæ.
Multa autem cum præfatis civibus vestris
in ipsa concessione civitatis Pisanæ & concilia-
buli offerata, minus quam licite intervenita, nos
olumus aperire: quæ tamen communitati vestræ
non credimus fore ignota. Non fuit hæc per-
severatio bona: longe præstantior & Deo ac-
ceptior extitisset accelerata peccati correctio.

Dicunt post hæc, ad nos misisse, ut ad præ-
fatum conciliabulum assentiremus accedere. Quod
quantum absurdum fuerit atque sit, iudicet ip-
se Deus, & vestrarum conscientiarum maturi-
tas velit iusto iudicio intueri: postquam ipsi
agnoscere noluerunt, cum evidentiis ratio-
nibus monstraretur, omni jure omnique æqui-
tate improbum & detestabile illud esse. Sed esse
debebat, quod postea tempore suorum in of-
ficio successorum, qui viri modestissimi fuere,
ad preces & instantias carissimi in Christo filii
nostri regis Hungariæ illustris, & dilectorum
filiorum ducis & communitatis Venetiarum,
& subsecutione Caroli de Malatestis, annueri-
mus loca mutari, & in uno loco communi,
libero, & securo, esse cum eis, ut sic ex u-
traque parte feret sacrum generale concilium.
Quod licet in auribus vestræ communitatis, ut
fertur, consonum videretur: illi tamen repro-
bi renuerunt, in sui conciliabuli obstinatione
damnabiliter persistentes. Quamobrem dicunt
ipsi vestro officio præcedentes, per litteras eo-
rum prædictas, exhortatos a multis obedien-
tiam nobis tollere, postquam non volebamus
nostra juramenta, vota, & promissa servare,
nec aliquorum partes audire, ob id convocale
prælatos, magistros & doctores, religiosos
& alios sanctos viros, degentes in locis suæ
ditioni subiectis, & cum eorum consilio obe-
dientiam subtraxisse: prius tamen ad nos mis-
so uno egregio & peritissimo domino Stepha-
no Bonacursi oratore suo, & in nihilo profi-
ciente, & cum conditione, subtractionem ip-
sam fecisse, quod non ante festum & vicissi-
mum diem præsentis mensis Martii locum ha-
beat: declarasse quoque, quod si infra hoc
tempus volumus ad præfatum concilium acce-
dere, nosque libere & sponte determinationi
illius conciliabuli submittere, atque quod de-
terminationi præfate stare nos obligabimus,
vel si decreverimus infra præfatum xxvi. diem
per nos vel legitimum procuratorem nostrum,
cum pleno & irrevocabili mandato ad prædi-
cta, renunciare papatui in manibus præfato-
rum damnatorum Pisis existentium, quos car-
dinales appellant, aut alterius cujuscumque
speciale mandatum ad prædicta habentis ab
eis, tunc in illis casibus subtradio ipsa perin-
de sit habenda ac si non facta esset: ad præ-
dicta nos orantes & obsecrantes, cum oblatio-
ne salvi conductus pro vobis & societate hon-
nesta, ad dictum conciliabulum accedendi. Et
hæc est summa ad contextum scriptio illu-
rum vestrorum in officio prædecessorum.

Ah pater omnipotens! unde tuis creaturis,
quas de nihilo facis, præsumptio talis & tan-
ta est, quod in sedem tuam sanctam, quam
pro

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

pro ipsis conservandis, & salvandis, constituit. At tacere oportuerit, immo & alium ex eis, qui
sili in terris, non timeant insurgere tam pro-
terve? Unde est, quod calumnias & fallacias
faciant ante te, qui omnia presentia habes?
unde, quod non erubescant tuæ majestatis tro-
num, in sæculo illo tam dulciter institutum,
impellere & velle ducere vult monstrum? Par-
ce, parce eis misericorditer, & ignosce, ora-
mus suppliciter, & succurre: ne pereat grex
tuus, pro quo tu mortis patibulum tolerasti.
Et vos, filii dilectissimi, ab intimis cordis pe-
netralibus exhortamur, ut facies vestras verita-
tis in cælum, corda vestra figatis in Domino,
nec vestrorum prædecessorum in officio prædeces-
sorum vestigia imitemini, qui dicunt convo-
casse concilium ad subtrahendum obedientiam
apostolicæ potestatis, pro damnatorum obli-
tatione tuenda, quam debuissent, & deberent,
reprimere penitus & opprimere.

Præsupponunt nos nolle juramenta, vota,
& promissa nostra servare, falsum totaliter af-
firmantes: cum & vota, & juramenta, & prom-
issa semper voluerimus & velimus, & in fu-
tutum continue intendamus integraliter obser-
vare, & mortem potius subire vellemus, quam
desistere ab eisdem. Laudes Altissimo, qui hanc
firmitatis gratiam nobis indulget. Et firmum
hoc teneatis, & tenere possunt qui verum dil-
ligunt, non ut illi, qui ajunt de suo domino
convocasse concilium: & saltem solum de sua
ditione vocassent, ut præterdunt. Sed ut alii
sciant, qui a longe distant, cum vobis, qui
vidistis, dicere non sit opus; quare & de Bo-
nonia nobis subiecta, sed occupata tyrannide
per principalem unionis hostem & pacis Bal-
dassarem præfatum, convocarunt generales
illos Prædicatorum, Minorum, & Carmelita-
rum, ac sequaces ipsorum privatos, & iusto
Dei judicio tam per processus nostros, quam
aliorum prædecessorum nostrorum summorum
pontificum, condemnatos, propter conspiratio-
nes & conjurationes ac sacrilegia contra nos
commissa per eos? Quare & alios quoscum-
que, & undecumque potuerunt habere, nobis
inimicos & rebelles? quare & illos reprobos,
Aquilensium, & de Turejo, & Mediolanen-
sem, fecerunt præfides in concilio, & dilectum
suum nostrum Lucam civem vestrum ibidem
existentem, presbyterum cardinalem, & apo-
stolicæ sedis legatum, noluerunt admittere, si-
cut prius receperant, & honoraverant in suo
domino, ut cardinalem pariter & legatum?
Quare, si concilium, prout decet, liberum es-
se volebant, vexillifer ille justitiæ prima die
surrexit in principio, dicens, præmisso aliqua-
li libertatis colore, deliberatum esse per domi-
num Florentinum nullis bullis domini papæ
Gregorii obediri sub eorum dominio, sive per
privationem, sive per decessionem prælatorum
essent, & adhuc determinatum nullum dena-
rium domino papæ Gregorio portari per col-
lectores de jurisdictione ipsorum? Quid aliud
hoc erat, nisi suadere omnibus, obedientiam
nobis totaliter subtrahendam? Quare & ad
hunc finem die secunda cancellarium suum in
introitu concilii fecerunt dicere quæ dixit, &
postea per dominum Laurentium de Rodolphis
in publico etiam allegari? Quare & illi tres
viri Dei, qui soli resistunt, & pro veritate
nostra dixerunt, etiam uno ex eis pro justitia
monstranda utque ad ignis introitum se offe-
rente, si quis ex contrariis voluisset intrare,
compulsi fuerunt & minis attriti, ita ut eos
Concil. General. Tom. XXVII.

lacere noluit, ut asseritur, deserere civita-
tem? Iuncte ista liberi concilii ostensiva? non
certe.

Dicunt præfatum Stephanum oratorem suum
præmisisse, & nihil profuisse: cum & ipse a no-
bis non nisi ardentem nostrum ad unionem
affectum potuerit reportare, & deferre, per
oratores ipsos nostros quos actualiter nunc ha-
betis, nos debite respondentos. Sed in hoc, pro-
ut in aliis, se gesserunt, cum oratorem ipsum
suum post dictam eorum congregationem mite-
runt, & trium dierum terminum nobis dari te-
cerunt ad respondendum eidem. Litteras Flo-
rentiæ datas die qua hinc orator ipse discessit,
postea transmiserunt, præceptorias, & sub gravi-
bus poenis minatorias subditis suis in nostra cu-
ria existentibus, si e vestigio non discederent.
Ambaxiatorem ipsum dicunt nihil profuisse, cum
adhuc responsum non habuissent a nobis: quod
habitu tamen erant; ut habuissent, minime
expectarunt; sique illud, ut debet, admittitur,
profectum utique valde erit, & tanti operis
perfectivum. Sed ut nullus ex adibus suis ab
altero discreparet, fecerunt ipsos in omnibus
conformes, & conformes ad obedientiam etiam
subtrahendam: licet parum restaverit subtra-
hendum, cum præceptum fuit ab eis, litteras
apostolicas non servari, & introitus canonicos
interdici. Solum supererat atque restat nomen
papatus, circa quod principaliter cum promif-
sionibus & pactis abhorrendis, illis vestris ci-
vibus bene notis, omnis eorum astutia mali-
gnatur, & præfatorum reproborum ambitio
tendit, non respicientium unionem, nec quid-
quam, dummodo id sibi valeant quærere quo-
vis modo. O cara cupiditas! o cupida rabies!
o insana fragilitas hominum non verentium
Dei sedem offendere, ut illam condemnatione
æterna sibi valeant vindicare! procul vere sunt
ipsi a nobis, qui illam graviter assumpsimus,
& solum Dei timorem & amorem, ejus nu-
tu percepimus electionem nostram concorditer
& spontaneè factam esse, cepimus onus
istud cum intentione & aviditate intentissima
ad quæ super omnia apud Deum nostrum conti-
nue & sincere retinemus intentum.

Et ob id prædictos nostros ad presentiam
vestram misimus oratores, tria habentes a vo-
bis principaliter procurare. Primum, quod no-
stra veritas, nostraque justitia, immo Dei,
locum habeat apud vos pluitquam malignitas
adversantium. Secundum, quod inobedientiam
velitis evadere, & in catholica fide & debita
obedientiæ præstatione persistere: cum non ho-
minibus, sed Deo vivo & vero impendatis.
Nec credatis quod hæc quæramus ob aliud,
quam ob suam reverentiam, & salutem vestram,
& aliorum consideratione hæc, pro quorum
etiam interesse tenemur & instimus pluitquam
nostro: ne principes & magnates, communita-
tes & universitates, & cæteri obedientiæ no-
stræ, taliter videant cum Galliarum gloria se
delusos, & exemplum perpetuum dimittatur in
terris taliter & tam graviter excedendi. Ter-
tium & ultimum est, quod non velitis no-
strum sanctum propositum perturbare, sed ju-
vare, ut tenemini & debetis, & adversantes
illos inducere ad locum tertium, communem,
liberum, & universale concilium celebrare, &
pacem ac perfectam unionem dare, quam cupi-
mus & speramus. Neque putetis, quod de lo-
F co

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

co tertio dicimus, dilatorie interponi. Parati sumus, prout ab ipsis oratoribus nostris etiam debuimus habere, nos virum eligere Deum timentem, pacem amantem, schisma odientem, & cunctis respectibus unionem sacratissimam procurantem, qui pro parte nostra locum eligat suprascriptum, si ad idem potestis adversarios pro eorum parte deducere: quod recusare non debent, si pacem & unionem, quam ore predicant, corde gerunt. Velit igitur, quidquid per vestros actum sit in præteritum, devotio vestra, quam per illas strictiores & magis piæ, quas possumus atque scimus, obsecrationes in Domino requirimus: & monemus, his nostris iustis desiderijs ad tantum bonum perficiendum, iuxta spem & fidem nostram, reddere vos conformes. Et si nulla causa alia vos inducat: saltem moveat illa Divina, quæ super omnia est, bonitas & majestas.

Dat. Arimini, xv. Id. Martii, pontificatus nostri anno III.

XV.

ALEXANDRI PAPÆ VI. DIPLOMA,

Quo Pisanæ concilii acta confirmat.

RErum omnium summi ac providi ordinatoris, domini nostri Jesu Christi, vices, quamquam insufficientibus meritis, gerentes in terris, exemplo ejus invitamur, ut de suprema apostolicæ dignitatis specula, ad singulas orbis partes, nostræ considerationis aciem extendentes, ad ea potissimum, per quæ fides catholica roboretur, ac hæreses & schismata procul ab ecclesia depellantur, ac illa, quæ ad hoc provide & solemniter gesta sunt, & pro salute Christi fidelium executioni debitæ demandantur, opem atque operam, prout nostrum requirit officium, impendamus.

Sane dudum, videlicet anno Dominicæ Incarnationis millesimo trecentesimo septuagesimo octavo, in Romana ecclesia, hoste humani generis procurante, gravis & pestilens nimium exorta scissura, magna populo Christiano infra breve tempus attulit detrimenta: tota ipsius ecclesie fabrica per illam in duas partes divisa, quarum uni quondam Urbanus VI. in sua, & alteri quondam Clemens VII. in ejus obedientiis nuncupati, eodem tempore ut Romani pontifices præsidebant; Urbanus quidem in Italia, Clemens autem præfatus in Gallia, sibi sedem, ad hærentium auxilio, vendicabant. Deinde ipsis duobus contendentibus ab hac luce subtractis, quondam Bonifacius IX. Urbano, & iniquitatis alumnus Petrus de Luna olim Benedictus XIII. in eorum obedientiis nuncupati, Clementi prædictis, ac etiam postea Bonifacio prædicto vita functo, quondam Innocentius, qui VII. ac domum etiam ipsi Innocentius, infra pauca tempora sublato de medio, perditionis filius Angelus Corario, qui olim Gregorius XII. nominabatur, in hujusmodi obedientiis successerunt. Sed cum dicto Clemente vita functo, ageretur, ut alter in locum ejus subrogaretur: cardinales de obedientia ipsius Clementis, de quorum numero tunc erat Petrus de Luna prædictus, ad extirpanda discrimina generalis incommodi, quæ ex schismate hujusmodi continue pullulabant, ad invicem pro-

miserunt, & juramento firmarunt, ut si quis eorum in successorem dicti Clementis eligeretur, prosequeretur extirpationem schismatis, & unitatis vinculum in Dei ecclesia, etiam usque ad renunciationem sui papatus inclusive, si majori parti cardinalium eorundem pro bono unionis expediens videretur: ut in quadam cedula super præmissis facta, & subscripta manibus ipsorum cardinalium, plenius continetur.

Hæc autem ipse Petrus non solum una cum cæteris unanimiter promisit, & juravit: verum etiam in verbis suis affectionem ac sollicitudinem, erga unionem per hanc viam habendam, ardentissimam ostendebat. Ex cujus assertione & verbis, cardinales prædicti, qui tunc pro electione celebranda conveniunt, potissime invitati dicuntur ad electionem de persona ejus faciendam: credentes proculdubio, quod ea quæ ore & labijs prædicabat, etiam corde & opere cum sinceritate exequeretur. Sed præfatus Petrus, dicto Clementi surrogatus, licet statim rebus adhuc recentibus iterato promiserit & juraverit illa observare, & per varias mundi partes verbo notificaverit & scriptura, se pro bono unionis esse omnino paratum renunciare, adversario suo pariter renunciante: tamen paulo post, honoris fastigio & dominandi cupiditate allectus, ac retrorsum conversus, primo paulatim tergiversari, deinde aperte contradicere, & sine ullo velamine impugnare viam cessionis incepit, omnesque exos habere, qui de hoc audebant sibi facere mentionem. Angebantur miserabiliter cardinales præfati, se & commodum Christianitatis contra spem suam ludificari, atque decipi conspicientes. Sed tantus erat imminens periculi terror, qui in actibus atque verbis tam ipsius Petri, quam aliorum quorundam intrinsecorum ejus proferebatur, ut alii ex eisdem cardinalibus ori suo silentium imponere, alii qui liberalius de hoc locuti fuerant, comminationum metu, interdum a consiliis, & ab ipsis Missarum solemnibus, non petita licentia, nec expectato fine, recedere, alii ex nostra civitate Avenionensi, in qua idem tunc Petrus degebat, subito abire, ob timorem captivitatis & carceris, cogebantur.

Nec solum cardinales ipsos contempsit, verum etiam principes & dominos temporales, qui ad hanc viam ipsum exhortabantur: inter quos carissimus in Christo filius noster Carolus rex Francorum illustris, quo majori auctoritate ipsum Petrum, ad ea, quæ promiserat, observanda induceret, dilectum filium nobilem virum Joannem Bituricensem, & quondam Philippum Burgundie, patruos, ac Ludovicum Aurelianensem, germanum, duces, cum notabili comitiva prælatorum, ac magistrorum in theologia, & juris doctorum, & aliorum insignium virorum, oratores ad eum transmisit. Qui cum ad unionem Christianorum ex parte ejusdem regis ipsum Petrum hortarentur, & viam cessionis, tanquam brevioris & necessariam, præferrent, & non solum promissiones & juramenta ab eodem Petro nuper super hoc facta, sed etiam verba ipsius allegarent, qui legatus existens in Francia, quibusdam ex præfatis ducibus, & aliis notabilibus viris dixerat, fore necessarium & expediens, ut per viam mutæ cessionis finis schismati imponeretur: ac etiam ipsi cardinales tunc simul ob præsentiam ducum congregati, hanc viam cessionis expedire pro bono unionis asserrent, & de

ANNO
CHRISTI
1109.

& de hoc sibi supplicarent, & quia supplicatio-
tionibus, & rationibus nihil proficere posse
videbant, in vim promissionis, & juramenti,
eundem Petrum solemniter requirerent, ut
per viam cessionis pacem ecclesie prosequi vel-
let: præfatus Petrus calcato pudore, & do-
minandi cupidine obcæcatus, expresse facere
denegavit.

Denique ne singula (quod nimis prolixum
foret) conscriberetur, hanc viam cessionis per
varios regum & principum oratores sibi propo-
sitam, per se improbat, & per alios ejus in-
trinfecos fecit publice impugnari. Ac tandem,
ut omnibus spem de illa præcideret, per suum
confessorem in ecclesia fratrum ordinis Prædi-
catorum Avenione fecit publice prædicari, quod
ipse potius pateretur mortem, quam hujusmo-
di-viam quomodolibet acceptaret. Quin etiam
cardinalibus præfatis aliquando in sua præsen-
tia constitutus idem Petrus affirmavit, frustra
sibi de hoc mentionem fieri, quia ipse num-
quam illam viam prosequeretur, etiam si adver-
sarius renunciare vellet, & quod numquam se-
deret inter cardinales in eodem scamno: pro
hoc evidenter ostendens, se de statu suo, non
de unione, & pace Christianorum, prout facere
promiserat & juraverat, cogitare.

Ob hæc igitur perjuriam, perversitates, & er-
rores, eidem Petro obedientiam in regno Francie
subtrahit: cum per aliqua temporum curricula
hujusmodi subtractio duravisset, ipse tandem
suos defectus aliquantulum recognoscens, per in-
strumentum publicum, quod fere ad omnes re-
ges & principes sue partis direxit, viam obtu-
lit mutæ cessionis, adversario cedente, mortuo,
vel ejecto. Promisit etiam dictus Petrus in eodem
instrumento, quod ad congregationem, synodum,
vel concilium, quod inde teneri vel celebrari
contingeret pro unione ecclesie, ipse accederet.

Et per hujusmodi oblationem, & alias quas-
dam considerationes, fuit tunc eidem Petro obe-
dientia restituta. Credebatur enim, quod illa quæ
verbo obtulerat, facta adimpleret. Sed exinde con-
tinuata perjuriorum serie, non magis postrema,
quam priora ejus promissa servavit. Cumque
postmodum ad Bonifacium præfatum suos dis-
tus Petrus misisset oratores (quibus tamen,
quid daret in mandatis, quidve illic facere aut
trahere deberent, cardinalibus præfatis tenuit
occultum) atque ipse Bonifacius intra paucos
dies, postquam dicti oratores ad eum venerant,
decessisset: cardinales, qui eidem Bonifacio ad-
hæserant, dictos oratores tunc etiam Romæ
existentes requiri fecerunt, & requisiverunt,
quod si a dicto Petro mandatum seu potesta-
tem habeant de via cessionis offerenda, hoc eis
notificarent, quia ipsi cardinales dispositerant
in eo casu ab electione cessare; & si de hoc
mandatum non habeant, quod mitterent super
hoc ad ipsum Petrum, & quod ipsi intendebant
in electione superfedere, & expectare responsum:
præfati oratores se nullum habere mandatum
de cessionis via offerenda, & quod pro hoc
mittere volebant ad dominum suum, respon-
derunt: quoniam dicta via cessionis bona non
erat, ex quo non solum evidens, verum etiam
palpatum fuit, ipsum Petrum ad ostentationem
dumtaxat, non ad aliquem unionis effectum,
oratores prædictos in Italiam transmisisse.

Post hæc igitur dictorum oratorum responsa,
quæ tergiversationem dicti Petri maxime dete-
xerunt: cardinales præfati Romæ existentes,
quibusdam quæ ad unionem habendam utilia
Concil. General. Tom. XXVII.

credebant, præordinatis, ad electionem pro-
cesserunt. Et quia paulo post per experientiam
manifestum fuit, quod illa, quæ tunc dicti
cardinales circa unionem consequendam ordi-
naverunt, non satis adversus malitiam & cu-
piditatem hominum valida fuerant: propterea
ipso quoque Innocentio, qui dicto Bonifacio
surrogatus fuerat, infra breve tempus vita fun-
cto, iidem cardinales, antequam ad electio-
nem procedere vellet, magno zelo unionis in-
ducti, disposuerunt ad fortiora remedia pro
pace & reintegratione Christianorum manus ap-
ponere. Itaque præfati cardinales, inter quos
etiam dictus Angelus Corario erat, in palatio
papali Romæ apud sanctum Petrum, ad eligend-
um successorem tunc insimul congregati, uni-
versaliter singuli, & singulariter universi, una-
nimitè & concorditer promiserunt, jurarunt
ad invicem, ac Deo, beatæ Virgini, sangui-
que apostolis Petro & Paulo, & toti cælesti
curiæ voverunt, quod si quis eorum in succes-
sorem dicti Innocentii foret assumptus, pro in-
tegratione Christianorum, renunciaret effectua-
liter juri suo & papati, si & quatenus dictus
Petrus, aut ejus successor, qui esset pro tem-
pore, similiter renunciaret ac cederet juri suo,
sive decederet, dummodo ipsius Petri cardina-
les cum ipsis cardinalibus ipsius Angeli vellet
taliter convenire & concordare, quod ex ipsis
hinc inde sequeretur canonica electio unici Ro-
mani pontificis; quodque ad creationem novo-
rum cardinalium non procederet. Ac etiam
multa tunc expressa promiserunt se facturos, &
curaturos in hac parte, omni dolo & fraude
atque mala interpretatione cessantibus. Et sic
quilibet ipsorum juravit corporaliter, manu ta-
dis sacrosanctis evangelii coram se præsentia-
liter præsentatis, servare, adimplere, ac exe-
qui; quodque a dictis promissione, voto, &
obligatione, ac juramenti præstatione, & ejus
observatione, ac omnibus & singulis supradic-
tis, nullus eorum absolutionem peteret, seu
impetraret, per se vel alios, nec impetratis aut
impetrandis uteretur, & sibi forte concessam
nullatenus acceptaret, nec data potestate per
ipsum alterius faceret se absolvi, seu etiam
cum aliquo secum dispensari, sed vellet dicto
vinculo gemerere perpetuo obligatus; quodque
ad majorem certitudinem, & firmitatem præ-
missorum, quilibet eorum teneretur se subscri-
bere manu propria omnibus & singulis instru-
mentis exinde conficiendis: quorum quidem in-
strumentorum, quilibet eorumdem cardinalium
unum, vel plura haberet valere, pro ejus ar-
bitrio voluntatis.

Quibus quidem promissionibus, juramentis,
votis, ut præfertur, emissis, idem Angelus tunc
dicto Innocentio surrogatus, promissiones, ju-
ramenta, & vota hujusmodi, etiam post eam-
dem surrogationem immediate, ac deinde in
ejus consistorio generali, ratificavit & renova-
vit, alios increpando, qui cum pacem & unio-
nem potuissent Christianitati præstare, neglex-
erant: ac litteras suas, uti juxta tenorem ejus-
dem instrumenti tenebatur, ad eundem Petrum
direxit, per quas prædicta a se promissa, ju-
rata, & voto firmata notificavit, viam cessionis
offerendo, ac ipsum Petrum requirendo &
invitando, ut pro pace & unione Christiano-
rum iis oblati annuere vellet. Quod tandem
ipse Petrus, post longam instantiam suorum car-
dinalium, insuper hoc a quodam nuncio ejusdem
Angeli requisitus, tanquam vulpes astuta, ver-

F 2

bo

ANNO
CHRISTI
1109.a) Forte, ne-
data potestate
re alteri, per
ipsum faceret
se absolvi. H.

bo tenus efficit: & deinde per suas litteras ad præfatum Angelum transmissas, versa vice invitavit eundem ad prosecutionem unionis, ac se paratum cedere verbis obtulit: licet ex circumstantiis evidentibus comprehendebatur, quod dictus Petrus cessionem prædictam non cum effectu, sed verbis & ostentatione dumtaxat, assentiret. ut ante & post, in progressu hujus tractatus semper extitit manifestum.

Deinde Angelus præfatus, ad eundem Petrum, ad firmandum locum, in quo convenire deberet, suos misit oratores. Qui cum Petro & ejus cardinalibus antedictis, tunc Massiliæ residentibus, nomine dicti Angeli & pro eo conducerent, quod ex tunc in proximo instanti festo S. Michaelis archangeli de mense Septembris, vel ex causa supervenientis impedimenti legitimi in sequenti ex tunc immediate celebritate Omnium Sanctorum, Angelus & Petrus prædicti, cum eorum collegiis cardinalium Saonæ convenire deberent, ad faciendum ibidem unionem antedictam. Quæ omnia dictus Angelus, etiam postea, ratificavit & approbavit: dicendo tunc frequentius, nihil adeo sibi carum existere, sicut quod eandem facere posset cum Petro & ejus cardinalibus unionem; & quod, si galeas non haberet, in una baretha, vel pedes cum baculo, ad dictam civitatem Saonæ intendebat infallibiliter proficisci. Quod tamen postea non curavit: quamvis prædicti cardinales qui eum elegerant, cum majori parte illorum, qui tunc eandem curiam sequebantur, omnibus viis & modis honestissimis, gravibus, & maturis, cum eodem Angelo intendebat, ipsum, ut dictam unionem ad salubrem & votivum exitum ducere vellent, interpellare assidue non cessarent. Qui tamen apud eum per longa temporum intervalla proficere nullatenus potuerint. Nonnumquam enim ipsis per verba respondendo ambigua, dicebat, quod si dictam unionem per ejus cessionem fieri contingeret, profecto timeret, quod per hoc magis schisma in eadem ecclesia luscitaret. Quandoque vero, per quosdam diversorum Mendicantium ordinum fratres, pluresque alios quos sibi sub spe promotionum attraxerat, etiam in ecclesiis & aliis locis publicis, coram multitudine populi copiosa prædicare secerat, quod si papam cederet, etiam si, ex hoc prædicta unio sequeretur, animam suam in inferno damnaret. Et multa etiam alia iis similia, fabulosa seu figmenta repens, conabatur semper novas edere formas, quæ per tempus redimens Romam, ac in Viterbiensi & Senensi civitatibus; donec dicti termini ad conveniendum Saonæ, ut prædicitur, præterirent.

Quippe cardinalibus præfatis, qui cum ipso erant, Saonam accedere volentibus, sub gravibus penis inhibuit, ne illuc accederent: ac omnes pro dicta unione laborantes habebat exosos. Et tucellive, cum post hæc magnis difficultatibus protracti præfati Angelus Lucam, & Petrus ad Portum Veneris accessissent, ac de uno medio loco, in quo simul convenirent, tractaretur: miris cavillationibus & fallacis vota Christi fidelium, pacem & unionem affectantium, deluserunt: cum ipsi duo contendentes, immo verius collutentes, per eorum intrinsecos, & antiquitatum suarum conscios homines, quos uterque ipsorum, sub spe promotionum & præmiorum, sibi asciverant, secretos inter se habere tractatus, & interdum, nocturna & clandestina inter Angelum prædictum & nuncium quemdam ejusdem Petri, & vice versa, prædi-

ctum Petrum cum secreto nuncio dicti Angeli, traherentur colloquia, ac velut ex composito ad vexationem & scandalum Christianitatis, invicem conspirantes, sic se habebant, ut quod unus offerret, alter ex opposito denegaret: nec ullo modo poterant, annitentibus tam ipsis cardinalibus, quam prælatis & oratoribus regum, principum, & communitatum, qui tunc ista de causa illic convenerant, ad concordiam deduci: Petrus quidem, quoniam galeas tanquam ad bellum armatas habebat, nusquam a litore discedere, nec locum acceptare volebat, nisi maritimum, & cujus dominium in suis manibus traaderetur; Angelus alios scrupulos cum mirabili inconstantia quaeritabat. Unde oriebatur apud homines iustissima quædam & intolerabilis indignatio: cernentes duos nequissimos, & in capita sua detestabiliter mentitos senes, terreni honoris cupiditate corruptos, & in reprobum sentium datos, cum paucis nequitiarum fautoribus, contra desiderium & zelum totius populi Christiani, qui pacem & reintegrationem sui mirabiliter affectabat, schisma perniciosum detestabiliter nutrire ac perpetrare velle; & ob hoc juramenta, promissiones, & vota, postposito Dei timore, & hominum verecundia, flagitiosissime conculcare. Ob hæc homines Deum timentes, & unionis zelatores, plurimum torquebantur: & piis precibus, ac sanis exhortationibus apud eosdem contententes, non desistebant instare, ut pacem, cujus debitores esse dignoscantur, Christianitati reddere vellent.

Frustra vero multis precibus per aliquos menses apud surdas eorumdem contententium aures consumptis, tandem præfatus Angelus dolum, quem de non faciendo dictam unionem diu ante conceperat, intra se ulterius retinere non valens contra promissiones, vota, & juramenta sua prædicta, & in fomentum schismatis memorati, etiam devotis supplicationibus cardinalium, qui eum elegerant, & efficacibus rationibus aure surda penitus obauditis, ac præter & contra voluntatem eorumdem cardinalium & promissiones, juramenta, ac vota sua, ad creationem quatuor, prout ipse dicebat, cardinalium, de facto processit; ac etiam quorundam pravorum, ac nefandorum consilii seductus, eosdem cardinales, qui eum elegerant, Dei timore, hominumque verecundia postpositis pro eo quod pro hujusmodi tunc facienda unione apud ipsum vehementius laborabant, & in creatione dictorum novorum cardinalium contra promissiones, juramenta, ac vota sua de facto, ut præmittitur, factorum, consentire nolebant, (quod nefas est dicere) eos incarcerare, ac vita privare, ut apparebat manifestis indicis, conabatur. Sed auxiliante Domino, prædicti cardinales, a facie arcus jam tensi ut læderet, evaserunt: nec propterea ideam Angelus a præconceptis nequiter odio & rancore per ipsum contra eosdem cardinales, qui eum elegerat, defestens, sub privationis & aliis gravibus eis mandavit penis, ne aliquis eorum de præfata civitate Lucana exiret, nec ipsi cardinales congregarentur ad invicem, aut per se vel interpositam personam, cum oratoribus domini Petri, & illis qui ex parte ipsius regis Francorum, & dilectorum filiorum universitatis studii Parisiensis, pro tractanda unitate hujusmodi ad eandem civitatem Lucanam venerant, loquerentur. Quæ quidem mandata, omnem spem & tractatum unionis hujusmodi totaliter sustulerunt. Quædam etiam die in publico consistorio, Lucam adhuc

ANNO
CHRISTI
1199.ANNO
CHRISTI
1199.

adhuc existens, publice asseruit, quod ad faciendum unionem prædictam, viam cessionis ut perniciosissimam ac diabolicam sequi nollet.

Cum igitur tam dicti cardinales, quam ambaxiatores, prælati, & fere omnes Christi fideles, unionem ecclesie affectantes, de huiusmodi unionem consequenda ex facto ipsius Angeli omnimodo desperarent: cardinales ipsi cogitantes, quod melius esset eis incidere in manus hominum quam derelinquere legem Dei, & fieri transgressores promissorum, juramentorum, & votorum prædictorum, etiam si proinde exilium, paupertatem, & omnia mala eos pati oporteret, versus civitatem Pisanam (quam etiam per prius dictus Angelus pro facienda unionem prædicta in eadem, ut ad hoc valde idoneam, & ut ejus verbis utamur, quasi ad hoc fabricatam, eidem Petro tunc recusanti, licet prius in Massilia civitatem obtulisset eandem ambaxiatoribus dicti Angeli, tunc etiam recusantibus, obtulerat) accesserunt. Et dum ibi prædicti cardinales forent insimul congregati, adhuc cum omni humilitate dictum Angelum per intermedios nuncios eorum aliquoties sollicitabant, ut ei placeret ad eandem civitatem Pisanam accedere, atque una cum eis, quod ad perfectionem dictæ unionis, sicut expediret efficaciter pettractare, & in hoc etiam ipsius Angeli induratum animum immutare minime potuerunt.

Prædictusque Petrus interim ab eodem loco Portus Veneris recedens, tractatumque unionis totaliter derelinquens, ad Cataloniam declinavit: ubi plures in cardinales contra promissiones suas, & in præjudicium unionis ecclesie, profanavit: omnibusque pene suis cardinalibus, qui bonum unionis huiusmodi expectabant, in diversis castris sive locis eidem loco Portus Veneris propinquis, remanentibus, ac de facto unionis per dictum Petrum perficiendæ etiam penitus desperantibus.

Qui posteaquam iteratis vicibus, & diversis nunciis, eundem Petrum ad dictam civitatem Pisanam accedere pro unionem ecclesie, & suo debito exequendo, monuerunt: cum dictis cardinalibus, qui dictum Angelum elegerant, in loco Liburnii Pisanensis diocesis convenientes, super prosecutione reali ipsius unionis, inter se diversa colloquia & tractatus longo tempore habuerunt: & demum per viam concilii generalis, tanquam viam rationabilem, & juridicam, ad huiusmodi schisma tollendum, procedendum fore decreverunt: & concilium ipsum, prout ad eoshoc casu pertinebat, ad civitatem Pisanam, quæ ab utroque contendente, licet diversis temporibus, approbata & oblata fuerat, & quæ ad id per omnes reputabatur idonea, & secuta, convocarunt: ad eandem civitatem, pro horum executione, personaliter accedentes: interim prædicto Angelo ab eadem civitate Lucana ad dictam civitatem Senensem, unde illuc venerat, recedente: ubi etiam mala malis accumulando, plures alios in cardinales, contra sua promissa, juramenta, & vota, profanavit.

Convocato igitur per eodem rite huiusmodi generali concilio ad civitatem Pisanam, & convocazione ipsius universis Christianitatis partibus, regnis, ac provinciis, debito tempore solemniter publicata, ac successive etiam Angelo & Petro præfatis, necnon illis qui eis adherabant, & se pro cardinalibus tenebant, congruo tempore renunciata, citatque eis, & vocatis

peremptorie, ut per se vel alioseorum nominibus, & pro ipsorum interesse, ad dictum generale concilium in eadem civitate Pisanam celebrandum, & ad causam schismatis & hæresis contra ipsos instituendam, etiam convenirent, ac comparerent, ac prælata & oblata eis plena securitate illic conveniendi, necnon ibidem morandi, & recedendi juxta eorum beneplacitum voluntatis: tandem adveniente præfinito termino, quo dictum generale concilium in eadem civitate Pisana fuerat celebrandum, & illic postea de partibus, regnis, & provinciis prædictis, ac per mare & per terram, quasi innumera multitudo prælatorum, videlicet patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum, abbatum, & etiam ambaxiatorum, & procuratorum regum & principum, & prælatorum, & aliorum qui illic personaliter accedere non potuerunt, ac etiam multorum insignium locorum nunciis & ambaxiatoribus, necnon magistrorum in theologia, & juris doctorum, mira multitudo illic continuo concurrentibus: eisdem cardinalibus & prælatis, qui ad huiusmodi concilium conveniant, ad formandum processum pro unionem ecclesie necessarium contra eisdem Angelum & Petrum, ipsorumque sequaces, pluries insimul convenientibus, ipsis & Petro & Angelo illic non comparentibus per se vel alios, & propterea contumacibus, prout erant, merito reputatis, servatis etiam servandis, post multorum temporum intervalla, & nonnullis sessionibus, necnon aliis solemnibus actibus, prout ordo juris & tanti negotii qualitas exigebat, per eisdem cardinales, per patriarchas, archiepiscopos, & episcopos, & abbates, qui locum in eodem concilio habebant, etiam publice & solemniter factis: tandem huiusmodi generale concilium, dictorum Angeli & Petri, & suorum sequacium, absentia seu contumacia non obstante, pronuntiavit, decrevit, definivit, & declaravit (prout hæc omnia in dicto processu deducta, petita, & probata fuerunt) Angelum & Petrum præfatos, fuisse & esse notorios schismaticos, & ejusdem schismatis nutritores, defensores, fautores, approbatores, incorrigibiles & pertinaces, necnon notorios hæreticos, & a catholica fide devios, atque promissionum, votorum, & juramentorum suorum huiusmodi transgressores, & eandem ecclesiam notorie scandalizantes, & propterea omni honore & dignitate, etiam papali, se reddidisse indignos, ipsosque etiam per sacros canones ab eadem ecclesia fore abjectos, privatos, & præcisos, ac privavit, abjecit, & præcidit: inhibendo quoque eisdem Angelo & Petro, ne quis eorum se pro Romano pontifice gereret, aut nominare præsumeret: decrevitque dictam Romanam ecclesiam vacare, & per illos, ad quos hoc pertineret, ad summi Romani pontificis electionem procedendum fore: ac omnes & singulos, etiam si imperiali, regali, aut alia quavis dignitate fulgerent, juramento & obedientia, quibus forte eis tenerentur adstricti, penitus absolutos: inhibendo etiam Christi fidelibus ante dictis, ne alicui ipsorum Angeli & Petri parerent, obedirent, & intenderent, aut præstarent auxilium, consilium, vel favorem, sub excommunicationis & aliis censuris, sive penis in tales a canonibus promulgatis: illos etiam, qui forsitan huiusmodi sententiæ prædicti concilii parere contemnerent, ac fautores, defensores, & sequaces Angeli & Petri prædictorum, eisque adherentes, etiam per seculares potestates compescendos fore, & compesci debere: & in-

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

& insuper processus, ac excommunicationis, in-
habilitationis, seu alias sententias, & censuras,
necnon privationis ordinum quorumcumque ac
dignitatum, etiam cardinalatus, beneficiorum,
& officiorum, ac graduum quorumlibet, contra
eosdem cardinales, qui huiusmodi concilio ad-
hæserunt & interfuerunt; necnon promotiones
quorumcumque ad cardinalatus honorem per An-
gelum a die tertia mensis Maji, ac Petrum, præ-
dictos, a die quinta decima Junii, anni Domini
millesimi quadringentesimi octavi, factas, fuisse
& esse nullas, irritas, atque cassas, illasque,
quatenus de facto processerant, cassavit, irrita-
vit, & etiam annullavit, prout hæc omnia in
prædicta sententia plenius continentur.

Nos itaque, qui postea fuimus, Divina fa-
vente clementia, ad apicem apostolatus assum-
pti, de consilio venerabilium fratrum nostrorum
S. R. E. cardinalium, prædictam sententiam,
& omnia alia & singula, quæ per concilium hu-
iusmodi, pro tollendo schismate prædicto, re-
integratione memorata, facta fuerunt, utpote
providere, & tantorum venerandorum patrum, im-
mo universalis ecclesiæ, auctoritate & concordia
facta, rata habentes & grata, ea auctoritate
apostolica ex certa scientia approbamus, & præ-
sentis scripti patrocinio munimus: decernentes,
non minoris existere vigoris & firmitatis huius-
modi sententiam, necnon omnia & singula acta
& adituta in eodem generali concilio in hac
parte, quam fuerunt & sunt alia concilia in
diversis arduis negotiis ipsius ecclesiæ celebrata:
volentes insuper, & eadem auctoritate decer-
nentes, quod eidem sententiæ, in iudicio, &
extra, stet firmiter, & omnino pareatur. Et
quia turpis est pars, quæ suo non congruit uni-
verso: volumus etiam, & auctoritate prædicta
decernimus, quod si quis contra eandem senten-
tiam forsan verbo vel facto, quod absit, teme-
re facere aut venire præsumperit, tanquam schis-
maticus & hæreticus, & hæreticorum fautor,
necnon ut universalis ecclesiæ turbator & scan-
dalizator, ab omnibus fidelibus habeatur, ac
etiam evitetur; donec ab errore huiusmodi resi-
stitione debita, cum humilitate & reveren-
tia revertatur. Nulli ergo, &c.

Datum Bononiæ 11. Kal. Februarii, anno I.

XVI.

SCRIPTA DOMINI CAROLI
DE MALATESTIS

*De iis que ipse cum cardinalibus Pisis tracta-
vit, & in reditu cum Gregorio, a quo
legatus ad cardinales fuerat.*

AIt sanctitatem suam facere posse quod sibi
libebat; cum reverentia tamen, de his que
titubatur, ipsam advisabat. Videlicet accessus sui
ad partes Forojulii accelerationem, futuram
esse maximi scandali, non extirpandi forte die-
bus suis. Credere quidem poterat sanctitas sua,
ipsi Carolo, si placebat, non dicturo in hoc
mendacium: per ea enim que dum Pisis erat,
comprehendere poterat, multi erant qui solli-
citabant per publicos processus sanctitatem
suam & adversarium suum ejeci, & opportunita-
tem ad honestandum negotium, quod optant,
querunt: cumque viderint beatitudinem eam-
dem discessisse, calumnias exasperant in eam,
jus suum dilantes, dicentelque: ecce viam

ad conveniendum pro sacra unione exequen-
da. Atque ex hoc jam adepti, coram suis
assistentibus quos cupiebant, processus urgebant:
et postquam de tractatu unionis infecto illos
palam instruere poterunt, cum perjurum, fau-
torem antiquati schismatis, et hæreticum a-
struent, neminemque sic excusare eum posse,
cum cedendi tractatum quemlibet infecerit,
nec alium prosequatur, per quem unionem fieri
possibile sit. Quidam patule dicunt: Potest
orbis universus cernere, quod non nisi ad sub-
terfugiendum cessionem, et decipiendum fide-
les, illiusmodi concilium indixit et prosequitur:
certus namque est, dominum Benedictum et
suos ad illud accessuros non fore, similiter ne-
que majorem partem fidelium, quæ ad hoc ve-
rum et sacrum concilium accessit et accessura
est: et propterea ipsum cum paucissimis suis
confluentibus non posse unionem per concilium
illud facere, cum certissimus sit, et certi qui-
libet esse debeant, quod non accedebant illuc ad
unionem perficiendam, sed, quantum in eo fue-
rit, destruendam. De consilio quidem domini
Benedicti, qualem unionis fructum attulisset, pa-
tebat. Unde inferent, quod uterque eorum jam
præcisus est, et notorie incorrigibilis, gravem-
que iacturam sanctæ ecclesiæ imminere, si apo-
stolicam sedem diutius vacare sinatur: et exin-
de occasione sumpta, concorditer procedent ad
sententiam diffinitivam celeriter, et postmodum
ad tertii, ut sic dicatur, Pontificis electionem,
Quo facto (quod jam factum est) ipso domi-
no Gregorio Forojulium accedente, Carolus
videre videbatur, et cum reverentia petebat,
quomodo et quando putabat fieri unionem posse.

Et si diceret forte, quod alias dixerat, se
paratum acquiescere terminationi concilii sui,
quod vere et juridice universalem representa-
bat ecclesiam, et ecclesiæ universalis auctoritate
sungebatur: petebat, dato quod sic esset, quid
in facto concilium illud proficiet unioni, et
quid circa hoc consulere poterit, aut definire.
Si enim consultum fuerit, et concessio etiam
quod juridice terminatum, quod dominus Urba-
nus prædecessoresque sui, et ipse, veri fuerint
pontifices, et quod diligentiam debitam adhi-
buerint pro unione exequenda: iterum termi-
nent, ipsum tanquam verum pontificem ab omni-
bus venerandum fore. Ceterum terminent, alio-
rum congregationes, non concilia, sed concilia-
bula fuisse, irritent, dampnent eos, et acta per eos.
Petebat a sanctitate sua, si alios credebatur hu-
iusmodi acceptare sententiam, dicens Carolus
se certissimum esse, quod non; et propterea
certissimum erat, quantum humana fragilitas de
aliquo certificari poterat humana consideratio-
ne, concilium suum per viam illam de facto
unionem facere non posse.

Insuper si diceretur quod dabitur modus in
illo concilio reintegrandi obedientiam, quæ fuit
domini Urbani, dato quod sic fiat (quod ta-
men fieri quodammodo impossibile Carolus pu-
tabat) animadvertet, quod pars illa fuit per
multos annos absque ulla divisione, multa prin-
cipum prosperitate et potentia facta: et tamen
schisma minime sublatum fuit, quinimmo quo-
tidie auctum et inveteratum. Unde etiam per
viam illam concilium suum unionem producere
posse, parum sperandum erat.

Præterea, quod ipse dominus Gregorius una
cum concilio suo, omni postposita excusatione,
ubicumque in orbe terrarum fuerint adversarii
ejus utriusque, videlicet qui dicitur dominus Be-
ne-

Hætenus
diploma A-
lexandri P.
V. ex Annal.
Raynaldi ad
an. 1109.
n. 7.

Ex eodem
Raynaldo ad
an. 1109.
n. 34.

ANNO
CHRISTI
1199.

nedictus, et unio collegii, terminaverit accede-
re, ibique suum debitum quodlibet implere ple-
ne & perfecte: non putabat tamen Carolus,
quod, si qui Pisis sunt, electionem alterius jam
fecerint, stante quod in facto expertus est mo-
dicam erga Dominum Deum reverentiam &
caritatem; insuper urgente in proximos odio,
& privati honoris & commodi mundani ambi-
tione proterva, non credit, licet unio fieri de-
beret, ipsam tamen fieri. Movebant quidem
praesertim animum suum rationes istae: nam do-
minus Gregorius adversariis ejus non cedenti-
bus, cedere debere atque teneri non credebat,
sed suum consulere concilium, aut diffinire.

*) f. ut dif-
finire.

Quod si huic viae dominus Gregorius jam con-
ceperat terminaveratque, suo concilio illam ter-
minante, assentire: longe praestantius pensabat
Carolus certitudini unionis, & ipsi domino
Gregorio fore, Pistorium accedere, quam fe-
stinare suum concilium celebrare, ut talem exe-
quatur terminationem, postpositis quidem ra-
tionibus aliis publicis, & privatis.

Haec propter unionis certitudinem apparebant
praeferrenda: videlicet, primo cedere quam alius
eligatur, quam post: si enim primo cesserit,
dubia non est electio causa sui. Si quidem,
antequam cedat, alius eligatur, sua cessio post
factam electionem illam, nisi de facto tantum
certificare, non potest. Valeat licet pontifex
cedere, non potest sibi substituere pontificem.
Et si mala seu inepta fuerit electio, illiusmodi
cessio post factum, ineptitudinem illius auferre
non poterit, multo minus sic validare. Si di-
catur, dispensari posse electionem illam per eum
prius quam cedat: quis dicet hoc certum esse
de jure, an dubium potius est, an cuilibet ju-
ri canonico dissonum & oppositum.

Praeterea quis credet, electum illum & ele-
ctores hujusmodi, postulare dispensationem, vel
gratis oblatam acceptare velle? At si dicatur:
ille talis, postquam fuerit electus, cedere poterit:
dicebat Carolus quod bene faceret, sed ra-
tione multiplici, & praesertim praeteritorum ex-
perientia, & praesentium qualitate ponderata,
non putabat, quod si tertius eligatur, nisi in-
vite nunquam cedet. Aut enim cogitatur, eli-
gendum eligi debere cum modo, ut cedat, aliis
cedentibus, quisquis electus fuerit cum voto so-
lemni & juramenti cautione, quam magis de
jure valide fieri queat. Et tunc vel credebatur,
illos, qui Pisis erant, hujusmodi electionem fa-
cturos esse, vel non. Detur quod sic: tunc qua-
erebatur, qua ratione humana habilior modus
reperiatur, tres insimul conventuros fore & ces-
suros, quam duo? Si namque difficultas nego-
tium, causa impediti fuit: aucta causa diffi-
cultatis, addi impedimentum necesse erat. Qua-
lis enim erat difficultas conveniendi insimul duos
& modum reperiendi ad cedendum, opus teste
erat, si negotii difficultas, & non partium vo-
luntas causa fuit impediti. Si quoque vo-
luntas, credendumne est humanae menti, libe-
rum citius cessurum fore, quam eos, qui per vota
solemnia & juramenta valida ad cedendum obliga-
tos fore toto patebat orbi? Vel forte credendum
erit, si tertius ille majorem sibi caeteris favorem
inspiciat, citius, quam caeteri cesserint, cedere?

Quod autem electio illa non fieret cum obli-
gatione ad cedendum, iis rationibus ipse Ca-
rolus movebatur. Primo quidem putabat, quod
si volebant, qui Pisis erant, concilium juridi-
cum & indubitatum asserere, velut assererant,
eorum terminationes tam circa ejectionem, quam

circum electionem, validas, indubitas, & irre-
fragabiles omnimode fore, cunctis fidelibus co-
narentur ostendere, & inde non cum obligatio-
ne illiusmodi electionem facturos fore. Si qui-
dem bono moverentur zelo, dubitandi maxima
inerat ipsis causa, sicut modo cedendi debite
elegerint: ne forte, si noluerit ille servare pro-
missa, opus eis sit (dato quod jus foveant)
illum iterum, tanquam alios, velut perjurum,
aniquati schismatis fautorem, & haereticum,
ejectum & praesum, declarare, & ad quarti
electionem pervenire. Unde quantum schisma
pro trischismate fieret. Concludebat ergo de
primo ad ultimum, quod in principio unionis
particulae proposuit: videlicet accelerationem ad
concilium suum Forojulii, accelerationem posse
esse, immo futuram esse credebat, accelera-
tionis tertii ad nomen papatus eligendi. Quo
facto, de unione diebus suis parum, quinimo
sorte minime, erit sperandum. Et ideo suppli-
citer sanctitatem deprecabatur suam, modum
adhibere, per quem tam proximum, maximum,
pessimumque scandalum non fiat in ecclesia san-
cta Dei. Et infra: Praeterea quoniam non so-
lum per ea quae clandestine perceperat, verum
per ea quae manifeste viderat, & multis tam
aliorum, quam eorum qui secum inerant, ma-
nifesta etiam esse putabat, non credebat sancti-
tatis suae personam tutam Pisis esse, potestate
civitatis existente, velut erat, in favorem con-
gregatorum Pisis prompta, multo quidem mi-
nus concilium. Nec quoque putabat, quod sum-
ma suspicionis rationabili excusatione apparenti,
propter detrimentum sui status, suaeque civita-
tis, reive publicae excidium evitandum, domi-
ni Florentini, fortalitia & potestatem civitatis
Pisanæ, in manibus suspectorum partibus eccle-
siae universalis traderent. Verum ex adverso
considerabat, quod concilium Pistorii congregan-
dum, non privatum, sed commune esse
oportebat, quia communi consensu & auctorita-
te congregati alii assererant: nec amplius suae
praesudicabat sanctitati ipsum Pistorii congregari,
communi partium consensu & auctoritate,
quantum Bononiae & caeteris locis, quibus sic
congregandum esse assenserat, qui Pisis erant
assentirent congregari. Credebat etiam per ea,
quae sui oblata fuerant, quod domini Florenti-
ni, Pistorium & fortalitia ejus in manibus non
suspectorum partibus ecclesiae universalis depo-
nerent, ad hunc actum celebrandum, ex quo
tuta erit persona sua, & concilium tutum &
liberum. Si quidem non deponerent, tunc orbi
patebit, quidquid ex parte sui implevisse debue-
rit, fecisse, illos vero minime, innotescat. Ca-
eterum orbi humilitatis ejus abundantia, & suo-
rum superbis adversantium, & multimode fal-
lacia exquirit, unde fortiter animo efficerentur
multi, convenirentque ad notoriam perverforum
malitiam superandam: deque duobus alterum
fieri necesse ipsi Carolo videbatur, si (non ob-
stante illorum, qui Pisis erant, non aequa peti-
tione) Pistorium humiliaverit ire; vel, exhibi-
ta sibi ex suis tutelae sufficienti cautione, unio
fiat; vel apud dominum Deum & homines ju-
stificatus erit penitus, cum nihil omisisse de his,
ad quae tenetur ad unionem perficiendam, &
ultra Deus noverit, & hominibus patens erit.
Sicque a domino Deo per se, & homines ec-
clesiae sanctae, & sanctitatis suae causa fovebitur,
ad optimumque dirigitur finem. Et cum multa,
propter suspicionem captam in eum, ei op-
ponantur, & ipsi tanquam malefactori detra-
hant:

ANNO
CHRISTI
1199.

hant: ex bonis operibus considerantes eum, A fuisse, ad omnem futuri scandali inter partes glorificabant Dominum, & sum venerabuntur somitem extinguendum, opportunum fore; quod sanctitatis bonitatem.

Supplicabat igitur sanctitati suæ, ne vellet propter modicum permittere, tot fidelium errare mentes & pessimum schisma tot inveteratum annis purificari, intendi, & extendi, cum sanctitatis suæ maxima ignominia, & forte demerito; deprecabaturque sanctitatem eandem, quatenus animadvertere placeret, quale quantumque excidium dicto fieret in populo, si non concordabat se cum iis, qui Pisis erant. Et si se pastorem reputat, ut credebatur Carolus: penset, quod de minima ove perditam rationem cogetur reddere a patrefamilias.

His auditis, dominus Gregorius replicavit, illos velle, se & eos qui fuerunt & sunt sibi fideles, in eorum manibus & potestate poni, & quod absolute cedat concilio in manibus eorum & potestate posito: & quod cognoscebat hanc esse desolationem sui & suorum, dicens, si absolute cesserit, quid fieret de cardinalibus suis, quid de rege Romanorum, & de rege Ladislao, & de rege Hungariæ, & de aliis suis curialibus & fidelibus, quos sciebat, propter eorum constantiam erga eum, illis exosissimos esse. Et concludebat, valde apud Dominum se errare credere, & maximam agere impietatem, si sui & suorum perditionis causa foret, ut aliorum satiaret impiam voluntatem: & quod propterea nolebat Deum, & suos, & conscientiam suam taliter lædere, sed potius mortis periculum se submittere, sperans in Domino, quod ipsum & suos fideles adjuvabit.

Ad hæc Carolus ait, quod qui Pisis erant, miserant ipsum & suos bene & caritative tractare: quodque hoc & cætera particulariter promissa, sibi, ipso cedente, servabuntur, volebat promittere, & se obligare, Unicum collegium insuper aduros, & curaturos fore cum effectu, quod sacra synodus solemniter hoc idem faceret, etiam quod futurus pontifex promissa illa servabit integre & inviolabiliter.

De cardinalibus vero suis & de aliis particularibus, nihil velut retulerat, nihil tractaverat. Sciebat namque sanctitas sua, quod nullam haberet licentiam seu potestatem ab eo tractandi super aliquo cum eis, si non assentiebant prius ad aliquem propositorum locorum accedere, pro unico & communi concilio celebrando. Noluit igitur mandato & licentiæ contradicere. Verum opinabatur, per ea quæ comprehendere valuisset, quod cernentes qui Pisis erant, ipsius maximam humilitatem & liberalitatem multa mereri, ipso cedente propter sacram unionem ecclesiæ, contentarentur dominum Antonium nepotem suum cardinalem remanere, & forte camerarium, quamvis hoc sibi difficiliter videretur, propter duos collegii illius, hoc officium prætententes. De aliis vero quibusdam, quos non malos reputabant, forte hoc assentirent. De duobus quidem, videlicet de dominis vulgariter dictis Ragusiensi & Senensi, nullo modo credebatur, quoniam pessimos viros reputabant: & eos, & quemlibet eorum, causam fuisse destruendæ unionis & omnis scandali, publice & communiter Pisis ferebatur: & propterea cunctis plusquam exosus esse palpabatur. Principes autem, qui suæ sanctitati fideles fuerant, securus de suo statu fieri decentissimum erat: & parum circa hoc difficultatis esse certus erat. Alias quidem, quando via cessionis tractata est, recordabatur ipse Carolus dictum

Verum adiciebat, dato quod suos cardinales alii nolent cardinales remanere, & suos cardinales in officiis eorum, numquid hoc unionem impedire debebat universi populi Christiani? Audierat nempe a sanctitate sua pluries, ut faverent ei ad sacram unionem perficiendam, suos fecisse cardinales. Primos quidem, ne inter eos, qui adversus eum jam conspiraverant, & decipulas non cessabant suis tendere pedibus, solum se absque consilio reperiret & favore; alios quoque, ne rebellatis adversus cardinalibus suis, ipse ab eis cum tribus derelictus, cum ipsis tantum tribus remaneret. Audierat etiam a sua sanctitate, quod viros humiles, & quam meliores sciverat, elegerat ad ecclesiam sanctam Dei uniendam & reformandam, omni penitus spe humani favoris ejecta. Concesso igitur hoc, cum cardinales istos fecerit propter unionis favorem & sanctæ ecclesiæ quietem: sanctitatem rogabat suam Carolus, quod ne in detrimentum propositi ipsos fecisse reperiat. Putabat etiam ipsos debere velle suæ dignitati cedere, ne propter hoc sanctæ ecclesiæ impediatur commodum & tranquillitas; videntes præcipue ipsius exemplum, qui post dominum Deum suus erat pater & dominus & magister, & pontificali, quæ major erat, suæ dignitati renunciabat, ut quiete & commodo fruatur ecclesia. Si autem nolent, cum mala in hoc deprehendatur eorum ambitio, potius ecclesiam commodum tolli a sanctitate sua supplicabat, quam ipsorum prava voluptas. De suis vero cardinalibus similiter docebat, concludens in responsione hac, quod si videbatur sanctitati suæ annuere petitioni eorum, qui Pisis erant, cum opportunum foret tractare de securitate sui accessus Pistorium, & concilii tunc ibi celebrandi, futurique pontificis libera electione: poterat, immo decens erat, de statu suorum cardinalium futuro tractare, necnon de securitate status principum qui fuerant constantes in obedientia sua, & aliis suis sequacibus, & fidelibus &c.

XVII.

RESPONSIO CARDINALIUM
DOMINI GREGORII

*Facta ambaxiatori domini Malatestæ de Pensauro,
ad quedam capitula per ipsum dominum
Malatestam petita.*

AD capitulum secundum, videlicet: Dixi
pro parte præfati fidelissimi servitoris
vestri domini nostri Malatestæ, quomodo mag-
nificus frater suus dominus Carolus sibi pri-
mam intimavit, quod pro unione consequen-
da eidem videretur unicam tantum fore viam
indubitatum, & sine aliquo scrupulo observa-
tivam penitus omnis scandali, & cuiuscum-
que

Ex eodem
Raynaldo
p. 10.

ANNO
CHRISTI
1109.

que dubitationis de mentibus fidelium: vide-
licet quod fiat unicum & generale concilium,
in quo concurrat voluntas dicti domini Gre-
gorii pariter, & vestra. Alias si plura con-
cilia in diversis locis indita fierent, ut ordi-
natum est: verisimiliter & necessario multa
scandala, divisiones, ac haereses suborirentur
exinde: & sic, ubi pacem quaerimus, multi-
plex discordia sequeretur; sicque erit error
posterior, pejor priore &c. Respondent &
dicant sic: quod veritas est, quod pro bono
negotii, & ut in illo certius & securius procedatur,
& ad serenandas conscientias omnium,
utile & expediens est quod non teneantur plura
concilia, quia sunt solum ad impediendum, &
non ad expediendum sanctum negotium, de quo
agitur. Ipsi ergo commiserunt se simul, & fe-
cerunt unicum collegium pro prosecutione san-
ctae unionis: & habitis inter eos multis delibe-
rationibus, & diversis ac repetitis consiliis pro
unica & sola via dandi pacem ecclesiae, elegerunt
convocare concilium generale, & elegerunt
locum communem infra Italiam, scilicet Pisanum:
qui locus per contententium quemlibet fuerat
oblatus, ut patet per publica instrumenta. Nam
primo dictum locum obtulit dominus Benedictus
in Massilia, nepoti, & aliis ambaxiatoribus
domini Gregorii: locum eundem in loco de Portu
Veneris publice obrulerunt dicto domino
Benedicto; ad quam electionem etiam domini
cardinales utriusque collegii consenserunt,
& praecipue collegium Italicum hoc procuravit
de mandato dicti domini Gregorii, per organum
magnifici militis comitis Campaniae, quem ad
hunc effectum miserunt Portum Veneris ad
dictum Benedictum & suum collegium. Et ideo
dominus Gregorius habet quod querit: nam Pisanus
locus, ut praedicatur, est electus de communi
consensu, ut ipse vult, & nedum de communi
consensu, sed ad procuracionem eius solius,
ut patet ex responsione sua facta in Luca, &
ex bulla quam super hoc domino Benedicto
transmisit, cujus bullae particula sequitur
in haec verba, videlicet: „Itaque nobis illa
via magis placebit, & placet, ut sub uno
aliquo domino, vel dominio, in quo utraque
pars tuta foret, huiusmodi foret conventio
personalis. Haec enim via omnia impedimenta
excludit, omnes scrupulos repellit, omnes
amputat difficultates: pro cuius executione,
Florentinorum & Senensium loca habilitas
& decentia, tam maritima quam terrestria,
& insuper civitatem Lucanam, sibi pro parte
vestri fecimus offerri, & praecipue civitatem
Pisanam, qui locus est idoneus, ut nullus
magis valeat reperiri, divisus flumine, galeis,
secundum quod tu optare videris, accessibilis,
abundans victualibus, capax multitudinis,
tutus ab omni respectu, sic accommodatus,
ut ad istam conventionem fabricatus videatur.
In unius diei spatio nos per terram, & tu per
mare, ad eum locum convenientes pacem
Christianitati reddere possumus.“
Itaque ad istum locum, tamquam ad locum
per utrumque electum, dicti domini cardinales
mandaverunt concilium generale, vocaveruntque
solemniter & canonice utrumque dictorum
contententium ad dictum locum & praefixum
diem: & ita nunciaverunt per ipsorum solemnes
nuncios, & litteras publicas & apertas, omni-
bus praelatis, regibus, principibus, ducibus,
nobilibus, notabilibus, communitatibus totius
Christianitatis. Itaque concludunt, quoad istum ar-

Concil. General. Tom. XXVII.

articulum, quod per eos non fiet, nec fiat,
quin concilium generale fiat, sicut fieri debet,
ad quod ipse & Benedictus, de cuius re simili-
ter agitur, specialiter sunt vocati.

Ad tertium articulum videlicet: Item dicit
praefatus dominus Carolus, sibi a certo in-
notuisse, multos principes & communitates
concurrere ad hanc viam, tamquam praeter-
is meliorem: instituisse quoque cum praefato
domino Gregorio, eidem supplicantes, ut si
ibi placeret concurrere cum concilio suo in uno
loco, vestris reverendissimis paternitatibus, ve-
stroque concilio: subjungens idem dominus
Carolus, quod si altera partium, V. R. P.
videlicet, & praefati domini, se retraxerit a
praedicta electione dicti unici loci communi-
ter fienda (verisimiliter hoc eventum non
asserit) quod ab illa parte, quae recusaverit,
omnis obedientia totaliter subtrahetur cum
vilipendio, detrimento, & infamia maxima
ejusdem partis, cum manifeste convincere-
tur nolle unionem per modum justum & a-
quum, attentam maxime promissione utriusque
facta de non omittendo aliquid de contin-
gentibus. Recusare autem electionem dicti
unici loci, esset omittere, & sic contra pro-
missa venire &c. Respondent dicti domini car-
dinales, quod de fide, legalitate, & probitate,
& pura intentione dicti domini Caroli circa uni-
tatem ecclesiae, dicti domini confidunt, sicut de
speciali & singulari filio ecclesiae Romanae: &
pro tanto, quidquid dicat, vel faciat, domini
reputant cum bono zelo procedere. Sed possibi-
le est, quod dominus Gregorius vellet eum cir-
cumvenire, si posset: sed cum Dei auxilio spe-
rant dicti domini, quod ipse est talis, qui non
permitteret se decipi vel seduci. Et quia dicitur
in dicto articulo, quod posset multum imputari
ad vilipendium, detrimento, vel infamiam
illius partis, quae non acceptaret tertium lo-
cum eligendum, cum manifeste convinceretur
eos nolle unionem, & per consequens ab illa
parte subtraheretur omnis obedientia, attento quod
multi principes, & communitates concurrerunt
ad hanc viam: respondent dicti domini cardina-
les, quod possibile est, quod aliqui domini &
communitates, qui non sunt plene informati de
facto: de circumstantiis, ad informationem seu
suggestionem dicti domini Gregorii contenten-
rentur, & placeret eis, si possibile esset, quod
fieret mutatio ad unicum locum de communi
partium voluntate. Sed domini certificant dictum
dominum Carolum, & dominum Malatestam,
quod ipsi habent nova de majoribus regibus &
principibus Christianis, & de majoribus praela-
tis totius ecclesiae, quod ipsi acceptant, laudant,
& approbant viam istam receptam per dominos
cardinales, de concilio generali celebrando in
Pisis: & venient ad dictum locum, & tempus,
qui venire poterunt, legitimo impedimento ces-
sante, & qui erunt legitime impediti, mittent
procuratores plene instructos cum sufficienti man-
dato: & erunt in tanto numero, quod bene ad-
mirabuntur uterque istorum contententium.

Et nihilo minus credunt dicti domini cardina-
les, quod omnes, qui pro nunc approbant
mutationem loci, quando erunt informati de
impossibilitate juris & facti, & malitiosa cau-
tela, per quam istud procuratur per dominum
Gregorium, recognoscent veritatem, & concu-
rent cum majori & ianiori parte regum, princi-
pum, communitatum, cleri, & populi Christia-
ni, & cum tota ecclesia, auctoritative, canoni-
ce,

G

ANNO
CHRISTI
1109.Hoc est,
Vestrum
reverendissi-
marum pa-
ternitatum

ce, & sufficienter unita. Et ut dicti domini sint A
de singulis informati, tamquam speciales eccle-
sias filii: domini eis notificant, ipsosque cum
pura veritate informant, quod in casu de quo
agitur, quando scilicet sunt duo contententes
de papatu, ut est in casu presenti, concilium
generale est iudex ordinarius & superior utrius-
que. Nam clarum est, quod propter dubium
unus non est superior altero: nec ambo simul,
cum non possint esse duo capita, & esset con-
tra articulum fidei: *Et in unam sanctam &c.* nec
alter ipsorum per se habet in ista materia ali-
quam jurisdictionem, nec convocandi, nec or-
dinandi, nec aliquod statuendi. Nam alias qui-
libet esset iudex in causa propria de titulo sui
papatus: nec unus cum parte sibi obediente obe-
diret, seu determinationi alterius. Ita quod opor-
tet de necessitate, quod sit dare tertium, qui
iudicet inter eos: & nullus est, nisi universalis
ecclesia, quæ est superior & mater utriusque,
quam reputant generale concilium in hoc ca-
su. Nam nullus eorum habet integram obedi-
entiam, ita quod universalis ecclesia non est, ne-
que esse potest apud aliquem eorum, & per con-
sequens neuter potest convocare concilium quod
sit generale totius ecclesiæ.

Opponuntur etiam contra eorum quemlibet
fautoris schismatis, atque asseruntur notorie &
probabiles, pertinacis & oblinati ex dictis &
factis eorum: opponuntur enormia & gravia cri-
mina, notoria facti permanentis, de quibus plu-
ries & solemniter moniti, fuerunt incorrigibi-
les, pertinacis & oblinati: & crimina sunt ta-
lia, quæ enormiter scandalizant totam ecclesiam,
immo sunt in subversione, nisi occurratur, to-
tius status ecclesiastici. Istis pro vero præsuppo-
sitis, quæ sunt luce meridiana clariora, quæ
præsidenda * signa frenetis audebit asserere, quod
ipsi, vel eorum alter, in ista materia possit,
vel debeat esse iudex, & per consequens aucto-
ritative convocare concilium generale, cum
multi opinentur eos jam esse præcisos.

Præterea clarum est, quod isti sunt principa-
les Benedictus & Gregorius, de quorum facto
agitur: ita quod de necessitate juris oportet
eos requirere, & provocare ad causam, & af-
firmare eis locum securum. Et istud jam est fa-
ctum per dominos cardinales: nam D. Grego-
rius hunc locum recusare non potest. Nam om-
nis locus in hoc articulo recusatur, vel quia
non est idoneus, vel inhabilis, vel quia non
est tutus, vel quia non est electus per partes.
Quoad idoneitatem vel habilitatem loci Pisarum
non est insistendum: primo quia notorium est,
secundo etiam ultra loca mundi Gregorius com-
mendavit locum Pisarum, sicut est rei veritas.
Item ex tunc se posuit bis in manibus Floren-
tinorum, in quorum dominio est ipse locus.
Similiter dominus Benedictus, qui jam accepta-
vit hunc locum, non potest eum allegare sus-
pectum: & ut communiter contrarium etiam
asseritur, & est magis verisimile propter illam,
quæ facti dicitur, & habentur litteræ a diversis
personis fide dignis: *Dominus Benedictus perso-
naliter venit ad istud concilium ad locum præ-
sumptum. Si inveniat locum mutatam, factis ju-
ris & rationabilibus protestationibus suis recedet, &
sic concilium ruet, & ipse præterdet se excusatum.*

Præterea reges & principes, communitates,
prælati, clerus, & populus totius Christianita-
tis utriusque obedientiæ, sunt solemniter voca-
ti ad illum locum & terminum, & a pluribus
habetur responso, quod venient vel mittent. Si

inveniant locum mutatam, delusi & frustrati,
si venerint, recedent; & si prius ea scive-
rint, non venient, & arguent nos probabiliter
varios, mutabiles, & inconstantes, & per con-
sequens concilium ruet, ut supra. Et credant di-
cti D. Carolus & Malatesta, quod multi venient
Pisas, qui propter multas rationabiles & iustas cau-
sas, non transibunt magis profunde in Italiam.

Sunt & multa alia, ex quibus manifeste con-
vincitur, quod dictus Gregorius & sui, qui vel-
lent divertere, & impedire istud sanctum nego-
tium, procurant ista diverticula. Quis sane men-
tis non videat, quod quidquid agitur per dictum
Gregorium & suos, est ad divertendum istud
sanctum concilium, per quod solum potest sedari
schisma, & uniri ecclesia Dei; & quod mali-
tiose & nequiter procuratur ad impediendum
tantum & tam optatum bonum, ita per Dei
gratiam dispositum & propinquum; & sub fal-
laci & dissimulata cautela petunt seu peti fa-
ciunt loci mutationem? Quæ enim est ratio,
quod dominus Gregorius non veniat ad locum
per eum nedum acceptatum, sed tam publice
& solemniter oblatum, & copiose laudatum,
nisi ut sub verborum pampinis frustretur nego-
tium? Nam si nunc, quod absit, concilii con-
gregatio impediretur: non esset spes, quod de
tempore nostro posset iterum congregari. Et ad
istud tendunt isti seductores populi Christiani,
& maxime bonorum virorum & simplicium de-
votorum, tractando & procurando per vias ex-
quisitas, quod divertatur negotium, & concilium
non teneatur &c.

XVIII.

DUBIA MOTA PER CARDINALES,

Ex R.oyal-
do n. 45.

Qui fuerunt Pisis anno Domini
MCCCCIX.

Quia in concilio universalis possent duo conten-
dentes de papatu, seu ipsorum alter, vel et-
iam ipsorum sequaces, movere dubia, & dicere
exceptiones, quæ sequuntur: ideo super illis est
habenda ante diem concilii matura deliberatio.

I. Et primo forsitan dicitur, & excipitur,
quod cardinales non potuerunt vocare concilium,
sed potius ille, qui gerit se pro papa in parte
sua, & hoc videtur habere colorem per omnia
jura, di. XVII. Et nisi huic dubio clare satis-
fiat, non censetur ecclesia congregata, nec
esse ibi concilium, sed potius conciliabulum,
& sic nullius auctoritatis, jux. c. mul. XVII. di.

II. Item moveri * aliud dubium. Si quilibet, * Desi po-
qui se pro papa gerit, petit ante omnia resti-
tutionem propter subtractiones, & neutralitates
sibi factas: talis petitio videtur habere colo-
rem per C. item summatus, qui est sub §. * Falsa hac
locorum in-
ditio.

III. Item poterunt dicere prima facie con-
tendentes, quod posito quod cardinales possent
vocare concilium, vocatio esset nulla: quis ex-
poliatus episcopus ex quacumque causa vocari
non potest de jure ad concilium, nisi fuerit res-
titutus, nec de aliquo crimine agi contra eum,
ut voluit jura per expressum 3. q. 1. & 2. per
totum. Et ista est una exceptio, quæ prima fa-
cie videtur juridica per dicta jura: & in illis
dominus Benedictus se fundavit tempore alterius
subtractionis. Et nisi isti dubio respondeatur,
concilium nullius effectus reddetur.

IV. Item posset moveri dubium. Si Benedictus
vel

ANNO
CHRISTI
1409.Locus falsi
iudicatus.

vel Gregorius in concilio peterent, subtractos a diaconi, divina miseratione S. R. E. Cardinalium, a quibus ad infrascripta plenariam potestatem habet, de qua potestate constat, manu scilicet Joannis de Baccagliacis de Bononiae publici notarii, attendentes proinde, ac considerantes attente, quantum exiit necessaria extirpatione hujus pestilentis schismatis diuturnitate temporis, ultra quam expediret, fidei & animarum salutem nocivi; maxime attenta indispositione notoria utriusque de Papatu contententium, ob quam necessario oportuit nos ab eis corporaliter absentare, & cogitare de validioribus remediis, quibus, ipsorum non obstantibus voluntariis dissensionibus & subterfugiis manifestis, unitatis vinculum in Dei ecclesia reformetur. Ob quod sequentes SS. Patrum vestigia & exempla, per quae extitit alias ecclesia salubriter & virtuose in pacis vinculo reformata, multiplicitum disruptis errorum laqueis, & schismatum tendiculis venenosis compressis, mutuo, unanimi, & concordii assensu, & matura deliberatione inter nos habita, praevimus necessarium existere, ut per utriusque partis generale Concilium & ecclesiam, ad nostrum in utriusque contententium defectum, notoriamque desiderium vocationem, operante gratia Spiritus Sancti congregatam, provideatur tanto excessui, immo verius manifesto, erroneum gregem Dominicum inhumaniter lacerantem, si de Papatu contententes per viam mutuae cessionis ab ipsis juramento, voto, & variis promissionibus roboratae, pacem ecclesiae non dederint in ipso Concilio, vel alias cum effectu, ut in nostris litteris, quas ad duos contententes praedictos de Papatu, & ad Praelatos, Reges, & Principes, & alios fideles utriusque obedientiae principaliter destinamus, plenius est insertum. Et quia in virtuosius operibus non initium, pugnaeque, sed optatus finis, & obrita coronat victoria, ad quam per perseverantiae constantiam pervenitur; quae tanto est in conspectu Altissimi acceptior, quanto est validioribus vinculis roborata.

Qui fuerit his dubitationibus satisfactum, ex nullo, quod extet, monumento constat.

ADDITIO QUARTA.

I.

Conventio inter Cardinales utriusque obedientiae de Concilio Pisano celebrando.

Ex MS. Harleiano edidit
Chaltonet in
nova Conc.
Constant. h.
Auriz.

Miseratione divina Nos Angelus tituli S. Potentianae dictus Laudensis, Petrus tituli XII. Apostolorum dictus Mediolanensis, Joannes tit. S. Crucis in Hierusalem dictus Ravenanensis, presbyteri, & Balthasar S. Eustachii Diaconus dictus Bononienensis S. Romanae Ecclesiae Cardinales, manibus propriis nostris infrascripti, existentes in ecclesia majori Pisana collegialiter, cum RR. in Christo PP. aliis DD. Cardinalibus utriusque Collegii Pisae commorantibus, attendentes provide, & considerantes ut nunc fere populus universus summas graves, omnibus descendas Christicolis, lamentabilemque scissuram, quibus Dei ecclesia opprimitur, ob nimiam ambitionem retinendi Principatum ecclesiae: duobus enim super eo ambitiose certantibus, orti sunt errores mortiferi, & orta differentia inter eos, quos in vera Christi fide charitas propagavit, etiam insurrexere inter populos Christianos fremitus guerrarum, ingentes rancores & odia, quos solet ipsa ecclesia sopire, sequuntur sunt nedum etiam exheredationes, immo & multorum, prohdolor! strages, multaque perditiones animarum. Sane pridie penultima mensis Maji, anno infrascripto, in loco Liburnii Pisanae diocesis, RR. in Christo Patres & DD. episcopi, presbyteri, & diaconi Cardinales utriusque Collegii ibi collegialiter existentes, mutuo & unanimi assensu, gratia Spiritus Sancti inspirante, convenerunt ad invicem, concordarunt, & promiserunt fide plenaria, juramento & voto irrevocabili firmarunt, attenta dispositione notoria dictorum duorum contententium de Papatu, super unione S. Matris ecclesiae providere, prout & quemadmodum in quibusdam litteris seu instrumentis publicis eorumdem dominorum Cardinalium, manibus propriis subscriptorum, & sigillis sigillatorum, & eorum nobis de verbo ad verbum perlectorum plene & seriose continetur. Quarum litterarum seu instrumentorum tenor sequitur sub his verbis.

Miseratione divina nos Episcopi, presbyteri, & diaconi S. R. E. Cardinales utriusque collegii, manibus nostris propriis infrascripti, in loco Liburnii diocesis Pisanae commorantes, nomine nostro, & aliorum RR. in Christo PP. DD. Cardinalium utriusque Collegii absentium, nobis adherere volentium in hac parte, nec non generosus & potens miles D. Nicolaus de Robertis, de Tupoli, procurator, & procuratorio nomine RR. in Christo PP. & DD. Petri basilicæ XII. Apostolorum presbyteri vulgariter dicti Mediolanensis, & Balthasar S. Eustachii

Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO
CHRISTI
1409.

Concilium, a quibus ad infrascripta plenariam potestatem habet, de qua potestate constat, manu scilicet Joannis de Baccagliacis de Bononiae publici notarii, attendentes proinde, ac considerantes attente, quantum exiit necessaria extirpatione hujus pestilentis schismatis diuturnitate temporis, ultra quam expediret, fidei & animarum salutem nocivi; maxime attenta indispositione notoria utriusque de Papatu contententium, ob quam necessario oportuit nos ab eis corporaliter absentare, & cogitare de validioribus remediis, quibus, ipsorum non obstantibus voluntariis dissensionibus & subterfugiis manifestis, unitatis vinculum in Dei ecclesia reformetur. Ob quod sequentes SS. Patrum vestigia & exempla, per quae extitit alias ecclesia salubriter & virtuose in pacis vinculo reformata, multiplicitum disruptis errorum laqueis, & schismatum tendiculis venenosis compressis, mutuo, unanimi, & concordii assensu, & matura deliberatione inter nos habita, praevimus necessarium existere, ut per utriusque partis generale Concilium & ecclesiam, ad nostrum in utriusque contententium defectum, notoriamque desiderium vocationem, operante gratia Spiritus Sancti congregatam, provideatur tanto excessui, immo verius manifesto, erroneum gregem Dominicum inhumaniter lacerantem, si de Papatu contententes per viam mutuae cessionis ab ipsis juramento, voto, & variis promissionibus roboratae, pacem ecclesiae non dederint in ipso Concilio, vel alias cum effectu, ut in nostris litteris, quas ad duos contententes praedictos de Papatu, & ad Praelatos, Reges, & Principes, & alios fideles utriusque obedientiae principaliter destinamus, plenius est insertum. Et quia in virtuosius operibus non initium, pugnaeque, sed optatus finis, & obrita coronat victoria, ad quam per perseverantiae constantiam pervenitur; quae tanto est in conspectu Altissimi acceptior, quanto est validioribus vinculis roborata.

Ea propter, licet inter nos, operante gratia Altissimi, existat firma constantia, & immutabile propositum, ut quae deliberata sunt, & in praedictis nostris litteris descripta, suum per omnia, in quantum in nobis fuerit, sortiantur effectum: tamen ad certitudinem praesentium & provisionem futurorum, & ut variationi, quod absit, in tam necessario Dei negotio locus esse non possit, promittimus ad invicem unus alteri, in communi & particulari, immo verius Christo, cujus res agitur, & cujus corpus sic enormiter laceratur, B. M. ejus matri, SS. Apostolis Petro & Paulo, quorum sedes, & sanguine proprio fundata ecclesia vilescit indecoris ambitionibus, ecclesiae, & omnibus Christi fidelibus fide plenaria, juramento & voto irrevocabiliter firmamus, quod per viam mutuae cessionis amoborum de Papatu contententium, vel alterius, vel alio mortuo, vel canonice ejecto prosequemur ecclesiae unionem, & damnosi schismatis extirpationem, & alias in ipsorum, seu alterius contumaciam & contradictionem, per deliberationem Concilii generalis & ecclesiae congregandae procurabimus, attentis promissis, voto & juramento firmatis per ipsos duos de Papatu contententes, & nos provideri taliter, quod per canonicam electionem a nobis ambobus collegiis in unum convenientibus faciendam, provideatur ecclesiae de unico, vero, & indubitato Pastore; nec a praemissis recedemus, seu variabimus; immo potius praemissa diligentius prosequemur, quousque praefata unio habeatur, errore schismatis extirpato.

ANNO
CHRISTI
1408.

Promittimus etiam solemniter ad invicem, quod ipsis contententibus de Papatu, vel ipso alteri corporaliter non adhaerebimus manente in ipsis, vel eorum altero indispositione, quae est in se: si aliqui id facerent de nostro presentium ad invicem concilio & assensu, ex tunc operam dantes ad ipsorum reductionem, debitam & securam observantiam eorum quae promiserunt juramento & voto firmaverunt, vel ad ipsos disponendum, seu eorum alterum, ut ad Concilium veniant convocandum, in quo casu ipsos vel eorum alterum intendimus honorifice tractare.

Adjicientes quod per talem tractatum & conventionem incundam cum eodem, vel inter seipso presentes, non possit concludi, seu deliberari aliquid per majorem partem, nec etiam per omnes in praedictum, seu diminutionem bonorum, dignitatum, officiorum, beneficiorum, & statuum quorumcumque, vel cuiuscumque, quae hodie habent, & detinent nunc, vel detinebant ante Kalendas Maji jam praeteriti, omnium & singulorum dictorum DD. sic invicem colligatorum & unitorum tam presentium, quam absentium. Pari promissione etiam ad invicem promittimus, quod si hoc pendente negotio, & ejus prosecutione, alter dictorum contententium diem suum clauderet extremum, illi nostrum qui illi adhaerent, ad electionem alterius nullatenus procedent, donec per Ecclesiam desuper sit ordinatum, vel superstes renunciaret sponte. Quod si utrumque mori contigerit, ad electionem alterius nullatenus procedemus, nisi prius communicato inter nos consilio, & de communi & concordii assensu omnium nostrum, vel duarum partium, in quo casu etiam absentes ex nobis requiri debeant, si infra decem dies possint nobiscum commode convenire, vel per deliberationem Concilii & Ecclesiae congregatae aliud circa electionem per nos communiter faciendam, videretur faciendum.

Promittimus etiam ad invicem, quod si dicti DD. Cardinales ipsos contententes sequentes, ipsis contententibus desunctis, seu ipsorum altero, alium seu alios eligerent, vel ipsi contententes Cardinales crearent, vel jam creaverint, cum talia evidenter forent & censerentur esse in perpetuationem schismatis, & manifestissimam illius fautoriam, illis nullatenus adhaerebimus, nec pro Pontifice, seu Pontificibus aut Cardinalibus habebimus ullo modo; sed adversus tales excessus procurabimus per Ecclesiam provideri. Et quod in praemissis omnibus & singulis dabimus ad invicem nobis ipsis in communi & in particulari unus alteri auxilium, consilium, & juvamen bona fide, multa & sincera charitate, fideliter, sine dilatione, & palliatione quacumque: praecipue adversus quoscumque, qui impedimenta praestare vellent in praemissis, vel nos in communi vel particulari perturbare, ledere, seu prosequi verbo & facto.

Est autem nostra intentio, quod si pendente prosecutione praemissorum casus aliqui inexcogitati occurrerent, quibus esset aliter occurrendum & providendum pro utilitate Ecclesiae, & unionis habenda, quod hoc facere valeamus communicato ad invicem consilio de communi & concordii omnium nostrum consensu.

Acta fuerunt haec in loco praedicto Liburnii Pifarae diocesis, & manibus nostris subscripta, ac sigillis nostrorum Cardinalium pendentibus roborata sub anno a Nativitate Domini 1408.

Ind. 1. & die penult. mensis Junii, praesentibus RR. in Christo patribus DD. Simone Patriarcha Alexandrino administratore Ecclesiae Carcaffonenfis, & Petro Episcopo Meldensi, ac VV. DD. MM. Petro Plaoul in sacra pagina Doctore, Joanne Petri magistro in artibus & medicina, ac religioso viro fratre Luca de Reate Monacho Monasterii Farfanensis, Leodiensis, Cabillonensis, & Sabinensis dioceseon, testibus ad praemissa omnia & singula vocatis specialiter & rogatis.

Ego Guido Episcopus Praenestinus S. R. E. Cardinalis praedictis omnibus interfui, consensu, ut in praesenti instrumento continetur, & in testimonium praemissorum praesentibus subscriptionem manu propria feci, & meum sigillum apponi mandavi.

Ego Antonius Episcopus Praenestinus S. R. E. Cardinalis Aquilejensis, praedictis omnibus interfui, & consensu &c. ut supra.

Ego Nicolaus Episcopus Albanensis S. R. E. Cardinalis praedictis omnibus interfui, & consensu, ut in praesenti instrumento continetur &c. ut supra.

Ego Conradus tit. S. Chrisogoni presbyter Cardinalis, dictus Meletensis, praedictis omnibus interfui, & consensu &c. ut supra.

Ego Petrus Episcopus Tusulanus S. R. E. Cardinalis praed. omnibus interfui, & consensu.

Ego Franciscus tit. SS. Quatuor Coronatorum presbyter Cardinalis, dictus Burdegalenfis, praedictis omnibus interfui, & assensum praebui, ut in praesenti instrumento continetur, in quorum testimonium manu propria subscripsi, & sigillum meum apponi mandavi.

Quibus omnibus & singulis contentis in dictis litteris, nobis sic de verbo ad verbum perceptis, ac matura deliberatione consideratis, videntes, quia stant opiniones & affectiones eorumdem DD. Cardinalium eidem adherentes, & eas prosequi omnimode volentes, ipsa omnia & singula contenta in dictis litteris, ut superscribuntur, promittimus Deo, & Beatae Mariae Virgini ejus matri, Beatis Apostolis Petro & Paulo, quorum sanguine fundata Ecclesia damnatis ambitionibus vilescit, Ecclesiae, omnibus Sanctis, & Christi fidelibus, plena fide, juramento & voto irrevocabili firmare absque alia interruptione, nihil remoto, prout in dictis litteris, seu instrumentis seriose, & in praesenti instrumento de verbo ad verbum continetur. Salvo tamen quod in ultimo capitulo dictarum litterarum, seu instrumentorum, qui sic incipit, est autem nostra intentio &c. omnes & singuli DD. Cardinales praefati, & nos cum ipsis, volumus, quod in fine illius capituli, post illa verba, ac concordii omnium nostrum assensu, ponatur, vel duarum partium omnium nostrum. Quam etiam additionem gratam, & ratam habemus, & eam bona fide promittimus observare.

De quibus omnibus & singulis praemissis nos dicti Cardinales subscripti, & quilibet nostrum requisivimus & volumus, per Notarios infra scriptos, unum vel plura, publicum, vel publica confici originalia instrumenta; in quorum omnium fidem & testimonium praemissorum praesentes litteras, seu praesens instrumentum manibus nostris subscriptas, aut subscriptum sigillorum nostrorum mandavimus appensionibus muniri. Acta fuerunt haec in Ecclesia majori Pifana praedicta sub anno a Nativ. Domini 1408. die

ANNO
CHRISTI
1408.

ANNO
CHRISTI
1109.

die 30. Mensis Augusti Ind. 1. presentibus A
R. PP. DD. Petro Meldensi, Branda Placcen-
tino Episcopis, Joanne abbate S. Juliane de
Padua, DD. Nicolao de Robertis de Tripoli
milite, & Roberto de Quesnejo decretorum
Doctore Canonico Rothomag. testibus ad præ-
missa vocatis.

Deinde ego Henricus miseratione Divina
Episcopus Tusculanus, dictus Neapolitanus, præ-
satus S. R. E. Cardinalis in sacristia Ecclesie
B. Martini Pisensis, ubi dicti DD. Cardinales
erant collegialiter congregati, die Veneris XIV.
Mensis Septembris, anno supradicto, litteris seu
instrumentis originalibus, de quibus superius est
facta mentio, per me visis, & de verbo ad
verbum in mei presentia perlectis, attentis san-
ctis propositis, affectionibus, & voluntatibus a-
liorum DD. Cardinalium prædictorum, volens
eorum sequi intentionem, voluntatem, & dis-
positionem, & totis viribus, corde, & animo
prosequi, ex mea pura & libera voluntate ju-
ravi, vovi, & promisi solemniter omnia & sin-
gula contenta in eisdem litteris seu instrumen-
tis prosequi, tenere, & inviolabiliter observare,
prout & quemadmodum ipsi DD. Cardinales
singulariter promiserunt, & in dictis litteris seu
instrumentis seriose continetur: ratam etiam
atque gratam habens additionem prædictam,
ubi legitur, vel duarum partium omnium no-
strum: de quibus etiam omnibus & singulis præ-
missis volui, ut præfertur, fieri unum vel plu-
ra instrumenta per Notarios infra scriptos, &
hic me propria manu subscripsi, & sigillum
meum apponi feci, in testimonium præmissor-
um. Actum loco, die, anno, & indictione
prædictis, presentibus prænomatis D. Petro
Episcopo Meldensi, & Huberto de Quesnejo
testibus ad præmissa vocatis & rogatis.

Ego Henricus Episcopus Tusculanus Cardi-
nalis Neapolitanus prædictis omnibus & singu-
lis interfui, & assensum præbui, promisi, ju-
ravi, & vovi, & in testimonium præmissorum
me propria manu subscripsi, & sigillum meum
apponi feci.

Ego Angelus tit. S. Potentianæ, presbyter
Cardinalis Laudensis, omnibus supra scriptis
& singulis interfui, consentum præstiti, promi-
si, juravi, ac vovi, in præmissorum testimo-
nium me propria manu subscripsi, & meum
sigillum apponi feci.

Et ego Guillelmus Gonetii, presbyter Ma-
teacensis diocesis, publicus apostolica, & im-
periali auctoritate notarius &c.

Miseratione Divina ego Landulphus tituli
S. Nicolai in carcere Tulliano, dictus Barenfis,
S. R. E. diaconus Cardinalis, in sacristia basi-
licæ B. Martini Pisarum, ubi RR. in Christo
Patres DD. Episcopi, Presbyteri, & Diaconi
Cardinales utriusque Collegii collegialiter con-
gregati, videl. die 5. Mensis Octobris anno a
Nativitate Domini 1408. litteris, seu instru-
mentis originalibus, quorum seu quarumcun-
que præsentibus sunt annexæ, per me visis, & de
verbo ad verbum coram me perlectis, atten-
dens & considerans sanctum propositum, san-
ctasque affectiones, & voluntates dictorum DD.
Cardinalium, volens toto affectu, & animo eo-
rum sequi intentionem, voluntatem, & dispo-
sitionem, & eisdem DD. Cardinalibus adhære-
re, ex mea pura & libera voluntate juravi,
vovi, & promisi solemniter omnia & singula
contenta in eis litteris seu instrumentis prose-
qui, tenere, & inviolabiliter observare, prout

& quemadmodum ipsi DD. Cardinales singula-
riter promiserunt, voverunt, & juraverunt, &
in eisdem litteris seu instrumentis seriose con-
tinetur: de quibus omnibus & singulis promi-
sis ego dictus Landulphus Cardinalis requisivi,
& volui per Notarios infra scriptos unum vel
plura publicum & publica confici instrumenta
originalia, in quorum omnium fidem & testi-
monium præmissorum, præsentibus litteras, seu
præsentibus instrumentum manu mea propria sub-
scriptas, sigilli mei appensione muniri volui.
Acta fuerunt hæc anno, mense, die, & loco
prædictis. Indict. 1. presentibus RR. in Christo
PP. DD. Petro Meldensi, Jacobo Ludensi
Episcopis, & M. Angelo de Viterbio secretario
B. D. Cardinalis Aquilejensis testibus ad præmissa
vocatis & rogatis.

Ego Landulphus S. Nicolai in carcere Tul-
liano S. R. E. Diaconus Cardinalis Barenfis,
prædictis omnibus & singulis interfui, & assen-
sum præbui, promisi, juravi, & vovi, & inte-
stimonium meum propria manu subscripsi.

Miseratione divina ego Joannes Ostiensis
Episcopus S. R. E. Cardinalis, in sacristia B.
Martini Pisarum, ubi RR. in Christo PP. DD.
Episcopi, Presbyteri, & Diaconi Cardinales ut-
riusque Collegii erant collegialiter congregati,
die XI. Mensis Octobris anno a Nativ. Dom.
1408. litteris, seu instrumentis originalibus,
quorum, seu quarum copiis præsentibus sunt an-
nexæ, per me visis, et de verbo ad verbum
coram me perlectis &c. juravi, vovi, & pro-
misi solemniter omnia & singula contenta in
eisdem litteris seu instrumentis seriose continen-
tur &c. in quorum fidem præsentibus litteras ma-
nu mea subscriptas sigilli mei mandavi appen-
sione muniri. Acta fuerunt hæc &c.

I I.

*Cardinalium Epistola ad Brunswicenses ac Lun-
burgenses Duces Bernardum & Henricum, cali Cellen-
qua eorum Legati ad Concilium Pifa-
num invitati.*

Illustribus & Excellentibus DD. Bernardo &
Henrico in Brunswyk & Lunenburg Ducibus,
amicis nostris carissimis.

Miseratione Divina Episcopi, Presbyteri, &
Diaconi sacrosanctæ Romanæ Ecclesie Cardi-
nales illustribus & excellentibus DD. Bernardo
& Henrico in Lunenburg & in Brunswyk
Ducibus &c. salutem in Domino sempiternam,
& paratum promptumque animum ad sacratissi-
mæ Ecclesiasticæ unitatis effectum habere, & pro
ea firmiter et efficaciter operari.

Principum, Ducum, Marchionum, aliorum-
que Dominorum, et Magistratum quorumcum-
que dignitatibus et officiis quibuscumque pol-
lentium, proprium est iudicium et iustitiam fa-
cere, et de manu calumniantium vi oppressos
eripere, et a cunctis pro viribus injurias propul-
sare. Quibus, juxta Petri sententiam, tanquam
a Deo missis ad vindictam malorum, laudem
vero bonorum, obediendum est. Si igitur in
eos, qui utcumque injurias inferunt, missi su-
blimati que sunt; quanto majori et justissima in-
dignatione pro Christi immaculata sponsa, a
qua in Spiritu Sancto regenerati sumus, ejus-
que lætæ educati, et grandævii in fide firmati,
apertis Paradisi foribus, vitam, qua primi ho-
mines sordè peccati privabantur, consequi me-
rentur æternam, contra illos infimæ pravæque
con-

ANNO
CHRISTI
1109.F. MS. Du-
burgenses, cali Cellen-
burgenses, cali Cellen-

ANNO
CHRISTI
1409.

conditionis homines tenentur exurgere, qui Corpus Christi miscum, hoc est, Dei Ecclesiam, et tunicam Domini inconfutibilem dividunt, qui Christi vincam exterminant et conculcant, ut nefandissimis momentaneorum rerum ambitionibus pravique cupiditatibus suis satisfacere valeant, omni pudore, et Dei metu sublato, non curantes dominici gregis animas secum in æternam perditionem deducere, et cunctorum Christi fidelium pacem et quietem turbare.

Sane novistis, non ambigimus, cum toti sit Christianorum orbi notissimum, quot Petri navicula continuis fluctibus agitata per triginta annorum spatia, et quantas passa fuerit tempestates, ad extremum fere deducta naufragium, quæ, ejus flebili omnia historia, numerum fidelibus cognita, ut ad unitatem dignitatemque pristinas tandem reduceretur, et pax desideratissima in Christiano populo pullularet. Sanctæ memoriæ Innocentio Papa VII. sublato de medio; D. Gregorius, ut ipsius Ecclesiæ unionem conficeret, per puræ et simplicis renunciationis et cessionis viam, ante et post ejus assumptionem votam, juratam, pluriesque promissam, D. Petro de Luna ex parte alia, Benedicto nuncupato, qui se similiter obligaverat, cedente, vel decedente, ut publico instrumento scripturisque solemnibus, et eorum Bullis et notis litteris sparsis per orbem luce clarius est, ad apicem fuit summi Apostolatus assumptus. Et qualiter ambo de principatu contententes Deo vota sua reddiderint, juramenta servarint, & promissa adimpleverint, vestras caritates latere non credimus, cum jam omnibus possit esse clarissimum, & rei exitus demonstravit. Nam per tractatus inanes, frivolasque & superfluas inceptationes, altercationes ac varietates, anno mensibusque consumptis, hucusque Christianum populum illudendo, colludendoque invicem, denique occasione captatis inanibus, a præfate unionis, ut præfertur, promissæ, juratæ & votæ tractatibus tam impudenter, quam turpiter discesserunt, Christi grege mercenariorum more inter Lupos exposito, & de unione ipsa totaliter desperato.

Ac nos, quibus post Papam salutis populi Christiani major zelus & onus incumbit, videntes, nobis ab eodem domino Gregorio suis injunctis turpibusque mandatis ora oblerari, ne de unione ipsa verbum ulterius faceremus, in vitam libertatemque nostras evidentia imminere pericula: ut conscientiarum exonerationi & præfate unioni, de qua poterat alias totaliter desperari, consuleremus, ab eo, non ad unionem ipsam, sed ad schisma fovendum, bonaque Ecclesiæ dissipandum, suosque contra Deum, & justitiam promovendum & sublimandum, intendentes, momentaneorum rerum cupiditate, pravaque ambitione tracto, cælestium & æternarum penitus oblito, & supra dictam cessionis viam, a se tanquam justam sanctamque toties acceptatam, & promissam, diabolicam palam asserente, & declinante, tanquam a nutritore schismatis antiquati, quod de jure hæresin sapere minime dubitant, cum deliberatione, ut pluribus inscriptionibus jam sumus testati, discessimus.

Nosque eum reverendissimis DD. de Collegio partis alterius junximus & univimus pro pace, & unitate danda populo Christiano: viamque congregationis Universalis Concilii utriusque obedientiæ ad civitatem Pisarum, diemque vicissimam quintam proximi mensis

A Martii, celeberrimum festum Annunciationis Virginis gloriolæ, a qua cunctorum salus & redemptio inchoavit, uade, Deo favente, cuius res agitur, omni errore & schismate evulso, unio in ipsa Ecclesia sequetur, elegimus, secundum canonum sacrorum instituta & Ecclesiæ laudabilem consuetudinem in talibus observatam. Quæ omnia latius litterarum, quas ad obedientiæ nostræ Prælatos, eos ad Concilium convocantes, dirigimus, tenoribus, & Oratorum nostrorum abunde de cunctis expectantibus instructorum vivis relatis, luculentius poterint excellentiæ vestræ percipere.

Expergiscimini igitur, quoniam jam tempus est a somno surgere. Et vobiscum una Deus exurgat, ut dissipentur inimici ejus, & fugiant, qui oderunt eum a facie ejus. Erigite Ecclesiam matrem vestram, & in libertatem Spiritus vindicate, nobisque in hac Dei causa adfuite & favete. Oratoresque vestros solemnes mittite, & Prælatos dominorum vestrorum, quos ducimus convocandos, ad veniendum inducite, ac si opus esset, quod minime remur, ut tenemini, modis debitis adstringatis, ut tempore debito in eodem Concilio legitime & instructi veniant, ad tam pium & sanctissimum opus feliciter consummandum. Quæ per adspersionem pretiosissimi Sanguinis Domini nostri Jesu Christi, ut a tot amodo angustiis liberetur, Sancta mater Ecclesia nobiscum una a vobis instantissimis precibus postulat & requirit, sicuti omnino caritates vestras pure & libere facturas speramus.

Nam ad ipsum Concilium venientes, aut ei faventes, D. Gregorius, qui tanquam inimicus homo continue tentare non desinit coloribus, fictionibus, mendaciis solitis, ubique disseminare zizaniam in ecclesiasticæ unionis disturbationem, ut ipsam ecclesiam ita laceratam & oppressam valeat retinere, suis non potest sententiis adficere vel militare. Cum per solemnia consilia collegiorum magnorum sacre Theologiæ, jurisque canonici & civilis conclusum & declaratum existat, ipsis contententibus de Papatu, tanquam antiquati schismatis nutritoribus obediendum non esse, sed eis omnem obedientiam subtrahendam, & de eorum sententiis, censuris, & aliis non curandum, vel de juribus sedis Apostolicæ aliquatenus respondendum, ut in nostris litteris, quas per orbem dirigimus, plenius continetur.

Deus omnipotens Excellentias vestras diu & felices in statu infinita sua benignitate conservet: Datum in Castro Liburum Pisane dioceseos sub trium Priorum nostrorum sigillis die 16. mensis Julii, Indiæ. 1. anno a Nativ. Dom. nostri Jesu Christi 1408.

III.

Littera Regis Angliæ ad Papam, & plæctus ejus propter effusionem sanguinis Christianorum tempore schismatis.

Beatissime Pater, humillime filiali recommendatione præmissa. Inscrutabilis summi Dei sapientia nonnumquam peccata hominum utcumque dissimulat, si forte non metu servili, sed filiali, stimulante tandem conscientia respiciant: & quanto diutius iram suam in hac vita suspenderit, tanto gravius ut timetur, ea puniet in futuro. Nos itaque revolventes in mente diutinum, & quasi inveteratum schisma

ANNO
CHRISTI
1409.

Ex MS. Harleiano.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

ma jam vigens in Ecclesia S. Dei, profecto
timeamus, utpote verisimiliter est timendum,
quod cunctis religionis Christiane principibus
coram Deo & hominibus ad desidiarum debeat
imputari, diutius enutrita tanti erroris imma-
nitas, eo potissime quod clero regnorum ubili-
bet, vel metu, vel avaritiae cecitate causante,
nefandum huiusmodi schisma sub devotionis &
sanctitatis specie palliante, Principes illi, qui-
bus ad defensionem & tutamen ecclesiae mate-
rialis gladius est commissus, circa schisma
praetatum penitus extirpandum, nec magnam
humanae suasionis instantiam exhibere, nec
gladium exercere sunt conati.

Quapropter audito frequentius a plerisque,
ac etiam intellecto jam pridem ex litteris RR. B
in Christo Patrum DD. sacri Collegii Cardina-
lium, ac ex relatione R. in Christo Patris D.
Archiepiscopi Burdegalensis amici nostri meri-
to praedilecti, pro parte dicti Collegii ad nos-
tram, atque charissimi filii nostri primogeniti
Principis Walliae, nec non Praelatorum &
Procerum regni nostri praesentia accedentis, qua-
liter non tam ipse, quam caeteri vestri Collegii
Cardinales, occasione continuationis huius schis-
matis contra votum & iuramentum per S. V.
de cedendo Papatu praestitum, omnem a vobis
obedientiam subtraxerunt, ac generale Conci-
lium in festo Annunciationis Dominicae prox-
ime jam futuro apud civitatem Pisanam, locum
quidem congruum, ut dicitur, & honestum, ac
per S. V. alias pro competenti & idoneo com-
mendatum, celebrare disponunt, prout asseritur
hoc fieri posse, praesertim vigore cuiusdam ob-
ligationis, occasione schismatis extirpandi per
S. V. dum eratis in minoribus constituti, spon-
tanea & solemniter in initia in conclavi cum Car-
dinalibus antedictis, & post assumptionem ve-
stram ad Apostolatus apicem, per sacrae manus
vestrae subscriptionem publice renovatae, ac etiam
confirmatae, prout ex inspectione cuiusdam in-
strumenti publici coram nobis, & statibus ante
dictis exhibitis nobis apparuit evidenter: ne-
ficientes quomodo per aliam viam ad unionem
Ecclesiae commodius valeat perveniri.

Unde petivit idem D. Cardinalis ex praemis-
sis & aliis causis rationabilibus per ipsum paten-
ter expositis, & in praefatis litteris dilucide
comprehensis, quae revera nostram, & statuum
praedictorum conscientias valde movent, ut ei-
dem Collegio divinae pietatis & amoris intuitu
circa praemissa consilium & auxilium impendere
curaremus una cum aliis Principibus orthodo-
xis: quodque praeterea nostros Ambaxiatores, at-
que Praelatos Regni nostri, per se vel procura-
tores suos ad dictum Concilium transmittamus.

Nos itaque zelum intentum, quem ad unio-
nem eandem gerimus & habemus, cupientes
ostendere, ac sanam ac sanctam ejusdem Colle-
gii in praemissis intentionem propensius atten-
dentes, prout alii Principes illud idem, ut ac-
cepimus, in praesentiarum attendunt. Volentes
quoque praeterea, quatenus ad nos attinet, ad
honorem Dei, & ut ira suae mucronem effuge-
re valeamus, partes nostras adiacere circa refor-
mationem status ejusdem Ecclesiae; habita su-
per his cum praefato filio nostro, nec non &
Praelatis & proceribus antedictis deliberatione
matura, S. V. clementiam, cujus statum & ho-
norem ex variis causis utpote devotus Ecclesiae
filius, quatenus cum Deo potuimus, fueramus
amplexi, prout semper amplectimur, de expres-
so & unanimi statu praedictorum assensu cum

omni humilitate rogamus, ac in Jesu Christi
visceribus exhortando requirimus, quatenus ut
pro vitando non tam Ecclesiae, quam sedis A-
postolicae scandalo manifesto, vestrique status
& honoris conservatione votiva, nec non &
pro cunctorum Christi fidelium, ad praedictos
diem & locum confluere volentium desiderio
pariter & quiete: praeterim illius obtentu, qui
ubi libet, dat gratiam, ad interessendum die &
loco praetactis, in spiritu humilitatis vos incli-
nare dignemini, votum simul & iuramentum
hujusmodi effectualiter impleturi, prout vos fa-
cturos confidimus: etenim tenemus pro constan-
ti, quod cum, sicut accepimus, utriusque col-
legii Cardinales in unam & eandem mentis
consonantiam circa praemissa convenerint, &
quasi cuncti Principes Christiani ad impeden-
dum eis favorem & auxilium libenti animo se
exponant, quantumcumque quaerant aliunde
subterfugia, Cardinales iidem huiusmodi unionis
effectum divino favente praesidio consequentur.

Nec videtur nobis, aut regnicolis nostris ex-
pediens, ut ab aliis fidei orthodoxis principi-
bus in tam sancto proposito discrepemus in
aliquo: quin immo ad eisdem diem & locum
nostros Ambaxiatores, & regni nostri Praelatos
per se, vel procuratores suos accedere facie-
mus, quemadmodum credimus incunctanter alios
esse facturos, ut universalis Ecclesia desidera-
bilis unionis dulcedine perfruatur.

Porro B. P. si sedis Apostolicae providentia
dignaretur attendere, quanta quasi per univer-
sum orbem non tam corporum, quam anima-
rum Christi sanguine redemptarum haecenus pro-
venere pericula, praetextu continuationis schis-
matis ante dicti, & potissime stragem populi
Christiani, qui ultra ducenta millia personarum,
ut asseritur, ex guerrarum fremitibus, occasio-
ne praemissa in diversis mundi partibus exorta-
rum amisit, unde jam pridem ad minimum tri-
ginta millium, ratione dissensionis habitae super
episcopatu Leodiensi inter duos, unum videlicet
auctoritate D. veri summi Pontificis, & alium
Antipapae titulo contententes in bello campe-
stri, quod dolentes referimus, fuerunt interfecti,
profecto jam dicta S. V. anxietur in spiritu,
& justo dolore torqueretur in mente, didanteque
bono conscientiae, potius Apostolicae sedis hono-
rem incontinenti relinqueret, quam huiusmodi de-
testanda committi de caetero sub dissimulationis
chlamyde toleraret, exemplum fumens a vera ma-
tre, quae coram rege Salomone contendens, ces-
sionem potius elegerat, quam filii sectionem.

Et quamquam ex illa nova creatione novem
Cardinalium contra iuramentum vestrum; ut
aliorum verbis utamur, ultimo per vos facta, de
qua vehemens admirationis causa exurgit, pos-
set aliquo modo praesumi, prout verisimiliter est
censendum, intentionem vestram ad finem schis-
matis extirpandi non tendere, absit tamen, a
saeculo semper absit, quod S. V. circumspicio
de tanta mentis inconstantia notaretur ab aliquo,
unde novissimus error priori deterior haberetur,
nedum execrandus a qualibet anima Christiana,
verum etiam totis conatibus merito propulsandus.

Haec autem quae scribimus, de corde puro &
fide non ficta procedunt, & ideo Pater sancte,
benigne si libeat, cum debito libramine ponderentur.
Beate pater, inclinet ille cor vestrum, &
corroboret in hoc pio opere feliciter exequen-
do, qui pro pace, cum sit Rex omnium, induit
formam servi. Scriptum sub signo nostro in pa-
latio nostro Westmonasterii x i i . die Novembris.

IV. Lit.

IV.

*Littera ejusdem Regis ad Cardinales partis
Gregoriana.*

Henricus &c. Cardinalibus &c. salutem, & in unitatis pulchritudine delectari. RR. in Christo Patres amici sinceri dilecti. Transmissus est ad nostram, & consilii nostri presentiam ex parte cœtus vestri R. in Christo P. Cardinalis Burdegalenſis noster sincerus amicus coram nobis & dilectissimo filio nostro Primogenito principe Walliæ, nec non Prælati, & proceribus regni nostri quampluribus propterea congregatis, vigore litterarum vestrarum sub sigillis trium Priorum vestrum nobis in statuum prædictorum presentia porrectarum, nuncium sibi commissum laudabiliter exposuit, ac etiam eleganter: ex cujus informatione, nec non inspectione litterarum illarum clare percepimus intentionem, quam semper hætenus habuistis, prout in presenti vos habere prætenditis ad unionem ecclesiæ S. Dei, cujus occasione dicimini varia pertulisse gravamina, non parcentes laboribus & expensis: quodque tam ipse, quam vos, de unanimitate consensu, occasione continuationis schismatis antiquati in ecclesia S. Dei, potissime contra votum & juramentum per dictum summum pontificem Gregorium, de cedendo Papatu præstitum, omnem ab eodem obedientiam subtraxistis, ac generale concilium in festo Annunciationis Dominicæ proxime jam futuro, apud civitatem Pisanam celebrandum fore decrevistis: nullam aliam viam, per quam ad unionem ecclesiæ perveniri valeat magis accommodam reputantes.

Unde petivit a nobis idem Cardinalis ex variis causis per ipsum patenter expositis, & in præfatis litteris vestris dilucide comprehensis, ut jam dicto venerabili cœtui vestro circa præmissa consilium & auxilium impendere curaremus, una cum aliis Regibus & Principibus orthodoxis, & quod Ambaxiatores nostros atque Prælatos regni nostri per se, vel procuratores suos illuc transmittere curaremus. Nos itaque cupientes ostendere quantum zelum habuimus & habemus, ut pax vera ecclesiæ reddatur, de consensu statuum prædictorum D. summo Pontifici nostras litteras absque mora dispensiosa transmittimus juxta seriem copiarum præsentibus inclusæ effectualiter exequendas.

Vestrum itaque venerabilem cœtum affectuose precamur, quatenus si contingat eundem Gregorium interessendo prædicto generali Concilio apud Pisas, & cedendo Papatu, juxta votum & juramentum per ipsum vicibus iteratis emissum, acquiescere votis vestris, & nostris, prout cupimus, & tenemus ipsum esse facturum, pro statu suo taliter ordinare velitis, ut præcipue Deus inde placetur, & tam ipse Gregorius, quam Nos, qui non immerito suum honorem & commodum ex affectu diligimus, vobis & singulis vestrum merito teneamur ad gratiarum uberes actiones. Ex hac namque inscriptione poteritis incunctanter accipere, quod singularis affectio quam gessimus & gerimus ad personam ipsius Gregorii, non erit, prout nec erat in causa, quominus ad desiderabilem unitatem, & pacem ecclesiæ valeat pervenire. Quam ille dignetur acceleranter annuere, qui ut pacem emeret, sanguinem suum fudit. Datum sub privato sigillo nostro XII. die mensis Novembris.

*Littera Wenceslai Romanorum, ac Bohemie Regis
ad Cardinales Pisis congregatos.*

Reverendissimis in Christo PP. DD. S. R. E. Cardinalibus, amicis nostris charissimis. RR. PP. amici carissimi. Quanta cordis affectione, quantaque animi aviditate unionis S. Matris ecclesiæ reintegrationem, aliquandiu hætenus ferventer prærolatam zelatione, noscimus. Testis est experientia, quæ per se loquitur; testis est & solers scriptorum ac nunciorum vestrorum crebra per Nos vobis cæterisque mundi principibus & fidelibus super hoc transmissorum replicatio, quæ vos coram majestate nostra ejusdem unionis protestatur utique utiles promotores. Vos enim, ut ex tenore ejusmodi scriptorum vestrorum didicimus, in refecandis tanquam vitiosis pestiferi schismatis contagiis, veluti fideles medici, absque intermissione temporis sollicitos, & in reducendis in sanctæ unitatis corpore, imbecillitate languentibus membris pristinæ sanitati vos redditis plurimum operosos. Super quo sinceritatem vestram tanto altius commendamus, quanto vos non per hoc tam propria commoda, quam verius Christi fidelium non ambigue cernimus lucra querere animarum.

Ne autem sollicitudinis nostræ, quam ad Cunitatem & statum ecclesiæ semper ulro gerimus, diligentia paternitatibus vestris sit forsitan incognita, seu aliquatenus peregrina, ecce scire placeat, quod receptis pridem ab honorabili Hieronymo de Gydemberg doctore decretorum, sacri palatii auditore devoto nostro dilecto vestris tam litteris, quam relationibus curiosis, confessim illustres terrarum nostrarum Slesie Principes consanguineos nostros, cæteroque regni Bohemie episcopos & prælatos ad nos accersivimus, cum eisdem de unionis S. Matris ecclesiæ salutifera consilia iniri. Frete itaque eorum mature digestis consiliis, prout ipsorum scripta dilucidant, juxta suasionem vestrarum hortamina, ad generale Concilium per vos super festo Annunciationis gloriose Virginis Mariæ, in civitate Pisana proxime venturo celebrari indictum, solemnes Ambaxiatores de sanguine nostro decernimus transmittendos.

Nos enim, Patres venerabiles, in hoc fausto proposito juxta desideria vestra, tanquam Romanorum & Bohemie Rex, omni nostra obedientia & potentia recipere & accipere volumus sine dolo, prout super his honorabilis magister Joannes Cardinalis de Regustam familiaris devotus, fidelis, dilectus, Paternitates vestras latius informabit, cui in referendis hujusmodi fidem nostro nomine velitis credulam adhibere, singularem in eo nobis complacentiam ostensuri. Datum Uratislaviæ die 26. Novembris, Regnorum nostrorum anno Bohemie XLVI. Romanorum vero XXXIII.

Wenceslaus D. G. Romanorum Rex semper Augustus & Bohemie Rex. Ad mandatum D. Regis Jacobinus Canonic. Pragenſis.

V I.

*Littera Regis Francie ad Cardinales Pisis
congregatos.*

Karolus Dei gratia Francorum Rex RR. PP. Cardinalibus zelo pacis ecclesiasticæ apud Pisas

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

in charitatis vinculo congregatis, amicis nostris carissimis salutem benevolentiam spiritualis: sperabamus, RR. PP. & amici carissimi, diu concupitam pacem ecclesiam per renunciationes utriusque misere contententium de Papatu, persuadente spontanea, eorumque debita charitate, post tot agitados labores, multis effluxis diebus cernere potuisse: sperabamus in horrenda schismatis tempestate quietis anchoras ex ipsorum manibus procurasse, & tutissimo pacis portu divisos populos congregari. Sed heu, prohi dolor! huc usque charitatem eorum ambitio, humilitatem superbia, & fidem perfidia superavit; ut nisi Nos de pace ecclesiarum vestrarum prohibitum spes optima rehereret, pacem ipsam a Christianis exulem crederemus: sed de abundantia pietatis eius qui errata conjungit, & dispersa congregat in salutem uberius consolati, per eam maxime unitatem, quam auctores Deo, cujus res agitur, laudabilissime retinctis, in pacis expectatione certissima congaudemus, & ad eam pari zelo, parique studio, vobiscum pertinere dirigente Domino suspiramus. Quapropter dilecti & fideles &c. Ambaxiatores & Oratores nostros apud vos & Italiam partes transmittimus, quibus in dicendis plenariam quaesumus date fidem, & nobis assidue vestra beneplacita fidenter rescribatis. Bene & diu optamus vos valere. Datum Parisiis &c.

V I I.

Littera congregationis ecclesie Gallicanae ad eosdem Cardinales.

RR. PP. & DD. paucis abhinc citra diebus vestras convocationis Concilii litteras cum gaudio pariter & honore recepimus; unde illi gratias referimus, qui post varios sponse suae summosque labores & casus, quibus ipsa peccatis exigentibus tot annorum decursu attrita est, tandem compassionis & misericordiam oculo jam respicere, & a suis afflictionibus & angustiis liberare inceperit: & ut super prosecutione pacis & consolationis fidelium sereniss. principis & D. nostri Francorum regis intentionem, & ecclesie Gallicanae deliberationem, conclusionem, & expeditionem VV. RR. PP. cognoscant, idem sereniss. Rex egregium &c. *ut supra*; & cum idem D. Guillelmus in deliberationibus capiendis, & caeteris rebus pro breviori expeditione gerendis continue assuerit, nihilque secreti aut derelicti eum in hujusmodi causa praetereat, supplicamus visceraliter, quatenus in omnibus, quae factum praesentiale, & vestrum particulare tangunt negotium, constanti & firmo, ut clare incepistis animo semper prosequi ad effectum &c. Devoti vestri, Patriarcha Alexandrinus, Archiepiscopi, episcopi, Abbates, Doctores, & alii in Concilio ecclesie Gallicanae congregati.

V I I I.

Alia littera ejusdem Regis Francia ad eosdem Cardinales.

Karolus &c. dilectis ac fidelibus amicis nostris carissimis S. R. E. utriusque collegii Cardinalibus salutem, & in dispositis pro unione ecclesiarum perseverare. RR. PP. amici carissimi. Non credimus vos ignorare ea quae postquam Concil. Generali. Tom. XXVII.

dilectus atque fidelis consiliarius noster Patriarcha Alexandrinus, ac nonnulli alii nostri Concilii, qui novissime a vobis abcesserunt tam circa celebrationem Concilii generalis ecclesie Gallicanae, quam de transmissione Praelatorum & litteratorum, ac insignium virorum, plurimorum aliorum hujus regni ad dictam urbem Parisi pro eadem unione proxime celebranda, & alia isthic multipliciter ac diligenter peracta; simulque ad notitiam vestram pervenisse existimamus maximam etiam dispositionem virorum solemnium diversarum regionum de alia obedientia accessurorum ad dietam praebitam, & jam pro acceleratione agendorum, & ad inducendum & sentiendum de cunctis, idem Patriarcha, & duo Doctores de Universitate Parisiensi, ad Francofordiam in Germania, ubi certum Concilium pro ista materia nunc tenetur, sunt profecti. Hinc est, amici carissimi, quod vos exoramus, & deprecamur enixe, quamvis sollicitos, ut ajunt, sollicitare non sit opus, quatenus quod tam magnifice, & laudabiliter coepistis, graviter perficiatis, zelum quem ad relationem scissurae togae Dominicae geritis, quin etiam prudentiam atque solertiam, nec non in hac re vestram diligentiam ostendentes. Nulli autem extant mortalium, quibus hujus onus facinoris aequae incumbat, sicut vobis, aut resultet tantum honoris, vel non honoris, commodi denique, aut damni. Nos Citaque, si quid est ulterius auxilii, consilive, aut favoris, ad quod nostra potentia se extendat, quo egeat, quovis alio modo, nos indefinenter, ut haecenus, reperietis integerrimo affectu propitium atque pronum. Datum &c.

I X.

Oratores Concilii Pisani; sive illi, qui fecerunt sermones coram DD. Cardinalibus & Clero a XXV. mensis Martii; qua fuit prima dies Concilii, & festum Annuntiationis B. Mariae, usque ad 19. Maji.

Et primo die eadem, ipsis Dominis, & Clero existentibus in ecclesia Cathedrali, fecit sermonem Fr. Leonardus Ordinis Praedicatorum, inquisitor haereticae pravitatis Bononiensis.

II. Item, die Martis xxvi. in prima sessione fecit sermonem D. Cardinalis Mediolanensis.

III. Item, die Jovis sancta, quarta Aprilis, in sancto Martino, fecit sermonem D. episcopus & Ordinis Fratrum Minorum.

IV. Item, die Veneris sancta, quinta Aprilis, in sancto Martino, fecit sermonem Magister Richardus & Anglicus.

V. Item, die Dominica, xiv. Aprilis, in sancto Martino, frater Vitalis Ordinis Minorum.

VI. Item, die Dominica, xxi. in sancto Martino, episcopus Dignensis Ordinis Minorum.

VII. Item, die Dominica, xxviii. Aprilis, in ecclesia Cathedrali, D. Cardinalis Prebiterius.

VIII. Item, die lunae, xxix. Aprilis, in ecclesia Praedicatorum, episcopus Laudensis Praedicator.

IX. Item, die Martis, ultima Aprilis, episcopus Sarisberiensis, in sessione fecit sermonem per modum collationis coram Concilio.

X. Item, die Jovis, secunda Maji, Magister Guillelmus Parvi, Magister in Theologia,

H

no.

Ex MS.
Vindob.
nenti.

nomine Universitatis Parienfis proposuit in san-
cto Martino, hora Vesperarum, coram DD.
Cardinalibus, Prælatibus, & aliis audire volentibus,
notabiliter per modum sermonis, cuius the-
ma fuit: *Principes populorum congregati sunt cum
Deo Abraham &c.*

XI. Item, eadem die, hora & loco, propo-
suit per modum sermonis quidam Ambaxiator
Archiepiscopi Moguntinensis, nomine suo &
suorum Ambaxiatorum, multum excellenter &c.

XII. Item, die Sabbathi, quarta Maji, in
sancto Martino, hora vesperarum, proposue-
runt &c. duo ex Ambaxiatoribus Archiepiscopi
Colonienfis.

XIII. Item, die Dominica, quinta Maji, fe-
cit sermonem in missa coram Dominis &c. Gene-
ralis Augustinensium.

XIV. Item, die Mercurii, octava Maji, Festo
Apparitionis S. Michaelis, & in ecclesia ejusdem,
D. Patriarcha Alexandrinus dixit missam, & fe-
cit sermonem.

XV. Item, die Dominica, XIX. Maji, in ec-
clesia Sancti Martini, episcopus Sistaricen-
fis.

XVI. Item, die Jovis, XVI. Maji, Festo A-
scensionis, in ecclesia majori, Episcopus.

XVII. Item, die Dominica, XIX. Maji, Ge-
neralis Minister Minorum Bononienfis in S.
Martino.

X.

ACTA CONCILII PISANI

Ex MS. Vindobonensi.

*Inauguratio Concilii Pisani die Luna XXV.
Martii A. 1409.*

Primo die Lunæ XXV. Martii festi Annun-
ciationis beatæ Mariæ, qua die fuerat in-
timum Concilium generale utriusque ebedien-
tiæ per dominos utriusque Collegii Cardinales
celebrandum in Civitate Pisarum, super unio-
ne ecclesiæ sanctæ Dei, & schismate tollendo,
fuerunt ipsi domini Cardinales & omnes alii,
tam episcopi, quam Abbates, in dicta civita-
te Pisarum, in ecclesia S. Michaelis de Angelis.
In qua se induerunt suppellicio, pluviali, &
mitra. In quo habitu processionaliter iverunt
ad ecclesiam Cathedralē. In qua processione
D. Cardinalis de Turejo ibat ultimus cum mitra
Pontificali, sandaliis &c. tamquam Pontifex
illius diei &c.

Quibus in ecclesia majori existentibus, om-
nes Cardinales & Prælati deduerunt se & vesti-
mentorum cappas. Et postea steterunt in locis
suis, in choro ipsius ecclesiæ. Missa vero fuit
celebrata per ipsum D. Cardinalem de Turejo
solemniter de festo. Et fuit factus sermo solem-
nis ad Clerum ante offertorium per unum Ma-
gistrum in Theologia. In fine cuius dixit, quod
ob reverentiam festi prorogabatur seu continua-
batur Concilium ad diem crastinum, sive Mar-
tis, XXVI. dicti mensis Martii.

PRIMA SESSIO GENERALIS

Die Martis, xxvi. Martii.

Die crastina scil. Martis xxvi. convenerunt
omnes Domini Cardinales & Prælati ma-
ne in ortu solis dicta ecclesia Cathedrali.

In qua D. Episcopus Ostiensis Cardinalis mis-
sam de sancto Spiritu solemniter celebravit in
magno altari. Et interim omnes tam domini
Cardinales, quam alii episcopi & Abbates ste-
terunt cum cappis. Qua finita omnes induerunt
suppellicia, pluviale, & mitras albas. Et cum
illo habitu processerunt ad loca, seu scamna
facta & ordinata pro Concilio generali, & sede-
runt per hunc modum.

Primo domini Episcopi Cardinales sederunt
super uno scamno, separato a scamnis aliorum
Prælatorum, quod erat in capite aliorum sca-
mnorum, habentes facies versus ad Prælatos, &
totum Concilium generale. Et primo domini
Episcopi Cardinales fuerunt in medio illius sca-
mni suati. Et erat primus in ordine Prene-
strinus. Item domini Cardinales presbyteri ad
dexteram partem, modicum a dictis dominis
Episcopis remoti. Et erat primus Dominus de
Turejo. Item domini Diaconi ad sinistram par-
tem, semoti etiam ab ipsis dominis Episcopis.
Et erat primus in ordine Cardinalis de Saluciis.

Item, erant scamna equalia, etiam in altitu-
dine scamni dominorum Cardinalium, facta in
longitudine ecclesiæ ab utraque parte, semota
a scamnis didorum dominorum Cardinalium.
In quibus non sedebant nisi Prælati, per mo-
dum qui sequitur. Primo ad partem dexteram
fuerunt situati Episcopus Melitenfis Ambaxiator
Regis Franciæ, & Abbas Ambaxiator Regis
Angliæ. Consequenter Archiepiscopi, Episcopi,
& Abbates secundum ordinem suæ promotio-
nis, qui per prius diligenter ab eis fuit exqui-
situs, & redactus in scriptis per venerabiles vi-
ros D. Petrum Fabri Præpositum Rigensem se-
cretarium reverendissimi Patris in Christo domi-
ni Cardinalis Ostiensis, & per Magistrum Se-
cretarium D. Cardinalis Neapolitani de man-
dato ipsorum Dominorum Cardinalium, qui-
bus per ambo Collegia fuerat hoc commissum.

Item, in alio scamno in parte sinistra fuit pri-
mus Episcopus Vapnicensis Ambaxiator Regis
Ludovici. Deinde Archiepiscopi, Episcopi, &
Abbates secundum promotiones suas &c.

Item, coram dominis Cardinalibus fuerunt duo
scamna bene honesta, posita de longitudine
Concilii, separata ab omnibus aliis, in quibus
fuerunt milites, Doctores, & cæteri Ambaxia-
tores Regum & Principum, qui non erant Præ-
lati. Et fuerunt ordinati secundum præcellen-
tiam Dominorum suorum. Item sederunt Au-
ditores, Clerici Cameræ, & cæteri Officarii,
& Generales ordinum in pedibus dominorum
Cardinalium. Videlicet Auditores &c. in me-
dio, & Generales in lateribus.

Item, Protonotarii, & electus Patriarcha Gra-
densis in uno alio scamno per se posito, ad dex-
teram dominorum Cardinalium, ante scamnum
Ambaxiatorum Regum, simili scamno didorum
Ambaxiatorum. Item, cæteri Procuratores Epi-
scoporum, capitulorum, Magistri in Theologia,
Doctores, & cæteri sederunt super scamnis or-
dinatis & positis in Concilio, & in pedibus Præ-
latorum. Et fuerunt ordinati secundum promo-
tionem magistrorum suorum & dignitates.

In ordine suo collocatis per deputatos dixit
unus Notarius ad hoc deputatus alta, & intel-
ligibili voce: quod nulli ecclesiæ seu personæ
præjudicet in posterum, si non essent situate
in ordine suo. Et de hoc petierunt fieri publi-
ca instrumenta. Et est notandum, quod ipse
D. Cardinalis Ostiensis, qui missam celebra-
rat, amota calata, & sandaliis, remanentibus
adhuc

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

adhuc aliis indumentis, & vestitu pluviali, & mitra alba, sicut alii, ivit ad sedendum cum aliis in ordine suæ promotionis. Deinde fuit factus sermo sollemnis per D. Cardinalem Mediolanensem, existentem in cathedra cum pluviali & mitra alba. Facto sermone Cantores inceperunt cantare antiphonam quæ dicitur quarta feria in capite jejunii, videl. *Exaudi nos Domine, quoniam benigna est misericordia tua*. Et interim dum cantabatur, D. Cardinalis Ostiensis, qui missam celebraverat, ivit ad cathedram paratam ante altare, cum carello, & fadistario. Qua antiphona finita Diaconus, qui Evangelium dixerat in Missa, alta voce dixit: *Orate*: & tunc omnes Domini Cardinales, & alii Prælati depositis mitris prostraverunt se, orantes &c. Paululum post idem D. Cardinalis Ostiensis erigens se dixit: *Oramus: Omnipotens sempiternus Deus, qui tua misericordia nos incolamus &c.*

Post quam orationem Diaconus & subdiaconus, qui in Missa servierant, inceperunt Litanias, quas, omnibus tam Prælati, quam aliis respondentibus, continuaverunt usque ad finem, stando, & librum in dextro cornu altaris tenendo, omnibus aliis ad terram prostratis, ut dictum est. Qua litania finita idem D. Cardinalis Ostiensis, qui missam celebravit, surrexit de cathedra, & dixit: *Oramus: Adsumus Domine sancto Spiritus, adsumus &c.* Quam finivit absolute respondendo: *Amen*. Qua finita Diaconus, qui dixerat, *Orate*, dixit: *Erigite vos*.

Tunc D. Cardinalis de Saluetis diaconus Cardinalis, & primus in ordine, paratus in habitu diaconi, dixit Evangelium, principaliter ordinatum pro tali negotio. Quo finito idem D. Cardinalis Ostiensis flexis genibus in loco prædicto incepit hymnum: *Veni creator Spiritus*, & omnes tam Cardinales, quam Prælati, depositis mitris, & alii prostraverunt se, & continuaverunt hymnum usque ad finem. Quo finito idem D. Ostiensis surrexit, & duo induti tuppellicis dixerunt, ubi de sancto Spiritu loquebantur Apostoli &c. Quo finito idem D. Cardinalis dixit: *Oramus, Deus, qui corda fidelium &c.* Et aliam, scilicet: *Da quaeso ecclesie tue, misericors Deus &c.* Quibus finitis dixit Diaconus: *Erigite vos*. Et tunc omnes surrexerunt, & repositis mitris sederunt in locis suis.

Tunc Archiepiscopus Pisanus ascendit cathedram, & legit alta voce caput unum de sancta Trinitate & fide catholica lib. 6. & tres alias schedulas, de quibus non recordor. Postmodum D. Cardinalis Prenestrinus fecit allocutionem pulcherrimam, quam incepit per hæc verba: *Eccce, reverendissimi, & venerabiles Patres &c.* Qua finita dixit, quod Concilium constitueret Procuratores, advocatos, & notarios pro serviendo Concilio. In quo omnes consenserunt. Tunc surrexit unus Notarius, & incepit nominare sex notarios electos per Concilium, quatuor procuratores & duos advocatos. Quibus nominatis præsentaverunt omnibus Prælati, qui omnes in eorum electione consensum præbuerunt. Et postmodum ipsi soli Notarii in manibus ipsius D. Cardinalis Prenestrini, tamquam Prioris, & vice omnium, juraverunt fideliter redigere in scriptis omnia quæ fierent, & dicerentur in ipso Concilio, de quibus forent requisiti. Quo facto unus Advocatorum, scil. D. Simeon de Perusio ascendit cathedram. Et ibidem fecit unam pulchram arengam. In fine cuius petiit, quod legerentur litteræ Dominorum *Concil. General. Tom. XXVII.*

utriusque Collegii Cardinalium, per quas fuerat significatum Concilium generale ad locum & diem prædictos, Petro de Luna & Angelum Corario, contendentibus de Papatu, & earum executione.

Quo facto descendit de cathedra, & tunc ascendit quidam Magister Angelus secretarius conciliorum particularium dominorum Cardinalium, tenens certos rotulos continentes tenorem & executionem ipsarum. Quos de verbo ad verbum legit alta & intelligibili voce, omnibus audientibus. Et primo litteram missam Gregorio per suum Collegium. In qua significabant illi Concilium &c. & etiam subtractionem obedientiæ illi per dictum Collegium factam. Et deinde executionem factam de ipsa in civitate Senensi per unum cursorem &c. Post quas legit litteras missas Benedicto per suum Collegium, & alias etiam tribus Cardinalibus cum eo existentibus missas per eosdem. In quibus significabant tam eidem Benedicto, quam Cardinalibus conventionem per eos factam cum altero Collegio de Concilio generali utriusque obedientiæ celebrando Pisis die 25. mensis Martii anni Dom. 1109. exhortando & supplicando, quod ad illud dignaretur ejus Sanctitas venire, renunciaturus ut tenebatur, vel mittere procuratorem cum sufficiente potestate. Deinde legit executionem dictarum litterarum factam per D. Guillelmum judicem curiæ Nemausensis, & responsionem factam per ipsum Benedictum, & aliam per D. Cardinalem Auxitanensem factam nomine omnium aliorum Cardinalium, scil. ipsius Auxitanensis, de Flisco, & de Chalanco.

Quibus lectis petiit Procurator ipsos reputari contumaces, Tunc D. Prenestrinus dixit nomine totius Concilii, quod duo Domini Cardinales Diaconi, & quatuor Archiepiscopi irent ad valvas ecclesiæ ad inquirendum, utrum essent prædicti Domini contendentes de Papatu, & ipsi Cardinales, vel aliquis ipsorum, seu eorum procurator &c.

Tunc duo domini Diaconi Cardinales, scil. S. Angeli, & S. Gregorii, Archiepiscopi Januensis, Pisanus, & duo alii accesserunt ad valvas cum procuratoribus, fiscalibus, & notariis, quos extra repererunt. Et illos trina vice interrogantes lingua vulgari & Latina nullum repererunt &c. De quibus omnibus dicti procuratores petierunt fieri publica instrumenta per notarios supradictos &c. Quibus reversis ad loca sua, D. prædictus Cardinalis S. Angeli retulit Concilio pro omnibus, prout fecerant, & quod nullum ipsorum, nec aliquem pro ipsis repererant &c. Tunc omnes procuratores requisiverunt, quod reputarentur omnes, tam duo contendentes de Papatu, quam Cardinales, veri & puri contumaces.

Tunc D. Prenestrinus, primus in Concilio, respondens pro omnibus dixit, quod licet deberent reputari contumaces, tamen de benignitate Concilii assignabatur eis terminus ad crastinam diem, scil. Mercurii xxviii. dicti mensis Martii. De quo fuerunt facta publica instrumenta.

Solemnis Oratio Cardinalis Mediolanensis Petri de Candia in prima Sessione Concilii Pisani an. 1109. die 26. Martii habita.

Adestis omnes filii Israel: decernite quid facere debeatis. Jud. c. 20. Reverendissimi Patres, Christi commilitones, Ecclesiæ defensores &

pugiles, quos in unum ad hanc sanctam Synodum & generale Concilium Spiritus S. gratia congregavit.

Cum vestra quotidiana instantia sit & esse debeat omnium Ecclesiarum sollicitudo, & canonice representetis universalem Ecclesiam: qui tanquam spirituales & speciales filii, compassionem debita celsitatis matris statum flebilem, vilipendium & contemptum, ex caeca ambitione istorum duorum contententium de Papatu, ipsam omni arte, fraude, & exquisita malitia tenentium in tam longa divisione diuturnoque schismate, qui ipsum pestiferum schisma nutricantes pertinaciter in perpetuum prorogare moliantur: *Qui adestis decernite, quid facere debeatis.* Quia numquam tantum nefas & tam grande piaculum factum est in Israel. Ubi thema.

Attendite igitur vobis & universo gregi, in quo Spiritus S. vos posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Videtis enim, Patres reverendissimi, quod status Ecclesiasticus ubique confunditur. Videtis infinita pericula animarum & corporum, corruptionem morum, depressionem bonorum, exaltationem vilium & reproborum. Videtis gravissimas persecutiones Sanctæ Rom. Ecclesiæ, matris omnium & magistræ. Temporalia prodigaliter disperduntur, patrimonium alienatur & perditur. Et quod omnibus Christianis lugubre est audire & lugubrius cernere, ipsa caput Mundi Roma, Beati Petri sedes, tot Apostolorum, martyrum & sanctorum fidelissima conservatrix, paucis annis distrahitur, animæ defunctorum consuetis & debitis obsequiis & suffragiis defraudantur. Et personæ Ecclesiasticæ tactæ sunt omnibus in opprobrium & utilibet in derisum. De Christianis Judæi tristantur, inimici crucis Christi nos derident, & lætantes de nobis perfringi cachinnantur. Et quod pejus est, ante tempus a Domino præfinitum, representative introducunt Anti-Christum.

Nellis enim qualiter illi duo homines infelices sibi invicem detrahunt, & se furialibus blaphemiis dehonestant, alter alterum, & mutuo se appellant Antipapam, intrusum, & serpentem tortuosum, Machometum, & etiam Antichristum, & multa alia similia nomina sibi imponunt. Quæ non tam labiis, quam auribus Christianis horrenda, & abominabilia esse deberent, quæ nedum corda fidelium, verum etiam ipsum aerem electum purissimum solo affatu inficiunt. Et fas in nefas confunditur. Nam quilibet istorum, ut favores & fautores mundanos & temporales sibi alliciat, dum credat, vel speret in aliquo suam partem facere fortiolem; nulli præterea petenti quicquam denegare præsumit. Quem unus iuste execratur, alter asserit non ligatum. Quem unus condemnat, alius male appellentem iustificat. Et sic omnium rerum ordo confunditur. Adeo quod princeps tenebrarum sedet in solio maiestatis, & sol iustitiæ eclipsatur.

Et quia circumscripto miraculo, ista materia aliter quam per Concilium generale terminari & finire non potest, hoc necessario est congregatum pro huius cruentæ bellæ, inveterati detestandique schismatis extirpatione totali, & pro unienda & redintegranda omnium matre communi, tam longo tempore divisa & enormiter lacerata. Nam si causæ ac eminentes necessitates Ecclesiæ pio compassionis oculo ponderentur, vix forte inveniantur tan-

te & tam necessariæ causæ ac urgentes necessitates Ecclesiæ tempore præteritorum Conciliorum tam per Apostolos, quam etiam per alios SS. Patres convocatorum & celebratorum, affuisse, quantæ & quales hodie existunt propter istud inveteratum schisma, quod fidem turbat, Ecclesiam lacerat, & graviter premit universum populum Christianum, attentis periculis & scandalis ex eo tamdiu emeritis, & nisi provideatur, etiam emerituris. Quæ enim esse potest major causa fidei, propter quam maxime consueverunt & antiquis & novis temporibus generalia Concilia celebrari, quam in casu nostro? Ubi principaliter agitur, quod unus, verus, & indubitatus detur pastor Ecclesiæ universali. Quæ major causa fidei, quam quando in corpore Christi mystico cernimus duo capita monstruosa? Quæ major causa fidei, quam quando agitur, ut schisma, quod duravit per 30. annos, & ultra, finiatur, & non perpetuetur, ut schisma Græcorum? Quæ major denique causa fidei, quam ubi antiquæ hæreses defenduntur, & novæ quotidie cumulantur? Per totum enim mundum divulgatur, prædicatur, publicatur, sermonibus & scripturis, alterum contententium esse hæreticum manifestum, errores hæreticales plures prædicasse & dogmatizasse? Nonne in Consistoriis publicis & generalibus unus alium, & alter alterum, ut hæreticum sententialiter condemnavit?

Sustinebit igitur Ecclesia, tolerabit hæc sancta Synodus, & sacrum Concilium generale, universalem Ecclesiam representans, duos Papas, & quemlibet eorum ut hæreticum condemnatum? Deest igitur materia hæresis, propter quas extirpandas, & falce sanctæ matris Ecclesiæ radicibus excidendas debeat generale Concilium convocari? Et maxime in causa præsentis, propter dubium Papatus & tituli inextricabile, propter fidei scelus detestabile, propter scandalum irremediabile, & propter grande & grave multiplex crimen notorium incorrigibile.

Et quia adestis omnes filii Israel, decernite quid facere debeatis, ut exoptatam unionem de proximo in Dei Ecclesia videre possimus. Quam nobis concedat Deus, qui vivit & regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SESSIO SECUNDA GENERALIS

Die Mercurii, XXVII. Martii.

Ex MS. Vindobonensi.

Die Mercurii, XXVII. dicti mensis Martii, convenientibus omnibus Dominis Cardinalibus & aliis Prælatibus in prædicta Ecclesia Cathedrali, fuit celebrata missa solemniter per Archiepiscopum Pisanum, ut moris est.

Qua finita, omnes Domini Cardinales & alii Prælati induerunt suppellicia, pluvialia & mitras.

Et omnibus in locis suis stantibus, cantores inceperunt cantare quamdam antiphonam.

Qua finita, unus presbyter, vestitus in habitu diaconi, dixit alta voce: *Orate.* Et tunc omnes prostraverunt se, & depositis mitris prolixius oraverunt.

Tunc Dominus Cardinalis Neapolitanus, qui stabat prostratus ante altare super cathedram, surrexit, & dixit: *Oremus,* Et quamdam orationem &c.

Qua finita, diaconus & subdiaconus inceperunt.

ANNO
CHRISTI
1409.

perunt hanc, ut supra factum fuit, scilicet
ANNO CHRISTI 1409.

Qua finita, idem Dominus Cardinalis Neapolitanus surrexit, & dixit quamdam orationem, ut supra dictum est. Qua finita, diaconus dixit: *Erigite vos*. Tunc Dominus Cardinalis de Braccacis Diaconus, paratus in habitu diaconi, ut moris est, dixit Evangelium: *Designavit Jesus &c.*

Quo facto, omnibus stantibus, flexis genibus & depositis mitris, idem Dominus Cardinalis Neapolitanus incepit hymnum: *Veni Creator Spiritus &c.*

Quo finito, Dominus Cardinalis Neapolitanus surrexit, & duo Acolyti dixerunt unum versum de Sancto Spiritu. Quo responso per cantores, idem Dominus Cardinalis dixit: *Oremus: Deus, qui corda &c. & quamdam aliam.*

Quibus finitis, diaconus dixit alta voce: *Erigite vos*. Tunc omnes surrexerunt, & repositis mitris sederunt in locis suis.

Quo facto, Advocatus ascendit cathedram, & petiit declarari per sacrum concilium duos contententes de papatu contumaces, una cum Cardinalibus supra dictis cum eis residentibus.

Tunc Dominus Prenestrinus allocutus est concilium, quid videretur utilius &c. Videlicet, quod accusaretur contumacia ipsorum Dominorum contententium statim & dictorum Cardinalium?

Vel accusaretur solum contumacia ipsorum duorum statim: Et Cardinales expectarentur usque ad diem sabbathi proximum?

Vel, quod omnes, tam duo contententes, quam Cardinales simul expectarentur, usque ad diem Sabbathi proximum?

Super quo habitis & redactis in scriptis opinionibus tam Dominorum Cardinalium, quam omnium aliorum Prælatorum, Generalium ordinum, Ambaxiatorum & clericorum, fuerunt repertæ diversæ. Nam aliqui dicebant, quod statim duo contententes reputarentur contumaces, & Cardinales expectarentur usque ad diem Sabbathi. Alii, quod omnes simul statim contumaces reputarentur. Alii, quod omnes simul expectarentur ad diem Sabbathi.

Tamen fuit ordinatum per Concilium, quod duo Cardinales diaconi & quatuor Archiepiscopi irent ad valvas Ecclesiæ cum procuratoribus & notariis ad inquirendum, ut supra dictum est.

Qui redeuntes retulerunt ut supra.

Et quia opiniones fuerunt diversæ, ordinavit concilium, quod omnes Domini Cardinales & Prælati, & alii Ambaxiatores essent simul in crastinum in Ecclesia S. Martini, deliberaturi inter ipsos super certis punctis juris &c. tangentibus concilium &c.

Et fuit assignata alio sessio pro concilio ad diem Sabbathi proxime sequentis.

SESSIO SPECIALIS

Die Jovis XXVIII. Martii.

Die Jovis mane fuerunt in dicta Ecclesia Sancti Martini, & tenuerunt consilium eorum in revesiario ipsius Ecclesiæ &c.

SESSIO TERTIA GENERALIS

Die Sabbathi XX. Martii.

ANNO
CHRISTI
1409.

Convenerunt omnes in prædicta Ecclesia cathedrali. Et fuit missa celebrata solemniter, quam fecit Dominus Clemens VII. bonæ Mem. pro schismate sedando &c.

Qua finita, omnibus Cardinalibus & Prælatibus indutis pluviali & mitra, ut supra in aliis sessionibus, cantores inceperunt antiphonam supradictam, videlicet: *Exaudi Domine &c.*

Qua finita, diaconus vestitus habitu decenti dixit: *Orate*. Tunc omnes mitris depositis straverunt se, orantes &c.

Tunc Dominus Albanensis fecit per omnia, sicut supra scriptum est de Dominis Ostiensis & Neapolitano Cardinalibus. Et fuerunt lectæ litanie, & omnia observata ut supra.

Dominus Cardinalis de Columna dixit Evangelium, sicut fecerunt in aliis diebus, in quibus fuit sessio, Domini de Salutis, & de Braccacis, Diaconi Cardinales.

Quo officio finito, Advocatus, videlicet Dominus Simeon de Perusio, ascendit cathedram, & incepit unam arengam. In fine cuius petiit, quod duo contententes de papatu per concilium reputarentur contumaces, cum jam per quinque dies fuissent expectati. Et ad idem requisivit de Cardinalibus eis adherentibus superius nominatis.

Tunc de mandato concilii supradicti duo Domini Cardinales, Sancti Angeli, cum Archiepiscopis, procuratoribus & notariis, iverunt ad valvas Ecclesiæ, & inquisiverunt, retulerunt, & alia fecerunt, ut supra in aliis diebus sessionis dictum est.

Tunc fuerunt inquisita vota omnium in concilio sedentium. Quibus in unum congregatis fuerunt omnes reperti ejusdem voluntatis: Videlicet, quod duo contententes de papatu fuerint per omnes reputati & declarati contumaces.

De Cardinalibus vero, quod expectentur, de misericordia & benignitate concilii, usque ad proximam sessionem. Quæ assignata est de consensu & voluntate totius concilii, propter ferias Paschæ, ad diem lunæ proximum post Dominicam de QUASIMODO, quæ erit die XV. Aprilis.

Et de omnibus præmissis fuerunt positæ schedulæ ex parte concilii in valvis Ecclesiarum. Per quas notificabatur universis, duos de papatu contententes per concilium super facto fidei Christianæ & unionis Ecclesiasticæ contumaces fuisse reputatos &c.

QUARTA SESSIO GENERALIS

Die Luna xv. Aprilis.

Prædicta die adveniente, omnibus in Ecclesia sæpe dicta congregatis, fuit missa solemniter per quemdam Episcopum celebrata. Qua finita, omnes induerunt ornamenta, ut supra in aliis sessionibus. Cantata fuit antiphona, *Exaudi Domine*, per cantores: Dictæ orationes: *Veni Creator Spiritus &c.* per Dominum Ostiensem: Dictum Evangelium per Dominum Sancti Angeli diaconum Cardinalem de collegio Romano. Et fuerunt dictæ Litanie solennes, ut supra.

Qui-

Quibus supra dicto modo sic solemniter per-
actis, familiaribus Dominorum Cardinalium,
& aliis omnibus, vocem in Concilio non ha-
bentibus, extra Ecclesiam deventis, dixerunt
Ambaxiatores Regis Ruperti, ultimo in Re-
gem Romanorum electi, quod habebant aliqua
ex parte sui Magistri in publico Concilio refe-
renda. Quare requisiverunt, quod exaudirentur.
Super quo fuerunt requisita vota omnium in
Concilio sedentium. Quibus omnibus placuit.

Tunc quidam eorum vocatus Episcopus Ver-
denis nomine omnium Coambaxiatorum suo-
rum proposuit in favorem Errorii, ponendo
xxii. rationes, sapientes ad heresim & contra
Ius & fidem. Per quas dicebant, unum colle-
gium absque alio non potuisse convenire, nec
Concilium convocare.

Quo facto, tunc petitum per Concilium, quod
darent omnia in scriptis, quae dixerant, & do-
cerent de mandato. Sed quia pro tunc non
habebant in scriptis illa, quae dixerant, nec
procurator in promptu, recesserunt de Concilio.

Tunc Advocatus seu promotor Concilii ascen-
dit cathedram, & petiit contumaciam conten-
dentium de papatu aggravari, & Cardinales
reputari contumaces.

Tunc duo Domini diaconi Cardinales cum
quatuor Archiepiscopis & aliis notariis &c. de
mandato Concilii accesserunt ad valvas Eccle-
siae, & interrogantes inquisiverunt, & cetera
fecerunt, sicut in aliis sessionibus.

Quibus non repertis retulerunt Concilio per
organum domini Cardinalis sancti Angeli de
collegio Avinionensi.

Quo audito, ad instantiam procuratoris seu
promotoris, tunc per Concilium contra dictos
contententes aggravata contumacia, & Cardina-
les de gratia expectati usque ad aliam sessionem.

Quae fuit prorogata & assignata de contentu
sanctae synodi ad diem Mercurii xxv. hujus
mensis Aprilis.

SESSIO SPECIALIS

Die Martis, xvi. Aprilis.

ET in crastinum, videlicet Martis xvi. ali-
quibus Dominis Cardinalibus existentibus
in Concilio, in Sancto Martino. Quidam Ma-
gister, Conradus de Sufato, Sacrae Theologiae
Professor, praesentavit eidem Dominis Cardi-
nalibus quamdam cedulam, dubia praedicta seu
rationes erroneas & haereticas continentem. Cu-
jus principium tale erat: Reverendissimi Patres
& excellentissimi Domini, Serenissimi Principes,
nec non procuratores seu potestatem eorum &c.
De quibus omnibus receperunt copiam per pu-
blicum instrumentum collationatum cum origi-
nalibus de verbo ad verbum, testibus praesentibus.

QUINTA SESSIO GENERALIS

Die Mercurii, xxv. Aprilis.

OMnibus in praedicto loco existentibus, fuit
missa per unum Praelatum solemniter ce-
lebrata. Et post missam suffragia dicta, ut in
aliis sessionibus.

Dominus Aniciensis dixit orationes & *Veni
Creator* &c. Dominus Barrensis Diaconus Cardina-
lis dixit Evangelium. Et fuerunt litaniae dictae &c.

Quibus sic celebratis, facta fuit allocutio per
Dominum Preuestrinum. In qua narravit, quo-

modo duo contententes fuerunt contumaces re-
putati, & postmodum in praecedentibus sessio-
nibus eorum contumacia aggravata. Sed vide-
batur sibi, bonum esse, quod de consensu to-
tius Concilii mitterentur duo Domini Diaconi
Cardinales, Archiepiscopi, & alii officarii ad
valvas Ecclesiae, ad inquirendum &c. & postea
referrent, prout & quemadmodum in aliis ses-
sionibus fuit factum.

Et quia clare ab omnibus propter distantiam
audiri non potuit, fuit illud idem per advoca-
tum in publica cathedra alta & intelligibili
voce replicatum. Quod omnibus placuit.

Tunc enim surrexerunt dicti duo Domini
Diaconi Cardinales, Archiepiscopi, & ceteri
Concilii promotores & officarii, & ad valvas
Basilicae accedentes inquisiverunt, petierunt, &
proclamaverunt, lingua materna & latina, pro-
ut & quemadmodum fecerunt in praecedentibus
sessionibus.

Quibus contententibus, nec aliquo pro eis-
dem repertis, ipsi duo Domini Cardinales,
Archiepiscopi, & alii ad loca sua redierunt, &
omnia seriatim per organum Domini Cardinalis
sancti Angeli collegii Avinionensis Concilio re-
tulerunt. Quod considerans pertinaciam ipso-
rum contententium minime comparentium, in-
stantibus promotoribus Concilii, eorum contu-
maciam iterum aggravarunt: Benigne & gra-
tiose cum Dominis Cardinalibus procedendo,
Cipfos expectando usque ad aliam sessionem pro-
ximam.

Quo facto, quidam Dominus Florianus, Do-
ctor Bononiensis, ascendit cathedram, & pro-
posuit coram sancta synodo, quod promotores
per Concilium deputati habeant aliqua propo-
nere & dicere pro extirpatione schismatis &c.
quos audirent, si placeret. Ad quod omnes as-
sensum praebuerunt. Tunc Magister Anglus,
unus de Secretariis Concilii, incepit legere u-
num Rotulum longitudinis sex quaternarum &
ultra. In quo continebatur introductio schisma-
tis, & vita, collusiones notoriae, & cetera
duorum contententium, cujus principium sic
incipiebat: *In Nomine Domini Amen. Coram
D. hac sancta* &c. ut supra pag. 1187.

Postea legit totum factum, a prima die
schismatis usque ad diem praesentem. Quod
duravit ultra unam horam cum dimidia. In
fine cujus dixit, prout in inferioribus describi-
tur. Quare pro parte dicti procuratores &c. ut
supra pag. 1209.

Post quod quidam magister, procurator, seu
promotor Concilii surrexit, & de omnibus &
singulis supra dictis petiit fieri publica instru-
menta per notarios Concilii nomine suo, &
omnium aliorum compromotorum suorum, seu
comprocuratorum.

Rursum magister Anglus, superius nomina-
tus, legit quamdam schedulam, in qua conti-
nebatur, quod de mandato, & consensu totius
Concilii prorogabatur, seu assignabatur alia sessio
ad diem Martis, ultimam hujus mensis Aprilis.

Et tunc per Concilium nominabantur certi,
notabiles, & magnae auctoritatis, ac Deum ti-
mentes viri, ad recipiendas informationes de
articulis, narrative & dispositive per promo-
torem Concilii supra datis &c. Item respondebi-
tur ad ea, quae nuncii D. Ruperti ultimo in
Regem Romanorum electi proposuerunt publice
in Concilio in alia sessione, videlicet die Lu-
nae xv. Aprilis proxime praeterito. Et sic fuit
finis pro illa sessione.

SEXTA SESSIO GENERALIS

Die Martii - ultima Aprilis.

DIE Martii, ultima Aprilis, superius pro sessione assignata, Dominis Cardinalibus, Prælatibus & aliis, in loco sessionis stantibus, celebrata missa per unum Prælaturum, indutus Dominis Cardinalibus & aliis Prælatibus ornamentis suis, dictis orationibus, & *Veni Creator*, per Dominum Prencstrinum, dictis litanis, dicto Evangelio per Dominum de Salucis, & aliis omnibus solemniter peractis, prout & quemadmodum factum fuit in aliis sessionibus præcedentibus: Quidam Episcopus, Sarisberien- sis, Ambaxiator Regis Angliæ, qui sedebat primus in scamno Prælatorum situato ad partem sinistram Dominorum Cardinalium, statim, licentia a Dominis Cardinalibus nec a Concilio generali minime petita, Cathedram cum mitra & pluviali ascendit, & sermonem seu haren- gam pulcherrimam super materia unionis fecit, excitando Dominos, &c. Cujus thema fuit: Judicium & justitia præparatio sedis tue. Quod notabiliter deduxit &c.

In fine cujus dixit, quod ipse & coambaxiatores sui habebant potestatem, & procuratores sufficiens a Serenissimo Principe Rege Angliæ &c. toto clero, & etiam ab aliis secularibus & laicis totius regni Angliæ, ad comparandum, consentiendum & concordandum &c. in omnibus & singulis determinationibus, conclusionibus & aliis omnibus, veram unionem Ecclesiæ concernentibus & tangentibus &c.

Rursum Dominus Simeon, advocatus Concilii, ascendit cathedram, & legit in quadam scheda omnia, quæ erant ordinata fenda in illa sessione. Videlicet, quod debebant nominari per Concilium notabiles homines ad examinandum articulos datos in alia sessione per promotorem Concilii, factum notorum duorum contententium continentes.

Item, quod debebatur responderi ad illa, quæ proposuerant, & dederant in scripto nunci- cii Regis Rupertii, in sessione, quæ fuit die Lunæ xv. præsentis mensis Aprilis. Et quia hora erat tarda propter propositionem factam per Ambaxiatorem Domini Regis Angliæ, qui noviter supervenerat, & oportebat etiam, quod ipsi pro parte eorum, postquam supervenerant, eligerent aliquos de suis ad prædicta examinanda: Fuit assignata seu prorogata sessio ad diem sabbati proximam, quæ erat quarta dies mensis Maji, ad omnia supradicta adimplenda &c.

Et sic fuit finis pro illa die.

Nota, quod Patriarcha Alexandriæ, qui fuit præsens in illa sessione, & in præcedenti, stetit, dum missa celebrabatur, cum Prælatibus post Dominum Camerarium, qui erat primus, sed in sessione Concilii sedit semper post primum Cardinalem, cum mitra.

SEPTIMA SESSIO GENERALIS

Die Sabbati, quarta Maji.

DIE Sabbati prædicta adveniente, &c. fuit missa celebrata per Episcopum Ebroicensem. Post missam dicta suffragia, ut in aliis, videlicet, orationes per Dominum Albanensem, & Evangelium per Dominum Cardinalem de Braccacis, litanie per diaconum & subdiaconum,

anum, existentes superius in pulpito, ubi stare consueverunt cantores, quod nondum fuerat factum.

Quibus sic factis, omnibus sedentibus in locis ordinatis, Dominus Petrus de Ancorano, Doctor Bononiensis, ad cathedram accedens respondit dubiis motis per Ambaxiatores domini Rupertii, ultimo in Regem Romanorum electi, de quibus fuit facta mentio.

Item, facta responsione prædicta notabili per prædictum Dominum Petrum, Dominus Simeon de Perusio, advocatus Concilii, sæpe dictus, ascendit cathedram & legit in scheda alia, quæ tunc erant fenda. Videlicet, quod eligerentur notabiles &c. ad recipiendum informationes, depositiones testium, instrumenta & documenta &c. super articulo & facto datis per Promotores seu Procuratores per Concilium deputatos die Mercurii, xxv. Aprilis, qua die fuit quinta sessio Concilii.

Item, quod nominarentur aliqui ex dominis Cardinalibus & Prælatibus, qui irent ad Dominum Ladislaum, a nonnullis Regem Siciliæ appellatum, ad requirendum, ut ipse velit desistere ab iniquitatione & conturbatione Concilii, &c.

De quibus Promotor seu Procurator prædictus petiit de prædictis ad perpetuam rei memoriam per notarios Concilii & secretarios fieri publica instrumenta.

Rursum quidam Magister Anglus, Notarius & Secretarius Concilii, existens in prædicta cathedra, legit in quadam scheda certos de omnibus provinciis seu nationibus ad prædicta examinanda, & informationes recipiendas &c. Et dixit alta voce, quod quilibet diceret, utrum placerent nominati ad prædicta examinanda &c.

Super quo fuerunt scrutata vota omnium in Concilio sedentium per notarios, testibus presentibus, sigillatim. Quod nullo contradicente omnibus placuit &c. De quo fuerunt facta publica instrumenta.

Item, Magister Simeon prædictus iterum cathedram ascendit, & dixit, quod Domini Cardinales pro parte eorum ad prædictas informationes recipiendas nominabant Dominos Neopolitanum & Sancti Angeli, antiquos Cardinales.

Nullus tamen mittendus ad prædictum Dominum Ladislaum pro tunc fuit nominatus: Sed pro illa sessione fuit finis.

Fuit tamen assignata alia sessio, & indicta per organum dicti Magistri Simeonis de Perusio, consensu Concilii, ad diem Veneris proxime futuram, quæ erat decima dies hujus mensis Maji.

OCTAVA SESSIO GENERALIS

Die Veneris, x. Maji.

QUA die Veneris, superius assignata, fuit missa celebrata per Episcopum Mass. orationes & *Veni Sancte Spiritus* &c. & alia suffragia post missam diei consueta dixit Dominus Ostiensis, Evangelium Dominus Barrensis diaconus Cardinalis, litanias diaconus & subdiaconus, qui in missa servaverunt, & fuerunt alie solemnitates observatæ, prout in aliis sessionibus.

Quo facto, dixit unus notarius ex parte totius Concilii, quod omnes, qui non haberent vocem in Concilio, irent extra Ecclesiam, ex-

ceptis Doctoribus, Magistris in Theologia, & A servitoribus de mitra Dominorum Cardinalium. Tunc omnes vocem non habentes &c. exiverunt. Et Magister Simeon, advocatus, ascendit cathedram, & dixit, quod terminus erat assignatus ad audiendum depositiones testium super articulis datis per promotorem seu procuratorem Concilii, factum duorum de papatu contententium continentibus.

Sed quia terminus nimis brevis, & etiam propter duo festa, quae occurrerant in medio, non potuerunt testes examinari, ideo hoc omittebatur usque ad aliam sessionem proxime assignandam.

Sed ex parte dicti procuratoris seu promotoris petebatur, prout alias petitum fuit in collatione articulorum datorum superius die Mercurii xxv. Aprilis, per sanctam Synodum declarari & decerni prout in sequentibus continetur.

Primo, unionem duorum collegiorum factam fuisse & esse legitimam, canonicam, rationabilem, & necessariam pro tam sancto opere consequendo.

Item, hanc sanctam Synodum esse debite, iuste & sancte per ipsum collegium sic unitum congregatam.

Item, congruo tempore dictam vocationem esse factam, & in loco tuto, idoneo & habili.

Item, ad ipsam sanctam Synodum velut representantem universalem Ecclesiam, cognitionem hujus causae, extirpationem schismatis, ac etiam declensionem pertinere.

De qua petitione ipse procurator in cathedra cum advocato existens petiit, per notarium ad perpetuam rei memoriam fieri publica instrumenta.

Posthaec fuerunt vota sedentium in Synodo per notarios super praemissis petitionibus scrutata. Et placuit omnibus, & omnes consentire.

Rursum idem advocatus ascendit cathedram, & dixit, quod per promotores seu procuratores per Concilium electos petebatur, per hanc sanctam & generalem Synodum pronuntiari & declarari, Dominis Benedicto & Gregorio de papatu contententibus, & cuilibet ipsorum, libere, licite & impune potuisse ac posse & debere, ab eo tempore, quo per ipsos vel alterum ipsorum cessatum fuit a prosecutione unionis per viam mutuae cessionis, per ipsos & quemlibet ipsorum promissa & jurata, & etiam per Gregorium voto firmata, viam ipsam cessionis contrarius verbo vel facto damnabiliter reprobando, papalem obedientiam subtrahi. Hoc enim tacite tenetur & debet sancta Synodus, praecipiente Domino Num. xvi. cap. Recedite a tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere de omnibus, quae sunt apud ipsos, ne simul pereatis cum peccatis eorum.

Deinde descendit, & fuerunt petita voluntates sedentium in Concilio. Qui omnes consentirent, demptis Dominis Prenestrino, & Albanensi Cardinalibus, qui dixerunt, quod super hoc volebant maturius deliberare. Sed, hoc non obstante, Dominus Patriarcha Alexandrinus, & Episcopus Sarisberienfis Anglicus, de voluntate totius Concilii, dictis duobus Dominis Cardinalibus exceptis, iverunt ad cathedram, & praedicta per promotores petita per modum sententiae declararunt, & hoc per organum dicti Domini Patriarchae, dicendo: Declarat & decernit haec sancta & universalis Synodus &c.

De quibus omnibus promotores seu procuratores per Concilium deputati petierunt, ad per-

petuam rei memoriam fieri publica instrumenta &c.
Et fuit alia sessio assignata ad diem Veneris proximam, quae erat xvii. mensis hujus Maji. Et sic finis.

NONA SESSIO GENERALIS

Die Veneris, xvii. Maji.

Die Veneris, xvii. Maji superius assignata fuit missa celebrata per episcopum Atrebatensem. Fuerunt post missam dicta & observata alia suffragia per D. Cardinalem Anicensesem, & Evangelium per D. de Columna, litaniae cantatae, & omnia adimpleta, prout est fieri consuetum in praecedentibus sessionibus.

Subsequenter quidam D. Robertus, utriusque juris doctor, in cathedra legit unam schedulam, in cuius effectum petebatur per promotores Concilii, licet fuerit petitum alias in prima sessione, sed iterabatur propter supervenientes. Quod nulli ecclesiae, Regi, Principi, vel Praelato, aut alteri personae, cujuscumque status vel praeminentiae, praediceret in posterum, si ipse, vel eorum nuncii in hoc sacro Concilio non fuerint, nec sint situati secundum ordinem & dignitatem suam, nec propter hoc in futurum posset aliquis allegare praeminentiam &c. In quo omnes confenserunt. De quo fuerunt petita fieri publica instrumenta per promotores ad perpetuam rei memoriam.

Simili modo D. Simeon de Perusio advocatus ascendit cathedram, & legit quamdam schedulam. In qua pro parte promotoris &c. petebatur declarari per sanctam Synodum, prout in schedula inferius per modum declarationis, & sententiae descripta continetur. De qua petitione fuerunt petita instrumenta &c. Deinde fuit questum ab omnibus sigillatim per Notarios, si placebat, quod fieret, prout in ea per procuratorem petebatur. In quo omnes, nullo excepto, confenserunt.

Tunc iterum per ipsos Notarios fuit singulariter a singulis questum, si placebat, quod D. Patriarcha nomine sanctae & universalis Synodi faceret sententiam de praedictis per procuratorem petitis. Quod omnes voluerunt, & consensum praebuerunt. Quare ipse D. Patriarcha ivit ad pulpitum & legit sententiam, cujus tenor talis est. Sancta & universalis Synodus &c. ut supra pag. 1213.

Quam schedulam sic, ut praemittitur, de mandato S. Synodi per ipsum D. Patriarcham lectam & publicatam, tradidit idem D. Patriarcha Magistro Petro Garnerii notario per Concilium electo, praesentibus omnibus &c. De quibus omnibus universis & singulis promotores per Concilium deputati petierunt per protonotarios, notarios, & caeteros ad perpetuam rei memoriam fieri publica instrumenta. Et fuit assignata sessio ad diem Mercurii xiii. hujus mensis Maji. Et fuit finis pro illa sessione.

DECIMA SESSIO GENERALIS

Die Mercurii, xxii. Maji.

Praedicta die fuit missa celebrata per Archiepiscopum Tyronensem. Post missam vero iocit officium, consuetum fieri, D. Prenestrinus episcopo-

scopus. Et D. S. Angeli, junior, Diaconus A Cardinalis, dixit evangelium. Et fuerunt di-
am litanias &c. prout alias fuit factum.

Posthac D. Simeon advocatus dixit, quod domini Commissarii, deputati per Concilium ad recipiendum instrumenta informatiois, & testium examinationis super articulis, superius per promotores Concilii contra duos contendentes de papatu dactis & productis, diligentiam fecerunt, ita quod omnes articuli legitime fuerunt probati. Quare petebatur pro parte dictorum promotorum, seu procuratorum, quod dicti articuli legerentur coram sancta Synodo sigillatim, & depositiones super quolibet articulo distincte.

Item, si placeret sanctæ Synodo, hoc faceret D. Archiepiscopus Pisanus, qui fuit unus de examinatorebus. Sed ante omnia, qui dicti duo contendentes fuerunt legitime citati in valvis ecclesiæ ad præsentem diem, ad audiendum depositiones testium, petebatur pro parte dictorum promotorum, quod duo domini Cardinales, duo Prælati, & alii officarii irent ad valvas ecclesiæ, prout alias fuit factum, ad sciendum, si dicti duo contendentes compareant, vel alius pro ipsis. Quæ omnia & singula, prout petita sunt, sanctæ Synodo placuerunt.

Deinde de mandato Concilii Domini de Columna, & S. Angeli Diaconi Cardinales cum duobus Archiepiscopis, notariis, & aliis officariis euntes, & requirentes, ut alias fuit factum, & redeuntes ad loca propria retulerunt, neminem reperisse, nec aliquem pro eis. De quo procuratores prædicti petierunt fieri publica instrumenta ad perpetuam rei memoriam.

Item, de consensu totius Concilii idem D. Archiepiscopus Pisanus ivit ad pulpitem, & cum eo Magister Petrus Garnerii, unus de notariis per Concilium electis, qui præsens fuit in examine testium, & unus procurator. Qui, ipsis existentibus super pulpito, petiit, quod idem Dominus Archiepiscopus legeret, prout supra petierat. Tunc idem D. Archiepiscopus dixit alta voce, quod si placeret sanctæ Synodo, dictus Magister Petrus notarius legeret articulos distincte: & ipse super quolibet diceret, per quos & quot testes quilibet articulus notorius probaretur, ad finem, quod omnes hoc negotium clarius perpendere. Quod omnibus placuit. Et ita fuit factum. Nam ipse Magister Petrus legit primum articulum, & D. Archiepiscopus prædictus in fine illius dixit, per quos & quot testes probabatur. Et ita de singulis, & fuit processum usque ad xx. articulum inclusive. Et quia tarde erat, fuit assignata alia sessio ad diem crastinam, ad continuandum articulos usque in finem, prout supra.

UNDECIMA SESSIO GENERALIS

Die Jovis, XXIII. Maji.

D. Episcopus Atrebatensis dixit missam. D. Albanensis orationes dici consuetas post missam, D. de Saluciis evangelium, Diaconus & subdiaconus litanias, ut consuetum est fieri. Quo completo D. Archiepiscopus Pisanus ivit ad cathedram, & cum eo Notarii & procuratores, ut supra, & continuaverunt usque ad finem per modum sicut supra. Et fuerunt articuli illa die probati notorii de processu xvii. Et in fine adjunxit quoque, quos dixit probatos notorios per multos testes: & sic fuerunt.

Concil. General. Tom. XXVII.

junctis xx. articulis probatis heri, notoriis, post multos testes, xlii. articuli probati legitime contra Petrum de Luna, & Angelum Corario, tam conjunctim, quam divisim &c. De quibus omnibus Procurator &c. petiit fieri publica instrumenta ad perpetuam rei memoriam.

Item, D. Simeon advocatus stans in pulpito narravit, quomodo sancta Synodus audivit, quod articuli dati pro parte promotorum seu procuratorum fuerunt legitime probati notorii: quare pro parte dictorum promotorum petebatur assignari sessio sequens ad diem sabbati proximam, ad declarandum eos fore notorios, & super eis posse & debere procedere ad ulteriora tamquam super notoriis &c. Quod omnibus placuit. Et fuit assignata sessio ad sabbatum, ut supra petiit. De quibus procuratores petierunt fieri publica instrumenta. Et sic finis pro illa die.

DUODECIMA SESSIO GENERALIS

Die Sabbati, XXV. Maji.

Die sabbati xxv. Maji D. Episcopus Saonenfis dixit missam; D. meus Ostiensis dixit alia suffragia, post missam alias dici consueta; D. Cardinalis de Brancacis dixit evangelium, & fuerunt dictæ litanie. Post hæc dictus D. Simeon ivit ad pulpitem, & dixit, quod..... Cetera desunt in hoc MS. Vindobonensib.

VICESIMAPRIMA SESSIO GENERALIS,

Secunda sub Alexandro V.

Die Mercurii, X. Julii.

IN nomine Domini Amen. Per præsens publicum instrumentum pateat universis, præsentibus & futuris, quod anno a Nativitate ejusdem Domini millesimo quadringentesimo nono, indictione secunda, die Mercurii decima mensis Julii, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri D. Alexandri divina providentia Papæ V. anno primo, sacra universalis Synodo in ecclesia Pisana debito & ordinato modo, more solito congregata, & præfata D. nostro Papa feliciter in eadem præfidente, cantataque missa de B. Virgine per reverendum Patrem D. Pileum Archiepiscopum Januensem, dictis etiam in cantu litanis, & aliis orationibus devotis pie & solemniter ad Deum porrectis post aliquales actus in eadem synodo factos, reverendissimus in Christo pater & D. Antonius Cardinalis de Chalanco vulgariter nominatus, assistentibus sibi reverendis in Christo patribus & Dominis Alamanno, Archiepiscopo Pisano, & Brando episcopo Placentinensi, in pulpito lapideo, quasi in medio dictæ ecclesiæ sito existentibus: idem D. Cardinalis, assistentibus ibidem advocatis, promotoribus, & nobilibus hujus causæ notariis infra scriptis, de mandato dicti D. nostri Papæ, ac voluntate & assensu & ordinatione unanimi sanctæ Synodi prædictæ ibidem sibi factis, legit alta & intelligibili voce quasdam schedulas, quas tunc in suis tenebat manibus, in processu dictæ causæ coram eadem sancta Synodo habito descriptas & insertas. Quarum tenor sequitur in hæc verba:

In nomine sanctæ &c. ut supra pag. 1225.

De & super quarum schedularum, & contentorum in eisdem lectura & publicatione ven-

ANNO
CHRISTI
1409.

131

nerabilis vir Magister Bertholdus de Wildun. A gen, promotor, pro se & aliis promotoribus seu sollicitatoribus in præfata Synodo, & ad causas in eadem agitas, & agitandas deputatis, petiit & requisivit per omnes, & singulos dominos protonotarios, clericos cameræ, & nos ipsius Synodi notarios deputatos, fieri unum & plura publica instrumenta. Actum in ipsa ecclesia & synodo, præsentibus eisdem dominis protonotariis ac clericis cameræ, aliisque pluribus, & nobis notariis infra scriptis.

VICESIMASECUNDA SESSIO GENERAL.

Tertia sub Alexandro V.

Die Sabbati, XXVII. Julii.

DEinde die Sabbati, xxvii. Mensis Julii prædicti, eadem sancta Synodo, ut supra &

P I S A N U M

132

more solito congregata, & jam dicto D. nostro Papa feliciter præsentente in eadem, cantataque missa de beata virgine per reverendum DD. Petrum episcopum Cracoviensem, dictis litaniis in cantu, & aliis orationibus ad Deum pie porrectis, dictus reverendissimus pater D. Cardinalis de Chalanco, assistentibus sibi dictis dominis Archiepiscopo Pisano, & episcopo Placentinensi, de mandato, voluntate, & ordinatione prædictis ibidem sibi factis, alta & intelligibili voce quasdam papyri schedulas, quas tunc in suis tenebat manibus, inter alias legit infra scriptas.

Nos Alexander &c. ut supra pag. 1227.

Super quibus, & aliis gestis in hujusmodi B diei sessione præfatus Magister Bertholdus pro se & aliis promotoribus petiit, ut supra, publicum seu publica instrumenta. Actum ubi, & præsentibus, quibus supra. *Haltenu Vindobemensis Codex MS.*

ANNO
CHRISTI
1409.

AD CONCILIUM PISANUM

Acta ampliora a Joan. Dom. Mansi collecta, & in suo supplemento Tom. III. pag. 841. vulgata.

P R Æ F A T I O E J U S D E M .

An. 1409.

Q Uo ad nostram ætatem propius accedunt Concilia, eo magis documentorum & publicis petita tabulis copia ditantur, quarum rerum in iis gestarum narratio iocupletior fit, & magis asserta fides. Cui enim minorem temporis injuriam senserint archiva, quo res nobis propinquiores condunt, eo fideliora sunt in creditis sibi olim tabulis servandis, reddendisque. Hujusmodi assertionis meæ nullum proferrem testimonium certius supra Concilium istud Pisianum, quod ingenti documentorum satellitio decoratum ad nos pervenit. Collatius adjecti non modica. Hardtius quedam; alia de Chastenet in supplem. ad novam hist. Conc. Constant. Super hos demum omnes de Concilio hoc egregie meruerunt PP. Martene & Durand, qui in Anecdotis primum documenta in eam rem dederunt quidem pauca; at in tomo VII. Veterum Monumentorum tam multa vulgaverunt, ut Pisano huic Concilio accessioem his que hucusque edita sunt, triplo majorem fecerint. Mihi pariter documenta in eam rem perquirenti eventus non infelix respondit; nam & ex codicibus Felini Sandæi, canonice ætate sua celebris, in bibliotheca Canonorum majoris ecclesie Lucanæ servatis, quedam extraxi antehac nusquam vulgata, de quibus suo loco. Alia pariter investiganti mihi suffecit MS. codex bibliothecæ Regiæ Universitatis Taurinensis, quem permissione Caroli Emmanuelis Sardinie regis, principis litterarum bono nati, necum communicavit vir eruditissimus, mihi que in primis amicissimus Josephus Pasini meritissimus bibliothecæ illius curator. Ex Martenianis hæc, meis, Ughellianis nonnullis, Anglicanisque ex Wilkins petitis compingitur ingens hæc, quam adornandam suscipio, ad Concilium Pisianum additio, in qua quid rei præliterim Lectoribus meis hic paucis exponere opportunum judicavi.

Documenta ad Pisianum Concilium illustran-

dum daturus Martene, rem alius exorditur; ab ipso nempe Clementis VII. obitu, cum de reddenda ecclesie pace cogitari serius cepit, adnente in primis Carolo VI. Galliarum rege; item regibus Castellæ, Navarræ, Angliæ. Tunc instituta ad Benedictum XIII. Clementis successorem legatio, quam regii sanguinis principes obierunt, petitura, nomine regis sui, ut quam optimam Galliarum præfules censuerant in rem præsentem, abdicationem pontificatus in gratiam pacis admitteret. Monita legatis data habes apud eundem Martene Veterum Monumentorum tom. VII. pag. 437. Gestorumque legatis documenta & publicis descripta tabulis sunt ibid. pag. 466. sicut & actorum totius legationis narrationem historicam legas ibi pag. 479. & deinceps. Multæ dehinc succedunt litteræ a Cardinalibus factionis Benedicti ad Galliarum regem, aliosque datæ, quibus significant perseverare se in voluntate pontificem suadendi ut pontificatum dimitteret ad pacem ecclesie. Nihil impetratum. Nec ea res magis serio agebatur a Bonifacio IX. ad quem iussu regis Anglorum missus Robertus heremicola, qui & a Benedicto legatione ad eundem fungebatur. Acta legationis hujus referuntur ibid. pag. 597. atque anno 1397. a Martene assignatur. Ita per plures annos inter varias tractationes, ludificationes inanes res extracta est. Quarum tractationum, ludificationum &c. acta varia suppeditat opus idem pag. 997. & Anecd. tom. II. pag. 1140. Inter hæc rex Galliarum spontaneam pontificatus abdicationem, ab æmulo utroque præstandam, quam ipse urgebat, ab utroque refugii intelligens, ab utriusque pontificis imperio recessit; quod in Gallicano concilio anni 1390. decretum est; eaque sanctione edita, multa dehinc alia pro ecclesie acephalæ regimine statuta sunt legenda Veter. Mon. pag. 593. Secessionem hanc ab obsequio Benedicti principes alii, & privatæ eccle-

clerici plures imitatus sunt; quarum rerum acta, & documenta suppeditat Vet. Mon. tom. VII. pag. 601. 602. 610. Cardinales pariter Benedicti ab obedientia pontificis sui recesserunt per litteras vulgatas a Bahuzio in collect. Astor. ad vitas Papar. Avenion. tom. II. pag. 1131. Idem exemplum sequutus est Enricus Castellæ & Legionis rex, patentibus ea de re litteris expeditis ibid. pag. 613.

Secundum hæc Benedictus papa in urbe, sedibusque suis Avenioni obsideri cepit; tunc variis utrinque tractationes instituit. Martinus Aragonis rex Avenionem se contulit, ibique de componendo pontifice cum rege Galliarum tractavit. Quid cum Pontifice conveniret resert charta, quæ extat Vet. Mon. pag. 630. Missa tunc legatio Aragoniorum Lutetiam accepta a rege Galliarum pacis ejusdem conditiones scripto exaratas legendasque ibid. pag. 638. retulit ad Benedictum, qui tandem conditiones illas pacis se accepturum spondit, cujus sponsonis publicum documentum habemus ibid. pag. 636. Ita demum soluta, seu relaxata obsidio; tuitionis chartæ in gratiam Benedicti oblatæ, atque ab Avenionensibus productæ ibid. pag. 649. &c. Verum cum ad proponenda singula illa pacis inveniendæ capita processum esset, pontifex ambigere mentem suam expressit. Nata inde variæ chartarum miserationes, quas chartas profert pag. 662. &c. Obsidio, latior quidem, adhuc tamen non soluta. Interim legati Castellæ & Aragon. non cessabant, utro citroque reg. & pontif. convenientes, plenam absolutamque pacem conciliandam tentare; quæ ab illis responsa acceperint, hæc ex publicis tabulis habes ibid. 669. &c. Ita absolutus annus 1399. Reliqui tunc succedentes extrahi sunt in consultationibus proponendis, in restitutione ecclesiarum in obsequium Benedicti molienda. Extant ibid. pag. 675. episcopi Lamorenensis regis Castellæ legati ad ea que coram rege proposita fuerunt de Concilio celebrando animadversiones. Demum Benedicti prostrata factio erigi paulatim cepit, nam Ludovicus II. rex Jerusalem & Sicilia rediit ad obsequium litteris datis anno 1402. & recitatis Anecd. tom. II. pag. 1263. Item sequenti anno cardinales Benedicti cum suo Pontifice concordarunt; cujus fœderis acta publica repetas ex Anecd. tom. II. pag. 1266. Concordavit paulo post & Galliarum rex litteris expeditis, vulgarisque Vet. Mon. tom. VII. pag. 677. &c. Secundum hæc Pontifex omnes illatas sibi injurias remisit, bulla ibi pag. 681. producta; quam dein alii subsequuntur sunt bullæ pro extinctione schismatis multa pollicentes, ut de generali concilio habendo, de pace quacumque tandem ratione componenda. Vide ibid. pag. 682. &c. Id vero consilium se olim habuisse, & nunc pariter menti sedere pandit litteris anno 1405. datis, quibus gesta a se omnia ea in re apud æmulos pontifices late persequitur ibid. pag. 686. Præcedenti anno Bonifacio IX. decedenti substitutus fuerat Innocentius VII. cum antea cardinales in conclavi omni sese religione obstrinxissent operam se posituros sollicitam in ecclesiæ conjunctionem. Formulam, in quam jurarunt, suppeditat Anec. tom. II. pag. 1275. Quid tunc factum opus esset, ut quæ offerebatur potiundæ pacis ratio iniretur, regi Galliarum, & ore, & scripto iidem cardinales pandunt exhibita scheda ibid. pag. 1278. vulgata.

Concil. Generali. Tom. XXVII.

ata. Sequuntur dein litteræ Joannis ducis Bituricensis ad Innocentium, & Innocentii ad eundem, quarum illæ cessionis viam urgebant, istas paratum ad omnia pontificem exhibebant. Vet. Mon. tom. VII. pag. 698. &c. Vertere anno nempe 1406. obiit Innocentius, cui Gregorius XII. successit, qui in ipso statim electionis suæ limine consueta jurisjurandi religione sese obligavit, quæ & post electionem se iterum devinxit. Formulam utramque dat Antonius de Butrio in consultatione ad Concilium Pisanum data, & a me primum hic vulganda. Continuo ea de re expeditæ sunt a cardinalibus litteræ ad Coloniensem academiæ, quæ aliis a se datis ad Cardin. Leonidensem, ad novum electum, & ad Card. respondit gaudere se de assumptione pontificis, a quo pax optata jure speranda esset. Anecd. pag. 1280. &c. Missæ sunt pariter a Cardinalibus de electione a se præstita litteræ ad Rupertum Romanorum regem Vet. Mon. pag. 725. missæ & ad cardinales Benedicti a Gregorio ipso pontifice, rogante ut pro schismate extirpando secum laborent ibid. pag. 726. Scripsit & ad eosdem cardinales ea de causa cardinalis Avinionensis ibid. pag. 723. Ita & Aquilejensis ad Parisiensem universitatem: Leonidensis ad eandem Anec. pag. 1288. &c. Ad regem Galliarum Gregorius, a quo & ad Archiepiscopum Magdeburgensem & ad universos Christianifideles. Vet. Mon. pag. 727. Alias ibi pariter legas litteras Benedicti XIII. ad cardinales Gregorii, ejusdem ad regem Francorum, ad Ludovicum ducem Aurelianensem, quibus omnibus significat offerenti omnem operam Gregorio in pacem ecclesiæ, se pariter ad omnia paratum respondisse. Vet. Mon. pag. 735.

Succedenti anno Parisiensis universitas gravi se in multis sentiens a Benedicto die VI. Jan. anni 1407. sententiam appellationis ad generale Concilium pronuntiavit. Habes illam Anec. pag. 1295. Gregorius interim legationem direxit ad Benedictum, ut de re præsentis cum illo conveniret. Legationis patentes litteras legas Vet. Mon. pag. 737. ubi & litteræ ea de re a Gregorio ad Carolum Francorum regem, & ad cardinales Benedicti, ad Benedictum ejusque cardinales iterum ibid. pag. 743. &c.

Anno eodem 1407. pacta quedam inter legatos Gregorii & Benedictum XIII. Massiliæ conventa, ac subscripta sunt, quæ habes Anec. pag. 1314. sicut & legationis hujus acta dantur Vet. Mon. pag. 730. Est ibi pariter consultatio episcopi Rossensis per epistolam directam Romam ad Gregorium de cessione utriusque contententis &c.

Inter pacta utrinque constituta unum erat, idemque potissimum, ut Saonam, quæ Genueensis ditionis urbs est, ambo æmuli convenirent; qua de re expeditæ sunt securitatis litteræ pro Gregorio a Buccicaldo, qui Gallorum nomine Genueensis ditionis præfecturam gerebat; habentur vero illæ Anec. pag. 1322. Deprecabatur Gregorius pro loci ad conveniendum designati mutatione, cujusmodi deprecationis plures extant ejus litteræ, & chartæ Anec. pag. 1344. 1347. Vet. Mon. pag. 759. &c. Interea Gallorum legatio nobilis ad utrumque æmulum deputatur, expeditis ad selectos viros patentibus litteris ac de rebus tractandis monitis adjectis Anec. pag. 1344. 1347. Con-

135
 queritur de hac legatione Gregorius datus ad Be- A
 nedictum litteris, Vet. Mon. pag. 767. Quid vero
 Benedictus, quid Gregorius legatis hinc respon- ANNO
 derint narrat chartæ Anec. pag. 1363. 1367. CHRISTI
 unde & discimus quæ Gregorius reposuerit le- 1407.
 gatis Benedicti ad se missis. Legitur ibi pari-
 ter responsio Cardinalium Gregorii, quos lega-
 ti illi compellarunt pag. 1375. Dum hæc age-
 rentur, Benedictus Massiliæ agens Cardinales
 aliquot suos Avenione morantes consuluit,
 quid sentirent de mutatione loci a Gregorio
 exacta; reposuerunt illi Pisanam Urbem admit-
 tuto posse. Litteras dat Anec. pag. 1378.
 Pervenerunt interea legati Gregorii, alium a
 Saona destinari locum postulantes: instare se
 pactis, & conventis dixit Benedictus, nec per-
 missurum, ut nova interim tractatio instrueret-
 tur, cujus verba scriptis excepta a tabellioni-
 bus legas ibid. pag. 1386.

Ita rebus sese habentibus pervenit Saonam
 Benedictus, ubi agebat die VII. Novembris an-
 ni 1407. qua die signatur charta illi Saonæ
 agenti oblata de triplici ratione schismatis tol-
 lendi, quam habes Anec. pag. 1365. Audita ibi
 legatio a Gregorio missa, cujus acta proferunt-
 ur Anec. pag. 1386. Audita & alia a rege
 Castellæ quæ post Benedictum ad Gregorium
 Senis agentem venit, rediitque ad Benedictum:
 frustra omnia (Anec. pag. 1389.)

Tandem Lucam venit Gregorius, ibique de-
 novis cardinalibus renunciandis mentem suam
 prodidit. Obstitere Cardinales, obtendentes ex-
 sperari his posse Benedictum, eoque novo im-
 pedimento pacis optatæ exitum retardari. His
 obstaculis minime prohibitus Gregorius cardina-
 les reipsa dixit; intelligensque indignatos car-
 dinales seniores secessionem meditari, vetuit,
 ne ex urbe recederent. Pontificis iussione ne-
 glecta ex illis aliqui aufugerunt Pisas. Ab hoc
 cardinalium recessu exordium sumam actuum,
 quæ Pisano Concilio præmittenda duxi. Nam
 hinc potissimum duci prima velut stamina cœ-
 perunt quibus tela hæc ordiretur. Est vero no-
 tior reliqua Concilii historia quam hic repeti ex
 integro debeat. Sunt tamen quedam tangenda
 in gratiam actuum, quæ hic subjunguntur.

Fuga dilapsi cardinales Gregorii, primo om-
 nium Pisis residentes provocationem ad futu-
 rum pontificem & ad Concilium ab iis, in qui-
 bus se a pontifice gravatos querebantur, inter-
 posuerunt. Datæ litteræ etiam ad omnes cir-
 cumquaque Christianæ Reipublicæ principes,
 quibus secessionis suæ consilium approbant,
 mentemque habere se versam ad pacem eccle-
 siæ procurandam testantur. Extant illæ apud
 Labbeum to. XV. pag. 1275. Vene. edit. Se-
 cundum hæc cardinales illi Liburnum conce-
 serunt cum cardinalibus nonnullis averiæ fa-
 ctionis aduri, assentiente primùm Benedicto,
 dein repugnante, immo & datis ad eosdem car-
 dinales suos litteris vetante ne cum Gallicanis
 legatis agerent, communicarentque illis scrip-
 tam syngrapham testem sententiæ suæ de pro-
 curanda ecclesiæ pace per utriusque cessionem.
 Inhibitionem hanc pontificis dat appendix ad
 Labbeum ibid. pag. 1289. Tunc ab utroque
 collegio de habendo Concilio tractatio coepta,
 eaque de re multa utrinque conventa sunt a
 nobis hic relata ex Martene. Hinc pariter lit-
 teræ plures circumquaque expediuntur, aliæ
 quidem ab utroque collegio, aliæ ab alterutro,
 legendæ apud Labbeum tum inter acta Conci-
 lii Pisani, cum in ejus appendice

Inter ea cardinalium utrumque simul jun-
 ctum collegium spondit Deo teste, vovitque
 nunquam se recessurum a via cessionis, ejus-
 que executioni Concilium celebrandum statuit.
 Hanc ego sponsonem diei XXIX. Junii assi-
 gnandam olim quidem censui, quod ita ferant
 omnes MSS. codices, e quibus eruta est a mul-
 tis; nunc vero chronicas hæc notas mendosas
 suspicatus, sic emendo; die XXX. seu die penulti-
 ma Maji; ita enim legerunt cardinales illi, qui
 die V. Octobris hanc ipsam sponsonis syngra-
 pham recognoverunt, cujus recognitionis sum-
 publicum testem voluerunt esse scriptum quod-
 dam vulgatum dein ex Chastenet in appendice
 Veneta Labbei pag. 1346. Quamvis dein, &
 in posterioribus hinc tabulis sponso illa iterum
 recitata diem penultimam Junii ut in vulgatis
 fert. Priorem lectionem esse idcirco reputo, quod
 Concilii Pisani indictionem omnino posteriorem
 esse judicem sponsoni, qua se cardinales voti
 religione obstrinxerunt ad Concilium habendum.
 Indictio vero Concilii in litteris cardinalium Gre-
 gorii signatur die XIV. Junii; quamvis & ibi
 pariter inesse mendum suspicor ita reforman-
 dum die XXIV. Junii: nam ex litteris adjunctis
 bullæ huic de indictione Concilii, dicimus post
 illam cardinalium deliberationem utrumque
 pontificem peculiare concilium suum denun-
 cialle, Gregorium Aquilejam vel Ravennam,
 alterum vero Perpinianum. Perpinianense enim
 concilium indixit Benedictus die XV. Junii.
 Ita ergo rem totam compono. Die penulti-
 ma Maji cardinales jurati voverunt Concilium;
 reipsa vero indictum est a cardinalibus Grego-
 rii die XIV. Junii, statimque die XV. Benedi-
 ctus Perpinianense concilium denunciavit.

Die XXIX. cardinales Gregorii litteras desti-
 nant ad regem Gallorum, quarum apographum
 miserant ad universitatem Parisiensem, eam-
 que demereri sibi officio & causæ suæ asserta
 justitia student; ac paulo post, prima scilicet
 Julii, exemptos se ab omnipontificis subjec-
 tione pronunciant. Extant litteræ apud Labb. pag.
 1291. &c.

Secundum hæc Gregorius ab impactis crimi-
 nibus se purgat litteris patentibus apud Labb.
 pag. 1295. Quatriduo vero post, concilium a
 se habendum sive in Ravennateni sive in A-
 quilejensi tractu denunciat, cujus indictionis
 litteras dat Labbeus ad concilium Aquilejense.
 Nihil tamen secius suo insistentes consilio car-
 dinales Concilium Pisis futurum iterum dixe-
 runt; qua de re cardin. Benedicti ad Benedi-
 ctum; cardinales Gregorii ad Carolum Fran-
 cæ regem litteras dederunt. Harum istæ hic
 extant ex Martene, illæ apud Labbeum pag.
 1124. Succedunt aliæ ad alios principes, tum
 & regiam Galliæ familiam, hic etiam excu-
 dendæ. Tunc auditas censeo legationes Vene-
 torum & Florentinorum, sicut & aliam Senen-
 sium ad cardinales. Adum in illis de rebus
 cum Gregorio componendis, & re infecta re-
 ditum. Gestæ prioris legationis hic suppletur
 ex Martene Anec. to. II. pag. 1411. posterioris
 dat Labbeus pag. 1308. ubi & refutatio-
 nes legas. Gregorii bullæ pro concilio suo in-
 dicendo opposuerunt cardinales litteras, quibus
 evincere conati sunt, omni illum facultate ad
 habendum oecumenicum Concilium destitui.
 Dat illas Labb. pag. 1206. signaturque die
 XVI. Julii; quam pariter diem præferunt lit-
 teræ eorundem cardinalium Gregorii ad Brun-
 suicem.

ANNO
CHRISTI
1409.

suicensem & Lunenburgensem duces Concilio per A legatos suos ut adfint rogantes (apud Labbè pag. 1312.)

Ut Pisas venirent cardinales Benedicti facultatem sibi a Florentinis, quibus urbs illa parebat, querendam sumserunt. Rescripserunt Florentini moram quidem in ditione Florentina se illis permittere non conventum cum cardinalibus alterius collegii, nec nisi transitum per urbes Pisarum, & Florentias; habes has litteras hic ex Martene Vet. Mon. to. VII. pag. 819. signanturque die XXI. Julii. Eodem circiter tempore directam arbitror epistolam quatuor cardinalium ad Benedictum, quem de rebus a se gestis pro ecclesie conjunctione faciunt certiorum. Hic datur ex Martene.

Hac ipsa die XXI. Julii Genueses neutrum pontificem se deinceps observaturos palam profitentur, ut ex tabulis hic exhibitis ex Anecdosis Martene.

Reliquum inde temporis usque ad Concilium extractum est in augenda cardinalium Pisano-rum factione; asserenda futuri Concilii auctoritate, quam æmuli pontifices convellere nitentur; ac demum principum favore aucupando. Hinc ad eorum coitionem socii accesserunt cardinales quatuor, de quorum adhesionem publicum extat documentum hic ex Martene relatum, signatumque die XXX. Augusti. Atte-xuntur iis litteræ aliæ de accessione Henrici episcopi Tusculani ferentes diem XIV. Septembris; tum & aliæ pro Landulpho card. Baren-si datæ V. Octobris; ac denique aliæ diei XI. Octobris pro Joanne cardinali Astensi.

Paulo ante eam diem Augusti, nimirum XXIX. ejusdem mensis Pisani cardinales, tanquam proprio jure agentes, litteris expeditis Marchiæ Anconitanæ, & ducatus Spoletini præfecturam Petro tituli XII. Apost. card. com-mittunt. Habes litteras hic ex Martene.

Die VIII. Septembris Hungariæ regem, ut episcopos regni sui ad Concilium mittat per lit-teras sollicitant. Ex Martene hic. Quin & aliis ea die scriptis Græcorum imperatorem ad id incitant. Hic ex Martene.

Die XXIV. Septembris præferunt aliæ car-dinalium Benedicti litteræ, quibus eum ut ad Pisianum Concilium venire tandem consentiat, sollicitant. Sunt in Labb. pag. 1167. His ve-ro respondit Benedictus aliis litteris signatis die IX. Octobris oblatam ecclesie pacem his con-ditionibus recusans. Ibid. pag. 1171.

Nec Benedictum tantummodo, sed adhæren-tes Gregorio cardinales suis litteris accersendos Pisani cardinales censuerunt; idque ut effica-cius præstent justitiam causæ multis exaggerant. Litteras dat Labbeus signatas die XI. Octobris, iisque succedit datum a Gregorianis, & aliud ab ipso Gregorio responsum pag. 1306.

Interim Benedictus acceptam injuriam (ut interpretabatur) ab universitate Parisiensi & a legatis Gallicis in Italiam (quos omnes olim obsequentes, tunc imperium suum detestantes sentiebat) decoquere non valens, diem illis dixit coram se intra dies LX. ad causam suam defendendam. Dams litteras ex Martene, præ-feruntque diem XII. Kal. Novembris. Sed tan-tum abfuerunt a metu Galli, ut die VI. No-vembris viros e suo cætu amplissimos Pisano Concilio adfuturos designaverint. Legas hic ca-talogum, ex Martene, sed auctiorem ex MS. cod. Taurinensi.

Quamquam tamen eo utrinque procefferat

discordia, spes adhuc supererat quædam com-ponendæ pacis cum Gregorio, & cardinalibus; cui tentandæ Sigismundus Hungariæ rex lega-tos suos miserat. Meminit legationis illius epi-stola Senonis Venetorum ducis ad cardinales hic legenda ex Martene data die IX. Novem-bris; per quos pariter dies cardinales regem Franciæ sollicitarunt, ut ad conventum in Ger-mania mox habendum legatos suos mitteret. Litteras a Martene acceptas hic reddimus. Lega-tionis hujus exitus ignoratur, quanquam in-felicem extitisse eventus demonstrat. Major hinc animus crevit Pisani, nec eo desponderunt quod acceperint a rege Aragoniæ litteras datas die XIV. Novembris, nuntiantes nullos missu-Brum se viros delectos ad Concilium, eo quod Perpiniensis consilio adfuturos legatos desti-nasset. Litteræ sunt hic ex Martene. Vicissim rex Romanorum Wenceslaus omnem illis favo-rem spondit litteris signatis die XXIV. No-vembris. Ex Martene hic. Gregorius vero de-feri se magis magisque intelligens, cardinales, ut redirent intra mensem, patentibus litteris datis Rimini XIX. Kal. Januarii vocavit; de-trectantesque parere, dignitatibus omnibus aliis litteris die XIX. Kal. Februarii anni 1409. mul-tavit. Extant utraq; litteræ in Labbeo pag. 1318.

Sequenti anno 1409. Florentini facultatem fecerunt Benedicto, & cardinalibus factionis suæ, si forte interesse voluissent Concilio, ut ad urbem Pisarum veniret; cuius facultatis ex-peditæ litteræ signatæ die XIII. Januarii; atque per hos dies conventum habuerunt frequentem de Gregorio deferendo consultantes. Ad con-ventum istum pertinentia omnia actuli, cum de conventu hoc agerem. Eodem exemplo Wen-ceslaus Romanorum rex ab obsequio Gregorii recessit. Profero litteras ex Martene signatas die XXII. Januarii. Ita Gregorii res accisæ; nec feliciores Benedicti, ad quem per hos ip-sos dies cardinales factionis olim (sæ litteras de-derunt signatas Pisis die XXV. Januarii.

His omnibus frustra tentatis; in suo quoque pars Consilio perseveravit. Cardinales litteris cir-cumquaque scriptis favorem sibi querebant. Extat hic ex Martene eorum epistola ad Sen-enses de hoc argumento data die XI. Februa-rii; sicut & alia ad Florentinos ejusdem diei. Denique Benedictus die III. id. Martii cardina-les suos rebelles solemniter diris devovet, eam-que sententiam illis intimat per epistolam eam-dem die signatam, quam hic edo ex Martene.

Concilium erat in limine; quare tunc discul-sa credo varia de ejus auctoritate, de potesta-te quæ cardinalibus inest Concilia in eo rerum articulo cogendi; auditus & Carolus Malatesta Arimini princeps, qui id enitebatur ut in gra-tiam Gregorii mutaretur locus habendi Conci-lij; erat etiam in promptu consultatio univer-sitatis Bononensis, & aliæ nonnullæ, quas om-nes hic damus ex Mart. Vet. Mon. to. VII. & Anec. to. II. Addimus ad rei complemen-tum inedita quædam fragmenta, scilicet quod-dam Antonii de Butrio juris utriusque consul-tissimi ex MS. Lucensi codice acceptum. Por-ro consultatio ista alia plane est ab ea quæ le-gitur inter consilia Jurisconsulti hujus excusa num. CCCXIX. & apud Bzovium ad an. 1407, recurrit. Posteriorem hanc lucubrationem, ut-pote ejusdem fere argumenti cum hac nostra, cum nec novitatis gratiam habeat, omitten-dam hic censui.

His

ANNO
CHRISTI
1409.

139
His omnibus diligenter paratis processum est ad Concilium, cuius historia in actis ex Martene afferendis diligenter & fute describitur. Addere tamen hic juvat ea, quae Petrus Ancharanus, jurisconsultorum aetate sua facile princeps, respondit Concilii nomine legatis Ruperti Romanorum regis postulantibus Concilii illius abrogationem, & alterius alibi ce-

lebrandi indictionem. Haec ego orationem in sessione Concilii VII. perorata primus evulgo, quamvis alii ante me se dedisse blanditi sunt. Qua de re in praefatione ad eandem orationem egi. Suppetunt hic pariter postulationes Caroli de Malatestis Ariminensis domini, cum responsis Concilii ex Martene.

AD CONCILIUM PISANUM
ACTA PRAEVI A.

COPIA APPELLATIONIS

Interposita per cardinales illius de Roma a papa suo, postquam ipsi ab eo recedentes, venerunt de Luca apud civitatem Pisanam.

Affert
Mart. A.
ne d. II.
P. 139.

IN Christi nomine. Amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo octavo, indictione prima, die dominico, trigesima mensis Maji, hora tertiaria, vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri domini Gregorii divina providentia papae XII. anno secundo, in civitate Pisanum, in archiepiscopali palatio, videlicet in camera, in qua infra scriptus reverendissimus dominus Antonius episcopus Penestrinensis praesentialiter residebat, praesentibus ibidem magnifico & egregio viro Johanne quondam domini Francisci de Ursinis, Laurentio Amballi de Stephano & Necis, Valeriano de Fregia, paribus de Urbe regionis Transiberim, domino Bartholomeo Johannis de Monte Guvatio, domino Angelo Fuscis canonico Lateranensi, & Lopo Gimilavi canonico Laviacentii, & aliis quampluribus testibus ad hoc specialiter vocatis & rogatis.

Cum hoc sit, quod pridie, videlicet die Veneris quarta praesentis mensis Maji, hora tertiaria, vel quasi, praesatus dominus noster dominus Gregorius papa XII. infra scriptis & aliis reverendissimis dominis cardinalibus sanctae Romanae ecclesiae tunc residentibus in civitate Lucana, certa mandata fecerit, de quibus infra fit mentio, ipsique infra descripti domini cardinales, quamvis praedicta mandata crederent, reputarent; immo tenentur fuisse & esse nulla & omnino invalida de jure, & in quantum forent aliqua, quod non credunt, vellet & cuperent appellare, & contra ea appellationis remedio se tueri, quod ad sublevationem gravatorum & oppressorum dignoscitur institutum; quia tamen eis facultas appellandi non affuit, propter justissimum metum qui cadere poterat in constantem, ut serius infra patet: idcirco praebati domini cardinales, quorum, ut praesertur, nomina describuntur inferius, nunc consistentes in civitate Pisana & loco eis tuto, ac in quo omnis metus cessare dignoscitur, quam primum potuerunt opportunitate captata, ad praeservationem juris sui, cum copiam personalem praebati domini nostri papae non haberent, nec etiam hic personaliter existentem, coram reverendis in Christo patribus dominis Thoma episcopo Carliolensis & Bartholomeo episcopo Alariensis, Bernahardo S. Michaelis de Podio Boniti ordinis S. Benedicti Florentinensis dioecesis, Guilhelmo wafmonasterii eiusdem ordinis Londoniensis, & Valdassaro S. Michaelis de Passignano ordinis Vallis umbrosae Fesulantis dioe-

sis, monasteriorum abbatibus, tamquam coram venerabilibus & honestis personis in dicto loco personaliter existentibus & sedentibus, infra scriptam appellationem infra scriptis legi fecerunt, ac ipsam interposuerunt & interponunt, ac apostolos petierunt & petunt, omni via & forma quibus melius & efficacius de jure possunt & debent: cujus quidem appellationis de verbo ad verbum tenor sequitur, & est talis.

Coram sanctitate &c. reliqua habet Labbeus pag. 1395.

In fine haec adduntur quae desunt in Labbe. Super qua appellatione cardinales antedicti apostolos instant, instantius, instantissime petunt sibi tradi & exhiberi debere, protestantes quod hac eorum appellatione pendente nihil contra ipsos & in eorum praedictum debeat quomodolibet attentari. Et quia in civitate Lucana eis non licebat sine maximo & eminenti suarum personarum periculo talem appellationem interponere & intimare: ideo ex tali iusto metu distulerunt donec ad locum tutum devenerunt. Quare protestantur ne ex lapsu temporis praedictum eis fiat. Quam quidem appellationem praedicti domini episcopi & abbates, coram quibus, ut praesertur, interposita fuit omnimoda via & forma quibus melius de jure potuerunt, & prout admiserunt, pariter & admittunt; super quibus etiam omnibus & singulis praebatis domini cardinales petierunt a nobis notariis infra scriptis fieri & confici unum vel plura publica instrumenta ad dictam si expediret sapientis. Actum in civitate Pisanum anno, mense, ac indictione, pontificatu, & loco quibus supra, ac praesentibus testibus supra scriptis.

SEQUUNTUR QUAE FUERUNT AVISATA

Per dominos cardinales utriusque collegii, qui in Liburno convenerunt super factis unionis procuranda.

Primo cum evidenter constat de continuata pertinacia ac indispotione domini Gregorii ad omnem unionis habendam, quod ulterius non est de necessitate requirendus; quia si requiretur, per dilationes vel per verbalem responsionem, quam non haberet in mente, impediret remedia, quae sunt excogitata pro unionis habenda.

2. Item, attenta dispositione utriusque contententis de papatu, & recessu, est avisatum pro utili unionis habenda, quod ecclesia debet congregari per collegia cardinalium; ita quod quodlibet collegium convocet praetatos suae partis, quia in tali casu, juxta communes opiniones, ecclesia congregata est iudex.

3. Item, quod congregantur ista Concilia per cardinales ad festum purificationis Beatae Ma-

Affert
Mart. Vet.
Mon. to.
VII. pag.
775. qui tamen & eadem monita ex alio MS. cod. iterum exhibet p. 795. Nos alterum ex altero emendavimus.

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

141. **M**ariæ prox. futurum, & in uno loco, si possibile fuerit, convocentur ambæ partes; alias in duobus locis propinquis, adeo ut facilius possit haberi accessus de uno ad alium.
4. Item, quod convocentur archiepiscopi, episcopi, abbates & capitula ecclesiarum cathedralium ac universitates studiorum.
5. Item, videtur aliquibus quod sint vocanda capita quatuor ordinum mendicantium, Coelestinorum & Carthusiensium.
6. Item, quod prædicta *incontinenter* (a) regibus & principibus, (*nunciatur* b) & requirantur de auxilio, & quod mittant solemnes suos deputatos; & quod faciant quantum in eis fuerit, quod prælati & alii vocati veniant ad Concilium; & quod dent vocitates in terris suis, omnibus venientibus ad dictum Concilium, & quod non patiantur eos impediri per contententes de papatu seu alterum ipsorum.
7. Item, quod dum vocabuntur prælati, & prædicta intimabuntur principibus, & quolibet collegium prædicta intimet suo papa, & requiratur, quod in loco & termino interfit, & quod vocationi, quantum in eo fuerit, opem ferat; cum intimatione quod Concilium seu ecclesia congregata disponet de extirpatione schismatis & unione habenda, ipsius absentia non obstante; & dum vocabitur in littera vocationis offerentur sibi debita securitates & libertates in veniendo, stando, & redeundo.
8. Item, est intentio quod quælibet pars in Concilio disponat suum papam ad viam cessionis juratam, etc. & si disponi non possit, vel sit contumax, abjiciatur; per Concilium seu ecclesiam congregatam, tamquam schismaticus notorius, criminofus de enormibus, incorrigibilis, ecclesiam scandalizans, & ut hæreticus.
9. Item, post renunciationem amborum, si ad hoc induci possunt, vel post abjectionem amborum cardinales utriusque collegii, æquato & pari numero hinc inde convenientes in unum, & facientes unum collegium, ad electionem procedant unici pastoris.
10. Item, est intentio, quod licet a principio Concilia teneantur divisim, tamen postquam deliberaverint, conveniant in uno loco simul in vinculo caritatis & pacis, & communicent quæ deliberaverint, & ex post fiat electio, ut deus deliberatio.
11. Item, modus tenendi Concilium in quolibet parte videtur esse talis, quod unus cardinalis proponet mala schismatis ipsius diuturnitate, & quæ sunt jurata & promissa per contententes de via cessionis approbata ab omnibus fidelibus, & si potest haberi pax; & in casu absentie vel contradictionis petatur consilium (c) advocatis præfatis & aliis super illorum dejectione, secundum Deum & dispositiones canonum & alia (d) observata in Romana ecclesia.
12. Item, quod ex post cardinales qui censentur esse ibi pro Romana Ecclesia, requirant vota & consilia singulorum prælatorum & aliorum vocatorum, & in scriptis redigantur eorum dicta, & ultimo cardinales dicant opinioniones suas & vota sua & omnia ista fiant, & dicantur sine contradictione vocum, & quiete ac libere; taliter quod appareat, quod non voluntarie, Spiritu S. dictante omnia fiant.
13. Item, quod habitis vocibus & opinionibus ejus cardinalium, nomine totius Concilii hujusmodi & ecclesie congregatæ pronunciet, declaret, vel statuat quæ fuerint per totum Concilium deliberata, seu per majorem partem ipsius, quia sic fiebat olim in Conciliis sanctorum patrum, in quibus dicebatur communiter *Statuit S. Synodus, vel S. Concilium, &c.*
14. Item, quod in eodem Concilio fiat, & ordinetur quod omnes qui fuerint vocati, etiam seculares, promittant observare quæ fuerint decreta & ordinata in Concilio, & quod contraditores, rebelles, etiam si (e) fuerit, reje-ctus a papatu, compescantur auctoritate Concilii, per seculares etiam (f) alias potestates.
15. Item circa præmissa videtur præmittenda aliqua dubia quæ possunt occurrere, ad hoc ut eis respondeatur, & satisfiat si fuerint (g).
16. Primo quia forsan dicitur ab aliquibus, quod cardinales non potuerunt vocare Concilium, sed potius quilibet qui gerit se pro papa, in parte sua, & hoc videtur habere colorem per §. *Hinc etiam* XVIII. di. (h).
17. Item, posset fieri aliud dubium, si papa in Concilio peteret, se restitui propter subtractiones, & neutralitates sibi factas. Talis petitio videretur habere colorem per §. *Item Symmachus* II. q. VII.
18. Item, posset moveri dubium, si papa compareret in Concilio, vel peteret subtractos vel neutrales repelli a Concilio, tamquam vocem non habentes: videtur hæc petitio etiam habere colorem per dictum §. *Hinc etiam* XVII. di.
19. Item, posset fieri dubium quod licet papatu, non tamen propter negligentiam schismatis; quia licet schisma quandoque transeat in hæresim, non tamen reperitur jure cautum de negligentia schismatis extirpandi.
20. Item, si dicatur quod papa sit notorie perversus (i) & fractor voti & scandalizans ecclesiam, ac incorrigibilis, & sic possit abjici juxta glos. cap. *Si papa* XL. di. illa glossa simpliciter posita non est vera, & reprehenditur a nonnullis.
21. Item, videtur per modum avitamenti, quod si contingat ante congregationem Concilii, alterum de contententibus decedere, illa pars, cujus papa decederet, non procederet ad novam electionem, sed expectetur Concilium & deus deliberatio.
22. Item, si ambo contententes moriantur isto intermedio tempore, quanto citius fieri potest collegia conveniant ad deliberandum quid eo casu erit faciendum.

LITTERÆ CARDINALIUM GREGORII AD PETRUM

De Portugario Aquilejensem patriarcham exautoratum.

Reverende pater amice noster carissime, salutem. Cum Pisis venimus, uti conveniens visum fuit, litteras nostras super occurrentibus in Dei ecclesia, scriptas die XIV. mensis proxime decursi paternitati vestræ direximus; quarum copiam inclusam præsentibus, fido nuncio occurrente, destinare decrevimus, ne deficiat, quin illarum contentia ad notitiam vestram deveniat; considerantes, inter alios Christianorum prælatos, ad vos non mediocriter pertinere, emergentia in eadem ecclesia cognoscere, & pro ipsius honore & statu assistere, & favere. Videmus clare, & quotidie palpatius apertius, D. Gregorium, cujus culpandos de-

Affert P. de Rubis Mon. eccl. Aquil. cap. CV. pag. 1003.

ANNO
CHRISTI
1497.

ANNO
CHRISTI
1497.

re extraneas, & nos infra limites alterius obedientie, in tam discriminoso tempore collocare: patantes aliquando divino fieri auxilio, non obstantibus jam multorum defectis statibus, quibus quidam forsitan indulgissent, in bona patientia & continuatione certaminis, hanc unitatem nostris desideriis adquare. Sed quia nos eos, hoc ipsi respiciunt, libenter pro more relinquimus. Nam de hoc non querimus laudem, sed intentum, non famam, sed affectum. Patet namque satis ex rerum experientia, quantum per nos actum sit, ut ad finem hujus extirpandi dissidii de campo orthodoxe fidei obnoxii remediis venerimus. **C**onstat proinde toti fere orbi terrarum, posthabitis negotiorum singulorum progressibus, (post varios diversosque labores,) quod hi domini, qui hodie de papatu contendunt, quamquam alterutrum ad convicinos terminos pervenerint, concordare de dando pacem ecclesie per viam cessionis, quae tamquam expeditior ceteris antecellit animarum cladibus visa est, nunc ex defectu loci, qui nullatenus, cum per procuratorem & alias fieri cesso valeat, necessarius visus fuit; nunc ex aliis occasionibus pro causis, utinam absque mutua collisione inter eos, nequeunt. **C**onstat insuper, quod ex quo contententes ipsi, tractatu pacis & unionis omnino dimisso, a locis in quibus de praesenti fuerant, aliorum ad loca valde distantia se transferunt, finis ad quem tendebamus de manibus penitus evanescit; & sic materia ipsa, qua nulla sanctorum est, per summam rerum desperationem eo fortior incalcescit, quo proprius ad culmen vidoriae posita, deducta est perverso ingenio in derisum (a) unde verisimillimum videtur, quod per hoc ipsum schisma roboretur, quia immo in perpetuitatem irrepit, tamquam usus qui plerumque convertitur in naturam. **Q**uamobrem ex debito conscientiarum re-morsu, dirigentes ad tam exitabile vulnus nostrae compassionis intuitum, deliberavimus, summa rerum opportunitate suadente, immo & necessitate nos cogente, quemadmodum qui levioribus non proderint, manus ad fortiora mittere, & cum reverendissimis patribus dominis alterius collegii convenire, quorum opinionibus atque votis una cum nostris plene concurrentibus, tamquam novo uno spiritu inspiratis, ipsi nobiscum & nos secum pro ultimo remedio securim ad radicem posuimus, generale videlicet Concilium per suam obedientiam quilibet convocantes, ut infra festum Annunciationis in civitate Pisana, veluti loco alias per praefatos contententes tamquam accommodato acceptato, ad retrudendum hanc monstriferam belluam in antrum mortiferum, per amborum contententium cessionem, & in casu contradictionis, diffugii, vel contumaciae, per debitam & canonicam ordinationem ecclesiae congregatae, prout per exemplar litterarum convocationis praefatorum, nec non litterarum, quas specialiter domino nostro papa

scribimus, praesentibus interclusum, si placet, videbitis contineri. Ad nos enim & eos, stantibus rebus prout sunt, hujusmodi convocationem non est dubium pertinere, maxime cum finis & consideratio hujus sacri Concilii, ut scilicet ibidem ambo renuncient, cum intentione horum dominorum contententium non concordet. Nunc autem, princeps sacratissime, cum ad dirigendam hujusmodi executionis congeriem, summe expediat, cunctorum bonorum virorum, & signanter principum terrae juvenum atque praesidium pro bono negotii invocare; licet res ipsa sancta per se cunctos invitet, ad serenitatem tamen vestram peculiari quadam spe & singulariori consideratione confugimus, tamquam ad illum, qui imitando continue clarissima progenitorum vestrorum exempla, quibus cetera nostri saeculi cedunt, & quorum consiliis & potentiis schismata multa fuerunt quadam laurea, immo speciali privilegio consultata, cum hoc totum maxime a vestra serenitate dependeat, dignemini huic honestissimo operi, sicut firmiter credimus, non deesse, sed humeris vestris ad fortiora potentibus, hoc ipsum fomentis regalibus adjuvare, & ad locum praefatum, ubi dicto tempore, Dei gratia favente, erimus, regales nuncios, qui nobis in hoc vice regia salutare consilium tribuant, destinare. Etiam similiter dignemini efficere, signanter cum regibus Castellae, Arragoniae, Siciliae, Navarrae, Scotiae, (b) Bohemiae, & Hungariae, ac aliis principibus sanguine aut alias confederatione excellentiae vestrae conjunctis, quatenus solemniter ibi mittant, nec non praefatos suos & alios convocandos, quibus etiam extense scribimus, omnino venire disponant, ut dispositio vestra tanto cunctis sit gratior ac etiam secundior, quanto regalis consilii ac praefatorum fuerit provida & salubri deliberatione concepta. Dignantes insuper praefatos regni vestri, quibus scribimus, & ad eos ob hanc causam destinemus, de vestra innata caritate, qua ad finem tanti negotii serenitas ipsa a tenera aetate pia devotione flagravit, regalibus mandatis restringere, quod praefatis loco & tempore debeant infallibiliter convenire, ut causa tam pia & ad finem proclivis reperiat, divinis faventibus auspiciis, quod requirit. Ceterum, amantissime princeps, attendat vestra regalis providentia vigilantiter, ac etiam provideat, praefatosque reges & principes reddat cautos, ne per istos, qui monstrum in Dei ecclesia nutrire non verentur, & taliter Petri cathedram ambiunt (c) impudenter, nec non & eis adherentes, non quae Christi, sed quae sua sunt querentes, huic sancto operi tamquam Deo grato impedimenta praebantur, nunc falsis dogmatibus, nunc mendosis praedicationibus, nunc iniquis & injustis processibus, & (d) constitutionibus temerariis, sine fratrum consilio, cum praecipitatione virtutum noverca editis. Credimus enim, quod de facto obices multiplices, quantum poterunt, interponent.

Nos

(a) In codice illustrissimus domini Chaulvigni sequentia hic adduntur: Considerate namque, princeps amantissime, quod dum fracto pontice & omisso unionis tractatu, ambo contententes volentes taliter se ab invicem per longissima terrarum spatia separare, dominus Benedictus publicavit in suo recessu a Porta-Veneris, in loco Perpiniensi cum illis suis obedientibus in proximo festo Omnium sanctorum concilium celebrare. Alter vero vocatus Gregorius similiter in suo recessu de Luca, sub sua bulla in proximo festo Pentecostes in patriarchatu Aquileiensi se idem concilium mandavit. Quis credat vero possibile, quod per concilium Perpiniense, ubi nulli aderunt, nisi pauci affectionem inordinatam domini Benedicti sequentes, per utriusque obedientiam in universali ecclesia tribuatur? Idemque fore censendum de concilio dom. Gregorii praedicti. Nomen hoc clarissime demonstrat, praefatos contententes ad nihil aliud intencere, nisi ut per hoc ipsum roboretur schisma, quia immo in perpetuitatem irrepit? Quamobrem ex debito, &c.

(b) Codex
Chaulvigni
omissio
Bohemiae
& Hungariae
addit
Aur. C. p. 1.

(c) al. de
divisione
manifeste.

(d) al. aut
alias quod
vis quod
colore.

Nos tamen de Deo & demum vestro regali A
 presidio confisi, omnibus his spretis, ad con-
 cepta intrepide procedemus; nec propter hoc
 tacebimus, aut etiam quiescemus, donec egre-
 diatur ut splendor justus ejus. Scriptum Libur-
 ni Pisanensis diocesis, &c.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

EPISTOLA CARDINALIUM

ad Carolum regem Navarrae

Ejusdem argumenti.

Serenissimo principi & domino, domino Ka-
 rolo Dei gratia regi Navarrae, miseratione
 divina episcopi, presbyteri, & diaconi, S. R. E.
 cardinales salutem in eo per quem reges
 regnant, & ecclesiae desolatæ spiritum compas-
 sionis impendere.

Certi sumus, princeps excellentissime, ve-
 stram devotionem non latere progressum his
 diebus duorum contententium de papatu, ne-
 que ignorare quibus ostentationibus, quibus
 palliationibus, quibusve operibus, ad quem
 exitum causa unionis ecclesiae sanctae Dei, ab
 eisdem contententibus finaliter sit perducta:
 immo quod non sine dolore revolvimus, nisi
 de remedio citissimo occurratur, prope in exi-
 tium coarctata. Nos autem, quorum quotidia-
 na instantia, teste apostolo, est & esse debet
 sollicitudo omnium ecclesiarum, velut illi qui
 jure levitico summi sacerdotis coadjutores exi-
 stimus deputati; quorum maxime in hac re-
 rum vertigine & supremo animarum periculo
 interest potissime, contententibus nedum tepe-
 scentibus, immo hoc pestiferum schisma causan-
 tibus, rebus tam gravibus obviare. Consideran-
 tes quod ex quo ipsi contententes, sub ludi-
 briota occasione difficultates locorum, fracto
 penitus & omisso unionis tractatu, voluerunt
 se taliter ab invicem per longissima terrarum
 spatia separare. Dominus Benedictus in suo
 recessu a Portu-Veneris publicavit se in loco
 Perpiniæ, in proximo festo Omnium sancto-
 rum, ad schisma fortius confirmandum, ut
 multis videtur, suum concilium celebrare. Al-
 ter vero vocatus Gregorius, similiter in suo
 recessu de Luca, in proximo festo Pentecosten
 in provincia Aquilegensis se idem facturum
 mandavit, quamvis nedum ipsi, sed omnes
 clarissime deprehendant, quod per concilium
 Perpiniæ est impossibile, quod pax utriusque
 obedientiae in universali ecclesia tribuatur. Idem-
 que censendum de concilio Gregorii præliba-
 ti. Quibus nos cognoscentes manifeste, quod
 secundum progressum contententium prædicto-
 rum finis ipse ad quem tendimus, de manibus
 penitus evanescit, & materia ipsa, qua nulla
 sanctorum, per summam rerum desperationem eo
 fortius incalcescit, quo propius ad culmen
 victoriz posita deducta est perverso ingenio in
 derisum. Quamobrem, princeps serenissime,
 ex debito conscientiarum nostrarum remorsu,
 dirigentes ad tam exitabile vulnus nostrae com-
 passionis intuitum, deliberamus summa rerum
 opportunitate suadente, immo & necessitate
 cogente manus ad fortiora injicere, & cum re-
 verendissimis patribus dominis alterius collegii
 convenire. Quorum opinionibus atque votis una
 cum nostris concurrentibus, in unum tamquam
 ex uno spiritu inspiratis, ipsi nobiscum & nos
 secum pro ultimo remedio securim ad radicem
 posuimus, generale videlicet Concilium per

al. eva-
 nescet.

suam obedientiam quilibet ad eundem locum
 eundem terminum convocantes, videlicet XXV.
 die martii proxime futuri in civitate Pisana,
 ad retrudendam hanc monstruosam belluam in
 antrum mortiferum per amborum contendenti-
 um cessionem; & in casu contradictionis,
 diffugii, aut contumaciae, per debitam & per
 canonicam ordinationem ecclesiae congregatae,
 prout per copiam quam vobis mittimus litte-
 rarum convocationis prælatorum, nec non per
 litteras, quas specialiter domino Benedicto scri-
 bimus, si placet, videbitis contineri. Nunc au-
 tem, princeps optime, cum ad dirigendam hu-
 jusmodi executionis congeriem summe expedi-
 at pro tam sacro negotio invocare, licet
 res ipsa sancta per se cunctos invitet; qui re-
 ges, teste B. Isidoro, debent cognoscere se de
 hoc debere reddere rationem, propter ecclesiam
 quam Christo tuendam suscipiunt, vestram se-
 renitatem, de qua specialiter confidimus, re-
 quirimus & hortamur per viscera misericordiae
 domini Jesu Christi, dignemini huic sanctissi-
 mo operi non desesse, sed hoc ipsum fomentis
 regalibus adjuvare, & ad locum præfatum, ubi
 dicto tempore, favente divina gratia, erimus;
 regales nuncios, qui nobis in hoc vice regia
 salutare consilium & auxilium tribuant, desti-
 nare velitis. Insuper prælatos regni vestri qui-
 bus scribimus, regalibus mandatis restringere,
 quod præfatis loco & tempore debeant infalli-
 biliter convenire, ut dispositio nostra tanto
 cunctis sit gratior ac etiam securior, quanto
 regalis consilii ac etiam prælatorum fuerit
 provida & salubri deliberatione concepta. Ce-
 terum, amantissime princeps, attendat vestra
 regalis providentia vigilanter, ac etiam provi-
 deat, ne per istos qui monstrum in Dei eccle-
 sia nutrire non verentur, & taliter Petri ca-
 thedram in divisione detinent manifeste, nec
 non & eis adhaerentes, non quæ Christi, sed
 quæ sua sunt querentes, huic sancto operi tam-
 quam Deo grato impedimenta præbeantur,
 nunc falsis dogmatibus, nunc mendosis prædi-
 cationibus, nunc iniquis & injustis & nullis
 processibus, aut alias quovis quæsito colore.
 Credimus enim, quod de facto obices multipli-
 ces, quantum poterunt, interponent: nos ta-
 men de Deo & vestro regali presidio confisi,
 omnibus eis spretis, ad concepta intrepide pro-
 cedemus, nec propter hoc tacebimus, aut
 quiescemus, donec egrediatur ut splendor jus-
 tus ejus. Datum in loco Liburni Pisanensis
 diocesis sub nostrorum trium priorum sigillis
 die XIV. Julii anno domini MCCCVIII.

EPISTOLA CARDINALIUM REGIS CASTELLÆ

Et Legionis

Ejusdem argumenti.

Serenissimo principi & domino, domino (a)
 Jo. Dei gratia regi Castellæ & Legionis,
 miseratione divina episcopi, presbyteri & dia-
 cono S. R. E. cardinales, salutem in eo per
 quem reges regnant & unanimes in domo do-
 mini ambulare. (b).

Hæc est domus domini, princeps inclytissi-
 me, cujus decorem cum propheta divi principes
 vestri avus & genitor, tam pie, tam catholice
 dilexerunt. Hæc est domus domini, pro cujus
 inte-

Ibid. pag.

793.

(a) Johanni
 hujus nomi-
 nis 11. qui
 anno 1406.

Henrico III.
 regi Castellæ
 & Legionis
 successit.

(b) Eiusd.
 tenoris est
 epist. directæ
 Martino A-
 ragonensi re-
 gi in codice
 illustrissimi
 domini

Chauvel.

149
ANNO
CHRISTI
1499

CONCILIUM

150
ANNO
CHRISTI
1499

integritate, ne per geminos sponfos monitruo-
sa in duobus capitibus macularetur infamia fi-
deliter dimicavit. Hæc est unica, quæ teste
Hieronymo, claves accepit, & extra quam non
est salus, & pro tanto præmissus, princeps
excellentiſſime. Certi enim sumus devotionem
veſtram, &c. ut ſupra.

Atque requirimus & hortamur per viſcera miſeri-
cordiæ Jeſu Chriſti, & vos ad hoc opus ſa-
cratiſſimum non deſſe, ſed totaliter aſſiſtere,
quod eccleſia merito gaudeat talem filium ha-
buiſſe. Datum.

EORUMDEM DUCI BITURICENSI.

EORUMDEM REGINÆ CASTELLÆ.

Ejuſdem argumenti.

Ibid.

Sereniſſimæ principiſſæ & dominiæ, dominiæ
Cathariæ Dei gratiæ Caſtellæ & Legionis
reginiæ, miſeratione divina epiſcopi, preſbyteri
& diaconi S. R. E. cardinales, ſalutem in eo,
cui ſervire regnare eſt.

Conſiderantes devotionis & pietatis conſtan-
tiam, quam inclytæ recordationis progenitores
veſtri, ac etiam ſereniſſimi principiſſæ domini
Johanni Dei gratiæ Caſtellæ & Legionis regiſ
illuſtriſſimi nati veſtri, circa Deum, fidem
catholicam, & eccleſiam omni tempore habuiſſe
noſcuntur; ad vos & ipſum recurrentes, pro
reparatione ac ſuccurſu communis matris no-
ſtræ, ſanctæ univerſalis eccleſiæ, luſtris ſex jam
peractis in tam lamentabili ruina proſtratæ,
nunc eidem in inclytillimo nato veſtro ſcri-
bimus per hæc litteras noſtras ſubſequentis te-
noris: ſereniſſimo Principi, &c. Aſſumta ergo de
veſtra erga Deum devotione fiducia, ceſtitudi-
nem veſtram rogamus, requirimus & hortamur
in domino Jeſu Chriſto, quatenus nunc intue-
ri dignemini quod tempus advenit, in quo fi-
lio glorioſæ Virginis ſerviatis pro his, quæ vo-
bis ipſe tribuit, videlicet per inclytum natum
veſtram, ac etiam progenitorum veſtrorum ex-
citata exemplo, ſponſæ Chriſti in hoc articu-
lo ſtudeatis conſilium & auxilium impertiri.
Ita quod Jeſus Chriſtus qui pro redemptione
veſtra proprium ſanguinem fundere & in ciu-
cis patibulo mortem ſubire dignatus eſt, qui
hoc tempore vos diſpoſuit experiri. . . vobis
poſt temporalis palatii gloriæ æternæ vitæ di-
gnetur ob hoc indulgere coronam. Datum,
&c. ut ſupra.

EORUMDEM INFANTI CASTELLÆ.

Ejuſdem argumenti.

Ibid. p. 294.

Illuſtri principi domino F. infanti Caſtellæ,
&c. miſeratione divina, &c. ſalutem & ec-
cleſiæ ſponſæ Chriſti ſacro-ſanctæ matri noſtræ,
proh dolor! taliter fluctuanti ſuccurſum cele-
rem impendere.

Recolentes piam devotionem, qua pia regia
& excellentiſſima domus Caſtellæ, a qua ve-
ſtram trahitis originem, ſacro-ſanctam ec-
cleſiam beneficiis fovērit, variſque obſequiis exte-
riter proſecuta, merito conſidimus, quod in
tam gravi neceſſitate eam nullatenus derelin-
quet. Ideo ſereniſſimo principi, & domino Jo-
hanni Dei gratiæ Caſtellæ & Legionis regi ne-
poti veſtro, cum grandi fiducia duximus præ-
ſentialiter ſcribendum ſub tenore ſequenti ſe-
reniſſimo Principi, &c. Cum itaque princeps in-
clytiffime, videatis ex præmiſſis tantam ec-
cleſiam imminere ruinam, paratamque pacem, ſi
regaliſ potentia modo debito, ut petimus,
manu ſuas effectualiter interponat; veſtram ex-
cellentiam, quam Deus tot viribus inſignivit,
tantamque ei potentiam contulit, in hæc par-
Concil. General. Tom. XXVII.

*) al. prin-
cipaliter

Illuſtriſſimo principi & domino, domino J. d. p.
regis Francorum filio duci Bituricensi &
Alvernæ, comitique Picavæ miſeratione di-
vina, &c. ſalutem in eo, cui ſervire regnare
eſt, & diſperſiones Iſraelis congregare.

Scandalofa eccleſiæ diſperſio, princeps in-
clyte, ac horrendum inter chriſtianos diſſidium
his diebus ſatis innotuit evidenter, quantum
malignatus eſt inimicus in ſancto. Certi enim
ſumus devotionem veſtram non latere, &c.

Ejuſdem tenoris epiſtola ſcripta ad Ludovicum
ducem Bourbonii, & illuſtri principi domi-
no Roberto filio quondam regis Scotiæ, duci Al-
bania, cum epiſtola ad regem Navarra in codice
Chanceliano.

COPIA LITTERARUM DIRECTARUM

Principibus per dominos cardinales de
parte Gregorii.

Subtracta Gregorio obedientia, orant ut ad
Concilium Piſanum oratores ſuos ſueque
ditionis prælatos miſtant.

Miſeratione divina, &c. illuſtri & excellen-
ti domino, ſalutem in Domino ſempiternam,
& paratum promptumque animum ad
ſacraſſimæ eccleſiæ unitatis effectum habere,
& pro ea firmiter & efficaciter operari.

Principum, ducum, marchionum, aliorum-
que dominorum & magiſtratum quorumcum-
que, dignitatibus & officiis quibuſcumque pol-
lentium proprium eſt iudicium & juſtitiæ fa-
cere, & de manu calumniantium vi oppreſſos
eripere, & a civitate pro viribus injurias pro-
pulſare, quibus juxta beati Petri ſententiam,
Diamquam a Deo miſſis ad vindictam maiorum,
laudem vero bonorum obediendum eſt. Ut igitur
in eos qui utrumque injurias inferunt miſſi
ſublimatique ſunt, quanto majore & juſtiſſima
indignatione præ Chriſti immaculata ſponta,
a qua in Spiritu regenerati equique lacte edu-
cati, & grandævi in fide firmati, apertiſ para-
diſiſ foribus, vitam qua primi homines ſorde
peccati privabantur, conſequi mereantur æter-
nam, contra illos infimæ pravæque condi-
tionis homines tenentur exurgere, qui corpus
Chriſti myſticum, hoc eſt Dei eccleſiam & tu-
nicam Domini inconſultilem dividunt, qui
Chriſti vineam exterminant, & conſultant ut
neſandiſſimis momentaneorum rerum ambitio-
nibus pravique cupiditatibus ſuis ſatisfacere va-
leant, omni pudore & Dei metu ſublato, non
curantes Dominici gregis animas ſecum in æ-
ternam perditionem conducere, & cunctorum
Chriſti fidelium pacem & quietem turbare.
Sane noviſtis, non ambigimus, cum toti ſit
Chriſtianorum orbi notiſſimum, quot Petri
navicula continuis fluctibus agitata, per XXX.
annorum curricula, & quantas paſſa ſuit tem-
peſtates, ad extremum fert deducta naufragium,
quæ ejus ſtebili omiſſa hiſtoria, nimium
fidelibus cognita, ut ad unitatem dignitatem-
que priſtinas tandem reduceretur, & pax de-
fide-

ANNO
CHRISTI
1109.

sideratissima in Christiano populo pullularet, sanctæ memoriæ domino Innocentio papa VII. sublato de medio, dominus Gregorius ut ipsius ecclesiæ unionem efficeret, per puræ & simplicis renuntiationis & cessionis viam ante & post ejus assumptionem votam, juratam, pluriesque promissam, domino Petro de Luna parte ex altera Benedicto nominato, qui se similiter obligaverat, cedente vel decedente, in publico instrumento, scripturis & solemnibus, & eorum bullis & nostris litteris sparsis per orbem luce clarius est, quod ad apicem fuit summi apostolatus assumptus. Et qualiter ambo de papatu contendentes, Deo vota sua reddiderint, juramenta servaverint, & præmissa adimpleverint, vestram caritatem latere non credimus, cum jam omnibus possit esse notissimum & rei exitus demonstravit. Nam per tractus inanes, frivolasque & superfluas disceptationes, altercationes, & varietates anno & mensibus consumpta, hucusque populum Christianum illudendo, colludendoque invicem, denique occasionebus captatis inanibus, a præfata unionis, ut præfertur, promissæ, juratæ & votæ tractatibus, tam impudenter quam turpiter discesserunt, Christi grege mercenariorum more inter lupos exposito: & de unionis ipsa totaliter desperato. Ac nos, quibus post ipsam salutis populi Christiani major zelus & onus incumbit, videntes nobis ab eodem Gregotio suis injustis & turpibus mandatis ora oblati, ne de unionis ipsa ulterius verbum faceremus, in vitas libertatemque nostras evidentius imminere pericula, ut conscientiarum nostrarum exonerationi & præfata unioni, de qua poterat alias totaliter desperari, consulere, ab eo non ad unionem ipsam, sed ad schismata vendendum, bonaque ecclesiæ dissipandum, suosque contra Deum & justitiam promovendum & sublimandum intendente; momentaneorum rerum cupiditate pravaque ambitione tracto, cælestium & æternorum penitus obliato, & supradictam cessionis viam a se tamquam justam sanctamque toties acceptatam & promissam, diabolicam palam asserente, & declinante tamquam a nutrice schismatis antiquati, quod de jure hæresim sapere minime dubitatur, cum deliberatione, ut pluribus scripturionibus jam sumus testati, discessimus. Nosque cum reverendissimis dominis dominis de collegio partis alterius junximus & univimus, pro pace & unitate danda populo Christiano, viamque congregationis Concilii generalis utriusque obedientiæ ad civitatem Pisarum, diemque XXV. proximi mensis Martii celeberrimum festo Annuntiationis gloriosæ Virginis Mariæ, a qua cunctorum salus & redemptio inchoavit, unde, Deo favente, cujus res agitur, omni errore & schismate evulso, unio in ipsa ecclesia subsequetur, elegimus secundum sacrorum canonum instituta & ecclesiæ laudabilem consuetudinem in talibus observatam; quæ omnia latius litterarum, quas ad obedientiæ nostræ prælatos, eos ad Concilium ipsum convocantes dirigimus, tenoribus, & oratorum nostrorum abunde de cunctis expedientibus instructorum visis relatibus luculentius poterit excellentia vestra percipere. Expergiscimini igitur, quoniam tempus est jam a somno surgere, & nobiscum una exurgat Deus & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum a facie ejus. Erigite ecclesiam matrem vestram, & nobilitatem spiritus vindicatis, nobisque in hac

Dei causa assistite & favete; oratoresque vestros solemnes mittite, & prælatos domini vestri, quos ducimus convocandos ad veniendum inducite, ac, si opus esset, quod minime reamur, ut tenemini, modis debitis astringatis, ut tempore debiq; in eodem Concilio legitime & instructi veniant, ad tam pium & sanctissimum opus feliciter consummandum, quæ per aspersionem pretiosissimi sanguinis Domini nostri Jesu Christi, ut a tot modo liberetur angustis, sancta mater ecclesia nobiscum una a vobis instantissimis precibus postulat & requirit, sicuti omnino caritatem vestram pure & libere facturam speramus. Nam ad ipsum Concilium venientes, aut ei faventes, dominus Gregorius tamquam inimicus homo continuo tentare non desinit, coloribus, fictionibus & mendaciis solitis, ubique disseminare zizania in ecclesiasticæ unitatis disturbium, ut ipsam ecclesiam ita laceratam & oppressam valeat retinere. Suis non potest afficere sententiis, vel mutare, cum per solemnia Concilia collegiorum, magistrorum sacræ theologiæ, jurisque canonici & civilis, conclusum & determinatum existat, ipsis contententibus de papatu tamquam antiquati schismatis nutritoribus obedientiam non esse; sed eis omnem obedientiam subtrahendam, & de eorum sententiis seu censuris & aliis non curandum, vel de juribus sedi apostolicæ respondendum, ut in nostris litteris, quas per orbem dirigimus plenius continetur. Deus omnipotens excellentiam vestram diu & feliciter in statu infinita sua benignitate conservet. Datum in castro seu loco Liburni Pisanensis dioecesis.

ANNO
CHRISTI
1109.

COPIA LITTERARUM DIRECTARUM

Ad universitates studiorum per dominos cardinales de parte Gregorii.

Miseratione divina, &c. Quamvis sacrosancta mater ecclesia omni tempore viris litteratis & scientiarum floribus insignitis permaxime noscitur indigere, præsertim tamen his turbationum temporibus, quibus vacillat fides, dominatur avaritia, exquiritur ambitio, affectatur carnalitas, spernitur votum, jurisjurandi intemerata religio violatur, contemnitur caritas, excitantur mortifera odia, extollitur dominandi libido, conculcatur humilitas, unitas & concordia respuitur, scissura & horrenda divisio præoptatur, promovetur ignorantia, refutatur scientia, queritur irrogari injuria, damnatur justitia, stolidorum ministrorum & juvenum consiliis regitur orbis, virorum litteratorum & senum salubris doctrina penitus confutatur, creditur fabulis & noxiis perverborum plus quam sacris evangelis & expositionibus sanctorum doctorum, mendaciis & hypocri-siis frequenter insistitur, per quod venenose & fraudulenter veritas obumbratur, omnibusque excogitabilibus mundi vitiis inseruntur, ut orthodoxa mater ecclesia sine qualibet ruga aut macula a Domino sublimata, ipsorum nefariis ausibus deturpetur; ex quibus electus Christi populus pretiosissimo suo sanguine summa caritate redemptus, a via veritatis seducitur, hæresibus involvitur, horrendis criminibus implicatur, scissura & divisionibus dire affligitur, caedibus & bellis cruentis subicitur, fame, pellentiis & omnium pœnarum genere multitudine trucidatur. His enim crebrescentibus malis per singulos, viri scientiarum virtute polentes ta-

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

lentum sibi a Deo traditum non debent in terra fodere, nec lucernam ardentem sub modio abscondere, sed supra candelabrum, ut omnibus qui in domo Domini sunt, luceat, collocare, arguendo, increpando, obsecrando in omni patientia & doctrina, murum firmissimum suis doctrinis & saluberrimis exemplis & informationibus in domo Dei se opponendo confendentibus ex aduerso. Sane novistis non ambigimus, &c. *ut in precedenti usque ibi.* Expergiscimini igitur, quoniam jam tempus est a somno surgere, & vobiscum una exsurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum a facie eius. Erigite ecclesiam matrem vestram, & quasi in extrema necessitate nunc positam adjuvate, nobisque in hac Dei causa vestris consiliis & doctrinis apud universum populum Christianum succurrite, verbisque & opere assistite & favete. Alios quoque de valentioribus magistris & doctoribus universitatis vestre scientiis præpollentes, Deumque timentes, ad Concilium ipsum, per nos, ut præmittitur, convocatum, quorum consiliis uti valeamus, transmittite, inducendo reges, prælatos & principes, quos similiter per nostras litteras convocamus, ut mittant, veniant tempore & loco prædictis ad præfatum Concilium nostrum, pro tam pio & sanctissimo opere consummando, quæ per asperionem pretiosissimi, &c. *ut in precedenti.*

RESPONSIO PER DOMINOS CARDINALES

Obedientia Gregorii data ambaxiatoribus Venetorum & Florentinorum ad capitula tradita in scriptis per nobiles viros dominum Rossium Marino ambaxiatorem illustris ducalis domini Venetorum, & dominum Bartholomæum de Poplenchis legum doctorem ambaxiatorem magnifica civitatis Florentinorum, qua sequuntur in hac forma, videlicet.

Hæc est brevis nota eorum quæ dicuntur coram R. papa & dominis dominis cardinalibus, &c. per dominum Rossium Marino ambaxiatorem illustris ducalis domini Venetorum, & dominum Bartholomæum de Poplenchis doctorem, ambaxiatorem magnificæ civitatis Florentiæ.

Et primo, quod dominus papa Gregorius notificavit per nuncium apostolicum præfato dominio Venetorum publicasse concilium generale in exarchatu Ravennatensi vel patriarchatu Aquilejensi in festo Pentecostes proximo, requirens præfatum illustrem dominationem Venetorum de consilio & favore, & etiam de uno loco dicti domini Venetorum, in quo dictum concilium posset congregari.

Et similiter pro parte dictorum dominorum cardinalium scriptum fuit & notificatum per eorum litteras præfato illustri dominio, quod publicaverant Concilium generale tenendum per eorum collegium in Annuntiatione B. M. V. de mense Martii proxime futura, rogantes & exhortantes præfatum dominium, ut operaretur juxta posse quod dominus papa Gregorius veniret ad illud Concilium, vel mitteret procuratorem suum ad solvendum debitum suum.

Unde consideratis prædictis visum fuit præfato dominio Venetorum, quod si tenerentur dicta duo Concilia separatim, erit materia novi schismatis potius quam effectus unionis; & ideo deliberavit per proprium oratorem respon-

dere tam domino papæ quam præfato collegio, & insuper notificare idem præfato communi Florentiæ, & requirere magnificos dominos civitatis Florentiæ ut vellent concurrere in eodem negotio, & transmittere oratorem proprium super hoc ad præfatum dominum papam & collegium dominorum cardinalium. Qui domini Florentini audita expositione ambaxiatæ factæ per oratorem præfati domini Venetorum, annuerunt requisitioni per eos factæ, & concorditer transmiserunt oratorem suum ad dominum papam, qui ambo ambaxiatores supra dicti exposuimus præfato domino papæ infra scripta, videlicet:

Quod placeret sanctitati sue velle operari pro posse quod Concilium tenendum per eum & per dictos dominos cardinales sit unum & idem, tam respectu loci quam temporis, & non diversa, quia sic agendo erit unum generale Concilium, & dabitur pax ecclesiæ, alias est periculum inducendi novum schisma.

Respondit dominus papa, quod totis viribus intendebat ad unionem ecclesiæ, & hac de causa indixerat concilium suum, & quod concilium tenendum per eum erat verum concilium generale, & debebat præcedere tam ratione primitatis, quia primo indixerat concilium quam dicti domini cardinales, quam ratione potestatis, quia ad solum papam spectat convocare concilium, quam etiam ratione ordinis, quia ipse caput & alii membra; & pro vera unione erat paratus dimittere omnem injuriam sibi factam, & accipere & amplecti suos cardinales ad gratiam, & quod possunt gaudere suis beneficiis, prout primo gaudebant ante suum discessum, & similiter recipere quemcumque venire volentem ad dictum concilium.

Hac responsione habita, nos ambaxiatores superscripti replicavimus prout nobis fuit visum expediens. Et venimus ad præsentias reverendissimarum paternitatum vestrarum dominorum nostrorum cardinalium, & exposuimus illud idem quod diximus domino papæ Gregorio, scilicet & vobis placeat velle quod sit unum generale Concilium, ut ecclesia sancta Dei habeat quietem & pacem.

Respondent domini cardinales de collegio Italico de voluntate & assensu reverendissimorum dominorum cardinalium alterius collegii, olim nunc per Dei gratiam uniri ad prosecutionem & perficiendam cum adiutorio Spiritus S. fidelium Christianorum extirpationem inveterati detestandi schismatis, & dandam pacem & unitatem, quantum in eis est, divise & lacerate ecclesiæ.

Et primo, quia dictum dominium Venetorum audita requisitione & precibus dominorum cardinalium deliberavit per proprium oratorem respondere dictis dominis, & requirere magnificum commune Florentiæ, ut vellet concurrere in eodem negotio, & mittere oratorem proprium tam ad ipsos dominos unicum & indubitatum collegium facientes, quam ad dominum Gregorium: quod realiter adimpleverunt, de quibus tam dicto ducali dominio, quam dictæ magnificæ communitati Florentiæ, omnes domini gratias referunt, & rogant quod velint in prosecutione tam pii & sancti operis usque ad finem firmiter & constanter persistere, cum domini sint parati quicquid rationabiliter possunt & debent usque ad mortem veraciter adimplere; & gaudent de præsentis

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

& fecerunt Benedicto & alias etiam ad ostendendum per quam viam ambulare deberet secundum evangelii veritatem, dicta & gesta sanctorum patrum alias in Romana ecclesia utiliter observata: quos nullatenus videre voluit, & minus per se vel alium audire, licet per plures dies ejus presentiam prelati fuerint, existentes in civitate Senarum, in qua tunc residebat ipse dominus Gregorius, sicut & residet de presenti, nec profuit humilis instantia oportune & importune magnificorum priorum & capitanei populi & multorum aliorum venerabilium civium civitatis Senarum, prout vobis venerabilibus oratoribus plene constat, quia presentes eratis in Senis, ostendens per hoc idem dominus Gregorius suae indurationis ad turbandam pacem ecclesiae pertinaciam, adeo notorie & evidenter, quod nulla valeat tergiversatione palliari, seu quovis & alio quæsito colore vel velamine excusari.

Istis igitur summarie præmissis, ad responsionem vestrae ambaxiatæ veniendo respondetur pro parte prædictorum dominorum, quod prudenter & circumspècto oculo considerantes ipsi domini cardinales quod Concilium generale totius universalis ecclesiae tam de jure, quam de facto, quod factum in isto casu per multum considerandum existit, potest laesam ecclesiam reintegrare, & extirpato damnabili schismate, dare pacem populo christiano; hoc deliberaverunt, illud procuraverunt, & pensantes quod nulla partium de per se sola hoc potest, nec de jure, nec de facto, ut inferius ostendatur, sed quod necesse erat ambas partes concurrere, quia juxta Augustinum de Civitate Dei, concordia seu pax & unio est convenientia partium ad invicem discordantium: quod ad sensum percipimus evidenter, Spiritus S. gratia operante, cui operationes unionis & pacis specialiter attribuuntur, ipsi domini se unione unione indissolubili in vinculo caritatis & pacis, cum reverendissimis dominis alterius collegii cardinalium pro reintegratione faciendâ, exitiali præfato schismate extirpando a populo Christiano, ut sic a seipsis incipiendo possent decentius postea unitatem ponere in ecclesia S. Dei, per convocationem Concilii generalis: quæ ad eos dominos sic unitos de jure spectare minime in dubium vertitur sapientibus, & aliquantulum prout nunc expedit inferius patebit. Quapropter ut operatio intentioni concordaret, dicti domini se omnes tam de eorum collegio quam de altero olim diviso, nunc per Dei gratiam unio convocata est tota ecclesia, videlicet obedientia ipsorum per istos dominos, & obedientia eorum per ipsos dominos præfati collegii in unum locum, videlicet locum Pifarum, & liberaliter & cum caritate eis traditum a magnifica communitate Florentiæ, & in unum diem, videlicet XXV. Martii prox. futuri. Nec immerito dictum locum elegerunt communiter & concorditer: nam commoditatibus ejus omissis, quas habet accommodas utrique obedientiæ, ille locus est qui ab ipsis duobus contententibus vel alterutro ipsorum recusari non potest, qui ab ambobus oblatum cum justificationibus atque per ipsos de ejus voluntate & mandato per solemnem ambaxiatam extitit, constetque quod talis locus pro Concilio generali eligi deberet, qui rationabiliter a nullo ipsorum duorum contententium valeret recusari, cum ipsi duo contententes ad

dictum locum sint evocandi, prout & evocati sunt. Hæc fuit voluntas ipsorum dominorum cardinalium. Hæc est & erit tum ipsius adjutorio, in cujus laude & nomine quæcumque peracta sunt, fecerunt; optime namque cognoscunt quod concilia particularia, quæ potius conciliabula merito appellantur, nedum quod schisma possint auferre, immo illa unionis inimicus adjuvet, ut schisma confirmet, & ut hidra capita pululet pluriora.

Et ut nihil irresponsum remaneat, dicunt prædicti domini, quod si prædictus Gregorius vellet venire ad hoc S. Concilium, prout de jure tenetur secundum Deum & bonam conscientiam, & prout requisitus istis diebus extitit in Senis, ipsum recipient cum caritate & honorificentia debita, & contentantur quod idem dominus Gregorius vocet sibi obedientes, dum tamen ad hunc locum Pifarum & ad eundem diem, sicut ipsi domini cardinales. Et si sic fiat, prout optant & sperant, vestris magnificis favoribus intercedentibus, proculdubio unio & pax in ecclesia Dei subsequenter ad laudem Dei, in cujus finem omnia vota nostra tendere debent, atque ad communem utilitatem christianorum, quam præferre debemus privatæ: quæ omnia nobis concedat qui facit in domo Domini unanimes habitare cum consensu, qui est benedictus in sæcula sæculorum.

Restat respondere ad rationes prænominati domini Gregorii, quibus nititur asserere & persuadere, quod ad ipsum spectet hujusmodi convocatio Concilii. Primo quod hoc, salva pace, aliter se habet verum. Nam rei veritas ita se habet, quod cum circa principium mensis Junii nuper elapsi in Liburno ambo collegia convenerunt, S. Spiritu illustrante corda eorum, subito & repente, simul unita & conjuncta ad effectum prosequendæ unionis fuerunt, deliberaveruntque & concluderunt simul & conjunctim prosequi unionem, dimissis eorum capitibus velut omnino indispositis ad illam, & concluderunt generale Concilium convocare, quia de cætero non videbatur alia via, per quam possent ad unionem ecclesie sanctius & securius perveniri. Istud fuit publicum & notorium, & potissime in Portu Veneris & in Luca. Quod audiens Benedictus circa medium dicti mensis Junii publicavit & indixit velle concilium apud Perpinianum convocare in proximo festo omnium sanctorum, credens quod per hoc convocatio sacri collegii frustraretur effectu, & statim post idem Benedictus istud per suas litteras intimavit eidem domino Gregorio huc esistenti in Luca. Idem vero dominus Gregorius in mense Julii sequente concilium indixit se celebraturum in exarchatu Ravennateni vel patriarchatu Aquilejensi, & per consequens non solum fuit præventus per collegium, sed etiam per Benedictum: immo attempta alternatione vocationis factæ per dominum Gregorium, nulla convocatio potest intelligi adhuc facta aut indicta.

Secundo etiam sic verum esset, quod hic non potest habere locum præventio; in quem enim nulla est jurisdictio, non potest exercitium præventionis cadere; sed jurisdictio congregandi concilium in isto casu non potest cadere in eum, ut statim succinde dicetur, posito etiam quod esset verus papa, in hoc casu stantibus terminis. Ergo hic non potest habere locum præventio: immo omnia attentata per ipsum

ANNO
CHRISTI
1409

159
in impedimentum Concilli generalis, ad quod Alis ecclesie congregatæ, Spiritus S. gratia coad-
tendunt ipsi domini cardinales, tamquam sa-
cta in defectum jurisdictionis sunt ipso jure
nulla.

Ad secundam rationem, & per consequens
ad tertiam ipsius domini Gregorii, quæ effe-
ctualiter idem sunt, dum dicit quod ad ipsum
tamquam papam, & demum ad ipsum tam-
quam caput, &c. sic breviter respondetur, quod
jura dicentia quod ad Romanum pontificem
congregatio concilii spectet, quibus se inni-
tur, tamquam ea certitudinaliter legens, non
potest in isto casu sibi vindicare locum, dua-
bus pro nunc principaliter rationibus, primo,
quia jura illa loquuntur de unico indubitato
Romano pontifice ab universali ecclesia pacifi-
ce recepto, licet eidem tractu temporis quæstio
aliqua moveatur, non tamen de titulo papa-
tus, ut etiam statim tangetur. Cum igitur neu-
ter ex contententibus videlicet domini Grego-
rius & Benedictus, posito quod esset unus ipso-
rum Romanus pontifex, neuter eorum est in-
dubitatus, unicus, & non levidubitatione, im-
mo nimis difficili & involuta tam juris quam
facti, quod utinam non esset. Rite igitur con-
cluditur, quod nullus ex prædictis duobus con-
tendentibus auctoritate jurium prædictorum de
convocatione concilii loquentium in Romanum
pontificem possunt sibi congregandi potestatem
vindicare.

Secunda ratio est, posito quod isto casu du-
bio sibi vindicaret locum, alio tamen respectu
in isto casu locum habere non posset. Nam
quia hic agitur de titulo papatus inter duos
contententes, non potest reperiri in jure quod
ad ipsum Romanum pontificem, quamvis
verum, dubitatum tamen, spectet congregatio
concilii, immo reperitur contrarium, ut in
suo loco & tempore ostendetur, & ubi domi-
nus Gregorius se dicit caput, cardinales autem
membra, advertat ne nutriendo hoc schisma,
prout facit, fovendoque ipsum, factus sit mi-
nor quocumque catholico.

Tertia ratio est, videlicet carentia finis ad
quem omnia tendere debent. Videatur effectus
ipsius concilii. Ipse convocatur concilium suum
in Ravenna vel Aquilegio, & ut magis osten-
dat magnam prudentiam sui concilii, alterna-
vit Capuæ vel Ephesi, ut sint bene certi qui
habent convenire quo vadant. Ponamus igitur
concilium congregatum in quo erunt pauciores
quam credat. Benedictus convocatur aliud in Per-
piniano, ad quod etiam ibunt qui volent, sed
scimus quod pauci. Quis erit effectus istorum
conciliorum? Nullus habebit forte quintam sed
decimam partem ecclesie. Quilibet judicabit de
iure suo. Benedictus, approbante concilio, ju-
dicabit se papam. Idem dominus Gregorius.
Erit ne istud concilium? erit iudicium? erit
sententia? determinationi Benedicti stabit do-
minus Gregorius vel e contra? Certe non. Fru-
stra ergo aliquis vel ambo dictorum duorum
contententium de papatu sic concilia congre-
gant, cum bono & suo careant sine propter
quem congregari debet concilium.

Convocatio autem per dominos cardinales
utriusque uniti & unici collegii per quam con-
gregabitur tota catholica universalis ecclesia
utriusque obedientie, tamquam facta per illos
ad quos in isto casu solus & principaliter per-
tinet, ut suo loco & tempore lucidius osten-
detur, & per determinationem dictæ universa-

lis ecclesie congregatæ, Spiritus S. gratia coad-
juvante, & extirpabitur mucrone dictæ eccle-
sie schisma pestiferum, & ad unitatem & pa-
cem orthodoxorum fidelium, regum & princi-
pum, & notabilium comitatum, maxime Ve-
netorum & Florentinorum, ac totius populi
Christiani favoribus iustis & rationabilibus &
debita assistentia concurrentibus, ad ipsarum
magnificarum comitatum meritum animarum,
& gloriam sempiternam votive & feliciter de-
ducetur.

Ea propter deprecantur affectuose, quantum
possunt, ipsi domini cardinales insignes comi-
tatus Venetorum & Florentinorum & vos ip-
sarum ambaxiatores & oratores notabiles, qua-
tenus ipsi & vos velitis prædicta earum nomi-
nibus omnia significare domino Gregorio, &
procurare cum illo ut ad ipsum Concilium in
hac Pisana civitate celebrandum venire velit in
termino antedicto, prout de veritate juris ne-
dum humani, sed & divini censetur esse atri-
ctus, debitum suum exhibiturus: in quo si ve-
nerit, honorabitur, ut decet & convenit. Al-
ias si hoc recuserit, necessitate fidei hoc ex-
poscente, providebit Concilium generale & ec-
clesia prout & secundum Deum & divinas &
canonicas sanctiones fuerit providendum, sub-
terfugis non obstantibus illorum qui ecclesiam
in schismate damnabiliter tenere conantur. Et
si dominus Gregorius vel sui aliqua præten-
dunt, quam præmissa superius narrata, inquan-
tum in facto & jure consistunt, ipsi domini
cardinales offerunt separatos ostendere, quod
præmissa vera sunt, & de jure procedunt, &
illa defendere in Concilio generali. Et ultra,
si aliqua rationabilia, & factibilia, tendentia
ad accelerationem desideratæ unionis videntur
posse & debere fieri ipsis insignibus comitatibus
& dominiis Venetorum & Florentinorum, ipsi
domini cardinales sunt parati illa audire & ad-
mittere semper in quantum ad bonum, & ac-
celerationem pacis poterunt pertinere.

Die Veneris quinta Octobris hora vesperorum
vel quasi, indi. prima MCCCXVIII. assigna-
ta, tradita, & præsentata fuit similis respon-
sio, facta prius collatione per me Angelum no-
tarium infra scriptum per reverendos in Chri-
sto patres & dominos, dominos H. Tusculana-
num, & A. Penestrinum episcopos; A. Lau-
dentem, C. Melitensem, J. de Ursinis pres-
byteros, R. de Branchaciis, L. Barrensem, A.
de Saluto, O. de Columna, P. de S. Ange-
lo antiquiorem, & P. de S. Angelo juniorem,
S. R. E. diaconos cardinales, nobilibus & egre-
giis viris domino Rosso Marino ambaxiatore il-
lustri ducali domini Venetorum, & domini
B. de Popullenchis oratori magnificæ comita-
tis Florentinorum coram dictis dominis Pisis
existentibus in camera residentis domini Aquile-
giensis, ipsaque responsione de verbo ad ver-
bum lecta, audita, & collationata, dictus do-
minus B. pro se & præfato domino Rosso re-
cepit; præsentibus ibidem R. in Christo Patre
domino episcopo Meldenensi &c.

SALVUS CONDUCTUS FLORENTINORUM

Limitatus.

NOs priores artium & vexilliferi iustitie po-
puli & communitatis Florentie tenore
præsentium damus & concedimus liberam et
ple-

ANNO
CHRISTI
1409.

Affert Mart.
Ver. Mon.
to. VII.
pag. 119.
ex MS. Lau-
rent. Lond.

ANNO CHRISTI 1499.

ANNO CHRISTI 1499.

plenam licentiam atque saluum conductum uni-
 versis & singulis in Christo patribus reverendis-
 simis & dominis dominis episcopis, presbyteris,
 & diaconis cardinalibus, & collegio cardinalium,
 quod collegium apud quosdam Gallicum
 nuncupatur, veniendi ad quaecumque loca, sive
 illa sint civitates, castra, villae, ecclesiae, vel
 monasteria sita intra fines nostrae jurisdictionis,
 semel, & pluries, & totiens quotiens voluerint,
 separatim, & conjunctim, & ibidem standi inde-
 deque discedendi, atque ad ea redeundi; cum
 omni eorum comitiva, famulis, equis, mulis,
 jumentis, arvensibus, ac rebus omnibus libere,
 licite, secure, non obstantibus quibuscumque
 rationibus vel causis aut impedimentis,
 quae dici vel excogitari aliquo modo possint,
 ita quod praesens licentia & saluum conductum
 plenissimum obrineat securitatem, & omni
 prorsus dubitatione & cavillatione careat: man-
 dantes insuper omnibus & singulis rectoribus
 & officialibus nostris, sub quibuscumque nomi-
 nibus armorum, quatenus dictis reverendissimis
 dominis cardinalibus & cuilibet ipsorum cum
 omni eorum comitiva, sociis, famulis, e-
 quis, jumentis, navigiis, arvensibus, ac rebus
 omnibus in eundo, accedendo, stando, tran-
 seundo, discedendo, & redeundo dent & praesentent
 accessum, transitum & iter liberum atque
 securum, sine aliquo impedimento, molestia,
 vel notivitate in personis vel bonis ipsorum
 vel alicujus eorum modo aliquo inferenda,
 & sine ulla solutione pedagii, oneris vel
 gabellae, & quod praedicta omnia observent &
 observari faciant pure, & libere bona fide,
 omni exceptione & cavillatione remotis. Cum
 his tamen salvis & exceptis, quod praefati, reverendissimi
 domini cardinales non possint sine
 nostra licentia ad civitates Florentiae & Pisanarum
 venire, & in eis moram ducere. Volumus
 tamen quod possint & eis liceat conjunctim
 & divisim per dictam civitatem Pisanarum
 transitum facere, & in ipsa die uno aut duobus
 & non ultra stare: aliam insuper iustis rationibus,
 & causis limitationem addentes, quod
 nequeat ipsorum collegium cum collegio aliorum
 reverendissimorum in Christo patrum et dominorum
 se convenire in locis ditioni subiectis; sed in eorum
 sit electione separatim et aliter quam collegialiter
 se convenire cum praefato collegio Romano, si
 voluerint: quam eorum conventionem nolumus
 quod a quoquam in nostris finibus impediri possit,
 in tantum quod praesens securitas ad aliquos cives
 vel subditos nostros, qui in eorum comitiva
 essent pro aliquibus condemnationibus aut
 bannis pecuniariis aut personatibus nullatenus
 extendatur. Datum Florentiae die XXI. Julii,
 indictione prima, MCCCCVIII.

Facta est collatio cum originali.

LITTERA AD DOM. BENEDICTUM

Per quatuor cardinales.

Ib. p. 109. Ex MS. D. Chauvel.

Sanctissime ac clementissime domine, supplicii et humili recommendatione praemissa. Etsi usque in praesens veritatem eorum, quae per nos et alios cardinales pro nunc ab isto loco absentes, et gesta fuere cum dominis in parte alia cardinalibus nominatis, pro schismatis extirpatione et unitate in Dei ecclesia reducenda, vestrae sanctitati non innuamus.

Concil. General. Tom. XXVII.

Averimus, supplicamus in admirationem seu in interpretationem aliam non deduci, cum tantum Dei negotium involutiones et intricaciones multiplices habuerit, quae brevi tempore abjici non poterunt seu repelli. In hac tamen materia reperimus praefatos dominos in alia parte dominos cardinales nominatos, unanimes in omni virtuosa adione constantes, prosequentes solum quae habent divina mandata et canonicas sanctiones; in quo sic eis assistit Spiritus sancti gratia, ut major pars praetorum, regum, et principum, et notabilium communitatum suae partis et obedientiae cum eis conveniat et concordet. Ex quo Gregorius nominatus est nedum appellatus; immo a servitioribus laicis pro majori parte derelictus, sic quod videtur quae pacis sunt querere et cessionem offerre. Ex quo verisimiliter speramus de pace ecclesiae, nisi per partem nostram prosecutio hujusmodi sanctae viae tam verisimiliter praeparatae quomodolibet impediatur, quod absit, et minime credimus, cum de voluntate sanctitatis vestrae dictam prosecutionem assumimus. Alia particularia per nos gesta et tractata, et etiam quae in futurum facienda videntur, curabimus, Deo auxiliante, sanctitati vestrae infra breves dies per solemnes personas insinuare; et credimus quod erunt talia, quae sanctitati vestrae grata erunt et accepta, ac omni populo christiano, et etiam tunc explicari faciemus nostram et absentium intentionem super materia Concilii, quod intenditis in festo Omnium sanctorum in loco Perpiniensi tenere, et utrum tale particulare concilium in ultimis quasi terrae finibus, et multum a parte adversa distantibus celebraturum, possit ad unitatem dandam ecclesiae pertinere, dubitatur a multis. Sanctitatem vestram conservet Altissimus feliciter et longae cum effectu optatae unionis. Scriptum Pisis.

(G. Penestrinensis)
 Vestri humilissimi (N. Albanensis) cardinales oratores. (P. Tusculanensis) les
 (P. S. Angeli)

LITT. JANUENSIVM DE NEUTRALITATE

Seu de non obediendo alteri contententium de papatu.

Universis has visuris pateat, quod nos Johannes le Maingre, dictus Bouciquavult marescallus Franciae, locumtenens regius et Januensium gubernator pro serenissimo rege Francorum domino Januae, consilium Ancianorum, et officium provisionis civitatis Januae, optantes summopere videre in Dei ecclesia sanctissima unionem, receptis quanta decet reverentia, et diligenter inspectis literis patentibus, regis, et aliis clausis per eundem serenissimum et supremum dominum nostrum devotioni nostrae directis, datis Parisiis die XII. Januarii proxime elapsi, continentibus se non sine maturo et tante rei convenienti consilio viam neutralitatis in prosecutione sancti praesentisque operis unionis ecclesiae amplecti, decrevisse in festo Ascensionis Dominicae proxime lapsa, ut denegatio obedientiae utrique contententium de papatu asserat Christi fidelibus tandem perpetuam et salutiferam ecclesiae ipsius unionem; nec minus causas urgentes

Afferri Mart. Anecl. to. II. p. 108. Ex MS. Gemmetir.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

motusque laudabiles, qui pietatem regis ad A
viam ipsam eligendam decernendamque impu-
lerunt. Et auditis his que super hoc venerabi-
lis dominus magister Petrus *Placent* orator re-
giius novis eloquenter exposuit, exhortando nos
pro parte regia sicut & per dictas clausas lit-
teras exhortamur, quod viam ipsam neutrali-
tatis tamquam preparatoriam & aptissimam
dictæ unioni similiter amplecti vellemus conti-
nere, ut super hac tam grandi re mature de-
liberare possemus, doctores melioresque cives
cum principalibus cleri Januensis coram nobis
congregari fecimus, & re ipsa illis pandita,
datoque cogitandi aliquo dierum spatio, tandem
cum ipsorum civium ac cleri concordii consilio
& deliberatione matura, in Dei nomine viam
ipsam neutralitatis amplecti, regia imitando
laudanda vestigia, & tenere decernimus, spe-
rantes in Christi Salvatoris nostri misericordia,
quod via ipsa sicut ab animorum nostrorum
sinceritate procedit, ita erit salutifera toti
Christiano populo, horrendum schisma conte-
ret, pacem tantis expectatam desideris, jam-
diu ab ecclesia exultante restituet, & pariter
ecclesiasticam unionem. Mandamus omnibus
& singulis regis subditis nostro subiectis regi-
mini, quatenus istam neutralitatis viam, neu-
tri in papatu contententium obediendo, am-
plectantur & teneant. In quorum omnium te-
stimonium & fidem presentes litteras fieri fe-
cimus, sigillique nostri impressione muniri. Dat.
Januæ an. D. MCCCXCVIII. die 21. Julii.

ADHÆSIO ALDRUM CARDINALIUM

Ad predictum votum & juramentum.

Affert Mart.
Ver. Mon. to.
VII. p. 101.
Ex M. C. C.
S. Laurent.

al. tractatus.

Miseratione divina nos Angelus tituli S.
Potentianæ, dictus Laudenis, Petrus ti-
tuli XII. apostolorum dictus Mediolanensis,
Johannes S. Crucis in Jerusalem dictus Raven-
natis presbyteri, & Balthasar S. Eustachii
diaconus, dictus Bononienis, S. R. E. cardina-
les, manibus nostris propriis infrascripti, exi-
stentes in ecclesia majori Pisana collegialiter
cum reverendissimis in Christo patribus aliis
dominis cardinalibus utriusque collegii Pisis
commorantibus; attendentes proinde & consi-
derantes, ut novit fere populus universus, &
ruminas graves omnibus defendas christianicis,
lamentabilemque scissuram, quibus Dei eccle-
sia opprimitur, ob nimiam ambitionem reti-
nendi principatum ecclesiæ. Duobus enim su-
per eo ambitione certantibus*, orti sunt erro-
res mortiferi, & corda dissidentia inter eos,
quos in vera fide Christi caritas propagavit.
Etiam insurrexere inter populos Christianos fre-
mitus guerrarum, in gentes rancores, & odia,
quos ipsa ecclesia debet sopire. Secutæ sunt ne-
dum etiam exheredationes, immo etiam mul-
torum, proh dolor! strages, multaque prodi-
tiones animarum. Sanè pridie penultima men-
sis Junii, anno infrascripto, in loco Liburni,
Pisanensis diocesis, reverendissimi in Christo
patres & domini, domini episcopi, presbyte-
ri & diaconi cardinales utriusque collegii,
ibi collegialiter existentes, mutuo & una-
nimi assensu, gratia spiritus sancti inspirati,
convenerunt ad invicem, concordarunt, & pro-
miserunt fide plenaria, juramento & voto ir-
revocabili firmaverunt, attenta indispositione no-
toria dictorum duorum contententium de papa-
tu, super unione sanctæ matris ecclesiæ provi-

dere, prout & quemadmodum in quibusdam
litteris infrascriptis seu instrumentis publicis eo-
rumdem dominorum cardinalium manibus pro-
priis subscriptis & sigillis sigillatis, & coram
nobis de verbo ad verbum perlectis, plene & se-
riose continetur. Quarum litterarum seu in-
strumentorum tenor sequitur sub his verbis:
Miseratione Divina, &c. Quibus omnibus & sin-
gulis contentis in dictis litteris nobis, sic de ver-
bo ad verbum perlectis, ac matura deliberatione
consideratis, videntesque sanctas opiniones
& affectiones eorumdem dominorum cardina-
lium, eisdem adherentes, & eas prosequi omni-
mode volentes, ipsa omnia & singula conten-
ta in dictis litteris, ut supra scribuntur, pro-
mittimus Deo, B. M. Virgini ejus matri, B.
Petro & Paulo, quorum sanguine fundata ec-
clesia damnatis ambitionibus vilescit, ecclesiæ,
omnibus sanctis, & Christi fidelibus plena fide,
juramento & voto irrevocabili confirmamus
prosequi, tenere, & inviolabiliter observare
absque aliqua interruptione, nihil addito,
nihil remoto, prout in dictis litteris & in-
strumentis seriose & in presenti instrumento
de verbo ad verbum continetur; salvo tamen
quod in ultimo capitulo dictarum litterarum
seu instrumentorum, quod sic incipit: *Est au-
tem nostra intentio*, &c. omnes & singuli do-
mini cardinales præfati, & nos cum ipsis vo-
luimus & volumus, quod in fine illius capitu-
li post illa verba: *Ac concordie omnium nostrum
assensu*, ponatur, vel duarum partium omnium
nostrum; quam etiam additionem ratam & gra-
tam habemus, & eam bona fide promittimus
observare. De quibus omnibus & singulis præ-
missis, nos dicti cardinales suprascripti & qui-
libet nostrum, requisivimus & volumus per no-
tarios infrascriptos unum vel plura, publicum
seu publica confici originalia instrumenta. In
quorum omnium fidem, & testimonium præ-
missorum presentes litteras, seu præfens pub-
licum instrumentum, manibus nostris propriis
subscriptas, alias subscriptum, sigillorum no-
strorum mandavimus appensionibus muniri. Ac-
ta sunt, hæc in ecclesia majori Pisana præ-
dicta, sub anno a nativitate domini MCCCXCVIII.
die trigesima mensis Augusti, indictione 1. præ-
sentibus reverendis patribus dominis Petro Mel-
densi, Branda Placentino episcopis, Johanne
abbate S. Justine de Padua, dominis Nicolao
de Robertis de Tripoli milite, & Roberto de
Quelneyo decretorum doctore canonico Roto-
mageni, testibus ad præmissa vocatis speciali-
ter & rogatis.

Deinde ego Henricus eadem miseratione epi-
scopus Tusculanus, dictus Neapolitanus, præ-
fatus sacrosanctæ R. E. cardinalis, in sacristia
ecclesiæ B. Martini Pisanensis, ubi dicti domi-
ni cardinales collegialiter congregati, videlicet
die veneris quarta decima mensis Septembris,
anno suprascripto, dictis litteris seu instrumentis
originalibus, de quibus superius est facta men-
tio, per me visis, & coram me de verbo ad
verbum in mei presentis perlectis, attentis san-
ctis propositis, affectionibus & voluntatibus a-
liorum dominorum cardinalium prædictorum,
volens eorum sequi intentionem, voluntatem
& dispositionem, ac totis viribus corde & a-
nimo prosequi; ex mea pura & libera volun-
tate, juravi, vovi & promisi solemniter omnia
& singula contenta in eisdem litteris seu instru-
mentis, prosequi, tenere, & inviolabiliter ob-
servare, prout, & quemadmodum ipsi domini car-
dina-

165
 ANNO CHRISTI 1199.
 * al. Haber

Cardinales singulariter promiserunt, & in dictis litteris seu instrumentis seriose continetur: ratam etiam & gratam habens additionem prædictam ubi legitur, *vel duorum partium omnium nostrorum*. De quibus etiam omnibus & singulis volui, ut præfertur, fieri unum vel plura instrumenta per notarios infra scriptos, & hic me propria manu subscripsi & sigillum meum apponi feci in testimonium præmissorum. Adum loco, die, anno, & indictione prædictis, presentibus prænomminatis dominis Petro episcopo Meldensi, & Roberto de Quæfacio doctore, testibus ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

Ego Henricus episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis dictus Neapolitanus, prædictis omnibus & singulis interfui & assensum præbui, promisi, juravi, & in testimonium præmissorum me propria manu subscripsi & sigillum meum apponi feci.

Ego Abgelus tituli S. Potentianæ presbyter cardinalis, Laudensis nuncupatus, omnibus supra scriptis & singulis interfui, consensum præstiti, promisi & juravi ac voti, & in præmissorum testimonium me propria manu subscripsi, & meum sigillum apponi feci.

Et ego Guillelmus Souleti presbyter, Malteacensis diocesis oriundus, publicus apostolica & imperiali auctoritate notarius, prædictorum reverendissimorum in Christo patrum & dominorum, dominorum cardinalium in civitate Pisana, locis prædictis, congregationi, promissionibus, juramentis, & votis ac omnibus & singulis aliis præmissis, dum sic, ut præmittitur, per dictos dominos cardinales agerentur, dicerentur, promitterentur & fierent, una cum infra scriptis testibus & aliis notariis præsens fui, eaque sic fieri vidi & audivi, & in notam recepi cum ipsis notariis, meque subscripsi, & hoc præsens publicum instrumentum ex præmissis confectum, alterius manu idonea fideliter scriptum, aliis negotiis præpeditus, signo meo solito signavi requisitus & rogatus, & verba in fine scripta, videlicet: *dominorum cardinalium utriusque collegii absentium nobis adhibere volumus in hac parte; nec non generosus & potens miles dominus Nicolaus de Robertis de Tripoli procurator, & procuratorio nomine reverendissimorum in Christo patrum remitti & legi debent in XXV. linea ab inferiori parte numerando, ut signatum est, & omnia non fuerunt ibi scribere vitio, sed errore.*

Et ego Gaspar quondam Theodorici Schulbenpflug de Bassinben clericus Warmienis diocesis, publicus apostolica & imperiali auctoritate notarius, &c.

* al. de Brabant.
 Et ego Jacobus de Brabant clericus de Insula Tornacensis diocesis, publicus apostolica & imperiali auctoritate notarius &c.

ADHÆSIO LANDULFI

Cardinalis S. Nicolai in carcere Tulliano.

Ibid. p. 806.

Miseratione divina ego Landulphus tituli S. Nicolai in carcere Tulliano, dictus Barrensis, sacrosanctæ R. E. diaconus cardinalis, in sacristia basilicæ B. Martini Pisanaensis, ubi reverendissimi in Christo patres & domini episcopi, presbyteri & diaconi cardinales utriusque collegii erant collegialiter congregati, videlicet die quinta mensis Octobris, anno a nativitate Domini MCCCCVIII. litteris seu instrumentis originalibus, quarum, seu quorum concil. General. Tom. XXVII.

166
 ANNO CHRISTI 1199.
 * al. Bre-

Cardinales presentes sunt annexæ, per me visis & de verbo ad verbum coram me perceptis, attendens & considerans sanctum propositum sanctæque affectiones & voluntates dominorum cardinalium, volens toto affectu & animo coram se qui intentionem, voluntatem & dispositionem, & eisdem dominis cardinalibus adherere, ex mea pura & libera voluntate juravi, vovi, & promisi solemniter omnia & singula contenta in eisdem litteris seu instrumento prosequi, tenere & inviolabiliter observare, prout, & quemadmodum ipsi domini cardinales singulariter promiserunt, juraverunt & voverunt, & in eisdem litteris seu instrumentis seriose continetur. De quibus omnibus & singulis promissis ego Landulphus cardinalis, requisivi & volui per notarios infra scriptos unum vel plura, publicum vel publica confici originalia instrumenta. In quorum omnium fidem & testimonium præmissorum presentes litteras seu præsens publicum instrumentum, manu propria subscriptas, alias subscriptum, sigilli mei mandavi appensionem uniri. Acta fuerunt hoc anno, die, mense, & loco prædictis, indictione 1. presentibus reverendis in Christo patribus P. Meldensi, Jacobo Laudensi episcopis, & S. Angelo de Viterbio secretario domini cardinalis Aquilegensis, testibus ad præmissa vocatis & rogatis.

Ego Landulphus S. Nicolai in carcere Tulliano, S. R. E. diaconus cardinalis Barrensis, prædictis omnibus & singulis interfui, & assensum præbui, promisi, juravi & vovi, in testimonium præmissorum me propria manu subscripsi, & sigillum meum apponi feci.

Et ego Guillelmus Souleti presbyter, Malteacensis diocesis oriundus, publicus apostolica & imperiali auctoritate notarius, prædictorum reverendissimorum in Christo patrum & dominorum dominorum cardinalium in civitate Pisanaensi loco prædicto, congregationi, promissionibus, juramentis & votis, ac omnibus aliis & singulis præmissis, dum sic, ut præmittitur, per dictum dominum cardinalem agerentur, dicerentur, promitterentur, & fierent una cum prænomminatis testibus & aliis notariis infra scriptis, præsens fui, eaque sic fieri vidi & audivi, & in notam recepi cum ipsis notariis, meque hic subscripsi, & præsens publicum instrumentum ex præmissis confectum, alterius manu idonea fideliter scriptum, aliis negotiis præpeditus, signo meo solito signavi requisitus & rogatus.

Et ego Vevantius quondam Raynaldi de confratribus de Sarvano Cameracensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius & iudex ordinarius in loco civitatis Pisarum &c.

* al. Bre-
 Et ego Jacobus de Brabant clericus de Insula, Tornacensis diocesis, publicus apostolica & imperiali auctoritate notarius &c.

B ADHÆSIO CARDINALIS OSTIENSIS.

Miseratione divina ego Joannes Ostiensis episcopus, sacrosanctæ R. E. cardinalis in sacristia S. Martini Pisarum, ubi reverendissimi in Christo patres domini episcopi, presbyteri & diaconi cardinales utriusque collegii erant collegialiter congregati, videlicet die XI. mensis Octobris, anno a nativitate Domini MCCCCVIII. litteris seu instrumentis originalibus, quarum seu quorum copias presentes sunt annexæ, per me visis & de verbo ad verbum coram me perceptis, attendens, & considerans
 L 2 de-

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

167
 derans sanctum propositum sanctasque affectio-
 nes & voluntates didorum dominorum cardi-
 naliū, volens toto affectu & animo eorum
 sequi intentionem, voluntatem & dispositio-
 nem, & eisdem dominis cardinalibus adherere,
 ex mea pura & libera voluntate juravi, vovi
 & promisi solemniter omnia & singula quae in
 eisdem litteris seu instrumentis seriole conti-
 nentur. De quibus omnibus & singulis prædi-
 ctis ego Joannes cardinalis requisivi & volui
 per notarios infrascriptos, unum vel plura,
 publicum vel publica confici originalia instru-
 menta. In quorum omnium fidem & testimo-
 nium præmissorum præsentis litteras seu præ-
 sens instrumentum manu propria subscriptas,
 alias subscriptum, sigilli mei mandavi appen-
 sione muniri. Acta fuerunt hæc anno, die,
 mensis, & loco prædictis, indictione prima,
 præsentibus reverendo in Christo patre domino
 Petro episcopo Meldensi, & domino Roberto
 de Quineyo decretorum doctore & canonico
 Rotomagensi, testibus ad præmissa vocatis &
 rogatis.

*Sequuntur in codice illustrissimi domini Chauve-
 lin littera neutralitatis facta per dominos cardi-
 nales alterius partis, tunc scilicet domino Grego-
 rio adhaerentes, quales edita sunt in Spicilegii tom.
 6. pag. 192. in cuius fine hæc in ms. codice le-
 guntur: Originali supradicto sigilla sua imprimi
 lecerunt, Aquilegensis, Melitenensis, de Bran-
 caciis cardinales.*

LITTERÆ UTRISQUE COLLEGII

Cardinalium, quibus Petrus tituli XII. apostolo-
 rum cardinalis Marchia Anconitana & ducatus
 Spoletis administrator creatur.

11. p. 11. **M**iseratione divina episcopi, presbyteri, &
 diaconi S. R. E. utriusque collegii cardi-
 nales per Dei gratiam jam uniti, reverendis-
 simo in Christo patri & domino domino P. mi-
 seratione divina XII. apostolorum S. R. E. pres-
 bytero cardinali, apostolicæ sedis legato, salutem.

Summo unanimiter cordis cupientes deside-
 rio sanctæ Romanæ ecclesiæ jam quampluribus
 tam in spiritualibus quam temporalibus subjectæ
 periculis, quantum in nobis fuerit, statui pro-
 videre; ac considerantes quod ipsa ecclesia in
 provincia Marchiæ Anconitanæ, necnon in du-
 catu Spoletensi ad eandem ecclesiam plene ju-
 re pertinentibus, propter alienationes & occu-
 pationes nonnullarum civitatum, terrarum, ca-
 strorum, & aliorum bonorum provinciarum &
 ducatus eorundem multipliciter in suo statu
 destituta sit, & oculatim, nisi de remedio pro-
 videatur opportuno, funditus destituetur; quod-
 que per vestræ circumspectionis industriam &
 studium fructuosum hujusmodi civitates, terræ,
 castra, & bona, gratia vobis assistente divina,
 facilius recuperari, & manuteneri, ac regi pos-
 sunt & defendi. Nos, ad quos id ad præsens
 pertinere dinoscitur, animadvertentes, quod
 pro nunc super hoc utilius provideri nequeat,
 matura super hoc deliberatione præhabita, vos
 omni forma & jure quibus melius & efficacius
 possumus & debemus, nomine dictæ ecclesiæ,
 ad recuperandum per vos vel alium seu alios,
 civitates, terras, castra & bona supradicta, ea-
 que pro statu, honore, & utilitate ejusdem ec-
 clesiæ manuteneri regendum & etiam defenden-
 dum, necnon conventiones, compositiones &
 pacta quæcumque, de quibus vobis videbitur,

cum eorundem civitatum, terrarum, castrorum
 & bonorum detentoribus & occupatoribus, seu
 alias de jure vel de facto, aut alias quocum-
 que colore seu titulo possidentibus in eundem &
 faciendum, ipsiusque detentoribus & occupato-
 ribus & possidentibus, si expedierit, hujusmodi
 civitates, terras, castra & bona, seu eorum
 aliqua in vicariatu in forma consueta conceden-
 dum, & eos ad servitia ecclesiæ prædictæ cum
 aliis armorum gentibus pro eadem ecclesia mi-
 litantibus conducendum, ac etiam ad absolvend-
 um omnes & singulos detentores, occupato-
 res, & possidentes hujusmodi ab omnibus & sin-
 gulis pœnis, bannis, & aliis condemnationibus
 tam temporalibus quam perpetuis quibuscumque
 in eos auctoritate sedis apostolicæ vel ejus offi-
 cialium quacumque ratione vel causalatis, eoi-
 que, si necesse fuerit, ad statum, ac dignita-
 tes, honores, jura, & privilegia præsentia,
 etiam si eorum absolutio, restitutio, & integra-
 tio hujusmodi Romano pontifici dumtaxat re-
 servata fuerit, restituendum, reintegrandum te-
 nore præsentium constituimus, ordinamus & et-
 iam deputamus; plenam & liberam vobis ad
 hoc ac omnia & singula alia, quæ circa ea di-
 ctæ ecclesiæ necessaria, utilia, vel alias quomo-
 dolibet opportuna fuerint, potestatem & licen-
 tiam tribuendo, promittentes tam sub dictæ ec-
 clesiæ, quam cujuslibet nostrum hypotheca, &
 obligatione bonorum prædicta, omnia & singu-
 la, & quæ, ut præfertur, circa per vos vel
 alium seu alios vestri nomine facta fuerint, fir-
 miter & inviolabiliter observare, & facere,
 quantum in nobis fuerit, observari; & quod
 quamquam nos, Altissimo concedente, concla-
 ve pro proximo futuro summo pontifice eligen-
 do intraverimus, aut omnia quilibet nostrum
 jurabit, vovebit, & promittet, quod ille qui ex
 nobis ad summi apostolatus apicem assumtus
 fuerit, ea omnia & singula approbabit, ratifi-
 cabit, ac auctoritate apostolica in forma melio-
 ri confirmabit, vel per primum summum pon-
 tificem, si forsitan non ex nobis, sed extra col-
 legium nostrum aliquis assumtus fuerit, procu-
 rabimus eadem auctoritate confirmari, nec um-
 quam consentiemus, quod per aliquem Roma-
 num pontificem revocentur aut annihilentur
 quoquo modo. Die XXIX. Augusti, indictione
 prima, MCCCCVIII.

LITTERA AD REGEM UNGARIE.

*Desperata per contententes de papatu ecclesiæ unio-
 ne, Concilium se generale Pisas indicisse signifi-
 cant, pro quo favorem regium implorant, ro-
 gantque ut regi sui prelatos ad illud mittat.*

Serenissimo principi & domino domino Sigif-
 mundo Dei gratia Ungariæ regi &c. mise-
 ratione divina episcopi, presbyteri, diaconi S.
 R. E. cardinales salutem, & ad ea quæ unita-
 tem fidelium & pacem ecclesiæ concernunt,
 regiam opem ferre.

Quantis dudum exulcerata doloribus, quan-
 tis fuerit lacerata & conculcata flagitiis sacro-
 sancta Dei ecclesia, mater fidelium, unica
 Christi sponsa, deploranda vulnere acerbis-
 simo, quibus læsa vexatur & premitur, universo jam
 orbi manifestissime demonstravit: quorum cul-
 pa vel verius lævitas tantæ pestis occasio cre-
 verit, & extensis perniciosius radicibus distim-
 co fortius & periculosius confirmetur, cum jam
 orbis noverit, vestra serenitas non ignorat. Ex
 qui-

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

quibus apud serenitatem vestram non longa scripturarum pagina principaliter opus esse censuimus. Com enim, illustrissime princeps, sancta mater ecclesia jam triginta annorum spatio lacera & afflicta per manus duorum non certatim contendentium de papatu, qui promissionibus, juramentis & votis astricti, in eandem sententiam pari concurrere videbantur affectu, pacis & unitatis statum debitum assequi videretur, maxime cum eorum multiplicitate littera tanta sinceritatis nunciis diversorum principum, comitatum & populorum oculos fatigassent; heu! quod dolenter referimus, tantum potuit caeca & misera temporalis ambitio, ut omni fidei religione superneque iudicis metu positus in neglectum, traditus prosequendis unionis ecclesiarum per utrumque contendendum in ludibrium versus sit, ecclesia fluctuans certiori naufragio exposita, & oves dominicas, sine duce, sine auxilio, in luporum faucibus linqwerentur. Quis umquam eorum actus tam scelestos, tam improbos credidisset, cum eorum vita procedens tam exemplarem conscientiam & sanctimoniam prodidisset? Quis ulterius eis crederet, qui fidem non tenerunt hominibus, & votum Deo exhibitum tam perperam violaverunt? Quid tandem expectare potest ecclesia, nisi continuum dissidium & ruinam in moribus, cum tam pestilens tamque horribile monstrum deleatur e terris? Quo fit ut eadem mater ecclesia, patefactis vulneribus, filiorum imploret auxilium, pulset & excitet corda fidelium, & cunctorum quos fidei zelus & fervor catholice religionis accendit, presidium obtestetur. Primum ad serenitatem vestram confugiens, ut matri desolatae porrigit dexteram, ac nutricem prostratam erigendo, quantum in vobis fuerit, & ab improborum impressionibus liberetis, exemplo predecessorum vestre regie majestatis, qui nullis umquam laboribus, impensis, aut periculis, nedum indefessis studiis, ad eam protegendam & ampliandam quomodolibet pepercerunt. Nos autem eandem tantis obnoxiam calamitatibus intuentes, & plane experti nullum ulterius restare remedium, quo posset eadem ecclesia per manus ipsorum pacis & unitatis pulchritudinem obtinere, didis contenditibus in reprobum sensum datis, cum annum & ultra in procurando loco conventionis utriusque, & difficultatibus inextricabilibus consumissent, tandem nullo in orbe loco eorum affectibus satisfaciēte reperto, & cessionis via tam solemniter promissa & jurata effectualiter per eos, pro dolor! reprobata, ut promissiones, juramenta & vota nostra, sicut tenemur, viriliter impleamus, dimissis utrimque capitibus de papatu certantibus, sanctam & legitimam in Dei nomine quaesivimus unitatem, & de duobus collegiis hactenus divisis & sparsis, in unicum collegium cum sinceritate & caritate regressi, hanc Dei causam, eo administrante, sumus amplexi, depositis totis sensibus, studiis, ac viribus nostris, eam usque ad consecutionem unionis tam sanctae tamque desiderabilis promovere, & ut salubris necessitati ecclesiarum ejusque futuro statui valeat irrefragabiliter provideri, generale Concilium universalis ecclesiarum per speciales litteras evocamus, ut nobiscum in festo Annunciationis gloriosae Virginis Maris proxime futuro in hac Pisana civitate conveniat. Sperantes tunc tandem tanta nobis unitatis sinceritate & commoditate desuper preparata, vestraque majestante nobis et ecclesiarum pie

Amatri sum prestante presidium, exaltationem Catholicam fidei, salutem animarum Christi fidelium, & regii culminis vestri laudem & gloriam perpetuam obtinere. Quis igitur nunc temporis non aperiet eidem ecclesiarum viscera caritatis? quis non provocabitur ex intimis, quis non accendetur ad iram, ut a tam infestae tyrannidis servitio liberetur? Absit enim ut a tam salutari nostri Redemptoris obsequio quisquis se retrahat. Absit ut relinquat arma rubigini. Absit ut animum neget victoriam, cum non desit victoribus corona per gratiam & meritum in presenti, & per gloriae praemium in futuro. Quare vestram regiam majestatem, in cuius fortitudine dexterarum plurimum salus pendet ecclesiarum, totis precordiis obsecramus, ut ferventem zelum, quem ad unitatem & statum gentis ecclesiarum vestrorum exemplo majorum, qui primum regii diadematis decus & debitum reputarunt ecclesiarum defendere, dignetur feliciter prosequi, & clypeum defensionis ejusdem potenter arripere, ad ipsum generale Concilium solemniter legationem, ut tantum decet principem, in tempore transmittendo, quo possit ipsa mater ecclesia, vestrae majestatis assistente presidio, tam scilicet informari, & super inde praelatos regni vestri, ad quos hujusmodi vocationis litterae diriguntur, regis suasionibus exhortari, quando etiam ubi opus existeret, ne quis a tanto bono se retrahat, modis debitis coercere, ut ad hujusmodi sacrae convocationis praesentiam studeant festinare. Nos enim sanctorum vestrae majestatis affectum & effectum celerem in tabulis memoriae, vita superstiti, retinere dispositi, quaecumque regii culminis vestri decus & exaltationem concernunt, libenter offerimus promptis & sinceris animis promovere. Super quibus omnibus reverendum in Christo patrem dominum archiepiscopum Solacianensem, de intentione nostra plenissime informatum, ad ejusdem serenitatis praesentiam destinamus, cuius relictibus tamquam nostris placeat indubiam dare fidem. Datum Pisis die VIII. Septembris anno, etc.

D LITTERA AD IMPERATOREM ROMEOURUM.

*Orant ut oratores suos ad Concilium
Pisense mittat.*

Serenissimo Principi & domino Mattheo Paleologo Romeorum imperatori & decertatori, miseratione divina episcopi, presbyteri & diaconi S. R. E. cardinales salutem, & ad ea quae ad pacem sunt Jerusalem unanimiter aspirare.

Quam grata sit summo Creatori nostro unitas, multis & variis ipsius operibus, atque sacris scripturae exemplis & auctoritatibus edocemur, praecipue dum ipsa unitas sit ab homine primo, omnes per propagationem processerunt. Sicque etiam in ipsius nascentis ecclesiarum exordio videmus, in cuius institutione ad commendandam unitatem, uni Petro Redemptor noster commisit ecclesiam, licet omnibus apostolis parem dederit potestatem, quae quidem unitas ecclesiarum in multorum filiorum suorum, per dilectionem conventionem, in sacramentorum Christi communione, in membrorum ad caput conjunctione consistit: extra quam gratiam Dei habere non possumus, quae proprie est donum catholice unitatis; nec remissionem peccato-

B. pag. 161.

ANNO
CHRISTI
1409.

torum, nec vitam spiritualementorum, nec vitam spiritualementorum perceptio nihil proficit, miraculorum operatio nulla sit, ipsa etiam martyrii susceptio sit inutilis, & peccatorum remissio haberi non possit: unde non multitudinem, sed unitatem. Unde Christiani sciendentes unitatem ecclesie, infideles merito reputantur, & pagani aequales, qui veluti schismatici ecclesiam Dei lacerant, & inde scissam Dei tunicam per frustra discerpunt. Quibus quam graves a Deo poenae indictae & institutae sunt, in novo & veteri ostenditur testamento, & sanctorum patrum multiplicibus instructis institutis. Hac itaque, serenissime domine, diligentius recensentes, & attendentes quanta perfidia, quantoque scelere contententium de papatu jam longissimo spatio ecclesia sponsa Christi mater nostra divita permanerit, & quantum in eis est etiam in posterum permaneret, nisi per nos & alios fideles praevia gratia & inspiratione superna de optimo provideretur remedio: Nos utriusque collegii cardinales, quorum quotidiana instantia, teste Apostolo, esse debet, & est sollicitudo omnium ecclesiarum, qui etiam jure Levitico summi sacerdotis coadjutores existimus; ne tam patenti erroris, cui universale damnum & praecipitium totius reipublicae subjacet, non tantum simulatores contententium, sed etiam focii & participes videamur, in unum nos univimus unitatis propositum, abjecta & postposita utriusque contententium ambitione improba & damnata, per viam juridicam & legitimam dare pacem ecclesiae; videlicet per convocationem generalis Concilii, in quo visis & cognitis promissionibus, juramentis & votis tam solemnibus totiens repetitis utriusque ipsorum, statuatur quod debitum fuerit, & pax reddatur ecclesiae, & unitas revirescat, ad Dei laudem, orthodoxae fidei augmentum, & honorem nominis Christiani: quam quidem convocationem Concilii fieri ordinamus in civitate Pisana in die Annuntiationis beatae gloriose Virginis Mariae; ad quem terminum & locum per litteras & oratores nostros universaliter requiri facimus patriarchas, archiepiscopos, episcopos, aliosque praelatos ecclesiae ubilibet constitutos, ut veniant, nec non reges & principes, dominos & communitates, ut solemnes ambaxiatores mittant, sicut in nostris litteris hujusmodi convocationis plenius continetur, quarum copiam tradi fecimus reverendo in Christo patri archiepiscopo Solacianensi exhibitori praesentium, per quem progressus negotiorum, quae haecenus occurrerunt, nostrumque propositum serenitati vestrae latius referuntur, quam cum sciamus summo desiderio concupiscere pacem ecclesiae & concordiam populi Christiani, sicut celsitudinem vestram decet, rogamus & obsecramus, ut, si fieri possit, solemnes oratores serenitas vestra transmittat, qui dictis loco & termino adsint, & quae agenda sunt videant: quos quidem acceptissimos habebimus & libenter videbimus; offerentes nos ad ea quae status & honoris vestri amplitudinem concernunt. Datum Pisae, ut supra.

EPISTOLA MICHAELIS STENONIS

Ducis Venetiarum ad Cardinales.

ANNO
CHRISTI
1409.

Misum a rege Hungaria Guillelmum de Prata ad reconciliandos cum papa cardinales scribis, nec posse interim eorum litteris responderi.

Reverendissimis in Christo patribus dominis episcopis, presbyt. et diaconis permissione divina sacrosanctae Romanae eccl. cardinalibus. Reverendissimi patres. Recepimus, et diligenter intelleximus litteras vestras datas Pisae XXVIII. mensis Octobris proxime elapsi, continentis ut nobis placeat mandare officialibus & subditis nostris, ut in omnibus terris & locis nostris, reverenter tractentur, & honorentur duo reverendissimi cardinales nominati in vestris litteris, quos destinatis ad diversas mundi partes pro bono unionis ecclesiae sanctae Dei. Ad quas respondemus, quod his diebus proxime elapsis fuit ad praesentiam nostram egregius ac spectabilis dominus Guillelmus de Prata comes de Porcellis, orator serenissimi domini Sigismundi illustri regis Hungariae significans nobis quod ad curiam proficiscitur, procuraturus nomine dicti regis reconciliationem vestrarum reverendarum paternitatum cum summo pontifice, & reducere utramque partem ad unum Concilium congregandum. Rogavit, ut nobis placeret mandare nostro oratori ibidem existentis dicta de causa, quod sit secum ad querendum & procurandum praedicta, asserens quod de brevi accessuri sunt etiam oratores partium H. Bohemiae & Alemanniae. Qui oratori regio respondimus nos esse contentos complacere requisitioni regis; & sic praecipimus observari per oratorem nostrum praedictum. Et praeterea nobis non videtur, quod cum honore nostro possimus pro praesenti dare responsum requisitioni contentae in dictis vestris litteris, donec informati erimus de his quae sequuntur per accessum dicti oratoris domini regis Hungariae ad partes praedictas. Datum in nostro ducali palatio die IX. mensis Novembris indictione II. MCCCCVIII.

Michael Steno, Dei gratia dux Venetiarum.

COMMONITORIUM PRO CONVOCATIONE

Concilii Pisani.

Auctore Gerfone Canc. Parisensi.

Debent ecclesiae succurrere. Malis ejus tam evidentibus celerius occurrere. Possent autem ad praemissa rationes & auctoritates tam divini quam humani juris adjici: verum assertive ista sufficiunt, & in fundamento praedicto possent superaedificari aliquae aliae propositiones magis particulariter respicientes Concilium nunc in civitate Pisana convocatum, quae dimitto; quia ita clare sequuntur ex praemissis; ut eas non sit necessarium bene intelligentibus amplius declarare.

(Divinam ab Evangelio.

Nota, esse legem quae regulat ecclesiam.

(Naturalem a principiis naturae.
(Canonicam a pontificibus & ecclesia, per Spiritum eis largite datum.
(Civilem a legibus pro vita civili & politica.

Dif.

ANNO
CHRISTI
1109.

Difficultant aliqui Concilium.

Primo: quia solus papa potest convocare Concilium 17. dicitur. Et quod ista duo collegia faciant unum sine auctoritate.

Secundo: quia quilibet spoliatus debet restitui 3. q. 1. c. 1.

Tertio: quia ab accusatione videntur inimici repellendi, 2. causa. 3. q. 5. & similiter excommunicati.

Quarto: quia oportet clare probare haeresim vel schisma, & quod quilibet desiderit esse Papa, 2. causa 23. q. 1. & in fine de schismaticis.

Quinto: quia isti non sunt schismatici, ex quo non separant se a membris suis, causa 23. q. 5. c. Non vos, & per definitionem Tho.

Sexto: Benedictus, nisi alius non ejiciatur, non tenetur cedere, causa 7. q. 1. periculosum, nec possunt cogi, ut dixit epistola Anglicana.

Septimo: schisma non potest dici evasisse in haeresim, nec sufficiunt crimina notoria; immo glo. d. 40. c. Si papa. Hoc dicere, reprobat, & profertur glo. quae dicit quod oportet papam errantem contra articulos fidei.

Octavo: quomodo procedendum per accusationem, vel inquisitionem vel denunciationem.

Nono: si habeant sequaces, quid fiet?

Decimo: quid si allegant 1. d. 93. obedientiam autem inferiores ordines inferioribus debent c. 1. n. 2.

Undecimo: quid justificabit oblationes suas, & injustificabit subtractiones & neutralitates libertatum curiarum Romanarum.

Duodecimo: quilibet inimici nostri sunt judicet.

Videatur tractatus propositi Vairnensis & tres considerationes suae.

Item, tractatus magistri Henrici de Hassa. Notetur, quod ecclesia potest novam legem condere, & abrogare pro tempore & necessitate jam factas.

Notetur factum Scipionis. Allegavi & fundavi pridem in sermone circumcilionis Tarasconae.

Item, littera neutralitatis in Latino justificat totum processum.

Videtur primo declinanda omnis controversia, quod erit possibile.

Etiam credere deberent &c. Ergo contententes qui nihil mali egissent.

Secundo: recurrendum ad epikejam, & finem legis, qui est pax; alioquin esset brutalitas & lethalis error.

Tertio: supponendum, quod ecclesia potest sibi legem condere & interpretari; quia propter eam datae sunt.

Quarto: non videtur procedendum ad excommunicationem aliorum, nisi videatur finis possibilis; sed per admonitiones.

Quinto: si dentur securitates quantum erit possibile.

Sexto: qualiter restitutio est contra Deum & impossibilis & ridicula.

Septimo: qualiter ex voto & scandalo tenetur cedere; justificatur neutralitas.

Octavo: videatur quod nihil ex odio actum est; sed pro amore Christi & ecclesiae, cui maxime quilibet obligatur. &c.

Nono: fiat statim post electionem reformatio generalis ecclesiae; notentur aversata.

Decimo: fiant orationes & morum correctio, quod est praecipuum.

PROPOSITIO FACTA

ANNO
CHRISTI
1109.

Ab eodem domino Joanne Gersonio doctore & cancellario Parisiensis, curam Anglicis Parisiensibus sentibus ad sacrum Concilium Pisae; & hoc ex parte Universitatis Parisiensis Anno Domini 1408.

Collat. ad MSS. Codd. V. B. 698. & Colbert. 99. & 9972.

Congratulatur vestrae devotioni, vestro zelo ferventi, vestrae laboriosae, sed laudabilissimae Legationi. Congratulatur & applaudit, o reverendissimi & preclarissimi patres, o doctissimi & sapientes viri & fratres in Christi dilectione charissimi. Congratulatur, inquam, & congaudet amatrix & admiratrix & cultrix honorum omnium Parisiensis universitatis. Itaque non amulatur nec gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati. Quidni congaudeat igitur super veritate, quam, ut soletis, amplectimini, & complexam retinetis, retentam ad effectum deducere totis studiorum nervis conamini? Est autem modo congratulationis nostrae spiritualis thema satis accommodum verbum Osee propheticum: Osee cap. 1. 11. *Congregabuntur filii Israel, & filii Juda pariter.* Itaque libet exclamare: *ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum*, Pl. CXXXII. I. convenire scilicet & congregare ad unum Concilium. Nam in *Concilio iustorum & congregatione magna opera Domini*, Pl. CX. 1. 2. Et hoc est Concilium sacrum & venerandum, ad quod legati pergitis, quod Pisis, Deo ducti & auctore celebrabitur; utinam felici prout optandum & sperandum est adventu. Ait quippe veritas, quod: *omne regnum in se divisum desolabitur*, Marc. XII. 25. & e contrario unitum in se regnum manet. Quod vidit Salustius: *concordia, inquit, parvas res crescunt, discordia maxima dilabuntur.* Cur ergo non bene sperabitur, dum adunatur ecclesia, dum convocatur coetus, dum conveniunt seniores? Videte de verbo hoc, praesertim cum teneamus certissimam Christi promissionem dicentis: *Ubi duo vel tres, &c. Matt. XVIII. 20.* Audivimus praeterea instanter & gaudenter, quod *congregabuntur, &c.* At vero ne prolixior vel evagatior sermo tardio sit vel oneri; coarctemus, si placet, totam dicendorum materiam, totamque deductionem thematis ad quatuor sententias sumptas ex themate, ex verbis ipsi protinus appositae, & videamus quid in illis loquitur Deus; quia loquetur pacem in plebem suam. Postquam enim dixit Dominus per Osee cap. 1. 11. *Congregabuntur filii Israel & filii Juda pariter*: pro prima sententia mox subiunxit: *& ponent sibi caput unum*, ecce secundam sententiam: *& ascendens de terra*, ecce tertiam; *quia magnus dies Israel*, ecce quartam. Incipientes ergo prosequamur, & invenimus puto, causas quatuor sufficientes, quare congregabuntur filii Israel, & filii Juda pariter: ipsi enim qui sunt populus unus Dei, sed a nunc divisione, pro nefas! dispersi sunt, velut olim in figura sub Roboam & Jeroboam contigit meminit Scriptura 3. Regum 17. Et est tamquam materialis aliqua ratio & confusa huiusmodi Concilii celebrandi. Invenimus praeterea causam finalem luculenter expressam in altera sententia. *Et ponent, inquit, sibi caput unum.* Deni-

ANNO
CHRISTI
1499.

175
Denique tangitur causa dispositiva, & velut officiens celebrationis hujus Concilii, dum dicitur in altera sententia, quod *ascendens de terra*, & quid terra mystice, nisi terrenus affectus? Quid igitur ascendere de terra, nisi de terrenis affectibus, quibus oppressi sunt hactenus multi, ad spirituales & divinas affectiones se potenter erigere, & erigendo salubriter ascendere? tanquam audiret quilibet de excelso clamantem Deum. *Exurge qui dormis*, Pl. XLIII. 23. & rursus: *Surgite postquam sederitis*, Pl. CXXVI. 2. Habemus prouterea causam quodammodo formalem, & ad justam celebrationem Concilii vivifice preparantem, quae forma est semen Dei vivum & efficax; semen Spiritus S., habens virtutem formativam & reformativam totius unitatis, totius ecclesiae corporis, in una fide & spe & charitate sub uno Deo & Domino per omnem juncturam, secundum deductionem apostoli ad *Ephes. 4.* Quod notatur in hoc verbo *Jesrahel*, quod interpretatum sonat idem quod semen Dei, vel seminavit Deus. Et qualem semen istud? Plane illud de quo alibi propheticus sermo dicit: *Nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissetis, & quasi Gomorra similes essemus: Isaie I. 9.* Gratias tibi Deus Israel, magnus scilicet dies seminis Dei, quod habet in se artem & virtutem vivificam, qua mysticum corpus ecclesiae se vivificare potest & unire salubriter, in cuius efficacia & virtute congregantur filii Israel & Juda pariter. Bene haec iacta sunt fundamenta, sicut ex Cicerone sumit Lactantius. Haec autem fundamenta sunt perfectibilitas ecclesiae per congregationem, ut causa materialis; ordinabilitas ecclesiae ad unius capitis positionem, ut causa finalis; intelligibilitas in epikeizando seu interpretando, ut efficiens; inita fecunditas in se conservando, ut formalis dispositiva. Superaedificemus fabricam quadrangularem quatuor considerationum principalium, ad dilatationem aedificii praesentis congregationis ampliorem. Et dicamus pro prima consideratione, juxta primam causam in verbo notatam.

Consideratio prima.

Congregatio filiorum Israel & Juda pariter, quaeritur ab ecclesia, quemadmodum materia quaerit formam & imperfectum perfectionem, & mulier virum, sive sponsa sponsum. Tradit divinus Dionysius, & post eum Boetius & Augustinus, quibus experientia suffragatur, quod res quaelibet non minus diligit aut appetit congregationem sui ipsius, quam propriam entitatem, nimirum quia ens & unum convertuntur. Hinc est ille dolor, illa concussio, ille vehemens horror in corpore vero; dum membratim queritur dividi vel dispergi. Sic nemo dubitaverit, quin ecclesia divisionem suam refugiat & horreat, cum sit corpus mysticum secundum deductionem Apostoli ad *Ephes. 4.* & *1. Corinth. 12.* & ad *Roman. 12.* & alibi sapientissime. Est etiam terribilis ut castrorum acies ordinata: aciei vero quis nesciat separationem maximum asserere detrimentum? Est insuper ecclesia civitas, de qua gloriosa dicta sunt; est Regnum Dei, est Hierarchia subcaelestis, & ita de multis similitudinibus, secundum quas convincitur divisionem ei, atque separationem schismaticam esse penitus odiosam. Potuerat

hoc loco fieri sermo prolixior, deducens perfectionem ecclesiastici corporis stare principaliter in unitate tanquam in consummatione omnis boni. Fallor itaque si non optabundus Propheta postulabat hoc, imprecans pacem super Israel; sciens quoniam posuit auctor ejus Deus fines suos pacem. Vide si non hinc ortum est illud Christi ad ipsam Jerusalem quae figuram tenet ecclesiam. *Jerusalem, Jerusalem quotiens volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat pullos suos, & noluisti.* Matth. XXIII. 37. Ad hoc quippe mortuus est Jesus, ut *filios suos dispersos in unum congregaret*, Joan. XI. 52. tanquam *lapis angularis faciens utraque unum.* Ephes. II. 14. 20. Et ecce heu fera pessima, monstrum horrendum ingens, monstrum biceps, portentum, jam annos habens XXXI. schisma pestiferum, pulcherrimam hanc & perfectam pacem, quantum in se fuit, laceravit, dissipavit, & in exilii longinquam regionem truxit. Sed veniat, o utiliam, pax, juxta votum Isaie. Veniat & requiescat in cubili suo, quod est ecclesia, quatenus expulso disconveniensi schismate, forma pacis conveniens inducatur: nam qualis est ista deformitas, qualis imperfectio, videre corpus mille partibus miseris modis laceratum, dissipatum & dispersum; cujus lacerationi nulla hactenus profuerunt efficaciter humana remedia; quin potius schisma hoc horrendum velut insanabilis cancer *agrescit meditando*, ut de Turno loquitur Virgilius; ipsum denique tanquam *abulosa hydra* redit ex successione sua fecundius. Hinc scandala populorum sine numero adversus fidem nostram, religionem nostram, mores sanctos, adversus spem quoque futurae beatitudinis, contemptum saeculi, sanctitatem immobilem jurisjurandi, voti sacramentorum virtutem, obedientiam ad Deum & ad omnem disciplinam. Quare? Quia saevissima dominandi libido, mater insaustra schismatis hujus pestiferi confundit haec omnia, saepe nefasque velut hianti voragine mergit, sorbet & obruit. Quid porro de paganorum infideliumque fabuler probro & irrisione adversus catholicos? Demum tota illa flebilis Jeremie lamentatio si ad calamitatem ecclesiae praesentem deflectatur, nescio si satis illam, ut dignum est, expresserit, dum ait: *Quomodo sedes sola civitas plena populo &c.* Thren. 11. Nequit prosum aequari verbis, quantum res ipsa videatur indigna, pro qua reformanda celeriter expeditissimum est, quod congregentur filii Israel & filii Juda pariter.

Consideratio secunda.

Pro causa secunda. Congregatio filiorum Israel & Juda pariter quaerenda exequendaque est, ut ponant sibi caput unum. Ille est finis, haec intentio imminentis sacri Concilii Pisis celebrandi, ad quod vos cum caeteris, religiosa & filiali ad matrem ecclesiam pietate pergitis & perveniat oratio feliciter. Non ignoratis, scio, o doctissimi & sapientes viri, quod caput ecclesiae primum & principale semper unum est, invariabile, & permanens, sicut testatur Apostolus, Eph. V. 23. *Caput*, inquit, *Ecclesia Christus*. Christus autem *manet in aeternum* (ut idem ait Hebr. VII. 3.) sempiternum habens Sacerdotium & Papatum. Itaque salutariter Christo, caput nostrum est, a quo fluunt in ecclesia sensus omnes & motus spiritalia.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1109.

rituales ac gratanti, ac proinde nunquam ec-
clesia tua esse acphala, neque te sponso suo
viduata. Nihilominus tu quondam ascensus
ad Patrem reliquisti sibi Vicarium super ter-
ram, tamquam caput aliquod secundarium;
sicens & rebus in stabili loco tui sacerdotii
& papatus essentialis, indefectibilis, & manen-
tis usque ad consummationem seculi, quando
evacuabis omnem dominationem, principatum
& potestatem, & tradideris regnum Deo Pa-
tri. Nunc autem proh dolor! viri patres &
fratres, tunc scandalizantur adversus hoc ca-
put primarium duo contendentes, dum simul
illud, quod fieri nefas est, representare vo-
lunt, vel vices gerere, vel in suum locum suc-
cedere. Sic in impiam cecidimus maledictio-
nem hanc, quod facti sunt ejus bases, eccle-
sia, in capite. Thren. 1. 5. Oportebat quidem
ad unitatem papalis sacerdotii unicum sacer-
dotem & certum Vicarium Christi super ter-
ram assumi, succedentem Petro, & non Pha-
risaica contentione dicere, sicut olim conque-
stus est Apostolus. 1. Cor. 1. 12. Ego sum
Gregorii, ego sum Benedicti. Sanctius quoque
filialique ad Matrem caritatis convenientius
est relinquere Papalem dignitatem, & Petri
sedem uni tertio sub pace possidendam, sub
quo congregati essent filii Israel & filii Juda
unus populus Dei, quam foedissima seditione
partiretur obedientia, & spargeretur grex quasi
non esset unum ovile & unus pastor: quasi rur-
sus indecens esset quod congregarentur filii Israel,
& filii Juda pariter. Meditabar hæc nuper in
abcondito scrutinio cordis mei priusquam pro-
ferrentur: dum ecce animalis homo non sa-
piens quæ Dei sunt, sed ea quæ de terra sunt
loquens; numeratus quippe est inter filios Agar,
de quibus dicit Scriptura quod exquiserunt sa-
pientiam quæ de terra est. Jacob. III. 15. con-
jungitur quippe ipsi sapientis, terrenæ, animalis
& diabolicæ non ei quæ desursum est, *Ibid.*
propterea obscuratum habet intellectum ipse,
inquam, animalis homo ut impatiens, hebes
& præceps: & quo pacto, inquit, opus est
congregatione filiorum Israel & Juda, quasi
res incerta sit super jure pretium, quasi præ-
terea liceat vel expediat nunc Concilium ge-
nerale novum celebrari. Non itaque licet, cum
non possit Concilium generale sine Papa cele-
brari, & nisi primitus, ante omnia, spoliatus
ab obedientia sua, restituatur eidem. Quomo-
do præterea decens esset ea quæ certa sunt,
& tam per longissimos temporis tractatus in
consuetudinem versa, rursus in discussionem,
tamquam dubia revocari, & quod vera & ju-
sta pars exponat se discrimini condemnationis;
nam eventus judiciorum varii sunt, qui sal-
vantur & fallunt. Denique quid expedit con-
trahiti voluntati divinæ, suæque providentiæ,
quæ justo judicio permittit hæreses fieri, &
dicit *esse necesse ut veniant scandala*. Matth.
XVIII. 7. qui etiam ait: *Nolite arbitrari quod
venierim pacem mittere in terram; sed gladium*.
Ibid. X. 34. qui demum olim prohibuit fieri
congregationem filiorum Israel & Juda pari-
ter, adherens divisionem ab eo factam esse.
Multa majoraque parabat animalis homo de-
latrare adversus celebrationem Concilii, asse-
rens quod nec licebat, nec decebat, nec expedi-
ebat illud fieri; dum exhorruerat fateor: nihilo-
minus ajo ad eum. Quidateste importune &
stulte; aut expecta donec considerationum cœ-
ptarum numerus impleatur. Audies forte ea
Concil. General. Tom. XXVII.

quæ contradictionibus suis imponere possint si-
lentium. Extorsit vultu ab invito dilationem,
ut tertia & quarta considerationes liberiori ser-
mone completerentur.

Consideratio tertia.

Congregatio filiorum Israel & Juda pariter
habet fieri tamquam a causa dispositiva, quæ
removet prohibens; dum ipsi ascendunt de
terra, hoc est, secundum moralem intellectum,
dum de terrenis affectibus ascendunt ad cœle-
stes, & sunt de animalibus spirituales; dum-
que littera dimissa quæ occidit, ipsi spiritum
qui vivificat, amplectuntur; hoc tamen oster-
vato, ne quid nimis: ne dum nimis observari
quæritur spiritus, obruatur simul caro cum
spiritu. Unde quæso tamdiu, Viri Patres, tar-
data est fieri congregatio Concilii generalis &
sacri, nisi quod tamdiu non fuerunt auditi
spirituales viri, quales (si Apostolo creditur)
dijudicant de omnibus. Ecce quid præclara u-
niversitas Oxoniensis, unde sibi meruit con-
gratulari, pridem ad hoc Concilium petendum
determinavit se & misit in Franciam, scio
qui præfens interfui dum proponeretur hæc
conclusio compendii, sub hoc themate Joëlis
1. *Vocate cœtum, condemnate fines*. Sed pridem
ante Parisiensem universitatem ab exordio nascentis
divisionis deliberavit solemniter & concordi
sententia conclusionem hanc petendam & pro-
sequendam esse, quam ex parte sui proposuit
Reverendus Pater & præceptor meus præcipi-
uus dominus nunc Cameracensis, coram Lu-
dovico duce Andegavensi, tunc regente in
Francia. Circa quod tempus scripsit pro e-
dem conclusione clarissimæ memoriæ magister
Henricus de Hassia magister in Theologia Pa-
risiensis & Vice-Cancellarius sub magistro Joanne
de Calote tunc Cancellario Parisiensi. Scri-
psit insuper dominus Præpositus Wormacensis
magnus & devotus & licentiatas in artibus Pa-
risiensis: scripserunt quoque alii sicut ex eorum
Tractatibus adhuc constat. Amplius vero scri-
psit post multos annos Universitas Parisiensis
Epistolam grandem continentem tres vias, in-
ter quas Concilium generale numeratum est.
Ecce quot viri spirituales & eruditi, non in-
nitentes soli litteræ, ascendentes de terrenis
affectibus, & in liberum atque purum æther
lucidissimæ veritatis, desideriorumque splendidi-
dorum sese attollentes, quæsierunt olim mul-
to studio concorditer, quod congregarentur fi-
lii Israel & filii Juda pariter. Ex hæc est non
parva congratulationis materia, quod in unam
conventum est sententiam per duas Universita-
tes toto Orbe celeberrimas: & ipsis nonne
fides dari debet, cum illic sint viri spirituales
& sapientes, secundum qualium judicia medium
virtutis accipere jubet Philosophus? Illic præ-
terea sunt idonei conditores Legum doctrinali-
ter & instructive, quibus similis interpretatio
per epikeiam debita est. Illic sunt qui menti-
ri nesciunt, de quibus noverunt, dum a vero
falsum, a licito illicitum sciunt discernere. Cum
ergo conveniunt congregatio multiplex sapien-
tium in celebrationem hujus Concilii generalis
tamquam in rem expedientem, ut in prima
causa dicebatur; in rem præterea decentem,
sicut visum est in secunda; nam quid decen-
tius quam ut unum corpus habeat caput unum:
postremo superest ostendere rem hanc esse per se
licitam atque legitimam, quod in quarta & ul-
tima consideratione videbimus, quæ talis est.

M

Con-

ANNO
CHRISTI
1109.

Consideratio Quarta.

Congregatio filiorum Israel & Juda pariter sumit suam efficaciam & virtutem a Divino semine, quod per ecclesiasticum corpus tanquam sanguis vivificus diffusum est, & radicaliter seu inseparabiliter insertum. Ponemus pro solido fundamento presentis considerationis & aliorum tam dictorum quam dicendorum textum Apostoli Ad Ephes. IV. 3. 4. 5. 6. *Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma. Unus Deus & Pater omnium qui super omnes & super omnia & in omnibus.* Sequitur *Y. XI. Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem Sanctorum, in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi; donec occurramus omnes in unitatem Fidei & agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.* Sequitur *Y. XV. Veritatem autem facientes in charitate crescimus in illo per omnia qui est caput Christus. Ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem juncturam subordinationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in aedificationem sui in charitate.* Eliciamus ex his paucissimis, sed sententiosissimis Apostoli verbis, aliquas veritates.

Prima. Congregatio Ecclesiastica ad unum caput Christum facit, et conglutinatur per vinculum amorosum Spiritus sancti, mediantibus qualitativis dispositionibus reddentibus in corpore mystico complexione harmoniam vivificam et decentem. Hæc autem Dona, sunt virtutes Theologicæ, Fides, Spes et Charitas; sunt etiam Sacramenta Ecclesiastica; sunt diversæ divisiones gratiarum, prout unicuique concessum est: hoc est semen in quo conveniunt ambæ obedientiæ; hoc autem semen si abstulisset schisma pestiferum, jam de pace reformanda actum esset prout alias scripsit ipse Romanis Parisiensis Universitas.

Secunda. Congregatio ecclesiastica ad unum caput Christum copiosior est atque fecundior quam fuit congregatio Synagogæ; non enim habuit Synagoga talem in Sacramentis et aliis multis commutationem adjunctionis sicut ecclesia: nam extra eam stabat salus, quemadmodum salvatus Job ostendit.

Tertia. Congregatio ecclesiastica ad unum caput secundarium multiplicior est & major quam congregatio civilis sub uno Rectore vel Imperatore vel Rege. Connatio quippe talis politicæ civilitatis fit per leges & dona naturæ principaliter, & in illis constituit suam unitatem: Ecclesia vero ut politia ordinata, habet hanc unitatem & ultra hanc habet alteram supernaturalem & divinam quæ dicta est. Et ita sequitur consequenter, quod ecclesiastica pluribus legibus regitur, quam altera politia.

Quarta. Congregatio ecclesiastica non habet vel habuit ex se potestatem seipsam ordinandi & constituendi per gradus varios atque hierarchicos dignitatum & administrationum, quales in ipsa reperimus a summo Præfultu usque ad infimum administrationis gradum, quicumque sit ille. Patet; quia supernaturalis est hæc institutio, confurgens ex solo bene-

placito liberalissimi conditoris: nec (ut opinor) voluisset unquam oppositum sentire presatus magister Henricus de Hasia, dum ponit quod ecclesia posset sibi instituire Summum Pontificem, si non fuisset immediate constitutus a Christo; addit enim quod hoc potuisset ecclesia a Spiritu sancto edoceri & auctorizata, quod est probabiliter sentiendum.

Quinta. Congregatio corporis mystici ad unum caput Christum semper habebit per omnem juncturam gradus dignitatum & officiorum et administrationum, de quibus dictum est. Patet ex illo verbo, *donec occurramus omnes &c.* Propterea dicitur Ecclesia desponsata Christo in sempiternum *Osee 11. 19.* Dicitur præterea habere semper in se semen ad sui propagationem et conservationem usque ad consummationem sæculi.

Sexta. Congregatio Ecclesiastica ad unum caput Christum, lege stante, non remanebit in sola muliere, immo, nec in solis laicis; sed erunt usque ad consummationem sæculi episcopi et sacerdotes aliqui fideles.

Septima. Congregatio ecclesiastica dici potest habere duplices partes integrantes eam: quedam sunt fluentes, quedam permanentes, et ut ita loquamur, essentielles. Primæ sunt ipsæ personæ mortales constitutæ in graduum varietate. Aliæ sunt ipsimet gradus dignitatum et administrationum. Exemplum in papa et papatu, in episcopo et episcopatu, et similibus; papa fluit, papatus stabilis est.

Octava. Congregatio ecclesiastica constituitur in suis partibus fluentibus et quodammodo materialibus, ministerio hominum, secundum legem primitus inditam et insitam corpori ecclesiastico, et prout ipsum habet in se semen vivum et efficax seipsum multiplicandi atque conservandi in successione specifica ad partes fluentes, et in successione eadem materiali quam ad essentielles. Patet veritas ex illo verbo Apostoli: *nemo sibi assumat honorem.* Hebr. V. 4. etc. Et de prædicatoribus dicit: *Quomodo prædicabunt nisi mittantur?* Rom. X. 15. etc. Et hæc veritas similiter posset inflecti ad depositiones et degradationes et resecationes partium scandalizantium; sed pro nunc omittatur.

Nona. Congregatio ecclesiastica, habet claves ordinis et jurisdictionis alio et alio modo in se et in suis partibus fluentibus. Ut exempli gratia, claves datæ sunt Petro auctoritative sed toti ecclesiæ universaliter et susceptive. Vel datæ sunt ecclesiæ ut in actu primo, et Petro in actu secundo.

Decima. Congregatio Ecclesiastica sic instituta est, ut castrorum acies ordinata, vel ut corpus integerrime perfectum; sic quod non est in potestate papæ, vel alterius cujuscunque, deordinationem vel multitudinem in suis partibus essentialiter inducere. Unde nec papa posset inducere quod nulli essent episcopi nec curati, nec cardinales, pro quanto sunt successores apostolorum in ecclesia sancta Dei: sunt enim gradus omnes seminati a Christo in ecclesia primitiva, quamquam parvula, in qua nondum erant sic explicati gradus ecclesiasticæ hierarchiæ, ut nunc inspicimus; quemadmodum spica totos numeros suos habet in grano, et nux arbor in nucis virtualiter continetur; has vocant Philosophi inchoationes formarum in materia.

Undecima. Congregatio ecclesiastica licet non possit instituire papatum, vel desistere, nihi-

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1199

Nihilominus potest per se vel per Concilium A
eam representans statuere alium modum eligendi Papam quam modo sit, ut alias visum est. Potest insuper removere Papam etiam rite electam & alium constituere; si ita sibi visum fuerit expedire ad edificationem ecclesie; ut in casu gravis scandali, vel in dubio aliter interminabili, quam per cessionem vel dejectionem Papae, aut alio tali casu; ipse enim pastor instituitur pro utilitate gregis: & dum praesidentia sua cedit in grave detrimentum, mercenarius reputandus est, immo latro, immo lupus rapax, si querit in praesidentia tam damnosa remanere. Et hic fundatur possibilitas practicandi viam cessionis, saltem quoad effectum suum contradicentibus, contententibus & invitis. Hic fundatur praeterea, quomodo in casu veritatis istius, congregatio urgens Papam ad cessionem vel dejiciens eum, si pertinaci libidine dominandi motus renuat, non est iudicanda quod eum persequatur; sed ei potius & Deo & ecclesiae toti multipliciter obsequatur.

Duodecima. Congregatio ecclesiae licite & merito potest in casu fieri sine papa vel auctoritate sua. Itaque cum possit dupliciter fieri congregatio, uno modo concordative vel assensive seu charitative; alio modo auctoritative: constat de primo congregandi modo, quod sine papa possibile est, immo fuit saepissime practicum, tam apud Apostolos, quam apud imperatores sanctos & catholicos, qui saepe conveniunt in unum priusquam essent evocati vel auctoritati a papa. Patet de quatuor primis Conciliis memoratis in actibus apostolorum. De primo nondum erat adhuc Petrus factus papa; quin simul erant congregati ad examinationem testimoniorum de resurrectione. Unde & quaelibet congregatio libera non subiecta tyrannidi, habet hanc facultatem seipsam congregandi. Patet in confraternitatibus, & aliis multis conventionibus charitativis. Secundus modus convocationis habet majorem quaestionem; nihilominus oportet eum concedere possibilem, alioquin periclitaretur respublica ecclesiae, si necesse esset auctoritatem papae prius intervenire. Exempli gratia. Imminet casus periclitationis ecclesiae, sit in temporalibus, sit in spiritualibus, & quod tunc nullus esset Papa, nec posset prius institui quam esset providendum ecclesiae per assensum communem. Item, in casu quo papa perdidisset usum rationis perpetuae. Item, in casu quo papa depravatus esset in intellectu per haesum; & in effectu per enormes & scandalosos mores, quod ad destructionem ecclesiae patenter laboraret. Item, in casu quo requisitus sufficienter & monitus, dare nollet auctoritatem Concilio, ut forte est in praesenti casu; quia signum est quod non vult audire ecclesiam, si non vult eam congregare. Item, ubi probabiliter dubitatur, quod fideles nunquam ei praestabunt obedientiam qualemcumque, aut non satis utiliter atque concorditer. In talibus & similibus casibus congregatio ecclesiastica sumit auctoritatem & virtutem seipsam uniendo ex divino semine per universum corpus suum diffuso, ut dictum est. Et ad hoc est textus legis Deuter. 17. & notat Christus Matth. 18. resolvens tandem omnia ad ecclesiam iudicium; Si, inquit, ecclesiam non audierit. Matth. XVIII. 17. Obmutescat igitur animalis sive literalis & carnalis homo, & spirituali magis credat, deducenti & probanti per priora, quod expedit quoad primam concilii. General. Tom. XXVII.

considerationem, & decet quoad secundam, & licet quoad quartam, quod congregentur filii Israel & Juda pariter. Ad quid nimirum; ut ponant sibi caput unum, non ad disputandum & discutiendum & arguendum & litigandum, sicut phantasiari videbatur animalis homo: hoc enim fortassis inducere posset indecentiam & multamurbationis materiam. Ceterum quoad allegationem quae fiebat ab animalis homine, quod necesse & expediens erat esse schisma, sicut olim Dominus voluit dissolutionem esse inter filios Israel & filios Juda: solutio facilis est, quoniam non sunt facienda per homines mala ut eveniant bona; neque enim scient ex malis bona elicere, sicut Dominus ex nostris peccatis & scandalis potenter elicit bona, tanquam attingens a fine peccatorum usque ad finem comprehensorum fortiter, & disponens omnia suaviter, faciens ut omnia cooperentur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Denique non potest, lege stante, politia ecclesiastica quae est monarchica in alium transformari, sicut in alia politia. Tandem multis praetermissis; neque enim locus neque tempus, non stilus, neque ingenium, non memoria patiuntur omnia dicere quae dicenda essent, fiat ad Opuscula, & tractatus super his confectos recursum liberior. Concludamus ergo ex quatuor causis, per totidem considerationes tactis potius quam deductis, quod expedit, decet et licet, quod congregentur filii Israel et Juda pariter.

Congratulatur amatrix bonorum omnium Parisiensis universitas, Mater mea, ut dicere crepimus; congratulatur vestrae devotioni, vestro zelo ferventi, vestrae religiosissimae ad matrem ecclesiam pietati, vestrae tandem laudabilissimae legationi, o reverendissimi, & ipsestabilis viri patres & fratres: det auxilium Deus in progressu & egressu felicissimum & votivum. Denique offert seipsam totam & in membris singulis eadem universitas, ad omnia communi consensu & deliberatione avivanda, tractanda, communicanda, concludenda, prosequenda cum omni humilitate & favore, nihil querendo quod suum esse videatur, sed quod omnium; ut habeatur unum & certum caput secundarium in ecclesia sancta Dei, postpositis contentionibus omnibus & discussionibus odiosis, quae ad hanc rem non satis attinent, sed magis ad divisionem, & practicando viam compendiosissimam & sanctissimam cessionis amborum contententium, ut jurarunt solemniter & voverunt. Neque praeterea sit contentio, quis in hoc negotio prosequendo videatur esse major, vel potior, vel doctior. Scit eadem universitas, quod stabimus omnes ante Tribunal Dei: illic videbitur quo quisque animo, quo zelo, qua intentione pacem veram suae sponse quaesierit. Sit igitur haec gloria nostra, testimonium conscientiae nostrae, sit gloria Deo: nam denunciavit Angelus pacem hominibus praemisit, *Gloria in excelsis Deo*. Luc. 11. 14. Denique si filii Israel prout scriptura loquitur, ibant animo pacifico ad praedium: quali animo et quam pacifico eundem erit ad hoc pacis Concilium, sine emulatione, sine contentione, sicut decet congregationem Sanctorum, sine irascendo in via, quemadmodum monuit Joseph fratres? Praeterea nullus detur locus diabolo qui in seditionibus habitat. Fiat in pace locus Deo, qui dirigat pedes nostros in viam pacis, & doceat viam prudentiae ipse qui est

ANNO
CHRISTI
1199

183

via, veritas et vita, et Deus benedictus in A
secula. Amen.

ANNO
CHRISTI
1409.

*Attendas benignus lector, juxta Legationis omnis
impositum per christianissimum Regem Francorum
ac Universitatem praeclarissimam Parisiensem pro-
posuerat idem Cancellarius post verbum de ec-
clesiastica unitate subungere de errorum extir-
patione; sed impeditus tunc partim amicorum
suavitate, partim temporis arctatione, & ut in
proximitate non inesset fastidium, silentio pra-
terit, quorum aliqui summatione hoc subjuncta
sunt.*

Glorificationem Dei, patres Apostolici, pa-
tres gloriosi, posuimus esse finem hujus Con-
cillii Sanctorum, quatenus pleni sint caeli & ter-
ra, o Deus magne & terribilis, gloria tua; qua-
tenus non jam ambulent in errorum circuitu
impii super terram; sed agnoscant quoniam ma-
gna est gloria (dicente Sapiente Eccli. XXIII.
28) sequi te Dominum per semitas legis tum
pacificas; quoniam pax multa diligentiibus le-
gem tuam, & non est illis scandalum, Pl.
CXVIII. 165. & quia si creditur eidem Sa-
pienti, nihil dulcius quam respicere in Man-
dato Dei. Eccli. XXXV. 2. Sed vae mundo
a scandalis; vae tibi, mala voluntas, & ideo
mala, quoniam arroganti superbia, gloriam
propriam quaerens, anteponis eam divinae, no-
lens subici Legi suae, neque captivare omnem
intellectum in obsequium Fidei. Hinc haereses
& errores impii, hinc scandalorum turbationes
horridae, hinc in Ordine violato plurima foeda-
que confusio; hinc tandem in hominibus & ex
consequenti per omnia quae propter homines
fecit Deus suboritur frequenter non gloria Dei,
non pax hominibus, sed terra quaedam altera-
tio mortificans & abiciens vivificantem gratiam
spiritum, & cada verosam monstroforum de-
fectuum non tam formam, quam deformitatem
inducens. Deplorat hanc perversissimam re-
rum vicissitudinem Christianissimus Francorum
Rex, cum ecclesia tota regni sui miseretur,
dolet, compatiitur, & ab hoc sacro sancto Con-
cilio legitimas provisiones efflagitat. Non con-
fundantur precor ab expectatione sua, nolite
careant piissimis desideriorum suorum affecti-
bus; sed & Patrem sequitur sua proles, Regem
videlicet filia sua Parisiensis Universitas; nec
tantum sequitur, sed praet, humilitate salva,
quando consiliis, nunc exhortationibus, ali-
quando doctrinis, sciens quod veritas custodit
regem, sciens praeterea se positam Apostoli jus-
su, ut potens sit exhortari in doctrina sana, &
eos qui contradicunt arguere. Tit. 1. 9. quae
posuit Aristoteles Opera duo sapientis. Deni-
que parata est, tanquam posita in lucem ec-
clesiae, ad satisfactionem omni poscenti ratio-
nem de ea, quae in ipsa est Fide & Spe, 1.
Pet. III. 15. ut in omnibus & per omnia glori-
ficetur Deus.

Insurrexerunt ecce post aliqua tempora plu-
rimae doctrinae peregrinae, variae, pestiferae, &
damnatae, obtenebrantes ecclesiam per multa
Christianitatis membra, per Regna, per Pro-
vincias, per Regiones insignes. Processum est
ad expellendas hujusmodi doctrinarum tetras
caligines, nunc luce disputationis doctrinalis per
Doctores & Universitates, nunc sabello judicia-
lis reprobationis per Dioecanos, & inquisito-
res haereticarum pravitate in Anglia, in Scotia,
in Praga, in Francia. Nondum tamen vel
illuminari vel emendari sufficienter inspexi-
mus caecam & stultam improbitatem asseritorum,

lectatorumque suorum, quin error assidue, si-
cut cancer, serpat & alicubi palam, quasi
condato ente, per nationes & populos impruden-
ter erumpat. Propterea necesse est per splen-
didissimam & inobfuscabilem hujus sacri Con-
cillii lucem provida celeritate de remediis insti-
tui; ut qui spreverunt Praelatos & Doctores
divisim positos, tanquam lucernas in domo Dei
revereantur eos, conspiciant, & obediant;
dum in unam hanc ecclesiam domum collecti,
dabunt auctoritatis suae robur & pondus,
ibunt in splendore fulgurantis haec reproba-
tionis judicialis, qualem nemo qui Christia-
nus videri vult, audebit contemnere. Esto
contemnat, ipse tamen de contemptu suo sul-
B gurationem concremationemque subibit, ut ju-
stum est. Et quoniam charitas sicut incipit a
se & a suis in dilectionis exhibitione; sic in
correctionis & emendationis procuracione pro-
rem habere locum debet, ne subeat illud impro-
perii proverbium: *Medico, cura te ipsum.* Luc.
IV. 23. Et illud de Apostoli sententia. *Qui
praeclis non furandam, furaris; non occidendam,
occidis; non perjurandam, dejeras, & ita de
reliquis.* Rom. 11. 21. Hinc Christianissimus
Rex noster suaeque per adoptionem dignativam
charissima filia Parisiensis Universitas, volue-
runt hactenus a Regno & a suis, perversa quo-
rumlibet errorum zizania mox ut erumpere seu
germinare sentiebantur, diligenter opprimi re-
C secarique; nunc falce doctrinae, nunc securi
pastoralis sententiam, ita tamen ut non simul
eradicetur & triticum. Sunt plurima rei quam
loquimur documenta, e quibus unum quod no-
vitate acritateque praecellit censuimus in me-
dium deducere.

Ecce Patentes Regis nostri Litteras quas au-
dire libeat.

*Legi debebat hic Littera patens, cujus initium
est post intitulationem: Regis Majestas nostra. De-
hinc subjungendum erat.*

Audivit Sacrosanctum hoc Concilium iusto-
rum, quatenus in Christianissimo rege nostro
serveat zelus ad ea quae Fidei sunt, abique omni
personarum acceptioe, abique respectu propriae
etiam carnis & sanguinis. Terreat ipse Deus
magnus & terribilis qui glorificatur in Con-
cilio iustorum, qui salubriter & potenter in-
tonat: *Ambulate dum lucem habetis;* subdit
monitionis causam, *ne tenebra vos compriden-
das.* Joan. XII. 35. Et quales oro densiores,
fugibilioresque tenebrae, quam errorum & ha-
retum circa prima praecceptorum moralium prin-
cipia, ut sunt: *Non perjurabis. Non occi-
das. Non infulabis?* Terreat ipsos ecclesia-
sticos Pastores & Doctores, positos in lu-
cem aliorum, si ad exemplar tam insigne at-
que perlucidum Christianissimi Regis nostri,
non eos illuminet, accendat, & inflamet zelus
domus Dei. *Vox dicentis clama, Isaia XL.
VI. ne cesses, & annuncia populo meo peccata sua.*
Ibid. LIX. I. Si non urgeat eos procedere con-
stanti celeritate ad effugationem errorum tene-
broforum, & ad illuminationem errantium: ne-
que enim potest integra salubritate sine secun-
do, primum fieri; quoniam non impune perti-
nacia manet in errantibus, convalescant & sa-
viant errores necesse est.

Sed in ipsa meditatione mea videtur occur-
rere animalis homo non sapiens quae Dei sunt,
Deum non invocans, illic praeterea trepidat
timore ubi non est timor: magnus est, inquit,
sufurratio tremula, magnus, credite, & terri-
bilis,

ANNO
CHRISTI
1409.

Chilis, quem tangunt et notant errores: huiusmodi, Princeps est. Scimus autem quid Sapiens enunciet: *Indignatio Principis mori, & vir prudens placabit eum.* Prov. XVI. 14. Quid quomodo si serviat, si seditiones concitet, si bella moveat, si locum plurimos hos terroribus, hos promissis in errorem suum trahat, ita ut si fieri potest, moveantur etiam electi? Vide sedulo ac iterum iterumque recogita (ait animalis homo) ne fortassis obinde praestetur tam desiderantissimae jam jamque in januis existenti paci ecclesiae grandis obex vel totalis disruptio.

At vero nihil hic tale timendum, O strenuissimi pugiles Fidei, O potentissimi Legum divinarum defensores. Nihil inquam tale timendum timentibus Deum, et obedientibus iussioni qua dixit: *Nolite terri ab eis qui corpus occidunt, animam vero occidere non possunt; ita dico vobis, hanc timeate.* Matth. X. 28. et Luc. XII. 5. timeatur Deus et non terreat. *Homo time Deum (suadet Augustinus) & minantem mundum univrsam videbit.* Tollatur haec suspiciosa pigri formidatio dicentis, *Leo est in via.* Prov. XXVI. 13. devorandus sum quia profecto magna et unica securitas est nil time re praeter Deum, cuius haec iussio est: *Usque ad mortem certa pro iustitia.* Eccli. IV. 33. Et iterum. *Esse fidelis usque ad mortem, et similia.*

Potueramus rem hanc in longius deducere, pro qua interim satis sint breves et pauculae considerationes, quasi totidem radii moralis luminosaeque veritatis.

Providendum est haereticali divisioni per ecclesiastica membra serpenti, non minus celeriter et efficaciter quam schismati super contentia de Papata: ecclesia quippe magis in Fide, quam in secundo capite fundata est.

Providendum est constantius per hoc sacrum Concilium ad extirpationem errorum, emendationem errantium, quanto qui errant plures sunt, potentiores et majores: quod si quis dixerit quod bella suscitabunt, diffamat eos nimis, neque ei leviter credi debet.

Providendum est ad emendationem errantium per eos qui se dicunt amicos eorum, vigilantiori sollicitudine quam per extraneos, ceteris paribus.

Prastantes scienter impedimentum, ne errantes respiciant et corde credant ad iustitiam, et ore faciant confessionem ad salutem, habendi sunt hostes capitales errantium et salutis eorum.

Prastantes scienter impedimentum ne tollantur errores, et errantes corrigantur, reddituri sunt rationem de damnis omnibus, tam spiritualibus quam temporalibus, quae obinde proveniunt aut veniunt.

Omissio seu dissimulatio praestantium impedimentum, nedum positive, sed privative vel omissive, directe vel indirecte, per cautelas humanas ne tollantur errores, causat suspicionem de fautoria haeretica pravitate, quandoque levem, quandoque vehementem, quandoque convincentem, juxta varietatem obligationum.

Inexcusabilior & aliquanto perniciosior est error in principiis legis naturalis; sicut sunt praecipua Decalogi, secundum planum & usitatum intellectum verborum apud omnes utentes ratione, quam sit error in articulis fidei, qui sunt supra naturam facultatem, & in agibilibus quam speculabilibus.

Conditionalis protestatio vel confessio non sufficit ad purgationem legitimam super publicatione vel defensione vel annotatione errorum, quorum oppositas veritates tenetur errans explicita fide tenere.

Diffamatus publice & notorie super publicatione aut defensione errorum contrariorum rectae fidei & moribus, tenetur seipsum purgare, si potest, coram iudice legitimo, etiam nemine cum personaliter accusante; tenetur enim servare famam propriam & aliis scandala praesentia removere.

Quae clauduntur duabus hinc inde lineis, adjecta sunt ex MSS. Vell. Cq. 18. nunc. & Colbert. 99. Dupin.

Ad efficacem errorum extirpationem, qui sunt jam damnati per ecclesiam, magis procedendum est in generali Concilio per invocationem brachii secularis adversus pertinaces, quam per curiosam ratiocinationem: & notietur quod non sufficienter auferuntur errores, quando diu perseverant errorum assertores.

Procurator generalis Concilii debet ex officio procedere contra notorios & publicos errantes, ut respiciant aut corrigantur; longe diligentius quam contra violatores Papalis jurisdictionis temporalis: Et hoc requisitum est Parisiis coram rege Christianissimo Francorum.

Pax regnorum per Christianitatem vix potest efficacius & divinius procurari, quam per legitimam extirpationem errorum & correctionem errantium.

Querere provisionem super extirpatione errorum & correctione errantium, non est impedire prosecutionem unionis ecclesiasticae; sed est eam juvare & accelerare, multis attentis: ita ut verum sit quod oportet unum facere & aliud non omittere.

EPISTOLA HENRICKI ANGLORUM REGIS

Ad Rupertum Imperatorem.

Hortatur ut cardinalibus Concilium celebrare voluntibus faveat.

Excellentissimo & serenissimo principi Ruperto Dei gratia Romanorum regi semper augusti, fratri nostro carissimo, Henricus eadem gratia rex Angliae & Franciae, & dominus Hiberniae, salutem & fraternae dilectionis continuam claritatem.

Excellentissime princeps, fraterque carissime, post plurima nova nobis diversimode nunciata de gestis & factis domini Gregorii papae XII. nec non & illius qui secum de papatu contendit, ac utriusque collegii nuper in unam & eandem mentis consentantiam super tollendo schismate concurrentis, ut dicitur, tandem literis reverendissimorum in Christo patrum dominorum S. R. E. cardinalium, & relatu reverendissimi in Christo patris domini F. cardinalis Burdegalenis amici nostri merito praedilecti, coram nobis ac dilecto filio nostro primogenito principe Wallis, nec non praelatis & proceribus regni nostri quampluribus constituti, percepimus bonam & sanctam intentionem, quam iidem cardinales semper hactenus habuerunt, prout se habere in praesentiarum ostendunt, ad unionem ecclesiae Dei, cuius occasione dicuntur varia perulisse gravamina, suis non parcendo laboribus nec expensis; quodque pretextu continuationis praedicti schismatis contra votum & juramentum per ipsum dominum Gre-

Ex Mart. Vet. Mon. to. VII. p. 87.

187
 ANNO CHRISTI 1409.

gorium, dum erat in minoribus constitutum, & de cedendo papatu solemniter præstitum, & post assumptionem ad apostolatus apicem per manus subscriptionem publice renovatum ac etiam confirmatum, jam dicti cardinales, de unanimitate ipsorum assensu, omnem subtraxerunt obedientiam ab eodem, ac pro generali Concilio apud Pisas in festo Annunciationis proxime jam futuro celebrando disponunt, ad dictum schisma penitus extirpandum; nullam aliam viam, per quam ad unionem ecclesie perveniri valeat, magis accommodatam reputantes. Nos igitur ad prædicti domini cardinalis & litterarum prædictarum instantiam excitati, & conscientia ducti, de consensu statuum prædictorum, eidem domino summo pontifici litteras nostras, juxta seriem copiarum per latorem præsentium serenitati vestre, si libeat, exhibendæ, transmittimus, plene confisi, quod cum ecclesia & imperium mutuis in Deo suffragiis fulcire se debeant, ipsa vestra serenitas ad viam illam inclinari dignabitur, a nobis ardentius affectam, quæ sanctæ matris ecclesie propensius inducere valeat unitatem; quodque prælatos & principes sui sacri imperii ditioni subjectos, ac ceteros excellentiæ vestre benivolos & amicos efficaciter excitare curabit, ut intentioni vestre circa præmissa, quam credimus esse adeo placabilem, absque difficultatis obstaculo se conforment, ad gloriam & laudem illius, qui, ut pacem emeret, sanguinem suum fudit. Datum, die IX. Nov. indict. II. MCCCCIII.

EPISTOLA CARDINALIUM

Utriusque collegii ad Carolum
 Francorum regem,

Ut ad futuram Alemannie dietam suos
 mittat oratores, qui unionis ecclesie
 negotium promoveant.

188
 Serenissimo ac christianissimo principi & excellentissimo domino domino Carolo Dei gratia regi Francorum, vestri, mileratione divina, episcopi, presbyteri, & diaconi utriusque collegii, sacrosanctæ R. E. cardinales, eadem gratia jam ad unionem uniti, ipsi ecclesie dudum laceratæ & fessæ, ac resurgere inchoanti, pro ejus unitatis decore, ut hætenus semper egistis, manus regias porrigere adjutrices.

Quæcumque hætenus egimus, ordinavimusque, relictibus & scriptiõibus nostris & oratorum vestrorum hic existentium, clare celsitudo vestra percepit. Reverendissimus in Christo pater dominus L. S. R. E. cardinalis Barenis, de cujus accessu hujusmodi per nos deliberato, abunde Christianissimæ caritati vestre scripsimus, hic de quinta mensis instantis discedens, versus partes Alemannie ad illustrissimum principem dominum Rupertum in novum Romanorum regem electum profectus est, & ad dominos Coloniensem, Moguntinum, & Trevirensis archiepiscopos, sacri imperii electores, nec non alios principes tam ecclesiasticos, quam sæculares. Post cujus discessum nuperrime percipimus eundem dominum electum, die XXI. proxime decursi mensis Octobris, in Nuremberg nonnullorum prælatorum & dominorum temporalium conventionem particularem tenuisse, in qua, quia interfuerunt præfati domini electores, & major pars aliorum spiritualium & secularium dominorum, nulla inde conclusio

seu terminatione sumpta, res integra reservata est dilataque usque ad diem dominicam post Epiphaniam immediate sequentem, in qua die universaliter omnes Alemannie domini spiritualis & temporales convenire debent, & inibi, quid agendum sit pro tota Alemannia, ultimam & totalem terminationem capere. Et quia in eventu terminationis hujusmodi, Christianissime princeps, negotium sanctissimæ unionis ecclesie præcipue pendere putavimus, cum Alemannia tamquam magna Christianorum pars in se videatur, in hac Dei causa non modicum habere momenti... Et licet speremus pro justitia & veritate terminationem ipsam emanaturam; tamen, ut ita sine dubitatione sequatur, ad videndum, agendum totis conatibus arbitramur. Quamobrem serenitatem vestram totis præcordiis exoramus, ut oratores vestros solennes sufficientes & prædicos ad ipsos dominum electum & electores placeat destinare, qui vestre celsitudinis nomine dictæ conventioni intererint, præfatum sanctissimam unionis causam pro optato exitu promoventes, pro qua tanta charitate, sollicitudine & tot sumibus laboratis, omnibusque dominis partium illarum vestris amicis scribere, ut causa & materia ipsa requirunt. Nullam enim opportuniorem legationem ista mitti posse putamus, & quæ majorem fructum sit Dei gratia allatura: & pro aliqua instructione mittendorum, mittimus domino Patriarchæ nonnulla quæ in facto consistunt. Agite igitur, illustrissime princeps, & quæ maxima hac tempestate pro reintegratione sanctæ matris ecclesie, clarissimorum majorum Christianissimæ domus vestre perinclinata insidentes vestigia, peregistis, & estis, Deo propitio, peracturi; hoc tam necessarium, quod tantopere quaesumus, sicut indubia spe tenemus, efficere celsitudo vestra dignetur: quam ipse Deus omnipotens feliciter augeat & conservet semper præcelsissimis animis ad illius placita & rata paratum. Datum Pisas.

EPISTOLA EORUMDEM

Ad reginam Francorum

Ejusdem argumenti.

Serenissimæ principissæ domine, domine Isabelle Dei gratia Francorum reginæ, mileratione divina, &c.

Scribimus Christianissimo principi & excellentissimo domino, domino Carolo regi Francorum, ut vestra reginalis serenitas per interclusam copiam poterit intueri. Totis igitur affectibus vestram celsitudinem exoramus, ut circa oratorum missionem, quam uti necessariam tantæ cum instantia postulamus, placeat apud eundem dominum regem efficaciter, si cuti penitus speramus, interponere partes vestras, vestraque sublimitatis parte optime scribere tam principibus, prælati, & dominis Alemannie vobiscum consanguinitate conjunctis, quam aliis, quibus expedire videbitur, pro effectû sacratissimæ unionis ecclesie sanctæ Dei, ut dignis præconiis extollatur Christianissima domus Franciæ, auctrix unitatis, ad decus ecclesie restitutum & pacem populo Christiano. Omnipotens Deus sublimitatem vestram feliciter augere & conservare dignetur. Datum, ut supra.

ANNO
CHRISTI
1409.

COPIA LITTERÆ

Missa dominis cardinalibus a regi Arragonum.

Missus suus ad Perpiniani Concilium procurator, excusat se a mittendis ad Concilium Pisannum.

Reverendi in Christo patres & amici carissimi. Magno cum gaudio, lætaque fronte litteram vestram recepimus, continentem multa, in quibus pro unione sanctæ matris ecclesiæ noviter processistis, nos attente rogantes, quatenus pro interessendo generali Concilio, quod in civitate Pisana XXV. die martii proxime venturi celebrare intenditis, nostros procuratores dignaremur infallibiliter destinare. Recepimus, inquam, aliam litteram per illustrissimum Carolum regem Franciæ ad vestri requisitionem & instantiam nobis missam, super materia præjacenti, quibus sub compendio respondemus, quod sanctissimus in Christo pater dominus Benedictus divina providentia sacrosanctæ Romanæ, ac universalis ecclesiæ summus pontifex, nos, ut sibi nostros procuratores mitteremus confestim pro interessendo generali concilio, quod celebraturus est in brevi in villa Perpiniani super factio unionis jam dictæ, nostram celsitudinem est hortatus; & sic obtulimus nos facturos, & peragemus de facto, Domino annuente. Uterius ad dictum illustrissimum regem Franciæ super prædictis nostros ambaxiatores in brevi mittemus, de nostra intentione plenissime informatos, cum quo speramus, disponente Domino, concordare. Quibus sufficienter & bene ad servitium Dei & ecclesiæ honorem dispositis, ad paternitates vestras nostros ambaxiatores mittemus, qui nostri pro parte, sic erga prædicta negotia se habebunt, quod ipsæ paternitates vestras debent de nobis rationabiliter contentari, & offerimus nos paratos ad cuncta vestros honores concernentia, & vestris affectibus placitura. Datum Barchinone sub nostro sigillo secreto XIV. die Novembris anno a nativitate domini MCCCCVIII.

Reverendissimis in Christo patribus dominis S. R. E. sacro cardinalium collegio amicis nostris carissimis.

EPISTOLA WNCESLAI REGIS

Romanorum ad cardinales.

Declarat missurum se regni sui prelatos & oratores ad Concilium Pisannum, modo excipiantur tamquam veri regis Romanorum oratores.

Id. p. 111.

Reverendissimi patres, amici carissimi. Quanta cordis affectione, quanta animi aviditate unionis sanctæ matris ecclesiæ reintegrationem, advenus aliquamdiu præstolatam, zelare noscimini, testis est experientia, que per se loquitur; testis est & sola scriptorum ac nuntiorum vestrorum crebra per vos nobis ceterisque mundi principibus & fidelibus super hoc transmittere replicatio, que vos coram majestate nostra ejusdem unionis protestatur utique utiles promotores. Vos enim, ut ex tenore hujusmodi scriptorum vestrorum didicimus, in refocandis tam perniciosis pestiferi schismatis contagiis, veluti fideles medicos ab-

Atque intermissione temporis sollicitos, & in re-
ducendis in sanctæ unitatis corpore imbecillitate
languentibus membris pristinae sanitati, vos
redditis quam plurimum operosos. Super quo
sinceritatem vestram tanto altius commenda-
mus, quanto vos per hoc non propria com-
moda, quin verius Christi fidelium, jam cer-
nimus lucra querere animarum. Ne autem
solicitudinis nostræ, quam ad unitatem & sta-
tum ecclesiæ semper ulro gerimus, diligentia
paternitatum vestrarum notitia sit forsitan in-
cognita, seu aliquatenus peregrina; ecce scire
placeat, quod receptis pridem ab honorabili
Jeronymo de Sydenberg doctore decretorum sa-
cri palatii auditore, devoto nostro dilecto, ve-
stris tam litteris quam relatis curiosis, con-
festim illustres terrarum nostrarum Slesie prin-
cipes, consanguineos nostros, ceteroque regni
Bohemiæ episcopos & prelatos ad nos accres-
vimus, cum eisdem de unione sanctæ matris
ecclesiæ salutifera concilia iniuri. Freti ita-
que eorum mature digestis consiliis, prout ip-
sorum scripta dilucidant, juxta suasionum ve-
strarum hortamenta, ad generale Concilium
per vos super festo Annunciationis gloriose vir-
ginis Mariæ in civitate Pisana proxime ventu-
ro celebrari indictum, solemnes ambaxiatores
de sanguine nostro decernimus transmittendos.
Nos enim paternitates vestras in hoc fausto
proposito juxta desiderii vestri vota, tamquam
Romanorum & Bohemiæ rex, omni nostra obe-
dientia & potentia reciproce assistere volumus
sine dolo, prout super his honorabilis magister
Joannes cardinalis de *Royssam* familiaris, de-
votus, fidelis, dilectus paternitates vestras la-
tius informabit: cui in referendis hujusmodi
fidem nostro nomine velitis credulam adhibere,
singularem nobis in eo complacentiam osten-
suri. Datum Wratislavia die XXIV. Novem-
bris, regnorum nostrorum anno, Bohemiæ XLVI.
Romanorum vero XXXIII.

Wenceslaus Dei gratia Romanorum rex semper augustus & Bohemiæ rex.

Ad mandatum domini regis Jacobi.
nus cancellarius Pragenfis.

Nota. Ista clausula intrabit litteram præcedentem ad signum.

Ita tamen quod eminentissimæ paternitates vestre celsitudinem nostram sub patentibus litteris, sigillis omnium dominorum cardinalium de congregatione vestra circa eas appensis, ante omnia assecurare debeant solida firmitate, quod eisdem ambaxiatores nostros ad Concilium generale prædictum venientes decenter suscipietis, caritative pertractabitis, ac ipsis tamquam veri & iusti Romanorum (*) & Bohemiæ regis ambaxiatoribus locum deputabitis, nec non cum consilio & scientia ipsorum singula tam sanctæ Romanæ ecclesiæ, quam nostra & imperii sacri negotia fideliter tractabitis, tractataque concludetis. Nos enim &c.

(*) Hanc ad-
jecti Wen-
ceslaus clau-
sulam, quæ
ab imperio
facta dicitur
haberi. Ra-
porro tunc in
locum sub-
rogato.

ANNO
CHRISTI
1509.

LITTERA UNIVERSITATIS

Paribensis, ad cardinales utriusque collegii.

Hortatur ad perseverandum in bono proposito
dandi ecclesie pacem.

15. p. 191. Satis datum fuerat mortalibus, patres me-
tuendissimi, si tales semper gestissent ani-
mos rectores orbis, quales nunc geritis. Satis
datum foret populo Christiano, si votis vestris
ambitiosa mens contententium & insana mo-
rem aliquem gessisset. Sed in aborsum res ver-
titur. Nam omnibus pacem querentibus, schis-
maticas mentes molliantur impedimenta. Eant
tamen quo furialis impetus calamitates. In eos
tamen dolor gravissimus redundabit. Et vos,
o verissimi pugiles Christianae pacis, qui & in
salvis fratribus, & in regnantibus hypocritis,
& in ingluvie schismatica plus quam scyllam
rabiem estis experti, fortunam quam Deus de-
derit laetissimam habebitis, quia Christum no-
strum secuti, ecclesiasticae persecutionis vidi-
mini magnum discursum omni discrimine ple-
num egisse, in eo perseveratis, quo fortis &
excelsus animus amplitudinis virtutis finem re-
perit gloriosissimum. Quid restat, nisi ut vo-
bis dicamus: Durate & vosmet rebus servate
secundis? Nam sive hac, sive alia via, ut spes
est, dabit Deus finem vestris laboribus. Itaque
quo veritas trahit; quo caritas impellit, ac-
cedamus. Quidquid reliquum seu fortunae sub-
est, ferendo superandum est. Ipsa quoque di-
vina consolatio a fidelibus in omnibus experta
malis praesto erit, supplens illico quae ferre non
potest humana debilitas. Hoc tantum horta-
mur, ut in hoc extremo labore perseverantes,
non existimetis hoc regnum aliquo casu defu-
turum, quia principes nostri, atque Gallorum,
populus, omnes denique regnicola ceteris re-
bus ecclesiae pacis procuracionem praeposue-
runt. Unum tamen inter cetera minatur peri-
culum, in quo vos commonitos volumus, ut
neutri contententium obedientiam praestetis,
neque permittatis eorum aliquo auctoritate
praesentia Concilium ingredi convocatum. Cete-
ra quae pro bono causae Dei, explosis humanae
perditionis fraudibus, agenda censemus, expli-
cabunt reverendissimis paternitatibus vestris Guil-
ielmus *Bostratier* utriusque juris doctor, consi-
liarius, & magister requestarum hospitii domi-
ni nostri regis, & Hugo *Choles* miles cambel-
lanus ejusdem domini nostri, quibus velitis in
dicendis pro parte nostra indubiam fidem adhi-
bere. Dirigat mentes vestras divinus Spiritus
ad hoc munus deificum universae Christianitati
ferendum. Scriptum Parisiis &c.

Vestri Rector & Universitas Studii
Paribensis.

EPISTOLA CAROLI REGIS

Francorum ad Florentinos.

Commendat eis patres Pisis congregatos &
congregandos.

15. p. 192. Carolus &c. magnificis & potentibus prio-
ribus artium ac vexillifero iustitiae & po-
puli communis Florentinae, amicis nostris caris-
simis, salutem & circa ecclesiae unionem in
omnibus operam ferre.

A Magnifici & potentes amici carissimi. Au-
ditis relictam plurimorum curialitatibus atque sa-
voribus multiplicibus collegii, inducimur vobis
grates rependere valde multas, sed praecipue
quod alias totis nitibus, ut subiungitur, pro con-
secratione unionis ecclesiae plurimum elabora-
tis. Quocirca, amici carissimi, vos precamur
enixe, quatenus cum perseverantia & conti-
nuatione huius sancti vestri propositi in reje-
ctione istorum pessime meritorum, contenden-
tium de papatu, ac obedientiae neutralitate,
ut bina vice haecenus estis polliciti, nobiscum
vestra communitas, & nos si usquam aut um-
quam quipiam nostrorum praedecessorum fue-
rint cum vestris praedecessoribus amicis bene-
volentia conjuncti, magis ac magis nostris est
intentionis isto respectu in posterum ejusdem
vestrae communitatis amatores semper fore.
Ceterum, amici carissimi, super vicualium ad-
ministracione pro pretio competenti moderato-
que ipsi cardinalibus & aliis qui Pisas accedent
facienda, animadversuros vos esse precamur,
& debite provisuros, ut potestis, sed maxime
& maxime de securitate personarum, cum, ut
vestras circumspectiones non ignorem, ex ur-
be mala peracta, schisma, quod, proh dolor!
in Dei nunc viget ecclesia, obortum sit. Da-
tum &c.

EPISTOLA DOMINI BARENSIS

Ad dominos cardinales.

De successibus suis in Alemannia.

1. Reverendissimi patres & domini & be-
nifici mei, post debitam & hu-
mitem recommendationem. A Tridento, quan-
tum ad usque tunc occurrerat memini me sa-
tis plene vestris reverentiis scripsisse. Abinde
autem nihil erat quod nuncium ad id notifi-
candum exigeret specialem, quoniam etsi per
omnes civitates & oppida, mira cum venera-
tione, solemnibus processionibus, & occursum
magistratum & populorum apparatibus, fue-
rim semper receptus; bonum fuisset ad laetitiam
mentium vestrarum in Domino id significasse;
sed quia non exigens, distuli ad hucusque, lon-
gum foret singula enarrare, quae devotissimi
magnates & populi Alemanni circa adventum
meum studiose facere nisi sunt. Aliqua tamen
perstringam compendio, ut ex paucis domina-
tiones vestras reliqua contemplantur. Unum
quippe ex meis aliquando capiendi hospitium &
praeparandi necessaria praemittebam, qui cum
in praeparatione huiusmodi adventum meum
& causas enarraret; continuo universus loci
tam clerus quam populus pia devotione in Do-
mino exultabat. Clerus autem ad processioem,
& primates ad occursum solemnem se parabant;
& cetera vero quaeque plebs, quae vere est in can-
ditis oppidis numerosa, extra portam avidae con-
stuebat, quasi divinum hominem, nuncium pa-
cis caelo demissum visuros se arbitrarentur.
Namque etsi dignitas cardinalatus propter ca-
ritatem in his partibus summa cum veneratio-
ne habeatur, augebat tamen eam, immo fa-
cit principaliter causa sanctissima unionis Dei,
quam procurare pro parte reverendissimarum
vestrarum dominacionum ad partes has scie-
bant me esse profectum. Propterea nec ubi
populis tota quies, ubique inter magnates dis-
cordis, ubique sollicitudo timoris seu calamitas pro-

ANNO
CHRISTI
1509.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

professionum: ita ut non solum propter fidei ar-
ticulum, quem videntur accuratissime annota-
re; verum etiam quia ex ecclesie unione quie-
tem populis ipsis reddi, injurias tolli, fidelibus
pacem restitui atque quietem. Igitur verbum
pacificæ unionis libenter audierunt, effectum au-
tem concupiscunt. Neminem hucusque reperi,
qui statim cum causam sanctam vestram, im-
mo fidelium omnium, intellexerit, illam non
laudaverit, adhaerens eidem, adversam ut
perfidiosam inimicamque salutis fidelium dete-
stando. Quanta vero cura sit, ut tamquam
nuncios & procuratores pacis ego sine offensione
vel impedimento mandatum iter efficerem, &
si vultus, si verba modoque eorum intueri oc-
culis non possitis, animis saltem ex hoc uno
intelligere, supplico, dominationes vestras di-
gnentur. Unaquæque siquidem terra me cum
omni comitiva mea adusque terram aliam mi-
litibus eorum atque nobilibus, armigeris socian-
tibus, sanctissimè securum ponere procuravit.
Quid ultra? inter horridos montes & gentes
feras in ipso introitu Suevici duo barones inter
se guerras mortiferas dissidebant, statim cum
illos transitus mei conscios feci, unus ad mei
securitatem familiares suos misit armatos, alius
venit & quidem ferocior in occursum, eam de-
votionem cum omni reverentia exhibens, ut
ipse miratus cognoverim sanctum huic pro-
curatori præire Spiritum, qui prava in directa
dirigeret, & aspera in vias planas. Namque
non vos aut ego, sed Deus facit hæc omnia.
Ceterum si singula sic ut gesta sunt, percurrere
seriatim voluero, opus se extenderet in ni-
mis longum, quamquam præfens lingua vix
possem exprimere.

2. Percurram igitur, importantiora legens
ex plurimis. Prima mihi post Tridentum ci-
vitas Brixinensis occurrit, ubi quamquam ubi-
que cum processionibus fuerim & populi con-
cursu receptus, ibi tamen ampliori honore,
quo intelligentiores viros ibidem contigit repe-
risse. Pallio enim & esculentorum poculentorumque
muneribus receptus, solemniter in ea-
dem progressus sum, communibus dimissis ali-
is, quantum sciebant poterantque devotionis,
agentibus, ad oppidum Sprutense, in quo il-
lustris ducissa Austriae novi electi regis Roma-
norum filia morabatur: quæ cum meum præ-
sensisset adventum, primum certos milites ac
nobiles ad me obviam misit, deinde sub duo-
bus successivis palliis me ingredi ordinavit, ex-
cusans se, quod nisi gravis utero foret, exisset
ipsa etiam in occursum. Verumtamen eam in
claustrum ante portam ecclesie cum solemnibus
comitiva reperi devotentemque, ut ra-
tionabiliter annotassem. Præterea hic plurima
ceterorum oppidanorum circa devotionem ip-
sam relatu dignissima, & cetera notabilia
percurro. Priori die secus lacum ad castrum
quod *Hasbrug* in Teutonico nuncupatur, hora
quasi secunda noctis perveneram, verumtamen
unum ex meis ad Constantiensem civitatem,
quæ ex parte alia lacus sita est, duxeram præ-
mittendum, per quem notum ibidem feceram
adventum meum.

3. Mane vero quod successit, & ecce navis
a Constantia solemniter præparata, quam cum
electioribus comitiva mea ingressus sum, ceteris
cum equis in navibus aliis transportatis.
Cum vero Constantiam propinquarem, exiverunt
magistri civium in scaphis, deinde primates
cum reverentibus se obviam offerentes, sicque
Concil. General. Tom. XXVII.

ad portam civitatis delatus, ibi clerum totum
cum utriusque sexus populo congregatum inve-
ni, sub pallioque receptus cum devotione po-
puli & confluentiæ, non sine pressura processi
ad ecclesiam cathedralem. Inde servato more,
ad locum mansionis sociatus mirifice declina-
vi.

4. Postero autem die missam solemnem
per omnes religiones & ecclesias nunciatam,
feci me præsentem in ipsa majori ecclesia cele-
brari, in qua duos egregios habui prædicato-
res, unum socium meum carissimum dominum
episcopum Laudensem, qui in latino ad cle-
rum proponens, occurrentis epistolæ celestis
oratoris *Semel fecit se offerendo dominus* Jesus
ad Hebræos VII. quam mirum in modum ad
sententiam faciendam unionis ecclesiarum, impro-
bationisque Gregorii & Benedicti, operumque
eorum decreta & rationabiliter reduxit. Alius
Alemannus vulgari lingua eloquenter de eisdem,
sicut mihi fide digne relatum extitit, prædica-
vit; deinde ad prandium quosdam abbates, can-
onicos, & primates habens quam plures, fan-
ctam causam vestram intelligi illis dedi, priores
& guardianos religiosorum ordinum advocavi
atque magistros, quibus litteras generalium suo-
rum ostendens, quotidie prædicare vestræ veri-
tatem iustitiæ induxi: ac sic per diem totam
ibidem moram trahens, ædificasse credo stru-
cturam bonam in iustitiæ vestræ templo.

5. Mane autem succedente, navis mihi, uni-
versitate disponente, parata est, quam ingres-
sus, equis per terram euntibus ad oppidum
Scafulense, inde ad Basiliensem civitatem
pervenit. Ibi facta sunt mihi majora prioribus
ad honorem. Namque quantus militum, nobi-
lium, quantusque populi cum solemnibus clero
concursum fuerit cum pallio, quævis visitatio
eorum ad hospitium mei locum, quantave om-
nium gestorum solemnitas non facile scripserim.
Sed succedente die, populo ad majorem
ecclesiam convocato, solemnibus ritibus missam ce-
lebrari feci, in qua idem socius meus carissi-
mus dominus Laudensis episcopus, proponens
Eccæ mitto angelum meum, commissi mihi mi-
nistrii a reverentibus vestris illi eterne redem-
ptionis sanctissimæ comparavit iustam causam ves-
tram, per omnes partes explicans & alterius
perfidiam pravitatem. Similiter & alius in Teu-
tonico prædicator: deinde in prandio magistros
& consules civium primatesque habui cum ec-
clesiasticis plurimis illos curans verbo vestram
reficere veritatis. Similiter & ordinum priores
ac præfidentes informatos feci, omnesque visi
sunt animis sancto vestro proposito inhærere,
perveritatem de papatu contententium dete-
stantes.

6. Hic cum animo recenserem, quod a Tri-
dento, immo ab ipsis Italiae finibus ulterioribus
ad civitatem hanc Basiliensem per xx. jam dies
& ultra continua itineratione, per illustris du-
cis Austriae territoria, interjectis admodum pau-
cis aliis, pervenerim, accepissemque nonnullas
terras habere ulterius, esseque ejus potentatum
magnum, nec ab hinc ultra v. aut vi. mili-
liaria Teutonicorum scorum distare, cogita-
remque ad causam vestram iustitiæ plurimum
pertinere, si ipsius sublimitatem de ipsius cau-
sæ meritis informarem: Decrevi a directo iti-
nere aliquantisper divertere, & ad illum per-
sonaliter me conferre. Vix prius cum consilia-
riis meis ista decreveram, & ecce nuncios cum
litteris reverendissimi in Christo patris & do-
mini,

N

195
ANNO
CHRISTI
1409.

mini, domini mei B. sancti Eustachii legati Bononiensis, complementi sancti hujus propositi procuratoris vigilis & laudabilis in eternum, per quas me idem dominus adversarum reddebat, Gregorium impedimentum transitus Alemannorum ad vestrum Concilium procurare, suumque conciliabulum celebrare, provide fore cum illustri domino duce praefato remedium adhibendum. Confirmavit me igitur in ipsius proposito tam veneranda monitio, sapiens & curiosa domini mei praedicti, ipsiusque mandatis obtemperans, a Basilea consilio magistrorum civium & optimatum per navim recedens, ad oppidum perveni, quod in schismate adhererat Benedicto. Cum vero oppidani jam me venientem sentirent, nullo sub honore me recipere procurabant. Verum cum pro pace & unitate ecclesiae me intellexerunt venientem, pallio coelestis me intellexerunt venientem, pallio coelestis parato, cum clero & processione, atque exultatione totius populi me solemniter receperunt. Inde accessum meum praefato illustri domino notum feci, qui apud notabile oppidum suum, Friburgam nomine, distans per tria Teutoniarum milliaria, manebat. Redcuntes ab illo nuncii saluum conductum ejus reportarunt, etiam non petitum, quodque me libenti videret animo, de accessu tamen facerem pro meo libito voluntatis. Paulo post duo, ejus consiliarius miles & secretarius, ad me venerunt oratores, qui illum nocte exingruentibus causis equitatum asseverabant, petentes etiam verbis, quae ipse idem, ut infra inferetur, litteris postulavit. Continuo illis causam mei adventus exposui, & dicto domino etiam per litteras meas scripsi, rogando, ut tantis rebus, quantis cum eo fore tractaturus, ceteras aliquantisper postponeret, & meum expectare dignaretur adventum. Qui nocte litteris meis receptis, sine mora quosdam milites aliosque armigeros ad me misit, quorum comitiva securus, serenitatem suam adirem.

7. Jam meridie venientibus illis confestim iter arripui. Et quia tria Teutonica milliaria quindecim sunt latina, in tanta brevitate dierum, malis salmigeris equitum celeritatem impeditibus, dies cesserat jam in noctem, quando ad duo latina milliaria a Friburgo oppido occurrentem cum magno Baronum, militum & armigerorum comitatu inveni, & post dignos applausus, facibus innumeris noctis tenebris superatis, ad ecclesiam, praecedente clero, processionaliter primum, deinde ad ordinatum hospitium me reduxi, & inter sic faciendum miram modestiam dicti domini annotavi. Namque nox erat & pluvia, & cum ecclesiam eistem ingressus, in ea faciens caerimonias consuetas, foris ipse remansit sub dio expectans, ad hospitium cum imbrium patientia me reducens. Reddito autem terris sole, pro reverendo in Christo domino episcopo Brixinensi, qui de primis est consiliariis ejus, misi. Quo de singulis, quantum opus fuit, per seriem informatum, causam vestram intelligere & eidem visus est animo adherere. Post prandium autem ipse illustris dominus ad hospitium ipsum personaliter cum consiliariis suis advenit, quocum magna de omnibus reverentiarum vestrarum gestis & Gregorii locutio mihi fuit, postquam multas suasiones pluraque separatim cum consiliariis hinc inde facta consilia, conclusio tandem ista, quod intendit per omnia sacro vestro collegio circa unionem ecclesiae inherere, & ad Concilium mittere, & futuro futuro eligendo pon-

tibi credere, & parere. Ipse quoque petitionem mihi fecit fieri secundum seriem copiatam, ut in instrumento insertam. Quam siquidem petitionem suo sigillatam sigillo, & subscriptam a secretario suo recepi, atque teneo ad cautelam. Ceterum ea recepta & accurate considerata, cum reverendis in Christo patribus sociis & consiliariis meis, plene cum omnibus dependentibus & connexis discussi eandem. Et attento quod est incredibilis potentia, domini novi electi Romanorum regis gener, & magnum ceteris principibus & populis Alemannis exemplum, deliberavi concludere cum eodem secundum instrumenti publici seriem, praesentibus retro scriptam.

8. Sequenti siquidem mane illum ad principalem ecclesiam oppidi populosi, cum solemnibus apparatu celebrandis missis multitudinisque concursu, ante missam inchoationem, eodem domino duce coram me humiliter genuflexo & petente, ut supra, astantibus multis baronibus, militibus & nobilibus, clero & populo insipientibus, juramento prius praestito, & praedicto promissionibus factis, extitit absolutus, stetitque in missa semper capite discooperto; & missa finita, me ad hospitium usque reduxit; litteras etiam suas fieri fecit damnationibus vestris, pro ut in interclusa copia poteritis annotare, quas conservo similiter, & alias subditis, quarum una mitto inter praesentes, cum habeam duplicatas, ut alia ad subditos destinetur.

9. Altera autem die magna cum comitiva ad *Brisachum* oppidum, quod est etiam suum, personaliter me conduxit: & inde mane postero cum equitum & peditum comitiva, usque in Columbricis territorium, ubi nonnullos oppidanos procuratore dicti domini reperi in occursum. Inde a me quanta cum humilitate & reverentia recesserit, colligite deprecor ex praegestis. Processi itaque ad imperiale oppidum illud, ubi ante portas in morem solemnem clorum, magistros oppidanorum & populi magnam partem inveni. Quatuor ex primatibus pallium deferentibus, sicut etiam ex omnibus locis superioribus extitit observatum, receptus sum & mirifice honoratus.

10. Succedente die ad oppidum *Sclilegbe* sociatus optime a Columbricis ad usque timentum *Sclilegbe*, ubi alii nobiles ejusdem oppidi praeviasati a Columbricis occurrerunt: a quibus receptus, ad oppidum ipsum, quod etiam imperiale est, processi in vigilia festi dominice nativitatis. Illorum quoque oppidanorum quam reverens sit devotio, ex solo hoc actu possunt dominationes vestras colligere. Erant eo die immenso frigore in glaciem astricta aquae, & nubes desuper solo aquilone compressae, nivem minutissimam raramque distillabant, ita quod omnium membra pene rigebant. Cum per oppidum ab ecclesia ad hospitium duccer, contingeretque ut fluvium per ipsum oppidum defluentem transvadarem, cum pons esset iniquitabilis, opus foret, duo milites quatuorque nobiles mulam regentes, deferentisque pallium, a me instanter moniti & rogati, ut per pontem transirent, nullo pacto voluerunt devotum ministerium linquere, sed per aquam ad femoralia usque attingentem, non sine compassione animi mei, licet in domino colaturer de tanta affectione ecclesiae unione & reverentia ejus, cum gaudio transme-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

197

11 Porro festo die sequenti solemniter in mis-
sa & apud ecclesiam principalem coram omni
populo per eloquentem unum fratrem ordinis
eremitarum totam causam vestram cum dete-
statione perfidiam & obstinationis alterius feci
clarissime predicari, habuimus quosdam de pri-
matibus mecum in prandio, merita causae ves-
trae, immo fidelium omnium per fideles &
& idoneos interpretes apcriendo.

12 Ab inde quamprimum altera lux reddita
terris fuit, promissis ad Argentinam domino
episcopo Laudensi, & domino Roberto, & do-
mino Johanne de Bononia doctoribus, ac magi-
stro Johanne Creis, quoniam ante praemiseram
solum dominum Johannem de Bononia, qui
ad me in dicto oppido sero redierat, dicens Ar-
gentinenses in exhibitione honoris, maxime cle-
rus, propter sententias Gregorii haesitare, comi-
tatus ab oppidanis ipsis, & in oppido Argentinens-
is territorii, quod a civitate per milliaria Teuto-
nica tria distabat, sum etiam honorifice, sicut
prius, pro qualitate oppidi hospitatus. Non enim
alius civitati propinquior idoneus erat locus.

13 Summo autem mane postero inde disce-
dens circa meridiem, ad Argentinensem civita-
tem perveni, & prope portam in quodam mo-
nasterio, preparationis causa declinavi. Conti-
nuo duo, quos praemiseram, ad me venerunt,
asserentes in civitate diversas esse sententias,
processiones cardinalibus facere non consuevisse,
rem omnem super hoc tractatu in incerto pen-
dere, donec provinciale sit Concilium celebra-
tum, quod uti scitis in Francofordia, in octa-
va Epiphaniae debet solemniter celebrari, &
similia, quae mentem meam & eorum qui me-
cum sunt commoverunt, nec rationes multipli-
ces per illos quos praemiseram allatas & con-
cludentissimas, nisi taciturnitate, ad effectum
aliquem admittebant, quamquam discrepationes
in clero & populo plurimas fuerunt & diversae.
Adventibus tamen Cordesanis, & notis civi-
bus aliquibus praecedentibus, salvus & disposita
comitiva mea in ordinem, in civitatem proces-
si, in qua numerosum populum per magnam
stratam undique confluentem inveni, & majo-
rem etiam visitavi. Inde ad hospitium meum
meo conatui preparatum. Et ecce magister Sca-
binorum & omnes magistratus ad me cum mul-
titudine militum & nobilium advenerunt, ex-
cultationes, quod debitum non fecerant allegan-
tes. Puto quia viderunt res & statum vestros
non abjectos, uti illis fuerat fortasse relatum.
Sunt enim mecum equites numero centum;
quibus, Spiritus-Sancti gratia ministrante, res-
pondi sanctum vestrum propositum & accessus
mei ministerium referendo; ita ut statim con-
versus fuerint in assensum, deinde ab ipsis fui
piscibus & esculentis & poculentis donatus;
quos ad prandium invitavi in diem sequentem
benevole acceptantes. Post hoc & ecce ecclesiam
majoris capitulum, quos, ut expedire visum
exiit, reprehendens, & merita vestrae sanctis-
sime causae illis aperiens, reduxi, ut illos pu-
dere confiterentur; quamquam idem capitulum
sefe plurimum, quod per eos non steterit, ex-
cusaret; & in vero reperi per eos non steterit;
sed per alia capitula aliarum solemnium eccle-
siarum, in quibus erat praepositus unus senior,
cujus mentem sathan ingressus fuerat, omnia
bene disponenda perturbans. Tandem idem ec-
clesiae majoris capitulum emendationi neglecto-
rum & non factorum se submisit, & conatu-
sum fuit, quod missam solemnem in ipsa ec-
clesia facerem celebrari sequenti mane, quo
dies fuit Veneris Innocentium, quodque ad hos-
pitiu processionaliter solemniter more venirent,
inde me ad ecclesiam perducturi.

14 Ipsi deinde recedentibus sub conclusione
hujusmodi antedicta, ceteri de aliis capitulis ad-
venerunt, & senex ille: quibus verbum faciens,
de iustitia causae vestrae, prout ipse Spiritus
dedit, cum rationabili cordis reprehensione,
factis per eos quibusdam rationibus & plene
etiam confutatis, nequam ille spiritus de cor-
de senis in verbo veritatis eiectus est, & omnes
erubescere, singuli culpam recognoscere incepe-
runt, supplicantes veniam, & cum emendare
velint, possint cum majoris ecclesiae capitulo
interesse.

15 Et factum est, quod sequenti mane omnes
religiones, omnia ecclesiarum capitula, clerus-
que numerosus processionaliter ad hospitium se
contulerunt. Venerunt etiam magistri scabino-
rum, & omnes magistratus convenerunt, multi
barones, milites, & nobiles, & numerosa po-
puli multitudo, & me exeuntem sub pallio re-
ceperunt, quod milites quatuor deferebant, quo-
rum nepos domini archiepiscopi Colonienensis unus
erat, tres tandem milites tenebant. Unus praebi-
bat etiam cum cappello, ceteri magnates &
primas praebant. Quantum utriusque sexus po-
pulus per stratas & fenestras manens, ad eccle-
siamque procedens, commodiorem locum tem-
pusque scribendi exigeret. Quantum in mirabili
illa ecclesia apparatus fuerit, ex aliis domina-
tionibus vestrae concipiant. Missa autem solemnissi-
me inchoata, atque procedente in ritum, do-
minus episcopus Laudensis sub propositione de-
cantati evangelii *Fuit homo missus a Deo*, quan-
tum dici posset, de vestro sancto proposito & ves-
tris iustissimis oneribus praedicavit. Provincialis
minister ordinis Minorum, qui sinceri cordis &
serventis voluntatis est in causa vestra, immo
Dei, in Teutonico etiam plenissime praedicavit.
Finita missa majore, dictis capitulis, & aliis,
sive ordinibus religiosorum praecedentibus, ad
hospitiu meo retuli; iisdem magistratibus, ba-
ronibus, militibus, ac nobilibus lociatus, cum
quibus caritative in eo hospitio, videlicet cum
principalibus pransus fui. Quid tandem mihi ad
honorem amplius fieri potuisset? Et quidem exi-
stimo non levem rem hanc esse in statera dis-
ponendorum in Concilio ipso. Namque civitas
potens est, & de primis Alemannis univere.
In his omnibus vicarius generalis domini Argen-
tinenensis episcopi fuit, ipsiusque domini episcopi
recepti litteras tenoris videlicet subsequens.

14 Reverendissimo in Christo patri & domino
domino L. cardinali Barenb, domino meo singula-
rissimo VI. (a) episcopo Argentinensi ad pater-
nitatis vestrae reverenda mandata paratus, recom-
mendatione praemissa. Reverendissime pater & do-
mine mi singularissime de adventu vestra reverendis-
sima paternitatis ad civitatem Argentinensem,
intellexi, de quo multipliciter sui & sum gavi-
sus, & toto cordis desiderio affectavi vestram be-
nignam & reverendam paternitatem visitare: sed
propter inopinatas causas ad praesens occurrentes,
& insultus inimicorum partium meorum, non
possum commode, nec valeo recedere de oppido
Zalome, in quo sum pro custodia aliorum loco-
rum. Idcirco quantum possum & valeo, deprecor
affectuose, quatenus paternitas vestra reveren-
dissima ad praesens me dignetur habere excusa-
tum, quod personaliter non veni, prout affecta-
bam. Si tamen omnino paternitas vestra re-
ve.

(a) Will.
comes
Dieffenus.

* f. Saverna.

199
ANNO
CHRISTI
1409.

Reverendissima mihi precipiat, omnibus pratermissis, non obmittam ad R. P. properare, quam, &c.

15 Qualia usque in hanc horam gesta sunt, puto me pro parte notabiliora exposuisse; cetera quae imminent non attingam: sentiens apud Coloniam a Theodorico Njem relata, qui meas subinde receperat litteras, cum quibus a Pisis & domino Colonienſi scripseram accessum meum. Venerabilis vir dominus abbas S. Justinae Paduanæ, statim versus me, ad informandum de singulis, quæ ipse reperit regressus est, quem apud Argentinam inveni: biduo ante prævenerat me expectans, cujus informatione & avisationibus usus sum. Est enim provindus & fidelis, & merito ponendus inter caros. Eo referente, percepi & aliis etiam fide dignis, quod octava Januarii dominus archiepiscopus Moguntinus Concilium suum facit, in quod quid in provinciali apud Francoford sentire debeat, providebit. In illo itaque interesse, nisi alia melior ratio me moverit, dispono. Non enim parva res erit ad justitiam vestram certitudinem, si ibidem pro vobis fuerit statutum. Propterea cras hinc, Deo auxiliante recedam, stocium meum abbatem reducens, & cum apud Spiram fuero, quid super progressu ulteriori facturus fuero, rebus ibidem melius cognitis, consilio adhibito, deliberabo, eo inspirante, qui numquam delituet causam sanctam suam. Namque rex Romanorum proximior est ad civitatem Spirensis, quam dominus Maguntinus. Non enim in Francofordia, uti sentio, est ad præfens, sed apud Hildelberg. Ideo providendum.

15 Litteras dominationum vestrarum hic etiam recepi, apud Pisas XXIII. Novembris datas, cum copiis interclusis, quas reverenter perlegens, & accurate considerans, jussiones vestras & avisamenta curabo, quantum de superna gratia dabitur adimplere. Novit dominus, noverunt & hi qui sunt horum laborum participes mecum, ex quo a pedibus reverentiarum vestrarum, maxime postquam Alemanicæ fines attingi, nullum temporis momentum infructuosum permisi decurrere circa mandati itineris & commissorum executionem, sicque curabo in futurum. Scribo magnificis & excellentibus dominis Florentinis in generali & sub compendio nova hæc. Vos autem, si videbitur ea poteritis serioſius referare. Datum Argentinæ.

LITTERA DUCIS AUSTRIÆ

Ad cardinales.

Promittit se eis suos ad Concilium oratores missurum, ac ditionis suæ prelatos ut ad illud veniant hortaturum.

ib. p. 208.

Reverendissimi in Christo patres & domini, domini cardinales ecclesie Dei verissimi, Fredericus Dei gratia dux Austriæ, &c. post devotam recommendationem in domino & reverentiam debitam in eodem. Dudum siquidem cum promissiones, juramenta & vota de papatu contententium eorundemque litteras de cessione facienda ob causam tollendi schismatis, & unitatem in Dei ecclesia reducendum, considerarem, exultavimus in Domino, gratias illi agentes, qui super angustiis fidelium suorum miseratus, temporis plenitudinem venire fecit, quo tam exitiale malum de medio iplo-

Arum fidelium tolleretur. Postquam vero intuitu pacis, super fundum cardinalium affectionum zizania seminante, cognovimus non teneri in promissorum, juramentorum, votorumque, ac Christianicis significatorum observationem, & proinde corpus ecclesie in difformitate bicipiti sub tanta Christianorum perversitate teneri, corde compuncti sumus, quasi Altissimus adhuc super humana demerita virgam ultionis extendere non cessasset. Verum nova lux spei pacis in domino deinde illuxit, quando in templo fidei Christianæ cardinales ad tollendam scissuram, sancto inspirati flamine, in caritatis vinculo convenerunt, sicut fama præviam. Deinde adveniente pro patre & domino, domino L. S. Romanæ ecclesie cardinali Barenſi dignissimo, apertius fuit nobis facta vestri catholici propositi circa uniendam Romanam ecclesiam justitia nota. Ipsum itaque omni devotione & reverentia debita, nomine vestro, & tanti boni causa, pro Romana ecclesia venientem recipientes, ab eodem speciales gratias cupivimus, quas ejus benignitate nomine vestre unitatis, summam gubernationem ipsius ecclesie effectualiter continentes, obtinimus, prout ipse idem vestris reverentiis referabit. Porro nos ita publicum bonum, ita Christianæ fidei allicit firmamentum, quod in hoc sancto proposito ecclesie uniendæ, & reverentias vestras sequi, atque justitiam vestram favere in omnibus possibilibus nostris intendimus pleno animo & sincero corde, quantum de jure possumus & tenemur, nostrosque etiam procuratores ad generale Concilium per vos indictum Pisas, tantummodo si legitime impediti non fuerimus, transmittemus, singulos in nostra ditione prelatos, atque communitates consistentes, ad veniendum mittendumque ad id Concilium vestrum suo tempore effectualiter hortaturi, & quantum permittet modestia inducemus reverentias vestras ad continuationem tam sancti & mundo necessarii vestri circa uniendam ecclesiam propositi, usque ad perfectionem ejus inclusive, dante Domino, devote & humiliter in Domino exhortando. Datum in oppido nostro Friburgæ &c.

Reverendissimorum in Christo patrum domini sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinalium collegio venerando amicis nostris carissimis.

LITTERA MISSA BENEDICTO

A Florentinis.

Hortantur ut ecclesia pacem conferre consentat, veniatque ad indicium Pisis Concilium.

ib. p. 210.

Beatissime in Christo pater & domine, domine noster singularissime, nullius rei gratior apud mortales esse debet oratio, quam ea quæ ad pacem spectat, si eo tempore habeatur, cum prævalentibus discordiarum malis, nequeant ulterius homines in ipsis durare. Nihil est enim naturæ hominis magis aptum, quam pax & concordia. Nemo est insuper qui æquioribus auribus sit audiens, quam apud parentes bonus piusque filius. Quæ cum ita se habeant, haudquaquam dubitamus, eam verisimam & devotissimam sanctitatis vestre filii, hac tempestate & his ecclesie perturbationibus vos ad ea quæ ad reintegrationem christianam ref-

ANNO
CHRISTI
1109

ANNO
CHRISTI
1109

201

respiciunt hortari, & eo libentius aubacique
loquemur, quia, ut nostis, nullo umquam tem-
pore concordia in populo Dei adeo inu-
cessaria, neque magis anxio votis desiderata.
Et est id quod querimus, cupimusque benigni-
tatem vestram esse facturam, tale, ut, ni
deiciamur, sit etiam ex tam miserabili detenta-
que ruina, in qua cum magna animarum per-
nicie est collapsa, procul dubio erectorum, &
cum vestra salute gloriaque non parva ipsam ad
unitatem atque dignitatem pristinam reductorum.
Quid autem hoc sit, quo sumus ad scribendum
adducti, paucis expediemus. Vos hæc æquo ani-
mo accipiat, & cum diligentia consideretis.

2 Quanto hæc civitas desiderio semper fla-
graverit recoconciliationem Christianorum aspec-
re, res gestæ a nobis testantur, & vos & qui
putamus. Eo quidem desiderio impulsus, cum
videremus tot labores, tot sumus, ac pericula
beatitudinem vestram & plerosque Christianos
principes religiosos, sæcularesque, ac nonnul-
los fideles populos incassum subisse, & omnia
remedia usque in hanc diem frustra esse ten-
tata, civitatem nostram Pifarum reverendissimis
in Christo patribus & dominis cardinalibus
utriusque collegii concessimus, ipsis hoc a no-
bis summo petentibus, ut in ea universa-
lem sanctamque synodum Christiani populi con-
gregarent, quod eo libentius fecerimus, quia
hæc regia via, & qua alias laboranti ecclesie
subventum est, videbamus eos ingredi velle, &
ipsum tam paribus animis tantoque fervore nul-
li suo labori ac periculo parentes, hanc san-
ctam rem peragendam suscepisse, ut ipsam ani-
morum suorum conventionem atque desiderium
potius a Deo quam ab homine esse judicare-
mus. Statutus est igitur XXV. dies Martii fu-
turi, quo Annunciationis gloriosissime Virginis
Mariæ etiam festum celebratur, a reverendis-
simis dominis cardinalibus, quo debeat die
Pisæ Concilium congregari, ut dignationi ve-
stræ omnibusque fidelibus principibus atque po-
pulis per ipsorum litteras significatum fuisse,
& convocationem factam accepimus. Unde
& unitatis desiderium, & singularis atque vera
dilectio, quam ad beatitudinem vestram geri-
mus, nos impulere ad has litteras concriben-
das, mansuetudinemque vestram hortandam,
ut ob passionem Domini nostri Jesu Christi,
& ecclesie sue salutem, & Christiani populi
consolationem, dignemini in vestigia Redempto-
ris nostri, cujus vicem in terris gerere profite-
mini, currere, humilitatis scilicet & mansue-
tudinis quæ nobis reliquit, & ad hanc sanctam
synodum, quæ Pisæ est celebranda, venire.
Ad quod faciendum, pace vestra sit dictum,
porro debet beatitudinem vestram adducere pro-
missorum vestrorum fides, quæ inde est, ut
placuit veteribus, appellata, quod fiat quod
fiendum. Debet etiam vestri jurisjurandi reli-
gio, quo nullum est vinculum majus, nullum
arctius, nullum sanctius, quo Deo hominibus-
que beatitudinem vestram astrinxistis, pro Chri-
stianorum pace, libere sponteque juri vestro ces-
surum fore.

3 Hæc vero quantam vim apud vos ha-
bere debeant, quantum fuit vobis pensan-
da, quantum debeant dies noctesque men-
tem vestram inquietam reddere, ut lethali
huic ecclesie vulnere medicamentum afferat-
is, quantum in ore omnium fuit Christiano-
rum, non nostrum est in presentiarum re-

ferre. Nam ea vestrae sanctitati animadver-
tenda cogitandaque relinquimus. Sed illud bre-
viter assumemus, quod si nullum vestrum ex-
taret promissum, nullum jusjurandum, sacrum
tamen veri pastoris officium, quo debetis obnixè
studere, ut si dominicus grex divisus atque dis-
cerptus sit, in unum reductur, atque reintegre-
retur, profecto debet inducere mansuetudinem
vestram, ad delendam, per crucem etiam &
quodvis acre martyrium, si aliter non possit,
hanc tetram ecclesie maculam, perniciosissimam-
que scissuram tollendam.

4 Nos siquidem beatitudini vestre pollice-
mur, eas esse libertates securitatesque præstiu-
ros, ultra presentem saluum conductum quem
ad vos his litteris alligatum mittimus, quæ ho-
nestas erunt; & benignitatem vestram, omnes-
que qui vos sequentur tutos reddent, quam-
quam eadem libertate in nostris civitatibus,
locisque esse potest, absque quod ulla vobis pu-
blica fides daretur, qua in nostris met oppidis.
Si igitur, ut speramus, veneritis, videre peripi-
cua videmur uberrimos atque sanctissimos desi-
derata unionis fructus subsecuturos. Nam cum
sciamus egregiam esse voluntatem vestram, at-
que ferventissime concupiscere, ut pax vera
celeriter atque canonicè in ipsam ecclesiam re-
ducatur, & eandem mentem cognoscamus di-
vinitus his duobus sacrosanctis collegiis, quorum
unum est cor, eademque voluntas inesse, non
poterit alius esse finis.

5 His ita se habentibus, quoniam is qui an-
xie nimis ab ecclesia expectatur, pacis scilicet
& reintegrationis domus Dei Eia igitur,
pater piissime, exurgite, & præcingite
vos, & sanctam una cum his duobus sacro-
sanctis collegiis induite humilitatem. Accelera-
& veni, & mitte auxilium tuum de Sancto,
& oves afflictas Christi ex fovea hac confusio-
nis atque erroris, in quam inciderunt, libera-
te. Non ambigimus oculatissimam prudentis-
simam sanctitatem vestram facile perspexit
hunc unitatis effectum esse subsecuturum; si
huic interesse Concilio, prout spe concipimus,
decreveritis: cujus rei perfectio ab omnibus fere
vobis ascribetur, eritque apud vos pars ma-
gna laudis hujus egregii sanctique facinoris,
quo nullum profecto majus jam multis sæculis,
nullum divinius gestum fuisse dici poterit, &
quod ampliori præmio apud Deum dignum sit
judicandum. Venite igitur in nomine ejus, cu-
jus exemplum sequi debetis, qui de celo in ter-
ram descendere dignatus est, & exinanivit se-
metipsum formam servi accipiens, ut populum
suum liberaret a morte perpetua, & pacem at-
que salutem Christianis daret; & ut Dominus
noster priusquam in caelos ascenderet, pacem
discipulis reliquit; sic vos priusquam in requiem
sempiternam migretis, pacem, Christi exemplo,
populo suo relinquatis. Cujus rei perficiendæ
nescimus quidem quando majorem melioremve
occasionem Dominus sit beatitudini vestre præ-
biturus. Denique, sanctissime pater, ut scriben-
di finem faciamus, vestram suppliciter mansue-
tudinem deprecamur, ut benigne & æquo ani-
mo hæc accipiat. Deus enim qui renes & cor-
da hominum perscrutatur, testis est hæc de-
prompta esse ex ferventi desiderio unitatis, quo
tenemur, atque ex sincera devotione, quam ad
beatitudinem vestram gerimus, cui obnixè &
suppliciter nos & populum nostrum & chri-
stianam pacem commendamus. Datum Flo-
rentie.

FOR.

ANNO
CHRISTI
1409.

FORMA SALVICONDUCTUS

A Florentinis transmissi domino Benedi-
cto ad instantiam dominorum cardi-
nalium partis sue.

ib. p. 211.

CUM hoc sit quod generale Concilium pro
danda pace ecclesie sit celebrandum in
nostra civitate Pisarum, hinc est quod nos prio-
res artium & vexillifer justitie populi & com-
munis Florentie, tenore presentium damus &
concedimus plenam licentiam, libertatem, at-
que salvum conductum sanctissimo in Christo
patri & domino, domino Benedito XIII. ac
etiam reverendissimis in Christo patribus & do-
minis, dominis cardinalibus, qui secum essent,
& omni suae & suorum cardinalium curie, so-
ciis & comitiva, & generaliter omnibus, cu-
juscumque status & conditionis existant, se-
cum venire volentibus, veniendi conjunctim,
separatim & divisim ad quascumque nostras
civitates, terras, castra, loca, portus & in-
sulas, maritimo seu terrestri itinere, nostrae
jurisdictionis, semel & pluries, totiens & quo-
tiens ipse & dicti sui cardinales voluerint, &
quando eis placuerit, durante infrascripto tem-
pore, & in ipsis & ad ipsa seu altera eorum
standi, discedendi, atque redeundi cum omni
ejus & dictorum dominorum cardinalium, &
omnium secum venire volentium curia, sociis
& comitiva, equis, jumentis, bonis, navigiis,
& rebus suis quibuscumque, non obstantibus
quibuscumque impedimentis, repugnantibus,
contradictionibus, aut aliis quibuscumque,
quae dici vel excogitari, aut contra objici
possent, vel posse dicerentur, cujuscumque ge-
neris vel qualitatis illa essent, aut sub qui-
buscumque vocabulis nuncupentur. Mandan-
tes insuper omnibus & singulis rectoribus &
officiariis nostris, quicumque illi sint, & sub
quovis nomine censeantur, ac etiam nostris
gentibus armorum tam equitibus quam pediti-
bibus, & aliis quae non tenerentur nostris stipen-
diariis, si quae in nostris finibus aut locis,
portibus aut insulis morarentur, quatenus praed-
ictum beatissimum dominum, dominum Bene-
dictum & ejus reverendissimos dominos, do-
minos cardinales, si qui secum venire vo-
lentibus, & omnibus eorum, & omnes eorum
volentes, cum omni ipsorum curia, sociis & co-
mitiva, libere permittant ad quaecumque no-
stra loca, portus & insulas venire, stare, rece-
dere atque redire: praebentes dicto sanctissimo
patri & domino, & cuilibet supranominatorum
iter, transitum, & reditum liberum & securum,
cum dictis eorum, & cujuslibet eorum equis,
mulis, rebus, navigiis, & arvensibus quibus-
cumque, absque aliquo impedimento reali vel
personali, modo aliquo inferendo, sine ulla
solutione pedagii, oneris, vel gabellae. His ta-
men conditionibus adjectis, quod praesens se-
curitas & salvum conductus non extendatur ad
aliquos rebelles, exules communis Florentini,
vel ad aliquos obligatos pro debito procuratorio
communi Florentino, vel alicui universitati,
vel collegio, vel singulari personae, vel per-
sonis subditis communi Florentino. Hoc ta-
men addito, quod nullam armorum gentem se-
cum ipse vel alter pro eo in nostris civitati-
bus, terris, castris, & villis possit habere,
praesentem quidem salvum conductum, liberta-
tem atque securitatem vim & robur habere

Applumus anno uno & uno mense infrascripto
die initiatis, quia sic per nos & nostra colle-
gia solemniter deliberatum fuit. Datum Flo-
rentiae die XIII. Januarii, indictione II.
MCCOCVIII. Volumus autem praesentem
salvum conductum valere similiter pro omni-
bus & singulis suis oratoribus, nunciis, seu pro-
curatoribus, cujuscumque gradus aut dignitatis
existant, cum decenti comitiva & honesta us-
que in numero centum equitum sive armorum
gentibus, tamen, si, quod absit, dictus beatif-
simus dominus personaliter ad dictum locum Pisa-
rum non veniret. Datum Florentiae, ut supra.

ANNO
CHRISTI
1409.

EPISTOLA CAROLI REGIS

Francorum ad Venetos.

Hortatur ut ad Concilium Pisarum mittant,
& neutri contententium faviant.

ib. p. 211.

CAROLUS, &c. magnificis & potentibus duci
& Concilio Venetorum, amicis nostris
carissimis, salutem & unionem ecclesie gnavi-
ter prosequi, ut est posse.
Amici carissimi, non est opus horum male
meritorum contententium de papatu corruptam,
si non dixerimus nequissimam, ad unionem ec-
clesiae voluntatem refricare. Cunctis enim satis
patet & evidenter est notum, quam ob cau-
sam, ut vestrae devotioni perductum esse cen-
semus, conclusimus ex praelatorum, universita-
tum ac aliorum ecclesiasticorum & littera-
torum virorum regni & Delphinatus nostri con-
silio, neutrales nos reddere, & nulli conten-
tentium praedictorum quoquo modo in poste-
rum obedire. Cumque, amici carissimi, pro
extirpatione vigentis schismatis et unione,
Christo duce, consequenda, cardinales utrius-
que collegiorum a diu degant Pisis, veluti vos
putamus non latere, ibidemque de proximo cer-
ta dieta, certumque Concilium per utramque
obedientiam debeant celebrari, quo nos ma-
gnam & solemnem ambaxiatam mittere decre-
vimus, & illo, ut sentimus, quam multi ex
altera obedientia sunt venturi, amicitiam ve-
stram toto precamur affectu, quatenus memo-
riae vestrae reducentes laudes & gloriam, quas
ex his quae tempore schismatis Alexandri III.
vestri praedecessores retulerunt, dehincque per-
petuo habituri sunt, velitis Pisas ad dietam &
Concilium, ut praefertur, cum ceteris quospiam
de vestris destinare, qui rejecto carnali & pa-
trio affectu in hac parte, quaerant duntaxat
quae sunt Christi, nec aures praebant, si quis
forsitan inducere aut induci facere satagere,
ad Concilium particulare faciendum. Sub neu-
tro quippe hujusmodi contententium vivo fieri
quoquo pacto potest, honore utriusque obedi-
entiae plane salvo. Quod si hoc modo vos gesse-
ritis, ut cepistis, in sempiternum nomenque
vestrum laudesque manebunt, deque contrario,
quod absit, contrarium referetis. Datum Pa-
risiis.

REGIS

ANNO
CHRISTI
1409.

REGIS NAVARRÆ AD UNIVERSOS.

*Ad instar regis Francia neutrale se erga con-
tendentes de papatu declarat, promittitque se
ad alios reges, ut idem faciant, scripturum,
missurumque oratorum ad Concilium Pisanum.*

Affert Mart.
Vet. Mex. ca.
II. p. 1161.

Carolus Dei gratia Navarra rex, universis
presentes litteras inspecturis, salutem &
in diebus nostris super Israel pacem dari.

Celsiorem quanto gradum omnipotens nobis
in humanis largitus est, tanto magis, ac ma-
gis in eius obsequium refundere posterius obli-
gamur. Nos itaque non sine mentis amaritudi-
ne considerantes ecclesiam sanctam Dei ambi-
tione, obstinatione, ac diffugiis contendendum
de papatu, annis jam triginta & eo amplius
adeo cocuti & turbati, ut nullus esse debeat
catholicus, qui non ad compassionem sanctæ
matris moveri teneatur, nihilominusque provi-
dere omni modo possibili. Sed maxime atten-
dentes, quod dominus meus rex Francorum
tanta cum deliberatione & maturo consilio il-
lorum de sanguine suo & nostro, prelatorum-
que, & universitatum, ac litteratorum, & sa-
pientium virorum sui regni ac Delphinatus:
sed præcipue pro acceleratione unionis, neutra-
lem se reddidit, & pariter ordinavit, ac præ-
cepti in suo regno & Delphinatu prædictis,
nulli contendendum prædictorum quoquo mo-
do in posterum obediri, ad præfati domini
mei requestam bona dispositione nostra præ-
eunte, deque consilio & suavis dilectissimorum
fratris, avunculi, & cognati nostrorum, regis
Jerusalem, & Siciliæ, Bituricensis, & Burgun-
dis ducum, determinavimus instar domini mei
regis nos reddere gerereque de cetero & habe-
re, & ex nunc reddimus & facimus neutra-
lem per presentes, eo modo atque forma,
quibus idem dominus meus rex neutralis exi-
stit & existet, pernicioso presenti schismate
durante, quantum tamen istud personam no-
stram tangit & concernit, aut concernere po-
test quovis modo. Annuentes præterea & pro-
mittentes eidem domino regi id idem & con-
similiter fieri facere ab omnibus incolis regni
nostræ ac subditis quibuscumque, cum pri-
mum in regnum nostrum venerimus, aut alias
nuntiis nostris vel litteris poterimus commo-
dius id exequi, prout scilicet nostræ subje-
ditæ potestati, & dispositioni penitus submit-
tetur, adherereque & obedire cum eodem do-
mino rege illi, quem collegia cardinalium
utriusque partis canonicè duxerint eligendum.
Nec amodo tolerabimus fructus quospiam seu
proventus aut redditus nostro in regno, sive
terris, nomine aut pro quoquam prædictorum
contendentium percipi quoquo modo aut reci-
pi, seu etiam collationem vel provisionem aut
quamvis aliam dispositionem suspensionemve,
aut privationem beneficiorum seu beneficii, au-
toritate cujuscumque prædictorum contenden-
tium admitti patiemur: quin potius super hac
materia in omnibus & singulis bonam ordina-
tionem & processum ejusdem domini mei re-
gis insequi proponimus & intendimus, Domi-
no concedente, tamquam qui cupimus omni-
bus suis iustis & sanctis opinionibus & deter-
minationibus, ut rationis est, per omnia con-
firmari, prout, hætenus semper fecimus, &
per Dei gratiam jugiter & incommutabiliter,
quoad vixerimus, faciemus. Prohibeat autem

Adeus nos, qui sum serenitati tanta generis
proximitate attingimus, a suis sanctis & iustis
opinionibus prædictis, & potissimum que fi-
dem respiciunt, in aliquo deviare. Insuper mit-
temus, Christo duce, notabilem ac solemnem
ambaxiatam ad civitatem Pisanam, quo utri-
usque collegiorum cardinales jam & a diu, ut
sana est, convenerunt atque degunt, ventu-
raque est utriusque obedientiæ pars potissima,
ut pro veritate subiungitur, ad celebrandum
ibidem Concilium generale pro consecutione
unionis, illo cooperante, cujus causa agitur,
obtinenda & habenda. Enitemur quin etiam
erga carissimos fratres nostros Castellæ & Ar-
ragonis reges, & alias omnimode agemus
precibus, rogatibus, instantiisque, quantum
nobis fuerit possibile, quod iidem Castellæ &
Arragonis reges præfati fratres nostri carissimi
pro se & suis regnis, determinationi hujusmo-
di sese conforment & reddant neutrales, ut
præfertur, mirantque sicut ceteri reges &
principes Christianitatis, ad prædictam civita-
tem Pisanam, quemadmodum ipsos speramus
id facturos, tamquam sinceros & veros ac fi-
deles Christianos, & ecclesiasticæ zelatores
unitatis. De quibus supradictis omnibus, ut
cunctis appareat ac nostra sit voluntas & in-
tentio manifesta atque notissima, has litteras
nostri sigilli fecimus appensione muniti. Da-
tum &c.

ANNO
CHRISTI
1409.

LITTERA WENCESLAI

*Regis Romanorum & Bohemia, ad universos
regni sui fideles.*

*Prohibet, ne quis Gregorio papa ullo modo
obediat.*

Venceslaus Dei gratia Romanorum rex
semper augustus & Bohemæ rex, univer-
sis Christi fidelibus salutem in Domino, & ad
illam, quam magnopere affectamus, ecclesiasti-
cam unionem pariter anhelare.

Quamvis omnium regum proprium officium
desse videatur, iudicium & iustitiam colere, &
eripere de manu calumniantium vi oppresses;
ad Romanum tamen principem cunctis tempo-
ralibus potestatibus divina dispensatione præla-
tum inconcussè pertinere dignoscitur, ecclesiæ
in suis necessitatibus & turbationis temporibus
opportunitate auxilium exhibere. Cum igitur
per multorum annorum curricula antedictæ Dei
ecclesiæ Christi sponsa ulque ad hæc tempo-
ra, diversis, quod dolenter referimus, divi-
sionum & contentionum fuerit intricacionibus
involuta; ex quibus quanta mala provenerint
quemlibet Christianam credimus non latere,
eorum præcipue nunc de papatu contenden-
tium, qui eam contra juramenta & vota sua
Deo & hominibus præsertim, universoque orbi
suis litteris publicata, in præfata lacrymabi-
li divisione retinere satagunt & contendunt,
est temeritati ab universis Deum timentibus
resistendum. Quod attendentes nos, qui ma-
tris nostræ calamitatibus merito compatien-
tes, ad ipsius reintegrationem pro cunctis ma-
lis sedandis summo conatu semper aspiramus,
quam etiam procurare totis viribus nullatenus
desistimus. Considerantes quoque quod reve-
rendissimi in Christo patres, domini cardi-
nales utriusque collegii, amici nostri carissi-
mi, pacis & unionis ecclesiæ Dei verissimi zela-

Affert Mart.
Vet. Mex. ca.
VII. p. 211.

zelatores, postquam varios modos pro unione A eiusdem ecclesie, sicuti diversorum doctorum & peritorum consiliis, prout ex litteris eorum & plurium fide dignorum testimoniis accepimus, attentassent, apud prefatos hodie contententes nihil omnino proficere potuerunt: propter quod ad extremum huius morbi devenientes remedium, ipsos in sua obstinacia & pertinacia reliquerunt, & ab eis personaliter separati, & in unum convenientes collegium, maiestatis nostrae & universorum principum & cunctorum Christi fidelium presidium obtestantur, suppliciter exorantes, ut dictis contententibus sic in reprobam sententiam datis, omnis penitus obedientia subtrahatur, nec eis de iuribus sedis apostolicae aliquatenus respondeatur, ut hac saltem via induci, cogantur accelerare ad Christiani populi pacem & Dei ecclesiam unitatem. Nos igitur eorum salubria remedia cum multa maturitate, ut certi sumus, inventa, eximie commendantes, eorum deliberamus requisitionibus iustis annuere, & ipsorum nos affectibus pro tam sancto & pio exsequendo bono, efficaciter in omnibus confirmare. Inhibemus itaque omnibus & singulis principibus tam spiritualibus quam secularibus, ceterisque cathedralibus, ac collegiatarum ecclesiarum prelatis, canonicis & ministris, necnon abbatibus, abbatibus, praepositis & commendatoribus monasteriorum, ac etiam archidiaconis, decanis & plebanis ecclesiarum parochialium, cunctisque aliis officariis & subditis nostris, & regni nostri Bohemiae, quibuscumque nominibus nuncupentur, praesentibus firmiter & districte, ne quisquam de cetero aliquas litteras, gratiam vel iustitiam continentis Gregorii Romani & delegatorum suorum, vel sibi adhaerentium recipere aut exsequi audeat vel permittat, aut ei iura seu obventiones quascumque respondeat quovismodo, tamdiu quousque unio in sancta matre ecclesia non veniret adoptata, prout indignationem nostram, ac corporis ac rerum suarum dispendia affectat evitare. Mandamus igitur omnibus & singulis officiis, burgraviis, magistratuum consulibus, juratis, & comitatibus civitatum, oppidorum & villarum, virtute praesentium, seriose, quatenus singulos mandatis nostris huiusmodi sic pro bono universalis ecclesiae emanatis non obtemperantes, aut eis se quomodolibet opponentes arrestare, arrestatosque ad nostram studeant praesentiam destinare; aliter non facturi nostrae gratiae sub obtentu ac poena memorata. Datum Montibus Bohemiae XLVI. Romanorum vero XXXIII.

EPISTOLA CARDINALIUM BENEDICTI

Ad eundem Benedictum.

1. S. Sanctissime pater & clementissime domine, suppliciter ac humiliter recommendatione praemissa. Redemptor noster militantem ecclesiam supra petram solidam in ara crucis suo cruce fundans, sic ipsam decrevit unam existere, & in unitatis vinculo permanentem, ut extra illius unitatis vinculum veritas & iustitia non existant, nec proficiat quaeque videntur in umbra virtuosa opera, etiam mors pro Christi nomine suscepta: quod non solum illos contingit, sed etiam eos maxime quibus incumbit ex debito commissi officii & praesentis

sonae solemnem, tanto dissidio, si negligent, fidei imponere, & illius laqueos totius corporis ecclesiae infestivos radicibus extirpare. Merito quidem; quia etiam tales erga Deum fidem tenere videantur, non tamen erga corpus eius mysticum, quod est militans ecclesia, corpus damnabiliter membra patiuntur dividi, & damnabiliter divisionem augeri in dies caliginosos memoratu non dignos. Prosequentibus autem huius tanti sceleris extirpationem ex corde toto & sincero, quo ecclesiam fundator diligendus est & colendus, sic assistit virtus Altissimi, & vindex eius dextra pro nobis pretioso sanguine eruentata, ut verborum lenociniis, ne dicamus variis, mordacibus, quae sine offensa Dei proferri nequeunt, opus non sit, adversus quos prevalere nequeunt conatus hominum, nec portas inferi, ut veritas attestatur.

2. Verum, pater sancte, ut eorum pateat pura & sincera veritas, quae nuper in litteris vestrae sanctitati per nos directis, inserta sunt & narrata, de quibus, ut apparet, per litteras vestras nobis per venerabilem virum magistrum Johannem Guardi archiepiscopus Pictavensem praesentatas, vestrae sanctitati plene informata non fuit. Est verum quod tribus ex nobis de vestro mandato in Liburno existentibus, una cum aliis deputatis, uno die Dominico de mane omnes ipsi deputati conveniunt cum quatuor alterius partis dominis cardinalibus in domo domini Burdegalensis, & ultra octo cardinales, conveniunt ibi personae duodecim notabiles & insignes, motaque ibidem extitit via unioni non conveniens, illaque repulsa per unum ex quatuor cardinalibus pro vestra parte deputatis, per eundem aperta fuit via universalis Concilii utriusque partis & obedientis in uno loco celebrandi, cui nullus ex deputatis contradixit.

3. Soluta illo termino, vestri retulerunt gratiarum uberes actiones, illum diem & quae in eo dicta, & acta fuerant, multipliciter commendantes; demum approbata per omnes, etiam per illos qui prius illi adversari videbantur, via aperta utriusque partis Concilii, & datum fuit ut vestrae sanctitati praedicta notificarentur, quia & continebatur in instructionibus datis, ut si quid utile aperiretur unioni conveniens, illico vobis nota fierent; quod & factum extitit, & relatum per majorem partem eorum, qui deputati una cum tribus ex nobis fuerant, quod ea quae repulsa & aperta de via utriusque partis Concilii extiterunt, vestrae sanctitati accepta erant & merito grata. Et idem retulit magister Simon Salvatoris. Qua relatione habita, fuerunt tenti termini per dies successive plures super dicta via universalis Concilii. Et quia quatuor domini cardinales partis alterius petebant, ut nos sine sanctitate vestra in universali Concilio conveniremus; fuit tunc per unum ex nobis de omnium voluntate responsum, quod nostra erat intentio una cum sanctitate vestra in ipso Concilio convenire, quam sciebamur dispositam iuxta nobis relata, ad viam ipsius universalis Concilii acceptandam. Nullo autem modo ibidem vel alias inter nos dictum fuit, quod ad sanctitatem vestram pertineret universale utriusque partis Concilium convocare in hoc casu, quia nec cum veritate, obviantibus facti vel juris evidentibus causis, dici poterat seu defendi, & in hoc pendebant consilia, & non in articulo requisitionis huiusmodi Gregorii, de quo per prius deli-

ANNO
CHRISTI
1092.

ANNO
CHRISTI
1092.

309

deliberatum fuerat, & sine quacumque altera-
tione conclusum, quando reverendissimus pater
dominus cardinalis de Chalanco & alii depu-
tati a loco Liburni recesserunt, tribus ex au-
bis ibidem existentibus insalutatis, salvo quod
dominus de Chalanco nobis dixit, se ad nos
cito reverfurus; quibus nulla fuit credentia
imposita, quia nec patiebatur eorum admodum
subitus & admirandus recessus, nullamque lit-
teram vidimus, nec referri audivimus, quod
vestra sanctitas capi deberet, seu aliam vio-
lentiam pati. Et si causa timoris fuisset, ex-
tra terminos Januentium poterant plura eligi
loca vobis & curis secura, absque eo quod ad
loca tam remota, deserto unionis tractatu, &
prosecutione necessaria in evidentem despera-
tionem posita, direxissetis sic festinanter gressus
vestros.

4. Ante vero recessum vestrum a Portu-
Veneris, venit ad tres nobis in Liburno sacri-
sta Malagonæ cum litteris vestras sanctitatis
credentialibus, ipsis explicans, quod eratis conten-
tentis de via aperta generalis Concilii partis
utriusque, & quod illam persequeremur mate-
riam, & eratis dispositus pro illa prosequenda
aliquos ex vestris dimittere, habitis pro illis a
gubernatore Januentium litteris de securitate;
de præmissis sunt testes plures, quibus pro
affirmativa deponentibus, esset potius fides
abhibenda, quam numero pluribus, qui con-
narentur astruere negativam. Ad quid enim,
si hæc vera non essent, fingere oporteret,
cum materia universalis utriusque partis Con-
cilii, ad quod tendimus, adeo alias in facto
& jure sit clarissimis fulcimentis fundata, ut
ista adminicula velut levia non requirant con-
vocatio particularis Concilii in Perpiniaco ten-
nendi, per quod, ut est evidens, unio da-
ri non potest, nec schisma extirpari; ob quam-
cumque intentionem facta sit, sine causa veri-
tati præmissorum non obviat, licet ex inten-
tione posset effectui obviari.

5. Quod autem admirentur aliqui, quod nos
quinque vel sex, ut in præfatis litteris, ad ta-
lia processerimus, vestra sanctitate inconlulta;
cum debita reverentia respondemus, quod jux-
ta nobis per vestros relata, nedum nos sex,
sed immo plures numero & majorem partem
Romani collegii facientes una cum absentibus
nobiscum concurrentibus, ac toto collegio
dominorum cardinalium partis alterius, uno
dumtaxat excepto, viam sumus universalis utriusque
partis Concilii prosecuti. Quod autem
de loco, termino & vocationis modo,
sine vestra conscientia concordavimus, hoc non
temeritate, seu præsumpta audacia factum
est, sed potius necessitate salutis urgente, &
utilitate fidei & ecclesie, quam legi & servi-
tuti non subsunt, exposcente, cum etsi in
his vestrum postulavissetis assensum, oportuisset
& Gregorii requiri beneplacitum, quod
quantum fuisset dispendii, non solum ratione
temporis & dierum inutiliter & damnoſe la-
bentium, sed etiam quia nunquam fuisset
concordes ad invicem, ut præteritorum docet
experientia manifesta, & sic res ipsa, ut fue-
re præteritæ, in impedimentum unionis noto-
rium & perpetuationem schismatis evidentissime
devenisset.

6. Habet enim communis deputatio, quod
si vester & Gregorii in his postulatus esset as-
sensus, & dispositio in omnibus expectata,
numquam ad unionis desideratum perveniretur
Concil. Generali. Tom. XXVII.

Effectum. Hoc enim docet præteritorum expe-
rientia manifesta: quia etsi in illis plura fece-
rit vestra sanctitas, quam Gregorius antedictus;
majora tamen & efficaciora fieri potuerunt ac
deberunt, & quedam obmitti que factæ sunt,
& non fuissent mala occurrentia subsequuta.
Et propterea utilius fuit & necessarium hoc
compendio per nos & dominos cardinales par-
tis alterius, quibus in causa intrusionis &
schismatis non modica a canonibus traditur
auctoritas, hoc Dei negotium sanctum & ca-
nonicum concludere, quam alio longo & no-
civo dispendio schisma perpetuare, & errores
fovere, in fidei & ecclesie manifestissimum
detrimentum.

7. Notum est enim cunctis fidelibus & ma-
xime in divina & canonica lege peritis, quod
unitati ecclesie, quam universale Concilium
repræsentat, potestas a Christo tradita est, ex
qua etiam in verum Romanum & indubitatum
pontificem, si in fide erret, schisma faciat,
vel alias adversus veritatem evangelii molia-
tur, potestatem habet: in tantum, ut ejus sen-
tentiam & particularis sui concilii, teste Au-
gustino, cui in sententia consentit B. Grego-
rius, revocet & annulet. Multo fortius cau-
sam duorum contententium de papatu, eccle-
siam sine remedio in schismate tenentium, po-
test juxta traditiones canonicas diffinire. Hoc
enim universale Concilium sic ex tritico in a-
gro Domini seminato constituitur, ut insertam
zizaniam non repellat, nec separet judicio in-
discreto; cum hoc Christus prohibuerit, talem
separationem apostolis interdicens.

8. Ex quibus infertur clarissime, quod ad
hoc, ut in hoc casu universale dicatur Con-
cilium, sui potentia, auctoritate, & viribus uni-
tatis in Dei ecclesia reducens vinculum est om-
nino necessarium, ut utriusque partis præla-
ti in unum conveniant, cujus convocationis ad
bonum pacis & caritatis cœtus concurrentis
D tanta est fortitudo, tantusque vigor, ut qui
per antea in una parte vel alia vel etiam in utraque,
quod zizaniorum nomine censebantur, sunt juxta B. Gregorium, ut Cypriani non con-
trahat auctoritas in casu pertinaciæ loquens,
conversi in triticum & in ejus annotati acer-
vum. Sic enim olim sancti patres tenuerunt
universalia & sancta Concilia, in quibus omnes
vocati & admissi fuere, etiam qui adversarii
credebantur; estque effectum, ut unitatem fidei,
caritatis & pacis prosequentes, qui prius
censebantur adversarii, fuere catholicis aduna-
ti, damnatis aliis, qui in sua pertinacia per-
manferunt.

9. Propterea sacri canones & sancti patres
Christum sequentes, ut pax ecclesie salva esset,
& errantes ad veritatem facilius reduci valerent,
separationis concilia damnaverunt, dicente B.
Augustino, illa esse inania & pernicioſa atque
sacrilega, quia iniqua & superba sunt, &
plus perturbant bonos infirmos, quam corri-
gant animos malos. Et licet vocationis mo-
dus sit adeo canonicus, decretis patrum conve-
niens, concordans, ac determinatus a probatis,
& fere a cunctis collaudatus, ut rationabiliter
impugnari non valeat vel elidi, ut in Concilio,
si necesse fuerit, luce clarioribus rationibus o-
stendatur: tamen ut per casum fortioſorem evi-
denter ostendatur iuxta & canonica vocatio, si
prælati partis utriusque, sive vestre sanctitatis,
sive Gregorii ac nostra vocatione universaliter
convenirent, ut tam notorio fidei & ecclesie
scian-

al. impia

ANNO
CHRISTI
1499.

211

P I S A N U M

212

ANNO
CHRISTI
1499.

scandalo, & inde evidenter secutus erroribus, a quibus nulla alias adhibetur provisio, vestra sanctitate & Gregorio vocatis, subveniant, & debito modo fidei & ecclesie providereat, juxta majorum & sanctorum patrum gesta dicta, sanctum & universale censeretur Concilium, potestatem & auctoritatem, de quibus supra actum est, habens. Qui autem hoc impugnat universale Concilium, seorsum, etiam si verus papa existeret, juxta beatos Augustinum & Gregorium, quibus & assentit B. Ambrosius, damnat, pertinacem ostendit, incorrigibilem, & absque alia probatione convictum, taliter quod juxta B. Cyprianum episcopi potestatem habere non possit nec honorem, qui sic pertinaciter, & notorie, & contumaciter unitati ecclesie adversatur, ut illa quae ex tali impugnatione, & quae sunt praecedentibus fortiora & detestabiliora concludi possunt & inferri, ad praesens silentio committimus, eosdem effectus pariens in non veniendo vel non parendo, contumacia merito & praecipue in hoc casu damnata.

10. Quae pro tanto vestrae sanctitati scribitur, ut dignetur & velit considerare lamentabilem fidei & ecclesie statum, animarum pericula, quae pereunt nostris ex dilationibus celeritatem, quibus nostrae, ut formidabiliter dubitandum est, ducarum dabunt, nisi aliam hactenus fecerimus, virtuosissime faciamus, ac meritum quod per maximum vobis eveniet, si ultra illud schisma non porrigeretur, in dies, sed potius per renunciationem debitam multiplicibus vinculis & irrevocabilibus nexibus roboratum tollatur de medio, & contra pericula eminentia quo ad Deum & mundum, ut de infamiis & oblocutionibus vel levioribus taceamus. Et in hoc imminente utriusque partis Concilio velitis convenire in loco & termino ordinatis, ut alias per nostras litteras, quibus ad propositum responsum non fuit, supplicavimus, & multa instantia requisivimus pro tantorum malorum & aliorum imminentium evitacione, & unitatis vinculo in Dei ecclesia reducendo: renunciaturus papae in propria persona, seu per procuratorem idoneum habentem ad hoc sufficiens & speciale mandatum, quia & hoc in vim cedulae juratae conclavis didicimus, prout & alia diximus, bono unionis ecclesie expedire, & in ipsius vim solemniter, ut alias factum extitit, requirimus instantiis iteratis.

11. Circa enim Gregorium, qui vix hodie habet ubi caput reclinet, a suis tere derelictus, si renunciare noluerit, taliter providebitur, quod sui occasione schisma in Dei ecclesia post vestram renunciationem nullatenus remanebit. Hoc autem concordatum alias juratum & oblatum petitur, bene quidem, & omnes exceptiones submovens pro tam necessario Dei negotio, honorabilem ad modum pro fine felici, sancto & toto orbi profuturo; & si urgeat in contrarium caro, vincere debet spiritus; si domestici insistent deceptivis blanditiis, eos zelus domus Dei procul repellat: & ut hostes abiciat, non perturbent seu dilatent viarum discrimina, pericula aliquando nimis astute per aliquos seu patenter supervacue allegata. Quis autem nocebit pro pace ecclesie renunciare volenti? certe nullus, cum solum pax queratur, non renunciare volentis accusatio, damnatio vel iactura.

12. Estque calus in quo ab offensa Dei, tuina ecclesie, & periculis animarum non ex-

culabont quavis pericula, etiam mortis insuetum allatura, si propter illa cessio quae debita est, obmitteretur seu dilataretur, quod abest, & nihilominus securitatem vestram vobiscum, quae venientium, vel procuratoris & aliorum, quos ad effectum praemissum & aliud duxeritis destinandos tam in quendo, stando, & rediendo sufficienter providimus tam cum serenissimo rege Francorum, gubernatore Januensium, Januensibus & Florentinis, quod merito potest, & debet vestra sanctitas contentari, ut plenius nostri ex parte eidem vestrae sanctitati referabit venerabilis vir magister Johannes Guardi archipresbyter Pisanensis, cui in praemissis, & quare ad vestram sanctitatem non accessimus, ut aliis eidem injunctis, dignetur vestra sanctitas fidem indubiam adhibere, quam dirigere dignetur Altissimus feliciter ad reducendum unitatis vinculum in ecclesia sancta Dei. Scriptum Pisis die XXV. Januarii a nativitate domini MCCCCIX.

G. Penestrinensis.)
J. Ostiensis.)
P. Tusculanus episcopi.) S. R. E. cardinales.
A. De Saluciis.)
P. S. Augeli diaconi.)

JOHANNIS DUCIS BURGUNDIAE.

Hortatur ad mittendum ad Concilium
Pisanum.

Johannes dux Burgundiae, comes Flandriae, ib. p. 230.
Arthesii & Burgundiae Palatinus, &c. Diu pensantes, menteque ob id ingemiscetes, spectabiles viri, hinc non minus dolendi quam longe vigentis schismatis protractionem damnosam, inde duorum contententium obstinationem firmatam, cunctisque pene exosam christicolis ambitionem notoriam, utriusque obedientiae cardinales cum litteris cum ambaxiatoribus suis insinuavere domino meo regi mihi quae, quatenus ad Concilium mense Martio proximo futuro Pisis, favente Dei clementia, celebrandum, super acceleranda unione tam desiderata quam necessaria ecclesiae sanctae Dei, & ad quam universorum animi, mundanis posthabitis, aspirare teneretur: tales tamque notabiles volumus destinare legatos, ut materiae, quae major aut ardua magis nusquam se offert nostris tractanda diebus, & congruant, & profectui esse possint. Quae omnia sane adhortationis esse cunctisque cunctorum fidelium viribus exequenda, dominus meus praefatus & ego advertens, tamquam hi qui totis potentiae nostrae nervis hunc sacrum meritoriumque laborem amplectimur, simul & principes, hujusque regni clerus, nostros ad praenominatum Concilium ambaxiatores destinare solemnes unanimi irtractabilique determinamus consensu, quos adveniente tempore certum est illic proficisci debere, uti principes aliosque quamplurimos & communitates quamplures utriusque ad praedictum ituros Concilium, certis documentis accipimus. Quocirca vos rogamus in visceribus Jesu Christi, ac in vinculo fervidae caritatis, & hortamur, ut pro parte vestra notabiles & selectos ad ipsum Concilium delegare velitis, universos singulosque cuiusque partis ad tantum accedentes negotium cum omni mansuetudine, favore atque securitate tractantes. Qua ex re non modico.

C modicam gloriam, sed potius laudem & honorem principum vestrorum spectabilitati nullatenus accrescere formidamus, cum vobis una cum principibus & ceteris communitatibus in promissis adhibentibus operam diligentem, unio in ecclesia, Deo iuvante, speranda sit. Scriptum Parisiis.

ANNO
CHRISTI
1409.

AD MAGNIFICOS DOMINOS SENENSES

Hortatoria, quod idem faciant.

Magnifici domini amici nostri carissimi, post salutem. Inter alias res quibus ab Altissimo vestri insignitus esse populus prædicatur, pro non minori quidem devotio, quam inconcusibilem ad sanctam matrem ecclesiam Romanam semper habuistis, vobis ascribitur. Nunc itaque temporibus exigentibus, si ad eisdem, proh dolor! tandem in scissura vigentis unionem sanctam, vobis & toti populo Christiano saluferam, vocati, antiquam vestram devotio- nis favores præberitis, non dubitamus quod perpetuum laudum inter mortales præconium, ac æternam gloriam apud altissimum Dominum nostrum Jesum Christum, cujus res agitur, vendicabitis. Quanto namque divina opera majores quam terrestres cupiditatibus intenti labores pariant fructus, vestro iudicio subji- cimus. Credentes indubie a cunctorum creatore datam notitiam, quatenus levorsum ad damna- tionem, & dextrorsum ad salutem æternam iter valeatis discernere. Pseudo audivimus apud vos fuisse prophetas, qui pro parte domini Gregorii detestandissimi schismatis sanctæ matris ecclesiæ nutritoris, novis & exquisitis coloribus falsisque prædicationibus populos vestros præsti- giare moliantur, quo de lucidissima dextraque salutis via ad sinistram, videlicet opacissimam damnationis æternæ ipsi præcipitatis vos omnes seducant. Habetis & a dextra nostram devo- tionem Sancti Spiritus ignea caritate perfusam, necnon magnificorum dominorum fratrum nos- trorum & amicorum communis Florentinorum, plurimumque serenissimorum principum, ac famosissimorum sacræ pagine ac legis tam ca- nonicæ quam civilis professorum sententias, quæ omnes ad veram salutarem viam exemplis efficacissimis vos invitant. Nos igitur vestræ non minus quam nostræ totiusque populi Christiani salutis cupidi, per aspersionem sanguinis nostri creatoris; ac per antiquam vestram devotio- nem præfatam requirimus & hortamur vos in eodem creatore affectuose precantes, quatenus vestrummet non immemores, ad unionem præ- tactam vestræ matris ecclesiæ vota una nobis- cum tamquam veri Christianicæ velit & placeat dirigere. Ex hac enim pacis amœnæ dul- corem, potentis amplitudinem, ac libertatis ubertatem, necnon omnibus præponendam ani- marum salutem æternam, quam ipse Deus cunctipotens omnibus eum imitantibus promisit, consequemini; ubi schisma, si diutius, quod abest, foveatur, non nisi ruinam, omneque supplicium ac execrabilem corporis stragem & damnationem animarum toti orbi pollicetur. Denique ad vestram magnificentiam de nostra unanimi intentione ad plenum informatus R. P. D. Ludovicus episcopus Viteranus præsen- tium exhibitor proficiscitur, cujus verbis tam- quam ex ore proprio nostro prodeuntibus, ac omni veritate referendis placeat fidem indubiam adhibere. Datum, ut supra.

Concil. Gener. Tom. XXVII.

EPISTOLA CAROLI REGIS

Francorum, ad cardinales utriusque collegii.

Hortatur ad pacem ecclesiæ prosequendam, sequi cum agnitorum promittit pontificem, quem illi canonice elegerint.

ANNO
CHRISTI
1409.

Carolus Dei gratia Francorum rex, dilectis fidelibus amicis nostris carissimis sacrosan- ctæ Romanæ ecclesiæ utriusque collegii cardinalibus, salutem, & salufero operi per vos laudabiliter & magnifice incepto finem salu- berrimum breviter imponere.

Inter cetera, dilecti & fideles amici carissi- mi, quæ nobis Deus sua ineffabili clementia dignatus est in terris committere, nullum magis fidei orthodoxæ necessarium, magisque no- stro regio nomini decens & congruum esse cre- dimus, quam ecclesiæ sacrosanctæ sponsæ suæ rebus lassis pro viribus succurrere, quam eam- dem a calamitatibus, ærumnis, & oppressioni- bus, maxime his temporibus, quibus, duorum contententium de papatu nequitia prævalente, lethaliter conteritur, liberare. Unde noverunt pene Christiani omnes, immo jam nulla natio ex- tra non ignorat, vosque satis cognovisse arbitramur, quanta sinceritate animi, quantisque labo- ribus & studiis, hoc exitiale & inveteratum schis- ma jam sex lustris & ultra spatio totum Christianum populum contaminans, conati sumus viis rationabilibus evellere, uti vos parte pro vestra fecisse non ambigimus. Tandem post graves vario- que labores circa hujusmodi schismatis extirpationem devote tentatos, & adhibitos, post requisitiones, summationes sæpius iteratas eisdem contententibus nostra parte factas, post denique expectationes, proh dolor! inuiles, dierum- que & annorum plurium consummationes, noti sunt præfatorum contententium doli manifesti, nota subterfugia, notæ fraudes & collusiones; quibus malis nos obviare, & languoribus ec- clesiæ, sicuti vestro incumbit officio, provi- dere cupientes, uno Sancti Spiritus, ut pie credimus, spiramine tacti, in civitate Pisana convenistis, quo jam multorum regionum plu- rimi archiepiscopi, episcopi, abbates, prio- res, doctores, et alii viri solemnes etiam no- strorum regni et Delphinatus, vestris suaden- tibus pariter et requirentibus litteris, concu- rerunt.

Nunc igitur, dilecti et fideles amici carissi- mi, cum res ecclesiæ magna pro parte vestris in manibus posita sit, omnisque catholicorum læta spes assequendæ pacis in vos remaneat; cumque magna nunc se offert opportunitas, ut his diebus aut per renunciationem vel decessum ipsorum contententium, seu alterius eorum- dem, vel per eorum legitimam abjectionem, rite de pastore pacifico provideatur, attentis vestris inceptis processibus, et fidelium præsen- ti congregatione, in qua Spiritum sanctum abesse non credimus, vos per viscera misericor- diæ Dei nostri, per quantum salutem Christi- ani populi querere tenemini, rogamus, requiri- mus, et hortamur, ut hac vice, dum ecclesiæ fidelium tam magnifice, tamque solemniter congregatur, cum maturitate et viis con- gruis adeo procedatis, quod schismatis divul- sis erroribus, pax Christi fidelium, quam tantopere videre præsolamur, restitueretur; quod si casu præmissis aliquem ejuspiam status

O 2 vel

215
 vel ordinis eligi in pastorem, Spiritu-sancto cooperante, contigerit, tam electionem per principes & prelatos Christianitatis approbandam, gratam & acceptam habendam aestimamus, prout nostrae intentionis est, pro nobis regnoque & Delphinatu nostris gratam & acceptam habere, & rite per vos eligendo; vobisque auxilium & favorem quales poterimus exhibere. Sic enim mature deliberationibus praehabitis, cum carissimis consanguineis nostris Siciliae & Navarrae regibus, avunculo & consanguineo ducibus Bituriae & Burgundiae, comitibusque & aliis viris de nostro magno consilio, faciendum decrevimus. In cuius rei testimonium praesentes litteras sigillo nostro sigillari fecimus. Datum Parisiis in mense Martii, anno Domini MCCCCVIII. regni vero nostri XXIX.

EPISTOLA CONCILII PISANI

Ad Bucicaldum.

Mittit ad eum episcopum Cameracensem.

Ib. p. 211.

Sacrum generale Concilium Pisis pro ecclesiastica unitate in Dei nomine congregatum. Magnifice & potens amice carissime, confidentes uberius in affectione praecipua, quam a diu nobilitas vestra impendere non desistit, ad pacem ecclesiae Dei meritorius actibus procurandam, reverendo in Christo patri Cameracensi episcopo, apud vestram magnificentiam parte nostra principaliter destinato, quaedam referenda commisimus, in quibus ei credula fide data, precamur eadem magnificentia se praebet favorabilem ac benignam, quod vobis ad gloriam venire co-
 limus & meritum apud Deum. Datum Pisis, sub signetis duorum priorum cardinalium alterius sigilli absentia ordinatis, die XXII. &c.

Magnifico & potenti amico nostro carissimo domino Jo. Le Meingre dicto Boucicaut, mariscallo Franciae, & gubernatori regis Januensis.

FRAGMENTUM TRACTATUS

De potestate & jure cardinalium ad convocandum Concilium tempore schismatis.

Affer: Mart. Anecd. t. II. p. 142.

Hic in primo capitulo protestor primum quod propter dubitationem principalis schismatis, quis scilicet duorum contententium & eorum praedecessorum sit vel fuerit verus apostolicus, de quo non disputatur ad praesens, immo disputatio talis foret impeditiva totaliter ejus quae tractatur unionis: super quo jam elapso biennio tractatum edidi; & in eo partem non tenens, ostendo difficultatem maximam & dubia quamplurima hoc in arduo negotio sic vigere, quod non nisi audaciter & praesumptuose nimium potest quis indubitatam asserere magis hunc, quam illum verum pontificem existisse. Cujus tractatus copiam communicavi jam pluribus. Intendo absque injuria alicujus, dum contingeret, praedictorum, aut alterius, seu cardinalium alterutrius partis, personas vel collegia nominare, sub vocabulo papae vel cardinalium, & non antipapae vel anticardinalium, pari honore & reverentia describere.

Cum igitur grave schisma de papatu contententium jam annis XXXII. aut circa, christicolis in universo perturbasset; dominus Benedictus

papa XIII. qui in Avinione praesidebat, solennes legatos ad felicis recordationis dominum Bonifacium papam IX. qui Romae residebat, cum eo tractantes super facto unionis ecclesiae S. Dei, certis modis & viis laudabiliter & honorifice destinavit. Sed statim ante expeditionem eorum idem dominus Bonifacius diem clausis extremum. In hoc tamen profuit illa legatio, quod domini cardinales Romani collegii moti zelo pacis & unionis praedictae, deliberaverunt eligendum per eos papam certo modo juramenti vinculo perstringere, quo necessitatus ad consummandum pacem & unionem praedictam toto conareretur ingenio: non tamen praecise statuentes, quod renunciationis viam eligeret. Elegerunt itaque de suo collegio felicis recordationis Innocentium VII. Et idem etiam infecto negotio in fine biennii post suam creationem de medio sublatus est. Cardinales itaque videntes quod dominus Innocentius satis rapidus ad efficiendam unionem extiterat, in imminente futura electione cautiore effecti, antequam eligerent inter se concorditer firmaverunt, ut eorum quisque juraret Deo & B. Mariae Virgini, sanctis Apostolis Petro & Paulo, & totae caelesti curiae, ac etiam ipsismet vicissim, unus alteri voveret & promitteret, quod quisquis eorum contingeret in papam eligi, pro reintegratione & unitate christianorum renunciabit effectualiter juri suo & papatui pure & libere ac simpliciter, secundum tamen modum & formas in ipso juramento descriptas, in cuius etiam forma de modis tenendis circa locum cum altera parte conveniendi, & de cardinalibus non creandis, pendente hujusmodi tractatu unionis, nisi pro numero conquando, distincte videri poterit: & generaliter concluserunt, quod tam eligendus ipse cum electus fuerit, quam ipsi cardinales usque ad finem omni modo & forma possibili, omnino perseverabunt, ut ipsa reintegratione & unio locum & finem habeat, nihil de contingentibus omittendo; & quod contra tale juramentum & votum nulla absolutio seu dispensatio petetur, obtinebitur, nec obtenta ab aliquo eorum utetur, prout in dicta forma, quae hic habetur pro expressa, plenius continetur.

Præstitis igitur juramenti hujusmodi, & venientes ad factum electionis, cardinales ipsi respicientes in personam domini Angeli Corrariorum, tunc tituli S. Marci presbyteri cardinalis, qui reputabatur totus sanctus, & devotus, & ad praedictam unionem servidus ultra modum; sperantes ut ipse facilius, citius, & efficacius unionem praedictam effectualiter adimpleret; ipsum in Apostolicum elegerunt & praefecerunt, vocatusque est Gregorius papa XII. Post cujus assumptionem, ipse quod de juramenti fecerat iteratis vicibus tam in secretis quam in publicis consistoriis praedicta vota & juramenta confirmando de novo etiam innovavit, mittendo scilicet suos ambaxiatores juxta juramenti formam ad supradictum dominum Benedictum, cum potestate disponendi locum mutuae conventionis, utrique parti tutiorem; ipsique ambaxiatores eum praedicto domino Benedicto ejusque dominorum cardinalium collegio de loco civitatis Saonae concordarunt, de tempore etiam infra quod ibidem pars utraque conveniret: quam loci electionem & gesta ab ipsis ambaxiatoribus per suas patentes bullas ratificans approbavit. Sed

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

207

Sed heu : post hæc parum , diabolo suggestente cum ministris ejus viris adulatoribus , cepit Gregorius iste corde , verbis & opere , totus esse retrogradus , in tantum ut quivis adulator a unionem dissiadebat , hic acceptus erat & factus amantissimus , & contra . Confilia peritorum querit , si juramenti prædicti se possit absolvere , excusationes frivolas queritat , quibus ad conventum locum se dicit accedere non teneri : sicque tandem domino Benedicto infra statutum terminum cum suis cardinalibus Saonam ingrediente , non curavit accedere . Sed dissimulans aliquid agere , se transtulit usque ad Senas ; & inde tandem tractato prius ut dominus Benedictus ad locum Portus-Veneris se transferret , prout et fecit , ipse dominus Gregorius quasi tractatus usque ad civitatem Lucanam cum sua se curia transtulit . Ex quibus locis ambarum partium hinc inde vicissim diversis legationibus destinatis pro loci conventientia , post multorum per alterutrum oblationem locorum , conclusum tandem extitit , quod dominus Benedictus cum suo collegio ad castrum Liburni , & dominus ipse Gregorius cum suis pariter ad civitatem Pisanam se transferret , in quibus propter vicinitatem locorum tractatum unionis faciliter expedirent .

Conclusionem vero sic facta , & cum paratus esset Benedictus pro parte sua hoc efficere , & similiter domini cardinales utriusque partis ; iste dominus Gregorius pravam intentionem suam occultare non valens , cum omnis excusationis cessaret occasio , nedom causa ; manifeste recusavit , nec erubuit contra suum juramentum , & voluntatem suorum cardinalium duos suos nepotes & alios duos adultores & unionis appetitissimos turbatores , cardinales , quantum in eo fuit , pronuntiare & assumere , quos tamen domini cardinales antiqui renuerunt pro cardinalibus acceptare .

Post hæc videntes ipsi domini cardinales induratum & obstinatum cor ipsius domini Gregorii , ut certis exterioribus signis formidantes ne in eos manus apponeret , ac non minus unionis affectu , & quod eorum propriis juramentis ad initio præstitis , etiam papa recusante , ad profectum unionis implendæ , quantum in eis esset , ex eorum posse tenerentur ; inito Concilio , de civitate Lucana descendentes Pisanam , exceptis tribus (isti tres postea venerunt cum aliis cardinalibus & fuerunt unanimes) accesserunt ; & de ibi repetitis vicibus unum ex eis ad eundem Gregorium transmisserrunt , obsecrantes eum , ut in observationem juramenti ac voti sui pro reintegratione & unionem christianorum vellet ad locum Pisanam accedere , impleturus quæ sibi incumbant omnia pro salubri consummatione concordie & unionis ecclesie : protestantes quod aliter , quantum cum Deo possent & jura permitterent , intendebant corrumpentem ecclesiam catholicam , depulso schismate , reintegrare . At ipso profusus indurato & obstinato , auresque suas obturando , requisitiones justas & sanctas dominorum cardinalium contemnente , præfati domini cardinales cum aliis dominis cardinalibus alterius partis , hoc est domini Benedicti , venerunt in loco Liburni , & non solum ipsi præsentem in dicto loco , sed aliis etiam absentibus utriusque partis , qui noadum commode potuerunt illuc accedere , exceptis forte paucissimis aliquibus , unus spiritus , una mens , unum corpus & collegium effecti sunt , tractantes , & quæ-

rentes præfatum Gregorium nunc notorium ecclesie turbatorem , & pertinacem ; ac etiam alterum Benedictum si et ipse incumbentia sibi recusabat efficere omni via possibili de jure et facto , et cum invocatione et præsentia Concilii generalis deponere , anathematizare , seu depositum vel depositos ostendere et declarare , et ad novam summi Pontificis concordem electionem , qui universalem in unionem et pace regat ecclesiam , schisma tollat , et ad unum ovile divisum Christi gregem collectum pascat . Demum attente hunc eorum intentum cunctis prælatis , principibus et populo christianis insinuant , poscentes ab eis consilium , favorem et consensum : intendentes , ut prædicti , generale Concilium convocare cum voluntate , prælatorum principum et populi christianis prædictorum ; cum omnes hoc velint et appetant , aut saltem pro tanta parte , quod reliqua valde minima censatur , in Dei nomine prædicta sibi vel cum quibus poterunt commode salubriter adimplere . Hic potest dici casus in effectu . Hoc tamen addito , quod quoniam ea quæ dixi de mediis tentis per præfatum dominum Gregorium , ita sunt toti seculo notoria , quod nulla possunt tergiversatione celari . Et utinam sic non esset . Nam , Deo teste , nulla privata passione moveor ad hoc dicendum . A principio quidem suæ creationis propter ejus celebrem famam sanctitatis et bonitatis , sperans quod ipse redempturus esset Israel a carcere divisionis et umbra mortis , eundem in maxima reverentia cordialiter nec solus habui . At postquam non mihi soli , sed universitati cognitus est talis , ut prædixi , et nullum in eo charitatis zelum ad oves Christi vigere , quem pietas ulla christianæ plebis anhelantis ad pacem ipsam , juramenti religio , voti vinculum , honestas propria , et si qua est bonitas alia non retrahit ; nec nisi ad magnificandum nepotes suos vana pompa sæculi totaliter hebetatus tendat , nec advertat quomodo factus sit in fabulam omni vulgo , in opprobrium ac derisum toti ecclesie , præterquam certis fraticellis hypocritis , quos in specie locustarum B. Johannes in Apocalypsi præviderat , existimans forte quod talium sic concione vallatus , sapientibus possit illudere , qua deceptus quid aliud de ipso nisi quod omnes prædicant ipse loquar ?

SEQUUNTUR VIII. CONCLUSIONES

Quarum dogmatizatio utilis videtur pro exterminatione moderni schismatis .

1. **V**eri cardinales in electione papæ vices gerunt universalis ecclesie Christianæ . Patet , quia per talem electionem constituitur papa verus vicarius Jesu Christi , et caput corporis ejus mystici , quod est ecclesia : sed hoc non potest facere nisi Christus vel ipsummet corpus mysticum , aut habentes in hoc potentatem ipsius seu auctoritatem .
2. Veri cardinales hujusmodi ecclesie vices gerunt non solum in papæ electione , sed etiam in iis quæ circa eam rite et legitime sunt pro ecclesie unione . Patet , quia electio papæ finaliter ordinatur ad unionem ecclesie . Nam ideo eligitur unus papa , ut in eo tamquam primo capite , sub Christo sit ecclesie unio . Et ideo propter unionem ecclesiasticam est electio papæ et non e contra .

Ex Mart.
Vet. Mon.
t. VII. P.
321. ex
Cod. D.
Laur. Leod.

ANNO
CHRISTI
1109.

219
3. Veri cardinales adjicientes in electione A
papæ juramentum seu votum de cedendo in
casu presenti, scilicet pro tollendo tam diutur-
no & obstinato schismate, & pro danda pace
& ecclesie unione, hoc rite & legitime faciunt,
& ecclesie unione, hoc rite & legitime faciunt,
non suo proprio aut privato nomine, sed au-
toritate & nomine totius ecclesie. Et ideo qui
tali juramento & voto ligantur, toti ecclesie
obligantur, a qua obligatione sine totius eccle-
siae consensu non absolvuntur. Patet satis ex
præmissis: quæ omnia possent faciliter non so-
lum divino & humano jure, sed etiam natu-
rali, seu ratione morali fundari.

Ex his tribus propositionibus inferuntur alie
propositiones sublequentes.

4. Quicumque tenent dominum Angelum, B
vocatam Gregorium, esse papam, & ejus præ-
sentum collegium esse veros cardinales, habent
consequenter tenere propositiones ante dictas de
eis verificari, & ideo habent concedere dictum
Gregorium per juramentum & votum factum,
toti universali ecclesie & suos præsentos cardi-
nales pariter teneri, ut quantum in eis est,
ipsi faciant hoc juramentum & votum effi-
caciter adimplere, alias ab universali ecclesia
reputandi sunt perjuri & fractores voti.

5. Talis prævaricatio juramenti & voti tam
solemniter & in tam favorabili materia facti;
non solum est gravissimum mortale peccatum,
quin immo si esset pertinax, reputandi forent
non solum schismatici, sed etiam hæretici, aut
de hæresi vehementer suspecti.

6. Præsentis cardinales ex obligatione jura-
menti & voti, & alias ex auctoritate juris di-
vini & humani, si probabiliter videant dictum
Gregorium, prout hætenus fecisse videtur, fri-
volis excusationibus & periculosus delationibus
dicti sui juramenti & voti impletionem subter-
fugere, debent & tenentur post debitam moni-
tionem, se ab eo & ejus obedientia & commu-
nicatione subtrahere, & contra ipsum tamquam
notorie schismaticum, & vehementer de hæ-
resi suspectum, ac perturbatorem & illusorem
totius politie Christiane, & præcipue prælatos
& principes inducere & monere; alioquin non
poterunt excusari a fautoria schismatis vel hæ-
reticæ pravitatis.

7. Adhærentes dicto Gregorio tamquam pa-
pæ, & præcipue majores prælati & principes
post debitam informationem, a cardinalibus,
vel alias sufficienter instructi de prædicta mali-
tia ipsius Gregorii, tenentur se ab ejus obedi-
entia subtrahere sub pena fautorie prædictæ.

8. Doctores studiorum generalium, & præ-
cipue theologi & juristæ, ac etiam prædicato-
res ad populum, debent & tenentur de præ-
missis fideles instruere, & in hoc commendan-
dum est studium Bononiense, a quo nuper e-
manavit determinatio conformis ad præmissa.

ALLÆ CONCLUSIONES

Per Studium Bononiense.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus fan-
cti. Amen. Primo prolata debita protesta-
tione, quod si aliquid dixerimus, quod absit,
devians a traditionibus ecclesie, pro non dicto
habeatur, ac ex nunc illud ex omni sui parte
revocamus. Ad quesita per reverendissimum
patrem dominum nostrum legatum (a) poni-
mus conclusiones per universitatem venerabi-

(a) Baltha-
sarem car-
din. S. Eu-
stachii.

lium patrum & nostrorum a sacra theologia le-
gitime approbata.

1. Schisma antiquatum licet a principio sit
schisma, ejus tamen per durationem & obli-
nationem in fine transit in hæresim, 24. q. 1.
c. *Non affirmamus*, eadem causa & q. 3. *Inter
schisma*, & quod ibi notatur.

2. Stante schismate antiquato, per quod
scandalizatur ecclesia sancta, verus etiam apo-
stolicus, voto & juramento astrictus ad certam
viam pro tollendo schismate electam, pro eo
quia alias de tollendo eo desperatur, ubi non
agit realiter & cum effectu, quod in se est,
& ad quod est astrictus, si se non corrigat,
nutritor est schismatis, quod consequenter de-
scendit in hæresim; quia quantum in se est,
contra debitum caritatis, voti ac juramenti,
absque omni compassione nutrit populum &
infantes exerecentes ad duo capita & duas ec-
clesias, ad quod nota in juribus præallegatis 7.
q. 1. *Novatianus* cum glossa seq. 24. q. 1. in
summa &c. *Dicimus* in glo. 2. non obstat quod
glossæ illæ excipiunt papam, quia intelligi de-
bent quando duo contendunt probabiliter de
papatu recenti dubitantes, nec alter vel uter-
que astrictus est ad certam viam in schismate
tollendo exsequendam. Ubi autem uterque astri-
ctus est, maxime ex causa, quia alias operan-
te temporis malitia & desidia, non speratur
unio de schismate, præsertim tam longo tem-
poris tractu antiquato, si non dant pacem po-
pulo Christi, incurrunt ambo, quod dictum est,
si rebelles existant & incorrigibiles.

3. Etiam a vero apostolico nutriente incor-
rigibiliter & notorie schisma maxime antiqua-
tum, per quod scandalizatur ecclesia, ad quod
tollendum astrictus est voto & juramento, tam-
quam ab hæretico recedere possunt & debent
subjecti, & obedientiam subtrahere, si ex eo-
rum obedientia palpabiliter vident nutrientem
schisma, in schisma foveri & manuteneri, quia,
quantum in eis est, participant in crimine e-
jus & favent, & cum eo descendunt ad pro-
fundum malorum, tanto gravius, quanto in-
telligentiores sunt, sapientiores & potentiores.
Et hoc agere possunt non obstantibus juramen-
tis, fidelitatibus, homagiis, aut quibuscumque
aliis obligationibus, quæ non astringunt ad
peccatum, aut peccantem in peccato nutrien-
dum vel juvandum, 15. q. 6. *Nos sanctorum*,
&c. *Nutritus* juxta declarationem Innocentii de
doc. veritatis. Pars prima probatur 19. d. *Ana-
stasius* & c. *Nulli* 79. d. *Si quis pecuniam*, 24.
q. 1. *Schisma* 2. q. 7. *Sacerdotes*, & quod ibi
notatur.

4. Data negligentia cardinalium, ad quos
spectat in congregando Concilium contra pa-
pam etiam verum, contra votum & juramen-
tum notorie & incorrigibiliter nutrientem schif-
ma, de quo supra; quorumlibet subditorum in-
terest, & maxime Conciliorum provincialium
& principum, ne, cum papa nutriat schisma
induratum, maxime præcedente suspicione de
non danda pace, quæ concluditur ex gestis præ-
teritorum pontificum, ex recordatione & re-
traactione de accedendo Saonam, alia non
facta præparatione reali ad schisma tollendum,
possunt humiliter exquirere papam etiam ve-
rum, ut schisma tollat via jurata, & quam
jurando & fovendo justam censuit. Et si pro-
viribus et realiter et cum effectu, non verba-
liter tantum, non imperat modum et viam
ad implendum quod vovit et juravit, eo sic
debi-

ANNO
CHRISTI
1109.(a) al. præ-
parat.

ANNO
CHRISTI
1109.

221
debite requisito, concluditur nutritor schismatis A
indurati & incorrigibilis, & consequenter zea-
tor hæresis & divisionis ecclesie sancte, que
unita debet esse in unico pastore. Potest enim
quilibet subditus superiorem requirere & mo-
nere ad debitum implendum, & in mora & in-
corrigibilitate constituere de supplicanda negli-
gentia prælati, c. 1. de accus. Veniens, &
quod ibi notatur. Et hoc in peccato, de quo
potest accusari, ut dicit glossa 40. d. Si papa,
& ibi & in quo subditus tacendo cum eo pec-
cato involvitur, ad quod 2. q. 7. Paulus Pe-
trum, cum capitulis sequentibus. (a).

Ex his inferitur ad questum.

Quod etiam verus papa a quolibet provincia-
li Concilio prælatorum principalium provincie
& clericorum qui interesse voluerint, convocatis
& clericorum qui interesse voluerint, convocatis
temporalibus principibus & dominis
notabilibus de populis qui interesse voluerint, re-
quisitus ut det unionem per viam electam &
juratam; si hoc non acceptet, & statim cum
potest non verbaliter, sed realiter impleat cum
effectu, nec aliam justam causam & necessa-
rio concludentem alleget, quare hoc non a-
git, vel viam non det aliam expeditam, per
quam votum & juramentum impleat: requisi-
tus secundo a cardinalibus, ut faciat debitum
suum, provincialia quæcumque concilia possunt
& debent subtrahere obedientiam tamquam a
nutritore schismatis & hæresis, & incorrigibili,
non obstantibus quibuscumque obligationibus,
fidelitatibus, aut juramentis, quibus papæ a-
stringuntur, sint vel non de temporali jurisdic-
tione ecclesie. Et hoc ne nutritoribus schisma
tam periculose antiquatum, in contemptum
Dei, vilipendium sponsæ Christi, & periculo
animarum populi Christiani, cum eis in pro-
fundum malorum demergatur.

Ex his inferitur secundo.

Quod supposita tanta antiquitate tam per-
niciosi schismatis, & quod ambo, quia aliter
desperabatur de sublacione schismatis, se obli-
gaverunt ad certam viam voto & juramento,
vel promissione, eis non implentibus juramen-
ta, & incorrigibilibus manentibus, subditi, præ-
sertim si vident ex obedientia schisma magis
indurari, peccant mortaliter, & tamquam nu-
tritores schismatis & participantes in crimine,
atque juvantes sunt participes peccatorum &
malorum, quæ ex tam diro schismate sequun-
tur, & animarum quæ damnantur.

Quod omnia dicta in papam procedunt in eo
qui se gerit pro papa in Avenione, & tanto
fortius, quanto pars sua fuit que schisma f-
cit, & quia minorem habet obedientiam, &
partem nostram spoliavit obedientia illa, &
quia magis ingerendo se pro papa, magis in-

clinatus est ad schisma nutriendum, contra
promissionem etiam ab eo antiquius factam; (b)
protestando insuper quod per suprascripta nul-
lum jus queratur, nec questum intelligatur
illi qui se Benedictum nuncupat.

MCCCCVIII. die XX. Decembris, nos fra-
ter Antonius de Vignacro de Bononia sacri
ordinis fratrum eremitarum S. Augustini, de-
canus reverendorum magistrorum collegii facul-
tatis theologie, convocato, ut moris est, per
Videllum nostrum collegio theologorum, in
quo intererant duæ partes & ultra collegii præ-
nominati, de voluntate unanimi omnium, tam-
en protestantibus qui in principio ponuntur
prædictas propositiones approbavimus, & puta-
mus atque putavimus fore veras, semper in
omnibus subjicientes nos correctioni ecclesie
sanctæ Dei.

In Dei nomine. Amen. Visis litteris, & e-
xacta diligentia examinatis omnibus & singulis
supradictis conclusionibus per honorabiles & exi-
mios decretorum doctores sacri collegii juris
canonici civitatis Bononiensis, collegium supra-
dictum representantes, ad hæc antea legitime
vocatos per bidellum dicti collegii, de manda-
to mei Chilini de Argille, tunc prioris supra-
dicti collegii, omnes supradictas conclusiones,
matura deliberatione inter prædictos habita,
unanimitè & concorditer approbarunt & fir-
maverunt, ipsas veras putantes, salva tamen
protestatione, quæ in principio dictarum con-
clusionum ponitur; subjicientes se semper in om-
nibus correctioni ecclesie sanctæ Dei. Et ita
ego Chilinus de Argille prior dicti collegii, de
mandato dictorum dominorum doctorum dicti
collegii, & in nomine dicti collegii, sigillavi
sub anno Domini nostri Jesu Christi MCCCCVIII.
die XXII. mensis Decembris quintæ decimæ in-
dictionis.

Ego Nicolaus Arpinelli olim Nicolai de Rol-
ta, publicus imperiali & communis Bononien-
sis auctoritate notarius Bononiensis, prædicto
mandato per dominos doctores dicti collegii ju-
ris canonici, dicto domino Chilino de se ut
supra scribendo dictis capitulis, subscriptioni
factæ per dictum dominum Chilinum priorem
prædictum, & sigillatæ prædicti sigilli dicti
collegii, ut notarius dictorum dominorum do-
ctorum dicti collegii, interfui, & de mandato
dictorum dominorum doctorum dicti collegii in
testimonium præmissorum propria manu me
subscripsi.

In Christi nomine. Amen. Anno MCCCC-
VIII. die 1. mensis Januarii convocato colle-
gio doctorum juris civilis & congregato in eccle-
sia S. Pancratii, in qua juraverunt duæ partes &
ultra dicti collegii, visis & examinatis conclu-
sionibus suprascriptis, ac etiam attentis & pou-
deratis approbationibus factis in eisdem per
venerabiles magistros sacre theologie, & suc-
cessive per egregios doctores decretorum &
ipsorum collegium, præfati doctores juris civilis
una-

ANNO
CHRISTI
1109.

* al. præ-
parat.

(a) In cod. Chauveliniano hic additur quod sequitur:
Quidquid sit de excusationibus papa in crando Savoniam, licet notarium sit juramentum, & fama vigeat contra eum,
ac vigens suspicio, ut prædecessores sui vias sequens dilates causam, nec accedere velit ad implendum quod promissum
fuit, erit communis opinio: ex non accessu ad Savoniam: ex tali tamen non accessu non committitur incorrigibilis, cum
papa non potest purgare. Unde ad clare convincendum nova requiritur requiritio, & cum effectu realiter non verificata
sententia dei preparatoria, que potest dari: & quantum est in se impleri quod promissum.
(b) que sequuntur desunt in codice Chauveliniano, in quo consequenter hæc leguntur:
Hæc omnia dicimus subjicendo correctioni ecclesie sancte, & in quantum approbantur per collegia utriusque juris,
& per reverendissimos patres de universitate theologicorum, quibus corrigenda & emendanda subjicimus.

ANNO
CHRISTI
1109.

423
unanimiter approbavit dictas conclusiones, cum protestationibus in primo præmissis, & repetitis, & nunc etiam se subicientes determinationi ecclesie sanctæ. Et ideo de eorum mandato & voluntate, ut prior dicti collegii, sigillum consuetum apposui, & me hic propria manu subscripsi. Ego Gaspar de Rufinis legum doctor. Et similiter mandaverunt notario dicti collegii, ut se in testimonium scriberet.

Et ego Philippus Angelini olim Philippi de Marsiliis, publicus imperiali & communis Bononiensis auctoritate notarius Bononiensis, & nunc notarius dicti collegii, in fidem & testimonium omnium præmissorum publice me subscripsi.

D I F F I C U L T A T E S

Adversus Concilium Pisanum proposita, & ante
ejus celebrationem solvenda

Q Uæ in Concilio universali possent duo de papatu contententes, seu ipsorum alter, vel ipsorum sequaces movere dubia, & dare exceptiones quæ sequuntur: Ideo super illis est habenda ante diem Concilii matura deliberatio.

1. Et primo forsitan dicitur & excipietur, quod cardinales non potuerunt de jure vocare Concilium, sed potius ille qui gerit se pro papa in parte sua. Et hoc videtur habere colorem per §. *Hæc etiam* xvii. di. & omnia jura illius distinctionis. Et si huic dubio clare non satisfiat, non censetur ecclesia congregata, nec esse ibi Concilium, sed potius conciliabulum, & sic nullus auctoritatis, juxta cap. *Multis* xvii. di.

2. Item, posset moveri aliud dubium, si quilibet qui pro papa se gerit, petat ante omnia restitutionem propter subtractiones & neutralitates sibi factas. Talis petitio videtur habere colorem per §. *Item Symmachus* 11 q. vii.

3. Item, potuerunt dicere prima facie contententes, quod positum, quod cardinales possint vocare Concilium, vocatio ista est nulla: quia spoliatus episcopus ex quacumque causa vocari non potest de jure ad Concilium, nisi primo fuerit restitutus, nec de aliquo crimine aji contra eum, ut volunt jura per expressum 111. q. 1. & 11. q. 11. & ista est una exceptio, quæ prima facie videtur juridica per dicta jura, & in qua Benedictus se fundavit tempore alterius subtractionis; & nisi illi dubio sufficienter responderetur, Concilium nullius effectus redderetur.

4. Item, posset moveri dubium: Si Benedictus vel Gregorius in Concilio peterent subtractiones vel neutrales repelli a Concilio, tamquam ibidem vocem non habentes. Ista petitio videtur habere colorem per §. *Huic etiam* xvii. di. & quia subtracti seu neutrales spoliantes per hoc papam, censentur esse inimici, juxta jura vulgata, & sic veniunt in Concilio ut pars, non autem ut iudices vel vocem habentes. Et istud dubium est forte.

5. Item, si in Concilio ostendatur aliquid contra alterum vel utrumque contententium, propter quod desierit esse papa, ut puta hæresis cum pertinacia; tunc est planum quæ agere possit & debeat Concilium, juxta c. *Anastasius* xix. di. & c. *Acacius* cum glossa xxiv. q. 1. Si autem non probetur aliquid vel dicatur propter quod alter ipsorum papa esse desierit, etiam si probaretur hæresis sine pertinacia, videtur quod Concilium non possit ipsos abjicere a papatu per c. *Ejectionem* LXXIX. di.

XL. di. *Si papa &c. Incantum* xxi. di, cum ibi notatis per gloss. Et in isto dubio multa sunt consideranda & vitanda.

6. Item, poterit moveri dubium, quod licet isti duo contententes sint negligentes in extirpatione schismatis, vel non servent juramenta & vota; ex hoc schismatici non sunt nec esse possunt, ex quo membra sibi obedientia a sua communione non abjiciuntur, per c. *Non vos* xxiii. q. v. & per definitionem quam ponit B. Thomas 2. 2. ubi tractat de schismate, & idem Alexander de Hales lib. 11. ad fin. ubi etiam tractat de schismate.

7. Item, posset moveri dubium, quod licet isti contententes ex præmissis possent dici schismatici; tamen per hoc ille qui papa verus esset, non desivisset ipso facto esse papa, nec papatum amisisset prætextu qui habetur in c. 1. in fin. de schismate. Et sic talis qui non desivisset esse papa, licet schismaticus, a Concilio non videtur posse deici.

8. Item, si dicatur quod isti sunt schismatici, & schisma inveteratum transe in hæresim, hoc non videtur habere locum, nisi ostendatur, quod aliquam in schismate confingunt hæresim. Et dicit Hieronymus in c. *Intra schisma* xxiv. q. III. & præcipue quia duobus contententibus de papatu, quorum quilibet credit penes se ecclesiam, schisma non transit in hæresim, juxta notam per gloss. xxiv. q. x. in prin.

9. Item, posset moveri aliud dubium, quia positum quod diceretur, quod illi ex enormibus criminibus & notoriis scandalizant ecclesiam, de quibus sunt incorrigibiles, ex hoc sunt deiciendi, sicut pro hæresi, juxta gloss. c. *Si papa* XL. di. Illa glossa utique quæque non est vera, & reprehenditur, juraque allegata ibidem non probant intentionem glossæ.

10. Maxime quia ex hæresi largo modo sumpta papa non deicitur, nisi sit hæresis contra fidem & articulos fidei, ut notatur per gloss. LXXIV. di. *Si quis pecunia*, & multi doctores solemnes istam glossam sequuntur.

Quare nisi prædictis dubiis clare satisfiat, Concilium de facili posset impediri & dividi, & sic nullus bonus sequeretur effectus.

11. Item, est vitandum quis modus agendi servabitur in Concilio contra utrumque contententem in ipsorum vel alterius contumaciam: casu scilicet, quod non compareant, vel si compareant, renunciare nolint per se vel procuratores, videlicet utrum procedatur per accusationem, inquisitionem vel denunciationem.

12. Item, si deliberetur per accusationem, quis accusator; si per inquisitionem, quis promotor: si per denunciationem, quis denunciator, & qui testes erunt producendi, & quæ litteræ seu instrumenta ad probandum contententium culpam, delictum, & negligentiam.

13. Item, posset moveri dubium, si contententes non veniant, & quilibet ipsorum habeat multos sequaces & adherentes, quid sciendum tunc per Concilium: quia si post Concilium cardinales utriusque collegii eligunt aliquem in papam, erunt tria schismata & tria capita in ecclesia de facto; & sic majus schisma. Et ideo oportet, quod in isto bene avisetur & plene provideatur, ne ex schismate alia schismata orientur.

14. Item, quia dominus Benedictus & Gregorius ordinaverunt, quod teneant concilia suæ obedientie, utrum per hoc possint impedire de jure vocationem faciendam per cardinales. Videtur prima facie, quod sic; quia cardinales non possunt

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

225 sunt convocare, nisi in ipsorum defectum, & ipsi nunc videntur supplere defectum.

15. Item, videtur competere domino Benedicto legitima exceptio, si vocetur ad locum, qui sit extra suam obedientiam, per jura vulgata 11. q. VI. cap. I. & II. cum similibus.

16. Item, poterit dicere dominus Benedictus in Concilio, quod ipse accepit viam cessionis, & locum Saonæ conventum accessit, & non stetit per eum, sed per Gregorium, quominus pax daretur per viam cessionis, & hoc est notorium.

17. Item, poterit dicere quod ex post venit ad Portum Veneris, & requisivit adversarium per nuncios & litteras de cessione facienda, & obtulit loca etiam obedientiæ Gregorii, quæ omnia fuerunt per Gregorium refutata; & hoc est verum.

Ex his videtur posse concludere, quod in factu schismatis non potest sibi imputari negligentia, dolus, vel contumacia, & sic Concilium nihil potest facere contra eum.

18. Nec obstat si dicatur quod imputandum est sibi, quia non obtulit se renunciaturum per procuratorem propter discordiam locorum vitandam, quia potest hoc excusare, quia in renunciatione facienda per procuratorem, potest intervenire fraus tacite renunciationis seu occultæ, quæ etiam non intimata parti, renunciationem redderet nullam, juxta notam in c. *Ex parte decani*, de rescript. de procura. mandato, & de renunciis. c. *Cum illis*, in cle. & ibi glossa ordinar.

19. Item, poterit excusare, quia adversarius publice dixit, quod ad renunciationem faciendam non procederet per procuratorem, & ita frustra offerret quod adversarius acceptaturus non esset. Ex quo videtur quod nullatenus sibi valeat imputari, pro eo quod non obtulit se renunciaturum per procuratorem, maxime quia in causa tam ardua non tenetur procuratorem constituere, juxta cap. *Querelam*, de procura.

20. Nec obstat si dicant, quod domino Benedicto potest imputari duratio schismatis, eo quod repente recessit a partibus istis & ad longinquas partes, non disposito de facto unionis; quia poterit hoc excusare, videlicet quod fecit necessitate compulsus, & propter metum justum, qui cadit in constantem virum: & hoc est satis notorium.

21. Item, videtur quod ex eodem metu possit se excusare ad hoc quod non veniat ad locum Concilii, cum transire ipsum oporteat per terras subtractorum & neutralium, & sic inimicorum suorum, qui eum persequuntur, etiam si darentur litteræ de salvoconductu; & ita videtur quod convocatio quæ fiet sit nulla, & quæ fiet per Concilium erunt irrita.

22. Item, videtur quod ex præmissis si requiratur, ut assensum præbeat Concilio, quod ipse potest recusare rationabiliter, nec dissensus in tali casu habebitur pro consensu, nec habebit locum quod notatur per Jo. de Consti. c. primo super verbo *Rationabilia*, & per Archid. xviii. di. in prin. per gloss. lxx. di. c. primo; & sic videtur quod Concilium nullas vires habebit.

23. Item, videtur quod ipse Gregorius juxta possit contradicere huic vocationi, & Concilium totum recusare; quia cardinales utriusque partis vocant ad Concilium, & admittunt subtractos ab obedientia utriusque, & quia utrumque
Concil. General. Tom. XXVII.

que persequuntur & spoliunt. Et ista causa recusationis & contradictionis videtur justissima, juxta jura vulgata 111. q. 1. quasi per totum; & poterunt ipsi dicere rationabiliter: Inimici nostri constituuntur iudices.

24. Item, si dicatur quod Concilium ordinabit, quod dominus Benedictus cedat, poterit respondere, quod paratus est, si alter cedat. Et si dicat quod cedat, etiam altero contumante, quia contumax abjicietur per ecclesiam; poterit respondere, quod adversarius abjicietur verbaliter & non realiter; & sic remaneret ecclesia incerta in schismate quo remanente, ipse dominus Benedictus non tenetur cedere. Immo si cederet, peccaret, juxta notam III. c. *Quam periculosum* VII. q. 1.

25. Item, istæ eadem exceptiones & rationes videntur competere Gregorio, casu quo dominus Benedictus esset contumax.

Præmissæ causæ & multæ aliz, quæ poterunt favoriri sortis majores reddunt exitum istius causæ valde difficilem & periculotum, nisi prudenter advertant, & omni affectione deposita secundum Deum procedatur.

ANONYMI EPISTOLA

Ad cardinales Pisis congregatos.

De mutando Pifarum loco pro Concilio celebrando.

* Carolus Malatesta subrepsit domum facit iudicio

IN nomine Dei omnipotentis, cujus Trinitas videlicet Pater, Filius, & Spiritus sanctus, in unitate perfecta, gloriosissima & æterna vivit & regnat.

1. Mandatum est, reverendissimi patres & domini: *Honora matrem tuam*. Cujus quidem honoris exhibitionem non solum in exteriori reverentiæ cultu, sed etiam in subventione circa incumbentes opportunitates attendendam fore Dominus ac Redemptor noster Jesus Christus Phariseorum calumniæ respondens, terminat sic: Deus dicit sic: *Honora patrem tuum & matrem tuam*. Et *Qui maledixerit patri, aut matri, morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri aut matri, munus quoddamque est ex me tibi proderit, & non honorificabit patrem suum aut matrem suam, & irritum secessit mandatum Dei propter traditionem vestram*. Super quo beatus doctor Hieronymus ita inquit: Honor in scripturis non tantum in salutationibus & officiis deferendis, quantum in elemosynis ac muneris oblatione sentitur. *Honora*, inquit Apostolus, *viduas que vere vidue sunt*. Hic honor donum intelligitur. Et in alio loco: *Presbyteri digni habentur duplici honore, maxime qui laborant in verbo & in doctrina*; & per hoc mandatum jubemur, ut bovi trituranti os non claudatur, & dignus sit operarius mercede sua. Quantum enim mater dignior est, tantum sibi major a filiis honor debetur. Quoniam autem est dignior corpore spiritus, spirituali matri quam corporeæ majori honore tenemur. Corporea namque mater ad essentiam vitæ corporeæ expedit, in qua juxta B. Job sententiam, continet morti subijcitur, in qua multis replemur miseriis, & nunquam manentem aspiciamus statum; sed de utero ad tumulum in instanti transferimur, in patre suscipientes putredinem, vermesque pro matre atque forore amplectentes, cui si pro misero membrorum ergastulo & repugnante menti lege, que
p ab

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

227

ab adolescentia prona est ad malum, quæ ab ipsa matre accepimus, divino obligamur mandato jureque naturæ, quantum nos obligatos debemus considerate, honorem exhibere spirituali matri, quæ nobis expendit ut renascamur in Christo, & essentiam vitæ adipiscamur cælestis, ubi angelorum choris interesse, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assistere, præsentem Dei vultum cernere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuæ munere lætari, qualia & quanta sint gaudia mens considerare & lingua explicare non sufficit.

2. Non satis verbis fore, quam a carnali suscipimus parente generationem, ut ex hac corruptibili, quæ est mors potius dicenda quam vita, ad immentam, ineffabilem æternamque cælestis regni gloriam advolemus: Sed regenerationem oportere magister Veritatis Nicodemum instruens, his censet verbis: *Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit de novo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest nasci homo, cum sit senex? Numquid potest in ventrem matris iterato introire & renasci? Respondit Jesus: Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu, Spiritus est. Quæ etenim mater illa sit, quæ nos pariat & regeneret in celo, Galatis Apostolus insinuat: *Illis autem quæ sursum est Jerusalem libera est, quæ est mater nostra. Scriptum est enim: Latere sterili, quæ non parit. Erumpit & clama quæ non parturit, quia multi filii deserta, magis quam ejus quæ habet virum.* Hæc autem mater nostra quot quantisque calamitatibus laboret, Job dixisse videtur: *Utinam appenderentur peccata mea, in quibus iram merui, & calamitas quæ patior, in statera: quasi arena maris hæc gravior appareret: unde & verba mea dolore sunt plena, quia sagitta Domini in me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum, & terrores Domini militant contra me.* Quot autem filios usque adhuc miseriores invenerit, quorum saltem affectus, profuerit effectui, prohi dolor! res ostendat, ita ut dicere possit adversus proprios filios in utroque homine: *Esuriivi, & non dedistis mihi manducare; sitiivi, & non dedistis mihi potum: hospes eram, & non coegistis me; nuda, & non operuistis me; infirmus & in carcere, & non visitastis me.* Esuriem namque passa est, & sitiivit non una die & nocte, sed plusquam triginta annorum curriculum semper in gemitibus fuit, propter flendum schisma. Panis & vini materialis & justitiæ, hospes est lætus ab hospite, stratus est in lacu miseræ & in luto sæcis, quodque si dixerit consolabitur me lectus meus & revelabor, loquens mecum in stratu meo, tenebis me per somnia, & per visiones horrore concutiens veste laniata, frigus materiale spiritualeque per omnia membra il-
E lapsum, totum corpus tanta frigiditate complevit, ut omni vitæ calore rejecto, non remanserit in ea anheliis, nec spiritus vitæ; qui est caritas Dei & proximi. Infirma, juxta illud Isaïæ: *Omne caput languidum & omne cor mærens.* A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. Vulnerus & livor & plaga tumens, non est circumligata, nec curata medicamine, neque fota oleo. In carcere tali, quod de ea verificatum est illud Jeremiz: *Occidit rex Babyonis, quod interpretatur rex confusionis, filius Sedechiæ, quod interpretatur fi-**

lius justitiæ Domini; vel justificantis Dominum, in oculis ejus, & omnes nobiles Juda, quod interpretatur omnes nobiles confitentis vel justificantis Deum: *Oculos quoque Sedechiæ eruit, & vivavit eum compodibus, ut adduceretur in Babylonem.* Ubi vere justitiæ & justificatio, confessio, & glorificatio, Domini reperitur, nisi in sancta Jerusalem quæ est mater nostra?

Quis autem inventus est in caris & notis ejus, qui in tantis gemitibus & angustis consoletur eam? qui inventus fuerit sine macula, qui post aurum non abierit, qui non speraverit in pecunia & thesauris ejus: certe beatus erit vir ille, & laudabimus eum, quia fecit mirabilia in vita sua. Potest quippe mater nostra vere dicere: *Amici mei & proximi mei adversum me appropinquaverunt & steterunt, & qui juxta me erant de longe steterunt, & vim faciebant qui querebant animam meam.*

3. Hæc itaque attendens, reverendissimi patres & domini, Carolus filius, & servus sanctæ matris ecclesiæ, & agnoscens se multiplici ratione obligatum, quodammodo se inexcusabilem indicaret divini violatorem præcepti, si tantum distulisset pro sacra unione laborare; sufficientiores tamen cernens instare, distulit verita præsumtionem. Interea quoque cum membra magna capiti deservirent, ne ipsum nimium a parvorum obsequio vacaret, laborare visum est paci Longobardiæ in statu dominorum Mediolani, papæ, & Mantuæ, quos patres eorum sub sua gubernatione reliquerant. Dum vero Mediolani foret, requisitus per Antonium Spalatinum, a domino Gregorio papa, videns se modicum prodesse ecclesiæ redeundo, multum vero descendendo patriæ illi & dominis obesse, supplicavit se excusatum haberi, addens se & quæcumque relinquitur, si videretur ecclesiæ profuturus.

Videns tandem laborantes unioni, quodammodo desistere, requisitus iterum, hortato primum domino papa, ad unionem tandem rediit Ariminum, dispositus sanctæ matris ecclesiæ & dominæ suæ in omnibus & per omnia commodis & obsequiis. Ut autem otiosum rediens iter non ageret, Venetos hortatus est, ne pro unione laborare cessarent, quos optime dispositos invenire visus est, suum deliberantes transmittere oratorem, operaturum quod unum & non plura Concilia fierent. Dominum quidem papam, postquam rediit Ariminum, requisitus ab eo quod ipse reciperet, ibi hortatus fuit ad unionem cum effectu, quantum in illo fuit: quod si non intenderet unioni, supplicavit ne illuc accederet. Orator autem collegii obedientiæ Romanæ dominus Simeon Carolum hortatus fuit, quod nollet favores ullos impendere domino Gregorio perjurio, fautori antiquati schismatis, nec vellet eum Arimini suscipere. Cui respondit, quia omnino dispositus erat & est partem jus faventem fovere, ei videbatur expediens de his quæ in facto acciderant informari, quoniam in hoc facto jus oriebatur: & interea non egre ferri rogabat accessum papæ Ariminum, quoniam utilis esse poterat, quam inutilis. Et medium pacificum præstantius persuadebat ad ecclesiæ pacem, quam involuto jure novas dissensiones parere. Ne vero dominus papa Perusium diventeretur, quia illuc profecturus dicebatur, quod ecclesiæ paci non profuturum cogitabat, ad Burgum sancti Sepulcri properavit, & ipsum locavit Ariminum, Ariminumque civem, & se obtulit ad utilitatem & pacem Domini nostri Jesu Christi.

ANNO
CHRISTI
1107.

ANNO
CHRISTI
1107.

229
Christi fidelium. Pervento siquidem domino papa Ariminum, indulta senior quiete, ipsum papam hortatus fuit ad congregandum dispersas oves in ovili uno, quia eius precipue tamquam pastoris intererat. Papa vero iustificato desiderio, & mediis per eum servatis, conquestus est per vos omnem sibi preclusam fuisse foreque viam, quam intenderat & intendebat pro pace ecclesie. Inter que dominus B. legatus Bononie misit ad Carolum, alludendo sibi de adventu pape Ariminum, quia sperabat paci profuturum, illumque ad ipsam hortatus fuit; preteritumque pape ad cessionem persuadendo. Cui pro oprata sibi valde unione Carolus se toto posse adurum obtulit, & universale Concilium, viam divina dispositione paratam commendavit, & ad illud & non particularia rogavit dominum B. ut sacrum vestrum cœtum hortaretur in loco partibus & Concilio tuto & concedenti locutorum. Postquam enim papam hortatus fuit ad unionem, & ille se sponte liberaliterque ipsam velle dixisset, eum ad Concilium universale cum suis adversariis convenire deprecatus fuit. Cui cum papa respondisset, ad se de jure spectare convocare Concilium; replicavit Carolus unionem sponsæ Dei expedire, cui nimis contentiones obfuerant. Denique ut conclusionem Carolus experiretur de locis tradendo, Pisas dominus Gregorius omnino respuit, tamquam a parte preelectas, nolens suis juri & dignitati derogari. Dixit insuper non liberis Concilio, ut decebat; sed tamen aliis locis per Carolum nominatis assensit. Inde gavisus fuit responso, non tirubans potius a sacro cœtu vestro obtenturum, quam obtinisset a domino papa, quia absens audierat zelum vestrum circa unionem. Tamen dominum cardinalem tunc legatum Bononiensem, & Malatestam fratrem suum exoravit, ut ratiocinatis assensum deprecarentur, & suos dislulit oratores mittere, ne introire videretur in labores eorum. Sed audiens negativam per dominum Jacobum de Isolaniis, per ipsos oratores experiri deliberavit, & exclamando insuper, doluit & dolet sanctæ Dei sponsæ matris & domine sue vituperio, in qua non solum duo capita apparent, sed illa insimul certare, & illa cum humeris, & cum illis humeros cernitur. Exclamans itaque Dei severitatem placari & ejus patientiam exurgere, deprecatur non inspicendo principum peccata, sed inopum miseriam & genitum pauperum. Mortem insuper fidelibus pro vita oprandam potius his miseris diebus, fore dicit, patrum exempla observantibus, quam gentis sue opprobrium pati.

2. Excusat igitur se, si bis negata repetit, quia ad hoc honestum suadet, allicit utile, & opportunitas cogit, spesque ipsum reddit audentem. Nam cum Dominus dicat: *Petite & accipietis, querite & invenietis, pulsate & aperietur vobis*; quoniam nullo modo credere potest in sacro cœtu vestro, uno saltem carere amico, quia diligit omnes, & amor reciprocos naturaliter est, quoslibet se amicos habere putat, cum omnes vos unius voluntatis esse audierit, & per vestras scripturas inspexit. Et quia populus Dei amicus suus ad eum venit de via, non per viam, nec in via, quia quicquid dicitur, nondum in via, nec per viam unionis esse videtur. Carolus vero non habens quid poneret ante illum, venit ad amicum deintus sacrum cœtum vestrum, quem, cum servus sit, amicum vocavit, quia amor æquat omnia. Et media nocte ad eum venisse dicit, tres petens

Concil. General. Tom. XXVII.

panes sibi pro amico commodari, id est tempore maxime potestatis malorum, quia sol obcuratum est, & luna lumen non præbet, & stellæ de celo ceciderunt, & solum in regno militantis ecclesie judicium tribulationis, quæ per crucem designatur, apparet. Panes pro satuitate amici petiti sunt & petuntur, æquitas voluntatis, æquitas loci, & æquitas temporis. Æquitatem voluntatis necessariam probat, quia sine æquitate bona voluntas haberi nequit, & *Gloria in excelsis* canentibus angelis, non pax nisi hominibus bonæ voluntatis annunciat in terris. Alter petitur panis æquitatis loci, quæ attendi debet, ut personarum non inficiatur dignitas, æqualitas sit laboris, venientibus iter tutum, consiliantibus plena consulendi libertas, a timore securo, a seductione præmittique longinqua. Et si alias fuissent communes Pise, quia aperte præter & contra aliorum contentum ad Concilium electæ fuerunt; communes non videntur, quoniam juri & dignitati eorum, qui electioni illi non assenserunt, si assentirent, derogari appareret. Dominum autem Gregorium liquet vocatum fuisse Pisas etiam cum comminationibus; sic Pisas etiam fuisse electas per vos ad Concilium, præter aliorum consensum. Unde apparet eo assentiente dignitatem infici, quia dignitatis & potestatis veneratio inficitur, si minori major se subicit, impressus timore vel viribus. Loca quidem, ad quæ si partes accesserint, proposuit & proponit, scilicet Bononiam, Forlivium & Mantuam, quæ non sunt a partibus preelecta, unde non juri derogatur ipsarum, nec dignitati, & ad quorum aditum iter tutum quibusvis partium manifestum est. De Arimino namque, quamvis sit tutissimum, liberrimumque, & diu est sanctæ matris ecclesie & devotum, nullam vel parvam mentionem proposuit facere: nullam, inquit, quia nihil pro eius electione proponere, nec in aliquo insistere intendit, quod unioni quomodolibet obviare valeat: parvam vero, quia nec omnino nominare voluit, nec illud quod ecclesie est, quodque pro ecclesia gubernat, & ultra seipsum sancta mater ecclesia sua, si non offerret, ignoraret suis promptissima honoribus & obsequiis jugiter fore, sicut & sunt. Sed quia dominus Gregorius papa illuc primus accesserat, ex indecentia & non apparenti æquitate suspicabitur ei qui dicitur dominus Benedictus, & unito vestro sacro cœtui parum acceptum. Verum circa hoc non solum deliberat reverentis vestris, quod si divina inspirante gratia, locus ille Arimini paci ecclesie & populi Christiani commodus appareret, secundum quamlibet dispositionem & contentum partium promptissimum offerret. Atque propterea si pro securitate & Concilii libertate visum fuerit alteri partium expediens, filium suum, quem sibi reputat unigenitum, Galeottum oblidem offerret, nedum in Galliis, sed si oportuerit, ubique usque ad ultimum terræ. Proposita nempe loca tantum esse Concilio vel heri posse securam dicit, quantum ecclesia universalis deliberabit. Ait insuper incongruum fore spirituales ecclesiam potestati subesse temporales, & multum differre, si temporalis a spirituali jurisdictionem susceperit & potentiam, an si spirituales tantum in loco Concilii posse & velle oporteat, quantum seculari placuerit. Nec sibi contradicere putetur, quia proposuit Mantuam, licet sit imperiali jurisdictioni subiecta, & immediate gubernetur a domino temporali: quia imperium dependet a papa, &

P 2

231
ANNO
CHRISTI
1499.

quia imperator filius est ecclesie, defensor & advocatus; & quia qui Mantuam gubernat, vassallus est propter comitatum Gonzagæ, & aptus ipsius regimini, secundum omnem dispositionem universalis ecclesie, ipsi propter hoc tradere. Etenim quia forsitan Carolo posset opponi, quod domino Gregorio non prohibitum est, quod Senis & Lucæ prohibitum fuit, ut procederet contra S. R. E. cardinales, asserentes quia pro sancta ecclesie unione laborabant, ipsiusque schismatis antiquati fautoris latebras detegunt, adversanturque ipsius iniquo proposito. Ait Carolus, contradicit papa. Numquid ergo oblivisci debet sacrum illud principis æterna memoria commendandum? quod B. Hieronymus in additione Ecclesiasticæ Eusebii Cæsariensis Historiæ actum Nicææ in sacro Concilio refert his verbis: „ Sed in eo Concilio „ admirabile factum principis non puto rescen- „ dum. Etenim cum ex omnibus pene locis „ episcopi convenissent, & ut fieri solet, di- „ versis ex causis inter se jurgia quædam de- „ tulissent, & interpellebatur frequenter, & „ magis ad hoc, quam ad id pro quo ven- „ tum fuerat, animos dabant. At ille, videns „ quod per hujusmodi jurgia causa summi ne- „ gotii frustraretur, & diem certam statuit, „ qua unusquisque episcoporum, si quid queri- „ moniæ habere videretur, deferret. Et cum „ retedisset, recepit a singulis libellos, quos si- „ mul omnes in sinu suo continens, nec in eis „ quid contineretur aperiens, ait ad episco- „ pus: Deus vos constituit sacerdotes, & „ potestatem vobis dedit de nobis quoque judi- „ candi. Et ideo nos a vobis recte judicamur. „ Vos autem non potestis ab hominibus judi- „ cari, propter quod Dei solius expectate judi- „ cium, & vestra jurgia, quæcumque sunt, ad „ illud divinum referentur examen. Vos ete- „ nim nobis a Deo dati estis dñi, & conve- „ niens non est, ut homo judicet deos, sed „ ille solus de quo scriptum est: *Deus stetit in „ synagoga eorum, in medio autem deos discer- „ nit.* „ Quia actus qui facti sunt, non ad Con- „ ciliū facti sunt.

3. Ariminum non reddunt de jure Concilii suspectum partibus: quoniam præcipue si a proposito loco Concilii sui concordaret se conventurum cum aliis Arimini, intentionem suam mutare dominus Gregorius videretur; alii vero ipsius approbare nequaquam. Si tamen partibus ecclesie paci aptum videtur, ita illud & se offert, ut nihil propter hanc omnino referret, si orbis figura & venturorum mensuratur iter. Replicat insuper cujuslibet eorum Concilio libertatem, aptitudinemque: & præcipue quia in quibuslibet potest corruptela compefci; quoniam non solum de potestate discuti præcipua videtur intentio; sed de pastore a quibuslibet concorditer acceptando, justus est e locorum circumstantias canonis dispositioni concordare: videlicet quod ubi adest universalis potestas ecclesie, ibi non licet mere & libere subiectam fore temporalibus. Decet insuper e lectores ut consilarii papæ sint a metu tuti, & a favore corruptiois alieni, æquum & utile ecclesie proposuisse putans mutationem, id est loci, sperans se jam obtenturum, saltem a Domino, mutationem temporis petit, quia aliter partes in unum Concilium convenire non posse demonstrat evidentia. Quæstioni responderetur de inconstantiâ clericorum reprehendenda, quæ

non est inconstantiâ, quando propter proximorum salutem consilium reformatur in melius per exemplum vestrarum reverentiarum: quia ab eo quem quilibet vestrum papam reputavit, & in cujus jurastis manibus, quem toties publice adorastis super terram, discessistis. Nec notam mutabilitatis & inconstantiæ & juramenti transgressionem timendam vestrum cuiuslibet esse vitium est, propter hujus unionis bonum. Hoc per B. Augustinum dicentem: Ecce in conspectu Dei & vestro mutò consilium. Hoc per canonem *Alma matro ecclesia*. Hoc principem apostolorum, qui pedes quos lavari sibi a Domino negavit primum, mysterium salutis intelligens immediate permisit. Hoc per Dominum, qui incommutabili prædestinatione contingentes concordat effectus. Et per Salomonem, tempus sciendendi & tempus consuendi. Nam utique si licet filiis propter dilectionem Dei patri objurgari & ipsum odisse; multo magis cum non discedat a via æquitatis, decet cum ipso convenire, etiam si devius fuisset. Exemplum de Noe habetur, qui benedixit Sem & Japhet, quia avertentes vultum pudenda patris operuerunt, & maledixit Canaan qui aspexit & risit.

4. Objicitur forte: si mutaretur locus Pisanum, B. se læsum dicere posset, & propterea recusare ad Concilium ipse & sui accedere; unde præter inhonestatem populi tot auferentur, quot, ipso cum suis non veniente, dissentirent, & ideo cum proposito mutatio loci honesto contradicat, & publico officiat bono, proposito mutari malum esse. Atque humanus intellectus facillime errat, nisi sibi objecta disculferit phantasmata. Et quoniam varia circa loci competentiam incompetentiamve repræsentata sunt, & maxime de adventu eius qui dicitur dominus Benedictus, causas imaginari convenit, quæ ipsum Pisas adducant vel divergant a Pisis. Aut enim apud se certus est papam esse, aut certus est, quod papa non est, aut dubius, utrum papa sit; quod tamen Carolus non credit, sciens vestram intentionem, & eum qui dicitur dominus Benedictus ignorare non putans si jus suum indubitatum sibi præsens ita proponere Concilio allinaverit, ut papatus per universum Concilium sibi vendicet potestatem, quocumque accederet & libens. Et si jus suum propter absentiam lædi pensaret, hoc etiam, licet senis sit, exilium metus causam & laborem itineris expavere, quia non eum juvenilis naturæ calor fortem & insatigabilem reddit: tamen cum voluntatis ardor soleat calorem superare naturæ, juvenescere in homine ambitione, quæ ut plurimum in senescentibus juvenescit, Benedictus senex præpotens valde adversus metum & laborem existens, si Pisas accedat, nec propter metum, nec propter laborem alio accedere recusaret. Si tamen di aut dilatandi domini causa Pisas accedat, & veniet locorum quovis Benedictus. Et si recusaverit Pisas venire, imitari nolens Domini & ejus magistri humilitatem; quomodo potestatem gerat in terris, si non caritatis ardore, sed inanis amore gloriæ Pisas etiam renuntiaturus accesserit: utique quocumque proposito locorum & ultra libenter accedet, quia ambitioni hujusmodi nihil grave, nihilque satia periculosum apparet, sed lenis nimis. Cum enim sitis & ardor habendi omnem superet concupiscentiam, superatur ab illa, & ultimum terribilium propter eam parvipenditur, & omni-

ANNO
CHRISTI
1499.

poten-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

233

potentia Dei potentia vilipenditur. Si vero Amen ecclesie de jure et de facto subdita fore certus est se papam non esse, et maligno trahatur spiritu Pisas, ut alterius jura usurpet, velur proprium pudorem abscondat, exemplis et rationibus probari potest alio venturum. Quod si non, cum inopportuno sit impio interesse Concilio iustorum, et ut usurpatori facultas minime tribuatur, propter absentiam suam nequaquam differenda est pax ecclesie. Si quoque illum Dei Spiritus converteret, sciens se tot annis idolum sedem apostolicam invasisse, cum quolibet potentia minima sit ad satisfaciendum divinæ offensæ quæ infinita est, sibi minimum cereret si trans Gades accederet. Hoc etiam Cananæ, cæci, et Mariæ Magdalens probatur exemplis. Si Pisas dubius de jure suo venerit, præligens certe innocentie quam dubii papatus possessionem, ultra quæcumque propositorum locorum iret, cum naturale sit insuper odire ignorantiam, ad repellendum istam ignorantiam, quæ nesciendi tantummodo causa obest. Sed gehennæ culpa longius accedere deberet, quod Pithagoræ, Platonis, et Apollonii exemplis deducitur, qui remotissimas peragrare provincias propter scientiæ amorem. Ad quemcumque etiam dictorum locorum iret, nedum Pisas, si ambigeret absens jus dubium posse tueri, ut confusionem evaderet, ut non de jure suo dubitare visus contra se juris faceret præsumtionem. Volens quidem indubitatum sibi jus servare dominus Benedictus, ad locum ad quem vocatus non fuerat, et non Pisas, accessurus verisimiliter esset, ne jurisdictionem facere videatur in eos quos negat habere: quia aliud est ad locum communi consensu non vocatum ire, quam ad locum ab adversario prælectum venire vocatum. Ambiens vero fovere dominium, prout apparet ex servata, qualiscumque sit, possessione tot annis, cum possessionem diligit, et exspoliationem pavere putandum sit, nequaquam verisimile est se in rebellium suorum manibus positurum, nisi aliquid lateat ad locum accessurus, in quo parem cum adversariis potestatem habere possit; quoniam sibi testis est conscientia sua, si hæreticus est, quia etiam quantumcumque infideles sint, non diffidentur divinæ oculos justitiæ ubique præsentis, ubique illos offendere scit. Cumque Dei clementia per divisionem et distantiam locorum a justitia non distinguatur, cujuscumque loci non debet pudere ad veniam, quia non punit ad culpam, et ubique debet Dei misericordiam sperare implorando, quia ubique est. Si autem non fuerit hæreticus, sciens papam sola hæresis posse privari, debet alio accedere, ne vocatus accedens videatur se hæreticum asferire. Nam humilitatis causa mentiens, si non erat antea, peccator efficitur, nec ita cavere debet arrogantia, ut veritas relinquatur. Adest insuper alia ratio: nam si pontificem se putaret ille, qui dicitur Benedictus, ad loca immediate ecclesie subiecta libentius accedere deberet, quam ad aliena, etiam si longe pulchriora, magisque amoena et opulenta forent. Nam ab experto videtur unumquemque loca sibi subiecta libentius visere, libentiusque inhabitare, quam ea quæ alterius jurisdictioni subiciuntur. Quod si dicatur, quoniam proposita loca nequaquam sibi subiecta sunt; certe negari non potest, quod neutralia sunt, quoad obedientiam, ut ita dicatur, contententium de papatu: verumta-

men ecclesie de jure et de facto subdita fore contradici non potest. Si vero dicatur Mantuum et Ariminum obedientie domini Gregorii papæ subiecta, nequaquam negatur. Sed ut supradictum est, si partibus congrua paci ecclesie videantur, hoc pacto oblata sunt et offeruntur, ut nihil ibi servetur partium jussioni dissonum. Si igitur proposita loca, cum ecclesie sint, aliorum locis non præponit, pastor non est & Christus Domini, qui proprias oves abhorret. Ex his igitur quæ supratexta sunt, liquet multas fore rationes, per quas ille qui dicitur dominus Benedictus, ad quemlibet propositorum locorum accedere deberet, etiam si Pisas non. Unde si ad communem partibus locum et non prælectum accederetur per reverentias vestras, manifestum est, non propter illud Concilium ruiturum, nec unionem impediri. Verumtamen hoc diserverit Carolo supervacaneum videretur, quantum circa præsentiam ejus qui dicitur Benedictus spectaverit; nisi quia forte putare posset eum procurare illi auferendam loci æquitatem, qui ad pacem vocatur ecclesie et populi Christiani unionem. Nam semper opinatus est, illum nequaquam Pisas accessurum, quod et novissime sibi a pluribus fide dignis assertum est.

5. Nec insistendum ultra videtur circa pericula illa responsionis exhibitæ Rodulfo cancellario fratris sui Malatetta de Pensuro, in qua dicebatur, quod præter inconstantiæ notam, valde mutatio loci Concilio obesset, & per consequens impediret unionem, quoniam multi Pisas accederent, qui audita mutatione loci ad propria retrocederent. Hoc enim licet non putaret, sed semper a certo tenuerit & teneat multo plures ad Concilium universale accessuros, si sciverint communi omnium partium consensu congregari, quam si divisim et ad diversa loca vocati sint. Quis enim nesciat, quod spes certa intentum obtinendi voluntatem excitat et corroborat? Quis insuper ignorat unionem voluntatum concordiam et pacem esse; discordiam vero habituale schisma fore et originem schismatis actualis? Jam quidem per hoc unum nedum sperari posset, verum facta videri, indeque scrupula juris cuncta succisa, et novæ scelerum vulva radix quælibet, et novæ hæresis pullulatio. Præterea cum universalis divisio fieri non posset in ecclesia Dei, nisi aut in intellectu canonum schisma fiat, aut de facto, et hoc rebellantibus capiti membris, licet quod jus dicitur intelligant: quoniam secundum sententiam B. Augustini, contraria contrariis curantur, oportet quod in utroque concordia fiat, ut morbus discissionis curetur, qui per utriusque discordiam exortus est. Attendendum est insuper per reverentias vestras et cunctorum fidelium discretum examen, si cessionis via prælecta est tamquam securior, et a vestris dubiis magis aliena; ceterum tamquam magis caritativa, quia per eam non detegitur injustitiæ multorum peccantia, qui etiam propter ignorantiam peccaverunt, quod prudentia vestra talem adhibeat modum, per quem fiat, ut suum intentio sortiat effectum, et non inducat oppositum ejus quod videtur intendi. Nam si modus servatur, per quem secundum jus dubitari possit utrum cessio valeat, cui metus infertur; poteratne verus et indubitatus papa a cunctis haberi? Si vero nullus metus infertur, sed sponte partes communi consensu convenerint, et juramenta servent, quis sperare non potest, immo certus esse non debet,

ANNO
CHRISTI
1498.ANNO
CHRISTI
1498.

235
debet, quod unio indubitata sequatur, & unus A
verus atque indubitatus papa a cunctis accepta-
bitur? Neque ceterum minus caritati opponi-
tur alterius violare jus, quam justitiam pudorem
detegere. Et si dicatur, dubium est; adverti-
te, supplicatur, quod dubius de jure alieno;
nequaquam ex suo certus est, quodque caritas
exigit unumquemque dubitantem de jure suo,
ita illud servare teneri, quod non rapiat quod
suum esse non novit. Recte judicatum est
per quamlibet partium Concilium fieri univer-
sale ad pestiferum & lethale schisma man-
dandum, tanquam viam a sanctis patribus con-
ductam in similibus, a sanctisque canonibus
approbatam, per quam nulla excluditur via
vultus aut juris. Nunc autem quis non
tentatim apprehendat, quod si a qualibet par-
tium divisim convocentur patres, quin immo
altera comminante & prohibente ne accedant
ad alteram, & si unum de jure Concilium sus-
cit, plura oporteat fore de facto? Quis inde
jam non circumspiciat inspiciatque, non vetus
maiori schisma, sed quod æque justeque bre-
viter & facilliter, si volueritis, interficietur; si
nolueritis, revivescet? Verum cum scandalorum
mater parva voluntas prægnans suspicetur, si-
lium pariet patre pejorem.

6. At si iterum objiciatur, illum qui dicitur
Benedictus, neque ad Pisas, neque ad quem-
quam propositorum locorum accessurum, &
propter hoc universale Concilium saltem de
facto locum vendicare non posse; hoc non pu-
tat Carolus quemquam prudentem affirmare.
Nam quia quod petitur æquitatem in se con-
tinet, si Dei mandatis & judiciis contradicere
nolit, æquitati minime contradicet. Non enim
ignorat ille, quantæ auctoritatis David propter
Deum fuerit; de quo Dominus ad prophetam:
Inveni hominem secundum cor meum. Et alibi:
Semel juravi in sancto meo, si David mentiar;
semel juravi in æternum manebit. Cujus David
verba sunt ad Deum: *Omnis mandata tua æ-
quitas.* Et rursum: *Cognovi, Domine, judicia*
tua. Ut quid ergo dubitari potest quod qui æ-
quitatem spernit, omnia Dei mandata & ju-
dicia spernit? nec illiusmodi idcirco sequen-
dam voluntatem, sed resellendam. Poterit for-
sam prætereire proposita loca sibi, seu Conci-
lio, vel utrique pariter inepta. Causas assi-
pnet, & alia proponant quæ magis seu ita æ-
qua sint, & magis aut tantum ad illa tutus sit
accessus quibuslibet partium ad illa accedere
volentibus: in quibus sit tuta & libera mansio,
& quæ canonum dispositionibus amplius aut
tantum conformia sint. Quis tamen crediderit,
cum ipse primum sciverit vestras reverentias
cum domino Gregorio fore concordēs conveni-
endi in uno loco, in quo communi consen-
su partium congregatio fiat, & universale Con-
cilium convocetur, ipsum nequaquam illuc con-
venturum. Nam si Deum non vereatur, mini-
me ambigi debet eum saltem humanam maxi-
mam vereri confusionem, quam si eo non ac-
cederet, non utique se evaluaturum, cum prudens
habeatur & expertus sit, credere posset. Verum
si tanta fuerit, quod putandum non est, obli-
vione circumventus, quatenus, volente domi-
no Gregorio & vobis insimul convenire ipse
noluerit, legis ditio & naturæ potius imitanda
censetur, quam illius qualicumque voluptas.
Distant quidem leges & natura mala & noxia
quæcumque evitari, majora vero præsertim:
nunc autem existente triplici; ut taliter refe-

rat, in ecclesia contentione, ad unionem
venire volentibus, quanto magis insimul con-
cordes extiterint, tanto minus ab illis unio di-
scordet. Illos quidem quisque sibi uniendo optare
amplius debet, qui divinæ æquitati propinquo-
res existunt. Nam solum in unum convenire
pax est: sed si æque conveniatur. *Convenienti-
bus enim nobis in unum*, juxta Vas electionis,
sed jam non est Dominicam carnem manducare, sed
corpus Christi secundum divinam institutionem
conficere, & illo secundum canonicam disci-
plinam participare, hoc est carnem manducare
Dominicam. Cum ergo modus conveniendi in
unum secundum æquitatem & communi con-
sensu convocandi Concilium, via sit absque
simulatione pacifica, quieta absque turbine scan-
dolorum, omni carens iniquitate, libera sine
motu, ab omni turpitudine aliena, tuta subje-
ctis, prælati honorifica, nullum circumveniens,
neminem conculcans, expedita absque præcipi-
tatione, conclusio unionis, per quam, si partes
convenerint, non prompti affectus potest ambi-
tio reprehendi, dum propter zelum unionis u-
nusquisque vestrum propriam voluntatem sup-
erasse probatur. Hæc igitur via tanquam trium-
phi causa ab omnibus diligi debet. Non enim
caritatem Dei & proximi potius quam propriam
quis diligere probari potest, nisi propter Dei
dilectionem & proximi propriam abnegaverit
voluntatem. Est insuper via proposita & petita
per Carolum suavi humilitate plena, & sine proximi
adulatione imitantibus eam, & sine proximi
detractione, grandique redolet caritate, cuncto
hypocrisis colore carens.

7. Ut igitur Carolus jugiter petat, jugiter
querat, jugiter pullet, honestum suadet, al-
licit utile, inopia cogit, indeque quod aperia-
tur, & exaudiatur spes ipsum reddit audacem.
Cum enim honestum & morale convertantur,
quod morale est, honestum est. Beati quidem
Ambrosii verba sunt, morale est omnibus, ut
qui fidem exigunt, fidem astruant. Quod itaque
vestris reverentiis honestum est, honestum tue-
det ut petatur a vobis. Exigitis namque a do-
mino Gregorio, ut relicto loco concilii sui &
Concilio suo, Pisas accedat, & juri sui papatus
renuntiet. Et hæc omnia propter fidem & com-
modum fidei. Grande est hoc, quis dubitat,
cum magna petat impendere parva? Minus est
verbis re quod a vobis petitur, videlicet ut mu-
tato loco Pisarum congruo tempore, vel quam
brevius ratio querit, ad alium locum accedatis
communiter eligendum, ad quem communi
partium consensu universale Concilium convo-
cetur; morale ergo & honestum est vobis qui
fidem exigitis, si non majori, si non æquali,
saltem minori exemplo vestri fidem adstruere.
Morale & insuper honestum est, vos qui fidem
in juramenti & voti observatione a domino
Gregorio exigitis propter unionem, fidem ob-
servatione vestri juramenti & voti propter unio-
nem adstruatis. Jurastis quidem & vovistis
nonnulli ex vobis, certum est, nihil de con-
tingentibus omittere, ut sacra unio sequatur,
saltem quantum in vobis esset. Qui vovistis
& jurastis, locum quidem Pisarum non muta-
re, certum est non esse de genere necessario-
rum, contingentium vero sic. Allicit utile;
quamvis enim quoddam appareat utile, bonum
& delectabile, quod quia honesto contradicit,
bonum non est, licet infectæ voluntati bo-
num appareat. Et ideo hoc nequaquam queri
debet, nec quod queratur debet allicere. Quan-
do

ANNO
CHRISTI
1492.

ANNO
CHRISTI
1492.

237
do vero utile & delectabile honestum bonum est, & queri & appeti debet, quia naturaliter omnia bonum appetunt. Recte etiam tunc utile allicere ad querendum. Quid vero utilius querere, quam illud quod cunctis fidelibus prodesse potest, & nullis obesse, nisi illis forte, qui hominum subitantiis & carne suam saturant esuriam, illisque pariter qui hominum detractiones & sanguinem sitiunt, & in ipsis moluntur debacchari. Quid præterea utilius, quidve delectabilius, quam perfecti desiderii optatum consequi effectum? & quid magis ad querendum allicere debet? Cogit inopia; quia propter defectum eorum quibus natura eget, ut se sustentet & proximos, inopia vim naturæ infert, quoniam aufert quod natura postulat. Ideo naturam provocat, ut vi exquisita procurat vim quæ sibi illata est repellere. Existente ea vero tam exilis potentia, quod neque propriis viribus valeat, neque opem sibi alius ferat, cogit inopia non solum petere, non solum querere, verum etiam pulsare, quod etiam conceditur necessitate imminente, quamquam sine impetu & violentia quadamque importunitate fieri non possit. Unde & servos inspiciens urgente eos opportunitate negotiorum principis vel sui ipsorum, licet dormitet princeps, licet sint pueri tecum clausi in cubiculo, ostium pulsare. Unde Dominus ut majorem exhibeat licentiam pulsandi, non principis nomine, sed amici parabolam affert. Inopia ergo Carolus cogit: nam cum inopia proprie sit, dum eo eget quod nec sibi sufficit, nec aliis largiri potest; egente vero eo non solum panibus tribus propter se, sed etiam propter quoscumque fideles; neque habente unde se & amicum reficiat, qui non solum fame verè unionis patiuntur inopiari, verum apertissime pereunt, quamvis petierit, quamquam quaesierit, ut pulset cogit inopia. Cum enim major sit causa quam effectus, major omni inopia est, quæ omnis quasi nostræ inopiæ causa est. Ex quibus omnibus spes ipsum reddit audacem; quippe se dicit, quia licet pium sit quod optat, tamen ultra virium suarum omnium competentem & conformem qualitatem aggressus est opus, hoc autem urgente caritate, quæ omnia credit, omnia sperat. Quid enim sperare non debet, dicente Veritate: *Cum vos qui mali estis, vestris bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester caelestis dabit Spiritum bonum petentibus se?* Nihil vero aliud in hoc querit, quam Spiritum bonum, Spiritum videlicet illum, qui Deus est, & oculorum visio & pax, per quem pax annuntiari discipulis suis præcipitur dicens: *In quascumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui.* Illum humiliter supplicat in voluntates vestras & aliorum Dei filiorum misericorditer inspirari, ut divino afflante Spiritu, bonæ efficiantur voluntates, ut pax vera illabatur in illis. Spes enim, etsi non mereatur suscipere, & ideo audax postulando sit, audacem pulsare facit, quia ea querit & optat, quæ requisiti negare non debent, si non ratione amicitia petentis & querentis amici, si non proximorum dilectionis, nec, quod his omnibus majus, divinæ caritatis amore, propria saltem. Eja ergo surgite, reverendissimi patres & domini, licet ostium vestrum clausum sit, & pueri vestri vobiscum sint in cubili, surgite supplicatur, & in cubili amplius obdormire nolite. Surgite, & si gravitas humana impedit, juxta beati

doctrinam Augustini sub pedibus vestris scabellam vobis facite, terræ fastigia conculcando; quanto namque majora sunt, tanto magis super illa scandendo surgite. Præterea cum veritas sanciat: *Qui se humiliat exaltabitur*, humiliando vos surgite, recludite ostium, & si non dedistis ei, eo quod amicus vellet sit, saltem ex improbitate date ei quotquot habet necessarios. Audite Dominum quid dicat: *Miserere super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent.* Misereamini & vos super turbam Christianorum: quia ecce jam triginta annis & ultra sustinent, nec habent quod manducent. Et certe si dimiseritis eos jejunos in domum tuam, deficient in via. Quamquam vero Carolus petierit, quaesierit, pulsaverit, ne omnino obtinendi, quotquot panes necessarios pro animæ habet saturitate, modum omittat; illos sibi dari per vos omnes patres reverendissimos, qui Pisis congregati estis, obsecratur in Domino, & adiurat per illud sanctissimum & ineffabile mysterium, per quod Trinitas in unitate, & unitas in Trinitate veneranda est, per illud sanctissimum & ineffabile mysterium, per quod ex purissima carne gloriosissimæ semper Virginis Mariæ Verbum caro factum est, & cum creator sit, creaturæ uniri dignatus, & Deus & homo factus est Christus, & per labores, sudores, opprobria, passionem & mortem, quæ Jesus Christus passus est, ut dispersas oves ad militans revocaret ovile, ut sub se caelesti capite cum angelis unirentur in gloria. Et quoniam per Dominum omnia facta sunt, & sine ipso factum est nihil, & ipse instruit: *Sine me nihil potestis facere*; atque ne spes deficiat, cum docuerint impossibilitatem humanam, ipse promittit, *quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Carolus suppliciter deprecatur divinam misericordiam, in nomine Domini nostri Jesu Christi, sanctæ matris ecclesiæ sponsi caelestis, ut beneficiat vobis, & meminerit testamenti sui, quod ad Abraham, Isaac, Jacob locutus est servorum suorum fidelium, & det vobis cor omnibus, ut colatis eum, & faciatis ejus voluntatem corde magno & animo volenti. Aperiat cor vestrum in lege sua & in præceptis suis, & faciat pacem, & reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo. Incircumscriptam insuper Altissimi miserationem exorans, quatenus amodo misertus gregis sui, illum ad se convertat, & a peccatis ejus vultum dignatus avertere, quod sub uno pastore subiecit, dispersum sub uno pastore uniat & conlervet ad ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Et donec post humanos terrenosque labores electos suos sub se verissimo capite & pastore, cum angelis suis unum corpus effici voluerit, & triumphare jussit in æternum.

RE-

ANNO
CHRISTI
1499

R E S P O N S I O

Facta per reverendissimos patres dominos S. R. E. cardinales pro unitate sancte Romanae ecclesiae proseguenda, & ut sperant, in Deo feliciter concludenda, in civitate Pisana degentes, prudenti & circumspetto viro Rodulpho secretario ac nuntio & ambaxiatori viri magnifici domini Malatesta de Pensauero ad quadam capitula petita per eum, sequitur & est talis.

lib. pag. 258.

Primo dicti domini cardinales ad primum capitulum, videlicet, praemissa debita commendatione, de affectione & de fide ingentis, & intentione optima quam semper & habuit & habet praefatus dominus Malatesta circa sanctam unionem & dictum vestrum sacrum collegium.

1. Respondent quod regratiantur dicto domino Malatesta de affectione & bona ac sincera intentione quam habet ad unitatem sanctae matris ecclesiae. Nam per effectum operis constat eis, quod labores & impensas sustinuit pro prosecutione dictae sanctae unionis, & certificant eum, quod ad ipsum habent singularem fidem & confidentiam, quantam habent ad quemcumque alium magnum dominum Italiae.

Secundo ad capitulum secundum, videlicet: Dixi pro parte fidelissimi servitoris vestri domini mei Malatesta, quomodo magnificus frater suus dominus Carolus sibi pridem intimavit, quod pro unione consequenda eidem videretur unicam tantam fore viam indubitam, & sine aliquo scrupulo efferre voluntas penitus omnis scandalii, & cuiuscumque dubitationis de mentibus fidelium, videlicet quod fiat unicum et generale Concilium, in quo concurrat voluntas dicti domini Gregorii pariter & vestra. Alii si plura concilia in diversis locis indicta fierent, ut ordinatum est, visibiliter & necessario multa scandala, divisiones, ac haereses suborirentur exinde; & sic ubi pacem quaerimus, multiplex discordia sequeatur, sicque erit error posterior peior priore.

2. Respondent & dicunt sc. quod veritas est, quod pro bono negotii, & ut in eo certius procedatur, & ad serenandas conscientias omnium, utile & expediens est, quod non teneantur plura concilia, quia sunt solum ad impediendum sanctum negotium de quo agitur. Ipsi ergo conjunxerunt se simul, & fecerunt unicum & unitum Concilium pro prosecutione sanctae unionis; & habitis inter eos multis deliberationibus, & diversis & repetitis consiliis pronuncia & sola via dandi pacem ecclesiae, elegerunt convocare Concilium generale, & elegerunt locum convenientem infra Italiam, scilicet Pisarum; qui locus per contententium quemlibet fuerat oblatus, ut patet per publica instrumenta. Nam primo dictum locum obtulit Benedictus in Massilia nepoti & aliis ambaxiatoribus domini Gregorii. Et ambaxiatores domini Gregorii locum eundem loco de Portu-Veneris publice obtulerunt domino Benedicto, ad quam electionem etiam domini cardinales utriusque collegii consenserunt, & praecipue collegium Italicum hoc procuravit de mandato dicti domini Gregorii, per organum magnifici militis comitis Campaniae, qui ad hunc effectum miserunt Portum-Veneris ad dominum Benedictum & suum collegium. Et ideo dominus Gregorius habet quod quaerit. Nam Pisanus locus, ut praedicitur, est electus de communi consensu, ut ipse vult: & nedum

de communi consensu; sed ad procuracionem eius solius, ut patet ex responsione sua facta in Luca, & ex bulla quam super hoc domino Benedicto transmisit, cujus bulla particula sequitur in haec verba, videlicet „Itaque nobis illa via magis placebat & placet, ut sub uno aliquo domino, in quo utraque pars tuta foret, huiusmodi foret conventio personalis. Haec enim via omnia impedimenta excludit, omnes scopulos repellit, omnes amputat difficultates, pro cuius executione Florentinorum & Senensium loca habitia & decentia tam maritima quam terrestria, & insuper civitatem Lucanam tibi pro parte nostra fecimus offerri, & praecipue civitatem Pisanam, qui locus sic est idoneus, ut nullus magis valeat reperiri, divisus flumine, per galeas, secundum quod tu optare videris, accessibilis, abundans victualibus, capax multitudinis, tutus ab omni respectu, sic accomodatus, ut ad istam conventionem fabricatus videatur. Diei spatium nos per terram ita per mare ad eum locum convenientes partem Christianitati reddere possumus.“ Itaque ad istum locum per utrumque electum dicti domini cardinales mandaverunt Concilium generale, vocaverunt solemniter & canonicè utrumque contententium ad dictum locum & praefixum diem. Et ita intimaverunt per eorum solemnnes nuncios & litteras publicas, & apertas omnibus praelatis, regibus, principibus, ducibus, nobilibus, & notabilibus communitatibus totius Christianitatis. Itaque concludunt quoad istum articulum, quod per eos non stetit nec fiat, quin Concilium generale fiat, sicut fieri debet in unico loco dumtaxat. Veniat igitur dominus Gregorius ad dictum Concilium, si dicto loco adesse disponit, sicut debet, ad quem ipse & Benedictus, de cuius re similiter agitur, specialiter sunt vocati.

3. Ad tertium articulum, videlicet, Item, dicit praefatus dominus Carolus sibi a certo innotuisse multos principes & communitates concurrere ad hanc viam, tamquam praeter ceteris meliorem; instat quoque cum praefato domino Gregorio, eidem supplicantes, ut sibi placeret concurrere cum suo Concilio in uno loco vestris cum reverendis paternitatibus vestroque Concilio. Subjungens idem dominus Carolus, quod si altera partium vestrarum R. P. videlicet, & praefati dicti Gregorii se retraxerint a praedicta electione dicti unici loci communiter fienda, verisimiliter hoc eventurum esset, quod ab illa parte qua recusabis, omnis obedientia totaliter subtrahatur cum vilipendio, detrimento, & infamia maxima ejusdem partis, cum manifeste convinceretur nolle unionem per modum justum & aequum, attentam maxime promissione utriusque recusare aut electionem dicti unici loci esse omittere, & sic contra promissa venire.

4. Respondent dicti domini cardinales, quod de fide, legalitate, & probitate & puritate intentione dicti domini Caroli circa unitatem ecclesiae dicti domini confidunt, sicut de speciali & singulari filio ecclesiae Romanae, & pro tanto quidquid dicat vel faciat, domini reputant eum in omnibus bono zelo procedere. Sed possibile est, quod dominus Gregorius vellet eum circumvenire si posset; sed cum Dei auxilio sperante dicti domini, quod ipse est talis, qui non permittet se decipi vel seduci; & quia

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

241.
quæ dicitur in dicto articulo, quod posset mul-
tum imputari ad vilipendium, detrimentum &
infamiam illius partis, quæ non acceptaret cer-
tum locum eligendum, cum manifesto convin-
ceretur eos nolle unionem, & per consequens
ab illa parte subtraheretur omnis obedientia,
attento quod multi principes & communitates
concurrunt ad hanc viam.

5. Respondent dicti domini cardinales, quod
possibile est quod aliqui domini & communi-
tates, qui non sunt plene informati de facto
& de circumstantiis, ad informationem seu sug-
gestionem dicti domini Gregorii, contentarentur,
& placeret eis, si possibile esset, quod
fieret mutatio ad unicum locum de communi
partium voluntate; sed domini certificant di-
ctum dominum Carolum & dominum Malate-
stam, quod ipsi habent nova de maioribus reg-
ibus & principibus Christianis & de maioribus
prælati totius ecclesie, quod ipsi acceptant,
laudant, approbant viam istam receptam per
dominos cardinales de Concilio generali cele-
brando in Pisis, & venient ad dictum locum
& tempus quot venire poterunt, legitimo im-
pedimento cessante. Et qui trunt legitime im-
pediti, mittent procuratores plene instructos
cum sufficienti mandato. Eterunt in tanto nu-
mero, quod bene admirabitur uterque istorum
contentantium. Et nihilominus credunt dicti
domini cardinales, quod omnes qui pro nunc
approbant mutationem loci, quando erunt in-
formati de possibilitate juris & facti, malitiosa
cautela per quam istud procuratur per do-
minum Gregorium, recognoscent veritatem, &
concurrent cum majori & saniori parte regum,
principum, comitatum, cleri & populi Chri-
stiani & cum tota ecclesia auctoritative, cano-
nice, & sufficienter unita. Et ut dicti domini
sint de singulis informati tamquam speciales
ecclesie filii, domini eis notificant, ipsosque
cum pura veritate informant, quod in casu de
quo agitur, quando scilicet sunt duo contenden-
tes de papatu, ut est in casu præsentis,
Concilium generale est iudex ordinarius & su-
perior utriusque. Nam clarum est quod propter
dubium, unus non est superior altero, nec am-
bo simul, cum non possint esse duo capita,
& esset contra articulum fidei: *Et in unam san-*
ctam, &c. Nec alter ipsorum per se habet in
ista materia aliquam jurisdictionem, nec con-
vocandi, nec ordinandi, nec aliquid statuendi.
Nam alias quilibet esset iudex in causa propria
de titulo sui papatus. Ita quod oportet de ne-
cessitate quod sit dare tertium qui iudicet in-
ter alias, & nullus alius est, nisi universalis
ecclesia, quæ est superior & mater utriusque,
quam representat generale Concilium in hoc
casu. Nam nullus eorum habet integram obe-
dientiam. Ita quod ecclesia universalis non est
nec esse potest apud aliquem eorum, & per
consequens neuter potest convocare Concilium,
quod sit generale totius ecclesie. Opponuntur
etiam contra eorum quemlibet fautoris schis-
matis, & quæ asseruntur notoria ex dictis &
factis eorum. Opponuntur enormis & gravia
crimina notoria facti permanentis, de quibus
pluries & solemniter moniti fuerunt incorrigi-
biles, pertinaces, obstinati. Et crimina sunt ta-
lia, quæ enormiter scandalizant totam eccle-
siam, immo sunt in subversionem, nisi occur-
ratur, totius status ecclesiastici. Istit vero præ-
suppositis, quæ sunt luce meridiana clariora,
quæ prævidenda lingua phrenetica audebit asse-
re, quod ipsi vel eorum alter in ista materia
possit vel debeat esse iudex, nec per consequens
auctoritative convocare Concilium generale,
cum multi opinentur eos jam esse præcisos?

Arere, quod ipsi vel eorum alter in ista materia
possit vel debeat esse iudex, nec per consequens
auctoritative convocare Concilium generale,
cum multi opinentur eos jam esse præcisos?

6. Præterea clarum est, quod isti duo sunt
principales Benedictus & Gregorius, de quo-
rum facto agitur: ita quod de necessitate juris
oportet eos requirere & provocare ad causam,
& assignare eis locum securum. Et illud jam
est factum per dominos cardinales. Nam
dominus Gregorius hunc locum recusare non
potest. Nam omnis locus in hoc articulo
recusatur, vel quia non est idoneus, vel in-
habilis, vel quia non est tutus, vel quia non
electus per partes. Quo ad idoneitatem vel ha-
bilitatem loci Pifarum non est insistendum:
primo quia notorium est, secundo etiam ultra
alia loca mundi Gregorius commendavit locum
Pifarum, sicut est rei veritas. Item ex tunc se
posuit bis in manibus Florentinorum, in quorum
dominio est ipse locus. Similiter dominus Be-
nedictus, qui reputavit hunc locum, non po-
test eum acceptare suspectum; & pro ut com-
muniter dicitur, & habentur litteræ a diversis
personis fide dignis dominus Benedictus perso-
naliter veniet ad istud Concilium ad locum
præfinitum: si inveniat locum mutatum, factis
justificationibus & rationalibus protestationibus
suis, recedet, & sic Concilium ruet ex toto,
& ipse præterdet se excusatum.

7. Præterea reges & principes, communita-
tes, prælati, clerus, & populus totius Christia-
nitatis utriusque obedientie, sunt solemniter vo-
cati ad istum locum & terminum, & a pluri-
bus habetur responsio quod venient vel mittent.
Si inveniant locum mutatum, tamquam delusi
& frustrati, si venerint, recedent; & si per
prius ea sciverint, non venient, & arguent nos
probabiliter varios, mutabiles & inconstantes,
& per consequens Concilium ruet, ut supra.
Et credant dicti domini Carolus & Malatesta,
quod multi venient Pisas, qui propter rationa-
biles & justas causas non transibunt magis pro-
funde in Italiam. Sunt & multa alia ex qui-
bus manifeste convincitur, quod D. Greg. &
sui qui vellent divertere & impedire istud san-
ctum negotium, procurant ista diverticula.
Quis sane mentis non videat, quod quicquid a-
gitur per dictum Gregorium & suos, est ad
divertendum istud sanctum Concilium, per quod
solum potest sedari schisma & uniri ecclesia,
quod malitiose & nequiter procuratur ad im-
pediendum tantum & tam optatum bonum,
ita per Dei gratiam dispositum & propinquum,
& sub fallaci ac dissimulata cautela petunt seu
peti faciunt loci mutationem? Quæ enim est
ratio, quod dictus Gregorius non venit ad lo-
cum, nedum per eum acceptatum, sed tam
publice & solemniter oblatum, & copiose lau-
datum, nisi ut sub verborum pampinis frustretur
negotium? Nam si nunc, quod absit, Con-
cilii congregatio impediretur, non esset spes
quod de tempore nostro posset iterum congre-
gari. Et ad istud tendunt isti seductores popu-
li Christiani & maxime bonorum virorum &
simplicium devotorum, tractando & procuran-
do per vias exquisitas quod divertatur negotium
& Concilium non teneatur.

8. Item, ad quartum capitulum videlicet:
Item, dicit in quantum R. P. V. ad hoc conde-
scenderint, idem dominus Carolus offert se prola-
turam obfidei & omnem aliam cautelam sibi pos-
sibilem; putatque ad hanc cautelam & promissio-
nem

243
ANNO
CHRISTI
1109.

non concurrere etiam dominium Venetorum, quod A
prafatus dominus Gregorius in dicto loco conu-
niter eligendo pro dicto generali Concilio se præ-
ferat, & quod facta concordia loci inter vos
& ipsum non erit tam discordia de modo & tem-
pore, quam immo plena concordia.

9. Respondent dicti domini cardinales, quod
ipsi habent tantam confidentiam & plenam se-
curitatem de fide, legalitate & omni probitate
dicti domini Caroli filii talis patris, cui suc-
cessit nedom in terra, sed fide, probitate &
moribus, quod simulatio loci fieri quoquo mo-
do posset, ipsi nollent obfides, nec aliam ab eo
cautelam, nisi solum simplex verbum tam fi-
delis & notabilis domini; & idem etiam repe-
tunt de inclyto dominio Venetorum, de quo
numquam fuit auditum, quod promissionem
eorum ruperit seu eorum fidem violaverit, vel
maculaverit; sed ex supra scriptis & infra scri-
ptis apparet de mutatione loci quod nullatenus
est agendum.

10. Item, ad quintum capitulum videlicet:
Item, affirmit prafatus dictus Carolus quod in
quantum reverenda dominiones vestra contenta
remanserit de concordia dicti unici loci, prafatus
dominus Gregorius etiam contentaretur dictum Con-
cilium fieri in altero istorum locorum, videlicet
Bononia, Forlioni & Mantua.

Respondent dicti domini per supra dicta, quod
mutatio dicti loci esset destructio totius negotii.

11. Item, ad sextum capitulum videlicet:
Si in quantum per vestram reverendam domina-
tionem objiceretur, quod ratione electionis facta
per dominum Gregorium de suo concilio celebran-
do in patriarchatu Ravennate vel patriarchatu
Aquilensi, ostenderetur vos ire ad locum depu-
tatum per dictam dominum Gregorium. Respon-
detur per eundem dominum Gregorium: affirmatur dominum
Gregorium ante publicationem dicta concordia,
notificaturum & publicaturum per orbem alium
locum pro dicto suo Concilio præter loca supra
nominata, ita quod nec in loco electo per vos,
videlicet pro vestro Concilio, nec in loco depu-
tato seu deputando pro suo, fiet dictum universale
Concilium. Sed tantum in illo loco, qui de par-
tium concordia fuerit communiter electus & de-
putatus.

12. Respondent dicti domini ut supra, quod
non est necesse agere de mutatione alicujus
alterius loci, præcipue quia dominus Benedi-
ctus & sui loca quæ mutari contingerent pos-
sent rationabiliter reculare.

13. Item, ad septimum capitulum videlicet:
Item, prafatus dominus Carolus considerans præ-
dicta, & sciens quantum prafatus frater suus
dominus Malatesta, est fidelissimus & devotissi-
mus servitor vestrarum reverendarum dominatio-
num, requisivit & hortatus est ipsum Malate-
stam, ut interponeret se, & operaretur cum do-
minationibus vestris, ut vobis placeat condescen-
dere ad dictam electionem unici loci sendam pro
unico generali & indubitato Concilio.

14. Respondent domini; quod ipsi confidunt
plene de dicto domino Malatesta, & possunt,
volunt & debent de eo veraciter confidere,
quia ejus consilio reputant & confidunt se non
posse errare. Confidunt etiam de dicto Carolo
propter ejus probitatem & fidem, & recolend-
am memoriam sui patris & totius sui magni-
fici generis.

15. Item, super octavo capitulo, videli-
cet quod prafatus fidelissimus servitor vester in-
sensu continuo & vigilans circa omnia quæ ad-

vertent proficuum offerre posse bene sancta unioni,
considerans supra allegata, & maxime concurre-
re ad hoc voluntatem quamplurimorum principum
& ditionum ut etiam in parte vobis notam esse
poterit ex referendis reverentis vestris per ora-
tores serenissimi regis Hungaria & illustris do-
mini Venetorum, ut venturos putat, credens hanc
viam optimam fore & perfectissimam desiderata uni-
onis, remotioaque penis schismatis, scandali-
lorum, divisionum, &c. ut jam dixi, supplicat
humiliter & devote reverendas paternitates vo-
stras per passionem Jesu Christi, quod si possibile
est, & vobis videatur juridice posse fieri, placeat
& dignemini inclinare & humiliter vos ad hanc
communem & concordem electionem dicti unici
loci, ne contra vos annotari possit aliquid omni-
sum de contingentibus, ne juri honorique vestro
objici possit, vel aliquid in contrarium modo ali-
quo allegari.

16. Respondent dicti domini ut supra, quod
teste Deo & eorum conscientis, quod si quoquo
modo esset possibile sine evidenti perditione &
destructione, ac claro impedimento Concilii ge-
neralis, quantum esset eis honeste possibile si-
ne præjudicio ecclesie, ipsi conformarent se vo-
tis & requisitionibus dicti domini Caroli & con-
siliis dicti domini Malatesta. Sed per præmis-
sa patet, quod nullo modo possunt mutare lo-
cum; & etiam si facerent, quod ablit, non ef-
set Concilium generale. Placet etiam eis de
adventu ambaxiatorum illustrissimi regis Hunga-
rie & inclyti domini Venetorum. Nam sperant
in veritate, quæ est ipse Deus, & in prudentia
dictorum ambaxiatorum, quod postquam erunt
per dictos dominos veraciter informati de justis
& rationabilibus motivis eorum, reiectis falsis
informationibus, si quas forsitan habuerunt,
conformabunt se rationabili opinionis dictorum
dominorum cardinalium. Et ita sperant quod
faciet quilibet Christianus, si per eos fuerit in-
formatus. Et propterea dicti domini pro Dei
misericordia rogant & requirunt dictos duos
dominos ab antiquissimo ex propagata proge-
nie peculiare ecclesie filios, quod ipsi velint
eis assistere, ipsosque juvare ad prosecutionem
tam sancti, pii & meritorii operis, pro ipso-
rum animarum salute, pro indelebili fama & glo-
ria sempiterna. Nam, teste Deo, domini car-
dinales non agunt pro aliquo proprio peculiari
& temporali interesse, sed pro tollendo schis-
mate, & dando pacem ecclesie, & salute tot
animarum, quæ omni die sunt in statu perdi-
tionis. Et certificant dictos dominos, quod
ipsi non faciunt, nec facere intendunt quam-
cumque partem in favorem alterutrius eorum;
sed sunt communes mediatores in causa præsen-
ti ad dandam pacem & unitatem ecclesie. Et
propterea elegerunt etiam istum locum ut non
magis viderentur favore uni quam alteri; ma-
xime quia, ut supra tactum est, ambo de isto
loco consenserunt. Et quia dictus dominus Gre-
gorius de præfenti est in terra dicti domini Ca-
roli, domini rogant eum & quantum possunt cor-
dialiter obsecrant, quod ipse velit inducere dictum
dominum Gregorium ad veniendum ad istum lo-
cum in dicta præfixa & ad dandam pacem et uni-
tatem ecclesie. Et rogant etiam dictum dominum
Malatestam, quod quantum est ei possibile, velit
assistere et juvare cum dicto domino Carolo con-
sanguineo suo, pro felici et votiva conclusione
prædicta. Et declarant dicti domini in eorum con-
scientis, quod dictum dominum Gregorium et
suos omnes tractabunt cum tanta benevolentia,
re-

ANNO
CHRISTI
1109.

245
 reverentia, caritate, dulcedine et amore, cum A
 quanta scient & poterunt.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

17. Et offerunt ulterius quod si Concilio, postquam hic fuerit congregatum, aliud videbitur utilis & magis expediens circa extirpationem schismatis huiusmodi, stabunt consilio & ordinationi dicti concilii, cum nunc ex variatione eorum Concilium ex toto impediretur, & gravis scandala sequerentur ecclesiam.

18. Neque, quamvis nonnulla acta sunt pridem quam dominus Gregorius Ariminum accesserit, & antequam mutationes loci & multifarii Concilii in unum tutum apud eos dominos qui Pisis erant, dictos unitum collegium, supplicaverim meatis quibusdam, ab illis exorsus sum, superfluum repetitionem evitaturus. Implicata quippe sunt omnia in responsione hac quam detulit in scriptis, exhibitam illi ab eis Rodulfus de Giancontis, secretarius magnifici domini Malatestæ Pensauri fratris mei. Hanc nempe ideo proposui, licet post adventum domini Gregorii facta fuerit, mihique presentata, quoniam in alia oratione (a) sequenti quæ ante accessum prædictum per me gesta fuerat, narrantur.

ACTA ET TRACTATA

Inter Carolum de Malatestis & cardinales Pisis existentes pro extinctione schismatis.

ib. p. 266.

IN nomine SS. Trinitatis & individuum unitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti, & gloriosissimæ genitricis Domini nostri Jesu Christi Mariæ semper Virginis Domine nostræ. Amen. Informatio gestorum cum reverendissimis & reverendis ac venerabilibus patribus Pisis existentibus, congregatis pro universali Concilio.

Eadem namque die, qua oratores Caroli exhibuerunt coram reverendissimis dominis Pisis existentibus orationem illam quæ incipit *Mandatum est, &c.* Ipse Carolus Pisas appulit, nec illa die per ipsum quicquam actum est, nisi quia significavit per reverendum patrem dominum Cervinensem, se illuc accessisse causa pacis ecclesie, audientiam deprecans tempore congruo & illis commodo. Sicque concessuros libentii animo responderunt, ordinatoque tempore die illa coram suis reverentiis benigne receptus, aliiit in sacristia S. Martini, ubi mos est illis congregari. Idque effectualiter postulavit, quod in oratione prædicta habetur diffusus. Unde post quasdam responsiones commendativas doctus & personæ ipsius Caroli, & quasdam persuasiones factas ad eorum intentum, se prædicaturos cum eo collegiatim, vel per quosdam ipsorum ad hoc deputandorum, petita per ipsum sponponderunt, & sic factum est.

Nam his quidem per oratores suos & per se ipsum juxta gratiam a domino concessam effectualiter narratis, & sibi benigna audientia præstita per reverendissimos patres dominos Gallicos & Italicos, & postulatis induciis ad responsionem exhibendam, velut ipsi consensu sunt, dati fuerunt sibi auditores, secum prædicaturi circa petita per eum, videlicet reverendissimi patres & domini Albanensis, Aquilegiensis, de Thureio, & Mediolanensis.

Coram quibus iisdem replicatis, si non immemor est, in domo habitacionis domini Albanensis; omnis præfatione & commendatione facta circa progenitorum suorum fidem & legalitatem erga sanctam matrem ecclesiam habitam diu & jugiter, sicque per fratres suos & ipsum, per dominum Aquilegiensem facta postmodum protestatione, quod quicquid dicebat parte duorum suorum cardinalium & sui, non causa responsionis, sed collationis & præfationis cujusdam dicere intendebat. Nam quidquid per Carolum diceretur, seu circa petita tractaretur, intendebant sui domini illic astantes & ipse ceteris suis dominis, qui non aderant, fideliter & seriose referre, & demum prædicto Carolo cum deliberatione atque consensu cunctorum dominorum suorum & sui sperabat responsum exhiberi iustum & equum, ex quo prædictus Carolus tamquam fidelis sanctæ matris ecclesie filius contentaretur, & merito.

I. Gratia collationis cujusdamque tractatus, ut supra dixerat, respondebat, quod petita per Carolum dominis suis atque sibi videbantur impossibilia de jure & de facto: & si eis assentiunt, contra justitiam facerent & æquitatem.

II. Videbatur namque impossibile per eos assentiri posse petitis de jure; quoniam ipsi nolentibus duobus dominis contendentibus de patu servare eorum promissa, vota & juramenta, immo insimul, ut satis notorium est, colludentibus; & nedum servantibus scissionem ecclesie tantum; sed, quod omnino pessimum erat, omnibus astutiis & possibilibus sagacitibus operibusque sacram unionem molientibus impedire & destruere, pluribus experti mediis, nec proficentes, tandem tamquam ultimum remedium generale Concilium compulsi sunt indicare & convocare.

III. Hoc ideo in civitate Pifarum inducere deliberaverant, & congregare; ut nullus contendentium iuste aut justitiam apparentis captato colore ad illum accedere declinare valeret; præsertim cum per utrumque eorum, licet non eodem forte tempore, sicut patere poterat per utriusque publica documenta, locus ille propositus fuerat, commendatus, utpote idoneus, ad sacramque perficiendam unionem accommodus.

IV. Ulterius vero, quia locus ille visus est sibi plurimum aptus, & commodus unioni & Concilio. Nam exigente præfati casu schismatis, duas de diversis obedientiis partes insimul ad tractandam & cum Dei auxilio perficiendam unionem convenire debere, eos videlicet qui erant Romanæ obedientie, & eos qui erant Gallicæ, locus utrique aptus exigebatur ad conveniendum in unum. Constat vero Pisas hujusmodi esse, cum sit in extremitate Italiae & in confinio Ripariæ Januensis, quæ per illustrem Francorum regem gubernatur.

V. Dicebat insuper ad eundem locum utriusque obedientie conventuris conciliaturisque tam per terram quam per mare tutum, patentem & commodum accessum esse; locus ille est etiam capax, fertilis & amœnus inter Italiae loca.

VI. Et cum nonnulli principes potentes impedire satagant sacram unionem, locum erat expediens eligere, sub potenti tutamine constitutum. Hujusmodi autem Pisas esse liquebat, quo-

ANNO
 CHRISTI
 1409.

(a) Sequitur oratio Caroli Malatestæ, quæ extat in bibliotheca regis Christianissimi, eadem est cum epistola anonymi ad cardinales superius edita.
 Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

247
niam sub potenti brachio & regimine magnificenti-
ca & potentis comitatus Florentis gubernatur.

VII. De hac præterea & maxime quilibet partium confidere poterat & debebat, tam Italica, quam Gallica; maxime quia pro sacra unione valde se obtulerat & laboraverat, & locum illum pro sacra præfenti unione commendaverat liberaliter valde.

VIII. Considerant præterea, dicebat, reverendissimi domini mei & ego, quia dictum est de securitate loci, quod tutius est in manibus unius communitatis esse, & sub eius fide, quam unius domini. Nam cum plurium exigatur consensus in regimine communi, difficilior magisque enorme plurium esset assensus inducere, quam unius. Quia vero ubi majus est periculum, ibi cautius est agendum, debent qui præfunt ecclesie maxime advertere, ne universalem ecclesiam sub unius ditione & arbitrio submittant.

IX. Potest autem atque debet, inquit, de prædicta magnifica communitate confidere pars Italica. Nam & patria & fide ab illa non discrepat.

X. Alia quidem e Gallica parte. Nam eorum fidem multis temporibus experti sunt; & insuper tot pecunie & eorum mercantiarum & perforarum sub ditione Gallicorum constituta sunt, ut nequeant Gallici verisimiliter suspicari, illos quicquam in eorum molestiam tentaturos.

XI. Est autem locus Pisarum valde accommodus ad accessum domini Benedicti, quoniam potest illuc accedere tuto, & cum commodo sui corporis & parvo labore: quæ omnia valde indulgeri debent grandævæ ætate.

XII. Mirari insuper ipsos dicebat, cur dominus Gregorius locum illum declinare præsumeret, nec causam videre sciebat, nisi solum ad subterfugium, ut hæcenus consueverat. Nam etsi ineptitudo loci opponeretur; ipsa eadem erat, quam ipse sua bulla canonizaverat tantum. Nec suspicionem allegare poterat dominum Florentinorum. Nam in suis manibus & potestate paulo ante se potuerat libere, & semper fuerat honorifice & optime per sua territoria receptus & tractatus, & per suos cives & gentes associatus, & ad loca conductus quæ voluit.

XIII. Unde circa primam partem inferebat, quoniam defectu contendendum ad sacram unionem tractandam & perficiendam compulsi fuerunt sacrum universale convocare Concilium: cumque illud rationibus supradictis & aliis multis quæ allegari possent, indixerint in civitate prædicta: cumque statutum Concilii præfati tempus advenisset; jamque per Dei gratiam multitudo non parva ex omni fere natione illuc pervenisset, tam prælatorum venerabilium, quam ambaxiatorum serenissimorum & illustrium principum, communitatum atque magnatum, tam ratione auctoritatis quam numeri sufficientis, Pisis dici poterat in rei veritate congregatum jam esse universale Concilium, quod potestate & auctoritate universalis ecclesie fungebatur.

XIV. Distante itaque jure, quod ubi major auctoritas & potestas adest, minor celsat; dicebat ipse quoniam universalis Concilii auctoritas & potestas, nedum supra cardinalium auctoritatem & potestatem est, sed supra papæ potestatem est auctoritatem. Inde ergo quoniam domini mei cardinales uniti collegii & ego Concilium convocavimus, & per Dei gratiam jam hic adit, fundi sumus officio

nostro, & celsat auctoritas nostra minor, assistente majore.

XV. Impossibile igitur est de jure, quamquam domini mei cardinales, aiebat, honorabilibus membrum sint ceteris in ecclesia Dei post papam, ipsos nedum locum pro sacro Concilio mutare, & de alio dispoere, sed nec minimam adum validam exercere. Cum ad universalis Concilii dispositionem spectet, & nostra inter cetera computentur vota privata.

XVI. Adest iterum, dicebat, alia impossibilitas de jure. Nam postquam provocavimus ambos contendentes de papatu ad locum istum, quem nulla ratione aliquis declinare potest, cum jam quisque eorum pro unione facienda illum proposuerit & commendaverit, si locus mutaretur, actus citationis eorum ad sacrum hoc Concilium nullius redderetur roboris; & sic uterque excusatus esset de jure, si coram hoc sacro Concilio non compareret. Ipsis vero non comparentibus coram hoc sacro Concilio, & in sua obstinatione relictis, non unio, sed unionis dissolutio, & schismatis hujus protractio, vel forte, ut ita dicatur, perpetuitas sequeretur.

XVII. Si præterea locus mutaretur, cum jam per nos convocati sint ad locum istum tam clerici quam laici, qui debent de jure interesse & admitti Concilio, & a pluribus eorum habeamus eos per se vel suos procuratores huc fore venturos, satis inhonestum foret contra spem sibi missam, absque eorum conscientia mutare locum.

XVIII. Possent insuper non absque causa conquiri, per dominos meos, inquit, & alios hic congregatos sibi injuriam fieri, si absque ipsorum seret indicti & acceptati jam per eos mutatio loci. Cum enim non ignoremus ipsos huc esse venturos, & ad Concilium debeant & possint interesse de jure, injuria sibi fieret, si ipsis non præstolatis, saltem per congruum temporis spatium, hoc, quod tanti ponderis est, & quod jam probaverunt, mutaretur.

XIX. Posset iterum de injuria & iniquitate sibi facta conquiri dominus Benedictus. Satis enim, cum se verum putet pontificem, injustum est, ut in loco obedientie adversarii sui & non sui Concilium convocatus sit. Majoris, quod illuc ipse citatus & provocatus sit. Nec putare debere Concilium, dixit, dominos meos cardinales obedientie sue hic aliquantulum assensisse, nisi pro eo tantum, quod semel ipse locum Pisarum proposuerat, ut cum adversario suo ad sedandum schisma conveniret.

XX. Quantum itaque majorem quærimoniae causam præberemus, aiebat domino Benedicto, si adversario nobis adfuerint, & coadjurantibus non solum ultra id quod intra obedientiam illius traheretur ipse dominus Benedictus & tota pars ipsius; verum usque ad illius ferme partem lares. Constat enim quodlibet propositum locorum quasi in Venetiarum dominiis finibus esse.

XXI. Quæ insuper, dicebat, honestas, æquitas foret ex parte nostra & aliorum patrum hic congregatorum, locum mutare, cum intra xv. dies vel circa expectentur hic nonnulli reverendissimi domini mei cardinales; nec non venerabiles prælati & ambaxiatores; inter quos sunt oratores serenissimorum regum Bohemie, Anglie, Hungarie, Polonie, Portugallie & sacri electorum imperii Moguntinensis, & Colonicensis.

XXII.

* In ser-
bat opinio
Cardina-
lium Galli-
canæ partes
ruentium

ANNO
CHRISTI
1497.

ANNO
CHRISTI
1497.

249

XXII. Præterea, si æquitas attenditur, ma-
for æquitas est quod unus solus, videlicet do-
minus Gregorius fatigaretur, quam Benedictus qui
se papam putat, & a multis papa reputatur,
& non centena prælatorum, qui Pisas acceden-
tes, valde fatigati sunt itineribus longis & ex-
pensis plurimis, absque quod quantatur ipsos ul-
terius quasi insupportabiliter fatigare.

XXIII. Fieret etiam, dicebat, magna incom-
moditas & insupportabilis iniquitas fere domi-
nis meis Gallicis, si ultra Alpes ducerentur, qui
propriis relictis laribus, cum maximo eorum dis-
pendio & periculo, zelo unionis ducti, in ma-
nibus Italicorum, qui contrarii fuerant sibi in
fide pontificatus, non metuerunt se ponere.

XXIV. Uterius, inquit, dicebat, Carolum, quem
sciebat fidelem filium sanctæ matris ecclesiæ,
tamquam ad quemlibet catholicum spectat, so-
lenter prudenterque advertere debere, ne astutiis
domini Gregorii & suorum quorundam sequa-
cium seductus, ea proponat & petat instanter,
quæ, si admitterentur & fierent, non unionem
asserrent, sed potius subversionem unionis.

XXV. Etenim dominus Gregorius a modo,
dicebat, non posse ulterius subterfugia evade-
re, quin aut papatum sibi expediat relinquere,
aut æternam confusionem incurrere; nisi aut
hoc sacrum Concilium dividat, vel dissolvat.

XXVI. Fallaci igitur honestatis modo adinven-
to, videlicet conveniendi omnes in uno tertio
loco, & ibi communi consensu congregandi
Concilium, ajebat, nos fallere credit. In hoc
modo non unionem prosequi, sed impedire,
vel si poterit, penitus destruere procurat.

XXVII. Primo itaque putat, si locus muta-
retur, dominum Benedictum indignari debere,
& inde occasionem sumere non conveniendi no-
biscum in hoc sacro Concilio & renunciandi.
Scit enim quod quotiescumque dominus Bene-
dictus sacro adesset Concilio, male possit eva-
dere ne cederet, attentis ipsius promissionibus
& juramentis. Scit insuper quod si dominus
Benedictus cederet aliquo modo, aut cessio-
nem aut perpetuam confusionem ipsum proten-
dere vel penitus effugere non valere. Scit etiam
dominum Benedictum semper dixisse non esse
suum intentionis accedere velle ad aliquam ter-
ram Italianam, quæ non sit penes mare, proinde
loca proponere facit, ad quæ impossibilitatem
esse cogitat dominum Benedictum aliquantulum ef-
se venturum. Et sic denique credit per hanc
viam sacram differre unionem vel devastare, si
sibi credentes & non de astutia perpendentes
invenierit.

XXVIII. Inquit etiam: nesciunt domini
mei & ego agnoscere qua honestatis seu oppor-
tunitatis fronte dominus Gregorius petat mu-
tationem loci, ut in eo unum universale Con-
cilium celebretur, in quo ipse sua promittit
servare promissa, vota & juramenta.

XXIX. Nam si sua vult servare vota & jura-
menta, ea scit servare teneri sicut vovit & ju-
ravit. Scit autem quod eo tempore quo juravit
in conclavi, una cum aliis dominis meis sibi
adstantibus, non fuit nostræ intentionis quod
expediret ad observationem voti & juramenti,
& ad unionem ecclesiæ universale Concilium;
quod suum etiam intentionis nullo modo fuerit,
apertissime liquere potest per suas juramenti con-
firmationes, & bullas, aliasque publicas scri-
pturas, in quibus nec aliqua ipsarum factam
esse de Concilio congregando mentionem patet.
Unde cum solum postquam domini mei Gallici

& nos contendentes discessimus, & postquam
nos viderunt unitos, & seiverunt congregatu-
ros universale Concilium, unusquisque eorum
suum diversis locis & temporibus congregandum
statuerit; manifestum est hoc tantum subterfu-
gii & impediendi unionis causa fecisse. Vide-
bant enim & vident per hanc viam, quam Do-
mino dante suscepimus, & ipso adjuvante pro-
sequemur, non posse per ipsos, nisi illam im-
pediant, amplius sacram differri impediri que
unionem.

XXX. Quid enim expediens est sibi Conci-
lium, ajebat, si vult credere prout vovit &
juravit? Potest namque cedere per procurato-
rem. Et si vult cedere, sed non nisi in ma-
nibus aut conspectu Concilii, accedat huc, ubi
universale Concilium congregatum est, ubi
honorifice & caritative suscipietur, & cedat,
vel per suum cedat procuratorem idoneum.
Quod si neque hoc voluerit, mittet ad ipsum
sacrum Concilium in competenti & honorabi-
li numero cardinales & alios prælatos, cum
sufficientissimo mandato, nomine sacri Conci-
lii universalem representantis ecclesiam, usque
ad præsentiam suam ad recipiendum prædictam
cessionem & renunciationem de manibus suis.
Quid vero sibi expedit aliud Concilium, quam
hoc quod rite congregatum est in sufficienti
numero, & de omni natione, in quo utraque
obediencia convenit in unum?

XXXI. Advertunt etiam, dicebat, domini
mei & ego, quod si petitis assentiremus, ma-
gnum tempus labi necesse est, antequam per
orbem hæc nota fierent, & antequam illi qui-
bus notificatum esset, accedere possent. Et hoc
solum est, quod Gregorius querit, ut patres
hic congregati, alii laboribus, alii paupertate,
alii necessitatibus ecclesiarum suarum & suis fa-
tigati & coacti, indiscussa & indemnata mali-
tia contendunt, & non proviso opportuni-
tati unionis, ad propria expediat remeare. Et
quoniam hoc esset dissolutio hujus sacri Con-
cilii, & per consequens unionis, non sumus
dispositi assentire; nec debere dicebant Caro-
lum talia tentare, immo si facere vellemus to-
to posse prohibere.

XXXII. Ajebat etiam, præter spiritualia pe-
ricula, incommoda, & jacturas, quæ propter
hanc longam moram obvenirent, sequeretur ex
ea totalis desolatio, & dilapidatio bonorum
temporalium & status S. R. E. Nam ex una
parte rex usurpat, & ex alia Gregorius disper-
git & alienat. Hæc autem neque nos neque
quisquis sanctæ ecclesiæ fidelis sit & subiectus
velle debet aut tolerare.

XXXIII. Quibus attentis, ajebat, se omnino
compulsos fuisse negativam præbere venerabili-
bus oratoribus serenissimi regis Hungaricæ, incli-
ti domini Veneticarum, qui ad eos accesserant
similia postulantes, nec non reverendissimis ora-
toribus serenissimi secundi electi Romanorum
regis, qui nuper huc propterea accesserant, &
adhuc Pisis erant.

XXXIV. Unde licet non finalis responsionis
causa hæc diceret, tamen quia putabat & du-
bitat Carolum frustra a modo laborare circa
taliam insistendo, concludens rogabat & horta-
batur Carolum ex parte dominorum suorum
cardinalium uniti collegii & universalis Conci-
lii illic congregati, universalem representantis
ecclesiam, per fidem & devotionem, quam
debet sanctæ matri & dominæ suæ ecclesiæ, &
quam sui progenitores illi semper gesserunt &
ser-

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

servaverunt, quatenus vellet unionem & pacem dare populo Christiano & ecclesiam sanctam Dei, quoniam poterat si volebat, videlicet modum servando, quod dominus Gregorius, qui erat in domo sua & in ejus potestate, Pisas accedat, & renunciet sicut promissit, vovit & juravit, vel stans ubi est vel per procuratorem.

XXXV. Offerimus insuper, dicebat, domini mei, & ego, & non dubitamus sacrum Concilium pariter consenturum, volente domino Gregorio hæc adimplere quæ dixi, bene & honorabile statui personam suam, fratris atque nepotum suorum providere. Et si quid Carolo per ipsos circa hoc in genere aut in specie faciendum videbatur, rogabat carissime & instanter, quod eos placeret reddere avifatos, quoniam sibi ad singularem complacentiam redundaret: quod si nollet ita publice eis referre, contentarentur domini sui & ipse per quemcumque & quomodocumque Carolo videbitur avifari private vel palam.

XXXVI. Hæc ipso finiente, reverendissimi Albanensis & de Thureio inconstantiam notoriam & astutias maximas circa prosecutionem unionis duorum contententium de papatu plurimum arguentes, nihilque de eorum promissionibus fore sperandum, nisi exinde fallacias & dolos, inquiebant. Propterea, dicebant, credimus patres sacro stante Concilio, nullomodo petitis per Carolum consenturos; & si vellent, multis omnino putamus impossibile foret. Et inde non auderemus, quisque dicebat, hoc illis ullo modo proponere, verentes ne putarent nos illudere velle aut fallere.

XXXVII. Postremo dominus Mediolanensis hæc omnia affirmans, adjecit in hunc effectum ad Carolum: Certe domini mei & ego putamus nullum prudentem virum viam certam, paratam & celerem ad suum obtinendum obtentum, pro incerta & nondum parata & ceteri, sed nec incepta & longissima via dimittere debere; neque nisi per aliquem prudentem amico suo consulere quod relinqueret. Patens est enim, ultra rationes optime inductas per dominos meos, ex facti obedientia, viam per nos Dei inspiratione inchoatam, paratam, & celerem fore ad sacram unionem, divino cooperante auxilio, cito perficiendam; viam vero propositam per Carolum non inceptam, nec paratam, immo longissimam. Unde dominis meis & ceteris patribus hic pro sacra unionem congregatis, illam nulla scirem ratione consulere vel proponere. Verum cum sua supportatione didum sit, non desino admirari, cur tam instanter per Carolum hujusmodi via petatur, cum non ignorem eum visum catholicum & sanctæ matris ecclesiæ devotum atque fidelem.

XXXVIII. Deinde iterum subjunxit: Domini mei, cum vestri reverentia & correptione, volo sciscitari a Carolo, utrum recordetur ane, dum Mediolani eramus pluries insimul de sacra unionem conferendo, & de modis per quos ad ipsam perveniri posset ratiocinando, & præcipue postquam divulgatum extitit de collusionibus amborum contententium de papatu, & de eorum subterfugiis, & prava intentione erga sacram unionem & pacem & publicum bonum populi Christiani, in hoc mecum, si recolo, convenit, quod ultimum remedium & potissimum erat, quod ambo collegia, dimissis contententibus, convenirent in unum, & convocarent Concilium, & secundum quod Concilio videretur super unionem providerent.

Et postquam in hoc constantem, pluries secum conferendo, ipsam Carolum repertum, iterum peti in casu quo utrumque collegium hoc faceret, si viam illorum sequeretur, & eis faveret; qui, si bene meminimus, respondit quod sic. Unde si sic est, toto corde, ac toto ipsius mentis affectu deprecor, quod propter reverentiam domini nostri Jesu Christi, qui sibi sanctam ecclesiam sui pretiosissimi sanguinis effusione desponsavit, & propter obligationem, quam quisque fidelis suæ matri debet ecclesiam sanctam, & propter eam quam ipse debet ex beneficiis per suos præcessores & seipsum a domina sua sancta ecclesia susceptis, & propter intentionem, & promissa quæ ab ipso suscepti velit dominis meis vobis & aliis qui hoc sacrum negotium tam pie suscepistis, & cum tot periculis, laboribus & dispendiis, favere & interponere cum affectu partes suas, ita & taliter, quod sancta mater & domina sua suo opere optata unionem & pace fruatur. Ex hoc enim præter æternum præmium, quod propter tam pium sanctumque opus a domino merebitur, apud homines perpetuum & gloriosum præconium in sæculo consequetur, & domus sua in temporalibus exaltabitur plurimum.

XXXIX. Si vero, quod ablit, quodque mihi fere credere apparet impossibile, considerans diuturnam fidem & legalitatem, quam erga sanctam ecclesiam sui præcessores & ipse huc usque gesserunt, hoc facere neglexerit vel noluerit, certus sit, vix pro tanta negligentia tantoque piaculo apud Deum salvabitur. Magnum dedecus ipse & domus in sæculo consequetur, & quidquid laboris aut dispendii in commodum sanctæ matris ecclesiæ & dominæ suæ passus est, totum, si hoc non egerit, inficietur & perdet. Nam in causa erit sanctæ ecclesiæ totalis desolationis ex nunc. Nec hoc non posse, se excusare valebit, cum dominus Gregorius in ejus sit manibus & potestate; neque hoc facere non teneri, cum juxta patrum decreta & sanctiones, quisquis fidelis obligetur schismaticos schismaticisque fautores, pro ut est dominus Gregorius, per brachium sæculare compescere, & in carcerem trudere, si opus extiterit.

XL. Denique concludens ait: Hæc certe non dixi improperationis, seu contentionis, vel disputationis causa; sed quod ex debito & præsertim officii mei teneor, quemcumque fidelem in salutiferis animæ suæ, & publicis sanctæ ecclesiæ commodis admonere & exhortari, & præsertim ceteros erga ipsum hoc agere me obnoxium puto, cum S. R. E. ipse sui que patres diu fuerint devoti particularisque filii, & quoniam insuper cum ipso conversatus sum, & amicitiam contraxi singularem atque domesticam. Unde si tacerem, nimis me putarem errare. Rogo igitur Altissimum, ut mentem suam ad hæc & alia sibi placita dirigere & confirmare dignetur.

His auditis, Carolus effectualiter sic respondisse videtur. Omissis gratiarum actione circa commendationem fidei progenitorum suorum & sui, & qualibet alia præfatione.

Ad primum. Quod neutrum istorum petivisset aut peteret, si quod dicebat sic esse cognosceret. Scit namque quod impossibilia de facto fieri non debent, & impossibilia de facto fieri non possunt. Ex propterea stultus est, qui impossibilia de facto petit, & impius qui impossibilia de jure petit, & iniquus qui ea petit fieri, quæ contra æquitatem sunt.

Ad

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

Ad II. Primo namque protestatur, quod non a
venit disputandi causa de jure partium Pisas,
neque principaliter aliquam partium accusandi
sui excusandi, nisi quantum conserre posse vi-
deretur sibi pro concordando partes, quod ma-
xime necessarium est universo populo Dei, &
non contentiones novas parere contentiones,
inveteratasque nutrire: quicquid tamen sit rebus
sic stantibus, Concilium valde approbat, quod
unicum atque universale fieri petit, ut unio
fiat & universalis reintegratio, & non particu-
lare, ne divisio major fiat, & modus per
quem ad unionem perveniri juridice & con-
tacte potest, videlicet Concilium dividendo, de-
struatur.

Ad III. IV. & V. Respondere superfluum ap-
paret, quia de competentia & incompetencia
loci Pisarum in petitione sua satis disertum pu-
tat & conclusum, quod proposita loca per eum
sunt magis aequa, tuta & libera partibus.

Ad VI. Primam partem fateri dixit; secun-
da vero quam vera esset notum erat. Nam &
cum magnificum commune Florentiae tanta cum
suspensione Pisas gubernet, quomodo potest ex-
teris ibi plenam dare tutelam?

Ad VII. Tres dixit esse partes, unam ejus
qui dicitur Benedictus, aliam domini Gregorii,
aliam eorum qui fuerant obedientiae ipsorum.
Quod vero dominus Benedictus possit aut non
possit de praedicta communitate & dominio Flo-
rentiae considerare, ignorat. Unum tamen scit,
se audivisse nullo unquam tempore voluisse
Pisas accedere, nisi fortaliter praedictae civitatis
essent depositi in manibus sibi fidei. Quod si
verum est, certum est ipsum non plene de pra-
dicta communitate considerare. De domino ve-
ro Gregorio scit, quod valde conquestus est
dominii Florentiae, suis cuncta adversarii au-
xilia praestitisse in ipsius villipendium extermi-
niumque. Praeterea passus fuisse & fecisse pu-
blice ipsum factorem schismatis & haereticum
praedicari.

Ad VIII. Omissis pluribus objectis, quae fieri
possent, ne contentiones, quas odit, potius
quam pacem pro qua venit, dicatur movere,
dixit quod nunquam hoc foedere proposita sunt
loca, ut sub unius vel duorum tantum sic di-
visione universalis ecclesiae & partes contendentes.
Sed loca proposita ideo Pisas praelata sunt,
quoniam in illis nullius sub potestate secularis
clerum & partes expedit esse, nisi sui ipsius &
unius duorum, trium, decem, centum, mil-
le, & quotquot & quorumcumque partes in-
simul convenerint & voluerint; & cum loco-
rum illorum tria ecclesiae sanctae sint, videli-
cet Bononia, Forliviensis & Ariminum, de il-
lis ad beneplacitum absque contradictione di-
sponere valent. Similiter vero de Mantua, quia
sibi propter hoc absque reservatione oblata est
& offertur. Verum quia de securitate locorum
tangitur, dixit quod securitas, si attendatur
penes locorum incolas, quilibet propositorum
locorum tutior est Pisas. Si autem attendatur
penes exterorum incursum, nullus praedictorum
locorum, stante civium fide erga sanctam ec-
clesiam, sicut est, minus tutus est Pisas, cum
quilibet sit inexpugnabilis. Sed nulli dubium
est, quod Mantua praecipue & Bononia tutis-
sima est ab omni hostium invasione.

Ad IX. Dixit, si conventio & congregatio
ipsorum qui Pisas sunt, sufficiens erat de jure
& de facto ad faciendam pacem ecclesiae & u-
niendum populum, sufficit: si autem non, lo-

cus exigitur, non uni tantum parti, sed omni-
bus non suspectus.

Ad X. Supra dixit, quod aliud expedire vi-
detur ad pacem ecclesiam & unionem populi
Christiani, quam quod qui Pisas convenerunt
de illo loco possint considerare. Nam soli neque-
unt de jure & de facto sine aliis pacem veram
& reintegrationem facere. Et propterea ex-
pedi locus ceteris etiam securus. Et si dicatur
quod ibi sunt ex utraque obedientia, admitti-
tur, quod de olim utraque obedientia; sed ma-
nifestum est, ibi non esse utramque obedi-
entiam, sed unam quae ex duabus facta est, & ab
illis divisa non unionem, sed trivisionem facit.

Ad XI. Dixit satis circa hoc dictum fuisse
Bin petitione.

Ad XII. non subterfugii causa, quod sibi
valde eorum est & damnosum, inter ceteros
fideles quaesivisse mutationem loci. Dicebat:
etiamsi dominus Gregorius hac causa quaereret,
quod non est putandum, sed solum propter de-
bitum aequitatis & juris; & quia videt si hoc
fiat, verisimiliter & absque dubio pax bona &
vera sequetur sanctae matris ecclesiae, & unio
populi Dei: alias, detestabilis divisio & con-
fusio. Ait insuper fateri mutatum non esse lo-
ci situm, quem dominus Gregorius sua bulla
canonizaverat tantum, sed mutatam & dete-
ctam esse voluntatem gubernantium locum il-
lum satis manifestum esse dixit.

Ad XIII. & XIV. Supra dixit non accessisse
illuc causa disputandi de partium culpa. Similiter
dicit se nolle nec oportere disputare de potestate
Concilii, & utrum congregatio illa Concilium
sit, & universalis ecclesiae habeat auctoritatem.
Nam canones patrum & jura non noviter edi-
ta, nec a personis in hoc suspectis terminant
circa hoc sufficienter, quibus quantum in se est
acquiescit.

Ad XV. Dicit, quod non dubitabat patres
Pisas pro sacro Concilio congregatos, consentu-
ros libentissime mutationi loci, dummodo ipsi
reverere dissimili vellent, immo si non prohibe-
rent; quia cognoscere poterant aperte, quod
ex hoc sequebatur vera pax & unio populi Chri-
stiani, remotis cunctis scopulis juris & impedi-
mentis factis. Nec credendum erat ipsos pro-
prios reliquisse lares propter unionem, & deinde
respuerent oblatam.

Ad XVI. Duos fuisse citatos dixit, videlicet
dominum Gregorium & dominum Benedictum.
Si vero cum domino G. prout petebatur, con-
venire assentirent, citationem illam non expe-
dire amplius manifestum erat, & certum hoc
non nocere unioni, immo amplissime profice-
re; quia praestantissima erat via concordii via
rigoris juris. Ceterum, aut dominus B. pariter
convenire vellet, & etiam eadem de ipso erat
ratio; aut non, & tunc terminus statutus ex
eo quod non suspendebatur, stuebat, & pote-
rant ipso comparante in loco citationis infra
terminum statutum, jus sibi administrare. Si
vero non compareret infra terminum, tunc
de duobus possent alterum eligere, & ipsum
tamquam contumacem judicare, ea qua sun-
gebatur auctoritate et potestate; nihil tantum
differre, quousque unum de communi consen-
su domini Gregorii et sui, ut petebatur, con-
gregatum esset Concilium ad opportunam et
majorem cautelam, et etiam una cum domino
G. et suis, de domino Benedicto et sequacibus
suis, secundum formam juris providere. Hoc
autem neque dilatio erat, neque unioni prajudi-
cium

ANNO
CHRISTI
1499.

255
cium. Nam infra tempus concessum citatis ad A
comparandum, poterat de modis conveniendi
in unum et forma tractari atque concludi:
quod tempus aliter tamen præstolari expedie-
bat, antequam posset sententia ferri: et si ali-
quo modico differretur ultra statutum termi-
num, non tamen propter hoc citatus excusa-
batur, seu absolvebatur a contumacia; sed quo-
tidie magis ejus pertinacia et contumacia ac-
cusabatur et damnabatur a jure. Unionis ergo
per hoc dissolutio, nec schismatis hujus protra-
ctio nec perpetuitas sequeretur, sed oppositum.

Ad XVII. & XVIII. Quælibet prudentem
virum & non malum dixit putare debere, quod
convocati ad Concilium, sicut principaliter vo-
cati sunt ad unionem, ita principaliter de omni-
bus contentari, quæ unioni conferant & opta-
re. Cum vero manifestum sit concordiam in-
ter vos & dominum Gregorium plurimum pro-
ficere unioni, de hac quoslibet contentissimos
scire non est ambigendum, qui non fuerint pa-
cis hostes & æmuli. Honestum quidem est &
iustum, ut qui pacem querunt, potius per
concordiam querant & partium spontaneum as-
sensum, quam per juris scrupulos, rigorem,
lites, & jurgia: præcipue in his quæ de eccle-
siæ causa & hominum conscientis aguntur.
Præterea non magis inhonestum & injustum
foret absque conscientia & consensu acceden-
tium mutare locum, ut pacifice & absque ju-
ris dubiis & facti, unio sacra fieret, quam si
ipsis insciis & non assentientibus, propter con-
tingentem utilitatem, videlicet epidemiam, bel-
lingentem utilitatem, videlicet epidemiam, bel-
li & hujusmodi. Nec tamen inde tot evidentia
bona sanctæ matris sequerentur ecclesiæ, sicut
ex hoc. Præterea multi actus facti sunt, ipsis
insciis & non præstolatis, non minoris forte
ponderis, qui quamvis dicantur facti, for-
te, immo quasi certe majorem saltem de facto
cum multis juris anfractibus parient divisionem
in principio, licet Dominus Deus ad suum be-
neplacitum disponet in fine, quomodo vero igno-
rant homines. Amen.

Ad XIX. Quamvis de hoc satis disertum sit
in petitione sua, dixit tamen quod non petie-
rat absolute dominum Benedictum ad proposita
loca accedere, licet illa valde commendaverit,
sed quod vel ad illa accedat, vel quod æque
bona vel meliora proponat; tamen adhuc di-
xit quod dominus Benedictus ad loca ecclesiæ
accedere non deberet recusare, si se papam re-
putat. Exemplum habetur de præteritis ponti-
ficibus, qui pro commodo & opportunitate mi-
nori status ecclesiæ etiam temporalis, majores
sustulere labores. Et ut non longius queratur,
multi debent recordari de domino Urbano V.
& domino Gregorio XI.

Ad XX. Dixit ut supra; verum etiam pro-
posita loca tuta esse patribus & Concilio ab
omni invasione, & violentia.

Ad XXI. Ait ut supra ad XVII. et XVIII.
hoc addito, quod prædicti nec eorum domini
haberent justam querelæ causam, quia eis non
petitur auferri commoda et honores, quæ ex
sacro Concilio et sacra unione sibi proveniunt.
Insuper ad rem certam accederent, unionis et
paciæ sanctæ matris ecclesiæ et totius populi
Christiani, ubi nunc ad contentiones, rixas, et
ambiguitates accedunt. Quis igitur sapiens cre-
deret ipsos lamentari, sibi paratam pro ambi-
guitate unionis certitudinem, et pro labore quie-
tem, et pro onere honorem, et pro incommodo
commodum? Insuper tam breve spatium est

XV. dierum, quod ante præterirent, quam
inter ipsos et dominum Gregorium capitula
concludantur. Et sic etiam non erunt ab hac
conclusionem absentes.

Ad XXII. Nolebat, dixit, de majoritate et
obediencia partium disputare; sed hoc omi-
so, dixit, quod velut in sua petitione con-
tinetur, si vocatorum prælatorum numerus at-
tendatur et distantia locorum propositorum et
Pisarum, plures numero valde, plures prælato-
rum a Pisis distant, quam a quocumque pro-
positorum locorum. Tamen de hoc in petitione
latius habetur.

Ad XXXIII. Fatetur, ait, sed cum non
possit publicum bonum esse absque privato
commodo, potius certum est publicum privato
debere præponi: præsertim cum publicum com-
modum maximum est, et privatum incommo-
dum satis tolerabile. Insuper quis ignorat quod
negligens et insipiens mercator est, qui si trans-
fretavit, licet conductæ non sint mercantia ad
portum, pro quibus navigavit, si expediat la-
borem et expensas sufferre non paucas, potius
vacuus domum redire voluerit, ut cito veniat,
quam si differat, ut onustus optatas merces,
quamquam sero et fatigatus, perducatur ad pro-
pria? Subjunctum etiam subridendo reverendissimos
dominos Gallicos non debere majoris tædere
laboris, quia a parte Romana triumphantem et
victoriam expectant, cum via cessionis per ip-
sos inventa et semper et maxime profecuta fuit,
nec possunt dicere, quod trahantur ab Italicis,
immo ipsi vexillum anteferunt. Nos vero illos
in hoc imitamur a tergo quocumque ierint.

Ad XXIV. XXV. XXVI. Fatetur, dixit, se
ad hæc teneri, quæ dicunt, diligenter adver-
tere, et quod male, immo pessime faceret, op-
positum faciendo. Sed, dixit, sperabat a boni-
tate Altissimi, quod si dominus Gregorius et
sui hæc decipiendi causa et destruendi unionem
proposuissent adverteret, tunc prius deberet vel-
le mori, et Domini Dei gratia mori vellet,
quam talia non solum tractare, verumetiam ali-
qualiter assentire. Nec adest etiam causa, qua-
re hoc tractare deberet, aut assentire, cum
sua sit per divinum munus intentionis semper
fidelem servum esse sanctæ ecclesiæ matris et
dominæ suæ. Unde ex commodis ipsius, quid
aliud quam commoda sperare potest aut debet,
et ex incommodis & iacturis quid aliud quam
incommoda et iacturas? Dixit insuper tempo-
re plurimum pontificum, et a quibuslibet, sui et
iple fuerat bene tractatus, et sic a quocumque
foret sperare debebat, et sperabat in posterum,
ipso permanente in debita fidelitate, sicut in-
tendebat. Et quicumque credere velit, credat,
quod dummodo vera pax & sacra unio fieret
sanctæ ecclesiæ et populi Christiani, nullum
habet hostem quem recusaret ut pontifex fieret.
Dixit etiam quod nullus reperire poterit
edicens, quod ipse aliquam gratiam aut munus
aliquod importune receperit seu petierit a do-
mino Gregorio, postquam fuit papa. Unde in-
fert quod talis credulitas ab ipsis, et ab omni-
bus debet suspicio exulare. Sed quod eviden-
tissimum in oppositum eorum quæ dicta sunt
est, dicit, quod ipse non fuit de hoc prius ten-
tatus a domino Gregorio; sed viam convenien-
di in unum cum domino B. si vellet, et suis
reverentis, ipse proposuit domino Gregorio pri-
mum, deinde ipsis, nullam videns viam per
quam habilis ad concordiam partium veniretur.
Cernebat enim quantum excidium universali ec-
clesiæ

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1409

ANNO
CHRISTI
1409

257
 clesius sequeretur ex discordia; quantum vero A
 commodum & proficuum ex concordia trium in-
 ter se partium contendendum; quocumque e-
 tiam juris colore aut veritate pars una adver-
 sus alias contenderet.

Ad XXVII. Satis faciliter comprehendi
 posse inquit, quomodo rationes illas procedebant,
 tam ex his quam in petitione sua contine-
 rentur, quam ex his quam supra proxime dixit.
 Addit etiam cur dominus Gregorius hanc viam
 quereret, ne dominus Benedictus Pifas acce-
 dat, cum vere omnibus manifestum sit, eum
 illuc nulla ratione fore venturum. Ante enim
 quam contra eum tantum actum fuisset, an-
 tequam domini Florentis pro reverentis ve-
 stris detecti fuissent, manifestum est quod no-
 luit Pifas accedere, Pifarum fortalitatibus exi-
 stentibus absolute in manibus eorum, quorum
 sunt. Quantum ergo nunc minus accederet?

Ad XXVIII. et XXIX. Dixit se ignorare,
 sicut supra dixit, quod dominus Gregorius prin-
 cipaliter hoc quereret, hoc vero scit, quod re-
 quisitus assensit. Verumtamen si dominus G.
 postquam res sic processerunt, et in his ter-
 minis sunt, querit Concilium universale fieri
 pro sacra ecclesie sanctae unione, credit quod
 expediens sit, quod et bene faciat; et male
 faceret, si non sic quereret. Ad id vero quod
 dictum est per reverentis suas, satis manife-
 stum est, quod domino Gregorio jurante et
 vovente in conclavi, cum esset cardinalis, et
 postquam fuit papa ipso confirmante que vove-
 rat et juraverat, non fuit facta, quod sciatur,
 publica mentio de Concilio, nec pro unionis
 essentia simpliciter oportebat congregari; sed si
 dominus Gregorius et dominus Benedictus fuisset
 concordēs de renuntiando et cedendo et mo-
 dis circa futuri pastoris electionem: quamquam
 in omni eventu nihil nocere potuisset aut pote-
 rat sacri Concilii congregatio propter unionis
 celsitudinem et confirmationem, et propter mul-
 ta decidenda dubia eorum que versabantur, et
 que agitari oportere verisimile erat inter eccle-
 sias et prelatos. Difficili enim nequaquam pos-
 se certum est, multas inter ecclesias contentio-
 nes et lites fuisse diu post celebrata Concilia,
 que licet papa dirimere possit, tamen volens
 patrum sanctorum vestigia sequi, quisquis fue-
 rit indubitatus papa cum ecclesie consilio di-
 rimet. Nunc autem eo magis, quo ecclesia
 tanto tempore sub contraria obedientia scissa
 permansit; ex quo inveteratum est odium inter
 partes, et per consequens difficilior est dissen-
 sium animos ad pacificam unionem revocare,
 et si revocati fuerint, faciliter parvus despectus
 et discordia, que inter unum contra alium ad-
 versus partis oritur, sufficit pristinam memo-
 rare discordiam. Et si inter plures partium cu-
 juslibet adversus alios multas lites et discordias
 ingentes, quamvis etiam juris dispositione se-
 dentur, non sedentur de communi partium con-
 sensu et deliberatione, faciliter suscitari posset
 inter partes error novus pejor priore et discor-
 dia quodammodo impossibilis ad sedandum. Ve-
 rum quis nescit quod fere innumeri prelati in
 eodem concurrunt titulo? Nonne tot intitulati
 cardinalatus in patriarchatibus, archiepiscopati-
 bus, episcopatibus, abbatibus, prioratibus et
 quolibet genere prelacionum; nonne in quo-
 libet magistratu et generalatibus Mendican-
 tium, quis ita sapiens quoque consulat hanc
 sine partium et totius ecclesie consensu
 et deliberatione terminari, ut vera unio

fiat et duret? Sed quid dicitur de discordiis
 urgentibus inter principes seculares, quibus ut
 provideretur, jam alias existente uno omnibus
 indubitato pastore, sacrum universale Concili-
 um congregatum fuit. Nunc autem num-
 quid non duo sunt de Romano contendentes
 imperio? Numquid non duo de regnis Si-
 cilie Hungarie? Certe ergo, cum negotium
 unionis omnes tangat, docent leges quod ab
 omnibus debet approbari. Verum si hanc ces-
 sarent, negari non valet, quod non existen-
 te domino Benedicto concorde cum domino
 Gregorio, unio fieri non potest, nisi per Con-
 cilium generale, salvo nisi Dominus ipse mira-
 biliter faciat. Hoc autem quia non est in po-
 testate hominum, non debet tractari per homi-
 nes; excepto etiam nisi per violentiam sive
 propria voluntate una pars alteri se subiciat.
 Utrumque vero istorum quantum sit factibile,
 credibile et sperandum judicet quisque non stul-
 tus aut non hostis manifeste veritatis; quod
 autem hoc verum sit, non persuadetur, sed
 demonstratur. Cum enim non sint concordēs
 de modo cedendi, aut alia via ad unionem do-
 minus Benedictus et dominus Gregorius, esto
 quod dominus Gregorius cederet, et dominus
 Benedictus non; certe vel dominum B. in titu-
 lo papatus absque omni obedientia relinquere
 oporteret, et sic non fieret unio: aut diceretur
 quod omnes sibi obedirent, et hoc quantum
 facerent illi qui sunt Romanæ obedientie et
 nonnulli de suis plus quam manifestum est;
 aut illum ejicere oporteret a titulo et posses-
 sione obedientie, et hoc vel per sententiam
 domini Gregorii, vel per aliam. Si autem sen-
 tentie domini Gregorii tantum acquiesceret, et
 pareret pars Gallica, satis apertum est: Si vero
 non per ipsius sententiam, per quorum senten-
 tiam? si per alterius vel aliorum quam Con-
 cilii generalis sententiam, deberet sive posset ejici
 aliquo juris colore. Dicat si quis dicit non ex-
 pedire Concilium generale pro unione, dum-
 modo Gregorius cedat. Præterea si quis juris
 dispositionem et veritatem inspexerit, et cog-
 nitam gratis noluerit negare, fatebitur recti-
 tudini et certitudini unionis expedire, volente
 maxime uno convenire cum aliis ex his qui in
 papatus tituli possessione est, illius presentiam
 et auctoritatem antequam cedat ad absolvendum,
 dispensandum et habitandum. Ex his igitur
 et pluribus aliis moti serenissimus rex
 Romanorum et serenissimus rex Hungarie, il-
 lustreque et inclytum dominium Venetiarum,
 videntes universale Concilium expedire et oportere
 pro sacra unione iuste et recte perficienda
 celebrari; et scientes quod a tribus convocatum
 fuerat; inspicientesque quod hoc erat addere
 trivisionem divisioni, et non sacram facere
 unionem, saltem de facto; atque attendentes
 æquitatem, et putantes quasi de facto impossi-
 bile quod una pars ad alterius vellet Concilium
 et citationem accedere, sicut per oratores
 prædictorum principum discere potuerunt, cum
 domino Gregorio tractaverunt, ut in uno
 universali Concilio vellet communi partium
 consensu congregando convenire, et ibi sua
 vota et juramenta servare, et modum effectua-
 lem unioni præbere; a quo habito responso
 quod contentabatur, sed volebat in loco ad
 quem citatus fuerat, & qui parti sue et sibi
 foret suspectus accedere, mutationem loci et
 unius non plurium Conciliorum ex communi
 consensu faciendam procuraverunt. Ipse vero
 de-

ANNO
CHRISTI
1452.

ANNO
CHRISTI
1452.

261

versans. Tacendum de spiritali iactura, cum nup-
lus auferit prelatorum excedentes castigare sub-
iectos, ne ad alios dissipant oppositos; licet
insuper plures amodo sint & futuri sint simo-
niaci, quam prelati, non omnes forte ut num-
mos probeant, sed obedientiam & favorem.
Hæc quidem omnia in prelatis, licet simonia
non cadat in vero pontifice, sed forte balaati-
ca, qui mercadem suscepit, ut populum Dei
peccare doceret. Verum si concordiam vias unio
sacra sequatur, horum nullum expedit, & quam-
vis dilatio aliqualis in unione & reintegratione
actuali appareat, non erit in habitu tamen,
cum schisma habituali divisione incipiat, & se-
dari similiter necesse sit per habitualement unio-
nem, priusque cum inter partes fuerit, unio-
nem esse dici valet & provideri ad conservan-
dum & reintegrandum temporalem statum ec-
clesiæ facilliter. Non enim putandum est, quod
princeps quisquam, cum senserit inter reveren-
tias suas & dominum Gregorium concordiam
fore, audeat terras sanctæ ecclesiæ invadere.
Immo si invaserit, de concordia cogitabit po-
tius quam de invasionis perseveratione: & si
noluerit, quis populorum sibi adhaerebit? Ve-
rum ista interim ad futura cavendum pericula
& perditam readquirendum quotquot partibus vi-
debitur super hæc communi consensu proponi.
Ne tamen hæc suspicentur cum dicere, ut unus
ipse sit ex illis, ex nunc tali honori onerique
renuntiant.

Ad XXXIII. Dixit quod non putabit prin-
cipes prædictos indignari, si propter bonam pa-
cem sanctæ ecclesiæ, & meliorem, certio-
& faciliorem reintegrationem & unionem po-
puli Christiani, mutato Concilio in melius,
quod ante negaverant, ipsi nunc facerent, cum
quicquid prædicti quaesierint, non quaesierint nisi
propter pacem & bonum sanctæ matris eccle-
siæ & totius populi Dei. Et quamquam duo-
rum ex prædictis principibus oratores discesse-
runt ab incepto per ipsos sancto proposito, nec
invident multiplicatis intercessoribus, hoc etiam
scit, quod discedentibus oratoribus prædictorum,
ab ipsis exhortatus fuit & exoratus, ut circa
incepta per suos dominos & ipsum Carolum
vellet viriliter & ferventer insistere, tamquam
pro re summe utili & necessaria sanctæ matri
ecclesiæ & Christianis omnibus a majori usque
ad minorem, & quod de hoc ipse Carolus val-
de suis dominis complaceret. Scit etiam quod
licet oratores Romanorum regis semel negati-
vam susceperint, instare pluries super hoc in-
tendunt, quod ab ipsis didicit ore; quem
etiam pluries exhortati & deprecari sunt, ut ip-
se omnem possibilem & efficacem in his adhibeat
operam, inde maxime suo domino placiturus.

Ad XXXIV. & XXXV. Inquit se non do-
lere de labore suo præterito vel futuro propter
se, etiam si non consequatur finem optatum.
Sciebat enim se ad majora propter sana & com-
moda sanctæ matris ecclesiæ dominæ suæ tene-
ri. Et si casus appareat omnis suus labor, la-
borare non tædet, nec desinet laborare, ne
umquam conscientia sua & homines accusare
valeant coram justo iudice, quando manifesta-
buntur consilia cordium & abscondita tenebra-
rum, ipsum vidisse iacturam, desolationem, &
quantum in hominibus est, ultimum extermi-
nium sanctæ matris ecclesiæ & divini populi,
& non obtulisse quantum potuit. Nec etiam
dolet, si appareat se ex hoc non consequi ho-
norem. Sciebat namque se non tantum mere-

Cencil. General. Tom. XXVII.

ari honorem, ad majorem vero teneri laborem.
Veruntamen dolet, & plus quam dolet servus
& filius usque a progenitoribus & proavis ejus
malo & excidio sanctæ matris & dominæ suæ,
quod imminere manifestum est, nisi aliter cle-
ri principes gesserint in futurum, quam con-
tentiose inter se agentes egerint vel gesserint
in præteritum. Et quod maxime dolendum est,
acturi potius pejorque judicantur; & quicquid
fuerit, dixit se dispositum toto posse agere,
quicquid cognoscat aut sibi ostenderetur ipsum
debere & teneri vel posse facere de jure pro
vera pace & sacra unione sanctæ matris ec-
clesiæ & populi Christiani, dominum Grego-
rium exhortando humiliter & instanter & op-
portune atque importune ad hoc & omnia
alia circa eum & contra eum faciendo, quæ
de jure debet & tenetur. Tamen satis con-
tentabatur se non pro finali responstone susce-
pisse quæ a suis reverentiis audierat. Sperabat
enim quod maturius inspicientes quæ ad pacem
forent, & non ad contentiones & æmulatio-
nes deliberarent. Et sic eis humiliter & toto
cordis supplicabat affectu, & quod dignaren-
tur per obligationem, qua coram Altissimo ob-
noxii sunt, & se obnoxios agnoscerent, vel
viam propositam acceptare, vel meliorem pro-
ponere & prosequi, quæ sit quieta, æqua &
justa & pacifica, & non jurgiorum mater;
sed scandalorum extinctiva, & per quam sacra
unio de jure & de facto effectualiter fiat. Sup-
plicabat insuper, quod si quid in proposita via
difficultatis aut dilationis appareat, velint li-
brare, remotis omnibus odiis & rancoribus a
mentibus suis, cum his quæ sequentur, si po-
tius per viam rigoris & violentiæ partes ince-
serint, quam per viam concordie & volunta-
riæ unionis. Oblationes se fideliter relaturus
dixit, quamvis modicum speraret per illas pos-
se proficere ex his quæ audierat a domino Gre-
gorio, nisi suæ reverentiæ assentirent his quæ
petita sunt, & quod eos semper publice avifa-
ret vel clam de cunctis quæ cernere posset fa-
cere unioni & veræ paci conferre sanctæ ma-
tris ecclesiæ.

Ad XXXVI. Particulam dominorum Galli-
canorum, videlicet *Hoc ipso finiente*, dixit se
de culpa partium incompetentem iudicem &
non idoneum testem fore. Nam absens & lon-
ge distans fuit, dum de mutua conventionem
tractabatur inter dominum Gregorium & do-
minum Benedictum, & quod hoc sciebat, se
diversa, immo opposita a diversis audivisse, de
quibus parum indagare curaverat, putans quic-
quid in vero esset, magis ecclesiæ concordiam
tractare proficuum esse, quam super conten-
tionibus & partium culpis insistere; præcipue
cum non videret in sæculo iudicem ad repræ-
mendam puniendamque malitiam perverforum
idoneum & potentem. Verum quicquid fuerit,
non credendum putabat dominum Gregorium
propositis assensisse ad cautelam & deceptionem.
Poterat enim manifeste nihil propositum fuis-
se, quod verisimiliter patres Pisis congregati
renuere deberent. Illis vero assentientibus, post-
quam jam ipse acquieverat, vel in eodem per-
sisteret vel non: quod si sic, quæ exinde de-
ceptio poterat suspicari? Si vero non, parum
sibi erat, quantum de inconstantia & subter-
fugio accusatus fuerat absque eo quod sibi
expediens agnosceret, toto orbi quæ sibi ob-
jecta fuerant adeo facere nota, quod nulla
amplius ratione vera esse negare nequiret, nec

R a ulla

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

ulla tergiversatione diffugere. Certe stultif-
simus est, qui adversarios iustificat, seipsum
condemnando, ut illos decipiat, seipsum deci-
piendo. De hoc tamen si dubitabant, Caro-
lus obsidem se offerebat, & insuper omnem a-
liam cautionem prestare sibi possibilem, quod
dominus Gregorius quæ ipse Carolus obtule-
rat, integre servaret. Et propterea putabat ip-
sos audere debere hæc patribus Pisis congrega-
tis proponere, & pro his cum ipsis ut fiant
instare. Quoniam bona sunt manifesta & uti-
lia sanctæ ecclesiæ & universo populo Dei.
Nec putabat propter paucos labores & expen-
sas incumbentes sibi ex aliqui mora patres il-
los petita negaturos, si publico moventur
commodo, etiam si privato. Quis enim volue-
rit tot factas pro unione impensas, tot labo-
res periculosos cassos relinquere pro minimis qui
residui exigantur pro vera pace & sacra con-
sequenda unione? Quis insuper, si considerat
quantum proficiunt eorum proventus & com-
modi ex hoc, putabit illos expendere nolle pa-
rum, ut maximum inde suscipiant lucrum,
quamvis nec Deum nec ecclesiæ rempublicam
venerentur? Dicebat præterea, quod si qui ino-
pes expensas tolerare nequirent, quoniam has
propter ecclesiæ commodum supportabant, con-
gruum videbatur, quod ab apostolica camera
talibus provideretur. Et quoniam partem pro-
ventuum cameræ dominus Gregorius percipie-
bat, partem vero alii; congruum erat quod
portionem sibi contingentem pars quælibet sol-
veret, & sic impossibilitas illa cessaret, vel
quod ille qui eligeretur in pontificem solve-
ret.

Ad XXVII. Confessus fuit se malum & im-
prudenter esse, si consuleret seu peteret, quod
via certa, parata & brevis ad unionem pro
incerta & longissima dimitteretur. Et quia viam
quam inceperunt, videtur via sibi certa celer-
que ad divisionem, incerta vero de jure, &
de facto quasi impossibilis ad unionem. Via
quidem proposita per cum certa ad unionem
de jure & de facto, & brevis secundum reinar-
turam. Propterea pro hac instat tam sollicitè
& accurate, tamquam servus sanctæ matris ec-
clesiæ, bonum illius optans, & pacem, contra-
riumque odians. Quis enim non perpendat a-
perite quod dominus Benedictus cum suis sequa-
cibus non est pariturus Concilio Pisano, nec
similiter dominus Gregorius cum suis? Unde si
non concordant saltem cum altero illorum, non-
ne certum est, quod alium eligi expediat per
eos, qui non faciliter omnium, si forte plu-
rium obedientiam habebit. Et sic a certo de
facto augebitur divisio, quam non nisi per vio-
lentiam sedari credendum est. Et cum dubius
sit eventus belli, & cum, sicut supradictum est,
non appareat potentia, quæ sit alios superare
potens, dubium est utrum per viam illam die-
bus nostris unio fieri valeat, immo quasi de-
bet a certo iudicari, quod non. Nam & per
viam novæ electionis omnis spes concordiæ,
quantum in hominibus est, præcinditur & au-
teritur. Et omnis modus per quem superborum
rolla a sua valeant perversitate cohiberi. Tol-
litur quoque spes futura mutæ cessionis,

quæ cum tam difficilis fuerit, ut executio-
nem mereri non poterit inter duos; mul-
tominus sperari poterit inter tres, & præ-
sertim si iste noviter eligendus plurium, ex
his qui utrius duorum obedientiæ fuerunt
consensum susceperit & favorem. Et si via
compromissi difficilis erat inter duos; ita quod
quasi pro impossibili relicta fuerit, multo dif-
ficilior erit addito tertio. Viam insuper sacri
Concilii universalis divisim tractam quasi etiam
reparari impossibile erit, & unionem ipso Con-
cilio tripartito nedum in præsentem, sed in futuro
parere posse. Exulat insuper per viam huius no-
væ electionis omnis spes Romanum uniendo im-
perium. Cum enim duo pariter contendant pro
illo; si alter ab uno reprobabitur, illum ipse
reprobabit; adhærensque alteri, capto iustitiæ
colore, savebit. Sicque alius ager e contra.
Regum regnorumque & provinciarum quas so-
let ecclesia sedare contentiones & discordias
suscitabit fovēbitque. Unde sic fomes ministrabit
igni universum Dei populum spiritualiter
& temporaliter voraturo. Non sic autem, si
concordia inter ipsos & dominum Gregorium
fiat. Sequetur quidem primo absque juris scrupulo
vera pax & certa reintegratio sanctæ ec-
clesiæ & populi Christiani in clero, & deinde
in secularibus; certum quippe est, quod vel
dominus Benedictus concordabit cum domino
Gregorio & illis qui Pisis sunt, vel non; &
sic propositum habetur. Si non, cum Conci-
lium domini Benedicti terminaverit ipsum cede-
re debere & renunciare papatui, domino Gre-
gorio cedente & renunciante; ipsum cedere oportet
& renunciare, vel a suis relinquatur; &
sic unio de jure & de facto erit. Si vero dica-
tur sequaces domini Benedicti non relinquunt
ipsum, minime etiam eo cedente; dixit hoc
non esse verisimile; sed dato quod ita, quis-
quis post dictam concordiam papa fuerit, Ro-
manum si volet imperium faciliter uniet. Cum
enim utriusque de imperio contententes Roma-
næ semper fuerint obedientiæ per XXX. annos
et unum, non adest color aut verisimile, quod
quis eorum ad dominum confugeret Benedi-
ctum, cui nullus unquam adhæsit, sed totali-
ter etiam qualitercumque erga eos per Roma-
num præfulem actum fuerit, utriusque illi se
ardenter et jugiter opposuerunt. Unde dum pa-
pam illum eligendum, existente prius domino
Gregorio concorde cum his qui Pisis sunt, ut-
rumque ipsorum disseti nequibunt: necesse e-
rit quemlibet ipsius adquiescere voluntati atque
sententiæ. Similiter quoque de regno conten-
dentes Hungariæ, pari existente ratione. Si-
militer etiam de regni Siciliæ contentione. Ma-
nifestum quidem est in præsentem dominum Ludo-
vicum devotum et fidelem esse reverendissimo-
rum dominorum Pisis existentium, et domi-
num Ladislaum domini Gregorii. Unde si con-
veniet dominus Gregorius cum dominis qui Pi-
sis sunt, et unus ipso cedente eligatur, neuter
prædictorum de regno Siciliæ contentantium
verisimiliter contradicet, poteritque contradice-
re illius dispositioni qui hoc modo erit electus.
(*) Ubi colorata iustitiæ apparentia alius co-
rum possessionem tuetur et titulum. Alius vero
ti-

(*) In margine hæc leguntur. Hic videtur esse defectus, etiam in originali. Nam quæ sequuntur cum præcedentibus non continentur, nisi aliud medium ponatur. Et credendum est quod aliquid omisum sit, forte ad hunc effectum: Sicut autem dominus Gregorius & qui Pisis sunt non concordaverunt, quomodo illi reges concordaverunt. Ubi colorata &c.

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

265
titulo possessionem querit, & sic perseverat. Augeretur contentio & bellum inter eos, & non sit pax. Unde etiam sperare possit subsidium ad resistentes coercendum & rebelles. Ita quod manifeste judicari potest, quae via potior est, an illa per quam totum juris theologici canonici & civilis corpus, secundum favorem contententium revocatur in scissuram. Insuper irreparabilis contentio de facto inter clericos & clericos & inter laicos suscitatur, etiam quae paratae sunt confirmantur. An via concordiae, per quam quantum in eo quod circa hoc versatur, tollitur omnis scissura, & contentio tam divinae quam positivae scripturae, & per quam sit vera pax & concors unio de facto, vel saltem exhibetur potentis modus per quem ecclesia compescere rebelles poterit & in viam iustitiae invitos dirigere.

Ad XXXVIII. Dixit se plane fateri, nolente domino Gregorio facere debitum, ut ferebatur, & si non dixisset iterum diceret; sed quod placeret reverentiae suae reminisci unius inter ceteras conclusionis, quam sibi dederat in scriptis, consulendo de modis qui sibi videbantur tenendi, ut veridica & vera unio fieret, quam misit reverendissimo domino Benedicto, in qua dixit quod haberetur magna advertentia, quomodo quid tractaretur contra & in praerudicium Romani pontificis, cum divina scriptura, sacri canones, legesque civiles valde sibi faverent, ejusque potestatem cunctis nimium venerandam injungerent. Unde nolente domino Gregorio facere debitum, nec volente per modum iustum & aequum cum suis reverentis convenire, ad praebendum verum, iustum, & aequum & effectualiter modum unioni, paratus erat, quod reverentiae suae dicebat ipsum semel obtulisse, exsequi. Sic rogabat e contra reverentiam suam ut consulti recordarentur, & volente domino Gregorio, prout ipse Carolus obtulerat & offerebat, suum exsequi debitum, & non discedere ab aequitate & iustitia, immo ultra suam obligationem facere pro pace sanctae matris ecclesiae & reintegratione vera populi Christiani, nollet ipse & alii odio vel ultione; si forte ultionis praetenderent causam, Dominum Jesum Christum persequi ab re & absque saltem opportunitate in vicario suo & apostolorum principem in eo quem ipse dominus Mediolanensis & collegae sui Romanae obedientiae habuerant in ipsius successorem. Et praesertim praesentatio praeter divinam & apostolicam offensam, absque gravi praerudicio & manifesta injuria populi divini. Verum offerebat se facturum & acturum, quantum dominus daret sui clementiae, pro vera pace sacraeque unione quicquid poterat, & quicquid sibi ostenderetur ipsum posse alii debere de jure nihil omittendo, & sibi & omnibus quibus debita savendo, ad bonum & unionem veram ecclesiae sacrosanctae. Satis sibi putans iis hoc saeculo datum, nec aliud petens quam suum facere debitum coram domino, qui potens est depositum servare, & complicatum cum maxime proderit reddere.

Ad XXXIX. Dixit quod certe pessime faceret, si quid tractasset vel tractet in praerudicium sanctae ecclesiae matris & dominus suae, cum nulla ratione deberet, & tanto amplius damnandus foret, quanto culpabilior redderetur, ab antiquata fide & devotione delirando. Sed quia bonum & utile procurare putat, & nisi reverentiae suae ab aliquo sunt passione quassatae,

hoc idem eos manifeste putare credit: ideo quod petit, petit, & eo quod instat instanter instat, ne jure damnabilis fiat. Certum, inquit, ut supra, contra dominum G. paratum fore quicquid debet de jure facere, & sic dicit etiam facturum.

Ad XL. Regratiatus fuit reverentiae suae pro tanta caritate & monita sua reverenter et humiliter, quantum poterat et dicebat suscipiebat. Quantum habet jus aequitatis suaderent, illa exloqui erat insitum in corde suo. Et quoniam se faciliter inter insipientes certaturum, nisi dirigeretur a Domino, qui est Via, Veritas, et Vita, dubitare debebat, et propterea cum sua reverentia exorabat Altissimum, ut mentem suam in beneplacitis suis dirigere et conservare dignetur.

Insuper adjecit quod supplicabat humiliter et devote quantum poterat, etsi multa in utraque via dubia apparebant ponderanda, quamvis insipientiae ipsius Caroli nihil dubii nihilque iacturae appareret ad unionem veram et juridicam consequendam, si cum domino Gregorio concordarent, velut oblatum est; quod placeret suis reverentis, quibuscumque remotis rancoribus animorumque passionibus, solum omnipotentis Domini nostri Jesu Christi, ejusque immaculatae et dilectae sponsae reverentiam atque caritatem habendo, super omnia in cordibus eorum diligenter prudenterque librare, quantum via concordiae certior, iustior, brevior, et facilius erat via discordiae, et quantum ecclesiae sanctae et omni populo Dei utilior. Et sic quod sit, supplicabat eis quanto obligationes erant ad reddendam rationem, quantum plura ceteris susceperant a domino, et quantum praeter ceteris ab ipso gubernandi gregis sui susceperant curam, et quantum hoc praeter ipso Carolo majoris existens intellectus limpidius cognoscebant, quatenus vellent viam concordiae pacificam et unitivam, cum eis offerretur, amplecti.

His itaque didis effectualiter replicarunt, quod ipsi audierant, quae Carolus dixerat, eaque diligenter atque fideliter ceteris reverentissimis dominis suis referrent. Et cum ipse Carolus audisset etiam quae ipsi dixerant, nec credere possent quod aliud ultra quam dixerat non haberet, rogabant quod vellet ea proponere, quae sibi possibilia forent iusta et aequa, et libentibus animis exequerentur.

Quibus breviter replicavit, se nihil ultra quam dixisset habere, eosque minime credere debere, etiam si profenatarum more in ceteris negotiationibus amici praerogativam quaereret, certe nullum ipse amicum sanctae ecclesiae proponeret matri et dominus suae. Sero igitur illo post haec vale inter se facto discesserunt ab invicem.

Post haec per nonnullos dies inter se conulerunt plura effectualiter, secundum quae narrata sunt. Nam & ipsi sua replicabant argumenta & repetebant. Carolus vero illa reflexebat, ut supra; nec propterea cessabant per se, & varios, variisque & multiplicibus modis atque vicibus tentare utrum aliud Carolus referret exprimentum. Ipse vero cum nihil aliud haberet, quam dixisset, in suo perseverabat proposito, pacem & non emulationes diceas sanctae ecclesiae expedire.

Verum cum inter ratiocinia pluries conclusissent in eorum excusationem, quod non debebant de jure mutare locum Pitarum. Inquiebat Carolus, se non venisse Pisas litigandi disputandique causa! cum lites & disputationes non jur-

ANNO
CHRISTI
1107.

267

jurgia & emulationes solerent sedare, sed plurimum generare; dum præsertim de potestate partium & eorum culpa innocentiam principaliter agit, opus erat, (a) rei exigens qualitate. Attamen dicebat se quasi indubie putare, ipsos teneri ad quamlibet propositorum locorum accedere, & ad quemlibet alium ejusdem partibus securitatis & æquitatis. Dato quippe quod dominus Gregorius nolens Pisas accedere, nec suum servare votum & juramentum, nisi alium propositorum suæ reverentiam accederent, sibi bene stare; & si alium locum accederent, paratus esset suum servare votum & juramentum; & dato quod exinde perjurus fieret & voti fractor (b). Verumtamen unio videretur propter hoc quamquam ille damnaretur (c) tolli de facto. Nonne vos etiam voti & juramenti vestri fractores essetis, si viam possibilem ad unionem perficiendam omitteretis? Nonne & peccati ipsius efficere mini participes, si ille vobis complacentibus sibi de re possibili non injusta nec iniqua sua promissa servaturus esset? Si vero non dejeraturus, nonne ipsi, licet ille principaliter peccaret, scandali proximi privati etiam maximique ecclesiæ publici, & durationis antiquati schismatis, essetis culpabiles atque rei? Advertere deprecabatur ipsos eorummet processum. Non enim in illo ex prævaricatione domini Gregorii dominum Benedictum absolvendum judicabant; neque ex prævaricatione domini Benedicti dominum Gregorium. Sed quamquam alter nollet unam viam sequi, alium ad omnem aliam possibilem & rationabilem teneri ex suo voto & juramento dixerunt. Et si non sequeretur omnem aliam viam rationabilem possibilem, licet adversarius suus contra debitum & juramentum unam ex rationabilibus respiciet, illum fidefragum & antiquati schismatis nutritorem aiebant.

Sed quod majus est, non existente schismate, si unicus verus & indubitatus pontifex Romanus, incumbente opportunitate, sacram & universalem Synodum Pisis congregasset, interim quoque pontificali sedi Marchia & Romandiola rebellarent, nullaque suasionem ad obedientiam redire volent, nisi dominus papa cum sacra Synodo ad alterum propositorum locorum accederet, ad quem tute posset accedere, & morari, haberetque centum millia equitum papa cum omni ad superandum illos expeditione parata; satis manifestum apparet utrum deberet bonus pastor vicarius domini nostri Jesu Christi cum universa Synodo ad quemlibet dictorum locorum accedere, ut illi ultro ad gremium redirent, & debitam fidelitatem sanctæ matris & dominæ suæ, licet gravissime sefellissent? An minime accedere & experiri illos armorum debellari potentia, cum rapinis, strage & sceleribus quæ consueverunt & præsertim in devictos parere bella? Quanto igitur nunc magis, cum desint currus & equites, omnisque sufficiens bellicus apparatus ad hostes confringendos, & pro hujusmodi accessu sequitur concordia inter ipsos & dominum Gregorium sibi que fideles, ex

Aqua non solum dnm hæc provinciæ, sed decies amplius invicem reintegrantur?

Instabant ergo illi pro duorum altero, vel quod dominus Gregorius Pisas accederet, vel quod existens Arimini, etiam non cedente domino Benedicto, ipse per se in manibus sui Concilii renunciaret & cederet, dicentes hoc ad perpetuam gloriam illius civitatis & universæ domus de Malatestis; causa quoque erat hæc, quia si dominus Gregorius cederet & renunciaret Arimini, ibi ipse papatus habebatur civiliter defunctus. Didantibus ergo sacris canonibus quod ubi pontifex decederet, ibi futuri foret electio, omnes ibi convenire pro futuri electione pontificis opus erat. Et quoniam hæc verba Italicorum erant; addebant, quod si Carolus ambigeret, ne Gallici illi assentirent, certi erant illos nequamquam dissensuros. Nihilominus si hoc promittere vellet, sperabant hoc parte sui ipsum certificare si vellet.

Respondens Carolus se non propriam gloriam & civitatis Arimini querere, sed divinam & ecclesiæ sanctæ suam pacem & reintegrationem; & quod per ea quæ percipere potuisset a domino Gregorio non sperabat, quod ipse ullo modo cederet per procuratorem, neque Pisas vellet accedere multis rationibus, quarum aliquas substantialiter supra dixerat. Et credere certe poterant, si vellet, quoniam veritas hæc erat, quod pro sacra unionem dispositus erat, quantum Dominus ex alto donaret, totis suis viribus laborare. Nec vellet vere, si alibi cum majori commodo partium & majori quiete sanctæ ecclesiæ fieri posset, quam Arimini. Ideo hanc sciens per divinam gratiam suam fore intentionem, aequaliter admirabatur eos credere ipse amplius propter hujusmodi gloriæ oblationem pro unionem laboraturum aut curaturum, quam absque tali obligatione fecisset. Mirabatur insuper non parum, cur non sic Ariminum vel ad quemcumque propositorum locorum sibi amplius placeret, accederent, ut ibi unum sacrum Concilium celebraretur, in quo dominus Gregorius renunciaret, & eligeretur absque contradictione, saltem ipsius & suorum, unus pontifex, sicut absque Concilio accedere volebant.

Ad hoc replicabant qui dixerant illa, quod facilius duceretur collegium, quam Concilium; & quod cardinales Gallici videntes quod Carolus tantum operatus fuisset, quod dominus Gregorius renunciaret, merito inclinarentur ad accedendum Ariminum. Sed non ita libenter accederent, ex sua mera voluntate, disponente jure quod sub prædicto casu debent accedere, declinare nequirent.

Ad quæ iterum Carolus dicebat, non putare, salva honestate, & debito, propter opportunitates varias sanctæ ecclesiæ, & propter etiam contentiones & periculum & dissensionem quæ in electione futuri pontificis contingere poterat Concilium ante electionem posse vel debere dissolvi. Et propterea videbatur sibi ita ipsos cum Concilio posse & debere Ariminum accedere, antequam cederet dominus Gregorius & alius

ANNO
CHRISTI
1107.

(a) In margine ponitur hæc nota: forte hic deficit negatio non secundum mentem loquentis, qui conveniens medium ad concordiam quaesivit.

(b) In margine alia manu sic legitur: *Hic est defectus, credo tamen quod velis dicere, postea quod dominus Gregorius ex eorum proposito possit convinci, tamen ex hoc schisma de facto tollitur, nec unio de facto sequetur.*

(c) Etiam hic in margine additur: *Credo quod melius parat oculi vel fasti, aut hic deficit verbum schisma.*

269
ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

eligetur sicut post hæc; nec minus debere reverendissimos Gallicos ante cessionem accedere quam post; & præcipue si certificati fuerint dominum Gregorium renunciatum omnino, si admitterent quod Concilium universale celebraretur in altero propositorum locorum, vel in alio loco tuto partibus & universali Concilio.

His vero non obstantibus, queritabant instanter, si suam valerent cum Carolo obtentum obtinere, & putare videbantur ipsum alla in commissione habuisse a domino Gregorio, quæ propter ipsius Gregorii prærogativam pandere distulisset; & differret usque ad recessum, si videret omnino quod postulaverat interim obtinere non posse. Ipse autem non habens aliud quam obtulisset; nec credens unionem fieri posse, cognita eorum qui inter partes erat conditione, nisi oblati & petiti annuerent; instabat quod verum erat, videlicet certe se nihil aliud quam dixisset substantialiter & in commisso habuisse.

Videntes quoque Carolum in his quæ dixerat perseverare, dixerunt domini illi reverendissimi, qui a principio dati fuerunt ad tractandum secum sacre unionis negotium, se velle eum declarare, quid parte domini Gregorii promittebat faciendum in facto cessionis. Ipsi vero ille inquit, quodcumque de jure tenebatur dominum Gregorium esse facturum. In hoc absque subterfugio & realiter, dicebant illi: Hoc nimis generale est. Nam si non aliter specificabitur hoc potius ad subterfugium & dilatandum vel impediendum unionem dici parte domini Gregorii suspicandum esse, quam ad ipsam perficiendam, doctis ipsis ab experto.

Ex alia quidem dicebat parte Carolum satis hoc quod dixerat parte domini Gregorii sibi apparere, & hoc ipsos quietari debere de jure; quoniam nullus potest honestatem & id quod sufficiebat querere debere ab altero. Si enim jure debiti aliquid a domino Gregorio quærebatur, satis erat quod ipse dicebat, suum velle servare debitum. Ex de hoc sufficiens secundum sui possibilitatem cautio præstatur. Præterea quantum ad unionis sufficiebat effectum, juxta domini Gregorii potentiam, hoc intellectu, quod dominus Gregorius non poterat immediate ecclesiam reintegrare, nisi quatenus in eo & suis fidelibus foret, fidejubente quidem pro ipso Carolo, in cujus secundum seculum brachio ejus dominus Gregorius erat persona, ipso Carolo volente in Galliam & quocumque vadens, se sub eorum potentia constitueret, parum dubitare habebant de Domini Gregorii inconstantia & fallaciis, & quod suum ipse debitum non servaret. Si vero attendebatur honestas, non erat valde honestum dominum Gregorium ad novam coartari obligationem, si suam ipse observare volebat, & illius observatio ad unionem non impediendam sufficiebat. Magis quidem honestum erat, faciente domino Gregorio debitum suum, alios etiam se ad debitum coartare suum. Quod namque sufficiat dominum Gregorium suum servare votum & juramentum ad unionem non impediendam, patet. Nam si dominus Gregorius suum non servaret juramentum, fovere schisma certum est, indubium est ipso sua servando juramenta quantum sibi incumbit, ex illo vero auferendi schisma non esse culpabilem.

Dixit insuper Carolus quod si diceretur per suas reverentias: quis judicabit quid debitum ut dominum Gregorium facere ad sua juramenta

& vota servandum, cum usque nunc semper ipse dixerit se servasse & servaturum fore; & tamen omnino quod alii non fateantur, immo diffideantur expresse hoc ipsum fecisse? verba hæc absque effectu & ambiguitas hæc ecclesiam sanctam reintegrationi & paci obsuerunt.

Respondere, quod dominus Gregorius, per ea quæ ab ipso perceperat, contentus erat Concilium communi consensu congregandum hoc videre & terminare. Et hoc ipse Carolus paratus erat promittere & fide jubere dominum Gregorium observaturum. Ulterius perceperat ore ipsius domini Gregorii, quod si Concilium communi consensu congregatum decerneret ipsum ultra sua vota, & juramenta aliquid facturum pro unione, paratus erat exequi quantum in eo foret usque ad mortem.

Quoniam autem Carolo videbatur protendi prædicam, non cum opportuno effectu, dubitabat ne temporis spatium cum detrimento sanctæ ecclesie voluntas & non necessitas vendicaret. Instabat igitur pro conclusione. Quo intermedio factum est, ut ad ipsius habitationis domum sui humilitate accederent reverendus dominus A. Pisanus archiepiscopus & reverendus dominus Cameracensis & alius dominus Gallicus, cujus nominis Carolus non recordatur & venerabilis sacre theologie professor ordinis Prædicatorum magister Thomas, missi a capitibus nationum pro universali Concilio congregatorum. Verba quidem fuerunt reverendi domini Cameracensis in hunc effectum, omnia quacumque præfatione & pulcro cujusdam collationis ordine.

Primo namque Carolum commendabat de assumpto labore pro tam pia causa sanctæ matris ecclesie, in quo suorum parentum fidem opere renovabat. Ex hoc referebat sibi gratias parte Concilii universalem representantis ecclesiam.

Secundo commendans, prout sibi placuit, quædam gesta per Carolum, dicebat patres sacri Concilii valde sperare pacem ecclesie reddi a Domino, mediante ipsius Caroli persona, & hoc ex gratia consueta, quam Dominum in causa sua sibi non sperabant auferre, sed augere. Sperabant insuper, si umquam aliorum causis prudenter & solerter Carolus gesserat, nunc maxime totis viribus laboraturum in causa divina & sanctæ ecclesie, cujus Carolus erat a cunabulis filius peculiaris, & ad hoc, quamquam non oportere putarent, Carolum quantum valebant hortabantur.

Tertio inquit, quod ex eo maxime sperabat ecclesie pacem reddi, quoniam non dubitabant Carolum magnam servare fidem & devotionem erga sanctam ecclesiam matrem ipsius & dominam. Cum igitur dominus Gregorius esset in manibus suis, rogabant eum parte Domini nostri Jesu Christi & suæ sanctæ sponsæ, hortabantur & manebant, requirebant, injungebant, quatenus vellet, quoniam poterat, pacem, quæ in manibus suis erat, reddere ecclesie hoc modo: videlicet persuadendo cum domino Gregorio tantum efficaciter, quod absque alia hesitatione vellet cedere; quod si nollet sponte, sicut quilibet fidelis tenetur, per edicta sacrorum canonum; ipsum cohiberet tamquam factorem antiqui schismatis & hæreticum, ut sic opere suo sancta ecclesia pacem potiretur, & ipse Carolus maximis in utraque vita præmiis & gloria.

Ajebant quarto Concilio sacro relatum fuisse, Carolum tractare mutationem loci & Concilii, & quam.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

271

& quamquam credere non possent, Carolus hoc nisi bono zelo querere, non poterat non admirari, cum pro isto tantum Pisas accessisset: verum ipsum avilabant talem positionem nimium unioni obesse, & quod sacrum Concilium talem admittere petitionem erat impossibile. Primo namque non debebat admitti de jure nec de equitate. Deinde impossibile erat de facto, & hac multis effectualiter rationibus supradictis quantum poterat deducebat, quæ ad evitandum ejusdem replicationem non replicantur. Iterum concludebat sacrum Concilium rogare Carolum, ut vellet alium proponere modum, offerens sacram Synodum, utpote optime dispositam ad sacram unionem, in cunctis ad illam conferentibus promptam, nec non etiam ipsius contemplatione tamquam inter ceteros præcipui sanctæ matris ecclesiæ & filii & subditi, quem libenter de sancto opere viderent optatam gloriam reportare.

Post hæc archiepiscopus Pisanus hæc quæ supradicta sunt affirmans, adjiciebat ejusmodi mutatione loci magnifice communitati Florentiæ, si fieret, in magnum opprobrium tendere, in magnamque displicentiam, & in maximum suorum civium dispendium, & status sui periculum. Inferebat ergo, si cuncta alia cessarent, numquam propter ista sacrum Concilium debere mutationi hujusmodi assentire. Quoniam prædictæ magnificæ communitatis consilio, ope & opera sacra illa Synodus fuerat principaliter, immo quasi solum tam feliciter & magnifice congregata, per quam sacra unio debebat sperari, & sperabatur, Deo favente, ventura. Nam aliter universalis ecclesia de injustitiis & ingratiitudinis macula merito deprehenderetur.

Deinde reverendus ille Gallicus, cujus nominis Carolus non recordatur, omnia affirmabat, maximum præcipue faciens fundamentum sibi super experta, ut dicebat, per ipsum domini Gregorii inconstantia & versutiis multis, quibus sacra unio fuerat hætenus impedita, & adhuc per viam istam, ut firmiter putabat, impediri quærebatur, & propterea non assentiendum petitionibus suis assererat.

Postremo reverendus magister Thomas de Firmo ordinis Prædicatorum, illa ipsa effectualiter asserens, inquebat, prædictam mutationem loci certe futuram fore omnimodam dissolutionem sacri istius Concilii, & per consequens sanctæ unionis, quod ullus fidelis nec querere nec assentire debebat; propterea suadebat, rogabat, hortabatur, instabat, ut dominus Cameracensis fecerat.

His auditis, Carolus dixit se humiliter, quantum poterat, regratiari reverendissimis, reverendis & venerabilibus patribus & dominis Pisis pro sacro Concilio congregatis, nec reverentis suis pro tanta curialitate exhibita in visitando ipsum per tantas dominationes & paternitates usque ad sui habitaculum: quæ licet gratiosissima fuerit, tamen ad sui reputabat confusio-nem, visitantium & visitati qualitate ponderata. Insuper & gratias referebat de commendatione valde sua merita præcellenti. Ceterum de paternis exhortationibus ad sacram unionem, ad quam promovendam & proseguendam se ultra cognitionem & vires ferebatur obligatum, toto corde & posse, quantum annueret largireturque Altissimus, se paratum offerere & promittum; atque si pro pace & commodo status sanctæ ecclesiæ Romanæ matris & dominæ suæ, & cujuscumque principis

Christianorum, unquam obligatum se laborare cognovit, & quantum sua fragilitas passa est laboravit; nunc maxime toto corde & opere pro sacra unione laborare tenari se obligatum agnoscebat & profitebatur, tanto maxime, quanto publicis Christianorum rei & cujuslibet privato commodo spiritali temporalique sacra unio cernebatur conferens & opportuna. Inde quavis etiam in minimis se insufficientem conspiceret & imbecilem, tantoque amplius in maximis. Tamen in eo sperans, de quo scriptum est. *Disperse dedit pauperibus, qui potens est omnem gratiam abundare facere in omnibus nobis; dispositum se offerebat pro sacra unione laborare, quantum ab eo per quem facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil, sua validaretur imbecillitas; sicque reverentias patrum Pisis congregatorum humillime & instantissime, quantum poterat, rogabat, hortabatur, sibi que suadebat, quatenus vellet promovere sacrum unionis opus, ad quod se venisse toti mandaverant orbi, remota quibuslibet rancoribus, odiis, injuriarum per omnibus, & ultionum siti, nec præminendi iudine & ambitionibus dominandi. Namque sperabat, ipsa sic facientibus, pacem a Domino reddi ecclesiæ suæ sanctæ, & populo fidelium tranquillitatem. Aliter namque pacem reddi, mediante homine, desperabat; quia juxta illud B. Augustini: *Qui fecit te sine te, non salvabit te sine te.**

Ad tertium dixit, quod vere magnam tenebatur servare fidem erga dominam & matrem suam sanctam Romanam ecclesiam, & sic servari dispositus erat, quantum Altissimus largiri dignaretur. Verum ad illud quod dicebant, quod Carolus poterat pacem reddere ecclesiæ si volebat, cogendo dominum Gregorium, qui in manibus ejus erat, ad renunciandum papatu, si non vellet sponte, dicebat, quod sicut in jure habebatur, papa omnia poterat, & tamen quidam papa de se ipso, potentiam sui interpretando, dixit: *Illud dicimus posse, quod de jure possumus.* Nolens itaque sui domini jurisdictionem & potestatem, offerebat se velle totum facere pro sacra unione, quod de jure debebat & poterat, & nihil ulterius se posse interpretabatur, si velle debere, nisi vel quantum jura sibi mandabant, vel sibi licere permittebant.

Instantias quoque admonitionesque, quibus ipsum hortabantur & sibi injungebant, ut vellet dominum Gregorium cohibere quod cederet, dixit se humiliter & reverenter suscipere sicut decebat; verum hoc nequaquam expedire cernebat. Nam dominum Gregorium sponte cedere velle, dummodo pax vera ecclesiæ & reintegratio ex sua cessione sequeretur, obtulerat reverendissimis patribus & dominis datis ei auditoribus, & sic denuo offerebat. Et si forte hæc dicta suspicarentur aliqua fraude, se sicut alias, ita nunc offerebat in Galliam, & in quemcumque locorum pergere pro obside, ut quæ promiserat servarentur; reman quidem se fore sacrorum canonum pena, quæ non cohibentes schismaticos seculari etiam afflictione, si expediret, decernebat; quantum in eo esset, proposuerat & proponebat effugere. Et si Dominus, parem cum voluntate sapientiam et potentiam circa hoc præstitisset, non tantum de schismate tollendo viguisset opus et labor, nec amodo superesset. Ceterum non minus illud dominicum colere proponebat: *Nolite tangere christos meos, & in prophetis vestris no-*

lite

ANNO CHRISTI 1102

ANNO CHRISTI 1102

273
 hinc malignari; principis cum dominum Grego-
 rium christum Domini non deprehendat a ju-
 stitia & equitate alienum, in his que ad unio-
 nem conferant veram, indubitam & sacram.
 Nihil vero sibi debere gloriosum magis reputa-
 re, quam divina valeat adorare precepta, &
 sanctorum ediciones patrum venerari. Nihil
 quoque magis culpabile, magis inane, magis
 tremendum, quam hominibus potius placere,
 quam Deo, & veritatem divinam justitiam famola
 hominum gloria commutare, & ut justus videat-
 ur ab hominibus & predicetur, maledicat ei
 quem credit D. Jesu Christi vicarium, & BB.
 apostolorum principis successorem.

Ad quartum inquit, verum esse mutationem
 perquisisse & querere loci, non impedienda ve-
 ra sanctorum unionis causa, sed ut vere unio
 spontaneum, verum & indubitabilem sortiatur
 effectum, omni predictam divinam humanamque
 dulcedinem caritatis. Nam si possibile foret quam-
 libet partium jus fovere, & ad quamlibet con-
 vocationem Concilii spectare ordinario jure, si-
 cut quilibet asserit, divinam veneratur quilibet
 caritatem, si juri preponat suo universale
 commodum ecclesie sancte. Insuper si pre-
 ter commodum proximi, juris sui gloriam ce-
 dat, ne pudor proximi detegatur. Præterea
 cum ipsi dicant dubitandum, quis contenden-
 tium jus foveat? & propter hoc quemlibet
 alteri cedere debere in jure suo, multo fortius
 quilibet assentire debet, quod unum com-
 muni consensu congregetur Concilium, ut ex-
 inde vera & indubitata unio sacra Christiano-
 rum fiat de jure & de facto, quam ut unus-
 quisque velit sibi jus competens vel præstentem
 consequi, cum manifeste cernere possit, immo
 quasi se reddere certum, quod unio non sequatur
 exinde de facto, sed tertia trivisa plusquam
 dubitabilis de jure, & quantum de hominibus
 est impossibilis ad tollendam de facto, & plus-
 quam impossibilis ad tollendam de jure. Quoniam
 vero dixerant mutationem loci impossibilem,
 dixit se fieri de plano, quod impossibile sim-
 pliciter impossibile est, & nemo tenetur ad il-
 lud. Verumtamen hoc impossibile non putat
 de facto & de jure, etiam quoquo modo sim-
 pliciter: quod si putaret, nunquam rogasset pro
 mutatione ipsa, nec rogaret. Addit insuper,
 quod quædam impossibilia erant natura, que
 tamen possibilia effici poterant, quia obstaculo
 assistente fieri non poterant: quo remoto, sic
 illud removeri non existente impossibile; V. G.
 existente impedimento in quodam organo seu
 membro, multoties, sicut clare patet, illud ad
 suas operationes redditur impossibile quod re-
 moto impedimento habile reddatur: Simili-
 ter & potius mens humana, que cum suis
 obumbrata voluptatibus, nec lumen veritatis
 inspicere, nec quod bonum est velle possibile
 est, nisi impedimento remoto: quodlibet qui-
 dem obstaculum removeri, præterquam in
 obstinatis cordibus, possibile fore nemo dis-
 siteri potest. Dicebat igitur quod certi essent,
 ipsam Carolam, quantum Dominus largiretur,
 omnino dispositum, non obstinatum fore, sed
 semper paratum rectitudini acquiescere rationis;
 & propterea ipsos rogabat, ipsique toto affectu
 supplicabat, quatenus si aliis quam audisset ra-
 tionibus deducere vellet, quod ipse petebat in-
 justum fore, seu impium vel enorme, sibi pla-
 ceret edicere verbo vel scriptis: sin autem,
 cum satis putaret eos cognoscere vel agnoscere
 potuisse atque posse, ea que proposuerat sa-
 Concil. General. Tom. XXVII.

acram allatam unionem, veram & certam &
 omne commodum ecclesie sancte; vellet, a-
 motis ambitionibus & odiis quibuscumque,
 que impossibilem hoc usque petitam muta-
 tionem loci & congregationem communi con-
 sensu sacri collegii efficisse videbantur, suis
 humilibus petitionibus acquiescere, quas non
 propter privatum amorem & odium, que so-
 lent a veritate divertere; sed solum propter
 omnipotentis Dei honorem, & sponse sue
 quietem, totiusque Christiani populi salutem
 & pacem porregerat, dignarentur. Si autem
 inderatum esset cor eorum, quod Dominum
 Deum avertere deprecabatur Carolus, non ec-
 clesiam tempestate, quam exinde sequi videbat,
 dolebat tantum, quantum ipsorum culpa &
 pena futura. Sciebat namque naviculam B.
 Petri apostoli tanto altius extolli, quanto ma-
 joribus fluctuabat undis, nec Dominum obli-
 visci posse sponse sue sciebat, dicente pro-
 pheta: Si oblivisci potest &c. nec propter
 se tantum dolebat etiam, quantum propter
 eos. Si enim affligeretur in seculum propter
 sua demerita, pena minus affligeretur æterna.
 Et si quid propter sacram unionem laboraverat
 minus debito, si ultra quam potuisset se fecis-
 se cernebat, gratiasque reddere tenebatur. Altis-
 simo, si quod voluit & licuit, fecit. Agnoscere
 quidem fatebatur patrem qui in cælis est, &
 qui solem suum oriri facit super bonos & ma-
 los, & pluit super justos & injustos homines,
 contra eorum voluntatem non salvare, juxta
 illud B. Augustini; Qui fecit se sine se, non
 salvabit se sine se. Concludendo ergo quod nul-
 lam aliam viam hac meliorem rationibus su-
 pradictis proponere scivit vel sciebat, quod si
 ipsi meliorem agnoscerent, supplicabat quan-
 tenus proponere placeret, & prosequi quantum
 enim in eo erat, paratum se offerebat in hoc.
 Sin autem, humiliter deprecabatur, ut nollet
 quantum in eis erat populum domini destruere
 & ecclesiam sacrosanctam perturbare & scan-
 dalizare, cum per viam propositam possent uni-
 re & pacificare si vellet; & si non, sed quam
 inceperant prosequerentur, certe nisi valde fal-
 sular, videre videtur ipsos quantum in eis anti-
 quatum schisma medium futuros esse, sed per-
 petuatos duplicatosque, & quodlibet quid
 hæcenus propter præsens schisma & scandalum
 secutum est, innumerabilis multiplicatum.

Ad quintum dixit certe apud quemcumque
 sapientem & probum virum esse debere, muta-
 tionem loci, cum exinde rationibus supra-
 dictis & aliis patenter inspicere possent, paci-
 ficam, veram, sacram & indubitam unionem
 securam fore, non ad magnum suorum op-
 probrium, magnificam communitatis Florentie,
 nec ad magnum suorum civium dispendium,
 nec ad magnum sui status periculum tendere,
 sed nec ad minimum cujuscumque istorum.
 Nam si honor, & quod magis attendendum
 est, inspicitur in quo principaliter meritum
 consistit humanum, nequaquam dubitari valet,
 majus ei deberi præmium & honorem, qui publi-
 cum commodum semper privato commo-
 dorum præponit, quam ei qui postponit. De duobus ergo
 cum sit alterum necessarium, videlicet quod ma-
 gnifica communitas Florentie unionem profe-
 cta fuerit propter publicum ecclesie commo-
 dum principaliter, vel propter suum principa-
 liter, divinam quidem justitiam, cui nihil occul-
 tum est, que novit abscondita tenebrarum & oc-
 culta inspicit cordium, sua præferre libra eos qui
 com-
 S

275.
ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

comune prædiligunt bonum privato, manifestum est illis quod ampliora reddere præmia debet. Igitur prædicta communitas, si præmium querit, majus minori præponere debent, & quicumque communitatem diligit illam. Insuper si hoc or sæculi attendatur, vel a sapientibus, etsi pauci fuerint, vel a multitudine insipientium querendus est. Si namque a sapientibus, quis sapiens non magis a sæculo usque nunc honorificavit publicum bonum privato præponens, quam e contra? Præterea quid dicitur, si Florentini trivisioni assentiant, quam e vestigio futura est, nisi locus mutetur? Unde enim loci assentire mutationi voluerint? Unde enim ipsos magis unionem dilexisse, & omnia quæcumque fecerunt propter unionem fecisse probabitur, quam si sumo inani & commodis omnibus renuntiaverint, dummodo verè valeant proficere unioni? Numquid forte propter pacem ecclesiæ, an propter ejus angustiam Pisas obtulerunt & dederunt? Si quidem ponderetur dispendium & utilitas, longe major apparebit utilitas, quam Florentinis adveniet propter mutationem loci, quam detrimentum & dispendium quod sequi valeat inde. Dispendium enim & detrimentum propter mutationem loci temporaliter evenire potest, vel quia si alibi unio fiat quam in suis locis, cum multas ecclesiæ terras habeant, dubitant ne ita faciliter ecclesiæ & futurus pontifex illas sibi concedat, sicut si in sua ditione unio fiat, vel quia cum præfentialiter a rege Ladislao molestantur, non ita prompta & subita subsidia quibus indigent ab ecclesiæ sperant, si alibi unio fiat, sicut in sua potestate: & hoc duplici ratione, vel quia factus cum unio Concilio traxerint, seu differri summi pontificis electionem dubitabant, quam suis profuturam, maxime, si cito fiat, opportunitatibus sperant, vel quia lucrum videantur amittere, quod ex gentium magno concursu ante & post transactionem futuri sacerdotis attendunt, necnon etiam propter speratas imperationes officiorum & beneficiorum in Romana curia, quibus propter mutationem loci carere dubitant, seu saltem illa consequi difficilius posse. Verum ex adverso considerandum dicitur, quod quanto majus donum majusque beneficium ecclesiæ suscipiebat a Florentinis, quanto liberalius & tanto amplius illos diligere tenebatur, & prompta ad sua commoda reddebatur, affirmante sententia veritatis: *Qui plus recipit, amplius diligere debet*. Non ergo dubitare debent ecclesiæ & futurum pontificem ipsis minus concessuros fore, cum viderint loca sua illos dedisse liberaliter, non venaliter, quam si non liberaliter, sed propter expectationem præmii. Si etiam lucrum cum damno calculatur quod Florentini percipiunt, vere modus propositus & petitus, non solum eis non debet displicere, sed illum toto posse perquirere & prosequi. Nam si lucrari sperant ex adventu multorum in eorum territorium propter Concilium illud, & beneficiorum obtentu, absque dubio cum magis sint mercatores ubique terrarum, & magnum undique commodum percipiant propter pacem, parvum vero vigentibus guerris; cumque propter unionem maxima ubique pax fieri speretur, maxima vero jurgia atque bella propter trivisionem quam secutura est, nisi petitioni isti assentiant, amplius lucrabuntur ex universali commodo, si non fiat Concilium in terris suis, quam si in terris suis Concilium fiat cum universali Christianorum di-

scordia & incommodo innumerabili. Ceterum quemadmodum effectualiter dixerat reverendissimis dominis quatuor auditoribus, si dominus Gregorius concors fuerat cum eis qui Pisis sunt, non est petendum, quod rex Ladislau amplius contra Florentinos bellum prosequatur, præcipue prohibitus ab universali ecclesiæ, cum omnem colorem ultra ipsos invadendi amittat, & omnem spem suam consequendi intentum, videns uniri ecclesiæ, & contra ipsius unitæ voluntatem sciens se nihil posse proficere. Verum præsupposito, quod bellum prosequi voluerit, potest dominus Gregorius quadraginta lanceas tenere, ad expensas terrarum ecclesiæ quæ sibi obediunt, ipso quidem cum illis, & per consequens cum Florentinis existente concordie. Hæ lanceæ in auxilium converterentur ipsorum; ipsis vero discordantibus, in sui hostis commodum & eorum detrimentum. Putabatque Carolus Florentinos potius ecclesiæ ege- te suffragio, eorum prout est conditione pensata, quam ecclesiæ ipsi commodum sit necesse esse præstare subsidium. Satis quidem manifestum esse, si sic ecclesiæ consistat, illos qui Pisis sunt, eorum potius indigere suffragio, quam quod illis valeant suffragari. Si quoque ad electionem tertii pervenerint, aucta ecclesiæ dissensione; non perpendit quovis modo ab ecclesiæ sperare possunt auxilium, nec a futuro pontifice, quoniam immo potius necesse esse ipsos illi vel auxilium præstare opportunum, vel ab ipsis derelictum fore, & suo opere tertium, ut ita dicam, pontificem electum in sua causa succumbere. Electus namque quicumque fuerit, si non prius inter illos qui Pisis sunt & Florentinos & dominum Gregorium concordia fuerit, ecclesiæ statum temporalem, quæ adhuc pro majori parte in manibus domini Gregorii est, non possidebit, nec faciliter valebit acquirere; unde nec potens erit illis præbere auxilium temporale. Cumque duos habuerit secum in cleri regimine contententes, nequaquam audebit clericos sibi parentes gravare; non dixerit tantum propter Florentinis auxiliari, sed propter sui imminentes opportunitates, & quod potissimum erit, propter justitiam cultum, ne ad adversarios fugiant. Porro utrum quæ proxime dicta sunt magis profutura Florentinis sint, quam lucrum quod ex congregatione hujusmodi percipiunt, etiam si duplicaretur, satis est patens. Nec minus, si propter hoc sui status periculum vel incurrat vel evadat. Unde intulit, quod tamquam grati, si non propter aliud, quam propter Florentinorum meritum, honorem & incommodum petitis assentire debebant & tenebantur. Insuper eis notificabant, quod eo per Florentiam transiente, de his omnibus cum magnificis dominis prioribus artium & suis collegiis contulit; dumque videre visus fuit ipsos magnam assumisse spem sua onera, pericula & jacturas tolli seu minui propter novam Pisis electionem pontificis, in hæc eis verba vulgaria orsus est: *Magnifici Padri, e signori miei, mi pare vedere che la vostra città vorrebbe havesse, che la Chiesa santa fosse provolta d'un pastore, uomo adulto e virile, che per se fosse sufficiente e possente a sollevare le vostre angustie, dubii . . . se voi non mutate proposito per vostro onore . . .*

Et demum de mul-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

277
multis hinc inde discussis responderunt, quod A
valde contentabantur de loci mutatione, dum-
modo dominis qui Pisis erant placeret: & ipso
postulante & supplicante quod illos rogatos mit-
terent, responderunt, quod vere libenter face-
rent; sed timebant, ne domini qui Pisis erant,
indignarentur suspicantes, ne eis propter hoc
curialiter licentiam impertiretur, ut exinde
Concilium dissolveretur & unio. Verum dein-
de Deum rogabant, ut gratiam præstaret in
oculis ipsorum ad faciendam sacram unionem,
de qua summe gratulabantur, quovis modo fie-
ret, propterea ipsum instanter rogabant, ne ab
incepto propter sacram unionem labore desi-
steret, sed viriliter insisteret, sperantes non de-
futurum ipsi divinum auxilium.

Ad VI. Ait ad ea quibus affirmabat aliorum
dicta, sicut supradictum est. Dum vero funda-
mentum sic faciens de inconstantia præcipue
domini Gregorii inferebat &c. dixit dominum
Gregorium non sic dicere, sed quidquid fuerit
in factis, etiamsi fuisset velut ipsi domini qui
Pisis erant, dixerant, cum juxta Domini sen-
tentiam, *duodecim sunt hora diei*, & in undeci-
ma fieri possit quod non factum est in aliis,
& solvere jubet procuratorem suum venientem in
novissima denarium sicut & primis, neque de-
bebant circumvenire seu repellere dominum
Gregorium, volentem per cessionem, & om-
nem aliam viam justam & rationalem, quan-
tum in eo erat, pacem exhibere veram, con-
cordem & bonam. Se etiam valde stupere dice-
bat, quomodo tantam facere videbantur diffi-
cultatem de loci mutatione, propter assertam
per eos expertam domini Gregorii inconstan-
tiam. Si enim quod petitur, recta rationis li-
bra pensetur, quomodo cogitari potest, quod
dominus Gregorius petat quod unum commu-
ni consensu Concilium fiat, ut sit universale
tam de factis quam de jure, locum petat par-
tibus omnibus communem & tutum, si ipse
non intendat Concilio illi interesse? Si nam-
que hæc petitio exaudiatur, quare putandum
est, ut ipse locum parti sibi fideli & tempus
petat, in quo convenire & conciliari cum aliis
tute & habiliter valeant? Quare insuper quod
suam & communem Concilium auctoritatem ha-
beat, quod est ipsum indubitabile sacrum & po-
tens ad judicandum & exequendum facere, si
non velit Concilio interesse? An sibi parum est,
quod aliorum judicari se videat auctoritate,
nisi suam contra se præbeat auctoritatem?
Quare etiamsi Concilio interesse noluerit, dubi-
tandum est, quod ipse non exequatur debitum
suum. Et si Concilium etiam sua auctoritate
congregatum in loco tuto fuerit, quomodo
credendum est, quod dominus Gregorius velit
aut auferit sic, aut possit sua se opponere va-
luntati & sententis? Si autem petitioni assen-
tatur & ipse interit Concilio sacro & indubi-
tato, quod certe putandum est, quis sapiens
quasi certam, immo præsentem non inspicat
unionem? Sicut insuper dominis auditoribus
obtulerat, quod dominus Gregorius ad peti-
tum Concilium accederet, & sua servaret vota
& juramenta & promissa, & ultra quidquid
justitia & æquitas suadebat faceret pro sacra
unione. De uno offerebat se oblidem iturum
in Gallias & quocumque terrarum. Verum his
omissis, dato quod dominus Gregorius non ac-
cederet, sive, si accederet, cedere nollet que-
madmodum promiserat, voverat & juraverat;
certi esse poterant, quod apud partem domino
Concil. Gener. Tom. XXVII.

Gregorio fidelem, suam justificarent causam,
& eos qui in sua remanserant obedientia, vin-
dicarent. Et satis comprehendere potuerunt
ex his quæ venerabiles oratores serenissimorum
regum Romanorum & Hungariæ & illustris do-
minii Venetorum sibi retulerant. Sin equidem
crederent ipsi Carolo, trivisionem pro unione
facere, & multos inducerent in errorem pe-
jorem priore, omnes autem saltem incertos,
quid circa hoc credere, quidve seclari deberent.
Quid enim istorum magis proficiat aut magis
officiat populo Domini cogitent ipsi & judi-
cent, divinum judicium præponentes omnium
hominum odio & cupidini. Cogitent insuper,
rogabat, quid nocere potest mutatio loci, ni-
si quod parum augeat illis qui Pisis sunt la-
boris & expensæ. Cogitent alia ex parte, si
non fiat, scelera, labores, & jacturas, quæ in
universa sequentur ecclesia. Et cogitent pro
certo verique ipsi atque quicumque fuerint,
qui publica ecclesiæ damna & jacturas potuerit
evitare & non fecerit, sicut a culpa, ita a
pœna non erunt immunes. Et si dicatur, si-
cut per aliquos jam prædictum est, quod pro
subterfugio dominus Gregorius petit ista, non
credens eos aliquo petitis modo assentire; por-
ro nimis inane & nimis stultum est pro sub-
terfugio ab adversariis querere, quæ in ipso-
rum sunt potestate acceptare, & faciliter, vel
saltem non valde difficulter exsequi possunt.
C Ne putent quod ipse Carolus tamquam servus
S. R. E. in factis reintegrations & pacis
suis assentiret, quod decipulas pararentur, &
multo minus ipse esse vellet qui decipulas ven-
deret.

Ad VII. Quoniam hæc tam per reverendis-
simos dominos auditores, quam ipsos reveren-
dissimos dominos quatuor, necnon per ipsum
met cum ipso Carolo diserta fuerint, super-
fluum dixit sibi videri super dissertis amplius
disputare. Sicut tamen aliorum suasionibus,
rogationibus, hortationibus respondendo obtru-
lerat, iterum offerebat breviter, Domino dan-
te & cooperante, se cuncta facturum pro re-
integratione & pace sanctæ matris ecclesiæ,
quæ poterit, sciet, & debet; sic versa vice
eos, qui Pisis pro Concilio congregati erant,
rogabat, hortabatur, & illis toto corde sup-
plicabat, quatenus assumptum laborem & fa-
ctas expensas nolint pro parvis quæ superessent
amittere, & pacem ecclesiæ pro parcimonia,
lucro & orio vendicare. Et etiamsi dominus
Gregorius multo pravior fuisset quam dicebant,
illud quod scriptum est attenderent: *Nolo vinci
a malo, sed vince in bono malum*. Nolint, sup-
plicabat multo amplius, cum possint juste &
æque, aut nescire aut nolle pacem dare in ec-
clesia, qua nimium eget; sed contra omne ip-
sius commodum agere discordiam.

Auditis itaque per eos responsionibus, petie-
runt insinuat seorsum loqui, & parvam post
moram dixerunt, quod sicut reverendissimi do-
mini & ipsi eum exhortati fuerunt super pro-
secutione unionis, iterum atque magis, si po-
terant, exhortabantur; quoniam licet plurimis
rationibus persuasisset mutationem loci, omi-
sis rigoribus juris quibuscumque, cognoscebant
hæc quasi fieri posse, saltem per multos, etiam-
si vellet, esse impossibile. Manifestum qui-
dem esse dicebant multos ex patribus congre-
gatis Pisis impeditos, alios senio, alios languo-
ribus, alios egestate. Exemplumque adduxerunt
de domino Penestrino, Gallico & aliis quibusdam,
S 2 quo-

ANNO
CHRISTI
1109.

279
quorum nominibus non recordatur, qui propter A
prædicta non possent Concilio interesse, si locus
mutaretur. Non debere igitur velle hoc domi-
num Gregorium, neque ipsum Carolum, ne-
que debere ipsos assentire dicebant, & prop-
terea rogabant, ut supra.

Dixit se suo (iudicio) satis supra dixisse .
Supplicabat, quod eis ut fructum qui sequetur
ex uno, & malum quod sequetur ex altero li-
brare vellent. Insuper æqua lance discernere,
quid magis verum & indubitatum unioni profutu-
rum sit, an quod universali Concilio non in-
terferat hi quos mutato loco dicunt interesse
nequire; an quod dominus Gregorius non in-
terferat cum omnibus suis fidelibus. Ponderent e-
tiam, si æquum est, domino Gregorio non com-
placere de loco sibi & suis tunc volenti iuri sui
papatus cedere, ut aliis paucis respectu sui &
ipsum complacent. Qui tamen propter mini-
mum respectum papatus beneficium ad remota
orbis accedere conarentur, si seniores essent sive
inopia aut languore amplius torquerentur. Ad-
iicit præterea, quod loquens cum multis ex his
qui fuerant obedientiam Romanæ, dicentibus,
quod etiam si Italici assentire vellent mutatio-
ni loci, Gallici potius ab illis discordes disce-
derent quam assentirent, pluries intra se con-
ferendo, cum manifeste certam unionem ex hoc
feri non dubitari credat ab eis, cumque & i-
psi zelatores unionis non minus Italicis appa-
reant, cogitavit cur ipsi renuerent quod appe-
tere videbantur. Nec sciebat alias inspicere cau-
sas, nisi quia forte dubitant, vel per quosdam
zizaniz se minatores sibi suggestum est, quod
si tota obedientia Romana convenerit, & do-
minus Gregorius cum eis, tunc primo petet
super iure papatus sui per Concilium terminari,
& cum plures valde sint numero, & præcipue
cum intra se divisi sint, timent Gallici non
confundi, & sic timentes decipi non assentiunt.
Verum ne propter hoc tantum deficiat bonum,
immo ne propter tantum bonum, quod ex pe-
titis veniendum est vero assentiendo innumera-
bile sequatur scelus & scandalum, ipsos certos
reddidit quod dominus Gregorius non tentabit,
& de hoc vult ipse fidei iurare & certificare eos
se obsidem exhibendo, ut prius obtulit. Vult
insuper omnes fortaliter quas ipse Carolus gu-
bernat tradere in manus ipsorum in abun-
dante cautela, quod hæc omnia quæ promise-
rit servabuntur. Nec pavere debent quod ipse
eos decipiat; nam quamvis insipiens sit, cur
credere valent quod Dominum Deum suum,
sanctam matrem ecclesiam dominam suam,
in sui & universorum fidelium scandalum &
detrimentum, decipere velit, ut præter de-
meritum & dedecus, personam & omnia quæ
possidet perdat. Cur etiam pavere vellent,
quod dominus Gregorius ipsum Carolum deci-
piat, cum in suis secundum sæculum manibus
& potestate sit? Neque tam stultus est, quod
non agnoscat, quod potius & prius se decipe-
ret, quam ipsum Carolum.

Hoc igitur audito & facto, invicem adhuc
collocuti dixerunt se valde libenter audivisse quæ
dixerunt, quod multa audierant super ista ma-
teria, quæ nunquam audierant; & præcipue
de securitate, quod dominus Gregorius cede-
ret, & quod cuncta seriose referrent reveren-
dissimis suis uniti collegii & capitibus natio-
nem, qui ad tractandum hoc negotium electi
fuerant a sacro Concilio & eos miserant, & non
dubitabant eos cuncta facturos illis possibilis pro

sacra unione, & quod certe omnia facienda ef-
ferent, nisi probata esset veritas de papatu con-
tendentium & eorum subterfugia, quibus ha-
tenus usi fuerunt. Insuper propter causas duas
supradixerant, quasi impossibile fore sacrum
Concilium mutationi petiti assentire, & pro-
pterea postquam dominus Gregorius volebat ce-
dere, melius & habilis foret ipsum Pisas ac-
cedere, quod si nollet, cederet per procurato-
rem, & quodcumque istorum faceret, suam op-
timum intentionem probaret effectu, & sacrum
Concilium sibi in suis & suorum commodis &
honoribus nunc & perpetuo obligaret. Et hoc
non loquebantur absque causa. Dicebant etiam
hoc adversus Carolum, si tantum operaretur
quod ille faceret. Ceterum ut melius & cer-
tius illis qui eos miserant referre valerent su-
per voluntate domini Gregorii in medio ceden-
di: ecce dicebant: Nos scimus pravam inten-
tionem domini Benedicti in cedendo. Cum ergo
Concilium esset congregatum, dominus Bene-
dictus non cederet; quid ergo faceret si domi-
nus Gregorius non cederet, dicens: Ego non
teneor cedere, non cedente adversario meo.
Petebant ergo velle informari, si dominus Gre-
gorius cedere intendebat, si locus mutaretur,
etiam domino Benedicto non cedente.

Dixit quod cuncta saltem effectualiter & se-
riosis reverendissimis dominis auditoribus dixe-
rat; utrum autem ipsi Concilio retulissent sua
Cuncta quæ dixerat ignorabat, licet credere de-
buisset quod sic. Quod autem Concilium illud
circa possibilis faceret pro sacra unione suffice-
re dixit, neque aliud petierat: aut petebat ab
eis, de veritate quidem & inconstantia domini
Gregorii, & de securitate satis dicto nihil ad-
dere intendebat. Quod enim Pisas accederet
dominus Gregorius, neque iusta neque æqua pe-
titio videbatur, rationibus quas scripto & ver-
bo jam dixerat, & multis aliis efficacioribus
longe. Verum quamvis hæc tentare præsume-
ret, cuncta putabat officia perdi. Similiter au-
tem quod per procuratorem crederet. Nec de-
bebat suo videre nequam esse adversus dominum
Gregorium, ipsum videlicet & fideles suos a
Concilio privando, ne incumbentibus publicis
& privatis ecclesiis commodis interferat, qui eos,
sicut ceteros, si non amplius saltem tantum
tangunt, dicente iure, quod omnes communi-
ter tangit, ab omnibus debet communiter ap-
probari; sed ipse dominus Gregorius volebat
bonus esse, & credendo iuri papatus sui quan-
tum in eo erat pacem reddere ecclesie sanctæ:
quod quidem cedente domino Gregorio, suis se
offerebant commodis & honoribus & suorum.
Licet eo cedente, satis hoc iustum censetur &
æquum, nusquam tamen hoc petivisse aut pe-
tere se dixit, nec quisquam ubi super huiusmo-
di injunctum fuisse a domino Gregorio affirma-
bat. Satis autem jam sibi dixerat Carolus fore
putabat, si quod debebat & poterat, faceret
propter sacram unionem, quod facere hæc in-
de querere humanum munus proposuerat, quan-
tum Dominus donare dignaretur. Ad peti-
ta autem per eos super cessione, dixit quam-
quam abunde collegisse potuissent ex dictis jam
per eum parte domini Gregorii, quod effectua-
liter erat ipsum velle & omnia & singula ser-
vare quæ promiserat, voverat & juraverat, &
quicquid insuper tenebatur de iure, ulterius
quidem quicquid iustitia, æquitas suadebit
pro parte ecclesie & vera unione ipsum forte
facturum. Quamvis ipse nihil ulterius facere
18

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409

re teneatur, & nihil ulterius ab eo querere videatur hoc factum; tamen non parte domini Gregorii, sed habens fiduciam in Domino Deo & in bona dispositione domini Gregorii circa hoc promittit ex seipso & fidei subet, quod si petitis jam per eum assentirent, quidquid illiusmodi Concilium sacrum terminabit dominum Gregorium facturum pro sacra unione, absque contradictione faciet, non solum usque ad cessionem inclusive, etiam domino Benedicto non cedente, verum etiam usque ad mortem, nec ista, quid aut quomodo loquatur ignorans, dicit. Ipse enim pluries ab ipsius domini Gregorii ore percepit. Rogabat igitur & supplicabat, ut immensum bonum, quod fieri facile poterat, non commutaretur in immensum malum quod immincebat in foribus pro facili re. Ipsi quoque his finitis cuncta se fideliter relatueros, & quidquid boni possent operatueros dixerunt, sperantes quod ipse Carolus a sacro Concilio talia reportabit, quibus merito poterit contentari. Verumtamen si Concilium suum deliberaverit non assentire petitis, eis supplicabit quatenus quæ dixerant, ipsi in scriptis darent. Insuper et si quas alias rationes haberent eorum concludentes animo, quod petitis nequaquam assentire deberent, aut etiam non tenerentur. Ipsos namque certificabat, quod quantum cognosceret, paratus erat non esse pertinax, sed semper acquiescere rationi, et similiter de eis sperare debebat, et de hoc eis supplicabat.

Hoc quidem nondum sermone completo, ecce nuncius ex parte reverendissimorum dominorum auditorum nunciatus horam adesse, in qua cum Carolo infimal interesse convenerant, et quod propterea congregati in domo domini Aquilejensis, si de domo tamen bene recordatur, ipsum expectabant. Cui ipse dixit se paratum fore, neque propter aliud distulisse, quam quod occupatus fuerat cum reverendissimis dominis a capitibus nationum missis, de quorum transmissione ipsos ignorare non credebatur. Tunc magister Thomas unus ex illis ait, se putare præstantius ipsos primo dictos dominos informare de his quæ cum Carolo contulerant, quam cum eis prius Carolus loqueretur. Et hæc omnia propter commodum unionis. Cui Carolus ait se de omnibus contentum, quæ ad unionem conferre possent. Sic itaque illis discedentibus, & pene ostium habitationis Caroli egressis, alius nuncius supervenit dicens, reverendissimos dominos suos Carolum ipsum præstolari, & quod nisi secum die eadem convenire posset, cum hora transiret, vespertine jam die, circa alia quæ eis incumbere unicuique opus erat versari. Tuncque equum ascendit, dumque pene prædicti ad reverendissimos dominos attigissent, ipse domum in qua convenerant ingressus est, & jam incipienti equum descendere occurrit quidam dicens ei præstolos dominos ipsum rogare, ne moleste ferret, sed differret in crastinum mane loqui secum. Porro ipse statim dominum episcopum Cerviensem misit quomodo vocatus accesserat domum, si præcipere domum reverteretur, accessurus ad illos cum posset audiri. Nihilominus de sua expeditione rogabat. Ille quidem parvam post morulam rediens accessum illis tunc nunciatus, quodque ignorassent eum domum illorum attigisse dicebant; quod si novissent, nequaquam retrocedere possent. Accessit igitur, & ipsos octo congregatos invenit, atque alium simul, quem non noverat;

sed per ea quæ a domino Mediolanensi audit, Meldensis erat, Dominus Albanensis, si bene recordatur, dixit vere domini sui libenti animo Carolo complacere, libenterque vellent, dummodo possent, quod ipse in his quæ tractabat, & in cunctis aliis honorem reportaret & votivum intentum; quodque propterea multoties ipsi & alii domini sui contulerant. Novissime etiam patrum quos ad eum miserant audita relatione, & quamquam ista non diceret pro finali responsione, tamen quantum suam tangebat personam, videns Carolo videri nihil fieri posse sine mutatione loci, dolebat ipsum cernere, si fideliter tamen, incassum laborare. Nusquam enim rem hanc, utpote omnibus aliis magis exosam sacro auderet Concilio proponere, ne sacræ unionis haberetur hostis, & quod vellet sacrum illud Concilium, & dissolvere putaretur. Verum si alium cogitasset modum, ut proponere vellet, quoniam dominos suos & universum Concilium ad omnia a se sibi possibilia pro sacra unione & votis suis promptos experiretur. Inquirebat insuper, quod eis difficillimum videretur credere, immo quasi impossibile, quod aliud quam dixisset usque huc non haberet; & quod ipsi videretur, per eos aliquid offerendum aut faciendum domino Gregorio & suis ut cederet per se in manibus Concilii sacri, vel per procuratorem, vel in manibus procuratorum Concilii sacri. Certus autem erat quod domini sui & universum Concilium in sua relinquerent discretione, facturi quidquid erga dominum Gregorium videretur faciendum ipsi Carolo. Dicebat etiam sperandum esse a dominis suis & sperare sacram unionem sequi, mediante ipso Carolo. Nam attentis obsequiis quæ domino Gregorio exhibuerat opere & verbo, ipsum videlicet recipiendo quasi ab omnibus derelictum & repulsum, & sua iura defendendo, non erat dubitandum, quod Carolus videns loci mutationem impossibilem, nec universali Concilio gratam, non consulat, non instet apud ipsum, quod nostris petitionibus cum ipsius domini Gregorii & suorum proficuo & honore annuat, & sic sacra unio fiat: præsertim si tam bonæ intentionis est, velut asserit; quod tamen sibi & aliis dominis suis difficillimum apparebat. Si autem non assentiat; tunc etiam non erat dubitandum, quod Carolus cernens ipsius deceptionem & malitiam, universalis ecclesiæ pacem & bonum potius diligeret quam cum damno & iactura ecclesiæ ipsius domini Gregorii ineptam ambitionem. Et propter hoc ipsum, velut tenetur, ardeat & coget. Ideo hortabatur & coget, &c. Modus rogationis omittitur, quia ille fuit qui alias. Demum conclusit: non obstantibus quæ dixi, domini mei & isti alii domini suam dicent intentionem.

Tunc dominus de Turrejo acutissime dixit, quod nullomodo erat tractandum de mutatione prædicta, quia dissolveretur Concilium & unio totaliter destrueretur, si verbum super hoc fieret. Aliis vero omnibus quæ dixerat dominus Albanensis applausit. Similiter quidem & alii duo, unus tamen ex dictis quatuor ait: vos scitis, domini mei, quod aliquis vestrum voluit verbum super hoc facere cum capitibus nationum, & scitis quod tam moleste tulerunt, quod dubitamus eorum indignationem nimiam fore damnosam sacræ unioni & personis nostris: & ideo non est amplius loquendum de hoc. Nihilominus vertentes se ad alios quatuor, in-

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

283

inquierunt: Dicite vos qui missi fuistis a nationibus, & melius noscere debetis eorum intentum. Hi vero quatuor hoc idem dixerunt effectualiter, nec ita mite locuti sunt, sicut ante fecerant, quando in domo habitationis Caroli fuerant.

His cum magna displicentia intellectis, quoniam videre videbatur futurum e propinquo iacturam & desolationem totius populi Christiani dolere quantum valebat, Carolus ait: Et super hoc nihil aliud dicere scire, quoniam dixerat satis super his quae poterat circa hanc, & intendebat, & verbis superflua addere verba tamquam inane quid nolebat: eoque maxime apparebat ipsos divertisse quo nolebant. Ad suam tantum memoriam reducebat reverenter, quod novum suscitabant schisma, pessimam haeresim pariturum. Et cum ea quae tentabant propter unionis opportunitatem dicerent se agere, unionis firmitatem, quam in unius pastoris reverentia dominus noster Jesus Christus constituerat, totum unitatis ecclesiae robur mobile & tremulum facientes destruebant. Cum ergo hoc evitandum est, ipsi noscere debebant, & quantum jus canonicum & civile hanc detestatur, praecipue cum aliter sacra & iudicata unio fieri valeat. Et si unumquodque collegiorum quod deliberaverunt attentaverit prosequi, videlicet quem dixerunt suum pastorem deponentes, membra capiti rebellabunt absque opportunitate & utilitate aliqua, praeter eam quod schismati augebitur schisma. Verum tamen cum nec dolere in ipsius Caroli potestate sit, nec posse proficere sibi appareat, & propter ejus absentiam & vicina illis regia Castra terra quas pro Romana gubernabat ecclesia, non sine periculo sint, nullo praesertim fratrum suorum in patria existente, rogabat, supplicabatque pro ejus expeditione, quam non nihil proficuum universali putabat ecclesiae in conversatione temporalis status. Hoc idem quatuor a nationibus missis dicens, & addens quod rogabat eos, quatenus sicut sibi intentionem exhibuerant, saltem in ipsius Caroli excusationem quae dixerat fideliter referre vellent. Insuper & ei dare in scriptis rationes, quibus urgebantur de non mutando locum, quoniam paratus erat semper certis acquiescere rationibus in his quae cognosceret velut supra dixerat.

Tunc replicarunt allegantes nedum fore impossibile locum mutare, sed de mutatione loci tractare sine Concilio & unionis dissolutione. Ipsum vero expediri statim a dominis suis procurarent. Sic & alii quatuor. Verum magister Thomas dixit Carolum non debere ignorare, quod ea quae praecipue tantum important ponderis, non ita faciliter & in brevi spatio describenda erant. Et quoniam Carolus suum frequentare videbatur discessum, licet putaret sacram Synodum rationes quas postulaverat, sufficientibus committere patribus ordinandas, & in scriptis exhibendas, non tamen putabat ante suum discessum ei ipsas tradi posse, sed adhibita possibili diligentia per fidem illi nuntium transmitterent, quod aegre non ferre cogabant; sere quoque dixerat istud & dominus Meldensis post tergum unius dominorum quatuor missorum, qui juxta eum sedebat, se extendens. Satis plang dixit magistro Thomae: non dicatis dari sibi in scriptis quidquam super hoc, quoniam domini mei cardinales deliberaverunt nihil sibi dari. Hoc quoque quamvis dicere secretae voluisset vel ostendisset altitua

quadam, tamen Dei gratia totum Carolus audivit, & ex illa hora spem amisit amplius quid super hoc in scriptis habere, quod postmodum expertus est in facto. Surrexerunt igitur omnes, & dum sua curialitate & humilitate dominus Mediolanensis ipsum sociaret jam prope ostium camerae, ipsi duobus existentibus, in haec verba prorupit: Antiquitus & diu fuimus dominus Gregorius & ego constituti in minoribus valde domestici & amici carissimi. Rogo ergo quamquam nuncius magnus sit, dicas sibi mei parte, quod perventis nobis ad senium expedit cogitare animas salvare nostras. Relinquamus ergo dignitates istas, quae magis vanitati quam saluti proficiunt. Cedat ipse papatus, & ego volo cardinalatui cedere. Eamus ad S. Nicolaum de letore servituri Deo, & ibi sibi paratus sum servire per annum & ultra. Haec omnia junctis manibus in modum orandi cum maxima efficacia dicere videbatur dicens: Rogo te, Carole mi, dicas sibi hoc mei parte.

Ad haec Carolus ait: o Domine mi, quam bene verba vestra sonare videntur, sed cum dominus Gregorius velit papatus cedere, nec petat vos renunciare cardinalatui, nec quod sibi serviat in monasterio, quare quod minus est secum non vultis in loco partibus tuto convenire, & ipse ibi papatus cedit, & vos persistitis cardinalis, & vera unio & sacra pax redederetur ecclesiae sanctae?

Ad haec ait: certe, Carole, ipse non cederet. Gustui namque suo tam dulciter sapit super pontificatus cathedram sedere, quod numquam nisi compulsus descenderet.

Tunc Carolus: Si tam dulce est super cathedram B. Petri sedere, quod hi qui numquam sederunt, tanta vexantur rabie, quod ecclesiam & universum populum domini destruere non curant, ut citius sedeant, quare istum tantum quisque culpatur, etiam si aliqui mora fuisset deprehensus? Quis namque magis reprehendus est, vel ille qui dulce gustaverit ferculum, si nullius concupiscentia labatur, vel ille qui in non expertam delectationem exarserit? Et: cum posset unusquisque quem dominus elegit, unicus verus & indubitatus fore pontifex, si petitis assenseritis vos & alii, certe valde stupendum est, quomodo unicuique tam infesta sit ambitionis voluptas, ut non valeant per paucos dies praestolari. Sed cum omni reverentia loquendo, similes mucipularum fiant, quae propter frequentiam catulos suos pariunt caecos. Sed ecce justum & aequum est, ut peccata Christianorum inveniant eos. Etiam in hoc dixit non desineret admirari, quare non experientia comprobare vellem utrum dominus Gregorius cedere vellet, sicut oblatum eis erat. Nihil enim sic nocere poterat experientia haec. Nam si dominus Gregorius cederet, suum haberent intentum, si non, omnes Christianos de sua malitia certos redderet.

At ille: dicis hoc forte propter me, concius ipse sibi: verum modicum de papatu curo per Dei gratiam, & sit pontifex quicumque voluerit, dummodo unio fiat; parum curo, licet quantum in me est, bonum pastorem optarem ecclesiae.

At Carolus non amplius propter eum haec dixerat verba, sed propter unumquemque magis & minus, velut magis & minus in hoc noxii forent, & se de unoquoque sigillatim putare quod unusquisque de aliis singulis putabat, & subridens licet corde tristis propter iacturam popu-

285
ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

populi divini & prosperam, ad ceteros ait: Cre-
ditis, domini mei, quod dominus meus Me-
diolanensis cathedram illam libenter ascenderet?
illi vero riserunt, & ipse Carolus: Certe in hoc
credo quod vos omnes credere puto. Et his
dictis ad suum rediit hospitium.

Dum hæc autem vicissim tractarentur, do-
minus Aquilegensis tractavit cum Carolo, quod
tamquam frater & amicus suus inspiciens ip-
sum ex jam coeptis honorem accepturum. Cum-
que sibi speruisset ipsum Carolum non pa-
rum dubitare de electione futuri pontificis,
cum ratione Gallicorum sibi pontificem quaeren-
tium, tum ratione Florentinorum, quos dubi-
tabat etiam eis potius quam sanctæ ecclesiæ
optare pontificem. Et propterea non solum
propter cessionem, verum etiam propter secu-
ram canonicam & liberam electionem, ipsum
instare pro loco extra Florentinorum fines, co-
gitaverat, quod si Carolus tantum cum domi-
no Gregorio operaretur, quod ipse Arimini ce-
deret, cum cessione illa loco mortis civilis ha-
beretur, non possent declinare Gallici & qui-
cumque hujus forent opinionis, quod electio
futuri pontificis fieret Arimini. Ex qua omnis
suspicio Carolo cessare debebat, & certificari
quod futuri pontificis electio, certa erit & li-
bera. Insuper ad perpetuam famam domus suæ
& ipsius hoc futurum erat, quod in ejus, ut
ita dicatur, domo schisma quod per xxxi. an-
nos duraverit & ultra, sedatum sit. Nulli enim
principi Christianorum (cum multi appetere)
hoc datum fuit. Rogabat ergo, quatenus sibi
concessam gratiam agnosceret, & ipsa uti non
negligeret. Propterea pontifex ille futurus, cum
Concilii opus sit, congregare illud incumbet
sibi, nec alibi quam ibi congregare ipsum vel-
le aut posse commode putandum est, & sic
ecclesiæ sanctæ serviet, quod electio & Con-
cilium ipso operante in domo sua erunt libera.
Hoc idem frater suus Malatesta Pensauri do-
minus dixit.

Ipsæ quidem domino Aquilegiæ inquit, jam
dixisse se totum acturum & curaturum pro sa-
cra unione, quod dominus posse concederet &
debere noscet. Ultra autem posse si se offerret,
stultus foret; si tentaret, plusquam stultus; ul-
tra autem quam sibi videatur debere, malus
foret, si facere auderet. Hoc autem dixit do-
mino Malatestæ fratri suo. Sed addidit se non
parum mirari de eo, & quod certe id erat quod
a cunabulis noverat, nec crederet ipsum alterum
fore, nec crederet ipsum sæculi pompam suo magis
diligere debito, & quod suo debito non faceret,
propter pompam nemo speraret ipsum esse factu-
rum. Dum esset invitatus etiam a domino Medio-
lanensi & a prandio recederet, prope scalam
constitutum cum domino Mediolanensi, roga-
vit quod domino Gregorio ambaxiatam face-
ret, quæ supra dicta est.

Iterum vero ipsi ille respondit, ut supra:
sed addidit vos vultis quod dominus Gregorius
papatui cedat, quod non parum est: Et vos
non vultis juri vestro congregandi Concilium
cedere & locum mutare, quod respectu ejus
quod petitis parum aut nihil est. Nihilominus
quod injunxistis fideliter referam.

Postquam autem cum illis dominis octo in
præsentia domini Meldensis Carolus contulerat,
accessit ad eum magister Thomas die quadam,
dicens cum magno displicentia videre ipsum si-
ne conclusione unionis, vel saltem sine opti-
ma spe unionis discedere. Primo namque con-

considerabat bonum unionis in se, quantum rei
obligatus, nec non propriæ ejus personæ, &
cum diu ipsius Carolus notus & benevolus, &
beneficia tam a domino genitore suo, quam a
civibus Arimini & ab ipso Carolo non pauca
susceperit. Unde postquam discesserat a dominis
suis, plurimum cogitavit quomodo fieri posset
quod prædictis & pluribus aliis rationibus optabat,
videlicet mutationem loci impossibilem, nec fieri
posse unionem, nisi dominus Gregorius cederet,
sperabat quod si Carolus domino Gregorio of-
ferret aliquid honorabile & utile suæ personæ
& suis, ipse acceptaret. Cogitaverat eum pro
honore personæ domini Gregorii, si Pisas vel-
let accedere, quod aliqui ex cardinalibus, &
si bene Carolus recordatur, videtur sibi quod
dixerit de Italicis & Gallicis irent usque Ari-
minum obviam sibi, qui cum honorabili nu-
mero prælatorum ipsum Pisam honorifice fo-
ciarent, ubi etiam honorifice receptaretur, &
ibi cederet, & ecclesiæ & futurus pontifex illi
provideret de aliqua legatione honorabili; in-
super statui fratris & nepotum suorum oppor-
tune & honorifice, & quoniam sciebat domi-
num Gregorium, cum de sua cessione tracta-
retur, aliqua a collegio suo postulasse pro suis
affinibus, dicens non esse decens suos non
remunerari ab ecclesiæ, si cederet papatui, spe-
randum erat omnino ipsum assensire debere,
si hæc sibi offerrentur. Et si nollet Pisas acce-
dere, quamvis melius ageret si veniret, & rem
magis Concilio gratam universo, cederet Ari-
mini in manibus venerabilium patrum, quos
Concilium transmitteret in concedenti numero
& reverentia, juxta quod mittentium & ejus
ad quem mittentur honor exigeret, cum juri-
dico & pleno mandato, ad recipiendum nomi-
ne & vice sanctæ matris ecclesiæ universalis ces-
sionem prædictam, & ad promittendum sibi no-
mine & vice prædicta, quod ea quæ sibi pro-
missa fuerint, ut supra dictum est, integrali-
ter sibi & suis servarentur. Considerare namque
debebat, ad quid ex voto & juramento suo te-
nebatur, & quantum proderat ecclesiæ & sibi
& suis: ex adverso quidem quot mala seque-
bantur ecclesiæ, quot sibi & suis pericula. Cer-
nere quidem poterat, nisi hoc faceret, se omni
ecclesiæ exorsum, atque ab omnibus derelictum.
Concludens igitur diserte ornatæque Carolo
persuasit intercedendum propter hoc apud do-
minum Gregorium, ut sibi præmium & glo-
riam magnam apud Deum & homines vendi-
caret.

Ad hoc Carolus ait, quod regratiabatur si-
bi de his quæ domesticè tecum contulerat, &
versa vice tamquam notus & filius suus dispo-
situs erat tecum amicaliter conferre & do-
mesticè, nolebat namque valde cernere quod
cernebat, licet verecunde referret, ipsum refer-
re compelleret veritas, videbatur sibi quoque
videre omnes excusationes super mutatione lo-
ci sibi facta frivolas & inanes esse. Ideo vide-
bantur sibi potissimæ causæ quare locus non
mutabatur, non illæ quas dixerunt, sed aliæ
quas ne dominos Pisas existentes irritaret, ne-
ve putarent ipsum odii causa, seu intercostan-
dalum suscitandi dixisse, tacuit coram eis; nunc
vero instante opportunitate tamquam patri &
amico familiariter pandere deliberaverit, quod
hæc sibi videntur, incipiendo a Gallicis, quoniam
eos numquam consenturos dicebant Italicis, pri-
mo namque, quia interpretando eorum volunta-
tem in melius considerabant, quod vehementer
titu-

ANNO CHRISTI 1109.

ANNO CHRISTI 1109.

titubarent, ne pars domini olim Urbani con-
gregaretur omnes infimul. Sciebant enim, esto
quod utraque pars integraliter cum altera con-
veniret, partem domini Urbani suam excede-
re tantum; quod si duo essent ex ipsis in Con-
cilio, quinque ad minus forent ex nostris. Cum-
que sciant inter eos schisma vigere fortius val-
de, & propterea dubitabant de violentia, pri-
mo ne Italici vellent ante omnia super jure
contententium de papatu terri, deinde dato
quod hoc sibi dum tolleretur, dubitant ne cir-
ca beneficiorum moderationes in quibus cum
nostris concurrunt, succumbant. Sed alia cau-
sa esse potest, quam pudibunde referebat ex
parte dominorum Gallicorum. Nam si tantum
papatum ambierunt, ut plures ex nostris dixe-
runt, unde factum sit schisma non judicandum
est, sed cavendum a nostris juxta illud Do-
mini. *Estote prudentes ut serpentes, & simpli-
ces sicut columbe*, ne quod circa XXXII. an-
nos experti fuerunt, obtinere per directum
non valuerunt, & per indirectum vel saltem
substantialiter obtinere procurant, & propte-
rea sumserint occasionem impossibilitatis mu-
tandi locum, ne obedientia Romani pontificis
infimul integra valeat convenire & concorda-
re. Putant quidem si Romana obedientia con-
cors fuerit, nusquam velut illi, neque in pa-
pato neque in papatus administratione, diebus
præsertim his, potentes fore: unde si in unum
convenerint, dum appareat eis illos facilliter
concordaturos. Cumque inspiciant, discordia lo-
ci inter illos vigente, nusquam inter eos con-
cordare posse, quod de loco concordent non
assentiunt, quin immo impedire satagunt. Co-
gitantes vel propter illorum discordiam ad san-
ctuarium Domini hereditate possidendum re-
verti sicut hæcenus: vel si non potuerint, &
in unum obedientiæ Romanæ assentire opus
sit, gratis & liberaliter ostendant largiri velle
quod obtinere non possint, & tantum obtinere
effectualiter, quod aliis largirentur apparenter.
Quis enim tam insipiens est, qui non videat,
si fideles Gregorii non convenient, & concor-
daverint cum aliis qui Pisis sunt, quisquam
fuerit Pisis pro pontifice electus, omnino, quam-
quam fuerit Italicus natione, fide & volunta-
te oportebit a Gallicis dependere. Et si nolue-
rit, in causa papatus succumbere opus habebit,
neque ad sinistram, neque ad dextram declina-
re, nisi quantum seu voluerint, seu assenserint
Gallici. Si ceterum ad partem Italicam suam
Carolus vertebat considerationem, videbat,
heu! quosdam tanto odio, quosdam tanto
ultionis debacchatos ardore, quod nollent
dominum Gregorium cedere & ecclesiæ pa-
cem reddi, sed potius non trischisma fieri,
sed centischisma, dummodo dominus Gre-
gorius cum suo scandalo & suorum cedere o-
porteat, vel quod a papatu ejiciatur tamquam
schismaticus & hæreticus. Quosdam vero jam
sibi videri visos cathedram ascendisse, ex pro-
missionibus quas susceperant & cautelis quas
adhiberant, tantum tædebat ad horam nedum
per dies moræ scandendi. Insuper tantum du-
bitabant ne mutatione illa, & majori in ele-
ctione adhibita libertate, a suo proposito eva-
nescerent, quod prius, proh dolor! cælum &
terram ruere assentirent. Audisse insuper dice-
bat, si promissionum observatio circa multos
servata non implicaret contradictionem, tot fu-
turos pastores tam de collegio Italicorum, quam
de his qui erant prælati extra collegium, quod

pene tot eis oves subjectæ forent. Hoc etiam non
paucos sperare ex eorum proprio ore & gestu
didicerat. Hinc igitur isti non solum supradictis
causis, qualcumque alias fingerent causas, loci
mutationem & alios impedire sufficientes erant;
sed si Dominus Deus annueret omnem confun-
dere unionem, atque alios ad unionis seducere
turbationem: in his, inquit, mentem suam cum
ipso familiariter effudisse juvabat. Addens quod
certe non solum qui tam ineptis voluptatibus
& ambitionibus ecclesiam sanctam destruebant;
sed quicumque juxta posse, aut prece, aut pre-
tium, aut formidine iuncti non resistebant, ma-
gnam in districto examine apud omnipotentem,
sapientissimum & iustissimum judicem, cui ni-
hil cordium occultum est, pœnam eis vendica-
bant. Ad dicta quidem per eum respondebat,
quod quicumque vellent fingere sibi a domino
Gregorio, quam illa quæ dixerat, sed verita-
tem dixerat, & non credebatur; & si credeba-
tur non credi fingeatur; & hæc omnia in de-
trimentum sanctæ matris ecclesiæ & in aug-
mentum schismatis redundabant. Et quod ve-
rissime a domino Gregorio, nec ab aliquo suo-
rum quidquam petere habuerat in mandatis,
ipso cedere disponente nec si aliquid offerrent
acceptare, & quod nullomodo credebatur domi-
num Gregorium cessurum per viam illam,
& præsertim quoniam pluries audierat ab ipso,
quod potius mori volebat, quam propter mole-
stiam hoc temporale cederet præmium. Et quod
sponte, si permetteretur, cedere intendebat in hoc
propter honorem Dei & ecclesiæ pacem. Di-
cebant etiam Carolus, etsi ipse oppositum
assereret, eum tamen hoc credere. Si nam-
que dominus Gregorius præmium quærebat æ-
ternum, nesciebat qua ratione æternum pro
temporali seu amittere seu commutare vellet.
Si vero temporale, hoc dupliciter quæreret,
vel honore vel gazis. Si honore; vel quod
tamquam virtuosus coleretur, vel tamquam do-
minus magnus & potens eximiaque potestate
venerandus. Quod cum detur, istorum quis
negabit, de primo quod potius liberaliter ce-
dat, quam mercede, & quod præmium potius
post actum expectet, quam quærat ante, si de
aliis quod dicebat ipse Carolus, offerri illi po-
terit quod circa potentatum & gazarum vene-
rationem papatus æquipollet suæ personæ per-
sonisque suorum; etiam non parum admirari
inquirebat, quod ipse tam prudens Carolus ro-
gasset, quod offerret domino Gregorio lega-
tionem, & non dicebat quam, & super omni-
bus aliis generaliter loquutus fuisset, nihil spe-
cificando. Quid enim diceret dominus suus do-
minus Gregorius papa, si ista sic suæ propone-
ret sanctitati? Numquid dicere posset: quid hæc
tentasti sine mei licentia; insuper quid mihi
refers? Quid igitur ad hæc responderet Carolus,
a sua quærebat reverentia.
Ille vero hoc audito, breviter & effectuali-
ter persuadebat ut supra, dicens nullo modo
hanc prædicam omittendam fore, & quod spe-
rabat ipsam esse unionem parituram; quodque
satis videbatur honestum. Carolus tam nude ad
dominum Gregorium super hoc non redire, &
quod cogitaret, super hoc, & in crastinum cla-
re & particulariter suum vivere diceret.
Ad ista Carolus ait, se non ista præstolari,
quia non propter hoc venerat, sed tantum res-
ponsum a reverendissimis dominis, qualem sibi
exhibere vellent; & reverti, & respondere, vel
non, beneplacito relinquebat suo: ex quo ille
vi.

ANNO
CHRISTI
1497.

ANNO
CHRISTI
1497.

289
videns Carolum, satis latus discessit, credens A
forte, licet nolisset exprimere, Carolum tan-
dem super hoc practicaturum; videns circa po-
stulata per eum nihil omnino referre posse.

Die quidem sequenti reversus fuit ad eum
prædictus magister Thomas cum quadam cedu-
la, in qua continebantur quidam, quæ vide-
bantur ipsi magistro offerenda per Carolum
domino Gregorio, petierat pro suis attinenti-
bus a suo collegio, in casu quo cederet, &
quod habito respectu ad præsentem rerum dis-
positionem, & ea quæ petiverat, ista illi offe-
renda videbantur.

Primo, si vellet Pisas accedere, quod uni-
tum collegium, sacrum Concilium, & domini
Florentini illi & suis bonos salvos conductus & B
in plenissima forma concederent.

Secundo, pro reverentia status ecclesiastici
& personæ suæ, de obviaturis providerent, ut
sibi dixerat prius.

Tertio, quod honorifice & caritative ab uni-
verso Concilio recipiatur.

Quarto, quod cum cesserit, provideatur
suis personæ de legatione Fori-Julii & Mar-
chii Trivisanæ per totum tempus vitæ suæ;
& si in curia voluerit prope futurum pon-
tificem morari, venerabiliter tractetur inter
cardinales ceteros; et de tot sibi provideatur
beneficiis, quod vitam ducere valeat honora-
bilem.

Quinto, cum suum collegium ad sui instan-
tiam promiserit nepotibus suis providere in pa-
trimonio de Monte-Fiascone, de Corneto, de
Urbe-vecere & in Romandiola de Foro-Pompi-
lio, Forlivio, & Faventia, & quod eis provi-
deatur de terris illis alias sibi in patrimonio obla-
tis. Verum cum dubitet, ne dominus legatus
Bononiæ assentire noluerit, quod eis terræ illæ
Romandiolæ traderentur, rogabat Carolum,
quatenus cogitare et dicere vellet, quid illi
æquivalens sancta mater ecclesia concedere pos-
set, si dominus legatus non assentiret, de quo
valde erat dubitandum. Insuper cogitaverat in-
tra se, cum Caroli sororem in uxorem habeat
Johannes Galeaz, ne ipse Carolus libenter tra-
daret alteri quam cognato suo Faventiam dan-
dam fore. Hæc quidem dicebat ex se ut tan-
tum sequeretur bonum cogitasse; tamen si Ca-
rolo videretur amplius quam dixerat, domino
Gregorio & suis per unitum collegium & sa-
crum Concilium debere auferri, rogabat quod
sibi tamquam amico suo pandere vellet, pro-
mittens, quod si voluerit hujus tractatus pro-
motor videri, ipse nihil parte ipsius dicet de
eo quod avifatus fuerit ab eo parte ipsius Ca-
roli, sed tamquam a seipso tractabit, & quod
effectum Caroli optatum res fortiaur toto pos-
se & fideliter laborabit.

Ad hoc inquit Carolus, quod ignorabat quid
inter dominum Gregorium & suum collegium
tractatum fuerit, & quod ipse magister Tho-
mas bene sciebat ipsum, quando hæc tractata
dicuntur, fuisse Mediolani, & quod quicquid
fingeretur, non sperabat hanc viam posse unio-
nem producere, nec absque causa loquebatur.
Sed per ea quæ manifeste didicerat tentans a
domino & suis, verum quidem considerabat
illam esse viam certam ad unionem quam pro-
posuerat, si domini qui erant Pisas, vellet il-
lam acceptare: quia, sicut jam dixerat, vel
dominus Gregorius servaret quod promittebat,
& sic unio certa, indubitata & sacra; vel
non, & sic confusus & ab omnibus derelictus
Concil. Gener. Tom. XXVII.

ejicietur. Et quamvis alias dixisset, iterum di-
cebat se nequire comprehendere, dicant quod
voluerint, quo jure, qua æquitate, qua hone-
statis fronte negabant assentire petitis. Et si-
cut dixerat, si proposita volebant acceptare,
æque bona, vel meliora & magis æqua propo-
nerent loca, & tunc si Gregorius non accepta-
verit, erunt excusati. Dolebat, sed nihil ul-
tra valebat, quam referre fideliter domino suo
pape, dum ejus præsentiam adibat, quæ super
hæc dicta sibi fuerint. Non enim praticare
quidquam in his auderet, cum contra omnem
suam foret impositionem. Hoc tamen non ta-
cebat, quod si dominus Gregorius vellet pro-
munere temporali proprio & suorum eis assen-
tire, pro nihilo putabat hæc posse concordari
inter eos, quamvis non possent eis dari terræ
ille Romandiolæ. Nam de duobus alterum fieri
posset, vel enim eis per ecclesiam tot do-
narii super impræstitis Venetiæ, quod ex
eis perciperent æquivalentem introitum terra-
rum illarum, detractis expensis pro ipsarum cu-
stodia opportunis, vel aliæ æquivalentes daren-
tur. Et quod vere si de propriis quas pro
Romana quam gubernat ecclesia illis dari ex-
pediret, contentabatur, dummodo vera unio
fieret in populo Domini. Hæc male libenter
Carolus dixit secum contulisse propter duo. Pri-
mo quidem ne videntes istis ipsum aurem præbere,
putent quidquid ostendat, non tractare super
hoc absque consensu & commissione domini
Gregorii. Secundo & maxime ne putantes hoc
absque eo quod petitis assentiant putent unio-
nem fieri posse. Sed nolint primum credere
rogabat, quoniam vere hujusmodi credulitas
falsa erat; nec velint sperare, quod unio fieri
possit cum concordia partium; nisi vel Domi-
nus omnipotens mutet mentium voluntates,
vel nisi locus D. Greg. & suis tutus conceda-
tur. Et alia quidem parte quæ dixerat dixit,
ut si cum domino Gregorio convenirent, quod
illi possent, & quomodo sibi & suis provide-
re, sciant, cum Carolum pluries interroga-
verint domini auditores per se & alios; de-
inde ipse magister Thomas cum suis collegis,
& tandem per seipsum de provisione quæ sibi
domino Gregorio & suis per eos fienda vide-
retur, si cederet.

Reversus vero postea cum apparenti licen-
tia, dixit se hæc quæ cum ipso Carolo con-
tulerat, cum dominis suis collegii uniti con-
tulisse. Sperabatque ipsum ab eis gratum &
votivum accepturum responsum; & si bene re-
cordatur Carolus ipse idem ait, quod domini
prædicti convenerunt omnes in unum propter
sue expeditionis causam, quodque cum in lo-
co S. Martini expectabant.

Igitur vel per ipsum vel per alium, quod
nihil ad substantiam refert, vocatus accessit ad
locum in quo convenerunt omnes qui Pisas
erant uniti collegii, præter vulgariter dictum
dominum Pisavensem, aliter vero Penestrinum,
qui tunc defuit, & dominum vulgariter di-
ctum Neapolitanum, si bene recordatur, ca-
pta occasione senii & languoris. Cumque co-
ram sedentibus ipse sederet, suo videre domi-
nus Albanensis ex parte omnium effectualiter
dixit, quod attenta perfectione unionis quam
Carolus tractabat, quamque ipsi toto corde di-
lexerant & diligebant affectu, & usque ad mortem
prosequi, quantum in eis erat, forent dispositi.
Insuper & fidelitate suorum progenitorum & præ-
cipue genitoris illius, quam a lungo tempore
T erga

ANNO
CHRISTI
1409.

erga sanctam matrem ecclesiam conservaverant, necnon ipsius fide & labore, quæque propter ælulum tam pii operis sumserat, multotiens domini suis cardinales sanctæ Romanæ ecclesiæ, atque ipse una cum eis cogitaverat, existente impossibilitate assentiendi petitis per ipsum rationibus, quas pluries secum contulerant, modos invenire, per quos optata per eos & illum sacra unio effectum fortiretur, sed & ipse inde honorem acquireret. Et cum vidissent ipsum Carolum circa ea quæ petierat instare tantum, nec alios voluisse proponere modos, valde doluerant, tamquam propter impossibilitatem anouendi desperati. Nuper quidem cum accessisset ad eos magister Thomas ordinis Prædicatorum, & quedam illis ostendisset capitula, quæ cogitasse dixerat, & cum ipso etiam Carolo contulisse, ne tantum bonum ex ipsorum causa deberet, neve ipse Carolus sanctæ matris ecclesiæ filius sua frustratus intentione abiret, contenti erant assentire, quod omnino domino Gregorio & suis facienda promitterentur, & servari promittebat, sicut in prædictis capitulis continebatur. Insuper non dubitavit, quod sacra Synodus universalem representans ecclesiam, his omnibus assentiret, & quod domino Gregorio & suis servarentur quæ promitteret solemni stipulatione. Rogabant ergo Carolum multis obsecrationibus & adjurationibus, quæ cum supra dictæ sint, omittebantur, quatenus ita instare vellet, quod per hunc modum sacra fieret unio. Sciebant namque quod sciret & posset si vellet, neque dominus Gregorius his quæ offerebantur dissentire deberet, neque & sui. Magna quidem erant quæ pollicebantur, & ultra hoc perpetuis temporibus ipse dominus Gregorius & sui sanctam sibi obligabant ecclesiam ad gratias & beneficia potiora, quoniam per ipsos pax reddebatur ecclesiæ tanto tempore per alios scissæ & afflictæ. Hæc Carolum tentare debere dicebat, primo honorem Dei, & populi Christiani salutem si inspicat & commodum: deinde si privatum meritum & gloriam hic & in alia vita, etiam quoniam dominum Gregorium diligere videtur, quem suum vocaverat & vocabat, quem ex hoc manifeste videbatur magnum fore meritum & præmium questurum. Nec suspicaretur ipse Carolus, quod ex hac obligatione ullam simoniam incurreret maculam. Poterat quidem, immo secundum sacra decreta decens erat per summum sacerdotem providere prælato, qui ad evitandum scandalum & bellum beneficio cedebat suo. Multo igitur fortius per universalem ecclesiam & futurum pontificem provideri decebat, immo debitum erat, dono Gregorio, si propter tantum scandalum evitandum tanto renunciaverit beneficio. Ulterius si videretur per eos aliquid ultra domino Gregorio offerendum, rogabat ipsum parte dominorum suorum & sui, ut vellet illis pandere ante suum discessum, quoniam dispositi erant nihil de possibilibus eis negare domino Gregorio & suis tamquam benemeritis, dummodo disponderet velle absolute cedere, quod debebat propter suum juramentum & alias multiplices rationes facere. Et ut Carolus cerneret manifeste optimam dispositionem, & quantum optabant ipsum honorem suscipere ex assumto unionis tractatu, licet foret, omnibus, qui ad hoc sacrum Concilium venerant, & præsertim dominis omnibus ultramontanis, Francigenis & Anglicis, & multis hujusmodi,

qui per mare venerant, & cum maxima difficultate opus haberent sibi equos & alia opportuna fere eis reperiri impossibilia, mutando locum, ad quem non possent per aquam pervenire, contenti erant si dominus Gregorius nollet Pisas accedere, nec renuntiare per suum procuratorem, neque in manibus procuratorum sacri Concilii, præligens propter mundanæ pompæ cum incommodo & dispendio ecclesiæ locum mutari, quam ecclesiæ complacere, & ipsam sibi perpetuo obligare, per xx. miliaria vel xxx, ad plus ultra Pisas infra terram ad locum congruum accedere, dummodo securi forent, quod ipse accederet & cederet, sicut ipse Carolus dixerat eis, si ad petita loca potuissent ire. Quoniam ergo videre poterat Carolus, quod nihil de contingentibus per dominos suos & ipsum omittatur propter sacram unionem perficiendam, concludebat rogans, obsecrans & adjurans, &c. Deinde vertens se ad dominos adstantes, dicebat se dixisse, quod ei injunxerat, quantum sciebat, secundum quod ipsorum ultima intentionis esse comprehendere poterat. Nihilominus rogabat unumquemque eorum, quatenus omiffa per eum supplere & minus bene dicta corrigere placeret.

Deinde dominus Aquilejensis affirmans dicta per eum, ait se aliquid dicere velle propter meliorem unionis effectum, & ipsius tractandæ certius medium, non vero supplendi emendandive causa.

Primo quidem videbatur sibi, si dominus Gregorius nollet Pisas accedere, sed omnino locum mutari, & quamvis Concilium congregatum Pisis sit sufficiens ad negotium unionis perficiendum, & alia ecclesiæ sanctæ incumbentia, tam de jure quam de facto, si dominus Gregorius petit aliud Concilium convocari, sicut per ipsum Carolum petatum videtur. Quare hæc cum sui domini & ipse, sicut alias dixere, nescirent apprehendere sinceritatem animi domini Gregorii, nullam inde insipientes opportunitatem. Querendum itaque videbatur a Carolo & ab ipso certificari debere, anicquam locum & Concilium mutent, ne in unionis detrimentum hoc queratur per dominum Gregorium & suos. Posset namque cogitare mutare locum, prorogare Concilium, & ad nullum demum cessionis pertingere finem; sed cum aliis coloribus novas justificationis suæ exquirere fallacias. Ex quibus alterum putaret, vel quod impossibilitate fatigati secederent patres, & sic unio desolata, vel quod ipse justificatus appareret. Vel, si tantum machinari valeat, quod tota obedientia domini olim Urbani unita congregaretur, petere forte putat, quod primo & ante omnia super jure papatus discutatur vel forte amplius, quia quod dicit dominum Urbanum fuisse in plena possessione universalis obedientiæ, & per nonnullos nulla legitima lata sententia, ipsum sua obedientia fuisse frustratum, tamquam successorem in pontificatu domini Urbani postulat, sicut de facto expoliatus fuit, ita de facto primo & ante omnia restituatur, & per viam hanc putat inter obedientiam Romanam & partem Gallicam, quam unitam quasi cernit, novam suscitare dissensionem, & abolitum fere schisma in pejus priore indeteriorare. Postquam igitur hæc videre videbantur, dicebat quod nullo modo hanc fraudem pati volebant nec debebant in tantum ecclesiæ dedecus & incommodum, & pro-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1107.ANNO
CHRISTI
1107.

propterea certificari volebant si locus mutaretur, & si assentirent quod unum communi consensu congregaretur Concilium, ne dominus Gregorius aliquid super iure papatus sui & obedientia sibi restitenda petat. Scire quidem dicebat dominus Gallicos istis nunquam consenturos, neque ipsi assentire intendebant, ne jam facta inier eos unio & concordia in divisionem & scandalum pervertatur.

Insuper dubitavit, ne dominus Gregorius quereret, quod Concilium terminaret antequam cedat, utrum si hareticus vel non; & propter hanc discussionem vel schisma in Concilio, vel Concilii dissolutio fiat, vel quod ipse papa iudicetur & remaneat papa. Hoc autem minus quam primum sustinere dispositi erant. Igitur certificari petebant super his antequam locum Concilii & Concilium mutent.

Insuper vertens se ad ceteros dominos astanter, dicebat. Domini mei, puto bonum de locis ad que ire possimus & deliberavimus Carolum certificare, ut melius & certius tractare possit: cumque illi dicerent bonum eis similiter videri, ipse dixit de S. Miniato, vel Pistorio, eos deliberasse, & quod sperabat dominos suos obtenturos talem securitatem a dominis Florentinis fieri domino Gregorio si vellet ad predicta loca accedere, quod merito contentari poterit, sperabat etiam depositionem fortaliorum alterius iborum locorum, ad quem dominus Gregorius accedere deliberaret, se obtenturos in manibus fidorum partibus fieri.

Dicebat etiam non parum dubitandum, quod dilatio temporis quam petebatur a domino Gregorio, ut pars sua cum aliis valeat convenire, in desolationem Concilii & unionis redundare possit, & propterea volebant scire quantum differri Concilium petebatur.

Verum si dominus Gregorius recte vellet accedere, sicut Carolus dicebat, ut ipse Carolus perpendere possit, quanta cum caritate erga ipsum dominum Gregorium domini sui accedere velint, inquebat, quod si in curia stare vellet, quantum in eis erat procurarent cum ceteris dominis cardinalibus apud futurum pontificem honorabilibus & gratiis tractari. Præterea ut inde suos honoraret, unde haberet quod vivere honorifice ipse posset, provinciam Marchis Anconitanis sub suo regimine dari promittebant per totum tempus vite sue.

Et quoniam dominum Gregorium forte puderet inter dominos cardinales sedere, super quos semel tamquam papa insedit; si nollet in curia morari, ei promittebant provideri de legatione, quam magister Thomas dixerat, ut cum honore suam ducere valeret vitam & quiete. Considerabant enim ipsum magis in legatione illa, quam alibi, quietam ducturum vitam, quoniam patriis illi finitimus erat & notus.

Concludebat tandem, si locus mutaretur, & de tempore Concilii congregandi cum ipso convenirent, ipsos omnino certificari velle dominum Gregorium cessurum absque ulla contentione sive hesitatione aut subterfugio.

Cumque nullus predictorum dominorum ulterius addidisset, sed quisquis quasi effectualiter affirmasset dicta per duos, & exhortando quis illi, sermonem consummasset suum, respondens Carolus primo ad dicta domini Albanensis, in substantia dicebat:

Post gratiarum adiones de approbata fide progenitorum suorum, & de commendato labore ipsius, ad quem tamen se obligatum, dicitur.

via illustrante gratia, cognoscebat: gratias iterum referebat de cogitationibus sumtis per eos propter ipsius honoris affectum, maxime quidem tamquam ex fidelibus minimi, quod sacram unionem toto posse & ingenio prosequi deliberassent. Ceterum fatebatur magistrum Thomam de Firmo ad eum accessisse cum cedula quadam, quam ipse viderat, & quam eis istum ostendisse confessi sunt, atque de his que in ea continebantur offerenda fore & petenda a domino Gregorio, ipsos fore contentos. Insuper fatebatur se pro bono unionis quendam respondisse predicto magistro super contentis in cedula illa, & super offerendis domino Gregorio & suis; sed certi essent, quod vere quicquid circa illa contulerat, præter omnem commissionem sibi injunctam a domino Gregorio fecerat. Et licet amodo tantum dixerit replicaveritque super dictis suis, ut nauseaverint auditores, tamen quia opportunitas veritatis pro pace ipsum cogere videbatur, qui pluries replicaverat, iterum dicere nec pudebat nec timebat. Credere ergo dominationes suas deprecabatur, quod omnes oblationes & quecumque alia pauca sunt & inania, ut unio fiat spontanea & libera per dominum Gregorium per viam cessionis, nisi assentiant quod unum communi consensu in altero proposito locorum Concilium congregetur, & nisi æque bonum & tutum partibus alium proponant locum. Et si dixerint, quod duo bona & tuta proposuerint, dicebat quod dominus Gregorius nunquam putabat confidere accedere ad loca dominorum Florentinorum, aut velle, & hoc quia ab ipsius ore & suorum pluries audiverat, quod in opprobrium sedis apostolicæ & personæ suæ & suorum fidelium, contra omnem divinæ & humani juris modum & debitum, ipsam multifariam & suos fideles ledere procuraverant atque læserant, & propterea, nunquam accedere debere vel sub eorum ditione & potestate. Hoc insuper ipsi faciliter satis verum esse dicere potuerunt ex his, que oratores domini papæ Florentinis non multis elapsis diebus exposuerant, que ipsos nequaquam ignorare ambigebat. Nesciebat ipse Carolus aliquam reconciliationis causam inter dominum papam & Florentinos post hæc initam aut contractam fuisse, oppositum quippe ex his que viderat comprehenderat: & propterea supplicabat eis toto posse, & qualibet sanctorum obsecratione, quatenus postquam loci mutationi & Concilii unius congregationis assentire videbantur, nolent pro modico, immo pro minimo labore itineris & difficultate, sacram unionis vere pacificæ & indubitatæ bonum impediri, immo destrui, & in majus pejusque priore schisma verti: dolebat quidem, si propositum non mutarint, sancti populi Dei excidio. Dolebat & sanctæ matris ecclesiæ turbine: sed quia sciebat necesse esse ut scandala veniant, etiam quod vix erit homini illi per quem scandalum venerit, non aliud poterat, nec licere videbatur sibi, quam dicta sibi domino suo papæ fideliter referre, & quod unio fiat & pax sanctæ ecclesiæ, quantum Dominus dederit, toto posse operari: nec pensarent, quod hoc diceret quia nollet dominus Gregorius cedere. Non enim locum pro cessione æquum & commodum peteret, vel ut ipse cederet, vel confundi ipsum necesse esset, si ipsum remanere papam vellet. Nec putent quod dicat, quod offerre dubitet, timens aliquam

simoniae maculam, si quis ipsi offerrebat domino Gregorio, renunciaret. Sciebat namque rationibus allegatis per ipsum dominum Albanensem, & nonnullis aliis, ipsam propter oblationes illas simoniacam minime fieri; sed manifeste putabat frustra offerri, quam offerri volebant. Et quoniam de impossibilitate accedendi ad loca petita & aliis consequentibus satis alias dixerat, dicere amplius non videbatur opus exigere.

Ad dicta per dominum Aquilegiensem inquebat, se toties super his secum contulisse, quod recitare non erat expediens: non tamen omittebat, quod nulla inerat sibi causa, per quam domino Gregorio volenti fallere sanctam matrem ecclesiam dominam suam, si cerneret, favere seu assentire deberet. Et licet insipiens foret, certe omnes insipientiae limites excederet, si se & sua traderet, sicut obtulerat & offerrebat, in manibus ipsorum, in certitudinem quod dominus Gregorius promissa per ipsum Carolum servaret, nisi de hoc certus foret.

Dicebat ipsos excogitare posse, quod eis libebat, sed vere ipse nullius fallaciae perpendere poterat nec poterat, & si perpendisset in sui ipsius personae & bonorum suorum detrimentum non suffere: multo quidem minus in ejus animae perditionem. Et quamvis dici posset, quod dominus Gregorius nullam alicui injuriam inferret, si suo vellet uti jure in Concilio juxta regulam juris: *Nemini injuriam facit, qui utitur jure suo*: tamen quia viam cessionis inventam & propositam per dominos Gallicos ad evitandum iudicii dubium dominus Gregorius acceptaverat, & se etiam ad illam propter pacem ecclesiae solemniter voto & juramento obligaverat, sciens intentionem domini Gregorii: Volebat ipse Carolus fidejubere, quod si petitis assentirent, cederet absque eo quod jus papatus sui prosequeretur. Et propterea non expediebat ipsos ex hac titubatione loci ruti & congregandi Concilii petiti modum differre, seu mutare, seu auferre.

Dicebat se valde mirari ipsos petere dominum Gregorium non posse se purgare de opposita sibi haeresi coram Concilio, cum excusatio ab infamia liceat unicuique & defensio suae innocentiae de jure divino, naturali & gentium; & quod videre videbatur ipse Carolus, quod nullam propter aliam causam petebant haec, nisi forte, si dominus Gregorius sufficienter purgaret se coram sacra Synodo, ipsi condemnati vel confusi remanerent.

Ad haec statim Aquilegiensis replicavit: Non diximus hoc quia iudicium Concilii timeamus, seu effugere velimus, quoniam absque dubio credimus cuncta acta per nos contra eum legitime & debite acta fuisse; nec quod velimus quod ipse non excuset se; sed bene dicimus, quod sua nocentia vel innocentia agitur per viam iudicii, quoniam esset scandalum & schisma suscitare, quia unusquisque suum vellet honorem tueri, nolimus assentire. Et si ipse vult quod per viam iudicii procedatur, compareat hic coram sacro collegio, ubi iam citatus est, & administrabitur sibi iustitia.

Ad haec Carolus: Quare ergo non sic alibi sicut hic? si tutus est; ita hic velut alibi foret; verum ut videatis quod non queratur vel le scandalum pro pace suscitare, dicebat: Volo promittere & fidejubere, quod facta sufficienter per dominum Gregorium excusatione sua, nihil suscitabitur contra vos.

Inquebat, quod audita referret domino suo papa, & cum ipso operaretur, secundum gratiam quam Altissimus sibi concedere dignaretur, toto posse & bona fide, quod dominus Gregorius accederet Pistorium, si fieret sufficienter tutus, ipse & sui ad Concilium venire volentes: verumtamen in hoc modicum sperabat posse proficere rationibus quas dixerat, sic quod eis supplicabat, quatenus nollet in hac spe persistere, sed dignarentur inclinari assentire petitis, si unionem volebant & diligebant.

Ajebat, quod nulla temporis dilatio querebatur, nisi quae opportuna foret, & quoniam unio potius per viam pacificam & partibus acceptam queri debebat, quam aliter; aequitas circa partium commoditatem servari debebat. Sciebant namque ipsi quantum temporis lapsum erat post primum Concilii sui terminum, & quot venerant, quantumque, ut alii quos venire sperabant accedere possent, oportuerat ipsos suum prolongare Concilium, sciebantque primum terminum indictum per dominum Gregorium suis ad suum Concilium veniendum. Et propterea si divinam & naturalem legem & aequitatem volebant attendere, debebant circa dominum Gregorium modos servare, quos, si in eodem casu essent, circa ipsos servari vellent.

Dicebat vere ipsos valde suo videre commendandos fore de grata provisione, quam personis domini Gregorii & suorum facere dispo- fuerant post cessionem suam, & quod omnia, Domino concedente, diligenter referret ipsi & suis.

Inquebat conclusive, quod dominus Gregorius cederet, quando & quomodo Concilium congregatum, ut petitur, terminaret absque contradictione; & hoc promittere volebat ipse Carolus; & pro domino Gregorio fidejubere: Nam cum domino Gregorio loquens & volens super sua cessione sciscitari, dixit, quod vere quicquid adulatores ipsi suggererent, certus erat ipse Carolus, quod numquam unio fieret, ipso remanente papa. Et propterea de duobus alterum praeligere sibi expediebat, vel papatum cum desolatione ecclesiae, & tandem sui & suorum; vel pacem ecclesiae cum cessione, & merito & bono sui & suorum. Ipse vero respondit, quod pacem ecclesiae potius volebat, quam papatum: & si Dominus tantum concederet, quod in Concilio petito si reperiret totum mundum de hoc cum opere certificaret; & quod certe numquam illius Concilii terminationi contradiceret. Mirabatur quoque Carolus, quomodo mentes ipsorum, quos prudentes reputabat, titubare valerent, quod dominus Gregorius modos exquirere auderet, si Concilio interesset, ad cessionem fugiendam vel evitandam. Norum quippe illi erat universam quasi ecclesiam inclinatum & dispositam fore, quod ipse suusque adversarius cedere deberent, & cederent, & quoniam visum fuit eis vias invenisse ad subterfugiendam vel evitandam cessionem, pluribus ex suis etiam fidelibus exosam se noscit; unde nec dubitandum erat ipsum causam odii contra se ipsum augere velle, nec debebant ipsi ex frivola hac dubii occasione modum ad unionem petiti sui differre, seu non exsequi.

His ita dictis, inter se mutuo conferebant, si melius foret aliquos cum pleno mandato uniti collegii & Concilii universalis Ariminum transmittere cum ipso Carolo, informatos plene de eorum intentione. Cumque pluribus eorum

ANNO
CHRISTI
1109.

rum visum fuisset, quod non, Carolum con-
sulere placuit, quid sibi super hoc utilius ap-
pareret. Ipse vero considerans, quod partium
animos inter se distare cernebat, ne odii inter
eos augetur formis premissa exultatione sua
insufficientis ad consulendum tanto negotio,
dixit differendam fore rationem propter par-
tium honorem, & ad tollendum omne rancori-
s futuri possibile augmentum. Ipse enim cum
sui beneplacito, postquam conclusivè expeditus
erat, ad dominum suum papam festinaret, &
comparata eius intentione super tractatis, si mo-
dicam inter eos differentiam reperiret, infra
quindecim dies ad plus personaliter rediret,
vel personam transmitteret, juxta posse quam
putaret idoneam. Si vero dominus Gregorius
oblatis per eos assentire dignaretur, ipsis sta-
tim nuntiaret, & tunc transmittere poterunt.
Rogabat quoque eos, ad tollendam omnem
moram, quatenus interim eligere placeret eis
patres utique venerabiles, idoneos, & quantum
eorum considerationi possibile erit, justos, &
quos & pacificos, jurgia odientes & scan-
dala. Nam aliter novissima ecclesie priori-
bus pejora fierent, & hos transmittere cum
pacifica commissione & sufficienti mandato.
Insuper una cum dominis Florentinis providere
super modo accessus domini Gregorii & suo-
rum, & super securitatibus opportunis præstan-
dis sibi atque suis, si judicaverit accedere; quod
tamen, ut alias dixerat, parum sperabat, & il-
los suos si venturos scriberet plene doctos man-
daret. Supplicabat, atque eis obsecrabat, ne
vellet pro modica itineris difficultate & tem-
poris intervallo, in omnem eventum quietem
sanctæ matris ecclesie & omne eius commo-
dum, quod concordia inter eos & dominum
Gregorium, si feret, futurum erat, perdere.
Demumque licentiam petiit ab eis ad patriam
reversandi.

Illi autem provisos se obtulerunt de mit-
tendis, ut petebat, & securitatibus, & conce-
dendo illi licentiam recessus, rogando, obse-
crando, adjurando, ut supra, dicentes eum
posse si vellet.

Tandem discedenti, nec aliter reverentiam
exhibenti, nisi uti consuetudo est magnis do-
minis exhibere secularibus, dixit unus ex eis:
non vis osculum pacis dominis istis exhibere?
Tunc Carolus: domini mei, vos bene scitis me
non convenire vobiscum quis pastor sit; nihilo-
minus quia quicquid dixeritis, credere debeo
vos unionem diligere & velle, ex quo unionem
spero, habitum in spe futuri actus venerari pa-
ratus sum, & tunc antequam discessisset, ab
eo obtenta jam licentia a Domino Gregorio
iplos venerandi, juxta quod suæ discretioni
videretur, accessit ad eorum osculum, secun-
dum ordinem venerabilitatis, quem inter se
servabant, & sic discessit, nihil effectualiter
amplius cum eis agens. Neque silentium est,
quod Carolus putat, quod postquam Pisis fuit,
pridie quam fieret eorum sessio, quidam fra-
ter Angelus de Reate, secretarius, ut fereba-
tur, uniti Concilii, exploravit si cum aliis
Concilio in illo Carolus sedere vellet, dicens se
scire honorabilem locum sedere volenti cedere
decretum fuisse per eos qui Concilio præerant,
ipse quidem respondit se velle libenter, dum-
modo, quod pace universalis ecclesie quærebatur,
proponere coram Concilio illo permitteretur.
Ille vero dixit, quod non putabat permitti,
quoniam non erat moris secularis aliquid in

sacro Concilio proponere, ipse autem respon-
dit, se ergo confedere nolle, si proponere non
licebat quæ ecclesie quieti & commodo uti-
lia cernebat & tractare venerat, ne ad con-
sentiendum eorum terminationibus sedisse vi-
deretur. Post hæc magnificus dominus Mala-
testa de Pensuro frater suis his familia dixit.
Cui cum similiter respondisset, illi dixit se vo-
luisse informari quoniam & ipse sedere, si vel-
let, requisitus erat, quod reperiat moris non
esse in sacro Concilio alicui quidquam propo-
nere licere, nisi prælatis & oratoribus; & cum
sedere deliberasset, volens notabilissimam rem
videre, quam numquam forte visurus erat, sta-
tuerat intra se consuetudinem servare, & nihil
penitus proponere, & ad hoc Carolum alli-
ciebat. Ad quem Carolus ait, quod potius vi-
sus ceremoniam Concilii privari volebat, quam
quod licere non videbatur sibi præfens & ta-
cens assentire videretur.

Discessit igitur a Pisis & Florentiam venit,
dominisque & eorum collegiis acta Pisis sub-
stantialiter retulit; quos visus est per eorum
responsa plene super ea informatos reperire.
Sed quamquam exhortatus fuerit eos multis ra-
tionibus, quarum pars efficacior supra dicta est,
quæ petebat ratione manifesta publicæ Chri-
stianorum rei utilitate, & eorum privatæ, per
eos assentiri & promoveri debere, hoc effectua-
liter responsum obtinuit, quod libenter voluit
sentire eum a reverendissimis dominis cardinali-
bus uniti collegii & sacro Concilio obtinuisse
quod optabat, postpositis in quibuscumque co-
rum privato honore & commodo. Verum quia
dominis illis non videbatur assentire aliter quam
fecissent, salvo honore & debito ipsorum, non
videbatur eis illos ulterius cogere posse, nec
volebant; nec videbatur eidem domino Grego-
rio eum iustitia seu æquitate renovare posse Pi-
sas accedere, sive saltem S. Miniatum aut Pi-
storium, præsertim se volentibus, velut do-
mini illi obtulerant, dominum Gregorium tu-
tum sufficienter reddere, & ipsum, si ad sua
accederet loca, bene honorificeque tractare.
Et propterea concludentes rogabant, obse-
crabantur, adjurabant ut alii effectualiter.

Ad hæc Carolus respondit sicut circa simi-
lia dixerat dominis Pisis existentibus. Addidit
tamen, quod supplicabat eis, ne propter vanum
timorem justum Dei judicium incurterent, &
contra eos in ultionem provocarent. Quidquid
enim dicerent, sciebat Carolus, si veram ec-
clesie pacem & ipsorum utriusque verum com-
modum privato quodam apparenti commodo
& honori præmittere vellent, Dominum Deum
non parvam eis dedisse facultatem ecclesiam
sanctam tot annis scissam reintegrandi, & di-
vinum uniendo populum, & suis occurrendi
periculis & expensis. Sufficiebat quoque sibi
hæc illis dixisse & suam circa hoc purgasse
conscientiam. Dispositus tamen erat quidquid
poterat pro sacra unionem operari, & quod do-
minus Gregorius Pistorium accederet, licet
æquam declinandi causam haberet, propter il-
la quæ contra eum tam impetuose & oppro-
briose fecerant, & quamvis modicum speraret
ipse Carolus in hoc proficere posse, & licen-
tia obtenta, die alia discessit.

Deinde quidem continuatis dietis Ariminum
appulit xxvi. Aprilis, & horam circa vesper-
tinam domino suo obsequium reverentie con-
servatum exhibens, iussus in crastinum redire,
& quæ egerat exponere, paruit. Mane autem
facto

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

facto in unica hora ad palatium domini Gregorii perveniens, illum in camera sui paramenti sedentem reperit, omnesque dominos cardinales suos circumstantes, qui Arimini secum venerant, inter quos dominus Tuderionus tunc aderat, atque dominus Corario prædicti domini papæ nepos. Præceptus igitur a domino suo quæ dixerat, audierat & responderat Pisis & Florentiæ, quantum ei a domino datum fuit, posse recordari atque explicare, fideliter nunciavit, partem tantum illam oblationum particularium domino Gregorio & suis faciendam silentio pertransiens. Videre namque visus erat jubere honestatem prius illis domino Gregorio private nunciandas fore, quam palam. Dicebat cum coram astantibus multa bona offerri domino Gregorio & suis, si vellet accedere & cedere, vel tantum cedere ut petebant. Tandem vero dicebat: Sancte pater & domine mi, superfluum est, & reprehendendum putaretur, si verbum persuasionis seu exhortationis sanctitati vestræ super unione ecclesiæ sanctæ proferre accederem, cum longe sit excellentior prudentia vestra sensu meo. Quantum unio sanctæ ecclesiæ conferat longe melius me cognoscitis. Non ignoratis insuper quæ ecclesiæ proficua fuerint, quanto ardore vobis incumbat inquirere, persequi, & exsequi. Concludam tantum in verbo veritatis æternæ, *Nisi abundaverit iustitia vestra plus quam Scribarum & Pharisæorum, amen, amen dico vobis, non dabitis pacem ecclesiæ, nec intrabitis in regnum calorum.*

Circa autem vespas diei illius ad dominum Gregorium accessit, præsentibusque domino Antonio cardinali & camerario, & domino Paulo nepotibus suis, & quantum minus male valuit, cuncta explicite & seriose retulit, quod particulariter & absolute per eum fieri domini qui Pisis erant postulabant, quomodoque certificari de hoc petebant. Pariter quoque retulit oblationes quas suæ personæ & suis faciebant, & certitudines quod promissa servarent oblatæ.

Ipsæ quidem, his auditis, cogitare visus, aliquantum tacuit, deinde lacrymans, inquit, juxta verbum Susannæ: Angustiæ sunt mihi undique. Si enim egero quæ isti petunt, causa sum desolationis omnium qui fideles fuerunt prædecessorum meorum & mei, & præsertim eorum qui fuerunt mihi fideles, meæ etiam propriæ personæ & meorum proditor essem. Si vero non egero, maximum in ecclesia scandalum facient. Dicebat ulterius, quod certe pessime faciebant, nolendo tam iustis & æquis petitionibus assentire, ex quo pax reddita fuisset ecclesiæ, & quod perpendere poterant omnes, quod odium quod in eum gerebant, & ambitio papatus, quem multi eorum cupiebant, tot malorum causa erat & fuerat. Verum quid aliud posset nesciebat, nisi suam diligentiam facere, & postquam illi volebant, quod unum communi consensu fiat Concilium in loco tuto, disponebat suum accelerare accessum ad locum, ad quem sacrum indixerat Concilium: ibique dispositus erat juxta gratiam quam sibi daret Altissimus, sacram unionem proficui, & alia ecclesiæ sanctæ commoda tractare, & terminationibus Concilii illius, quod juridicum erat, acquiescere, ipsasque quantum in eo esset executioni mandare. Neque enim credere poterat, quod Dominus Deus ipsum justam causam foventem, & qui ecclesiæ sanctæ commodum prolecutus fuerat & proficui inten-

debat, non foveret. Impossibile iterum apparebat ei quod populus Christianus & principes qui fuerant fidei domini Urbani & suorum successorum per tot annos, videntes adversariorum ejus iniquitatem istam sanctis ecclesiis duci paterentur & permitterent.

Responderebat Carolus, credendum esse ipsum angustiari præ ceteris, tanto amplius, quanto magis cognoscebat imminencia scandala, futuraque jacturas ecclesiis, quanto etiam sanctitati suæ incumberebat populum domini sibi præ ceteris commissum ab omni incurfu & fraude liberare. Ipsique in tot angustiis & perplexitatibus involuto, a quolibet præsertim fidelium suorum compatiendum fore fatebatur.

Inquit, quod de duobus alterum esset, vel Pisis existentes & Florentini ipsum sufficientem tutum redderent, & suos fideles, si Pistorium seu ad S. Miniatum accedere inclinaret, vel non: si sic, non poterat perpendere Carolus qua ratione sanctitas sua conculcationis & desolationis suorum olim & tunc fidelium, etiam suæ personæ & suorum perditionis esset causa. Verum ex adverso, cum illi sibi suisque sufficientem offerant securitatem, si ipsa renuerit simpliciter & ab esperto, non videatur quod illi tutelam & cautionem super libertate Concilii non sint per effectum tribuere dispositi quam offerant sufficientem. Ad subterfugium imputabitur sibi omnis quam ingesserit ratio, impositum, & divisio quæ inter plures suorum fidelium & ipsum orta est, quia videre visi sunt, eum subterfugia cum fallacibus justificationibus ne cederet quævisse, ampliabitur. Sicque conculcationis & desolationis suorum & per consequens sui augendo causam, augmenti effectus causa fiet. Si quoque assentire non renuerit Sanctitas sua, & illi idoneam & sufficientem cautionem seu noluerint seu præstare non poterunt, tunc ejus non accedendi ad locum patefiet justa causa & dolus adversariorum, sive non æqua postulatio & excusatio ipsorum, cum nec ad loca tuta & æqua accedere voluerint, & cum sua sanctitas ad locum non æquum accedere humilietur, sufficientem ei & suis non præbeant securitatem. Hanc igitur agebat suos videre viam esse calumniatores confundendi & se justificandi, suos similiter justificandi fideles & exaltandi: aliam quippe calumniatores justificandi suos, & suorum fidelium plurimos ab ipsis repellendi obedientia, & inter se ipsas dividendi. Demumque viam esse posse, nisi solus Deus Dominus obviaverit, omnimodi opprobrii & conculcationis, suæ personæ & omnium qui in sua fidelitate perseverabunt. Dixit quod vere per ea quæ propriis oculis viderat, & propriis palpaverat auribus, nisi sanctitas sua cum his qui Pisis erant concors fuerit, majus longe quam putetur ab hominibus scandalum populo Christiano fieret, & in ecclesia Dei.

Inquit, quod justum & æquum visum fuit sibi & utile ecclesiæ sanctæ quod petum fuerat & videbatur, & propterea ut obtineretur laboraverat, atque plene admittebat nullam intellexisse rationem, quamvis qui Pisis erant congregati multas reddidissent, propter quas non debuissent assentire petitis. Fatebatur etiam quod in multis illorum causa futuri maximi scandali erat odium partium in mentibus eorum adversus personam suam, & ejus qui dicebatur dominus Benedictus; sed adhuc potior in quibusdam ambitio papatus; apud quidem

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

dem alios spes promissorum, quæ nonnullos A vendicasse apud expertos rei manifestum erat, apud vero alios ignorantia facti, seu quædam, forte non absque omnimoda occasione saltem apparenti, concepta suspicio contra eum & adversarium suum. Apud autem alios metus expensarum & recordia quædam timore laboris exorta: apud quoque ceteros hebetudo quædam animorum & vilitas, qui cum bonum cernerent, promovere non curabant, putantes apud Altissimum & homines satis sibi fore majores, & multitudinem cernerent contradicere palam, seu illis se opponere non audebant. Verumtamen concessis eorum erroribus & malitia, supplicabat toto corde quod ipsorum multam malitiam & errores sue justitiam plenitudine convincere vellet, memorans sanctitatem suam illud apostoli, *Noli vinci a malo, sed vices in bono malum*, nec excusatam cum reverentia putabat sanctitatem suam illos dimittere in eorum superbia & adinventionibus abire, non solum quidem qui horum principalis causa erant quæ sibi offerebant, sed innocentes plurimos & omnem Dei populum in maximas jacturas & scandala trahebant, nisi ipse sue humilitatis & prudentia occurreret abundantia. Replicavitque verba Domini, quæ jam mane eodem dixerat. *Amen, amen dico vobis, nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum & Pharisæorum, non dabitur pacem ecclesie, nec intrabit in regnum celorum.*

Ait suam sanctitatem facere posse quod sibi libebat, cum reverentia tamen de his quæ tuebatur ipsam advisabat, videlicet accelerationem accessus sui ad partes Forojulii, accelerationem futuram esse maximi futuri scandali, non extirpandi forte diebus suis. Credere quidem poterat sanctitas sua ipsi Carolo, si placebat, non daturum in hoc mendacium. Per ea enim quædam erat Pisis comprehendere poterat, multi erant qui sollicitabant per publicos processus sanctitatem suam & adversarium suum ejici, & opportunitatem ad honestandum negotium quod optant, querunt. Cumque viderint sanctitatem eandem discessisse, calumnias exasperabant in eam, jus suum dilatantes, dicentesque: ecce viam ad conveniendum pro sacra unione exequenda, atque ex hoc jam adepti vili coram suis astantibus quod cupiebant, processus urgebant, & postquam de tractatu unionis in facto illos palam instruere poterunt, cum perjurum, fautorem antiqui schismatis, & hæreticum astruent, neminemque noscent excusare eum posse, cum cedendi tractatum quemlibet infecerit, nec alium prosequatur, per quem unio fieri, possibile sit. Perpendere quidem patule dicens potest orbis universus, quod non nisi ad subterfugiendum cessionem & decipiendum fideles illiusmodi Concilium indixit & prosequitur. Certus namque est dominum Benedictum & suos ad illud accessuros non fore. Similiter neque majorem partem fidelium qui ad hoc verum & sacrum Concilium accesserint & accessura est, & propterea ipsum cum paucissimis suis confluentibus non posse unionem per Concilium illud facere, cum certissimum sit, certi quilibet esse debeant, quod non accedebat illuc ad unionem perniciendam, sed quantum in eo fuerit destruendam. De Concilio quidem domini Benedicti qualem unionis fructum attulisset, patebat, unde inferrent, quod uterque eorum jam præcisus est, & notorie incorrigibilis, gravemque jacturam ecclesie

imminere, si sedem apostolicam diutius vacare sinatur. Ex eadem occasione sumpta, concorditer procedent ad sententiam diffinitivam celeriter, & postmodum ad tertium, ut sic dicatur, pontificis electionem. Quo facto, quod jam factum esse, domino Gregorio Forojulium accedente, Carolo videre videbatur, cum reverentia petebat, quando & quomodo putabat fieri unionem posse? & si diceret forte quod alias dixerat, se paratum acquiescere terminationi Concilii sui, quod vere & juridice universalem præsentat ecclesiam, & ecclesie universalis auctoritate fungebatur, petebat, dato quod sic esset, quid in facto Concilium illud proficeret unioni, & quid circa hoc consulere poterit aut diffinire. Si enim consultum fuerit, & concessio etiam quod juridice terminatum, quod dominus Urbanus, præcessoresque sui & ipsi veri fuerint pontifices, & quod diligentiam debitam adhibuerint pro unione exequenda; iterum terminent ipsum tamquam verum pontificem ab omnibus venerandum fore, ceterum terminent aliorum congregationes non concilia, sed conciliabula fuisse irritant, damnent eos & acta per eos, petebat a sanctitate sua, si alios credebatur hujusmodi acceptare sententiam, dicens Carolus se certissimum esse quod non, & propterea certissimus erat, quantum humana fragilitas de aliquo certificare poterat, humana consideratione, Concilium suum per viam illam de facto unionem facere non posse. Insuper si diceret, quod dabitur modus in illo concilio reintegrandi obedientiam quæ fuit domini Urbani, dato, quod sic fiat, quod tamen fieri quodammodo impossibile Carolus putabat, animadvertens, quod par illa fuit per multos annos, absque ulla divisione, multa principum prosperitate & potentia sulcata, & tamen schisma minime sublaturum fuit, quin immo quotidie audum & inveteratum: unde etiam per viam illam Concilium suum unionem producere parum sperandum erat. Præterea dato quod ipse Gregorius una cum Concilio suo omni postposita excusatione, ubicumque in orbe terrarum fuerint adversarii Dejus, utrique, videlicet qui dicitur Benedictus, & uniti collegii, terminaverit accedere, ibique suum debitum quodlibet adimplere plene & perfecte, non putabat tamen Carolus, quod, si qui Pisis sunt electionem alterius jam fecerint, stante, quam in facto expertus est, modica erga Dominum Deum reverentia & caritate, insuper urgente in proximos odio & privati honoris & commodi mundani ambitione proterva, non credit, licet unio fieri deberet, ipsam tamen fieri. Movebant quidem præsertim animum suum rationes istæ. Nam dominus Gregorius, adversariis ejus non cedentibus, cedere debere atque teneri non credebatur suum consulere Concilium aut diffinire. Quod si huic viz dominus Gregorius jam conceperat terminaveratque, suo Concilio illam terminante, assentire; longe præstantius pensabat Carolus certitudini unionis & ipsi domino Gregorio fore, Pistorium accedere, quam sellinare suum Concilium celebrare, ut talem exsequatur terminationem, postpositis quidem aliis rationibus publicis & privatis. Hæc propter certitudinem unionis apparebat præferenda, videlicet primo cedere, quam alius eligatur, quam post. Si enim primo cesserit, dubia non est electio ex causa sui, siquidem antequam cedat alius eligatur, sua cessio post factam electionem illam, nisi

ANNO CHRISTI 1109.

nisi de facto tantum certificare non potest; A

valeret quidem licet pontifex cedere, non potest sibi substituere pontificem; & si mala seu inepta fuerit electio, illiusmodi cessio post facta ineptitudinem illius auferre poterit multo minus, siue validare. Si dicatur dispensari posse electionem illam per eum prius quam cedat, quis dicit hoc certum esse de iure, an dubium potius est, ac cuilibet iuri canonico dissonum & oppositum? Præterea quis credit electum illum & electores huiusmodi postulare dispensationem, vel gratis oblatam acceptare velle? At si dicatur: Ille talis postquam fuerit electus cedere poterit; dicebat quod beneficeret, sed ratione multiplici, & præsertim præteritorum experientia, & præsentium qualitate ponderata, non putabat, quod si tertius eligatur, nisi invite, umquam cedet. Aut enim cogitatur eligendum eligi debere cum modo, ut cedat aliis cedentibus, quisquis electus fuerit, dum voto solemnem & iuramenti cautione, quantum magis de iure valide fieri queat; & tunc vel credebatur illos qui Pisis erant huiusmodi electionem facturos esse, vel non; detur quod sic, tunc qua ratione habilior modus reperitur, tres in simul conventuros fore & cessuros quam duos? Si namque difficultas negotii causa impeditenti fuit, aucta causa difficultatis, addi impedimentum necessarium erat. Qualis enim fuerat difficultas conveniendi in simul duos, & modum reperendi ad cedendum, opus teste erat. Si negotii difficultas, & non partium voluntas causa fuit impeditenti, si quoque voluntas, credendumne est humanæ mentis liberum citius cessurum fore, quam eos qui per vota solemnem & iuramenta valida ad cedendum obligatos fore toti patebat orbi; vel forte credendum erat, si tertius ille majorem sibi ceteris favorem inspiciat, citius quam ceteri cesserint cedere? Quod autem electio illa non fieret cum obligatione ad cedendum, his rationibus ipse Carolus movebatur. Primo quidem putabat, quod si volebant qui Pisis erant eorum Concilium iudicium & indubitatum asserere, velut asserbant, eorum terminationes, tam circa electionem, quam circa electionem fore validas, indubitatas & irrefragabiles omnimode fore cunctis fidelibus conarentur ostendere, & inde non cum obligatione illiusmodi electionem facturos fore, si quidem bono moveretur zelo. Dubitandi maxima inerat ipsis causa, si cum modo cedendi debere elegerint, ne forte si noluerit ille servare promissa, opus eis, sic dato quod jus foveant, illum iterum tamquam alios velut perjurum antiquati schismatis fautorem & hæreticum ejectionem & præcisum declarare, & ad quartam electionem pervenire: unde quartis schisma pro trisichismate fieret. Concludebat ergo de primo ad ultimum, quod ut in principio huius particulæ proposuit, videlicet accelerationem ad Concilium suum Forojulii, accelerationem posse esse, immo futuram esse credebatur accelerationem tertii ad nomen papatus eligendi; quo facto, de unione diebus suis parum, quin immo minime forte erat sperandum. Et ideo suppliciter Gregorium deprecabatur suum modum adhibere, per quem tam proximum, maximum, pessimumque scandalum non fiat in ecclesia sancta Dei.

Dixit nedum per sanctitatem suam, sed per quemlibet fidelem recto animo incedentem hoc sperandum fore. Prope nimis est Dominus invocantibus eum, sed præsertim omnibus invocanti-

bus eum in veritate. Et propterea si recta ambulavit, & ambulabat mente, nihil erat & quod formidare deberet. Si autem non, reverenter suam sanctitatem memorabat, quamvis presumptuosus nimis esset sibi, quod si homines decipi quandoque possibile sit, Dominum Deum decipi semper impossibile est, nec credat quod Deus ultionum Dominus non vindicaret adhuc injuriam sponse suæ dilectæ, siue in eum, siue in adversarios eius, quisquis injuriæ huiusmodi adversus eam causa fuerit.

Inquit quod certe neque incutiendi sibi timorem causa, neque quemquam blasphemandi, sed quia si veritatem sciret, erga sanctitatis ipsius, quem sibi dominum spiritualem & temporalem cognoscebat, nimis noxium se putaret, pandere proponebat, quod præcipue potuerat ex opinionibus eorum qui Pisis erant. Sciebat quidem multos sanctitati suæ suggestisse, congregatos Pisis multum inter se discordes fore, verum tamquam fidelis perceptor & relator suam reddebat sanctitatem certam, quod si non certificaret populum Christianorum aliter quam illuc usque fecisset, se potius pacem ecclesiæ & unionem divini populi diligere quam papatum, quasi cunctos sibi adversantes reperiret etiam usque ad majorem numerum eorum, quos sibi fidelissimos reputabat. Se quidem vidisse dicebat eos qui obedientiam fuerant domini Urbani, magis infestos, & adversos contra sanctitatem suam, quam alios longe. Sed & omnes tamen contra eum & adversarium suum unanimes cognoverat. Et licet in aliis particularibus minus concordessent, contra tamen eos ambos nullam discordes erant. Per ea insuper quæ viderat, certe nullus eorum hostem habebat, quem non vellet prius in pontificem eligi, & quantum sibi incumberet, in pontificem eligere, quam alter eorum pontifex remaneret. Et licet multas inter eos discordias comprehendisset, maxime ambitiones papatus, & prærogativas quas quisque a benevolo sibi sperabat papæ futuro, tamen in ejectione eos, quoslibet plus quam concordessent repererat. Et certe quisquis fabulabatur oppositum, seu non informatum falsum dicebat, seu adulationis ope fomentum querens, maxima suæ sanctitatis adstruebat mendaciam.

Tunc dominus Gregorius ait se totum stupefactum fore ex his quæ Carolus dicebat. Videbatur namque sibi ipsum mutatum opinionis esse, postquam Pisas iverat. Nam antea modum proposuerat æquum & iuri consonum, & modum illum iustum & æquum tam sibi quam aliis pluribus bonis rationibus persuaserat. Ipse vero, quamvis attenta juris dispositione aliter procedere debuisset, & rebellium suorum inductis a iure remediis præsumptionem cohibere, & castigare, tamen assensit, nec ab illa opinione mutatus erat, promissa per eum servare intendebat, nec sui erat culpa, si alii iustis petitionibus & æquis assentire volebant. Unde stupet Carolus exhortari ipsum assentire debere iniquæ eorum & fallaci petitioni in detrimentum sui & suorum fidelium; esto quod illi a iustitia & æquitate deviasent & deviant. Et interrogabat Carolum si consulebat ei, quod Pisas accederet.

Ad hæc respondit Carolus, quod mutatus non erat ab opinione sua, nec crederet sanctitas sua ipsum quæ dixerat dixisse, aut quia rationibus illorum convictus, propter veritatis reverentiam, sua opinione mutata, di-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

Et mutaverit sua; aut quia prece allectus, aut quia pretio seipsum venundaverit, aut quia timore percussus, potius multitudinis, quam veritatis favore herere intendit. Neque enim Domino Deo præveniente & cooperante, tantæ oblationis esse proposuerat, quod si convictus ratione foret, rationi non acquiesceret & veritati quam cognosceret. Neque etiam tantæ superbiæ erat, quod convictum non puderet amplius mendacium defendere, quam se a veritate vidum lateri. Ceterum neque adulationibus perversus erat. Nullo insuper pretio, ullaque pretii spe venundaverat se, neque tantum multitudinis congregationis eorum territus erat, quod veritatem Domino Deo faciente, non præferret humano favori; & quod sperabat sanctitatem suam ejus constantiam majorem experiri, quam eorum qui in facie sibi adulabantur. Domino quidem annuente, sperabat se nunquam suam sanctitatem relinquitur, nisi juridice ostenderetur sibi ipsum suis demeritis præcivum esse & ejectum. Non insuper videbatur sibi variasse dicta, immo paulo ante confessus fuerat & iterum ferebatur, quod apparebat ei qui Pisis erant contra omnem justitiam & æquitatem negasse petita, quidquid in oppositum arguissent. Sed quæ inquirerat sanctitati suæ, ideo dixerat, quoniam pax sanctæ ecclesiæ & unio populi Christiani tanto majorem ab ipso exigebat clementiam, quanto adversariorum suorum superabundaverit iniquitas & injustitia. Non enim aliter superari malitia a virtute potest; nec putaret per ea quæ comprehendere posset aliter de suis hostibus triumphaturum fore, & quietem redditurum ecclesiæ. Et propterea sanctitati suæ bis dixerat: *Nisi abundaverit* &c. Et dicebat quod non hortatus fuerat sanctitatem suam assentire illis cum sui & suorum detrimento. Sed licet illi inepte peterent quod Pistorium iret, suæ supplicaverat sanctitati, & supplicabat, quod illorum defectui sua benignitate occurreret. Et hæc omnia propter Domini honorem & sibi commissi populi caritatem. Multum quoque etiam sibi apparebat differens, si supplicasset & supplicaverat sanctitati suæ, quod Pisas iret, vel si supplicabat quod accederet Pistorium. Pisis namque citatus fuerat, quo si accederet, jurisdictionem eis, quam non habebant, facere videretur, cum illis quos in eum jurisdictionem non habere sciebat, assentiret, & coram suo throno vocatus accederet. Unde non solum se, sed pontificale culmen subiciens subditis, insciebat illud: maximam insuper opinionem genuisset in posteris adversus omnem juris dispositionem assentire visus, quod cardinales possent Concilium congregare, & ad illud citare papam; pluribus nec non rationibus aliis, quæ per ejus scripta apparebant, dicebat se non supplicasse nec supplicare quod Pisas ad illorum Concilium citatus iret.

Præterea quoniam non solum per ea quæ clandestine perceperat, verum per ea quæ manifeste viderat, & multis tam aliorum, quam eorum qui secum ierant manifesta esse putabat, non credebatur, sanctitatis suæ personam tutam Pisis esse, potestate civitatis illius existente velut erat in favorem congregatorum Pisis prompta; multo quidem mi-

Concil. General. Tom. XXVII.

anus Concilium. Nec quoque putabant, quod sumta suspicionis rationabili excusatione apparenti, propter detrimentum sui status suæque civitatis reive publicæ excidium evitandum, domini Florentini fortalitia & potestatem civitatis Pisanæ in manibus non suspectorum partibus, & ecclesiæ universalis traderent. Verum ex adverso considerabat quod Concilium Pistorio congregatum, non privatam, sed commune esse oportebat, quia communi consensu & auctoritate congregari alii assentiebant, nec amplius suæ præjudicabat sanctitati ipsum Pistorii congregari communi partium consensu & auctoritate, quam si Bononiæ & ceteris locis quibus sic congregandum esse assenserat, qui Pisis erant assentirent congregari. Credebat etiam per ea quæ sibi oblata fuerant, quod domini Florentini Pistorium & fortalitas ejus in manibus non suspectorum partibus, & ecclesiæ universalis deponent ad hunc adum celebrandum, ex quo tuta erit persona sua & Concilium tutum & liberum. Si quidem non deponent, tunc orbi patebit, quidquid ex parte sui implere debuerat, eum fecisse; illos vero minime. Innotescet ceterum orbi humilitatis ejus abundantia, & suorum superbia adversantium, & multimode fallacia exquisita: unde fortes animo efficerentur multi, convenienterque ad notoriam perversorum malitiam superandam. Deque duobus alterum fieri necesse ipsi Carolo videbatur, si non obstante illorum qui Pisis erant non æqua petitione, Pistorium humiliaverit ire, vel exhibita sibi & suis, tutela sufficienti cautione uno fiet, vel apud Dominum Deum & homines justificatus erit penitus, cum nihil omisisset de his quæ tenetur ad unionem perficiendam, & ultra Deus noverit & hominibus patens erit. Sicque a Domino Deo per se & homines ecclesiæ suæ sanctæ & sanctitatis suæ causa fovebitur, ad optimumque dirigetur. Et cum multi propter suspicionem captam in eum ei opponantur, & ipsi tamquam malefactori detrectent, & bonis operibus considerantes eum, glorificabunt Dominum & suæ venerabuntur sanctitatis bonitatem. Supplicabat igitur sanctitati suæ, ne vellet propter modicum permittere tot fidelium errare mentes, & pessimum schisma tot inveteratum annis plurificari, intendi & extendi, cum suæ sanctitatis maxima ignominia & forte demerito. Deprecabaturque sanctitatem eandem quatenus animadvertere placeret, quale quantumque excidium divino fieret in populo, si non concordabat se cum iis qui Pisis erant; & si se pastorem reputat, ut credebat Carolus, penset quod de minima ove perditâ rationem cogetur reddere a Patrefamilias.

His auditis, dominus Gregorius replicavit, illos velle se reos qui fuerunt & sunt sibi fideles in eorum manibus & potestate poni, & quod absolute cedat Concilio in manibus eorum & potestate posito, & quod cognoscebat hanc esse desolationem sui & suorum, dicens, si absolute cesserit, quid fieret de cardinalibus suis, quid de rege Romanorum, & de rege Ladislao, & de rege Ungariæ, & de aliis suis curialibus & fidelibus, quos sciebat propter eorum constantiam erga eum illis exosissimos esse? & concludebat valde apud Dominum Deum se errare.

rare credere, & maximam agere impietatem, si sui & suorum perditionis causa foret, ut aliorum satiaret impiam voluntatem; & quod propterea volebat Deum & conscientiam suam taliter lœdere, sed potius mortis periculo se submittere, sperans in Domino, quod ipsum & suos fideles adjuvabit.

Ad hæc Carolus ait, quod qui Pisis erant, promiserant ipsum & suos bene & caritative tractare, quodque hæc & cetera particulariter promissa sibi, ipso cedente, servabuntur. Volebat promittere & se obligare unitum collegium insuper acturos & curaturos fore cum effectu, quod sacra Synodus solemniter hoc idem faceret, etiam quod futurus pontifex promissa sua servabit integre & inviolabiliter. De cardinalibus vero suis & de aliis particularibus, nisi velut retulerat, nihil tractaverat. Sciebat namque sanctitatis sua, quod nullam habuerit licentiam seu potestatem ab eo tractandi super aliquo cum eis, si non assentiebant prius ad aliquem propositorum locorum accedere pro unico & communi Concilio celebrando. Noluit igitur mandato & licentiæ contradicere, verum opinabatur per ea quæ comprehendere valisset, quod cernentes qui Pisis erant ipsius maximam humilitatem & libertatem multa mereri, ipso cedente propter sacram unionem ecclesiæ, contentarentur dominum B. nepotem suum cardinalem remanere, & forte camerarium, quamvis hoc sibi difficilius videretur propter duos collegii illius hoc officium prætententes. De aliis vero quibusdam, quos non malos reputabant, forte hoc assentient: de duobus quidem videlicet dominis vulgariter dictis Ragusiensi & Senensi, nullomodo credebat, quoniam pessimos viros reputabant, & eos & eorum quemlibet causam fuisse destruendæ unionis, & omnis scandali, publice & communiter Pisis ferebatur, & propterea cunctis plusquam exolos esse palpaverat. Principes autem qui suæ sanctitatis fideles fuerant, securus de suo statu fieri decentissimum erat. Alias quidem quando via cessionis tractata est, recordabatur ipse Carolus dictum fuisse ad omnem futuri scandali inter partes fomitem extinguendum, optimum fore, quod ea quæ dominus Urbanus & sui egerant aut successores in obedientia sua firma & rata haberet universalis ecclesiæ: similiter quoque quæ ille qui dictus fuit dominus Clemens successorque suus. Namque aliter necesse foret . . . juris papatus, ad quam delendam cessionis viæ partes assenserunt, suscitare, vel quæ partium jus prosecuta fuisset auctoritatem executione non pari approbando terminare, esto quod sublata fuissent strepitus & figura iudicii. De suis quoque curialibus dixit putandum esse, quod benigne tractarentur. Verum adiciebat, dato quod suos cardinales alii nolent cardinales remanere, & suos curiales in officiis eorum, numquid hoc unionem impedire debebat universi populi Christiani? Audierat nempe a sanctitate sua pluries, ut faverent ei ad sacram unionem perficiendam suos fecisse cardinales. Primos autem, ne inter eos qui adversus eum jam conspiraverant, & decipulas non cessabant suis tendere pedibus, solum se absque Concilio reperiret & favore. Alios quoque, ne rebellatis adversus eum cardinalibus suis, ipse ab eis cum tribus derelictus cum ipsis tantum tribus remaneret. Audierat etiam a sua san-

ctitate, quod viros humiles, & quam meliores sciverat elegerat ad ecclesiam sanctam Dei unniendam & reformandam, omni penitus spe humani favoris eiecta. Concesso igitur hoc, cum cardinales istos fecerat propter unionis favorem, & sanctæ ecclesiæ quietem, rogabat sanctitatem suam Carolus, quod non in detrimentum propositi ipsos fecisse reperiatur. Putabat etiam ipsos debere velle suæ dignitati cedere, ne propter hoc sanctæ ecclesiæ impediat commodum & tranquillitas; videntes præcipue ipsius exemplum, qui post Dominum Deum suum & magister, & pontificali quæ major erat suis dignitati renuntiabat, ut quiete & commodo fruatur ecclesiæ. Si autem nollent, cum mala in hoc deprehendatur eorum ambitio, potius ecclesiæ commodum colli a sanctitate sua supplicabat, quam ipsorum prava voluptas. De suis vero cardinalibus similiter dicebat, concludens in responsione hæc, quod si videbatur sanctitati suæ annuere petitioni eorum qui Pisis erant, cum opportunum foret tractare de securitate sui accessus Pistorium, & Concilii tute ibi celebrandi, futuri quoque pontificis libera electione, poterat, immo decens erat de statu suorum cardinalium futuro tractare, necnon de securitate status principum qui fuerant constantes in obedientia sua, & de aliis suis sequacibus & fidelibus.

Ad hæc dixit dominus Gregorius, quod se & suos, sicut dixerat, in potestate rebellium suorum, & in ipsorum perniciem manifeste traderé non intendebat. Tractandi quidem ea quæ dicebat Carolus modum non inspiciebat, qui sibi & suis non obesset nimium. Nam tempus aderat indicti per eum Concilii, & semper titubaverat quando Carolus Pisas iverat, ne per verba sine fructu ab illis duceretur, ut sub concordii velamine agerent quæ dispo- fuerant: ipse autem & sui pacem sperantes, præparationem Concilii, & accessum ad Concilium negligens, seu saltem differens, & sic inciderat in eo in quo timuerat incidere. Nam sub spe accessus ipsius, credens quod illi tam justas & æquas petitiones non negarent, non providerat sibi de galeis & opportunis navigiis, ut valeat ad Concilium accedere, cum ei non sit tutum per terram iter. Unde factum erat, quod cum multi venire disposuissent ad Concilium suum, non videntes apparatus ejus, a dominio diffidentes quod Concilium celebrare debeat, accedere tardabant, vel forte non venient, et sic suum dilationibus et ver- futiis multis destruxere Concilium, cum maximo eorum conciliabuli favore. Notebat igitur totaliter ipsorum pravam intentionem suam destruendi Concilium, quantum in eo erat, votum consequi; et propterea deliberabat, omni labore et periculo neglecto, infra statutum tempus ad locum Concilii sui indictum accedere, nec ulterius per praticas tendere, cum vix sibi tempus superesset reperire se vadendi in loco quem dixerat. Statuti temporis in principio, in quo saltem per mensem ante attingere debuisset, exigente consuetudine, nec minus opportunitate negotii imminenti. Aiebat insuper quod a principio usque nunc sub fallacia unionis, hostes sibi laquos extenderunt, et quod oratores Gallici ostendendo unionem tractare, cardinales suos ei rebellare et ab ipso discedere subdu- xerunt, quod postea completum est per oratores Florentinorum, sub eadem fallacia et antea factum fuisset, nisi suis cardinalibus tractandi quid- quam,

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

quam, & simul conveniendi sine ipso, cum de A
seditioibus illiusmodi perpenderit, inhibuisset.
Dicebat tamen quod licet ab Arimino discede-
ret, Concilium celebraretque paratus erat si qui
Pisis erant propositum mutaverint, & petitis
assenserint, ad quemcumque propositorum lo-
corum accedere, & promissa servare, & quod
nullomodo ad terras Florentinorum accedere
volebat, de quibus confidere minime poterat
nec debebat ulla ratione. Hisque subungebat,
licet qui Pisis sunt crederent eum sub altitu-
dine oblationis & cautionis sibi fiendæ per suum
quem dicebant unitum collegium, & Conci-
lium faciliter decipere, non tamen per divi-
nam gratiam tantæ erat insipientiæ, quod igno-
raret quomodo valide futurus pontifex posset
obligari ad servandum promissa illa. Unde con-
scius periculi proprii & suorum, nolebat nec
debebat velle, cum valeret & deberet juridice
& æque evitare, illud subire gratis.

His finitis, Carolus ait, sibi apparere potis-
simam esse causam futuri excidii Christianæ
plebis, quidquid sua sanctitas dixerit, quod om-
ne quærebat subterfugium ne cederet, licet plu-
rimos fongeret honestatis colores. Si namque
qui Pisis erant petitis assensissent, si justæ erant
rationes & æque quas reddiderat, cum ad ces-
sionis conclusionem perventum fuisset, ipsas
easdem assignasset, & si illæ ad justam execu-
tionem admittendæ sunt, ita & illæ fuissent,
ne videlicet cedere deberet, cernens palam sui
suorumque periculum, neque enim plus eccle-
sia posset futurum obligare pontificem, ubicum-
que foret petitorum locorum quam Pistorii.
Petebat igitur a sanctitate sua, si hæc olim
mente gesserat, quare toties circa petitorum
obtentum laborare permiserat frustra, suppli-
cabatque humiliter sanctitati suæ, quatenus
amore Domini nostri Jesu Christi, si quietem
ecclesiæ sanctæ, se mediante, optabat reddi,
omnem possessionis papatus a se abdicaret cu-
piditatem, & animadvertere placeret centu-
plum in æterna vita se recepturum pro hac
transitoria & multum post tempus necessario
amittenda gloria, & illum voluntarie relin-
queret propter Dominum. Insuper quæ bona
ex quiete & unione populi divini sequerentur
omnia in præmium & gloriam ipsius redun-
dare. Ex adverso quot mala in ejus igno-
miniam, amaritudinem & jacturam. Quidquid
enim contra dicerent adulescentes sibi, nulla
ratione cernere valebat, quod & alias dixerat,
unionem fiendam, ipso non cedente, & quo-
niam nonnullos oblocutores fari ausos fuisse
sciebat, suam amplius mereri sanctitatem san-
ctam ecclesiam bene gubernando, bonisque re-
formando prælatis, quam se ipsam pacificando
per cessionem in manibus pravorum, sicut ha-
ctenus fuerat, relinqueret, memorabat sancti-
tas ejus cum supplicii reverentia, quod videba-
tur ipsi Carolo datum fuisse sanctitati ejus a
Domino Deo immensus scandalis & exitiali fe-
re jacturæ universi populi Christiani, antequam
evenerint, occurrere posse. Si autem papatum
prædilexit, quidquid fabulatores fingant, quod
detur illi submersum ejus culpa populum libe-
rare, & laceratam ecclesiam restaurare & re-
formare, omnino non credit. Poterat namque
unico actu plura nunc sibi populoque ei subje-
cto mereri atque prodesse, quam omissis hoc,
si centum annis virtutibus studeret in posterum.
Vidisse enim aiebat in codicibus S. Romanæ
ecclesiæ plures summos sacerdotes ipsam opti-

Concil. General. Tom. XXVII.

me rexisse, doctrina & morum exemplo excel-
lentes; nec tamen isti mortem propter Domi-
num evitarunt, ut populo ejus vivendo profi-
cerent. Tantæ enim humilitatis fuerunt, quod
semper se indigne præesse putarunt; nec um-
quam præsumpsisse auferunt, adeo quod dignos
se crederent populo Domini prodesse valere, &
quod Dominus populum ejus non immense am-
plius illis dilexerit, & dilecturus sit usque in
finem. Neque etiam tam modicæ fuere fidei,
quod nesciant, quod Dominus sponse suæ quam
sibi pretioso ejus sanguine dedicavit, non pro-
videt de opportunis præsulibus, sive boni sive
discoli humano appareant judicio, & quamvis
hominibus datum sit homines ad prælaturas
vocare, quod licet quandoque recta quandoque
iniqua, quandoque inscia mente homines exse-
quantur; tamen Dominus est qui nunquam
valet errare, cujus dispositione dispensationeque
homines hominibus præferuntur, & propterea
morti se ultro obtulerunt, quod nequaquam
fecissent, si adulationibus & falsis satanæ sug-
gestionibus acquiescissent, atque si Domino Deo
suo minus moriendo quam vivendo novissent
se placituros, & quamquam plures eorum qui
optime populum regebant, & tamen gubernationem
populi moriendo sponte reliquerunt, multi tamen
summo sacerdotio quam aliis prælaturis indigni,
immo pessimi & vestigio in principatibus secuti
fuerunt, non fuerunt illi suo frustrati merito,
nec eorum præmium minutum. Manifeste quidem
Carolo apparebat diabolicam suggestionem esse,
cum valeret occurrere, sanctam ecclesiam prius
sciendendi in novam scissuram, veterem permanente,
occasionem aliis præbere, ut ipsam in melius,
quam a centum annis fuerat, reformet, etiamsi
ipsius gubernationi intenderet, præponere viros
qui sibi idonei viderentur & optimi. Nam sub
spe incerti commodi futuri, certum inferebat
esse incommodum & detrimentum. Propterea
si hæc ascenderant in corde suo cogitationes,
rogabat ab ipso tamquam pessimas & universo
domini populo, nec non ipsius animæ officio-
sas evelli, & ea supplicabat sanctitatem suam
tota mente amplecti, quibuscumque privatis
abjectisque, quieti & unioni sanctæ matris ec-
clesiæ fuerint profutura.

Propter hæc igitur quæ Carolus dixerat, ali-
qualiter visus est dominus Gregorius contristari,
& ait, quod vere apparebat Carolum maximum
peccatum acquirere, judicando ea mentis suæ
fuisse & esse, quæ non fuerant nec erant. Nam
numquam proposuerat nec proponebat potius
papatum velle, quam ecclesiæ sanctæ quietem,
& unionem populi Christiani: neque rationes
illas assignaverat, ad querendum subterfugium
ne cederet: quoniam pacem & unionem veram
videns sequi ex cessione sua, cedere semper
paratus fuerat atque erat. Et dicebat quod
si Carolus sciret mentem suam, non putabat
ipsum tantum cum persuasionibus plurimis quas
sibi fecerat instituisse ut cederet, quoniam opus
ei non erat illa persuadere ad quæ anhela-
bat tota mente, dummodo reperire valeret mo-
dum per quem cedendo non maximum augetur
in ecclesia scandalum, maximaque in
eos qui fuerunt sibi fideles jactura. Siqui-
dem secum personaliter convenire voluisset
adversarius suus antequam cessisset, inten-
debat secum concordare de modo adhiben-
do, per quem futuri pontificis canonica & in-
dubitata sequeretur electio, ne fieret error no-
vil.

311
 ANNO CHRISTI 1499.

visissimum peior priore; ipso quidem minime se-
 cum conveniente, arbitratus fuerat opus esse
 sacri Concilii congregandi, quod & secerat, &
 quamvis jure sibi competere hujusmodi Con-
 ciliium convocare & celebrare cognosceret, ta-
 men ad petitionem principum sibi fidelium &
 ipsius Caroli inclinaverat se, omisso juris sibi
 competentis rigore, ex quo opus illis unionis
 exigere videbatur, unum communi consensu
 congregari Conciliium in loco partibus tuto &
 æquo, & quoniam Conciliium sic congregari
 assenserat, ad illud utique convenisset, nec ce-
 dere renuisset; sed omnis jurgii privatis, quæ
 inter eos qui Pisis erant, & præcipue qui sui
 fuerant cardinales et ipsum agitabantur, ad ob-
 viandum sanctæ ecclesiæ scandalis, et proprio
 sui et suorum periculis, attentis odiis et inimi-
 citiis, quæ a suis olim cardinalibus contra ip-
 sum et suos fideles exorta fuerunt, clam et in-
 palam, nec non opprobriis et minis et in-
 juriis attentatis et illatis in se et suos, duo-
 bus per sacram illam et liberam Synodum pro-
 videri, ipso omnino cedere volente, antequam
 cederet, petivisset. Primo quidem quod futu-
 rari pontificis canonice et indubitæ electioni
 providerent. Secundo quod eligeretur talis, qui
 suspectus non esset partibus justa et evidenti
 causa; sed de ejus persona possent partes me-
 rito confidere. Hæc autem sibi tam justa vide-
 bantur, quod certus quasi erat illa obtinere,
 præsertim si Conciliium liberum foret, quod
 nequaquam esse poterat in ditione Florentino-
 rum. Sciebat namque Carolum scire, si non
 dissimulabat, quomodo poterat confidere Flo-
 rentinis. Sciebat et eorum astutias, infestam-
 que voluntatem ad obtinendum quod vole-
 bant, blanditiis, pretio et minis. Sciebat, quod
 aliqui ex suis olim cardinalibus, qui inten-
 tionem ejus et captivitati, si heri potuisset, as-
 senserant, immo quod fieret instanter labora-
 verant, ad papatum anhelabant, quibus non
 parvam favoris spem Florentini tradiderant,
 quæ Carolus non ignorare sciebat. Ex quo si
 exhiberet Florentinis quod cupiunt, obtinendi
 facilitatem et commodum in Deum, in se et
 suos graviter peccare putaret. Quomodo enim,
 si aliquis ex illis eligeretur, quæcumque sibi et
 suis promitterentur, etiam si Conciliium se obli-
 garet, confidere posset ipse et sui quod serva-
 rentur? quomodo insuper majus commodum
 ad obtinendum eorum cupiditatem contra se
 et suos illis præstare valeret, quam si in una
 terrarum suarum, quæ in medio potentie
 eorum est, Conciliium fieri assentiret? An igno-
 rare dicebat Carolum Florentinos misisse ad se
 deducendum plures ex curialibus ejus, oblatio-
 nibus, contumeliis, et minis; subditis vero suis
 per publica edicta mandasse, quod nisi ab
 eo statim discederent, confiscatis illorum fa-
 cultatibus cunctis, perpetuo ab omni electorum
 dominio exsularent? Dicebat si ergo in Ari-
 enino terra sanctæ matris ecclesiæ et sibi fide-
 lissima et tutissima tantum contra eum ausi
 fuerant, quid facerent in Pistorio vel S. Minia-
 to? Nimis quidem hæc ignorare crassa ignoran-
 tia fuerit, nimisque impia pietas in se et suos
 fideles; et propter hoc non ad subterfugien-
 dam cessionem volebat ad illa accedere loca,
 et quæ dixerat propterea dixerat, quidquid
 Carolo cogitare placeret, seu de mente sua
 judicare. Si namque assentirent petitis qui
 Pisis erant, agebat mentem suam compre-
 hendisset per Dei gratiam universa ecclesia

manifeste, et quod non plus dilexisset papa-
 tum retinendo illum, quam pacem ecclesiæ san-
 ctæ et unionem populi Christiani juri suo ce-
 dendo et papatui renunciando, experientia do-
 cuisset. Nam sicut dixerat, jam existente in
 libertate plena et debita de jure, sacro Con-
 cilio congregato velut quæsierat, obtentis justis
 petitionibus supradictis, securi fuissent adver-
 sarii in futuro, quia modus datus extitisset,
 quod nullus eligi posset, qui justa ex causa
 suspectus esset partibus. Securus erat ipse, se-
 curi principes, qui propter fidem ipsi servandam
 hostes effecti fuerant illorum. Securi forent
 curiales sui et præsertim illi, qui in defenden-
 do veritatem et justitiam suam, et intendo
 contra eos processus et publicando, licet sui
 mandato, illis displicuerunt nimis, qui justam
 timoris causam habent maximam præ ceteris,
 propter minas illatas ei præ ceteris, et
 sic juribus cedere suis et papatui renunciare
 potuisset, et fecisset absque conscientie sue
 scrupulo, nullamque habuisset querimoniam cau-
 sam, quotquot sibi fideles fuerant, quod eos
 propter ignorantiam seu malitiam seu desidia-
 tradidisset aut vendidisset in manibus inimico-
 rum suorum. Subjungebat quoque quod nec-
 sciebat conspiciere quare Carolus crederet, quod
 ipse tantum papatum diligeret; manifestum
 quidem erat, quod papatum non quæsierat,
 nec aliquem rogaverat ex his qui in concla-
 vi sui fuerant electores, quod ipsum in pa-
 pam eligerent, et quando acceptavit, non
 cum intentione retinendi papatum accepta-
 verat, et sic juravit, quod et postmodum confir-
 mavit. Manifestumque erat, quod ex papatu
 illo numquam receperat nisi labores, irritio-
 nes, opprobria, contumellas, blasphemias, mi-
 nas, insidias, et omnia fere malorum genera.
 Nullam diem viderat, secundum orbem, quietis
 animi, nullam solatii corporis. Sunt igitur,
 dicebat, ista tam affectuose optanda, si
 ea quærere vellet, inquebat, quæ orbis erant:
 nonne melius fuerat ei antequam ad statum i-
 stum fuisset assumptus? sed considerata con-
 ditione sua, quotquot sibi adversabantur, con-
 siderataque ætate quæ naturaliter quietis est
 avida; quanto magis nunc cum tot & tanta
 sibi suisque in statu mundi hujus pollicita
 sunt? Inferebat ergo, si aspectum mundi &
 suorum consanguineorum affiniumque opes dili-
 geret, quæ sibi promittebantur, acceptaret;
 sed quia volebat suos fideles & seipsum, immo
 sanctam matrem ecclesiam contra omne debi-
 tum juris necare & obruere; & consentiendo
 quod Conciliium congregaretur in territorio Flo-
 rentinorum, & præsertim in medio potentie
 suæ, esset necare & obruere sanctam matrem
 ecclesiam, se, & suos fideles, propterea deli-
 berabat nullomodo talibus assentire, sed suam
 spem ponere in Domino & potius mortem pati.
 Conticentibus igitur paulisper cunctis; domi-
 nus Gregorius dicens, ex quo non videbatur
 Carolo, quod illi territorium Florentinorum e-
 gredi vellent, nec ipse debebat, nec valebat ad
 loca Florentinorum accedere; & præsertim quia
 erant in centro domini sui; petiit a Carolo si
 modus reperiri valeret alius, per quem vera &
 non violenta unio fieri posset, dicens si bonus
 reperiretur, se plus unionem quam papatum di-
 ligere ostenderet.

Ad hæc Carolus dicebat, quod videbatur sibi
 comprehendisse, ipsum nequaquam per procura-
 torem cedere velle, neque in manibus procura-

torum; neque concordare insuper posse & ad-
 verarios de loco in quo conveniant, & com-
 muni consensu celebrent Concilium. Nullum
 igitur medium aliud conspiciebat factibile co-
 gnita partium voluntate.

FRAGMENTUM SCRIPT. ANTONII
 DE BUTRIO I. V. D.

Ad Cardinales Pisanae Concilium habentes.

INCIPIIT TRACTATUS D. ANTONII
 DE BUTRIO:

Jesus Christus.

De hac lu-
 cubratione
 vide quae
 diximus in
 praefatione
 ad hoc Pi-
 san. Conc.

*Reverendissimus in Christo patribus & dominis
 DD. episcopis, presbyteris, atque Diaconibus
 cardinalibus S. R. E. pro pace & unione gre-
 gis Christi in Pisana urbe in unum congrega-
 tis, Christi gratiam in patientia, & perseveran-
 tia unitatis, & finem Altissimo placitum
 habere.*

Ex Cod. MS.
 Felici in Bibl.
 Canon. Ma-
 jor Eccl. Lac.

REM magnam aggressi estis, & adversitati-
 bus plenam: gloriamini in tribulationi-
 bus, scientes quod tribulatio patientiam opera-
 tur; patientia autem probationem; probatio
 vero spem; spes autem non confunditur. A
 caritate hac quietis, pacis, & unitatis Chri-
 stianorum quis separabit vos? an angustia, an
 persecutio, an fames, an nuditas, an pericu-
 lum, an gladius? tribulationes passi estis ma-
 gnas, sed patientiam etiam. Parate vos ad ten-
 tationes; factum hoc Christi est. Creditis in
 re tanta propugnatores, repugnatores non ha-
 bere? Passi sunt Apostoli, quorum typum ger-
 itis; sed & Christus. An discipulus super ma-
 gistrum? Generosos animos probat labor &
 nutrit; & virtus in adversitate perficitur; &
 tunc etiam valentius in veritate reficitur, cum
 ardentius pro veritate fatigatur. Hac zelo Dei
 agantur, quæso, non querentes quæ nostra
 sunt, sed quæ Jesu Christi; si finem querimus
 optatum. In hac re homunculus ego rudis &
 aggressus, parum, immo nihil quod offeram ha-
 beo, non aurum nec argentum est mihi, non
 potentia, non armorum subsidia; offero quod
 possum, ardentis animi affectum ad pacem po-
 puli Christiani, & bonam voluntatem. At mi-
 nutum & leve hoc; sed talentula Domino da-
 ti agilem fructum compilationis libelli hujus ad
 repellendos latrantium mores contra pacem in
 re hac, quam puto, defendendam, justitiam &
 veritatem, totum quod dixero subjiciens corre-
 ctioni vestrae ac emendationi Concilii generalis,
 & ecclesiae sanctae; ex nunc revocans si quid
 minus catholice fuerit prolatum, aut scriptum.

*Narratio facti gestorum per contententes & domi-
 nos cardinales in schismate tollendo.*

Post obitum Gregorii XI. anno D. 1378.
 die 27. Martii, fuerunt duo ad pontificatum
 summum ab eisdem cardinalibus assumpti. Pri-
 mo quidam B. Barenis archiepiscopus, qui
 per impressionem Romani populi pretendebatur
 a cardinalibus electus, sed non sincere. Secun-
 do, se cellatis cardinalibus in Ananiam, ubi
 se securos reddebant, electus est quidam R.
 Gebennensis; & primus vocatus est Urbanus
 VI. secundus autem Clemens VII. cum quo

* Bartholo-
 meus.

* Robertus

Clemente de Italia omnes pro tunc cardinales
 Avinionem accesserunt, cui adhæsit Illustris
 rex Franciæ, & cætera pars Christianitatis.
 Urbano autem adhæsit rex Bohemiæ, & tota
 Alemaniam, & Anglia cum majori parte Chri-
 stianitatis. Omnes autem cardinales antiqui ste-
 terunt in fide Clementis usque ad vitæ exitum;
 duobus etiam hodie viventibus in eadem fide
 perseverantibus a principio, & temporis succel-
 su. Hinc & inde pro uno & reliquo habita,
 & reddita fuerunt peritorum consilia diversa &
 contraria; varietas etiam in facto fuit. Post
 mortem Urbani VI. pro illa parte a cardina-
 libus ab eo annuntiatis assumptus fuit Bonifa-
 cius, & post eum Innocentius VII. & post
 eum hodie Gregorius XII. Pro parte alia post
 mortem Clementis, Benedictus. Interim aliqui
 se fecerunt neutrales, nulli adhærendo: aliqui
 post adhærentiam ab obedientia recedendo; ali-
 qui de una obedientia ad aliam se transferen-
 do; ut Januenses, & Leodienses. In maxima
 conquassatione stante navicula Petri, interim
 magnam plagam passa est Christianitas in guer-
 ris civilibus & extrinsecis, & multæ civitatum
 depopulationes sequutæ sunt, præsertim in Ita-
 lia, & variz novitates. Avaritia, ambitio, si-
 monia multum crevit inter clericos, multi in-
 habiles ad dignitates promoti sunt, & ad nu-
 tum potentum ecclesia regebatur. Lasciviz ma-
 gnæ pullularunt in clero, usurarum vitium in-
 ter laicos ubique discurrens numulariorum
 mensas occupavit, & pene artes omnes lucatis
 coloribus latenter subintrabant, nervus ecclesia-
 sticæ disciplinæ in contemptum habebatur; veri-
 ritas, caritas, pietas, justitia, & Dei honor,
 & morum omnium honestas a Christi populo
 patiebatur exilium; & quod omnium pejus est,
 in desideriis suis laudabantur peccatores: ille
 acceptior in populis; qui raptus, aut potentia
 per fas & nefas ditior prodibat ad publicum;
 hinc etiam sepulchrum ad altaris conspectum
 ornatus occupabat, qui manifestius, & voraci-
 us usuras exercebat. Talis morum ruina, &
 quidquid populos terrebat, divisioni, & meri-
 to, adscribebatur ecclesiae. Tandem mortuo
 Clemente, præstitum fuit juramentum in as-
 sumptione Benedicti in forma inferius descri-
 benda. Similiter & in assumptione Innocentii
 VII. sub certa forma, quam non refero, quia
 morte prævento Innocentio effectum fuit eva-
 cuatum. In assumptione autem Gregorii XII.
 DD. cardinales, compatientes Christianitati,
 præstiterunt ad tollendum scripta in forma se-
 quenti votum, & juramentum; & similiter in
 assumptione Domini Benedicti.

*Forma juramenti D. Benedicti, & ejus
 Cardinalium.*

„ Nos omnes, & singuli S. R. E. Casdd.
 „ congregati pro elect. futura in conclavi, an-
 „ te Altare, in quo Missa communis celebra-
 „ ri consuevit, pro Dei servitio, unitate suæ
 „ ecclesiae sanctæ, ac salute animarum om-
 „ nium fidelium, promittimus & juramus ad
 „ SS. Dei evangelia corporaliter per nos ta-
 „ sta, quod absque fraude & dolo, & machi-
 „ natione quibuscumque ad unionem ecclesiae
 „ & finem imponendum schismati pro dolor
 „ in ecclesia nunc vigenti, quantum in nobis
 „ erit, laborabimus fideliter, & diligenter: &
 „ per nos, quantum ad nos pertinet, seu
 „ etiam pertinebit, dabimus pastori nostro &
 „ gre-

ANNO
CHRISTI
1409.

Afferat hanc
formulam
Raynaldus
Annal. An.
1409. n. 6.
sed defunt
apud illum
subscriptioes

315
regis Dominici, ac Vicario Christi, domi- A
no nostro futuro qui erit pro tempore, au-
xilium, consilium, & favorem, nec ad im-
pediendum, vel defendendum præmissa da-
binus auxilium, Consilium, vel favorem di-
recte, vel indirecte, publice, vel occulte;
& ista omnia, & singula, & alias etiam
ultra præmissa vias utiles, & accommoda-
tas ad utilitatem ecclesie & unionem præ-
dictam ejusdem; sane & veraciter, & sine
machinatione, seu excusatione, vel dilatio-
ne quacumque servabit, & procurabit posse-
tens quilibet nostrum, etiam si fuerit as-
sumptus ad Apostolatam, etiam utque ad
cessionem inclusive per ipsum de papatu fa-
ciendam, si DD. cardinalibus, qui nunc B
sunt vel erunt in futurum, de his, qui sunt
nunc vel majori parti hæc pro bono eccle-
siae & unitatis prædictae videatur expedire.
Et ego Guido episcopus Prænestinus prædi-
cta juravi, & promisi, & mea manu sub-
scripsi. Idem D. Nicolaus episcopus Alban.
Idem D. Leonardus tit. S. Sixti presbyter
cardinalis. Idem D. Bertrandus tit. S. Po-
tent. presbyter cardinalis. Idem D. Thomas
tit. S. Praxedis presbyter cardinalis. Idem
D. Johannes tit. S. Ciriaci in Thermis pres-
byter cardinalis. Idem D. Johannes tit. S.
Vitalis presb. card. Idem D. Petrus tit. S.
Suzannæ presb. cardinal. Idem Johannes tit.
S. Anastasie presbyt. card. Idem Martinus C,
tit. S. Laurentii presb. card. Idem Johan-
nes tit. S. Johannis & Pauli presb. card.
Idem Petrus tit. S. Petri ad vinc. presb.
card. Idem Guillelmus tit. S. Cecilie presb.
card. Idem Petrus tit. S. Mariæ in via la-
ta diac. card. Idem Petrus tit. S. Mariæ in
Cosmedin, diac. card. Idem Amadeus tit.
S. Novæ diac. card. Idem Galeottus tit. S.
Georgii ad velum aureum diac. card.
Qui scripserat cedulam propria manu, &
subscripsit, & præsupponitur in factò quod a
majori parte cardinalium declaratum fuit D.
Benedicto viam cessionis expedire, & super
hoc fuit pluries requisitus, ita quod conditio
juramenti purificata est. Et postea per litteras D.
Benedicti responsivas ad litteras D. Grego-
rii approbata & declarata responsione ad peti-
tionem Ambaxiatorum illustris regis Francie;
qui intendebat viam cessionis omnibus aliis viis
anteire, ut patet ex declaratione quam fecit
Marfilie.

*Formula juramenti Gregorii & ejus Car-
dinalium.*

In nomine S. & individue Trinitatis. An-
no a nativitate D. N. J. C. MCCCXVI. ind.
14. die martis 23. mens. Novemb. in die S.
Clementis, Apostolica Sede vacante per obi-
tum fel. rec. D. Innocentii pape VII. con- E
gregati, & ad invicem collegialiter coaduna-
ti pro futura electione summi pontificis ce-
lebranda infra scripti reverendissimi in Xto
Patres & DD. Angelus Hostiensis Florenti-
nus, Henricus Tusculanus Neapolitanus, An-
tonius Prænestrinus Aquilejen. Epif. Ange-
lus tit. S. Potentianæ Lauden. Conradus tit.
S. Grifogoni Militen. Angelus tit. S. Marci
Constantinop. Jordanus tit. S. Martini in
Montibus de Ursinis, Joannes tit. S. Crucis
in Jerusalem Raven. Antonius tit. S. Praxe-
dis Tudert. presb. Rainaldus tit. S. Viti in

Macello de Brancatis, Landolphus tit. S.
Nicolai in carcere Tulliano Barrenf. Oddo
tit. S. Georgii ad austum vellus de Colum-
na, Petrus tit. S. Angeli, & Angelus alias
Joannes tit. S. Cosmæ & Damiani Leddin.
vulgariter nuncupati. Diac. S. R. E. card.
in cappella communi S. palatii Apostolici
Romæ apud S. Petrum intra conclave con-
suetum, quem pro loco ad infra scripta ele-
gerunt, & etiam deputarunt in præsentia mei
Barontii de Pistorio, & aliorum notariorum,
& tertium infra scriptorum. Considerantes
christianæ religionis infamiam, detrimenta,
& graves fidelium molestias, atque pericula,
quæ hæcenus emerferunt & emergere veri-
similiter est censendum, nisi salubriori re-
medio & in tempore, Domini favente clem-
entia ejus res agitur, occurratur; & pe-
nitero, & damnabili schismate, quod tan-
stifero, proh dolor! temporibus in scissuram chris-
tianæ fidelitatis gravissime perduravit, &
durat, nec piam provisionem pro ipsius schis-
matis remotione per eos factam aliquem ef-
fectum produxisse; ac intendentes ad reme-
dia fortiora, non quod necessarius (ita)
pro parte eorum justitiam suadeat, quod
nus verissimum est & plena veritate sulci-
tum; sed quod pro integratione & unitate
Christianorum ex malitia temporis, de fa-
cto, etsi non de jure, expediat; eligentes
& in specula eorum considerationis extollen-
tes quanti posset esse discriminis, si dilatio
in electione summi pontificis fieret, tempo-
rum malignitate pensata; universaliter sin-
guli, & singulariter universi unanimiter &
concorditer, nemine discrepante, ex cer-
ta scientia convenerunt, voverunt Deo, ac
ejus Matri virgini gloriose, ac SS. aposto-
lis Petro & Paulo, totique caelesti curie ju-
raverunt invicem, unus alteri, & e contra,
se obligando solemniter promiserunt; quod
si quis eorum fuerit assumptus ad apicem
apostolatus summi pro integratione unita-
tis Christianorum renuntiabit effectualiter ju-
ri suo & papatui, pure, libere, & simplici-
ter, si, & quando antipapa qui est, & qui
pro tempore fuerit consimiliter renuntiabit,
& cedet prætenso juri & papatui, sive de-
cedat; dummodo anticardinal. effectualiter
velint cum ipsis dominis de sacro collegio
sic convenire ac concordare, quod ex hoc
sacro collegio & episcopis sequatur juste ca-
nonica electio unici summi pontificis Rom.
ac etiam promittentes se facturos & curatu-
ros, omni dolo, fraude & maligna interpre-
tatione cessantibus, pro posse, quod si quis
ex DD. cardinalium absentibus vel extra col-
legium per eos assumatur in papam, eandem
faciet obligationem. Ac quod in mensem, a
die sue inthronizationis numerandum per suas
extensas apostolicas litteras regi Romanorum,
antipape, & ejus prætenso collegio, regi
Francie, & omnibus aliis regibus, illustribus
principibus, prælatis, universitatibus, com-
munitatibus christianitatis, secundum videre
prefator. dominorum de collegio, præmissa
omnia indicabit, & ea se offeret implerurum
& paratum ad cessionem modo prædicto, &
ad omnem aliam viam rationabilem, per
quam prædictum schisma tollatur, & unio-
nis subsequatur integritas in ecclesia Christia-
norum; & quod omnibus supradictis ultra
præmissa suos solemnes destinabit oratores,
in-

ANNO
CHRISTI
1409.

319
ANNO
CHRISTI
1132

Gregorius, nec declinat; offert se Benedictus venire Liburnum. Interim Apuliz rex Romam invadit, eam suo subdit imperio: festum facit Gregorius & cum muneribus suscipit nova deferentes. Afferit Benedictum tractatum habuisse in Roma; hinc causat discessum a tractatu: hic, ut ait, non sincere ambulat; querit me capere. Hoc confirmant adulatores, pacis inimici. Et quid plura? Disceditur a tractatu; a Gregorio cessionis via damnatur ut diabolica. Scribitur Joanni Contareno Parisiis non amplius eum sequi velle viam cessionis. Renitentibus & invitis cardinalibus de facto contra votum & juramentum citantur cardinales unionis inimici, inter quos nepos proprius. Ad precludendas vias unionis, ut dicitur, precipitur cardinalibus ne invicem communicent per se vel alium, nec cum legatis Franciz colloquantur, & hoc sub pena perjurii & excommunicationis. Nec etiam civitatem Lucanam egrediantur absque licentia sub pena excommunicationis. & privationis cappelli & beneficiorum, quam incurrant ipso facto. Tandem discedunt cardinales qui secum erant, tribus exceptis, quorum duo postea sunt reversi ad cardinalium ceterum. Pisas accedunt, convocant cardinales Benedicti: Liburnum se conferunt; in sufficienti numero in eunt tractatum de pace danda populo Christi: mature eligitur via convocationis Concilii generalis: hoc sentiunt de papatu contententes: deliberat uterque de recessu; perit Benedictus Perpignanum in Arragonia; Gregorius autem Senas. Dimittitur populus Christi delusus & de unione desperatus, undique clamant populi. Ingentissima & crebra contra eos crevit infamia. Scandalum patiuntur omnes de minimo ad maximum. Publicatur Concilium per Benedictum apud Perpignanum in festo Omnium Sanctorum; per Gregorium apud archiepiscopatum Ravennatem aut patriarchatum Aquilegentem in festo Pentecostes. Requiritur uterque a cardinalibus ut assentiat Concilio, quod esse dicitur universale propter locorum distantiam & tempora diveria. Publicat Gregorius litteram Christianidelibus convocans ad se DD. Cardd. pro tractanda unione. Dicit se fuisse, esse & in futurum fore bonae voluntatis ad implenda juramenta secundum intentionem voti & juramenti. Conceditur locus Pitarum a Florentinis DD. cardd. utriusque collegii unitis pro unitate ecclesie, contradicentibus Legatis Gregorii. Publicatur Concilium generale per cardd.; diriguntur inquisitoriz prelatorum, requirentibus DD. cardd. Gregorii suam obedientiam & Benedicti suam, de voluntate utriusque collegii. Et similiter exhortatoriz ad Romanorum regem & principes utriusque obedientiz. Ex hac habui, quantum potui narratione facti oriuntur dubia quae occurrunt & occurrere possunt tam ante Concilii congregationem, quam in Concilio, quam etiam post Concilium, quae ad capitula reducta sunt. Et haec de primo capitulo sufficienter.

C A P U T I I.

An DD. cardd. utriusque collegii potuerunt convocare Concilium generale utriusque obedientie, ita quod possit dici Concilium ad expedienda quae intendunt.

Circa hunc articulum secundum movebo dubia pro utraque parte; eligam pro parte DD. cardinalium; consutabo ulterius motiva pro parte adversa. Primo namque videtur cardina-

les non posse convocare Concilium generale ex defectu potestatis, ut vocant, quia non sunt; nam causabitur Gregorius, quod DD. Cardinales Benedicti non sunt cardinales, quia creati a non papa, & ut schismatici per verum papam inhabilitati, ut apparet ex processibus contra schismaticos. Item, quod excommunicati adhuc per processus; eo addito etiam, quod schismatici sint, omni judiciaria potestate privati, tamquam a jurisdictionibus suspensi XXX. q. 1. *audivimus §. in autem*, & cap. *Didimus VII. q. 1. Novatianus*. de cler. exc. mi. Si celebrat in fin. de re jud. ad probandum de schif. cap. I. Similiter & DD. cardd. Gregorii schismatici videntur, ut a capite recedentes, & schismaticis adherentes XXX. q. 1. *Schisma loquitur* & cap. *alienus*, & dicto cap. *Novatianus*, & XXX. q. 3. *inter schisma*. Et per sententiam papae cardinalatu fuerunt privati, si discederent de Luca, ut ponitur in facto, & etiam sunt excommunicati. Ut cardinales ergo, ut faciunt, citare non possunt, cum citatio judiciarius, & jurisdictionalis sit actus, de his qui ad ecclesiam confugiunt presentem de probat. *quoniam contra no. de feriis capite fin. Repugnante ergo potestate voluntati, non valet quod agunt; leg. multum C. Siquis alteri, vel sibi de offic. del. cum super. de sententia excomm. a nobis consi. Secundo negari non potest alterum collegium non collegium propter impossibilem, & impossibilem multiplicationem Papatus VII. q. 1. *factus*; & cap. *non autem*, & cap. *Novatianus* cum cap. sequenti XXX. q. 1. *Dicimus* & cap. *Schisma de off. ord. Interim*; repugnat enim huic articulo *nam sanctam*; & quia unus est Christus, unum corpus ecclesie, unum ergo caput VII. q. 1. *in apibus*, ad Corinth. 1. *Et unum dedit caput super omnem ecclesiam quod est corpus Christi*; ad Eph. 3. Mixtis autem habitibus cum inhabilibus non valet quod agitur IX. D. *§. ad sacras*, XXIII. d. *quorumdam*, III. q. IX. *pura de off. deleg. cum super.*, & cap. *Super questionum §. si vero de elect. illa*, & quod ibi notatur, & quod notatur de procur. consult. ff. de Arb. pedivis l. 1. *§. item queritur ff. de Aqua*, & Esti. cum si. Item de facto, & de jure impossibile videtur ex tali mixtura vocatio; quia vel vocant haec collegia ut unita ambo utramque obedientiam, & non obediatur, quia altera obedientia alterum ex collegiis opinatur non collegium; unde verisimiliter non obediatur, nec obediatur poterit, salva conscientia, & opinione; vel vocat separatim quilibet suam obedientiam, & res incipit a decisione, cum eis non est Spiritus Sanctus, cum agant ut divisi, nam effugit Spiritus S. scissuras, nec descendit nisi in congregatos in unum, Actuum f. XXX. q. 1. *loquitur schisma* . . . & cap. *alienus*. Tertio, dato quod ambo collegia alias non deficerent in potestate cardinalatus, adhuc non videtur eos posse congregare Concilium; quia haec potestas est soli papae reservata, ut patet ex capitulo Isidori *In antiq. cap. canonum*; cujus verba ad litteram sunt haec: *Synodorum vero congregandarum auctoritas Apostolica Sedis privata est commissa potestate*. Nullam Synodum generalem ratam esse legimus, quae ejus non fuerit auctoritate congregata, vel fulta. Haec auctoritas testatur canonica, haec historia ecclesiastica roborat, haec SS. Patres confirmant, ad quod III. Dist. §. Porro, XVII. Dist. *Synodum*, regula, & quasi*

ANNO
CHRISTI
1100

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

quasi per totum: unde Pelagius in cap. *Mul. A* *tis*, ea D. illa non concilia, sed conventicula, seu conciliabula vocat. Ad quod II. q. 6. *Ideo*, & q. 15. *Mandastis*, & cap. *Auditum*. Confirmatur hoc, quia de jure convocatio est facienda per majorem de universitate ff. *de albo script.* l. 1. & ibi not. h. 2. & quod ibi not. C. de Decurio. l. XI. D. 93. *A subdiacono*, notat Innocent. de major. & obed. cap. I. de elec. Bon. I.; & cap. *Cetum*, §. ult. & de Off. Ord. *irrefrag.*, §. I. de Nov. op. nunt. cap. 2. Ad hoc; quia citatio pertinet ad eum, qui superioritatem habet, aut imperium in aliquem ff. *de Jud. Siquis ex aliena*; Siquis in jus voc. l. 2. de rescript. super litteris & quod ibi no. & de Dila. cap. *praterca*. Super Concilium autem est solus papa, de electione *Significanda* cum concor. ergo &c. Quarto quia papa judicem non cognoscit in terris, neque ab Augusto, neque ab omni clero, neque a regibus, sive gregibus, neque a populo judicabitur IX. q. 3. *Nemo*; & aliorum causas voluit Deus per homines judicari: Sedis Apostolicæ præfulem suo, sine quæstione reservavit arbitrio ea *quæst. C. aliorum*; Et dicit Aurelius: *facta subditorum judicantur a nobis; nostra vero judicantur a Domino*. Et prima sedes de tota ecclesia judicare potest; ipsam autem ad nullius commereare iudicium. Ea q. *ipsi*, & capit. *cuncta*, & *prima sedes non judicabitur a quoquam XXI. D. nunc autem*. Ut ergo iudicari possit, est necessaria papæ vocatio, per quam notetur quædam submissio XXI. D. cap. *nunc autem*, 2. q. 5. *mandastis*, & cap. *auditum* 2. q. 7. *Nos si incompetenter*. Cum si. Quinto, quia tale Concilium absque papæ vocatione foret acephalum, absque capite, monstruosum, contra regularem naturam Conciliorum, quæ constant ex membris, & capite, ut in aliis inferioribus Conciliis III. D. §. *porro XVIII. D. Quoniam si episcopus Metropolitanus; si quis episcoporum*, & quasi per totam, VII. q. 1. in *apibus* de præscriptionibus: cum non liceat contra si. Sexto quia, ubi propter superioritatem, & præminentiam quis non habet iudicem, ejus est eligere iudicem, qui superior est in propria causa, ut patet in imperatore, qui eligit procuratorem Cæsaris de Off. proconsulis l. *nec quicquam* no. de judi. *cum venissent*. q. 5. *Mandastis*; & cap. *auditum* 2. q. 7. Nos si sic in criminali episcopus, diaconus, presbyter eligit iudicem, 11. q. 1. *judices*, 15. q. 7. *Si autem*. Ad ipsum ergo pertinet eligere iudicem, qui hoc facere censetur convocando Concilium. Et iudicis electio non est illi auferenda, aut *habita C. ne filius pro patre*. Septimo quod concederetur in defectu papæ potestatem devolvi ad dominos cardinales, cum in hoc non reperiat titulus a jure statutus, exigebatur requisitio utriusque, ut convenirent; & congregarent Concilium; ff. de verborum signif. ex legati, & l. sequenti de clericis non residentibus *ex tua* & cap. seq. V. q. 5. cap. 1. ff. de usuris l. *mora*, ad hoc quod notat Innoc. de præbendis. cap. *extirpanda*, de concess. præbendæ. Ex parte per Pau. de religiosis domibus, *quia contingit*. Illi autem non fuerunt requisiti ad concordandum de loco Concilii. Et quamquam fuerint requisiti de concordando loco renunciationis; per hoc non convincitur negligentia in actu separato conventionis loci Concilii de testi. *cum olim* in sine, & notat Glossa de dolo, & contu. cap. fin. l. 6. *Concil. Gener. Tom. XXVII.*

in v. *non teneris* ad fi. consi. Et maxime confirmatur hoc, quia si in aliquo foret negligentia, quilibet ipsorum convocât, & sic purgatur negligentia; & silere debet cujuscumque inferioris vocatio, ut not. de offic. Deleg. *Passo*. in fi. de appell. *cum parati* de Off. dele. *fundisti*, & cap. *licit*, C. de relat. l. 1. no. de appe. *Intimasti*, C. *ut nostrum* & cap. *si duobus*. Octavo quia congregatio Concilii debet fieri ab eo qui habet aliquam auctoritatem, vel jurisdictionem super eos qui convocantur, hoc est supra Concilium, & iuner eos contra quos fit convocatio, & super causam convocationis, XVIII. Di. *quoniam p. acuit*, & cap. *Episcopus V. q. 2. vocatio* 2. q. 3. *si aegyptians*. Hæc omnia cessant hic, quia domini cardinales nullam sibi vindicant superioritatem in Concilium, a cujus potestate sola papæ auctoritas excipitur. Hinc est, quod legatus de latere illud congregare non potest, ad hoc de elec. *significasti* notat Glossa 3. di. §. *porro*, & quod notat Glossa & Archidiaconus 2. q. 6. *ideoque*. Item multoties sunt congregata antiquitus Concilia, & nunquam reperitur aliquod Concilium fuisse per cardinales congregatum. Non est ergo superstitiose inveniendum, quia cum hoc exorbitet a regulis, sufficit non inveniri concessum ut prohibitum censeatur. De transl. Præla. c. *inter* 2. q. 5. *consuluitis XXXI. q. 1. quod si dormierit C. de colla. l. illam*.

E contra pro parte DD. cardd. quod ab iis potuerit fieri congregatio probatur primo: quia supposito quod immineat causa illud congregandi; quod examinabitur infra; non est congruum ut a potestate judicandi pendeat an iudicetur. ff. de eo quod certo loco *non utique*. Interest enim ut male gesta, & maxime in confusionem Christianitatis iudicentur, & emendantur, ff. ad l. *Aquil. ita vulnerat*. de sent. excomm. *ut fama*. Alias lassaretur Papæ licentia ecclesiam, & Christianitatem dissipandi, & subvertendi fidem. Nec dici posset, cur hoc facis? LXXXIII. Dist. *nemo* 28. q. 1. *qualis* 23. q. 4. *est injusta*, & cap. *non potest*, cum si. Hinc est, quod captata remedia ad præsidium iniquitatis a jure repelluntur, ff. de verb. signif. *si quis pœnis*, de appellat. & cap. *pervenit*, *consuluit*, *proposuit*, & cap. *cum speciali* §. *porro*. Si autem soli papæ congregatio permitteretur, in ejus esset semper potestate an iudicaretur. Quid enim si nollet Concilium congregare? quid si de facto non posset? quid si ostenderet se congregare, & malitiose dispergeret? aut sibi tantum propitios accessisset in iniquitate? aut alia occulte interponerent impedimenta ne congregaretur, aut non debito modo? quis saperet tunc Concilium non posse ab aliis congregari, nisi qui vellet ecclesiam ponere in manibus unius, qui fidem Christianam, & statum ecclesie libere posset absque remedio ullo illam funditus annihilare? non sic in foliis intelligenda sunt jura, quæ dicunt papam convocare debere Concilium; non sic in cortice; sed temperandi sunt in radice rationis, & ex illa regulandi; non enim in verbis scripturarum est Evangelium, sed in sensu; non in superficie, sed in medulla; non in sermonum foliis, sed in radice rationis; 1. q. 1. *Marcion*. 13. q. 1. §. 2. V. *verba XXXVIII. d. 1. sedulo*, XXII. q. V. *humana* de verb. sign. *intelligentia* ff. de leg. *scire* de verb. sign. *cum quidam* C. de leg. *cum quo*; etsi oppositum diceretur evacuata, & sub ludario manerent jura, qua

quæ permittunt aliquo casu papam judicari A
 contra de poss. prælat. Bon. V. no. nocet. C. de bonis quæ lib. I. ult. §. ubi LXI. dif. nullus. Secundo reperitur pluries antiquitus, nōdum per DD. Card. tam honorabilia membra ecclesiæ Concilium congregatum in similibus; immo per imperatores qui nōdum dominis cardd. sed quibuslibet episcopis se cognoscere habent inferiores, 63. dif. *Valentinianus*, 96. dif. *beno quidem de Majo*. & obed. *solito de Jud.* unde antequam ecclesiastica capitula constituerentur per imperatores congregabantur, 15. dif. c. 1. & dicit Glossa in lib. Conciliorum in principio Africani Concilii. Item Constantinus suo iussu, & suis expensis congregavit Concilium, & sedit in medio Concilii imperialibus decoratus, quamvis in humili cathedra, ut dicit historia trip. lib. 1. cap. 6. & lib. II. cap. 1. IV. Et XX. et seq. lib. X. cap. 2. 3. Item mandato & licentia imperatoris congregatum fuit Concilium Chalcedonense, ut patet in principio Chalcedonensis Concilii; & quod plus est, interfuit ibi regina, cujus Concilii ad hoc propositum verba referam. *Sancita, & magna, ac venerabilis Synodus, qua secundum gratiam Dei, & decreta piissimorum imperatorum congregata est in Chalcedonensi civitate metropoli &c.*; & parum post: *Dominus noster piissimus & fidelissimus imperator. m. erexit ad zelum fidei, qui undique sacerdotes & pontifices ad se convocavit.* Et in fine illius capituli dicitur: *ab universis enim provinciis, loquitur imperator, religiosissimi sacerdotes Chalcedoniam venerunt iuxta mandata nostra, & præcepta.* Et dicit historia trip. lib. V. cap. XIV. & seq. *convenerunt in Italiam episcopi Orientalium, & Occidentalium ultra trecentos, ut præcepto principis Mediolanen. Conc. celebraretur & cap. XVI. dicitur: cogitabat imperator, quatenus omnes episcopos Orientales venientes ad Occidentem, si posses, concordet efficeret; quod tamen propter itineris spatia difficile videretur, duplicem tractavit Synodum celebrari, ut in Arimino quidem Italici, qui tunc aderant, convenirent; Orientales in Nicomedia Bitunia civitate.* Submittit quædam alia, non ad hoc propositum, quæ postquam cepi hic intereram, ut videatur diversorum Conciliorum effectus & finis, de quo tangam interius. Sequuntur verba historie. *Hæc ergo imperatore tractante, effectus non venit, ut voluit; neutrum enim Concilium sibi met concordavit; sed utrumque divisum est: nam in Arimino convenientes alterutris inter se consensere (non) potuerunt. Et Orientales in Seleucia Isauria congregati aliud schisma sunt passæ. Hoc totum operata est non in unum congregatio.* Quid plura referam? innumerabilia antiquitus inveniuntur per Imperatores congregata Concilia, ut patet ex transcurso tripartite historie; & Martiniane chronice & in lib. Conciliorum, ad hoc XVI. dif. *habeo liberum cum omnibus cap. seq. usque ad finem distinctionis.* Ex quibus concluduntur duo, quod hoc fortius facere possunt DD. card. Secundo quod actus convocationis Concilii non est autorizabilis, & de puri facti competit eis de iure quàm qui de facto congregare possunt: non enim alia ratione imperatores antiquitus Concilia congregabant, nisi quia ecclesiæ tunc non erat in potentia de facto compellendi venire nolentes; (nec propter diversitates de facto parebant) non audebant congregari ut patet in primo Africani canonis 15. dif. cap. 1. un-

de statim cum ecclesiæ potuit hoc correxit, & non per principes, sed per se convocavit, & aliquando ipsa rogante, & postea autorizante; & aliquando per imperatores principite ecclesiæ, aliquando ipsa ratificante, ut patet 17. Dif. per totam, maxime §. *hinc etiam* & in gestis Symmachi cap. IX. ubi extense ponitur §. *hinc etiam*. Et aliquando consensu Imperatoris, & præsentia, ut in primo Chalcedonensis Concilii; sic etiam Antiochenum congregatum fuit in gestis Antiocheni Concilii cap. 1. & in gestis Silvestri papæ cap. 11. *cap. 6.* Tertio, convocationes universitatum a superioribus non sunt de substantia; ipsa enim met universitas se potest congregare. Nam multoties se congregabant apostoli vocatione Spiritus S. absque alio capite vocante, ut patet actuum VI. in principio ibi. *Convocaverunt autem duodecim multitudinem discipulorum.* Et de iure, dummodo dum partes vocandorum se reperiant præsentis, possunt aliam ad se vocare, & si tota causa & facto congregata foret, valeret quod agitur no. in l. *observare C. de Decuri. l. X. ff. quod cuique uni C. plano de tu. & cu. dan. ab iis l. ult. de decret. ab or. fa. l. i. not. Glor. de elect. Licet Innocentius de elect. Bonch. l. in verbo *constare ver. et no. de novi operis nuncupatione cap. 11. in verbo *vocatis*, verbo *si autem nullus ad hoc l. nominationum de decu. Cl. X. arc. & 63. dist. Quanto.* Sic & citatio ad sententiam requisita non exigitur aliter quomodocumque data præsentia l. *in causa §. causa cognita ff. de mino. no. de re iudicata l. *sauro*. ff. de electione, cap. fin. in VI. in novell. Cum ergo inisset necessitas ecclesiæ, locus paratus Pisarum sit utique tutus, et quem uterque contendendum approbavit, et obtulit D. Benedictus in Massilia per archiepiscopum hodie Taraton. in hospitio ambaxidorum Gregorii, me præsentis, et audiente, & adstante maxima multitudine, inter quos Bononiensium domini mei D. Baldassar Costa de Neapoli tit. S. Eustachii card. & legati hujus unionis rectoris ferventissimi, & principalis post Deum operatoris, nunc pro S. Romana ecclesiæ Domini Bonon. Faventis, Forlivii, quos suis laboribus sudore, & industria recuperavit, ecclesiæ legati interfuerunt; D. Gregorius in Pisis, ut supra ponitur in facto. Cum tam honorabilia membra jam locum, & omnia paraverint, qui de omnibus gestis sunt informati, & sine quibus Concilium de gestis utriusque contendendum non potuerit informari; cum appareat retro tantam fuisse difficultatem in requirendo locum, cum res celeritatem tantam desideret; quotidie enim magis, & magis christianitas periclitatur; cum pateat de malo proposito utriusque contendenti, qui aliud non querunt quam dissugia, ut perpetuentur in sedibus, & ecclesiæ redocant ad extremum ruinæ, & desolationis: cum quotidie novas inveniant fissiones, & exquisitos colores ad impediendam hanc congregationem; nunc D. Gregorio convocante cardinales ad se, ut si possit ab aliis separaret, & sic nulla via possit dari congregatio utriusque obedientiæ. Nunc utroque ad dispergendum gregem, quem congregare interdunt, dominos cardinales ad remotissima loca, & diversissima tempora obedientiæ suas convocante, certi alterutris obedientiam ad alterutram non accedere. Certè prælati vocati a DD. cardinalibus si homines sunt, si ratio-***

ANNO
CHRISTI
1199.

tionis habent capacitatem aut usum, si non sunt omni pietate privati, si totaliter Deum & ecclesiam suam non proderant, nodum vocati a tam notabili causa, sed ex se, nullatenus vocati, aut ad vocem cujuslibet mulierculæ velut divinitus inspiratæ, relicta rebus hanc insequi debent convocationem. Et secus agendo ecclesiam Dei, & fidem Christi jaciunt in profundum, & iterato Christum in membris suis crucifigunt. Congregatio enim omnis ad finem boni, & maxime tanti, mota præsumi non debet nisi a Spiritu S. 24. q. 1. cap. 8. autem, & cap. alimus; maxime cum videant nulla alia via posse tolli schisma; & impossibile alia via haberi Concilium generale, nisi omnes principes utriusque obedientie invicem consentirent; quod quantum sit factibile omnibus patet, & experientia longe 30. jam annorum edocuit. Quarto, hujusmodi universitatum convocationes non dependunt ab imperio: nam non sunt proprie citationes, sed requisitiones secundum Innocentium compo. Abba. & Hosti. de elect. cum nobis: nam non proprie citant, sed movent ut veniant, ut tali die Concilium celebretur: tales autem denunciationses & requisitiones faciunt pares & minores de suppl. negl. pralat. cap. 1. no. de accusa licet de voto. mago. ad hoc quod no. de pluribus delegatis de off. del. cum causa in Glofa. Patet in denunciationsibus, quas faciunt emptores venditoribus, & de evi. s. rem s. fin. & l. s. . . . s. presentis de empt. & vend. cap. fin. Hinc est, quod tales requisitiones non requirunt solemnitatem peremptorii, ut not. Glofa. 18. dif. Si episcopus Metropol. in Glofa. 2. & notatur in l. s. tempora A. C. de jur. fis. 10. notat Arch. de penis cap. l. l. VI. in v. convocac, Paulus in Clementi. I. de decimis in verbo post requisitionem; necessitate ergo maxime imminente, ut ad præsens, nedum per DD. cardd. sed per minimum de universitate fieri potest vocatio, & incitatio, ut Concilium congregetur. Et Concilium vertere debet plus octium ad causam convocandi, quam ad convocantem, quamquam minimum, quia ille major est qui maxime in tanta re Dei agit voluntatem. Quinto, non videtur exigi auctoritas papæ, qui præbeat auctoritatem Concilio, quia in quantum Concilium convocatur contra papam non eget auctoritate papæ; alias sequeretur absurdum, quia præberet auctoritatem in facto proprio, quod a jure improbat. l. l. & l. pupillus in prin. ff. de aucto. tut. 17. q. 4. quæ, & s. præterea, Abbas s. etiam de rebus ecclesie non alien. Clementina s. una. Item quia actio, & passio in eodem impossibilia sunt de concess. præben. postulatis, de inst. cap. fin. de verb. signif. torus consi. sic in processu criminali per episcopum exigitur consensus capituli; & ubi proceditur contra capitulum non exigitur quando per episcopum proceditur contra capitulum, ut dicit Glofa de off. ord. irrefragabili s. excessus. Sexto, ut dixi, convocationes universitatum pertinent ad digniores de universitate. Data impotentia, vel inhabilitate papæ in convocando, post papam non sunt personæ majores, & ad quas proprius spectet provisio, quam ad cardinales, qui papæ assistunt, & sine quibus non debet, immo secundum aliquos non potest ardua agere 6. q. 1. Siquis cum militibus C. ad l. Juliam ma. quisquis 16. q. 1. ecclesia, qui papam eligunt, & consecrant, de elec. licet, 23. dif. in nomine Domini, 95. dif. Constantinus; Concil. General. Tom. XXVII.

ad quos, vacante ecclesia, vel quasi vacante, spectat providere statui, & periculis arduis ecclesie, de electione ubi periculum s. Memque in 6. ad quod not. per Glof. de schismate cap. I. lib. 6. in v. Sede vacante, in Clem. ne romani de elect. Septimo reperio aliquos tenentes quod olim in causis electionum papæ, & in factis ejus judices erant episcopi cardinales, cum ipsi haberent consecrare 79. die. per totam; allegant gesta Conc. Sardicenis cap. VII. & inter gesta Conc. Africani cap. 17. & in gestis Bonifacii cap. II. s. demique, & in Nicæno Conc. cap. 3., & 6. 65. dif. cap. I. Et secundum illud tempus non adstabant episcopi cardinales ad latum papæ, sed solum presbyteri & diaconi, nec etiam episcopi cardinales eligebant; & allegant etiam 23. dif. in nomine Domini. Aliquam ergo debent habere præminentiam in convocando Concilium, ut qui judices erant olim, hodie convocent Concilium.

Deciso primi dubii.
An. DD. cardinales possint, vel potuerint convocare Concilium.

Pro decisione dubii præmitto quod ad tollendum schisma de jure per viam Concilii, de jure & de facto Concilium debet esse generale; de jure patet 15. dif. cap. I. & seq. 96. dif. nam ad fidem & cap. Utinam. De facto, nam naturale est, ut quod omnestangit ab omnibus comprobetur. 66. dif. cap. I. 54. dif. cap. I. 13. q. I. licet & in regula quod omnes de rejud. in 6. unde dicit Glof. in lib. Conc. de gestis Bonifacii cap. 2. in verbo ecclesiarum, quod prout patet in Chronicis & Conciliis antiquis, solum clerus Romanus antiquitus vocabatur & s. franganee in questionibus papæ. Quare cum non sic tantum actu dilatata foret potestas Rom. pontificis, ut ex toto absorberet potestatem ordinariorum, ex questionibus papatus non in tantum turbabantur, alii merito non vocabantur. Ea autem ampliata actu ut universum occupet, questio de papatu turbat omnes, merito vocandi sunt omnes. De facto probatur, qua planum est ad nullam concordiam, aut decisionem venire posse nisi utraque obedientia sit simul; notum est enim quod id quod determinatur in una, altera non sequitur; & nisi ambæ partes sint simul, nihil conloqui possunt, aut alia tractare præambula; quibus mediantibus venit ad pacem & unionem ut docet experientia Conc. Ariminensis & Orientalem, de quo supra feci mentionem. Secundo præmitto, quod & supra tetigi, quod in casibus, in quibus papa subjicitur Concilio, si non vult, aut non potest de facto vel de jure congregare Concilium formale & universale, prout esse debet; de jure ita quod possit dici Concilium, necessario est concedendum aliter ulterius ab altero congregari posse, & ipsi assentire tenetur volentibus & valentibus debite congregare: alias evacuerentur jura submittentia papam Concilio. Et ex hac causa antiquitus Romani pontifices, non valentes congregare Concilia, permittentibus hæc imperatoribus, aliquando rogando, aliquando licentiando, aliquando consulendo, aliquando suadendo, aliquando ratificando, ut pleno dixi in secundo argumento pro parte ista. Et ultra illa patet in epistola Leonis missa Chalcedonenſi Concil. in qua apparet papam misisse cum lacrimis ad impe-

ANNO
CHRISTI
1199.

Locus
mar-
batus.

ANNO
CHRISTI
1199.

ratore, rogando ut Concilium congregaret in Italia. Præmissis his pro sano intellectu canonum; advertendi sunt duo casus. Primus quando datur unus, & indubitatus papa respectu totius universalis ecclesie, & imminente causa congregandi Concilium. Concilium ut sit conc. debet habere auctoritatem papæ, ubi fraudulenter illam non denegat, & de facto præstare possit; quando præstare censetur, eo quod Concilium congregat, vel congregato a quocumque tacite, vel expresse consentit; & hoc videtur indubitatum sive congregetur contra tertium, sive contra papam, ut patet clare 17. dif. §. *hinc etiam*, & clarius in gestis Symmachi cap. 8. ubi integrè ponitur §. *hinc etiam*, & §. *item Symmachus* 2. q. 7. Est enim speciale in papa ut auctoretur in facto proprio; sicut in eo est speciale ut seipsum judicet, sicut in Marcellino 21. dif. *nunc autem*. Nec obstat si dicatur, quod ibi ecclesia erat in schismate, quia Symmachus fuit electus in discordia cum Laurentio, ut patet in chronicis, & recitat Glossa in dicto cap. 8. quia, ut patet in dicto cap. 8. & 9. Symmachus jam fuerat a Concilio approbatus, & reprobatus Laurentius; & hoc quia Symmachus fuerat electus primo & a majori parte; unde post decisionem erat indubitatus, licet aliqui ab eo recessissent, & vocassent Laurentium propter delicta, quæ Symmacho imponebantur. Adverte tamen, quod non dixi supra, congregationem vel convocationem fore necessariam papæ; sed quod Conc. habeat ejus auctoritatem; loquuntur enim textus in hac materia diversimode tendentes. Ad hoc textus 17. dif. cap. 1. dicit quod absque auctoritate sedis apostolicæ non licet episcopos congregare; textus in cap. *regula* 17. dif. dicit non valuisse congregationem, quia legatus apostolicæ sedis non interfuit; & idem 3. dif. §. *perro*, textus in cap. *multis* dicit, quod non valent Concilia absque sententia Romani pont. congregari; textus 2. q. 6. *ideoque* dicit, quod soli papæ reservata sunt privilegia de congregandis Conciliis; textus Isidori, quem posui supra in allegationibus primæ partis, in III. articulo dicit: *nullam synodum ratam esse legimus, que non fuerit papa auctoritate congregata, vel fulta*: Pondera illam alternativam, positam inter verbum *congregata* & *fulta*. Sufficit ergo alterutrum; & his verbis utitur cap. *regula* ad fin. Per hos textus simul junctos concludo, convocationem, ut facti quod fiat a papa, non esse de substantia; sed sufficiat, quod ante congregationem, vel postea ejus auctoritate firmetur, vel fulciatur. Unde duplex datur practica: una, quod papa Concilium convocet, & si potest, tota est practica. Et eo quod convocet, auctoritatem præbere censetur. Et tunc congregatio auctorizabilis est. Secunda, quod Concilium congregetur ex se vel a quocumque habente potestatem de facto, ut est Imperator, ubi sibi obediretur de facto. Et eo congregato requiratur ut assentiat Concilio, vel fulciat ejus auctoritate, & sufficit si approbet; & si non pretendat aliud interesse juridicum diei, vel loci, vel aliarum circumstantiarum, illud approbare tenetur, sicut fecit Symmachus in §. *hinc etiam* 17. dif. & clarius inter gesta Symmachi lib. Conciliorum c. 9. ubi sic stant verba: *Memo-rati pontifices in Conc. congregati, quibus allegandi imminet occasio, suggererunt ipsum qui dicebatur impetitus, debuisse Synodum convocare.*

fientes quia ejus soli &c. Hoc habetur in §. *hinc etiam*; postea ibi subjicitur. *Et dum venerabili collectioni de incipiendo hoc negotio, prout posebas causa tractatus, S. papa Symmachus basilicam Julii, in qua Pontificum erat congregatio, prout habuit cura celestis, ingressus est, & de vocatone synodali clementissimo regi gratias retulit; & rem desiderii evenisse testatus est. Causa ergo de sacerdotum animis, quando Concilio nondum firmato tristitiam ministrabat, abscessa est, & auctoritatem ordinandi de jure, quia de facto erat congregatum colligendo, sicut posebant ecclesiastica statuta, in omnium qui ibidem convenerant episcoporum presentia se dare professus est &c.* Alias si renueret approbare, vel consentire absque causa, ubi Concilium congregaretur; tunc cum jam pateret de ejus fuga, & quod aut causa dilatandi aut impediendi hoc ageret, & talis audiendus non est, qui nisi hoc agit ut noceat ff. de rei vend. in fund. Et si dicat: interest mea, quia volebam determinare diem vel locum; & non est hæc justa querela: ex quo aliud non datur interesse diei vel loci ff. de eo quod certo loco, per totum. Et si quid diei vel loci allegaretur interesse, Concilium est cognitio, quod est iudex in principali ff. de edi: edi: *ediles* §. *item sciendum* C. de pot. l. 4. C. de fruc. & lit. exp. *terminato* ff. de Jud. *si quis ex aliena* Cle. 1. de rescript. *descriptis*, & quod notatur cap. fin. eo tit: consi. Maxime procedunt prædicta quando in exequenda papæ voluntate a principio ante congregationem præcedunt indicia, vel præsumptiones de dilatando negotio, aut impediendo ne congregetur, aut appareat verisimilis ejus impotentia congregandi, vel aliquod quod dilationem inducat negotio celeritatem desiderante, & alias longe dilatato. Si autem non est unicus indubitatus, a tota congregatione, sicut in proposito, quia una pars christianorum adhaeret uni, altera alteri, tunc, si consideretur quilibet de per se, neuter habet facultatem totam ecclesiam universalem utriusque obedientie congregandi de facto nec de jure; quis neuter est in quasi possessione universali totius ecclesie, quæ habet nunc tota ex necessitate congregari. Nec alteri de facto obediretur, repugnante conscientia obedientie, quæ non habet vocationem pro papa. Unde visum est aliquibus ambos requirendos ut congregent, & de congregando concordent in uno loco, & die; & si non faciunt, tunc agere hoc poterunt cardinales. Et hoc ingressit aliquod dubium inter DD. ante factum, & etiam valentissimis DD. doctoribus Florentinis D. Stephano de Bonaccurtiis, & D. Laurentio de Ridolphis egregijs & solidis decretorum doctoribus, ac etiam D. Bartholomæo de Tornaquintiis legum serenissimo professori, qui tandem acquieverunt; & pluribus causis ostenditur in proposito hanc requisitionem non fuisse necessariam, quinimmo nec utilem & penitus perniciosam. Primo quia, ut supra dixi, in uno indubitato sufficit, quod ex post facto requiratur; sed debent requiri; & si non allegant aliud interesse cujus cognitio est Concilium, debent assentire; alias cum non habeant contradicendi causam pro consentientibus habebuntur. Habetur enim & in jure conditio sine causa pro consensu l. 2. ad. fin. ff. solu. matrim. eo tit. *si cum detem* §. *eodem autem tempore*, & l. *detem*; sic & contumacia pro confessione l. *de atate* §. *quia tacuit de intero*. acti No. de

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199

ANNO
CHRISTI
1199.

de confesa. c. fin. in 6. Maxime hoc fieri poterant stante suppositione dilatandi, & impediendi negotium; sicut patet ex sequentibus. Secundo, quia jam patebat de mala voluntate utriusque in danda unione, cum quilibet subterfugeret, ut in se est notorium; & sicut in aliis fuerant suspecti de dilatando, & impediendo negotio, ut se perpetuarent in cathedris; ita & in hoc. Tertio, quia actu se separabant; uno ad meridiem, altero ad orientem gressus dirigente; unde absque longissima mora, in hac re celeritatem desiderante, non erat spes habendi eorum concurrentem voluntatem. Quarto, jam experientia docuerat eos per verba abno, & plus duxisse populum Christi super concordia loci de renuntiando; & ex simultatibus suis vacillationibus & varietatibus discesserunt turpiter absque concordia; & qua ratione non concordaverant in loco renuntiandi; versimiliter idem fuisset de loco Concilii: cum ex quo duo pariter sunt expedita, si unum non est expeditum, sic presumitur de non expeditione secundi; sic ex l. tutor §. non est audiendum ff. de ad. min. tut. 23. q. 4. displicet; & quod ibi not. in prima Glo. de ap. consti. de ele. bene de dolo cum dile. consti. Item D. Gregorius aperte reprobavit viam cessionis, ut in facto proponitur. Congregatio autem Concilii non fit ad aliud, nisi ut impleant quod conveniunt. Denegata ergo cessione, & sic sine Concilii, denegatum videtur Concilium ad hoc; ad quod ergo requirendus? ad hoc ff. de spon. oro. de consti. nam concupiscentiam. Nec obstat quod postea obtulerit; quia non obtulit ut debebat, ut infra clare suo loco declarabitur. Item quilibet eorum se adstrinxerat ad viam cessionis, ut principalem; ut patet ex juramento & oblationibus Gregorii; & patet ex juramento Benedicti,

junctis litteris suis responsivis ad Gregorium de acceptione viz oblati, & in litteris & declarationibus litterarum datis ad postulationem ambaxiatorum illustris regis Francie in Marsilia; ergo Concilii, via renuntiationis valentie habere effectum amplius amplecti non poterant, arg. de el. ut quis duas C. de furto l. i. ff. de tribu. quod in herodem §. eligere, & quod not. in l. edita C. de eodem, & in regula nullus pluribus, de re jud. in 6. Item, & hoc bene advertendum, jam uterque ipsorum convocaverunt Concilia, antequam littere destinarentur per collegia; licet ante forent expedita; & congregationes nuntiarunt in locis omnino remotis & distantibus diebus, ut patet ex themate. Jam ergo declaraverant suam malam voluntatem non conveniendi in uno loco, non congregandi unum Concilium de tota ecclesia, ut esse debet; sed divisa conciliabula facienda ad confirmandum schisma, & sic potius intentio sua mala detecta est ad uspergendam Conc. in diversa, quod cardinales conjungere nitebantur; ut nec via cessionis, nec aliqua posset dari unio. Non ergo amplius erant requirendi, quia patefacta voluntate non conveniendi, ad unum locum non congregandi, ut debet, non exigitur requisitio; maxime cum sit ex actu permanenti, & in quo perseverant donec revocent, sicut dicimus in frustratore appellante de dolo, pro ut eo tit. c. 2. lib. 6. in Clem. si eo tit. per Inno. de accu. ad petitionem. Sicut dicimus in asserente se non venturum per Glof. 24. q. 3. de illicita, per Inn. in dicto c. ad petitionem Adcurus in l. ff. de in int. resti. & in l. tres denuntiationes C. quomodo & quando per Ostiensem in summa de dolo & contu. §. 2. verbo item ad hoc quod no. de sent. excom. venerabilibus §. secus in 6. sic & terminus requisitus.

Cetera desunt.

ACTA CONCILII PISANI.
IN NOVUM CATALOGUM PATRUM CONCILII PISANI
COLLECTORIS PRÆFATIO.

SI vetusti alicujus Concilii subscriptiones et uos lectores accusandas suscipere, querelas hæc meas facile admissuras considerem; ea est enim mortalium omnium rerum natura, ut quanto longius a suo fonte decurrunt, eo majori, veluti limo insciantur. Cum vero res mihi nunc fuerit de Concilio haud ita procul a nostris temporibus celebrato; si patrum, qui huic interfuerunt, nomina idem vitii, quo laborat antiquitas, contraxisse affirmavero, id mihi asserenti non absque idoneo teste concessurus arbitror. Vera tamen exprobare me actis Pisani Concilii comperito novi; meamque de vitiatas ejus subscriptionibus assertionem non alio minus idoneo testimonio, quam ex actis ipsis petito, confirmo. Porro subscriptiones illas non unus scriptor e vetustis erutas codicibus dedit. Alias enim e Vaticano codice vulgavit Raynaldus in Annalibus; alias ex Dacherii Spicilegio Cossartius; alias denique ex Pisano codice Ughellius in Pisani. Aliz ab aliis discrepant in multis; sed in eo omnes conveniunt, ut sint mendosissimas. Vaticanas P. ynaldu vidit Cossartius; & suis illis e Spi-

cilio deducis in multis concedere judicavit, quamquam fatetur, menda quedam catalogi sui in nonnullis corrigi ex Vaticano illo posse. Verum nec prælatum a Cossartio catalogum plurimi fecerunt eruditi, cum mancus sit in multis, ut ex collatione catalogi Vaticani & Pisani intelligimus. Ea vero que asserti fere singula depravata. Quis, rogo, est dux Carostus Austriensis? Jodocus marchio Brandeburgensis archicancellarius (archicamerarius) S. R. Imperii? Quid Theodoricus præpositus Tangermontensis ab eodem Jodoco ad Concilium ablegatus? Legendum est enim Theodoricus decanus ecclesie Siendaliensis (male Pisani legit Stembes, qui tamen optime duos viros distinguit) Joannes præpositus Tangerimundensis (male Pisanius Taregarimundensis.) Multos etiam omittit tum episcopos, cum abbates, atque etiam principum ablegatos, ut ex catalogo mox promendo non ambigue demonstratur. De Ughelliano vero seu Pisano catalogo quid dixerim? Profecto si abbatium Italia nomina quæras, rectius ibi quam in Cossartii catalogo esseri non abono; cetera vero externa nomina ita deformata sunt,

331
 ANNO CHRISTI 1409
 ut alia omnino appareant. Speciminis gratia A
 dabo hic aliqua de abbatibus Anglicis Ord.
 S. Benedicti. Pisanus: Abb. de Abindone, de
 Redrigo, de Thobone, de Multare, de Seme,
 Albotissimo, Malmsifan. de Canestola, de Ever-
 thau, Gloucestria. &c. Hæc vero nomina
 quomodo in catalogo mox referendo nati-
 ve appareant, cerne. Ab. Abindonia, de
 Redinghe, de Serborne, VVatone, de Serce,
 Alboisfontin. Malmisimas, Tanshalte, Eris-
 bam, Clocestin &c. Multa etiam episcopo-
 rum & abbatum nomina in hac ipsa serie
 desiderari ultro fatetur & agnoscit Ughel-
 lius. Ex his omnibus cæterisque, quæ ex
 collatione catalogi mox evulgandi patebunt,
 de Ughelliana hac nominum serie illud ap-
 tissime pronunciamus; utilissimam habe-
 ri illam, ex qua menda quamplurima cata-
 logi Dacheriani corrigantur; hanc vero
 vicissim in multis a Dacheriano corrigi:
 utrumque a perfectione abesse quam longis-
 sime. Hoc igitur perfectionis culmen sin mi-
 nus assequitur, reliquis tamen omnibus pro-
 prius attingit catalogus ille quem e MS. cod.
 reg. Univers. Taurinensis omnium ego pri-
 mus extraxi. Volumen est ingens in folio
 multa continens ad Pisanum hoc Concilium
 pertinentia; nam præter historiam vel, si
 malueris, acta Concilii ab anonymo descri-
 pta, nec usque adhuc vulgata, plura ibi oc-
 currunt documenta sive scripta Conciliaria,
 velut epistolæ quædam principum ad Con-
 cilium & Concilii ad illos; singulæ quæ-
 dam conciliares, & alia id generis. Ex his
 nonnulla vulgavit ex alio Codice P. Martene,
 & ex eo hic dantur; alia a me descri-
 pta, in hac mea collectione parebunt. In ip-
 so vero actorum Concilii limine recensentur
 nomina patrum, prout quisque Concilio pri-
 mitus sese sistedebat, adnotato diligenter die
 & mense, quo singuli excipiebantur ab iis,
 quos Concilium ad eos admittendos delegerat.
 Hinc natus catalogus ille novus, quem
 hic dandum aggredior; ab aliis huc usque
 vulgatis in eo diversus, quod alii Patrum
 nomina adis Concilii subscripta exhibent; in
 hoc Patres enumerantur prout quisque Con-

cilio adfuturus supervenit. Præstat vero alius
 catalogus iste noster multis nominibus; nam
 ipsas Patrum & Urbium ac regionum ap-
 pellationes melius plerumque, licet non sem-
 per, reddit; cum enim fidelis teneatur in
 iis quæ jam nota sunt; hoc indicio & de
 aliis, quamquam nobis ignotis, judicamus.
 Ita lectionem mei codicis probo: Antonius
 abbas monast. S. Samuilis de Capalon. lectio-
 nem vero Collartii reprobo: Ant. abbas mo-
 nast. S. Janualis & Coplons. In Collartio
 larva est. Mamilianus ab. S. Faidici de Pi-
 sis ord. Camald. Vultum hominis cognosce
 ex nostro: Mamilianus ab. monast. S. Frig-
 dianus de Pisis. In catalogo Pisano Ughellii
 nomen abbatis hujus non datur; & pro S.
 Frigidiani, ut constanter nomen hoc effe-
 runt veteres codices, habet S. Fridiani. No-
 vi etiam patres, ex editione Labbeana fru-
 stra repetendi, sese hic offerunt, quæ
 distinguant Lectores appposito asterisco no-
 tavi. Quamquam vero hæc bona sunt; id
 tamen habet singulare catalogus noster,
 quod eorum nomina servat, qui, ut Con-
 cilio pro se adfuerunt, missi sunt ab epi-
 scopis & abbatibus procuratores. Nemo ho-
 rum vel rari parent in catalogis excusis.
 Illud insuper novi exhibet, ut singulorum
 episcoporum & abbatum Concilio præsen-
 tium notet annos, dies, menses & pontif.
 quo defereate, dignitatem obtinuerint; quin
 & si forte quispiam ex alia in aliam cathe-
 dram transivit, hæc omnes dignitates dili-
 genter referuntur cum designatione anni,
 mensis, diei, pontificis, quo singulæ editæ
 sunt. Valent hæc plurimum ad Ughellii ta-
 bulas corrigendas. Ita E. G. anno 1409.
 Albinimilienses insulas tenuisse Benedictum
 recens Ughellii censor notat; quando vero
 cœperit, unus, quem sciam, docet catalogus
 noster, monens renunciatum illum ab Urba-
 no VI. die 8. id. Octobris anni 1382. Sex-
 centa id generis alia occurrent legentibus.
 His igitur aliisque commodis in rem eccle-
 siasticam obventuris persuasus, exscribendi
 hæc e Taurinensi codice, atque huc trans-
 ferendi laborem alacer assumpsi.

ANNO
CHRISTI
1409.

N O M I N A P A T R U M

Qui Pisano Concilio interfuerunt.

Isti sunt RR. in Christo PP. DD. S. R. E.
 Card. utriusque collegii ad ecclesiam unionem per
 Dei gratiam uniti, qui in S. Conc. quod abhæ-
 liter Pisis celebratur, sunt presentes: videlicet.

D. Guido episc. Prænestinus dictus Patavenis.
 D. Enricus episc. Tusculanus, dictus Nea-
 politanus sacri collegii camerarius.

D. Nicolaus episcopus Albanensis, dictus Al-
 banensis.

D. Antonius episcopus Prænestinus dictus
 Neapolitanus, summus penitentiarius.

D. Petrus ep. Tusculanus dictus de Podedo
 summus Penitentiarius.

D. Joannes ep. Ostiensis Vicecancellarius,
 dictus Vivariensis.

D. Petrus tituli S. Sufannæ, dictus de Thureis.

D. Angelus tit. S. Potentianæ, dict. Laudensis.

D. Conradus tituli S. Chryfogoni, dictus
 Militensis.

D. Jordanus tituli S. Martini in montibus,
 dictus de Ursinis.

D. Joannes tituli S. Crucis in Jerusalem,
 dictus Ravennatenus.

D. Petrus tituli duodecim Apostolorum, di-
 ctus Mediolanensis.

D. Amadeus S. Mariæ novæ, dict. de Salutis.

D. Reinaldus S. Viti in macello, dictus de
 Brancassis.

D. Ludolphus S. Nicolai in carcere Tullia-
 Eno, de Loren.

D. Odo S. Gregorii ad velum aureum, di-
 ctus de Calumna.

D. Petrus S. Angeli, dictus S. Angeli, ul-
 tramontanus.

D. Petrus S. Angeli Romanus.

Die 24. Martii 1409. Comparuit D. Petrus
 Dei gratia ep. Mildensis provincie Senonen-
 sis, promotus ad ecclesiam Meldensem per D.
 Clementem VII. die 28. Novembris an. 1390.

SS. regis Francie nuntius.

Eadem die comparuit R. P. D. de Frisco
 archid. Januensis, S. R. E. protonotarius.

Tab. Radul-
phus, sed
Ludolphus
habet. Ughell.
Baron.

Lab. d. B.
Aquil.

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

Salcitanus in Sard.

S. Cameracensis Lab. Oportus.

Decet nomen hujus Ep. in Lab. & Ugh.

Lab. Vulturnus Locis mundolis

Ita legitur in codice

S. Tarlatensis Lab. Gaudensis stylo Pisano. mstro vero 1317.

Eadem die comparuit R. P. D. Nicolaus archiepiscopus Sipont. ad ecclesiam Rayustinam primo promotus per D. Bonifacium IX. die XII. kal. Aug. sui pont. an. IV. 1393.

Eadem die comparuit R. P. D. Benedictus Dei gratia ep. Viginimiliensis, promotus ab Urbano VI. die 8. idus Octobris 1382.

Eadem Nicolaus ep. Rotomundensis, promotus ad dictam ecclesiam a Clemente VII. Octobris anni 1381.

Eadem comparuit D. Blasius ep. Saltium promotus per D. Bonif. IX. die 21. Nov. 1396.

Eadem Jacobus ep. Adriensis, primo promotus ad ecclesiam Comalensem per Bonifacium IX. pridie nonas Januarii an. 1402.

Eadem Franciscus ep. Oena. promotus a Bonifacio IX. non. Novemb. an. 1398. qua ipsa ecclesia vacabat; postea proprie non consecratione litterarum apostolicarum supradicta provisione cessante; demum sibi fuit de novo provisum per Innocentium VII. die 4. idus Septembris anno 1406.

Eadem Bartholomaeus ep. Alatriensis, promotus per Innocentium VII. idibus Januarii anno 1406. indi. 14.

Eadem Alexius ep. Bobienus, promotus per Innocentium VII. 7. kal. Octobris anno 1405. indi. 13.

Eadem Petrus ep. Arctinenus promotus per Bonifacium IX. die 4. kal. Decembris anno 1403. indi. XI.

Eadem Matthaeus ep. Pistoriensis, promotus ad eandem ecclesiam per Bonifacium IX. 5. Kal. Martii 1400. indi. 8.

Eadem Alamannus archiep. Pisanus, primo promotus per Bonifacium IX. die 21. Decemb. anno 1401. indi. 13. ad archiepiscopatum

Trarctis, & ante per eundem ad ecclesiam Florentinam idibus Decembris anno 1400.

Eadem Ludovicus ep. Vulturnus, (s) promotus ad ecclesiam Olonensem die 15. kal. Aprilis anni 1380. indi. 10. ab Urbano VI. & postea per Bonifacium IX. die 7. idus Augusti 1391. indi. 14. & demum per eundem die 7. Augusti ad ecclesiam Vulturnanensem IV. Kal. Julii an. 1397. indi. 5.

Eadem Raymundus ep. Petragorienus per D. P. promotus primo ad Ecclesiam Garlatensem Kal. Octobris anni 1399. indi. 6. & postea eodem anno ad ecclesiam Petragoriensem translatus.

Eadem D. Sanderis electus per capitulum ecclesiae Strigoniensis ad episcopatum dictae ecclesiae.

Eadem D. Bernardus generalis presbyter abbas monasterii S. Mariae Vallis umbrosae, primo promotus per Urbanum VI. die 10. Kal. Januarii anni 1388. indi. 10. ad monasterium sancti Michaelis de Passignano, & postea per eundem ad supradictum monasterium S. Mariae die 11. Kal. Januarii 1400. indi. XIII.

Eadem V. P. F. Marcus monasterii S. Salvii de Florentia ordinis Vallis umbrosae, promotus ad ipsum monasterium per Bonifacium IX. 17. Kal. Maji 1393. indi. I.

Eadem Baltasar abbas monasterii S. Michaelis de Passignano ordinis Vallis umbrosae Florentinae dioecesis, promotus primo per D. Bonifacium IX. ad monasterium S. Mariae de Rota ordinis S. Benedicti Camerinenus dioecesis die 13. Kal. Julii 1397. indi. 5. postea per eundem ad monasterium S. Bartholomaei de Ripellis ordinis Vallisumbrosae Florentinae dioecesis die 6. nonas Martii anno 1403. Indi. XI. postea per Innocentium VII. ad supradictum

monasterium Fufignano die 13. Kal. Maji 1405. indi. 13.

Eadem Gaspar abbas monasterii S. Trinitatis de Florentia ordinis Vallisumbrosae.

Eadem Richardus abbas monasterii S. Pancratii de Florentia ordinis Vallisumbrosae, promotus per Gregorium XII. idibus Augusti anno 1408.

Eadem Franciscus abbas monasterii S. Mariae de Passiana ordinis Vallisumbrosae, promotus per Bonifacium IX. ad monasterium S. Salvatoris de Sporgia dicti ordinis Vulturnensis 5. Kal. Octobris 1399. & postea per eundem ad dictum monasterium de Passiana die 3. nonas Martii 1404. indi. 12.

Eadem Joannes abbas monasterii S. Michaelis de Furtulis Pistoriensis dioecesis ordinis Vallisumbrosae promotus per Bonifacium Kal. Martii 1395. indi. 3.

Eadem Joannes abbas monasterii S. Mariae de Grignano de Prato Vallisumbrosae Pistoriensis dioecesis, promotus per Bonifacium IX. die 6. idus Octobris anno 1390. indi. 13.

Eadem Franciscus abbas monasterii S. Bartholomaei de Ripolis prope Florentiam ordinis Vallisumbrosae promotus per D. Gregorium XII. die 13. Kal. Maji an. 1407.

Eadem Jacobus abbas monasterii S. Donati de Senis ordinis Vallisumbrosae.

Eadem Antonius abbas monasterii S. Pauli de Rezzano ordinis Vallisumbrosae Fizan. dioecesis promotus per Bonifacium IX. indi. 12.

Eadem abbas monasterii S. Petri de Muscheto ordinis Vallisumbrosae Ferulan. dioecesis.

Eadem Frater Joannes prior prioratus monasterii S. Fabiani Pratenus Pistoriensis dioecesis ordinis Vallisumbrosae, promotus per D. Gregorium XII. anno 1405. indi. I.

Eadem Joannes abbas S. Justinae de Padua ordinis S. Benedicti, promotus per Urbanum VI. die 18. kal. Junii anno 1389. indi. 12.

Eadem F. Bernardus abbas monasterii S. Michaelis de Podio Lonizii, promotus per Bonifacium IX. 18. kal. Decembris 1390. indi. 13.

Eadem Frater Felix abbas monasterii S. Salvatoris de Septimo ordinis Cisterciensis Florentinae dioecesis, primo promotus per Urbanum VI. ad monasterium S. Mariae Siciensis Nucernae dioecesis ordinis S. Benedicti 11. Kal. Junii anno 1387. indi. 10. & postea per Bonifacium IX. ad monasterium S. Salvatoris &c. IV. Non. Julii 1393. ind. I.

Eadem Bonifacius generalis ordinis Camaldulensis, primo promotus ad monasterium S. Salvatoris de Florentia dicti ordinis a Bonifacio IX. Kal. Aprilis 1390. indi. 6. & postea per ipsum ordinem assumptus ad generalatus officium.

Eadem Antonius abbas monasterii S. Michaelis de Burgo Pisano ordinis Camaldulensis, promotus per Bonifacium IX. 4. idus Februarii 1395. indi. 3.

Eadem Joannes de Uffinis praceptor domus hospitalis S. Antonii de Reymerfo, & generalis cellarius monasterii Sennenus promotus ab Innocentio VII. anno 1406. Indi. 13.

Eadem Ven. & Rev. F. Thomas de Framo S. Theologiae eximius doctor, & generalis magister ordinis FF. Praedicator. ut vocatus ad sacrum Concil. comparuit cum infrascriptis in sacra Theologia magistris, videlicet magistro Simone de Pisis regente Florentiae, magistro Michaeli de Florentia vicario nationis Tusciae, magistro Jacobo de Pisis, magistro Leonardo

Lab. de Furtulis Ugh. de Furtulis legendum de Furtulis

Lab. de Rezzano Ugh. de Rezzano Lab. de Muscheto Florent. dioec.

Lab. de Burgo Pisano

de Florentia inquisitionis Bononi. Magistro A
 Uberto priore Florentino, magistro Andrea de
 Florentia, magistro Joanne de provincia Po-
 lonis regente Cracovis, magistro Ardixono de
 Padua priore Paduano & vicario generali pro-
 vincie beati Dominici.

*Sequitur generalis ordinis Minorum cum
 magistris.*

Anno, indictione, mense & die predictis. Ven.
 & Rev. F. Antonius de Periocto generalis mi-
 nister ordinis Fratrum Minorum comparuit cum
 infrascriptis magistris.

Magistro Francisco de Creppa ministro pro-
 vincie Mediolanensis.

Magistro Joanne de Lovania ministro pro-
 vincie Bononie.

Magistro Marco de Parma ministro provin-
 cie Romanæ.

Magistro Vitale Valentin. de provincia Pro-
 vincie.

Magistro Joanne Joannis de Florentia.

Magistro Nicolao de Bononia.

Magistro Lanzalecto de Placentia.

*Sequitur generalis ordinis F. Eremitarum
 cum magistris &c.*

Anno, indictione, mense, die &c. Ven. &
 Rev. F. Nicolaus de Cassia S. Theologiae exi-
 mius doctor ordinis F. Erem. S. Augustini prior
 generalis, una cum infrascriptis magistris in
 theologia.

Magistro Boetio de Tolentino dicti ordinis
 procuratore.

Magistro Simone de Florentia regente Flo-
 rentie.

Magistro Bartholomæo de Pisis regente Pisan.

Magistro Gabriele de Spolette regente Bononie.

Magistro Jacopo de Gomeisa provinciali provin-
 cie Vallispoleti.

*Sequitur generalis ordinis Servorum
 (cum) magistris &c.*

Anno, indictione &c. comparuit F. Antonius
 de Bononia ordinis Beatæ Mariæ Servorum ge-
 neralis una cum infrascriptis S. T. magistris.

Magistro Antonio de Alexandria.

Magistro Urbano de Bononia, & magistro
 Antonio de Pasiavo.

*Sequitur generalis ordinis Carmelitarum
 cum magistris.*

Anno, die, mense, &c. comparuit F. Mat-
 theus de Bononia sacre Theologiae eximius do-
 ctor. S. Mariæ de Monte Carmeli generalis cum
 infrascriptis magistris.

Magistro Andrea de Luca procuratore dicti
 ordinis.

Magistro Joanne de Florentia vicario gene-
 rali in provincia Tuscia.

Magistro Baco de Florentia Syndico univer-
 sitatis Bononiensis.

Sequitur generalis ordinis Prædicatorum.

Anno indictione &c. eodem Ven. & Rev.
 patres.

Magister Thomas de Framo (sic etiam su-
 pra) generalis ordinis Prædicatorum.

Magister Mathæus generalis ordinis Carmeli-
 tarum.

Magister Antonius generalis ordinis Beatæ
 Mariæ Servorum.

Magister Leonardus Stacii de Florentia ordi-
 nis prædicatorum.

Magister Bartholomæus de Florentia ordinis
 Carmelitarum.

Magister Antonius de Passignano ordinis Serv.
 Magister Joannes Georgii ordinis Minorum
 provincie Bononiensis minister.

Magister Bartholomæus de Nozavella dicti
 ordinis Minorum.

Magister Gabriel de Spolette ordinis Eremitarum.

Magister Antonius de Bononia dicti ordinis
 Eremitarum ut procuratores & procuratorio no-
 mine universitatis facultatis Theologiae almi stu-
 dii Balion (s. Bononiensis.)

Eodem anno, mense &c. comparuit Rev.
 Pater D. Richardus de Erham S. theologiae
 magister & cancellarius universitatis studii Can-
 tabrigie procurator & procuratorio nomine.

Eodem D. Jacobus episcopus Florentinus
 promotus per Bonifacium IX. primo ad eccle-
 siam Monopolitanam idibus Octob. 1391. indi-
 14. & postea per eundem ad ecclesiam Tarentam.

14. Kal. Aprilis anno 1400. Indi- 7. & per
 eundem ad ecclesiam Florentinam 16. Kal.

Decembris 1401. indi- 14.

Eodem Branda episcopus Placentinus promo-
 tus a Bonifacio IX. pridie Nonas Augusti 1400.

indi- 14.

Eodem D. Capo de Caponibus præpositus
 Florentinus & D. Joannes Joannis de Abbat.
 canonicus etiam Florentinus procuratores capi-
 tuli Florentini.

Eodem D. Julianus de Ricis canonicus Flo-
 rentinus procuratorio nomine ven. P. Bernardi
 de Rici abbatis monasterii S. Justii de Wulter-
 no ordinis Vallisumbrosæ.

Eodem anno die 25. Martii comparuit Ven.
 D. Joannes de Rupescissa utriusque juris do-
 ctor canonicus, & officialis Ambianensis pro-
 curatorio nomine reverendissimi D. episcopi &
 D. W. Decani & capituli, & civitatis & diocesis
 Ambianensis.

Eodem comparuit Ven. P. Petrus Dachior
 decretorum doctor, prior prioratus monasterii
 Abbatis Villæ ordinis Cluniacensis Remensis
 diocesis.

Eodem comparuit Ven. P. D. Fr. Guillel-
 mus abbas monasterii westmis ordinis S. Bene-
 dicti Londinensis diocesis, & nobilis & egregius
 miles Joannes Alvil, & Ven. vir D. Nicolaus Ro-
 sten causarum sacri palatii apostolici auditor,
 ambaxiatores & nuntii seren. & illustrissimi D.
 Henrici regis Angliæ & D. Hiberniæ.

Eodem F. Paulus abbas monasterii S. Ana-
 stasii de Amandula ordinis S. Benedicti Firma-
 niæ diocesis promotus per D. Gregorium XI.
 anno I.

Eodem D. Pileus Dei gratia archiepiscopus
 Januensis promotus per Bonifacium IX. prid. I.
 Decembris 1400. indi- 8.

Eodem Ven. vir. magister Joannes Rile ca-
 nonicus ecclesie Nivernensis procurator capitu-
 li ejusdem ecclesie.

Eodem anno in secunda sessione die 27. Mar-
 tii comparuit Ven. vir D. Petrus Pratalis de-
 cretorum doctor, et canonicus ecclesie Carmen.
 procuratorio nomine reverendi in Christo P.
 Bernardi episcopi Carmen.

ANNO
 CHRISTI
 1402.

Ind. IX.

Ind. VIII.

Hic tribu-
 ta sunt mul-
 ta.

Bo-

ANNO CHRISTI 1409. In edit. off. Jo. Lauer- du Casan- de. Lib. Phi- lipps.

Sylvestri. Dignosti. Lib. & Ugh. Joanni

Excell. Briniarum Lib. ad Pi- num Indl. VIII.

Lab. S. R- vntii

Lab. Colm

Eodem ven. vir D. Petrus de Umhalt caso- A nicus ecclesie Carmen. procuratorio nomine ca- pituli ecclesie.

Eodem F. Zinobius abbas monasterii S. Ma- ris de Fabrolo ordinis S. Benedicti Florentine diocesis promotus per Urbanum VI.

Eodem Ven. F. Bartholomaeus Abbas S. Caf- siani ordinis S. Benedicti Walteran. diocesis.

Eodem Joannes episcopus Waptingensis pro- motus per Benedictum XIII. 6. idus Martii anno 1406.

Eodem D. Paulus episcopus Massiliensis, pro- motus per Benedictum XIII. anno 1404. die 15. Kal. Octobris.

Eodem D. Nicolaus episcopus Siflaminis pro- motus per Benedictum XIII. 2. idus Martii 1404.

Eodem Bertrandus episcopus Dugurbsi pro- motus anno 1400.

Eodem Egidius Foro-Julienensis promotus anno 1408.

Eodem D. Petrus Abbas monasterii S. Vi- ctoris Massiliensis, ordinis ejusdem S. promotus a Benedicto XIII. anno pontificatus sui XI. & Christi 1424.

Sequuntur procuratores DD. infra-scriptorum.

Anno, indictione &c. eodem Ven. vir D. Guillelmes Biram decretorum doctor, Joannes Salbanis in utroque, & Joannes de Gerulandi in decretis licentiatu procuratorio nomine RR. in Christo PP. DD.

- Aquensis)
- Ebredeinensis) Archiepiscoporum nec non
- Arelatenensis)
- Regensis)
- Grassensis) Episcoporum comparue-
- Venciensis) rant.
- Tholonensis)
- Aptensis)

Eodem die 28. mensis Martii comparuerunt Venerabiles viri DD. Sebastianus decanus, & Nicolaus Warat canonicus ecclesie Brixienfis, & Georgius Ziburandi secretarii RR. in Chri- sto Patris D. Ulrici Episcopi Brixienfis pro- curatores pro eodem.

Eodem F. Paulus abbas monasterii S. Mar- tini ad plaris ordinis S. Benedicti Aretinenfis diocesis promotus a Bonifacio IX. 8. Idus Mar- tii anno 1400. Indict. 13.

Eodem Ven. & relig. miles F. Jacobus de Obicio preceptor domus hospitalis S. Joannis Jerosolymitani de Florentia, & procurator ge- neralis dicti ordinis.

Eodem Pater Joannes abbas monasterii S. Borasti de Pistorio ordinis S. Benedicti promo- tus a Bonifacio IX. die 11. Kal. Januarii an- no 1403. Indict. 11.

Eodem F. Michael abbas monasterii S. Bar- tholomaei de Bono solatio ordinis Cisterciensis Florentinis diocesis, promotus a Bonifacio IX. E 10. Kal. Augusti 1391.

Eodem anno die 30. Martii comparuit ven. vir D. Petrus Raimundi uti callas. (sic) in de- cretis canonicus Ecclesie Carcaffonenfis, & prior de tribus Bonis, ut procurator ecclesie Carcaf- fonenfis.

Eodem Rev. in Christo Pater Episcopus Sa- pingen. D. Guillelmus de Ruppibus miles, & Cambellanus, D. Joannes de Genoad legum do- ctor consiliarius, magister Lucas de Castilliano secretarius Illustris Principis & DD Ludovici Jersusalem, & Sicilie regis.

Cencil. Gener. Tom. XXVII.

Sacra Synodus deputavit anns Carinales ad recipiendos & acceptandas prelatos.

ANNO CHRISTI 1409.

Anno, indictione predictis, die sabbati, 30. mensis predicti, qua fuit etiam facta Synodus, de novo elegit deputavit RR. in Christo PP. & DD. DD. Neapolitanum, & Vivariensem commissarios supradictos ad recipiendos prela- tos eorumque procuratores & nuntios, ac ora- tores & ambaxiatores regum, principum, du- cum, comitum, baronum, comituum & alio- rum DD. ad Consilium vocatorum; & nihilo- minus confirmavit & approbavit hucusque per eos recepta & approbata de commissione sacri utriusque collegii.

Eodem comparuit ven. vir D. Joannes Fay- diti decretorum doctor & sacri palatii apostoli- ci causarum auditor procuratorio nomine pro capitulo Narbonensi.

Eodem D. Alvarus episcopus Onetensis pro- motus per Bonifacium IX. die 6. Kal. Novem- bris anno 1393. indict. I.

Eodem F. Jacobus abbas monasterii S. Do- mni extra muros Pisanos ordinis S. Benedicti, promotus ad ipsum monasterium per Innocen- tium VI. dein per Bonifacium IX. factus est abbas, cum primo fuisset prior, idibus Augusti anno 1385.

S. Domini

Eodem Vitalis archiepiscopus Tolosanus pro- motus per Benedictum XIII. 4. nonas Maji anno 1402.

Eodem D. archiepiscopus predictus procura- torio nomine R. in Christo Patris D. episco- pi Montisalbani.

Eodem Archiepiscopus predictus procuratorio nomine R. in Christo Patris D. Episcopi S. Pauli.

Eodem idem Archiepiscopus procuratorio no- mine ven. Patris abbatis monasterii S. Antonii de Relato ordinis Cluniac. Remen. diocesis.

Eodem Petrus episcopus Bomberienfis pro- motus per Clementem VII. anno 1392.

Eodem F. Joannis Garfus ordinis Fratrum minorum sacre pagine professor, procuratorio nomine universitatis studii Tholosani.

Eodem ven. vir. Nicolaus Tertii Saxonis pre- positus ecclesie Tholosane & Bernardus de Va- nandro Vananho canonicus, & archidiaconus Villae longe in ipsa ecclesia Tholofensi, procura- torio nomine dictae ecclesie Tholosane.

Die 2. mensis Aprilis Reverendissimus domin. Conradus tituli S. Grisogoni S. R. E. presby- ter cardinalis, Militenfis vulgariter nuncupatus, venit de Bononia Pisas ad sacrum Concilium.

Eodem Ven. P. Nicolaus abbas monasterii S. Marie de Florentia ordinis S. Benedicti, pro- motus ad ipsum monasterium per Gregorium XII. 3. Nonas Augusti anno 1408. Indict. I.

Eodem R. in Christo. pater D. Joannes e- piscopus in universali ecclesia, & nobilis vir Franciscus Panthira, & D. Andreas de Mor- ciculis in jure civili licentiatu, & ven. vir O- doricus Nucussii canonicus Civitatenfis procura- torio nomine R. in Christo Patris D. Antonii Patriarchae Aquilegenfis.

Eodem D. Joannes episcopus in universali ecclesia, promotus per Bonifacium IX. ad ec- clesiam Saltamen. die 13. Kal. Augusti anno pontificatus IX. Christi 1398.

Eodem D. Bartholomaeus de Valaxia prepositus ecclesie S. Marie de Vineis, & D. Simon Ranu- hom prior ecclesie S. Sisti de Janua, procura- torio nomine civitatis, cleri & diocesis Januens.

Y Dic 4.

339 Die 4. Aprilis D. Landolphus S. Nicolai in carcere Tulliano S. R. E. diaconus cardinalis, Balensis vulgariter nuncupatus, venit de Alamania, & Bohemia missus per sacrum Concilium Pisanum.

ANNO CHRISTI 1409. Barenjs Lab. Calamensis Ug. Calamensis Lab. Comacensis

Eodem D. Antonius Calamensis, episc. promotus a Bonifacio IX. die 9. kal. Julii 1396. Indi. 4.

Eodem Jacobus episcopus Comatenfis promotus a Bonifacio IX. pridie idus Septemb. anno 1404. indi. 12.

Eodem Jacobus episc. Laudensis promotus a Gregorio XII. die 7. Kal. Februarii 1407. indi. 15.

Eodem D. Guillelmus episcopus Vestinensis promotus a Clemente VII. an. 1391.

Die 5. Aprilis reverendissimus D. Joannes tituli sancte Crucis in Jerusalem S. R. E. presbyter cardinalis, Ravennatensis vulgariter nuncupatus, venit de Bononia ad Pisas.

Ed. Forojuvendi.

Eodem Joannes episcopus Ferlimensis promotus per Bonifacium IX. die 12. kal. Decembris anno 1400. indi. 8.

Eodem Petrus Faventinus episcopus promotus ab Innocentio VII. die 8. kal. Julii 1406. indi. 13.

Ind. XIV.

Eodem Gentilis episcopus Neatahensis promotus ad ecclesiam Marsicanam per Urbanum VI. die 6. Kal. Augusti 1384. indi. 7. & postea per Bonifacium IX. ad ecclesiam Neotahtensem translatus pridie nonas Novemb. ann. 1398. indi. 5.

Ind. VI. Ed. Bonon. sed male, nullur enim Vvalterus tunc Bononiensem ecclesiam tenebat. Lab. Corvones. Nevisomen.

Eodem Vulterus episcopus Banensis promotus a Bonifacio IX. die 8. idus Martii 1403. indi. 12. (11.)

Eodem Paulus episcopus Cervensis promotus per Bonifacium IX. die 7. idus Martii 1402. indi. 10.

Die 6. Aprilis F. Egidius abbas monasterii S. Eligii Nononiensis ordinis S. Benedicti promotus per Benedictum XIII. die 6. idus Octobris anno 1402.

Eodem idem D. Egidius procuratorio nomine pro episcopo Nononiensi.

Idem procuratorio nomine pro capitulo ejusdem ecclesie.

Eodem D. Joannes abbas monasterii S. Crispini majoris Sueslionensis ordinis S. Augustini, promotus a Benedicto XIII. an. 1404.

Idem procuratorio nomine pro clero, civitate & dioecesi Sueslionensi.

Eodem Joannes abbas monasterii S. Petri supra Dinam ordinis S. Benedicti Sagienensis dioecesis promotus per Benedictum XIII. die 12. kal. Augusti 1404.

Burgidulensis Piturconensis Pissavenensis Lab. Asmericia

Idem abbas procuratorio nomine F. Elie abbatiss monasterii Bindigalenfis ordinis S. Benedicti Viturienfis dioecesis.

Idem procuratorio nomine F. Joannis abbatiss monasterii S. Cipriani extra muros Bigavenfis ordinis S. Benedicti.

Idem nomine Alerici monasterii S. Benedicti de Quintiano ejusdem ordinis prope Pistoriam.

Idem nomine Petri abbatiss monasterii S. Crucis de Anglia ord. S. Aug. Pistorvensis dioec.

Lab. Castellanensis Ugh. Castellanensis

Eodem Simon episcopus Castellanensis promotus per Bonifacium IX. anno pontificatus sui 12. anno 1400.

Die 7. Apr. Ven. vir magister Jacobus de Fratensis licentiatu in legibus procuratorio nomine pro Reverendo Hugone episcopo Lemocenfi.

Die 8. Apr. VV. & RR. viri DD. F. Petrus Thomas decretorum doctor & preceptor

Lemonicensis, & Bernardus de Lupo bacalararius in decretis & preceptor Umonienfis dioecesis procuratorio nomine D. abbatiss monasterii S. Antonii Umonienfis ord. S. Augustini.

ANNO CHRISTI 1409.

Eodem Willelmus episcopus Mirapicenfis promotus per Benedictum XIII. an. 1400.

Eodem D. Enricus Honberch decretorum doctor & Caripens (sic) ecclesie Trajectensis, procuratorio nomine Friderici episcopi Trajectensis.

Die 9. Aprilis Guillelmus episcopus Uticensis promotus ad ipsam ecclesiam per Clementem an. 1384.

Uticensis

Idem procuratorio nomine capituli ecclesie Uticensis

Eodem Joannes abbas monasterii Cistercii ordinis predicti dioecesis Cabilonenfis, sacre theologie professor, promotus per Benedictum XIII. 6. nonas Maji 1393.

Die 10. Apr. ven. viri DD. magister Gerardus Ronde sacre theologie professor, Lambertus de Stipite decretorum doctor, Egidius de Vilaninonia (a) in utroque jure, Andreas Zauderman (b) in legibus, & Paulus de Dostingen (c) etiam in utroque jure licentiatu, procuratorio nomine D. electo Leodienn.

(a) Lab. de Tomalino (b) Ush. de Vice molle Lab. Suderman. Ug. Fordemian (c) Lab. Claringerij Ug. Clotingen. Vvairiensis Lab. de

Supradicti Ambaxiatores capituli ecclesie civitatis & dioecesis Leodiensis procuratorio nomine omnium prelatorum secularium & religiosorum Leodiensium.

Eodem D. Joannes abbas monasterii Puciniaci ordinis Cisterciensis Antissiodorensis dioecesis sacre theologie professor, promotus per Clementem VII. anno 1389. Octobri mense.

Eodem Petrus abbas monasterii Camporum bonorum ordinis Cisterciensis Bimacensis dioecesis, promotus per Benedictum XIII. I. Januarii anno 1392.

Eodem Guillelmus abbas monasterii de Grievendo ordinis Cisterciensis Anxitanensis dioecesis decretorum doctor, promotus per Benedictum XIII. die 7. Kal. Novembris anno 1399.

Grievendo ita & Ug.

Eodem Stephanus abbas monasterii de Caritate ordinis Cisterciensis Bisuntine dioecesis, sacre theologie professor, promotus per Benedictum XIII. die 7. idus Octob. an. 1400.

Eodem D. Stephanus episcopus Dolensis, promotus per Benedictum XIII. an. 1405.

Idem procuratorio nomine Henrici episcopi Nannetenfis sicut & ecclesie ejusdem.

Idem procuratorio nomine Gratie episcopi Corosopitenfis.

Eodem D. Joannes de Avanilla cantor & canonicus ecclesie Dolensis pro D. Guidone episcopo Leonensi.

Eodem Stephanus episcopus Dolensis procuratorio nomine Joannis episcopi Briocensis.

Eodem magister Nicolaus Conicois licentiatu in legibus, & canonicus ecclesie Dolensis pro capitulo ecclesie sue.

Die 11. Aprilis D. Bartholomaeus de Bando Bacolytus D. N. Pape procuratorio nomine D. Primi archiepiscopi Turitani in Sardinia.

Lab. Tonalbrigi

Idem pro Francisco episcopo Terra Albenfis in Sardinia.

Die 12. Aprilis Antonius de Rest canonicus ecclesie S. Marie Fratris Odracii ordinis Humiliatorum de Mediolano, procuratorio nomine Fratris Leonis abbatiss monasterii S. Petri de Cerreto ordinis Cisterciensis Laudensis dioecesis.

Eodem Nicolaus episcopus Nazaretensis promotus a Bonifacio IX. die 3. nonas Decembris anno 1399. indi. 3. (d)

(d) Ind. VIII. Ind. VII.

Eodem Guillelmus olim episcopus Corkeolen-
sis promotus per Bonifacium IX. anno 1399.
indict. 3. die 6. Idus Decemb.

ANNO
CHRISTI
1407.
Lab. Cisterci
Ug. Cisterci

Eodem Franciscus episcopus *Craensis* promo-
tus ab Innocentio VII. die 8. idus Augusti an.
1405. indict. 13.

Die 13. Aprilis Guillelmus episcopus Lexo-
mensis promotus per Gregorium XI. anno 1374.

Eodem Guillelmus episcopus Ebroicensis pro-
motus per Benedictum XIII. an. 1400.

Eodem D. Henricus Calvomonte canonicus &
archidiaconus ecclesie Ebroicensis pro sua ecclesia.

Idem procuratorio nomine *Stephani* abbatis
monasterii S. Taurini ordinis S. Benedicti dioc.
Ebroicensis.

Lab. Ph-
lippii

Idem procuratorio nomine Joannis abbatis
de Ymbreyo ordinis S. Benedicti Ebroicensis
diocesis.

Eodem Simon abbas monasterii Gemeticensis
ordinis S. Benedicti Rotomagensis diocesis,
promotus a Clemente VII. anno 1387.

Eodem ven. vir Ursinius de Talavanda sa-
cræ theologiæ professor primarius, & canonicus
ecclesie Constantiensis, procuratorio nomine
provincie Rotomagensis, una cum V. P. D.
abbate Gemeticensi supradictis procuratorio no-
mine ejusdem provincie.

Eodem VV. Viri magistri Dominicus Parvi
Petrus Paul. sacræ Theologiæ professor, Domi-
nicus Robertus de Quenero, Dominicus Petrus
de Prunio decretorum doctores, Joannes Pe-
tri artium medicinæ doctor, D. Pontius Simo-
neti magister in artibus & licentiatu in theo-
logia, Eustacius de *Valquembergie* magister in
artibus & licentiatu in decretis, Guillelmus
Carpentarii magister in artibus & baccalarius in
theologia, & Arnaldus *Wintwint* (s) magister
in artibus & licentiatu in decretis procurato-
rio nomine totius universitatis studii Parisiensis.

Lab. de
Provinc.
Ugh. de
Punir
Lab. de Fro-
quembergie
(s) Lab.
Fruit
Ugh. Vin-
Bome

Eodem Martinus episcopus Attrebatensis pro-
motus per Benedictum XIII. die 8. Kal. De-
cembrii anno 1407. indict. X.

Ind. XV.

Idem pro abbate Montis Stingilii ordinis
S. Augustini Attrebatensis diocesis sicut & pro
capitulo Attrebatensi.

Eodem magister Hugo de Tayen licentiatu
in legibus & cantor ecclesie Constantiensis pro-
curatorio nomine *Matthæi* episcopi *Morinensis*.

Lab. Mari-
nensis

Eodem VV. viri magistri Jacobus Bralard in
utroque jure licentiatu, & Petrus Franchan
magister in artibus & licentiatu in decretis
procuratorio nomine provincie Remensis.

Eodem VV. viri magistri *Matthæus* Camini
in utroque jure licentiatu procuratorio nomi-
ne Joannis episcopi Laudunensis.

Lab. Guidonis

Eodem VV. & RR. PP. DD. Petrus *Can-*
dent legum doctor & cancellarius ducis Bra-
bantie, Joannes abbas monasterii S. Petri de
Gemlois ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis,
Oto abbas monasterii S. Marie de Zon-
gerloe ordinis Præmonstratensis Cameracensis

Lab. de
Tangerloc

Eodem VV. & RR. PP. DD. Petrus *Can-*
dent legum doctor & cancellarius ducis Bra-
bantie, Joannes abbas monasterii S. Petri de
Gemlois ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis,
Oto abbas monasterii S. Marie de Zon-
gerloe ordinis Præmonstratensis Cameracensis

Lab. de Or-
bruis
Ugh. de Zri-
beruis

Eodem VV. & RR. PP. DD. Petrus *Can-*
dent legum doctor & cancellarius ducis Bra-
bantie, Joannes abbas monasterii S. Petri de
Gemlois ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis,
Oto abbas monasterii S. Marie de Zon-
gerloe ordinis Præmonstratensis Cameracensis

Eodem VV. & RR. PP. DD. Petrus *Can-*
dent legum doctor & cancellarius ducis Bra-
bantie, Joannes abbas monasterii S. Petri de
Gemlois ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis,
Oto abbas monasterii S. Marie de Zon-
gerloe ordinis Præmonstratensis Cameracensis

Eodem VV. & RR. PP. DD. Petrus *Can-*
dent legum doctor & cancellarius ducis Bra-
bantie, Joannes abbas monasterii S. Petri de
Gemlois ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis,
Oto abbas monasterii S. Marie de Zon-
gerloe ordinis Præmonstratensis Cameracensis

Eodem Joannes abbas monasterii S. Petri
de Gemlois ordinis S. Benedicti Leodonensis
diocesis, promotus per Bonifacium IX. anno
pontificatus sui IX. Christi 1398.

Lab. de Vil-
lari

Eodem abbas monasterii Beatæ Marie de
Villers ordinis Cisterciensis Leodonensis dioc.
Concil. General. Tom. XXVII.

ces promotus per Bonifacium IX. die 14.
Kal. Julii 1392.

ANNO
CHRISTI
1407.

Eodem Joannes abbas monasterii S. Ma-
rie de Zongerloe ordinis Præmonstratensis Ca-
meracensis diocesis, promotus per Bonifacium
IX. anno 9. pontificatus, 1400.

Eodem VV. Viri magistri Felix S. Offi Ce-
nomanensis in decretis, & Joannes de Busico
in utroque jure licentiatu procuratorio no-
mine episcopi Cenomanensis. Idem pro-
curatorio nomine Joannis abbatis monasterii
S. Vincentii ordinis S. Benedicti Cenomanensis
diocesis, sicut & Guillelmi abbatis monasterii
S. Petri de Cultura ordin. S. Bened. ejusdem
diocesis. Item & DD. *Gernasi* abbatis mona-

Lab. Ger-
vasii
Lab. Jo.

sterii de Bello loco ordinis S. Augustini prædi-
cæ diocesis, sicut & DD. *Guillelmi* abbatis
monasterii de Vadacio ordinis S. Augustini
prædicæ diocesis; atque etiam procuratorio
nomine Joannis abbatis S. Georgii de Nemore
ordinis S. Augustini ejusdem diocesis. Item
procuratores Joannis abbatis S. Carilephi or-
dinis S. Benedicti ejusdem diocesis. Item D.
Petri abbatis mon. de Vadit alveti ord. S.
Ben. ejusd. dioc. Item proc. D. Joannis abba-
tis monasterii de Pelicia ordinis S. Benedicti
ejusdem diocesis. Item proc. D. Simonis abba-
tis monasterii de Ebromo ordinis S. Benedicti
ejusdem diocesis. Item proc. abbatis mona-
sterii de Bonfaiio ordinis S. Benedicti ejusdem
diocesis.

Eodem D. Guillelmus de Merla licentiatu
in legibus, consiliarius regis Francie & cano-
nicus & scholasticus ecclesie Cenomanensis pro
eadem ecclesia & capitulo.

Die 10. Aprilis Joannis Loqueti sacræ Theo-
logiæ professor procuratorio nomine provincie
Senonensis. Item & Martini Episcopi Carno-
tensis. Item & Joannis abbatis monasterii S.
Petri ad montes Cathalan. Item Guillelmi
abbatis monasterii omnium sanctorum in Insu-
la. Item Joannis Fabri abbatis monasterii S.
Mennii in suburbio Cathalan.

Eodem Bertrandus episcopus Appamiamum
promotus per Clementem VII. pontificatus an-
no 2. 1379.

Eodem Franciscus archiepiscopus Narbonen-
sis, S. R. E. Camerarius promotus ad ipsam
ecclesiam per Clementem VII. an. 1300. (sic)

Eodem *Cristianus* episcopus Treconensis
promotus a Benedicto XIII. anno 1404.

Die 17. Aprilis ven. vir Fridericus Deys
decretorum doctor, decanus Paderburnensis no-
mine Everardi archiepiscopi Sallenburgensis.
Item pro *Ulrico* episcopo Raventiniensi. Item
pro *Eugeimaro* episcopo Creonensi.

Eodem Leonardus episcopus Firmanus olim
camerarius D. Innocentii VII. promotus ad
eamdem ecclesiam ab eodem 2. idus Julii an-
no pontificatus I. 1405. indict. 13.

Eodem F. Petrus procurator ordinis Beatæ
Marie Theutonisorum, procurator magistrigen-
eralis sui ordinis.

Die 18. Aprilis D. Guido canonicus eccle-
siæ Carnacensis procuratorio nomine capitu-
li sui.

Eodem D. Petrus Cattui decretorum doctor
procuratorio nomine D. Amy episcopi Gra-
tianopolitani.

Eodem D. Egidius episcopus Nemaufensis
promotus per Clementem die 7. kal. Julii an-
no 1391. Item pro capitulo ecclesie Nemaufen-
sis. Item pro Aymerico abbate monasterii Pfal-
mo.

Lab. Tri-
stani

Eodem Franciscus archiepiscopus Narbonen-
sis, S. R. E. Camerarius promotus ad ipsam
ecclesiam per Clementem VII. an. 1300. (sic)

Eodem *Cristianus* episcopus Treconensis
promotus a Benedicto XIII. anno 1404.

Die 17. Aprilis ven. vir Fridericus Deys
decretorum doctor, decanus Paderburnensis no-
mine Everardi archiepiscopi Sallenburgensis.
Item pro *Ulrico* episcopo Raventiniensi. Item
pro *Eugeimaro* episcopo Creonensi.

Eodem Leonardus episcopus Firmanus olim
camerarius D. Innocentii VII. promotus ad
eamdem ecclesiam ab eodem 2. idus Julii an-
no pontificatus I. 1405. indict. 13.

Eodem F. Petrus procurator ordinis Beatæ
Marie Theutonisorum, procurator magistrigen-
eralis sui ordinis.

Die 18. Aprilis D. Guido canonicus eccle-
siæ Carnacensis procuratorio nomine capitu-
li sui.

Eodem D. Petrus Cattui decretorum doctor
procuratorio nomine D. Amy episcopi Gra-
tianopolitani.

Eodem D. Egidius episcopus Nemaufensis
promotus per Clementem die 7. kal. Julii an-
no 1391. Item pro capitulo ecclesie Nemaufen-
sis. Item pro Aymerico abbate monasterii Pfal-
mo.

343 modienfis ordinis S. Benedicti Nemaufensis A
diocesis.

ANNO
CHRISTI
1409.

Eodem Bertrandus episcopus Tutellenfis pro-
motus per Benedictum XIII. anno 1407. in-
diat. 15.

Eodem D. Egidius episcopus Nemaufensis
supraſcriptus procuratorio nomine pro Petro
abbate monaſterii *Cendruenſis* ordinis S. Bene-
dicti.

Lab. Cendru-
11002

Eodem Bertrandus qui ſupra procuratorio
nomine eccleſiæ ſuæ.

Item pro abbate monaſterii Uſarcis ordinis
S. Benedicti Lemonicenſis eccleſiæ.

Eodem Petrus abbas monaſterii Montis S.
Michaelis ordinis S. Benedicti Abricenſis dice-
ceſis promotus a Clemente VII. anno 1381. B

Die 19. Aprilis D. Joannes Nam juris utri-
uſque doct̄or procuratorio nomine Conradi
electi Olomucenſis. Item idem Joannes electus
(ſic) procuratorio nomine pro capitulo ec-
cleſiæ Pragenſis.

Die 20. Aprilis VV. viri DD. Joannes ab-
bas monaſterii Caſarienſis ordinis Ciſterciienſis
Auguſtenſis diocēſis, Fridericus Deys decreto-
rum doct̄or decanus Paterburnenſis, & Joannes
de Miſſen canonicus eccleſiæ Beatæ Mariæ ve-
teris capellæ Ratiſbonenſis, procuratorio no-
mine pro Joanne episcopo Ratiſbonenſi.

Lab. Cria-
11001

Eodem Joannes abbas monaſterii *Cefarienſis*
prædictus promotus per Bonifacium IX. die 9.
idus Auguſti pontificatus ſui anno 15. 1400. C

Ind VIII.

Eodem Guillelmus abbas monaſt. Weſt-
monaſterienſis ordinis S. Benedicti extra mu-
ros Lon. promotus ab Urbano VI. die 6. kal.
Aprilis pontificatus anno 1387.

Die 22. Aprilis Joannes episcopus Lubicenſis
promotus per Bonifacium IX. die 8. Kal. O-
ctobris pontific. anno 8. anno 1397.

Lab. Theodo-
11001

Idem Joannes nec non VV. viri Theodori-
cus decanus eccleſiæ Stendalienſis, & Joannes
præpoſitus Tangerinnundenſis licentiatuſ in de-
cretis ut ambaxiatores illuſtris & excellentis
D. Jodoci Marchionis Brandemburgenſis, ar-
chicamerarii S. R. I. & Marchionis Moraviæ.

Eodem ven. vir D. Stephanus Ancherii bac-
calarius in decretis procuratorio nomine Ste-
phani episcopi Vabrenſis & capituli eccleſiæ
Vabrenſis & capituli eccleſiæ Vapincenſis.

Eodem D. Michael abbas licentiatuſ in de-
cretis & canonicus Ruthenenſis procuratorio
nomine Guillelmi episcopi Ruthenenſis & ca-
pituli ejuſdem eccleſiæ, item & D. Reygmun-
di abbatis monaſterii Cochenſis ordinis S. Be-
nediti Ruthenenſis.

Eodem Petrus archiepiscopus Bituricenſis
promotus a anno 1392. nomine etiam
Joannis episcopi Caſtrenſis, & Petri abbatis mo-
naſterii B. Mariæ S. *Eufachii* de Cellis ordinis
S. Auguſtini, nec non abbatis monaſterii
Favacii ordinis S.

Lab. S. Eu-
ſechi

Item, pro Joanne abbate monaſterii Urſionis
ordinis S. Benedicti Bituricenſis diocēſis.

Item, pro abbate monaſterii S. Gildacii or-
dinis S. Benedicti ejuſdem diocēſis.

Item, pro Guillelmo abbate monaſterii Ga-
ſali Benedicti Bituricenſis diocēſis ordinis S.
Benedicti.

Item, pro abbate monaſterii de Vermiffia
ordinis S. Auguſtini.

Item, pro Roberto abbate monaſterii de
Miſſerayo ordinis S. Auguſtini ejuſdem dice-
ceſis.

Item, pro Guillelmo abbate monaſterii Fou-
tiſcombandi ordinis S. Benedicti Bituricenſis
diocēſis.

ANNO
CHRISTI
1409.

Item, pro Petro abbate monaſterii S. Sa-
garani de Moretiis ordinis S. Benedicti Bitu-
ricenſis diocēſis: Item, pro abbate S. Mariæ
de Exolduno ord. S. Ben. ejuſdem diocēſis.

Item, pro abbate monaſterii S. Sulpicii or-
dinis S. Benedicti.

Item, pro Aymerico abbate monaſterii S.
Ambroſii ordinis S. Auguſtini Bituricenſis dice-
ceſis.

Eodem Petrus abbas monaſterii Grandimon-
tenſis ordinis prædicti, Lemonicen diocēſis
promotus per Clementem anno 1388.

Eodem VV. DD. priores monaſteriorum
de Seivaſia Xantonenſis, Cerrocenſis (alibi
Cernacenſis) Bituric. Malteac de Bandolonna
de Podio Capierii, Bonlonha ordinis Grandi-
montenſis diocēſis.

Eodem Guido abbas monaſterii Graffen-
ſis S. Benedicti Carcaſſonenſis diocēſis promo-
tus per Clementem VII. an. 1388.

Eodem D. Martinus de Campo procuratorio
nomine Joannis prioris monaſterii de Nemore
Vicennarum prope Pariſium Grandimontenſis
diocēſis.

Eodem Petrus abbas monaſterii Viſſiliacen-
ſis ordinis S. Benedicti Eduenſis diocēſis, pro-
motus per Clementem VII. an. 1391.

Eodem Bartholomæus abbas monaſterii Mo-
liſmenſis ordinis S. Benedicti Lingonenſis dice-
ceſis, promotus per Benedictum XIII. anno
1396.

Eodem VV. PP. DD. Urſiliacenſis & Mo-
liſmenſis abbates prædicti pro provincia Lingo-
nenſi.

Eodem Franciſcus abbas monaſterii S. Ge-
noſevæ Pariſienſis ordinis S. Auguſtini, pro-
motus per Benedictum XIII. anno 1407. Idem
pro Petro Pariſienſi episcopo.

Eodem VV. Viri DD. Guillelmus de Ma-
lignierius J. U. D. & Nicolaus de Molleyo le-
gum doct̄ores procuratorio nomine pro ſtudio
Andegavenſi.

Eodem Philippus abbas monaſterii Anhanæ
ordinis S. Benedicti Magalonenſis diocēſis,
promotus per Benedictum XIII. an. 1395.

Eodem D. Eufachius de Falcaberga magi-
ſter in artibus & licentiatuſ in decretis & ca-
nonicus eccleſiæ Nomonenſis pro episcopo Sil-
vanedenſi.

Eodem D. Dominicus Parvi de Varenis ſa-
cræ Theologiæ magiſter procuratorio nomine
pro Henrico episcopo Tullenſi.

Die 23. Aprilis Ludolphus abbas monaſte-
rii Saganenſis ordinis Canonicorum regularium
S. Auguſtini Ulatiſarienſis, promotus

Eodem idem abbas cum D. Nicolao Bar-
mez ſcholatiſtico & canonico Uratiſarienſi pro-
curatorio nomine pro *Beneſſas* episcopo Ura-
tiſarienſi & clero capituli ejuſdem civita-
tis.

Lab. Lancelao

Eodem D. Lodolphus prior S. Joannis in
Monte decretorum doct̄or cum Joanne An-
drea pro capitulo & clero civitatis Bononien-
ſis.

Eodem Joannes episcopus Saxonienſis pro-
motus per Bonifacium IX. die 12. Kalend.
Auguſti pontificatus anno 8. Chriſti 1398.

Eodem VV. viri DD. Gerardi Rudelli ſacræ
Theologiæ profeſſor, Labertus de Stipite de-
cretorum doct̄or, Egidius de Umalmen U. J. D.,
An-

345
 Andreas Suderman in legibus, & Paulus de Amonasterii S. Samuilis de Capalon ejusdem
 Cloetinghen etiam in utroque jure licentiatas
 ANNO CHRISTI 1409
 procuratorio nomine pro Renero abbate monasterii S. Jacobi Leodiensis ordinis S. Benedicti, Henrico abbate monasterii S. Laurentii extra muros Leodiensis diocesis ordinis S. Benedicti, Joanne monasterii 12. Apostolorum. Bellicedius Leodiensis Præmonstratensis ordinis, & Willermo abbate monasterii S. Aegidii in publico monte prope Leodium ordinis Regularium S. Augustini, sicut & pro tota ecclesia, civitate & diocesi Leodiensi & abbatibus monasterii Stabulensis ordinis S. Benedicti Leodiensis diocesis, abbate monasterii S. Trudonis ejusdem ordinis & diocesis, abbate monasterii S. Uberti ejusdem ordinis & diocesis, abbate monasterii S. Gerardi de Branno ejusdem ordinis & diocesis, abbate monasterii Walchidiorensis, abbate Florienti omnibus ejusdem ordinis & diocesis. Abbatibus ordinis Cisterciensis ejusdem diocesis, abbate monasterii Vallis S. Lamberti, abbatibus monasterii Vallis Dei, abbate magno Prati omnibus ejusdem ordinis & diocesis; abbate monasterii Florentis ordinis Præmonstratensis ejusdem diocesis, abbate monasterii Parcentis, abbate monasterii Pacensis, abbate monasterii Averbadiensis, abbate monasterii Heliimensis, omnibus ejusdem ordinis & diocesis; abbate monasterii Novi ordinis & canonicorum regularium S. Augustini Leodiensis diocesis, abbate monasterii Flonensis, abbate monasterii Mabomensis, utroque ejusdem ordinis & diocesis.
 Die 25. Aprilis Joannes episcopus Novariensis promotus a Bonifacio IX. die 13. Kal. Junii 1398. Idem etiam procuratorio nomine pro Petro episcopo Paxensis, & Petro episcopo Tardonensi, & Bartholomæo episcopo Alexandriae etiam procuratorio nomine magnifici viri Fazini comitis de Blapdrate.
 Die 26. Aprilis Stephanus abbas monasterii Grandacii ordinis S. Benedicti Vivariensis diocesis.
 Eodem magister Joannes Wulriheti dictus Franciscus magister in artibus & licentiat in decretis pro Milione episcopo Eduensi & nomine capituli ejusdem ecclesie.
 Eodem Rodolphus presbyter canonicus ecclesie Cameracensis pro capitulo ejusdem ecclesie.
 Eodem D. Simon de Gramanda patriarcha Alexandrinus pro se, & capitulo ecclesie Agathensis.
 Eodem dictus patriarcha & Robertus procuratorio nomine pro capitulo ecclesie Rotomagensis, & pro Guillelmo abbate monasterii S. Marie de Baccis ordinis S. Benedicti Rotomagensis diocesis.
 Die 27. Aprilis episcopus Xantonensis promotus per Clementem VII. anno 1393. pro se & procuratorio nomine Joannis abbatis monasterii S. Joannis Angliacensis ordinis S. Benedicti Xantonensis diocesis; sicut & pro Nicolao abbate S. Landegarii ejusdem ordinis & diocesis.
 Eodem Tymbertus episcopus Agennensis.
 Eodem episcopus Belvacensis.
 Eodem V. vir Simon Barcholi canonicus Arecinensis procuratorio nomine pro Joanne abbate monasterii S. Floræ & Lucillæ de Aretio ordinis S. Benedicti; sicut & pro capitulo ecclesie Aretine; sicut & pro Antonio abbate

monasterii S. Samuilis de Capalon ejusdem diocesis.
 ANNO CHRISTI 1409
 Die 28. Aprilis Joannes abbas monasterii S. Marie de Agano (a) ordinis Camaldulensis, promotus pro Gregorium XI. anno 1377.
 Eodem Bertraudus abbas monasterii S. Iusti de Valtorris (b) ordinis Camaldulensis, promotus per Gregorium XII. 2. Kal. Februarii pontificatus anno I. Christi 1407. iudi. 17.
 Eodem Sebastianus abbas monasterii S. Salvatoris de Florentia, promotus per Gregorium XII. pontificatus anno 2. 1408. iudi. 1.
 Eodem Laurentius abbas monasterii de Correro dicti ordinis & diocesis Valterranensis, promotus per Urbanum VI. die 14. Kal. Aprilis pontificatus anno 8. Christi 1385. iudi. 9.
 Eodem Gregorius abbas S. Salvatoris de Silvamanda dicti ordinis, promotus per Urbanum VI. anno
 Eodem Jacobus abbas monasterii S. Stephani de Cisterio dicti ordinis promotus per Urbanum VI. anno
 Eodem Mamalianus abbas monasterii S. Frigidiani de Pisis, promotus per Bonifacium IX. pridie Kal. Februarii pontificatus anno 12. Christi 1401.
 Eodem Orlandus abbas monasterii S. Marie de Morrona Pisanæ diocesis, promotus per Gregorium XII. die 12. Kal. Christi 1406.
 Eodem Andreas abbas monasterii S. Bartholomæi de Anglari dicti ordinis Aretine diocesis, promotus per Innocentium VII. anno 1047.
 Eodem generalis ordinis Camaldulensis procuratorio nomine pro abbate monasterii S. Aegidii de Campriono ordinis prædicti Aretine diocesis.
 Eodem Borcherdus abbas monasterii S. Bartholomæi de S. Jucunda dicti ordinis Lucanæ diocesis, promotus per Gregorium XII. idibus Augusti, pontificatus anno 2. Christi 1408. iudi. 1.
 Eodem Joannes prior monasterii S. Marie de Bra dicti ordinis, promotus per Bonifacium IX. anno 1400.
 Eodem Franciscus abbas S. Marie de Poppiena promotus ab Urbano VI.
 Nicolaus Antonius Episcopus Lucernensis promotus a Clemente VII. anno 1394. die 29. Aprilis.
 Eodem magister Hugo de Cayen licentiat in decretis, cantor & canonicus ecclesie Constantiensis pro capitulo ecclesie sue.
 Eodem V. D. Nicolaus de Bailonibus de Perusio prior generalis S. Sepulcri Domini, Jerosolymitani, procuratorio nomine pro Petro episcopo Pacen. & pro Antonio episcopo Tudenis & pro Genesio episcopo Ramacenis.
 Die 30. Aprilis D. Cardinalis Burdegaleus intravit civitatem Pisanam rediens ex Anglia.
 Eodem VV. viri Simon & Michelinus de Zaffert de Novaria fratres, & Petrus & Augustinus de Maglo fratres, canonici ecclesie Novariensis pro suo capitulo & clero civitatis & diocesis. sicut & pro Rufino abbate monasterii S. Laurentii extra muros Novariensis ordinis S. Benedicti.
 Die I. Maji Ven. vir D. Guillelmus Benedicti U. J. D. procuratorio nomine pro

Lab. S. Aegidii in publico monte

Lab. de Branno

Lab. Almonis

Lab. Mabomensis

Lab. Paxensis

Lab. de Bacco Helium Lab. Angliacensis

ANNO CHRISTI 1409 Lab. S. Jucunda Ug. S. Camaldulensis Caput legentium S. Joannis de Capalona ex cod. Ms. ap me (a) Lab. de Caput leg. de Agano ex cod. Cod. (b) Lab. de Valtorris

Lab. de Cisterio

Lab. S. Frigidiani

Lab. Bartholomæi de S. Jucunda Ug. Bartholomæi de S. Gaud.

Lab. Lucernensis Ug. Lucernensis

Lab. Egidii

**Lab. de Reyn-
cheffere**
Eodem abbate monasterii Piscampuenſis ordinis S. A
Benedicti Rotomagenſis diœceſis. Die 2. Maji
D. Cardinalis de Hiſpania intravit civitatem
Piſarum, veniens ad ſacrum collegium.
Eodem Joannes abbas monasterii S. Ghi-
ſelmi de Cella Cameracenſis diœceſis ordinis
S. Benedicti.

Eodem dictus D. Joannes, nec non D. Tho-
mas de Fraxino miles, & Henricus de Rey-
geſſanta licentiatuſ in legibus, eccleſiaſticuſ ec-
cleſiæ S. Petri Luſhofenſis Cameracenſis diœ-
ceſis procuratorio nomine, & ut ambaxiator il-
luſtris & magnifici principis Guillelmi ducis de
Bavaria, Hannoniæ, Hollandiæ, & Zelandiæ
comitiſ.

Eodem Salvator abbas monasterii S. Egidii B
Nemaufenſis diœceſis.

Eodem Guido de Albiaco legum doctor ca-
nonicuſ Pariſienſis procuratorio nomine pro
capitulo ejuſdem eccleſiæ, & pro capitulo ec-
cleſiæ Senonenſis.

Die 3. Maji Bartholomæuſ abbas monaste-
rii S. Fidelis de Piuppiſ ordinis Valliſumbro-
ſæ, Aretinæ diœceſis, promotuſ per Urbanum
VI. pontificatuſ anno 2. Chriſti 1379.

Eodem Willelmuſ abbas monasterii Bea-
tæ Mariæ de Impehru ordinis S. Benedicti
Turonenſis diœceſis, promotuſ anno 1387.

Eodem Radulphuſ abbas monasterii omni-
um Sandorum Andegavenſis ordinis S. Augu-
ſtini, magiſter in Theologia, pro ſe & pro
epiſcopo ac capitulo Andegavenſi.

Eodem Guido abbas monasterii SS. Sergii
& Bacchi prope Andegaviſ ordinis S. Benedi-
cti promotuſ anno 1385. pro ſe & pro Joanne
abbate monasterii S. Mauri ſupra Ligerim
ordinis S. Benedicti Andegavenſis diœceſis, &
Theobaldo abbate monasterii S. Albini ejuſdem
ordinis & diœceſis.

Lab. Pigeo
Die 4. Maji VV. viri MM. Franciſcuſ S.
Theologiæ magiſter ordinis Prædicatorum, &
Petruſ Ringer vicecancellariuſ venerabilis ſtu-
dii Viennenſis procuratorio nomine pro Erne-
ſto duce Auſtriæ, & ſtudio ſuo Viennenſi.

Eodem Galteruſ Graſſi prior eccleſiæ con-
ventuſ Rhodi ordinis S. Joanniſ Jeruſolymit-
tani.

Eodem Ameliuſ archiepiſcopuſ Turonenſis.
Eodem F. Alanuſ David ordinis Fratrum
minoruſ miniſter provinciæ Turonenſis pro
ſua provinciâ.

Eodem Andreas abbas monasterii S. Gallia-
ci ordinis S. Benedicti Albiænſis diœceſis pro
ſe & Sicardo epicoſo Conteranenſi, & capi-
tulo eccleſiæ Bitterenſis, ac Michaele abbate
monasterii Villæ magnæ ordinis S. Benedicti
Bitterenſis diœceſis, ac Arnolſdo abbate mona-
ſterii de Juncelliſ ordinis S. Benedicti Biter-
renſis diœceſis, ac Joanne abbate monasterii
S. Amani ordinis S. Benedicti S. Pontii *Tor-
meriænſis* diœceſis, & Raymundo abbate mo-
nasterii Jocundenſis ordinis S. Benedicti Ele-
ſenſis diœceſis.

Lab. Tycop
Die 6. Maji Ven. vir D. Joannes Cavato-
ri in utroque jure licentiatuſ archidiaconuſ
Ripariuſ in eccleſiâ Sueſſionenſi procuratorio
nomine pro Michaele epicoſo Anſiſiodorenſi
& pro Stephano epicoſo *Tycopenſi*.

Eodem Gauſfriduſ de S. Amore cantor ec-
cleſiæ Matilconenſis procuratorio nomine pro
Petro epicoſo Matilconenſi.

Eodem Antoniuſ abbas monasterii S. Fau-
ſtini & Jovite majoriſ Brixiænſis ordinis S. Ben.

Eodem Joanneſ Samphoniſta ſecretariuſ Ge-
orgii epicoſi Patavienſis procuratorio nomine
pro epicoſo ſuo.

Eodem Bertrauduſ archiepiſcopuſ Arbore-
niſ, promotuſ per Innocentiuſ VII. die 3.
Kal. Auguſti pontificatuſ 2. Chriſti 1406.

Die 7. Maji Magiſter Fridericuſ Rocardi
præpoſituſ eccleſiæ Heyngeniſadenſis Maguo-
nienſis diœceſis & canonicuſ eccleſiæ Warmen-
ſis procuratorio nomine pro Arnolſdo epicoſo
Culmenſi, & pro capitulo eccleſiæ Culmenſis,
& pro Joanne epicoſo Pomenzamenſi, & e-
juſ capitulo; ſicut & pro capitulo eccleſiæ
Warmenſis, & eccleſiæ Sambienſis.

Eodem Petruſ epicoſo Cracovienſi, promo-
tuſ a Bonifacio IX. die 2. nonæ Decembris
pontificatuſ 4. Chriſti 1393.

Eodem Petruſ olim epicoſuſ Stregienſiſ,
promotuſ a Bonifacio IX. die 8. Kal. Junii
pontificatuſ 12. Chriſti 1401.

Dictuſ D. Petruſ epicoſo Cracovienſiſ pro-
curatorio nomine & ut ambaxiator regis Polo-
niæ.

Eodem Pauluſ præpoſituſ monasterii S. Mariæ
Magdalene extra muros Procenſis pro-
curatorio nomine pro Simonico ſeniore duce
Maroniæ & ut ambaxiator ejuſdem.

Eodem Gregoriuſ epicoſo *Valdiminenſiſ* pro-
motuſ a Bonifacio . . . die 13. Kal. Mar-
tii pontificatuſ 12. Chriſti 1400. ind. 8.

Eodem ven. vir. Nicolauſ Lubich decanuſ
eccleſiæ beatæ Mariæ Erphodiænſis protonota-
riuſ, & ſecretariuſ illuſtriuſ principuſ Fri-
derici & Guillelmi germani Lamgravi Thuri-
ringe marchionuſ Miſcenſuſ comituſ Pala-
tinoruſ Saxonie, procuratorio nomine, &
ut ambaxiator ipſorum.

Eodem Stanilaſuſ canonicuſ eccleſiæ Plo-
centiſ procuratorio nomine pro Jacobo epicoſo
Plocentiſ, & capitulo ejuſdem eccl.

Eodem ſupradicti DD. ambaxiatores pro-
curatorio nomine ordinuſ DD. archiepiſcopo-
rum, & abbatuſ, ac capituluſ eccleſia-
rum metropolitanaruſ, & cathedraliuſ, col-
legiataruſque, eccleſiaruſ regis Angliæ & u-
niverſaliter pro tota eccleſiâ Anglicana, prout
de eoruſ commiſſione & mandato plene do-
cuerunt, & promiſerunt ſtare & obedire, &
præſertim pro infraſcriptiſ reverendiſ Patribuſ,
videlicet, Thoma archiepiſcopo Cantuarienſi,
Henrico archiepiſcopo Eboracenſi, Henrico e-
piſcopo Wintonienſi.

Eodem RR. in Chriſto PP. & DD. Ro-
bertuſ Saleſbirienſiſ, & Henricuſ *Melenſiſ* epi-
ſcopi, & VV. PP. DD. Thomaſ monasterii
S. Mariæ Eboracenſis ordinis S. B. Thomaſ
prior Cantuarienſiſ, Ricarduſ monasterii Bea-
tæ Mariæ Jorevalleniſ Ciftercienciſ abbatē;
nec non magiſter Ricarduſ Canyſten legum
doctor officialiſ curiæ & canonicuſ eccleſiæ
Eboracenſiſ procuratorio nomine, & ut amba-
xiatores Henrici regis Angliæ.

D. Thomaſ epicoſo Dunelmienſiſ (pro) Ed-
dimindo epicoſo Exionenſiſ, Richardo epicoſo
Londonienſiſ, Joanne epicoſo Heliænſiſ,
Nicolao epicoſo Bathoniænſiſ & Wellenſiſ,
Richardo epicoſo Herifordienſiſ, Roberto e-
piſcopo Cicercienſiſ, Guillelmo epicoſo Carleo-
lenſiſ, Joanne epicoſo Lichefeldenſiſ & Co-
veſtrenſiſ, Thoma epicoſo Wigornienſiſ,
Philippo epicoſo Lincolnienſiſ, Alexandro e-
piſcopo Nerbicanſiſ, Joanne epicoſo Laud-
nenſiſ (forſan Laudavenſiſ) Benedicto epicoſo
Ban-

ANNO CHRISTI 1409.

ANNO CHRISTI 1409.

349
 Bangorensi, Joanne episcopo Aflaveni, Thoma priore ecclesie Cantuariensis ordinis S. Benedicti, Thoma abbate monasterii S. Augustini extra muros Cantuariensis, Roberto abbate monasterii Delfshemam ordinis S. Benedicti, Waltero priore de Donaver ordinis S. Benedicti Cantuariensis diocesis, Joanne priore de Hertem ejusdem ordinis & diocesis, Joanne priore ecclesie Rossensis, Guillelmo abbate de Vello ordinis S. Benedicti Cestrensis diocesis, Joanne priore de Leoen. ejusdem ordinis & diocesis, N. priore de Valgione ejusdem ordinis & diocesis, Guillelmo abbate Westmonasterii ordinis S. Benedicti Londoniensis diocesis, abbate de Voltaire ejusdem ordinis & diocesis, abbate Colchefer ejusdem ordinis & diocesis, priore de Come ejusdem ordinis & diocesis, Thoma priore ecclesie Vintoniensis ordinis S. Benedicti, Joanne abbate de Lida ejusdem ordinis Vintoniensis diocesis, abbate de Berinen Desey ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Carthefei ejusdem ordinis & diocesis, Joanne abbate Abindomiz ordinis S. Benedicti Sarisburiensis diocesis, abbate de Bedinghu ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Serborne ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Watons ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Serve ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Alboeyfontin ejusdem ordinis & diocesis, abbate de Malmisboi ejusdem ord. & dioc. abbate de Tarastolte ejusdem ordinis & diocesis Exomensis, priore S. Nicolai Exome ejusdem ordinis & diocesis, Joanne priore ecclesie Vigorniensis ejusdem ordinis, abbate Erisham ordinis S. Benedicti, abbate de Clocestim ordinis S. Benedicti Vigorniensis diocesis, abbate de Barthore ejusdem &c. de Wenhecombe ejusdem &c. abbate de Altestin ejusdem &c. abbate de Theultesbuoy ejusdem &c. priore de Malnernen magna ejusdem &c. Joanne abbate de Clastoma ejusdem ordinis Bathomenis & Wellensis diocesis, Joanne priore ecclesie Bathomenis ordinis S. Benedicti, abbate de Mochinglegh ejusdem &c. abbate de Addenlech ejusdem &c. abbate S. Albani ordinis S. Benedicti Lincolnensis diocesis, abbate de Ensham ejusdem &c. abbate de Raruley ejusdem &c. abbate de Burgo S. Petri ejusdem &c. abbate de Cionlande ejusdem &c. abbate de Bardeney ejusdem &c. priore de Spaldyng ejusdem &c. priore de S. Nocto ejusdem &c. priore de Valnigfordi ejusdem &c. priore de Bevere ejusdem &c. priore Daventre ejusdem &c. priore ecclesie Conventrensis ejusdem ordinis, abbate de Cestria ordinis S. Benedicti Lich. & Conventrensis diocesis, abbates de Sallopa ejusdem &c. abbate de Bureonem ejusdem &c. priore ecclesie Eliensis ordinis S. Benedicti Eliensis diocesis, abbate de Thornei ejusdem &c. priore ecclesie Norvicensis ordinis S. Benedicti, abbate de Burgo S. Eduardi ord. S. Bened. Norvicensis dioc. priore de Terford ejusdem &c. priore de Carsalt ejusdem &c. priore de Beincolume ejusdem &c. priore de Foscombe ejusdem &c. priore de Sutapis ejusdem &c. priore de Wimutham, priore de ejusdem &c. Richardo abbate Jerovalentis monasterii ordinis Cisterciensis diocesis, Philippo abbate de Waulot ejusdem &c. Guillelmo abbate de Foonegia ejusdem &c. Roberto abbate de Futanis ejusdem &c. Joanne abbate de Revella ejusdem &c. Joanne abbate de Ballaloenda ejusdem &c. Joanne abbate

de Odeway ejusdem &c. F. Willelmo de Riallis ejusdem &c. Joanne abbate de Sallay ejusdem &c. Richardo abbate de Novo monasterio ejusdem &c. Joanne de Holmiculdam ejusdem &c. Guillelmo abbate de Eardava ejusdem &c. Joanne abbate de Rolfod ejusdem &c. Roberto abbate de Ruppia ejusdem &c. Rodulpho-abbate de Stusfordia ejusdem &c. Joanne abbate de Comba ejusdem &c. Valtrine, abbate de Saune ejusdem &c. Philippo abbate de Stoulay ejusdem &c. Guillelmo abbate monasterii de Percelhado ejusdem &c. Rughero abbate de Starfa Borida ejusdem &c. Galfredo abbate de Hailis ejusdem &c. Nicolao abbate de Valler regis ejusdem Gilberto abbate de Turbiner ejusdem &c. Joanne abbate de Rerwallico ejusdem &c. Richardo abbate de Tincerna, Willelmo abbate de Dox ejusdem &c. Nicolao abbate de Belliden ejusdem &c. Joanne abbate de Hieron. ejusdem &c. Henrico abbate Schynstred ejusdem &c. Rogerio abbate de Valde ejusdem &c. Simone abbate de Hylini ejusdem &c. Roberto abbate de Gratia ejusdem &c. Thoma abbate de Walborii ejusdem &c. Rogero abbate de Latres ejusdem &c. abbate de Waltham ordinis S. Augustini ejusdem diocesis, abbate de Leicestre ejusdem, abbate de Thoruton ejusdem, abbate de Ofeny ejusdem &c. abbate de Aarle ejusdem &c. abbate de Rocetre ejusdem &c. abbate de Oy ejusdem.

Eodem mense, anno & die D. Archiepiscopus Franciscus Narbonensis S. R. E. Camerarius procuratorio nomine pro Henrico episcopo Elekteni & pro Bernardo abbate monasterii S. (Policarpi) ejusdem ordinis & diocesis.

Eodem Philippus archiepiscopus Lugdunensis promotus ab anno 1392.

Eodem Joannes Archiep. Viennensis.

Eodem VV. viri DD. Godfridus Liveghen præpositus Moguntinensis & thesaurarius ecclesie Colonienensis, Theodoricus de Minse præpositus Bonnenis & archidiaconus ecclesie Colonienensis comes, Joannes de Linse subdiaconus ecclesie Colonienensis, Henricus Vesterholtz J. U. D. auditor sacri palatii & decanus ecclesie S. Andreae Colonienensis, Hugo de Heynort. Christianus de Herpilis legum doctor canonicus S. Cassii Bonnenis Colonienensis diocesis, Balduvinus de Diche canonicus S. Andreae Colonienensis, ut ambaxiatores & procuratores Friderici archiepiscopi Colonienensis sacri imperii electoris & archicancellarii per Italiam.

Eodem D. Joannes Faydici decretorum doctor auditor sacri palatii apostolici causarum procuratorio nomine pro capitulo Narbonensi & pro Bertrando abbate monasterii S. Hilarii Carcaffonenis, & Jacobo abbate monasterii beate Marie de quadraginta ordin. S. Augustini Narbonensis diocesis, ac pro Joanne abbate monasterii Pontis Frigidi ordinis Cisterciensis, & Sinberto abbate seculari ecclesie S. Pauli Narbonensis.

Eodem F. Craffu generalis ordinis Carmelitarum sacre theologie magister pro obedientia una cum magistro Raimando procuratore generali dicti ordinis.

Eodem episcopus Mirapicensis promotus anno 1400. pro se & capitulo ecclesie sue.

Eodem Petrus episcopus Cameracensis promotus anno 1405.

Lab. Viennen.
 si. cum no.
 ita coharat
 Ug.
 Lab. Harpe
 Ugh. Lucerne
 ita & Ugh.
 Lab. de Bipe.

351

ANNO CHRISTI 1409.

Eodem magister Petrus de Tubbia canonicus ecclesiarum Narbonensis & Abienfis procurator nomine pro capitulo ecclesie Abienfis,

Eodem episcopus Saonenfis promotus per Benedictum XIII. anno 1409.

Eodem Guillelmus abbas monasterii de Carmelitis ord. S. Bened. dioec. Lexoviensis promotus per Bened. XIII. an. 1409. procuratorio nomine pro Germano episcopo Lucionensi & pro Extodo abbate monasterii Fiscampuenfis ordinis S. Benedicti.

Eodem ven. V. D. Bartholomaeus Nothonis archid. Saonenfis pro capitulo ecclesie suae.

Eodem Guillelmus episc. Lexonenfis.

Eodem Joannes abbas monasterii Thongarenfis ordinis Praemonstratenfis Cameracenfis dioecesis.

Eodem Alanus Butaen Baccalarius in legibus pro Guillelmo abbate monasterii S. Andreae ordinis S. Benedicti Avenion. dioecesis.

Eodem Guillelmus de Sciffet prior conventualis S. Arnulfi de Cuppeyo Salvaneensis dioecesis, pro episcopo Salvaneensis & capitulo & clero ejusdem civitatis & dioecesis.

Lab. Millebrico.

Eodem Petrus archiepiscopus Bituricensis procuratorio nomine Hugonis episcopi Lemonicen- sis, & prioris conventus monasterii de Millebrato ordinis S. Benedicti Bituricensis dioecesis, sicut & Joannis abbatis monasterii S. Enulfi ordinis S. Benedicti ejusdem dioecesis.

Lab. de Hambeja.

Eodem Egidius episcopus Constantiensis promotus anno 1408. pro se & Michaeli abbate monasterii S. Salvatoris vicecomitis ordinis S. Benedicti Constantiensis dioecesis, & pro Guillelmo abbate monasterii Beatae Mariae de Bombejo ejusdem ord. & dioecesis; sicut & pro Joanne abbate monasterii S. Laudi de S. Laudo ordinis S. Augustini Constantiensis dioecesis.

Eodem Guillelmus Boyfratier J. U. D. decanus & Geraldus Chorail licentiatas in legibus canonicus ecclesie Bituricensis pro capitulo ecclesie suae.

Eodem Petrus Astrolom procuratorio nomine pro Bernardo abbate monasterii S. Tiberni Agatenfis dioecesis, & Matthaeo abbate secularis & collegiate ecclesie S. Afradii Bituricensis.

Lab. Rurcurrentis.

Eodem ven. D. Aurelius Appovail baccalarius in decretis procuratorio nomine pro Joanne abbate monasterii S. Martini Rurcurrentis alias de Bulco ordinis S. Augustini Belvacen- sis dioecesis.

Lab. Reginaldo S. Vironi.

Eodem Joannes Scabelli praepositus de Navileta ordinis S. Benedicti Scemonensis dioecesis pro Sagmaldo abbate monasterii S. Vithoris Viridunensis ordinis S. Benedicti.

Die 8. Maji Joannes de Torrano cantor & canonicus ecclesie Metenfis pro capitulo ecclesie Tullenfis.

Die 9. Maji magister Joannes Pargamenaesen magister in artibus & in utroque jure licentiatas procuratorio nomine pro Theobaldo abbate monasterii S. Albini Andegavenfis ordinis S. Benedicti.

Eodem Joannes de Tornato cantor, & Simon de Fraudi canonici ecclesie Metenfis procuratorio nomine pro Rodulpho episcopo Metenfi.

Eodem VV. viri DD. Joannes Conteti licentiatas in decretis canonicus Bisuntinus, & Joannes de Nemoribus secretarius D. cardinalis Salutarum procuratorio nomine pro archiepiscopo Bisuntino.

Eodem Gaufridus de Perugia consiliarius re-

gis Francie procuratorio nomine pro Petro abbate monasterii S. Trinitatis de Uadecimo.

ANNO CHRISTI 1409. Lab. de Fandecus.

Eodem ven. vir magister Nicolaus de Hubanto litterarum apostolicarum scriptor & abbreviator, canonicus ecclesie Nivernensis procuratorio nomine pro Roberto episcopo Nivernensi.

Eodem Nicolaus Fraillam in utroque jure licentiatas, regis Francie consiliarius, Parisien- sis & Matiscouensis ecclesiarum canonicus nominatus in provincia Lugdunensi procuratorio nomine pro capitulo ecclesie Lingonenfis.

Die 14. Maji vener. vir magister Joannes Genteti in utroque jure licentiatas archidia- conus de Combrallia in ecclesia Lenonenfis procuratorio nomine pro Hugone episcopo Le- noniceni.

Lab. Cas- Dei.

Eodem Andreas abbas monasterii de Casader ordinis S. Benedicti Claromontensis dioecesis, promotus per Gregorium XI. anno 1377. pro se & pro Enrico episcopo Claromontensi.

Eodem Villelmus de Fontagiis archidiaconus Filimanti in ecclesia Claromontensi magister in artibus & licentiatas in decretis pro capitulo Claromontensi.

Die 16. Maji D. Robertus Eschan de Lofa decretorum doctor prior domus Colismarium procuratorio nomine pro Raymundo abbate Cluniae.

Eodem Petrus de Monterato decanus eccle- siae Lugdunensis pro suo capitulo & pro Fili- berto episcopo Cabilonensi.

Die 17. Maji magister Joannes de Laca or- dinis Praedicatorum in theologia magister no- minatus per ecclesiam Gallicanam regens in scholis Abienfis.

Eodem Petrus abbas monasterii S. Augu- stini Lemonicenfis ordinis S. Benedicti, promo- tus anno 1397.

Eodem VV. viri DD. Joannes Kempen praepositus ecclesie S. Bartholomaei Francfordienfis Moguntinae dioecesis, Philippus Flach canonicus Moguntinus, Henricus Hoerfels decreto- rum doctor praepositus ecclesie S. Victoris extra muros, Conradus Ovels decanus beatae Ma- riae ad gradus Moguntinenses, Vest praepositus Jethurburfi ut ambaxiatores Joannis archiepisco- pi Moguntini sacri imperii electoris, & ejus- dem per Germaniam archicancellarii.

In fere & Ug. Lab. Praed. Lab. & Ug. Hrenselk Lab. Curis Ug. Oves Lab. Veylo

Eodem Messilium abbas monasterii Tuitien- sis ordinis S. Benedicti Cracoviensis dioecesis.

Lab. Cracovienfis Ug. Tuitienfis Lab. de Tronle Ug. de Tronle Lab. & Ug. Gersleus

Eodem VV. viri DD. Henricus de Cronle licentiatas in decretis canonicus ecclesie bea- tae Mariae in Yvodio consiliarius & Exeselus de Vealdrefinga pastor in Treverens- is dioecesis capellanus, ambaxiatores procura- torio nomine pro Carolo duce Lotharingae & Marchion.

Eodem nobilis vir Hemyngus de Valde miles procuratorio nomine & ambaxiator D. Buggutalani ducis Stetinensis Pommerariae Sal- vae, Cassuriae principis Rayvarit.

Die 18. Maji Petrus abbas monasterii de Turono pro se & pro Joanne archiepiscopo Senonenfi.

Eodem RR. viri fratres Joannes de Grif- famone prior Vallis Viridis prope Parisios, & Joannes Toelli Fontismerdum Sueslionensis dioecesis, F. Dominicus prior S. Bartholomaei prope Januam monasterii ordinis Cattuensis pro se & nomine totius ordinis ac monasteriorum in regno Francie & Delfinatus.

Die 19. Maji Joannes de Goch praepositus eccle-

ANNO CHRISTI 1407.

ANNO CHRISTI 1407.

ecclesie S. Sebastiani Magdeburgensis, apostolica camera clericus, procuratorio nomine & ut ambaxiator Guntherii archiepiscopi Magdeburgensis & pro excessu principibus Henrico & Gunthero fratribus comitibus de Suartzemburch, sicut & pro waltero episcopo Merseburgensi.

* Eodem Georgius episcopus Laudemouensis promotus anno 1398.

Die 20. Maji Petrus episc. Famagustanus promotus anno 1387.

Die 22. Maji Joannes de Montenigno electus per capitulum ecclesie Famagustane in episcopo ejusdem ecclesie.

Eodem Petrus tituli S. Praxedis S. R. E. presbyter cardinalis, Hispanis vulgariter nuncupatus commendatarius ecclesie Oromensis.

Eodem F. Vellelmus de Brione preceptor preceptorie domus S. Antonii.

Die 24. Maji V. P. sacre theologie magister D. Petrus de Vena generalis fratrum eremitarum S. Augustini una cum fratre Raymundo de Grobo.

Die 25. Maji Julianus episcopus Moritanus promotus anno 1380.

Eodem Leonardus administrator ecclesie Chienfis.

Die 26. Maji, Joannes episc. in universali ecclesia, VV. viri Franciscinus Pantera & Andreas de Domomiculis in iure canonico licentiatu, ac ven. vir D. Odoricus in Micussii canonicus Civitatenfis pro Henrico de Sciafeldo electo Concordiensis.

Eodem Hugo patriarcha Jerusalem, promotus a Bonifacio IX. pridie idus Aprilis pontificatus anno 7. Christi 1396. indid. 4.

Die 27. Maji R. P. D. Ventzlau patriarcha Antiochenus, & Thuno episcopus Misnensis, & magnificus & excelsus D. Benefinus Baro regni Bohemie regis Romanorum & Bohemie comparuerunt in dicto Concilio. Item dicti ambaxiatores presertarunt litteras dominorum cardinalium ex parte regis Hungarie, quod propter nonnullas causas ambaxiatores suos ad hoc sacrum Concilium generale mittere non poterat; sed quod frater suus rex Romanorum & Bohemie suos mittebat solemnes ambaxiatores, & quod ipse a voluntate dicti fratris sui deviare non intendebat.

Eodem D. Ventzlau patriarcha Antiochenus promotus a Bonifacio IX. die 3. idus Apr. pontificatus anno 8. Christi 1397. indid. 5.

* Eodem Timo episcopus Misnensis promotus a Bonifacio IX. die 3. nonas Decemb. pontificatus 10. Christi 1398. Ind. 6.

Eodem Marcus episcopus Naulensis promotus ab Innocentio VII. die 10. Kal. Ap. pontificatus anno 2. Christi 1406. indidion. 13.

Eodem VV. viri DD. Laurentius Banchaneis (Bantonienfis) decretorum doctor, & Antonius prepositus conventus monasterii S. de Mediolano ordinis Humiliatorum procuratorio nomine pro Nicolao preposito conventus omnium sanctorum ordinis prelati de Florentia.

Die 29. Maji VV. viri D. Andreas de Bohemita libenda sacre Theologie professor, & Herobaldus Zolobold baccalarius in sacra theologia artium magistri procuratorio nomine pro universitate studii Pragenfis.

* Die 2. Junii Franciscus archiepiscopus Zanicensis promotus per Bonifacium X. 5. kal. Decembris pontificatus anno 4. Christi 1394. indid. 1.

Concil. Gener. Tom. XXVII.

* Eodem Guido abbas monasterii S. Angeli de Vergareto ordinis S. Benedicti Sulenatenfis diocesis, promotus per Bonifacium IX. die 4. Kal. Decemb. pontificatus II. Christi 1400. indid. 13.

* Eodem Thomas Dunelmensis episc. promotus per Innocentium VII. die 12. Maji pontificatus 2. Christi 1406.

* Die 3. Junii Franciscus episc. Burgarenfis promotus per Bonifacium IX. die 4. kal. Novembris pontificatus anno II. Christi 1400.

Eodem Antonius abbas monasterii S. Benedicti Wallabensis Pergamenfis diocesis ordinis ejusdem, promotus per Gregorium II. pontificatus anno 2. Christi 1408. ind. I. die 4. Junii.

Eodem Zenobius monasterii beate Marie discalceatorum de Florentia procuratorio nomine pro Michael abbate S. Michaelis discalceatorum ordinis Pisanis diocesis.

Eodem Christophorus abbas monasterii S. Salvatoris de Spongia ordinis Vallisumbrosae Cerenfis diocesis.

Eodem Lucas abbas monasterii de Saxo ordinis S. Benedicti.

Eodem Zenobius abbas monasterii S. Cassiani Montis Chalani ordinis Vallisumbrosae.

Eodem Simon patriarcha Alexandrinus procuratorio nomine pro Geraldo episcopo Pictavenfi.

Eodem Joannes episcopus Umacienfis promotus anno 1406.

Eodem ven. vir magister Simon Gilei baccalarius in legibus canonicus Laudunensis procuratorio nomine Bartholomei episcopi Vintimiliensis & capituli ecclesie ejusdem; sicut & Joannis episcopi Wirduensis ejusque capituli; sicut & Guidonis abbatis monasterii beate Marie Orgiasti ordinis S. Augustini Eduensis diocesis.

Eodem Bernardus Alamannus licentiatu in decretis procuratorio nomine pro universitate studii Montispefulani Magalenfis diocesis.

Die 4. Junii ven. vir Petrus Buleren procuratorio nomine pro capitulo ecclesie Vivariensis.

Die 5. Junii ven. vir Stephanus Caprioli legum doctor canonicus ecclesie Lexoniensis pro Giraldo episcopo S. Flori ejusque capitulo.

Die 6. Junii Franciscus episcopus Croenfis, & nobilis vir Fridericus de Poeus de Russia procuratorio nomine pro Joanne archiep. Neapolitano.

Die 7. Junii Antonius S. Marie Inviolatae diaconus cardinalis, de Chalanco vulgariter nuncupatus, administrator archiepisc. Talantogienfis; intravit civitatem Pisanam veniens ad sacrum Concilium.

* Eodem prelatu D. cardinalis & ven. vir D. Joannes de Belleforti legum doctor procuratorio nomine ut ambaxiatores illustris & magnifici D. Comitum Sabaudis.

* Eodem Amadeus abbas monasterii de Clausa ordinis S. Benedicti Cammenfis diocesis.

* Die 13. Junii Antonius de Beldmatt de Pistorio legum doctor procuratorio nomine ut ambaxiator Nicolai marchionis Estensis.

* Eodem Franciscus episc. Milen. promotus a Bonifacio IX. die 6. idus Octob. pontificatus an. 8.

Eodem Philibertus de Neylaca magis magister ordinis S. Joannis Jerosolymitanis.

Eodem generalis ordinis Cruciferorum.

* Eodem Joannes episc. Montis Regalis in Pedemontium promotus per Bonifacium IX. die 3. Augusti pontificatus anno 13. Christi 1400.

Z. Eo.

ANNO
CHRISTI
1109.

355
Eodem **Matthæus** episc. Bertonensis promotus per Bonifacium IX. die 3. kal. Apr. pontificatus anno II. Christi 1400. indist. 13.

Eodem **Nicolaus** episc. Mutinensis & Thomas de Biondelis decretorum doctor canonicus Ferrariensis, ac F. Petrus Monfrè de Bononia procuratorio nomine pro Petro episc. Ferrariensi.

Idem **Thomas & Petrus** pro clero civitatis, & diocesis Ferrariensis.

Eodem dictus D. episc. procuratorio nomine pro episcopo S. Leonis (alibi S. Geminiani) Idem episc. pro Bartholomæo abbate monasterii S. Petri Mutinensis.

Eodem **VV. viri** Joannes Hoborth legum doctor Cicestrensis, & Robertus Appillton Ebroy. cen. ecclesiarum canonici pro Nicolao episc. Batonensi & Villensi.

Eodem **Joannes** prior monasterii S. Fabiani Pratenfis, & D. Stephanus de Prato clericus collegii DD. cardinalium procuratorio nomine pro Jacobo abbate monast. de Monteplano ordinis Vallisumbrosæ Pistoriensis diocesis.

Eodem **Joannes** de Montani rector parochia-

lis ecclesie S. Uldarici extra muros nove civitatis Sabburgensis diocesis procuratorio nomine pro Conrado episcopo Gurcensi.

Die 14. Junii **Giraldus** presbyter de Buschnasco procuratorio nomine pro Alvaro de Currio abbate monasterii Frustruariensis.

Eodem **Fridericus** Deys decretorum doctor & decanus Paderbornensis procuratorio nomine ut ambaxiator illustris principis D. Joannis Menardi Palatini Carintie, & comitis Gontie, & Tirrolis.

Eodem **Joannitus** episc. Novariensis, & Jacobus episc. Adriensis procuratorio nomine pro Bartholomæo episcopo Cremonensi.

Eodem **VV. viri** DD. Galtherus Gratæ prior ecclesie hospitalis S. Joannis Jerosolymitanæ de Rodis, Petrus Holt tricoplejus Rodi, Joannes Jolvoth, Robertus Appelton, & Joannes Bruder procuratorio nomine pro Waltero Grendensi priore hospitalis S. Joannis Jerosolymitani in Anglia, Wilhelmo Huliers, Ricotido, Paulo, Wilhelmo Robe, Joanne Rilequid, & Thoma Tancelane militibus & confratribus dicti hospitalis.

ANNO
CHRISTI
1109.

EPISCOPUS NOVARIENSIS,

De **Benedicto & Gregorio**, in solemnibus Oratione, An. 1409. in Concilio Pisano dicta.

Ex MS. Erfart.

Apud
Hardium
Conc. Con-
stant. t. IV.
p. 230.

ECce, apparet ex his, patres & domini, quid hi olim pastores, militibus Christum crucifigentibus deteriores, fecerunt. Illi inconstitibilem Christi tunicam recte ut dividerent sortiti in funiculo distributionis, fuere Christi imitatores. Ille fecit, quia pax nostra est, utraque unum: isti vero, ut Christi & ecclesie hostes, de uno fecerunt duo. Ille alias oves, quæ non ex suo primo erant ovili, adduxit, ut unum fieret ovile: isti autem per Christum adductas oves ad ovile unum, separant & dividunt, ut unitatem, quæ est in omnibus, auferant.

Ubi est apostolicum illud? Rom. XII. *Multum unum corpus sumus in Christo*. Non norunt certe pastores olim isti corpus Christi, ex quo corpus Christi negligunt. Et si non negligunt, ubi queso, in eis sacramentum pietatis? ubi vinculum charitatis? Accedant, incorporentur, inquit Augustinus super Johannem, ut vivificentur, non abhorreant a compage membrorum.

Sed quia non habitant unarimes in domo militantis ecclesie, veluti membra putrida a Christi corpore refecari meruerunt. Non enim pertinent ad totum Christi corpus, tanquam divisores inconsultis tunicæ Christi & unitatis ecclesie. Ideo nec participes erunt Christi corporis, quod est ecclesia. Ceciderunt enim, qui operantur iniquitatem. Expulsi sunt, & non poterunt stare &c. scribitur psalm. XXXV. *Iusta quidem expulso, sancta condemnatio, re-cta & æqua contra eos per sanctam synodum lata sententia & in jure divino fundata, prout ex dicendis apparebit*. Hos enim, & eorum tempus, ad Timotheum III. scribens, apostolus prævidebat, dicens: *Erunt homines sapidos emantibus, cupidi, elati, superbi, sine affectione, sine pace, sine benignitate, habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes*.

Sed oro, Patres & Domini, si virtutem habent pietatis, ubi ipsorum observatio promisso-

rum? Ubi fides data? Ubi præstiti juramenti executio? Ubi voti adimpletio? Ubi ipsorum litteræ, pro unione fienda liberam cessionem promittentes? Non enim legerunt cum consideratione: *Promitte, plenus, quam promiseris servo. Quid ridiculosus dicam, summo pontifice mendace?* Sub quo necesse est Petri naviculam, ne naufragium patiat, & omnino illibate fidei opus, regi & gubernari. Stabile profus ac solidum promissum esse debet, in quo fundata est tantorum spes & tranquillitas omnium fidelium populorum. Sed qui decipiunt, juxta sententiam Senecæ, *Nihil habent solidum. Tenax est mendacium, perlucet, si diligenter inspexeris*.

Digne igitur eos, Patres & Domini. juxta scripturæ præceptum condemnando, perdidit ecclesia. *Perdes enim, inquit, eos, qui loquuntur mendacium*, Psal. V. *Reddit autem hujus perditionis rationem Augustinus dicens: Perdes omnes, qui loquuntur mendacium; hoc est, veritati contrarium. Sed ne quis putet aliquam substantiam vel naturam veritati esse contrariam, intelligat, ad id, quod non est, pertinere mendacium, non ad id, quod est. Si enim dicitur, quod est, verum dicitur. Si autem hoc dicitur, quod non est, mendacium est. Ideo, inquit: Perdes eos qui loquuntur mendacium, quia recedentes ab eo, quod est, ad id, quod non est, deviant.*

Sed ubi olim horum Pontificum juramenti observatio? Nunquid non ipsi legerunt, qui *facis irritum juramentum, & solvis pactum, in medio Babylonis morietur?* Et infra: *Vivo ego, dicit Dominus, quoniam juramentum, quod spero. & fasdas quod prævaricatus est, ponam in caput ejus, ut expandam super eum rete meum, & comprehendetur sagena mea, & adducam eum in Babylonem, & judicabo eum ibi in prævaricatione, quia despersit me: scribitur Ezech. XVIII.*

Non enim patres & domini, olim, horum pontificum, illius populi Romani imperatoris Mar-

ANNO CHRISTI 1409.
Locus vilitas

Deest aliquid

357
 Marci regala, fides. Qui ut primo de Civ. A. v. f. sed cum austeritate imperabatis eis, & cum potentia; & dispersa sunt oves mea & facta sunt in decorationem omnium bestiarum. Propterea, pastores, audite verbum Domini: hoc dicit Dominus Deus: ecce ego ipse super pastores. Requiram gregem meum de manu eorum, & non erit eis ultra in escam. Et paulisper: Suscito bo pastorem unum, & ipse pascet oves meas. Scribitur hac divina sententia Ezech. XXXIII. Habetis jam, reverendissimi Patres & Domini, hac hufque monstratum, qualiter militans nostra mater ecclesia lustris sex jam peractis fuit pastore bino lacerata, tolerando grave jurgium, errore suo tenebrata, deplorando grave scandalum, merore diro fatigata, fugitando seruum B Jaculum.

Propter quae sancta Synodus, quae debite congregata errare non potest, ut omnes unum corpus simus in domino, & servemus unitatem spiritus in vinculo pacis, ut non circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum, in astutia, ad circumventionem erroris, iusto, vero, ac sancto iudicio contra duos colludentes de papatu sententiam privationis utriusque tulit, ut sancta ecclesia, pastore unico & indubitato collecta, sit cunctorum gaudium.

ANNO CHRISTI 1409.

SESSIO I.

Nec ultra mirum, si super pastores iratus est furor Domini, Zach. X. Ex quo vota impleri tardantur emissa; immo verius manifestissime recusantur, aperto contemptu divinae legis, dicentis: Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardes reddere. Quia requirere illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabit tibi in peccatum. Quod enim semel egressum est de labiis tuis, observabis & facies, sicut promissisti Domino Deo tuo, & propria voluntate, & ore tuo locutus es, scribitur Deut. XXIII. Tu ergo qui vovisti Papatui cedere, redde altissimo votum tuum.

Ecce ergo, patres & domini, monstrante experientia videtis, qualiter istorum olim pontificum promissa fides rumpitur, gemit decus honestatis, sacrum factum perditur, fugit valor firmitatis, emissum votum spernitur, cadit servor bonitatis. Corrupti sunt igitur, inquit Psalmista Psalms. XIII. & abominabiles facti sunt in studiis suis, dum non unitatem Christi corporis, sed hoc seculum amant, cujus affectiones animam corrumpunt. Ambo declinaverunt simul, non est ex eis, qui faciat bonum. Ideo contritio & infelicitas in visis eorum. Immo illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor. Timuerunt regnum terrenum amittere, ubi non erat timor, & amittere certe regnum caelorum, quod certe timere debuerant. Cum enim temporalium amissionem timeant, ad aeterna non venient. Ex regnum militantis ecclesiam, ne ipsa triste naufragium patiat, jam iusto Dei miserunt iudicio.

Divina est enim sententia, per sanctam Synodum lata. Legite Ezechielem, ubi haec Dei in forma sententia: Vob pastores, qui pascunt semetipsos! nonne greges pascuntur a pastoribus? Lac comedebatis & lana operiebimini, & quod crassum erat, occidebatis, gregem autem meum non pascobatis. Quod infirmum fuit, non consolidastis, & quod aegrotum non sanastis, quod fractum non alligastis, & quod abjectum erat, non reducastis, & quod perierat, non quaes-

Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO CHRISTI 1409.

Ut lectum & recitatum est, ut in generali Concilio Lugdunensi continetur, tenet, & proficitur, & firmiter credit hoc sanctum & universale Concilium, & omnia alia quae de summa Trinitate & fide catholica, sacramentis ecclesiae, & ecclesiae unitate haecenus docuit & praedicavit, docet & praedicat sancta catholica ecclesia, firmiter tenens omnem haereticum vel schismaticum cum diabolo & angelis ejus aeterni ignis incendio participandum, nisi ante finem hujus vitae catholice fuerit incorporatus & reintegratus ecclesiae.

Sancta Synodus propter celebritatem festivitatis hodiernae, quae fuit pretium redemptionis nostrae, & propter prolixitatem longae processio- nis, & ut omnes praesenti die ac nocte vacent & intendant devotioni & orationi, ut Deus per sui misericordiam perficere dignetur quod in spe ejus gratiae feliciter inchoatur, ad laudem & gloriam sui nominis, pacem, reintegrationem & unitatem ecclesiae suae sanctae ordinat, quod prima sessio Concilii generalis hic per Dei gratiam congregati, sit cras de mane die Martii XXVI. praesentis mensis Martii in isto eodem loco in solis ortu, ita quod omnes convocati conveniant, & nomine dictae sanctae Synodi, & omnium quorum interest peto, per omnes notarios hic assistentes fieri publica instrumenta, & sic ab omnibus notariis fieri petiit & rogavit.

Gregorius X. in generali Concilio Lugdunensi.

Fideli & devota professione fatemur, &c.

Legitur in Concilio Toletano XI. & habetur f. q. c. in loco quod est ultimum.

In loco benedictionis &c.

Ut lectum & recitatum est, ut in generali Concilio Lugdunensi continetur, tenet, & proficitur, & firmiter credit hoc sanctum & universale Concilium, & omnia alia quae de summa Trinitate & fide catholica, sacramentis ecclesiae, & ecclesiae unitate haecenus docuit & praedicavit, docet & praedicat sancta catholica ecclesia, firmiter tenens omnem haereticum vel schismaticum cum diabolo & angelis ejus aeterni ignis incendio participandum, nisi ante finem hujus vitae catholice fuerit incorporatus & reintegratus ecclesiae.

Z 2

San-

ANNO
CHRISTI
1409.

Sancta Synodus ordinat, quod secunda sessio Concilii generalis, hic per Dei gratiam congregati, sit cras de mane in solis ortu, videlicet die mercurii XXVII. presentis mensis Martii in isto eodem loco, ita quod omnes convocati conveniant.

SESSIO II.

Sancta Synodus seu hoc sacrum generale Concilium dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. nominatum; & dominum Angelum Corrarium Gregorium XII. nuncupatum de papatu contententes, & quantum in eis est ecclesiam Dei notorie in schismate tenentes, legitime requisitos & vocatos, & provocatos in causa schismatis & fidei ad hoc presens sanctum generale Concilium, & omnia in eo agenda, non venientes seu legitime comparantes per se vel per alios, non termino statuto satisficientes, licet expectati post terminum per duas sessiones, reputat, & decernit, & declarat in causa schismatis & fidei contumaces, ponitque in contumacia & defectu, & ordinat in eorum contumaciam ad ulteriora debere procedi, & praesentit fore, ordinans sessionem aliam fieri die Lunae post dominicam in Albis, quae erit XV. dies futuri mensis Apr. ad quem diem ordinat presens sanctum Concilium dominum cardin. Tudertinum domino Gregorio adherentem, & dominum Johannem Sabinensem episcopum, S. Adriani & S. Mariae in via lata de Flisco & de Chalanco vulgariter nuncupatos S. R. E. cardinales Benedicto adherentes, de benignitate expectandos fore, cum intimatione, quod si praedicti duo contententes, & praefati domini cardin. non comparuerint in dicto termino, ad ulteriora procedere eorum contumacia non obstante. Ordinans nihilominus praesentem ordinationem in valvis praesentis ecclesiae cathedralis affigi publice, ne de praemissis valeant ignorantiam allegare.

Universis & singulis, sacra mandante Synodo, tenore praesentium intimatur, quod hac die sabbati penultima hujus mensis Martii in ecclesia cathedrali Pisana, celebrata devote & solemniter missa pro unione sacro sanctae ecclesiae ordinata, dictis in cantu litanis & devotis orationibus, ac expletis aliis in talibus consuetis, auditis quidem propositionibus & petitionibus deputatorum advocatorum, & procuratorum sanctae Romanae ecclesiae iniquis de papatu contententium ausibus laceratae, prohi dolor: immo diutissime laceratae, per quas recensito quod accusata contumacia infrascriptorum contententium proxime lapsis in processu hujusmodi causae descriptis terminis, petitum fuit eisdem contententes, etiam & adherentes eis cardinales, & alias ad hujusmodi Concilium legitime vocatos reputari, decerni, & declarari contumaces; iam bis & nunc tertio prorogata seu continuata dies instat, in qua contententes ipsi ac cardinales eis adherentes & ceteri vocati comparere tenentur, accusataque tandem legitime hac ipsa die contumacia praedictorum, & petito eos contumaces reputari, decerni & declarari; ipsa sancta Synodus seu sacrum generale Concilium antedictum praefatis contententibus & aliis legitime, ut ex processu constat, ad valvas ecclesiae vocatis, & aliis servandis servatis, unanimi consensu & voto super praedictorum & aliorum contumacia, reputavit, decrevit & declaravit per organum

reverendissimi in Christo Patris & domini domini G. episcopi Praenestini Pitaveasis vulgariter nuncupati, sicut continetur in cedula, cujus tenor de verbo ad verbum est talis: Sancta Synodus &c. ideo ut si praelegitur seriose. Super quibus quidem reputatione, decreto & declaratione praefata hujusmodi ecclesiae deputati petiverunt fieri unum vel plura publica instrumenta in processu hujusmodi causae reaggravanda. Datum ubi & diebus quibus supra, anno a Nativitate Domini MCCCIX. ind. II.

ANNO
CHRISTI
1409.
Galdense

SESSIO III.

Sancta & universalis Synodus auditis, intellectis, & consideratis omnibus & singulis supradictis, & quolibet tempore volens mature atque cum gravitate procedere, & eo attento potissime, quia fide digne relatione perceperat aliquos dominos cardinales, & quamplures valentes praelatos, ac nonnullorum praelatorum procuratores & nuncios in itinere esse ad ipsum sacrum Concilium venientes, & Pisas infra nonnullos dies applicare debere, eum quibus considerabat agenda omnia laudabiliter & consultius processura, praesentem sessionem hodiernam usque ad diem XXIV. praesentis mensis Aprilis prorogavit, & continuare statuit & decrevit, ordinans hujusmodi continuativam prorogationem per cedulam in modum editi ad valvas hujus ecclesiae cathedralis Pisanae affigi debere, ne de ipsa prorogatione contententes praedicti & quatuor cardinales supra nominati, valeant quomodolibet ignorantiam allegare.

Universis & singulis, sacra mandante Synodo, tenore praesentium intimatur, quod in ecclesia Pisana eadem Synodo seu sacro Concilio Pisano congregato, cantata per dominum Bartholomeum episcopum Alerensem missa beatae Mariae Virginis, dictis Litanis in cantu, & aliis servandis servatis, hac die lunae de mane XV. hujus mensis Aprilis, quo pendebat terminus ad procedendum ad ulteriora contra Angelum Corrarium, Gregorium, & contra Petrum de Luna Benedictum nuncupatos, de papatu perperam contententes, ad quam etiam dominos Tudertinum, Angelo, & Auxitanum, de Flisco & de Chalanco cardinales Petro de Luna contententibus praedictis adherentes expectandos, in ultima sessione decretum fuit, post auditos ambaxiatores seu nuncios illustres domini Ruperti in regem Romanorum electi, praecipue facta per dominum advocatum & procuratores, seu promotores deputatos petitione, de novo contra Angelum & Petrum contententes declaratos contumaces in praesenti decerni & declarari, quorum dictorum contententium per se vel per alium comparentium, seu huic termino & sessioni non satisficientium prius contumacia extitit accusata; eadem sancta Synodus volens continuo non per rigorem, sed cum debita mansuetudine procedere maxima, quia relatione fide digna accepit aliquos dominos cardinales & plures valentes privatos esse in via ad hanc sacram Synodum venientes, sessionem praesentis XV. diei & actum seu actus ad ipsam diem pendentes contra contententes & eis adherentes praefatos usque ad XXIV. diem ejusdem mensis continuativam prorogavit, ordinans atque mandans praesentem continuationem & prorogationem in valvis ejusdem ecclesiae Pisanae per praesens publicum edictum

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

Etiam assigi, ne de huiusmodi prorogatione contententes & eis adherentes prædicti possint quomodolibet ignorantiam allegare, cum intimatione quod si in dicta XXIV. die non comparuerint, nihilominus procedetur ad ulteriora, prout præfata sancta Synodo ibi videbitur, eorum seu cuiuslibet eorum contumacia non obstante. Datum Pisis, die prædicta lune XV. Apr. II. indictione, anno nativitatibus Domini MCCCIX.

A petri regis Romanorum, quam habebat ad unionem sanctas Dei ecclesie. Cujus petitione audita, domini cardinales quasi præfidentes ibidem, ut supra præmissi, miserunt notarios ad singulas sedes aliorum prælatorum & procuratorum, ad petendum sua vota super audientia prædicta concedenda vel deneganda, in qua concedenda omnes consenserunt; & sic eis concessa fuit. Tunc non ille magister Conradus, sed dominus episcopus Berdenis collega prædicti Conradi ascendit cathedram ubi fecit quandam arengam assumens thema: *Pax vobis*. Quo aliquantulum deducto, dixit se esse missos ad Concilium præfens pro parte serenissimi & illustrissimi principis Ruperti regis Romanorum semper Augusti &c. Et deinde præmissis quibusdam protestationibus & excusationibus, dixit: intendo difficultare & impugnare acta & agenda in dicto Concilio; plura dubia quasi objective & quæstiones proposuit, requirendo finaliter mutationem loci dicti Concilii & multa alia, de quibus constare plenius potest per tenorem & copiam dictorum præpositorum.

SESSIO IV.

Luna XV. Aprilis, ad quam diem continuatum fuerat Concilium in ultima sessione præcedente, fuit Concilium de mane congregatum in ecclesia metropolitana civitatis Pisanæ, ubi primo devote fuit missa de beata Virgine solemniter celebrata in plano cantu per quemdam episcopum, dominis cardinalibus & aliis prælatis ibidem existentibus, & sedentibus in sedes sibi assignatas secundum tempus ordinationis eorumdem: ita tamen quod dominici cardinales erant & sedebant in uno scanno quasi præfidentes, & habentes dorsum ad altare, vultus autem ad episcopos & alios coram eis assistentes. Omnibus etiam missa durante indutus suis vestibus & cappis communibus. Qua missa celebrata per illum episcopum cum mitra aurifrigiata & sine pastoralis baculo, nulla etiam benedictione facta solemniter, sed ea sola quam simplex sacerdos facere consuevit in fine Missæ. Tunc omnes cardinales & alii prælati exuerunt suum habitum & se induerunt cappis sericis seu pluvialibus cum singulis mitris, scilicet albis & simplicibus.

Postmodum statim incepit cantor quidam istam antiphonam: *Exaudi nos, Domine, quoniam benigna est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos, Domine; cum psalmo & Gloria Patri, secuta statim oratione per unum cardinalium dicta. Deinde dixit diaconus, Orate; quo dicto, omnes prostrati oraverunt sub silentio quasi per spatium dicendi psalmum Miserere mihi Deus. Oratione facta, prædictus cardinalis elegit cum cantu quendam orationem, scilicet istam: Deus, qui diversitatem gentium in tui nominis confessione adunasti, da ut renatis fonte baptismatis una sit fides montium, & pietas actionum. Per Dominum. Subsequenter dicta prostratione durante decantata fuit Litania, in qua multe sunt preces & rogationes speciales materiam præsentem tangentes respicientes ut sic: ut ecclesiam tuam sanctam & omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione Christiana regere, dirigere, & sanctificare digneris, te rogamus &c. item, ut omnes inimicos ecclesie humiliare digneris, te rogamus &c. ut hanc sanctam Synodum dirigere &c. Finita autem litania prædictus dominus cardinalis dicit orationes propter hoc specialiter factas. Quibus finitis, clamat diaconus: *erigite vos*; & statim alius diaconus cardinalis legit evangelium indutus tunica. Quo dicto, iterum sequitur quendam oratio per primum cardinalem dicenda. His vero peractis, præceptum fuit ut omnes exirent, præter eos qui poterant & debebant ibidem interesse, quod fuit executioni demandatum.*

Deinde quidam nominatus magister Conradus de Solato petiit audientiam, ut in præsentia Concilii proponeretur intentio domini Ru-

Hac igitur propositione sic facta, domini cardinales præfidentes per organum domini cardinalis Prænestrini dixerunt præfatis dominis ambaxiatoribus, quod se retraherent, & Concilium super sua requisitione deliberaret. Quo facto, Concilium deliberavit, & eidem respondit, quod mandatum, si quod a rege Ruperto haberent super præmissis proponendis, exhiberent; & quod suas petitiones, dubia, ac quæstiones ac proposita in scriptis traderent, ut plenius super eisdem possit eisdem satisfieri, & plenius valerent informari & dominus eorumdem. Et licet huiusmodi responsionem prima facie non acceptarent præfati nuncii, sed potius recusarent tradere & procuratorium & ipsa dubia sive objecta: tandem rationibus convicti, præmissa tradere consenserunt & promiserunt. Et tunc dictum fuit, quod in prima futura sessione dicti Concilii responderetur, & satisfaceret eorum dubiis & quæstionibus per eum propositis. Et ulterius fuit ordinatum, quod de singulis provinciis aliqui deputarentur ad videndum ipsa dubia. Et similiter domini cardinales aliquos ex eis ad hoc deputarent, qui haberent conferre, & deliberatione facta, providere de condecienti responsione prædictis nunciis facienda.

Hoc sic conclusio, statim generalis advocatus Concilii pro & nomine procuratoris & promotoris cum Concilio deputati publice requisivit, quod duo contententes, & cardinales eisdem adherentes numero quatuor, quorum tres domino Benedicto, scilicet de Chalanco, de Filisco, & Auxitanus, & Gregorio unus adherens, evocarentur in valvis ecclesie comparituri in hoc sacro Concilio &c. Cum debite citati & vocati fuissent, accusando eorum contumaciam, nisi legitime per se vel procuratores idoneos comparerent. Qua requisitione facta, duo cardinales vel tres vel quatuor archiepiscopi & episcopi una cum notariis, ut testibus, venerunt ad valvas ecclesie; & inde postmodum reversi, retulerunt quod solemniter & debite vocaverant prædictos, de quibus & pro quibus nullus comparuit. Et tunc ad promotoris instantiam reputati sunt contumaces per Concilium. Postmodum per eum de dominis cardinalibus dictum fuit, quod plures erant prælati & domini ac viri solemnes ad Concilium venturi; quorum præsentia erat Concilio pro-

ANNO
CHRISTI
1197.

profutura; & ideo si videbitur expedire, dies A
fessionis Concilii continuaretur & prorogaretur
usque ad XXIV. dicti mensis Aprilis, & inter-
rim legentur proposita nunciorum dicti regis
Rupertii, & ordinaretur de responsione eadem
die facienda, ut est dictum. Et sic fuit ordi-
natum & conclusum de consensu in Concilio
assistentium.

SESSIO V.

Mercurii XXIV. mensis Aprilis fuit quinta
sessio Concilii generalis in ecclesia majori, ubi
celebrata primo missa solemniter de Ange-
lis per quemdam episcopum modo supra præ-
missis in proxima præcedenti sessione, & B
aliis solemnitatibus præmissis, vocati fuerunt
duo contententes, sed non cardinales eis ad-
hærentes, scilicet in valvis ecclesie eo modo
quo supra præmissum est; & quia nullus ex eis
vel pro eis comparuit, accusata & adjudicata
eorum contumacia extitit, promotore instante.
Et postmodum licet ordinatum fuisset in pro-
xima præcedenti sessione, quod nunciis regis
Rupertii super dubiis suis & eorum propositis
hodie responderetur; quia tunc præcedente
tempore de Pisa hospite insalutato recesserant,
dimissa per eos quadam appellatione clam &
occulte, præfatis eorum dubiis hac die respon-
sum non extitit; & etiam quia factis duorum
contententium visis & auditis, responsio clari-
or poterat a prædicta dubia haberi. Igitur
hac die pro fundanda huius sacri Concilii in-
tentione, lecta fuit quædam proluxa scriptura
per modum libelli & articulorum contra ipsos
contententes, facta eorum continens, & pu-
blice propositæ conclusiones, ad quas tendit
promotor huius Concilii inferendo. Et insuper
quamvis facta in dicta scriptura contenta &
narrata dicerentur esse notoria, nihilominus
ad maiorem eorum purificationem advisatum
fuit fore expediens, quod procederetur ad eor-
um probationes; ad quas recipiendas eligeren-
tur aliqui notabiles viri per nationes, vel pro-
vincias, prout videbitur expedire. Quibus per-
actis, continuata fuit sessio ad diem Lunæ in-
de proxime sequentem.

SESSIO VI.

Martis XXX. & ultima die mensis Aprilis
fuit sexta sessio sanctæ Synodi universalis in ec-
clesia Pisana, in qua supervenerunt plures An-
glici episcopi, abbates, doctores, & alii cum
magna comitiva secularium dum missa canta-
retur. Qua celebrata, & aliis solemnitatibus
solutis adimpletis, primus ditorum Anglorum
in ordine, scilicet Salisberienis, statim cathedram
ascendit, incipiens sermonem suum per
hoc thema: *Iustitia & iudicium preparatio se-
dis eius.* Quod quidem thema deduxit proluxè,
inducendo Concilium & prælatos ad insequen-
dum voluntatem divinam, & non propriam vel
humanam: & ut omnem carnalem affectionem
& appetitum dominandi abjicerent, sensus
suos subicientes rationi ac dispositioni divinæ;
quatenus omni semota carnali affectione, odio,
favore, timore & amore, studerent providere
ecclesie, & sedi apostolicæ de pastore, qui in
vera caritate vellet Christum sequi & utilitati
subditorum intendere. Finaliter completa pro-
positione dixit per hæc verba: R. Patres &
deum ex parte serenissimi & illustrissimi

principis regis Angliæ &c. dominorum præ-
latorum & cleri totius regni venimus ad
Concilium, cum bona & sufficienti ac ne-
cessaria potestate faciendi & consentiendi
ea, que per hoc sanctum Concilium vel
majorem ac saniozem partem ipsis videbun-
tur facienda; nosque offerimus facturos
quicquid pro bono & utilitate ecclesie po-
terimus. Postmodum supplicavit Concilio,
quod vellent regratiari domino patriarchæ, &
aliis de regno Franciæ, specialiter autem do-
mino gubernatori Januæ, & universitatibus Pa-
risiensis studii de gratiis, libertatibus & donis
& aliis venientibus ad dictum Concilium, ob
ipsius Concilii reverentiam & favorem multi-
pliciter factis & impensis.

Hoc factò, quia propositio dicti domini e-
piscopi Salisberienis longa fuit, nihil de prin-
cipali processu actum fuit nec extitit, præter
hoc quod illico ascendit cathedram advocatus
fiscalis, ubi proposuit, quod licet in proxima
sessione præcedenti deliberatum fuisset, hac die
nominari debere nomina dominorum commis-
sariorum electorum ad recipiendum testes, lit-
teras, instrumenta, &c. causam contra dictos
contententes tangentia; tamen quia pluries
viri solemnes, inter quos nominant Anglicos
& nuncios electorum imperii tam seculares &
ecclesiasticos nondum propter tardum eorum
adventum potuerunt super hoc deliberare &
debite informari potuisse. Ideo quia eadem die
dicta nominatio non poterat expediri, petiit
continuationem huius diei fiendam, si placeret
Concilio, usque ad diem sabbati sequentis, quæ
erit IV. mensis Maji. Subjungens insuper quod
tam episcopus Verdenis pro se & suis compli-
cibus alias publice in Concilio, prout supra
tactum est, proposuisset multa adinventata falsa,
scandalosa, & injuriosa, qua non credebantur
procedere de mente & conscientia regis Ruper-
ti, in regem Romanorum, ut dicebat; secun-
do electi, cujus oratores se esse dicebant. Ad
quæ quidem proposita hodie foret responden-
dum per ordinationem Concilii, prout eisdem
oratoribus fuerat oblatum; quia cum de Sy-
nodo sancta absque licentia recesserant, penas
juris incurrendo, de quarum prosecutione pro-
testatus est, ordinatum fuit, quod responsio
hodie fienda ad illa talia qualia dubia differ-
retur in primam futuram sessionem, petita prius
per singulos eorum super hoc deliberatione.
In hac sessione Concilii generalis comparuit
dominus patriarcha, in qua præsedit sedens in
medio duorum antiquorum cardinalium, non
tamen Missa durante, quia tunc sedit post do-
minum camerarium, Narbonensem archiepiscopum,
sed statim missa dicta, & indutus pluviali
& mitra alba transivit ad locum præsentis.

SESSIO VII.

Sabbati IV. mensis Maji fuit septima sessio
sacri Concilii universalis in loco solito, ubi
primo missa de S. Spiritu per quemdam epi-
scopum celebrata, & aliis solemnitatibus Syno-
di factis, prout supra in IV. sessione dictum est,
quidam solemniter doctor de studio Bononiensi,
Petrus de Ancorano vocatus, ascendit pulpitem
dictæ ecclesie, quod est quasi in medio ejusdem,
& ibidem proposuit responsiones ad questiones
& dubia per ambaxiatores regis Rupertii spe-
cialius nominati alias motas & factas, omnibus
præsentibus qui voluerunt interesse, nemine re-
sisto,

ANNO
CHRISTI
1197.

365
ANNO
CHRISTI
1109

ANNO
CHRISTI
1109

jecto, improbando primo factum ipsorum nunciorum seu oratorum, & ostendendo quod dicta dubia moveri non debuerant. Secundo petiit succinde effectum dictorum dubiorum, quasi ea summam. Tertio fundavit intentionem Concilii ex adverso. Quarto, respondit ad dictas quaestiones & eorum rationes. Deinde per advocatum fiscalem petiit, quod nominarentur qui audituri & recepturi erant testes, instrumenta, probationes &c. super factis contra dictos dominos contententes propositis in praecedenti sessione, & ipsorum factorum notorietate, prout alias per Concilium fuerat apponatum; qui tunc nominati fuerunt, & cum eisdem ad petitionem dominorum cardinalium duo ex eis fuerunt nominati, qui de consensu Concilii in dicta receptione interessent. Quibus omnibus sic nominatis per Concilium de omnium consensu concessa fuit eisdem commissio ad praemissa faciendam. Postmodum dictum fuit, quod si videretur expedire, & placeret Concilio, mitterentur aliqui ad Ladislaum, regem Siciliae ab aliquibus nuncupatum, petiit, ut huic Concilio nullum praestaret impedimentum, sed faveret, &c. Super quo tunc nihil exitit deliberatum, nec conclusum. Sed continuata fuit dies huiusmodi Concilii ad diem veneris proximam sequentem, quae erat decima dies dicti mensis Maji, & interim recipere probationes.

SESSIO VIII.

Die veneris decima mensis Maji fuit octava sessio in loco & hora solitis, ubi missa solemniter celebrata, &c. advocatus fiscalis una cum promotore, &c. nomine dicti procuratoris petiit & requisivit unionem duorum collegiorum rite, iuste & canonicè fuisse & esse factam pro bono tam pii negotii, sicque decrevit declarari, appropriari & pronuntiari per sanctam Synodum. Secundo, petiit convocationem huius Concilii per dominos cardinales utriusque collegii factam fuisse rite, iuste, canonicè & legitime, loco ac tempore competenti, habili, tuto, libero, & idoneo, et securo, ac convenienti, et sic decretum pronuntiari et approbari. Tertio, quod ipsa sancta Synodus decerneret, declaret, et pronunciet hanc sanctam Synodum esse generale, et universale Concilium, representans universalem ecclesiam catholicam, sibi que competere tamquam ad unicum iudicem superiorem in terris cognitionem, decisionem, et omnimodam determinationem huius causae contra istos duos de papatu contententes, et ut dicitur, colludentes, cum omnibus pertinentibus, emergentibus, incidentibus et connexis et eam tangentibus. Quarto, quod cum terminus datus ad producendum, recipiendum et examinandum testes fuisset nimis brevis, maxime cum infra eundem terminum inciderint tria festa, scilicet dominica, festum B. Johannis apostoli, et apparitio B. Michaelis, quatenus daretur alius terminus ad hoc faciendum competens et idoneus. Hoc dicto, subiunxit dictus advocatus, quod si haec Concilio placeant, hoc exprimerent: ad quod multi alta voce statim responderunt: *Placet*. Nihilominus postea per notarios, testibus eisdem assistentibus, et etiam per alios ad haec deputatos sigillatim inquisita fuerunt vota singulorum super praemissis: et repertum fuit omnes in praemissis consentire, paucis exceptis, videlicet

atribus aut quatuor. Deinde hac inquisitione facta et relata, quidam doctor de iussu etc. ascendit pulpitem, qui nomine quo supra petiit, requisivit et postulavit, quod dicta sancta Synodus decerneret, pronunciareret et declararet licuisse, potuisse et debuisse se subtrahere ab obedientia dictorum contententium a tempore quo desierunt prosequi unionem ecclesiae per viam mutuae cessionis, iuxta praecipuum Domini per prophetam dicentis: *Recedite a tabernaculo impiorum, ne simul involvamini in peccatis eorum, etc.* Et subiunxit, quod si Concilio placeret, hoc dicerent: quo dicto, responsum fuit alta voce per conjunctam multitudinem, *Placet, Placet*. Dicunt tamen aliqui, quod super isto fuit contradictio quorundam cardinalium, inter quos audivi nominare Penestrinum. His peractis, dominus patriarcha tunc praesidens, et sedens in medio dominorum cardinalium, surrexit de sede sua, et tunc ascendit pulpitem, assistenteque domino episcopo Salisberienensi, qui primus est inter Anglicos, cepit idem patriarcha legere cedulam continentem in effecta decretum, declarationem, pronunciationem et approbationem ex parte sanctae Synodi factam de omnibus et singulis per promotorem et advocatum petitis, assignando terminum ad octavam diem sequentem, quae erit XVII. Maji, ad producendum, et examinandum, et recipiendum dictos testes; et alias ad procedendum, prout juris effect, continuata fuit sessio Concilii proximo futura. Pronunciatio autem talis est.

„ Sancta Synodus, habita plena & matura deliberatione, decernit, pronunciat, et declarat unionem et conjunctionem factam de duobus collegiis dominorum S. R. E. cardinalium fuisse et esse legitimam et canonicam, ipsaque sua auctoritate roborat, approbat, et confirmat pro bono tam sancti et pii negotii, ac evidenti et eminenti necessitate universalis ecclesiae catholicae, extirpationis schismatis, ac unionis et reintegrationis ipsius ecclesiae, et etiam hanc sanctam Synodum per dominos cardinales utriusque collegii ad tantum bonum simul unitos et congregatos tempore congruo, et in loco tuto et habili et idoneo, securo, et libero, rite, debite et canonicè convocatum. Declarat insuper, pronunciat et decernit per Dei gratiam hic esse generale Concilium representativum totius universalis catholicae ecclesiae, rite, iuste et rationabiliter fundatum et congregatum; et ad hoc generale Concilium, tamquam ad unicum superiorem et iudicem in terris pertinere huius causae et omnium propositorum contra dominos B. dictum et Gregorium nominatos contententes, seu, ut asseritur, colludentes de papatu, cognitionem, examinationem, decisionem, et omnimodam determinationem, ac omnium et singulorum ad dictam causam pertinentium, quoquomodo dependentium, incidentium seu emergentium ex praemissis. Item, sancta Synodus, habita matura et plena deliberatione ex causis praemissis, pro secunda dilatione ad producendos testes statuit terminum ab hodie ad octo dies, quae erit XVII. mensis Maji, et ad illum diem assignat proximam sessionem. “

PRÆMONITIO COLLECTORIS

IN SEQUEMTEM LUCUBRATIONEM.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

Robertus ex Bavarie duce ad regnum Romanorum, & ad imperium assumptus Gregorio XII. contra ejus zelum Benedictum XIII. favebat impense. Dum vero sub ipso electionis ejus tempore accidisset secessio illa cardinalium ab utroque pontifice, & ex illa Pisanum Concilium convenisset, ex qua coitione mala sibi omnia utriusque factionis capita metuerent, Robertus legatum suum pro Gregorio ad Concilium destinavit Verdensem episcopum, postulaturum ut Concilium dissolveretur, statimque aliud ab ipso Gregorio indicendum in locum aptum spondendo, ubi gravis illa controversia rite discuteretur. Neque enim rite adeoque, & felici eventu absolvi pacem illam posse contendebat in eo Concilio, quod non legitima auctoritas convocasset. Mandata regis exposuit legatus prius quidem pro concione apud Patres, tum oratione ipsa in scriptis redacta, quam Concilio petenti exhibuit. Eiusdem Concilii nomine Petrus Ancharanus, jurisconsultorum ætate sua facile princeps, respondere iussus est. Id præstitit primo brevi oratione viva voce; dein cum fuliorem responsionem pararet de scripto, legati illi nihil se impetraturos intelligentes, clam inconsultis omnibus abierunt. Nihil tamen secius Ancharanus coopto operi instituit, tandemque in sessione Concilii VII. scriptum suum scripto legatorum oppositum dedit. Extat apud Labbeum scheda illa quam Ruperti regis legati exhibuerunt; & cum Dacherius in codice MS. unde accepit schedam ipsam, dein a Labbeo in suam collectionem translata, ad singula legatorum dubia breves responsiones adscriptas nactus fuisset, has pariter & Labbeus retulit, persuasus totam se Ancharani lucubrationem representare. Id vero passim omnibus dein litteratis viris creditum est. Nec aliter ego opinatus fuisset ab ipso Ancharano subscriptione signatum, ne quid de sinceritate dubites.

RESPONSIO IN EODEM SACRO CONCILIO

Per Petrum de Ancharano facta, omnia exprobanda quæ dixit episcopus Verdensis.

Reverendissimi metuendique Patres prælatique venerabiles ac illustres principes, regum, ducum ac prælatorum omnium reverendi ac magnifici oratores, eximiique doctores. Auditis & intellectis quæ exposita & narrata fuerunt in hac sancta Synodo, & sacro generali Concilio per reverendum in Christo patrem & dominum Verdensem specialiter una cum aliis egregiis oratoribus ad hanc sanctam Synodum destinatum per inclitum & illustrem principem D. Robertum Dei gratia in Romanorum regem electum; mandatum mihi extitit, & injunctum per honorabiles promotores super inquisitionis officio per eandem sanctam Synodum deputatos, ut super dubiis, & quæsitis per eosdem eximios oratores deberem singulariter respondere. Hujusmodi autem jussioni, si negotii gravitatem intueor, respondebo, quod domino Hieremiam respondisse legitur *A, A, A, Domine, nescio loqui, quia puer ego sum*. Si vero zelum catholicæ ecclesiæ, & ipsius sanctissimæ unionis ac proximorum salutem, imitabor ipsius vestigia, qui omnipotenti Domino querenti quem mitteret ad prædicandum, respondit: *mitte me*. Quod ergo unus expavit &c. Hac igitur divini numinis invocatione præmita, descendo confidentius ad principale propositum, in cuius quidem prosecutione, quia, telle canone, ordo verborum designat ordinem intellectus, de cons. d. 2. *In Christo pater*, hunc ordinem retinebo. Primo namque, dubia & quæsitæ proposita coram ista sanctissima Synodo per præfatos eximios oratores breviter reasumam. Secundo, antequam ad solutionem descendam, aliqua subjiciam, ex quibus apparebit eorum dubia & quæsitæ minus provide, & consulte fuisse proposita & deducta. Tertio, ali-

Aqua evidentialia præmittam, ex quibus clarior & lucidior apparebit solutio dubiorum prædictorum. Quarto, dicta dubia & quæsitæ solvam, ipsas solutiones sacris canonibus, legibus, & orationibus confirmando. Quinto & ultimo, breviter ex prædictis concludam, ex cujus conclusione apparebit, & elicietur responsio ad id, quod ultimo ponitur per præfatos eximios oratores. Quibus quinque membris explicitis, ero de præsentis actû, quam brevius potero, expeditus. Quæ si oratio, etsi longior fuerit, cum magnitudine utilitatis compensabitur, & ita fortasse brevis videbitur, ut ait Tullius lib. 2. de officiis.

Redeo igitur ad primum membrum, videlicet, ut reasumam dicta & quæsitæ dictorum venerabilium oratorum, & si bene considero licet sint multa, tamen ad quatuor principaliter (reducuntur) quorum primum respicit nullitatem subtractionis obedientiæ, & exhortationis populorum ad ipsam subtractionem Gregorii faciendam. Secundum respicit nullitatem convocationis hujus sacri Concilii propter plura inferius referenda. Tertio respicit nullitatem requisitionis Gregorii ad præfatum Concilium, ad quod venire minime teneatur propter aliqua inferius adnotanda; & istud tertium explicabo simul cum secundo proximo, de quo supra. Quartum & ultimum respicit nullitatem, & quodammodo impossibilem unionem & mixturam dom. cardin. utriusque collegii, per rationes & jura inferius recitanda.

Ista sunt quatuor principalia dubia quorum quodlibet habet sub se plura dubia accessoria, prout infra patebit. Et antequam ad ipsorum solutionem descendam, capio secundum membrum, quod fuit ut quædam subjiciam, ex quibus apparebit dictorum venerandorum oratorum dubia & quæsitæ prædicta minus provide, & consulte fuisse proposita. Nam dico quod querere, & movere prædicta dubia in hoc sacro Concilio, & de ipsis velle inquirere non spectet ad prædictum illustrem dominum, vel alios dominos temporales; constat enim hanc esse

ANNO CHRISTI
1100.

ANNO CHRISTI
1100.

369 esse causam fidei propter dubium de papatu & schisma antiquatum, & ista causa est ad sacrum Concilium deferenda, & in eo de juris dubiis inquirendum, discutiendum, & finaliter terminandum. No. 29. d. s. duo. In istis ergo rebus spiritualibus quod pars sit non debet se prestat dominus, vel alius dominus temporalis se intronittere, etiam Imperator; sed definita in sacro Concilio pia devotione suscipere, & tueri, LXXXVI. d. cum ad verum, & X. d. certum, ubi textus ad litteram ita clare dicit: certum est hoc rebus vestris esse salutare, ut cum de causis Dei agitur, iuxta ipsius Dei constitutionem regiam voluntatem sacerdotibus Christi studio subdere, non preferre, & sacrosancta per eorum presules potius diserte, quam doctre, ecclesia formam sequi, non huic humaniter subsequendo jura preferre, neque ejus sanctionibus velle dominari, quibus Deus voluit clementia tua pia devotionis colla submittere, ne dum mensura celestis dispensationis excluditur, eatur in contumeliam disponentis. Ex hac sanctissimus Imperator Justinianus protestatur se nolle de istis rebus spiritualibus & fidei aliquid discurrere; sed ad sanctam sedem apostolicam, etiam si indubitata sint, referre. Epistola inter claras C. de sacrosanctis Ecclesiis iscit cum ad verum XCVI. d. & ca. Ecclesia Sancta Maria de constit. Hoc etiam patet in fine Concilii Calcedonensis, ubi Imperator Justinianus (Marcianus sacro Concilio reliquit dubiorum decisionem, ipsi vero eorum que decisa sunt susceperunt tuitionem, & protectionem, ut in ultimo membro tangam.

Præterea in hac causa fidei solum agitur in ista sancta Synodo ut hæc duo capita, velut monstrum in eodem corpore deleantur, & unicus & indubitatus pastor in ecclesia habeatur. Constat hoc fore non solum utile, sed summe necessarium & expediens, & in hoc convenire consensum prælatorum, & principum fore omnium Alemannis. Quo vero præsupposito, consequenter inferitur, quod dictus dominus novus electus injuste se opponit bono principio, & majori parti; ideo non audiendus cap. I. de his, que sunt a maj. par. cap. Et confirmatur hoc, quia movere talia dubia in hac sancta Synodo nihil aliud est, quam schisma defendere; cum sublata hac via Concilii, vel in longum protrahatur, ut querunt dicti domini oratores, ecclesia Dei in hoc schismate perpetuo remanebit, non absque sigillatione illustris principis contra bonum publicum renitentis. Ex quo factum, quam immane quidem crimen incurreret in conspectu Dei, & juxta divinas, & humanas leges quod præsumeret, vestris sententiis notum esse non dubito. Postremo, si motiva & rationes, quas adducunt oratores prædicti diligenter considerentur, omnes ad defensionem Gregorii tendunt ad impugnationem hujus sacri Concilii; quod autem de papatu D. Benedicti penitus nihil dicunt, & tamen constat quod eo in eodem proposito non concurrente, unitatem, & pacem in universali ecclesia obtineri non possit. Procurare igitur concordiam cum uno, non cum altero, non est querere unitatem, sed perplexitatem & prolixitatem, maxime cum in una allegatione sua videantur firmare Gregorium, non tamen ad renuntiandum si non renuntiat dominus Benedictus; cum tamen contrarium est de jure dicendum. Item, cum nulla sit spes que appareat de cessione domini Benedicti, immo ex

A præteritis præsumendum sit in suo proposito perdurare, cap. majores in fin. de baptismo; respondeant mihi, quæso, isti domini oratores, quare debeat sacrum Concilium incipere nunc tractatum concordiam non verosimiliter sequiturum? Certe dicit lex quod frustra conteritur tempus, ubi nullus boni operis expectatur eventus, ff. ad vel l. aliquando. Immo verosimilius præsumendum foret, quod diutius sic manendo, infesto negotio dissolutio Concilii sequi posset per tedium moras, incommoda expensarum, & imminetia guerrarum pericula que videmus. Ultimo constat præfato serenissimo principi, omnium regum, prælatorum, principum & populorum animos inclinatos ad istam sacratissimam unionem. Constat similiter eisdem, præfatos reges, principes, populos, & doctores insuper in toto orbe famulos, & magne scientie & conscientie viros, collusionem ipsorum dominorum contententium detestatos, & contra eos tamquam contra antiquitati schismatis nutritores composuisse solemnes tractatus & opuscula. Curiales etiam, qui omnes bonæ conscientie, & magne scientie, a Benedicto, & Gregorio recessisse, & dominis cardinalibus adhæsisse. Quare ergo idem illustris princeps & dominus cum tot regibus, principibus, populis, & doctoribus non occurrerit, & concedet, nulla potest bona ratio assignari; sed in contrarium illud sapientis dictum: ne invidiaris prudentia tua; & contra illud apostolus: noli plus sapere quam oportet. Contra tales beatus Bernardus in sermone resurrectionis Domini ait: supra vero proprii consilii eo perniciosior est, quo magis occulta; & quanto plus abundat, tanto sibi quisque sanam esse videtur: hoc illorum est &c.

Et que major superbia, quam quod unus homo toti congregationi iudicium suum proferat, tamquam ipse solus habeat spiritum Dei? idolatria scilicet est non acquiescere, & quasi peccatum ariolandi. Ex quibus omnibus expeditum est principale membrum, in quo, cum omni pace & reverentia venerandorum doctorum, dicebam, dubia & quæsitæ per eos minus provide & consulte fuisse proposita et deducta.

D Descendo ad tertium, & principale membrum, quod fuit, ut dixi, præmittere aliqua evidentialia, ex quibus clarior apparebit solutio dubiorum plurium, de quibus quæsierunt dicti eximii oratores. Primo igitur inquirendum est, utrum ista divisio & scissura, que ad præsens viget in universali ecclesia, proprie possit dici schisma, de quo loquuntur canones XXIV. cau. per totum, & extrav. de schismate in decretalibus in 6. Et hoc procul dubio est dicendum, quod sic; & quidem majus quam fuerit a tempore Christi citra; ad quod ostendendum præmittiq, quod unio ecclesie debet esse tam in capite, quam in membris, & ubi sic reperta non fuerit, constat ibi esse schisma; B argumento juxta de his qui sunt sui l. ali. jur. in prin. Dico ergo, quod ecclesia debet esse unica & incorrupta, pudica, unius cubilis sanctitatem casto pudore custodiens; c. 24. q. 1. loquuntur, ubi textus dicit, quod Christus super unum fundavit ecclesiam, & ab unitate exordium proficiscitur, ut ecclesia una monstretur. Item subdit, quod unus est episcopatus, una mater ecclesia, unum caput, una origo, que ramos suos per universam terram copia ubertatis spandit. Item alius canon dicit, quod domus Dei dicitur edificari super petram, que unica columba appellatur, sine

macula, sine ruga, fons signatus, puteus aquam vivam, XXIV. q. 1. *omnibus*. In hac igitur ecclesia sive sponsa unus debet presidere qui sit successor Petri, & vicarius Jesu Christi; si enim in ea duo presideant, dicuntur duo capita in corpore Christi, quod est ecclesia, quasi monstrum, cap. *in plerisque* de off. ordin. Item, si habeat duos sponfos non dicitur corrupta, pudica, sine macula, sine ruga; sed adultera: sicut uxor una habens duos viros, ut sic arguamus primo casu de carnali matrimonio ad spirituale 7. q. 1. *sicut vir*. Et non solum in hac dignitate summi pontificatus, sed in qualibet debet unus presidere, non duo, & una ecclesia unus debet esse sacerdotis, 7. q. 1. *in apibus*; cum non ignoret de prob. Sed moderno tempore ista ecclesia sine macula, sine ruga unica, pudica &c. & quæ ramos suos per universam terram copia ubertatis expandat, non reperitur in istis contententibus; immo divisio in ipsius, ut in capite, & in membris; & per consequens quod sit schisma. Pro cuius latiori declaratione sciendum, quod schisma in nostra materia consideratur respectu facti, sicut dicit lex in simili ff. de his qui not. infra l. *quid ergo*, & inter tutorem de administ. tut. unde omnes canones in materia schismatis factum notant. Hinc est quod textus in capite *audivimus* XXIV. q. 1. dicit, quod Christus non habitat a cordibus eorum, qui superbiæ singularitatem insequuti a corporis Christi compage semetipsos abrumpunt. Pro hoc capite *alienus* eadem causa & questione. ibi: *quomodo autem cum aliquo conveniet, qui cum corpore ecclesia, & universa fraternitate non convenit?* Non potest habere Deum patrem qui ecclesie non habet unitatem; per hoc palea cap. *omnibus* eadem causa q. 3. *nisi quis soliditatem fidei tenuerit, divinam presentiam non agnoscit*. De qua soliditate loquitur Christus dum dixit: *super hanc petram edificabo ecclesiam meam*: per hoc cap. *denique* 7. q. 1. ibi: *ecclesiam sciendes & contra pacem, & unitatem Christi rebelles cathedram sibi constituere*; ad idem 11. q. 3. *abiit Judas*. Ex istis conicitur, quod schisma consideratur respectu divisionis factæ capitis, & membrorum in casu nostro, quod nisi in unitate schisma esse non possit, & constet unam esse ecclesiam, quæ est corpus Christi; hæc ecclesia in duo vel tria dividi non potest, nec Christum divisum poterit quisque sine Apostoli reprehensione infringere, ut hæc dicit textus eadem causa & questione *pendenda*, videlicet quod nullo modo potest dici ecclesia in qua schisma est; eo enim ipso quod de facto divisa est, ecclesia esse desistit, ut ibi dicit textus. Sed cum isti duo contententes de papatu partes sibi ferrent de corpore Christi, quod est ecclesia, ut prædixi, necessario sequitur, quod non potest esse in solidum apud duos. Si ergo est apud Benedictum, ergo nec apud Gregorium, vel e contra ut dicit textus 24. q. 1. *didicimus*. Item, sequitur & aliud, quod cum nullus ex eis curaverit certificare universalem ecclesiam de suo canonico titulo, quod nullus ex eis debet haberi vel recipi per ecclesiam pro papa; nam papa nisi unicus, & universalis esse non potest. Item, constat quod per eorum præsentiam corpus ecclesie de facto divisum (est); & constat quod divisio illa in capite, & ordine derivata est ad singula membra ecclesie, cum in qualibet inferiori ecclesia & dignitate unus ex eis creat unum, alius a-

lium. Ex quo factum in populo & in clero insurgunt lites, contentiones & scandala, & plerumque multorum hominum cades. Ex quibus concluditur necessario, quod illud debeat dici schisma, & quidem, prout dixi, majus quam unquam fuerit, & quod plus universalem ecclesiam, & populum Christi afflixerit a XXX. annis & citra; nam quilibet ex eis ecclesiam ad se trahens, eandem ecclesiam rumpunt, & per consequens magnum schisma LXXXXIII. dist. *legitimus*. Tertio præmitto, & revoco in dubium, utrum istud schisma antiquatum possit imputari præfatis duobus contententibus, in tantum quod ex hoc possint dici schismatici, & antiquati schismatis nutritores, & per consequens hæretici. Ex certe, quia temporis brevis non patitur narrare omnia quæ per alios scripta (sunt), & etiam quæ ego scripsi, referam tamen substantialiter quod credo Deo, æquitati, & iustitiæ convenire. Primo igitur, quod sint nutritores schismatis antiquitati, & per consequens hæretici, desumuntur & determinatum est primo per generalia Concilia universitatis studii Bononiensis, & Parisiensis, quia ita sub sigillis suis doctores omnes sacre theologie, juris canonici, & civilis consulti, deliberatione præhabita, concluderunt. Et cum in dictis universitatibus præsumendum sit fore multos viros magnæ conscientie, & scientie, credendum est in tam gravi negotio plus eorum decisionibus, quam istis vel illis doctoribus vel magistris aliter sentientibus. Unde dicit textus, quod integrum est iudicium quod plurimorum sententiis comprobatur, ca. *prudenciam* de officio delegati; & lex dicit quod per ampliores homines perfecta veritas revelatur, c. *defendis*, & 64. dist. *extra conscientiam*. Secundo hanc partem confirmo rationibus; & primo quia omnes canones, supra proxime allegati contra schismaticos, adaptantur directe ad eos; nam ambo ipsi sunt qui superbiæ singularitatem secuti a capite Christi compage semetipsos abrumpunt, ut dicto cap. *audivimus*. Isti sunt qui cum universali serenitate non conveniunt, & per consequens habere non possunt Deum patrem, qui ecclesie non tenent unitatem, ut dicto cap. *alienus*. Ipsi sunt qui ecclesiam sciendes, & contra pacem atque unitatem Christi rebelles cathedram indivisibilem, quæ duos non capit, quantum in eis est, inter se dividerunt, ut dicto cap. *denique*. Ipsi sunt qui firmitatem societatis multa discordiæ peste commaculant, & per consequens Deum perdunt, ut dicto cap. *abiit Judas*. Ipsi sunt qui ecclesiam catholicam ad infidelitatem redigere moluntur, dum se in duobus capitibus conservare conantur; ex quo negari non potest, quin sequatur corruptio principalis articuli nostre fidei *unam sanctam ecclesiam*; nec in aliquo ex eis potest monstrari illa tunica domini inconsutilis, nec ille fons signatus & hortus conclusus, & puteus aquæ vivæ 34. q. 1. *quoniam vetus*. Ipsi sunt qui generalem statum ecclesie decolorant & mutant, dum in quolibet episcopatu, & aliis dignitatibus majoribus & minoribus duos instituunt. Ipsi sunt in quibus demonstrari non potest ille unus episcopatus, una mater ecclesia, unum caput, una origo, quæ ramos suos per universam terram copia ubertatis expandit 24. q. 1. *loquitur*. Ex quo consequenter sequitur, quod in eis vel eorum altero illud caput vel episcopatus unus sive ecclesia non apparet;

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

373
paret; ideo nullus ex eis potest producere ta-
les ramos & rivulos, nam ut dicit canon:
*unverato namque possore, quis curandis ovibus
adhibet medicinam, aut qualem fructum de se
produclurus est, cuius gravi peste radix infesta
est? 1. q. 1. unverato.* Ipsi qui sunt totum quasi
patrimonium ecclesie dissipant, partem alie-
nando, partem patiando & tolerando ab aliis
occupari; & hoc non licet papa. 12. q. 2. *non
liceat.* Ipsi sunt qui nullam ad populum ca-
tholicum & ecclesiasticum charitatem habent,
quam si haberent non ita dilacerarent corpus
Christi, quod est ecclesia 24. q. 1. *ubi sana.*
Isti sunt quorum peccatis notoribus perjurii,
fractionis voti moniti ut desistant, & ut de-
bent debitum implerent, hoc agere pertinaciter
reculant, & per hoc ecclesiam scandalizant ad
hoc quod notatur in capite *papa 11. dist.*
Ipsi sunt quorum quilibet vendunt sibi sum-
mum pontificatum ordinatum ad unionem, ne
sint in ecclesia schismata 88. dist. *legimus.* Cu-
juslibet autem predictorum pontificatus tendit
ad dispersionem & divisionem; ergo ad oppo-
situm ejus ad quod principaliter institutum fuit;
& per consequens non potest dici pontificatus,
postquam operatur contrarium effectum; & in
personis eorum quod provisum est ad reme-
dium tendit ad noxam XI. dicta distinctione
licet. Ex istis infero, quod cum per predicta
attemptata per istos principalis articulus fidei
corrumptur, status ecclesie decoloretur, &
ad nihilum redigatur, & aliis subiaceant sacris
canonibus contra schismaticos, & hereticos
editis; nam ut dicit canon, *blasphemare viden-
tur Spiritum Sanctum, qui contra sacros canones
spiritu Dei plenus, & totius mundi reverentiam
continentes protervo agunt aut loqui presumunt*
Et. 25. q. 1. *Si violatores.* Et hoc maxime
verum, ubi iidem sacri canones Christi & a-
postolorum definitionibus sunt roborati 24. q.
1. *sunt quidam.* Christus autem unum non
duos in sua ecclesia vicarium constituit, scilicet
Petrum & ipsius successores, ut pasceret
non spargeret oves suas, prout isti dispergunt.
Per hoc autem schisma inveteratum devenit
est in his duobus obfirmata hucusque ecclesia.
Ergo quoad eos qui potuerunt hoc de eccle-
sia extirpare & negligunt, dictum schisma pro-
culdubio transit in haeresim, ut notatur 24.
q. 1. *Non asseramus.* & eadem causa & q. 3.
Inter schisma, ubi dicit quod postquam detin-
ent ecclesiam in duobus capitibus, etiam tamen
canones fundati in preceptis Christi &
apostolorum dicant unam esse ecclesiam sine
macula, sine ruga, ut in canonibus allegatis
supra; tales autem canones debet papa usque
ad animam & sanguinem custodire, aliter di-
citur errare, ca. *sunt quidam* 25. q. 1. Præte-
rea ut sit apostolica sedes mater ecclesiarum,
non debet hereticis novitatibus deturpari, cap.
ad resilla 24. q. 1. nunc autem iterum præsi-
dentia & factio depravata deprehenditur; ad
quod malum delendum si quis ex eis, se ve-
rum papam intelligit, debuit omnes conatus
suos impendere, postquam prospicit universalem
ecclesiam statum infestari, ut dicit textus ead.
caus. & 24. *memor.* Item textus appellat illos
hereticos, & schismaticos, qui laniant corpus
Christi, quod est ecclesia, cap. *ubi sana.* 24. q. 1.
Ulterius, reverendi patres, & domini, contra
ambos ponderanda sunt verba canonis in *nomi-
ne Domini* 23. dist. ubi præmissa electione pa-
pæ subjungit: *si quis contra hoc decretum per
Concil. General. Tom. XXVII.*

A *seditionem vel presumptionem aut quolibet inge-
nium* Et. pondero enim multum illud verbum,
quodlibet ingenium, ex quo patet quod ipsis re-
culantibus implere præmissa roborata vinculis
juramenti & voti, adepti sunt papatum malo
ingenio, & violatione promissorum; Dominum
Jesum Christum, Virginem gloriosam, & bea-
tos apostolos, & ecclesiam militantem, ac etiam
electores malo ingenio decepsisse; quasi ex hoc,
quod non cedunt, habuerint malum propositum
non cedendi a principio, quod propositum præ-
sumitur ex hoc quod sequitur, sicut e con-
verso ex præterito presumitur in futurum ca.
Scrivam de præscript. & l. 29. C. de adul. &
idem dicendum si tale propositum a principio
non habuerint, sed postea supervenerit; nam
quoad malum propositum puniendum non est
differentia habere ipsum a principio vel ex post
facto supervenire l. *quod contra.* c. de nuptiis,
& l. 2. §. *circa* de doli exceptione; sed ex
ista violatione fidei aggravatum est schisma, &
tota majora mala & pericula que dicuntur in
dicto capite in *nomine Domini*; nam pro certo
totus temporalis status ecclesie non fuisset in
tanta ruina, si a principio cessissent juxta vo-
lita & jurata: si ergo ille, de quo loquitur
illud caput propter adeptionem papatus malo
ingenio appellatur ibi antichristus, inceptor, &
destructor christianitatis; quare non iste, si ex
ejus violatione fidei, & obstinatione majora
pericula sunt secuta? certe, licet non expre-
sse, sub verbis illius capitis comprehendatur iste
casus; tamen comprehenditur ex mente, &
per consequens vindicat sibi locum illa pena
cap. *Si postquam* de elect. in VI. vel possumus
dicere quod expresse veniat ex verbis illis *quod-
libet ingenium* Et. que verba sunt latissima, &
sic comprehendunt illos, qui violant fidem
præstitam Christo, sanctis apostolis Petro &
Paulo, Virgini gloriosæ, & toti ecclesie mi-
litanti, & directo possunt dici electi malo in-
genio, quia contra fas est, quod duo cum tan-
to scandalo sedeant in sede apostolica, & per
eorum præsentiam scandalizent ecclesiam tam
crudeliter; & sic verbum *quodlibet ingenium* po-
test exemplificari per cap. *Si duo soli contra*
fas 78. dist. in quantum duo possident, & sic
contra fas per jura prædicta. Item in quan-
tum non servant fidem Deo præstitam, & ec-
clesie militanti promissam pro ecclesie unio-
ne, nonne est hoc contra fas? Ex istis & plu-
ribus aliis causa brevitate ommissis, proculdubio
concludendum videtur istos ambos contendentes
fuisse & esse antiquati schismatis nutritores,
& per consequens hereticos & schismaticos.
Quinimmo, ut dicit textus in cap. in
nomine Domini, antichristos, inceptores, & de-
structores totius christianitatis; & ideo, ut ibi
textus sequitur, *nulla eis audientia reservanda.*
His itaque evidentialibus sic præmissis, brevis
& facilis redditur solutio dubiorum, que in
hoc sacro Concilio moverunt præfati veneran-
di oratores.

Descendo igitur ad quartum principale mem-
brum præsentis collationis, videlicet ad deci-
sionem dubiorum prædictorum, quorum pri-
mum, ut dixi, respicit nullitatem subtra-
ctionis obedientie prædictorum dominorum cardina-
lium præfato D. Gregorio. Nam, ut dicunt, vi-
detur esse adhuc papa, & per consequens sibi obe-
diendum in licitis & honestis, & ligare ejus sen-
tentias rationabiliter promulgatas, cum nondum
cesserit, nondum fuerit ab universali ecclesie
A a 2 con-

Locus corru-
ptus

Cap. Schis-
ma.

Locus men-
ditus

375
 ANNO CHRISTI 1109.

condemnatus sive depositus, nondum de alio crimine scandalizante ecclesiam convictus vel confessus. Ergo nullo jure titulus papatus potest in eo intelligi resolutus. Immo jura volunt quod praelato pendente causa criminis contra eum, sit a subditis obedientia exhibenda, §. q. 4. *Nonne*; & videtur expressum in papa, ut non liceat subditis ab ejus obedientia se subtrahere etiam lite pendente, 17. dist. §. *hinc etiam*. Et per istam rationem redarguunt litteram praeceptorum, in qua alios omnes monent & requirunt, ut in nullo debeant sibi de juribus sedis apostolicæ respondere, vel ei de cætero obedire; redarguunt similiter litteratos viros & in jure peritos, qui audent dicere vel asserere, quod obtemperantes Gregorio sunt schismatis nutritores. Nam cum ipsi fuerint & sint in quasi possessione obedientiæ ipsorum, nec constet eis ipsum ab ecclesia reprobatum, videntur exhibentes reverentiam consultius & prudentius facere & fecisse, quam de facto & nulla præcedente sententiâ obedientiam subtraxisse; subtrahere enim obedientiam est dominum sua possessione privare; & hoc non possunt facere subditi ante tempus sententiæ, ut dicto capite *Nonne*. Argunt etiam præfatos dominos cardinales, quia parum post tempus dictæ subtractionis obedientiæ nominant eum papam, & ita a gravantibus sibi ab eo illatis appellant ut ad papam; ita etiam elegerunt eum pure & simpliciter tamquam papam. Quod ergo voce dilucida protestati sunt, non possunt contrario testimonio infirmare cap. *per tuas* de probatione; & reprobari a nobis non potest semel praelatus §. q. 1. *dilectissimi* de his quæ sunt a majori parte cap. Nam & contra verum hæreticum debet prius ferri sententiâ declaratoria, quam suis possessionibus & juribus spoliatur, *ca. cum per leges* de hæreticis in 6. Ista sunt motiva & rationes quæ considerantur. Quæ dicta sunt superius parum urgent, & ea tango plenius in tractatu per me reposito super ista nostra questione; & quia nimis esset longum referre omnia ibi scripta, substantialiter referam & succinctor; & primo tangam quod quoad executionem pastoralis officii Gregorius deserit esse papa; & per consequens non ligent ejus sententiæ & processus, & quod recte egerint dicti cardinales in subtrahendo obedientiam & ad subtractionem alios exhortando, & non temere sed mature jurisperiti & litterati redarguant obedientes sibi, & eadem sententiâ involvantur.

Quoad primum pro vero præsupposito quod ambo sint schismatis nutritores scandalizantes ecclesiam, & per eorum præfidentiam redigentes eam ad duo capita; consequenter infertur decisio primi dubii, quod deserit esse papa, saltem quoad executionem pastoralis officii. Primo probat hoc textus in cap. 1. de schismat. ubi gesta a schismaticis & hæresiaribus sunt irrita ipso jure. Et advertendum quod omnia verba illius capituli sunt verba temporis præteriti perfecti, & sic censetur sententiâ canonis juxta notata in l. *in criminali* de jurisdictione omnium judicum, & dixi in c. §. *diligenti* de foro competenti. Item textus generaliter dicunt, quod hæretici & schismatici nihil habent potestatis aut juris 24. q. 1. *didicimus*; ibi dicitur quod foris sint schismatici, & hæretici, & non habent spiritum sanctum; nam non nisi congregatis in unum dictum est illud: *accipite Spiritum Sanctum*; ex quo patet quod

qui non sunt in ecclesiâ unitate solvere & ligare non possunt, eadem causa & questione *audivimus*; & maxime ibi non potest deicere quemquam jam prostratus, ad idem eadem causa & questione capite *sic Celestinus*, & cap. *aperta*. Secundo videtur quod propter hæresim supervenientem, etiamsi fuisset papa indubitatus, resolutus fuerit ipso jure titulus praelaturæ juxta notata in simili per Joannem Andream in cap. *ut commissi* de hæret. 6. in novella. Et hinc est quod petenti restitutionem obstat exceptio hæresis, quia hæreticus nihil licite possidere no. §. d. *quo jure*; & probatur hoc per argumentum a minori; si enim privatur quis titulo praelaturæ propter crimen læsæ majestatis commissum contra papam vel unum cardinalem, de pœnis *Felicis* §. *quod si quis* l. 6. vel commissum contra imperatorem vel ejus officiales ipso jure privatur bonis §. *quis* ad l. Jul. majest. fortius debet intelligi privatus propter crimen schismatis universalis ecclesiæ, in quo unitas ecclesiæ ostenditur, & sagena summi piscatoris procellis intumescens in profundum fere submergitur cap. *in nomine Domini* 23. dist. Ubi igitur est majus delictum, majus majus applicetur vindicta 24. q. 1. *Non asseramus* in fine; majus enim est delictum schismate, hæresi, perjuriis, et votorum fractionibus æternoam offendere majestatem quam terrenam, cap. *Unigenitus* de hæret. Et bene probatur ista majoritas pœnæ in dicto capite *in nomine Domini*, ubi maxime et diversæ pœnæ decernuntur contra tenentes cathedram beati Petri malo ingenio, ut sunt illi duo. Tertio, resolutus est in eis titulus non solum propter hæresim supervenientem; sed etiam quia ex post facto non servant fidem pronissam Deo, et ecclesiæ militanti juratam, et volitam; quo casu per similitudinem in aliis casibus videtur posse papatum ab eis repeli, tamquam collatum ob causam, causa non sequuta ff. de condi. ob caus. l. 1. & per totum, vel tamque frangenti fidem fides frangatur eidem l. *cum propterea* C. de padis; vel quia tamquam fuerit transactio de renuntiando, & in casu licito propter dubium de papatu videtur titulus papatus resolutus in eo, postquam non adimplet, & inflamatus remanet l. §. *quis major* C. de transact. vel si possessio gratuita fuerit, ante electionem habita & postea confirmata, videtur resoluta, ex eo quod abest voluntas exigentium ex post facto, postquam promissa non implet, & hoc facit deficere matrimonium spirituale, quia remanet sine voluntate, & resolvit ipso jure contractum; & ideo ista ultima ratio R. P. & domini mei de Turejo per l. *Cum te* C. de par. inter ep. Quarto probatur quod verè ab ipso principio non fuerit titulus papatus per notata in lege de *Barbarius* ff. de officio prætoris, & cap. *quod fecit* de electione per Inno. & utrobique quaerunt doctores utrum ille Barbarius fuerit prætor; cui questioni jurisconsultus ibi non respondet, sed dicit quod tenuerunt gesta per eum contra communem errorem, & propter utilitatem. Doctores autem utrobique, ubi supra, tenent quod non ille Barbarius fuerit prætor, nec habuerit titulum prætoris. Si ergo unus habens in dignitate illa prætoris titulum putativum, & ab illo qui super ejus inhabilitate poterat dispensare ut a populo Romano, non fuit prætor, multo minus duo habentes titulum dubium & incertum ab eisdem qui non poterant confer-

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

377
ferre duobus, nec super hoc disponere debent A
veri papa. Quomodo probatur, quia et si aliquem
habereat titulum, tamen ambo possent ejici;
nam cum sint parces in titulo & propter opinio-
nem populorum & jurisperitorum apud univer-
salem ecclesiam sit dubium quis sit verus, &
scandalum maximum propter hoc; neuter ex
eis habet potestatem administrandi, & uterque
debet ejici propter tale scandalum & tertius
creari. Et ita notat Hago in dicto capite. Si
duo forte contra fas, & quod idem ipse notat
63. dist. c. fin. immo propter incertitudinem
neuter debet dici papa l. d. duo sunt de testa-
toris.

Non obstat quod alibi in paritate tituli &
possessionis debeat pronuntiari uti possidetis ita B
possidetis cap. licet canon de probationibus;
nam habet locum in re que potest pro indivi-
sio a duobus vel pluribus possideri, non in re
penitus indivisibili ut papatus, ad hoc quod no-
tatur in rubrica de sponsa. duor. Plus dicit Hu-
go in dicto capite § duo; quod si dicto casu
vere constaret de canonico titulo alterius, &
timeretur de scandalo si altero excluso ille re-
maneret, & debet etiam ipse ejici & tertius
eligi, quod est damno (sic) quoad casum no-
strum; & videtur hoc verissimum, nam si per
scandalum & evidens damnum verus prelatus
cedere tenetur ut notatur in cap. Nisi cum
pridem §. pro gravi de remon. multo magis
quando duobus confitentibus ex presidentia C
unius ex eis scandalum remaneret; nam publi-
ca utilitas est preferenda private, & ex eadem
causa communis boni potest quis privati jure
suo indubitato l. Lucius de evictionibus; multo
fortius dubitato; & presertim cum quis renun-
tiare promisit cum vinculis votorum & jura-
mentorum ut in casu nostro. Et cum ista uti-
litas publica se exhibeat in respectu, ut scilicet
ecclesia redigatur ad unum indubitatum
pastorem & episcopum animarum nostrarum,
& ut schisma hoc pestiferum extirpetur; pro-
babiliter concludi potest, maxime pre-supposi-
ta mora ipsorum notoria in cedendo, quod eis
absentibus & non citatis ulterius per sacrum
Concilium possint ejici, & tertius eligi; nam D
regula juris est, quod possum facere te pre-
sente & invito, multo fortius te absente l. 2.
§. voluntatem & l. dotem ff. soluto matrimonio.
Ex predictis omnibus luce clarius manifeste
concluditur, quod postquam notorii sunt anti-
quati schismatis nutritores, nullum habent ju-
risdictionis exercitium, & quod dicta de causa
ipso jure extinctus est in eis titulus, si quem
habuerunt, in papatu. Id quod videtur verius
quoad personas ipsorum; non dico quoad gesta
numquam habuisse titulum in papatu, sicut
nec ille Barbarius in dignitate illa pratoria;
& propter scandalum & ruinam in ecclesia am-
bos ejiciendos vel declarandos a sacris canoni-
bus & a Deo ejectos, per tot & tanta flagitia
& excusationes & tergiversationes ipsorum &
preceptum & ruinam christianitatis & fidei
catholicæ. Et per ista consequenter sequitur
decisio per vos, videlicet quod licitum fuit
dominis cardinalibus ab eorum obedientia se
subtrahere, & ad subtrahendum alios excitare.
Quinimmo regum & principum invocare auxi-
lium ad amborum coercionem; & dictum auxi-
lium impendere teneantur, & quod potue-
runt absque alia sententia hominis se propria
auctoritate subtrahere, & ad hoc idem alios
exhortari. Probatur primo quia canones ita

subent sive precipiunt 24. q. 1. didicimus, ubi
contra tales loquitur dominus ad Moysen ita
dicens: separamini a tabernaculis hominum isto-
rum durissimorum, & nolite tangere de omnibus
qua sunt eorum, ne simul pereatis in peccatis eorum.
Idem probat textus in capite omnes eadem
causa & quest. ubi sanctus vir videns Corin-
thum (Cerinthum) schismaticum, de balneo
recessit dicens: ecceamus hinc ne balneus ipse
corrumpat, in quibus locatur Corinthus inimicus
veritatis. Ad hoc eadem causa & quest. qui
dignior, ubi vitanda hæreticorum communio,
fugienda est synagoga, excutiendus pulvis &c.
Ex istis canonibus apparet data licentia, im-
mo mandatum omnibus recedendi ab eis; &
per consequens non requiritur alia sententia vel
licentia judicis l. qui sub conditione §. fin. ff. de
condi. insti. Hinc dicitur frustra a principi-
bus impetrari quod jure conceditur C. de tes-
ta. l. 1. l. 10. Similiter dicit lex de latroni-
bus, transfugis & venientibus ad delendam pa-
triam, quod hæc scelera possunt sine judice
vendicari C. quando licet se sine judice vendi.
l. 1. Quinimmo impune pater potest occidere
filium, & e converso filius patrem, si venerint
ad delendam patriam l. minime ff. de religio-
ne. Si ergo occupati in delenda patria tam
exoli sunt humanis legibus; quanto fortius isti
duo occupati in delenda & confundenda ca-
tholica ecclesia per eorum presidentia majore
supplicio digni sunt? nam ultra videtur omni-
bus concessa, quia in offensam omnium reci-
dit quod in divinam majestatem committitur
l. hi qui C. de hæret. nam & alibi dicit tex-
tus verendum esse fidelibus ne divinam indi-
gnationem incurrant, cum ea perpetrari patiun-
tur injuste, que fidei nostræ confusionem in-
ducunt, c. est Judæis de Judæis. Exemplum
habes in Matat. 1. Machab.; idem in Scip. Na-
sica, qui Gracchum suis largitionibus subverten-
tem populum omisso juris ordine interemit cum
sua conjuratione, & reprehendit Scævolam prin-
cipem consulem, qui volebat juris ordinem ser-
vare, dicens: consul, dum juris ordinem seque-
ris, illud agis ut cum omnibus legibus Romanorum
imperium ruat &c. ut refert Valerius 3. in 1.
de fortitudine. Et recte nam non videntur eis
jura servanda, qui omnia jura divina pariter
& humana subvertunt. Quinimmo ipsam san-
ctam ecclesiam cum omnibus juribus subverte-
re moliantur, quia frustra de usuris. Ex præ-
dictis ergo canonibus apparet, quod recedere
& ad concessum exhortari potuerunt alios do-
minos cardinales. Pro hoc facit tenor ordina-
tionis factæ in conclavi, approbatæ postea, in
qua patet quod domini cardinales possunt om-
nem viam utilem procurare & exequi per
quam ecclesia uniat; sed nulla utilior, post-
quam negligunt implere promissa & schisma
fovent, quam subtrahere eis obedientiam &
redditus; per exhibitionem enim talium schis-
ma diutius conservatur; ad hoc XXIV. q. 7.
si quis cum sequenti facit quod dicam infra
proximo sequenti membro in quinta responsio-
ne. Patet etiam eosdem dominos oratores teme-
rere de temeritate reprehendere litteratos viros,
& jurisperitos, qui consulunt adherentes obe-
dientesque eisdem duobus fore hæreticos &
schismaticos, & eadem poena & sententia pu-
niendos nam prælegatus canon didicimus ex-
presse dicit, quod tales adherentes & cum eis
communicantes eodem supplicio digni sunt.
& simul pereunt in peccatis eorum; ad idem
1. 9.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

379

1. q. 1. *sicut inquit.* Item propter eorum as-
sistentiam videntur vetare & impedire pacem
& unitatem ecclesiam, dum defendunt eos; unde
cingulo dignitatis & bonis sunt ipso jure pri-
vati cap. *qui contra pacem* 24. q. 1. & repeti-
tur supra hæc pœna cum quis presumit con-
tradecere his quæ sacro Concilio fuerunt ter-
minata in lege imperatoris promulgata, sive
Concilii Chalcedonensis repetita pro parte C. de
summatrinitate l. *nemo.* Immo plus dico, quod
reges & principes non solum debuerunt eis sub-
trahere obedientiam; sed ambos cogere ad
cedendum, non uni vel alteri adhærere; &
hoc bene notent clarissimi & magnifici orato-
res regum & principum in hæc sancta Synodo
personaliter residentes; & hoc expresse volunt
multi sacri canones; & primo hoc vult textus
in cap. *princeps* 24. q. 3. nam ut dicit ibi tex-
tus: *qui intra ecclesiam pabti scissuram faciunt*
vigore principum conservantur, ut quod non po-
test ecclesia per doctrina sermonem, potestas hoc
imperet per disciplina terrorem. Concordat 23.
q. 4. ibi: *si christiana potestates non commoveren-*
tur contra dissipatores detestandas ecclesia; quo-
modo rationem traderent de imperio suo Deo?
Ad idem eadem causa q. 5. *quali ibi hoc o-*
rum divina & humana leges statuerunt, ut ab
ecclesia unitate divisi, & ejus pacis iniquissimi
perturbatores, a secularibus potestatibus com-
primantur. Nec quicquam magis est unde Deo
possit sacrificium offerre, quam si id ordinatis
ut ibi qui in suam & aliorum perniciem debac-
chantur, competentis debeant vigore compesci; pro
hoc cap. *qui peccat*, eadem caus. & quest. ibi:
per ordinatas & legitimas potestates de sedibus,
que illicito usurpantur, vel ad injuriam Dei
detinentur, expellat imperium impium pius, &
justus injustum. Idem dicit canon eadem causa
& questione & de *Liguribus* ibi: *mille exem-*
pla & constitutiones sunt, quibus evidenter a-
gnoscat, ut facientes scissuram in sanctam ec-
clesiam, non solum ex his, sed etiam prescri-
ptione rerum & dura custodia per publicas po-
testates debeant coerceri. Ecce ergo e tantis
canonibus clarum patet, quod officium re-
gum & principum in factio schismatis solum
est cogere clericos et alios facientes schisma,
non autem cognoscere de istius vel illius quis
fuerit vel sit papa; hoc enim non ex opinio-
nibus singulorum, sed sententia Concilii diri-
mendum est, ut in libro Conciliorum in fine
Concilii Chalcedonensis ibi: (de) *hoc enim*
& aliis fidem tangentibus hoc statutum est, ut
ad Concilium recurratur quod non potest errare,
24. q. 1. *A restis.* Quid enim aliud quam
ex opinionibus singulorum, sed sententia Con-
cilii dirimendum est, et Conciliabulis sequutum
est in præteritum, quam schismatis confirma-
tio? certe nihil aliud, dum unum regnum uni,
alterum alteri adhærat, quanto melius sacratis-
simus imperator Justinianus, nam in epistola C.
de summa trinitate attestatur, quod de spiri-
tualibus, quamquam claris et lucidis, non
intendit aliquid definire, sed referre aposto-
licæ sedi. Per hoc palea cap. *cura* 10. dist.
Per prædicta videtur responsum eorum ra-
tionibus et motivis in contrarium; nam ve-
rum est quod ante tempus sententiæ non est
subtrahenda obedientia prælato accusato de
crimine, quando scilicet est dubium de cri-
mine; & ita dicit textus in dicto cap. *Non-*
ne 8. q. 4. ibi. *pro dubia suspitione &c.* sed
in casu nostro delicta istorum duorum sunt

Ca. 13.

Ca. 13.

Locus ob-
securus.

notoria facti permanentis, & scandalizantis
ecclesiam & decolorantis, postquam reti-
nent eam scienter in duobus capitibus, qua-
si monstrum, maxime contra juramenta &
vota per orbem suis litteris divulgata. Unde
cum tales condemnati sint ut schismatici per
sententias sacrorum canonum, quos superius al-
legavi, non est necessaria alia sententia homi-
nis & declaratoria, postquam clara & lucida
sunt eorum delicta; nam in condemnatis ab
homine vel a jure non habet locum illud ca-
pitis *Nunne*, ut ibi notat Hugo. Item non ob-
stat cap. *cum per leges*, quia debet intelligi,
cum in bonis est fienda executio; secus cum
pœna afficit personam; nam ab ea statim
postquam est inflata debet recedere, quia non
requiritur executio facti sicut ex initio in bo-
nis, & hoc voluit canon allegatus supra & X.
q. 1. *didicimus*, & cap. *omnis*, & cap. *quam*
dignior. Pro hoc ca. *licet episcopus* de præ-
bendis in 6. & pro hoc glossa *summe* 8. q. 1.
pro hoc etiam caput *Anastabus*, et quod ibi
notatur 18. dist. Item cum probatum sit supra
eos fore schismaticos, certe talibus denegatur
omnis audientia, ut notatur 23. dist. *in nomine*
Domini in glossa *hic habes casum.* Non obstat
quod parum post subtractionem nominaverunt
eum papam, appellaverunt ut ad papam &c.
nam nominationes, appellationes et similia non
nocent quominus possint postea dicere eum non
fore talem, et maxime cum contra confessio-
nem se habeat veritas notoria in contrarium,
quod non ita sit; et est casus expressus in 1.
jubemus, et l. *non commissa* C. de liberali cau-
sa. Item licet fateatur eum papam ab eo sic
appellando, et nominando, non per hoc faten-
tur habere executionem pastoralis officii, post-
quam supponitur notorie nutritor schismatis
antiquati; nam postquam canones privant eum
executione officii, confessio in contrarium esset
nulla l. *ornamentorum* ff. de aur. et ar. Item
duplex est subtractio obedientiæ, absoluta et se-
cundum quid; prima DD. cardinalium fuit se-
cundum quid, hoc est quoad certa præcepta
pape, in qua contra bonum unionis, ut de
non recedendo de Luca, vel non communican-
do cum oratoribus prosequentibus unionem.
Alia postea fuit absoluta, postquam eum ob-
stinatum perpenderunt; et sic nihil contrarium
cap. *cum tu* de testibus. Per prædicta apparet
solutum primum principale eorum dubium, cum
dictis accessoriis, nam dictum dubium ut di-
xi, respiciebat nullitatem subtractionis obedi-
entiæ, cui per prædicta videtur plenarie responsum.
Descendo ad secundum eorum dubium prin-
cipale, quod respicit nullitatem convocationis
Concilii DD. Cardd. nam redarguit dictam
convocationem multis modis; primo quia ad
Gregorium non ad ipsos hoc pertinet, per ca-
nones qui habentur 17. dist. per totum. Se-
cundo, quia Gregorius prius publicavit suum
Concilium, antequam dicti domini cardinales
suum; & prius litteras per obedientias direxit:
sibi ergo tamquam majori & tanquam prævene-
rit, est obediendum cap. *cum parati* de appel-
latione, & l. *contra pupillum* §. *quod ad majus*
ff. de re judicata. Non obstat per eos si dica-
tur, canones 17. dist. loquuntur de papa in-
dubitato non dubitato, ut esset Gregorius; nam
non videretur hoc posse dicere, cum scili-
cet dubitatum, quia immo pro vero et indubi-
tato eum elegerunt; ita etiam in conclavi
eum indubitatum asseruerunt; gbitare ergo eis
vide.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

videtur eorum confessio multiplex, si modo ve-
lin eum dicere indubitatum; nam etiam sic
dicendo viderentur decipere totam partem obe-
dientiam Gregorii, & omnes reges et princi-
pes, ad quos literas direxerunt, qualiter R.
P. & D. D. A. tit. S. Martini presbyterum car-
dinalium eorum confirmatione elegerunt in pa-
trem &c. Item qua ratione dubitant de papatu
Gregorii, debuerunt dubitare etiam de papatu
Innocentii, et Urbani, et similiter de eorum
cardinalibus qui trahunt causam & origi-
nem a prædictis, cap. *eum inter vos* de re
judicata. Tertio opponunt contra dictam con-
vocationem Concilii factam a dominis cardina-
libus, nullitatem ratione personarum citatis sive
requisitis ut est Gregorius; nam una pars dicti
Concilii est alterius obedientiam, quæ reputavit
patrem nostram schismaticam, et nos illam.
Altera pars obedientiam jam est sibi rebellis et
inimica, quia jam obedientiam sibi subtraxit.
Ad tale igitur Concilium sibi inimicum et con-
trarium non tenetur venire; et maxime quia
eo veniente et non Benedicto, non tenetur ce-
dere vel renuntiare, ut colligitur ex tenore
instrumenti sicut dicunt *et non Benedictus*; et
quia esset ignominia partis nostræ, si ipse ce-
deret et alius remaneret; nam sic, alio non
existente, dominus Benedictus posset se præten-
dere universalem papam, quod esset absurdum.
Item ad requisita cardinalium non tenetur ve-
nire, et sic non est citatio; Concilium autem
non citavit eum; ergo sine citatione processus
nullus ca. *pastoralis* de re judic. Quarto impu-
gnant prædictam convocationem ex defectu
jurisdictionis DD. cardd. super vocatos ad Con-
cilium; nam supra ipsos viderentur habere ali-
quam jurisdictionem. Quinto impugnant voca-
tionem respectu formæ, quia ad certum actum
super allegata scilicet ut finis schismatis impona-
tur per viam invitæ cessionis; sed cum sint al-
iæ viæ, viderentur imponere legem Spiritui
Sancto. Sexto impugnant quod ante unionem
et mixturam videntur indixisse, quod non est
verisimile. Octavo impugnant, quia die fe-
riata intimarunt. Nono quod etiam in ter-
mino nimis brevi, quoad aliquas nationes. Ex
quibus, ut dicunt, dicta eorum convocatio
Concilii redditur dubia, et de jure potius non
alere rationibus superius dictis secundum eos.
Ex quorum allegationibus apparet eos non ve-
nisse ad hanc sanctam synodum ut mediatores,
sicut dixerunt, sed ut Gregorii pertinacissimi
defensores, et ut seminantes zizaniam super
triticum bonum, videlicet super illud sacrum
Concilium, dum per coloratas rationes subver-
tere mentes hominum unionem affectantium
moluntur. Quid enim aliud agunt, dum di-
cunt totam sanctam synodum suspectam Gre-
gorio, quam quod nunquam possit contra ip-
sum Gregorium Concilium convocari, et per
consequens pro suo beneplacito posse ecclesiam
perpetuo in schismate retinere? Item, quid aliud
dicunt, dum asserunt universale Concilium
posse esse suspectum per Gregorium recusa-
ri, quam dicere universalem ecclesiam posse
errare contra cap. *Archiepiscopi* 23. q. 1. Quoad
Gregorium ergo ecclesia nulla est contra
caput *libenti* 12. q. 2. Ista dicta certe sa-
piunt hæresim, maxime quia tendunt ad con-
servationem et perpetuationem schismatis
antiquati, et defensionem Gregorii, qui est
auctor et factor tot errorum, ut superius di-
ctum est. Et quod venerint ut Gregorii de-

defensores, et solum ad sacrum Concilium di-
sturbandum et scandalizandum, apparet ex
eorum appellatione occulte affixa valvis ec-
clesiæ, et furtivo eorum discessu; cum ta-
men benignissime in sancta Synodo fuerint
recepti et exauditi, et assignatus eis terminus
respondendi dictis suis rationibus et motivis;
quod fuisset honestius et justius expectare, quam
fugere; hoc enim signum diffidentiam suæ justi-
tiam, et non bonæ conscientiam 11. q. 1. *Chri-
stianis*, de presumptione nullus. Hoc ergo præ-
missis, venio ad solutionem dubiorum, pro quo-
rum clariore decisione præmitto, quod dixi
supra, videlicet dominos Gregorius et Benedi-
ctus tamquam antiquati schismatis nutritores
jurisdictione carere; quo præsupposito videtur
quod jurisdicatio congregandi Concilium in casu
in quo expedit, ut est hic, devoluta sit ad
dominos cardinales, quinimmo omnis alia pa-
pali jurisdicatio in casibus evidenter necessariis,
ut plene examino in tractatu meo super ista ma-
teria q. 6. Moveor primo, quod in inferiori-
bus ecclesiis & aliis casibus, in quibus si ille
ad quem spectat primo gradu sit suspensus vel
privatus ab ejus exercitio, sit devolutio in gra-
dum sequentem magis proximum. Patet exem-
plum in ca. *si episcopus* de supplenda negligenti-
a prælati, in VI. patet in ca. *si cui* de off.
delegat. in 6. ubi similiter devolutio in alium
in casu necessitatis, ut l. *ut perfectius* C. de
annali exc. & l. *ubi absunt* ff. de tut. & cur-
da. ab his; ad hoc optime cap. *eos* de temp.
ord. in VI. ubi suspensio ordinario a collatione
ordinum, a proximis & vicinis episcopis peti
poterit. Pro hoc optime 66. dist. *si forte*, ubi
propter defectum præcedentium in gradu de-
volvitur ad populum; & ibi notatur quod par
monet parem, & in hoc censetur major; &
quod minor supplet negligentiam majoris, &
e converso 9. q. 3. *cum sumus*, & 88. dist. *no-
lumus*, & ibi notatur, & in multis aliis juris-
bus hoc habetur, quod propter difficultatem vel
exclusionem ejus, ad quem pertinet actum ge-
rere, devolvitur ad sequentem; & similiter in
casu negligentiam primi gradus cap. *no per dese-
ctum* de elect. cap. *si heredes* de testamentis aut
hoc apostoli C. de fideiul. ex quibus in casu no-
stro concluditur, quod in casu nostro cum
domini cardinales sint magis proximi &
vicini papæ, quam alii, quia sunt pars cor-
poris sui, & coadjutores in executionem officii
cap. *per venerabilem* 6. *Rationibus qui filii sunt*
l. ergo; sequitur quod ad eos debet fieri de-
volutio jurisdictionis & convocationis Concilii.
Secundo hoc probatur; constat per illud
schisma vacare ecclesiam, sicut per mortem
cap. 1. de prescriptionibus, & notatur in cap.
1. de schisma; sed vacante sede apostolica per
mortem papæ, in casibus imminentes necessita-
tis vel periculi possunt domini cardinales oc-
currere & providere cap. *ubi periculum* 6. *Ideo-
que* de electione in VI. Plus dico, quod etiam
non vacante, si papa nollet vel non posset con-
vocare Concilium in casibus, in quibus urget
necessitas convocandi, ut in casu extirpationis
fidei vel erroris alicujus in articulis fidei, ad sa-
crum collegium cardinalium pertineret convoca-
tio. Pone enim quod papa sit effectus amens,
furiosus, vel captus a paganis, vel contra se cum
arguatur de hæresi non vult generale Concilium
congregare, vel non potest, quia non possidet
nisi partem ecclesiæ universalis, & alius aliam
partem cum simili titulo colorato; certe in
istis

383

ANNO
CHRISTI
1499.

istis casibus videretur quod ad ea cardinales, A
tamquam ad proximos atque vicinos, devol-
vatur illa potestas; alias ecclesia ruere posset,
& pro illo tempore non diceretur habere vi-
carium Christi in terris; cum tamen Christus
noluerit ecclesiam suam esse sine capite; & his
casibus sustineri potest opinio Ostiensis, qui
dixit in casu vacationis jurisdictionis papæ tran-
sire ad dominos cardinales, cujus opinio repro-
bata est in vacatione modico tempore verosi-
militer duratura, puta per Cle. ne Romani in
fine de electione; sed in duratura diutius, ut
per schisma antiquatum, ut in supradictis e-
xemplis, æqua & rationalis videtur opinio
Ostiensis, ut illud quod provisum est in infe-
rioribus ecclesiis in prædictis casibus, sicut di-
ctum est supra, habeat locum in sede aposto-
lica, & nullo fortius per majus periculum, ut
dicto capite ubi periculum.

Tertio hoc probatur: constat hos duos pos-
sidere ecclesiam malo ingenio & contra fas,
quia contra promissa jurata & vota, & quia se
erexerunt in duo capita in eodem corpore, quasi
monstrum, & moniti a regibus, & principibus,
& toto mundo hoc facere subreperunt, &
contempnunt; certe contra tales non solum per
jura, scilicet congregando Concilium, sed,
quod plus esset, posset invocari auxilium bra-
chii secularis, & sic eos de sede apostolica expel-
lere cap. si quis pecuniam 79. dist. conjuncto ca-
pite si duo eadem distinctione. Major etiam sub-
est ratio compellendi duos sanctam sedem oc-
cupantes de facto, quam unum ordinatum per
pecuniam vel tumultum popularem.

Quarto hoc probat impossibilis convocatio per
eosdem duos; nam aut convocant ad diversa
loca, & in neutro poterit dici universalis eccle-
sia congregata; & per consequens nec aliquod
ex eis Concilium generale, sed Conciliabula, ut
ipsi per se fatentur in dubiis suis, cum dicunt
ex talibus particularibus Conciliis nullatenus u-
nionem sequi posse ad eundem: & præsidebunt
ambo tamquam duo capita, quasi monstrum;
nec poterit dici illud Concilium unicum, in quo
pars una recognosceret unum in papam, alia
alium. Corpus ergo Christi, quod est ecclesia
apparebit ex hoc divisa, nec erit ibi Spiritus
Sanctus, qui non descendit nisi in convocatis
in unum, scissuralque refugit; nec erit ibi ec-
clesia in qua apparet schisma & divisio, ut
dicto capite schisma cap. audivimus, cap. didi-
cimus 24. q. 1. cum aliis allegatis supra in ter-
tio membro principali.

Quinto probatur, quia ista sancta Synodus
congregata sit auctoritate Gregorii & Benedicti;
nam in conclavi inter cætera, tam ipsi, quam
singuli cardinales juraverunt, & voverunt & pro-
miserunt sequi omnem viam rationabilem, per
quam dictum schisma tollatur, & unionis sequat-
ur integritas in ecclesia Christianorum; & haec
ordinationem ipse approbavit post assumptus in
papam; similiter dominus Benedictus respondendo
interis ejusdem Gregorii intimantis sibi de
dicta ordinatione cum suis cardinalibus appro-
bavit; & ipse idem dominus Benedictus suis do-
minis cardinalibus fortius juramentum præstitit
super sua cessione; sed cum ambo, sæpius re-
quisiti ut cederent, vel de loco cessionis, sæ-
pius repronaverunt; necessario infertur quod
domini cardinales potuerunt per dictam ordina-
tionem Concilium convocare, cum sit via ra-
tionabilis & honesta & per ambo ipsos Grego-
rium & Benedictum auctorizata, ut supra di-

ctum est; ex qua ordinatione etiam videretur
dicendum quod unus solus ex eis teneretur vin-
culo juramenti & voti dictum Concilium con-
vocare, nam ita singuli juraverunt; & per hoc
quod ad dictos cardinales spectet convocatio
Concilii, cum duo contendunt de papatu, est
glossa Hugonis in cap. si duo 79. dist. Quin im-
mo si deficerent omnes domini cardinales, ad
clerum Romanum devolveretur congregatio
Concilii, ut in cap. licet de evitanda de electio-
ne. Plus etiam, quia in defectum omnium, ad
quos de jure ordinario fit devolutio, dicit textus
in umili, quod devolvitur ad populum, 66. dist.
si forte; & quod dixi supra in primo articulo.
Quinimmo in tantis periculis, schismate eccle-
sia naufragante, videtur quod quilibet episcopus,
clericus, vel fidelis Christianus possit ecclesiam
convocare, & se opponere tamquam murum
pro honore domini & latrare, 43. dist. rector,
nam in tanta contumelia & opprobrio nostræ fi-
dei videtur quilibet christianus offendi, ut pa-
tet l. bi qui sanctam, cap. est quæstiones. Item
quilibet de ecclesia potest se opponere contra
attentata in ecclesiæ præjudicium, & obligatur
ad hoc cap. si quis presbyter de rebus ecclesiæ
non alienandis, & de testi. cum cly. per Innocen-
tium; nam in sacra scriptura legitur de Ma-
thathia cum videret contritionem civitatis san-
ctæ, & videret super aram Domini immolan-
tem, zelo legis accensus, occidit eum super
Caras, & exclamavit quicumque zelum Dei habet,
me sequatur: & multi sequuti sunt querentes
Dei iudicium & justitiam in desertum 1. Mach.
2. Ipse igitur solus absque ulla auctoritate con-
vocavit ad bellum ecclesiam Dei contra schis-
maticos, & adorantes idola, & gessit prælia
multa, ut in toto illo libro. Item cum uni-
versitas est dispersa, ut sunt episcopi, & alii
vocandi ad Concilium, seniores convocant, ut
in cap. cum ex invillio de novi operis nuncu-
patione, & quod notatur in cap. 1. de major.
obed. Plus videtur quod nemine convocante, si
omnes prælati conveniunt in unum pro extir-
patione schismatis & defensione fidei, recte ibi
dicatur esse universalis ecclesia; si pro bono
publico convenerunt; nam illa solemnitas, quod
auctoritate papæ convocetur, est solemnitas me-
ri juris positivi, non juris divini; quod patet
in cap. 1. 15. dist. ubi imperator olim imperavit
generalibus Conciliis, prout ibi patet; & licet
propter impotentiam ecclesiæ primitivæ tunc
temporis hoc fiebat; sed cum hodie sit major
impotentia quam umquam, quia quod sit ve-
rum caput ecclesiæ ignoratur, & nullus ex istis
posset universalem Synodum congregare; sequi-
tur quod convocatio facta a dominis cardinalibus
contra ambo istos fuerit juri & æquitati con-
sona. Non obstant canones 17. dist. per totam;
nam omnes loquuntur cum præest unus papa,
qui potest universalem ecclesiam congregare,
& demonstrari unica & indubitata sedes apo-
stolica, in qua unus possidet; & hoc colligitur
ex omnibus illis capitulis, qui loquuntur in sin-
gulari; & hoc non est in casu nostro. Non ob-
stat quod non possint eum dicere non papam
vel dubitatum; nam hoc verum inspecto prin-
cipio creationis; sed post moram incedendo &
implendo promissa cum pertinacia, & incorrigi-
bilitate, & scandalo universalis ecclesiæ, certum
est, quod ex his causis supervenientibus, ne
pereant in peccatis simul cum eo, licite potue-
runt ab eo recedere, sicut a schismatis nutri-
tor; & per consequens de præventionem con-
voca-

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

vocationis sui Concilii non curandum, utpote non ab habente potestatem. Facit cap. *nulli* de electione in 6. & quod notatur in cap. *quemadmodum* de iurejurando; nam esset eius convocatio derisoria, ex quo nulla potest sequi unio, nec decisio per viam iustitiæ, cui renuntiavit eligendo viam cessionis cum iuramento. Item nec spes cessionis, quia eam damnavit, & posset per procuratorem cedere & in camera sua si idem timeret Deum, & homines revereretur. Non obstat quod totam Synodum reculare posset, quia hoc non est verum, ut dixi supra, post principium hujus secundi dubii principalis. Item, inimicitias nullas potest prætere, nec contra alteram partem, quia in eum nunquam crediderunt; nec in suam, quia iuste se ab eius obedientia subtraxerunt: unde qui iuste facit & recedit, non potest præteriri probabiliter inimicus; & est catus in capite *non vos* 23. qu. 5. ubi ecclesia, etiam persequens schismaticos, non potest allegari inimica; qui enim resistit vitis & coeret, pius pater, non inimicus dici potest. Illa promissio facta Deo & ecclesie militanti super spontanea cessione, videtur habere executionem paratam, sicut si fuisset facta Deo præsentem, cap. *quos cordis oculis* 1. q. 7. sed in executione, maxime quæ potest momento per eum expediri cedendo, nulla potest allegari suspicio; quia nec requiritur alia mentis cognitio, cap. *novit* de appellat.

Non obstat quod domini cardinales non habeant jurisdictionem super Concilium, & per consequens convocare non possunt; nam in convocando singulos in Concilio potestatem habent per iam dicta, & similiter præfatos dominos contententes; postquam autem fuerit congregatum, factum quod non habent jurisdictionem; ergo in actu convocationis jurisdictionis est (ut) ut in singulis; non autem postquam fuerit congregatum ut in universos, 2. q. 5. *si primas*. Item falsum est quod dicunt, quod propter formam instrumenti Gregorius non tenetur cedere non cedente Benedicto; nam immo tenetur & ex iure communi & ex forma instrumenti, ut dixi plene in dicto tractatu per me composito q. 9. ubi dico quod illa perplexitas: *si ille cedit & ego cedam*, & e converso, sit purificata postquam fiat per eos quominus cedant, ut est catus in lege *si Titius*, de verborum obligationibus. Item in instrumento subiungitur: *Omniem aliam viam rationabilem* &c. sed multæ aliæ sunt viæ per quas posset haberi unio & impleri subterfugium; & ergo in mora perjuris & votorum fractionibus. Item, proba quod illa, *si & quando* non faciant conditionem; sed sonent in monitu nunc, quia adhuc de iure communi propter vitandum scandalum & schisma antiquatum cedere tenebantur, 24. q. 1. *memor*. Item Gregorius qui primo apposuit dictam conditionem *si & quando*, debuit prævenire in implendo dictam conditionem, quia ad hoc Benedictum per suas litteras provocavit, ad hoc quod notatur in capite *frustra* de regulis juris in VI. mercurialibus, quod notatur in simili in dicto capite de offic. deleg. Non obstat quinta ratio, quod deficiat ex defectu formæ, postquam non est expressa via cessionis, nam expresserunt magis facilem ecclesie expeditionem; nec per hoc sequitur, quod si Concilium videret viam faciliorem, sint per hoc manus sibi ligatæ; quia in illis publicam utilitatem concernentibus iudicium officium est latissimum, cap. *bone* de postul. prælat. Sed vere nulla melior est & expeditior, quam ista, quia uno verbo pro quolibet expeditur dicendo cedo, & ille simi-

Concil. General. Tom. XXVII.

liter & ego 6. & 7. Quod obijciunt contra dict. Conc. truxerunt; & similiter quod dicunt in 8. 9. postquam enim Dei gratia est Concilium congregatum, non est de illis juris apicibus & ambagibus, maxime de iure canonico, disputandum; sic enim sophismatibus & arte dialectica disputando, dicit canon, erroris officiosa præparant, & confirmant, & recurrunt in laqueum tortuosum in omnibus locis ponentes scandalum, cap. *transferunt* 25. q. 3. Et bene advertant dicti domini oratores ad cap. *qui aliorum*. ubi hereticus dicens est; qui defendit aliorum errorem. Per prædicta expeditum sit secundum eorum principale dubium, quod, ut dixi, respicit nullitatem convocationis Concilii pluribus respectibus, ut dicunt; sed contrarium est demonstratum, & contrariis factis clare responsum, ut ex superioribus patet.

Descendo ad tertium principale dubium, quod respicit nullitatem requisitionis ipsorum contendentium: circa quod revocatur in dubium, utrum requisitio facta de Gregorio per dominos cardinales, quod veniat ad Concilium, quæ tamen requisitio eum personaliter non apprehenderit, quia sui copiam non tenuit; habeat vim citationis peremptoriæ; ita quod per Concilium ulterius citari non debeat; & eadem est questio de Benedicto, minor tamen, ex eo quod requisitio suorum dominorum cardinalium apprehendisset eum personaliter: sed restat dubium.

Utrum per Concilium habeat necessario amplius citari, adeo quod ipsis non citatis ulterius possit procedi per Concilium ad eorum electionem. Et pro istis duobus contendentibus, quod citari debeat per Concilium, allegatur primo, quod domini cardinales contra eos non sunt iudices competentes, sed Concilium. Requisitionis igitur illa non potest dici citatio, utpote facta a iudice non suo; ergo nulla, cap. *at si clericus* de iud. & cap. *si non come. iud.* per totum; oportet ergo quod citatio sit legitima & fundetur in iure, alias nullum producit effectum, l. *si prætor*. cap. *de statu* ad hoc, quod legitur & not. de offic. deleg. ip. VI. Ex hoc ergo consequenter inferitur, quod cum omne iudicium incipiat a citatione, ut notatur ff. de in jus voc. in rubric. & cap. *ecclesia sancta Maria*, de constit. quod iudicium sancta Synodus debet incipere a citatione sua, non a requisitione facta a privata persona quoad ipsum citatum, cap. *ut animarum* de constit. in VI. & l. *extra territorium* de jurisdictione omnium iud. ubi etiam citatio facta a iudice de illo, qui non est de sua jurisdictione, non valet. In contrarium primo arguam, quod dicta requisitio de prædictis sit vera & legitima citatio & ad totam causam. Secundo quod etiam si non esset citatio, tamen Concilium non teneatur eos citare; sed ad eorum electionem procedere, potuit & posset absque alia citatione; & pro evidentia dicendorum præmitto duo plene discussa pridie in nostris responsionibus factis pridie R. P. D. episc. Verdensi. Primo videtur, quod ad dominos cardinales, rebus sic in facto se habentibus ut se habent, pertinet convocatio generalis Concilii, ex jurisdictione eis a iure concessa in hoc & in multis aliis similibus patet, prout plene dixi in secundo eorum dubio principali. Hoc ergo præmissis, secundo præmitto quod isti duo contendentes sunt, sive censentur antiqui schismatis nutritores,

B b

pro.

ANNO
CHRISTI
1499.

387

ANNO
CHRISTI
1409.

propter quod dictum schisma, quoad eos, transiit in hæresim, ut in dictis meis responsionibus, & in dicto opere plenius &c. His pro veritate præmissis, quod requisitiones factæ de prædictis contententibus a dominis cardinalibus sint citationes propriæ sic probatur. Concessa est cardinalibus jurisdictione convocandi prælatos ad generale Concilium, ergo similiter & prædictos duos, quorum causa Concilium congregatur; ut sic cui conceditur principaliter videatur concessum id, sine quo illud, de quo agitur, explicari non posset, per hoc cap. *præterea* cum ibi notatis de offic. deleg. & l. 2. ff. de jurisdictione omnium iudicum. Constat enim iudicium ex iudice, adore, & reo, cap. *serus* de verborum significatione. Si ergo domini cardinales habuerunt jurisdictionem in convocando prælatos, quod futuri sint iudices super actu, de quo agitur; ergo similiter & in futuros reos, ut compareant coram dictis iudicibus, ut in iuribus per aliud simile in iudice recusato, quilibet, licet post recusatorem non possit se intromittere de negotio principali, tamen, quantum pertinet ad illum actum recusatorem expediendum, jurisdictionem habet contra partes contra arbitros cap. *cum specialis* de appellatione, & cap. *legitima* eo titulo in VI. Nec est hoc mirum, ut jurisdictionem concedatur a lege in certo actu explicando, non in reliquo processu l. *senatus* ff. de officio prædis. Item etiam est optimum simile in archiepiscopo, qui convocat Concilium episcoporum contra episcopum accusatum de crimine, & etiam ipsum episcopum, & tamen ultra non extenditur eius jurisdictione, s. q. 2. *si primates*. Idem ergo in dominis cardinalibus, ut convocent Concilium contra istos contententes. Et habet ista opinio æquitatem; cum enim multitudo congregata ad Concilium non debeat, neque possit dici commode commoari in loco, ut patet in cap. *propter ecclesiasticas* 18. dist. iniquum esset quod eo congregato inciperet iudicium ab ipsius citatione, maxime in casu nostro, in quo Benedictus longe distat, videlicet Perpignant; unde loci & personæ qualitatibus pensatis, non deberet dari dilatio minor duorum mensium; sed cum Concilium non possit stare vel debeat ultra mentem, ut dicto capite *propter ecclesiasticas*, dilatio citationis excederet terminum quo durare debet Concilium: & hoc esset absurdum, l. 1. de glot. legum, & cap. fin. de ind. & l. *scire oportet*, de excus. tut. in ratione sui. Iustum est igitur sic sentire & dicere, quod sicut cardinales habent jurisdictionem in vocando singulos prælatos ad Concilium infra congruum spatium, prout factum est; ita similiter & prædictos contententes, ut compareant in eodem termino ad abluenda crimina. Præterea si negetur pertinaciter dominos cardinales non habere jurisdictionem incitando istos contententes: tamen probo quod dicta requisitio habet effectum citationis: constat enim ex facto & collusionibus & juramentorum transgressionibus prædictorum dominorum universalem ecclesiam & ipsos dominos cardinales gravari, quorum interest principaliter periculis Romanæ ecclesie providere, maxime de pastore cap. *ubi periculum* de electione in VI. Sed cum quis ab aliquo gravatur, vel gravari timet extra iudicium, maxime in beneficiis, potest adversarium ad causam provocare, ut dicit 60. in cap. *cum sit Romana* de appellat. & patet etiam in capite 1. de electione in VI. ubi propter quod ex illa appellatione extra-

judiciali appellatur, debet venire instructus super tota causa; alias proceditur ad definitivam sententiam, eo ulterius non citato, ut ibi est textus. Nec potest dici ibi propria appellatio, cum fiat a gravamine non illato in figuram iudicii, sed dicitur provocatio in causam, ut dicto capite *cum sit Romana*. Et ita directe in casu nostro in quo propter ruinam, quæ ex illorum præsentia imminet universali ecclesie, ambo sunt propter illud gravamen ad iudicium, hoc est ad Concilium provocati. Sive ergo dicta requisitio censeatur proprie citatio, ut volunt præcedentia argumenta, sive requisitio & provocatio ad causam, ut vult proximum, concluditur, quod debuerunt comparere instructi super tota causa, ut dicto capite. Et advertendum, quod licet in ordinariis iudiciis debeat exprimi in citatione præceptorium, ut compareat super tota causa processus, cap. *cum ex litteris* in fine de restit. in integr. vel citetur ad singulos actus, cap. *ad petitionem* de accus. per Innocentium; tamen in vocatis ad Concilium videtur de natura iudicii speciale, quod intelligatur citati super tota causa peremptorie; quod patet, quia debet in Concilio manere & inde non discedere antequam Concilium dissolvatur, ut dicto capite *propter*, & cap. *si quis autem* 18. dist. XII. q. 3. *certum*. Secundo principaliter probo, quod etiam nisi dicta requisitio de prædictis nullo modo facta fuerit; tamen Concilium congregatum possit absque alia citatione vel requisitione ambos ejicere; primo quia impossibile est de facto & de jure unionem universalem ecclesie posse sequi, nisi ambobus eiectionis: de facto namque dixi, nam pars quæ adhæret uni vel alteri jam 30. annis, verisimile non est velle alterari quam cui credidit adhærere; nam hoc notorium est, quod quilibet pars dicto tempore in suo proposito perduravit, & sic in futurum, nisi ambobus eiectionis per Concilium, verosimiliter perduraret, cap. *maiores* de baptismo, & l. *sancimus* C. de test. Item iuris discussio, videlicet quis ex eis sit verus apostolicus, sit difficilis, immo penitus impossibilis propter conflictum rationum hinc inde urgentium; item propter opiniones doctorum excellentium contrarias; item propter factum vario & contrario modo propositum ab utraque parte, ex quo jus oritur l. *si ex plagis* §. *in ultimo* ad l. Aquil. cum ergo non possit liquere Concilio quis sit papa, ambo debent ejici l. *duo sunt Titii* de test. tut. Quia immo si posset constare de iustitia electionis alterius, tamen si ex depositione alterius scandalum remaneret, debent propter hoc ambo ejici, ut notat Hugo 63. d. c. finali. Nec mirum, quia etiam verus prælatus, si ex eius præsentia oriretur scandalum, & ecclesie sic immineret periculum, teneretur cedere ut notatur in cap. *nisi cum priorem* §. *pro gravi* de renunt. & est ratio, quia propter publicam utilitatem, privari potest quis dominio rei propriæ l. *Lucius* ff. de evic. multo fortius administratione rei non suæ quoad proprietatem 12. q. 1. cap. fin. l. cum ibi notatis. Ad propositum ergo si essent præsentibus nulla excusatione admittitur propter iuris & facti obscuritatem erga eorum titulos; item propter extirpationem schismatis antiquati & ecclesie unitatem ambo possent ejici propter jura prædicta; ergo similiter in eorum absentia hoc fieri potest, quia quod possum facere te præsentem & invito, multo fortius te absente, l. 2.

§. 20.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

§. voluntatem, & l. dotem ff. solv. ma. Ex hoc A
concluditur, quia nulla citatio requiritur ad
eorum ejectionem, postquam ipsis presentibus
& invititis Concilium hoc facere posset. Secun-
do hoc alia ratione confirmo, constat ambos
cathedram, quæ non capit duos, ut supra di-
ctum est, contra fas & non electione canonica
possidere; constat scilicet ex eorum præsentia
ecclesiam militantem majora detrimenta pati,
quam enumerentur in dicto capite in nomine
Domini 23. dist. Constat eos schisma fovere,
cum servando pacta possent illud amovere. Sed
talibus dicitur ibi textus omnem audientiam, de-
negari, & glossa dicit idem ibi de schismaticis;
ex quo infero, quod citari eos non expediat
postquam non debent præsentibus audiri. Cum e-
nim citatio fiat ad finem defensionis; ubi de-
negatur defensio, est ergo superflua citatio;
ubi enim ratio legis cessat, cessat & lex, cap.
cum cessante de appellatione, & l. adigere §.
quævis de jur. patr. Tertio proba sic; con-
stat in ecclesia de facto esse ista duo capita, &
contra præcepta evangelica, apostolica, & cano-
nica præsidere in cathedra beati Petri, & hoc
est delictum maximum, quia corruptus est ar-
ticulus unam sanctam ecclesiam. Constat ex hoc
ecclesiam scandalizari; constat hoc scandalum
durasse in ecclesia jam sunt 30. anni; constat
ex debito pastoralis officii & promissionibus am-
bos obligari ad cessionem & ad ipsam unam al-
terum provocasse. per plures litteras hinc inde
transmissas, & ad reges, & ad principes; con-
stat sacro Concilio neutrum cessisse, sed in suis
cathedris hodie etiam præsidere; sed cum ista
omnia sint notoria facti permanentis, ex quo
ecclesia scandalizatur, non videtur quod in fa-
cto tam notabiliter notorio, quod se exhibet
in conspectu Concilii; & notum est hoc judici
ut judici, quod præsideant ambo contra jura
prædicta, requiratur aliqua citatio, cum ex
eorum præsentia semper scandalum & iniqui-
tas appareat in conspectu, cui iniquitati debet
semper iudex ex officio occurrere, etiam ne-
mine petente, cap. 1. de offic. vicar. Quia ergo
processus contra ambos formatus est super
notorio actu permanente, & ex dilatione per
citationem possunt multa pericula liminare,
videlicet dissolutionis Conc. propter longam mo-
ram, propter imminencia guerrarum pericula,
quæ non multum distant, item propter pericu-
lum continuationis, quæ in multitudinem in-
curiosa sæpe suboritur; concluditur manifeste quod
absque aliqua citatione possent ambo per Con-
cilium ejici. Hæc est communis opinio, vide-
licet quod propter imminens periculum, vel ubi
probationes non sunt necessariae, ut in casu no-
stro; in quo apparent duo capita in ecclesia
quasi monstrum, ad quæ solum delenda agi-
tur, citatio non est necessaria; & ita tenet Jo.
Cal. in comment. cap. vestra de coh. cler.
& Mul. in v. circa quintam questionem.

Quarto sic: constat & notorium est hoc Con-
cilium fuisse convocatum a sexta mensis citra,
& causam convocationis scilicet ad ejectionem
istorum dominorum; item certum est eos ve-
rissimè hoc scivisse & eis a regibus & civi-
tatibus nuntiatum & exhortati ad cessionem; hac
ergo scientia præsupposita, non videtur de his
alia citatio necessaria; sit enim citatio ad fi-
nem scientiæ inducendum; sed qui certus est,
certiorari non debet. Ad hoc optime dicta cau-
sa de electione in fine, & quod ibi notatur in
glossa super verbo *parvam*: nam & in multis
Concil. Gener. Tom. XXVII.

casibus sola scientia & aliter non intimata ius-
ficiat, ut e l. p. de am. ep. & est regula juris
cum qui certus in VI. ergo similiter in favo-
rem fidei isto casu in quo favore religionis mul-
ta contra juris regulas statuta sunt, ut l. sunt
persona de relig. & simp. lu. Solutio, ut dixi
supra, proximo dubio, ista promissio de ceden-
do & omnem aliam viam utilem prosequendo
juramento firmata videtur facta æterno judici,
idest Deo & sue ecclesie militanti, arcano-
rumque notante, in cap. quoties cordis oculis
q. 7. & videtur dictum juramentum litis deci-
sivum, & interpositum super re dubia & cer-
ta, scilicet questione papatus: eo ergo ipso
quod constat judici de hoc ut judici, quia ta-
lis obligatio exhibetur judici, idest Concilio,
videtur habere executionem paratam, l. tale
pactum §. qui provocavit ff. de pactis; sed in
executione quæ petitur, scilicet privatione pa-
patus non videtur necessaria citatio, ut nota-
tur in simile cap. veniens de testibus; maxime
post tam longam moram & tergiversationibus
habitis per eos & non cedere. Sexto & ul-
timo concludendum videtur ex rationibus &
juribus præallegatis, quod citatio rite & recte
intervenerit ab habentibus potestatem & juris-
dictionem citandi, vel saltem ad causam pro-
vocandi; & quod etiam circumscripta omni ci-
tatione sententia sacri Concilii super eorum
ejectione fienda non possit de iniquitate vel
nullitate redargui, ut dicam in fine, & maxi-
me hæc sunt vera contra istos contententes,
ex quorum contentione ecclesia Dei redacta est
quasi ad nihilum, & habita pro eo in ludi-
brium & hæresim populorum. Insuper viam fa-
cilem cessionis suis collusionibus & dissensionibus
super loci electione & aliis reddiderunt dis-
ficilem & obscuram, & finaliter reprobarunt
tamquam diabolicam & damnationem; sic lu-
dibrio jura omnia & sanctorum patrum exem-
pla saluberrima in similibus contententes. Num-
quid ergo talibus, qui jura divina pariter &
humana pervertunt, debent ad unguem jura
servari, vel potius armari gladio ultore? Cer-
te dicunt leges & canones quod frustra legis
auxilium invocat qui committit in legem, cap.
quia frustra de usuris. Pro hoc exemplum va-
let Mathias, de quo supra in declaratione
primi dubii V. exemplum habes. Ex quo exem-
plo & aliis concludendum videtur, quod ubi
totius christianitatis strages jacet, & pericula
animarum imminet, & jura jam fere sepulta
jacent, non sint ita omnimodo juris exacta di-
ligentia servanda, ut in multis casibus non ita gra-
vibus ostendi posset; sed quia non expedit, non pro-
sequor; & hoc de tertio principali ipsorum dubio.

Venio ad quartum dubium principale quod,
ut dixi, respicit nullitatem & quodammodo
impossibilem unionem & mixturam dominorum
cardinalium utriusque collegii; primo quia ci-
tati sunt a duobus contententibus, quorum al-
terum certum est in rerum natura non esse pa-
pam, & per consequens nec creatos ab eo so-
re cardinales tamquam trahentes originem ab
infecta radice, ut dicit textus in cap. cum in-
ter eos de re judicata, ibi unde causam & o-
riginem habuerunt, facit lex cum principalis de
regulis juris, & cap. accessorium de regulis ju-
ris; & ideo sicut dominus Gregorius & Bene-
dictus non possunt sic invicem se unire, ut re-
tineant ambo papatum; ita nec Cardinales ut-
riusque partis ut retineant cardinalatum. Ta-
lia enim non passionibus sed legitima institu-
tio.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

tionem possidentur, cap. 1. de regulis juris in VI., & maxime hoc verum, quia mixti Cardinales veri cum non veris possent illos qui veri non sunt citare de novo, ut notatur in di. *Neroniani* de elect. ergo non eos tacite pro cardinalibus recipere, vel tenere, ut quod non potest fieri expresse, non possit tacite, l. *quod ad certum* ff. loc. Secundo una persona cardinalis utriusque collegii usque ad tempus discessus a suis capitibus, videlicet Gregorio & Benedicto, reputavit alteram anathematizantem, excommunicatam, & schismaticam per sententias & processus dictorum contententium promulgatas. Ex illa igitur unione videntur incurrere inconueniens manifestæ contradictionis, si volunt modo dicere non fuisse tales vel ad legitimos actus excommunicatos recepisse, & per consequens vitari actus tales legitimos propter talem mixturam, statuente cap. *illa de elect.* & cap. *cum super abbatia de off. delegati*. Nam saltem videtur debuisse intervenire reconciliatio secundum formam, qua schismatici & excommunicati ab ecclesia consueverant recipi, l. q. 7. *si qui*, & cap. *quoties* & II. q. 3. *canonica*. Hæc autem illotis manibus, ut sic dixerim, se invicem univerunt, quod videtur derisorium, & ineptum, & omni ratione carens; maxime quia una pars alteri, & e converso, se immiscuit & univit, tamquam semper fuerint veri cardinales, quod est impossibile, ut prædixi. Natura autem respuit, ut contraria quæque jungantur l. *ubi repugnantia* de regulis juris. Tertio videtur, quod crimen antiqui schismatici, quod dominus Benedictus & Gregorius objiciunt, quæ ipsi contraxerunt cum ipsi pacifice & quiete cum eis manserunt, & ab eis & eorum prædecessoribus creati fuerunt; ex hoc videntur participasse in crimine damnato, unde pari sententia involvuntur, ad hoc II. q. 7. *sunt nonnulli*, & 3. q. 5. *canonica*; morbo enim simili laborantes ab accusatione & testimonio repelluntur, cap. *persona*, & cap. *veniens* de testibus; facit de exceptione *cum eccles.* de div. *significasti* de adul. *intelleximus* cum similibus. Istæ sunt rationes quas ego facio pro parte dictorum honorandorum oratorum, quibus tamen non obstantibus contrarium est de jure dicendum: & primo hoc probo propter mixturam verorum cardinalium cum non veris. Certum est enim in rerum natura, licet non apud nos, alterum ex eis contententibus esse verum papam, & per consequens cardinales veros qui trahunt causam & originem ab eodem, ut iuribus allegatis supra in prima ratione pro parte contraria; ex quo sequitur favore fidei & sanctæ unionis debere istam mixturam valere; nec debet utile per inutile vitari, cap. *utile*, & quod ibi notat *Dinus* de regulis juris in VI. Et hoc maxime propter mixturam insuperabilem propter incertitudinem qui sint veri vel non veri. Ad hoc l. 3. §. *Generaliter* de dominatione inter virum & uxorem, & l. prima §. 1. ff. de falso tutore, ubi auctoritas præstita a falso tutore simul cum vero valet facit, quod notatur in cap. 1. de jure patr. in sexto. Secundo hoc probo propter mixturam duorum, diversam vel contrariam naturam habentium; natura enim talium est ut magis dignum trahat ad se minus dignum cap. *quanto*, & ibi scripsi de judic. & cap. *quod in dubiis* de consec. ecclesie vel alt. Item natura contrariorum est, ut id quod reperitur utilius, & melius in altero participet reliquum, cap. 1. ne

A sede vacante, & l. 1. de rei vendi. & l. 2. comu. de leg. & l. 1. de leg. 1. per part. sic & alibi unus participat de natura alterius & sequitur opera alterius quod non habet ex persona sua. Patet in uxore, quæ habet privilegium ex persona viri, 32. q. 1. *si quis uxorem*; & cognatio spiritualis contracta ab uno trahitur ad alios 30. q. 3. c. 1. Item non potest compromitti in laicum de re spirituali, sed in clericum & laicum sic; cap. *contingit*, & cap. *per suas* de arbi. Ad propositum ergo, cum sit dubium, utrum isti vel illi sint veri, & certum sit in rerum natura alteros veros; consequenter inferitur quod ista unio toleretur. Sic & alibi fit unio duorum senatus consultorum, quando est dubium utrum ex uno vel ex alio competat jus agendi; nam postquam certum est ex utriusque mixtura competere, fit amborum conventio ut l. 1. §. *Quod si hoc ipsum* de lib. & l. *Galus* §. *Si ejus*, & §. *Ille casus* de lib. & post. sic cum est dubium in cuius territorio sit delictum commissum, puta in confinibus, fit conjunctio amborum iudicium de loco delicti contententium, l. *Juris peritos* §. *Cum oriendus* de excus. tut. & c. *cum illorum* de sententia excommunicationis; nam & alibi propter dubium facti vel juris admittitur quod alias prohiberetur, ut notatur in cap. *anno* de postul. prælat. & l. 1. §. *Quod autem*. Tertio confirmatur hoc, quia aliter jura statuunt de re dubia, aliter de re certa l. *elegantior* §. *Si quis post* de condi. indeb. & l. 1. ff. quæ sunt sine app. rescind. Quarto, posito quod non veri cardinales non possent recipi vel admitti; tamen postquam est dubium sint veri vel non, videntur posse admitti; cum sint in quasi possessione cardinalatus: underatione dubii & tituli colorati videntur in sua quasi possessione tuendi, c. 2. *ut lite pendente*, & c. *consultationibus* de jur. patron. Item cum tractaretur de papæ creatione, cessat exceptio inhabilitatis personæ, ut excommunicationis, & omnis alia solemnitas, *Clemene Romani* de elect. & cap. *licet de evitanda* eodem titulo; ergo multo magis in ecclesie unione, ubi major necessitas in sedando pestiferum schisma. Quinimmo pro defensione fidei licita est unio etiam cum paganis; nam Machabæi, qui erant viri sancti & pugiles, univerunt se cum Romanis, ut mutuo se juvarent 1. Mach. 8. & tunc Romani erant pagani: nam & canes Ecclesie pro pace ecclesie toleramus, 23. q. 4. *quidam*; & Deus quandoque per malos facit vindictam suam 23. q. 5. §. *Hinc notandum*. In favore etiam fidei, in causa quæ sapit hæresim, ut est ista, excommunicati, tyranni, & alii possunt requiri pro auxilio & admitti ad testimonium, c. *in favore*, & c. *presidentes* de hæret. in VI. Quarto hoc probat ordinatio Gregorii & suorum cardinalium facta in conclavi post assumptionem suam, cum iteratione juramenti & voti confirmatam; nam in dicta ordinatione, voto & juramento primo se adstrixerunt prosequi omnem viam rationabilem & pro integratione ecclesie christianorum, nihilque omittere de necessariis, utilibus, vel quomodolibet opportunis; & postea subjungitur: *dummodo anticardinales effectualiter velint cum ipsis dominis & sacro collegio sic convenire, ac concordare, quod ex hoc sacro collegio & ipsis sequatur iuste canonice electio unici summi Romani pontificis &c.* Ex quibus rationibus, quoad efficaciam unionis & maxime utriusque collegii duo sunt ponderanda: primo quod hæc mixtura visa fuit & est utilis pro executione sanctissimæ unionis

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

393
nis dictis dominis cardinalibus; nam una pars Astro primatum obtinuit per illa verba: *tu es Petrus, & super banc petram edificabo ecclesiam meam*, Matth. 6. Omnes vero alie ecclesie dictae sanctae apostolica auctoritate Domino disponente reguntur, ut ibi dicitur textus: ex quo bene concluditur quod dicebam, papatum regulari jure poli, alias vero ecclesias jure fori. Non obstat tertia ratio, quod domini cardinales laborent eodem morbo propter tolerantiam diuturni schismatis in manendo cum eis & non obviando: primo namque apparet de eorum diligentia, dum curarunt in conclavi ambos, scilicet Gregorium & Benedictum, vinculis juramenti & voti adstringere ad cedendum, quod & hoc credere debuerant ipsos esse facturos, tum quia ita promiserunt, tum quia postea ita se velle agere per totum orbem suis litteris publicarunt. Non ergo erat credendum, ipsos aeternae salutis fore immemores, l. fin. C. de sacrosanctis Ecc. nec decepturos Deum & homines suis dictis. Tandem cum centies moniti ut factis non verbis promissa juramenti & votorum vinculis roborata implerent, & neglexerunt, secuti sunt doctorem gentium Paulum, qui cum minorem fructum de se certo loco manendo conspiceret, ad gravem laborem se alibi cum fructu servavit, & velut fortis praeliator teneri inter claustra noluit, sed certaminis campum quaesivit 7. q. 1. §. *hinc etiam*, & cap. fin. Resisterunt igitur isti reverendi patres & DD. cardinales utriusque collegii; & resistunt his duobus prave decertantibus ex amore justitiae, & pro defensione dominici gregis exposuerunt se ex adverso velut murus pro domino domini, 43. dist. *si restor*. Per praedicta expedita & declarata, judicio meo, omnia dubia praedictorum venerabilium oratorum, qui minus recte de efficacia gerendorum &c.

394
astro primatum obtinuit per illa verba: *tu es Petrus, & super banc petram edificabo ecclesiam meam*, Matth. 6. Omnes vero alie ecclesie dictae sanctae apostolica auctoritate Domino disponente reguntur, ut ibi dicitur textus: ex quo bene concluditur quod dicebam, papatum regulari jure poli, alias vero ecclesias jure fori. Non obstat tertia ratio, quod domini cardinales laborent eodem morbo propter tolerantiam diuturni schismatis in manendo cum eis & non obviando: primo namque apparet de eorum diligentia, dum curarunt in conclavi ambos, scilicet Gregorium & Benedictum, vinculis juramenti & voti adstringere ad cedendum, quod & hoc credere debuerant ipsos esse facturos, tum quia ita promiserunt, tum quia postea ita se velle agere per totum orbem suis litteris publicarunt. Non ergo erat credendum, ipsos aeternae salutis fore immemores, l. fin. C. de sacrosanctis Ecc. nec decepturos Deum & homines suis dictis. Tandem cum centies moniti ut factis non verbis promissa juramenti & votorum vinculis roborata implerent, & neglexerunt, secuti sunt doctorem gentium Paulum, qui cum minorem fructum de se certo loco manendo conspiceret, ad gravem laborem se alibi cum fructu servavit, & velut fortis praeliator teneri inter claustra noluit, sed certaminis campum quaesivit 7. q. 1. §. *hinc etiam*, & cap. fin. Resisterunt igitur isti reverendi patres & DD. cardinales utriusque collegii; & resistunt his duobus prave decertantibus ex amore justitiae, & pro defensione dominici gregis exposuerunt se ex adverso velut murus pro domino domini, 43. dist. *si restor*. Per praedicta expedita & declarata, judicio meo, omnia dubia praedictorum venerabilium oratorum, qui minus recte de efficacia gerendorum &c.

ANNO
CHRISTI
1409.

SESSIO IX.

Die Veneris XVII. mensis Maji fuit IX. sessio Concilii, in qua post missam & alia con-
ducta, ad petitionem promotorum fuit pronun-
ciata per patriarcham ad hoc de consentu sin-
gulorum de Concilio deputatorum quaedam ce-
dula super expeditione hujus diei, factis primo
per advocatum petitionibus, & secuto consen-
su singulorum de Concilio super eisdem peti-
tionibus. Fuit etiam petium, quod, ut me-
lius & cum majori concordia possit procedi,
si contigerit in posterum, durante Concilio,
aliquos, cujuscumque status existant, situatos
esse vel fore in aliquibus majoris vel minoris
ordinis &c. quod hoc non possit generare pra-
judicium, vel jus novum acquirere, sed culi-
bet remaneat sua prerogativa illata, quod
concorditer concessum est. Tenor autem cedu-
lae talis est.

„ Sancta & universalis Synodus hic in Chri-
sti nomine congregata, declarat, pronunciat
„ & decernit ex justis & rationabilibus cautis
„ a Petro de Luna, qui Benedictus XIII. &
„ Angelo Corratio, qui Gregorius XII. dice-
„ bantur, improbe contententibus de papatu,
„ & ab ipsorum cujuscumque obedientia licuisse
„ recedere libere & impune, videlicet a pra-
„ fato Benedicto ab eo tempore, quo viam
„ cessionis per eum juratam & solemnem voto
„ firmatam & promissam realiter prosequi &
„ damnabiliter adimplere praetermissit.
„ Insuper eadem sancta Synodus ex causis
„ quibus supra, pronunciat, statuit, ordinat,
„ & de-

ANNO
CHRISTI
1499.ANNO
CHRISTI
1499.

395
 „ & decernit præfatis contendētibus de papa-
 „ tu, & ipsorum cuilibet, qui canonice requi-
 „ siti & vocati in præfenti causa schismatis &
 „ fidei, fuerunt declarati legitime contuma-
 „ ces, fore a cunctis Christi fidelibus omni-
 „ modam obedientiam subtrahendam ex nunc
 „ & in antea ab omnibus pro substracta habe-
 „ ri, & ita observandum decernit, pronunciat
 „ atque mandat.

„ Processus autem & sententias, condemna-
 „ tiones, privationes, nihilitates, constitutio-
 „ nes, & censuras quoscumque per ipsos con-
 „ tendentes in ipsorum alterum in præjudicium
 „ unionis ecclesie, aut prosecutionis ejusdem
 „ contra substractos aut imposterum subtra-
 „ hendos factos & imposterum fiendos, hæc
 „ sancta Synodus decernit, & declarat cassos
 „ existere, & nullius esse roboris vel momen-
 „ ti; & eisdem cassat & annullat, quatenus
 „ de facto processerunt, aut in futurum pro-
 „ cedere.

„ Item eandem sancta Synodus in favorem
 „ fidei, & pro schismatis extirpatione, ac la-
 „ cerata ecclesia unjenda & pacificanda, de-
 „ cernit, pronunciat & declarat, omnes cujus-
 „ cumque status, etiam si cardinalatus præful-
 „ geant dignitate, qui in causa præfenti sunt;
 „ aut esse possunt iudices seu conjudices in
 „ Concilio, etiam esse posse legitimos testes,
 „ eorumque tam testimoniis quam sententiis fi-
 „ dem esse indubiam adhibendam.

„ Item, cum propter diversitatem & pro-
 „ lixitatem articulorum in præfenti causa pro-
 „ ductorum posset testium examinatio dispen-
 „ diose protelari, propterea sancta Synodus
 „ decernit, pronunciat, & declarat, quod do-
 „ mini commissarii seu examinatores, ad hoc
 „ per sanctam Synodum deputati, possint di-
 „ ctos articulos declarare, specificare, & in
 „ eisdem addere, detrahere, & mutare, ac
 „ etiam novos articulos de novo recipere,
 „ & super eis testes examinare & interroga-
 „ toria facere, prout utilitati & accelerationi
 „ causæ viderint expedire, & mittere etiam
 „ extra locum Concilii, maxime Florentiam,
 „ ad recipiendum & examinandum testes; &
 „ ex prædictis, causa cognita & deliberata,
 „ dat, statuit, & decernit tertiam dilationem
 „ ad probandum, & testes producendum, &
 „ ad ulteriora procedendum, prout eidem san-
 „ ctæ Synodo videbitur expedire, diem Mercurii
 „ proximum, quæ erit XXII. hujus mensis,
 „ ad quam diem statuit & ordinat proxi-
 „ mam sessionem.

Dum vero peterentur vota singulorum super
 præmissis, omnibus in eisdem consentientibus,
 contradixit unus Anglicanus cortisianus de ser-
 vitoribus Errorii, cui propter contradictionem
 petitum est, an mandatum haberet essendi in
 Concilio: quo respondente; quod nullum ha-
 beat mandatum; statim cum confusione ejectus
 de Concilio, & tandem ad sciendum quis es-
 set, & causam adventus & contradictionis, &
 unde veniret, missus est in carcerem.

S E S S I O X.

Mercurii XXII. mensis Maji fuit decima ses-
 sio Concilii generalis, ubi missa per dominum
 Turonensem archiepiscopum celebrata, & aliis
 solitis solemnitatibus adimpletis, petitum fuit
 a singulis de Concilio per aliquos ad hoc de-
 putatos, & etiam per advocatum & promote-

arem, an placeret Concilio quod domini episco-
 pi Cameracensis & Atrebatensis irent ad domi-
 num gubernatorem Januæ & Jarmenses, vide-
 licet Cameracensis ex parte Concilii, & Atre-
 batensis ex parte collegii pro certis negotiis
 &c. quod omnibus placuit.

Postmodum per præfatum advocatum nomi-
 ne promotoris petitum exitit, quod cum dati
 fuissent plures termini ad producendum, reci-
 piendum & examinandum testes super articulis
 & eorum notorietate, alias propositis in Con-
 cilio contra duos contendentes, & domini ad
 hoc deputati multos recepissent & examinassent,
 ipsique duo contendentes citati fuissent ad vi-
 dendum & audiendum eorum publicationem,
 quatenus ad hoc vocarentur; qui si non com-
 parerent, aut eorum alter per se vel alium,
 accusabant eorum contumaciam. Et ipsa ad-
 judicata, petierunt dictas attestaciones publica-
 ri; de qua petitione & requisitione petierunt
 instrumenta &c. Qua petitione facta, de be-
 neplacito & assensu Concilii duo ex dominis
 cardinalibus, & cum ipsis domini archiepisco-
 pi Januensis & Pisanus, una cum notariis &
 testibus iverunt ad valvas ecclesie vocatum præ-
 fatos contendentes. Quibus reversis, petitio per
 promotorem, quod de hujusmodi vocatione,
 &c. fieret relatio; unus ipsorum dominorum
 cardinalium retulit pro se & aliis, qui cum
 ipso fuerant, quod præfatos contendentes vo-
 caverunt ad præmissa, quorum nullus aut eo-
 rum nomine pro ipsis comparuit. Et tunc re-
 putati sunt contumaces per patriarcham præsi-
 dentem.

Deinde per advocatum & promotores præ-
 fatos petitum exitit, quod in prædictorum
 contendentium contumacia publicarentur atte-
 staciones testium per dominum archiepiscopum
 Pisanum, si placeret Concilio. Quod omnibus
 placuit. Et tunc idem dominus archiepiscopus
 cathedram ad hoc deputatam ascendit, ubi
 narravit quod cum dominis commissariis, ad
 hoc per Concilium deputatis, multos testes re-
 cepissent, & examinassent in causa schismatis
 & fidei contra duos perperam contendentes
 de papatu, ipsique pro contumacibus reputa-
 tis, sibi fuisset injunctum, quod easdem atte-
 staciones publicaret. Primo dixit, se publica-
 turum eas generaliter, deinde specialiter. In
 genere namque dixit quod omnes articuli con-
 tra præfatos contendentes propositi, & maxi-
 me substantiales sunt prolati, veri, notorii &
 publici. In specie autem dixit, quod ut melius,
 clarius & lucidius appareret de ipsorum singu-
 lorum probatione, singuli articuli legerentur
 per unum de notariis, qui ipsas attestaciones
 redegerant in scriptis, & in fine singulorum
 articulorum publicaret idem dominus Archie-
 piscopus per quos testes articulos probatur.
 „ Iste articulus in prima sui parte probatur
 „ verus & notorius per quindecim testes, de
 „ quibus tres sunt cardinales, unus patriarcha,
 „ sex episcopi, unus abbas, tres doctores ju-
 „ ris, & unus licentiatius in decretis. Secun-
 „ da pars ejusdem articuli probatur vera &
 „ notoria per quindecim testes, quorum tres
 „ sunt cardinales, unus patriarcha, quinque
 „ episcopi, unus abbas, & quatuor legum do-
 „ ctiores, & unus licentiatius in decretis. Ter-
 „ tia pars quæ incipit: *Et tunc illico* probatur
 „ vera & notoria per IX. testes, quorum unus
 „ est cardinalis, unus patriarcha, tres epi-
 „ scopi, unus abbas, duo doctores, & unus li-
 „ centiatius in decretis.

Gregorii
scilicet.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

397
licentiatum in decretis. Deinde statim notarius A legit secundum articulum. Quo lecto dixit dominus D. archiepiscopus Pisanus. "iste secundus articulus probatur verus & notorius per octo testes, quorum tres sunt cardinales, unus episcopus, unus electus ad ecclesiam cathedralem, duo doctores, unus licentiatum in decretis." Postmodum notarius cepit legere tertium articulum, & secuta fuit publicatio eo modo, quo nunc supra dictum est; & similiter factum fuit de singulis articulis sequentibus usque ad viciesimum articulum inclusive. Et quia propter magnum numerum aliorum articulorum sequentium non potuit hodie perfici publicatio, petiit idem D. archiepiscopus publicationem residuorum differri usque in crastinum, si placeret Concilio. Et hoc omnibus placuit. Sicque recesserunt Domini de Concilio.

episcopum fuit pronunciatum in hunc modum: Sancta Synodus, audita dicta relatione, statuit terminum ad deliberandum & audiendum determinationem sacri Concilii super dictis petitis & requisitis ad diem sabbati proximum, quae erit xxv. mensis praesentis Maji, & ad ulteriora procedendum prout sanctae Synodo videbitur, ad quam diem statuit proximum sessionem: & ordinatum, quod ipsi duo contendentis citarentur, fuitque tunc citatorium in valvis ecclesiae appositum in una cedula.

Eadem die post prandium fuit congregatio generalis dominorum de Concilio in ecclesia S. Martini super forma serendae sententiae interlocutoriae, super notorietate articulorum, &c. Et fuit data quaedam cedula, quae per singulas provincias visitata fuit & correcta. In fine Concilii venit quidam, & praetendit dominis cardinalibus quasdam bullas clausas a Petro de Luna eisdem transmissas, quas nullus de sua obedientia quondam voluit recipere; sed dominus cardinalis Mediolanensis eas recepit, intelligente domino patriarcha, ut videretur tenor earum per quas in effectu prohibet cardinalibus, ne procedant ad quemcumque tractatum alium eligendi in papam, & magnam narrationem ponit, tandem serendo sententias latas, eo ipso, contra non parentes dictis litteris, excommunicationis, depositionis, degradationis, inhabilitationis, &c. Et ulterius per easdem ratificat, approbat, & confirmat alias bullas & constitutiones per eum contra subtrahentes vel appellantes a sede apostolica latas, editas, & emanatas, & multa alia continebant, de quibus, earum tenore audito, multi laetati sunt; quia per eas apparebat eum fuisse vocatum ad praesens Concilium. Item, constabat de ipsius pertinacia, obstinatione & contumacia. Item, per eas apparebat, quod frustra amplius expectaretur, &c. Immo plus secundum plurimorum iudicium operabantur ad ejus convictionem, quam multorum testimonium probationes.

SESSIO XI.

Jovis xxiii. Maji fuit xi. sessio Concilii, in qua post missae celebrationem & alia conclusa, perficit dominus Pisanus publicationem testium, quam heri inchoaverat, scilicet usque ad ultimum articulum, qui est XXXVII. Deinde lecti fuerunt per eum quinque novi articuli ab aliis superadditi per dominos examinatores, qui haec poterant vigore suae commissionis, super quibus etiam testes receperant & examinaverant, publicavit eorum depositiones eo modo quo de aliis praemissum est. Quibus peractis, advocatus Concilii pro & nomine promotoris etiam petiit & requisivit formaliter illo modo: Reverendissimi patres, audivistis sufficientem & plenam relationem factam & hic in vestrum & totius sanctae Synodi praesentia recitatam per reverendum patrem dominum archiepiscopum Pisanum, de mandato reverendissimorum in Christo patrum dominorum cardinalium Laudensis & S. Angeli senioris, & dominorum praetorum, & aliorum commissariorum & examinatorum in praesenti causa per hanc sanctam Synodum deputatorum, & ex eorum authentica & sufficienti relatione clare constat omnia & quaecumque proposita & producta contra duos Benedictum & Gregorium contententes, immo verius colludentes de papatu esse publica manifesta & notoria, ita quod non possunt aliqua tergiversatione celari; propterea peto, supplico & requiro nomine, & pro parte promotoris & procuratoris, ad prosecutionem causae praesentis per hanc sanctam Synodum deputatorum, per eandem sanctam Synodum pronunciarum, decerni, & declarari omnia & singula in dicta petitione contenta, esse vera, publica, manifesta, & notoria, & super eis tamquam veris sufficienter probatis, publicis, manifestis & notoriis, ad ulteriora procedendum, prout tam magis necessitati ecclesiae ac pertinaciae, contumaciae & obstinationi dictorum Benedicti & Gregorii haec sancta Synodus viderit expedire.

Postmodum petita fuit deliberatio Concilii per dictum advocatum, an scilicet placeret, quod ad audiendum determinationem sanctae Synodi super dictis petitis & requisitis, & interim ad deliberandum super eis assignaretur terminus ad diem sabbati proximum, quod placuit Concilio. Et tunc per dictum archie-

SESSIO XII.

Sabbati XXV. Maji vigilia Pentecostes domini fuit XII. sessio Concilii. Primo missa de B. Virgine per episcopum Saonensem celebrata, dictisque & peractis aliis precibus & orationibus assuetis, ad petitionem advocati fiscalis, &c. duo domini cardinales diaconi, una cum quibusdam aliis praetatis notariis & testibus iverunt ad valvas ecclesiae vocatum ipsos contententes, quorum dominorum cardinalium relatione facta, scilicet quod nemo eorum per se vel per alium comparuit, reputati sunt contumaces, & per dominum patriarcham pronunciatum extitit ut sequitur: Sancta Synodus, attendente eorum, de quibus agitur notorietate, de qua per factorum evidentiam depositiones testium, & alia documenta legitime constat, habita super his matura deliberatione, pronunciat, decernit, & declarat, crimina, delicta & excessus, & alia ad decissionem necessaria in prosecutione praesentis causae deducta, contra Petrum de Luna & Angelum Corrarium de papatu contententes per promotores seu procuratores per hanc sanctam Synodum deputatos, fuisse & esse notoria, & tamquam super notoriis fuisse & esse ad ulteriora procedendum, & sicut in causa in qua imminet scandalum, & articulum notorium est in mora. Postmodum fuit

ANNO
CHRISTI
1109.

fuit petitum, an placeret quod domini cardinales eligerent aliquas personas idoneas mittendas apud Senas & Lucam pro bona, justa & utili causa. Insuper quod placeret Concilio quod domini commissarii ad examinandum testes alias deputati possent recipere quascumque probationes usque ad finem causæ. Ulterius quod ad diem Mercurii proximam assignaretur proxima Sessio ad deliberandum & determinandum de die ad quam citarentur duo contententes ad audiendum jus et definitivam sententiam. Quæ omnia placuerunt.

SESSIO XIII.

Mercurii XXIX. Maji fuit XIII. sessio Concilii, in qua post missam et alias solemnitates et orationes solitas, magister Petrus Plaoul ascendit pulpitem ecclesiæ, et dixit quod habebat explicare opinionem matris suæ, universitatis scilicet Parisiensis, et assumpsit thema *Congregabuntur filii Juda & Israel, & ponent sibi caput unum*, Osee c. 1. in fine. Et secundum Hebræos est principium secundi cap. quod deduxit multum notabiliter, ut patet per processum suum, in cuius fine dixit, quod per hæc quæ dixerat, nolebat universitas Parisiensis sibi attribuere auctoritatem aliquam seu prærogativam singularem. Non enim sola est universitas regni Franciæ, immo & Angliæ & Alamaniæ & Italiae & aliarum nationum, cum de omnibus mundi partibus ibidem conveniant studentes. Unde si quid boni faciat ipsa universitas aut dicat, sive fecerit aut dixerit, honor debet attribui non solum Gallicis, sed omnibus prædictis. Opinio autem universitatis fuit, quod isti duo contententes de papatu sunt schismatici, pertinaces & veri hæretici, termino hæretis

strictæ & proprie sumto. Hujus etiam opinionis dixit esse universitates Aurelianensem & Andegavensem. Quo facto, unus episcopus & unus magister in theologia Anglicus, & unus alius de studio Tholosano ascenderunt pulpitem. Et tunc dominus episcopus dixit omnes magistros in theologia, qui ad hoc sacrum Concilium convenerant fuisse congregatos, & contulisse solemniter super hac materia. Qui omnes nemine discordante fuerunt opinionis prædictæ; numerus vero dictorum magistrorum quos nominavit erat centum & quinque, qui omnes erant magistri, exceptis sex vel octo, qui erant tantum licentiati & baccalarei formati. De numero prædicto erant XXIII. magistri de universitate Parisiensi, alii de aliis studiis. Deinde subjunxit dictus episcopus, quod hujus opinionis erat universitas Bononiensis, & similiter universitas Florentiæ, ubi congregati fuerunt super hoc centum viginti sex doctores, qui concorditer hoc idem concluderunt. His dictis advocatus Concilii petiit pro promotoribus instrumentum de præmissis opinionibus & relationibus. Et similiter dixit, quod cum ista sessio fuisset ordinata ad assignandum diem super diffinitione huius causæ & negotii, ad quam diem assignandam forent etiam citandi duo contententes, quod adtenta natura causæ & periculo dilationis, assignaretur terminus octo dierum, scilicet ad diem mercurii proximum, qui erit dies quinta Junii, fieretque citatio, & apponeretur ad valvas eccles. & in aliis locis publicis civitatis Pisanæ, contra dictos contententes, &c. Insuper quia super quibusdam novis articulis fuerant aliqui testes producti, si placeret, publicarentur die sabbati proxima, scilicet prima Junii. Quæ omnia placuerunt Concilio.

ANNO
CHRISTI
1109.

CONSULTATIO THEOLOGORUM

De abrogatione duorum Pontificum per Concilium, & tertii electione.

In Sessione XIII. lecta,

Ex MS. Cod. Taurinensi.

In nomine domini nostri Jesu Christi anno Dⁿⁱ a nativitate ejusdem 1109. die 28. Maji in mane congregati fuerunt omnes Magistri in theologia tam episcopi quam abbates generales ordinum mendicantium & alii doctores licentiati, & baccalarei formati ejusdem facultatis, ad requisitionem RR. in Christo PP. & DD. sacri collegii cardinalium in sacristia conventus FF. minorum de Pisis, præsentis & convocante eisdem R. in Christo P. D. D. cardinali Mediolanensi, coram quibus fuerit propositum attentis articulis & probationibus coram sacro generali Concilio publice recitatis contra DD. de papatu contententes, videlicet Petrum de Luna Bened. XIII. & Angelum Corrario Gregor. XII. nominatos, utrum sint schismatici & hæretici reputandi. Secundo, dato quod sit, utrum sub titulo hæresis sint ab universali eccles. & papatus regimine ejiciendi. Ad quas quæstiones, habita pluries ad invicem matura deliberatione, responderunt & respondent unanimiter & concorditer sine discrepantia qualicumque, quod attentis prædictis articulis & sufficientissimis informationibus & attestationibus super inde receptis solemniterque probatis, prædictos Petrum & Angelum contententes, ut præfertur, reputavit, determinavit, & affi-

maavit. *Deest spatium unius versus.* Attestationes SS. Doctorem in jure divino fundatos fore pertinaces, schismaticos, & antiquari schismatis nutritores, & hæreticos, hæresis termino strictæ sumpto. Et per consequens per sacrum generale Concilium & tales pertinaces schismatici antiquo schismate & hæretici sunt declarandi de jure ejecti. Et nihilominus ad majorem cautelam per diffinitivam sententiam ejusdem generalis Concilii velut tales solemniter ejiciendi. Quorum dictorum licentiariorum & baccalariorum nomina sunt inferius nominata. Et quilibet, licet in hac cedula se non subscripserit, tamen paratissimus est ad perpetuam rei memoriam se subscribere.

Magistri de universitate Parisiensi.
Reverendissimus Pater & DD. P. card. Mediolan. DD. episcopus Albinen. Cameracen. Constantien. Sistani Trecornn.

Abbatibus Molismenses de Vezaiaiso, S. Gerani (s. l. Germani) omnes ordines S. Benedicti Cisterciensis bonorum camporum de Pontiacco, Clarevallis de Charitate, omnes ordines Cistercienses.

D. omnium Sanctorum Andegaven. ord. canonicorum regularium, magister Nicolaus de Turna ordinis Eremitarum magister Dominicus Parisi archidiaconus Metensis, magister Joannes

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

nes, Luqueti canonicus Cameracensis, magister A
Petrus Plaoa canonicus Parisiensis, magister
Matthæus de Longuadio archidiaconus in ec-
clesia Leodiensi, magister Ursinus de Tallen-
de penitentiarius Constantiensis, magister
Bernardus Rondelli canonicus Leodiensis, ma-
gister Guillelmus Pylehripontis lector Mildensis.
Licentiatu in eadem universitate.

D. episcopus Calcolensis, magister Richar-
dus de Rhon cancellarius universitatis Cantie-
brigie, Thomas Clare procurator omnium mo-
nasteriorum S. Benedicti in Anglia, F. Joannes
Babyngæ ordinis Prædicatorum, Guillelmus
Uffert ordinis Carmelitarum.

Baccalarii de universis testibus prædictis Oxo-
niensis & Cantebriegie, Joannes Fiten, Joannes B
Lub, F. Thomas Walden ordinis Carmelitarum.

Magistri de universitate Tholosana
D. episcopus Dignensis, F. Joannes Gressi
generalis Carmelitarum, F. Petrus de Wrena
generalis Eremitarum S. Augustini, F. Joannes
Corzie ordinis minorum, F. Vitalis Valentini
ordinis minorum, Frater Raymundus de Salis
ordinis Carmelitarum, Frater Ubertus de Ru-
pe ordinis Prædicatorum, F. Petrus de Aula
ordinis minorum, F. Alanus David ordinis
Minorum minister Turingie, F. Petrus Ga-
randi ordinis Carmelitarum.

DD. Archiepiscopi, Sipontinus, Episcopi, No-
variensis, Laudensis, Nemaufensis, Atrebaten-
sis, magister Joannes de Padua episcopus &
ambaxiator D. Patriarchæ Aquilegensis, abbas
Podii Bonizi.

Magistri de ordine Prædicatorum. F. Joannes
de Firino generalis, F. Franciscus de Retza
regens in universitate Viennensi, F. Ubertinus
de Albizi de Florentia, F. Leonardus de Flo-
rentia, F. Jacobus Joannis de Pisis, F. Mi-
chael de Verzellis, F. Joannes de Vallemborg,
F. Andr. Thomæ de Florent., F. Joannes de La-
cu, F. Simon de Cassana.

Magistri ordinis Minorum. F. Antonius de
Porreco generalis, F. Nicolaus de Tergesto ele-
ctus Tergestensis, F. Antonius de Reate pro-
curator ordinis, F. Bertrandus de Dinsten mi-
nister provincie Colonienfis, F. Joannes Leo-
nis minister provincie Argentinensis, F. Fran-
ciscus de Crepa minister provincialis Mediola-
nensis, F. Joannes de Bononia minister provin-
cialis Bononiensis, F. Nicolaus de Bitrica-
no, F. Marcus de Parona, F. Lanclatus de
Placentia, F. Joannes de Florentia, F. Nico-
laus Bertoldi de Senis, F. Antonius de Mas-
sa, F. Joannes de Montenigo, F. Bartholo-
mæus de Bononia, F. Joannes de Fontibus,
F. Joannes de Penedinis de Mutina, F. An-
tonius de Vercellis, F. Nicolaus de Cassia ge-
neralis, F. Simon de Florentia, F. Gabriel de
Spoleto, F. Bartholomæus de Pisis, F. Joannes
de Gomeissa, F. Antonius de Vinniecia.

Magistri de ordine Carmelitano. F. Matthæus E
de Bononia generalis, F. Andreas de Luca,
F. Guillelmus de Anglia, F. Bartholomæus de
Florentia, F. Nicolaus de Francia.

Magistri de ordine Servorum. F. Antonius de
Bononia generalis, F. Antonius de Alexan-
dria, F. Petrus de Roma, F. Stephanus de
Burgo, F. Urbanus de Bononia, F. Antonius
de Palignano, F. Petrus de Florentia.

SESSIO XIV.

Die sabbati prima mensis Junii in vigilia SS.
Trinitatis fuit XIV. festo, in qua post missam
Concil. General. Tom. XXVII.

& alia consueta per dominum archiepiscopum
Pisanum, assistentibus sibi tribus episcopis, fuit
summatum, & in brevi recitatus effectus sin-
gulorum articulorum contra duos contenden-
tes productorum, & per quot testes singuli ar-
ticuli probati sunt veri, & etiam non solum
testes, sed multi per bullas vel instrumenta,
seu alia documenta.

SESSIO XV.

Mercurii quinta die Junii, scilicet in vigilia
consecrationis corporis Christi fuit XV. festo,
in qua divinis officiis prius more solito cele-
bratis, advocatus Concilii ascendens pulpitem
ecclesie Pisanæ, nomine promotorum, & pro
ipsis proposuit qualiter statutum & ordinatum
fuerat in ultima præcedenti sessione, quod hac
die vocarentur & citarentur peremptorie ad
valvas ecclesie duo contendentes improbe de
papatu: & quod nisi comparerent, aut alter
eorum, accusabat eorum contumaciam, ad
quam convincendam mitterentur per Conci-
lium duo cardinales & alii prælati, sicut alias
in similibus actum est, ad valvas ipsius cathed-
ralis ecclesie convocatum duos contendentes.
Quorum relatione facta, requirebat eos repu-
tari contumaces, & in ipsorum contumaciam
sententiam diffinitivam ferri contra ipsos. Se-
cundo proposuit, quod alia sessio, si placeret
Concilio, assignaretur ad diem lune proximi-
mam super aliquibus aliis. Tertio, quod nullus
Crederet de Concilio sub pena excommunica-
tionis & aliis penis juris absque legitima ra-
tione: quæ omnia placuerunt. Quo dicto, ive-
runt duo cardinales ad valvas ecclesie, cum
aliis prælati ad proclamandum, &c. quorum
relatione facta, patriarcha Alexandrinus & duo
alii patriarchæ, scilicet Antiochenus & Jero-
solymitanus ascenderunt pulpitem dictæ eccle-
sie. Qui quidem Alexandrinus de consensu Con-
cilii expresse protulit sententiam in scriptis
sedendo, cujus tenor sequetur inferius. Dein-
de protestatus est dictus advocatus, quod pro-
pter assignationem sedium factam multis in
hoc Concilio existentibus, non intendebat Syn-
odus alicui præjudicare, sed singulis ecclesiis
& personis suas libertates & prærogativas refer-
vare. Lecta vero sententia, cantatum fuit *Te
Deum laudamus*, & ipso finito, versiculus cum
collecta, & pulsata fuerunt omnes campanæ
primo in majori ecclesia, deinde in aliis ec-
clesiis dictæ civitatis, & consequenter per sub-
urbia, & alias villas & ecclesias successive con-
tinuando. Ita quod infra tres vel quatuor ho-
ras post prolotionem sententiæ pulsata fuerunt
campanæ in Florentia, quæ distat a Pisis
XLIV. miliaria. Et notandum quod ad hoc
ut plures & major ac copiosior multitudo ad-
fret in ipsa prolotione, clamatum fuit & præce-
ptum cum tuba de jussu potestatis Pisanæ,
quatenus omnes & singuli de dicta civitate fe-
stivarent solemniter diem istam usque ad me-
ridiæ, &c. quod factum fuit.

SEQUITUR TENOR SENTENTIÆ.

Christi nomine invocato, sancta & univer-
sali Synodus universalem ecclesiam repræsen-
tans, & ad quam cognitio & decisio hujus cau-
sæ noscitur pertinere, Sancti Spiritus gratia in
hac majori ecclesia congregata, ibique pro tribu-
nali sedens, visis & diligenter inspectis omnibus
& sin.

ANNO CHRISTI 1199.

ANNO CHRISTI 1199.

& singulis productis, probatis, & agitis, in presenti causa unionis ecclesie & fidei & schismatis contra Petrum de Luna Benedictum XIII. & Angelum Corrarium Gregorium XII. olim appellatos, qui in presenti processu huius causae plenius continentur, ac quibuscumque aliis ipsam sanctam Synodum ad infra-scriptam diffinitionem moventibus & inducentibus, habita prius inter seipsum & demum cum copiosa multitudine magistrorum in sacra theologia atque utriusque juris doctorum pluries & pluries diligenti collatione, & tandem deliberatione matura, omnesque pariter hanc in sententiam reperiens unanimiter concordare, omni modo, via & iure quibus magis & melius potest, in praedictorum contententium seu verius colludentium de papatu, & cuiuslibet eorum contumaciam in his scriptis pronuntiat, decernit, diffinit & declarat, omnia & singula crimina, & excessus, & alia eunda necessaria ad infra-scriptam decisionem praesentis causae deducta per providos viros magistros Henricum de Monte Leone, Johannem de Scribanis, & Bartholdum de Wildinghen promotores, instigatores & sollicitatores seu procuratores deputatos ad prosequendum praesentem causam pro huius detestandi & inveterati schismatis extirpatione, ac unione & reintegratione sanctae matris ecclesiae, contra & adversus praebatos Petrum de Luna Benedictum XIII. & Angelum Corrarium Gregorium XII. de papatu damnabiliter contententes ab aliquibus nuncupatos, in petitione in ipsa sacra & universali Synodo praesentata & exhibita, fuisse & esse vera atque notoria, ipsosque Angelum Corrarium & Petrum de Luna de papatu, ut praefertur, contententes, & eorum utrumque fuisse & esse notorios schismaticos, & antiquati schismatis nutritores, defensores, fautores, & approbatores, & manutentores, pertinaces, necnon notorios haereticos & a fide devios, notoriosque criminibus enormibus perjurii & violatione voti iuratis, universalem ecclesiam sanctam Dei notorie scandalizantes, cum incorrigibilitate, contumacia & pertinacia notoriis, evidentibus & manifestis, & ex his ac aliis se reddidisse omni honore & dignitate etiam papali indignos, ipsosque & eorum utrumque propter praemissas iniquitates, crimina & excessus, ne regnent vel imperent aut praesint, a Deo & sacris canonibus fore ipso facto abiectos & privatos, ac etiam ab ecclesia praecisos; & nihilominus ipsos Petrum & Angelum & eorum utrumque per hanc definitivam sententiam in his scriptis privat, abicit, & praecindit, inhibendo eisdem, ne eorum aliquis pro summo pontifice gerere se praesumat, ecclesiamque vacare Romanam ad cautelam insuper decernendo.

Et insuper omnes & quoscumque Christicolae, etiam imperiali, vel regali, vel alia qualibet praesulgeant dignitate, declarat ab eorum & cuiuslibet eorum obedientia, non obstante quocumque fidelitatis juramento, aut alio quovis vinculo, quo illis vel illorum alteri teneantur adstricti, fore perpetuo absolutos: inhibendo eisdem Christifidelibus, ne praedictis de papatu contententibus, seu eorum alteri, quomodolibet obediant, pareant & intendant, aut consilium, auxilium vel favorem ipsis praesent, aut eos recipiant vel receptent, sub poenis excommunicationis & aliis a sanctis patribus & sacris canonibus institutis, promulgatis & ordinatis; quae si parere contempserint, huic or-

inationi & sententiae, ipsae, & eorum fautores, defensores, adhaerentes & sequaces, etiam per saeculares potestates fore compescendos & compesci debere iuxta praecipua divina & sacrorum canonum dispositiones, eadem sancta Synodus pronuntiat & diffinit.

Ac insuper omnes & singulos processus & sententias excommunicationis vel alterius censurae & poenae, privationes quoque ordinum & dignitatum, etiam cardinalatus, beneficiorum, & officiorum, ac graduum quorumcumque, qualiacumque sint, & quomodocumque nuncupentur seu nominentur, contra dominos cardinales per dictos Petrum de Luna & Angelum Corrarium factos, latos & fulminatos, fuisse & esse nullos, cassos & irritos: nullas, cassas, & irritas, ac nullius roboris, efficaciam, vel momenti; & quatenus de facto processerunt, eatenus annullandos, cassandos & irritandos, & annullandas, cassandas & irritandas, sive & etiam ad cautelam, quatenus expediat omni modo & iure, quibus melius potest, annullat, cassat & irritat.

Et insuper omnes promotiones, immo verius profanationes quorumcumque ad cardinalatum per dictos contententes de papatu, vel eorum utrumque attentatas, per dictum Angelum a die tertiae Maji, & Petrum antedictum a die XV. Junii anni proxime praeteriti MCCCVIII. fuisse & esse nullas, cassas, irritas & inanes, & quatenus de facto processerunt, de facto annullandas, cassandas & irritandas, & sic & etiam ad cautelam quatenus expediat omni modo & iure quibus melius potest, praefata sancta Synodus per hanc definitivam sententiam cassat, irritat & annullat.

Ad providendum adversus processus, constitutiones & sententias in praedictum unionis, & alias per Petrum de Luna & Angelum Corrarium olim contententes de papatu, seu colludentes praefatos, factas & latas contra dominos reges et principes, patriarchas quoque, archiepiscopos & episcopos, ac alios ecclesiarum praelatos, universitates studiorum, & communitates, ac singulares personas ecclesiasticas & saeculares, & circa promotiones per ipsos olim contententes factas ad dignitates quascumque, & ulterius ad procedendum super aliis bonum universalis ecclesiae tangentibus sancta Synodus statuit diem Lunae proximam pro sessione futura, quae erit decima mensis praesentis.

S E S S I O XVI.

Lunae X. mensis Junii fuit XVI. sessio, & ante eandem locutum fuit cum dominis cardinalibus super materia dictae schedulae, de qua in die praecedenti: unde de illa nulla facta fuit mentio in hac sessione, sed statim missa & aliis divinis officiis celebratis more solito, advocatus Concilii ascendit pulpitem, & proposuit; quod cum sententia definitiva fuisset lata contra duos olim contententes de papatu, quia parum esset ipsius sententiae prolatio, nisi demandaretur executioni, ideo petiit, quod si placeret Concilio, domini cardinales deputarent aliquos ad complendum processus, & sententiam deferrent, & extequerentur per universum orbem. Item, quod Errorius accedebat ad patriarchatum Aquilegensem, & ibi intendebat tenere sedem suae pestilentiae, propter quod dominus patriarcha dicti loci, qui semper catholice & sincere ebediverat ecclesiae, & in facto unionis mal.

ANNO
CHRISTI
1199.

maltram laboraverat, optabat litteras destinari a ex parte Concilii ad dominos & communitates ipsius patriarchatus, ad ipsum Errorum impediendum. Quare petebat, quod si placeret Concilio, domini cardinales litteras ibidem iuxta intentionem & materiam opportunas mitterent. Et ista ut petita sunt placuerunt Concilio, & concessa sunt.

Item, quia dominus cardinalis de Chalanco recesserat, & diu post convocationem Concilii moratus fuerat cum Petro de Luna olim vocatum Benedictum XIII. propter quod vocatus fuerat, & suspectum se reddiderat de fautoria ipsius Petri schismatici & hæretici, maxime quia vocatus fuerat ad Concilium, & in ipso Concilio fuerat ipsius cardinalis accusata contumacia, ut patet in quarta sessione: ideo ad purgandum præmissa, dominus cardinalis Albanensis excusavit coram Concilio dictum dominum cardinalem de Chalanco, dicens in effectu, quod dominus cardinalis de Chalanco cum dicto Petro de Luna remanserat, non ut sibi in sua malitia faveret, sed potius ut laboraret ad eum inducendum ad unionem ecclesie effectualiter prosequendam, & quia reducere non potuit, recessit ab eodem Petro de Luna, &c. Cujus excusatio præsentem dicto cardinali de Chalanco saltem tacite admissa fuit per Concilium, & adjunctus fuit, & receptus in suo loco cum aliis cardinalibus.

Dicta die in vespere fuerunt multi prælati & alii de natione Francie congregati in domo Carmelitarum super modo futura electionis, & ibi venerunt nuncii universitatis Parisiensis, nitentes omnino iuducere illam congregationem ad consentiendum quod penitus staretur ordinationi cardinalium super futura electione, hoc addito, quod si et unquam opus esset, hoc fieret auctoritate Concilii. Dicebant etiam, quod nisi sic fieret, periculum divisionis & impedimenti totius negotii possemus incurere, maxime quia alie nationes jam dicebant, quod Gallici modis omnibus querebant & procurabant habere papam Gallicum. Verum est tamen, quod dicebatur communiter inter Gallicos, alias nationes ad hæc dicenda fuisse inductas per aliquos Gallicos, ut sic indirecte sequerentur cedulam patriarche alias factam super huiusmodi materiam electionis. His tamen non obstantibus, major pars & quasi omnes de dicta congregatione fuerunt opinionis, quod dictæ cedule non staretur; sed in crastino singule provincie super hoc deliberarent, ac referrent post prandium suas deliberationes. Deliberatum fuit etiam, quod deputarentur aliqui, qui adirent alias nationes extraneas ad pacificandum eas, & proponendum motiva Gallicorum electionem fieri auctoritate Concilii, & ad minus per duas partes utriusque collegii, vel per compromissum, alias electio non videbatur esse de jure pacificativa conscientiarum, etc. ad certificandum eos quod non querimus papam Gallicum, sed pacem & unionem & seruationem universalis ecclesie & conscientiarum fidelium, & securitatem electionis: sic quod nihil posset contra eam impingi, vel alio modo impugnari, seu etiam calumniari, ec.

Epistola custodum Conclavis ad Aquilejenses.

ANNO
CHRISTI

1199.
Affert de
Rub. in
Mon. Eccl.
Aquilje.

Speſtabiles viri amici noſtri cariffimi poſt ſalutem. Quia reverendiſſimi in Chriſto Patres, & domini S. R. E. cardinales pro ſelice electione unici & indubitati Romani Pontificis in Conclave ſecundum conſuetum morem impreſentiarum exiſtunt, nec alicui intrandi ad eos aut colloquendi facultas permittitur; delibera- vimus nos ad cuſtodiam ipſius Conclavis deputati, cognitis hiſ que per diſcretum virum Alviſium Nuncium veſtrum referebantur, aliqua pro informatione & certitudine veſtra reſcribere: quamquam ſic expectemus electionem papæ, ut de die in diem, & de hora in horam illam fieri præſtolemur. Audierit jam ut certiffime credimus, nobilitas veſtra, quod ſacrum generale Concilium pro pace & unionem chriſtianorum in hac civitate Piſana ſolemni- ter congregatum, cum omni maturitate procedens die V. huius menſis contra Angelum Corrarium, & Petrum de Luna, olim de Papatu damnabiliter contendentes, ſententiam tulit definitivam, per quam eos eſſe privatos, ac notorios hæreticos, a fide devios, & ab eccle- ſia præciſos declaravit; omnibus chriſtiffidelibus ſub graviffimis poenis inhibendo, ne eiſdem aut alicui eorum pareant, vel intendant, aut con- ſilium, auxilium, vel favorem præſtent, aut ipſos recipiant, vel receipt; prout in ipſa ſententia, quæ poſt creationem ſummi Ponti- ficis una cum proceſſu & aliis tranſmittetur, veſtra nobilitas poterit latius intueri. Poſt ſententiam autem lata prædicti domini card. decem diebus prout a ſacris canonibus conſtitu- tum eſt, expectatis; & interim hiſ, quæ diſ- ponenda & providenda erant, diſpoſitis atque proviſis, tandem die ſabbati proxime præteri- ta (die 15. Junii) Conclave pro electione faci- cienda ex auctoritate & approbatione ſacri Concilii intraverunt. Sunt autem prælati domi- ni cardinales XXIV. numero. Nam dominus Tudertinus, qui ſolus remanſerat apud Ange- lum Corrarium, poſt reſceſſum illius ab Arimino Dhuc ſe contulit; & ſimiliter a Petro de Lu- na, qui apud eum remanſerat, præter unum reſceſſerunt, & huc ſe contulerunt hiſ proxi- mis diebus, dominus cardinalis de Calanco, & dominus cardinalis de Baro. Geſta autem hic ſunt omnia tam in ſententia ſerenda, quam in cæteris rebus cum ſumma maturitate admirabilique concordia; licet enim tanta res ſine diſceptatione, & magna agitatione, & diſcuſſione rerum fieri non poterat; tamen admirabile eſt, quanta unanimitas, quanta- que concordia, unionem, & pacem, & re- integrationem Chriſtianorum apud ſummos, mediocres, & infimos in hoc Concilio ſem- per extiterit; ut in tanta multitudine, ex tam variis, diverſiſque Nationibus in uno loco congregata numquam, ne apud inimi- cos quidem (&) familiares, indignatio- nis aut iracundie vox fuerit unquam audita: immo tanta caritas & benevolentia viget, ut ſemper una vixiſſe videantur; & creatio ſummi Pontificis, ut ſupra diximus, de die in diem cum gratulatione votiva omnium expectatur, poſtquam ſuffragante ſpiritus S. gratia, qui hæc negotia mirabiliter direxit; & annitente populo Chriſtiano, qui a duobus contendentiſque variis fraudibus & inveterata male agendi calliditate olim deluſus eorum

ANNO
CHRISTI
1492.

407
collusiones amplius tolerare non potest, omni-
no salubriter dirigentur, & si quid illis super-
est, effectualiter auferetur. Quoniam autem &
illis, quæ pro sancta unione & pro defensione
patriæ a schismaticorum & damnatorum ausu
necario, imperterrite gessistis, magnam famam
& laudem apud sacrum Concilium generale &
iplos dominos cardinales vestra fuit communi-
tas merito consequuta; eandem totis affectibus
rogamus, ut per eadem velligia perseveran-
tes, reverendissimo in Christo Patri D. Anto-
nio de Portuuario, vero Aquilejensi patriar-
chæ, & per Concilium approbato, prout ad-
huc fecistis, favorabiliter & viriliter assistentes,
contra pacis hostes & christianæ quietis perfidos
inimicos forti brachio resistatis, indubie tenen-
tes, quod apud proxime futurum pontificem fol-
licitudinem & operam efficacem pro vestra sa-
lute & defensione & commodis proutissime repe-
rietur. Et quia litteræ vestræ supradictis causis
præsentari pro nunc eisdem dominis cardinali-
bus non potuerunt, quoniam ut diximus, nulli
ad eos permittitur accessus; ipsas litteras dili-
gentissime servamus debito tempore præsentatu-
ri, & operam nostram apud præfatos, quibus
eandem litteræ diriguntur, interposituri, ut de-
sideria votive adimpleantur. *Vestram igitur pa-
ternitatem sinceris affectibus exhortamur ut bona
& magna spe suscepta, cum omni efficacia & ma-
gnitudine animi contra præfatum Angelum et ne-
bituri, præter divinæ retributionis præmium,
etiam famam et gloriam nominis apud mundum.*
Dat. Pisis die XX. Junii MCCCCVIII.

F. Archiepiscopus Narbonensis camerarius
H. Patriarcha Jerosolymitanus
I. Episcopus Novariensis.
P. Sacræ domus hospitalis S. Johan. Jeroso-
limitani magister.
H. Capitaneus) Civitatis Pifarum
H. Potestas)

SESSIO XVII.

Jovis XIII. dicti mensis celebrata fuit XVII.
sessio Concilii, in qua post missam & alia di-
vina officia, advocatus Concilii ascendit pul-
pitum ecclesiæ modo solito, & tunc propo-
suit, quod cum juxta constitutionem *Ubi ma-
jor periculum*, potestas sive dominus tempo-
ralis, in cuius districtu electio summi ponti-
ficis est faciendæ, teneatur præstare juramen-
tum, prout in dicta constitutione cavetur:
idecirco capitaneus & potestas civitatis Pifa-
næ, quod nobili communi Florentinorum,
in cuius dominio est ipsa civitas Pisana, illuc
præsentialiter advenerant, præfatum jurame-
ntum præstituri. Item, dixit dictus advoca-
tus, quod ibidem erant legendæ quædam
cedulæ per patriarcham Alexandrinum. Terti-
o, cum instante electione summi pontificis
fundendæ sunt preces ad Dominum, &c. si
placeret Concilio, in crastino fieret generalis
processio & solemnitas de ecclesia sancti Martini
ad majorem ecclesiam, in qua interessent om-
nes cardines, patriarchæ, archiepiscopi &
alii prælati revestiti & induti cum mitris & plu-
vialibus suis, & similiter omnes alii, si habere
possent. Et hoc ultimum bene placuit Conci-
lio. His dictis, receptum fuit juramentum præ-
dictorum capitanei & potestatis. Postmodum
tres patriarchæ superius nominati, scilicet Ale-
xandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus as-
cenderunt pulpitum, quorum primus legit suam

cedulam, formam quæ sequitur continentem.

„ Quis hujus pessimi schismatis tempore,
„ domini cardinales in hoc sacro Concilio ex-
„ stitentes, quidam fuerunt a diversis olim con-
„ tendentibus de papatu creati, & nunc, Deo
„ dirigente, procedendum est ad electionem u-
„ nici & indubitati pape; hoc sacrum Con-
„ cilium universalem ecclesiam representans,
„ vult, consentit, disponit & ordinat; quod
„ ipsi sic a diversis creati, ad electionem præ-
„ dictam procedant, si & unquam opus est,
„ hac vice auctoritate Concilii, nec per hoc
„ potestati dominorum cardinalium circa ele-
„ ctionem Romani pontificis intendit in ali-
„ quo derogare, vel aliquid innovare. Hor-
„ tatur tamen prædictos cardinales, quod ipsi
„ cum caritate ad electionem unius pastoris
„ procedant sic unanimiter, quod de qua-
„ cumque discordiæ scintilla notari non de-
„ beant.“

Et ista est cedula, quam ipse patriarcha fe-
cerat, cui multipliciter alias fuerat contradi-
ctum, & sic transiit contra deliberationem om-
nium provinciarum regni Franciæ, etiam non
scrutatis votis in Concilio, secundum quod e-
rat in aliis consuetum fieri. Verum est tamen,
quod aliqui dicebant dominos cardinales, præ-
sentibus quibusdam prælati, dum missa cele-
braretur, in ista sessione existentes, retro al-
tare jurasse se electuros unum indubitatum pa-
pam, in quem omnes consentirent, aut saltem
duæ partes utriusque collegii. Nihilominus ta-
men hoc non placuit pluribus in Concilio exi-
stentibus, sed fuerunt plures scandaliizati. Item,
postea legit idem patriarcha unam aliam cedu-
lam super annullatione processuum & senten-
tiarum, &c. per olim contententes factorum,
latorum, & in præjudicium unionis ecclesiæ,
& ipsam prosequentium. Item, legit unam al-
iam cedula super annullatione bullarum per
dictos olim contententes concessarum, quæ non
essent sufficienter exhibitæ, &c. quarum cedu-
larum tenor primæ sequitur.

„ Omnes & singulos processus, sententias
„ excommunicationis, suspensionis, interdicti,
„ & maledictionis, seu alterius cujuscumque
„ censuræ, pænæ, constitutiones papales, in-
„ habilitaciones, privaciones ordinum, dignita-
„ tum, beneficiorum, officiorum, ac graduum
„ quorumcumque tam ecclesiasticorum quam
„ secularium, contra prosequentes unionem
„ sanctæ matris ecclesiæ, videlicet tam contra
„ principes, patriarchas, archiepiscopos, epi-
„ scopos, & alios viros ecclesiasticos, cujus-
„ cumque ordinis vel status existant, quam
„ contra seculares personas cujuscumque con-
„ ditionis, etiam imperiali, regali, vel alia
„ præminente potestate, nec non relaxatio-
„ nes & absolutiones juramentorum fidelita-
„ tis, confederationum & homagiorum, ac
„ etiam contra civitates, universitates stu-
„ diorum, collegia ecclesiastica vel secularia,
„ communitates villarum, castrorum, terrarum,
„ seu districtuum, atque singulares personas per
„ Petrum de Luna quandocumque, & per An-
„ gelum Corradio a die tertio Maji anni Do-
„ mini MCCCCVIII. de papatu olim damna-
„ biliter contententes, immo verius colluden-
„ tes, factos seu latos, seu factas vel latas, vel
„ de ipsorum seu alterius eorum mandato,
„ hæc sancta Synodus decernit ac declarat nul-
„ los seu nullas fuisse & esse, & quatenus
„ de facto processerunt cassat & annullat,
„ vul.

ANNO
CHRISTI
1492.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

409
vultque esse nullius roboris vel momenti, A
& pro infectis haberi.
Sequitur tenor secundæ bullæ.
Item, si aliquæ bullæ seu litteræ sub eo-
rum aut alterius eorum titulis seu nomini-
bus expeditæ reperiantur seu exhibeantur a
dictis diebus, videlicet per Petrum de Luna
a quocumque tempore, & per Angelum Cor-
rario a die tertio Maji, vel ante contra
prosequentes unionem supradictam, si illæ
non sunt ante dictos dies præsentatæ vel ex-
hibuit sub testimonio sufficienti, capitulis
vel ecclesiis seu prælatis vel aliis, quibus-
cumque diriguntur seu scribuntur, consimili
modo sunt nullæ & nullius roboris vel mo-
menti, & pro infectis habeantur.

His peractis, ambaxiatores regis Aragonum
petierunt audientiam, quæ fuit eis concessa.
Et tunc cancellarius dicti regis, licet incompi-
set loqui, de sua sedē eiecit, tum ad instiga-
tionem & clamorem multorum de Concilio ascen-
dit pulpitum ecclesiæ, & tunc cepit proponere,
quod die præcedente petierat a dictis dominis
cardinalibus audientiam publicam, ad hoc quod
omnibus ibidem præsentibus, & etiam toti mun-
do, si fieri posset, nota fieret intentio serene-
issimi domini sui regis Aragonum. Et quia
domini cardinales responderant, quod hodie
domini cardinales deliberarunt cum Concilio, petiit
dictam audientiam sibi dari, si Concilio pla-
ceret. Quibus dictis, responsum est in mul-
titudine, *Placet*. Denique cum ad ulteriora
procederet, petiit sibi eorum mandatum:
qui responderunt illud secum non habere, sed
esse in eorum hospitio, unde pro mittendo il-
lud quæsitum, exierunt ecclesiam, ne tum pro-
pter moram nimiam generarent fastidium expe-
ctantibus. Dicitur cancellarius petiit audiri, &
interim afferretur mandatum prædictum, quod
statim ipso habito exhiberent. Et tunc cum
difficultate concessa fuit ei audientia. Et sic
iterum ascendit pulpitum, ubi alta & intelli-
gibili voce proposuit eorum ambaxiatam. Pri-
mo, præmittendo excusationem, eo quod ha-
renga nulla uteretur, tum propter tempus,
quod non bene patiebatur, quia jam tarde e-
rat; tum quia noviter venerant & vexati e-
rant, &c. Tum etiam quia in materia de qua
loqui habebant, non verbis hominum, sed po-
tius Dei & veritatis utendum erat. Item, sub-
iunxit quod non reciperetur pro molesto, si
aliquibus forsitan uteretur modis aut verbis non
convenientibus his, quæ agitata fuerant per
reverendissimas paternitates dominorum ibidem
existentium; quoniam attentata obedientia, quam
dominus rex Aragonum & multi alii principes
exhibuerant domino Benedicto papæ, nec ad-
huc erat informatus de his quæ acta erant,
oportebat quod uterentur verbis conformibus
intentioni dicti regis, quousque alias essent ip-
si ambaxiatores informati. His igitur præmis-
sis, exposuit primo, quod rex Aragonum Chri-
stianissimus fuerat semper, & est multum affe-
ctatus ad bonum unionis ecclesiæ universalis,
& quod pluries laboraverat & laborare paratus
est ad eam, tamquam verus Catholicus & fi-
delis ecclesiæ filius. Obtulitque pro parte dicti
regis, ipsum facturum quicquid posset ad bo-
num dictæ unionis, & taliter, quod omnes
deberent quietari. Dixit etiam, quod si repe-
rissetur modus per quem isti contententes de-
sisterent, &c. videbatur & credebatur hoc esse
utile & bonum pro ipsa unione, & pacificati-

tivum totius christianitatis. Secundo, petiit,
requisivit & obsecravit, quod de agitata in
præsentī congregatione per reverendissimas pa-
ternitas dominorum prælatorum ibidem existen-
tium, instrueretur, ut dictum regem posset de-
bite & ad plenum informare. Tertio, requisit-
vit, quod cum ambaxiatores domini Benedicti
venissent Pisas in honesta & nobili comitiva,
qui exponere volebant aliqua, quæ posset ec-
clesiæ universali proficere, vellent ipsi domini
prælati audientiam publicam eidem concedere.
Finaliter protestatus est, attento quod non e-
rat informatus de his, quæ gesta fuerant per
ipso reverendos patres, quod per sui præsen-
tiam non intendebat eidem consentire, nec
aliquo modo approbare. Finito proposito dicti
cancellarii regis Aragonum, habitaque incon-
nenti deliberatione super responsione eidem
ambaxiatoribus faciendâ per advocatum fisco-
lem, de mandato dominorum cardinalium &
consensu Concilii facta fuit responsio talis in
effectum, videlicet, quod primo Concilium sa-
crum regratiabatur domino regi Aragonum de
bono affectu & intentione, &c. Secundo, ad
primum petiit, scilicet quod informarentur
de actibus & gestis, &c. Et respondit, quod
libenter ex parte Concilii deputarentur & da-
rentur aliqui solemnes viri, qui de præmissis
eos ad plenum informarent. Tertio, ad secun-
dum petiit, scilicet quod audientia esset dan-
da illis nunciis Petri de Luna, respondit, quod
cum jam tarda esset hora, tunc audiri non
poterant, sed darentur commissarii, qui vide-
rent eorum mandatum, quo viso, darent eis
audientiam, si danda esset, aut alias facerent
quidquid faciendum esset. Quibus dictis, petiit
dictus advocatus an placeret Concilio, quod
domini cardinales eligerent & deputarent ali-
quos ad præmissa faciendum. Cui responsum
est in turba, *Placet*. Et sic finita fuit dicta
sessio.

SESSIO XVIII.

Die sabbati XV. Junii fuit missa sollemnis in
majori ecclesiâ celebrata per dominum archie-
piscopum Lugdunensem, & ibi prædicavit ele-
ganter episcopus Novariensis, missus ad Conci-
lium per Fastinum canis, cujus thema fuit: * Sic legit
Eligite meliorem, & eum ponite super solium. codex MS.
Ista die venit dominus cardinalis Barriensis.
Eadem die in foro intraverunt domini cardina-
les conclave, quod erat in domo archiepisco-
pali Pisana, & erant numero XXIII. cardina-
les, scilicet x. de obedientia Benedicti, & xiii.
de obedientia Gregorii. De obedientia olim Be-
nedicti sunt cardinales Pictavenfis, Albanensis, Vi-
varienfis, Ancienfis episcopi; de Thureyo, de
Hispania presbyteri; de Saluciis, S. Angeli se-
nior, de Chalanco & de Barro diaconi cardinales.
De obedientia vero Gregorii olim sunt Aquile-
giensis, Neapolitanus, Burdigalensis, Laudensis,
Melitenfis, de Urinis, Mediolanensis, de Bran-
caciis, Barrenfis, de Columna, Ravennas, Bo-
nonienfis, & sancti Angeli junior.
Mercurii xxvi. die Junii anno Domini
MCCCCIX. circa horam nonam in mane, do-
minus Petrus de candida Mediolanensis nuncu-
patus, de ordine fratrum Minorum, natione
Græcus, magister in sacra theologia Parisiensis,
electus fuit in summum pontificem, & ejus
publicatio publicata in domo archiepiscopali
Pisana concorditer, nemine reclamante, qui
voca-

411
 vocatus est Alexander V. Quae quidem electio A
 nunciata fuit in civitate Lucana dicta die cir-
 ca boram meridiei, per quemdam servientem
 armorum papae.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

S E S S I O X I X.

Luna prima die mensis Julii fuit XIX. sessio
 Concilii generalis, praesidente papa, & ibi fuit
 in servitio divino longe major solemnitas, quam
 in sessionibus praecedentibus. Dominus cardina-
 lis de Thuresio celebravit missam, & in fine
 papa fecit benedictionem. Postmodum cantata
 fuit letania, & alia consueta, & in letania in
 illo versu, *Ut bene sanctam Synodum, & sanctam*
Synodum, & omnes ecclesiasticos ordines, &c. Post
 letaniam papa dixit orationes consuetas, & in-
 cepit *Veni creator Spiritus, &c.* & omnia alia
 fecit, quae in aliis praecedentibus sessionibus fa-
 ciebant episcopi cardinales. Similiter illud *Ora-
 te*, quod consueverat proferrī per quemdam
 simplicem cappellanum vel diaconum, ac etiam
 illud *Erigite vos* protulit unus diaconus cardi-
 nalis. Et notandum, quod domino papae assi-
 stabant & ministrabant omnes diaconi cardina-
 les induti dalmaticis albis & mitris, una cum
 quibusdam aliis praelatis & officariis. Post ex-
 peditionem vero divinorum, dominus cardinalis
 de Chalanco ascendit pulpitum ecclesiae, assi-
 stentibus sibi tribus episcopis, legit & publica-
 vit decretum electionis domini nostri papae, per
 quod approbat eundem papam concorditer,
 nemine reclamante, per omnes cardinales fuisse
 electum. Et deinde singulorum cardinalium sub-
 scriptiones propriis manibus factas legit, per
 quas dictam electionem approbabant domini car-
 dinales, & eundem pro vero papa tenebant,
 ac tenere intendebant.

Hoc facto, papa fecit unam notabilem col-
 lationem, cujus thema fuit: *Fiat unum ovile*
& unus pastor. Et deduxit ponendo tria quae
 requiruntur in pastore respectu subditorum,
 scilicet prudentia, justitia, & clementia, &
 tria requiruntur in subditis erga praesentem, sci-
 licet fidelitas, obedientia, & obsequium. Item,
 tria quae communiter requiruntur in pastore &
 subditis ad Deum, scilicet fides, spes & cari-
 tas. Finita collatione papae, cardinalis Bono-
 niensis assistentibus sibi duobus vel tribus epis-
 copis, una cum advocato Concilii, existens
 in pulpito ecclesiae, legit unam cedulam appro-
 bativam omnium processuum & aliorum quae
 acta & gesta fuerant per cardinales a die ter-
 tia Maji anni D. MCCCVIII. usque ad pri-
 mam diem hujus Concilii, necnon omnia fa-
 cta in Concilio usque in praesens, supplendo
 insuper ad cautelam omnem defectum, si quis
 forsan intervenisset in praemissis. Et hoc gene-
 raliter nulla expressione facta in specie; qua
 lecta, fuit per advocatum petiturum, an place-
 ret. Ad quod per paucos fuit responsum, pla-
 ceret, nulla tamen declaratione praemissa. Item,
 lecta fuit per dictum cardinalem Bononiensem
 una cedula, per quam in effectu papa cum
 Concilio universali removendum fore decerne-
 bat omne impedimentum appositum in benefi-
 ciis domini cardinalis de Chalanco, & ipsum
 impedimentum amovebat. Et petito an place-
 ret, fuit ab aliquibus paucis responsum, placet,
 quibusdam aliis aperte contradicentibus, aliis
 tacentibus, & nonnullis murmurantibus. Dein-
 de legit dominus cardinalis aliam cedulam plu-

res articulos contricentem, primo quod papa de
 ambobus collegiis dominorum cardinalium fa-
 cit unum collegium. Alius articulus quod pa-
 pa intendit laborare circa reformationem eccle-
 siae, tam in capite quam in membris, sicut
 juraverat cum aliis dominis cardinalibus, de
 quorum numero tunc erat, & volebat quod na-
 tiones eligerent certos deputatos, viros mori-
 bus, state & scientia providos, provectos, &
 approbatos, qui de hoc cum ipso domino pa-
 pa & cardinalibus tractarent. Tertio, quod ip-
 se dominus papa ante recessum dominorum car-
 dinalium, qui venerant ad Concilium, inten-
 debat eos singulariter consolari, sic quod sin-
 guli cum iustitia possent ad propria reverti;
 quod singuli in suis terris & locis informarent
 reges, & principes, & populum de iustitia pro-
 cessus facti contra olim contententes, & de
 eorum canonica ejectione, necnon & de legiti-
 ma, & concordia electione papae. Item, quod
 papa intendebat mittere suos nuntios ad uni-
 versas mundi partes, qui, si placeret Concilio,
 mitterentur non solum ex parte sui, sed etiam
 Concilii. Et hoc placuit Concilio.

Dominica VII. die Julii dominus papa ce-
 lebravit missam in ecclesia Pisana, in qua in-
 terfuerunt cardinales praelati & alii multi de
 Concilio, induti, scilicet praelati modo suo so-
 lito, id est pluvialibus & mitris albis. Missa
 finita, venit papa una cum cardinalibus & pra-
 elatis multis ante ecclesiam in alto scilicet
 ubi coronatus fuit per decanum diaconorum,
 scilicet dominum cardinalem de Saluciis: deinde
 omnes abbates mitrati ibidem existentes, epis-
 copi, archiepiscopi, patriarchae ascenderunt e-
 quos suos indutos albo, cardinales similiter &
 papa; & procedentes ierunt processionaliter
 equestres per villam, ita quod abbates praecedebant,
 episcopi & ceteri sequebantur. Post pa-
 triarchas veniebant cardinales isto modo; sci-
 licet quod cardinales episcopi praecedebant, pres-
 byteri cardinales sequebantur, & postea venie-
 bant diaconi cardinales, postremo sequebatur
 eos papa indutus pontificalibus & thyra cum
 tribus coronis coronatus procedendo. Discessit
 cardinalis de Saluciis a dicta processione, &
 una cum capitaneo Pisano ivit ad certum lo-
 cum, ubi erant aliqui Judaei, qui suam legem,
 scilicet Mosaycam, praesentaverunt sibi in quo-
 dam rotulo, quem recepit, & reversus praesentavit
 eam papae; qui recepit de manibus dicti
 cardinalis, & eam post tergum suum projecit
 dicens: *Legem recipio, sed ceremonialia res-
 pao*, vel similia verba. Papa autem ad domum
 suam reverso, descendit equum, quem una cum
 suis ornamentis habuit capitaneus praedictus,
 quamvis plures stipendiarii vellet & niterentur
 illum occupare, tamquam expositum, & con-
 cessum occupanti.

ANNO
CHRISTI
1409.

SERMO JOANNIS GERSONIS DO-
CTORIS

Et Cancellarii Parisiensis,

Factus coram Alexandro Papa in Concilio
Pisano in die Ascensionis Domini

Adjuva rex caelestis, & tu regina Genitrix
Virgo pauperem & inopem de regno
Israelitico locuturum.

Ex operi-
bus Joann.
Gersonii
t. II. p. 197.
E. MS. Cod.
Victor. &
Colb. ex-
traivit Du-
pinus.

Domine, si in tempore hoc restitues regnum Is-
rael? Originaliter Act. 1. 6. & recitative
in epistola presentis Festivitatibus. Non sum ne-
scius, Beatissime Pater, vosque cardinales orbis
terrarum, & ceteri domini, sapientia clara ful-
gentes, me subire sermonis opus prorsus impar
exiguus viribus. Idcirco pulsabo januas devote
regis caelestis, ut imperfectum meum suppleat,
humili det gratiam, linguam infantis faciat di-
sertam. Et quo facilius exaudiat, oreitur pari-
ter ejus pia Genitrix, illique salutatio presen-
tetur Angelica. Ave gratia plena, etc.

Domine, si in tempore hoc etc. Querierunt hoc
apostoli ab ascendente Domino eisdem quidem
verbis, sed sensu vario; qua varietate, brevi-
tatis studio, praeterita, quoniam duplex est re-
gnum Israel, hoc est videntium Deum; alter-
rum caeleste, triumphantis ecclesiae; cuius ci-
ves Deum vident per speciem; alterum terre-
stre, militantis, cuius cives Deum intuentur
per Fidem. Dicam primum quomodo caelestis,
deinde terreni ruinas, Ascensio dominica ho-
die restituerit. Hanc mihi partitionem non
meus sensus, sed divinus contulit apostolus;
a quo scriptum memini, Deum Patrem pro-
posuisse in dispensatione plenitudinis temporum
instaurare omnia in Christo quae in caelis &
quae in terra sunt. Ecce me docet Apostolus
tuus, vas electionis tuae Domine Jesu, quae ti-
bi respondere liquerit quaerentibus Discipulis.
Domine, si in tempore hoc etc. Nam si per te ef-
ficerent instauranda quae sunt in caelis, uti affir-
mare illum perspicio, quid tibi levius quam
hanc illis veritatem respondere, te propterea
scandere caelos, ut civitatem diminutam, &
magna parte sua per scelus orbatam turpe, re-
integraret. Ipsa malorum omnium prima pa-
rens superbia, Luciferum illum qui mane orie-
batur, cum tertia stellarum parte traxit ad te-
nebrorum occasum. Et quis crederet non inde
regni superni claritatem obumbratam? Tollite
ex hoc caelo visibili Luciferum, & cum eo ter-
tiam partem stellarum; cui dubium est noctes
obscuriores futuras? Quis nesciat imperfectam
remanensse SS. Angelorum societatem, suo nu-
mero diminuto? Quis in dubium vocabit, cor-
pus civitatis istius praestantissimorum membro-
rum avulsione sensisse lacionem, & integritatem
pulcherrimam amisisse? Nullus opinor. Ergo
claudicabit sanctorum gloria, nec Dei civitas de
sui integritate letabitur. Si natura tanto tem-
pore vacuum inflectetur & sic exhorrescat, quo
pacto supernas sedes vacuas, oculis aequis alpi-
ciet sanctorum gloria? Denique gaudent Angeli
ad penitentiam peccatorum. Quod si gaudium
ingerant oculis lacrymae meae, quid delitium
meae? Et si delitium meae gaudium sint Ange-
lorum, quomodo non magis fuisset eorum qui
cecidissent permansio. At illud civitati cae-
lesti deest. Fuisset igitur aliqua sanctorum ju-

Acquiditas, stantibus Angelis, quae ruentibus su-
blata est. Ergo, inquit, confirmati spiritus,
ceterorum ruinam maestri deploraverunt, & qua
parte beatorum civitatem laetitia ingredere-
tur?

Non dico flevisse, non maestos, non tristes
extitisse, viderunt culpam peccantium, non
inde letati sunt propter caritatem, neque con-
tristati propter confirmationem. Viderunt de-
inde poenam, & letati sunt iusti videndo vin-
dictam atque ad defectionem impiorum affue-
runt corditori: etenim Michael & Angeli ejus
praesidiati sunt cum dracone, & putas victoria
potitos non inde sumpsisse gaudium? sed aliud
est aliquam deesse letitiam imperfectae civitati,
aliud tristitiam admittere. Noana vides de-
stationes ipsas intellectu purissimas & contra-
rietate carentes, cum adsunt letificare, cum
absunt non contristare? Accessit ad mali cu-
mutum, quod ea superbia quae conceperat in
caelis dolorem, in paradiso terrestri peperit
iniquitatem; quando per invidiam indignata
carnem eo viliores ascendere, unde praestan-
tior spiritus corruerat, homini condito ad re-
plendas sedes in caelo vacuefactas, in serpente
dirum virus aspersit: sic enim invidia mors in-
traivit in orbem terrarum, quamvis initium
extiterit omnis peccati superbia. Ita ex omni
parte optatae restitutioni supernae civitatis ma-
lignus obviabat. Attamen spes eum fessellit;
restituta est; immo & amplificata dignitate.
Cecidit Lucifer per superbiam; ascendit alius
Lucifer per humilitatem. Invectae tenebrae per
occasum primi; purgatae fuerunt per ortum
secundi. Ille minuit sanctorum numerum; il-
le restauravit & amplificavit diminutum. Ille
regni violavit integritatem; iste violatam re-
paravit. Ille in caelo sedes vacuefactas adimplevit.
Ille multos ex Angelis, exemplo malo, traxit in
praecipitium; iste plurimos homines justificatos
tamquam centesimam ovem prius errantem
propriis humeris reportavit in caelos. Ille ex
omni parte latan deluditur; nec enim in cae-
los reascendere potuit, unde tamquam fulgur
cecidit, hoc est, furoris impetu fuerat praeci-
pitatus, & ascensum quem homini, atque
restitutionem quam invidi civitati, nullatenus
impedire prevaluit. Verum gladio suo manu
potentioris electo jugulatur, & dum intentio-
ne corrupta ab ingressu glorie novos cives pro-
hibere, gloriosumque Dei regnum integritate
pulcherrima fraudare satagit, tam civibus fa-
bricat coronas, quam nova dignitate regnum
honestat. Lucifer inde cecidit, sol ascendit.
Vanitas e caelis egesta est, veritas in caelo re-
vesta est. Amiserat illa civitas creatum Ange-
lum, & recepit creatorem hominem. Unde
& hic verum est illud Apostoli: Non sicut de-
littum, ita & donum. Rom. V. 15. Vis etiam
audire novum genus gaudii, quod nisi homo
peccasset, civitas illa non sensisset. Non ve-
reor ne nimis audeat loqui videat, cum se-
quit Bernardum auctorem, qui non putat
Deum nostrum totam habiturum glorie suae
laudem, donec veniant qui in conspectu Ange-
lorum plallant sibi. Letati suimus pro diebus
quibus nos humiliasti, annis quibus vidimus ma-
la. Pt. LXXXIX. 15. Hoc genus letitiae caeli
nescierunt, nisi per ecclesiam filios, hoc nemo
nunquam letatur, qui nunquam non letatur.
Opportune post tristitiam gaudium subit, post
laborem quies, post naufragium portus: placet
cunctis securitas; sed ei magis qui timuit. Ju-
cun.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1499.

415
cunda omnibus lux; sed evadendi de potestate A
tenebrarum jucundior. Transisse de morte ad
vitam. vitæ gratiam duplicat; deest laudi si
desunt qui dicant: *transivimus per ignem & a-*
quam, & eduxisti nos in refrigerium. Pf. LXV.

12. Hodie felix illa civitas novis exultat gau-
diis, ad hunc diem caelestes ruinae perdurave-
rum. Ante hunc diem nemo ascendit in cæ-
los, cum de Christo scripserit Propheta, quod
ascendit pendens ante eos iter. Mich. II. 13. An
vero ipso ascendente coascenderint qui cum re-
surgente resurrexerint leguntur? Animas omni-
labe purgatas credo, sed de corporibus haud
quidquam temere definire velim. Ergo læti
fuerunt Angeli Christo concepto, læti nascen-
te, læti prædicante, læti hominem redimente, læti
resurgente, sed lætiores ascendente. Quid
ita, quia multa docentur mysteria Christo præ-
sente, quæ prius absente nescierunt. Nec id
mirum videatur, cum scripsit Apostolus Eph.

III. 10. *Innotescere principibus & potestatibus in*
caelestibus per ecclesiam multiformem sapientiam
Dei. Porro quod prius sola spe tenebant rui-
nas suas refarciendas, hodie re lætiore com-
prehendunt. Quis mihi det, o Domine Jesu, o
gloriosissime restitutor regni caelestis? Quis mi-
hi det ut possim concipere quanta intuleris ho-
die cælis festa gaudiorum, quanta jucunditate

Beatorum spirituum agmina ad novam sole-
mnitatem invitaveris, quanta tibi lætitia cal-
catori torcularis, cum rubris vestimentis cæ-
los introgredienti tota superna Curia certatim
obviam venerit, advenisse gratulata est, quan-
tis laudibus triumphatorem profecuta est, quam
jucundis obsequiis in sedem excelsores collo-
care studuerit? Si plus gaudeat super unius pec-
catoris penitentia, quam super nonaginta no-
vem justis, qui ea non egent, Luc. 15. 7. quan-
tum de te gavisus est Deo homine, mortis vi-
dore, tot penitentes in ipsam domum pater-
nam non reducunt, sed reportant, qui ipse
es summum ejus gaudium, summus amor, sum-
ma suavitas: in te enim tota desiderat conspi-
cere, te sui ipsius oculis ex propinquo contuen-
dum præsentabas. Quam incredibili voluptate
sensus omnium intimos tua vox illa permulxit!

Congratulamini mihi amici & vicini, quia in-
veni ovem que perierat, inveni drachmam per-
ditam, mortuus filius revixit. Celebremus alacri-
ter, o christianitatis rectores inclyti, celebremus
tantam festivitatem, representemus in terris An-
gelorum lætitiâ, quæ pro nostra illis salute
partim ingesta est. Nobis congratulemur, quo-
rum est hodie relaxata, immo & captivata capti-
vitas, *ascendens enim Christus in altum, capti-*
vam duxit captivitatem. Eph. 11. 8. Gaudium
ingens hodie chirographum nostræ damnatio-
nis deletum est. Quid ni, illa natura hodie in
cælum it, cui dictum ante fuerat, *terra es et*
in terram ibis. Gen. 1. 19. Et ut thematis
sententia concludatur, a Domino in tempore

hoc restitutum est caeleste regnum Israel. Hæc
pro priori parte nostri sermonis satis sint. *Do-*
mine, si in tempore hoc etc.

Tractetur jam hæc interrogatio de regno pe-
grinantis ecclesie, quod ab Abel justo ducens
originem, est postea sæpe laboraverit, tamen
nunquam universum intercidit. *Sæpe expugna-*
verunt me a juventute mea, et non potuerunt
mibi, Psalm. 138. 1. Floruit aliquando sub
Patriarchis, ducibus, iudicibus, regibus, sacer-
dotibus; verum Apostolorum tempore nationi-
bus subiectum mire defloruerat. Responde tu

querentibus Domine Jesu, non ego, sicuti cer-
te nunc operibus nunc vocibus respondisti, &
si minus fortassis ad effectum querentium, ta-
men ad veritatem.

Audisti Joann. XV. 16. quoniam misi vos
ut estis & fructum afferatis, eripiendo cives
Israeliticos e manibus regis Babylonis. Audi-
tis quoniam præcipio vobis Marc. XVI. 14.
ut euntes in mundum universum prædicetis
evangelium omni creatura, ut sitis mihi
testes in Jerusalem & in Judæa & Samaria,
& usque ad extremam terram. Cur hoc? Ni-
si ut quaquaversum hoste depulso, regnum
Israeliticum vestro ministerio dilatetur. Hu-
jus rei gratia dedi quosdam vestrum Apo-
stolos, quosdam Prophetas, quosdam Evange-
listas, alios autem Pastores & Doctores ad
consummationem sanctorum in opus ministe-

rii, Ephes. IV. II. 12. in edificationem re-
gni Israel. Propterea alteri vestrum alteram
manifestationem spiritus partim dedi, par-
tim dabo ad utilitatem reparationis regni de-
solati; & ne nudos hostium telis expoerem,
succinxit lumbos vestros in veritate, indui
vos lorica iustitiæ, dedi pedum calceos in
præparatione Evangelii pacis, contuli scu-
tum Fidei, galeam salutis, & gladium spir-
itus, quod est verbum Dei. Eph. VI. 24.

25. Quis vero imbecillibus, quales adhuc estis,
hæc arma potius forent oneri quam usui:
Edico vobis Act. 1. 4. ab Jerolymis ne
discedatis, quoad usque receperitis virtutem
Spiritus Sancti supervenientis in vos, qua non
arma tantum sine molestia ferre, verum et-
iam cunctos impetus hostiles elidere, immo
& exercitus fundere atque fugare possitis: nam
quomodo damna caelestia restituentur, nisi ex
his civibus regni terrestris quidam sursum a-
scenderint?

Hæc illis charus præceptor: cujus vocibus
diligenter paruerunt. Unde post Spiritus S. su-
sceptionem *professi prædicaverunt ubique domino*
cooperante, et sermonem confirmante sequentibus
signis. Marc. XVI. 20. Ubique circumvale-
runt sagittas potentis acutas cum carbonibus
desolatoriis, Psalm. CXIX. 4. ubique vicerunt
regna, effugerunt aciem gladii, fortes fuerunt
in bello, castra verterunt exterorum, Hebr.

XI. 33. 34. Ita brevi crevit ecclesia: in-
cleyta facta est & posita est in superbiâ scealorum,
dominata est a mari usque ad mare, & a flu-
mine usque ad terminos orbis terrarum. Ado-
raverunt eam omnes reges, omnes gentes ser-
vierunt ei. Pf. LXXI. 8. 11. Sed quid ad hæc
Ascensio. Multum per omnem modum. Quip-
pe quamdiu Dominus in terris cum Discipulis
conversatus est, humi repit eorum dilectio, dul-
citer siquidem eum amaverunt, & præ ejus di-
lectione speraverunt alia. *Eccc, inquit, reliqui-*
mus omnia, et secuti sumus te. Matth. XIX. 27.

Verum nescio quomodo præsentia vitæ carnis,
spiritualis amoris paritatem non admittebat. In-
de sæpe tamquam carnales oburgantur. Inde Pe-
trus impatienter audiens verbum de morte Ma-
gistri, satanas vocatur. Matth. XVI. 23. In-
de cuncti moleste tulerunt, quod de ascendenti
Magistri discessu audierunt. Inde plus illis
sapiebat Verbum caro, quam verbum veritas,
verbum sapientia, iustitia, virtus, pietas. In-
de scriptum est illud: *Nisi ego abiero, Para-*
clitus non veniet. Joan. XVI. 77. Et illud a-
liud: *Nondum erat spiritus datus, quia nondum*
fuerat Jesus glorificatus. Joan. VII. 39. Sed

post

ANNO
CHRISTI
1499.

417
ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

post Magistri discessionem, aptiores subinde fuerunt sanctum suscipere spiritum, a quo roborati atque firmati discerent amare valide, prædicare veritatem intrepide, frigida corda succendere, discerent plus invenire saporis in Verbo Deo, quam in Verbo homine. Experientur altiorum amoris gradum jam eis ostensum a Christo dicente: *Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidem*, Jo. VI. 64. Ad hunc gradum Paulus ascendisse videbatur cum dicebat: *Et si cognovimus Christum secundum carnem, sed jam non novimus*, 11. Cor. V. 16. Fortassis & Propheta cum diceret: *Spiritus ante faciem nostram Christus Dominus*. Hujus igitur spiritualis amoris viribus ac robore regnum Israeliticum restituerunt. Sed heu & plus quam millies heu, quam grandis nobis materia lacrymarum objicitur! Circumferamus oculos quocunque libuerit, nusquam pax, nulla tranquillitas, nusquam secunda quies, ubique calamitas, afflictio, perturbatio. O me miserum, quomodo regnum ubique diffusum per bellatores inclutos, coarctavit in angustum ac restrinxit rex impius Babylonis, quomodo majorem antiqui regni portionem abstulit Christo, & eam ipsam quæ secundum sibi nomen retinuit, innumeris tempestatibus jactatam affixit! Nam quota sunt humani generis portio Mahometici, ac ab octingentis ferme annis suave Christi jugum cervicibus excusserunt? Quota Indi feruntur Christianæ Crucis insignibus exornati, sed ecclesiam Romanæ Primatum ignorare? Quota Græci, ac illos male tempestas a sede Petri disjectos, non modo schismatis, sed nonnullis etiam hæresis macula fudavit? Latinitas ipsa purior ac immaculatio sedem habet Petri, pro cuius fide, ne deficeret, specialiter oravit ille qui in omnibus exauditus est pro sua reverentia. Ipsa tamen multis quam diuturnis quam violentis schismatibus, tum antea sæpe, tum nostra tempestate miserabiliter concussa languit. Unde nuper tantarum calamitatum impatiens ecclesia multis suspiriis ac gemitibus clamavit ad Dominum: *Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?* Act. I. 6. Aliqua ex parte audita est. *Excitatus est tanquam dormiens Dominus, tanquam potens crapulatus a vino. Et percussit inimicos suos in posteriora, opprobrium sempiternum dedit illis*, Pl. LXXVII. 65. *Asportavit duplicem sobnam, tanquam gallum gallinacium, Isaac XXII. 16. 17. 20. & fidelem Eliacim substituit. Nam cuius est ista tua substitutio, Pater Beate, nisi Christi? Unde convocatio Concilii tam mira? Unde prius discordantium inaudita consensus? Unde tot Præsulum ac præsapientum concursus tam celer? Non a Deo certe disensionis, sed pacis. Non vocavit Papa: fuit Conventiculum. O ridenda ac irrationalis nimium ratio! Neque vero ad quatuor illa Concilia que in actis Apostolicis describuntur Petrus vocasse memoratur. Neque synodus Nicæna jussu Silvestri, sed Constantini convenisse legitur. Ad quintum universale Patrum Concilium contra Theodorum Nestorii discipulum, nemine convocante sese certatim Patres exhortati sunt. Fuere ergo conventicula? Cave dixeris. Coluntur a Gregorio tanquam evangelia. Quid si schisma dubios reddit Christianos, quem duorum pro papa colant? Quid si (quod perrarum est) summus Pontifex labatur in hæresim, ut legimus Liberium Arrianæ pravitate subscripsisse, Marcellinum idolis sacrificasse? Quid si in tolerandis oneribus Christianitatem gravaret? An adversus tantos morbos ullam relinquas me-*

Council. General. Tom. XXVII.

delam? Relinquo inquit. Credo sane: nam imperfectam nimium ecclesiasticam politiam astrueres, nec a Deo cuius perfecta sunt opera salubriter institutam, quod credere nefas est, si quis in eam morbus posset incurrere, contra quem nulla posset adhiberi medicina, sed tamen nulla memoratis casibus relinquitur, si non aliquando sine papæ vocatione convenire possit ecclesia libenter hic diutius insisterem, sed brevitate prohibeor.

Quoniam ergo te certum ac indubitatum pontificem nobis exhibuit Deus, ut reliqua mala per te tollat, & regnum Israel nimis restrictum iterum ampliet; ad te jam convertitur & clamat ecclesia querens: *Domine, si in tempore hoc, &c.* Non ab longis inquit retro diebus quisquam, me summus pontifex in tantam spem erexit recuperandæ meæ dignitatis antiquæ sicuti tu, quem video contrarie dispositum illi qui me dimiserunt. *Fac, obsecro, ut non frustra speravim.* Considera etiam atque etiam quod cum mihi donatus es, tuus esse certe desisti, nec si te vocem Dominum, tu me propterea famulam arbitreris. Sic Sara obediebat Abraham dominum illum vocans. Non ego certe tua, sed tu meus, omnia siquidem mea sunt, sive Paulus sive Apollo sive Cephas. Tu te etiam filiorum meorum servum vocas, si non es, cur te vocas? Si vere es, negato Dominum, & vide quantum mihi debes. Si quispiam te filiorum meorum rationabiliter uti velit; non potes te sibi negare vel furari qui tuus es, quin per te vel alium suæ necessitati succurras; quamvis nil ambitioni, nihil avaritiæ vel malitiæ debeas: si tantum singulis, quantum universis; certe quantum universis, tantum mihi, quare suspirabunda atque plorabunda peto ut mala mea respicias, ut regnum Israel hoc tempore restituas. *Iustum petit, Pater Beatissime, eam exaudi, universum studium tuum ad regni tui restitutionem conferas, de vetusta illa Sarac. ruina; quamvis ò si resarciretur. Vix ausi aliquid dicere, licet non existimentur Christiani populi rectores hoc absoluti præcepto quod hodie tuis auribus infonuit. Marc. XVI. 14. Euntes in mundum universum, prædicare evangelium omni creatura, aliisque similibus, quandiu fuerit aliqua gens sine Christo, nec se putassent Patres eorum Apostoli, nec illi quatuor principales doctores ecclesiæ, post quorum tempora tanta pestis exorta est. Verum ab hac disputatione, brevitatis amor avocatur, ac prope rapit ad alia. De Indis quid dicam? Habent Christum, an pure quis doceat? Quis te vetat ad eos mittere qui referant omnia? Facile in eis Fidei sinceritas corrumpitur, cum ecclesiæ Romanæ non cohercant, a qua Fidei certitudo petenda est.*

Impiger extremos currit mercator ad Indos, Per mare pauperium fugiens, per tela, per ignes.

Et ex te nullus eo curret spe lucrificandæ tantæ Gentis? Memento tamen illi te esse debitorum. Jam vero de Græcis loquerer, quibus multa Latini debemus. Verum hunc locum eo negligentius transeo, quod te Græcum erga Græcorum revocationem omnes adhibendum operas intelligo; festina, Pater, festina, ne fugiat hora, ne labatur occasio desuper oblata, cui non est facile similis reditara. Ad rem feliciter tractandam tempus omnium primæ est. Itidem dicendum puto de ea parte Latinorum, quæ nondum tuam claram justitiam insequitur. Sed duobus hominibus humano iudicio divinoque condemnatis adhuc inhæret, quoniam

D d & tua

ANNO
CHRISTI
1499.

419
 & tua vigilantia, & obedientium principum se-
 dulitate, & veritatis perspicuitate, spes est ci-
 to Deo bene iuvante redituram. Labore tan-
 tum opus est. Igitur his tanta brevitate decur-
 sis, pergit iterum ecclesia querere de ea parte
 que tuam iustitiam agnoscit. *Domine, si in
 tempore hoc &c.* Tecum forte cogitas, cur hoc
 querat: nam cum hæc pars sit schismate libe-
 rata, quemam in ea ruinæ reparandæ reliquun-
 tur? Gaudet sane schisma esse hinc depulsum,
 sed non radicitus credit avulsam. Hærent ter-
 ræ radices, ex quibus pullulaverat malum ger-
 men. Veretur ne si non succendantur, denuo
 repullulet, quare cupit ut fodiat altius labor
 tuus, non futura sine metu, nisi viderit cun-
 das malorum germinum stirpes penitus avulsas.
 Sed que sunt, ais, illæ radices? Absit si hoc
 a mea tenuitate, profus absit ut tuam sum-
 mam sapientiam velim instruere: scio ab in-
 sania paululum distare, volentem docere Mi-
 nervam. Sed effundo coram te cordis mei af-
 fectum, immo profero voces ecclesiam sancto-
 rum, & sine suspitione docendi oro ut eas
 exaudias. Quis enim nesciat nos in orationibus
 effundere coram Deo corda nostra, nec cum
 velle docere? Malo tamen dicat ipsamet eccle-
 sia voces sanctorum suorum, dicat quas velit
 stirpes excindi, & quas plantari. En loquitur,
 non jam in me, sed in eam intendite. *Væ mi-
 seræ mihi, væ infelici, ex quo dignitatis cul-
 mine, manibus iniquorum, detracta sum, quo-
 modo mutatus est color optimus, obfuscatus fa-
 ciei nitor? Cælestis pulchritudo terrenis sordibus
 inquinata, exangue corpus effectum, mis-
 ferandum, incultum, hispidum, vestimentis fra-
 grantibus spoliatum. Ecce rex & conditor
 meus, me regni sanctorum cælestis expressam
 imaginem esse decreverat, ut quantum fas ef-
 fet, terrenarum rerum oblita, cælo propinquar-
 em, & regnum illud supernum oculis morta-
 lium præsentarem. Sic enim sub Moysæ no-
 mine didum fuerat. Exod. XXV. 40. *Vade,
 omnia facias secundum exemplar tibi monstratum in
 monte.* Sic retulit postea discipulus quem dile-
 xit, se vidisse *Civitatem sanctam Jerusalem de-
 scendentem de celo, habentem claritatem Dei.* Apoc.
 XXI. 2. Duplici vero similitudine illam imita-
 bar: Primum quidem, quia sicut in cælesti re-
 gno Cherubin, Seraphin & ceteri quinque us-
 que ad Angelos ordinantur sub uno capite Deo,
 ita in meo corpore sub summo Pontifice Pri-
 matés vel Patriarchæ, Archiepiscopi & Episco-
 pi, Archipresbyteri, Presbyteri, & Abbates &
 reliqui. Est alia principalior, & cuius gratia
 hæc instituta sunt, ut quantum patitur corpus
 corruptibile quod cælestes habent perfecte, ha-
 beant terrestres ex parte. Illi vident per spe-
 ciem; videant isti per sapientiam & fidem. Illi
 Deum teneant præsentem per comprehensio-
 nem; teneant absentem isti per spem. Illi Deo
 fruuntur plena caritate; fruuntur isti quanta
 possunt in corpore prægravante. Deum colant
 & adorent quomodo Beati, casti sint quomodo
 Beati, sapiant *qua factum sunt, non qua su-
 per terram* Coloss. III. 2. quomodo beati; &
 sic possent discurrere per ceteras virtutes: re-
 Æt sane sic ordinavit sapiens artifex: nam si
 propria ratio mea queritur, & mei collatio ad
 cælestem civitatem facienda est. Ego sum via.
 & motus in illam, illa finis ac terminus. Ego
 peregrinatio raptim transiens, illa patria sem-
 per manens. Ego militantium iuge certamen,
 illa lætus victorum triumphus. Ego vallis mi-
 seritæ, illa mons lætitiæ. Ego mare tempe-*

stuosum, illa portus tranquillus. Ego exilium,
 illa natale solum. Itaque quemadmodum mo-
 tus ex suo termino ad quem vadit, sic ego ex
 illa propriam traho rationem. Quantum ad il-
 lam accessero, tantum veritatis acquirō. Si
 tendere desidero, amisso nomine proprio, in
 alteram formam convertor. Unde Deus con-
 ditor meus ascendens in cælum, quid aliud
 voluit, quam ut eum mente sequeretur quo
 progrediebatur corpore, ut illic esset cor me-
 um, ubi esset thesaurus meus, amor meus,
 spes & desiderium? Nonne affixit mihi pennas,
 quibus in terris corpore jacerem, mente vola-
 rem in cælos? Sunt enim pennas volucris mihi,
 que celsa conscendunt poli, quas sibi cum ve-
 lox mens induit, terras perosa despicit. Sed
 que sunt illæ? Fides, Spes, Caritas, nihil cum
 terra commune gerentes, sed totæ cælestes.
 Nonne secundum has virtutes me consuecitavit
 Deus, & confedere fecit, in cælestibus in Chri-
 sto Jesu? O mira atque desiderabilis imitatio,
 qua cælestior quam terrestrior effecta non du-
 bitor? Omnia civitatis illius ordinem eloquun-
 tur, cæli, sydera, elementa mixta; cum ordi-
 natissimis Legibus Deo servant. Unde & na-
 tura duce, ante Christum meum natum, gen-
 tilium Sacerdotum potestates ita erant ordina-
 tæ, ut Archiflaminibus Flamines dicecesium dis-
 cretionem partitionemque retineo. Potestates
 autem terrenas quis ordinatas ambigat? *Non est
 potestas nisi a Deo, qua autem a Deo sunt, or-
 dinata sunt.* Rom. XIII. 1. Verum ordinis mei
 pulchritudo longe præstantior, expressior atque
 vicinior. Hujus curam præcipuam ac pene uni-
 cam, custodibus, quos mihi reliquit in terris,
 meus conditor mandavit. *Exemplum, inquit,
 dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita &
 vos faciatis.* Joan. XIII. 15. Si pulcherrimas
 similitudines cælestis ordinis in terris posui,
 vos illas servate; vestrum est officium ut cete-
 ros purgetis, illuminetis, perficiatis, quatenus
 cælestem portent imaginem: idcirco vos pur-
 gavi, illuminavi, perfeci; quia nec sordulen-
 tum mundificat, nec tenebrosum illuminat, nec
 diminuta perficiunt. Et vos quales custodes meæ
 sponsæ substitueritis, etiam atque etiam caute
 consideretis; quandiu recte his mandatis est
 obeditum, spiritus valuit, caro jacuit, eximia
 per totum orbem terrarum diffusa sum. Pax
 ubique portabatur, ubique recipiebatur, ferrea
 corda linguis igneis, & verbis ignitis lique-
 bant. Sed heu! quid de calamitate præsen-
 tium temporum querar misera? Quibus, pro
 cælesti ordine perturbor confusione, & ex si-
 militudine cælesti que mihi vita est, ad in-
 ferni similitudinem ubi nullus ordo, sed sem-
 piternus horror inhabitat, Job. 22. que mihi
 mors est, manibus impii pertrahor? Denique
 ex distinctissima membrorum decentia in chaos
 Anaxagoreum nisi manus conditoris retentaret,
 prope dilaberet. Siccine, mi Rex, te sequor?
 Siccine cælos peto? Siccine Matris cælestis ve-
 neratur imago? Vix jam ordo meus, quem in-
 stituisi, legitur in libris, quanto minus in mori-
 bus? Cernere est archiepiscopos, primates tuos
 vel ignorare vel contemnere; adversus illos
 aut consuetudinis diurnæ præscriptionem, aut
 exceptionem allegare. Et nonne hæc eadem
 ab inferioribus suis archiepiscopi patiuntur?
 Cernere est professos paupertatem, ita ut
 nec in privato, nec in communi sibi quid-
 quam reservaverint, quo liberius in terris cha-
 ritatis ardore Seraphim, scientiæ plenitudine
 Che-

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

Cherubim imitentur, aut ad Prælaturas nisi a
bes summis aspirare, aut si hoc non audeant,
ad beneficiorum minorum, quod est inusitatum,
commendas currere, non veritos ne cum uxore
Loth retrospectantes in salis effigiem redi-
gantur, neque satis memores Ananiz & Sa-
phyrae. Mirum est non alios eque festinare di-
tari his, quorum professio vetat ditari. Cur e-
nim assidue pulsant aures apostolicas, quatenus
nova privilegia valeant extorquere. Si hoc ut
publice proficiant, magis quam marsupia reple-
ant, splendide vivant, paupertatem quam vove-
runt exuant, ipsi viderint; quamquam multa me
experientia magistra docuerit, nolim tamen ju-
dicare. Videas alios novem ordinibus non conten-
tos; non enim novenis beneficiis saturantur, tam-
diu novos hiatus pandere quam diu vivant, con-
jungere domum ad domum, agrum agro copulare,
quasi in medio terræ soli habitarent, ipsum vix
propheticum pro fabula contemnere *Isaia V. 8.* Vi-
deas sere omnes summis importunitatibus in leges
irruere, dum nunc petunt gratiam obtinendorum
simul incompatibilium, nunc in absentia posse fru-
ctus colligere, nunc ante annos magnas dignitates
assequi, nunc ad sacros ordines non compelli,
& mille alia rebus legibus vetita. Ubi nonne
est intolerandum magnos prælatos commissos
sibi greges lupis exponere, & quotidie ad de-
nariorum tegiorum suppurationes sedere, non
veritos præceptum Apostolicum transgredi.
Nemo militans Deo implicat se negotiis sæ-
cularibus, 2. Tim. 11. 4. eo sensu quo per
sacrosanctum Concilium olim expositum fuit.
Quid de illis loquar, de more patriæ pro-
mittitur utuntur galeis; pro veste linea utun-
tur ferrea; arma ferunt, bella gerunt, fun-
dunt sanguinem, præfules negant, duces ex-
hibent, spiritum nesciunt, carnem fovent;
quasi arma militiæ nostræ essent carnalia,
& non potentia Deo ad destruendum omnem
altitudinem extolentem se adversus scien-
tiam Dei. Quod si ad hæc arma necessitas
vigentior detruserit (uti non unquam acci-
deret fateor) non est magis speranda vi-
ctoria ex pugna Josue, quam oratione Moy-
si. Porro illud quam absurdum, in hierar-
chiis institutos nullos adus hierarchicos exhi-
bere, non purgare, non illuminare, non per-
ficere. Atque utinam exemplo suo malo non in-
ficerent, non errores traherent, ac imperfec-
rent pauperum plebeculam paratam in alteru-
trum sequi aut bona exempla virtutum, aut
prava vitiorum. Quid turpius quam videre do-
ctos aut bene moratos, aut extra ordines ja-
cere, aut in imis collocatos; ignaros autem &
improbos altissimum gradum tenere; videre a-
lios esurire, alios ebrios esse. Quod si ad insti-
tutionem sacerdotum atque provisionem venire
delectet, doleo seminaria feri litium, ubi lites
sequi prope nefas est. Vix aliquod beneficium
infra prælaturas conferatur, quin ipsum, uni
summus pontifex, alteri vero legatus aliquis, item
ordinarius alteri conferat. Quid est hoc aliud
minus absonum quod magis favoribus humanis,
aut gratia, aut metu, aut cupiditate, aut con-
sanguinitate, aut affinitate, aut aliquo impetu
animi quam iudicio aut delectu provisionis istis
fiunt? Nec ad ea dona spectatur quæ Spiritus
S. membris meis variis. varia distribuit, ad re-
gimen ordinatum, atque per se sufficiens mei
corporis. Unde fit ut auris ad videndum, &
audiendum oculis nonnunquam applicetur, si-
milisque cæterorum membrorum consilio fiat,

qua nulla major pernicies. Ex quibus hæc ra-
dicibus pullulasse crediderim? Profecto ex sædis
inquinamentis clericorum. Unde periere virtutes,
ex quibus secunda similitudo mea ad caelestem
Hierarchiam intemerata salvabatur: sublatus est
simul omnis decor ordinis, in quo prima funda-
batur. Priores illi sub quibus magna felicitate
floruit, sapientia caelesti, fideque servebant. Illi
posteriores, carnali prudentia corrumpuntur. Illi
inflammabantur amore Dei, isti flagrant amore
mundi. Illi firmabantur in vero bono spe solida,
isti spe mendacii falsis bonis inhærescunt. Quo
fit ut quemadmodum illi per sapientiam spiritus
cæterasque claras virtutes meum Regnum
fundaverunt, ornaverunt, sic isti
per carnis prudentiam cæterasque sæda vitia idem
diruant, maculent, restringant: Nam cum caro
concupiscat adversus spiritum, cui dubium est
Leges carnis spiritualem politiam potius subruere
quam salvare, deterere quam emendare, mi-
nuere quam augere? Recte dicit Ethnicus: *Im-
perium facile his artibus retinere quibus initio par-
tum est.* Unde quia meis propugnatoribus atque
illis defunctis, quibus mihi dignitatem ac opes an-
tecessores eorum pepererunt, undique in meam
dignitatem ac divitias fit impetus. Et sicut ex il-
lis tanquam pacis radicibus pax latissime exorta
est; sic ex istis tanquam discordiarum stirpibus
omnia schismata & creata sunt & nutrita. O
indignum facinus, o sceleratissimam proditio-
nem, milites mei & iidem filii quos ad honores
maximos opesque sublimavi, proleptis armis spon-
si mei, lorica iustitiæ, scuto Fidei, galea salu-
tis & gladio spiritus ad hostem capitalem trans-
fugerunt, pactoque turpissimæ pacis sedere arma-
turam illius induerunt, lorica in iustitiæ, scu-
tum prudentiæ carnalis, galeam amoris mundani,
gladium carnis, quod est verbum mendax dia-
boli. Unde pugnant contra me & in materna
viscera vires convertunt. Quos advocem defen-
sores? quos quæram adjuvatores? quos mihi pro-
pugnatores sperem? non a filiis derelicta tantum,
sed hostiliter impugnata? Olim sapiente tyran-
norum rabie, me tutata est constantia Marty-
rum; invalescente hæreticorum fraudulenta cal-
liditate, me protexit sapientia doctorum; modo
quid agam cum amici mei & proximi adversum
me appropinquaverunt & steterunt? Psal. XXXVII.
12. An non ergo sunt prudentes congeren-
dis opibus, instruendis dapibus, cumulandis
honoribus, pompis fovendis, & negligentes
regendis plebibus, alendis pauperibus, diligen-
dis humilibus & superfluitatibus coercendis? An
non potius de beneficiis disceptant per leges
Justiniani, quam populum erudiant & doceant
Legem Christi? doceant dico, immo discant.
Nam quem e Sacerdotum numero mihi dabis
non ignarum Legis Christi? An non augmen-
tis plus inhiant facultatum, quam lucris anima-
rum? quis autem hæc a carnis prudentia pro-
ficisci negaverit? Jam vero multas mihi move-
runt lacrymas carnalis amoris argumenta cla-
rissima, cum alium ambitione corruptum, per
scelus dignitates rapere conari cernerem, Ma-
gnates adire, eorum abuti potentia, per eam
vim adhibere, aurum polliceri, minis terrere,
allicere blanditiis, fas nefasque confundere,
non revocatum neque metu legum neque ex-
emplorum Dathan & Abyron, Simonis Ma-
gi, regis Osee. Lugebam quoque cernens alios
avaritia rapaci oves spoliare exactioibus, exa-
ctioes cumulare, accusationes struere, serere
lites, falsis criminibus innocentes impetere,
congerere pecunias, terrenis tantummodo nego-
tiis

his intendere; quibus salubriter consultum parerent, si mallet Aristotelem audire quam Apostoli præterire mandatum. Ille patribus familias opulentis consilium dat, ut administrandarum facultatum atque familiarum negotium procuratoribus imponant, ipsi vero simul vivant aut philosophentur. Sed modicum miror apud istos Aristotelem contemni, apud quos nihil valet apostolorum exemplum salubre, qui ne verbum Dei relinquere cogentur, septem Diacones pro ministerio mensarum instituerunt. **ANNO VI. 2.** Nec sine lacrymis inspicere poteram alium concubinato pollui, cui tamen, ut puritatem Anglicam æmuletur, concubium est interdicitum; luxuriam non clam, sed in propatulo habere, sædis factis sæda verba conjugere, & ad calicem vigilantem sterere naso; & mille malis aliis prope conspectis, fluebant mihi lacrymæ, nec fluere desinent, nisi malas istas radices peiorum germinum matres succissas agnovero. Nam quid postremo de spe mendaci profeceram? Quid sacerdotes sperare dicam utrum sempiternam gloriam? Hæc profecto eorum postrema cura est. Sed quid? sperant beneficia consequi, sperant emolumenta terrena: sub nova lege veterascunt, novis præmiis æternisque relictis ad legis Moysi vetustatem resolvuntur, & ex schola credo Stoicorum, non certe christianorum honores istos caducos beneficiorum virtutis præmia ducunt. Quod facturos non existimo, nisi ita oculos ad opes honoresque converterent, ut onera non adverterent, nisi honorum dulcedinem & non ad onerum amaritudinem inspicerent. An tibi videtur nauclerus summis tempestatibus usque ad finem dierum meorum mari iactandus, recte primum putare terrenum commodum quod tantis periculis conjunctum viderit. Non putabit, inquit, nisi tempestatis immemor. Ceterum quis viator pro laborum præmio eam pecuniam sumperit, quam, nisi per medios latrones prædoneque manu semper portaverit, possidere non liceat? Nullus inquit nisi salutis oblitus. Ergo si in beneficiis statutum lubricum sempiternæque penæ nimis facile periculum inesse certum sit, quis intelligens non ea magis suscipere metuat timore periculorum, quam querat spe commodorum? Quo circa soleo mirari, quid id sibi voluerunt qui primum gratias expectativas applicantaverunt: sed ut video jam dudum vera rerum vocabula amissa sunt.

Habes itaque vel maximas afflictionis meæ causas, quia dum omnes quæ sua sunt querunt, non quæ Jesu Christi, & quod sibi utile est, non quod multis, dum suavis carnis passui tantum carnales intendunt, currunt ad honores, onera rejiciunt, querunt jucunda, molesta fugiunt, quod in alieno statu dulce viderint ad se rapere, quod in proprio amarum cognoverunt in alios projicere moliantur. Inde discordiæ, lites, schismata, rixæ, similitates, & totius ordinis mei turpissima confusio. Quæro Domine si ab his possibus hoc tempore liberabis ac restitues regnum Israel? Et precor ut restituas; quod facturum subinde spero: quippe spiritualibus litteris eruditissimus, sacerdotes Dei legem ignorare non teres, uti sine damnationis periculis ignorare nequeunt; quod multis auctoritatibus sacræ scripturæ confirmarem; sed brevitati studendum est. Denique cum a puero te cælestis religio susceptum adeo spiritualiter vivere docuerit, ut id tibi in

naturam conversum sit, advocabis spirituales viros ad beneficia, ab his carnales arcebis. Excludes quos spes improba ad importune petendum impulerit, sed invitos intrare coges, quos parvi pendere terrena, comparatione cælestium agnoveris. Exinde confusionem præsentis temporis reduces ad distinctionem ordinis. Coges quemque suum tenere locum, suo gradu contentari, officium exercere ordinis suscepti, limites non excedere, non perturbare terminos positos a patribus. Jubebis quemlibet esse contentum mensura statum decetate. Et quoniam pravæ cupiditati terminum imponit nemo, tu omnibus præficere colaberis. Præcipies seminare spiritualia, qui metant carnalia. Contra leges recte latas, quantalibet importunitate petentium fatigeris, nunquam dispensabis, nisi aut necessitas urgeat, aut communis provocet utilitas: alioquin fuerit potius crudelitas dissipatio quam justa dispensatio. Cavebis dispensationem ipsam lege communiore facere, ne turpe sit, si regulam sua vincat exceptio. Si hæc feceris, ad quæ te suscepti officii debitum astringit, tum schismatum avulsis radicibus pax ipsa christiana sibi terrarum orbem denuo vendicabit. Et in hoc positum est unicum pacis stabile fundamentum, sine quo si quis edificare voluerit, nihilo plus agit quam si det operam ut gravia tecta parietibus arundineis superimponat. Morum corruptio fuit prima causa mali; quare morum correctio erit prima causa boni. Verum hic labor, hoc opus est, ne hoc facere possis, nisi te propinqui tui ac domesticæ juverint. Proinde Gregoriano exemplo persuasus advocabis tibi tantorum laborum socios clericorum ac religiosorum quosque grudentissimos ac optimos: ornabis domum tuam sanctis, prudentibus, modestis, integris, incorruptis. Quam enim domum decet sanctitudo, si non tuam domine? Certe parum profuturæ est tua unius justitia, si eum vicerit dissimilis aliorum affectio. Uteris subinde membris tuis, regisque summi secutus exemplum, quemadmodum ab illo discurrant assidue spiritus Angelici ad hominum ministeria, sic diriges per orbem terrarum pacis nuncio. Vide tamen quilibet membris utaris; sunt quedam paralytica; si volueris in dextram movere, prave potius ferentur in sinistram. Proinde magna cura tibi subeunda est, ut ad hoc ministerium idonea deligas. Post habebis rerum minorum curas, ut hinc maxime major ac efficacior interservias. Vide quæro si careas oneribus, vide si quis alius tanta sollicitudine fatigetur, quanta tu. Vere hoc dixerim: summus honor, summum onus. Sed ne te onus terreat si bene ministraveris: summi oneris summum præmium. Vide denique, si non tibi incumbat cum eximio Rege psallere, durum quidem, sed vigilantis viri canticum: *Si dederò somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis, donec inveniam locum Domino, Psal. CXXXI. 4.* Sed quem locum? pacem nempe. *In pace factus est locus ejus, Ps. LXXV. 3.* sed quemnam est hæc pax? tranquilla bonorum concordia. *Non enim est pax impiis, dicit Dominus, Isaia XLVIII. 12.* Tolle igitur vitia, reduc virtutes. Redde mihi formam, redde vitam, redde etiam cum domino gratum locum invenire, cum hoc tempore regnum Israel restiteris. Hæc eccl. tecum. Cujus vocibus nihil aliud adjicio, nisi precationem humilem, ut sub tuo pontificio pulchræ pacis dilatationem amplissimam videre possimus. Amen.

ANNO
CHRISTI
1492.

427
 ti ecclesie in miserandam ruinam, priusquam
 funditus deleatur, gratia Dei juvante, opem
 ferre, quam quidem petitionem ac alia que-
 que supra narrata animis volentes prefati ma-
 gnifici domini priores, ac etiam habentes ante
 oculos Deum, & secundum ejus voluntatem in-
 cedere in his gravibus & magnis negotiis vo-
 lentes, ac etiam studere, quantum eis divina
 bonitate permittitur, christianæ reconciliationi,
 nihilque omittere, quod auxilium aliquod labo-
 ranti ecclesie possit asserre, ne sub specie bo-
 ni in aliquo decipiantur, & ne quicquam, quod
 contra sanctas institutiones ecclesie sit, per er-
 rorem faciendo & omitiendo, committatur,
 decreverunt velle in istis eorum Consilium se-
 qui, quos sciunt Deum timentes esse, & qui
 noverunt quomodo in divinis rebus sit inceden-
 dum, quidve divino & humano jure liceat vel
 non liceat, & quibus cura est Florentini popu-
 li in spiritualibus secundum ecclesie ordinatio-
 nem commissa. Quapropter ipsi magnifici do-
 mini priores in palatio residentie domini epis-
 copi Florentini, infrascriptos reverendos patres
 & dominos archiepiscopum, episcopos, præla-
 tos, abbates, professores sacre pagine, religio-
 sos, & utriusque juris doctores congregari fe-
 cerunt, & ipsis sic congregatis, ipsi magnifici
 domini priores & vexillifer justitie supradicta
 & alia ad rem facientia narraverunt, & ab ip-
 sis consilium postulaverunt, utrum secundum
 Deum, bonam conscientiam & jus possent &
 deberent juxta petitionem dominorum cardina-
 lium omnem obedientiam auferre a domno Gre-
 gorio. Qui siquidem infrascripti omnes ad re-
 quisitionem ipsorum magnificorum dominorum
 priorum juraverunt in manibus reverendi patris
 in Christo domini episcopi Florentini, se in
 hac materia ea dicturos esse atque consulturos,
 omnibus aliis postpositis, que secundum Deum,
 bonam & rectam conscientiam, & secundum
 Dei ordinationem, jus & veritatem esse cre-
 diderint. Unde subsecutum est; quod hodie hac
 presentii die infrascripti omnes, exceptis tantum
 tribus, qui inferius describentur, habitis prius
 tamen inter se omnes aliquibus diebus magnis
 & longis disputationibus, tractatibus & allega-
 tionibus, & allegatis omnibus sacris canonibus,
 decretalibus, glossis, auctoritatibus sanctorum do-
 ctorum ecclesie, ac juribus omnibus ad partem
 affirmativam atque negativam facientibus, ip-
 sique diligenter discussis & examinatis, & in-
 terpretatis fideliter, pure atque canonicè, ac
 facto presentii schismatis plene examinato &
 diligentissime considerato, inspirati, ut pie cre-
 dendum est, Sancto Spiritu, atque gratia Dei
 & Redemptoris nostri Jesu Christi, ob cujus ec-
 clesie salutem congregati sunt & laboraverunt,
 atque gloriosissimæ Virginis reginæ colorum Ma-
 riz, omnes & quilibet de per se unanimiter
 interrogati, singulatum per me Petrum notarium
 & cancellarium infrascriptum dixerunt, contu-
 luerunt, declaraverunt, determinaverunt, quod
 secundum Deum, bonam, puram & sanctam
 conscientiam, secundum sanctas ecclesie insti-
 tutiones, veritatem & jura, pro bono univer-
 sali sanctæ matris ecclesie, & pro inducendo
 in populum Christianum sanctam & immacula-
 tam pacem & veram unitatem, & pro schis-
 mate tollendo, magnifici domini priores & eo-
 rum veneranda collegia, cum universo clero &
 populo Florentino, & omnibus cujuscumque sta-
 tus, qui sub eorum jurisdictione continentur,
 possunt & debent, atque astringuntur sub mor-

tali peccato, omnem obedientiam, assilientiam,
 auxilium atque favorem ab domino Gregorio
 subtrahere & amovere, tamquam a nutritore
 universalis & inveterati schismatis in ecclesia
 Dei, & dissipatore gregis dominici, & eccle-
 siæ sanctæ Dei subverfore, & tamquam a vio-
 latore obligationis, juramenti & voti, quam
 & quod Deo & christianis omnibus solemniter
 fecit, ut publicis documentis in conclavi & post
 factis, continetur & habetur. Et me Petrum
 notarium & cancellarium infrascriptum, tam-
 quam personam publicam, ipsorum declaratio-
 ne rogaverunt, quatenus de hac ipsorum de-
 terminatione, ad perpetuam rei hujus memo-
 riam, publicum consiciam instrumentum. Et
 quo prædicta majorem obtineant firmitatem
 unusquisque infrascriptorum propria manu se
 subscripsit, & presentem paginam propriis si-
 gillis munivit.

(a) Ego Alammannus archiepiscopus Pifa-
 nus omnia suprascripta approbo & confirmo,
 ideo propria manu me subscripsi & signavi meo
 sigillo secreto. Hoc eodem modo infrascripti
 se subscriperunt.

ANNO
CHRISTI
1492.(a) Subscri-
ptiones de-
sunt in cod.
Chauvel-
iano.

Dominus Jacobus episcopus Florentinus.
 Dominus Ludovicus episcopus Viteranus.
 Dominus Petrus episcopus Aretinus.
 Frater Bernardus de Gianglazis, generalis
 Vallis-umbrosæ.
 Frater Honorius de Florentia, prior cremi
 Camaldulensis.
 Frater Bernardus de Florentia abbas mona-
 sterii S. Michaelis de Podio Bonizi, theologie
 professor.
 Frater Thomas de Firmo theologie profes-
 sor, generalis Prædicatorum.
 Frater Antonius de Pesto ordinis Minorum
 generalis.
 Frater Matthæus de Bononia theologie pro-
 fessor, generalis Carmelitarum.
 Frater Felix abbas monasterii S. Salvatoris
 de Septimo.
 Cappon de Capponibus de Florentia, præ-
 positus Florentinus et Aretinus.
 Johannes de Albicis canonicus Florentinus.
 Bonosus Florentiæ de Federigis canonicus
 Florentinus.
 Derentius de Pecoris canonicus Florentinus.
 Franciscus de Ancellensis canonicus Flo-
 rentinus.
 Johannes de Riccis canonicus Florentinus.
 Frater Nicolaus de Sefcal decretorum doctor.
 Johannes abbas S. Floræ de Aretio.
 Jacobus de Campo utriusque juris doctor.
 Frater Laurentius de Boronteis decretorum
 doctor.
 Albertus de Albicis de Florentia.
 Nicolaus abbas S. Marie monasterii.
 Baldassar abbas monasterii de Passignano.
 Domnus Bastianus abbas S. Salvatoris Camal-
 Edulii.
 Hieronymus Gillii de Florentia decretorum
 doctor.
 Laurentius abbas monasterii S. Petri.
 Lazarus prior plebis de Balneo.
 Frater Gaspar abbas monasterii S. Trinitatis.
 Richardus abbas S. Pancratii.
 Antonius abbas S. Pauli de Razulo.
 Albertus de Albicis ordinis Prædicatorum ma-
 gister.
 Michael P. Thim professor theologie.
 Frater Leonardus theologie professor.
 Frater Andreas Tomaz professor theologie.
 Fra-

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

429
Frater Jacobus de Pisis professor theologiae. A
Frater Michael Johannis professor, &c.
Frater Michael de Fegehino professor, &c.
Frater Lottus ordinis Minorum inquisitor.
Magister Johannes Georginii de Bononia
minister Fr. Minorum.
Frater Mattheus de Parma minister provin-

ciae Romaniae.
Magister Johannes Johannis de Florentia
professor.

Frater Jacobus Fei professor.
Frater Bartholomaeus de Bononia professor.
Antonius de Massa professor.

Frater Benedictus de Testis professor.
Frater Valentinus Urtac. professor.

Frater Hieronymus de Faventia baccalaureus. B
Bartholomaeus abbas de Pyppio.

Johannes prior S. Fabiani de Prato.
Frater Antonius Petri prior generalis Ar-

menorum.

Frater Michael abbas.
Frater Johannes Petri abbas.

Frater Laurentius de Florentia professor.
Frater Simon de Tornaquantis professor.

Frater Gabriel de Spoletio professor.
Frater Antonius de Rignano professor.

Frater Zenobius de Florentia prior provin-

cialis Provinciae.
Magister Bartholomaeus de Pisis.

Frater magister Jo. de Sedoggis.
Frater Antonius Salvi de Florentia bacca-

laureus.

Frater Nicolaus de Cassis baccalaureus.
Frater Jo. Leonardi professor.

Frater Jo. de Sicilia.
Frater Lucas Hispanus ordinis S. Salvatoris

sub constitutionibus B. Brigidis, gubernator
monasterii Paradisi.

Frater Antonius de Alexandris professor.
Frater Perius de Roma professor.

Frater Antonius de Passignano professor.
Frater Dominicus Bartholi de Florentia prior

canonicus.

Domnus Simon Matthaei.
Frater Zenobius abbas.

Simon Jeremiae canonicus Pisanus.
Petrus canonicus Pisanus.

Frater Dominicus Rostri de Florentia bac-

calaureus.

Frater Thomas Jacobi de Regno.
Frater Antonius Simonis baccalaureus.

Julianus Caecchi.
Lucas canonicus S. Mariae majoris.

Philippus de Corfinis doctor.
Stephanus Bonacurii doctor.

Laurentius de Ridolphis doctor.
Laurentius Andreossus doctor.

Bartholomaeus de Poplechis doctor.
Torellus de Torreillis doctor.

Richardus *Delbene* doctor.
Johannes P. Rustan. doctor.

Marcellus de Strozis.
Franciscus de Marchiavellis doctor.

Dominicus P. Mini doctor.
Petrus de Beccanugis doctor.

Ego Petrus S. Mini, S. Domini civis &
notarius Florentiae & magnifici communis Flo-

rentiae cancellarius, & imperiali auctoritate
juxta ordinarios, praedictis omnibus dum age-

rentur praesens interfui.

EPISTOLA FLORENTINORUM

Ad dominum Gregorium papam XII.

Declarant se in suam certis conditionibus ob-
servantiam subtraxisse.

1. Nemo est tam expertus rationis, sanctif-
sime ac beatissime in Christo pater,
qui insciari possit omnes qui Christianam reli-
gionem profitentur, rebus cunctis mortalibus
posthabitis, non debere, etiam si opus fuerit,
vitam morti exponendo, ecclesiae sanctae Dei
pacem querere. Quid enim, si terrena sapere
vulerimus, & caeca nimis inanum caducarum-
que rerum cupiditate teneri, magis necessari-
um, magis utile, magis divinum miseris &
afflictis nimis ecclesiam excogitari potest, quam
pessifero schismate sublato, non duas, proho-
lor! sed unam ecclesiam aspicere, & hanc pul-
cherrimam Christi sponsam, quam ipse pretio-
sissimo sanguine suo constituit, non in partes
duas sectam & duobus capitibus deformatam,
sed integram & unico redimitam capite; & in
ea esse pulchritudine, qua eam Dominus noster
exornavit? Nos igitur cum divina bonitate non
inferius membrum ipsius ecclesiae sumus, nulla
in re debere nos enixe magis atque diligentiori
cura laborare judicamus, quam dare pro viribus
operam ut tam ingens malum, tam saeva tem-
pesta, quae sanctissimos ac pulcherrimos ecclesiae
parietes disturbat, evertit, & miseranda ruina
deformat, penitus tollatur, tranquilla & sere-
na pax Christianis restituatur. Hoc igitur san-
ctum desiderium nostrum, haec egregia volun-
tas, quae nobis divinitus inserta est, eo popu-
lum nostrum deduxit, ut nihil durum aestimet,
nihil laboriosum, quod ad Christianae religio-
nis reintegrationem cederet. Hinc subsecutum
est, ut non sumus, non labores, non pericu-
la pro hac tam necessaria re declinaverimus.
Nota sunt haec beatitudini vestrae, propterea
ea exprimere obmittimus. Deo nota sunt, cui
ut placeremus, ad haec facienda devenimus,
D & ipse nobis est testis, sinceris animis & recta
mente Christianam a nobis pacem procuratam
esse.

2. Experti tamen sumus novem legationes
nostras quas ad beatitudinem vestram infra
biennium, & duas alias praestantissimorum ci-
vium nostrorum ad adversarium vestrum, qui
se Benedictum XIII. appellat transmissas roga-
tu vestro, nihil usque in praesentem diem pro-
fecisse. Nihil etiam valuit, quod tam benigne,
tam multa florenorum millia intra tam par-
vum temporis spatium pro unitate consequen-
da, ex beneficiis, quae in nostris finibus sunt,
colligi sumus passi. Nihil valuerunt infinitae pro-
permodum supplices exhortationes nostrae, nihil
E preces, quas apud vos porreximus, nihil tam u-
beres, tam amplae oblationes nostrae, quibus non
solum facultates nostras, sed sanguinem quoque
pro ecclesiae salute benignitati vestrae obtuli-
mus; nihil potuit quod Florentinam, Pisanam,
& alias civitates & oppida nostra non semel
tantum concedere pro tractatu unitatis obtuli-
mus; nihil denique alia opera nostra profue-
re: cujus rei culpa apud quem sit, nolumus in-
dicare. Deus enim hoc ipse iudicabit. Quid
igitur, cum omnia frustra Florentinus populus
tentaverit, conatus sit, & vera simplicitate
egerit, quae ad gregem Dominicum reintegrat-

dum

ANNO CHRISTI 1409.

431
 dum proficua iudicaret, facere debebat, an san-
 ctum obmittere principium? non vere. Scri-
 ptum est enim, non qui inceperit, sed qui per-
 severaverit usque in finem, hic salvus erit.

3. Cum ergo sanctum & universale Conci-
 lium a reverendissimis dominis cardinalibus ce-
 lebratum iri cognoverimus, & ab ipsis rogare-
 mur, ut in urbe nostra Pisana eis permittere-
 mus sacrum Concilium celebrari; non tantum
 hoc assentiri voluimus, sed hec divinam mae-
 statem offenderemus, aut contra sanctam ecclesiam
 instituta faceremus, doctorum hominum in sa-
 cris litteris, Deumque timentium consilium sequi
 decrevimus, a quibus tandem nobis consultum
 fuit, ad ipsos dominos cardinales, cum ita se
 ecclesiae conditio spectaret, universalis Concilii
 convocacionem spectare, neque nos sine gravi
 Dei offensa, cum Christiani simus, posse ipso-
 rum sanctam petitionem non implere. Valuit
 igitur plus apud nos Dei causa, quam ulla
 hominum gratia, neque timuimus propterea
 periculo quopiam humano nos submittere; sed
 in Deo ponentes fiduciam nostram ad ipsam
 civitatem concedendam pro ipsa sancta Synodo
 devenimus, ne ob commodi loci defectum,
 hac sancta & necessaria ad Christianam pacem
 Concilii convocatio impediretur, aut ratione
 aliqua differretur. Quo facto, per egregios o-
 ratores nostros supplicavimus beatitudinem ve-
 stram, ut dignemini exemplo redemptoris no-
 stri, qui exinanivit semetipsum, formam servi
 accipiens, factus obediens usque ad mortem,
 mortem autem crucis, humilitatem induere,
 & non ad mortem eundo, quam etiam ne-
 quaquam recusare pro salute Christiani populi
 debetis; sed ad sacram & universalem Syno-
 dum praefatam accedere, quoniam & via re-
 nuntiationis papatus quae tractabatur, in totum
 sublata esset, & Concilium illud quod congreg-
 andum mandaveratis, non poterat ex duabus
 ecclesiis quae constitutae sunt unam facere, re-
 nuistis id quidem, ut vobis.

4. Quamobrem volentes divinae inherere vo-
 luntati, & ab ea lege sua non discedere, cum
 crebro a reverendissimis dominis cardinalibus,
 atque a quibusdam magnis principibus christia-
 nis, nonnullisque sanctis hominibus moneremur,
 labi nos in perniciem animarum nostrarum, si
 quam obedientiam sanctitati vestrae praestare-
 mus, postquam non iuramentis, non votis,
 quibus Deo & christianis omnibus vos obliga-
 stis, non supplicationibus totius ferme populi
 christiani adduceremini ad pacem & unitatem
 sanctissimam christianae religionis. Perturbavit
 nos sane admodum talis haec admonitio, &
 undique nobis angor & angustiae erant; patri
 & capiti nostro & in spiritualibus domino obe-
 dientiam amovere cor nostrum acri dolore
 vulnerabat. Ex altera parte metus divini ju-
 dicii, & caritas quam ad salutem animarum
 gerimus, quam salutem omnibus scimus esse re-
 bus anteponendam, alia ex parte pene incre-
 dibiliter nos anxios reddebat. Hac in pertur-
 batione nobis existentibus, nihil melius est vi-
 sum, quam id videre, quod secundum sacras
 ecclesiae institutiones, & Dei voluntatem a no-
 bis esset faciendum.

5. Convocari ergo fecimus omnes praetatos,
 professores sacrae paginae, & decretorum legum-
 que doctores, nonnullosque religiosos sanctos-
 que viros, in locis ditioni nostrae subiectis de-
 gentes, a quibus unanimiter, iurejurando ta-
 men prius in manibus Florentini episcopi pra-

ANNO CHRISTI 1409.

stato, determinatum fuit, quod nisi a vobis
 desciremus, & omnem obedientiam auferremus,
 animas nostras mortali peccato occidebamus;
 quod quam iudicium, quam grave, quamve
 durum nobis videretur, non facile exprime-
 mus. Sed prius quam ad hoc, ad quod neces-
 sitate, quae nulli est legi subiecta, inducere-
 mur, tentandum esse rursum per oratorem no-
 strum virum egregium ac peritissimum domi-
 num Stephanum Bonaccursum, an vos adduce-
 re possemus supplicationibus & oblationibus il-
 lis beatitudini vestrae factis, ut pro pace eccle-
 siae danda, ad universale Concilium Pisis ce-
 lebrandum veniret. Ex qua quidem nostra lega-
 tione, ut vobis, nullus est effectus subsecutus.
 Quid faceret ergo, sancte pater, populus Flo-
 rentinus, videns & sciens quod in mortem ae-
 ternam se precipitaret, Deum tam graviter
 offenderet? Eamne obedientiam praestaret, quae
 inveteratum schisma nutrirer, quae paci Chri-
 stianae inimica esset? In his tamen difficul-
 tibus durisque rebus, & in hac necessitate, in
 quam devenimus, quod mitius fuit humanitave
 delegimus. Subtraximus a vobis enim obedi-
 entiam omnem, prout per particulare Concilium,
 quod in nostra civitate tenuimus, determinatum
 fuit, non tamen aliter, quam solet prudens &
 pius filius, qui urgente necessitate, & legitima
 causa subsistente, impellitur sensu gemensque
 graviter, patrem relinquere, & eius imperium &
 obedientiam, ac si ignotus esset, non attende-
 re. Verum has adjecimus condiciones, quod haec
 obedientiae subtractio, non ante sextum & vice-
 simum diem futuri proximi mensis Martii locum
 habeat; ac etiam declaravimus, quod si infra
 hoc tempus mansuetudo vestra dignata fuerit
 ad praefatum universale sanctum Concilium ac-
 cedere, seque libere & sponte determinationi
 ipsius Synodi submittere, atque determinatio-
 ni praefatae stare vos obligabit; vel si decre-
 veritis infra praefatum vicessimum sextum diem
 per vos vel legitimum procuratorem vestrum,
 cum pleno & irrevocabili mandato, ad praedi-
 ctam renuntiationem papatus in manibus reve-
 rendissimorum patrum et dominorum cardina-
 lium Pisis existentium, aut alterius cujuscum-
 que speciale mandatum ad praedicta habentis
 ab ipsis dominis cardinalibus; tunc et in his
 casibus haec subtractio obedientiae pro nihilo
 habenda est, ac si facta non esset.

6. Tandem ut finem scribendi faciamus, te-
 stis est nobis, beatissime pater, testis est con-
 scientia nostra, quam ardentem exoptemus, ut
 ita vos geratis, quod minime necessarium sit
 hanc subtractionem obedientiae locum habere.
 Vos igitur pro salute animae vestrae et omnium
 Christianorum, per plagas illas sanctissimas re-
 demptoris nostri Domini Jesu Christi, per pre-
 tiosissimum ejus sanguinem, a quo ecclesiam
 sanctam fundavit, per illum sanctum lignum
 crucis, in quo ipse pendens, mortem et super-
 biam destruxit, et pacem humano generi de-
 dit, vos oramus atque obtestamur, ut exsur-
 gatis in mansuetudine et humilitate, et huic
 sancto et universali Concilio, sum vos deter-
 minationi subjiciendo, interelle dignemini, aut
 aliam sanctam, quam supra retulimus renun-
 tiationis viam amplecti, ut tandem indubitata
 et vera pax ecclesiae sanctae reddatur. Nos ve-
 ro beatitudini vestrae, illi honestae et societati
 quam nobiscum habere decreveritis, omnem
 rationabilem libertatem et salvum conductum,
 quem postulaveritis, ut liberius ad ipsam civi-
 tatem

433
 tatem Pisarum accedere valeatis, et generali
 Concilio interesse teore presentium pollicemur.
 Datum Florentiæ.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

ANNO
 CHRISTI
 1409.

AD MAGNIFICOS VIROS DOMINOS

Florentinos, post subtractionem factam Gregorio.

Magnifici & potentes domini, amici nostri
 carissimi, post salutem.
 Cunctos inter populos qui sub professione
 Christiana censentur, vestram communitatem
 de zelo, sacro Dei cultu, iustitia, singularique
 in suis actibus gravitate semper audivimus nec
 immerito commendari, ex quo quidem agro
 virtutum a bonis vestris seminatis veteribus, &
 usque ad vos novissimos diligentiore cultu, non
 solum odorem bonæ famæ progressum proba-
 bilem æstimamus, sed & fructus pacis, liber-
 tatis ubertatem, potentia magnitudinem, ac
 divitiarum copiam vestro singulariter populo
 pervenisse; adeo ut digne dici possit: Populus
 est vester cui Deus benedixit. Audiveramus e-
 nim, sed ex ore reverendissimi patris domini
 A. (*) S. R. E. episcopi Penestrensis cardinalis
 Aquilejensis dignissimi, nuper a vestra Floren-
 tina civitate redeuntis, læto animo percepimus
 & jucundo, quantum ab antiquis non devian-
 tes, sed potius perseverantes, devotionis affe-
 ctum ad sanctam romanam ecclesiam per opera
 manifesta in perpetuum memorie retinenda, C
 vestra nuper virtutes ostenderunt, quantumque
 cum diligentia & gravitate celebratis solemniter
 comitiis & consiliis vestris, necnon ad Conci-
 lium prælati & aliis famosissimis clericis, qui
 vestro in territorio sunt reperti, solertissime
 convocatis, pro effectu sanctæ præfate ecclesie
 toti populo Christiano optatæ unionis, matura-
 que omnibus deliberatione pensatis, vestram
 & omnium vestrorum devotionem a domino Gre-
 gorio detestandi schismatis pertinacissimo fau-
 tore divertentes, divina inspirante clementia,
 in favorem ejusdem unionis, nostris jugi ardo-
 re ad ipsam flagrantibus vota unanimiter, ex-
 ceptis paucissimis numero & æqualitate, laqueo
 satanas irretitis, conformia penitus reddidistis. D
 Digne quidem omnes vestra præterita actiones
 laude multiplici, sed laudum inæxplicabilem cu-
 mulum hæc quæ in præsentiarum fecistis opera
 mortales inter omnes gloriæque promissione æ-
 ternæ apud cunctipotentem, cuius res agitur,
 vindicaverunt. Nos vero pensantes quanto dignior
 sit res maturis digesta consiliis, quodque ple-
 rumque consiliorum prolixitas operibus brevi-
 tatem largitur, in agendis succenditur, quod
 dilatatur in otio, quamvis ardore quodam ab
 ipso Jesu Christo nobis infusa caritatis citio-
 rem ad conclusionem fuisset incensus; vestram
 tamen hanc sanctam operam eo majoribus at-
 tollimus laudibus, quo magis digestam totique
 populo Christiano futuram in Domino confidi-
 mus: gratiarum actiones quas possumus vestras
 magnitudini referentes, ac Dominum Jesum
 Christum continuis orationibus propulantes,
 quatenus vestram republicam felicibus extollat,
 augeat & conserveat auspiciis juxta vota, nihilo-
 minus universaliter et specialiter nos favoreque
 vestro statui continuis temporibus obnoxios
 offerentes. Demum, magnifici domini, amici
 nostri carissimi, quamvis ea quæ hæcenus fe-
 cistis, spem nobis in dies pinguiorum spopon-
 derunt, confidenter tamen vestram magnificen-
 tiam requirimus & hortamur in domino, re-
 Concil. General. Tom. XXVII.

Agantes affectuose, quatenus ea quæ circa ea
 sancta cæpta pro bono unionis præfate minus
 completa supersint, ad perfectionem vestra pru-
 dentia jugi & solerti cura, prout speramus,
 faciat perducere ad magnificos dominos Senenses
 & alios conterminos & circumvicinos cum scri-
 ptionibus, cum orationibus, omnibusque aliis
 vestra prudentia visis honestioribus modis hor-
 tari, quatenus se in operibus vestris sanctis a-
 perto oculo speculantes, ad eisdem faciendum
 se disponant. Quicquid enim per alios vestris
 intercessionibus & exemplis factum fuerit, ad
 laudum præconium vobis majus cedet. Nos vero
 & litteris & vocibus vivis, quantum cum
 Deo poterimus, eos & cunctos alios forte dor-
 mientes curabimus ad hoc pium & toti populo
 Christiano salutiferum opus excitare; parati
 semper ad vestra & vestra reipublicæ beneplaci-
 ta, augmenta, & honores unanimi & prompto
 corde. Datum Pisis, sub priorum nostrorum si-
 gnetis die xi. Febr. II. indictione MCCCXIX.

EPISTOLA

Ad serenissimum Francorum regem per magnificos
 dominos priorem, vexilliferum iustitia populi
 & communis Florentinorum.

Declarat se subtraxisse obedientiam Gregorio
 papa.

Serenissime atque gloriosissime princeps, &
 plusquam metuendissime domine, domine
 noster singularissime, quot labores jam in pro-
 curanda ecclesie unitate, postquam dominus
 Gregorius in summum pontificem assumptus
 fuit, pertulerimus, quot ad eum legationes hac
 pro re miserimus, quam supplicibus verbis ipsum
 ad reintegrationem Christianæ religionis addu-
 cere conati sumus, quam ingenti pecunia cum
 propterea juverimus, qualia etiam idcirco se-
 cum quantaque egerimus, quoniam longam e-
 xigerent orationem, silentio præterire decrevi-
 mus. Satis enim nobis est, majestati vestra si-
 gnificare, quod frustra omnia usque in hanc
 diem tentavimus, & quod nihil nostri sancti
 conatus apud eum profecerunt. Quamobrem
 visum nobis expediens fuit ipsius ecclesie uni-
 tati, ut reverendissimis in Christo patribus &
 dominis cardinalibus utriusque collegii hære-
 mus, qui ut sublimitati vestra notum est, ab
 eorum capitibus discesserunt, prorsus desperati
 ipsos de papatu contententes ad sanctam & ne-
 cessariam Christiano populo unitatem posse ad-
 ducere, quosve cernebamus pure & sancte uni-
 tatem ipsam querere. Hinc igitur est subsecu-
 tum, quod eis Pisanam civitatem pro sancta
 & universali Synodo congreganda concessimus,
 multis nos propterea periculis subijciendo, quas
 omnia subire non recusamus, tum ut divinæ
 bonitati placeremus, tum ut huic tam magnæ,
 tam salutiferæ, tamque sanctæ rei non deesse-
 mus, conati etiam sumus pluribus nostris le-
 gationibus ipsum dominum Gregorium adduce-
 re, ut ad hoc sacrum & universale Concilium
 vellet accedere; sed nihil apud eum; qui in
 hodiernam usque diem aures veritati clausit,
 hæc vim habuere. Quare tandem cum a plu-
 ribus doctis & sanctis viris admoniti essemus,
 non debere nos ei qui ecclesiam Dei vastaret,
 & in ipsius perniciem inveteratum schisma nu-
 triret, aliquam obedientiam præstare, quo-
 niam hoc faciendo mortali peccato animas no-
 E c

lib. p. 249.

Aras

435
ANNO
CHRISTI
1199.

stras occideremus, a prefato domino G. obedientiam omnem subtraximus, non tamen sine consilio cuiusdam particularis concilii, quod in nostra civitate congregavimus, quorumdam prælatorum atque multorum sacrorum litterarum utriusque juris doctorum, qui centum & ultra fuere. Sed huic obedientiæ subtrahendi has conditiones adjecimus, quod non ante festum & vicessimam diem mensis Martii proximo venturi, hæc locum haberet, ac etiam ut pro nihilo haberetur ac si substracta non esset, si infra dictum tempus ad præfatum sanctum Concilium ipse Gregorius accesserit, & ipsius determinationi se submitteret, vel per se, aut per suum legitimum procuratorem, papæ antequam præfatus vicessimus sextus dies labatur, renunciaverit. Quam nostram determinationem majestati serenitatis vestræ idcirco notam facere decernimus, ut cognoscat nos quos atque devotissimos filios vestros sublimitatis vestræ vestigia imitari, & ea implexisse, ad quam dignatus est nos hortari, & per litteras & per egregios oratores majestatis vestræ, cui nos humiliter commendamus. Datum Florentiæ.

CAPITULA DOMINI NOSTRI

Papæ ad Florentinos.

IN nomine domini & gloriosissimæ genitricis Domini nostri Jesu Christi Mariæ, semper virginis Domini nostræ.

Primo ambaxiatores sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Gregorii divina providentia papæ XII. dilectis filiis suis prioribus artium, & vexillifero iustitiæ populi & civitatis Florentiæ, ceterisque civibus ejusdem civitatis, apostolicam benedictionem & paternam salutationem exhibeant pro parte sanctitatis ejusdem.

Deinde dicant, quod sanctissimus dominus noster prædictus suscepit ambaxiatam quamdam parte prædictorum dilectorum filiorum suorum, per nobilem & egregium doctorem oratorem eorum, dominum Stephanum de Bonacorsis in hoc effectu.

Primo quidem cum filiali reverentia visitavit prædictum dominum nostrum papam parte dictorum priorum & vexilliferi iustitiæ & totius populi Florentiæ.

Secundo, ipsius sanctitati communitatem & populum Florentinum commendavit.

Tertio, ipsi obtulit ipsam communitatem & populum in rebus possibilibus & honestis.

Quarto, supplicavit & precatum est sanctitatem suam, ut dignaretur ad Concilium Pisas per utrumque collegium convocatum accedere, ut pax & unio in ecclesia sequeretur.

Quæ quidem omnia & multa circa illa seriose & eleganter in publico sæ sanctitatis consistorio narravit. Ubi benignam, seriosamque audientiam per dominum nostrum suscepit. Et quamquam multa quæ expedientia visa sunt, per præfatum dominum nostrum & oratorem prædictum hinc inde pluribus mediis, responsionibus, replicationibusque ventilata fuerint, velut notum est multis astantibus, & prout dictus eorum egregius orator poterit referre, tamen ad dilectam filiam suam communitatem Florentiæ dominus noster papa suos deliberavit transmittere oratores, suam intentionem responsuros super prædictis, præterea & quædam alia narraturos ut infra.

Primo quidem visitationem suscepit tamquam a dilectis filiis sanctitatis sue & sanctæ matris ecclesiæ, & eis paterno affectu regratiatur.

Similiter quoque eorum recommendationem suscepit, eisque ut supra regratiatur.

Tertio, de oblationibus dictæ dilectæ filie sue communitatis prædictæ paterno affectu & toto posse regratiatur, & certificat prædictam communitatem & dilectos filios suos cives universos populi & civitatis ejusdem, quod ad nihil aliud suscipit oblationes suas, nec illis uti vult, nisi ad ea quæ sint proficua paci unice & immaculatæ sanctæ Dei ecclesiæ sponsæ, & opportuna unioni populi Christiani, & ad ea quæ proficiant reipublicæ & commodo spirituali & temporali civitatis prædictæ; quæ sint insuper illi possibilis, juridica, æqua, honesta, & prædictæ communitati honorifica; dilectos filios prædictos paterne hortans, quatenus Beati Petri sedis honorem conculcare nolint, tamquam catholici filii: sed & si qui conculcare præsumserint, ea potentia, quæ sibi a Domino tradita est, ad reprimendam malitiam resistere velint. In hoc enim putat tam Deo gratum, quam hominibus honestum & debitum exhortari.

Quarto, dominus noster papa miratur, quod dicta communitas instet, quod Pisas accedat. Scit enim in ipsa civitate Florentiæ multos fore sacrarum scripturarum juriumque peritos, multos præterea prudentes, probosque cives, unde ignorari non debet nec posse, quod Concilium Pisas convocatum nullum est, quia præter, immo contra legitimam auctoritatem convocatum.

Quod etiam Concilium taliter Pisas convocatum nullum est, quia naturæ Concilii contradicit. Concilium enim a communi intentione dictum est, unde cum hoc non communi, sed particulari intentione vocatum est, Concilium esse non potest.

Non potest præterea esse Concilium, quia Concilium quasi consilium dictum est. Unde quotiescumque prius terminatio sit quam consilium, Concilium evacuatum est. Nunc autem quia manifestum est, eos qui Pisas se evocasse Concilium dicunt, prius dominum nostrum papam expoliassent obedientiam, & plurimos concitasse, ut præfatum dominum nostrum de facto obedientiam expoliarent, antequam Concilium sive Concilium judicaverit ipsum expoliandum; certum est ipsos auctoritatem Concilii præoccupasse, & evacuasse Concilii naturam, quia cum electio facta est, super eodem consilium frustra est. Non utique consilium potest esse electio, sed consilii finis. Unde cum consilium sit eorum quæ sunt ad finem, quomodo fieri potest, ut electio antecedit consilium; aut si electio manifesta fuerit, quomodo esse potuit post electionem consilium?

Ordo præterea & iudicii natura perversa est per illos qui Pisas sunt, quoniam iudicium ante latum est, quam de competente iudice terminatum sit. Et si certum iudicem fore illiusmodi Concilium quod vocaverunt, admitteretur; manifestum est eos qui Pisas sunt prius sententiam contra dominum nostrum papam tulisse, cum per orbem publice antiquati schismatis fautorem damnando & hæreticum, & obedientiam quam possederat per xxx. annos & ultra expoliando, aliosque ut expoliarent incitando, prout notorium est, antequam suis iudex, si tamen iudex dici potest, nedom actus

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

437
actus opportunus præmiserit, ad sententiam le-
gitime ferendam; sed etiam antequam judican-
di causa federit, & quod absurdissimum est,
etiam antequam adsit iudex, quem expectant.

Et quamquam dicant, quod ideo eorum est
Concilium generale, quia ad illud utriusque
obedientia concurrerit; respondetur; quod ne-
que de jure, neque de facto eorum Concilium
potest esse universale. De jure canones attestan-
tur; de facto manifestum est multos utrius-
que obedientiam ad ipsorum conciliabulum non
esse venturos.

Advertat igitur, requirit & monet sanctissi-
mus dominus noster papa, tot proborum ci-
vium prudentia, qualiter eorum opinioni faveant,
qui nec de jure nec de facto valent sanctæ ec-
clesiæ pacem exhibere modis quibus tentant.

Advertant ceterum attente, requirit & monet
SS. dominus noster, tot proborum civium pruden-
tia, quomodo & consulunt & eum depre-
cantur, ut Pisas accedat, & eorum se Conci-
lio submittat, aut illorum Concilium appro-
bet, qui conventuros ad Concilium illiusmodi,
non ideo vocaverunt, ut consulant, sed ut
determinata ante Concilium approbent, nec
eos, ut auditis partibus & eorum discussis ju-
ribus iudicent, vocaverunt; sed ut iniqui judi-
cii approbatores & executores fiant.

Advertant quomodo eis faveant, qui pacem
velle dicunt, & cum pacifici haberi possunt,
jurgia que non expediunt excitant. Paratus est
enim dominus noster papa servare sponte vota
per eum jurata, immo paratus esset & est po-
tius mortem, si expediat, velle subire, quam
juramenta frangere & vota.

Advertant quomodo illis faveant, qui papam
cogere volunt, ut cedat juri suo, cum cessio
non valeat, & expediat quod voluntaria sit,
non coacta.

Advertant quomodo illis faveant, qui cum
universale velle Concilium dicunt, & univer-
sale de jure & de facto habere possunt; potius
particulare querunt habere, contradicente do-
mino nostro papa, quam universale habere, ip-
so cum suis adversariis convenire volente, &
universale congregare communi omnium con-
sensu Concilium.

Advertat eorum prudentia, quomodo illis
faveant, qui sibi ipsis palam contradicere de-
prehenduntur. Dicunt enim quod dominus no-
ster papa non vult unionem, & cum ipse ve-
lit, & operam, quantum in ipso est exhibeat,
ut fiat, ipsi contradicunt; & quod voluntarie
& pacifice vult, ipsi suis sagacibus jurgiis de-
struere moliantur.

Dicunt velle quod cedat, & dum ipse pa-
ratus sit juxta promissa sua sponte cedere, ut
pax Romanæ & universali reddatur ecclesiæ,
ipsi vim inferunt: & sic quod sponte facere
vult, & quod sponte fieri potest, & sponte fie-
ri debet, eorum violentia inficit & invalidat.

Dicunt quod Concilium, etsi spectaret ad
eum, quod adversa pars nunquam suo Conci-
lio vellet interesse, universale esse non posset;
& quia universale expedit Concilium pro pace
ecclesiæ, propterea modum servari oportet, ne
propter hoc pax impediatur ecclesiæ. Nunc
autem dominus papa attendens, quod licet
Concilium per ipsum convocatum de jure uni-
versale sit, tamen ne facti defectus, quantum
in ipso est, unionem populi impediatur & pacem
ecclesiæ, contentus fuit & est, quod relictis ju-
ris apicibus, fiat communi omnium partium
Concil. Gener. Tom. XXVII.

consensu congregatio & Concilium unum, per
quod pax ecclesiæ sanctæ reddi, & unio popu-
lo christiano valeat. Ipsi vero qui universale
Concilium expedire dixerunt, nequaquam ei
quod de jure & de facto est universale assen-
tiunt, sed ne universale fiat contradixerunt huc-
utique. Et ne illud quod universaliter fieri po-
test & debet, omnium communi assensu fiat,
toto posse laborant, particulare detestantes, &
particulare querentes, juris veritatem & san-
ctiones importunas inquirentes, & novissimis
jurium interpretationibus suam molientes dedu-
cere voluntatem.

Advertat insuper attente, requirit & monet
Florentinorum catholica prudentia, si dominus
noster papa bene faceret, si excusabilis in di-
stricto judicii examine redderetur, si sedem
B. Petri institutione divina cunctis prælatam
sedibus, his qui se utriusque collegii cardina-
les inscribunt, subderet, & futuris præberet
audaciam cardinalibus, qui ipsius judicio submit-
tuntur, judicem apostolicum ad judicium trahere,
qui soli Deo & nulli hominum subesse digno-
scitur, cujus causam & culpam a populo, ab
augusto, & a clero Deus justus & omnipotens
eximens, suo tantum voluit reservare judicio.

Advertat etiam catholicorum prudentia filio-
rum, si papa teneret aut debet beati aposto-
lorum principis Petri sedis stabilitatem impelli
trahique permittente, & impellentibus trahenti-
busque assentiendo, occasionem præbere, viam-
que recludere, per quam sedes prædicta præ-
sumatur concuti, in cujus stabilitate & firmitate
universa fides fundata est, & potestas quiescit
ecclesiæ. Cum enim XII. apostoli erant,
soli Petro per Dominum non frustra dictum
est: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super
hanc petram ædificabo domum meam.* Et iterum
ut fidei stabilitatem in eo demonstraret prin-
cipaliter instituisse, inquit; *Petre, rogaui pro te,
ut fides tua non deficiat.* Nec abs re putandum
est sedem B. Petri cunctis sedibus fore præla-
tam, quia cum sedere mobilitatem sedentis ex-
cludat, & sedere potestatis & judicantis sit, &
Petrus a petre immobilitate dictus sit, valde
dissimulatum est & protervum, ecclesiasticam po-
testatem in tanta stabilitate fundatam commo-
vere, & quodammodo inexcusabilis redditur,
qui fidei firmitatem, & ecclesiasticæ potestatis
venerationisque quietem, concitare audeat, vel
quod concutiatur assentit. Heu! quam magna
impietas, quam insolens textitur periclitatio ec-
clesiæ, ut propter unius odium, vel ad satiamdam
plurium ambitionem, fideles discant fundamen-
tum fidei concutere volentium tradere potulati.

Circumspiciat attente prudentia Florentino-
rum, & facile deprehendet, quis aut qui sint
antiquati schismatis fautores, & novi schisma-
tis suscitatores, vel per quem aut quos stat seu
differitur, quominus pax vera reddatur eccle-
siæ, & vera unio fiat.

Dicant qui sui erant, si dominus papa Gre-
gorius verus unquam papa fuit, numquid po-
terat esse schismaticus, cum proprie schisma
sit, quando fideles dividuntur a papa; vel si
schismaticus papa sit, & antiquati schismatis
sautor defendendo jus papatus, & suum.

Et si sit, quare non ita dominus Bonifa-
cius, & dominus Innocentius, cum tempore
ipsorum schisma novum dici non poterat, sed
antiquatum?

Et si illi etiam fautores schismatis fuerunt,
quare de manibus illorum cardinalatum susce-

perunt, ad natriendum schisma inveteratum, & ad fovendum schismaticos?

Et si dominus Gregorius numquam fuit papa, quare ipsi cardinalatum usurpant?

Et si dominus Gregorius hæreticus est, quia dubium sibi jus papatus servavit, quare non sic ipsi, qui pari ratione dubium sibi jus cardinalatus servantes servaverunt?

Dicent, licet in dubio dubium jus servare, quouique terminatum fuerit super dubio, aut aliter inter partes dubias pro unitate conventum fuerit, & sufficit toto posse infudare, ut dubium terminetur jure vel pacifica conventionne, quare non fiat illi licitum sicut & fuit eis?

Vult dominus noster papa realiter renuntiare, sicut juravit & vovit, ut veram pacem veramque unionem ecclesia habeat & populus christianus. Discutiat ergo solerter, & sagaciter ventiletur, si dominus noster papa a justitia & æquitate divina & naturali discedit. Et cum vera pax & justitia osculata sint, & pax vera absque æquitate esse non valet, si dominus noster a justitia & æquitate discedit, hostis pacis ecclesie habeatur: si vero justitiæ & æquitati divinæ & naturali ipse hæret, alii vero ab omni justitia & æquitate discedunt, ipsi eodem judicio habeantur innoxii.

Videatur insuper, si ipse aliquid proprium querit, unde merito suspicari valeat, quod pacem ecclesie impediatur, cum ipse paratus sit, ut supradictum est, propter veram unionem papatui renuntiare.

Inquirat orbis, qui scit multos etiam cives Florentie non ignorare, utrum nonnulli Pisis existentium & aliqui qui se cardinales dicunt, multis illicitis promissionibus & viis papatum quaesierint & querant,

Inquirunt illi unionem, justitiam & æquitatem divinam & naturalem confundere non verentes, ut papatum & magistratum in ecclesia, quocumque modo fiat, acquirant. Et secundum justitiam & æquitatem divinam & naturalem dominus noster papatum relinquere procurat, & propterea damnandus est, & ipsi sanctificandi erunt? O hominum immensa justitia!

Attentis igitur prædictis, & quod dominus noster paratus est operam cum effectu exhibere promissa sua servando, & cetera quæ expediunt pro dicta unione exequendo, quæ sint secundum justitiam & æquitatem divinam & naturalem, & non sint in conculcationem apostolicæ sedis & fidelium suorum. Nam aliter divina majestas, quæ in sede B. Petri quiescit & fulget, super terram læderetur, & dignitatum ordo, qui ab ipso Rege regum & Domino dominantium institutus est, confusus perverteretur, & præveniendi magnum exemplum & occasio præberetur subditis adversus Christum Domini, quibus nullo modo assentire debet aut vult, nec intendit insuper assentire aliquo modo, quod fideles a ceteris mirabiliter conculcentur, ne divina justitia injustorum oppressionem lædatur, quod foret piaculum grande, & maximum dedecus apostolico throno inde redundaret.

Dilectos filios suos communitatis & populi Florentini cives universos requirit & hortatur in Domino & per misericordiam Domini obsecratur sanctissimus dominus noster papa, quatenus cum illis qui Pisis sunt, & cum adversario intercedere placeat, & taliter partes interponere suas, quod ad unum locum communem a partibus non prælestum, & venienti-

bus stantibusque tutum, qui illas habeat circumstantias, quas canones & æquitas dicunt, cum ipso convenire velint, in quo fiat communi partium consensu congregatio & universale Concilium, ubi paratus est interesse, & unionem cum effectu, promissa servare populo, dare, quantum in eo erit. Sperat enim si vestra intercessione hoc fiat, fructus optatus pacis a Domino dabitur populo, votivus & expeditus, & rejectis scopulis juris & periculosis involutionibus, quæ propter illa multorum Christianicolarum animabus imminerent, rescabuntur corporibus innumerabilibus discrimina quæ parantur, laudem jubilationis pacis poterit divinus populus decantare Domino cum Psalmista:

Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum. Tunc florens civitas præter merita quibus florebat vere in excelsis, in terris florens prædicabitur & gloriosa.

Hæc enim dominus noster papa paterno affectu, & cum grandi fiducia prædictis filiis suis exigit. Scit enim quanta possunt circa hæc, & præcipue cum illis qui Pisis sunt; & ipsos quæ possunt facturos sperat, attento maxime quorumcumque fidelium debito & proficuo, & attento quantum zelum erga unionem christiani populi & pacem sanctæ matris ecclesie ostenderunt.

Sperat insuper prudentiam suam taliter se habituram, quod omni populo propalabitur, ipsos non unionem propter privatum commodum & loca sua dilexisse; sed propter unionem loca quælibet illi apta & æqua pariter diligere; non enim propter loca res, sed propter res loca querenda sunt.

Et ne suspicari valeat, quod ad dilatandam & subterfugiendam unionem dominus noster papa mutationem loci querat, contentus est dominus noster papa, quod adversarii suæ sanctitatis unum virum eligant, qui ipsis placuerit, & ipse similiter unum eliget pro parte sua.

Et quoniam dominus noster papa quod supradictum est tota intentione peroptat, intendit virum eligere, cunctis rationibus divisionem christiani populi, & schisma Deo abominabile, & hominum exterminium odientem, & ecclesie sanctæ pacem & unionem fidelium diligentem, non solum propter publicam utilitatem & commodum; verumetiam propter privatam: cui sanctitas sua injungere deliberat, ut locum eligat cum omni solertia & æquitate, rejectis cunctis cavillationibus & dilationibus. Et ideo carissime requirit & hortatur in Domino, prædictos dilectos filios suos, ut instare velint cum adversariis sanctitatis suæ, ut similiter faciant.

Dolet insuper paterno affectu dominus noster cum prædictis filiis suis, de modis servatis Florentie his diebus adversus sanctitatem suam. Et primo dolet, quod Concilium quod congregaverunt, ad deliberandum utrum eidem domino nostro papa deberet per ipsos totaliter auferri obedientia, fuit ex personis ut plurimum passionatis contra justitiam suæ sanctitatis, & quorum plurimi assenserant conspirationibus & terminationibus contra suam sanctitatem factis.

Deinde dolet de modo servato in formando & proponendo punctum, super quo consilium quærebatur. Modus quidem proponendi punctum, & querendi consilium sicut suæ sanctitati relatum est, hic fuit: *Vexillifer justitiæ in hæc vulgaria verba surrexit: Stando ne i ter-*

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

441.
*anni del scisma come egli fanno, noi domandiamo se secondo iddio e la bona coscienza; e secondo la ragione siamo obligati a dare in tutto la obediencia al misero papa Gregorio, perchè in questo non vogliamo solo attendere la coscienza nostra sciando le ragioni, no vogliamo più la parte affirmativa che la negativa; ma stare intendiamo secondo ragione alle vostre determinazioni. Voces apparentes honestatis fuerunt; sed si intentio & verba honestati consonabant, non diu per proferentem infrascripta absconsum fuit. Inquit enim: Et acciochè ciassemo sano libero nel parlare, e da nimo timore suggesti noi vi notificiamo che egli è determinato per noi che nullo bolla apostolica sano obedite sotto la nostra signoria sano obole per privatione de beneficiis o per decessione de prelati. Ancora determinato habbiamo che nimo denaro per collesori sano partiti al misero papa Gregorio. Ex quibus satis comprehendit potest, quod Concilium ad utramque partem postulatam, solum illis qui obedientiam auferendam consiliaturi erant liberum factum est, immo satis aperte suatum, aliis vero hac libertas data est. Hac suasio praestita libere pro veritate consulendi, quod videlicet domini deliberationi se opponerent, si obedientiam dicerent non auferendam. Quis enim nescit naturale fore hominibus, etiam amicos absentes facilliter culpate, quos praesentes redarguere non ausierint. Quanto magis, si agnoscant veritatem, cum dixerint, magistratibus displicere? Quis nescit quod multi consiliarii inveniuntur, qui vultum principis & auctus ante examinant, ut quid applauserint perpendant, quam rem discutiant, ut consulant veritatem. Sat sufficere debebat ad haec mala prona ut plurimum consulentium malitia. Verum ne propter ignorantiam peccarent, domino papa jam oblatam esse per dominum Florentie potestatem apostolicam exercendi jurisdictionem in terris suis, & debitos apostolicam camerae proventus, palam dictum fuit. Quid ergo illi auferendum consulere supererat, nisi solum papa nomen, cum jam directo & utili dominio dominus noster papa Gregorius esset exspoliatus per eos. Dixerunt insuper: *Ancora habbiamo determinato che veruno generale de gli ordini de Mendicanti non possa essere offeso sotto la nostra signoria. Sed si libera dari volebat consiliariis ad utramque partem facultas; quare non saltem additum fuit illis verbis: Et determinato habbiamo che a veruno de Mendicanti che vogliamo vel consiliariis tenere la obediencia de papa Gregorio, nimo de generali possa fare novitanti nostri terreni. Sed quanta cum honestate ulterius processum fuerit verba referant. Dixerunt enim: Gli è stato chiamato per voi il venerabile padre maestro Luca a questa congregazione, e non è venuto, ben farà di venire domani, meglio havrebbe fatto se vi fosse venuto oggi.**

Visum erat supradictis verbis nomen papatus relatum fuisse domino nostro pap. Greg. nunc autem cum dictum sit: *Gli è stato chiamato il venerabile padre &c. dominium Florentie non habere in card. eos quos fecit card. dominus noster papa, per ipsorum verba asstantibus manifestum fuit; quod nihil aliud apud eos qui audiverint refert, quam quod ex tunc dominum nostrum Gregorium papam non habebant in papam.*

Quibus dictis, relatum est domino nostro papa per cancellarium vestre communitatis:

Dilecti filii sui priores artium & vexillifer iustitiae populi & civitatis vestre legere fecerunt instrumentum confectum super tollendo schismate tempore quo ad summum pontificatum dominus noster Gregorius evedtus est. Deinde praecipuum fuit omnibus asstantibus, ut redirent in crastinum.

Hoc quidem summe placuit & placet domino nostro papa Gregorio, videlicet quod instrumentum illud lectum fuerit, & saepius perlegatur: quoniam dispositus est quodcumque apparet in instrumento ipso juratum, votum, & promissum integre & realiter observare. Et utinam adversariorum suorum iura & debita a fidelibus debite discuterentur & cernerentur, sicut iura sanctitatis suae indebite ventilata sunt. Et utinam eorum ipsi cogere iuramenta & vota servare, si nolent, sicut ipse realiter & sponte paratus est, sua iuramenta & vota servare, quoniam pacem celerem & bonam sine peccato & dilatione experiretur sancta mater ecclesia.

Ceterum relatum est domino nostro papa, quod in crastinum congregatis praedictis omnibus dictum fuit illis per cancellarium praedictum in hunc effectum: Ut omnes super materia sunt magis docti & clari, volunt domini mei, quod dominus Laurentius de Ridolphi primo loquatur pro utraque parte, nihil determinando. Post quae ipse dominus Laurentius tractatum quemdam, quem contra veritatem & iustitiam domini nostri papae confecerat, recitavit: in cuius narratione licet quicquam conclusivum non fuerit visus asserere; tamen conatus fuit, quantum potuit, ut argumenta impugnantia contra defendentia iustitiam & veritatem vellicando prevalere viderentur.

Postquam vero ille conticuit, ut relatum est, surrexerunt multi & praecipue quidam qui interfuissent, quando de unione tractatum fuit inter dominum nostrum papam & adversarium suum, in multis malitiosis adinventionibus deducere conati sunt, dominum nostrum papam cum adversario suo intrinsece de schismate non tollendo fuisse concordem. Secundo dicebant per dominum Gregorium tractatum unionis fuisse fractum. Idem asserbat ille qui se dicit cardinalem de Thureio, & multas alias cavillationes per dominum nostrum papam & adversarium suum servatas fuisse ad impediendam unionem, magnis fictionibus probare nitus est. Deinde facta aliquali reflexione, multi alii pulpitem ascendentes, approbaverunt totalem obedientiam removeri debere a domino nostro papa.

His omnibus ponderatis, videre videtur SS. dominus noster in principio disputationis illius, videlicet utrum sibi deberet auferri totalis obedientia, an ne, licet non fuerit praemissa laudabilis & consueta protestatio, tamen aliqualem consuetudinem fuisse servatam, videlicet

Equod quidam surrexit, & quaestionem proposuit, & per quemdam alium argutum fuit ad partem utramque. Sed cum soleant conclusiones poni, ille tacuit quod per alios quosdam & per quem alias conclusum fuerat. Cum soleat insuper solus unus conclusiones ponere, & quantumcumque verissimas sunt, major pars asstantium, etiam qui super cathedram sedet, pro elucidanda veritate conclusiones impugnare: exceptis tribus, quorum unus, ut relatum est, dixit sibi non videri quod obedientia deberet auferri suae sanctitati, nec tamen aliter ausus est contradicere, alius vero inquit, melius

443

ANNO
CHRISTI
1499.

lius est bene mori quam male vivere, & quod A
habebat dominum Gregorium in verum papam.
Alius ootulit se velle in fornacem ignis arden-
tis introire, si aliquis ex adversariis domini no-
stri papæ Gregorii similiter introire vellet in
testimonium veritatis. Nullus injustas conclu-
siones ausus est impugnare, nec inventus est
inter tot illorum, qui divinas veritates cavilla-
re consueverunt, zelo studiositatis & exercitio
intellectus, vel ut videantur ceteris sapientio-
res, qui si non zelo veritatis, aliqua saltem
hujusmodi causa apostolicam iustitiam, & prin-
cipis apostolorum sedem & thronum defendere
voluerunt, & sapientia ad fallacias & sophis-
mata refellenda usi fuerint, quam a Domino
receperunt, sed ad tua desideria concervabant
sibi magistros prurientes auribus.

Verum quot vera & honesta ibi proposita &
præsupposita fuerint, faciliter discutere volen-
tibus innotescet. Præsuppositum enim ibi fuit
dominum nostrum papam Gregorium cum ad-
versario suo de schismate non tollendo fuisse
concordem, & inde dictum est ipsum fautorem
schismatis fuisse & hæreticum. Negatur pro-
positio, antecedens probent ipsi qui asserue-
runt, vel si probare non possunt, quod num-
quam poterunt, quia verum non est, unde ex
antecedente hoc falso conclusio vera? Et quam-
quam sufficiat domino nostro papæ negasse ve-
rum esse quod fallum est: tamen ut magis ad-
huc fallitas deprehendatur, & clare videri pos-
sit, quod sua sanctitas non fuit, nec concors
est cum adversario de non tollendo schisma;
quod dominus papa pluries dixit, iterum re-
pleat, quod paratus est in uno loco commu-
ni cum tuo adversario convenire a partibus non
prælecto, & venientibus & stantibus tuto, qui
illas habeat circumstantias, quas canones & æ-
quitas dicant, in quo fiat communi partium
contentu congregatio & universale Concilium.
Ibi paratus est interesse, & unionem cum ef-
fectu, promissa servans, populo dare, quantum
in eo erit. Et si ille adversarius tuus venire
recutaverit, paratus est etiam absque adversa-
rio tuo cum illis, qui Pisis sunt convenire in
loco, prout supradictum est, & sua juramenta
& vota integraliter observare. Ex quo satis
clare patet, quod cum illo concors non fuit,
nec est de schismate non tollendo, prout assertum
fuisse in illo Concilio suæ sanctitati relatum est.

Audivit insuper ibi dictum fuisse sanctitatem
tuam fregisse tractatum unionis. Ad quod ipse
respondet, quod tunc non unionem multi tra-
debant, sed conspuationes & subversionem ve-
ritatis, & destructionem personæ tuæ. Quod
vero hoc verum sit, quot scandala e vestigio
pullulaverint contra tuam veritatem & perso-
nam, opus probat.

Advertens igitur præfatus dominus noster pa-
pa Gregorius, cum quanta animositate & in-
iustitia in illo Concilio, quod tamen delibera-
tio præcesserat, actum fuerit adversus sanctita-
tem suam, præter, immo contra omnem juris
ordinem & æquitatem, dolet non de quibusdam
qui sine ignorantia, sine malignitate, sine odio,
cujus tamen patti sui causam illis datam igno-
rat, sine inulto amore allecti, sine iniquo præ-
ticio, aut illentis promissionibus vendicati, veri-
tatem & iudicium subvertent in offensam om-
nipotentis Dei & apostolicæ sedis, & personæ
suæ sanctitatis opprobrium, facientes contra
principis apostolorum successorem, & execu-
-

tes quod contra minimum clericum & subditum
suum sacerdos de jure & æquitate non poterant,
nec debebant.

Ut videant insuper dilecti filii sanctitatis suæ
cives Florentini, qualis & quanta honestas ser-
vata fuerit adversus sanctitatem suam, adver-
tant attente, requirit. Quæ enim lex præcepit,
quæ æquitas suavit, ut Concilium illud ad in-
stantiam adversantium sibi congregarent, &
cum sanctitas sua non distet a civitate Floren-
tiæ; ultra quam per tres dietas, nihil sibi no-
tificatum extiterit.

Quæ lex præcepit, quæ æquitas suavit, ut
ex tot adversantibus sibi & complicitibus illorum
admissi fuerint in Concilio, & sanctitas sua
minime requisita fuerit, ut si unum saltem mi-
nimum vellet mittere, posset ipsos de sua ve-
ritate & iustitia informare?

Fortè ad excusandas excusationes in pecca-
tis dicent, vocatus fuit ad Concilium prædi-
ctum cardinalis suus, & noluit interesse. Sed
quomodo vocatus est, dicatur. Interesse voluit
tamquam legatus apostolicæ sedis, & illo mo-
do noluit admitti. Quid aliud hoc referebat,
nisi quod aut legatus nolens opprobrium apo-
stolicæ sedis & personæ suæ, ideo interesse re-
cusasset, & sic honestum vocationis colorem
sibi vendicasse nisi fuerint; vel quod si tamquam
non legatus interesset, magis videretur patriæ
voluntati & legi per eos jam ordinatæ assenti-
re velle videri; & sic ipsam injustam tamquam
justam approbare legem, quam domini nostri
papæ Gregorii potestati credere, & ipsam pa-
trio domino præponendo defendere.

Verum Deus omnipotens, qui abscondita cor-
dium consilia manifestat, noluit ipsos longe
tuam honestatem abscondere posse. Miserunt
enim ad sanctitatem suam oratorem suum,
narrantem quæ statuta fuerunt post Concilium
hujusmodi, & certa, sicut supradictum est,
petentem. Sed quare non sic antea?

Sed ut honestum adderent honestati, termi-
num dierum trium orator ipse statuit domino
nostro ad respondendum. Si vero infra dictum
terminum dominus noster papa non responde-
ret, dominos suos aliter provisuros ajebat.
Prævisi fuerant adversantes domino nostro pa-
pæ per hebdomadas, ut consuetum est ut plu-
rimum. Triduo longior terminus furibus & ho-
micidis & aliis reis & damnandis ad mortem
solet indulgeri, & apostolorum principis suc-
cessoris veritas, iustitia, & potestas tanta igno-
minia, tantoque dedecore præsumitur concu-
cari. O bone Jesu, qui dixisti fidei tuo Pe-
tro: Tu es Petrus, & super hanc petram adifi-
cabo ecclesiam meam, & porta inferi non præ-
valebunt adversus eam, & tibi dabo claves re-
gni celorum, & quodcumque ligaveris super ter-
ram, erit ligatum & in calis: & quodcumque
solveris super terram, erit solutum & in calis,
E attende & miserere.

Nec licet tam abominabilis injustaque fuerit
prædicti præfixio termini, ahuc eo modico dif-
ferri potuit. Nam missæ sunt litteræ cunctis
qui in curia sanctitatis domini nostri erant sub-
ditis prædictæ communitatis, magnas injungen-
tes pœnas, nisi a prædicta statim discederent
curia; quæ litteræ datæ sunt Florentiæ XVIII.
Februarii. Die vero eodem, oratore Florenti-
norum discedente a præsentia domini nostri:
O magna honestas! o honeste expectata responsio!

Quoniam vero dominus noster papa Gre-
gorius magnam, immo maximam offensam in
omni-

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO CHRISTI 1499.

ANNO CHRISTI 1499.

445
omnipotentem Deum, in apostolicam sedem, & in seipsum suscepisse visus est, dilectam filiam suam communitatem Florentiam suosque cives hortatur, requirit & monet in Domino, ut velint & operam adhibeant, quod quia contra iustitiam & equitatem de facto expoliatus fuit obedientia, quam possederat per xxx. annos & ultra, in prædicta civitate & dominio suo, de facto restitueretur in ipsa; quoniam expoliatus est de facto, ante omnia debet restitui.

Sperat enim sanctissimus dominus noster papa Gregorius, immo certus est, quod nisi seducti fuissetis per quosdam, nunquam hoc scandalum evenisset. Certus insuper est, quod si sceleris sui volueritis veritatem & iustitiam, juxta vestrum debitum, audire, de ipsa plene informati malignantium fallacis confusus, veritas & iustitia domini nostri papæ Gregorii apud vos gloriosa venerabitur.

APPENDIX AD CONCILIUM PISANUM

SALVUS CONDUCTUS ALTER FLORENTINORUM.

Ex autographis
D. abbas Laur. M. lino.

NOs priores artium &c. tenore præsentium damus, & concedimus plenam, & liberam licentiam, atque salvum conductum reverendissimis in Christo patribus, & dominis, dominis episcopis, presbyteris, & diaconis cardinalibus sanctæ romanæ ecclesiæ utriusque collegii veniendi ad quacumque nostras civitates, terras, castrum & loca quæcumque nostræ jurisdictionis semel, & pluries totiens, & quotiens voluerint collegialiter, conjunctim, separatim, & divisim, & quomodocumque eis placuerit, & in ipsis, standi, discedendi, atque ad libitum eorum voluntatis redeundi cum omni utriusque collegii præfati, & cujuslibet de dictis collegiis comitiva, seu curia, & eorum, & cujuslibet eorum sociis, equis, jumentis, bonis, navigiis, & rebus eorum, vel alicujus eorum quibuscumque, non obstantibus aliquibus obligationibus publicis, vel privatis, aut aliis quibuscumque rebus, quæ dici, vel excogitari aliquo modo possunt, ac etiam non obstantibus aliquibus conditionibus, limitationibus, aut reservationibus, in certis aliis nostris Salvis conductibus præfatis reverendissimis dominis cardinalibus alias per nos concessis adpositis. Mandantes insuper omnibus, & singulis rectoribus, & officialibus nostris, sub quibuscumque nomi-

ne, vel vocabulo nuncupentur, ac etiam nostris gentibus armatorum tam equitibus, quam peditibus, vel quæ in nostris finibus morarentur, quatenus præfata collegia reverendissimorum dominorum cardinalium, & quemlibet eorum cum omni ipsorum, & cujuslibet ipsorum curia, & comitiva, libere permittant ad quacumque nostra loca venire, stare, recedere, atque redire, eisdem collegiis dominorum cardinalium, & cuilibet eorum iter, transitum, ac etiam moram in nostris locis trahere libere permittant, atque exhibeant cum personis, equis, mulis, rebus, & armentibus quibuscumque eorundem, vel alterius ipsorum, aut curiæ, vel comitivæ ipsorum absque aliquo impedimento reali, vel personali modo aliquo inferendo sine aliqua solutione pedaggi, oneris, vel gabelle. Ita tamen, quod præfata securitas ad aliquem civem vel subditos nostros pro condemnationibus aut bannis pecuniariis, aut personalibus nullatenus extendatur, præsentibus valituris sex mensibus proxime securis. Præsentem vero licentiam aut salvum-conductum quo majorem firmitatem, atque robur habeat una cum nostris collegiis servatis servandis deliberravimus, atque firmavimus. Datum Florentiæ die quarta mensis Augusti MCCCCVIII.

COLLECTORIS PRÆMONITIO

In sequentes duas epistolas.

Geminat has epistolas quæquam a seculo jam Concilio scriptas, subiungendas tamen censui, cum rerum in Concilio dehisitarum seu complementum quoddam haberi jure meritoque possint.

ALEXANDRI PAPÆ V. EPISTOLA

F. Thome de Firmo Ord. Præd. generali magistro, ut schismatis fautores a censuris ecclesiasticis dissolvere possit.

Alexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio Thome magistro ordinis FF. Prædicatorum salutem & apostolicam benedictionem.

Afferri P. Bremond in Bullar. ord. Præd. t. II. ex arch. ord. afferri e exemplar extare in archivo apollol. li. VII. fol. 547. Meminit hujus & Fontana in Moem. D.

Personam tuam, nobis & apostolicæ sedis devotam, paterna benevolentia protequentes, illa tibi libenter concedimus, per quæ aliorum animarum saluti & statui salubriter consulatur. Hinc est quod nos tuis devotis supplicationibus inclinati tibi absolvendi quascumque personas ordinis prædicatorum & in eodem ordine degentes & altissimo in humilitatis spiritu famulantes ab excommunicationis sententia, quam forsan adherendo vel favendo seu alias credendo perditionis & iniquitatis alumnis Petro de Luna, qui Benedictus XIII. & Angelo Corario, qui Gregorius XII. in suis obedientibus appellabantur, vel eorum fautoribus aut sequacibus & eis adherentibus, quæ qui-

dem personæ ab obedientia & devotione nostra ac sedis prædictæ se qualitercunque subtraxerunt, ad obedientiam & devotionem nostram præfata redire volunt, prius præfatis per ipsas personas & recepto ab earundem singulis de stando nostris & romanæ ecclesiæ mandatis fidelitatis debitis juramento juxta formam inferius adnotatam & injunctis earum singulis pro modo culpæ penitentia salutari, & aliis quæ de jure fuerint injungenda; cum illis quoque ex personis prædictis quæ sic ligatæ celebrando divina vel se illis immittendo: eis tamen ad tempus de quo tibi expedire videbitur a suorum ordinum executione suspensis; demum iustifragantibus eis meritis, & alio canonico modo.

ANNO
CHRISTI
1109.

pedimento non obstante, dispensandi plenam A,
tenore presentium. concedimus facultatem. For-
ma autem juramenti predicti talis est. „ Ego
„ N. ordinis FF. Prædicatorum professor, com-
„ pecto divisionis & schismatis laqueo, quo te-
„ nebar, credendo, favendo & adherendo per-
„ ditionis alumnis Petro de Luna, qui Bene-
„ dictus XIII. & Angelo Corario, qui Grego-
„ rius XII. in suis obedientiis appellabantur,
„ sibi & alijs credentibus, faventibus & a-
„ liis receptoribus adherentibus, defensoribus
„ complicibus & sequacibus eorum præstando
„ auxilium vel favorem, & propterea nunc
„ diutina mecum deliberatione pertractans pro-
„ na & spontanea voluntate ad unitatem sedis
„ apostolicæ divina gratia reversus fateor pu-
„ blice me errasse, & de præsentem tenere ca-
„ tholicam fidem, ac credere & tenere quid-
„ quid credit & tenet ac docet S. mater ec-
„ clesia, cui præest D. noster D. Alexand. di-
„ vina providentia papa V. & quod idem D.
„ Alexander fuit & est verus romanus ponti-
„ fex, & verus vicarius Jesu Christi Petrique
„ successor, canonicè electus, inthronizatus, &
„ coronatus in romanum pontificem per car-
„ dinales, ad quos, vacante sede apostolica,
„ inthronizatio & coronatio pertinebant. Quod-
„ que privati perdicionis alumni, tanquam hæ-
„ retici, & nututores schismatis antiquati, ac
„ totius Christianitatis invasores, & destructo-
„ res, & a liminibus sanctæ Dei ecclesiæ sepa-
„ rati, a Christianis persequendi sunt, donec
„ ad cor reversi, suos recognoscant erro-
„ res, & ad gremium revertantur ecclesiæ an-
„ teditæ, & quod tam ipse Petrus de Luna,
„ & Angelus Corarius, quam omnes eorum
„ fautores & sequaces in hac parte fuerunt,
„ & sunt veri schismatici, apostatici, excom-
„ municati, anathematizati, ac divisi, & se-
„ parati a communione fidelium, & ab unitate
„ S. Dei ecclesiæ, & tanquam hæretici puni-
„ endi, & ut tales fuisse, & esse iuste, &
„ sancte de schismate, credentia, fautoria, ad-
„ hæsiōne, sequela, & erroribus predictis con-
„ demnatos, & incidisse in pœnas, & senten-
„ tias, tam a jure quam ab homine in talia D.
„ pertractantes promulgatas, & in processibus
„ contentas, & declaratas; & ne simulate re-
„ versus existimet, sub honoris mei casu, &
„ anathematis obligatione, & sub pœna, quæ
„ relapsis, a jure, vel ab homine, imponi de-
„ bet anathematizatio, & abjuro omnem hære-
„ sim & schisma, & nominatim damnatum
„ schisma, credentiam & adhæsiōnem præfa-
„ torum Petri de Luna, & Angeli Corarii,
„ & me ad ipsorum aliquem, de quo Redem-
„ ptoris nostri gratia creptus sum, nunquam
„ reverturum: sed semper me in unitate ec-
„ clesiæ catholicæ, cui præest præfatus D. N.
„ Alexander papa V. manurum; ac sponte
„ promitto, non fide, sed voluntarie, & sin-
„ cere juro ad sancta Dei Evangelia, corpo-
„ raliter per me tacta, quod scabo, & parebo
„ mandatis ecclesiæ, & dicti D. Alexandri pa-
„ pæ, super rebellionibus, fautoribus, & cæte-
„ ris pœnis, ac sententiis, quas ob præmissa,
„ & ea tangentia incurri, & quod dicto D. N.
„ papæ, & ejus successoribus canonicè intran-
„ sibus obediens & fidelis de cætero ero, &
„ eis reverentiam debitam exhibebo; non ero
„ in consilio, vel tractatu, quod vitam per-
„ dant, aut membrum, vel capiantur mala
„ captione; consilium, quod mihi credituri

„ sunt per litteras, vel nuncium, ad ipsorum
„ damnum, vel præjudicium nemini pandam,
„ vel communicabo; & si scivero fieri, vel
„ tractari aliquid, quod in ipsorum damnum,
„ vel præjudicium vergat, illud pro posse im-
„ pediam, ne fiat; & si impedire per me non
„ potero, hoc eis aut alijs per quem, vel per
„ quos id credam ad notitiam ipsorum perve-
„ nire personaliter vel per litteras aut per nun-
„ cios significare curabo. Papatum R. & re-
„ galia S. Petri ac jura, & jurisdictiones præ-
„ fatæ R. E. & dicti D. N. papæ majestatem,
„ honorem, & statum illatos manutenebo to-
„ tis viribus & defendam, & adjuvator eis ero
„ ad recuperandam, & recuperatos manute-
„ nendum contra omnes homines & speciali-
„ ter contra præfatos Petrum de Luna & An-
„ gelum Corarium, & quoscumque credentes,
„ adherentes, fautores, receptatores, & de-
„ fensores, complicibus, & sequaces eorumdem,
„ cujuscumque præminentie, ordinis, religio-
„ nis, conditionis, vel status existant, etiam
„ si pontificali, regali, vel reginali, vel qua-
„ vis aliâ præfulgeant dignitate ecclesiastica,
„ vel mundana, etiam si fuerint dictæ S. R. E.
„ cardinales; & contra quoscumque per præ-
„ dictam ecclesiam denotatos, vel in posterum
„ denotandos, quamdiu extra gratiam & com-
„ munionem dictæ ecclesiæ fuerint; nec cum
„ præfatis schismaticis, apostatis, & rebellibus,
„ vel eorum complicibus, fautoribus, & se-
„ quacibus, quamdiu stabunt in rebellionem ec-
„ clesiæ, seu alijs hæreticis, & schismaticis,
„ et rebellibus, ac illorum fautoribus, et se-
„ quacibus, per dictam ecclesiam denotatis,
„ deinceps ero; nec eis, seu quibuscumque
„ alijs contra dictam ecclesiam, et D. N. PP.
„ dabo consilium, auxilium, et favorem per
„ me, vel alium, seu alios directe, vel indi-
„ recte, publice, vel occulte; nec ab eis,
„ quantum in me fuerit, si impedire potero,
„ præstari, seu dari permittam, nec cum di-
„ ctis schismaticis, apostatis, et rebellibus, aut
„ quibusvis alijs in rebellionem præfate ecclesiæ
„ existentibus contra ipsam ecclesiam colliga-
„ tionem, vel conspirationem faciam seu li-
„ gam; sed eos, et eorum quemlibet, juxta
„ tenorem processuum prædictorum, pro posse
„ meo persequar, et invadam, donec conver-
„ tantur, ac revertantur ad gremium ecclesiæ
„ memoratæ. Sic me Deus adjuvet, et hæc
„ sancta Dei Evangelia. Datum Pisis 4. id.
„ Aug. Pontificatus nostri an. I.

EJUSDEM AD EUMDEM

*Ut qua tempore schismatis a generalibus Capitu-
lis Ordinis Prædicatorum sancita sunt, com-
probantur, vel rescindi possint a gene-
rali Capitulo proximo futuro.*

*Alexander episcopus servus servorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.*

Quoniam interdum ex his, quæ pro quie-
te, et pace religiosorum personarum,
quarum intentio et studium debet esse,
ut calcatis spiritibus seculi pompis, et abdicatis illecebris, præsentem virtutum altissimo fa-
mulatum, provide sunt statuta, pacis æmulo
procurante, scandalorum materia generatur,
consuevit sedis apostolicæ providentia circum-
specta statuta hujusmodi quandoque, vel in parte
mode-

ANNO
CHRISTI
1109.

An. 1109.
die 10. aug.
lib. ex ar-
chivo ord.
accepta ex
archivo a-
post. lib. 7.
fol. 225.

moderationis sum lima corrigere, vel obscura A
dilucidare, vel in totum revocare, & sollicitu-
dinis sub partes adhibere, ut aequo iudicio sin-
gula dirigantur. Dudum siquidem post obitum
piis memoris Gregorii pape XI. predecessoris
nostri, & interea usquequo, prohi dolor! perni-
ciosum schisma duravit, & postmodum, divina
nobis suffragante clementia, fuimus cum unio-
ne ecclesie ad apicem summi apostolatus as-
sumpti, secundum morem ordinis Fratrum Pra-
dicatorum generalia per dilectos filios Fratres
dilecti Ordinis quam plurima fuerunt capitula in
utraque obedientia celebrata, in quibus con-
stitutiones, & ordinationes nonnullae conditae
extiterunt, ex quibus verisimiliter formidatur,
ne inter Fratres praedictos scandala, & dissen-
siones pro tempore oriantur. Quare pro parte
dilecti filii Thomae magistri Ordinis antedicti
nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum in
brevis debeat celebrari generale Capitulum, su-
per his opportune providere de benignitate apo-
stolica dignaremur. Nos igitur, qui cunctorum
Christi fidelium, & praesertim sub religionis
habitu incedentium, pacem appetimus & quie-
tem, ac ipsorum scandalis Tibenter, quantum
cum Deo possumus, obviamus, huiusmodi
supplicationibus inclinati, volumus, & hac ir-
refragabili apostolica constitutione decernimus,
ut praesatum generale Capitulum quam primum
celebrari contigerit, constitutiones, & ordina-
tiones huiusmodi, si ritas & legitimas ei fore
videbitur, acceptare, & observare, illas vero,
quas ei acceptandas, & observandas fore secus
videbitur, infringere, & irritare in totum, vel
in partem, libere & licite possit, constitu-
tionibus & privilegiis apostolicis, necnon statu-
tis, & constitutionibus Ordinis antedicti, & al-
liis contrariis non obstantibus quibuscumque.
Nulli ergo &c. nostrae constitutionis, & volun-
tatis infringere &c. Si quis autem &c. Datum
Pisae IV. idus Augusti, pontificatus nostri an-
no primo.

IN SEQUENTEM DISSERTATIONEM
PREFATIUNCULA EDITORIS.

Dubius aliquantisper haesi, num scriptum istud hic locorum collocarem, ubi suam sibi se-
dem, aliis alio ablegatis, poscunt scripta illa, quae sive in Concilio, sive ad Concilium
data fuisse constaret. Edendi tandem consilium assumpsi, ea persuasus ratione, quod consul-
tationem promerem viri docti nondum vulgatam, quaeque aliquot licet annis Concilio poste-
rior est; adhuc tamen ad asserendam Concilii huius auctoritatem valebat plurimum; nec alia
mente ab auctore suo elucubrata est, nisi ut jus pontificale Joannis XXIII. vindicaret jure
Pisani Concilii in abrogatione Gregorii XII. & Benedicti XIII. asserto ac demonstrato. Quare
licet non ad Concilium, nec in Concilio, pro Concilio tamen scripta est. Hinc totus est au-
ctor in tuendo Pisano Concilio, ac legitima Alexandri V. electione propugnanda. Nonnulla
etiam de Pisano illo Concilio prodit alia haud ita explorata, ut illud de provocatione Car-
dinalium statim post suam a Gregorio secessionem ad collegium unitum; quae sane provocatio
non usque adeo congruit cum ea, quam dat Labbeus pag. 1279. & ego ex Martene hic pag.
849. Fieri tamen potuit ut factum illud cardinalium minus accurate exploraverit ille, ex quo
id tenere se auctor noster affirmat. Respuisse Gregorium *viam* quam vocabant, *cessionis*, quod
illam haereticam & perniciosam haberet, ex relatione viri comperta narrantis affirmat Cataldi-
nus: Haec sin minus vera, nova saltem fuerint. Ceterum si quid asperius in Gregorium pro-
nunciat, si maledictis illum foede profcindit, dandum id est auctori, studio partium addito.
Profecto si multis Pontificibus licuit se mutuo incessere diceris, diris devovere; cur non id
pariter indulgeamus scriptoribus singulorum illorum causam defendentibus? inclinatur etiam in sen-
tentiam de Conciliorum auctoritate supra Pontificem: ferebant id mores aetatis illius, qua cer-
tentiam de Bonis Compagnis; sive Boncompagnus de Villo de translatione Concilii Basiliensis. Exstat
pariter opus illud in oceano Juris to. XIII. Qui vero hic editur tractatus ignotus hucusque e-
ruditis, ex MS. codice Feliniano acceptus est.

CATALDINI DE VISSO

Ad SS. Patrum, & D. Clementissimum D. Joannem XXIII. sacrosanctae & universalis
ecclesiae unicum SS. & verum pastorem.

TRACTATUS.

DEi sub expressione Trinitatis nomine in-
vocato, qui in personis est trinus, &
in substantia unus; existit de consecratione
dist. 5. cap. finali de SS. Trinitate, & fide
Catholica cap. 1. & 2. qui solus curare potest
meas imbecilles animae passiones, de consecr.
dist. 1. *omnis christiannus*; & ipsius augere po-
tentias, & virtutes, de poenit. dist. 2. *Dum
sanctam*; qui magis inspicit conscientiam quam
opus, 15. qu. 6. cap. 1. & in se sperantes
non fallit, 22. qu. 2. *quaritur*, ad ipsum cum
David psal. 50. humiliter porrigo preces meas
Concil. General. Tom. XXVII

Edicens: *Domine labia mea aperies, & os meum
annunciabit laudem tuam.*
Et si apostolicos duos esse fides Christi &
canones refragentur, 7. qu. 1. *Non autem*, in
gl. Jo. 24. qu. 1. loquitur unam quidem esse
catholicam ecclesiam, & unum caput, sic de
finitum in cantico canticorum; *una est columba
mea, una est perfecta mea, una est matris sua,
electa genitricis suae*, de consecr. dist. 4. *alium*,
& dicto cap. loquitur. Una est enim ecclesia,
unus populus, una spes nationis nostrae, unus
Domin. una fides, una columba dicto cap. lo-
qui-

ANNO CHRISTI 1199.

ANNO CHRISTI 1199.

451
 quatur 24. q. 1. & causa, & q. 7. ca. schisma. cum unitas non recipiat divisionem de præben. tua fraternitatis, & ca. Majoribus, & cap. Dilecto & de rescriptis pastoralis & §. 1. cum in hntis similibus. Cumque in præsentiarum, ut ita dixerim, vigeant duo papæ, sæpe mecum alias disceptatus sit dicendus. Sæpius cum ecclesia jam orando: *Deus, qui diversitatem gentium in confessione tui nominis adunasti; da ut una sit fides mentium, & pietas actionum.* Pro hac enim Christi tunc patrem legimus adorasse, Joann. 22. *Rogo, ait, ut unum fiat, &c.* meminique, creberrime dixerim verbum illud: *Tu autem qui corda nostri omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, ad. 1.* Ad calamum tamen manum porrigere non præsumpsi, cum cibus iste mihi ignaro non competat. Nam magistris competit definitio questionis, & non illis qui formam discipuli non suscipiunt, de electione officii 48. dist. *Prohibentur.* Cum quis primo debeat esse discipulus, quam magister, 59. dist. *ordinatos 61. dist. miserum, 16. dist. si clericus.* Verum quia generosos animos labor allicit & invitat, nec est viri timere sudorem, nec est strenuus nuncupandus qui laborem fugit, nisi crescat eis animus ex ipsarum rerum difficultate, testante in epistolis Seneca ad Lucillum, refert Joannes Andreas de renunc. *Nisi cum pridem §. Porro.* Confusus de omnipotentis subsidio, qui *dat omnibus affluenter, & non impropere,* Jac. 1. Nam dicebat apostolus ad *Cor. 2. fides vestra non fit in sapientia hominum, sed in virtute Dei,* scribam quid sentiam de præmissis. Labores namque velut amor appetimus, ut quietem mihi valeam & si non aliis præparare. Dicit SS. imperator in aut. *ut divi jussi coll. 8. de SS. eccl. 2. de resti. spol. Frequens l. 6. ne contingat mihi dicere cum propheta: Va mihi, quia tacui.* Et ideo scribitur Matth. 10. *quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, & quod in aure auditis, predicave in tectis;* quia quilibet christianus pro indagine hujusmodi veritatis, pro animæ suæ salute in somnes ducere nosces in aut. *ut jud. sine quo suffertur in prin. col. 2.* Durus autem est hic termo, & quis potest eum audire? de pœnit. dist. 4. *si ex bono.* Propter enim peccata nostra (ut cum scriptura conveniam) & iniquitates patrum nostrorum Jerusalem & populus tuus, Domine, in opprobrio sunt omnibus per circuitum nostrum. *Exaudi igitur Deus orationem populi tui, & preces ejus, & ostende faciem tuam super sanctuarium tuum, quod desertum est, propter temetipsum memor eris, propter semetipsum Deus meus. Exaudi & placare, Domine, attende & fac, quis nomen tuum invocatum est super civitatem, & super populum tuum;* scribuntur Daniel 8. Verum quia veritas sæpius exagitata magis splendet 35. q. 9. *græce.* Incipiam omisso longo prologo jam conscripto, ubi statim romanorum pontificum, atque imperatorum decursa schismata, eorumque tempora describerem singillatim, ne ad naufragam adducam lectores, & pariter auditores.

nec non a fide catholica devius extitit declaratus. Præsupposito quod ipse Gregorius prius fuisset canonicus, apostolicus, & verus papa; videamus primo an per declaratoriam in dicto Concilio promulgatam idem Gregorius nunc apostolicus & non apostolicus sit dicendus. Et videtur in hac ardua & dubitabili questione probabiliter posse dici, quod dictus Gregorius verus adhuc apostolicus sit dicendus, tum quia illud non potuit dici Concilium, sed potius conciliabulum appellatur, cum generale Concilium sine sedis apostolicæ licentia nullum valeat celebrari, 17. dist. *multis cap. generalia, & cap. de Conciliis* notat speculator tit. de leg. 6. *superst. videre.* Sed nunquid legatus Ecclesie Romanæ, cum remissionibus, & de præbendis grave de his que si. a præla. c. ult. & de offi. leg. quod *translat.* in glossa 1. & plenius super ea; cum ergo ad convocationem, & congregationem hujus Concilii licentia Gregorii tunc papæ non interveniret; ergo quidquid factum est in illo, irritum est de jure. Omnia enim ad id referuntur, unde vim capiunt formam & originem, ff. ad l. fal. l. 1. rat. l. §. *Si sibi.* *Ut omnes opes patris;* Et causa 2. tantum operatur quantum a prima sibi. . . . & non ultra ff. de leg. 2. leg. peto §. prædictum ff. locati si quis domum, §. huic, & ff. p. & eo rei vend. l. nemum, §. huic, & ff. p. & eo rei vend. l. præd. cessario & quod notatur ad Falc. l. 1. præd. *si ex duobus* in gloss. ordinaria. Quoties enim a lege traditur certa forma de dispositione alicujus actus, ea vel aliqua ejus parte non servata, totus ille actus diceretur nullus. De verborum obligatione l. 1. & l. qui Romanæ §. Flavius C. de of. l. universita de elect. Quia propter de sacra un. cap. unico in principio de pœnit. dist. 2. *caritas* de usuris l. VI. de elect. constitutionem §. 1. in Cle. C. de lit. contrarium offeratur 12. q. 2. *sanctum;* hinc dicitur, quod mutata forma interimitur substantia rei *detestor* d. 1. si notum 12. q. 2. *aurum,* de consur. ecclesie vel alt. cap. 1. & cap. *quod in dubiis* ff. com. l. 3. Unde congregatio & convocatio dicti Concilii facta sine papæ licentia, & auctoritate defecit in salutari suo: igitur quodcumque in eo factum fuit, caret profus efficacia & virtute. Illud enim quod impedit faciendum, resolvit jam factum ff. de furto l. inter omnes §. Reste. Conjuncta lege *Uranus* §. 1. de fidejussoribus. Cessatio ergo licentiæ convocationis hujusmodi Concilii Pisanensis actum in illo irritat, & infringit. De hæredibus instit. Si non lex, & non de diverso l. ultim. §. *ait lex.* Quoniam ommissio necessaria ad actum irritat ipsum actum, & notat Bartholus ff. de test. l. prima. Præterea de esse Concilii requiritur, quod sit canonicè institutum, & quod canonice congregetur, & quod agenda sint de puris veritatibus 25. q. 1. *quod ad perpetuam.* Item Concilium non potest judicare papam, patet aperte, 21. dist. *nunc autem* 9. quæst. 3. *nemo,* ubi dicit textus, quod nemo judicabit primam sedem, neque ab Augusto, neque ab omni clero, neque a regibus, neque a populo iudex supremus judicabitur; & glossa dicit ibi esse argumentum, quod Concilium papam judicare non potest, allegat. *significasti.* Quinimmo subdit ibi, quod si totus mundus sentisset in aliquo contra papam, papæ sententiæ est standum, & non alio.

453
ANNO CHRISTI 1109

ANNO CHRISTI 1109

aliorum, 24. q. 1. *Hec est fides*. Præterea pa-
pe interpretatur, & tollit statuta Concilio-
rum, 15. dist. *Sicut* 17. dist. *noe licuit*; & pro-
bat cap. *Constitutus* & in cap. *Statut.* elect. lib.
6. & dist. *Ne romani* §. *Sans*. Nec mirum,
quia ista corrigit, & immutat de R. statutum
lib. 6. & per doctores de elect. *significasti*. Item
papa major est Concilio 15. dist. *Sicut* & quod
ibi notetur 24. q. 1. *quodcumque*; & a nullo
judicari potest, 9. q. 3. *aliorum*, nec etiam ab
universalis Concilio per gloss. Joannis 2. q. 5.
mandastis; & probatur 17. dist. *Hinc etiam* 21.
dist. *non autem*, ar. ff. de legibus l. *princeps*;
et licet non servet votum, vel juramentum,
non est cogendus stare iudicio alicujus; immo
excipere potest: Dominus est, qui me iudicat;
ar. 9. q. 3. *aliorum*: ita dicit glossa 69. dist.
Si quis pecunia. Præterea postquam quis est pa-
pa, nihil potest ei objici, etiam si sit uxora-
tus, ut dicto capite §. *quis pecunia*. Item con-
tra papam non potest opponi exceptio, quod
sit laicus, 61. dist. §. *His omnibus*: nam bea-
tus Ambrosius, & beatus
fuerunt clerici, & fuerunt laici, ut patet in
dicto §. *His omnibus*. Quinimmo etiam si papa
esset furiosus, jam promotus, et jam electus,
removendus non erit; 15. q. 1. cap. finali. Sed
si nondum esset promotus, sed nominatus in
scrutinio, et laborat per dilucida intervalla, non
deberet eligi; sed tamen electio tenet; sed si
jam est promotus non removebitur de jure; sed
sibi debet dari coadjutorem; de clerico ægroto
cap. unic. lib. 6. Ita refert Gaspar Cald. in
cap. *licet* de electione, et ibi refert hanc excep-
tionem furoris opposuisse cardinales contra
Urbanum IX. Item Concilium non potest im-
ponere legem papæ, 17. dist. §. *hinc etiam* de
elect. *Significasti* 15. dist. *scit*: quia ipse cun-
ctos iudicat, et a nemine iudicatur 40. dist. *Si*
papam. Quinimmo, licet papa sit hæreticus, si
est paratus corrigi non desinet esse papa, 21.
dist. *Nunc autem*: unde dixit Baldus in lege
quoniam liberi, cap. *de teste*, quod vivente pa-
pa, est crimen læsæ majestatis, conventiculas fa-
cere de p. patu; allegat. cap. *Veniens* de teste,
in novella; et est expressum 78. dist. *Si quis*
papa superbite. Et ideo dicebat Isidorus lib. 4.
de summo bono 40. cap. de propositis canna-
libus, quod rectores a Deo iudicandi sunt; a
suis autem subditis nequaquam iudicabuntur; et
hoc est, quod dicitur secunda q. 7. cap. 1. ubi
dicit littera, quod non est a plebe, sive a vul-
garibus hominibus arguendus, sive accusandus
episcopus, eadem causa et questione cap. sacer-
dotes, et reliqui ecclesiæ ministri omnesque ple-
bes ipsos episcopos suos diligere debent, et eor-
um præceptis obedire, etiam si ipsi aliter, quod
absit, quam debeant, agant, et ideo scribitur
Matth. 7. *nolite iudicare, & non iudicabimini*;
Matth. 23. ait Christus discipulis suis: *super*
catbedram Moysi sederunt scribae & pharisæi. Om-
nia ergo quaecumque dixerint vobis, servate, &
facite, secundum autem opera eorum nolite fa-
cere; dicunt enim & non faciunt. Et alibi di-
citur: *Servi, subditi estote in omni tempore*
Dominis, non tantum bonis, sed & discolis.
Nec absonum iudicatur sacras in re hac alle-
gare scripturas, cum ille summis pontificibus,
et decretalibus quibuscumque alias præponatur,
et de papa est expressum in dicto cap. 9. ubi
littera dicit aperte, quod nemo iudicabit illam
sedem. Patet ergo, quod Concilium prædictum
in Pisanense; tum quia non legitime convoca-

tum, tum quia sibi est interdicta potestas, ju-
dicare papam non potuit ex prædictis auctori-
tatibus divinar legis, item auctoritatibus SS. Pa-
trum. Item per jus canonicum & humanum.
Unde dicebat doctor meus in l. Item *stipulato-*
rum ff. de verborum obligationibus. Quod si quis
schismatici animo, quid non facit, potest qui
vult, papæ adharere. Allegant notata ab In-
nocentio de const. *ne imitatis*. Quinimmo dixit
Baldus alibi, quod tempore schismatis quis
potest esse neutralis. Ita dicit ipse in leg. *cum*
statu, de ordi. cogni.

Quid ergo dicemus? Credo, id est ex fide sen-
tio C. de jure cal. leg. firmissime quoniam ar-
tistor, nullatenusque dubito de 4. firmis-
sime de hæreti. firmiter Gregorium prædictum
et Angelum Corarium, qui se pro Gregorio XII.
gerebat, fuisse & esse intrusum, apostaticum,
schismaticum & hæreticum manifeste, & sic per
consequens apostolatu ipso jure privatum 79. dist.
Si quis pecunia, ut infra clarissime & evidentis-
sime ostenditur, & ipsum non Angelum fuisse,
& esse, sed Dæmonem infernalem, & abomina-
bilem ecclesiastico cultu, Deo & populo christia-
no, 12. q. 3. *omnis jactantia* 12. dist. *ridiculum*,
qui sine lumine vel candore in profundum de-
mergit, ut dicit archidiaconus 30. dist. *nonne*.

Is enim non Angelus, sed Diabolus dici de-
bet, cum Angelus ad bonum dumtaxat libero
arbitrio potitur; Diabolus vero, quod simili-
ter liberum habet arbitrium ad malum, in omni-
bus illud agit 33. dist. *qui episcopus*. Diabolico
profecto opere, & non angelico damnatus me-
moræ, atque vitæ Angelus iste destinandus
foedus populo christiano, hæresiarca, id est hæ-
reticorum magister, & princeps, uni. q. 1. *or-*
dinationes de schismate cap. 1. in omnibus est poti-
tus, hoc est lupus rapax, pater mendacii Dei
& hominum inimicus, de elect. *licet hostis qui ini-*
quus ecclesia, de elect. *Ne pro defectu*. Insuper
lupus de bæreti. ad materiam, Item a membris
ecclesiæ separavit, unde hæreticus est habendus,
ut dicit gloss. notabilis in aut. de privilegiis
Doct. *Nulli* col. 8. ibi ad hoc omnis, qui non
se membris sanctæ Dei & apostolicæ ecclesiæ.
Et probatur 4. q. 1. cap. 2. *Fraustius scelus nui-*
lam, 32. q. 7. *primum*, & cap. *quod in omni-*
bus: Nam quod nec convictionem pacis, nec
unitatem ecclesiæ observavit, sed se ab ecclesiæ
vinculo ac sacerdotum colloquio separat, posi-
tifficis nec potestatem habere potest, nec hono-
rem, qui episcopatus nec unitatem habere vo-
luit nec pacem, 7. q. 1. *Novatianus* in fine.
Alias quanto sanctius sibi fuisset, papatui cede-
re, ut poterat, & debebat 7. q. 1. *Nos autem*
in glossa ut quod promiserat voverat, & jura-
verat schisma de medio tollere, opere adimple-
ret, de pact. qualiter 12. *v. quia Joannes* q. 2.
q. ultim. cap. final. de præbendis relatum in
glossa, per suum quidem errorem corrigere quam
exspectare, quam ab aliis corrigatur, in aut. de
nup. circa prin. col. 4. de accus. qualiter, &
quando scire debuit irrevocabilis & obstinata
sua pertinacia capitosa, cum in pectore suo
recondita jura omnia lex præsumat de const.
cap. 1. lib. 6. 36. dist. §. *ecclesia*. quod etiam
ex nuda promissione facta Deo quis obligatur,
& potest effectualiter conveniri 12. q. 2. *sci-*
mus de sta. mo. *quod Dei timorem* in fine 17.
q. 1. sunt quedam quæ etiam non voverentes de-
bemus; & quedam quæ nisi voverimus non de-
bemus, sed postquam ea Deo promittimus neces-
sario Deo reddere constringimur; & ibi est glossa

ANNO
CHRISTI
1499.

453
magistra, an & quando a voto recedere per-
mittatur, de quo 27. q. 2. c. 2. 27. q. 1. neque
in gloss. p. que differentiam facit inter delibe-
rationem, propositum & votum. Quis namque
vere catholicorum, & Christi benedicti fidelium
dicat, illum papam verum, catholicum, & vi-
carium legitimum Jesu Christi, de translatione
inter corporalia, Verbo non enim de elect. ubi
periculum §. Caterum lib. 6. & cap. fundamenta
§. decet, & ibi concordantiz. De summa Tri-
nitate damnamus §. nos igitur; quis sanæ fidei,
mentis solidæ, & verissimus christianus dicat il-
lum apostolicum verum esse successorem Petri,
rectorem universalis ecclesiæ, & gregis Domi-
nici ecclesiæ facultates 17. q. 3. Omnis. Quis de
Christi, & B. Petri & aliorum pontificum ro-
manorum societate 21. dist. clerici, dicat illum
catholicum & verum papam, qui non puri ho-
minis, sed Dei vices gerit in terris de translat.
quarto qui votum & gressu retrogrado deturpa-
vit sese mendacem exhibens universo 12. q. 2.
sanctimus. Quis ecclesiæ catholicæ subditorum
dicat verum papam & catholicum illum esse,
qui contra apostolicas suas litteras per univer-
sum orbem directas ducibus, principibus & præ-
latis & studiis universis de tollendo schismate,
ut præsertim intra annum, & tres menses papa-
tus, quem cedere quidem sacra attestatio fir-
maverat, pertinaciter ac etiam obstinate a bo-
no retrogradus sponte venit. Nonne malum est,
dicit textus ab ecclesiæ unitate & obedientia
retinere, & contra canonum statuta porrigere
quod multi post sacramentum præstitum præ-
sumpserunt, extr. de elect. significasti, cum non
debeat in juramento intentio verbis, sed verba
intentioni servire 22. q. 5. humane. Cum Pa-
pa, nec dum sibi, sed aliis perjurii esse causa
arceatur. Per Innoc. de rescript. constitutus; Cum
nec juramento aliter corde sentiat; quam ore
juratur 22. q. 5. juramenti. Putabatne populùm
aliter interpretando hujusmodi juramentum, elu-
dere Christianum. Cum & Deus sic accipiat ju-
ramentum, sicut ille intelligit cui juratur 24.
q. 5. quacumque. Nonne, Angele, dejeratio tua
turpis saluti animarum dominici populi cui indi-
gnus præfueras illudebat 22. q. 4. quod david.
Nonne pro unitate fienda salubre, & Papæ
permissum dicatur hujusmodi juramentum, ut
patet de elect. significasti in glossa. Nonne scie-
bas, quod tanto majus perjurium, quanto est
sanctius, & laudabilius, pro cuius observantia
intervenit juramentum 22. q. 5. qui perjurat in
gloss. p. scire debebas quod non merentur ec-
clesias regere, qui sunt perjurii crimine irreti-
ti, de iurejurando querelam, & ideo possunt di-
cta de causa ab ecclesia removeri, ut ibi no-
tatur & de tempor. ordi. directus de rescriptis
ex parte, de elect. venerabilem in glossa quam-
quam, cum etiam ex perjurio intametur de iu-
rejur. quanto, in gloss. & Capite querelam. Ne
seribat miserissimus quod non potest homo sol-
vere quando ad Deum dirigit juramentum, se-
cus si ad hominem dirigatur, ut notatur de
spons. præterea. Quid dicit miserissimus misero-
rum, nisi quod iuramentum illud servare non
tenebatur, quia non in salutem æternam, sed ne-
potum, & fratrum interitum vergere consue-
bat, quorum exaltatio excecaverat mentem
eius, nam & alibi dicit glossa: Quod cæci sunt
quædam erga veritatem 1. q. 3. pervenit. Quid di-
cet perverlor fidei christianæ, nisi quod votum
illud implete minime tenebatur, cum memis-

alienationem saperet, & ipsius tristem spiritum
conturbaret, de verb. signif. dudum, per Jo.
And. quid dicit versutus hostis ecclesiæ qui ca-
ritatem vulnerare, & veritatem rescindere ec-
clesiæ est conatus; sanctorum operum dulcedi-
nem invidia selle inficere, & omnibus modis
humanum genus evertere, & turbare, 16. Q.
2. Visti; nisi quod votum servare non teneba-
tur, quasi illum invidis fratribus, & nepo-
tibus solemnizare & emittere minime potuis-
set, 23. q. 5. quod Deo, quod Cler. vel oo. cap.
fin. per Ost. Quid dicit bellua indomita, cum
homo dici non valeat, cum careat ratione. 27.
q. 1. Si Homo. nisi quod nemo dominandi cu-
pido inflammatus vel fastu dominationis elat-
tus (non) desiderat habere consortem. 23. q. 7.
quod autem, quid dicam, quid de te devoti
ecclesiæ prædicabunt, quid cæcus cardinalium
de te dicet, nisi canonis verbum illud: si ho-
mo esses, aut aliquam discretionem habuisses,
ita regularis debuisti disciplinæ custos existere,
ut ea, quæ illicite committuntur, ante vindi-
ctam corrigerentur; sed dum te facit nimia
stultitia negligentem, non solum de illis offen-
dimur, sed etiam ad ulciscendum desidi-
am tuam nihilominus provocamur; 27. q. 1. Si
homo esses, ferro namque abscindenda sunt vul-
nera, quæ sumentorum non sentiunt medici-
nam p. q. 1. reperimur 1. dist. Ferrum. Si te
ipsum pertinacem convertebas dictis promissio-
ne, juramento, & voto irrevocabilibus tanta so-
lemnitate emissis, & Christi populo non obli-
gatum, tuis novis erroribus, & perjuriis intel-
lectibus adinventis. Et quod hæreticis labes
non infecerit turpissimam, & abominabilem
vitam tuam, pro ut de te universus Christi
populus prædicabat, & ad promissorum obser-
vantiam Cardinales tecum jugiter insistebant,
debuisti episcoporum, & prælatorum generale
Concilium congregare, ut antiquissimi ponti-
fices in similibus faciebant, ut patet 15. 16.
17. Dist. 2. q. 5. mandastis, & tuis fratribus
cardinalibus silentium non imponere, & man-
dare, ut de unione tam salubri auderent quo-
modolibet pertractare, nisi tua præsentia in-
teresset. Ut & tibi digne dici valeat verbum
illud: displicet tibi quod traharis ad salutem,
cum tamen multos nostros ad perniciem tra-
xeris 23. q. 4. displicet. Cum cardinales in
exequutione pontificalis officii adsint, quo-
rum consilio debet Romanus pontifex quæ-
cumque negotia terminare, dicit textus in
capite fundamenta §. ne autem lib. VI. quia
instigatione diabolica, & ausu temerario 16.
q. 1. lator: prorupisti (proh dolor) ad tam
detestabilem iustionem. Non sic beatum illum
Gregorium, cuius nomen usurpas, fecisse le-
gimus, qui ipsum redarguere volentem, quem-
libet invitavit, 2. q. 7. Si quis nos. Nam tra-
ditum est, quod qualitercumque possumus,
debemus vexare malos ut cessent a malo 23.
q. 6. iam non. Et alibi dicitur, quod ecclesia
malos cogere debet ad bonum, sicut Christus
Paulum coegit 23. q. 6. schismatici. Unde ad-
versus hunc hominem malignantem cardinales
dicere valeant cum Psalmista: Sedeni adversus
fratres tuos loquebaris, & adversus filium ma-
tris tue ponebas scandalum Ec. q. 1. ex meri-
to; cum dicunt canones quod incauta locutio
detrahit in errorem 43. dist. sit restor. Nonne
clavis apositionis dicitur esse limo correctio-
nis, quia increpando culpam detegit, quam tape-
re fecit, sicut ipse qui perpetravit, ut dicto ca-
pite

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

ANNO
CHRISTI
1499.

457
Spite *hi* *rethor*, & ibi textus; & ideo dominus **A**d
 per *Isaiam* 58. admonet dicens: *clama ne ces-*
ses, & quasi tuba exalta vocem tuam. Praeconi-
 quippe officium suscipit quisquis ad sacerdotium
 ascendit, atque ante adventum iudicis, qui ter-
 ribiliter sequitur, ipse scilicet declamando gra-
 ditur, dicto cap. *Sit rethor* cum tuo erroris
 vulnere audientium corda percutis, & trista-
 ris eadem dist. 6. *sed cum rethor*. Et ideo
 dicit littera, quisquis loqui &c. nititur sapien-
 tem & mago opere metuat, ne ejus colloquio
 audientium unitas confundatur. Quae igitur
 diabolica supplantatio te oppressit, ut ad tam
 detestabilem prorumperes iussionem, ac illud
 potius dicere debuisses, si male loquutus sum,
 testimonium perhibe de malo, 2. q. 7. *Pras-*
sumunt. Nesciebas, quod in exemplum culpa ve-
 hementem, quando pro reverentia erroris pec-
 cator honoratur, 83. dist. *Nemo*. Quia qui
 aliorum errorem defendit, multo damnabilior
 est illis qui errant, quia non solum ille errat,
 sed in aliis erroris offendicula praeparat, &
 confirmat. Unde quia magistri erroris essent,
 non tantum dicerent haeretici cardinales,
 sed haereticus debuissent penitus nuncupari,
 24. q. 3. *qui aliorum*. Erroris namque alieni
 socium, vel a sui voluntarie proposito tramite
 recedentem, aut sacrorum patrum regulis, &
 constitutionibus non obedientem suscipere non
 possumus, nec debemus: dicit textus 2. q. 7.
alieni; & glossa exponit non obedientem, 6.
schismaticum 19. dist. *Nulli* 25. q. 1. *Violatores*,
 & ideo alibi dicitur, qui iustificat impium, &
 condemnat justum, uterque abominabilis est
 apud Deum, Prov. 17. Nesciebas pastor perfi-
 de, animarum vulnerator, quod melius est in
 malis factis humilis confessio, quam in bonis
 superba responsio, 11. q. 3. *injustum*. Nonne
 mandatum cardinalibus per te factum est in
 civitate Lucana, ad quam te venisse pro unio-
 ne faciendae ecclesiae, ore, sed non animo praedi-
 cabas; cum dicat canon, quod pax labiis
 praedicata debet cum voluntate animi concordare,
 93. dist. *Diaconum*. Te haeticum comprobat
 & affirmat, cum per solum dictum quis haereticus
 constituatur dicit glossa Jo. 24. q. 1. *Hec*
est. Dic mihi nefandissime foedus ordinis cleri-
 calis, scissura ecclesiae lacrymantis cum in om-
 ni colloquio de re hac tam salubri, atque san-
 cta volebas penitus interesse, nisi quod propter
 verecundiam procrastinationis & perfidiae tuae
 vererentur, facta tua haereticalia praedicare;
 sed illa potius sub silentio pertransirent; cum
 sit naturale adversus superiorem propter vere-
 cundiam quem tacere, per Baldum cap. *denu-*
ptis l. in *conventionem*, in verbo *cultu verecun-*
diae; facit quod notat glossa in l. p. §. *quam*
honorande quar. rer. ac non da. & quod notat
 Innocentius in cap. *Causam matrimonii* de of-
 ficio delegati. Quinimmo nedum mandatum,
 sed blanditiae potentium equiparantur minaci-
 furori, dicit glossa signata per Baldum cap. *Si*
verum precium l. 1. Accedit quod notat Joanes
 Andreas in capite *insinuante*, quod clerici,
 vel vo. Nonne scire debebat tua pertinacia be-
 thialis, quod quoties de fide agitur, tenetur pa-
 pa requirere consilium episcoporum 19. dist.
Anastasio; & tunc Synodus major est quam ip-
 se 15. dist. *Sicut*. Quid impudens aliud dicere
 ipse queat, nisi Juvenalis verbum, *se solo, se*
tubo, stat pro ratione voluntas. Retert Joanes
 Andreas, quod clerici, vel vo. ex *litter-*
arum. Iuste de jure naturali §. *secundum quid*

Ancipii, & de translatione cap. de. in gloria
 super verbo. *vicem*. Quid dicit Angelus ma-
 ledictus, fermentum schismaticae perversitatis,
 qui tyrannorum furore collisus domini tuni-
 cam inconsutilem desuper textam per frustra
 decerpit, & Christi pro posse nisus est vineam
 supplantare, 24. q. 1. *quoniam vetus*. Summi-
 que piscatoris naviculam in naufragii prolon-
 da demergere, 23. dist. *in nomine*. Quidve di-
 cere poterit nisi illud: Pervenerunt peccata
 mea usque ad caelum, & recordatus est Domi-
 nus iniquitatum mearum, Apocalyp. 18. se-
 quebar turbam ad faciendum mala, & iudicio
 plurimorum acquievi. Exod. 23. Quid de se
 ipso loquetur pravi atque iniqui hominis per-
 versitas obstinata 23. dist. *in nomine*; qui con-
 tra universalem ecclesiam altare conatur erige-
 re schisma fovens, 23. q. 5. *non vos*. Quidve
 ipsius superstitiosa calliditas pro suis schismi-
 cis operibus respondebit, quae orthodoxam ec-
 clesiam funestant, nisi verbum illud: scruta-
 mini scripturas, idest promissionem, votum,
 & iuramentum; ipsae sunt quae testimonium
 perhibent de me: Joann. 5. Quid dicit Hipo-
 crita testis, qui habuit oculum excacatum,
 trabe collisum, aliorum praesumit damnare sen-
 tentias, Matt. 7. 32. q. 6. *in principio*. Quid
 dicit perfidiae infestator, qui veritatis a se fi-
 dem abiecit, & a Deo extitit infidelis 2. q. 7.
non potest? Quid ajet ejus irrevocabilis pertinacia
 Cimpudenda? Quid loquetur indocilis ac etiam
 obstinatus? de usur. *ex gravi*, §. final. in d. de
 summa Trin. cap. 1. 16. q. 1. *versantem*. Quid
 dicit Errorius sive erroneus appelletur, de quo
 7. q. 1. *remote*. Quidve dicere poterit Erro-
 rius, nisi illud quod error sequitur ex errore,
 ut lex diverso ff. de rei venditione? Quid di-
 cet apostaticus detestandus, ex quo e statu fi-
 dei & religionis retro stetit? 27. q. 7. *non op-*
servetis. Quid dicit venia nulla dignus, qui pa-
 cem ecclesiae profugabat, nisi quod se ex hoc
 haeticum, & schismaticum comprobavit, & om-
 ni apostolica dignitate privatum; 24. q. 1. *Pa-*
cem. Quid dicit praevius in omnibus antichri-
 stus, qui scandalizavit ecclesiam & per conse-
 quens ipsum Deum, 93. dist. *Nulla ratione*, 8.
 q. 1. *Qui vos*. Taceo tuorum observantiam
 promissionum, taceo fidem tuam, promissas
 toto orbi, cum probatione non indigeant ma-
 nifesta, ff. de interrogatione testium l. 1. Cum
 rei satis demonstrare frustra adjiciatur alia de-
 monstratio, ff. de do. proleg. l. 1. cum super-
 vacuis labore impendit, qui solem certat fa-
 cibus adjuvare, 6. q. 1. *h. omnia*. Si quidve
 in hujusmodi discursu dixerim a gravitate & ve-
 nustate remotum, quae so lector ignoscat, & audi-
 tui aures accomodet patienter 7. q. 1. *sugge-*
stum. Non enim debemus multum dimittere op-
 probria illius, qui probra nostra delavit, de Ju-
 dzis in *quibusdam* §. ul. quia longe gravius est
 divinam, quam temporalem offendere majesta-
 tem, in aut. *ut non luxurietur contra naturam* in
 principio coll. 6. de haer. *vergentis*. & ibi notata.
 Tandem post abyssum in laqueos Babylonis,
 de quibus superius aliqua memoravimus, ad cau-
 telam scilicet, ut cognoscatur & cognita me-
 lius evitentur, restat, ne parenthesis faciam
 ulteriorem, ut ad reliqua conseribenda sollici-
 te festinemus; & antequam alio stilum vertam,
 sciendum est, quod pellis ista schismatis dete-
 standi multoties invaluit in ecclesia sancta Dei,
 & quasi humano (al. divino) iudicio temper
 hi schismatici fuerunt a fide repulsi, ut 89.
 dist

459
 ANNO
 CHRISTI
 1109

dist. Si quis pecunia; sic enim fuit tempore Leonis, & Adriani, nam Carolus capiens Desiderium, Longobardos vicit & restauravit ecclesiam '63. dist. *Adrianus*. Joannes papa XI. passus fuit magnas tribulationes & persecutiones a quodam Berengario. Otto qui vocatur primus rex Saxonie capiens Berengarium, ecclesiam restituit pristinae libertati. Item Leo IX. fuit ab urbe expulsus & creatus Benedictus, quod audiens dictus Otto Romam reversus obsedit civitatem, donec sibi traditus fuit ille intrusus, & misit eum in exilium in Saxoniam, & ibi mortuus est. De isto habetur 68. dist. *in synodo*. Item Joannes XII. fuit expulsus per quemdam Crescentium patritium, & Otto III. rex Saxonum ivit, & fugato illo Crescentio totam illam progeniem extirpavit, & tunc fuit creatus Gregorius V. & fuit de genere Ottonis, dictus Crescentius, & Romani expulerunt dictum Gregorium, & creatus fuit Joannes episcopus Placentinus. Quod audiens dictus Otto iterum Romam rediit, & obsidens eos in castro S. Angeli cepit utrumque & membris eos mutilavit. Item populus Romanus tempore Joannis XXII. recepit D. Ludovicum de Bavaria, qui se pro imperatore gerebat contra processum domini papae & ecclesiam Romanam, & eum sicut imperatorem tractavit, & quod deterius fuit, quemdam fratrem Petr. de Corbario ord. Min. in dictum pap. Nicolaum V. creaverunt clerus, & populus, antipapam, praedicantes ipsum D. Joannem papam haereticum. Fecerunt etiam plures cardinales: & ex hoc motus praefatus D. Joannes papa consuluit dominum Ol. de Laude, ut posset privare urbem, & Romanam ecclesiam omnibus privilegiis eidem competentibus, vel saltem ipsam ad tempus suspendere. Fuerunt ergo quamplurimi, qui iniuste Petri cathedram etiam imperium occuparunt. Ideo Octavianus, & Joannes maledicti; qui vocatur Victor iniuste cathedram occupavit. Vixit autem in cathedra annis octo, & mensibus 7. Huic successit Guido, qui & Paschalis vocatus fuit; quorum facta damnantur, de schismat. cap. 1. Octavianus etiam contra papam Alexandrum schisma movit, & fovit, ut tractant doctores de electione *quia diligentia*. Reprobis etiam & Valtemanus schismatici fuerunt in cap. *a nobis* de Sacra. non iter. Fredericus etiam avus istius contra D. Gregorium IX. & tandem per D. Innocentium IV. depositus fuit in Concilio Lugdunensi. Omitamus reliqua: nostra ecclesiae Ladislaum olim regem Siciliae, feudatarium ecclesiae, schismaticum manifestum, Christi exsufflatorem, dissipatorem, blasphematorem quoque ecclesiae, & Hagellum 23. q. 4. *Quando vult*. Qui sibi praeter catholicam communionem ecclesiae christiana nomen usurpavit 8. dist. quo jure, adversus principem verum Christi vicarium temere cornua praesumpsit erigere, cernimus de praesenti contra canonum instituta d. c. 1. in gloss. de appel. cum parati in gloss. ab Aquilone sedem ponens iusta & debita caelestis regis & domini sua praesumptione resolvere 23. q. 4. *Si is qui*; Cum nec subditus pacem vel ligam facere in praedictum superioris possit per bald. de pact. debitor. C. & est glossa de fideicommiss. lib. 1. *invoitus* vel aliter effici censuralis de probat. licet; nam suo domino subditus praestare tenetur perpetuam reverentiam & honorem, de majoritate & obedientia solite 11. q. 1. *magnum*. Proh Deus,

feudatarius ecclesiae, qui fidelitatis nomen assumpsit, quam domino praestare tenetur, de iur. veritatis; & capite eam te, adversus dominum bella movet, 22. q. 2. *latores*. Nam consilium, & auxilium fidelis Domino suo praestet, si de beneficio dignus videri vult, & salvus esse de fidelitate, quam juravit, 22. q. 5. dist. *Forma*. Cum & ille verus hostis ecclesiae, Lupusque rapax, mendax opere, & sermone, quem perdat ipse Deus, deberet dicere verbum illud; *Et si alii scandalizati fuerint, sed non ego*, Matth. 26. VI. q. 1. *imitare*. Rexque ille quem canon praecipit honorari, 8. dist. *quo jure*, adversus ecclesiam bella movet, qui contra ecclesiam inimicos debet manus porrigere ad iurices, 23. q. 4. *non invenitur*; & c. *quando vult* 24. q. V. Regum; & eadem causa q. 3. *Maximianus*. Nam ideo majestati regis titulus serenitatis adscribitur, cum ei proprium esse debeat pacem ecclesiae diligere & amplecti, & finitimarum gentium tranquillitate haud aliter quam aeris serenitate laetari, hic guerras & damna molitur. Solubres namque reges catholici, & devoti debent posse tenus laborare, ut aberrantes a grege pie matris, in ejus gremio revocentur, 23. q. 6. *schismatici*; & eadem causa q. 3. *quando vult Deus*. Non mediocriter profecto offendit, quia debita caelestis regis & Domini sua praesumptione resolvit, 23. q. 3. *Si is qui*. Dicat mihi ille, quem sui aruspices alias prudenter facere prophetizant, cur ecclesiam non desinit infestare, & repetitis malis crebrisque concussionibus columnas Dei viventis conatur opprimere, & summi pastoris naviculam intumescens procillis in naufragii profunda demergere? 23. dist. *in nomine*. Scire debet verus hostis ecclesiae, qui veritatem vulnerare conatur; & ecclesiae rescindere unionem, humanumque genus evertere & turbare 16. q. 2. *vult*, quod etiam aliquando fluctet navicula Petri submergi tamen non potest, 24. q. 1. *non turbatur*; de qua beatus Hilarius loquebatur: *proprium est, inquit, ecclesiae, ut tunc vincat cum leditur, tunc intelligat cum arguitur, tunc secura sit cum deseritur, tunc obtineat cum desperata videtur*. De hac juris civilis sanxit auctoritas profitendo, quod ecclesia cultrix, & auctrix iustitiae non patitur contra iustitiam aliquid fieri in se, vel in alterum. Privatus vero saepe obviat iustitiae in ul. seu. cap. 1. De hac quidem apostolus pollicebatur, quod sine intermissione de ea in orationibus suis facit mentionem, ut patet in epistola ad Rom. in principio: haec enim non solum ecclesiarum est mater, domina & magistra, de for. Comp. cap. final. de sacrosanctis ecclesiis 1. *omnium* 12. dist. *non decet*, q. 3. *cuncta* de privilegiis, *Si papa de poen. felix* lib. 6. de summa Trinitate, *damnamus* in fine; sed etiam caput & cardo, ut patet de immunitate ecclesiae cap. 1. lib. 6. & ibi per Joannem Andream super verbo *tutela*. Haec est enim illa ecclesia gloriosa, habitans in confidentia, & extra eam non est salus, toto c. 2. ubi fons sacerdotii reperitur in cor. ut eccl. Ro. in prin. illam enim imperator caelestis instituit, de elect. *fundamenta*, illam ipse solus fundavit, & ipsius privilegio fungitur, 22. dist. cap. 1. immo canon sacratissimus attestatur, quod non ab apostolis, sed ab ipso Salvatore nostro primatum obtinuit eadem dist. cap. *Sacrosancta*. Ipse enim locum elepit, eamque ratione persecutionis deserere noluit. Nam Petrum persecutionem fugientem reocavit di-

ANNO
 CHRISTI
 1109

ANNO CHRISTI 1109.

ANNO CHRISTI 1109.

461
 diceus: per se velle ibi pati; vel etiam cruci-
 figi, antequam locum illum desereret; qui fi-
 lii sunt legi per venerabilem 3. q. 1. *Nulli*.
 Exemplo illius qui unicum suo proprio cruore
 defendit, 24. q. 1. *moncor*. Hanc enim Roma-
 nam ecclesiam divinam providentiam legimus
 incommutabili dispositione aliis prætulisse, ut
 in proemio lib. 6. istud enim est tabernaculum
 illud, quod nequaquam transferri poterit nec
 auferetur Prælati ejus in sempiternum. Isaie
 33. & ideo Zaccharie 14. de ecclesia lo-
 quens dicebat, sedebit Jerusalem secunda &
 merito, quia a superiore monte superari
 non potest; idest ab aliquo Tyranno seu
 rege, quia tyrannico more vivit: & mons
 Domini præparatus in vertice montis, I. B.
 lais 2. Et ideo dicit Chrysostomus: *ecclesia*
impugnari potest, expugnari non potest: tela mis-
tuntur, sed ejus manus non perforantur; machi-
nae præparantur, sed turris davidica non eliditur.
 Est insuper locus tutus, qui ab aliquo flumi-
 ne non potest inundari, idest erroribus submer-
 gi; ergo nec flumina obruent illam: & est
 ratio quia universalis ecclesia errare non po-
 test, ut dicit Augustinus super illo verbo *Ego*
rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua.
 Hujus rei figuram pertulit arca Noe, unde
 extra ecclesiam non est salus. Unde Augulli-
 nus contra Donatistas: extra, inquit, eccle-
 siam virtutes fieri possunt; sacramenta dari non
 possunt, sed profunt. Et ideo dicit Augustinus
 super illo verbo psalmi, *Sape expugnaverunt me,*
ibi, & non potuerunt mihi: In Abel ecclesia
 incepit, & tunc Cain eam expugnavit, sed
 Abel est salvatus; sola ecclesia in Noe fuit,
 & Deus eam a diluvio liberavit; sola fuit in
 Abraham, & de Ur Chaldæor. ereptus est. So-
 la in Moyse & de manib. Pharaon. liberatus.
 Deinde in David, salvo Saule Golia evasit,
 (alias Saule & Golia evasit). Deinde in Ma-
 cabæis & ipsi liberati sunt. Postmodum in Do-
 mino nostro Jesu Christo, & captus ligatus,
 & illusus & crucifixus mortuus est. Deus eum
 tertia die suscitavit. Et post hæc in apostolis,
 & ipsi persecutores patientes ad ultimum coro-
 nati ascenderunt in cælum. Sæpe ergo expu-
 gnaverunt me a juventute mea, dicit Israel,
 idest ecclesia, quæ hic videt Deum per gra-
 tiam, & in cælo per gloriam. Sed non po-
 tuerunt. Et hoc ideo est, quia ut dicit Chry-
 sostomus in homil. in Pentecostem, propter
 ecclesiam patriarchæ, prophetæ, apostoli, mar-
 tyres & ipse unigenitus Dei homo factus est.
 Sicut ergo omni tempore persecutionis bellum
 ecclesie Christus ordinare per suos milites in-
 stituit, ut semper invidiæ permaneat; nititur
 ergo incassum flagellum Dei & hominum ini-
 micus contra verum vicarium Jesu Christi bel-
 la movere, qui non puri hominis, sed Dei
 vicem gerit in terris, de translatione Prælat.
 navemque submergere Petri; nam fluctuat, E
 sed nunquam desinit esse ratis cum successoris
 Petri potestas non sit ex homine, sed ex Deo
 De judic. novit. Scilicet lites & bona timeri
 propter dubium finis 1. Regum 16. ff. de pec-
 l. Quod debetur. Sed hic finis & victoria re-
 sta est. Qui ecclesia Christi, quæ verus Vica-
 rius sponus, pugilque ecclesie gloriosus Joan-
 nes vir fortis prælii, quem Deus posuit ducent
 tutum, 1. Machabæor. 13. veritatem sequitur,
 quæ semper vincit, & prævalet 10. & 8. Eldæ
 dist. *consuetudo*. Super petram quædam fundata
 est, ideo ruere non potest, 21. dist. in 220.

24. q. 1. *Loquitur*, & est navicula Petri, flu-
 ctuare potest, ut dixi, perire non potest, 24.
 q. 1. *non turbatur*. Contra hunc igitur princi-
 pem malignitatem insurgat Christi Vicarius Joan-
 nes vir fortis prælii, Machab. 13. qui potens
 est opere & sermone, de officio ordin. Inter
 cetera de statu Mo. cum ad monasterium ul-
 torque gladio iniqui hominis atque pravi dia-
 bolica supplantatio supprimatur, qui adversus
 successorem Petri, rectorem universalis ecclesie
 & gregis Domini ductorem, ut dictis juribus
 bellica bella movit. Armetur conatus ecclesie
 & pro domo Israel murum obiciat inexpugnandum,
 2. q. 3. *Salvator*; irruat in eum Chri-
 sti potentia, qui statum universalis ecclesie in-
 festatur. 24. q. 1. *memor* de Judæ ad abolendam
 personam, cruxque coram illum schismaticum
 prædicetur, 23. q. 8. *hortatu* & cap. ut
 quidem, indulgentiæ concedantur eadem causa,
 & q. *omni timore*. Quinimmo verus sponus &
 pugil ecclesie gloriosus, qui ad portum de-
 xit Petri naviculam, hætenus fluctuantem, præ-
 sentialiter irruat contra eum. Sic enim legi-
 mus Leonem papam Romam egressum contra
 hæreticos jam fecisse ea. caus. & q. *Cum* sæ-
 pe cum nempe pacis Italicæ perturbatio, im-
 mo loquar ut proprius, sarmentum schismati-
 cæ perversitatis, perversor fidei christianæ pe-
 sor sit Saracenis, q. *Nonne*. Ad defensionem eccle-
 siæ adversus hujusmodi perfidia sedatorem prin-
 cipes undique convocentur, 23. q. 5. *Principes*,
 & cap. de *Liguribus*, & cap. *quali*, cum nec-
 dum interfectores schismaticorum excommunica-
 tionis laqueum non incurrunt, 23. q. 5. *ex-*
communicatio, immo maximas indulgentias as-
 sequuntur eadem caus. & q. *omnium*. Hic et-
 iam invalor ecclesie, destructor totius chris-
 tianitatis a liminibus sacræ Romanæ ecclesie se-
 paratus 23. dist. in *nomine*, conquerens undique
 exteras potentias contra universalem ecclesiam
 conatus suos erigere est molitus 23. q. 5. *Non*
eor, totius orbis sententiæ transgressor existens,
 & Concilii Pisanensis maturitate, & solem-
 nitate digesti, & undique ex mundi partibus
 convocati. *In omnem enim terram exiit sonus eor-*
um, & in fines orbis terra verba eorum, Jo. X. de
 elect. *fundamenta*. Romanam ecclesiam rixus est
 sua præsumptione confundere, & turbare contra
 statuta Concilii attentando. Anathemate et ex-
 communicatione perpetua labefactus, cum impiis,
 qui non resurgent in judicio, deputetur,
 omnipotentis contra se iram sentiat, & Ss. Ap-
 ostolorum Petri & Pauli, quorum præiurium
 ecclesiam in hac vita confundere, furorẽ sentiat
 in futuro. Fiat habitatio ejus deserta, &
 uxor ejus vidua; orbis terrarum contra eum pug-
 net, & cuncta elementa sint ei contraria; &
 omnium sanctorum quiescentium merita eum
 confundant in hac vita; super eum aperta
 vindictam ostendant, 23. dist. in *nomi-*
ne Domini. Ut parvulus quidem ego devotus
 ecclesie dicere ipse possim: videbam Satanam
 sicut fulgur cadentem de cælo, Luc. 10. de pen-
 nit. dist. 2. *sicut inquit*, gravabat eum iniquitas
 sua secundum psalmum, & corruet, & non ad-
 jiciet ut resurgat. Ignorat miserimus verbum
 Christi: qui scandalizavit unum de pusillis, qui
 in me credunt, expedit ei, ut suspendatur in
 mola asinaria in collo ejus & demergatur in
 profundum, Matth. 18. & de renunc. Ni-
 si cum pridem §. pro gravi, de oppris no-
 vi nunc. Cum ex injuncto; unde adversus ec-
 clesie turbatores Dei nihil loquetur occens
 Aufe.

ANNO
CHRISTI
1109.

Auferetur a vobis regnum, & dabitur genti, facienti fructum, id est regi Christianissimo & gloriosissimo Ludovico. Hic est enim quem canon præcipit honorari, 8. dist. *quo jure*; cuius sacrum inclytæ majestatis diadema unicum, & decus gloriosum eo magis glorificatur & illustratur, quo propensius quies, id est pax ecclesie, ab ipsa severitate efficacius procuratur. Item labores ipsorum iusti edent. Item omnia sunt iustorum, dicto capite, *quo jure* 23. q. 7. cap. 1. 2. & arg. ne clericis vel monachi; *relatum*: regnumque illius hominis pestilentis tradidi debeat, ut dicitur, regi catholico occupandum, de hæreticis, *excommunicamus*, 9. Si vero Dominus temporalis. Tum etiam quia idem hostis ecclesie negligens invenitur circa regni requiem, & iustitiam faciendam, cuius exercitium iam diu a sua procul aula exulavit, 17. q. 4. *Si quis deinceps* 11. q. 1. *nullus*, 23. q. 1. *præceptum*. Unde Zacharias papa Ludovicum regem Francorum prædecessorem Pipini patris Caroli hac de causa digne deposuit. 15. q. 6. *alius*. Restat modo, ut attingamus indaginem propositæ veritatis. Et in hoc discursu de pluribus est videndum. Et primo ex quibus causis possit papa apostolatu privari; secundo an Angelus Corarius, qui se pro Gregorio XII. gerebat, fuerit privationis crimine irretitus. 3. quis sit iudex competens de præmissis, & de Concilii potestate, & an cardinales potuerint generale Concilium convocare, & an potuerint recedere a dictis dominis Angelo Corario, atque Petro de Luna, antequam fuissent per Concilium de irretito crimine condemnati. Quarto, an dictus Angelus Corarius, ubilibet convocatus, fuerit de irretito crimine legitime convictus. 5. an electio facta de sanctæ & felicitis recordationis D. Alexandro papa V. per cardinales collegii utriusque, & per consequens electio facta de SS. ac BB. D. N. D. pap. Joanne XXIII. summo & vero pontificiæ per card. eisdem fuerint canonice & rite factæ, & sic ipse dominus noster papa Johannes, & prædecessor ejus fuerit, & fuerint veri apostolici, & canonice instituti. Circa primum ex quibus causis possit papa apostolatu privari breviter me expedio; nam de nullo crimine præterquam de hæresi potest sedes apostolica irretiti 2. qu. 4. *Præsul*. Et tunc debet, ut Diabolus condemnari, ut ibi dicitur glo. Jo. & patet 79. dist. *Si quis pecunia*, 11. dist. *Si papa*, 19. dist. *Anasthasus*, 29. qu. 1. *Accusatus* & cap. *Qui contra pacem* de hæresi; ad abolendam 9. qu. 3. *nemo*. Eo enim ipso quod papa hæreticus est, est minor quolibet catholico, ut dicto cap. *Accusatus* 12. q. 1. *Sancimus*; & ipso jure est apostolatu privatus; ut dicto cap. *Si quis pecunia*, & 1. qu. 1. *Si quis de ecclesia*, 16. q. 5. *sane*, 24. q. 1. *dicimus* & c. *Audivimus*, & cap. *miramur*, §. his auctoritatibus, & seipsum privat, 21. dist. *Nunc autem*. In hoc ergo casu hæresis papa alium papam ligare potest. Nec obstat quod par in parem &c. ut notatur in dicto cap. *Accusatus*, & in dicto cap. *Si quis de ecclesia* cum concordantibus superius allatis. Dicitur autem hæreticus ab hæreticis hæreticis, id est divido dividis, inde familitate hereticæ, id est iudicium substantiæ dividendæ, unde idem est, quod quasi divisus ab aliis. Ita & hæresis dicitur divisio, id est separatio a fide catholica. Eodem consimili modo si papa foret schismaticus, esset similiter ipso jure pontificali dignitate privatus, ut dictis ju-

Aribus: quoniam schismaticus volens ecclesiam Dei scindere, peccat in fide quoad articulum illum credo in Spiritum Sanctum, & in unam sanctam ecclesiam catholicam 24. q. 1. *advocavit*, & quatuor capitibus præcedentibus; unde hæreticus judicatur, de usuris ex gravi in dist. 24. q. 3. *heresi*. Si quis igitur ab hac unitate recedat, divisus est, & sic schismaticus: vestimentum enim domini ideo scissum non fuit, sed de eo sortiti sunt, quia ecclesia scindit non debet, sed tota in unitate constituitur, 16. q. 5. *Sicuti Domini vestimentum*. Differt autem schisma ab hæresi in principio, nam hæresis in suo principio habet perversum dogma, quod non habet schisma; sed si perdurat, cadit in hæresim, per Ostiensem, & Joannem Andream, quia fingit se ab ecclesia recte recessisse, & ideo censetur hæreticus, 24. q. 3. *inter schisma*; & sic peccat in illum articulum, credo in Spiritum Sanctum. Et quod papa schismaticus ab apostolica sede cadat, firmat expresse Ostiensis de schismate in summa §. qua pœna; et dicitur et tenet doctor in cap. licet de evitanda de electione, et probatur 24. dist. in nomine Domini et 24. q. 2. *Sane præsertur*. Vel potest dici, quod inter schisma et hæresim est talis differentia, qualis inter genus et speciem, quia omnis hæreticus est schismaticus, sed non e converso, nisi schisma duraverit ut dixi, et notat Ostiensis de schism. in summa §. 2. in fine; unde qui non est membrum ecclesie, hæreticus judicatur in aut. de privil. Doct. post prin. Cum ergo omne schisma intendat universalem ecclesiam impugnare, juxta ul. . . nunquam potest esse sine hæresi secundum omnes doctores, et probatur 24. q. 1. *dicimus* et cap. *Pudend.* et cap. *Schisma* et cap. *Loquitur*. Dicitur autem schisma illicita dissensio eorum, inter quos unitas esse debet, vel illicitus ab unitate, vel universitate dissensus, vel illicita divisio per inobedientiam ab unitate facta, 24. q. 3. *Inter schisma*; et nomen Græcum est, unde scissura in unitate esse non potest, de elect. *quia diligentia*, in gloss. 1. Dicitur autem schisma e scissura 24. qu. 1. *Schisma*. Cum enim fides catholica una sit, et unionem designet; patet quod si aliquis ab hac unitate recedit, divisus est, et sic schismaticus. Et licet alibi dicatur hæresim inter schisma majus esse, eo quod primum locum tenet in pœnis 22. q. 7. *quod in omnibus*; nam et si crimen hæresis novo schismate majus sit; tamen ex quo quis in schismate perseverat, idem est crimen et utrumque eadem pœna indigitur, ut patet ex his quæ superius sunt relata, quod tenet Ostiensis de schismate §. *qua pœna*, verbo *nec obstat*. Et quam grave, et detestabile sit schisma fovere, ostendit Dominus in Core, Datan, et Abiron, quos terra vivos absorbit, et omnis substantia eorum cum ipsis descendit ad inferos, ceteris caelesti igne consumptis, Num. 21. 25. q. 1. *non afferamus*, 2. q. 4. in principio. Alio etiam exemplo monstravit, nam cum Tribus scissæ fuissent a Tribu Juda et Benjamin, et relicto rege suo, alium sibi foris constituisent, et tandem iret ad eos Roboam, ut peccata sua exprobraret eisdem, et ultionem suam prædiceret; panem apud illos edere, et aquam bibere vetitus est, quod cum non custodisset, statim divina censura percussus est, et inde regrediens impetu, ac mortu Leonis in itinere necatus est, 7. q. 2. *Denique*. Unde nec dubitandum est, sceleratius esse delictum, quod est gravius judicatum, 24. q. 1. *non affe.*

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

465
affertur, de elect. licet de evitanda : & hæc A
 sufficiant breviter quoad primum. Circa secun-
 dum an Angelus Corarius, alias Errorius nuncupatus, quod se pro Gregorio XII. gerebat, fuerit privativo crimine irretitus, hic opus, hic labor est, & hic pendet pondus diei, & zelus. Et licet me terreat natalis soli domini magnitudo, dominicusque metus illius, cujus servitius nuper adsum, qui mecum sunt ore in hac sententia discordantes, corde tamen, ut *scilicet* irretor, uniformes, ad quod solum cor Deus respicit, & advertit, ut dicit gloss. in l. 3. de Donat. inter vir. & uxor. cujus cordis solus Deus dicitur scrutator, Luc. 16. & ad. 1. 2. q. 5. *confessus*. Loquar tamen pro veritate intrepida verba mea : odium enim ecclesiam malignantium, & cum impiis non sedeo, & cum Psalmista conveniam; nam, ut dicit Gregorius: non se putet christianum, qui mori pro Christo non habet animum paratum. Qui enim metu alicujus potestatis veritatem occultat, Dei iram contra se provocat, quia magis hominem quam Deum formidat 11. q. 3. *Quisquis*. Nullo enim modo deberet propter persecutionem prelati & doctoris tacere, quando annunciat veritatem, 43. dist. *Sic restor*; & cap. *Scimus* in gloss. nam proditor esse dicitur veritatis, non solum qui mendacium pro veritate asseverat, sed qui non libere veritatem pronuntiat, quam pronuntiare oportet, 11. q. 3. *Nolite*. Melius est enim pro veritate pati supplicium, quam pro adulatione beneficium, ead. caus. & quest. *nemo peritorum*. Redeo igitur, ne ultra digrediar, ad propositum questionis, & videtur probabiliter dici posse Angelum, Errorium nuncupatum, qui se pro Gregorio XII. gerebat nullo modo de crimine privativo fuisse irretitum, cum, ut dixi, papa de sola hæresi convictus valeat irretiri, & tunc apostolatu ipso jure privatur, 79. dist. *Si quis pecunia*, cum concordantiis allegatis in discursu præcedenti. Nec constat, ipsum hæreticali macula labefactum. Absit enim, ut quidpiam sinistre de his arbitremur, qui apostolico gradu succedunt, qui claves regni cælorum habentes ante judicii diem judicant, 11. q. 3. *absit*; cum bene de Quolibet, & non male credere debeamus, dicit gloss. Joan. XXIII. q. 4. *quam magnam*. Et ideo dicitur textus: mala audita nullum moveant; nec passim dicta absque certa probatione quisquis unquam credat, nec præcipitando quidquam mali agat, 30. q. ultim. *Nullam*. Vulgarisque fama quorundam ipsius Gregorii opinionem, ac existimationem arguens crimen hæreticum non concludit. Dicit enim canon, quod non solum ille reus est, qui falsum de aliquo profert; sed etiam is qui aurem criminibus citus accommodat, 11. q. 3. *Non solum*, & alibi dicitur textus: absit Christianorum iudicio, ut ea quæ maledicorum hominum rumoribus confecta credimus in qualicumque modulo suspicionis adducti, quia & sacri eloquii testimonium tenemus, ut mala majorum cum forsitan dicuntur, nisi probata credi non debeant, sed citius probata vitæ, 11. q. 3. *in cunctis*: Dicit enim Apostolus ad Rom. 15. nullum ante veram justamque probationem judicare debemus, 30. q. ultim. *nullam*; & subdit ibi littera: mala itaque audita nullum moveant, nec passim dicta absque certa probatione quisquam credat, nec præcipitando quidquam mali agat, unde verbum illud Gregorii dicere ipse potest: Quid enim si non nos homines laudant, & Concil. General. Tom. XXVII.

conscientia liberos nos demonstrat? 11. qu. 3. *illaudantium*: dicit enim Paulus ad Cor. 1. gloria nostra hæc est, testimonium conscientie nostræ; & Job. 15. dicitur. Ecce in cælo testis meus. Si ergo est nobis testis in cælo, testis in corde, dimittamus stultos foris loqui. Quid enim volunt, quid enim aliud detraherent faciant, nisi pulverem extulant in oculos suos, terram excitant, ut unde plus detractionis perflant, inde magis nihil veritatis videant? 11. q. 3. *illaudantium*. Nec videtur ob stare sententia Concilii Parisiensis adversus eum lata in clerici multitudine copiosa; quoniam illud non potest dici Concilium, sed potius conciliabulum appellatur, cum non fuerit auctoritate, & licentia papæ, & sic legitime ut debuit convocatum, ut dixi supra in principio hujus tractatus; non repeto. Præterea scriptum est: non sequaris turbam ad faciendum malum, nec iudicio plurimorum acquiesces, ut a veritate devies, Exod. 23. & alibi dicitur: non est qui invocet iustitiam, nec qui iudicet vere; sed confundunt homines in nihilo, & loquuntur vanitates, Isaie 59. & ideo dicebat Apost. ad Corinth. 1. scriptum est enim sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobabo. Et sequitur: Si qui videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens, id est ut illa sapiat, sciat, & faciat per quem mundus fatuum eum reputet, ut sit sapiens apud Deum. In contrarium est veritas manifesta, quam fidei devota professione fateor, firmiter teneo, & affirmo; quam firmiter tenet, prædicat, profitetur, & docet sacrosancta Romana ecclesia mater omnium fidelium, & magistra, quam sequitur Orthodoxorum patrum, ac doctorum, & predicatorum & prelatorum incommutabilis & vera sententia, de summa Trinitate cap. unico in VI. Ad cuius evidenciam, pro declaratione dicendorum est evidencialiter præmittendum illud, quod est notissimum toto orbi, videlicet quod Gregorius sæpe fatus, post electionem de eo factam ad culmen Apostolatus per DD. cardinales, per apostolicas litteras, atque bullas per universum directas significavit se jurasse, vovisse, & promississe ante electionem factam eodem vinculo efficaciter implendam, cum singulis ex ipsis card. in casu quo illorum aliquis ad apicem Apostolatus esset assumptus, papatu cedere, & omni via possibili laborare, ut schisma tolleretur & ecclesie integritas sequeretur; & post ipsam assumptionem ad ipsum, ad firmiorem constantiam juravit, vovit, promisit, & ratificavit, prout eadem bullæ, & litteræ attestantur & latius patet publico instrumento inde confecto, & manu propria ipsius Angeli Corario, qui se pro Gregorio gerebat subscripto, & roborato post electionem de se factam ad regimen pastorale, quo expresse promisit, & juravit, & vovit, ut dixi, papatu cedere, & omni alia via possibili laborare pro ecclesie unionem, nihil de contingentibus, necessariis, vel opportunis quomodolibet omittendo, & quod sic efficaciter faciet, attendet, & observabit bona, pura, & sincera fide, omni dolo & fraude cessantibus, ut schisma tollatur, ut unionis sequatur integritas; quodque pro dictis promissione, voto, & obedientia & juramenti præstatione, & ecclesie observatione, ac omnibus & singulis supradictis solutionem non petet seu impetrabit per se vel alium, & impetrata, seu impetranda non utetur, & libi

467
ANNO
CHRISTI
1497.

concessam nullatenus acceptabit, nec data potestate per ipsum alteri faciet se absolvi, seu etiam secum in aliquo dispensari; sed volet perpetuo obligatus dicto vinculo remanere. Hujus unionis conclusionem infra annum & tres menses a die inthronizationis de eo factæ in posterum mandans sub vinculo juramenti asseruit & firmavit firmiter se facturum, prout tenor instrumenti inde confecti manu propria ipsius Angeli Corario roborati latius attestatur. An autem hæc padio valeat & obliget ipsum electum, indubitatum est quod sic non infisso ut ecclesiastica beneficia ut nostrum 28. dist. De *Siracusana*, 8. q. 2. *Artauldus*; licet electio a principio sub pacto fieri non possit, ut notat Innoc. de elect. *Significasti*. Rursus sciendum est, quod dictus hic ibidem per suas apostolicas & mendaces litteras impetravit, alias ministravit, Petro de Luna præfato, qui se pro Benedicto XIII. gessit hortans & invitans eundem ad hunc pacis & unionis effectum, offerens se papatui, et juri suo cedere, et renuntiare, et quod sic efficaciter faciet, et adimplebit, si et quando Petrus de Luna prædictus juri, et papatui suo cederet, dummodo cardinales collegii utriusque velint simul convenire, ut unici Romani pontificis electio sequeretur; Oratoresque missurum in his litteris testabatur, ut secum de loco habili, et decenti cum hujus rei perfectione disponat. Moxque tales misit, qui a dicto Angelo Corario speciale mandatum habentes, cum eodem Petro de Luna suisque cardinalibus capitula firmaverunt, locumque sanxerunt, et communiter elegerunt civitatem Saonam idoneam in præmissis, ubi deberent ambo simul dicti domini cum collegiis suis pro unione ecclesiæ exequenda personaliter convenire, ibique adesse cum dictis collegiis in festo S. Michaelis in fine mensis Septembris, salvo nisi propter impedimenta navigationis dictus Gregorius tunc impediretur, quo casu debebat adesse in festo omnium Sanctorum tum proxime sequente. Qui quidem tunc Gregorius, si dicta prorogatione uti voluerit, debeat notificasse dicto Benedicto tunc XIII. per totum mensem Julii tunc proxime sequentem, prout tenor dictorum capitulorum probat manifeste, quamquam turpiter resiliiverit et resiliuerint a promissis, et cum æterna eorumdem damnatione in proprio nostro quod subiteo, quia res ipsa loquitur. Nam in hoc tam felici, tamque beato mentis proposito sinistris adversantibus suavisibus maxime fratrum, nepotumque ipse Angelus deliravit, atque etiam deliravit; contra rectum sanctumque humanæ mentis propositum solida et constanti deliberatione vallatum. Quantum mortali fas sit animo, factum fuit, ut libertas arbitrii parum aut nihil eis valuerit ad beatitudinem assequendam. Hi enim paternæ pietatis obliti, flagitiosus et fraudolentis machinationibus unionem ecclesiæ, consolationem solidam populi christiani, et pacem ecclesiasticam populsarunt. His pro præludio jam præmissis, redeo ad propositam questionem. An iste Angelus Corario detestandus, quem mundus erroneum vocat, et appellat, fuerit privativo crimine irretitus, et dico quod sic: quia pluries requisitus per litteras et oratores serenissimorum principum, et ducum, comitum et dominorum totius christianitatis, et DD. cardinalium, qui secum tunc temporis assistebant; quod juraverat, voverat, pro-

miserat, et capitulaverat, recusavit opere adimplere. Qui enim alicujus temporalis commodi & maxime gloriæ principatus sui gratia falsas, ac novas opiniones gignit, vel sequitur, hæreticus est dicendus, 24. q. 4. *hæreticus*, nam promissionem juramentum & votum hujusmodi per se factum & populo Christi impertitum sæpebat infringere novis & erroneis intellectibus adinventis, cum aliquem ledere quisque non valeat apud Deum, 22. qu. 4. *qui pejerare*. Est enim Deus duplicitatis aspernator, & simplicem intentionem considerat: verborum artem aspernatur & odit, dicit textus in d. cap. *qui pejerare*. Fuit namque in suo errore pertinax manifestus, & nunquam suo errore corrigi de errore. In suo ultimate se errore firmavit, detestans, & aspernans suas quoslibet ecclesiasticæ unionis; cum cauta sollicitudine ipsius ecclesiæ querere deberit unitatem. De cujus integritate informari renuit opere impudente. Unde hæreticus est censendus, 24. q. 2. *dixit Apostolus*. Qui enim obstinata mente, & studio suos defendit errores, is hæreticus judicatur, de hæret. *quicumque*. Et probatur in lege milites ff. de re militari; noluit enim adhortationis monitores audire contra doctrinam apostoli: hæreticum, inquit, hominem post primam & secundam correctionem devota, d. cap. *dixit apostolus*. Lapsusque est in errorem audacia suæ præsumptionis seductus ab erroribus convinctorum, ideo hæreticus dici debet, ut dicto cap. *dixit*. Cumque pravum sapere, ut sanum, rectumque unionis ecclesiasticæ gradiretur, suosque pestiferos, ac mortiferos errores conregeret, resistens contumaciter emendare, se in suis erroribus defendavit; ideo hæreticus est censendus 24. q. 3. *qui in ecclesiæ*. Asserebat enim, quod, & se pertinaciter defendebat ad hujusmodi juramenti, voti, & promissionis observantiam minime obligatum, cum hæc sit hæresis manifesta; & hujusmodi asserens, ut hæreticus est censendus: nam qui asserit, & pertinaciter contemnit propositionem contrariam veritati sacrarum scripturarum seu sacrorum canonum, ut hæreticus est censendus, quia hæresis est dogma perversum, 28. q. 3. *inter schisma*. Allego pro hoc bonum textum 24. q. 1. *non asseramus*. Nam sacris scripturis non debet modo aliquo contradici, 8. dist. *ego*, & cap. *quis nesciat*. Quinimmo dicebat hic Angelus detestandus, se non teneri ad votum & juramentum seu obligationem, quam de se fecit, videlicet cedere juri apostolatus pro ecclesiæ unionem. Immo dixit hanc viam perniciosam & malam, quam tamen viam veluti sanctissimam, & optimam, dogmatizavit, prædicavit, & promulgavit, & in quamplurimis suis bullis, & cum consensu DD. cardinalium firmavit, scribens regibus, principibus, universitatibus, & communitatibus omnibus, ipsam offerens tanquam viam pacificam, & bonissimam ad ecclesiæ unionem; & nunc in reprobum sensum ducit. Unde tanquam transgressor juramenti, promissionis, & voti irrevocabilis, & obligationis factæ Deo de re licita, & possibili, atque sancta, & utrique homini utili hæreticus judicatur, cum sacris scripturis audeat pertinax dissentire; ut dicto capite *inter schisma*, 24. q. 3. Et probatur optime in cap. *non asseramus*, 24. qu. 1. Nam Numer. 3. sic mandatur a Domino. Ille est sermo quem præcepit dominus: Si quis virorum votum fecerit Deo, aut se constrinxerit juramento, non faciet irritum votum suum; sed omne

ANNO
CHRISTI
1497.

ANNO
CHRISTI
1109.ANNO
CHRISTI
1109.

omne quod promissa implebit. Et Deuteronomio 21. sic mandatus: Cum voveris votum Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirit illud Dominus Deus tuus; & si moratus fueris, imputabitur tibi in peccatum: si nolueris polliceri, absque peccato eris. Quod autem egressum est semel de labiis tuis, observabis; facies sicut promisisti Domino Deo tuo, & propria voluntate est asserere & pertinaciter defendere consequenter obtestando se ad observantiam juramentorum & votorum super re tam licita, atque utili, tam honesta pro ecclesiam unione, tam necessaria reipublicam christianam, se minime obligatum, quamquam Papa legibus sit solutus. De usuris ex gravi §. ult. in Clem. & eodem lib. ex gravi §. ultim. in Clem. & cap. 2. de summa Trinitate cap. 1. §. porro. Nonnunquam posset Romanus pontifex super huiusmodi irrevocabili voto per se, vel per alium dispensare. Sed nunc magis convinceretur manifestissimo errore, cum nihil melius reperitur, nihil utilius, vel honestius atque sanctius, in quo huiusmodi votum valeat permutari, 25. q. 1. *sunt quidam*, ubi est textus, & probatur, 19. dist. *nulli*. Et ideo dicebat sanctus ille papa. Gregorius in homil. communi, cuius nomen hic Angelus Corario usurpavit. Leditio sancti evangelii sollicite considerare nos admonet, ne nos, qui plus ceteris ab auctore mundi accepimus, gravius inde iudicemur. Cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum. Tanto igitur humilior, & ad servendum Deo promptior quisque esse debet ex munere, quanto obligatiorem se conspicit in reddenda ratione. Et quod pertinaciter promissa defenderit Angelus detestandus, patet ex sua diuturna captivitate; noluit enim audire correctiones, ac monitiones, vel monitores; nam magistrum in Theologia carceravit ipsum ad voti observantiam inducentem, & DD. cardinales reverendissimos de Aquileia, & de Mediolano ad hoc missos per collationem cardinalium apud Senas, ubi tunc iste retrogradus Errorius morabatur, audire contempsit, & quampluribus DD. cardinalibus suis pertinaciter resistit; immo & contra eos sententias injustissimas fulminavit. Item patet ejus pertinacia ex promotione postmodum subsequuta, nam promovit, & promovet omnes suae heresi assentes. Ex quibus & aliis pertinax convincitur, ideo haereticus est censendus; De usuris ex gravi in Clem. de summa Trinitate cap. 1. §. Porro, 24. q. 3. *qui in ecclesia*, & cap. *dixit apostolus*. Et quamquam haereticum dummodo sit paratus corrigi, canon recipiat & admittat, 24. q. 1. *quam dignior*; tamen si usque ad annum corrigi postergaret, amodo pro haeretico est habendus, de haeret. *excommunicavimus*. Immo post annum non debet audiri; esto quod purgare causam suam velit, 11. q. 3. *rursus*: quod pulchre disputat Ostiensis de voto in summa §. utrum. Item ex quo. Et si dicatur, ergo non valet retractatio haereticorum post annum. Respondeo, quod immo valet, si fiat in forma, quantum ad confessionem veritatis, & veritatis testimonium, & etiam ad salutem consequendam, non autem ad beneficium & dignitatem recuperandam, nisi de novo fiat ei collatio per illum, qui potest dare; alias ubi non esset certum tempus ad hoc, tunc papa posset illudere ecclesiam temporibus vite ejus, si tempus retractandi non esset a jure statutum; quid enim, si semper di-

Concil. Genr. Tom. XXVII.

aceret; cras, cras faciemus? Ideo intra annum debet haereticus suum errorem corrigere, & purgare. Sic & infra annum & tres menses invicem per capitula jam praefixos, debuit Angelus iste Corario prout juraverat, voverat, promiserat schisma tollere, papatui cedere, & praefixo, & acceptato loco Saonis personaliter convenire; quod cum non fecerit, nec per successum temporis ad id suspissime per oratores christianitatis, & ejus collegium cardinalium infinitis vicibus invitatus, & pariter monitus ac etiam provocatus, haereticus & schismaticus est dicendus, ut d. cap. *quam dignum* 24. q. 1. & cap. *qui in ecclesia* & cap. *dixit* 24. q. 3. de usuris, ex gravi §. ul. in Clem. & per consequens excommunicatus, & omni dignitate, & potestate privatus, ut dicto cap. *quam dignior*, & cap. *dicimus*, & q. 1. *audroimus*, & cap. *miramur* §. His auctoritatibus, & cap. *expressum* 79. dist. *si quis pecuniam*, cum concordantibus ibi allegatis. Ut sibi recte conveniat psalmi verbum illud: noluit intelligere ut bene ageret, 11. q. 4. *excellentissimus*. Nam quando duo de papatu contendunt, tenentur sacro Concilio & sanctae Synodo respondere, 2. q. 7. *Simmachus*; maxime si fuerint requisiti. Quod si non venerint, & huius sanctae Synodi fugiunt iudicium, deberent pro convictis haberi, de praesumpt. *nullus*, 11. q. 1. *Christianus*, 3. q. 9. *decernimus*; 74. dist. *Honoratus*. Quinimmo duobus contendentibus de papatu, quis ipsorum sit verus apostolicus nominandus, debet Concilium convocari: textus est apertus, conjuncta glossa 79. dist. *si duo*. Errans itaque contra fidem, qui non est paratus corrigi, nec quaerit cauta sollicitudine veritatem, pertinax haereticus est censendus, 24. q. 3. *dixit apostolus*. Cum ergo tam Angelus Corario supradictus, quam Petrus de Luna recularint, vel quomodolibet impederint, ne error eorum rite, & legitime examinaretur in dicto Concilio generali, non cauta sollicitudine veritatem quaerentes, sunt ut pertinaces haeretici iudicandi, ut ex praemissis patet aperte; nam qui male agit, odit lucem, Jo. 3. de penit. dist. 1. *omnis qui*. Quinimmo posset dici, sub dubio forte, quod propter ipsorum haesim manifestam non erat expediens ipsos requiri ad cedendum papatui, cum jam contenderent de papatu. Nam jure divino, & humano sunt ipso jure omni apostolatu privati. Patet Matth. 23. & est expressum 79. dist. *si duo*; & quamquam hic Angelus detestandus, & Petrus de Luna praefatos non cesserint papatui, ut promiserunt, ac firmaverunt, non tamen minus haeretici sunt censendi 19. dist. *Anastabus*, 24. q. 3. *haereticus*, & in d. cap. *Anastabus*, & est expressum de Anastasio papa, qui haereticus mortuus est, nec cessit papatui: similiter legitur de Leone papa, & de Liberio, & aliis schismaticis, quorum paucissimi, & fere nulli renunciantes fuerunt. Concluditur ergo praefatos Angelum Corarium, & Petrum de Luna fuisse & esse haereticos & schismaticos manifestos, quia haereticus dicitur omnis ille, qui non tenet ecclesiam unitatem, per sententiam Ostiensis de haeret. in summa §. in fine. Quinimmo haereticus deprehenditur, qui levi saltem argumento & suspicione licet non gravi iudicio catholicam religionem & tramitem, sive a fide catholica detegitur deviare, cap. de haeret. l. 2. Et sic eo casu indicia fidem faciunt arg. ff. de vis. h. et. l. Si quis, & de Carbo edit. l. Carbon. §. causa cognitio; quod tenuit Ostiensis de haeret. §. 2.

G g 2

ANNO
CHRISTI
1497.ANNO
CHRISTI
1497.

471
 §. 2. & intelligitur leve argumentum. l. pro-
 badile quod quis de facili appareat, vel si gra-
 vis infamia labore contra eum. Quid enim si
 non vult jurare? certe pro convicto habetur
 secundum eum. Sic & ille qui fovet schisma,
 & votum cessionis omnium sub vinculo juris
 adimplere recusat, pro hæretico est censendus,
 & pro convicto habetur. Sic potest intelligi de
 hæretic. Excommunicamus §. adjicimus, & §.
 Si quis autem; quia hæreticus dicitur qui so-
 la suspitione habetur notabili, licet non gra-
 vi, quæ considerari debet juxta qualitatem ejus
 & personæ, dicto §. qui autem. Quod autem
 iste Angelus noster, Errorius vocatus, fuerit de
 præmissis graviter cum scandalo infamatus, pa-
 tet lippis & tonsoribus, & rei satis demonstra-
 ta frustra adjicitur alia demonstratio; ff. de
 do. prolog. l. 1. & manifesta in probatione non
 indigent. in ff. de integum restitutione l. 1. 2. 1.
 de manifesta. Est enim hoc notorium toto or-
 bi, & ipsa rei evidentia demonstratur & oculo
 videtur, & digito tangitur; ideo probatione
 non indigent secundum doctrinam Innocentii
 de elect. *Venerabilem*, & si fiat probatio eo ca-
 su sit ex superabundanti, ut dicitur cap. de
 manifeste, 2. q. 1. Quinimo litteræ sub bul-
 la minutæ transmissæ per ipsum Angelum regi-
 bus, principibus, universitatibus, comitibus,
 dominis, & prælatis faciunt rem hanc esse no-
 toriam, & ipsum Angelum notorium schisma-
 ticum, & hæreticum manifestum, quoniam bul-
 læ pontificum Romanorum, & regum scriptu-
 ra vel canonum notoriam rem faciunt, & de-
 signant, ut Barbarum fuisse prætorem, secun-
 dum Baldum alibi. Accedat quod ipse scribit
 in l. ultima cod. de accus. & in l. Barbarus
 cum sua materia ff. de officio prætoris. Qui-
 nimmo & gesta judiciorum, & omnia acta pu-
 blica, quæ pro nostris ponuntur, dicuntur esse
 notoria l. 2. de origine juris, Cod. qui & ad-
 versus quos l. 1. & quod notorium in l. fina-
 li de interrogatione acc. & vocant Doctores
 hoc notorium juris. Fateor tamen, quod ex
 sola suspitione, quamvis vehementi, non tamen
 probabili quis de hæresi non damnatur ex quo
 negat, & paratus est ecclesiæ obedire. Sed ex
 suspitione & obstinatione & lapsu nam & trinum
 mensium ad tollendum schisma, & papæ cede-
 dendum in litteris Apostolicis instrumentis in-
 de confecto a capitulis expressato contempnendo
 ecclesiæ unitatem, ac in Petri claves, ut dicit
 cap. ult. de pœnis, & cap. de Excessibus Præ-
 latorum, cap. ult. Alias si sola suspicio habe-
 tur quasi vehemens, & paratus sit errorem cor-
 rigere, admittitur secundum Ollensem, de hæ-
 ret. in summa §. 2. verbo, *ergo sola suspicio*.
 Quamquam iste Angelus Errorius nuncupatus
 suum errorem in pertinacia tenuerit impuden-
 ter inrevocabilis, indocilis, ac obstinatus, in
 perniciosum illius exitum & virus mortiferum
 detestandi schismatis novis machinationibus pro-
 trahendo testetur Christi populus ipse scissus.
 Is enim rebellis ecclesiæ hæreticus judicatur ut
 in symbolo & cap. de hæret. de summa Trin-
 nit. l. 1. Quis ergo illum hæreticum non affir-
 met? certe nullus; de usur. ex gravi §. ultim.
 in Clem. de S. Trinit. cap. 1. §. Porro 16.
 q. 1. *Nos autem*. Qui a statu fidei, & religio-
 nis retro stetit, 27. q. 7. *non obsecratis*, per-
 fidia infectatus, 2. q. 7. Non potest; in malo
 proposito tam perseveranter, quam permanen-
 ter insistendo dicto cap. 1. §. Porro, de Sum-
 ma Trin. in Clem. per gloss. pertinax ut ejus
 perseverantia detestanda, a bono retrograda
 graviore gehennæ incendio sit plectenda, 90.
 d. *Si quis monachus*, & cap. seq. Cum perse-
 verantia delictum augeat Cod. de super ex hac
 l. 1. lib. 10. ff. inoffit. test. Papinianus §.
 meminisse de pœnit. dist. 1. cap. 1. Et ideo
 cautum est, quod qui non est membrum ec-
 clesiæ, hæreticus judicatur in aut. de privil.
 doct. col. 8. & probatur 4. q. 1. cap. 2. Sic
 & qui communionem catholicæ ecclesiæ non
 recipit, hæreticus judicatur. In autent. de pri-
 vilegiis Do. v. *sacram communionem*. Quis ergo
 illum negabit hæreticum, qui unionem ecclesiæ
 præter vinculum juramenti; promissionis, & vo-
 ti tam pertinaciter opere recusat, ut dicto
 verbo igitur, & qui se a communionem fidelium
 & sui collegii est divisus? Hic enim hæreticus
 est censendus, 4. q. 1. *Quod autem*. Quis il-
 lum dubitet hæreticum affirmare, qui Romanæ
 ecclesiæ privilegium ab ipso summo ecclesia-
 rum capite traditum auferre conatur in ho-
 stem ecclesiæ transferendo ecclesiæ facultatem,
 22. dist. *omnis* de hæretic. *firmissime* cum sa-
 crilegus judicatur, qui alienat ecclesiæ faculta-
 tes, 17. q. 3. *omnis*. Quis illum non prædicet
 hæreticum, & affirmet, qui hæreticalia facta
 egit? argumentum c. de injur. *Si non convitii*,
 de hæretic. cap. 2. l. 6. 23. q. 5. *Si nos*, &
 de hæret. ad abolendam §. præsentis & cap. *Ex-*
communicamus. Quis illum hæreticum non affir-
 maret, qui universalem ecclesiam perturbavit?
 9. q. 3. *per principalem*; & statum ecclesiæ de-
 struere est molitus, 8. q. 1. mortis scandali-
 zando ecclesiam, & per consequens ipsum
 Deum, 93. dist. *nulla ratione*, 8. q. 1. *qui eos*
 cum hæc sit sufficiens causa removendi ab om-
 ni dignitate contra pacem si quis esset, 24. q.
 1. *qui contra pacem*. Et ideo alibi dicit canon,
 quod ligandi & solvendi potestatem non habet,
 qui unitatem pacis catholicæ non tenet, 24.
 q. 1. *omnibus*. Est etiam occulte hæreticus &
 excommunicatus ipso jure, 24. q. 1. cap. 1.
 de hæretic. *Excommunicamus*. Ipsi etiam hære-
 tici non habent auctoritatem nec jurisdic-
 tionem, 24. q. 1. *dicimus*; & ibi patet, quod
 excommunicati hæretici non possunt absolvere,
 vel ligare, ut in cap. *Audivimus*; nam pro
 non dato habetur quod datur ab eo qui dan-
 di potestatem non habet, de jur. pa. *Quod*
autem; est enim hæreticus proprio ore & pro-
 prio judicio condemnatus secundum Apostolum
 ad Titum 3. 11. q. 2. *Excommunicatus*. Et ip-
 so facto sine aliqua sententia ipse Angelus &
 Petrus de Luna præfati se ipsos ut hæreticos
 condemnarunt a fratribus suorum cardinalium
 sede divisos. Patet 1. q. 1. *Si quis de ecclesia*,
 ubi dicit littera, quod si quis de ecclesia vio-
 lenta præsumptione exiverit, a semetipso dam-
 natus est; & dicit ibi glossa, hic est casus in
 quo papa papam ligare potest, quia si papa
 efficitur hæreticus, est minor quolibet catholi-
 co, 1. q. 1. *sanctissimus*. Probatur hoc etiam,
 16. q. *vel sanæ*, ubi dicit glossa, quod a com-
 munionem Timothei Episcopi CPolis 40. Episcopi
 recesserunt, quia incidit in hæresim jam dam-
 natam, & sic sententia canonis erat lata in ip-
 sum, & patet 19. dist. *Anasthasius*. Quos autem
 modis quis hæreticus censetur, late patet 24.
 q. 3. *quidam autem hæretici*, ubi ponuntur octo
 sectæ hæreticorum, quas Isidorus retulit Ehy-
 molog. cap. 2. & notantur plene per glossam
 & Archid. 24. q. 3. *quia vero*. Conclusio est,
 quod multipliciter quis hæreticus judicatur, di-
 cun-

ANNO
CHRISTI
1102

ANNO
CHRISTI
1102

473
conatur enim haeretici qui contra statuta Patrum Aeclesie: Et probatur 23. dist. In nomine Do-
dicunt, 25. q. 2. *Si ea destruerent*. Item ha-
reticus dicitur qui falsas opiniones gignit, 24.
q. 6. *haereticus*. Item dubius in fide, de ha-
reticis cap. 1. & qui sacramenta pervertit, 1.
q. 1. *fortis*, & cap. *quisquis*. & cap. *Es quis*,
& q. 1. §. *sed licet*. Item excommunicatus;
nam qui non est membrum ecclesie pro ha-
retico iudicatur in authentica de privil. Do. post
prio. col. 8. & probatur 4. q. 1. cap. 3. Item
omnis ille, qui male interpretatur sacram Scri-
pturam, 24. q. 3. *haereticus*; & qui novam opi-
nionem invenit, eadem questione *haereticus*,
37. dist. *relatus*, dicitur etiam haereticus, qui
privilegium Romanae ecclesie ab ipso sanctissi-
mo ecclesiarum capite traditum conatur aufer-
re, 22. dist. *omnis*; & qui communionem cat-
holicae ecclesie non recipit, in aut. de privi-
legiis, de potestate principum v. *Igitur sacram
communione*; dicit namque canon, quod si
quis a catholica ecclesia fuerit separatus, quan-
tumcumque laudabiliter vivere se existimat,
hoc scelere, quod a christianitate distractus
est, non habebit vitam, sed ira Dei manet
super eum, 22. q. 3. *Si quis catholica*; qui
enim se ab ecclesia dividit, haereticus iudica-
tur; hoc Graecum nomen secundum Isidorum
Latine divisionem sonat, quae divisio fit per
electionem voluntatis, quia sibi eligit discipli-
nam, quam putat meliorem, ita dicit Jo. XXIII.
q. 4. *haereticus*. Item consistit haeresis in volun-
tate deliberata, & electione cum divisione uni-
tatis, & ab ipsa separatione, 1. q. 7. *quodlan-
tibus*. Item 24. q. 1. *qui alicujus*. Est etiam
haereticus, qui transgreditur praecipua legis Apo-
stolicae & qui vult repugnare decretis, & litte-
ris apostolicis, 18. dist. *Nulli*; & qui eas non
recipit, 20. dist. De libellis; & qui adversatur
catholicae fidei secundum Innocentium de sum-
ma Trinitate *Firmiter*, & cap. *damnamus*, &
de haeret. excom. & qui adversatur paci eccle-
siae haereticus iudicatur, 24. q. 1. *contra pa-
cem*. Item rebellis eccl. haereticus iudicatur,
ut in symbolo, & C. de sum. Trin. lib. 1.
Item si quis per annum ex quacumque causa
in excommunicatione steterit, haereticus iudica-
tur secundum summam Ostiensis de haeret. §.
2. in fine, & de voto §. Verum v. *Item ex
quo*; & qui suos defendit errores appellatur ha-
reticus manifestus, de verbor. signif. *super qui-
busdam*. Item praecipuo deformans habitaculum
ecclesiae, 24. q. 1. *qua digno*. Item transgres-
sor canonum creden. Romanam ecclesiam non
habere potestatem condendi canones, est ut ha-
reticus puniendus, 19. dist. *nulli fas*. Sunt et-
iam alii plures casus, ex quibus quis haereticus
iudicatur, quos non prosequor; esset enim la-
boriosum, potius quam subtile: sufficit aliquos
retulisse; nam fere omnibus modis supradictis,
& causis superius allegatis praefati Angelus Co-
rarius, & Petrus de Luna haeretici iudicantur.
Advertendum tamen est, quod sive sit papa,
sive imperator haereticali labe pollutus, ipso
jure sunt omni dignitate privati, & in hoc
concordant omnes, & probatur 40. dist. §. *pa-
pa*, 24. q. 1. *qui contra pacem*, de haeret. ad
abolendam, §. 1. & 2. Sic & si papa schisma-
ticus argueretur, exutus esset ipso iure omni
pontificali dignitate, quoniam idem crimen est
haeresis, & schisma iudicatum, & firmatum,
& inveteratum secundum sententiam Ostiensis
de schismat. §. qua poena, v. *ne obstat*, & te-
nent doctores in cap. *licet*, & de evitanda de

Et probatur 23. dist. In nomine Do-
mini; & dixi late in proximo praecedenti di-
scursu; & his casibus degradatus traditur curiae
saeculari, ut ibi cum ultimo supplicio sit puni-
endus, cod. de haeret. *Amami*; quam mortem
interpretatur de poenis l. ult. de consuetudine;
tamen tales cremantur: Nam & crematio ult.
supplicium est, ff. de poenis l. *capitalium*. Fal-
lius, nisi redire voluerit ad agendam peniten-
tiam, in carcere detrudendus, de haeret. ex-
com. §. *damnati*. Concluditur ergo ex omni-
bus praemissis Angelum, & Petrum de Luna
praefatos convictos de haeresi & schismate infal-
lenter, & dicam in discursu quartae principalis
questionis, & sic a papatu ipso iure privatos,
29. dist. §. *quis pecunia* 40. dist. *Si papa* 2. q.
5. *praesul*. cum concord. superius allatis.
Quis ergo bene instructus negabit illum ha-
reticum & schismaticum manifestum, qui a suo
propósito laudabili atque sancto retrorsum tan-
to cum dolore, & scandalo exorbitavit sum-
mis atque voti, & iuramenti irreversibilis trans-
gressor existens, factus exinde infamis & abo-
minabilis apud omnes 4. dist. §. de tregua, &
pace, & cap. *pauper*, Joannes Andreas in cap.
generali de elect. lib. 6. in glossa q. incipit *con-
trafaciens*. promissionis iuramenti vallatae voti
tam liciti & honesti pro ecclesiae unione papa-
tui cedere, & irreversibilis factus temerarius
violator, hic enim indubie schismaticus, & ha-
reticus est dicendus: adduco bonum textum 24.
q. 1. *non affirmamus*; & quod notatur de iure-
jurando debitoris; nam ambo dicti domini sa-
tagentes ecclesiam Dei scindere in fide penitus
erraverunt, peccando in illum articulum, *credo
in Spiritum S. & sanctam catholicam ecclesiam*,
24. q. 1. *advocavit*, & quatuor cap. praecedent.
unde haeretici iudicandi de usur. ex gravi. Clem.
XXIII. q. 4. *haereticus*. Vestimentum enim Dom.
scissum non fuit; sed de eo sortiti sunt, quia
ecclesia scindi non debet, sed tota in unitate
consistit, 16. q. *ut sicut domini vestimentum*. Et
licet schisma ab haeresi differat in principio, ta-
men si perdurat, cadit in haeresim secundum
Ostiensem, & Joan. Andream, & omnes do-
ctores, quia fingit se ab ecclesia recte recessisse.
Et ideo constat haereticus 24. q. 3. *inter schisma*.
Unde & eodem modo papa schismaticus sicut
papa haereticus apostolatu privatur secundum
Ostiensem, qui hoc tenet aperte de schismate in
schisma §. qua poena V. *ut dicitur*, et tenent
doctores in cap. *licet* de evitanda, de electio-
ne, & probatur 23. dist. *in nom. domini*; &
dicto capite *advocavit* superius alleg. Quisquis
igitur ab apostolicis divisus est sedibus, in schi-
ma cum esse nemo dubitat.
Et qui contra universalem ecclesiam altare
conatur erigere 23. q. 5. *non vos*, ubi dicit
textus, quod qui a communione semetipsum
suspendit, & collectam facit, & altare consti-
tuit, & noluit vocanti collegio consentire, &
eidem acquiescere, hunc omnino damnari, nec
unquam, vel orationem mereri, nec recipere
eum posse honorem. Profecto de his duobus,
Angelo Corario, & Petro de Luna scandali-
zatoribus ecclesiae orthodoxae, & eorum flagi-
tiosa, & abominanda & nefaria vita propheti-
zando loquebatur apostolus ad Timot. 3. Hoc
autem, inquit, scitote, quia novissimis tempo-
ribus erunt homines se ipsos amantes, resisten-
tes veritati, homines mente corrupti, reprobi
contra fidem: Et hos devota; pervenerunt nam-
que peccata eorum usque ad caelum; & recor-
datus

ANNO
CHRISTI
1109.

475
 datus est Dominus Iniquitatum eorum Apoc. 18. A
 Quis igitur ex vobis arguet me de peccato, si ve-
 ritatem dico vobis: Jo. 7. de hæret. cum ex injusto.
 Circa tertium principale quæsitum, quando
 papa irretitur de hæresi vel schismate, quis
 erit iudex competens in prædictis? Istam quæ-
 sitionem ponit Joannes Andreas de hæret. in fi.
 lib. 6. super verb. *favorem*, & notatur 17. dist.
 §. Hinc etiam, ut & concludit idem Joannes
 sequendo Archidiaconum, quod hujus criminis
 competens iudex est Concilium, 17. dist. §.
 Hinc etiam v. ad hoc 2. q. 7. *Symmachus*. Aliud
 est §. Item Symmachus; alias est sub §. item
 si Balaam in fine, quia omnibus major est ur-
 be 15. dist. *scut*, & cap. *nemo* 11. q. 3. Quod
 dicit quia nemo judicabit primam sedem, in-
 telligit de papa catholico & fidei; & hoc ha-
 bet de indubitato de papa vivente; sed si papa
 defunctus de hoc accusetur, queritur an ejus
 successor sit iudex competens, ita quod ad agni-
 tionem non sit necesse Concilium convocari;
 & concludit quod sic; patet ex his quæ notan-
 tur 24. q. 1. in cap. 1. Et an de hæresi post
 mortem possit quis post mortem a populo ac-
 cusari, notat plene Joannes Andreas post Jo.
 Mo. de præscriptionibus cap. 2. lib. 6. & no-
 tatur de hæres. accusatus §. eodem libro. Et
 subdit dictus Joannes in d. cap. in fidei favo-
 rem quosdam tenere, quod quamvis in Conci-
 lio proberet contra papam tale crimen, non
 tamen papa damnabitur per Concilium, sed
 ipse damnabit se ipsum; 21. dist. *nunc autem*;
 sed Archidiaconus, quem ipse sequitur, tenet
 contrarium, quod per Concilium damnari po-
 terit per cap. *si papa* 40. dist. ad finem: Et
 hoc, ut dixi, habet pro indubitato de papa
 vivente. Quinimmo quando duo contendunt de
 papatu, quia quilibet ipsorum dicit se esse ve-
 rum apostolicum, debet ad hoc Concilium con-
 vocari, quod de hoc cognoscat; & ipsum Con-
 cilium, & non cardinales, est iudex competens
 in præmissis; textus est conjuncta glossa 79.
 dist. *si duo*. Sed hæc insurgit dubium, an Con-
 cilium Pisanense fuerit ad hoc convocatum legitime.
 Non videtur quia dicti Gregorii tunc licen-
 tia, & auctoritas non intercessit; nam sine
 papæ licentia, & auctoritate non potest gene-
 rale Concilium convocari. Et alias convoca-
 tum non Concilium, sed conciliabulum dici
 debet, 17. dist. *multis* & per totam illam di-
 stinctionem, & cap. *generalia*, & cap. *de Con-*
ciliis notatur in Specul. de leg. §. *superest vide-*
re v. sed nunquid legatus ecclesia Romana, cum
 remissionem. & in cap. *Grave* de præbendis, &
 notatur de his, quæ sunt a plur. cap. ult. &
 de offi. leg. quod translationem in gloss. &
 plenius super ea. Constat autem, quod cardina-
 les, qui illud consilium convocaverunt, &
 ipsorum collegium, jurisdictionem papalem exer-
 cere non posse. De elect. cap. 2. in Cl. Ideo
 quidquid factum fuit in eo Concilio, caret ro-
 bore & firmamento, de el. *quia papa*, de pe-
 nitent. dist. 2. *caritas*: Illud enim quod im-
 pediri faciendum, resolvit jam factum, ff. de
 fur. l. *inter omnes*. §. *refte*, conjuncta lege *Ur-*
banus §. 1. de Fideicommissoribus. Præterea car-
 dinales in factu proprio iudices esse non pos-
 sunt, ut d. cap. *si duo* 79. dist. in glossa. Con-
 trarium est veritas indubitata, quoniam id quod
 dicitur in iuribus superius allatis de licentia
 & auctoritate papæ debet generale Concilium
 convocari, locum habet quando papa est catho-
 licus; secus autem si esset a fide devius vel

schisma soveret ecclesiam, ut fuisse in propo-
 sito præcedenti discursu legitime est monstratum.
 Item locum habet, quando esset unus papa in-
 dubitatus; secus autem si inter duo esset con-
 tentio de papatu, quia tunc collegium cardina-
 lium ex duobus collegiis factum, unum po-
 teri. Concilium convocare, cui competit eo
 casu potestas Concilium convocandi secundum
 glossam in d. cap. *si duo*, 79. dist. Et hoc
 fuit de mente Joannis Andree in d. cap. in
 fidei favorem de hæret. lib. 6. Præterea ro-
 cufante papa concilii convocare & de peti-
 tis contra eum in Concilio respondere poterit
 absque ejus auctoritate Concilium convocare;
 patet 17. dist. §. *Hinc* in verb. *ad hoc*. Cum
 ergo Angelum Corarium supradictum, & Pe-
 trum de Luna totus populus christianus hære-
 ticos schismaticos prædicaret, rationibus &
 causis, supra in præcedenti discursu latissime
 explicatis, & sic per consequens omni pontifi-
 cali dignitate ipso jure exutos, 79. dist. *si*
quis pecunia, 28. 1. *si quis de ecclesia*, 19. dist.
Anasthasius 40. dist. *si papa* cum similibus infi-
 nitis optime potuerunt præfati cardinales & ip-
 sorum collegium ex duobus collegiis factum
 unum Concilium convocare, quoniam solum
 Concilium vulnerato pastore curandis ovibus ad-
 hibet medicinam, cum non debeat papa in fa-
 cto proprio iudex esse, sed arbitros eligere, 16.
 q. 6. *consuetudo*, & consequenti. Cum ergo se-
 des Petri vacare per catholicos iustissime diceret-
 ur, optime potuerunt cardinales illud Conci-
 lium convocare, quia vacante sede jurisdictionem
 papalem permittitur cardinalibus exercere, ut
 ad electionem canonici unici Romani pontificis
 veniatur, de elect. *ubi periculum*, lib. 6. & pro-
 batur in c. 1. de schismate eodem libro, quia
 vacante sede potest ecclesia adunari, & etiam
 papa errante, ut patet Actuum 15. & Galat. 1.
 de Paulo reprehendente Petrum, in quo Conci-
 lio Jacobus Jerosolymitanus præfuit, & non Pe-
 trus. Præterea cardinalium cætus in hac posses-
 sione, qua ardua quæcumque negotia ipsorum
 consilio mutetur & terminentur, ut notat Jo-
 hannes Andreas post Jo. Mo. de hæretic. super eo
 lib. 6. v. *nostrorum Concilio*, & ibi plura exem-
 pla recitat. Præterea in causa fidei potest &
 debet Concilium convocari, sicut patet in Con-
 cilio episcoporum & sacerdotum coadunato tem-
 pore Marcellini, in quo data fuit audientia
 Marcellino, qui thura jactaverat Idolo, 21. dist.
nunc autem; quia dubitabant episcopi, quo ani-
 mo hic fecisset, an videlicet animo abnegandi
 Christum, an timore mortis. Idcirco videlicet
 ab ipso expetierunt, qui solus ipsos certificare
 poterat dicentes. *Tuo ore causam tuam judica*.
 Constat enim si illud animo abnegandi Chri-
 stum fecisset se respondisset, ipse papa non erat,
 quia hæreticus factus omni dignitate privatur.
 Immo minor est quolibet catholico, 24. q. 1.
Acacius. Et sic illud Concilium fuit adunatum
 absque auctoritate Papæ. Aut si thura jactavit
 timore mortis, qui cadit in constantem, quo-
 cumque modo istud Concilium fuit pro causa
 fidei adunatum & coactum. Et ipse papa ip-
 sorum iudicio se submitit. Et ibi querit glos-
 sa, quare ipsum non judicaverit, quia confes-
 sus est hæresim incurrisse; & respondet, quia
 ipsum viderunt paratum corrigi, ideo non fuit
 depositus, 24. q. 3. *dicit apostolus*. Nam si vi-
 dissent ipsum pertinacem, proculdubio aposto-
 latu ipsum privatum annucliasent. Cum er-
 go causa fidei sit communis, 86. dist. verb. *nam*,
 & ad

ANNO
CHRISTI
1109.

477
ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1199.

et ad universale Concilium debet deduci, et maxime in casu nostro, nam ex illo duorum, Angeli Corario, et Petri de Luna contententium de papatu hæresi notoria tota Romana ecclesia conquassatur. Idecirco ad determinandum de ipsis universale et generale Concilium extat convocandum, 79. dist. *si duo* in gloss. Sic cum fuit ad deponendum Anastasium II. cardinalium et episcoporum Concilium convocatum 19. dist. *Anastasius*; sic etiam fuit episc. Conc. convocatum ad deponendum Joannem XII. et non propter hæresim, sed propter incorrigibilitatem; quia venator et lubricus erat. Fortius ergo in casu nostro debuit Concilium convocari. Non est minor causa præsens, quam illa, quia quælibet est de hæresi et ecclesiæ scandalo manifesto per cardinales quibus maxime notæ erant, ut sunt hæresis et pacta illorum contententium de papatu. Et quod potuerit congregari, et convocari Concilium absque licentia & auctoritate papæ recusantis illud convocare, & se subicere iudicio episcoporum, & prælatorum de his, de quibus ipse impetitur, patet aperte 17. dist. 9. *Hinc autem* 5. ad hoc, & notatur secund. q. 7. *Simmacus*. De multiplicibus autem Conciliis, & eorum tempore hætenus celebratis refert Joannes Andreas de his quæ sunt a pluribus cum apostolica in fine de elect. Nonne de incept. de decim. *super* lib. 6. Præterea periculosum est dicere, & penitus inhumanum, quod non liceat papam accusare, nec possit ab aliquo judicari, quia immo potest ab Evangelicis, qui Angelos & Angelos iudicabunt, ut dicit Apostolus ad Cor. 2. maxime quando a fide exorbitat, patet 2. q. 7. *Paulus*, & cap. *Sacerdotes*, & cap. *Oves*, ubi Paulus Petrum reprehendit, qui erat papa. Patet ad Gal. 2. Ideo Augustinus in libro Soliloquiorum dicebat, quia prælati non debent se non reprehendi præsumere, pro eo quia canones non eos passim constituunt accusandos; quod tamen negatur solis criminosis, cum de reprehendendo veritas ipsa constituat, 2. q. 7. *presumunt qualiter*: neque enim præsumimus, vi possumus, debemus vexare malos, ut cessent a malo, 23. q. 3. *jam vero*. Item ecclesia, quæ congregatio fidelium appellatur, cogere debet malos ad bonum, sicut Christus Paulum coegit, 23. q. 6. *schismatici*; & habemus de hoc exemplum B. Gregorii invitantis omnem eum reprehendere volentem, 2. q. 7. *si quis nos*. Ubi patet, quod subditi prælatos suos possunt reprehendere, & accusare, ut patet in cap. seq. exemplum de Paulo archiepiscopo civitatis episcopo accusatus exiit & convictus de lapsu carnis, propter quod fuit depositus & alius loco ejus substitutus papa & de suis erroribus & defectibus damnatus patet 2. q. 3. *presul*, & ibi glossa quod in condemnatione papæ duo testes sufficiunt; & in hoc est deterioris conditionis, quia sicut cooperatione aliorum creatus est major, ideo sine spe veniæ damnandus est ut diabolus, ut dicitur de pœ. dist. 2. prin. & extrav. de test. de pœ. & cap. *Super eo*. Præterea quando papa argueretur de hæresi etiam occulta, debet episcoporum Concilium convocari, ut patet 15. dist. *sicut* in fine, & cap. *expressum* 2. q. 5. *mandastis*. Quod hic Angelus maledictus per crebra consilia, legationes quamplurimas laboriosissimas, sumptuosas omnium pene christianitatis regionum facere semper pertinaciter recusavit. Sed hic incidit dubium, an cardinales potuerint, & debuerint recedere ab obe-

diencia dictorum Angeli Corario, qui se pro Gregorio XII. gerebat, & Petri de Luna, Benedicti XIII. nuncupati, antequam de impetitis criminibus essent per ipsum conventum Concilium condemnati. Non videtur per caput *Nonne* 8. q. 4. ubi dicit textus, quod lex ecclesiastica pontificem ab aliis accusatum &c. & extrav. *ut lite pendente* cap. 2. Nam alibi dicit textus, quod si quis a catholica ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter vivere se existimet, hoc scelere, quod ab ecclesia disjunctus est, non habet vitam; sed ira Dei manet super eum, 23. q. 4. *Si quis catholica*. In contrarium est veritas, quia in exemplum culpa vehementer ostenditur, quando pro reverentia ordinis peccator honoratur, 83. dist. *Nemo*. Nam papæ schismatico, vel hæretico nullus debet reverentiam & honorem; quinimmo quando prælati sunt hæretici, schismatici, vel excommunicati, vel non servant canones, vel sunt simoniaci, vel notorii fornicatores, potest & debet ante sententiam ab eis recedi, 19. dist. *Nullus* 16. q. ultim.: *sane*, 22. dist. *Nullus*; & in papa est expressum 19. dist. *Anastasius*. in illis clericis & cardinalibus, qui recesserunt ab obedientia & opinione papæ Anastasii II. qui favebat Acatio. Item habemus de Joanne XII. a quo cardinales non quia hæretico sed quia lubrico & incorrigibili recesserunt, et ipsum mediante Imperatore Othone deposuerunt, & Leonem II. eiusrogaverunt. Item habemus de Liberio hæretico, a quo Cardinales setanquam ab hæretico separarunt; quinimmo de solo sciente papam finisse hæresim, seu schisma absque eo quod de illis prædicet, potes & debes ab ejus obedientia recedere, 23. q. 1. cap. 2. & est ratio prædictorum, quia non est cum hujusmodi hæreticis schismaticis vel excommunicatis verbo, cibo, vel salutatione, neque quomodolibet participandum, 11. q. 3. *excommunicatos*, & cap. *cum excommunicato* de sentent. excommunicationis *noveris* 24. q. 1. *Omnis*, & cap. *miramur* de sentent. excommunicationis, *quod in dubiis*; unde scribitur Num. 26. recedite a tabernaculo hominum impiorum; & nolite tangere quod ad eos pertinet, ne involvamini in peccatis eorum, & probatur 24. q. 1. *omnis qui*, & q. 2. *si quis inquit*, & quod dicti domini cardinales deberent ab illis hæreticis & schismaticis separari contententibus de papæ ceu hæresi notoria, quod patet 1. per exempla de clericis Romanis recedentibus ab obedientia papæ Anastasii hæretici, ut dicebam, quod ex hoc ab ecclesia laudantur 19. dist. *Anastasius* in glossa. Item habemus exemplum de 40. episcopis, qui recesserunt ab obedientia Metropolitanæ hæretici, qui condemnabat sacra Concilia, 16. q. *ut sane*. Item patet exemplo de Ermenegildo regis filio, qui ante permisit occidi, quam cum hæreticis participare in factis sacramentorum, & perceptione corporis Christi, de quo ab ecclesia laudatur, 24. q. 1. *capit Ermenegildus*. Item habemus exemplum de populo Israel, qui divino præcepto separavit se a tabernaculis Dathan, & Abiron, quia murmuraverunt contra Moysen, Numer. 16. quod figurat fugiendos, & separationem ab hæreticis & schismaticis, & simoniacis, 1. q. 1. *si quis inquit*, ubi clare de hoc. Item habemus exemplum aliud 24. q. 1. *omnis qui credit*, de sancto Polycarpo episc. qui videns Cherintum hæreticum in balneis, ipse lavari, ut indigebat, noluit, propter illud; sed dixit: fugiamus hinc, ne balnea corruant,

ANNO
CHRISTI
1499.ANNO
CHRISTI
1499.

ruant, in quibus Cherintus tunc lavabatur ini-
 nicus veritatis. Item patet exemplo in chro-
 nicis B. Eusebii recedentis a communione Li-
 berii papæ hæretici, & Valerii recedentis a
 Leone papa hæretico, & ideo dicit B. Ambro-
 sius 24. q. 1. *quam dignum*, quod fides in pri-
 mis quaerenda mandatur: Si vero perfidus præ-
 latus, aut præceptor hæreticus habitaculum ec-
 clesie deformaret, vitanda est hæreticorum
 communio, & fugienda Synagoga censetur,
 excutiendus pedum pulvis, ut ibi. Et est ratio
 rationum omnium præmissorum quia dicti DD.
 cardd. videntes dictos Angelum & Petrum de
 Luna ab unione promissa penitus deviantes,
 perversosque schismaticos, & ecclesie scandali-
 zatores, si cum eis degerent, se ipsos illorum
 facerent participes de errore; qui enim iustifi-
 cat impium & condemnat iustum, utique est
 abominabilis apud Deum, Prov. 17. & alibi
 dicitur textus, quod qui peccat, & peccanti con-
 sentit, uterque damnatur 11. q. 3. *Ita corporis*,
 ut adversus ipsos cardinales errorem illorum
 defendere satagantes dici digne potuissent cano-
 nis verbum illud, quia prævaricationem eorum
 tegere argumentis suis, & sub quadam iustitie
 specie fucatis, quibusdam & exquisitis adinven-
 tionibus æquitatem obstruere studuerunt, fuerunt
 ab omni regimine & dignitate depositi, d. cap.
Ita corporis 11. q. 3. Nam qui alterius errori
 consentit, sciat, se cum illo simili modo cul-
 pabilem iudicandum, 11. q. 3. *qui consentit*,
 3. dist. *quod enim*. Unde dicebat glossa 2. q. 1.
 Notum, quod consentire quis dicitur tribus
 modis, primo si ad hoc cooperatur 1. q. 1.
 Si quis episcopus: secundo cum non corrigit
 quos ex officio corrigere tenetur 83. dist. c. 1.
 & 2. 86. dist. *inferior*. Tertio modo, cum de-
 fendit peccantem, vel cum sua auctoritate re-
 linquit, 11. q. 3. *qui aliorum*. Si quis ergo ex
 cardinalibus supradictis, altero dictorum modo-
 rum ipsorum Angeli Corario & Petri de Luna
 consentiret erroribus, hæreticus diceretur. Non
 enim caret serupulo societatis occultæ, qui ma-
 nifesto facinori desistit obviare, 2. q. 7. *negli-
 gere*. Et ideo dicitur textus, quod non solum
 malitiæ huiusmodi auctores, ut aliquorum præ-
 sumptio æstimat, puniendos, sed facientes &
 consentientes pari pœna puniendos catholica
 damnat ecclesia, de sentent. excommunicatio-
 nis, quantæ, de offic. delegati c. 1. q. 2. *no-
 tum*. Et alibi dicitur textus, quod qui aliorum
 errorem defendit, multo damnabilior est illis,
 qui errant, quia non solum errat, sed in aliis
 offendicula erroris præparat, & confirmat; un-
 de quia magister erroris est, non tantum hæ-
 reticus sed hæresiarcha dicendus est, 24. q. 3
qui aliorum; & glossa dicit ibi, quod qui alio-
 rum errorem defenderat, talis etiam hæreti-
 cus iudicatur, & de hæret. *Cum sit*; & si pu-
 blice eos defenderent, sunt publice excommu-
 nicati, ut ibi & alibi dicit glossa, quod peccat
 in fide qui defensor est hæreticorum, 40. dist.
Canones, & probatur 24. q. 1. cap. 1. & 2. &
 q. 3. *qui aliorum*; defensores enim & recepta-
 tores hæreticorum traditum est anathemati sub-
 jacere, de hæresi *sicut*. Hos quidem defenso-
 res hæreticorum excommunicat papa Honorius
 IV. de sentent. excommun. *noverit*, et dicit
 ibi glossa quod ipso iure pœnam excommuni-
 cationis incurrunt, credentes namque hæretico-
 rum erroribus absque aliqua excommunicatione
 hæretici iudicantur, dicit lex in cap. *Excom-
 municationis* §. *Credentes*, de hæreticis; et ideo

dicebat vir ille egregius super Apocalips. II.
 cap. *virii electi* et spirituales sequestrabant se
 et suos a quibuscumque non consentaneis evan-
 gelicæ veritati. Et legitur quandoque Concilia
 tulisse sententiam contra hæreticos a commu-
 nione fidelium separandos, scilicet Concilium
 Lateranense Innocentii III. de hæreticis ex-
 communicatis I. Concilium Carthaginense quar-
 tum 24. q. 3. *clericus*, ubi dicitur cum hære-
 ticis non esse orandum, nec psallendum; et
 Concilium Martini papæ I. q. 1. *non liceat cla-
 ricis, vel laicis*, ut ibi textus. Stat ergo recta,
 et sancta, et vera conclusio ex omnibus præ-
 missis, quod ex quo pravorum, atque iniquissi-
 morum Angeli Corario et Petri de Luna per-
 versitas in Ecclesia Dei ita invaluit, quod se-
 des apostolica, quæ cunctis in orbe terrarum
 præfertur ecclesiis 21. dist. *quibus*, summique
 pastoris sagena procellis tumescentibus compe-
 ritur in naufragii profunda demergi, 23. dist.
in nomine, cum nihil sit infelicitius felicitate pec-
 cantium, qua pœnalis nutritur impunitas, et
 mala voluntas veluti interior hostis roboratur,
 dicit textus 23. q. 1. *paratus* in fine. Cardi-
 nales qui a cardine ostii, quod est Christus,
 nomen sumplerunt, Jo. 10. quia per eos in-
 tratur ad Christum et S. Matrem ecclesiam,
 et ejus fidem; nam ipsi gerunt vicem ecclesie,
 de quibus sancta et universalis ecclesia merito
 confidit tanquam in cardinibus, qui portant or-
 bem, Job. 33. et sicut cardine ostium regitur
 ac etiam sustentatur, sic per cardinales uni-
 versalis ecclesia regitur ac etiam gubernatur,
 dicit glossa Ber. de offic. archipresb. cap. 2. et
 probatur 24. dist. *presbyter*, volentes perditioni
 ecclesiasticæ cultus, animarumque salutem pruden-
 ter occurrere cum ecclesie medicina omnium
 salutem materna charitate acquirat, 23. q. 4.
quid faciet; ne recidiva, quod absit, mala pro-
 veniant, iuste atque sancte ab obedientia et ho-
 nore eorumdem, et debite recesserunt, et ipsam
 obedientiam subtrahendam e cunctis fidelibus
 licite publicarunt; ne videlicet Christi oves non
 verum pastorem, sed decepti mercenarium se-
 querentur; ex quo a juramento et voto tanta
 solemnitate emissis retrogradi tanto cum erro-
 re et pertinacia voluntatis ecclesiam funesta-
 bant, hæretici et schismatici inde facti, de sum-
 ma Trinit. Clem. 1. §. *Porro*; et de usuris ex
 gravi §. finali 24. q. 4. *dixit Apostolus*. Verum
 quia non sat erat recedere ab huiusmodi perfid-
 is præceptoribus, qui habitaculum et regimen
 ecclesie deformabant, nisi ad electionem unici
 veri et Romani pontificis veniretur, cum non
 sufficiat abstinere a malo, nisi fiat quod bonum
 est, 22. q. 4. *de forma* in Cl. ult. de præbend.
 22. q. 1. *duo* in fin. ut fieret Ecclesie unicus
 pastor, et unum ovile, de major. et ob. *solita*;
 iidem Cardinales de duobus collegiis factum u-
 num Pisane Concilium solemniter convoca-
 runt. In omnem enim terram exivit sonus eo-
 rum, Jo. 10. In quo Concilio idem Angelus,
 olim Gregorius XII. appellatus, una cum dicto
 Petro de Luna, olim Benedicto XIII. nuncu-
 pato, ut canonis verbo utar, sicut antichristus
 invasor et destructor totius christianitatis cum
 fautoribus quibuscumque, fuit, atque fuerunt
 per totius orbis sententiam a liminibus sanctæ
 Romanæ ecclesie separati; et ab omni eccle-
 siastico gradu in quo fuerant prius depositi,
 21. dist. *quævis*: non enim debemus inultum
 dimittere opprobrium illius, qui probra nostra
 delevit, de Judæis in quibusdam §. ult. quia
 longe

ANNO
CHRISTI
1499.ANNO
CHRISTI
1499.

looge gravius est divinam, quam temporalem A
offendere majestatem, in aut. ut non lux con-
tra nat. col. 4. de hæretic. *Vergentis*; qualem
enim fructum de illis iidem DD. Cardinales
poterant reportare, quorum gravi peste schisma-
tis radix cernitur infecta, eum de sinistro prin-
cipio nullus felix exitus speretur 1. q. 1. fertur
in fin. Malum est schisma; per exteras etiam
potestates hujusmodi debere opprimi homines,
& canonica auctoritas, & paternarum nos re-
gularum veritas docet, 28. q. 5. non vos. Ad-
versus ergo Angelum Corarium supradictum ju-
stissime jam damnatum una cum canone vere
possumus concludere verbum illud: ita corporis
tui motibus eadem construxisti, relaxatis volu-
ptatum habentis, temetipsum in locum miserie
& in lutum fecis prohibitum dejecisti, ut qui
positus fueras ad gubernationem populorum,
effectus sis ruina meritorum, 1. q. 3. ita cor-
poris. Circa quartum dubium principale, an
dictus Angelus, olim Gregorius, nuncupatus
fuerit de irretito crimine legitime convictus,
adeo quod ad ejus depositionem, & privatio-
nem potuerit per convocatum Pisanense Con-
cilium deveniri. Videtur probabiliter posse dici,
quod non, quoniam nusquam dictus An-
gelus renuit vel recusavit quod juraverat, vo-
verat & promiserat adimplere; immo se para-
tum semper asseruit, & ob hanc causam pro
unionem ecclesie adimplenda, e Roma recessit,
& continuatis diebus ad civitatem Lucanam per-
sonaliter cum curia se transtulit & accessit.
Noluit enim Deus hominem ab homine judi-
cari ex arbitrio jurisdictionis, vel extraordina-
rio usurpato iudicio; sed potius ex lege Dei
secundum ordinem ecclesie sue ultro confes-
sum, seu accusatum, vel convictum. Et esto,
quod contra ipsum Angelum Corarium, & eod-
dem modo contra Petrum de Luna suspensio
vehemens laboraret, tamen ex quo semper dice-
bat, se paratum, ut dixi, quod juraverat, &
voverat adimplere, non potuit de hæretico, vel
schismatico a nemine condemnari, juxta doctrinam
& theoreticam Ostiensis de hæreticis §. ult. D
ergo sola suspensio Nec sufficit ad inquirendum
de hæresi vehemens suspensio, aut præsumptio,
nisi gravis infamia præcederet, secundum
Joannem Cald. de præsumpt. litteras. Præterea
propter violentam præsumptionem absque moni-
tione non est quis de hæresi condemnandus,
de hæret. excommun. §. qui autem, & cap. 1.
q. 7. convenientibus, 24. q. 1. qui dignior. De
multiplici autem reprehensione notandus; O-
stiensis in principio lxx summæ, & ibi ponit
de pluribus speciebus reprehensionis. De trina
autem reprehensione, scilicet imperativa, sub-
stantiali, & temeraria habetur 21. dist. nolite.
Contraria est veritas indubitata & notissima to-
to orbi, quia immo fuit legitime convictus de
crimine irretito prout late & amplissime est
probatum in demonstrationibus factis super se-
cundo dubio principali, quæ hic habeantur sine
ulteriori epilogo pro repetitis. Et si dicatur:
non sunt testes idonei contra Angelum irreti-
tum. Respondeo, quinimmo sunt superidonei lit-
teræ suæ, & bullæ per universum orbem dire-
ctæ, protestantes jurasse, vovisse, & promississe
firmiter se facturum, & papatui se cessurum.
Hæ enim litteræ sub bulla minutæ, transmissæ
per ipsum per universum, ut ita dixerim, or-
bem, fidei, & promissionis voti & juramenti re-
laxatio ipsum hæreticum, & schismaticum fuit
Concil. General. Tom. XXVII.

se. & esse comprobant, & affirmant. Accedat,
quod notatur de electione *significasti*. Fuit enim
ex forma instrumenti in conclavi ante electio-
nem dicti Angeli; & post electionem illius di-
ctum votum irrevocabile, & juramentum peni-
tus irrelaxabile, prout dicti instrumenti manu
propria ipsius Angeli roborati tenore lucide in-
notescit. Et quamvis papa in voto, juramento
valeat dispensare, 15. q. 6. jurator, & extrav.
de voto per totum, tamen in voto saluberrimo,
quod non possit in melius sicut & schisma
tollere, & papatui cedere pro ecclesia unienda,
non possit in hujusmodi voto modo aliquo dis-
pensare pro se, vel alium absolvendi, & dis-
pensandi super voto & juramento potestatem al-
teri quomodolibet tribuendo, 25. q. 1. qui ad
perpetuam glos. Jo. Immo votum tam salubre to-
to orbi, de quo per dictas bullas in omnium judi-
cio clare constat, etiam invitus solemnizare, &
servare deberet, at etiam teneretur secundum
Innocentium de voto *per tuas*, & 27. q. 2. *ag-
tiosa*, de regularibus, *porrectum*, & cap. *cum
simus*. Cum etiam ex nuda promissione facta
Deo quis obligetur & posset effectualiter con-
veniri, 12. q. 2. *scimus*; de statut. monachorum
quod *Dei timorem* in fin. & 17. q. 1. *sunt quedam*;
nam & cum promittitur fides, hosti debere ser-
vari, 23. q. 1. *noli*. Præterea mandata illa facta
cardinalibus in civitate Lucana per hunc Ange-
lum detestandum, quod non loquerentur simul
collegialiter, vel particulariter, nisi sua præ-
sentia interesset. Item quod non recederent de
Luca sine sua licentia. Item, quod non loque-
rentur cum ambaxiatoribus Francor. ipsum An-
gelum proculdubio faciunt, aut reddunt hære-
ticum manifestum. A quo mandato ult. quia
non loqueretur cum ambaxiatoribus Francie ec-
clesie sollicitantibus unionem digne per cardina-
les ad sacrum collegium convocandum, &
sacram Romanam ecclesiam extitit appellatum
præsentata quidem apostolico supradicta, dicto
Angelo Corario nuncupato, ut mihi relatum
est per D. fratrem Bernardum nunc episcopum
Castellanum tunc abbatem Podii Bonicii. Por-
ro is Angelus detestandus vere fuit, & est per-
tinax in voluntate; ideo infallanter, & veridice
hæreticus est dicendus, de summa Trin. Cle.
1. §. porro, de usuris ex gravi §. finali, 24. q. 4.
dixit apostolus, ut & sibi dicere possumus ver-
bum illud. Displicet tibi quod traheris ad ta-
litem Dei, cum tam multos nostros ad pernici-
entiam traxeris, 13. quæ. 4. displicet. Is enim pa-
cem ecclesie pertugavit, unde ut schismaticus om-
ni debet dignitate carere, 24. q. 1. qui contra
pacem scandalizando ecclesiam, & per conse-
quens ipsum Deum 93. dist. nulla ratione, uni-
versalem quoque ecclesiam perturbavit, 9. q. 3.
per principalem, & ut ita dixerim statum eccle-
sie nixus est pro posse deducere in ruinam,
8. q. 1. *Moxis*, unionemque catholicæ ecclesie
non recipit. Unde ex his omnibus hæreticus ju-
dicatur in authentica de privilegiis in principio
V. *igitur communionem*, dicit enim canon, quod
ligandi, vel solvendi potestatem non habet,
qui unitatem pacis Catholicæ non tenet, 24.
quæ. 1. *omnibus*. Hic enim a fratrum suorum
Cardinalium sede divisus hæreticus judicatur,
1. quæst. prima, *si quis de ecclesia*. Nam dicit
lex, quod qui nec conventionem pacis, nec
unitatem ecclesie observavit, & se ab ecclie-
sæ vinculo, ac sacerdotum collegio separavit,
nec honorem; qui episcopatus nec unitatem
Hh ha.

ANNO CHRISTI 1109.

ANNO CHRISTI 1109.

483
 habere voluit nec pacem: textualia verba sunt
 7. q. prima Novatianus in fine. Qui enim mem-
 brum ecclesie non est, pro heretico iudicatur
 in authentica de privil. doctorum in princ. col.
 8. & probatur 4. q. 1. c. 2. hic enim verus
 hostis ecclesie, & hereticus manifestus,
 qui ad instar vulpecula latere dicitur; ut in c.
inter sollicit. de purgat. can. non ex simplicitate,
 sed mente & utilitate suos defendebat erro-
 res, 24. q. 1. *asseramus.* Hæreticalia, & schis-
 maticalia facta agens, ideo hæreticus est dicen-
 dus arg. c. de injuriis § non convitii, de hæretic.
 c. 2. lib. 6. 24. q. 5. § vos, de hæreti. ad abo-
 lendam §. prærente, & §. primo, & c. *excom-
 municamus.* Et ut uno verbo concludam nefa-
 rios, & schismaticos suos gressus, dicam canonis
 verbum illud: vitæ via ipsa quoque opera sa-
 cerdotis clament. 43. dist. *si restor* in fine. Nec
 obstat, quod idem Angelus ab urbe recedens
 se ad civitatem Lucanam transtulit pro unitate
 ecclesie concludenda, semperque dixerit se pa-
 ratum quod juraverat, voverat, promiserat adim-
 plere; nam contrarium mihi constat per rela-
 tionem plurium, qui in Concilio Pisanense inter-
 fuerunt fuisse probatum per dominos cardinales,
 & alios fide dignos testes; videlicet ipsum An-
 gelum maledictum dixisse viam cessionis quam
 juraverat, voverat, promiserat, & publicaverat
 per universum esse hæreticam, & pestiferam.
 Quorum cardinalium, & aliorum quorumcum-
 que, esto quod in facto proprio deponerent, tes-
 timonio est credendum de hæresi in fine lib.
 6. ubi notanda. Profecto pestiferum hoc dictum
 ipsum Angel. hæreticum manifeste comprobat,
 & affirmat. Nam per solum dictum quis hære-
 ticus iudicatur, dicit Glof. Jo. 24. q. prima *hec
 est.* Præterea non sat erat dicere, quia separatum,
 quia fides professionis sine operibus mortua
 est, dicit textus 1. q. 1. *fertur*, unde alibi di-
 cit canon, quia pax labiis prædicata cum vo-
 luntate debet animi concordare, 93. dist. *dia-
 coni*; qui enim pejerare paratus est, antequam
 pejeret perjurus esse videtur, Matt. 7. tran-
 sumptive positum 22. q. 4. *qui pejerat.* Licet enim
 humanæ aures talia verba nostra iudicent, qua-
 lia foris sonant; divina tamen iudicia talia
 foris audiunt, qualia intus proferuntur. Nam
 non debet aliquis verba considerare, sed volun-
 tatem, & intentionem, quia non debet inten-
 tio deservire verbis, sed verba intentioni, 22.
 q. 4. humanæ & alibi dicit lex, quod factum da-
 tur voluntas intelligi C. de inst. & substi. lege
 reprehendenda; mendacium namque non so-
 lum in verbis, sed in simulatis operibus esse
 probatur, 22. q. 4. *de forma.* Et alibi dicit
 canon, quod omnes, qui amant mendacium,
 filii sunt Diaboli; non solum in verbis sed
 in simulatis operibus est mendacium. Men-
 dacium namque est christianum se dicere,
 & opera christiani non facere. Mendacium
 enim est episcopum sacerdotem, vel cleri-
 cum profiteri, & contraria huic ordini ope-
 rari 22. quest. 4. *causet.* Et dicit ibi Glof-
 sa, quod factis negamus Christum, sicut ver-
 bis. Item factis mentimur, sicut verbis. Un-
 de scribit Jacobus primo, quod *vir duplex
 animo inconstans* est in omnibus viis suis; ideo
 vix duplici corde & labiis scelestis. Et alibi di-
 cit canon: *Deus duplicitatis aspernator, simpli-
 cem intentionem considerat: verba autem asper-
 natur & odit*, 22. quest. 4. *qui pejerare*; cum
 non valeat apud Deum quisquam aliquem læ-

dere, ut ibi; & licet idem Angelus, erroris
 dignissime vocatus, cui sit consequens rei no-
 men, ut inst. de not. §. ad, & aliud de epi-
 scopis & clericis *decurramus.* Et cur nomina
 sint rerum significativa, ut in authentica, de
 defenf. in principio col. 3. & ff. de officio
 questionis lib. 1. & in proemio ff. §. *discipuli*
 se personaliter transtulerit ad civitatem Luca-
 nam pro unitate ecclesie per universos Christi-
 colas magnopere ditius expetita, & jugiter as-
 sectata. Tamen cum res exitum expectaret, hic
 malignus hostis ecclesie retrocessit gradu retro-
 grado terga præbens, qualisque fuerit sua pra-
 va, & maligna intentio, ejus finis, & exitus
 demonstravit, cum a fine res quilibet debeat
 denominari ff. ad legem Falcid. lege §. *is qui
 quadragesima §. sed si opus*; & de novi ope. nunc.
 leg. *stipulatio §. opus* & ideo finis est in omni-
 bus attendendus, ff. de mi. l. *domique* & de
 inof. tes. l. *Papinianus §. meminisse* C. de nat.
 lib. 1. *super* in fine, quia debet semper finis
 principio convenire, de pœnit. dist. 4. §. *finis.*
 Cui Angelo detestando digne dicere possumus
 verbum illud: *non ascendisti ex adverso, neque
 possidisti vos murum pro domo Israel, ut hæretis
 in pralio in die Domini*, 43. dist. *si restor.*
 Sacerdos namque ingrediens vel egrediens mo-
 ritur si de eo sonitus non auditur, quia iram
 contra se occulti iudicis exigit, ut d. cap. *si
 restor*, ut digne dici in persona Angeli Cora-
 rio, & Petri de Luna pestilentium persona-
 rum valeat verbum illud: durus est hic ser-
 mo, & quis potest eum audire? atque ita abie-
 runt retrorsum; Jo. 6. 24. q. 1. §. *sed notan-
 dum*, de pœnit. dist. 3. §. *ex bono.* Adversus
 igitur hunc Angelum Satanam malignantem
 digne occurrit dicere cum psalmista: sedens ad-
 versus fratres tuos loquebaris, & adversus filium
 matris tuæ ponebas scandalum, 6. q. 1. *ex me-
 rito.* Nec obstat, quod ex vehementi suspitione
 non potuit Angelus prædictus de hæresi & de
 schismatico crimine condemnari; ex quo se
 paratum dicebat, quod juraverat & voverat
 adimplere; & sic se corrigere de errore; pro-
 pter enim vehementem præsumptionem non
 debet quis de gravi crimine condemnari, de
 præsump. *litteras.* Nam frustra de præsumptio-
 ne tractamus. Cum omnis ejus vita, singulique
 progressus fomentum essent schismaticæ & hæ-
 reticæ pravitatis. Ut sibi vere conveniat ver-
 bum illud: *voluit intelligere ut bene ageret*, 11.
 q. 3. *excellensissimus.* Et illud quod dicitur, ex
 sola suspitione quamvis, vehementi quis de hæ-
 resi non damnatur, intelligunt doctores de sus-
 pitione non probabili, ut quando ille negat &
 paratus est ecclesie obedire. Sed ex suspitione,
 & obstinatione, & infamia præcedenti, & la-
 psu anni, & trium mensium ad unionem hanc
 fiendam temporis præstituti, contemnendo ec-
 clesie unitatem, & Petri claves, ipse Angelus
 sine aliqua probatione potuit ut hæreticus con-
 demnari; ut dixit c. ult. de pœnit. de excel-
 sibus prælatorum c. ult. & ita sentit Ostiensis
 expresse de hæreti. in summa §. 2. *sola præsum-
 ptione.* Pro quo facit, quia lapsus tempore per
 bullas apostolicas, & capitula jam præfixo pro
 convicto habetur, ut dixi de crimine irretito,
 11. q. 3. *rursus*; & cap. *quisquis* de hæresi cum
 contumacia lib. 6. quinimmo hæreticus potest
 dici, qui levi saltem argumento & suspitione,
 licet non gravi, a iudicio catholice religionis
 & tramite dignoscitur deviare, C. de hæret.
 lib.

ANNO
CHRISTI
1002

ANNO
CHRISTI
1002

485
lib. 2. que considerari debeant juris qualitates
suspicionis & personæ, de hæret. excommunicat.
mus. §. qui autem, & sic eo casu iudicia faci-
ant fidem secundum sententiam Orlensis in
dicto §. 2. v. & quis. qui intelligit leve ar-
gumentum, idem probabile, & quod de facili
appareat, vel si gravis contra eum infamia la-
boret, secundum eum ibidem; quoniam in hæ-
retici minus suspicionis probatio exigitur secun-
dam Innocentium de Simon: Sicut & falsum
est dicere, quod idem Angelus paratus fuit
corrige se de errore; nam requisitus dum Ari-
mini profusus resideret per litteras & legatos car-
dinalium prædictorum, & spius ad id & ere-
berrime invitatus, ac etiam monitus per re-
verendissimos patres DD. Aquilegiensem & Me-
diolanensem, qui ad eum personaliter in civi-
tate Senarum pro parte collegii accesserunt, ut
vellet Concilium convocare, in illoque interes-
se, & quod promiserat effectui tradere, & vo-
verat & juraverat adimplere, semper pertinax
recusavit. Immo, quod detestabilis fuit & est,
ipso audire contempsit, & contra eos senten-
tias injustissimas promulgavit, magistrumque in
theologia carceravit ipsum ad voti observan-
tiam inducentem, in suo se firmavit errore,
semper in sua pertinax voluntate, unde hære-
ticus iudicandus Cl. 1. §. Perro de summa
Trinit. Cl. ex gravi §. ultim. de usuris, 24.
q. 4. dicit Apostolus. Ignorabat miserimus &
sceleratissimus super omnes, quod quando pa-
pa de aliquo criminatur, debet ejus auctorita-
te promittere Concilium convocari, ut sua
criminatio destruat, in eodem ut patet ex-
presse 2. q. 5. mandatis, & 17. dist. §. Hinc
etiam. Immo etiam si de occulta hæreti quo-
modolibet arguatur, debet episcoporum Conci-
lium convocari 15. dist. scus, in fine, & d.
cap. mandatis. Stat ergo conclusio omnibus
ex præmissis, quod idem Angelus propter ejus
dementiam & hæreses notorias, ac etiam ma-
nifestas damnatus pro schismatico & hæretico
per Concilium digne fuit. Immo, ut verius
loquar, schismaticus & hæreticus extitit in eo-
dem dignissime declaratus, & ut cum scriptu-
ra conveniam, traditus est peccator pro deli-
ctis suis de ecclesia in potestate Zabuli, cum
delictum ejus foret ecclesie manifestum 11. q.
3. audi. dicit enim canon, quod si prelati per-
versa utquam perpetrant, tot mortibus digni
sunt, quot ad subditos suos proditionis exem-
pla transmittunt, 11. q. 3. præcipis; quia sicut
in ecclesia est Christus, sic extra ecclesiam est
diabolus, eadem causa 2. q. omnis.

Circa quintum & ultimum dubium principa-
le, an electio facta de S. & Fel. rec. Domino
Alexandro papa V. per Card. collegii utriusque,
& successively electio facta de beatissimo domino
nostro papa Joanne XXIII. SS. & vero ponti-
fice fuerint canonice & rite factæ, & sic ipse
D. N. papa & prædecessor ejus fuerint & sint
veri apostolici canonici instituti. Ista questio
est indubitata, & sine hæsitacione aliqua, nec
dubitacionem recipit aliqualem, & ejus deci-
sio ex præcedentibus clarissime lucefcit. Nam
ex quo Angelus Corario, Gregorius XII. in
sua obedientia appellatus, notorius schimati-
cus ac pacis & universalis unionis ecclesie tur-
bator, scandalosus & manifestus, voti que lici-
ti ac irremissibilis, ac Juramenti suorum super
eadem unione procuranda per ipsum sponte
præstiti transgressor. Quinimmo & hæreticus
pertinax, necnon a fide catholica devius per
Concil. General. Tom. XXVII.

sententiam generalis Concilii Pisanensis extitit
declaratus. Similiter Petrus de Luna, Benedi-
ctus XIII. in sua obedientia nominatus simili-
ter schismaticus & hæreticus ab eodem Con-
cilio extitit declaratus, & per consequens om-
ni apostolatu ipso jure privatus, ut in iuribus
superius supradictis alligatis: nulli dubium, im-
mo debet omnibus esse clarum, ipsum Alexan-
dram per eisdem cardin. electum fuisse & esse
verum & summum pontificem. Cum pestis il-
la schismatis lacrymanda, que tanto temporum
curriculo ecclesiam scilicet unionem, per dictum
sacrum generale Concilium extiterit funditus
extirpata per novam electionem factam de eo-
dem Alexandro V. ad regimen pastorale, an-
tidorum salutare. Et sic unus pastor, unus
ovile, prout esse debebat in ecclesia factum
fuit, de major. & ob. salute §. Pe. & illud ver-
bum canonis est impletum. Si duo, inquit: con-
tra fas temeritatis concertantium fuerint ordina-
ti, nullum ex eis futurum sacerdotem permitti-
mus; sed illum solum in sede apostolica perman-
surum censemus, quem ex numero clericorum no-
va ordinatione divinum iudicium, & universita-
tis consensus elegerint. Scribitur ad contextum
79. dist. Si duo. Adeptus est enim gloriam in
conversione gentis ecclesia, & elevata est tu-
bes de tabernaculo fœderis, profectique sunt
filii Israel per turmas suas, Num. 10. & jux-
ta verbum psalmistæ: elevata est super calces
magnificencia tua. In cujus Alexandri electione
vere verbum canonis illius est impletum: factus
est episcopus de Dei & Christi iudicio, de cleri-
corum pene omnium testimonio, de plebis suffragio,
de sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum
consensu, cum locus Petri & gradus cathedra sa-
cerdotalis vacaret. Quo occupato, atque om-
nium consensu confirmato, si quis ille fuerit,
licet de se multum jactans, profanus est,
alienus est, foris est; qui solus esse debet, fa-
ctus est, jam non alter ille, sed nullus; nec
Ecclesiasticam ordinationem habet, qui eccle-
siam non tenuit unitatem, 7. quest. 1. factus:
ubi scribuntur ad contextum formaliter dicta
verba. Nec expedit illud dubium subintrare,
D quo pars illorum cardinalium schismatica di-
ceretur, ut si per illas non potuisset Roma-
ni pontificis electio celebrari, & ex eo capi-
te iste inutilis redderetur, de quo per glossam
de elect. quod circa in Clem. per Innocentium
plene in cap. illa de electione. Nam eligendi
jus non potest communicari illis, qui non
sunt de gremio, de elect. scriptum, & ibi no-
tata. Item quia in duabus partibus cardina-
lium eligentium papam non computantur in-
trusi, licet computentur excommunicati, de
elect. ne Romani §. Caterum, in Clem. & pro-
batur cap. §. ubi periculum §. Sane in 6. & no-
tat. gloss. ultim. dicti cap. quod circa in fine;
quia Concilium Pisanense, de quo supra, pri-
mo providit, quod nulla partium reputaretur
schismatica, immo quod quicquid fecerat Gre-
gorius XII. ac etiam Bened. XIII. usque ad
diem secundam mensis Maji anni millesimi qua-
dringentesimi noni, qua die ab unione reces-
sum fuit, valet & tenet. Item per prædictum
sacrum Concilium generale omnes cardinales
fuerunt approbati pro cardd. de novo: Item per
illud generale Concilium data fuit eis potestas
summum & Romanum pontificem eligendi,
ut hæc omnia fide dignorum testimonio mihi
relata sunt, illorum qui in dicto Concilio per-
sonaliter tunc temporis interfuerunt. Accedat,
H h 2 quod

ANNO CHRISTI 1109.

ANNO CHRISTI 1109.

In his que pertinent ad h'lem & mores, et infirmitas caplicis.

quod legitur & notatur in d. cap. *illa de elect.* & 10. q. 1. cap. ult. & ut dixi, haereticum esse de ipso Alexandri canonica & vera electione, & de potestate Concilii facere questionem, quoniam errare est dicere contra Concilium generale, maxime in his, que fidem tangunt, & reintegrationem, & ecclesiam unitatem, 25. q. 1. *quoniam ad perpetuam*, & ibi dicit glossa, quod non potest Papa contra generale Concilium dispensare: nam etsi omnes ei consentirent, non valeret statutum; immo omnes essent excommunicati. Item papa non potest destruere statum ecclesie, 8. q. 1. *Moses*. Palam est enim, quod in re dubia, ad fidem & consuetudinem catholicam ecclesiam, valet autoritas, 11. dist. *palam*; quia ex sola catholica ecclesia unitas conspicitur, 24. q. 1. *qui ex sola*. Nam ecclesia, que coadunatio fidelium dicitur, errare non potest, 24. q. 1. *hoc est fides*, & cap. *puenda*, 19. dist. *ita Dominus*. Et ideo traditum est, quod illa ecclesia, que est contra Concilium generale, in his, que pertinent ad fidem & mores, non est catholica, 25. q. 1. *quoniam ad perpetuam* in glossa Joannis; nec auctoritatem habet ecclesia, cuius prelati & ministri communiter excommunicati esse dicuntur, 24. q. 1. *Acatius*, & cap. *Andromis* de haereticis. *excommunicamus*. Stat ergo vera & indubitata conclusio, quod ipse Alexander V. per card. canonice electus fuerit verissimus papa & apostolicus indubitatus, & unicus Vicarius Jesu Christi, ex quo Angelum Corarium totius orbis, atque sanctam Synodi haereticum & schismaticum, & per consequens ipso jure omni apostolatu, & pontificali dignitate privatum sententia declaravit, cujus sanctae Synodus determinationi est penitus obsequendum; quia enim praesumat absolvere quem sacrum ligavit Concilium, aut condemnare quem absolvit? Certe nullus: dicit textus 15. dist. *scilicet*, quia sententia totius ecclesiae est praeferenda Romanae, 24. q. 1. *quodcumque*, & cap. *arrepita*, & cap. *puenda*, si in aliquo sibi contradicunt, arg. 36. di. *legimus*, et ibi dicit glossa, quod universalis ecclesia errare non potest, quia Deus non permittit per cap. *Arrepita*, et cap. *puenda*. Quamvis autem glossa Joannis in d. cap. *Arrepita* de qua ecclesia intelligitur, quod errare non potest, et dicit, quod non de papa, quod de ecclesia dicitur, 7. q. 1. *scire debet*, quia clarum est, quod papa potest errare, 19. dist. *Anasthasius*; et 40. dist. *Si papa*. Unde intelligit de congregatione fidelium. Hinc enim dicitur ecclesia, de consecr. dist. 1. *ecclesia*. Patet ergo, quod illa ecclesia, que non potest errare, intelligitur de congregatione fidelium, qui quoad singulos generum impossibile est quod possit errare; pro qua rogavit Christus, ut non deficeret in Petro. Unde dicebat glossa, 24. q. 1. *quam dignior*, duas esse ecclesias, una videlicet catholica, que in se non patitur habere pollutos, cum Christum habeat habitantem; alia est haereticorum, que vera non est, & semper vitanda docetur, ne ariditate ejus polluamur; dicit enim textus ea causa & quest. didicimus omnes omnino haereticos vel schis-

maticos nihil habere potestatis, aut juris, & subdit in tali facinore non solum duces & auctores, sed etiam principes eorum peccis destinari, nisi a communionem malorum se separaverint, praecipiente per Moysen Domino & dicente: *Separavimus a tabernaculis hominum istorum durissimorum, & nolite tangere de omnibus, quae sunt eorum, ne simul peccatis in peccatis eorum*; ut ibi textualiter haec patet; magistri namque erroris existunt, qui veritatis discipuli non fuerunt, 24. q. 3. *quod autem*. Patet ergo clarissime ex praemissis sanctae felicis & clarae memoriae Alexandrum V. praedecessorem, & successive SS. ac BB. Dom. nostrum papam Joannem XXII. fuisse & esse verum papam, & indubitatum, & Angelum Corarium schismaticum, & haereticum, & scandalizantem ecclesiam manifestum, omnique potestate & pontificali dignitate iustissime ipso jure privatum, ac etiam per sententiam universalis Conc. declaratum, ut ad exaltationem SS. D. N. papae & suppressionem ipsius nominis erroris detestandi digne possumus dicere, verbum illud canonis: *Vos estis lux mundi: vos estis sal terra, vos estis vasa aurea & argentea*: hic Angelus Corario maledictus, testea vasa, virgam ferream, & aeternum aperuit incendium, 24. q. 1. *quoniam verus*. Falso enim Christi vicarium tenet, & occupat sedem Petri; hic enim Pseudo Christus dicitur, de quo dicitur Lucas 21. & Matth. 24. *Multi autem venient in nomine meo dicentes: ego sum Christus: nolite ergo ire post illos*; & Matth. 24. *Multi venient in nomine meo dicentes: ecce in deserto est; nolite exire*, 1. q. 1. *Si quis pseudo*. 62. dist. cap. 1. Hic quidem haereticus ad modum vulpeculae latens, ut dicitur de purg. can. *inter sollicitudines*, ne dum ultra montes expellitur, ut de papa Gregorio ultra montes expulso legimus, 23. dist. *in nomine Domini*; sed exul ab orbe factus est, ut in persona ejus possumus dicere verbum illud: *vulpes foveas habent, & volucres caeli nidam; filius autem hominis non habet, ubi reclinet caput suum*. Matth. 10. Ecce jam venit tempus, quo sol resalut in terris, qui prius erat in nubilo, & ignis magnus, ita ut omnes miraremur eum. Machab. 1. Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi Jo. 1. Fuit enim homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Jo. 1. Inter natos mulierum major non surrexit, Matt. 11. Ecce constituit Deus illum principem super universam terram Aegypti, & tulit anulum de manu sua, & posuit in manu ejus; Jo. & de hoc loquebatur scriptura: ecce electus meus, quem elegi, in quo bene complacuit animus meus; ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus imperabit, Matth. 12. Salutant vos omnes sancti & maxime qui de Domo Dei sunt, 2. Cor. 13. Luce splendida fulgebis, & omnes fines terrae adorabunt te. Tob. tuncis vallibus implebitur, & omnis mons & collis humiliabitur, Luc. 3. &c. *Quae*, utpote supervacanea, nec ad verbum facientia omisit scriptor.

Cataldinus de Villo manu propria auctoris.

In sequentes chartas

Munitum.

Postquam Concilii Pisani documenta, qua suppetere poterant, collegi, colloquioque typis tradidi chartis imprimenda, V. Cl. Laurentius Medicus, notum leboribus meis, notum eruditis nomina, monumenta alia, iis qua antea miserat plane coherentia, ad me destinavit. Egregii viri munera ut habuerat viri docti, hic, quamquam in loco non plane suo, curavi diligenter.

INFORMAZIONE A VOI MAESTRO
ANTONINO

Dell' Ordine de' Minori, Maestro in sacra pagina, & a Voi Messer Stefano Bonacorsi dottore de' decretali, ambasciatori al S. Padre, la quale si fa a voi per gli magnifici, & eccellenti Signori Priori dell' arti, e per Consolieri della giustizia del popolo & comune di Firenze, & per gli loro venerabili collegj a di 28. d' Agosto 1498.

Andrete a Siena, e farete alla presenza del Santo Padre, & alui farete quelle riverentie, che si convengono alla Sedia apostolica, & noi, & tutto il nostro popolo raccomandate alla sua Santità strettissimamente, come veri, & buoni figliuoli della santa Madre Ecclesia, offerendo noi & ogni nostra potentia essere pronta, & apparecchiata a ogni suo beneplacito, & in ciascuna cosa a noi possibile, & honesta. Poi farete il vostro principio in mostrare, quanto dispiacere, & molestia sempre abbiamo avuto di vedere nella Chiesa di Dio el detestabile scisma, come debba avere ciascuno fedele Cristiano. Et così e converso per noi si prese singolare allegrezza, & consolazione, essendo morto Papa Innocentio septimo, della buona, & sancta disposizione del Collegio de' SS. Cardinali, & de' giuramenti, & degli obblighi, i quali per loro si feciono innanzi all' assumption di detto Papa Gregorio, innanzi alla quale assumptione, come alla sua Beatitudine è noto, noi ferventissimi zelatori della sancta unità, mandammo prima, che nissuno altro Principe, o Comunità Cristiana, nostro ambasciadore al prefato Collegio a confortargli, e riducerci alla reconciliazione de' Cristiani. Poi dopo alla creazione della sua Santità ci crebbe la consolazione & l'allegrezza, inteso, che esso Santo Padre era in tanta ardente disposizione di stirpare lo scisma, & sanare la Chiesa, & etiamdio avere ratificato, promesso, giurato, & provato quello medesimo, che in singularità ciascuno de' cardinali, essendo in Conclave, s'era obligato. Donde per vero zelo di unità mandammo, come a lui è noto, quattro ambasciatori de' più notabili cavalieri, & cittadini della nostra Città a confortare l'unità, & a offerire noi, & nostri luoghi ec. Soggiugnendo, che a noi allora crebbe la speranza, & la consolazione tanto, quanto facilmente dire non si potrebbe, quando & per le sue lettere, & etiamdio per ambasciatori ci significò la sua sancta, & accetta disposizione alla pace Cristiana, confortandoci, & richieggendoci, che ci adoperassimo nella detta sancta unità, come confortò, & richiese nella detta forma tutti i principi, & le Comunità de' Cristiani; & per queste richieste, & come desiderosi di vedere il popolo Cristia-

Ano in pace, nacque, che noi puramente, & con vera, & sancta intentione ci siamo sempre affaticati non risparmiando a spese, fatiche, o pericoli, mandando più, & varie ambasciate a Siena, a Marsilia, a Seona, & a Lucca; permettendo ancora, che per cagione d'essa unità traelle molte, & molte migliaia di Fiorini del Chericato della nostra giurisdizione; la qual cosa ne per Principi, ne per altra Comunità Cristiana è stata facta. Et che essendo noi in questa buona disposizione; & sperando sempre, conoscendo sempre la sancta volontà della sua Beatitudine in volere reconciliare secondo il suo obbligo il Cristiano Popolo, che lo effetto d'essa unità dovesse seguirsi, tutta la nostra consolazione si ritornò poi in singulare amaritudine veggendo la rottura, che seguì nella Città di Lucca del trattato di essa unità, il quale si teneva per la sua sancta colla parte averla, perchè ci pareva vedere conseguire al contrario di quello, che per noi, e per tutti i fedeli Cristiani si desidera. Et seguitando la vostra narratione exponete che dopo la detta rottura del prefato trattato della unità, essendosi per lui publicato il Concilio, & ancora l'averfario suo avendo publicato esso di voler far Concilio, & veduto, che ragionevolmente al Concilio per la sua sanctità publicato non verranno se non di quegli della sua ubbidienza, & etiamdio considerato questi due Concilj publicati non poterli accozzare insieme, perocchè si debbano fare in diversi tempi, & luoghi distanti; & per queste cagioni si comprende, & vedesi non solamente per noi, ma per qualunque altro, che dirittamente suol giudicare, che di questo Concilio della sua benignità non può seguirsi lo effetto della unità della Chiesa, la quale per la sua sanctità si desidera, & per noi, & per tutti Cristiani.

Sicchè conoscendosi per noi, quanto di sopra si dice, che questo Concilio non può produrre la pace Cristiana, & essendo richiesti dall' uno Collegio, & dall' altro de' Cardinali per più ambasciatori, & lettere, & etiamdio da de' Principi Cristiani non de' minori, ma da de' maggiori, che per fare Generale Concilio di tutti i Cristiani noi concedessimo loro la Città di Pisa per noi altra volta consentita alla sua Santità pel trattato d'essa opinione, & per Papa Gregorio acceptata, volemmo diligentemente esaminare questa richiesta, & il principio, el mezzo, el fine di quello, che si sponeva per detti Signori cardinali volere fare per la reconciliazione della Chiesa sancta, & etiamdio volemmo esaminare le condizioni, & termini, in che al presente è la detta Chiesa, & le disposizioni in le quali si veggono essere i Principi, & comunità Cristiane, & come sopra cio per questa Signoria si sono tenuti più varj, & diversi consigli, & più notabili
Cit.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

491
Cittadini della nostra Città non in piccolo, ma in gran numero, et etiamdio de' più so-
lenni Dottori decretisti, & buonissimi docti nel-
la sacra Teologia, & in conclusione con loro
consiglio s'è fatta solemne, & legitima deli-
beratione per la nostra signoria insieme con
quegli uffici, & cittadini, che di ciò anno
piena ballia, di concedere pel detto Generale
Concilio a detti Collegj, & cardinali la nostra
Città di Pisa, e così s'è conceduta la detta
Città; & tra noi, e' detti Signori Cardinali si
sono fermati Capitoli, & convenzioni sopra
questa materia giusti, & honesti. Soggiugnen-
do, che essendo fatta per noi questa concessio-
ne colla predeffa matura deliberatione per ho-
nore di Dio, & acciocchè ne conseguiti quella
pace, & unità de' Cristiani, la quale noi sem-
pre abbiamo con sincero animo desiderate, di
che Iddio, a cui niuna cosa è occulta, è te-
stimonio; noi vi mandiamo alla sua Santità a
notificargli questa nostra concessione.

Et oltre a ciò vi commettiamo, che spo-
gniate alla sua Santità questa parte, & hu-
milmente a lui supplichiate, che considerata la
sua, sancta, & fervente dispositione, la quale a
sempre avuta, e dice avere, & si per la sua
buona volontà, & si pel debito del giuramen-
to, & del voto, a levare via tanta confusio-
ne, & exterminio, quanto è nella Chiesa di
Dio. Et veduto, che il Concilio per lui pub-
blicato non può levare via questo grave scif-
fina, & inducere la concordia, che esser si de-
gni, come benigno Pastore, & sancto Padre,
perchè una volta si ponga rimedio a questo gra-
ve male, seguitando il nostro Redemptore Ge-
sù Christo, humiliarli di venire a questo Gene-
rale Concilio al tempo, che si congregherà.

Et sponetegli, seguitando la detta nostra
supplicatione, che noi, come buoni suoi figli-
uoli, e ferventissimi zelatori della unità prede-
ffa, e del buono stato della sancta madre ec-
clesia, ci offeriamo essere prestì & apparecchia-
ti a tradare, & a praticare, in che forma,
& modo la sua Beatitudine venga al detto
Generale Concilio al tempo, che si congre-
gherà; la qual forma sia in maniera honesta,
& ragionevole allo honore suo, & ancora ada
a produrre la detta unità, e al buono stato
della Chiesa.

Se il sancto Padre volesse impugnare la ra-
gionevole, & honesta nostra deliberatione, co-
me non ben fatta, ne giuridicamente; voi Mes-
ser Stefano, & così pensiamo ancora di voi
Maestro Antonino, sete bene informati delle
ragione, & della verità, & però fate, che in
quello honesto modo che saprete, voi giustifi-
chiate bene il nostro Comune; non intrando
però in pratiche, ne in lunghe disputationi,
& non soprastando però niente per questo; ma
ben vogliamo, che oltre al narrare la conces-
sione nostra essere giusta, & sancta, voi mo-
strate il fine ancora il perchè ci affaticiamo,
& inframettiamo, esser solo per Dio, per ben
della chiesa, & per pace de' Cristiani; & così
siamo disposti non ci straccare mai, non per-
donando ne a fatiche, ne a spesa, ne a peri-
colo, per infino a tanto, che giusta nostra
possibilità colla gratia di Dio, & per l'opere
de' Principi, & de' Popoli, che in ciò si affa-
ticano, la desiderata concordia Cristiana con-
seguiterà: & chome in tutte l'altre giuste im-
prese, che si sono fatte per la nostra Comu-
nità per fuo a questo dì, mai ci siamo ab-

bandonati per in fino alla conclusione; così
in questa sanctissima operatione siamo disposti
servare l'usata costanza, & sperando la San-
tità sua, secondo l'usata, & in questa mode-
stissima unità procurare essere serventissima.

Se dello aver noi ricettato, & honorato i
Cardinali venuti alla nostra Cittade, & dello
aver fatto provisione, che e benefici, che sono
nella nostra giurisdictione, non si possano per-
mutare, ne conferire ad altri, se non per mor-
te, vi facesse doglienza, come a fatto fare al-
la nostra Signoria pe' suoi ambasciadori, ris-
ponderete, con buono consiglio & a buon fine
tutto esserli fatto, & come saprete, giustifichere-
te il nostro Comune: & espressamente vi fac-
ciamo prohibitione, che sotto quella pena, che
è posta agli ambasciadori, che passano i loro
mandati, non andiate a impetrare, o procura-
re per qualunque persona di che stato, o
condizione, Comunità, o Università impetrare
alcuno beneficio.

La excusatione, che avete a fare, dello a-
vere noi provveduto, che e benefici non si pos-
sano permutare, gli è nota, che è per levar
via gli schandoli, che erano per nascere tra
nostri cittadini.

Vogliamo, che quando sarete stati col San-
cto Padre, visitate i Signori di Siena, & lo-
ro saluterete, come nostri buoni frategli, &
amici; & poi narrete loro lo effetto della
vostra ambasciata, la quale avete a sporte al
sancto Padre.

Farete il vostro rapporto di quanto avete
seguito per scriptura al nostro Cancelliere,
quel medesimo dì, che tornerete, o il se-
guente a noi, Messer Stefano sotto pena ec.
Partirimo a dì XXVIII. dello mese di Agosto
1408.

*Nota, & informazione a voi Messer Filippo Cor-
sini Ambasciadore del Comune di Firenze a
Cardinali uniti al Concilio per l'unità della
Chiesa a Pisa, eletti da Signori Priori & ar-
si, e Consalernico della giustizia co loro Col-
legi, a dì VIII. di Marzo MCCCXVIII.
Indict. II.*

• Dysto vo-
teri nostro
1409. Ex
archivo
Floren.

A Voi, che sete savio, & bene experto nel-
la infra scripta materia, non è di biso-
gno di lunga, ma breve informatione. Voi
sapete, che qua è stato Messer Guffredo am-
basciadore del Re Ladislao, & nella exposi-
tione della sua ambasciata ha fatto grande,
& cordiale querela de' reverendissimi in Christo
Padri, & Signori Signori cardinali, che sono
in Pisa, che essi cercano contro allo stato del-
la Maestà Sua; & fra le altre cose particula-
ri, di che esso ha fatto doglienza, si è, co-
me gli imbasciadori di detti Signori Cardina-
li, e quelli andarono al Re d'Ungheria, ri-
chieggendo al detto Re d'Ungheria, che esso
subtraessi l'ubidientia a Gregorio, & mandassi
al concilio a Pisa; fra le altre cose difsono
per indurarlo a questo, come Gregorio era
amico, & colligato del nimico suo, chiaman-
dolo, non Re, ma Ladislao di Durazzo, &
che se esso subtraessi l'ubidientia, & essi pri-
verebbero el detto Re Ladislao de' titoli, et
ragioni, le quali esso ha nel Regno. Oltre
accid, si disse d'essi Signori Cardinali, che
nelle terre nostre parlando del Collegio Ro-
mano per baldanza di questa Signoria, gli fa-
cevano quello, che mai gli anno fatto pel tempo
pas-

493
ANNO
CHRISTI
1492

ANNO
CHRISTI
1492

passato, cioè, che richiedendogli egli, che de-
di Signori Cardinali gli osservassimo una obbli-
gazione et promessa fatta alla Maestà Sua per si-
curtà dello Stato suo, et in vari tempi, et più
volte, et massimamente nella creazione di Papa
Innocentio, et poi in quella di Gregorio, et
facendogli strettamente pregare, che questa ta-
le obbligazione essi la innovassimo, dice al tutto
essi Signori cardinali l'anno dinnegato, et non
che l'abbino voluta innovare; ma che essi an-
no detto quella obbligazione non valere niente,
et essere carta da canochia; sicchè di questa
materia cordialmente si è doluto con noi, che
noi ritengiamo in casa nostra essi, che trattano
si expediamente contro allo stato suo; et tèn-
dosi sopra questa materia con molte parole,
come a voi è noto. Et però noi vogliamo, che
voi andiate a Pisa all' uno Collegio et all' altro
de' Signori cardinali, et amendue visiterete per
parte di questa Signoria, confortando loro a pro-
seguire con onestà il trattato dell'unità, e rac-
comandandoci, e offerendoci alle loro reveren-
dissime paternità in ogni cosa a noi possibile,
et honesta. Et in queste parti generali delle
raccomandagie, ed offerte vi stenderete, come
parrà alla prudentia vostra si conuenga all' ono-
re della nostra Signoria.

Poi narrarete loro, quanto di sopra è ex-
posto, delle dette doglienze, che essi fanno
per Re, et direte, che a noi è paruto neces-
sario mandarvi alle lor paternità a notificare
loro le predette cose, nelle quali ci siamo in-
gegnerati con ogni diligentia a noi possibile ex-
cullargli, con dire, noi non potere credere,
che niuna delle dette cose sieno vere; ma al
decto ambasciadore, come a voi è noto, ci of-
ferse più volte volere farci chiari con larga,
et buona pruova, così essere vero; la quale
cosa con onestà per noi si ricusò: et in con-
clusionone pregherete gli teneramente, che essi
vogliano avere ogni diligentia a loro possibile,
che per loro passato atti quello Serenissimo Prin-
cipe non abbi giusta et ragionevole materia di
doglienza, et che non possa dire, che nelle ter-
re nostre si tratti contro a lui; ma che per
nostra contemplatione, e quali siamo sempre
stati devotissimi figliuoli di quello stoeco duca-
le di Puglia, e da loro ricevuti, et dalloro
fatti molti, et grandi benefici, et ancora per
bene dell'unità, la quale per loro si tratta. Ch'
essi con tutto loro intelletto si ingegnino di
fare tutte quelle cose honeste, che al decto Se-
renissimo Principe debbano ragionevolmente ef-
ferre gràte, acciocchè dalle loro Signorie non
manchi di dargli materia che esso sia a loro,
et al Santo Concilio, et ancora a questa Si-
gnoria favorevole, benivolo, et non contra-
rio. Et perchè dalla parte delle loro R. P. et
ancora dalla nostra, non si possa giustamente
imputare alcuno mancamento in verso lui, di-
rete, che a noi pare utile, che le loro Pa-
ternità giustificchino, et chiariscino al prefato
Serenissimo Re delle sopraddette cose, nelle
quali esso fa doglienza, in quella forma, et
modo, che a loro parrà più onesto: et in fino
a quel è l'ambasciata, la quale vogliamo, che
pubblicamente spognate all' uno Collegio, e
all' altro. La segrete; più presto, che vi è pos-
sibile, vi comandiamo, che siate col collegio
de' cardinali Romani, et che al loro riferiate
per parte di questa Signoria, da noi ci ren-
diamo certissimi, che essi come prudentissimi
Signori conoscono, quanto importa a favori del

A sagro, et universale concilio, et al disturba-
mento, et allo impedimento d' esso avere il
Re Ladislao o benivolo, o inimico; & che
considerandosi per noi quanto grande ostacolo
essere può a questa sancta unità, e quanto es-
so è atto a turbare la pace, et la quiete di
Italia, la quale turbatione è turbatione del
concilio; considerato con quanta potentia di
gente d' arme esso è vicino; et etiandio exa-
minato, quanto si comprende esso avere a
male, che questo trattato dell'unità della Chie-
sa si tiri innanzi, et si perchè è contrario a'
de' pensieri, che pare lui avere, et si perchè
tame di suo stato reconciliandosi la chiesa, et
noi pare per le sopraddette ragioni sommamen-
te necessario fare ultimo di potentia, non ab-
bandonando però l'onestà, d' averlo benivolo,
et che esso si conformi in questi fatti della chie-
sa colla volontà loro, e colla nostra; la qual
cosa se mediante la grazia di Dio si protesti
fare, veggiamo rimossi questi gravi pericoli, li
quali si veggono apparecchiare, et avere in in-
dubitata pace della Chiesa. Et che però ci pa-
re, che in questa parte, et a questo articolo
le loro Paternità debbino avere altrettanta dili-
gentia, quanta a niuna altra cosa, che a loro
occorra; e che la via a noi parrebbe, che quel-
lo medesimo, che le loro paternità anno pro-
messo altre volte al decto Re, per scurtà del-
lo stato del suo Regno, et etiandio come a
loro è noto l'anno promesso a questa Signoria per
quella scritta segreta suggiellata coloro pendenti
soggielli, della quale essi sono informati, et
della quale ve ne diamo copia; essi di nuovo
per autentica scrittura el promettessero al pre-
fato Re; sicchè la conclusionone sia, che essi rin-
novino la promessa, la quale, come detto è,
altre volte anno fatto al Re, o facciagliene al-
tra in forma onesta, et sufficiente sicuro dello
stato del suo regno: et mostreterete loro, che
per molti rispetti, et cagioni oltre alle predet-
te, essi debbano essere contenti di fare questa
scurtà, la quale sia giusta, et honesta, come
di sopra si dice. Voi sapete di quanta impor-
tanza è questa parte, et quanto ella è confi-
derata dalla nostra cittadinanza. Et però noi
rimettiamo in sulle vostre spalle, che voi vi in-
gegiate di inducere e delli Signori cardinali a
fare questa promessa, et obbligo, con mostra-
re loro e' pericoli, che ne seguono in dinnega-
lo, e quanto frutto ne conseguite facendolo;
sicchè con ogni ragione, modo, et fama hone-
sta, che potrete, fate di inducervi alla detta
conclusionone, certificandogli bene, che facen-
dosi per loro queste scurtà al Re, per noi s'
è deliberato mandare a lui nostri solenni am-
basciatori a trattare l'accordo, el quale potre-
mo meglio condurre a fine essendo certificati
della loro disposizione in fare quanto di sopra
si dice per scurtà del decto Re; et mostrando
loro, che noi speriamo questo presupposto col-
le evidenti ragioni, giuste, ed oneste, che ci
sono trarre fructi, fructo, et bona conclusionone,
el che sia mediante la grazia di Dio, che esso
concorra colle loro R. P. et dove questi non
conseguitassi, pure una volta essi e noi fare-
mo giustificati nel cospetto di Dio, e degli
uomini, et non dubitiamo, che Iddio non ab-
bandonerà la loro, et nostra giustizia. Et se
trovassi la cosa dura, la qual cosa non credia-
mo, però rendetecene prestamente per vostra let-
tera avvistati. Voi sete informato, come ci so-
no venuti ambasciatori di Gregorio, i quali
in

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

in effetto vengono a rispondere all'ambasciata A che gli mandamo per messer Stefano, che gli piaceffi andare al Concilio. Ma in essetti lo dinega per molte ragioni, che assegna. Duol- si molto eccessivamente della subtractione della ubbidientia, & ingegnati di mostrare essere cosa ingiustissima, & dice, che come di fatto era subtratta, così di fatto si rivoçassi. Concludono che Gregorio è contento d'accozzarsi collo averfario suo, e co' cardinali, che sono in Pisa, & fare uno universale, & unito Concilio si veramente, che si facci in un luogo terzo. Et in caso, che l'averfario suo non venissi, e contento d'accozzarsi con detti cardinali, & che esso Gregorio eleggerà uno, & uno ne eleggino i cardinali, e quali due abbinno podestà di eleggere un terzo luogo, nel quale si accozzino a fare uno unito Concilio. Per ancora non anno avuta da questa Signoria alcuna risposta, perche oggi ci anno sposto la detta ambasciata. Avvifate di questo l'uno collegio, & l'altro.

Oratoribus pro unitate ecclesie.

Informatione a Voi misser Lorenzo Ridolfi, & Nicholo di Giovanni da Uzzano ambasciadori deputati sopra i fatti dell'unità della chiesa per magnifici, & eccellenti signori dell'arte, el Gonfalonieri della giustizia del popolo, & commune di Firenze, & deliberata per detti magnifici Signori, & loro collegii a dì XXI. di Aprile 1408. di quanto avete a seguire. Imprima:

Ex archiv.
Floren.

Vogliamo, che ritorniate a Lucha, & che siate con misser Lorenzo vostro compagno, & tutti e tre insieme anderete al santo Padre, al quale sarete per parte di questa Signoria, & del nostro popolo le raccomandidie debite alla sedia Apostolica, & convenienti al nostro honore, le quali raccomandidie, & offerte, & anchora la nostra expositione vogliamo, che facciate nella presentia del detto padre, & del santo collegio de' nostri Padri Signori cardinali, in quanto e' vi sia possibile, come speriamo, & come è ragionevole d'aver questa pubblica audienza, & nolla possendo avere pubblica, alla sua beatitudine narrerete, quanto di sotto vi commettiamo.

El principio della vostra expositione vogliamo che sia in narrare, come non veggendosi per questa Signoria seguire alcuno frutto dell'unità tanto desiderata, & cercata, noi deliberammo di mandare per due di voi per essere ben chiari, meglio che per lettera non si può, particolarmente, & tostante della materia di essa unità, & che essendosi inteso per noi, & etiamdio per la maggior parte de' cittadini notabili di questa comunità, in che termini le cose sono, noi, & universalmente per tutto il nostro popolo se n'era presa tanta molestia, & displicentia, & tanta turbatione d'animo, che in nessuno modo ne con penna, ne con lingua si potrebbe esprimere, considerato, che come per l'altre volte habbiamo fatto noto alla sua Santità, niuna cosa è, che tanto ferventissimamente si desidera da noi, & da tutta la nostra cittadinanza, quanto vedere rimuovere lo scisma, & vedere ridurre nel popolo cristiano la santa unione. Sicchè comprendendosi per noi, che la dispositione della pace de' fedeli non essere in quella buona dis-

positione, che la cosa merita, & noi desideriamo, ci dà grandissima turbatione, & displicentia, benchè si debba credere, che questi turbati, & turbationi, forse procedono più tosto per colpa della parte averfaria, che per la sua.

Et che non obstante, che poco frutto, più tosto nullo, di tanti tractati, e pratiche, le quali si sieno vedute in questa materia dell'unità, per infino a oggi sia seguito; nientedimeno noi spronati dalla nostra buona volontà, & per amore, che portiamo alla santa madre ecclesia siamo disposti di non volere abbandonarci dal laudabile principio per noi fatto innanzi alla sua creazione, & come alla sua Santità è noto, da noi puramente seguito per fino a questo di senza alcuna intermissione, & così siamo disposti; mai, mentre che vedremo potere fare alcuna cosa, che abbia a produrre il desiderato fine della reconciliazione cristiana, non ci abbandonare, ma ogni di più virilmente, di quello ci sia possibile, operare, abbiamo deliberato di rimandarvi alla sua benignità, & al sacro collegio de' cardinali a pregare, & a supplicare tanto devotissimamente, & strettamente, quanto ci è possibile, che esso si degni per honore di Dio, e bene del popolo cristiano el quale per questo detestabile scisma sta tutto sospeso, & in angoscie, & pericolo dell'anime, & anchora per nostra consolazione, volere realmente, & puramente proposto ogni rispetto, & indugio venire dal canto suo agli effetti, e quali anno a produrre l'unità della chiesa, avendo rispetto a' voti, giuramenti, obblighi, & promesse per lui fatte in questa materia, & pubblicate tra tutti i cristiani per sue lettere apostoliche; intorno a questi conforti procurerete di stendervi, e parlarne tanto caldamente, quanto più potrete mostrando quanta fervente affectione in ciò si ha per tutto il nostro popolo.

Supplicharete ancora alla sua Santità per parte di questa Signoria, che essendogli offerto per l'altra parte alcuno luogo, il quale fusse idoneo per fare questo tractato dell'unità, che esso si degni per acceleratione di essa unità quello accettare, acciocchè una volta si veggia il fine tanto desiderato, & che dove questo non seguisse, che colla parte avversa non rimanesse d'accordo d'alcuno luogo fuori de' nostri, che noi, come altre volte abbiamo fatto di nuovo gli offeriamo per tractato dell'unità ciaschuno luogo sottoposto alla nostra giurisdictione, el quale acciò si vengha a essere atto, ne quali, come nella sua propria patria, o ancora più, se più è possibile, si può rendere sicuro, & che di quale luogo esso rimane d'accordo, o di nostro o d'altri, purchè l'unità si facci tosto, & bene, niente ci curiamo.

Soggiungerete ancora: Santo Padre quegli vostri figliuoli Fiorentini non obstante, che E frutto non sia seguito per infino a oggi, considerati i vostri obblighi & promesse, i quali per vostre lettere bullate a loro come a degli altri cristiani avete manifeste dichiarando in esse la vostra buona intentione in questa materia, non possono credere, che la vostra beatitudine non voglia venire a fatti; come avete dato a intendere, perchè eglino sono certi, che voi cognoscete, che non basta la buona volontà in questa materia, se non si viene agli effetti. Et se non fusse questa speranza, eglino avrebbero prestati gli orecchi a di quelle cose, alle quali più volte sono stati sollecitati non da pic.

ANNO
CHRISTI
1109.

ANNO
CHRISTI
1109.

piccole potenze, ma de grandi, le quali cose A non potrebbero avvenire senza sua displicentia: conchiuderete questa parte, che la fede, che noi abbiamo in lui, ci dà speranza, che esso darà buona, & presta conclusione a questa materia, & farete manifesti a tutti, che da lui non manca.

Se arete, come speriamo, audientia nella presenza de' signori cardinali, rivolgete il parlar vostro ancora a loro, dicendo, che colle loro paternità per parte di questa Signoria, & del nostro popolo cordialmente vi dolete del non seguitare l'effetto dell'unità, & che in simil forma, come avete fatto al sancto Padre, voi gli confortate a questa necessaria operazione più tosto divina, che humana, & le loro B benignità strettamente preghiate, che con unità, e concordia, niuna cosa honesta omettendo, si degnino di faticare, perchè questo desiderato bene dell'unità conseguiti; & maximamente in confortare papa Gregorio, & lui con ogni favore, & consiglio a aiutare a condurre questa sancta operatione con celerità, mostrando loro ne al santissimo Padre, ne al loro sagro collegio in niuna cosa, che ci sia possibile & honesta, mancherà mai alcuno nostro aiuto, favore, & consiglio.

Se questa expositione non potesse fare in pubblico, come detto è, sarete al collegio de' signori cardinali, & allora narrete quanto allora vi commettiamo, che spogniate a Papa C Gregorio, confortandogli, come detto è, & con ogni altra buona ragione, che saprete, che essi non si abbandonino, & mostrando loro, & apertamente dichiarando la nostra buona dispositione, chiarificandogli bene, che in nessuno modo siamo disposti volere abbandonare questa materia, ma per condurla, quanto a noi si apparterrà, niuna cosa, e niuno rimedio lasceremo intentato.

Et se comprenderete, che per difetto di papa Gregorio s'andasse alcuna dilatione inutile, & non si seguitasse realmente, quanto si debba, comandiamo, che a lui, & etiamdio al suo collegio de' nostri cardinali diciate quanto avete in commissione in quello capitolo del D primo vostro mandato, el quale voi v' avete riferbato, & per ancora non avete sposto, dicendo quello effetto ancora più largamente, sicchè si comprenda bene chiaro nostra intentione.

In particolarità vogliamo, che subito, che avete sposto, quanto vi diamo in commissione, al sancto Padre, & al suo collegio de' Signori cardinali, cioè la prima volta, che voi siate con quegli tre cardinali, co' quali ultimamente praticasti, & allora direte per parte di questa Signoria, che molto c'è stato grato intendere la loro buona unità, & dispositione perfecta in questa materia, la quale noi comandiamo tanto, quanto dire si può, & largamente giudichiamo, che se essi persevereranno, come speriamo, in questa dispositione, & concordia, avendo degli appoggi, che aranno & da noi, & da altri, che ci pare quasi impossibile, che quello, che essi, & noi insieme con esso loro desideriamo, non abbia buono, & presto fine con grande loro gloria nel cospetto di tutti i christiani, & che in questo noi ne glene confortiamo, perocchè parrebbe superfluo atteso la loro buona dispositione; & che sopra e' fatti della indifferenzia, della quale s'è molte volte ragionato, s' Concil. Gener. Tom. XXVII.

è per noi tenuto consiglio, e pratica con più experti nobili, & prudenti cittadini della nostra città, & che ne' docti nostri consigli s'è ultimamente conchiuso non essere bene de facto così ex abrupto venire a questo atto della indifferenzia, se prima la cosa non fosse desperata; & che più utile c'è paruto & atto di più gravità, & prudentia, provare ancora un breve rimedio per vedere, se per altra via, che per questa della indifferenzia questo trattato della unità potesse avere perfectione, perocchè possendosi venire che alla intentione, che si desidera, senza perdere troppo tempo più laudabile, più sicura, & più utile via sarebbe mostrando, che la via della indifferenzia noi nulla ricusiamo; ma che bene ci pare non venire a essa se non mancando le altre vie, sicchè saja, che la necessità ad essa abbia indotto, non la volontà; & che questo diprovare, se niuno altro rimedio c'è, in brevissimo tempo, & pochi giorni si vedrà: & a reverendissimi cardinali direte, come avete in commissione, comunque voi vedete in questo fatto niuna inutile dilagione, di dire al sancto Padre, & alloro collegio, come noi non simo disposti di stare più in questi termini, ma di volere pigliare partito, & come avete nel primo mandato.

Soprattutto vogliamo, che caldamente confortiate per parte di questa Signoria e' detti reverendissimi cardinali chiarificandogli bene, che non pensiamo, che questo proceda per volere, che tempo si perda, o perchè ci vogliamo ritrarre dalla via della neutralità, ma solo per bene del fatto, & per procedere di passo in passo, & con buona, & diligente maturità, & come richiede la grandezza di tanto fatto; perocchè noi veggiamo chiaro, che procedere così ex abrupto a questo atto della neutralità noi soli senza altra compagnia & maximamente senza quella de' Venetiani, e' quali furono e' primi, che a Siena parlarono di volere fare, & dire, & per ancora non sono venuti a niente, ne a nulla ci anno richiesti; che a fare noi questo soli ci farebbe imputato a gran presumptione, & excitarebbe contro a noi non piccola invidia, la quale non apprezzaremo però troppo, purchè potissimo fare tanto bene. Ma a noi pare vedere, che solo per invidia potrebbe essere cagione di fare ritrarre degli altri, che avessino simile buona dispositione per non parere avere a seguitare il principio, el quale dessimo, el di questo seguirrebbe lo sturbo della pace, & concordia de' cristiani.

Et acciocchè buona, & notabile unità conseguiti nella Chiesa di Dio, ci pare utile, anzi necessario, che non solamente una Potentia, ma più congiunte insieme vengano a questo atto della indifferenzia a uno medesimo tempo, sicchè il principio, & il fondamento sia tale, & si fatto, che non si possa sturbarre, & subvertire; subgiugnendo ancora, che ogni volta, che a quello e' Venetiani ci richiederanno, ci troveranno concorrere insieme con esso loro a questo atto, acciocchè el popolo di Dio esca di tanti errori, & pericoli, & non solamente concorreremo, ma etiamdio speriamo di fare, che altri verrà a fare quello medesimo con esso noi. Et se a detti tre Cardinali paresse lorq, che fusse utile del fatto, che si cerca, di praticare, essi cogli ambasciadori Vinitiani, d'accordargli, & inducergli, che amendue

ANNO
CHRISTI
1199.

queste Comunità concorressono a questo fatto della indifferenza mancando le altre vie, siamo contenti, che lo tradino come da loro, non in nostro nome; & ogni volta che essi saranno in disposizione di volere realmente concorrendo noi colloro venire al fatto della neutralità, ci troveranno disposti, & che non ci ritroverem' indietro, ma colloro insieme ci faremo innanzi. Parci che debba essere molto più utile di questa santa materia, che per loro si tradiquello, che per noi, acciocchè non si pigli sospetto, che noi vogliamo essere il tutto di questa faccenda. Et se i detti tre Cardinali troveranno, che con effetto, & realmente i detti Vinitiani sieno disposti a fare questa santa operatione della indifferenza, sicchè vogliano fare altro che parole, & allora paresse, che voi vi doveste accozzare co' detti ambasciatori Vinitiani, siamo contenti, che v'accozziate colloro a udire, & praticare questa faccenda, ma a conchiudere, o obbligare a niente nò, se altro non avete da voi, & in caso che detti tre Signori Cardinali non trovassino, che cogli effetti gli ambasciatori Vinitiani a venire a questo fatto della indifferenza, non ne avendo mandato, supplicate alle loro paternità, che essi si degnino di rispondervi presto, acciocchè noi possiamo essere avvisati di provvedere co' Vinitiani con altra forma onesta; perocchè in niuno modo siamo disposti volere abbandonare questa santa impresa, & necessaria alla salute de' Cristiani.

Alle richieste, le quali e fanno per parte di tutto il collegio, di venire nelle nostre terre in caso, che altro accordo non vi fusse, & che il Papa si volesse ritornare addietro; dite loro, che voi volentieri in qualunque d'esse nostre terre, o tutte; parte, o insieme, o separati come nostri singularissimi Padri, & benefattori, siamo disposti graziosamente ricevergli, & che ne' vostri luoghi si possono rendere fidi, e sicuri, come in qualunque altro luogo, che sia nel Popolo Cristiano.

Et esporrete loro, che noi ci confidiamo nelle loro prudentie, & paternità, che essi sono di tanta discrezione, che nelle nostre terre, & luoghi senza farcene coscienza essi non farebbono atto niuno, el quale a noi potesse essere cagione d'alcuno schandalo, ed alcuna infamia, o gravezza.

Sopra al fatto de' salvocondotto del Papa respondete loro, che la fede, la quale una volta s'è conceduta, quella per nostro honore, et debito vogliamo osservare, & in alcuno modo contro a essa non faremo; ma perchè noi siamo disposti volerci conformare con chi vuole unità, se non contro affacendo al nostro salvocondotto troviamò in alcuna forma impedire, che non torni a dietro, largamente siamo disposti di farlo; & se d'altra sicutà o cosa avesse di nuovo bisogna, oltre a quella, non siamo disposti di volerci conformare, che con chi vuole unità, & non faremo cosa, la quale avessimo in alcuno modo a impedire questa nostra buona intenzione.

Al fatto di sovvenire i Cardinali di alcuno denajo di quelli, che essi sostenessono, fingete di non vi ricordare ec. & se pure per loro ve se ne dimandassi risposta, direte loro, che quando saremo al fatto della indifferenza, allora ne pareremo tal partito & di questo, & di benefici, & dell'altre cose, che chieggono, che dovranno rimanere per contenti.

Intorno a questi patti con buoni, & dolci parole generali, non obbligatorie però, vi ingegnerete di fargli bene contenti, come giudicheranno le vostre prudentie si convenga.

Una cosa s'era omissa, cioè, che se Papa Gregorio si concordasse di andare a Pisa & l'avversario suo a Livorno, et iudicio amendue deliberassono venire a Pisa con modi honesti, come sapete altra volta essere ragionato, noi siamo contenti di dare loro sicutà, & obbligarci, o vogliano a Re di Francia, Genovesi, Venetiani, & qualunque altra honesta, & simile sicutà.

Fate di mettere ogni diligentia, & sollecitudine, che v'è possibile, & tener le mani in su ciò, che si tratta di questa materia, & ogni partito, il quale per alcuna Potentia, o Signoria, si pigliassi sopra a questa materia, o d'indifferenza, o d'altro; & di quanto troverete che sieno cose vere, ce ne renderete prestamente avvisati.

Et questi tre Cardinali, co' quali avete praticare, direte, come Batista Lomellino è venuto a questi di qua, & acci sposto certe cose sopra i fatti della unità della Chiesa della intenzione della parte averfa, le quali cose sono tante conforme colla intenzione loro, & colla nostra, quanto dir si potessi, abbiamo preso grande conforto: per ancora non si parte.

Vogliamo che andiate a visitare per parte di questa Signoria il Signore di Luccha, el quale saluterete come nostro buono amico; & poi vi dorrete, & direte, come per noi, & per tutto il nostro popolo s'è presa grande dispiacenza, & turbatione, veggendo, che niuno buono effetto intorno alla materia della unità è seguito dell'andata da Luccha, come noi speravamo, ma più tosto il contrario: la quale cosa noi siamo certi passare con sua singolare dispiacenza, perchè siamo certi del suo buono, & fervente desiderio in questa santa materia; & che non siamo disposti però di volere abbandonare, ma seguire ogni operatione a noi possibile ec. acciocchè seguiti tanto bene: & che noi lo preghiamo, che come ha fatto infino a qui, & anchora più ferventemente, se più può, esso si voglia & col sancto Padre, & col suo Collegio adoperare in bene, & perchè il fatto habbi buona conclusione; & che considerato, quanto unitamente il Collegio de' Signori Cardinali è bene disposto a questa santa operatione, che esso gli conforti in essa tanto, quanto saprà; che sa, & può assai; si che per pavento d'alcuna oppressione essi non fussono turbati & rotti dalla loro buona intenzione, e volontà in dare pace alla Chiesa di Dio, mostrerete di quanta utilità possono essere questi suoi conforti.

Et che più virilmente il Collegio de' cardinali possa attendere a produrre questa materia della unità a conclusione, & fare ogni cosa la quale a ciò giudichino essere utile, o necessaria, siamo contenti, e commettiamvi; che a quello tempo, & con quello ordine, & modo di parlare, che vi parrà più onesto, voi diciate questo effetto al signore di Luccha, che noi abbiamo tanta affezione a' fatti dell'unità, che se a Sig. cardinali per questo fatto dell'unità tanto fusse fatto alcuna molestia, o novità, noi la reputeremmo fatta a noi, & essere propria nostra, perchè noi ci conformiamo in questo colle loro Paternità.

Se

ANNO
CHRISTI
1199.

ANNO
CHRISTI
1409.

ANNO
CHRISTI
1409.

Se dagli ambasciatori Viniiani, o da altri Ambasciatori voi fosti domandato quello che voi avessi in commissione intorno al fatto della differentia, vi commettiamo, che voi facciate quelle risposte, che vi parranno utili a bene dell'unione, & a nostro honore; non uscendo però degli effetti della presente commissione, & che si comprenda che non siamo disposti di lasciare a fare nulla, perchè l'unione seguiti.

Alla parte, che sopra vi fu data per nota da quegli Rev. cardinali, co' quali praticasti, cioè che se Papa Gregorio venisse a Lucca, & volesse nel suo salvocondotto, che gli fosti, che esso potesse cognoscere de' suoi cortigiani ec. etiamdio nelle persone di cardinali, direte loro, come voi avete conferito questo colla nostra Signoria, e che da noi abbiate avuto risposta, che in quanto il caso avvenisse dell'andare a Pisa, allora noi piglieremo di questo tale e si fatto partito, che essi rimarranno ben contenti.

A voi Messer Lorenzo, & a te Niccolò comandiamo, che non torniate senza nostra spresca licentia, comandando a Voi Messer Lorenzo, che insieme col detto Niccolò mettiate ad executione quanto nella presente commissione si contiene, non obstante, che Messer Maso sia rimasto qua, perocchè così è deliberato per noi, & pe' nostri Collegi, non obstante la prima vostra commissione, la quale ancora farete d'osservare, & mettere in effetto insieme con questo in ciaschuna tua parte, salvo, che in quelle, le quali venissono a essere correcte da questa. Farete il vostro rapporto.

Capitano, & Potestati Pisarum.

Dilectissimi nostri: voi sapete, che di proximo codesti Signori cardinali debbano intrare in Conclave per fare la electione del vero sommo Pontefice; e perchè alla Signoria del luogo, dove si fa simile acto, si appartiene guidare il conclave, e fare gli acti, che son ordinati per la Sancta Chiesa, i quali non sono piccoli, ne di piccola importanza, ma grandissima; considerato, che niuna cosa importa più alla Fede christiana, che la electione del sommo Pontefice. Et però considerato, che voi costà rappresentate la nostra Signoria, & etiamdio confidandoci noi delle prudentie, e della moderatione vostra, per deliberatione fatta per noi, & per nostri collegi sopra questa materia per le presenti lettere vi commettiamo, & comandiamo, che al tempo ordinato voi siate a mettere i detti Signori Cardinali in Conclave, e poi siate alla guardia di quello; e fate d'osservare, e di fare ciaschuna cosa di qualunque importanza, la quale sia stata ordinata dalla chiesa sopra questa materia: e acciocchè non possiate pretendere igno-

ra d'alcuna delle cose, che e' si richieggono di fare in tale acto, noi commettiamo per nostra lettera a messer Lorenzo Ridolfi, che particolarmente vi informi di quello, che è necessario, & utile che si faccia per voi in questo acto; e voi quello, che da lui sarete avvisati, fare di mettere ad executione. Capitano, & tu Podestà non dubitiamo, che voi sarete di tanto intelletto, che voi bene considerate, & ponderate la grandezza, e la importanza di questo facto, quanta, e quale è. Però non ci pare necessario di ammonirvi, che in questo caso mettiate quella diligentia, & sollicitudine, che si richiede; che abbiate somma cura, che niuno scandolo, o inconveniente possa nascere. Siamo certi, che userete tanta prudentia, et moderatione, che supplirete a quanto sia di bisogno. Una cosa vi ricordiamo, che continuamente voi considerate, che per venire a questo acto della electione d'uno vero Pontefice, et d'unire la chiesa, la quale cosa s'ha a fare hora, si può dire, nelle vostre mani, per quasi tutti e Principi, et ogni comunità s'è durato tante fatiche, e fatte tante spese, e portati tanti pericoli, et considerate ancora che vegnendo scandolo alcuno, il quale noi pensiamo, che Iddio cesserà, quanti gravi scandali, et quanto stermino ne seguirebbe. Datum Florentie die XI. Junii MCCCCVIII. indictione secunda.

Domino Laurentio de Ridolfis.

Egregie Doctor. Noi abbiamo fatto commissione al Capitano, e al Potestà di questa Città di Pisa, che essi stieno a guardia del Conclave, et che facciano tutte quelle cose, che sono necessarie, et utili a simile acto, e che da voi piglino informatione delle cose, che per loro s'anno a fare, et quelle mettino ad executione. Et però noi vi comandiamo, perchè noi siamo certi voi sapere pienamente tutte le cose, che di ragione in simile caso si debbano osservare, che voi siate co' detti nostri Rettori, et loro informiate; et se è di bisogno, date per nota tutto quello, che in ciò si debba per loro secondo l'ordine della Chiesa servare: sicchè fate, che mediante la prudentia vostra e' prefati nostri Rettori sieno si informati, che dal canto nostro non sia alcuno manchamento, ne alcuno inconveniente ne possa seguire; e considerato, di quanta grande importanza è questa materia, della quale noi crediamo niuna potere essere maggiore, acciocchè ella si guidi, come si debba dal canto nostro, fate, che con sollicitudine per vostra lettera ci avvisiate, se alcuno mancamento fosti, o se per noi si' avessi a fare alcuna provisione, che a questo fosti, o utile, o necessario. Datum ut supra &c.

ANNO
CHRISTI
1409.ANNO
CHRISTI
1409.

V I T A
A L E X A N D R I P A P A E V.

Alexander V. instituti S. Francisci religio-
sus antea Petrus Philaretus de Candia
vocatus, natione Cretenfis, commentariis quos
in libros sententiarum scripsit, Divini que ver-
bi concionibus clarissimus, theologiae doctor
profundissimus, ex archiepiscopo Mediolanensi
& cardinali presbytero basilicae SS. apostolo-
rum, communi omnium cardinalium utriusque
obedientiae suffragio, Gregorio XII. quondam
vero pontifici, & Benedicto XIII. antipapa
schismatico, renunciantibus subrogatus est in
Concilio oecumenico & generali Pisano vi. Kal.
Julii, ann. Dom. 1409. tempore Ruperti im-
peratoris. Regnum Neapolitanum Ladislao ec-
clesiae persecutori ademptum, consensu patrum
omnium in Pisano Concilio praesentium, (ex
eo gradu ad summum ecclesiae culmen evehus
est) Ludovico Andegavensi contulit. Pisas di-

ascendens, Bononiam se recepit: ibique in mor-
bum incidit, ex quo dum sibi mortem immi-
nere sentiret, cardinales ad se accersiri iussit.
Cumque ad pacem & concordiam, commu-
nemque ecclesiae utilitatem, eos adhortatus
fuisset, omnia quae in Concilio Pisano decreta
erant, sibi iusta videri dixit. Ad extremum
dixisset illud Christi, *Pacem meam do vo-
bis, pacem relinquo vobis*, spiritum Deo reddi-
dit quinto Nonas Maji, anno 1410. postquam
octo mensibus ecclesiam rexisset. Bononiae in
ecclesia S. Francisci sepultus est. Pauperes uni-
ce diligebat, plurimum humanus erat, & in
quemvis liberalis: adeo ut interdum omnibus
exhaustis per locum dicere soletet, se divitem
episcopum fuisse, cardinalem pauperem, ponti-
ficem vero mendicum esse.

7. Jun. 14.

ANNO
CHRISTI
1410.ANNO
CHRISTI
1410.

V I T A
J O A N N I S P A P A E XXI.
V U L G O XXIII.

JOANNES huius nominis vulgari opinio-
ne XXIII. patria Neapolitanus, prius Baltazar
Cossa vocatus, illustri familia natus, ex car-
dinali S. Eustachii, & legato Bononiensi, fa-
ctus est pontifex consensu omnium fere cardina-
lium utriusque obedientiae, decimo sexto Ka-
lendas Junii anno Domini 1410. Ad pontifi-
ciam dignitatem promotus, electores imperii
adhortatus est, ut Sigismundum Bohemiae re-
gem, imperatorem deligerent. Quo facto, ei-
dem in Italiam venienti, ut Ladislao Ro-
manam ecclesiam inquietantem compesceret,
obviam apud Laudem processit, cumque eodem
Mantuum perrexit: ubi dum regia quadam ma-
gnificentia per D. Franciscum Gonzagam ex-
cepti essent, consultatum fuit de bello Ladis-
lao inferendo, qui plurimas ecclesiae ditates
involaverat, & ne ipsi quidem Urbi pepercit.
Hortatu imperatoris ad tollendum schis-
ma triginta sex annorum, universale Con-
cilium Constantiae celebrandum indixit. Quo cum
venisset; tantis & tam enormibus accusacioni-
bus oneratus est, ut mutato habitu, non sine
magno timore, clam se subtraxerit. Verum de-
creto contra ipsum lato, apprehensus, & in
carcerem coniectus, criminibusque quadragin-
ta, de quibus accusatus erat, convictus, com-
muni omnium consensu depositus fuit, senten-
tiamque adversum se pronuntiatam approbavit:
ac Ludovico Bavaro ad custodiendum traditus,
tribus annis captivus detentus est. Exinde Gre-
gorius quoque citatus est, qui initio quidem

comparere recusavit; verum bonis Sigismundi
admonitionibus persuasus, Carolum Malatestam
eo misit; qui omnium sententia intellecta, no-
mine ipsius renunciavit. Tertius antipapa Pe-
trus de Luna, sive Benedictus XIII. occupata
arce Panicola in Perpiniano, adeo se contu-
macem praestitit, ut ejus causa discussa per
Concilium, depositus fuerit. In eadem Syno-
do, Bohemorum error damnatus est, eorum-
que antesignani Joannes Hus & Hieronymus
Pragensis exusti sunt. Omnibus hisce rebus tran-
sactis, ad eligendum novum pontificem animus
adjecerunt: ad quam rem debito modo persi-
ciendam, ex omnibus nationibus probatae vite
viros sex, qui cum cardinalibus conclave in-
grederentur, selegerunt. Quibus introductis ter-
tio Idus Novembris anni 1417. ipso die S.
Martini, contra omnium opinionem, commu-
ni tamen gaudio, cardinalis Columna ponti-
fex eligitur: qui sibi nomen ab eo Sancto qui
in eum diem incidebat, accepit. Sed de eo in
subsequentibus latius. Quod ad Joannem &
Gregorium attinet, unus Concilii decretis agri
Piceni legatus designatus est: alter vero per
Martinum (cui se Florentiae humiliter submi-
serat) cardinalis & episcopus Tusculanus crea-
tus fuit. Verum paulo post, morore animi
afflicti perierunt. Gregorius quidem Recane-
ti, Joannes vero Florentiae, cujus Cosmas &
Medicis heres factus, supra modum locupleta-
tus est.

CON-

ANNO CHRISTI 1410.

ANNO CHRISTI 1410.

Ex Card. de Aguirre in Concil. Salmat. p. 611.

CONCILIUM SALMATICENSE

Celebratum anno Domini 1410.

ANNO Domini 1410. Salmaticè celebratum est Concilium, presentibus Legatis Regum, & pluribus Academicis Doctoribus. In eo Petrus de Luna examinatus, & probatus fuit, ipseque tamquam verus totius ecclesie Pontifex acclamatus. Titulus Synodi in membris Salmaticensibus hic est: Liber Synodalis editus per D. Fr. Gandisatorem, Dei gratia episcopum Salmaticensem, magistrum in Theologia, ordinis Prædicatorum, sub anno Domini 1410. Pontificatus D. Benedicti Papa XIII. anno II. (corrigere XVI. nam electio Benedicti facta fuerat anno 1394.) Fuit publicatus eodem anno in ecclesia cathedrali Salmantina in Synodo.

ANNO CHRISTI 1412.

ANNO CHRISTI 1412.

Ex eodem Card. de Aguirre loco cit.

CONCILIUM HISPALENSE

Præside Patriarcha ecclesie Hispalensis administratore, coactum anno Domini MCCCXII.

ANNO Domini 1412. celebratum est Concilium Hispalense a Patriarcha perpetuo ecclesie Hispalensis administratore. Eius acta non inveniuntur: memorantur tamen in constitutionibus domini d. Petri de Castro Quignones, Rex quibus constat statutum fuisse, ut Clerici in ecclesiis officio divino, aliisque rebus sacris diligenter incumbere. Utque dies Nativitatis Deiparæ festus haberetur, & coleretur officio duplici solemni.

ANNO CHRISTI 1413.

ANNO CHRISTI 1413.

CONCILIUM ROMANUM

Adversus Wicleff. & Hussitas ann. MCCCXII. & MCCCXIII. celebratum.

SUB anni MCCCXII. finem, celebravit Joannes XXIII. Romæ Concilium, in quo Wicleff & Hussitarum errores damnati sunt: ut constat ex ejus Synodali decreto, quod nos subijcimus. De hoc autem Concilio duo discernimus ex ejusdem Joannis litteris, quibus Constantiense Concilium indicit: alterum, convocatum fuisse, ut nos gereretur Pisano Concilio, quod generale Concilium triennio post iterum convocandum statuerat; alterum, non convocasse prælatos tanto numero, quantum verum generalium gravitas postulabat.

Joannis XXIII. Synodale decretum adversus Hussitas.

Joannes episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam res memoriam.

Integre descriptur in Bulla Martini V. que incipit, In omnibus in fine Concilii Constantiensis. H.

IN generali Concilio inter omnes apostolicæ sedis instantias, quas ad regimen Christiani populi jegerit impendit, illa videtur esse præcipua, ut cum aliquam doctrinam savori senserit, que oculos Divinæ majestatis offendere, & grave in se periculum animarum continere possit, eam, ne propagetur ulterius, & per eam mentes fidelium damnabiliter capiuntur, mox fundat extirpare. Cum ergo in nonnullis mundi partibus, quidam curiosi ea discere atque docere, non que ad animarum salutem & augmentum fidei, sed ad suam sectam ampliandum, & catholicæ fidei subversionem cedunt, quosdam libellos seu volumina, vel tractatus & opuscula, que dicuntur Joannis Wicleff (videlicet dialogum, trialogum, & alios plures libros, quos presentibus haberi volumus pro

expressis, nomine dicti Joannis Wicleff inscriptos & intitulatos) non solum in scholis frequentare, sed etiam ad populum in sermonibus exponere nitantur: in quibus libellis, voluminibus, seu tractatibus, multa hæretica dogmata, multique continentur errores, & in fide minus recte sonantes, per quos, simplices & indocti a veritatis tramite deviare, experti vero atque docti nimium scandalizari perhibentur, que ad nostram & hujus sacri Concilii deducta sunt publicam notionem: nos, ut ex injuncti nobis pastoralis officii debito tenemur, volumus in iis, quantum cum Deo possumus, occurrere animarum periculis, ne (quod ait Apostolus) variis & peregrinis doctrinis Christi fideles in devium abducantur, quos etiam summa cura Salvator admonuit, ut caverent a fermento Pharisæorum: cujus rei perniciosissimam pestiferamque malitiam optimo fermenti manifestat exemplo. Nam veluti fermentum, testimonio Apostoli, totam massam corrumpit: sic hæreticorum falsa doctrina, omnem catholicam eruditionem, cui admiscetur, veluti rabidum venenum, nisi occurratur, insiceret. Quam etiam doctrinam, abominationem desolationis nem Salvator appellavit, dicens: Cum audieritis abominationem desolationis: quem locum doctor sacer Hieronymus exponens, abominationem dicit posse intelligi omne dogma perversum. Volentes autem in præmissis, licet notoria sint, mature procedere, & omne scrupulositatis dubium amputare, certis ex venerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ ecclesie cardinalibus, atque nonnullis episcopis, sacre theologie, utriusque juris professoribus, & aliis, committimus de præmissis inquiri-

Gal. 5. 9.

Marc. 13. Cum autem videritis:

ANNO
CHRISTI
1413.

inquirere, & negotium hujusmodi diligenti ex-
aminatione discutere. Ex quorum processu & re-
latione, nobis & eidem sacro Concilio consti-
tuit atque constat, promissa, tam per facti evi-
dentiam, quam per plures distinctivas sententias
tam auctoritate apostolica, quam nonnullorum
archiepiscoporum in suis Conciliis, & locis in-
signibus & diversis, fuisse, & esse notoria at-
que vera.

Nos igitur eodem approbante Concilio de-
claramus, & decernimus, illa esse notoria, quae
nulla possunt defensione tueri; & super illis
fore, tanquam super notoriis, procedendum:
& exurgentes in Dei virtute contra hanc fal-
sam, perversam, pestiferamque doctrinam, e-
dem sacro approbante Concilio, dictos libellos,
tractatus & opuscula, videlicet, dialogum, tria-
logum, & omnes alios hujusmodi libellos, &
alia, quae ejusdem Joannis Wicleff nomine in-
scribantur & intulantur, cujuscumque artis &
facultatis existant (attento maxime, quod in
eis, licet aliqua vera scripta sint, falsa tamen
illis, veluti lepra in humano corpore, permixta
sunt, & in eorum lectione periculose, tanquam
inter scorpiones & colubros, Christi fideles ver-
sarentur) damnamus & reprobamus, atque Sal-
vatoris sententiam exequentes, dicentis: *Si quis
in me non manserit, mittetur foras, & sicut pal-
mus arefcet, & in ignem mittetur, & ardet: igne
jubemus publice concremari.* Eiusdem etiam au-
thoritate Concilii districtius inhibentes, ne quis
Christi nomine insignitus, audeat aliquem vel
aliquos, seu aliqua ex dictis libellis, tractati-

Joan. 15.

abus, & opusculis, dicti Joannis Wicleff nomi-
ne inscriptos aut intulatos, legere, exponere,
docere, vel tenere, aut illis, ac nomine &
auctore Wicleff uti, vel illum ut auctorem, ni-
si forte illorum reprobatione, allegare publi-
ce vel occulte. Ex ut de medio ecclesiae illa pe-
riculosa spurcissimaque doctrina eliminetur omni-
no: jubemus per locorum ordinarios, libros,
tractatus, & opuscula hujusmodi, etiam aucto-
ritate apostolica, per censuram ecclesiasticam,
& si sit opus, cum adjunctione quod contra non
parentes procedatur tanquam contra fautores
haeresis, diligenter inquiri, & repertos ignibus
publice concremari. Si quis autem hujusmodi
sententiam, inhibitionis, decreti, atque jussio-
nis violator aut contemptor extiterit: statui-
mus, eodem approbante Concilio, contra ip-
sum, veluti suspectum de fide, procedi.

Monemus insuper auctoritate praemissa omnes
& singulos, qui voluerint tueri memoriam di-
cti Joannis Wicleff, ut infra novem menses
proxime futuros, quos pro primo, secundo,
tertio, atque peremptorio termino assignamus,
compareant apud sedem apostolicam coram nobis,
vel nostro successore canonice intrante,
vel in hoc sacro Concilio, vel alibi ubi con-
tigerit nos vel successorem praedictum residere,
dicturi & allegaturi quidquid voluerint, ne idem
Joannes, licet ab humanis ereptus, de haeresi
condemnetur. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum 17. Non. Fe-
bruarii, pontificatus nostri anno tertio.

ANNO
CHRISTI
1413.ANNO
CHRISTI
1413.

CONCILIIUM LONDINENSE

ANNO
CHRISTI
1413.

Adversus Wicleff sectatores, ann. MCCCCXIII. a Cantuariensi
archiepiscopo celebratum.

* Item sunt
ac Wicleff
sa.* f. Inuit-
bantur.

Thomas Walsinghamus ad hunc annum. Eo
tempore, inquit, Lolardi, qui doctrinam
evangelicam & apostolicam atque prophetica
depravabant, fixerunt schedulas in valvis eccle-
siarum Londoniis, quae continebant, centum
millia parata ad insurgendum contra cunctos
qui non saperent sectam suam. Invitabatur
nempe viribus & ingenio cujusdam, qui dice-
batur Joannes Oldcastell, qui ob reverentiam
nuptiarum quas contraxerat cum affine nobilis
viri domini de Cobham, cognomen dicti do-
minii est sortitus. Erat iste Joannes fortis vi-
ribus, operi Martio satis idoneus, sed hostis
ecclesiae pervicacissimus: Regi propter probita-
tem carus & acceptus, sed tamen propter ha-
reticam pravitatem valde suspectus.

Eo tempore facta Londoniis cleri convocatio-
ne per dominum Cantuariensem, maxime jam
causa praedicti Joannis: repertum fuit, quod
idem Joannes fuit & est principalis receptor
& fautor, protector & defensor Lolardorum,
& quod, praesertim in diocesis Londoniensi,
Rossensi, & Herefordensi, ipsos Lolardos,
ab ordinariis sive diocesanis locorum minime
licentiatos, contra constitutionem provincialem
inde factam, ad praedicandum transmisit, eo-
rumque praedicationibus nefariis interfuit, &
contradiutores, si quos repererat, minis, & ter-
roribus, ac brachii secularis potestate compes-
cuit: asserens inter caetera, quod Cantuariensis
archiepiscopus, & ejus suffraganei, non habue-

runt, nec habent potestatem aliquam hujusmo-
di constitutionem faciendi: aliterque sentit, &
sentit, ac dogmatizat, & docet de sacramen-
tis altaris, & poenitentiae, peregrinationibus,
& adorationibus imaginum, ac clavibus, quam
Romana ecclesia docet & affirmat.

Quare ex parte totius cleri, dominus Can-
tuariensis fuerat requisitus, ut desuper praemi-
sis contra eundem Joannem procedere dignaretur.
Qui tamen ob reverentiam domini regis,
cujus ad tunc idem Joannes familiaris extiterat,
& ob honorem ordinis militaris, una cum om-
nibus suffraganeis tunc praesentibus, & magna
parte cleri, accessit ad praesentiam domini regis
(tunc in praedio suo de Kenyngthon exis-
tens) declarans ei defectus ejusdem. Ad in-
stantiam tamen domini regis cupientis eam si-
ne dedecore revocare, suspensum fuit nego-
tium magno tempore. Sed cum dominus rex
circa reductionem ejus longum tempus trivif-
set inaniter, significavit domino Cantuar. se
circa eum inutiliter laborasse.

Dominus ergo Cantuariensis dictum Joannem
de & super praemissis personaliter responsurum
coram eo ad certum terminum decrevit evocan-
dum, ac nuncium suum cum litteris citatoris
ad dictum Joannem transmisit (tunc in castro
suo de Coalyng degentem) mandans dicto nun-
cio, ut ad castrum dicti Joannis nullo modo
ingrederetur, nisi licentiat: sed per media-
tionem cujusdam Joannis Butler hostilitii came-
rae

ANNO
CHRISTI
1512.

ra domini nostri regis, ipsam dominum Joannem requireret, quatenus daret dicto nuncio licentiam ingrediendi, ut citaret eundem, seu saltem extra castrum suum predictum faceret sui copiam, ut sic citatione posset apprehendi. Qui tamen Joannes Oldcastral dicto Joanni Beller ex parte domini regis sibi promissa exponenti, publice respondit, quod nullo modo citari voluit, nec citationem ipsius aliquammodo tolerare. His auditis, D. Cantuar. decrevit eum citandum per edictum, in valvis Rossensis ecclesie sibi vicinis publice affigendum: ut compareret coram eo xi. die mensis Septembris, super promissis, & aliis hereticam pravitatem concernentibus, personaliter responsurus.

Quo die adveniente, D. Cantuariensis in capella majori infra castrum de Lodes, quod tunc inhabitabat, sedens pro tribunali, audita & recepta relatione, quod idem D. Joannes se incastellavit & fortificavit in castro suo predicto, ac opinioniones suas defendit, claves ecclesie & potestatem archiepiscopalem multipliciter contemnendo: fecit eum citari publice ac praeconizari. Qui cum diu expectatus, nullo modo compareret prout initio, contumacem excommunicavit in scriptis. Et quia dictus Joannes in defensionem erroris sui contra claves ecclesie se incastellavit, & fortificavit: D. Cantuariensis decrevit iterato citare dictum Joannem, si posset apprehendi, vel alias per edictum, sicut prius, ut compareret coram eo die Sabbati proximo, post festum S. Matthaei apostoli & evangeliste proximo futuro: causam rationabilem, si quam habet, quare contra eundem ad graviora procedi non debeat, tamquam publicum hereticum, schismaticum, & hostem & adversarium universalis ecclesie, quare etiam pronunciari non debeat, ac auxilium brachii secularis contra eum solemniter invocari, personaliter responsurus, circa omnia & singula praemissa, quod iustitia suadebat.

* Forte, suadebat. H.

Adveniente termino praefixo, domino Cantuariensi sedente pro tribunali in capitulo sancti Pauli Londoniensis, assidentibus sibi dominis, Richardo Londinensi, & Henrico Wintoniensi, episcopis, dominus Robertus Murley miles, custos turris Londoniarum, secum praefatum dominum Joannem adduxit. Nam parum ante per regios ministros comprehensus fuerat, & in turri clausus. Cui dominus Cantuariensis recitavit processum memoratum, quomodo videlicet in convocazione cleri detectus & delatus extiterat, quomodoque citatus & propter suam contumaciam excommunicatus: unde dominus Cantuariensis gratiose se obtulit & paratum fore promissit ad absolvendum eum. Sed ille absolutionem domini Cantuariensis petere noluit: sed divertens ad alia, dixit quod libenter recitaret coram domino Cantuariense fidem quam tenet. Extraxitque de sinu suo schedulam indentatam, quam tradidit domino Cantuariensi, postquam legisset. Qua schedula perlecta, dominus Cantuariensis dixit: Ecce, domine Joannes, in hac schedula vestra, plura bona continentur, ac satis catholica: sed habetis terminum istum ad respondendum super aliis erroribus & haeresibus sapientibus, quibus per contenta in hac schedula non est plene responsum. Et propterea vos oportet ad eadem respondere qualiter sentitis, & fidem vestram plenius declarare: videlicet an credatis & affirmetis, quod in sacramento altaris, post consecrationem rite factam, remaneat panis materialis vel non. Item

an teneatis, credatis, & affirmetis, quod in sacramento penitentiae necessarium fuerit, quod habens copiam sacerdotis confiteatur de peccatis suis presbytero per ecclesiam ordinato. Qui respondit expresse, se nolle aliter praedicta declarare, quam in dicta schedula continetur. Cui compatiens dominus Cantuariensis, dixit: Caveatis, domine Joannes, quia si ad haec vobis injecta clare non respondeatis in termino legitimo vobis jam dato, poterimus vos denunciare & declarare haereticum. Sed dictus Joannes aliter respondere contempsit.

Tunc dominus Cantuariensis declaravit ei, quid sancta Romana ecclesia, sequens dicta beatorum Augustini, Hieronymi, & Ambrosii, & aliorum sanctorum, determinavit, quas determinationes oportet quoscumque catholicos observare. Ad quae dictus Joannes respondit, quod voluit credere & observare, quicquid sancta ecclesia determinavit, ac quicquid voluit se credere & observare: sed quod dominus papa, & cardinales, archiepiscopi, episcopi, ceterique prelati ecclesie haberent potestatem talia determinandi, noluit ad tunc aliquammodo affirmare. Unde dominus Cantuariensis sibi compatiens, sub spe melioris deliberationis sibi in Anglicis certis articulis, rogavit ut in die Lunae proxime sequente plene & clare suum daret responsum super eisdem.

Quo die Lunae, videlicet 25. die mensis Septembris, coram domino Cantuariensi, & ante dictos episcopos, adjuncto illi Bangorensi episcopo domino Benedicto, comparuit dominus Robertus Murley custos turris Londoniensis, ac praefatum dominum Joannem secum duxit, ac coram domino Cantuariensi, & toto clero pro tunc congregato, stavit. Cui archiepiscopus assabiliter & suaviter recitavit acta prioris diei, & quomodo excommunicatus fuerat & est: ac rogavit & requisivit eundem, ut peteret ac admitteret in forma debita ecclesie absolutionem. Quod se dictus Joannes facturum negavit, sed a solo Deo absolutionem petiturum. Consequenter dominus Cantuariensis suavi & modesto modo rogavit & requisivit eundem, quatenus de & super contentis in dicta schedula determinationem ecclesie eidem transmissam de sibi oppositis clarum daret responsum. Et primum super sacramento Eucharistiae: ad quem articulum inter cetera respondit: quod sicut Christus in terra degens, habuit in se Divinitatem & humanitatem, Divinitatem tamen velatam & invisibilem sub humanitate, quae in eo aperta & visibilis fuerat: sic in sacramento altaris est verum corpus, & verus panis, videlicet quem videmus, & corpus Christi sub eadem velatum, quod non videmus. Ad fidem circa sacramentum hujusmodi in schedula praedicta per dominum Cantuariensem transmissa sibi, perque sanctam Romanam ecclesiam & doctores sanctos determinatam expresse, negavit, dicens quod determinatio ecclesie facta est contra sacram Scripturam, postquam ecclesia dotata est, & venenum insusum in ecclesiam, & non ante. Quod etiam ad sacramentum Penitentiae & confessionis dixit, & asseruit, quod si quis esset in aliquo gravi peccato constitutus, a quo ipse surgere nesciret, expediret & bonum esset sibi adire aliquem sanctum et discretum sacerdotem pro consilio ab eo habendo: sed quod confiteretur peccatum suum proprio curato seu alteri presbytero, etiam si haberet copiam eiusdem, non est necessarium ad salutem: quia

ANNO
CHRISTI
1512.

sola contritio peccatum hujusmodi delere potest, & ipse peccator purgari. Circa adoratum sanctae crucis, dixit & asseruit, quod solum corpus Christi, quod pendebat in cruce, debuit adorari, quia illud corpus solum fuit, & est adorandum. Et interrogatus quem honorem faceret imagini ipsius crucis, respondit verbis expressis, quod illum honorem solum faceret sibi, quod bene mandaret eam, & poneret in bona custodia. Quo autem ad potestatem clavium, dominum nostrum papam, & archiepiscopos, & alios prelatos, dixit quod dominus noster papa est verus antichristus, hoc est caput ejusdem; archiepiscopi & episcopi, necnon alii prelati, sunt membra; & fratres, cauda ejusdem. Quibus papa, archiepiscopis, & prelati non est obediendum, nisi quatenus fuerint imitatores Christi & Petri, in vita, moribus, & conversatione; & quod dixit idem Joannes alta voce, manibus expansis, alloquendo circumstantes: isti qui judicant & volunt damnare me, seducunt vos omnes & seiplos, & vos ducent ad infernum, & ideo caveatis ab eis. Quibus omnibusque per eum sic dictis, dominus Cantuariensis iterum ac saepius flebili vultu dictum Joannem alloquebatur, verbis quibus potuit exhortando, ut ad unitatem rediret ecclesiae, crederet & teneret quod ecclesia Romana credit & tenet. Qui respondit expresse, se aliter non credere, quam superius expressit.

* Forte daretur. H.

Aggravatis, per ipsius damnabilem pertinaciam, solus nequior, & alios inficiat sua labe, de consilio & assensu magis discretionis & sapientium virorum venerabilium nobis assistentium, praefatum dominum Joannem Oldcastell militem, dominum de Cobham, de & super hujusmodi detestabili reatu convictum, & ad ecclesiam unitatem penitentialiter redire nolentem, haereticum, ac in his quae tenet, docet, determinat sacrosancta Romana & universalis ecclesia, & praesertim in articulis subscriptis, errantem judicamus, declaramus, & concedimus sententialiter & definitive in his scriptis, relinquentes eundem exnunc tanquam haereticum iudicio saeculari. Ipsum nihilo minus haereticum, omnesque alios & singulos, qui eundem de cetero in sui favorem erroris receptaverint, defensorerint, seu sibi consilium, favorem, vel auxilium in hac parte praeberint, tamquam fautores, receptatores, & defensores haereticorum, excommunicamus, & excommunicatos denunciamus in his scriptis.

His itaque peractis, dominus Cantuariensis regem certificavit super praemissis, viva voce oraculo, postulans ut dominus rex dignaretur dicto Joanni damnato juridice, gratiose concedere xl. dies ac inducias. Nam tam Rex, quam pontifex, non ejus interitum, sed vitam cupiebant affectualiter, & pro salute sua laborare non segniter. Unde factum est, ut ad turrim adduceretur, ubi sub induviarum spatio sibi concessarum posset respicere, & gratiam tam ecclesiasticam quam regiam promereri. Sed ista specialis indulgentia facta sibi malignandi copia, dum citra praefixum terminum elapsus e custodia, congregavit iniquitatem sibi, nil aliud cogitans, quam de vindicta. Re vera clam destinatis litteris ad sequaces suos, tam milites, quam armigeros, qui non pauci fuere, hortabatur ut & ipsi scriberent ad amicos suos, ut & ipsi se ad vindictam mutuo concitarent. Igitur per omne tempus illud, quod fluxit ab evasione ejus usque ad circumcisionem Domini, vel Epiphaniam, discurrebant undique Lolardorum nuntii, qui rurales & quoscumque poterant, promissis amplis stipendiis, allecarent, quatenus in certum diem eis denunciandum parati forent ad standum viriliter, & adus martius peragendum. Multis ignavis querentibus causam pro qua vel in qua certare deberent, responsum fuit, non esse curandum, dummodo stipendia larga reciperent, & pro rebus bene gestis affluenter remunerandos procul dubio se sperarent.

Videns ergo dominus Cantuariensis, se in nullo posse proficere, cum magna cordis amaritudine processit ad prolationem sententiae definitive, in hunc modum.

In Dei nomine, Amen.

NO: Thomas permissio Divina, &c. In quadam causa sive negotio haereticae pravitatis, de & super diversis articulis, super quibus dominus Joannes Oldcastell miles, dominus de Cobham, coram nobis in ultima convocazione cleri nostrae Cantuariensis provinciae, in ecclesia S. Pauli celebrata: post inquisitionem diligentem ibidem inde captam, reperimus eundem Joannem fore & esse haereticum, haereticis credentem, ac in fide & observantiis sacrosanctae Romanae & universalis ecclesiae errantem, & praesertim circa sacramenta Eucharistiae & Penitentiae, ad quod tantumquam iniquitatis & tenebrarum filius in tantum obduravit cor suum, ut non intelligat vocem pastoris sui, nec velit monitionibus allici, nec reduci blanditiis. Unde peccatis ipsius delictis &

* Dicitur, ac culatus est, aut aliquod simile.

CANTUARIENSE CONCILIIUM

Anno 1413. habitum.

Fragmentum convoc. Cantuar. prov.

Ex reg. Arundel. fol. 266.

Dicti vero tractatus combusti fuerunt apud cruce[m] in coemeterio S. Pauli London. praefato domino archiepiscopo (Thoma) recitante populo causas combustionis eorundem. Et fuit dicta convocatio continuata usque in diem lune prox. post fest. Corporis Christi

Rex tunc prox. sequens per praefatum archiepiscopum. Et idem dominus archiepiscopus commisit interim vices suas domino episcopo London. per litteras sub sigillo suo ad praesidendum in dicta convocazione, ordinandumque, tractandum, & concludendum in eadem, ac, cum vide-

Ex Suppl. Mansi To. III. pag. 111. An. 1413. Ex Mansi To. III. p. 211.

ANNO
CHRISTI
1173.ANNO
CHRISTI
1173.

videretur expediens, suscipiendum & absolvendum eandem. Quo die lune, & certis diebus sequentibus, in domo capitulari prædicta, dicto domino London. presidente, & tractante cum prælatis & clero provincie super quibusdam ordinandis ad honorem Dei & ecclesie; tandem certa proposita fuerunt pro parte cleri, super quibus ordinationes fieri jubebantur, & que clerus in scriptis redegit, quorum tenores sequantur in hæc verba.

Supplicatur paternitatibus vestris per amicos juris & justitie, quatenus vos, qui canonum executores esse deberetis, & non solum pro vestris, sed omnium subditorum vestrorum peccatis, coram summo iudice reddaturi eritis rationes, ut arbor pallens foliis, populus videlicet Anglicanus, reparata radice vireat; ut stomacho, sc. clero, bene disposito, materia subministrata; vid. doctrina ejusdem, in dulcedinem transeat nutrimenti, ut ora obloquentium juste, licet non rite murmurantium, celerius obturentur; canones & constitutiones provinciales ob animarum salutem sanctam & religiose editas ad honorem Dei & ecclesie sancte dignitatem, ut tenemini, executioni debite mandare, præsertim in casibus infrascriptis. In primis de professionibus vestris, quod legantur coram vobis ad minus bis in anno constitutiones Odoboni; *Quid ad venerabiles* De visitationibus archiepiscoporum, episcoporum, archidiacon. & aliorum, ad quos pertinet visitatio x. q. 1. *Decernimus*: cum cap. *Se*, de offic. archid. cap. 1. junctis notis notat. de cens. c. *Romana c. Exigit c. Felcicis*. Cum constitutionibus Ottonis De archidiaconis, Odoboni, *Naturales*. Oxon. *Prohibemus*. Cum concordantiis inde tractantibus.

De residentia & regimine episcoporum constituit. Otto. *Quid ad venerabiles*. Odoboni *Pastor bonus*. Oxon. *Statuimus*; cum similibus.

De regimine, gestu, & vestitu familiarium vestrorum & totius cleri natura titulorum, de vita & honestate clericorum constituit. Otto. *Quoniam de habitu*. Odoboni: *Cum S. Evangelii*. Oxon. *Et clericali*. Peckham: *Quamvis*. Stratford: *Exerce habitus*.

De pecuniis non recipiendis pro spiritualibus, nisi quatenus jura permittunt.

De residentia cleri in beneficiis suis, natura tituli, De cler. non vest. constituit. Otto. *Cum sit ars artium*. De residentia Odob. *Christiana s. Volentes*. junctis Joh. Anton.

De prædicatione curatorum constituit. ed. apud Lamhyth *Ignorant. Sacerdotum*. Oxon. *Presbyterorum* junct. nova constituit. Oxon.

De publicandis articulis generalis sententiae quater in anno constituit. Peckham, *lisdem temporibus*.

De poenitentia imponenda pro notorio crimine constituit. Otto. *Archidiaconus*. Odob. *Deus omnipotens*.

De debita impensione offic. circa executiones ultimarum voluntatum.

De legendis & observandis constitution. provincialibus. constituit. Otto. *Misericors Deus*.

De mercatis non fiendis diebus dominicis. De feri. c. 1. junctis suis comm.

De passionibus cum patronis circa præsentationes constituit. Odob. *Plerumque* junctis & jure communi.

De tractatibus & obligationibus & juramentis permutare volentium, de jure patro.

De hospitalariis quod arcentur ad computationem. *Gener. Tom. XXVII.*

atum, de re Do. que contingit in Cle. mot. 1. notat. & conc.

De perjuriis in assis & aliter. De abstractibus fugientes ad ecclesias constit. Otto. *Ad tutelam*. Bonifacii: *Porro*.

De effractionsibus ecclesiarum. De incendiariis ecclesiarum.

De uxoris, quod nullam exerceant jurisdictionem aut correctionem ecclesiasticam.

De judic. *Decernimus*.

De prædicantibus sine licentia contra jus commune & constitut. ult. edita, quod non solum ipsi prædicant, sed & omnes sibi adherentes, consulentes, auctores, fautores, defensores, & procuratores incurrant sententiam majoris excommunicationis ipso facto.

Item, quia circa illam clausulam, que ponitur in ultima constitutione Oxon. edit. vid. quod ecclesia, cæmeterium sive locus, in quo prædicatum est contra constitutionem eandem, sit interdictum, repertum est fraudem factam in diversis locis; & ideo declaretur & statuatur, si interdictum sit in ecclesia, cæmeterio, sive loco alio quocunque intra fines & limites cujuscunque parochie, ecclesiam & cæmeterium ejusdem, ac tota illa parochia incurrat sententiam interdicti ipso facto.

De jurisdictione non tradenda ad firmam quovismodo constit. Otto. *Ecclesias*, Odob. *In dignum*, ac similibus.

De barbitonsoribus, quod non utantur officio diebus dominicis per totam provinciam.

De festo S. Georgii, quod sit duplex festum, & ablineatur ab omni opere servili, ferietur.

De festo S. Dunstani, quod duplex festum sit. Omnia ista sunt promissa, statuta, & concessa; & fiet executio per quemlibet, ad quem pertinet, prout respondebit coram Deo & proximo Concilio provinciali. Et deinde fuit decretum & ordinatum pro executione eorundem propositorum, & ipsa convocatio dissoluta.

Et fuit infra dictam convocacionem una integra decima concessa domino regi.

Dictorum vero tractatum, sic, ut præscribitur, combustorum, usus fuit in quaternis non ligatis, continentes plures medicos tractatus periculosissimos, ad subversionem fidei nostræ, & ecclesie; & qui fuit domini Joh. Oldcastell, militis, domini de Cobham, captus prius & repertus cum uno Lymnore, in *Pater noster* Rove, London, & Eluminand. Qui eluminator in ipsa captione dixit, cujus fuit liber. Alius vero fuit ligatus, & venit de Coventreia, plenus toxico & veneno contra ecclesiam Dei. In die vero, quo dicti tractatus fuerunt damnati & adjudicati igni cum combustione eorundem, certæ de majoribus & periculosioribus conclusionibus, tractatus dicti domini Joh. Oldcastell fuerunt lectæ coram rege, & ac fere universis prælatis & proceribus Angliæ, in interiori camera ipsius domini nostri regis apud Kenyngton, præsentate et audiente præfato domino Joh. Oldcastell signanter ad hoc vocato. Ipse vero dominus noster rex maxime abhorruit conclusiones illas, ut pessimas contra fidem et ecclesiam, quas unquam audivit. Et inquisitus a rege dictus dominus Joh. Oldcastell, an putaret dictum tractatum fore juste et merito damnatum; dixit, quod sic. Interrogatus quare uteretur vel haberet tractatum hujusmodi; dixit, quod nunquam usus est eo, nec legit in eodem ultra duo folia.

K k

Et

ANNO
CHRISTI
1114

ANNO
CHRISTI
1114

515
Et memorandum, quod in dicta convocatio-
ne prefatus dominus Joh. Oldcastell fuit dete-
ctus per totum clerum provincie Cantus. super
infamia sua in erroribus & heretica pravitate;
& qualiter in pluribus diocesi. tenuisset, asse-
ruisset, & defendisset conclusiones erroneas &
hereticas; ac quod capellanos in hujusmodi
erroribus & heresibus suspectos, & etiam prius
convictos, ad domum suam recepisset, favisset,
recreasset, defendisset, & eos ad diversa loca
provincie ad predicand. & seminandum hujus-
modi semen malum in subversionem fidei &
status ecclesie transmisisset; fuitque supplicatum
ex parte ejusdem cleri domino archiepiscopo
& prelati, ut vocaretur dictus dom. Joh.
Oldcastell coram eisdem, super his personali-
ter responsurus. Et quia videbatur domino ar-
chiepiscopo & prelati, dominum nostrum re-
gem prius consulend. super isto, eo quod fa-
miliaris ejus extiterat; accesserunt ad dictum
dominum regem apud Kenyngton predict. &
eum in reverentia debita consuluerunt super
isto. Et dominus rex regratiabatur benevolenti-
is eorumdem, & eis supplicavit, quatenus ob
reverentiam suam, eo quod familiaris ejus ex-
titerat, & etiam ob reverentiam ordinis mili-
tariis, deferrent processum & executionem om-
nimodam fiendam contra eum; promittentes
eis, quod ipse vellet laborare circa eum ad ip-
sum reducendum in omni mansuetudine &
lenitate ab invio erroris sui ad rectam semi-
tam veritatis. Et quod si hoc non posset fa-
cere, traderet eum eis juxta sanctiones canoni-
cas puniendum, & ad hoc eis assisteret in om-
ni auxilio, & brachio seculari. Et dicti domini
archiepiscopus & prelati, non absque mur-
mure cleri, desiderii regis quieverunt. Tran-
scurso deinde aliquanto temporis, cum domi-
nus noster rex circa dictum militem ad ovile
Christi reducendum diu & variis modis laboras-
set, & nullum laboris sui fructum reportasset,
sed semper ipse miles in deterius fuisset prola-
psus, tandem idem dominus noster rex in se-
quenti mense Augusti existens apud Wyndesore,
omissa lenitate, prefatum dominum Johan-
nem super pertinacia sua acriter increpabat.
Et idem dominus Johannes, plenus diabolo,
hujusmodi increpationem non ferens, illicitus
cessit ad castellum suum de Cowlyng
de Cantia; & ibi se incastellavit, prout hac
omnia publice dicebantur. Misit deinde idem
dominus noster rex pro domino archiepiscopo

A superscripto, tunc Ciceris in solennis Assum-
ptionis B. Virginis existente; cui ad dominum
regem apud manerim suum in parco de Wyn-
desore accedenti, innoxit idem dominus rex,
post recitationem laboris sui premissi, & re-
quisivit ex parte Dei & ecclesie, quatenus con-
tra dictum dominum Joannem Oldcastell, oc-
casionem premissorum, omni celeritate, qua pos-
set, procederet juxta canonicas sanctiones; &
deinde idem dominus archiepiscopus ordinavit
pro processu contra eum secundum juris exigen-
tiam faciend. Et; dominus rex misit interim do-
mino archiepiscopo certas litteras, que scripte
sunt ad mandatum ejusdem domini archiepiscopi
in proxima convocacione sequente. Proce-
dit vero idem dominus archiepiscopus contra
prefatum dom. Johannem, juxta canonicas san-
ctiones; cujus processus summa sequitur in hac
verba:

In Dei nomine Amen. Cum nuper coram
reverendissimo in Christo patre & domino. do-
Thoma, Dei auctoritate Cant. archiepiscopo,
& in convocacione prelatorum & cleri sue
Cant. provincie in ecclesia S. Pauli London.
ult. celebrata, de & super unione & reforma-
tione ecclesie Anglicane, cum eisdem prela-
tis & clero tractante, inter cetera per eisdem
conclusum fuerat, quasi pro impossibili, scissu-
ram tunicæ Domini inconsutillis reformare, nisi
prius certi magnates regni, auctores, fautores,
protectores, defensores, & receptores horum
hereticorum, qui dicuntur Lollardi, essent ri-
gide reprehensi; ac, si opus fuerit, per censu-
ras ecclesie, una cum invocatione brachii se-
cularis, a suis devitiis revocati: ac facta subse-
quenter in eadem convocacione inter procura-
tores cleri & alios, qui de singulis diocesi. ejus-
dem Cant. provincie ibidem in magno numero
interfuerunt, inquisitione diligenti, repertum
fuit inter eosdem, ac eidem reverendis-
simo in Christo patri detectum & delatum
fuit, quod dom. Johannes Oldcastell, miles
fuerat, & est principalis receptor, & fautor,
protector, & defensor eorumdem; ac quod pre-
sertim in diocesi. London. Rossen. & Herefor-
den. ipsos Lollardos ab ordinariis sive diocesa-
nis locorum minime licentiatos, contra con-
stitutionem provincialem. *Cetera desunt in regi-
stro. Existit vero apud eundem Wilkins causa hujus
in Johannem Oldcastell prosequutio, qua cum ad
Concilium non pertineat, ideo totam hic omitten-
dam censeo.*

PARISIENSE CONCILIUM

Pro deputandis iis qui ad Concilium Constantiense mitterentur ex provincia
Rothemagenis

Anno 1414. habitum.

An. 1414.
A. B. C.
M. A. R. T. A. N.
1414.
Ex MS.
Gommet.

IN nomine Domini Amen. Noverint universi
& singuli prefens publicum instrumentum
inspecturi, quod anno ejusdem domini millesimo
quadragesimo quartodecimo, indictione
octava, die vero decima mensis Novembris,
pontificatus sanctissimi in Christo patris & do-
mini nostri Johannis divina providentia pape
XXIII. anno quinto, in camera viridi regalis
palatii, Parisiis, in nostrum notariorum
publicorum testiumque infra scriptorum consti-

tuti presentia, & congregati quamplurimi re-
verendi in Christo patres & domini domini ar-
chiepiscopi, episcopi, abbates, procuratores non-
nullorum dominorum ecclesiasticorum, abba-
tum, & aliorum ecclesiasticorum absentium,
aliique notabiles viri magistri & doctores, Con-
cilium Ecclesie Gallicane de mandato domini
nostri Francorum regis celebrantes, in presen-
tia magnifici viri domini cancellarii Francie, &
plurimi aliorum, tam de magno consilio, quam
de

ANNO
CHRISTI
1114.ANNO
CHRISTI
1114.

de curia parlamenti ipsius domini nostri regis, A
super hiis que perfectionem unionis & prosperum statum universalis ecclesie conspiciunt celebrandis, & pro ampliori ac maturiori deliberatione egendorum in Concilio Constantiensi, per prefatum dominum nostrum papam pro prosecutione unionis & reformatione ecclesie decreto & ordinato celebrari deliberant, tractantes, cupientesque mandatis domini nostri sanctissimi pontificis prefati, generale Concilium apud Constantiam actu celebrantis, ex debito obedire: attendentes quod nimis grave & sumtuosum foret clero regni & Delphinatus, si indifferenter omnes mandati ad Concilium accederent; quodque hoc in detrimentum ecclesiarum & regni nimium redundaret, providere in his indemnitatibus ecclesiarum & regni cupientes, inter alia salubriter & concorditer ordinatum fuit, quod ad prefatum generale Concilium, de qualibet provincia aliqui domini archiepiscopi, episcopi, abbates, magistri, doctores, & notabiles viri tam pro seipsis, quam aliis prelati, & clero suae provincie absentibus transmittantur, & in dicto Concilio compareant, ac pro eorum sumptibus & expensis supportandis ordinaverunt quod de pro parte cujuslibet provincie provideatur de vadiis & stipendiis competentibus, & quod quilibet dominus archiepiscopus mittendus ad dictum Concilium Constantiense pro qualibet die de decem francis; quilibet dominus episcopus de octo francis; quilibet dominus abbas de quinque francis; quilibet doctor aut nobilis vel officarius regis seu in dignitate constitutus de tribus francis; quilibet non doctor vel licentiatu de duobus francis, quamdiu huic commisioni & negotio, eundo, stando, & redeundo intenderint. Nominavitque dictum sacrum Concilium pro provincia Rothomag. de consensu illorum de provincia dominos & magistros ad prefatum generale Concilium destinandos, scilicet reverendum in Christo patrem dominum episcopum Ebroicensem, venerabiles patres dominos Gemeticensem, sanctorum Wandregisilii, Georgii de Bauquievilla, de cruce sancti Leulfredi, et de Bellobecto abbates; venerabiles, et circumspectos viros dominos et magistros archidiaconum Ebroicensem, Ursinum de *Talvande*, Jordanum Morini canonicum Rothomagensem, sacre theologie professores, et magistrum Johannem de Masticone legum doctorem Thesaurarium Lexoviensem; pro quorum solutione stipendiorum dictorum dominorum ad prefatum Concilium iturorum decrevit et ordinavit dictum sacrum Concilium levare in dicta provincia Rothomagensi unum subsidium, ad valorem penus medietatis decime, ab omnibus et singulis personis ecclesiasticis, regularibus, et secularibus, exemptis et non exemptis, privilegiatis et non privilegiatis, beneficia eccle-

gallica, administrationes, vel officia taxata et non taxata obtinentibus: nominavitque et ordinavit dictum sacrum Concilium pro provincia Rothomagensi predicta receptorem generalem, venerabilem et circumspectum virum magistrum Johannem *Filleul*, magistrum in artibus, et in utroque jure licentiatum: disposuitque et ordinavit dictum sacrum Concilium, per receptorem generalem dictae provincie Rothomagensi prefatum, de pecuniis per ipsum levandis, dictis dominis ad predictum Concilium generale mittendis persolvi integraliter de suis stipendiis, secundum formam superius expressatam, per quatuor menses integros, a die recessus computandos, si ipse receptor generalis receperit. Si vero contingat dictos commissarios aut eorum aliquos ultra dictos quatuor menses in dicto viagio insistere pro negotiis superius expressatis, voluit et ordinavit dictum sacrum Concilium, quod eidem provideatur de dictis suis stipendiis de pecuniis supradictis, si supersint, aut de noviter imponendis, si videatur expediens. De quibus praemissis et singulis dicti reverendissimi patres ac domini Concilium ecclesie Gallicanae representantes et facientes petierunt et requisiverunt a nobis notariis publicis infrascriptis publica instrumenta, unum vel plura. Acta fuerunt haec sub anno, indictione, mense, die, pontificatu, et loco praedictis, praesentibus ad haec venerabilibus et circumspedis dominis et magistris Petro de *Ogeix* decano Ebroicensi, Gerardo *Perriere*, Johanne Herardi, Adam de Cameraco consiliariis prefati domini nostri regis in sua curia parlamenti, necnon Johanne Marchia curato de Moranco Xantonensis diocesis, Michaele de Rivo, et Martino de Brueriis, cum pluribus aliis notabilibus viris testibus ad praemissa vocatis, et rogatis.

D Et ego Johannes Perrini diaconus Remensis diocesis, baccalaureus in decretis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius; quia praemissis supra scriptis, dum sic, ut praemittitur, agerentur, et fierent, una cum dictis testibus et notario subscripto praesens interfui; ideo huic praesenti publico instrumento manu aliena scripto signum meum solitum signorum subscriptione ejusdem notarii apposui requisitus. *Petrini*.

Et quia ego Johannes de *Lambelle* Laudunensis diocesis oriundus subdiaconus et baccalaureus in decretis, publicusque apostolica et imperiali auctoritate notarius, dum praemissa, sicut, ut praemittitur, fierent, et agerentur, una cum testibus et notario praescriptis, praesens fui; ideo huic publico instrumento aliena manu scripto me pluribus occupato negotiis, solitum signum meum hic me subscribendo una cum signorum subscriptione praedicti notarii apposui requisitus.

ANNO
CHRISTI
1414.

CONCILIUM

ANNO
CHRISTI
1414.

CONSTANTIENSE GENERALE.

HISTORIA CONCILII.

ONCILIIUM Constantiense cum A
 præcipue congregatum fuerit
 extinguendi schismatis causa,
 quo jam diu ecclesia labo-
 rabat, & in tres divisa par-
 tes, quis esset verus omni-
 no & certus pontifex, vix
 agnoscebat: res gravissima, quæ diu multum-
 que Christianos torisit, suo jure postulare vide-
 tur, ut hujusce schismatis initia paulo altius
 repetantur, & quis tum fuerit ecclesiæ status,
 atque illorum temporum conditio, breviter ex-
 plicetur. Ac primum quidem illud inter om-
 nes constat, Clementem V. pontificem maxi-
 mum anno a Christo nato 1305. sedem apo-
 stolicam in Galliam transfuisse, ac tum ip-
 sum, tum ejusdem successores septuaginta annorum
 spatio, non sine magno Romanæ ecclesiæ
 atque Italiæ detrimento, ibidem perstitisse. Tan-
 dem Gregorius XI. cum secum ipse reputaret
 clades magnas, quæ ex hac pontificis absentia
 in Italiam totam, præsertim vero in Romanam
 ditionem redundabant, cum videret patrimo-
 nium sancti Petri magna ex parte a tyrannis
 occupatum, civitates nobilissimas servitute op-
 pressas, totamque illam regionem civili bello
 deformatam; denique propter studia partium
 homines odio & furore inflammatos, nullam
 æquitatis, nullam justitiæ, nullam humanitatis
 rationem habere: decrevit tandem gravissimis
 hisce causis commotus, relicta Gallia Romam
 commigrare. Quamvis enim Gallus esset, sci-
 retque Gallos ægre laturos; voluit tamen (ut
 optimum pontificem decebat) patriæ splendo-
 ri, & Gallorum utilitati reipublicæ salutem &
 ecclesiæ dignitatem anteferre. Venit itaque Ro-
 mam Gregorius, magnoque civium omnium
 concursu, & incredibili lætitiâ exceptus, cum
 statim in concilianda pace, in alliciendis ad
 virtutem atque ad officium civibus, in resti-
 tuendis ædificiis vetustate collapsis, in aliis hu-
 jusmodi optimo pastore atque pontifice dignis
 omne suum studium atque operam collocare
 cœpisset, paulo post morbo oppressus, summo
 civium & Christianorum omnium mœrore ex
 vita discessit. Cum autem post ejus obitum se
 cardinales ad electionem successoris comparant,
 ecce tibi populus Romanus, veritus, ne forte
 Gallus quispiam, qui Avenionem rediret, ponti-
 fex deligeretur, cardinales adiit, rogavitque, uti
 de Italo pontifice creando cogitarent, qui Ro-
 mæ perpetuo commoraretur, neque in Galliam
 remigraret. His populi precibus cum cardinales
 paucis respondissent, sibi in animo esse ecclesiæ
 dignitati atque utilitati (ut par erat) totis viri-
 bus prospicere: mox dimisso populo, in conclave,
 ut mos est, inclusi, consensim de electione pon-
 tificis diligenter agere cœperant. Erant ipsi ma-
 gna ex parte Galli, sed cum inter se primo non
 consentirent, aliique aliis cedere nolent, tan-
 dem communi omnium consensu Bartholomæum
 Prignano Neapolitanum, archiepiscopum Ba-
 rensem, extra collegium summum pontificem de-
 signarunt. Affirmant nonnulli eos esse testatos,
 se populi Romani metu, suis suffragiis illum
 nominasse. Verum quomodocumque se res ha-
 beat,

ANNO
CHRISTI

1454.

a. Blondus
de card. lib.
10. Thom.
Walling.
hist. Angl.
in Ric.
cardo sedur
do, Bap-
ta Platina
in Urbano
VI. & ali.

beat, re vera a Bartholomæus pontifex consti-
tus est, & Urbanus VI. appellatus. Quocirca
mundo apparatu, Romanorumque lætitia insi-
gnis pontificatus accepit. Sed cum postea ni-
miam ejusdem severitatem improbarent cardi-
nales, omnes, uno excepto, per speciem vitan-
di caloris æstivi primo Anagniam, deinde Fun-
dos secesserunt. Ibi, cum se timoris causa Ur-
bano pontificatum detulisse affirmarent, ejus
electionem irritam esse declararunt, cunctisque
suffragiis Robertum Gebennensem, qui Clemens
VII. dictus est, pontificem, designarunt: qui
mox in Galliam recedens cum cardinalium colle-
gio, more superiorum pontificum, Avenione,
que urbs sita est in Provincia, sui pontificatus
sedem collocavit. Hinc igitur ortum schisma
teterrimum, totaque Europa in contrarias par-
tes distracta. Urbanus se jure, atque aliorum
pontificum more creatum esse affirmabat, ne-
que posse cardinales timoris excusationem præ-
texere, cum etiam aliquot post electionem men-
sibus Romæ commorati, libere actis pontificiis
adsuerint, ipsumque tanquam verum pontifi-
cem sæpe venerati sint. Contra, Clemens po-
puli Romani minas in medium proferebat, &
cardinales non sponte, sed metu coactos ad Ur-
banum inclinasse, eumque verbo dumtaxat, non
re ipsa pontificem creatum esse dicebat. His igitur
rationibus uterque pontifex adductus, alte-
rum contemnebat, ac tum ipsum, tum ejus
cardinales execrabatur. Cum autem reges &
provinciæ non aperte intelligerent, uter verus
esset pontifex, alii hunc, alii illum variis ra-
tionibus permoti sequebantur. Et quamvis mul-
ti, temporis decursu, sententiam mutaverint,
tamen principio Italia tota (regno Neapolita-
no excepto) Germania, Hungaria, Anglia,
Polonia, & aliæ provinciæ Urbanum secutæ
sunt, eumque tanquam verum pontificem sum-
ma observantia coluerunt. At vero partes Cle-
mentis amplexa est Gallia, & fere Hispania
totâ, item Scotia, regnum Neapolitanum, &
multæ præterea provinciæ, ac principes viri.
Uterque pontifex in eo maxime elaboravit, ut
omnes ad se alliceret. Urbanus vero, quia reli-
ctus fuerat a cardinalibus (uno excepto) no-
vum collegium instituit, multosque viros vir-
tute & eruditione præstantes in cardinalium nu-
merum cooptavit. Verum, quia hoc loco non
agitur de rebus ipsorum pontificum gestis, sed
tantum de schismatis causis, illud commemora-
re sit satis, in locum Urbani, qui annos fere
duodecim vixit, Bonifacium IX. successisse; &
in locum Clementis Benedictum Hispanum XIII.
qui triginta & eo amplius annos pontificis no-
men apud suos retinuit. Bonifacio successit In-
nocentius VII. & Innocentio Gregorius XII. Is
cum pontificatum gereret, jamque Christiani
omnes hoc schisma egerrime ferrent, egerunt sæ-
pe nonnulli viri generis nobilitate & auctorita-
te clarissimi cum ipso & Benedicto, ut jam tan-
dem hoc summum ecclesiæ detrimentum dele-
rent: quod si id necessarium esset ad schisma re-
stinguendum, uterque de suo jure cederet, aliuf-
que tandem verus ac certus pontifex deligeret.
Cardinales in primis tum Gregorii, tum
Benedicti totis viribus utrumque ad concordiam
hortabantur, dabantque in primis operam, ut
ambo convenirent, simulque communem illam
perniciem depellerent: ac si res postulare vide-
retur, uterque se pontificatu abdicaret. Assen-
serunt pontifices Gregorius & Benedictus, am-
boque quasi deciduo prospiciendi laborant. ec-

clesiæ flagrant, illico cardinalium comitatu
septi, iter ingressi sunt: sed paulo antequam
accederent, cum uterque alterius insidias time-
ret, aut se timere certe simularet, neuter, quan-
tumvis cardinales animos darent, ad locum de-
stinatum voluit pervenire. Id vero molestissime
ferentes utriusque pontificis cardinales, cum in-
sidias illas fidæ & commentitias existimarent,
ac tum Gregorium, tum Benedictum ecclesiæ
dignitati suam utilitatem anteponebant arbitra-
rentur, continuo ab ipsis discedentes, b Pisas
advolat, Concilium congregant, accedunt mul-
ti episcopi, quibus ecclesiæ salus cara in primis
erat, eamque tam gravi ac diuturno schismatis
morbo tot annos laborare periniquo animo patie-
bantur. Desertur hoc negotium gravissimum ad
Concilium, vocantur in jus Gregorius & Benedi-
ctus, examinatur causa: ad extremum cum il-
li adesse nollent, summa totius Synodi appro-
batione utriusque pontificatus abrogatur. Ac ne am-
plius ecclesiæ certo pontifice esset orbata, statim
a cardinalibus, Petrus Philaretus Cretenfis vir
optimus atque doctissimus renunciatur, qui A-
lexander V. vocatus, summa bonorum omnium
gratulatione in sancti Petri sede collocatur. His
prædictis cum omnes gaudio exultarent, cum car-
dinales & Synodus se jam ecclesiæ dignitati opti-
me consuluisse, ipsique ecclesiæ sanitatem omni-
no attulisse existimarent, revixit continuo schis-
ma, quod extinctum putabatur: imo vero non
revixit (neque enim erat extinctum) sed cum in
occulto flamma lateret, repente majore impetu
erupit, majusque incendium excitavit. Cum
enim Gregorius & Benedictus Synodo parere, se-
que pontificatu abdicare nollent, statim illud
in controversiam venit: Nam Synodus Pisana
in illos animadvertere potuerit, præsertim cum
eorum alteruter verus esset pontifex, tametsi
utris esset, non plane constaret. Itaque cum hoc
schisma duo tantum capita haberet initio, Syn-
odusque utrumque vellet abscondere, tria simul
eodem tempore subito extitere. Nam præter A-
lexandrum, qui in Concilio pontifex fuerat consti-
tutus, retinebat adhuc Gregorius nomen pon-
tificis, eumque nonnullæ Italiæ civitates tan-
quam verum pontificem colebant: nominaba-
tur etiam Benedictus pontifex, eamque maxi-
ma Hispaniæ pars, & nonnulli Galliæ proce-
res sequebantur. Erant denique tres nomine
pontifices, ipsaque ecclesiæ, quæ in duas partes
antea fuerat divisa, tunc in tres partes quo-
dammodo distrahebatur. Sed opem tulit ali-
quando tantis malis Deus optimus maximus,
postque turbulenta adeo tempestates, quibus
ecclesiæ jactata fuerat, sedatis fluctibus, attu-
lit tranquillitatem. Alexander igitur Pisis de-
lectus, cum Concilium ipsum ad negotia ec-
clesiæ constituenda maxime necessarium arbi-
traretur, noluit illud dissolvere: atamen gra-
vissimas ob causas in tempus magis opportu-
num reservavit: atque inde Bononiam profe-
ctus, paulo post morbo extinctus est, cum de-
cent menses pontificatum gessisset. Successit in
ejus locum Joannes XXIII. qui de transferen-
do Concilio Pisano in commodiorem aliquem
locum, ad quem tutus omnibus pateret acces-
sus, ac de restituenda ecclesiæ in pristinum sta-
tum serio cogitare cepit.

Incitabat illum, præter negotium schismatis,
aliud maximum ecclesiæ detrimentum, quod
eodem tempore impendebat. Cum enim Joan-
nes Wicleffus e Anglus, homo sceleratus, mul-
tas hæreses disseminasset, easque variis libris
com-

ANNO
CHRISTI

1454.

Thomas
Walling. in
Heor. 4.
Blond. 1.
cit. & ali.Thomas
Walling. in
Eduardoll.
& Ricard.
II. & Con-
cil. Const.
tess. 1.

com.

ANNO CHRISTI 1414.

ANNO CHRISTI 1414.

complexus esset, tantam perniciem hujusmodi scriptis etiam mortuus attulit, ut multi venenum illud mortiferum libenter haurirent, ac tanquam furiosi, senentiaque precipites periculum summum, quod in illis latebat, quamvis admoniti vitare nolent. Quinetiam (quod mirum est) cum in Bohemiam jam libri pervenissent, tanta fuit illorum hominum stultitia, ut cum primo iussu pontificis maximi archiepiscopi, tum Cantuariensis, tum Eboracensis in Anglia, & Pragensis in Bohemia, eos libros damnassent, ac deinde Pragensis eos palam comburi iussisset, postea vero patres in synodo Romana eos libros iterum condemnassent: multi tamen plus Joanni Hus, qui illorum librorum, errorumque patrocinium susceperat, quam reliquis omnibus crederent; nec solum domi retinerent, verum etiam auro & argento codices pessilientissimos exornarent. Erat sacerdos Joannes Hus, & simulatione sanctitatis multos sibi in Bohemia devinxerat, in suis autem concionibus, repugnante archiepiscopo, summis laudibus Wicleffum efferebat, populumque ipsum tum ad ejus doctrinam amplectendam hortabatur, tum vero homo nefarius alias hereses impudenter addebat, quas apud patres in Synodo generali se defensorum esse jactabat. Cum igitur tantum malum in dies latius serperet, magnamque Bohemis partem occuparet, vix jam sine Concilio huic detestabili pesti remedium poterat adhiberi. Huc accedebant schismatis aliaque vitia maxima, quas occasione schismatis paulatim irreperant, statumque ecclesie ita deformabant, ut etiam si nulla alia causa subesset, vel hæc una suo jure Concilium postularet.

Itaque Joannes hinc causis permotus, & Sigismundi Romanorum imperatoris electi Consilio adductus, quinto Idus Decembris anno a Christo nato 1413, b Concilium indixit, cumque Constantiam urbem in Germania prope Helvetios Gram delegisset, ipse anno proximo e quinto Kalendas Novembris cum maximo ornatissimoque cardinalium, & aliorum antistitum comitatu Constantiam venit, paucisque post diebus initium Concilio dedit. c Convenerunt ad hanc Synodum multi patres, viri doctrina & probitate clarissimi; in primis vero ipse Romanorum rex Sigismundus, qui magnam speciem in eo pietatis & religionis dedit. Comitatu sunt cum permulti Germanie atque Hungarie principes amplissimi, qui etsi non omnes eodem tempore, semper tamen aliqui Constantie permanserunt. Inchoato deinde Concilio, tamen eam ob causam potissimum erat coactum, ut schisma extingueretur, nunquam tamen in eo elaborarunt patres, ut singulorum pontificum jus perperderent, aut quis reliquis præferendus esset, rationibus & argumentis exquirerent. Erat id enim difficillimum, vixque unquam ad exitum fuisset causa perducta. Itaque patres id unum curarunt, ut illi tres pontifices de suo quilibet jure decederent, aliusque verus & certus, de quo nulla posset esse dubitatio, pontifex deligeretur. Quamvis autem Joannes XXIII. Synodum congregasset, seque pontificatu cessurum promisisset, si Gregorius & Benedictus se vellent abdicare, tamen mutato consilio clam noctu, pontificiis insignibus abjectis, Constantia discessit, & se in oppidum quoddam ducis Austrie, cujus auxilium imploraverat, metu perterritus recepit. Tulit graviter Synodus Joannis discessum, acerbeque in eum invecta est. Fue-

rant Joanni præterea multa objecta crimina, de quibus continuo patres cognoverunt, judiciorumque ordine servato, primo quidem eum a pontificatus administratione removerunt: paucis vero post diebus postrema lata sententia, eidem pontificatum abrogarunt. Tulit Joannes moderate, atque adeo suo assensu Synodi sententiam comprobavit. Sic ne qua unquam dubitatio posset existere, de jure suo sponte decessit, seque pontificatu abdicavit. Atque ita est Joannis ad exitum causa perducta. Hæc acta sunt, usque ad actionem XXI. qua habita est quarto Calendas Junii, anno MCCCXV.

Præterea errores Joannis Wicleffi & Joannis examinati sunt, eorumque causa dominicis hominibus commissa: qui cum attente libros eorum legissent, multa in iis repererunt a religione Christiana aliena: in primis vero apud Wicleffum quadraginta quinque, & apud Joannem Hus triginta articulos perniciosos, etsi non omnes in eodem impietatis gradu versarentur, alique essent aliis deteriores, tamen in omnibus pestiferum latebat virus, omneque salutare ecclesie doctrinæ aut omnino, aut aliqua certe ex parte adversabatur. Quare Synodus articulis in medium prolati, non solum libros damnavit, eorumque lectionem Christianis omnibus interdixit, verum etiam auctorem ipsum inter hæreticos retulit, atque anathemate percussit, & ejus ossa iussit, si quo modo cognosci possent, e sepulcro eruta concremari. Porro cum ipse Joannes Hus Constantiam venisset, ut Wicleffi hereses & suas coram patribus tueretur, ac principio assentiri Synodo se velle dixisset; deinde tamen ad ingenium rediens, suos & Wicleffi errores defendere, quam veram ecclesie doctrinam sequi, maluit; in illisque persistens, a patribus de hæresi damnatus, vivus exultus est. Accessit ad idem Concilium Hieronymus de Praga, ejusdem Joannis socius, & eorumdem errorum propugnator acerrimus. Huic fidem publicam postulanti Concilium dedit, salva tamen justitia (hæc enim sunt verba Synodi) quibus verbis eidem, nisi ab hæresi discedet, aperte supplicium minabatur. Ergo Constantiam profectus, primo quidem palam hereses detestatus, fidemque catholicam confessus est: sed paulo post ad pristinos errores & reverfus, eandem Wicleffi & Joannis Hus doctrinam a Synodo jam damnatam (una tantum re excepta) defendere ausus, statim suæ temeritatis & audacis pœnas justas debitæque persolvit. Hæc acta sunt in hæreticorum causa, quæ ut non eodem tempore sint omnia gesta, tamen cum ejusdem sint generis, consumul ea conjungere consentaneum visum est.

Restat jam, ut alia Synodi res gestæ in medium breviter primo afferantur. Post sententiam contra Joannem XXIII. latam, omnia magna ex parte feliciter evenere. Gregorius enim vir bonus & pius paucis post diebus, cum ecclesie statum videret; religione obstritus, Joannem Dominicum cardinalem Ragusinum, & Carolum Malatestam virum clarissimum Constantiam misit; nec solum auctoritatem suam interposuit, ac per hos legatos Synodum suo nomine comprobavit, verum etiam per eundem Carolum, cui hæc rem totam commisit, magna omnium approbatione pontificatum deposuit. Accepit ex ea re Concilium exitiam voluptatem, cum videret duas jam partes inter se conjunctas, tantumque reliquam esse tertiam Benedicte, eamque solam obitare, quominus

a. E. 1088. Silesius. h. Not. Bohem. c. 11 & 1099.

b. Bulla convocacionis Concilii, que in prima lef. continetur.

c. Sess. 1. in princip.

d. Sess. 1. & 11.

e. Sess. 6.

f. Sess. 10. g. Sess. 11.

ANNO CHRISTI 1454

scilicet 16. & 17.

minus negotium gravissimum ad exitum perducere. Quod etiam suspicarentur patres ex his qui viderent, Benedictum non facile cessurum, omnes nervos in eo contenderunt, ut pertinacem ejus animum expugnarent. Quare, cum summa esset eo tempore Sigismundi imperatoris auctoritas, synodus ipsum magno opere rogavit, ut ecclesiam suscipere patrocinium, & ipsemet cum legatis Concilii Benedictum adiret, & ad officium cohortaretur. Quod si eum adducere minus posset, Ferdinandum certe Aragonis regem, qui prater ceteros Benedicto faverat, & alios qui eundem ut verum pontificem venerabatur, ab ipso Benedicto avertere, & ad delendam insignem illam maculam, & ad ecclesiam uno omnium consensu in antiquum statum restituendam, coarctetur impellere. Susceperat jam antea Sigismundus negotium, egeratque per litteras cum ipso Ferdinando Aragonis rege, ut Nicenam Provinciam urbem ambo convenirent, ad eandemque Gregorius & Benedictus accederent: tum vero etiam Gregorius plane jam suo officio satisfecerat, unaque tantum Benedicti pars Synodo repugnabat, non solum Sigismundus iter aggressus est, verum etiam cum Ferdinando gravi ac diuturno morbo laborans, nullo modo ad Nicenam venire posset; imperator clarissimus, cui ecclesiam dignitas cura in primis erat, purpura & majestate imperatoria indignum non putavit in Hispaniam se conferre, ac regem auctoritate & potentia inferiori, cum tam longe abesset, quoniam ita ecclesiam expediebat; intra Aragonis fines convenire. Erat Ferdinandus eo tempore Perpiniarum, quod oppidum ut sit in regni Aragonie ditio, tamen citra montes Pyrenaeos in Gallia Narbonensi situm est. Ibi Sigismundus una cum sex Concilii legatis, quorum princeps erat Jacobus Turonensis archiepiscopus, magnifice ac regio apparatu acceptus, statim cum rege Ferdinando de negotio egit: deinde cum Benedicto, qui ejusdem Ferdinandi opera Perpiniarum venerat, atque inibi tum diu conversabatur. Obsecravit eum reges ac legati, ut ecclesiam aliquando consulere: & quoniam nihil prater ipsius voluntatem detestabili pesti depellende tunc obstat, daret ipse quoque manus, tribueretque hoc summum ecclesiae beneficium, ejusque utilitatem, ut virum Christianum decet, nomini & insignibus pontificis antefereat. Restitit usquequaque Benedictus, nullisque unquam precibus moveri potuit: atque adeo cum causam suam defendendam suscepisset, septem horas in tuendo suo jure & explicando consumpsit. Tantum attulit fastidium omnibus, praesertim vero Ferdinando, summa illa dura hominis pertinacia, ut Benedictus pertinuerit, ne sibi forte aliqua vis afferretur. Quapropter noctu clam ad Colliberis portum, in quo duas ipse triremes promptas habebat, celeriter profugit, ac statim portu solvens, Peniscolam navigavit. Est Peniscola oppidum Hispaniae citerioris apud Ilercaones non longe ab urbe Dertosa, quod oppidum ferme undique mari alluitur. Ibi Benedictus arcem habebat loci natura, militum praesidio, omnique rerum genere munitissimam. In ea inclusus deinceps vitam egit, nihilque amplius de abdicatione, aut de synodo audire voluit: & quamvis ab omnibus regibus & provinciis desertus, ad extremum tamen usque spiritum retinuit pontificatus insignia. Interea Ferdinandus rex, singulari Bene-

dicti contumacia commotus, ab eo discedere decrevit: atque cum aliis regibus ac principibus qui Benedicti partes sequebantur, quamprimum communicata, prope omnes Ferdinandi consilium summo consensu comprobavit; omniumque nomine missi sunt legati Narbonem, ubi Sigismundus negotii exitum exposcebat. Cum igitur Narbone concordiam conditiones essent a regum legatis propositae, eas continuo Sigismundus, & episcopi qui cum eo venerant, acceperunt; Synodusque ipsa Constantiensis, ad quam delatae sunt, eandem sine ulla conditione approbavit: & quia longum esset omnia hujus concordiae capita commemorare, satis erit proferre praecipua. Illud igitur primum inter regum legatos & Synodum convenit, ut omnia decreta quae a ceteris pontificibus, atque a Synodo Pisana prius, postea vero a Constantiensi contra eos qui Benedictum tanquam verum pontificem colebant, sunt constituta, rescinderentur, & irrita essent. Deinde ut ea quae Benedictus ut pontifex suis concessisset, a Synodo confirmarentur. Praeterea ut cardinales Benedicti, si ad Synodum venirent, in numero cardinalium essent, idemque honor eis haberetur, qui veris cardinalibus haberi solent. Item ut ministris Benedicti, qui ab ipso deficerent, honesta aliqua ratione Synodus provideret. His rebus ita constitutis, legati Alphonsi regis Aragoniae, qui in locum patris Ferdinandi nuper demortui successerat, ac deinceps aliorum regum, Constantiam venerunt, ac tum ipsi, tum multi episcopi & abbates Hispani, alique viri summa auctoritate praediti se (ut in partibus cautum erat) cum Synodo junxerunt. Erat jam tum Concilium Constantiense generale, cum trium patrum, in quas ecclesia fuerat antea distracta, concursus factus esset; videbaturque jam schisma magna ex parte sublatum. Sed ne ullus scrupulus amplius resideret, antequam pontifex verus at cortex designaretur, voluerunt patres de negotio Benedicti cognoscere, eique, nisi se ipse prius abdicaret, causa cognita, pontificatum abrogare. Fuit itaque Benedictus in jus vocatus: sed contempsit ipse tum Synodum, tum ejus edictum, neque unquam adduci potuit, ut adesset, aut quidquam responderet. Quare Synodus hominis insolentiam graviter ferens, servata omni ex parte judiciorum forma, in Benedictum animadvertit, sententiaeque lata ipsam de variis criminibus damnavit, atque anathematis poena prius multatum, omnino a pontificatu deiecit. Post hanc sententiam communi omnium consensu confirmatam, cum nihilo jam prohibere videretur, quo minus pontifex ecclesiae praefici posset, statim patres se ad ejus electionem compararunt, & ad eos cardinales, qui tunc Constantiae aderant, alios xxx. viros probos & eruditos adjunxerunt, quos suffragii jus in ea tantum electione habere voluerunt. Ingressi sunt hi in conclave sexto Idus Novembris, & sexto post die pontifex renunciatus est Otho Columna patria Romanus ex illustri Columnensium familia natus, vir prudentia & pietate insignis, qui quod in feriis sancti Martini esset electus, ab eo voluit nomen accipere; atque ita Martinus quintus est appellatus. Ceperunt patres omnes iuramentum ex ea re latitiam, tum quia sublato schismate pontifex jam certus erat electus, tum quia Martinus praeter ceteros illo munere dignissimus videretur. Mansit pontifex Constantiae amplius quam quinque menses: quo toto tempore quamquam generale Concilium sine dubio & in omni auctoritate fuit, cum Martinus pontifex maxi-

scilicet 16. & 17.

scilicet 16. & 17.

scilicet 16. & 17.

mus

ANNO CHRISTI 1505.

ANNO CHRISTI 1505.

mus illi praeferret, non tamen multa extant ipsius Concilii decreta. Tandem anno 1518. cum jam patres qui ab initio venerant, quatuor annos & sex menses Constantiam traduxissent, resque ipsa postulare videretur, ut absoluto negotio ejus causa venerant, & constituto gregis universi pastore, ad suas ipsi quoque oves pascendas redirent, decimo Kalendas Maji Concilium pontificis jussu, maximaque patrum omnium consensione est ad exitum perductum. Cujus Concilii decreta, quae ad fidem declarandam pertinent, haeresisque damnandas, sua auctoritate Martinus pontifex confirmavit. Verumtamen, quia multa restabant adhuc praecipue de Christianorum moribus corrigendis; ea omnia in proximam Synodum reservata sunt: quam jam tum Martinus indixit, & post septem annos Ticini congregari jussit. Synodo absoluta Martinus in Italiam venit, Florentiaeque aliquandiu diversatus, tandem Romam se recepit, ubi reliquam vitam egit. Ac de Concilio quidem Constantiensi haecenus.

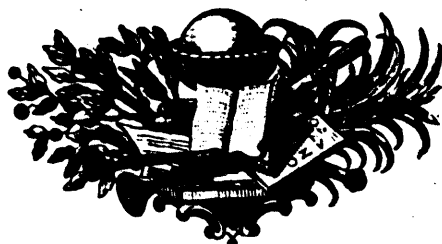
a Sess. ult.

b Sess. 45.

c Plat. in Joan. 23. & Mart. V.

Quoniam autem hujus exitiosi schismatis quod in ea Synodo fuit oppressum, adhuc superfuerunt scintillae nonnullae, quae magno labore sunt extinctae; reliquum est, ut de his mentio breviter fiat. Ac primum quidem illud liquet, Gregorium & Joannem XXIII. vel potius Angelum Corarium & Balthasarem Colam, nullam postea ecclesiae molestiam exhibuisse. Angelus enim, ante quam Concilium absolveretur, ex vita discessit: Balthasar vero cum in carcere servaretur, tandem custodibus pecunia corruptis evasit, Florentiam venit, seque ad Martini pedes supplex abiecit; a quo benigne

exceptus, & in cardinalium collegium cooptatus, paulo post in eadem urbe morbo consumptus est, & magna funeris pompa in sancti Joannis templo sepultus. At vero Benedictus XIII. sive Petrus de Luna, septem annos post Synodum Constantiensem vixit, neque unquam pontificis nomen deposuit: immo vero cum eodem tempore Alphonsus Aragoniae rex bellum gravissimum in Italia cum Ludovico Andegavensi gereret, ac Martinus in partes Ludovici propendere videretur, iratus pontifici Alphonsus dedit operam, ut cardinales quique qui reliqui erant post obitum Benedicti, pontificem alterum designarent: Delegerunt ipsi Aegidium Munionem canonicum Barcinonensem, cui Clementi VIII. nomen fuit. Idem cardinales creavit, & alia obijt munera pontificia. Sed postea cum idem Alphonsus in gratiam cum Martino redisset, facili negotio schisma est omnino sublatum. Nam Alphonsus Borghia vir optimus ac prudentissimus, qui paucis post annis factus est pontifex maximus, tunc ad hoc negotium delectus, egit cum hoc Clemente, ac deinde Petrus cardinalis Fuxensis: tantumque uterque apud eum sua opera & auctoritate potuit, ut Clemens sponte se pontificatu abdicavit. Conjecti sunt in vincula duo illi cardinales qui eum delegerant, quia nunquam errorem deponere, neque Martino vero pontifici obtemperare voluerunt. Atque ita demum schismatis incendio omni ex parte restincto, & Martinus unus clavum securus ecclesiae tenuit, & ipsa summam tranquillitatem ac pacem optatissimam consecuta est.

DECRETA ET ACTA.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

PRÆFA-
TIO. Ex
Primo edi-
tione facta
Magno
anno MD.

7th VIII. S.
Dum. XXXII.

Sacrofancta generalis Synodus Basiliensis in Spiritu sancto legitime congregata, uni-
versalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam. Quoniam facile la-
bitur humana memoria, & proclivis est hominum cursus ad novitates, ad regimen Do-
minici gregis feliciter & devote dirigendum maxime pertinere dignoscitur, ut univ-
ersalium gesta Conciliorum, sub sacris approbatione testimonii ad posteritatis memoriam
pandantur, & in communis notitia teneantur. Namque cum saepe casus eveniant, quo-
rum similes constas apud antiquos fuisse decisos; utile quidem est scire, quale fuerit
eorum, qui nos praeferant, de simili re iudicium. Et cum plerumque in rebus du-
biis ad utramque partem rationes plurimae adducantur; ad tollendas lites & contentio-
nes, opportuna cernitur veterum auctoritas: & quae ab antiquo facta legitur, sanctorum
definitio Patrum. Sic enim scriptum est: Interroga generationem pristinam, & diligen-
ter investiga patrum memoriam. Et iterum: Interroga patrem tuum, & dicet tibi:
majores tuos, & annuntiabunt tibi. In Conciliis praeterea generalibus errores ad-
versus sanctam fidem pro tempore insurgentes reprobantur, determinantur quaestiones ad
catholicam fidem pertinentes; quae denique, & qualiter intelligenda sint divina man-
data, declarant. Et quod illis proprium est, per ea sacri canones eduntur, qui con-
stringentes hominum vitas sciri ab omnibus debent; ut praescripto eorum manifestius
cognito, vel inhibita declinent, vel permissa sentiantur. Haec autem aliaque plurima
attendentes, rem utilem & admodum fructuosam esse cognoscimus, magne Constantien-
sis Synodi, quae ad extirpationem schismatis, haeresum, & errorum, ac reformationem
ecclesiae in capite & in membris fuisse dignoscitur congregata, gesta in unum, de quo
nemo ambigere habeat, ad perpetuam rei memoriam, librum redigi. Namque cum plu-
rima ibidem negotia & digna memoratu peracta fuerint, quis non illa collaudet ad
posteritatis memoriam recondi perpetuam? Quis non opere praeferat duxerit sciri ab
omnibus Christi fidelibus, quomodo sancta Constantiensis Synodo operante, Ecclesia catho-
lica, quae per quadraginta fere annos borrendo schismate divisa fuerat, ad perfectam
unitatem pacis rediit, felicitis recordationis Martino Papa V. ad summum Apostolicae
sedis apicem assumpto? Quis determinationes & decreta illius Synodi, per declaratio-
nem auctoritatis universalis ecclesiae & generalium Conciliorum eandem representan-
tium, pro extirpatione praedicti schismatis, pro eliminatione haeresum & errorum, ac
pro reformatione ecclesiae in capite & in membris edita, non libenter audire & cogno-
scere velit? Nempe nos magnam atque evidentem utilitatem & cognitione gestorum
illius sanctae Synodi resultare perspicentes, ac volentes saluti publica & communibus
consulere commodis, decreta ibidem facta ex actibus ejusdem Concilii extrahi & colli-
gi, ac fideliter conscribi; Bulla quoque seu plumbo hujus sacri Concilii Basiliensis com-
muni, adhibitis singulis ad id necessariis, volumus & mandavimus. Ad cuius ope-
ris consummationem dilectissimos Ludovicum sanctae Susannae, & Joannem sancti Ca-
lixti, S. R. E. presbyteros cardinales, venerabiles Guillelmum Vercellensem, & Tho-
mam de Corcellis, & Martinum Bonifii, in Theologia magistros, & Joannem de Vatsenstein, archidia-
conum Zagabiensem, Decreto:um doctorem, ordinavimus & deputavimus. Ipsi autem
commissioni nostrae multo tempore diligentis cura vacantes, juxta nostrum mandatum,
extraxerunt & collegerunt, ac fideliter conscribi fecerunt, decreta & gesta nonnulla
praefati sacri Concilii Constantiensis, in unum redigentes volumen; quorum tenores se-
quuntur, & sunt tales:

ANNO CHRISTI 1431.

ACTA SACRI GENERALIS CONSTANTIENSIS CONCILII.

ANNO CHRISTI 1431.

Verus Compredium A- Borum, ut in prefatione dicitur.

Edidit Labbeus Constantiensis Concilii Acta ex prima editione facta Hagueno anno 1700. ad exemplar Basilicense quod...

Ex prima editione.

A Inchoatio sacri Concilii Constantiensis.

IN nomine sancte individuae Trinitatis. Hic liber continet ordinationes, statuta, constitutiones, decreta, & alia acta & gesta in generali Constantiensi Concilio...

Item dominus noster Papa ipse die quinta, pro felici inchoatione dicti Concilii premissa solemniter processione, adstante cum mitris & habitibus pontificalibus...

Inchoatio Papae Joannis XXIII. ad Constantiam.

In nomine domini nostri Jesu Christi, anno a natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo decimoquarto, in die Luna, quinta mensis Novembris...

Ex ms. card. Capranice.

Origo generalis Concilii Constantiensis ex Pisano Concilio cepit. Cum enim magnum, & horrendum schisma, quod cepit in Urbe post obitum Gregorii XI...

a M. Braun. Lips. & Gorb. quinquagesima.

b Polm. ms. decretorum dominum Joannem b Volm, per reverendissimum in Christo patrem dominum Franciscum...

c Quarto. ms. Braun. Lips. & Gorb.

d Initiat. ms. Gorb. Inchoatio pariter non sunt in edit. Haguen. sed sunt in ms. tribus proximis appellatis.

ANNO
CHRISTI
1414.

AN NO
CHRISTI
1414.

dum securitatem utroque per collusionem invenissent, quod non convenerunt. Quibus per cardinales utriusque obediens confidentis, idem cardinales ab eis recesserunt, & Petrus de Luna dicitur Benedictus fugit in Aragoniam ad Perpignanum de Petra Veneris propter autem regis Francorum qui iam sibi subrenerat obedientiam. Angelus autem dicitur Gregorius retrocessit Somo. Tunc pontifici cardinales utriusque obediens convocarunt, & concorditer Pisianum Concilium convocarunt, in quo dicitur Benedictus & Gregorius fuerunt depositi de summo pontificatu, & elegerunt in Petrum cardinalem Mediolanensem Petrum de Candia de ordine Minorum, oriundum de Creta, qui Candia dicitur, de qua se cognominavit, famosissimum theologiarum doctorem Parisiensem, qui se Alexandrum nominavit. Verum pontifici Petro de Luna omnes Hispaniarum praeter Portugalliam, Angulo verum regnum Siciliae, Neapolitanum, & Carobus de Malatestis cum terris quas tenebat, & omnes ducis Bavariae, neque archiepiscopus Treverensis & terrae illius subiectis obdixerunt, dictam depositionem non obtinente. Rex tamen Siciliae Ladislaus postea istum Angelum repulit, & venit ad obedientiam Joannis XXIII. de quo infra, per certa postea infra inter illos. Quae electione Alexandri facta, Pisa illud Concilium fuit, & per eundem Alexandrum, illo approbante Concilio, continuatum ad triennium; locum autem & diem summus pontifex, qui tunc foret, eligere & significare debet. Praefatus Alexander anno vii completo a sua electione obiit Bononiae, & electus fuit iste Joannes XXIII. cardinalis dicitur sancti Eustachii, legatus in Bononia dicitur Balthasar Costa de Neapoli. Quam electionem fuisse vitiosam fama est, & quarum ad merita personae certum. Idem Joannes XXIII. prosequens continuationem dicti Pisani Concilii instante biennio convocavit Concilium generale Romae ad primam Aprilis anno millesimo quadringentesimo a vicesimo secundo: sed tam propter loci distantiam, tam propter viarum pericula, cum undique prope Romam bella gererentur, nec erat tutus accessus, nullus de extra curiam accessit: quae impedimenti idem Joannes Papa, ut dicebatur, & creditur a multis, procurabat, & fovebat, ne fieret Concilium. Demum Roma capta, curiaque repente fugata per Ladislaum Siciliam regem, non sine latissima culpa dicti Joannis Papae, ipsoque cum curia sua stante Florentiae, serenissimus princeps Sigismundus Romanorum & Hungariae rex misit ad eundem Papam legatos, postulans sibi dari potestatem Concilium generale, & eligendi locum & tempus. Cardinales autem videntes quod idem Papa refugio Concilium generale, tunc in Italia cardinales de Chalanco & Florentinum, cum potestate eligendi locum & tempus celebrandi Concilium, de consilio & consensu dicti regis. Et ita elegerunt Constantiam, & diem Kalendas Novembris anni mccccxv. & pontificatus eiusdem domini Joannis IV. statueruntque diem cum rege in mense Novembris anni decimilaudenti. Et ita convenerunt cum omnibus cardinalibus: ibique Papa in generali consistorio, rege praesente, generale hoc Concilium Constantiense ad Kalendas praedictas decrevit convocandum, & convocavit decretis litteris Apostolicis super hoc, quarum tenor talis est, ut infra in sessione 1.

Post hanc decretam convocationem Concilii, Papa cum sua curia in principio Quadragesimae rediit Bononiam, & in mense Augusto sequenti mortuus est Ladislaus regnum Siciliae tenens: qui, ut praefertur, Romanam ceperat, cum toto patrimonio & terris ecclesiarum praefertim in Tuscia occupabat: propter quod idem dominus noster Papa Joannes XXIII. voluit adire Urbem, ad illam & terras ecclesiarum recipiendas. Sed cardinales fortiter, quod si illac irent, non reverterentur ad

Concilium, & idem Concilium non ferret, neque procuraretur unio & reformatio ecclesiarum, unde pene securura timebatur magna ecclesiarum distractio; fortiter sustinerunt, & concorditer insisterunt verbis & scriptis, quod negotia spiritalia & ecclesiastica, videlicet Concilium ageret in persona: temporalia vero per vicarios & legatos. Quibus, licet non libenter, assuit. Et prima die Octobris de Bononia iter cepit ad Constantiam: transiit autem per Meronem oppidum ducis Austriae Frederici, pepigit ibi cum eo fides: & mediantibus pecuniis idem dux promissis sibi securitatem, etiam in Constantia, & illum tenere securum & liberum. Et quoniam vollet cum extra Constantiam ponere, & tenere securum & liberum contra omnes, prout hinc idem dominus noster Papa postea aperuit in Constantia, ut in sequentibus apparebit: ex quo iam perpendi poterat quod idem dominus Papa non faceret animo procederet ad Concilium.

Ex collectione Barberiniana: & mss. quatuor Vindob quibus usus est D. Scholze.

In hoc igitur generali Concilio Constantiensi, in quo agendum fuit de pace & unione perfecta ecclesiarum, secundo de reformatione illius: a principio Novembris anni Domini c. xix. quo ibi Papa & collegio non erant, usque ad finem Januarii, nihil omnino actum est, neque factum de materia unionis, quoniam apud aliquos erat morbus, *Nisi me tangeret*. Illi autem qui agere cupiebant pro absentia Gallorum & Anglicorum, in quibus apud omnes maxima spes erat, tangere non audebant. Et iterum autem pauca preparatoria acta sunt per aliquos cardinales deputatos, sed semper in conclusione fuerunt praepediti.

Schedula praesentata A. 1414. Mense Novemb. proxime a Festo Martini, in Congregatione Doctorum in Theologia, ex parte 1. Papa Johanne XXIII. dein obitata.

Ex MS. Vindobonensi.

Quia Christi fidelibus congregandis in Concilio generali dari debet plena securitas, & secunda libertas, ut sit animus in consulendo liber juxta verbum Salustii: ideo ad hunc finem, & ut in rebus agendis ordo debitus observetur, illa expedire videntur, quae ordinarie penitentur.

Primo, quod per Concilium deputentur certi notabiles viri, qui sint procuratores Concilii, & promotores rerum agendarum, videlicet super pace & integratione ecclesiarum, & unionis, & super ejus universalis reformatione tam in capite, quam in membris. Sic enim decretum fuit in Concilio Pisano. Ubi etiam tales Procuratores seu promotores fuerant deputati.

Item, cum praedictis deputandis dentur certi notabiles viri, tam in divino, quam in humano iuribus periti, qui essent consiliiarii, seu directores rerum agendarum, & quorum consilio dicti procuratores habeant omnia deliberanda proponere, & promovere, ut in sessionibus super propositis in deliberando brevius & ordinatius procedatur, sicut in Concilio Pisano.

Item, quod inter duas sessiones dicti consiliiarii & promotores, de pluribus Nationibus eligendi, ut excludatur acceptio personarum, debeant certis diebus convenire ad audiendum omnes & singulos, qui super unione & reformatione Ecclesiarum aliqua verbo vel scriptis voluerint exponere, in Concilio proponenda. Ut in talibus evitetur confusio, & ordo conveniens servetur; nec aliquid, quantumcumque parvum, ab audientia excludatur, quia saepe Deus revelat parvulus, quae Christo teste abscondit a sapientibus.

Item, in sessionibus super propositis per dictos promotores servanda erit debita gravitas in deliberando. Ut quod

a forte, decimo, est legendum.

b Forte de est, quini

Bella est convocatio Concilii, quae cum sua curia in principio Quadragesimae rediit Bononiam, & in mense Augusto sequenti mortuus est Ladislaus infra sess. 1.

c Ita mss. cod. sed manifeste errore pro mccccxv

d mss. Interim tamen.

1. Suprae schedula post proposita fuit Joanni P. XXIII. in generali congregatione die Jovis 14. Novemb. a. 1414. eodem Papa Johanne praeside habita proxima die ante sessionem publicam. Concil. General. Tom. XXVII. L I 2

quod in una sessione proponitur, in alia concludatur. A
 Ex in exequendo vota singulorum deputandi erunt quidam notabiles viri, & prelati, qui cum notariis vota recolligant, & publice referant, notando maiorem & sanio- rem partem, ubi non esset publica concordia. Et in hoc, & in aliis precedentibus notatur modus procedendi, quem servarunt Sancti Patres nostri in Conciliis antiquis.

Item, dato bono ordine procedendi, agendum est de materia prava tractanda: & videtur, quod inchoandum sit ab unione, seu pace ecclesie, sine qua vix fieri poterit reformatio in aliis utilis & generalis.

Prædicti quinque modi & articuli huius schedule super modo procedendi presentati fuerunt coram Domino nostro Papa in generali congregatione ex parte Theologica facultatis.

Item, quantum ad hoc, laborandum erit, quod propter renunciationem determinationis sacri Concilii Pisani dicta unio fiat in persona Domini nostri Johannis Papæ XXIII. aliis duobus de Papæ contententibus repulsi, juxta decretum Concilii prædicti.

Item, quia dicta repulsi vel ejectio dictorum contententium difficilis est per viam facti, laborandum est, quod fiat per viam cessionis liberæ, seu per viam reductionis.

Item, ad dictam cessionem facilius obtinendam, & quia ecclesie non claudit gremium redeuntibus, delibendum erit, utrum statuendum esset per Concilium: quod quicumque electus vel eligendus sub præfenti schismate, si pro bono pacis attentata perplexitate materiam vellet cedere, eidem provideretur de notabili & securo statu in Ecclesia Dei.

Item, expediens videtur, quod ex nunc ordinaretur dicta provisio talis & tanta, quod de illo statu quivis contententium potius contentaretur, quam in litibus immortabilibus statum papalem erroneum redderet.

Item, quod principaliter agenda primo tractarentur per deputatos informationibus variis & scriptis, & hoc super reformatione universalis Ecclesie, de quibus postea Concilium informarent.

Item, si videretur, aliud Concilium in brevi celebrandum esse nimis sumtuosum & laboriosum, & partibus contententibus, & suis obedientibus onerosum, auctoritate dicti Concilii posset ordinari, quod certi notabiles prelati & personæ de diversis nationibus & regnis usque ad certum numerum, loco & tempore ex nunc declarandis, convenirent cum partibus contententibus, vel eorum procuratoribus, & quod illi sic congregati repræsentarent totum Concilium generale, ac quidquid definirent, esset perinde, ac si in Concilio esset factum. Et hoc non est juri divino aut humano contrarium, quod simile legitur a sanctis Patribus esse factum.

Item, si dicatur, quod forte ipsi principaliter contententes in præmissis non consentirent, dico, si contra tam justas & rationabiles vias exceperint, quod absit, ex parte Concilii requirendæ sunt obedientiæ, ut eos unanimiter amoveant. Qui si ipsorum suasionibus acquiescere noluerint, ex nunc prout ex tunc decernendi sunt tamquam destructores ecclesie, & acriter coercendi. Quia in morbo pestilentico est etiam cum cautio providendum. De modo autem coercionis & provisionis in casu prædicto alibi est dictum.

Item, si dicatur: illis, que decernuntur in Concilio præfenti, dicti contententes obtemperare non tenentur, quia, ut dicunt adulatores eorum, tu es verus Papa, & talis non tenetur sequi deliberata decreta Concilii generalis: respondeo, quod iste error perniciosissimus, maxime in casu præfenti. Quia secundum dictamen juris naturalis in quolibet corpore ligandum est caput, & modis omnibus coercendum, per membra cetera, si nitentur tyrannidem & rabiem exercere.

Item, si dicatur: Dicti contententes forte in dicto Concilio multa promittent, que minime observabunt, & sic huius Concilii decreta debita executione carebunt; dico, quod is fallaciis erit necesse providere, dando trænem simulorum malitiæ

offrenata, super quo dabuntur, si opus fuerint, boni modi.

Item, super hoc, & omnibus præmissis consideranda erit profectio, quam fecit Bonifacius VIII. ut ante secessum prædecessores sui, qui si a successoribus fieret, ea, que addenda forent, in præfenti Concilio determinarentur, & per hoc provideretur multis inconvenientibus prædictis.

Item, si dicatur, quod forte dicti contententes, ad istud Concilium non venirent, vel non sufficienter mitterent, quid ergo alii sine ipsorum presentia vel consensu facere poterunt: hic dico, quod idem per omnia facere poterit Concilium, ac si illi personaliter interessent. Alioquin, si ad providendum tantæ necessitati Ecclesie expectaretur eorum presentia vel consensus, nunquam fieret factus huius facti & miserie, quod absurdum est dicere.

Item, quantum ad dominum nostrum Papam Johannem, quia cum Rege Romano solemniter concordavit de loco & tempore Concilii, ipsum per suas litteras & nuncios Apostolicos & legatos quantum ad suam obedientiam denunciavit, & convocavit etiam alios sibi non obedientes, Regem prædictum requiri fecit, & cum suo collegio magnis periculis, laboribus, & expensis montes pertransiit, ad civitatem Constantiam velut vir constantissimus appropinquando.

Item, quantum ad alios duos contententes, idem Rex eis, & illis de sua obedientia inclinavit dictum Concilium, offerens eis saluum conductum, & omnimodam securitatem pro se & suis obedientibus. Et ideo illorum absentia ipsorum negligentis & culpis imputanda est, & non in damnum & perniciem Ecclesie retorquenda.

Præmissa sub correctione presentata sunt sine allegatione rationum vel auctoritatum, gratia brevitaris. Et si aliqua revocentur in dubium, paratus sum ea declarare, & ad objecta respondere.

SESSIO I.

Ex prima editione.

De Veneris decimasexta mensis Novembris, anno, indictione & pontificatu, quibus supra, sacra & universalis Synodus in ecclesia Constantiensi, præfente præfato domino Papa, solemniter congregata, celebrataque Missa de Spiritu sancto per reverendissimum in Christo patrem dominum Jordanum episcopum Albanensem, sancte Romane ecclesie cardinalem, de Urbinis vulgariter nuncupatum, camatisque litaniis, & aliis devotis orationibus pie porrectis ad Deum, idem dominus noster Papa inchoans, Veritatem diligite, Zacharie cap. vii. & adducens auctoritates novi & veteris testamenti, allocutus est Synodum, exhortans omnes ad meditandum, & solerter insistentem super ordinandis his, que ad ecclesie pacem & statum pertinent. Quo sermone perlecto, reverendissimus in Christo pater dominus Franciscus, servorum Cosmæ & Damiani diaconus cardinalis, Florentinus vulgariter nuncupatus, stans in thalamo eminenti, ubi dictus dominus noster sedebat, alta & intelligibili voce legis schedulam sequentem, videlicet:

Joannes episcopus servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Intendentes ad executionem eorum que per felicis recordationis Alexandrum Papam V. prædecessorem nostrum in Pisano Concilio decreta fuerunt circa convocationem Concilii generalis iterum faciendam, dum alias præfens Concilium convocavimus per litteras nostras, quarum tenorem hic duximus inferendum.

Ex mess. Cardin. Capranicz, & tribus Germanicis.

Et cum ad hunc locum pervenisset idem Cardinalis, rediit ad sedem suam: & continuo litteræ Apostolicæ sequentes alta & intelligibili voce per venerabilem virum Job de Resti domini nostri Papæ notarium, stantem in dicto thalamo, lectæ fuerunt, quarum talis est tenor:

Bulla

Bulla convocacionis Concilii.

Joannes Episcopus servus servorum Dei ad futuram rei memoriam.

Ad pacem & exaltationem ecclesie, & tranquillitatem Christiani populi prompto corde & efficaci desiderio intendentes, ea libenter ordinamus & quarimus, per que hujusmodi pax & exaltatio tranquillitatis merito valeat a promoveri. Dudum siquidem felici recordationis Alexander Papa V. b antecessor noster, in sacro generali Pisano Concilio tunc presidens, ex quibusdam magnis & arduis causis eundem moventibus, ipso approbante Concilio, inter cetera decrevit, iterum generale Concilium extunc ad terminum per se vel successorem suum, in loco de quo sibi vel eidem successori videretur, fore solemniter convocandum. Idemque predecessor ea que circa reformationem ecclesie expedienda restabant, pro tunc suspendis: ipsumque Concilium usque ad tempus tricennii presatum continuandum statuit, & prorogavit. Postmodum vero ipso Alexandro predecessore, sicut Deo placuit, vita sancto, nobisque divina severente clementia ad apicem summi episcopatus assumptis, dum tempus tricennii ejusdem jam e advenerat, & nos per vestigia ejusdem predecessoris incedere, & ordinationem presatam ab eo in Concilio, ut presertur, factam puro corde & recta voluntate adimplere properavimus; quibusdam rationibus expressis, animam nostram moventibus, Concilium hujusmodi in Romana urbe, que paulo ante de manibus hostium recuperata, presentiam nostram pro ipsius conservatione plurimum flagitabat, debito tempore convocavimus. Verum quia veniente postea tempore confinito, prelati & ceteri qui hujusmodi Concilio interesse debebant, nequaquam in tanto numero convenerunt, quantum rerum agendarum pondus & magnitudo requiret videbatur: nos post aliam prorogationem per nos factam, tandem Concilium ipsum ad mensem Decembris nunc presertim solemniter prorogavimus, ac celebrandum statuimus. Locum autem infra certum tempus reliquimus declarandum, ut interim super eo maturius consuleremus. Post hac vero, infra dictum tempus nondum elapsedum, per litteras carissimi in Christo filii Sigismundi, electi in regem Romanorum, & Hungarie regis illustris, instantissime requisisti, ut non properavimus in declaratione hujusmodi loci pro Concilio faciendum; sed tam in declaratione loci predicti, quam etiam in tempore dicti Concilii celebrandi supersedere vellemus, donec ipse nuncios suos super hoc instructos ad nostram presentiam destinaret: nos votis ejusdem regis, que ex zelo devotionis, & puritate fidei emanare conspiciebamus, annuente, adventum presertim nunciorum de venerabilium fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium, & prelatorum, qui Rome in generali consilio ad hoc vocati fuerant, voluntate, consilio & assensu duximus expectandum. Deinde cum post Romane urbis miserabilem casum ad nos tunc apud Florentiam existentes ejusdem regis nuncii accessissent, & ex parte ejusdem regis multa nobis circa materiam suggerissent, eorum auditis relatibus, pro pleniori expeditione dilectos filios nostros Antonium tituli sancte Cecilie presbyterum, & Franciscum tituli sanctorum Cosme & Damiani diaconum, sancte Romane ecclesie cardinales, cum plena potestate super hujusmodi electione loci & deputatione temporis, ac simul cum eis dilectum filium nostrum nobilem virum Manuelem d. Bisfolarensem militem Constantinopolitanum, ad presentiam ejusdem regis transmisimus: qui ad eum venientes, tandem de ipsius consilio & assensu civitatem Constantiensem provincia Maguntinensis pro locum hujusmodi Concilii celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum hujusmodi Concilium statuerunt dicem primam mensis Novembris proxime venturi. Deinde vero nos, qui pro quibusdam arduis & magnis negotiis cum eodem rege iuxta nostrum & ipsius desiderium personaliter convenientes, certificati ab eo de habilitate, capacitate & securitate civitatis Constantie antedictae, quam securitatem ipse rex se preserturum, & in ipso Concilio personaliter aserturum pollicetur, volentes, & ab intimis cupientes, ut presata celebratio Concilii salubriter impleretur, & optatum consequatur effectum; hujusmodi electionem loci & temporis, ut presertur, factam, auctoritate Apostolica tenore presentium, de

Arduum fratrum nostrorum consilio & assensu ratificamus, approbamus & confirmamus, ac ei Apostolice roboris adjicimus firmitatem: presatumque Concilium in civitate predicta Constantiensis die prima mensis Novembris proxime venturi initiandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate & consensu harrum serie statuimus, pronunciamus & decernimus: venerabiles fratres nostros patriarchas, archiepiscopos, episcopos & dilectos filios, electos abbates, & ceteros ecclesiarum & monasteriorum prelatos requirentes, hortantes, & monentes, ac in virtute presatii juramenti & sancte obedientie eidem mandantes, quatenus personaliter: necnon carissimos in Christo reges & nobiles viros, duces, principes, marchiones, & alios qui hujusmodi Concilio interesse debent, vel qui prodesse possunt quoquo modo, per viscera caritatis Domini nostri Jesu Christi invitantes & exhortantes, quatenus pro pace ecclesie, & omnium Christianorum, etiam personaliter, vel si personaliter non possint, per solemnes oratores congruo tempore Concilio dicto debeant interesse: ut sic congregata fidelium multitudine copiosa, ea que in eodem Concilio agenda incumbunt, Deo auctore & adjutore salubriter ordinentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ratificationis, approbationis, confirmationis, pronunciationis & decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laude, quinto Idus Decembris, pontificatus nostri anno quarto.

Qua lectione facta & per presatum magistrum Job Han completam, idem dominus Franciscus cardinalis surgens & stans ut supra, schedulam ipsam primam relinens, legit ejus residuum, cujus residui tenor talis est:

Es subinde cum venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus & nostra curia ad banc civitatem Constantiensem venimus tempore constituto: & nunc per Dei gratiam hic existentes, cum hujus sacre Synodi consilio intendimus: inessere ad pacem, exaltationem & reformationem ecclesie & tranquillitatem populi Christiani. Et quia in hac re tam ardua non est propriis viribus aliquid presumendum, sed Dei adjutorio confidendum, ideo a cultu divino inchoantes, hoc sacro approbante Concilio ordinavimus, quod hac ipsa die specialis Missa ad hoc constituta diceretur, sicuti per Dei gratiam nunc celebrata est: quam Missam etiam statuimus, & in hac, & singulis aliis ecclesiis collegiatis secularibus & regularibus hujus civitatis, semel in hebdomada, videlicet feria quinta, hoc sacro Concilio durante, collegialiter celebrari. Et ut eo serventibus huic sacre celebrationi fideles inessant, quo ampliori gratis munere essent se refectos, omnibus, & singulis vere penitentibus & confessis, videlicet sacerdotibus dictas Missas celebrantibus, pro singulis Missis unum annum, interestibus vero quadraginta dies de injunctis e eis penitentibus in Domino relaxamus. Ad cujus etiam Missa celebrationem exhortamur venerabiles fratres nostros sancte Romane ecclesie cardinales, necnon patriarchas, archiepiscopos, episcopos, & dilectos filios electos abbates, ceteroque in sacerdotio constitutos, ut & ipsi ad impetrandum predictum divinum auxilium cum devotione singulis septimanis predictam Missam celebrent semel, quibus celebrantibus, & celebrationi interestibus, similes indulgentias elargimur. Exhortamur etiam in Domino omnes & singulos qui Christi nomine gloriantur, ut ad obtinendam optatam consummationem tante rei diligenter inessant orationibus, jejuniis, elemosinis & aliis piis operibus, ut Deus ex nostra & ipsorum humillatione placatus, dignetur felicem exitum huic sacre congregationi concedere.

Præterea considerantes, quod præcipuum agendum in Concilio generali, secundum laudabiles & consuetudines antiquorum Conciliorum, esse debet de his que concernunt catholicam fidem: & attendentes, quod talia propter summam arduitatem exiant diligentiam, tempus sufficientem & studium; exhortamur omnes habentes peritiam sacrarum litterarum, ut diligenter se cum aliis illa erigant atque tractent, que eis videntur ad hanc rem utilia & opportuna, & quamprimum comode

ANNO CHRISTI 1414.

a Ms. pro moveri. b Ms. pro decessor.

c Ms. ad veniret.

Has editio- nes qua- nore uba- Here subin- de occurrunt. primus edi- dit Swin- Causa- mus, ex- ed- ms. Colon. Facultatis- nem & reformationem ecclesie & tranquillitatem popu- in quo mi- lare pri- ter aliquot huius by- nodi sepe- nes. Jun- et in tri- bus ms. su- pra. Lau- datus.

e Ms. scri- bti.

f observan- tias, ms- tres. g suam. h. g. tres

d Chrylo- tam, in ms- tribus an- landatis, ut quidem re- tur Germa- nus editur.

ANNO CHRISTI 1414

ANNO CHRISTI 1414

modo poterant, illa ad nostram & hujus sacre Synodi A
 noxiam perdurant: ut tempore opportuno passim ea de-
 terminari, que videbuntur tenenda vel repudianda pro
 utilitate & incremento ipsius catholice fidei: & specia-
 liter cogitari circa nonnullos errores, qui a certis tem-
 poribus dicuntur in nonnullis partibus pulsasse, & ma-
 xime circa illas qui ortum dicuntur habuisse a quodam
 Joanne dicto VViceff. Insuper etiam exhortamur omnes
 catholicos hic congregatos, & alios ad hanc sacram Syn-
 odum venturos, ut velint cogitare diligenter & profes-
 sari: & ad nos, & ad eandem sacram Synodum per-
 ducere ea, per que passim ecclesia & congregatio catho-
 licorum ad debitam reformationem & optatam tranquil-
 litatem, Deo juvante, perducatur. Nostra namque inten-
 tionis ac voluntatis est, ut omnes hac de causa hic con-
 gregati cum omnimoda libertate possint dicere, consulere
 & facere omnia & singula, que ad premissa putaver-
 unt pertinere.

Ut autem notus sit modus, qui in hujus sacre Synodi
 processu servandus est, tam quo ad ea que dicenda &
 determinanda erunt, quam etiam quo ad consensum &
 effectum & morem & a compositionem, putamus in hoc
 recurrendum esse ad observantias antiquorum patrum,
 que maxime colliguntur ex canone Toletani Concilii,
 cujus tenorem duximus hic inferendum.

In loco benedictionis confidentes Domini sacerdotes,
 nullus debet aut b indistinctis vocibus perserpere, aut
 quibuslibet tumultibus perturbare: nullus etiam & sabulis
 raris vel ripibus, & (quod est deterius) obstinatis di-
 scussionibus tumultuosas voces effundere. Si quis enim,
 ut Apostolus ait, putat se religiosum esse, non relin-
 quens linguam suam, sed seducens cor suum, hujus va-
 na est religio. Cuius enim suum iustitia perdit, quan-
 do scientiam iudicii obrepentium turba confundit, dicen-
 te propheta: Erat cultus iustitie, silentium. Debet ergo,
 quidquid, aut consultationibus confidentiam agitur, aut
 ab accusantium parte proponitur, sic mitissima verborum
 relatione proferri, ut nec contentiosis vocibus audientiam
 turbent, nec iudicium vigorem de tumultu enervent.
 Quicumque ergo in conventu Concilii hoc que premissa
 sunt, violanda credidit, & contra hac interdita,
 aut tumultu, aut contumeliis, vel visibus Concilium d
 conturbaverit, iuxta divine legis edictum, quo precipi-
 tur: Ejice derisorem, & exibe cum eo iurgium: cum
 omni dedecore de e confessione abstractus, a communi co-
 munitate secedat, & trium dierum excommunicationis senten-
 tiam ferat. Et quoniam & communitate contingere potest,
 quod aliqui ex confidentibus non erunt in iudicibus debitis
 cellatis, eodem sacro approbante Concilio decrevi-
 mus, quod ex sessione huiusmodi nulli ecclesie vel per-
 sone prejudicium generetur.

Articulus approbationis scripturarum protonotario-
 rum per quatuor nationes deputatorum.

In mff. Laur.
 Swis. & tri-
 bus Germa-
 nicis, hac
 adduntur
 hoc loco.

g. Mff. Bolo-
 nis. & mox
 Girardi.

Item, constituit, deputat & ordinat dicta sancta Syn-
 odus pro qualibet natione unum protonotarium: vi-
 delicet pro natione Gallicana Joannem de Trambles-
 yo, pro natione Italica Jacobum Rhodini de Janua,
 pro natione Germanica Hermannum Dwergh, pro na-
 tione Anglicana Thomam Polton. Item, notarios nation-
 um, videlicet pro natione Gallicana Michaellem de g
 Blonon, & Joannem Gujardi: pro natione Italica
 Bartholomaeum de Guaffis, & Joannem Asel: pro na-
 tione Germanica Gumpertum Fabri, & Gifelerum Bo-
 venten: & pro natione Anglicana Wilhelmum Porcel.
 Quibus dat auctoritatem & plenariam potestatem om-
 nia & singula in presentis sacro Constantiensi Concilio
 dicta, acta, aditata, promulgata, publicata, lecta,
 petita, & omnia alia quocumque gesta, facta, & om-
 nia quocumque in posterum dicenda, agenda, iudi-
 canda, promulganda, publicanda, legenda, petenda,
 & quocumque alia in & pro dicto sacro Concilio, ad
 dictum sacrum Concilium, quomodolibet pertinentia,
 & facienda, & peragenda, in formam publicam redi-
 gendi, & alias conscribendi. Approbatque dicta sancta
 Synodus omnia & singula per ipsos protonotarios &
 notarios in dicto sacro Concilio, & ad ipsum Concilium
 quomodolibet pertinentia, conscripta, & tam in pu-

blicam formam, quam alias in scriptis, & actis quo-
 modocumque redacta, usque nunc sub quibuscumque
 verbis per dictum sacrum Concilium fuisse statuta, de-
 creta, ordinata, pronunciata, & quomodolibet definita.

Deputantur hic ministri & officiales Concilii.

Quia vero ad prosecutionem huius Concilii requiruntur
 certi ministri & officiales, ideo hoc sacro approbante Con-
 cilio deputamus infra scriptos, videlicet dilectos filios h
 Aragonum de Malispinis: loco cuius, quia promotus fuit
 postea ad ecclesiam i Efnam, per nationem Italicam fuit
 electus & appositus dominus Jacobus Rhodini de Janua,
 Paulum k de Jovenaco, l Hermannum de Dwergh,
 Thomam m Polton, & Joannem de n Trembleyo, nota-
 rios nostros, qui videndi omnes scripturas que in eodem
 Concilio fieri, curam habeant specialem; ita quod concor-
 diter & ordinate fiant, sicut decens est: & omnibus or-
 dinatis in prefato Concilio se subscribam. Nec non di-
 lectos filios magistros Antonium de o Juschis, Angelum
 de Remo, Job de p Gessis, & Petrum de q Irlia,
 prefati Concilii notarios & scribas, qui subalternant no-
 tariis supradictis. Dilectum filium nobilem virum Bertol-
 dum de Ufnis, comitem & Sueronensem & Palatinum,
 ipsum Concilii custodem. Dilectos filios magistros, Joannem
 de Bakre litterarum Apostolicarum & scriptorem, Jo-
 acobum de u Campis, causarum palatii nostri auditorem,
 Angelum de x Stablonibus causarum Apostolicarum camera
 auditorem, & Petrum Rauli de Justinopoli canonicum
 Ravennatensem, decretorum doctores, scriptatores noto-
 riorum; quorum duo ex una, alii vero ex altera prefati
 Concilii parte vota sententur: & cum ipsi duo ex eis-
 dem notariis, ac duo ex scribis supradictis in rotarum
 scriptamine semper debeant interesse. Dilectos filios ma-
 gistros, Petrum de Ancharano utriusque juris, Simonem
 de Peruffo juris civilis, Raphaellem de Fulgosi utrius-
 que juris, & Ardecinum de Novaria juris civilis, do-
 ctos prefati Concilii advocatos. Nec non dilectos filios
 Joannem de Scribanis & Henricum de Piro, di-
 ctum Concilii procuratores & promotores, magistro Gar-
 trem de Pistorio, Joannem Ponseti, Bartholomaeum de
 Pando, & Michaellem x Bolonon, ordinatores sedere
 debentium in Concilio supradicto.

Item, eodem sacro approbante Concilio decernimus
 sequentem sessionem, Deo favente, tenendam die Lu-
 ne decima septima mensis Decembris proxime futuri.
 Lectis itaque scheda & bulla predictis, prefatus
 dominus cardinalis alta & intelligibili voce interrogans,
 sciscitatus est, utrum omnia & singula in supradicta sbe-
 dula contenta ipsi sacre Synodo placerent. Ad cujus in-
 terrogationem omnes & singuli prelati in ipsa Synodo
 existentes concorditer, nemine discrepanti, responderunt,
 Placet. De & super quibus omnibus & singulis y magi-
 ster Joannes de Scribanis fieri petiit per protonotarios &
 ad hoc per Concilium deputatos, de quibus in premissa
 scheda fit mentio, publicum & publica instrumenta
 ad perpetuam rei memoriam.

Ex mff. duobus D. a Schelstrate.

Die Lune aa XIX. mensis Novembris, cum frater
 Joannes Dominici dictus Cardinalis Ragusinus, qui pro
 parte Angeli Corarii, dicti Gregorii, ad Concilium de-
 stinatus, per plures dies in Rneck distante de Constans-
 tinat per quatuor, & in Alborn distante per tria millia-
 ria, moram traxerat, misisset ad Oratores regis Ro-
 manorum Constantie existentes, & ad bb Magistrum civi-
 vium & consules civitatis ejusdem, ut domus pro sua
 habitatione sibi assignaretur: predicti conventum Ere-
 mitarum sancti Augustini, qui pro habitatione Angeli
 Corario deputatus fuerat, pro ipso fratre Joanne
 Dominici habitatione, ejus nuncio, qui per hanc vene-
 rat, assignarunt. Nuncios vero arma dicti Angeli
 Corario, dicti Gregorii, in duabus valvis Convenus
 ipsius affixit, quzdam in papyro, & quedam appen-
 dit in poste, que sequenti nocte deleta & amota fue-
 runt. Cumque super affixione & appensione dictorum
 armorum, & deletionem sive amotionem eorumdem inter
 congregatos in Concilio oriretur discretatio, mandatum
 est prelatos, & alios, qui ad Concilium venerant,
 congregari super hoc.

Die Martii xx roensis Novembris, congregatis re-
 veren-

Ex prima

h Forte Ar-
 ragonum.
 i Mff. qua-
 tuor, Bru-
 dulinam.
 k Jurena-
 cio, mff.
 l Mff. Pet-
 rum Dona-
 manum.
 m Mff. Pol-
 ton.

n Mff. Tre-
 mola, dic.
 o Hagen, Kle-
 peyo.
 p Mff. Lu-
 schia.
 q Forte, Re-
 his, mff.
 r Mff. Tri-
 lia.
 s Mff. Saa-
 rensem.
 t Mff. Ba-
 sic.
 u Corredu-
 tem, mff.
 v Mff. Cam-
 olo.

z Forte, Ba-
 lionibus de
 Pietro Peru-
 fero, mff. Co-
 p. an. alii,
 de Ballioni-
 bus tantum.
 aa Mff. scru-
 tatione, &
 bb Hagis,
 x Mff. Germ.
 Baionium
 de Pistorio:

Ex mff. Swis.
 Ex prima
 editione.

y Ex mff.
 Gold. Magi-
 ster de Piro.
 z In mff. ad-
 ditur D. N.
 Pape, & no-
 tarios, &
 scribas.

aa Forte. an-
 no MCCC
 XIV.

bb Forte ma-
 gistrum.

ANNO
CHRISTI
1414.

verendissimi in Christo Patribus dominis S. R. E. card. A. prefabatur antiquis Rom. Pontifices, prout fecit & Bonifacius octavus.

Quod in quolibet decennio seu vicefimo quinto anno a die ultimi Concilii generale celebrabit Concilium, & ibi determinabit locum pro futuro Concilio.

Quod de juribus Ecclesie Romanae nihil alienabit sine solemnitate juris scripti, & ipsa non servata aut alienata a tempore Concilii Pisani, citra, aliter non valeant, & revocat.

Quod de juribus aliarum Ecclesiarum sive piorum locorum nihil alienabit, neque alienationes per Praelatos, Capitula, & conventus, aut alios, in beneficiis seu officii ecclesiasticis institutis factas aut fiendas, dicta solemnitate conservata, & constituta de eo non approbabit.

Quod nullum Cardinalem, Praelatum, aut alium status Ecclesiastici, invitum assumet, transferet, absolvet, aut removebit ab Ecclesia, Monasterio, Magistratu, vel administratione officii vel beneficii in titulum vel commendam perpetuam dato vel assignato, nec aliquem ex eis privabit beneficio, officio, vel administratione, sine causa legitima, & juris scripti ordine non servato.

Quod Regibus, Principibus, communitatibus, vel quibusvis laicis, non subjiciet clerum, nec ipsius partem vel Praelatos, neque tributa, punitiones, seu quavis exactiones concedet super aliquos ex eis, jure scripto hoc fieri non concedente: & Praelati & singuli de clero contrarium facientes ipso jure cadant, & sint privati beneficiis, & etiam excommunicati.

Quod nullum tractatum pecuniarium permittet praecedere fieri super Praelaturarum promotionibus, beneficiorum collationibus, & aliis spiritualibus, sed se ad hoc offerentes & mediatores puniet, & poenas juris infliget.

Quod in arduis nihil faciet sine consensu Dominorum Cardinalium. Et se subscribant in litteris, per se, sicut fiebat antiquitus, vel per notarium.

Quod si aliquis contra praemissa, aut aliquid ex eis fuerit in futurum, quod non valeat, sed sit irritum & inane.

ANNO
CHRISTI
1414.*Ex collectione Barberiniana.*

In prima tamen conventionem in palatio, 21 absentem Papa, ex parte nationis Italicae data est pro materia Concilii cedula in effectu concludens, quod in Concilio, primo ageretur de confirmatione Pisani Concilii & executione, & de executione sententiarum illius per aggravationes, & alios modos.

*Schedula Italorum.**Ex Corretano allegante Bzorio in Annal.*

Præsupposita materia fidei, quae praecedit, sequuntur quaedam Avifamenta, super quibus reformatione providendum videbitur.

Primo ad submovendum omne dubium, & concludendum ora obloquentium, quod declararet Concilium Pisani, omniaque & singula acta & gesta in eo, indeque secuta, fuisse, & esse rationabilia, & Canonica, & ab omnibus & per omnia admittendum fore, & sub penis Canonice admitti debere, & executioni subjacere condemnata in eo. Et pro eorum executione:

Quod Papa teneatur & debeat expellere Petrum de Luna & persequi Errorium, dejectos, eorumque fautores & defensores. Et istud onus incumbat sibi. Et infra annum incipiat & inde continuet.

Quod si per viam tractatus utilius posset terminari turbatio, quam faciunt de Luna, Angelus, & eorum sequaces, quam per viam facti, quod hoc liceret Papae, & facere possit, & dare licentiam tractandi & conversandi cum eis ad talem finem, sine metu poenae.

Quod ordinetur, quae Papa faciet die suae Assumptionis in officiorum & praerogativarum datione ac beneficiorum collatione, quod non valeat: & reducat officiales Curiae ad numerum & observantiam, quae observabantur ante schisma.

Quod Papa faciat Canonem, ut si contingeret in futurum super Papatu controversia oriri ex aliquo casu vel occasione, Papa non volente & nolente generale Concilium convocare, quod Cardinales Episcopi, aut tres ex eis convocare possint & debeant, & locum assignare.

Quod ordinetur, quod Papa die suae assumptionis clero & populo praesentibus debeat & teneatur facere professionem & praestare juramentum, quam & quod

praeferant antiquis Rom. Pontifices, prout fecit & Bonifacius octavus.

Quod in quolibet decennio seu vicefimo quinto anno a die ultimi Concilii generale celebrabit Concilium, & ibi determinabit locum pro futuro Concilio.

Quod de juribus Ecclesie Romanae nihil alienabit sine solemnitate juris scripti, & ipsa non servata aut alienata a tempore Concilii Pisani, citra, aliter non valeant, & revocat.

Quod de juribus aliarum Ecclesiarum sive piorum locorum nihil alienabit, neque alienationes per Praelatos, Capitula, & conventus, aut alios, in beneficiis seu officii ecclesiasticis institutis factas aut fiendas, dicta solemnitate conservata, & constituta de eo non approbabit.

Quod nullum Cardinalem, Praelatum, aut alium status Ecclesiastici, invitum assumet, transferet, absolvet, aut removebit ab Ecclesia, Monasterio, Magistratu, vel administratione officii vel beneficii in titulum vel commendam perpetuam dato vel assignato, nec aliquem ex eis privabit beneficio, officio, vel administratione, sine causa legitima, & juris scripti ordine non servato.

Quod Regibus, Principibus, communitatibus, vel quibusvis laicis, non subjiciet clerum, nec ipsius partem vel Praelatos, neque tributa, punitiones, seu quavis exactiones concedet super aliquos ex eis, jure scripto hoc fieri non concedente: & Praelati & singuli de clero contrarium facientes ipso jure cadant, & sint privati beneficiis, & etiam excommunicati.

Quod nullum tractatum pecuniarium permittet praecedere fieri super Praelaturarum promotionibus, beneficiorum collationibus, & aliis spiritualibus, sed se ad hoc offerentes & mediatores puniet, & poenas juris infliget.

Quod in arduis nihil faciet sine consensu Dominorum Cardinalium. Et se subscribant in litteris, per se, sicut fiebat antiquitus, vel per notarium.

Quod si aliquis contra praemissa, aut aliquid ex eis fuerit in futurum, quod non valeat, sed sit irritum & inane.

Ex Collectione Barberiniana.

Qua cedula lecta, dominus cardinalis Cameracensis statim porrexit aliam cedulam contrariam, quae ante visa fuerat per cardinalem sancti Marci, & quosdam alios praelatos & doctores Gallicos, concludens in effectu contrarium. Attento quod ambaxiatores Petri de Luna, & Angeli Corario veniebant; donec saltem essent auditi, & ita siliit illa materia. Interim actum est contra quemdam haereticum Bohemum dictum Joannem Hus, & de erroribus Joannis Wicleff Anglici. Tenor vero cedulae domini D. Cardinalis Cameracensis talis est.

Sequuntur aliquae quaestiones, ad quas probandas & defendendas coram Concilio generali se offerunt aliqui praelati & doctores super iis deliberationem Concilii sufficienter congregati requirentes. Sacrum Concilium Pisani obligat dominos Papam & cardinales ad hoc quod in praesenti Concilio modis & viis rationabilibus trahant de perfecta & integra unione ecclesiae, sive pace & eius debita reformatione in capite & in membris. Ad hoc non solum eos obligat dictum Concilium Pisani, sed etiam jus naturale & divinum.

Ad hoc etiam obligantur praelati ecclesiae ad praesens Concilium convocati, vel etiam congregandi.

Illi qui pertinaciter aissent praesens Concilium debere dissolvi, sine eius continuatione ad aliud Concilium, ubi dicta unio & reformatio finaliter concludatur, in casu quo in praesenti non fieret, b essent fautores schismatis, & de haeresi vehementer suspecti. 3

a mff. aff. sunt.
b mff. sunt. & non obtemperaverunt.

In

1 Die 7. Decembris anno 1414. in Congregatione Cardinalium & aliorum Praelatorum in Palatio papali.
2 Additio Cardinalis Cameracensis, in margine hujus schedulae ex MSS. Vindobonensi: Tum ratione juramenti praestiti in Concilio Pisano, quam determinationis Sessionis 19 septima die Augusti celebratae. Ubi fuit continuatio ejusdem Concilii decreta pro reformatione Ecclesiae universalis. Quia sine illa, tanquam penetrabili exterminativa schismatis, non est pax perfecta, & integra unio Ecclesiae consummata.
3 Additio Card. Cameracensis, in margine ex cit. MSS. Ratio, quia praesens Concilium principaliter ordinatur ad extirpationem schismatis & reformationem Ecclesiae. Hinc autem finalem effectum tollunt. Unde de haeresi sunt suspecti. Quia schisma est dissipatio trahens ad haerem.

ANNO
CHRISTI
1414.ANNO
CHRISTI
1414.

In presenti Concilio non est revocandum in dubium, A sed pro fundamento supponendum, quod Concilium Pisanum fuit legitime & canonice celebratum, ac ideo stabile & firmum. 1

Concilium Pisanum, & presens Concilium unitate continuationis censerentur debent unum Concilium, quare illud respectu illius non habet proprie auctoritatem confirmandi, seu roborandi, sed magis contra, cum hoc ab illo dependeat. 2

a A lde xx
mi 10911
num 1111 1111
1091111

Petitio, quod Concilium Pisanum per presens Concilium confirmetur, antequam in ipso plene congregato agatur de viis & modis dicte unionis & reformationis ecclesie, est petitio de presenti non admittenda seu recipienda. 3

Predictae quaestiones favent unitati ecclesie & unitati fidei, & oppositae favent schismati, & sapienter auctoritate haretice pravitate.

Ex Cerretano allegante Bzovio in Annal.

* In eodem
Constitu-
tione - D-
cemb. 1414.

Schedula, data per Dominum Placentinum & Chalcantio Presbytero Cardinali, & de Braccato & Florentinum Diacono Cardinali, D. Johanni Pape XXIII. De Ordine vivendi Pape.

Avifamenta pertinentia ad statum SS. D. nostri Papae. In primis Ro. Pontifex solet determinare sibi certas horas, in quibus recitat officium, audit missam, comedit, & dormit, nec pro aliqua necessitate interruptit dictas horas, etiam si Rex vel aliqua magna persona pro tunc ei assitit. Observaverunt etiam aliqui Romanum Pontificem, quod de mane ante missam, & vespere ante ingressum lecti, omnibus de Camera exclusis, faciebat secretam orationem ad satis breve tempus.

Item, extra palatium solet fieri elemosyna publica per officiales ad hoc deputatos, quae dicitur Pagnotta, & omnia quae levantur de mensa Papae & aliorum convicatorum solent portari ad hospitale S. Antonii, quod est ordinatum in Curia ad receptionem pauperum, qui sequuntur curiam. Solent etiam Romani Pontifices per manus sui elemosynarii largiri largas elemosynas pauperibus Praelatis sequentibus Curiam, & aliis, sicut videtur dicto elemosynario.

Item, diligenter debent asservari ea, quae pertinent ad officium & cultum divinum, specialiter circa Missas Papales, ita quod nunquam omittantur, nisi sit necessitas evidens. Et aliquibus videretur satis honestum, quod in Cappella Papae recitaretur totum officium.

Item, exactissima diligentia est adhibenda, ut omnino evitetur Simoniaci pravitas, & assistentes dicto domino nostro habeant manus puras. Et ad obviandum huic malo videretur, quod Dominus noster deberet deputare tres vel quatuor Referendarios, qui viderent omnes supplicationes, & per eorum manus dirigerentur ad Dominum nostrum.

Item, Romanus Pontifex debet se exhibere semper in habitu Papali, & multa gravitate in verbo & gestu. Nec aliquis, quantumcunque ei domesticus, debet aliter eum videre, nec scire alia secreta Camerae papalis, nisi speciales cubicularii, obsequiis illius insistentes.

Item, solet Romanus Pontifex continuare Consistoria secreta diebus ad hoc ordinatis.

Item dare audientiam publicam post Missam & in Vesperis, bis vel ter in hebdomada. Et debent esse certificari Curiales de tempore, quo dantur audientias, ut possint venire.

Item, ut non vilescat status Papalis in oculis Nationum ad hoc Concilium venientium, Camerarius Domini nostri cum Magistro Hospitii diligenter observent, quod hospitium Domini nostri, videlicet Camerae Papalis, Cappella, Consistorium, Finellus, portae, omnia officia palatii sint ordinata & ornata sicut decet. Ut in omnibus relucent ille splendor, qui quaeritur in Papali palatio. Et maxime curent, quod convivia fiant, & recipiantur omnes venientes ad palatium, & tractentur curialiter & laudabiliter.

Item, quia in presenti celebratur Concilium generale, Dominus noster, qui est principium regulativum & directivum omnium conveniendorum in dato Concilio, attente consideret vulgare dictum: Quod impossibile est, negligentibus Dominis, superstantes esse sollicitos: unde oportet Dominum ante servos surgere, & ultimo dormire. Et ideo cum summa diligentia debet Dominus noster habere curam de omnibus quae gerenda sunt. Et quia in rebus maxime arduis consilium sunt necessarii, omnia cum bono & maturo consilio faciet Dominus noster. Distinguat etiam operationes, alia aliis committens secundum qualitatem negotiorum. Omnia tamen ipse sciat, & ordines, quomodo exequi debeant. Et super omnia det operam, ut in rerum gravitate non perdat tempus verbis otiosis & variis fabulationibus: sed cum omni diligentia & maturitate omnia gerantur, tam in consiliis, quam in audientis. Attendat tamen, quod in responsionibus super omnibus quae occurrerent, habeat verba bona, sed generalia. Et conclusiones faciat cum deliberatione consilii & aliquando totius Concilii.

Ex MS. Vindobensib.

De duobus Pontificibus Gregorio XII. & Benedicto XIII. blande invitandis ad spontaneam cessionem. Scheda presentata & per Petrum de Alliaco Cardinalem Cameracensem, Cardinalibus, deinde Johanni XXIII. Pape in generali congregatione.

Quia in presenti Concilio non a rigore, sed a mansuetudine inchoandum est, ideo ad mediandum inter aliquas opiniones factas septima die Decembris, in congregatione Cardinalium & aliorum Praelatorum, videntur sequentes considerationes utiles in prima sessione promovenda, ut interim super eis deliberetur, & in sequenti sessione postea concludatur.

Ad exterminationem schismatis priusquam procedatur de facto per viam belli, prius tractandae sunt omnes viae rationabiles pacis, quibus de jure naturali & divino poterit, dum perfecta & integra pax, seu unio Ecclesiae Dei obtineatur, juxta verbum Terentii, Omnia prius experiri, quam armis decertare, decet sapientem.

Quia ejectio duorum contententium de Papatu non est facilis, vel verosimilis obtineri via belli, tentandum erit, & diligenter tractandum, quod fiat pax per ipsorum reductionem, vel voluntariam cessionem.

Ad dictam cessionem facilius obtinendam dicti con-

1 Additio Cardinalis Cameracensis, in margine ex eodem MS. Nam credendum est, dictum Pisanum Concilium nisi & motis rationabilibus sic tractasse de perfecta unione Ecclesie & integra, quod ipsam esset hunc conclusurum, & consummaturum.

2 Additio Card. Cameracensis in margine in eodem MS. Quia sicut par in parem non habet Imperium, sic nec idem in semetipsum. Unde dicta Concilia aequalia reputantur. Ex quo sequitur, quod confirmatio Pisanum Concilii, simpliciter & sine nova causa facta, non habet proprie auctoritatem mentis solidandi, sed magis irritandi, nec omnem scrupulositatem, in causa dicti Pisanum Concilii, amovendi, seu errores circa ipsum extirpandi, sed magis novos errores inducendi, & schismatis obstinationem confirmandi, nisi prius convenientia remedia adhibeantur.

3 Addit. Card. Camer. in Margine ex cit. MS. Quia non est iusta, sancta, rationabilis, aut fundamentalis agendorum in presenti Concilio. Et hoc propter schismaticos, sacrum Concilium Pisanum & eius gesta impugnantur. Et inquam petitio pro nunc, saltem in presenti Concilio, inutilis & infructuosa, & verisimiliter posset esse damnosa & periculosa, atque schismatis confirmativa, nisi prius tribus conditionibus adhibitis, de quibus, nisi habetur.

4 Circa medium mensis Decembris An. 1414, in Congregatione generali, in qua actum de negotio unionis ecclesie. Eo etiam spectant Libelli mox subiecti.

contententes per media licita sunt alliciendi & inducendi.

Ad inducendum eos ad tantum bonum, quia Ecclesia non claudit gremium redeunti, in principio hujus Concilii esset deliberandum: an expediret statuere, quod quicumque electus vel eligendus sub presenti schismate, si pro bono pacis vellet cedere, eidem provideretur de statu notabili & securo. Ex quod pro nunc ordinaretur provisio talis & tanta, quod de ea quilibet deberet potius contentari, quam sic in statu suo miserabili permanere.

Si in via horum contententium non posset dicta cesso obtineri, statuendum esset, quod ipsi decedentibus non fieret nova electio ad continuandum schisma. Ex super hoc apud suas obedientias deberet omnis diligentia possibilis adhiberi.

Si per dictam viam cessionis in presenti Concilio non detur finis schismati, propter hoc non sunt relinquendae aliae viae rationabiles unionis, seu modi. De quibus tractandum erit loco & tempore opportunis.

Si dicti contententes, seu Principes, & Praelati, suarum obedientiarum conventionem obrulesint, ad tractandum de dictis viis & modis rationabilibus, haec oblatio non erit respuenda. Ex in casu, quo in presenti Concilio dicti modi, seu viae unionis non possunt plene concludi & tractari, vel executioni mandari; tunc ad haec & ad alia pro utilitate Ecclesiae statuenda, praesens Concilium debet prorogari ad aliquod breve tempus, in loco habili & decenti, & ex nunc locus & tempus declarari. Ex ad redimendam vexationem multorum possunt eligi aliqui de qualibet natione, in quos possit transferri tota auctoritas Concilii generalis, sicut alias similiter legitur esse factum.

Exinde statuenda essent remedia, quibus provideretur, quantum patitur humana providentia, quod in futurum non fieret tale schisma ex similibus occasionibus & causis radicalibus, ex quibus hoc nefandum schisma ortum dignoscitur habuisse. Ex haec materia, ubi opportunum fuerit, poterit latius declarari.

De praemissis recipiantur illa, quae nunc videbantur expedire. Praemissis autem expeditis in sessionibus sequentibus, si interim duo contententes non se subjiciant rationi, tunc agendum erit non solum ad confirmationem Concilii Pisani, sed & aggravationem &c. sicut aliqui scripserunt.

Ex Citato Vindobonensi MS.

Confirmata mollis via invitandi duos Pontifici Gregorium & Benedictum ad spontaneam cessionem. Schedula praesentata D. nostro Pape Johanni XXII. super uno articulo supra scripto quinto &c.

Ad humilem instantiam sacri Concilii Dominus noster Papa posset induci ad statuendum in prima sessione: quod quicumque electus vel eligendus &c. prout in alia schedula praecedenti tangitur. Ad hoc statuendum venirent sequentes rationes.

Primo, licet multis videatur, quod de rigore juris & justitiae sententia Concilii Pisani lata contra duos contententes deberet aggravari propter ipsorum longam contumaciam &c. ut pia mater Ecclesia ostendat, se non velle a rigore incipere. sed a mansuetudine, nec velle claudere ostium misericordiae, nec pracludere viam pacis, gratiae & concordiae, est potius ad tempus & praecipue in principio Concilii mitius agendum.

Item, quod etiam non claudit Ecclesia gremium redeunti. Hoc autem statutum non fieret simpliciter sed ut sub conditione redirent. (Additio Cardinalis in margine. Ratio fundamentalis omnium sequentium articulorum est haec. Quia licet simoniace pactifare cum haeretico sive cum catholico non sit licitum, tamen per media licita alliciendi sunt, & inducendi ad bonum pacis & concordiae, & non solum contententes, & eorum obedientes, sed & Graeci, aut quicumque.

Concil. General. Tom. XXVII.

que minus vel magis haeretici & schismatici, ut ad gremium redeant Ecclesiae, statuendo per modum decreti, honoris, & bonorum temporalium ac vitae necessariorum provisionem rationabilem, maxime ubi via reductionis ipsorum alias est difficilis, nec verosimiliter possibilis. Ex oppositum hujus dicens derogat sacrae Scripturae, & Sanctorum Patrum sanctionibus, sicut in quibusdam lucide demonstratur sequentibus, & infrascriptis.)

Item, quia ad extirpationem schismatis, priusquam procedatur de facto per viam belli, contra dictos contententes, & ipsorum adherentes, tentandae sunt viam rationabiles pacis. Unde dicit sententia Apostolica: *Si fieri potest, quantum in vobis est, cum omnibus hominibus pacem habete.*

Item, quoad reductionem dictorum contententium & suorum adherentium ipsi sunt per media licita inducendi. Hoc autem statutum esset medium ad hoc licitum & honestum, ut antequam tractaretur cum eis, & Ambaxiatoribus suis, fieret mentio ad collendum omnem spem mali, & omnes occasiones sinistrae suspicionis, videlicet de Simoniaco tractatu &c.

Item, quia licitum est redimere vexationem. Magna autem esset vexatio nostra in ejectione dictorum contententium per viam facti. Quare &c. (Additio marginalis Cardinalis C. Nam in multum minori causa, videlicet tuitionis patrimonii Ecclesiae temporalis, infinitas vexationes non solum inutiles, sed & damnosae, impugnando adversarios Ecclesiae, dicta Ecclesia sustinuit miserabiliter & suscepit.)

Item, quia juxta parabolam Evangelicam bonus Pastor debet querere ovem perditam & propriis humeris reducere ad ovile. (Additio in Margine. Propriis humeris, i. e. proprio labore corporali, & damno temporalis.)

Item, quod pius medicus aegrotis etiam renitentibus debet salutaria remedia praesentare. Ex quandoque prodest suavis medicina, ubi fortior obesset, & contra. (Additio Marginalis. Nam juxta dictum Christi, non est opus sano medicus, sed male habenti. Consideret igitur medicus, quod non proficiente fortiori lenior applicetur aegrotantibus, & viceversa.)

Item, licet hoc sit, non tamen in favorem dictorum contententium, sed magis in favorem Regum & Principum, ac aliorum eis obedientium, qui eorum seductione decepti, non sunt de veritate & justitia Pisani Concilii plenarie informati. Unde sperandum est, quod ipsi videntes hanc mansuetudinem sacri Concilii, sed ab illorum obedientia abstrahant, in casu, in quo nolent illud exequi, ad quod juramento & voto tenentur, ante Concilium Pisani obligati.

Item, ad dictam ipsorum reductionem multum operaretur, quod Dominus noster in hac prima sessione offerat se voluntarium & paratum, non solum ad extirpandum praesens schisma, sed etiam sanctorum Patrum sequendo vestigia ad providendum & statuendum remedia, quibus provideretur, quod in futurum non fieret tale schisma ex similibus occasionibus, vel radicalibus causis, ex quibus hoc nefandum schisma ortum habuisse dignoscitur.

Et nunc ad praemissa tractanda & avilanda darentur ex parte Concilii Deputati.

Ex Citato MS. Vindobonensi

Conclusiones Cardinalis Cameracensis cum quibusdam additionibus.

Quia secundum divinam Scripturam super omnia vincit veritas, & saepe victoriosus vincit, quando fortius impugnatur: ideo cum quidam sacrae paginae Magister per se, vel sibi in hoc adherere volentes, veritatem quarundam Conclusionum, in hoc sacro Concilio alius ex parte quorum-

M m

rum-

ANNO
CHRISTI
1414.Vide supra
p. 24.

rundam praelatorum & Doctorum propositarum, elucubratis dare cupiens, quasdam Conclusiones illarum roborativas probare, & defendere obtulit ad praesens, deliberationem Concilii super his humiliter requirens: Quarundam conclusionum additiones virtualiter ponuntur in margine Conclusionum Doctorum praemissorum, scilicet, primae, secundae, tertiae, quartae, quintae, & sextae.

Septima Conclusio. Licet Concilium Pisenum probabiliter credatur representasse universalem Ecclesiam, & vices ejus gessisse, quae Spiritu Sancto regitur, & errare non poterit: tamen propter hoc non est necessario concludendum, quod a quocumque fidei sit firmiter credendum, quod illud Concilium errare non potuit. Cum plura priora Concilia fuerint generalia reputata, quae errasse leguntur. Nam, secundum quosdam magnos Doctores, generale Concilium potest errare non solum in facto, sed etiam in jure, & quod magis est, in fide. Quia sola universalis Ecclesia hoc habet privilegium, quod in fide errare non potest, juxta illud Christi dictum Petro, non pro se, nec personali sua fide, sed pro fide universae Ecclesiae: *Petrus, non destitit fidei tuae.*

Octava Conclusio. Licet Concilium Pisenum, & sequens Concilium Romanum, ac deinde praesens, non sint proprie & simpliciter unum: tamen bene proprietate similitudinis loquendi, sicut Ecclesia militans dicitur una a principio Mundi usque nunc, vel sicut fluvius Rheni unitate continuationis est idem fluvius, qui fuit a centum annis, licet forte non idem aqua, quae tunc fuerit, ibidem nunc remanserit. Et haec diversitas magis est verbalis, quam realis, & magis puerilis quam doctrinalis.

Duodecima conclusio (qua mediarum conclusionum insertio per modum postillarum in margine praecedentium Conclusionum alias ponuntur) est talis. Praedictae conclusiones, salva oppositum tenere volentium reverentia, favent unitati, puritati, firmitati, ac justitiae Ecclesiae, & veritati fidei. Nam rigorem justitiae temperant, & moderantur per mansuetudinem misericordiae. Sed conclusiones contrariae oppositum faciendum videntur favere schismati, & sapere favoriam haereticam pravitatis.

Ex MS. Vindobonensi.

Absentiam duorum Pontificum Gregorii & Benedicti non obstat tractatibus Concilii, legatosque eorum ad Concilium esse admittendos, ac in eo audiendos a Casare, in principio Concilii proposita Declaratio.

Sciendum, quod praesens Concilium non solum auctoritate Papae vel sedis Apostolicae vocatum est, sed etiam ad instantiam Regis Romanorum, qui censetur Ecclesiae Advocatus, cujus incumbit officio, in tanta necessitate providere.

Unde legitur in historiis, quod tempore Gregorii XII. & Clementis II. fuit schisma Ecclesiae, ex quo multa scandala secuta sunt. Propter quod Henricus Imperator congregavit Concilium generale, non vocatis Papa & Cardinalibus, quia erant discordes. Et tamen, quod ibidem ordinatum fuit, valuit, & in ecclesia observatum est, non obstante absentia Cardinalium & Papae.

Quare a fortiori in isto caso, non obstante duorum contententium absentia, poterit utiliter Ecclesiae provideri per praesens Concilium tam solemniter convocatum.

Item, ex dicto exemplo hujus Imperatoris patet, quod illa juris communita, quibus probatur, quod solus Papa potest Concilium celebrare generale, non sunt sic generaliter intelligenda, quin recipiant exceptionem in quibusdam specialibus casibus, sicut in praesenti est casus schismatis. Propter quod si Papae vocanti Concilium universaliter non obedietur, tunc causa necessitatis, patet ab Imperatore vocari, vel a Cardinalibus, aut, eis negligentibus, ab aliis, sicut fuit in Pisano Concilio declaratum.

Item, quamquam ab aliquibus XXII. schismata no-

merentur, tamen istud ultimum quocumque alio dicitur & obstinatius perseverat. Et ideo, si unquam licuit Imperatori, vel Cardinalibus pro aliquo schismate extirpando evocare Concilium, nunc maxime licet. Et in hoc ceteri Reges & Principes Christiani sibi debent efficaciter assidere. Alioquin non erit finis malorum, & per amplius crescent saxis & scandala. Quia licet non reperitur aliquod schisma sine Concilio fuisse sublatum, quamquam ecclesia sub aliquo schismate collapsa legitur, nunquam tamen propriis cleri viribus sine Principum saecularium speciali auxilio est crecta.

Ex quibus patet, quod dictus Rex potest & debet dare audientiam Ambaxiatoribus duorum contententium, seu quorumcumque Principum vel Praelatorum suarum obedientiarum, convocatis ad hoc Praelatis, & aliis in hoc Concilio praesentibus.

Item, potest & debet rogare praesens Concilium, quod nihil inopvetur circa Pisenum Concilium, ipsum confirmando, approbando, vel aggravando, nisi tribus conditionibus prius observatis, de quibus alibi habetur, & etiam sequuntur in haec verba.

Primo, nisi praesens Concilium fuerit de omnibus Nationibus publice congregatum.

Secundo, nisi prius fuerit plene, & mature deliberatum super oblatis, & offerendis per dictos Ambaxiatores: & illa communicentur per singulas Nationes.

Tertio, nisi dicti contententes, aut ipsorum Ambaxiatores, vel obedientiae, obstinati reculent communem viam rationabilem, eis oblatam, vel offerendam pro extirpatione schismatis & conclusione integre pacis Ecclesiae universalis. Alioquin per assertionem contrariam datur via perpetuationi schismatis praesentis.

Rationes autem ad praemissa poterunt allegari. Ex quibus patebit, quod Ambaxiatores dictarum obedientiarum non sunt resutandi; sed magis omnibus licitis modis alliciendi ad dictam pacem, juxta illud Apostoli: si fieri potest &c.

Ex Collectione Barberiniana.

Postmodum venit rex Romanorum in nocte Dominicae Nativitatis: & post illius adventum etiam quia veniebant nuntii Angeli, & Petri de Luna, quorum aliqui erant anticardinales, magna altercatio fuit, si permitterentur ingredi cum rubeo cappello, & pro bona parte obtentum quod sic, & ita ingressi sunt.

Ex MS. duobus a Schelstrate.

Ultimo petit Dominus a rex, per consilium sibi consuli accelerato responso, quid aut qualiter respondere debeat nunciis Angeli Corario ad petita in scriptis, & in praesentiedula, quam V. P. assignari mandavit designata, ut supra in alio folio & sine alterius marginis. Ex qua quidemedula variae inter dominos sententiae & disceptationes ortae sunt. Alii quidem asseruerunt, saluum conductum liberum iis esse dandum, & licentiam fratri Joanni Dominici concedendam, cum cappello rubeo ingrediendi: & hujus sententiae fuit reverendissimus dominus D. Petrus tituli sancti Chrysothoni presbyter cardinalis Cameracensis, & quidam alii. Alii vero asseruerunt, quod nedum licentia cum cappello rubeo ingrediendi Constantiam tribuenda erat praedicto fratri Joanni Dominici: immo ne ipse suus collega, nec Oratores Petri de Luna audiendi erant; & per consequens saluum conductum eis dari non debere, maxime cum per responsiones Petri de Luna, & Angeli Corario factas eidem domino regi Romanorum, non constaret de aliqua bona intentione ipsorum ad unionem ecclesiae sanctae Dei: immo per eorum responsiones praesumpti poterat, quod Oratores praedicti non veniebant nisi ad cavillandum, subterfugendum, & tergiversandum, ac impugnandum sacrum Concilium Pisenum: nec erat conveniens quod unus qui erat schismaticus & haereticus, & ab ecclesia praecisus, videlicet frater Joannes Dominici admitteretur ut cardinalis in loco Concilii: & hujus sententiae fuit reverendissimus dominus D. Antonius tituli sanctae Ceciliae presbyter cardinalis de Challant. Quamquam

ANNO
CHRISTI
1414.Initio
Januarii, anni
MCCCXIV.
a Rex Ro-
manorum.
Vespis
Patentibus.

ANNO
CHRISTI
1414.ANNO
CHRISTI
1414.

quam autem varie super prædictis essent sententiæ, pro A
majori tamen parte in hoc convenerunt, quod salvus
conductus petitus eis dari deberet: nihil tamen illoma-
ne super hoc conclusum exiit, propter varias opinio-
nes & sententiâs congregatorum.

Die Martis XIII. mensis Januarii, dominus frater
Joannes Dominici tituli sancti Marci presbyter cardina-
lis Ragusinus, ut cardinalis, & cum cappello rubro,
medius inter dominos duces Bavarie & ducem Bigæ,
ac dominus Joannes electus Constantinopolitanus in
habitu prælati cum cappello nigro, sic in obedientia
Gregorii nominati, sequentibus eos dominis Worma-
ciensi, Spirensi, & Verdensi episcopis in obedientia di-
cti Gregorii a persistentes, qui omnes prædictis legatis
dicti Gregorii extra Constantiam obviaverant, civita-
tem Constantiam sunt ingressi; in conventuque Eremita-
rum sancti Augustini, qui pro habitatione Gregorii & B
suorum assignatus fuerat, collocati sunt.

Ex Collectione Barberiniana.

Venit etiam dux Bavarie Ludovicus obediens An-
gelo Corario dicto Gregorio: & tandem coram rege
Romanorum nuncii Angeli & proposuerunt publice; &
in effectu fecerunt se fortes de via cessionis pro domi-
no suo, nullum tamen mandatum ostenderunt.

MS. Vindob. hoc loco ista inserit.

Schedula oblata per legatos pro Gregorio XII
Papato abitur.

AD laudem & honorem omnipotentis Dei, pacem
& consolationem totius populi Christiani, salu-
temque animarum; & hujusmodi pestiferi schismatis
faciliorem & totalem extirpationem, exemplum hu-
militatis Christi insequentes, nos Gregorius, divina dis-
ponente clementia Papa XII. viam cessionis Papatus,
cui Christo favente iuste præsidemus, Petro de Luna &
Balthasari Coffa, jus in dicto Papatu licet indebitè
præsentibus, ex nunc pura & sincera intentione of-
ferimus, per nos suos procuratores nostros ad hoc suffi-
cienter & irrevocabiler constitutos, juxta deter-
minationem Concilii, per regiam maiestatem de omni-
bus obedientiis & nationibus in hoc schismate in civi-
tate Constantiensi congregati, dicto Balthasari, qui a
nonnullis Joannes XXIII. nuncupatur, non presidente,
nec intereffente, cum effectu perficiendam, præfatis
Petro de Luna & Balthasari Coffa idem facientibus.
Et etiam in casu quo illis vivis vel mortuis, vel uno
eorum vivo & altero mortuo, eorum obedientiæ ad
unicum & indubitatum pastorem, nobis renuncianti-
bus, & non aliis, se reducere vellent, & contra præ-
missa non venire, Deo & ecclesie sacrosanctæ, cui præ-
sidemus, promittimus & vovemus, litteras sub bulla
nostra præfatis Petro & Balthasari, ac etiam regibus,
ducibus, principibus, & universitatibus, ad ordinatio-
nem præfati Concilii dirigendas, concedendo.

Ex Collectione Barberiniana; & ms.
Vindob. Casaro.

Consequenter auditi sunt nuncii Petri de Luna,
qui nihil aliud ostenderunt nisi conventionem regis Ro-
manorum cum rege Arragonum: quia P. de Luna &
rex Romanorum, ut dicebatur, petiverant & nomina-
verant locum Nicie & tempus in Aprili proximo: qui-
bus nihil adhuc est responsum.

Ex MS. Vindob.

Ex proposuerunt, ut sequitur.

Quia vestra Regia Celsitudo, inspirante Deo, conce-
pit procurare pacem ecclesie; & ad tam sanctum
opus intendere incessanter, ut fama communis habet,
oramus supplicantes, quatenus cum omni modestia, &
suavitate, gaude, & sollicitè querat conservare me-
dia convenientia, ad ipsam pacem salutaris, pure, &
veraciter consequendam: alias timendum est, quod te-
quantur multa mala peiora prioribus, quæ erunt perpetuo
schismatis huius maledicti, quod ultra divinam
offensam, & detrimentum animarum fidelium, ellet non
parvum opprobrium vestræ Regiæ Majestati. Unde ad
obviandum præmissis scandalis, & promovendum salu-
briter effectum salutis unionis, cum honore & re-
verentia vestræ Majestatis loquendo, attentis & confi-
deratis iis, quæ per nos nuper fuerunt proposta vestræ
Regiæ celsitudini, super mutua visione vestræ Regiæ
Majestatis cum SS. D. N. Benedicto XIII. videntur nobis
Ambaxiatoribus suis, quod vestra Regia Majestas debet
nos in nostra petitione favorabiliter & efficaciter exau-
dire, propter rationes sequentes.

Primo, quod cum Imperialis Majestas per Nuncium
suum D. Ottobonum, ipsam mutua visionem ab ipso
D. N. Papa, & D. rege Arragonum simul requisiverit,
necessarium erat quod simul ipsi deliberarent de mate-
ria tractanda, de loco, & tempore, & maxime cum
offerantur loca multum remota, & in aliis qualitatibus
evidenter difficilia, tantorum Dominorum statu, & con-
ditionibus; ac quibusdam aliis circumstantiis diligenter
inspectis.

Secundo, cum per relationem dicti D. Ottoboni SS.
D. N. D. Benedictus semper fecerit diligentiam videndi
se cum dicto D. Rege Arragonum, ut vestræ & suæ
quoad hoc satisfaceret voluntati, nec remansit per eum,
de festinando & accelerando negotium, prout dictus D.
Ottobonus fuit publice & veridice confessus, non vide-
tur honestum Imperiali Celsitudini effectum exauditionis
denegare, quia dicta impedimenta non fuerunt ex-
quisita, sed talia, quod omnis homo naturaliter illa
expavescere debuit, quoniam ultimum terribilium est
mors, quæ nulli parit sexui, vel ætati.

Tertio, multum debet ponderare vestra regia celsi-
tudo, quod tali & tanti alii, in quibus stat, & de-
pendet exsequutio tanti boni, veniant deliberati con-
ferre, & concludere cum Majestate vestra de tali, &
tam difficili materia, in qua non debuerunt inconsulte
procedere, quoniam divino adiutorio mediante, fructum
quem querit nobis pariet, Ecclesiasticam unitatem.

Quarto, quicumque mali homines falso, perperam, &
inique dixerunt contra SS. D. N. in ista materia, im-
ponendo sibi, licet falsissime, quod querit diffugia, su-
per quo tamen extensus vestram Serenissimam Majesta-
tem vivæ vocis oraculo intendimus informare, nullus
tamen sanæ mentis debet nunc præsumere, quod si vel-
let diffugia querere, assentiret se cum talibus, & tan-
tis Principibus super hoc negotio affrontate: ad quorum
voces totus mundus contra eum insurgeret, ubi delato-
ric vellet procedere in agendis circa materiam præ-
dictam.

Quinto, si veraciter & sinceriter pacem Ecclesie
querimus, certum est, quod super omnes Clericos mun-
di Sanctus sua plus scie, & scire debet, proh dolor!
in facto schismatis, in quo pendente leges & prop-
hetæ, quam omnes homines mundi, & quoad
damnarum initium, & quoad eius totalem radicem,
tanquam ille, qui circa hoc plus ceteris hominibus
diutius & ferventius laboravit, sicut etiam ex
debito pastoralis officii præ ceteris obligatur. Unde
non dicimus usque Niciam, sed revera ab Oriente
in Occidentem deberet vestra Majestas proficisci, ad
viden-

Die nempe 13. Januarii in Congregatione ex Nationibus Depuratorum, præfente Cesare Sigifundo in illius palatio.

Concil. General. Tom. XXVII.

Mm 2

videndum tantum thesaurum, & discutendum cum eo. A deliberatione esse utilius, alius licentias ut ad propria redirent; præsertim quia non queritur dilatio longa, sed solummodo per duos menses, usque per totum mensem Aprilis, quoniam scit bene Serenitas vestra, quod si semel fuerint cum D. N. & D. Rege Aragonum, nunquam ab invicem deest, donec conclusum sit, Deo propitio, sic & taliter in isto negotio, quod infalibiliter, infra brevissimum tempus dabitur unio perfecta populo Christiano, vel saltem scietur ab experto, quod ex parte D. N. non provenerit; sicut, Deo teste, non remansit, quominus salutifera pax habeatur.

Sexto, in vestra exauditione videtur nota particularitatis, quam summe vitare debet vestra Serenitas, si vult esse in tam sancto negotio mediator.

Septimo, per istam mutuam visionem datur SS. D. N. Papæ clarior & apertior modus recipiendi confidentiam in ista materia, & in aliis reformationem Ecclesiæ concernentibus, de Celsitudine vestra.

Ogavo, est ipsa veritas, quod nostra Sanctitas multum adipirat ad expurgationem Infidelium: & consummationem D. Rex Aragonum, & sic sunt in hoc omnino conformes intentioni vestræ; ex quo si vos personaliter, & præsentialiter videretis, poterunt inter vos recipere multa laudabilia appunctamenta ad exaltationem fidei Catholicæ, depressionem, & concutionem Infidelium utrorumque spiritualium, & temporalium.

Nono, certum est, quod per istam mutuam visionem, suavius, dulcius, & melius procurabitur pax Ecclesiæ, quam si Domini hic congregati in præfata civitate Constantiæ ad alias novitates procedant; quoniam novitates odium pariunt, atque discordias, quemadmodum, pro dolor! experientia nos informat; quoniam talia possent hic fieri, quæ non solum difficile, immo difficilimum esset unquam illo tempore Ecclesiam Dei reuivare.

Decimo, inter alia, quæ contra gesta & facta in civitate Pisana obviare Ecclesiæ, ponuntur, hoc est unum gravissimum præcipitatio, quæ multum debet a V. M. vitari.

Undecimo, attenda antiquitate sufficienti, providentia, & longa experientia SS. D. N. Papæ, de multis poterit V. M. conferre cum eo, super reformatione temporalis Imperii, quæ non modicum erunt utilia, nec dum in partibus Alemanniæ, aut Italiæ, immo alibi, ubi jura Imperii sunt, & fuerunt diutius occupata.

Et ultimo, si bene consideretur excellentia partis Christianitatis, quæ veritatem, & justitiam, ac obedientiam filialem D. N. Papæ sequitur, videbitur perfecte, quod non est parvi pendenda, in deliberatione recipienda, & super modum tenendum ad dandam pacem Ecclesiæ, tam ex parte capituli, quam ex parte membrorum. Hoc est enim notorium, quod una ex insignioribus personis Ecclesiasticis, quæ fuerunt in mundo nostris temporibus, etiam circumscripto Papatu, in scientia, providentia, & vita, est D. N. Papa, etiam testimonio suorum adversariorum. & est notorium, quod Regna Castellæ, Hispaniæ, Navaræ, Aragoniæ, Siciliæ, Valentis, Maillarquiæ, Minorquiæ, Martis, Scotiæ, & Sardinis, Ducatus de Montblanc, de Neupatria, de Corsica, Principatus Cathalonis, Comitatus de Barceno, de Rossilo, de Cerdania, de Dampurias, & alie notabiles Nationes, Capitaneatus de Cap. de Creux, Præceptoria de las Anguillas sibi obediens, tam in excellentia Principum, quam in copiosa, & insigni multitudine Baronum, nobilium Comitum, & etiam Clericorum utriusque facultatis hodie in toto orbe resurgunt.

Etsi dicatur, quod obstat præsentia tantorum Dominorum hic congregatorum, evidens & rationabilis responsio est in promptu: quia videlicet ad providendum hinc inde salubriter possunt Domini hic congregati eligere certas personas prudentes, sufficienter Deum timentes, & ad pacem Ecclesiæ pure affectatas, quæ haberent potestatem debitam ad faciendum nomine omnium hic congregatorum, & etiam congregandorum de parte ista omnia, quæ essent utilia ad unionem Ecclesiæ consequendam, & illi expectarent hic, vel alibi, ubi

deliberarent esse utilius, alius licentias ut ad propria redirent; præsertim quia non queritur dilatio longa, sed solummodo per duos menses, usque per totum mensem Aprilis, quoniam scit bene Serenitas vestra, quod si semel fuerint cum D. N. & D. Rege Aragonum, nunquam ab invicem deest, donec conclusum sit, Deo propitio, sic & taliter in isto negotio, quod infalibiliter, infra brevissimum tempus dabitur unio perfecta populo Christiano, vel saltem scietur ab experto, quod ex parte D. N. non provenerit; sicut, Deo teste, non remansit, quominus salutifera pax habeatur.

Quare, cum iste modus procedendi sit honestus, securus, utilis, atque justus, dignetur regia vestra Celsitudo, illum tanquam per nos oblatum efficaciter suscipere, & nos celeriter & favorabiliter expedire: ut visionem istam inclusa SS. D. N. Papa possit se disponere ad accelerandum adventum suum, pro quo indiget de galiis & aliis diversis necessitatibus necessario providere; nosque parati sumus firmare cum vestra celsitudine, quod ipsa, vita & salute comite, erit in Portu Ville-Françæ, juxta civitatem Nicis ad tria millaria per totum mensem Aprilis, immediate sequentis.

*Ex collectione Barberiniana; & Manuscripto
Vindob. Cesario.*

Post hoc dux Bavarie Ludovicus coram rege Romanorum & pluribus prælatis, & aliis, publice proponi fecit & contenta in cedula, cujus tenor sequitur.

Si placet regis majestati, & aliis ad quos spectat, ingredi tractatum amicabilem super via cessionis, quæ videtur etiam placere multis de diversis obedientiis hinc & inde: tunc illustrissimus princeps domini Gregorii Papæ XII. hic præsentialiter in Constantia existentes cum R. P. cardinali & patriarcha & nuntiis Apostolicis sufficiente mandato ad hoc, ut creditur, suscipitis, volumus dare omnem, quam poterunt, operam, quod per eam effectualiter procedatur: & si per practicam forsan deveniretur in illa via ad aliquam conclusionem unionis, ad quam secundum circumstantias tunc adhibendas forte mandatum domini domini Gregorii Papæ videretur aliquibus non sufficere usquequaque, tunc dominus dominus dux Ludovicus & prælati de obedientia domini domini Gregorii, sperant se obtenturos plenius & uberius mandatum in brevi temporis spatio ab eodem: sicque per Dei gratiam dominus Papa Gregorius per ejus nuntios, per dominum Ludovicum & prælatos prædictos non stabit, quominus per illam viam habeatur sincera & integra unio, & unicus indubitatus pastor ecclesie sancte fidei. Insuper prælati, doctores, & magistri de præfata obedientia domini Gregorii hic Constantiæ præsentialiter existentes ad honorem Dei omnipotentis pro reverentia Cæsarei culminis, & zelo unionis ac ecclesie reformationis, juxta desiderium regis majestatis, se offerunt & exhibent una cum aliis reverendis ac venerabilibus prælatis, nuntiis, doctoribus & magistris in Constantiensi Concilio pro majestatem regiam, & in ejus præsentia congregato pariter pro rata & statu suo, & cujuslibet eorum deliberare, tractare & conferre de omnibus mediis & viis sinceræ & integræ unionis ecclesie sancte Dei; necnon reformationis, aliisque materiis, sive negotiis in dicto Concilio agendis usque ad conclusionem inclusive: sic Et tamen quod ille qui de nonnullis vocatur, Joannes XXIII. non præsideat, nec inter sit in Concilio eodem: immo omnis obligatio per personas Concilii sibi specialiter facta, quoad tractanda in Concilio relaxetur; libertas conferendi, loquendi & tractandi de singulis nullatenus impediatur, & vota omnium & singulorum sint libera atque pura. Causa quoque unionis ecclesie per idem Concilium ante ejus dissolutionem, aut separationem diffinatur. Et dominus Papa Gregorius XII. per regiam majestatem de consensu Concilii, & per

ANNO
CHRISTI
1454.

ANNO
CHRISTI
1454.

553
dictos sibi obediētes ex tunc caritative cum instan-
tia debita requiratur, & pie in Jesu Christi visceribus
exhortetur, & infra certum terminum competentem
per Concilium statuendum personaliter veniat, aut ple-
num & sufficiens mandatum mittat ad allegandum: si
placuerit, jura sua, ac ad determinationem dicti Con-
cilii, ut praeimitur, acquiescendum. Et siue aut do-
minus dominus Gregorius comparuerit, aut mandatum
hujusmodi miserit, siue non, dicti tamen sibi obediē-
tes ut sic volunt acquiescere determinandis Concilio in
eodem.

Qua cedula publicata, cardinalis sancti Marci, vi-
dens quod osium sperrum esset in Domino, quod tamē
nullus volebat, aut audebat ingredi: & turbatio-
nes essent inter Papam & regem, & quod de unione
erat silentium: Anglici etiam & Poloni venerant, qui
proponendo multa dixerant de pace ecclesiae, sed ni-
hil expresse: cedulam composuit, quam dedit domino
cardinali Cameraconi, qui laudavit & approbavit il-
lam. Et factum est quod venit ad manus regis: quam
ragna exultatione receptam statim misit transscriptam
ad omnes congregationes omnium nationum. Et illam
favorabiliter receperunt, & publicata est usque ad do-
mini Papae noticiam: ex qua multa animorum plu-
rium turbatio sequuta est, & aliis generata laetitia.
Et scrivit dominus Papa quod dictam cedulam fecerat
dominus cardinalis sancti Marci, unde maxime turba-
tus fuit, & cardinalem odio habuit: idemque cardina-
lis hoc audito Papam adivit, & illam fecisse pro pace
ecclesiae asseruit, & non negavit. Tenor autem dictae
cedulae talis est.

In generali Concilio Constantiensi duo sunt agendae
principaliter, & ad hoc est congregatum.

Primum de pace & unione perfecta ecclesiae. Secun-
dum de reformatione status ecclesiastici.

Ad pacem & veram unionem ecclesiae sublato schis-
mate, plures modi dudum exagitati sunt ante Pisanum
Concilium.

Primus per reductionem non obediētiū. Secun-
dus per discussionem, & determinationem iuris conten-
dentium. Tertius per cessionem utriusque conten-
dentium.

Et notandum est, quod ante Pisanum Concilium
duae primae viae, tanquam pene impossibiles attentatae
non fuerunt, sed sola via cessionis. Et quia duo con-
tendentes illam viam per eos approbatam & juratam
amplecti cum effectu noluerunt, sed colludendo tergi-
versati sunt, fuerunt dejecti & condemnati & alius
electus.

Et licet quolibet obediētia suam indubitatum ten-
net, fuit tamen visum utrique obediētia, quod atten-
to schismate scandaloso, pro danda pace ecclesiae, qui-
libet cedere teneatur, & ad hoc compelli poterat per
Concilium generale.

Nunc autem videndum est, per quam istarum via-
rum, vel aliam, rebus stantibus, ut sunt, pax dari
posset ecclesiae, utrum per viam reductionis. Et vide-
tur quod maxime, quantum ad Hispanias, & Petrum
de Luna similis sit difficultas, quae erat ante Pisanum
Concilium, immo forte major; quia in prima ante Pisa-
num Concilium nulla condemnatio erat facta, quare cum
minori ignominia & per consequens una pars facilius
se reduxisset ad alteram; nunc autem quia pars con-
demnata se reducens, clare videretur haereticasse, nun-
quam est sperandum, quod se tali exponat infamiae.
De errore autem & sua obediētia licet minor sit, ea-
dem tamen occasio impediret.

Secunda via discussionis & determinationis iuris in-
dubitatum est, quod condemnati & obediētes eis se
nunquam submitterent, quia nullus esset iudex nisi Con-
cilium generale domini nostri, cuius iudicium nunquam
subvenit. Alium autem iudicem dominus noster & sua
obediētia non subvenit. Verum autem est, quod sicut
respondit Angelus Corario, posset fieri Concilium om-
nium obediētiarum, cui omnes se submitterent, &
per quod posset determinari, vel alia via media repa-
rari; quod tamen difficillimum est, longum & laborio-
sum; tum propter elationem loci, ut patuit inter Pe-
trum de Luna, & Angelum, tum propter contrarias

voluntates, & facilem hominum ad dissentiendum vo-
luntatem, & multa alia. Nec creditur, nec est verifi-
cabile, quod Petrus de Luna illam viam suscipere. Prae-
terea turpe est & periculosum Pisanum Concilium in
dubium revocare, & illud iterum iudicio exponere.

Dicunt aliqui quod via belli reducerentur inobediē-
tes. Hoc reputatur impossibile: tale enim bellum non
ferri posset nisi per multos & magnos principes, & re-
ges adversus alios, quod non est sperandum. Sequen-
tur praeterea multa & infinita mala, quae solent ex bel-
lis evenire, & finis incertus.

Et si forte videretur possibile Angelum & Carolum
Malatesta posse expelli per vim, esse, quia Almanfi-
bi obediētes non essent propter hoc subiugati: Praeterea
etsi essent, vel si reducerentur ad obediētiā per regem
Romanorum, aut alios, non esset pax, nec unio ecclesiae,
resistantibus Hispanis cum Scotia & aliis regionibus.

Ex quibus videtur, quod neutra istarum duarum via-
rum sit aggredienda, stante alia quacumque facili &
possibili; ultimae cessionis fiendae ab omnibus, quae vide-
tur facilis, & possibilis, & utilis ex multis causis.

Circa quam quaeratur, utrum via cessionis, rebus
stantibus, ut sunt, pro sequenda unione perfecta, sit
aggredienda.

Secundo, utrum ad illam teneatur dominus Joannes,
quia de aliis dicendum est, quod eis gratia daret, si ad
hoc admitterentur.

Tertio, si idem dominus noster ad illam rebus stanti-
bus, ut sunt, posset legitime compelli.

Circa primam quaestionem ponitur talis conclusio.
Omnis via per quam pax, & perfecta unio ecclesiae
evidenter potest provenire, est bona & utilis ecclesiae.
Igitur aggredienda patet ista conclusio, quia finis & ter-
minus pacis & unionis perfectae est quaerendus; ergo
omnis via per quam clare potest perveniri ad finem &
terminum, est quaerenda.

Secunda conclusio, quod etsi plures viae sint perve-
niendi ad finem & terminum pacis perfectae ecclesiae,
illa tamen praesigenda est, per quam citius & facilius
est posse ad finem & terminum quaesitum perveniri.

Ex istis praemissis inferitur tertia conclusio, quod via
cessionis ad proventum pacis & unionis ecclesiae, etiam
rebus stantibus, ut sunt, aggredienda est, & praeter cete-
ria eligenda.

Pater, quia per illam citius & facilius est ad terminum
pacis & perfectae unionis ecclesiae perveniri; quinimmo
aliae viae propter difficultates, & alia plura desperatae
videntur.

Casum autem appetit, qui postpositis certis gradibus,
per abrupta quaerit ascensum.

At quod per istam viam cessionis possit ad pacem &
unionem ecclesiae perveniri, patet ex praesuppositis an-
te Pisanum Concilium, quod ipsa fuit illa via electa
pro possibili, certiori & meliori. Si autem tunc per il-
lam viam potuit ad pacem, & unionem ecclesiae perve-
niri, quo tempore maius & fortius & magis radicatum
erat schisma; multo magis nunc potest. O quam igitur
felix & gloriosus apud Deum & homines foret verus
pastor & papa, si per illam viam facilem pacem eccle-
siae & toti populo Christiano dari vellet, & illam glo-
riam suam non daret alteri, sed alterum praeveneret!

Quarta conclusio est super secunda quaestione, quod
ultimo stante in casu, in quo est manifeste summus
Pontifex, quanto verior pastor est ecclesiae, tanto liben-
tius, serventius & citius debet pro pace & unione ec-
clesiae aggredi viam cessionis, & offerre. Patet conclu-
sio ex dictis summi pastoris dicentis: Bonus pastor ani-
mam suam ponit pro ovibus suis. Haec igitur boni
pastoris proprietas, ut animam suam ponat pro ovi-
bus suis, quando opus est, si non ponit, non est bonus
pastor. Si autem animam tenetur ponere, quod est vi-
tam ponere, multo magis accidentia vitae, bonorum,
potestatem, dominatum, & haec omnia, quae si deside-
rantur, vana sunt, nec proprie aut iuste assumuntur,
aut ab invitis, quia Veniat invitatus, invitatus effu-
giat. Nec intelligere possum ecclesiae verus pastor pro pa-
ce ejusdem ecclesiae cedere non teneretur, qui tenetur
animam ponere. Probatur eadem conclusio, quod attentio
statu

f. tamen
Almanfi.

f. Quare
veniat mu-
tus &c.

Statu ecclesie summus Pontifex pro pace & unione ec-
clesie tenetur mortem non evitare, igitur nec cessio-
nem. Tenet consequentia a minori ad majus; anteceden-
dens autem videtur esse de intentione proprietatis pa-
troris boni, qui ponit animam pro ovibus.

Præterea miles armata militie tenetur non evitare
mortem pro republica: igitur nec miles Christi: plus-
que tenetur sequi Christum Christi vicarius, quam alius
quo inferior: tum quia immediatus, tum propter exem-
plum inferiorum, quos tenetur verbo & exemplo in-
struere, quia Jesus incepit prius facere, postea docere.

Præterea probatur ex auctoritate pistorum ante Pi-
sanum Concilium, quo fuit conclusum, ambos congen-
dentes debere cedere: Igitur nunc: cum similis sit ra-
tio, ut supra probatum est.

Tertia conclusio est ad tertiam questionem, quod ar-
tento statu ecclesie in omnibus, quæ omnia non expri-
muntur de præsentia, summus Pontifex & pastor eccle-
sie pro pace & unione ecclesie potest compelli offerre
cessionem conditionaliter, si alii velint ab occupatio-
ne desistere, & conditione cum effectu ut quod ce-
dant purgata cedere. Patet conclusio: quia ex præ-
missis tenetur ad hoc, igitur compelli potest, si recuset,
hoc est, nuberi ut faciat: ut si non pareat, compelli: ut
non permittat Dei ecclesiam lacerari: quia qui restitue-
re iustus iustitiam non parat, manu militari auferatur
ab eo, aut aliis modis, quibus quis compellitur ad fa-
ciendum: & si non pareat, deponi, tanquam scandalizans ec-
clesiam Dei, quam ipse custodire & tueri tenetur: Quia
quod alium facientem prohibere ex officio necesse ha-
bet, hoc ipse committere non debet, & committendo
gravius puniatur. Nec dubitandum quin generale Con-
cilium sit iudex competens in hac parte; alioquin Pifa-
num Concilium viribus non subsistere, in quo eadem
auctoritate, & ex eisdem causis radicalibus fuit judica-
tum: Nec immutat auctoritatem perjurium contendenti-
um: quia si propter crimen fuerunt damnati, timean-
dum est magis nunc: multique aliis rationibus de iure
divino, naturali & humano fundari potest generale Con-
cilium: & est superius Papæ in his, quæ concernunt
universalem statum ecclesie, ut in casu præsentis, &
aliis pluribus. Videtur tamen, quod a sic & præmissa
vera sint, mitius tamen ab initio agendum est. Ultimo
quod humiliter & devote exponatur serenissimo domino
nostro Joanni vero & summo pontifici, & gregis domi-
nici pastori, quatenus digne sua sanctitas veri & pii
pastoris supra suam gregem oculibus exponat: quod
quantis rapacium luporum moribus exponat: quod
oves devorare quotidie permittit, quinimmo & perpe-
tue subversionis subiacet grex Domini periculis: cum
& per tales divisiones ecclesia iam schisma Græcorum
tot annis sublinuerit. Nec minus in præsentis periculum
imminet Hispaniarum; quæ non est minor Christiano-
rum portio, quam Græca Christiana: insuper & multa-
rum gentium Germanicæ & Italicæ: quamque monstruo-
sum est in uno ecclesie corpore tot apparere capita:
dienturque non distam, ut tenetur, animam, & vitam
ponere, immo & membrum, aut quod minus est, of-
ficium membri, sed proprii corporis & animi parens
laboribus, quietem sibi parans, laudem, gloriam, &
honorem Dei & hominum; præmiisque æternum ac-
quirens, gregem sibi commissam a luporum moribus
liberare, sub unico ovili, & unico pastore ac duce,
monstra hæc tollere per prædictam illam certam, faci-
lem & honestam viam cessionis, & illam offerre, si alii
gregis hujus voraces velint etiam renunciare juri, quod
pretendunt, & illam viam usque ad terminum per ve-
ros & sinceros tragites ambulare. Nec dubiam, si ita
faciat, pax dabitur universali ecclesie Dei. Mentis enim
omnium Christianorum secunda tranquillitate gaudebunt:
nec unquam auditus est virtuosior actus, nec ullius um-
quam Romani Pontificis major, celebrior, aut longæ-
vior fama, gloria, memoriaque manebunt; certusque
esse debet quod pro statu suo ecclesia uberius providebit
quam peteret: nec timor penuriz status sui debet eam a
tanto bono, a tanta gloria, tamque grandi præmio retrahere
quovis modo. Quæ si recuset exaudire, consideret duos
gregis Dei lupos quantis se pro causa similiter subjecerint
scandalis, quæque sibi possunt opponi & finaliter evenire.

Contra quam cedulam, quæ incipit, In generali, quidam adulatores, ut vere dicatur, scripserunt inve-
stivas cedulas, ac nihil audentes asserere, distaverunt
per modum questionum. Tenores autem dictarum cedu-
larum sunt tales:

Prima cedula.

Ut ait Tullius in libro de paradoxis, nihil est tam
incredibile, quod dicendo credibile non fiat. Ideo ne
per dicta aliquorum nefanda; quæ in callida subtilitate
vergeret, videntur in ecclesiam fidelium detrimentum, credu-
litas infirmorum feriat, non videtur superfluum re-
pugnantiam istam dissolvere. Sed quoniam, ut docet
Anselmus libro primo, cur Deus homo, cap. 1. quæ
per investigationem, interrogationem, & responsum
investigantur, multis & maxime tardioribus ingenis
magis patent. Ea propter ad tenebrarum effugationem,
quæ scrupulum induxerunt super faciem abyssi, & lu-
cis serenationem, quædam proponantur questiones, ex
quarum responsione veridica conscientie ignorantie ne-
bulis confusæ serenabuntur.

An æquiparare hæreticis dominum Joannem Papam
XXIII. canonicum & catholicum videatur sacro Pifano
Concilio canonico, legitimo, stabili, & firmo in aliquo
præjudicari.

An Papam dominum Joannem XXIII. tanquam cano-
nicum recipere, & acceptare dictam æquiparationem
procurantes, possint, seu valeant notari de fautoria
schismatis & hæresis.

An hæreticus per ecclesiam canonicè damnatus erro-
rem suum non recognoscens, sed in sua permanens per-
tinacia, sit in petitionibus exaudiendus.

An Papa verus & canonicus de hæresi non infama-
tus, nec suspectus, possit contra ea, quæ sunt sui ju-
ris, ab aliquo compelli, vel aritari.

An solemniter non vere hæreticum tanquam hæreti-
cum condemnantes, & dictam condemnationem justam
& canonicam fore pertinaciter asserentes, hæretici sint
censendi.

Secunda cedula.

Licet per doctrinam Apostoli ad Titum tertio capi-
te, stultæ questiones sint evitandæ, tamen adversus
garrulos ratiocinatores & larratores, & captiones, mo-
dus valet inquisitivus ad confutandum adversarios. Nam,
ut ait Anselmus in tractatu de corpore Christi, cap. 3.
obscurissimam determinate sententiam claram omnibus
& conferimus Arianorum contentiones, & disputatio-
nes subtilissimæ. Et paulo post subjungit: Si, inquit,
non coegisset necessitas de re, de qua quærebatur vi-
ros sanctos & eruditos altius aliquid sentire, & profer-
re, semper timidæ hominum mentes habuissent obscu-
rum. Quamvis igitur per tempora multa questiones
aliquæ a pluribus intactæ relictæ sint, eo quod non vi-
debatur eis de illarum sententiis ambigendum; nunc au-
tem a quibusdam eorum queritur serenatio, & verita-
tis, quæ impugnatur, solidatio; unde per modum qua-
estionum tituli aliqui sublequantur: licet ab aliis, qui
sanos habent mentis oculos, minime dubietur.

Sequuntur tituli questionum.

Si Concilium Pifanum fuit legitime & canonicè con-
vocatum.

Si Concilium Pifanum fuit rite & canonicè celebra-
tum.

Si duo olim concordantes de papatu fuerunt iuste &
canonicè de eo effecti & condemnati.

Si electio domini Alexandri Papæ V. fuit rite & ca-
nonicè facta.

Si dicta electio ab illis qui fuerunt in Concilio, fuit
legitime & canonicè acceptata.

Si hæreticus declaratus & condemnatus per eccle-
siam sit vero & indubitato summo Pontifici æquipa-
randus.

Si hæreticus non recognoscens errorem suum, sed pe-
rmanens in sua pertinacia, in suis petitionibus injus-
te exaudiendus.

Si præ-

Et cum ipse
dicit quod
cedunt potest
de libere.

Et præ-
missa.

Foris ca-
pitulum de
terminari
ca.

Summopere caveant relatores fidei & unionis ecclesie a doctrina illorum, de quibus prædixit Christus: *Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.* Hi sunt in hoc sacro Concilio qui adulatores potentis magis quam amatores justitie garrientes detrahunt doctoribus veritatis, quos detractores vocat Apostolus, magistros prurientes auribus. De quorum numero sunt quidam, qui quinque cedulas ad impediendum effectum hujus sacri Concilii præsentarunt, quarum prima incipit. Quia secundum Tullium. Secunda. Ut ait Tullius. Tertia. Licet per doctrinam Apostoli. Quarta. Dum exacta consideratione, quæ viam belli suadet pro habenda pace ecclesie. Quinta, quæ incipit, via cessionis quæ domino nostro proponitur. Quibus omnibus cedulis, & feditiosis fallaciis responderetur per conclusionem sequentem: super quibus petitur deliberatio Concilii generalis, & publica coram eo super eis disputatio pro inquisitione veritatis.

Prima conclusio. Licet Concilium fuerit legitime & canonicè convocatum, rite & canonicè celebratum, & duo olim contententes de papatu juste & canonicè condemnati, & electio domini Alexandri V. fuerit canonicè & rite facta, & dicta electio ab illis, qui fuerint in dicto Concilio, fuerit legitime & canonicè accepta, prout hæc omnia tenet obedientia domini nostri Papæ Joannis XXIII. tamen duæ obedientie duorum contententium probabiliter tenent contrarium, in qua opinionum diversa & adversa varietate non sunt minores difficultates juris & facti, quam ante Concilium Pisani erant de iustitia duorum contententium.

Ex quo sequitur secunda conclusio, quod sicut ante Concilium Pisani ad evitandum difficultates juris, & facti, & prolixitatem, & dilationem pacis ecclesie, tunc acceptata fuit ab omnibus Christianis, & laudata via cessionis amborum contententium, & sic nunc trium contententium de papatu, similiter autem majori ratione acceptanda est & laudanda.

Tertia est, quod consulere domino nostro Joanni Papæ XXIII. acceptare & offerre dictam viam cessionis, in casu quo ex hac oblatione sequeretur perfecta pax seu unio ecclesie, non est æquiparare verum summum Pontificem hæreticis per ecclesiam condemnatis, nec sacro Pisano Concilio stabili & firmo in aliquo præjudicare, sed magis intentionem ac finem dicti confirmare, ipsaque dominum nostrum super prædictos contententes exaltare, & ipsos deprimere.

Quarta conclusio est, quod præmissas questiones asserentes non possunt juste notari de fautoria schismatis vel hæresis, sed magis opposita temerarie præsumptis asserre.

Quinta, licet hæreticus per ecclesiam damnatus errorem suum non recognoscens, sed in sua permanens pertinacia non sit in petitionibus suis errori faventibus exaudiendus: tamen ea quæ asseruntur a quibuscumque schismaticis, vel hæreticis pro tractatu pacis & unionis ecclesie, non sunt a catholicis respuenda, sed favorabiliter audienda, & quantum expediens fuerit, exaudienda.

Sexta conclusio. Licet regulariter Papa verus & canonicus de hæresi, aut nullo notorio crimine ecclesiam scandalizante non infamatus, nec suspectus, nequeat ab aliquo particulari collegio, seu persona singulari contra ea quæ sunt sui juris compelli, vel aritari: tamen ab universali ecclesia seu Concilio generali ipsam repræsentante, attentata prolixitate casus presentis pro pace ecclesie celerius procuranda, juste possit ad cessionem compelli.

Si in casu prædicto Papa dictam viam pertinaciter recuset, legitime possit, tanquam schismaticus, & de fautoria schismatis pravitatis suspectus rationabiliter condemnari.

Oitava est, quod in casu prædicto Papam tanquam hæreticum, vel schismaticum condemnantes, & dictam condemnationem iustam & canonicam fore firmiter asserentes, nullatenus hæretici sunt censendi, sed magis oppositum pertinaciter affirmantes.

Nonæ, qui nunc reprobandam viam cessionis, dicentes eam esse irrationabilem, illegitimam & injustam, se-

condunt se & ad seipsam, secundum rationes juris inducunt fundamentum Pisani Concilii ipsiusque robur infirmant & totam hanc obedientiam scandalizant.

Decima, qui vim belli suadet, & tractatum pacis & concordie ab adversariis oblatum repudiant, in Spiritum Sanctum multipliciter peccant. Primo, quia impediunt finem pacis, ad quem præfens Concilium vocatum est, & principaliter ordinatum. Secundo, quia obviant mediis quibus ad dictum finem facilius pervenitur. Tertio, quia impugnant regulam per quam impediuntur ad finem prædictum & ejus media repugnantibus facilius obviatur. Ultimo & illam tam divini quam humani juris regulam; De duobus malis minus eligendum est.

Ad præmissa offeruntur rationes & allegationes tam divini quam humani juris, quando placebit super his in Concilio audientiam dare.

Licet via executionis sententiarum Pisani Concilii, & via reductionis schismaticorum ad unitatem ecclesie, ad obedientiam domini nostri Papæ Joannis XXIII. sive sponte, sive coacte quantum in se, secundum communem juris formam, sine juridice: tamen quia secundum circumstantias non videntur esse possibiles, nec efficaces pacis & perfectæ unionis ecclesie, via cessionis omnium, per quam facile potest pax & perfecta unio ecclesie haberi secundum omnes circumstantias, justior est, & simpliciter eligenda.

Secunda, reprobandam viam cessionis, attento statu ecclesie, fautor schismatis est censendus.

Tertia, attentatio & electio viæ executionis sententiarum Pisani Concilii vel reductiva schismaticorum & condemnatorum per idem Concilium ad obedientiam domini nostri Joannis, ad pacem ecclesie rebus stantibus, ut sunt, est generativa suspicionis fautoris schismatis, & plus favendi singulari personæ, quam universali ecclesie.

Quarta, licet justum sit secundum communem juris formam, dominum nostrum Joannem in suo pontificatu persistere, & ab illo non amoveri, quam schisma diuturnum, & ecclesiam in tali statu remanere.

Quinta, ecclesia universalis quæ vere vel interpretative, & virtualiter consistit in Concilio generali, potest quemlibet etiam summum ejusdem ecclesie ministrum, per cujus persistentiam status universalis ejusdem ecclesie turbaretur, & per cujus admonitionem ad statum debitum reduceretur, etiam sine culpa ministrum amovere.

Sexta, etiam universalis, & supra potest quemlibet ministrum ejus, etiam summum & unicum, culpa sua turbantem, & scandalizantem statum universalis ecclesie amovere.

Ex parte nationum datæ sunt aliæ cedule in effectu continentis, quod principaliter ageretur de unione ecclesie. Ex hæ cedulis fuerunt publicatæ.

His actis, incidit questio, qui in Concilio, in rebus diffiniendis admittuntur. Et volunt quidam, quod soli episcopi, eorumque majores prælati & abbates admittentur. Contra quam opinionem cardinalis Cambracensis scripsit cedulam, cujus tenor talis est.

Ad obviandum protervie & insectie quorundam dicentium, quod in hoc sacro Concilio Constantiensi in omnibus sessionibus soli prælati majores, episcopi & abbates habeant vocem in diffinitiva sententia agendorum, consideranda sunt quæ sequuntur.

Primo, distinguendum est de agendis in Concilio, quia vel illa essent, quæ solum pertinerent ad fidem catholicam, sacramenta, & pure spiritualia ecclesiastica de quibus antiquitus inter sanctos Patres in Conciliis generalibus agebatur: in quo casu sæpe loquuntur jura canonica, & de iis de presenti nihil scribitur.

Vel illa essent pertinentia ad exterminationem presentis schismatis & unionis ac pacis integræ procurandæ, in quo maxime habent locum sequentia.

Item, sciendum etiam, quod sicut a tempore nascentis ecclesie schismatis circa electionem summi Pontificis, varii fuerunt modi observati, sicut patet per jura & antiquas historias, sic in modo congregationis & deliberationis Conciliorum generalium. Nam sicut patet in Actibus Apostolorum, & in historia Eusebii, quæ

a Forte, Ecclesia universalis, ut supra, &c.

Multa his proferuntur valde dubia & subiecta fidei, inquit, Labbeus.

ANNO CHRISTI 1414. Forte quandoque.

ANNO CHRISTI 1414.

que Adibus Apostolorum immediate subnectitur, quandoque in Conciliis congregabatur tota, communitas Christianorum, quandoque episcopi, presbyteri, diaconi, quandoque soli episcopi sine abbatibus, quandoque cum episcopis abbates: quandoque imperator convocabat, & congregabat Concilium, & presens erat, etiam absente Papa, de cujus causa agebatur, sicut hanc varietas potest probari jure naturali & divino, & ex historiis supradictis cum quatuor Conciliorum in Adibus Apostolorum celebratorum, quam ex dicta historia Eusebii lib. vi. cap. xxxiii. libro vii. cap. xxvii. & xxviii. & libro x. cap. v. ubi multa ad propositum presentis materie utilia recitantur.

animarum, ordines preterea ecclesiasticos, sacerdotes & diaconos, dic ubi illos non admittendos legisti? & si legeris Conciliorum antiquorum actiones reperisti sacerdotem & diaconos admisso.

Sed ad primos exclusos per te redeo, ut inquis: Si theologus es, lege Paulum dicentem, in me Dominicam misso a Deo alios Apostolos, qui & episcopi, alios prophetas, & de illis non queritur, alios doctores. Et tu illos excludis qui plus ceteris sunt necessarii, & sine quorum effectu, scilicet doctrina, ceteri gradus & ordines inepi sunt, seu repellendi, dicente Domino, Quia tu scientiam repulisti, & ego te repellam. Et quando Christus Apostolos misit, illos precipue instruxit, & promisit dare eis quid loquerentur, & quod mirabilis est, docuit omnes linguas. Attende igitur quantum in Apostolis doctrina sit necessaria, Paulo eodem Apostolo & doctore, b & inquit per amplius doctrinam collatum est munus, immo & amplius ipse ceteris Apostolis locutus est linguas: indigit tamen cito interprete linguarum graecarum, adeo ut dixerit & scripserit. Cum venissem, inquit, Troade, id est, Troja, & opium mihi apertum est in Domino nostro Jesu, non habui requiem spiritui meo, eo quod non invenissem Titum. Quod exponens Hieronymus dixit, hoc ideo dictum a Paulo dicto, quod illo Tito maxime indigebat, & utebatur interprete linguarum Graecarum: pro cuius absentia ibi non stetit, sed valedicens Trojanis abiit in Macedoniam. Vide quantum doctores necessarii sint in ecclesia Dei, ut doctor gentium doctore indigerent. Preterea evangelium Marci scriptum est Petro narrante, Marco dicente, ut & Petrus interprete indigerent.

Orde 4. 6.

Forte, & cui per.

Leg. Tit.

Cor. 1. 11.

Item, sciendum est, quod quando in Conciliis generalibus soli episcopi habebant vocem diffinitivam, hoc fuit, quia habebant administrationem populi, & erant viri sancti, & docti & electi praeter ceteris in ecclesia Christiana. Postea fuerunt additi abbates eadem de causa, & quia habebant administrationem subditorum: & eadem ratione addi deberent priores, aut majores quarumcumque congregationum, plusquam episcopi, vel abbates inutiles, solum titulares, & in quibus deficiunt conditiones supradictae. & qui forte in hac materia sunt suspecti. Et mirabile videtur, quod unus talis archiepiscopus, aut episcopus, vel abbas paucos, aut nullos suffraganeos habens, & parvum aut nullum sibi subditum, haberet tantam vocem in Concilio, sicut archiepiscopus Moguntinus, ac alii magni praelati, & episcopi in Francia, & Anglia, & aliis regnis, qui plures habent parochiales ecclesias, in quibus est major populus, quam in pluribus archiepiscopatibus, & episcopatibus praedictis.

Si canonista es, vide textum canonis dicentem, quod doctorum ordo quasi precipuus est in ecclesia Dei. Illum ergo ordinem, & quasi precipuum ordinem repellis: & admittis indistincte episcopos, & abbates, quorum pars major indocta. Et attende quod rex, vel praelatus indoctus est sine coronatus. Cum illis ergo doctores admittit, ut illorum scientiae defectum, qui tamen auctoritatem habent, illorum scientia & doctrina suppleant.

Item, eadem ratione, qua supra, non sunt excludenda a voce diffinitiva sacrae Theologiae doctores, ac juris canonici, & civiles: quibus, & maxime theologis, datur auctoritas praedicandi & docendi ubique terrarum: quae non est parva auctoritas in populo Christiano, sed multo major quam unius episcopi, vel abbatis ignorantis, & solum titulati. Et quia antiquitus haec doctorum auctoritas non erat introducta per modum studiorum generalium, quae hodie auctoritate ecclesiae observatur, de eis non fit mentio in antiquis iuribus communibus: sed in Concilio Pisano, & Romano eorum auctoritas allegatur, & in diffinitiva sententia subscribuntur. Quare eos in simili excludere per praesens Concilium, quod est dicti Pisani continuativum, non solum esset absurdum, sed dicti Pisani Concilii quodam modo reprobativum.

De ceteris autem, quos tacite excludis, vide quid agis. Omnes sacerdotes qui non sunt de tuis expellis praelatis, & pellis, qui tamen precipuus ordo est in ecclesia Dei: inter quos unus summus est & Papa, ceteri autem sacerdotes sunt: quibus etiam simplices sunt, non est detrahendum, sed in eis sacerdotale officium honorandum, de quibus in lege scribitur, *Dis non detrahas*, sacerdotes intelligendo, qui propter excellentiam ordinis, & officii dignitatem diu nuncupantur, quos repellis; admittis tamen episcopos, inter quos ultimos episcopos & presbyteros quantum ad ordinationem & meritum Apostolus nullam differentiam facit, docens quod aequalem episcopum esse oporteat, & quis episcopus debeat ordinari; nihil dicit de presbytero, sed transit ad diaconum insinuans secundum procerum, eadem in presbytero & episcopo requirenda, & eundem esse ordinem & dignitatem, licet temporibus multitudo fecerit vilescere; rariore sunt episcopi, ideo pretiosiores, quia pauciorum apud Indos pipere pretiosius est: & si sunt rectores parochialium ecclesiarum, qui etiam ecclesiarum praelati vocantur in Jure. Cum ecclesia sit in diversis ordinibus & officiis constituta, cur ordines, & officia repellis? Idem de diaconis dico, qui & ordo sunt in ecclesia Dei, & officium gerunt, & haec a primitiva ecclesia.

Exad. 1. 10

De his videanda Joannis de Polemar oratio in Concilio Basiliensi habita anno MCCCC XXXIII nam hic multa ridicula concervantur, inquit Labbens. Est ea oratio in Tomo 1. v. Antiq. test. Henr. Canis, & in Tomo sequenti.

Item, eisdem responsionibus, vel consimilibus, idem dicitur de regibus & principibus, aut eorum ambaxiatoribus, & de procuratoribus absentium praetorum, & capitulorum, & etiam sicut patet ex bulla domini nostri Papae, qua mandat praesens Concilium, & maxime ex canonicis impedimentis causantibus ad hujusmodi locum, & tempus Concilii personaliter adesse nequiverint; tunc illi qui sic impediti fuerint, aliquos suo nomine Deum timentes scientia & rerum experientia praeditos, ac sufficienti mandato suffultos mittere non postponant, vices eorum qui miserant, in dicto Concilio impleturos.

Sed & postea a sanctis patribus sunt officia instituta, utpote archidiaconi, archipresbyteri, & ex consuetudine decani, & alia officia, quae expressa reperio in jure, & in ordine ecclesiastico, cur illos repellis, & quovis episcopos indifferenter admittis.

Item, quantum ad materiam terminandi praesens schisma, & dandi pacem ecclesiae, velle excludere reges, principes, aut ambaxiatores eorum, maxime cum magna & honorabilem partem faciant hujus Concilii, a E voce, seu determinatione etiam conclusiva, non videtur justum, aequum, aut rationi consonum: cum hujusmodi pacis conclusio ad eos, & populos eis subiectos valde pertineat: & sine eorum consilio, auxilio & favore non possint ea quae in hoc Concilio concludentur, executioni mandare.

Audeo tibi dicere, quod in Gallia, Germaniis, Anglia, Hispania, sunt mille curati parochialium ecclesiarum, quorum quilibet majorem administrationem & regimen plurium animarum, quos jus admittit, & nullo repelluntur: & tu istos, quorum multo plus interesse ratione administrationis, vis repellere? Ego omnem hominem habentem ordinem, vel officium ecclesiasticum, quia illius interest, omnemque doctorem, quia prodesse potest, dico admittendum & nullum talem repellendum.

Cardinalis sancti Marci fecit aliam cedulam ad idem: ejus tenor talis est.

Tu, quisquis es, qui praetendis primo, solos majores praelatos, ut his verbis utar, episcopos & abbates habere vocem in generali Concilio, & ita excludis doctores, archidiaconos, rectores parochialium ecclesiarum, ceterosque dignitates habentes, quibus cura imminet

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

Ex Collectione Barberiniana.

Sacrosanctissimus dominus noster dominus Joannes Papa XXIII. quamquam nullis votis, juramentis, aut promissionibus adstringatur, tamen propter quietem populi Christiani proficitur, spondet, & promittit Deo & ecclesie, sponso & liberaliter dare pacem ipsi ecclesie per viam cessionis sue per se, vel procuratores legitimos unum, vel plures ad hoc irrevocabiliter constitutos, & in quantum Petrus de Luna, & Angelus de Corario, per sacrum Pisatum Concilium de schismate & haeresi damnati, & de papatu ejusdem papatus, quem praeferunt, per se vel procuratores legitimos similiter cedant, & hoc infra terminum: & de praedictis facere unam, vel plures litteras in bulla plumbea, prout expenderit.

Et attendatur quod ex nunc, innovetur & aggravetur processus Pisani Concilii, contra dictos damnatos, suspendendo tamen effectum processus usque ad tempus, quod dabitur eis ad cessionem.

Item quod rex Romanorum, & domini praesentes, ac omnes ambaxiatores regum, & alii, ac totum Concilium promittant domino nostro in casu quod illi damnati non se humiliter ad cessionem, sicut ipse fecit, assilire suae sanctitati perpetuo contra ipsos, & eorum adherentes, tam spiritualibus favoribus, quam temporalibus auxiliis.

Licet autem prima domini nostri cedula nationibus non suffocasset, immo suspensionem generasset; ista ultima minus sufficit, pluraque generavit suspensionis quam prima. Primo quia non offert, nisi aliis cedentibus. Secundo propter verba irritativa, quia alii vocantur condemnati de haeresi. Tertio propter terminum appositionis. Quarto propter processum innovationem & aggravationem.

Ex ms. Caesareo Vindobonensi.

Dominica Reminiscere a, ambaxiatores Universitatis Parisiensis praesentati fuerunt per Romanorum regem nationem Germanicam. Ubi dominus rex longum fecit sermonem, hortando praedictos ambaxiatores, ut se nostrae nationi & nationi Anglicae conformarent: narrando multa acta hucusque in Concilio per nationes, & difficultates de modo vota colligendi per nationes & non per capita: & de resistentia nationis Italicae: & de modo uniendo ecclesiam sanctam Dei per viam cessionis omnium de papatu contententium. Qui responderunt, quod parati essent concurrere in omni via rationabili & justa, & quod multum placeret via cessionis: commendantes regiam maiestatem de tanto opere laudabili, & diligentia in convocacione istius sacri Concilii, & diligentia sua prosequendo effectum sacratissimae unionis. Deprecantes ne mutaretur suus gloriosus animus, aut remitteretur: quia sine ipsius protectione & personali praesentia totus labor esset desperatus.

Item, eadem die venerunt coram regia maiestate Oratores regis Arragonum, legentes longam cedulam, continentem vocacionem ad Concilium sacrum regis Arragonum & Petri de Luna, & impedimenta eorundem de receptione termini oblata per regem Romanorum ad mutua[m] visionem, qua sperabatur sequi posse perfectam unionem; & quod stetit xiv. diebus, & pluries responsum petivissent a rege Romanorum, & quod nihil obtinissent, & imminerent eis pericula. Unde excusaverunt dominum regem Arragonum, quod per eundem non stetit &c. Et petiverunt licentiam ad recedendum, & petiverunt instrumenta, &c.

Ex Collectione Barberiniana.

Post haec nationes visis praemissis cedulis, composuerunt cedulam sequentem, quae fuit approbata per tres nationes, & demum per regem Romanorum, private oblata Papae: super qua multa habuit consilia: & tandem dudus est quibusdam mediis ad hoc, ut illam prima Martii publice coram rege, & Concilio concesserit, & in propria persona legerit, & decreverit litteras se-

Acti: & die sequenti facta sessione solenni cum Missa solemniter publicavit: Te Deum laudamus.

Tenor cedulae talis est:

Ego Joannes Papa XXIII. propter quietem totius populi Christiani, profiteor, spondeo & promitto, voveo & juro Deo, &c. ut infra.

Avilamenta oblata in Natione Germanica in Constantiensi Concilio, quando fuit via cessionis contententium omnium de Papatu tractata.

Ex MS. Vindobonensi.

Conclusio 1. Hoc sacrum Constantiense Concilium in materia hujus schismatis supremam in terris habet auctoritatem & judicariam potestatem.

Conclus. 2. Inter omnes vias sedandi hoc perniciosissimum schisma, aptior, convenientior, purior, & efficacior est via cessionis omnium trium contententium de Papatu.

Conclus. 3. Quod nihilominus, si obedientiae Angeli Corario & Petri de Luna absque cessione suorum praesidentium ad unitatem sanctae matris ecclesiae cum nostra vellent obedientiam concurrere, si & in quantum Dominus Joannes, quem haecenus semper Papam esse negaverunt, de Papatu cedat, idem Dominus noster ad cedendum obligatur.

Conclus. 4. Quod pensatis singulis, Dominus noster ad praemissa tenetur sub poena peccati mortalis.

Conclus. 5. Quod Dominus noster sub eadem poena, videlicet peccati mortalis, tenetur cedulam sibi per tres Nationes praesentatam, prosequi cum effectu.

Conclus. 6. Quod hoc generale Concilium potest Domino nostro praemissa sub formidabilibus poenis praecipere & mandare.

Conclus. 7. Quod si Dominus noster praemissis tanquam pertinaciter induratus contradicat, Concilium praesens nomine totius Ecclesiae saeculare brachium Imperialis majestatis poterit invocare.

Ultima die Februarii in Ecclesia Fratrum Minorum, Rege Romanorum praesidente, in magna multitudine, requisivit Oratores Universitatis, quid sentirent de via cessionis, & de forma, sub qua obligatio fieri deberet exhibita Domino nostro.

Et respondendo dixerunt, quod esset sanctior, justior, aequior, tutior, & celerior via ad perveniendum ad unionem Ecclesiae.

Addiderunt, quod verba obligatoria, posita in cedula Nationum, solum civilem importarent obligationem, & ergo esset addendum, voveo & juro, quod prius multis placuit, & ego dedi in Avilamentis meis in Natione. Quae non fuerunt recepta: quia essent nimis dura, sed esset mitius procedendum. Tamen postquam Parisienses addiderunt, tunc placuit omnibus.

Die prima mensis Martii, anno MCCCLXXI. a Nativitate, &c. in magna aula palatii inferioris Apollolici, undecima hora post mediam noctem, domino nostro Joanne Papa XXIII. ibidem existente & praesente, ac Romanorum rege Imperatore serenissimo, & quatuor congregatis nationibus inibi, fuit per dominum patriarcham Antiochenum nomine & ex parte totius Concilii praesentata praefato domino nostro Papae quaedam schedula: sibi quae nomine dicti Concilii fuit humiliter supplicatum per eundem patriarcham, quatenus digraretur dictam schedulam benigne acceptare. Et dictus dominus noster Papa, recepta schedula, & ea secreta lecta, dixit quod fuit temper a intentionis, dare pacem ecclesiae, & quod ad hoc venerat Constantiam. Et etiam dixit, qualiter dicto Concilio, non vi nec metu compulsus, non coactus, sed liberaliter & sponte obtulerat viam cessionis sui papatus, & obtulit, quod nunquam fuit alterius intentionis. Demum dictus dominus noster dictam schedulam legit, cujus tenor talis est: Ego Joannes XXIII. &c. ut in bulla continetur. Qua lecta, fuit regratiatum dicto domino nostro Papae per serenissimum principem Regem Romanorum de bona & sancta oblatione: deinde Cardinales ad idem fuerunt regratiati. Demum dominus patriarcha ad idem,

In ms. additur, Indidit v. v. Pontificatus quo supra: Ex Bull. mod. & tribus aliis ms. German.

Fort. sua intentionis.

567
ANNO CHRISTI 1453

JOANNES P. XXIII.

CONCILIUM

SIGISMUNDUS IMP.

568

Idem, & etiam Universitas Parisiensis ad idem. Quo A
facto, dominus noster voluit, quod in crastinum, que
fuit secunda Martii, teneretur sessio, in qua publicaren-
tur hæc solemnitas per eundem.

Cedula quam Joannes Papa XXIII. promissit
& juravit.

ANNO CHR. ISTI 1453

SESSIO II

Quando dominus noster Papa obtulit cessionem
sui papatus.

Ex prima
editione.
In ista
prima, &
ms. In
pra edit.
German.
Germanici
stum ab il-
lis, Domi-
nus noster
celebravit.
Et anno diei
2. Martii,
fuit dies Sab-
bati, littera
Dom. C.
b. F. 1453.
ms.
c. ms. Gub.
Romanorum
rex.
d. Ms. Pro-
curator ni-
calis Con-
cilio.

A Nno a Nativitate Domini MCCCCXV. indictione
VIII. Pontificatus quo supra, a die vero Martii
secunda mensis Martii fuit celebrata sessio, in qua domi-
nus noster celebravit Missam in ecclesia majori, de Spi-
ritu sancto. Qua celebrata, fuerunt lætæ solemnitates,
que consueverunt fieri in sessionibus. Demum dominus
noster sedens in cathedra ante altare, conversus ad Con-
cilium ibidem congregatum, legit schedulam tenoris se-
quentis per dominum Vitalem patriarcham Antioche-
num, nomine Concilii traditam, alta voce sic inci-
piendo:
Ego Joannes Papa XXIII. propter quietem totius po-
puli Christiani profero, spondeo, promitto, voveo &
iuro Deo, & ecclesie, & huic sacro Concilio, sponte
& libere dare pacem ipsi ecclesie per viam meam sim-
pliciter cessionis papatus, & eam facere & adimplere
cum effectu iuxta deliberationem præsentis Concilii,
& quando Petrus de Luna Benedictus XIII. & Angelus
de Corario Gregorius XII. in suis obedi-
entibus, papatus quem pretendunt, per se vel
procuratores suos legitimos b simpliciter cedunt, &
etiam in quocumque casu cessionis vel decessus, aut
alio in quo per meam cessionem poterit dari unio eccle-
siæ Dei ad extirpationem præsentis schismatis. Et
duo legebat illam clausulam in præscripta schedula,
Spondeo, promitto, voveo, & iuro Deo, flexit genua
versus altare: ponendo manus ad pectus, dixit hæc ver-
ba: Et ita promitto observare. Quo facto, c Imperator
iurgens de sua cathedra, regratiatus fuit eidem domino
nostro nomine Concilii & suo, stectendo genua, deponen-
do coronam, & osculando pedes ejusdem domini nostri.
Et etiam dominus patriarcha fuit regratiatus eidem no-
mine Concilii. Post hæc cantores inceperunt cantare:
Te Deum laudamus, &c. Et d procurator Concilii, Jo-
hannes de Scribanis, petiit nomine Concilii confici publicum
instrumentum a protonotariis & notariis ac scribis sedis
Apostolicæ.

Ego Joannes Papa XXIII. propter quietem totius po-
puli Christiani profero, spondeo, promitto, & voveo
Deo & ecclesie, ne huic sacro Concilio, sponte & li-
bere dare pacem ipsi ecclesie per viam meam simplici-
ter cessionis papatus, & eam facere & implere cum effe-
ctu, iuxta deliberationem præsentis Concilii, si &
quando Petrus de Luna Benedictus XIII. & Angelus
de Corario Gregorius XII. in suis obediendis nuncupati,
papatus, quem pretendunt, per se vel procuratores
suos legitimos simpliciter cedunt. Et tunc in quocumque
casu cessionis, vel decessus, aut alio in quo per meam
cessionem poterit dari unio ecclesie Dei, ad extirpationem
præsentis schismatis.

Qua læta, fuit regratiatum dicto domino nostro per
serenissimum dominum regem Romanorum de bona &
sancta oblatione: deinde cardinales ad idem fuerunt
regratiati. Demum dominus Patriarcha prædictus ad
idem, & etiam universitas Parisiensis ad idem. Quo
facto, dominus noster voluit, quod in crastinum que
fuit secunda dies Martii, teneretur sessio, in qua hoc
idem solemniter publicaretur per eundem: & fuit tan-
ta. Et dominus noster celebravit Missam in ecclesia ma-
jori de sancto Spiritu. Qua celebrata, fuerunt solemn-
itates, que consueverunt fieri in sessionibus. Demum
dominus noster sedens in cathedra ante altare, conver-
sus ad Concilium ibidem congregatum legit dictam sche-
dulam per Patriarcham nomine Concilii traditam alta
voce: videlicet: Ego Joannes, &c. ut supra. Et dum
legebat illam clausulam in cedula, spondeo, promit-
to, voveo & iuro Deo, flexit genua versus altare:
ponendo manus ad pectus dixit hæc verba: Et ita
promitto servare. Quo facto Imperator surgens de sua
cathedra regratiatus fuit eidem domino nostro nomine
Concilii, & suo, stectendo genua, deponendo coronam,
& osculando pedem ejusdem domini nostri. Et etiam
prædictus dominus patriarcha fuit regratiatus eidem
nomine totius Concilii. Post hæc cantores inceperunt
cantare, Te Deum laudamus, &c. Et procurator Con-
cilio prædicti Joannes de Scribanis ibidem existens pe-
tiit nomine totius Concilii unum, vel plura instrumen-
ta publica ad perpetuam rei memoriam ac reverentissimis
dominis sedis Apostolicæ protonotariis ac notariis, &
scribis ad hæc per Concilium deputatis. Et post memo-
ratus dominus noster Papa super præmissa sua oblatio-
nis cedula ad publicandum eandem oblationem princi-
pibus Christianitatis secundum formam tenoris imme-
diatæ subsequentiæ mandavit confici & scribi bullas,
seu Apostolicas litteras.

Et ex post de mandato domini nostri fuit super præmissa
schedula oblationis, una bulla confecta.

Alia editio ejusdem sessionis, ex collectione
Barberiniana.

Sessio quando dominus noster Papa obtulit simpliciter
cessionem sui papatus aliis cedentibus.

A Nno a Nativitate Domini millesimo quadringente-
simo quindicesimo, indictione octava, pontificatu
quo supra, die vero mensis Martii primo, in magna
aula inferiori palatii Apostolici, hora undecima post
mediam noctem, domino nostro Papa Joanne XXIII.
ibidem existente presente, ac Romanorum rege Impe-
ratore serenissimo, & quatuor nationibus ibidem con-
gregatis, fuit per dominum Patriarcham Antiochenum
nomine & ex parte totius Concilii præsentata prædicto
domino nostro quidam cedula, sibi que nomine dicti
Concilii fuit humiliter supplicatum per eundem Patri-
archam quatenus dignaretur dictam cedulam benigne ac-
ceptare. Et dictus dominus noster Papa accepta cedula
& ea secreta læta, flexit quod semper fuit intentionis
dare pacem ecclesie, & ad hoc venerat Constantiam.
Et etiam qualiter dicto Concilio non vi, nec metu com-
pulsus, non coactus, sed liberaliter, & sponte obtule-
rat viam cessionis sui papatus, & obtulit, & quod nun-
quam fuit alterius intentionis. Demum dictus dominus
noster dictam cedulam legit, cujus tenor talis est.

Tenor bullæ seu Apostolicæ litteræ, de qua supra
fit mentio, sequitur.

Joannes episcopus servus servorum Dei, universis
Christi fidelibus presentes litteras inspecturis,
salutem & Apostolicam benedictionem.

PACIS bonum omnium bonorum excellentissimum esse
Ilaias propheta demonstravit, qui Salvatorem ven-
turum pacis principem appellavit. Unde etiam in ejus
ortu chorus Angelorum decantans, Pax, inquit, in ter-
ra hominibus bone voluntatis. Sicuti autem vox de
ipso Salvatore prophetica nunciavit, ita in Christo
fuit postmodum adimpletum. Pacem enim docuit
verbo, pacem docuit exemplo, pacemque inter Deum
& hominem proprio sanguine firmavit, seipsum pro
nobis in arca crucis offerens: & ejus merito propicia-
tus Deus nos ad amorem pacis gratiam restituit, a qua
primum hominis peccatum nos exiliis effecerat. Que
omnia intra mensis nostri aciem revolventes, ac ejus-
dem Salvatoris, cujus vicis licet immeriti gerimus in
terris, cupientes quantum homini permittitur imitari
vestigia, decrevimus omnes nostros conatus e ad illam e Forte, ad
dirigere, per que integra pax ecclesie catholice red-
di possit. Sane licet sacrum Concilium Pisenum Chri-
stianitatem diu antea schismatica labe divisam pro-

Lac. 1.

ANNO
CHRISTI

1415

maxima parte ad unitatem rediit: tamen quia A
nonnullis reliquis perfideri schismatis quibusdam in lo-
cis, ut de facto apparebat, remanserant: ut aliquan-
do hac assanda clades totaliter, & radicitus extirpa-
retur, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Car-
dinalium consilio cum carissimo in Christo filio nostro
Sigismundo Romanorum & Hungarie rege illustri rur-
sum generale Concilium in civitate Constantiensi pro-
vincie Moguntinae certo tempore ad hoc deputato con-
vocandum concitavimus. Ac postmodum veniente di-
cto tempore, licet multa noviter emergentia presentiam
nostram in Italia sagitare, tamen posthabitis pro tan-
ti boni confessione, una cum eisdem fratribus nostris
non sine magnis difficultatibus ad ipsum locum perve-
nimus. Sperabamus autem, & nobis ipsis suadebamus,
Petrum de Luna, & Angelum Corario, quos diligen-
tissime & instantissime per ipsius regis nuncios, & lit-
teras convocatos & invitatos esse sciebamus, pro dan-
da Christianitati pace, ad ipsum Concilium esse ventu-
ros. Convenientibus igitur prelati, necnon oratoribus
multorum regum & principum, ac universitatum in
multitudine copiosa, pluribus etiam principibus perso-
naliter venientibus, ipsoque Sigismundo rege personali-
ter assistente; & cum prefati Petrus de Luna, & An-
gelus Corario nec per se venire nec per procuratores
suos ad ipsum Concilium pro conclusione tanti boni de-
bita mitere curavissent: Nos propterea, ne voluntas
nostra in oculo lateret, sed tanti boni, quantum ad
nos attinet, sequeretur effectus; licet certissima jura,
& universalem quasi ecclesiam, paucis exceptis, habea-
mus; tamen pro consequenda pace mutua viam cessionis,
quam omnibus consideratis, promptiorem & aptio-
rem credimus, complecti decrevimus: confidentes indu-
bita, quod quanto plura quam illi relinquimus, tanto
magis apud Deum premium consequemur. Hac igitur
consideratione inducti, in publica ipsius Concilii ses-
sione, post Missam sancti Spiritus per nos solemniter ce-
lebratam, ipso sacro approbante & laudante Concilio,
hanc viam cessionis obtulimus his verbis: Ego Joannes,
&c. Quocirca universitatem vestram requirimus & hor-
tamur in Domino, quatenus pro confirmatione & com-
plemento tanti boni pias orationes & preces Altissimo
in cordis humilitate effundere non postponatis: ut per
supernam gratiam Mundus optatam pacem, & ecclesia
integram recipiat unitatem.

Datum Constantiæ, vi. Nonas Martii, pontificatus
nostri anno quinto.

Alia conclusio ejusdem Papa Joannis XXIII.

Quocirca universitatem vestram requirimus, & hor-
tamur in Domino, quatenus hanc nostram spontaneam
oblationem grato suscipientes affectu, pro consumma-
tione & implimento tanti boni, prefatos Petrum de
Luna, & Angelum Corario; eorumque obedientias
ad dictam pacem invitantes ad viam cessionis exsequen-
dam similiter inducat, & effectualiter induci procu-
retis. Et nihilominus pias vestras orationes & preces
Altissimo in humilitate cordis effundere non postpone-
tis: ut per supernam gratiam Mundus pacem optatam,
& ecclesie integram recuperet unitatem.

Datum ut supra.

Capitula facta, inila, & concordata inter serenissimum
& invictissimum principem & dominum dominum Si-
gismundum Dei gratia Romanorum semper Augustum
& Hungarie, &c. regem, ex una parte; & rever-
endissimum patrem dominum dominum Samorensium
episcopum, militesque nobiles & honorabiles viros do-
minos Joannem Dixat, & Petrum de Falchia de-
retorum doctorem ambaxiatores serenissimi & invictis-
sime principis & domini domini Ferdinandi eadem gra-
tia regis Arragonum & Sicilia ex altera parte, su-
per mutua visione habenda, & fenda inter dictos se-
renissimos reges ad invicem super facto unitatis &
pacis ecclesie sancte Dei. Que quidem capitula sunt
tenoris & continentie subsequens.

ANNO
CHRISTI
1415

I.

PRimo est initum, & concordatum, quod dictus se-
renissimus princeps & dominus dominus Rex Ro-
manorum, omni cessante impedimento infirmitatis, Deo
favente, accedat, veniat, & attingat sic personali-
ter, & propria in persona hinc per totum mensem
Junii proxime instantis in civitate Nicie, quæ est in
Provincia: & dictus serenissimus & invictissimus rex
Arragonum & Sicilia, una cum sanctissimo in Christo
patre & domino domino Benedicto divina providentia
Papa XIII. omni cessante impedimento infirmitatis,
Deo favente, accedat, veniat, & attingat hinc per
totum dictum mensem Junii proxime instantis persona-
liter, & sive in propria persona in loco, castro, &
portu de Villa Franca alias nominato, prout alias pro
dicta visione mutuo fenda inter perpetrandis, conclu-
dendis omnibus utilibus & necessariis in unionem eccle-
siam effectivè consequendam.

II.

Item, est initum & concordatum inter predictos se-
renissimum & invictissimum regem Romanorum & am-
baxiatores predicti serenissimi & invictissimi domini
regis Arragonum & Sicilia, quod dictus dominus se-
renissimus Romanorum rex faciat operis effectum, quod
dictus locus, castrum & portus & illius dominium,
simpliciter, plene & indistincte tradantur, deliberentur,
& transferantur absque aliqua retentione jurisdictionis,
& alias dicto serenissimo domino nostro Papæ Benedi-
cto, seu ejus, vel eorum legitimis procuratoribus:
ita quod tam per serenissimum dominum dominum re-
gem Francorum, quam illustrem & potentem domi-
num comitem Sabaudie, homines subditi & vassalli di-
cti loci, castri, & portus Villafranche legitime &
effectualiter absolvantur, & sint penitus absoluti a quo-
cumque homagio, & fidelitatis juramento, & aliis ob-
ligationibus, & vinculis universis, quibus adstricti seu
ligati essent, sint vel fuerint dicto serenissimo regi
Francorum, & prefato comiti Sabaudie domino eo-
rum: & dicti subditi, & vassalli dicti castri & portus
de Villafranca teneantur prestare dictum homagium &
fidelitatis juramentum predicto sanctissimo domino Be-
nedicto Papæ & serenissimo domino nostro regi Arra-
gonum & Sicilia, vel eorum legitimis procuratoribus,
dictisque dominis recognoscere pro veris dominis suis,
durantibus dictis translationibus, & deliberationibus,
dominii ac vassallorum homagio & fidelitatis juramen-
to, quamdiu durabunt dicta mutua visio, & tractatus
unitatis ecclesie, dictis dominis nostris Benedicto & Ar-
ragonum rege ibidem personaliter existente, & ante &
post, quantum erit necesse pro accomodo recessu eo-
rum a dicto loco, castro, & portu.

III.

Item, est initum, & concordatum, quod dictus se-
renissimus rex Arragonum & Sicilia dicto medio tem-
pore, & in recessu tractet, & tractare teneatur dictos
subditos & vassallos dicti loci favorabiliter, atque be-
ne, & pro restituendo dicto loco, castro & portu de
Villafranca dicto illustri comiti Sabaudie finita dicta
mutua

mutua visione, & in eius recessu, praestet de presenti, & est praestare paratus, antequam sibi, vel suo legitimo procuratori corporalis possessio dicti loci, & castri deat, tunc omnes securitates necessarias & opportunas.

IV.

Item, est initum & concordatum, quod dictus serenissimus rex Romanorum habeat & habere tenetur in continenti securitatem, & salvo conductus late & ample roboratus sufficientibus securitatibus & obligationibus ad onus, & sub fide ejusdem serenissimi domini Romanorum regis taliter per subscriptos dominos, ut alias ample assecuret, & salvo conducere valeant, tam a serenissimo domino rege Franciae, quam a dicto domino comite Sabaudiae, quam etiam ab alio domino, qui a nonnullis dicitur Joannes Papa, quam Januensis & nensis pro se & pro suis; Quod casu quo per fortunam, quod Deus avertat, seu alias necessaria vel iusta causa dictus serenissimus dominus noster Papa Benedictus, seu ipse rex Arragonum & Siciliae, & seu eorum consociata, vel eorum quilibet, seu aliquis ecclesiasticus, vel secularis, cuiuscumque gradus, praeminentiae, seu dignitatis fuerit, exire habeat in praedictis dominis & terris; ac subdiciis aliquis eorumdem dominorum Papae & regis, ob causam dictae mutuae visionis, ad locum, castrum, portum supra dicta propter necessitatem, vel alias per terram, & non per mare deliberaret accedere, per praedictorum terras & dominia transendo: ipse, & eorum quilibet cum familiaribus, equitibus, bonis, rebus, localibus, & pecuniis suis sine salvi & securi ab omnibus molestiis, & gravaminibus: & quod eorum pecuniis, pretiis tamen congruentibus illis, & eorum cuilibet in casibus supra dictis, vel alias, victualia, & alia necessaria ministrarentur. Et viceversa praestetur securitas pro parte dicti domini regis Arragonum, quod in casibus praedictis applicationis ad dicta dominia, terras seu regna, damnum seu malum aliquid ibi non inferant; & si facerent, dicto salvo conductu minime gaudere possint personae illae inferentes, & praedicti domini, quantum in eis fuerit, de eis satisfieri procurabunt, ac etiam illa emendare damna, & injuriam passis. Et verba vice idem facere tenetur dominus rex Romanorum.

V.

Item, est initum, & concordatum, ne aliquid hinc inde turbativum surgat dictae mutuae visioni, ac unitati & paci ecclesiae Dei sanctae, quod hinc per totum mensem Junii, & ulterius, durante videlicet dicta mutua visione, & tractatibus supra dictis usque ad recessum a dicto Concilio & portu de Villafranca inclusiva, dictus serenissimus Romanorum rex faciat cum effectu, & de presenti assecuret, & seponit in & sub securo, quod interim in congregatione, quae de presenti est, sive esse asseritur in hac civitate Constantiensi, seu aliter, nihil innovetur, seu permittat innovari, quod possit turbare dictam unionem sanctae matris ecclesiae, seu incivitem vel causam dare dictae turbationi; faciendo incontinenti decerni, & declarari nunc, prout tunc, pro quocumque esse irritum & inane quicquid in contrarium esset attentatum, seu contingeret attentari. Et dictus serenissimus rex Arragonum & Siciliae, seu praedicti eius ambaxiatores pro eo assecurent, quod idem serenissimus dominus rex cum effectu faciat illud idem cum sanctissimo domino nostro Papa Benedicto, videlicet per viam Concilii; nec aliquid innovabit turbativum dictae unitatis, & ecclesiae; & si fiat, illud sit cassum, irritum, & inane. Nam talia possent innovari hinc vel inde, quod per praedictam mutuanam visionem minime reparari possent.

VI.

Item, est initum, & concordatum inter partes praedictas, quod talem saluum conductum, talemque securitatem, quales serenissimus dominus noster rex Ro-

manorum nomine & pro parte sua, & illius qui a nonnullis dicitur Joannes Papa XXIII. praestabit, & faciet sanctissimo domino nostro Benedicto XIII. & omnibus aliis de sua obedientia existentibus ecclesiasticis, vel secularibus cuiuscumque status, dignitatis, aut praeminentiae fuerint, ad loca & portum praedicta venientibus praefatus dominus rex Arragonum nomine & pro parte dicti sanctissimi domini nostri Benedicti, & sua praestabit, & faciet eidem domino, qui a nonnullis dicitur Joannes Papa XXIII. & aliis de sua obedientia existentibus ad loca & portum praedicta venientibus.

VII.

Item, est initum & concordatum, quod dicti serenissimi & invictissimi domini Romanorum, Hungariae, ac Arragonum reges, etiam fraternaliter assecurent, gardent, & salvo conducant se ad invicem, & suas personas proprias, & omnium cum eis, & eorum quilibet & omnium aliorum de tribus obedientiis ibidem cum eis, vel sine eis, ratione dictae unitatis venientium per terram, vel per mare ad dicta loca mutuae visionis; & maxime eorum qui per terram vel per mare portabunt victualia ad dicta loca Nicias, vel Villafrancae, cuiuscumque status, dignitatis, vel praeminentiae fuerint; cum omnibus bonis, & rebus eorum, & quolibet eorum, quantum in eisdem dominis, & quolibet eorum sit, vel fuerit, durante mutua visione antedicta, & antea & post eandem ultra, vel veniendo ad dicta loca; ibidem stando, & recedendo ab iis, ita quod si aliter ipsorum dominorum regum, scit, sciret, audiret, vel sentiret qualitercumque, quod malum aliquid, damnum vel injuria, in personis, rebus, vel bonis fieret, vel tentaretur directe vel indirecte, palam vel occulte, in, seu contra alterius dominorum ipsorum, seu venientium cum eis, vel eorum cuiuslibet personas seu dominia, & res eorum, vel cuiuslibet eorum, illa alter pro altero evitarent, & obviarent, quantum in eis fuerit, & fraternaliter & amicaliter incontinenti alter alteri ad resistendum praemissis, & sese ad invicem defendendum totis viribus, quibus ibi possint assistere.

VIII.

Item, est initum & concordatum, quod praedicta omnia, & singula promittantur, firmantur & jurentur per quemlibet partium praedictarum, & de eis fiant duo publica instrumenta communicanda per notarios & secretarios serenissimorum dominorum regum Romanorum, & Arragonum; & cum applicaverint ad dictum regem Arragonum facient & procurabunt cum effectu dicti eius ambaxiatores, quod dictus dominus rex Arragonum promittet, & jurabit personaliter omnia supra dicta: de qua primo personalis sit plena fides, & publicum instrumentatum.

Ex eodem Collectione, & ex mf. Lipsensi.

Palis regis Arragonum missa ad dominum Imperatorem Constantiam.

Pateat universis, quod nos Ferdinandus Dei gratia rex Arragonum & Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sardiniae & Corsicae, comes Barchinonae, dux Aethiopiae & Neopatriae, ac etiam comes Rossilionis. Attendentes non esse diu inter serenissimum Sigismundum regem Romanorum ex una parte, & ambaxiatores domini Papae sanctissimi Benedicti XIII. & nostros ex altera, fuisse concordatum, & juratum in partibus Nicias per totum mensem Junii proximo, venientem simul & personaliter convenire & ad invicem ibidem celebrare super materia, prout in quibusdam capitulis inde confectis continentur hujusmodi capitula facta, inita & concordata.

Cumque propter temporis antedicti nimiam brevitatem, negotiorum arduitatem & gravitatem partium de prorogatione dicti termini, ut & certe percepimus, fuerit peractum; sitque expediens, & dictis negotiis accommodatum, in omnem casum prorogationis ipsam fieri,

ANNO CHRISTI 1453.

ANNO CHRISTI 1453.

a Ita in epigrapho quod fuit non careret mensuris.

b Ita in m.

fieri, tenore hujusmodi publico instrumenti, tenore seu articulis, promissionibus, obligationibus, juramentis, vinculis, securitatibus, stipulationibus, & censuris in dictis capitulis promissionis, per ipsum manifestum, videlicet facti immediate sequentis dezinno promissionum, ipso rege Romanorum illud idem faciendo & jurando, & non aliter, nec ultra. Promittentes in nostra bona fide regia etiam & jurando per crucem Domini nostri Jesu Christi, & ejus sancta quatuor evangelia in manibus nostris corporaliter tacta, sine derogatione infractionis, seu prejudicio dictorum capitulorum & instrumenti inde facti, predicta omnia & singula in eisdem capitulis contenta tenere, contem-
 plere & inmutabiliter observare intra tempus dicti mensis Julii prerogatum. Hinc igitur, quia dicta a pacemur in posse secretarii nostri, & notarii infrascripti pro dicto rege Romanorum, & alio seu aliis quibusvis, quorum interest, & interesse potest, seu poterit in futurum legitime stipulandum. Quod est datum & actum Valentie in regali Palatio civitatis ipsius, die xxviii. mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo quindicesimo, regni quoque nostri quarto. Signum Ferdinandi Dei gratia regis Arragonum, Siciliae, Valentie, Majoricarum, Sardinie & Corsicae, comitis Barchinonae, ducis Athenarum & Neopatriae, ac etiam comitis Rossilonis & Caritanensis; qui dicta laudamus, concedimus, juramus & firmamus, huicque publico instrumento sigillum nostrum pendens duximus apponendum. Ferdinandus. Sigillum mei Pauli Nicolai dicti secretarii domini regis Arragonum & Siciliae secretarii, auctoritate regia notarii publici per totam tertiam, & dictionem ejusdem, qui predictis interfuit, & equae de ipsius mandato scribi feci, & clausi. Corrigatur autem in decima septima linea. Visum me minime b.

Ex MS. Visorino.

Præterea per Concilium generale XV. Martii, petita fuerunt quae sequuntur.

1. Primo, quod placeat D. N. quod non dissolvatur ipsum Concilium, donec unio perfecta fuisset adepta, & Ecclesia plene reformata. 2. Quod Concilium nullatenus transferretur alibi. 3. Quod D. noster non vellet desistere Concilium, nec ab ipso separari. 4. Quod vellet constituere procuratorem ad renunciandum efficaciter pro eo secundum deliberationem ipsius Concilii, 5. Quod praemissa vellet dare Bullas.

Item, quod Praelati, aut alii vocati ad Concilium non recederent de Concilio, & quod super hoc deputarentur aliqui ex parte Papae, qui haberent examinare causas eorum recessus, sive esset propter infirmitatem, aut paupertatem. Ad omnia praemissa petita concorditer fuerunt Nationes Gallicana, Germanica, Anglicana, & Italica, dempto quod Italica non consensit in quinto articulo, de traditione Bullarum.

Sequuntur responsiones ad praemissa petita, XVI. Martii, facta per os Papae & per prius per os D. Cardinalis Florentini, in palatio Apostolico.

Venerabiles fratres & dilecti filii, ad illud quod dicitur, de constituendo procuratore ad cedendum nostro nomine Papati, videtur nobis & certi sumus, nec aliquem credimus prudentem in dubium revocare, quod ipsa cessio ad pacem Ecclesiae multo certius, multo securius, multo celestius, multo honestius, & generaliter multo melius fiet per nos in propria persona, quam per procuratores. Etiam circa procuratoris officium, respectu formae mandati, respectu litterarum, & alia, multa possunt opponi, & plurima dubia priri, quae cessant omnia, quando agit negotium persona principalis, & ita certius & securius fit, cum persona propria.

2. Quis dubitat hujusmodi negotium, antequam perveniant ad effectum cessionis, ex parte P. de Luna, & Angeli Corarii multa proponuntur, plurima poterit & exponuntur, quae nunc excogitari non possunt, quae requirent magnum tractatum, magnam deliberatio-

nem, non solum nostram, immo collegii, & totius Concilii, & ad quae agenda, nec facile, nec secure, neque certe possit constitui, nec instrui procurator, & propter quae necesse esset de illo loco Niciae hinc mittere, & remittere, & pluries, quae requirent magna temporis curricula, quae tamen, si praesentes ibi fuissent, una die poterunt expediti, & celerius fieri.

3. Fertur hic factis publicis, & hoc dicunt Ambaxiatores Regis Arragonum, & Petr. de Luna hic stantes, quod idem Petr. de Luna nunquam per Procuratorem, neque cum alterius procuratore cedet. Quod si ita est, ut creditur, videtur necessarium quod in propria persona fiat.

4. Quis dubitat hujusmodi negotium, & respectu nostri, & respectu totius Ecclesiae, & honori Concilii, honestius fieri per nos in propria persona, quam per procuratores? cum hoc attendimus, satis miramur, unde procedant ista consilia, attento quod nos parati sumus promissa nostra exequi, in propria persona, cur a nobis qui volumus & possumus, exigitur procuratorium, quod tamen non negaremus, si essemus infirmitate detenti, vel alias legitime impediti?

Miramur insuper, quod in re tam ardua, quae nulla major inter mortales est, nulla singularior, quia credimus ante nos in hoc casu similem non habuisse, & nescimus si sequenter habebimus, & a nobis procuratoriam exigitur, cum in rebus multo minoribus quae de jure non cogatur.

Nos autem huic petitioni respondentes volumus per nos praedictam fieri cessionem, secundum formam cedulae per nos datae in propria persona nostra, cessante infirmitate, vel alio legitimo impedimento exequi, & perficere, accedendo ad locum Niciae, vel ad alium locum vicinum, per totum mensem Junii proximi futuri. Et si forte dubitetur de hoc, sive quod velimus divertere, sive alias pure & sincere non procedere, & non exequi promissa, ex nunc volumus & consentimus nos efficaciter obligari, quod in casu quo per nos stabis, quominus pax detur Ecclesiae, per nostram cessionem personaliter faciendam, quemadmodum promissimus, juravimus, & vovimus, tunc per venerabiles fratres nostros Cardinales, praesens sacrum Concilium, & universalem Ecclesiam haberi pro non Papa, & perinde ac si Papatu renunciassemus expressae.

Volumus insuper quod iidem Fratres nostri Cardinales S. R. E. jurent pro tali nos in casu praedicto habituros, & ipsos, & omnes alios in casu praedicto absolutos esse volumus ab omni vinculo juramenti & obedientiae, quo nobis tenentur adstricti.

Volumus autem, in casu quo infirmitate corporali, vel alio legitimo impedimento, propter quod inviti detineremur, quominus personaliter praedictam cessionem implere possimus, procuratores constituere ad praemissa per nos promissa fideliter exequenda: & si non fecerimus, locum habeat provisio securitatis capit. praecedentis: & nihilominus si quae alia securitas praemissorum videbitur vobis rationabilis ultra praemissa ad hanc unam vel plures, non recusamus.

Ad articulum vero, quod praesens Concilium non dissolvatur, donec &c. respondemus, quod optime placet nobis, & volumus.

Quantum ad ipsum Concilium transferendum ad partes illas, vel hic, aut alibi manendum, videtur nobis melius, & expedientius Concilium ad partes illas vicinas Niciae, ubi debet esse conventio, transferre, in loco habitabili, & hoc propter rationes praetactas. Et praedicta omnia & singula dicimus, & facimus in quantum remaneamus in plena libertate hinc recedendi, & eundi ad locum Niciae, vel ad alium locum habitabilem, ad praedicta adimplenda.

Item, si, & in quantum praemissa omnia & singula plene & pure acceptentur per hoc sacrum Concilium, & non aliter, vel alio modo. Quo etiam praemissa sub praemissis conditionibus dicimus, & libere facimus, non obstante quacumque protestatione alias in contrarium facta per nos. Per praemissa tamen non intendimus excludere, quin velimus ante recessum nostrum de hoc loco, expedire ea, quae videbuntur opportuna, pro complemento nostrae cessionis praemissae, quibus expedien-

dis celeriter instabimus & faciemus, cum per hoc de A
hoc sancto Concilio fuerimus aduifati.

Die vero sequenti congregatae fuerunt Nationes non
contentae de responsionibus Papae, sed instanter peti-
runt procuratorum ad cedendum. 1. ad evitandum col-
lusiones possibiles. 2. Quod D. N. erat homo visor,
& poterat opinionem mutare, diabolo procurante, si-
cut fecit. 3. Quod difficile erat reperire locum conue-
nientem & gratum omnibus. 4. Quod dissensio esset
quis primus illorum cederet. Praeterea Legati Angeli
Corarii dixerunt palam Dominum suum non iturum
Niciam, quia non putabat illum locum sibi locurum,
sed potius veniret Constantiam, aut si placeret Impera-
tori, daret procuratorum ad cedendum.

Ceterum legati Regis Aragonum & P. de Luna pro-
testati sunt se nihil auctores esse cum Concilio, aut
D. N. sed cum Imperatore, ad quem duntaxat missi
fuerant, & cuius conventionem cum Dominis suis pro
unione Ecclesiae requirebant, & tunc Imperator promi-
sit ire Niciam, in mense Junii proximo futuro.

Paulo post per multorum ora vulgatum est, quod
Papa volebat Nationes praevenire, & tam procurato-
rium, quam alia requisita facere: quare gavisus sunt uni-
versi vehementer ad unionem Ecclesiae zelum habentes.
Sed repente cithara nostra in luctum versa est, & no-
strum gaudium in mororem. Cum mansuetus, XXI.
scilicet Martii, in festo S. Benedicti, qui dies Jovis erat,
clamor magnus factus est de recessu Papae, qui de nocte
recesserat.

De mane vero hora septima, cognito recessu Papae,
ex parte Imperatoris fuit voce Praeconis ad sonum tubae
constantiae proclamatum, quod nullus moveretur, aut
timeret, & quod in majori securitate stabat Concilium
generale tunc, quam antea, & quod virtualia essent in
majori foro, & quod quilibet erat in libertate eundi,
standi, ac redeundi. Et proclamabatur per plures: Vi-
vat Regia Majestas.

Ea die, toto Concilio turbato propter recessum clau-
destinum Papae, congregatae fuerunt simul quatuor Na-
tiones in Ecclesia Fratrum Minorum, Imperatore praesente,
& eas consolante, dicendo, quod non timerent
quemquam, quia securae essent, & liberae, & quod vole-
bat se & sua usque ad mortem inclusive exponere pro
ipsis, unionem Ecclesiae prosequendo, & quod quamdiu
Concilium adunatum esset, cum eo stare, & ipsum
protegeret & dirigeret Praedictis Nationibus sic con-
gregatis praesentata fuit Bulla per Papam de Scafusia
transmissa Concilio generali sub forma sequenti. Et mi-
sit Archiepiscopum Remensem cum litteris credentiae,
quae tales erant.

Joannes Papa XXIII. omnibus & singulis Patriarchis,
Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Praelatis, & Amba-
xiatoribus Regum, Principum, & Universitatum,
salutem & Apostolicam benedictionem. Gratia Dei omni-
potentis liberi sumus in Scafusia &c. *ut infra*. Tandem
visa Bulla praedicta, Imperatore regravato, & in
deliberatione posito de agendis; quatuor Nationes segre-
gatae sunt ad partem, & concluderunt mittere, & mi-
serunt Deputatos ex qualibet Natione ad Collegium Car-
dinalium in Apostolico palatio congregatorum, ad col-
loquium habendum cum ipsis, & Concilium de modo
agendi, quibus Deputatis DD. Cardinales dixerunt, quae
sequuntur.

Primo, quod recessus Papae erat eis inopinatus, un-
de multum dolebant, & quod erant unanimes & con-
cordes de omnibus agendis cum eis in absentia Papae,
& rogabant quod ad haec Nationes similiter essent con-
cordes, & quod unanimiter cum eisdem comunica-
rent, & deliberarent. Quod erant firmati, quod si
recessus Papae esset impedimentum unionis & reforma-
tionis Ecclesiae, ipsi eum simpliciter dimitterent & re-
cederent ab eo: si vero esset ad bonum, ipsi una cum
Concilio deliberarent de iis, quae agere deberent in hoc
casu. 3. Disposuerunt mittere Praelatos aliquos de statu
inferiori, unum vel duos Episcopos Papae acceptos, ad
sciendum plenius causas sui recessus, & intentionem
suam. 4. Distis Episcopis regressis, secundum eorum re-
latum disposuerunt mittere tres Cardinales, de quoli-
bet ordine unum, ad communicandum cum eo, & ape-

riandum sibi aliqua, quae interim per totum Concilium
deliberabuntur. 5. Supplicaverunt, ut interim nullae fie-
rent Papae novitates per Concilium, aut aliquo modo
contra eum attentaretur. 6. Quod omnia forent cum
bona amicitia, & charitate, & quod parati erant
semper convenire cum Concilio. 7. Regravati sunt
Regi Romanorum de provisione facta per eum, & se-
curitate praedicta &c. Qui D. Rex erat tunc praesens,
& venerat cum Deputatis ad Cardinales.

Sequuntur quaedam adviamenta super cedula supra-
scripta, nuper ex parte Papae tradita, adviata per Am-
baxiatores Regis Franciae, & Ducis Burgundiae, & di-
cta die praecedenti noctem qua recessit tradita.

Primo videtur, quod ante omnia instandum est,
quod hic in Constantiensi Concilio fiat reformatio Ec-
clesiae tam in capite, quam in membris, & etiam quod
intendatur ad extirpationem omnium errorum in fide,
& moribus, antequam Concilium muretur.

2. Quod fiat diligentia de sciendum intentionem DD.
Petri de Luna, & Angeli Corarii, quantum fieri po-
terit, & indilate super iis ad eos mittantur Nuncii per
Concilium ordinandi.

3. Si propter causas necessarias & utiles videretur
mutari debere Concilium ad alium convenientem lo-
cum, hoc fiat cum bona voluntate D. N. Papae, & D.
Imperatoris, & cum deliberatione huius sacri Concilii,
& fiat mutatio ad locum D. Imperatori subiectum, &
accommodum perfectioni unionis Ecclesiae.

4. Quis tempore debito debet D. Imperator Niciam
accedere, sicut conventum est, opus est, ut aliqui de
Concilio ordinentur ad eum associandum. Scita autem
intentione D. Petri de Luna, si nollet renunciare per
procuratorem, tum in persona dictus D. N. cum suo
Collegio & Concilio, si commode fieri poterit, accede-
re debeat, aut procuretur, quod dicti DD. Petrus &
Angelus veniant, & conveniant in loco, ubi tunc D.
N. erit cum suo Collegio, & sacro Concilio: si vero
consentiret & vellent eidem DD. renunciationem fieri
per procuratorem, fiat similiter ex parte D. N.

5. Et ad hoc fideliter exequendum videretur utile,
quod in illum casum deputarentur ex parte D. N. ido-
nei procuratores, habentes zelum ad unionem Ecclesiae
Dei, bonisque modis, & honestis procuraretur hoc fieri,
& nunc tradi sufficiens procuratorum pro majori secu-
ritate negotii.

6. Eo casu quo D. N. vellet procuratorium conce-
dere, & procuratores constituere, deberet provideri,
quod in manibus aliquorum proborum, non suspecto-
rum sibi, nec Concilio procuratorium illud poneretur,
qui voverent, promitterent, & solemniter iurarent il-
lud non tradere, nec illo uti, nisi si, & quando dicti
Petri & Angeli procuratores renunciare vellent, vel
in casibus aliis in Cedula cessionis expressis.

7. Omnino providendum est, quod si, ut dictum est,
D. N. cum suo Collegio se transferat ex causa necessa-
ria, & cum deliberatione Concilii ad aliquem alium
locum, quod Concilium pariter transferatur, & D. N.
cum ipsis accedat ad illum locum, nec aliquo modo
separentur, ex causis ore plenius explicandis.

8. Videretur quod ista omnia deberent concludi in ple-
na sessione, & quod de securitatibus in Cedula Papae
contentis, & aliis adviandis particularibus fieret Bulla;
& insuper quod in plena Sessione Papa renunciaret il-
lius protestationibus, quas facit saepius, quod non erat
in sua plena libertate, & facta omnia approbarentur
per ipsum, & Concilium.

9. Si D. N. & jam dicti Petrus & Angelus postula-
rent sibi, & eorum statui, & honori, ac familiaribus
omnibus, & servitoribus suis facta renunciationse, seu
in casu ipsius, provideri, adviaretur, quod debite & ho-
neste provideatur eis per Concilium, & hoc ipsi D. N.
& ipsi Petro & Angelo tempore & loco intimeretur.

Adviamenta vero supra dicta, propter recessum Pa-
pae, minime praeritae fuerunt; sed ipse adhuc existens
in Scafusia, auditis Praelatis & Nunciis pro parte Car-
dinalium in Constantia existentium ad eum missis, misit
eisdem Cardinalibus Bullam subsequenter die Lunae
post ramos palmarum.

Joannes Episcopus servus servorum Dei, venerabi-
libus

ANNO
CHRISTI
1417.

libus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Constantie A
existentibus salutem & Apostolicam benedictionem. Intel-
lectibus, qui venerabiles Fratres nostri ad nostram
presentiam destinati pro parte vestra exquisitissime nar-
raverunt circa negotium confessionis procuratorum no-
strorum in factu confessionis Papatus, duximus responden-
dum, quod cum ad nihil aliud principaliter desideria
nostra tendant, quam posse veram pacem sacrosanctam
Romanam Ecclesiam exhibere, Procuratores nostros irre-
vocabiliter constituere intendimus ven. Fratres nostros
omnes & singulos de Collegio prefate Ecclesie Cardi-
nales: ita quod nobis personaliter non cedentibus, tres
ex eis, aliis Videl. Petro de Luna Benedicto XIII. &
Angelo Corario Gregorio XII. in eorum obedientiam
nuncupatis, cedentibus, vel decedentibus, in plena &
efficiat forma factum confessionis nostre exequi valeant,
& ulterius quatuor Prælatos de Nationibus, in Con-
stantiensi civitate existentibus, quorum similiter tres
confessionem ipsam facere valeant, ut de Cardinalibus est
expressum, & super præmissis litteras nostras in plena
& opportuna forma expediri etiam faciemus. Hortamur
itaque, ut præmissa sine dilacione cum charissimo in
Christo filio nostro Sigismundo Rege Romanorum &
Hungarie Illustri, & Prælati, ac aliis, quibus vestras
circumspeditioni videbitur, communicare velitis; circa
alia quoque exposita per cardinales ipsos hac transmis-
sos, providebitur celeriter, prout materia flagitabit.
Datum Scafusis Constantiensis diocesis 8. Kal. Aprilis
Pontif. nostri anno V.

Papa vero existens in Scafusia die sequenti XXIV.
Martii scripsit Regi Polonie conquerendo sub hac for-
ma. Quot & quanta mala, animarumque pericula etc.
*Isidem omnino concepta verbis ad regem Francie missa
Epistola max exhibebitur.*

Ex collectione Barberiniana.

Recessus Joannis Papæ a Concilio.

Die Martii vicesima Martii, dominus noster Papa
predictus de nocte recessit, aut verius fugit de civitate
Constantiensi in habitu simulato ad modum rustici,
& ivit usque Schapbusensem Constantiensis diocesis prope
Confaniam ad quatuor miliaria Theuronialis; ad
terram illustris principis dominis Frederici ducis Au-
strie pro prima sua dicta.

Cedula Joannis Papæ propria manu.

Gratia Dei liberi sumus in Schapbusensi: & non ve-
nimus animo declinandi ab iis que promisimus per no-
stram renunciationem facere pro pace ecclesie sancte
Dei, sed ut in libertate, salute proprie persone nunc
possimus ea executioni demandare.

Datum in Schapbusen, vicesima prima mensis Mar-
tii. MCCCCXV.

Ex ms. Casareo Vindob.

Epistola Joannis Papæ ad Sigismundum.

Joannes Papa XXIII. carissimo filio nostro Sigismun-
do regi Romanorum. Carissime fili. Gratia Dei omni-
potentis liberi ac conveniente aere sumus in Schapbu-
sen, & venimus inscio filio nostro duce Austrie, non
animo declinandi ab his que promisimus per renuncia-
tionem nostram facere pro pace ecclesie sancte Dei:
sed ut in libertate & salute proprie persone possimus,
prout indubie volumus, ea executioni demandare.

Datum in Schapbusen, XXI. die mensis Martii, an-
no Domini MCCCCXV.

Et similes litteras misit collegio dominorum Cardi-
nalem.

Concil. General. Tom. XXVII

Ex ms. eodem Casareo.

Joannes Papa curiales omnes suos ad se evocat.

Ex parte & de mandato sanctissimi in Christo patris
ac domini domini Joannis, divina providentia Papæ
XXIII. presentium tenore citantur, requiruntur, &
monentur, omnes & singuli familiares, nec non officia-
les prefati domini nostri & sedis Apostolicæ, tam laici
quam clerici, cujuscunque etiam pontificalis dignitatis
existentes, in civitate seu districtu Constantiensi nunc
existentes, quatenus infra sex dies proxime secuturos
a data presentium continue nominandos, quorum duo
pro primo, duo pro secundo, & reliqui duo pro ter-
tio, ultimo, & peremptorio termino, harum serie affi-
gnantur, venire debeant & teneantur, ad terram Schap-
busen, in qua idem dominus noster presentialiter moram
trahit, sub pena excommunicationis & privati-
onis omnium officiorum, que obtinent aut exercent.
Volens idem dominus noster, quod presentes requisito,
citatio, & monitio provide quolibet ardet, ac si uni-
cuique singulariter exhibite existissent: constitutioni-
bus Apostolicis necnon reclamacionibus & appellacioni-
bus, interpositis aut interponendis, & aliis in contra-
rium factentibus, non obstantibus quibuscunque.

Datum Schapbusen, Constantiensis dioceseos. die
XXIII. mensis Martii.

Ex eodem ms.

Litteræ Joannis Papæ ad regem Francie.

Carissime in Christo filii, salutem & Apostolicam be-
nedictionem. Revolventes dudum intra mentis arcana,
quoque & quanta mala animarumque pericula, ob erro-
res & schismata, que nonnullorum execranda dissemi-
navit ambitio, fideles Christi pertulerint; pia & pater-
na compassione compuncti vehementissime doluimus.
Ac illius, cujus vices in terris licet immeriti gerimus
imitari vestigia cupientes, qui pacem suis pro singulari
hereditate reliquit, toto corde omnique possibilitate
pacem, qua inter omnia nihil optabilius esse debet ipsi
fidelibus, ut tandem a tot releventur miseris, disposui-
mus procurare. Et ut hujusmodi nostre mentis concep-
tum opere completeremus, prosergatis omnibus, qui no-
stram presentiam in Italie partibus necessario flagita-
bant, ad civitatem Constantiensem pro celebratione
Concilii generalis quod antea per nostras litteras ibi in-
dixeramus tenendum, ante terminum statutum accessi-
mus. Ubi per plures menses prælatorum & nuntiorum
regum, principum, aliorumque dominorum, & Uni-
versitatum studiorum adventum pariter expectavimus.
Tandem viam confessionis nostri papatus, licet ad illam
nullatenus effemus adstricti, Angelo Corario Grego-
rio XII. & Petro de Luna Benedicto XIII. in eorum
obedientiam nuncupatis, olim de papatu contententi-
bus, per sacrum Pisanum generale Concilium damna-
tis & ejectis similiter cedentibus, aperimus; & illam
prosequi promittentes, voto & juramento firmavimus,
prout in ipsis nostris desuper confectis litteris, quas ad
serenitatem tuam destinandas providimus, plenius con-
tinetur. Nam hæc via confessionis aptior, brevior, &
securior pro integra Christianorum pace præ ceteris no-
bis vita est. Quam usque ad totalem conservationem
tanti boni profecti sumus sincere & cum constantia
inconcussa. Putabamus namque, ex tanta nostra libera-
litate favores, auxilia, & assistentiam, omni profectu
tam magni tamque pii operis promereri, qui pro alio
tam quiete unicam in urbe dignitatem altissimam non
dubitavimus dimittere. Sed ecce, quod dolenter rele-
rimus, nonnulli quos Apostolica gravitas nominari non
patitur, appetitum rationi præponentes, & propria te-
stantes commoda, honestatis & juris calle calcato, non
sicut in generalibus Conciliis secundum sanctorum Pa-
trum instituta & observantias, hætenus per vota vo-
ces habentium & concorditer celebrantium procedi con-
suevit, ut ipso procederet Concilio permiserunt. Ve-
rum factione constata, & in quatuor nationes que per
qua

ANNO
CHRISTI
1417.

Forte 1417

O o

qua

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

quatuor voces totam ejus auctoritatem presentarent. A
 diviso Concilio, quod nunquam auditum est habens,
 ne qui per capita vota eorum in tam arduo negotio
 dare valerent, rem ad libitum deducere satagebant.
 Et si qui eorum inordinatas voluntari contradicebant,
 illos terrebant minis & injuriis, conviciis & illusione-
 bus affligebant. Nec his adhibere adquietes, quae satis
 detestanda erant, in libertatem ipsius Concilii machi-
 nantes, portas ejusdem Constantiae civitatis per diem
 integrum, ne aliquis praelatus vel clericus exire pos-
 set, claudi fecerunt: & demum contra libertatem sa-
 lutemque propriam conspirare ausi sunt. De cuius con-
 spiratione mediis honestius ad praesens tacere, quam
 scribere arbitramur. Et sic per fractiones & violentias
 reintegrationem & pacem universalis ecclesiae impediri
 procurabant. Nos itaque talia inveniuntibus cura angeba-
 mur continua; meditabamurque, quibus remediis, pos-
 semus occurrere, quod non impediretur exsecutio tan-
 ti boni. Tandem cum nulla videretur esse alia via sa-
 lubris, de dicta civitate, in qua nos nec tuti nec libe-
 ri eramus, & Concilium praetatum erat debita libertate
 privatum, incogniti recessimus; & ad hoc oppidum,
 quod temporali domino, dilecto filio, notabili viro Fri-
 derico duci Austriae suppositum existit, ab ipsa civitate
 Constantiensis per quatuor miliaria Teutonica distans,
 ubi plena potuimus libertate, devenimus. Non enim si-
 ne nostro & ecclesiae ac plurimorum scandalo evidente,
 palam discedere valebamus. Quemadmodum ne valere-
 mus discedere etiam occulte, non parvae erant excubiae
 & custodiae antea ordinatae. Et si mansissemus ibi, no-
 strae personae non curato periculo, nil ibi ordinare, dis-
 ponere, & decernere valebamus, quin ex praemissis
 metu & violentia arbitraretur extortum, & in poste-
 rum potuisset de nullitate notari. Haec, fili carissime,
 in tuae celsitudinis regiae notitiam deducere properavi-
 mus per praesentes. Et plenius per instructiones praesen-
 tibus alligatas, quae deinde per relationem nuntiorum
 nostrorum solemnium, quod ad ipsius praesentiam destina-
 re deliberamus, sicut tibi vivae vocis oraculo clario-
 ra. Quoniam quorumcumque in Dei ecclesia occurrentium
 te decet esse participem, quem inter catholicos
 Christianorum reges, qui etiam ipsam ecclesiam erige-
 re & manuteneant tenentur, mentis benevolentia ample-
 rimur speciali; ipsam celsitudinem tuam in Domino
 exhortantes, & affectuosissime requirentes, quatenus no-
 bis, qui pro reintegratione & pace praeter ceteris firmis-
 sime sumus dispositi, plus effectibus agere, quam ver-
 bis testari fuimus & scripturis; placeat opportunis au-
 xiliis & favoribus pro tam pia & necessitate rei totali
 consummatione assistere & tacere. Ex hoc enim apud
 Deum praemium non modicum, & apud homines pro-
 mereberis ingentem gloriam & honorem.
 Datum in Schaphusa Constantiensis diocesis, sub
 anno Piscatoris, die xxiii. Martii, anno quinto.

PRIMA SESSIO

POST MISSAM PAPE.

Seu tertia in ordine Sessionum.

Ex prima
 ratione.
 i. Ms. de
 Martii xxv.
 pro xxvi.
 Habent Mar-
 tii xxvi.
 Acta Viti-
 rina, & Ge-
 berinus, qui
 addit tertia
 feria post
 Palmas.
 h. Ms. Luf.
 regali.
 e. Ms. diu
 Annuncia-
 tionis.

DIE a lune vicefima quinta mensis Martii supra-
 dicti fuit sessio generalis, in qua praesidebat dominus
 Petrus cardinalis Cameracensis, tituli sancti Chrylogoni
 presbyter cardinalis, qui dixit officium Missae, in qua
 rex Romanorum in habitu imperialis fuit cum suis no-
 bilibus, prout decuit regem Romanorum: cui regi assi-
 stebat dominus Franciscus cardinalis Florentinus, dia-
 conus cardinalis tituli sanctorum Cosmae & Damiani. In
 qua quidem sessione cantata Missa de Domina nostra c
 de Annuntiatione, factum fuit officium litaniarum cum
 introitu. Exaudi nos Domine, quoniam benigna, &c.
 & collecta pro pace.
 Subsequently dominus cardinalis Florentinus juxta de-
 liberationem sanctae Synodi pronuntiavit certos articulos
 suae constitutionis, sequendos ad perpetuam rei memo-
 riam, quorum tenor sequitur.

Ex Surii ms.

Primitus tamen oratione lecta, quae fuit sumpta de
 libro pontificali. Tenores vero dictae orationis, & con-
 stitutionum lectarum sequuntur, & sunt tales: Ecce,
 sanctissimi sacerdotes, praemissis Deo precibus, fraterni-
 tatem vestram cum pia & exhortatione convenio, & a Exortio-
 per divinum nomen obtestor, ut ea quae a nobis de ne. m.
 Deo & sacris ordinibus vel sanctis moribus vobis fue-
 rint dicta, cum omni pietate suscipiatis, & cum sum-
 ma reverentia pericere intendatis. Quod si forsitan ali-
 quis vestrum aliter quam dicta fuerint, senserit, sine
 aliquo scrupulo contentionis in vestrorum omnium co-
 pulatione, & ipsa de quibus dubitaverit, conferenda
 reducat, qualiter (Deo auxiliante) aut doceri possit,
 aut doceat. Deinde vos oblatione obsecro, ut nullus
 nostrum in iudicando aut personam accipiat, aut f e Ms. ve-
 quomodolibet favore vel munere pulsatus, a iusto judi-
 cio scienter avertatur aut discedat; sed cum tota pieta-
 te quidquid ceteri nostro se iudicandum intulerit, per-
 tractare curet; ut nec discordans contentio ad subver-
 sionem iustitiae inter nos locum inveniat, nec in per-
 quirenda aequitate vigor nostri ordinis, vel sollicitudo
 tepescat.

Qua exhortatione facta, idem dominus cardinalis
 Florentinus, juxta deliberationem Concilii & Synodi
 praedictorum, pronuntiavit constitutiones quae sequuntur,
 videlicet has.

Ad honorem, laudem & gloriam sanctissimae Trini-
 tatis, Patris & Filii & Spiritus Sancti, pacemque in editione.
 terris hominibus bonae voluntatis divinitus promissam, in
 Dei ecclesia consequendam, haec sancta Synodus, sacrum
 generale Concilium Constantiense nuncupata, pro refor-
 matione & unione dictae ecclesiae in capite & in mem-
 bris fienda, in Spiritu sancto legitime congregata, decer-
 nit, declarat, diffinit, ordinat, ut sequitur.

Es primo, quod ipsa Synodus fuit, & est rite & ju-
 ste convocata ad hunc locum civitatis Constantiensis, &
 similiter rite & rite & iuste initiata & celebrata. Finaliter.

Item, quod per recessum domini nostri Papae de hoc m.
 loco Constantiensis, vel etiam per recessum aliorum pra-
 latorum, seu aliorum quorumcumque, non est dissolutum
 hoc sacrum Concilium, sed remanet in sua integritate &
 auctoritate, etiam si quae ordinationes factae essent in
 contrarium, vel in futurum fierent.

Item, quod istud sacrum Concilium non debet dissol-
 vi, neque dissolvatur usque ad perfectam extirpationem
 praesentis schismatis, & quousque ecclesia sit reformata
 in fide & moribus, in capite, & membris.

Item, quod ipsum sacrum Concilium non transferatur
 ad alium locum, nisi ex causa rationabili, & de consi-
 lio huius Concilii deliberanda & concludenda.

Item, quod praelati, & alii qui debent interesse huius
 Concilii, non recedant de hoc loco ante finitum Con-
 cilio, nisi ex causa rationabili, examinanda per depu-
 tatos, seu deputandos ab hoc sacro Concilio. Qua causa
 examinata & approbata, possint recedere cum licentia
 huius vel illorum, qui habet vel habent auctoritatem.

Et tunc recedent, teneantur dimittere potestatem suam aliis
 remanentibus, sub penis iuris, & aliis per hoc sacrum
 Concilium indiciendis, & in contrarium facientes ex-
 quendis.

Super his autem articulis lectis & approbatis per car-
 dinales & Concilium, magister Henricus de Piro, pro-
 motor & procurator Concilii, nomine totius Concilii, &
 Imperatoris petit instrumentum.

In MS. Card. Capranica, haec ita leguntur.

Et super his magister Henricus de Piro promotor,
 & procurator Concilii nomine totius Concilii & Impera-
 toris petit instrumentum & instrumenta per dominos
 protonotarios & notarios ad hoc deputatos per Con-
 cilio ad perpetuam rei memoriam. Quibus constitutio-
 nibus lectis, & eis approbatis per eisdem cardinales,
 & Concilium, domini Petrus Cameracensis cardinalis,
 & Franciscus cardinalis Florentinus protestabantur,
 prout in quadam cedula lecta per eundem dominum
 Franciscum cardinalem Florentinum continebatur hu-
 jusmodi sub tenore inferius inserti.

Exortio-
 ne. m.
 f. Qualiter,
 m.
 f. Finaliter.
 h. Ms. ha-
 bebant

ANNO
CHRISTI
1415.*Tenor dictæ professionis cedule, de qua supra
fit mentio, sequitur, & talis est:*a Pro Cbrj-
segoni.

IN nomine Domini Amen. Anno Domini millesimo quadragesimo quinquagesimo, indictione octava, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini domini Joannis divina providentia Papæ XXIII. anno v. die vero Martis, xxvi. mensis Martii, Constantiæ. Petrus miseracione divina sancti a Grifogoni presbyter Cameracensis, & Franciscus sanctorum Cosma & Damiani diaconus & Florentinus vulgariter nuncupati, S. R. E. cardinales constituti, coram serenissimo principe Sigismundo Romanorum & Hungariæ rege, & coram reverendis in Christo patribus dominis archiepiscopis & ceteris hic in Constantiensi Concilio congregatis, & ad prætionem existentibus in cathedrali ecclesia Constantiensi cauta tenendi sessionem, dixerunt & protestati sunt in his scriptis, quod non ad præjudicandum huic sacro Concilio, nec prædictæ sessioni, sed ad conservandum honestatem utriusque & alterius ipsorum infrascriptis dicebant, & protestabantur; quod sicuti pridie statim post recessum domini nostri Papæ de hoc loco omnes domini cardinales tunc in palatio Apostolico congregati dixerunt domino regi & deputatis nationum in hoc Concilio existentibus; ita prædicti domini Cameracensis, & Florentinus cardinales dicunt & affirmant: videlicet quod domino nostro prædicto stante in bono proposito dandi pacem ecclesiæ per suam cessionem paratus, videret eis honestum, & ita dispositi sunt sibi assistere & obedire, prout tenentur. Si vero aliter eveniret, quod Deus avertat, tunc dispositi sunt huic sacro Concilio, & credunt quod primo casu, scilicet ipso persistente in bono proposito, ipsum etiam Concilium teneatur, & velit eidem domino nostro assistere, & ipsum in bono proposito conservare & augere.

Dicunt etiam, quod cum alias totum collegium minorum cardinalium miserit reverendissimos in Christo patres dominum Jordanum de Ursinis Albanensem episcopum, & dominum Guillelmum sancti Marci presbyterum, & dominum Amedeum de Saluciis sanctæ Mariæ novæ diaconum, S. R. E. cardinales, ad ipsum dominum nostrum Papam, ad informandum suam sanctitatem de gestis hic post suum recessum, & ad sentendum de sua intentione super agendis in futurum per ipsos dominos cardinales; & super hoc non habuerunt plenum responsum, multum desiderassent, quod placisset sacro Concilio differre præsentem sessionem usque ad habitum dictum responsum. Sed quia non fuerit visum dominis de Concilio expectare extra hanc diem, ideo aliis cardinalibus qui sunt hic, non convenientibus ad hanc, partim quia sunt in infirmitate gravati, partim quia videretur eis honestum non interesse, donec habeant responsum, prædictis Cameracensi & Florentino cardinalibus visum est, quod possint interesse. Et quia sperant, quod ea, que agentur in hac sessione, si recte & rite gesta fuerint, rata & grata habeantur per eundem dominum nostrum Papam: & de prædictis rogaverunt, & rogant notarios publicos infrascriptos, ut de suprascriptis omnibus, & singulis unum, vel plura, si expediret, publica conficiant instrumenta. Quibus sic peractis, dominus Petrus cardinalis præsidens tunc huic Concilio, omnia & singula approbavit & ratificavit ad instantiam serenissimi principis Sigismundi Romanorum regis, & magistrorum Henrici de Piro procuratoris, sive syndici nationis Germanicæ, & aliorum syndicorum, ac Universitatum studiorum, videlicet Parisiensis, Oxoniensis, Tolosanensis, Montispeffulanensis, Cambergensis, Wigornensis, Erfordensis, Coloniensis, Libicensis, & Cracoviensis ecclesiarum, ambaxiatoribus regum & principum, nomine illorum, quorum interest, approbavit. Super quibus prædictus dominus rex in ejus propria persona petiit sibi fieri justitiam per dominos protonotarios prædictos: & secundario magister Henricus de Piro nomine nationis Germanicæ, & universitatum studiorum, ambaxiatorum regum & principum, & alii prælati petierunt fieri instrumenta, præsentibus ambaxiatoribus regis Franciæ, videlicet Ludovico duce Bavaricæ, episcopo Car-

Com. General. Tom. XXVII.

Castionensi, & eorum sociis, nobilibus Frederico & Joanne Burgraviis Nurebergensibus, Ludolpho duce Saxoniæ, Magno comite de Hungaria, comitibus videlicet patre, & filio marchionatus Montisferrati, ambaxiatoribus regum Angliæ, Norvegiæ, Sveciæ, Poloniæ, Navarriæ, & aliis dominis & principibus.

Subsequenter post prandium fuit congregatio deputatorum quatuor nationum, in qua sunt peracta hæc, que sequuntur. Et primo fuerunt lecta certa capitula portata de Schaphulensi per dominum Almannum de Pisis. Quibus lectis & examinatis, tunc petita & tradita copia hujusmodi sub tenore.

Tenor dictorum capitulorum per cardinalem Pisanum portatorum de Schaphusen a Joanne Papa.

PROPOSITA per dictum cardinalem Pisanum pro parte domini nostri Papæ. I. Quod dominus noster constituit procuratores irrevocabiles ad cedendum nomine ipsius, ipso absente, vel nolente; nisi detineatur invitatus, in omnem casum, in quem dominus noster secundum formam cedulæ datæ, super sessione præmissam jurata, & vota cedere teneretur. Si tamen eidem Domino non daretur bona securitas, tolleret illam exceptionem de sua detentione.

I I.

Item, quod procuratores erunt omnes cardinales; ita quod tres cardinales possint in forma prædicta facere cessionem etiam sine prælati, de quibus infra. Item, constituit octo prælatos eligendos, ut sequitur, videlicet quod Concilium nominabit de diversis nationibus triginta duos. Et ex illis dominus noster elegit octo. Et ex illis octo tres de tribus nationibus mandatum cessionis exsequuntur etiam sine cardinalibus, de quibus supra.

I I I.

Item, quod dominus noster constituet vicarios ad negotium Concilii, omnes & singulos dominos cardinales, quierunt præsentem in Constantia, qui de ipsis unum constituant præsentem.

I V.

Item, quia continget aliquando domino nostro, quando erit absens, indigere consilio cardinalium, aut dictorum & cardinalium, aut aliqui eorum indigebunt domino nostro; habebunt libertatem ire, & redire quoties, & quemadmodum volent: remanentibus tamen semper in bono numero aliquibus in Constantia: & quicumque erunt, semper erunt vicarii.

V.

Item, quod agatur de provisione domini nostri, post cessionem, quamvis ipse non petat. Item, det bullam de non dissolvendo Concilium ante perfectum tractatum unionis, & reformationis ecclesiæ.

V I.

Item, quod rex & Concilium reddant dominum nostrum securum & liberum. Primo, quod persona sua ubicumque fuerit, erit in securitate, & libertate extunc, & in omni casu. Et etiam post cessionem erit liber & quietus ab omni molestia & querela.

V I I.

Item, quod juxta petitionem ambaxiatorum regis Franciæ permancebit in partibus illis vicinis ad unam, vel duas diastas, aut circa per spatium mensis, vel quinque septimanarum, si dabitur bona securitas sanctitati suæ, tam in stando, quam postea in eundo. Et duci Austriæ non fiat novitas vel molestia guerra, saltem ad certum tempus.

ANNO
CHRISTI
1415.

ANNO CHRISTI 1415.

VIII

ANNO CHRISTI 1415.

De curia vero videtur sanctitati sue, quod deberet esse apud eum: quoniam summus Pontifex male potest esse solitarius; sed in hoc datus est modus ad suspensionem cedule, & facultatum contra correfanos usque ad Dominicam *Quasi modo*. Et interim mittitur ad sanctitatem suam per dominos de collegio, ut ita disponatur, quod nec sanctitas sua remaneat solitaria, nec decur Concilio materia dissolutionis.

Die Jovis xxviii. mensis Martii, supradicta fuit affixa cedula suspensionis mentionis alias facta per Papam, de qua in precedentibus articulis fit mentio, ita quod curiales sine poena possint remanere usque ad Dominicam *Quasi modo geniti*, proxima futuram.

Ex MS. duobus D. a Scheffrath.

xxviii. Martii, anni mccccxv. Eadem die post vespertas reverendissimi patris domini Jordanus episcopus Albanensis de Urinis, ac Guallelmus tituli sancti Marci presbyter, & Amodeus sanctus Maris novus diaconus de Salucis, qui fuerant pro parte sacri collegii ad dominum nostrum Papam legati destituti, nec non Almannus tituli sancti Eusebii Pisanus, atque Antonius tituli sancti Concilii de Challant presbyter, S. R. E. cardinales, redierunt a domino nostro Papa in Schaphusa morante: fueruntque omnes de eorum reditu valde contenti, sperantes, quod bona nova portarent: propter quorum reditum sessio, quam in crastinum nationes facere deliberaverant, prorogata est; quomodoque ex predictis cardinalibus illo sero cum domino rege & aliis cardinalibus, qui Constantie remanserant, ac deputatis nationum in a Concilio tempore longo fuerant.

a Pro. can. 1415.

Dominus autem cardinalis de Urinis labore itineris fatigatus interesse non potuit. Dixeruntque predicti quatuor cardinales, quod in crastinum bona nova de futura intentione domini nostri Papae referrent. Quibus responsum est pro parte ibidem existentium, quod si bonam intentionem haberet ipse dominus noster Papa, non fecisset mandatum curialibus, quod sub poena excommunicationis, privationis beneficiorum & officiorum, eum infra sex dies sequi deberent. Quibus replicatum est, quod super hoc provideri poterat, antequam quod terminus nondum erat elapsus, & ipsi domini super hoc mandatum habebat. Hac tamen replicatione cardinales non obstantes, illo sero inter eos altercatio facta fuit.

Die Jovis xxviii. mensis Martii, convenientibus in palatio episcopali Constantiensi domino rege Romanorum, dominis cardinalibus, nationibus, & oratoribus regum, & principum, dominorum, & universitatum, reverendissimus pater dominus cardinalis Pisanus, nomine aliorum suorum collegiarum, & pro parte domini nostri Papae Joannis XXIII. exposuit, qualiter dominus noster Papa paratus erat constituere suos procuratores omnes & singulos dominos S. R. E. cardinales, ad renunciandum papatu in omnibus casibus cedule ultimo per ipsum facte. Ita quod, si tres ex eis ad invicem concordarent libere cedere, possent & ipso nolente cedere. Et similiter volebat constituere octo prelatos ex nationibus, dummodo nationes xxxi. prelatos nominarent: ita quod tres ex dictis octo prelati, si ad invicem concordaverint, cedere possint. Item, quod dominus noster Papa stabit prope Constantiam per unam vel duas diebus usque ad deliberationem Concilii. Item, vult quod Concilium non dissolvatur, donec habeatur perfecta unio in ecclesia sancta Dei. Item, quod locus iste Concilii non mutetur sine deliberatione Concilii. Super quibus omnibus dictis dominus noster Papa paratus erat Apostolicas bullas dare. Fuit etiam petrum pro parte domini nostri Papae per dictum dominum cardinalis Pisanum, quod daretur bona securitas domino nostro Papae de sua persona non offendenda, & de non movendo guerram contra ducem Austriam; & si haec duo non fierent, nulla predictarum oblationum diceretur facta fuisse. Quae omnia rati sunt & sicte pro parte domini nostri Papae oblata, per dominum regem Ro-

b Pro. 1415.

manorum, & alios ibidem adstantes, reputata fuerunt fuisse ibidem unanimiter vociferatum: His non obstantibus facta sessio, facta sessio: propter quam tam ipsa die, quam die Veneris sequenti altercationes maximae fuerunt inter dominos cardinales & nationes.

Die Veneris xxix. mensis Martii, cum predictae tres nationes, videlicet Germanica, Gallica, & Anglicana deliberassent sessionem celebrare in crastinum, & capitula quae volebant in ea statuere, domini cardinales in palatio episcopali Constantiensi convenientes, habita inter se deliberatione, obtulerunt domino regi ibidem cum eis convenienti, pro parte domini nostri Papae, ultra supradictas infra scriptas oblationes: quod dominus noster Papa paratus erat, ipsam regem una cum dominis cardinalibus procuratores ad renunciandum papatu constituere: ita quod si duo ex dominis cardinalibus simul cum ipso domino rege concordarent papatu cedere, possent ipso nolente cedere. Item, paratus erat ipse dominus noster Papa curiam suam sine deliberatione Concilii & hinc transferre. Item, obtulerunt dicti domini cardinales, quod ipsi parati erant sessioni in crastinum celebrandae interesse, dummodo non fierent, neque statuerentur alia capitula, nisi capitula infra scripta: quibus sic oblati dominus rex receptis capitulis infra scriptis dixit, se iterum ad nationes in claustrum sancti Francisci congregatas, & cum eis predicta capitula conferre velle, & eis postea respondere.

Eadem die venit novum de Schaphusa Constantiam, qualiter dominus noster Papa timens, ne dominus rex castrum Schaphuse obsideret, inde hora nona ante meridiem, nullo cardinali sociatus, cum paucis ex sua familia sub ductu ducis Austriae recesserat, & versus Friburgum perrexerat.

Eadem die hora carda dominus rex a nationibus ad dictos cardinales rediens retulit, quod nationes super infra scriptis capitulis tantum in sessione statuendis non poterant concordare. Sed obtinuerat ab eis, quod sessio usque ad horam decimam prorogaretur, & in crastinum usque ad illam horam viderent, si possent ad invicem concordare.

Eadem die hora carda dominus rex a nationibus ad dictos cardinales rediens retulit, quod nationes super infra scriptis capitulis tantum in sessione statuendis non poterant concordare. Sed obtinuerat ab eis, quod sessio usque ad horam decimam prorogaretur, & in crastinum usque ad illam horam viderent, si possent ad invicem concordare.

SESSIO IV.

In ordine.

Die sabbati trigesima & penultima mensis Martii supradicti, fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensi praedicta; & celebravit Missam de Spiritu sancto dominus patriarcha Antiochenus: in qua sessione fuit Romanorum rex in habitu & insigniis ad regem Romanorum spectantibus; & cardinalis Florentinus pronuntiavit articulos & constitutiones sequentes.

Ex prima editione.

Ex ms. Suvii, & quatuor German.

Mane ante & prandium, in qua fuerunt decem praedicti, & sic. Et fuit ibidem peractum officium de Spiritu sancto, cujus officii Missam celebravit dominus patriarcha Antiochenus. In qua sessione fuit Romanorum rex in habitu & cum insigniis ad regem Romanorum spectantibus. Nec non reverendi patres domini Jordanus de Urinis, Angelus Laudensis, Antonius de f. Salacho, Antonius Aquilejensis, Amodeus Saluciarum, Ludovicus de Flisco, Guallelmus sancti Marci, Almannus Pisanus, Franciscus Florentinus. Cardinales vero Vivariensis & Cameracensis non intererant, licet in civitate Constantiensi existerent. Officio vero Missae facto, legabantur litaniae cum introitu, *Exaudi nos Domine*. Quibus factis, statim dominus cardinalis Florentinus legebat quasdam constitutiones servandas per Concilium, quarum tenores sunt inserti inferius. Quibus lectis & approbatis per generalem Synodum, sive Concilium, Henricus de Piro procurator & syndicus nationis Germanicae, petiit sibi nomine dictae nationis a nobis notariis Concilii, & eorum quolibet, ipsius Concilii nomine, unum vel plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta. Sic similiter procuratores & syndici omnium nationum, regis Romanorum, Universitatum studiorum, & ambaxiatorum; praesent-

d Horan praedicti, miss. e Al. vel circa in inf. Goth. ultra ducenti.

[MS. Char. Lancus.]

Concilii, m.

ANNO CHRISTI 1415.

a MS. Gu- tero Comite Swartzburgensi. b MS. Thomae Jacobi filii marchionis Montisferrati.

sentibus ibidem illustribus principibus, Friderico Bur- gavo Narrenbergensi, Rodolpho duce Saxonie, a co- mite Swartzburgensi, magistro curie Romanorum, comite Bertholdo de Ursinis, ambaxiatoribus regis Fran- ciae, Angliae, Poloniae, Norvegiae, Cypri, Navarrae; nec non Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, b mar- chione Montisferrati, aliisque pluribus nobilibus, & re- verendis patribus in multitudine copiosa, testibus, &c.

Tenor vero dictarum constitutionum, de quibus supra fit mentio, sequitur, & est talis:

Ex prima editione.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen.

e Distinct. m.

Haec sancta Synodus Constantiensis generale Concilium faciens, pro extirpatione praesentis schismatis, & unione ac reformatione ecclesiae Dei in capite & in membris sancta, ad laudem omnipotentis Dei, in Spiritu sancto legitime congregata, ad consequendum facilius, securius, liberius & uberius unionem & reformationem ecclesiae Dei, ordinat, c disponit, statuit, decernit & declarat, ut sequitur:

Et primo, quod ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata legitime, generale Concilium faciens, ecclesiam catholicam universalem representans, potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cujuscumque status vel dignitatis, etiam si papalis existat, obedire tenetur in illis quae pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis & reformationem generalem ecclesiae Dei in capite & in membris.

Item, quod sanctissimus dominus noster Papa Joannes vicissimus tertius Romanam curiam, & officia publica illius, vel illorum officarios, ab hac civitate Constantiensis ad alium locum non movet aut transferat seu personas dictorum officiariorum ad sequendum eum directe vel indirecte cogat, sine deliberatione & consensu ipsius sanctae Synodi, & hoc, quoad illos officarios, vel illa officia, per quorum absentiam Concilium veritatem dis- solveretur, vel laederetur. Et si contrarium fecisset, seu faceret in futurum, aut aliquos processus, seu mandata contra dictos officarios, vel alios quoscumque huic Con- cilio adhaerentes, etiam censuras ecclesiasticas, aut al- ias penas quascumque continentes, ut ipsum sequeretur, fulminasset, fulminaret, seu fulminaverit, id totum sit irritum & inane, nec eisdem processibus, cen- suris & penis tanquam irritis & inanis, quomo- dolibet obediendum fore, & eae & eos irritas: quin immo dicti officarii in dicta civitate Constantiensis suis officiis stantur, & illa exercent libere ut prius, quan- tum ipsa sancta Synodus in eadem civitate celebrabitur.

Item, quod omnes & singula translationes praetorium, nec non privationes eorundem, aut aliorum beneficiorum quorumcumque, commendarum aut donationum revocatio- nes, nominationes, censuras ecclesiasticas, processus, seu alia & gesta, gerenda & fienda per praesentium dominum nostrum, aut suos officarios, seu com- missarios, in lesionem Concilii, seu adherentium eidem, a tempore sui recessus, contra adherentes huic sacro Concilio, vel existentes in eodem, aut in ipso- rum praedictum, seu alicujus eorundem, quomodolibet ipsi irritis facta vel fienda, facta vel facti, faciende vel faciendi, ipso jure sunt nulla, cassa, irrita & ina- nia, cassa, irrita & inanes, ac nullius roboris vel mo- menti & ex sua auctoritate cassas, irritas & annullas.

d Ms. & su

Item, fuit declaratum & conclusum, quod de qualibet natione eligantur tres, qui cognoscant de causis recedere voluntium, & penam recedentium sine licentia insignendis.

Item, quod pro bono unionis non creentur novi Cardi- nales: Et ne fraude vel dolo dicantur facti dudum Car-

dinales aliqui, declarati sacrum Concilium pro non cardi- nalibus haberi, qui non erant Cardinales publice reputati & teni in recessu ejusdem domini nostri Papae a civitate Constantiensis.

Ex cod. Surii, & ms. Brunsvici.

Item, placeat reverendissimis paternitatibus, quod quilibet natio habeat eligere duos deputatos, qui vel eorum duo habeant cognoscere de causis recedere volentium, aeque habeant potestatem referendi praesidentis qui erit pro tempore: qui praesidens habeat auctoritatem dandi licentiam secundum casus exigentiam: procura- torum dimittendo, ac penas indigere recedentibus li- centia non obtenta. Et quod in praemissis habeat dictus praesidens potestatem auctoritate praesentis Concilii, juxta relationem & certificationem dictorum deputatorum.

Ex ms. Wolfenbottell. & Card. Capranica.

Quibus lectis & approbatis per generalem Synodum, Henricus de Piro, promotor Concilii, petiit fieri a notariis Concilii & eorum quolibet, ipsius Concilii nomine, instrumentum, & instrumenta, praesentibus ibidem il- lustribus principibus Friderico Burgavo Nurenbergensi, Rodolpho Duce Saxonie, Comite Bertholdo de Ursinis, ambaxiatoribus regis Franciae, Angliae, Poloniae, Norvegiae, Cypri, nec non Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, Joanne Jacobo filio marchionis Montisferrati, & aliis pluribus in multitudine copiosa.

Eadem die hora vespertina, vel circa, ad supplica- tionem regis Romanorum fuerunt omnes deputati om- nium nationum, & quamplures ambaxatores regum, principum, universitatum studiorum, congregati in ecclesia majori Constantiensis; ubi serenissimus Romano- rum rex praebitus proposuit, qualiter alias dominus Reginaldus de Carnoto archiepiscopus Remensis, portasset litteram creditivam de domino Joanne Papa vi- cesimocerto: qua recepta idem dominus archiepisco- pus dixit sub nomine Papae, & qualiter ipse recessisset de civitate Constantiensis, quod hoc erat propter aere- m sibi inconvenientem, non propter aliquam impressio- nem, vim, vel metum aut timorem sibi illatam seu illatum, inferendam seu inferendum per ipsum domi- num regem, neque suos. Et alias prout dixit constare apud acta sui notarii. Modo autem haberet idem Papa scribere dominis cardinalibus hic existentibus contrarium, videlicet, quod propter timorem ipsius domini regis, & aliorum dominorum suorum cum do- mino rege existentium, recessit. Et ad finem, quod omnis homo scire possit tunc verba proposita & dicta per dictum dominum archiepiscopum Remensem nomine di- cti domini Papae, supplicavit ipse domino archiepisco- po, ut ipse surgeret, & referret ambaxiatam suam tunc ipsi regi nomine Papae factam. Qui dominus Reginaldus archiepiscopus levavit se, & dixit, quod nuper post recessum Papae de Constantia, ipse mittebatur per dominos ambaxiatores regis Franciae suos collegas, ad oppidum Schaphusen. In quo reperiebat Papam in vigilia Palmatarum, referens & exponens Papae sibi injun- cta per suos collegas. Quo exposito, Papa sibi dixit, quod non deberet recedere, quin loqueretur sibi; cum vellet aliqua committere relativa carissimo filio suo regi Romanorum, & aliis Constantiae existentibus: & si in casu, quod ipsemet non committeret sibi, tunc faceret sibi dici per dominum cardinalem de g Salancho, qui ibidem similiter existeret, quod dicere deberet do- mino regi & aliis Constantiae existentibus. Ipseque dominus Reginaldus archiepiscopus ivit ad certam ca- meram, ibidem pausando; & post ejus dormitio- nem

ANNO CHRISTI 1415.

Quod li- cet, m.

Conclis, m.

Charancia mil.

* Inclusa parenthesi non sunt hic, neque in prima editione, neque in ms. Concilii Constantiensis duobus Vindobonensibus, neque in Valentinensibus, Brunsvici, Gorb. & Lipsiae, ut docent auctores huius Concilii in Germania, tom. iv. parte 1. pag. 86. 87. Et Subscriptio Babilon. Vatic. olim praefata, praeter novem alios mss. in quibus praeter la- tinam non habentur: nec ullum a quocumque laudari vel. m. vidimus, in quo ea legantur. In uno m. additur in margine haec adnotatio: Ille articulus improprie fuit factus, ut sequitur: idcirco suppletur in sessione sequenti. Vide etiam Gobelin. Fer- ron. in Cosmodrom. aetate 6. c. 94.

ANNO CHRISTI 1415. a MA. de Chalanco.

b NIG. Chalanco, & sic ubique.

c Forte, posse.

d Al. dist. dafes. Al. ti. mufes.

e Mff. Gotti. & quinquaginta alii fide digni.

f Lege, dubitandum non erat, quod Concilium dissolueretur.

nam venit ad eum dominus de Salancho, & Antonius A cardinalis, & injunxit sibi certa que dabatur referre domino regi, & alia certis Constantiensi existimantibus, nomine Papae, dante sibi quatuor brevia. Quorum unum domino regi, aliud cardinalibus, tertium ambaxiatoribus regis Francie, & quartum ambaxiatoribus Universitatis studii Parisiensis. Recepitque per eum hujusmodi brevia & informationibus a dicto domino cardinali de Salancho nomine Papae, recessit de Schapshusen, rediens ad Constantiensem civitatem. Ascendensque palatium papale, reperit ibidem serenissimum principem regem Romanorum sumpsit dictum cum dominis cardinalibus, cumque ambaxiatoribus regis Francorum, ambaxiatoribus studii Parisiensis, & aliis deputatis nationem, porrigens ibidem brevia sibi commissa, & presertim breve directum Romanorum regi. Quo viso & lecto, ipse de mandato domini Papae, & ejus iussu dixit, qualiter dominus noster Papa non recessisset de Constantia ob aliquam impressionem, vim, metum, aut timorem, sive aliam causam, sive culpam, quam posset imponere domino regi, neque suis; sed propter sanctorum corporis: & offerret se impleturam omnia que promississet in Concilio Constantiensi, & quod diligeret dominum regem sicut unquam, & libenter vellet secum convenire, si contingeret ipsum ire Niciam ad Petrum de Luna, & secum conferre de modo unionis & reformationis ecclesie: & alia dixit, prout superius in ejus relatione continetur, in die Lunae post diem Palmaram facta: & illi dixit tunc, quod Papa injunxisset sibi, non obstante quod acceperat ab ore cardinalis de Salancho, cum unum & idem reputasset Papam & cardinalem de Salancho, quod hujusmodi relationem: & si aliqui dicerent vel scriberent contrarium, non e posset in contrarium, & quod satis admiratur de hoc. Cardinalis vero de Salancho, qui ibidem erat presens, dixit, quod Papa injunxisset sibi talia dare in mandatis: licet dixit, quod non propter impressionem, vim, metum, aut timorem domini regis precepsit, sed bene ob timorem aliquorum nobilium de curia sua, de quibus habuisset Papa timorem: sed persona regis non e dissidisset, quam diligit sicut unquam. Super quibus serenissimus dominus rex Romanorum petiit ibidem per protonotarios sedis Apostolicae, Concilii, nationum, alioque notarios & tabeliones ibidem existentes, fieri unum vel plura, publicationem seu publica, instrumentum seu instrumenta. Similiter ambaxiatores regis Francorum nomine archiepiscopi Remensis, & magister Benedictus de Universitate Parisiensis, presentibus ibidem ambaxiatoribus Svecie & Polonie regum, filio marchionis Montiserrati, Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, Rodulpho duce Saxonia, aliisque ambaxiatoribus, prelati & doctoribus in numero copioso e.

Ex cod. m. Lippens.

Item, fuit declaratum & conclusum, quod de qualibet natione eligantur tres, qui cognoscant de causis recedere volentium, & penis recedentium sine licentia indigendis.

Ex mff. D. a Scheffrate.

Die sabbati, que fuit dies sabbati sancti, penultima mensis Martii, hora septima ante meridiem convenientibus in palatio episcopali Constantiensi domino rege Romanorum, dominis cardinalibus, & nationibus, fuit plurimum super infra scriptis & aliis capitulis altercatum. Universitas etiam Parisiensis multum inflicta apud regem, ne contra ducem Austrie moveret guerram: dicentes, quod si guerra moveretur, f dubitandum erat, quod Concilium non dissolveretur. Sed rex se durum in hoc semper exhibuit: & tandem domini cardinales cum nationibus super ipsis capitulis non valentes concordare, fuit incepta Missa pro sessione celebranda. Tunc dominus rex iterum ad dominos cardinales ingressus est: & habito cum eis aliquo colloquio, domini sancti Marci & Florentinus cardinales cum ipso rege exeuntes, primam cappellam ecclesie Constantiensis sunt ingressi, jussuruntque ad se vocari deputatos na-

tionem jam in choro pulchro existentes pro sessione celebranda. Quibus venientibus habita fuit non modica disputatio inter dominum regem, dominos cardinales, & deputatos nationum super capitulis prescriptis: & tandem divino fletu impetrante in unam sententiam conveniunt, quod tantum capitula infra scripta in dicta sessione suscipiantur. Fuit ergo dicta sessio de contentis & voluntate domini regis, & omnium dominorum cardinalium, in Constantia existimantibus, quatuor nationum, & orationem, regum & principum celebrata: & omnes cardinales in Constantia existimantes, qui non erant infirmitate gravati, interfuerunt. Cui sessioni reverendissimus in Christo pater dominus Jordanus muratione divina episcopus Albanensis cardinalis de Urbinis presedit; & reverendus pater P. dominus Joannes patriarcha Antiochenus Missam celebravit. Qua finita, reverendissimus in Christo pater dominus P. miferatione divina sanctorem Cosma & Damiani diaconus cardinalis, sacro Constantiensi approbante Concilio, legit capitula infra scripta. In nomine sancti & individui Trinitatis. &c. ut supra.

Ex cistern mff.

Sequuntur quedam g provisiones utiles pro acceleranda unione, que offerunt domini cardinales, qui sunt hic, securitatis ut fiant per dominum nostrum Papam.

Primo, quod dominus noster debet bullam, quod hoc Concilium non dissolvatur, nec mutabitur ab isto loco, sine consilio Concilii.

Item, quod domini de Concilio faciant formam procuratorii, & ipsi cardinales faciant, quod dominus noster acceptabit in omnem causam, quo tenetur credere secundum cedulam super hoc contentam.

Item, quod Concilium eligat confidentes in procuratores in certo numero de singulis nationibus usque ad xxx. vel xxxv. de quibus dominus noster eligit octo vel duodecim, quos constituit ultra dominum regem Romanorum, & dominos cardinales, quos etiam constituit procuratores secundum formam alterius cedule tradite per dominos cardinales singulis nationibus: & erit forma, quod ex dominis cardinalibus tres vel duo cum domino rege Romanorum, & ex prescriptis de Concilio tres de tribus nationibus, qui etiam sine cardinalibus poterunt exsequi cessionem.

Item, quod oblata per quinque dominos cardinales pro parte domini nostri, que data sunt in cedula ut supra, si videntur aliqua addenda vel corrigenda, reddunt se certos, & ita habent a domino nostro, quod ipse etiam approbabit, & bullas super eis dabit.

Item, de curia Romanorum offerunt se providere per modum alias dictum, taliter quod per hoc non prejudicabitur Concilio.

Item, promittent domini cardinales qui sunt hic, quod si contingat mortis casus domini nostri Papae, non eligent alium, usquequo videatur, an per viam cessionis aliorum superviventium possit dari pax ecclesie: & si videretur Concilio utiliter, quod aliquis eligatur, obligabunt eum ad viam cessionis procurandam & faciendam in omnibus, prout obligatus est dominus noster, cum constitutione procuratorum in simili forma.

Item, interim quousque videatur, an per viam cessionis possit dari pax ecclesie, non consentietur, quod creentur novi cardinales.

Item, generaliter b offerunt, quod omnia que delibet Concilium esse utilia & opportuna ad expeditionem unionis supradictae, procurabunt per dominum nostrum Papam expediri etiam sub bulla.

Premissa attentis videntur attendendum circa prescripta, que directe respiciunt ad unionem ecclesie, suspensa ad tempus aliis materiis, que habent magnas difficultates, & maturam exigunt deliberationem.

Item, videtur omnino providendum de securitate domini nostri ante cessionem, & post, & promissione status sui post cessionem.

Item, de gueris, quod cessent.

ANNO CHRISTI 1415.

h Forte, offerant.

Ex

ANNO CHRISTI 1418.

Ex inf. Card. Capranica.

Imperator dicit Concilio de festo Joannis Papa.

Anno, Indictione, & Pontificatu, quibus supra, die Venetio, quinta mensis Aprilis, hora Vesperarum, vel quasi, ad supplicationem Regis Romanorum fuerunt omnes deputati omnium nationum, & complures ambaxiatores regum, principum, universitatum studiorum, congregati in ecclesia majori Constantiensi, ubi serenissimus Romanorum rex praesentibus proposuit, qualiter alias dominus Reginaldus de Corneto Archiepiscopus Romanensis portasset litteram creditivam de domino Joanne Papa XXIII. Qua recepta idem dominus archiepiscopus dixit illi nomine Papae, qualiter ipse recessisset de civitate Constantiae, quod hoc erat propter aeram sibi inconvenientem, non propter aliam impressionem, vim, metum, aut timorem sibi illatum, vel infundendum per ipsum dominum regem, neque factis vel alios, pro ut dixit constare apud acta Concilii: modo autem idem Papa habere scribere cardinalibus hic existentibus contrarium, & scripsit; videlicet quod propter timorem ipsius domini regis, & aliorum dominorum cum domino rege existentium; & ad finem quod omnis homo scire possit verba tunc proposita: & dicta per dominum Archiepiscopum Romanensem nomine Papae, supplicavit ipsi domino archiepiscopo ut serparet, & referret ambaxiatam suam tunc ipsi regi nomine Papae factam. Qui dominus Reginaldus archiepiscopus levavit se, & dixit quod super post recessum Papae de Constantia, ipse mitabatur per ambaxiatores regis Francorum suorum collegarum ad oppidum Schaphausenae, & exponens

a. M. C. Caroso.

Are, quod non propter impressionem, vim, metum, dominus regis; sed potius bene ob timorem aliquorum nobilitum de curia sua, de quibus Papa habuisset timorem, sed de persona regis unquam dilidisset, quia diligens sicut unquam. Super quibus serenissimus dominus rex Romanorum petiit ibidem per protonotarios sedis Apostolicae, concilii, nationum, aliosque notarios & caballones ibidem existentes, fieri unam vel plura, publicum & publica instrumenta. Similiter ambaxiatoris regis Francorum nomine domini archiepiscopi Romanensis, & magister Benediclus de Universitate Parisiensis, praesentibus ibidem ambaxiatoribus Sveciae & Poloniae regum, filio marchionis Montiserrati, Joanne de Vicosomicibus de Mediolano, Rodolpho duce Saxoniae, aliisque ambaxiatoribus, praesatis, doctoribus in numero copioso.

ANNO CHRISTI 1418.

SESSIO V.

Die sabbati, sexta mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini MCCCCXXV. Indictione VIII. fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensi deputata, in qua fuit serenissimus Romanorum rex praesentibus veste imperiali cum nobilibus suis ministrantibus sibi insignis. In qua sessione inter alios cardinales ibidem existentes praesedit Concilio dominus Jordanus episcopus Albanensis, Cardinalis de Urbinis, & cantabatur Missa de Domina nostra per dominum Reynaldum archiepiscopum b. Rotomacensem, fueruntque pronuntiati articuli & constitutiones sequentes per reverendum dominum Andream electum Poznanensem.

Ex prima editione.

c. Remensem. Qua cantata, juxta ritum aliarum sessionum legabatur litanie, cum introitu, Exaudi nos Domine, &c. & collecta pro pace & unionis, ac evangelio, & hymno, Veni creator Spiritus, &c. praesentibus ibidem dominis, Angelo Laudensi, Antonio Aquilejensi, Guillelmo sancti Marci, Antonio de Salancho, Almanno Pisano, presbyteris; Amadeo Salutiari, & Francisco Florentino, diaconis cardinalibus; absentibus vero Joanne Vivariensi, Petro Cameracensi, Francisco Venetiari, & Ludovico de Filippo, cardinalibus, licet in dicta civitate praesentibus, ut publice ferebatur. Disiuncto officio Missae, litanie cantatis & dictis, surrexit de mandato totius sanctae Synodi reverendus pater dominus Andreas electus Paananensis, & certa capitula per modum confirmationum synodaliu, prius per singulas quatuor nationes conclusa & deliberata, legit & publicavit: e quorum tenores sequuntur, & sunt tales:

b. In M. Bruns. Laps. Gals. & Surriens. Remensis. c. In m. p. pend. d. Remensem. haec adduntur. d. M. C. & unione.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Haec sancta Synodus Constantiensis generale Concilium faciens, pro extirpatione ipsius schismatis, & unionis & reformationis ecclesiae Dei in capite, & in membris, ad laudem omnipotentis Dei, in Spiritu sancto legitime congregata, ad consequendum facilius, securius, & liberius unionem & reformationem ecclesiae Dei ordinat, diffinit, decrevit, & declarat, ut sequitur. Et primo declarat, quod ipsa in Spiritu sancto legitime congregata, Concilium generale faciens, & ecclesiam catholicam representans, potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cujuscumque status vel dignitatis, nisi papalis exceptis, obedire tenetur in his quae pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dictae ecclesiae in capite & in membris. Item, declarat, quod quicumque cujuscumque conditionis, status, dignitatis, etiam si papalis, qui mandatis, statutis seu ordinationibus, aut praecipis hujus sacrae Synodi & cujuscumque alterius Concilii generalis legitime congregati, super praemissis, seu ad ea pertinentibus, factis, vel faciendis, obedire contumaciter contempserit, nisi resipuerit, condigne poenitentiae subiciatur, & debita puniatur, etiam ad alia juris subsidia (si opus fuerit) recurrendo. Item, diffinit & ordinat dicta sancta Synodus, quod dominus Joannes Papa XXIII. Romanam curiam, & officia publica illius, vel illorum officiariorum de hac

e. Mi. Troreris vero d. Horum capitulorum seu constitutionum, de quibus supra sit mentio.

Ex prima editione.

f. Ubertus,

Declaratio facta a praesentibus, qui sub obedientia trans Joannis XXIII.

a. M. C. Caroso. b. In M. Bruns. Laps. Gals. & Surriens. Remensis. c. In m. p. pend. d. Remensem. haec adduntur. d. M. C. & unione. e. Mi. Troreris vero d. Horum capitulorum seu constitutionum, de quibus supra sit mentio. Ex prima editione. f. Ubertus, Declaratio facta a praesentibus, qui sub obedientia trans Joannis XXIII.

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

civitate Constantiensis non moveri ad aliam locum, seu transferri, seu personas dictorum officiariorum ad sequendum cum directis vel indirectis cogat, sine deliberatione & consensu ipsius sanctae Synodi. Et si contrarium fecisset, aut faceret in futurum, aut aliquos processus, seu mandata contra dictos officarios, aut alios quoscumque huic sacro Concilio adherentes, etiam censuras ecclesiasticas, vel alias penas quoscumque continentes, ut ipsum sequantur, fulminasset, fulminaret, seu fulminaretur, totum id sit irritum & inane, nec eisdem processibus, censuris & penis, tanquam irritis & inanibus, quomodolibet obediendum fore: quinimodo dicti officarii in dicta civitate Constantiensis suis officiis utantur, & illa exercent libere ut prius, quamdiu ipsa sancta Synodus in eadem civitate celebrabitur.

Item, ordinat & diffinit, quod omnes & singula translationes praetorum, nec non privationes eorundem, aut aliorum beneficiariorum, officialium, & administratorum, quarumcumque commendarum & donationum revocationes, monitiones, censurae ecclesiasticae, processus, sententiae, & quaecumque acta, gesta, servanda, agenda & stenda per praesentem dominum Joannem Papam, aut suos officarios & commissarios, in sessione dicti Concilii, seu adhaerentium eidem, a tempore institutionis eiusdem Concilii, & contra adherentes huic sacro Concilio, vel existentes in eodem, aut in ipsorum seu alicujus eorundem praedictorum, quomodolibet ipsi irritis facta vel stenda, facta vel facti, faciende vel faciendi, auctoritate hujus sacri Concilii ipso facto sint nulla, cassa, irrita & inania, cassa, irrita & inanes, ac nullius roboris vel momenti, ex eadem auctoritate cassa, irrita & annullata.

Item, declarat, quod dominus Johannes Papa & omnes praetati, & alii ad hoc generale Concilium vocati, & alii in eodem Concilio existentes, in plenaria libertate fuerunt & existunt, ut visum est dicto sacro Concilio, nec ad notitiam dictorum vocatorum, seu dicti Concilii contrarium deductum est, & hoc testificatur dictum sacrum Concilium coram Deo & hominibus.

In cod. ms. Surii, haec sunt adjecta.

Item, declarat, decernit, statuit & diffinit dicta sancta Synodus, quod dictus dominus noster Papa renunciare tenetur, nedum in quocumque casu in schedula oblationis suae comprehenso, sed etiam in quocumque, in quo sua renunciatio afferre potest magnam & evidentem utilitatem ad bonum unionis ecclesiae Dei: quodque super hoc dictus dominus Papa declarationi & definitioni hujus sacri Concilii stare tenetur.

Item, statuit, diffinit, decernit, declarat & deliberat dicta sancta Synodus, quod si dictus dominus noster renunciavit pro bono unionis per hoc sacrum Concilium, papatus renunciare contempserit, vel plus debito distulerit, ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc, pro abjecto a papatu omnibus Christi fidelibus habeatur, & omnis obedientia eidem sit subtrahenda.

Item, statuit, diffinit & decernit dicta sancta Synodus, quod recessus dicti domini nostri Papae a civitate Constantiensis clandestine factus, fuit illicitus, bonoque unionis ecclesiae Dei praedictis & nocivus. Quodque dictus dominus noster Papa requirendus est ex parte dicti sacri Concilii, quod ad illud revertatur, sedurus & adimpletur quod promissit, vovit & juravit pro unione danda ecclesiae Dei: & cum intimatione, quod si infra terminum sibi ex parte dicti sacri Concilii praedictum, ad ipsum Concilium redire contempserit, aut plus debito distulerit, contra eum tanquam haereticum schismaticum & suspectum de heresi procedatur, ut requirunt sacrae & canonicae sanctiones.

Item, statuit, diffinit, decernit & declarat dicta sancta Synodus, quod si dictus dominus noster Papa ad ipsum sacrum generale Concilium redire voluerit, & quae promissit, vovit, & juravit, efficaciter juxta deliberat onem dicti sacri Concilii pro dicta unione adimplere, eidem providetur de bona securitate, quod

anec ante renunciationem, nec post capietur, nec in carceribus, nec alius in persona vel bonis molestabitur. Quinimodo in plena securitate & libertate tenebitur & tenebitur per dominum regem Romanorum serenissimum, & etiam per dictum generale Concilium. Et uberior de bono statu eidem domino nostro, & suis familiaribus post dictam renunciationem habendo, ad arbitrium quatuor per dictum sacrum Concilium eligendorum, providetur. Quibus peritis reverendus pater dominus Andreas electus Pannoniensis, in materia fidei & super materia Joannis Huss legabat quendam avisa menta, quae sequuntur, & sunt talia.

Ex ms. cod. Surii; & tribus ms. German.

Primo, quod juxta determinationem doctorum sacrae theologiae & juris canonici confirmatur & approbatur sententia lata in Concilio Romano de damnatione & doctrina Joannis VVicleff, etiam per combustionem librorum ejusdem.

Item, quod in eadem sessione committatur materia fidei per hoc sacrum Concilium cum plena auctoritate, quoad doctrinam ipsius Joannis VVicleff, nec non Joannis Huss, & suorum sequacium, reverendissimis patribus dominis Cameracensi & sancti Marci Cardinalibus, nec non dominis episcopo Dolensi & abbati Cisterciis: qui etiam assumptis doctoribus theologiae & juris canonici, videant super materia Joannis Huss, hic propter errorem ipsius Joannis VVicleff, detentis: quibus etiam assignatur & regimen processus causae per commissarios contra eundem Joannem Huss facti.

Item, quod iidem domini commissarii videant de modo procedendi super condemnatione articulorum quadragintaquinque in specie, in Parisiensi & Pragensi Universitatibus condemnatorum super materia Joannis VVicleff.

Item, quod scribantur litterae missivae regibus, principibus, ducibus, comitibus, universitatibus studiorum per Mundum, ex parte cuius sacri Concilii de recessu Papae, & alia circa praemissa occurrentibus; & quod quatuor praetati ex quatuor nationibus deputandis auctoritate ejusdem Concilii, dictas missivas suis sigillis una cum sigillo serenissimi principis regis Romanorum sigillate & corroborent. Super quibus Concilium respondebat: Placet.

Item, & subsequenter idem dominus Andreas electus per simile avisa mentum verbale proposuit, & per modum consultationis, quod necessarium esset; quod Concilium supplicaret domino regi Romanorum hic praesenti, super reductione domini Joannis Papae XXIII ad civitatem Constantiensem, praesentem requirendo eum; quod adimpleret promissa facta ecclesiae, & Concilio Constantiensi, cum honore ipsius Papae, & in libertate ejus. Responsumque fuit, Placet, per Concilium.

Ad hoc enim respondendo surrexit rex Romanorum, proferendo & dicendo, quod scit, quod dictus dominus Johannes Papa est in oppido Louisenburg Basiliensis diocesis, & in manibus Friderici ducis Austriae. Nescit si supplicaret sibi, quod revertatur, an vellet redire ad Concilium & civitatem Constantiensem: etiam si libenter vellet redire, an posset: quia forsitan eum dux non vellet dimittere de manibus suis. Sed quidquid sit de hoc, idem rex Romanorum obrulit se ad omnia mandata & precepta Concilii: & in casu quo ipsi Concilio placeret, sibi Papae scribere, & eum rogare ut rediret, & dirigere saluum conductum juxta deliberationem Concilii pro ipso Papa & omnibus locum redire volentibus, & ante & post, dummodo redire vellet, & adimplere promissa. Etiam in casu, quo Concilium vellet, obrulit se eidem domino rex paratum, quod vellet ire, & dare omnem operam ad reducendum ipsum Papam, etiam ipso duce volente, vel nolente. Responsum fuit communiter per Concilium; Placet.

Idem etiam dominus rex proposuit, qualiter misit exercitum suum gentes armorum contra ducem Austriae.

a Ms. ordinationem.
b Ms. ministrorum quorumcunque.

c Ms. regi suum.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

Stris veris & contra oppidum Schapshufen, in quo alii qui cardinales & curiales esse dicuntur. Dans in mandatis illi principi Frederico Burgravio Nurembergensi capitaneo suo, ut manderet dici dictis cardinalibus in Schapshufa existentibus, ceterisque curialibus, & aliis redire volentibus ad Constantiam civitatem, quod nomine ipsius regis dictis dominis cardinalibus & curialibus redire volentibus dare deberet saluum conductum, & eos faceret conducere per gentes libere cum eorum personis, familia & rebus ad civitatem Constantiam. Qui dominus Fredericus Burgravius juxta commissionem missam dictis dominis cardinalibus & curialibus dici verbo, & in scriptis. Et ad ipsorum dominorum cardinalium notitiam devoto, rescipserunt ipsi Frederico Burgraviio, quod non vellent saluum conductum suum, nec redire ad civitatem Constantiensem, neque etiam sequi dominum Joannem Papam XXIII. sed ire ad urbem Romanam; & similis opinionis essent cardinales, qui essent Constantis. Proterans nihilominus rex, quod se petens dare ipsis cardinalibus & Papa, ac quibuscumque redire volentibus saluum conductum suum juxta deliberationem & ordinationem Concilii, & eos facere reduci per gentes suas libere ad presentem civitatem Constantiensem: & nolentibus id habere, si que impressio, ac alii casus formidati & eventuales eis acciderint, vellet esse excusatum. Super quibus omnibus & singulis protonotariis & tabellionibus ibidem presentibus positi fieri publica instrumenta, presentibus testibus supradictis.

Ad illud respondendo surrexit reverendissimus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus mo nine suo & aliorum dominorum cardinalium ibidem presentium, dicens: Quod domini cardinales qui remanserunt in civitate Constantiensi, omnes post recessum Papae de Constantia, ipsi existentes in palatio Apostolico concordaverunt in hoc: videlicet, quod si dominus noster Papa vellet sequi viam quam obrulit, videlicet cessationis, ipsi velint eum sequi &overe prout tenerentur, & eum defendere & tueri in honore suo. Et in casu quo declinaret ab ea via, & non adimpleret promissa, vellet ab eo desistere, & remanere cum Concilio: & usque hoc non fuit ipsis visum juxta ejus scripta & dicta, quod declinaret in contrariam viam: propterea salvassent honorem suum de hoc, quod cardinales (ut dicitur & refertur) scripserunt, & dicunt de Schapshufa, quod non velint venire, neque sequi Papam, sed ire Romam. Et quod ejusdem intentionis cardinales Constantiae existentes existant, nihil constat sibi, neque aliis dominis cardinalibus Constantiae existentibus, mirando satis, unde hujusmodi relata procedant.

Ultimo fuit per eundem dominum Andream electum Posnaniensem propositum, quod in ultima sessione fuit conclusum & deliberatum: Quod nullus recederet, aut recedere deberet de Concilio non obtemperata licentia: licet compertum sit contrarium, & quod aliqui recedunt in habitu dissimulato. Et tunc fuisse petitum, licet non conclusum, quod executio contra tales ita recedentes deberet fieri per dominum regem, & poena infligi, juxta deliberationem presidentis Concilio: fuit per ipsum Andream propositum & dictum, Si adhuc placet illis, respondeat Concilium, Placet. Fuitque responsum: Placet.

Super omnibus his per modum avisamenti propositis, & alias per modum supplicationum, &c. dictis & conclusis, hinc inde praefatus magister Henricus de Piro promotor hujus Concilii, nomine & ut procurator nationis Germanicae, petiit per reverendos patres dominos sedis Apostolicae protonotarios & tabelliones quoscumque unum & plura super his, publicum & publica, instrumentum & instrumenta, ad perpetuam rei memoriam.

Quibus articulis, sive constitutionibus lectis, dictum Concilium eos & eas uniformiter approbavit & conclusit. Super quibus Henricus de Piro promotor & procurator ipsius Concilii, nomine ejusdem Concilii petiit instrumentum.

Concil. Genral. Tom. XXVII.

Ex ms. D. a Sebelstrate.

Die Sabbati sexta mensis Aprilis, cum per prius inter dominos cardinales & nationes altercatum fuisset super correctione & emendatione capitulorum in praecedenti sessione statutorum, tandem ordinatum, & conclusum est, quod supradicta capitula modo ultrascripto corrigerentur. Convenientibus itaque dicta die quortotiesimo principe domino Sigismundo Romanorum & Hungarorum rege semper Augusto, reverendissimus dominus cardinalibus Constantiae existentibus, ceterisque principibus, praetatis, regibus, principum, ac dominorum oratoribus & procuratoribus, & aliis in sacro Constantiensi Concilio existentibus in ecclesia cathedrali Constantiensi, praemissa per dominos cardinales & oratores regis Franciae protestatione in camera parliamentorum palatii Constantiensis secreta facta, quod propter scandalum evitandum ad sessionem ibant, non animo consentiendi his quae audierant in ipsa statui debere: maxime quod dominus noster Papa & alii in Concilio existentes in plena securitate fuerant, quorum plura statuta non sunt, sed ad sessionem aliam reservata, tandem quinta sessio celebrata est, reverendissimusque in Christo pater dominus Jordanus episcopus Albanensis cardinalis de Urinis in ipsa sessione praesedit, & reverendus in Christo pater dominus Andreas Lascari electus Posnaniensis, post finitum officium, pronuntiavit capitula infrascripta. In nomine sanctae & individuae Trinitatis, &c.

Ex ms. Card. Capranica haec habentur: & in col. Lipp. Geth. Walsenbus. & Brunsvic.

Quibus articulis sive constitutionibus lectis dictum Concilium eos & eas uniformiter approbavit & conclusit ita fore servandum. Super quibus lecturis & approbationibus magister Henricus de Piro promotor ipsius Concilii, & nomine ejusdem & omnium ibidem existentium, nomine procuratoris a reverendissimis patribus dominis sedis Apostolicae protonotariis ibidem existentibus, omnibusque aliis notariis & tabellionibus per dictum Concilium ad hoc deputatis, & eorum quolibet unum, vel plures, tot quot fuerint necessaria, publicum & publica, instrumentum & instrumenta ad perpetuam rei memoriam. Praesentibus ibidem illustribus & magnificis viris domino Ludolpho duce Saxoniae, Hermanno comite seniori Cauli, Philippo Magno comite de Hungaria, Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, marchione Montisferrati, ceterisque nobilibus & ambaxiatoribus regum & principum, Universitatum, studiorum, seu communitatum in numero copioso.

Quibus itaque peractis supradictis R. P. D. Andreas electus Posnaniensis legabat quaedam avisamenta in materia fidei, & super materia Joannis Hus, detenti per Concilium, a quodam Joanne VVicleff, quae sequuntur hujusmodi sub tenore:

Tenor avisamentorum in materia fidei.

I.

Primo quod juxta determinationem doctorum sacrae theologiae & juris canonici confirmetur & approbatur sententia lata in Concilio Romano de condemnatione librorum & doctrinae Joannis VVicleff etiam per combustionem librorum ejusdem.

II.

Item, quod in eadem sessione committatur materia fidei per hoc sacrum Concilium cum plena auctoritate ad doctrinam ipsius Joannis VVicleff, nec non Joannis Hus, & suorum sequacium, reverendissimis patribus dominis Cameracensi & sancti Marci cardinalibus, nec non dominis episcopo Dolensi, & abbati Cisterciensi: qui etiam assumptis doctoribus theologiae, & juris canonici, videant super materia Joannis Hus hic propter errores Joannis VVicleff detenti: quibus etiam assignetur registrum

P p

Fortc. & propter Joannem VVicleff.

Bulla Joannis Papae ad Joannem VVicleff, ex stat. Tom. superiori pag. 126.

ANNO
CHRISTI
1415.

processus causis per commissarios contra eundem Joannem Has factum.

III.

Item, quod iidem domini commissarii videant de modo procedendi super condemnatione memorie predicti Joannis VVicleff, & per exhumationem ossum ejusdem.

IV.

Item, quod similiter videant iidem commissarii de condemnatione articularum xlv. in specie in Parisiensi & Pragensi universitatibus condemnatorum in materia ejusdem Joannis VVicleff.

V.

His siquidem avisamentis lectis, magister Henricus de Piro procurator Concilii predicti ^a inquisivit, si placeret dicta avisamenta: & per Concilium fuit conclusum quod placet, nomine discrepante.

^a In mss. Goth. additur: *et non solum.*

VI.

Item, idem dominus Andreas electus Pofnanienfis proposuit per avisamentum videlicet in hanc modum.

VII.

Item, scribantur littere missive regibus, principibus, ducibus, communitatibus & Universitatibus studiorum per Musdum ex parte hujus sacri Concilii, de securitate hujus loci, recessu Papae, & aliis circa praemissa ^C occurrentibus. Et quod quatuor prelati ex quatuor nationibus deputandis auctoritate hujus sacri Concilii, distas missivas suis sigillis una cum sigillo serenissimi Romanorum regis sigillent, & corroborent. Super quo Concilium respondebat, Placet.

VIII.

Item, & subsequenter idem dominus Andreas electus simile avisamentum verbale proposuit, & per modum consultationis, quod necessarium esset, quod Concilium supplicaret domino regi Romanorum presenti, super reductione Joannis Papae XXIII. ad civitatem presentem Constantiensem: requirendo eum, quod adimpleret promissa facta ecclesiae, & Concilio Constantiensi cum honore ipsius Papae. & in libertate ejus. Responsum ^D fuit, Placet, per Concilium.

^b Melius. *Laufenberch*, ut in mss. Brunsvic.

Ad hoc enim respondendum surrexit rex Romanorum proferendo & dicendo sic, quod dominus Joannes Papa est in *manibus* ducis Frederici Austriae; nescit si supplicaret sibi quod reverteretur, an vellet venire, & redire ad Concilium, ad civitatem Constantiensem. Etiam posset esse, si libenter venire vellet, an posset, quia forsitan dux non vellet dimittere eum de manibus suis. Sed quidquid sit de hoc, idem dominus rex Romanorum obtulit se ad omnia mandata & praeccepta Concilii. Et in casu quo ipso Concilio placeret, vellet ipsi Papae scribere, & eum rogare ut rediret, & dirigere sibi saluum conductum, juxta deliberationem hujus sacri Concilii, pro ipso Papa, & omnibus secum redire volentibus, & ante eum, & post, dummodo venire vellet, & adimplere promissa. Etiam in casu, quo Concilium vellet, & dare omnem operam ad reducendum ipsum Papam, & etiam eo volente, aut nolente. Responsum fuit communiter per Concilium, Placet.

^c In mss. Brunsvic. etiam ipse dux volente, ut.

IX.

Item, idem dominus rex proposuit, qualiter misit exercitum suum gentium armorum contra ducem Austriae versus, & contra oppidum Schaphusenfe, in quo reliqui cardinales & curiales esse dicuntur, dans in mandatis illustri principi Frederico Burgavio Nurebergenfi

captaneo suo, ut mandaret dici dictis cardinalibus in Schaphusenfi existentibus, ceterisque curialibus, sive curialibus, & aliis volentibus redire ad civitatem Constantiensem, quod nomine ipsius regis diste dominis cardinalibus & curialibus redire volentibus dare deberet saluum conductum, & eorum personis & rebus ad civitatem Constantiensem: Qui dominus Fredericus Burgavio juxta commissionem misit diste cardinalibus & curialibus dici verbo & in scriptis. Et in ipsorum dominorum cardinalium noticiam devotum, rescripserunt ipsi Frederico Burgavio, quod non vellent saluum conductum summi, nec redire ad civitatem Constantiensem, neque etiam sequi dominum Joannem XXIII. sed ire ad urbem Romanam, & similis opinionis essent cardinales qui essent Constantiam. Profectus nihilominus dominus rex, quod sit paratus dare ipsis cardinalibus & Papae, & quibuscumque redire volentibus saluum conductum, juxta deliberationem & ordinationem Concilii, & eos facere reduci per gentes suas ad dictam presentem civitatem Constantiensem: & volentibus id habere, si quis impressio, & alii casus fortuito & eventualiter eis acciderent, vellet esse excusatus de hoc. Super quibus ab omnibus & singulis protonotariis & tabellionibus presentibus fecit publica instrumenta, presentibus supradictis testibus.

ANNO
CHRISTI
1415.

Ad illud respondendum surrexit reverendissimus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus nomine suo, & aliorum dominorum cardinalium ibidem presentium, dicens quod domini cardinales qui remanserunt in civitate Constantiam, omnes post recessum Papae ibidem existentibus in palatio Apostolico concordaverunt in hoc: videlicet quod si dominus noster Papa vellet sequi viam quam obtulit, videlicet cessionis, ipsi vellet eum sequi, prout teneatur, & eum defendere, & tueri in honore suo. Et in casu quo declinaret ab illa via, & non adimpleret promissa, vellent ab eo desistere, & remanere cum Concilio. Et usque huc ipsis non fuit visum, juxta ejus scripse & dicta quod declinaret in malam viam. Praeterea salvassent honorem suum de hoc, quod cardinales, ut dicitur, & refertur, scripserunt, & dicunt, de Schaphusa non vellent venire, neque sequi Papam, sed adire Romam; & quod ejusdem intentionis cardinales Constantiae existentes existant, nihil constat sibi, neque aliis dominis suis cardinalibus Constantiae existentibus: mirando satis unde hujusmodi relata procedunt.

X.

Ultimo fuit per eundem dominum Andream electum Pofnaniensem proposuit, quod in ultima sessione fuit conclusum & deliberatum: quod nullus recederet, neque recedere deberet de Concilio, non obtenta licentia: licet repertum sit contrarium, quod aliqui redeunt in habitu simulato. Et tunc fuisset petitura, licet non conclusum, quod exsecutio contra tales ita recedentes deberet fieri per dominum regem, & pena infligi juxta deliberationem presidentis Concilii. Fuit per ipsum dominum Andream proposuit, & dictum, si adhuc placeret illud, respondeat Concilium, placet: Fuit responsum per Concilium, Placet.

Super omnibus istis fuit per modum avisamentorum proposuit, & alias per modum supplicationis etiam diste conclusum hinc inde. Praefatus magister Henricus de Piro promotor & procurator hujus Concilii, nomine Concilii petiit per reverendos patres dominos protonotarios & tabelliones praefatos, & quolibet eorum unum, vel plura, publicum seu publica instrumenta, super iis fieri ad perpetuam rei memoriam.

Die Dominica septima mensis Aprilis supradicti, Ann. 1415. fuit lecta bulla inter deputatos omnium hujus sacri Concilii nationum in domo fratrum Minorum, in loco congregationis nationis Germanicae reperta, & misa cardinalibus per Papam, in qua allegavit metum, tenoris sequentis:

Bulla

ANNO
CHRISTI
1415.*Bulla reperta, et missa cardinalibus
a Papa Joanne.*

Joannes episcopus servus servorum Dei. Universis & singulis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem. Universitati vestre, & vestrum singulis presentibus innotescat, cum propter metum, qui merito cadere poterat in constantem, de civitate Constantiensi discessimus, & ad terram Sebaphusensem Constantie diocesis pervenimus: credentes extimere posse omnia & singula predicare que forent ad pacem & unionem ecclesie sancte Dei, quam de die in diem cordialiter expectamus; causante humani generis hoste, impedimenta supervenirent talia, quod extimere seriatim majoris Hebdomadae post celebratum officium, ingravescente aeris tempestate per maxime, & operuit nos abinde discedere, etiam propter metum qui cadere poterat in constantem, & loco, & tempore congruis, & securis, etiam in generali Concilio, ubi, & quando tutus patebit accessus, luce clarius ostendetur. Ex quoqueque mors censeatur terribilium omnium ultimum, illam, nec illa, que nobis imminabant gravissima pericula tantum formidamus, sicut hoc unum. Hinc ex hac occasione captata Petrus de Lana Benedictus XIII. & Angelus Curario Gregorius XII. in eorum obedientia nominati allegantes impressionem nobis illatam se quoque modo retrahentes a sessione juris quomodolibet in papatu, & sic perturbaretur effectus pacis, & unionis hujusmodi, ad quorum verum & salutarem effectum summa nostra desideria tendant; & quantum in nobis est ad hoc, ut pax & unio subsequatur hujusmodi in nullo cessabimus, seu studia nostra quomodolibet subtrahemus.

Datum Lamfemburch diocesis pridie nonas Aprilis, pontificatus nostri anno quinto.

a In Miss. titibus Germanicis, G. de Montepolitano.

Die Martis nona mensis Aprilis supradicti fuit congregatio deputatorum quatuor nationum, & juxta deliberationem eorum miserunt quatuor, unum de qualibet natione, ad dominum Vicecancellarium primo super commissione signanda & tenenda contraria, prout heri fuit deliberatum, per quamlibet nationem, & deinde ad Cameracensem cardinalem super expeditione materie fidei contra Joannem VVicleff, & contra Joannem Hus: & fuerunt hi, videlicet de natione Italica, Antonius episcopus Ragusinus; de natione Gallicana, Galterius Prior conventus de Rhodis, ordinis sancti Joannis Hierosolymitani; de natione Anglicana Vilhelmus b Gorach sacre Theologie professor; de natione D

b In miss. Germ. Graeci & max. Dellingert.

Germanica, Petrus Dellingert Doctor decretorum. Qui quidem domini accedentes dominum Joannem Offensem episcopum & Vicecancellarium, ipsique requisiverunt juxta eorum commissio. Dominus vero Joannes cardinalis Offensis respondit & dixit, quod libenter juxta mandatum Concilii velit procedere, & signare de justitia, acceptando benevole eorum requisitionem, adjiciens quod suum non esset tenere constitutionem, quia non posset hoc facere absque mandato Papae; sed alias esset paratus tenere cancellariam more solito. Presentibus magistris Guillelmo Brilleti procuratore in curia Romana, & cubiculario dicti domini cardinalis. Deinde licentia ab eodem obtenta, accesserunt ad dominum cardinalem Cameracensem, requiringdo eundem super processu in materia fidei, prout supra dicitur esse. Qui dominus cardinalis respondit, qualiter velle facere relationem ad mandatum Concilii, super doctrina Joannis VVicleff, licet quoad processum nil intendat facere, cum non sit de foro suo, sed pertineat ad iustitias; & etiam exercitio processus causam, & contra personas sit commissum dominis sancti Marci, & Florentino, cardinalibus, qui sunt iustitiae, & qui ut sperat, bonam debeant facere processum contra personas. Et sic multa verba inter eos volentis, tandem licentiae recesserunt.

Concil. General. Tom. XXVII.

*Terror dicitur cedula, fuit commissio facta
dilectis dominis, de qua supra.*

ANNO
CHRISTI
1415.

Quod de qualibet natione deputeretur unus, & quod illi quatuor hodie hora octava vadant ad dominum cardinalem Cameracensem ad requirendum eum super processu facto in materia fidei.

Item, quod iidem quatuor vadant ad dominum Vicecancellarium ad requirendum ipsum ex parte quatuor nationum, & hujus sacri Concilii, quatenus officio suo signando & iustitia etiam de mandato ac si dominus Papa esset presens, & alia faciendo consueta utatur, juxta distinctionem in hoc sacro Concilio generali, & in ultima sessione facta cum intimatione, quod si non faciat, Concilium providebit prout fuerit rationis. Et de premissis petatur instrumentum cum notario & testibus.

Die Jovis xv. mensis Aprilis praedicti fuerunt deputati quatuor nationum simul congregati in loco congregationis nationis Germanicæ, ubi fuit conclusus salvis conductus pro magistro Hieronymo de Praga, & subscribi per notarios nationum & Concilii.

Item, fuit deliberatum juxta consultationem unius cedule lectæ, quod capitula generalia Mendicantium suspendantur, quousque generale Concilium fuerit consummatum.

Item, fuit deliberatum, quod mittantur litteræ missivæ regibus & principibus de rebus gestis in Concilio generali.

Item, fuit deliberatum, quod eligantur duo de qualibet natione ad faciendum institutiones Papæ super via sessionis, & reformationis ecclesie sibi per nationes mittendas.

Item, fuit deliberatum, quod pronuntietur in sessione proxima, quod processus Papæ fuit illicitus, de factoria schismatis, & hæretica pravitate suspectus.

Item, fuit deliberatum, quod quatuor nominentur de qualibet natione, quos Papa habeat constituere in procuratores ultra suos, quos ipse constituit.

Item, fuerunt electi per deputatos nationum inter cardinales, domini sancti Angeli, & Florentinus ad eundem Papam, & ad requirendum eum, ut det procuratorium in forma, qua deliberatum existit per nationes cum deputatis octo de nationibus quatuor.

Advisamenta.

Die sabbati tertiadecima mensis Aprilis supradicti, in loco Congregationis nationis Germanicæ fuerunt lectæ certæ securitates, & provisiones petite per archiepiscopum Januensem dandæ Papæ, dummodo adimpleverit que promiserat, sub hac verborum forma.

De securitatibus, & provisionibus videtur, quod datur per regem domino nostro salvis conductus in plena forma, & cum libertate, ut per sanctitatem suam distabitur. Secundo, in Concilio decernatur securitas, & libertas domini nostri, tam tempore ante sessionem, quam post, & specifice quod pro nullis gestis possit inquietari, sed sit in omnibus liber, & quietus. Tertio, quod cesset a guerra cum duce Austrie, & propter necessitates ipsius Concilii, ut dominus noster habeat tutum accessum, & quietam permanentiam in partibus istis.

Promissio vero omnino videretur esse liberalis, & absque conditione, cum secum habeat conditionem annexatam, si, & quando renunciabit; hæc potest esse duplex. Primo, quod remaneat cardinalis & legatus in tota Italia, cum plena & perpetua potestate. Et quia dicitur, quod magis vult ducere vitam quietam, remaneat solum cardinalis propter honorem, & detur sibi comitatus Veneticus ad vitam suam, & ulterius habeat XXX. millia florenorum annuatim hoc modo, quod ex nunc ponatur una decima, ex cuius pecuniis emanentur proventus Venetici, Florentini, Janus con-

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

junctum, vel divinum usque ad quantitatem triginta milium florenorum annuatim ad vitam suam. Sed in hoc difficultas videbatur, quod decima non in tanto imponeretur, & si imponeretur, non exigeretur: & dubium est, ne facta cessione ista ordinatio licet facta per sacrum Concilium deficiat in executione sua, & circa hoc advertatur.

Subsequently & ultimo fuit conclusum, & ordinatum, quod nullus priorum generalium ordinum Mendicantium, cum sint proficui huic Concilio, & alii vocati de dictis ordinibus habeant recedere de Concilio, nec aliquid capitulum generale de dictis ordinibus in aliquo loco celebrare, durante hujusmodi generali Concilio Constantiensi: si vero secus factum fuerit, illi, qui in contrarium procuraverint, seu ordinarint, pena per sacrum Concilium ordinanda a multabuntur, prout in quadam cedula, cujus tenor inferius est insertus, plenius habetur, & contempitur hujusmodi sub tenore.

a Hic erat
lacuna, quam
addita voce
mutabun-
tur, ex inf.
German. re-
plevimus.

Item, quod nullus priorum generalium ordinum Mendicantium, cum sint valde proficui huic sacro Concilio, quovis modo debeat recedere, & prout pro isto anno supercedente a congregatione, seu generali Concilio, & sub eadem pena mandatur generalibus doctorum ordinum, qui recesserunt de hoc Concilio, quatenus infra triginta dies debeant ad hoc sacrum Concilium reverti: si vero essent aliqui ex ipsis contententes de generalatu, mandatur eis presentibus, quatenus infra quindecim dies, aliis vero postquam fuerint reversi, etiam infra dictum tempus XV. dierum debeant se concordare de loco & tempore congregationis, seu generalis capituli celebrandi in anno futuro, ut & ipsi ordines optatam unionem consequantur. Si vero non fuerint concordantes in tempore assignato, tunc provideatur eis de omni casu possibili ad ipsorum pacem de dicto loco & tempore generalis capituli per sacram Cæsaris majestatem, sub penis, & modis, quibus suis videbitur celsitudini, ut & ipsa maiestas ad eis elemosynas largiendas benignius inclinetur.

Eadem die, videlicet tertiadecima mensis Aprilis post prandium, fuit convocatio quatuor nationum in loco congregationis Germanicæ, in qua primo fuit deliberatum de formis litterarum missivarum dominis regibus, principibus, Universitatibus studiorum, & communitatibus in modum qui sequitur. Tandem fuit conclusum, quod conclusiones, & principia ordinarentur juxta existentiam personarum, quibus hujusmodi mitti debent.

Tenor missivarum, de quibus supra.

a Decet ea, quæ per hoc sacrum Concilium ad extinctionem presentis schismatis peraguntur, cunctis Christi fidelibus, & maxime illis, qui propensus hac in tempestate Dei ecclesiam juverint, atque defenderint innotescere. Etenim eorum, quæ agere tam peroptime, tam iugiter ad omnium salutem quietam cepimus, quanto certior apud homines notitia superveniet, tanto & orationibus, & precibus ad Deum porrectis, absque humanis suffragiis, ut credendum est, intercedent, quo omnimode sacrosanctæ ecclesiæ constitutur integritas, cunctis etiam gregis Domini ovibus pax reddatur. Sane dudum Pisis inclita quidem ac insigni civitate, tam mature, libere ac sincere celebrato Concilio prædicti acerbissimi schismatis extinctione speravimus, eorumque ibi gesta sunt, sententiam, auctoritatibus sanctorum patrum, jurumque institutis comprobata, tantam apud homines habere auctoritatem, tantamque fidem sibi vindicare, ut unio in ecclesia Dei nec longe sequi deberet. Verum non eo res perducta est, sed, quod dolenter videmus, & graviter patimur, adhuc in regnis, & Provinciis, partim Petro de Luna Benedicto XIII. partim Angelo Corario Gregorio XII. in suis obedientiis nominatis adherentibus, durissima, ac perniciosissima scissura vulnerata Dei ecclesiam deploramus. Verum hunc

Alacrymabilem, moerissimumque eventum etsi pro robore rerum gestarum sequi non debuisset, idem tamen Pisanum Concilium malitia hominum evenire posse prævidit; quamobrem opportunè statuit ad certum tempus aliud Concilium sequendæ unionis gratia in capite, & in membris fieri debere. Unde talibus institutis adstrictus dominus Joannes Papa XXIII. ac etiam a nonnullis principibus, præcipue a serenissimo Romanorum rege excitatus, ut ad dictum sacrum Concilium in loco habili, honestoque festinaret; tandem habito super hoc Constantiæ loco quidem amoenissimo, affluentissimo, & ex omni parte idoneo id Concilium tenere, & incipere Kalendis Novembris proxime præteriti publicavit, ac in eodem ad reformationem ecclesiæ Dei tam in capite, quam in membris professus est intendere. Quam rem quanta cum læticia, & animorum festivitate per singulas nationes homines intellexerint, & audierint, putantes per hoc ad unionem ecclesiæ posse pervenire, exites ipse docuit. Nam adveniente tempore, tanta hic principum, prælatorum, doctorum, & magistrorum copia adventavit, ut neque quicum viderint, audierint, aut fere legerint, tantam Concilii causam convenisse; ita quod jam plene omnium pene regum & principum nuntius maximorum & etiam prælatorum præsentia robore Concilio: quamquam idem Joannes Pisanum confirmacionem Pisanum Concilii procuraret, & sic statum suum unitatem intendentes, nusquam a Pisanum Concilii ordinationibus, & vestigiis abcedentes, sed illis potius inherendo, viam cessionis horum trium contententium tanquam faciliorem & securiorem pro habenda unione tentamus. In qua re summa cum charitate, & mansuetudine processit, tandem ab omnibus nationibus concordæ prælatorum iudicio approbata decretaque exiit. Eamque denique viam idem dominus Joannes Papa certo modo adimplere in publica Concilii convocatione, postquam ad eam perficiendam exhortaretur, expleturum se obtulit. Cum tamen non plane satisfacere videretur, post multa habita hinc inde colloquia, alio modo pleniori, & meliori per nos recepto die secunda Martii in publica sessione cedere promissit, vovit & juravit, prout in suis litteris Apostolicis super inde confectis continetur. O quanta ea dies nobis gaudia obrulit! quanta toti populo Christiano commoda indicavit! Nempè tot annis ab intimis præcordiis affectata, parvo momento concessa videbantur. Ob id cuncti summa ad eum Joannem devotione serbebantur, gratias tamen muneris agebant. Et quidem res ista pro cunctis Christi fidelibus utilitatem quietemque; ipsi vero Joanni non solum honorem, sed & gloriam perpetuam ministrabat. Et ita sic gestis, serenissimus Romanorum rex cum dicti Petri de Luna oratoribus, regisque Arragonum, nec non Angeli de Corario, ad prosecutionem hujusmodi tam desiderati negotii, intendens, conventionem cum dictis Petri & regis Arragonum oratoribus jurejurando firmavit, quod Kalendis Junii proximi Niciam proficeretur, unaque cum dicto Petro de Luna, & rege Arragonum personaliter conveniret, rei prædictæ tam pacis, tanque necessariæ adimplendæ. Hæc tam magna, ardua negotia non solum utiliter ac prudenter, sed quod in tanta multitudine mirum videtur, quiete, pacifice, omni prolixo tumultu ac suspitione cessante, gesta fuere. Cum vero postea de prædictorum promissionis votique executione debito honestoque modo sentia solliciti esse ceperimus; cumque mitius peragi res videretur, sive hominum nequitia, sive diabolica instigatio, aut utraque malitia obstaret, ad aliquam fracturam ventum est. Nam cum ad aures nostras perlatum esset, quosdam ex prælatibus Concilii causa accersitos dissolvendæ hujusmodi Synodi causâ properare; spectaque populi Christiani religionis, & ecclesiæ unitate, prætereaque licentia, ad recessum intendere, contra jam ordinata statu-

Sess. 2. Con-
cilio Con-
stantiensis.

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

statutaque; eundem serenissimum regem exoravimus, A
ne talium improbitas cuiquam nocere posset, & nos a
tanto bono divelleret, ut per custodiam portarum pro-
videret, ne quis sine prelati licentia non obtenta exire
posset, quoad super hoc de remedio provideretur oppor-
tuno. Suspicebamur enim, quod postea nobis clarissimus
exitus demonstravit, ne excogitata quaedam ambitio im-
pudentissimaque cupiditas id efficeret. Idem autem no-
stra non solum ductus exhortatione, per mediam fore
diem exitum abnegavit. Hanc rem laudabilem quidem
idem dominus Joannes molestissime ferens, quasi sum-
ma libertatis angustiae causa, & ut minus de hoc loco
recedere posset, attentatam increpabat; scandalosam
& salvi conductus violativam inquitabat. Sed quis de
suo recessu unquam cogitare potuisset, cum singulis die-
bus publice assereret, usque ad unionis & promissionis
jam factae conclusionem Concilium Constantiense serva-
turum? Ac Deus avertat, inquitabat, quod me ulla
unquam de recessu invaserit cogitatio. Quae vis per an-
tea, furor, quae dissensio fuit, ut suspicandum esset?
Quinimmo tanta nos ad ipsum non solum reverentia,
sed dilectione ferrebatur, quod cunctis apparere poterat
evidentissime nos ardentissime non solum unitatem ec-
clesiae, sed statum suum extollere velle. Attamen ut
animus ejus peccatissimus, & omni suspicione enudatus
redderetur, advocata maxima principum, praetorum,
doctorumque multitudine, dominus rex, quo iure, qua
ratione exire vototibus portas inhiberi fecerat, maxi-
mo cum serore humilitatis apud dominum Joannem
expofuit, & sincere professus est nullum sibi libertati
securitatisque praedictum facere, sed tamen defen-
sum, si qui in personam, aut statum perperam moli-
rentur; ac obtestatus est ipsum domini Joannis arbitrio
esse commissum, stare, recedereque velit, aut si ma-
jorem securitatem expeceret, se ex optima intentione
concessurum. Rursus si idem Joannes quomodocumque
eundem regem in praedictis non modeste processisse ar-
gueret, se & totius Concilii iudicio parere con-
senserit. Ita dominus Joannes tanquam non solum hone-
ste, sed vere, iustoque propositis serenatus remansit,
omninoque ad pristinam quietem restituta sunt. Tuncque
ulterius ad unionis prosecutionem intenti, habitis per
singulas nationes maturissimis colloquiis, summo inter-
esse, ut idem dominus Joannes procuratores ad ceden-
dam iuxta promissionem votumque constitueret, obi-
nuit. Etenim quamquam idem dominus Joannes se Ni-
ciam iturum, & personaliter impleturum assereret; cum-
que ob eum accessum de dissolutione Concilii, deque
ejus reditu, ubi per illam conventionem res non forti-
retur effectum, non parva suspicio haberi poterat; uti-
lius arbitrabamur & pertinentius, procuratoris usu,
quam suae praesentiae rem esse gerendam. Nos enim, etsi
ille modus cessionis oblati ad unionem ecclesiae nul-
quam profuit, non tamen alias vias relinquere intende-
bamus, nec intendimus, quibus ipsius domini Joannis
praesentia erat plurimum necessaria. Ceterum de collu-
sione fenda facillime, simul de papae certantibus in
unum locum convenientibus, merito erat dubitandum.
Hoc enim alias experti fuimus, & quae nobis rei evi-
dencia demonstravit, cautiore in hac tanta re peragen-
da reddere debet. Denique exstirpationem haereticae pra-
vicitatis, intendens, ut sic dixerimus, fidei offendens,
intendimus, in quo opere plurimum summi pontificis
auctoritas suffragatur. Aliis etiam movebamur rationi-
bus: quas etsi litteris non comprehendimus, a satius in-
geniorum vestrorum aculeis percipietis. Hac plane, hac
dulcissime humiliterque cum eodem Joanne Papa contu-
limus. Nos hac quaerere solum communi utilitate, pa-
ceque totius populi Christiani, neque serore quopiam
incedere, Deus novit. Quinimmo ad hac tractanda e-
jusdem domini Joannis iudicio vocati esse putabamus,
dum suis litteris de fenda in capite reformatione, tanta
verborum efficacia denunciavit. Verum quamquam
super praescriptis modum adhibere videretur; nam in
publica quadam b concione, reverendissimus dominus
cardinalis Florentinus, eodem domino Joanne praesen-
te, ut sic responderet imperante, quod dictus dominus
Joannes de hoc loco nunquam discedet, nisi ad sacri
Concilii beneplacitum, etsi ob hoc mortis periculum im-

mineret, neque ad dicti Concilii dissolutionem intende-
ret: sed immo illud cunctis conatibus augere, verbo-
rum non parva elegantia differuit, insinuatque talis
fermonis aciem, ut quicumque audivit, non solum Jo-
annem ad recessum festinare, sed ubi abesset, propere
ad reditum credidisset. His tamen duobus, vel tri-
bus diebus ab ipse prolapsis, noctis tempore, habitum non
solum transformato, sed prorsus indecenti ab hac civi-
tate Constantiae discedens, Schaphusensem locum per
ducem Austriae detentum die xxi. mensis Martii profes-
sus est. Vos igitur estimetis, an quidem potuit
turpius, damnabiliusque committere, ubi gregem
suum suo conductu, sua auctoritate, ab extremis
Mundi partibus proficiscentem gravissimis iumpibus.
miro viarum discrimine, & non levis periculis hic
congregatum, ac in tanta rerum magnitudine facti-
tantem, dereliquit, seque ab eodem abdicavit. Pro-
fecto ad lacrymas venire compellimur, nobismet iure
compati possumus, ubi nostrorum infelicitate tempo-
rum tanti pastoris abusu sedamur, decoquimurque.
Repetamus Concilia haecenus celebrata, in quibus de
flagitiis summorum Pontificum actum apparet, fuga
sua non solum Concilia non vulnerasse, sed humiliter
se eorum sententiae subiecisse, ut de Symmacho legimus
ac Sixto, qui apud Concilium de enormibus criminibus
accusatus; quamquam evadere potuisset, maluit Con-
cilii iudicio obtemperare, ut clarissimum est. Sed nec
facis eidem Joanni, quod nobis non solum, sed sibi-
met se subtraxerit, videbatur: quinimmo edictis palam
propositis curiales omnes, quorum potissimum hic unio-
nis causa opera expetebatur, durissimis & cruentissi-
mis poenis impellebat, ut ab hinc discedendo inauso-
lam viam sequerentur. Cujus rei causa multi
eundem comitari ceperunt; in eo etiam serore eun-
dem ex reverendissimis dominis cardinalibus aliqui se-
cuti sunt, licet nunc omnes pro majori parte redierunt.
Hoc autem in tali casu usus est humilitate Romano-
rum, & Hungariae rex, ut statim ejusdem Joannis
recessu audito, nunciare publice fecerit, si quis eun-
dem sequi vellet, aut manere, eligat, securus sit.
Nulli itaque in tali casu tanto animorum anfractu qui-
quam molestum emerit. Sed & proculdubio ipsius
Joannis discessus, tanquam per antea communi fama,
& multiplici rerum evidentia manifestus an impedi-
ri poterat, nullus etiam insanae mentis ignorat. Multa
eidem domino regi circa id expofita fuere. Sed ut vo-
bis innotescat, Malo, inquit, libere Joannes hoc loco
abeat, quam adversum me de fide abrogata, de vio-
lata cujusquam libertate, infamiam irrogaret. Hac
verissima sunt, haec Deo testamur, cunctisque Christi
fidelibus. Quinimmo quamquam idem dominus Joannes
per suas litteras de metu illato, qui cadere poterat
in constantem, assereret; tamen metum non solum il-
latum, sed nunquam metus vestigia extitisse putatis.
Sed quod super hoc ambigendum est, metus inseri so-
let, dum a quodam invito exigere quicquam volu-
mus. Sed nil proculdubio occurrere poterat a domino
Joanne expectandum pro ecclesiae unitate, quod aut
facere non deberet; aut si facere recusaverit, nos au-
dioritate nostra peragere non possemus. Forsitan de illo
timore sentire videtur, quem omnis, qui apud iudi-
cem se excusat, debet merito formidare. Haec inanes
oblocutiones veritate non solum, sed veritatis conie-
ctura carere noceant. Praeterea per reverendissimum
dominum cardinalem de Chalanco de Schaphusa veni-
entem, ac reverendissimum patrem dominum archie-
piscopum Remensem ad nos per eundem dominum
Joannem ex causis certis transmissos, in publico prae-
latorum quasi omnium conventu, ac praesente serenissi-
mo domino Romanorum, & Hungariae rege nunciatum
est, ullo unquam casu eundem dominum Joannem
dictum dominum regem timuisse, ac se ab eo semper
summa dilectione tractatum, neque regis suspicionem
recessui praeiussit occasionem; sed quod ex praetatis quoti-
dam permaxime vereretur. Hoc idem dominus archie-
piscopus, ut sic referretur, in mandatis habuisse re-
status est, prout de his omnibus publica habentur docu-
menta. Nos igitur cum omnia diligenter pensamus,
& maturo iudicio deliberamus, nil aliud eundem at-
ten-

a Mf Goth. factis.

b Lacunam qua hic erat, addita voce concione ex naff. Germ. replevimus.

tentasse conspiciamus, quam hujusmodi Concilii dissolutionem, utpote ad unionem ecclesie intendentes. Et hac verissima fuit, & qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus, novis ipse tandem quantum ne a Schaphufeni loco huic sacris vicino discederet, affectabatur, & solum ut facilius, & commodius sequi tractanda perficerentur. Et cum ad eum nostros oratores remittere curavimus, die Veneris sancta, dum solemniter agerentur, ad castrum Lessenberck abhinc per duas dietas remotum, procedere nusquam posuit, ibique paucis diebus accedens, ad Friburgum ejusdem ducis Austriae oppidum se contulit. Ex quo omnes iudicent quanta per tot tantisque varietates parantur ipsi unitati obnoxia, quot in posterum oriri poterunt impedimenta, si iis sub ambagibus tempus incaustum ducatur. Ceterum haec scripsisse volumus, ne quorundam procacitas, absurdaque vocatio auribus vestris forsitan obstrepens in absurdam credulitatem, quod nusquam opinamur, forsitan abduceret; ac ut in futurum intricatissimis obloquentium verbis, & veritati profusis insidiantibus, fidem non facilem adhibeatis. Nos enim non propolandas cuiusquam injurias tot sumptibus, tot angustis experimur, sed pro omni statu & sacrosanctae ecclesiae firmitate. Denique non deerit, qui in eundem dominum Joannem humillima exhortatione ad reditum hujus loci, vel saltem vicini, praestitis sufficientissimis securitatibus ad prosecutionem tanti boni exortemus, & pacifice, quantum fieri poterit, procedamus. Quin immo duos ex reverendissimis in Christo patribus & dominis cardinalibus cum aliis praetatis, ac venerabilibus viris transmittere ordinavimus, obsecrantes, ac cum totis viribus inducentes, ne hoc tam sanctissimum opus, & omnibus acceptissimum derelinquant; intendentes eo desideria hujus sacri Concilii, honestati, & rei convenientia, abnegante, & recusante, ad iuris remedia sine cunctatione procedere. Vos igitur sincere deprecamur in Christo, ut jejunis & orationibus insistant, quatenus Deus per suam misericordiam nos ad tanti boni perducatur effectum, & pacem offerat salutarem.

Datum Constantiae, in sessione publica Concilii generalis, anno a Nativitate Domini MCCCXV. die Mercurii xvii. mensis Aprilis, sub sigillis reverendissimorum Joannis Patriarchae Antiocheni, Joannis archiepiscopi Rogenfis, Roberti Sarisburgenfis, & Jacobi Adrensis episcoporum, ad eaque per quatuor nationes dicti sacri Concilii deputatorum.

Ex Anal. Bzovis, an. MCCCXV.

Serenissimo principi Vladislao regi Poloniae, sacrosancta Synodus Universalem representans ecclesiam in civitate Constantiensi feliciter congregata. Serenissime princeps & domine. Certum gerimus, & clarissima experientia eorum magistra comperimus, quo zelo, quantaque devotione, ac studio decorem domus Domini patrumque Universalis ecclesiae diu a foribus ipsius exulantem vestra diligit ac indefessis prosequitur serenitas: dum pro oppugnando pestifero schismate, viros opere & sermone, fortissimos bellatores; inelytos, inquam, utriusque status ambaxiatores vestros sic decenter, sicutque magnifice, ceteris regum, principum, & aliorum orthodoxae fidei patrum optimorum cuneis, dignum duxistis aggregare. Decet etenim ut hoc quod de ejusdem Universalis ecclesiae praerudis gestum est, & geritur negotiis, vestram non debeat aliquatenus latere claritatem. Dudum siquidem improbi terreni fastus ambitio misera, & contententium de papatu cupiditas, & velut prodrens ex adipe iniquitas, sponfam Domini unicam, sicut catholicam ecclesiam innumeris deformavit erroribus. Nec dubium, quae etiam tunica inconsultis Jesu Christi representasse debuerat imaginem, cupidinis manibus praedictarum bipartitam, & velut velum templi pridem scitum per medium, nunc vero tripartitum esse, conquiri potest, & poterit, cum propheta: Quomodo ipsi contententes de papatu, super dolorem vulnerum plagas crudeliores cumulantes, immaniter, tanquam pastores quondam Abraham, super gregem crassitudine rixati, templum Domini unicum & sanctum ad insatam Tripolis dispartum diversis victorum materie depingere,

A & scandalorum non paucis demigrare maculis, haeserunt non verentur? Eatenus omnipotens de alto prospiciens ad infirma, volens ejusdem suae sponfae afflictis atrociter infirmitatibus compati propitius, tot tancoque orthodoxorum patrum, ut status utriusque clarissimorum principum, virorumque quamplurimum inelytos & sapientissimos viros dignatus est ex diversis Mundi climatibus in virtute sancti Spiritus in hanc insignem & Casarem Constantiensem civitatem, Moguntinensis provinciae, feliciter convocare. Quae quanta pacis ac perfectae securitatis abundantia, quantaque rerum visusum, nec non aeris redundat temperie, nullus in ea nisi mentis inops hoc ignorat. Ad quam quidem civitatem cum dominus Joannes Papa XXIII. victus devota precum instantia invississimi Romanorum & Hungariae regis &c. Kalendis Novembris proxime praeteriti adventasset; dumque ipsi patres & almi pontifices circa exigua tanti operis exordia non segniter incumbere; sicutque, prout decet operarios in vinea fabrorum, feliciter laborantes, ad extirpandum triceps quodammodo monstrum horribile securim ponerent ad radices: concors omnium nostrum resedit sententia, ut per viam cessionis papatus tanquam unionis ecclesiae magis propitiam, faciliorem, & celerem, schisma horridum de medio tolleretur. Quam quidem viam ipse dominus noster approbans per prius in Apostolico palatio, demum in sessione publica, secunda die mensis Martii proxime praeteriti, se collatum, & spondit, & jurjurandi interveniente sacramento pollicitus est, iuxta cuiusdam cedulae continentiam, quae sub tenore litterarum suarum, quarum vobis copias praesentibus interclusas dirigimus, continetur. Ex qua quidem oblatione, ut videbatur, sic spontanea & sincera quantum corda nostrum omnium exceperunt salutarem in Domino laetitiam, quotque praedules lacrymas fidelium pro tunc distillarunt praecordia, credentes verisimiliter pacem ecclesiae fuisse in foribus! Sed ecce extrema gaudii ludus occupans, funestus intempestivae laetitiae exitus praesentebat. Ceterum instante sacro Concilio apud dominum Papam, sibi que humiliter & devote supplicante, quatenus ad cedendum papatus procuratores constitueret idoneos, qui cum praebato domino Romanorum & Hungariae rege tempore conventionis & mutuae visionis cum serenissimo rege Romanorum & Petro de Luna Benedicto XIII. in sua obedientia nuncupato, de mese Junii proxime instanti, secundum quod inter ipsos coram nobis praefictum & juramenti hinc inde firmatum existit, proficiscentes in Nisepam, dictam oblationem cessionis, sub certis modis & capitulis executioni demandarent, habito ad hoc simili mandato ab Angelo Corario Gregorio XII. in sua obedientia nominato, de quo habendo nulla nobis restabat difficultas, nec nunc restat. Praeterea eidem domino nostro Pape pro tunc fuerat devotius per Concilium concorditer supplicatum, quatenus amore Jesu Christi, sicut bonum opus ceperat, dignaretur perficere; & hunc locum, sic aptum, sicutque idoneum, sine causa rationabili per Concilium deliberanda, quatenus non mutaret. Qui aequali deliberatione praehabita, primo per certos dominos cardinales, demum per se, quatenus potuit, petitiones iustissimas non admittens, asseruit, quomodo per se suum vellet in Nicam vel in loco eidem vicino facere cessionem. Porro his sic stantibus, contigit, quod circa portas civitatis, unico mane tantum, aliquis fuit apposta custodia: ad hoc, ne praetati, & alii interesse debentes Concilio, sine licentia recederent, tamdiu quousque per ipsum dominum Papam de remedio provivum fuisset opportuno; cum passim multi praetati, & alii notabiles viri, non obstante mandato Papae, recederent. Timebatur etenim, ne ultimo dissipatum fuisset Concilium, nisi celeriter hoc modo fuisset obviatum. Dominus vero Papa, nacta occasione ex dictarum portarum quasi momentanea custodia, reputavit sibi in hoc magnam injuriam fuisse irrogatam. Sed sine veritate non potuit nec debuit causari de eo, quod sine doio pro conservatione Concilii fuerat utiliter ac concorditer constitutum. Propter quod convenientibus nobis una cum domino rege in Palatio Apostolico, expositoque sibi do-

a hoc ad-
dicio est ex
ml. Brub-
svrich.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

mino Papa, quod de dictarum portarum custodia, nec de aliquo sinistro eventu suspicari deberet: promittentibusque sibi domino rege atque nobis omnem & quantumcumque excogitare possit securitatem, tam ante, quam post cessionem: scilicet quod tutissimus esse deberet non tantum de persona & rebus, verum etiam in statu glorioso, cessione facta, cum decenti provisione deberet pro tam pio opere conservari. Quapropter tam per dominum regem ac per nos sibi iteratis vicibus fuit obnixius supplicatum, quatenus tantum gregem, Spiritu sancto non sine maximis laboribus & expensis congregatum, nullatenus nisi data pace ecclesie desereret, praesertim clandestine: sed prout teneretur, nullum timens, praeter Deum, sacro praesideret Concilio, daretque opera & operam ad perficiendum opus saluberrimum feliciter inchoatum. Ad quae ipse dominus Papa satis clare respondens, asseruit, quod omnino tutus esset, nec de quoquam Mundi principe tantam haberet fiduciam, quantum se tunc dixit habere de domino rege Romanorum. Et subiunxit, quod hunc locum sine deliberatione Concilii, nisi data pace ecclesie, aliquatenus non mutaret, nec ab ipso apertus esset recedere, maxime tempore nocturno. Nobis ergo in bona spe iterum constitutus, & credentibus quod summus Pontifex voto suo vocem virtutis daret, & Altissimo reddere vota & juramenta, ut praesertur, nullatenus postponeret. Sed nimirum, sicut res mens sibi conscia timore servili afficitur, fuitque nonnumquam nemine persequente; sic quoque ipse dominus Papa, (licet loqui pudeat, tacere tamen non expedit,) forte sibi met conscius, vano trepidans timore, ubi nec timoris teste Deo erant vestigia; noctis profundae expectata caligine, non atenta status sui gravitate, habitu turpiter transformato, vicesimo primo mensis Martii proximo praeteriti, alias in profesto sancti Benedicti, clam aufugit, & ad quoddam oppidum per ducem Fridericum de Austria quoad tunc occupatum, ejusdem Friderici patrocinio usque pervenit: secundum quod hoc per prius inter ipsos fuerat callida factione securus commentatum. Verum, quod ipse dominus Papa in dicta Schaphusa se sic solitariam, sicut passerem in testo, recogitans, satagens mali exilii sua culpa causati habere participes & socios, mox omnes & singulos Romanae Curiae officarios, quodam praecipiti edicto seu mandato formidabili ad dictum oppidum, a quo se scivit subito recessurum, infra sex dierum spatium ad se advocare, monuit & citavit. Qua de re secuti sunt ipsum aliqui domini cardinales, qui fere omnes ipsum deserentes ad sacrum Concilium sunt reversi. Alii nihilominus, sed pauci, sui pedagogi bucuque spectant vestigia, praedam verius, non eum sequentes. Porro credentibus nobis, ipsum in dicto oppido, praesertim tempore Passionis Domini, aliquantulum quievisse; ipse die Veneris sancta, in qua contemplatio Crucifixi, cujus crucem saltem in mente bajulare debebat, non attento simplicitate pernicioso exemplo & scandalo, in quoddam aliud oppidum ejusdem domini Friderici, dictum Loffenberg, ut transfuga secessit & desertor. Ac ubi iterum saltem pro aliquo notabili tempore pausavisse, ac inibi, si qua expedientia fuissent Concilio, expectasse debuerat; quoddam aliud oppidum Friburg, sic vagabundus & mobilis, quaerens requiem & non inveniens, iterum ad magis extraneum locum supradicti ducis declinavit. Hoc modo pastor noster inius pastoris boni Jesu Christi imitatus vestigia. Qui non lupum, quin immo agnum mansuetum videns, regem Romanorum piissimum, elongavit fugiens, & ductus est a spiritu, noscitur quo, in desertum. Quid si pastor ille lupum venientem, aut irati Neronis vidisset saevitiam? Quanto citius se relictis ovibus ad fugam convertisset? O dolor pudore, o pudor dolore admixtus permixtissime! Ecce in quanta infamia! ut relictis castris tutioribus, tot tantorumque patrum stipatus aciebus, insulatus se perperam exponit periculis, & illic timore non trepidat incidens in latrones. Quo nempe pacto pastor hujusmodi contendat se bonum pastorem fore, non videmus. Cum ipsa veritas certam normam, per quam pastor a mercenario secernitur, tradidit, inquit: Mercena-

rius autem fugis, quia mercenarius es. Quis ergo nisi Deus omnipotens gregem sic desertum custodiet? Quis de cocero nisi pastor bonus Jesus Christus, vulnerato pastore, ovibus languidis praebit medicinam? Haec sunt, princeps inelyte, mandata & mirabilia testimonia, verissima tamen, praesertim de summo Pontifice. Qui & si sui honoris fastidium vilipendere veritus non fuerit; atamen anequam tale ac tantum scandalum in ecclesia Dei nasci permitteret, debuit citius mori eligere, nec suam obedientiam in derisum & despectum gravissimum apud ecclesiam regiae celsitudinis notitiam detruisse. Haec ad vestrae regiae celsitudinis notitiam oatenus volumus deducere, ne fama nugarum vel scripta contraria vos & vestros quoscumque falsis suggestionibus a via quoquo modo retrorquant veritatis. Nec dubitet majestas regia, ex recessu Papae hujusmodi hoc sacrum Concilium perfici non debere: immo tanto ferventius Deo auspice ad eradicandum tot spinas & tribulos de agro Domini insillimus, quanto plus conspicimus inimicum omnem zizaniam desuper seminasse. Placeat igitur, velique ipsa Serenitas hanc sacrosanctam Synodum ad laudem omnipotentis Dei & gloriam, necnon exaltationem sanctae matris ecclesiae, devotius debitisque prosequi & mantere favoribus, quatenus vestris & aliorum regum & principum suffulta praesidiis ad unum ovile & indubitatum pastorem, sanctum & immaculatum, & a peccatoribus segregatum, citius & felicitius reducat. Suscipientes per praesentes hujus sacri conventus litteras, veritatem clarissimam de his, sicut haenus gesta sunt, & quae Deo propitio facienda imminet, devotius expectantes. Decreta in publica generalis Concilii sessione, xxii. mensis Aprilis, anno Domini mccccxv. & sigillis quatuor deputatorum, scilicet Italicae, Gallicae, Anglicae, & Germanicae nationum, sigillata.

S E S S I O VI.

Ex prima editione.

De Mercurii decima septima mensis Aprilis supradicti, fuit sessio generalis in cathedrali ecclesia Constantiensi supradicta celebrata: in qua primo, juxta morem & ritum aliarum sessionum, fuit celebratum officium de Spiritu sancto per reverendum patrem dominum Nicolaum archiepiscopum Gnezensem, & cantate litanie ac orationes more aliarum sessionum, cum Evangelio: Ego sum pastor bonus. In qua sessione fuit rex Romanorum in insigniis regalibus: cui assistebant domini Jordanus de Ursinis & Angelus Landensis, episcopi cardinales. Et eidem sessioni praesidebat pro san: reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis, Vicecancellarius, cardinalis Vitervensis: Praesentibus Guillelmo S. Marci, Alamanno Pilano, Antonio de Chalciano, Antonio Aquilejensi presbyteris, Amedeo Saluciarum, & Francisco Florentino diaconis cardinalibus. Officio vero dicto & cantato fuit cantatus introitus etiam cum litanis & evangelio, Ego sum pastor bonus, &c. ac hymno, Veni creator Spiritus, &c. una cum collectis & oratoribus dictis per eundem dominum episcopum Ostiensem cardinalem Vivariensem. Quibus peractis, & ascendens ambonem, in quo publicari solent constitutiones, & alia avisamenta in Concilio, reverendi patres episcopus Atrabatenis pro natione Gallica, archiepiscopus Rigenis pro natione Germanica, Lichfeldensis episcopus pro natione Anglicana, & Abbas Florentinus pro natione Italica. Et de mandato Concilii fuerunt promulgati articuli sequentes per dictum dominum Atrabatensem.

Ex cod. ms. Surii.

In qua sessione rex Romanorum in suis insigniis imperialibus, cum suis nobilibus: & eidem sessioni praesidebat dominus Joannes episcopus Ostiensis, cardinalis Vivariensis, praesentibus octo aliis cardinalibus. Qua Missa finita ac hymno, Veni creator Spiritus, & evangelio, Ego sum pastor bonus, &c. solemniter finitis, ascendebat ambonem, in quo legi & publicari solent articuli & constitutiones & alia avisamenta proponendo in Concilio, episcopus Atrabatenis pro natione Gallicana, archiepiscopus Gnezensis pro natione Germanica, Thomas Pol-

Joan. 10.

Ex ms. Surii, & titulus Germanicus.

Ex prima editione.

Joan. 10.

ANNO CHRISTI 1455

Potentis sedis Apostolicæ protonotarius pro natione Angliæ, & Abbas Florentinus pro natione Italici: & de mandato sanctæ Synodi dominus episcopus Atrebrantensis legit & pronuntiavit articulos, alias per quatuor nationes deliberatos, hujusmodi sub tenore.

In nomine sanctæ & individue Trinitatis Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen

Ex prima editione.

Hæc sancta Synodus Constantiensis generale Concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans, in Spiritu sancto legitime congregata, ad consequendum salubrius pacem & unitatem ecclesie Dei, decretis, declarationibus, ordinibus, statutis, diffinitis, ut sequitur.

Es primo decretis & declarat, procuratorium super renunciatione papatus factum a per dominum Joannem Papam XXIII. per quatuor nationes hujusmodi deliberatum & ordinatum, esse bonum, utile & expedientius pro unione sancte matris ecclesie.

Item, decretis & declarat, quod dictus dominus Joannes Papa XXIII. tenetur dare & facere dictum procuratorium, ad cedendum papatus pro bono unionis & pacis ecclesie, juxta formam schedula per ipsum oblata: cujus procuratorii tenor sequitur in hunc modum:

Procuratorium dandum per Papam Joannem XXIII. decretum per Concilium.

Joannes episcopus servus servorum Dei.

Ex prima editione.

PRidem ad laudem omnipotentis Dei, pacem & quietem totius populi Christiani, unitatisque ecclesie consummationem, ac extirpationem presentis schismatis, generali Constantiensis approbante Concilio, viam cessionis papatus libere obtulimus, illamque per nos stendam cum effectu, promissimus, voto & juramento firmavimus, nec in quadam schedula per nos in sacro Concilio lecta latius distinctur, & est talis.

Sup. se. 1. Ego Joannes Papa XXIII. propter quietem totius populi Christiani proffitor, spondeo, promitto, voto & juro Deo & ecclesie & huius sacro Concilio, sponte & libere dare pacem ipsi ecclesie per viam mea simplicis cessionis papatus, & eam facere & adimplere cum effectu, juxta deliberationem presentis Concilii, si, & quando Petrus de Luna, Benedictus XIII. & Angelus de Corario, Gregorius XII. in suis obedienciis nunquati, papatus quem præterdunt, per se vel procuratores suos legitimos quem simpliciter cedant, & etiam in quocumque casu cessionis vel cessus, aut alio, in quo per meam cessionem poterit dari unio ecclesie Dei ad extirpationem presentis schismatis. Ne autem procedat tanti boni quibusvis fortis humana carnis impediri valeat, aut modo quolibet retrahari, sed expedite desideratum producat effectum, quod desideratum nostrorum maximum est; ad dictam cessionem & renunciationem faciendam in omni casu in dicta schedula prefate obligationis nostre comprehensa, procuratores nostros & nuncios speciales in plenaria libertate & securitate constituti, sponte & ex nostra mera liberalitate constitutus & ordinatus tales & tales, & ex ipsis quolibet duos, ipsique de eis quilibet datus cedendi & renunciandi nostro nomine & pro nobis papatus concedimus omnimodam auctoritatem, facultatem & potestatem, ita quod occupantis conditio melior non exstet, nec per occupationem aliorum potestas impediat. Et quod duo quicumque ex dictis procuratoribus constituti, siue alii contradicentibus, ignorantibus & irrequisitis, & coram nobis presentibus, & cessionem personaliter facere volentibus, vel quod per alios quam per nos renunciatio heret, quomodolibet contradicentibus, uti eorum procuratorio possint, valeant & debeant ipsius renunciationis actum expedire, passiventes & ex tunc contradicentes passio & contractum irrevocabilibus, cum sancta Universali ecclesie, & hoc sacro Constantiensis Concilio, ipsam universalem ecclesiam representante: promittentes, votentes & jurantes Deo & ecclesie, & dicto sacro Concilio, quod nunquam dictos procuratores:

a Forte maliter.

b Forte, lib. bertate.

c Forte: unum.

aut eorum aliquem, & potestatem illis modo præniso concessam, ex quavis occasione & causa orta vel oritura, etiam a jure expressa, & propter quam causam vel causas consuetudinis procurator revocatur, tacite vel expresse revocari potest vel passis, directe vel indirecte, revocabimus; nec ipsum procuratorium ratione forme aut personarum constitutarum, vel constitutarum, impugnabimus; nec contra ipsum procuratorium, aut personas constitutas in eodem, quoquo modo, de jure vel de facto, in iudicio vel extra excipiemus: quodque non dicimus aut fecimus, nec dicemus aut faciemus in futurum, vel directe vel indirecte, quo minus dicti procuratores potestate sibi data in eodem procuratorio, juxta eius tenorem libere uti possint & valeant: renunciantes expresse omnibus exceptionibus & juribus, que nobis competere possent de jure vel facto, in presenti vel futuro, circa revocationem, annulationem, invalidationem procuratorii & procuratorum hujusmodi: quas quidem exceptiones & jura volumus in hac parte aliquatenus nobis suffragari. Et hujusmodi constitutionem & formam procuratorii, nec non renunciationem per duos ex eis (ut præmittitur) stendam, valere volumus & statuimus, non obstantibus quibuscumque excommunicationibus, suspensionibus, & aliis inhabilitatibus sententiis, a jure, a nobis, vel alio quocumque in eos, vel eorum aliquem, quocumque auctoritate vel causa promulgatis, seu promulgandis, quibus forsitan nunc, vel tempore cessionis & renunciationis hujusmodi, seu interim procuratores hujusmodi, seu aliqui eorundem sunt vel erunt ligati; quos & quorum quolibet ad hujusmodi procuratorium accipiendum, & prædictam renunciationem faciendam, absolvimus & habilitamus per presentes, non obstantibus etiam aliis contrariis quibuscumque: volentes, quod renunciatio hujusmodi per eos stenda perinde valeat, ac si cessionem hujusmodi personaliter fecissemus: supplicantes etiam de plenitudine Apostolica potestatis omnnes defectus in hac nostra constitutione procuratorum, si qui intervenissent: ita quod hujusmodi procuratores per quascumque clausulas, etiam contra naturam constitutionibus procuratorum in ea expressas, ipsi & ejus effectui nocivas aut inutiles, seu in ipso utiles & necessarias non expressas, sed deficientes, cujuscumque tenoris vel effectus existant, nequeat quoquo modo impugnari, sed firmam & validam in omnibus & per omnia existat, ac si in eo clausula necessaria vel utiliter existerent expressa: quod quidem procuratorium, quo ad totalem ejus effectum, firmum & validum volumus remanere: quodque ad clausulas hujusmodi observandas, que essent contra naturam constitutionis procuratorum, si que essent apposte, nos ex certa scientia, omni via & modo, quibus melius possumus, promittimus, juramus, & obligamus Deo & ecclesie, ac dicto Concilio: declarantes ac statuantes ex superabundanti ipsa jura in quantum volumus, concedimus, aut servet, a procuratore vel procuratore ex certis causis, vel alias revocari posse, vel irrevocabiliter non constitui ea quantum ad casum prædictum expresse, & ex certa nostra scientia; cum hic agatur de statu universalis ecclesie, & pace, ac publica utilitate totius Christianitatis, volumus locum non habere, nec præjudicium aliquod afferre. Nec nos per præmissam procuratorii constitutionem ad obligationem qua sumus adscripti ad renunciationem papatus facere juxta deliberationem dicti sacri Concilii, in quocumque casu in dicta schedula obligationis nostre comprehensa, volumus quomodolibet liberari: quin immo illum in suis integritate, robore & firmitate persistere & permanere, quocumque per cessionem vel decessionem hujusmodi, aut alium casum quocumque in prædicta schedula nostra obligationis comprehensum, unio perfecta fuerit in ecclesie sancte Dei. Et si quovis modo contingeret, hujusmodi procuratorum aut procuratores revocare, etiam cum adjunctione harum distictionum, videlicet, de fratribus nostrorum sancte Romanæ ecclesie cardinalium consilio & assensu, seu ipsum procuratorium, seu procuratores ipsos irvalidare, impugnare, aut annullare, seu contra ipsum procuratorium vel procuratores, de jure vel de facto, & ex quavis causa vel occasione excipere, seu ipsi procuratores directe vel indirecte, quo minus juxta tenorem ipsius procuratorii potestate, auctoritate & facultate sibi data libere

ANNO CHRISTI 1455

d Forte: præniso.

e Forte: pro- culationem.

nii

ANNO CHRISTI 1453.

ANNO CHRISTI 1453.

ati valeant, passus & debent, impedire; in omnibus & a singulis casibus pradiis ex tunc prout ex tunc, ipsi papam cedimus & renunciamus ipso facto, & deinceps pro non Papa haberi ab omnibus Christi fidelibus volumus pascuis & decernimus; obsequemus omnes a juramento fidelitatis & obedientie debito ligamus omnes & singulos dictae Romanae ecclesiae cardinales, nec non patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos, prelatos: ac nostros & sedis Apostolicae officiales, ac etiam nostros familiares & officiales Romanam curiam sequentes, & quoscumque alios ecclesiae fideles, ecclesiasticos & seculares, cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existant, ac etiam totum populum Christianum; quos etiam tenere profectum obsequemus: & ultra praemissa praemittimus habere ratum & gratum, quicquid per pradios procuratores, aut eorum duos, alios, passus, subsumitur fuerit in praemissa, seu aliquo praemissorum, firmiter habiturum sine aliqua contradictione. Datum, &c.

Quod Papa constituit in procuratorio personas infra scriptas.

Item, decernit, ordinat, diffinit & declarat, quod dictus dominus Johannes Papa in dicto procuratorio ad dictum suum renunciationem faciendam, praeter alios quos constituit vellet, constituit procuratores suos personas infra scriptas. Et primo pro natione Gallicana, dominus Theobaldus archiepiscopus Bisturtinus, Guillelmus episcopus Ebroicensis, Joannes episcopus Gebornensium, magistrum Benedicum Gentium, magistrum in theologia, ordinis sancti Benedicti. Pro natione Italica, Pileum archiepiscopus Jannensem, Antonium episcopus Concordiensium, Jacobum episcopus Adriensem, & Jacobum episcopus Tarvisinum. Pro natione Anglicana, Nicolaum episcopus Bathoniensem, Robertum episcopus Saresburiensem, Joannem episcopus Lichfeldensem, Thomam abbatem sanctae Mariae extra muros Eboracenses, ordinis sancti Benedicti. Pro natione Germanica, Joannem archiepiscopus Rigensem, Joannem episcopus Lutomisiensem, Petrum episcopus Ripensem, Andream electum Poxnaniensem. Omnes constituit, vel saltem de qualibet natione duos.

Concilium deputat legatos ad requirendum Papam super procuratorio faciendo.

Item, deputat dicta sancta Synodus, ac constituit & ordinat ex parte hujus Concilii suos legatos infra scriptos. De dominis cardinalibus, reverendissimum patrem dominum tituli sancti Marci, & Florentinum, cardinales. Pro natione Gallicana, a Theobaldum episcopus Carcafontensem, Joannem b Datani in theologia, Jacobum de Spars in medicina, magistrus. Pro natione Italica, episcopus Feltrensem, abbatem sanctae Mariae de Florentia. Pro natione Germanica, Conradum abbatem c Pingenic-Detori. Pro natione Anglicana, Lambertum de Stipite, decretorum doctores, ordinis sancti Benedicti. Pro natione Germanica, Thomam Polton protonotarium sedis Apostolicae, d Bernardum de Planthen decretorum doctorem, ordinis sancti Benedicti, ad dictum dominum Joannem Papam XXIII. ad petendum & requirendum ex parte dicti Concilii, quod constituit procuratores ad renunciationem papatus, infra duos dies, postquam fuerit requisitus, & procuratorium ad dictam renunciationem faciat & expediat pro bono unionis & pacis ecclesiae, sub dicta forma, & sub bulla.

Quod prelati pradii requirant Papam, quod veniat ad Concilium.

Item, decernit & ordinat, quod dicti legati ipsam Joannem Papam exhortentur, & requirant ex parte sacri dicti Concilii, ut veniat ad hanc civitatem Constantiensem, sive ad villam Ulm, aut ad villam Ravenspurg, vel ad civitatem Basileensem, ad tractandum & persolvendum per eum, quantum in eo, omnia & singula que expedire videbuntur pro unione & reformatione ecclesiae, per hoc sacrum Concilium deliberata & deliberanda.

Quod dicti legati portent Papae securitates debitas.

Item, quod dicti legati securitates debitas ex parte hujus sacri Concilii, & serenissimi principis domini regis Romanorum, ipsi domino Joanni Papa portent, & cum effectu realiter illi offerant, atque tradant, casu quo iuxta praemissa ad alterum de dictis locis cum effectu accedat.

Ex cod. ms. Savii.

In ms. addantur nomina legatorum; Bisantinus, Ebroicensis, Gebornensis, Jannensis, Concordiensis, Adriensis, Tarvisinus, Barboniensis, Saresburiensis, Lichfeldensis, Rigenensis, Lutomisiensis, Ripensis, Poxnaniensis.

Ex prima editione.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa promittat & juret unum de pradiis locis eligere infra duos dies, post requisitionem super hoc eidem faciendam computandis, & infra decem dies a tempore dictae requisitionis, ad dictum locum per eum eligendum accedere, & abinde non discedere sine consensu dicti Concilii, vel quousque praemissa fuerint cum effectu adimpleta. Et in casu quo oppositum fuerit, recedendo sine consensu dicti Concilii, vel praemissa non adimplendo, extunc prout extunc, consentias per bullam haberi pro non Papa, &c. cum clandestinis opportunit. Et si non consentias, tunc propter hoc & multa alia procedatur contra eum, tanquam contra notorium factorem hujus schismatis, & suspectum hereticum pravitatis, ut fuerit iuris & rationis.

Quod supersedeatur a processu contra Papam, donec habeatur responsio.

Item, quod penditibus istis, supersedeatur de citatione & processu contra eum faciendo, donec super praemissis habeatur ejus responsio, dummodo saltem conditio dicit Austria in forma petita infra horam sessionis diei crastinae, qua erit Jovis decimo octavae praesentis mensis Aprilis, pro dictis legatis & cardinalibus mittendis habeatur. Et si non habeatur infra dictum terminum, decernatur citatorium per edictum, & alias procedatur contra dictum dominum Joannem Papam, ut fuerit rationis.

Si Papa adimpleverit praemissa, cessabitur a citatione.

Item, quod in casu quo dictus dominus Joannes Papa pro bono pacis & unionis ecclesiae praemissa adimpleverit cum effectu, & dictum sacrum Concilium super eisdem contentaverit, cessabitur a citatione & processu, & agatur secum de securitate & provisione status ejus cum omni caritate & bonestate.

Quod dominus Vicecancellarius signet supplicationes consistoriales, partibus auditis.

Item, decernit, diffinit & ordinat dicta sancta Synodus, quod dominus cardinalis Officensis, sanctae Romanae ecclesiae Vicecancellarius, supplicationes consistoriales de iustitia, partibus auditis, & alias ut in talibus in publico consistorio fieri solitum, signet & expediat: quod si non fecerit, procedatur contra eum, ut fuerit rationis.

Dantur commissarii contra Joannem Hus.

Item, quod in materia fidei contra Joannem Hus auctoritate hujus sacri Concilii procedant archiepiscopus Ragensis pro natione Italica, pro natione Germanica episcopus e Flebicensis, magister Ursinus Talvicensis pro natione Gallicana, magister & Guillelmus Comes pro natione Anglicana, in sacra pagina magistris, causam dicti Joannis Hus & suorum sequacium examinando, & in illa procedendo neque ad diffinitivam sententiam incli-

e Ducti ms. Ger. Slebycentis. 1 Ms. Germ. 2 Wilhelmus Ceteri, etc.

ANNO CHRISTI 1511.

Commissarii predicti recipiant relationem dominorum cardinalium

A Concilium decernit litteras missivas per mandatum, informatorias de partibus Synodalibus.

ANNO CHRISTI 1511.

Item, quod predicti commissarii recipiant relationem dominorum cardinalium, Cameracensis, Conseruatoris, etc.

Item, decernit sancta Synodus, litteras missivas ad dominos reges principes, universitates per nationes hujus sacri Concilii ordinatas & ordinandas, quam citius fieri poterit fore mittendas, sub sigillis quatuor prelatorum & quatuor nationum presidentium.

B Decernitur citatio contra Hieronymum de Praga.

B Ex cod. ms. Surii, & ms. Germanici.

Item, decernit dicta sancta Synodus citationem contra Hieronymum de Praga de heresi infamatum, quodque dicta citatio contra eum consequatur in forma que sequitur.

Quibus factis & auditis, providus vir magister Henricus de Piro promotor prefatus, nomine Concilii & nationum, ac omnium quorum interest, super omnibus lectis, publicatis & approbatis, ordinatis atque definitis, petit sibi fieri per nos protonotarios sedis Apostolicæ, ibidem de quatuor nationibus, videlicet Jacobo Polton pro natione Anglicana, Benedictum prespositum Albe regalis pro natione Germanica, & Joannem de Ternubio pro natione Gallicana, existentes ceterosque notarios quatuor nationum, & alios tabelliones publicos, unam vel plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta, ad perpetuam rei memoriam.

Cant. 2.

Sacrosancta Synodus generale Concilium Constantiense faciens, in Spiritu sancto fideliter congregata, universalem ecclesiam militantem representans, Hieronymo de Praga, qui se magistrum in artibus quam plurimorum Auditorum fore scribit & pretendit, que res illa sunt, ad sobrietatem, & non amplius sapere quam oportet. Scriptum quoddam tanquam ex tui persona effusum in portis ecclesie civitatis Constantiensis, alias die Dominica que celebratur in ecclesia Dei, Quasi modo geniti, ad notitiam nostram pervenisse; in quo tuis obstrictoribus crimina erroris & heresis tibi obijciuntibus, te asseris publice responsurum: de quibus apud nos multipliciter infamatus existis, & præsertim de doctrina Joannis VVicleff, nec non alius doctrinis catholica fidei obviantibus: dummodo ad venerandum tibi saltem & securum conductus prebeatur. Et quia nostrum principalem interest, capere vulpeculas vineam Domini sabaudi conates demoliri, idcirco personam tuam tanquam de multorum errorum doctrina temeraria assertione suspectam, & multipliciter difamatam, evocamus & citamus presentium sub tenore; quatenus infra terminum quindecim dierum, a data presentium computandorum quorum quindecim dierum, quinque pro primo, quinque pro secundo, & reliquos quinque dies pro tertio & peremptorio termino, ac mentione canonica tibi præfigimus & assignamus in publica sessione hujus sacri Concilii, si ipso die festo fuerit celebrata; alias prima die sequenti, qua sessionem esse contigerit, comparere secundum tenorem predicti tui scripti, responsurus ad ea que tibi aliqui vel aliqui in causa fidei voluerit obijcere; recepturus & satisfurus in omnibus justitie complementum: ad quod a violentia, justitia semper salva, omnem saluum conductum nostrum, quantum in nobis est, & fides exigit orthodoxa, presentium tenore offerimus, & etiam plenius assignamus: certificantem, quod si in dicto termino comparere, siue non, nihilominus contra te per ipsum sacrum Concilium, vel ejus commissarios, vel commissarium, lapsa termino supra dicto, procedatur, tua contumacia in aliquo non obstantem.

Datum Constantie, in sessione Concilii generalis decima septima die mensis Aprilis, sub sigillis presidentium quatuor nationum.

Contra famose libellantes.

Item, inhibet hæc sancta Synodus omnibus, cujuscumque status, gradus, dignitatis vel conditionis existant, ne libellos famose per se vel per alium, seu alios, faciant contra quemcumque in hac civitate Constantiensis residentem, sub pena excommunicationis; quam, mentione canonica præmissa, contra facientes contrarium fert in his scriptis, etiam sub pena carceris. Quodque contra tales qui in præmissis culpabiles seu infamati reperientur, procedatur auctoritate hujus sacri Concilii, ut fuerit rationis.

Subsequenter vero venerabilis & circumspexus vir dominus Benedictus magister & theologus, ordinis sancti Benedicti, unus de ambaxiatoribus Universitatis studii Parisiensis, ascendebat dictum ambonem, ubi hujusmodi decreta sive publicationes per Concilium fieri solent: & legebat ibidem certas litteras missivas directas, videlicet unam Concilio, aliam ambaxiatoribus prefate universitatis. In qua fuit insertus tenor alterius litterarum missivarum directarum Papæ Joanni per eandem universitatem, quorum tenores inferius sunt inserti. Recomendamus nihilominus universitatem predictam Concilio memorato offerens eadem ad beneplacitum & confortationem Concilii memorati. Tenor vero litterarum missivarum ambaxiatoribus Universitatis Parisiensis directarum sequitur, & est talis:

Venerabilibus & eruditissimis viris nostris fidelibus & sincere dilectis nunciis ad sacrum generale Concilium Constantiense nostra ex parte destinatis. Graviter & cum magna cordis acerbitate sermone, venerabiles viri, magistri & amici dilectissimi, sanctissimi domini nostri discessum. Nihilominus sua vota atque jamenta amplectentes, & ea omni studio prosequi volentes, eidem domino nostro scribimus in forma que sequitur; Patrem ecclesiasticam, beatissime pater, tot annis totque laboribus & expensis quæsitum, per vestram sapientiam atque charitatem videtur operatura divinitas, si fuerit animus pariter & affectio. Neque tantum valebit dividens malignitas, quin vobis in unum convenientibus, Spiritus sanctus animos fidelium in pacem agat & unitatem: cujusmodi concordie non sine divino motu nuper dedit studiosam operam vestra sanctitas, cum ecclesie sanctæ dare pacem per viam puræ & simplicis confessionis, aliis per Pisanum Concilium de papatu ejectionis similiter cedentibus, ac etiam in quocumque casu haberi possit unio, spondit, juravit & vovit. In quo patuit affectus religiosæ pietatis, & veri patris ad filios debita compassio. Nam si vera mater probatur per Salomonem, quod maluit materno carere titulo, quam puerum permittere funestæ sectæ, quanto magis summus Pontifex paternam affectionem patefecerit, si ec-

In ms. Lib. p. 101. R. d. 101. b. Ms. Germ. Synod.

In ms. German. Benedictus Germanicus Decretorum doctor, ordinis &c.

R. Reg.

ANNO
CHRISTI
1515.Ex m^o Card. Capranice, & quatuor Germanicis.*Epistola Academicæ Parisiensis ad Concilium, in hoc sese
sunt per Benedicendum Gentium prædicta.*

Egregis & inclitis patribus, virisque ex omni gen-
te electis almo & salutifero Constantiensi Concilio
adstantibus. Egregii & incliti patres, viri ex omni
gente electi, alimurque & salutiferum Concilium. Pa-
cis velus, sanctus fides, & catholicæ fidei exaltatio cor-
da vestra tanta incenderunt caritate, ut jugum Christi
suave & omni leve vestris piis humeris imponentes, la-
bore operati, qui est in Christo Jesu: ipse enim vocat
vos, a diversis orbis plagis contraxit in unum, ut di-
gne ambuletis vocatione qua vocati estis: & portantes
pacem, illuminantes patriam, dare requiem animabus
vestris advenitis: Nec dubium vestris laudabilibus
ceptis tantisque & tam sinceris principiis divina aspi-
rante clementia. Et nos ipsi speramus in Domino, quia
jam ostendit nobis bona, dedit læticiam in cordibus
nostris, expectantibus, ut in pace cum eo quiescamus
per viam illam cessionis, quæ a nostris patribus tam
laudata est, velut imitatrix Christi: qui in humilitatis
exemplum obediens factus est usque ad felicia vitæ suæ
cessionem. Sed conturbamur, & rei novitate move-
mur, nec pro re factis admirari possumus, quod tunc
supremo prædixit qui viam pacis se aperturum noverat,
careat: ægre ferimus, ut qui vos vocavit a dardanis,
primus disparuit. Sed hoc de dispersionis verum potius
fortificationis sit exemplum. Viriliter agite, & conforter
cor vestrum in eo, cujus causa agitur: a qui ve-
stris sanctis iudiciis, sacrisque deliberationibus Concilii
acquiescentis, & obediemus reverenter; nostros labo-
res, & cuncta grata tanta accommoda operi libere of-
ferentes. Simul igitur laboremus, dum tempus habemus,
operamur bonum omnes: ac gratiam Dei, quam fecit
jam nobiscum, non in vacuum recipiamus: sed recta
vestra Concilia per viam cessionis, quam Dominus ostendit
nobis, ad feliciora dirigantur: ne per devia in ani-
marum perditionem, & tam celebris cœtus dispersio-
nem abbrevietur. Longe absit ecclesiæ Dei, ut quod di-
vina miseratione tanto nostrorum labore questivimus,
jam sine fructu relinquamus. O miserum! O cælis ter-
risque invisum, si per quem maneat ecclesiastica pax
tantos optata per dies, & nunc ejus natura desuper no-
stris ex oculis evanescit! Vos igitur vigilate, persistite,
quoniam ea perseverantia coronatur, quæ virtuti-
bus laudes ceteris imponit. Et quod apud nos incepit
Dominus, ipse perficiet, ad laudem & gloriam nominis
sui. Scriptum in nostra congregatione generali apud san-
ctum Martinum celebrata, die secunda mensis Aprilis.

Ex m^o Brunsvic.*Epistola Academicæ Parisiensis ad Sigismundum
Cæsarem in Concilio existentem.*

Serenissimo & victoriosissimo principi regi Romano-
rum, semper Augusto, necnon Hungariæ, Dalmat-
iæ, Croatiæ, &c. Regi. Serenissimo & victoriosissimo
principi, semper Augusto. Fama testatur & acta probant,
quanta pro ecclesiæ Dei celsa vestra majestas Im-
peratoria devote gesserit: ut vos invictissimum vigi-
lem, amatissimum & obsequiosum filium inveniat. Quod
nec catholicorum tacebit devotio, nec Christus in-
compensatum derelinquet. Etenim gaudia relinquendo,
ardua etiam regni pondera suspenditis, solaque cura est
sequi Christum, & quam vestros per dies questivimus
populi concedere pacem. Vos sacrum Concilium ha-
bet protectorem, regem filium mansuetissimum, & pa-
trem ad omnia que Dei sunt dirigentem. O admirabi-
lis & divinitus ecclesiæ concessa tuitio, quam Dominus
elegit ut fructum afferat, & maneat fructus ejus! Pe-
lices vestros labores secundet Altissimus, & det vobis
juventutem, & desideratam quam queritis vestris die-
bus aspicere pacem. Sed perseverantia nunc opus est,
& cordis integritate. Jam etenim vestros pro gaudio ex-
ultantes animos rei novitas remersit in tristitia, cum do-
minum nostrum summum Pontificem se inopportune no-

A vimus absentasse. Et nobis darum, ac ægre piis animis
ferendum videbatur, verum pastorem suum, tam celo-
berè conventionis vocatum, ovile improvise relinquere,
ubi ejus tam necessaria presentia, ubi tanta pro suarum
integritate ovium sollicitudo est. An apud singulares
amplior pax est manifestior communicatio, quam apud
Universalem ecclesiam, quaerenda sit, quis dubitat? Sed
Universalem ecclesiam, quaerenda sit, quis dubitat? Sed
nihilominus animos, quos Dominus conjunxit in unum,
res localis non dispergat; sed inconcussa maneat,
servent desideria, nec illa tæpescat caritas, qua vos ad
illam tam gloriosum cœtum nunquam postea videndum
perduxit: & illam probatissimam cessionem, quam (spi-
ritus almus inchoavit, prosequamini. Est enim magna
pars totius, laudabile principium. Nec vestris sinceris
laboribus nostris, quales poterimus, abesse parietis. Nam
& inviolabilem auctoritatem ecclesiæ, & ejus irrefra-
gabalia consilia subsequemur, deliberata per Concilium
firmas credentes esse veritates, & eidem reverenter
obedire parati. Serenitatem vestram roborat Deus, for-
titudinem & virtus vestra; ut vos consummatæ pacis me-
diatores fidelium mentes venerentur in æternum. Scrip-
tum Parisiis in generali congregatione apud S. Martinum
celebrata, die secunda mensis Aprilis.

Vestrum Imperatoris majestatis humiles & ad ejus man-
data parati Rector & Universitas Studii Parisiensis.Ex m^o Brunsvic.*Epistola Legatorum Universitatis Parisiensis Constantiæ ex
sistentium ad Carolum VI. regem Francorum.*

Serenissimo ac Christianissimo principi & domino,
domino Carolo regi Franciæ illustri, domino nostro
gratiosissimo, incrementa desideranda salutis, & in
subscripta parum & simpli. in agnoscere veritatem. Vi-
ctoriosissimo & Christianissimo principe. Quanta malo-
rum gravissimorum periculosa dispendia, inconsulti
Salvatoris tunica lacerata, ultra septem lustrorum spa-
tia continuata, incessanter atulerit contentiosa de sum-
mo Pontificatu scissura, & sponsa unica & immacu-
lata Crucifixi, supervacaneum enarrare videtur. Ex
discere nemo valet, nec experientia, prohi dolor! vera
teste ignorat totus Mundus, & evidentiissima diligentia
vestra regis majestatis, totius ecclesiæ Gallicanæ, &
singulariter almi matris Universitatis Parisiensis, ha-
ctenus velut incassum edocta, multipliciter & non mi-
nus laurentabiliter comprobavit. Verendum vehementer
existit, ut putamus, quod hec monstruosa ruptura ex
monstruosa morum, de sinibus Babylonis in terras no-
stræ Hierosolymæ militantis educta, altissimo permit-
tente, non ex zelo salutis animarum, sed ambitione
fastus terreni, gloriæ secularis, & pecuniarum lucri,
usque ad tantam provocationis ardeorem, tam pernicio-
sus suscipit incrementa. Cujus quidem scissuræ cœsi in sacro
generali Concilio Pisano alias celebrato speraremus to-
talem extirpationem, tamen ut veritas manifesta de-
monstrat, nondum quidem in regnis, provinciis & ter-
ris reliquis periculosus remanserunt, sed & tam in fi-
de, quam in moribus errores & exorbitantia etiam gra-
vissimæ pullularunt. Et gloriosissimo rex, cum sanctis-
simus Joannes Paga XXIII. agri Domini, ut speramus,
pastor & custos, & verus agricola, male gerens, per
hujusmodi spinas & tribulos triticum, in unum Domi-
nicum horreum congregandum, debere verosimiliter
suffocare: Accedente primo invictissimo domini nostri
& serenissimi principis, domini gratiosissimi domini Si-
gismundi, Romanorum & Hungariæ regis semper Au-
gusti, & subsequenter reverendissimorum in Christo pa-
trum, dominorum S.R.E. Cardinalium consilio pariter
& assensu univèrsale sacrum Concilium ad hanc civi-
tatem Constantiensem, Moguntinensium provinciam, tan-
quam revera habitam, idoneam, æreum, multitudi-
nis capacem, & omnibus visualibus ac ceteris ne-
cessariis copiosius abundantem, per Apostolicam suas li-
teras, una cum dicti domini regis literis ad omnes
Christianitatis regiones, reges, provincias, terras
destinatas, convocasset: Et nondum prædictorum domi-
norum Mundi in spiritualibus & corporalibus, caput
& cardinalium, quam etiam multorum gloriosorum
principum, prælatorum, suorumque oratorum, ma-
gistro-

ANNO
CHRISTI
1515.a Forte,
quia.

ANNO
CHRISTI
1415.

gistorum; doctorum, Universitatum, Ambaxiatorum A
& procuratorum multitudine: cujus simile nec homo
meminit, aut scripta commemorant unquam retroactis
temporibus; & feliciter congregasset: Post varios &
multos inter quatuor hujus sacre Congregationis natio-
nes, Italicam videlicet, Gallicam, Germanicam, &
Anglicam, tractatus habitos, & multiplicibus viis, qui-
bus hoc schisma delendum radicibus posset evelli, hinc
inde tam diligenter quam subtiliter disputatis, hujus sa-
cri Concilii, ex causis & rationibus, sessionibus aliqua-
liter reservatis in suspensio; tandem omnibus nobis so-
la via mutua cessionis, tanquam brevior, & efficacior,
purior, expeditior & melior placuisse videbatur, &
una cum predicto dominorum cardinalium cœtu per
singulas nationes singulariter fuit approbata. Verum
quod hanc viam, tanquam omnibus nobis sufficienter
acceptam, predictus sanctissimus dominus noster Uni-
versitati Christianorum, ut creditur, ex propria vir-
tute prævenit offerendam, & immo ipsam in loco con-
sistoriali primo, & consequenter in publica obculti les-
sione: prout in litteris Apostolicis desuper confectis,
quarum copias vestre regie majestati transmittimus in-
terclusa, plenius continetur. O quanto tunc gaudio
cum devotissima gratiarum actione persuasa fuerunt pe-
ciora singulorum! nullatenus dubitatum, quin ex tam
salubri virtuosiusque oblato principio firmius ad modum
fundamenti stabiliter collocato, consummati ædificii ac
Davidicæ turris usque ad summum confurgere deberet
altitudo: prout illustris princeps dominus noster, domi-
nus Ludovicus dux Bavarie, nec non reverendissimi
patres N. N. nobilesque N. N. &c. vestre Christianis-
simæ celsitudinis oratores, & nuncii, hæc hujusmodi ge-
sta, & ut feliciter celebrata, condignis præconiis com-
mendarunt. Et dum hæc, ut sine majori tædio ad alio-
rum de papatu contendendum, & suorum procurato-
rum, cum rem ipsam maxime catholicam princeps do-
minus noster, dominus Romanorum rex, & de illo-
rum partibus similiter bene dispositam cognovisset, noti-
cias expeditius valeret adducere, cum oratoribus illu-
strissimi domini regis Arragonum, & domini Petri de
Luna in sua obedientia Benedicti XIII. nuncupati, su-
per mutua eorum cum præfato serenissimo principe do-
mino nostro Romanorum rege semper Augusto, super
conventionem & visione in civitate Nicie & portu vici-
no villæ Francie: fuissent firmata capitula, & tracta-
tu similiter habito cum oratoribus domini Angeli Co-
rario in sua obedientia Gregorii XII. nuncupati, ad
viam dictæ cessionis, etiam ex parte sui super difficul-
tatum intricacionibus exsequendam: intervenit casus,
ut contra Apostolicum mandatum, ecclesiasticarum cen-
surarum comminationem, quibusdam de prælati & aliis
recedentibus, & hujusmodi mandatum non verentibus,
supplicatum fuerit per quosdam hujus sacre congregati-
onis nationes dicto domino nostro regi, ut de opportu-
no remedio per portarum custodias hujusmodi recessum
prælatorum, & aliorum qui ad hoc sacrum conveni-
rent Concilium, & ipsius dissipationem curaret, in
quantum salubrius posset, prohibere: & pro boni uni-
versalis conservatione, progressu, & tutela firmiori,
nullum abire permitteret, hujus sacri Concilii, de re-
cessu sui tum sufficienter instructi, licentia non obten-
ta. Quam quidem prohibitionem unico solo mane factam,
tamquam in sui detentionem, domino regi Romanorum
concitus fuit imponere, velut per hoc sibi libertas esset
adempta, & suos salvos conductus violatos: domino re-
ge prædicto, se sub dictarum nationum presentium tes-
timonio, coram eodem nostro Papa & præsentia quam-
plurimorum prælatorum, principum, & magnatum,
& cum ipsius regis non falsibili veritate constantius ex-
cusante, & solemniter protestante, quod non fuisset,
effect aut forte aliquantulum in instantione sua, ipsum do-
minum nostrum aliquatenus arrestare, detinere, aut
ejus processum impedire quovis modo, sed saluum con-
ductum sibi datum inviolabiliter observare: & si sibi
quomodolibet videtur ipsum in hujusmodi excessisse,
se juxta hujus sacri Concilii determinationem & decla-
rationem emendaturum, & plenius satisfactorum offe-
rebat. Et quia alio cessante murmure, cum hujus sa-
cri Concilii nationes, quibus ex ante practicas per

dictos Petrum de Luna & Angelum Corario præstaba-
tur cautela periculis, qui dum viciniore præsentia cor-
porali forent, unus videlicet in Luca; alter Lissa se-
creta collusionem, ad cessionis viam per eos juratam &
votam, amplius fuerant elongati, etiam procuratorum
constitutionem pro eorum cessione simpliciter denegan-
tes, dispendiis cogitarent obviare: ideo prædicto domi-
no nostro eadem nationes videbantur inflare suppliciter,
quatenus attento quod sue sanctitatis præsentia ad
cedendum nullatenus necessaria, quin immo pro ulterio-
rioribus tractandis, in causa fidei & pro reformatione
morum ecclesie inordinatorum multipliciter tam in capi-
te quam in membris, foret admodum opportunum con-
stituere procuratores ad cedendum secundum delibera-
tionem hujus sacri Concilii, & secundum formam per
ipsum promissam, votam, & juratam, ordinari curet,
ne oblatio per suam sanctitatem, &c. *Cetera desunt in
msf.*

*Ex collectione Barberiniana, & mss. Germanicis
Brunf. Lips. Gotb.*

*Patriarcha tradidit nomine Concilii legatis, qui debebant
ire ad Papam, instructiones, & salvos
conductus pro Papa.*

De Veneris xix. mensis Aprilis supradicti, reveren-
dissimus dominus patriarcha Antiochenus in medio
deputatorum quatuor nationum apud fratres Minores,
in loco, quo natio Germanica convenire, & congregari
solet, præsentavit dominis legatis nationis Germanicæ
abeuntibus ad Papam una cum dominis duobus
cardinalibus & aliis legatis aliarum nationum articulos
die Mercurii conclusos per Concilium in forma unius
instrumenti subscripsi a per magistrum Guinardi prona-
tione Gallicana, & me Guinbertum Fabri, pro natione
Germanica notarios subscriptos, injungendo dominis
legatis, videlicet abbati Pingaviensi Mersburgensis dice-
cesis, & Lamberto de Stipite Decretorum Doctori ordi-
nis sancti Benedicti, quod fideliter exerceant legationem
eorum una cum aliis legatis, & juxta instructionem
eis datas per Concilium, recepto ab eis & eorum
quolibet iuramento fideliter eorum legationem exerce-
re. Et ultra dicta in ipso instrumento descripta, fuit
ipsis injunctum in hæc verba: Ex parte sacri Concilii
Constantiensis requiruntur legati per dictum Concilium ad
dominum nostrum Papam destinati, & cum omni cari-
tate pro bono unionis & pacis ecclesie, ex eadem parte
inungere, ne quando erunt cum domino nostro an-
tedicto, singulariter, seu sigillatim cum eodem loquan-
tur; sed insimul contenta in instructionibus eis datis
apud eundem prosequantur: nullusque ex dictis im-
petrationibus quantumque nomine suo, vel alieno, per
se, vel alium, seu alios, b seu prosecutionem cuius-
cumque materie ad dictam ambaxiatam non pertinentem
apud eundem Dom. Papam faciant, vel prosequan-
tur, ante finem dictæ ambaxiatæ per eos consecutum,
& relationem dictæ ambaxiatæ, & gestorum in eadem
per eisdem præfato Concilio in eorum propriis perso-
nis factam. Et præmissa intimantur ex parte dicti Con-
cilii præfatis legatis per venerabilem patrem dominum
Conradum abbatem monasterii c Pingaviensis ordinis
sancti Benedicti Mersburgensis diocesis, & venerabi-
lero virum dominum Lambertum de Stipite ejusdem ordi-
nis Decretorum doctorem d Leodiensem, renuncia-
tione papatus ex nunc fienda tantum excepta. Et re-
quirantur etiam ut ad tardius infra duodecim dies a
tempore recessus eorum ab hac civitate Constantiensis
computandum ad dictum Concilium revertantur. Et si
non fecerint, ex nunc, prout ex tunc a dicta amba-
xiata e revertantur. Quibus injunctis, fuerunt ipsi datæ
litteræ salvorum conductuum pro Papa, & suis ad veni-
endum, per regem & Concilium ad ducem Austriæ.

Ex mss. Viatorum.

Super quibus prosequendis, nunciandis, & requiren-
dis D. N. P. qui tunc erat in villa de Brisac in domi-
nio Ducis Austriæ, distante ad tres dietas de Constan-
tia,

ANNO
CHRISTI
1415.

a Mss. Germ.
per magi-
strum Guin-
ardum Guin-
ardi, & me
Guinbertum
Fabri, ab-
batem Pinga-
viensem, &
Lamberto de
Stipite.

b Mss. Lips.
ad prosecu-
tionem.

c Mss. Germ.
Fogaviensis.

d Mss. Germ.
Leodiensis
diocesis.

e Mss. Germ.
revertantur.
Et mox, ad
venendum
ad regem, &
Concilium,
& Ducem
Austriæ.

619
tia, ut superius est expressum in articulis sessionis, fuerunt Deputati Ambaxiatores ex parte Concilii juxta formam, quarti & quinti articulorum cum sequentibus in Versione ultima expressis, videlicet Cardinales, & alii supranominati, qui recesserunt, pro adimplenda legatione, prius habito salvo conductu a Duce Austria, venerunt XIX. Aprilis in Brisac, & cum fuerunt ibidem post horam vespertinam, cito fecerunt diligentiam sciendi, an esset ibidem Papa, vel non; & cum difficultate sciverunt, quod ibidem erat. Sed Papa sciens diligentiam, quam faciebant, misit ad eos unum familiarium, qui dixit eis, quod Papa erat male dispositus: tamen si Cardinales vellent ad ipsum accedere, bene placebat ei. Qui responderunt, quod crastina die mane visitarent eum, & quod quiesceret, postquam fuerat infirmus.

620
Mare sequenti iverunt omnes ad Papam, & facta sibi reverentia, proposuit ex parte Concilii Cardinalis S. Marci juxta puncta præcedentia contenta in Sessione Procuratorii. Qui Papa respondit, quod procuratorium daret, sed volebat inde removere duas clausulas; & post multa verba Papa promisit, quod die crastina faceret omnia. Tunc Ambaxiatores gaudentes illa nocte quieverunt in pace. Sed eorum gaudium non multum duravit, quia summo mane ante Solis ortum Papa descendit de castro per scalam cum uno alio, volens illa hora, ne perciperetur ab aliquibus, occulte recedere; & venit ad portam pontis, quæ nondum erat aperta, nec Capitaneus illam sibi voluit aperire, quia intrasset Burgundiam intra unum diem, & dixit Capitaneus Papæ, quod illa via non erat secuta, quia erat plena hominibus armorum ex gentibus Imperatoris, & quod iret ad aliam portam, quæ vadit ad castrum de Neubourg. Qui venit ibidem, & reperit eam clausam, & ibidem invenit duos magnos Alamannos, qui cognoverunt eum, & clavaverunt, Papa vult fugere. Quare cito tota villa surrexit, & vidit D. Papam expectantem, quod porta aperiretur, & præ confusione hominum, & mulierum ventium eum visum, abscondit se in quadam granaria, donec aperiretur porta: quæ satis cito aperta fuit, & sic recessit Papa cum uno Huberto de Monte Contio, & exeundo, multi clamabant, deridendo; & statim post eum porta clausa est. Tunc quando fuit longe de villa per tractum unius sagittæ, stetit; & expectavit homines armorum; quasi XL. qui eum associaverunt utique ad Neubourg. Tunc de fero venit quidam nunciatus dicens, quod Basileenses nocte sequenti debebant exire, & venire ad ipsum castrum de Neubourg, & ipsum totaliter destruerent, & secum ducere Papam. Tunc Capitaneus dixit Papæ: Domine, vos non estis hic securi, sed revertimini ad Brisac, quia istud castrum non est forte contra potentiam Basileensium; & Papa dixit, quod vellet transire Rhenum, & ire Burgundiam, cum suo secretario jam nominato. Cui Capitaneus respondit, quod non auderet eum permittere transire Rhenum, quia esset in maximo periculo. Tunc Papa dixit, quod non curabat, & quod bene consueverat esse cum hominibus armorum, sed non obtinuit.

Tunc Papa videns periculum in noxa; quia jam sol occumberet, revertitur Brisac distans a Neubourg per tria miliaria, & post mediam noctem venit Brisac, sed stetit ante portam fere per horam cum dimidia; cumque posset intrare, intravit cum suis, & illis stetit. Sed præfati Ambaxiatores postquam sciverunt ejus recessum, videntes se esse frustratos, volentes reverti ad Concilium, venerunt Fribourg; quibus illic existentibus supervenit nunciatus dicens eis, quod dux Austria, & Ludovicus de Bavaria frater Regine veniebant ibidem ad prandium; & tunc cives rogaverunt Ambaxiatores, ut ibidem dictos Dominos expectarent: quod fecerunt, & venit ibidem solus Ludovicus de Bavaria, quia Dux Austria iverat Brisac. Prandio facto dictus Ludovicus cepit duos ex Legatis, scilicet Magistros Joannem Dacheri, & Joannem Despars, & duxit eos illo fero Brisac, & tantum fecerunt certis punctis mediantibus per Imperatorem Duci Austria missis, quod Papa non transiret ultra, sed veniret locutum cum Imperatore, quod tamen Dux Austria volebat. Sed finaliter simul venerunt, & adduxerunt Papam apud Fribourg

propter pontem, qui erat in Brisac, per quem leviter potuisset Papa recedere. Et tunc Papa omnia ista videns promittit omnia facere, & dat procuratorium non Concilio, sed D. Berthole.

Quæ omnia rescripserunt præfati Ambaxiatores sacro Concilio, & Imperatori, & plures particulares aliis particularibus, credentes quod præfatus D. N. ibat Burgundiam, & quod cum transferunt prope dictum castrum novum, erant ibidem homines armati cum 3000. equorum Papam expectantes, quorum erat Capitaneus Antonius de Verpejo miles. Quorum Ambaxiatorum litteræ fuerunt publicatæ Constantiæ die Sabbati sequenti XXX. ejusdem mensis Aprilis, præsentibus Imperatori & Deputatis quatuor Nationum in maximo numero. Multis supradictis novis conturbatis, & contra D. Papam obloquentibus ostendere nitentem continus ipsius voluntatem non sinceram ad bonum unionis, & propter rumores tunc currentes ex dictis litteris, fuit Dux Burgundie in fama scandalizatus, eo quod favorem dare videbatur, & auxilium dicto Papæ, qui sic reliquerat acephalon gregem suum; verumtamen Ambaxiatores præf. D. Ducis Burgundie in præsentia Imperatoris, & Nationum excusaverunt eum modis bonis, quibus potuerunt, allegantes quod decreta per Concilium generale in ultima sessione, de qua supra, eidem D. Duci scripserant, significantes eidem, ne aliquis induceret novitates contra prædicta definita, & quia nesciebant si adhuc dictas litteras in tam brevi tempore recepisset, supplicaverunt Imperatori & Deputatis Nationum, ut de ipso nolent male contentari, donec de ipsius contemptu, si quem faceret, quod non credebant, plenius appareret: quia indignitatem asserabant, quod ipse semper daret tales rationes ad materiam præfata, & ad quascunque alias, quod tota Christianitas, sacrum generale Concilium, & Serenitas dicti Imperatoris deberent contentari.

Die vero XXVI. Aprilis facta est processio solemnissima, & devotissima a toto Concilio, prius celebrata Missa, & Angelis, in Ecclesia Majori, & deinde processionaliter iverunt ad Ecclesiam Religiosorum in fine pontis Constantiæ, & erat totus clerus civitatis in habitibus Ecclesiasticis cum reliquiis, & Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates in pontificalibus mitrati, quatuor Cardinales in cappis Theologicis, cum protonotariis: & facta ibidem ratione venerunt cantando Litaniam ad maiorem Ecclesiam. In dicta processione fuit Imperator cum Imperatrice, & multitudo magna Nobilium & Baronum Alemannicæ, & ibidem fecit Cancellarius Ecclesie Parisiensis sermonem, qui sequitur. (*Eum dabimus in Append. hujus Concilii.*)

Die vero XXVII. Aprilis DD. Ambaxiatoribus, Cardinalibus, & aliis missis ex parte Concilii efga D. N. Papam, qui sequuti fuerant eum apud Fiburg, dedit Papa responsum per cedulam, cujus tenor sequitur intra.

Die Mercurii prima mensis Maji, in domo FF. Minorum in Constantia in præsentia Regis Romanorum, & Deputatorum quatuor Nationum in magno numero, comparuerunt D. Ludovicus de Bavaria Ambaxiator Regis Franciæ cum aliquibus nobilibus pro parte Ducis Austria, qui tunc propter hoc venerat ad Civitatem Constantiæ, sub salvis conductibus Regis Rom. & Concilii gener. exponentes regis Majestati pro parte præfati Ducis Austria: in hujus absentia, qualiter intellexerant, quod ipse Rex male contentabatur de ipso Duce propter plurima relata de eodem ad aures ipsius Regis, super quibus venerat, prout paratus erat, se purgare, & probare innocentiam suam, eidemque supplicando, ut eum recipere dignaretur in gratia sua, & promptus erat, prout tenebatur, tanquam suo Domino naturali, & superiori sibi obsequi, & servire in omnibus. Ex ulterius dixerunt, quod si aliqua fecerit dictus Dux, quæ cederent in displicentiam ipsius Regis, hoc non fecit, seu facere voluit ex malitia, sed potius ex inadvertentia, seu ignorantia. Ad quæ respondit præfatus D. Rex Romanorum, quod in duobus dictis Dux fore fecerat, seu contra duo peccaverat generaliter, videlicet contra Concilium generale auferendo ab eo Papam, & spoliando. 2. Contra ipsum Regem in obediendo,

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

diendo, cum alias vocatus, & mandatus ipse Dux ad A
presentiam ipsius Regis, supra aliquibus responsurus,
& juri pariterus, recessit contumaciter, sine licentia
Regis.

Quoad primum dixit D. Rex, quod illud erat ar-
duum respectu Concilii sic injuriati & spoliati suo Papa
per ipsum Ducem, immo tota universalis ecclesia, & tota
Christianitas fuit scandalizata per eum. Super quibus
scandalo & spoliacione se referebat ad dictum Con-
cilium sic spoliatum & scandalizatum: quia in eo erant
sapientiores & prudentiores totius mundi, qui super his
bene scirent consulere. Et quantum Rex erat, non
intendebat quocummodo vacare ad reconciliandum di-
ctum Ducem sive Regis Majestati, donec Concilium
generale fuerit primum restitutum suo Papae per ipsum
Ducem; sed hoc factum, sua Regia Majestas de residuo
misericorditer ageret cum eodem.

Quoad secundum dixit, quod offensa ipsius Ducis in
D. Regem erat parva & modica respectu prioris, &
quod de ea misericorditer cum eo ageret, dum tamen
prius satisfecit Concilio generali; immo quocumque
Concilium distaret in isto secundo, ipse sequeretur, sal-
vo jure cujuslibet, quoniam dicebat ipse Rex, quod ad
eum fuerunt multae querimoniae factae de ipso Duce tam
de spoliacione plurium temporalitatum plurium Episco-
porum, quam plurium viduarum, orphanorum, & alio-
rum plurium, quorum jus dare non poterat.

Ex illo tunc fuit advisatum, quod ex parte Concilii
darentur Deputati ad advisandum modos pacificandi di-
ctum Ducem erga praefatum Regem, & de modo resti-
tutionis D. N. Papae praefato Concilio. Et Deputati
quatuor Nationum, qui erant ibi praesentes in magno
numero, se obrulerunt laborare pro posse erga D. Re-
gem pro pace Ducis.

Super quibus D. Ludovicus Bavarie cum amicis Du-
cis Austriae regratiati sunt humiliter D. Regi de cle-
mentia & misericordia eidem obata pro ipso Duce
Austriae, ac etiam dictis Deputatis de oblatione per eos
facta de pacificando praefatum Ducem Austriae versus
Regem.

Et advertendum, quod praefatus D. Ludovicus, &
amici Ducis Austriae inter alia supplicaverunt D. Regi
Romanorum, quatenus si sua Majestas nollet recipere
praefatum Ducem Austriae in sua gratia ad ipsius Ducis
supplicationem factam in suis personis, ut praescriptum
est, saltem quod ad ipsius D. Ludovici de Bavaria,
eius consanguinei germani, & amicorum aliorum, ibi
tunc praesentium, ipsum Ducem dignaretur admittere
ad gratiam, & eidem remittere offensam, si qua fuis-
set. Et respondit D. Rex, ut supra, semper stando in
primo proposito.

*Sequitur relatio Ambaxiatorum Concilii missorum ad
Papam ad Friburg.*

Die Jovis 11. mensis Maji fecerunt relationem suam
Ambaxiatores Concilii missi ad Papam, in praesentia D.
Regis Romanorum, Cardinalium, & Deputatorum qua-
tuor Nationum, de quibus supra fit mentio, & plurium
Praetorum, aliorumque diversi status clericalis, in Sa-
cristia majoris ecclesiae Constantiensis, hora quasi septi-
ma de mane, & fecit relationem Card. S. Marci, &
reulit, quod die Mercurii XXIV. Aprilis applicuerunt
apud villam dictam Brisac, & in illa die habuerunt
audienciam, & proposuerunt juxta suas instrucciones,
de quibus supra in sessione ultima fuerat conclusum.
Quo facto Papa respondit, quod in crastino hora octa-
va daret responsum; sed bene mane in Aurora Papa
discessit, & ivit ad Novumburgum, & insinuare fecit
dictis Ambaxiatoribus per alterum suorum familiarium
causas sui recessus subitaneae, & unam expressit causam,
videlicet quia illa nocte supervenerat eidem Papae no-
va, quod non erat secure in illa villa Brisac, de qua
sic recesserat, ut praefertur.

Ex quibus novis obstupuerunt omnes ipsi Legati, seu
Ambaxiatores, & illa die Jovis recesserunt, & vene-
runt apud Friburg redeundo versus Constantiam, &
ipsis ibi existentibus, dictus Ludovicus de Bavaria Am-
baxiator Regis Franciae, qui missus fuerat a Constantia

ad Ducem Austriae pro inducendo dictum Ducem, &
exhortando, ne Papa permitteret abire a manibus
suis, & quod per medium restitutionis ejusdem Papae
factae Concilio Constantiensi, faciliter posset obtinere
gratiam apud Imperatorem, & liberationem suae perso-
nae, significavit dictus Ambaxiator, ut expectarent eum
in Friburg, quia illa die veniret ibidem cum Papa, &
Duce Austriae; quod ita factum est; & ex tunc die
Sabbati, Dominica, & Lunae sequenti, dicti Ambaxia-
tores loquuti fuerunt cum Papa, & finaliter ipse passit
procuratorium in forma, ut petebatur a Concilio,
& sub Bulla, post multa objecta contra dicti procura-
rii formam. Sed adjecit Papa tres alios Procuratores
ultra supra expressos in articulo sessionis ultimae, vi-
delicet Archiepiscopum Remensem, Episcopum Carca-
ssonensem, & M. Jo. Dacheri in Theologia professo-
rem.

Item, expressit verbaliter Papa, quod non intende-
bat, quod illud procuratorium traderetur in manibus
Concilii, sed in manibus cujusdam Comitis, vocati Co-
mes Bertoldi, civis Romani, donec fuisset facta eidem
Papae sufficiens provisio de statu & vita post ejus re-
nunciationem.

1. Quod Rex Romanorum & Concilium darent ei-
dem Papae securitates, quas petebat.

3. Quod Dux Austriae reformaretur in pace & gra-
tia cum dicto Imperatore; quod ultimum ipse Papa pro-
miserat Duci Austriae laborare, & facere, antequam
aliquid adimpleret de petitis. Eo quod per ipsius Papae
occasionem dicebat Dux Austriae se pati jacturas graves
in terris suis per guerras ipsius Regis.

Item, dicti Ambaxiatores, & specialiter Cardinales
de Florentia, & de S. Marco, & Episcopus Carca-
ssonensis multum laboraverunt erga Papam, ut vellet fa-
cere cessionem de praesenti: ostendentes eidem, quod
oportebat vel eum abici a Papatu ignominiose propter
sua crimina, vel cedere sponte: sed secundum eiset to-
taliter ei honestum, expediens, & utile, & in hoc fa-
ciendo contentaret Concilium &c. & promittebatur ei
sui status, & vitae securitas.

Quapropter D. N. quamdam cedulam super hoc com-
positam signavit propria manu, cujus tenor sequitur,
& est talis.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis &c. Cum
pridem nos Joannes Papa XXIII. promiserimus, jura-
verimus, & voverimus Deo, & Ecclesiae universali,
ac sacro Constantiensi Concilio dare pacem ipsi Ecclesiae
per cessionem nostram simplicem Papatus, si & quando
Petr. de Luna Benedictus XIII. & Angelus Corarii
Gregorius XII. in suis obedientiis nuncupati similiter
cederent, & alias in casibus, & prout in cedula in
dicto Concilio publice per nos lecta continentur; in
promissione, juramento, & voto praedictis libere, &
desideratissime persistentes, considerantesque quod quan-
tocius pro atsequenda unione perfecta Ecclesiae, cesse-
rimus, & renunciaverimus Papatu, Petrus de Luna,
& Angelus Corarius praedicti fortius. & verisimilius
inducuntur ad similem renunciationem, & ipsa Ecclesiae
unio & pax facilius consequetur, nos qui majus apud
Deum praemium assequemur, sponte & liberaliter
promittimus, juramus, & vovemus Deo, Ecclesiae, &
praefato Constantiensi Concilio, ipsius Ecclesiae nomine
& ad illius utilitatem, pure, simpliciter, & libere re-
nunciare Papatu per nos, vel per Procuratores nostros
legitimos, dummodo & quam primum per praetatum
Concilium generale Constantiense, & illius auctoritate,
ne nos post renunciationem hujusmodi in opprobrium
Apostolicae dignitatis, aut personae nostrae vilis, aut in
minori reverentia quam decet habeamur, de statu nos-
tro honesto, pro vita, atque plena libertate fuerit nos-
bis provisum secundum formam dilectis nostris Guillel-
mo S. Marci presbytero, & Francisco tituli SS. Cos-
mae & Damiani diacono Card. & Ven. F. N. Gerar-
do Episcopo Carcassonensi per nos datam, & etiam di-
lectus filius noster Fridericus Dux Austriae illustris
cum chariss. in Christo filio Sigismundo Romanorum
rogo pacem & ejus gratiam obtineat. Et insuper si,
quod abit, contingeret nos in libertate plena positos
recusare renunciationem hujusmodi facere, aut ad il-
lam

ANNO CHRISTI 1453.

Tenor citationis contra Joannem Papam XXIII.

Sacrosancta Constantiensis Synodus generale Concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans, in Spiritu sancto legitime congregata, universi Christi fideles unionem & pacem ecclesie, ac gaudium sempiternum...

Pridem post clandestinum recessum domini Joanni Papa XXIII. ab hac civitate Constantiensi, & hoc sacro generali Concilio Constantiensi, unionis & pacis ecclesie turbatum & impeditum, ipsamque etiam ecclesiam scandalizantem, per nonnullos prelatos & alios notabiles viros, ad eum ex parte hujus sacri Concilii legatos transmissos, eundem requiri ac moveri fecimus cum debita instantia, quatenus ad ipsum sacrum Concilium, & ad hanc civitatem Constantiensem rediret, ea qua pertinebant ad extirpationem presentis schismatis, & reformationem ecclesie in capite & in membris faciendam, impleretur, & cum effectu salturus; sicut promiserat, revererat, juraverat, & in suis litteris super convocacione dicti Concilii concessis, se facturum publicaverat: & cum id facere nolle, facto, non redeundo, & ad loca magis longinqua fugiendo, absconderet; fuimus per venerabiles viros magistros, Henricum de Piro licentiatum in decretis, & Joannem de Scribanis de Placentia, causarum & negotiorum hujus sacri Concilii promotores & procuratores, instanter requisiti, quatenus ipsum dominum Joannem Papam XXIII. criminibus heresi, fautorie hujus presentis schismatis, pmonie, mala administratione, notoria dilapidatione: bonorum & jurium Romanæ ecclesie, & aliarum ecclesiarum, & aliis criminibus gravibus nedum infamatum, sed illis notorie in scandalum Universalis ecclesie irretitum, & in suis actibus & operibus, vita ac moribus notorie ecclesiam Dei scandalizantibus, incorrigibilem: qui sic (ut permittitur) clandestine, de nocte, hora suspecta & habitu transformato, a dicta civitate & Concilio generali fugit & recessit, gregem Dominicum ut mercenarius deserens, generalemque reformationem ecclesie & haresum extirpationem, per dictum sacrum Concilium in capite & in membris faciendam, evitare cupiens: ad redendum & revertendum ad civitatem Constantiensem & hoc sacrum Concilium generale, debite compellere, & etiam ad hoc per editum publicum in valvis ecclesiarum & aliorum locorum (ut est moris) affigendum, citare & evocare personaliter, citationemque super hoc in forma juris a decretam contra eum & ejus fautores, receptatores & sequaces decernere & concedere, interdita sibi exnunc omni alienacione. & alias in & super premissis contra eos procedere dignemur, prout requirunt canonice sanctiones. Nos autem considerantes petitionem hujusmodi rationabilem, iustam & consonam iuri, indemnitati ecclesie universalis & animarum periculis providere volumus & nulli in exhibendo justitiam deficere (sicuti nec debemus) intendentes, in causa & causis & negotio hujusmodi rite & mature procedere, ac dante Domino justitiam ministrare, ut tenemur, inquisitione super infamia prius per nos diligenti prehabita: considerantesque quod ad locum ad quem idem dominus Joannes Papa sic descendendo, immo verius fugiendo, contumaciter accessit, & residere dicitur de presentis, ejusque domicilium, frue hospitium, pro hujusmodi citatione exsequenda minime tut: adiri posse, nec ad eum, sed propinquiorum locum, quam ad hanc civitatem Constantiensem haberi possit tutus accessus; auctoritate Christi ecclesie p. e. s. t. veri sponsi, qua fungimur in hac parte, per hoc presentem publicum editum in sessione publica dicti sacri Concilii, necnon in audientia publica litterarum contradictarum more Romane curie solito legendum, ac valvis, seu portis loci audientie sacri causarum palatii Apostolice, nec non palatii Apostolice sive domus episcopalis Constantiensis, ubi dictus dominus Joannes Papa; dum in presentis civitate Constantiensi habitabat, legitime solent, majorisque & sancti Stephani hujus civitatis Constantiensis ecclesiarum, & ipsius civitatis januis affigendum & affixam, per Concil. Gen. Tom. XXVII.

a Debita, m. G. m.

Acertum temporis intervallum dimittendum, prefatus dominus Joannem Papam XXIII. principaliter, ejusque in dictis criminibus fautores, receptatores & sequaces supradictos, ac omnes alios & singulos sua b. p. per hoc interesse credentes, citandos esse decrevimus, & tenore presentium peremptorie citamus ac citari volumus, decrevimus & mandamus: quatenus hinc ad novem dies proxime venturos a die executionis hujusmodi nostre citationis, sic (ut permittitur) legenda affigenda, publicanda & exsequenda in antea proxime computandos, quos pro peremptorio termino & citatione canonice peremptorie assignamus per presentes, ipse dominus Papa ad presentem civitatem Constantiam & hoc sacrum Concilium in propria persona redeat & revertatur: ipsique & sui fautores, receptatores & sequaces, personaliter compareant in eorum propriis personis Constantiam in prima generali sessione publica hujus sacri Concilii, postea plerum terminum predictorum novem dierum, a prefata presentium litterarum sic (ut prefertur) facta publicatione & executione in majori ecclesia Constantiensi immediate celebranda: visuri & audituri per nos ordinari, decerni & declarari, dictum suum clandestinum recessum fuisse & esse ecclesie Dei damnum, scandalosum & opprobriosum, ac unionis & pacis ejusdem ecclesie perturbativum, notivum, impeditivum, ac hujus nefandissimi schismatis nutritivum & roborativum, barrihque & su p. i. o. n. i. s. f. i. d. e. i. n. t. e. n. t. i. v. u. m. a. a. b. u. n. o. u. n. i. o. n. i. s. & p. a. c. i. s. e. c. c. l. e. s. i. e. p. r. e. s. e. n. t. i. e. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. b. u. s. q. u. e. j. u. r. a. m. e. n. t. i. s. & v. o. t. i. s. p. e. r. i. p. s. u. m. J. o. a. n. n. e. m. P. a. p. a. m. s. u. p. e. r. h. o. c. f. a. c. t. i. s. & p. r. o. m. i. s. s. i. s. d. e. v. i. a. t. i. v. u. m. T. e. s. t. i. q. u. e. s. u. p. e. r. n. o. t. o. r. i. a. t. e. d. i. c. t. o. r. u. m. c. r. i. m. i. n. u. m. a. d. f. i. n. e. m. p. r. o. c. e. d. e. n. d. i. c. o. n. t. r. a. e. u. m. s. u. p. e. r. i. l. l. i. s. t. a. m. q. u. a. m. s. u. p. e. r. n. o. t. o. r. i. i. j. u. r. a. r. e. & a. d. m. i. t. t. e. r. e. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. c. u. r. i. d. e. m. d. o. m. i. n. u. s. J. o. a. n. n. e. s. P. a. p. a. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. a. t. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. p. a. p. a. t. u. s. p. r. o. p. t. e. r. m. a. l. a. m. & s. c. a. n. d. a. l. o. s. a. m. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. & n. o. t. o. r. i. a. m. d. i. l. a. p. i. d. a. t. i. o. n. e. m. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. a. s. i. n. & s. u. p. e. r. p. r. e. m. i. s. s. i. s. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. m. & a. l. i. i. s. p. e. r. s. u. p. r. a. d. i. c. t. o. s. p. r. o. m. o. t. o. r. e. s. p. r. o. p. o. s. i. t. i. & p. r. o. p. o. n. e. n. d. i. s. d. e. j. u. r. e. & j. u. s. t. i. t. i. a. r. e. s. p. o. n. s. u. r. i. & c. a. u. s. a. s. q. u. e. q. u. o. d. n. o. n. d. e. b. e. a. t. s. u. s. p. e. n. d. i. a. t. o. t. a. l. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. & a. l. i. a. s. i. n. c. a. u. s. a. & c. a. u. s. i. s. & n. e. g. o. t. i. o. h. u. j. u. s. m. o. d. i. d. e. b. i. t. e. p. r. o. c. e. s. s. u. r. i. & p. r. o. c. e. d. i. v. i. s. u. r. i. & a. l. i. a. s. q. u. e. d. i. c. t. u. r. i. & a. l. i. i. s. U. n. i. v. e. r. s. a. l. e. m. e. c. c. l. e. s. i. a. m. n. o. t. o. r. i. e. s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. t. r. a. e. u. m. a. d. e. j. e. c. t. i. o. n. e. m. a. p. a. p. a. t. u. s. s. e. n. e. j. e. c. t. i. o. n. i. s. h. u. j. u. s. m. o. d. i

ANNO
CHRISTI
1415.

praesertur, quamquam ad hoc non tenemur, nihilominus a
ex superabundanti eidem domino Joanni & sequacibus
damus, & tempore praesentium concedimus tutum & libe-
rum saluum conditum, ad veniendum ad banc civita-
tem Constantiensem & sacrosanctam Synodum; ita quod
in accessu nullum debeat & possit habere impedimentum,
& etiam in civitate stare, manere libere & secure: ju-
stitia tamen semper salva. Praedictum etiam saluum con-
ditum sub eadem forma fieri & concedi fecimus praedi-
cto domino Joanni Pape & sequacibus eius, a serenissimo
Romanorum & Hungariorum rege. De publicatione vero,
lectura, affixione & executione, ac salvi conditus praeser-
vatione, datione & concessione praemissis, modo praemiso
fendis, volumus, decernimus & ordinamus unum &
plura, publicum & publica fieri & confici instrumentum
& instrumenta, quae nobis plenariam faciant fidem de
eisdem. In quorum fidem & testimonium praemissorum
praesentes litteras citatorias super hoc solemniter decretas
fieri fecimus, & propriis sigillis praesidentium quatuor
nationum hujus sacri Concilii iussimus & fecimus com-
muniari.

Datum Constantiae provinciae Moguntinensis, in sessione
publica in ecclesia majori Constantiensi solemniter cele-
brata, die Jovis secunda mensis Maji, indictione vero
octava, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo-
quinto, pontificatus praefati domini Joannis Pape XXIII.
anno quinto.

Ex mss. Surii & tribus German.

Praesentibus ibidem illustribus principibus, Rodulpho
duce Silesiae, Friderico Burgravio Nurembergensi, Joanne
Jacobo filio marchionis Montisferrati, Joanne de
Viccomitibus de Mediolano, & Sigismundo de a Bel-
sanz milite de Hungaria, & alia multitudine Christia-
norum copiosa, testibus ad praemissa vocatis specialiter
& rogatis.

Ex mss. Brunsvic.

Et ego Joannes Ginardi, clericus Pitavenensis dioeceseos,
publicus Apostolica & imperiali auctoritate in hoc
sacro generali Concilio pro natione Gallicana notarius,
praemissis omnibus & singulis, dum, ut superius descri-
buntur, in sessione sacrosanctae Constantiensis synodi di-
cerentur, requirerentur, decernerentur, assignarentur,
publicarentur, agerentur, & ferentur, una cum praeno-
minatis testibus, & notariis publicis infra scriptis, praes-
entes sui, eaque sic fieri vidi, & audivi. Et propterea
his praesentibus litteris citatoriis, manu alia scriptis, in
hanc publicam formam redactis, manu mea propria una
cum aliis notariis publicis infra scriptis, me subscribens,
signum meum consueta una cum signis & subscriptioni-
bus dictorum infra scriptorum notariorum, & sigillis
praefatarum quatuor nationum quatuor praesidentium praefati
sacri Concilii, apposui, in fidem & testimonium om-
nium & singulorum praemissorum requisitus. Et ego
Giselerus de Boventhen, clericus Moguntinensis dioeceseos,
pro natione Germanica scriba, &c. Et ego Bartholomaeus de
Guestis, clericus Januensis dioeceseos, &c. pro natione
Italica scriba, &c. Et ego Joannes Ryndli,
clericus Sarenfis dioeceseos, &c. pro natione Angli-
cana scriba.

Ex mss. Surii & tribus German.

Super quibus omnibus & singulis idem Henricus de
Piro, & Joannes de Scribanis, ipso Henrico loquente,
a reverendis patribus sedis Apostolicae protonotariis ac
notariis nationum & Concilii, ceterisque tabellionibus,
nominibus quibus supra, sibi fieri petierunt unum vel
plura, publicum vel publica, instrumentum seu instru-
menta, ad perpetuam rei memoriam. Praesentibus prin-
cipibus supra dictis, ceterisque Christi fidelibus in multi-
tudo copiosa.

Ex mss. Surii & Germanicis.

Tenor vero executionis citationis contra Hieronymum de Praga, de qua supra fit men-
tio, sequitur, & est talis.

In nomine Domini. Amen.

ANNO a Nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo
decimoquinto, indictione octava, die vero
decimo octava mensis Aprilis, hora Primarum, vel qua-
si, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini
nostri, domini Joannis divina providentia Pape XXIII.
anno quinto, Constantiae infra septa monasterii sancti
Francisci fratrum Minorum prope ambitum, in memo-
tarii publici infra scripti, testiumque praesentia subscri-
ptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum,
constitutus personaliter honorabilis vir dominus Michael
de Broda Teutonicali, plebanus ecclesiae sancti b Alber-
ti subedras Pragensis, instigator officii contra Joannem
Hus ac suos complices, ad hoc specialiter deputatus, vel qua-
si, habens & tenens in manibus suis quandam in papyro si-
conscriptam citationem in se continentem contra quem-
dam Hieronymum de Praga, magistrum quamplurimum
studiorum se afferentem, a sacro Concilio Constantiensi
emanatam, & quatuor sigillis praesidentium quatuor
nationum ab intra impressis sigillatam. Cujus quidem lit-
terae tenor sequitur per omnia in iis verbis.

Sacrosancta synodus Constantiensis, &c. prout superius
est habitum. Quam quidem litteram citationis idem do-
minus Michael animo exsequendi, notificandi & publi-
candi, prout tenebatur, ac ad univerforum Christi fide-
lium notitiam deducendi, valvis, seu portis in ambitu
dicti monasterii affixit, & extendit ibidem cum magna
multitudine hominum utriusque sexus infra Missarum
solemnia, & praesertim infra publicum officium, quod
tunc in dicto monasterio celebrabatur, usque ad finem
dicti officii stare permisit, praesentibus honorabilibus vi-
ris dominis, Joanne praeposito quinque ecclesiarum,
Joanne & Petro familiaribus suis testibus ad praemissa
vocatis specialiter & rogatis. Et statim post praefatus
dominus Michael citationem consimilem tenoris supra-
scripti, & sigillis (ut praescribitur) sigillatam ad val-
vas ecclesiae sancti Stephani pro audientia causarum
Apostolicae deputatae affixit & extendit, & ibidem infra
Missarum solemnia, praesertim infra publicum officium
quod tunc in dicta ecclesia celebrabatur, usque ad fi-
nem dicti officii stare permisit, praesentibus testibus su-
pra dictis. Et statim post praefatus dominus Michael con-
similem citationem tenoris supra scripti ad valvas eccle-
siae beatae Mariae Virginis majoris Constantiensis affixit,
& extensam ibidem infra Missarum solemniam, & praes-
ertim infra publicum officium quod tunc in dicta ec-
clesia celebrabatur, stare permisit, praesentibus ibidem
venerabilibus & discretis viris, Wilhelmo Picardi licen-
tiate in decretis, archiepiscopo Turonensi, & Friderico
Rese curatore domini nostri Pape, & aliis quam-
pluribus testibus ad praemissa vocatis & rogatis. Tandem
vero hora sexta, vel quasi, praefatus dominus Michael
citationes hujusmodi ab eisdem valvis seu portis, finitis
& peractis dictis Missarum & officiorum solemnibus, de-
bita cum protestatione removit & deposuit, & ad se
recepit. Super quibus omnibus & singulis praefatus do-
minus Michael petiit sibi per me notarium publicum in-
frascriptum fieri & confici unum vel plura, publicum
seu publica, instrumentum seu instrumenta; praesentibus
ibidem venerabilibus & discretis viris dominis, Laurentio
plebano ecclesiae sanctae Mariae Magdalene Pragen-
sis, Georgio de Walschin, & Paulo de Heribotz Pra-
gensis dioecesis supra dictae, & quampluribus aliis testibus
ad praemissa vocatis pariter & rogatis.

Et ego Joannes de Selichin de Lansleyn clericus Tre-
verensis dioecesis, publicus Apostolica & imperiali aucto-
ritatis notarius, quia praedictis requisitioni, publicatio-
ni, affixioni, depositioni, nec non omnibus aliis & singu-
lis supra dictis, dum sic (ut praemittitur) successive ferent
& agerentur, una cum praenominatis testibus praesens inter-
fui:

ANNO
CHRISTI
1415.H. M. S. Ad-
berti Subje-
ras Pragen

ANNO CHRISTI 1455.

fui: ideoque hoc presens publicum instrumentum per alium fideliter scriptum extitit confecti, publicavi, & in hanc publicam formam redegi, signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi, rogatus & requisitus in omnium & singulorum premissorum fidem & testimonium.

Quibus omnibus, ut pramittitur, peractis, idem dominus archiepiscopus Januensis requisivit a tota Synodo, an placeret sibi, quod die sabbati a proxima que erit b proxima dies mensis Maji, debeat teneri sessio in materia fidei, videlicet super condemnatione memorie Joannis VVicleff. Et fuit responsum per omnes de Synodo, Placet, presentibus supradictis testibus. Et sic omnes domini de Synodo recesserunt.

Statim post & ante prandium de mandato quatuor presidentium quatuor nationum, in ecclesia sancti Stephani Constantiensis, & in banco audientie litterarum contradictarum, reverendo patre domino de Camplo electo Pontensi, locum tenente auditorum audientie contradictarum, ibidem ad bancum sedente, ad horam illam pro audientia contradictarum, & actum infra scriptum faciendum deputato, presentibus reverendissimis patribus domnis Joanne patriarcha Antiocheno, & Joanne archiepiscopo Rigeni, de mandato ejusdem domini Jacobi locum tenentis, venerabilis vir dominus Nicolaus de Hubanco lector litterarum de justitia, & aliarum que inibi legi solent, legebat, & exsecutus fuit citationem supra proxima per sanctam Synodum decretam ad instantiam magistri Henrici de Piro promotoris & infligatoris dicti Concilii. Qua lecta & exsecuta, idem Henricus petiit sibi fieri de hujusmodi lectura & publicatione publicum instrumentum, presentibus ibidem magistris Henrico Goltbardi, Joanne de Vonrade, notariis publicis, & domino Petro VVithoge presbytero, Moguntinensi, Leodiensi & Trajectensi diocesano, testibus ad premissa vocatis & rogatis.

Ex mss. quatuor D. a S. belfrate.

Die secunda Maji, mcccxcv. Cardinales autem licet presentes in sessione fuerunt, nunquam illam formam viderant. Eodem enim die circa horam septimam de mane fuit data eis copia ad deliberandum super illa, cum jam plures prelati sederent, & immineret relatio novorum henda regi & deputatis nationum in sacristia: in qua relatione presentes fuere, nec poterant illam formam videre; cum statim facta relatione perventum est ad sessionem, que jam parata erat. Et ita pene in omnibus decretis Concilii factum est, cardinalibus ita arcto & brevi tempore ostensa sunt decreta iam conclusa in nationibus, ut non fuerit in eorum potestate super illis sufficienter deliberare: immo in magnum contemptum habiti sunt.

Plures conquesti sunt Cardinales de contemptu, & finaliter petierunt, quod cum essent in Concilio quatuor nationes; una Anglie, in qua non erant viginti capita; de quibus tres solum prelati, & cardinales essent sexdecim, & alii fururi; de quibus plures magni & insignes doctores, propter dignitatem Collegit habeant vocem & auctoritatem tantam, sicut natio Anglicana. Quod fuit recusatum, & dictum, quod venirent ad suas nationes: ita quod nullam habent auctoritatem.

Ex prima editione.

SESSIO VIII

Die sabbati quarta mensis Maji predicti, fuit sessio generalis in cathedrali ecclesia Constantiensi supra dicta, in qua more solito fuit dictum officium Missae per reverendissimum in Christo patrem dominum Joannem patriarcham Antiochenum de beata Virgine. Quo officio completo, legebantur litanie, ut in sessionibus fieri consuevit, cum evangelio. Attendite a falsis prophetis, &c. In sessione inter cardinales presidebat dominus Joannes episcopus Osiensis cardinalis Vivariensis. In qua etiam sessione fuit serenissimus Romanorum & Hungarie rex, tanquam Imperator cum insignis regalibus & nobilibus suis.

Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO CHRISTI 1455.

Ex mss. tribus Germanicis.

Quo dicto & cantato, fuit cantatus introitus, Exaudi nos Domine, &c. cum collectis suis & litanis, ac evangelio, Attendite a falsis prophetis, &c. & aliis orationibus, ac hymno, Veni creator Spiritus, sicut in aliis sessionibus. Cui inter cardinales adstant domini Jordanus de Urfinis, & Angelus Laudensis, Albanensis & Tusculanensis episcopi: presentibus ibidem reverendissimis patribus VVilhelmo sancti Marci, Antonio de Salancho, Amadeo Salutarum, Ludovico de Flisco, Landolpho Barenfi & petra, reverendus pater dominus Vitalis episcopus Tolonenis natione Gallicus ascendebat ambonem, & fecit sermonem ad clerum cum thematate: Spiritus veritatis docet vos omnium veritatem, &c. Quo sermone facto, surrexerunt magistri Henricus de Piro & Joannes de Scribanis promotores & procuratores Concilii & Synodi. Henricus loquens presentavit citationem ad valvas ecclesie majoris & audientie contradictarum affixam; necnon unam aliam in audientia causarum lectam, & citatorum in eisdem citationibus non comparentium; neque memoriam hueris que ac e dogma quondam Joannis VVicleff, minime, quare condemnari non debet, videre curantium; contumaciam accusavit. Ipsique contumaces reputari petierunt, & in eorum contumaciam pronunciar, decerni & declarari dictum quondam Joannem VVicleff fuisse, dum vixit, notorium hereticum & pertinacem, ac finaliter decessisse ab hac luce impenitentem: ipsiusque memoriam, errores, prentas doctrinas & dogmatizationes, & presertim quadraginta quinque cum ducentis sexaginta articulos per eum conclusos, condemnandos fore, & per sanctam universalem Synodum Constantiensem, ac paternitates quatuor pralatorum pro presenti die potestatem habentium, loco & nomini quatuor nationum condemnari, ac ejus ossa, si ab aliorum Christi fidelium ossibus separari possint & secerni, exhumari & projici mandari, aliasque pronunciar, decerni & declarari, definiti, atque fieri quod justum fuerit & expediens fidei orthodoxe, instantiter postularunt.

Ex prima editione.

Et domino Pileo archiepiscopo Januensi electo ad legendum que legi debebant nomine Concilii, atque publicari, reverendis patribus domini: Joanne episcopo Lutoniensi pro natione Germanica, Antonio episcopo Concordiensi pro natione Italica, Tolonenis episcopo pro natione Gallicana, & Guillelmo abbate monasterii sancte Marie extra muros Eboraci pro natione Anglicana, ad approbandum loco & nomine nationum, ascendentibus in locum, in quo hujusmodi juxta determinationem Synodi fieri debebant, idem reverendus pater dominus Pileus archiepiscopus Januensis in ambone legit primo capitulum, firmiter credimus. Quo lecto, domini Imperator, presidens, & alii approbaverunt, & ita crediderunt.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Et ulterius idem archiepiscopus Januensis, in contumaciam accusatorum predictorum, per dictos promotores pronunciar, definit & declaravit, prout in quadam papae pronunciationis schedula, cujus tenor inferius est inferus, continetur, condemnando memoriam ipsius Joannis VVicleff & suorum sequacium, quoad quadragintaquinque articulos condemnatos in Parisiensi studio: & licet quoad ducentos & sexaginta articulos incepisset legere, ac omnes fuissent contenti de quadragintaquinque articulis, primo tamen ex interruptione domini Guillelmi cardinalis sancti Marci interveniente, ipsi ducenti & sexaginta articuli, & eorum lectura & condemnatio, fuerant reservati ad proximam sessionem generalem. Super quibus lectura, publicatione, pronunciatione & definitione, sive condemnatione, dicti promotores petierunt approbationem a domino presidente; & a dictis Lutoniensi, Con-

a Mss. pro...

d Mss. Cha...

e Al. de...

c Ita Goth...

f Post...

ANNO
CHRISTI
1415.

Concordiensi, Tolonensi, & abbate sanctæ Mariæ petierunt responderi, an placeat. Domini vero prædicti, primo dominus Joannes Ostiensis prædens approbavit. Subsequenter qualiter pro natione sua approbavit. Super quibus iidem promotores, Henrico loquente, petierunt per reverendos patres dominos sedis Apostolicæ protonotarios, ceterosque notarios quatuor nationum, & tabelliones quoscumque ibidem præzentes unum vel plura fieri, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta. Præzentes dominis Rambaldo duce Silesiæ, Frederico Burgravio Nurembergæ, Ludovico duce Bavariz, Joanne comite de Friburg, Joanne Jacopo filio Marchionis Montisferrati, Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, Nicolao Salano de Hungaria, necnon Potiomæ, Norvegiæ, Sveciæ, Daciæ, Cypri, Franciæ ambaxiatoribus, ac multitudine Christianorum copiosa.

Ex mss. Surii & tribus Germanicis.

a *Sacrosancta Synodus Constantiensis in Spiritu sancto legitime congregata, generale Concilium faciens, Universalem ecclesiam militantem representans, quibuscumque damnandam memoriam, hæcque & perverisa dogmata quondam Joannis Wicleff damnanda memoria defendere volentibus, spiritum intellectus sanctoris & ad cor reverti.*

Licet plerisque vicibus nonnulli ex vobis se disputuros in publico, & damnandam memoriam dicti Joannis multifarie per multa particularium locorum: Rada universalis, jam damnata & reprobeta, fama vaga & mortua obtulerunt scriptura defensores, notque, si qui estis, crebris vos vicibus benigne audituri, & etiam in sacro Romano Concilio generali ultimo celebrato, ad id præemptorie citatos expectaverimus, ad lucem tamen minime propeantes, amplius vestris exigente contumacia, dissimulare nequivimus. Quare promotoribus & procuratoribus nostris ad id instantibus, & ne licus fama suos extendat palmes, quæ ad mundum, sacro testante eloquio, utilis est, nisi ut eradica comburatur: vosque omnes alios & singulos, istam perfidam doctrinam Joannis Wicleff dogmatizantes, aut etiam quibusvis rationibus vel apparatus sophismatibus defendere præsumentes, tenore præsentium ex abundantia citamus, quatenus hodie, quæ est dies quarta mensis præsentis Maji, compareatis, & compareant Constantiæ in ecclesiâ majori in publica sessione post Missam de Spiritu sancto celebrandam hora tertiariam: ad videndum & audiendum dictum quondam Joannem Wicleff diffinitive pronunciari & declarari tale, dum vixit, notorium hæreticum & pertinacem, ipsiusque memoriam & errores, perverisæque doctrinæ & dogmatizationes, & præsertim quadraginta quinque articulos damnari; & ejusdem ossa, si ab aliorum Christi fidelium ossibus secerni possint, exburnari & projici: vel ad dicendum, proponendum & allegandum causas rationabiles, si quas habeatis & habent, cur præmissa fieri non debeant. Certificantes vos & quemlibet vestrum, quod sive comparere curaveritis, sive non, nos nihilominus ad præmissorum executionem auctore Deo procedemus, prout orthodoxæ fidei fundamentum exigit, ratioque distaverit, & juris ordo.

Datum Constantiæ, die quarta Mensis Maji prædicti, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, sub sigillis quatuor præzidentium quatuor nationum.

Ex eisdem mss.

Sacrosancta Synodus Constantiensis in Spiritu sancto legitime congregata, generale Concilium faciens, universalem ecclesiam militantem representans, mandat in audientia publica litterarum contradictarum domini nostri Papæ citari, & citat quoscumque damnatam memoriam, hæcque & dogmata perverisa quondam Jo-

annis Wicleff damnandæ memoriæ defendere volentes, & perfidam doctrinam ejusdem Joannis dogmatizantes, aut etiam quibusvis rationibus vel apparatus fucatis sophismatibus defendere præsumentes, quatenus hodie compareant Constantiæ in ecclesiâ majori in publica sessione post Missam de Spiritu sancto celebrandam hora tertiariam, ad videndum & audiendum, dictum quondam Joannem Wicleff diffinitive pronunciari & declarari, fuisse, dum vixit, notorium hæreticum & pertinacem, ipsiusque memoriam & errores, perverisæque doctrinæ & dogmatizationes, & præsertim quadragintaquinque articulos condemnari; & ejusdem ossa, si ab aliorum Christi fidelium ossibus secerni possint, exburnari & projici: vel ad dicendum & proponendum ac allegandum causas rationabiles, si quas allegare voluerint, cur præmissa fieri non debeant. Alioquin ad præmissorum executionem, & ulteriora (auctore Deo) procedetur, prout orthodoxæ fidei fundamentum exigit, ratioque distaverit, & juris ordo, citatorum contumacia, seu absentia non obstante.

Datum Constantiæ, die quarta mensis Maji prædicti, pontificatus domini Joannis Papæ XXIII. anno quinto.

Ex prima editione.

Deinde legit sententiam damnationis doctrine Joannis Wicleff, & articulorum quadraginta quinque, cujus tenor sequitur, & est talis.

Sententia damnationis doctrine Joannis Wicleff, & articulorum quadragintaquinque.

c *Sacrosancta Constantiensis Synodus, generale Concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans, a destructione præsentis schismatis, errorumque & hæresum sub ejus umbra pullulantium, & reformationem ecclesiæ, in sancto Spiritu legitime congregata, ad perpetuam rei memoriam.*

FLem catholicam, sine qua (ut ait Apostolus) impossibile est placere Deo, a falsis ejusdem fidei cultoribus, immo perveris impugnantibus, & per superlam curiositatem intendentibus plus sapere quam oportet, mundi gloriam cupientibus, oppugnantem sapienter, & contra illos per fideles ecclesiæ milites spirituales opposito sancto fidei defensatoe fuisse, sanctorum patrum scripturis atque gestis intrinsum. Hæc quippe bellorum genera in belli carnalibus Israelitici populi adversus gentes idololatrias præsignata fuerunt. In his itaque spiritualibus bellis sancta ecclesia catholica in fidei veritate superni luminis radis illustrata, Domino providente, & sanctorum patrocinio opem ferente, semper immaculata permanens, erroris venenis velus hostibus profugatis, gloriosissime triumphavit. Nostris vero temporibus viciis ille & invicidus hostis nova certamina (ut probati temporis hujus manifesti sunt) suscitavit: quorum dux & princeps existit quondam Joannes Wicleff pseudochristianus: qui dum viveret, adversus religionem Christianam & fidem catholicam pertinaciter asseruit & dogmatizavit plures articulos, quorum quadragintaquinque huic pagine duximus inferendos, qui sequuntur.

Articuli Joannis Wicleff.

1. Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis, manet in sacramento altaris.
2. Accidentia panis non manent sine subiecto in eodem sacramento.
3. Christus non est in eodem sacramento identice & realiter in propria presentia corporali.
4. Si episcopus vel sacerdos est in peccato mortali, non ordinas, non consecrat, non baptizat.
5. Non est fundatum in evangelio, quod Christus Missam ordinaverit.
6. Deus debet obedire diabolo.

7. Si

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

7. Si homo debite fuerit conatus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.
8. Si Papa sit praesentis & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles ab aliquo sibi datam, nisi forte a Caesare.
9. Post Urbanum sextum non est aliquis recipiendus in Papam, sed vitandum est more Gratorum sub legibus propriis.
10. Contra scripturam sacram est, quod viri ecclesiastici habeant possessiones.
11. Nullus praelatus debet aliquem excommunicare, nisi prius sciat eum esse excommunicatum a Deo: & qui sic excommunicatus, est haereticus ex hoc, vel excommunicatus.
12. Praelatus excommunicatus clericum, qui appellavit ad regem vel ad Concilium regni, eo ipso traditor est regis & regni.
13. Illi qui dimittunt predicare, sive audire verbum Dei propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in die iudicii traditores Christi habebuntur.
14. Licet alicui diacono vel presbytero predicare verbum Dei, absque auctoritate sedis Apostolicae vel episcopi catholici.
15. Nullus est Dominus civilis, nullus est praelatus, nullus est episcopus, dum est in peccato mortali.
16. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab ecclesia, possessionis habitum delinquentibus, id est, ex habitu, non solum abusu, delinquentibus.
17. Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere.
18. Decima sunt pura elemosyna, & parochiani possunt propter peccata suorum praetorum ad libitum suum auferre eas.
19. Speciales orationes applicatae uni persona per praelatos, vel religiosos, non plus profunt eidem quam generales, ceteris paribus.
20. Conferens elemosynam fratribus, est excommunicatus ex facto.
21. Si quis ingreditur religionem privatam qualemcumque, tam possessionatorum, quam mendicantium, rediit inceptor & inhabilis ad observantiam mandatorum Dei.
22. Sancti insequentes religiones privatas, sic insequendo peccaverunt.
23. Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de religione Christiana.
24. Fratres tenentur per labores manuum vitam acquirere, & non per mendicitatem.
- Prima pars est scandalosa & presumptuose asserta, pro quanto sic generaliter & indistincte loquitur: & secunda erronea, pro quanto assertis mendicitatem fratribus non licere.
25. Omnes sunt simoniaci, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subvenientibus.
26. Oratio praescripta nulli valet.
27. Omnia de necessitate absoluta eveniunt.
28. Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papa & episcopi propter cupiditatem lucri temporalis & honoris.
29. Universitates, studia, collegia, graduationes & magisteria in eisdem, sunt vana gentilitate introducta, & tantum profunt ecclesiae sicut diaboli.
30. Excommunicatio Papa vel cujuscumque praelati non est timenda, quia est censura anticristi.
31. Peccati fundantes claustra; & ingredientes, sunt viri diabolici.
32. Ditare clerum, est contra regulam Christi.
33. Silvester Papa & Constantinus Imperator erraverunt ecclesiam dotando.
34. Omnes de ordine mendicantium sunt haeretici: & dantes eis elemosynam, sunt excommunicati.
35. Ingredientes religionem aut aliquem ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad servandum divinae praecepta, & per consequens ad perveniendum ad regna caelorum, nisi apostatae sint ab eisdem.
36. Papa cum omnibus clericis suis possessionem habentibus, sunt haeretici, eo quod possessionem habent, &

consentientes eis, omnes videlicet Domini seculares, & ceteri laici.

37. Ecclesia Romana est synagoga satanae, nec Papa est immediatus & proximus vicarius Christi & Apostolorum.

38. Decretales epistolae sunt apocryphae, & seducunt a Christi fide: & clerici sunt stulti qui fudent eas.

39. Imperator & Domini seculares seducti sunt a diabolo, ut ecclesiam dotarent bonis temporalibus.

40. Electio Papa a cardinalibus per diabolum est introducta.

41. Non est de necessitate salutis credere Romanam ecclesiam esse supremam inter alias ecclesias.

Error est, si per Romanam ecclesiam intelligat Universalis ecclesiam, aut Concilium generale, aut pro quanto negaret primatum Summi Pontificis super alias ecclesias particulariter.

42. Fatuum est credere indulgentiis Papa & episcoporum.

43. Juramenta illicita sunt, quae sunt ad roborandum humanos contractus & commercia civilia.

44. Augustinus, Benedictus, Bernardus, damnati sunt, nisi permitterent de hoc, quod habuerunt possessiones, & insequerentur, & intraverunt religiones: & sic a domino Papa usque ad infimum religionum omnes sunt haeretici.

45. Omnes religiones indifferenter introductae sunt a diabolo.

Idemque Joannes Wicleff libros dialogum & triologum per ipsum nominatos, & plures alios tractatus, volumina & opuscula composuit, in quibus praescriptos & plures alios damnabiles inferuit & dogmatizavit articulos: quos libros ad sui perverfi dogmatis publicationem publice legendos exposuit, ex quibus insuper multa scandala, damna animarum & pericula in diversis regionibus, & praesertim Angliae & Bohemiae regnis, secuta sunt: adversus quos articulos atque libros in Dei veritate exsurgentes magistri & doctores universitatum & studiorum Oxoniensis & Pragensis, articulos praedictos scholasticè diu post reprobarunt. Reverendissimi insuper patres, archiepiscopi, episcopi, pro tempore Cantuariensis & Eboracensis, sedis Apostolicae legati in Anglia, & Pragensis in Bohemia regnis, condemnarunt Libros etiam ejusdem Joannis Wicleff comburendos fore, dictus archiepiscopus Pragensis sedis Apostolicae commissarius in hac parte sententialiter judicavit, & eorum qui superessent, prohibuit lectionem.

Rursus bis ad notitiam sedis Apostolicae & generalis Concilii deductis. Romanus Pontifex in Concilio Romano ultimo celebrato, dictos libros, tractatus & opuscula condemnavit, jubens illos publice concremari, distribuit inbibendo, ne quis Christi nomine insignitus auderet aliquem seu aliquos seu aliqua ex dictis libris, voluminibus, tractatibus & opusculis legere, exponere vel tenere, aut illis quomodolibet uti, vel illos, nisi in ipsum reprobatorem, allegare publice vel occulte. Et ut de medio ecclesiae illa periculosa & spurcissimaque doctrina eliminaretur, iussit omnes per locorum ordinarios, libros, tractatus, volumina & opuscula huiusmodi, auctoritate Apostolica per censuram ecclesiasticam (etiam si opus esset, cum adjectione, quod contra non parentes procederet tanquam contra sectatores haereticos) diligenter inquiri, & repertos ac reperta publice ignibus concremari.

Hac autem sancta Synodus praefatos articulos quadragintaquinque examinari fecit, & saepius recenseri per plures reverendissimos patres ecclesiae Romanae cardinales, episcopos, abbates, magistros in theologia, doctores juris utriusque, & plures notabiles in multitudine copiosa: quibus articulis examinatis, fuit repertum (prout in veritate est) aliquos & plures ex ipsis fuisse & esse notorie haereticos, & a sanctis patribus dudum reprobatos; alios non catholicos, sed erroneos; alios scandalosos & blasphemos, quosdam piacuum arium offensivos, nonnullos eorum temerarios & seditiosos. Compertum est etiam libros ejus plures alios articulos continere similitum qualitatum; doctrinaeque in Dei ecclesia vel vestigia, & fidei ac moribus inimicam inducere. Propterea in nomine Domini nostri Jesu Christi haec sancta Synodus sententias praedictorum archiepiscoporum ac Concilii

a Al. virtute

b Al. veneniam

ANNO CHRISTI 1411.

Romani ratificans & approbans, prædictos articulos & A cleſe ſepultura jaſari, ſecundum canonicas & legitimas ſanctiones.

quocumque nomine cenſentur, quos hic haberi vult pro ſufficienter expreſſi, hoc perpetuo decreto reprobant & condemnant. Et eorundem librorum & cujuſlibet ipſorum leſionem, doctrinam, expoſitionem & allegationem, niſi ad eorum reprobationem, omnibus Chriſti fidelibus prohibendo: Inhibens omnibus & ſingulis catholicis ſub anathematis interminatione, & ne de cetero dictos articulos, vel ipſorum aliquem audeant publice prædicare, dogmatizare, ſive libros ipſos approbare, docere, tenere, vel quomodolibet allegare, niſi ad eorum reprobationem, ut dictum eſt: jubens illos libros & tractatus, volumina & opuscula prælibata publice concremari, prout decretum fuerat in Synodo Romana, ſicut ſuperius eſt expreſſum. Super quibus & exſequendis & debite obſervandis mandata prædicta ſancta Synodus ordinariis locorum vigilantiter intendere, prout ad quemlibet pertinet, ſecundum jura & canonicas ſanctiones.

Ex mſ. Germanicis, & Surii.

ANNO CHRISTI 1411.

Ex mſ. Surii, & Germanicis.

Quia vero libris prædictis diligenter examinatis per doctores & magiſtros Univerſitatis Studii Oxoniensis, ultra dictos quadragintaquinque articulos, ducentos ſexaginta extra pendentes collegerunt, quorum aliqui cum ſuperdictis in ſententia coincidunt, licet non in eadem forma verborum: & ſicut de aliis ſuperius dictum eſt, quidam ipſorum errant & ſunt hæretici, quidam ſeditioſi, quidam erronei, alii temerarii, nonnulli ſcandaloli, alii inſani, nec non omnes pene contra bonos mores & catholicam veritatem; fuerunt propterea per dictam univerſitatem ſcholasticè & debite reprobat. Hæc igitur Synodus ſacrosancta cum deliberatione qua ſupra, prædictos articulos & eorum quemlibet reprobant & condemnant, prohibens, jubens, mandans & decernens, prout de aliis xlv. Eorundem ducentorum ſexaginta articulo- rum tenores duximus inferius inferendos.

Ex prima editione.

Concilium pronunciat hæreticum Joannem VVicleſſ, ac memoriam ejusdem condemnat, & mandat exhumari oſſa ipſius.

Insuper quia auctoritate ſententia & decreti Romani Concilii, mandatoque eccleſie & ſedis Apoſtolice, datis dilationibus debitis, proceſſum fuit ſuper condemnatione dicti Joannis VVicleſſ & ſue memorie, editis propoſitis denunciationibusque ad vocandum eos qui eundem ſive ejus memoriam defendere vellent, ſi qui præſens exiſſerent. Nullus vero comparuit, qui eundem ſive ejus memoriam defenderet. Examinatis inſuper ſcribitur ſuper impunitentia finali, pertinaciaque dicti Joannis VVicleſſ, per commiſſarios deputatos per dominum Joannem Papam modernum, & hoc Concilium, ſervati- que ſervandis, prout in tali negotio poſſulet ordo ju- ris, de ejus impunitentia ac finali pertinacia, per evi- dentia ſigna teſtibus legitimis comprobata, fuit legitime facta fides. Propterea inſtante procuratore ſicili, edi- toque propoſito ad audiendum ſententiam ad hanc diem, hæc ſancta Synodus declarat, diſſiniſ & ſententias eun- dem Joannem VVicleſſ fuiſſe notorium hæreticum, perti- nacem, ac in hæreſi deceſſiſſe, anathematizando ipſum pariter, & ſuam memoriam condemnando: decernitque & ordinat, corpus & ejus oſſa, ſi ab aliis b fidelibus corporibus diſcerni poſſint, exburnari, & procul ab ec-

Subſequenter dicta ſeſſione (ut præmittitur) facta de mandato ipſius ſacri Concilii & dominorum præſidentium nationum: Gileſerus Boycken & ego, notarii nationis Germanicæ antedictæ, acceſſimus ad portam vulgariter Svitzport nominatam civitatis Conſtan- tiensis, per quam Papa Joannes dicitur fuiſſe, pro ex- ſecutione ulteriori ipſius citationis: & ibidem dictam ci- tationem contra eum decretam, ſigillatam & ſubſcri- ptam, clavis dictæ portæ aſſiximus, eamque aſſixam & extenſam ſtare dimiſimus per temporis ſpatium, deinde amovimus: & loco ejus ibidem copiam in papyro aſſi- ximus, & ſtare dimiſimus, præſentibus ibidem probis viris, Petro & Bannin notario publico, Gotfrido Gal- ſen, Henrico ſ Optervorde, clericis Leodiensis, Mogun- tinensis & Hildesheimensis dioceſium teſtibus ad præ- miſſa vocatis ſpecialiter & rogatis.

Die ſabbati eadem hora Veſperarum fuit congregatio generalis nationis Germanicæ. In qua primo magiſter Joannes g Stalbergen, tanquam præpoſitus eccleſiæ ſancti Severi Eſtordienſis, fuit intitulatus, & juravit, &c.

Subſequenter fuit ibidem per dominum Joannem Ab- undi pro parte dominorum præſidentium propoſitum, quare ex conſultatione certorum zelatorum unionis ec- cleſiæ Dei, deberet natio deputare tres providos & di- ſcretos viros, qui haberent tractare materiam: unionis juxta informationem diſtorum zelatorum: & quia illa eſſent ipſis revelata in ſecreto & arcano: ideo non eſ- ſet expediens neque neceſſarium committi pluribus: quia timeretur, quod fraus intervenire poſſet, ſi aliqua reve- latio que multum foret nociva, cum dicta materia con- cernat prædicam ad habendam unionem in eccleſia Dei: & qua prædica dimiſſa, forſan per modica obſtacula poſ- ſet impediri prædicta unio in eccleſia Dei. Et fuit de- liberatum per omnes, quod deberent eligi tres de quin- que aliis alias electis ſuper materia unionis. Et per illos quinque fuerunt electi hi: videlicet dominus Nicolaus Gneznensis episcopus, Petrus Ripensis episcopus, Alber- tus Ratisponensis episcopus, ſuper materia unionis.

Die Dominica, quinta menſis Maii prædicti fuit congregatio deputatorum quatuor nationum, hora quinta, in loco in quo natio Germanica congregari ſolet. Et erant archiepiſcopi & episcopi circiter quadraginta, ab- bates multi, & piures doctores de diverſis ſtudiis; no- biles inſuper & ambaxiatores regum circa viginti.

Ex mſ. Card. Capranica & tribus Germanicis.

Die b Dominico &c. & primo de natione Italica fue- runt, xi. dominus Antonius episcopus Raſinus, Jaco- bus episcopus Adriensis, Jacobus episcopus Tarviſinus, Donadeus episcopus i Auximanus, Albertus episcopus Aſſenſis, Anxonus episcopus Concordienſis, Mattheus episcopus Piſtorienſis, Jacobus & Redonenſis protonota- rius de Janua, Petrus Paulus de i Aſtria utriuſque juris doctor, Ardeſtinus de Novaria advocatus conſiſtorii, Ni- colaus abbas ſanctæ Mariæ de Florentia, Gaſpar de Pe- ruſio advocatus conſiſtorii, Joannes de Odifis auditor pa- latii, Octobonus de Verceilis utriuſque juris doctor.

De natione Gallicana, Joannes patriarcha Antioche- nus, Gerdalus episcopus Carcaſſonenſis, Joannes episcopus Gebennensis. Vitalis episcopus Tolonenſis, Martinus episcopus Acrebatenſis, Theobaldus archiepiſcopus Biſun- tinus, Joannes archiepiſcopus Viennensis, Joannes episcopus Vaurenſis, Guillelmus episcopus Ebroicensis, Guillel- mus Pulchri m negotii magiſter in theologia, Joannes de

a Excerpto colligimus. mſ. b Foete, fidelium. c Mſ. nos Gumberti Fabri, & Giffertus de Botonian strici, &c. Aquitania duceſſi, notarii. d Mſ. Fanini. e Mſ. Volkera. f Mſ. Opeder Berda. g Mſ. Stal- berch. h Ex mſ. loco: Die Dominica, quinta menſis Maii ſupraſcripti, fuit congregatio Deputatorum quatuor natio- num: hora quinta, in loco, in quo natio Germanica congregari ſolet. Et primo de natione Italica fuerunt hi: dominus Anxonus, &c. i Mſ. Germ. Narſenſis. k Mſ. Rodm. l Mſ. Aſtria. m Mſ. n. poſſit. n Adde ex mſ. Adam de Cameraco, Jordanis Morini ambaxiator regis Francia, Penſedius Gentiani in theologia, Joannes de Vil- lanna &c.

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

de Villanova decretorum, Joannes de Spars in medicina, doctores: Simon Pinart, in artibus. De Universitate Parisensi, Petrus de Verfallis in theologia, ambaxiator regis Francie, Galterus Grassi prior conventus Rhodi, Decretorum, Simon abbas de Gemeticis, Decretorum; Robertus abbas monasterii sancti Laurentii supra Ligerim ordinis sancti Augustini Antisiodorensis diocesis; Petrus a Caucon Licentiatu in decretis ambaxiator ducis Burgundie.

De natione Anglicana Robertus episcopus Sarisburiensis, Nicolaus episcopus Baconensis, Joannes episcopus Lichelfeldensis, Guillelmus Corve.

De natione Germanica, Joannes archiepiscopus Rigenensis, Nicolaus archiepiscopus Goeznensis, Petrus episcopus Ripensis, Benedictus protonotarius Albergalis prepositus, Albertus episcopus Ratisonensis, Andreas electus Polaniensis, Jacobus episcopus Placentinus, Georgius episcopus Tridentinus, Paulus Vollandmire ambaxiator studii Cracoviensis, Joannes Ardrucii utriusque juris, Bertholdus de Wildunghen auditor palatii, Theodoricus de monasterio in theologia, Petrus de Deringer in decretis, Lambertus de Nuremberg in decretis, doctores Statuensi episcopus Vormacianus, Ulricus episcopus Vordenis, Conradus de Sufato in theologia, & quamplures alii. De nobilibus: Fredericus Burgavivus Nurenbergensis, Ludovicus dux Bavarie, Rompaldus dux Zagonenis, Nicolaus de Curia regni Hungarie Palatinus, Pippo de Osora comes Themaxiensis, Sigismundus de Lossnose miles, David de Latsea de Czangt camerarius regis Romanorum, Laurentius de Drior miles de Hungaria, Stephanus de Rosgen miles de Hungaria, magister Benedictus miles regni U. J. D. e Heranghus Bonghelmarbet camerarius regis Dacie, Joannes de Tholischovve castellanus Calliciensis, Zavicus de Garbello dictus Tinger, f. Cimo de Starpensten Vicedominus in Rynbavya Moguntinae diocesis, & ambaxiator Caroli de Malarellis.

Ex mss. Surii, & Germanicis.

Quibus omnibus ibidem vocatis per serenissimum dominum Sigismundum Romanorum & Hungarie regem, de quo serenissimo rege in medio istorum sedente, proposuit & exposuit, qualiter fecisset guerram opportunam & necessariam contra ducem Fridericum Austrie. Primo ex eo, quod idem Fridericus scandalizasset ecclesiam & Concilium Constantiense in hoc, quod abduxit Joannem Papam vicemumtertium noctis tempore; & quod non remansit per eos, quin totaliter Concilium per talem obductionem & Papae fugam fuisset dissolutum. Item ex eo, quod nonnulli episcopi de suis sedibus expulsi, & abbates de eorum monasteriis, retinens abbas & episcopatus in manibus propriis. Item ex eo, quod viduas & orphanos spoliasset bonis hereditariis, quorum multi propter hoc irent mendicatum per Mundum.

Et modo ille dux Fridericus, ut praefertur, vellet venire ad concordiam, & quod guerra cessaret. Quapropter petit consilium a dominis deputatis, quid in hac materia deberet facere & qualem concordiam deberet inire; licet dixit, quod ille Fridericus forsitan petat veniam, & stare velit iudicio & simplici verbo domini regis & Concilii. Etiam quod honor ipsius regis, & ejus juramentum quod alias dixit se fecisse, quod nunquam velit facere pacem neque treguam cum dicto duce. Et fuit per dominos deputatos disputatum & conclusum, quod ex hoc nullum incurreret perjurium, quia simpliciter eum reciperet ad misericordiam, & tanquam hominem captivum, & dominium ejus captivum. Allegabant etiam multi, quod tale juramentum in praesenti casu non habet eum ligare. Et sic habitis consultationibus, de voluntate domini regis fuerunt missi quatuor prelati ad associandum dictum Fridericum

A ducem usque ad praesentiam domini regis. Quibus executibus, reversi fuerunt cum eodem & illustribus principibus secum, videlicet Friderico Burgavio Nurenbergensi, & Ludovico duce Bavarie; in quorum medio incessit tenendo se manibus: & veniendo ad praesentiam regis, prostrati sunt ad genua: ubi idem Fridericus Burgavivus nomine ipsius Friderici ducis Austrie & ad ejus rogatum, dirigendo sermonem ad regem, dixit: qualiter avunculus suus, Fridericus dux Austrie ibidem praesens, sibi supplicasset de intercedendo pro eo apud regiam majestatem; videlicet quod de offensis quas sibi intulisset regiae majestati, ac sacro Concilio Constantiensi ac personis ecclesiasticis, aut aliis personis temporalibus, nobilibus, ignobilibus, viduis aut orphanis, peteret a regia majestate veniam & misericordiam; dans se & personam suam, dominia sua & bona totaliter in manibus & potestate ipsius domini regis; promittens se Papam reducere velle, salvo tamen honore ipsius ducis Friderici; quod eidem Papae, neque suis secum venientibus, non inferatur vis in eorum propriis personis, sive bonis quae secum apportaverint. His dictis, praefatus Fridericus dux Austrie dixit, quod ita peteret & humiliter supplicaret regiae majestati, ipsum recipere ad veniam & misericordiam, ponens se & sua dominia & bona quaecumque in manibus & potestate ipsius regis simpliciter disponenda ad omnem suam voluntatem. & Supplicans tamen, quod Papae & suis secum reducendis, nihil fiat in persona & rebus eorum quas adduxerint. Quam humilitionem serenissimus dominus rex recepit, tangens sibi manum: & ulterius manibus junctis, idem dominus Fridericus dux promissa, nunquam per se vel alium seu alios contra dictum serenissimum dominum regem quovis modo facere; sed sibi fidelissimus servitor esse. Super quo venerabilis vir magister Joannes Abundi advocatus nationis Germanicae, nomine omnium & singulorum petit sibi fieri per dominos Benedictum protonotarium, praepositum Albæ Regalis, & Jacobum Rhodini protonotarium de Janua, ceterosque notarios & tabelliones ibidem existentes, unum vel plura, publicum vel publica, instrumentum seu instrumenta, ad dictamen cujuslibet sapientis: praesentibus ibidem dictis dominis praelatis, abbatibus, doctoribus & nobilibus; aliisque quamplurimis in multitudine copiosa.

Subsequenter eodem die fuit inter deputatos nationum de mandato domini regis lecta littera obligationis facta per dominum Fredericum ducem Austrie domino regi; quam ipse dominus rex voluit inferi libris & actis Concilii generalis & nationum, ad perpetuam rei memoriam.

Ex iisdem mss. Surii, & Germanicis.

Effectus litterae submissionis ducis Austriae, quae scripta fuit in Testonico, & sigillo suo sigillata, sequitur & est talis.

NOs Fridericus, &c. recognoscimus, &c. quod cum serenissimi principis indignationem inciderimus, venimus in propria nostra persona ad conspectum dicti domini nostri regis Constantiam. Et nos, personam nostram, territoria, homines, civitates, fortalitia, & quidquid habemus & tenemus, nihil excepto ad suam regalem gratiam dedimus & in omnino vigore praesentium taliter, quod ipse nobiscum & cum eis facere & ordinare possit pro suae regalis libito voluntatis. Quidquid etiam quaelibet persona vel persona ecclesiastica vel saecularis, nobiles vel ignobiles, in quacumque dignitate vel statu constituta, nemine excepto, contra nos o habet occasionem pro quacumque causa, nulla excepta, hoc totaliter posuimus & dedimus in arbitrium dicti domini nostri regis, sic & totaliter, quod quidquid ipse dominus noster rex jussit in hujusmodi, ordinaverit & dixerit, pro sua volun-

a Mss. Carthou. b. Dattinger. c. Ex mss. lege, Lambertus de Stripte, in Decretis: Petrus de Lambrea, Decretorum: Albertus de Nuremberg, in Decretis, Doctores: episcopus, &c. d. Ml. Luaka. e. Mss. Henningus Koning/oxarben. f. Mss. Cuno. g. Mss. multos. h. Mss. Germ. Fuit consultum per dominos deputatos. i. Mss. Germ. Etiam qui bone... & ejus juramenti... cum dicto duce. k. Mss. Adiciens ut prius, quod supplicaret, quod Papa. l. Obligationis mss. m. Mss. posuimus. n. Mss. Germ. tres, & dimittere. al. disponere. o. Mss. haberi allegari.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

lunare per nos erga quemlibet faciendum, quod ipsud fa-
cere & adimplere & finire debemus absque omni dilatione
& contradictione. Debemus etiam & volumus facere &
procurare: Papam Joannem ad Constantiam, seu alibi,
quo demum nosset rex voluerit, presentare aut facere
presentare ad manus & potestatem dicti domini regis &
sacri Concilii, quod presentialiter Constantie celebratur.
Sperantes, quod juxta verbum regium desuper nobis fa-
ctum, quod dictus Papa Joannes & omnes secum ven-
turi Constantiam, aut ad alium locum deputandum,
suarum vite & rerum ad eos pertinentium, quas secum
ad huiusmodi locum duxerint, sint secuti. Et, si dictus
Papa Joannes de papatu depositus fuerit vel cesserit,
tunc in voluntate prefati Concilii stabit, quomodo ei-
dem de statu suo provideatur. Nos etiam volumus &
debemus in hospitio Constantie manere, quousque Pa-
pa Joannes Constantiam, aut alibi, quo prefatus domi-
nus rex deputaverit, pervenerit, ut supra dictum est.
Et quousque omnes & singuli officiales, cives & inco-
læ munitionum, civitatum, & territoriorum in Svevia,
Alsatia, a partibus Brigovizæ, Comitatu Tirolis circa
Athesim, & valle dicta *bim Cal*, prefato domino no-
stro regi & imperio sacro fidelitatem & promiserint & si-
bi obedire, donec omnia & singula per nos taliter &
effectualiter facta fuerint & adimpleta. In quo & pre-
fati domini nostri regis simplicibus verbis, litteris aut
intimationibus absque probatione alia debent contentari;
aut quousque idem dominus nosset rex eosdem fide-
litate, promissionum & juramentorum huiusmodi per
se vel suas litteras nunciaverit absolutos. Et in casu
quo premissa in toto vel in parte non faceremus &
impleremus, seu quomodolibet contraveniremus (quod
Deus avertat) extunc prefate civitates, munitiones,
territoria & homines nostri prefato domino nostro regi
& sacro imperio totaliter devolventur, & deinceps ei-
dem tanquam iusto ordinario & naturali domino suo
subijciantur & obediant, nostra & cujuslibet alterius
contradictione non obstante, omnibus fraude, dolo &
nequitia totaliter cessantibus in premissis. Et illud ad
omnem firmitatem promissimus nostra principatus fide-
lia, & ad sancta Dei evangelia juravimus virtute huius
litterarum totum id quod supra scriptum est, faciendum &
adimplendum totaliter & cum effectu. Et in testimo-
nium istius, sigillum nostrum ad litteram cum matura
nostra deliberatione apposuimus. Et quia nos etiam
istud prescriptum totum de nostra propria & libera
voluntate fecimus, propterea rogavimus illustres prin-
cipes, ducem Ludovicum, comitem Palatinum Rheni,
ducem Bavarizæ, & Griffinum de Morey nostrum dile-
ctum avunculum; & burgravium de Nuremberg no-
strum dilectum focerum, quod quilibet eorum suum si-
gillum ad testimonium omnium & singulorum premissi-
sorum ad presentem litteram apposuit, eosdem Ludo-
vicum, &c. indemnes tenendo.

Datum, &c.

Ex prima editione.

*Super quibus lectura, publicatione, pronuntiatione &
distinctione sive condemnatione, dominus Ostiensis pres-
dens, & dicti quatuor nationum quatuor presidentes,
interrogati, an placeret, responderunt omnes, & primo
Ostiensis, deinde nationum presidentes, quod placeret. Et
et approbaverunt omnia predicta.*

Ex Mf. Victorino.

Die Jovis 9. Maji in festo Ascensionis Domini fuit
celebrata Missa de dicta solemnitate per Card. Camera-
censem in nave Ecclesie Constantiensis, ubi Sessiones
fuerunt, presente Imperatore, XIII. aliis Cardinali-
bus, Prælatibus in magno numero, & quampluribus aliis.
Et in medio Missæ M. Petrus de Versaliis Monachus
S. Dionysii in Francia, in sacra pagina Professor fecit
sermonem, & fecit suum thema: *Hic statim aspicientes
in celum* AR. 1. & in Epistola dicit, & deduxit
suum thema triplici modo. Scilicet de duritia cordis,
& pertinacibus, qui nimis sunt pertinaces in suis opi-

nionibus, & contra veritatem & justitiam faciendo ali-
quibus Dominicis pro muneribus receptis vel recipien-
dis, aut alias pro libito voluntatis suis.

Eodem die 9. Maji ex ordine Concilii ierunt apud
Friburg, ubi erat Papa, Archiep. Bifuntinus & Ri-
gens, de Ordine Præfatus in Alamannia ad exhortan-
dum, monendum, & requirendum Papam, ut vellet
venire Constantiam ad Concilium, ad fratres & filios,
quos sic dimiserat, & reliquerat sine pastore, & ab eis
aufugerat, significantes eidem, quod auctoritate Con-
cilii citatus fuerat ad certos fines, ut in citatorio supra-
scripto continetur, & ad diem 13. ejusdem mensis
Maji. Et ulterius intimarent eidem, quod a sacro
Concilio mandatum habebant eundem ponere in mani-
bus Concilii, & se tenere securos deinceps. Qui DD.
Archiepiscopi applicuerunt Friburg die 11. Maji, &
eidem exposuerunt suam legationem. Quibus exhorta-
tionibus, monitionibus, & requisitionibus auditis per
eos, respondit Papa vultu jucundo, quod multum gau-
debat de eorum adventu, & quod promptus & paratus
erat ire cum ipsis Constantiam, vel alibi, & ex tunc af-
cenderet equum, si vellet; & quod non quærebat aliud
nisi venire Constantiam ad Concilium, & quod sibi
displicebat ipsum sic Concilium dimisisse, malo Concilio
ductus.

S E S S I O IX.

In qua producebatur executio citationis contra Joan-
nem Papam vicessimumtertium.

*De Luna decimatercia mensis Maji supradicta, fuit
sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensi
supradicta; in qua presidebat reverendissimus pater do-
minus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis.
Cui sessioni interfuit serenissimus princeps Sigismundus
Romanorum & Hungarie rex, &c. cum suis nobilibus
& insignis regalibus, & imperialibus sibi administran-
tibus, & fuit cantata Missa de Angelis, videlicet,
Benedicite omnes Angeli, &c. per reverendum patrem
dominum Robertum episcopum Saresburiensem nationis
Anglicane.*

Ex prima
editione.dEx mf. Su-
rii.

Ex mf. Surii, & tribus Germanicis.

Præsentibus ibidem reverendissimis dominis, Joan-
ne episcopo Ostiensis cardinali, &c. Angelo Laudensi,
Francisco Venetiarum, Alamanno Pisano, Jordano de
Urfinis, Branda Placentino, Guillelmo sancti Marci,
Antonio de Salancho, presbyteris, Amadeo Saluaria-
rum, Raynaldo de Brancasis, Ludovico de Flisco,
Landulpho Barensi, Odone de Columna, Francisco Flo-
rentino, & Lucido de Comitibus, diaconis cardinali-
bus, absentibus Petro Cameracensi & Antonio Aquile-
jensi cardinalibus, licet in civitate Constantiensi præ-
sentibus. Qua Missa cantata, fuit cantatum officium,
Exaudi nos Domine, &c. cum litanis, orationibus &
collectis cum evangelio, *Erunt signa in sole, &c.* ac
hymno, *Veni creator Spiritus, more solito.*

Quibus finitis, surrexit venerabilis vir magister Be-
nedictus Gentiani, monachus ordinis sancti Benedicti,
ambaxiator studii Universitatis Parisiensis, & proposuit
qualiter venerabiles magistri Universitatis studii Pari-
siensis recommendarent se presenti Concilio Constantiensi,
mittendo sibi unam litteram, quam ibidem in
medium produxit: cujus tenor sequitur inferius post
lecturam aliorum, pro quibus sessio fuit deputata.

Deinde surrexerunt honorabiles viri magistri Henri-
cus de Piro & Joannes de Scribanis, promotores &
procuratores Concilii. Idem Henricus loquens: Nos
procuratores & promotores huius sacri Concilii dicimus
& exponimus, citationem alias contra Joannem Papam
vicessimumtertium decretam, una cum eius executione
facta in publicis instrumentis, quorum tenores inferius
sunt inserti.

Et ulterius recitando, primo, qualiter ultimo domi-
nus Joannes Papa vicessimus tertius, & ejus receptato-
res, sequeces & fautores fuerunt citati ad diem præ-
sentem, ad comparandum, respondendum, & allegan-
dum causam, &c. prout in dicta citatione continetur.

Et

ANNO
CHRISTI
1415.

Et ob hoc eorundem Joannis receptorum & sequacium, sive adherentium non comparentium, neque aliquas causas rationabiles allegantium, cur recessus dicti domini Joannis Papae clandestinus pronunciari non debeat fuisse & esse ecclesie sanctae Dei damnosus, scandalosus & opprobriosus, ac unionis & pacis ecclesie perturbativus & nocivus, ac nefandissimi schismatis nutritivus & roborativus, haeresisque & suspicionis fidei sensitivus, ac a bono unionis & pacis ecclesie praefatae promissionibus, juramentis & votis per dominum Joannem Papam super hoc factis deviativus. Nec non allegantium causas, quare testes super notorietate criminum in citatorio expressorum recipi non debeant, & deinde notoria pronunciari, & super eisdem tanquam super notoriis criminibus procedi. Et cur ipse dominus Joannes Papa vicessimus tertius non debeat suspendi a totali administratione papatus, propter notoriam, malam vel scandalosam administrationem & dilapidationem. Ipsaque dominum Joannem Papam, suos complices & sequaces, primitus tamen diligenter per reverendissimos patres dominos ex dominis sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus, & quatuor praefatos quatuor nationum, diligenter ante valvas hujus majoris ecclesiae Constantiensis praconizatos; si non comparuerint, neque reperiantur, petimus contumaces reputari; & in eorum contumaciam supradicta omnia & singula per hanc sanctam Synodum secundum formam citatorii pronunciari, declarari & decerni, dictum recessum suum fuisse & esse sanctae ecclesiae Dei scandalosum & opprobriosum, &c. Nec non crimina in ipso citatorio expressa, fuisse & esse notoria; & super eis tanquam super notoriis procedendum fore, & procedi debere declarari; dictumque dominum Joannem Papam a totali administratione papatus tam spiritualium, quam temporalium, propter praemissa lite pendente, suspendendum fore & suspendi debere: ipsumque super praedictis criminibus fuisse & esse notorie irretitum, & penitus incorrigibilem, aliaque procedi & declarari, prout juris fuerit, & ordo distaverit rationis.

Item, petimus similiter ex benignissimo officio, quod humiliter pro tota Universalis ecclesia & cuncto populo Christiano imploramus, per hoc sacrum Concilium & hanc sanctam universalem Synodum aliquos ex dominis sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus antedictis, & aliquos alios etiam praefatos dari & deputari commissarios, coram quibus testes in hac causa produci valeant; quique juramenta eorundem recipiant, ipsosque examinent diligenter, & huic sacro Concilio processum huiusmodi habitum & habendum referant, aliaque faciant, quae circa praemissa necessaria fuerint, & quomodolibet opportuna. Praemissa omnia & singula cum debita petimus instantia instantissime fieri, decerni & adimpleri, salvo jure addendi, minuendi & mutandi, declarandi, &c. ut est a stili juris atque moris.

^a Al. scilicet. Quibus factis, reverendissimus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus surrexit, proponens quod dominus Joannes Papa vicessimustertius praedictis misisset dominis cardinalibus unam bullam in qua constituit procuratores suos ad hanc Synodum, ad defendendum & agendum nomine sui super sibi impostis & imponendis per dictam Synodum: videlicet reverendissimos patres, dominum Petrum Cameracensem, Guillelmum sancti Marci, presbyteros, & ipsum Franciscum Florentinum diaconum cardinalem, licet sui collegae ipsi non venerunt ad concordiam, an vellent acceptare onus procuratoris; licet ipse similiter misisset unum breve, exhortando eos, quod acceptarent pro eo onus procuratoris: tamen juxta id quod sibi visum fuerat, non possunt bene transire, quin deberent acceptare. Sed exnunc dixit, quantum in eo erat, pro ista vice nollet acceptare onus procuratoris, persuasissetque sibi alias, quando fuerat secum, quod reverteretur & faceret illa quae promiserat. Dominus vero Guillelmus sancti Marci levans se, dixit quod illam materiam ignorasset penitus, & nunquam venisset ad notitiam ejus, nisi hodie mane. Sed quidquid esset, ipse non esset dispositus ad acceptandum onus pro Papa, neque pro aliquo alio, renuncians ipse omni acceptationi exnunc penitus & omnino. Exnunc tamen approbens persuasionem quam domini

Concil. General. Tom XXVII.

Anus Florentinus dixit fecisse Papae, qualiter reverteretur ad Concilium, & implet ea quae vovisset & iurasset.

Quibus sic propositis per dictos dominos Franciscum Florentinum & Guillelmum sancti Marci cardinales, statim surrexit magister Henricus de Piro una cum magistro Joanne de Scribanis, ipsoque Henrico loquente dixerunt, quod citatio esset personalis, & causa criminalis, in qua nullus admitteretur per procuratorem: protestando ibidem, ex quo Joannes Papa XXIII. constituit procuratores suos ad hanc causam, quod manifestum & notorium esset, quod citatio venit ad ejus notitiam, & sufficienter devoluta.

Subsequenter pro meliori expeditione hujus negotii sunt rogati per Concilium duo cardinales diaconi & quinque praefati nomine Concilii, ad eundem ad portas sive valvas ecclesiae praesentis, ad inquirendum, si Joannes Papa XXIII. foret ibidem, ipsumque requirendo & suos sequaces, receptatores & fautores, ut comparere deberent coram sancta Synodo Constantiensis, responsuri super contentis in citatorio contra eos emisso.

Cardinalibus vero recusantibus, licet petitis & expectatis, accesserunt ad portas ecclesiae reverendissimus pater dominus Joannes patriarcha Antiochenus nationis Gallicanae, Nicolaus Gneznenis archiepiscopus nationis Germanicae, Antonius archiepiscopus Ragusinus nationis Italicæ, & Nicolaus episcopus Bathoniensis nationis Anglicanae, Stephanus episcopus Dolensis nationis Gallicanae, cum reverendis patribus Benedicto praeposito Albe Regalis, protonotario nationis Germanicae, & Jacobo Rhodini nationis Italicæ, quinque notariis sive tabellionibus quatuor nationum. Quorum quilibet unus post alium in dictis & extra valvis tribus vicibus vocavit Joannem Papam XXIII. & suos sequaces alta & intelligibili, ac clamorosa voce, videlicet in hunc modum: Auctoritate sanctae Synodi Constantiensis requirimus Joannem Papam vicessimustertium citatum & suos sequaces & fautores: si sint hic, veniant coram dicta sancta Synodo, responsuri super contentis in citatorio. Quibus inquisitionibus factis successive, nullus comparuit, neque respondit.

Reverti ad ecclesiam & ad dictam Synodum, fecerunt relationem. Primo dominus Joannes patriarcha, & deinde dominus Benedictus praepositus protonotarius, nomine notariorum, qualiter inquiserunt dictum Joannem Papam & ejus sequaces ac fautores juxta formam juris eis traditam: & nullus comparuit, neque comparebat pro eis; quod attestarentur coram Deo & dicta Synodo Constantiensis.

Super quibus successive dictis, petitis, relatis, atque injunctis, idem magister Henricus de Piro promotor una cum dicto Joanne de Scribanis, petiverunt sibi per notarium sedis Apostolicae & alios tabelliones & notarios Synodi, unum & plura confici, publicum & publica, instrumentum & instrumenta. Praesentibus ibidem illustribus principibus dominis Ludovico duce Bavariae, Rompoldo duce Zagahensi in Silesia, Joanne Jacobo comite Aquesanensi filio comitis Montiserrati, Joanne comite de Friburg, Joanne Carolo de Vicecomitibus de Mediolano, Philippo de Florentia, Nicolao de Gara & magno comite de Hungaria, & aliis Christianorum multitudine copiosa.

Quibus sic peractis, dominus Andreas electus Poznaniensis de mandato dictae Synodi ascendebat in locum in quo publicabantur edicta Concilii: & legebat ibidem certam schedulam alias in nationibus conclusam pro officialibus Concilii: & cetera. Cujus tenor sequitur inferius. Nec non litteram missam per Universitatem studii Parisiensis, cujus similiter tenor sequitur inferius. Quibus lectis, Henricus de Piro & Joannes de Scribanis, Henrico loquente, petierunt a tota Synodo, an placeret; adjicientes, si aliquis esset cui non placeret, juxta auctoritatem & facultatem Concilii, posset libere surgere & dicere id quod sibi placeret. Et sic de omnibus aliis fuit responsum per dominum praesidentem & omnes alios, *Placet*, nemine discrepante.

ANNO
CHRISTI
1415.^c Marchio-
ni, ml.^d Mf. Co-
mite ma-
gno in Hun-
garia.

ANNO CHRISTI 1418. Luc. 22.

Ex prima editione.

Ex ms. Sarti, & tribus Germanicis.

ANNO CHRISTI 1418.

Qua quidem dicta cantata, legebantur litania & oratione more aliarum sessionum, cum evangelio, Erant signa in sole & luna, &c. Deinde vero dominus Andreas electus Poznanienfis legebat quosdam conclusiones & litteras, quarum tenores sequuntur, & sunt tales:

Sacrosancta Constantiensis Synodus ecclesiam catholicam representans, in Spiritu sancto legitime congregata.

Auditis & intellectis propositis & petitis per procuratores hujus sacri Concilii generalis contra dominum Joannem Papam XXIII. intendentes in hac causa cum maturitate & mansuetudine & caritate in Spiritu sancto procedere, presatum dominum Joannem, quoad praemissa contra eum proposita & petita, usque ad diem crastinum hora qua celebrabitur sessio, de solita benignitate exspectandum decernit, & super iam propositis seu petitis pro parte eius fore respondendum.

Concilium dat commissarios in causa inquisitionis contra Joannem Papam vicessimuncertium.

a Forte, (a per propositum.

Item dicta sancta Synodus deputat & constituit a supra propositis contra dictum dominum Joannem Papam vicessimuncertium commissarios reverendissimos dominos cardinales de Urzini & tituli sancti Marci; nec non reverendos patres dominos episcopos Concordiensem & Tarvisanum, ac Joannem de Bononia sacri palatii Apostolici causarum auditorem, nationis Italica: & episcopum Dolensem, & abbatem sancti Lupi, nec non Guillelmum b Maliguis dicti palatii auditorem, nationis Gallicanae: & episcopum Meriburgensem, & Andream electum Poznaniensem, & Bertholdum de Wildangen ejusdem palatii auditorem, nationis Germanica: episcopum Liebeldensem, & abbatem beatae Mariae extra muros Elorati, nationis Anglicanae: quibus dat potestatem super praedictis testis recipiendi, citandi & compellendi, ipsosque examinandi secundum petitionem praedictorum promotorum, prout natura cause requirit; ita quod quilibet ipsorum tunc possit praedicta inchoare, perficere & finire, & super notorietate & scandalizatione & incorrigibilitate dictorum criminum pietatis relationem facere; & ad finem procedendi contra dictum Papam, ad juris fuerit & rationis.

b Ad Maligeneri. al. Maligeneri.

Concilium deputat suos iudices

Item dicta sancta Synodus constituit & deputat in iudices seu commissarios ad audiendum omnes causas, ad dictam sanctam Synodum per appellationem seu querelam deductas, devolutas, seu deducendas & devolvendas, reverendissimos patres Mattheum episcopum Pistoriensem nationis Italicae, Joannem episcopum Vavrensem nationis Gallicanae, c Nicolaum episcopum Plorensem nationis Germanicae, & Robertum episcopum Sabirbiriensem nationis Anglicanae; quibus dat potestatem in praedictis citandi in curia & extra eam, & alia faciendi quae ad dictas causas pertinent & pertinentibus, usque ad sententiam definitivam exclusivae.

c Jacobum, Ms. Germ.

Concilium deputat sessionarios.

Item dicta sancta Synodus constituit & deputat sessionarios pro ordinando dominos prelatos, ambaxiatores & ceteros in sessionibus Concilii, prout fieri solitum est; videlicet de natione Gallicana antiquo nominibus, & de natione Italica duntaxat Joannem de sancto Severino, & pro natione Germanica magistrum Everhardum Lupi.

Item supplicatur per legatum praedicta serenissima regis majestati, quod loco domini comitis Bertholdi propter ejus absentiam, provident de uno alio ad suum officium sufficiente.

In nomine Domini. Amen.

Anno a Nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo decimoquinto, indictione octava, die quarta mensis Maji, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Joannis divina providentia Papae vicessimuncertii anno quinto, in mei notarii publici & testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum praesentia, venerabilis vir dominus Nicolaus de Hubancho, litterarum scriptor, & pro tunc audientia publica litterarum contradictarum domini nostri Papae lector in ecclesia sancti Stephani Constantiensis, pro audientia causarum Apostolica specialiter deputata, mane hora consueta quosdam litteras citatorias personales a sacrosancta Synodo Constantiensis generale Concilium facientes, & ecclesiam catholicam representante, in Spiritu sancto legitime congregata, ad instantiam venerabilium virorum magistrorum Henrici de Piro licentiatii in decretis, & Joannis de Scribanis de Placentia, causarum & negotiorum dicti Concilii promotorum & procuratorum, contra presatum dominum Joannem Papam & ejus fautores, receptatores & ejus sequaces emanatas, & propriis sigillis praesidentium quatuor nationum hujusmodi Concilii munitas & sigillatas, nec non per providos viros magistros, Joannem Gujardi pro Gallicana natione, Bartholomaeum de Guastis pro Italica, Giseleum Bovencen pro Germanica, & Joannem Raynaldi pro Anglicana, nationibus, in praedicto sacro generali Concilio Constantiensis notarios subscriptas & sigillatas, quarum tenor sic incipit: Sacrosancta Constantiensis Synodus, &c. Et sic finit: Datum Constantiae provinciae Moguntinensis, &c. alta & intelligibili voce legit & publicavit ad praefatorum magistrum Henrici de Piro & Joannis de Scribanis promotorum & procuratorum nomine quo supra, instantiam, qui sibi de publicatione & lectura hujusmodi per me notarium publicum infrascriptum, unum vel plura, publicum seu publica fieri petierunt instrumentum seu instrumenta. Praesentibus ibidem venerabilibus & discretis viris magistris Michaeli de d Bolefani licentiatii in decretis, Joanne de Scribanis in Romana curia procuratore, Conrado Baldevin, Henrico Humarels, Joanne Brunichufen, Robino Colini, in dicta audientia procuratoribus, & Giseleto de Bovencen, sacri palatii Apostolici causarum notariis, & quampluribus aliis testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

d Ms. German. Bolefani.

Paulo post ego Fridericus notarius infrascriptus praedictas litteras citatorias ad valvas dictae ecclesiae sancti Stephani pro audientia causarum Apostolica specialiter deputatas affixi, & extensas per tempus dimisi, rogatus & requisitus per dictos magistros Henricum de Piro & Joannem de Scribanis promotores & procuratores, nomine quo supra, ut de hujusmodi affixione publicum confererem instrumentum. Praesentibus ibidem discretis viris magistris Nicolao Vour, Henrico Herberdi, Joanne Christiani & Joanne Carpentarii in praedicta audientia procuratoribus, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Deinde vero hora Tertiarum dictae diei, vel quasi, ego Fridericus notarius infrascriptus praedictas litteras citatorias de praedictis valvis removi, & statim postea ad valvas ecclesiae cathedralis Constantiensis affixi, & extensas ibidem dimisi per horam & ultra, rogatus & requisitus, ut de hujusmodi remotione & affixione publicum confererem instrumentum. Praesentibus ibidem discretis viris magistris Nicolao de Hubancho lektore praedicto, Arnoldo Vorthem, Theodorico de Horsten, litterarum Apostolicarum scriptoribus, & Joanne Stade de Lothem, sacri palatii Apostolici causarum notariis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Ex

ANNO CHRISTI 1452.

Ex post vero hora quasi undecima dictis diei, ego A Pridericus notarius infrascriptus predictas litteras citatorias de predictis valvis romovi: & deinde incontinenti ad valvas palatii Apostolici, sive domus episcopalis Constantiensis, ubi dictus dominus noster Papa, dum in presentis civitate Constantiensi erat, habitabat & habitare solebat, affixi, & extensas per tempus dimisi.

Et deinde hora Nonarum, vel quasi, easdem litteras de proxime dictis valvis romovi, & mecum portavi, rogatus & requisitus a saepe dictis promotoribus, ut de hujusmodi affixione & remotione publicum conficerem instrumentum. Presentibus ibidem honorabilibus viris magistro Theodorico de Horsten, Gofvino Muel, litterarum Apostolicarum scriptoribus, Hermanno a Coppardi Canonico ecclesie sancti Cassii Bonnenensis, Coloniensis diocesis, Henrico ten b Gangerhave de Reys, Joanne c Walkingen, & Stephano Pilosi, sacri palatii causarum Apostolici notariis, & Ricoldo vonder Sammitter, clericis Coloniensis, Monasteriensis, Rutenensis & Leodiensis diocesis, testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis. Et ego Fridericus de Arnhem clericus Coloniensis diocesis, publicus Apostolica & imperiali auctoritatibus notarius, ac dictae audientie publicus litterarum contradistarum domini nostri Papae scriba, quia predictis lecturus, publicationibus, affixionibus & remotionibus una cum pronomnatis testibus praesens interfui: Ideo hoc praesens instrumentum manu mea propria scriptum & subscriptum in hanc publicam formam redegi, signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi, rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium & singulorum praemissorum.

In nomine Domini. Amen.

ANNO a Nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo decimo quinto, indictione octava, die vero sabbati, quarta mensis Maji, pontificatus domini Joannis Papae vicelesimotercii anno quinto, paulo post horam nonarum. Ego Giseleerus notarius publicus infrascriptus, in testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum praesentia, certas litteras citatorias personales, a sacrosancta synodo Constantiensi generale Concilium faciente, & ecclesiam catholicam representante, in Spiritu sancto legitime congregata, ad instantiam & petitionem venerabilium virorum magistrorum Henrici de Piro licentiatii in decretis, & Joannis d Scribanis de Placentia, causarum & negotiorum dicti Concilii promotorum & procuratorum contra praesentem dominum Joannem Papam vicelesimotertium & ejus fautores, receptatores & sequaces emanatas, & sigillis praesidentium quatuor nationum hujus Concilii munitas & sigillatas, ac etiam per quatuor earundem nationum in praedicto sacro generali Concilio notarios infrascriptas & signatas. Quarum quidem litterarum citatorum tenor sic incipit: Sacrosancta Constantiensis Synodus, &c. Et sic finitur: Datum Constantiae, provinciae Moguntinensis, in ecclesia majori solemniter celebrata die Jovis secunda mensis Maji, indictione octava, anno Domini, &c. Ad instantiam & requisitionem praesentium magistrorum, Henrici de Piro & Joannis de Scribanis, promotorum & procuratorum, nomine quo supra, valvis seu portis civitatis Constantiensis d Guisport vulgariter nuncupatis, una cum earundem vera copia affixi, & ibidem affixas & extensas dimisi.

Ex msj. Card. Capranica & Germanis.

Quarumquidem litterarum tenor sic incipit. Sacrosancta Constantiensis Synodus generale Concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans, in Spiritu sancto legitime congregata universis Christianis unione, pacem ecclesiae, & gaudium sempiternum, Et se finit ante subscriptionem notarium: Datum Constantiae provinciae Moguntinae, in sessione publica in ecclesia majori solemniter celebrata die Jovis ii. mensis Maji, indictione viii. anno vero Domini mcccxcv. Pontificatus praesentis domini Joannis Papae XXIII. anno quinto, Concilii Generalis. Tom. XXVII.

a Mf. Corp. card. b Mf. Lan-genbour c Mf. Walig.

d Sacrosancti m. al. Suisitor.

ANNO CHRISTI 1452.

presentibus ibidem illustribus principibus domino Rom-poldo duce Silesiae, Friderico Burgravio Nurembergensi, Joanne Jacobo filio Marchionis Montisferrati, Joanne de Vicecomitibus de Mediolano, & Sigismundo de Lof-fius de Hungaria mililibus, testibus ad premissa vocatis specialiter, & rogatis, & quamplurimum aliorum Christianorum multitudine copiosa.

Deinde vero hora prima post meridiem ejusdem diei, ipsas litteras citatorias originales, copias earundem per me affixis ibidem dimissis, a dictis valvis seu portis amovi & mecum portavi, rogatus & requisitus a supradictis magistris Henrico de Piro, & Joanne de Scribanis promotoribus & procuratoribus nomine quo supra, ut de affixione & amotione hujusmodi ipsis unum vel plura, publicum seu publica conficerem, instrumentum seu instrumenta. Praesentibus ibidem discretis viris magistris, Gumperto Fabri, & Petro Bannin de Dester-wiel, sacri palatii Apostolici causarum notariis clericis Moguntinensis & Leodiensis diocesis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Paulo vero post praemissa, ego Giseleerus notarius infrascriptus una cum praedictis litteris citatoriis ad dictae civitatis Constantiensis valvas seu portas, e Rump-phartorum vulgariter nuncupatas, accessi, & eidem valvis seu portis easdem litteras citatorias una cum earundem vera copia affixi, & ibidem ipsas affixas & extensas dimisi. Demum vero ipsas citatorias originales litteras post horam Vesperarum ejusdem diei supradictae, copia earundem ibidem per me affixa, etiam in proxime dictis portis dimissa, removi & mecum deportavi: rogatus & requisitus a supradictis magistris Henrico de Piro & Joanne de Scribanis, promotoribus & procuratoribus nomine quo supra, ut ipsis de hujusmodi affixione & amotione unum vel plura, publicum seu publica conficerem instrumentum seu instrumenta. Praesentibus ibidem honorabilibus & discretis viris magistris Clemente de Cumis, & Bassione de f Putaladis de Lauda, litterarum Apostolicarum scriptoribus, & Joanne g Guinardi in dicto sacro Concilio pro natione Gallicana notario, clerico Pictavenis diocesis, testibus ad praemissa vocatis & rogatis. Et ego Giseleerus de Beventen clericus Moguntinensis diocesis, Apostolica & imperiali auctoritatibus notarius, & in sacro Constantiensi generali Concilio supradicto pro natione Germanica notarius, praedictas litteras citatorias per editum & personales supradictis valvis & portis affixi, & ut praemittitur, amovi de quibus affixione & amotione praesens publicum instrumentum manu mea propria subscriptum confeci, subscripsi & publicavi, signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi, rogatus & requisitus in fidem & testimonium omnium & singulorum praemissorum.

e Mf. Germ. Rumpertor. al. Rumpertor. 1451.

f Mf. de Putaladis. g Mf. Guinardi.

Egregii inclytique patribus, viris ex omni gente b dilectis, in salutifero Constantiensi Concilio Universalem ecclesiam representantibus.

Universitatis Parthena epistola, ex istdem mif. h. 1451. m. Mf. die. 81.

E Gregii inclytique patres, viri ex omni gente i dilecti, aliumque & salutiferum Concilium: Si labori, si gravibus operibus per diversas vias pacem ecclesiae quaesivistis, non corpori, non mundanis parentes divitiis, sed thesaurizantes in caelo, jam constantius persistendum, jam ambulandum cautius, jam opus est incumbere magis, cum turbidis Ausser primum dulces spirantes Zephyros a Petri navicula aliquantisper repulit. Sed remis agendum, ut ad tranquillitatis portum ducatur incolonus. Jam in vobis spes catholici populi constituta est, vos columnas ecclesiae firmas universi laudant & venerantur, & pacem orantes populi manus ad sidera tendunt. Nam adaucta est eo fiducia per vestram perseverantiam, postquam domini nostri Papae discessum agnoverint. Quamquam discessum regie seramus, multumque spes praecedens passa est detrimentum, ut nuper scripto vobis notum fecisse putamus. Nunc igitur felix vestris laboribus sit ecclesia, fruanturque populi, quos inivisum schisma tanta per tempora conturbavit: non enim tantus cunctis in vacuum erat convocandus. Sed ut fructus labores sequatur assiduos, non dispergantur oves gregis propter praesentis absentiam, sed occasio

ANNO CHRISTI 1411.

a Ita m. for. te, or. p. b. Al. c. Al. d. b. h.

d In m. l. ip. & Goth. 10110

si hinc in conspectu majoris unitatis: quoniam communi a nostrigen omnium vota, & univ[er]s[is] fidelium mentes sequantur, vestra deliberata pro firmitate veritatibus sustineant, vobis in cunctis h[is] innotentes, ut fidelit[er] debite irrefragabiliter obligantur: & nos ipsi de vestra constantia gaudemus in Domino, vobis obedire, obsequi, revereri, atque semper assentire parati, teste Domino, qui vestros labores in confirmacione pacis quietem dirigat, & in viam salutis avertat.

Datum Parisiis in nostra congregatione generali, apud sanctum Martinum super hoc specialiter congregata, die decimo quarto die mensis Aprilis. Vestrarum paternitatum egregiarum sollicitissimi devoti imitatores, Rector & Universitas Studii Parisiensis.

Ex mss. Brunsvic.

Epistola Universitatis Parisiensis ad Caesarem Sigismundum.

Serenissimo ac victoriosissimo principi, regi Romanorum semper Augusto, necnon Hungariae, Dalmatiae, &c. regi. Vestris quas meritis laudes aequabimus? Serenissime ac victoriosissime princeps, & semper Auguste. Quam gloriosa opera vestris vocibus & litteris anteferunt? Vos ecclesiae laboris miserantem, rebus succurrere lassus conspicimus. Vos ruinae, quam minstur Jacobo robustus, supponitis humeros. Et regnum temporale ad caeleste viam vobis edificat salutarem. Quod si precibus divina beatur clementia, si ejusdem inflexibilis iustitia nullum incompen[s]atum relinquit, aeterna praemia vestra consequatur serenitas. Nos autem ad gratiarum actiones condignas frustra niteremur, nec quidquid in orbe est sufficeret. Sed Christus id aspicit, & vestros labores ad finem perducat beatum, qui nostrum in seculum tale dedit agris mortalibus & ecclesiae praesidium: cuius operibus opibusque fructi, quam Mundus dare non potest, quam neque priora potuere saecula, pacem expectamus videre venustam. Non vos ergo contrahent, si qua de novo emergunt, si dominum nostrum Papam spiritus nescio quis avertit a Synodo. Non frangat labor perseverantiam, non rerum mutatio, & sed immutatio voluntatum. Sed vos, magnanimes principes, & vir constantissimi, ceteris explicite constantiam. Maneat sacrum Concilium, donec populum Domini; ad ipsum clamantem, & misericorditer pacem de caelo pro terris implorantem, his nimirum, proh dolor! longaevis miseris eripiat. Non levis occasiones, non allegatae necessitates recessum persuadeant. Sed quaerat primum unusquisque regnum Dei, iustitiam ejus, & pacem, & omnia adjicientur vobis.

Datum Parisiis, in nostra Congregatione generali apud sanctum Martinum, super hoc specialiter congregata, die decima quarta mensis Aprilis. Vestrae Imperatoriae majestatis humiles, & ejus ad mandata parati, Rector & Universitas Studii Parisiensis.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Eadem die qua supra, videlicet decimatercia mensis Maji post meridiem fuit congregatio nationis Germanicae. In qua primo fuerunt deputati per scrutinium pro parte ejusdem nationis quinque venerabiles viri domini Hermannus f. Dvergh, sedis Apostolicae protonotarius, Bertholdus de Wildungen sacri palatii Apostolici causarum auditor, Joannes Abundi decretorum doctor, Petrus g. de Tyger licentiatu in decretis, & Henricus de Piro licentiatu in decretis, ad ordinandum possessiones & articulos, in causa inquisitionis depositionis Joannis Papae vicefimaritii per Synodum Constantensem offerendos.

Subsequenter venit ibidem dominus Romanorum rex cum deputatis aliarum trium nationum, praesentans unam copiam cujusdam bullae datae Carolo de Malatestis de Arimino. In qua Angelus de Corario, Gregorius duodecimus in sua obedientia nuncupatus, dedit licentiam ipsi Carolo & suis de ejus obedientia, ad consentiendum huic Concilio: injungens idem dominus rex dominis deputatis, quod examinarent illam copiam &

f. Mss. Douv. re. A.

g. Mss. Deringer.

si foret defectuosa vel insufficientis, vellet eam remittere Carolo, qui statim disponere deberet, quod omnia sufficienter emendarentur ad voluntatem Concilii.

Ex prima edicione.

Praedictis lectis & publicatis, promotores petierunt ab ipsa Synodo, si placeret: adjicientes, si aliquis effectus non placeret, iuxta auctoritatem & facultatem Concilii posset surgere, & dicere id quod sibi placeret. Et sic fuit ab omnibus responsum per dominum praesidentem & omnes alios, Placet, nemine discrepante.

Ex mss. Card. Capranica, & duobus Germanicis.

Eadem die, qua supra, videlicet tertiadecima mensis Maji supra dicti fuit congregatio deputatorum quatuor nationum in loco, in quo natio Germanica solet congregari, in praesentia serenissimi principis Sigismundi Romanorum, & Hungariae regis & ibidem idem rex praesentavit unam copiam cujusdam bullae datae Carolo de Malatestis de Arimino, in qua dominus Gregorius dedit licentiam ipsi Carolo, & suis de ejus obedientia ad consentiendum huic Concilio: injungens idem rex dominis deputatis, quod examinent illam copiam, an foret defectuosa, insufficientis, vellet eam remittere Carolo, qui statim disponere deberet, quod omnia sufficienter ordinarentur in eadem ad voluntatem Concilii. Subsequenter fuit lecta quaedam littera missiva per dominum Carolum de Malatestis nationibus hujus Concilii, cujus tenor inferius describitur.

Reverendissimi, venerabilisque & illustris patribus, & dominis capitularibus nationum Constantiae convenientibus.

Nunquam dormitat, neque dormitabit antiquus humani generis hostis qui vel noverit, vel suspicari valeat bonum allaturum, quantum sibi permittitur, impedire; ea quoque, quae melioris ignitioris est, quam boni, conatur advertere: potius huic per se laborat, atque suos undique satellites constipat, fatigatque, quibus aptius fiat; verum eo amplius debent insurgere illa exsequi, qui divino mancipantur obsequio, quos malos experiantur sibi adversari in proposito: evellitur quidem ambigua de corde illius perplexitas, an tenebrae, an lumen sit, quando exsequendi ipsi mens est. Cum ipsis patitur offendiculum in via, qua graditur: nusquam enim adversabitur ex proposito impietati nequam. Ex his itaque majores Altissimi gratias sero, quibus meum ad partes illas accessum impediri experior, magisque ut compleam, glico. Scripseram dominationibus vestris, credi supplicans, quae super his dicturi erant venerabiles viri Joannes Lohoni, & prior in monte sancti Laurentii. Hi vero cum a me discessissent per diem, & paulo post in manus latronum quorundam inciderunt, qui nec iras domini verentes sui, nec religiosi habitum tuncionibus adeo dictum priorem oratorem meum colliserunt, quod laesum, & pravefactum destinandi illum principiter facultas abest. Placet ergo non meo voluntatis, sed contingentis opportunitatis excusationem admittens a praedicto domino Joanne: ac si praedictus venerabilis prior assuisset, credere exponendis mei parte una cum aliis meis oratoribus ibi existentibus. Braxim die xxvi. Aprilis, indictione viii. Sanctissimi in Christo patris domini Gregorii Papae XII. servulus, & revocabilis procurator ad sacram unionem perficiendam, Carolus de Malatestis.

Eadem die, videlicet Luna xiiii. supra dicti mensis Maji, discretus vir Gotfridus b. Durliensis sedis Apostolice cursor retulit dominis commissariis deputatis ad examinandum testes super informatione summaria judicium, seu deputatorum sacri Constantinensis generalis Concilii, de & super notorietate criminum in christiano contentorum, videlicet reverendissimis in Christo patribus & dominis de Urinis, & sancti Marci cardinalibus, & episcopo Diensi commissario praedictis, & nobis i. Gualtero Bovenensi, Guillelmo Purcellis, & Gunpetero Fabri.

ANNO CHRISTI 1411.

Ex illidem mss. f. Mss. Douv. re. A. g. Mss. Deringer. f. Mss. Giffredo Bovenensi, Gualtero Bovenensi, Guillelmo Purcellis, & Gunpetero Fabri.

ANNO CHRISTI 1455.

ANNO CHRISTI 1455.

hui notariis publicis, & eisdem Concilii scribis de ipsorum dominorum commissariorum mandato & ad providi vni magistri Henrici de Piro promotoris, & procuratoris Concilii iam dicti, paulo ante peremptorie citasse sex testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati de & super notorietate criminum in citatorio contentorum ad horam secundam post meridiem presentis diei Constantie in monasterio fratrum Minorum, prout & quemadmodum idem cursor habuit, ut asseruit, ab eisdem dominis commissariis specialiter in mandatis.

Deinde incontinenti idem cursor iens, & paulo post rediens retulit dominis commissariis, & nobis notariis predictis se de eorundem commissariorum mandato, & ad eisdem promotoris, seu procuratoris instantiam, paulo ante citasse peremptorie similiter septem testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati de & super notorietate criminum in eodem citatorio contentorum ad horam, & in loco prioratis, prout & quemadmodum idem cursor, etiam ut asseruit, recepit ab eisdem dominis commissariis specialiter in mandatis.

Deinde adveniente hora secunda post meridiem presentis diei magister Henricus de Piro procurator & promotor prefatus procuratorio nomine quo supra, Constantie in monasterio fratrum Minorum in presentia eorundem dominorum commissariorum ibidem more solito congregatorum, personaliter constitutus, ac testes superius citatos, videlicet reverendissimos patres & dominos Hermannum a de Werek sedis Apostolicæ protonotarium, Bertrandum episcopum sancti Flori; necnon venerabiles & religiosos viros b fratrem Joannem Morimondi ordinis Cisterciensis Lingonensis diocesis, c Hermangandum de Caister licentiatum in decretis priorum prioratus de d Capiteflanno Narbonensis diocesis, Joannem e de Pulck licentiatum in decretis præceptorum sancti Antonii urbis Romanæ, ac honorabiles viros & dominos Joannem de sancto Severino litterarum sacre penitentiariæ scriptorem, Joannem de Molino canonicum sancti Pauli Leodiensis, Nicolaum de f Ubauro litterarum Apostolicarum abbreviatorem & scriptorem, g Oliverium Guionnet in medicina doctorem, & in decretis licentiatum, rectorem parochialis ecclesiæ in Breck Venetensia diocesis, & Guillelmum h Heppaalem clericum Murianensis diocesis ibidem presentes & comparentes, ut & tanquam testes ad iurandum de notorietate criminum in citatorio contentorum exhibuit & produxit: quos admitti & eorum solita iuramenta recipi, necnon interrogari & examinari & per dominos commissarios prefatos debita cum instantia postulavit.

Qui quidem domini commissarii predicti supradictos testes ibidem presentes, & ad iurandum & perhibendum testimonium veritati super notorietate criminum huiusmodi duxerunt admittendos & admiserunt; qui dum admitti fuerunt, statim & incontinenti ad mandatum ipsorum dominorum commissariorum, videlicet domini prælati manibus eorum dexteris ad pectora sua positus loco iuramentorum; alii vero testes prefati tactis scripturis sacrosanctis ad sancta Dei evangelia iuraverunt & dixerunt, ac quilibet eorum iuravit, & dixit se vellet dicere, & deponere veram, meram, & omnimodam quam sciverit super notorietate dictorum criminum veritatem, præca, pretio, amore, favore, ira, odio, rancore, timore, & omni mala seu sinistra voluntate in præmissis postpositis penitus ac semotis.

SESSIO X.

Ex prima editione.

De Martii decima quarta mensi Maji supradicti, fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensis supradicta, in qua reverendus pater dominus i Bertrandus episcopus sancti Flori, ambaxiator regis Cypri, cantavit officium Missæ de sancta Trinitate. Et presidebat in eadem sessione reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Officiensis cardinalis Vivariensis, rege Romanorum ibidem presentem in insignis regalibus cum suis nobilibus. Litanias autem & alii in sessionibus

Al. Bertrandus.

A legi confertis, lectis & peractis, reverendissimus pater dominus Joannes patriarcha Antiochenus legibus decretorum suspensionis Papa, cujus tenor sequitur in hunc modum:

Ex mf. Sarvi, & tribus Germanicis.

Et reverendissimi patres domini Angelus Laudensis, & Jordanus de Ursinis, cardinales, assistebant regi Romanorum ibidem presentem in insignis regalibus cum suis nobilibus. Presentibus ibidem Branda Placentino, Francisco Venetiario, Guillelmo sancti Marci, Antonio de Salancho, presbyteris; Amadeo Salutarum, Raynaldo de Brancafisi, Ludovico de Flisco, Landulpho Berensi, Odone de Columa, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentinensi, diaconis cardinalibus; absentibus tamen Petro Cameracensi, Alamanno Pisano, Antonio Aquilejensi, & Thoma Tricaricensi, cardinalibus, licet in eadem civitate presentibus. Officio vero Missæ solemniter de sancta Trinitate peracto, fuerunt lectæ litanie cum introitu: *Evandi nos Domine*, &c. evangelio, orationibus & collectis ad hoc k deputatis, & hymno: *Veni creator Spiritus*. Quibus sic cantatis lectis & factis, surrexerunt Henricus de Piro & Joannes de Scribanis promotores & procuratores predicti.

Henricus de Piro loquens proposuit, qualiter ista sessio hodierna esset l continuatio sessionis diei hesternæ. l Mf. contidicere repetit citationem alias per edictum contra Joannem Papam vicissimum tertium decretam & heri reproductam, una cum eisdem executionibus factis in valvis ecclesiarum & portarum juxta sui decretum, & hodie reproduxit de novo. Petitque per quatuor prælatos quatuor nationum & duos cardinales ad hoc deputatos, eundem dominum Joannem requiri extra valvas ipsius ecclesiæ, in quibus dicta citatio fuit affixa & exlicuta, & ejus sequaces, receptatores & fautores; ad respondendum de & super omnibus & singulis contentis in citatione, ut præmittitur, contra eum decretam, & seu causam, quare minime tenerentur ad hoc m Forte, seu legandum, instantem postulavit. Et ulterius in casu quo ad dicendum repertus non fuerit, ipsum Joannem suspendi ab admistratore totali papatus in spiritualibus & temporalibus per sanctam Synodum Constantiensem.

Predicta requisitione facta per promotores, accesserunt ad portas majores ejusdem ecclesiæ, in quibus communiter huiusmodi edicta publicari solent, reverendissimi patres Franciscus cardinalis Florentinus, & Lucidus de Comitibus, cardinales, Joannes patriarcha Antiochenus de natione Gallicana, Nicolaus archiepiscopus Gnetensis, seu de natione Germanica, Antonius archiepiscopus Ragusinus de natione Italica, & Nicolaus episcopus Barthoniensis de natione Anglicana. Presentibus ibidem reverendis patribus dominis, Benedicto proposito Albe Regalis, Jacobo de Rhodinis de Janua, & Thoma Polcon, sedis Apostolicæ protonotariis ad hoc deputatis: nec non Joanne n Guardi pro natione Gallicana, Bartholomæo de Guastis pro natione Italica, n Mf. Giumperto Fabri pro natione Germanica, cum Gisefero de Boventen, & Wilhelmo o Porcellis pro natione Anglicana, notariis & scribis. Quibus dominus in portis existentibus ex mandato & consensu aliorum, reverendissimus pater dominus Joannes patriarcha Antiochenus vocavit alta & intelligibili voce dominum Joannem Papam vicissimum tertium, suos sequaces, fautores & receptatores, si essent ibidem, quod comparerent coram sancta Synodo, ad presens in eadem ecclesia congregata, responsuri, audieturi, visuri & allegaturi, quare juxta contenta in citatorio contra eos decreto, pronunciari non debeant tales, quales in eodem citatorio dicuntur difamati. Certificantes eisdem, sive comparuerint, sive non, quod nihilominus eadem sancta Synodus ad ulteriora prout juris fuerit, procederet, eorum contumacia non obstante: & alias ad dicendum causam, quare non debeat idem Joannes Papa ab administratione totali papatus rerum spiritualium & temporalium suspendi. In quam quidem vocationem alii ibidem existentes prælati non inquirentes, consenserunt, & voluerunt eam sufficere pro actu presenti.

Super quibus magister Henricus de Piro promotor petiit sibi nomine dictæ sanctæ Synodi unum vel plura, publici-

k Mf. ordinati.

l Mf. continet.

m Forte, seu causam, ut infra.

n Mf. Giardi.

o Mf. Porcellis.

blicum seu publica confici instrumentum seu instrumeta. Praesentibus ibidem Friderico de Arnham notario audientis contradictarum, Everhardo Lapi, Joanne de sancto Severiano, litterarum Apostolicarum & pontificiarum scriptoribus, & aliorum Christianorum multitudine copia. Et sic ipsi domini cardinales & prelati quatuor nationum reversi sunt ad ecclesiam, & ad locum Concilii.

a Qualiter Mit.

Tunc reverendissimus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus praefatus totae Synodo, a quatenus in valvis & extra valvas ecclesiam praedictam mox per vocem domini Joannis patriarchae Antiocheni, dominum Joannem Papam vicissimumtertium, ejusque fautores, receptatores & sequaces vocassent, juxta tenorem dicti citatorii contra eos emanati, ad respondendum super sibi objectis & objiciendis: & alias dixit & retulit, prout in eodem citatorio plenius continetur. Qui quidem dominus Joannes Papa, neque fautores, receptatores & sequaces apparuerunt, neque comparuerunt ibidem. Et sic similiter praefati domini prelati quatuor nationum responderunt successive, & retulerunt Synodo praefata, eos dictum mandatum fuisse executos, licet nemo apparerit.

b Lapi, mit. c Malignari, ml.

Quibus relationibus factis, ad instantem petitionem dicti Henrici promotoris, dominus praesidens primo reputavit dictum dominum Joannem Papam, suos sequaces, receptatores & fautores, contumaces: & uniformiter dicti quatuor prelati quatuor nationum, & deinde tota Synodus reputavit dictos citatos contumaces: & ulterius in eorum contumaciam ad petitionem instantem dicti Henrici de Piro promotoris, reverendissimus pater dominus Guillelmus sancti Marci, deputatus una cum reverendissimo patre domino Jordano de Ursinis cardinali, simul cum reverendis patribus Antonio episcopo Concordiensi, Jacobo episcopo Tarvisino, & Joanne de Bononia pro natione Italica: Stephano episcopo Dolenensi, abbate sancti b Rusi, ac VVilhelmo c Malignetii pro natione Gallicana: Nicolao episcopo Meraburgensi, & Andrea electo Pomaniensi pro natione Germanica: episcopo Lichfeldensi, & abbate sanctae Mariae extra muros Eboraci pro natione Anglicana, commissariis ad examinandum testes inducendos, & ex parte Synodi in causa inquisitionis, & etiam principali contra dominum Joannem, sequaces, fautores & receptatores praedictos, ipsis in medio Synodi existentibus retulit, qualiter de mandato dominorum de sancta Synodo Constantiensi, cum dictis dominis deputatis examinasset testes in numero decem: quibus examinatis, & eorum dictis in scriptis redactis, perlegerunt eorum dicta & depositiones.

Qua propter licet dolenter id referat, non causa impediendi iustitiam, sed quod tantum ad hoc evenit, quod hujusmodi scandalum in ecclesia Dei sit evortum: retulit qualiter reperit fore depositum sufficienter, dictum dominum Joannem Papam fore dilapidatorem bonorum ecclesiae Romanae & universalis, simoniacum, scandalosum & perturbatorem fidei Christianae, & alias talem, quod merito debuit suspendi ab administratione bonorum ecclesiasticorum spiritualium & temporalium: & illa retulit cum suppotatione & correctione suorum collegarum. Subsequently ascendebat in altum reverendus pater dominus episcopus Dolenensis, unus ex collegis ipsius domini cardinalis: & retulit similiter, prout ipse dominus cardinalis rescribat, & subsequenter ceteri collegae omnium nationum ibidem congregati dixerunt relationem sic esse prout facta erat.

Quibus relationibus sic factis, magister Henricus de Piro promotor petit per dominos deputatos ad hoc, pronunciarum dictum dominum Joannem Papam suspendendum fore ab administratione papatus & rerum ac jurium Romanae & Universalis ecclesiae, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, sibi interdicti eorumdem administrationem. Et mandari universis & singulis Christianis fidelibus, quod de cetero non obediant eidem, neque quidemquam administret, quod pertinet ad Universalem ecclesiam.

Et fuit petitum per eundem magistrum Henricum de Piro promotorem, an sic placeat dominis, primo praesidenti, & deinde deputatis quatuor nationum. Et fuit responsum, quod placeat, per dictos dominos praesiden-

tes, videlicet reverendissimum patrem dominum Joannem episcopum Ostiensem cardinalem Vivariensem; deinde per dominum Joannem patriarcham Antiochenum pro natione Gallicana; Nicolaum archiepiscopum Gneznanum pro natione Germanica; Antonium archiepiscopum Ragusinum pro natione Italica; & Robertum episcopum Sambirianum pro natione Anglicana.

Quibus petitionibus, & responsionibus nomine nationum & Concilii factis, iudicis & intellectis, idem dominus Joannes patriarcha Antiochenus de mandato Concilii pronunciarum suspendendum dominum Joannem Papam vicissimumtertium, propter eius contumaciam, ab administratione bonorum ecclesiae Universalis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, prout, & quemadmodum in quadam papiri schedula, quam ibidem de verbo ad verbum publice alta & intelligibili voce perlegit, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.

Ex prima editione.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, ecclesiam catholicam representans, ad extirpationem praesentis schismatis, & reformationem ecclesiae in capite & in membris faciendam, in Spiritu sancto legitime congregata, universis Christi fidelibus unionem & pacem ecclesiae, & omne bonum.

Idem post clandestinum recessum domini Joannis Papae vicissimumtertii ab hac civitate Constantiensis & hoc generali Constantiensi Concilio, unionis & pacis ecclesiae perturbatum & impeditum, ipsam ecclesiam scandalizantem, per nuntios cardinales ac prelatos, & alias notabiles viros, ad eum ex parte hujus sacri Concilii legatos transmisit, eundem requiri & moveri mandavimus & fecimus cum debita instantia, quatenus ad hoc sacrum Concilium & ad hanc civitatem Constantiensem rediret, ea qua pertinebant ad extirpationem praesentis schismatis, & reformationem ecclesiae in capite & in membris, impleturus, & cum effectu satisfurus, sicut promiserat, convenerat, juraverat, ac in suis litteris super convocacione dicti Concilii concessis se facturum publicaverat: & cum id facere nolle, facto, non redeundo, et ad loca magis longinqua fugiendo, offenderet, fuimus per venerabiles viros magistros Licentium de Piro in decretis licentiatum, et Joannem de Scribis de Placentia, causarum et negotiorum hujus sacri Concilii promotores et procuratores, instanter requisiti, quatenus ipsum dominum Joannem Papam, notorium simoniacum, notariumque bonorum et rerum ac jurium Romanae et Universalis ecclesiarum Dei dilapidatorem, fauctorem hujus pestiferi schismatis, ac aliis criminibus gravibus ecclesiam Dei scandalizantibus, nedum insanatum, sed illis in scandalum ecclesiae notorie irritum et incorrigibilem: qui, sicut praemittitur, clandestine hora suspecta et in habitu transformato a dictis civitate et Concilio generali fugit et recessit, gregem Dominicum ut mercenarius deserens, haesumque extirpationem, et generalem ecclesiae reformationem, cui se submisisset, per dictum sacrum Concilium in capite et in membris faciendam evitare cupiens: ad redeundum et revertendum ad civitatem Constantiensem et hoc sacrum generale Concilium debite compellere, et eum ad hoc etiam per edictum publicum in vestris ecclesiis et aliorum locorum (ut est moris) affigendum citare et evocare personaliter, citationemque super hoc in forma juris debita contra eum ac ejus fautores, receptatores et sequaces decernere et concedere, et alias in et super praemissis contra eos procedere dignemur, prout sequitur canonica sanctione: Ob quam causam iustitia debitum exsequi volentes, prout tenemus, contra eundem dominum Joannem Papam vicissimumtertium, & alios praefatos citationem personalem decrevimus, ipsiisque et aliis praedictis per edictum publicum in valvis ecclesiarum majoris et sancti Stephani ac portis dictae civitatis affixum, nec non per audientiam contradictarum (ut est moris) ad comparandum coram nobis nona die ab executione citationis hujusmodi computanda, citari mandavimus et fecimus; visuros et audituros per nos ordinari, decerni et declarari, dictum jam clandestinum recessum.

ANNO
CHRISTI
1415.

recessum fuisse & esse ecclesie sancte Dei damnosum, scandalosum & opprobriosum, ac unionis & pacis ecclesie perturbativum & impeditivum, hujusque nefandissimi schismatis irritum & roborativum, heresisque & suspitionis fidei incentivum, & a bono unionis & pacis ecclesie profecto, promissionibus, votis & juramenti, per ipsum dominum Joannem Papam super hoc factis devotivum: testesque super notorietate dictorum criminum ad finem procedendi contra eum super talibus tanquam super notoriis, jurare visuros; causasque, cur ipse dominus Joannes Papa ab omni administratione spiritali & temporali ex nunc suspendi non debet, propter ipsius malam administrationem notorie simoniacam, honorum & jurium Romanæ & aliarum ecclesiarum dilapidationem notoriam, ejus factis culpabili contingentem, ac ipsius super præmissis incorrigibilitatem manifestam, & alias in & super præmissis, & aliis ecclesiam Dei scandalizantibus notorie, contra eum ad ejectionem a papatu, seu ejectionis hujusmodi declarationem, & aliis per predictos promotores propositis & proponendis, de jure & iustitia responsurus; ac alias in causa & causis & negotio hujusmodi debite processurus ac procedi visuros: aliasque dictos, factos & audituros, ut juris fuerit & rationis, indeque iustitia complementum super præmissis usque ad definitivam sententiam inclusive receptor, sicut in aliis nostris inde concessis litteris & instrumentis, super eorum executione inde receptis, latius continetur. Et subsequenter dicta die nona, que fuit dies Lunæ decimatercia hujus mensis Maji, coram nobis sessionem publicam in ecclesia majori dictæ civitatis Constantiensis de mane celebrantibus comparuerunt predicti promotores, & contumaciam dicti domini Joannis Pape citati, personaliter non comparuerunt, accusant: & in ejus contumaciam petierunt, illum ab administratione papali propter causas superius expressas suspendi, & alias contra illum juxta fines in litteris dictæ citationis comprehensas procedi. Nos cum maturitate & mansuetudine & caritate in hac causa procedere intendentes, dictum dominum Joannem Papam per quatuor presidentes quatuor nationum hujus sacri Concilii generalis Constantiensis; videlicet Joannem patriarcham Antiochenum, Antonium archiepiscopum Reginum, Nicolaum archiepiscopum Gurznensem, & Nicolaum episcopum Batoniensem, commissarios, & per nos ad hoc deputatos, in valvis dictæ ecclesie majoris alta & intelligibili voce vocari & proclamari trina vice fecimus ad cautelam, promotoribus sedis Apostolicæ, & aliis notariis publicis cum eisdem ad id rogatis, ibidem una cum populi multitudine presentibus. Et tandem facta nobis illico super hoc relatione per commissarios prefatos, quod idem dominus Joannes Papa sic citatus, vocatus & proclamatus minime comparuit; ad hoc ipsum de benignitate ecclesie solita usque ad sessionem dicti presentis in dicta ecclesia majori per nos celebrandam, expectandum decrevimus, ut in processu dictæ cause & instrumentis inde receptis latius noscitur contineri. Cum autem hoc die presentis, que est decimaquarta hujus mensis Maji, comparuerint coram nobis dicti promotores, petentes per nos pronunciari, decerni & declarari, eundem dominum Joannem Papam propter malam administrationem ejus notorie simoniacam, honorumque & jurium Romanæ & aliarum ecclesiarum dilapidationem notoriam, factis & culpa ipsius domini Joannis Pape contingentem, Dique ecclesiam scandalizantem, ab omni administratione papali & spiritali & temporali ante omnia suspendi, & ulterius criminata contra eum per dictos promotores proposita, fuisse & esse notoria, & in illis tanquam super notoriis contra eum fore procedendum, etiam per nos pronunciari, decerni & declarari, & alias contra eum procedi, ut juris est, & alias petitum suis: nos debitum iustitiæ executioni, & indemnitati ecclesie ac periculis animarum, quantum cum Deo possumus, obviare volentes, prefatum dominum Joannem Papam ex superabundanti, iterato in valvis majoris dictæ ecclesie alta & intelligibili voce ter vocari & proclamari fecimus per Franciscum Florentinum et Lucidum de Comitibus cardinalis, et alias commissarios prelibatos, ut est motus. Et deinde facta nobis relatione per eos, quod non comparuit, decernentes

eundem fore contumacem, ad nostram ordinationem super præmissis hinc inde propositis & petitis, procedendum duximus in hunc modum.

In nomine sancte & individue Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen.

Quia nobis legitime constat, dominum Joannem Papam vicefimumtertium a tempore quo fuit assumptus ad papatum usque nunc, papatum ipsam & potestatem ecclesie, in scandalum notorium ipsius & ecclesie, male administrasse, renisse & gubernasse; vitæque suæ damnabili, ejusque nefandis moribus, populi exemplum vitæ male præbisse & præbere: & insuper ecclesias cathedrales, monasteria, prioratus conventuales & cetera beneficia ecclesiastica pretio appetitæ simoniace notorie distribuisse; bonaque & jura Romanæ & aliarum ecclesiarum plurimum notorie dilapidasse, quodque caritative monitus, a præmissis desistere noluit, sed continue perseveravit & perseverat, ecclesiam Dei in præmissis notorie scandalizando: quapropter per hanc nostram sententiam pronunciamus & decernimus & declaramus, dictum dominum Joannem Papam ab omni administratione papali, spiritali & temporali, causis præmissis fore suspendendum, & suspendimus; eique administrationem ipsam interdiximus in his scriptis: criminique præmissa contra eum super mala administratione simoniaca & dilapidatione notoria ac ejus mala vitæ ecclesiam ipsam scandalizante (prout præmittitur) proposita, notoria existere, ac de & super eis tanquam de & super notoriis procedendum fore & procedi debere ad finem ejiciendi eum a papatu, prout juris fuerit, declaramus. Quocirca vos & quemlibet vestrum in Domino exhortamur, vobisque cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ & sub pena sanctorum dicti schismatis tenore præsentium districte inhibemus, ne vos seu aliquis vestrum, cujuscunque conditionis, status, gradus seu dignitatis, etiam si regalis, cardinalatus, patriarchalis, archiepiscopalis, episcopalis, seu alterius cujuscunque ecclesiasticæ vel secularis existat, dicto domino Joanni Pape ab omni administratione papali per nos (ut præmittitur) iuste suspensio, contra dictam nostram suspensionis hujusmodi sententiam de cetero directe vel indirecte obediatis, parcat, intendat; aut de bonis, rebus, juribus, seu aliis emolumentis Romanæ ecclesie ex quacunque causa debitis, & ad eum ac papatum pertinentibus & spiritibus quovis modo respondet: decernentes ex nunc contra facientes scienter contrarium, tanquam contra factores dicti schismatis, ejusque domini Joannis Pape factores & sequaces, ad penas juris & alias (ut fuerit rationis) auctoritate sanctæ Synodi fore procedendum, nec non irritum & inane, quidquid a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter in contrarium contigerit attentari.

Datum Constantiæ, provincie Moguntinensis, in sessione publica, in ecclesia majori solemniter celebrata, die Martis decimaquarta mensis Maji, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, indictione octava, pontificatus prefati domini Pape vicefimumtertii anno quinto.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Qua schedula lecta, surrexit dominus Guillelmus sancti Marci cardinalis, dicens, quod in sententia continetur, quod idem Joannes Papa propter heresim suspenderet a papatu & administratione papali: super quo dixit testes non deposuisse, neque esse necessarium ad presentem actum, quod testes super hoc fuissent examinati. Sed tamen vellet se conformare dictis & assertionibus majoris partis & aliorum dominorum de Concilio. Subsequenter surrexit magister Benedictus Gentianus de Universitate Parisiensi, protestans, quatenus si per suspensionem juris conferendi beneficia devolveretur ad prelatos, sive locorum ordinarios, non consentiret, cum studiis deberet provideri taliter, quod homines literati in ipsis possent vivere uti alii: & alias dixit, licet concludendo effective in modum predictam. Et sic auditis istis altercationibus verbalibus, sen-

ANNO
CHRISTI
1415.Ex prima
editione.

a Al. astra-

stans.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.a Forte,
maliter.b Forte,
Zagen
c Forte,
Suavia
burg.

sententiarum & conclusum fuit per totam Synodum, quod sententia suspensionis deberet habere effectum. Sed illa duo puncta, videlicet quod per suspensionem hujusmodi atque sententiam non devolvatur collatio beneficiorum ad ordinarios, & quod articulus de heresi tactus per cardinalem sancti Marci, in deliberatione reservetur ad alias sessiones, & quousque telles fuerint super notorietate examinati.

Et sic placuit domino presidenti & deputatis quatuor nationum, & a similiter toti Synodo. Super quibus petitionibus, lectionibus, protestationibus, &c. idem magister Henricus, dominus cardinalis, & Benedictus Gentiani, petiverunt sibi fieri nomine Concilii & propriis, per reverendos patres dominos Benedictum præpositum Albi Regalis, Jacobum Rhodini de Janua, & Thomam Polton protonotarium, & alios notarios & tabelliones prædictos, unum vel plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta. Præsentibus ibidem illustribus principibus & magnificis viris, dominis Rompoldo duce de b Zagan, Joanne Jacobo comite Aquesanensi, filio marchionis Montisferrati, Joanne comite de Friburg, Guntero comite de c Guartzeburg, Joanne Carolo de Vicecomitibus de Mediolano, domino Brunoro de Scala de Verona, pincerna Sina, Philiberto magistro de Rhodi ordinis sancti Joannis Hierosolymitani, & quamplurimum regum, Francie, Anglie, Polonie, Dacie, Norvegie, Suecie & Cypri ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in numero copioso.

Ex mss. quatuor D. a Schelstrate.

Qua sententia lecta surrexit cardinalis sancti Marci, qui audiverat in legendo, quod Concilium declarabat notoria crimina proposita per procuratorem Concilii contra Papam; & super illis tanquam super notoriis procedendum; & dixit, quod attenderet Concilium, quod procurator Concilii proposuerat, & in citatione continebatur, crimen hæresis & factorie schismatis, & alia quedam, de quibus non oblatat. Neque idem cardinalis credebat illa esse notoria, eratque periculum ita decernere: & ob hoc postmodum illa sententia correctæ fuit in forma præscripta.

Post hæc processum est ad examinationem testium per commissarios, propter cardinalem sancti Marci, qui graviter ægrotabat, & ægrotauit per mensem.

Inter hæc rex, cardinales, & deputati, pluresque alii tractaverunt materiam, quod Papa consentiret sententie suæ depositionis, & ex abundantia renunciaret. Et fuit ordinatum, quod aliqui cardinales, videlicet de Urbinis, Cameracensis, de Chalanco, Saluciarum, & D Florentinus irent ad Papam, qui erat detentus in oppido Sellæ ad duo miliaria; non tamen ex parte Concilii, sed collegii, ad persuadendum sibi contenta in dicta cedula. Qui iverunt: & Papa consentit in forma cedulæ: cujus tenor sequitur.

Ex mss. Card. Capranice, & quatuor Germanicis.

Eadem die, videlicet xiv. mensis Maji supradicti fuit congregatio deputatorum nationum quatuor, in qua fuit factum scrutinium super mittendo cum rege Romanorum ad Petrum de Luna, & ad regem Arragonum, nihil tamen fuit conclusum.

Subsequenter fuit lecta cedula ex parte tertorum nobilium de Bohemia, in qua continebatur, qualiter alias proposuerunt coram deputatis nationum, quomodo & qualiter magister Joannes Hus detinetur, & quomodo venissent ad Concilium: concludentes quod peterent, quod ipse audiretur in publico, &c. Respondendo ad illa communiter aliqui deliberaverunt, quod differretur responsio ad aliam diem. Episcopus vero Luthoniensis dixit, qualiter fuisset sibi præfixus terminus ad horam præsentem per deputatos omnium nationum, ad respondendum causalis dictorum Bohemorum, quoad ultimam ejus partem, ubi dicunt, quod per actores sit dictum, quod ex informatione dicti Hus, sanguis Christi purtetur in fiasconibus: ipse episcopus Luthoniensis

A probando hujusmodi portationem sanguinis Christi in fiasconibus, producit unam vedulam probationum suarum, quam petiit registrari apud librum nationum; respondendo prout in eadem cedula, protestans, quod non remanserit per eum, neque flet, quin respondeat propositis per dictos Bohemos: & de hoc petiit sibi publicum instrumentum super ejus diligentia. Præsentibus ibidem dominis Nicolao archiepiscopo Gneznenfi, Joanne archiepiscopo Rigenfi, Nicolao episcopo Mersburgensi, & aliorum prælatorum, archiepiscoporum, episcoporum, abbatum, doctorum, procuratorum, & suppositorum in numero bene ducentorum.

Tenor dictarum litterarum oblatarum per Bohemos in responsione per dominum episcopum Luthoniensem ex adverso oblatarum.

Reverendissimi patres, & domini. Nobiles domini Bohemie, ac Polonie nationum hic præsentem coram vestris paternitatibus proponunt, qualiter serenissimus princeps & dominus dominus Sigismundus Romanorum & Hungarie rex, fama audita, & diffensione in regno Bohemie, ipsiusque regni honori, tanquam hæres & dominus successivus volens succurrere, misit nobiles dominos d. Venclaum de Daba, & Joannem e de Chluz hic præsentem, ut magistrum Joannem Hus inducere velint, & asscurare regio salvoconductu & nomine quatenus pro expurganda dicti regni Bohemie, & sua sinistra infamia, sub salvo conductu ipsius domini regis, & sub sacrosancti imperii protectione & defensione patenter ipsi magistro Hus datis, exhibitis, venire velit ad Constantiense generale Concilium, & ibi cuilibet parti se opponenti de fide sua publicam reddere rationem. Quod & fecerunt prædicti domini una cum prenominato magistro Joanne Hus. Cum autem præfatus magister Joannes Hus sub dicto salvoconductu libere pervenisset, ex nunc captus est, & graviter nulla audientia prævia carceratus, & hucusque tam compedibus quam fame & siti angustiat. Quamvis autem olim per Pisanum Concilium damnati hæretici hic libere steterunt, & demum libere recesserunt; ipse tamen magister Hus prædictus, nec convictus nec damnatus, sed nec tunc auditus, sicut præmittitur, captus est, ubi tamen nedum hic regum aliquorum seu principum electorum, sed nec universitatum pro tunc asserunt ambaxiatorum. Et quamvis dominus rex prædictus una cum dominis hic præsentibus cum magna postularet & rogaret instantia, ut ita ipse salvoconductu provideretur honori, & ut dictus magister Hus audiretur publice. & de fide sua reddat rationem; & si convictus fuerit pertinaciter, quidquam contra scripturam sacram & veritatem asserere, quod in eo distamini & decisioni Concilii debeat subjacere; illud tamen hucusque impetrari non potuit, nec haberi: sed circa hoc dictus magister Joannes Hus tam graviter tenetur in compedibus, & tenuissime dictatus, ubi forsitan exhaustis & attenuatis viribus de ratione poterit periclitari. Et licet Bohemie domini hic præsentem de regno prædicto infamarentur graviter, eo quod dictum magistrum Joannem Hus huc venientem libere ad tantum ipsius salvoconductus litteras manere negligenter, cur ad tantum ipse talia patiat, cum vergant in contemptum & vilipendium commune regni Bohemie, & linguæ prædicti, quod ab origine susceptæ Catholicæ fidei nunquam ad obediendum Romanæ ecclesie sanctæ recessit; ipsi tamen domini f. stupefacti prædicta omnia & singula in se hujusque patienter tolerant, g & occasio turbationis quovis modo hujus sacri Concilii existere videantur. Quapropter, reverendissimi patres, & domini nobiles, domini supradicti paternitatibus vestris præsentibus supplicat jugiter & ardentem, quatenus pensantes honorem salvoconductus dicti domini regis, cum etiam famam præclari regni Bohemie conservari cupientes, & vestram adaugeri, in factis dicti magistri Hus finem celeriore, cum ipsi periculum existat in mora, justitia divina mediante, velitis efficere, prout de dictarum vestrarum paternitatum præclara rectitudine confidentiam gerunt specialem. Et super his dicti domini petunt a vestris paternitatibus responderi.

Ceterum reverendissimi patres & domini, ad dictorum

d MR. Wren
cellium.
e Mss. de
Chluz.f Leg. se-
pfas.
g Forte, ut
occafio.

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

c. Biterria & Aureliani in Mis. Ger.

rum dominorum de Bohemia hic presentium notitiam A
 est defectum, qualiter quidem praclari regni Bohemiae
 iamdudum tam in honore quam fame obrectatores & amu-
 li ad aures paternitatum vestrarum deduxissent quomo-
 do sacramentum pretiosissimi Domini iam per Bohe-
 miam in flascionibus deportaret; quodque sacros con-
 fessiones iam audiret & sacrosanctum corpus aliis mi-
 nistraret. Quapropter rogant domini de Bohemia hic
 presentes, quatenus talibus falsis delatoribus non cre-
 datis & cum tamen tam iniquas informationes coram
 domino rege, & vestris paternitatibus vertantur.

a. M. cum tanquam iniqui in formatoris versabuntur.

Cum haec sancta Synodus tam solemnibus utriusque sta-
 tus principum & sapientum numero, sed & arduissimis
 ecclesiae causis, & necessitatibus congregata sit in Domi-
 no, & retroactis temporibus vix fuerit, & verisimiliter
 nostro auro nulla similis sit futura, summopere habet B
 intendere, ut in toto suo processu nedum errorem vi-
 tet, calumniari nitentibus obviare valeat; sed & factum
 recti tramitis exemplum relinquat, praecipue natio no-
 stra Germanica in hoc sollicitior esse debeat, ut vete-
 rem suae oblocutionis notam aboleat; quae quasi incon-
 sulta, furore dicitur, non consilio regulari: ad quem
 processum legitimum ac decentem inter plurima unum
 videtur maxime necessarium: ut videlicet in Concilio
 diffinienda, decernenda, & demandanda, & statuenda,
 & alia quaecumque ardua totius nationis deliberationem
 exigentia, postquam per deputatos tractanda concordata
 in totius nationis deliberatione, proponatur & particu-
 lariter & distincte, & dato ad minus unius diei inter-
 vallo, deliberandum, iuxta rationabilem deliberationem
 ejusdem nationis prius factam in crastino scrutentur dis-
 tincte vota singulorum, aut vocaliter; ut quicquid al-
 terius sententiam & motiva audiens de veritate, & ra-
 tionabili sententia informari valeat, vel in scripto;
 sic tamen quod cedulas omnes publice legantur, pari de
 causa, & ex pluralitate votorum ex decreto Concilii
 computandorum concursu sententia conclusa per depu-
 tatos nationis cum aliarum nationum conclusionibus sen-
 tentiam conferatur; & si inveniantur omnium nationum
 concordia tunc conclusa, sigillis clausa portetur eis, qui
 sessionibus distincta habere, approbare nomine nationum,
 qui tunc aperient sigilla de verbo ad verbum * audiunt,
 pronuncians omnino servat eundem tenorem, & sic ha-
 beant approbare, respondendo, *Placet*. Si vero tenore
 mutatum sententiae, habeant dicere. *Non sic pla-
 cet nationi, sed placet sic*: exprimendo sententiam secun-
 dum tenorem cedulae sibi datae. Si vero sententiam na-
 tionum appareat discordes, tunc singularum nationum
 deputati pro sua parte quiete, pacifice, & caritative
 suadent ex adverso in reliquarum nationum de presen-
 ti reverenter audiant: ut sic motivorum validudo, &
 conclusivum veritas, & diffiniendum aequitas clarius
 eluceat; nec quantum natio rationabilioribus motivis
 aliteri concedendae dignetur: quia in huiusmodi col-
 lativo tractatu non triumphus victoriae disputando, sed
 rei veritas, & ecclesiae utilitas, honorque Dei princi-
 paliter quaeri debet. Cumque omnium nationum delibe-
 rationes per deputatos ad concordiam redactae fuerint, b
 itorum tamen... sine per singulas authentice presentibus
 notariis, & secundum sententiam maioris partis publice,
 & authentice concludat; ipsaque clausula authentice per
 notarios conscribatur, & clausa sub sigillo presidentis in
 natione procuratori nationis eius nomine in sessione pu-
 blica approbare per *Placet* presentetur, qui cum eisdem
 cedulis in sessione Concilii agant, superius est expressum.

b. Lete ex mis. iterum in natione fac.

Iste modus procedendi licet sit laboriosus, tamen est
 valde necessarius & fructuosus. Primo, ut aliis nationi-
 bus ipsam stricte servantibus conformetur, ne ab eorum
 diligentia & providentia reprehensibiliter deficere videa-
 mur.

Secundo, cum hodie non desint calumniatores ipsius
 processus Concilii, & plures magni & parvi verisimili-
 ter extingunt, eo quod maxime ecclesiae omnium sta-
 tum personam resistent tractanda, non est vitan-
 dandus labor, quo ipsorum possint excludi calumnias.

Excluderetur enim calumnia quam dominus Papa in in-
 structionibus ducibus c. Butirra, & Anceliani iniussuavit,
 asserens scrutinia votorum illegitime fieri per nationes: in
 quibus asserit colligi vota indistincte tam pertinentium,
 quam non pertinentium ad Concilium, immo persona-
 rum vilium, in exitium, vota antistitum in suis cla-
 moribus obruentium.

Item, excluderetur calumnia de conspiratione natio-
 num. Similiter de impressione violenta, cum quilibet
 sit liber, sine impressione funderet sua vota; sicque fieret
 legitime scrutinium per singula capita in natione,
 & in sessione publica per nationes: nec sic admittuntur
 vota impertinentium Concilio, & substantiales eidem suis
 vocibus frustrarentur. Ad id valde expediret, quod per
 totum Concilium determinaretur aurbenice qui debeant
 habere vota in Concilio, & quorum vota sint in natio-
 nibus, & in Concilio computanda; & quod solum tali-
 um vota in nationibus scrutentur, & ad conclu-
 dendum Concilio numerentur. Quodque nostra natio Ger-
 manica in hoc conformet se laudabili observantiae na-
 tionis Gallicanae, quae in suis congregationibus dis-
 tinguat non habentes voces ab habentibus; sed & in loco
 sedendi; sed & habentibus vota ordinate assignat sua
 loca ab ceteris scribanis secundum suorum gradum, &
 ordinem dignitatum: & distincte sub testimonio notarii
 publici vota colligit per singulos qui debent habere vo-
 ces, & concludit secundum sententiam maioris partis:
 nec in sessione aliquid admittit, nisi prius fuerit in na-
 tione legitime praconclusum. Satisfieret sic etiam iuri-
 bus, sicque sonare videretur distinctio habenda per capita
 singulorum, quia fieret in nationibus, & per procurato-
 res singularum nationum vota in sessione praesentarentur.

Quarto, & tali legitimo modo procedendi multum
 rimari poterit auctoritas Concilii, & omnis ejus diffini-
 tio, seu decretum. Nam sicut quilibet ea quae Priori
 voto approbavit, tanquam sua propria, firmius posses-
 tuebitur, & ex motivis in natione collative auditis,
 ea animosius defendat. Sed secundum modum hucus-
 que servatum posset contingere, quod soli deputati,
 immo nec omnes ipsi ante sessionem diffinienda praeci-
 rent, & sic ea alii eo minus gratuite acceptarent: im-
 mo quandoque diffiniendo, nec maiorem partem concor-
 daret contingeret consentire, quemadmodum nuper acci-
 dit, quod tota natio Gallitana de articulis ducentis &
 sexaginta ipsius Wicleff se asseruit nihil scire.

Quinto, sic vitarentur suspiciones sinistrae, & sup-
 positorem nationum diffensiones mutuae, quae hucusque
 servato processu verisimiliter orientur.

Sexto, quia sat vere, & secure habito tali scrutinio
 in nationibus dici posset, *Placet toti Synodo*, quia ra-
 tione maioris partis consentientis; quod utique sic fieri
 non potest, cum taciturnitas non semper haberi valeat
 pro consensu. Ex praesertim quia forte, saepe multi dif-
 scientes tacerent propter verecundiam, vel contentio-
 nem vitandam, vel quia sperant se non posse proficere.

Septimo, quia sic non in vanum fatigaretur tota na-
 tio multis propositionibus, schedulis, & advisamentis,
 quae hucusque saepe praesertim impedimenta utilioribus
 magis & necessariis: quia hoc servato ordine deputati
 nationum iuxta primam ejus ordinationem viderent hu-
 jusmodi schedulas & advisamenta ab aliis oblata undecum-
 que, & quocumque, et debita responderet, et conse-
 quenter per ipsam omnia authentice et utiliter dispo-
 neret.

Octavo, per istum legalem modum procedendi pro-
 vocarentur singuli ad sollicitudinem deliberandi omnia,
 exercitarentur etiam ingenia, & simplices a peritio-
 ribus discerent, & vix posset indeprehensa falsitas eva-
 dere, si omnium exponerentur in communi, & quibus-
 libet considerando certa causa diligentiam adhiberent;
 sed & valde ex hoc modo conservaretur Concilium in-
 dissolutum, quia omnes reparent se ad aliquod uti-
 les, qui sic cum videant se in nullo requiri aestimant se
 inutiles, immo otiose perdere tempus & expensas; ne
 hic degendo servire se Deo, nec prodesse ecclesiae, aut
 proprium meritum augere, immo potius affixi tadio
 que-

Hac decreta in congregatione Nationis Germanicae habita eodem die Martii 1415. Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO
CHRISTI
1411.

ANNO
CHRISTI
1411.

Ex iisdem

quarunt occasionem recessus, & forte aliquando ex industria revocationem superiorum suorum procurant, & se remanere coguntur inviti, remunerantur & afficiuntur ad omnia que peraguntur in Concilio.

Die Mercurii quintadecima mensis Maji supradicti fuit congregatio omnium nationum in presentia serenissimi principis Sigismundi Romanorum regis, in qua fuit lecta una bulla constitutionis procuratorum per dominum Gregorium Papam XII. in sua obedientia nuncupatum; que fuit commissa per eundem dominum regem legenda, & examinanda an sufficiat, an non. In casu quo sufficiat, bene; in casu, quo non, dixit rex eandem velle remittere Carolo de Malatestis, qui eam plenius procurabit expediri.

Tenor vero dictæ bullæ, de qua supra fit mentio, sequitur, & est talis.

Gregorius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Joanni tituli sancti Sixti presbytero cardinali, Apostolice sedis legato, & Joanni patriarchæ Constantinopolitano electo nostris & ejusdem sedis nunciis, ac venerabili fratri Wernbero archiepiscopo Treverensi, necnon nobilibus viris Ludovico comiti palatino Rheni, & Carolo de Malatestis, domicello Ariminensi in provincia nostra Romandiolæ pro nobis & S. R. E. rectori, salutem & Apostolicam benedictionem.

Terrenas affectiones, &c. ut infra sessione XIV. ubi bulla hæc integra rursus legitur.

Ex iisdem mss.

Die Jovis sextadecima mensis Maji supradicti post meridiem in palatio episcopali retulerunt dominis commissariis deputatis ad examinandum testes super positionibus, & articulis dandis, & producendis contra dominum Joannem Papam XXIII. ad hujusmodi actum ibidem congregatis in presentia nostrorum notariorum, videlicet Joannis 1 Girardi, Guillelmi 2 Porciel, Bartholomæi de Guastis, Joannis Azel, Gisleleri Bovensten, Gumperti Fabri, providi viri Gosfridus de 3 Dorfen, Joannes 4 Sneyper, Gerardus 5 Savagerii, & Mermetus 6 Curteri sedis Apostolice cursores preemporie citasse reverendos patres & honorabiles viros dominum Bartholomæum archiepiscopum Mediolanensem, Philibertum magistrum de Rhodo, 7 Almannum episcopum Leonensem, Albertum episcopum Ailensem, Jacobum 8 electum Pennensem, Hermannum Duverg protonotarium sedis Apostolice, Donadeum episcopum Narniensem, dominum Fredericum Deys, sacri palatii Apostolici causarum auditorem, Wolmarum Sack, Simonem Banchensientiarum in decretis, archidiaconum Vapincensem, Joannem de Pologia præceptorem de 9 Reinverfo, Angelorum de Roma clericum cameræ Apostolice, Petrum 10 Vardi auditorem, abbatem sanctæ Mariæ de Columna Placentinæ diocesis, Joannem 11 Buridam magistrum in artibus, baccalaureum in Theologia & jure canonico, canonicum 12 Medengensem Cameracensem, Guillelmum 13 Yas licentiarium in legibus rectorem parochialis ecclesiæ de Guvetri Rotomagensis, Guidonem Carpentarii licentiarium in legibus canonicum Dolensem, Petrum 14 Corbebensium licentiarium in legibus rectorem Emporegio Andegavenis diocesis, Petrum 15 Wormedich procuratorem generalem ordinis beate Mariæ Theutonicorum, 16 Consonem de Zuela sacri palatii Apostolici causarum auditorem, Henricum 16 Hurlet canonicum Basiliensem, Leonardum de Tagnada de Verona domini Joannis Papæ XXIII. secretarium, Joannem præpositum ecclesiæ Quinqueeclesienis, Bartholomæum de 17 Vincio litterarum Apostolicarum scriptorem & abbreviatorem, Petrum de 18 Serato archidiaconum ecclesiæ Agiensis, Jacobum episcopum Laudensem, Joannem Bassiere litterarum Apostolicarum correctorem, Petrum 19 Nigraudi baccalaureum in decretis litterarum Apostolicarum scriptorem, Galternum Graffi

Adreterorum doctorem priorem Rhodi ordinis sancti Joannis Hierosolymitani, Nicolaum episcopum Affinateusem, fratrem Joannem de Meyeronis priorem Vapincensem ordinis sancti Joannis Hierosolymitani, Ogerium episcopum Augustensem de Francia, Henricum Fleckel dicti palatii Apostolici auditorem, Petrum Coleti in Romana curia causarum procuratorem, fratrem Joannem de Roka magistrum in sacra pagina, Joannem episcopum Vauensem, Petrum episcopum Olorensem, Georgium de Pala litterarum Apostolicarum scriptorem & abbreviatorem, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium veritati, super positionibus & articulis producendis in causa depositionis sive inquisitionis producendæ contra dominum Joannem Papam ad horam secundam post meridiem presentis diei, ad instantiam magistrorum Henrici de Piro, & Joannis de Scribanis promotorum causarum & negotiorum sacre Constantiensis Synodi. Subsequently adveniente hora secunda post meridiem constitutus coram dominis commissariis sæpessatus magister Henricus de Piro procurator nomine quo supra, & quasdam citationes, unam pergameni in audientia contradictarum curiæ Romanæ de mandato ipsorum commissariorum positam, lectam, & executam, necnon aliam papyri sigillo reverendissimi patris domini Jordani cardinalis de Urfinis unius ex commissariis, omnium consensu cedulam in valvis portarum ecclesiæ cathedralis Constantiensis munitas & executas tenorum a infractorum, facto, realiter, & in scriptis repræsentavit, citatorumque in eisdem pergameni & papyri citationum cedulis contentorum non comparentium, neque dictos testes produci, recipi, jurare, & admitti videre curantium contumaciam accusavit: ipsosque contumaces reputari petiit, & in eorum contumaciam nonnullas positiones & articulos de facto realiter in scriptis a infractorum tenorum exhibuit, atque produxit, & nihilominus ipsos testes ibidem presentes ad jurandum induxit. Quos, & eorum solita juramenta per dominos commissarios ibidem congregatos, licet domino Guillelmo sancti Marci cardinale propter infirmitatem absente, debita cum instantia recipi & admitti postulavit. Quos quidem testes sic dicti domini commissarii reputatos pro contumacibus in dictis citationum cedulis nominatis, dixerunt admittendos, & admiserunt. Qui testes sic admissi statim ad mandatum ipsorum commissariorum, prælati pectoralia tangentes, ceteri vero in manibus dictorum commissariorum tactis sacrosanctis scripturis ad sancta Dei evangelia juraverunt se dicere, & deponere velle puram, meram, & omnimodam quam scirent in hujusmodi causa veritatem, prece, pretio, ira, odio, rancore, timore, gratia seu quavis alia illicita machinatione, penitus & omnino semotis.

Tenores dictarum citationum pergameni & papyri cedularum, & positionum, ac articularum sequuntur, & sunt tales.

Mandant reverendissimi in Christo patres & domini, domini Jordanus miseratione divina episcopus Albanensis de Urfinis, Guillelmus sancti Marci presbyter, & serenissimi reverendissimi episcopi cardinales, ac reverendi patres domini Antonius Concordiensis, Stephanus Dolensis, Jacobus Tarvisiensis, Joannes Lichfeldensis, Nicolaus Mersburgensis episcopi; Andreas Pofnaniensis, Thomas beate Mariæ extra muros Eboraci, Nicolaus sancti Lupi Trecentis abbates; necnon magistri Joannes de Thomariis de Bononia, ac Vilhelmus Maligni sacri palatii Apostolici auditores, judices & commissarii, & causæ, ac partibus infrascriptis & a sacrosancta Synodo Constantiensis Universalem ecclesiam repræsentante specialiter deputati, citari preemporie in audientia publica litterarum contradictarum Romanæ curiæ, & citant dominum Joannem Papam XXIII. quatenus hodie hora vespertarum, & deinde singulis die-

Mss. Girardi. 1 Mss. Porciel. 2 Mss. Dorfen. 3 Mss. Gueppr. 4 Mss. Saganeti. 5 Mss. Curteri. 6 Mss. Hurlet. 7 Mss. Gorb Almann. 8 Mss. episcopus. 9 Mss. Remerfs. 10 Mss. Vardi. 11 Mss. Buridani. 12 Mss. Medegenum & Camerac. 13 Mss. Ros. 14 Mss. Korkolm. 15 Mss. Consonem de Zuvelda. 16 Mss. Krovut. 17 Mss. Vincio. 18 Mss. Serato. 19 Mss. Nigraudi.

Lage, S. R. E. hoc est, sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Lage, in fraidi. 1. 1. 1. 1. 1.

Lage, in fraidi. 1. 1. 1. 1. 1.

ANNO
CHRISTI
1411.

diebus non feriatis ex nunc infra octo dies proxime futuros instantibus de mane hora sexta, & post meridiem hora secunda compareant personaliter, & in propria persona Constantiæ in palatio Apostolico, seu episcopali infra communiatem ecclesie Constantiensis sicut in sala majori, in iudicio coram eis, aut quilibet tribus eorum tunc inibi ad infra-scripta pro tribunali sedentibus; ad videndum & audiendum produci, recipi, & admitti, & jurare nullos testes super nonnullis positionibus, & articulis, hodie hora vespertarum ante dicta pro parte venerabilium virorum magistrorum Henrici de Piro licentiatum in decretis, & Joannis de Scribanis de Placentia procuratorum & promotorum, & instigatorum ejusdem sacre Synodi contra dictum dominum Joannem Papam dandis & producendis: vel ad dicendum causam rationabilem si quam habeat allegandam, cur præmissa fieri non debeant in causa & causis quæ vertitur & vertuntur, seu verti & esse sperantur coram ea sancta Synodo inter prædictum dominum Joannem Papam citatum ex una, & promotores & procuratores, & instigatores prædictos de & super nonnullis, criminibus, simoniaca hæresi, dilapidatione, & alienatione rerum, & bonorum Romanæ & aliarum ecclesiarum, incorrigibilitate, fautoria schismatis, & scandalis notoriis, quibus delatus existit, aliisque rebus in articulis hujusmodi latius deductis, & deducendis, & eorum occasione parte ex altera. Alioquin in causa, & causis hujusmodi ad præmissa & alias, prout juris fuerit & rationis, ulterius procedetur, ipsius domini Joannis Papæ citati absentia, seu contumacia in aliquo non obstante.

Datum Constantiæ, anno Domini MCCCXV. die vero sextadecima mensis Maji, indictione octava.

Citatio ad portas contra dominum Joannem Papam, ad videndum jurare sebes.

Legit. S.
R. E. hoc
est. Janina
Romana
Ecclesia.

NOS Jordanus miseratione divina episcopus Albanensis de Ustinis vulgariter nuncupatus, & Guillelmus sancti Marci presbyter, a serenissimi reverendissimi episcopi cardinales, Antonius Dei gratia Concordiensis, Stephanus Dolensis, Jacobus Tarvisinus, Joannes Lichtfeldensis, Nicolaus Mersburgensis, episcopi; Andreas electus Paznanienensis, Thomas beate Mariæ extra muros Eboraci, & Nicolaus sancti Lupi Trecentis abbas; necnon Joannes de Thomariis de Bononiâ, & Guillelmus Malignus sacri palatii Apostolici causarum auditores, iudices, & commissarii causarum, & causæ, & partibus infradictis a sacrosancta Synodo Constantiensi Universalem ecclesiam representante specialiter deputati, peremptorie citamus dominum Joannem Papam XXIII. quatenus hodie hora vespertarum, & deinde singulis diebus non feriatis ex nunc infra octo dies proxime futuros instantibus, de mane hora sexta, & post meridiem hora secunda personaliter & in ejus propria persona Constantiæ in palatio Apostolico seu episcopali infra communiatem ecclesie Constantiensis sicut in sala majori in iudicio coram nobis ad videndum & audiendum produci, recipi, admitti & jurare nonnullos testes super nonnullis positionibus & articulis hodie hora vespertarum antedicta pro parte venerabilium virorum magistrorum Henrici de Piro licentiatum in decretis, & Joannis de Scribanis de Placentia procuratorum & instigatorum ejusdem sacre Synodi contra dictum dominum Joannem Papam dandis & producendis, vel ad dicendum causam rationabilem, cur præmissa fieri non debeant. Alioquin in causa & causis, quæ vertitur & vertuntur, seu verti & esse sperantur coram eadem sancta Synodo inter prædictum dominum Joannem Papam citatum, ex una, & promotores, procuratores, & instigatores prædictos, de & super nonnullis criminibus, simoniaca, hæresi, dilapidatione & alienatione rerum & bonorum Romanæ & aliarum ecclesiarum, incorrigibilitate, fautoria schismatis, & scandalis notoriis, quibus delatus existit, aliisque rebus in causa, & causis hujusmodi latius deductis, & deducendis, & eorum occasione, parte ex altera: alioquin ad præmissa, & alias prout juris fuerit & rationis ulterius procedetur, dicti domini Joannis Papæ absentia seu contumacia in aliquo non obstante. Hanc autem citationem nostram val-

Concil. General. Tom. XXVII.

vis dicti palatii, & majoris ecclesie Constantiensis, ad instar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio scribebantur, affigi, & apponi mandamus, ut per ipsius inspectionem, ejus tenorem, & lecturam fiat cunctis manifestum; cum non sit verisimile apud sic citatum remanere incognitum, quod tam patenter & notorie omnibus existit publicatum. In cujus rei testimonium præsentem citationem fieri fecimus, reverendissimi in Christo patris domini Jordani episcopi Albanensis prædicti sigilli, quo ad præfens secum utimur, impressione communiti.

Datum Constantiæ, anno Domini MCCCXV. indictione octava, die vero Jovis decimo sexto mensis Maji per quemcumque curforem.

Bartholomæus de Guasis, nationis Italianæ.

Guinpertus Fabri, nationis Germanicæ.

Joannes Guardi, nationis Gallicanæ.

ANNO
CHRISTI
1411.

notarii.

Articuli dati contra olim papam Joannem.

Coram vobis sanctæ Synodo Constantiensi universalem ecclesiam representanti hic in Spiritu sancto legitime congregatæ Henricus de Piro licentiatum in decretis, & Joannes de Scribanis de Placentia, promotores, procuratores, huius ejusdem Synodi, dant & exhibent capitula, positiones, & articulos infra-scriptos, ad quod probandum se admitti petunt citra onus superflue probationis.

In primis denunciant, dicunt, asserunt, ponunt, & si necesse fuerit probare intendunt, quod dominus Joannes papa XXIII. a tempore juventutis suæ, dum Balthassar de Coffa appellabatur, fuit malæ indolis, inverecundus, impudicus, mendax, parentibus suis rebellis, & inobediens, plerisque vitis deditus, & talis, ac pro tali fuit communiter dictus, tentus, creditus, & reputatus ab hominibus ipsius notitiam habentibus, & adhuc dicitur, tenetur & reputatur pro tali, ut talis, ac fuit, & est de præmissis diffamatus manifeste, ac palam, publice & notorie.

Item, quod dudum tempore Bonifacii papæ IX. sic in sua obedientia nominati, præfatus dominus Joannes, tunc Balthassar de Coffa appellatus, per illicita media procuravit se familiarem & cubicularium præfati domini Bonifacii, & deinde inter dictum dominum Bonifacium, quoscumque alios pecunias habentes, & dare volentes pro beneficiis, & aliis spiritualibus, se mediatorum, tractatorem, & proxenetam fecit palam & publice.

Item, quod dominus Joannes tunc Balthassar appellatus, per hujusmodi illicitum questum, & simoniacam pravitatem & procuracionem ac mediatorum simoniarum, & alia media illicita in paucis temporibus acquisivit, & congregavit multa iniquitatis mercimonia, copiosumque pecuniæ thesaurum, propter quod extunc divitis nomen, & statum assumpsit, ac ædificia sibi comparavit, & sic fuit, & est verum, publicum, & notorium, sique ut prædicitur, dictum, tentum, creditum & reputatum communiter ab omnibus hominibus ipsius notitiam habentibus, & adhuc dicitur, tenetur & reputatur, fuit, & est de præmissis diffamatus manifeste, palam, publice & notorie.

Item, quod deinde prædictus dominus Joannes tunc Balthassar nuncupatus mediante hujusmodi simonia, & damnata pecunia promotus fuit ad cardinalatum, pro quo solvit magnam summam pecuniarum, & appellatus dictus Balthassar cardinalis sancti Eustachii, & sic fuit, & est verum, publicum & notorium, ac de ipsis omnibus idem dominus Joannes fuit, & est infamatus, palam, publice & manifeste.

Item, quod postquam dictus dominus Balthassar tunc cardinalis sancti Eustachii appellatus civitatem Bononiensem ut legatus fuisset ingressus, viis tyrannicis querens terras ecclesie, ac cives, habitatores earum modo inhumano, impie, inique, crudeliter rexit & gubernavit, ac a pietate Christiana, & a justitia divina, humanaque totaliter alienus diversas dacias, gabellas, exactiones, portiones, & onera insupportabilia eis imposuit, talliarumque, exactionum, & onerum alias mandatorum fuit inventor, & tam per illos modos, quam alios confimiles exactivos, & nimium oner-

T t

ro-

ANNO
CHRISTI
1417.

rolas per tyrannidem, & de facto caliter subditos oppressit, quod dictas civitates, comitatus, & terras ecclesiarum, ac cives depopulavit, & depopulavit. Ita quod tempore sui regiminis mala tyrannica, & violenta sua gubernatione canonibus, amplius fuerunt mortui, multi prostrati, multitudine, haereticis, catharodoti, depopulati & deperdit. Et ita ut praedicitur, fuit dictum, tantum, creditum, & reputatum, & communiter ab omnibus divulgatum, & ad hunc dicitur, creditur & reputatur, ac fuit & est verum. Ipseque dominus Joannes de praemissis omnibus fuit, & est communiter diffamatus palam, publice & notorie.

Item, quod dictus Joannes tunc Balchassar legatus Bononiae existens ad papatum illicitis modis anhelans, in mortem bonae memoriae domini Alexandri papae quinti exitum machinatus; & ut tam ipse quam coelectus suos magister Daniel de sancta Sophia artium & medicinae doctor veneno extinguerent, prout extinxi sunt, operam dedit; sicque, ut praedicitur, fuit dictum, creditum, tantum, & reputatum, diciturque, tenetur, creditur & reputatur, atque fuit & est de praemissis in civitate Bononiae, atque extra per totum mundum publice vox, & fama, fuitque, & est graviter, & notorie diffamatus.

Item, quod dominus Joannes tunc Balchassar appellatus tantum praeficare scivit post mortem bonae memoriae Alexandri papae quinti, quod in Romanam pontificem electus extitit, & se Joannem papam XXIII. appellavit, & ab aliis appellari & nominari se fecit; & dum crederetur mutatione nominis, & homo de vitiis in virtutes mutatus, fallax fuit opinio, quinimmo contra sanctorum patrum decreta, & contra laudabiles Romanae ecclesiae consuetudines, veniendo, velut paganus, divina officia contempnit, officium pastoralis non debite in divinarum administratione exercuit, missis, & vesperis papalibus interesse non curavit, horas canonicas dicere, jejunia, abstinentias, ceremonias, & alia canonica infrenata, ad quae omnes Christiani, & praesertim clerici, & ecclesiastici adstringuntur, juxta formam ecclesiae servare sprevit. Et si aliquoties celebravit, hoc fuit currens more venatorum & armeritorum, & plus ne culparetur totaliter de haereti, & ne expelleretur a papatu, quam devotionis vel caritatis causa. Sicque, ut praedicitur, fuit dictum, creditum, tantum & reputatum, diciturque, tenetur & reputatur, atque de eis fuit, & est publica vox, & fama.

Item, quod dictus D. Joannes fuit, & est pauperum oppressor, justitiae persecutor, iniquorum columna, simoniacorum status, carnis cultor, vitiorum rex, a virtutibus peregrinus, consistoria publica fugiens, & rotas somno, & aliis carnalibus desideriis deditus, vitae & moribus Christi totus contrarius, infamiae speculum, & omnium malitiarum profundus adinventor, adeo & in tantum ecclesiam Christi scandalizans, quod inter Christi fideles, vitam & mores suos cognoscentes vulgariter dicitur diabolus incarnatus.

Item, D. Joannes papa cum uxore fratris sui, cum sanctis monialibus incautum, cum virginibus stuprum, & cum conjugatis adulterium, & aliis incontinentiis crimina commisit, propter quae ira Dei descendit in filios dissidentiae, & de aliis graviter, & publice diffamatus, & scandalizatus est, sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Item, quod dictus D. Joannes papa, vas omnium peccatorum, repulsis dignis, indignos ad officia, & beneficia promovit, gratias non gratis, beneficia vacantia, praeturas & dignitates ecclesiasticas non magis meritis, sed plus offerenti post venditionem expostam contulit, & concessit mandavit; litterasque bullas per mercatorum, & sumulariorum manus, ut de mercatoribus mercum solitum est, vendidit, atque vendi iussit & mandavit, sicque ut praedicitur, fuit dictum, tantum, habitum & reputatum, atque fuit & est verum, publicum & notorium.

Item, quod supradictus Joannes papa novum, & inauditum simonia scelus perpetrando, sex parochiales ecclesias Bononiensis diocesis, vel plura alia beneficia ecclesiastica pro pecunia numerata vendidit meris laicis, qui eas tanquam res profanas cum eorum possessionibus,

dotibus & juribus de facto possident, ponuntque laici hujusmodi presbyteros ad celebrandum missas pro suo libito & voluntate, & plura alia talia enormia & majora fecit, & commisit in illis & aliis partibus, de quibus fama publica, quoniam veritas infamia contra eum divulgata est per universonum orbem, sicque fuit tantum, dictum, creditum & reputatum, diciturque, tenetur, creditur & reputatur, atque fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod dictus Joannes papa praepotentiarii Cypri ordinis sancti Joannis Ierosolymitani consulis quendam infanti in quinto anno constituto, bastardo illastris domini regis Cypri, nomine Aloyisio infanti pro certa pecunie quantitate, necnon fructus vacantes, & spolia ultimi praepotentiarii defuncti eidem Aloyisio infanti vendidit contra ipsius ordinis regularia instituta; praesertim cum hujusmodi bona spolia, & vacantia sunt bona fiscalia episcopi pro solvendis stipendiariis contra infideles: necnon eidem infanti in dicto quinto aetatis anno constituto per bullam concessit, ut ea aetate posset profiteri, & professione astringeretur contra legem concessit, quae per eum praestari non potuit, & sic fuit & est verum.

Item, quod dictus papa Joannes nunquam praedicta revocare voluit, nisi cum pactis, & conditionibus, quae sequuntur. Primo, quod restitueretur regi Cypri pecunia quas dederat papa pro emptione dictae praepotentiarii pro rata. Item, quod darentur papae incontinenti, & ante omnia sex millia florenorum camerarum, quod fieri oportuit, & soluti fuerunt. Etiam aliter hospitali per priorem Rhodi & procuratorem generalis religionis domino Nicolao de Robertis Idibus Augusti anno quinto, & per manus Eduardi de Raciis mercatoris Florentini pro quibus sic soluti religiosi hospitalis praedicti remanerent ad hoc obligati penes mercatores. Item, reservavit Papa tunc, & ante omnia praedicta bastardo cameram magistralem, quam dicitur Hechera, & Finita, quae valet communiter duo millia florenorum annuatim. Ad quae non consenserunt dicti prior & procurator. Quibus sic peractis papa fecit eis dare per dictum Eduardum de Raciis mercatorem bullas, qui dictas bullas reservavit usque ad solutionem dictorum sex millium florenorum, quas bullas eidem Eduardo dederat episcopus Volterranus, donec solverentur sex millia ducatorum supra dicta. Et sic fuit, & est verum.

Item, quod dictus dominus Joannes papa fratrem Jacobum de Viriaco, majorem amas, expresso professum religiosum Hospitalis a vocis, regula, & habitu religionis absolvit, de facto ad seculum reduxit, & contrahendi matrimonium licentiam dedit, sextentis ducatis datis. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Item, quod dictus papa Joannes Castellaniam scalarum dicti Hospitalis quam dictus frater Jacobus tenebat, simul cum praedictis reservavit, & deinde ipsam fratri cuidam Hemaro de Fessello, pecuniis datis contulit, quae castellania est conventualis & regia, in qua deberent esse fratres cappellani numero xii. cum aliis clericis Deo servientibus; sicque perit divinus cultus, & ordo transferretur in scandalum Christianissimum plurimum palam & publice.

Item, quod dicto Hemaro juveni aetatis xiv. annorum vel circa, concesserat dominus magister Rhodi licentiam ingrediendi religionem sancti Joannis, ut indilate facta professione & recepto habitu religionis transfiret ad conventum religionis cum equis & armis sufficientibus Deo & religioni, contra inimicos fidei militaturus, & ipse frater Hemarus vocorum suorum, & salutis propriae immemor, non ad conventum transiit, sed statim factus est inobediens & rebellis, ad dictam castellaniam emendam ad papam misit, quam obtinens, omnia jura conventus, tam vacantem, quam responsionem annuam occupavit, prout occupat licentia per dictum D. Joannem papam prius vendita & concessa.

Item, quod propter praemissa in clero & populo, totaque universali ecclesia grave scandalum, gravissimum D. Joanni papae ex tunc Romae infamia, exortum fuit & suscitatum, atque exorta & suscitata.

Item, quod propter haec & alia reverendissimi patres & domini, DD. S. R. E. cardinales dictum D. Joannem

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1455.ANNO
CHRISTI
1455.

Papam XXIII. anno primo pontificatus sui inter se, & A ipsam solam fraternaliter diversis vicibus arripuerunt, ipsamque precibus humilibus & devotis, neque salutaribus, & communione instantor requisierunt, ne Romanam & universalem ecclesiam per huiusmodi spiritualium motus scandalizaret. Et sic fuit, & est verum.

Item, quod dictus Joannes Papa ob penam fratrum monitionem anticum in aliquo non immanente, avaritiam cecitate infusus ex post continue pristina simoniarum mercimoniis, continens peiora prioribus perpetravit, & ubi prius sub typo iustitiae, non in se suis familiaribus commensalibus datam coronationis suae in expectatis gratias dare consuevit, postea post supram ab urbe Romana, nullibet indifferente pro certa florenorum summa, videlicet pro xxv. florenis auri de camera dicta coronatione data publicae venditioni exponebatur; in scandalum sedis apostolicae, & totius sancti Christiani. Et sic, &c.

Item, quod dictus Joannes Papa in vitiis inavalefcens fortius, & non se corrigens certos referendarios, & cubicularios, & secretarios creavit, fecit, & ordinavit mediatores, promeretas, ac procuratores gratiarum, & pinguis simoniarum ecclesiarum cathedralium, abbatiarum, monasteriorum, priuorum, & beneficiorum vacantium reservatorum. Quodque sub urbe mediorum fructuum, annuum captorum, vel pascporum ante supplicationem vel saltem recuperationem litterarum apostolicarum impetrantem solvere oportuit certam summam ex pacto. Et nisi impetrans mox solvisset, rediit vacans absque cuiusvis onere provisionis. Et est verum.

Item, quod idem D. Joannes registraribus litterarum apostolicarum expressis inhibuit, ne cuiquam summam ex registro litterarum apostolicarum traderent, nisi prius, & ante omnia pecuniam promissam solutam fore probaretur; propter quod multos litigantes qui tantam summam solvere non poterunt, eosdem in clara sua iustitia ob probationis defectum succumbere oportuit. Sicque avaritia & malicia dicti Joannis Papae causam iniquitatis aequitatis prevaluit, & beneficia postea fuerunt absque canonico titulo contra canonicas sanctiones palam, & publice.

Item, quod idem D. Joannes Papa ultra in supra proximo articulo nominatos, certos in Romana curia deputavit mercatores, qui beneficia vacantia curiae tribus, vel pluribus diebus ad libram ponderarent, & plus offerentis supplicationem reciperent, & signari faceret in dedecus sedis apostolicae, & perditionem animarum multarum. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod supradictus Joannes Papa ne aliqua supplicatio absque simonia, & solutione signaretur, omnibus & singulis referendariis iunxit, ut nullus sibi supplicationem aliquam signandam praesentaret, nisi nomine referendarii eam praesentantis signata esset: quodque nullus quantumcumque supplicationem de vacantia signari obtineret, nisi valor totius, vel medietatis summae in supplicatione prius realiter recepisset, & ipsi Papa responderet, & traderetur, alioquin talis referendarius haberet tantumdem solvere de suo proprio in poenam transgressionis huiusmodi praesenti mandati apostolici. Et sic fuit, & est verum, &c.

Item, quod dictus Joannes Papa ultra praemissa saepe, & saepius contra Deum, & suam conscientiam ementibus plerisque bullas vendidit, in quibus scripsit beneficia obtinens, & officia ea in suis manibus resignasse, & se per huiusmodi consuetam, & mendosam resignationem, quae nunquam accidit, contulit, & conferri mandavit pro pecuniarum certa quantitate, multos sic funditque usque ad mendicitatem depauperando, palam & publice.

Item, quod oer hoc datur occasio multis beneficiis emendi, conscientiam laxandi, & temeritas timorem Dei postponendi, devenitque res ad tantum, quod qui majorem summam in supplicatione expressit & exsolvit, signatur absque difficultate obtinuit. Idem de sacramentis, indulgentiarum dispensationibus, & aliis ecclesiasticis, & spiritualibus donis. Sic fuit, & est verum.

Item, quod dictus Papa Joannes unum, & idem beneficium saepe, & saepius pluribus, & diversis personis, vel

etiam uni, & eidem repetitis vicibus vendidit, & plerumque uni venditum per anticipationem acciderit alteri ementi conferbat. Et similiter de gratiis expectativis, declarationibus, & subrogationibus per impositionem silentiorum jus jam questum absorbit; per quae quasi tota ecclesia est labe simoniaca deturpata, indignis repleta, tam in superioribus quam in inferioribus praestis, omnique gradu ecclesiastico lacerata, & per consequens quasi irreparabiliter scandalizata.

Item, quod dictus Joannes Papa canonicos electos idoneos usque ad saturitatem appetitus sui solvere non valentes confirmare recusavit, quodque dignos, & minus idoneos ad summas desideratas ascendentes scandalose duxit promovendos, & promovit plerumque etiam invitros de suis ecclesiis transfudit, ut viduas carius vendere posset, in dedecus & scandalum Christianissimum.

Item, quod deinde dictus Papa Joannes Concilio Pisano adfuit pro reformatione ecclesiae in capite, & in membris in urbe Romana Concilium generale convocavit, & ibidem in pluribus sermonibus etiam ante & post, & publice correptus & manitus minime se emendavit, quinimmo temporis successu continue diabolico instinctu incorrigibilis peiora prioribus perpetravit.

Item, quod dictus Papa Joannes indulgentias innotis articulo, predicationem crucis, item a poena & a culpa absolutionem, ecclesiarum & altarium portatiliam concessionem, ac episcoporum consecrationem, & abbatum benedictionem, reliquias sanctorum, sacros ordines, potestatem in confessionibus absolvendis a peccatis, adhaec qui per solas Spiritus sancti operationes ad gratiam ministrari debeant, pecunias vendidit numeratas, per quae de novo ecclesia sancta Dei in personam dicti Joannis Papae graviter diffamata fuit, & est notorie scandalizata.

Item, quod de anno domini mcccxxi. & de mense Augusto ejusdem anni, quidam Nicolaus de Pistorio Florentinus, & dicti domini Joannis Papae assertus secretarius laicus, conjugatus nuncius, & legatus apostolicus per dictum Joannem tunc deputatus venit ad partes Brabantiae; habensque ab eodem D. Joanne potestatem exigendi, & percipiendi quoddam subsidium, quod fuit decima pars fructuum omnium beneficiorum in Cameracensi, Tornacensi, Leodiensi, & Trajectensi civitatibus, & diocesis, quodque non solventes excommunicare posset, per cartum ad hoc deputandum subdelegatum, ac suspensum in collegio conventus, & capitula, inordinatque sententias in eorum ecclesiis, qui sibi huiusmodi fructuum pecunias non traderent, per quod ecclesiastica censura ad ludibrium, & derisum, & tota septentrionalis ecclesia graviter fuit & enormiter scandalizata.

Item, quod dictus Papa Joannes, supradicto Nicolao mercatori, ut praesertim in legatione existeret concessit, indulget & commisit, ut idem Nicolaus quibuscumque hominibus utriusque sexus ad suae libitum voluntatis deputare posset confessores, & quod huiusmodi deputati contentes absolvere posset a poena & a culpa, certis tamen pecuniis taxatis medianibus; quas quidem praetensas indulgentias publicavit, & publicari fecit in certis locis, civitatibus, villis, ut puta Trajecti, Mechliniae, Antuerpiae, & alibi, de quibus maximas pecuniarum summas exhausit & extorsit, Christianissimos seducendo, ac statum & ritum totius ecclesiae catholicae enormiter scandalizatum.

Item, quod praemissa omnia, & singula fuerunt, & sunt vera, publica & notoria, atque pro veris publicis & notoriis apud clerum & populum civitatum, diocesisum praedictarum, cunctosque Christianissimos ibidem asserta, dicta, credita, visa, audita, palata, & ut talia habita, & reputata; atque de ipsis, & eorum quolibet, fuit, & est publica vox, & fama, fuitque, & est de praemissis omnibus, & singulis dictus dominus Joannes Papa publice diffamatus.

Item, quod de anno domini 1413. pontificatus dicti D. Joannis Papae anno tertio nonnulli ambaxiatores tam ex parte illustris regis Francorum, & praetiorum regni Franciae, quam ex parte almae universitatis studii Parisiensis Romae apud sanctum Petrum in palatio apostolico, & in camera magna paramentorum, multitudine cleri, & nobilium ibidem in publica audientia congregata, dicto

ANNO
CHRISTI
1455.

dicto D. Joanne Papa XXIII. diffamiam, famoniam, malam A vitam, nullamque suam famam per universum orbem divulgatas, exposuerunt; afferentes ecclesiam Dei mirabiliter ob id scandalizatam. Monentes sepe & sepius charitative, & requirentes eundem Joannem Papam, quatenus a famonia mercibus cessaret, atque fructus ante fundas gratias, & signaturas, & neminem sibi beneficiandis perciperet, eisdem cameris apostolicis solvendas tolletet & reservaret, seque in vitam, & moribus emendaret, cum frequenti instantia fuerunt exhortati. Sicque, &c.

Item, quod dictus D. Joannes Papa XXIII. a supradictis & nonnullis aliis prelatis, & ambaxiatoribus tam ecclesiasticis, quam secularibus, quam etiam doctoribus & magistris universitatum humiliter & devota monitione, correptus a criminibus, & scandalis prefatis non cessavit, immo continuavit mala prioribus accumulando. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod idem D. Joannes Papa XXIII. fuit, & est de premissis omnibus, & singulis publice, & notorie per totum mundum, & cuncta Christianitatis regna rotaliter divulgatus & diffamatus, atque pro tali, & ut talis in Romana curia, & extra ubicunque ipsius noticia habetur, tenetur, & reputatur ut talis.

Item, denunciant, ponunt, & probare intendunt, quod supradictus dominus Joannes Papa bona temporalia ecclesie Romane, urbem videlicet Romanam, & patrimonium ecclesie in Italia pessime & scandalose rexit, oppressiones & angustias, & gabellas, & ut thesaurizaret, adauxit, & aliquos de novo invenit, totamque subditorum substantiam, quantum in eo fuit, exhaustit & sibi inurbavit, ipsorumque subditos depauperavit, turpique lucra undique scandalose recolligens, pluresque terras Romanas ecclesie sine evidenti necessitate vel utilitate hypothecavit, impignoravit, aliquas vero perpetuo alienationis titulo distinxit, & communis ecclesie Florentine de alienando Bononiam traiecit, urbemque Romanam & terras patrimonii ecclesie proditorie capti, invadi, & occupari permisit, & tacite consentit. Ex dum nuper de mense Junii anni domini 1413. se in crastino Romano populo missam in ecclesia sancti Laurentii in Damaso pro consolatione pacis & victoria belli contra quondam Ladislauum Apulie regem per ipsum Papam consecrati sponsoisset, Romanum populum deserens, curialesque suos, & oves in manibus luporum, & inimicorum tradens, ex culpa sua recessit scandalose, propter quod multi cortisani interempti, trucidati, capti, spoliati, & aliqui violenter per marinarios ad galeas capti, & in perpetuum servitutem redacti fuerunt. Itaque fuit, & est verum, & est publica vox & fama.

Item, quod propter premissa omnia, & singula, & ipso culpante, & causante multa crimina, videlicet sacrilegia, adulteria, homicidia, spoliaciones & rapinae, facta in urbe Romana fuerunt commissa, & ita fuit, &c.

Item, quod ipse D. Joannes Papa praedictus multa inutilia, & frustratoria onera etiam Gallicis in Avenionensi tyrannice ad diversos fines damnatos imposuit, & praeteritum: nam in navigio facto apud Pisas cum galeis sub colore eundi in Avenionensem, per D. Marinum nepotem suum, & suorum servitorum ad hoc, ut dicitur, missum, & constitutum capitaneum dicti palatii, & reparatorem ejus, quam aliis diversimodis ac de dictis civitatibus, Avenionensi, & comitatus Venasini, quos traiecit alienare diversimode, maxime in manibus dicti regis Ladislai ponere, mediantibus certis tractatibus contra unionem ecclesie pro magna pecuniae quantitate, quod & fecisset, si ad operatum suum venire potuisset: sicque ut praedicitur, fuit tentum, creditum, & reputatum, diciturque, tenetur, creditur, & reputatur.

Item, quod communis, & valseata omnium hominum opinio, & assertio, credulitas, & fama manifesta fuit, & est, quod D. Joannes Papa tam in premissis, quam in aliis innumerabilibus actibus, & universaliter in omnibus male & pessime administravit tam in spiritualibus quam in temporalibus, & quod fuit, & est totorum ecclesie Romane & ceterarum ecclesiarum & rerum ecclesiasticarum, ac etiam temporalium ad ecclesiam pertinentium, maxime, & plurimum de alio fuerit lectum, & auditum, dilapidatum, devastatum, &

disperit pessime, & inutilis, & damnosus administrator, atque universalis ecclesie, & toti populo Christiano scandalosus, veneticus, homicida, intertempor, carnis vitia per omnia colens, incontinentes & infansis criminibus irretitus, male famae & pessime conditionis adeo, qui in Italia & quasi tota capto vocabulo, & similitudine a quodam inhumanissimo gentium armorum capitaneo, qui Boldrimus appellabatur, etiam Papa Boldrimus vocatur. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod de premissis omnibus & singulis idem Joannes Papa fuit, & est publice, & notorie diffamatus, & per totum mundum divulgatus, & infamatus, & quod de ipsis & de eorum singulis fuit, & est publica vox, & fama, & ut talis ac pro tali fuit, & est ubique, ubi de ipso noticia habetur, dictus, & est creditus, & reputatus, dicitur, creditur, tenetur, & reputatur palam, publice communitate & notorie.

Item, quod dictus Joannes Papa pecunia satiari nequens, in Gallia similiter absque necessaria, nulla rationabili causa subsistente, vendidit, distinxit, alienavit, & dilapidavit certos redditus, census, & proventus, atque tributa annua ab antiquo Romanae ecclesie debita per diversos cives, & habitatores, ac communia civitatum, oppidorum, & locorum partium illarum, & praesertim Avenionensis, & comitatus Venasini, & oppidi seu ville Montis Pessulani, & praesertim Petro Gerandi, & certis aliis personis laicis, & secularibus, sicque ut praedicitur fuit dictum, tentum, creditum, & reputatum, diciturque, tenetur, & reputatur, atque fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Item, quod praedictus D. Joannes Papa nonnulla diversa bona mobilia, & immobilia diversarum ecclesiarum, & monasteriorum, titularumque dominorum cardinalium, tam episcopatum, quam aliorum presbyterialium, & diaconalium, collegiorumque, & prioratum, ecclesiarum parochialium, cappellarum, altarium, & hospitalium, ceterorumque locorum dictae urbis Romanae, & praesertim ecclesiarum principis apostolorum de urbe, sancti Joannis Lateranensis, & aliis ad canonicos, & personas ecclesiasticas dictae urbis spectantibus, necnon de bonis monasteriorum sanctorum Joannis & Pauli, sancti Laurentii, S. Alexii, sanctae Gavez, & aliorum monasteriorum, tam virorum quam mulierum sola avaritiae caecitate seductus, vendidit, alienavit, dilapidavit, & dissipavit; & aliqua eorum ad nihilum redegit, adeo quod in plerisque cessat servitium Dei, nam ubi erant decem, vel viginti, vel triginta religiosi, hodie non sunt nisi unus, duo, vel tres, quasi fame morientes. Et sic fuit; & est verum publicum, & notorium.

Item, quod dictus Dominus Joannes Papa bona & dotem praedicti Monasterii sancti Laurentii divisit in tres partes dissipando, & certis ex Dominis Cardinalibus particulariter per tripartitas particulas dividendo, quae prius unitae fuerunt pro sustentatione monachorum, inibi Deo in religionis zelo laudabiliter prius servientium, nunc miseria & paupertate apostatantium. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Item, quod dictus Dominus Joannes Papa praemissis non contentus, monasterium sancti Alexii praedictum vendidit Baptistae de Sabellis pro quodam impubere bastardo suo; Monasterium sanctae Savae vendidit Domino Nicolao de Ursinis, & ita de ceteris. Et quod dicitur, caput sancti Joannis Baptistae, quod erat in monasterio monialium sancti Sylvestri de dicta urbe, vendiderat, seu pactum de tradendo fecerat Florentinis pro pretio quinquaginta millium ducatorum. Quod & fecisset, nisi civibus Romanis id per eum revelatum fuisset. Ex qua aliqui eorum de hoc in aperto locuti fuerunt, capti, incarcerati, & in magnis pecuniarum summis redempti fuerunt & exbanniti, & alias nisi se, seu vitam suam redemissent, propterea decapitati ejus jussu fuissent. Et ita ut praedicitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum, diciturque, tenetur, creditur & reputatur, ac fuit & est verum publicum & notorium, manifestum, atque divulgatum ubique, tam in urbe & tota Italia, quam Gallia, etiam palam & publice.

Item, quod idem D. Joannes Papa etiam jura, nobilitate,

ANNO
CHRISTI
1455.

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

bilis, & immobilis ecclesiarum cathedralium, & collegiarum, monasteriorum, prioratuum, studiorum, collegiorum, hospitalium, ecclesiarum parochialium, capellarum, & ceterorum beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum extra dictam urbem tam in civitatibus, villis & locis dicti patrimonii ecclesie Romanae, quam extra ubicunque consistantia etiam vendidit, alienavit, & dissipavit. Et praefertim plura bona episcopatus Bononiensis, ecclesie sancti Petronii Bononiensis, & praefertim lapides, ligna, & totam materiam, de quibus debebat compleri edificium & fabricari, & pecunias annuas ad dictam fabricam ab antiquo ordinatas recepit, & opus omnino cessare fecit. Similiter curias, possessiones & praedia, & bona mobilia & immobilia, ac dotationem totaliter collegii Gregoriani in dicta civitate Bononiensi per falsis recordationis D. Gregorium Papam XI. fundati pro sustentatione quinquaginta scholarium pauperum, & etiam vendidit, & alienavit, ita quod de mobilibus ibi nihil romanis, & de immobilibus vix posset sustentari congruus usus solus scholasticus, & domum tradidit factandam, qui totaliter eam destruxerunt, & eam vendidissent, si reperisset emptorem. Et sic fuit, & est verum, &c.

Ita MS.
Codex.

Item, quod dictus Papa Joannes decimas castrovis Centi, & Plebis diocesis Bononiensis pertinentes ad mensam episcopalem Bononiensem alienavit laicis, laicis suis in perpetuum pro eis, & eorum successoribus in grave dispendium ecclesie Bononiensis, quam penitus, & totaliter depauperavit palam & publice. Et sic fuit, &c.

Item, quod dictus Joannes Papa praemissa non contentus, sed etiam litterarum studia per solati subtractionem subtiliter extinguere conatus doctoribus studii Bononiensis per quamplures annos & maxime a promotione sua ad papatum, stipendia eorum ab antiquo tempore praedicti studii eis debita, & unde vivere, & perinde studere, & legere debebant, fundata abstulit, & removit, totaliter fecit quod tam mobile, & solemne studium quasi ad nihilum respectivo devenit. Et sic fuit, & est verum.

Item, quod non solum dilapidavit bona & jura praedicta mobilia & immobilia ecclesiarum, sed etiam super personas Ecclesiasticas urbis Romanae, & civitatis Bononiensis, ac in toto patrimonio ecclesie gravissima onera, tallias & exactiones, insupportabilia imposuit, facultatesque ecclesiarum unde personas ecclesiasticas vivere, & servare, ab eis extorsit, & applicavit; immo etiam super alios praelatos ecclesiasticos aliarum terrarum, & dominorum secularium diversa onera, tallias, & exactiones solvendas dominis, & communitatibus secularibus, & praefertim regni Francie, comitatus Sabaudie provincie, &c. necnon communitatibus, Florentine, Venetorum, Senarum, & pluribus aliis, cum quibus in pretio participavit, imposuit, adeo & in tantum quod dicti ecclesiastici fuerunt, & sunt tanta paupertatis angustia afflicti, ut post propriorum patrimonialium bonorum consumptionem, necessitate famis, libros, calices, & ornamenta ecclesiarum vendere sunt coacti.

Item, quod propter praemissa ecclesia Dei notorie fuit scandalizata.

Item, quod horrida, & detestandorum criminum D. Joannis antedicti Papae fama, immo infamia, crebris multiplicibus vicibus, non solum semel, sed pluries & saepe Christianorum principum, totiusque populi Christiani, pro dolor! aures penetravit, in tantum quod serenissimus & invictissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae rex semper Augustus in Lombardia existens ad civitatem Laudensem applicuit, dictamque dominum Joannem Papam ibidem advenientem humili & devota prece rogavit quatenus attento, quod totus Mundus in ejus persona scandalizatus est, suasque crimina Mundus dissimulare non posset, mores & vitam emendaret in melius, & ut ad unionem sanctae matris ecclesie, tunc & nunc participatae summis vigiliis & cura intendere, dignaretur, ut adstrictus per Pisanum Concilium tenebatur & Concilium in aliquo securo loco cuncto Christiano populo & communitate indiceret, suavis. Et ut etiam in capite, & in membris reformaretur etiam devoto supplicavit.

Item, quod dictus D. Joannes Papa XXIII. precibus serenissimi principis Romanorum & Hungariae regis in parte condescendens amplius a vitiis hujusmodi, scandalis, & praefertim simoniae, abstinere spondit, & hanc civitatem Constantiensem pro loco maiestatis capere, & alias habili, & idoneo pro Concilio celebrando elegit quod anno domini 1414. & de mense Novembris inchoandum indicit, & per Mundum publicavit. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod deinde dictus D. Joannes Papa Bononiam rediens in pristinam & pejorem simoniam recidivavit, falsas datarum anticipationes vendidit, jus quascumque pro numerata pecunia litigatoribus abstulit, & ad solvendum instantiam eorum adversariis perpetuum plerisque vicibus silentium imposuit de facto turpiter, & scandalose. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Item, & ne per viam justitiae oppressi relevarentur, idem Papa Joannes nuper anno domini 1414. plerisque vicibus dominis auditoribus per suos referendarios & praefertim per D. Jacobum de Campio nunc electum Pannensem, dici fecit & mandavit, ne materiam anticipationis datarum admitterent in iudicio, & ne datarum registratores, & alios officiales quovis modo compellerent in iis materiis privationem juris alterius concernentibus veritati testimonium perhibere, justitiam notorie opprimendo. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod praemissa, & plura alia R. P. & D. dominus episcopus Sarisberienfis, & alii Christiani principis regis Angliae illustris ambaxiatores dictum D. Joannem Papam XXIII. monuerunt & corripuerunt charitative supplicantes eidem, quod simoniam & venditionem beneficiorum desereret, & se in vita & moribus emendaret, alioquin dubitarent propter scandalum subtractionem obedientiae, & alia inconvenientia fecutura. Quodque ipse D. Joannes incorrigibilis factus hujusmodi monita salutaria sprexit, ipsaque & alios praelatos duris & asperis verbis minatus est, injuriatus palam & publice. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

Item, quod deinde praefatus D. Papa ad Constantiam veniens post diversas persuasiones, exhortationes & rogamina per hoc sacrosanctum generale Concilium Constantiense devoto factas, & factas, ut pacem ecclesiae daret, & papatus cederet, cum alia tutor, parator, & securior quam via cessionis non esset, ad unionem perfectam in ecclesia Dei consequendam, attentis scandalis ex persona sua jam exortis, propter quae existentes in aliis obedientis retraherentur ab ecclesia unitate.

Hoc anno domini 1415. die sabbati 11. mensis Martii in sessione generali Constantiensi, & in pleno Concilio generali universalem ecclesiam representantem ecclesiae Dei & sponsae suae promisit, vovit, & juravit cedere Papatus, & sponte & libere dare pacem ecclesiae per viam suae simplicis cessionis papatus, juxta deliberationem ejusdem Concilii, prout in quadam cedula conscripta, quam suamet viva & intelligibili voce legit, dixit, juravit, vovit & promisit, & aliam fecit prout in eadem cedula ad quam se referunt promotores, & procuratores praedicti, continetur: cujus tenor sequitur, & est talis.

Ego Joannes Papa XXIII. propter quietem populi Christiani profiteor, spondeo, voveo, juro, & promitto Deo, ecclesiae, ac huic sacrosancto Concilio, sponte & libere dare pacem ipsi ecclesiae per viam meae simplicis cessionis papatus, & tam facere & adimplere cum effectu juxta deliberationem praesentis Concilii, si, & quando Petrus de Luna, Benedictus XIII. & Angeus Corario Gregorius XII. in suis obedientis nuncupati papatus, quem praetegunt per se, vel procuratores suos legitimos similiter cedant, & etiam in quocumque casu cessionis, vel decessus, aut alio in quocumque per meam cessionem poterit dari unio ecclesiae Dei, ad extirpationem praesentis schismatis.

Item, quod denunciant, ponunt, essi necesse erit, probare intendit dicti procuratores, & promotores quod dictus Joannes Papa XXIII. se huic sacro Concilio submisit, & eius sententiae, ac iudicio in omnibus & singulis quae pertinent ad reformationem ecclesiae, tam

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

in capite quam in membris, stare promisit. Et hoc est A
verum, publicum, notorium, & manifestum. Et ita
ab omnibus publice tenetur, & reputatur.

Item, quod D. Joannes postquam fuit in civitate
Constantiensi, & post Concilium jam incipit, sepe
& sepius, & maxime in publica sessibus omnibus au-
dientibus cunctos monuit, quatenus contra ipsum D.
Joannem dicant, & objicerent quicquid vellent: cum
intenderet stare determinationi hujus sacri Concilii de
iis, qui tempore sui papatus pesserat, & administra-
verat. Et hæc sunt publica, & notoria, & manifesta,
& ita ab omnibus tanquam notoria habentur.

Item, quod deinde hujusmodi professio, votum, ju-
ramentum, & promissio juxta deliberationem Concilii,
ac practicam cessionis papatus, & per consequens præ-
dictæ unionis in ecclesia Dei consequenda poneretur,
dictus D. Joannes Papa requisitus, quatenus procurato-
res aliquos ad præmissa adimplendum constitueret, ut
dictus serenissimus princeps, & alii per hoc sacrosanctum
generale Concilium deputandi & eligendi in civitate
Niciensi Petro de Lana Benedicto XIII. in sua obedi-
entia nuncupato bonam D. Joannis Papæ voluntatem osten-
deret, & ut similiter cederet, prout cum ambaxiato-
ribus dicti Petri de Lana, & illustris principis D. regis
Aragonum tractatum, & conclusum extitit, fuit pro
parte nationum, & hujus sacri Concilii humiliter &
devote rogatus & requisitus.

Item, quod post hujusmodi requisitionem dictus D.
Joannes Papa dolose cogitavit se absentare, & clam re-
cedere velle. Et super hoc fuit publica vox & fama.

Item, quod fama huiusmodi recessus Papæ Joannis
tunc instantis ad aures serenissimi principis Sigismundi
Dei gratia Romanorum, & Hungariz regis deducta, idem
dominus rex in potentia Romanorum atque prælatorum
multitudine copiosa hortatus est, & rogavit dictum D.
Joannem Papam ne a civitate Constantiensi recederet,
neque ante perfectam unionem hujusmodi sacrum Con-
cilium dissolvere, persuadens quantum meruit apud
Deum, quantumque laudem humanam habiturus esset,
si per ipsum perfecta unio fieri posset, dans, & offe-
rens uberiores saluum conductum, atque salvam guar-
diam, & plenissimam securitatem personarum; & bonorum
omnium, familiarium, & cortesiorum: quodque dic-
tus D. Joannes recedere nunquam excogitasset, respon-
dit, sed utique remanere & perficere, ac implere cum
effectu vellet ea quæ vovit, & juravit. Et sic fuit,
& est verum, publicum, & notorium.

Item, quod ex tunc dictus D. Joannes Papa videns
hujusmodi, & totum Mundum ad sanctæ ecclesiæ Dei
jam XXXVIII. vel circa annis scilicet, & divisæ uni-
onem, & integritatem, necnon extirpationem hæresum,
& vitiorum, ac ipsius ecclesiæ reformationem in capi-
te, & in membris anhelare, diabolico spiritu infliga-
tus, hoc sacrosanctum Concilium dissolvere querens,
ut reformationem ecclesiæ, hæresum atque schismatum
extirpationem prædicta evadere, & impedire posset, &
suam malam vitam continuare ad præsentia vitia, &
ambitiones viticidens, contra vota professa, promissa,
ac Deo & ecclesiæ jurata, id facere de facto renuit, &
nuper hoc anno domini 1415. die Mercurii xx. Martii
in noctis tenebris habitu indecenti, & dissimulato,
laicali more, non ut Romanum decuit pontificem, gregem
sibi commissum, ut mercenarius deserens, ab hoc
sacrosancto generali Constantiensi Concilio contumaciter
se absentando aufugit & recessit, in scandalum genera-
lis Concilii, & totius populi Christiani. Ita fuit & est B
publicum, & notorium.

Item, quod de post dictus Joannes Papa prædictus ad
oppidum Scaphusa se retraxit, & nonnullos cardinales,
episcopos, & prælatos, & etiam cortesanos, ac princi-
pium ambaxiatores a præsentia civitate Constantiensi ad
se venire iussit, mandavit, & præcavit, & nihilomi-
nus sub certis præsentis pœnis, & censuris, ipsos ad se
vocavit, & venire iussit, & eum sequi volentibus, &
non volentibus mandavit, ut de hoc sacro Concilio re-
cederent, & sic per suam fugam oves spargere. Con-
cilium sacrum dissolvere, & schisma nutrire, & porpe-
tuo ecclesiam Dei tunc monstruosam hæresibus, & divi-
siam, & vitii diffamam proposuit, & quantum in

eo fuit, voluit, & deliberavit, & fecit. Et fuit, & est
verum, publicum & notorium.

Item, quod ex post de dicto oppido Scaphusa die Vene-
ris sancta tempora divini officii hora tertiarum iterar-
ripuit versus oppidum Laufenberg, & deinde ab oppi-
do Laufenberg iterum transformato habitu turpiter ul-
terius versus Brisacum gressus suos direxit, scandalo-
se a dicto Concilio & civitate Constantiensi plus & plus con-
tumaciter se elongando, totisque conatibus, practica,
& operis datis ire visus est in Burgundiam.

Item, quod nuper hoc anno domini 1415. & de mense
Aprilii ejusdem anni, dictus Joannes Papa per Romanos
oratores, ac ambaxiatores, nuncios, & epistolam pro
parte hujus sacri generalis Concilii, ad ipsum tunc in
sancto oppido Brisaco residentem destinatos & destinatas,
quatenus more pii pastoris, qui animam suam pro ovi-
bus suis posuit, cujus occasione, & auctoritate presi-
dentis, ita vite exemplo, & doctrina instructor ad gregem
suum desertum rediret Constantiam, vel saltem ad
unam de tribus civitatibus, seu oppidis, locis utique in-
signibus, videlicet civitatem Basiliensem, Ulmam, vel
Ravesburg civitates Constantiæ & loco Concilii vicinas
de unione ecclesiæ Dei gratia perficienda invicem se-
cum omni benignitate & charitate, cum debita rever-
entia rogatus fuit, monitus, & requisitus, promittentes
eidem & offerentes ex parte dicti Concilii saluum
conductum plenissimum, tunc jam paratum, & sigillo
magno regio seu imperiali sigillatum, & eidem D. Jo-
anni lectum, ostensum, & donatum, securitatem vite,
ac status, ac provisionem honestissimam conceden-
tem statui suo si reverteretur, atque vota, & promissa
jurata adimpleret, prout iidem legati, & ambaxiatores
id a prædicto Concilio habuerunt in mandatis, obtulerunt,
quemadmodum in instrumentis publicis, de, &
super hoc confectis, ad quæ se referunt promotores,
& procuratores prædicti, latius continetur.

Item, quod dictus D. Joannes Papa in reprobum sen-
sum datus monita hujusmodi more aspidis aures obtu-
rantis, ne audiat, obaudiens, se in crastinum responsum
dictis ambaxiatoribus & legatis velle dare asserens, ipsos
ex tunc redire iussit, nec crastino expectato, post me-
dium noctis ante diluculum, non dato responso, ad oppi-
dum Laufenberg aufugiens se transtulit habitu trans-
formato, ut sic sacrum Concilium dissolvere, & refor-
mationem ecclesiæ, extirpationem hæresum & vitiorum
impedire, & suam vitam detestandam continuare posset,
quæ sicut prout & continuavit, immo in profundum ma-
lorum deducit peiora prioribus committere non expa-
vit, supradictis monitis, precibus, & requisitionibus mi-
nime condescendens. Et sic fuit, & est verum & C

Item, quod supradictus D. Joannes Papa fuit, & est
homo duræ cervicis, pertinax, peccator, induratus,
incorrigibilis, ecclesiam Dei notorie scandalizans, fau-
tor schismatis, atque talis quod papatu, & ejus admini-
stratione se reddidit indignum, & pro tali habetur,
tenetur, nominatur & reputatur.

Item, quod idem D. Joannes Papa fuit, & est de
præmissis omnibus & singulis publice & notorie divul-
gatus, & diffamatus, & pro tali, & ut talis in Roma-
na curia, & extra & ubicunque ipsius notitia habetur,
habitus, tentus, nominatus, & reputatus pro tali, &
ut talis, palam & publice.

Item, quod communis hominum opinio, assertio, fir-
ma credulitas, & vera reputatio, commune dictum, ru-
mor indubius, vulgata fama, atque verum & notorium
fuit, & est, quod ipse D. Joannes Papa fuit, & sit ho-
mo peccator notorie criminatus, & de homicidio, vene-
ficiis, & aliis gravibus criminibus, quibus irretitus di-
citur, graviter diffamatus, dissipator bonorum, & di-
lapidator eorum, notorius simoniacus, pertinax heret-
ticus, & ecclesiam Dei notorie scandalizans, incorri-
gibilis, & alias talis, quod se papatu, & ejus admini-
stratione, ac sedis apostolicæ, & universalis ecclesiæ
regimine reddidit indignum.

Item, quod dictus Joannes Papa XXIII. sepe & se-
pius coram diversis prælatis, & aliis honestis, & pro-
bis viris pertinaciter, suadente diabolo, dixit, asse-
ruit, dogmatizavit, & asstruxit vitam æternam non
esse, neque aliam post hæc, quin immo dixit, & perti-
naciter

ANNO CHRISTI 1455.

ANNO CHRISTI 1455.

naciter credidit animam hominis cum corpore humano A peccatorum tangentes juraverunt ad sancta Dei evangelia, se dicere & deponere velle puram, veram & omnimodam, quam scirent in hujusmodi causa veritatem, prece, pretio, odio, timore, amore, ira, rancore, gratia, fraude, seu quavis alia illicita machinatione, penitus postposita, semotis & exclusis.

Item, quod dictus Joannes papa sepe & saepius publice dixit, & professus est se velle facere omnia opportuna pro unione ecclesiarum sanctae Dei etiam usque ad mortem inclusive, nec in praesentibus a voluntate hujus sacri Concilii aliquo modo discedere. Et sic fuit vera, publica, & notoria, & pro notoriis.

Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit & est publica vox & fama, & notorietas inexcusabilis.

Ex collectione Barberiniana, & vss. duabus Germanicis.

Die sabbati decimo octava mensis Maji supradicti post meridiem, discretus Fredericus Rufe sedis Apostolicae cursor residit in palatio episcopali dominis commissariis deputatis ad examinandum testes super positionibus & articulis superius datis & productis contra Joannem Papam XXIII. ad hujusmodi actum ibidem congregatis. & notariis ibidem praesentibus, videlicet Joanne a Gujardi, Guillelmo b Parisellis, Bartholomaeo de Guastis, Joanne Anel, Graesero Bovenen & Gumperto Fabri, se de dictorum dominorum commissariorum & deputatorum mandato, & ad providorum virorum magistrorum Henrici de Piro, & Joannis de Scribanis promotorum & procuratorum supradictorum sibi super hoc, ut afferuit, facta instantia, peremptorie citasse reverendissimos in Christo patres & dominos, dominum Joannem Ostiensem episcopum cardinale Vivariensis vulgariter nominatum sacrosanctae Romanae ecclesiae Vicecellarium, Angelum episcopum Praenestinum cardinalem Laudensem vulgariter nuncupatum, Franciscum Venetiarum, Almannum Pisanum, Branda Placentinum presbyteros cardinales, Ludolphum Barensem, Amedeum Salutiarianum, Ludovicum de Flicco, Franciscum Florentinum, Antonium Aquilegensium diaconos cardinales Constantiensis personaliter apprehensos, & inventos, ut & in quantum testes ad jurandum de prohibendo testimonium veritati super positionibus, & articulis superius, ut praemittitur in hujusmodi causa depositionis sive inquisitionis contra dictum Joannem Papam XXIII. ad hanc horam decimasima praesentis diei, prout & quemadmodum idem cursor dixit, se superius a dictis dominis commissariis & deputatis specialiter in mandatis recepisse, subsequenter dicti cursoris relatione facta, constitutus coram dominis commissariis saepius magister Henricus de Piro promotor & procurator, nomine quo supra, & quasdam citationes superius, ut praemittitur in supradicta causa exhibitas hic repetit, & verbo de novo reproduxit: citatorumque in eis contentorum non comparentium, neque alias testes produci, jurare, recipi & admitti videre curantium contumaciam accusavit, ipsosque contumaces haberi petiit; & in eorum contumaciam supradictos testes proxime, ut praemittitur, citatos ibidem praesentes ad jurandum induxit: quos & eorum solita juramenta per dominos commissarios ibi congregatos, licet domino Guillelmo sancti Marci cardinale propter ejus infirmitatem absente, debita cum instantia recipi & admitti postularit. Quos quidem testes dicti domini commissarii, reputatis primitus pro contumacibus in dictis citationum cedulis nominatis, diserunt admittendos, & admiserunt. Qui testes sic praemissi, ac ipse reverendissimus pater dominus de Ursinis episcopus Albanensis cardinalis, licet unus ex commissariis, ab aliis una cum deputatis juramenta testium recipiens tamen pro nunc, ut & tanquam testes una cum aliis reverendissimis patribus superius, ut praemittitur, pro testibus citatis statim & incontinenti, ad mandatum ipsorum commissariorum ibidem existentium Concil. General. Tom. XXVII.

a Mf. Giardi. b Mf. Paris.

peccatorum tangentes juraverunt ad sancta Dei evangelia, se dicere & deponere velle puram, veram & omnimodam, quam scirent in hujusmodi causa veritatem, prece, pretio, odio, timore, amore, ira, rancore, gratia, fraude, seu quavis alia illicita machinatione, penitus postposita, semotis & exclusis.

Die Veneris vicesima quarta mensis Maji, supradicti fuerunt congregati commissarii, qui examina verum testes productos super materia inquisitionis contra Joannem Papam XXIII. & certi deputati omnium nationum ad examinandum depositiones testium exactorum, & ad referendam Concilio. Qui quidem commissarii & deputati legi fecerunt articulos & dicta, sive attestaciones super qualibet singulariter, & singulatem facienda summaria de omnibus. Quibus factis magister Henricus de Piro procurator & promotor in vim probationis dictarum positionum, & articulorum produxit duas bullas, & processus concessos aliquibus de ordine sancti Joannis Hierosolymitani, quorum tenores hic sequuntur.

Tenores bullarum pro probatione dictarum positionum, & articulorum.

Joannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacri Christi militum hospitalis sancti Joannis Hierosolymitarum perseverantiam tantum nos decet paterni zeli sinceritatem propensius extendere, quanto ipsi pro offensione peridorum, veluti fideles athletae, & constantes pugiles variis etiam personalibus periculis non dubitant jugiter exponere se profecto quando per vos gesta versari conserimus in orthodoxae fidei defensionem, ac ipsorum dispendium, & peremptorie sagacius studiis summovere. Sane dudum intendentes de praepetoria domus Colosi hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani Nemesiensis diocesis, quam quondam Raymundus de Lascura tunc ipsius domus praepro, obtinebat, cum illam vacare contingeret, per Apostolicae sedis providentiam ordinari praepetoriam vestram, videlicet vi. Kalendas Junii pontificatus nostri anno primo, ordinationi & dispositioni nostrae duximus ea vice specialiter reservatam: decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter coningeret attentari: & deinde, videlicet viii. Kalendas Decembris pontificatus ejusdem anno iv. diem clausit extremam, vacaret. Quoque dilectus filius Aloysius de d Lusignano Nicosiensis diocesis, qui ut asserbatur, in e quinto anno aetatis suae constitutus exsistebat, cuperet cum dilectis filiis magistro & fratribus praefati hospitalis virtutum Domino famulari: nos dictum Aloysium in dicto hospitali in fratrem recepi, sibi que juxta illius consuetudinis regularem habitum exhiberi, necnon regularem professionem per fratres hospitalis ejusdem consuetam admitti, si que domum de praepetoria ipsa, sive ut praemittitur quovis modo aut alterius cujuscumque persona vacet; etiam si tanto tempore vacavisset, quod ejus collatio juxta Lateranensia statuta Concilii legitime devoluta, vel praepetoria ipsa dispositioni Apostolicae specialiter reservata exsisteret, provideri mandamus; & nihilominus eidem Aloysio a quibuscumque tam clericis quam laicis cujuscumque status, gradus vel conditionis exsisteret, fructus, redditus, & proventus, emolumenta & obventiones, & quaecumque alia bona praepetoriam praefatam spectantia, quae a tempore hujusmodi praedicti Raymundi provenerant, auctoritate Apostolica petendi, liberandi, & absolvendi, ac de ulterius non petendo promittendi, & obligandi facultatem & omnimodam potestatem concessimus; certisque sibi super istis exsecutoribus datis, prout in diversis nostris inde confectis litteris plenius continetur. Verum sicut nuper ex supplicii dilectorum filiorum Philiberti de Neaco magistris, & conventus hospitalis ejusdem nobis exhibitae certa petitione accepimus, idem magister pridem licet post reservationem & decretum praedictum provide considerantes, quod bona dicti hospitalis per universum orbem dispersa, quae etiam inde & non beneficiales administra-

c Legi ex mss. ex parte suae. Unde profecto A.

d Al. Lusignano.

ANNO
CHRISTI
1413

straciones existunt, adeo forent, proh dolor, guerrarum, mortalitatum, schismatis, temporum, & hominum malitia constantibus, ex ortis diminuta, quod nedum ad catholicæ fidei defensionem, ac Christi pauperum hospitalitatem ad hujusmodi usus utique dedicata fuerint; cum etiam de ipsorum conventus sustentationem pene sufficienter requireret: maturâ deliberatione præhabita, præceptoriam ipsam etiam tunc per hujusmodi obitum dicti Raymundi vacantem eidem conventui perpetuo annexerat, & etiam univertat; unde si unione ipsa justum præfate litteræ suos fortirentur effectus, defensio præfate fidei, & hospitale prædictum non modico verisimiliter exponeretur detrimento. Quare pro parte dictorum magistri & conventus nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur, ne, (quod absit) ex præfatis nostris litteris eidem defensioni catholicæ fidei, & hospitalis, & conventui cuiuspiam dispendii fomentum, quod utique ore procul feri putamus, immineat, providere, ipsorumque defensionis fidei, ac hospitalis & conventus statum, ad quem feliciter prosperandum totus præcordis afficimus, nostrarum litterarum hujusmodi affectum congruo iudicio præponere volentes, ac jus eo pro reservationis, & nostrarum litterarum hujusmodi concessionibus temporibus præceptoriam ipsam non administrationem, seu commendam ad nutum magistri pro tempore existentis hospitalis ejusdem revocabile, sed perpetuum beneficium per fratres hospitalis regi consuetum credimus; mentem nostram utique rei veritatis ignoratam reputantes. hujusmodi supplicationibus inclinari, ex præmissis, & ex certis aliis rationabilibus causis ad id animum nostrum moventibus, hujusmodi litteras nostras, per quas Aloysio de præceptoriam provideri mandamus, quarum tenores per singula præsentibus haberi volumus pro expressis, quatenus videlicet præceptoriam ipsam attingat, etiam jam eas ad collationes & provisiones, ac possessionis etiam pacificæ adeptionem dictæ præceptorie, vel alias quomodolibet processum fuerit: collationem quoque & provisionem hujusmodi, si factæ fuerint, necnon supplicationes super quibus ipsæ litteræ emanaverint cum omnibus contentis in eis, & ex iis omnibus secutis, necnon etiam quascunque gratias & concessionis, alias ad ipsam præceptoriam, sic aut alias quovis modo vacantem, cuiuscunque alteri pariter hæcenus forsitan factas; quantum præceptoriam ex regularibus institutis ac stabilimentis hospitalis ejusdem perpetuum beneficium non existit; auctoritate Apostolica ex certa nostra scientia, nullius existere roboris, vel momenti, nullumque fuisse per eas eidem Aloysio, seu alteri in præceptoriam ipsa, seu ad eam quomodolibet jus questum, tenore præsentium decernimus, ac etiam declaramus: ipsasque litteras, collationes, provisiones, processus, supplicationes, & alia præmissa pro incertis habentes, ea omnia ex nunc cassamus, irritamus, ac etiam annullamus: & tam litteras quam supplicationes hujusmodi in regulis nostris & alibi ubicunque etiam in iudicio appareant, cassari volumus & jubemus. Decernentes insuper unionem, & annexionem de dicta præceptoriam, & per præfatum Philibertum magistrum, ut prædicitur, factas perinde valuisse, & valere, vimque perpetuæ & Apostolicæ unionis, incorporationis & annexionis obtinere, suumque fortiri effectum debuisse & debere, ac si decretum interpositum, & litteræ hujusmodi confectæ, atque gratiæ, & concessionis hujusmodi obtentæ, ceteraque præmissa secuta minime existissent. Et nihilominus tam hospitalis, quam conventus, quem etiam præceptoriam prædictorum fructuum, reddituum & proventuum veros valores, secundum communem estimationem præsentibus habentes pro expressis, præceptoriam ipsam, quatenus unio & annexio prædictæ juris vel facti, aut alium defectum quempiam patiantur, eidem conventui de novo auctoritate Apostolica in perpetuum cum omnibus iuribus & pertinentiis suis incorporamus, anneximus, unimus, ac etiam applicamus: ipsi conventui liberam licentiam & potestatem omnimodam tam a præfato Aloysio, quam etiam a quibuscunque aliis, tam ecclesiasticis, quam laicis personis cuiuscum-

que status, gradus, ordinis, & conditionis existant, omnes & singulis redditus, proventus, & alia quocunque emolumenta, obventiones, & bona ad præceptoriam prædictam spectantia ubicunque, & in quibuscunque rebus consistant, & que a tempore hujusmodi obitus dicti Raymundi provenerunt, etiam occasione ipsorum lis, cujus statum haberi volumus præsentibus pro expresso, inter quoscunque, & ubicunque pendeat indelicis, petendi, exigendi, & recuperandi; necnon de receptis, & recuperatis absolvendi, & de recuperatis non petendo, paciscendo, auxiliumque brachii sæcularis, si opus fuerit, invocando, tenore præsentium concedentes, nunc irritum & inane, si secus super iis a quocunque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostris & aliis constitutionibus Apostolicis, necnon institutis, & stabilimentis ejusdem hospitalis, ceterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, constitutionis, declarationis, cassationis, revocationis, & annulationis, mandati, incorporationis, annexionis, unionis, amplexionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ, Idibus Augusti, pontificatus nostri anno quinto. In plica, F. de Monte Politiano.

Copia litterarum Apostolicarum fratri Aymardo de Sossello ordinis sancti Joannis Hierosolymitani concessarum, videlicet gratiæ.

Joannes episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Aymardo de Sossello præceptoriam, Castellano nuncupato, domus castellanæ nuncupatæ hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani de Scallis, Gratianopolitanæ diocesis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Religionis zelus, vitæ ac morum honestas, probitatis & virtutum merita super quibus apud nos fide digno commendatis testimonio, nos inducunt ut tibi reddamus ad gratiam liberales. Hodie siquidem dilectum filium nobilem virum Jacobum de Ulrico militem Gebennensis diocesis tunc præceptorem castellanum nuncupatum, domus castellanæ nuncupatæ hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, de Scallis Gratianopolitanensis diocesis licet absentem, a vinculo quo ordini fratrum hospitalis ejusdem cujus tunc a professor existebat, tenebatur, per alias nostras litteras absolvimus, eumque ad sæcularem statum reduximus: & volumus quod ipse præceptoriam prædictam cum præceptoriam domus ejusdem sancti Joannis de Morento hospitalis & diocesis prædictorum ei canonice annexa, quam tunc obtinebat, & quam ex nunc vacare decrevimus, realiter & omnino dimittere, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cum b ita propterea dicta præceptoriam castellanæ nuncupatæ cum aliis præceptoriam prædicta apud sedem Apostolicam vacare noscantur: Nos volentes tibi, qui, ut asseritur, præfati Jacobi consanguineus existis, præmissorum meritorum tuorum intuitu, nec non consideratione carissimi in Christo filii nostri Caroli regis Francorum illustris, pro te dilecto tuo nobis super hoc humiliter supplicantis, gratiam facere specialem; præceptoriam castellanæ nuncupatæ præfate cum dicta præceptoriam annexa, que per professores ordinis prædicti, cujus ut asseritur, professor existis, gubernari consueverunt; & quarum fructus, redditus, & proventus, illas pro tempore obtinenti, & in eis non residenti ultra quadraginta libras Turonensium parvorum, ut asseritur, non valent annuatim, sive, ut præmittitur, sive alias quovis modo, aut ex alterius cuiuscunque persona varet, etiam dignitates existant, & ad eas consueverint quoad electionem assumi, cum omnibus iuribus & pertinentiis suis Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illis etiam providemus. Decernentes pro-

ANNO
CHRISTI
1413a Forte
professus.b Forte
itaque.

ANNO
CHRISTI
1413.ANNO
CHRISTI
1413.

ut est, irritum & inane, si secus super iis a quoquam quis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est habitus, vel contigerit in posterum attentari. Non obstantibus quibuscumque stabilimentis, statutis, & consuetudinibus hospitalis & ordinis prædictorum contrariis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis & præceptoris hujusmodi in illis partibus speciales vel generales diste sedis vel legatorum litteras impetraverint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te in assentione dictarum præceptoriarum alias præjudicium generari, seu si dilectis filiis magistro & conventui ejus hospitalis Rhodi, vel in quibusvis aliis communiter vel divisim a dicta sede sit indulgentum, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non possint. Quodque de præceptoris hujusmodi ad eorum collationem, provisionem, & præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctam, vel divisim spectantibus nulli valeat provideri per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat: per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non inferam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ collationis, provisionis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrariare. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ, apud sanctum Petrum, nonis Junii, Pontificatus nostri anno quarto.

Copia est facta collatione. Franciscus Huberti.

Copia executoria, cujus tenor sequitur.

Joannes episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri episcopo Augustensi, & dilectis filiis, Præposito ecclesiæ sancti Andree diocesis Gratianopolitanæ, ac Officiali Gebennensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Religionis zelus, vitæ ac morum honestas, alique laudabilia probitatis & virtutum merita, super quibus dilectus filius Aymar de Sossello præceptor castellanus nuncupatus, domus castellanæ nuncupatæ hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani de Scallis Gratianopolitanæ diocesis, apud nos fide digno commendatario testimonio, nos inducunt, ut sibi reddamur ad gratiam liberales. Hodie siquidem dilectum filium nobilem virum Jacobum de Viriaco militem Gebennensis diocesis tunc præceptorem castellanum nuncupatum dictæ domus, licet absentem, vinculo, quo ordini fratrum hospitalis ejusdem, cujus tunc professus existebat, tenebatur, per alias nostras litteras absolvimus, eumque ad secularem statum deduximus; volumus, quod ipse præceptoriam prædictam cum præceptoris domus ejusdem sancti de Morento, hospitalis & diocesis prædictorum, ei canonice annexa, quam tunc obtinebat, & quam ex tunc vacare decrevimus, realiter & omnino dimitteret, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cumque itaque propterea dicta præceptoriam castellaniam nuncupatam, cum alia præceptoriam prædicta apud sedem Apostolicam vacare noscantur; Nos volentes præfato Aymaro, qui, ut asseritur, prædicti Jacobi consanguineus existit, præmissorum meritorum suorum intuitu, necnon consideratione carissimi in Christo filii Caroli regis Francorum illustris, prædicto Aymaro dilecto suo nobis super hoc humiliter supplicantis, gratiam facere specialem; præceptoriam castellaniam nuncupatam præfatum cum dicta præceptoriam annexa, quæ per professores ordinis prædicti cujus idem Aymar, ut asseritur, professor existit, gubernari consueverunt, & quarum fructus, redditus & proven-

Council. General. Tom. XXVII.

tus illarum pro tempore obtinenti, & in eis non residenti, ultra quadraginta librarum Turonensium parvorum, ut asseritur, non valent annuatim: sive ut præmittitur, sive alias quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona vacarent, etiam si dignitates existerent, & ad eas consuevisent, quam per electionem assumi; cum omnibus juribus & pertinentiis, Apostolica auctoritate eidem Aymaro contulimus, & de illis etiam providimus. Decernentes, prout erat, irritum & inane, si secus super iis a quoquam quis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan erat tunc, vel contingeret in posterum attentari: non obstantibus quibuscumque stabilimentis, ac statutis & consuetudinibus hospitalis & ordinis prædictorum contrariis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de præceptoris hujusmodi in illis partibus generales vel speciales diste sedis, vel legatorum ejus litteras impetrarint, etiam per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum, vel alias quomodolibet, sit processum. Quibus omnibus præfatum Aymarum in assentione dictarum præceptoriarum volumus anteferri: sed nihil per hoc eis, quoad assentionem aliarum præceptoriarum, aliorum præjudicium generari: seu si dilectis filiis magistro & conventui ejusdem hospitalis Rhodi, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim a dicta sede sit indulgentum, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non possint: quodque de præceptoris hujusmodi ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem communiter, vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam in nostris litteris non expressam, vel totaliter non inferam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Quocirca discretioni vestræ per Apostolicam scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos vel alium, seu alios eundem Aymarum, vel procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem præceptoriarum, juriumque & pertinentiarum præfatarum inducatis auctoritate nostra, & defendatis inductum; amoto exinde quolibet detentore, faciendo ipsum vel dictum procuratorem pro eo ad præceptorias ipsas, ut moris est, admitti, sibi que de ipsarum præceptoriarum fructibus, redditibus, proventibus, iuribus & obventionibus universis integre responderi. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si magistro vel conventui supradictis vel quibusvis aliis communiter, vel divisim a prædicta sede indulgentum existat, quod interdicti, suspendi, & excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Datum Romæ, apud sanctum Petrum, nonis Junii, pontificatus nostri anno quarto.

Copia processus super litteris Apostolicis præfatis.

Venerabilibus & discretis viris, domino Magistro & conventui hospitalis Rhodi prædictorum, etiam dignitates, personatus, præceptorias, administrationes, seu beneficia aut officia quæcumque obtinentibus in eisdem, aut omnibus aliis universis, & singulis, quorum interest, vel intererit, & quos intra dictum tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet futurum, ad quorum notitiam præsentem processum nostrum, omnia & singula in eo contenta contigerit pervenire, Petrus de Magistro præpositus ecclesiæ sancti Andree Gratianopolitanæ, executor ad infrascripta, una cum infrascriptis collegis nostris cum illa a clausula, Quatenus eos, vel duo, aut unus, a sede Apostolica deputati: salutem in Domino, & nostris, immo ve-

V v 2 rius

a Ex m.
supplevimus
vocali claus.
sua, que
deerat.

ANNO
CHRISTI
1411.

rius Apostolicis firmiter obedere mandatis. Litteras fan-
Rissimi in Christo patris & domini domini Joannis di-
vina providentia Pape XXIII. unam videlicet gratio-
sam cum filis fericis rubei croceique colorum, & alteram
exinde executorialiam cum cordula cannabis veris
bullis plumbeis ipsius domini nostri Pape more Romanæ
curiæ bullatas, sanas & integras, non vitiatas, non
cancelatas, non oblitas, non in aliqua sui parte sus-
pectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione caren-
tes, nobis pro parte venerabilis viri domini Aymari
de Sotello præceptoris castellani nuncupati domus castel-
lanæ nuncupati hospitalis sancti Joannis Hierosolymita-
ni de Scallis Gratianopolitanæ diocesis, coram nota-
riis, testibus infrascriptis præsentatas. Nos cum ea, qua
decurit, reverentia noveritis recepisse, cujus quidem
litterarum gratiarum tenor sic incipit.

Joannes episcopus servus servorum Dei, dilecto Ayma-
ro de a Castello præceptoris Castellani nuncupati domus
castellanæ nuncupati hospitalis sancti Joannis
Hierosolymitani de Scallis Gratianopolitanæ diocesis,
salutem & Apostolicam benedictionem.

Religionis zelus, &c.

*Alterius vero litterarum videlicet executorialium
tenor sic incipit.*

Joannes episcopus servus servorum Dei, venerabili fra-
tri episcopo Augustensi, & dilectis filiis præposito sancti
Andree Gratianopolitani, ac officiali Gebennensi,
salutem & Apostolicam benedictionem.

Religionis zelus, vitæ ac morum honestas, alique
laudabilia probitatis, & virtutum merita, super
quibus dilectus filius Aymar de Sotello, &c.

Postquam litterarum Apostolicarum præsentationem
& domini Aymari cum instantia debita requisiti, ut
ad executionem earum, & contentarum in eisdem pro-
cedere curarem, juxta traditam seu directam a sede
Apostolica nobis formam. Nos igitur Petrus executor
præfatus volentes tanquam obedientiæ filius mandatum
Apostolicum supradictum ad instantiam dicti domini
Aymari reverenter exsequi, ut tenemur: auctoritate
Apostolica supradicta qua fungimur in hac parte, prout
juxta formam & tenorem prædictarum litterarum. Apo-
stolicarum de jure possumus & debemus, præfatum do-
minum Aymarum in personam discreti viri domini
Francisci de Stabulo notarii & civis Gebennensis pro-
curatoris sui in corporalem possessionem, seu quasi, di-
ctæ præceptoris castellanæ nuncupati hospitalis sancti
Joannis Hierosolymitani de Scallis Gratianopolitanæ
diocesis cum præceptoris ejusdem domus ejusdem sancti
de Moreno hospitalis, diocesis & ordinis prædi-
ctorum & canonicæ annexæ eidem domino Aymaro per
dictum dominum nostrum Papam ut præmittitur, colla-
tarum, & universorum jurium, & pertinentiarum ear-
undem per nostri biteri traditionem inducimus & in-
vestimus per præfentes de eisdem: vosque dominos
magistrum, & conventum, & omnes alios & singu-
los supradictos, quibus nostrarum processuum dirigunt,
tenore præsentium requirimus, & monemus primo,
secundo, tertio, & peremptorie, communi-
ter, & divisim, & vestrum cuilibet in virtute san-
ctæ obedientiæ, & sub infrascriptis sententiarum poenis
districte præcipiendo mandamus, quatenus infra sex
dies post præsentationem seu notificationem prædicta-
rum litterarum Apostolicarum, ac præfentis nostri
processus vobis immediate sequentes: quorum sex
dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reli-
quos duos dies vobis universis & singulis supradictis pro
tertio & peremptorio termino ac monitione canonica
assignamus; eundem dominum Aymarum vel procura-
torem suum ejus nomine, ad corporalem, realem, &
pacificam possessionem præceptoriarum, juriumque &
pertinentiarum prædictarum absque difficultate & oppo-
sitione quibuslibet recipiatis, & etiam admittatis, &
per alios in quantum in vobis fuerit, faciatis recipi,
& admitti: eidemque domino Aymaro vel procuratori
ejus pro eo de ipsarum præceptoriarum eundem frus-

tribus, redditibus, proventibus, juribus & obventio-
nibus universis & singulis, prout ad vos & vestrum
singulos pertinet, & pertinebit; respondeatis integre,
& faciatis ab aliis responderi, amoventes ab eis cum
effectu quolibet illicito detentorem, quem nos etiam,
in quantum possumus, auctoritate prædicta tenore præsen-
tium amovemus, & denunciavimus amotum. Quod si fore
omnia, & singula præmissa non adimpleveritis, ut
præfertur, vel monitionibus, & mandatis nostris, im-
mo verius Apostolicis, non parueritis cum effectu, aut
aliquid contra ea & alia in prædictis litteris Apostoli-
cis & præfenti nostro processu contenta feceritis, per
vos vel alium, seu alios quocumque modo, in vos domi-
nos magistrum, & singulos fratres, personas, conven-
tus, hospitalis Rhodi sancti Joannis Hierosolymitani
prædictos, necnon in singulas alias supradictas, ac im-
pedientes, contradicentes, & rebelles quoslibet, ac
inobedientes, & contradicentes dantes auxilium,
consilium, & favorem publice, vel occulte, directe
vel indirecte, ex nunc, prout ex tunc, singulariter in
singulos prædictos sex dierum monitione in iis scriptis
excommunicationis, in conventum vero prædictum sus-
pensionis, & in ipsum monasterium interdicti senten-
tias ferimus & etiam promulgamus. Ceterum cum ad
executionem hujusmodi mandati Apostolici ulterius fa-
ciendam nequam personaliter interesse, pluribus aliis
negotiis occupati, venerabilibus & discretis viris do-
minis, priori de Licento sacristæ & curato b Stellarum, b Mff. Sca-
larum.

universis & singulis dominis abbatibus, prioribus, de-
canis, archidiaconis, archipresbyteris, præpositis, can-
toribus, succentoribus, scholasticis, sacristis, thesau-
rariis, canonicis tam cathedralium quam collegiarum
ecclesiarum, officialibus, curatis, & non curatis, cap-
pellanisque perpetuis, notariis & tabellionibus publicis
per civitatem & diocesim Colocensem, & alibi ubilibet
constitutis, & eorum quibuslibet super ulteriori exe-
cutione dicti mandati Apostolici atque nostri, tenore
præsentium committimus plenarie vires nostras, donec
eas ad nos duxerimus revocandas: quos & eorum quem-
libet primo, secundo, tertio, & peremptorie requiri-
mus & monemus, eisdem nihilominus & eorum cuilibet
in solidum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poenis
infrascriptis districte præcipiendo mandamus, quatenus
ipsi vel eorum alter fuerit requisitus, ita quod alter
alterum non expectet, nec unus pro alio se excuset,
ad vos dominos magistrum & conventum prædictos, &
omnes alios & singulos supradictos, necnon ad perso-
nas & loca quæcumque de quibus expediri fuerit,
personaliter accedant vel accedat; & prædictas litteras
Apostolicas & hunc nostrum processum, & omnia, &
singula in eis contenta legant, intendant, & fideliter
publicare procurent. Quodque ipsum dominum Ayma-
rum vel procuratorem suum ejus nomine, & pro ipso
in ipsarum præceptoriarum, jurium, & pertinentiarum
earundem corporalem possessionem inducant & defen-
dant inductum, amoventes deinde quoslibet detentores,
quos etiam nos tenore præsentium amovemus &
denunciavimus amotos; sibi que vel ejus procuratori pro
eo de ipsarum præceptoriarum fructibus, redditibus,
proventibus, juribus, & obventioibus universis res-
pondeant, quantum in eis erit, & faciant ab aliis in-
tegre responderi. Et nihilominus omnia alia & singula
nobis in hac parte commissa plenarie exsequantur, &
quæ pro ulteriori executione dicti mandati Apostolici
Eratque nostri erant necessaria, seu etiam opportuna. Ita
quod ipsi subdelegati nostri, aut quicumque alii nihil
in præjudicium ipsius domini Aymari attentare va-
leant, nec in processibus nostris hujusmodi per nos ha-
bitis, & sententiis latis aliquid absolvendo, vel suspen-
dendo immutare. Et si contingat vos præmissorum
in aliquo procedere, de quo vobis possessionem plena-
riam observamus, non intendimus propterea commisso-
nem nostram hujusmodi in aliquo revocare, nisi de re-
vocatione ipsa specialem & expressam in nostris litteris
fecerimus mentionem. Per hunc autem nostrum pro-
cessum nolumus, nec intendimus nostris in aliquo præ-
judicare collegis; quominus ipsi, vel eorum alter, ser-
vato tamen hoc nostro processu, possent in hujusmodi
exc-

ANNO
CHRISTI
1411.

ANNO
CHRISTI
1415.

executionis negotio per se, vel alium, seu alios procedere, prout eorum alteri visum fuerit expedire; prefatas quoque litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum, & omnia & singula hujusmodi nostrum negotium tangentia penes dictum dominum Aymarum, vel ejus procuratorem volumus remanere, & non per vos vel quemcumque alium contra ipsorum voluntatem quomodolibet detineri: in contrariam vero facientes, dicta canonica monitione premissa, prefatis nostris litteris, sententiis, prout infra scriptis late sunt, volumus subjacere. Mandamus tamen vobis copiam fieri de premissis, si eam poterint, & habere voluerint, vestris tamen sumptibus & expensis. Absolutionem vero omnium, & singulorum, qui prefatas nostras sententias, aut earum aliquam incurserint quocummodo, nobis vel superiori nostro tantummodo reservamus. In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium omnium & singulorum premissorum prefatas litteras, sive prefatus publicum instrumentum processum nostrum hujusmodi in se continentem seu continens fecimus fieri, per notarium publicum infrascriptum subscribi & publicari mandavimus, nostrique sigilli iussimus appensione communiti. Datum & actum Gebennæ infra Cappellam beate Mariæ Virginis juxta ecclesiam Gebennensem, per reverendissimum in Christo patrem & dominum dominum Joannem episcopum Orlensem S. R. E. cardinalem & Vicecancellarium; fundatum & factum die xx. mensis Septembris anno a Nativitate Domini mccccxiii. indictione sexta cum eodem anno supra scripta, pontificatus prefati domini nostri Papæ anno iv. presentibus notabilibus & discretis viris Guillelmo de Ponte Vitrio, Porcevallo de Archuchen domicellis, Nicoleta de Viriaco de Vardeman, & Joanne de Clauso de Bona, clericis & notariis publicis, testibus vocatis ad premissa specialiter & rogatis.

a MR. Guill.
liment.

Et ego Joannes de Villincourt de Blachio clericus Gebennensis diocesis, publicus Apostolica & imperiali auctoritate notarius, prefatarum litterarum Apostolicarum presentationi & receptioni, monitionibus & mandatis, requisitionibus & sententiarum promulgationibus & commisioni; necnon omnibus aliis & singulis premissis dum sic per dictum dominum prepositum executorum prefatum, & coram, ut premititur, agerentur, & ferent una cum prenominationis testibus, sub anno, die, mense, indictione, pontificatu & loco prefatis, prefatus fui, & ea omnia de ipsius domini executoris mandato in notam recepi & publicavi, & exinde hoc prefatus publicum instrumentum manu mea propria scripsi, & in hanc publicam formam redegi, signo meo solito, una cum ipsius domini executoris sigilli appensione signavi requisitus, & rogatus in testimonium omnium & singulorum premissorum.

Ex mss. Visorino.

Die xviii. ejusdem mensis Maji Archiepiscopus Rjgensis venit Constantiam ad Concilium ab oppido Celle, & retulit Deputatis Nationum statum D. N. Papæ. 1. Quod erat hospitatus in villa Celle, in una hostellaria, nec erat sub tuta custodia, & quod providerent. 2. Quod Papa se recommendabat Prælati existentibus in Concilio, & multum amare flebat, & graviter penitebat de commissis per eum vocatum, & quod Concilium compateretur sibi, & cum eo melius ageret, ut posset.

Item, xix. ejusdem mensis in die Pentecostes, Episcopus Tholonensis, & alii Deputati pro assertatione D. N. P. adierunt ad villam Cellæ, & xx. die sequenti, expositis causis quare venerant per os Episcopi Tholonensis, Papa cepit amarissime flere; & illa die dicti Deputati dederunt licentiam omnibus familiaribus Papæ, qui licentiam ceperunt ab eo, cum ingentibus gemitibus, clamoribus, & doloribus tam ipsorum, quam circumstantium omnium; & Papa excusavit se suis familiaribus; nam displicebat sibi, quod non habeat, unde posset eis satisfacere, vel aliquid dare: cum nihil plus haberet. Item, illa die ipse Tholonensis Episcopus recepit plumbam, sive bullam a manu D. Papæ per ordina-

tionem Concilii, & illam misit Deputatis Concilii, Constantiensis interclusam sub sigillo.

Item, die xxiv. dicti mensis, quia Papa non erat sub tuta & satis arcta custodia, fuit inclusus in quadam turri ipsius villæ de Celle, ut dicitur, fortissima, & fuerunt ordinati CCC. Hungari armati ad custodiam Papæ ex ordinatione Concilii. Item, ea die Episcopus Tholonensis venit Constantiam, & attulit cedulam de oblationibus Papæ sub forma, quæ sequitur.

Anno Domini MCCCCXV. Indiæ. 8. die xxiv. Maji in oppido Celle Constantiensis diocesis D. Joannes Papa XXIII. auditis RR. in Christo PP. DD. Cardinalibus de Ursinis, de Cameraco, de Chalanto, Salutarium, & Florentino, ibidem & in presentia ipsius D. Papæ constitutis, qui ad eum ex parte Collegii venerant, & per eundem D. Papam lecta quadam cedula, quæ fuit admissa super modo procedendi ad sententiam, quam formavit sacrum Concilium Constantiense contra ipsum D. Papam; dixit & respondit qualiter miserat ad dicendum certis Prælati sacri Concilii per venerabiles fratres suos Viralem Tholonensem, & Fredericum Augustensem Episcopos, & per dilectum filium Joannem Phiton Sarisburiensem Canonicum, quod volebat & preferentialiter vult in omnibus stare, & se conformare omnino ordinationi, deliberationi, & determinationi dicti sacri Concilii: quodque, sicut præfertur, misit ad dicendum, ita ipsis DD. Cardinalibus dicit, spondet, & pronunciat prompto corde, animoque volenti, quod facere vult bona fide: & in casu quo placeret dicto sacro Concilio, quod ipse D. Joannes cedat Papatui, paratus est statim juxta deliberationem & voluntatem dicti sacri Concilii, & in his omnibus securitatem sibi possibilem vult dare, quod nullo unquam tempore per se, vel alium directe, vel indirecte veniet contra dictam cessionem.

Porro si omnino dictum sacrum Concilium voluerit procedere ad suam sententiam super amotione ejusdem D. Joannes a Papatui, affirmavit & affirmat, quod non vult reclamare, nec reclamabit contra dictam sententiam proferendam; quin immo ipsam ratificabit, & approbabit, eandem acceptabit, & in quantum in se fuerit, confirmabit, & omologabit, omni modo, via, & forma, quibus melius & utilius dicto sacro Concilio videbitur expedire. Rogat tamen affectuosissime per viscera misericordie D. N. J. C. dictos Prælatos, & alios quosvis de dicto sacro Concilio, quod dignentur & velint commendatum habere honorem suum, personam, atque statum, nullam tamen læsionem unioni ecclesiæ præferendo. Sereniss. vero Regiam Majestatem invocando pro suffragio, & auxilio opportuno. Offerens se promptum ad prædicta peragenda personaliter ad Constantiam civitatem, vel ad alium locum, prout placebit dicto sacro Concilio, adimplere, presentibus RR. PP. DD. prædictis, & Alberto Attenfi Episcopo, venerabilibusque DD. Joanne Phiton supra dicto, & Guillelmo Clyn sacre pagine professore, Ragimanco de Rechis in Decretis Licentiate, D. Alberto de Worchemburg, Petro Gaverani in Decretis Baccalaur. & Pontio Gaudio: in quorum testimonium præfat. D. Joannes Papa hic inferius manu propria se subscripsit. Ego Joannes XXIII. Papa prælibatus, prædicta per alium de mandato meo scripta approbo, & confirmo, ac sponte & libere volo adimplere cum effectu, & ad robur præmissorum manu propria me subscripsi. Balthasar.

S E S S I O XI.

Die sabbati vicesima quinta mensis Maji supradicti, Ex prima suis sexta sessio generalis in ecclesia majori Constantiensi supradicta, in qua præsedebat reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Orlensis, & erat ibidem præfens serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungarie rex in insignis regalibus cum nobilibus suis sili ministrantibus

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Cui assabant inter cardinales dominus Angelus episcopus Prænestinus, Laudensis vulgariter b. dictus, & Jordanus Albanensis de Ursinis cardinalis. Præfentibus-

ANNO
CHRISTI
1415.b Forte
nuncupatus.

ANNO CHRISTI 1415. a Al. Cba. LXXI. b Al. Cba. CXXII.

ANNO CHRISTI 1415.

busque aliis dominis cardinalibus, videlicet Francisco Venetiarum, Antonio Aquilejensi, Alamanno Pisano, Petro Cameracensi, Branda Placentino, Antonio de a Salancho, presbyteris, Amedeo Salutarium, Raynaldo de b Branchasis, Ludovico de Flisco, Landulpho Barrensi, Lucido de Conite, & Francisco Florentinensi, & Odone de Colonna, diaconis cardinalibus. In qua quidem sessione fuit cantata Missa de Spiritu sancto per reverendum patrem dominum episcopum Atrabatensem. Qua cantata, fuerunt lecte litanie more solito cum introitu, Evandi nos Domine, & collectis ac evangelio & hymno, Veni creator Spiritus; & alius ad hoc requisitus. Quibus factis, cantatis & dictis, honorabilis vir magister Henricus de Piro promotor & procurator causarum & negotiorum Concilii, surrexit & proposuit, quod pro parte sancte Synodi Constantiensis presentis fuissent dati certi articuli, formati pro inquisitione facienda contra dominum Joannem Papam vicessimumtertium, super notoria dilapidatione & mala administratione, tautoria schismatis, crimineque heresis, vita scandalo & incorrigibilitate ipsius Joannis, in bonis ecclesie & statu papali per ipsum Joannem factis, habitis & perpetratis, distalque positiones & articulos fore probatos per plures & diversos notabiles testes, quorum aliqui cardinales, aliqui archiepiscopi, aliqui episcopi, & per alios magnos viros. Quapropter dictos articulos & eorum attestaciones in summa per dominos commissarios pronunciantur, legi & referri Concilio petunt: ipsique Joanni Papae cum hoc statu & praeigi terminum concedentem ad audiendam sententiam diffinitivam per sanctam Synodum, & super hoc aliquos deputari, qui ipsum ad hoc requirant, instanter postulavit. Et alias dixit, fecit & protestatus fuit, prout & quemadmodum in quadam petitionum papyri scheda, cujus tenor inferius est insertus, plenus continetur & habetur. Qua petitione facta, ascenderunt ambonem domini commissarii: videlicet dominus Jordanus de Usinis cardinalis praedictus, abiente Guillelmo sancti Marci cardinale propter ejus infirmiorem, Andreas vestus Pohnanensis, & Bartholdus de Wildungen auditor, dominus Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis, Joannes de Bononia de i commissarius.

a Al. Cba. LXXI. & b Al. Cba. CXXII.

Ex prima editione.

In qua quidem sessione fuit cantata Missa de Spiritu sancto per reverendum patrem dominum episcopum Atrabatensem. Qua cantata, legentibus litanie & alia in officio fieri consueverunt. His autem peractis, dominus Andreas vestus Pohnanensis legebat articulos formatos contra dictum Joannem Papam & singulo articulo lecto, dominus Bartholdus Wildungen auditor in summa dixit & attestavit, si articulus erat probatus, exponens per se totum eum & eum quantitate, qualitate & dignitate. Quibus articulis & summario attestacionum expostis, facta ad instantiam ipsius promotoris commissum eidem disputatis, ad respondendum dictis articulis. Pape & summario istis, ad respondendum eidem, & eandem interitus ostendendum ad audiendam sententiam ad proximam sessionem.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Pro die Lunae proxime futura, prout in schedula quam reverendissimus pater dominus Joannes Patriarcha Antiochenus de verbo ad verbum legebat, infra scriptis tenoris. Quibus articulis, summariis, ac commissariis lectis.

Ex prima editione.

Post haec autem fuit petendum per procuratorem Concilii, an placeret omnibus, quod fieret processus juxta per eum petita. Et primo dominus Joannes episcopus Odiensis respondit pro collegio & seipso, quod placeret. Subsequenter ipsi assistentes in ambone, videlicet archiepiscopus Mediolanensis pro natione Italica, Andreas Pohnanensis de Piro pro natione Germanica, abbas sancti Lupi pro natione Gallicana, Thomas Pohnanensis pro natione Anglicana, responderunt, Placet: & ulterius universaliter per totius Synodi supposita responsum fuit, Placet.

Ex collectione Barberiniana, & mss. tribus Germanicis.

Quibus sic peractis, statim idem reverendus pater dominus Andreas electus Pohnanensis quoddam decretum pro approbatione scripturarum, & deputationis de simili mandato protonotariorum & notariorum alta & intelligibili voce de verbo ad verbum ut infra sequitur. Quo decreto lecto & publicato, fuit petendum per procuratorem praedictum, an placeret omnibus, prout pronunciatum & publicatum esset. Et primo respondebat dominus Joannes Odiensis pro collegio reverendissimorum dominorum cardinalium & pro se ipso, quod placeret: subequenter ipsi in ambone assistentes, videlicet archiepiscopus Mediolanensis pro natione Italica, Placet. Andreas Pohnanensis pro natione Germanica respondit, Placet. Thomas Pohnanensis pro natione Anglicana, Placet. Abbas sancti Lupi pro natione Gallicana, Placet: & ulterius universaliter per totius Synodi supposita responsum fuit, Placet. Super quibus, &c.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Super quibus omnibus & singulis magister Henricus de Piro promotor petuit sibi nomine Concilii fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta, per protonotarios & notarios Synodi & nationum, & alios notarios & tabelliones ibidem existentes. His expeditis, dominus Benedictus Gentiani ambaxiator studii Pohnanensis recommendavit Universitatem Concilio; & ostendebat certam litteram missivam directam Synodo, quam de mandato Concilii legebat in ambone: praesentibus ibidem venerabili & religioso viro domino Philiberto magno magistro de Rhodis, Henrico Rompoli duce de Zagan, Joanne Jacobo comite Aquilanensi filio marchionis Montiserrati, Guntero comite de Zwartzburg, comite de Dochemburg, Fridarico duce Austriae, comite Bertholdo de Usinis, Joanne comite de Friedburg, ambaxiatoribus Franciae, Poloniae, Norvegiae, Daciae, & Sveciae, Cypri, Navarrae, regum, aliisque nobilibus in numero copioso.

d Forte Svecia

Tenore petitionum, articulorum, commissorum ac litterarum missivae, de quibus supra fit mentio, sequuntur & sunt tales.

Oram vobis sancta Synodo Constantiensis Universitalem ecclesiam representante, hic in Spiritu sancto legitime congregata, Henricus de Piro licentiatum in decretis, & Joannes de Scribanis de Placentia, promotores & procuratores hujus ejusdem sanctae Synodi, dant, & exhibent capitula, positiones & articulos inter scriptos; ad quos probandum se admitti petunt, citra onus superfluae probationis.

Ex mss. Card. Capranicae & duobus Germanicis.

In primis denunciant, dicunt, afferunt, ponunt, & si necesse fuerit, probare intendunt, quod dominus Pape Joannes vicessimustertius a tempore juventutis suae, seu dum Baltassar de Costa appellabatur, fuit homo male indolis, inverecundus, impudicus, mendax, parentibus suis rebellis & inobediens, plerisque vitiis deditus, ac talis & pro tali fuit communiter dictus, tenentus, creditus & reputatus ab omnibus ipsius notitiam habentibus, & adhuc dicitur, tenetur, creditur & reputatur pro tali, & ut talis: ac fuit & est de praemis manifeste ac palam, publice & notorie diffamatus.

Iste primus articulus probatur verus & notorius per duos cardinales, per unum protonotarium, per duos auditores, per unum clericum camerarum, per unum licentiatum in decretis, per unum archiepiscopum, per unum scriptorem & abbreviatorem, & per unum procuratorem unius magni ordinis, per unum canonicum unius magnae ecclesiae Metropolitanae, per unum episcopum, & per multos alios notabiles viros de auditu, publica voce & fame.

Item

ANNO
CHRISTI
1413.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa, tunc Balthasar Costa appellatus, per hujusmodi illicitum questum & simoniacam pravitatem & procuratorem & mediationem simoniarum & alia media illicita, in paucis temporibus acquisivit & congregavit multam iniquitatis mammonam, copiosaque pecunie thesaurum, propter quod extunc divitis nomen & statum assumpsit, & aedificia sibi comparavit. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium, sicque, ut praemittitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum communiter ab omnibus ipsius notitiam habentibus: & adhuc dicitur, tenetur, creditur, & reputatur. Et fuit & est de praemissis diffamatus manifeste, publice, palam & notorie.

Secundus articulus probatur per duos cardinales de notorietate & veritate, & per alios duos cardinales, de auditu, publica voce & fama: per unum archiepiscopum, per unum episcopum, per duos auditores de veritate & notorietate, & per quamplures alios notabiles viros & omni exceptione majores, de publica voce & fama.

Item, quod deinde praefatus dominus Joannes Papa, tunc Balthasar nuncupatus, mediante hujusmodi simoniacae & damnatae pecuniae, promotus fuit ad cardinalatum, pro quo solvit magnam pecuniarum summam: & appellatus fuit dominus Balthasar cardinalis sancti Eustachii. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium, ac de ipsis omnibus idem dominus Joannes fuit & est diffamatus palam, publice, &c.

Tertius articulus probatur per unum cardinalem, quod publice & notorie hoc tenebatur in curia Romana: per unum cardinalem probatur de veritate, & per alium cardinalem publice diffamatum & notorium, per unum archiepiscopum de veritate. Similiter per unum procuratorem unius magni ordinis, & per plures alios de auditu, publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod postquam dictus dominus Balthasar, tunc cardinalis sancti Eustachii appellatus, civitatem Bononiensem ut legatus fuisset ingressus, viis tyrannicis quereas terras ecclesiae, & cives & habitatores earum modo inhumano, impie, iniique, & crudeliter rexit & gubernavit; & a Christiana pietate & iustitia divina humanaque totaliter alienus, diversas datias, gabellas, exactiones, extorsiones & onera insupportabilia eis imposuit, & aliarum exactionum & onerum alias inauditum fuit inventor. Et tam per illos modos confimiles & exactiones nimium onerosas per tyrannidem & de facto taliter subditos oppressit, quod dictos civitatem, comitatum & terras ecclesiae, ac cives depauperavit, devastavit & depopulavit, ita quod tempore sui regiminis, mala, tyrannica & violenta sua gubernatione causantibus, multi fuerunt mortui, multi prostrati, multi exules, banniti & exheredati, depauperati & deperditi. Et ita, ut praedicitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum, & communiter ab omnibus divulgatum; & adhuc dicitur, creditur & reputatur, ac fuit & est verum. Ipseque dominus Joannes de praemissis omnibus fuit & est graviter diffamatus palam, publice & notorie.

Quartus articulus probatur verus per unum archiepiscopum, per unum protonotarium, per duos episcopos verus & notorius, per duos auditores verus & notorius. Similiter per unum scriptorem litterarum Apostolicarum & per multos alios de auditu, publica voce, fama, & communi reputatione.

Item, quod dictus dominus Joannes tunc Balthasar appellatus tantum praeficare seivit, quod post mortem bonae memoriae Alexandri Papae quinti in Romanum pontificem electus existit, & se Joannem Papam vicessimumtertium appellavit, & ab aliis nominari & appellari se fecit: & dum crederetur mutatione nominis homo de virtute mutatus, fuit fallax opinio. Quin immo contra sanctorum patrum decreta, & contra laudabiles Romanae ecclesiae consuetudines veniendo, velut paganus divina officia contempnit: officium pastorale non debite in divinarum administratione exercuit: Missis & Vespersis papalibus interesse non curavit: horas canonicas dicere, jejunia, abstinencias, ceremonias, & alias canonice instituta, ad quae homines Christiani,

& praesertim clerici & ecclesiastici adstringuntur, iuxta formam ecclesiae servare spreverunt. Et si aliquoties celebravit, hoc fuit currenser more venatorum & armigerorum; & plus, ne culparetur totaliter de haeresi, & ne expelleretur de papatu, quam devotionis vel caritatis causa. Sicque, ut praedicitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum; diciturque, tenetur, creditur & reputatur; itaque de eis fuit & est publica vox & fama.

Quotus articulus probatur per duos cardinales verus: quoad secundam partem probatur verus & notorius: & per unum archiepiscopum, per unum procuratorem unius magni ordinis, per unum licentiatum in decretis, & per multos alios viros de auditu, publica voce & fama & notorietate.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa fuit & est pauperum oppressor, iustitiae persecutor, iniquorum columna, simoniacorum status, carnis cultor, vitiorum sator, a virtutibus peregrinus, confessoria publica fugiens, ac totus somno & aliis carnalibus deditus desideris, vitae & moribus Christi totus contrarius, infamiae speculum, & omnium malitiarum profundus adinventor: adeo & in tantum ecclesiam Christi scandalizans, quod inter Christi fideles vitam & mores suos cognoscentes, vulgariter dicitur: "abolus incarnatus."

Sextus articulus probatur per unum archiepiscopum de veritate. Similiter per unum episcopum, per duos auditores, per unum magnum procuratorem, & unum magnum priorem, per unum scriptorem & abbreviatorem litterarum Apostolicarum de veritate & notorietate, per unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem in Romana curia, & per multos alios de auditu, publica voce & fama & notorietate.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa vas omnium peccatorum, repulsis dignis, pro pecuniis indignis ad officia & beneficia promovit, dans gratias non gratis, Beneficia vacantia, praeturas & dignitates ecclesiasticas non magis meritis, sed plus offerenti post venditionem expositam consulit & conterriti mandavit: litteraeque bullatas per mercatorum & nummulariorum manus, ut de mercibus mercari solitum est, vendidit atque vendi iussit & mandavit. Sicque, ut praedicitur, fuit dictum, tentum, & habitum & reputatum, atque fuit & est verum, publicum & notorium.

Septimus articulus probatur per duos cardinales de veritate & notorietate, & similiter per tres episcopos, per unum auditorem, per unum magnum procuratorem, per unum clericum camerarum.

Item, de veritate probatur per unum scriptorem litterarum Apostolicarum, per unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem in Romana curia, per unum magnum procuratorem unius magni ordinis, & per quamplures alios de publica voce & fama, & similiter notorietate & communi reputatione.

Item, quod per praemissa in clero & in populo, totaque universalis ecclesia, grave scandalum, gravisque domini Joannis Papae & curiae Romanae infamia, exortum fuit & suscitatum, atque exorta & suscitata.

Octavus articulus probatur per unum cardinalem de veritate & notorietate, & per unum magnum magistrum, & etiam unum magnum priorem.

Item, quod propter haec & alia reverendissimi patres & domini sanctae Romanae ecclesiae cardinales dictum dominum Joannem Papam vicessimumtertium, anno primo Pontificatus sui, inter se & ipsum solum fraternaliter & diversis vicibus corripuerunt, ipsumque precibus humilibus & devotis atque iustis monitis, cum instantia requisierunt, ne Romanam & Universalem ecclesiam, per hujusmodi spirituum mercem & venditiones scandalizaret: & sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Nonus articulus probatur per quinque cardinales de veritate, per unum archiepiscopum, & per multos alios de auditu, publica voce & fama a cardinalibus.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa ob praemissam fraternali monitionem, animum in aliquo non mutans, avaritiae caecitate infectus, ex post continue pessima simoniarum mercimonia continuans, contra prioribus perpetravit: & ubi prius sub typo iustitiae non nisi

ANNO
CHRISTI
1413.a A l c s
ditum.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

nisi suis familiaribus commensalibus datam coronationis A
luz in expectaculis gratis dare confluxit, postea post
fugam ab urbe Romana cuilibet indifferenter pro certa
floremorum summa, videlicet pro viginti quinque floren-
tis auri de camera, dicta coronationis data publicis
venditioni exponebatur, in scandalum sedis Apostolicæ
& totius fidei Christianæ. Et sic fuit & est verum, pu-
blicum & notorium.

Decimus articulus probatur per unum archiepisco-
pum, per duos episcopos, per unum protonotarium,
per unum auditorem, per unum magnum procurato-
rem, per unum magnum priorem, per unum decreto-
rum doctorem & magnum officialem in curia, & per
unum præceptorem & decretorum doctorem, & per
multos alios de auditu, publica voce & fama & com-
muni reputatione.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa in vitiis B
invalefcens fortius, & non se corrigens, certos refe-
rendarios & cubicularios ac secretarios creavit. fecit
& ordinavit mediatores, proxenetas ac procuratoris
pinguam & grossarum simoniarum ecclesiarum cathedra-
lium, abbatiarum, monasteriorum, prioratum &
beneficiorum vacantium & reservatorum. Quodque sub-
inde mediolorum fructuum nondum natorum vel perce-
ptorum, ante supplicationem vel saltem recuperationem
litterarum Apostolicarum, impetrantem solvere oportuit
certam summam ex pacto. Et nisi impetrans mox sol-
visset, rediit vacuus absque cuiusvis onere provisionis.
Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Undecimus articulus probatur per unum cardinalem
de veritate, & per unum alium cardinalem de veritate
& notorietate, et per unum archiepiscopum et unum
episcopum, & per duos auditores de veritate & notorietate
& per unum secretarium Papæ de veritate: si-
militer & per duos litterarum Apostolicarum scrip-
tores, & per unum procuratorem in curia, & per unum
magnum præpositum, & similiter per unum magnum
procuratorem unius magni ordinis, & per multos alios
de auditu, publica voce & fama & communi reputa-
tione.

Item, quod idem dominus Joannes Papa registrato-
ribus litterarum Apostolicarum per expressum inibuit,
ne cuicumq; sumptum ex registris litterarum Apostolica-
rum traderent, nisi prius & ante omnia pecuniam pro-
mittam solutam fore probaretur: propter quod multos
litigantes, qui tantam summam solvere non poterunt,
in clara sua justitia ob probationis defectum succumbere
oportuit. Sicque avaritia & malitia dicti Joannis
Papæ causantibus, iniquitas acquitati prævaluit, & be-
neficia possessa fuerunt absque canonico titulo contra
D canonicas sanctiones palam, publice ac manifeste.

Dodecimus articulus probatur per duos auditores,
per unum litterarum Apostolicarum scriptorem, per
unum magnum procuratorem ordinis, & per unum pro-
curatorem in curia Romana, & per unum notabilem
præpositum & multos alios de auditu, publica voce &
fama & communi reputatione.

Item, quod dictus Joannes Papa ultra in supra
proximo articulo nominatos, certos in Romana curia de-
putavit mercatores, qui beneficia vacantia curiæ tribus
vel pluribus diebus ad libram ponderarent, & plus of-
ferentium supplicationem reciperent, & signari face-
rent, in dedecus sedis Apostolicæ & perditionem ani-
marum multarum. Et sic fuit & est verum, publicum
& notorium.

Tertiodecimus articulus probatur per unum proto-
notarium, duos episcopos, & per unum litterarum Apo-
stolicarum scriptorem, & per multos alios de auditu,
publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod supradictus dominus Joannes Papa, ne
aliqua supplicatio absque simonia & solutione signa-
retur, omnibus & singulis referendariis injunxit, ut nul-
lus sibi supplicationem aliquam signandam præsentaret,
nisi nomine referendarii eam præsentantis signata esset.
Quodque nullus quamcumque supplicationem de vacan-
tibus signari obtineret, nisi valorem totius vel mediæ
summe in supplicatione prius realiter recepisset, & ip-
si Papæ responderet & traderet. Alioquin talis referen-
darius haberet tantummodo solvere de bono suo proprie,

in penam transgressionis hujusmodi præfati mandati
Apostolici. Et sic fuit & est verum, publicum & no-
torium.

Quartodecimus articulus probatur per unum proto-
notarium, per unum episcopum, per unum auditorem,
per unum magnum priorem, per unum litterarum Apo-
stolicarum scriptores, & quamplures alios de auditu
a referendariis; ac etiam alios episcopos & auditores
de veritate & notorietate, publica voce & fama, &c.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa ultra præ-
missa, sæpe & sæpius contra Deum & propriam con-
scientiam suam essentibus plerisque bullas suas vendi-
dit. In quibus scripsit beneficia obtinentes & officia ea
in suis manibus resignasse, & tunc se per hujusmodi
consuetam & mendosam resignationem, que nunquam
accidit, contulit vel concessit mandavit pro pecunia
certa concordata quantitate, multos sic funditus
usque ad mendicitatem depauperando, palam, publice
& notorie.

Quintodecimus articulus probatur per duos cardina-
les de veritate & notorietate, per unum episcopum,
per duos auditores, per unum clericum cameræ, per
unum secretarium Papæ, & per unum procuratorem
unius ordinis, per multos alios de auditu, publica vo-
ce & fama & communi reputatione.

Item, quod per hoc dabatur occasio multa beneficia
tenendi, conscientiam laxandi, & temeritas timorem
Dei postponendi: devanisque res ad tantum, ut qui ma-
jorem summam in supplicatione expressit & exsolvit,
signaturam absque difficultate obtinuit. Idem de sacra-
mentis, indulgentiis, dispensationibus & aliis ecclesia-
sticis & spiritalibus donis. Sicque, ut prædictum
fuit dictum, tentum, creditum & reputatum; dicitur-
que, tenetur, creditur & reputatur palam, publice &
notorie.

Sextodecimus articulus probatur per unum cardina-
lem de veritate, per duos auditores, per unum ma-
gnum præpositum, per unum licentiatum in decretis,
per unum archiepiscopum & unum magnum procurato-
rem unius ordinis, per unum a præceptorem decreto-
rum doctorem, per unum episcopum, & per plures alios
de publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa unum &
idem beneficium sæpius pluribus diversisque personis,
vel etiam uni & eidem repetitis vicibus vendidit, &
plerumque uni venditum, per anticipationem antedatam
alteri ementi conferbat. Et similiter de gratis exspe-
ctativis, declarationibus & subrogationibus per imposi-
tionem silentiorum, jus jam questum absorbit. Per
quæ quasi tota ecclesia est labe simoniaca deturpata,
indignis prælata, tam in superioribus, quam in inferioribus
prælatis: omnique gradu ecclesiastico lacessita, &
per consequens quasi irreparabiliter scandalizata.

Decimusseptimus articulus probatur per testes supe-
rius nominatos et quamplures alios.

Item, quod dictus Joannes Papa canonicè electos ido-
neos, usque ad saturitatem appetitus sui solvere non
volentes, confirmare recusavit. Quodque indignis et
minus idoneis, ad summam desideratas ascendentes,
scandalose duxit promovendos, et promovit: plerisque
etiam invito de suis ecclesiis transfudit, ut viduatas
vendere posset, in dedecus et scandalum Christi fide-
lium plurimorum, manifeste, etc.

Decimusoctavus articulus probatur per testes jam no-
minatos, et quamplures alios.

Item, quod deinde dominus Joannes Papa prædictus,
Concilio Pisano adstrictus pro reformatione ecclesiæ in
capite et in membris, in urbe Romana Concilium ge-
nerale convocavit, et in pluribus sermonibus etiam
ante et post publice correptus et monitus, minime se
emendavit.

Quin immo temporis successu continue diabolico in-
stinctu incorrigibilis, pejora prioribus perpetravit: et
sic fuit et est verum, etc.

Decimusnonus articulus probatur per tres cardina-
les, per duos auditores, per unum secretarium Papæ,
per unum archiepiscopum, per unum licentiatum in
decretis, per duos episcopos, per unum procuratorem
unius ordinis, et per unum procuratorem in curia, et
per

a Al. pro-
curatorem.

ANNO
CHRISTI
1417ANNO
CHRISTI
1417

per alios de auditu, publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod dictus dominus Papa Joannes indulgentias in mortis articulo, predicationem crucis, item a pena & culpa abolutiones, ecclesiarum & altarium portatiliam concessiones, & episcoporum consecrationes, & abbatum benedictiones, reliquias sanctorum, ordines sacros, potestatem in confessionibus absolvendi a peccatis, actusque qui per solas Spiritus sancti operationes ad gratiam ministrari debeant, pecunia venditis numerata; per que de novo ecclesia sancta Dei in persone dicti domini Joannis Papae graviter diffamata fuit, & notorie scandalizata.

Vicesimus articulus probatur per unum cardinalem, per unum archiepiscopum, per duos episcopos, & duos auditores, per unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem in curia, & per plures alios de auditu, publica voce & fama atque communi reputatione.

Item, quod anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, & de mense Augusti ejusdem anni, quidam Nicolaus de Pistorio mercator Florentinus, & dicti domini Joannis Papae assertus secretarius, laicus conjugatus, nuncius & delegatus Apostolica per dictum dominum Joannem Papam tunc deputatus, venit ad partes Brabantie habens ab eodem domino Papa potestatem exigendi & percipiendi quoddam subsidium, quod fuit decima pars fructuum omnium beneficiorum in Cameracensi, Tornacensi, Leodiensi, Trajectensi, civitatibus & diocesis. Quodque non solventes excommunicare posset per certum ad hoc deputatum, vel deputandum subdelegatum; ac suspensionem in collegia, conventus & capitula, interdictione sui sententias in eorum ecclesiis, qui sibi huiusmodi fructuum pecuniam non traderent: per quod ecclesiastica censura ad ludibrium & derisum, & tota septentrionalis ecclesia graviter fuit & est enormiter scandalizata.

Vicesimus primus articulus probatur per unum cardinalem, per tres episcopos, unum auditorem, unum procuratorem in curia, & per alios de auditu, publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa supradictus Nicolaus mercatore, ut praefertur, in legatione existente, concessit, indulgit & commisit, ut idem Nicolaus quibuscumque hominibus utriusque sexus ad liberum voluntatis deputare posset confessores. Et quod huiusmodi confessores deputari abolvere possent a poena & a culpa, certis tamen pecunias taxatis mediis. Quas quidem praetensas indulgentias idem mercator publicavit et publicari fecit in certis locis, civitatibus & villis, utpote Trajecti, Mechliniae, Anversiae, & alibi de quibus maximas pecuniarum summas exhaustit & extorsit, Christi fideles seducendo, ac statum & vitam totius ecclesiae catholicae scandalizando.

Vicesimus secundus articulus probatur per duos episcopos, per unum auditorem, & unum procuratorem in curia Romana, & per plures alios de auditu, publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod praemissa omnia & singula fuerunt & sunt vera, publica & notoria, atque pro veris, publicis & notoriis apud clerum & populum civitatum & diocesium praedictarum, cunctosque Christi fideles ibidem asserta, credita, dicta, visa, audita, palpata, & ut talia habita & reputata. Atque de ipsis et eorum quolibet fuit et est publica vox et fama, fuitque et est de praemissis omnibus et singulis dictus dominus Joannes publice diffamatus.

Vicesimus tertius articulus refert se ad deposita pereos.

Item, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, pontificatus dicti domini Joannis Papae anno tertio, nonnulli ambaxiatores tam ex parte illustri regis Francorum & praetatorum regni Franciae, quam ex parte alicuius Universitatis studii Parisiensis, Romae apud sanctum Petrum in palatio Apostolico et in camera magna paramentorum et multitudine cleri et nobilium ibidem in publica audientia congregata, dicto domino Joanni Papae vicesimotertio diffamata simoniam, malamque vitam, malamque suam famam per totum universum orbem divulgatas exposuerunt: asserentes ob id mirabiliter ecclesiam Dei

Concil. Generali. Tom. XXVII.

A scandalizata: moentes saepe et saepius caritative, et requirentes eundem Papam Joannem, quatenus a simonia mercibus cessaret, atque fructus auferendo, gratias et signaturas, et antequam beneficiandus percipisset eisdem, cameram Apostolicam solvendo et dandos, tolleret et refecaret, seque in vita et moribus emendaret, cum frequenti instantia fuerunt exhortati. Semper fuit et est verum, publicum, etc.

Vicesimus quartus articulus probatur per quinque cardinales, quatuor episcopos, tres auditores, per unum secretarium Papae, per unum clericum cameram, per unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem unius ordinis, et per unum protonotarium, et quamplures alios de auditu, publica voce et fama & communi reputatione.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa XXIII. a supradictis et nonnullis aliis praelatis et ambaxiatoribus, tam ecclesiasticis quam secularibus, quam etiam doctoribus et magistris universitatum, humiliter et devota monitione correptus, a criminibus praedictis et a scandalis praedictis non cessavit, immo continuavit mala prioribus accumulando. Et sic fuit et est verum, publicum, etc.

Vicesimus quintus articulus probatur per quatuor cardinales, per quatuor episcopos, tres auditores, episcopum & unum magnum priorem, per unum secretarium Papae, per unum clericum cameram, per unum protonotarium, & quamplures alios de fama & creditate.

Item, quod idem dominus Joannes vicesimotertius fuit & est de praemissis omnibus & singulis publice & notorie per totum Mundum & cuncta Christianitatum regna totaliter diffamatus & promulgatus, atque pro tali & ut talis in Romana curia & extra, ubicumque ipsius notitia habetur, habitus, tentus, nominatus & reputatus; atque tenetur, habetur & reputatur pro tali & ut talis, palam & publice.

Vicesimus sextus articulus probatur per testes proxime nominatos.

Item, denunciant, ponunt, & probare intendunt, quod supradictus dominus Joannes Papa bona temporalia ecclesiae Romanae, urbem videlicet Romanam & patrimonium ecclesiae in Italia, pessime & scandalose rexit, oppressiones, angarias & gabellas, ut thesaurizaret, adauxit, & aliqua de novo adinvenit: totamque subditorum substantiam, quantum in eo fuit, exhaustit, & sibi imbutavit. Ipsosque ecclesiae subditos depauperavit, turba lucra undique scandalose recolligens: pluresque terras Romanae ecclesiae sine evidenti necessitate vel utilitate hypothecavit & impignoravit, aliquas vero perpetuo alienationis titulo distraxit. Et cum communi Florentinensi de alienando Bononiam trastravit, urbemque Romanam & terras patrimonii ecclesiae proditorie capi, invadi & occupari permisit & tacite consensit. Et dum nuper de mense Junii, anno Domini millesimo quadringentesimo decemotertio se in crastino Romano populo Missam in ecclesia sancti Laurentii in Damaso, pro consolatione pacis & victoria belli contra quemdam Ladislaum Apuliae regem, per ipsam Papam Joannem confici spondisset, Romanum populum deferens, curialesque suos & oves in manibus luporum & inimicorum suorum tradens, ex culpa sua recessit scandalose. Propter quod multi curtisani interempti, trucidati, capti, spoliati, & aliqui violenter per marinarios ad galeas capti, & in perpetuam servitutem redacti fuerant. Ita-

que fuit & est verum, & est publica vox & fama.

Vicesimus septimus articulus probatur per tres cardinales, unum archiepiscopum, tres episcopos, tres auditores, unum clericum cameram, per unum praepositum, per unum licentiatum in decretis, per unum magnum priorem unius ordinis, per unum procuratorem in Romana curia, & per multos alios de publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod propter praemissa, & ipso culpante & causam dante, multa crimina, videlicet sacrilegia, adulteria, homicidia, spoliaciones, rapinae & furta in urbe Romana fuerunt commissa. Et ita fuit & est verum, publica vox & fama.

ANNO
CHRISTI
1415.

Vicesimus octavus articulus probatur per unum cardinalem, per duos episcopos, duos auditores, unum præceptorum decretorum doctorem, unum licentiatum in decretis, & unum procuratorem unius magni ordinis, & per unum procuratorem in curia Romana, & quamplures alios de publica voce & fama, &c.

Item, quod communis & vulgata omnium hominum opinio, assertio, credulitas, & manifesta fama fuit & est, quod dictus dominus Joannes Papa, tam in præmissis, quam in aliis innumerabilibus casibus, universaliter in omnibus male & pessime administravit tam in spiritualibus, quam & in temporalibus. Et quod fuit & est honorum ecclesie Romanæ & ceterarum ecclesiarum, & rerum ecclesiasticarum, ac etiam temporalium ad ecclesias pertinentium, maximus & plus quam de aliquo alio fuit lectum vel auditum, dilapidator & devastator ac dissipator pessimus, & inutilis & damnosus administrator, atque universali ecclesie & toti populo Christiano scandalosus, veneficus, homicida, fratrum intertempor, carnis vitia per omnia colens, incontinent, & infinitis criminibus irretitus, mala famæ & pessimæ conditionis: adeo quod in Italia, & quasi toto mundo, capto vocabulo & similitudine a quadam inhumanissimo gentium armorum capitaneo a Balderino appellato, etiam Papa Baldarino vocitatur. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Vicesimus nonus articulus probatur per quatuor cardinales de mala & scandalosa administratione, vita mala, & publica diffamatione: per unum archiepiscopum, duos episcopos de notorietate, similiter per duos auditores, per unum secretarium Papæ, per unum clericum cameræ, & per unum licentiatum in decretis, & per unum procuratorem unius ordinis, & quamplures alios de publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod de præmissis omnibus idem dominus Joannes Papa, fuit & est publice & notorie diffamatus, & per totum mundum divulgatus & infamatus, & quod de ipso & eorum singulis fuit & est publica vox & fama, & ut talis & pro tali fuit & est ubique, ubi de ipso noticia habetur, dictus, tentus, creditus & reputatus, dicitur, tenetur, creditur & reputatur palam & publice, communiter & notorie, pro tali & ut talis.

Trigesimus articulus probatur per testes proxime descriptos.

Item, quod præfatus dominus Joannes Papa nonnulla diversa bona mobilia & immobilia diversarum ecclesiarum & monasteriorum, titularumque domorum cardinalium, tam episcopatum, quam aliorum presbyteriorum & diaconalium, collegiorum, prioratum, ecclesiarum parochialium & cappellarum, ceterorumque altarium, hospitalium & locorum ecclesiasticorum dictæ urbis Romanæ, & præsertim ecclesiarum principis Apostolorum de urbe, sancti Joannis Lateranensis, ac alia ad canonicos & personas ecclesiasticas dictæ urbis spectantia: nec non de bonis monasteriorum sancti Joannis & Pauli, sancti Laurentii extra muros, sancti Alexii, sanctæ Sabinae, & aliorum monasteriorum, tam virorum quam mulierum, sola avaritiæ cecitate seductus, vendidit, alienavit, dilapidavit & dissipavit, & aliqua eorum ad nihilum redegit, adeo quod in plerisque cessat servitium divinum: & ubi erant decem, vel viginti, vel triginta religiosi, hodie non sunt nisi unus, duo vel tres quasi fame morientes. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus primus articulus probatur per unum cardinalem, per unum episcopum, per unum clericum cameræ, per unum magnum præpositum, per unum auditorem, per unum præceptorum decretorum doctorem, per unum procuratorem unius magni ordinis, & unum litterarum Apostolicarum scriptorem, & per plures alios de publica voce & fama & communi reputatione.

Item, quod idem dominus Joannes Papa etiam jura mobilia & immobilia ecclesiarum cathedralium & collegiarum, monasteriorum, prioratum, studiorum, collegiorum, hospitalium, ecclesiarum parochialium, cappellarum & ceterorum beneficiorum & officiorum ecclesiasticorum extra dictam urbem, tam in civitate & districtu Bononiensi, quam in aliis partibus, vallis & locis dicti patrimonii Romanæ ecclesie, quam extra u-

bique consistentia, etiam vendidit, alienavit & dissipavit, & præsertim plura bona episcopatus Bononiensis & ecclesie sancti Petronii Bononiensis; & præsertim lapides, ligna, & totam materiam, de quibus debebat edificari & fabricari dicta ecclesia. Et pecunias ad dictam fabricam ab antiquo ordinatas recepit, & oporuno cessare fecit. Similiter omnes curias, possessiones, prædia ac bona mobilia & immobilia, ac dotationem totalem collegii Gregoriani in dicta civitate Bononiensi per felicis recordationis Gregorium Papam undecimum fundati, pro sustentatione quinquaginta scholarium pauperum, &c. etiam vendidit & alienavit; ita quod de mobilibus nihil sibi remansit, & de immobilibus vix posset sustentari congrue unus solus scholaris. Et denarium b Saccardis habitandam tradidit, qui totaliter eam destruxerunt: & eam vendidisset, si reperisset emptorem. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus secundus articulus probatur per unum cardinalem, unum archiepiscopum, duos episcopos, unum auditorem, unum secretarium Papæ, unum scriptorem Papæ, & per multos alios de auditu, publica voce & fama.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa, præmissis non contentus sed etiam litterarum studia per salarii subtractionem subtiliter extinguere conatus est. Doctoribus studii Bononiensis per plures annos, & maxime a promotione sua in papatum, stipendia eorum ab antiquo tempore dicti studii eis debita, & unde vivere & perinde studere & legere debebant, funditus abstulit & removit: & totaliter fecit, quod tam nobile & solemne studium, quasi ad nihilum respectively devenit. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus tertius articulus probatur per duos cardinales, per duos episcopos, unum præceptorum decretorum doctorem, unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem in curia Romana, & plures alios de auditu, publica voce & fama, &c.

Item, quod non solum dilapidavit bona & jura prædicta mobilia & immobilia ecclesiarum, sed etiam super personas ecclesiasticas, tam urbis Romanæ & civitatis Bononiensis, ac in toto patrimonio ecclesie gravissima onera, tallias & exactiones, insupportabilia imposuit: facultatesque ecclesiarum, unde persone ecclesiasticæ vivere & servite Deo debebant, ab eis extorsit, & sibi applicavit: immo etiam super alios prælatos ecclesiasticos aliarum terrarum & dominorum secularium, diversa onera, tallias, exactionesque solendas dominis & comitatibus secularibus & præsertim regi Franciæ & comitatibus Sabaudie, Provinciæ, etiam, nec non civitatibus Florentinensium, Venetiarum, Senarum, & pluribus aliis, eum quibus in pretio participavit, imposuit: adeo & in tantum, quod dicti ecclesiastici fuerunt & sunt: tanta pauperatis angustia afflicti, ut post propriorum patrimonialium bonorum consumptionem, necessitate famis libros, calices, & ornamenta ecclesiarum vendere sint coacti. Sicque, ut prædicitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum: diciturque, tenetur, creditur & reputatur palam, publice, &c.

Trigesimus quartus articulus probatur per unum cardinalem & per testes proxime descriptos.

Item, quod propter præmissa tota ecclesia Dei notorie fuit scandalizata. Et ita fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus quintus articulus probatur per omnes cardinales & per omnes alios testes.

Item, quod horrida & detestandorum criminum domini Joannis Papæ antedicti fama, immo infamia, crebris insinuationibus & multiplicatis vicibus non solum fermet, sed pluries & sæpe Christianorum principum, totiusque populi Christiani (proh dolor!) aures penetravit: intantum quod serenissimus & invictissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariæ rex semper Augustus, in Lombardia existens, ad civitatem Laudentem applicuit: dictumque Joannem Papam ibidem advenientem humili & devota prece rogavit, quatenus attento quod quasi totus mundus in ejus personam scandalizatus est, sua crimina dissimulare non posset, mores & vitam emendaret in melius: &

ANNO
CHRISTI
1415.b Al. Ser.
cardis.c Al. com.
munitatis.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

in unionem sancte matris ecclesie tunc & nunc tripartita, summis vigiliis & curis intendere dignaretur, ut adstrictus per Pisatum Concilium tenebatur; & Concilium generale in aliquo securo loco, cuncto populo Christiano commodose indiceret, fuisset; & ut ecclesia in capite & in membris reformaretur, etiam devoto supplicavit.

Trigesimus sextus articulus probatur per unam litteram Apostolicam scriptoriam, per unum licentiatum in decretis, per unum procuratorem in curia Romana, & per alios de credulitate, &c.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa XXIII. precibus dicti serenissimi principis Romanorum & Hungariz regis in parte condescendens, amplius a vitis hujusmodi scandalosis, & praesertim simoniaca heresi, abstineri spondit: & hanc civitatem Constantiensem, pro loco multitudinis capace, & alias habili & idoneo, pro Concilio generali celebrando elegit, quod anno Domini mcccxxv. mense Novembris inchoandum induxit, & per mundum publicavit. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus septimus articulus probatur, ut in bulla desuper confecta continetur.

Item, quod deinde dictus dominus Joannes Papa Romaniam rediens, in pristinam & pejorem simoniam recidavit: falsas datarum anticipationes vendidit, jus quiritum pro numerata pecunia litigatoribus abstulit; & ad solvendum instantis, eorum adversariis pluribus perpetuum plerisque vicibus silentium imposuit de facto, turpiter & scandalose. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus octavus articulus probatur per duos cardinales, per tres episcopos, per unum auditorem, unum preceptorem & decretorum doctorem, unum secretarium Papae, per unum licentiatum in decretis, unum magnum procuratorem unius ordinis, & quamplures alios de auditu, publica voce, & fama, & communi reputatione.

Item, & ne per viam justitiae oppressi relevarentur, idem Papa Joannes anno Domini mcccxxv. plerisque vicibus dominis auditoribus per suos referendarios, & praesertim per dominum Jacobum de Camplo, nunc electum Pennensem, dici fecit & mandavit, ne materiam anticipationis datarum admitterent in iudicio; & ne datarum registratores, aut alios officarios quovis modo compelleret in his materiis privationem juris alterius concernentibus veritati testimonium perhibere, justitiam notorie opprimendo. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Trigesimus nonus articulus probatur per duos auditores & unum procuratorem in Romana curia.

Item, quod propter praemissa & plura alia, reverendus pater dominus episcopus Saresburiensis, & alii Christianissimi principis regis Angliz illustris ambaxiatores dictum dominum Joannem Papam vicessim tertium monuerunt & corripuerunt caritative: supplicantes eidem, quod simoniam & beneficiorum venditionem desereret, et se in vita et in moribus emendaret. Alioquin non dubitare propter scandalum subtractionem obedientiae, et alia inconvenientia securura. Quodque ipse dominus Joannes Papa incorrigibilis factus, hujusmodi monita fatalitatis sprevit. Ipsumque et alios prelatos duris et asperis verbis minatus est, et injuriatus est palam et publice. Et sic fuit et est verum, publicum et notorium.

Quadragesimus articulus probatur per duos cardinales, per unum procuratorem unius magni ordinis, et alios de auditu, publica voce et fama et communi reputatione.

Item, quod deinde praefatus dominus Joannes Papa ad Constantiam veniens, post diversas persuasiones, exhortationes et rogamina per hoc sacrum Constantiense generale Concilium devoto factas et facta, ut pacem ecclesiae daret et papatu cederet, cum alia turior promittor & secutor, quam via cessionis, non esset, ad unionem perfectam in ecclesia Dei consequendam, attentis scandalis ex persona sua iam exortis, propter quos existentes in aliis obedientis retrahebantur ab ecclesiae unitate: hoc anno Domini mcccxxv. die Sabbati secunda mensis Martii, in sessione generali Constantiensi, et in pleno Concilio generali Constantiensi, univalem ec-

Cencil. Generali. Tom. XXVII.

clesiam representante, ecclesiae Dei sponsae suae promissit, vovit & juravit cedere papatu, sponte et libere dare pacem ecclesiae per viam suae simplicis cessionis papatus juxta deliberationem ejusdem Concilii, prout in quadam schedula conscripta, quam schedulam suamet viva voce alta et intelligibili legit, dixit, juravit, vovit et promissit, et alla fecit, prout in eadem, ad quam se referunt promotores et procuratores antedicti, continetur. Cujus tenor sequitur et est talis: Ego Joannes Papa vicessim tertius propter quietem totius populi Christiani profiteor, spondeo, voveo, juro et promitto Deo et ecclesiae ac huic sacro Concilio, sponte et libere dare pacem ipsi ecclesiae per viam meae simplicis cessionis papatus, et eam facere et adimplere cum effectu, juxta deliberationem praesentis Concilii, si et quando Petrus de Luna Benedictus decimustertius, et Angelus de Corario Gregorius duodecimus, in suis obedientiis nuncupati, papatu quem praetendunt, per se vel procuratores suos legitimos similiter cedant. Et etiam in quocumque casu cessionis vel decessus, aut alio, in quo per meam cessionem poterit dari unio ecclesiae Dei ad extirpationem praesentis schismatis.

Quadragesimus primus articulus probatur per duos cardinales & per duos episcopos, et ex schedula Papae.

Item, denunciatur, ponunt, & si necesse erit, probare intendunt dicti magistri Henricus & Joannes promotores: quod dominus Joannes Papa XXIII. se huic generali Concilio submisit & ejus sententiae, ac ejus iudicio stare promissit in omnibus & singulis quae pertinent ad reformationem ecclesiae tam in capite quam in membris. Et hoc est verum, publicum & notorium & manifestum; & ita ab omnibus publice tenetur & reputatur.

Quadragesimus secundus articulus probatur per unum auditorem & unum decretorum doctorem, unum magistrum officiorum in curia Romana, & quamplures alios de notorietate.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa, postquam fuit in hac civitate Constantiensi, & post Concilium iam inceptum, saepe & saepius, & maxime in publica sessione, omnibus audientibus, cunctos monuit, quatenus contra ipsum dicent & objicerent quidquid vellent, cum intenderet stare determinationi hujus sacri Concilii, quam a tempore sui papatus gessit & administravit. Et haec sunt publica, notoria & manifesta, & ita ab omnibus tanquam notoria habentur, tenentur et reputantur.

Quadragesimus tertius articulus probatur per testes supra proxime descriptos.

Item, quod deinde ut hujusmodi professio, votum et juramentum et promissio juxta deliberationem Concilii ac practicam cessionis papatus, et per consequens perfectae unionis in ecclesia Dei consequendae, ponerentur, dictus dominus Joannes Papa requisitus, quatenus procuratores aliquos ad praemissa adimplendum constitueret; ut dictus serenissimus princeps et alii per hoc sacrosanctum generale Concilium deputandi et eligendi, in civitate Liciensi Petro de Luna Benedicto XIII. in sua obedientia nuncupato bonam domini Joannis Papae voluntatem ostenderent, et ut simpliciter cederent; prout cum ambaxiatoribus dicti Petri de Luna et illustris principis domini regis Arragonum tractatum et conclusum existit; fuit pro parte nationum et hujus sacri Concilii humiliter et devoto rogatus et requisitus.

Quadragesimus quartus articulus probatur per duos cardinales, quatuor episcopos, tres auditores, unum secretarium Papae, et per unum procuratorem in Romana curia, et quamplures alios de notorietate.

Item, quod post hujusmodi requisitionem dictus Joannes Papa dolose cogitavit se abire et clam recedere velle: et super his fuit publica vox et fama.

Quadragesimus quintus articulus probatur per duos auditores, per unum decretorum doctorem magnum officialem in curia Romana, et plures alios de notorietate, publica voce et fama et evidentiis rei.

Item, quod fama hujusmodi recessus Papae tunc instantis ad aures serenissimi principis domini Sigismundi Dei gratia Romanorum & Hungariz regis deducta, idem dominus rex ante praesentem reverendissimum in Christo patrum et dominorum cardinalium, patriarchae Antiocheni, episcoporum multorum, ducum et comitum

ANNO
CHRISTI
1415.

tum atque praesorum in multitudine copiosa, hortatus est & rogavit dictum dominum Joannem Papam, ne a civitate Constantiae recederet, neve ante perfectam unionem ecclesiae hujusmodi sacrosanctum generale Concilium dissolveret; perscrutans quantum meritorium apud Deum, quantumque laborem humanam habiturus esset, si per ipsum perfecta unio fieri posset: dans ei & offerens uberiorem salvumconductum, atque salvam guardiam & plenissimam securitatem personae & bonorum omnium, familiarium & curtisanorum, &c. Quodque dictus dominus Joannes Papa recedere nunquam cogitasset, respondit: sed utique remanere, perficere & implere eum effectum velle ea quae vovit & juravit. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Quadragesimus sextus articulus probatur per duos cardinales, tres auditores, per unum praepotorem decretorum doctorem, & unum magistrum praepotem, & per unum licentiatum in decretis, per quatuor episcopos & multos alios.

Item, quod extunc dominus Joannes Papa videns Concilium hujusmodi & totum mandatum ad sanctae Dei ecclesiae jam triginta octo annis vel citra fuisse & divisam unionem & reintegrationem, necnon extirpationem haeresis & vitiolorum, ac ipsius ecclesiae reformationem in capite & in membris anhelare, diabolico spiritu infligatus, hoc sacrosanctum Concilium dissolvere querens, ut reformationem haeresium atque schismaticarum extirpationem praedictas evadere & impedire posset, & suam malam vitam continuare; ad praeterita vitia & ambitiones reincedens, contra vota, professa, promissa, ac Deo & ecclesiae iurata, id facere & reuola: & nuper hoc anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, die Mercurii vicesimo mensis Martii, in noctis tenebris, habitu indecenti & dissimulato, laicali more, non ut Romanum decuit pontificem, gregi sibi commissum ut mercenarius deserens, ab hoc sacro Constantiensi Concilio contumaciter se abscondendo, aufugit & recessit, in scandalum totius generalis Concilii & totius populi Christiani. Ita fuit & est verum, publicum & notorium atque manifestum.

Quadragesimus septimus articulus probatur per omnes testes, suam recessum fuisse & esse notorie scandalosum.

Item, quod de post dictum dominus Joannes Papa ad oppidum *Schafhusen* se retraxit, & nonnullos cardinales, episcopos & praelatos, ac etiam curtisanos & principum ambaxiatores a praesenti civitate Constantiensi ad se venire iussit, mandavit & praecipuit; & nihilominus sub certis praesentis causis, poenis & censuris ipsos ad se vocavit & venire iussit: & eum sequi volentibus aut non volentibus mandavit, ut ab hoc sacro Concilio recederent. Sic per suam fugam oves spargere, Concilium sacrum dissolvere, & schisma nutrire, & perpetuo ecclesiam Dei tenere monstruosam haeresibus, & divisam, & vitiorum deformem proposuit, & quantum in eo fuit, voluit & deliberavit & fecit. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Quadragesimus octavus articulus probatur per unum cardinalem, per duos episcopos, per duos auditores, per unum praepotorem decretorum doctorem, per unum secretarium Papae, per duos licentiatos in decretis, & quamplures alios de notorietate.

Item, quod post de dicto oppido *Schafhusen* ipsa die Veneris sancta, tempore divini officii, hora tertiaria iter arripuit versus oppidum *Louffenbergense*: & deinde ab oppido *Louffenbergense* iterum transformato habitu turpiter ulterius versus oppidum *Brifacum* gressus direxit, scandalose a dictis Concilio & civitate Constantiensi plus & plus contumaciter se elongando, totisque conatibus, practica & opera datis, ire visus est in Burgundiam. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Quadragesimus nonus articulus probatur per duos cardinales, per duos episcopos, duos auditores, unum decretorum doctorem, per unum secretarium Papae & quamplures alios.

Item, quod nuper hoc anno Domini mcccexv. & de mense Aprilis ejusdem anni, dictus dominus Joannes Papa per reverendissimos ambaxiatores, oratores, nuntios & epistolas pro parte hujus sacri generalis Concilii ad ipsum tunc in praetato oppido *Brifaco* residentem destinatos & destinatas, quatenus more pii pastoris, qui uni-

versam suam posuit pro ovibus suis, cujus actionem & auctoritatis praesidentiam ita vita, exemplo & doctrina infector esse dignaretur, ad gregem suum desertum rediret Constantiam, vel saltem ad unam de tribus civitatibus, oppidis seu locis utique insignibus, videlicet civitatem Basileensem, Olmam seu Ravensburg, civitatem Constantiensem & loco Concilii vicinam, de unione ecclesiae Dei gratia Dei perficienda, ut secum in omni benignitate & caritate tractare possent, caritative cum reverentia debita fuit rogatus, monitus & requisitus. Promittentes eidem, & offerentes ex parte dicti Concilii salvumconductum plenissimum, tunc jam paratum & sigillo magno seu imperiali sigillatum, & eidem domino Joanni lectum, ostensum & donatum, securitatem vitae & status, ac provisionem honestissimam concordantem statui suo, si reverteretur, atque vota, jurata & promissa adimpleret, prout iidem legati & ambaxiatores ad a praedicto Concilio habuerunt in mandatis & obtinuerunt quomodo in instrumentis publicis desuper confectis, ad quae se referunt promotores & procuratores praedicti; latius continebatur.

Quinquagesimus articulus probatur per unum cardinalem, per tres episcopos, & instrumenta publica & diversa brevia per ipsum Joannem Papam principibus & universitatibus missa.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa in reprobum sensum ductus, moerore hujusmodi more apud aures obcurantibus ne iudicet, obaudiens, se in crastinum responsum dictis ambaxiatoribus & legatis velle dare asserens, ipsos eo tunc redire iussit. Nec crastino expectato, post medium noctis ante diluculum, non dato responso, ad oppidum *Nuemburg* aufugiens se transfudit habitu transformato. Et sic sacrum Concilium dissolvere, unionem & reformationem ecclesiae, extirpationem haeresium & vitiolorum impedire, & suam vitam detestandam continuare ut posset, quaerivit, prout continuavit, in profundum malorum deditus, peiora prioribus committere non expavit, supradictis monitis, precibus & requisitionibus minime condescendens. Et sic fuit & est verum, publicum et notorium.

Quinquagesimus primus articulus probatur per testes supra proxime nominatos.

Item, quod supradictus dominus Joannes Papa fuit et est homo dure cervicis, pertinax peccator, induratus, incorrigibilis, ecclesiam Dei notorie scandalizans, fautor schismatis, aliasque talis, quod papatu et ejus administratione se reddidit indignum. Et pro tali habetur, tenetur et reputatur.

Quinquagesimus secundus articulus probatur per unum cardinalem, et per omnes testes superius descriptos.

Item, quod dominus Joannes Papa fuit et est de praemissis omnibus et singulis publice et notorie divulgatus et diffamatus, atque pro tali, et ut talis, in Romana curia et extra, et ubicumque ipsius notitia habetur, habitus, tentus, nominatus et reputatus pro tali, et ut talis palam et publice.

Item, quod de praemissis omnibus et singulis fuit et est publica vox et fama.

Quinquagesimus tertius et quartus articuli probati sunt per omnes testes superius descriptos publici et notorii.

Hoc loco in exemplari unde haec desumpta sunt, plus quam satis integrum folii unius vacuum restitutum erat, tamquam si plures articuli, aut alia a seculo quae addenda fuissent.

In primis denunciant, dicunt, asserunt, ponunt, et in collectio- si necesse fuerit, probare intendunt, quod dominus Jo- ne Barbari-annes Papa vicesimus tertius a tempore juvenutis suae- niana hac ad- dum Balthasar Cosia appellabatur, fuit homo male in- addunt su- dolis, inverecondus, impudicus, mendax, parentibus- periora cri- suis rebellis et inobediens, plerisque vitiis deditus: ac- mina. ac talis et pro tali fuit communiter dictus, tentus, cre- ditus et reputatus ab omnibus ipsius notitiam habentibus. Et adhuc dicitur, tenetur, creditur et reputatur pro tali et ut talis. Ac fuit et est de praemissis diffamatus, ac palam, manifeste, publice et notorie.

Item, quod dudum tempore Bonifacii Papae IX. sic in sua obedientia nominatis praefatus dominus Joannes, tunc Balthasar de Cosia appellatus, per illicita media pro-

ANNO
CHRISTI
1415.

ALUMEN

a Al. reman-
ciavit.b Al. dispa-
matum.

ANNO
CHRISTI
1411.

procuravit se familiarum, & cubicularium præfati domini Bonifacii: & deinde inter dictum dominum Bonifacium, & quoscumque alios pecunias habentes, & dare volentes pro beneficiis, & aliis spiritualibus, se mediatorem, tractatorem, & proxenetam fecit palam & publice.

Item, quod dictus dominus Joannes tunc Balthassar appellatus, legatus Bononiæ existens, ad papatum illicitis mediis anhelans, in mortem bonæ memoriæ domini Alexandri Papæ exstitit machinatus; & ut tam ipse quam medicus suus magister Daniel de sancta Sophia, artium & medicinæ doctor, veneno extinguerentur, prout extincti sunt, operam dedit. Sicque, ut prædicitur, fuit dictum, tentum, creditum & reputatum; diciturque, tenetur, creditur & reputatur; atque fuit & est de præmissis in civitate Bononiensi, & extra per totum mundum publica vox & fama, fuitque & est graviter & notorie diffamatus.

Item, quod dominus Joannes Papa cum uxore fratris sui, & cum sanctis monialibus incestum, cum virginibus stuprum, & cum conjugatis adulterium & alia continentia crimina, propter quæ ira Dei descendit in filios dissidentia, commisit; & de his graviter & publice diffamatus & scandalizatus est. Ex sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Item, quod prædictus Papa Joannes novum & inauditum simoniam scelus perpetrando, sex parochiales ecclesias Bononienses, & plura alia beneficia ecclesiastica pro pecunia numerata vendidit meris laicis, qui eas tanquam res profanas cum earum possessionibus, dotibus & juribus de facto possident. Ponuntque laici hujusmodi presbyteros ad celebrandum Missas pro sum libito voluntatis. Et plura alia enormia & majora fecit & commisit in illis & aliis partibus: de quibus fama publica, imo verius infamia contra eum divulgata est per universum orbem. Sicque fuit dictum, tentum, creditum & reputatum; diciturque, tenetur, creditur & reputatur. Atque fuit & est publicum & notorium.

Item, quod dictus Papa Joannes præceptorium Cypri, ordinis sancti Joannis Hierosolymitani, contulit cuidam infanti in quinto anno constituto, bastardo illustri domini regis Cypri, nomine Aloysio. pro certa pecuniæ quantitate. Nec non fructus vacantie & spolia ultimi præceptoris defuncti, eidem Aloysio infanti vendidit contra ipsius ordinis regularia instituta: præsertim cum hujusmodi bona spolia & vacantie sint bona fiscalia pro solvendis stipendiariis contra inbdeles. Nec non eidem infanti in dicto quinto anno ætatis suæ constituto per bullam concessit, ut ea ætate possit profiteri & professioni adstringeretur, contra legem consensus qui per eum præfari non potuit. Et sic fuit, &c.

Item, quod dominus Joannes Papa nunquam prædicta revocare voluit, nisi cum pactis & conditionibus quæ sequuntur. Primo, quod restituerentur regi Cypri pecuniæ, quas dederat Papæ pro emptione dictæ præceptoris pro rato.

Item, quod darentur Papæ incontinenti, & omnino sex millia florenorum auri de camera; quod fieri oportuit: & soluti fuerunt realiter pro Hospitali per priorem Raodi & procuratorem generalis religionis domino Nicolao de Robertis, idibus Augusti, anno quinto, & per manus Eduardi de Rectis mercatoris Florentinensis. Pro quibus sic solutis, religio Hospitalis & prædicti remanent adhuc obligati penes mercatores. Ita reservavit Papa tunc & ante omnia pro dicto bastardo in quinto ætatis suæ anno constituto super bonis religionis pensionem duorum millium florenorum de camera.

Item, reservavit pro dicto bastardo cameram magistralem, quæ vocatur Negera & finita, quæ valet communiter duo millia florenorum annuatim. Ad quæ non consenserunt dicti prior & procurator. Quibus sic pensatis, Papa fecit eis dari per dictum Eduardum de Rectis mercatorem bullas: qui dictas bullas reservabat usque ad solutionem dictorum sex millium florenorum: quas bullas idem Eduardo dederat episcopus Vultreianus, donec solverentur sex millia florenorum supradictorum. Et sic fuit & est verum, publicum & notorium.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa fratrem Ja-

acobum de Viriaco majorem annis, expresse profesium religionis Hospitalis, a votis, regula & habitu religionis absolvit de facto, & ad sæculum reduxit & contrahendi matrimonium licentiam dedit, sexcentis ducatis primo datis. Et sic fuit, &c.

Item, quod dominus Joannes Papa prædictus castellaniam Salarum dicti Hospitalis, quam dictus frater Jacobus tenebat, simul cum prædictis reservavit, & deinde ipsam cuidam fratri Heymaco de Vesello pecuniis datis contulit: quæ castellaniam est conventualis & regia, in qua deberent esse fratres cappellani numero tredecim cum aliis clericis Deo servientibus. Sicque perit divinus cultus, & ordo tranvertitur in scandalum Christi fidelium plurimorum palam & publice.

Item, dicto Heymaco juveni ætatis quatuordecim annorum vel circa, concesserat dominus magister Rhodi licentiam ingrediendi religionem Hospitalis, ut indulate facta professione & recepto habitu religionis, transiret ad conventum religionis cum equis & armis sufficientibus, Deo & religioni contra inimicos fidei Christianæ militaturus. Ex quod ipse frater Heymacus votorum suorum & salutis propriæ immemor, non ad conventum transiit; sed statim factus inobediens & rebellis, ad castellam castellaniam emendam ad Papam misit. Quam castellaniam obtinens, omnia conventus, tam vacantem, quam responsonem annuam occupavit, prout occupat, licentia per dictum dominum Papam prius vendita & concessa.

Item, quod ipse dominus Joannes Papa prædictus multa gravia, inutilia & frustratoria onera etiam Gallicis in Avenione tyrannice ad diversos fines damnatis imposuit. Et præsertim tam in viagio facto apud Pisas cum galeis sub colore eundi apud Avenionem, quam in combustione palatii Apostolici Avenionensis per dominum Marinum nepotem suum, & suorum servitorum ad hoc (ut dicitur) missam & constitutum capitaneum dicti palatii, ad reparationem ejus, quam aliis diversis modis, ac etiam de dictis civitate Avenionensi & comitatu Veanissimi, quos tractavit alienari diversimode, & maxime in manibus dicti regis Ladisii ponere, mediante certis tractatibus contra unionem ecclesiæ, & magna pecuniæ quantitate. Quod & fecisset, si ad optatum suum pervenire potuisset. Sicque (ut prædicitur) fuit dictum, tentum, creditum & reputatum; diciturque, tenetur, creditur & reputatur palam, publice & notorie.

Item, quod dictus Joannes Papa pecunia satiare nequens, in Gallia similiter absque necessaria, ac communi civitatum, oppidorum, & locorum partium illarum, & præsertim Avenionensis, & comitatus Veanissimi, & oppidi seu villæ Montis Pessulani; & præsertim Petro Gerandi, & certis aliis personis laicis, & secularibus: sicque ut prædicitur fuit dictum, tentum, creditum, & reputatum; diciturque, tenetur, & reputatur; atque fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa bona & dotem prædicti monasterii sancti Laurentii divisit in tres partes dissipando, & certis ex dominis cardinalibus particulariter per tripartitas particulas dividendo, quæ prius unita fuerunt pro sustentatione monachorum multorum, Deo in religionis zelo laudabiliter prius servientium, nunc miseria & paupertate apostatantium. Et sic fuit & est verum, &c.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa præmissis non contentus, monasterium sancti Alexii prædictum vendidit Baptistæ de Sabellis, pro quodam impubere bastardo suo; monasterium sanctæ Sabinæ domino Nicolao de Ursinis; & ita de ceteris. Et quod deterius est, capta sancti Joannis Baptistæ quod erat in monasterio monialium sancti Silvestri de dicta urbe, vendiderat, seu partem de tradendo fecerat Florentinis pro pretio quinquaginta millium ducatorum: quod & fecisset, nisi quibus Romanis id per eum revelatum fuisset. Et quia aliqui eorum de hoc in aperto locuti fuerunt, capti & incarcerati fuerunt, & in magnis pecuniarum summis redempti fuerunt, & exbaniti. Et alias nisi se seu ve-

ANNO
CHRISTI
1411.a Al. Fern
chis, & Fern
mayfari.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

ram suam redemissent, propterea decapitati fuissent ejus A
jussa. Et ita, ut prædicatur, fuit dictum, tunc
credidit & reputatum, diciturque, tenetur, creditur
& reputatur. Et fuit & est verum, publicum & noto-
rum atque divulgatum ubique, tam in urbe & tota Ita-
lia, quam Gallia etiam, palam, publice & notorie.

Item, quod dictus Papa Joannes decimas castrorum
Centi, & plures diocesis Bononiensis, pertinentes ad
mensam episcopalem Bononiensem, alienavit laicis fau-
toribus suis in perpetuum, pro eis & eorum successoribus,
in grave dispendium ecclesie Bononiensis, quam
penitus & totaliter depauperavit palam & publice.

Item, quod communis hominum opinio, assertio, fir-
ma credulitas ac vera reputatio, commune dictum, su-
mor indubius, vulgata fama, atque verum & notorium
fuit & est, quod dictus dominus Joannes Papa fuit &
sit homo peccator, notorie criminolus de homicidio, B
veneficio, & aliis gravibus criminibus, quibus irreverus
dicitur graviter diffamatus, dissipator bonorum ecclesie,
& dilapidator eorumdem, notorius simoniacus, perti-
nax hæreticus, & ecclesiam Christi notorie scandali-
zans, incorrigibilis, & alius talis, quod se papatus &
ejusdem administrationi, ac sedis Apostolicæ & uni-
versalis ecclesie regimini reddidit indignum.

Item, quod dictus Joannes Papa vicissim tertius sa-
pe & sæpius coram diversis prælati, & aliis honestis &
probis viris pertinaciter, diabolo suadente, dixit, asse-
ruit, dogmatizavit & adstruxit, vitam æternam non
esse, neque aliam post hanc. Quinimmo dixit & perti-
naciter credidit, animam hominis cum corpore humano
mori & extingui adinstar animalium brutorum: dixit-
que mortuum semel, esse etiam in novissimo die minime
resurrendum, contra articulum de resurrectione mor-
tuo- rum. Quodque de præmissis fuit & est dictus Joan-
nes Papa apud clerum & populum graviter diffamatus.
Sicque ut prædicatur, fuit dictum, tunc, creditum
& reputatum: diciturque, tenetur, creditur & reputa-
tur palam, publice & notorie.

Item, quod dictus dominus Joannes Papa sæpe & sæ-
pius publice dixit & professus est, se velle omnia facere
opportuna pro unione ecclesie sanctæ Dei, etiam
usque ad mortem inclusive; nec in prædiciis a volun-
tate hujus Concilii aliquo modo discedere. Et hæc sunt
vera, publica & notoria; & ut notoria habentur, ten-
entur & reputantur.

Hæc loco scriptus fuit articulus approbationis pronota-
riorum per quatuor nationes deputatorum. Hunc, quia præ-
ter rationem hic insertus videbatur, submorum hinc, superius
in sessione prima suo correspondenti adjunctum ostendit.

*Ex ms. Sarii, & tribus Germanicis, &
collectioe Barberiniana.*

*Littera missiva domini Joannis Pape XXIII. missa
domino regi Romanorum, de Cellis.*

Carissimo in Christo filio Sigismundo Romanorum regi
semper Augusto, & Hungariæ, &c. regi. Ea salute
quæ Christus & omnium vera salus est, perpetuo &
feliciter a adimplere.

a In uno ms.
adimplere.

Licet, Carissime filii, prudentiam tuam præ ceteris
hujus ævi regibus rex regum insigniverit cuncta-
rum varietate virtutum; licet tamen sæpe sæpius &
profuit, ad vivaciora virtutum studia mentes etiam
pervigiles excitare. Propter quod & te, ut ad clemen-
tiam, quæ sola solidat thronos regum, qua ex innata
bonitate ad miserendum te quantumcumque pro tuis of-
fensoribus non solum liberalitate, sed usque ad prodiga-
litate speciem hætenus supererogasse dignolceris, erga
nostram personam in præfenti, quam permittente Domi-
no non absque nostra (satemur) incuria incidisse, inci-
dimus casum, excitare possimus, quasi confidentissimis
salsurnis duximus flagitandum; plurima eorum quæ ti-
bi per diversos viva voce significare curavimus, præ-
sentibus repetentes, ut efficaciorum viam nostræ petiti-
onis tribuat modorum petendi multiplicatio frequenata.
Quantis itaque, carissime ac dulcissime filii, tenerimæ
dilectionis affectibus a primordio assumptionis nostræ ad
suprema pontificatus apicem, erga te nostra flagrant
præcordia, liceat quæsumus cum tua serenitate sabu-

lari. Nonne, ut plurima brevitaris gratia transeamus,
defuncto felicis memorie rege Ruperto, te non tam
propter te, sed universitatis populi Christiani salutem,
in cordis nostri arcano eundem vivensibus præeligentes,
prædestinavimus in regem Romanorum, tuam ad hoc
serenitatem, ut onus illud assumere dignaretur, sollici-
tudine supplici curavimus prevenire? Et ad eundem
effectum nostros nuncios ad principes electuros & alios
iteratis, reiteratis non piguit vicibus destinare. Quan-
taque vigilantia, ut diversa de te facta electio convale-
sceret usque ad perfectum atque profectum, non cessa-
vimus infundare, novit tua serenitas; noverunt etiam
tui nuncios, varique ipsius negotii tractatores. Deinde
cum nostram præsentiam ipsa tua desideraret serenitas,
quanta quæsumus promptitudine mentis desideris tuis
sagebamur occurrere? Nonne viarum discrimina, ex-
peniarum onera, & alia nobis incumbentia peragenda,
nobis pro nihilo fuerunt computata? Sed & in tracta-
tibus hujusmodi quanto qualique studio ad tui honoris,
tuæque consolationis augmentum nostros conatus exten-
dimus, non alio quam tui ipsius testimonio relinqua-
tur. Denique cum cogitantibus nobis de Concilio con-
vocando per tuos ad nos nuncios destinatos requireres,
ut de tempore loquere celebrandi Concilii tuis nos vo-
tri conformaremus, cardinales milimus, qui sine exceptio-
ne tuæ per omnia acquiescent voluntati. Denique
cum de adventu nostro ad Constantiam quam elegeras,
per nuncios tuos sollicitaremur, nonne acceperant pro
responso, quod sanitate desuper nobis concessa, absque
dubio veniremus, infirmitate forsan gravati, gestatoris
ferremur? Porro si pedum officiis, aut etiam claudican-
tibus calcaneis id foret agendum, id idem nihilominus
ageremus. Denum etsi ab hac luce nos migrare con-
tingeret, in satisfactionem præmissorum perfectam, cor-
pus nostrum illuc perferri præciperemus. In his omni-
bus tuæ dilectioni plus quam salviconductibus & aliis
quibuscumque prædiciis sincerissima fiducia ininitentes, sed
pauca existimantes quæ fecimus, de effectu locupletis-
simo quantumlibet majora faciendi, in nostra possumus
poulicentia gloriari. Et ecce negotiis in urbis Romanæ
ac patrimonii sancti Petri recuperatione prostris postposi-
tis, nullis dispendiis receptis suggestibus, ad Con-
stantiam te, fili carissime, tempore promisso præveni-
mus, tuum adventum nosli quantum & qualiter sumus
grato animo præsolati. Hæc, filii carissime, ex dile-
ctione purissima tuæ personæ; hæc, carissime filii, ad
tui honoris sublimationem duximus liberaliter peragen-
da. Cumque dilectio nullis valeat mercibus comparari,
nullis aliis queat quam vicissitudinarie dilectionis re-
tributionibus recompenari, ad te tanquam unicum post
Deum spem nostræ refugium dirigitur desideria cordis
nostri, ad te devotissimas preces pro dilectione dilectio-
nem requirentes effundimus, obsecrantes per viscera mi-
sericordie Jesu Christi, memor esto viri tui, in quo
nobis spem dedisti: hæc nos confoletur in humilitate
nostra, &c. Et si cum causa & sine causa iratus fueris,
misericordie recorderis. Nomenque egregium clementie
ne (quæsumus) in hoc casu pati patiaris instantiam. Sed
qui aliis offensoribus atrocissimis parcendo te liberalem
præbere consueveras, parcere quoque nobis & misereri
ne spernas. Ne (quæsumus) pietatis tuæ præclaro titulo
notam crudelitatis inferri permittas. Potes itaque,
si velis, & ut velis depolimus, erga sacrum Concilium,
quod tua sapientia tuæque potentia tanquam firmis-
simum fundamentum cum suffultis tuis intercessionibus
operari, ut tui contemplatione honoris, personam nostram
habeat recommendatam: & unione ecclesie semper sal-
va, honorem, famam & statum nostros, post dimissio-
nem papatus, quam pridem obtulimus, atque dudum
aliquoties in manibus tuis posuimus, quantum possibile
fuerit, salvare & custodire dignetur, & alia salutem
nostram respicientia prosequatur magifico cum effectu.
Pro quibus apud districtum judicem inter alios miseri-
cordie cultores, cum omnes gratia egeamus, & tu mi-
sericordiam ac alia retributionum præmia ulterius con-
sequeris, & per universum orbem inter optimos Impe-
ratores hujusmodi clementie glorioso titulo mereberis
computari. Super quibus dilectionis virtus te cogat no-
bis cetero piusque remandare responsum.

Da.

Datum Cellis Constantiensis diocesis. Dominica, vi-
cesimalixta mensis Maji, pontificatus nostri annoquin-
to. Joannes Papa XXIII. manu propria.

*Instrumentum ratificationis articulorum factum per
dominum Walsbaram olim Papam Joannem
vicepsum in oppidum Cellis.*

In nomine Domini. Amen.

PER hoc præfens publicum instrumentum cunctis pe-
teat evidenter, quod anno a Nativitate ejusdem
millesimo quadringentesimo decimo quinto, & die Lunæ
vicesimalixta mensis Maji, indictione octava, circa
horam Primarum in loco de Cellis Constantiensis diocesis,
in camera in qua dominus Joannes Papa vice-
summarius stabat, per reverendos dominos Joannem Va-
urensem, Andream Poznaniensem, episcopos, Thomam
sanctæ Mariæ extra muros Eboracenses, Gasparem san-
cti Joannis eremiticæ de Perusia, monasteriorum abba-
tes, per sacrum Concilium Constantiense ad infra-
scripta commissarios specialiter deputatos, præsentibus infra-
scriptis reverendis patribus Jacobo Rhodini de Janua,
& Thoma Polton, sedis Apostolicæ protonotariis, &
aliis notariis publicis, venerabilibusque personis aliis in-
ferius nominatis testibus adhibitis, &c. In primis dicti
reverendi patres commissarii per organum dicti Vauren-
sis episcopi domino Joanni Papæ supradicto alta & in-
telligibili voce proposuerunt verba quæ sequuntur: Pa-
ter sancte, reverendi domini mei, domini commissarii
& deputati hic præfentes, & ego una cum eis, sumus
transmissi ac destinati ad vestram sanctitatem ex parte
sacri Constantiensis Concilii, ad insinuandum primo,
ostendendumque & realiter exhibendum vestræ sanctitati
articulos formatos, & coram eodem sacro Concilio con-
tra personam vestram productos, super criminibus non-
nullis gravibus & enormibus, de & super quibus contra
eamdem sanctitatem per dictum sacrum Concilium pro-
ceditur, ad interrogandum & requirendum eandem, ut
super eisdem articulis omnibus & singulis sufficienter ha-
beretis respondere, eos confitendo, vel dissentiendo, prout
vobis videbitur. Ac etiam ad videndam & sciendam,
si huic processui velitis vos opponere, seu aliqua
pro vestra defensione in hac causa facere, dare vel al-
legare. Licet, pater sancte, & hæc non sint multum
necessaria, attento consideraque grato benignoque res-
ponso per sanctitatem vestram pridie in isto oppido
coram reverendis patribus dominis de Ursinis, de Salan-
co, de Salutis, Cameracensi, Florentinensi, sanctæ
Romanæ ecclesiæ cardinalibus, patribusque reverendis
Tolonensi & Augustensi episcopis, nonnullisque aliis præ-
latis & viris notabilibus præsentibus & ad hoc vocatis.
Quod quidem responsum in scheda manu sanctitatis
vestræ subscripta, dicto sacro Concilio relatum, plene-
que notificatum existit. Ea propter dictos articulos quos
sæpe dictus Vaurenسيس episcopus in suis tenebar mani-
bus, eidem domino Joanni Papæ exhibuit, obtulit &
tradere voluit. Eumque super eisdem interrogando re-
quisivit, ut coram omnibus & singulis sufficienter, ut
superius exprimitur, responderet, diceretque ac decla-
rare vellet, si dicto processui, ejusve parti se oppone-
re, seu aliquo ad sui excusationem vel defensionem da-
re vellet, eos ostendendo hæc omnia libenter se recepta-
turos. Quibus sic, ut præmittitur, exhibitis, interroga-
tis, requisitis, oblati & propositi, idem dominus Joan-
nes Papa dixit & verbo proposuit, ipsum pro Dei ec-
clesiæ & ejus unione plura fecisse, etiam antequam in
Papam fuisset assumptus, præsertim tempore errorum,
& circa Concilium Pisianum, & ante hujus sacri Con-
cilii Constantiensis congregationem, in quo etiam liberam
cessionem sui papatus obtulit, prout in scheda per
eum in eodem Concilio in publica sessione tunc lecta &
publicata, plenus continebatur. Subjungens tristis vultu,
ut apparuit, quod a Constantia & dicto sacro Concilio
post ipsius schedulæ cessionem turpiter recesserat, quod
bene recognoscebat; immo quod maluisse illa die sine
animæ suæ præjudicio mortuus esse, quam ita turpiter
recessisse. Ea propter idem dominus Joannes Papa suc-
cessive respondit, quod ipse contra superius recitata

nullam defensionem facere volebat: immo prout per
dictam schedulam sua manu subscriptam, qua pridie e-
jus ex parte ab oppido quo supra cardinales superius
recitati ad Concilium portaverunt, continebatur, vole-
bat, & præfentialiter stare promisit, in omnibusque se
conformare omni ordinationi, deliberationi & determi-
nationi dicti sacri Concilii. Et insuper omnimodum pro-
cessum per idem Concilium contra eundem habitum ra-
tificabat & ratum habebat, asserens quod non aliter
voluit prædictis articulis respondere, affirmans Con-
cilium Constantiense sanctissimum esse, errareque non
posse, ac Pisani Concilii fore continuativum; & quod
ipse sacro Constantiensi Concilio nunquam contradicere
vellet, etiam si in Bononia, aut alio quovis loco sibi
magis accepto personaliter jam esset, cum id sibi minus
non esset, quam publice fateri se in papatu jus nullum
habere. Insuper, ut intelligeret idem Papa Joannes
Concilium non minus juste, minusve legitime contra
eum in præmissis aut eorum aliquo processu, dictis
testium super criminibus in quibus processum sit & fue-
rat contra eum, productorum, sæpe dictus Vaurenسيس
episcopus aperuit; & sibi copiam dare obrulit, ad fi-
nem quod si contra eosdem eorumve dicta quidquam
opponere, aut defensionem aliquam suscipere vellet, id
facere atque libere uti deberet & posset. Quibus per
eundem Joannem Papam, & omnimoda defensione hu-
jusmodi, præterquam ut hic subsequitur expressus, re-
nunciatis, pro Concilio prædicto se submisit; adjiciens:
Volo quod Concilium sit defensionis, quod scio errare
non posse: nec alia defensione quacunque uti volo:
supplicans se humillime per commissarios prænomina-
tos eidem Concilio sinceriter recommendandum fore. De-
mumque successive post præmissa episcopus Vaurenسيس
prælibatus, suo & commissariorum prædictorum nomine
aperto ore dixit: Pater sancte, nos ultra præmissa in
mandatis habemus, vobis assignare terminum ad senten-
tiam diffinitivam per dictum sacrum Concilium contra
personam vestram super omnibus & singulis, in quibus
jam contra eandem processerat, proferendam, prout ip-
sius causæ qualitas & natura requirunt. Ideo vobis ter-
minum assignamus ad hujusmodi sententiam audiendam
in Constantia, ad diem crastinam hora sessionis con-
tuetæ. Qui dictus Joannes Papa inibi, ut apparuit, com-
parere non curans, respondit: Summe mihi placebit
sententia ipsa, quæ (supplico) quam cito lata sit, mihi
deferatur; quam cum omni reverentia, etiam cum bir-
reti mei depositione recipiam: eamque, quantum in me
fuerit, confirmabo, approbabo & emologabo, prout &
dictum processum, ac omnia contra me (ut superius est
expressum) in Concilio gesta, exunc prout extunc, &
extunc prout extunc ratifico, approbo & confirmo,
promittoque contra eam me aliquo processu temporis
non venire. Atque statim porrectis & realiter ad ma-
nus traditis per dominum Gasparem abbatem & com-
missarium superius nominatum, articulis & testium di-
ctis orationibus supradictis, supranominatoque protonotario
domino Thoma Polton, episcopus Vaurenسيس prædictus,
dicto Joanne Papa audiente, eundem dominum Tho-
mam & Jacobum Rhodini protonotarios superius expres-
sos, aliosque publicos notarios hic inferius descriptos,
ad præmissa & eorum occasione vocatos, instantius re-
quisivit, ut super præmissis omnibus & singulis, ut su-
pra recitantur dictis, propositis, allegatis & respon-
sibus, assertis & gestis, unum, duo vel plura conficerent pu-
blicum seu publica, instrumentum seu instrumenta. Et
quæ in his testes essent uniusquisque eorum. Et rever-
endi patres domini Vitalis Tolonenسيس, ac Fridericus
Augustensis, episcopi, honorabileque viri magistri Wil-
helmus Clynk in sacra pagina professor, Joannes Fit-
ton Saresbiriensis ecclesiæ canonicus, Petrus Gajecanus
canonicus Conferanensis, Henricus Surynk, Joannes Ne-
derbove, notarii publici Paderbornensis & Coloniensis
diocesis, & multi alii testes specialiter requisiti &
rogati per episcopum Vaurenسيس supranominatum. Con-
sequenterque sine mora dictus dominus Joannes Papa
eisdem protonotariis & notariis cum instantia con-
formiter requisivit, ut supra per eum præmittitur,
dictis, responsibus, promissis, habitisque et gestis testes
sibi fierent, eaque sub eorum scriptis publicis facerent

ANNO CHRISTI 1454

ANNO CHRISTI 1454

Annotari, & quod tunc aditantes ceteri nonnulli hic fu- perius expressi, & alii interefferentes plurimi, testes ita- que sibi ferent ad praemissa. Acta sunt haec in dicto op- pido Cellis, de quo supra, anno Domini millesimo qua- dringentesimo decimoquinto, indictione octava, pontifi- cis eiusdem Joannis Papae anno sexto.

Ex prima editione.

Quibus sic peractis, idem Andreas electus Poznaniens- is quoddam decretum pro approbatione scripturarum & deputacionis legebat & publicabat, cuius tenor sequitur & est talis.

Decretum deputacionis notariorum.

Item, constituit & deputat & ordinar dicta sancta syno- dus pro qualibet natione unum protonotarium videlicet pro natione Gallicana Joannem de Trembley, pro natione Italiana Jacobum Rhodini de Janua, pro natione Ger- manica Hermannum de Duerck, pro natione Anglicana Thomam Polton.

Item, notarios nationum: videlicet pro natione Galli- cana Michaelem a Bolponis & Joannem b Guardi. Pro natione Italica Bartholomeum de c Gnoffis & Joannem Azzi. Pro Germanica natione d Sumpertum Fabri, & Gislelmum Fontenem. Et pro natione Anglicana Guillel- mum e Portzell, quibus dat auctoritatem & plenariam potestatem, omnia & singula in sacro praesenti Constan- tino Concilio dictata, acta, editata, promulgata, pu- blicata, lecta, petita, & omnia alia quaecumque gesta & facta, & omnia quaecumque in posterum dicenda, a- ctenda, acitanda, promulganda, publicanda, legenda, petenda, & quaecumque alia in & pro dicto sacro Conci- lio, & ad dictum sacrum Concilium quomodolibet perti- nentia, facienda & praeagenda, in formam publicam red- igendi & alias conscribendi. Approbatque dicta praedicta omnia & singula per ipsos protonotarios & notarios in dicto sacro Concilio, & ad ipsum sacrum Concilium quo- modolibet pertinentia, conscripta: & tam in publicam formam, quam alias in scriptis seu actis quomodocumque redacta usque nunc, sub quibuscumque verbis per dictum sacrum Concilium fuerint facta, decreta, ordinata, pronun- tiata & quomodolibet definita. Quo decreto lecto, suis petitis per procuratorem, an placeret prius pronun- tiatum extitit. Fuitque responsum per praesentem ses- sionem huiusmodi, & etiam quatuor praesidentes quatuor nationum, & deinde per totius synodi iussu, per ver- bum, Placet.

Ex collectione Barberiniana, & tribus Germanicis.

Commissarii iverunt ad Joannem Papam ad praesentem articulos, & assignandum terminum ad audien- dam sententiam privacionis.

Die Dominica xxvi. mensis Maii supradicti, reve- rendissimi patres domini Joannes episcopus Vau- rentis, Andreas electus Poznaniensis, Thomas Polterus protonotarius de Anglia, Gaspar sancti Joannis Ermi Perusinae dioecesis, & sanctae Mariae extra muros Eboraci abbas, deputati ad intimandum domino Joanni Pa- pae XXIII. articulos, requirendum eum, ut respondeat eisdem, & ulterius ad intimandum sibi terminum ad audiendum sententiam, recesserunt cum commissione, & articulis praedictis transferendo se ad oppidum Cellis, in quo idem Joannes mansionem ad praesens solet ha- bere, cum duobus notariis, videlicet magistro Io: Gui- ardi, & Guillelmo Portzel.

Commissarii praedicti sunt reversi & retulerunt Concilio acta per eos.

Ex eadem collect. & iisdem mss.

Die Lunae xxvii. mensis Maii supradicti, fuit con- gregatio quatuor nationum deputatorum in loco in quo solet congregari natio Germanica, & ibidem super- venerunt legati, sive commissarii, qui iverunt heri ad Joannem Papam, & prius praesentaverunt unam litteram directam domino regi per ipsum dominum Joannem Pa-

pam, recommendatoriam, recommendans se domino regi Romanorum & synodo Constantiensi, cuius tenor inferius est insertus: & nihilominus exposuerunt ambaxia- tam eorum, referentes, quod isto mane praesentassent articulos in Cellis Papae una cum commissione, & pe- tierunt, ac requisierunt eum, si vellet respondere eisdem, sive contradicere eis, aut contra testes: & quod ipse Joannes respondit quod non curaret videre arti- culos: & gratanter acceptavit dictos legatos, supplicans eisdem, ut supplicarent Concilio & nationibus, ut habe- rent recommissum in honore suo: & placeret sibi, quod sententia ferretur juxta deliberationem Concilii: suppli- cans tamen quod attendatur honor suus in ordinatione sententiae, & contra sententiam non vellet appellare, neque reclamare, sive aliquo petere reductionem: sed eam per omnia, & in omnibus acceptare, probare & laudare. Quibus propositis & auditis erat deliberatum per deputatos omnium nationum, quod ex quo non poterat haberi sessio in brevi, quod iidem legati, seu aliqui eorum revertantur ad eum ad intimandum sibi prorogationem prolationis ejus honorem: & ex quo grate respondit, quod non vellet appellare, propte- rea sententia limitetur, & ita rigorosa, prout conce- pta fuit, proferatur cum notariis Concilii. Et fuerunt reversi ad eundem domini abbas Conradus Pigavensis ordinis S. Benedicti, & Brode lector Brudenis ad actum supradictum una cum notariis, videlicet Gislelm de Bo- nenton, & Guillelmo Portzel, praesentibus Henrico Zur- nung clerico Baderburnensis dioecesis, & Joanne Gosselai archipresbytero ecclesiae Astenensis in Pedemontio.

Commissarii intimari fecerunt Joanni Papae diem, & terminum ad audendam sententiam.

Eodem die videlicet Lunae xxvii. mensis Maii Con- stantiae apud Minores ante portam domus, in qua natio Anglicana negotiari solet, personaliter constituti reverendissimi in Christo patres domini, domini Joannes Dei & Apostolicae sedis gratia episcopus Varentis, Thomas sanctae Mariae extra muros Eboracenses, & Gaspar sancti Joannis Ermi de Perusia, monasteriorum ab- bates una cum reverendo patre & domino Andrea f. eius- dem gratia electo Poznaniensis absentibus, qui vices suas ad in calscripta facientibus, commisit, ut dixerunt, commis- sarii per quatuor nationes sacri generalis Constans- hensis Concilii ad citandum dominum Joannem Papam XXIII. ad audiendum ferri definitivam sententiam super papatu, & contra personam suam ferri ad diem Martis proxime futuram sibi per dictos commissarios alias signatam, & praerixam, eundem diem Martis in diem Mercurii proxime sequentis, que erit xxix. dies supradicti mensis Maii, ex commissione eis, ut asserue- runt, per dictas quatuor nationes facta continuaverunt, & ad idem faciendum prorogavit; quam quidem continuationem & prorogationem dicti domini commis- sarii praefato domino Joanni Papae per quoscumque cus- todes ad custodiendum eundem per sacrum generale Concilium Constantiense deputatos intimari quaverunt & mandarunt, praesentibus ibidem honorabilibus viris dominis, Joanne Gossellini archipresbytero ecclesiae Asten- sis, & Joanne Surring clerico Paderburnensis dioecesis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Deinde paulo post Constantiae g habitationis reveren- dissimi in Christo patris & domini, domini Francisci miseratione divina S. R. E. cardinalis Florentini vulga- riter appellati personaliter constituti praefati & reve- rendissimi patres & domini, domini Joannes Varentis, Andreas electus Poznaniensis, & Thomas abbas mona- sterii sanctae Mariae extra muros Eboracenses commis- sarii, idem domini Andreas electus Poznaniensis rati- ficavit & approbavit expresse acta & facta per eisdem Joannem episcopum, Thomam & Gasparem praefatos suos nomine quoad prorogationem termini praescripti. Et nihilominus domini Joannes episcopus, Andreas electus, & Thomas abbas commissarii praefati cura revocatio- nem actorum & factorum per Joannem & Thomam, & Gasparem abbas commissarios jamdictos, dictam diem Martis proxime futuram eidem domino Joanni Papae XXIII.

Ex eadem collectione & iisdem mss.

f. Forte, eisdem.

g. Mss. in domo habitationis.

ANNO CHRISTI 1453.

ANNO CHRISTI 1453.

XXIII. audiendo ferri sententiam diffinitivam super pa-
 partu, & contra personam suam, ut premissis, præ-
 fixam & assignatam, usque in diem Mercurii proxime
 sequentem de novo continuaverunt & petrogarunt. Quam
 quidem prorogationem, seu continuationem eidem do-
 mini commissarii præfati domino Joanni Papæ XXIII.
 per quoscumque custodes ad custodiendum per sacrum
 generale Constantiense Concilium prædictum deputatos
 ex parte ejusdem Concilii intimari commiserunt, &
 mandaverunt, præsentibus ibidem venerabilibus viris
 dominis Joanne de a Badrenis & Paulo b Martini ca-
 nonicis Posnaniensibus testibus ad præmissa vocatis spe-
 cialiter & rogatis.

a. M. B. ad
 b. M. A. ad
 c. M. A. ad

Die Martii xxviii. mensis Maji (supradicti fuerunt
 congregati deputati quatuor nationum in loco congrega-
 tionis nationis Germanicæ: supervenerunt domini cardina-
 les, Jordanus de Ursinis, Antonius de Chalanco, b
 Petrus Cameracensis, Andreas Salutarum, & Francis-
 cus Florentinus nomine collegii cardinalium, & pro-
 puerant per os domini cardinalis Florentini qualiter
 alias inter eos concordatum, quod quatuor cardinales
 deberent ire cum domino Imperatore, ad Petrum de
 Luna, & regem Arragonum: licet posuerunt hoc in
 arbitrio regis: dummodo tamen id placeret, & quod
 id videbatur ipsis utile esse, necessarium, & honorabi-
 le pro Concilio præfati: & elegerunt tunc dominos
 Joannem episcopum Ostiensem, Vivariensem vulgariter
 nuncupatum, Petrum Cameracensem, Armeum Salu-
 tiarum, & ipsum Florentinum. Modo autem videntes,
 quod appropinquat tempus recedendi, etiam quod Im-
 perator præparat se, & nihil eis dixit, & si non ive-
 rint, illud tamen remanere debeat per eos, quin vadant,
 in casu quo aliqua negligentia committatur ibi-
 dem, quam cardinales prædicti excusari possent, prote-
 stantur exnunc, quod per eos non remansit quin ivis-
 sent, si Concilium voluissent: & alias protestati fue-
 runt, prout, & quemadmodum in quadam cedula,
 quam ibidem produxerunt, cujus tenor inferius est in-
 sertus, plenius continetur. Super quibus petierunt sibi
 fieri per protonotarios ibidem assistentes, & præsertim,
 & notarios, & alios tabelliones, unum vel plura, pu-
 blicum & publica, instrumentum & instrumenta, præ-
 sentibus dictis deputatis & cardinalibus, ac domino Her-
 manno de Werg protonotario sedis Apostolicæ, episco-
 po Ripensi, Jacobo episcopo Placentino, archiepiscopo
 Colocenfi, abbate sancti Lupi, episcopo Carcilonensi,
 archiepiscopo Bisuntino, archiepiscopo Viennensi, episco-
 po c. Addicensi, Tervisiensi, Concordiensi episcopo,
 ac episcopo Sarisberienfi, ac multis aliis.

c. lege ex
 m. Adri-
 eni.

Tenor dictæ protestationis cedule, de qua supra fit
 mentio, sequitur:

Ex eadem
 collectione,
 & iidem
 n. 6.

Dicatur domino regi pro parte collegii, qualiter a-
 lias sue serenitati dictum fuit pro parte ejusdem colle-
 gii, & deinde de licentia ipsius domini regis fuit dictum
 dominis deputatis nationum, quod collegio cardinalium
 videbatur maxime utile & expediens, quod aliqui car-
 dinales associarent ipsum dominum regem, & secum
 interessent in contractu agendo unionis ecclesie cum
 dicto Petro de Luna, & domino rege Arragonum, &
 hoc pro utilitate & honore Romane sedis & pro hono-
 re Concilii, & ipsius domini regis Romanorum, & e-
 tiam pro honore & debito collegii, cum ad ipsum hæc
 materia principaliter pertineat, tanquam in qua agitur
 de papatu, attento quod collegium immediate se ha-
 bet ad Papam. Fuit insuper dictum domino regi, quod
 collegium ad hoc elegerat quatuor cardinales, dominos
 scilicet Ostiensem, Cameracensem, Salutarum & Flo-
 rentinum, & quod ponebat in arbitrio ipsius domini
 regis, quod secum haberet prædictos, vel aliquos ex
 eis, vel si etiam sibi placebat habere aliquos alios de
 collegio, & quot vellet. Ipse autem rex respondit sibi
 placere: & voluit quod deferretur ad deputatos natio-
 num, qui etiam hoc probare principaliter haberent, li-
 cet non fecerint, nec super hoc determinatam respon-
 sionem dederint. Nunc autem collegium sentit, quod
 regressus regis erit festinus, nec dicitur sibi aliquid,
 quod domini ituri parent se. Ideo collegium ordinavit,
 Concil. General. Tom. XXVII.

quod per nos sex, qui sumus hic, dicatur serenitati
 vestræ id quod alias dictum est, & sic dicimus. Et si
 rex assentit, quod vadant aliqui, non insitetur plus, sed
 solum sciatur, qui sunt illi de quibus rex contentatur,
 & illi possent se parere. Si autem rex dicat non ex-
 pedire quod vadant, vel quid simile, tunc dicatur sue
 serenitati, quod collegium pro conservatione honoris
 sui, ne possit per mundum nunc vel in futurum sibi
 imputari negligentia in tanto negotio, deliberavit iac-
 cere publicam protestationem, quod per se non stetit,
 nec fiat quominus mittant aliquos: & de hoc advitant
 ipsum dominum regem, ne postea quando fiet protestatio,
 recipiat admirationem; advitantes eandem serenitatem,
 quod in protestatione non intendunt ad læsionem alicuius,
 sed solum ad conservationem honoris sui, ex causis
 prædictis.

Secundo dicatur sibi qualiter sentit, quod ipse loco
 sui vult hic mittere ducem Ludovicum Bavarie, comi-
 tem Palatinum Rheni, de quo dummodo quantum ad
 obedientiam istam sine dominus rex publice dicit se
 habere in animo, bene contentatur collegium, quia au-
 diverit multa bona de ipso. Obsecrat tamen ipsum,
 quod securitates alias datæ per ipsum dominum regem,
 ipsi collegio, vel singulis de collegio renoventur per ip-
 sum dominum ducem in bona forma & similiter per
 magistrum civium cum consilio civitatis. Et quod ipse
 dux in sessione publica deferat obedientiam domini An-
 gelæ Corario, & submittat se huic Constantiensi Con-
 cilio. Et in casu quo dux prædicta recuset, non ve-
 detur collegio, quod cum honestate vel salute concien-
 tiæ singulorum de collegio possit approbare ipsum pro
 defensore dicti collegii, maxime attento quod hoc al-
 liud nihil est dicere, nisi quod tota obedientia sit re-
 ducta sub dicto domino Angelo: & videatur aperte,
 quod sic publice ubique reputaretur & crederetur, quod
 esset cum intolerabili scandalo hujus Concilii, ac totius
 Christianitatis, & honoris ipsius domini regis, &
 periculo conscientiarum, & honoris ipsius collegii, & sin-
 gulorum cardinalium. Unde in illum casum collegium
 obsecrat, quod dominus rex non deputet ipsum, sed
 alium bonum, & idoneum de nostra obedientia: & in
 quantum placeret domino regi, deputare dominum Bur-
 gravium collegium bene contentaretur, propter bonam
 notitiam, quam habent singuli cardinales de ipsius vir-
 tutibus, & bonitate & nobilitate. Si autem dominus
 rex deputaverit ipsum ducem manentem sub obedientia
 domini Angeli prædicti, tunc collegium præfatum ad-
 vilit ipsum dominum regem, quod pro conservatione
 conscientiarum, & honoris ipsorum cardinalium, deli-
 berarunt publicam protestationem facere, quod non
 consentiant tali deputacioni, nec ipsum recipere pro
 suo defensore, tanquam alienum a nostra obedientia.
 Et de hoc facere consici publica documenta ad conser-
 vationem memorie.

Forse fecit
 dominus.

Tenores vero dictæ petitionis diffinitivæ sententiæ ac
 infrascriptorum reportatorum de Cellis, de quibus
 fit mentio, sequuntur:

In nomine Domini. Amen.

Anno a Nativitate ejusdem mcccxcv. indictione
 viii. die vero Lune xxvii. mensis Maji in oppi-
 do Cellis Constantianensis diocesis, in camera, in qua do-
 minus Papa Joannes aditabat, & habitare solebat, con-
 stituti reverendi patres & domini, Joannes Vaurenfis,
 & Andreas Posnaniensis episcopi, Thomas sanctæ Ma-
 riæ extra muros Eboracenses, & Gaspar sancti Joannis
 Eremitæ de Perusio monasteriorum abbates, per sacrum Con-
 ciliium Constantiense ad infrascripta commissarii specia-
 liter deputati, in præsentia reverendorum patrum do-
 minorum Jacobi de Rodini de Janua, & Thomæ Pol-
 ton sedis Apostolicæ protonotariarum, & aliorum no-
 tariarum publicarum, venerabiliumque personarum a-
 liarum inferius nominatarum testium ad infrascripta
 adhibitorum, & supradicto domino Joanni Papæ XXIII.
 ibidem præfati, audienti & intelligenti per organum
 jam dicti Vaurenfis episcopi alta & intelligibili voce
 proposuerunt verba que sequuntur.

Ex colle-
 ctione Bar-
 benniana,
 & duabus
 m. Ger-
 manicis.

Y y

Ex

ANNO
CHRISTI
1415.Ex duobus mss. Germanicis. Lips.
& Gub.ANNO
CHRISTI
1415.a Forte,
quidquam.

Pater sancte, reverendi domini mei, domini con-
nullarii & deputati. hic presentes, & ego una cum
eis, sumus transiisti & destinati ad sanctitatem vestram
ex parte sacri Constantiensis Concilii, ad intinuandum
primo ostendendumque, & realiter exhibendum eidem
sanctitati, articulos formatos coram eodem sacro Con-
cilio, contra personam vestram productos, super crimi-
nibus nonnullis gravibus & enormibus, & super quibus
contra eadem per dictum sacrum Concilium procedi-
tur, ad interrogandum & requirendum eandem, ut
super eisdem articulis omnibus & singulis sufficienter
habetis respondere, eos confitendo vel dissimulando, pro-
ut vobis videbitur, ac etiam ad videndum & sciendum,
si huius processui velitis vos opponere, seu aliqua pro
vestra defensione in hac causa dare, tacere, vel alle-
gare. Licet, Pater, sancte, huc non sunt multum ne-
cessaria, attento consideratoque grato benignoque re-
sponso per sanctitatem vestram, pridie in oppido illo,
coram reverendissimis patribus, dominis de Urinis, de
Chalanco, de Salucis, Cameracensis, & Florentino, S.
R. E. cardinalibus, patribusque reverendis Tolonenis &
Augustensis episcopis, nonnullisque aliis prelati & viris
nobilibus presentibus ad hoc vocatis. Quod quidem re-
sponsum in scheda, manu vestra sanctitatis subscriptum,
dicto sacro Concilio relatum pleneque notificatum ex-
stitit.

Eapropter dictos articulos, quos sepe dictus dominus
Vaurensis episcopus in suis tenebat manibus, eidem do-
mino Joanni Papae exhibuit, obtulit, & tradere vo-
luit: eumque super iisdem interrogando requisivit, ut
eorum omnibus & singulis sufficienter, ut superius ex-
primatur, responderet, diceretque ac declarare vellet, si
dicto processui, ejusque parti se opponere, seu aliqua
ad sui excusationem vel defensionem dare vellet, ea
offerendo, hanc omnia libenter se recepturos.

Quibus sic, ut praeiudicatis, exhibitis, interrogatis,
requisitis, oblati, & propositis, idem dominus Jo-
hannes Papa dixit, & verbo proposuit: „Ipsam pro Dei
ecclesiae & eius unione plura fecisse, etiam antequam
fuisset in Papam assumptus, praesertim tempore Erro-
ris, & circa Concilium Pisani, & ante huius sacri
Concilii Constantiensis congregationem. In quo etiam
liberam confessionem sui papatus obtulit, prout in sche-
dula per eum in eodem Concilio in publica sessione
tunc lecta & publicata plenius continebatur. Subjun-
gens tristi vultu, ut apparuit, quod a Constantia &
dicto sacro Concilio post ipsius schedulae concessionem
turpiter recesserat: quod bene recognoscebat: immo
quod maluisse illa die sine animae praedicio mor-
tuus esse, quam ita turpiter recessisse. Eapropter idem
dominus Johannes Papa respondit inaccessive, quod ipse
contra praemissa superius recitata nullam defensionem
facere volebat. Immo prout per dictam schedulam sua
manu subscriptam, quam pridie, eius ex parte, ab
oppido, quo supra, cardinales, recitati superius, ad
Concilium portaverunt, continebatur, volebat, &
praesentialiter stare promisit in omnibus se conformare
omni ordinationi, deliberationi & determinationi di-
cti sacri Concilii. Ac insuper omnimodum processum,
per idem Concilium contra eundem habitum, ratifi-
cabat & ratum habebat. Afferens quod non aliter
voluit praedictis articulis respondere: affirmans, Con-
cilium Constantiense sanctissimum esse, errareque non
posse, ac Concilii Pisani fore continuationem. Et quod
ipsi sacro Constantiensi Concilio nunquam contradice-
re vellet, etiam in Bononia, aut alio quovis loco si-
bi magis accepto personaliter iam esset: cum id sibi
minus non esset, quam publice se in papatum nullum
ius habere.

Insuper ut intelligeret idem dominus Johannes Papa,
Concilium non minus iulle, minusque legitime contra
eum in praemissis, aut eorum aliquo processu, dicta
testium super criminibus, in quibus processum sit, vel
luerat contra eum productorum, sepe dictus Vaurensis
episcopus aperuit, & sibi copiam dari obtulit. Ad h-

Actum, quod si contra eosdem testes, contraque dicta
quid opponere, aut aliquam defensionem suscipere vel-
let, id faceret. eoque libere uti deberet & posset.

Quibus per eundem Papam Joannem, & omnimodi
defensione huiusmodi, praeterquam, ut hic subsequitur
expressius renunciatis, sacro Concilio praedicto se sub-
misit. Adiciens: „Volo quod Concilium sit defensio
mea, quod scio errare non posse. Nec alia quacum-
que defensione uti volo. Supplicans humillime, se per
commissarios praenominatos eidem sinceriter recom-
mendandum fore.

Demumque successive post praemissa episcopus Vau-
rensis praebatus suo & commissariorum praedictorum
nomine aperto ore dixit: Pater sanctissime: Nos ultra
praemissa in mandatis habemus vobis assignare terminum
ad audiendum sententiam definitivam, per dictum sa-
crum Concilium contra personam vestram super omnibus
& singulis: in quibus iam contra eandem processerit,
proferendam, ut ipsius causae qualitas & natura requi-
runt. Ideo vobis terminum assignamus ad audiendum
sententiam huiusmodi, in Constantia, in diem crasti-
nam, hora sessionis consueta.

Qui dictus Johannes Papa inibi, ut apparuit, compe-
tere non curans, respondit: „Mibi summe placebit
sententia illa, ipsaque supra quam cito lata sit, mihi
deferatur; quam omni reverentia, etiam cum bareti
mei depositione recipiam; eamque quantum in me
fuerit, confirmabo, ratificabo, approbabo, & b em- b M. a.
logabo, prout & dictum processum, ac omnia contra me
me, ut superius est expressum, in Concilio gesta, ex-
nunc prout extunc, & contra, ratifico, approbo, &
confirmo, promittoque contra eam me aliquo proces-
su temporis non venire.

Ad statumque correcti, & realiter ad manus tradi-
tis per dictum dominum Gasparum, abbatem & commis-
sarium superius nominatum, articulos & testium dicti
omnibus supra dictis, supra nominato protonotario, do-
mino Thoma Polton, episcopo Vaurensis loco dictus,
dicto domino Joanne Papa audiente, eundem dominum
Thomam & Jacobum Rodini protonotarios superius ex-
pressos, alioque publicos notarios hic inferius descrip-
tos, ad praemissa & eorum occasione vocatos, instan-
tius requisivit, ut super praemissis omnibus & singulis,
ut supra recitatur, dictis, propositis, allegatis, & re-
sponsis, assertis & gestis, unum, duo, vel plura confere-
rent, publicum vel publica, instrumentum seu instrumen-
ta, & quod in his testes essent unusquisque eorum aliter
alteri.

Ac reverendi patres, dominus Vitalis Tolonenis, ac
Fridericus Augustensis, episcopi, honorabilisque viri,
magister Guillelmus Bling, in sacra pagina professor,
Joannes Fiten, Sazaberienensis ecclesiae canonicus, Petrus
Gajetan, canonicus Conseranensis; Henricus Suring, &
Joannes Nederhova, notarii publici, Paterbornensis &
Colonienensis diocesis, & multi alii testes, specialiter re-
quisiti & rogati per episcopum Vaurensem sepe nomi-
natum.

Consequenter sine mora dictus dominus Johannes Pa-
pa eosdem protonotarios ac notarios cum instantia con-
formiter requisivit, ut super per eum, ut praemittitur,
dictis, responsis, praemissis, habitisque & gestis, testes
sibi fierent, eaque sub eorum scriptis publice facerent
adnotari. Et quod tunc adstantes ceteri nonnulli, hic
superius expressi, & alii interessentes plurimi testes ita
sibi fierent de praemissis.

Acta sunt haec omnia & singula, prout superius scri-
buntur & recitantur, in dicto oppido Celle, sub anno,
indictione, die, mense, quibus supra, pontificatus ejus-
dem domini Joannis Papae XXIII. supradicti anno sexto.

Joann. Ginardi (notarii memorati, ad praesens
Guillelmus Porzel. (missa requiriti.)

ANNO CHRISTI 1415.

Ex collectione Barberiniana, & tribus m. Germanicis.

Infrumentum, quod Joannes Papa intimatus est terminus ad audiendum sententiam diffinitivam privationis.

In nomine Domini. Amen.

ANNO a Nativitate ejusdem Domini MCCCXV. indictione VIII. die vero Martis XXVIII. mensis Maji, paulo post horam vespertinam in oppido Cellis Constantiensis diocesis, in domo quam dominus Joannes Papa XXIII. inhabitabat, constituti reverendissimi patres & domini, Conradus abbas a Pigavenis ordinis sancti Benedicti, sedis Apostolicæ immediate subiectus, Meriburgensis diocesis, Aymericus de Arcis licentiarum in decretis, prior sancti Benigni Augustæ, Guillelmus b. El-nigh in sacra pagina magister, Joannes c. Fitonius in Theologia baccalarius, canonicus Sarisberienfis, Joannes Brode lector Veteris undæ Coloniensis diocesis, custodes ad custodiendum dictum dominum Joannem in dicto oppido per dominos de sacro generali Constantiensi Concilio deputati. Idem dominus Joannes lector suo & doctorum dominorum custodum suorum nomine, auctoritate, & potestate sibi & discipulis suis custodibus per deputatos quatuor nationum per dictum sacrum Concilium ad assignandum prælibato domino Joanni Papæ terminum ad sententiam diffinitivam ferendam in causa quæ contra eum agitur, audiendum datus & concessus, exposuit ipsi domino Joanni Papæ præsentem, audienti & intelligenti, qualiter serenissimus princeps Sigismundus Romanorum, & Hungariæ rex de contentis in quadam littera per dictum dominum Joannem Papam sibi destinata, ac memorati domini de Concilio de responsione ab eodem Joanne Papa habita per dictos dominos deputatos eidem dominis de Concilio facta, seu relata plurimum contenti existerant, propter quæ, & alia dictos dominos de Concilio moventia terminum dicto domino Joanni Papæ per dictos dominos deputatos ad audiendum sententiam diffinitivam contra eum ferri & promulgari præfixum & assignatum ulque ad diem Mercurii proxime futuram quæ erat XXIX. præsentis mensis Maji, continuatur; & dictam continuationem, seu prorogationem sibi in propria persona, melioribus via & forma, quibus potuit, intimavit. Quibus sic expositis & intimatis, idem dominus Joannes Papa recommendationibus dicto domino regi, & dominis de sacro Concilio præmissis, respondit & dixit, prout aliis dominis deputatis se asseruit dixisse & respondisse. Similiter per prorogationem & intimationem hujusmodi, & quidquid per dictum sacrum Concilium jam factum fuerit, & die crastina, vel alias quandocumque feret in futurum, grata exaunc habebat, & haberet pariter & grata. Super quibus omnibus & singulis idem dominus Joannes lector nomine quo supra, unum vel plura, publicum seu publica petiit per nos notarios infra scriptos fieri instrumentum seu instrumenta. Acta fuerunt hæc prout supra scribuntur, anno, die, mense, & loco prædictis, præsentibus ibidem honorabilibus & discretis viris fratribus Joanne Berto de Bononia, & Mattheo de Viterbio monachis monasterii sancti Michaelis prope Bononiam ordinis montis Oliveti, Petro Gaetano canonico Conseranensi domicello, Alberto de Gormiz capitaneo dicti oppidi Cellis, & Joanne de Aldendorp clerico Morguntinæ diocesis, testibus ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis.

Petitis per Henricum de Piro productis.

Et quia, reverendissimi patres & domini, ex actis causæ hujusmodi crimina, scandala, incorrigibilitas, nutritio schismatis, aliaque contra dominum Joannem Papam XXIII. quæ ad ejus depositionem sufficiunt, sufficienter probata creduntur, relatione reverendissimorum patrum dominorum ambaxiatorum & legatorum hujus sacre Synodi, & protonotariorum sanctæ sedis Apostolicæ, & aliorum tabellionum de citatione in per-

sonam domini Joannis Papa antedicti facta, & compactionis expressa reculatione, repetimus & reproduci-mus, ipsius contumaciam accusando, & in ejus contumaciam per nos per vestram diffinitivam sententiam pronuntiatam in scriptis, decretis & declarati, recessum per prælatum dominum Joannem Papam ab hac civitate Constantiensi, & dicto sacro Constantiensi Concilio destituisse de nocte hora suspecta in habitu dissimulato & indecenti factum fuisse, & esse illicitum, ecclesiæ Dei, & dicto Concilio notorie scandalosum, pacis & unionis ipsius ecclesiæ turbativum & impeditivum, schismatis inveterati nutritivum, a voto, promissione, & juramento per ipsum & dominum Joannem Papam simonia notorium, quæsumque spiritualium, & temporalium ecclesiæ administratorem, & dispensatorem fuisse, & esse; sui detestabilibus inhonestisque vita & moribus ecclesiæ Dei & populum Christianum ante ejus assumptionem in papatum, & post usque ad ista tempora notorie scandalizantem, ipsiusque per præmissa ecclesiæ & populum Christianum notorie scandalizasse & scandalizare; necnon post monitiones debitas & caritativas literatis & crebris vicibus eidem factas in præmissis malis pertinaciter perseverasse, ipsiusque propter præmissa & alia crimina in processu dictæ causæ contra eum deducta & contenta, tanquam indignum, inutilem & damnosum a papatu, & ejus administratione spirituali, & temporalis anoverendum, privandum & deponendum fore; & per vos sanctam Synodum amoveri, privari & deponi; universos & singulos Christianos cujuscumque status, dignitatis, vel conditionis existant, ab eius obedientia, fidelitate, & juramentis absolutos declarando, universisque Christi fidelibus, ne eundem a papatu, ut præmittitur, sic depositum, de cetero in Papam recipiant, seu eum Papam nominent, aut illi tanquam Papæ adhaereant, aut quoquo modo obediant, inhibendum fore, & per vos inhiberi debere. Et nihilominus detestatus, si qui circa præmissa Joannem ad standum, & morandum in aliquo loco sub tuta & fida custodia, donec quid agendum cum eo deliberaveritis; & eundem secundum canonicas sanctiones condemnandum & puniendum fore, & per vos condemnari: præmissa omnia, & singula petimus promotores, procuratores antedicti, tam conjunctim quam divisim, ac alias omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma quibus melius, & efficacius peti possunt & debent, vestrum benignum officium in præmissorum quolibet implorantes.

Ex Mf. Victorino.

Die XXV. Maji præsentatæ fuerunt sacro Concilio Constantiensi litteræ Ducis Burgundiæ se excusantis super rumoribus currentibus contra eum in Constantia, & alibi.

Reverendi in Christo Patres, venerabiles, ac doctissimi viri. Per R. P. episcopum S. Pontii, & demum per vener. P. Abbatem S. Joannis Remensis Consiliarium meum, similis vero tenoris litteras binas vestrarum circumspeditionum recepi nuper, quibus primo statum miserabilem Ecclesiæ Sacrosanctæ, venientem, ex ambitione contententium de Papatu; modos quos tenuit D. Papa modernus, quibus minime contentamini; suum recessum a vestro sacro Concilio; quibus etiam subterfugis dissentire implere. Quod debet, & promissis pro unionem sanctæ matris ecclesiæ, seriofius narrat; & tandem per ipsas me gratiosissime rogatis & requisitis, quod ipsum D. N. in meis dominiis nullatenus reciperem, vel recipiam; & si jam tempore receptionis litterarum foret ibi, taliter eum custodiam, quod de ipso pro bono ecclesiæ universalis possitis libere dispoñere, vel quod eum statim remittam ad Concilium generale. Subiungentes quod fidem indubiam dare velim præfatis RR. PP. super mihi per eos dicendis ex parte vestra.

Quibus litteris lectis, & eorum audita credentia, vehementer dolui, cum sperarem unionem optatissimam ex oblatione sanctissima cessionis D. N. nuper facta, celeriter assequendam, quam probo dolor! jam cerno dif-fert. Spem tamen concipio, si vestra sacratissima Synodus a conceptu non desistat, quæ si perseveret, pullantibus

ANNO CHRISTI 1415.

e Defme hic aliqua supplenda ex pag. 711. A.

a Al. Pige- vense.

b M. C. Ing. c. ME. Eten.

d Mf. Ol- drandp.

aperiet Deus ostium misericordiae suae, ad solatium singulari lamentabiliter plurimorum, & ne vacillet vestra congregatio sanctissima, sed per veritatis nucleum, mendaciorum cortice sublato pascatur; cui malevolentiam relatu suggestum est, me praed. D. N. velle recipere, fovere, & conducere in praed. unionis ecclesiae, & contra determinationem vestrae Synodi sacratissime. Veritatem rei gestae, cui sine repulsa mendacii contradicere fas non erit, vobis expono.

Post recessum D. N. a Constantia, ipse D. N. statim misit ad me solemnes Oratores suos, per quos mihi mandavit, omnino nescienti quomodo, vel propter quod recesserat, & quod ad hoc Constantiam dimiserat solum, ut promissa compleret in propria persona, volent ire Niciam ad-renunciandum, sicut promiserat in cedula sua. Si humiliter, si reverenter ipsos debui recipere, & ingratis respondere, quod ipsos sciebam Nuncios Papae Patris N. sanctis ab Ecclesia pro tali habitu, & tunc non reprobati, non condemnati; promittentis se velle cedere, & omnia facere quae forent ad bonum unionis ecclesiae, judicent V. Paternitates; infanum quippe crederet, ut assimo vestrum quilibet etiam prudentissimus, Papam, quem ad omne bonum dispositum cerneret, se nolle recipere, & praesertim sub spe illum inducendi ad quilibet meliora.

Et propterea eis respondi, quod ipsum D. N. animo libenti & jucundo recipere, sicut praertus dispositum, & tandem tractare honorifice, quando persisteret in bona sua voluntate. Si quae praeparatoria fuerint, ut securus ad patriam accederet, quorum rumores ad vestras Paternitates pervenerint, referantur; obsecro, ad prima responsa, quae dispositioni secundae nullo modo possunt adaptari. Nempse RR. Patres, vener. ac docti viri, de veritate gestorum vestris litteris, & RR. patrum relatione instructus, quibus asserit recessum D. N. clandestinum, & scandalosum esse, & si recipiatur a quocumque, per hoc praed. non modicum ecclesiae unioni, quam totis viribus & toto posse perquirere vellem; non infame Consilium mutavi, disponens nunquam contra principibus catholicis adhaerere omnino cum ceteris principibus catholicis adhaerere conclusi, praesertim D. N. recipere, vel acceptare: quin imo vobiscum, cum praefatis unanimiter laborare ad extirpationem praesentis pestiferi schismatis, per omnes vias per caeterum vestrum sacratissimum ad vitandas, & concludendas; & si quid in contrarium per obloquutores deserti contingat, curetis rejicere, precor, mendacia; nam nunquam mente concepi, primitus, vel postea, quod vergere crederem in praed. unionis praed. vel conclusionem vestrarum.

Praeterea RR. PP. ac eruditissimi viri, relatu fide dignorum comperi, per nonnullos homines, paucos magistri status, aliquos vero medicos, ipsorum complices & fautores, Constantiam stantes, omnes autem injuriari mihi, quantum in eis est, honorem meum multipliciter gravare nitentes, & praesertim in materia fidei Catholicae, occasione cujusdam propositionis nuper factae coram D. meo Aquitanice Ducis, primogenito D. mei Regis, & multis Principibus Franciae, omnique Status regni multitudine numerosa, in qua dicunt multos errores in fide esse contentos, per me, ut mendaciter asserunt, cum suis erroribus approbatas, quibus, precor, nullam adhibeatis credentiam, atque quod praed. sunt modis per eos tentis, non inverecundis tantum, sed etiam rabidis, de quibus per Ambaxiatores vestros vobiscum stantes potuistis, & adhuc poteritis, si placet, plenius informari.

Concedenter rogo circumspectiones vestras, qui licet immeritus de domo gloriosissima Franciae originem duxi, quae Dei gratia monstris haereticas pravitatis contaminata nunquam fuisse legitur, Patre non solum Catholico, verum serventissimo persecutore unionis Ecclesiae, filio Regis Franciae, non theologice eruditus subtilitatis fidei, sed firmiter credens & confitens simpliciter, quae nobis per Christum, per Apostolos, per sanctam matrem Ecclesiam tradita sunt, utpote Christianus princeps, miles, & laicus, paratus non solum credere, quae sancta mater decrevit Ecclesia, sed etiam tutari, & defendere manu militari usque ad ef-

fusionem proprii sanguinis, & meos subditos ad ea credenda, & defendenda, si sit opus. Videant, qui sunt delatores, quid movet eos dicere, quod approbando propositionem praemissam, errores approbavi, quos nunquam cognovi, vidi, aut intellexi; cum si qui fuerint, meum exceperint Intellectum. Si cuncta pensatis, odio dicuntur, & infania, non fidei zelo, quod satis pro dolor! offenderunt in Francia, dum eorum quidam vesania ducti nisi sunt sub umbra veritatis fidei dogmatizare nullam pacem mecum posse componi ratione approbationis praed. praed.

Attendant ulterius quae lo, V. S. Paternitates, quid in propositione praemissa demeruerim, si etiam plurimos contineat errores, quod negant plurimi, si profertur illa, quae veraciter per M. Joannem Parvi prolata est, non illa quae sub ejus nomine confecta dicitur Parisi per amulos meos, & inimicos, me non vocato, vel dicto Parvi, loco non tuto, taliter qualiter condemnata. Nam sola facta, ex quibus volebant conclusionem inferri, quam quaerebam, dicto Parvi credideram, qui litterarum more majorem factis praeposuit praed. praed., ex quibus conclusionem intulit in modum Syllogismi.

Si quid de suo mihi non cognitum, quid nec quilibet eruditus bene percepisset, proposuit per approbationem generalem, quod mihi restat impingendum? Quod si mihi constitisset erroneum, nunquam approbasset, quinimo approbantis quibuscumque restitisset. Ergo repellantur, supplico, qui tam inverecunde & mendaciter nituntur asserere in fide me quippiam deliquisse, & non solum repellantur, verum puniantur per justitiam sacrae Concilii, qui quamvis simulant se nihil agere velle directe contra me, hanc tamen habent depravatissimam voluntatem, quia quaerunt, dicta propositione damnata, guerram novam in Regno Franciae, quod avertat Altissimus, perniciosissime suscitare, quam timent fore sopitam.

Et ut vestra Synodus Sanctis, me catholicum teneat, vestris definitionibus factis, & tenendis, ceterorumque Conciliorum sacrorum humiliter adhaerentem, nec volentem quippiam sustinere, quod sit erroneum, vel contrarium sanae Doctrinae, seu fidei Orthodoxae: & si per approbationem praemissorum sic generaliter factam veniat, vel intelligatur aliquid approbatum, quod per sanctam matrem ecclesiam decerneretur contrarium veritati fidei catholicae, vel sanae doctrinae, vestro cuncti sanctissimo notifico, me nunquam intellexisse, voluisse, vel velle talia approbare, & ea supplico pro non approbatis vel dictis haberi per vos, quae corrigenda definitionibus vestris submittito. Supplico autem affectuosius ut valeo, quod si quid in hac materia pro praemissis vel aliis coram vestris circumspectionibus producatur examinandum cum expressione nominis mei, vel dicti M. Joannis Parvi, seu aliter quomodocumque, taliter ventiletur, & discutatur, vocatis Ambaxiatoribus meis, quod evidenter vobis constat de propositionibus per dictum Parvi veraciter prolatis; ita quod aliae dictis nominibus non damnentur, per eos confectae, vel mendaciter asserant, quibus sufficeret id habere, quod in dedecus meum redundare posset, & discordias in hoc regno seminare.

Considerantes quod vulgus alta non sapiens per malos & astutos facile inducitur, maxime sub specie boni, praesertim fidei, ad credentiam, quae per hypocritas & falsos praedicantur, quorum nonnulli de praed. convincuntur fore similes, qui vestrum gloriosissimum caeterum mendacii voluerunt decipere phages asserentes regnum Franciae perditionis expositum periculo, si propositio praemissa non damnentur, cujus errores singulares lethaliter infecerunt, cum revera de dicta propositione nulla fuerit in regno memoria, vel quasi, nisi praed. sua malicia in odium mei, & regni subversionem modis tyrannicis materiam distulit propositionis, nomine meo, & dicti Parvi mendaciter confectae, sicut praefertur, damnabiliter excitassent. Ambaxiatores meos, & servitores, vobiscum exsistentes, precor, in meis & suis agendis velle habere specialiter recommissos, & mihi referre quaeque grata RR. PP. venerab. & doctissimi viri, Christus vos conservet in vinculo pacis & charitatis, & taliter laborare con cedat, quod pacem habeamus optatam in diebus nostris. Scriptum Divioni XV. Maii.

ANNO
CHRISTI
1415

SESSIO XII.

In qua commissarii ad Joannem Papam fecerunt relationem, & lata fuit sententia definitiva contra ipsum.

De Mercurii vicefimanensis mensis Maji supradicti, fuit sessio generalis in ecclesia majori Constantiensi in qua praesidebat reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis, praesente serenissimo principe Sigismundo Romanorum rege in insignis regalibus cum suis nobilibus in eisdem sibi convenientibus.

Ex M^o. Sarii, & quatuor Germanicis.

Cui assabant inter cardinales domini Angelus episcopus Praenestinus, Laudensis, & Jordanus episcopus Albanensis, de Urinis nuncupati. Praesentibus etiam dominis Francisco Venetiarum, Antonio Aquilejensi, Alamanno Pisano, Petro Cameracensi, Branda Placentino, Antonio de Chalanco, Francisco Florentino, Lucido de Comitae, Odone de Columna, Landolpho Baresi, Ludovico de Elisco, Raynaldo de Brankalis, Amadeo Salutarum, diaconis cardinalibus.

Ex prima editione.

Et fuit decantatum officium Missae de Spiritu Sancto per dominum patriarcham Antiochenum. Quo completo, dicebantur litaniae, &c. ut moris est. Quibus peractis, fuit facta relatio a legatis & nuntiis missis ad Joannem Papam per organum domini Joannis episcopi Vauensis, quemadmodum articulis & attestacionibus contentis in processu sacri Constantiensis Concilii contra ipsum dominum Joannem Papam eidem exhibitis: offerendo ex parte Concilii ipsius, si quid vellet opponere, quod libere possit. Item intimato eidem termino ad proferendum sententiam, quod respondisset verbo, se pro Dei ecclesia & ejus unione plura fecisse, etiam antequam fuisset in papam assumptus, & ante dicti Concilii Constantiensis incarnationem, in quo etiam obtulis liberam papam sui cessionem. Et quod turpiter ab inde recesserat, bene recognoscebat: maluisseque illa die sine animae suae praesidio mortuus esse, quam ita turpiter recessisse: quodque contra processum sacri Concilii nullam defensionem facere volebat, sed prout per schedulam sua manu subscriptam, datam cardinalibus qui ad eum venerant, continebatur, verbebat & praesentialiter promittebat stare, ac se in omnibus conformare omni ordinationi, declarationi & determinationi dicti sacri Concilii; ac insuper omnimodum processum per idem Concilium contra eundem habitum ratificabat, offerens quod non aliter voluit praedictis articulis respondere, affirmans Concilium Constantiense sanctissimum esse, errareque non posse, ac Concilium Pisani continuativum: & quod ipse sacro Constantiensi Concilio nunquam contradicere vellet, etiam si in Bononia, aut alias quovis loco sibi magis accepto personaliter jam esset, cum id sibi minus non esset, quam publice fateri se in papatu nullum jus habere. De sententia autem ferenda, quod summo sibi placeret, ut quam cito lata foret, eidem referretur, quam omni reverentia, etiam cum bireti sui depositione reciperet; & eam, quantum in se foret, confirmaret, ratificaret, approbaret & emologaret, prout dictum processum, ac omnia contra ipsum in Concilio gesta, extunc ratificabat, approbavit & confirmavit, promittebatque contra ea se aliquo processu temporis non venire. Praedicta relatione completa, reverendus pater dominus episcopus Atrebatensis legebat sententiam definitivam contra Joannem Papam XXIII. ac constitutiones quasdam, quarum tenores sequuntur hoc modo.

Ex M^o. Sarii, & tribus Germanicis.

Post cujus quid officii Missae peractionem fuerunt laetae & dicte litaniae cum introitu, Exaudi nos Domine, &c. more solito cum evangelio, Nunc iudicium est

A mundi, nam princeps hujus mundi ejiciatur foras, ceterique collectis ac orationibus & hymno, Verus creator Spiritus, Quibus habitis, instante magistro Henrico de Piro promotore & procuratore praedicto, reverendi patres ac honorabiles & providi domini Joannes episcopus Vauensis, Andreas electus Pomanensis, Gaspar abbas Perusinus, Thomas abbas monasterii sanctae Maritae extra muros Eboraci, Jacobus Rhodius de Janua, Thomas Polton sedis Apostolicae protonotarius, magistri Joannes & Guiardi & Wilhelmus Porcell notarii, legiti & nuntii missi heri per sacrum Synodum, & a terra Cellis, ubi Joannes Papa XXIII. existerat, per os domini Joannis episcopi Vauensis praedicti, sibi que ex parte ipsius synodi intimarunt, qualiter terminus ad ferendum sententiam fuisset prorogatus in diem praesentem propter benevolam responsionem de non appellando, sed eam acceptando, & eam approbare velle: & ex hoc mota dicta sancta Synodus sive Concilium, attendendo honorem ejus in hujusmodi pronunciatione, vellet limitare & mitigare verba sententiae. Eo non obstante, si vellet opponere & defendere causam suam contra dictam sententiam, posset & deberet sibi dari tempus & hora atque locus pro sua defensione. Qui Joannes Papa ipse nunciis respondebat, quod non vellet videre neque attestaciones, neque processus, nec quidquam opponere sive excipere, sed eam approbare velle & acceptare. Et extunc acceptavit, approbavit, & placuit, quod Concilium ferret sententiam, dicens quod sciret Concilium errare non posse: & lata hujusmodi sententia obtulit se paratum ad subscribendum eandem. Et ulterius dixerunt, quod dicta sententia deberet ferri die Lunae proxima. Sed ex quo materia pro tunc non erat parata, idcirco de mandato Concilii intimarunt sibi dictam prorogationem: de quibus reddidit se idem Joannes contentum, gratiando ipsi nunciis, supplicans ut recommendarent honorem & statum ac personam suam domino regi Romanorum, & concilio, prout in quodam publico instrumento in notam recepto per liberos notarios, tenoris infra scripti, plenius continetur.

Qua ratione facta, idem Henricus de Piro promotor & procurator petiit pronunciarum, prout & quemadmodum in quadam papyri scheda, quam ibidem in suis tenebat manibus, etiam de verbo ad verbum perlegebat, protestans, petens & dicens, ut in eadem scheda infra scripti tenoris plenius continetur. Petitione lecta & data notariis ibidem nomine Concilii praesentibus, & deinde toto Concilio & Synodo mandante, reverendi patres domini Joannes patriarcha Antiochenus, Martinus episcopus Atrebatensis, Antonius episcopus Concordiensis, Nicolaus episcopus Mersburgensis & Patricius episcopus Cortagenis, ascenderunt ambonem, in quo edicta Concilii & Synodi sanctae praedictae legi & publicari solent. Et de mandato Concilii & ipsius Synodi reverendissimus pater dominus episcopus Atrebatensis, Christi nomine invocato, &c. pronuncia- vit, & legebat dictam sententiam definitivam de verbo ad verbo, prout in scheda, quam suis tenebat manibus, infra scripti tenoris, plenius continetur.

Qua pronunciatione facta, ut praenunciatur, reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis & praesidens proposuit, quod si aliquis esset ibidem praesens, sive magnus, sive parvus, pauper aut dives, volens contradicere dictae sententiae definitivae, seu ejus pronunciationi, dicat & surgat, cum potestas libera sit per dictum Concilium unicuique concessa ad dicendam voluntatem suam. Et in casu quo non dixerit, habeatur pro confescente. Tunc nemine respondente sive loquente, ipse dominus episcopus Ostiensis habuit respondere nomine collegii cardinalium, quod *Placet*. Deinde ipsi commissarii in ambone, & inde quilibet pro natione sua, videlicet Joannes patriarcha pro natione Gallicana, Nicolaus Mersburgensis pro natione Germanica, Antonius Concordiensis pro natione Italica, & Patricius Cortagenis pro natione Anglicana, responderunt, *Placet*. Et subsequenter omnes ibidem existentes in Concilio & de Concilio responderunt, *Placet*. Subsequenter dominus Franciscus cardinalis Fie-

ANNO
CHRISTI
1415

ANNO CHRISTI 1459

ANNO CHRISTI 1459

rentinus levavit se, & voluit legere unam schedulam papyrream: fuitque dictum per omnes, quod non placeret: & sic siluit, nihil legendo.

Deinde de mandato Concilii dominus Joannes archiepiscopus Rigenfis bullam Papae portavit, & praesentavit eam Concilio tanquam eius custos. Qua praesentata, fuit per magistrum Henricum de Piro promotorem petiitum, an pliceret, quod dominus Vicocancellarius, tanquam ad eum pertinens, rumpi faceret a arma Balchaffaris, fuit responsum, quod ita, & placuit omnibus. Qua bulla recepta, sive sero quo bulla fabricabatur, & ibidem in praesentia omnium per magistrum Arnoldum aurifabrum praedicta bulla fuit rupta, & arma ipsius Joannis deleta. Et absolutus dominus Joannes archiepiscopus Rigenfis ab ejus custodia, & pronuntiatum, quod fideliter custodivisset & praesentasset. Super quibus omnibus & lingulis idem magister Henricus de Piro promotor petiit sibi fieri nomine quo supra, & dictus dominus archiepiscopus per se, unum vel plura, publicum seu publica instrumentum seu instrumenta, per protonotarios ibidem praesentes, notarios & tabelliones, &c. Praesentibus ibidem illustribus principibus, duce Ludovico Bavarie, comite Palatino Rheni, Henrico Rempoli duce b Zolanensi de Silesia, Joanne Jacobo comite Aquasanae filio marchionis Montisferrati, comite Bertholdo de Ursinis, Philippo comite de Nassau, & ambaxiatoribus regum Poloniae, Norvegiae, Sveciae, Daciae, Navarrae & Cypri, & aliis Christianis fidelibus in numero copiosis.

a Al. nomm.

b M. Z. p. am. n. f.

Quod non procedatur ad electionem Papae, si contingat sedem vacare, sine expresso consensu Concilii.

Ex prima editione.

Sacrosancta generalis Constantiensis Synodus ecclesiam catholicam representans, ad extirpationem praesentis schismatis & errorum, ecclesiaeque reformationem in capite & in membris faciendam, in Spiritu sancto legitime congregata, ad facilius & libentius & utilius unionem ecclesiae consequendam, pronunciat, decernit, statuit & ordinat, ut si contingat sedem Apostolicam quovis modo vacare, in prima illius vacatione ad electionem futuri summi Pontificis nullo modo procedatur sine deliberatione & consensu hujus sacri generalis Concilii Constantiensis. Et si contrarium fuerit, sit ipso facto irritum & inane auctoritate dicti sacri Concilii. Nullusque electum contra hoc decretum in Papam recipiat, nec sui, ut Papa, quomodolibet adhaerens vel obediens, sub pena saevioris dicti schismatis & maledictionis aeternae punianturque hoc casu eligentes & electi si consensit, ac illi adhaerentes poenis per hoc sacrum Concilium ordinandis. Suspenditque dicta sacra Synodus pro bono unionis ecclesiae, omnia jura postrema, etiam in Conciliis generalibus edita, & ipsorum statuta, ordinationes, constitutiones & consuetudines, privilegia quibuscumque concessa, & poenas contra quoscumque editas, in quantum effectum dicti decreti impedire possent quoquo modo.

Sententia definitiva contra Joannem Papam vicejunmtertium.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis in Spiritu sancto legitime congregata, universalem ecclesiam representans, invocato Christi nomine, solum Deum praeculis habens, vixi articulis in hac causa contra dominum Joannem Papam XXIII. formati & oblati, ac probationibus eorundem factis, ejusdem submissione spontanea, una cum toto processu hujus causa, habita matura deliberatione super eisdem, per hanc sententiam definitivam, quam fert in his scriptis, pronunciat, decernit & declarat, recessum per praesatum dom. Joannem Papam XXIII. ab hac civitate Constantiensis, & dicto sacro Constantiensis Concilio generali, clandestine & de nocte, vera suspecta, in habitu dissimulato & in-

adecenti factum, fuisse & esse illicitum ecclesiae Dei, & dicto Concilio notorie scandalosum, pacis & unionis ipsius ecclesiae turbativum & impeditivum, schismatis inveterati nutritivum, a voto, promissione & juramento per ipsum dominum Papam Deo & ecclesiae & huic sacro Concilio praestiti deviatorum; ipsiusque dominum Joannem simoniacum notorium, honorumque & iuramentum nedum Romanae, sed aliarum ecclesiarum plurimum, & aliarum locorum piorum dilapidatorem notorium, malumque spiritualium & temporalium ecclesiae administratorem & dispensatorem fuisse & esse; suis detestabilibus, in honestis vita & moribus ecclesiam Dei & populum Christianum notorie scandalizantem ante ejus assumptionem ad papatum, & post usque ad ista tempora: ipsiusque per praemissa ecclesiam Dei & populum Christianorum notorie scandalizasse & scandalizate; postque monitiones debitas & caritativas iteratis & crebris vicibus eidem factas, in praemissis malis & arrogantiis pertinaciter perseverasse, seque ex hoc notorie incorrigibilem reddidisse; ipsiusque propter praemissa & alia crimina in processu dictae causa contra eum declarata & contenta, tanquam indignum & inutilem & demeritum a papatu & omni ejus administratione spirituali & temporalis amovendum, privandum & deponendum fore. Et cum hoc dicta sacra Synodus amoveret, privaret & deponeret, universos & singulos Christianos, cujuscumque status, dignitatis vel conditionis essent, ab ejus obedientia & fidelitate & juramento absolutos declarando. Inhibendo insuper universis Christianis fidelibus, ne eundem (ut praemittitur) a papatu suo deponerent, de cetero in Papam nominarent, aut illi tanquam Papae adhaerenti, seu quoquo modo obediens. Et nihilominus ex certa scientia & de plenitudine potestatis supplet dicta sacra Synodus omnes & singulos defectus, si qui forsitan in praemissis, aut aliquo praemissorum intervenerint, eumque ad standum & morandum in aliquo loco & honesto, sub custodia iusta serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Hungariae, &c. regis; & universalis ecclesiae advocati & defensoris devotissimi, nomine dicti sacri generalis Concilii, quamdiu dicto sacro Concilio generali pro bono unionis ecclesiae Dei videbitur condemnandum fore, & eadem sententia condemnat. Alias vero poenas, quae pro dictis criminibus & excessibus inferri deberent juxta canonicas sanctiones, dictum Concilium arbitrio suo reservatas declarandas & infirmandas, secundum quod e rigor justitiae vel misericordiae ratio suadebit.

Quod neuter contententium reeligatur in Papam.

Item statuit, decernit & ordinat dicta sacra Synodus pro bono unionis ecclesiae Dei, quod nullo unquam tempore reeligatur in Papam dominus Balchaffar Cossa nuper Joannes Papa vicejunmtertius, nec Angelus de Corario Gregorius duodecimus, nec Petrus de Luna Benedictus decimustertius, in suis obedientiis sic nominati. Et si contrarium fuerit, id sit ipso facto irritum & inane. Nullusque cujuscumque dignitatis vel praeminentiae, etiam imperialis, regali, cardinalatus, vel pontificali dignitate praesulgeat, eis vel eorum alteri contra hoc decretum alio unquam tempore obediat, seu adhaerens, sub pena saevioris dicti schismatis & maledictionis aeternae: ad quas contra praesumptores, si qui in posterum fuerint, etiam cum invocatione auxilii brachii secularis, & alias rigide procedatur.

Datum Constantiae, provinciae Moguntinensis, in sessione publica in Majori ecclesia solemniter celebrata, die Mercurii xxix. mensis Maji, anno Domini MCDLX. indi. viiis.

Ex mss. quatuor D. a Sebelfrate.

Qua sententia lecta Concilium misit ad Papam de tentum in oppido Ceilae: & Papa sententiae acquievit, & ex abundantia etiam renunciavit in forma praedictae cedulae supraascriptae.

Pro

c Forte, vi gor.

d M. n. cupati.

ANNO CHRISTI 1453

Pro iudicibus, quod vocentur prelati absentia.

Ex prima editione.

Item decernit dicta sancta Synodus, quod quatuor generales iudices deputati debeant vocare prelatos abentes ad Synodum, & punire non venientes, prout eis de iure & secundum Deum videbitur expedire. Datum.

Ex collectione Barberiniana, & ms. duobus Germanicis.

Commissarii responderunt, qualiter Joannes Papa acquisit sententia.

Anno Domini & indictione, quibus supra, sede Apostolica pastore carente, die vero sabbati prima mensis Junii, fuit congregatio deputatorum quatuor nationum, in qua venerunt legati, sive commissarii, qui heri iverunt ad reverendissimum in Christo patrem dominum Balthasarem Cosium nuper Joannem Papam XXIII. nuncupatum ad publicandum & intimandum sententiam contra eum latam, & exposuerunt ibi ambaxiatam eorum: referentes quod heri die Veneris, quo erat ultima mensis Maji reverendissimo in Christo patri domino Balthasari supradicto in oppido Cellæ in camera sua personaliter existenti significabat & intimabat sententiam diffinitivam depositionis a papatu, contra eum die Mercurii ultima præterita, quæ erat xxix. mensis Maji, per sacrosanctum generale Concilium Constantiense in sessione publica latam & publicatam. Quam quidem sententiam ibidem sibi interceptis exhibuerunt & realiter tradiderunt, dicendo, an eadem sententiam eandem approbando acquirere, seu eidem in aliquo se opponere, vel contradicere vellet. Qui quidem dominus Balthassar ipsam sententiam sibi traditam reverenter recepit, & eam ad partem legit, & dictos legatos gratanter accepit, supplicans & respondens eisdem, ut supplicarent Concilio & nationibus, ut haberent eum recommissum in statu & honore suo: & dixit, quod temporis intervallum habere voluit, ut super responso petitionum propositarum, ac eadem sententia deliberare posset. Quibus commissariis tunc abeuntibus & per aliquod tempus, scilicet per duas horas pro audienda responsione super præmissis, vocatis & coram domino Balthasare iterum constitutis respondendo dixit: Quod super sententia per eum visa, intellecta, deliberaverat, & ideo eandem ex certa sua scientia approbat & ratificabat, ac alias fecit, & dixit, prout, & quemadmodum in quodam publico instrumento desuper collecto, cujus tenor inferius est insertus, plenus continetur & habetur.

Instrumentum ratificationis sententia facta per dominum Balthasarem olim Papam, in villa de Cellis Constantiensis diocesis.

Ex prima editione.

In nomine Domini. Amen.

Per hoc præfens publicum instrumentum unguis pateat evidenter, quod anno a Nativitate eiusdem MCDXV. die Veneris ultima mensis Maji, indictione octava, circa horam duodecimam in loco de Cellis Constantiensis diocesis, in domo habitationis reverendissimi in Christo patris & domini, domini Balthasaris Cosse nuper Joannis Pape vicefinitarii nuncupati, in camera ipsius Balthasaris, presentibus infrascriptis reverendis patribus, domini Jacobo Rhodini de Janua, & Thoma Polton de Anglia, sedis Apostolice protonotariis, aliisque notariis publicis & etiam infrascriptis testibus ad inferius recitata vocatis & rogatis, reverendi in Christo patres domini Joannes Varenensis episcopus, Gaspar sancti Joannis Eremita de Perusa, doctorum doctor, & Thomas sancte Marie extra muros Eboracenses, monasterium abbates personaliter existentes in presentia dicti domini Balthasaris pridem Joannis Pape vicefinitarii nuncupati.

Atque, per organum dicti domini Varenensis episcopi, ex parte sacri generalis Constantiensis Concilii sibi presentibus & intimabant diffinitivam sententiam depositionis a papatu, contra eum die Mercurii ultimo præterito, scilicet vicefinitario presentis mensis Maji, per dictum generale Concilium in sessione publica latam & publicatam fuisse. Quam quidem sententiam ibidem sibi interceptis exhibuerunt, & realiter tradiderunt ad partem, quod ea plenus intellecta, diceret declararetque, an eadem sententiam, eam approbando, acquirere, seu eidem se in aliquo opponere, vel contradicere vellet. Qui quidem dominus Balthassar ipsam sententiam sibi traditam per seipsum ad partem legit. Et deinde ad respondendum eisdem prelati super præmissis per eos propositis, spatium & temporis intervallum habere voluit, ut super eadem sententia & petitis deliberaret. Qui quidem prelati de hoc contenti, dixerunt eorundem deliberatione hujusmodi ad suum beneplacitum, ad ipsam redire vellet, suam responso in præmissis audiri. Et sic ab ejs. presentibus pro tunc recesserunt. Et deinde eadem die & circa horam secundam post meridiem, eisdem domini prelati ex parte dicti domini Balthasaris, & ad ejs. presentiam pro audientia responsione in præmissis vocati, ad eum personaliter accesserunt. Quibus cum supradictis protonotariis, notariis & testibus in ejs. presentia constitutis, respondendo dixit, quod super dicta sententia per eum visa, lecta, bene concepta, a plenus intellecta deliberaverunt: & ideo quantum poterat, & in eo erat, eandem sententiam, cujus tenor est talis, in nomine sancte & individue Trinitatis, Amen, & ut supra, prout per dictum sacrum Concilium lata, & ab ipso Concilio processit & publicata erat, ex sua certa scientia approbat, ratificat.

Et emulgabat ac eidem a processu contra eum ad sui depositionem a papatu per Concilium factam, acquiescit & consentit. Imponendoque manus ad partem ejs, attentione libera affirmabat, jurans corporaliter suo proprio motu, quod nunquam contra eandem sententiam contra ipsum se, ut præmissis, vel aliam, quidquam opponere, nec contra eandem sententiam publice vel occulte, aut ab ea appellare vellet, seu super papatu b quocumque controversiam opponere, nec aliquo nunquam tempore de eodem papatu se quovis modo intromitteret: immo eidem papatu & jurari, si quod in eodem sibi qualitercumque competebat, seu si quod sibi nunc in eodem competebat, pure, simpliciter & absolute, libereque & sponte cedebat & renunciabat. Et ibidem omni modo, vis & forma, quales melius potuit, resignavit, cessit & renuntiavit expressis. Et in hujus signum jam de camera sua eadem publicum amoveri fecerat, ac si vellent mutatas habuisset, omnia & singula insignia papalia, sicut disposita dicta die Mercurii, qua dicta sententia fuit lata, tunc coram prelati prædictis desolveret. Dixitque quod nullo nunquam tempore se pro Papa gerere, seu nominare, aut nominari faceret: voluissetque quod ad ipsum papatum nunquam fuisset assumptus, quia ex post nunquam habuit bonum diem. Et si contraxerit casus, quod in futurum recideret, nunquam suum præberet assensum adjucens tamen, quod si aliqua persona singulari post jam facta præmissa, in sui personam quidquam criminis ulterius objicere vellet, ad ulteriorem processum contra eum habendum, seu graviores panam in ipsum infligendam, quod in hoc seipsum defendere vellet sub dicti Concilii generalis præfatione, quod pro suo iudice & defensore recepit. Supplicans humiliter, quod in hoc & in alio Concilio sacrum & regia serenitas ipsum haberent specialiter recommissum, volens & requirens eadem dominus Balthassar, quod de omnibus his & singulari præmissis fierent & retinerentur publica instrumenta pro bono unionis ecclesie sancte Dei, ad perpetuam rei memoriam, per dominos protonotarios sancte sedis Apostolice, & alios notarios publicos ibidem presentes: quod ad hoc testibus repetitis instans requisivit. Quibus sic per eundem dominum Balthasarem & prelatos supra nominatos dictis, propositis, factis, gestis, habitis & responsis, eisdem domini prelati per organum dicti Varenensis episcopi petierunt & requisierunt contra & perpetuo retinere publicum & publica, instrumentum & instrumenta, per dictos protonotarios & notarios publicos infra-

ANNO CHRISTI 1453

ANNO CHRISTI 1453

ANNO CHRISTI 1453

scripsit. *Acta fuerunt hoc anno, die, mense, indictionibus, loco & hora quibus supra presentibus reverendis in Christo patribus, dominis Vitale Tolonensi & Friderico Augustensi episcopis, ac venerabilibus religiosi & circumspicuis viris dominis & fratribus, Emerico de Arcibus licentiatu in decretis, prioris prioratus sancte Benigne Augustensi, Pantio Gauda baccalaureo in theologia, ordinis fratrum Minorum, Begone de Rogerio in decretis licentiatu, Siffarivensi & Rigenfi ecclesiarum canonico, officiali Uticensi, Petro Gajetano litterarum penitentiarie scriptore canonico Conseranensi; Joanne a Gonsalvi baccalaureo in decretis, archiepiscopo ecclesie Astensis; Henrico de Gravina notario publico, clerico Leodicensi, diocesis, sessibus, &c.*

Quibus sit (ut premissis) lectis, dominus Joannes episcopus Ostiensis presidem proposuit, quod si aliquis esset ibidem presens, dictae sententiae diffinitivae contradicere velens, seu ejus pronuntiationi, surgeret, & diceret: & in casu quo non dixerit, habebitur talis pro consentiente. Tunc nemine respondente, sive loquente, ipse dominus Ostiensis habuit respondere nomine collegii cardinalium, quod Placet. Deinde ipsi commissarii in ambone, quilibet pro natione sua, videlicet Joannes patriarcha Antiochenus pro natione Gallicana, Nicolaus Meriburgensis pro natione Germanica, Antonius episcopus Concordiensis pro natione Italica, & Patricius Cottagensis pro natione Anglicana, Placet, responderunt.

M. Goretini, & Goltelani.

CASUS INTERMINIS.

Ex quibus causis & somitiis Dominus Papa Joannes XXIII. motus fuit ad recedendum de civitate Constantiensi, prout brevius comprehensum est, suis ipsis.

Ex Mf. Codice eruit & milit P. Philippus Puell Can. Regul. Neocallensis.

Licet ante adventum Dominorum Archiepiscopi Ginefensis, suorumque suffraganeorum, ceterorumque Domini Regis Poloniae Ambaxiatorum multa & varia in tractatibus & avisamentis agendorum in Concilio Constantiensi processerant, praesertim per tres nationes, Germanicam scilicet, Gallicam & Anglicanam; quia tamen natio Italica in hoc a ceteris nationibus discrepabat, & volebat juxta voluntatem Papae & Cardinalium, quod vota Concilii deberent scrutari, seu fieri per capita Praelatorum; aliae vero nationes volebant quatenus fieret per nationes. Illis sic super his aliquantulum discrepantibus & allegantibus hinc inde diversas rationes, tandem omnes quatuor nationes, ut pax Ecclesiae daretur, uniformiter viam cessionis tanquam magis aptam & meliorem amplectentes proposuerunt Domino Papae, ut ipsam amplecti vellet suppliciter deprecantes. Qui sentiens hoc futurum, decrevit eandem viam sequi, ipsamque similiter eligens, fecit eandem publice in palatio circa finem mensis Februarii publicari per dominum Franciscum cardinalem Florentinum in his verbis: *Sanctissimus Dominus noster Papa Joannes XXIII. &c. sed quia praedicta schedula seu forma habuit in fine certa dura avisamenta, & alias in se obicura fuerat, propter quae negotium unionis videbatur fortiter protolari, ut illi duo contententes imitari fuissent, si contra ipsos procedi juxta praedictae schedulae tenorem debuisset, deliberatum fuit, & iterum supplicatum, quatenus Dominus Papa clarus & efficacius promitteret, voveret & juraret, dataque sibi forma, secundum quam jurare deberet. Et quia ipse Dominus Papa Joannes sensit, quod hanc petitionem salva honestate denegare Concilio non posset, iterum se obtulit ad eandem. Propter quod die 7. mensis Martii in sessione ad hoc specialiter per ipsum celebrata, in qua super pectus suum juravit, vovit & promisit, ut in eadem schedula continetur, super quo multa fuere facta publica instrumenta. His factis sonabantur campanae circumquaque, ac *Te Deum laudamus* altis vocibus decantabatur, sicque spes indubia esset unionis. Verum cum credebamus, prout verisimiliter dubitari non debuit, quod salus & unio esset in foribus, ecce ambaxiatores Regis Franciae Constantiam veniunt, Dux scilicet Bavariae, Ludovicus archiepiscopus Remensis, Episcopus Carcatonenium, certis aliis, quos Rex Romanorum cum magna suscepit decencia, quos etiam Papa volens sibi allicere decreverat in publica sessione succipere & audire. Et quia hoc non placuit Concilio, ipsis nihilominus audientiam in Ecclesia majori praebuit, ac ipsos taliter honoravit, sicut illos, quos Rex vult honorari. His itaque expeditis cepit murmur paulatim surgere, quomodo dominus Papa haberet tardium & stando in hoc loco Constantiensi, fingebatque locum de peste jam esse infectum, propter quod satagebat quantum in ipso erat locum Concilii alibi transferre, sic etiam ipsis cardinalibus & nonnullis Italianis expediens videbatur. Rursus tres nationes omnino locum decreverunt sine deliberatione Concilii non mutandum. Pendente igitur hoc tractatu de loco non mutando, Dominus Rex*

Romanorum circa pasta jurata hinc inde cum Ambaxiatoribus Regis Arragonum & Petro de Luna, & de consensu Domini Papae, & totius Concilii iniiit, quatenus per totum mensiem Junii in civitate Nicensi cum dictis Rege Arragonum & Petro de Luna insimul convenirent. Quibus sic plane expeditis datis litteris salviconductus hinc inde similiter cum Ambaxiatoribus a Carrario alias Gregorio XII. fuit ordo datus de mandato ad renunciandum. Quatenus ipsi hoc, quanto celerius possent, efficerent, ut mandatum plenissimum ad cedendum a suo domino scilicet Gregorio XII. Papa reportarent. Ad quod se praedicti Ambaxiatores prompte obtulerunt. His igitur sic conclusis nonnulli Praelatorum & alii, qui Concilio de iure interesse debebant, ceperunt paulatim a Concilio versus partes declinari, non petita nec obtenta licentia cuiuscumque, sic quod non rabiliter praesumi potuit dissolutio Concilii saltem in maiori parte isto modo. Et quia Archiepiscopus Moguntinus sentiens, quod facta Concilii iuxta caput suum non procedere volebant; videns etiam & forte in spiritu Cayphae praesentens, quod Papa sua sequi deberet vestigia, longe ante sex septimanas a civitate Constantiensi, mane una sabbatorum clanculum exiliens per aliam viam in suam fuit reversus regionem; propter quod mandatum fuit per Camerarium Papae, ut nullus de cetero recederet. Sed quia nihilominus quampures recedebant, hac occasione motae inter se nationes concluderunt, quatenus nullus Praelatorum seu aliorum Concilio interesse debentium sine licentia Papae vel deputatorum deberet a Concilio recedere. Et quia sic subito de huiusmodi deputatis seu deputandis non potuit provideri, deliberatum fuit, ut dominus Rex portas civitatis faceret fieri custoditas, ad hoc ut nullus notabilis tamdiu exiret, quousque per dominum Papam & Concilium de remedio provideretur. Interea dominus Papa, qui de loco Constantiensi ab initio male contentus fuerat, sed neque loco tantum infestus fuit, sed quia vidit diem tot & tantos de diversis mundi climatibus Regum, Principum, Ambaxiatores immo multos Principes, ceterosque viros magnificos ad civitatem affluere, super quibus laetari & dilatari cor suum debebat, cepit intra se forte cogitare, quoniam tanta ac talis congeries Praelatorum & Principum posset sibi insultare, ipsumque ducere quo non vellet. Quarens igitur opportunitatem qualiter sub colore alicujus metus posset locum hunc declinare, audiens quod portae civitatis ultra solitum essent, ut praesertim, custoditae, ad iracundiam vehementer concitatus, & convocatis aliquibus Principibus Sacerdotum & senioribus populi civitatis protellabatur coram ipsis, qualiter de cetero in civitate Constantiensi libertas Concilii esset violata, & salviconductus domini Regis Romanorum esset per factum huiusmodi tractus, propter quod facta de cetero & fienda in antea, dicebat, tanquam per impressionem nulla esse & irrita, ex quibus suum lamentabatur in civitate Constantiensi incolatum. Caepit ergo timere, ut timor non fuerat, & metus esse inter tot delicias, & honores. Dominus autem Rex Romanorum cum

ANNO
CHRISTI
1455

ANNO
CHRISTI
1455

Praelatis trium nationum, hoc comperto, quod ipse Papa sic moleste praedictarum portarum custodiam tulisset, & quod protestationes hujusmodi fecisset, ascendit palatium junctis sibi utriusque status quam pluribus Principibus, cepit suam innocentiam excutere, scilicet praedictarum portarum custodia juxta delibet nationum facta fuisset pro meliori, cepitque ipsius consolari, quatenus dubitare non deberet, immo deberet esse tutissimus, & quod locum istum sine deliberatione Concilii non mutaret, & multa plura & salubria tam per Regem quam per Praelatos sibi pacifice dicebantur. Sed ipse amaricatus nonnullos venerandos Patres, Patriarcham scilicet Antiochenum turpiter verba prius obruit, & dominum Salisburiensem Anglicum tunc praesentem, haereticum tunc asseruit. Tandem postquam amplius fremere non potuit mitigatus animo cepit loqui Regi Romanorum; quomodo ipse Papa de ipso Rege nullatenus dubicaret, immo certus esset, quod sibi nullum malum cogitaret, immo non curaret mori, etiamsi ipsum Rex occideret, vellet ipsum absolvere. Et subiunxit quomodo nullus credere aut suspicari deberet de ipso, quod nocturno tempore & furtim ab hoc loco recederet, quia esset adeo gravis, & male ire de nocte dispositus; adjuvens, quod citius eligeret mori, quam tantam sibi verrecundiam, clam recedendo, in orbe terrarum suscitaret. Immo dicebat: si istum locum mutare decrevero, hoc publice praemisissis solitis intimationibus faciam &c. His sic transcursum, sequenti die praehabitis maturis Consiliis trium nationum, conclusum fuerat, qualiter pro eo, ut citius & facilius expediretur negotium unionis, supplicandum esset Domino Papae, quatenus constitueret procuratores legitimos ad cedendum Paparum, si & quando alii duo cederent; sicque sibi alio die fuit supplicatum per omnes fere nationes, Rege Romanorum tunc cum suis Principibus assistente; & quia quod quis non diligit, facile contemnit, noluit intelligere ut bene ageret, dixitque deliberare se velle cum Cardinalibus. Facta deliberatione, convocatis iterum omnibus nationibus, Rege Romano, Ambaxiatoribus Regum & Principum praesentibus, fecit respondere per dominum Florentinum cardinalem, qualiter ipse Dominus Papa noller constituere procuratores ad cedendum, immo solus vellet ire ad locum vicinum Nicenae, & vellet cessionem tacere personam, qualiter ipse Dominus Papa noller constituere procuratores nullatenus teneretur, & qualiter locus iste esset omnino civitati Nicensi, in qua conventio, ut praefertur, fieri deberet cum Petro de Luna & Rege Aragonum vicinis. Sequenti die nationes congregatae in conventu Fratrum Praedicatorum eorum Cardinalibus per Papam deputatis, dederunt suas rationes in contrarium fortissimas dictis Domini Florentini Cardinalis tam de jure quam de facto alligantis, fuitque ibidem maximus confictus verborum cum cardinalibus, inter quos dominus Pisanus Cardinalis contra dominum Regem Romanorum multa, & inter cetera haec loquebatur, quomodo nullus deberet consulere domino Papae, quod ipse statum universalis Ecclesiae in manibus jusculumque Principis vivens dimitteret. Credebant enim quod dominus Rex aspiciat, ut dictae cessionis procurator fieri voluisset, propter quod dictus dominus Pisanus aliquantisper succensus subjunxit Regi dicens: estis, serenissime Rex, estis advocatus & protector Ecclesiae, non estis tamen dominus Ecclesiae; ad quod Dominus Rex indeliberate respondit: fateor, inquit, me non esse dominum Ecclesiae, nec credo, quod aliquis vivens in hoc mundo sit dominus Ecclesiae praeter Deum, cujus est terra & plenitudo eius. Quod quidem verbum reputatum fuit Regi ad magnam sapientiam, praesentibus ibidem nunciis tam Domini Petri de Luna, quam domini Gregorii pontificum, sicque negotio interminato discesserunt. Videntes igitur istae tres nationes, Germanica scilicet Gallica & Anglicana, & quidam boni viri de Italia, licet occultis, quod Papa nullatenus esset dispositus dare procuratores, sed locum omnino mutare proponeret, fortius instare ceperunt, quod omnino procuratores faceret, & ne locum aliquatenus sine deliberatione Concilii mutaret, quodque nihil innovaret, per quod negotium unionis posset turbari. Ite quoquo modo dissi-

Concil. General. Tom. XXVII.

pari. Et quia Dominus Papa noviter Fridericum ducem Austriae vicarium & capitaneum generalem in partibus Italiae & Germaniae, ut dicebatur, secretissime fecerat, super quo bulla, omnibus, ut creditur, Cardinalibus insens, de manu D. Francisci de Monte Politiano scripta fuerat, quae quinquam secreta esse debuit, eam tamen inopinato in publicum devenit, propter quod Dominus Rex cum praelatis magis dubitare ceperunt. Dominus vero Papa videns quod res ardua agitur, & quod secreta sua sic in publicum divulgantur, quodque cum honestate Concilio petenti procuratores recusare non posset, quaerebat intra se qualiter caute manus Concilii evaderet.

Factum est autem, ut postquam apud se deliberaret, de nocte & clam de civitate recedere, sicut feria tertia ante dominicam *Dominus ne solge*, suas in secretissimo loco componere sarcinulas, sequae ad iter accingere insens aliis suis Palatinis & Cardinalibus. Quidam tamen bonus vir zelator unionis, quem ipse Papa suspicatum non habuit, qui res praedictas colligatas vidit, veniens, certis de nationibus deputatis revelavit, quomodo scilicet Papa esset ad currendam viam dispositus, deberetque in habitu exire monachali, vel sacmanni, vel si aliter evadere non posset, deberet in uno vase extra civitatem educi. Quod quidem Dominum regem & totum fere Concilium non latuit. Propter quod Dominus Rex habito Concilio nationum feria v. ipso scilicet die S. Benedicti, ascendit palatium, cepitque ipsum D. Papam consolari, ut haberet bonum animum, & non timeret, sed stare, & non recederet, & talia valde humilia sibi proposuit; ad quod terrer D. Papam respondisse, quod non haberet voluntatem recedendi, neque posset, si vellet, quia esset uno pede aliquantisper impeditus, cepitque, ut dicitur, coram Rege sustentando se in baculo claudicare. Credentibus itaque Rege & Concilio, quod omnia stare deberent in suo ordine, ecce Dux Fridericus ingens se factum Papae ignorare, eodem die hauriuit cum filio Comitis de Zil per quem ipse Dux dum turpiter esset de equo projectus, mox de civitate insalutato hospite fecerit, & ut dicitur, unum de secretariis suis illo sero mittens, de recessu, quemadmodum fieri deberet, praedicavit; sed hoc Regem Romanorum non latuit. Scivitque quod Papa illa nocte fuerat recessurus, potuissetque ipse recessum impedire. Sed noluit ex causis multiplicibus, tum quia ne fidem salviconductus frangere videretur, tum etiam quia hoc a Concilio non habuit in commissio; unde factum est, dum medium silentium tenerent omnia, & nox in suo cursu medium iter teneret, Dominus Papa, ut dicitur, veste sacmanni accinctus instar Belisarii cum pharetra tamquam gigas ad currendam viam de civitate Constantiensis pedester secundus vel tertius exiit, ut dicitur, confociatus Dux Fridericus, sicque illa nocte, scilicet feria quinta, ante Domini am praetam ipso die S. Benedicti XXI. mensis Martii usque in quoddam oppidum dictum Schaphusen praedicti Ducis quatuor milliaribus Constantiam distans pervenit. Mane facta, scilicet feria quinta, ut praefertur, stupens facti homines & Praelati Concilii Cardinales ad palatium concurrunt cum Rege; & Praelatis, & quid de cetero faciendum super hac inaudita novitate non mediocriter altercantur. Sudentibus Cardinalibus quod propter hoc Concilium nullatenus dissolvi debeat, immo ex hoc sperare meliora, sic quod ipsis hinc inde fortiter clamantibus & disputantibus. Ecce breve seu littera D. Papae Regi & Praelatis praesentialiter sub hac forma.

Joannes Papa XXIII. propria manu.

Gratia Dei omnipotentis libere stamus in Schaphusen, & non venimus animo declinandi ab his quae promissimus per nostram renuntiationem facere pro pace Ecclesiae Sanctae Dei, sed ut in libertate & salute propria persona nostrae possimus ea executioni mandare. Datum in Schaphusen diei XXI. mensis Martii. Pontificatus nostri anno V.

Quibus litteris sic visis, determinatum fuit per omnes nationes pro Sessione crastina, scilicet Sabbato, Cardinalibus nolentibus interesse. Quidam ergo de Papa dispensati & sui stabularii cum reliqua supradictis & eius publice ipsum fecerunt. Alii vero qui facta Concilio aspiciant in vias diversas sine licentia Concilii abierunt.

ANNO
CHRISTI
1415ANNO
CHRISTI
1415

runr. Inter quos unus de Suffraganeis Archiepiscopi Gne- A
senfis, scilicet Dominus Curriceus Primus eodem die
a Concilio non petens apostolis appellavit. Die vero
Sabbati, ut praedictum est, fit sessio famosa & solennis
omnibus fere Praelatis praesentibus praeter Cardinales.
In qua quidem Sessione Cancellarius Universitatis Pari-
sienfis magister Theologus disertissimus Joannes de Ger-
son faciens sermonem ad Clerum, has infra scriptas con-
clusiones deduxit, ac multis rationibus comprobavit, in
qua quidem sessione nullus Cardinalium, licet fuerint
solicite evocati, voluit interesse. Unde Dominus Patriar-
cha Aptiochenus missam pro dicta sessione celebravit.

Prima Conclusio.

Ecclesiastica unitas ad unum caput Christum agglutina-
tur per amorosum Spiritus Sancti vinculum medianibus
divinis charismatibus tanquam qualificativis dispositio-
nibus reddentibus in corpore mystico complexionabilem
harmoniam vivificam & decentem ad opera vitae spiri-
tualis & sufficienter exercenda.

Secunda Conclusio.

Ecclesiastica unitas ad unum caput secundarium, quod
dicitur summus. Pontifex Christi vicarius fecundior est,
multiplicior, copiosior & major quam fuit Synagoga,
& quam sit congregatio sub uno Rectore, Rege, vel Im-
peratore.

Tertia Conclusio.

Ecclesia habet potestatem seu facultatem ex vivifico
germine sibi infuso per spiritum Sanctum, quod seipsam
potest congruare integritate & unitate membrorum
suorum, tam essentialium seu formalium, quam mate-
rialium atque fluentium.

Quarta Conclusio.

Ecclesia habet sponsum indefectibilem Christum, sic,
quod lege stante, nec Christus potest ipsi sponzae suae
Ecclesiae dare libellum repudii, nec e contra.

Quinta Conclusio.

Ecclesia non ita ligatur matrimoniali vinculo ad vi-
catium indefectibilem sponsum sui, quin mutuo possint se
abolvere, & dare libellum repudii.

Sexta Conclusio.

Ecclesia vel generale Concilium eam representans,
est a Spiritu Sancto directa, tradita a Christo, ut qui-
libet cuiuscumque status, etiam si Papalis existat, eam
audire & ei obedire teneatur; alioquin habendus est
ut ethnicus & publicanus, patet ex immutabili lege di-
vina Matthaei XVIII. promulgata.

Descriptio Concilii.

Concilium generale est congregatio legitima auctori-
tate facta ad aliquem locum ex omni statu hierarchiae
totius Ecclesiae catholicae, nulla fidei persona, quae au-
diti requiratur exclusa, & salubriter ordinandum ea,
quae debitum regimen ejusdem Ecclesiae in fide & mo-
ribus respiciunt.

Septima Conclusio.

Ecclesia vel generale Concilium dum dicitur aliqua regi-
men Ecclesiae concernentia, Papa non sic est supra jura
etiam positiva, quod possit per libitum suo dissolvere ta-
lia dictata per Ecclesiam eo modo et intentione, quibus
dictata conclusaque sunt.

Octava Conclusio.

Ecclesia vel generale Concilium quavis non possit
collere plenitudinem potestatis Papalis, a Christo super-
naturaliter & misericorditer collata; potest tamen u-
sum eius limitare sub certis regulis ac legibus in sedi-
ficatione Ecclesiae, & in hoc est totius Ecclesiasticae re-
formationis stabilire fundamentum.

Nona Conclusio.

Ecclesia vel generale Concilium potuit & potest ag-
gregare sine expresso mandato vel consensu Papae etiam
rite electi & vivencis in multis casibus. Unus inter ce-
teros est, si accusatus & evocatus sit ut audiat ecclesiam
juxta legem Evangelicam allegatam cui legi subiectus est,
& ipse renuit contumaciter Ecclesiam convocare. Alius
casus est, ubi materia grandes concernentes regimen Ec-
clesiae veniant terminandae per Concilium generale,
Papa renuit contumaciter illud evocare. Alius casus, si
jam dictatum sit per generale Concilium, quod tali,
vel tali tempore debeat convocari. Alius casus est, ubi
probabilis dubitatio est super jure contententium plu-
rium de Papatu.

Decima Conclusio.

Ecclesia seu generale Concilium si viam aliquam con-
cluserit vel avertendam esse a Papa pro terminatione
schismatis, ipse tenetur illam acceptare, & ita secundum
preparationem animi tenetur ad cessionem, & dum ul-
tro offert eam & praesentit, ipse redditur multiplici-
ter commendandus.

Undecima Conclusio.

Ecclesia seu generale Concilium praecipue debet in-
tendere cum prosecutione unionis perfectae ad extirpa-
tionem errorum & emendationem errantium sine per-
sonarum exceptione, similiter ad hoc quod hierarchicus
ordo Ecclesiasticus Praelatorum & curatorum multipli-
citer turbatus reformetur, ad similitudinem caelestis
Hierarchiae, & conformiter ad regulas primitus insti-
tutas.

Duodecima Conclusio.

Ecclesia non habet efficacius medium ad generalem
sui ipsius reformationem, quam si statuta generalium
Conciliorum, eorumdem continuationem & celebratio-
nem provincialium non obmittendo.

Et quia ex praedictis conclusionibus facta fuerant mul-
ta fundamenta ad soliditatem praesentis Concilii, delibera-
tum fuit uniformiter, quatenus infra scriptis articulis
decernendis fieret sessio XXVI. Martii, in qua ali-
qui Cardinales interfuere licet pauci, ubi Dominus Car-
dinalis Cameracensis praesedit. & Dominus Cardinalis
Florentinus conclusiones & articulos ejusdem sessionis
pronuntiavit. Deinde autem sacro Concilio intimatum
fuit, quomodo Dominus papa de Schafusa in horribili
pluvia festinanter transfuit in aliud oppidum Ducis Fri-
derici dictum Zauffenburg, quatuor miliaribus distant a
Schafusa, allegans metum & per horrescentiam prout
hoc litteris suis significavit. Postquam vero Concilium
intelligit quod Papa niteretur enervare auctoritatem
Concilii, providit, quod iterum habita fuit sessio, in
qua Cardinales aderant, alii vero praeter Papam, quia
de suo statu agebatur, insurrexerunt. In qua qui-
dem sessione pronuntiata fuerunt decreta & articuli scilicet
de potestate Concilii immediate a Christo, cui qui-
libet obedire teneatur, & de poena non obedientium;
de non mutatione officiariorum in alium locum; de
translatione Praelatorum; de plena libertate supposito-
rum in Concilio. Dum autem iterum sacrum Consi-
lium informatum esset, quomodo Dominus Papa de
Lauffenburg Basiliensis dioecesis in aliam rursus oppi-
dum Triburg se contulisset, inter nationes conclutim
iuit, quod duo Praelati de qualibet natione, & duo Car-
dina-

ANNO CHRISTI 1415

ANNO CHRISTI 1415

diales Florentines scilicet & Sancti Marci debeant transire in Friburgam. Et demum essent in via, Papa ultimus profectus venit in Brisach oppidum ducis predicti, unde ipse ibidem etiam constitit coram Papa, & episcopis negotia Concilii, ipse dixit, quomodo cras, scilicet feria quinta in die S. Marci Evangelista vellet deliberatus peroptans respondere. Mane autem facto ante solis ortum nullis datus responsis, immo infatuatis Cardinalibus, & aliis iterum ulterius progressus est. Ipsi vero Cardinales & qui missi fuerant, mox hoc Concilio incrimarunt; afferentes eum dixisse quod statim sumpto prandio velit venire Constantiam. Sed ecce accidit, quod dum Papa cum duce proficiscentes venirent in aliud oppidum Ducis prefati dictum Nuernburg, & vellet, ut de certo dicebatur, versus Burgundiam proficisci, quis certus genos Ducis Burgundie venerant, ut praesertim, ad suscipiendum Papam, eum tandem in Franciam conducendi. Civitas autem Basiliensis hoc intelledo dissidarunt Ducem Fridericum, & praeciserunt omnes exitus viarum, sic, quod neque Papa neque Dux poterunt amplius proficisci, sed coacti fuerunt retrocedere versus Brisach. Ubi dum Papa esset, volens solitarius, ut dicitur, clam aufugere de castro, descendensque per quamdam rupem & petram usque prope terram, ibi per custodes castri, ut dicitur, deprehen-

sus carpitur ad castrum reductus est. Interim vero tractabatur de pace & concordia inter Regem Romanorum & Ducem Fridericum per Theodericum Ducem Bavarie cum Friderico Burgravio de Nuremberga, qui tanquam mediator inque partes profectus reperit Ducem Fridericum in quodam oppido, ipsum ut se ad gratiam Regis poneret, induxit, deditque ei saluumconductum veniendi Constantiam. Qui Fridericus Dux Constantiam ingressus est, se & sua ad simplicem gratiam D. Regi Romanorum, in totum contulit, prout in litteris suis desuper editis plenius continetur, stetitque tanto tempore in civitate Constantiensi, quousque omnia in eisdem suis litteris scripta compleverunt. Papa autem reductus fuit cum modica solemnitate in Friburgam, ubi cautius custoditur, ne unquam offendant ad lapidem pedem suum, donec praefatus Fridericus dux Austriae ipsum Papam Regi Romanorum & sacro Concilio in civitatem Constantiensem circiter feriam quintam ante Pentecostes praesentasset. Cardinales vero & alii nuntii audientes quod per Ducem Fridericum reverti debuit Papa in Friburgam, ipsum ibi expectaverunt; ipse vero videns se aliter evadere non posse, obtulit procuratoriam de manu sua volens simpliciter renunciare Papatui, si solum tutus esset de vita & de provisione sufficienti.

T E N O R L I T T E R A R U M

Friderici Ducis Austriae, de quibus supra fit mentio, est talis.

Hec Epistola Germanice erat in Cod. sel. latinam reddidit P. Casanovic Regular. a quo hanc & superiora accepi Marci.

Nos Fridericus &c. notum facimus &c. Cum in illustissimi principis & Domini Donai Sigisfrundi regis Romanorum semper Angulli, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae &c. regis nostri clementis Domini disgratiam incidimus, quod in propria persona coram eodem nostro domino Rege nos Constantiam steterimus, & nos, nostrum corpus & ditiones, homines, Civitates, Castella, & omnia quae habemus, seu possidemus absque exceptione alicujus rei ipsius regiam gratiam tradidimus, & posuimus, tradimus & ponimus vi harum litterarum. ita ut de iisdem rebus & personis disponere possit juxta regium arbitrium, item ea quae quilibet persona sive sacra, sive secularis, nobilis vel ignobilis, aut cujuscumque dignitatis vel status, nemine excepto, nobis debent, vel nos ipsis debemus quascumque de causa omnia etiam praedicto nostro domino Regi totaliter concessimus. ita ut quicquid de his praecerperit, ordinaverit aut fecerit, illud executuri sumus absque mora vel contradictione. Ad haec volumus mittere Joannem papam infra spatium hodiernae diei & futurae feriae V. ante proxima Pentecostes Constantiam, & in manus ejusdem domini nostri Regis ac Sacri Concilii, quod modo ibidem celebratur, extradere, taliter tamen, ut idem Papa Joannes cum omnibus suis Constantiam venturus in vita & rebus propriis securitatem habeat. Et si accideret ut praedictus Joannes de Pontificatu deponeretur, in illius Concilii arbitrio sit, ejus statui provisionem facere. Interim nos Constantiam obsides mansuri sumus, donec praetatus papa Joannes illuc pervenerit, ac usque dum omnes ac quilibet nostrorum vassallorum Civium acque subditorum, nostra castella, civitates & regiones & valles in Suevia, in Alsatia ad Rhenum, in Brisgoja, in comitatu Tirolensi ad Athesim, ac valle Oeni, supra dicto Domino nostro Regi homagia praestaverint, perque Sancta juraverint subiectos & obedientes se fore, donec omnia superius scripta penitus peregrimus, acque compleverimus; ab hoc quoque homagio & juramento liberi non sint usquedum a nostro Domino vel ore vel scripto ut tales pronuntiati fuerint; sicque nostris promissis vel in toto vel in parte non steterimus, quod Deus avertat, praedictae nostrae civitates, Castella ac Provinciae cum subditis & vallibus praedicto domino nostro Regi omnino subiciantur, & ipsi tanquam vero ac destinato Domino subiecti acque obedientes maneant absque alicujus vel nostra irritatione aut contradictione, praeciusque omnibus circa haec fraudibus ac dolis. Utque haec firma rataque ma-

Conent nostra principali fide promissimus & ad sacra juravimus, promittimus & juramus vi harum litterarum omnia quae in eis scripta sunt facere, & executioni mandare plene ac fideliter. In quorum idem proprium nostrum sigillum his litteris volentes appendimus acque in confirmationem, quod haec omnia propria nostra ac libera voluntate peracta sint, rogavimus perillustrem Principem Ducem Ludovicum comitem Palatinum Rheni Ducem Bavarie, ac Mertae Burgravium: item Fridericum Nierenbergenlem Burgravium dilectum nostrum affinem, ut quilibet suum sigillum in testimonium omnium superiorum eidem litteris apponat, absque praedictis exinde Ludovici vel Friderici. Quod & nos praefati Ludovici & Friderici confirmamus. Datum &c.

S E S S I O XIII.

De Sabbati quintadecima mensis Junii anno a Nativitate Domini MCCCCXV. indictione octava, fuit sessio generalis in ecclesia majori Constantiensi, in qua fuit centatum officium Missae de beata Virgine Maria per reverendum patrem dominum Joannem episcopum Lugdunensem.

Quo completo, legebantur litanie, &c. more aliarum sessionum, praesente ibidem serenissimo principe Sigismundo Romanorum & Hungariae, &c. rege. Praesidebat in eadem sessione reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensi cardinalis Vivariensis. Ex disputatione vero ipsius Synodi archiepiscopus Mediolanensis legebat quaedam ordinationes & decreta de cetero in Romana ecclesia tenenda & observanda, quorum tenores inferius sequuntur in hunc modum.

Ex mss. Suis, & tribus Germanicis, &c.

Et deinde officio Missae celebrato, fuerunt lectae litanie cum introitu: *Exaudi nos Domine*: cum diversis collectis, evangelio, hymno, *Veni creator Spiritus*, iuxta consuetudinem & ritum aliarum sessionum: praesente ibidem serenissimo principe Sigismundo Romanorum & Hungariae, &c. rege. Cui adsabant reverendissimi patres domini Cardinales de Urbinis & Laudensis. Cui sessioni, sive Synodo, inter cardinales & eorum nomine reverendissimus in Christo pater & dominus Joannes Ostiensi cardinalis Vivariensis praesidebat. in praesentia dominorum Francisci Venetiarum, Antonii

ANNO CHRISTI 1511.

a Al. Br. 62711.

b Forte, alii

Aquilejensis, Brandi Placentini, presbyterorum: Thome Tricaricensis, Odonis de Columa, Landalphi Berrensis, Raynaldi de a Branchafis, & Francisci Florentini, diaconorum Cardinalium. Quo officio Missa & litaniarum cantato, lecto atque dicto, Henricus de Piro & Joannes de Scribanis promotores & procuratores negotiorum dictae Synodi, comparuerunt ibidem, & proposuerunt coram tota Synodo, dicentes, quod in diversis Mundi partibus inceperunt pullulare certae haereses, & antiquitas contumari; & praesertim quod sacerdotes aliqui hodie communicarent Corpus Christi post eam, & non jejuni, & sic ministrarent b alii. Et alia dixerunt, prout & quomodo in quodam petitionum papyri scheda infra scriptis tenoris continetur: patentesque sibi super praemissis provideri, nominibus quibus supra, de remedio opportuno. Qua petitione oblata & recitata, placuit domino praesidenti, omnibusque aliis & singulis suppositis huiusmodi Synodi, super hoc remediari. Et statim reverendi patres & venerabiles viri domini, Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis, Stephanus episcopus Dolenis, Antonius episcopus Concordiensis, Andreas electus Pomanensis, Nicolaus episcopus Meriburgensis, & Patricius episcopus Cortagenis decretorum doctor, ascenderunt ambonem nomine nationum quatuor: & dominus Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis ad hoc per Synodum deputatus, legebat quasdam ordinationes & decreta de cetero in ecclesia Romana observandas & tenendas, quarum tenores inferius sequuntur.

Quia in nonnullis partibus Mundi perversus mos pullulare incipit, ut sacerdotes, laicos sub utraque specie panis videlicet & vini, communicare non cessent, contra Romanae & universalis ecclesiae consuetudinem approbatam, unde scandala & haereses verisimiliter orti suspicantur: petimus nos promotores & procuratores hujus sanctae Synodi, in Spiritu sancto legitime congregatae, per vestras reverendissimas paternitates provideri salubriter ecclesiae Dei.

Ex prima editione.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen.

Cum in nonnullis Mundi partibus quidam temerarie afferret praesumptum, populum Christianum debere sacrum Eucharistiae sacramentum sub utraque panis & vini specie suscipere: & non solum sub specie panis, sed etiam sub specie vini populum laicum passim communicent, etiam post eam, vel alias non jejunum, & communicandum esse pertinaciter afferant, contra laudabilem ecclesiae consuetudinem rationabiliter approbatam, quam tanquam sacrilegam damnabiliter reprobare censuerunt: c binc est, quod hoc praesens Concilium sacrum generale Constantiense, in Spiritu sancto legitime congregatum, adversus hunc errorem salutem fidelium providere satagens, matura plurimum doctorum tam divini quam humani juris deliberatione praehabita, declarat, decernit & diffinit: Quod licet Christus post eam instituerit, & suis discipulis administraverit sub utraque specie panis & vini hoc venerabile sacramentum; tamen hoc non obstante, sacrorum Canonum auctoritas laudabilis, & approbata consuetudo ecclesiae servavit & servat, quod huiusmodi sacramentum non debet confici post eam, neque a fidelibus recipi non jejuni, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis, a jure vel ecclesia concessa, vel

c Ms. Br. sive. hic addit, accipit incipiendo.

d Hanc locum alii sic legunt.

Et similiter, quod licet in primitiva ecclesia huiusmodi sacramentum reciperetur a fidelibus sub utraque specie, tamen postea a conficiantibus sub utraque & a laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur; cum firmissime credendum sit, & nullatenus dubitandum, integrum Christi Corpus & sanguinem tam sub specie panis, quam sub specie vini veraciter contineri. Unde cum huiusmodi consuetudo ab ecclesia & sanctis patribus rationabiliter introducta, & distinctissime observata sit, habenda est pro lege, quam non licet reprobare, aut sine ecclesiae auctoritate pro libito

aut mutare. Quapropter dicere, quod hanc consuetudinem aut legem observare, sit sacrilegium aut illicitum, censeri debet erroneum: & pertinaciter assertores oppositum praesumptum, tanquam haeretici excendi sunt & graviter puniendi per diocesanos locorum, seu officiales eorum, aut inquisitores haereticae praesentis, in regnis seu provinciis, in quibus contra hoc decretum aliquid fuerit factum attentatum aut praesumptum, iuxta canonicas & legitimas sanctiones, in favorem catholicae fidei, contra haereticos & eorum factores, salubriter adjuvandas.

Quod nullus presbyter sub poena excommunicationis communicet populum sub utraque specie panis & vini.

Item ipsa sancta Synodus decernit & declarat super ista materia, reverendissimis in Christo patribus & dominis patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis, & eorum in spiritualibus vicariis abilibus commissis, processus esse dirigendos, in quibus eis committatur & mandetur auctoritate hujus sacri Concilii sub poena excommunicationis, ut effectualiter puniant eos contra hoc decretum excedentes, qui communicando populum sub utraque specie panis & vini exortati fuerint, & sic faciendum esse docuerint: & si ad penitentiam redierint, ad gremium ecclesiae suscipiantur, iniuncta eis pro modo culpa penitentia salvari. Qui vero ex illis ad penitentiam redire non curaverint animo indurato, per censuras ecclesiasticas per eos ut haeretici sunt coerendi, invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

Quibus lectis, magister Joannes de Scribanis & magister Henricus de Piro promotores petierunt responderi per dominos Imperatores, cardinales & ceteros prelatos, an placeret. Praesidens autem dominus Officiensis respondit nomine collegii cardinalium, Placet. Similiter rex Romanorum. Sic successit reverendissimi patres domini episcopi, Antonius Concordiensis pro Italia, Stephanus Dolenis pro Gallicana, Nicolaus Meriburgensis pro Germanica, & Patricius Cortagenis pro Anglicana in ambone exsistentes, responderunt, Placet.

Ex ms. Saris & quatuor German.

Quibus factis, promotores & procuratores praedicti Henrico de Piro loquente, petierunt nomine quo supra, deputari per dictam sanctam Synodum certos commissarios, in causa haeresis ventilata seu ventilanda, & ad Concilium ad praesens devoluta vel devolvenda, orta vel oritura, prout & quomodo in quodam petitionum papyri scheda, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur. Qua petitione data & intellecta, juxta mandatum ipsius Synodi reverendus pater dominus Andreas electus Pomanensis in ambone legebat schedulam deputationis dictorum commissariorum cum eorum auctoritate & potestate, quae inferius est inserta.

Qua lecta fuit quaesitum & scrutatum per dictos promotores & procuratores, per ipsos Henrici de Piro organum, an dicti iudices placerent. Responsum fuit per dictum dominum praesidentem nomine collegii cardinalium & suo, Placet.

Et subsequenter per dominos Antonium Concordiensis, Dolensem, Meriburgensem episcopos, & Cortagensem, praedictos, nomine nationum suarum praedictarum, Placet: & similiter per omnes alios, praeterquam per reverendum patrem dominum Martinum episcopum Atrebatensem, ambaxiatorem ducis Burgundiae, qui dixit, domino suo fore susceptum reverendissimum patrem dominum Petrum cardinalem Cameracensem multis de causis, quas suo loco & tempore congruo dare vellet in scriptis: nullo modo consentiendo in dictum dominum cardinalem tanquam commissarium, saltem in causa qua speratur verti inter dominum suum Ducem Burgundiae & Parisienses, &c. Super qua protestatione sibi fieri fecit & petit ut non per plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta.

ANNOS CHRISTI 1511.

tudo ad evitandum aliquos pericula & scandala de rationabiliter introducta, quod a conciliis sub utraque specie, & a laicis tantummodo, e. Al. m. s. notare. ad immutatio.

Qua

ANNO CHRISTI 1415.

M. de Sydow.

b primat. rum, ml.

e MF. T. al. lonando.

d Al. ml. Helvetic.

e Al. ml. Wiler.

f Ml. Domb. h. sp. h. b. h.

g Meib. m.

h Foru. tira.

Qua protestatione facta & admissa, promotores & A
 procuratores predicti petierunt sibi nomine suo supra,
 super omnibus & singulis causis, dictis, lectis, diffi-
 nitis, & declaratis fieri unum vel plura, & tot quot
 essent necessaria, publicam & publicam, instrumentum &
 instrumenta, per dominos protonotarios sedis Apostolicae,
 distantes Synodi, ac omnes & singulos notarios & ta-
 belliones ibidem presentes, ad perpetuam rei memoriam.
 Presentibus ibidem illustribus & nobilibus viris, Lu-
 dovico duce Bavarie & comite Palatino Rheno, Fri-
 derico Burgravio Nurembergensi, comite Bertholdo de
 Ursini, Philippo Span de Hungaria pincerna a Syndon,
 aliisque nobilibus in numero copioso.
 Item, cum experientia doceat, continuo propter scis-
 saram ecclesiam novas oriri hereses, & aliquas antiquas
 renovari, difficultate sit pro singulis hujusmodi causis b
 primitivarum personarum de heresi suspectarum ad hoc B
 sacrum concurrere generale Concilium, pro celeriori
 heresum extirpatione, petimus nos promotores & pro-
 curatores supradicti, aliquos ex reverendissimis patribus
 dominis sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus; & ali-
 quos alios ex singulis nationibus iudices & commissarios
 per vestras reverendissimas paternitates delegari & de-
 putari ad hujusmodi causas heresum audiendum & ter-
 minandum faltem usque ad conclusionem vel sententiam
 exclusive, cum omnibus & singulis emergentibus, inci-
 dentibus, dependentibus & connexis.

Deputatorum commissarii in causa fidei.

Hac sancta Synodus Constantiensis in Spiritu sancto
 legitime congregata, universalem ecclesiam repraesentans,
 pro celeriori extirpatione heresum & ecclesiae
 reformatione sacrosanctae, specialiter deputat & eligit
 reverendissimos in Christo patres dominos, videlicet,
 Jordanum de Ursinis, Antonium Aquilejensem, Petrum
 Cameracensem, & Franciscum Florentinum, sanctae Ro-
 mane ecclesiae cardinales. Et pro Italica natione reve-
 rendos patres dominos Concordiensem, Alexandrinum
 & Laudensem episcopos, & electum Pennensem: pro
 Gallicana episcopum Gebennensem, abbatem de Clara
 villa, & magistrum Ursinum de Callavando: pro Angli-
 cana magistrum Wilhelmum Kerri sacrae theologiae
 professorum, magistrum Wilhelmum Kling, magistrum
 Hugonem d'Horvets, & Joannem e Weyven decretorum
 doctorem. Pro natione Germanica electum Poznanien-
 sem, magistrum Nicolaum Dinschelspuel, Theodoricum
 de Monasterio sacrae theologiae professorem, & Berthol-
 dum Wildungen sacri palatii Apostolici causarum audi-
 torem, ad audiendum & examinandum causas, & in D
 ipsis iudicandum procedendum, quarumcumque heresum
 & errorum in fide catholica & moribus, undecumque
 habuerint vel habeant originem, & (subreptis extir-
 pentur; & contra quascumque personas, capitulumque
 fuerint status aut dignitatis, etiam pontificali, vel alia
 quavis ecclesiastica vel seculari praesulgent dignitate:
 de eisdem suspectas petitiones, accusationes & declara-
 tiones eisdem propositas & proponendas recipiendam,
 partes vocandum, & in hoc sacro Concilio & extra
 citandum & publicandum, & alias servatis servandis
 procedendum, prout exigentia fidei & juris ordo po-
 stulabunt: nec non omnia & singula faciendum & ex-
 ercendum, quae in praemissis & circa ea necessaria
 fuerint, seu etiam quomodolibet opportuna, cum om-
 nibus incidentibus, emergentibus & connexis, usque ad
 ipsarum causarum conclusionem exclusive. Sic tamen E
 quod si omnes interesse non possint aut non velint,
 duas partes ipsorum predicta libere exsequantur.

In causa vero heresis contra Joannem Hus jam diu
 ventilata, quae b circa conclusionem existit, per ju-
 dices deputatos hucusque in ea ulterius cognoscatur &
 procedatur per eosdem.

Ex Mj. Vi. Sorino.

Die xv. Junii intravit Constantiam D. Carolus de
 Malatestis Ambaxiator Gregorii XII, cui multi Nobi-
 les fuerunt obviam, cum primis ipsius Gregorii Am-
 baxiatoribus, qui venerant in Januario, & habebat pro

suo statu xii. muletos oneratos bonis, & sex magnos
 equos dactos ad magnificentiam ejus cum aliis ccc. equis,
 vel circa de sua familia. Die Dominica ipse fecit reve-
 rentiam D. Imperatori, & proposuit ipsemet ornatissimo
 stylo, stando in terminis generalibus, in domo Augu-
 stinensium, dicens quod venerat ex parte dicti Gregorii
 ad dandam pacem Ecclesiae sanctae Dei, & quod dictus
 Gregorius elegerat D. Cardinalem Patriarcham, D. Du-
 cem Ludovicum de Bavaria Palatinum Rheno, cum ipso
 minimo inter eos Procuratores & Ambaxiatores suos ad
 Regem Romanorum & Hungariae, & quod non mitte-
 bat eos illuc tanquam ad Concilium, quia non faceba-
 tur ibidem esse Concilium, sed ad Imperatorem.

Deinde die Lunae fuit cum Deputatis coram Rege,
 offensus potestatem sibi datam a Gregorio, & ibi erant
 Deputati cujuslibet Nationis.

Die Martis visitavit Nationes, primo Italianam, de
 qua erat, & Anglicanam.

Die Mercurii visitavit Nationem Germanicam, &
 postea Gallicanam, in qua fuit honorifice receptus, &
 devote multum auditus, dicens & affirmans, quod ipse
 habebat potestatem renunciandi Papatu, nomine dicti
 Gregorii, & quod nulli de hoc dubitarent; & allegavit
 pulchre sacram scripturam ad suum propositum, ad mo-
 vendum Nationem, ut semper haberet se constanter,
 & prudenter in omnibus istis, & finaliter explicavit
 ibidem mentem suam plenius, quam in aliis Nationibus.
 Fuit deputatus D. Episcopus Tolonenis ad responden-
 dum, & congratulandum sibi, & suo adventui jucun-
 do, qui propter hoc dimiserat uxorem suam, liberos,
 & patriam, & aliis pluribus modis laudabilibus lauda-
 vit eum.

SESSIO XIV.

In qua Carolus de Malatestis renunciavit papatu nomine
 domini Gregorii XII.

Anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesi-
 mo decimoquinto, Apostolica sede vacante, re-
 gnanteque serenissimo, & invictissimo principe domino
 Sigismundo Romanorum, Hungariae, &c. rege, regna-
 rum suorum anno, Hungariae vicissimano, i Romano i Al. Roma-
 elebiano quinto, coronationis vero primo, die autem Jo-
 nis, quarta mensis Julii, fuit tena sessio generalis per
 sanctam Synodum Constantiensem in ecclesia cathedrali
 Constantiensi supradicta, praesente ibidem dicto serenissi-
 mo domino Sigismundo Romanorum & Hungariae, &c.
 rege, cum insignis regalibus, & nobilibus sibi in his
 servientibus: videlicet dominis, Ludovico comite Pala-
 tino Rheno in panno fere mundo, Henrico duce Bavarie
 in casu, Frederico burgravio Nurembergensi in scapulo, & Al. Zvon-
 & Andrea filio & Surovala barone de Hungaria in coro-
 na, ministrantibus, ceterisque principibus in numero co-
 piose. Praesentibus ibidem reverendissimis patribus Jo-
 anne episcopo Osiensi & cardinali Vivariensi, Angelo Lau-
 dendensi, Jordano de Ursinis, ceterisque cardinalibus, pa-
 triarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, & aliis
 patribus in copiosa multitudine. In cujus quidem Sessio-
 nis principio praefatus dominus Romanus rex indutus ve-
 stibus regalibus, recessit de sua sede solita, & transiit
 ad aliam sedem postam in fronte altaris, tanquam pra-
 sidentis pro tunc in Concilio, Joanne Dominici tituli S.
 Sixti cardinali Ragusino, & Carolo de Malatestis domi-
 cello Arimineni, procuratoribus domini Angeli de Cora-
 rio, Gregorii XII. in sua obedientia nuncupati, ad au-
 thorizandum Concilium, & cedendum papatu nomine
 dicti Gregorii, sedentibus juxta regem in quadam ban-
 cho respiciente versus congregationem Synodi Constantien-
 sis. Deinde cantatis antiphona, Veni sancte Spiritus; ac
 hymno, Veni creator Spiritus: disbaque collata de pace
 per dictum dominum cardinalem Vivariensem, subs-
 equenter per venerabilem virum dominum Job Benner
 protonotarium domini Ludovici comitis Palatini, lectae
 fuerunt duae bullae sequentis tenoris.

Ex

Ex mf. Savii, & tribus Germanicis.

Anno & indictione quibus supra, sede Apostolica pastore vacante, die vero Jovis quarta mensis Julii fuit sessio generalis. In qua serenissimus Romanorum & Hungariae, &c. rex, tamquam Imperator in insignis regaliibus praesidebat: cujus enssem gessit dux Henricus de Bavaria, spectrum vero Burgravium Nurembergensium, mundiale sive potum dominus Ludovicus dux Bavariae, comes Palatinus Rheni. De corona aurea ejusdem servivit comes. In qua etiam sessione interfuerunt reverendissimi in Christo patres, dominus Joannes Ostiensis dictus Vivariensis, Jordanus Albanensis dictus de Ursinis, & Angelus Tufulanus dictus Landensis, episcopi; Antonius tituli S. Sotane Aquilejensis, Petrus tituli S. Chrysoconi Cameracensis, Franciscus tituli sanctae crucis in Jerusalem Venetiarum, Thomas tituli sanctorum Joannis & Pauli Tricariensis, Alamannus tituli S. Eusebii Pisani, Branda tituli S. Clementis Placentinus, Petrus tituli S. Marci de sancto Marco, Antonius tituli S. Ceciliae de Salancho, presbyteri; Raynaldus tituli S. Viti in macello de Brancatis, Ludovicus S. Hadriani de Flisco, Landolphus S. Nicolai Barenfis, Amadeus S. Mariae in Colmedin Salutiarum, Lucius de comitibus, Franciscus sanctorum Cosmae & Damiani Florentinensis, diaconi communiter dicti sacrosanctae Romanae ecclesiae cardinales. Cantatoque solemniter hymno, *Veni creator Spiritus*, cum versiculo, sequentia, & oratione, *Deus qui corda fidelium*, &c. per Joannem episcopum Ostiensem lecta, reverendus pater dominus Joannes Dominici tituli sancti Sixti cardinalis in sua obedientia, ac magnificus vir dominus Carolus de Malatestis, quasdam litteras bullatas, sive certa procuratoria seu mandata pro ipso Gregorio ad convocandum Concilium generale, & in eo agenda & tractanda approbandum, auctorizandum, nec non ad tractandum & practicandum, procurandum & concludendum cum regia maiestate, ac aliis quibus suae prudentiae videbatur expedire, & alias in ipsis procuratoriis seu mandatis, quorum tenores inferius inferuntur, exhibuerunt & prodixerunt. Quas quidem litteras bullatas superius, ut praemittitur, exhibitas & productas de mandato domini regis ad tunc praesidentis, venerabilis vir Job publica & intelligibili voce perlegit. Quibus sic lectis & peractis, reverendissimus pater dominus Joannes Dominici, cardinalis, & Carolus, praedicti procuratores dicti domini Gregorii duodecimi in sua obedientia nuncupati, ante altare Concilii prope sedem praesidentia constituti, dictus Carolus praedicto reverendissimo patri ad legendum schedulam tenoris infra scripti, maxime convocacionem Concilii, approbationem & ratificationem agendorum in eodem in se continentem, vices suas plenarie commisit. Qua commissione sic facta, surrexit praefatus dominus Joannes cardinalis, sumpto throno.

Petr. 3. Omnes unanimes in oratione effusq; factaque super eodem famosa collatione, praesertim schedulam publicam alta & intelligibili voce perlegit. Qua sic, ut praemittitur, lecta, reverendus in Christo pater dominus Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis, rogans & exhortante praefato domino praesidente, ad instantem petitionem magistri Henrici de Piro, hujus sacri Concilii Constantiensis promotoris, arborem ascendit, & in eo sibi assistentibus reverendis patribus dominis Antonio Concordienfi pro natione Italica, Stephano Dolensi pro natione Gallicana, Nicolao Marsburgensi pro natione Germanica, & Patricio Cortagensi pro natione Anglicana, episcoporum in nationibus praedictis praesidentibus, quasdam capitulorum tenoris infra scripti schedulas, quarum una in effectu continebat, quod Concilium memoratum dictam convocacionem, auctorizationem & confirmationem, quantum ad eundem dominum Gregorium pertinet & attinet, eas admittit: & collegium ipsius domini Gregorii duodecimi nuncupati, alteri collegio, videlicet olim Joannis Papae XXIII. & e converso, unicas omnino fore decernit. Altera vero continebat in effectu, quod notarii rogati de praemissis non faciant mentionem in instrumentis suis de Papa vel sede Apostolica, sed de Sigismundo Romanorum

*A & Hungariae, &c. rege, & regno Romanorum, usque ad cessionem per Carolum nomine dicti Gregorii faciendam. Quibus lectis, dicti episcopi praesidentes nomine nationum suarum praedictarum, & Joannes episcopus Ostiensis pro se & collegis suis cardinalibus, instante & potente magistro Henrico de Piro promotore praedicto, exhortanteque & rogante serenissimo principe domino Sigismundo Romanorum, &c. regerunt praesidente, responderunt per verbum, *Placet*. Super quibus convocacione, auctorizatione, confirmatione, admissione, ac unione, ac statutis & decretis, magister Henricus de Piro promotor & procurator a sanctae sedis Apostolicae protonotarius per dictum Concilium deputatus, nec non a notariis quatuor nationum, & quibuscumque aliis taballionibus publicis ibidem adstantibus, unum vel plura fieri & confici instrumentum seu instrumenta, publicum seu publica, tot quot essent necessaria, instantem requisivit.*

Ex collectione Barboviniensis, & tribus Mf. Germanicis:

Prasentibus ibidem Jordano de Ursinis, Francisco Venetiarum, Antonio Aquilejensi, Petro Cameracensi, Thoma Tricariensi, Branda Placentino, Guilhelmo sancti Marci, Antonio de Chalanco presbyteris, Reynaldo de Brancatis, Ludolpho Barenfi, Odone de Columna, Lucido de comite, Amadeo Salutiarum, Ludovico de Flisco, & Francisco Florentino diaconis cardinalibus: supervenientibus ibidem magistro domino Carolo de Malatestis Arimini vicario generali in Romandiola, ac Joanne Dominici tituli sancti Sixti cardinale Ragusino in obedientia Angeli Corario, nomine domini Angeli de Corario praedicti, ad faciendum, & complendum pro bono pacis & unionis in ecclesia, & populo Christiano habenda, certas renunciaciones & reservationes nomine supra dicti domini Angeli Corario de papatu, quem ipse dominus Angelus praetendit habere, & alias pro ut inferius latius apparebit. Pro cuius quidem sessionis introitu, & principio praefatus dominus rex Romanorum, indutus vestibus regalibus recessit de sua sede solita, & transivit in aliam sedem positam in fronte altaris, tamquam praesidens pro tunc Concilio, una cum ipsis Joanne Carolo, & Joanne Dominico sedentibus juxta eum in quodam banco respicientes versus congregationem Synodi Constantiensis: statim fuit cantata antiphona per cantores & cappellanos Synodi: *Veni sancte Spiritus*, & subsequenter hymnus, *Veni creator Spiritus*. Quibus antiphona & hymno cantatis, & collecta dicta pro pace & unione per reverendissimum patrem dominum episcopum Ostiensem cardinalem Vivariensem venerabilem virum, dominum Job venerabilis protonotarius domini Ludovici comitis palatini praedicti legebat bullam constitutionis procuratoris ad renunciandum papatu missam ipsi Carolo, & Joanni & aliis in eodem expressis. Qua lecta, legebat unam aliam bullam auctorizationis. Bullis lectis, dominus Carolus, prout continetur in ipsis bullis, habens majorem auctoritatem quam caeteri, commisit ipsi domino Joanni Dominici, cardinali Ragusino suo collega suas vices ad auctorizandum, & approbandum dictum Concilium. Quam commissionem & auctoritatem sive potestatem ipse Joannes Dominici cardinalis Ragusinus in se recipiens, & pro throno suo recepit verba epistolae diei Dominicae praecedentis, videlicet: *Omnes unanimes in oratione effusq; facit unam brevem & ornatum collationem. Qua finita procedendo ad actum sibi delegatum & commissum, auctorizavit & approbavit Concilium Constantiense, quantum ad eum & dominum suum spectabat, prout in quadam papariedula, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.*

ANNO CHRISTI 1453. Ex prima editione.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis, Joannis tituli sancti Sixti presbytero cardinali, Apostolica sedis legato, & Joanni in patriarchatum Constantinopolitanum electo, nostris & ejusdem sedis nunciis; & venerabili fratri VVernero archiepiscopo Trevirensi: nec non nobilibus viris, Ludovico comiti Palatino Rheni, & Carolo de Malatestis domicilio Ariminensi, in provincia Romandiola pro nobis & sancta Romana ecclesia rectori, salutem & Apostolicam benedictionem.

Joan. 1

TERRAS affectionibus humanis tenebrare mentes constat, librandas pro modulo laminationis. Cum lux illa que dixit, Ego sum lux mundi, se luminantem ostendit: & pro quanto terreno detinentur affectu, minus illius splendorem contingunt. In quo edocemur, errorem cavendum, amoremque rectum sequendum, & nostra omnia ad illam pacem, que est cum Deo homini mortali, feliciter conferenda: contra quam necare non possumus: impios errores commisso circa papatum, nosque adversantibus astutibus repulsi, ad pacem & ecclesie Christi clarum statum per viam renunciationis, & progressum firmiter desiderantes, ut cum spes aliqua scintillaret, occurramus erogando. Ex eodem igitur affectu conuinato, intellecta providentia regia, cum affectione cordi ad ecclesie pacem cum nationibus quas vocavit ad unitatem Constantiensem, exilarati, libenti animo prompti sumus, ut semper fuimus, pro extirpatione: horrendorum schismatum, & integra unione merito optanda & perficienda, dimittere libere papatum: quantum nobis clarum sit, tam ex titulo sancte memorie Urbani sexti predecessoris nostri & canonice nostre electione, quam etiam clarissime ex nostra puritate cum efficaci voluntate & recta. Quapropter potius & alius rem ipsam & effectum qui intenditur, ac serenitatis regie cor, mentem, animum & operam sui adventum ad Constantiam fructuosa advertentes, a quamque extrinsecus quovis artificio demonstravit; & confidentes exinde de ejus serenitatis dispositione Deo grata, & in eo sperantes cujus res geritur, quod serenitatem eandem dirigit in agendis, & vos etiam, qui pro premissorum effectu estis ibidem: & ut possitis in predictis proficere melius & valere; quo efficaciorum potestatem a nobis confiteris vos habere; nobis seu illis ex nobis, quod ubi illi interfuerint, congregationem ipsam, in quantum per dictam serenitatem regiam, & non Balthasarem, se se nuncupari facientem Joannem vicechamberterium, vocatum, vice nostra ad predictorum effectum convocandi & auctorizandi generale Concilium, remota tamen omnino dicti Balthasaris presentia & presentia ab eisdem: nec non omnia, que postquam se feceritis, disponentur pro vera redintegratione ac unione ecclesie, ac prelatorum schismatum extirpatione, per congregationem eandem, remotis (ut permittitur) presentia & presentia dicti Balthasaris, vice nostra similiter auctorizandi, approbandi & confirmandi, plenam & liberam de plenitudine potestatis concedimus tenore presentium facultatem.

a Forte quocumque.

Datum Arimini, tertio Idus Martii; pontificatus nostri anno nono.

De Curia. G. de Imola. In plica. M. de Strata. In dorso, in camera.

Ex prima editione.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilecto filio nobili viro Carolo de Malatestis domicilio Ariminensi, in provincia nostra Romandiola pro nobis & sancta Romana ecclesia rectori, salutem & Apostolicam benedictionem.

Utm ad laudem omnipotentis Dei & bonum ecclesie sue sancte, pro unionis redintegratione & pace Christianorum, & schismatum extirpatione, prob dolor, nunc viginti, ultra alios nuntios nostros te tanquam personam nostram ad maiestatem regiam Constantiam personam destinamus; nos volentes pariter & optantes, ut eo perfectius perficere valeas in premissis, quo majori fueris auctoritate munitus; tibi cum subordinata sit renuntiatio, canonice & certe electioni uniti futuri summi

Amissis, & alia etiam necessaria habeant intervenire; pro predictorum effectu salubriter consequendo, tibi subveniendo, aut illis, cum quibus tue providentie videbitur expedire, modis congruis & opportunis tractandi, praticandi & concludendi, que tibi visa fuerint utilia & necessaria ad predicta, etiam si forent talia, que mandata alia & tibi data excederent, quantumcumque mandatum exigerent speciale, & si videbitur tibi, aliqua magis convocare persona ecclesiastica, illa expediri faciendi per personam ecclesiasticam quam elegeris, & si se electa & iuxta tuam dispositionem salubra, presentium tenore de plenitudine Apostolica potestatis plenam & liberam concedimus facultatem.

Datum Arimini, tertio Idus Martii, pontificatus nostri anno nono.

De Curia. G. de Imola. In plica. M. de Strata. In dorso, in camera.

Quibus bullis lectis, dominus Carolus (prout in eisdem continebatur) habens majorem auctoritatem quam ceteri, commisit prefato domino Joanni Dominici cardinali vices suas ad auctorizandum & approbandum dictum Concilium. Quam commisionem in se recipiens, facta brevi collatione cum thernate, Omnes unanimiter in oratione estote, auctorizavit Concilium, prout in schedula tenoris sequentis continetur:

ANNO CHRISTI 1453.

Ex prima editione.

1. Petr. 3.

Ex mss. quatuor D. a Schelstrate.

Die xv. Julii, mcdxv. cardinalis Ragusinus surrexit, & facta honesta prelatione cum thernate, Quis est hic? & laudamus eum: fecit enim mirabilia in terra sua: quod applicuit domino suo: & tandem auctoritate domini sui Gregorii istud Concilium convocavit, & auctorizavit, ac omnia in eo exinde gerenda; prout in cedula quam legit; cuius tenor talis est:

Ex prima editione.

Schedula auctorizationis Concilii.

Quia sanctissimus dominus noster, dominus Gregorius Papa duodecimus adivis, intellexit, atque multipliciter est infirmatus de celebri fama huius sancte congregationis pro generali Concilio Constantensi in Christi nomine congregata, ideoque idem dominus noster avidus ecclesiasticæ unionis & reformationis, & extirpationis hereticæ pravitatis, commisionem fecit, prout in eisdem litteris nunc lectis dignoscitur contineri. Cujus quidem commisionis & mandati vigore ego Joannes miseratione divina tituli sancti Sixti presbyter cardinalis, Ragusinus vulgariter nuncupatus, pro me & collegis meis in hac parte hic expressentibus, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. amen, auctoritate ipsius domini nostri Papa, quantum ad eundem spectat, ut predicta sancta unio, reformatio, & heretica pravitatis extirpatione, Deo auctore, meliorem sortiantur effectum, & ut sub diversorum professione pastorum disidentes Christiani in unitate sancte matris ecclesie & caritatis vinculo jungantur; istud sacrum Concilium generale convocet. & omnia per ipsum agenda auctorizo & confirmo, juxta modum & formam, prout in litteris domini nostri nunc lectis plenius continetur.

Ex mss. quatuor D. a Schelstrate.

Consequenter Concilium per organum archiepiscopi Mediolanensis stantis alte in pulpito cum quatuor prelati quatuor nationum, dictam convocacionem & auctorizationem admisit, prout in cedula quam legit; cuius tenor sequitur. Et responderant quatuor prelati, quod quatuor nationibus placet: & cardinalis Ostiensis pro collegio cardinalium, Placet. Et hoc nunc primo responsum est ex parte cardinalium.

Ex

ANNO
CHRISTI
1455.Ex collectione Barberiniana, & quatuor
Germanicis.a Lege ex
ms. Carls-
burgh.b Lege ex
ms. Carls-
burgh.c Ms. Gun-
thero de Seb-
enburgh,
Pincerna de
Synodo. co-
mune Gun-
thers de
Vincsburg.

Subsequenter ascendentes ambonem, in quo Ten-
tentia, edita, & alia facta Concilii publici solent,
reverendis patribus dominis Bartholomaeo archiepiscopo
Mediolanensi, Stephano Doleni, Antonio Concordiensi,
Nicolao Mersturgensi, Patricio a Carthaginensi episcopis.
Idem dominus archiepiscopus Bartholomaeus Me-
diolanensis legebat capitula, & ordinationes conceptas
per Concilium Constantiense ab una, & dominos Caro-
lum, & Joannem Dominicum & ambaxiatores ipsius
Angeli Corario ad Concilium missos, & illos de eius
obedientia parte ex altera; & deinde unum aliud ca-
pitulum, quorum tenores inferius sunt inserti. Quibus
duobus capitulis lectis, fuit responsum more solito per
dominum Antonium Concordiensem pro natione Italiae,
Stephanum Dolenem pro natione Gallicana, Nicolaum
Mersturgensem pro natione Germanica, & Patricium
a Carthaginensem pro natione Anglicana, *Placet*.
Similiter per reverendissimum patrem dominum Jo-
annem episcopum Ostiensem, cardinalem Vivariensem
nomine collegii cardinalium, & approbationibus, honorabi-
lis vir magister Henricus de Piro promotor & procura-
tor Concilii petiit sibi per protonotarios deputatos per
Concilium, notarios & tabelliones, unum vel plura
conci, publicum & publica, instrumenta: presentibus
ibidem illustribus principibus dominis Ludovico comite
palatino Rhemi, Ludovico & Henrico ducibus Bavarie,
Frederico Burgravio Nurenbergeni, comite Guinterio
de Suariburg, Pincerna de Sabie, comite de Voins-
berg, ambaxiatoribus Francie, Anglie, Polonie, Daciae,
Sveviae, Norvegiae, Cypri & Siciliae regum, &
reginae Neapolitanae, Ducis Burgundiae, Comitis Sabaudiae,
& aliis ambaxiatoribus in numero copioso.

Ex prima editione.

His autem peractis, reverendissimus pater dominus
Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis legebat capi-
tula & ordinationes conceptas per Concilium Constantiense.
Tenores vero dictorum capitulorum sequuntur,
& sunt tales: Cum principium cuiuslibet rei postrema
pars sit, ut principium decens & amabile Deo, & pos-
sibilitate ecclesiae redintegratio fiat; sacrosancta generalis
Synodus Constantiensis in Spiritu sancto legitime congre-
gata, ecclesiam catholicam representans, ut iste duo
obedientiam, videlicet illa quae profertur Joannem vice-
summum olim fuisse Papam, & illa quae profertur
dominum Gregorium XII. esse Papam, uniantur una al-
teri, & altera alteri conjungantur sub capite Christo,
dictas convocationem, authorizationem, approbationem &
confirmationem nomine illius domini qui in sua obedien-
tia dicitur Gregorius XII. nun. factas, quantum ad ip-
sum spectare videtur, quia abundans ad certitudinem
pro bona castela nemini nocet, sed omnibus prodest, in
omnibus & per omnia admittit, & amodo has supra-
dictas obedientias conjunctas & unitas esse decernit &
declarat in uno corpore Domini nostri Jesu Christi, &
hujus sacri Universalis Concilii generalis, in nomine
Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Ex Ms. Suvii, & quatuor Germanicis.

Hae sancta Synodus ex certis bonis aspectibus statuit
& ordinat, quod per notarios qui de praemissis roga-
buntur, in instrumentis per eos conciliendis nulla fiat
mentio de Romano pontifice vel de sede Apostolica,
sed de anno regnorum serenissimi & invictissimi princi-
pis domini Sigismundi Romanorum & Hungariae, &c.
regis, & hoc usque ad cessionem inclusive.

Quibus sic factis, praedictus dominus Joannes Domi-
nicus cardinalis recessit a loco ubi ante altare fuerat,
& ad scannum seu locum in quo presbyteri cardinales se-
debant, per Lucidum cardinalem de Comitibus praedi-
ctum introductus, & ad osculum fraternale receptus,
& osculo praebato, inter reverendissimos patres Domi-

num Franciscum Venetiarum, & Antonium Aquilejan-
sem, presbyteros cardinales praedictos collocatus se-
debat. Subsequenter vero invictissimus & serenissimus
princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hunga-
riae, &c. rex, de loco quo praesidebat, ad sedem suam
propriam regiam, in qua sedere solet in sessionibus ge-
neralibus, accessit, & ibi sedebat. Praemissis omnibus,
sicut praemittitur, peractis, reverendissimus pater domi-
nus Alamannus tituli sancti Eusebii presbyter cardinalis,
Pisanus communiter dictus, Missam celebravit de sancto
Spiritu. Ex venerabilis vir magister Theodoricus de
Monasterio sacrae theologiae professor sermonem fecit,
cujus thema fuit: *Qui sequitur me, non ambulat in te-
nebris*. Quo & dicta Missa finita, cantatoque responso
seu introitu, *Exaudi nos Domine*, &c. distique per
reverendissimum patrem dominum Joannem episcopum
Ostiensem orationibus, lectoque evangelio. *Si quis ve-
nit ad me*, &c. hymnoque, *Veni creator Spiritus*, ite-
rum solemniter cantato, ac aliis precibus confectis ad
Deum devote profusus; praesidente pro tunc domino
Joanne episcopo Ostiensi, memoratus Carolus quondam
aliam bullam Gregorianam, sigillo plumbeo sigillatam,
sanam, &c. tenoris infra scripti exhibuit & produxit.
Quam quidem bullam praefatus immediate praesidens per
praefatum dominum Job legi fecit publice alta & intel-
ligibili voce. Quibus peractis, surrexit praefatus domi-
nus Carolus, & quondam papyri schedulam tenoris in-
fra scripti, quam in suis tenebat manibus, alta, & intel-
ligibili voce perlegit. In qua effectualiter ponebatur pe-
tito sua: videlicet an expediat quod cessione Gregorii
fiat in Constantia antequam eatur Niciam: seu, an Pe-
trus de Luna cedere velit aut nolit, experiatur. Qua le-
cta, praefatus reverendus pater dominus Bartholomaeus
archiepiscopus Mediolanensis, adhuc ut supra in ambone
cum praesidentibus praebatis existens, exhortante &
rogante reverendissimo patre domino Joanne praesidente
praefato, quondam aliam schedulam certum in se con-
tinentem capitulum, in quo in effectu continebatur,
quod Concilium Constantiense velit, quod resignatio Gre-
gorii fiat in Constantia pro utilitate & redintegratione
fidei Christianae, antequam eatur ad Niciam, cujus tenor
inferius sequitur, alta & intelligibili voce legit.
Ipsaque sic, ut praemittitur, lecta, surrexit magister
Henricus de Piro praebatus promotor, petiitque per di-
ctos praesidentes pro se & nationibus suis praebatis &
aliis responderi super praemissis, per verbum, *Placet*,
vel, *non placet*. Ex tunc memorati praesidentes pro nationi-
bus suis, & earum qualibet; nec non reverendissimus
in Christo pater dominus episcopus Ostiensis pro se & suis
collegiis cardinalibus, responderunt per verbum, *Placet*.
Super quibus productis & lectis, dictus magister Henri-
cus promotor & procurator petiit a reverendis patribus
sanctae sedis Apostolicae protonotariis, ac a nobis per
dictum Concilium deputatis notariis, & a quibuscumque
aliis notariis & tabellionibus publicis ibidem adstanti-
bus, unum vel plura, publicum seu publica, tot quot
essent necessaria, fieri, & confici instrumentum & instru-
menta. Praesentibus tunc ibidem testibus supra dictis.

Ex prima editione.

Tolluntur processus & cetera in duabus obedientiis
hinc inde decreta occasione schismatis.

B

Sacrosancta Synodus generalis Constantiensis, &c.

Pro majori pace & securitate unionis ecclesiae, om-
nes & singulos processus, censuras, poenas & sen-
tentias in olim vocati Joannis, & eius qui dicitur Gre-
gorius duodecimus, obedientiis jam conjunctis, occasione
vel ex causa schismatis hinc vel inde latas, decretas,
promulgatas seu fulminatas, & omnem exinde contra-
ctam maculam sive notam juris ausa facti, quoad eandem
obedientiam, tollit, abolet & irritat atque cassat. Omnes
quoque & singulas personas dictarum obedientiarum cu-
juscumque conditionis vel sexus existant, in statibus,
dignitatibus & officiis, quae alias canonice, seu rationa-
biliter tenent, possident & exercent, ad abundantem
castitatem habitas, & cum eis, quantum opportunum
fuerit,

ANNO CHRISTI 1453.

ANNO CHRISTI 1453.

a Fests. affluentes.

fuert, aut indignus, dispensat hac sancta Synodus ex A
 certis bonis respectibus: petitisque & ordinat, quod per
 notarios, qui de premissis rogabuntur, in instrumentis
 per eos conficiendis nulla fiat mentio de Romano pontifi-
 ce, vel sede Apostolica, sed de anno regnorum serenissimi
 & invictissimi principis domini Sigismundi Romanorum
 & Hungarorum, &c. regis: & boique ad ses-
 sionem inclusive. His denique lectis, dictus dominus Jo-
 hannes Dominici cardinalis Ragusinus per cardinales a se
 presentes in Concilio receptus est ad osculum pacis: & col-
 locatus est inter Franciscum Venetiarum, & Antonium
 Aquilejensem, presbyteros cardinales. Fuitque consequen-
 ter cantata Missa de Spiritu sancto per dominum & Al-
 manum cardinalem Pisanum, cum sermone ad clerum.
 Et postmodum Missa officio finito, accessit ad locum pre-
 sidentie dictus dominus Johannes episcopus Ostiensis cardi-
 nalis Vivariensis; fuitque dictum officium litaniarum, & B
 aliam more sessionum, cum evangelio, Si quis venit ad
 me, & non odit patrem suum, &c. Et dictus dominus
 Job Venner legabat bullam dicti domini Gregorii ad ces-
 sionem papatus, tenoris sequentis.

Procuratorium ad benediciendum, &c.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilecto filio
 nobili viro Carolo de Malatestis, domicello Arimini,
 in provincia Ramandiolae pro nobis & sancta Romana
 ecclesia rectori, salutem & Apostolicam benedictionem.

b Al. ref. grandam.

Ex prima ditione.

Divina gratia dirigente, fideliter & pure conati sui-
 mus ab ipso initio nostrae assumptionis scribimus ex-
 spirare, & ecclesiam deducere ad clarum & pacificum
 statum integraliter: & ut debuimus & volumus, & C
 continue cum potuimus advertere opportunitatem perficien-
 di, efficaci voluntate adhibuimus diligentiam nostram:
 sed fluxus diversarum cupiditatum & tenebrarum, a
 timore Avissimi alienarum, multis & variis invocan-
 tibus sancto proposito obstitit, & per vias duras mul-
 tiplici debito non adhibitis incidere computavit. Et cum
 nuper verisimiliter dubitarem graviora preparari,
 recenter recepimus de celo lumen aperiri, & regiam
 maiestatem per maturos processus pura mente ad lucem
 & pacem integram Christianorum, schismatibus de ec-
 clesia repulsi, desideria pervenire, corruptis affectibus
 obviando, & rectas vias optando. De quibus gratia Al-
 tissimo reddimus, & ab eo letitiam suscipimus, sine cu-
 jus gratia nullum recte efficitur fundamentum: a qua
 quidem divina gratia non dabimus tuam nobilitatem
 & animum fuisse & esse constanter directum. Cum ergo
 destinaverimus Constantiam ad eandem regiam maiesta-
 tem dilectos filios Joannem tituli sancti Sixti presbyterum
 cardinalem, sedis Apostolicae legatum, & Joannem in
 patriarcham Constantinopolitanum electum, nostros & ejus-
 dem sedis nuntios, cum certis litteris & mandatis no-
 stris fideliter conceptis, secundum opportunitatem que
 tunc videbatur: nunc vero spe bona concepta, dilatato
 corde, Christianorum pacem & integram unionem in Do-
 mino desiderantes, tuam nobilitatem, in qua plene con-
 fidimus, & carissimam ut personam nostram tenemus,
 Duce Domino ad regiam maiestatem ipsam in Constantiam
 destinamus: ut animus tuus, quem semper invenimus
 sacre unionis amatorem, nobiscum letitia implicetur. Et
 propterea ad predicta omnia plenarie exsequenda, te qui
 etiam in civitate nostra Ariminensi, & in nonnullis pro
 nobis & eadem ecclesia in temporibus vicariis, omni
 modo, via, jure & forma, quibus melius fieri possit,
 tenore presentium de plenitudine Apostolica potestatis
 procuratorem nostrum facimus specialem: dante & con-
 cedente tibi ut procuratori nostro, de plenitudine dile-
 ctis Apostolica potestatis, omnimodam, plenam & liberam
 facultatem nostro & dictae ecclesiae nomine tractandi,
 procurandi, totaliter concludendi, & effectualiter indu-
 cendi sinceram & integram unionem ecclesiae sanctae Dei,
 per omnem & quamlibet rationabilem viam conjunctim
 & divivim, que tibi procuratori nostro videbuntur ac-
 comoda ac quomodolibet opportuna. Et specialiter renun-
 ciandi omni juri papatus, ac titulo & possessio-
 nis: quod, quomodo & quam habemus in eodem, si ubi
 & ante videbitur tibi pro unione hujusmodi expedire:
 Concil. General. Tom. XXVII.

c Al. quan- do.

ne non omnia & singula faciendi, que circa premissa
 & quolibet eorum erunt, aut tibi ut procuratori nostro
 videbuntur quomodolibet opportuna; etiam si forent ma-
 jora expressis, & mandatum exigent quantumcum-
 que speciale, & qua nos ipsi facere possemus, si persona-
 liter interessemus: promittentes Deo & ecclesiae sanctae
 Dei, ratum, gratum & firmum perpetuo irrevocabiliter
 habituros, quicquid per te procuratorem nostrum, actum,
 gestum, seu factum fuerit in premissis, idque facturos
 dante Domino inviolabiliter observari: promittentes bona
 fide, & sub attestacione divini iudicii, quod postquam
 hujusmodi tibi sic (ut premissis) attributam & con-
 cessam revocare non intendimus, nec revocabimus te
 verbo publice vel occulte: & supplentes omnem defec-
 tum, si quis in presentis mandato fuerit admissus, vel
 in eo aliquid est omisum.

Datum Arimini, sexto Idus Martii, pontificatus no-
 stri anno nono.

De curia. G. de Imola.
 In plica, M. de Strata. In dorso, in camera.

d Qua scheda lecta magnificus dominus Carolus le-
 vans se, dixit haec verba: Cum sanctissimus dominus
 noster Gregorius Papa duodecimus me suum procurato-
 rem constituerit ad cedendum modo & forma, prout in
 suis litteris lectis dignoscitur contineri. Ego Carolus su-
 pradictus sciens intentionem domini nostri sanctissimi Gre-
 gorii Papae duodecimi fuisse & esse totalem ad redinte-
 grationem Christianorum, si possit largiente Domino fieri;
 & in hoc omnem, quantum in eo est, operam prestare
 per futuram papatus cessionem per se & suos: & quod ab
 omnibus caveantur, qua hoc sanctum propositum impedi-
 re possent aut differre: per hoc sacrum Concilium decla-
 rari & determinari peto humiliter & instanter, ut sum
 pro unione ecclesiae sanctae Dei & totali redintegratione
 per Dei gratiam procuranda, sacro Concilio utile & ex-
 pediens videatur: quod nomine praefati domini nostri
 Papae fiat hic Constantiae cessio, antequam Niciam accedatur:
 seu, an Petrus de Luna, qui in sua obedientia
 dicitur Benedictus decimustertius, cedere velit vel no-
 lit, experietur. Quibus dictis, praefatus dominus archie-
 piscopus Mediolanensis in ambone existens, deputatus
 per Synodum, respondit in modum qui sequitur.

Ex prima ditione. d. Mf. Qua bulla.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis determinat
 & declarat, expediens & utile fore pro unione ecclesiae
 Dei & totali redintegratione per Dei gratiam procuran-
 do, quod nomine illius domini, qui in sua obedientia
 dicitur Gregorius duodecimus; fiat hic in Constantia ces-
 sio antequam Niciam accedatur. seu, an Petrus de Lu-
 na, qui in sua obedientia dicitur Benedictus decimustertius,
 cedere velit vel nolet, experietur. Subsequenter
 dictus dominus archiepiscopus Mediolanensis legit capitu-
 la que sequuntur.

Ex mf. Card. Capanica.

Ad qua verba lecta & recitata per ipsum dominum
 Bartholomaeum archiepiscopum Mediolanensem, fuit res-
 ponsum per dominos Antonium Concordiensem, Ste-
 phanum Dolensem, Nicolaum Mersburgensem, & patri-
 cium Cortagensem episcopos praedictos cum ipso domi-
 no archiepiscopo in ambone existentes, nomine sua-
 rum nationum, ac reverendum patrem Joannem Os-
 tiensem cardinalem Vivariensem nomine collegii car-
 dinalium. Placet quod fiat cessio ut praedicitur, hic in
 Constantia.

Ex mf. Suvii.

Postea vero idem reverendissimus pater dominus Bar-
 tholomaeus archiepiscopus Mediolanensis, adhuc ut supra
 in ambone una cum praedictis praesidentibus sibi assisten-
 tibus existens, ad instantem petitionem & requisitionem
 magistri Henrici de Piro promotoris praedicti, ac exhor-
 tationem & rogatum domini Joannis praesidentis praesiba-
 ti, quaedam alia capitula, quorum primum in effectu con-
 tinet, quod Concilium statuit, quod cardinales non proce-
 dent

Aaa

ANNO CHRISTI 1453

ANNO CHRISTI 1453

dant ad electionem futuri summi pontificis abque consensu Concilii, nec eligendus recipiatur, sub pena maledictionis aeternae: & quod Concilium suspendit iura positiva contra praesens decretum facientia. Secundum vero, quod electio futuri summi pontificis valeat fieri modo & forma, loco & materia, &c. per Concilium fiendis, & quicumque personas habitare, recipere & deputare ad electionem huiusmodi, tamen non obstantibus & aliis in ipsa constitutione contentis. Et quod Concilium non dissolvatur donec electio fuerit celebrata. Et quod Imperator impendat, & verbo regio promittat, & litteras suas decernat & alia plura, prout in eisdem capitulis, quorum tenores inferius inferibuntur, publice alta & intelligibili voce perlegit. Quibus sic lectis, magister Henricus de Piro promotor & procurator praedictus petiit per dictos praesidentes in ambone, ut supra, exsistentes, pro se & nationibus suis praedictis & aliis, quorum interest, tunc praesentibus ibidem, responderi per verbum, *Placet*; vel, *non placet*. Et tunc memorati domini praesidentes, ac Joannes episcopus Ostiensis, nominibus quibus supra, responderunt per verbum, *Placet*. Serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum, &c. rex, respondit per haec verba, *Promittimus, & litteras decernimus*. Quibus sic factis, venerabilis & circumspectus vir dominus Joannes praepositus Quinqueecclesienis quasdam litteras regiae & ipsius domini regis sigillo magno maiestatis suae cerae glaucae impresso sigillatas exhibuit & produxit: eaque publice, alta & intelligibili voce tenoris infra scripti perlegit.

Ex prima editione.

Quod vacante sede non procedatur ad electionem Romani pontificis.

Sacrosancta generalis Constantiensis Synodus, ad faciendum, liberius & utilius integram unionem ecclesiae consequendam, pronunciat, statuit & ordinat, quod praesenti cuiuscumque cessionis aut vacationis sedis Apostolicae sive papatus, durante praesenti Concilio sacrae vel sacrae, ad electionem futuri Romani pontificis nullatenus procedatur sine deliberatione & consensu huius sacri generalis Concilii. Et si quia perierit, sit ipso facto auctoritate huius sacri Concilii irritum & inane: nullusque electum contra hoc decretum in Papam recipiat; nec illi ut Papa quoquomodo obediat, sub pena maledictionis aeternae & sanctorum schismatis. Punianturque in hoc casu exigentes & electus, si consentiant, ac illi adhaerentes, poenis per hoc sacrum Concilium ordinandis. Suspendit quoque dicta sancta Synodus pro bono unionis ecclesiae omnia iura positiva in Concilio generalibus edita, & ipsorum statuta, ordinationes, consuetudines & privilegia quibuscumque concessa, & poenis contra quoscumque editas, in quantum dicti decreti effectum impedire possunt quoquo modo.

Subsequenter ad haec dominus archiepiscopus legebat aliud capitulum huiusmodi.

Quod electio Romani pontificis fiat modo & forma per Concilium ordinandis: & quod Concilium non dissolvatur, donec sit facta electio: & quod ad hoc rex Romanorum det operam.

Ex prima editione. Sacrosancta generalis Constantiensis Synodus, ut ecclesiae sanctae Dei eo melius & purius provideatur, statuit & ordinat, pronunciat & decernit, quod proxima electio futuri Romani pontificis fiat modo, forma, loco, tempore & materia per sacrum Concilium ordinandis. Et quod idem Concilium possit & valeat in futurum quicumque personas, cuiuscumque status vel obedientiae praesentis aut futuri, ad electionem huiusmodi active & passive, & alios quoscumque adus ecclesiasticos, & omnia alia opportuna, non obstantibus quibuscumque processibus, poenis aut sententiis, habitare, recipere & deputare modo & forma, quibus etiam videlicet expedire. Quodque sacrum Concilium non dissolvatur, donec electio huiusmodi fuerit celebrata. Exhortans dicta sancta Synodus invictissimum principem dominum Romanorum & Hungariae regem, pariter & requirens, quatenus tanquam pater ecclesiae advocatus, & sacri Concilii defensor & protector, omnem ad hoc operam efficaciter impendat, & verbo regio recte facere hoc promittat, ac litteras suas maiestatis de supra per decernat.

Ex ms. cod. Saris, & quatuor German.

Quod capitulo lecto, statim domini deputati, videlicet, Antonius Concordiensis, Stephanus Dolensis, Nicolaus Mersburgensis, & Patricius Cortagensis, episcopi, nomine quatuor nationum responderunt, *Placet*. Et similiter reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis nomine collegii cardinalium respondit, *Placet*. Subsequenter serenissimus princeps Romanorum rex ita respondit: *Ita a promissimus, & litteras in bona forma fieri mandamus*. Quas quidem litteras decernit statim praebitus princeps Romanorum rex idem per venerabilem virum dominum Joannem praepositum Quinqueecclesiensem legi fecit in hunc modum.

a promittimus, ms.

Sigismundus Dei gratia Romanorum, &c. rex. Semper Augustus.

Notum fecimus tenore praesentium quibus expediat universis, ad futuram rei memoriam. Inter varias sollicitudines, ne inter domesticos fidei, qui Christiano censentur nomine, & praecipue ecclesiasticas personas, controversia, levinante humani generis inimico, aequaliter oriatur. Summo pete igitur procurandum est, ut non crescant iurgia: sed iuxta magistrum bonorum omnium caritatem, quae nihil sapit extraneum, nil asperum, nil confusum, immo propria auctoritate nutrit concordiam, dissociata coniungit, inter servos Dei, quos non oportet de bono proposito resiliere, pax & unitas conservetur. Equum enim est, ut qui spiritu & diriguntur, nulla fessione mentium, nulla voluntate contraria, nulla novitate noxia dividantur: ne inde discordia sumat initium, unde pacis foedera & praecipue ecclesiae tranquillitatis commoda debent suscipere incrementum. Cum itaque sacrosancta Constantiensis Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, Universalem ecclesiam catholicam matrem nostram representans, pro bono unionis in ecclesia sancta Dei consequenda feliciter laborans, ac celeri in quantum concurrentium caluum qualitas, aliarumque circumstantiarum necessitas, & praesentium temporum dispositio patiuntur) unici, veri & indubitati summi Pontificis electione favente Domino celebranda; ut dum adificationem spiritualis patris, filii, sponaeque ejusdem matris sanctae ecclesiae vocivam emittitur, parturientis partes experiens, conatus prosequens, & molestias perferens, acerbos dolores sentiat ad instar illius; ut post acceptam de antiquo & pestifero schismate victoriam, antiquae felicitatis antidota resumat, ejusdem ecclesiae provisioni cum omni diligentia solerter & studiose, ac instanter & sedulo succurrere festinat. Verumtamen consultus idoneum parienti tempus expectat, ne inconsultae festinantiae impetu partum praecipitet in abortum. Sicque nonnunquam occulta forsitan Dei dispositione postponendus eligitur, & postponitur praefendus, prout his accidisse diebus ex humanorum defectum supponimus consideratione, cum inter cetera provide statuerit & salubriter ordinaverit, quod hoc sacrum Concilium non dissolvatur, donec electio huiusmodi futuri summi Pontificis fuerit celebrata. Nos qui tanquam Romanae ecclesiae advocatus, distique Concilii protector & defensor, ipsius Romanae ecclesiae celerem provisionem totius praecordis affectamus, & dictae sanctae Synodi statutis & ordinationibus colla nostra submissimus, eisdemque in omnibus parere & intendere volumus & debemus; animo deliberato ex certa solertia tenore praesentium verbo regio promittimus & nos obligamus, quod omnem ad hoc operam efficaciter impendimus, & bona fide curabimus, ac quantum in nobis est, legaliter faciemus, quod dicta sancta Synodus non dissolvatur, sed in suo robore conservabitur, manutenebitur & protegetur, quousque dicta electio largiente Altissimo fuerit celebrata, ac Spiritus paraclieti virtus, alto suo & secreto consilio obumbrante, eidem sanctae Synodo conciliter spiritum unitatis ad felicem consummationem & reformationem ecclesiae suae sanctae. Praesentium sub nostra maiestatis sigilli appensione testimonio litterarum

b Forte concurrerit, dum

c. Forte aguntur

Da-

ANNO CHRISTI 1455

ANNO CHRISTI 1455

Datum Constantie, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, prima die mensis Julii, regnorum nostrorum anno Hungarie, &c. vicelesimo nono, Romanorum electionis quinto, coronationis vero primo. Ad mandatum domini regis, Joannes prepositus de Strigonio Vicecancellarius.

Subsequenter prefatus reverendus pater dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis predictus, adhuc prout supra in ambone cum predictis nationum presidentibus existens, ad mandatum & exhortationem dicti domini Joannis presidentis, instante primitus & petente antedicto magistro Henrico promotore & procuratore, quorundam alia capitula tenorum infra scriptorum numero sex, seriatim & successive legit. Quorum tenores sequuntur per ordinem, & sunt tales.

Ex prima editione.

Concilium omnia per Gregorium duodecimum in sua obedientia alias canonice & rationabiliter gesta approbat & ratificat.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, &c. omnia & singula per illum dominum, qui dicitur Gregorius duodecimus in sua reali obedientia, Apostolica auctoritate mediate vel immediate, alias canonice vel rationabiliter hucusque gesta, facta, dispensata, ordinata, concessa & indulgenda, & etiam usque ad tempus notitie sue renunciationis pro eo faciende, quod tempus ultra mensem post hujusmodi renunciationem nolimus extendi, concedenda & indulgenda, ex certa scientia ratificat, & ex superabundanti cautela ad certitudinem bene approbat atque firmat: statuens & ordinans, quod ex causa vel occasione submissis, vel cuiusvisque macule vel inhabilitatis ex eo provenientium, non valeant infringi, vel contra ea excipi, aut in dubium revocari: non obstantibus dispositionibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Decretum, quod non reeligatur Gregorius, non esse tactum ad ipsius Gregorii inhabilitatem.

Sacrosancta Synodus generalis Constantiensis declarat, statum seu ordinationem factam alias per illud sacrum Concilium, in quo inter alia arceatur, quod ille dominus qui dicitur in sua obedientia Gregorius duodecimus, nullo unquam tempore reeligatur in Papam, non fuisse factam ad ipsius domini Gregorii inhabilitatem, tanquam non sit capax papatus, sed pro bono pacis ecclesie, & futuris scandalis, scrupulis & suspicionibus evitandis.

Concilium reservat, & se facturum declarat, quod providebit, ubi duo vel plures in eodem titulo ex diversis obedientiis concurrunt.

Item, sacrosancta Synodus Constantiensis reservat, & se facturam declarat, ubi duo vel plures in eodem titulo ex diversis obedientiis concurrunt, quod sacrum Concilium cum debita mansuetudine & rationali equitate, ita quod una pars alia deterius non tractetur, utriusque obedientie honore, quantum fieri poterit, salvo per se vel ad hoc specialiter deputando, antequam separabitur, providelis modo & tempore opportunis.

Concilium recipit & admittit in cardinales, cardinales domini Gregorii Papae duodecimi.

Item, sacrosancta Synodus Constantiensis, ex nunc immediate post sessionem seu renunciationem nomine illius domini, qui dicitur Gregorius duodecimus, de papatu per eundem faciendam, ipsum dominum Gregorium & reverendissimos in Christo patres dominos Antonium episcopum Portuensem, Joannem tituli sancti Sixti, Gabrielem tituli sancti Clementis, Angelum tituli sanctorum Petri & Marcelli, Brandellium tituli sancte Marie in Cosmedin diaconum, sue obedientie cardinales, recipit & Concilium general. Tom. XXVII.

Mf Balbin.

Admittit, cosque ut tales haberi vult, & ad omnibus venerari, nec non dignitate, emolumento, voce & alii cardinalium privilegia, ut ceteros cardinales uti, fuit pariter & gaudere: salvo tamen alius constitutionibus & statutis in presenti sessione promulgatis & inferius promulgandis, de electione Romani Pontificis facientibus mentionem.

Quod officarii domini Gregorii gaudeant eorum officii

Item, sacrosancta Synodus Constantiensis, &c. statuit & ordinat, quod omnes officiales & curiales ejusdem domini, qui dicitur Gregorius duodecimus, in officio & gradibus ipsorum alias canonice adeptis gaudeant, & ea rationabiliter administrant, prout a illi officiales alterius obedientie indifferenter, salvo ubi in aliquo officio unicuique vel certus numerus debet haberi secundum consuetudinem Romane curie: circa quod sacrum Concilium hibi reservat providendum cum debita mansuetudine & rationali equitate: ita quod una pars alia deterius non tractabitur, utriusque obedientie honore, quantum fieri poterit, semper salvo, per se vel ad hoc specialiter deputando, antequam separabitur, providelis modo & tempore opportunis.

Quod nullus recedat sine licentia.

Item, sacrosancta Synodus, &c. Ne ante electionem futuri Romani Pontificis & aliorum in eodem Concilio agendorum, ipsum sanctum Concilium distulatur, perturbetur, aut contra ejus salutem vel prosperitatem aliquid machinetur, vel etiam sancta ipsius statuta & ordinationes quomodolibet molestantur aut transgrediantur; statuit, ordinat & diffinit, quod quicumque persona Concilium, cuiusvisque status, gradus, ordinis aut pre eminentie existat, ab hoc sacro Concilio deinceps sine licentia Concilii, vel ad hoc deputandorum recesserit, & quicumque Concilium, aut quovis alia persona ipsum Concilium quomodolibet perturbaverit, aut contra ejus salutem vel prosperitatem quidquam machinata fuerit; vel ipsius sacri Concilii, praesertim in hac presenti sessione, statuta aut ordinationes temerarie violaverit, infregerit, aut transgressa fuerit ullo modo; tanquam unionem perturbans, schisma faciens, de haeresi suspecta, aut rea criminis lese majestatis, perpetuo sit infamis, omnique dignitate, honore, statu, officio & beneficio, ecclesiasticis & secularibus, etiam si imperialia, regalia, cardinalatus, aut pontificaliis existat, ipso jure privata, spe promotionis omnino sublata, nec aliquatenus operetur: si parva dignitatis aut honoris ecclesiastici aut mundani.

Quod Imperator det operam, ut Concilium sit tutum.

Item, sacrosancta Synodus Constantiensis exhortatur invictissimum principem dominum Sigismundum Romanorum & Hungarie regem, quatenus placet, patentes litteras sue maiestatis sigillis dare, & omnibus principibus, vasallis & subditis sacri imperii, & praesertim civibus & incolis civitatis Constantiensis praecipere & mandare, quod mantinebunt & defendent predictum sacrum Concilium in sacra & totali libertate in omni evedtu usque ad electionem futuri summi Pontificis, & alia quantum duraverit: & quod si & quando sacrum Concilium debilis averit, ad electionem summi Romani Pontificis sic fore procedendum, omnino ad hoc operam efficacem impendat, quod quomodolibet electio sit sua, libera & secreta. Hoc autem specialiter jurent rectores & consules hujus civitatis fideliter observare. Et quicumque istam libertatem, suavitatem, aut securitatem aliquoties impederit, fraudem circa eam fecerit, aut quantum in eo summi non observaverit, cuiusvisque dignitatis, pre eminentie, status, aut conditionis existat, omni essant privilegio, eo ipso sententiam imperialis banni incurrat, perpetuo sit infamis, nec ei unquam pote dignitatis partent, nec ad aliquod officium publicum admittatur: quatinus omnium feudis ac aliis bonis que a Romanis re-

ANNO CHRISTI 1413

ANNO CHRISTI 1413

net imperio, sit ipso jure privatus. Civitas autem, seu universitas Constantie, nisi consules & rectores predicta observaverint, aut si contra ea venerint, eo ipso banno imperiali subiaceat, & omnibus privilegiis & libertatibus & gratiis imperialibus seu regalibus sit penitus destituta.

Ex Mj. Sarii, & quatuor Germanicis.

Quibus sic peractis, dictus magister Henricus de Piro promotor petit a dictis presidentibus, nominibus quibus supra, responderi per verbum, *Placet*, vel *non placet*. Memoratiq; presidentes, & Joannes episcopus Ostiensis, nominibus quibus supra, responderunt ut prius, per verbum, *Placet*. Serenissimus princeps dominus Sigismundus rex respondit sub isto verborum tenore: *Promissimus & litteras decernimus*. Præmissis sic peractis, surrexit præfatus Joannes præpositus Quinque-eccliarum, litterasq; dicti serenissimi principis suæ maiestatis sigillo magno ceræ glaucæ impresso sigillatas exhibuit, easque legit, rogante & mandante præbato domino Joanne episcopo Ostiensi proxime præsedente. Quibus sic lectis, dictus magister Henricus promotor super potestate cedendi & renunciandi dicto Carolo a præfato domino, qui Gregorius duodecimus dicitur, tradita, statuta & decretis promissis, petit nominibus quibus supra unum vel plura, publicum seu publica, & instrumenta, præsentibus quibus supra.

Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper Augustus, ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. rex Notum facimus tenore præsentium, quibus expedit universis, ad futuram rei memoriam. Qui statuit terminos gentium secundum numerum angelorum, & utrorumque ministeria ordine suo dispensans, sicut choros Angelicos variis dignitatibus, que propriis vocabulis (teste Apostolo) appellantur, mirabiliter insignivit; sic & ecclesiam adhuc militantem in terris, diversis tam spiritualium quam temporalium distinxit titulis potestatum: ut pulcra fidelibus, & infidelibus terribilis apparet, ut castrorum acies ordinata, procedat prospere, donec regina tandem dextris summi regis in vultu sedeat deaurato, feliciter in perpetuum regnatura. Unde constat, quod omnis a Deo est potestas, qui solus potestatem habet in regno hominum, & quemcumque vult suscitavit super illud. Nemo illi temere debet resistere videatur quin potius tenetur qui habet in operibus manuum Domini exultare, per que semper iuxta prophetam misericordia & iudicium constat. Sane cum propter vacationem sedis Apostolicæ, Romani & summi Pontificis electio & provisio in nostra Constantiensi civitate, in qua ad præsens generale Concilium celebratur, suo tempore iuxta eisdem statuta Concilii imminet faciendæ, nos tanquam Romanæ ecclesiæ advocatus, dicti Concilii defensor, ac præsertim dictæ civitatis Constantiensis dominus naturalis, volentes dictam electionem fore tutam, liberam & securam, omnibus & singulis principibus, vassallis & subditis sacri imperii, & præsertim civibus & incolis dictæ civitatis Constantiensis nostræ fidelibus nostris dilectis, districte præcipimus & mandamus, quatenus dictum sacrum Concilium in pura, sincera, pacificaque libertate manteneant & defendant in omnem eventum, usque ad electionem & perfectionem futuri summi Pontificis inclusive. Et quod si quando sacrum Concilium deliberavit ad electionem Romani Pontificis in eadem nostra civitate fore procedendum, omnem curam, diligentiam, sollicitudinem & operam efficaciter impendant, quod electio huiusmodi in plena libertate & securitate debite defendatur. Specialiter autem rectoribus & consalibus dictæ nostræ civitatis Constantiensis injungimus, ut iuxta sacrorum canonum instituta, idipsum corporaliter farent fideliter observare. Quicumque autem istam libertatem, tutelam aut securitatem aliquatenus impediverit, violaverit, fraudem contra eam fecerit, aut quantum in eo fuerit, non observaverit, cuiuscumque dignitatis, status, præeminentiæ aut conditionis exsistat, omni cessante privilegio,

eo ipso sententiam imperialis banni incurrat, perpetuo sit infamis, nec ei unquam portæ pateant dignitatis, nec ad aliquod officium publicum admittatur. Quin immo omnibus feudis & aliis bonis que a Romano tenet imperio, sit ipso jure privatus. Civitas autem, seu universitas Constantiensis, nisi consules & rectores predicta observaverint, aut si contra ea venerint, eo ipso banno imperiali subiaceat, ac omnibus privilegiis, gratiis & libertatibus imperialibus, sive regalibus sit penitus destituta. Præsentium sub nostre maiestatis sigillis appensione testimonio litterarum.

Datum Constantie, anno Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, a prima die Julii, regnorum nostrorum anno Hungariæ, &c. xxix. Romanæ electionis quinto, coronationis vero primo. Ad mandatum domini regis, Joannes præpositus de Strigonio Vicecancellarius.

Postmodum vero surrexit Carolus prænominatus procurator, solemneque & rhetoricam proferens collationem in thernate sumpto. Facta est multitudo Angelorum, &c. Qua siquidem collatione facta, sepe dictus Carolus quendam cessionis & resignationis schedulam, quam in suis tenebat manibus, ibidem perlegit: factoque cessit & renunciavit, & alia fecit, prout in schedula continetur. Qua schedula, ut præmittitur lecta, præfatus reverendus pater dominus Bartholomæus archiepiscopus Mediolanensis, adhuc in ambone una cum præfatis nationum antedictis sibi assistentibus, rogante & exhortante dicto domino Joanne episcopo Ostiensi præsedente, quoddam capitulum, in quo effectualiter continebatur, quod Concilium generale Constantiense præfatum, dictam concessionem seu renunciationem admittit, & nonnulla alia ut ipso capitulo tenoris infra scripti plenius continetur, alta & intelligibili voce perlegit. Quo quidem capitulo, ut præmittitur, lecto, mandante & rogante dicto domino præsedente, prædictus magister Henricus petit per huiusmodi nationum presidentes & alios supradictos, nominibus quibus supra, responderi per verbum, *Placet*, vel, *non placet*. Dictaque presidentes & alii supra recitati responderunt nominibus quibus supra, per verbum *Placet*. Super cessione, resignatione, statutis, diffinitis & decretis, & aliis supra recitatis, præfatus Henricus promotor sive procurator petit a protonotariis & nobis notariis dicti Concilii, ac aliis tabellionibus publicis quibuscumque, unum vel plura, publicum seu publica, fieri & conscribere instrumentum & instrumenta, tot quot essent necessaria. Præsentibus testibus quibus supra.

Ex prima editione.

His autem perlectis, dictus dominus Carolus, facta pulcra collatione cum thernate. Facta est cum Angelo multitudinis caelestis, &c. perlegit schedulam de renunciatione papatus nomine dicti domini Gregorii in forma sequenti.

Carolus renunciat papatus, procuratorio nomine domini Gregorii duodecimi.

Ego Carolus de Malatestis Aiminis & nonnullarum aliarum terrarum in temporalibus vicarius, necnon provincie Romandiola rector pro sanctissimo in Christo patre domino Gregorio divina providentia Papa duodecimo, & sanctæ Romanæ ecclesiæ generalis, atque ejusdem sanctissimi domini nostri Pape procurator, habens ad infra scripta plenum, speciale & irrevocabile mandatum, quemadmodum constat per bullam authenticam sanctissimi domini nostri prædicti proxime lectam, nulla oppressus aut coactus violentia, aut nullo ductus errore, ut omnibus aperte pateat per effectum, quantæ sinceritate, quantaque cordis affectione sacram unionem & redintegrationem Christianorum in unitate sanctæ matris ecclesiæ prosecutus suis, prosecutusque per viam etiam renunciationis inclusive, pure & libere & sincera procuratorio nomine ipsius sanctissimi domini nostri, domini Gregorii Pape XII. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti renuncio & cedo expresse in his scriptis, realiter & canonicè, iure, titulo & possessione, quod, quem & quam ipse habet in papatu & regno nomine præfati domini nostri

Deut. 10. 3. ex Graeco.

Luc. 2.

b. Forre. c. 11. m. 1.

D

E

supra papatum, & omne jus papatus, titulum, & possessionem, quod, quem & quam habet coram Domino nostro Jesu Christo, qui ecclesie sue sancte est caput & sponsus, in hac sacrosancta Synodo & universali Concilio, sanctam Romanam & universalem ecclesiam representans.

Quo sedulo lecto, archiepiscopus Mediolanensis loco quo supra respondendo ad predicta, leges in hunc modum.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, in Spiritu sancto legitime congregata, universalem ecclesiam catholicam representans, confessionem, renunciationem & resignationem pro parte illius domini, qui in sua obedientia dicebatur Gregorius duodecimus, juri, titulo & possessioni, quod, quem & quam habuit in papatu, vel si quod, quem vel quam nunc a habuit in papatu, nunc per magnificum & potentem dominum Carolum de Malefiliis hic presentem, ejusque ad hoc procuratorem irrevocabilem, pro eodem domino qui dicebatur Gregorius duodecimus, factas admittit, approbat & collaudat in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.

Post hac autem cantato, Te Deum laudamus, a sepe dicto archiepiscopo Mediolanensi legebatur sequens capitulum.

Ex ms. Serii.

Tandem vero hymno Angelico, Te Deum laudamus, solemniter cantato, cum versiculo & collectis sequentibus, prefatus reverendus pater dominus Bartholomaeus archiepiscopus Mediolanensis, ad instantem petitionem magistri Henrici de Piro promotoris & procuratoris dicti sacri Concilii, nec non ad rogatum & exhortationem dicti domini presidentis, legit quoddam aliud capitulum in effectu continens tempus resignationis faciendae Petri de Luna post requisitionem; & alia, ut in eodem capitulo continetur, tenoris infra scripti, ibidem alia & intelligibili voce perlegit. Quo quidem capitulo proximo superius recitato, lecto, de mandato prefati presidentis prelibatus magister Henricus instanter petiit, per nationum presidentes & alios prefatos super praemissis per verbum, Placet, vel, non placet, responderi. Et tunc dicti nationum presidentes, & Joannes episcopus Ostiensis praedictus, pro se & nationibus suis quibus supra, per verbum, Placet, solemniter responderunt. Et serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungarum, &c. rex, promisit, ut in capitulo continetur: & eidem praemissa recitata placuerunt. Super quibus omnibus singulis sic actis, habitis, gestis, statutis, & distinctis, promissisque & dictis, memoratus magister Henricus promotor ut supra, a dominis protonotariis supra dictis, necnon a nobis dicti Concilii notariis, & aliis tabellionibus publicis quibuscumque, unam vel plura, publicum seu publica, tot quot essent necessaria, fieri & confici instrumentum seu instrumenta, instanter requisivit & petiit. Praesentibus tunc ibidem collibus quibus supra.

Ex prima editione.

Quod requiratur Petrus de Luna auctoritate Concilii ad codendum.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, &c.

Quod in Romana ecclesia dudum gravi & pestilenti turba scissura, humani generis inimica procurante, innumerabilia Christiano populo attuleris detrimenta, quibus obviandis ac pro redintegratione sobrite catholicae quorundam multa quaesita fuerint remedia immensa laboribus, sollicitudinibus & expensis, inter quae praesentibus & validius totius Christianitati dudum, & super etiam huic sacro Concilio visum sit, confessionem renunciationem papatus fieri per quemlibet pro Papa seu

Romano Pontifice se gerentem: nec habemus cessu seu renuntiatio hujusmodi facta, non redintegratio, aut schismati extirpatione fuerit subsecuta: misericors tamen & miserator dominus spiritum suum sanctum ecclesiam deus praemis respiciens oculis pietatis: dum videlicet in hac sancta Constantiensis Synodo, praeter nomina alia sanctae unionis ecclesiae praeparamenta, consensibus sub capite Christo in una ecclesia duabus, videlicet olim nuncupati Joanni, & illius qui dicebatur Gregorius duodecimus, obedientibus, magnificus dominus Carolus de Malefiliis plenissimum ad hoc habens mandatum pro praefato domino, qui dicebatur Gregorius duodecimus, ejusque nomine omni juri, titulo & possessioni, quod, quem & quam, vel si quod, quem vel quam habuit in papatu, non sine magno ipsius domini, qui dicebatur Gregorius duodecimus, laudis praecio cessis, renunciatum esse, realiter & cum effectu, & resignaverit nomine praedicti domini, qui dicebatur Gregorius duodecimus papatum & omne jus papatus, titulum & possessionem, quod quem & quam habuit in papatu. Cumque Petrus de Luna, in sua obedientia Benedictus decimaterterius nuncupatus, dudum memoratam confessionem & renunciationem papatus vix accepisset, eamque diversis promissionibus, votis & juramentis firmaverit, nec adhuc fecerit, sed protulerit usque modo, & prout fore totius Christianitati est notorium & manifestum: sancta Synodus Constantiensis supra dicta, nihil, quantum in ea est, quod ad sanctam unionem utile fuerit, volens relinquere improvisum, declarat, statuit & diffinit, praefatum Petrum de Luna, ex superabundanti per procuratorem sacri Concilii ad hoc specialiter constituendum, loco & tempore opportunis fore solemniter requirendum; ut infra spatium decem dierum, requisitionem hujusmodi immediate sequentium, omni juri papatus, quod se praedictis habere, necnon titulo & possessioni seu detentioni ejusdem credat & renunciet totaliter & absolute. Quod si non fecerit, dicta sancta Synodus ipsum dominum Petrum ex nunc prout etiam pronunciat, decretum & declarat, fuisse & esse notorium schismaticum, antiqui schismatis nutritorem, defensorem, factorem, approbatorem, incorrigibilem, & pertinacem, haereticum, a catholica fide devium, promissionum, votorum & juramentorum jurum transgressorem & ecclesiam Dei notorie scandalizantem, & propterea omni honore & dignitate etiam papali se reddidisse indignum: ipsiusque per sacros canones fore obnoxium, ejusdem, privatum & praesentem ab omni jure seu possessione & detentione, quae habet seu se praetendit habere in papatu: mandando & inhibendo eidem, ne se amplius pro Romano Pontifice gerere praesumat: omnibus Christianidelibus, etiam si imperiali, regali, cardinalatus, pontificali, aut alia quavis ecclesiastica vel seculari dignitate praefulgans, ne eidem Petro, aut ejus successoribus in hac parte postea obediant, parent vel intendant, aut auxilium, consilium vel favorem praestent nullo modo, sed eum tanquam schismaticum, ecclesiastica minime perturbentem & haereticum vitium & persequantur toto posse, bona fide, realiter & cum effectu. Et huic sacro Concilio ac futuro per Dei gratiam Romano Pontifici eligendo, contra dictum Petrum, ejus successores, factores atque sequaces, qui etiam dicta sancta Synodus tanquam schismaticos & haereticos vult persequi & haberi, assistant fideliter & cum effectu: inviolabiliter dominum principem Sigismundum Romanorum & Hungariae, &c. regem, exhortans specialiter & requirens, quatenus tanquam pius ecclesiae advocatus & sacri Concilii defensor, hoc idem se una tunc facturum, & suis & sacri imperii subditis mandatarum promittere dignetur, & fideliter observare.

Quo capitulo lecto, fuit responsum per deputatos quatuor nationum, Placet: necnon per dominum Ostiensem nomine collegii cardinalium, & demum per regem Romanorum, Placet.

Ex

ANNO CHRISTI 1415.

Ex cod. ms. Saris.

Super quibus omnibus & singulis magister Henricus de Piro nomine quo supra per sepe dictos notarios, protonotarios & tabelliones sibi unum vel plura, & tot, quot sufficienter ad dictum sapientiam, petiit fieri publicum seu publica, instrumentum & instrumenta: presertim ibidem illustribus principibus, comitibus, & ambaxiatoribus, exterisque nobilibus testibus.

SESSIO XV.

Ex prima editione.

Ex ill. Su. vii, & tribus Germanicis.

Al. Fran. cocu.

Mark. 5.

Al. Vita. ut scilicet xvi. & sepe supra.

S. Abbat, die sexta dicti mensis Julii, fuit sessio generalis Concilii loco & hora consueti, in qua fuit Romanorum & Hungarorum rex cum nobilibus fuit, sibi in insignis regalibus servitibus, presertim in eadem Joanne episcopo Offiensi cardinali Vivariensi: fuitque in ea celebratum officium Missa de Domina nostra, per reverendissimum patrem dominum Nicolazum archiepiscopum Gnezensem. Qua cantata, legentur reliqua verba sessionum: & reverendus pater dominus Antonius episcopus concordienfis legebat quoddam statutum, cujus tenor sequitur, & est talis. Urfinis, Angelo Laudensis, episcopis, assistentibus ipsi domino regi Antonio Aquilejensi, Francisco Venetiarum, Antonio de Salancho, Petro Cameracensi, Branda Placentinensi, presbyteris; Amadeo Saluciarum, Ludovico de Fliico, Landulpho Barenfi, Raynaldo de e Brankafis, Odone de Columna, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentinensi, diaconis cardinalibus. In qua quidem sessione more solito cantata fuit Missa de beata Virgine Maria per reverendum patrem dominum Nicolazum archiepiscopum Gnezensem. Qua Missa cantata, fuit peractum officium litaniarum cum introitu, Exaudi nos Domine, &c. collectis & orationibus ad hoc requisitis, juxta exigentiam temporum & officii: & evangelio, Attendite a falsis prophetis, &c. ac hymno, Veni creator Spiritus. Quibus Missa & officio litaniarum peractis, fuit introductus magister Joannes Hus, accusatus & convictus tanquam haereticus, de regno Bohemiae ad medium Concilii, ubi erat levatus in unum altum scamnum pro eo ultra alia sedilia communia ordinatum, ita quod omnis homo eum sufficienter videre poterat. Ipse Joanne Hus haeretico, sive haereticus ibidem constituto, ascendit ambonem reverendus pater dominus episcopus Laudensis de ordine fratrum Praedicatorum; & fecit unum brevem, compendiosum & laudabilem sermonem, assumens pro themate, Deservit corpus peccati, &c. ad Romanos vi. cap. in epistola, ut asseruit, proxima diei Dominicae. Quo sermone finito, ascenderunt ambonem, in quo edicta Concilii publicari solent, & eadem approbari, reverendi patres Antonius Concordienfis, Stephanus Dolensis, Nicolaus Mersburgensis, & Guillelmus Tolonenfis, Patricius Cortagenfis, episcopi, & Bertholdus Wildungen facti patris Apostolici causarum auditor, deputati per nationes ad approbandum acta, gesta & pronunciata nomine nationum. Antonius episcopus Concordienfis de mandato sibi injuncto legebat quoddam statutum, imponendo silentium universis & singulis in Synodo existentibus in hunc modum:

Decretum silentii.

Sacro sancta Synodus Constantiensis, &c. praecipit & mandat sub pena excommunicationis lata sententiae, quam contravenientes incurrere vult ipso facto, & sub pena carceris duorum mensium, & sententiae haerese, ne aliquis custumque status, auctoritatis, gradus, ordinis, praeminentiae aut conditionis fuerit, etiam si

Ex prima editione.

A Imperiali, regali, cardinalatus, archiepiscopali aut episcopali praesulatus dignitate, in hac praesenti sessione Deo auctore hodie celebranda, ipsam sessionem, seu pronuntiantes & loquentes in eadem perturbet, murmuret, impediat, aut querat: frepitum vocis vel manibus aut pedibus faciet. Et quia jam materia a Deo amovenda tractanda per omnes nationes & sanctos patres, Spiritus sancto dirigente, unanimiter & concorditer conclusa est, prout auditis, prohibet & mandat eadem sancta Synodus sub simili poena ac sententiae haerese, ne quis clamare, contradicere, aut etiam surgere, disputare, vel desistere, aut alta voce loqui audeat, nisi ad hoc sit per ipsam sanctam Synodum deputatus: alioquin contra firmiter decrevit eo ipso excommunicationis vinculo innodatus, poenas carceris & duriores expressatis, maxime evasurus. Quam quidem constitutionem reputati quatuor nationum, videlicet Antonius Concordienfis nomine Italicae, Stephanus Dolensis nomine Gallicanae, Nicolaus Mersburgensis nomine Germanicae, & Patricius Cortagenfis nomine Anglicanae, dominus Joannes Offiensi praesidens nomine collegii cardinalium, per verbum, Placet, approbaverunt.

Ex ms. Saris, & tribus Germanicis.

Quo quidem statuto lecto & approbato, providus vir magister Henricus de Piro promotor & procurator surrexit, proponens, qualiter articuli praedicati per magistrum Joannem Hus in Bohemiae regno & alias, de quibus est convictus, essent haeretici, sediciosi, captiosi, aurium piarum offensivi, &c. per dominum praesidentem, dominum Romanorum regem, totamque Synodum Constantiensem, condemnari, librosque de quibus essent extracti, igne comburi debere, & alias sibi fieri justitiae complementum a praedicta Synodo sibi nomine quo supra, debita cum instantia postulabat: prout in quadam papyri petitionum schedula, quam ibidem legebat, cujus tenor inferius est incertus, plenus continetur.

Qua petitione in scriptis oblata, de mandato & voluntate ipsius Synodi Constantiensis, venerabilis vir D. Bertholdus de Wildungen praedictus incepit legere articulos formatos & dogmatizatos per Joannem Wicleff & Joannem Hus in hunc modum, quorum aliquos legit, & residua dicta sancta Synodus habuit pro lectis.

Sicut Christus est simul Deus & homo, sic hostia consecrata est simul corpus Christi ad minimum in figura, & verus panis in natura. Vel quod idem sonat, verus panis naturaliter, & corpus Christi figuratiter.

Cum mandatum haereticum de hostia consecrata, inter haerese & singulas tenet principatum, ut ipsa ab ecclesia extirpetur, secure demancio modernis haereticis, quod non possunt declarare nec intelligere accidens sine subiecto. Et ideo omnes istae sectae haereticae in capitulo ignorantium Joannes quarto, Nos adertamus quod scimus, auster praenostico omnibus istis sectis & suis complicitibus, quod non defendant fidelibus, quod sacramentum erit accidens sine subiecto, anrequam Christus & tota triumphans ecclesia venerit in finali judicio equitans super statum Angeli Gabrielis.

Sicut Joannes figuratiter fuit Elias, & non personatiter: sic panis in altari figuratiter est corpus Christi: & absque ambiguitate haec est figurata locutio, Hoc est corpus meum, sicut ista, Joannes est Elias.

Frustrum istius demenciae, qua fingitur accidens sine subiecto, foret blasphemare in Deum, scandalizare sanctos, & illudere ecclesiae per d. verba accidentis.

Diffinientes, parvos fidelium sine sacramentali baptismo decedentes non fore salvandos, sunt in hoc solido & praesumptivo.

Levis & brevis confirmatio episcoporum, e cum a dictis ritibus tantum solemnizata est, ex ratione diaboli introducta, & ut populus in ecclesia illudatur, & episcoporum solemnitas aut necessitas plus credatur.

Quantum ad oleum quo episcopi unguunt pueros, & peplum lineum quod complexum est capiti, videtur quod sit ritus levis, infundibilis ex scriptura, & quod illa confirmatio introducta super Apostolos, blasphemat in Deum.

ANNO CHRISTI 1415.

Ex iisdem

c. Forte, figuratis.

d. Mf. mendacia.

e. Lege ex inf. cum additis ritibus tantum solemnizatis, est ex ratione diaboli, &c.

Con-

ANNO CHRISTI 1453.

ANNO CHRISTI 1453.

Confessio vocalis facta sacerdoti, inchoata per In-

a Mf. imp. delium.

b Al. imp. rorum.

c Mf. papa- las.

d Mf. de- supas.

nocentium, non est tam necessaria homini, ut dicitur: quia si quis solum cogitatu, verbo vel opere offenderit fratrem suum; solum cogitatu, verbo vel opere sufficit peccare.

Grave est & infundabile, postquam audire confessionem populi modo quo Latini utuntur.

In his verbis, *Peccandi estis, sed non omnes*, potest diabolus peccatum a infidelium, qui pedem caperet Christiani. Introdicit enim confessionem privatam & infundabilem. Et postquam confessori nota fuit, ut lepra statuit, quod non prodatur populo malitia sic confessi.

Conjectura probabilis est, quod talis qui rice vivit, est diaconus vel sacerdos. Sicut enim cognosco, quod iste est Joannes: sic probabili conjectura cognosco, quod iste sanctus vivendo, constitutus est a Deo in tali officio sive statu.

Non ex justificatione hominis ordinantis, sed ex b justificatione operis capienda est probabilis evidentia talis status. Deus enim potest sine tali instrumentum digno vel indigno personam aliquam in tali statu constituere. Nec est probabilis evidentia quam ex vita. Ideo habita vita sancta & doctrina catholica, satis est ecclesiam militanti. *Error in principio & in fine.*

Conversatio mala prelati subtrahit acceptationem ordinum & aliorum sacramentorum a subditis, qui tamen necessitate cogente possent hoc ab eis capere: supplicando pro, quod Deus suppleat per ministros suos diabolos opus vel finem officii ad quod jurant.

Antiqui ex cupiditate temporalium, ex spe mutuo- rum juvenum, aut ex causa evulsanda libidinis, licet desperent de prole, copulantur ad invicem, non vero matrimonialiter copulantur.

Hec verba, Accipiam te in uxorem, eligibiliora sunt in contractu matrimoniali, quam ista, Ego te accipio in uxorem. Et quod contrahendo cum una per hanc verba de futuro, & post cum alia per hanc verba de presentia, non debent frustrari verba prima per verba secundaria de presentia.

Papa, qui se falsis nominat servum servorum Dei, nullo gradu est in opere evangelii, sed mondano. Et si sit in ordine aliquo, est in ordine demonum, Deo plus culpabiliter servientium.

Papa non dispensat cum simonia, vel voto temerario, cum ipse sit capitalis simoniacus, vovens temerarie servare statum summe damnabiliter hic in via. *Error in fine.*

Quod Papa sit summus Pontifex, est ridiculum. Et Christus nec in Petro, nec in alio talem approbavit dignitatem.

Papa est e patronus Antichristi: non solum illa simplex persona, sed multitudo paparum a tempore dotationis ecclesie, cardinalium, episcoporum, & suorum complicum aliorum, est Antichristi persona composita monstruosa. Non tamen repugnat, quin Gregorius & alii Papae, qui in vita sua fecerunt multa bona de genere, fructuose finaliter peccarent.

Petrus & Clemens cum ceteris adjutoribus in fide, non fuerunt Papae, sed Dei adjutores, ad edificandum ecclesiam Domini nostri Jesu Christi.

Quod ex fide evangelii ista papalis preeminencia cepit ortum, est aque salum, sicut quod ex prima veritate error quilibet enortus.

Duodecim sunt procuratores & discipuli Antichristi: Papa, cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, archidiaconi, officiales, decani, monachi, bifurcati canonici, pseudo fratres introducti jam ultimo, & quatuordecim.

Paret luce clarius, quod quicumque est humilior ecclesie servitior, & in amore Christi quoad suam ecclesiam amatior, est in ecclesia militanti major & proximus Christi vicarius reputandus.

Omnis iniuste occupans quodcumque bonum Dei, capit rapina, furto, vel latrocinio aliena. Nec testium depositio, nec iudicis sententia, nec corporalis possessio, sicut nec a dissensus hereditarius, nec humana commutatio, sive donatio confert homini sine gratia dominium, sive jus ad aliquid vel omnia ista simul. *Error finelligatur de gratia gratum faciente.*

Nisi esset lex caritatis intrinseca, nemo propter charitatem vel bullas habet habitaculum vel iustitiam plus vel minus.

Nos non debemus prestare aut donare aliquid peccatori, dum cognoscimus ipsum esse talem: quia sic foreveremus proditorem Dei nostri.

Sicut princeps vel dominus tempore quo est in peccato mortali, non fortiter nomen illius officii, nisi nomine tenus & factis equivoce: sic nec Papa, episcopus vel sacerdos, dum lapsus fuerit in mortali peccato.

Omnis habitans in mortali peccato caret quocumque dominio & usu licito operis etiam boni de genere. Ex principio fidei est per se notum, quod quidquid homo in mortali peccato fecerit, peccat mortaliter.

Ad verum seculare dominium requiritur iustitia dominantis, sic quod nullus existens in peccato mortali, est dominus alicuius rei.

Omnis religiosi moderni seipso necessitant, ut hypocriti maculentur. Ad hoc enim sonat sua professio, ut sic jejunent, ut sic induant, & ut sic faciant, quidquid indifferenter ab aliis observatur.

Omnis privata religio sapit, ut sic, imperfectam & peccatum, qua homo indisponit ad Deo libere servandum.

Religio sive regula privata, sapit presumptionem blasphemiam & arrogantem supra Deum: & religiosi talium ordinum, per hypocritam defensionis suae religionis, presumunt se super Apostolos exaltare.

Christus in scriptura non docet aliquam speciem ordinis de capitulo Antichristi. Et ideo non est de suo beneplacito, quod sunt tales. Capitulum autem istud in istis speciebus duodecim continetur; quae sunt, Papa, cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, archidiaconi, officiales, decani, monachi, canonici, fratres de quatuor ordinibus, & quatuordecim.

Ex fide & operibus quatuor testarum, quae sunt clerus Caesaris, & unus monachus, unus canonicus, atque fratres, evidenter elicio, quod nulla persona istarum est membrum Christi in sanctorum catalogo, nisi in tunc dierum deseruerit acceptam stolidam sectam suam.

Paulus quondam Phariseus propter meliorem sectam Christi, de ejus licentia sectam suam dereliquit. Et ob hanc claustrales, quoscumque sectas fuerunt, f debent libere ex mandato Christi & exire ista vincula, & induere libere sectam Christi.

Sufficit laici, quod denique quandoque servis Dei decimas suorum provenientium, & cum istis paribus semper dant ecclesie, licet non semper b Deo, clero Caesario a Papa vel a suis subditis assignato.

Potesas quae fingitur a Papa & aliis quatuor novis sectis, sunt hdy, & ad seducendum subditos diabolice introductae: ut praesentium Caesareorum excommunicatio, citatio, incarceratio, & redditus pecuniarum vendicatio.

Multi sacerdotes simplices superant prelatos in humilissimi potestate, immo videtur fidelibus, quod magnitudo potestatis spiritalis plus consequitur filium imitatorum Christi in moribus, quam prelatum qui per cardinales & tales apostatas est electus.

Subtrahit populus decimas, oblationes & alias privatas elemosinas ab indignis Antichristi discipulis, cum hoc facere debent de lege Dei. Nec est timenda, sed gaudeat acceptanda maledictio vel censura, quae infertur a discipulis Antichristi.

Dominus Papa, episcopi, omnes religiosi vel puri clerici, titulo perpetuae possessionis dotati, debent renunciare illis in manibus brachii secularis. Quod si pertinaciter noluerint, i per seculares debent regi.

Non est major haereticus vel Antichristus, quam ille clericus, qui docet, quod licitum est sacerdotibus & levitis legis gratiam dotari in possessionibus temporalibus. Et si sint aliqui haeretici vel blasphemii, sunt illi clerici, qui haec docent. Non solum possunt domini temporales auferre bona ecclesie ab habitualiter delinquentibus: nec solum hoc eis licet, sed debent hoc facere sub poena damnationis aeternae.

Deus non approbat quemquam damnari civiliter, vel civiliter iudicari.

Si fiat obiectio contra impugnantes dotationem ecclesie, de beato Benedicto, Gregorio ac Bernardo. qui pauca

e Mf. variis monachis, variis clericis.

f Adde ex Mf. aut obligatione vel quocumque serventur.

g Mf. excommunicati.

h Forte veritas, ideo.

i Mf. per manus dominorum secularium. Alii per seculares domos.

ANNO CHRISTI 1415

ANNO CHRISTI 1415

peuca temporalis in paupertate possidebat, dicitur, quod A quocumque privilegio non obstante, sacri hujus aucto- ritate Concilii puniatur. Prælati vero articuli hic se- quuntur, de quibus aliqui, licet non omnes, recitaban- tur ad præsens.

quocumque privilegio non obstante, sacri hujus aucto- ritate Concilii puniatur. Prælati vero articuli hic se- quuntur, de quibus aliqui, licet non omnes, recitaban- tur ad præsens.

Ex prima editione.

Consequenter episcopus Concordiensis legabat sententiam contra Joannem Hus de regno Bohemie, qui fuit degra- datus in præsentia Concilii, & traditus curie sacra- lari.

Sententia contra Joannem Hus.

Sacrosancta generalis Constantiensis Synodus, ecclesiam ca- tholicam representans, in Spiritu sancto legitime con- gregata, ad perpetuam rei memoriam.

Si Scripturam sacra & rationi debemus credere, po- tet, quod discipuli Christi non habent potestatem coacte exigendi temporalis per censuras: sed hæc attentantes sunt filii Heli, filii Belial.

Quilibet essentia usum habet suppositum, secundum quod producitur aliud suppositum per priori. Et ista est actio remanens perfectissima, possibilis naturæ.

Quilibet essentia sive corporea, sive incorporea, est comunis tribus suppositis, & omnibus illis infuse com- munitur proprietates, accidentia & operationes.

Deus nihil potest annihilare, nec mundum majorem vel minorem; sed animas usque ad certum numerum creare, & non ultra.

Impossibile est, duas substantias corporeas coeundi, unam continue quiescentem localiter, & aliam corpus quiescens continue penetrantem.

Linea aliqua mathematica continua componitur ex duobus, tribus, vel quatuor punctis immediatis, aut so- lum ex punctis simpliciter finitis. Vel tempus est, fuit, vel erit compositum ex instantibus immediatis. Item non est possibile, quin tempus & linea, si sine, taliter com- ponantur. Prima pars est error in philosophia. Sed ultra errat circa divinam potentiam.

Imaginandum est, unam substantiam corpoream in principio suo ductam esse ex indivisibilibus compositam, & occupare omnem locum possibilem.

Quodlibet est Deus.

Quilibet creatura est Deus.

Ubius omne ens est, cum omne ens sit Deus.

Omnia quæ eveniunt, absolute necessario eveniunt.

Infans præcitus & baptizatus necessario vivet diu- tius, & peccabit in Spiritum sanctum, ratione cujus merebitur ut perpetuo condemnetur: & ita nullus ignis potest ipsum comburere pro hoc tempore vel instanti. Ut fidem assero, omnia quæ eveniunt, de necessitate eveniunt ei. Sic Paulus præcitus non potest vere po- nitere, hoc est, contritione peccatum finalis impeniten- tiæ delere, vel ipsum non habere.

Quibus articulis lectis, similibus mandato & volunta- te, D. Antonius episcopus Concordiensis legabat unam schedulam per modum sententiæ condemnatorie dicto- rum articulorum, hujusmodi sub tenore:

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, eccle- siam catholicam representans, ad exspirationem schis- matis, errorumque & hæresium, in Spiritu sancto legi- time congregata. Auditis diligenter & examinatis libris & opusculis damnatae memorie Joannis Wicleff, per do- ctiores & magistros studii generalis Oxoniensis, qui de eisdem libris & opusculis ducentos & sexaginta reprobos excerpendo collegerunt & scholasticè reprobantem arti- culos. Quos omnes hæc sancta Synodus b potius exami- nari, & sapienter recenseri per plures patres ecclesie Ro- manæ cardinales, episcopos, abbates, magistros in rheo- logia, doctores utriusque juris, & alios plures notabiles diversorum & generalium studiorum in multitudine co- piofa. Quibus articulis sic examinatis fuit & est reper- tum, aliquos & plures ex ipsis fuisse & esse notorie hæreticos, & dudum a sanctis patribus reprobatos, quof- dam blasphemos, alios erroneos, alios scandalosos, quof- dam pium narium offensivos, nonnullis eorumdem re- morarios & sediciofos. Et propterea in nomine Domini nostri Jesu Christi hæc sancta Synodus prædictos articulos & eorum quolibet hoc perpetuo decreto reprobat & condemnat, inhibens omnibus & singulis catholicis sub anathematis interminatione, ne de cetero dictos articulos, aut ipsorum aliquem audeat predicare, dogmatizare, offerre vel tenere. Super quibus consequendis & debite observandis, mandet prædicta Synodus ordinariis locorum aut inquisitoribus hæretice pravitatis vigilanter intendere, prout ad quælibet pertinet secundum jura & canonicas sanctiones. Si quis vero hujus sacri Concilii decretorum & sanctionum temerarius violator exstiterit, animadversione debita per locorum ordinarios,

Quia teste Veritate, arbor mala fructus malos facere consuevit, hinc est, quod vir damnatae memorie Joannes Wicleff sua mortifera doctrina non in Chri- sto Jesu per evangelium, sed olim sancti patris filius ge- nuerit, sed contra Christi salutarem fidem veluti radix virulenta plures generis filios pestiferos, quos sui perver- si dogmatis reliquis successores; aduersus quos hæc sancta Synodus tanquam contra spurios & illegitimos filios cogi- tur insurgere, & eorum errores ab agro Dominico tan- quam repes nocivus, cura perurgili & cultro auctori- tatis ecclesiastica rescicare, ne ut cancer serpent in per- niciem aliorum. Cum itaque in sacro generali Concilio nuper Romæ celebrato decretum fuerit, doctrinam damna- ta memorie Joannis Wicleff damnandam esse, & libros ejus hujusmodi doctrinam continentes fore tanquam hære- ticos comburendos; & doctrinam ipsam damnatam & li- bros ejus, tanquam doctrinam insanam & pestiferam in- cludentes, combustos fuisse cum effectu; & hujusmodi de- cretum auctoritate Concilii fuerit approbatum: nihilomi- nus tamen quidam Joannes Hus in hoc sacro Concilio hic personaliter constitutus, non Christi, sed potius Joannis Wicleff hæresiarche discipulus, post & contra damnatio- nem & decretum hujusmodi ausu temerario contraveniens, errores ejus plures & hæreses, tam ab ecclesia Dei, quam etiam a certis olim reverendis in Christo patribus, dominis archiepiscopis & episcopis diversorum regnorum, & magistris in theologia plurimum studiorum condemnatos, dogmatizavit, offeruit & predicavit; præsertim demona- tioni scholastica ipsorum articulorum Joannis Wicleff facta plures in universitate Pragensi cum suis complicibus in scholis & in predicationibus publice repugnando, ac ip- sum Joannem Wicleff virum catholicum & doctorem evan- gelicum, in sermone ejus doctrina, coram multitudine cleri & populi declaravit: certos etiam articulos infra- scriptos & plures alios, & merito damnabiles, tanquam catholicos esse offeruit & publicavit, quod in libris ipsius Joannis Hus, & c opusculis notorie continetur. Quapropter habita per prius plenaria informatione de præmis- sis, & diligenti deliberatione reverendissimorum in Chri- sto patrum dominorum sanctæ Romanæ ecclesie cardina- lium, patriarcharum, archiepiscoporum, episcoporum & ceterorum prælatorum & doctorum sacra pagine & juris utriusque in multitudine copiosa, hæc sacrosancta Constansis Synodus declarat & diffinit, articulos infra-scriptos, qui habita collatione per plures magistros in sacra paga- na, reperti fuerunt contineri in ejus libris & opusculis manu propria scriptis, & quos etiam idem Joannes Hus in publica audientia coram patribus & prælati hujus sacri Concilii confessus fuit in suis libris & opusculis conti- neri, non esse catholicos, nec tanquam tales esse dogma- tizandos; sed ex eis plures esse erroneos, alios scandalo- sos, aliquos plurimum auriam offensivos, pluresque eorum esse temerarios & sediciofos; & nonnullis eorumdem esse notorie hæreticos, & jam dudum a sacris patribus & ge- neralibus Conciliis reprobatos & damnatos, ipsosque præ- dicare, dogmatizare, aut quomodolibet approbare diffri- de inbibendo. Sed cum infra-scripti articuli expressè con- tinentur in libris, seu tractatibus suis, videlicet in li- bro quem intulit de ecclesia, & aliis suis opusculis, idem libri prædicti & doctrinam, & singulos alios tractatus & opuscula in latino sermo vulgari Bohemico per ipsum edita,

a ME. Quilibet est Deus.

b ME. frati.

c M. epi- stolis.

ANNO CHRISTI 1521.

ANNO CHRISTI 1521.

editis, aut in quocumque alio idioma per alium, vel A
 alios, translatus, hac sacrosancta Synodus reprobat et
 que condemnat: ipsos comburendos publice & solemniter
 in presentia cleri & populi in civitate Constantiensi
 & alibi, decernit & distans: adiciens propter praemissa
 omnia ejus doctrinam merito esse & fore suspectam
 de fide, & ab omnibus Christi fidelibus evitandam: & ut de medio
 ecclesie illa perniciose doctrina eliminetur, hac sacrosancta
 Synodus profusa jubet, per locorum ordinarios, tractatus
 & opuscula hujusmodi per consensum ecclesiasticum, etiam, si opus fuerit, cum
 adjectione pene & factoria heresi, diligenter inquiri,
 & reperiis ignibus publice concremari. Si quis autem
 hujus sententiae ac decreti violator aut contemptor existerit,
 statuit eodem sacra Synodus, per locorum ordinarios
 & inquisitores hereticae pravitatis, contra talem
 vel tales, velini suspectum vel suspectos de heresi, procedendum.
 Vixi insuper alii & alitatis in causa inquisitionis de
 & super heresi contra praedictum Joannem huius habitis
 & factis, habita per prius fidei & plenaria commissariorum
 in hujusmodi causa deponatorum relationum, ab omnibus
 magistrorum in theologia, ac doctorum juris utriusque in,
 de, & super aliis, alitatis ac dicitur testium fide dignorum
 & plurimorum, quae dicta ipsi Joannes Hus palam
 & publice lecta sunt coram patribus & prelatibus
 sacri Concilii, per quorum testimonium dicta aperte
 constat, eundem Joannem multa mala, scandalosa,
 seditiosa, & periculosas hereses dogmatizasse in publico,
 & per multa annorum curricula predicasse: Christi
 nomine invocato hac sacrosancta Synodus Constantiensis,
 solum Deum pra se omnia habens, per has diffinitivas
 sententias, quam praferit in his scriptis, promittit,
 decernit & declarat, dictum Joannem Hus fuisse
 & esse verum & manifestum hereticum, ipsiusque errores
 & hereses ab ecclesia Dei aeternam damnatas, &
 plurimas scandalosas, piam animam effusam, temerarias
 & seditiosas dogmatizasse, & publice predicasse, in non
 modicam offensam divinae maiestatis, ac universalis
 ecclesiae scandalum, & fidei catholicae detrimentum: claves
 etiam ecclesiae & censuras ecclesiasticas exilipendisse
 in quibus per annos multos persistit animo indurato,
 Christi fideles per suam pertinaciam nimiam scandalizans,
 cum appellationem ad Dominum nostrum Jesum Christum,
 tanquam ad summum iudicem, unius ecclesiae
 iudicis modis interposuerit; in qua multa falsa &
 injuriosa posuit & scandalosa, ipsas sedis Apostolicae
 censuras ecclesiasticas & clericum in contemptum. Idcirco
 propter praemissa & alia plura, praefatum Joannem
 Hus hereticum fuisse & esse hac sacra Synodus pronun-
 tiat, & tanquam hereticum iudicandum & condemnandum
 fore iudicat & condemnat per presentes: distans
 quoque appellationem tanquam injuriosam & scandalosam
 & illasoriam jurisdictionis ecclesiasticae reprobandam,
 ipsiusque Joannem Hus papam Christum, maxime in
 regno Bohemiae, in predicamentis suis publicis & scriptis
 per eum compilatis seduxisse, ac ejusdem populi
 Christiani non veracem predicatorem evangelii Christi
 secundum expositionem sanctorum doctorum, sed fuisse
 verum seductorem. Verum quia per ea quae hac sacrosancta
 Synodus vidit & audivit, cognovit eundem Joannem
 Hus pertinacem & incorrigibilem, & a adeo totaliter,
 quod non cupiebat ad gremium sanctae matris ecclesiae
 redire, neque hereses & errores per eum publice
 deservatos & predicatos velle abjurare. Idcirco hoc sacrum
 Concilium Constantiense eundem Joannem Hus ab ordine
 sacerdotali, & aliis ordinibus, quibus existit indignitas,
 deponendum & degradandum fore declarat & decernit:
 committens nihilominus reverendis in Christo patribus
 archiepiscopo Babilonensi, Felice, Alensi, Alenadrino,
 Bagenensi & Vavensi episcopis, ut in presentia hujus
 sacrosanctae Synodi dictum degradatum, secundum
 quod ordo juris requiritur, debite exsequantur.
 Hac sacra Synodus Constantiensis Joannem Hus, aeternum,
 quod ecclesia Dei non habeat ultra quid provere
 valeat, iudicio seculari relinquere, ipsum curia
 seculari relinquendum fore decernit.

in hujusmodi talium.

in hujusmodi talium.

Articuli damnati Joannis Hus, de quibus supra fit mentio.

1. Unica est sancta Universalis ecclesia, quae est praedestinatorum universitas. Et infra loquitur. Universalis sancta ecclesia tantum est una, sicut tantum est numerus unus omnium praedestinatorum.
2. Paulus nunquam fuit membrum diaboli, licet fecerit alius quosdam abibus ecclesiae malignantium consimiles.
3. Praefecti non sunt partes ecclesiae, cum nulla pars ejus ab ea finaliter excidat, eo quod praedestinationis caritas, quae ipsam ligat, non excidit.
4. Duae naturae, divinitas & humanitas, sunt unus Christus.
5. Praefecti est aliquando si in gratia secundum presentem justitiam, tamen nunquam est pars sanctae ecclesiae: & praedestinatus semper manet membrum ecclesiae, licet aliquando excidat a gratia adventitia, sed non a gratia praedestinationis.
6. Sumendo ecclesiam pro convocacione praedestinatorum, sive sit in gratia, sive non, secundum presentem justitiam, isto modo ecclesia est articulus fidei.
7. Petrus non fuit, nec est caput ecclesiae sanctae catholicae.
8. Sacerdotes quomodolibet criminose viventes, sacerdotes polluant potestatem, & sicut filii infideles, sentiunt infideliter de septem sacramentis ecclesiae, de clavibus, officii, censuris, moribus, carimonis, & sacris rebus ecclesiae, veneratione reliquiarum, indulgentiarum, & ordinibus.
9. Papalis dignitas a Caesare inolevit, & Papa praesidio & insitudo a Caesaris potentia emanavit.
10. Nullus sine revelatione assereret rationabiliter de se, vel de alio, quod esset caput particularis sanctae ecclesiae: nec Romanus Pontifex est caput Romanae ecclesiae.
11. Non oportet credere, quod iste quicumque est particularis Romanus Pontifex, sit caput cujuscumque particularis ecclesiae sanctae, nisi Deus eum praedestinaverit.
12. Nemo gerit vicem Christi, vel petri, nisi sequatur eum in moribus; cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec alter a Deo recipiat procuratoriam potestatem: quia ad illud officium vicarii requiritur & morum conformitas, & insitudo auctoritas.
13. Papa non est manifestus & verus successor principis Apostolorum Petri, si vivit moribus contrariis Petro: & si querit avaritiam, tunc est vicarius Jude Scariothi. Et pari evidentiis Cardinales non sunt manifesti & veri successores collegii aliorum Apostolorum Christi, nisi vivant more Apostolorum, servantes castitiam & mandata Domini nostri Jesu Christi c.
14. Doctores ponentes quod aliqui per censuram ecclesiasticam emendandus, si corrigi voluerit, iudicio seculari est tradendus, pro certo sequuntur in hoc pontifices, scribas & Pharissae, qui Christum volentem eis obedire in omnibus, diceret, Nobis non licet interdicere quomquam, ipsum seculari iudicio tradiderunt, eo quod tales sunt homicidae graviore quam Pilatus.
15. Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adinventorem sacerdotum ecclesiae, propter expressam auctoritatem scripturarum.
16. Divitio immediate humanorum operum est, quod sunt vel virtuose, vel vitiosae: quia si homo est vitiosus, & agit quidquam, tunc agit vitiose: quia sicut vitium, quod crimen dicitur, sive peccatum mortale, inficit universaliter alius hominis virtus, sic vitium vitiosum omnes alius hominis virtus.
17. Sacerdos Christi verus secundum legem ejus, & habens utilitatem scripturarum & essentiam ad edificandum populum, debet predicare, non obstantes praesentia excommunicationis. Et infra: Quod si Papa vel aliquis de prelatibus mandet sacerdoti sic disposito, non predicare, debet obedire subditus.
18. Quilibet predicantis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum debet exsequi, praesentia excommunicationis non obstante.
19. Per

1. Cor. 11.

c in m.
 Brunsvic.
 additur hac
 glossa. Per
 condemnationem
 huius articuli
 non datur
 intelligi
 quod cardinales,
 non episcopi,
 succedant
 Apostolorum.
 Jo. 8.

ANNO
CHRISTI
1413.ANNO
CHRISTI
1413.

19. Per censuras ecclesiasticas excommunicationis, suspensionis & interdicti, ad sui exaltationem clerum populum laicalem sibi suppeditas, avaritiam multiplicas, malitiam protegit, & viam preparas Antichristo. Signum autem evidens est, quod ab Antichristo tales procedunt censuras, quas vocans in processibus suis summationes, quibus clerum principalissime procedis contra illos qui deinde nequitiam Antichristi, quam clerum maxime pro se usurpavit.

20. Si Papa est malus, & presertim si est presertus, tunc ut Judas Apostolus est diabolus, fur, & filius perditionis, & non est caput sancte militantis ecclesie, cum nec sit membrum ejus.

21. Gratia predestinationis est vinculum, quo corpus ecclesie & quilibet ejus membrum jungitur Christo capiti inseparabiliter.

22. Papa, vel prelati malus & presertus, est aequivoce pastor, & vere fur & latro.

23. Papa non debet dici sanctissimus etiam secundum officium, quia alias rex etiam deberet dici sanctissimus secundum officium; & tortores & p[re]cones dicerentur sancti: immo etiam diabolus deberet dici sanctus, cum sit officarius Dei.

24. Si Papa vivat Christo contrarie, etiam si ascenderet per vim & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet, quam per Christum, dato etiam quod intraret per electionem a Deo principaliter factam. Nam Judas, sarris rite & legitime est electus a Deo Jesu Christo ad Apostolatam, & tamen ascendit aliunde in ovile ovium.

25. Condemnatio quadragintaquinque articulorum Joannis VVicleff per doctores facta, est irrationalis & iniqua, & male facta, & si qua est causa per eos allegata, videlicet ex eo quod nullus eorum sit catholicus, sed quilibet eorum aut est hereticus, aut erroneus, aut scandalosus.

26. Non eo ipso quo electores, vel major pars eorum consenserit viva voce secundum ritum hominum in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime electa, vel eo ipso est verus & manifestus vicarius vel successor Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in officio ecclesiastico. Unde huc electores bene vel male elegerint, operibus electi debemus credere. Nam eo ipso, quos quis copiosus operatur merito ad profectum ecclesie, habet a Deo ad hoc copiosus potestatem.

27. Non est scintilla apparentia, quod oporteat esse unum caput in spiritualibus regens ecclesiam, quod semper cum ipsa militante ecclesia conversetur & conservetur.

28. Christus sine talibus capitibus monstruosis, per suos voraces discipulos sparsos per orbem terrarum, melius suam ecclesiam regularet.

29. Apostoli & fideles sacerdotes Domini strenue in necessariis ad salutem regularum ecclesiam, antequam Pape officium foret introductum: sic facerent, deficientes per summe possibile Papa, usque ad diem judicii.

30. Nullus est dominus civilis, nullus est prelati, nullus est episcopus, dum est in peccato mortali.

Ex miss. Suvii, & tribus Germanicis.

a. Mf. duo. Sequuntur articuli a ex processibus contra Joannem Hus & procel-
sus. sistentem deduci, & probati per testes fide dignos.

ET primo articulus quartus, & etiam octavus, in quibus continetur, quod Joannes Hus pertinaciter articulos erroneos VVicleff in civitate Pragensi, in scholis & predicationibus publicis predicavit & defendit.

Item, articulus nonus, in quo continetur, quod propter premissa, in civitate Pragensi secuta est seditio grandis, facta, dolo & culpa Joannis Hus: in tantum, quod notabiles viri catholici & Deum timentes constiterunt exire & latere extra civitatem predictam; stragolque, depraedationes, sacrilegia, aliaque horribilia & execrabilia orta & executa sunt opera, dante & procurante prefato Joanne Hus cum suis complicitibus.

Item, articulus decimus, in quo continetur, quod Joannes Hus continue & in dicta civitate Pragensi fuit & erat lector, sator & eruditor ac defensor erro-

rum quondam Joannis VVicleff hereticarum, & ut talis & pro tali habitus, nominatus & reportatus in civitate Pragensi, & in aliis partibus circumvicinis.

Item, articulus quincedecimus, & etiam sextus decimus, in quibus continetur, quod dominus archiepiscopus Pragensis, exiequendo mandatum domini Alexandri felicitis recordationis Papae quinti, quo sibi commisit & mandavit, ne extunc in antea aliquis auderet in locis privatis dictae civitatis, nisi in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, parochialibus, monasteriis, & eorum coemeteriis ad populum predicare. Quodque prefatus dominus archiepiscopus continuando executionem litterarum Apostolicarum huiusmodi, inhibuit ipse generali Synodo tunc Pragae congregata, ipse vero Joannes Hus executioni dictarum litterarum, necnon severitatis & prohibitioni huiusmodi de facto se opposuit; & post eandem prohibitionem de mense Junii, & presertim die vicefime secunda ejusdem mensis, & ex post, pluribus & diversis vicibus in quadam cappella Berthlehem nuncupata, predicavit; & ibidem populum copiosum convocavit, & convocari procuravit, contra inhibitionem antedictam.

Item, articulus decimusseptimus, in quo continetur, quod prefatus Joannes Hus tempore de dicto mense Junii anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, quam etiam ante & post, in dicta cappella predicando ad populum ibidem collectum, & etiam in diversis aliis locis civitatis Pragensis diversis vicibus, multos errores & haereses tam ex dictis libris dicti quondam Joannis VVicleff, quam ex sua protervitate & dolositate adstruxit, docuit, disputavit, & pro posse defendit, maxime infrascriptos, videlicet.

Quod post consecrationem hostiarum, in altari maneat panis materialis, vel substantia panis.

Item, decimus octavus, in quo continetur, quod sacerdos existens in mortali peccato non conficit corpus Christi, non ordinat, non baptizat, &c.

Item, decimus nonus articulus, in quo continetur, quod indulgentiae Papae, sive episcoporum concessae nihil profunt.

Item, vicefimus primus articulus, in quo continetur, quod ecclesia sit synagoga satanae.

Item, vicefimus quartus, in quo continetur, quod nulla haeresis debet exterminari per potentiam, sed per disputationem in scholis.

Item, articulus vicefimus sextus, in quo continetur quod dictus Joannes Hus ad seducendum populum & simplices, ausu temerario dixit, quod in Anglia multi monachi & alii magistri convenissent in quadam ecclesia sancti Pauli contra magistrum Joannem VVicleff, & non potuerunt eum convincere: sed statim tonitrus & fulgur de caelo descendisset super eos, & rupisset osium ecclesiae, ita quod ipsi magistri & monachi vix evasisent ad civitatem Londonensem. Et hoc dixit ad auctorizandum dictum Joannem VVicleff. Unde prorumpendo in haec verba, dixit ad populum haec verba: Utinam anima mea esset ibi, ubi est anima Joannis VVicleff. Et post haec, litteram quandam falsificatam sub sigillo falso Universitatis studii Oxoniensis plus res publicavit. In qua continebatur, licet false, Joannem VVicleff fuisse virum catholicum, & doctorem evangelicum, bonae fidei & laudabilis conversationis, ab aetate juvenutis usque in diem exitus sui.

Item, articulus vicefimus nonus, in quo continetur, quod saeculares debeant sufferre clericis bona temporalia: quod hoc esset meritum.

Item, articulus tricesimus secundus, & etiam tricesimus septimus, in quibus continetur, quod Joannes Hus existens in excommunicatione & aggravatione, divinis se immiscuit, populo predicavit, & publice dixit, quod non curaret excommunicationem: quia non potest excommunicari aliquis ab homine, nisi prius sit excommunicatus a Deo.

Item, articulus tricesimus octavus, in quo continetur, quod Joannes Hus diversis erroribus predicavit, ex quibus scandala exorta sunt inter prelatos & populum regni Bohemiae, & magistros ac scholares studii Pragensis, & inobedientiam subditorum quoad eorum prelatos, & destruetio Universitatis studii Pragensis.

Item, articulus septimus, in partibus in causa inquisitionis coram archiepiscopo Pragensi datus & oblat-

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

tas contra eundem Joannem Hus, in quo continetur, qualiter Joannes Hus ad populum dixit: Ecce Pater nuper defunctus, videlicet Alexander quintus, nuper scripsit archiepiscopo Pragensi pro extirpandis erroribus Joannis Wicleff in Bohemia & Moravia, quod ibi sunt multi homines, opiniones & errores Wicleff contra fidem tenentes, quorum corda sunt heresi infecta. Et ego dico & reprobator Deo, quod ego nullum Bohemum vidi hereticum: & quod ad verba premissa populus clamabat, Mentitur, Mentitur.

Item, articulus nonus, in quo continetur, quod idem Joannes Hus dixit in vulgari ad populum. Ecce completa est propheta, quam prädixerat Jaerobus de Theramo: Quod anno Domini millesimo quadringentesimo nono surgit unus, qui evangelium, epistolas & fidem Christi persequentur: per hanc denotando dominum Alexandrum, qui in suis bullis mandavit, libros Wicleff cremari.

Item, articulus undecimus, in quo continetur, quod Alexander Papa nuper defunctus, nescio tamen si sit in celo, vel in inferno, qui scribit in cartis suis aliniis, quod archiepiscopus cremare deberet libros Joannis Wicleff, in quibus multa bona continentur.

Item, articulus alius de responsione sua quam fecit, in quo continetur, quod dictus Joannes Hus litteram post ejus recessum de Bohemia reliquit ad legendum populo, que continet: Ut pensantes laborem ejus sollicitum, quem cum eis habuit, orarent pro eo, starent in doctrina Domini nostri Jesu Christi: scientes, quia nunquam eis errores predicavit, quos sibi inimici ascribunt. Et si vinceretur per falsos testes, quod non turbarentur, sed starent fixi in veritate.

Primus articulus in se continens, qualiter Joannes Wicleff diversos libros & opuscula in diversis facultatibus, tam in theologia, quam in philosophia composuit, videlicet dialogum, triologum, &c. & quadraginta quinque articulos erroneos, probatur per libros Wicleff, per sententiam in Romano Concilio promulgatam.

Tertius articulus in quo continetur, quod supra scripte conclusiones & articuli sunt erronei, similiter probatur per sententiam in Romano & Constantiensi Concilio promulgatam.

Quartus articulus in quo continetur, quod Joannes Hus sepe & sæpius in disputationibus & in sermonibus publicis conclusiones, articulos & libros, &c. docuit & defendit, probatur per unum doctorem sacre theologie, qui dicit se vidisse intimationes, in quibus continebatur, quod Joannes Hus præteritas conclusiones, libros & articulos tanquam catholicos voluit defendere, &c. per unum plebanum Pragensis diocesis fore verum, reddens causam scientiæ, quia ab ore ejus sæpius audivit: per unum alium plebanum, ex communi fama fide dignorum: per unum vicarium cujusdam ecclesie Pragensis, de veritate: & reddit bonam causam scientiæ.

Quintus articulus qui incipit, quod premissa omnia & singula sunt vera, probatur per testes quoad deposita per eos.

Septimus articulus qui incipit, quod in civitate Pragensi sit studium, &c. est notorius.

Octavus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus pertinaciter articulos erroneos Wicleff in civitate Pragensi, in scholis publicis & prædicationibus publicis predicavit & defendit, fore verum probatur per unum plebanum Pragensis diocesis, reddentem causam scientiæ, quia dicit se sæpius ab eo audivisse in disputationibus publicis, ac in prædicationibus & sermonibus publicis prædicasse; per unum abbatem, qui dicit articulum fore verum & notorium ex communi fama: per unum doctorem in theologia, fore verum de veritate: per unum decretorum doctorem, ex fama multimoda: per unum canonicum Pragensium, ex communi fama: per unum alium plebanum Pragensium similiter de veritate, & reddit diversas causas scientiæ: per unum magistrum in artibus & sacre theologie professorem similiter ex communi fama: per unum alium plebanum Pragensium, etiam ex communi fama: & per plures alios, ex auditu & communi fama.

Nonus articulus, in quo continetur, quod propter premissa in civitate Pragensi fuerunt magna sedicio & scandala, &c. fore verum probatur per unum plebanum Pragensis diocesis: & reddit diversas causas scientiæ.

Council. General. Tom. XXVII.

Per unum doctorem in sacra theologia similiter probatur fore verum: per unum abbatem, qui reddit similiter diversas causas scientiæ: per unum vicarium cujusdam ecclesie Pragensis, de veritate; per unum presbyterum Pragensis diocesis: per unum alium doctorem in theologia, qui optime causas scientiæ reddit: per unum decretorum doctorem, ex auditu fide dignorum: per unum magistrum in artibus, de veritate: per unum alium in artibus & sacre theologie magistrum; & reddit optimam causam scientiæ: per unum presbyterum Lutomulensis diocesis, similiter de veritate: per unum protonotarium, de veritate & notorietate.

Decimus articulus, in quo continetur, quod præfatus Joannes Hus continue in dicta civitate Pragensi fuit factor & fautor errorum Joannis Wicleff, &c. probatur de veritate per unum plebanum Pragensis diocesis, & per alios supra nominatos testes.

Undecimus & duodecimus articuli sunt generales.

Tertiusdecimus articulus, in quo continetur commissio facta archiepiscopo Pragensi per Alexandrum Papam quintum bonæ memoriæ, & quartus decimus, in quo narratur, quod archiepiscopus condemnavit libros Wicleff igne comburendos: probatur per bullam Alexandri & sententiam archiepiscopi Pragensis, & per confessionem Joannis Hus, qui etiam confitetur a sententia hujusmodi condemnationis & combustionis librorum appellasse, ut patet in actis causæ.

Quintusdecimus articulus, in quo continetur executio sententiæ hujusmodi & processus archiepiscopi, similiter probatur per instrumenta, ut in actis. Et inhibito facta quibuscumque, ut prædicarent conclusiones Wicleff.

Sextusdecimus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus post executionem litterarum Apostolicarum ac inhibitionem (ut præmittitur) factam, diversis vicibus in cappella de Bethlehem ad populum predicavit; probatur per unum plebanum Pragensium, de auditu: per unum doctorem in theologia, de veritate: per unum abbatem, ex communi fama: per unum vicarium cujusdam ecclesie Pragensis de auditu a complicitibus Joannis Hus: per unum presbyterum Pragensis diocesis de veritate, qui dicit se vidisse & audivisse, prout articulatur: per unum doctorem in theologia optime, qui similiter reddit bonas causas scientiæ: per unum doctorem in decretis de veritate: similiter per unum magistrum in artibus, & per multos alios de auditu ex communi fama.

Item, confitetur Joannes Hus, quod predicavit respectu appellationis suæ, quod obtinuerat unam inhibitionem: & refert se ad acta causæ.

Decimusseptimus articulus, in quo continetur, quod dictus Joannes Hus in dicta cappella & diversis aliis locis errores & hæreses, &c. in civitate Pragensi prædicavit & dogmatizavit, &c. & præsertim, quod post consecrationem hostiæ in altari manet panis materialis, probatur per unum plebanum Pragensis diocesis fore verum, reddentem causam scientiæ, quia ita audivit ab aliis ex communi voce & fama: & hoc etiam est publicum & notorium. Etiam quoad secundam partem articuli, similiter per unum doctorem in theologia, qui dicit se audivisse ab ore Hus, quod tenuit istam, quod substantia panis post consecrationem manet in sacramento altaris. Et subjunxit, quod etiam audivit in quadam disputatione, ubi præsidebat quidam magister Richardus, quod Joannes Hus concessit istam, quod Joannes Hus esset persona in divinis. Et quod plures essent persone in divinis quam tres. Similiter per unum doctorem in theologia, fore verum ex communi voce & fama: per unum abbatem ex communi fama: per unum vicarium cujusdam ecclesie Pragensis, qui dicit se audivisse ab ore ipsius Joannis Hus, prout articulatur. Per unum alium plebanum Pragensis diocesis, qui dicit se similiter audivisse ab ore ipsius Joannis Hus, prout articulatur: per unum magistrum in theologia de veritate, & per multos alios, ex communi fama & credulitate fide dignorum. Per unum magistrum in artibus, plebanum Pragensis diocesis: per unum examinatum in partibus: per vicarium archiepiscopi Pragensis, qui dicit se audivisse magistrum Joannem Hus prædicasse in cappella de Bethlehem de materia corporis Christi: & post multa conclusit, quod dictus Joannes Hus multis rationibus probat,

B b b 2

bat,

ANNO
CHRISTI
1413.ANNO
CHRISTI
1413.

babat, opinionem quam tenet ecclesia de sacramento Corporis Christi, non fore veram. Similiter per unum plebanum Pragensem de veritate, dicens se audivisse a dicto Joanne Hus, quod post consecrationem maneat panis materialis, sive substantia panis in Sacramento. Et cum idem testis replicasset, allegando dicta sanctorum doctorum, scilicet Gregorii: dixit idem Joannes Hus, quod beatus Gregorius esset unus jocularis, sive rignarius, & quod dicta sua rignarice composuisset. Per unum predicatorem ecclesie Pragensis, qui dicit, quod cum quadam vice ille Joannes Hus fuisset in collatione cum aliis magistris, interrogatus dixit quod Joannes Hus respondit, quod hoc possit esse bene, quod post consecrationem maneat panis. Et cum correptus fuisset per testem, tunc dictus Joannes Hus extraxit quemdam librum de manica sua, & nitebatur probare, quod maneat panis post consecrationem, sicut ante: quem ibi legebat, in quo error prædictus continebatur; & inter cetera legebat in eodem libro, dicens: Invenimus ipsi unum vocabulum inusitatum, videlicet, Transubstantiatio, ut simplices decipiant. Et extraxit etiam idem Joannes obtulit se velle omnibus prædictum librum concedere. Per unum præpositum, qui videtur concordare cum proximo supra nominato teste, qui ab eo audivit, quod post consecrationem maneat panis. Per unum ministrum & penitentiarium cujusdam ecclesie Pragensis, qui dixit se semel interfuisse sermonibus Joannis Hus, & hoc de anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, in estate, ubi magister Joannes Hus ad populum predicando dixit: Ecce scribitur in Biblia: *Ego sum panis vivus qui de celo descendit*, &c. & hoc in vulgari Bohemico percutiendo manu librum, oportet a quod hoc excidam, *Ego sum panis*: & ego dico, quod, est Deus & panis post consecrationem; quia videt albedinem, rotunditatem, saporem panis, & fracturam audis, &c. Per unum predicatorem & penitentiarium, qui dicit se audivisse in sermone magistri Joannis Hus in cappella de Berthelem: Ego dico vobis, quod ibi accidentia cum subiecto manent, ut in exemplo, homo in tunica, & anima in corpore, sic Deus in pane. Per unum doctorem in theologia Pragensem, qui optime de veritate de hoc deposuit. Similiter per unum plebanum, qui dicit articulum fore verum, quia audivit ab ore ipsius Joannis Hus, & similiter deponit de tempore & loco: & subjungit, quod audivisset ab eodem Joanne Hus, quod dicebat: Utinam Deus vellet, quod anima sua esset ibi, ubi est anima Joannis Wicleff. Similiter per unum alium plebanum magistrum in artibus, qui dicit se audivisse ab ore ipsius Joannis Hus, quod non esset determinatio ecclesie: quod accidentia fiarent in sacramento altaris sine subiecto: & multa alia deposuit.

Decimus octavus articulus, in quo continetur, quod sacerdos existens in peccato mortali non comedit corpus Christi, &c. probatur per unum plebanum ex communi fama; per unum doctorem in sacra theologia, articulum fore verum ex communi fama: per unum abbatem, ex communi fama fide dignorum & catholicorum, per unum alium plebanum, articulum fore verum, qui dicit se audivisse ab ore ipsius Joannis Hus. Per unum alium doctorem in theologia, de veritate: per unum canonicum, qui dicit se audivisse præmissa a sequacibus dicti Joannis Hus: per unum protonotarium de veritate, qui dicit se audivisse ab ore ipsius Joannis Hus, prout articulatur. Et per multos alios de communi fama & credulitate ac auditu. Similiter per unum alium plebanum Pragensem, qui dixit, quod magister Joannes Hus dixit: Hoc tenentis, quod si sacerdos est in peccato mortali, tunc nihil facit, neque consecrat, nec fit ibi corpus Christi, sed manet ibi substantia panis sicut ante. Et per plures alios testes in partibus productos coram vicario archiepiscopi Pragensis, de veritate & de auditu ab eodem.

Decimus nonus articulus, in quo continetur, quod indulgentie Papæ seu episcopi concessæ, nihil profunt, probatur per unum plebanum Pragensis diocesis ex communi fama: per unum doctorem in theologia esse notorium, prout articulatur: per unum abbatem, de rela-

tu fide dignorum: per unum vicarium, ex communi fama: per unum plebanum, fore verum, ex notoria fama fide dignorum. Similiter per unum alium plebanum, de veritate, qui dicit se audivisse ab ore ipsius Joannis Hus: per unum doctorem in sacra theologia, similiter de veritate: per unum decretorum doctorem, ex communi fama: per unum magistrum artium similiter ex communi fama: per unum canonicum, qui dicit se hoc audivisse ab his qui hoc audiverunt ab ore ipsius Joannis Hus: per unum alium plebanum Pragensem, ex communi fama: similiter per unum protonotarium, qui dicit se hoc audivisse a familiaribus suis. Et per plures alios testes in partibus productos coram vicario archiepiscopi Pragensis, qui dixerunt se audivisse, quod Joannes Hus dixisset, quod indulgentie Papæ & episcopi non valent, nisi Deus indulgeat. Et super hoc etiam est producta una schedula, quam confessus est se composuisse, prout in actis que incipiunt, Pax Christi, &c.

Vicesimus primus articulus, in quo continetur, quod Romana curia, vel ecclesia sit synagoga satanae, probatur per unum doctorem in theologia, qui dicit sibi tantum constare, quod Joannes Hus dixit, quod ecclesia catholica non esset, nisi numerus prædestinatorum: per unum abbatem de communi fama: per unum plebanum, ex communi fama, per unum canonicum, hoc esse verum ex auditu ab ore ipsius Joannis Hus, prout articulatur: per unum doctorem in theologia, de veritate: per unum decretorum doctorem, de communi fama: & per multos alios, qui audiverunt ab ore ipsius Joannis Hus: per unum magistrum artium, qui audivit ab ore dicti Joannis Hus, quod curia Romana esset synagoga satanae.

Vicesimus secundus articulus, in quo continetur, quod præfatus Joannes Hus præfatos errores tenuit & defendit, probatur per omnes testes superius nominatos, per unum doctorem in theologia, de veritate: per unum vicarium, articulum fore verum, ex fama notoria: per unum abbatem, articulum fore verum, ex communi fama: per unum plebanum, articulum fore verum, qui audivit ab ore Joannis Hus, &c. per unum doctorem in theologia, de veritate: & per multos alios, ex communi fama, & etiam veritate.

Vicesimus tertius articulus, in quo continetur, quod dictus Joannes Hus docentibus & defendentibus errores hujusmodi addidit in defensionibus eorumdem, &c. probatur per unum plebanum, per unum doctorem in theologia, qui dicit hoc patere per experientiam, per unum vicarium, articulum fore verum & notorium: per unum plebanum, fore verum, qui dicit se vidisse & audivisse: similiter per unum doctorem in theologia, verum: per unum magistrum in artibus, verum: & per multos alios ex communi voce & fama, & etiam veritate.

Vicesimus quartus articulus, in quo continetur, quod nulla hæresis debet damnari per potentiam, sed per disputationem in scholis, probatur per unum abbatem, de auditu ab his qui audiverunt ab ore ipsius Joannis Hus: per unum vicarium, verum, ex communi fama: per unum doctorem in theologia, verum, qui reddit bonam causam scientiæ: & per multos alios de auditu communi voce & fama.

Vicesimus quintus & vicesimus sextus articuli omittuntur tanquam superflui.

Vicesimus septimus articulus, in quo continetur, quod populus non deberet credere bullis Papæ, probatur per unum plebanum, ex publica voce & fama: per unum abbatem, ab auditu ab his qui audiverunt ab ore ipsius Joannis Hus: per unum vicarium probatur, ut per proximum probatum est: per unum plebanum, de veritate, qui dicit se audivisse ab ore Joannis Hus: per unum doctorem in theologia, de veritate, qui reddit etiam bonas causas scientiæ: & per multos alios, de communi voce & fama & credulitate.

Vicesimus octavus articulus, in quo continetur, quod magister Joannes Hus dixisset. Utinam anima mea esset ibi, ubi est anima Joannis Wicleff: probatur per unum plebanum, qui dicit articulum verissimum: per unum doctorem in sacra theologia, qui dicit se audivisse ab ore ipsius domini Joannis Hus: per unum alium plebanum, de veritate. Similiter per unum doctorem in theologia, de veritate, qui reddit optimas causas scientiæ.

Per

a Al. m. quæ
exident
hoc de in
bro ipso.

b Fort. de.

ANNO
CHRISTI
1415.

Per unum alium plebanum de veritate, qui dicit se hoc audivisse ab ore Joannis Hus. Et per multos alios, qui dixerunt se hoc audivisse ab ore Hus in sermonibus, & alias de publica voce, &c.

Vicesimus nonus articulus, in quo continetur, quod seculares debent auferre clericis bona temporalia, & quod hoc esset meritorium, probatur per unum abbatem, de veritate; per unum vicarium similiter, qui dicit se interfuisse sermonibus, quando talia predicavit coram familia regis Bohemie. Similiter per unum plebanum, qui similiter dicit se hoc audivisse ab ore ipsius Joannis Hus, quia tales conclusiones etiam habentur in tractatibus suis. Et per multos alios de auditu, communi voce & fama, & etiam veritate.

Trigesimus articulus omittitur, quia generalis est.

Trigesimus primus articulus, in quo continetur, quod prout Joannes Hus fuit excommunicatus, probatur per archiepiscopum Pragensium, & per litteras archiepiscopi, & per confessionem ipsius Joannis Hus in actis.

Trigesimus secundus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus post hujusmodi excommunicationem divinis se immiscuit, & populo predicavit, & quod non possit excommunicari per alium nisi per Deum, probatur per unum plebanum, quo ad celebrationem: per unum doctorem in theologia, verum; restringens tamen dictum suum, quoad predicationem: per unum abbatem, verum de auditu: per unum alium plebanum, verum, qui dicit se ita audivisse in sermonibus suis: per unum alium doctorem in theologia, verum. Similiter per unum alium plebanum, verum quoad sermones: & per plures alios, de communi voce, fama & credulitate: & per plures alios testes, in partibus coram vicario archiepiscopi Pragensis productos & examinatos.

Trigesimus tertius articulus est superius probatus.

Trigesimus quartus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus commovit populum contra clerum in sermone, dicens hæc verba in effectu: Vere foret necessarium, quod quilibet, prout in lege antiqua Moysi fuit mandatum, ut qui vellet legem Dei defendere, se gladio praeingeret, &c. probatur per unum doctorem in theologia, verum; per unum plebanum, verum, ex communi & notoria fama; per unum plebanum, ex communi fama: per unum protonotarium, verum. Subjungens quod vidit plures schedulas affixas valvis ecclesiarum Pragensium, ex instinctu magistri Joannis Hus, sic caventes: Accingat se quilibet gladio super femur suum, & non percat. Et per multos alios, qui audierant ab his qui fuerant in sermonibus Hus.

Trigesimus quintus & trigesimus sextus articuli sunt generales.

Trigesimus septimus articulus, in quo continetur, qualiter predicavit, quod nullus potest excommunicari ab homine, nisi Deus excommunicaret eum, probatur per unum plebanum, qui dicit se hoc audivisse ab ore ipsius Joannis Hus: per unum alium plebanum, qui dicit se audivisse a sequacibus suis: per unum doctorem in theologia, qui dicit, quod illum articulum docuit in tractatu suo de ecclesia: qui etiam allegat multas auctoritates & rationes dicti Joannis Hus, ad confirmandum conclusionem, seu articulum superius nominatum. Et per omnes testes superius descriptos, ex communi voce & fama & credulitate.

Trigesimus octavus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus diversos errores predicavit, ex quibus magna divisio inter magistros & scholares dicti studii Pragensis, archiepiscopum, clerum & populum, est orta: quod etiam exortu sunt magna scandala & inobedientia populi ad archiepiscopum & suos prelatos, &c. probatur per unum abbatem, verum, ex communi & notoria fama: per unum vicarium, verum & notorium: per unum plebanum similiter verum & notorium: per unum doctorem in theologia, verum, qui reddidit optimas causas scientie. Similiter per unum decretorum doctorem, verum de veritate: per unum canonicum, verum de veritate: per unum magistrum in artibus, verum de veritate: per unum protonotarium, verum & notorium: & per multos alios, ex communi fama & voce, & etiam auditu.

Trigesimus nonus articulus, in quo continetur, quod Joannes Hus fuit fautor & nutritor hæreticorum, & de his publice diffamatus, probatur per unum doctorem in

theologia: & ab omnibus, præterquam ab his qui suam, tenent partem, pro tali tenentur. Per unum abbatem, verum: per unum vicarium, verum & notorium: per unum plebanum, verum de veritate: per unum doctorem in theologia, verum de veritate: per unum decretorum doctorem, verum de veritate: per unum canonicum, verum quoad primam partem. Similiter per unum alium doctorem in theologia, verum: per unum protonotarium, verum quoad primam partem. Similiter per multos alios de communi voce & fama.

Quadragesimus articulus est generalis, & probatus per omnes testes.

Super articulis in causa inquisitionis contra Joannem Hus oblati & producti in partibus coram vicario archiepiscopi Pragensis, & primo super articulo tertio, qui incipit:

Item ponunt, &c. in quo continetur in effectu, quod Joannes Hus in contemptu clavium existentis excommunicatus, quoniam predicabat & divinis se immiscuit, &c. probatur per unum predicatorem, qui dicit articulum fore verum, salvo quod immiscuit se divinis: per unum altaristam cujusdam ecclesie Pragensis, qui dicit, quod quasi singulis diebus Dominicis & festis predicabat ad populum: per unum magistrum in artibus, verum: per duos notarios publicos, verum: per unum predicatorem, verum: per unum alium notarium, fore verum: per unum clericum, qui dicit articulum fore verum, qui dicit ipsum predicare & divinum officium peragere. Et ulterius dicit, quod idem Joannes Hus in sermone ad populum circa festum S. Jacobi dixit: Pueri, sciatis quod archiepiscopus excommunicavit me, & alios appellantes, & non potest alias aliquem excommunicare, nisi quem excommunicat Christus: & non tunc excommunicationem eandem. Et per multos alios testes de publica voce & fama.

Quartus articulus, in quo continetur, quod dictus Joannes Hus multos errores & hæreses docuit, &c. probatur per unum plebanum, verum, qui recitat bonas causas scientie: per unum notarium publicum, verum, publicum & notorium: per unum clericum, verum. Et subjunxit, quod audivit, quod plures collaudando se, dixit in sermone suo: Veniant omnes magistri de Parisiis: ego volo cum ipsis disputare, qui libros nostros cremaverunt, in quibus honor totius mundi jacuit. Et per sex alios de publica voce & fama.

Quintus articulus, in quo continetur in effectu, quod dominus Joannes Hus populum in multitudine copiosam in cappella Bethlehem congregatum diversimode induxit, seu instruxit & confortavit in dictis erroneis opinionibus, probatur per unum predicatorem, articulum fore verum, notorium & manifestum: per unum clericum, de veritate: & adjunxit bonas causas scientie: & per plures alios, de auditu, publice voce, &c.

Sextus articulus omittitur, qui tractat de exclusionem Teutonicorum de civitate Pragensi, & expulsionem eorumdem, qui non tangit præcise materiam Wicleff. licet videatur esse probatus.

Septimus articulus, in quo continetur, qualiter Joannes Hus ad populum dixit: Ecce Papa nuper defunctus, videlicet Alexander quintus, nuper scripsit archiepiscopo Pragensi pro extirpandis erroribus magistri Joannis Wicleff, etiam in Bohemia & Moravia: & quod ibi sunt multi homines, opiniones & errores dicti Joannis Wicleff contra fidem tenentes, quorum corda sunt hæresi infecta: & ego dico & Deo regrator, quod ego nullum Bohemum hæreticum vidi. Probatur per unum predicatorem de veritate, per unum altaristam de veritate, per unum baccalaureum in artibus de veritate, per duos notarios publicos de veritate, & per multos alios testes de veritate, publice voce & fama.

Octavus articulus, in quo continetur, quod ad verba præmissa totus populus clamavit, Mentitur, Mentitur, probatur per unum altaristam verum, qui dicit se interfuisse: per unum baccalaureum, qui dicit quod clamaverint, Mentitur, per unum præpositum, qui dicit, clamaverunt: Mentuntur, Mentuntur. Et per plures alios numero sex, de communi voce, &c.

Nonus articulus, in quo continetur, quod idem Joannes Hus dixit ad populum: Ecce impleta est propheta,

ANNO
CHRISTI
1415.a Al. & un
li. parat.

a Al. mitator.

ANNO
CHRISTI
1415.

ANNO
CHRISTI
1415.

763
tia, quam dixit Jacobus de Tharazo, quod anno MCCCII. A
surgit unus, qui evangelium & epistolam & fidem Christi
persequatur, probatur per unum altarisfam de veritate,
per unum baccalaureum in artibus, per unum
notarium publicum, & per multos alios, &c.

Decimus articulus, qui incipit, Item ponitur, &c.
denotando dominum Alexandrum, probatur per unum
altarisfam, articulum fore verum, qui dicit, quod inter-
terfuit, alii autem deponunt de publica voce & fama.

Undecimus articulus, in quo continetur, quod Pa-
pa nuper defunctus, nescit tamen si sit in celo vel in
inferno, qui scribit in cutibus suis asinis, quod archie-
piscopus cremare deberet libros Joannis Wicleff, in
quibus multa bona continentur; probatur per unum
præpositum de veritate, & per multos alios de publica
voce & fama.

Duodecimus articulus, in quo continetur: Ecce ap-
pellavi contra mandata archiepiscopi, & ex nunc ap-
pello: vultis mihi adhaerere? ad quod totus populus
clamavit in vulgari Bohemico: Voluimus, & adhaere-
mus: probatur per unum presbyterum esse verum; per
unum baccalaureum in artibus, esse verum; per unum
notarium publicum, qui dicit, quod interfuit quando
dixit: Si totus cœtus cardinalium cum Papa dicerent,
librorum combustionem iustam esse, nollem consentire.
Per unum alium notarium publicum, per unum rector-
em cuiusdam parochialis ecclesie, per unum altari-
fam, & per multos alios de publica voce & fama.

Decimus tertius articulus non est multum pertinens:
ideo omittitur, licet sit probatus.

Decimus quartus articulus, qui incipit, Idem dixit,
Ideo deberetis, si vultis, mihi adhaerere non timeatis
excommunicationem, quia secundum ritum & consue-
tudinem ecclesie appellastis mecum, &c. probatur per
unum notarium publicum, qui dixit audivisse se a
Hus, quod legitime potest se ingerere in divinis subru-
tione appellations, dicendo quod illam excommunica-
tionem voluit habere pro benedictione: & per multos
alios de publica voce, &c.

Decimus quintus & decimus sextus articuli sunt probati
in Constantia per testes ibidem receptos, una cum
articulis sequentibus coram commissariis Concilii; & per
multos alios testes in partibus coram vicario archiepi-
scopi Pragenis, receptos similiter & examinatos.

Item, advertendum, quod coram commissariis sunt
nonnulli libri & opuscula, videlicet liber de ecclesia,
& quos libros dicit Joannes Hus latere se compos-
uisse. Verumtamen quod ad articulos extractos ex dictis
libris, in suis responsionibus non præcise respondit,
sed certis modificationibus & limitationibus, ut apparet
in actis.

Item, ex actis apparet una protestatio, que videtur crudi-
da: & alia in principio articulationum sibi bene advertatur.

Item, quoad libros & contenta in eis, remitto me
ad dominos theologos.

Subsequenter magister Henricus de Piro promotor
prædictus, nomine quo supra, exposuit & dixit: ex
quo processum debite sit tentus contra Joannem Hus,
eiusque doctrinam & dictos articulos, non relict aliud
nisi concludere & ferre sententiam.

Quapropter per causam hujusmodi per Synodum præ-
dictam concludi & sententiam ferri, juxta petitionem
per eum datam, debita cum instantia postulavit.

Quibus factis dominus Bertholdus de Wildungen, au-
ditor præfatus, loco quo supra existens, mandato &
auctoritate Synodi narravit totum processum habitum
coram dominis iudicibus & commissariis, in hujus-
modi causa deputatus per Concilium, & alias quomodo ab
initio causa hujusmodi fuit in curia Romana, & in
partibus coram ordinario loci introducta de verbo ad
verbum. Quo processu recitato, idem dominus Ber-
tholdus auditor & deputatus ad hoc, incepit articulos
legere, incipiendo *Unica sancta ecclesia*, &c. & le-
gendo quemlibet articulum, circa ipsum summariis
testium, per quos, quantos, & quales personas, domi-
nos, magistros, magnos aut parvos, probaretur. Et
se ad hoc ad finem articulationum.

Item, idem dominus Bertholdus de Wildungen dixit,
a M. G. G. qualiter ipse Joannes Hus alias in castro a Buelebenfi
len

Constantiensis diocesis existente, & ibidem detento, ar-
ticuli memorati fuissent sibi ibidem presentati per certos
deputatos, inter quos ipse Bertholdus existitit unus.
Et idem magister Joannes Hus fuit interrogatus, an vellet
dictos articulos defendere, aut confiteri. Qui magister
Joannes Hus tunc submisit se determinationi Concilii. Et
subsequenter uno alio tempore similiter inter deputatos
nationum, & in presentia dominorum Cameracensis &
Florentini Cardinalium similiter respondit. Tertio vero,
ut prius interrogatus respondit, ut in schedula papyrea
in hunc modum manu sua scripta plenius continetur.
Cujus schedule tenor sequitur in hunc modum.

„ Ego Joannes Hus in spe sacerdos Jesu Christi, timens
„ Deum offendere, & timens incidere perjurium, nolo ab-
„ jurare articulos omnes, & quemlibet ex illis, qui per fal-
„ sos testes in attestacionibus producti sunt contra me:
„ quia Deo teste, non predicavi, nec asserui, nec eos
„ defendi, sicut dixerunt me eos defendisse, predicasse &
„ asseruisse. Item, de articulis extractis de meis libellis,
„ saltem qui sunt debite extracti, dico, quod quicumque
„ ex illis includit aliquem falsum sensum, illum detestor.
„ Sed timendo offendere Deum in veritate, & contra
„ sanctorum sententiam dicere, non quemlibet eorum
„ volo abjurare. Et si possibile esset, quod toti mundo
„ vox mea nunc pateret, sicut omne mendacium & o-
„ mane meum peccatum in die judicii ptebit, libentissi-
„ me omnem falsitatem & omnem errorem, quem un-
„ quam ad dicendum conceperim vel dixerim, coram to-
„ to mundo revocarem. Ita dico & scribo libere & vo-
„ luntarie. Scripsum manu mea propria, prima die Jul.

Hi sunt qui fuerunt commissarii nomine Concilii,
mihi cum articulis ad ipsum magistrum Joannem Hus una
vice: videlicet, Joannes archiepiscopus Ragenis, Anto-
nius archiepiscopus Ragusinus, Bertholdus Wildungen, b Mf. ad-
Theodoricus de Monasterio. Hi fuerunt testes; videli-
cet, Joannes de Walden archidiaconus Lubecensis, c Al. Wal-
Petrus & Helyburg præpositus Werslorienfis, Henricus d. Al. Hai-
Heuborch decanus sancti Petri Trajectensis, Petrus f burg.
de Merachor episcopus Trajectensis. e Al. Hen-
Subsequenter die Veneris quinta julii, in loco con-
gregationis dominorum deputatorum, in domo fratrum
Minorum, presentibus Thoma de Anelia legum docto-
re, auditore sacri palatii, dominus Cameracensis, domi-
nus Florentinus, Cardinales patriarcha Antiochenus, b Mf. de
episcopus Bathoniensis, episcopus Saresburiensis, archie-
piscopus Rigenis, archiepiscopus Mediolanensis, episcopus
Keltrensis, dictus Poznanienfis, dictum magistrum Jo-
annem Hus interrogaverunt, an vellet abjurare articu-
los quos confiteretur, & qui sunt in libris suis & manu sua
scripti: & illos etiam qui sunt probati per testes:
an vellet jurare, quod eos non tenet, nec tenebit, sed
non negat se dogmatizasse, quantum probantur per testes:
an vellet jurare, quod eos non tenet, nec tenebit, sed
vult simul cum ecclesia cavere contrarium. Respondit
quod velit stare in eo quod scripsit manu sua in prædicta
parte. Et factis sic hinc inde suasionibus, quod non vel-
let inhaerere suis opinionibus, sed potius stare cum tota
ecclesia, & cum tot doctis viris, quos sunt in hoc sa-
cro Concilio: tandem perstitit in proposito suo præmissio.

Qua schedula sic lecta, magister Henricus de Piro
promotor prædictus, nomine quo supra, petit per do-
minos præfatos & sanctam Synodum libros ipsius
Joannis Hus, videlicet librum intitulatum de ecclesia, &
alios libros suos sive opuscula, quibus prædicti articuli
reperiuntur conscripti, condemnari ad comburendum,
& sibi super his ministrari iustitiz complementum.

Petitione ipsius magistri Henrici promotoris facta, re-
verendus pater dominus Antonius episcopus Concordien-
sis, mandato & auctoritate Concilii & generalis Synodi
procedendo ad sententiam, protulit tam in scriptis, pro-
ut in schedula quam legebat de verbo ad verbum, cujus
tenor inferius est insertus, plenius continetur. Venien-
do namque ad verbum, sive distamen, Verum quia ex
nonnullis, &c. continens cum sequentibus in casu quo
abjurare vellet, veniret alia pena & prolatio sententiarum
reposito demum, Joannem remanere in perveritate sua,
& dicentem, quod propter homines quos docuit de op-
posito, non vellet abjurare, sed milleies comburi,
quia per eius abjuracionem generaretur scandalum illis
quos docuit de opposito: ergo nullus aliquo modo abjurare.
Et

b Mf. ad-
dunt, audi-
tor?
c Al. Wal-
dour.
d Al. Hai-
burg.
e Al. Hen-
burg.
f Mf. de
Mera cha-
riepiscopus
Trajectus.

ANNO CHRISTI 1415.

a. Ma. Jan. 1415. b. Mis. Goth. ad c. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Et tunc dominus Antonius episcopus obmisit verba illa qua pertinebant ad abjuracionem, & processit ad alia verba sequentia, videlicet, & a sumit sententiam, tradendo per sententiam eum iudicio seculari. Et antequam foret processum h ad ulteriora, idem Joannes Hus dixit publice et alta voce coram tota Synodo, quod omnibus manifestaret, quare nollet revocare dicta et scripta sua propter tria: s. dixit quod timeret Deum offendere. 2. perjurium incurrere. 3. populum cui olim predicavit scandalizans seducere.

Quibus factis, iverunt ad ipsum Joannem Hus reverendi patres domini archiepiscopus Mediolanensis, suffraganeus domini episcopi Constantiensis, episcopus Bangorensis, pro degradatione ipsius Joannis Hus, ad locum ubi ipse Joannes Hus exsilebat, auctoritate & mandato ipsius sanctae synodi Constantiensis, ad finem, quod curiae seculari tradi posset, ipsum Joannem degradarunt, legendo verba ad hoc ordinata de libro pontificali incipientia: O Juda: amovendo ab eo tanquam ab indigno calicem: & subsequenter solemniter ad quodlibet exhibitus, exuebat eum casula, stola, condemes sibi crines, & simuliter amovendo ab eo omnia sacerdotalia & clericalia.

Quibus factis, curia secularis recepit eum, & abduxit eum ad locum iustitiae.

Super quibus omnibus Henricus de Piro petuit approbationem & executionem. Fuitque responsum per dominos deputatos omnium nationum praedictos, ac dominum praesidentem, regnoque Romanorum, Placet.

Ex prima editione.

Subsequenter fuit lecta per eundem episcopum Concor-densem sententia, condemnando illum articulum: Quilibet tyrannus, &c. Et fuit responsum per deputatos nationum quatuor, praesidentem & regem. Placet. Item, fuit lecta per dominum Stephanum episcopum Dolensem scheda contra impedientes venientium ad Concilia generalia.

Ex ms. Saeti & tribus Germanicis.

Subsequenter ad petitionem magistri Henrici de Piro idem dominus Antonius legebat unam aliam sententiam, condemnando articulum illum, videlicet, Quilibet tyrannus, &c. prout in scheda infrascripti tenoris continetur. Qua lecta, fuit responsum per deputatos praedictos, praesidentem et regem. Placet. Praesentibus ibidem illustribus principibus, Henrico duce Bavariae, Ludovico comite Palatino Rheno, Friderico Burgravio Nurembergensi, Carolo de Malatellis domicello Ariminesi, Ludovico duce Bavariae: Franciae et Angliae, Poloniae, Norvegiae, Sveciae, Daciae, Ludovico Neapolitani, ducis Mediolanensis, ambaxiatoribus, Guntero comite Schvartzburg, Everardo comite de Wvinsberg, comite de Emsburg, et aliis nobilibus praelatis et Christianis in numero copioso.

Subsequenter fuit lecta una minuta per dominum Stephanum episcopum Dolensem, contra impedidores venientium ad Concilium, et recedentium ab eodem: cujus tenor sequitur inferus.

Ex prima editione.

Condemnatio illius propositiois. Quilibet tyrannus.

Pravicia solitudine volens nec sacrosanta Synodus ad extirpationem errorum & haereticum in diebus Mandi partibus invalescentium provocare, non tractatur, & ad hoc collecta est, nuper accepit, quod nonnullae assertiones erroneae in fide & bonis moribus, ac multipliciter scandalosae, atque republi. statum & ordinem subvertente molientes, dogmatizate sunt, inter quas haec assertio delata est: Quilibet tyrannus potest et debet licite et meritorie occidi per quemcumque vassallum tuum vel subditum, etiam per clanculares insidias, et subiles blanditas vel adulationes, non obstante quocumque praestito iuramento, seu confederatione factis cum eod. non expectata sententia vel mandato iudicis quocumque.

Adversus hunc errorem sacrosanta haec sancta Synodus insurgere, & ipsam funditus tollere, praebita deliberatione matura, declarat, decernit & diffinit huiusmodi doctrinam erroneam esse in fide & in moribus, ipsamque tanquam haeticam, scandalosam, & ad fraudes, deceptiones, mendacia, proditorias, perjurias vias dantem, reprobat & condemnat. Declarat insuper, decernit & diffinit, quod pertinaciter doctrinam hanc perniciosa sumam asserentes, sunt haeretici, & tanquam tales iuxta canonicas sententias puniendi.

Constitutio Concilii contra invadentes, seu spoliatores accedentium et recedentium a Concilio.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, Universalium ecclesiam representans, in Spiritu sancto ad extirpationem schismatis, haereticumque & errorum, nec non ipsius ecclesiae in capite & in membris debitam reformationem legitime congregata, ad futuram rei memoriam.

Iustitiam & equitatem exerceri non dubitatur, si quos noxia voluntatis adeo captivos pervertantur, quod processibus Apostolicis impudenter obstantes, auctoritatem sanctionis canonice contemnentes, in aliorum prolabantur injurias & offensas, ecclesiastica censura preclat, & pro demerito culpe, vigorem aditias iudicariis potestatis. Nam si quilibet per campum licentis, signo deposito modestis, usaretur impune, facile quisque servus in proximum, & nervus disciplinantis iustis rumpetur. Sane licet nonnulli Romani Pontifices, antiquos Romani ecclesiae mores & consuetudinem observantes, prout ad eos ex debito Apostolatus sibi iuncti officii pertinebat, per certos suos processus in die canis Domini omnis angelis solemniter publicantes, inter omnes alios & singulos, qui ad sedem Apostolicam venientes vel recedentes ab ea, nec non in illos omnes & singulos, qui per se, vel per alium seu alios, quoscumque personas ecclesiasticas vel seculares ad Romanam curiam super eorum causis & negotiis accedentes, illaque in eadem curia prosequentes, aut procuratores, gestores, advocatos & promotores ipsorum, ac etiam auditores seu iudices, qui super dictis causis seu negotiis deputantur, occasione causarum seu negotiorum huiusmodi verberant, matiam vel occidunt, cuiuscumque dignitatis, ordinis, conditionis aut status forent, praedicta vel eorum aliqua committentes, excommunicationi & anathematizationi sententias, a quibus nullus per alium quam Romanum Pontificem possit, praeterquam in mortis articulo constitutus, absolvi nec estiam tueri, nisi de sancto mandato ecclesiae, aut iustificatione prestante, sufficienti cautione praemissa, cardibus accensis, & ad terram projectis, promulgetur, & eis qui taliter excommunicati & anathematizati, vel eorum alii praesumerent beneficium abolitionis impendere, similibus sententias innoverunt, atque praedicationis, lectionis, administrationis Sacramentorum ecclesiasticorum, & confessionem audiendi interdixerunt officium: nec non quicumque injuriales quovismode ad Concilia generalia venientium, seu stantium in ipsis, aut recedentium ab eisdem, diversas censuras ecclesiasticas & penas tam ea canonis, quam divini juris dispositione innoverunt: tamen sicut ad nostram fide signum multitudine valida insinuatione pervenit notitiam, nonnulli iniquitatis sili, perditioni, avaritiae, huiusmodi casus extirpationis & sublationis, hanc cum acerrimum, ipsaque religio reformationis perturbatores, diaboli spiritus insurgente, nec dignitati, nec ordini deferente. De his & postea, nefarii ac sacrilegi avarit nonnulli persona ecclesiasticas & seculares, etiam Pontificis dignitatis praedictas, ad sedem Apostolicam vel Romanam curiam, seu praesens generale Concilium in civitate Constantiensi presentia Argentinensi, ubi nunc Romana curia existit, in Spiritu sancto legitime congregatarum venientes, aut recedentes ab eisdem, insidiose, opere, avaritiae, detestabile, invidiosae, multitudine, avaritiae, a spoliatores suis, vel injurias afflicere quamplurimum, & alios male tractare, temeritate propria praesumpserunt, & istum praesumptum in Apostolica sede & sacro Concilio extirpationis

ANNO CHRISTI 1415.

Ex prima editione.

ANNO CHRISTI 1459.

ANNO CHRISTI 1459.

dium & contemptum, ac seditionis, schismatis, reforma-

tionis ecclesie. & correctionis morum, nec non heresum & errorum praeceptorum insipientialis disturbium; sum- rumque animarum periculum, & scandalum plurimorum. Nos igitur volentes in praemissis, nec non adversus quoscumque ad ipsum Concilium, & qualibet alia futura generalia Concilia accedentes, aut stantes in ipsis, se rever- cedentes ab eisdem, ne aliis Deum non timentibus, temer- rariis injuriis insultentur & opprimantur violentiis, & ne quibusvis delinquendi aut excessus committendi pateat audacia, de opportuno & salubri remedio providere: bu- jusmodi, nec non omnes & singulos alios processus, senten- tias & censuras, adversus quoslibet personarum eccle- siasticarum vel secularium ad sacra generalia Concilia venientium aut stantium in ipsis, seu recedentium ab eisdem, molestatores, perturbatores vel injuriatores, auctori- tate Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, extendentes, omnes & singulos cujuscumque dignita- tis, gradus, status vel conditionis fuerint, etiam si ponti- ficali, imperiali, regali, vel alia quocumque ecclesiastica vel mundana praesulgeant dignitate, qui quoscumque per- sonas ecclesiasticas vel seculares, quae ad hujusmodi se- dem Apostolicam Romanam curiam hoc praesenti sacro du- rante Concilio, vel ad ipsum & quocumque alia genera- lia Concilia venientes, & stantes in ipsis, aut ab eis re- cedentes, temeritate propria per se, vel alium, seu alios arreptare, invadere, capere, detinere, incarcerare, mutilare, occidere, aut bonis suis spoliare, vel injuriis af- flicere, seu ipsos sic delinquentes receptare, aut alias quomodolibet impedire, seu ea perpetrantium facta & com- missa, rata & grata habere, vel eis dare auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte praesumpserint vel praesument in futurum, simili- bus excommunicationis & anathematizationis sententiis in- nodamus eo ipso. Terras quoque ipsorum & cujuslibet qui in praemissis, vel eorum aliquo transgressor vel contemp- tor fuerit, damna tam in universis quam sic transgressorum vel contemptorum ultra unam diocesim non continet: nec non omnia, civitates, villas, castra, oppida, & queli- bet alia loca in quibus hujusmodi excessuum patratores, seu eorum receptatores, vel ipsi consentientes, faventes aut dantes auxilium, consilium vel favorem, publice morabantur: nec non illa, in quibus hujusmodi persona quae sic temeritate propria delicta fuerint, quamdiu ex- stiterint in eisdem, memorata auctoritate ecclesiastica sup- primimus interdictum. Quod si terra ejusdem duas dioceses vel amplius contineat, dominium domicilii principalis ip- sus, & illam etiam in qua fuerit delictum commissum, si sua sit, & duas alias quae sub ipso sunt eisdem loco ma- gis b vicine interdicto subjacere volumus supradictis: ac etiam omnes & singulos hujusmodi excommunicationis & anathematizationis sententiis ligatos, in quibuslibet eccle- siis, loco ubi tale delictum fuerit perpetratum, servis & locis propter hoc interdictis magis convicinis a quibuslibet ex- stentibus, omnibus diebus Dominicis & festivis, pulsatis campanis, candelis accensis, publice nunciari, ac terras, civitates, villas, castra, oppida & loca ecclesias- tico interdicto praedicto supposita, donec ipsi hujusmodi excommuni- cationis & anathematizationis sententiis beneficio absolu- tionis obtinere, dictumque interdictum debuerint relaxari: ita tamen, quod nullus ex transgressoribus ac contemptori- bus hujusmodi per alium, quam per Romanum Pontifi- cem, vel sacri Concilii auctoritate possit, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de- stando mandatis ecclesie, satisfactione sufficienti cautio- ne (si hoc commode facere possit) primitus praestita, absolvi, vel interdictum hujusmodi relaxari. Eos vero cujuscumque dignitatis, ordinis, status aut conditionis fuerint, etiam si Pontificali dignitate praesulgeant, qui contra tenorem praesentium processuum, statibus vel eorum alii beneficii absolutiois beneficium impendere praesumpse- rint, volumus, statim & decernimus similibus ex- communicationis & anathematizationis sententiis fore in- nodatos eo ipso, ipsique praedicationis, seditionis, admini- strationis sacramentorum, & audiendi confessiones officium auctoritate interdicimus supradicta: iniuriantes trans- gressoribus & contemptoribus in praedictis, quod spiritua- liter & temporaliter (prout eorum requiritur excessus & demerita) gravius procedatur, non obstantibus quibus-

visque constitutionibus & quibuslibet privilegiis, indul- gentiis & litteris Apostolicis, generalibus vel speciali- bus, quorumcumque tenorem existant, eisdem transgres- soribus & contemptoribus, vel quibusvis aliis communi- ter vel diviso a dicta sede concessis, etiam quod sus- pendi vel excommunicari, aut eorum terra, dominia, civitates, villas, castra, oppida & alia loca interdicti non possint, etiam si de ipsis eorum tenoribus esset in ip- sis processibus mentio specialis facienda; quae, ne contra hujusmodi sententias & processus, quo minus includantur in eis, per ea valeant se, terras, dominia, civitate- tes, villas, castra, oppida & loca hujusmodi tueri, & que quoad hoc tollimus, & penitus revocamus. Et insu- per mandamus, ut hujusmodi praesentium processus ad com- munitatem omnium mittantur deducatur, chartas sive mem- branas processus continentes eisdem in majore & sancti Stephani Constantiensis ecclesiarum vobis affigi: qui pro- cessus ipsos suo quasi sacro preconio & patulo e iudicio publicabunt: ut praedicti quos processus concernent, nullam publicam excusationem praetendere, vel ignorantiam allegare, quod ad eos praedictos hujusmodi non pervenerint, vel ignoraverint eisdem: cum non sit verisimile remanere in- cognitum, quoad ipsos, quod iam patenter suis publica- tum.

Ceterum omnibus & singulis dominis Patriarchis, pri- matibus, archiepiscopis, episcopis, ceterisque locorum ordinariis praecipimus & mandamus, ut ipsi & eorum quilibet per se vel alium, seu alios, sub pena excommu- nicationis, quem ipsorum quolibet, qui mandatorum nostrorum hujusmodi transgressor & contemptor fuerit, incurrere volumus ipso facto, praesentes nostras processus per eorum, aut chartarum vel membranarum, seu tran- sumptorum continentium eisdem, quibus facti nostri pro- cessibus tantam volumus fidem adhiberi, in ecclesiam vel vobis seu aliis locis officialium publicorum, & praesatos transgressores & contemptores hujusmodi excommuni- cationis & anathematizationis sententiis ligatos, ac terras, civitates, villas, castra, oppida & loca praesata hujus- modi ecclesiastico interdicto supposita, quamprimum ipsi, vel eorum aliqui de hoc legitime constituti, tamen in ecclesiis Dominicis & aliis festivis diebus, dum inibi ma- jor fuerit populi multitudo, campanis pulsatis, & can- delis accensis & extinctis, denunciatis, & interdictum hujusmodi irrevocabiliter faciant observari per censuras ec- clesiasticas, aut alia juris remedia, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis: donec ipsi trans- gressores & contemptores meruerint ab hujusmodi excommu- nicationis & anathematizationis sententiis absolutiois beneficium obtinere, dictumque interdictum merito de- buerint relaxari: non obstantibus omnibus supradictis, seu si aliquibus conjunctim vel divisim a sede praedicta in- dultum esset, quod interdicti, suspendi vel excommuni- cari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Constantie, pridie Nonas Julii, anno a Nati- vitate Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, sede Apostolica vacante, regnum serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Hungariorum, vide- licet electionis quinto, coronationis primo, Hungariorum vero vicequingentesimo.

Finita autem sessione, libri Joannis Hus fuerunt combus- ti in platea palatii episcopalis: videlicet liber de ec- clesia, & alia opuscula ejusdem.

Ex miss. Surii, & Lippensis.

Per eundem composita, igne fuerunt combusta & in cineres redacta, praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus et dominis, domino Joanne episcopo Varenensi, et Petro Olorensi, erickopis, Regone et Rogero in legibus licentio, Nicolao de Marienverder regie majestatis, et Joanne de Maturae de Insula, no- tarius publicis, clericis Poznaniensis et Tornacensis dice- cesis, testibus ad praemissa vocatis et specialiter rogatis.

a. Al. tamen...

b. Fere, vi...

c. Forte, in...

De Jovis undecima mensis Julii supradicti, fuit sessio generalis in majori ecclesia celebrata Constantia, in qua praesidebat reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis. Et fuit cantatum officium Missae de Spiritu sancto per reverendum patrem dominum Nicolaum episcopum Meriburgensem. Quo completo, leguntur litaniae, &c. mox aliarum sessionum: & dominus Andreas electus Poznanienfis legebat certa capitula & ordinationes servandas, tenoris subsequenti.

Ex ms. Savii, & duobus Germanis.

Die Jovis undecima mensis Julii praedicti, fuit sessio generalis, in qua praesidebat reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis, tanquam antiquior cardinalis: praesentibus ibidem reverendissimis patribus, Angelo Laudensi, Jordano de Urinis, Joanne Ragusinesi, Antonio Aquilejensi, Thoma Tricariensi, Branda Placentino, Francisco Venetiarum, Petro Cameracensi, Antonio de Salancho, Alamanno Pisano, presbyteris, Landulpho Barenfi, Ludovico de Filico, Odone de Columna, Lucido de Comite, Amadeo Salutiarum, Raynaldo de Brancasius, & Francisco Florentino, diaconis cardinalibus. Et fuit cantatum officium Missae de Spiritu sancto per reverendum patrem dominum episcopum Nicolaum Meriburgensem. Quo cantato, fuit factum & peractum officium litaniarum cum introitu solito, videlicet, *Exaudi nos Domine*: collectis & orationibus ad hoc requisitis, ac evangelio, *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem*, &c. & hymno *Veni creator Spiritus*, collectis. versiculo, & *Benedicamus*. Quibus habitis aequae pariter ascenderunt ambo-nem, in quo edita sive proposita & proponenda solent legi, reverendi patres dominus Andreas electus Poznanienfis, Antonius Concordienfis, Nicolaus Meriburgensis, Vitalis Tolonenfis, Patricius Cortagensis, episcopi, tanquam deputati per quatuor nationes ad legendum, approbandum, &c. illa quae Synodus deliberaverit.

Idem, dominus Andreas electus Poznanienfis legebat certa capitula, ordinationes & constitutiones servandas de cetero, hujusmodi sub tenore.

Ex prima editione.

Deputatio embaxiatorum sacri Concilii ad Arragoniam.

Sacrosancta Constantiensis Synodus generale Concilium factum, in Spiritu sancto legitime congregata, secundum mentem & effectum ordinationis seu decreti in ultima sessione facti, seu lecti, ad requirendum dominum Petrum de Luna, Benedictum decimumtertium in sua obedientia nominatum, & alia faciendum quae fuerint necessaria & opportuna, facit, constituit & ordinat procuratores generales & speciales: videlicet reverendissimos in Christo patres dominos Jacobum Turonensem archiepiscopum, Petrum Ripensem, Jacobum Adriensem, Joannem Gubenensem, episcopos, Joannem abbatem sancti Eligii Noviomensem, Conradum de Salsato, sacrae theologiae magistro, Joannem de a Opzic sacri palatii Apostolici auditorem, Petrum Paulum de Jusimopoli utriusque juris doctorem, Lampertum de Stipite priorem prioratus conventualis de b Bortua Leodiensis diocesis, Joannem Wellis, Hugonem c Halbbate, Bernardum de d Planta decretorum, & Joannem de Fabrica legum doctores, praesentes & acceptantes; & Benedictum Gemiani Universitatis Parisiensis sacrae theologiae professorem, absentem tanquam praesentem: ita tamen quod ipsi omnes, aut ipsorum quatuor, una tamen cum consensu serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Hungariae regis, si praesens fuerit, aliis non volentibus aut volentibus, cum ipso domino Benedicto decimo tertio in sua obedientia nominato, aut aliis ab eo super hoc sufficientem potestatem habentibus, tractare & concludere, ac ipsum dominum Petrum Benedictum nominatum (ut praesertim) requirere, & alia conjunctim vel divisim facere possint, sic & prout in instrumentis Concilii Generalis. Tom. XXVII.

a. Al. Opizic.
b. Al. Bertia.
c. Al. Holbach, al. Hanvveg.
d. Al. Plantia.

Ex ms. Savii, & duobus Germanis.

Quibus lectis, idem dominus Andreas electus Poznanienfis legebat certas minutas super requisitione Petri de Luna fenda, quarum tenores similiter sunt inferius inserti, & quas in continenti ibidem tradidit ad ingrossandum notariis atque scribis propter expeditionem celeriore. Quibus lectis, juxta morem alias observatum super approbatione illorum quae ibi decernuntur & statuuntur, reverendus pater dominus Antonius episcopus Concordienfis nomine nationis Italicae respondit *Placet*. Subsequenter dominus Vitalis episcopus Tolonenfis pro Gallicana natione, Nicolaus episcopus Meriburgensis pro natione Germanica, & Patricius Cortagensis pro natione Anglicana, responderunt, *Placet*. Similiter dominus Joannes episcopus Ostiensis praesidens nomine collegii cardinalium respondit, *Placet*.

Deinde magister Henricus de Piro e procurator exposuit, qualiter fuissent alias productae bullae pro parte domini Angeli de Corario tunc Gregorii duodecimi in sua obedientia nominati, videlicet constitutiones ad renunciandum & resignandum papatus suo; nec non auctorisationis Concilii praesentis: quibus necessario serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae, &c. rex, una cum aliis supradictis procuratoribus per Concilium deputatis, ad Petrum de Luna iturum, uti haberent. Sed quia pericula cuncta evitari debent, quae evitari possunt: ne ergo propter dictarum bullarum captionem, destructionem, aut alias malam custodiam, ipsi Synodo Constantiensis periculum sive damnum generari possent, ideo dictas bullas transmissi mandari per protonotarios, sive alios notarios Concilii per dictum Concilium, etique Concilii Constantiensis auctoritatem & decretum interponi taliter, quod hic & alibi ipsi transumpto merito fides plenaria adhiberi possit. Et nihilominus repetitis in valvis ecclesiae executae, accusans contumaciam omnium illorum quorum interest, non comparentium, neque ipsas bullas transmissi mandare videntium, ac interponi auctoritatem Synodi supradictae curantium: & in eorum contumaciam dictas bullas transmissi per dictam Synodum instanter postulavit, & super hoc responderi per deputatos praedictos nationum quatuor, ac praesidentem, *Placet*.

e. Al. promotor.

Quibus sic propositis, domini deputati, videlicet Antonius Concordienfis pro natione Italica, Vitalis Tolonenfis pro natione Gallicana, Nicolaus Meriburgensis pro natione Germanica, & Patricius Cortagensis pro natione Anglicana, & Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis pro collegio cardinalium, responderunt, *Placet*.

Subsequenter magister Henricus de Piro promotor, nomine quo supra, petit per eandem Synodum declarari & deserni instrumenta depositionis papatus, renunciationis & approbationis factarum per Balthasarem de Cossa in Cellis, & alia instrumenta ibidem per eum & nomine ejus confecta. registranda & inferenda locis congruis, praesentis causae registro, ita taliter, quod auctoritate ipsius Synodi ipsa instrumentis & aliis actis & habitis in Concilio Constantiensis & in sessionibus publicis, plenaria adhibeatur fides: cetera alia petit, prout inferius plenius continetur. Ad quae responderunt ipsi domini praesentati deputati & praesidens, *Placet*.

Quibus responsionibus factis & habitis, reverendus pater dominus Andreas electus Poznanienfis, auctoritate & mandato ipsius sacrosanctae Synodi Constantiensis, pronuntiavit & declaravit quaedam capitula sive ordinationes in futurum servandas hujusmodi sub tenore.

Item, eadem sancta Synodus ordinat, jubet & decernit, instrumenta in ratificatione sententiae depositionis per hoc sacrum Concilium nuper latae contra dominum Balthasarem de Cossa, olim Papam vicelimum tertium, necnon renunciationis per eum factae de papatu, seu jure quod in eo poterat praetendere, apud acta ipsius Concilii in loco suo congruo registrari seu inferri.

Ccc Item,

Item, ordinat & decernit, bullas & instrumenta o-
lito domini Gregorii Papae duodecimi in sua obedientia
nuncupati, nuper in cessione papatus per eum, seu ejus
nomine facta in dicto sacro Concilio producta, in for-
mam publicam transmissi, seu de ipsis transumpta pu-
blica fieri per protonotarios & notarios hujus sacri Con-
cilii. Quibus transumptis decernit fidem plenariam ad-
hiberi, tanquam ipsis originalibus auctoritate ipsius Con-
cilii.

Ex prima editione.

Datur iudicibus potestas citandi sub poena privationis
illis, qui clandestine recesserunt a Concilio.

Item, eadem sancta Synodus reverendis in Christo pa-
tribus, Sarreburienf, Plorenf, Vaurenf & Pisto-
rienf episcopis, alias pro audiendis causis ad presens sa-
crum Concilium devotissimis & devotissimis, seu aliis
spectantibus, per idem Concilium deputatis, citandi et-
iam sub poena privationis per editum in curia exsequen-
dum, sufficienti informatione praevia, omnes & singulos
prelatos & curiae officiales, atque ad ipsum Concilium
vocatos, qui ab hoc sacrosancto Concilio clandestine, seu
sine licentia recesserunt, ut infra certum competentem
terminum eis assignandam personaliter revertantur & re-
deant, plenam tribuit potestatem.

Quod litterae de iustitia expediantur.

Item, eadem sancta Synodus ordinat, ut litterae de
iustitia, alias in curia expediri solite, dummodo prius
secundum antiquam curiae consuetudinem debitum curiam
jurum faciant, sub ipsius sanctae Synodi nomine & sigillo
per reverendissimum patrem & dominum Joannem epis-
copum Ostiensem sanctae Romanae ecclesiae cardinalem &
Vice-ancellarium expediantur.

Quod praesidentes habeant potestatem dandi
licentiam recedentibus.

Item, eadem sancta Synodus quatuor praesidentibus na-
tionum, ut ipsi omnes, aut eorum tres, singulis ad pra-
sens Concilium vocatis, seu vocem habentibus, & ab eo-
dem recedere cupientibus (ubi rationabilis causa suberit)
licentiam recedendi dare possint, plenam sibi: facisse-
runt.

Mandatur camerario, quod cardinalibus, ceterisque in-
digenis debeat de bonis camerae providere.

Item, praecipit & mandat domino Camerario sanctae
sedis Apostolicae, aut ejus locum tenenti, seu Vicecama-
rario, ut dominis cardinalibus & prelatibus, ceterisque
indigenis in hoc sacro Concilio existentibus, de neces-
sariis & utilibus debeat subvenire, & de bonis camerae
providere.

Quibus ordinationibus lectis & pronunciatis ad requi-
sitionem ipsius magistri Henrici de Piro promotoris, to-
tusque Synodi, ipsi domini deputati successively unus post
alium, & demum dominus Joannes episcopus Ostiensis
nomine cardinalium responderunt, Placet.

Ex miss. Surii & duobus Germanicis.

Subsequenter magister Henricus de Piro promotor,
nomine quo supra, exposuit, qualiter ex plurium fide
dignorum relatione, etiam hoc fama publica deferente,
quod quidam Carolus de Duell dominus loci de Ramo-
villa, & Henricus de Turre, cum plurium armatorum
& turbatorum, dominos Carcaffonenfem & Ebroicen-
sem episcopos, ac magistros Wilhelmum de Media deca-
rum Silvanestensem, domini regis Francorum consilia-
tores, necnon Benedictum Gentiani in theologia, & Ja-
cobum de Spais in artibus & medicina, magistros, per
Universitatem Parisiensem ad Concilium destinatos, &
per serenissimum principem Romanorum regem ad di-
ctum domnum Carolum regem Francorum transmissos
inhumaniter in ducatu Barenfi invaserunt, eosque capti-

varunt, spoliarunt bonis, rebus, equis, &c. & aliquos
de eorum familia interfecerunt, aliquos vero lethaliter
vulnerarunt. Quapropter petit per ipsam Synodum re-
cipere informationem super tali infamia, & contra eos
procedere, & procedendum fore, prout juris ordo &
dictamen rationis id requirit atque postulat; & alias
petit, prout in quadam minuta inferius inserta plenius
continetur. Et si placet Synodo, quod deputati respon-
deant, Placet.

Qua expositione querulosa (ut permittitur) facta,
domini deputati quatuor nationum, unus post alium, &
subsequenter dominus Joannes episcopus Ostiensis cardin-
alis Vivariensis, nomine collegii cardinalium respon-
derunt, Placet: & decreverunt processum contra eosdem
& alios impeditores venientes & euntes ad Concilium,
& de Concilio recedentes, ut sequitur in minuta, quam
dominus Bertholdus de Wildungen a adjutor legabat, a Auditor,
prout sequitur inferius. Super quibus idem magister Hen-
ricus de Piro promotor nomine procuratorio quo supra,
petit sibi per protonotarios ac notarios Concilii, aliis-
que notarios & tabelliones ibidem existentes, unum vel
plura fieri instrumentum seu instrumenta, ad perpetuam
rei memoriam. Praesentibus ibidem reverendis patribus
dominus, Jacobo electo Pennensi, Joanne de b Thoria-
riis de Bononia, additoribus; ambaxiatoribus Duce Bur-
gundiae, regis Dacie, Sveciae & Norvegiae, omnibus-
que dictam sanctam Synodum Constantiensem represen-
tantibus, nobilibusque c infinitis in multitudine copiosa.

Tenor vero dictarum litterarum decretarum contra
ipsos Carolum de Duell, & Henricum de Turre, de
quibus supra fit mentio, sequitur in hunc modum.

Bulla per Bertholdum Wildungenfem lecta, contra spo-
liantes ad Concilium venientes.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, generale
Concilium faciens, ac Universalem ecclesiam catho-
licam representans, in Spiritu sancto legitime con-
gregata, venerabilibus episcopis Parisiensi, Metensi, &
Leonensi, ac eorum vicariis, salutem in Domino sempiternam.

Nuper siquidem processus nostros contra quoscum-
que e molestatores, perturbatores & injuriatores
quarumcumque personarum ecclesiasticarum & saecula-
rium, ad Romanam curiam & praesens Concilium, nec-
non quoscumque alia Concilia generalia venientium,
stantium in ipsis, aut recedentium ab eisdem, in publi-
ca dicti sacri Concilii sessione fecimus & publicavimus,
cujus tenorem causa brevitas hic volumus pro inserto
haberi.

Cum autem ex plurium fide dignorum relatione,
etiam fama publica referente, ad nostri notitiam
pervenerit, quod nobiles viri Carolus de Duell dominus
loci de Ramovilla, & Henricus de Turre, cum plurium
armatorum comitiva, non insequentes facta nobilium,
sed suae salutis immemores, tanquam iniquitatis filii,
fideique catholicae ac praesentis sacri Concilii turbatores,
Christianorum inimici, praedonum & tyrannorum more
venerabiles Carcaffonenfem & Ebroicenfem episcopos,
ac magistros Wilhelmum f de Medo decanum Silvan-
estensem, serenissimi ac Christianissimi principis Caroli
regis Francorum consiliarios, per ipsum; necnon Bene-
dictum Gentiani in theologia, & Jacobum g de Spais in
artibus & medicina magistros per Universitatem Pari-
siensem ad praesens Concilium destinatos; & qui per
idem Concilium, necnon serenissimum & illustrissimum
principem Sigismundum Romanorum & Hungariae, &c.
regem semper Augustinum, hujus sacri Concilii advoca-
tum, protectorem & defensorem, ad dominum Franco-
rum regem pro bono universalis ecclesiae dictique sacri
Concilii, ac honore & utilitate ipsius Francorum regis,
mittebantur cum sua familia & aliis de hujusmodi sacro
Concilio & Romana curia redeuntibus, alias ignominio-
se ac tyrannice in terris Romanis imperio subiectis,
uno ex capellanis perempto, & duobus ex scutiferis
episcopi Carcaffonenfis praedicti lethaliter vulneratis, cru-
deliter & sacrilege ceperunt, & nonnullis ex dicta fa-
milia & aliis per eosdem nobiles & praedones, equis &
bonis depradatis, & per viam afflictis, & graviter in-
juria-

a Auditor,

b 7 bonis-
runt. inf.

c Forte
alii.

d lege. Leu-
cens. a Tul-
lo Leuco-
rum.

Ex miss. Sur-
rii, & tri-
bus Germa-
nicis.

e Al. male-
factores.

f Miss de
Media.

g Miss de
Spais.

ANNO
CHRISTI
1453.
a. 5490.ANNO
CHRISTI
1453.

juratis dimissis, presertim episcopos, nuncios & alios a Pontificali dignitate, nec clericali ordini deferendo, ad castrum de a Seta in ducatu Barenfi captivos inhumane detinuerunt eorum bona in eis ut pradam dividendo. Et quod postmodum dictus Carolus presertim episcopos & aliquos ex notabilioribus captivis predictis, volens ipsos ducere longius & transferre, pennis alligere acriter & tormentis, a dicto castro, reliquis captivis ibi remanentibus, extraxit tempore nocturno; ipsosque per nemora & flagna, flumina pariter & devia inhumaniter longe perduxit a castro memorato. Quibus ad illustriam principum, videlicet Barenfi primo, & deinde Lotharingie, ducum notitiam deductis, ipse videlicet Barenfi illos qui in dicto castro captivi remanserant, eodem castro vi armorum capto, & Lotharingie duces episcopos & alios, quos secum duxerat Carolus predictus, armorum potentia, eis ad id communitatibus Metensi, Tullensi & Viridunensi civitatibus prebentibus auxilium, consilium & favorem, restituerant libertati, & per suas terras libere conduci fecerunt, eis equos, munera & victualia gratis concedendo. Nos e. c. presertim Duces & communitates de tantis per eos ipsis episcopis, nunciis & aliis memoratis, ob sacri Concilii, universalisque ecclesie ac regum predictorum favorem, gratis impensis, in Domino collaudantes; nolentesque, sicut nec decet, nec expedit, dictos sacrilegos & quoscumque alios super hujusmodi horrendis & detestandis excessibus, & eis prestantes auxilium, consilium vel favorem, absque animadversione relinquere incorrectos, circumspersioni vestre auctoritate Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, amen, communitatis, & sub excommunicationis pena, quam quemlibet vestrum, qui presentibus nostris mandatis non paruerit, legitima excusatione cessante, & monitione premissa, incurrere volumus ipso facto, precipiendo mandamus; quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos vel alium seu alios auctoritate presentis Concilii, de omnibus & singulis premissis excessibus & ea contingentibus, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicii, sollicita & fidei diligentia adhibita, tam in vestris civitatibus & diocesis, quam in locis aliis, quibus expedire videritis, vos informetis: & predictos nobiles, & omnes alios & singulos clericos, laicos, cuiuscumque dignitatis, status vel conditionis fuerint, etiam regali, pontificali, vel alia quavis prefulgeant dignitate: quos per informationem reperiretis commississe & committi fecisse, vel mandasse predictos excessus, aut in eis committendis prestitisse auxilium, consilium vel favorem, seu eos seu gratos & ratos habuisse, vel ipsorum excessuum patratores receptasse nominatim; necnon illos de quibus vobis per informationem hujusmodi nominatim constiterit, qui quomodolibet culpabiles fuerint in premissis, juxta generaliter formatam ac tenorem processuum predictorum, quos pro expressis hic volumus haberi, tandem excommunicatos & anathematizatos diebus Dominicis & festivis, pulsatis campanis & candelis accensis, & ad terram projectis, in eisdem ecclesiis atque locis, cum major in eis cleri & populi fuerit multitudo, publice nunciatis, & faciat ab aliis publice nunciari, & ab omnibus artius evitari: dictumque interdictum in ecclesiis, & aliis ubilibet juxta tenorem processuum predictorum observari, donec nobis, prelaroque serenissimo principi Romanorum regi, & predictis episcopis & nunciis, ac aliis de sic eis commissis iniuriis ac damnis & interesse satisfecerint, & ablata seu depredata ab ipsis restituerint, aut super his cum eis concordaverint, & alias meruerint ab hujusmodi excommunicationis & anathematizationis sententis absolutionis beneficium obtinere, dictumque interdictum debeat merito relaxari: ita tamen quod id quod fuerit per unum ex vobis inceptum, per alium seu alios valeat mediari & finire. Quod si forte prefati nobiles & prelatos de injuriis, damnis & interesse predictis, eisdem episcopis, nunciis & aliis, aut alicui eorumdem satisfacere, & ablata eis restituere, seu super hoc cum ipsis concordare per menlem post monitionem eis, vel in locis insignibus per edita publica super hoc factam, distulerint; eos ad satisfaciendum de iniuriis, damnis & in-

teresse hujusmodi, & eadem ablata restituendum, seu super ipsis concordandum, ut prefertur, auctoritate predicta previa ratione compellatis, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et nihilominus ad predictorum nostrorum processuum executionem contra quoscumque ipsorum transgressores & contemptores procedatis in omnibus & per omnia juxta ipsorum seriem & tenorem; contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia juris remedia, auctoritate predicta compescendo: non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae octavi constitutionibus, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem & diocesim, nisi in certis exceptis casibus, ultra unam diocem a sine sua diocesi ad iudicium evocetur. Sed quod iudices a sede deputati predicta, extra civitatem & diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, seu alii vel alii vices suas committere, aut aliquem ultra unam diocem a sine diocesi eorumdem trahere non presument, & de duabus dietis in Concilio generali, quam aliis quibuscumque constitutionibus a Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, quam de personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis editis, que nostrae potestati in hac parte jurisdictioni atque potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, necnon omnibus his que in dictis nostris processibus volumus non obitare

Datum Constantiae, &c.
Quibus lectis, domini deputati, & demum dominus Joannes episcopus Osiensis, praesidens, responderunt: *Placet.*

Mandat Concilium registrari instrumenta de ratificatione sententiae contra Joannem Papam XXIII.

Ex prima editione.

Item, eadem sancta Synodus ordinat, jubet & decretis instrumenta in ratificationibus sententiae depositionis per hoc sacrum Concilium nuper late contra dominum Balbassarem de Coffa, olim Joannem Papam vicefratrum tertium, necnon renunciationis per eum factae de papatu seu de jure quod poterat in eo pretendere, apud acta ipsius Concilii in loco suo congruo registrari & inseri.

Mandat transumi litteras de sessione Gregorii XII.

*Item, ordinat & decretis, bullas & instrumenta olim domini Gregorii Papae duodecimi in sua obedientia nunciati, nuper in sessione papatu per eum seu eius nomine facta, in dicto sacro Concilio producta, in formam publicam transumi, seu de ipsis transumpta publica fieri per protosarios & notarios hujus sacri Concilii quibus transumptis decretis fidem indubiam adhiberi tanquam originalibus ipsis, auctoritate ipsius Concilii. Super quibus pronuntiationibus & responsionibus predictis magister Henricus de Piro promotor & procurator, nomine quo supra, petiit sibi fieri publicum & publica, instrumentum & instrumenta, presentibus dictis dominis, &c. testibus, &c. Deputati vero quatuor nationum eorum, & dictus dominus Osiensis collegii cardinalium, nominibus approbando, responderunt: *Placet.**

S E S S I O XVII

De recessu domini Imperatoris, quem Concilium benedixit.

De Luna quindecima supradicti mensis Julii, Constantia provincie Augustinensis, in ecclesia majori, in loco solito ad hoc specialiter deputato, fuit sententia & solemniter celebrata sessione generali, praesente ibi serenissimo principe domino Sigismundo Romanorum & Hungariae, &c. rege, una cum quampluribus principibus, duobus, comitibus, & nobilibus. In qua celebravit officium Missae reverendus pater dominus b. Udalricus episcopus Verdenfis: praesidelatque sessioni hujusmodi reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Osiensis cardinalis Vvariensis, indutus pontificalibus: singulis ordinatis, legebantur litterae, ac alia devota oratio.

Ex prima editione.

b. Ms. Udalricus.

ANNO
CHRISTI
1415ANNO
CHRISTI
1415

orationes morte aliarum sessionum. Ipsi autem omnibus explicitis, dominus Sigismundus rex praedictus sedit ante altare genibus flexis in veste non imperiali, sed quotidiana; capite denudato, assistentibus eidem reverendissimis patribus dominis Laudensi & de Ursinis sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus. Fuitque interim tantata litania: & cum perventum est ad locum. Ut ecclesiam: dominus praesidens legit in hunc modum: Ut ecclesiam tuam & regem nostrum Imperatorem electum, hic praesentem, ecclesiam tuam advocatum & defensorem, ad perfectam redintegrationem unitatis ecclesiae praesentem iter arripientem dirigere, protegere & conservare digneris. Fuit responsum: Tu rogamus audi nos. Secundo dixit: Ut ecclesiam tuam & eundem regem electum ab omnibus inimicis visibilibus & invisibilibus praeservare & defendere digneris. Tertio dixit: Ut eundem Imperatorem electum etiam ad nos incolumem reducere digneris. Fuitque responsum secundo & tertio, sicut primo. Completa litania, ipse praesidens convertit se ad Imperatorem, dicendo praesens: Salvum fac servum tuum Dominum. Nihil proficiat inimicus in eo. Esto ei Domine turris fortitudinis. Et decantata oratione pro pace ecclesiae, rediitque Imperator ad sedem suam, dominus Antonius episcopus Concordiensis legit quendam bullam & alia capitula infra scripta tenoris sequentis.

Ex collectione Barberiniana, & ms. Lipsiensis.

De recessu domini Imperatoris, quem Concilium benedixit.

De Luna xv. supradicti mensis Julii, Constantiae provinciae Moguntinensis in ecclesia majori, loco solito ad haec specialiter deputato fuit celebrata solemniter & tenca sacrosancti Concilii generalis sessio per reverendissimos in Christo patres & dominos, dominos S. R. E. cardinales, archiepiscopos, episcopos, praesatos & ambaxiatores, ceterosque Christi fideles ubi tunc praesentes, in qua etiam serenissimus & invictissimus princeps, ac dominus, dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae rex augustus, una cum quampluribus principibus, ducibus, comitibus, & nobilibus insertiue personaliter. Pro cujus sessionis introitu & causa devotionis excitanda reverendissimus in Christo pater dominus Ulrichus episcopus Verdenensis cum magnae devotionis solemnitate Missam celebravit: in qua Missa collationem sive sermonem ad clerum reverendus pater dominus Nicolaus episcopus Ceretensis fecit: & pro hujus sermonis themate, illud videlicet, *Corpus nostrae humilitatis*, quod scribitur ad Philippenses 111. assumpsit. Qua Missa sic cantata domini cardinales, archiepiscopi, episcopi & alii, ad quos pertinet, se ornamento pluvialibus induerunt, capitibus intras imponendo, ut est moris. Ac reverendissimus in Christo pater & dominus Joannes misericordiae divina episcopus Ostiensis S. R. E. cardinalis & Vice cancellarius, pontificalibus indutus, huic sessioni praesedit, & se ad locum solitum ante altare ad medium posuit & locavit. His sic ordinate peractis hujus sacrosancti Concilii cantores inceperunt dicere: *Exaudi*. Quo finito, & post aliqua intermedia, ut solitum est dominus episcopus Ostiensis & Vicecancellarius dixit hanc collectam: *Oremus* *Mentibus nostris*: & hac collecta sic dicta, iterum cantores praesatos inceperunt dicere: *Kyrie eleison*, & totam litaniam usque ibi. *Ut ecclesiam*, exclusive periecerunt. Tunc dominus Ostiensis & Vicecancellarius hujusmodi sessionis praesidens dixit: *Ut haec sanctam Synodum*, ter resumendo. Deinde tota litania per ipsos cantores completa, idem dominus episcopus Ostiensis, & Vicecancellarius dixit collectam orando videlicet: *Quaesumus*, Domine. Et post legabatur illud evangelium secundum Lucam: *In illo tempore: Designavit Dominus*. Sec. Ipso evangelio lecto, cantabatur per cantores praedictos hymnus: *Veni creator spiritus*, ad finem. Et tunc iterum dominus Joannes episcopus Ostiensis & Vicecancellarius praesidens praefatus collectam dixit hanc: *Deus qui coeada fidelium*, ad finem, & tunc responsum: *Amen*. Iterum dixit: *Dominus noster Jesus*, Respondeturque: *Et cum spiritu tuo*, & ad finem dixit: *Benedicamus Domino*, & responsum fuit,

A *Deo gratias*. Illis omnibus sic explicitis iterum per cantores incepta fuit litania; & dominus Sigismundus rex praedictus ante altare sedebat genibus flexis, in veste non imperiali, sed quotidiana, & capite denudato, sibi assistentibus in habitu reverendissimis patribus dominis Laudensi & de Ursinis S. R. E. cardinalibus, ipsaque litania ad hunc locum lecta, scilicet, *Ut ecclesiam*; tunc dominus episcopus Ostiensis praesidens praedictus dixit, & legit in hunc modum; *Ut ecclesiam tuam, & regem nostrum Imperatorem electum hic praesentem ecclesiae tuae advocatum, & defensorem ad perfectam redintegrationem unitatis ecclesiae praesata iter arripientem dirigere, protegere, & conservare digneris*. Fuit responsum: *Tu rogamus audi nos*. Secundo dixit; *ut ecclesiam tuam, & eundem regem Imperatorem electum ab omnibus inimicis visibilibus, & invisibilibus praeservare & defendere digneris*. Iterum respondebatur, *Tu rogamus audi nos*. Tunc ulterius fuit litania in totum per cantores completa, qua completa, ipse dominus episcopus Ostiensis praesidens dicens officium veritatis ad Imperatorem dicendo, & decantando preces, scilicet, *Salvum fac servum tuum Domine*. Et respondebatur: *Deus meus*. Secundo, *Nihil proficiat inimicus in eo*; & responsum fuit: *Es filius iniquitatis non apponet nocere ei*. Tertio dixit: *Esto ei Domine turris fortitudinis*. Respondetur, *A facie inimici*. Deinde dixit: *Domine exaudi orationem meam*; & responsum fuit: *Es clamor*, &c. *Dominus vobiscum*; *Es cum spiritu tuo*. Deinde dixit collectam, videlicet, *Oremus*, ad ponendum pacem in ecclesia Dei: Et tunc Imperator rediit ad sedem suam. Illis omnibus cum devotione & solemnitate, ut decuit, plenissime expeditis & peractis, reverendissimi patres

C domini, Antonius Concordiensis, Vitalis Tholonensis, Nicolaus Magyeburgensis, & Patricius Cortagensis, Dei & Apostolicae sedis gratia episcopi: Ne non reverendus in Christo pater & dominus Joannes divina providentia patriarcha Antiochenus, ambonem, in quo decreta, ordinata & diffinita Concilii sacrosancti praedicti solent legi & publicari, ascenderunt; in quo ipsi existentes dominus Antonius episcopus Concordiensis praefatus quandam bullam provisionis, cujus tenor inferius est inferus, de mandato Concilii antedicti publice, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum publicavit & perlegit. Qua bulla sic ad finem lecta, per omnes quatuor nationum reverendos patres dominos episcopos ad hoc deputatos praedictos, ac per dominum Joannem episcopum Ostiensem, & hujus sessionis praesidentem fuit concorditer responsum, *Placet*. Deinde dominus Joannes patriarcha Antiochenus adhuc in ambone publicationis ordinatorum in Concilio existens, quandam papae articulatam cedulam, cujus tenor inferius est inferus, de mandato dicti sacri collegii publice, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum legit & publicavit. Tunc ea integre perlecta, per omnes quatuor nationum praesidentes, & reverendissimum patrem dominum episcopum Ostiensem, & Vicecancellarium praesidentem hujus sessionis, fuit concorditer, ut supra, *Placet*, responsum. Super quibus omnibus, & singulis praemissis in hujusmodi sessione determinatis, lectis & conclusis, atque factis, magister Henricus de Piro hujus sacri Concilii promotor & procurator, sibi nomine dicti Concilii per protonotarios, notarios, atque scribas ejusdem Concilii, unum & plura, ac tot, quot sunt necessaria fieri publica instrumenta petiit: praesentibus ibidem illustrissimis principibus dominis Ludovico Bavariae, ac palatino Reni, comite Frederico marchione Brandeburgensi, & Burgravio Nurenburgensi, ac generosis viris Bertholdo de Ursinis, & Carolo de Malatestis comitibus, aliisque nobilibus & Christi fidelibus in numero copioso.

Ex editione Surii.

Die Luna decimaquinta mensis Julii supradicti, fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensi, mane hora consueta, pro recessu ac felici transitu serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Hungariae, &c. regis, ac concessionis fenzae reverendissimo patri domino Angelo Corario cardinali Constantino politano, olim Gregorio Papa duodecimo in sua obedientia nominato, nuperrime papatu suo renuncianti: pra-

ANNO
CHRISTI
1439.

ANNO
CHRISTI
1439.

lente ibidem profano domino Sigismundo Romanorum rege in habitu quotidiano: necnon presantibus reverentissimis patribus dominis Joanne Othiensi, Angelo Prænestino, Jordano Albanensi, episcopis; Joanne sancti Sixti Rugusiniensi, Antonio Aquilejensi, Alamanno Pisano, Thoma Tricaricensi, Branda Placentino, Ancouio de Salancho, presbyteris; Amadeo Saluciarum, Rainaldo de Branchastis, Ludovico de Flisco, Landulpho Barrensi, Odone de Columna, Lucido de Comite, & Francisco Florentinensi, diaconis cardinalibus. Quibus existentibus, ut presertim, ibidem fuit celebratum officium Missæ per reverendum patrem dominum Ultricum episcopum Verdensem, & sancto Spiritu: & sermone ad clerum facto per reverendum patrem dominum Nicolum Carotenensem episcopum, cujus sermonis thema fuit, *Corpus nostræ humilitatis*. Officio vero Missæ solemniter peracto, fuit inceptum officium litaniarum cum introitu, *Exaudi nos Domine*, more solito, cum collationibus, orationibus & evangelio: *Defignavit Dominus & alios septuaginta duos*: ac hymno, *Veni creator Spiritus*. Hesperatis, reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Othiensis cardinalis Vivariensis, prædictus præfatus, accessit ad altare, serenissimo domino rege Romanorum transiente ad locum præfatum, ubi parabat sedes ipsi domino regi, cum dominis Jordano Albanensi & Angelo Prænestino episcopis cardinalibus, ipsi domino a recessibus in officii solemnitate. Quibus hinc inde in locis præfatis existentibus; fuit secundario inceptum officium litaniarum per cantores Synodi. Quibus litaniis dictis, rege in loco suo genibus flexis stante, præfatus reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Othiensis & præfatus legebatur: *Ut ecclesiam tuam, & Imperatorum electam hic præsentem, ecclesiam advocatam & defensam, ad perfectiorem reintegrationem unitatis ecclesie præfate iter arripierem, dirigere, protegere & conservare digneris*. Chorus respondebat: *Te rogamus, audi nos*. Subsequenter legit: *Ut ecclesiam tuam & eundem Imperatorem ab omnibus inimicis visibilibus & invisibilibus præservare & defensare digneris*. *Te rogamus audi nos*. Tertio legebatur: *Ut eundem regem Imperatorem ad nos incolorem reducere digneris*. Chorus: *Te rogamus audi nos*. Tunc officium litaniarum ulterius more solito fuit completum per cantores sive chorum. Quo finito, idem dominus revolvit se ad Imperatorem, legendo preces ad versiculum: *Salvum fac servum tuum Domine*. Respondebatur: *Deus meus sperantem in te*. Subsequenter: *Nilil proficiat inimici in eo*. Respondebatur: *Et filius iniquitatis non apparet nocere ei*. *Ego et domine turris fortitudinis*. Respondebatur: *A facie inimici*. *Domine exaudi orationem meam*: *Et clamor meus ad te veniat*. *Dominus vobiscum*: *Et cum spiritu tuo*. Ultimo legebatur collectam ad ponendam pacem in ecclesia Dei. His itaque peractis, rex Romanorum præfatus recessit de illa sede, & reverfus fuit ad sedem suam solitam, una cum dictis dominis cardinalibus sibi in officio assistentibus. Tunc ascendente ambonem, in quo edita & ordinationes sanctæ Synodi Constantiensis solent legi & publicari, reverendi patres dominus Antonius Concordientis, Vitalis Tolonenfis, Nicolaus Murburgensis, & Patrius Coragenfis, episcopi nomine quatuor nationum, superveniente & ascendente postremo domino Joanne patriarcha Antiocheno. Quibus ibidem existentibus, dominus Antonius de mandato & auctoritate ipsius sanctæ Synodi legebatur schedulam papyream concessionum, lationum, salviconductus & aliorum indultorum, reverendissimo patri domino Angelo Corario cardinali Constantino-plitano per Concilium & Synodum concessorum & donatorum, in hunc modum: Sacrosancta generalis, &c.

Ex prima editione.

Bulla legationis domini Angeli, olim Gregorii duodecimi, & provisionis eiusdem.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, in Spiritu sancto legitime congregata, Universalem ecclesiam repræsentans.

Um Christi fideles pii in Domino & devoti affectibus, multis temporibus, sollicitudinibus, impensis,

laboribus atque curis occupati fuerim circa extirpanda schismata de ecclesia sancta Dei, & post atque inter omnia alia huius pestiferi morbi quaesita remedia, toti peno Christianitati & huic tandem sacro Concilio Constantiensi facilius & potius antedatum ad hoc exsequendum usum fuerit, renunciato: ac cessione papatus fieri debere per quemlibet pro Papa, seu Romano Pontifice se gerentem; præcipue quoque propter pacem & tranquillitatem sanctæ matris ecclesie supradictæ, totalis reintegrationis ordinem ad perfectionem auctore bonorum omnium deducendum, laudabili humilitate projectus sit dominus, videlicet reverendissimus dominus Angelus de Corario, qui in sua tunc obedientia Gregorii duodecimi dicebatur; renunciando videlicet, cedendoque expressè in scriptis realiter & cum effectu, juri, titulo & possessioni, quod, quem & quam, vel si quod, quem aut quam habuit in papatu, & resignando papatum, & omne jus papatus, titulum & possessorem, quod, quem & quam habebat, vel habere dicebatur, per manus magistris & potestatis cari domini Caroli de Malatestis, pro sancta Romana ecclesia Aviminis & nonnullarum aliarum terrarum in temporibus vicarii & rectoris provincie Romanicæ generalis, plenum & speciale ad hoc mandatum habentis: quemadmodum in gestis sive actis publicis, in sessione dicti sacri Concilii quarta die hujus mensis Julii facta, per instrumenta autentica comprobatur. Et attendens dicta sancta Synodus Constantiensis, quam sponte & liberaliter in præscriptis cessione, renunciatione & resignatione per ipsum dominum Angelum, & pro eodem processum fuerit usque ad effectum Deo gratum & commendabilem inclusive, & etiam ad ipsius sanctæ Synodi declarationem; antequam ille dominus, qui in sua obedientia dicitur Benedictus, cesserit, aut cedere veluerit, experiretur; quantaque bonæ his sanctæ matris ecclesie attulis, ac universo populo Christiano proveniant, sicutque Domino largiente procurantur; & quod serenissimus princeps & invictissimus dominus Sigismundus Dei gratia Romanorum & Hungarie, &c. rex, supradicta etiam pia consideratione advertens, quædam capitula seu articulos, persona securitatem, animi quietem, vitæ & status concordantiam dicti domini Angeli olim in sua obedientia Gregorii duodecimi nuncupati, concernentia, dicta sanctæ Synodo exhibuit atque præteritis: Volens dicta sancta Synodus, quod ecclesie sanctæ filii viderent, quanta sibi beneficentem ipsa mater ecclesia gratitudine proseguatur, præcipue tanti filii & defensoris precibus inclinata, statuit, ordinat & decernit, quod dictus dominus Angelus inter sanctæ Romane ecclesie cardinales sit, & esse debeat episcopali titulo, per prelosum Concilium, aut futurum Romanum Pontificem suo tempore pro pace ecclesie declarando, cum omnibus bonis & emolumentis, & aliis debitis seu conjunctis perpetuo insignitus, secundumque post Romanum Pontificem dignitate & ordine habeatur, nec aliqui sanctæ Romane ecclesie cardinalium sibi in hoc præferatur: salvo, si dominus ille qui in sua obedientia dicitur Benedictus, contumeliter renunciarerit & cesserit sponte juri, titulo & possessioni papatus, quod, quem & quam se præteritis habere: & ipsos ambos in eodem loco sive tractatu simul personaliter concurrere contingat: quod tunc in sacro Concilio ante electionem, & futuri Pontificis Romani post electionem, potestate existat, inter ipsos duos gratificando, quis præmerent, ordinare. Insuper dicta sancta Synodus statuit, ordinat & decernit, quod dictus dominus Angelus quoad vixerit, sit sanctæ sedis Apostolicæ in provincia Maritima Anconitana & præfatus Farsensis, cum provizione, salario, gægiis, muneribus & honoribus solitis, cardinalis legatus de latere in spiritualibus & temporalibus, atque vicarius generalis irrevocabiliiter permanens; cum omnibus & singulis facultatibus & auctoritatibus huiusmodi legatorum, que legatis talibus concedi per sedem Apostolicam in forma plenissima consueverunt: quodque eidem domino Angeli favore & gratia sedis Apostolicæ in præfatis beneficiis & aliis provisionibus largitæ impendantur. Præterea dicta sancta Synodus statuit ordinat & definit, quod idem dominus Angelus, ratione & occasione spiritualis & temporalis administrationis papatus vere ac passivæ, quemadmodumque qualitercumque usque in præsentem diem, & quousque per formam con-

Philip. 9.

Lac. 10.

a Forte, re
est hanc
but.

Sess. XIV.

conditionis pridie in dicta sancta Synodo facta, eidem licet, quem & quem habuit aliquando, aut cujusvis legationis, vicariatus, seu nunciatus sedis Apostolicae, aut alterius legationis, seu administrationis nomine Romanae ecclesiae, & maxime in provincia Marchia Anconitana, vel alibi, dum minori fungebatur officio, ac etiam occasione vel causa sua persona non possit, neque debeat de alio, gestis, ordinatis, indulgentiis, concessis, receptis, levatis, habitis & erogatis, donatis & alternatis ac effusi, quitatis, liberatis, aut alii quibuscumque, seu qualitercumque factis seu peractis per eum, seu eius nomine, aut quae ad eum, vel potestatem eius quovis modo pervenerint, ad cujuscumque officii vel cujuscumque persone instantiam, cujusvis dignitatis, praeminentiae, status, gradus, ordinis vel conditionis aut sexus, etiam si papalis, pontificalis, imperialis vel regalis existat, de jure vel de facto, aut aliter qualitercumque conveniri, denunciari, accusari, vexari, inquiri, impediri ordinari seu extraordinarie, cum promotione vel sine, in iudicio hinc extra, per se vel per alium, Apostolica Concilii praesentis, aut alia quavis auctoritate ordinaria vel subdelegata, seu alias molestari, nec contra eum inquiri valeat: nec ullo unquam tempore realiter vel personaliter, civiliter vel criminaliter, aut mixtum, seu alia quomodocumque, etiam si dolus vel fraus, aut aliqua alia corruptela circa praemissa vel eorum aliquod re ipsa vel alias notari possent, aut dicerentur quomodo libet intervenisse: quodque idem dominus Angelus non tenetur, nec debeat cuiquam (ut praemittitur) persona in iudicio vel extra de praemissis vel aliquo eorum, aut dependentibus, emergentibus aut connexis, fructu proferri extraneis a praemissis vel aliquo praemissorum, respondere, rationem reddere, aut calculum facere, etiam si eum gentibus Apostolica camera, vel alii quovis modo, directe vel indirecte, publice vel occulte, nisi quatenus sibi propria conscientia, cui quoad hoc totaliter relinquatur, dixerit faciendum. Dicta namque sancta Synodus ex superabundanti liberalitate dictum dominum Angelum de his omnibus, universis & singulis, aliisque, in quibuscumque pondere, numero & mensura, cujusvis qualitatis, quantitatis, generis vel speciei, juris corpore comprehensorum, vel non, existant, quae omnia hic & eorum valores, nomina, cognomina, qualitates, genera ac species habere voluit, & vult pro specificis & expresse declaratis, ac si de eis expresse mentio facta foret, etiam si facta fuerint aut profana, communitur vel divisim, seu mixtum ad quemcumque ratorem ascendam, attentam libera & spontanea cessione juris papatus per ipsum D. Cavolum de Malatestis procuratorem eius, pridem in huiusmodi sancta Synodo facta, pro pace & unione in ecclesia sancta Dei praedicta, quantum in eo fuerit, modis omnibus promovendis, quibus Romanae ecclesiae obligatus aut obnoxius fuerit, vel dici poterit, fructu possit; eximit, quitat, liberat penitus & absoluit: necnon vult & nunciat eum ab illis omnibus totaliter exemptum, quitatum, liberum & absolutum: eidemque domino Angelo pro se vel suis heredibus ac successoribus omnia & singula S. R. E. & Apostolicae camerae per eum qualitercumque debita, vel alia: pro eo plenarie, libere & pure remittit, donat & largitur. Tollit denique ex certa scientia quoad praemissa omnia & singula, invaliditas atque suspendit dicta sancta Synodus, tam restitutionis in integrum, quam de vacatione sedis. & omnia alia iura & beneficia, seu privilegia, per quae Romanae ecclesiae Apostolicaeque camerae praedictae, aut futuro eius Pontifici contra praemissa vel aliquod eorum intervenit, aut de ipsis vel eorum aliquod infringi, seu aiqua modo possent transgredi aut violari: decernens irritum & inane, si quid in contrarium a quovis, quavis auctoritate, vel quovis ingenio vel colore contigerit attentari: non obstantibus quoad omnia & singula supra dicta, tam canonicis, quam civilibus iuribus & Apostolicis constitutionibus, generalium Conciliorum constitutionibus, ac aliis dispositionibus contrariis quibuscumque. Statuimus & ordinamus dicta sancta Synodus, quod quilibet futurus Romanus Pontifex omnia & singula supra dicta stande inviolabiliter observare, eaque iuris Apostolicis litteris in forma plena, congrua & decerni approbet, ratificet, de novo concedat, indulgeat atque confirmet: & quod quicumque Romanum Pontificem

attigerit, quoad hoc, ante sui Apostolatus inthronizationem sub vinculo praestandi juramenti obligem efficaciter & adstringant: mandant & praecipimus dicta sancta Synodus, quod ultra sacri Concilii publica gesta seu monumenta solita more super praemissis conficienda, sicut super praemissis capitulis & singulis, & quolibet eorum ad majorem certitudinem potentes litterae, sub sigillo Concilii in forma plenissima cum omnibus & singulis clausulis, non obstantibus necessariis, revocatoriis & derogatoriis, & aliis opportunitis dicto domino Angelo, seu alteri vel aliis, pro eo recipienti vel recipientibus, assignanda.

Ex Mss. Sarii, & tribus Germanicis.

Quarum quidem ordinationum, concessionum, provisionum & indulgentiarum schedula, ut praemittitur, lecta, responsum fuit ad contenta in eadem, primo per dominum Antonium Concordiensem pro Italica, Vitalem Tolonensem pro Gallicana, Nicolaum Mersburgensem pro Germanica, & Patricium Cortagenem episcopos pro Anglicana nationibus praedictis, & Joannem episcopum Ostiensem cardinalem Vivariensem pro collegio cardinalium, Placet.

Quibus, ut praemittitur, factis, Joannes patriarcha Antiochenus eodem loco existens, de similibus voluntate & mandato legebat unam schedulam certarum inhibitionis, censurae & excommunicationis sententias ac privationes in se continentes, contra omnes & singulos dantes & dari facientes impedimentum dominis praetatis, ambaxiatoribus, nunciis, procuratoribus, & aliis ad Concilium venientibus, & de Concilio re edentibus licentias. Necnon dictum impedimentum dominis maiestati & secum venientibus, seu itinerantibus: in eundo & redundo Niciam, & de Nicia sive aliis locis per quos transiverit, & in quos interim fuerit conventum de mutua visione habenda, prout inferius sequitur.

Item, idem patriarcha nomine & auctoritate quibus supra, per unione & felici ipsius regis transitu, & suorum, die Dominica esse processionem generalem per praedictos sanctae Synodi Constantiensis, & de cetero domino rege existente foras in itinere, omnibus diebus Dominicus esse debere processionem generalem. Et fuit responsum per dominos deputatos praedictos ac cardinalem Vivariensem: Placet. Super quibus venerabilis vir magister Henricus de Piro promotor petiit sibi fieri unum vel plura, ac tot quot sufficiant, per protonotarios sedis Apostolicae, & notarios nationum & Concilii Constantiensis, & alios singulos ibidem praesentes, publicum seu publica, instrumentum & instrumenta. Praesentibus ibidem illustribus principibus dominis Ludovico comite Palatino Rheno, Friderico Burgravio Nurembergensi, Carolo de Malatestis domicello Arimini, & pro sancta Romana ecclesia in provincia Romandiolae rectore generali: Guntero comite de Swartsburg magistro curiae Romanorum regis, Bertholdo de Ursinis comite Suaneris, Joanne de Palestrove, & Zavischo dicto Nigro, ambaxiatoribus regis Poloniae, aliisque regum, principum & baronum, civitatum, universitatum, studiorum ambaxiatoribus, & ceteris Christianis in multitudine copiosa.

Tenor vero dictae schedulae, per praefatum patriarcham Antiochenum lectae, de qua supra fit mentio, sequitur, & est talis.

Ex prima editione.

Quod impediens regem Romanorum in itinere ad regem Arragonum, sit ipso jure excommunicatus.

Quia dignum est laborantes pro pace sacrosanctae ecclesiae plena libertate securitateque gaudere, nullaque impedimentis seu molestiis inquietari; hac sacrosanctae Constantiensis Synodus ecclesiam catholicam repraesentans, in Spiritu sancto legitime congregata, statuit, definit & ordinat, quod quicumque cujuscumque status aut conditionis existat, etiam si regalis, cardinalatus, patriarchatus, archiepiscopatus, episcopatus, natus, principatus, comitatus, marchionatus, seu alterius cujuscumque dignitatis seu status ecclesiastici vel saecularis existat, qui servissimum & obsequiosissimum principem d-

ANNO
CHRISTI
1415

minum Sigismundum Romanorum & Hungariae, &c. re-
gem, vel alios cum eodem, ad conveniendam cum do-
mino rege Arragonum pro pace ecclesie, ad extirpationem
presentis schismatis per hoc sacrum Concilium ordi-
natos, ad dictam convocationem venire vel redeundi im-
pediverit, perturbaverit, vel molesterit, aut aliquod
damnum in personis aut bonis, aut familiis eorum intu-
lerit, aut inferri per alium seu alios, directe vel indi-
recte, clam vel palam, seu quocumque modo inferri procur-
averit; sententiam excommunicationis auctoritate hujus
sacri Concilii generalis ipso facto incurrat, absolutione
ejusdem ipso sacro Concilio, seu futuro unico & indubi-
tato summo Pontifici, praterquam in mortis articulo, spe-
cialiter reservata, & ulterius omni honore & dignitate,
officio, beneficio ecclesiastico vel seculari sit ipso facto pri-
vatus.

Quod celebretur Missa singulis diebus Dominicis per
Concilium, & fiat processio, & interesse
habeant centum dies indulgentiarum.

Item, ut Deus presati serenissimi principis & aliorum
cum eo ad dictam conventionem ecclesie sue gressus di-
rigere, & corda illorum cum quibus agitur sunt, ad cam-
dem pacem seu clementiam inducere, & illos cum dicta
pace obsecra ad dictum sacrum Concilium incommunes re-
ducere dignetur: statuit & ordinat sancta Synodus, quod
singulis septimanis die Dominico fiat processio generalis in
hac civitate Constantiensis cum Missa solemniter: quibus pro-
cessionibus & Missis omnes prelati in hoc Concilio existentes
interesse teneantur vestimentis pontificalibus (ut est moris)
induti. Conceditque dicta sancta Synodus cuilibet prelati
forum interesse centum dies indulgentiarum, & toti-
dem cuilibet presbytero unam Missam celebranti. & aliis
qui devote semel in die, Pater noster & Ave Maria,
pro dicta incoluntate orando dixerint, quadraginta dies
indulgentia in forma ecclesie consueta. Lectis supradic-
tis, per deputatos quatuor nationum, & Dominum pre-
sidentem, suis concorditer responsum: Placet.

Ex cod. ms. Helmstadensi.

Epistola Concilii ad Bohemos.

Sacrosancta Synodus Constantiensis, universalem Dei
ecclesiam repræsentans in Spiritu sancto legitime congre-
gata, venerabili episcopo & dilectis nobis in Christo fili-
is, capitulo & suffraganeis, ac toti clero Pragensi, sa-
lutem in Domino. Magnum nostris temporibus infortu-
nium, grave nefas experti sumus, optimi filii, si hor-
rendi schismatis fedicitatem, si hæresium perniciosissimam
malitiam reperimus: & ex eis quanta clades, quanta
animatorum damnatio orta sit, plane recensamus. Equi-
dem tanta obnoxia, tam profusa intolerabilia passi
sumus, ut non mirandum sit, tantum facinus quemadmo-
dum pululaverit; sed quo pacto nos tot flagella, con-
certationes, ac disturbia toleremus. Ac si hominum for-
sitan diligentia gravitateque has tempestates passim leno-
vere minime curaverit, quod nos infelicissimum arbi-
tramur; Deus tamen immortalis, qui impiorum favo-
riam & malignantium iniquitatem per se humanum ge-
nus insecere non sinit, nos huc advenare statuit, quo
fidei nostra orthodoxissimæ ac sanctissimæ ecclesie rein-
tegrationi opportune succurrere curaremus. Itaque Deo
auctore nostro, hæc tam ingentia negotia consultissime
decentissimeque ingressi, tandem feliciter pergere insti-
tuimus; populumque Christianum, tot adeo angustis la-
befactum, hæresum etiam gravitatibus concitatum, ad
pacis dulcedinem & veritatis candorem restituere capi-
mus: sicque perfecta a nocivis vepris liberare putavi-
mus. Meminisse quidem oportet nefandæ & detestabilis
doctrinæ Joannis Wicleff; cuius tam fordida, tam fœda
sententia exiit, ut non solum illam reperere, quoque
ex ea errores defluerint, memorare grave sit; sed &
ipsius reminisci horrendum videatur. Nam fidem catho-
licam non tantum improbe interpretari, sed a funda-
mentis evertere conatus est. Nemo tam unquam sub ve-
lamine Christianæ religionis instituto fidei oppugnator,
tam perverte & scandalose contradixit ecclesie. Quamo-

abrem in Oxoniensi primum, dein Parisiensi, Pragensi-
que Studiis, articulis de ejus libris excerptis, memoria-
que ejus damnata, tandem in generali Concilio, Romæ
jam pridem celebrato, illa sententia iuste; pie, & san-
cte exiit confirmata, per librorum ejus condemnationem
& combustionem. Et jam in præfati Constantien-
si Concilio confirmatio prædictorum exiit innovata;
& memoria ipsius Wicleff ob nefariam ipsius doctrinam
condemnata, cum sententia exhumationis ossium ipsius
a sacro loco, si a fidelium ossibus valeant separari, ac
extra sacrum locum eorumdem ossium projectionis.

Verum, ut experientia docet, venenosa ejusdem Jo-
annis Wicleff perverſaque opinio, mentes plurimorum
infecit peste sua, damnabiliterque corrupit. Unde in præ-
sentiarum improbiſſimos, & periculosissimos terrimof-
que viros, quodam Joannem Hus, Hieronymumque,
ejuſque Wicleff in multis damnatissimis articulis imita-
tores, non solum ad debilitandam, sed ad enervandam
quasi militantis ecclesie disciplinam, fidemque catholicam
elidendam tendere, manifestissime cognovimus. Ob hoc
quidem gentibus præclari regni Bohemie vere catholici,
pro tam nefanda, tam obnoxia labe repellenda, pluri-
mum, ut percepimus, excitatis, ac etiam manifestis juri-
gii & concertationibus exortis, ingenti studio & maturo
judicio tractavimus, quo pacto regnum hoc vestrum præ-
dictum talibus hominibus perditissimis liberare valeremus.

Neque parva res videbatur. Etenim sub colore ca-
tholicæ fidei tales hæresiarum solent simplicissimos ho-
mines indoctos, etiam eruditos corrumpere, eosque a
fidei institutis avertere. Itaque eos jam sub nostre pote-
state redactos examinare, & quemadmodum sapienter per-
scrutari voluimus.

Verum de Joanne Hus, qui primum huc venit, judi-
cium orsi, diligentissime libris primum suis, deinde quam-
plurimorum testium fide dignorum, immo qui nullo pacto
repudiari possunt, testimoniis, reperimus, intellina
fidei nostre dissipare, & populum notorie ad suam da-
mnatissimam doctrinam adducere curavisse. Quæ si, ut
nobis clarissime liquet, cunctis regni vestri gentibus mani-
festa essent, minime dubitamus, pro ingenti vestro erga
fidem catholicam affectu, quin talem virum, suis meritis
exigentibus notorie convictum, & jam sanctissima justitia
mediate deletum, perantea exterminandum curavissetis.

Scitote autem, nos eundem Joannem Hus primo ex
reverendissimis dominis cardinalibus, ex prælatorum &
magistrorum excellentissimorum quampluribus examini
suo deputatis, demum data sibi publica auctoritate, se-
renissimo Romanorum semper Augusto ac Ungaricæ regis
assistente, quemadmodum intelligeret, auscultasse. De-
nique cum obstinatissimus, ne animæ suæ periculum pa-
teretur, atque omnibus de nostra diligentia gravitateque
constaret, curavimus ipsum persæpe vocare, accessit
coram plurimis prælatiſ, doctoribus, & magistris, suæ
mentis sententias manifestare, defensionemque proferre.
Multa enim penitus absurda & fide discrepantia fe-
dere falsus est. Eundem tamen ut respiceret, carita-
tive, quanto studio potuimus, monuimus: sed nec pro-
fuit. Quippe non satis dici possit, quantum & publice
& privatim, ut se emendare vellet, conati simus. Quo
in casu clementer agere volebamus, cupientes vitam
potius quam mortem peccatoris amplecti. Sed neque
etiam proficere valuimus. Quin immo obstinatio, in
suis opinionibus perverſior diabolica instigatione exiit.
Itaque res se habet, ut in apertissima hæresi & in-
tolerabili deprehensus & convictus, juris censura peni-
tus relinqueretur: & ob idem in publica nostri Concilii
sessione damnatus ac demum degradatus, supplicio ulti-
mo per curiam sæcularem exiit judicatus.

Hæc perscribimus, Viri eruditissimi, ut quod nos inde-
fesse agimus, vos etiam, quos percepimus huius hæresis
periculosissimæ oppugnatores, ad ejusdem extirpationem
non solum opportune, sed etiam celeriter intendatis. Ad
quod serenissimum regem vestrum, Christianissimum &
piissimum, nostrorum etiam conatum promptum & of-
ficiocissimum, ut audivimus, imitatore, ad solita sus-
fragia excitetis. Neque enim dubitamus, eum piis nostris
conatibus favores opportunos impensurum, cum a vene-
rabili fratre nostro, episcopo Luthomienſi, aliisque do-
ctoribus, & magistris ejus regni persæpe audivimus, quam
ardent-

ANNO
CHRISTI
1415

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415.

ardentissime expurgationem tam fœdissimæ pestis affectaret. Cuius episcopi gesta non parva laude digna essent, si nos, quæ pro honore regis & regni Bohemæ & catholicæ fidei defensione gessit, seriose scribere curaremus. Quid enim Deo acceptius, quid populo Christiano gratius agere possumus, quam tantam temeritatem & malignitatem opprimere? Profecto id unum memorie vestræ commendamus. Si nos hæreses sustinemus, easque passim crescere permittimus, longe Deo hominibusque inferiores existimus.

Ne igitur tanta nota nigremur, o viri optimi, & vos hortamur, quantumcumque valemus, & per viscera Domini Jesu Christi obestamus, ut homines pestiferos, doctrinam Wicklii & ejus sectatoris Hus, hæreticorum damnatorum seminantes, prædicare & dogmatizare in vestris civitate & diocesi, quantum in vobis fuerit, non permittatis, ut labes illa pessima ab ipsius regni finibus penitus extirpetur. Quin imo ea qua fungimur auctoritate & sub penis juris vobis injungimus & mandamus, ut pro repellenda tam fordida & maligna hæresi, omnibus quibus potestis laboribus, curis, & diligentia intendatis. Meminisse enim oportet, frater venerabilis, Apostolos, in quibus in terra pastoralis officii episcopos successisse tenemus, pro abolendis hæresibus a Christo Salvatore nostro militantis ecclesie capite institutos, & pro eorundem extirpatione spontaneam mortem & martyria gravissima sustinuisse. Velis igitur, in catholicæ fidei tuitionem, juxta prædicta tradita a nobis præcepta accuratissime vigilare, ut sic subjecti vestri vestra valeant cura ac diligentia salvari, ut evangelica doctrina tradit. *Quoniam suorum, & maxime domesticorum, cum in non habet, his fidem abnegavit, & infidelis deterior est.* Propter quod tales vos in præmissis ex operum efficacia exhibere curetis, ut apud eum, cujus res agitur, meritum reportetis, & a nobis de bona diligentia collaudari merito valeatis. Sciens, si qui ausu temerario hanc nostram sententiam Deo gratissimam, totique Christiano populo salutarem, quoquomodo impugnare tentaverint, & in eadem damnatissima hæresi persistierint, aut in ea persistentes iuverint quomodolibet vel defenderit, ultra divinam vindictam, quam verisimiliter debent expectare, nos in eisdem debito modo & juxta canonicas sanctiones processuros, ut sic talium correctio aliis transeat merito in exemplum.

Datum Constantiæ, anno Domini mcccxcv. indictione octava, die xxvi. mensis Julii, sub appensione sigillorum quatuor nationum. Quatuor nationes hæ sunt; Italicorum, Francigenarum, Anglicorum, Germanicorum. Item penæ juris, sub quibus præcipitur, sunt hæ: major excommunicatio, beneficiorum privatio, & sacerdotii degradatio. Amen.

SESSIO XVIII.

Ex prima editione

Anno & indictione quibus supra, die vero Sabbati decimo septima mensis Augusti, fuit celebrata sessio generalis in majori ecclesia Constantiensi, in qua præsidebat reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Offiensi, sanctæ Romanæ ecclesie cardinalis & Vicecancellarius, fuitque decantatum officium Missæ de Assumptione beate Virginis Mariæ per dominum Petrum episcopum Olorensem. Quo finito, legebantur litanie, & alia fiebant moralium sessionum. Quibus expleti, dominus Antonius episcopus Concordienfis legebat articulos inferius descriptos:

Ex Mf. Sarr.

Missa celebrata, cum introitu, Gaudeamus omnes in Domino, prout in festo Assumptionis beate Mariæ Virginis, litanis & orationibus, Veni creator Spiritus, evangelio, &c. Præsentibus ibidem reverendissimis patribus dominis Joanne episcopo Offiensi cardinali Vivariensi præsidente, Jordano de Urinis Albanensi, Angelo Laudensi Prænestino, episcopis, Francisco Venetiarum, Joanne sancti Sixti, Antonio Aquileiensi, Branda Placentinensi, Alamanno Pisano, Thoma Tricaricensi, Guillelmo S. Marci, presbyteris, Raynaldo de Brancatis, Amadeo Salutiari, Landulpho Barenfi, Lucido de Comite, Ludovico de Elisco & Francico Florentinensi, diaconis cardinalibus. Quibus Missæ & litaniarum officii solemniter peractis, ascenderunt ambonem, in quo sententia, edita, patata & ordina-

Ationes Synodi Constantiensis publicari & legi solent, reverendi patres domini Antonius episcopus Concordienfis, Andreas electus Poznanienfis, Nicolaus episcopus Merseburgensis, Vitalis episcopus Tolonenfis, & Thomas abbas sanctæ Mariæ extra muros Eboraci ordinis S. Benedicti. Idem Antonius episcopus Concordienfis de mandato ipsius sanctæ Synodi legebat quedam capitula, statuta sive constitutiones observandas ad perpetuam remembrance, hujusmodi sub tenore.

Ex collectione Barberiniana, & Mf. Lipsienf.

Anno & indictione, quibus supra, die vero Sabbati 17. mensis Augusti, Constantiæ provincie Maguntinensis, in ecclesia majori, & loco solito & consueto ad hoc deputato fuit sessio generalis sacrosancti Constantiensis Concilii tenta, ac cum illa, qua decuit solemnitate celebrata: pro cujus sessionis introitu, & causa devotionis excitandæ reverendus in Christo pater & dominus Petrus episcopus Olorensis Missam de Assumptione B. Mariæ Virginis gloriose celebravit: & ipsius sessionis reverendissimus in Christo pater & dominus Joannes misericordie divina episcopus Offiensi S.R.E. cardinalis & Vicecancellarius fuit præsidens. Hujusmodi namque Missa cum debita devotione, & humilitate celebrata, domini Romanæ sacrosanctæ ecclesie cardinales, archiepiscopi, episcopi, & prælati alii, ad quos pertinuit, ornamentis pluvialibus se induerunt, mitras capitibus imponentes. Quo sic factis, inchoarunt, & lectum fuit evangelium istud secundum Lucam. *In illo tempore: Designavit dominus alios septuaginta duos: mensis quidem multa.* Post quod evangelium alios actus devotionis sacri Concilii, & sessionis hujusmodi præsentis solitos, ac orationes & cantus consuetos, reverendissimi patres domini Antonius Concordienfis, Vitalis Tholonensis, Nicolaus Merseburgensis, episcopi; necnon Andreas electus Poznanienfis, Thomas abbas extra muros Eboraci ordinis S. Benedicti, ambonem, in quo decreta, ordinata, & diffinita hujus sacri Concilii solent publicari, ascenderunt: ipsique in illo ambone existentibus, dominus Antonius episcopus Concordienfis incepit legere nonnullos articulos, quorum tenores inferius sunt inserti: ipsosque de mandato hujus sacri Concilii, publice, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum publicavit. Quibus articulis sic perlectis, per omnes quatuor nationum deputatos prædictos, & reverendissimum patrem dominum Joannem episcopum Offiensem, & hujus sessionis præsentem nomine collegii cardinalium fuit, *Placet*, concorditer responsum. Super quibus omnibus & singulis in hujusmodi sessione actis, factis, & publicatis præmissis magister Henricus de Piro hujus sacri Concilii procurator & promotor, petiit sibi nomine dicti Concilii, a dictis protonotariis, & notariis hujus sanctæ Synodi, unum vel plura, ac tot, quot fuerint opportuna, & necessaria fieri publica instrumenta. Præsentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis Offiensi, Laudensi de Urinis, Venetiarum Joannis Dominici, Aquileiensi, Pisano, Cameracensi, Tricaricensi, Placentino, S. Marci, Salutiari, de Brancatis, de Elisco, Barenfi, de Columna, de Comitibus, & Florentino S.R.E. cardinalibus, ac Constantinopolitano & Antiocheno patriarchis; necnon regum, ducum, principum, comitum, & nobilium quampluribus ambaxiatoribus, aliorumque Christianidelium multitudine copiosa.

Ex prima editione.

Datur potestas iudicibus definiendi, & causas per duos cognoscendi.

Nuper sacrosanctæ & universalis Synodus Constantiensis reverendus in Christo pater D. Pistoriensem, Varensem, Ploensem & Sarsbiritem episcopos, ad audiendum causas & querelas ad ipsum Concilium devolutas & devolvendas, deducas seu deducendas, usque ad sententiam exclusive deputavit. Nequens igitur ipsa sancta Synodus, diversis aliis occupatis negotiis, ipsarum causarum finali decisione interdere, nolensque eas ab ipsa finali decisione diu propterea remanere, prædictis dominis episcopis etiam causas ipsas finaliter, summarie

simpliciter, & de plano sine strepitu & figura iudicii, sententias & terminandas, assumptis sibi in rimandis processibus & sententiis proferendis quatuor assessoribus de quatuor nationibus eiusdem Synodi per eos eligendis, partibus non suspectis, super quo eorum consensu convenitur, causis tantum cathedralium ecclesiarum & majoribus earundem causarum dumtaxat exceptis; plenariam tribuit potestatem. Et ut eo facilius negotia & cause ad finem optatum perveniant, eadem sancta Synodus, ut ipsi quatuor, aut tres, aut duo ex ipsis, aliis statuis bonis non venientibus, terminos ipsos in ipsi causis occurrentes, teneri & observari facere, & alias usque ad definitivam sententiam excludatur in causis ipsi procedere possunt & valeant, ordinat, statuit & decernit.

Quod adhibeatur fides bullae Concilii.

Item, statuit, ordinat & decernit dicta sancta Synodus, quod quibuscumque veris litteris sub bulla ipsius Synodi conficiendis, in quibus, unquam causis, negotiis & factis scilicet firmiter in iudicio & extra, ubicumque exhibita fuerint vel ostensa: illaque fides ipsi adhibeatur, quae veris litteris Apostolicis bullatis consuevit & debet merito adhiberi: ac eandem vim, illudque robur habeant in omnibus & per omnia, quam & quod ipsa littera Apostolica habent, & habere debent & possunt quoquo modo. Super cuius bullae usu & custodia per Concilium deliberabitur.

Quod committentes falsum circa bullam Concilii, puniantur sicut falsarii litterarum Apostolicarum.

Item, praedicta sancta Synodus similiter statuit, ordinat & decernit, quod omnes & singuli qui dolam & fraudem seu falsitatem aliquam circa huiusmodi litteras bullandas dictae Synodi pro tempore forsitan commiserint, & illi etiam qui, in hoc consenserint, aut talia fieri procuraverint, vel litteris falsis scienter usruerint, illas censuras ecclesiasticas & penas incurrant, quas falsificatores litterarum Apostolicarum, & qui illis litteris scienter utuntur, nec non participes a illius causa, idem crimen incurrant iuxta canonicas sanctiones.

Quod litterae expediantur super gratiis per olim Papam Joannem concessis, exceptis exorbitantibus, & exspectativis.

Item, similiter statuit, decernit & ordinat dicta sancta Synodus, quod litterae super omnibus & singulis gratiis per dominum Balthasarem tunc Joannem Papam vicegerentem in spiritualibus & temporalibus, scilicet, quae factae die Martii nro. mensis Maji praesentis anni, signatis, possint & debeant per reverendissimum in Christo patrem & dominum Joannem episcopum Ostiensem, sacrosanctae Romanae ecclesiae cardinalem & Vicecancellarium, & quatuor sibi adiunctos de quatuor nationibus, videlicet dominos Concordiensem pro Italica, b Germanicam pro Gallicana: c Thodericum d Voym pro Germanica, & dominum Robertum e Appellensem pro Anglicana, auctoritate dictae Synodi sub modis & formis, quibus summi Pontifices litteras gratiarum & concessionum suorum praedecessorum Romanorum Pontificum in similibus expedire consueverunt, iuxta constitutiones & regulas: a observantur & stylium cancellariae Apostolicae, & sub nomine & bulla dictae Synodi expediri, in spectationibus & exorbitantibus dumtaxat exceptis.

Ex Ms. Surii.

Ego Antonius episcopus Concordiensis, die Sabbati decimoseptimo praesentis mensis Augusti, millesimo quadringentesimo decimoquinto, supra scriptam scripturam, prout jacet, de mandato omnium quatuor nationum totius generalis Synodi Constantiensis, legi, recitavi, & alta voce publicavi in sessione publica totius ipsius generalis Synodi Constantiensis in majori ecclesia Constantiensis congregatae. In cuius fidem hic manu mea subscripsi. Qua quidem schedula lecta, idem dominus Antonius.

Concil. General. Tom. XXVII

a. u. in illa crimine.

b. Ms. Antiochenum. c. Ms. hic addit. d. Ms. Nicom. e. Ms. Apollon.

Ex ms. Surii, & tribus Germanis.

Antonius episcopus Concordiensis legebat unam aliam schedulam deputationis ambaxiatorum ad Italian nomine Synodi praedictae mittendorum, huiusmodi sub tenore.

Ex prima editione.

Deputantur ambaxiatores ad Italian.

Sacrosancta Synodus Constantiensis mittit ambaxiatores suos ad reverendissimum patrem & dominum, dominum Angelum Corarium episcopum cardinalem, olim Gregorium XII. in sua obedientia nominatum, & dominos cardinales secum exstantes, & ad alias partes Italiae, juxta factis & negotiis unionis ecclesiarum instructionibus & facultatibus deliberatis & conclusis: quorum ambaxiatorum nomina sunt haec: videlicet, domini archiepiscopus Mediolanensis, archiepiscopus Regnum, episcopus S. Flori, abbas Florentinensis praepositus Quinquagesimarianam, magister Joannes i. Scholii, &c. Quibus lectis, fuit per deputatos & praesidentem concorditer responsum Placet.

Ex ms. Surii.

Ego Antonius episcopus Concordiensis de mandato quatuor nationum generalis Synodi Constantiensis, praesentem schedulam legi & publicavi die decimoseptimo mensis Augusti, anno millesimo quadringentesimo decimoquinto, in sessione publica eiusdem generalis Synodi. Sessio propter causas fuit prorogata ad aliam diem.

Ex ms. Heimstad.

Epistola Concilii Constantiensis ad Sigismundum Caesarem, de rebus Hussitarum.

Serenissime princeps, ac Christianissime rex semper Auguste. Variis delationibus ac clamore valido, de malis quae contigerunt, & hodie perpetrantur in regno Bohemiae, quotidianae querelae in hoc sacro Concilio, a die recessus vestri, & per totam absentiam, usque ad praesens tempus continuatae sunt. Quae quidem querelae de die in diem in deteriora protenduntur. Nam, ut iam veridica loquitur, scandalosa pericula & periculosa scandala, videlicet errorum & haereseum, seditionum & persecutionum, quae per longa jam tempora contra sanam fidem ecclesiae, & erga clerum & sacerdotes Domini, necnon adversus omnes catholicos pie credentes, ibidem velut ignis depopulatorius exarserunt, nunc majori flamma incendio eandem patriam pervagantur. Vere etenim Bethsal, sequaces & discipuli Wicleff, Joannis Hus, & Hieronymi, abundantes impietate & perfidia, usque ad licentias nuptias procedere non verentur. Ipsos duos praenominatos, quos nuper haec sacra Synodus tanquam erroneos & a fide devios iusto condemnavit iudicio, in temporis Dei pro beatis depingunt, in praedicationibus eos sanctos fore asserunt, in officii divinis suffragis honorant, Missas ut pro martyribus canunt, & homines blasphemos & haereticos, traditos per sanctam ecclesiam satanae, velut caeli cives & domesticos Dei colunt & venerantur. Insuper perversum eorum dogma, quasi haereditario jure eis relictum, incessanter canonizant. Et non aliter quam universales successores, errores per praefatos haereticos seminato, perpetuare cupientes, animas simplicium aeternae mortis laqueis innodant: & litteratos, & illuminatos, utriusque sexus homines, quotquot possunt in suam pertrahere perfidiam, multiplicitate fraude decipiunt & seducunt. Quantum autem hi excessus ab hominibus in contemptum maiestatis Dei Altissimi cedunt, quantum vergunt in vilipendium sanctae matris ecclesiae, cuius contemnunt sententias & cenuras satis in certis res. Ut verum sit quod dicitur: Peccator cum in profandam malorum pervenerit, contemnit. Ipsorum mandatis ecclesiae, immo Dei, fortius quam haecenus obstitunt, pertinaciter contradicunt, contempnibiliter blasphemant, & licentius saeviunt. Sic quod nullatenus minuitur, sed augmentatur, & supra orthodoxam fidem inflatur superbia. Adeoque viribus & facultatibus progreditur, ut alienat usque in altissima caeli. Crevit simul inter contra ecclesiam Dei in rebellendo continuat. Et cetera.

ANNO CHRISTI 1433

Ex Ms. Surii.

Paulo post hoc tenus scripta potest videri.

Prox. 11. 1.

ANNO CHRISTI 1515.

ANNO CHRISTI 1515.

audita illorum perditissimorum hominum condemnatione & nece, facti sunt in studiis suis detestabiliores pessimis, multo amplius quam antea fuerunt. Et ut descendamus, in subscriptis erroribus excedunt.

Primo, quod certi Wicleffista de universitate Pragense, & alii Sacerdotes per eos infecti, errores Wicleff & Hassi, in Concilio condemnatos, predicarunt & predicare non cessant die hodierna, prout in proximis expositum est maiestati vestre. Et quod certi barones & nobiles regni Bohemiz eos fovent, protegent, & defendunt: qui alias per litteras suas sigillis ipsorum appositis consignatas sacro Concilio hoc ipsum declaraverunt.

Item, ultra illos errores, contra determinationem sacri Concilii Constantiensis predicant, populum debere communicare sub utraque specie, sub poena damnationis aeternae. Et ita populum passim communicant in vicariis & villis.

Item, clerus a pluribus annis sine intermissione spoliat per villas & civitates, non solum in censibus, sed in aliis rebus mobilibus.

Item, clerus catholicus male tractatur, percutitur, occiditur, nullo puniente. Et Iudaei majori gaudent libertate, quam sacerdotes.

Item, fideles canonici, veri presbyteri, & plebani, a suis beneficiis & ecclesiis sunt repulsi: & Wicleffista intrusi, qui populum seducunt, errores seminando.

Item, interdium in pluribus ecclesiis & monasteriis servatur, propter praesentiam unius ex illis personae & conditionis miserae, Joannis Jesenitz: ex quo multa centena Missarum quotidie negliguntur.

Item, ecclesia Metropolitana, ubi consuevit fieri cultus divinus die nocturne, jam amplius quam ab uno anno sit inficiata, non solum propter interdium, sed & propter spoliolum censuum & bonorum: in quantum trecentae personae ecclesiasticae secundum gradus erant sustentatae per donationem divinae memoriae & Christianissimi principis Caroli, genitoris vestri & gloriosissimi praedecessoris, ubi corporatus & requiescit.

Item, quod eadem ecclesia omnibus reliquiis, ad quas omnibus diebus in anno populus consuevit convertere, est per multos annos spoliata.

Item, quod certi barones hoc sacrum Concilium suis diffamant, & invicem colligantur, ut prohibeant clero ipsis subiecto recipere mandata hujus sacri Concilii. Multi ex eis eorum plebanos spoliaverunt & expulerunt, qui mandatis sacri Concilii obediunt.

Insuper illud egregium Studium Pragense, quod inter cetera maiora orbis nostri connumerabatur clenodia, qualiter occasione illius seclae pereat, & in nihilum redactum sit, non sine maxima compassione omnium illorum, qui illud in statu suo viderunt, plenius novit vestra maiestas. Nam ipsi primo alias nationes, quae eis in erroribus adversabantur, ut errores suos possent nullo contradicente libere predicare, repulerunt, neminem contrarium moribus suis ibi passi sunt morari, & quotquot resistentes senserunt, directe vel indirecte usque ad exsilium pepulere. Sicque de tam spectabili universitate fecerunt locum habitationis desertae, vastitatem solitudinis abhorrendae: cujus magnitudinem ad ipsum continentem ex dictae universitatis desolatione, exprimere pro praesenti longum foret. Nam omnium Studiorum Germanicae nationis illud maximum non immerito famabatur, ad quod de singulis regnis & dominiis Alemaniae adolescentes simul & adultae aetatis homines, virtutis & studii amore consuebant; & thesaurum philosophiae & scientiae quaeerentes, illum ibi copiose invenerunt. Quot viros illuminatos ea universitas produxerit, magistri & doctores eiusdem universitatis in diversis Mundi partibus dispersi testantur: quorum doctrina plurima egregia loca, & solemnes civitates, generaliaque studia tam sacris moribus, quam ecclesiasticis disciplinis reguntur. Scholasticae personae, multi doctrinae cupidi scholares, hunc locum olim tanquam bonis artibus plenum cumulate petiverunt. Nunc vero conscientiosius, maxime alienigena, fugit tantos errores ibi vigentes, quibus metuit coinquinari. Haec mala, & has turbationes, summa cum molestia, omnique cum praerogationem conservatione, audivit & indefinenter audit praesens sanctae Synodus: compatiturque miseri-

A corditer tam catholico regno, quod a tempore, quo jugo Christianae religionis se subiecit, semper inmutabiliter perstitit Christianum. Cujus etiam regni populus, prout illi, qui ibidem morati vel conversati sunt, licet aliunde procreati, testificantur, Deo devote se exhibuit, insignem pietatem circa cultum divinum observavit, & omnia quae requirit ecclesiastica observantiae, exercuit diligenter & studiose, nunquam a praerogatione suis accusatus de inobedientia. Nunquam autem debitam reverentiam superiorum suorum visus est remittere; quin immo nunquam a vera fidei primordio usque modo aliqua praesertim per illam gentem audita est rebellio, nulla universalis fidelium persecutio. Nec quaquam in dicto regno subsistere potuit secta, prava superstitio deturpata; excepto casu praesenti, quo, prohodolor! ob certorum rignicolarum perfidiam in superscriptis erroribus ipsum regnum non modica nota per universum Orbem diffamatur.

Cum igitur sacrum praesens Concilium principaliter inter cetera institutum sit, ut haereses exterminet, & Mundum erroribus infectum reformet; jam per gratiam optimi Dei, cujus res agitur, circa errorum extirpationem ad nonnulla salutaria salubriter processit, idque quod potuit fecit. Unum de duobus illis, per sententiam curiae seculari tradidit: alterum reliquit: contra fautores & adherentes processus fulminando.

Cum igitur sancta mater ecclesia circa ea quae restant, videlicet executionis & persecutionem, subsidio & ampliori munimine regiae potentiae indigeat; ideo per reverendissimos in Christo patres, venerabiles egregioque viros episcopos, doctores, magistros, omniumque Quinque nationum deputatos, brachium vestre celsitudinis instantissime flagitat & implorat. Et quia officii vestri est, cum suis defensor & advocatus ecclesiae, perfidiam potenter destruere, ipsam sanctam ecclesiam, eiusque fideles propugnare & protegere, nec minus sub fide falsos & devios, quam Christiani nominis hostes executione compescere: ut in iudicio vestro seditiosi eliminentur a limine illius regni egregii: ab aliis locis quibuscumque constituti doctores erronei amoveantur, a beneficiis male possessis intrusi exprimantur, ecclesiasticarum personarum persecutores evertantur, bonorum Deo dicatorum invasores, ut procuratores in area Dominicae domus mali, male perdantur. Fiet in opere vestro, cleri, qui per diversa Mundi climata exsilar, reditus vestro in nomine cantionum & sacrarum lectionum officium vacuas ad ecclesias: & vestre provisionis cooperatione ministeria divina, quorum iam diutina manet cessatio, altaribus restituantur.

Cum vero, serenissime princeps, adeo proficendi nihil loci est, cernitis, heu, prohodolor! negligentiam fratris tui: qui quasi illorum excessuum ad eum non spectaret interemptio, omnia simul, singula ire suis casibus patitur; & universa praedicta mala, quibus resistere debeorat usque ad sanguinem & animam, in visceribus regni tolerat: vel, quod sibi vultu fatetur, illa consoret & sustentat. O lamentabilis conniventia & desidia! suprema pericula nihil pendens, ex prima potestatis naufragio otiosum tempus ducit.

Agite igitur maturius: omnia custodia periculosa, omnis mora nociva. Agite pro salute illorum, & qui conspectu sacri Concilii, vestro, & omnium cernentium perituri erant. Et hoc interim, dum superest aliqua spes salutis. Igitur, quod obste, si invalescentiae vetustate acceptum correptionis tempus negligatur, metuendum est, ne eveniat irrecuperabilis iactura; qua una cum recta fide simul & spirituale regnum periclitaretur, & cum spiritualibus temporalia, cum animabus corpora, una periculi ruina involverentur. Voluptuarie hoc agendo, virtutis triumpho gloriosus, iustitiae cultor egregius, cum Mundi Salvatore, cujus typana geritis, sine fine regnare mereamini. Quod mereri poterit pietas vestra excelsa.

Litterae Bohemorum ac Moravorum ad Constantiense Concilium.

Reverendissimis in Christo patribus et dominis, dominis cardinalibus, patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis, ambaxiatoribus, doctoribus et magistris, ac toti Concilio Constantiensi, Noscento suspecte

a Delle v. c. alius v. c. alius

b Forte proficendi

c Forte qui in

Ex gemino ms. Helme- And. Harum litterarum mentio ht in superiore epistola; ideoque visa sunt hoc loco non o- mittenda. tameti no- bis valde de

ANNO CHRISTI 1450.

ANN. CHRISTI 1450.

de Wessles, alias de Wartenberg, supremus Burgavins Pragensis, Lasko de Cravaz, capitaneus marchionatus Moravie; Boako, senior de Cunstlat, alias de Podlebrad, Hamissius de Lippa, supremus marescallus regni Bohemie; Petrus de Cravvats, alias de Straznia, supremus Camerarius; Czade Olomucensis; Joannes de Loviniz, supremus Camerarius. Crude Brunensis, Wilhelmus de Perusceni, Mikell de Pocrisleri, alias de Zambach; Henricus Skopek de Duba, Ulricus de nova domo, Joannes junior de Opotua, Varico de Bozcowitz, alias de Carna hora, Joannes de Bretovv, Alfo de Cunstlat, alias de Rois; Smilo de Stermburg, Hinc Crussina de Lichtenburg, Boako junior de Cunstlat, Bavor de Borenstein, Joannes Prisca de Cunstlat, Basofcius de Sebu, alias de Wessle; Vocko de Hofflein, Erardus junior, Pussa de Constat, Milota de Cravaz, Hermannus de Lanstein, Joannes de Bozmital, Pusa de Czastolowiz, Sigismundus de Milota, frater de Craganow, Petrus de Sowinez, Zdislaus de Zwizeziz, Wilhelmus de Borenstein, Hernehus de Richenburg, Petrus de Swiezia, Joannes de Ulasim, Joannes de Lentstein, Zeeniko Medek de Tinez, Zdenco de Bozmital, Cunico de Drabocuff, Stephanus de Warrenberg, Dobessius de Cunburgh, Milota de Tworkau, Henricus de Wolfen, Joannes Ocor de Bozcowitz, Henricus de Lippa, Nicolaus de Walflein, Petrus de Janowiz, alias de Chumer, Arelebus de Verezow, Gimram Dubrauca de Dubrawiz, Zbuko de Dubrawiz, Sbinco de Sralek, Nicolaus de Machovv, Joannes de Meliziz, alias de Coffelez, & Joannes de Cassinberg, magnates, barones, proceres & nobiles Christianissimi regni Bohemie, & praeclarissimi marchionatus Moravie, affectum omnis boni, & observantiam Jesu Christi Domini mandatorum.

Sane quia jure naturali & divino quilibet jubetur a lii facere, quod sibi vult fieri, & prohibetur alii a fieri quod sibi noit fieri, dicente Salvatore, *Omnia quaecumque vultis quod faciant vobis homines, & vos eadem facite illis: haec est enim lex & propheta.* Immo & vas electionis clamat: *Plenitudo legis est dilectio:* & omnis lex in uno sermone completur, *Dilige proximum tuum sicut teipsum.* Nos itaque praefatae legi divinae & dilectioni proximi, quantum possumus, Deo auctore, intendentes, pro carissimo proximo nostro, bonae memoriae, reverendo magistro Joanne Hus, sacrae theologiae baccalareo formato, Praedicator evangelico, quem nuper in Concilio Constantiensi, nescimus quo spiritu ducti, non confessum, nec legitime, ut decebat, convictum, nullisque contra eum deductis & offensis erroribus & haeresibus; sed ad sinistras, falsas & b opportunas duxerunt suorum & regni nostri, ac marchionatus Moravie capitalium inimicorum & proditorum, accusationes, delationes, & instigationes, tanquam haereticum pertinacem condemnastis, & condemnatum dira & turpissima morte affecistis, in nostri regni Bohemie Christianissimi, & marchionatus Moravie clarissimi, ac omnium nostrum perpetuam infamiam & notam. Quemadmodum serenissimo principi & domino, domino Sigismundo, Romanorum & Hungariae regi, haeredi & domino nostro successuro, scripsit ad Constantiam transmissas, quae etiam in congregationibus vestris lecta sunt & publicata, & quae hic pro incertis habere volumus; & ea, ut refertur, in nostrum dedecus & contemptum, ignis voragini tradidistis: Ita & nunc paternitatibus vestris pro dicto magistro Joanne Hus literas nostras patentes praesentibus duximus destinandas; publice corde & ore proferentes & protestantes, quod ipse magister Joannes Hus fuit vir utique bonus, iustus & catholicus, multis annis in regno nostro vita & moribus ac fama laudabiliter conversatus. Legem etiam evangelicam, & sanctorum prophetarum novi & veteris testamenti libros, juxta expositionem sanctorum doctorum & ab ecclesia approbatorum, nos & subditos nostros catholice docuit, praedicavit, & in scriptis multa reliquit; omnes errores & haereses constantissime detestando, & ad detestandum coadum nos & cunctos Christi fideles continuis & fideliter admonendo; ad pacem quoque & caritatem, quantum sibi fuit possibile, verbo, scriptis, & opere jugiter exhortando: ita quod nunquam audivimus, nec intelligere potuimus, etiam omni diligentia

Cocil. General. Tom. XXVII

A apposita, quod praefatus magister Joannes Hus quemquam errorem vel haesim in suis sermonibus docuisset, praedicasset, vel quovis modo asseruisset, seu nos vel subditos nostros verbo vel facto quovis modo scandalizasset: quin immo pie & mansuete in Christo vivens, omnes ad servandam legem evangelicam & sanctorum patrum instituta, pro edificatione sanctae matris ecclesiae & salute proximorum, quantum potuit verbo & opere diligentissima hortabatur, nec praemissa omnia, in confusionem nostram, & regni nostri & marchionatus praefatorum perpetrata, vobis suffecerunt. Quin potius honorandum magistrum Hieronymum de Praga, virum certissime eloquentia: lacteo fonte manentem, magistrum septem artium liberalium, & philosophum utique illustrem, non visum, & auditum, non confessum, nec convictum, sed ad solam suorum & nostrorum proditorum delationem sinistram, sine omni misericordia comprehensum incarcerationis, trucidatus etiam forte, sicut & magistrum Joannem Hus crudelissima morte interemissus.

Praeterea ad nostram, quod nimis dolenter referimus, pervenit audientiam, & ex scriptis vestris collegimus evidenter, quomodo quidam detractores, Deo & hominibus odibiles, & nostri regni Bohemie & marchionatus Moravie emuli & proditores, coram vobis & Concilio vestro nos & regnum nostrum ac marchionatum praedictum, gravissime & nequissime detulerint, asserentes, licet false, mendose, & proditorie, quod in praefatis regno Bohemie & marchionatu Moravie, diversi errores pullularint, & corda nostra, & multorum fidelium terrogenarum multipliciter & graviter intecerint: adeo quod nisi lima correctionis celeriter apponeretur, praedictum regnum & marchionatus, cum suis Christi fidelibus perderent animarum suarum irrecoverabile damnum & ruinam. Equidem has atroces & perniciosissimas injurias, multis nostris exigentibus demeritis, nobis & praefatis regno & marchionatu, licet false & mendose impostis, quomodo sustinere possumus? Cum per gratia Dei, aliis fere omnibus mundi regnis saepe vacillantibus, schisma & antipapas soventibus, regnum nostrum Bohemie Christianissimum, & clarissimum marchionatum Moravie, a tempore quo fidem catholicam Domini nostri Jesu Christi susceperunt, tanquam perfectissimum tetragonum, sine vituperio sanctae Romanae ecclesiae semper constanter & indefinenter adhaeserunt. Quanteque impensis ac laboribus maximis, quantoque sacro cultu & reverentia debita sanctam matrem ecclesiam & ipsius pastores, per principes & fideles suos venerati sunt, univervo orbiluce clarius patet. Et vos ipsi, si veritatem fateri vultis, universorum praemissorum testes estis. Ut autem juxta

D sententiam Apostoli, provideamus bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus, & ne propter negligentiam celeberrimae famae praedictorum regni & marchionatus nostrorum, crudeles erga proximos nostros reperiamur; ideo habentes in Christo Jesu Domino nostro firmam spem, puram & sinceram conscientiam, & intentionem, ac certam orthodoxamque fidem, tenore praesentium, vestris paternitatibus, & univervis Christi fidelibus innocetimus, insinuamus, corde & ore publice protestantes: quod quicumque hominum, cujuscumque status, vel praeminentiae, vel dignitatis, conditionis, gradus vel religionis existerit, qui dixit vel asseruit, dicit vel asserit, quod in praefatis regno Bohemie & marchionatu Moravie, errores & haereses pullulassent, & nos ac alios Christi fideles ipsorum (ut praemittitur) infecissent, sola persona serenissimi principis & domini nostri Sigismundi Romanorum & Hungariae etc. regis, haeredis & domini nostri successuri, tenota, quem in praemissis credimus & speramus innocuum, omnes, & quilibet talis, ut praetertur, *Neque mentiar in caput suum*, tanquam nequam pessimum, traditor & proditor praedictorum regni & marchionatus, ac nos perdidissimus, & solus utique haereticus perniciosissimus, omnisque malitiae & nequiae, immo & diaboli filius, qui mendax est, & pater ejus. Nihilominus tamen praemissas injurias Domino, cuius & vindicta, & qui abundantanter retribuet facientibus superbiam, nunc committentes, apud futurum Apostolicum, quem Dominus Deus suae ecclesiae sanctae praefecerit, unicum & indubitatum pastorem, illas amplius & latius prosequemur. Cui, Deo

D d d

Deo

a Forte in ferri. Matth. vii. 12.

Rom. xii. 9. 10.

b Forte, im- potuitas.

c Forte, n- audium

d Forte, nudum

Rom. xii. 17

ANNO
CHRISTI
1415.

Deo volente, tanquam fideles filii, in his quae sunt licita & honesta, rationi & legi divinae consona, reverentiam & obedientiam debitam exhibentes; petemus & postulabimus, in & super praemissis omnibus & singulis, juxta legem Domini nostri Jesu Christi, & sanctorum patrum instituta, nobis & praefatis regno & marchionatus provideri de remedio opportuno. Praemissis enim non obstantibus, legem Domini nostri Jesu Christi, ipsiusque devotos, umiles, & constantes praedicatores, usque ad effusionem sanguinis, omni timore & statutis humanis in contrarium editis profergatis, defendere volumus & tueri.

Datum Pragae, anno Domini mcccxcv. die secunda mensis Septembris, in pleno concilio magnatum, baronum, procerum, & nobilium regni Bohemiae & marchionatus Moraviae, nostrorum sub appensione sigillorum.

Ex ms. Surii, & Gab.

Anno & indictione quibus supra, die vero Veneris vicefima mensis Septembris, facta fuisse debuit sacrosancta Constantiensis Concilii sessio; pro qua quidem sessione fenda certae in valvis ecclesiarum Constantiae fuerunt positae schedulae; quae tamen sessio certis de causis rationabilibus ipsum Concilium moventibus ad diem Lunae extunc proxime sequentem fuit prorogata.

Ex ms. Cifareo.

De salvoconductu a Hussinis.

a Sic et in
ms.

Sacrosancta Synodus &c. Quia nonnulli nimis intelligentes, aut sinistrae intentionis, vel fortan loquentes plus sapere quam oportet, nedum regiae maiestati, sed etiam sacro, ut fertur, Concilio linguis maledictis detrahunt, publice & occulte, dicentes vel innuentes, quod salvus conductus per invictissimum principem dominum Sigismundum, Romanorum & Hungariae &c. regem, quondam Joanni Hus heresiarcha damnatae memoriae datus; fuit contra iustitiam aut honestatem indebite violatus; cum tamen dictus Joannes Hus fidem orthodoxam pertinaciter oppugnans, se ab omni conductu & privilegio reddiderit alienum; nec aliqua sibi fides aut promissio de iure naturali, divino, vel humano, fuerit in praedictum catholicam fidem observanda: idcirco dicta sancta Synodus praesentium tenore declarat, dictum invictissimum principem circa praedictum quondam Joannem Hus, non obstante memorato salvoconductu, ex iuris debito fecisse quod licuit, & quod decuit regiam maiestatem statuere & ordinare omnibus & singulis Christi fidelibus, cuiusque dignitatis, gradus, praesentis, conditionis, status, aut sexus existant, quod nullus deinceps sacro Concilio aut regiae maiestati, de gestis circa praedictum quondam Joannem Hus, detrahatur, sive circa praedictum obloquatur. Qui vero contrarium fecerit, tanquam fautor haereticae pravitatis, & reus criminis laesae maiestatis irremissibiliter puniatur.

SESSIO XIX.

Ex prima e.
ditione.

Anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, indictione octava, die Lunae vicefima tertii mensis Septembris, sede Apostolica vacante, fuit celebrata sessio generalis per Synodum Constantiensem, in qua fuit celebratum officium Missae per reverendum patrem dominum Nicolaum episcopum Assinensium. Qua Missa celebrata, incipiebatur litaniae, & alia fiebant, ut in sessionibus fieri solitum est. Praesidebat vero in eadem sessione reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vitervensis. In qua sessione Hieronymus de Praga per reverendissimum dominum Petrum cardinalem Cameracensem & alios deputatos per Concilium, in materia fidei instructus & informatus de fide vestra sanctae matris ecclesiae, qui jam fuerat accusatus de haeresi, & per Concilium super hoc incarceratus, quendam revocationis seu abjuratiōis papiri schedulam, suam in ambone, publice, alta & intelligibili voce legebat, revocans & abjurans, prout in eadem schedula, cuius tenor sequitur, continetur.

Ego Hieronymus de Praga artium liberalium magister, cognoscenti veram catholicam ecclesiam & Aposto-

licam fidem, anathematizo omnem haeresim, praecipue eam, de qua haecenus infamatus fui, & quam praeteritis temporibus dogmatizaverunt & tenuerunt Joannes Wiclef & Joannes Hus in suis opusculis, libellis, seu sermonibus ad clerum & ad populum, propter quam causam praedicti cum suis dogmatibus & erroribus damnati sunt ab hac dicta Constantiensi Synodo tanquam haeretici, & eorum doctrina praedicta sententialiter damnata, maxime in nonnullis articulis expressis, in sententiis per hoc sacrum Concilium contra ipsos latis. Consensio autem sanctae Romanae ecclesiae & Apostolicae sedi & huic sacro Concilio: & ore ac corde proficor in amittis & per omnia, & praesertim de claribus, sacramentis, ordinibus, officiis & censuris ecclesiasticis, indulgentiis, & reliquiis sanctorum & ecclesiastica libertate, ac etiam de ceremoniis, & aliis omnibus ad religionem Christianam pertinentibus, prout ipsa Romana ecclesia & Apostolica sedes, & hoc sacrum Concilium profitentur; & specialiter, quod praedictorum articulorum plures sunt notorie haeretici, & dudum a sanctis patribus reprobati: quidam vero blasphemii, alii erronei, alii scandalosi; quidam vero etiam pierum aurium offensivi, & ipsorum nonnulli temerarii & seditiosi: pro quibus fuerunt praedicti articuli per hoc sacrum Concilium & super condemnati; & inhibitu omnibus & singulis catholicis sub anathematis interminatione, ne de cetero dictos articulos, seu eorum aliquem aliqui predicare, dogmatizare, vel tenere praesumeret.

Item, ego Hieronymus antedictus, quia in nonnullis articulis scholasticis ad persuadendam opinionem de universalibus realibus, & quod una communis generis essentia esset homo, leo, bos, &c. quodque una essentia specificasset plura ejusdem speciei supposita & quolibet eorum, ut Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, & sic de singulis; & ad hoc inducendum velut exemplo sensibili descripsi quendam triangularem figuram, quam scutum fidei nominavi: ideo ad excludendum intellectum erroneum & scandalosum, quem fortassis aliqui ex hoc accipere poterunt, dico, assero & declaro, quod dictam figuram non feci, nec eam nominavi scutum fidei ea intentione, quod vellem dictam opinionem, sic quasi esset scutum fidei, quod sine ejus positione non posset fides aut catholica veritas praegi & defendi, cum nec dictae positioni velim pertinaciter adhaerere: sed hoc ideo dixi, quia in dicta figura triangulari descriptione ponebam exemplum, quod divina essentia est tria differentia supposita & quolibet eorum, scilicet Pater, & Filius, & Spiritus sanctus; qui quidem Trinitatis articulus, est primum scutum fidei, & veritatis catholicae fundamentum.

Praeterea ut candidus pateat, quae fuerunt causae, quare fui reputatus adhaerere & severe dicto quondam Joanni Hus, notum facio per praesentes, quod cum multum audivissem eum in praedicationibus & scholis, credidi eum virum bonum esse, nec in aliquo obviare traditionibus sanctae matris ecclesiae ac sanctorum doctorum. Immo etiam cum super in hac civitate mihi fuissent ollati articuli per eum positi, & per hoc sacrum Concilium damnati, prima fronte non credidi suos esse, saltem in ea forma. Cumque ab aliquibus egregiis doctoribus ac magistris in sacra pagina audivissem affirmari quod sui erant, postulavi pro mea plena informatione, mihi ostendi libros manus suae, in quibus dicti articuli contineri dicebantur. Quibus mihi ostensis, manu propria ejusdem scripti, quam ut meam propriam bene cognosco, dictos articulos omnes & singulos in ea forma qua damnati sunt, reperi esse conscriptos. Unde non immerito comprehendi & comprehendendo ipsum & suam doctrinam cum eorum sequacibus per hoc sacrum Concilium damnatae & reprobatae fuisset, tanquam haereticam & insanam. Et haec omnia supradicta dico pure & sine conditione, ut jam supra & sufficienter informatus de praedictis sententiis latis per hoc sacrum Concilium contra doctrinas dictorum quondam Joannis Wiclef & Joannis Hus, & contra ipsorum personas: quibus sententiis tanquam devotus catholicus in omnibus & per omnia humiliter consensio atque adhaereo.

Item, ego idem supradictus Hieronymus, qui alias coram reverendissimis patribus dominis cardinalibus, & venerandis dominis praetatis & doctoribus, & aliis

ANNO
CHRISTI
1415.

ANNO CHRISTI 1455.

ANNO CHRISTI 1455.

venerabilibus personis hujus sacri Concilii, in isto eodem loco voluntarie, libere & spontane exponens & declarans intentionem meam, inter alia loquens de ecclesia, eam tristiter distinxit; ut percepi postea, tunc a quibusdam intellectum est, quod vellem dicere, quod in ecclesia triumphante esset fides, cum tamen credam firmiter, quod ibi sit beatificata visio, anigmaticam cognitionem excludens: nam dico, assero & declaro, quod nunquam fuit intentionis meae dicere, quod ibi esset fides sub ratione fidei, sed cognitio fidei subequivalemter excedens. Et generaliter quidquid ibi vel antea dixerim, refero & subijcio humili corde determinationi hujus sacri Concilii Constantiensis.

Insuper juro, & per sanctam Trinitatem & per hanc sacrosanctam evangelia, me in veritate ecclesie catholicae semper & sine dubio permanurum, & omnes qui contra hanc fidem venerint, cum dogmatibus suis aeterno anathemate dignos eos pronuncio. Et si ego ipse aliquando (quod absit) aliquid contra sentire aut predicare praesumpsero, canonum severitati subjaceam, & aeterna poenae obligatus inveniar. Hanc autem confessionis & professionis meae paginam coram hoc sacro Concilio generali libere & voluntarie porrixi, & eidem me propria manu subscripsi, & hac singula conscripsi.

Ex collectione Barberiniana, & duobus Mf. Germanicis.

Die Lunae xxxiiii. diei mensis Septembris, sede Apostolica vacante fuit, celebrata sessio generalis per Synodum Constantiensem praedictam, in qua fuit primo ad laudem Dei, & curiae caelestis dictum officium Missae per reverendum patrem dominum Nicolaum episcopum assignatum celebratum cum introitu: Exaudi nos Domine, cum evangelio: Sint laudis vestri praesentis: cum antiphona, Veni sancte Spiritus; ac hymno: Veni creator Spiritus, collectis & orationibus more aliarum sessionum cantatis, atque dictis. Ubi inter cardinales reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Ostiensis praesidebat, praesentibus ibidem reverendissimis patribus, Almanno Pisano, Branda Placentino, Guillelmo sancti Marci, Joanne Ragusino, Francisco Venetiarum, Petro Cameracensi, Thoma Tricaricensi, Antonio de Chalancho, & Antonio Aquilegeni presbyteris, Amedeo Salutarium, Raynaldo de Branciacis, Ludolpho Barensi, Oddone de Columna, Ludovico de Fisco, & Lucido de Comite diaconis cardinalibus. Quibus Missae & litaniarum officii cantatis, & solemniter peractis, levavit se reverendissimus pater dominus Petrus cardinalis Cameracensis unus ex deputatis & commissariis per Concilium in materiis fidei, & proposuit qualiter nuper magister Hieronymus de Praga accusatus & delatus de haeresi, & super hac incarcerationis per Concilium, alias ad redeundum ad gremium sanctae matris ecclesiae, & fidei orthodoxae, sermonem in loco sessionis, se revocare omnem haeresim, quam incidisset in sermonibus, collationibus, & sequela Joannis Hus propter haeresim combusti per Concilium; & protestatum fuisse, prout in quadam cedula pergamini manu ipsius magistri Hieronymi conscripta, quam tunc de verbo ad verbum perlegit: sed ex quo illuc non videbatur sufficere, quia non fuit in sessione publica factum illud, ideo supradictus magister Hieronymus iterum venisset ad praesentem sessionem, volens illa quae tunc proposuit & allegaverat, clarius quam tunc profertur & revocare: Et tunc ipse magister Hieronymus de Praga saepefatus ascendit ambo-

Videretur hinc esse quidpiam.

si habuisset cognitionem per prius quam hodie, nunquam tenuisset illos errores, sed quidquid disputavit & fecit contra sanctam catholicam fidem, & Romanam ecclesiam, non tenuit, neque fecit pertinaciter, sed disputative, & tanquam non informatus tunc de veritate. Etiam dixit, quod praedictam protestationem & revocationem, ac abjuracionem non fecit propter detentionem, immo si in libertate constitutus esset, habendo cognitionem quam hodie habet, vellet facere, & gubernare se secundum quod legit & scripsit in eadem cedula, asserens animam suam tanquam adolecentulam sponsae Christi, videlicet ecclesiae sanctae: recommendans se omnibus dominis cardinalibus, archiepiscopis, episcopis, praelatis, & toti Concilio, regratiando ipsis de eorum bona doctrina, reductione eius de erroribus suis ad hanc rectam, & ecclesiae unitatem. Tenor vero dictae pergamini cedulae:

Articuli Joannis Wicleff, quos Hieronymus de Praga anathematizavit.

Substantiae panis materialis, & similiter vini, &c. usque ad 12. articulum inclusive, ut supra, sessione vltima. pag. 120.

Articuli Joannis Hus per Hieronymum de Praga anathematizati.

- 13. Unica est sancta universalis ecclesia, quae est praedestinatorum universitas. Et ibidem: Universalis sancta ecclesia tantum est una, sicut tantum est unus numerus praedestinatorum.
- 14. Paulus nunquam fuit membrum diaboli, licet fecerit quosdam actus actibus ecclesiae malignantium conformes.
- 15. Praecitati non sunt membrum ecclesiae, cum nulla pars eius ab ea finaliter excidat, eo quod praedestinationis caritas, quae eam ligat, non excidit.
- 16. Duae naturae, divinitas & humanitas, sunt unus Christus.
- 17. Praecitus si aliquando sit in gratia secundum praesentem iustitiam, tamen nunquam est pars sanctae ecclesiae: & praedestinus semper manet membrum ecclesiae, licet aliquando excidat a gratia adventitia, sed non a gratia praedestinationis.
- 18. Sumendo ecclesiam pro convocatione praedestinatorum, sive sint in gratia, sive non secundum praesentem iustitiam, ista modo ecclesia est articulus fidei.
- 19. Petrus non est, nec fuit caput ecclesiae catholicae.
- 20. Sacerdotes quomodolibet damnose viventes sacerdotali polluant dignitatem, potestatem: & sic ut filii infideles sentiunt infideliter de septem sacramentis, de clavibus, officiis, censuris, ceremoniis, & sacris rebus ecclesiae: veneratione reliquiarum, indulgentiis, & ordinibus.
- 21. Papalis dignitas a Caesare inolevit, & Papae electio & institutio a Caesaria potentia emanavit.
- 22. Nullus sine revelatione asserat rationabiliter de se, an de alio, quod esset caput ecclesiae particularis factus, nec Romanus Pontifex caput Romanae ecclesiae.
- 23. Non oportet credere, quod iste dictus Romanus Pontifex sit caput cuiuscumque ecclesiae particularis factus, nisi Deus eum praedestinaret.
- 24. Nemo gerit vicem Christi vel Petri, nisi sequatur eum in moribus, cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter recipiat a Deo procuratoriam potestatem: quia ad illud officium vicariatus requiruntur & morum conformitas, & influentis auctoritas.
- 25. Papa non est manifestus, & verus successor principis Apostolorum Petri, si vivit moribus contrariis Petro: & si quaerat avaritiam, tunc est vicarius Judae Iscariothis.
- 26. Cardinales non sunt manifesti & boni successores collegii aliorum Apostolorum Christi, nisi vixerint more Apostolorum, servantes mandata & consilia Domini nostri Jesu Christi.
- 27. Doctores ponentes, quod aliquis per censuram ecclesiasticam emendandus, si corrigi noluerit, seculari iudicio est tradendus, pro certo sequuntur Pontifices in hoc Scribas & Phariseos, qui Christum nolentem eis obedire

Ex eadem collect. & ibidem inf.

ANNO CHRISTI 1455.

in omnibus, dicentes, Nobis non licet interficere quemquam, ipsum seculari iudicio tradiderunt: & quod tales sunt homicidae, graviores quam Pilatus.

28. Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adinventionem sacerdotum ecclesie, præter expressam auctoritatem scripturarum.

29. Divisio immediata humanorum operum est quod sunt vel vitiosa, vel virtuosa: quia si est vitiosus, & agit, quidquam, vitiose agit: & si est virtuosus, & agit quidquam, agit virtuose: quia sicut vitium, quod crimen dicitur, seu mortale peccatum inscit videlicet actus hominis vitiosi, sic virtuosus vivificat omnes actus virtuosos.

30. Sacerdos Christi vivens secundum legem eius, habens scripturæ notitiam, & ad effectum edificandi populum, debet prædicare: non obstante præsentia excommunicatione. Et infra: Quod si Papa vel aliquis præpositus mandat sacerdoti sic disposito non prædicare, non debet subditus obedire.

31. Quilibet prædicantis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum debet exsequi, præsentia excommunicatione non obstante.

32. Per censuras ecclesiasticas excommunicationis, suspensionis & interdicti, ad sui exaltationem electus populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam præparat antichristo. Signum autem evidens est, quod ab antichristo tales procedunt censuræ, quas qui a denudant nequitiam antichristi, qui clerum per se maxime usurpavit.

33. Si Papa est malus, & præsertim si est præscitus, tunc b ut Judas Apostolus, & filius perditionis, & non est caput sanctæ militantis ecclesie, cum nec sit membrum eius.

34. Gratia prædestinationis est vinculum, quo corpus ecclesie & quodlibet ejus membrum jungitur ipsi capiti inoblubiliter.

35. Papa vel prælatus malus, & præscitus, est æquivoce pastor, & vere fur & latro.

36. Papa non debet dici sanctissimus secundum officium & tortores, & prædones dicerentur sancti: immo etiam diabolus deberet vocari sanctus, cum sit officarius Dei.

37. Si Papa vivit contrarie Christo, etiamsi ascenderet per veram & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet quam per Christum, dato etiam quod intraret per veram & legitimam electionem a Deo principaliter factam. Nam Judas Scarioth rite & legitime est electus a Deo Jesu Christo ad Apostolatam, et tamen ascendit aliunde in ovile ovium.

38. Condemnatio xlv. articulorum VVicleff per doctores facta est irrationabilis, et iniqua, et malefacta est causa per eos allegata, scilicet quod nullus ex eis est catholicus, sed quilibet eorum aut est hæreticus, aut scapdalosus. Nam eo ipso quo electores, vel major eorum pars consenserint viva voce, secundum ritum boninum, in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime electa, vel quod eo ipso est verus et manifestus successor, vel vicarius Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in officio ecclesiastico: unde sive electores bene vel male elegerint, operibus electi debemus credere; nam eo ipso quo quis copiosius operatur meritorie ad prolectum ecclesie, habet a Deo ad hoc copiosius potestatem.

39. Non est scintilla apparentiæ, quod oportet unum caput ecclesie in spiritualibus ecclesiam regens, quod semper cum ipsa militanti ecclesia convertetur.

40. Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces discipulos sparsos per orbem terrarum melius suam ecclesiam regularet.

41. Apostoli et fideles sacerdotes Domini strenui in necessariis ad salutem regularunt ecclesiam, antequam Papa officium suum introduceret: sic facerent deficiente per summe possibile usque in diem iudicii.

42. Nullus est dominus civilis, nullus est prælatus, nullus est episcopus, dum est in mortali peccato.

Ex tribus Mf. Germanicis.

ANNO CHRISTI 1455.

Subsequenter reverendi Patres, domini Antonius Episcopus Concordiensis pro natione Italica, Vitalis Tolonensis Episcopus pro natione Gallicana, Ultricus episcopus Verdenis pro natione Germanica, et Patricius Cortagensis pro natione Anglicana episcopus, nec non D. Bertoldus VVildungen auditor sacri palatii apostolici caularum, ascenderunt ambonem prædicaturæ, de quo magister Hieronymus recesserat. Præfatique D. Bertoldus auctoritate ipsius Synodi legebat quorundam ordinationem factam per reverendiss. Patres D. Jordanum de Ursinis, Petrum Cameracensem Cardinales, ac certos Deputatos Nationum quatuor, super observantia regulari observantia per Fratres de tertia Regia S. Francisci, cum suis modificationibus, et Fratres Minores. Cujus tenor sequitur inferius.

Qua lecta Antonius Concordiensis pro Italica, Vitalis Tolonensis pro Gallicana, Ultricus Verdenis pro Germanica, et Patricius Cortagensis episcopus pro Anglicana Natione responderunt, *Placet*. Similiter D. Joannes Cardinalis Vivariensis nomine Collegii Cardinalium, respondit, *Placet*.

Ex prima editione

Deinde dominus Bertoldus d. de Wildung sacri palatii Apostolici caularum auditor legebat quorundam ordinationis schedulam conceptam super regalia S. Francisci, & alia infra scripti tenoris subsequenti de consensu partium.

d. Al. de Wildungen.

Dilectis ecclesie filiis, Generali & Provincialibus Ministris, Custodibus, ceterisque Ordinis Minorum professoribus, salutem & omnipotentis Dei benedictionem.

Supplicationibus personarum, que voto religionis sunt adstrictæ, illis præsertim libenter annuimus, quas ad finem tendere conspiciamus, per quem persone ipse sub e pacata tranquillitate juxta suam possessionem quiescant, ac sedulum & tranquillum in humilitatis spiritu Domino reddere valeant famulatum. Nuper sequidem supplicatio pro parte religiosorum virorum guardianorum & fratrum vestri ordinis conventuum, videlicet Sagienfis, de sancto Audomaro Morinensis diocesis, de Varenis Remensis, de Dola Bisuntinensis, de la Valle Cronomanensis, de Elicio Nannetensis, de Ambaxia Turonensis, de sancto Joanne Angeliacensis Xantonensis, de Berchorio, de Tolto & de Fontiniaco communitatis Maleacensis diocesis, infra provincias Francia, Burgundia, & Turonensem, juxta modum dicti ordinis existentiis, nobis humiliter presentata continebat, quod divina cooperante clementia, temporibus his novissimis regularis observantia vestri jam dicti ordinis in præfatis conventibus inceperat vigere; sed variis obstantibus impeditis per ministros & custodes illarum provinciarum eis præstitis, in ipsa stricta observantia non mediocriter impeditabantur, quorum impedimentorum occasione scandala pullulabant, humiliter & devote supplicantes, quatenus eis de remedio opportuno providere dignaremur. Nos igitur eorum supplicationibus tanquam justis benigne annuentes, cupientesque multa scandala vestri ordinis tollere, atque unitate in eo conservata fratres in pacis dulcedine conservare; statim & decernimus, eisdem supplicationibus fore providendum, & de facto, tenore præsentium eis providemus, juxta formam per reverendissimos patres dominos, videlicet Jordanum episcopum Albanensem de Ursinis, ipsius ordinis protectorem, & Petrum tituli S. Chrysoconi presbyterum cardinalem Cameracensem, valgeriter nuncupatos, sanctæ Romanæ ecclesie cardinales, & alios ex parte hujus sacri Concilii super hoc deputatos, specialiter constitutam, ordinatam & traditam, atque per religiosum virum fratrem Joannem f. Rhotani in sacra pagina professorem, & Vicarium Ministri Generalis antedicti, una cum aliis pluribus magistris & discretis patribus ipsius ordinis ex una parte, & fratres prænominos conventus representantes ex alia concordatam: Videlicet quod fratres conventuum prædictorum de cetero, & quousq. aliud super hoc

Ex prima editione.

e. Al. placida.

f. Mf. de Rhoca.

r. Hic vos aliqua deest.

b. Forte, tunc est n.

e. Forte, deest aliqui secundum officium.

ANNO CHRISTI 1455

ANNO CHRISTI 1455

hoc per sacrum Concilium generale fuerit ordinatum, post
 finit & valeans, quilibet in sua provincia, eligere de sua
 fratre observantia unum fratrem idoneum, quem in scrip-
 tis ministro illius provincie presentatum, ipsum dictum
 minister infra triduum post huiusmodi presentationem
 suum vicarium constituere debeat, ad ipsos regendum in
 fidum loco & vice eius, & eis providendum in omni-
 bus quibuscumque & ipsi modis quibus ipse minister pro-
 vincialis etiam providere possit: ita quod de ipsorum fra-
 trum regimine in nullo possint se intrinsece diti provin-
 ciales, vel custodas, sed ad ipsos vicarios cura &
 correctio eorum omnino pertineat; excepto quod ad sue
 superioritatis cognitionem minister provincialis ipsos possit,
 si voluerit, visitare in propria persona, & tunc punire de
 consensu majorum & discretorum conventus, in quo fiet
 hac visitatio, quidquid punitione dignum repererit: quem
 si confiteri tenuerit modo predicto, ex tunc constitutio
 ejusdem presentati ad vicarium ministri generalis infer-
 rius annotatum devolvatur & pertineat absolute. Qui
 quidem vicarius huiusmodi trium provincialium possit &
 debeat una cum fratribus discretis sibi subditis, forma
 solita in electionibus ordinis servata, infra eligere in-
 ter se unum alium fratrem ad hoc sufficientem & ido-
 neum pro eorumdem vicariorum correctione & totius scri-
 ptie huius observantia in dictis provinciis meliori regi-
 mine: quem per eos in scriptis ministro generali ordinis,
 qui erit pro tempore, humiliter presentatum, ipsum mi-
 nister super illis suum vicarium constituere infra triduum
 post illam presentationem benigne debeat & caritative:
 alioquin ipso triduo transacto, si & habeatur vicarius
 ipse generalis, auctoritate ipsius sacri Concilii constitu-
 tus. Qui quidem vicarius generalis in sua congregatione,
 vel alias solus debeat & possit vicarios prelatos (quo-
 ties opus erit) punire, & ipsi ac fratribus aliis sibi sub-
 ditis providere in omnibus quibuscumque casibus, quibus
 minister generalis eis potuisset providere: ne ipsos, ut sa-
 pius contingit, quoties generali ministro indigent, longius
 oporteat evagari. Et pro hac vice primaria constitutus
 in presentatum generalis ministri vicarium, fratrem Ni-
 colaus Rudolphi apud nos de hac observantia laudabili
 providentia ac diligentia solerti multipliciter commenda-
 tum, quem volumus a posse deponi, quoties vicariis &
 aliis fratribus discretis sepe dictis videbitur expedire.
 Possit tamen generalis minister qui est & qui erit pro
 tempore, ipsos fratres & conventus in sua persona, quo-
 ties voluerit, visitare, prelatos vicario non obstante, &
 punire, si quid in dicta visitatione puniendum repererit,
 sicut moris est in ordine, & alias facere consuevit. Ver-
 untamen non intendimus, quod predicti vicarii propter
 mortem, depositionem seu mutationem illorum quorum
 vice funguntur, possint a suis officiis renovarari, vel in eis
 impediri, nisi super hoc assensus majorum & discretorum
 sibi subditorum prius intervenerit, ad quos semper eos
 deponere, & alios eligere, antedicto generali provincia-
 libusque ministris presentare modo & forma premisis
 (quoties fuerit opportunum) volumus & decernimus per-
 tinere. Insuper possit & debeat ipse generalis vicarius &
 sui successores, conventus sibi pro tempore subditos, ad
 b. Ms. Lips. statum dictae fratre observantiae consensum, juxta b. de-
 clarationes & statuta sedis Apostolica & ordinis, redu-
 cere: tollendo quascumque superfluitates, sive sint in re-
 bus mobilibus, sive immobilibus, quantum fieri poterit
 bono modo, habito semper consilio majorum & discreto-
 rum sibi obedientium: eligendo (si opus fuerit) aliquos
 fideles, qui ipsas superfluitates auctoritate huius sacri Con-
 cilio vendant, commutent, aut alias in piis operibus con-
 vertant. Insuper statuimus, quod omnes, & singuli con-
 ventus predictarum provincialium, quoties majori, vel
 seniori parti fratrum in eis explemmentum placuerit, ad
 hanc fratriam observantiam se reducere, & vicariis an-
 tedictis se subdere, hoc libere facere possint; & etiam
 singuli fratres cujuslibet conventus dicti ordinis, contra-
 dictione cujuscumque non obstante: a quorum vicariorum
 obedientia & subiectione nullus exire possit sine speciali
 licentia vicarii generalis antedicti. Non tamen per hoc
 intendimus, quin fratres & conventus, qui voluerint,
 possint secundum hanc fratriam observantiam vivere, man-
 ducando etiam immediate sub cura ministrorum provincia-
 lium: exceptis tantum premonstratis conventibus & con-

ventu de Mirabello Pitarviensis diocesis, quem volumus
 expressis & ordinamus, cura & regimini predictarum
 vicariorum subesse, & excusari: ut sicut in eo be. fratre
 observantia regularis in partibus illis sumptis exordium,
 ita in illo tanquam in aiorum speculo semper elucescat.
 Ceterum cum juxta sententiam Sapientis, volentis ad sibi
 similia libenter conveniant, statuimus, quod quando fra-
 tres huiusmodi observantia, peregrinationis studio, vel
 alias per Mandatum proficiscuntur, ad loca conventus com-
 munitatis ordinis declinent, si voluerint: ad alia vero
 loca fratrum in observantia sibi similia semper decli-
 nare teneantur, juxta quod in statuti ordinis continetur.
 Insuper quilibet provincialis minister provincialium pra-
 misarum, vicario generali sepe dicto pro presenti duos
 conventus in sua provincia fideliter assignet, aptos ad
 manendam, munus libris & aliis rebus pro cultu divi-
 no, quoties ab eodem vicario, per litteras aut alias in
 suo principali capitulo fuerit requisitus, eligendis per
 ipsum provinciales: ita quod propter hanc assignationem
 mobilia quaecumque dictis conventibus pertinentia, quo-
 modocumque sit, non debeant abigi seu segregari, se-
 cundum dispositionem cardinalis protectoris vestri ordi-
 nis. Et si contigerit, quod ministri provinciales & cu-
 stodes, vel alii expulerint vel ejecerint fratres huiusmodi
 observantia ab aliquo seu aliquibus conventuum pra-
 minatorum a xv. mensibus citra violenter, & alios loco
 eorum ibidem collocaverint, vel mobilia ad ipsos conventus
 seu aliquem ipsorum spectantia deportaverint: volumus
 & mandamus districte, predictos fratres indistate re-
 cedere & exire a dicto conventu, mandantes tenore pre-
 sentium prelatos vicario generali, quatenus auctoritate
 nostra omnibus modis quibus fieri poterit honeste & licite
 ipsos exire, & predicta bona restituere compellat per
 censuras ecclesiasticas, & alios fratres & subditos suos de
 novo ibidem collocando: omnibus quibuscumque districte
 prohibentes, ne quis eum super hoc impedire presumat
 sub excommunicationis pena; sed magis ei prebeat unus-
 quisque super hoc requisitus per ipsum potius auxiliium &
 juramentum. Statuentes ulterius, ne deinceps fratres huiusmodi
 fratre observantia fiant cappellani honoris, vel maneat
 c. In m. Lips. quoti die.
 c. continuo in domibus secularium causa confessionis vel
 alia, citra tamen aiorum fratrum vestri ordinis pra-
 judicium; ne forsan sereno obedientia laxato, vel profana
 conversatione servor devotionis eorum tepescat. Praeci-
 pi-mus in super & mandamus districte in virtute sanctae obe-
 dientiae omnibus & singulis fratribus conventuum predi-
 ctorum, & aliis in futurum sub cura & regimine prela-
 torum vicariorum constitutis, quatenus ipsi firmiter obe-
 diant & pareant cum effectu in omnibus, in quibus fra-
 tres illius ordinis suis generalibus & provincialibus mi-
 nistris obedire debent aut tenentur. Ceterum cum predi-
 ctis sint de voluntate partium (sicut praefertur) per nos
 statuta & ordinata, districte inibemus omnibus & sin-
 gulis ministris & custodibus, qui sunt & erunt in futurum,
 & aliis fratribus vestri ordinis, ne occasione controversiae
 prius super his motae, aut prosecutionis in presenti Con-
 cilio factae, aut alia quavis causa fratres de hac observa-
 tia praesente vel futuro inquietent, molestent, vel as-
 sigent, seu eorum vicarios vel de se haerent, vel reproba-
 tia quomodolibet vocent. Nec etiam fratres dictae ob-
 servantiae alios fratres vestri ordinis, aut elemosinas,
 aut oblationes sibi dandas impedire praesument. Quod si
 de cetero alii alius facto circa praemissa aut eorum aliquid
 hinc inde injuriati fuerint, manus violentas in eis po-
 nendo, eos incarcerando, arrestando, libris spoliando,
 aut alias maculam haereticis falso imponendo, sen-
 tentiam excommunicationis ipso facto incurrant injuria-
 tores: a qua non possint, articulo mortis excepto,
 absolvi, nisi per eundem cardinalem, qui pro tempore
 huius ordinis erit protector. De cetero vero leuoribus in-
 juriis verbalibus, omnes quicumque fuerint in hoc culpa-
 biles deprebent, per eorum prelatos puniantur: circa pra-
 missa sententiarum fulminationibus aut appellationibus
 interpositis, & litteris felicis recordationis Alexandri
 Papa V. & earum confirmatione non obstante: quas tenore
 presentium revocamus, cassamus & annullamus, ac nullius
 roboris vel momenti de laetamus, & alii quibuscumque
 statuta Apostolica vel huiusmodi ordinis in contrarium editis non obstantibus. Nulli ergo, &c.

Datum

ANNO CHRISTI 1415.

Datum Constantie nono Kalendas Octobris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, Apostolica sede vacante.

Ex mss. Surii & tribus Germanicis.

Qua ordinatione lecta & approbata, idem dominus Bertholdus auditor de simili mandato & voluntate legabat aliud statutum, ordinationem seu decretum.

Ex prima editione.

Quod non obstantibus salvoconductibus Imperatoris, regum, &c. possit per judicem competentem de hæretica pravitate inquiri.

Presens sancta Synodus & quorvis salvoconductu per Imperatorem, reges, & alios seculi principes, hæreticis, vel de hæresi diffamatis, putantes eosdem si a suis erroribus revocare, quocumque vinculo se adstrinxerint, concessio, nullum fidei catholice vel jurisdictioni ecclesiasticæ præjudicium generari vel impedimentum præstari posse, seu debere declaras, quominus, dicto salvoconductu non obstante, liceat iudici competenti & ecclesiastico, de huiusmodi personarum erroribus inquirere, & alias contra eos debite procedere, eosdemque punire, quantum iustitia suadebit, si suos errores revocare pertinaciter recuserint, etiam si de salvoconductu confisi, ad locum venerint iudicii, alias non venturi: nec si promissentem, cum fecerit quod in ipso est, ex hoc in aliquo remansisse obligatum.

Ex mss. Surii & tribus Germanicis.

Quo statuto sive ordinatione lectis, idem statutum fuit approbatum per dominos episcopos nomine quatuor nationum, ac reverendissimum patrem dominum cardinalem episcopum a Ollensem collegii cardinalium, per verbum, Placet. Subsequenter mandato & voluntate Synodi prædictæ, idem dominus Bertholdus auditor legit unam aliam ordinationem, videlicet executoriam super constitutione Carolina, in qua mandatur domino Vicecancellario pro tempore dare litteras executorias super constitutione Carolinæ, prout habetur in libris cancellariæ, omnibus eas habere volentibus, huiusmodi sub tenore:

Quod dominus Vicecancellarius expediat Carolinam sub bulla sacri Concilii Constantiensis.

Duo mss. Buntovic & Goth. 27. varientem sed idem ius est Ollensis, qui & Vivantiensis dicitur.

Carolinam etiam, quoniam maxime in hac ordine expedit non fuit, sed antiquas potestates, sed fides, etiam quidam statuus fuit eiusdem Frederici constitutio approbata, & consequenter per divem memorij Carolum quartum eadem fuit approbata, & quedam alia in favorem ecclesiasticæ libertatis adjecta, que in libro cancellariæ Romanæ ecclesie latine continentur: hinc sancta Synodus decernit et mandat domino Vicecancellario eiusdem Romanæ ecclesie, ut executorias litteras super ipis expediat in forma dari solita.

Um in generalibus Conciliis, maxime Lateranensibus, provide quedam fuerint statuta, libertatem ecclesiasticam concernentia, hinc per memorij Frederici secundi in fervore devotionis Romanæ ecclesie tunc personibus, sed fides, etiam quidam statuus fuit eiusdem Frederici recordationis Honorium tertium fuit eiusdem Frederici constitutio approbata, & consequenter per divem memorij Carolum quartum eadem fuit approbata, & quedam alia in favorem ecclesiasticæ libertatis adjecta, que in libro cancellariæ Romanæ ecclesie latine continentur: hinc sancta Synodus decernit et mandat domino Vicecancellario eiusdem Romanæ ecclesie, ut executorias litteras super ipis expediat in forma dari solita.

Subsequenter fuit lectum statutum seu ordinatio, in qua committentur omnes et singule cause hærese contra quoscumque personas in regno Bohemie, et aliis certis iudiciis inferioribus in eadem descriptis in hunc modum:

Committuntur causæ hærese certis iudicibus.

Item prædicta Synodus Constantiensis omnes et singulas causas & causas hærese, ex erroribus et perveris doctrinis damnatis memorij Joannis Hus hæretici in regno Bohemie et in Moravia exorta sapientes, etiam criminales ex eis, vel eorum occasione contra quoscumque persona, tam ecclesiasticas quam seculares, cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis aut preeminentie existant, et quocumque preiungant dignitate, emergentes, distique Joannis Hus et dogmatum falsorum eiusdem sanctoris,

defensores et sequaces, reverentibus in Christo patribus et dominis, dominis Joanni patriarche Constantinopolitano, et Joanni episcopo Silvanectensi, conjunctim et divisim committit audiendas, decidendas, cognoscendas, & sine debito terminandas, cum omnibus & singulis suis emergentibus, incidentibus, dependentibus & connexis, & cum potestate citandi personaliter omnes & singulos suspectos in fide ibidem degentes, & coram eis in genere & in specie nominandos conjunctim & divisim, in Romana curia per edictum publicum & in partibus & in locis conviciis assignandum & publicandum; cum ad easdem partes, præsertim ad prædictos de fide suspectos, pro huiusmodi citatione exsequenda ius non pateat accessus: habita tamen prius informatione summaria in præmissis, non obstante, quod alias præfata Synodus certis iudicibus generaliter quoruncumque hærese causas commiserit, usque ad diffinitivam sententiam exclusive cognoscendi, & coram quibus aliquæ pendens in decise, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Item, præfata sancta Synodus vult, ordinat, atque decernit, quod in dictis aliis hærese causis, ex iudicibus aliis per Concilium prædictum deputatis, decem eorum, aliis absentibus, possint & valeant in ipsis procedere, & terminos in prædictis causis servare, ut eo facilius, commodius & celerius cautæ huiusmodi terminentur, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Quibus statutis & ordinationibus lectis fuit responsum per dominos deputatos episcopos nomine quatuor nationum; ac dominum reverendissimum patrem dominum episcopum Ollensem præsentem, nomine collegii cardinalium: Placet.

Subsequenter fuit lectum statutum de fructibus percipiendis unius beneficii per hos qui sunt in Concilio huiusmodi sub tenore.

Ex prima editione.

Quod beneficiati in Concilio præsentis recipiant fructus beneficiorum eorum in absentia.

Item, cum absentes causa reipublice ecclesiasticæ persone, in ecclesiis, in quibus beneficiati sunt, præsentis merito reputantur; ideoque ut omnes & singuli beneficiati huius sacri Concilii præsentis, & qui ad illud pro tempore accesserint, eo commodius ipsi Concilio interesse, & in illo usque ad finem valeant remanere: dictum Concilium statuit & decernit, quod ipsi omnes & singuli pro residensibus sive præsentibus interim in suis beneficiis sunt habendi: ita quod omnes & singuli redditus, fructus & proventus suorum beneficiorum ac residensium personaliter in ipsi beneficiis, in quibus residebant, aut in quibus residerent, si eiusdem Concilii e profectio: In duobus seu interessentia eis non obstat: ac alii etiam curiales mss. præsentis beneficiati, qui de suis beneficiis ad præfatum Concilium non accesserunt, alias tamen præsentis in curia in eodem Concilio laboraverunt, etiam si primam non fecerint residensiam personalem consuetam, unius tantum beneficii pro quolibet eorum, vigore huius decreti: eorundem beneficiorum absentium, de aliis suis beneficiis, de iure & consuetudine, privilegio aut licentia suorum superiorum semper factis, etiam si canonicis, aut præbendis, aut dignitates, aut personatus vel officia in cathedralibus & metropolitanis majores post pontificales, seu collegiatis ecclesiis huiusmodi principales fuerint, durante ipso Concilio, eidemque in eodem Concilio perdurantibus, etiam a tempore itineris arcepti huiusmodi ad præfatum Concilium, quocumque ad eadem sua beneficia ipsi, Concilio finito, commode redire poterint, aut quomodolibet prædicti in eodem Concilio laboraverint, cum ea integritate percipere valeant & debeant, cum qua illos perciperent, si in suis beneficiis prædictis interim personaliter residerent, & administrarent in eisdem quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, contrariis non obstantibus quibuscumque, & cum executionibus exprimentis in cancellaria, si fuerit opportunum.

Ex

ANNO
CHRISTI
1515.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Quo statuto lecto, ut praefertur, fuit nomine quatuor nationum & cardinalium per praedictos dominos episcopos deputatos & cardinalem Vivariensem responsum, Placet. His habitis & factis, reverendus pater dominus Antonius episcopus Concordiensis nomine Synodi praedictae legebat unam aliud statutum & ordinationem super expeditione litterarum provisionum ecclesiarum, monasteriorum, in hunc modum.

Ex prima editione.

Quod litterae super provisionibus ad patriarchales, metropolitanas & alias ecclesias per olim Papam Joannem usque ad suspensionem concessae, expendantur.

Item dicta sancta Synodus statuit, ordinat & decernit, quod litterae super quibuscumque provisionibus ad quascumque patriarchales, metropolitanas & alias cathedralis ecclesias, ac etiam monasteria, de quibuscumque personis per dominum Balsassarum tunc Joannem Papam vicefimum tertium, usque ad ipsius administrationis in spiritualibus & temporalibus suspensionem factis, de quibus per libros reverendissimi patris domini Joannis episcopi Offiensis, sanctae Romanae ecclesiae Vicecancellarii, & cancellariae Apostolicae constabitis, per eundem episcopum & cancellarium sub nomine & bulla dictae Synodi possint & debeant expediri, quatuor deputatis nationum ibi assistentibus: & hoc, nisi ex libro ipso promotionum secundum stilum cancellariae appareat obstaculum, vel alias canonice impedimentum. Praemissi vero lectis, fuit responsum per dominos episcopos deputatos nomine quatuor nationum, ac dominum Joannem episcopum Offiensem nomine collegii cardinalium, Placet. Contra dicente tamen reverendo patre domino Elia Antientensi episcopo pro se, & domino Dominico de Ragusa, ambaxiatore & nuncio archiepiscopi Spalatensis, qui due in huiusmodi statutum super provisionibus ad patriarchales, &c. non consenserunt. Et dominus Dominicus dixit, ipsum statutum secundum omnia sua verba non placere, & praefertur ultimam clausulam, videlicet: Et hoc, nisi ex libro promotionum secundum stilum a curia appareat obstaculum.

a Cancellaria, mss.

Ex mss. Surii, & tribus Germanicis.

Super quibus approbationibus & contradictionibus venerabilis vir magister Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis, promotores & procuratores supradictae Synodi petierunt per dominos protonotarios sedis Apostolicae, ac notarios Concilii praedicti, ceterosque tabelliones ibidem praesentes, unum vel plura fieri, publicum vel publica, instrumentum & instrumenta, ad perpetuam rei memoriam. Praesentibus ibidem reverendissimis patribus dominis cardinalibus, protonotariis, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, doctoribus, nunciis & principum, universitatum & studiorum ambaxiatoribus, testibus, &c.

S E S S I O XX.

Super monitorio contra ducem Austriae pro episcopo Tridentinensi.

Ex prima editione.

Anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, indictione vero octava, die Jovis vicesima prima mensis Novembris, suis celebrata sessio generalis in majori ecclesia Constantiensis, praesidente in eadem reverendissimo in Christo patre domino Joanne episcopo Offiensi sanctae Romanae ecclesiae cardinali & Vicecancellario. Fuitque decantata Missa sollemnis de gloriosa Virgine Maria per reverendum patrem dominum Antonium episcopum b Zopoludensem. Qua completoria, se habent sollemnitate more antiquo sessionum. Quibus completis, reverendus pater dominus Antonius episcopus Concordiensis quasdam legibus monitorii & avarum ordinationum schedulas tenoris subsequenti

Concil. General. Tom. XXVII.

Ex collectione Baerberiniana, & duobus Mss. Germanicis.

ANNO
CHRISTI
1515.

Super monitorio contra ducem Austriae per episcopum Tridentinum.

Anno & indictione quibus supra, die vero Jovis xxii. mensis Novembris, Constantiae, provinciae Maguntinensis in ecclesia majori, & loco solito ad hoc specialiter deputato, tenta fuit sacrosancti generalis Constantiensis praedictis sessio, solemniter celebrata. Pro cuius quidem sessionis introductione, & causa devotionis excitandae, reverendissimus in Christo pater & dominus dominus Dei & Apostolicae sedis gratia episcopus Celsitudinis Missam de B. M. V. gloriosa devoto celebravit.

Qua Missa sic devoto celebrata, reverendissimi patres & domini S. R. E. cardinales, Archiepiscopi, episcopi, & alii, quos decuit, ornamentis, pluvialibus, mitras imponentes, ut moris est, se induerunt. Ac reverendis in Christo pater & dominus dominus Joannes miseratione divina episcopus Offiensis, S. R. E. cardinalis & Vicecancellarius, se pontificalibus induens, ad mediumque ante altare ad solitum se ponens huiusmodi sessionis praefedit. Quibus sic peractis, inceptum fuit evangelium istud secundum Marcum: In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: Absentes Pharisaei consilium fecerunt ut Jesum caperent in sermone. Illo evangelio, & aliis videlicet litaniis, & orationibus ad devotionem & solemnitatem sessionis & Concilii pertinentibus totaliter, ac devotionis magno fervore lectis, factis & completis, venerabiles & circumspetti viri domini Ardecinus de Novaria legum doctor advocatus, ac magister Joannes Helines in Romana curia, & serenissimi principis domini Friderici ducis Austriae procurator, in medio surrexerunt, proponentes, dominus Ardecinus advocatus sic in effectu, qualiter in causa memorata nullus processus fuit tentus, nec super declaratoris, & nihil in principali causa: & quod ipse dicti sui domini nomine nunquam potuit obtinere, quod fuisset auditus, licet hoc saepius cum instantia summa petisset, & adhuc peteret; & in quo illud fuisset ad subdenegatum potestatis fuit de nullitate processus.

c Ms. Cing.

d Forte, a bi denegatum.

Ex adverso dominus Gaspar de Perusia advocatus domini Gregorii episcopi Tridentini dixit, quod in huiusmodi causa fuisset processum super notorietate facti, & quod pars ducis sibi adversa fuisset sufficienter audita in principali & accessorio. Et quod exnunc foret dictum per partem adversam, non esset dictum, nec allegatum nisi in causa diffugii, & petit quantum in eo erat, causam terminari per Concilium, & monitorium decerni in forma meliori contra dictum dominum Fredericum ducem Austriae. Subsequenter Joannes de Scribanis procurator dedit petitionem in scriptis, petens, & protestans, prout in ea continetur.

Ardecinus advocatus ducis replicando, quod nunquam fuisset auditus in principali, sed tantum in declinatorio, & hodie peteret sibi dari audientiam: qua data, vellet & crederet offendere iuris & rationibus, quod iustitia esset pro domino suo: & si secus fieret, protestatus fuit de gravamine & nullitate processus.

Quibus protestationibus, propositionibus, & petitionibus factis, de mandato Synodi ascenderunt ambonem, super quo publicationes, edicta, sententiae, & mandata ipsius Synodi fieri solent, reverendissimi in Christo patres Antonius Concordiensis pro natione Italica, Vitalis Tholonensis pro natione Gallicana, Patricius Cortagenensis pro natione Anglicana: inter quos reverendus pater dominus Antonius Concordiensis legebat unam cedulam pronuntiationis, pronuntians monitorium fore decernendum contra dictum dominum Fredericum ducem Austriae, & decrevit in forma solita, & consueta. Cuius monitorii tenor inferius est insertus. Et subsequenter legebat unam aliam ordinationem Concilii, videlicet, quod praetati provisio possent recipere munus consecrationis in curia, de mandato & concessione, sive auctoritate vicecancellarii. Et ulterius iis lectis, & pronuntiatis, dicta Synodus per praetatos videlicet, Antonium Concordientem, Vitalem Tholonensem.

Ecclesiam, iero,

ANNO
CHRISTI
1511.

ANNO
CHRISTI
1511.

lata, Nicolaum Meriburgensem, & Patricium Cor-
taganensem, episcopos, fuit responsum, Placet. Et man-
davit dicta Synodus fieri publica instrumenta per pro-
motorios & notarios Concilii, ad instantiam & peti-
tionem domini Henrici de Puro promotoris dictae Syn-
odi: Joanne Hellines procuratore ipsius domini du-
cis, in quantum pronuntiatio hujusmodi fuerit contra
dictum dominum suum, processit de nullitate pro-
cessus presentibus dictis dominis cardinalibus, pre-
latis; &c.

Tenores vero dictorum petitionis, decreti, &
monitorii superius lectorum sequuntur.

Reverendissimi patres & domini. Cum parum sit
sententias ferri, nisi debita demandentur extor-
tioni; supplicat humiliter eisdem reverendissimis pa-
tribus sacrum Concilium representantibus, ac facien-
tibus, dominus Gregorius episcopus Tridentinus, ci-
tra procuratorum suorum revocationem, per hoc sa-
crum Concilium pro executione sententiae diffinitivae
pro eodem domino episcopo & contra illudum prin-
cipem dominum Fredericum ducem, & omnes alios,
& singulos ecclesiae & civitatis Tridentinae, ac ca-
strorum, & honorum aliorum, & iuris ejusdem eccle-
siae occupatores, & detentores, etiam si ducalis, aut
alterius cujuscumque status, gradus, ordinis, praemi-
nentiae fuerint, sub poenis & censuris juris tam ca-
nonici, quam civilis, quin immo canonibus etiam spe-
cialiter sub poenis constitutis divinae memoriae per Fre-
dericum secundum, & Carolum quartum editis, &
per sedem Apostolicam canonizatis & confirmatis, ut
ipsi & quilibet eorum infra certum brevem terminum
ab occupationibus & detentionibus civilibus, ecclesiae
castrorum, terrarum & bonorum praedictorum desin-
tant, & quilibet eorum obediat, etiam per litteras.
Tenores vero dictarum litterarum monitorii sequuntur,
& sunt tales.

Ex prima editione.

Decretum monitorii in causa Tridentina.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis universis
& singulis Christi fidei saltem & omni-
potenti Dei Benedictioem.

Gratiam querelam venerabilis fratris nostri Geo-
rgii episcopi Tridentini accepimus, continentem,
quod illustris princeps Fredericus dux Austria ipsum
in canonica possessione ecclesiae & civitatis Tridenti-
nae, & oppidorum, castrorum, villarum, terrarum
& locorum, juriumque & aliorum bonorum mobilium
& immobilium, ad eandem ecclesiam & ipsum episcopum
pertinentium, alias sedesim annis pacifice ex-
pressum, ecclesiae, civitati, oppidis, castris, terris, vil-
lis, locis ac juribus & bonis hujusmodi temerarie & de-
facto spoliasset, eaque novem annis citra detinisset, &
adhuc detineret occupatas & occupatas, fructus, redditus
& proventus subtrahendo & percipiendo ex eisdem; ac
ipsum episcopum, & a carceribus mancipatum officibus
pluribus gravibus violentiis ac injuriis: propter quas
anathematis, sacrilegii, & alias poenas a jure contra
taliam perpetrantes promulgatas incurrisset: quibus infor-
duisset per longa tempora, & inforteret de presenti:
nonnullasque promissiones ac etiam certa juramenta &
litteras tempore suae captivitatis, & ante seu post,
in praesudicium libertatis ecclesiae, dictaeque ec-
clesiae Tridentinae damnum non modicum, ab eodem
episcopo incausantibus & meta extulsi. Et ulterius idem
Fredericus nuper dum inter serenissimum principem
Sigismundum Romanorum & Hungariae regem, ac ip-
sum Fredericum ducem, post executionem iustitiae con-
tra eundem Fredericum per dictum dominum regem
factam, submissis tractatus firmaret, se juramenti
vinculo adstrinxisset, quod si qua persona tam ecclesiae
quam saeculari dicto regi de ipso Frederico con-
quereretur, & ab ipso rege sibi peteret iustitia com-
plementum ministrari, ipse Fredericus dux fere debu-

ret ordinationi dicti regis, & facere quae dictis regi di-
ceret & ordinaret: quod quidem licet rex ipse di-
cto Georgio episcopo de praemissis graviter coram eodem
conquerente decrevisset & ordinasset, quod ipse Frede-
ricus dux ecclesiam, civitatem, oppida, castra, villas,
terras, loca & jura & bona hujusmodi, quibus ipsum
Georgium episcopum notorie spoliaverat, notorie de-
sineret occupatas & occupatas, eidem Georgio restitueret;
ipsaque permittentes eorum possessione in posterum pa-
cipue uti & gaudere: nihilominus idem Fredericus dux
pro parte dicti episcopi interpellatus & sufficienter requi-
situs, hoc facere non curasset habere, nec curas de pra-
senti. Quapropter antea praemissorum excessuum & spoli-
um notorietate & rei evidentia, idem episcopus petiit,
per nos super praemissis de opportuno remedio sibi provi-
deri, & litteras monitoriales contra praefatum Frede-
ricum ducem & alios forsam occupatores & detentores
ecclesiae, civitatis, oppidorum, castrorum, villarum,
terrarum, locorum & bonorum hujusmodi, etiam si duci-
calis vel alterius cujuscumque status, gradus, vel pra-
minencia essent, decerni & concedi; ipsumque Frede-
ricum ducem & occupatores & detentores praedictos,
sub poenis juris & constitutionis a divina memoriae Ca-
rolo quarto contra tales facturos & sacrilegos edi-
ta, & alii poenis gravioribus requiri & moveri, qua-
tenus infra certum terminum idem Fredericus dux &
occupatores ac detentores praedicti, ecclesiam, civitatem,
castra, oppida, terras, villas, jura, & alia bona hu-
jusmodi, quibus eundem Georgium episcopum spoliasset,
sua spoliaverit, ac etiam quaecumque castra & bona ante
& post per praefatam spoliacionem ad dictam eccle-
siam Tridentinam devoluta, quae detinerent seu detinere
occupatas seu occupata, restitueret & restituerent, &
alias sibi circa injurias & percipia & alia debita satif-
ficeret & satisfacerent: nec non se, vassallos & subdi-
tos suos & ecclesiae suae praedictae a praedictis juramentis
& promissionibus absolvere, & praedictas litteras cassari,
irritari & annullari, humiliter & cum instantia debi-
ta postularet; & alias circa praemissa petiit & conclu-
sit, sicut in petitionibus pro parte ejusdem episcopi verba
& scriptis, & in actis coram nobis inter dictas partes
factis & redactis, plenius noscitur contineri. Nos vero
quia per notorietatem facti, & alia praedicta in causa hu-
jusmodi, coram nobis & a nobis deputatis, nobis confitis
& constat, petitionem hujusmodi fere justam; ipsum Frede-
ricum ducem & occupatores & detentores antedictos mon-
endos, petitisque litteras monitoriales contra dictum
Fredericum ducem & occupatores & detentores hujusmo-
di, partibus ipsi auditis, & servatis servandis, praedi-
ctis partibus ad hoc legitime citatis, decrevimus fore
concedendas, decernimusque & concedimus in forma
quae sequitur.

Monitorium in forma debita contra ducem Austriae.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis universis
& singulis venerabiles fratres, patriarchas, archiepi-
scopos, episcopos & dilectos ecclesiae filios abbates, prio-
res, praepositos, decanos, canones, scholasticos, tam ca-
thedralium, quam collegiarum canonicos, parochia-
liumque rectores ecclesiarum, ceterosque presbyteros, cle-
ricos & notarios & tabelliones publicos, per Aleman-
niam & Italiam, & alias ubilibet constitutos, & eorum
quoslibet tenere presentium rogamus & monemus,
primo, secundo, tertio & peremptorie, communiter &
diversim, eisque & eorum cultibus in virtute sancti
obediatis, & subscriptis sententiarum poenis distribite
precipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spa-
tium, postquam pro parte dicti Georgii episcopi vigore
presentium fuerint requisiti, vel eorum alter fuerit re-
quisitus: quarum sex dierum duas pro primo, duas pro
secundo, & reliquis duas dies eis & eorum cultibus pro
tertio & peremptorie termino ac canonica monitione as-
signamus; ita quod in his exsequendis alter alterum non
expediet, nec unus pro alio se excuset; praefatum Frede-
ricum ducem & quoscumque alios ecclesiae & civitatis
Tridentinae, nec non oppidorum, castrorum, terrarum, lo-
corum, ac jurium & bonorum quoruncumque ad ipsam
ecclesiam pertinentium, praedictorum forsam occupatores
& de-

a. Al. cor-
tibus.

ANNO CHRISTI 1335.

ANNO CHRISTI 1335.

et detentores, vasallos et subditos, etiam si ducalis A
 aut alterius cujuscunque dignitatis, status ac preemi-
 nentia fuerint, in eorum propriis personis, si ubi pro
 presentibus aut infra scriptorum executione ad eorum
 presentias tuto potuerit accessus. Alioquin per edictum
 publicum in audientia publica contradicendum legendum,
 nec non cathedrali et S. Stephani Constantiensis, ac locis
 circumvicinis, videlicet Aquilejensi, Salisburgensi, Au-
 gustensi, Frisingensi, Brixinensi, Cortensi, Feltrensi, et
 Veronensi ecclesiis offerendum, et tibi publicandum ex
 parte nostra, Fridericum ducem Austriae et alios occu-
 patores predictos requiramus et monemus, quos nos etiam
 tenore presentium sic requiramus et monemus; ipsique
 Friderico duci in virtute sanctae obediencie et sub an-
 thematis, sacrilegii, privationis omnium bonorum feudali-
 um, que ab ecclesia seu imperio obtinet, et inhabili- B
 tationis sue et filiorum suorum masculinorum sex obtine-
 dum tam secunda quam officia et beneficia usque ad secun-
 dam generationem, et honoris et fame ac communionis
 in consiliis principum, quam ipsum Fridericum ducem
 iuxta constitutionem divine memorie Caroli IV. contra ta-
 les facinorosos et sacrilegos editam, a sede Apostolica ca-
 nonizatum et approbatum, quinimo et perjurii ratione
 juramenti in manibus regis Romanorum per ipsum ducem
 prestiti; et alios secularibus personis sub excommunicationis
 et privationis a minorum feudali- C
 um, et privationis a minorum feudali-
 um personis secularibus supradictis, nec non ecclesiasticis per-
 sonis subditis excommunicationis ac privationis omnium
 beneficiorum ecclesiasticorum, et inhabilitatis ad illa,
 et quocunque alia beneficia in posterum obtinenda, ac
 suspensionis a divinis quo ad capitula, nec non interdicti
 quo ad omnia territoria predicti ducis Friderici, et ce-
 terorum occupatorum et detentorum censuris et penis:
 quas ecclesiasticas personas predictas, si in premissis de-
 liquerint, et mandatis et monitionibus hujusmodi non
 paruerint, seu non paruerint, incidere volumus ipso fa-
 cto; et quas in ipsis extunc prout extunc, extunc prout
 extunc, canonice monitione permissa, sermone in his
 scriptis, nisi mandatis hujusmodi obediunt, districts
 precipiendo mandata, seu alter eorum mandet. Quibus
 nos etiam tenore presentium sic mandamus, quatenus
 ipse Fridericus dux et alii forsam occupatores et deten-
 tores hujusmodi, infra triginta dierum spatium post re-
 quisitionem et monitionem immediate sequentium; et que-
 rum dierum decem pro primo, decem pro secundo, et
 reliquis decem dies pro tertio et peremptorio terminis ac
 monitione canonica, eis et eorum cuilibet assignamus; ab
 occupationibus et detentionibus ecclesie, civitatis, oppi-
 dorum, castrorum, terrarum et locorum, nec non iurium
 et bonorum predictorum, et illorum que ante et post pra-
 cticam spoliationem ad illam ecclesiam Tridentinam sunt
 devoluta, penitus, et omnino desistant, et eorum quilibet
 desistant; ac ipsi Georgio, aut procuratori, seu procura-
 toribus sub eius nomine possessionem corporalem, realem
 et obsequium ecclesie, civitatis, oppidorum, castrorum,
 terrarum et locorum, nec non iurium et bonorum predi-
 corum efficaciter et sine dolo et fraude restituant, et res-
 titui faciant et permittant, et eorum quilibet restitui
 faciat et permittat. Ipse quoque Fridericus dux Georgio
 episcopo de perceptis hujusmodi satisfaciatur, invocato
 etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.
 Vasalli quoque et nobiles, officiales, capitanei et
 subditi tam ecclesiastici quam seculares supradicti, in-
 fra sex dies post lecturam et publicationem et effectum
 presentium, nec non lapsum dierum triginta die-
 rum terminum immediate sequentium; quorum sex die-
 rum duos pro primo, duos pro secundo, et reliquos duos
 dies pro tertio et peremptorio termino eis et eorum cui-
 libet per simile dictum assignamus, et assignari precipi-
 mus et mandamus; prefato Gregorio episcopo tamquam
 eorum vero domino, et non ipsi Friderico duci, seu al-
 teri cuiquam, in omnibus (prout alias consueverunt)
 facere teneantur. Non obstantibus quibuscunque iura-
 menti in contrarium prestiti, a quibus eos (ut pre-
 mittitur) absolvimus, efficaciter parent, obediunt et
 leguntur, et eorum quilibet parent, obediunt et inter-
 dunt. Et insuper in casu quo prefatus dux Fridericus et
 alii forsam occupatores et detentores, nec non vasalli,
 nobiles, officiales, capitanei et subditi, et alii supra-
 dicti mandatis hujusmodi infra terminos supradictos non
 paruerint, extunc prout extunc, extunc prout extunc,
 omnes et singulos vasallos, nobiles, officiales, capitanei,
 nec non occupatores et detentores in civitate et dio-
 cesi Tridentina, seu alibi commorantes et constitutos,
 quorum presentia pro executione presentium et infra
 scriptorum faciendae tute adiri non potest, per simile edi-
 ctum pari modo et forma legendum, publicandum et of-
 fendendum, Fridericum ducem et alios occupatores et de-
 tentores tenore presentium peremptorie citamus et manda-
 mus, quatenus ipse Fridericus dux, et alii forsam occu-
 patores et detentores hujusmodi moniti et requisiti, octavo
 die post lapsum dierum triginta dierum eis assignatorum
 immediate sequentium, si juridica fuerit, alioquin, pro-
 xima die juridica extunc sequenti, alii vero, ut nobiles,
 capitanei, officiales et subditi edictum hujusmodi moniti
 et requisiti, viceima die post lapsum dierum sex die-
 rum eis assignatorum immediate sequentium, si juridica
 fuerit, alioquin, proxima die juridica sequenti compe-
 reant coram nobis vel iudicibus per nos deputatis, seu in-
 terim deputandis, penam, conjuram et sententiam hujusmo-
 di declarari, et ipse Fridericus dux, proceci, vijuri et
 audituri. Certificantes nihilominus eisdem, quod usque
 ad declarationem penam predictarum procedamus ius-
 titia mediantes. Venerabilibus vero fratribus, patriar-
 chis, archiepiscopis et episcopis, quibus ob reverentiam
 suarum pontificalium dignitatum duximus merito dese-
 rendum, si in predictis deliquerint, vel aliqui eorum
 deliquerint, sex dierum canonice monitione premissa, in-
 gressum ecclesie interdiciamus in his scriptis. Si vero hu-
 jusmodi interdictum per alios sex dies sustinuerint, seu
 alter eorum sustinuerit, ipsos suspendimus a divinis. Si
 vero hujusmodi interdicti et suspensionis sententias ani-
 mis (quod absit) sustinuerint, vel alter eorum (quod
 absit) sustinuerit induratis; ipsos extunc prout extunc,
 et extunc prout extunc, excommunicationis sententia inno-
 damus. Inferiores vero episcopi, qui in premissis exse-
 quendis negligentes fuerint, vel eorum aliqui negligens
 fuerint, post lapsum sex dierum terminum excommunicationis
 sententiam incurere volumus ipso facto. Absolu-
 tionem vero omnium et singulorum, qui prefatas nos-
 tras sententias, aut earum aliquam incurrerint, vel aliqui
 eorum incurrerint, quoque modo, nobis aut summo futuro
 Pontifici tantummodo reservamus. Loca vero audientie
 et valuationis predictarum, tamquam publica et idonea
 ad executionem predictarum (ut premittitur) publi-
 candam ad instar publicorum edictorum, que olim in
 albo pretorio scribebantur, duximus eligenda, que pre-
 sentes nostras litteras suo quasi sonore preconio et patu-
 lo b iudicio publicabunt: in quibus nostras litteras in
 do premissis decernimus publicandas, ne pronominati
 moniti et citati de premissis aliquam ignorantiam pra-
 tendere valeant, vel etiam allegare, cum non sit veri-
 simile, apud dictos sic citatos et monitos remanere inco-
 gnitum, quod tam patenter et notorie existit publicatum.
 Volentes nihilominus et decernentes, quod presentes no-
 stre littere dictis monitis et citatis perinde arceant et
 adstringant, ac si eorum propriis personis publicis suis-
 sent. De executione presentium, et de his que in
 premissis et quilibet presentium nos prescripti vene-
 rabilis fratres, patriarche, archiepiscopi, episcopi, vos-
 que alii delegati nostri fecerint, seu aliqui eorum fecerint,
 nos per instrumenta publica, seu alia legitima documenta
 legitime certificare non obmittatis sub penis supradictis,
 quibus et cuilibet vestrum in premissis dabimus plenam
 fidem. Datum Constantie undecimo Kalendas Decem-
 b. anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo
 decimoquinto, Apostolica sede vacante.
 Quibus lectis, fuit responsum, dictam, et alia voce
 clamatum per dominos Concordiensem Italicam, Tolonen-
 sem Gallicam, Meriburgensem Germanicam, et Cortagen-
 sem Anglicam, episcopi quatuor nationum, et per eor-
 um quoslibet nomine ipsorum et cujuscunque eorum,
 Placet: et per dictam dominum Ostiensem nomine col-
 legii cardinalium, Placet, Procurator vero prefati do-
 mini ducis processatus fuit de nullitate monitorii, et
 de gravamine, et appellando preiis instrumentum.

ANNO CHRISTI 1335.

bonorum.

hujus iudicio.

ANNO CHRISTI 1415.

Ex collectione Barberiniana, & duobus Mf. Germanicis.

ANNO CHRISTI 1415.

Quibus per prefatum dominum Antonium episcopum Concordiensem, lectis & publicatis, fuit responsum, dictum, & alia voce clamatum per prefatos dominos Concordiensem italicam, Tholoniensem Gallicanam, Meriburgensem Germanicam, Cortagensem episcopos Anglicanam, quatuor nationum deputatos prefatos concorditer, & per eorum quoslibet nomine dictarum nationum & consensu ipsarum, *Placet*. Et subsequenter prefatus reverendissimus in Christo pater, & dominus dominus Joannes episcopus Ostiensis cardinalis Vivariensis Vicecancellarius tunc in dicta sessione, & sancta Synodo presidens respondit, & alia voce dixit, & nomine sacri collegii reverendissimorum in Christo patrum dominorum S. R. E. cardinalium, *Placet*, in quantum placet nationibus concorditer. Et incontinenti prefatus Joannes a Hellinis procurator, & nomine procuratorio prefati domini Frederici ducis Austrie protestatus fuit de nullitate prefati monitorii, & protestatus fuit de gravamine, & de appellando, & petit instrumentum. Quibus in dicta sessione lectis & publicatis, acque responsis, ac per dictam sanctam Synodum, & prefatum Concilium decretis, & concessis, & alia factis, et gestis, venerabilis circumspetus vir magister Joannes de Scribanis procurator, et nomine procuratorio prefati domini episcopi Tridentini, et idem Joannes de Scribanis, et magister Henricus de Piro licentiatas in decretis, promotores et procuratores sacri Concilii predicti, nomine ipsius sacri Concilii petiverunt, et requisiverunt, unum et plura, ac tot, quot sufficiant, dicta sancta Synodus voluit, et mandavit per reverendissimos patres dominos sanctae sedis Apostolicae protonotarios, et notarios publicos, et scribas dicti Concilii ad scribendum acta ipsius sacri Concilii, et ea redigendum in scriptis ordinatos, et deputatos, et eorum quoslibet fieri, et confici, publicum et publica, instrumentum et instrumenta ad perpetuam memoriam. Datum et actum in majori ecclesia Constantiensi, in sessione predicta die Jovis XXI. dicti mensis Novembris anno a Nativitate Domini MCDXV. indictione 8. Apostolica sede vacante. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus dominis Antonio episcopo Portuensi, & domino Bononiensi tituli sanctae Susanna, Almanno tituli sancti Eusebii, Thoma tituli sanctorum Joannis et Pauli, Gabriels tituli sancti Clementis dicto Senensi, & Angelo tituli sanctorum Marcellini et Petri, dicto Veronensi; Guillelmo tituli sancti Marci, presbytero; Amadeo de Salutis d. sanctae Mariae in Cosmedin, Francisco sanctorum Cosmae et Damiani Florentino diaconis S. R. E. cardinalibus, Joanne Constantiopolitano, & Joanne Antiocheno patriarchis, Stephano Dolensi, Martino Atrebatensi, Joanne Varenensi, & Joanne Silvanstensi episcopis, nonnullisque aliis dominis archiepiscopis, episcopis, electis, & abbatibus, ac Franciae Angliae & Poloniae regum, principum, praetorum, ducum, comitum, communitatum, & universitarum studiorum ambaxiatoribus, nunciis & procuratoribus, & aliis nobilibus & egregiis magistris & doctoribus, ac circumspetus viris in multitudine copiosa testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

a Mf. Eting.

b Mf. dicta Leonensis. Antonio tituli...

c Mf. Antonio.

d Mf. sancta Maria nova Ludovico de F. isco sancti Adriani. Ludovico de Co...

Ex mss. Brunsvic. & Gub. Sed valde suspecti fidei, ut alia multa, quae sunt in iisdem mss.

e Anno 1415.

Die sabbati, VII. mensis Decembris, & fuerunt deputati omnium nationum, una cum certis dominis cardinalibus in loco convocationis nationis Germanicae. In qua congregatione fuit lecta una littera missiva, directa Concilio Constantiensi, per reverendissimum in Christo patrem et dominum, Angelum Corario, hujusmodi sub tenore:

Sacrosancto universali Concilio Constantiensi devotionem et f. objectionem cum humiliter recommendatione. Humana condicio post peccatum primi parentis fragilis facta est, nec ullum ex suis operibus perfectum consistit, quando ad perfectiorem non potest, vel non accidit ad intentionem oblatum. Quia cum homo per-

Actus in se habet ad invicem dissidens, sicut rixarum. Et ille felix est, cui de cunctis datum est, appetitum voluntatis, et voluntatem integra regi ratione. Et cum sit difficile ad felicitatem, a se excludere rixam non effacile. Quanto magis societatem, humanam mentis finibus divisa, suspitionibus agitantem, detractionibus seductam, adversis voluntatibus laceratam, opinionibus variatam, discordia liberari, & in perfectam uniti formam, effardissimum reputandum. Et hinc magnum in actibus est ardeam humanis; nec aliquid est magnum in illis, nisi recta ratione approbandum. Sed cum duo mala incidimus, si alterum sine peccato nostro prosequamur, magnum reputamus. Espropter ad congregationem, per regiam majestatem in Constantia habitam, & vocatam potestatem Petri, a Salvatore nostro Jesu Christo capite nostro sibi Petri pro se & successoribus suis datum, quem tunc in persona nostra esse indubie tenebamus, quando potuimus, participandam; missus per magnificum virum filium nostrum carissimum, Carolum de Malatestis, tanquam personam nostram, ut ejus sanctissime potestatis usu schismata extirperentur, & universalis pax haberetur ecclesiae, & clarus & verus Papa sequeretur, quem liceret effectuosissime adorare. Quia potestate per modum participationis, plene, sufficienter, ad & circa praemissos effectus, per vos recepta, o Synode sacra, cui me subijctus, considerans ex incinis cordis, in usu illius sanctissime potestatis beatissimi Petri nobis participatam, nullum fuisse defectum, & circa provisionem, ex benigna providentia, pro honestate Papatus, ut puto, mihi gratiam factam benevolentem cognosco, & fidelibus laboribus sacro Concilio me obmitto; supplicans humiliter eidem, ut fideliter & efficaciter intendat ad reintegrationem & schismatis extirpationem. Cui sacro Concilio tardavi scribere, expectans ambaxiatam eiusdem, quae dicebatur mihi destinari, quatuor ambaxiatorum, qui nondum applicuit.

Datum Rochaneti, die VII. Octobr. MCCCXV. VIII. Indictione. Humilis & devotus vester, Angelus episcopus sanctae Romanae ecclesiae cardinalis.

Ex Mf. Brunsvic. & Gub.

Propositio in Natione Germanica coram omnibus Praesentibus & Deputatis Nationum super detentione D. Elchii Argentinensis.

Anno, Indi. &c. die Mercurii XI. M. Decembris hora vespertina, in loco convocationis Germanicae Nationis, ad instantiam illustrissimi principis domini Ludovici Ducis Bavarum & Comitis Palatini Rheni, fuerunt congregati Deputati omnium Nationum. Primo de collegio Cardinalium reverendissimi Patres Domini Alamanus Pisanus, Amadeus Salazarum, & Franciscus Florentinus, Cardinales, & deputati per Nationes Germanicam, italicam, Gallicanam, & Anglicanam.

Inter quos ad instantiam dicti domini Comitis Palatini fuit per organum reverendi Patris domini Ulrici Episcopi Verdensis propositum, qualiter reverendus pater dominus Wilhelmus electus Argentinensis per Decanum & duos aut tres ad plus Canonicos Ecclesiae suae Argentinensis esset detentus, & inale tractatus, de quo summe & intimo corde doleret: petens super hoc sibi dari consilium a Concilio Constantiensi, et informationem, quomodo et qualiter in hujusmodi materia se habere debeat, tanquam Gubernator Concilii Constantiensis. Praesentibus ibidem Ardecino de Novaria et Augustino de Pisis, sacri Consistorii et Dominorum de Capitulo ecclesiae Argentinensis, nec non laicorum praedictorum advocatis.

Inter quos dixit dominus Ardecinus, et deinde Augustinus, unito tamen sensu et conclusione, qualiter ipse Dominus Electus non esset captus, sed arreptus in loco capitulari: et illud faceret Capitulum Ecclesiae Argentinensis ea de causa, quia timebat periculum esse in mora, ex eo, quia deductum foret per certa indicia ad caputulum, quod ipse dominus Electus vellet alienare castrum Born et oppidum Zabern, et dare in manibus laicorum, et totaliter alienare ab Ecclesia Argentinensi pro certa summa pecuniarum, cum qua summa pecuniarum vellet ducere uxorem legitimam, et transire ad vota laicalia. Item, dixerunt, quod viginti alia castra ipsius Ecclesiae alienasset, de quibus recepit et magnam pecuniam, pro qua peccu-

ANNO
CHRISTI
1416.

pecunia emisset in suis partibus certas alias terras, & castra; & totaliter destruxisset & dilapidasset bona Ecclesie Argentinensis. Et ad finem, quod dictum castrum Born & oppidum Zabern non alienarentur ab Ecclesia predicta, cum ipsa sint oculus totius patrie, & quodammodo clavis dictae patrie. Capitulum volebat providere de indemnitate Ecclesie predictae, cum arretraverunt. Et propter hoc miserunt Ambaxiatores suos ad Concilium Constantiense, tanquam ad superiorem ipsius Electi, petendi consilium super hoc & iuramentum. Cum ipsum Capitulum vellet stare in his, & aliis similibus casibus, ordinationi & decreto Concilii, dummodo, provisum foret de indemnitate Ecclesie Argentinensis memoratae.

Ex adverso vero surrexit Dominus Gaspar de Perusio, advocatus D. Electi & partis suae &c. & dixit Dominum suum, Electum Argentinensem, esse nobilem hominem, & laudabiliter se gessisse in dicta Ecclesia Argentinensi. Et si non fuisset bonus dominus, non fuisset promotus ad eam. Cum per manus D. Cardinalis de Alenconio erat promotus. Et multa alia dixit, licet in eadem conclusione, pro excusatione ipsius Electi, petens per Concilium provideri super hoc, decernique monitorium contra tales detentores Domini sui &c.

Tunc de mandato Deputatorum quatuor nationum, & dominorum Cardinalium, Dominus Joannes Patriarcha Antiochenus respondit & dixit, quod esset deliberatum per Deputatos, quod quatuor de qualibet Natione deberent eligi, & de cetero Cardinalium similiter quatuor. Ita quod in numero essent sedecim, qui illam materiam deberent examinare. Et vellent, quod medio tempore relaxaretur, & mitteretur ad Concilium.

Quod non placuit advocato Capitali quoad relaxationem personae Electi, nisi Capitulum certificaretur, quod posset habere regressum ad castrum & oppidum praedicta.

Finaliter fuit conclusum, quod quaelibet pars deberet venire cras ad locum sessionis, & proponere factum suum hora tertiaria coram Concilio. Et poterit tunc melius deliberari per nationes. De quo partes hinc inde remanserunt contentae, & petierunt instrumenta, &c.

Præsentibus dictis dominis Cardinalibus, Nicolao Archiepiscopo Gnesensi, Joanne Slesvicensi, Rabano Spirensi, Jacobo Plorensi, Andrea Polnaniensi, Vitali Tholonensi, & Aniciensi Episcopis, Antonio Concordiensi, Henrico Veltrensi, Roberto Sarisburiensi, Nicolao Batonensi Episcopis testibus, pluribus aliis dominis Doctoribus, Abbatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis personis in numero bene LX.

Congregatio Nationum in Monasterio Fratrum Minorum die Jovis 19. Decemb. 1415.

Germanica Natio conquesta, Reformationem corruptelaram, quasi Joannes XXIII. remotus Papa antea invenerat, Simonis presertim, differri vel dissimulari.

Die Jovis 19. mensis Decembris praedicti, fuerunt congregati Deputati omnium Nationum in loco Nationis Germanicae ad tractandam causam captivacionis & liberationis D. Electi Argentinensis.

Inter quos levavit se D. Joannes Naso praesidens tunc Nationis Germanicae dicens: qualiter sacrum Concilium Constantiense foret congregatum specialiter propter tria. Primo ad tollendam schisma in Ecclesia Dei: secundo propter haereses extirpandas: tertio propter reformationem in capite & in membris. Et quod ipsum Concilium iuste & sancte Joannem olim Papam XXIII. propter sua detestabilia mala de Papatu ejecit, nec non Joannem huius haereticum, ut talem iuste condemnavit. Sed tamen factis malis per ipsum Joannem, tunc Papam, scilicet exorbitantibus, per eum commissis & concessis, adhuc omni die utitur, & dissimulans ea condemnare in dedecus & vituperium ipsius sacri Concilii. Et quamquam Natio Germanica diutius & pluries in materia illa, ut exorbitantiae & simoniae condemnarentur, & contra Simoniacos & turbatores Concilii procederetur, conclusisset, & suas conclusiones aliis Nationibus communicasset, attamen hac usque nihil potuit dicta Natio Germanica proficere.

Et statim ipsa Dominis deputatis alicuius Nationum ibidem praesentium supplicavit, ut dicta materia exorbitantiarum expeditetur.

Similiter factum Hieronymi de Praga suspecti de haeresi, prout dixit, Regem Romanorum petisse saepius a Concilio & Nationibus. Et nihilominus publice & expressis protestabatur, quod non fiat, stetit, neque stabit per nationem Germanicam, quo minus ipsa materia expeditur.

Super quibus idem Joannes Naso Praesidens petiit sibi fieri unum vel plura, publicum & publica, instrumentum & instrumenta.

Præsentibus magistris Michaelae Bolofonis, & Joanne Ginardi &c. Notariis, ac Joanne Patriarcha Antiocheno, Roberto Episcopo Sarisburiensi, Jacobo Pennensi, Episcopis &c. aliisque Praelatis, Doctoribus, Magistris, quatuor nationes representantibus in numero copioso.

Congregatio Nationum in Monasterio Fratrum Minorum die Jovis 9. Jan. 1416. Auditi Legati Regis Neapolitani & aliorum.

Anno Domini 1416. Indiæ. ix. die vero Jovis mensis Jan. fuerunt congregati Deputati omnium Nationum Concilii Constantiensis in domo Fratrum Minorum, ubi convocatio nationis Germanicae convenire solet pro negotiis suis tractandis atque concludendis, ad audiendum Ambaxiatores Regis Jacobi regis Neapolitani, Reginae confortis suae, Caroli de Malatestis, Rodulphi de Camerino, Ludov. de Melioratis, & civitatis Anconae.

In qua congregatione quidam Secretarius ipsius Regis nomine N. surrexit. Et primo recommendavit ipsum Dominum suum Regem Jacobum, & Joannam reginam eius confortem Concilio generali, offerendo ipsos Regem & Reginam, personas, bona &c. ad mandatum Concilii. Supplicando ulterius eidem Concilio Constantiensi, ut quanto citius id fieri posset, quod procederet & procedere conaretur, procedi deberet ad electionem futuri summi Pontificis. Cui electo & ad Apostolatus apicem assumpto vellent, ut Christianissimi Principes, cum eorum subditis, terris, dominiis obedire. Item, omnia & singula conclusa, ordinata, & statuta per dictum sacrum Concilium Constantiense vellent totaliter ratificare, & exnunc ratificarent, ipsique conclusionibus, definitionibus usque ad minimum adherere. Item dixit, quod ipsi Jacobus Rex, & Joanna confortis sui vellent in omnibus & per omnia esse fideles servitores ipsius eligendi cum eorum vassallis, ut fideles servitores & vassalli Ecclesiae Romanae. Et alia dixit, prout in quadam expositione (schedula, quam tenebat in manibus suis, de qua singula pronunciabant, continebatur.

Quibus expositis, atque lectis fuit per dictos dominos deputatos requisitus, an alia exponere haberet, vel aliquas litteras haberet directas Concilio. Respondit dictus Secretarius, quod non haberet nisi instructiones, sed certas litteras missivas ad Dominos Cardinales Ecclesiae Romanae. Et non produxit ibidem, nisi quamdam litteram salvoconductus sui per Regem concessam a dictis DD. Rege & Regina Neapolitana sigillatam sigillo magno, cera gilva &c.

Et sic Domini deputati gratiati fuerunt Dominis Regi, & Reginae de eorum oblationibus, & vellent eos recommendatos habere, & eorum statum apud Concilium, & eligendum futurum summum Pontificem.

Subsequently surrexerunt Ambaxiatores Caroli de Malatestis, & in effectu proposuerunt D. Carolam, & alios Dominos de Malatestis fore delatos apud Concilium Constantiense. Et pro eorum excusatione legerunt unam seriem articulorum, concludentes in effectu, quod illi Domini de Malatestis semper fideles fuerant Romanae ecclesiae.

In quibus articulis continebatur, quod Dominus de Camerino eos inculpabat de multis malis, quae reprobandur. Et contra ea implicabant, dicta eis imposita non esse vera, prout ipsi deduxerunt in articulis suis. Quos articulos petiverunt admitti ad probandum, offerentes se nomine Dominorum de Malatestis probaturos in casu, quo pars adversa insisteret male contra eos concepta.

Ex adverso D. Thomas advocatus Consistorii &c. Ambaxiator D. Radolphi de Camerino, primo, deinde

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

Unus pro parte D. Ladovici de Melioris Domini & Anas ambaxiatoris illustrissimum regem & potentem e-
lorum dominorum principum obedientiam domini Benedi-
cti Papa decimoterti, sic etiam per ejus obedientiam nuncupati ab altera, pro unione in sancta Dei ecclesia
consequenda, concordata exhibuerunt cum Dei adjutorio
modo infra scripto.

Ex collectione Barberiniana, & ms. Lipsiensis,
Falsa fuit congregatio ad audiendum relationem
ambaxiatorum missorum ad Petrum de Luna,
& regem Arragonum.

Quibus expofito, & auditis per deputatos, Domini
deputati ibidem existentes pro responfo dederunt, quod
Concilium vellet parere concordiam inter dictos Dominos
Deputatos per bonum modum, si possibile foret. Sin autem
non vellet, quod hujusmodi materia decideretur per viam
juris, & super hoc deberent deputari & dari certi iudices
per Concilium, qui hujusmodi quaestiones de jure deci-
dere deberent, & coram quibus partes hinc inde querelas
proponere haberent, verbo & in scriptis, & quod fieri de-
beret iustitia partibus hinc inde, quantum in eo esset &c.

Congregatio Nationum in Monasterio Fratrum Mino-
rum die Dom. 19. Jan. 1416. in Causa
Argentinensi.

Die Dominica 19. Mensis Jan. praedicti fuerunt De-
putati omnium Nationum quatuor congregati in
loco convocacionis nationis Germanicae post meridiem.
In qua congreg. inter cetera proposuit M. Henricus Kuyvt
procurator Capituli Ecclesiae Argentinensis una cum Do-
minis Ardecino de Novaria, & Augustino de Pisis advo-
catis ipsius Capituli, assistentibus ibidem certis aliis solli-
citoribus capituli praedicti, detentionem D. Wilhelmi
electi Argentinensis, et plures rationes, quare arrestatus
suo detentus foret, offerens inter cetera nomines Dominorum
suorum, quod sacrum Concilium Constantiense recipi-
at in custodiam castrum Born, et oppidum Zabern, et
praesertim juratoriam cautionem dictus Electus arrestatus
de stando iudicio in Concilio Constantiensi, aut per
ejusdem Concilii Deputatos, et capitulum velit con-
sentire in ejus relaxationem, et quod veniat, vel mit-
tatur ad Concilium, de stando juri, et respondendo
parti adversae super sibi imponendis et obijciendis.

Ex prima editione.

Congregatio ad audiendum relationem ambaxiatorum
missorum ad Petrum de Luna, et regem
Arragonum.

Anno a Nativitate Domini millesimo quadringente-
simo decimo sexto, indictione nona, die vero Jo-
vis trigesimo mensis Januarii, fuit celebrata congregatio
generalis in majore ecclesia Constantiensi, pro relatione
ambaxiatorum missorum ad Petrum de Luna, in sua o-
bedientia Benedictum decimumtertium nominatum, &
serenissimum principem dominum Ferdinandum Arrago-
nam regem: & reverendissimum pater dominus Jacobus
archiepiscopus Taronensis, unus de ambaxiatoribus missi
ex parte Concilii, exhibens in ambone una cum colle-
gis suis, nomine proprio & coambaxiatorum suorum se-
cis relationem legationis suae. Qua facta legis quosdam
articulos sive capitula per serenissimum principem domi-
num Sigismundum Romanorum & Hungariae regem, ac
ambaxiatores sacri Concilii ex una, & dominos de obe-
dientia ipsius Petri de Luna Narbonae concordata ex al-
tera, partibus. Quorum capitulorum tenor de verbo ad
verbum sequitur, & est talis.

Capitula Narbonensia.

Die Veneris decimotertia mensis Decembris, anno
Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, indi-
ctione octava in capitulo nove ecclesiae Narbonensis, in
camera magna turris novi palatii episcopi Narbonae,
hora secunda post meridiem, ante tamen prandium; ca-
pitula sequentia per serenissimum dominum Romanorum
regem, & dominos legatos Concilii Constantiensi, sic
per ejus obedientiam nuncupati ab una parte, & domi-

Anno a Nativ. Domini mccccxvi. indictione nona,
die vero Jovis trigesimo mensis Januar. Constantiam
in ecclesia cathedrali, & loco solito facta fuit de mane
hora tertiara pro relatione ambaxiatorum missorum
ad Petrum de Luna in sua obedientia Benedictum XIII.
nominatum, & serenissimum principem dominum Ferdi-
nandum Arragonum regem missorum, & reverentium tunc
facienda, generalis omnium praesentium, vel quasi bu-
jus Concilii congregatio: in qua reverendissimi patres,
& domini a Jacobus Adriensis episcopus, venerabilisque
viri domini Johannes de Opisis sancti palatii Apostolici
causarum auditor, Hugo Hombfcher, Joannes Vellis,
Bernardus de s Planphas doctores, Vicecancellarius epi-
scopi Bardegalensis ambaxiatores hujus Concilii ad Pe-
trum de Luna, & regem, ut praemittitur, missi; arbo-
nem in quo decreta, acta, ordinata, & finita saepe
Concilii solent publicari, ascendebant, & reverendissi-
mus pater dominus Jacobus Taronensis archiepiscopus
praedictus nomine proprio, & suorum coambaxiatorum
relationem ambaxiatorum suam fecit publicam, & ad
solennem. Qua facta, quosdam litteras missivas illustris-
simo principi & domini, domini regis Arragonum praedi-
cti huic sacro Concilio missas per eandem, ac obedi-
entiae subtractionem ipsius domini Petri de Luna per eun-
dem dominum regem, & suos factam: necnon capitula,
sive articulos per serenissimum & invictissimum principem
Sigismundum Romanorum & Hungariae regem, ac amba-
xiatores praefatos nomine sacri Concilii, ex una, & di-
ctos de obedientia Benedicti XIII. in sua obedientia sic
nuncupati, regem Arragonum, & alios dominos in Nar-
bona concordata, appunctuata, & conclusa parte ex al-
tera, de mandato hujus sacri Concilii facta sibi super
hoc, publice & intelligibili voce successively unum post
aliud expresse perlegit, & publicavit.

Die Veneris XIII. mensis Decembris, anni Domini
mccccxv. indictione octava, in capitulo ecclesiae novae
Narbonensis in camera magna turris novi palatii patri-
archae episcopalis Narbonae hora secunda post meri-
diem, ante tamen prandium; capitula sequentia per
serenissimum dominum Romanorum regem; & domi-
nos legatos Concilii Constantiensi, sic per ejus obe-
dientiam nominati ab una parte, & dominos amba-
xiatores dominorum illustrissimum regem, & poten-
tium, & aliorum principum obedientiam domini Benedi-
cti Papa XIII. sic etiam per ejus obedientiam nuncu-
pati ab altera, pro unione in sancta Dei ecclesia en-
sequenda concordata exhibuerunt, cum Dei adjutorio,
modo infra scripto.

Ex prima editione.

Tenor capitulorum concordatorum.

Primo, quod convocatio facta per praefatos, ceterosque
vires ecclesiasticos in dicto Concilio Constantiensi, sic per
obedientiam (ut praefertur) nuncupati, existentes &
congregatos de regibus & principibus praedictis, cardinali-
bus & prelati, ceterisque viris de obedientia dicti do-
mini Benedicti Papa decimoterti, sic etiam per ejus
obedientiam (ut praefertur) nuncupati, qui ad gene-
rale Concilium debent & sunt convocari per litteras
opportunas dictorum dominorum de Concilio Constantiensi,
quae emanent ab eis sub nominibus generalibus, & sub
denominati tituli dignitatum sive pontificum appellatio-
rum sine expressione propriorum nominum, vel proprie-
tatis dignitatum, secundum formam hic concordatam,
& inferius insertam. Et quod dictis litteris dirigantur.

a Laga ex
ms. Jacobus
archiepiscopus
Taronensis,
Joannes Ge-
bermensis,
Jacobus A-
driensis, e-
piscopi,
b M. Pla-
cha.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

ter, necnon ad ducem reges & principes & cardinales, A sed & ad alios quoscunque prelatos obedientia predicti domini Benedicti. Et quod dicti domini reges & principes ipsos obedientia faciant omni facienda presentari dictas litteras convocatorias, quilibet in regno & principatu suo prelati sue jurisdictionis: & specialiter dominum regem Arragonum sumant omni facienda presentari dictas litteras convocatorias regibus & principibus dictae obedientiae ista capitula firmiter: & quod in dictis litteris convocatoriis prefatur terminus ad interessendum in civitate Constantiensi pro autendo se, & faciendum Concilium generale una cum aliis ibidem congregatis, trium mensem computandorum a die presentationis dictarum litterarum secunde domini regi Arragonum in Perpiniano, (si fuerit) vel alias in civitate Barcinonensi (si fuerit) presentem vel absentem & in casu absentis sufficienter presentare litteras antedictas vicario regis, vel capitulis dictae civitatis, aut majori parti eorundem. Et vice versa, quod prefati domini reges & principes maxime dictae obedientiae domini Benedicti, faciant litteras convocatorias ad praenominatos prelatos: ceterosque dominos de Concilio Constantiensi, similiter litteris convocatoriis ab illis de Concilio emanantibus, ut praesertim, vel per suos ambaxiatores, vel procuratores mittendos, sufficienter potestate suffulsi, ibidem in Constantia congregatos, convocabunt: hoc addito ac etiam intellecto, quod litterae convocatoriis mittantur ad dominum regem Arragonum sexaginta numero, videlicet viginti, quae dirigantur ad serenissimum dominum regem Castellae, & prelatum regni sui: & aliae viginti, quae dirigantur ad serenissimum dominum regem Arragonum & Siciliae, & prelatos regnum suorum: & decem, quae dirigantur ad illustrissimum dominum regem Navarrae & prelatos jurisdictionis ipsius: & quinque, quae dirigantur praesentibus domino comiti Furi, prout in eisdem litteris debet seriose contineri.

Ex prima additione.

Secundo, quod dictae convocaciones secunde per dominos de Concilio Constantiensi, & etiam per dictos dominos reges, & alios, &c. nec non & congregatio & constitutio Concilii generalis secunda per dictos dominos reges & ceteros de obedientia dicti domini Benedicti, &c. possit fieri & fieri generaliter, ut deseratur bonori Concilii Constantiensi jam dicti: scilicet pro expiracione schismatis & haeresum, pro sancta unione Romanae ecclesiae, pro reformatione universalis ecclesiae in capite & in membris, & pro unico eligendo pastore, & pro aliis causis & rationibus quae ad generale Concilium de jure pertinent & spectant. Sed ad partem promittitur & firmatur per serenissimum dominum Imperatorem, & per dominos praevidatos, prelatos & ceteros speciales viros huiusmodi missos ex parte dominorum de dicto Concilio Constantiensi, nomine dicti Concilii, & etiam proprio, mediante publica instrumentis cum juramentis, quod in Concilio Constantiensi uniendo & constituendo (ut praesertim) non trahantur, ordinantur, statuantur, vel trahantur, ordinantur aut fieri permittentur directe vel indirecte, aliqua conventio aut conventio dictis dominis regibus, principibus, prelatos, & aliis de obedientia dicti domini Benedicti, vel aliquem ex eis, non solummodo demerant causa electionis dicti domini Benedicti, & electionis futuri summi Pontificis, & reformationis ecclesiae in capite & in membris, & in causa haeresum cum dependentibus & emergentibus, &c. Et quod dicti domini de dicto Concilio Constantiensi ratificabunt & approbent huiusmodi provisionem & obligationem mediis publicis instrumentis, ut supra. Et quod nihil minus praedicta promissa, satisfactio & securitas specialiter conferantur & rata habeantur, & noviter firmantur, & statuantur per dictum formandum Concilium sufficienter, prout fieri debeat, & est solitum, antequam procedatur & procedi valeat ad aliquos actus, postquam fuerint uniti. Et quod, si contrarium fuerit, domini reges & principes, & alii de obedientia dicti domini Benedicti ab expresso exnunciant & dicunt, quod illa sit in contrarium facta per formandum & unendum Concilium, habeantur pro invalidis atque nullis ipso jure: & quod ad observationem eorum, dicti domini reges & principes, & ceteri de praenominata obedientia dicti domini Benedicti, minime teneantur.

Tertio, quod prefati de obedientia dicti domini Benedicti venientibus ad Constantiam, statim fiat unio eorundem ad dictum Concilium Constantiense, pro faciendum unum universale Concilium. Quo facto quia dicti domini reges & principes, & alii de obedientia eiusdem domini Benedicti, dicunt esse certissimum, quod non possunt licite obedire alicui in Papam eligendo, ut vero Papa, nisi prius vacaret Papatus morte aut renunciatione dicti domini Benedicti pure, licite & libere facta, prout de jure divino pariter & humano tenetur; vel per justam & legitimam ipsius depositionem, seu depositionis declarationem ac ejectionem a Papatu per dictum Concilium, vel ejus auctoritate secundum: propterea in favorum dictae unionis consequenda, est concordatum inter serenissimum dominum regem Romanorum, & alios dominos de Concilio Constantiensi, quod ab eis sacrum Concilium generale appellatur, & inter ambaxiatores & procuratores dictorum dominorum regum & principum, qui sunt de obedientia dicti domini Benedicti; quod antequam ad electionem unius summi Pontificis procedi valeat per dictum Concilium, vel per alios ad quas pertinet, procedatur per dictum Concilium se unitum contra eundem dominum Benedictum, nolentem aut subterfugientem renunciare pure & libere, prout de jure divino pariter & humano tenetur, aut etiam quomodolibet delinquentem, prout de jure divino pariter & humano potest & debeat procedi per dictam justam & legitimam eius depositionem, seu depositionis declarationem, & alias prout praesertim. Ita tamen, quod formetur & fiat processus novus per dictum Concilium contra eundem dominum Benedictum iuste & legitime. Ad cuius verificationem & depositionem, nullatenus habeatur ratio ad processum Pijani Concilii, vel sententias ibidem latis, ut illo vel illis dictum Concilium in modum probatum, vel in vim processus vel iudicari non utatur. Et quod processus, cognita & sententiata per dictum Concilium modo praedicto, dicti domini reges & principes, & ceteri obedientiae dicti domini Benedicti, rata & grata habeant, & illa minime impugnabunt. Item, quod cardinales dicti domini Benedicti se vocati, ut supra in litteris convocatoriis, dum venerint ad dictum Concilium, admittantur per idem Concilium ad omnes actus ibidem expediendos, & etiam ad electionem futuri summi Pontificis suo casu, & secundum quod alii cardinales vocatorum Gregorii & Joannis admittentur. Et si vocati ut supra, non venerint personaliter ad jam dictum Concilium, sed per alios personas sufficienter procuratorum habentes, recipiantur & admittantur persone praedictae ad omnes actus Concilii, prout procuratores dominorum cardinalium dictorum dominorum Joannis & Gregorii admittentur & recipiantur, & secundum quod dictum unendum Concilium circa praedictos omnes cardinales duxerit ordinandum.

Quarto, quod per dictum unendum Concilium, si & inquantum fuerit necessarium vel opportunum ad uberiores cautelam, tollantur, aboleantur, annullentur & irritentur quicunque processus, sententiae, decreta, ordinationes, statuta & pacta, per olim Gregorium & Joannem & suos predecessores, ac per Concilium convocatum Pijani, a tempore exortu schismatis & citra, ex occasione vel causa ipsius schismatis facta & facta, prelati contra dominos reges, principes, & alios quoscunque obedientiae dicti domini Benedicti, ac etiam contra quosvis alias personas, quae dicto Benedicto non adhaerent post dictam ejectionem, seu depositionis declarationem; & contra quoscunque universitates, villas & loca, quatenus tangat & tangere possit dictos dominos reges & principes, & alios obedientiae dicti domini Benedicti, & omnia & singula inde secuta, omnem effectum eorum tollendo, & omnem maculam, sive notam, quae contracta fuerit ob praedicta. Et idem intelligatur dictum de persona dicti Benedicti, casu quo renunciarerit pure & libere & ante sententiam dictae ejectionis. Intellecto tamen & declarato, quod dictam Concilium non possit se jurare processibus & sententiis adversus dictum dominum Benedictum nisi in processu & sententia inde ferendis contra eundem dominum Benedictum, de quibus in exteio articulo continetur. Et fiat similiter de sententiis latis per dictum dominum Benedictum contra obedientiam dicti Concilii, ad omnes reges

reges, principes, personas singulares, villas, loca: & quod statuat in prima sessione dicti Concilii, tempore quo fiet dicta unio, quod nunquam de cetero ratione vel occasione dicti schismatis, aut adhaerentis dicti domini Benedicti & sui predecessoris domini Clementis, possit contra dominos reges, principes, prelatos, & alios de obedientia dicti domini Benedicti, quomodolibet procedi in iudicio vel extra.

Quinto, quod per dictum formandum Concilium approbentur, laudentur & confirmantur, & etiam meliori modo, quo fieri possit, plenissime firmentur omnes & singula concessiones, dispensationes, gratie facte per dictum dominum Benedictum quibusvis personis dictae iure obedientiae, de quibusvis dignitatibus, archiepiscopatibus, episcopatibus & officiis, & beneficiis aliis quibuscumque infra suam obedientiam, que nunc est, de his que nunc possident: & quacumque insudationes, investiture, contractus, & alia concessiones & gratie usque in diem prime requisitionis facte eidem Benedicto per reges & principes sue obedientie, quibusvis personis sue obedientie infra suam obedientiam, que nunc est etiam secularibus, tam regibus Arragonum, Castellae, Navarrae, comitibus Armeniaci & Fuxi, quam filiis & liberis eorum, conjunctim & divisim, de his que nunc possident, & etiam aliis cuiusvis conditionis existant. Hoc tamen intellecto & declarato, quod ab aliquibus prelatos, seu magistris, dignitatibus vel beneficiis quibuscumque, durante schismate fuerint separata, vel alias segregata aliqua membra, castra, villa, seu alia bona, redditus, proventus, seu emolumenta ac reversiones camere, vel alia iura quacumque, de quibus fuerit aliquibus forsan jam provisum, vel facta collatio, seu insudatio infra suam obedientiam constituti, quod predicta ipsi prelatos, magistris, seu magistratibus, dignitatibus & beneficiis, ut capiti restitui & reintegrari valeant per Concilium antedictum; & ceteris de aliis dignitatibus & beneficiis provideatur, prout providentia Concilii fuerit visum, per dictas confirmationes & approbationes hic contentas nullum impedimentum his praefertur. Et idem fiat e converso de alia obedientia.

Sexto, quod cardinales dicti domini Benedicti, si forsitan voluerint ire aut mittere ad iam dictum formandum Concilium, seu ad electionem summi Pontificis, cum vacaverit papatus, altero de dictis tribus modis (ut supra in dicto tertio capitulo dictum est) faciendam, convocati modo quo supra, & adhaerere volentes opinioni dictorum dominorum regum & principum obedientie dicti domini Benedicti, deputentur, recipiantur & admittantur, ut veri cardinales sanctae matris universalis ecclesiae, & ut tales habeantur, & ab omnibus honorentur, nec non dignitatibus, emolumentis ac aliis cardinalatus privilegiis, praerogativis & prerogativis (ut praemittitur) frui pariter & gaudeat, salvo tamen aliis constitutionibus & statutis per dictum Concilium promulgandis, de electione Romani Pontificis facientibus mentionem.

Septimo, quod provideatur per dictum formandum Concilium circa officiales Romanae curiae dicti domini Benedicti, dum tamen eidem domino Benedicto non adhaerent post subscriptionem obedientiae (si eam fieri contingat) vel post ejectionem predictam.

Octavo, quod si ante renunciationem seu ejectionem dicti domini Benedicti praenominatam, ipsum contingat decedere, promittant, dicti domini reges & principes eius obedientie, atque iurent quod non permittent fieri in eorum regnis & terris electionem aliquam per cardinales ipsos, vel alios ipsorum vice: immo quantum in eis erit, modis omnibus prohibebunt. Et casu quo fieret per illos electio, illi se electo per eos non adhibebunt, nec obedientiam quocumque modo, neque in eorum terris & regnis illum se electum aliquatenus sustinebunt, vel sustineri permittent. Sed electionem in dicto casu per dictum formandum Concilium permittent fieri, & electo per illud in Papam in dicto casu, ut vero summo Pontifici indubie adhaerent.

Nono, quod praefatum formandum Concilium debite provideat, cum decenti mansuetudine & rationabili equitate, quod ubi duo vel plures in eodem titulo existerint

Asi obedientiam concurrant, quilibet eorum in dicto Concilio trahatur, honore ut inique obedientiae semper salvo: & quod ante finem dicti Concilii idem Concilium provideat in dictis casibus taliter, quod illorum quorumlibet honor & status, quamdiu vixerint, debite suppleantur; & interim nihil innovetur contra aliquos predictorum, quousque per dictum Concilium ad eundem summum Pontificem eligendum provisum fuerit debite super istis.

Decimo, quod dictus dominus rex Romanorum, & domini qui sunt praesentes ex parte dominorum de Concilio Constantiensi, illorum nomine & etiam proprio, quantum ad eos spectat, & eorum quorumlibet, bona fide asservent & asservari faciant per dominum regem Franciae, & dominos ducem Aquitaniae, Delphinum Viennoensem, & regem Ludovicum, & dominum comitem Sabaudiae, & per totum dominum ipsum, dictum dominum Benedictum, si ire voluerit, vel mittere ad dictum Concilium, & omnes & singulos ambaxiatores & procuratores ipsius domini Benedicti, & dominorum regum & principum, & alias quasvis personas, sive sint cardinales & alii prelati, si accedere voluerint, ac alios quolibet obedientiae dicti domini Benedicti, tam clericos, quam laicos, cuiusvis status, gradus aut conditionis existant, cum gentibus & familiaribus suis, & bonis eorum, cum sufficientibus litteris de salvoconduto, quod tute & libere possint ire, transire & morari per itinera & loca usque ad Constantiam inclusivae, & stare in dicta civitate Constantiensi, & in dicto Concilio, quamdiu eis & cuilibet eorum placuerit, & reverti ab illis cum voluerint; & alias in omnibus & per omnia eundo, stando & redeundo, plenissime gaudeant libertate: & quod officiales & consules Constantienses in absentia predicti domini regis Romanorum, & alii ad quos spectat, iurent, & mediante eorum juramento promittant, quod fideliter observabunt, quantum ad eos spectat, & observari facient praemissa omnia singula, & defendent, & turbantur supradictos omnes & singulos in personis & bonis pro toto posse, omni fraude cessante, & nullam imprisonmentem aut violentiam directe vel indirecte facient aut fieri permittent iam dictis personis, vel eorum singulis, nec huius eorum quocumque modo: & omnia ista firmabunt juramenti per dictum dominum regem Romanorum, per se & per alios dominos pro Concilio Constantiensi hic praesentes, tam nomine dicti Concilii, quam proprio. Quae guidantia & asservamenta visitentur domino regi Arragonum, uno cum litteris convocatoriis dicti Concilii, ad hoc ut dictus dominus rex possit certificare vocandos de dictis securitatibus & salvocondictibus, ne dicti vocati dicta occasione se valeant abeundo seu mittendo ad dictum Concilium, excusare.

Undecimo, quod dictus dominus rex Romanorum suo nomine & pro successoribus suis, & alii domini hic praesentes, nomine dictorum dominorum de Concilio Constantiensi & proprio iurabunt singulariter & promittent, quod omnia & singula in predictis capitalis & eorum quolibet contenta facient (quantum in eis erit) omni dolo cessante, per dominos cardinales, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, & alios prelatos, ambaxiatores dominorum regum & principum, & alios in dicto Concilio Constantiensi existentes, ut singulares seu vel personas ad hoc sufficienti potestate sustulatas, approbati, firmari & jurari, antequam concedantur dictae litterae convocatoriae. Et quod in prima sessione facta unione ad dictum Concilium, pro dicto universalis Concilio predicta facient, concedent, statuent, ordinabunt & iurabunt. Et si contrarium praemissorum vel alicujus ipsorum fieri, vel predicta omnia & singula non adimplerentur, ferent & exsequerentur, prout in dictis capitulis & eorum quolibet continetur, ex nunc ajunt & dicunt dicti domini reges & principes, prelati, & alii ipsius obedientiae domini Benedicti ab expresso, quod ipso facto sit irritum & inane, & quod ad observantiam praesentium capitulorum minime, vel etiam alicujus eorum teneantur. Et etiam ambaxiatores regum & principum hic praesentes obedientiae domini Benedicti, firmant & iurent dictis nominibus dictorum regum & principum, pro se & successoribus suis, tenere & observare omnia & singula supradicta, quantum in eis erit.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Dundecimo, quod de predictis omnibus & singulis Auctoritate & tradantur cuilibet partium predictorum est, quod necessaria fuerint, publica instrumenta.

Anno a Nativitate Domini millesimo quadragesimo decimo sexto, indictione nona, die Martii quarta mensis Februarii, Constantie in ecclesia majori fuit congregatio generalis, & dominus archiepiscopus Jacobus Turonensis, unus ex ambaxiatoribus Concilii ad partes Aragonie, in ambone exfessus proposuit, quomodo iuxta conventum in capitulis Narbonensibus omnes & singuli domini cardinales, prelati, ambaxiatores & procuratores existentes in ipso Concilio, tenerentur mediis eorum juramenti dicta capitula approbare; & supplicavit ita fieri. Domini vero de Concilio ibidem stantes, nomine discrepante, responderunt, Placet. Approbaruntque dicta capitula, & juraverunt ea fideliter observare; videlicet domini cardinales & prelati ad pectora sua, ceteri vero domini ad sancta evangelia corporale prestitere juramentum; scrutantibus hujusmodi juramenta a dextero latere domini Joanne de Tremblejo, sedis Apollonica & sacri Constantiensis Concilii protonotario; a sinistro vero latere Galtero Grafi, priore ecclesie Rhodi ordinis S. Joannis Hierosolymitani, cum nonnullis aliis sacri Concilii notariis & scribis.

Nomina illorum qui juraverunt approbationem capitulorum. Et primo cardinales.

a M/s. Joannes episcopus Offensis, cardin. Vivariensis nuncupatus.
b M/s. Jordanus episcopus Albanensis, de Urbinis.

- a Joannes Offensis Vivariensis.
- Angelus Pranostinus Landensis.
- Jordanus b Tusulanus de Urbinis, episcopi cardinales.
- Antonius Bononiensis.
- Franciscus Venetiarrum.
- Joannes Dominici Regninus.
- Antonius Aquilejensis.
- Gabriel Senensis.
- Petrus Cameracensis.
- Branda Placentinus.
- Angelus Veronensis.
- Guillelmus tituli S. Marci.
- Almanus Pisanus.
- Antonius de Chalanto, presbyteri cardinales.
- Rainaldus de Branchasis.
- Amedeus Salutiarrum.
- Ludovicus de Flisco.
- Odo de Columna.
- Lucidas de Comitibus.
- Franciscus Florentinus diaconi cardinales.
- Joannes patriarcha Constantinopolitanus.
- Joannes Antiochenus patriarcha.
- Nicolaus archiepiscopus Gruznenfis, pro ecclesia sua & rege Poloniae.
- Petrus archiepiscopus Rigenfis, pro se & rege Dacie, Suecicie & Norvegiae.
- Jacobus episcopus 1 Placentinus, pro se & rege Poloniae, & duce Vitoldo.
- Nicolaus episcopus Bathoniensis, pro se & rege Anglie.
- Robertus archiepiscopus Saresburienfis, pro se & rege Anglie.
- Andreas episcopus Colocensis, pro se & rege Romanorum.
- Nicolaus episcopus Meriburgensis, pro se & archiepiscopo Magdeburgens.
- Joannes episcopus 2 Sileticensis, pro se & rege Dacie, Norvegiae, &c.

- A Martinus episcopus Aretatensis, pro se & duce Burgundie.
- Jacobus episcopus Adriensis, pro se & archiepiscopo Ravennatensis.
- Elia episcopus Aniciensis, nulli preterquam Romanis iudicatus ecclesie.
- Joannes episcopus Vauensis, pro provincia Tolosana.
- Fridericus episcopus Augustensis. 3
- Patricius episcopus Cortagenfis. 4
- Jacobus episcopus Efinus.
- 3 Martinus episcopus Aprutinus.
- Georgius episcopus Tridentinus. 6
- Henricus episcopus Felstrenfis.
- Antonius ep. Concordienfis, pro se & ep. Aquens. 7
- Stephanus episcopus Dolensis. 8
- Vitalis episcopus Tolonenfis.
- Ludovicus episcopus Bangoricensis.
- Ulricus episcopus Verdenfis.
- Alanus episcopus Leonensis.
- Jacobus episcopus Laudensis.
- Nicolaus episcopus Spoletanus.
- Joannes episcopus Vormaticenfis.
- Joannes episcopus Firmanus, pro se & archiepiscopo Brundansino, & abbate S. Nicolai de 9 Aushno.
- Ulamingus episcopus Nolanus.
- Nicolaus episcopus Assisinas, pro se & domini Berthold. Massanens & Andrea Nucertino.
- 10 Augustensis episcopus in Francia.
- C Thomas episcopus Emonensis.
- 11 Simonensis, pro se & abbate S. Georgii de Venetiis.
- Joannes Varmienfis procurator Fomezanicus, Culmenfis, & Sambienfis episcoporum.
- Franciscus Tudertinus, pro se & abbatibus 12 Marthianens, & sancti Benedicci de Gogabo, de Organis.
- Episcopus Cassi, pro se & tribus episcopis, & abbate Augustens in Francia.
- Simon Anconitanus.
- Blasius Clusinus, pro se & Perusienfis, Cortonenfis, Vigilienfis, Messanenfis, & Casertanenfis episcopis.
- Joannes SilvaneBenfis, ambaxiator Universitatis Parisiensis.
- Thomas Senonensis episcopus.
- D 13 Joannes Rerovenfis.
- 14 Andreas Poznanienfis, ambaxiator regis Poloniae, & magni duci Vitoldi, fratris, Lithuaniae ducis.
- 15 Adrogas Militenfis, procurator dominorum archiepiscopi Simpratinensis, & suorum suffraganeorum.
- Joannes abbas Cisterciensis, procurator specialis pro toto ordine Cisterciensi.
- Gaspar S. Joannis Eremiti de Perusia, decretorum doctor, ambaxiator & procurator pro provincia Bardigalenfis.
- Matthaeus abbas Claraevallis, 16 ambaxiator ecclesie Gallicanae, in theologia magister.
- Guillelmus de Precibus ordinis Cisterciensis, Venetensis diocesis.
- E Guillelmus sancti Pauli 17 de Corneto, Turonensis diocesis.
- Joannes Uricampi, Norviciensis diocesis. 18
- Guillelmus abbas sancti Salvatoris 19 de mane, diocesis Magalonenfis, 20 pro provincia Narbonensis.
- Guillelmus abbas de monasterio de Cellis Bituricensis diocesis, in decretis licentiatas.

Nico-

1 Lige ex m/s. Plorenfis. 2 m/s. Silevicanfis. 3 m/s. addunt, provincia Moguntinensis.
4 m/s. addunt, pro se & archiepiscopo Castellens & ejusdem provincia.
5 m/s. Martinus episcopus Aprutinus, procurator pro reverendissimo patre domino Petro, sancte Marie in Cosmedin diacono cardinali de Venetiis. 6 m/s. addunt, pro se & rege Romanorum.
7 m/s. addunt, in Lombardia. 8 m/s. addunt, procurator Ducis Britannie, episcoporum Gorifopitenfis & Veronens.
9 m/s. Aushno.
10 m/s. Opericus episcopus Augustensis in Francia, hoc est, in Franconia.
11 m/s. episcopus Lomense, &c. Ferris, Senensis. 12 m/s. de Merleau... de Eugubio. Abbas Joannes de Parma, pro se & abbate sancti Marie de Ergano. 13 m/s. Joannes electus Ravennatis.
14 m/s. Andreas electus Pisanensis. 15 m/s. Altorgius Melitenfis... archiepiscopi Hydruntinensis.
16 Defant hac verba in m/s. 17 m/s. Lips. Camerace: legendum de Cormeriac.
18 m/s. addunt, magister in Theologia. 19 m/s. de Nana.
20 m/s. pro his verbis, pro provincia Narbon. habent Licentiatas in Decretis.
Concil. General. Tom. XXVII. F f f

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Nicolaus clemens sancte Marie de Columba, ordinis Cisterciensis, Piacentine diocesis, pro se & abbatibus de Strata, de Benedulo, de sancto Thoma, sanctorum Nazari & Celi Veronensis.
 Sifridus 1 de Evagen, ordinis sancti Benedicti, Augustensis diocesis.
 Everardus abbas in Lantz pro se & monasterio suo, & tanquam 2 pro parte omnium abbatum ordinis sancti Benedicti Herbipolensis diocesis.
 Hermannus de Argevillari abbas 3 sancti Petri, ordinis S. Benedicti, Tullensis diocesis.
 Alexander abbas monasterii sancte Marie de Bellofonte, ordinis veterum sancti Benedicti diocesis Malteacensis, licentiatas in decretis, ambaxiator ecclesie regni Francia pro provincia Bardigalensi, & procurator episcopi Lucionensis.
 Henricus abbas utriusque juris licentiatas, ambaxiator universitatis Andegavensis.
 Abbas 4 Otto Burgenis ordinis S. Benedicti.
 Abbas 5 Rumenis. Joannes abbas monasterii de 6 Robodum, Ebreduensis diocesis.
 Joannes abbas de Fontibus, 7 provincia Ebricensi.
 Abbas S. 8 Massensis, pro ecclesia regni Francia & Delphinatus.
 Abbas de Bolo, in Anglia.
 Abbas S. 9 Gilsadii.
 Abbas de 10 Lansbein.

Nomina ambaxiatorum & procuratorum.

Stephanus de Gallia canonicus & archidiaconus Lofanensis, in ecclesia Tolofana procurator capituli.
 Magister Joannes Basire, procurator domini Ludovici archiepiscopi Rothomagensis.
 Joannes de Tremblejo, sedis Apostolice protonotarius, procurator capituli Ebreduensis.
 Magister 11 Jordanus Marini, magister Guillelmus 12 Pulcenepot, ambaxiatores regis Francia.
 Nicolaus 13 Augemii & Guillelmus Brilleii, ambaxiatores regis Cypri.
 Thomas abbas beate Marie Eboraci, ambaxiator regis Anglie. 14
 Paulus 15 Uladung decretorum doctor, ambaxiator regis Polonie.
 Petrus Cantbon, ambaxiator ducis Burgundie.
 Leo 16 de Nafeco licentiatas in legibus, canonicus domini Bisuntinensis, procurator capituli ejusdem.
 Joannes Ponceti licentiatas in decretis, & Bartholomeus in legibus, procuratores episcopi 17 Lambericenis.
 Abbas S. Pauli Bisuntinensis.
 Theodoricus de monasterio, pro universitate Colonienis.
 Joannes 18 Brum pro episcopo Halbertadensis.
 Prior de Rhodis, pro hospitalibus sancti Joannis Hierosolimitani.
 Antonius 19 Moessi, pro episcopo Gratianopolitano & ordine Predicatorum.
 Abbas 20 Staxii, pro rege Norvegie, & monasterio suo, & episcopo Lincopensi.
 Petrus de Mera, pro episcopo & capitulo Trajetensis.
 Paulus de Praga, pro episcopo Lutbomilensi.
 Jacobus Baruth, pro abbate S. Lamperti, Saitzburgensis diocesis.
 Raimundus de Novo bello, pro episcopo 21 Bituricensis, & abbate S. Tiberii Agathensis diocesis.

Frater Angelus, abbas monasterii in 22 Bana, Saitzburgensis diocesis, ordinis Cisterciensis, pro monasterio suo, & 23 duce Ernsto duce Austria.
 Petrus prepositus canonicorum regularium monasterii in 24 Legingen, pro monasterio suo, & Joanne burgravo Nurembergensis.
 Magister Petrus 25 de Pulchra, pro Universitate studii Viennensis.
 Paulus 26 Ladaura, pro Universitate Cracovicis.
 Joannes 27 Hugueneti, pro Universitate Avinionensis & certis abbatibus.
 Henricus 28 de Abunden, pro Universitate Oxoniensis.
 Petrus Partbis ordinis Thebanorum, pro dicto ordine.
 Michael Bolosoni, pro capitulis Viennensis, Narbonensis, Vivariensis, & 30 Ebreduensis.
 Andreas, cantor Lubecensis, pro episcopo & capitulo Lubecensis, nec non pro episcopo & capitulo Brandenburgensis.
 Joannes de Curnen, pro episcopo Monasteriensi.
 Guillelmus 31 Frothos, pro episcopo Rufensi, Aricanensi, & Africanensi.
 Joannes 32 Gretz Regina, pro abbate Mebedens Pragensis diocesis, ordinis S. Benedicti.
 Matthias de Ville, pro preposito 33 in Vienna Pataviensis diocesis.
 Conradus, abbas 34 Pigamensis, ordinis S. Benedicti.
 Joannes Geruwer pro Henrico episcopo Verdensi.
 Jacobus Alberti pro archiepiscopo Ebreduensis, & capitulo.
 Philippus de Lapsa, pro abbate 35 Pridenti ordinis S. Benedicti.
 Jacobus Alberti, pro archiepiscopo Ravennatensi, Ferraricensi episcopo, Parmensi episcopo, & Marchione Ferraricensi.
 Joannes 36 Gigati pro capitulo Venetensi.
 Fridericus de Spirito, pro archiepiscopo Ravennatensi, episcopo Ferraricensi.
 Parmensi, & Marchione Ferraricensi.
 Benedictus 37 de Guillelmo clericus camerarius, pro episcopo Arcuratenis.
 Frater Antonius de 38 Pecotto, Generalis ordinis Minorum pro toto ordine.
 D Jacobus Conradini pro episcopis Cremonensi, Fumagallandensi, & pro abbate S. Andrea de Sexto, Januensis diocesis.
 Joannes Tremoisius, pro preposito 39 Thealorenis diocesis Pragensis, ordinis Pramonstratensis.
 Egidius Petri, canonicus 40 Columbricensis, pro episcopo Columbricensi, & episcopo Vicensi.
 Joannes decanus Lemovicensis, pro provincia Bituricensi & episcopo Lemovicensi.
 Raimundus Georgii, pro episcopo Cisaricensi.
 Stephanus Poletz, pro domino episcopo Lutbomilensi, & Universitate studii Pragensis.
 E Elmus archidiaconus Strarensis, pro episcopo 41 Starrens.
 Joannes de Flisco prepositus S. Hadriani de Trigandis diocesis Januensis, pro episcopis Vercellensis & Vigintimilliensis.
 Laurentius Gnoda canonicus Lincopensis, pro episcopo Lincopensi.
 Frater Joannes episcopus Firmanus.
 Abbas S. Petri Cabilomensis.

Theo-

1 m/s. abbas in Etyvagen. 5 m/s. procurator omnium, &c. 3 m/s. sancti Apri.
 4 m/s. Octoburensis. 5 m/s. Ricinensis. 6 m/s. Bostedon. 7 m/s. pro provincia Eboracensis.
 8 m/s. Malsentis (lege, Maxentii) Picavenis. 9 m/s. Gildadii. 10 m/s. Langheyn.
 11 m/s. Joannes. 12 m/s. al. Pulcri nepotis. 13 al. Angemini. 14 m/s. addum, provincia Eboracensis. Ma-
 gister Guillelmus Cline, sacre pagine professor. Magister Robertus Appelton, canonicus ecclesie metropolitanae Eboracensis.
 15 m/s. de Notereco, licentiatas in legibus, decanus Bisuntinensis, procurator capituli Bisuntinensis. 16 m/s. de Notereco, licentiatas in legibus, decanus Bisuntinensis, procurator capituli Bisuntinensis. 17 Forze, Lambericenis. 18 m/s. Brunn. 19 m/s. Nicola.
 20 m/s. Seyn, pro regnis Svecie, Dacie & Norvegie, &c. 21 Forze, Biterrens. 22 m/s. Roma.
 23 m/s. domino Emello. 24 m/s. Lengenzem. 25 m/s. de Pulka. 26 m/s. Uladmiria. 27 al. Huzai.
 28 m/s. de Abunden. 29 m/s. Petrus procurator ordinis &c. 30 m/s. Eduens. 31 m/s. Porcel, pro episcopo
 Rosenens, Arnicanens, & Oseriens (al. Affranicis) episcopi. 32 m/s. de Gracia regina, pro abbate in Oberdraun, &c.
 33 m/s. in Wyra. 34 m/s. Pegavienis. 35 al. Cridanis. 36 al. Legoti.
 37 m/s. de Gindelechts, clericus Camerarius Apostolice, pro episcopo Astaracensis. 38 m/s. Pareto.
 39 m/s. Cheri Sobariensis, al. Sobeniensis, Rochuzana, diocesis &c.
 40 al. Colimbriensis. 41 al. Scaronis.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Theodoricus 1 Cisterciensis, cancellarius episcopi a Urva-A
 censi, pro doctibus Silaba, &c.
 3 Wolmarus Sals & Ludgerus Rector pro episcopo Hildens-
 beimensi & capitulo eiusdem.
 Comes Amone, pro duce Britannia, rege Scotia, co-
 mite Norwugia, & comite Sabaudie.
 Petrus 4 Telling pro se & abbate Fuldentio, & pre-
 positio Nurembergensi, Patavienfis diaceps.
 Joannes de Perona, canonicus & procurator 5 ecclesie
 capituli Turonensis.
 Frater Bernardus prior domus Carthusie 6 prope Argen-
 tinam, procurator prioris majoris Carthusie.
 Guillelmus de Forolivio 7 rector conventus fratrum E-B
 remitarum S. Augustini de Forolivio, procurator do-
 mini Georgii de Ordelaffi domini Forolivii.
 Galter Grasse, 8 procurator & magister totius ordinis
 S. Joannis Hierosolymitani, utriusque juris doctor.
 Nicolaus, officialis Brixinensis, pro episcopo & clero Bri-
 xinensi, & Ernesto duce Austria.
 Petrus de Holtzkirchen pro se & abbate Fuldensi, ordi-
 nis S. Benedicti Herbipolensis diaceps, & preposito
 Nurembergensi Patavienfis diaceps.
 Simon 9 Bechste, presbyter, procurator episcopi Vafonen-
 sis & abbatis S. 10 Eugeri Turonensis.
 Frater Antonius Caste, ordinis Prædicatorum. 11
 Joannes de Vincellis procurator abbatis & conventus ac
 totius ordinis Cluniacensis, & procurator abbatis san-
 cti Regnandi, & Prioris de Carita.
 Joannes de Garello, ordinis Minorum conventus Parisien-
 sis, ordinis antedicti regens, nec non fratris Joannis
 Quingonelli ordinis presati in provincia Francia pro-
 vincialis minister procurator.
 Frater Petrus 12 Corvillibelli, procurator abbatis S. Ni-
 colai prope Andegavim.
 Joannes Brossandi, procurator episcopi & capituli Mira-
 picensis.
 Simon 13 Dobebeus archidiaconus Vapiacensis, procura-
 tor capituli eiusdem, & Alrebatensis.
 Americus de 14 Aivis, procurator prepositi 15 Mon-
 tis Jovis & supra ordinis & abbatis Sanginaci.
 16 Jacobus Grassi, litterarum Apostolicarum scriptor,
 procurator capituli 17 Avenionensis & Munitensis.
 Bego de Rogeris, in legibus licentiatas, procurator epis-
 copi Ulicensis, & deputatus pro provincia Narbonen-
 sis.
 Berengarius 18 Miserondi procurator conventus sancti
 Guillelmi de Desertis, Lodovicensis diaceps.
 Magister Joannes Bafry decretorum doctor, litterarum
 Apostolicarum corrector.
 Joannes Senescalli procurator domini abbatis Premonstra-
 tensis & totius ordinis, & Joannes 19 de Ponlexo,
 prior Romane curie, & cellerarius monasterii S.
 Antonii, 20 & preceptor de Reverfo, ac procurator
 totius 21 ordinis S. Antonii & Augustini, ac procura-
 tor episcopi Taurinensis.
 Magister Nicolaus de Wordis doctor decretorum, sacri
 palatii Apostolici causarum auditor.
 Joannes 22 Wipperdus, decretorum doctor, procurator do-
 mini Ludovici archiepiscopi Rotomagensis: ac idem

pro abbate Fijzenf, ordinis sancti Benedicti, Rebo-
 magens diaceps.
 Pappuerius de Vallibus, baccalaureus in decretis, procura-
 tor abbatis sancti Ricarii in Pontivo, ordinis sancti
 Benedicti, 23 alias Ambianensis diaceps.
 Petrus 24 Ginecori litterarum sacre penitentie scrip-
 tor, & procurator episcopi & capituli Conseranensis.
 Jacobus de Gramineis, de Padua, canonicus Concordien-
 sis, procurator episcopi Concordienfis, provincie Aquitanie
 Joannes de Boves, procurator regis Francie, & procura-
 tor monasterii S. Augustini. 25
 Olivarius 26 Longuenet, in artibus & medicina magi-
 ster, baccalaureus in decretis, procurator episcopi Tre-
 corensis, abbatum de 27 Busagio, de Malareyo, de
 Begardo, 28 & Remensis S. Benedicti & Cisterciensis,
 ordinum, Venetensis, 29 & Ravennatenfis, & Treco-
 renfis diaceps.
 30 Godoffredus Dauli, licentiatas in legibus, procurator
 episcopi Lemovicensis, & abbatis sancti Martialis Le-
 movicensis diaceps.
 Petrus 31 de Rococello, prior prioratus conventualis bea-
 te Marie de Avate.
 Theodoricus procurator domini archiepiscopi Tolosanensis,
 missus & nominatus pro provincia Tolosana, & epis-
 copi Agatenfis.
 Raimundus de 32 Remergeria licentiatas in decretis,
 prior majoris ecclesie Eleclensis, procurator episcopi
 & capituli Eleclensis.
 33 Marinus episcopus Aprutinenfis, procurator pro re-
 verendissimo patre domino Petro sancte Marie in Cos-
 medin diacono cardinali de Venetia.
 Item, pro domino archiepiscopo 34 Brunafino.
 Terricus de sancto Deodato, licentiatas in legibus, &
 magister in artibus, ambaxiator Universitatis Aucuta-
 nensis, & procurator episcoporum Tullenfis & Xanto-
 nensis.
 35 Vernejus militis, decanus ecclesie Bambergensis,
 Bremensis diaceps.
 Henricus de Molendino canonicus Bremensis, ambaxiator
 domini 36 archiepiscopi Bremensis.
 Guillelmus 37 Votis, in adroque jure baccalaureus, ca-
 nonicus ecclesie Gratianopolitane. 38
 Guillelmus 39 Brucellis, domini Michaelis archiepisco-
 pi 40 Ambam primatus Hibernie, ac domini Thome
 episcopi Offorienfis procurator.
 Guillelmus de Spelunca canonicus 41 Nolenfis, missus
 nomine illustrissime domine Joanne Navarre & An-
 glie regine, & nomine proprio.
 42 Robertus, prior Celsinarum, vicarius & procurator
 abbatis Cluniacensis, & eiusdem conventus Mastlo-
 nensis diaceps, pro ipsi & suo Cluniacensi ordine.
 Simon 43 Quatadriorum canonicus S. Remigii, procura-
 tor domitorum 44 episcoporum Andegavensium & A-
 venionensium.
 Thomas 45 Bonorant, licentiatas in legibus, procurator
 episcopi Andegavensium, 46 & omnium sanctorum An-
 degavensium; & Joannes de Pratis monasterii ordinis
 S. Augustini Maclortensis diaceps.

Alc

1 Ms. Cartheburg, al. Crumburg. 2 Ms. Uratylavienfis. 3 Ms. Wolmarus Salk & Ludgerus Rottorp.
 4 Ms. Derringers pro abbate Mellicensi, Ordinis S. Benedicti, & Preposito Nuremb. canonicorum regularium, Patav. &c.
 5 Ms. ecclesia metropolit. Taros. 6 Ms. prope Dergea. 7 Ex Ms. lector. 8 Ms. procurator magistri & totius &c.
 9 Ms. Bechuci. 10 Ms. Engendi Nuremb. 11 Ms. addunt, procurator episcopi Gratianopolitani, & totius ordinis
 Prædicatorum. 12 Ms. de Caralibus. 13 Ms. de Boncheaz, al. Belenz. 14 Ms. Aivis.
 15 Ms. Montifonsis, & sui ordinis, &c. 16 Ms. Joannes Grassi. 17 Ms. Anicentis & Mimatensis. 18 Ms. Maistranda.
 19 Ms. de Porleyo. 20 Ms. & preceptor. (an. preceptor?) Remensis. 21 Ms. ordinis S. Augustini.
 22 Ms. Vvipardi. 23 In Ms. non est ea vox, alias. 24 Ms. Galetani. 25 Ms. addunt, prop. Morlum.
 26 Ms. Le Goenez. 27 Busayo, ms. 28 Ms. & Rmen.
 29 Lege ex mss. & Nannetensis. 30 Ms. Gaufridus Danili.
 31 Ms. de Rosello. 32 Forte. Rentequeria. 33 Al. Martinus.
 34 Forte. Brundufino. 35 Ms. Verneus Militensis.
 36 Ms. Domini Joannis arch. 37 Ms. Veteris.
 38 Ms. addunt, procurator episcopi Petavoricensis, nec non capituli ecclesie Gratianopolitane.
 39 Forte. Purrellis.
 40 Al. Arrham, al. Armacham.
 41 Ms. Bahen. Lips. Vallentis.
 42 Ms. Robertus Esuchen Desola. Prior, &c.
 43 Ms. Quatadrym, Lips. Quatadrym.
 44 Ms. episcoporum (Forte, episcopi) Avenionensis, & abbatis sancti Andree eiusdem diaceps.
 45 Ms. Botiquant; Lips. Bonkamp.
 46 Ms. & omnium Priorum Andegav.
 Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Alexander abbas monasterii S. Mariae de Bellesome ver-
 teri ordinis sancti Benedicti Malacensis diocesis, li-
 centiatu in decretis, ambaxiator ecclesie regni Fran-
 cia, pro provincia Burgundensi, cum aliis pro dicta
 provincia ad Concilium venientibus missus, & pro-
 curator episcopi Lugdunensis.

1. Emengardus de Casteris licentiatu in decretis, ar-
 chiepiscopus Narbonensis, & prior de Capite pagna
 Narbonensis diocesis, ambaxiator Universitatis Au-
 dentium utriusque studii Montispeisani, Magalun-
 h. diocesis.

Antonius de Zorvancuarde, procurator prepositi, de-
 cani & capituli ecclesie S. Salvatoris & Henricberen-
 sis diocesis, & decani & capituli ecclesie beate Ma-
 rie, Curtracensis, Tornacensis diocesis.

Hugo de 3 Tefeto canonicus ecclesie Caturcensis, pro-
 curator episcopi Caturcensis.

Henricus abbas utriusque juris doctor, & Joannes Hon-
 rode in eisdem iuribus licentiatu, ambaxiatores Uni-
 versitatis And. gavenfis ad sacrum Constantiense
 Concilium designati.

Joannes 4 Dolto licentiatu in legibus, archidiaconus
 de 1 Saboto, & canonicus ecclesie Cenomanensis
 provincie Turonensis, procurator decani & capituli
 ecclesie Cenomanensis.

Frater Petrus 6 de Salente, cellerarius monasterii
 Aureliaci sancti Flori diocesis, licentiatu in theolo-
 gia & in decretis, vicarius episcopi Gratianopolitani,
 & procurator Vapincensis episcopi, nec non abbatis Con-
 chensis, Ruthemensis diocesis.

Joannes 7 Honoratus utriusque juris licentiatu, am-
 baxiator Universitatis Andegavensis.

Hugo Falsi magister in artibus & medicinis, procura-
 tor episcopi Cameracensis.

8 Elphas iudicarius pro allate S. Laurentii Forcivina
 diocesis.

Otto 9 Milix prepositus ecclesie Herbipolensis, pro se
 & episcopo Herbipolensi.

Joannes 10 Habunde, pro se & episcopo Eystetensi & du-
 ce Franconie.

Lampertus de 11 Grolia, pro se & regno Hungaria.
 Beatus d. 12 Roke prepositus Lubecensis, pro se & epi-
 scopi Tarbacensis, Oslens, & Comornis.

F. 13 Sibirich, in Theologia doctor, pro Universitate stu-
 dii 13 Lipsiensis.

Joannes Cisse licentiatu in utroque iure, pro dace
 Gulthermo Barvartz, comite Hollandia, Hamonia
 & Zelandia.

Magister Albertus de Nu. emberga, pro se & episcopo
 14 Bambergensi.

Philippus de Lumpressa litterarum Apostolicarum scri-
 ptor, pro se & Bartholomeo abbate monasterii sancti
 Laurentii extra muros Tridentini.

Cunzio de Strvola, auditor causarum sacri palatii A-
 postolici, & Albertus 15 Varsemptapp, pro se & ar-
 chiepiscopo Pragensi.

Joannes & Arnoldus 16 Forcheim, litterarum Aposto-
 licarum scriptores, pro se & electo 17 Germsi.

Michael 18 d. Exveda, rector parochialis ecclesie in
 Lesen, Crastilavienensis diocesis, pro preposito 19
 Mastaleni, ordinis Praemonstratensis, Constantiensis
 diocesis.

Nicolaus de Ballionibus, prior & generalis ordinis S.
 Ispulvi Dominici.

20 Gormianus, pro se & abbate sancte Trinitatis Va-
 ronensis, ordinis Vallis Umbrosae.

Basilius, 21 de Triss, procurator episcopi Viannensis.

Fridericus episcopus Euginas, 22 pro allate montis

Casamensis, & Jacobo episcopo Spoletano, episcopo
 Nucerinis, & pro Nicolao abbate monasterii de Cru-
 ce facti viri de Fulgineo.

Domino Arpino de Alexandria, pro episcopo Alliga-
 nensi.

Ex ambus m. f. D. a Schelstrate.

Epistola Francisci Narbonensis episcopi ad quin-
 que cardinales de unione inita cum obe-
 dientia Benedicti XIII.

Reverendissimi patres, & domini principes. Præsi-
 fa recommendatione, postquam ultimo V. R. P.
 scripti, supervenerunt hic ambaxiatores dominorum
 regum Castellæ, Arragonum, & Navarra, ac comitum
 Fuzi: eo quia a domino Petro de Luna, nihil utile &
 Bæticæ pro pace ecclesie potuit obtineri, nec amore,
 nec terrore: ideo per eos apertus fuit alius modus per-
 veniendi ad optatum, videlicet ejectio ipsius a sede Pe-
 tri, & obedientie sue unio cum nostris. Et tandem post
 multas altercationes ad hæc hodie convenum fuit &
 concordatum, quod certis modis & temporibus litteræ
 convocationis nostræ & sue obedientiarum ad sacrum
 Concilium Constantiense fiant. Die autem dictæ con-
 vocationis adveniente, ad quam sui antecardinales cita-
 buntur, etiam ad electionem futuram faciendam, dicti
 domini reges, & alii eis adherentes in Constantiensi sa-
 cro Concilio se uniant: ita quod ibidem per Dei gra-
 tiam erit universalis Synodus totius Christianitatis. Qua
 unione sic facta per ipsum sacrum Concilium sic firma-
 tum & unitum, citabitur dominus Petrus de Luna,
 ut ibi compareat die certa cessionem realem facturus,
 ad quam de iure divino & humano tenetur. Quod si
 non venerit, vel veniens non cesserit, per sententiam
 universalis Concilii deiciatur: cui sententia sua obe-
 dientia parebit, & sic sine grege remanebit. Deinde fiet
 electio 23 unionis summi Pontificis, et sic erit unus o-
 vile & unus pastor, prout hæc omnia, et quædam alia
 secreta, et multum utilia pro dicto negotio per do-
 minum Conradum de Sufaco in sacra pagina magistrum
 horum portitorem, qui in omnibus utpote ambaxiator
 sacri Concilii interfuit, plene scire poterunt. V. R.
 Quibus totum tractatum per extensum missum, sed
 decentius mihi visum est, quod per dominos meos le-
 gatos sacri Concilii illuc redeuntes, qui pro certo cum
 serenissimo principe domino Romanorum rege labores
 vere magnos & multos, & quandoque dolores sustinuerunt,
 vobis ostendatur, & omnia referantur, quam per alium
 mittatur in eorum aliqualem offensionem. Altissimus vos
 conservare dignetur. Scriptum Narbone XXI. Decembris.

Ex collectione Barberiniana, & quatuor
 m. f. Germanicis.

Copia subtractionis per regem Ferdinandum facta
 domino Petro de Luna in ejus obedientia.

Nos Ferdinandus rex Arragonum. Per terrenum reg-
 num sæpe cælesse proficit, ut qui intra ecclesiam
 positi contra pacem agunt ecclesie, rigore principum ter-
 rantur. Hinc est, quod 24 auctoritate pacis ecclesiasticæ,
 aut absolute, haud immerito a sæculi regibus ille
 rationem exigit, qui eorum putavit ipsam credendam ec-
 clesiam 25 potestati. Illud quippe felix imperium, cujus di-
 viti in patris ecclesie legibus redit in unum. Et licet ab
 adolescentia naturaliter ad pacem sanctæ matris ecclesie 26
 institutus sui amore, postquam regis apicem dignitatis, Altis-
 simum disponente, attingimus; tanto ad illam ferventius
 postea crevit affectio, quantum nos divini humanisque
 legi.

1 M. Ermengadus. 2 M. Habloccensis al. Harlebecensis. 3 M. de Bolero.
 4 M. de Leo, al. Colier. Forte, Dolier, ut infra. 5 M. Gobolio.
 6 M. de Gallitate. 7 M. Honrode, &c. 8 M. Ehmus. 9 Forte, Mile.
 10 M. Abundi. 11 M. Grlia. 12 M. Nike. 13 M. Libicensis.
 14 M. Bambergensi. 15 M. warentrappe. 16 M. worchem.
 17 M. necendi. 18 M. Geydel. 19 M. Marchalens.
 20 M. Geminianus de Prato, auditor, pro se. Pandolphus de Almano, pro se & abbate sancte Trinitatis, &c.
 21 M. de Crodo, &c. 22 M. pro domino Petro abbate montis Casamensis, &c.
 23 Forte, unius. 24 Lege ex n. l. aucta pacis. 25 M. potestati. 26 M. infans fuit amor.

ANNO CHRISTI 1516.

ANNO CHRISTI 1516.

legibus ad Christianam papam procurandam concordiam a jure suo nullum dubium vereretur. Sed res vera est, dignitate antedicta a representantibus diffidit. Nec sine nostrum desiderium hujusmodi solius voluntatis concurrens factus; quia immo non cessavit in actum indefessis laboribus proficere. Ut multa sciamus, quibus pro desiderato sine consequendo secretam operam, sollicitamque dedimus, & nonnulla etiam alia publica tacemus: illud tamen, quantum nocivissimum, silentio minime tradere volumus, quod 3 pro celebranda... In serenissimum dominum Papam Benedictum, & illustrissimum dominum regem Romanorum fratrem nostrum carissimum, 4 & non in villa Perpiniensi prout existeret concordatum; super fidei unionis sancte matris ecclesie, totius humani affectionis immemor, ut ita dicamus, habentis odio carnem nostram, valitudine corporali in civitate Valentie detenti, que non die ante, nos usque ad mortis portas appropinquare coegerat, contra medicorum nostrorum consilium 6 nos mari commisit. Et quamquam operante Domino propitius semper usque ad terminum loci nos ventorum status populerit; qualem tamen, & quam gravem infirmitatem contraxerimus, sedum vicini populi, sed longe distantes insula 7 senserunt. A qua licet auxilio crepti divino, non tamen adhuc omnino liberati sumus. Nec nos ab inceptis mortis 8 terror poterat retrahere, consummationem 9 striditantes beatam, si illi diebus nostris contingeret finem dare, ubi pax ecclesie Dei redderetur. Et vero 10 consequendo breviter a dicto Benedicto sine vocativo dubitanti locus minime videbatur; cum 3 dominus Angelus, vocatus apud suos Gregorius, & dominus Balthasar a suis Joannes nominatus, post ipsius nominati Joannis condignam sui demeritis deiectionem, pure & simpliciter 11 cessaverant omni iure, si quod forsitan eis competeret in papatu. Erantque ideo impium suspicari, quod 12 dictus Benedictus, qui se tot promissionibus, juramentis & pollicitationibus ad prosequendum unionem sancte matris ecclesie per viam renunciationis, omnibus illam aliis profuturo, adstrinxerat, ut pene universo notum est orbi; quique ut lapsus asseruit, adversarium suum, ut conveniret in usum ad mancipandum effectum, 13 quem de cessione facienda promiserat, toties agitavit, quod per eum non stabat, quo minus 14 veniret ad actum, aliter mente gereret 15 quam amicus verba sonarent. Hac igitur tam verisimili decepti fiducia, postquam dictus serenissimus Romanorum rex frater nobis carissimus, pro ecclesie Dei unionis, & pace sectanda, ad quam utriusque habere noscitur ardorem zelum 16 pro dictis gestis, & factis unionis iam dictam hujusmodi nostram villam Perpiniensi multis prelati, & viris egregiis ab iis, qui congregati sunt in Constantia, & 17 quompluribus ambasciatoribus regem Francie, & Anglie, ac quorundam aliorum Christianitatis principum sociatus intravit, nonnullis supervacuis dilationibus locum dedimus; & non sine magno totius ecclesie, ac negotii, de quo agebatur, discrimine, ut eidem domino Benedicto 18 onus rolleret differendo in materia, morem in diversis prerogationibus gestimus votis suis, 19 adhuc precedentibus, quod finaliter non deficeret tanto bono, aut quod 20 de labiis processerat, irritum facere vereretur; presertim causa isto, ubi etiam nulla precedenti esset promissione adstrictus, tenebatur, prout tenetur de necessitate salutis, jure divino pariter & humano, simpliciter renunciare papati pro tot evitandis scandalis in ecclesia Dei, ob tam evidentemque utilitatem ipsam, etiam si de

jure suo nullum dubium vereretur. Sed res vera est, proh dolor! in obliquum; nam difficile in facile se in promptu reduxit, & quod facile putabamus, difficile experti sumus. Quis enim dictum vocatum Joannem tanta instantum potentia, ac tantorum principum obedientia communicum sic deprecandum credidit? aut tamen seculariter viventem, ut fortis, quatenuscumque ejectum pure renunciatum putavit? Quis dictum nunciatum Gregorium, per quem (ut idem dominus Benedictus asseruit) procuratum est retracto tempore quominus cessionis via executioni debite mandaretur, jus suum cogitavit tam liberaliter in sui tanti nominis gloriam dimissurum? Quis utique ex adverso 21 tam dictam ecclesiam Dei unionem sic se offerentibus, quas nolumus homines procurare, sed vix cogitare potuissent, causis vere Christum constantibus eidem humiliter instanti a supplicantiibus prefatus dominus Benedictus cessionem suam ulterius differre tentaret, & sacrosanctam unionem ecclesie, quam tam meritorie, & gloriose prolatione unius verbi consequi poterat, tam periculose, ac detestabiliter impediret? Nos autem postquam novimus, quod ex nonnullis credulis per eum in presentem negotio dactis, & aliis, & aliis suis tractatibus, nil aliud sequi poterat, nisi ruptura perpetua totius negotii, irreparabilisque populi Christiani, & cuiuscumque fidei horrenda scissura, habito maturo, atque digesto consilio ambasciatorum diversorum regum, & principum dicti domini Benedicti, multorumque prelatorum, baronum, nobilium, doctorum in sacra theologia magistrorum, & nunciorum diversorum regnum, & civitatum nostrarum in dicta villa Perpiniensi pro dictis negotiis sancte matris ecclesie unionis presentium dilationem hujusmodi quantum cum Deo possumus amputare, & ulterius minime diffugis deliberavimus indulgere. Et dicto domino Benedicto per inclitum Alphonsum primogenitum nostrum carissimum, 22 in nostri personam, cum nos tunc agritudine teneretur, supplicare, 23 & ipsum requiri fecimus; & una cum eo ambasciatorem regis Castellae nepotis nostri carissimi, illustrissimi regis Navarre avunculi nostri, prelati & egregii comitis 24 Arminiaci & de Faxo consanguinei nostri dilecti; eidem utique supplicarunt, & ipsum requisiverunt, quatenus omnibus supra dictis attentis, 25 pro tanto sacrificio & bono prelibate unionis habenda, dignaretur dictam renunciationem facere pure & libere, prout utroque jure, ut supra dicitur, tenebatur. Cui quidem 26 supplicationi responso, nullis per eum de vacancibus in regnis, & dominio nostro ecclesiis factis, ut dicitur, provisionibus quibusdam 27 familiaribus factis, deserto totaliter dictam unionem sancto negotio. Simulato metu, cum nulla causa timoris adesset, 28 dicta villa Perpiniensi recessit, 29 in cujus castrum residebat tuta. Quis vero tam formidolosus esse poterat, 29 qui intra tam fortissimi castri claustra residens, multique seniorum gentibus confectus, vallatusque undique consanguineis, servitoribus, & amicis intra nationem propriam trucidaret? Quod plus est, nomine sequente, 30 ad terrendum certe alios, potius quam timendum aderat ei facultas, in fugam potius quam occaso fugiendi. Maxime quod securitibus, & guidacis nostris solemani juramento vallatus, 31 aut cautionibus, & juramentis multorum baronum, nobilium, & aliorum potentium ditionis nostre, & gubernationis officialium, & consulum dictae villae, sulcatus esset 32 ad verum, quibus verisimile non erat 33 coactionem injuriarum seu compulsionem sibi 34 aliquam irrogari. Nam si, quod absit, in cor nostrum ali-

1 Ex mss. Christiani. 2 Mss. reputamus adhiberi. Nec fuit. 3 Legi ex mss. pro celebranda vestire inter sanctissimum. 4 Legi ex mss. & non in. 5 Ex mss. super factis. 6 Adde ex mss. consilium. 7 mss. audierunt. 8 Mss. timor. 9 Mss. affluentes bono & beato. 10 Mss. modo. 11 Mss. illi. 12 Mss. illi. 13 Mss. pro consequendo. 14 Mss. sine voce. 15 Mss. utriusque omni iure. 16 mss. dictus dominus Benedictus. 17 mss. qua. 18 Mss. vereretur. 19 Legi ex mss. omnium voluerat diffidendi materia, morum &c. 20 Legi ex mss. adhuc per evidentis. 21 Mss. de labiis suis. 22 Legi ex mss. tam data crudelitatis adesse, & reprehendum putaret, quod omnibus circumstantiis ad obtinendam dictam ecclesie Dei, &c. 23 mss. in nostra persona. 24 mss. & per ipsum. 25 Mss. Arminiaci. 26 mss. pro tanto Dei sacrificio. 27 Legi ex mss. supplicationem tam humiliter atque in qua avarum obtinere voluit. Et multo congruo dato responso, &c. 28 mss. familiaribus suis factis. 29 mss. in curia castri. 30 Mss. quod. 31 mss. terrendi certe. 32 quam timendi aderat ei facultas, & fugandi potius, &c. 33 Mss. & cautionibus. 34 mss. ad verum. 35 mss. coactionem injuriarum &c. 36 mss. una, biduum.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

aliqua contra personam suam cogitatio ascendisset, recessum suum potuimus facile impedire. 1 cum nulla quam lacrymabili supplicatione nos obsecrare possimus. Et quidem licet a iam de cessione sua, nec inuenire, desipere, et ad alia remedia eam cordis anxietate 3 proficiendo pace ecclesiam nostram 4 significamus e minus considerationem, et intantum, affectione tam singulari, quam ad ipsam domum Benedicti personam, honorem, ac statum semper in corde passurus, inflammasti, ad finem quod de consensu suo pax haberetur ecclesiam, et in tam evidenti causa ac singulari articulo suo nominis gloriam existeret, continere minime potuimus, quia missis ad eam antequam navem seu galiam 5 in quoque... ascenderet, nunciis et procuratoribus nostris, ac aliorum regum et principum praefectorum, requisitionem, et supplicationem praedictam eidem facimus humiliter 6 supplicari. Quibus instructo dato per eum responso, incontinenti ventorum duca-roi se commisit. Et demum percepto quod intra 7 nostri dominium in castro de Pasticosa idem dominus Benedictus derelicto mari descendit, etiam per nuncios, et procuratores nostros, ac regum et principum praefectorum requisitionem, et supplicationem praedictas eidem fecerimus. Sed minime supplicandi importunitas cor suum ad tanti boni et rationis vehiculum blandiri potuit: qui immo 8 proprie pertinaciter adhaereret. Attendentes itaque, sic labores nostros debito sine frustrari, quod per omnes hermasi consilii 9 noctes laborantes nullum potuimus boni operis manipulum ex 10 tam prolixo tempore, invocato Christi nomine, et eius Virginis genitricis, salubri super his iam dictorum omnium praesentium consilio: atque quod in Civitate Constantiae fere totus populus Christianus, qui sub obedientia praedictorum vocatorum Georgii, et Joannis 11 prius, tam per principes, et eorum ambaxiatores sollemnes, quam etiam per prelatos, et alios quam plurimos nobiles viros congregatos existit, cum affectione sancta, pura et simplici, 12 obediendi summo Pontifici, quem universalis ecclesia sibi canonice praeficiendum decreverit: et quod nedum iniustum, sed inhumanum minime videretur illos ulterius nostra communione privari, quos ad unitatem et pacem sic constat esse affectos. deliberavimus, quod ambaxiatores regum et principum praedictorum obedientiam dicti domini Benedicti, et etiam omnes alii prelati, et alii ecclesiastici viri, qui ad generale Concilium confuissent vocati, 13 ad iam dictam civitatem Constantiensem, et infra certum terminum veniant, tractantur, una cum aliis ibidem, ut dictum est congregatis, ac etiam futuris divino mediante praesidio, quod unio ecclesiam orthodoxam jamdiu concepta, sub uno indubitato, et universalis ecclesiae recepto pastore legitime habetur; prope in certis super hoc capitulis inter serenissimum Regem Romanorum praedictum, et ambaxiatores congregationis Constantiensis, et diversos alios prelatos cum illis ex una parte, et nos ac alios reges, et principes praedictos obedientiam dicti Domini Benedicti, seu eorum ambaxiatorum ex altera, concederis, et firmatis dignoscitur contineri. 14 Non parum addit ad eam unionem, nos illud novum bonum, ab Oriente fides apicibus, et relatione productum, quod Graeci 15 factum in acta Latinorum desuper scissuram, ardore Christi perfusi, Dominico gregi, si eidem unum, et indubitatum, caput praesentem, aggregari proponunt. Verum quia vanum esset deliberare salubria, nisi tollantur de medio ea quae minime 16 venire deliberata permetterent ad effectum; confidentes, quod prelibata ratio sancta

causa, 17 totius catholice fidei conservatio provisio, ac deliberatio, non nostra, immo divina nullatenus 18 produci ad condignum valeret effectum, quoad in praesenti, et alii subditi nostri sub obedientia dicti domini Benedicti existant, aut eius iussionibus, neque mandatis parere: praesertim cum in responsione quam fecit dictae supplicationi, et requisitioni ultimae, convocatum se omnes penitus sui obedientiam officio, et ad celebrandum cum eo Concilium per eorum mentem venientem Februarii 19 deliberatum ibidem, ut asserit, quomodo respondens dictis supplicationibus sibi factis, quas ipse iam exorisse negavit: 20 sed quod non est cum eis deliberaret, tamen ne possint Constantiam hujusmodi vocationem ipse faceret inter alia; id eo facit apparere, quod dum erat in dicta villa Perpiniani, 21 negotia transiebantur ecclesiam, 22 scissionem reliquam in Concilio idem per seipsum, et ultra dilatavit, tenere 23 voluit: unde convocatio hujusmodi exarisa de directo deliberationi, provisioni, et concordie, per nos iam dictos facta certissime contradicit, et unionem ac pacem ecclesiae Dei impedit manifeste. Quomobrem praedictis omnibus, et aliis pluribus plane attentis, quae aperte demonstrant quod tam salutifero, et evidenti progressui pacis sanctae matris ecclesiae, 24 et in eius inveterati schismatis emulacione, obediendo dicto domino Benedicto, aut eius parere mandatis, notorum impedimentum adiaciat: de multorum praefectorum, comitum, baronum, militum, doctorum, et proborum, ac nunciorum hic praesentium diversorum regnum, et civitatum nostrarum consilio, providemus, et ordinamus per nos, et nostros successores, necnon per quoscunque ecclesiarum prelatos, duces, barones, comites, principes, ac quoslibet alias personas tam ecclesiasticas, quam saeculares cujuscunque dignitatis, gradus, praesentis, aut conditionis existant, nobis quomodocunque subditos, aut intra regna, seu ditionem nostram degentes praefato domino Benedicto obediendum non esse aliquatenus, nec parendum. Ac praecipimus districtius, et mandamus eisdem, quatenus dicto domino Benedicto minime tanquam Pape obedire, adhaerere, seu in aliquo parere praesumant; nec eius bullas, aut quascunque litteras suas, vel suorum officiariorum ordinariorum, et delegatorum, collectorum, vel subcollectorum intra ditionem nostram praesentare, ac collectoribus 25 et subcollectoribus praedictis, seu privilegiis quibusvis aliis personis de fructibus, sive redditibus ad cameram Apostolicam quomodolibet spectantibus respondere, praeterquam illos, ad quos nos ad hoc duxerimus deputandos. Cum nostrae intencionis existat illos, iis dumtaxat exceptis, quos in prosecutione unionis ecclesiae expendere oportebit, futuro unice. et ab universalis ecclesiae recepto summo Pontifici, per fideles personas integraliter reservare. Injunctis nihilominus, ac etiam ordinantes, quod omnes et singuli, qui beneficia ecclesiastica in regnis, et terris, ditioni, ac dominio nostro subiectis, obtinent, cujuscunque conditionis, aut status existant, etiam si cardinalatus, aut Pontificali dignitate praesulgent, in suis ecclesiis, aut beneficiis resident: nullusque eorum praefatum dominum Benedictum, aut eius curiam sequi, seu in ea quovis modo morari praesumat. Alioquin per illos, quos ad colligendum fructus camerae Apostolicae duxerimus, ut praedictur deputandos, omnes, et singulos redditus beneficiorum, quas obtineret, praecipimus arrestari, donec super hoc aliud ordinetur. Etiam districtius inhibentes universis, et singulis subditis nostris, tam ecclesiasticis, quam saecularibus, etsi Pontificali praesulgent dignitate, vel quovis alio titulo, seu nomine

1. Mis. cui nulla tam. Al. cui nulla quam. 2. Mis. iam essent de, etc. 3. Mis. pro consequenda. 4. Mis. Agere nos considerationis incertum. 5. Logo ex mis. in Coaquilibrio ascendere. 6. Mis. duplari. 7. Mis. nigrum. 8. Mis. in propria pertinacia adhaereret. 9. Mis. unus, noster. 10. Mis. unus, tam prolixo tempore. 11. Mis. duo, praesent erat. 12. Mis. ad obediendum. 13. Mis. ad praedictum Concilium Constantiense infra certum terminum venire, (al. ite) remanere. 14. Mis. Et non parum ad dictam catholicam communionem nos illud novum bonum addit. ab Oriente, etc. 15. Mis. factum a cura Latinorum. 16. Mis. pervenire. 17. Mis. quam totius... (conservativa). 18. Mis. unus, produci. 19. Mis. addit, remanere. 20. Mis. sed iam notandum, ut cum eis deliberet, ne possit ire Compagniam, etc. 21. Mis. ubi negotia. 22. Mis. unus, cessionem. 23. Al. Mis. noluit. 24. Mis. et ipse... subditiis existant, obedire, etc. 25. Mis. vel.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

constanter; ne contra tenorem presentium aliquid attentare, seu in aliquo contravenire presument, si peccata graves capiunt non subire. Mandamusque demum omnibus & singulis gubernatoribus vicariis, iudicialibus, calmedanis, bajulis, juratis, & aliis officialibus nostris ubilibet constitutis, quatenus servato tenore hujusmodi, prout ad eorum quemlibet pertinet, quocumque deprehenderit, aut noverint aliquatenus contrabere, sub compositione custodia teneri faciant, nosque super hoc consulti non differant, facturi deinde prout a nobis receperint in mandatis. In cujus rei testimonium & presentem fieri iussimus nostro sigillo pendenti muniam:

Datum Perpiniæ, & propter indispositionem personæ nostræ signatum manu nostri primogeniti, die sexta Januarii, anno a Nativitate Domini MCCCLXVI. Regni- que nostri v. Alphonsus Primogenitus. Dominus rex mandavit mihi Paulo Nicolai.

Ex collectione Barberiniana, & ms. Lipsiensis.

Copia litteræ clausæ ex parte dñi domini Regis directæ domino Imperatori.

Serenissimo principi Sigismundo Dei gratia Romanorum &c. regi semper Augusto, ac Hungariæ, Dalmatiæ, &c. regi; fratri nostro carissimo, Ferdinandus eadem gratia rex Arragonum, Siciliæ, &c. salutem debitam cum honore. Serenissime princeps, frater noster praxarissime. Sollicita cura præcipua circa consummationem tractatus unionis sanctæ matris ecclesiæ, & nec ignari serenitatem vestram, pro qua recipere affectionis studio ferventer a nimum dat, summo opere gratulantem vobis præsentibus intimamus, quod hodie 3 data hujusmodi, Dei nomine invocato, ad finem quod Dei ecclesiæ, unico nupta sponso, & Christianus populus, qui totis pene temporum naufragavit circulis, in pace quiescat, subtraximus, & subtrahi iussimus ubique & ditioni nostræ obedientiæ D. Benedictum; distamque subtractionem hic signanter, & per alias etiam partes nostræ ditionis, iuxta ipsius formam, quam serenitati vestræ mittimus cum presentibus, solemniter fecimus publicari: erodentes indubie id idem uno eodem die factum fuisse per illustrissimos reges, Castellæ nepocem, & Navarræ, avunculum nobis carissimos; ac etiam comites Armeniaci, & Fuxi in eorum regnis, & civitatibus, prout existerat concordatum. Super aliis vero, quæ remanent exsequenda tam 6 vigili, quam studio procedere curabimus, quantum in nobis erit, quod ex eis speramus suffragante ope divina fructum votivum, & felicem exitum proditurum. Et si qui de nostris regnis, serenissime princeps, frater nobis carissime, grata vobis occurrunt, fiducialiter intimetis.

Datum Perpiniæ sub nostro sigillo secreto, & propter indispositionem personæ nostræ signatum manu nostri primogeniti, vi. die Januarii, a Nativitate MCCCLXVI. Alphonsus Primogenitus.

*Ex collectione Barberiniana, & quatuor
ms. Germanici.*

*Congregatio, in qua domini cardinales, archiepiscopi,
juraverunt capitula.*

Anno, indictione, quibus supra, die Martis quarta mensis Februarii, Constantiæ provincie Moguntinensis, in ecclesia cathedrali, in qua sessiones publicæ teneri, & servari solent, fuerunt congregatæ omnes nationes, & tibi omnia solemnitatibus quæ requirebantur ad sessionem publicam, & absque divino officio, reverendissimus in Christo pater & dominus archiepiscopus Turonensis, unus ex ambaxiatoribus videlicet qui fuerunt pro parte dicti Concilii ad partes Arragoniæ missi, ascendit ambonem, ubi sententiæ, litteræ, decreta, statuta, & ordinationes Concilii legi solent: & proposuit ibidem, quod iuxta contenta in capitulis in Perpiniæ initiis, & ut supra concordatis, inter obedientias vide-

licet olim Joannis XXIII. & Gregorii XII. ex una, & Petri de Luna parte ex altera, omnes & singuli domini cardinales, prelati, ambaxiatores, procuratores, nuntii quomodocumque in presenti Constantiensi Concilio existentes debeant & teneantur mediis eorum juramentis præstandis ipsa capitula approbare. Et ut ad celerem conclusionem devaniantur, supplicavit dominis ibidem existentibus, sacrumque Concilium representantibus, quatenus statim similia juramenta præstarent. Quibus propoficis, statim domini de Concilio ibidem tunc existentes, nemine discrepante, responderunt, *Placet.* Et statim ad verbum dicti domini archiepiscopi approbaverunt in dicta capitula, & juraverunt ea fideliter observare: videlicet domini cardinales, & prelati, ad pectoralia sua, ceterique domini, & ambaxiatores, ac procuratores in animam propriam ad manus dominorum infra scriptorum, de observando dicta capitula, prout alias incontinenti lecta fuerunt: & quilibet eorum corporale præstitit juramentum, & statim pro celeriori expeditione præmissorum, de mandato & voluntate dicti Concilii reverendissimus in Christo pater & dominus, D. Joannes de Trembleyo sedis Apostolicæ, & huius sacri Concilii Constantiensis protonotarius ex uno latere dictæ sessionis, sive congregationis, & Gualterus Grassi prior ecclesiæ Rhodi ordinis sancti Joannis Hierosolymitani ex altera, cum nonnullis aliis huius sacri Concilii notariis, & scribis eisdem adiunctis, ad scrutandum juramenta omnium in congregatione presenti, & alias in hoc Concilio sanctissimo congregatorum deputati, iverunt: & omnium infra scriptorum, tam principalem, quam procuratorum, & advocatorum & ambaxiatorum in hoc Concilio existentium juramenta per eosdem, aut talis scripturis sanctis, aut more prelatorum, pectoralibus, ad sancta Dei evangelia præstita receperunt, super tenendis, observandis inviolabiliter, & ad implendum pro posse capitulis supra, ut præmittitur, inter serenissimum Romanorum, & Hungariæ reges factis, concordatis, & conclusis. Quorum quidem principalium, & ambaxiatorum, ac procuratorum prædictorum aliqui se suasque conscientias, & juramenta magis alleviando, & clarificando suorum juramentorum cedulas, & quilibet cedulam obulerunt atque prout inferius sunt annexæ. Super quibus omnibus & singulis præmissis petium fuit per procuratorem huius sacri Concilii, & eorum quemlibet sibi fieri ad futuram rei memoriam unum, vel plura, publicum seu publica, ac tot, quot fuerint necessaria publica instrumenta. Præsentibus omnibus, & singulis infra nominatim expressis, aliisque Christianidelibus in numero copioso.

Ex collectione Barberiniana.

Ego Hugo de Tessero canonicus in ecclesia Caturcensis procurator reverendissimi patris domini episcopi Caturcensis, nomine ejusdem, & meo, laudo, ratifico, approbo omnia, & singula capitula, & acta, & concordata per serenissimum dominum nostrum Romanorum regem, & reverendissimos sacri Concilii legatos cum rege Arragonum, & alios legatos, & prelatos obedientiæ D. Petri de Luna, & ea nominibus quibus supra promitto & iuro habere & rata & grata.

Alexander abbas monasterii beate Mariæ de Bellifonte veteris ordinis sancti Benedicti Mailleacensis diocesis licentiatas in decretis, ambaxiator ecclesiæ regis Franciæ pro provincia Burdegaliensi, cum aliis qui pro dicta provincia ad Concilium venerunt, missus & procurator episcopi Lucionensis, promitto & iuro.

Ego Joannes Doker licentiatas in legibus, archidiaconus de Sabolio canonicus præbendatus in ecclesia Cenomanensi provincie Turonensis, ac procurator in presenti Concilio dominorum decani & capituli dictæ ecclesiæ Cenomanensis, tam nomine proprio, quam nomine dictorum dominorum decani & capituli, laudo & approbo, & ratifico omnes, & singulos tractatus, & concordias factas inter serenissimum principem D. regem Romanorum, & lega-

1 Ms. presentis ... monitis. 2 Ms. insidet ... gratulari. 3 Ms. dato. 4 Ms. Ave Christianus.
5 Ms. ditionem nostras obedientias domini Benedicti. 6 Ms. explet.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

legatos, & ambaxiatores presentis Concilii ex una parte, & dominum regem Arragonum, & legatos, ambaxiatores obedientie Petri de Luna, & procurator & iuro bona fide predicta observare, & non contravenire.

Ego frater Petrus de Saltono, monachus & cellerarius monasterii Aureliaci sancti Flori, licentiatum in theologia, ac in decretis, necnon vicarius recondidimus in Christo patris & D. D. Gratianopolitani episcopi, nomine proprio, & monasterii predicti, & nominis recondidimus patrum, & dominorum Gratianopolitani, Vapincensis episcoporum, ut dicti abbatis, Conchenfis, Ruthanenfis diocesis, quorum sum procurator in hac sancta Synodo cum sufficienti potestate, de qua constat penes magistrum Michaelum Bolosimensem, iuro, approbo, laudo, & ratifico capitula, & acta nominibus, quibus supra, prout domini cardinales, & alii domini fecerunt.

Frater Johannes de Goretto ordinis Minorum, ac sacre theologie Parisiis professor, conventusque Parisiensis ordinis antedicti magister regens, necnon R. P. fratris Joannis Quingonelli sacre theologie eximii doctoris predicti ordinis Minorum in provincia Francie Provinciales ministri, sacro generali Constantiensis Concilio generalis procurator cum plenitudine potestatis constitutus, iuro nomine procuratorio antedicti R. patris ministri provincialis habere gratia & recepta omnia capitula lecta in publica sessione die Martis quarta Februarii sacri generalis Concilii Constantiensis.

Nos Hervess abbas utriusque juris, & Joannes Herrodia in eisdem iuribus licentiatum, ambaxiatores universitatis Andegavenfis ad sacrum Constantiense Concilium destinati, omnia & singula capitula inter serenissimum regem Romanorum, & ambaxiatores dicti Concilii, & serenissimos reges Arragonum, Castellae & Navarree, ceterosque de obedientia Petri de Luna Benedicti XIII. in sua obedientia nuncupati in villa Narbonensi, & Perpiniani super facto unionis ecclesie appunctuata, & concordata, nomine quo supra laudamus, approbamus, & ratificamus mediis nostris juramentis, promittentes nullo unquam tempore contra promissa capitula, vel eorum aliquod venire quovis modo.

Ego Hugo Fabri magister in artibus & medicina, procurator reverendissimi in Christo patris domini episcopi Cameracensis, approbo, ratifico, atque iuro omnia & singula capitula inter serenissimum regem Romanorum, & reverendissimos dominos sacri Constantiensis Concilii parte ex una, necnon ambaxiatores dominorum regum, & principum obedientie Petri de Luna parte ex altera a Narbone conclusa, & determinata, & hoc nomine procuratorio in cuius testimonium presentem cedulam manu propria scriptam signavi signeto meo solito manuali.

Ex Mf. Brunsvic. & Gothen.

Quibus juramentis prestitis, cum aliqui de reverendissimis Patribus, Dominis S. R. E. Cardinalibus videbantur esse absentes a congregatione, & etiam aliqui alii domini de Concilio fuit deliberatum, & pronunciatum ibidem per reverendum patrem D. Vitalem Episcopum Tolonensem, quod omnes & singuli absentes, & alii qui essent ibidem, tanquam procuratores Dominorum, deberent dare eorum nomine, & illorum, quorum nominibus hic sunt, dare notariis infrascriptis. Et quod reverendi Patres Domini sedis Apostolice Protonotarii, & Prior de Rhodis, ordinis S. Joannis Hierosolimitani, accedere deberent D. Cardinales absentes a congregatione, & ab ipsis simile juramentum exigere atque recipere in presentia Notariorum vel alicujus eorundem Notariorum Concilii Constantiensis.

Ex collectione Barberiniana, & duobus Mf. Germanicis.

Die Mercurii quinta mensis Februarii, predicti reverendi patres domini Hermannus Dwerge, & Jacobus Rodini de Janua sedis Apostolice protonotarii, necnon dominus prior Rhodi juxta mandatum eis heri in publica congregatione factum super recipiendis juramentis a dominis S. R. E. cardinalibus tunc absentibus super approbatione capitulorum tunc lectorum, accesserunt ad reverendissimum patrem dominum Petrum cardinalem

Cambracensem in domo sua habitationis existente: qui D. cardinalis ad requisitionem dictorum ipsorum dominorum protonotariorum & prioris juravit ad sancta Dei evangelia tactis pectoralibus suis, juxta tamen moderationem castis scripturis, quam ibidem tradidit, casus tenor est talis:

Cum per serenissimum dominum regem Romanorum, & dominos legatos Concilii Constantiensis ex una parte, & dominos ambaxiatores dominorum illustrissimorum regum, ac potentum aliorum dominorum principum obedientie domini Benedicti ab altera, certa capitula pro unione in sancta Dei ecclesia consequenda concordata existierint, expressa atque jurata, & quod per dictum Concilium debeant approbari, ratificari, jurari; & si in aliquo prefatorum capitulorum, vel in eis capitulorum esset defectus ex parte nostra, quod pars altera per tractatum hujusmodi nullatenus obligaret, prout hoc in instrumento publico super hoc confecto plenius continetur. Ideo in favorem dictae unionis ecclesie, & ne tam desiderabile bonum quomodolibet impediri valeat, vel differri, dicta capitula in propria forma, que in dicto instrumento continetur, quantum ad me pertinet, approbo, ratifico, atque iuro. Quia tamen in quibusdam capitulis videlicet in tertio, sexto, & octavo predictis tangitur, quod per futurum generale Concilium, & hoc Constantiense Concilio ex altera obedientia unionis fiat electio futuri summi Pontificis, cujus intellectus videtur aliquatenus dubius. Ideo ne dictum juramentum meum fiat de mihi dubio, vel juncto declarato, quantum ad hoc nec intelligere debeuerunt, quod dictum Concilium eligat futurum summum Pontificem juxta modum & formam eligendi declararet; ita tamen quod non totaliter excludit illos, ad quos de jure pertinet electio.

In testimonium premissorum me subscripsi, Petrus cardinalis Cambracensis.

Subsequenter, reverendissimi patres domini protonotarii & prior ad reverendissimum patrem dominum Amedeum carinalem Sabuziarum hora tertia post meridiem accesserunt, & similiter juramentum ab eo requisiverunt per eum prestandum. Qui dominus cardinalis tactis pectoralibus ad sancta Dei evangelia jurando confirmavit, approbavit, & observare promissa dicta capitula prout premititur inita & publicata: salva tamen protestatione infrascripta, videlicet, quod per approbationem hujusmodi capitulorum non intendit quovis modo preiudicare juri & actioni particularis super recuperatione beneficiorum suorum, que habuit, & credit habere in partibus in regnis Hispaniarum: qua protestatione salva, juravit ut prius, & alii qui supra juraverunt.

Deinde accesserunt ad domum domini cardinalis Tricaracensis, ubi bina vice fuit responsum per familiares, eundem dominum cardinalem fore infirmum: & sic tunc, nec hucusque juravit.

Subsequenter iidem domini protonotarii accesserunt ad reverendissimum patrem D. Joannem cardinalem Ragusinum, qui post similem requisitionem approbavit & ratificavit meliori modo, quo potuit, & juravit observare, & non contravenire simpliciter, ut alii juraverunt. *Elisus b secularis.*

Die Jovis XIII. mensis Februarii predicti reverendissimi patres domini Nicolaus archiepiscopus Gnezensis, Jacobus episcopus Placentinus, & Andreas Clericus Poananiensis, ac ceteri ambaxiatores serenissimorum principum Uladislai Polonie regis, & Witoldi magni ducis Lituanie, proposuerunt eorum querelam contra Magistrum genetalem, & totum ordinem sancte Marie Teutonicorum pro eis D. Augustini de Pisis advocati consistoriali, ac D. Petri de Cracovia, in loco sessionis & presentibus majori parte dominorum cardinalium, & suppositorum nationum Concilii Constantiensis, tamen obtenta per prius licentia in omnibus vacationibus. Quibus propositis nihil fuit per Synodum responsum, nec querela, licet predicta foret, notariis Concilii tradita.

Eadem die Jovis XIII. mensis Februarii predicti presidentes omnium nationum existentes in loco nationis Germanice ad supplicationem, & scripturam serenissimi

a Forte, in
villa Nar-
bonensi, ut
supra.

b Al. scho-
lara.

c Lege ex
ml. Ploern-
si.

d Mf. per
et.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

ni principis Sigismundi Romanorum regis saepe Concilio A
Constantiensis super hoc factis & directas miserunt ad re-
verendissimum patrem D. Joannem vicemcancellarium Ro-
manorum curiam certam litteram missivam, signatam & mun-
nitam eorum signata, cujus tenor inferius est inferus:
petendo ipsum dominum vicemcancellarium, ut mandaret
dominis auditoribus sacri palatii Apostolici causarum, ut
in causis primariorum precum supercedere deberent usque
ad adventum domini regis Romanorum. Quibus precibus
dominus vicemcancellarius annuens, statim misit ad
auditores praedictos, mandans ut de cetero suspenderent
processus in causis istis, & nullatenus ulterius procederent,
nisi post adventum superdicti Romanorum regis.

Sequitur tenor litterae, & est talis.

Reverendissime Pater: Constat paternitatibus vestris
illustrissimum principem, & dominum dominum Sigis-
mundum Romanorum regem nationibus singulis parenti-
bus suis litteris supplicasse, quod ipsi ordinare dignaren-
tur apud auditores causarum, quatenus in causis prima-
riorum precum finem usque ad adventum ejus super-
cedere procurarent. Cum igitur in singulis nationibus
petitio praefati domini regis conclusa existat, supplica-
tur vobis per nationes universas, quod dictis auditori-
bus precipere dignemini, ne ipsi in causis hujusmodi
procedant usque ad adventum regis praefati. Praesiden-
tes quatuor nationum suis sigillis.

*Congregatio de officiis curiae quondam Gregorii XII.
& de Hujusmodi citandis.*

De Jovis xx. supradicti mensis Februarii, Constans
in majori ecclesia, & loco solito tanta fuit
congregatio generalis dominorum de Concilio, mane hora
tertiarum, hora deputata pro sessionibus publicis per sa-
crum generale Concilium tenendis. Praesentibus ibidem
reverendissimis in Christo patribus Joanne episc. Ostiensi
vicemcancellario, Vivariensi, Antonio Bononiensi, Gab-
riele Senensi, a Petro Veronensi, Almanno Pisano,
Branda Placentino, Antonio de Chalanco, Petro Fuxi,
Amedeo Salutarum presbyteris, Ladovico de Flisco,
Ottone de Columna, Lucido de Cornite, & Francisco
Florentino diaconis cardinalibus, sine solemnitatibus ses-
sionis, videlicet officiorum Missarum, litaniarum, & aliarum
orationum ad sessiones Synodales pertinentes: sed alias
unus & apud eorum dicta Synodus habere voluit, ac si
sessio super iis publice cum solemnitatibus praedictis fuisset
observata.

In qua quidem congregatione honorabilis vir magister
Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis promotores
& procuratores ipsius Concilii Constantiensis a publica
ad hoc deputata sessione, quod omnes & singuli officia
domini olim Gregorii XII. ad singula officia, quae
in sua curia exercissent, tanquam officiales deberent
admitti in obedientia Joannis Pape XXIII. & quae hodie
per officiales ipsius domini Joannis exercentur, tam-
quam cum conditione, cum honoribus, dignitatibus, emolu-
mentis, ac omnibus, prout eadem officia exercissent
in curia ipsius olim Gregorii. Nihilominus tamen dicti
officiales saepe conquesti fuissent coram nationibus,
quod hujusmodi concordia, sive statuta, & diffinita per
officiales olim Joannis minime observarentur; ipsosque
officiales dicti Gregorii olim admittere recusaverunt, in
detractionem, & honorem atque dedecus Concilii Con-
stantiensis. Petens igitur per ipsum Concilium sive Syno-
dum Constantiensem ordinare, statuere atque decer-
nere, quod ipsi officiales ad officia hujusmodi, dignita-
tes, honores, atque emolumenta admitterentur sine ul-
teriori dilatione.

Item, proposuit, quod per nonnullos detractores Con-
cilii Constantiensis praedicti reperirentur, & praesertim in
regnis Bohemiae, & Marchionatu Moraviae, qui alias ad
diversas mundi partes, & ad civitatem praesentem Con-
stantiam suis litteris sigillatim scripserunt, quod Joannes
Hus damnatus nuper per Synodum Constantiensem tan-
quam haereticus, & notorius scandalizator fidei ortho-

doxus, fuisset injustus, & contra omnem veritatem crema-
tus, qui apud illos scribentes fuisset vir sanctus & bo-
nae fidei ac innocens, sed propter invidiam cleri pi-
guis & intractabili fuisset datus, & traditus morti in-
nocens. Petens igitur magister Henricus de Piro nomine
quo supra, per ipsam Synodum Constantiensem sibi pro-
videri de remedio opportuno; citationemque ad partes
personalem contra omnes & singulos qui hujusmodi quid
contra Concilium scripserunt, & id in hoc diffinissent,
& quorum sigilla reperirentur in ipsis litteris per eos
ad Constantiam missis, & ibidem publice per suos af-
fixis forent impressa, seu affixa, & alios diffamatores,
& favores haereticos, & per edictum publicum, si opus
fuerit, in partibus in locis circumvicinis affigendum de-
cerni, & concedi debita cum instantia postulavit.

Item, memoratus magister Henricus nomine quo su-
pra proposuit, qualiter reverendus pater dominus Guil-
lelmus electus Argentinensis, familiaresque sui, necnon
venerabilis vir dominus Cantor Argentinensis essent ma-
le tractati, captivati, spoliati, & ultra modum injuriati,
& hodieque tenentur captivati, & in vinculis, sive com-
peditibus ligati contra libertatem ecclesiasticam, & hoc
per capitulum, sive communitatem Argentinensem.
Quare petit super praemissis sibi provideri de remedio
opportuno, monitoriumque contra detentores eisdem;
& eorum bona, atque in juvatores, in forma solita, de-
cerni & concedi per dictam sacrosanctam Synodum Con-
stantiensem debita cum instantia postulavit, & alias om-
ni meliori modo per dictam Concilium sive Synodum
deliberandum.

Quibus per dictos promotores & procuratores debito
modo, quo licuit, propositis, de mandato ipsius Synodi
Constantiensis ascenderunt ambonem pro publicandis, sta-
tuendis, ordinandis, sive diffiniendis deputati reverendis-
simi patres domini Vitalis Tolonenis pro Gallicana, An-
tonius Concordiensis pro Italica, Nicolaus Merseburgensis
pro Germanica, & Patricius Cortagensis pro Anglicana
episcopi; pro nationibus ad omnia responderunt, *Placet*,
videlicet quoad admissionem officialium. Et idem primo
Anthonius episcopus Concordiensis nationis Italicae nomi-
navit pro commissariis ad examinandum titulos ipsorum
officialium petentium se admitti, dominos Martinum episcopum
Aprutinum, Jacobum electum Pennensem: Vitalis episcopus
Tolonenis nomine nationis Gallicanae nominavit Joannem
Patriarcham Antiochenum, & Stephanum episcopum Dolensem:
Nicolaus episcopus Merseburgensis nomine nationis Germanicae nominavit Ulricum
episcopum Verdensen, & Joannem Abundi utriusque
juris Doctorem: Patricius episcopus Cortagensis nomina-
vit pro natione Anglicana se ipsummet & dominum
Thomam Polton protonotarium: cardinalis vero Vivariensis
nomine collegii cardinalium dominos Gabrielem Senensem,
& Amedeum Salutarum cardinales nominavit.

Deinde similiter responderunt, quoad decretum cita-
tionis contra adhaerentes opinionibus & sectis damnatae
memoriae Joannis Wicleff, & Joannis Hus, in regno
Bohemiae & marchionatu Moraviae.

Similiter ad monitorium contra Argentinenses in for-
ma. Quibus sic factis, venerabiles & circumpositi viri
dominus Petrus de Cracovia decretorum doctor, & Joannes
3 Ulis praepositus Quinqueecclesiensis ascenderunt
ambonem eundem: & ipse dominus Petrus de Cracovia,
alias de Lymburga, legebat de mandato Synodi sive praedi-
ctae congregationis cedulam ipsorum officialium: Joannes
vero Usk legebat citationem decretam contra praedi-
ctos tenentes opinionem Joannis Wicleff, & Joannis
Hus. Monitorium vero contra Argentinenses non fuit
lectum. Quarum cedulae admissionis officialium, & citatio-
nis praedictae de quibus supra fit mentio, sequuntur tales.

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis, quae
dudum statuit & ordinavit, quod officiales & curiales
venerabilis fratris Angeli episcopi Portuensis tunc Gre-
gorii in sua obedientia nuncupati officii, & gradibus ipso-
rum canonice adeptis gauderent, & ea rationabiliter ad-
mini-

¹ Legit ex mss. sed alias vix est istum agendum.

² Adde ex mss. & nomine procuratoris hoc promotorio Henricus de Piro praedictus loquens proposuit. Qualiter alias
juxta deliberata, conclusa, statuta, & ordinata per sacrum Concilium Constantiense, in publica. &c. quae in Lubecam
editione desiderantur. M. E. Ub. in infra.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

ministrarent, prout alii officiales obedientie olim Joannis Papae XXIII. indifferenter, salvo quod ubi in aliquo officio unicus, vel certus numerus secundum consuetudinem Romanae curiae, deberet haberi, circa hoc personaliter deputandus ab eo; dicta sacrosancta Synodus relevavit providens ad tollendum divisiones & discordias inter officiales & curiales, super admissione officialium & curialium hujusmodi obedientiae dicti Angeli tunc Gregorii XII. nuncupati, ad sua officia & administrationes eorum exortas standum, quiescendum & ad pacificandum decernit & ordinat, quod praefati officiales de hujusmodi obedientia dicti Angeli tunc Gregorii XII. nuncupati; illi videlicet qui in capitulis dictorum officialium per dominum Angelum ad nos missis descripti existunt, ex nunc ad hujusmodi officia, nulla super canonica adeptione eorundem officiorum discussione praehabita; ad ipsorum officiorum exercitium, & emolumentum una cum aliis officialibus admittantur iuxta formam & tenorem statuti & ordinationis praedictorum. Quod si aliqui ex eis forsitan hujusmodi officia canonice non sunt adepti, per hujusmodi decretum & admissionem nullum penitus ad hujusmodi officia, quae detinent, jus aut titulum acquirant, aut habeant quovis modo, nec ipsos intendit sancta Synodus per admissionem habitare. Et insuper dicta Synodus volens, ut statutum & ordinatio praedicta deducatur ad effectum, & nullus in officiis ipsis, qui canonice non sunt adepti, remaneat; deputat duos cardinales, & duos de qualibet natione per cardinales & nationes electos, qui de titulis canonice adeptis per eosdem officiales utriusque obedientiae cognoscant & terminent, & eos qui hujusmodi officia canonice adepti non existunt, repellant ab eisdem, aliis duntaxat in suis officiis remanentibus: super quibus dicta Synodus praefatis deputatis concedit & tribuit potestatem.

Citatio contra adherentes opinionibus VVicleff, & Joannis Hus, apparet infra in reproductione.

Ex collectione Barberiniana, & mss. Lipsiens.

Tenore vero dicti monitorii, unde supra fit mentio, sequitur, & est talis:

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis, universis Christi fidelibus salutem & omnipotentis Dei benedictionem. Dudum cum ad audientiam nostram fama publica referente pervenisset, quod a VVolgelmannus de Vomfurgem decanus, & Fredericus de Zoerie canonicus, nec non Michael Melbruge, & Reimnus Barpe magister, & Ulrichus Thet, alias Barer, magister civitatis Argentinensis, de capitulo & canonicorum ecclesiae, & etiam consulum & proconsulum civitatis, & communitatis praedictae mandato auxilio, favore, & assensu, seu hoc ratum & gratum habuerunt cum nonnullis in ea parte complicitibus dilecti filii Guillelmo de Argentinensi, natrem, & pastorem animarum suarum, cui obedientias debitas & devotas facere praesertant, & praesertant, ac exhibere, & praesertant: ac etiam tenebantur, in oppido de Mallis Heuy Argentinensis diocesis de mensa episcopali Argentinensi existentibus, ad quos una cum praefato decano & canonico pro ipsius ecclesiae utiliter pertractandis & promovendis negotiis accesserant, suadente diabolo, Dei timore ac reverentia & obedientia postpositis, una cum dilecto ecclesiae filio & Frederico Debitis cantore ejusdem ecclesiae, ipsorumque electi & cantoris familia vi armata, ausu sacrilego, manus injicientes violentas, prout detinebant carceratos, nec non eosdem electum, & cantorem, ac familiam bonis & rebus spoliaverant, sacrilegium, & excommunicationem, aliasque censuras ecclesiasticas, & penas in jure, nec non in statutis provinciae Moguntinensis, cujus dicta ecclesia existit, circa hoc editis prolataz damnabiliter incurrendo. Nos de tantis tamque gravibus excessibus propter nos, qui ad universalis ecclesiae reformationem sumus hic congregati, ad quos super quibuscumque questionibus contra electum cantorem & familiam praedictos haberi poterat

recursus, taliter commissis, si veritate nitentur, non immerito dolentes: volentes super iis inquirere veritatem, venerabiles fratres Joannem Patriarcham Constantinopolitanum, & Nicolaum episcopum Merseburgensem ad civitatem praedictam cum plena potestate super praemissis simpliciter & de plano inquirendi, & te informandi, & si ita esse reperirent, electum, & cantorem, & familiam praedictos cum rebus, & bonis hujusmodi libere in nostris manibus restituere faciendi, requisitionemque, & monitionem, cetera circa hoc utilia & necessaria faciendi duximus destinandos, parati de ipsis electo, & cantore, ac familia querelantibus reddere bonum & breve iustitiae complementum. Verum sicut postmodum ex patriarcha & episcopi nunciis nostrorum praedictorum, qui ad eandem propter praemissa accesserunt personaliter civitatem, relatione intelleximus, quod quamquam praedictas captionem detentionemque notorias reperissent, & de aliis praemissis effectus publica vox & fama, ac decanum & canonicos dictae ecclesiae Argentinensis, capitulum, & cives, magistrum, consules, proconsules, & communitatem praedictos nostra pro parte requisivissent, & monuissent, ut electum, cantorem, & familiam praefatos cum hujusmodi bonis & rebus in nostris manibus restituerent, ut debebant, ac etiam tenebantur; offerentes nos ipsis de dictis electo, cantore, & familia, si de eis conquererentur coram nobis, facere iustitiae complementum, ut praefert; tamen ipsi decanus, & capitulum, ut praemittitur, ac cives & magistrum, nec non consules, proconsules & communitas praedicti hujusmodi requisitione & monitione obauditis, praedictos electum, cantorem, & familiam carceribus per eos detentos cum rebus & bonis hujusmodi in nostris manibus libere restituere denegaverant, vel saltem dilulerant, & differabant. Nos autem attendentes, quod subditi in eorum praesentibus, & laici in clericis nullam penitus habent jurisdictionem ac potestatem; & quod praenata in libertatis ecclesiasticae & pastoralis dignitatis vilipendium non modicum & scandalum plurimum redundare dignoscitur; nolentes hujusmodi manifestam offensam, sicut nec debemus, sub dissimulatione transire. Et licet contra praedictos decanum & capitulum, cives, magistrum, consules, proconsules, & communitatem praedictos, & alios, qui culpabiles fuerint in praemissis, possemus juris severitatem exercere; tamen ad eos magis convincendos, mitius agere volentes; confidantique sicut per summariam informationem super iis per nos habitam reperimus ad ipsos decanum, capitulum, cives, magistrum, consules, proconsules, communitatem, & civitatem pro executione praesentium faciendi titus non patet accessus; ne propterea tanti, tamque graves, & manifesti excessus nostris conniventibus oculis remaneant impuniti: ideo Deum praecorantes ex officio nostro, ad quod utique spectat ecclesiasticarum personarum injurias propulsare, ac libertatem ecclesiasticam pro viribus defendere, per hoc praesens publicum edictum in audientia publica contradictarum legendum & publicandum, & valvis majoribus Constantiensis, ac in Hagenovve, & in Sletzlat oppidorum dictae diocesis ecclesiarum parochialium affigendum; dictos decanum, & capitulum, & alios ecclesiasticos, si qui, & quis se fatebitur esse culpabilem, & fuerint culpabiles in praemissis; nec non consules, proconsules, atque cives praedictos, ac quocumque alios in praemissis culpabiles, videlicet in eorum singulos sub excommunicationis, & etiam interdicti eisdem ecclesiae, & civitate, ac terris, locis, & dominiis, eisdem decano & capitulo, civibus, & communitati communiter, vel divisim subiectis, penas quas scripsimus in his scriptis, si monitioni hujusmodi non paruerint cum effectu, primo, secundo, & tertio, & peremptorie requirimus, & monemus, quatenus infra duodecim dies post lectionem, publicationem, & affixionem praesentium, ut supra faciendas, immediate sequentes: quorum duodecim dierum quatuor pro primo, quatuor pro secundo, & reliquos quatuor dies pro tertio & peremptorio termino & canonica monitione eisdem decano, capitulo, consilibus, & proconsulibus, civibus, communitati, & complicitibus praedictis.

a Mss. Hagemannus de Pinguet.
b Mss. Zuber.
c Mss. Reimnus Barpe.
d Mss. Mal.
e Mss. Friarico Billa.

ANNO CHRISTI 1516.

ANNO CHRISTI 1516.

giam & assignamus; prefatos electum & cantorem, cum hujusmodi eorum familia absque quolibet contradictionis obstaculo plenarie in nostris manibus, seu commissariorum a nobis super hoc deputatorum libere restituunt, ipsique oblata ipsa reddant, & reddi ac restitui faciant, aut satisfieri procurent competenter. Quod si forsitan hujusmodi monitioni & requisitioni nostris in dicto termino parere contempserint, ex tunc prout ex tunc eisdem decanum, & capitulum, consules, proconsules, cives, communicantes, & complices, necnon omnes, & singulos dicti sceleris peccatores, & fautores per edictum simile peremptorie citamus, ut die duodecima prefatos duodecim dies immediate sequente prefatos Volgermannum decanum, Fredericum de a Zalte, nec non Reyllinum b Barthe maig, Vicolicum Ches, alias Bader, & Michaelen Merbruet personaliter in eorum propriis personis; alii vero omnes legitime compareant Constantie coram nobis in loco publicae sessionis, si eam tunc fieri contigerit, alioquin in sessione publica ex tunc immediate sequente; ad videndum & audiendum se declarari in censuras, & penas tam juris praedictas, quam nostras incidisse; vel ad dicendum & allegandum causas rationabiles, si quam habeant, quare parere, & declarari, ut praefertur, non debeant. Certificantes nihilominus omnes, & singulos supra dictos, & eorum quemlibet, quod si hujusmodi nostris monitioni & requisitioni parere & obedire, ac inscriptis terminis comparere curaverint, sine non; nos nihilominus ad omnia & singula praemissa, & alia juris remedia in praemissa opportuna quomodolibet procedemus, justitia mediante; ipsorum monitorum & citatorum ac quolibet ipsorum absentia, seu contumacia eorum in aliquo non obstantibus. Loca vero audientiae contradicatarum nec non valvarum praedictarum tanquam publica, & idonea ad hujusmodi nostras monitionis & requisitionis litteras exsequendas duximus eligenda, in quibus eisdem modo & forma praemissis decreverimus publicandas; quae illas quasi sonoro praeconio, & paulo judicio adinstar edictorum publicorum, quos olim in albo praetorio scribebantur, publicabunt: volentes nihilominus, & in hac sacra synodali auctoritate decernentes, quod hujusmodi nostrae litterae modo & forma praemissis exsecutae dictos sic monitos & requisitos, & quemlibet ipsorum ardeat taliter & adstringant, ac perinde valeant, ac si eisdem & cuilibet eorum in propria persona lectae & insinuae fuerint, ac principaliter publicatae. Cum non sit verisimile ipsis remanere incognitum, quod in locis tam publicis existit omnibus publicatum. Nos autem pro ipsius ecclesiae Argentinensis indemnitate ex certis causis omnem alienationem, hypothecationem, & quamvis obligationem, & translationem jarum, possessionum, & quorumcumque bonorum ecclesiasticorum immobilium, & praefatorum mobilium dictae ecclesiae & mensis episcopalis Argentinensis, contra juris prohibitionem fundam eidem electo penitus interdictionis: ipsasque, & earum quamlibet, si forsitan per eam fieri contingeret, nullas, prout erunt, ex tunc prout ex tunc decernimus, & etiam declaramus.

Datum Constantiae decimo mensis Martii, anno a Nativitate Domini mccccxvi. Apostolica sede vacante.

Ex collectione Barberiniana, & tribus Germanicis.

Congregatio generalis.

Die Lunae vicesima quarta mensis Februarii praedicti, Constantiae in ecclesia majori, in qua sessiones publicae Concilii Constantiensis servari solent, mane hora tertiaria, vel quasi, sancta Synodus, sive Concilium ibidem in congregatione generali pro infra scriptis beneficiis solemniter congregata, & juxta licentiam obtentam alias in omnibus nationibus quarum, venerabilis & circumspexus vir Ardecius de Novaria sacri consistorii Apostolici advocatus, cum voluntate & licentia Synodi Constantiensis ibidem in modum generalis congregationis convocata, una cum magistro Henrico de Piro de Colonia licentiaro in decretis, & Gaspare d Scimpflug: idem dominus Ardecius pro excusatione dominorum magistrum generalis ordinis sanctae Mariae Theutonici

d. Mif. Sch. v. v. v. v. v.

A corum, totiusque ordinis, de impostis ipsis per serenissimum regem dominum Uladislavum Poloniae regem, & magnum ducem VVicoldum ducem Lithuaniae, ac propositis ad instantiam eorundem regis & ducis in proxima alia congregatione, videlicet decima tertia mensis Januarii praesentis proximo praeteriti respondendo: fecitque idem dominus Ardecius unam brevem collationem introductivam. Qua completa, magister Henricus de Piro legebat nonnulla capitula continentia formam & tractatus habitos inter dominos de ordine ex una, & regem atque ducem praedictos ex alia parte a longis temporibus citra; ipsoque magistro Henrico legente fatigato dominus Gaspar e Scuenplug continuavit dictam lectionem, licet propter ipsius conscriptionis capitulorum in ea contentorum prolixitatem, atque multitudinem non finivit, neque registrandum notario tradidit. Quibus factis, licet per congregationem nihil fuerit determinatum seu conclusum, de mandato ejusdem congregationis idem magister Henricus legebat unam aliam schedulam, in qua deputabantur commissarii per sacrosanctam Synodum Constantiensem, ac ipsam congregationem generalem Synodum ipsam representantem, reverendus pater dominus Joannes patriarcha Constantinopolitanus & Nicolaus f Druckel-Pichel sacrae theologiae professor, ad examinandum & recipiendum testes, producendum in materia fidei contra magistrum Hieronymum de Praga, & referendum. Qua commissione facta, idem magister Henricus de Piro de mandato simili legebat unam aliam schedulam, in qua mandabatur omnibus & singulis officialibus olim obedientiae Joannis XXIII. quatenus infra certum terminum omnes & singulos officiales domini Gregorii admittere debeant, sub poena in ipsa schedula contenta: ac alias legit, atque dixit, ut in ipsis duabus schedulis, quarum tenores inferius sunt inserti, plenius continetur, & habetur. Quibus quidem schedulis lectis, ad requisitionem domini Henrici de Piro, necnon magistrum Joannis de Scribanis promotorum & procuratorum tota congregatio respondebat ad duas schedulas ultimas, paucis exceptis, per verbum, *Placet*. Tamen reverendus pater dominus Patricius episcopus Cortagenensis nomine nationis Anglicanae ultra alias teipositiones per generalem congregationem factas, respondit per verbum, *Placet*. Super quibus iidem domini Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis promotores, & procuratores petierunt, & quilibet eorum petiit a reverendis sedis Apostolicae protonotariis, ceterisque notariis atque scribis ad hoc deputatis, sibi fieri unum, vel plura, publicum, & publica, instrumentum, & instrumenta, ad perpetuam rei memoriam. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus Joanne Ostiensi, Angelo Praenestino, Laudensi Jordano, Albanensi Ursino, Antonio Bononiensi, Francisco Venetiarum, Gabriele Senensi, Almanno Pisano, Branca Placentino, g Petro Veronesi, Antonio de Calanco, Petro Cameracensi, Guillelmo sancti Marci, & Petro Fuxi cæsabyteris cardinalibus, necnon Ludovico de Plisco, Amedeo Salutarium, Ottone de Columna, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentino diaconis cardinalibus, pro testibus infra scriptis, ceterisque regum Franciae, Angliae, Poloniae, Jerusalem, Arragoniae, Cypri, Norvegiae, Sveciae, & Daciae regum, necnon principum, praetorum, universitatum studiorum, ambaxiatoribus, ac aliis praetatis, & nobilibus in numero copioso.

Item, schedulam commissariorum in causa fidei contra Hieronymum de Praga super examinandum testium inducendorum notarius non habuit. Tenores vero dictarum schedularum videlicet conclusionis commissariorum ac admissionis officialium, de quibus supra fit mentio, sequuntur & sunt tales.

Mf. Sch. v. v. v. v. v.

Mf. D. v. v. v. v. v.

Mf. A. v. v. v. v. v.

Ex collectione Barberiniana, & tribus mff. Germanicis.

Decretum super admissione officialium olim Gregorii.

Sacrosancta Synodus, &c. pro executione promissorum domino olim qui Gregorius XII. dicebatur, mandat dominis vicecancellario, & summo penitentiario, vicecamerario, auditoribus tam contradicatarum, quam sacri palatii causarum Apostolici, referendarum, &

ANNO
CHRISTI
1416.

distributoribus tam cancellariis, quam penitentiariis, quatenus infra terminum quatuor dierum omnes protocolarios, auditores, abbreviatores, clericos cameræ Apostolicæ, ceterosque officiales, qui curis dicti domini olim Gregorii fuerunt, & quatenus traditi sunt per matriculas, vel capitula authentica, in ordine suo secundum temporis prerogativam recipiant, & admittant, & in matriculis, seu capitulis, & locis consuetis describi faciant & describant cum honoribus, & oneribus, & emolumentis consuetis, juxta formam decreti per dictam Synodum in publica sessione pridie die vicefima Februarii super promissione prædicta facti & determinati, non obstante aliqua litis pendentis, aut alia quavis contradictione, vel appellatione, quas ex nunc tollit, irritat, & annullat. Et si quis prædictis contradixerit, vel ab eis appellaverit, cum per hoc videatur infringere fidem & promissionem sacri hujus Concilii factas causa unionis habende in Dei ecclesia, tanquam temerarius contraditor sit ab omni officio, gradu, dignitate, si quod haberet in Romana curia, ipso facto privatus. Et nihilominus aliter, & amplius puniatur, prout ejus temeraria contradictio mereri visa fuerit, nisi a contradictione & appellatione publice infra biduum respiciat. Insuper mandat iudicibus pridie die vicefima Februarii ad cognoscendum & terminandum de titulis officialium deputatis, quatenus infra mensem die realis & effectualis admisionis prædictorum, de titulis eorundem officialium præsentium cognoscant & terminent, juxta formam eis dicta die vicefima Februarii traditam; absentium vero secundum distantiam locorum, & secundum quod dictis deputatis videbitur expedire, super quibus dicta Synodus tribuit eis potestatem.

Ex collectione Barberiniana, & tribus mss. Germanicis.

Congregatio generalis, in qua auditus legatus Ferdinandi regis Arragonie.

Anno, & indictione, quibus supra, die Lunæ secunda mensis Martii, Constantiæ mane hora tertiæ, vel quasi, fuit congregatio generalis Synodi Constantiensis ad audiendum venerabilem virum dominum Antonium, generalem ordinis fratrum de Mercede, ac ambaxiatores serenissimi principis domini regis Arragonum. Præsentibus ibidem reverendissimis dominis Joanne Ostiensi, Angelo Prænestino, Jordano Albanensi episcopis cardinalibus, Antonio Bononiensi, Francisco Venetiarum, Almanno Pisano, Branda Placentino, Guillelmo sancti Marci, Petro Cameracensi, Antonio Aquilegeni, Antonio de Chalanco, & Petro Faxi presbyteris, Amadeo Salutarum, Oddone de Columna, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentino diaconis cardinalibus, aliisque regum, principum, prælatorum, universitarum, & communitarum ambaxiatoribus in numero copioso. In qua congregatione præfatus dominus Antonius generalis ascendebat ambonem: & antequam principiaisset aliquid, produxit duas litteras missivas, unam serenissimi principis Sigismundi Romanorum regis, aliam vero domini regis Arragonum, quæ litteræ successive fuerunt per venerabilem dominum Petrum de Cracovia decretorum doctorem lectæ de mandato congregationis sive Synodi Constantiensis prædictæ, dictam generalem congregationem representantis. Post quarum quidem litterarum lecturam memoratus dominus Antonius generalis, tanquam nuncius & ambaxiator domini regis Arragonum, fecit unambrevem collationem ibidem ad congregationem ipsam, recommendando ecclesiam Dei Concilio præfenti, quam ecclesiam in processu suæ collationis comparavit civitati Hierusalem; ulterius introducendo in eadem collatione magnam affectionem domini sui regis Arragonum, quam gessisset & gereret erga unionem ecclesie Dei: & quomodo ad oculum cum serenissimo rege Romanorum ad hoc laborasset & intendere laborare, & ex quo restitueret habere prælatos de Hispania Arragonum; supplicavit ibidem inter cetera toti Concilio & Synodo Constantiensis, quod non cederet eos nodicum expectare, cum indubie prælati illarum partium, & ad minus ambaxiatores illorum regnum venturi essent ad præfens Concilium, juxta concordata in Perpignano per dictos reges Romanorum, & Hungariæ, ac Arragoniæ, & ambaxiatores Concilii

Constantiensis, & juxta eorum possibilitatem. Præsentibus ibidem dictis dominis pro testibus infra scriptis. Tenores dictarum litterarum, de quibus supra fit mentio, non fuerunt traditi notariis.

Ex collectione Barberiniana, & tribus mss. Germanicis.

Congregatio generalis.

Anno, & indictione quibus supra, die Lunæ vicefima septima mensis Aprilis fuit congregatio omnium nationum in loco sessionis in modum & formam sessionis, sive publicæ congregationis Synodi Constantiensis Præfentibus reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Angelo episcopo Prænestino Laudensi vulgariter dicto, Antonio Bononiensi, Antonio Aquilegeni, Gabriele Senensi, Petro Veronensi, Petro Cameracensi, Almanno Pisano, Antonio de Chalanco, Thoma Tricaricensi, Branda Placentino, Guillelmo sancti Marci, Petro Faxi, presbyteris; Amadeo Salutarum, Lucido de Comitibus, Francisco Florentino, Ludovico de Flisco, Raynaldo de Brancacis, Ottone de Columna, aliisque prælatibus, ambaxiatoribus regum Romanorum, Hungariæ, Franciæ, Angliæ, Arragoniæ, Portugaliæ, Poloniæ, Sveciæ, Daciæ, Norvegiæ, Neapolitano, & Cypri, ceterisque nobilibus, & Christiano populo in numero copioso. In qua quidem congregatione reverendissimus in Christo pater & dominus dominus Joannes patriarcha Constantinopolitanus, & venerabilis vir magister Nicolaus de Duchel Spuel doctor in sacra pagina, alias in publica sessione sive congregatione generali commissarii deputati per ipsam congregationem ac Synodum Constantiensem in causa fidei mota contra Hieronymum de Praga magistrum in artibus, super receptione & examinatione testium in ipsa causa inductorum & inducendorum, & post eorum examinationem Concilio sive Synodo Constantiensis referendum, prout in quadam commissione sive supplicationis schedula, cujus tenor superius in die Lunæ vicefima quarta mensis Februarii proxime præterita est descriptus, plenius continetur. Ipsique domini Joannes patriarcha, & Nicolaus de Duchel Spuel receptis testibus, eisque per eos examinatis, volentes juxta mandatum Concilii & tenorem commissionis ipsorum facere relationem, ascenderunt ambonem ipsius Synodi Constantiensis, super quo sunt supplicationes, & decreta. Et retulerunt per os præfati domini Joannis patriarchæ per quos & quos testes articuli dati contra ipsum magistrum Hieronymum probarentur. Et qui articuli probarentur per tamam publicam, de notorietate, de scitu, credulitate, sive alias, prout id in summario de & super facto per dictos commissarios, & huic registro inferius colligato dicitur contineri.

Qui articuli, super quibus testes deposuerunt, fuerunt ibidem lecti per venerabilem virum magistrum Joannem de Rocha magistrum in theologia ordinis fratrum Minorum, quorum articulorum tenores inferius sunt inserti. Quibus articulis cum eorum convocationibus atque depositionibus lectis, fuit per Synodum avitatum, & conclusum, quod duo ultimi, videlicet domini Joannes patriarcha, & Nicolaus de Duchel Spuel illos articulos ostendant ipsi Hieronymo.

Subsequently venerabilis vir dominus Vvillelmus advocatus reverendi patris domini Hieronymi postulati ad ecclesiam Ariminensem, levavit se in medium ipsius Concilii sive Synodi Constantiensis, & petiit, tanquam advocatus ipsius domini Hieronymi postulati ac ecclesiam Ariminensem, postulationem de eo canonicè factam per Synodum sacrosanctam secundum juris ordinem protestatus fuit, quod tempus a jure præfixum de consecrandis episcopis sibi currere & labi non possit, propter retardationem confirmationis prænominati. Et super hoc petiit fieri a dominis protonotariis, ceterisque notariis & scribis dictæ Synodi unum vel plura, publicum & publica, instrumentum & instrumenta.

Quibus sic factis, similiter venerabilis, & circumspexus vir dominus Ardecinus de Novaria repetiit, & proposuit confirmationem electionis domini Henrici Sivevii ad ecclesiam Senonensem, & produxit processum factum

ANNO
CHRISTI
1416.a Mss. de
Dinkelspuel.b Mss. de
Dinkelspuel.c Mss. de
supra, de
Dinkelspuel.* Deest hic
quidpiam.

super huiusmodi electione, qui fuit traditus domino de A Jacobo Rodini, & sedis Apostolicæ, & huius Synodi protonotariis, & processatus est ut supra per dominum Guillelmum advocatum, &c. Ex adverso vero reverendus pater dominus Antonius Amedeus Tollar electus Lugdunensis, tamquam procurator capituli Lugdunensis dixit, ecclesiam Senonensem esse subiectam ecclesie Lugdunensi, petens conservari ius ecclesie Lugdunensis, non tamen dicendo quicquam in personam domini electi, &c. Quibus præpositis venerabilis vir dominus Joannes de Scribanis, Henricus de Piro procuratores, nomine quo supra, petierunt sibi fieri unum, vel plura, instrumentum publicum, seu publica instrumenta, ad dictamen sapientis, &c. Præsentibus, &c. ut supra.

Subsequenter vero magister Joannes de Scribanis nomine procuratorio domini Willelmi electi Argentinensis petit declarari contentos in monitorio alias per Synodum Constantiensem decreto incidisse penas in ipso monitorio expressas per Synodum memoratam. Ex adverso surrexit venerabilis vir magister Henricus Rivit, & dixit contentos & appensos in dicto monitorio non fore declarandos incidisse penas in eo contentas, cum non forent, nec essent in aliquo contumaces. Timensque ab eadem Synodo ulterius gravari posse, appellavit in scriptis a nonnullis gravaminibus, ut asseruit, sibi illatis per Synodum sive Concilium, sive iudices, aut commissarios, & petit Apostolos sibi dari super appellatione sua prælibata. Et antequam fuisset responsum per dictam Synodum super datione Apostolorum prædictorum, circumspexit vir dominus Gaspar de Perusio advocatus Concilii, nec non electi Argentinensis, dixit quod a decreto Concilii non esset appellandum; & appellatio huiusmodi interposita esset frivola, & frustratoria; & ab eodem Concilio fore repellendam. Ardecinus de Novaria advocatus capituli Argentinensis ex adverso levavit se medium, & dixit ipsum monitorium esse nullum, & nulliter expeditum, & ipsum revocari petit, atque tolli per Synodum sacrosanctam præfatam. Gaspar vero de Perusio, ipsum monitorium esse validum, & efficax, & ulterius ad ipsius monitorii declarationem, sive penarum contentarum in eodem per Synodum præfatam procedi debere dixit, & allegavit.

Quibus verbis per advocatos, sive partes hinc inde prolatis, levavit se in medium reverendus in Christo pater & dominus dominus Guillelmus cardinalis sancti Marci & dixit, se monitorium examinasse, & circa clausulam ibidem positam non processisse iuxta deliberationem aliorum dominorum cardinalium, cum esset impertinens ad huiusmodi monitorium: domino Joanne patriarcha Antiocheno contradicente, & dicente ipsum monitorium esse validum de jure, & procedi debere, & declaratio fieri super eodem per Concilium sacrosanctum Constantiense.

Quibus singulis visis, & auditis, Synodus sive congregatio præfata habita deliberatione super huiusmodi, prorogavit terminum declarationis statim petiit ad diem Jovis proxime futuram super declaratione alias fiendam in ipsa causa, ac dandum & recipiendum Apostolos tales, quales Henricus Rivit procurator habere debeat, ad eandem diem, duxit præiudicium, & præfixerunt.

Subsequenter & ultimo in eadem Synodo, & per ipsam Synodum sanctam fuit decreta remissio ad partes super examinatione trium sanctorum de Suecia, Norvegia & Dacia regnis, ad instantiam domini abbatis Steyn tamquam procuratoris, prout in scheda, qua insertus ponitur, continetur.

Super quibus omnibus, & singulis fuit responsum per deputatos de mandato Concilii per verbum, *Piacet*, & mandat fieri instrumentum, & instrumenta, ut supra.

Tenores vero positionum & articulorum contra Hieronymum de Praga oblatorum una cum eorum responsis factis per ipsum magistrum Hieronymum, nec non appellations interpositæ per magistrum Rivit, ac bulla remissionum ad partes, de quibus supra fit mentio, sequuntur, & sunt tales:

Articuli dati in causa Adæi contra Hieronymum de Praga.

Oram vobis reverendissimis patribus & dominis, per sacrum generale Concilium Constantiense in materia fidei commissariis deputatis, promotor eiusdem Concilii in finem & effectum ut paternitatibus vestris de heresi & aliis criminibus notoriis eiusdem Hieronymi, de Praga, ut asserit, magistri in artibus, de heresi vehementissimi suspecti, & per hoc sacrum Concilium Constantiense citati, Constantiæ positi, denunciati, dat & exhibit positiones, & articulos infrascriptos, quos, & se promotorio & infligatorio nomine eiusdem Concilii citra superfluum probationem admitti petit.

In primis enim dicit, asserit, ponit, & probare intendit quod in regno Angliæ fuit quidam heresiarcha nomine Joannes Wicleff, qui nunc a sæculis ereptus, & hereses suas prædicare ausus fuit, & dogmatizavit palam & publice.

Responso Hieronymi.

Respondeo quod probationem ejus non impedio.

1. Quod ipse quondam damnatæ memoriæ Joannes Wicleff quasdam hereses seminavit, & nonnullos libros super hoc, & opuscula, videlicet quos dialogum, & trialogum distinxit, confinxit, quosdam in Anglia diversimode, & diversis mundi partibus distribuit, divulgavit, palam, publice.

Articulus iste non me tangit; non nego tamen quod vidisse, & legisse aliquos libros illius.

2. Item, quod inter ceteros errores in dictis libris contentos continebantur errores infrascripti. Et primo, Quod substantia panis materialis, & similiter substantia vini maneret in sacramento altaris post consecrationem.

3. Item, accidentia panis non manerent sine substantia in eodem sacramento altaris.

4. Item, Christus non est in eodem sacramento identice & realiter in propria præsentia corporali.

Fateor duas primas propositiones in suis libris legisse, de tertia non recordor.

5. Item, quod dicti libri per plerisque in theologia magistris & locorum ordinarios visi diligenter & examinati fuerunt, & propterea in diversis studis privilegiatis, & præcipue in Saxonia & in Praga tamquam diverfos errores, & hereses in se continentes reprobati, palam & publice.

Dico quod audivi.

6. Item, quod postmodum modernis temporibus insurrexerunt quidam iniquitatis filii, videlicet Joannes Hus, & Hieronymus de Praga prædicti: & scientes dictorum librorum, ut præfertur, condemnationem, & scandalum, quod ex eorum dogmatizatione sequi potuissent: in civitate Pragensi ac in toto regno Bohemæ, & in diversis aliis regnis, huiusmodi libros, & errores ac hereses in eisdem contentas dogmatizaverunt palam & publice.

Pro me tantum respondeo, quod falsum est, me dogmatizasse errores & hereses ex libris ejus. Verum hoc profiteor, cum eram adolescens, habens ardorem discendi perveni in Angliam, & audiens famam Wicleff, qui fuit vir subcillus, atque magnæ excellentiæ ingenii, dum exemplaria e porui, dialogum, & trialogum transcripsi, & mecum in Pragam transduxi.

7. Item, quod dudum Papa Joannes XXIII. nunc dominus Balchassar Costa nominatus Concilium generale pro reformatione ecclesie sanctæ Dei & exilspatione heresum in alma urbe Romana de anno Domini MCCCLXIII. palam & publice celebravit.

Nihil mihi de eo constar, an huiusmodi Concilium fuit Romæ celebratum, immo quod factum fuisset Pisis, credebam.

8. Item, quod omnes libri & opuscula dicti quondam Joannis Wicleff cujuscunque artis vel facultatis existentes, eius nomine inticulati, legitime fuerunt in dicto Concilio sententialiter damnati, & comburi mandati, & combusti: & nihilominus fuit inhibitum ne quis Christi nomine insignitus auderet aliquem, vel aliquos, seu aliqua ex dictis libellis, tractatibus, & opusculis sub dicti Joannis Wicleff nomine subscriptos aut inticulatos.

Ex eadem
collectione,
ac huiusdem
nisi.

d. Forte,
Item quod.

e. Forte, re-
petit palam.

ANNO CHRISTI 1516.

ANNO CHRISTI 1516.

tos legere, & exponere, docere, vel tenere, alligare publice, vel occulte, etiam auctoritate Apostolica per censuram ecclesiasticam, etiam si opus fuerit, cum adjectione quod contra non parentes, tanquam contra fautores heresum procederetur. Et si quis hujusmodi sententiam, inhibitionis, decreti, atque passionis violator atque contempstor existisset, statim idem Concilium contra ipsum veluti suspectum de fide procedere deberet: ac fuit, & est verum, publicum, & notorium.

9. Item, quod omnia, que in dicto Concilio fuerunt facta, & presertim dissolutione librorum, ac errorum, & heresum condemnatio, & librorum ipsius Wicleff combustio ad indubitam Hieronymi notitiam pervenit, & ipsum Hieronymum post duos menses a tempore publicationis & combustionis hujusmodi affecerunt & ligaverunt, & scire tenebatur, palam & publice.

10. Item, quod post hujusmodi librorum & heresum condemnationem per dictum Romanum generale Concilium, librorum ipsius Wicleff combustionem, & eorundem in eodem Concilio aditatorum plenam & indubitam notitiam antedictus Hieronymus de Praga habens dictos libros, & hereses in eis descriptas & contentas publice dogmatizavit, & disputavit in diversis mundi partibus, & precipue Bohemie, Hungarie, & Polonie regnis, & propterea fuit de regno Hungarie expulsus. Et fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Respondeo, quod non memoror me unquam alicubi aliquam heresim aut quemcumque errorem scienter dogmatizasse, nec Hungaria fui expulsus, sed per litteras archiepiscopi Pragensis bone memorie contra me false scriptas, cum per regem sui archiepiscopo Strigoniensi traditus, ille me ad quindenam pie tractavit; & tandem rex quendam baronem ad me direxit, & me plene abique omni fidelissima cautione liberavit.

11. Item, quod anno mccc. nono die mensis Januarii ejusdem anni quidam magister Matthias de Glyxy, dictus pater quendam disputationem publicam, quodlibetum nuncupatam, in universitate studii Pragensis instituit; & in ea fuit magna congregatio magistrorum, doctorum, scholarium, & honorabilium virorum in diversis facultatibus eruditorum, publice, & manifeste.

12. Item, quod idem Hieronymus in dicta disputatione quodlibetum nuncupatum, interfuit, & cum interesset, dicere publice non erubuit Joannem Wicleff fuisse virum catholicum, & verissimos libros compilasse, ac omnia in eisdem libris contenta fuisse, & esse verissima.

Respondeo. Dixi Joannem Wicleff multa bona potuisse, & scripsisse in libris suis; sed non dixi quod omnia contenta in libris dictis fuisent & essent verissima: nam nec omnia vidi. Sed hoc dico, quod quae bona Wicleff scripsit, de iis laus illi, non mihi, quae vero mala scripsit, vituperium illi, non mihi.

13. Item, quod dudum de anno Domini mccc. dictus Hieronymus de Praga, etiam ad defensionem dogmatum & errorum in dictis libris contentorum multos viros, & precipue nonnullos cives Pragenses magnae prudentiae, divitiarum & potentiae induxit, ipsosque, & nonnullos magnarum scientiarum illuminatos viros, & precipue illustrium Burgundiae & Brabantiae ducum ambaxiatores tunc in civitate Pragensi existentes; ac secum ad defendendum errores & libros praedictos consentientes non vitavit, & quantum in eo fuit, ut dictos errores prouderetur, laboravit, & operam dedit palam, & publice.

Quoad primam partem negat articulum fore verum; quoad secundam partem dicit, quod invitavit illos ambaxiatores ad quodlibetum, non ad sustinendum errores, sed ad honorandum eos, ut sui domini regis hospites.

14. Item, quod ex post dictus Hieronymus expulsus de regno Hungariae pervenit ad Austriam ad oppidum Viennense Pataviensis dioecesis. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

15. Item, quod de anno Domini mccc. de mense Decemb. dictus Hieronymus ascendens de Hung. venit Viennam, ubi propter infamiam heresum, qua resperus erat, per officialem curiae, ac haereticarum pravitatis inquisitorem, ad instantiam, & per scribam causarum consistorii eiusdem Pataviensis fuit arrestatus, & coram quibusdam a multis sacrae theologiae, & decretorum doctoribus, at-

que aliis magistris, ac suppositis universitatibus studii Viennensis, in eorum praesentia talis circumstantiis evangelicis juravit, & sub poena excommunicationis lata sententiam, quam ab ipso officiali latam sponso in se recepit, promisit de oppido Viennensi nullatenus recedere, neque se quovis modo ab eodem oppido abstinere, donec responsione facta ad articulos sibi obiectos, & testibus contra ipsum productis, ipsa causa haereticorum contra ipsum mora, seu incepta, sententiam calculo terminaretur. Et fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Respondeo, quod violenter arrestatus fui, ne quicquam mecum, sed violenter mecum adsum est, nec habebat quamquam jurisdictionem supra me, quia de alia eram dioecesi.

16. Item, quod in dicta causa aequaliter per eundem dominum officialem processu, & testibus receptis in forma juris, ipsique Hieronymo certus terminus in hujusmodi causa assignatus fuisset, dictus Hieronymus de dicto anno Domini mccciv. clam, furtive, & contumaciter de oppido Viennensi recessit, & ausugit, hujusmodi termino sibi praefixo minime expectato; praedictisque juramento & obligatione spretis, & contempsis.

Nec furtive, nec contumaciter recessi, sed violentiam mihi ab eisdem indignam suscipere non volui, prout nec tenebar, nec debui.

17. Item, quod hujusmodi termino sic, ut praemittitur, praefixo adveniente, & dicto Hieronymo minime comparente, sed contumaciter absente, praefatus dominus officialis juxta exigentiam termini judicialiter decrevit, pronuntiavit, & declaravit ipsam Hieronymum contumacem, & contumaciter recessisse, atque perjurium, & excommunicationis sententiam propter suspicionem haereticam damnabiliter incurrisse; ipsosque de haeresi notabiliter suspectum fore, prout sic, vel aliter plus, vel minus in processibus super hujusmodi sententia confessis, et emanatis, plenius, et clarius continetur.

Dixit, quod post suum recessum poterant scribere quicquid volebant.

18. Item, quod post praemissa, dicti processus contra dictum Hieronymum decreti fuerunt solemniter publicati in valvis ecclesiarum Pragensis et Cracoviensis, nec non omnium sanctorum alias sancti Stephani Viennensis, et in quampluribus aliis locis solemnibus et insignibus diversorum regnorum et terrarum publice affixi, et divulgati, et sic fuit, et est verum.

Scio quod fuerunt publicati in Praga, alibi nescio an fuerint vel non.

19. Item, quod idem Hieronymus in dictis sententiis iam per quinquennium, vel circa damnabiliter, vel contumaciter infortuitu animo indurato, claves ecclesiarum contemnendo perseveravit, prout in eisdem perseverat, et forsedit in hodiernum diem.

Negat articulum esse verum in eo, quod contempnit claves ecclesiarum, et si unquam fuerit excommunicatus, petiit se absolvi.

20. Item, quod reverendiss. pater dominus Duverno archiepiscopus Pragensis, in subsidium juris ad litteras excommunicationis domini officialis Viennensis, eundem dictum Hieronymum coram advocatum et citatum, ac exigente ejus contumacia, ac haerese, criminibus notatis, servatis servandis excommunicationis sententia similiter innodavit, et sic excommunicatum publice denunciari mandavit, prout etiam tanquam talis denunciatus fuit, in quibus per multos annos infortuitu, prout forsdet incorrigibilis, et pertinax, non curans ad gremium sanctae matris ecclesiae reverti quovis modo. Dictus Hieronymus fuit ubicumque ejus notitia haberetur, pro tali, et ut talis habitus, tenus, nominatus, et reputatus; atque pro tali, et ut talis haberetur, et reputetur.

Credet quod archiepiscopus Pragensis profecutus est processum Viennensem, nunquam tamen vocato ipso Hieronymo.

Etiam negat, quod sit incorrigibilis, et in casu quo appareret ipsum aliquo tempore fuisse aliqua sententia excommunicationis innodatum, iterum et iterum petiit se humiliter absolvi.

21. Item, quod dictus Hieronymus praemissis non contentus, sed maia malis accumulans, ferens se hujusmodi sententia ligatum, in contemptum sanctae matris ecclesiae,

Mi Glyxy.

b Forte.

c Hic aliquid deest

ANNO
CHRISTI
1516.

ANNO
CHRISTI
1516.

... & scandalum ecclesie cleri regni Bohemie; in ec-
clesia sancti Michaelis majoris civitatis Pragae de an-
no Domini mcccc. & de mense Aprilis, de manibus
cujusdam sacerdotis communicavit, & sacramentum
eucharisticum sumpsit. Et sic fuit, & est verum, publi-
cum & notorium.

Quod primum partem negat articulum esse verum,
propter primam dista: sed ad illam partem, quod de
manibus cujusdam sacerdotis sacramentum eucharisticum
sumpsit, fasces articulum esse verum. Et adjuvat,
quod tunc ille sacerdos abiecit ipsum ad cancellum;
quosque abolutionem in postum possit obtinere.

22. Item, quod veritas fuit, & est, ab ipso eo quod
dictus Hieronymus unquam aliam abolutionem a prae-
dictis excommunicationis tentatis humiliter petivisset,
& obtinisset.

Dixit, quod usque ad hodiernam diem non scivit
se excommunicatum, sed sive rite, sive non sit excom-
municatus, non spernit, sed petit abolutionem.

23. Item, ponit ut supra, quod dictus Hieronymus ex-
sistens infamator, & calumniator aliorum, & praesertim
ecclesiae Dei, & suorum pastorum, multos libellos
scripsit contra Papam, & principes illustres dominum
Ernestum Austriae, & Ernestum Bavariae ducem, & eos
assitit in mediocris & affligi procuravit; & specialiter
contra dominum Sbiuconem archiepiscopum Pragensem
se subscribens, libellum famosum in multis locis affixit,
& in Bethleem cappella de quadam fenestra caput ex-
ponens tempore sermonis Joannis Hus, dominum e
Sbiuconem bonae memoriae infamavit graviter coram to-
ta maxima multitudine populi, & contra ipsum popu-
lum concitavit. Et sic fuit, & est verum.

Negat articulum esse verum quoad illos dominos
temporales; sed quoad archiepiscopum Sbiuconem face-
tur, quod fecit querelam de eo, quod ipso non vocato
contra ipsum Hieronymum ad Hungariam, &c.

24. Item, quod de anno Domini mcccc. de mense
Septembris in monasterio Carmelitarum in die sancti Ven-
centii martyris de mense praedicto idem Hieronymus
reliquias impostas, & per unum fratrem eas custodien-
tem, & subsidium pro fabrica mendicantem, illas re-
liquias contempnibiliter in terra per quosdam laicos proj-
ci mandavit, & procuravit, & disposuit, & fratres ibi-
dem viuperavit, & percussit. Et sic fuit, & est verum.

Negat articulum esse verum, immo simpliciter si-
mum esse mendacium.

25. Item, quod dictus Hieronymus ut sacrilegus ec-
clesiarum & sacerdotum Dei invasor, de anno, &
mense praedictis, manu violenta dictum monasterium
invasit cum multis armatis, & fragit: ubi aliquos mo-
nachos vulneravit, & unum Praedicatorum principem
contra oratores VVicleff captivavit, & per multos dies
in captivitate, & privatis carceribus habuit, & eidem
multas intulit molestias & persecutiones.

Fasces. Tamen in casu monasterium intravi contem-
dentes monachos cum duobus civibus, quorum servum
in carcerem verunt: & cum pacifice ibi loquebar cum eis, ir-
ruerunt super me multi armati cum gladiis: qui licet per
manibus nihil tunc habui, eisdem laico gladium violenter
arripens contra eos, ut valui, me defendi, & post duos
monachos judici tradidi, & unum pro me retinervi.

26. Item, quod dictus Hieronymus Beneficum b de
juvencis Boleslavie, praedicatorum ordinis fratrum Mi-
norum in platea coram multis injuriose alapavit: &
extraditio postea cultello voluit eum percussit cum eo-
dem: quem verisimiliter interfecisset, vel lethaliter vul-
nerasset, nisi per quemdam magistrum Zdislavum c de
Lanetta tum fuisset prohibitus, & impeditus.

Respondit, quod cum ille monachus superba respon-
deret etiam nobilibus, Hieronymus de hoc eum incre-
pans, ipse Beneficus verbis insultavit contra Hierony-
mum, tunc manus reverfa tetigit eum per os.

27. Item, quod idem Hieronymus fratrem unum or-
dinis Praedicatorum monasterii sancti Clementis de Pra-
ga ad apostasiam induxit: & cum eo, & aliis multis
armatis ad priorem veniens, ipsum habitum monacha-
lem abiecit mandavit, & idem eum veste induit sa-
culari, quem postea fovit in apostasia, qui etiam pro-
perea submersus est. Et sic fuit, & est verum.

Quod amatos, negat articulum: de juvene facere
quod plebs vocat, quod prior non providerat ei de
necessariis, & quod sponso possit cappam ad pedes
prioris, sponso recellit, & tandem case fortuito bal-
nando submersus est.

28. Item, anathematus Hieronymus Petrus de Valen-
tia excommunicatus a domino d Sbiucone bonae me-
moriae, aggravatum & regravatum propter appella-
tionem frivolam de non responsione librorum Joannis
VVicleff per multos annos, scilicet sex, vel septem ten-
uit pro suo servitio, & pro suo servitio habuit,
centenas ecclesiasticas non adveniens.

Negat, quod non adveniret confusus ecclesiasticis:
sed fecerat, quod bona tanta, quanta poterat eidem
Petro fecerat, non propter quod sit excommunicatus,
licet sciret ipsum excommunicatum.

29. Item, idem Hieronymus in regno Poloniae diffi-
cultatem magnam fecit, & propter infamiam haereticis cum
captivi debuit, furtive recessit, & evasis.

Negat articulum esse verum.

30. Item, quod de anno Domini mcccc. de men-
se Aprilis, dictus Hieronymus seductor, perverfus pra-
dicator, fideles factos ad religionem convertos ad inf-
delitatem errorum reducere conatus est: & praesertim
in Lithuania, & Russia intrans ecclesiam eorum fidem,
sua perfidiam praesertim fidei Christianae, a quibus magna
monera ex hoc reportavit. Et de hoc fuit publica vox
& fama in Polonia, & Bohemia.

Respondit, quod illi erant baptizati secundum ri-
tum Graecorum: & ipse Hieronymus interrogatus per
duces e Vicidam, & episcopum loci illius, si erant
baptizandi, Hieronymus consuluit quod non, sed sim-
pliciter in fide Romana instruendi.

31. Item, quod dictus Hieronymus suspectus est arti-
culis VVicleff quadraginta quinque, quorum condemna-
tioni factis in Praga semper contradixit, & praecipue
de retentione panis & vini in sacramento altaris post
consecrationem sacerdotis. Et de hoc apud bonos & gra-
ves fuit, & est graviter accusatus, sive diffamatus.

Dixit, quod cum condemnatio fuit articulum,
tunc Hieronymus erat, nec puro illos esse VVicleff, quin
plures eorum.

32. Item, praefatus Hieronymus existens laicus, in
habitu & consura laicali incedens, multis & diversis
vicibus in diversis regnis in Mundi partibus, videlicet
Poloniae, Cracoviae, Lithuaniae, Moeaviae, & aliis
regnis, tam publice, quam in angulis, & domibus, in
castris & plateis, praedicavit Joannem VVicleff, & ejus
doctrinam approbando, & multis suis blandis sermone-
bus, & erroribus infectis, & corruptis, & pecuniam ex-
torfit. Et sic fuit, & est verum.

33. Item, quod praefatus Hieronymus fuit & est fau-
tor Joannis Hus praecipuus; ipsum in doctrina & here-
sibus suis approbens: per barones, nobiles tam in Bo-
hemia, quam in Moravia ejus causam promovit, eun-
que quantum potuit, justificavit, & per hoc multos in-
duxit ad suam sequelam.

Respondit, quod dilexit Joannem Hus, tanquam bo-
num hominem, & qui libenter exercebat officium suum,
non discurrendo cum mulieribus; & a quo nihil audi-
vit haereticum, & quod multa impetabantur sibi, de
quibus nullam habuit culpam.

34. Item, dictus Hieronymus in partibus, & in cu-
ria, per edictum publicum monitus fuit per processus
Apostolicos, ut hujusmodi haereticos, & fautores Jo-
annis Hus abjureret, & ab erroribus suis desisteret, mi-
nime facere curavit: & personaliter citatus ad curiam
Romanam in materia fidei, ut se purgaret, per anona
& ultra non curavit, sed pertinax remansit.

Negat quod ad ipsum usque pervenerit aliqua citatio.

35. Item, quod idem Hieronymus profanus adhaerit, &
ecclesiam profanorum visitavit, in sancti Michaelis paro-
chiale & cappellam Bethleem majorem civitatis Pragae
fuit, & ad faciendum idem multos saeculares induxit.

Negat articulum similiter esse verum.

36. Item, quod ipse Hieronymus pluries apparuit in
plateis cum centum, & aliquando cum ducentis arma-
tis, faciens seditiones in clero & populum VVicleff-
is repugantes. Et sic fuit, & est verum.

b Mh de In-
nom in Be-
tilioria.

c Mh de
Zvonozar
fuit. &c.

d Mh de
conar.

e Mh. For-
holdam.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

Dixit, quod aliquando cum septuaginta apparuit dum A cum rege equitavit, sed non fuit. Negat familiariter articulum esse verum.

37. Item, quod idem Hieronymus, dum illis dominus rex Bohemias fecit, & commisit Justiciam Joannis de Hus, & de aliis VVicleffis, ipse veniens tanquam medicus ad regem in uno alio suscipit, barba longa, & distictus equitavit, simulans hypocritice, se Christi in hoc discipulum: ubi predicando ad partem VVicleffitarum multos attraxit, & per hypocritam hereticos & seduciosos jam per regem damnatos a damnatione liberavit.

Nescit quid dicit: sed scit falsum esse confutandum.

38. Item, quod dictus Hieronymus ad confirmandum famam, & sanctitatem simulatam ipsius VVicleff, ut falsarius litterarum studii Oxoniensis in fautorum VVicleffitarum ascendens ad cathedram, sigillatam sigillo universitatis studii Oxoniensis, ut ipse asserat, licet falsae: quae tamen littera fuit acquisita falsae, & subreptitiae, & per VVicleffitas confecta, & fabricata.

Nescit an fuit falsa, an non: fuit enim sibi data dum esset in cathedra per quemdam juvenem, ut in scholis eam publicaret, quae dixit se fecisse.

39. Item, quod dictus Hieronymus visitavit saeculares principes contra clerum, & induxit multos nobiles, & clientes ad spoliandum clerum: & ipsis spoliatoribus, scilicet a Wozoni, Ratzcovi, Robolu laicis, & eis frequenter adhaesit.

Negat articulum esse verum, quod non adhaesit Ratzcovi, Coble, & Wozoni: sed locutus cum eis est, non tanquam spoliatoribus, sed tanquam regis sui familiaribus.

40. Item produxit saeculares ad non curandum censuras, ad vilipendendum reliquias sanctorum, & indulgentias.

Negat articulum esse verum.

41. Item, quod dictus Hieronymus est homo male famae, & male conditionis, seduciosus, haereticus, dogmatizator; atque pro tali, & ut talis habitus, tenus, & nominatus palam & publice.

Dixit, quod non sunt conditiones caritatis illae, quae contra me scripsit. Videat ipse ex qua conditione caritatis hoc scripsit.

42. Item, quod dictus Hieronymus saepe & saepius in diversis locis, & praesertim Parisius, Coloniz, Heydelbergae, has infrascriptas conclusiones dogmatizavit, legit, tenuit, & pertinaciter defendit, eas esse veras, & catholicas asseruit.

In Deo sive divina existentia non solum est trinitas personarum, sed etiam quaternitas rerum, & quaternitas. Item, iste res in divinis sunt distinctae, quod una non est alia, & tamen quilibet earum est Deus.

Item, illarum rerum una est alia perfectior.

Item, in rebus creatis, ut in anima hominis est ponere trinitatem rerum in una essentia, videlicet memoriam, intellectum, & voluntatem in essentia animae humanae.

Anima hominis est perfecta imago trinitatis, isto solo dempto, quod anima hominis est creata, & finite perfecta.

Memoria Angeli, sive voluntas ejus, seu intelligentia est essentia Angelus, & tamen non est persona.

De potentia Dei absoluta Deus Pater potuit non generare Filium.

Omnia futura de necessitate conditionata eveniunt. Substantia panis vi consecrationis non convertitur in corpus Christi.

Dixit Joannem VVicleff non esse haereticum, sed sanctum hominem.

43. Item, dictus Hieronymus Parisius in quadam determinatione publicavit, quod Deus nihil poterat annihilare. Propter quod fuisse per universitatem, & cancellarium compellus ad revocandum, nisi clam a civitate recessisset.

44. Item, quod dictae conclusiones, vel saltem aliquae earum fuerunt, & sunt erroneae. Et sic fuit, & est verum.

Dixit quod istae propositiones, quamquam ad debitum intellectum sint verae, tamen non sunt in forma mea: quaedam tanquam tenent sententiam deorum doctorum.

45. Item, quod de praemissa omnibus, & singulis fuit, & est publica vox & fama.

Ad finem deliberandum, providendumque, & ad vitandum de modo procedendi, & continuandi processum contra Hieronymum de Praga asserum magistrum in artibus, delatum & multipliciter diffamatum de diversis haeresibus per vos reverendissimos patres dominos judices, & commissarios ad hujusmodi causam deputatos, ne propter defectum plenariae instructionis contingat evenire scandalum, quod potest formidari, si ad ipsius nimiam facilem expeditionem procederetur. Et quod in partibus Bohemias, & aliis diversis Mundi partibus, quasi totius Christianitatis, pro homine male famae, & de haeresi vehementer suspecto, & seducioso haberetur: teneretur, & responderetur, ac pro notorio haberetur: omnia infra deducenda, & multa alia erronea, & de quibus notatus est: & inde rabies fermentum contra doctrinam catholicam firmaretur, & auferretur: & debilitaretur fidelium & catholicorum voluntas. Et si evaderet debita cautela non adhibita, nunquam peridia Ariana in tantum nocuit ecclesiae catholicae & religioni Christianae, quantum faceret secta VVicleffitarum. Propterea ultra jam dicta producta, & exhibita in causa huiusmodi instigator & promotor in causa eadem ex officio deputatus, instigatorio & promotorio nomine officii vestri praedicti, addendo articulis pro parte sua jam datis in meliori & aptiori loco quo fieri potest, adiungit articulos hic sequentes: quibus petit per dominum Hieronymum de Praga principalem medio suo juramento singulariter singulis debite responderi: & si negati fuerint, se ad probandum petit admitti in curia, & extra: ad onus tamen superfluae probationis minime se adstringens, sed tantum ad quae poterit & sufficient.

1. In primis dat, & probare intendit, quod quidam Joannes VVicleff damnatae memoriae se genus dum viveret pro presbytero, ac in artibus & theologia magistro in regno Angliae, unde oriundus exlitterat; composuit & compilavit diversos libros, & dialogum triologum, de ideis, de dominio episcopali, de universalibus rebus, & quamplura alia opuscula: in quibus inseruit diversos errores, & dogmata haeretica & erronea, in fide & moribus, & ea praedicavit, & docuit, & dogmatizavit, palam, publice, & notorie. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

2. Item, quod de dicta doctrina, & libris praefati Joannis VVicleff fuerunt extracti per doctores & magistrum studii Oxoniensis, ad hoc legitime deputatos diversi articuli errores & haereses continentes, quosque dictum studium Oxoniense, doctoresque & magistri ejusdem doctrinaliter, & prout pertinuit ad eos, una cum libris, ex quibus extracti fuerunt, debite condemnaverunt; & ne legerentur, docerentur, aut dogmatizarentur, prohibuerunt. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

3. Item, quod successive archiepiscopus Cantuariensis Apostolicae sedis legatus suo generali Concilio provinciali convocato, facta diligenti inquisitione de libris & doctrina praefati Joannis VVicleff, quam reperiens erroneam in fide & moribus, scandalosamque, & se extollentem adversus dogmata catholicae ecclesiae, eam dicto provinciali Concilio approbante, una cum libris, in quibus continebatur, condemnavit, & eam doceri, & praedicationi prohibuit, notorie, & manifeste. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

4. Item, quod post damnatum obitum dicti Joannis VVicleff damnatae memoriae Joannes Hus praedictus damnatos libros, haereses & doctrinam perverfam in se continentes, in partibus, maxime in civitate, & dioecesi Pragensi legit, & dogmatizavit, tam ad clerum, quam ad populum. Quodque in partibus eisdem propter huiusmodi perverfas praedicationes, & doctrinas (proh dolor!) in populo partium earumdem, & praesertim in civitate Pragensi, perverfa secta VVicleffitarum inturrexit, ac vigere incepit, prout hodie viget: qui haereses, & errores dictorum Joannis VVicleff, & Joannis Hus damnatorum in animarum suarum periculum docent, praedicant, tenent, & defendunt, & in diebus communitate appaerant. Et sic fuit, & est verum.

5. Item, quod propter praedicta nonnulli clerici, nobiles, & lai-

a. Nisi per
x. m. l. p.
Nisi om. l. p.
L. i. d.

b. Forte, /s
v. m. l. p.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

1. & laici utriusque sexus, & alii quamplurimi diversarum A
 sectarum, hujusmodi haereses seu errores tenentes &
 dogmatizantes, Wicleffiz nuncupati, alios diversos
 Christi fideles utriusque sexus in fide catholica decepe-
 runt, & decipiunt, clerum spoliaverunt, percutiunt,
 expellunt, & beneficiis eorum eos spoliant, alios Wic-
 leffistas ad ea intrudunt, & intrudi procurant: clavos
 & sacram ecclesiam publice contemnunt, & suis pre-
 latis, & plebanis non obediunt; ad profanandum clerum
 ecclesiarum Romanarum compellunt, abbates, presbyteros, &
 alios clericos interficiunt, ecclesias vi excutiant, & se-
 ditionem contra clerum & Christi fideles faciunt, &
 procurant. Et sic fuit, & est verum.

2. Item, quod omnia & singula praemissa fuerunt &
 sunt publica, & manifesta: arque de eis omnibus, &
 singulis fuit, & est publica vox, & fama.

3. Item, quod praefatus Hieronymus postquam ad an-
 nos discretionis pervenit, & aliquid in scripturis & ar-
 tibus incipere sapere, inclinatus fuit ad vias extraneas;
 ac perverfis novitatibus & erroribus gaudebat, & praeci-
 pue ad errores Joannis Wicleff damnatae memoriae to-
 tum suum comatum dirigebat. Et sic fuit, & est verum.

4. Item, quod dictus Hieronymus ad terras regni An-
 gliae proficiscens diligenti studio libros Joannis Wicleff
 inquirebat, seu per alios inquire faciebat, ipsosque in-
 ventos & repertos etiam propriis suis manibus singulari
 devotione conscriberebat. Et sic fuit, & est verum.

5. Item, quod dictos libros dicti quondam Joannis
 Hus sic per eum etiam diversis temporibus & laboribus
 conscriptos, ut praefertur, in partes diversarum terra-
 rum, & praecipue dicti regni Bohemiae portavit & pu-
 blicavit, seu portari & publicari procuravit, offerens
 eorum diversis hae dignis testibus hujusmodi libros ab
 omnibus veram scientiam & notitiam habere astanti-
 bus sine affectione fore diligendos & tenendos. Et sic
 fuit, & est verum.

6. Item, quod dictus Hieronymus iis non conten-
 tus, sed ut eo magis studiis & universitatibus totius or-
 thodoxae fidei approbationem retrahere potuisset, & non
 solum libros Joannis Wicleff persuasit, ut praefertur,
 eligendos, & tenendos, sed etiam alios libros a dicta
 sacrosancta ecclesia & universalibus studiis ut veros ap-
 probatos, & perverfis doctrinis dicti Joannis Wicleff
 contrarios, afferunt publice, non attendendos, sed omni-
 nino rejiciendos. Et sic fuit, & est verum.

7. Item, quod dictus Hieronymus prioribus suis malis
 peiora cumulans, Pragae in leborio ordinariorum a dis-
 putatione ubi tunc tota universitas Pragensis erat-con-
 gregata, ut eo magis & magis libros dicti Joannis Wic-
 leff haereticae sectae & errorum fautor, persecutor, nu-
 tritor, & dogmatizator extollere & magnificare potuisset,
 publice asseruit juvenes & scholares b dicti Joannis
 Wicleff non studentes, solum & dumtaxat cortices scienti-
 arum quaerere, ac radicem veram, & vera fundamen-
 ta scientiarum minime invenire. Et sic fuit, & est verum.

8. Item, quod idem Hieronymus subsequenter & in
 eodem loco proxime supradicto, publice persuasit omni-
 bus & singulis scholaribus, & secundum eum utiliter
 studere volentibus, ut aliis libris a dicta sacrosancta ec-
 clesia receptis, & universitatibus studiorum universis,
 ut praefertur, approbatis, penitus & omnino reiectis &
 dimissis dumtaxat ad scientiam dicti Joannis Wicleff,
 & in ejus libris traditis anhelarent, quos dixit omnium
 verarum scientiarum firmas radices & vera fundamen-
 ta, palam & publice.

9. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit, E
 & est publica vox, & fama.

10. Item, quod dictus Hieronymus ab uno, duobus,
 tribus, quatuor, quinque, sex, septem, octo, novem, de-
 cem, undecim, duodecim annis proxime praeteritis & ci-
 tra, & supra fuit, prout hodie est, homo male famae, &
 male conditionis, seditiosus, haereticum infector novarum,
 & suspectarum sectator, & praecipue Joannes Wic-
 leff haereticae sectae, & erroris fautor, persecutor, nutrito-
 r, & dogmatizator, ac pro tali, & ut talis in regno Bohemiae,
 & in aliis diversis partibus quasi totius Christianitatis fuit
 habitus, tentus, nominatus, & reputatus, habeturque,
 tenetur, & reputatur, palam publice & notorie.

11. Item, quod idem Hieronymus in suis scrip-
 tura Concilii Generalis Tom. XXVII.

veris doctrinis quamplures utriusque sexus homines olim
 catholicos in fide recta sentientes non solum in errorem
 adduxit, ut in perfidiam & pravitatem haereticam cecide-
 rint, sed & nonnulli ex eisdem sic deducti in diuis per-
 fidias & erroribus ab hac luce damnabiliter decesserunt.

12. Item, quod quam plures per eundem Hieronymum
 totaliter seducti, ut praefertur, in diuis erroribus taliter
 obstinati et excoecati fuerunt, et sunt, ut ipsorum er-
 rores fore veritates evangelicas publice, et occulte, li-
 cet falso, asserere praesumpserunt, et praesunt; ac
 evangelia, et doctrinas Christi in omnibus se jactant se-
 qui, hujusmodi perverfis erroribus sumitur adherendo,
 prout haec omnia, et singula in et per diversis loca regni
 Bohemiae adeo sunt publicata, et notoria, ut nulla, &c.

13. Item, quod postmodum aliquo decursu tempore
 Hieronymus de Praga reus, & delatus in causa hujusmo-
 di, praemissorum condemnationem librorum & doctrinae
 Joannis Wicleff non ignorans, appetit & voluit contem-
 nari doctrinae praedictae, in illa studuit, quantum po-
 tuit, & libros tam continentes jam damnatos, ut praef-
 fertur, corripuit: & quorum exempla habere potuit, eos
 pro tunc in Anglia, & studio Oxoniensi conscripsit, &
 exquisitos apud se habuit, & custodivit, & eos ad stu-
 dium Pragensis secum apportavit, videlicet dialogum
 & dialogum de corpore Christi majorem, & minorem, de
 ideis, de compositione hominis, de simonia, de morte,
 de hypotheticis, quos habere potuit & notorie. Et sic
 fuit, & est verum, publicum, notorium & manifestum.

14. Item, quod instructus in illa nefaria doctrina, &
 habitis passibus in libris, ut supra, eam continentibus,
 & apud se existentibus in Praga, ac in regno Bohemiae
 saepe saepe, ac diversis vicibus, anno Domini millesimo
 quadringentesimo secundo, tertio, quarto, quinto,
 sexto, septimo, octavo, nono, decimo, undecimo,
 duodecimo, decimo tertio, & decimo quarto de mense
 Januarii, Februarii, Martii, Aprilis, Maji, Junii, Julii,
 Augusti, Septembris, Octobris, Novembris, & De-
 cemberis, ac per dies dictorum mensium, dogmatizavit,
 docuit, & plures in eo contaminauit, intrans domum
 virginum, & viduarum, & nobilium, tam in regno Bohe-
 miae, quam in terra Moraviae, ipsi seduxit a veritate
 evangelica, & in perfidia Wicleffistarum instruendo, &
 inter ceteros Joannem Cristianum Hus damnatae memo-
 riae primo instruxit, qui postmodum se totaliter ad illam
 dedit perverfam doctrinam, & contra fidem catholicam
 se erexit: & ipsi Hieronymo, Cristofomo, & Jacobello,
 & Joanne Hus mutuo se juvantibus cum sibi adhaerentibus,
 commoveri fecerunt tenentes perverfam doctrinam,
 & sectam Wicleffistarum, contra clerum &
 alios tenentes fidem, & doctrinam catholicam in civi-
 tate & dioecesi Pragensi, cum scandalo maximo, palam,
 publice, & manifeste; & sic fuit, & est verum.

15. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit
 tunc, prout hodie est, publica vox & fama.

16. Item, quod dudum de anno mccccxi. die deci-
 ma octava mensis Maji, Pragae in collegio Caroli, in
 stuba facultatis, fuit facta plena & generalis congrega-
 tio omnium magistrorum studii Parisiensis: ibidemque
 articuli quadraginta quinque extracti ex libris Joannis
 Wicleff damnatae memoriae per magistros praedictos fue-
 runt publice lecti, & condemnati: & mandatum fuit
 per rectorem pro tunc universitatis praedictae, quod nul-
 lus de dicta universitate eisdem de cetero teneret, dog-
 matizaret, aut defenderet quoquo modo, sub poena
 praefati juramenti. Et sic fuit verum, publicum, no-
 torium, & manifestum.

17. Item, quod subsequenter anno Domini mccccx.
 de mense Augusti iidem articuli fuerunt condemnati
 scholasticae, & prohibiti dogmatizandi sub poena exclu-
 sionis, & carentia omnium commodorum nationis in
 nova civitate Pragensi, in domo nationis Bohemorum
 in fossato, ubi quadraginta magistri erant praesentes,
 prohibitioni contententes, & damnationi, & multi bac-
 calaurii, & studentes, inter quos creditur dictus Hiero-
 nymus fuisse unus. Et sic fuit, & est verum, publi-
 cum, notorium, & manifestum.

18. Item, quod subsequenter de anno Domini mccccx.
 & de mense Junii anni ejusdem, libri Joannis Wicleff,
 videlicet dialogus & dialogus, per doctores & magistros
 studii

a Forte disputatio

b Forte in libris

E

D

B

C

studii ad hoc legimus deputatos fuerunt disceptare ex-
aminati, & per episcopum Pragensem in curia & domo
episcopali, auctoritate Apostolica tanquam etroni, &
haereses in se continentes solemniter fuerunt condemna-
ti, & ceteri quateral, in quibus dicti libri erant descri-
pti, combusti & prohibiti in generali Synodo sub pe-
na late sententiae predicari, defendi, doceri, & quo-
vis modo dogmatizari; palam, publice, & notorie.

23. Item, quod subsequenter de anno Domini MCCCCXIII.
de mense Januarii ejusdem anni generale Concilium in
urbe Romana fuit, & erat legitime convocatum, &
congregatum in ecclesia & basilica sancti Petri: & cer-
ta die ejusdem mensis Papa presidente in eodem Con-
cilio, ipsaque generali approbante Concilio, omnes & sin-
guli praemissi libri & opuscula ejusdem Joannis Vvicleff,
& ipsius nomine intitulati, cujuscumque artis & facultatis
essent, omnesque ejus doctrinae & perversa dog-
mata, fuerunt, & sunt, solemniter & matura deliberatione
habita, sententialem & definitiva condemnata: &
prohibita sub poena fautoriae haeresis, ne quis dictos
articulos quadraginta quosque, aut doctrinam contentam
in dictis libris Vvicleff auderet vel praesumeret publice
vel occulte docere, predicare, dogmatizare, asserere,
aut quovis modo defendere. Et dicti libri fuerunt man-
dati concremari ubicumque possent vel valerent reperiri.
Palam, publice, & notorie.

24. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit
tunc, prout etiam nunc est, publica vox & fama.

25. Item, quod dictus Hieronymus de Praga reus & de-
latus in causa hujusmodi praedictam condemnationem
quadraginta quinque articulo primo factam in Praga
per universitatem, & postea librorum Vvicleff cujuscum-
que artis vel facultatis factam in urbe Romana, ut praesertim
scivit, & audivit, nec illorum ignorantiam praetendere
potuit, neque potest, illos recipere, & admittere: &
sub poena perjurii, & fautoriae haeresis, &
excommunicationis, totaliter obedire debuit, & prout
debet, tenetur adhuc, notorie & manifeste.

26. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit,
prout hodie est, publica vox, et fama.

27. Item, quod postmodum praemissis non obstantibus,
praefatus Hieronymus fautor et defensor dicti Vvicleff et
ejus nefandae doctrinae praedamatae se annis, et mensibus,
ac diebus duorum mensium ostendit, et exhibuit sepis-
sime in civitate Pragensi in lectorio ordinariorum disputa-
tionum, & in cappella Bethlehem, et diversis aliis dicec-
sibus tenere ausus fuit nominare, et nominavit palam
et publice praefatum Vvicleff virum praesantissimum, et
evangelicum praedicatorum, atque verum fidei doctorem.
Et sic fuit verum, publicum, et notorium.

28. Item, quod praefatus Hieronymus eundem Joannem
Vvicleff damnatum, ut praesertim habuit, et adhuc habet
hodie pro viro sancto; in domo, quam inhabitat in Praga
in quadam camera ejusdem domus, eundem Vvicleff,
seu ad ipsius representationem quandam imaginem pin-
xit fecit cum diademate in circumferentia capitis ad mo-
dum sancti; & cum venerabatur, et adorabat tanquam
sanctum; et quamplures induxit ad ipsum adorandum, et
idolatriam, crimen idolatriae & haeresis damnabiliter in
hoc committendo. Et ita fuit, et est verum, prout hodie
dicta pictura demonstrari potest palam, publice,
notorie, et manifeste.

29. Item, quod praefatus Hieronymus post praedictas
condemnationes in civitate Pragensi, et pluribus locis
aliis publice, et saepe et saepius dixit, et pertinaciter
defendit, quod dictus Joannes Vvicleff nunquam erravit;
quodque eius damnati articuli, et doctrina erant et fue-
rant catholici, et evangelici; et quod iniuste, et irra-
tionabiliter fuerant condemnati: et quod condemnantes
non habebant potestatem eos condemnandi: per hoc de-
fendens doctrinam haereticam, et negans auctoritatem
et potestatem esse apud sedem Apostolicam et generale
Concilium condemnandi errores, et haereses, et praeser-
tim quadraginta quinque articulos et libros dicti Joannis
Vvicleff, diversimode, ut praemittitur, condemnatos:
quod haereticum est vere, et manifestum.

30. Item, perseverando obstinate in fautoria, adhaerentia,
et defensione dicti Vvicleff, et ejusdem libro-
rum, et dogmatum damnatorum: et quod postquam fuit

mandatum, quod omnes dependentes in civitate vel diocesi
Pragensi, habentes libros continentes doctrinam dicti
Joannis Vvicleff debent eos portare archiepiscopo Pra-
gensi, ausus fuit dictus Hieronymus, et praesumptive con-
tatos libros, tractatus, doctrinam damnatae ejusdem Jo-
annis Vvicleff, in studio sive scholis Pragensibus publice,
& locis diversis aliis sustinere, neque studuit, et de-
fendit, et contenta in eis predicavit, docuit, et dogma-
tizavit. Et nihilominus quosdam alios praetextos magi-
stros studii Pragensis ad valvas collegii Caroli; et diver-
sas ecclesias parochiales defendentes, docentes, et pre-
dicantes certos alios tractatus, et libros dicti Joannis
Vvicleff induxit, et per eos defendi, predicari diversis vicibus
fecit, seu procuravit in collegio Caroli, et universitate
studii Pragensis, palam, publice, et notorie.

31. Item, quod per exquisitos et diversis modis idem
Hieronymus conatus est, et attentavit, neque de facto
fecit defendere, et sustinere doctrinam dicti Joannis
Vvicleff; et quoscumque tam clericos, quam laicos ad-
haerentes determinationi et condemnationi, tam in Syn-
odo archiepiscopali Pragensi, quam in Romano gene-
rali Concilio ultimo solemniter celebrato factis, de libris
et doctrina dicti Vvicleff, detestantes eandem doctrinam,
quantum potuit, impugnavit, et impugnare fecit, et ve-
xare per incarcerationes, honorumque suorum occupationem,
et per alia diversa exquisita vexativa remedia: sic
terrendo quos poterat, ut nullus auderet impugnare di-
ctam pestiferam doctrinam, in quantum voluit, et po-
tuit, publice odio prosequabatur, palam, publice, et no-
torie. Et sic fuit, et est verum, publicum et notorium.

32. Item, quod dictus Hieronymus, sic odio profes-
sione catholicos, et detractioni ecclesiae quoad damna-
tiones librorum dicti Vvicleff adherentes, de anno Do-
minici MCCCCXI. et de mense augusti ejusdem anni, ho-
nestum virum N. de Caltellfabris in dicta civitate Pra-
gensi moram trahentem, perveras doctrinas dicti Jo-
annis Vvicleff, et Joannis Hus, et eorum falsas insanas,
et haereticas asserentem, capi fecit, et miserabiliter in-
carcerari, et viriliter tractari, et verberari publice in
mediastino majori civitatis Pragensis cum poenitentibus la-
pidibus impositis, et ovis putridis, tanquam maleficum,
et a veritate devium, in fidei orthodoxae vilipendium.
Et sic fuit, et est verum.

33. Item, quod dictus Caltellfaber sic, ut praemittitur,
diversis verberibus, et a violentis concussus, et a Forte, vultu
afflictus, post paucos dies diem suum clausit extre-
mam. Et sic fuit, et est verum.

34. Item, quod idem Hieronymus de anno Domini
MCCCCXII. et in die sancti Wenceslai martyris, et patro-
ni regni Bohemiae, quae fuit penultima dies mensis Septem-
bris ejusdem anni, quosdam religiosum virum patrem Ni-
colaeum monasterii sanctae Mariae in Arena ordinis Carme-
litarum dictae civitatis pragensis servum Dei, in dicto mo-
nasterio ad populum praedicatorum doctrinam dicti Joannis
Vvicleff esse haereticam, & ab ecclesia Dei reprobam
asserentem, et praedictam in dicto monasterio, manu
violenta et sacrilega cepit, et captivavit, cum duobus al-
iis fratribus dicti monasterii, et captivum deduxit; alios
vero duos fratres iudici seculari dictae civitatis tradidit,
qui eosdem ad carceres dictae novae civitatis captivos po-
suit inter latrones, & fures. Et sic fuit & est verum.

35. Item, quod dictus Hieronymus praefatum fratrem
praedictorem de dicto monasterio captivum abduxit, et
eum per plures dies in sua captivitate in carceribus deti-
nuit, eidem plura diversorum tormentorum genera intulit,
ac postmodum eis non contentus, sed pejora malis ac-
cumulans, eundem fratrem sine ligatum et constrictum
in flumine Multaviae aqua vehementi et magna prope di-
ctam civitatem Pragensem decurrente de navi projecit,
dicens ad dictum fratrem haec, vel similia verba: Di-
cas mihi, monache, nonne magister Joannes Vvicleff fuit
sanctus, et evangelicus praedicator? volens eundem com-
pellere ad revocandum ea quae dixerat in ambone de ha-
eresibus dicti Joannis Vvicleff. Quodque eundem fratrem
submersisset, nisi auxilio cujusdam clientis, et suorum
familiarium supervenientium a tantis periculis liberatus
fuisset. Palam, publice, et notorie.

36. Item, quod dictus Hieronymus quampluries, et
saepe saepius in diversis locis, et temporibus, et praeser-
tim

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

tim in civitate Pragenſi in regno Bohemico, & aliis locis circumvicinis, coram diverſis utriuſque ſexus hominibus, animo & intentione doctrinam quendam Joannis Wicleff damnata memoriam deſervendi, & manutenuendi, & alios in ejuſdem doctrinae erroneas deducendi, ſuſpe ſupius, & diverſis vicibus, et præſertim de anniſ Domini milleſimo quadringentiſimo quarto, quinto, ſexto, ſeptimo, octavo, nono, decimo, undecimo, & decimoſexto, videlicet de menſe Januarii, Februarii, Martii, Aprilis, Maji, Junii, Julii, Auguſti, Septembris, Octobris, Novembris, & Decembris; necnon diebus dictorum menſum, publice aſſeruit, dogmatizavit, & tenuit inter alios erroneos articulos inſcripſit.

1. Item, quod in ſacramento altaris poſt conſecrationem remanent panis materialis, & quod panis in ſacramento altaris non tranſubſtantiarur in corpus Chriſti.

2. Item, quod panis non tranſubſtantiarur in corpus Chriſti in ſacramento principaliter, & corporaliter, ſed ut ſignum in ſigno. Et ad ſic credendum induxit & ſeduxit quampſures, qui ad hoc damnabiliter in dicto errore perſeverant. Et ſic fuit, & eſt verum, publicum, & notorium.

3. Item, quod in hoſtia ſive ſacramento altaris non eſt vere Chriſtus: & ad ſuam huiuſmodi errorem deducere tali vel ſimili perſuaſione arguebat. Nam Chriſtus paſſus eſt in cruce: ſed hoſtia altaris nunquam eſt paſſa, neque patitur; ergo in hoſtia altaris non eſt Chriſtus.

4. Item, mures non poſſunt comedere Chriſtum, ſed mures poſſunt comedere hoſtiam conſecratam; ergo hoſtia in ſacramento altaris non eſt Chriſtus.

5. Item, hoſtia in ſacramento altaris non eſt Deus: quia præbyter non poteſt conſecrare creatorem ſuum, videlicet Deum: ſed præbyter conſecrat hoſtiam; ergo in hoſtia altaris non eſt Chriſtus.

37. Item, quod ad firmendam doctrinam damnatam dicti Joannis Wicleff, et confundendam catholicam fidem, de anniſ, & menſibus, ac diebus, ut ſupra, dixit, aſſeruit, ac publice prædicavit, quod nullus quantum ad triumphum martyrii, ſeu aureolam confeſſorum atque virginum in caelis coronabitur, niſi credat, teneat, mentemque & ore conſecratur ſidem & doctrinam, quam dictus Joannes Wicleff ſcripſit, docuit, atque prædicavit, & in ſuis libris, & opusculis continetur, nec extra illam eſt vera doctrina. Et ita fuit verum, publicum, & maniſeſtum.

38. Item, quod dictus Hieronymus ſentens ſacerdotes & alios literatos ſibi contrarios in ſupra proximo errore, ad hoc ut ſuam hæreſim executioni demandare poſſet, errores erroribus accumulavit, & de novo tenuit, & aſſeruit, quod virgines, & vidue, immo cuiuſcuſque ſtatus atque ſexus ruſtici, atque plebeji doctrinam dicti Wicleff credendo & veraciter deſendendo, & realiter impugnando ea que in ſtudio Oxoniienſi, & Synodo Cantuarienſi, & ſancto Romano Concilio generali ſunt ſucceſſivis temporibus in contrarium condemnata, poſt hanc vitam in caelis triumphatores re-promiſſi. Et ita fuit publicum, notorium, & maniſeſtum.

a Legi ex mſa. per ex-communicationem.

39. Item, quod dictus Hieronymus per a excommunicationem ſua ſarſiſſimam in vulgari Bohemico ſecit, ſeu ſeri procuravit caſtilenas & cantinas, continentem in ſenſu & eſſuſtu verba canonis conſtituta & ordinata ad conſecrationem Chriſti, quas mechanici didicerunt, & eas cantant; & cum illis dicunt ſe conſecrare corpus Chriſti, quod perſicere attemptant diverſis horis; propter quod invaluit peſſimus error, & maxima commotio contra ſacerdotes, & illos de clero in partibus Bohemias, & partibus circumvicinis. Et ſic fuit, & eſt verum, publicum & notorium.

40. Item, quod dictus Hieronymus ad confirmationem ſuorum errorum, & hæreſim, ut prædictos laicos in ſuo pertinaci errore confirmaret, & ut ſe habiliores & digniores reputaret ad præmiſſa, inſtruxit quantum potuit, & plurimas caſtilenas conſcripſit, & compoſuit, in quibus ſuorum biblis & ſacrae ſcripturae expreſſit, & capitula convocavit: ut ipſi ſoli videantur, & non eccleſia Romana, neque alteri de clero ſacram ſcripturam intelligere: quas ad confuſionem illorum de eccleſia Cencil. General. Tom. XXVII.

ſa, quando placet eis in planis publicis de die & de nocte maniſeſte decantant.

41. Item, quod idem Hieronymus poſtquam diverſos laicos verba conſecrationis, & caſtilenas huiuſmodi docuit, tenuit, dixit, & prædicavit, aſſeruit, quod laici utriuſque ſexus, videlicet viri & mulieres de ſecta Wicleffitarum exiſtentes, & doctrinam Wicleff ſermiter devotes tenentes, poſſunt conſecrare corpus Chriſti, baptizare, conſeſſiones audire, atque alia quacuſcuſque eccleſiaſtica ſacramenta conferre, dummodo proferant verba apta & ordinata ad conſecrationem, & ſacramentorum collationem. Et quod talia ſacramenta ſunt tantæ efficaſie et virtutis, ac ſi per ſacerdotes juxta formam eccleſias conſecrentur, & conſerventur: per hanc damnabilem hæreſim volens taliter enervare poteſtatem & auctoritatem eccleſias, in damnationem animarum ex hoc: & corpus Chriſti poſſe conſecri per eos quacuſcuſque velent, & quacuſcuſque hora, etiam aſſeruit, & publice dixit. Et ſic fuit, & eſt verum, publicum, & notorium.

42. Item, quod de præmiſſis omnibus, & ſingulis fuit, & eſt publica vox & fama.

43. Item, quod dictus Hieronymus de anno Domini MCCCXII die Dominica proxima poſt feſtum Aſſumpcionis Mariæ Virginis, in civitate Pragenſi, & diverſis aliis locis, & ſpecialiter in cappella Bethleem nuncupata prædicavit, docuit, & aſſeruit, ſimilem hæreſim, quam tenuit Joannes Hus, videlicet quod excommunicatione Papæ, episcopii, vel cuiuſcuſque alius miniſtri eccleſias non ſit timenda, nec curandam de ea, niſi de quo conſtaret excommunicatum prius a Deo; & propterea excommunicationes lætæ in loco Pragenſi contra deſendentes doctrinam Wicleff, & interdictum in loco apoſitum auctoritate Apoſtolica in nullo eſſe tenendum, neque de excommunicatione curandam: quia nec Papæ nec alicui alteri miniſtro eccleſias erat, neque unquam fuerat talis, neque tanta poteſtas attributa a Deo. Et propter hoc de factio in pluribus locis & civitatibus diocæſis Pragenſis fuerunt compulſi præbyteri & ſacerdotes per potentiam laicalem celebrare, & divina miniſtrare, non obſtante interdicto auctoritate Apoſtolica poſito in civitate Pragenſi: Et ita fuit, & eſt verum, publicum, & notorium.

44. Item, quod de præmiſſis omnibus, & ſingulis fuit, & eſt publica vox & fama.

45. Item, dixit, & prædicavit præſatus Hieronymus in ſua nequicia perſiſtens, & errores Wicleff & Joannis Hus ſeminando, & deſendendo, quod nulla poteſtas dandi indulgentias reſidet apud Papam, neque episcopos; quodque litteris Apoſtolicis, neque episcoporum, continentibus indulgentias, nulla fides ſit adhibenda; & quod indulgentias tales de nihilo proficiant: prædicanteſque indulgentias impedivit & deſiſtere ſecit, quando præſens fuit: prout de anno Domini MCCCXII & de menſe Auguſti in oppido Novadorno Pragenſis diocæſis, in perſonis dominorum Joannis de Altameta, Luthomiſienſis diocæſis, & Vveſneſii aharifſte ſancti Michaelis in b Optavvincheave civitatis Pragenſis, attenteavit in dote dictæ eccleſias parochialis exiſtentibus animo & intentione ditas indulgentias per olim dominum Joannem XXIII. conceſſas in dicta eccleſia incimandi, & publicandi; præſatus Hieronymus de Praga ſtatim cum hoc audiviſſet, diabólico ſpiritu inſtigatus, perſonaliter ac propria in perſona eodem præſatus dominos, & Joannem & Vveſneſium, vultu irato, & ſuribundo animo, & intentione eisdem injuriandi prorupit in hæc verba, vel eis in eſſeſtu ſimilia, Exeſtis vos, viri mendaces, cum veſtris mendaciis; Nam dominus veſter Papa mendax, hæreticus, & uſurarius eſt, nullamque poteſtatem indulgentias concedendi habet: ipſoſque dominos Joannem, & Vveſneſium manu armata invaſit, ac minis & terroribus ipſos exire dictam domum uſque ad eccleſiam parochialem ibidem intrare compulſit. Et de hoc non contentus eodem cum terroribus & minis ſupradictis manu armata etiam extra dictam eccleſiam uſque ad extra portas oppidi ſupradicti inſecutus fuit. Qui domini Joannes & Vveſneſius una cum domino plebano dicti oppidi inſecuti fugientes vix manus dicti Hieronymi, & ſuorum complicitum armatorum prædictorum evaſerunt. Et ſic fuit, & eſt verum, publicum, & notorium.

46. Item, quod idem Hieronymus publice aſſeruit & di-

b Al. Cypri- ovich, nova civitatis.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

xit, in contemptum clavium, & sedis Apostolicæ, quod A bullis papalibus non esset credendum, neque fides eis adhibenda; neque etiam indulgentiæ Papæ esset credendum, quia nulla essent: nec etiam Papæ posset indulgentias aliquas dare, aut concedere, & hoc in contemptum & vilipendium sedis Apostolicæ, & viam Romanæ curiæ, cuius caput est Papa. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

47. Item, quod de præmissis omnibus & singulis esset publica vox & fama.

48. Item, quod dictus Hieronymus dixit, tenuit, & asseruit, tam in civitate & diocesi Pragensi, quam extra, contra destructionem ecclesiæ, quod licitum est cuique laico literato, vel alias intelligenti ubique, & quolibet suo, sive in ecclesiâ, sive extra, & sine Papæ, episcopi, curati, aut cujuscumque alterius licentiâ, prædicare verbum Dei, prout idem Hieronymus pluries in diversis diocæsiibus & regnis fecit publice, tam in Bohemia, quam in Moravia, cum longa barba publice & notorie, laicus existens verbum Dei ore sine cuiquam episcopo, vel alteri presbytero, eo quod videntur licentiati a Deo vocati, aut missi. Et sic fuit, & est verum, & manifestum.

49. Item, quod idem Hieronymus in Hungaria in Buda, coram serenissimo principe & domino Sigismundo Romanorum & Hungariæ rege, &c. in cappella regis castri Budensis de anno Domini MCCCCX. in cena Domini, laicus existens & in habitu laicali cum longa barba in præsentia domini regis, & multorum reverendorum patrum episcoporum & aliorum prælatorum, & etiam aliorum diversorum statuum, supra & infra scripta, ac multa alia scandalosa & erronea in fide, & etiam hæretica de sacramento altaris, & alia contra statutum ecclesiasticum, & piarum aurium offensiva, ex quibus possent sequi seditiones & commotiones populares contra clerum per dominos temporales, nulla potestate suffultus, sed errores Joannis Wicleff publice prædicavit. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

50. Item, quod propter præmissa præfatus dominus rex fecit dictum Hieronymum capi, & eum domino Strygoniensi captivum præsentari. Et sic fuit, & est verum, publicum, & manifestum.

51. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox & fama.

52. Item, quod dictus Hieronymus indulgentiarum prædicationem impedivit, quando præfatus fuit, & quando præfatus non esset, depulavit certos præfatos laicos, qui discurrebant per ecclesiâ civitatis Pragensis, dum ibi sermoinaretur: & prædicationem indulgentiarum impediverunt & turbaverunt, de mandato & inductione dicti Hieronymi, clamantes & dicentes dictos prædicatores esse mendaces, & deceptores, & seductores illorum de populo, quibus indulgentias prædicare. Quæ quidem indulgentiæ, ut dicti laici publice asserbant, non proficiebant in aliquo populo Christiano. Et sic fuit, & est verum.

53. Item, quod dictus Hieronymus pro executione suæ turpitudinis, præmissis malis non contentus, sed peiora malis accumulando, de anno Domini MCCCCXII. feria tertia infra octavam Pentecostes, litteras Apostolicas indulgentias continentes, exhortatorias ad pia & meritoria opera, fecit capi, ac recipi, & in quodam curru cum meretricibus, quibus huiusmodi bullæ ad mammillas appendebantur, poni procuravit; & palam ac publice de minori civitate, & per antiquam civitatem Pragensem duci, circumstantibus juxta currum Wicleffitis armatis cum fustibus & gladiis, juxta ipsius Hieronymi ordinationem clamantes & præconizantes, quod bullas & litteras unius hæretici & ruffiani ducerent ad comburendum. Et sic in nova civitate Pragensi in platea prope medianum tanquam hæreticas, & velut continentes errores, juxta sententiam Joannis Wicleff, & Joannis Hus, hæreticorum, eas publice comburi fecit, seu fieri procuravit, & disposuit: & sic fuit, & est verum, publicum, notorium, & manifestum.

54. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox, & fama.

55. Item, quod dictus Hieronymus in sua perfidia persistendo dixit, & asseruit, & publice prædicavit succurrando errorem alias per ecclesiâ determinatum, quod

imagines ad representationem effigiei Christi, sanctissime crucis, Virginisque gloriosæ, vel cujuscumque alterius sancti canonizati in ecclesiâ, nec in aliis locis non sunt pingendæ, nec ullatenus venerandæ, sed hoc facere est hæreticum; non æquans quod ecclesiâ hæc authorizavit, & voluit fieri; & per obiectum talium imaginum representantium sanctum, in cuius memoriam pietas fuit, moventur interiores potentie, & excitantur ad devotionem, & sunt scripturæ laicorum: maxime forma vivificæ crucis qua terretur demon & procul fugit.

56. Item, quod dictus Hieronymus sperabat verissimiliter, a ut creditur, posse divertere populum a conurbatione & visitatione ecclesiarum, detestando, & condemnando imagines sanctorum: credens etiam per hoc quod ipsum videns sequeretur, & audiret doctrinam ejus: & videns quod per hoc non proficeretur, quadam die de mense Martii, anni videlicet MCCCCXV. accessit ad monasterium fratrum Minorum sancti Jacobi in majori civitate Pragensi, & imaginem Crucifixi ligneam extra ecclesiâ in angulo ex opposito domus sancti Kreisse, ad quam consuevit esse cursus hominum causa devotionis ob memoriam passionis Christi, invasit, & insultavit in eam, & stercoribus humanis, & vitiatibus undique maculavit, dicendo hæreticum esse depingere imaginem Crucifixi, & cujuscumque alterius sancti: per quod fuerunt quamplurimi multum scandalizati. Et sic fuit & est verum.

Et illud idem voluit, & disposuit fieri dictus Hieronymus de anno prædicto die sabbati proximo ante Dominicam, Dominæ, ne longe, &c. in dicto monasterio sancti Jacobi per quemdam fabrum Wicleffitam de nova civitate Pragensi de Portzietis: qui accedens præfatum imaginem Crucifixi cum stercoribus humanis infra sermonem dicendo, hæreticum esse depingere imaginem Crucifixi: per quod fuerunt quamplurimi adstantes multum scandalizati. Qui quidem laicus fuit ibidem publice detentus, & recognovit, quod ex inductione dicti Hieronymi sacro voluit. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

Et illud idem fecit, ac procuravit fieri dictus Hieronymus in die Veneris sanctæ, in monasterio beate Mariæ in Arena in civitate nova Pragensi, per quemdam laicum sectæ Wicleffitarum, qui crucem coram qua sancta crux sub effigie prædictæ ipsius venerabatur, stercoribus deturpavit ac totaliter maculavit. Et ita est verum, publicum, & notorium.

57. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox, & fama.

58. Item, quod dictus Hieronymus persistendo in erroribus Wicleffitis, specialiter Joannis Hus damnatis, & eos defendendo, dixit, asseruit, & prædicavit, quod nullo modo reliquie sanctorum sunt venerandæ, nec adorandæ. Et hoc pluries, & sæpe, ac etiam publice, & notanter in civitate Pragensi, in cuius cathedrali ecclesiâ velum & pepulum Virginis gloriosæ habetur, ac reverenter veneratur a Christi fidelibus, dixit, quod non plusquam cutis illius asini, in quo Christus insedit, debeat in reverentia haberi.

Et de mense Septembris anni MCCCCXII. in die sancti Wenceslai, in monasterio prædicto sanctæ Mariæ in Arpna, ipse, & quidam laici Wicleffitarum, quasdam reliquias repositas veneranter in quodam altari de factis extraxerunt, & ad terram viliter projecerunt, pedibus conculeando. Et asseruit idem Hieronymus, & publice tenuit, quod venerari, vel adorari reliquias sanctorum, aut eas adornare auro vel argenteo, est hæreticum. Quod fuit, & est in enervationem fidei, & devotionem religionis Christianæ, & in scandalum totius ecclesiæ. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

59. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox & fama. Et quod præmissa sunt verba, notoria, & manifesta.

60. Item, quod dictus Hieronymus tenuit, asseruit, & dixit, ac prædicavit, veram ecclesiâ catholicam apud observantes sectam & doctrinam Wicleffitarum, & Joannis Hus: quodque illi, qui pro sustinendo, & defendendo dictam doctrinam sunt veri, & gloriosi martyres Christi; & propterea tres nequissimos viros dicti factique oblati in ea decapitatos in Praga de anno Domini MCCCCXII. de mense Junii, Hieronymus cum suis sequa-

a Forte.
us credidi.b Forte.
profecti.c Adde, de
impavit.d Defensio
de, mff.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

quibus cum aromatibus & incenso ad tumul. fo-
cit, seu procuravit portari professionaliter cantando,
ubi sum qui pro testamento Dei sua corpora tradidit
ad supplicia ad irmandum per hoc hereticos illius se-
ctam in eorum errore, & perfidia. Et sic fuit, & est ve-
rum, publicum, & notorium.

61. Item, quod dictus Hieronymus in crastinum tu-
mulationis dictorum hereticorum, in cappella dicta Beth-
leem multitudine illius sectam ordinata cantare procura-
vit, & fecit pro eorum memoria Missam de martyribus,
& incepit officium *Gaudemus*; & subiunxit, in hono-
rem sanctorum martyrum, d: *quorum effusione sanguinis*
gandens angeli, crimen criminis damnablem adiungendo,
videlicet idololatriam: & sic venerando sacrilegos da-
mnatissimos, & usurpando auctoritatem sedis Apostoli-
ca, sine cuius auctoritate, & approbatione nullus pro
sancto debet haberi, vel venerari; & in tantum excita-
vit rabiem virorum & mulierum illius sectae, quod
per quatuordecim dies, vel circiter successive post deca-
pitationem praedictorum singulis diebus erat concursus
quadraginta, aut quinquaginta venientium ad praetorium
dictae civitatis Pragensis prope locum, in quo decapitati
fuerant, dicentes, quod veri martyres erant, & pro ve-
ra Christi fide mortui; parati similem mortem subire pro
eadem fide, ut dicebant. Ex quo fuit grave scandalum
contra fideles catholicos, & horror maximus, atque tur-
batio in civitate Pragensi exorta. Et sic fuit, & est ve-
rum, publicum, notorium, & manifestum.

62. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit,
& est publica vox & fama.

63. Item, quod dictus instigator & promotor repetit
articulos per eum datos, videlicet viginti octo in nume-
ro positos sic incipiendo: Item, quod idem Hieronymus
in regno Poloniae dissensionem magnam fecit: Et vigin-
ti novem qui incipiunt. Item, quod de anno Domini
mccccxv. & de mense Aprilis. Quibus repetitis addit,
& tolerat articulos infra scriptos.

64. Item, posuit, & probare intendit, quod in parti-
bus Russiae a decem, viginti, triginta, quadraginta,
quinquaginta, & sexaginta annis proxime praeteritis, &
citra, & supra, & a tempore, & per tempus cujus ini-
tium sive conserarii hominum memoria non existit, fuit,
esseque consuevit, hodie est quoddam populosum oppi-
dum vocatum communiter & appellatum oppidum Vi-
tesko, quodque a dictis temporibus, & per ipsa tempora
in oppido dicto fuerunt, esseque consueverunt, & hodie
sunt, homines pro maiori parte Rutheni, sive schismatici,
sectam Graecorum tenentes, a fide Christiana plurimum
deviantes, & errantes. Et sic fuit, & est verum.

65. Item, quod in dicto oppido ab eisdem temporibus
& per ipsa tempora fuit, esseque consuevit, & hodie
est quaedam ecclesia cathedralis secundum ritum praedi-
ctorum Ruthenorum, nec non etiam quoddam monasterium
fratrum Praedicatorum secundum ritum verum
Christianorum viventium, & degentium.

66. Item, quod iuxta praesatum oppidum ab eisdem
temporibus fuit, esseque consuevit, & hodie est quod-
dam flumen navigabile, per quod communiter homines
partium praedictarum navigare solebant, & solent.

67. Item, quod de anno Domini mccccxiii. & de
mense Aprilis ejusdem anni, illustris princeps dominus
Witoldus frater serenissimi principis domini regis Polo-
niae ad praedictum oppidum a Vitesko cum magno exer-
citu & comitatu accessit per flumen praedictum. Quod-
que magister Hieronymus de Praga simili modo in comi-
tativa praefata interfuit personaliter.

68. Item, quod fratres & religiosi Christiani oppidi
praedicti, anno & mense praedictis, tempore praedi-
cti accessus, secundum ritum fidelium Christianorum, cum
processionibus, vexillis, & reliquiis sacris dicto domino
duci obviam venerunt, & ipsum in praedicto adventu
susceperunt.

69. Item, quod tempore accessus praedicti Rutheni,
sive schismatici, cum reliquiis ipsorum praetensis & ta-
bulis depictis more ipsorum damnato, etiam cum pro-
cessionibus praefato domino duci obviam venerunt, & ip-
sum in praedicto adventu susceperunt.

70. Item, quod praedictus Hieronymus, tempore praedi-
cti accessus, omnia & scripta processione praedictorum

fratrum religionum & Christianorum, iuxta ad praedi-
ctam processionem praedictorum Ruthenorum schismatico-
rum, & infidelium gentium; nec non ibidem in praes-
entia quasi quatuor vel quinque millia hominum sexus
utriusque, flexis genibus, reliquiis, & tabulis depictis
praetensis dictorum infidelium schismaticorum, & Ru-
thenorum, venerabatur, palam, publice & notorie se
ad sectam eorundem infidelium, schismaticorum con-
vertendo, & a communionem fidelium se divertendo.

71. Item, quod praefatus Hieronymus tempore proxi-
mo praescripto praedictas reliquias & tabulas praetensis
genibus flexis venerabatur palam & publice, in contem-
ptum religionis Christianae, dicens & affirmans expresse,
quantum in eo fuit, & quantum potuit, dictam sectam
praedictorum Ruthenorum, & infidelium populorum inducere,
ipsorumque fidem fore, & esse perfectam.

72. Item, quod praefatus Hieronymus quantum po-
tuit, circa praesatum dominum ducem instigavit, & labo-
ravit, & conabatur dictum dominum ducem cum tota
sua gente Christiana a fide Christiana avertere, & ad
permanendum in dicta secta Ruthenorum & infidelium
populorum inducere. Et sic fuit, & est verum, publi-
cum, & notorium.

73. Item, quod praefatus Hieronymus post praedicta
coram reverendo patre domino episcopo Wilnensi con-
stitutus, dum de praemissis suis erroribus & excessibus re-
prehenderetur paterna, ore polluto in contemptum religio-
nis Christianae suos errores confirmando dixit expresse,
quod praefati schismatici & Rutheni essent boni Chri-
stiani; quodque idem dominus episcopus eidem Hierony-
mo in faciem suam tunc restitit, dicens, quod non dice-
ret eos bonos Christianos; ipse vero Hieronymus in suis
erroribus permansit, eosdem Ruthenos & fidem ipsorum
praemissam approbando. Et sic fuit & est verum.

74. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit
& est publica vox & fama.

75. Item, ponit & probare intendit, quod a tempori-
bus supra in proximo articulo descriptis, & per tempori-
ra ipsa in praedictis partibus Russiae fuit, & esse con-
suevit quoddam vocatum communiter & appellatum
b Plekavo, quodque idem oppidum distabat distatque
solebat, & hodie distat a finibus Christianorum per cen-
tum millia Theutonicae.

76. Item, quod dictus Hieronymus de anno Domini
mccccxiii. ad praedictum oppidum Plekavo personali-
ter accessit, nec non ecclesiam, sive synagogam eorum
Ruthenorum & infidelium populorum intravit, infra of-
ficium ipsorum sacramentorum praetensorum veneraturus.
Quodque idem Hieronymus tunc in praesentia non-
nullorum Christianorum ibidem adstantium, & in contem-
ptum clavium, & opprobrium religionis Christianae,
& ad confortationem ritus eorundem infidelium popu-
lorum, genibus flexis assertum sacramentum eorundem
ibi adorabat, palam, publice, & notorie.

77. Item, quod ex praemissis quamplura scandala in-
ter Christianos & Ruthenos praedictos fuerunt & sunt exor-
ta, eo maxime quod idem Hieronymus, tam publice in-
fidelitatem, schisma, & haeresim dictorum Ruthenorum
approbavit, ac ipsos in ipsorum terroribus confortavit.
Et sic fuit, & est verum.

78. Item, quod idem Hieronymus ut magis ac magis
praedictis infidelibus populis placere posset, eisque quod
eorum sectam & perveriam fidem sectaretur, ostenderet,
seque in eis moribus prout in fide conformaret, ad ritum
eorundem infidelium longam barbam detulit, atque de-
fert: ac comam, habitum, & censuram clericales penitus
abjiciendo, & admittendo. Et sic fuit, & est verum.

79. Item, quod de praemissis omnibus & singulis fuit
& est publica vox & fama, praesertim in civitatibus &
provinciis Gneznensi & Pragensi, nec non in regno Bo-
hemiae, & Poloniae, ac marchionatu Moraviae, & ali-
bi ubi de praemissis notitia habetur.

Et ad clare ostendendum, quod juramento cuiuscumque
per magistrum Hieronymum praestito, seu in futurum praes-
tando, non sit aliquoties credendum; quodque verba
bona & dulcia, promissiones abjurationsque fecit: huc
usque, & offert se facturum in futurum, fuit factus, & facturus
aliter fuit corde concepta, quam ore suo polluto proiata.
quodque sub hypocrisis illis tacit, & faceret, non ad esse-
rum

a In uno
m. WiteskoANNO Plof
1416.

e Forti. 47.5

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

rum a suis erroribus desistendo, aut eosdem revocando, A sed ut occasionem habeat effugiendi, & fuga (quod absit) capta errores huiusmodi fortius seminandi, & Christianos amplius seducendi: ac etiam ad finem & effectum quod diligentior custodia apud eundem adhibetur, & protervia, quæ in eo (proh dolor!) regnat, ostendatur, & dante Domino salubris exstirpetur, instigatorem seu promotorem officii vestri dat articulos infra scriptos.

80. Item, cum dudum dictus Hieronymus per aliam universitatem studii Parisiensis fuisset in magistrum dicti studii assumptus, de articulis Wicleff conferre incepisset, alioque ad conferendum induxit, laudasset, & commendasset dictum Joannem Wicleff, & eius perverfam doctrinam: tandem in quadam disputatione publica dictus Hieronymus certos errores publice tenuit: & præsertim quod Deus nihil possit a alienare, prout in articulis alias contra eum datis, ad quos se refert, plenius continetur. Tandem cum esset per plures notabiles magistros dicti studii Parisiensis fidei zelatores graviter notatus, ac vehementer de iis per eos habitus suspensus, iidem magistri, & præsertim honorabilis Joannes b de Sarano, dicti studii cancellarius, ipsum ad revocandum huiusmodi errores compulsi sunt: sed dictus Hieronymus nescitur per quem occulte a dicta civitate & studio recessit.

81. Item, quod de prædictis omnibus & singulis fuit, & est publica vox & fama.

82. Item, quod idem Hieronymus mala malis accumulando se transferens ad universitatem studii Heidelbergensis, ibidem etiam nonnullas conclusiones erroneas sive hæreticas in scholis publice determinavit: prout in certis articulis alias contra eum datis, ad quos se refert, plenius continetur.

83. Item, quod dicta universitas Heidelbergensis illas conclusiones sentiens hæreticas, erroneas, & fidei catholice contrarias, conabatur etiam præfatum Hieronymum comprehendere, & ut eosdem revocaret per juris remedia compellere. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

84. Item, quod idem Hieronymus iterum advifatus de præmissis a dicta universitate clam recessit.

85. Item, quod idem Hieronymus de hæresi multipliciter diffamatus in universitate Cracoviensi, & dum ad dictam civitatem pervenisset, & dictæ universitati ac magistris dicti studii, ac episcopo Cracoviensi innocuisset, ac dictum Hieronymum super huiusmodi hæresibus, de quibus diffamatus fuit, examinare voluerunt, & portæ civitatis claudi procurarunt, ipsum diligenter perquirendo, nescitur unde avifatus, furtive a dicta civitate recessit. Et fuit, &c.

86. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox & fama.

87. Item, quod deinde dictus Hieronymus sic de hæresi multipliciter diffamatus & notatus veniens Viennam, tandem universitas studii Viennensis sentiens præmissa, procuravit eundem Hieronymum per officialem in spiritualibus reverendi patris & domini Gregorii moderni episcopi Paraviensis & diocessani capi, & sub custodia detineri: palam, publice, & notorie.

88. Item, idem Hieronymus postquam pluribus diebus sub huiusmodi custodia fuit conservatus, tandem per duciam, & blanda verba constringens se velle corrigere & revocare errores suos, tantum operatus est, quod dictus officialis recepto juramento præfinito per eundem ad sancta Dei evangelia tactis sacrosanctis scripturis, nec non sub poenis excommunicationis lætæ sententiæ, quam tunc dictus officialis in ipsum Hieronymum præsentem ac in se sponte recipientem in scriptis tulit, quod vellet stare juri coram dicto domino officiali, & ab oppido Viennensi nullatenus recedere, donec iustitia mediante relaxaretur: palam, publice, & notorie.

89. Item, quod dictus dominus officialis credens huiusmodi suo juramento, præfatum Hieronymum post præmissa a carcere relaxavit: palam, publice, & notorie.

90. Item, quod dictus Hieronymus juramenti huiusmodi immemor, & vilipendens dictam excommunicationis sententiæ, capta opportunitate, a dicto oppido Viennensi clam illicitatus, & juri non volens stare prout juraverat, recessit, seque ad civitatem Pragensem transtulit: palam, publice, & notorie.

91. Item, idem Hieronymus ad castrum Bethonien- se Olomuensis diocesis veniens, suos errores confirmando, suosque sequaces amplius confortando, litteram subscripti tenoris, manu & sigillo propriis signatam & scriptam ad oppidum Viennense scripsit huiusmodi sub tenore:

Venerabili patri ac domino, magistroque meo, domino officiali ecclesie Pataviensis piebano in Lasa: c. Dm.

Editio Germanice. d. M. cum omni salutis. d. M. W. ovv.

Oblequo d cum consalutis desiderio, antefcripto. Venerabilis pater, magister, & domine. Sciatis me iam Castro Wierovo sanum & lætum exsistere cum multis amicis vobis cum omnibus semper, & vestris servire paratus. Et de exorta promissione circa vosmet me habeatis excusatum, si debite ejus perperditus: etenim jus postponimus, cui semper salva bona cautione assidue parati existimus; sed inter tot centena inimicorum stare solum, si me vere diligitis, mihi met nequaquam consuleretis. Supra enim dorsum meum fabricaverunt adversarii mei, prolongaverunt iniquitatem sibi. Verum anima mea sicut passer crepta est de laqueo venantium: Laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Verum vobis regrator, & semper regratiabor. Sed omnes adversarios meos mihi Pragam remittite cum testibus, & ego illic agam causam cum eisdem; aut si eis commodiosius videretur, ascendamus curiam, ubi tantam illic illi quantam ego habebunt notitiam. Ceterum scire velitis, quod eram in vestra ecclesia in Lasa, & ibidem magistrum scholæ invitaveram, & notarium civitatis memor vestri beneficii, & si unquam potero, serviam vobis & vestris. Valete. Scriptum in Wistania post nativitatem sanctæ Mariæ feria sexta. Magister Hieronymus de Praga, Vester semper.

92. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit & est publica vox & fama, & quod præmissa sunt vera, notoria, & manifesta.

93. Item, quod dictus Hieronymus datus in obstinationem mentis & superbiam sui intellectus paratus se dare ad omnem perditionem propter defendere dictam sectam, & confortare, atque servare in ea, machinatos & sedatos ad eam intimaverat, & publicari fecit in civitate Pragensi apud illos de dicta secta in civitate Pragensi, & in partibus Bohemiæ existentes, quod volebat venire Constantiam ad generale Concilium causa sustinendi & defendendi contra quoscumque doctrinam dicti Wicleff, & suorum sequacium condemnatorum, & propter etiam nonnullas alias: nec alia ratione affixit schedulas Constantiæ in locis diversis, quas dirigebat domino Imperatori & generali Concilio: scribendo, quod venerat ad purgandum & ostendendum puritatem fidei suæ orthodoxæ prout in schedula melius continetur. Non quod vellet, quod significabat, implere, nec se exhibere, sed revertendo ad illos de dicta secta cum litteris testimonialibus, de quibus infra deducitur, seducendo eos diceret, se reportasse victoriam. Ex quod secta & doctrina dicti Wicleff erat sancta, iusta, atque catholica, & quod a nullo potuit reprobari. Et sic fuit & est verum.

Tenor vero dictæ schedulæ intimationis, & afflictionis, & litteræ testimonialis, quam ipse composuit in Latino, & Theutonico, & in vulgari Bohemico, & per nominatos in ea ejusdem sectæ iutores sigillari fecit, est talis:

Serenissimo principi & domino, domino Sigismundo Romanorum regi semper Augusto, & Ungariæ regi, &c. pariterque toti huic venerando Concilio generali. Ego magister Hieronymus de Praga artium liberalium magister generalium studiorum, videlicet Parisiensium, Colonienfium, Heidelbergensium, & Pragensium, litteris præfentibus notifico, & quod in me est, ad notitiam univerforum & singulorum deduco, quod propter obreptatores criminatoresque, in eo diffamatores regni vestri dolosos, paratus sum sponte libere venire Constantiam, & puritatem fidei meæ orthodoxæ, innocentiamque meam non latenter in angulis, aut coram privatis personis, sed

a Editio Germ. omnib. hiare.

b Miff. de Grefone.

f Miff. Wiclavie.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

sed aperte & publice coram toto Concilio ostenderet. A Proinde si qui sunt obreptatores mei cujuscumque nationis, aut conditionis qui contra me velint quidquam cujusvis erroris aut hæresis objicere; illi aperte & publice in mea præsentia coram toto Concilio ex suis propriis nominibus obviat. Et ego pro innocentia mea paratus sum aperte & publice coram toto Concilio, ut scripsi, respondere, & puritatem fidei meæ orthodoxæ ostendere. Et si compertus fuero in aliquo errore aut hæresi, ex tunc non recuso publice pati poenam, prout erroneum seu hæreticum quolibet decet. Obsecro dominum regem, pariterque totum Concilium, ut habeam ad hoc, ut præteritur, saluum atque securum accessum: quod si venienti, & ne tantæ æquitati offerenti ante probationem in me cujusquam culpæ quæque arrestatio, captio, vel violentia fieret, & tunc toti Mundo pateberet, ut hoc generale Concilium non secundum justitiam atque æquitatem procederet, si me sponte venientem a tam alta & rigida æquitate quovis modo repelleret, quod utique tam a sacro sapientum Concilio longe pato relegarum.

Littera testimonialis, quam Hieronymus fecit sigillari super expurgatione oblata.

a Mf. La-
fina.
b Mf. de
Chlum dicti
Laxenboch,
Joannes de
Chlum, &c.
c Mf. Ad-
ha, Bobes-
lani de Du-
pou &
Bleda Ste-
dru.

Nos Wenceslaus de Dava alias de a Lestus, Henricus b de Chlumi dictus Latocuboch, Joannes de Chlum dictus Muska, Rohuslaus de Dupous, & Bleda Straden, tenore præsentium publice protestamur universis præsentia visuris & auditoris; quod honorabilis vir magister Hieronymus de Praga artium liberalium magister generalium studiorum, Parisiensium, Colonienarium, Heidelbergensium, & Pragensium, legationem fecit per suas litteras & nuncios serenissimo principi & domino, domino Sigismundo Romanorum & Ungariæ regi, domino nostro gratiosissimo, operans & desiderans ab ipso saluumconductum, & libertatem Constantiam veniendi, & ibidem fidem suam orthodoxam, & innocentiam contra & adversus obreptatores suos coram toto generali Concilio possit in audientia publicare, promulgare. Ceterum saluumconductum ad audientiam publicam a toto generali Concilio super præmissis postulavit, ut ad præmissa supertranda, & amplius patefenda suas patentes intimationes in vulgari Bohemico, Theutonico, & Latino idiomatibus, in valvis & ostiis ecclesiarum, claustrorum, & prætorii dictæ civitatis Constantiensis, ac domibus cardinalium & episcoporum affixit, quemadmodum hæc superscripta ipsius intimationis copia clarius & plenius id denotat, quam & nos vidimus, & legi audivimus. Et nec præfatum saluum conductum, ac audientiam publicam ab ipsis postulatam quoquomodo potuit adipisci. In quorum omnium evidentiæ præsentem conscripserunt, & sigillorum nostrorum appensorum munimine vigorositatæ.

Datum in Constantia provincie Moguntinæ, feria tertia post octavam paschatis, anno Domini mccccxv.

94. Item, quod dictus Hieronymus talibus litteris falsis & fictis fulcitus, non sequens formam, ad quam se obtulit in præsentia littera valvis affixa, sed clam associatis sibi complicitibus suæ sectæ versus Bohemiam iter accipere voluit. Denique per sacrum Concilium in forma infra scripta in valvis majoris, & sancti Stephani, & Minorum monasteriorum & ecclesiarum legitime citatus fuit, juxta formam & tenorem citationis, qua sequitur in hac verba:

Citatio contra Hieronymum decreta.

d Mf. Hier-
onymo, qui
se scri-
bit & præ-
sentat, qua
reddi sunt ad
libertatem,
& non, &c.

Sacrosancta Synodus generale Concilium Constantiense in Spiritu sancto legitime congregata universalem ecclesiam militantem representans, a Hieronymo qui te magistrum in artibus quampulvorum studiorum fore scribis, & non amplius sapere quam oportet. Scriptum quoddam tanquam ex tui persona affixum in portis civitatis Constantiensis, alias die Dominica, qua cantatur in ecclesia. *Quali modo geniti*, ad nostri notitiam pervenit: in quo tuis obreptatoribus crimen erroris, & hæresis tibi objicientibus te afferis publice responsum: de quibus apud nos multipliciter diffamatus existis, & præsertim de doctrina Joannis Wicleff, necnon aliis

doctrinis catholicæ fidei obviantibus, dummodo ad veniendum tibi salvus & securus conductus præbeatur. Et quis nostra principaliter interest prendere vulpeculas vineam Domini sabaoth conantes demodiri, idcirco personam tuam tanquam de multorum errorum doctrina & temeraria assertione suspectam & multipliciter diffamam evocamus & citamus præsentium sub tenore, quatenus infra terminum quindecim dierum a data præsentium computandorum, quorum quinque pro primo, quinque pro secundo, & reliquos quinque dies pro tertio & peremptorio termino & monitione canonica præfigimus & assignamus, in publica sessione hujus sacri Concilii, si ipsa die sessio fuerit celebrata, alioquin prima die immediate sequenti, qua sessionem esse contigerit, compareas, secundum tenorem dicti tui scripti responsum ad ea quæ aliquis vel aliqui in causa fidei & Mf. voluerit objicere, recepturus & facturus in omnibus justitiæ complementum, ad quod violenta justitia semper salva, omnem tibi saluumconductum nostrum, quantum in nobis est & fides exigit orthodoxa, tenore præsentium offerimus, & plenius assignamus. Certificantes te, quod si in dicto termino compareas, si non, nihilominus contra te per ipsum Concilium vel eius commissarios vel Commissarium elapso termino supra dicto procedetur, tua contumacia in aliquo non obstante. Datum Constantiæ ex sessione Concilii, xvii. mensis Aprilis, sub sigillo præsentium quatuor nationum.

95. Item, quod prædictus Hieronymus contumaciter sic recedens, nec in termino sibi per sacrum Concilium præfixo, tanquam contumax in publica sessione propter contumaciam fuit reputatus. Et sic fuit, & est verum, publicum, & notorium.

96. Item, quod de præmissis omnibus & singulis fuit, & est publica vox & fama, & quod præmissa sunt vera, publica, notoria, & manifesta.

97. Item, quod cum dictis litteris revertetur, & revertebat ad firmandum dictum errorem Wicleffitarum, nec citatus per sacrum Concilium curavit die sibi præstituta comparere, sed Deo cooperante præoccupatus est, in via captus, & de mandato sacri Concilii ad præsentem civitatem adductus. Quod si factum non fuisset, Deo disponente, apud suos de secta Wicleffitarum se magnificasset, Concilium sacrum confudisset, licet falsè, quod saluumconductum aut audientiam publicam sibi dare denegavit; ac per hoc dictos Wicleffistas in erroribus confirmasset, & ad non credendum sacro Concilio ipsos induxisset. Et ita fuit, &c.

98. Item, quod dictus Hieronymus de nolente factus volens, saltem ors, & ut ex præscriptis & subscriptis conjecturis satis potest elici, in finem iterum evade-ret, prout præfens sapius evasit, in sacro Constantiensi Concilio, & quando ea dabatur audientia super articulis materiam fidei tangentibus, de quibus fuit, prout hodie est vehementer suspectus; & publica sessione celebrata die vicimatertia mensis Septembris publice damnavit & pro damnatis habere voluit, ut asserbat, tam personas, quam articulos Joannis Hus, & Wicleff damnatorum hæreticorum: pollicitusque est solemniter & expresse, quod scribere fideliter vellet, & scriberet serenissimo principi domino Bohemiarum, & serenissimæ domine reginæ, & universitati studii Pragensis, omnibus & singulis in Bohemia & alibi existentibus, ac illis, quibus desuper foret scribendum, quod dicti Joannes Hus, & Wicleff, eorumque articuli, & doctrinæ præsentis essent juste, sancte, & canonicè condemnati, & condemnatæ; quodque licet dictus Hieronymus sæpe & sæpius monitus fuisset, ut hujusmodi sua scripta dirigeret, juxta sua promissa, ut præfertur, nihilominus tamen hucusque aliud corde gerens, quam ore dixerat, non sine magna suspitione hæreticæ pravitatis scribere prætermisit. Et quod deterius est, & totaliter nollet scribere publice dixit. Et sic fuit, & est verum, &c.

99. Item, deinde dictus Hieronymus sperans sic factis sacrosancto Concilio, & per hoc evadere manus sacri Concilii, & custodiæ, in qua servatur, nunc elatione, & rebellionem ac pravitatem in reprobum sensum datus, articulos contra ipsum super hæresi & certis erroribus sufficienter respondisse, ac repositiones suas per juramentum dare reculavit, ac hodie reculat, licet hoc polli-

f Forte de-
est, compa-
rent.

ANNO CHRISTI 1518.

politicus sic alius affectionis schedula superius descripta. Et sic fuit. *Oratio.*

Item, non compunctus corde, sed polluto ore omnia premissa sicut, & ut probabili sperantur, asserit, se temperasse bonum Christianum, & innocenter a macula erroris, & haerens: nec vult talis quoque appellari, & representari, sed sibi per quemquam impugnetur, ad iracundiam non promovetur, licet in profundum maris descende assensu, sibi incaptivitate & custodia qua nunc tenetur, injuriam esse illatam, petique de injuria hujusmodi, ac damnorum, expensarum, & interese horum occasione illarum retundi, dicens expresse. Ego innocens sum, quis mihi retundet praemissa? volens puerile conyertum, qui nunquam doluit, prout nec loqui dolet tulle perverum. Et sic fuit, & est verum.

Item, quod dicitur Hieronymus perleverat in cadere in oblatione. Et quidquam hinc sustinendo carceres, passionem publicam faciendo, proterendo verba habita apparentiam compunctionis, temper tamen gerit in a posse sustinere & defendere doctrina Joannis, & el augumentum per Joannem Hus, & eam secutum. Et hoc satis clara consuetudine potest pro eo quod scripsit, & legit in loco publico sessionis ubi legit, & verbo expressit, atque extra scripturam dixit verba expresse laudantia d. & doctrinae Wicelii, & attributio sem Joannis Hus, prout hoc proxima tercia quarta in festo Nativitatis sanctae Mariae de anno Domini praesenti mcccxcv. in locutionis rationis ecclesiae Constantiensis publice asseruit dixit, & in scriptis legit inter cetera haec verba, videlicet. In hoc Deu tu testor, non intendens in aliquo praedictum facere aut perionis, aut tuis meo videlicet in iudicibus, ac sacris veritatibus pluraquam pluribus, quos aut vi ab eodem denotando praetium Joannem Hus haereticum condemnatum, & in iudicibus, & in praedicationibus popularibus plurimis, inno & verum taceat, propter suos dulces mores, & propter sacras veritates quas insister explanando verbum Dei ad populum crederat, intinus amicus eram personae, & gratia veritatis detentor sui honoris ad quemcumque locum deveneram. Patet ex eo etiam quod reculavit scribere domino regi, & reginae Bohemia, & universitati ipsius Pragensis. Patet ex diversis alius consuetudinis intentionibus vehementer praesumptionem, quae sufficit ad condemnationem talium sic agendum. Et sic fuit & est verum, publicum, notorium, & manifestum.

Item, quod de praemissis omnibus & singulis factis, & est publica vox & fama.

Integritas advenit Hieronymum de Praga, invidiam.

Verum pro parte instigatoris vestris reverendis paternitatibus humiliter exponitur, quod dicitur Hieronymus in dicta custodia detentus, commellationibus & crapulis se ingurgitat, & eius vitam plus exorbitantem, quam si liber existeret, ducit. Exce quantum super operat onem Spiritus sancti timer, quasi non ubi vult spiritus spirat, & non quod sibi placitum sit, nisi ille timuerat, perferat, & timeat quod Spiritus sanctus locum propterea non reperat, ubi gratiam recognoscendi errores suos infundat. Nonne Christus ante passionem suam quadraginta diebus senavit? Moyses legislator, & Henas in caelum levatus? Daniel leonum triumphator, & maxime haereticorum, deinde illum non iustificentem, cum iustus sit, & pro laico laque se cecit, & in habitu laicali, & cum ionca barba temper incellit, & pro tali se habuit, tenuit, gessit, & reputat, & talem, in publica sessione noxorie se ostendit, respondeat subsistentibus articulis, quibus nondum sufficienter respondeit, & articulis sibi denuo datus respondeat per verbum credit, vel non credit, sub tortura, ne sub hypocrisis fugam, vel relaxationem consecutus, tanquam Phario induratus plus suos sequaces in suis erroribus contorret. Cum de omnibus, & singulis supradictis rationabiliter poterit convinci, vel saltem probatio inferri, quod merito subicere poterit. Quod si negaverit reculle,

aut commisisse aliquid de praemissis, quod legitime probetur, ac probatum fuerit, & contumaciter perleveraverit in negatione hujusmodi, tunc sine mora suspendio, tanquam pertinax haereticus, incoercibilis relinquatur curiae seculari iuxta sacrorum canonum constituta.

Et praemissa petiti dictus instigator melioribus modis, via, iure, & forma, quibus melius, & efficacius heri potest, & debet, benignum vestrum officium super praemissis implorando.

In ca. Argentina.

In nomine Domini. Amen.

Anno a nativitate eiusdem mcccxcvi. Indictione nona, Apostolica sede vacante, die vero xxviii. mensis Aprilis hora primarum, vel quasi, tempore sacri Concilii generalis Constantiensis, in nostrorum notariorum publicorum, & testium infra scriptorum praesentia personaliter constitutus honorabilis vir D. Henricus Libet dicitur Bel, procurator, ut asseruit, & syndicus procuratorio & syndicatorio nominibus venerabilium virorum dominorum Hugelmanni, decani, & capituli, nec non Frederici de b Zalze canonici venerabilis ecclesiae Argentinensis, ac excellentiorum dominorum magistris officiariorum, nec non proconsulum, & universitatis magnae civitatis Argentinensis, nec non Rolini Barphenning, Hulrici Roet, Michaelis Melburge civium Argentinensium, tam conjunctum quam divisum, habent & tenens suis manibus quandam appellationis papae scedula, quam ibidem palam & publice, ac alta & intelligibili voce legit & publicavit, ac proposuit, & appellavit, & proferat fuit, atque dixit, & tenuit, quemadmodum in eadem appellatione continetur, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis.

Appellatio pro parte Argentinensium coram Concilio interpretata.

Coram vobis notariis publicis, ac testibus hic praesentibus & adstantibus, ego Henricus Libet dicitur Bel, syndicus procuratorio & syndicatorio nominibus venerabilium virorum dominorum Hugelmanni decani, & capituli, nec non Frederici de b Zalze canonici venerabilis ecclesiae Argentinensis, ac etiam excellentiorum dominorum magistris officiariorum, nec non proconsulum, consulum, & universitatis magnae civitatis Argentinensis, nec non Rolini Barphenning, Ulrici f. Chos, & Michaelis Melburge, civium Argentinensium, tam conjunctum, quam divisum, protestor solemniter & expresse, quod per praesentem, & quemcumque alium actum per me dictis nominibus factum, aut faciendum, non intendo quibuscumque rite, iuste, aut sancte per dictum sacrum Concilium generale Constantiense in Spiritu sancto legitime congregatum diffinitis, decretis, statutis, ordinationibus, ac diffinitis, statuendis, & ordinandis in aliquo opponere, aut contra ea tacere, vel venire, quinimo volo temper, & intendo diffinitionibus sanctis, & iustis, nec non decretis, & statutis, & ordinationibus, atque mandatis praedicti sacri Concilii firmiter atque humiliter parere, & obedire, infra scriptis tamen semper salvis. Proteritor insuper quod per praesentem actum, vel alium quemcumque per me factum aut faciendum, nolo, licet intendendo ab appellatione, seu appellationibus per me nomine dictorum dominorum in praesenti causa interposita, & aggravantibus eis illatis quocumque modo recedere, neque resistere, sed eisdem volo firmiter obedire, & inhaerere.

Quibus protestationibus ipsis falsis appellando propono dictis nominibus, & dico, quod quamvis dicti domini decanus, canonici, & capitulum nuper de isolationem, dilacerationem honorum, rerum, praesentium, terrarum, oppidorum, & castrorum venerabilis ecclesiae Argentinensis alienationem per Wulhelmum g de Drell alicum esse eisdem ecclesiae damnoe & irrecurabiliter tatas, praesertim cum idem Wulhelmus tempore iur damnoe & execrabilis promotionis praedictam ecclesiam Argentinensem in triginta castris, vel citra, & oppidis atque redditibus invenisset ad valorem tunc annuam flororum auri annuatim abundare, qui omnia temporibus suis

ANNO CHRISTI 1518.

M. A. K. d. d. J. B. d.

M. Z. d.

M. K. d.

M. d. d. d.

M. K. d.

M. d. d.

M. d. d. d.

ANNO CHRISTI 1414

ANNO CHRISTI 1414

Mi. Z. h. h. m. m.

Mi. de E. de h. m. d. Torre. in p. d. h. m. e. h. m. de Hamburg.

Mi. P. al. Torre.

fuis miserime dilapidavit, & dissipavit, & quasi ad nihilum reduxit, ut quod hodie dicta ecclesia Argentinensis nullum hujusmodi oppidorum & castrorum in possessione habet, quod desolabile est audire, propterea compatiens & cupientes quantum in eis erat, indemnitati ecclesie predictae providere, ac finali ipsius ecclesie extinctionis imminenti obviare, ad ipsius VVilhelmi arrestationem tunc fugitivi, & suspecti propter praemissa per eum commissa, & perpetrata; volens tunc, & intendens oppidum a Cralen ipsius ecclesie Argentinensis penitus ab ipsa ecclesia alleviare, prout publica vox & fama tunc de ipso in partibus illis erat, quemadmodum & alienatum esse videtur, debita cum honestate processissent, cum non erat superior, ad quem posset statim recursus haberi, propter periculum instans, quem etiam in habitu laicali, & abique tonsura clericali repererunt, quemadmodum etiam superincedere solebat, & solet, & successively predicto sacro Concilio arrestationem, alienationem, desolationem, destructionem, & finalem terminum per suos legitimos procuratores, atque nuncios solemniter atque sufficienter intimassent, cum exhortatione, & supplicatione, tam humiliter, tam devoto deprecando, quatenus praedictum sacrum Concilium praedictis doctis decano, canonicis, & capitulo ecclesie Argentinensis in praemissis paterne consulere, ipsi ecclesiam tam miserabiliter destituta occurere, nec non ipsam dominum Bernardum committere, Cressien d. praedictis una cum Ulricho de Hamburg occupatorem & detentorem, tunc personaliter coram sacro Concilio, seu certis tunc in causa hujusmodi deputatis constitutis, ad restituendum ecclesie praedictae oppidum praedictum, vel ad reponendum ipsum in manibus ipsius sacri Concilii compellere & adstringere dignaretur, prout huc, & alia instrumentis publicis desuper contentis, ad quae me nominibus quibus supra, refero ad ea, necnon omnia, & singula acta, facta, dicta, gesta in praemissis, & circa praemissa hic refero, & pro insatis habere volo, quatenus tamen faciant pro justificatione praesentis appellacionis, & non alias, plenius continetur. Nihilominus tamen praedictum sacrum Concilium, cum omni benigna semper supportatione eundem loquendo, majoribus, ut praeteritur, praepeditum negotium, supplicationum, & exhortationum dictorum dominorum decani, canonicorum, & capituli usque nunc exaudire, eisdemque in praemissis paterne consulere, & occurere, & indemnitati ecclesie providere distulit, atque distulit, & indemnitati ecclesie praedictae decanus, canonicus, et capitulum nuper reverendissimi in Christo patris dominus Joanni patriarcha Constantinopolitano, et Nicolao episcopo Merleburgensi in civitate Argentinensi nomine dicti sacri Concilii existentibus nonnullas vias rationabiles, iustas, et sanctas obtulerunt, et etiam apud eos debita cum instantia instituerunt, quatenus indemnitati ecclesie providerent, dictumque oppidum in manus ipsorum nomine praedicti Concilii reciperent, & alias in praemissis ecclesie supra dictae salubriter succurrerent, attentis maxime legitimis conservacione, suspicione, alienatione oppidi praedicti, ac etiam castri / Boze. Quocirca idem Comes Bernardus abique alia requisitione praedicti praesentis elasti, ac etiam ipsorum dominorum decani, canonicorum, et capituli de facto cum praedicto oppido occupat, quae etiam causa coram eisdem dominis ambaxiatoribus allegata fuerunt continentes in effectu, videlicet ex eo, et pro eo quia idem Comes Bernardus abique eorundem dominorum decani, canonicorum, et quin imo contra ipsorum voluntatem se detentationi et occupationi eorundem castri et oppidi intermisit, licetque valde saluus sit ecclesie, tamen eadem oppidum et castrum, nec huic sacro Concilio, nec ecclesie Argentinensi, nec etiam capitulo ejusdem restituere curavit, neque curat, cum tamen fidelitatis iuramento ecclesie adstringatur. Secundo, quod idem comes non obstante iuramento fidelitatis, quo ecclesie obligatur, ipse se dominis decano, canonicis, et capitulo oppidi supra dicti, expresse se partem contra eos faciens tam contra reverendissimi patris praedicti, quam alibi. Quin imo etiam idem comes cum violentibus ecclesie praedictae et capitulo movere guerras illicite conversatur, et ex fide allegata existit, ac similiter ipsa dominis decano, canonicis, et capitulo ex praedictis oppido et castro guerram movere minatur, standens ob-

et ecclesie praedictae, cum iuxta exigentiam iuramenti fidelitatis sibi professe deberet, & eundem indemnitati pro posse. Tertio, idem comes levitor & fautor specialissimus fuit & est illustris principis domini Ludovici ducis Bavarum comitis Palatini Rheni, qui etiam terras & oppida ecclesie una cum castro Ortenburg de facto & contra jus detinet. Et sic vehementer suspicatur eadem oppidum & Castrum Boyr sibi usurpare posse. Quarto, quod potentia ipsius domini ducis, praetati Comitis Bernardi adeo est magna, quod in casu cessus, vel decessus, aut privacionis ipsius VVilhelmi, vel etiam hoc Concilio dissoluto, nunquam oppidum & castrum praedicta de manu ipsius comitis Bernardi evelli possent. Quinto, quod apparuit & apparet etiam magno suspicio contra eundem comitem Bernardum ex eo, quia alias idem comes cepit in hypothecam villam b. Seevach cum fortalicio pro laicentis florens auriis pr. ato VVilhelmo sine consensu capuli, ad finem ut eadem VVilhelmo in guerra contra dictos decanos, canonicos, & capitulum, & civitatem Argentinensem assisteret, idem etiam comes eandem villam, cum fortalicio ecclesie Argentinensi restituere noluit, nisi dominus decanus, canonicus, & capitulum huiusmodi villam & fortalitium ab eodem comite pro laicentis florens de bonis ecclesie relevarent, aliquando etiam in perpetuum ab ecclesia etiam eadem fuisse alienata. Sexto ex eo quod in instructionibus per dominos abbates monasterii Okvango, & Cusianum de Apel huiusmodi sacri Concilii nuncios nuper Argentinenses exhibitus continebatur, & continetur inter cetera, quod idem comes Bernardus in omnem eventum retinere debet & debeat possessionem castri & oppidi praedictorum, & ea restituere dumtaxat dicto VVilhelmo, vel futuro praesentando episcopo. Ex quibus etiam luculenter apparuit & apparet indemnitati ecclesie minime provitam, quin imo etiam praedicta contra dispositionem iuris communis attentata videntur. Nam in casu cessus, vel decessus praetati VVilhelmi, ac vacationis praedictae ecclesie, gubernario & custodia castrorum, oppidorum, & possessionum ecclesie ad decanum, canonicos, & capitulum praedictos pertinere de iure, idem domini decanus, canonicus, & capitulum in casu huiusmodi forent penitus destituti, si huiusmodi oppidum & castrum in manibus ejusdem comitis modo praemisso remanere deberent. Septimo, apparuit & apparet suspicio castri & oppidi praedictorum dixit idem comes coram pluribus fide dignis, se eadem subtrahere, & ea detinere nomine imperii, & de iure praedicti domini ducis, tamquam subvassallus imperii, nunc dixit se eadem detinere & cepisse tamquam vassallus ecclesie, & pro ecclesia multa verba per eum dicta. Et quamvis praedicti domini ambaxiatores & nuncios sacri Concilii praedicti rationabilibus causis modis, & viis eis per dictos dominos decanum, canonicos, & capitulum praedictos oblati debuissent acquiescere, & ecclesie praedictae circa eius indemnitatem providisse, ipsi tamen domini patriarcha & episcopus, & alii nunci praedicti omnes & singuli iustas & sanctas ac rationabiles causas & vias praefatas acceptare, & ecclesie praedictae in praemissis providere penitus recularunt, & denegarunt, dicentes se ad praedicta nullum habere mandatum. Et quamvis generalia Concilia & praedictum sacrum Concilium Constantiense regulare aucti domini mei firmiter credunt, & propterea ipsum sacrum Concilium in errore (quod absit) aut tamquam iustitiam in ipso denegare per quemquam asserere, foret ipsum Spiritum sanctum reprehendere, quod absurdum nimium censetur, verumtamen quia praedicti domini veridica relatione didicerunt, quod praedictum sacrum Constantiense Concilium in causa huiusmodi supra dictae ecclesie Argentinensis in praemissis compatiens, nonnullis dominis praelatis atque doctoribus sexdecim in numero, videlicet de quatuor nationibus quatuor deputaverunt, qui causam huiusmodi audiendam & cognoscendam usque ad sententiam definitivam exclusivam habuerunt potestatem. Qui quidem etiam domini sexdecim commissarii de praesenti inter se deliberaverunt, & concluderunt in hunc modum, videlicet. In primis applicando iura ad ea quae facta sunt in materia, discussoque prius an super characteri clericali vel ordinis ecclesiastici sacri vel non fa-

Al. Z. h. h. m. m.

Mi. de E. de h. m. d. Torre. in p. d. h. m. e. h. m. de Hamburg.

Mi. in E. de h. m. d. Torre. in p. d. h. m. e. h. m. de Hamburg.

Mi. de E. de h. m. d. Torre. in p. d. h. m. e. h. m. de Hamburg.

ANNO CHRISTI 1414.

ANNO CHRISTI 1414.

cri electi Argentinensis expicientes in sua exceptione perseverant, sic ante omnia pronuntiandum; & utrum ab hujusmodi exceptionibus excipiantes sint repellendi, diversis considerationibus ad evitandum multa inconvenientia ex consistensibus in praetata relictata, ad faciliorem expeditionem causae sine suspitione, & vitare habuunt scandala, & pericula imminente evitent, cavendo deliberantur primo, quod causa huiusmodi pro electo, quam contra eum, capitulum & communitatem Argentinensem, cum dependentiis, emergentibus, incidentibus, & connexis, committatur aliquibus iudicibus per Concilium cum plena potestate in forma iuris tractanda in Basilea, vel in alio loco insigni extra Constantiam, & Argentinensem civitates, ea causa, utique ad sententiam exclusiva. Et cum ex officio nobili per inquisitionem, quam mercenarie procedendo plenarie processu instructo, & incluso assignata die ipsi electo, & alius, quibus fuerit, & videbitur assignanda Constantiarum ad comparandum personaliter, vel peremptorie secundum exigentiam casus, vel materiae coram Concilio audientur relationes, processus, & ipsius exhibitionem. Postmodum iudicandum pro ipsius Concilii deliberatione. Item advisando deliberaverunt, quod ante omnia deberent iudicem moneri, & requirere capitulum & communitatem Argentinensem, ut dictum electum deliberent & relaxent in manibus iudicum deputandorum nomine Concilii, & hoc sub poena excommunicationis in singulares personas, & interditi in capitulum, & civitatem, & in eorum territoria, & dominiis, & aliis poenis tam raris, quam aliis de quibus videbitur eis, quas ipsi possint, debeant, & teneantur decernere casu quo non fuerit & processus factus contra particularis culpabiles. Item, advisando deliberaverunt, quod electo deliberato, & in eorum manibus reposito, immediate in eodem loco existente debeant inducere, requirere, & monere, maxime dicti electi consensu interveniente, ut castro Taebem & oppidum Boire detinentes debeant relaxari & remittere parte & libere in potestate & custodia dictorum iudicum nomine dicti Concilii, & hoc sine suspitione, aut expensis restitutionis, & hoc per consimiles censuras, & interdicta, aut consimiles declarationes & privationes feudorum, & aliarum poenarum, de quibus eis videbitur. Item, advisando deliberaverunt, quod castro & oppidum huiusmodi debeant dari & committi custodia alicui non suspecto, & fidei, habita deliberatione cum ipso electo, & aliis, de quibus videbitur, & quod ultra reddatur annuus dictorum castri & oppidi pro custodia expensis non possint, nec debeant, nec etiam tantum, si pro minoribus expensis fieri possit. Et quod pro suspendiis suis, vel expensis, quocumque casu deo sortuito, vel alio, non possint nec debeant differre expeditionem & traditionem castri & oppidi praedictorum, ad decretum & beneplacitum Concilii, vel specialiter ad hoc deputatorum, & de hoc debeant recipi instrumenta, & obligationes & hypothecationes, & alias securitates possibiles. Item, advisando deliberaverunt, quod qui castri & oppidi praedictorum custodiam habebant, debeant & teneantur iurare, & promittere non offondere capitulum, vel communitatem Argentinensem, & eis debeat fieri inhibitio, & similiter illis de capitulo, & communitate Argentinensi sub poenis formidabilibus, donec per Concilium vel suam auctoritatem aliud super hoc fuerit ordinatum. Et quatenus post praedictam liberationem, & etiam ante, eidem domini sexdecim domini deputati requisiti fuissent, & cum instantia ab eis petitum fuisset, quod indemnitati ecclesiae praedictae, maxime circa oppidum praedictum providerent, & si providissent, quod nondum apparuit, praedictos dominos decanos, canonicos, & capitulum de hoc certificarent, cum iidem domini tunc essent, & fuissent parati praefatum Wilhelmum relaxare, praeserta per ipsam sola iuratoria cautione de stando, & parendo iuri coram praedictis dominis deputatis, & sacro Concilio, & quod etiam ipsi paratos se sepe obtulerunt. Praedicti etiam domini deputati indemnitati huiusmodi saltem tacite, & pertransendo se deliberationem, quam facere mandabant circa praemissa facillime assererant, dictos tamen appellantes de provisione indemnitatis huiusmodi certificare non curantes; cumque & iidem domini deputati in causa huiusmodi iuxta eis per praedictum sacrum Con-

cilium commissis procedere intendissent; aliqui tamen pauci numero partiales praesertim a sancto recedentes, ut praedicitur, seque pro rectoribus & magistris magis interstantes dominos ibidem in eodem spiritu congregatos, tanquam principales gubernatores reputantes, mittentes factum in messem alienam, in angustiis, & non in publico particularibus facillime dicuntur in causa huiusmodi deliberationibus, a iure quasi peccatus devius, & exorbitantes. licet super hoc a praedicto sacro Concilio nihil penitus habuissent in mandatis, saltem sic deliberandi: qui etiam omnibus & singulis per praedictos sexdecim deputatos deliberationibus & conclusionibus contradixisse, & contrarium fecisse comprobantur, ut res (proh dolor!) docuit, & hodie docet exitus. Et licet idem Spiritus sanctus per organum prophetae David locutus sit, sic inquit: *Re-Be iudicate, sibi hominum*: quod etiam iudicium non immerito ipse idem Spiritus sanctus in praedicto sacro Concilio procul dubio fieri semper voluit, atque hodie vult; machinatione, partialitate, exorbitantibus, & particularibus deliberationibus iniquis & iniustus personarum quarumcumque non obstantibus quibuscumque: quaedam tamen praesentia bulla, sive littera sacri Concilii partialiter, & absque praedictorum sexdecim deputatorum, quin immo praeterea & absque militaris quatuor nationum praedicti sacri Concilii scriptum, consensum, voluntatem, & mandatum, cameraliter & angulariter contra omnem iuris formam & debitum rationis, etiam subreptive & subreptite contra praefatos dominos meos, etiam nescitur ad cuius instantiam emanata esse dicitur. In qua de omnibus, & singulis oblationibus, requisitionibus, exhortationibus dicto sacro Concilio per dictos dominos meos factis, nec non de alienationibus, desolationibus, destructionibus, periculis, extremis, & aliis supra scriptis dilapidationibus per dictum dominum Wilhelmum venerabili ecclesiae Argentinensi praedictae factis, atque praesertim, nulla penitus mentio facta apparet. Quinimo per eandem praesentem bullam exorbitantes praedicti domini mei per edictum per modum monitionis requiruntur decantur, quatenus infra duodecim dies post lectionem, publicationem, & affixionem eiusdem praesentis bullae in ceteris ecclesiis, & locis ibidem expressis factas, praedictum Wilhelmum asserunt electum, necnon cantorem ecclesiae praedictae cum eorum familia, absque quolibet contradictionis obstaculo, plenarie in manibus dicti sacri Concilii, seu commissariorum ab eodem sacro Concilio ad hoc libere restituerunt, ipsique ablata restituerunt, & restitui facerent; vel de ipsis, si non existant, satisfacerent, vel satisfieri procurarent competerent, sub excommunicationis, & interdicti, & aliis sententiis, & censuris, & poenis. Quod si forsitan huiusmodi monitionibus, & requisitionibus in dicto termino comparere contempserint, infra alios duodecim dies domini Hugelmannus decanus, Fredericus de Zolre, necnon Rolinus Barphuziminek Ulricus Los, & Michael Melbruge personaliter in eorum propriis personis, & alii domini canonici, & capitulum, omnes legitime comparerent Constantiarum in loco sessionis ad videndum & audiendum se declarari in censuras & poenas tam juris, quam sacri Concilii praedicti incidisse. Certificando nihilominus omnes & singulos dominos praedictos, & eorum quemlibet, quod sive huiusmodi monitionibus & monitioni parere & obedire in praesentis terminis comparere curarent, sive non, ipsa nihilominus sancta Synodus ad omnia & singula praemissa, & alia iuris remedia in praemissis opportuna quomodolibet procederet. Quae utique ab ipsa sancta Synodo processisse misericorditer creduntur, sed potius temerarie, partialiter, atque furtive sancta Synodo penitus ignorante extorta praesumuntur: maxime pro eo, & pro eo, quia quod Gaspar de Perusio, qui semper atque frequenter praedictos dominos meos in praedicto sacro Concilio & in nationibus nequiter & mendose tanquam advocatus dissimulando praedictam praesentem bullam, praesentatum consensum & voluntatem dicti sacri Concilii, & ipsarum quatuor nationum, non per cancellariam, sed angulariter, & cameraliter expedivisse comprobatur, pecunia, & muneribus corruptus, dictum sacrum Concilium vituperando, & icandalizzando. Nam in eodem praesentis monitorio inter cetera continetur, quod dicti domini decanus, & capitulum eidem Vilhelmo debitam obedientiam promiserant, &

MA. Reili
aus de Bar
phuzimieg, U
ricus Gos.
b. Forte, non
creduntur.

ANNO CHRISTI 1450.

ANNO CHRISTI 1450.

præfiteretur, quod omni caret veritate. Quin immo idem VVilhelmus eisdem decano, & capitulo solemnem præfuit juramentum de non alienando bona ecclesie prædictæ, cujus tamen contrarium fecit, perjurium incurrendo. Etiam non attendens eadem Synodus, quod præfatus canor fuit & est de jurisdictione dictorum dominorum decani, & capituli: quodque etiam de consuetudine legitime præscripta correctio, & punitio dictorum canonicorum dictæ ecclesie Argentinæ delinquensium, & etiam arrestio & detentio eorundem ad eosdem decanum & capitulum spectavit & pertinuit, quodque etiam si apparere posset eosdem canorem & canonicum per decanum & capitulum prædictis fuisse captum: quod hujusmodi captura rite & legitime ipsius canoris & canonicis demeritis exigentibus facta fuit, & est: præsertim ex eo, & pro eo, quia idem canor, ut laicus sine habitu & tonsura clericalibus, in armis equitandis semper incescit, quodque etiam iuxta juramentum per eum præfatum decano præfato obediisse sæpe recusavit, & contra iuramentum fuisse veniendo, capitulum ejusdem ecclesie rebus & bonis suis vi & manu armata spoliavit, & sæpius debellare & prædari studuit. Eisdem etiam decanum & capitulum ad indebitas exactiones, spreto iudicio & foro, atque jurisdictione spiritali, nec iustitia in foro ecclesiastico contestari voluit; sed eosdem exactorare, & depradari ad suæ libitum voluntatis, & quamplura alia enormia contra juramentum fidelitatis & obediencie commisit, & perpetravit: non attendens etiam ipsa sancta Synodus, quod præfatus VVilhelmus præfatus electus non fuit, neque est in aliquo etiam clericali, vel minori ordine constitutus; quodque tanquam parus laicus armatus sæpe recessit sine aliquo rursura, quodque etiam tempore sue arrestationis sic repertus fuit, & sic etiam ejusdem correctionem & punitorem ad præfatos dominos magistrum officiorum, rectores, officiales dictæ civitatis Argentinensis non est dubium. Quodque ad dictum sacrum Concilium de concessibus laicorum non spectat agnoscere, & præsertim de excessibus in dicta civitate Argentinensi, & ejus districtu per dictum VVilhelmum de s. Dasi commissis & perpetratis, inhibendo, mandando, vel alias qualitercumque disponendo. Et licet prædictum præfatum monasterium præter scriptum, consensum, voluntatem, atque mandatum dicti sacri Concilii, & contra juris & styli curie Romanæ formam emanasse credatur, eique etiam tanquam nullo, & a jure communi exorbitanti; necnon surreptitio, & obrepticio extorto, sedes aliqua non fuisse neque esset adhibenda; sibi quoque minime parandum neque obtemperandum per dictos dominos monitos, ut dicitur, atque citatos: quodque de facto, & quavis etiam in præfata forma dicti præfati monitorii tenetur expresse, quod dictum præfatum monitorium per editum foret publico in Romana curia, in partibus circumvicinis affigendum; nihilominus tamen præfata forma hujusmodi in exsequendo minime servata esse dicitur: maxime cum originalis præfata bulla hujusmodi reperitur in aliquo locorum editi hujusmodi extra Romanam curiam fuisse in valvis ecclesiarum, ut moris est & juris, affixa. Et licet præfatus dominus Gaspar de Perusio advocatus dictæ partis advertere nuper coram omnibus dominis deputatis quatuor nationum huius sacri Concilii, in causa hujusmodi pro audientia illustris principis domini comitis de Wirtembergæ, necnon Basiliensis, & Constantiensis civitatum, necnon s. Berneg Triertensis, Scaphnensis, Lucernensis, Werlingensis, Ravenspergensis, Revvilensis, Hudavviniensis, Phulemorlensis, & Silvigenis oppidorum imperialis ambaxiatoribus dicta in domo fratrum Minorum Constantia congregatis expresse postulassent, & petivissent, quemadmodum etiam sæpe & sæpius pro parte dictorum dominorum decani, canonicorum, & capituli petierunt, & postulatum fuit: quatenus ad sacrum generale Concilium indemnitati ecclesie Argentinæ prædictæ provideretur: prædictique etiam ambaxiatores coram eisdem dominis deputatis & a sacro Concilio etiam cum instantia postulassent, quatenus reverendissimæ paternitates, & hoc sacrum Concilium intuitu Dei, & etiam propter bonum pacis & concordie, ac pro utilitate & statu republicæ, & totius patriæ, terminum monitorii prædicti, necnon salvanconductum eisdem dominis decano, canonicis, & capitulo, ac magistro of-

ficiorum, consulis, & proconsulis dictæ civitatis Argentinensis per idem Concilium datum & concessum ad modicum temporis, videlicet terminum quindecim dierum proxime futurorum, prorogare dignarentur: intento maxime quod idem domini ambaxiatores mediante auxilio & consilio ejusdem sacri Concilii sperabant inter partes hujusmodi se taliter interponere, & amicaliter tractare, quod causa hujusmodi absque magnis periculis concordaretur, & terminaretur; nihilominus tamen prædictæ reverendissimæ paternitates, seu saltem præfati domini deputati reverendissimorum dominorum S. R. E. cardinalium consensu, nec non voce nationum huius sacri Concilii, ut creditur, minime super hoc auditis, neque receptis, petitionem prædictam expresse, seu saltem admittere recusaverunt. Et dictæ reverendissimæ paternitates (cum benigna semper supportatione earum reverendarum paternitatum loquendo) ut dicitur, de prædictis non ignari, aliasque nulliter & de facto in causa hujusmodi procedentes ad executionem præfati monitorii, nec non penarum & censurarum præfatarum declarationem, contra eosdem dominos meos monitos atque citatos procedere nituntur. Quia prædicta omnia, & singula fugrunt, & sunt vera, publica, & notoria: dictique etiam domini, & capitulum, necnon procurator & syndicus, nobilibus quibus supra, & hodie sunt probare parati, & se ad probandum prædicta, si necesse fuerit, admitti petunt, & quilibet ipsorum petit, in quantum onus probandi prædicta sibi incumbit, de quo etiam protestatur. Ideo procurator præfatus, nominibus quibus supra, sentiens se, & dominos suos, & iura ipsorum per prædicta omnia, & singula, & eorum quolibet fore laesos, et læsa, timentque in posterum se ab eisdem dominis præfatis et deputatis sacri Concilii tanquam male informati, et a prædictis particularibus, deliberationibus, et a præfatis prædicto iniquo, nulloque et invalido monitorio, necnon et præfatis penis et censuris in eodem concensis, et a singulis membris et capitulis in ipso expressatis, necnon etiam a dicta præfata iniuria et iniusta executione, et etiam a dictorum petitionis, et instantie non admisione, et non exauditione, et a prædicto præfatis processu, prædictisque venerabilis ecclesie Argentinensis irrecoverabiliter damnificatione, prædictorumque oppidi Traberæ, et castri Boir alienatione, et prædicti comitis Bernardi eorundem occupatoris tali, quai collectione, ipsiusque comitis expulsiõne, denegatione, et ab omnibus, et singulis aliis gravaminibus, que ex præmissis et actis cause hujusmodi dari possent, et que ad appellandum sufficerent, tam conjunctum, quam divisum, non tamen a prioribus appellacionibus in causa hujusmodi interpositis recedendo, ad sanctam sedem Apostolicam, et ad sacrum generale Concilium Constantiense melius informandum, et ad futurum summum Pontificem, auctore Deo, per ipsam sacrum Concilium eligendum, in iis scriptis dictis nominibus provocat, et appellat, et appellans petit primo, secundo, et tertio instanti, instantius, et instantissime sibi dari, et exhiberi; subjectione, et dictos dominos suos, et eorum quolibet, atque iura, et bona ipsorum, eisque adherentium protectioni et tuitioni sedis Apostolicæ et huius sacri Concilii. Protestans solemniter, et expresse, quod hujusmodi appellacione pendente, nihil penitus contra dictos dominos suos attentari, seu innovari, quodque etiam hujusmodi appellacionem valeat, et intendit prosequi, et sine debito terminare loco et tempore opportunis: et quod etiam præfatum appellacionem possit et valeat corrigere et emendare, atque addere, et diminovere, et alias protestatur, ut fuit et est juris, atque moris, et styli sacri palatii Apostolici causarum curie Romanæ: requirens vos dominos notarios publicos infra scriptos ut de præmissis omnibus et singulis consiciatis unum, vel plura, publicum, seu publica, et tot quot necessaria fuerint, instrumentum, seu instrumenta ad perpetuam rei memoriam. Acta fuerunt hæc in majori ecclesia Constantiensi sub anno, die, et mense, quibus supra, præfatis ibidem reverendo in Christo patre domino Ludovico episcopo Bangarensi, et venerabili ac provido viro magistro Joanne de Breda in medicinis licentiatò, et Petro d'Annati d. M. s. d. sacri palatii Apostolici testibus ad præmissa vocatis specialiter, et rogatis.

a. Dicitur per...

b. M. E. Dicitur...

c. M. E. Ber...
mensis, Ch...
recensit, R...
quoniam...
Lindavviniensis,
Pfulden...
fuit, et
Vulligen...
opidorum.
L. q. Ber...
nensis, Sa...
faciens, La...
cerensis, U...
berl. nensis,
Ravensper...
gensis, oppi...
dorum.

Joannes Vener notarius ad præmissa.
Iii a T-

ANNO CHRISTI 1416.

Tunc vero cujusdam Balte canonizationis triam Janberum in Swevea sequitur, et est talis.

Sacrofanta, et generalis Synodus Constantiensis, venerabilibus fratribus Asoensi, Abonensi, et Vexionensi episcopis salutem, et omnipotentis Dei benedictionem.

Ex collectio de Barbariana, et m. Liphens

Felix profus et ineffabilis est sanctorum gloria, potestas insuperabilis, incomparabilis pulchritudo, et claritudo personis. Non delebitur memoria eorum de libro vite, sed apud omnes generationes nomen eorum perseverabit, in gloria reverbitur, et celebrabitur omne per eorum. Unde licet militans in terris ecclesia triumphentem in caelestibus ecclesiam filialiter et devoto veneretur affectu, virtutesque sanctorum, eius laudes et premia, quantum sunt humana fragilitas, dignissimis commendat et attollit precationum votis, oblationibus, et sacrificiis laudis offert ad decus et venerationem civium supernorum: nihil tamen per nostras laudes, nihil per sacrificia, et oblationes eis accrescit novae perfectionis aut glorie, nec eorum plena et perfecta felicitas nostris operibus, vel obsequio famularum minui potest, vel augeri: cum per se sufficiens sit status eorum, omnique bonorum aggregatione perfectus. Sed miseris et miseris Dominus per merita, et intercessionem sanctorum, quos celebri devotione adoramus in terris, sua mirabili et clementissima dignatione nostrum imperfectum supplere providit: ut quod nostris precibus non valemus, eorum suffragantibus meritis assequamur. Quod cum creberrimis miraculorum virtutibus nobis per successus temporis varie sunt dispositionibus divine revelationes sanctorum, ut in celebri memoria cum summa veneratione perpetuis temporibus habeantur a nobis, non ad eorum, sed ad nostram praerogativa credit utilitatem et salutem. Et dum gesta praerogativa et virtutes eorum recolimus, patrocinia sentiamus: utcumque tentis refrigerent caritas multorum, et superabundaverit malitia, minusque digni fuerimus Deum precibus alloqui, et in conspectu illius comparere, sanctos habemus mediatores propitios, quorum meritis praerogativa valet Altissimus, ac desiderata nobis suae promotionis abundantiam tot multiplicatis intercessoribus dignissimis largiri dignetur. Quapropter ad imitationem et exemplar sanctorum patrum, qui pro salute degentium adhuc in terris dignae venerationi et legitime canonizationi sanctorum dudum summas et devotissimas studii operam dedisse leguntur: Nos qui pro unione sanctorum matris ecclesiae, et procurandum promovendumque omnibus prosperitatem religionis Christianae, et commanent omnium mortalium utilitatem et salutem concernere possunt et augere, speciali, ut pie credimus, providentia Dei in suo nomine congregati sumus in unum omnipotentis Deo gratissimum, et toti ecclesiae saluberrimum esse censuimus, ut inter cetera, quae communi salutis faelicium excogitare, quantum datur ex alto, promoveri conamur, illis etiam vigilanter intendimus religiosi operibus, quibus legitime canonizatione sanctorum, ut ipsi sint in omni cognitione et veneratione solenniter, devotionem plebis augere per benevolentiam, et gratiam praevinire sanctorum, et per ipsos divinam clementiam nobis mercari possimus; et in praesentibus diebus necessitas, et tribulationis ecclesiae, quibus (prohi dolor!) Deus omnia sub peccato conclusisse, et totus orbis in maligno positus esse videtur, omnique caro, nec iam caro, sed omnia omnia corripisse suam, suam intantionem, suam et operationem. Et cum ad manifestandum populo gloriam sanctorum suorum et dignitatem sublimem, antiqua prodigiorum signa et virtutes miraculorum removerit Altissimus, corda sanctorum et membra moveat fidelium, muneret ab omni contagione peccati, et virtutum gratiarumque donis adornet, ne deinceps patiantur ecclesiam proprio et martyrum sanguine consecratam, bestorumque confessorum et virginum edificatam meritis, tantis schismatum et errorum periculis subjicere, et tot ubique fedari spurcitiis et abominacionibus vitiorum. Comigitur pro parte carissimi ecclesiae filii Errici Sweviae, Daniae, Norvegiae

A regis illustri, et venerabilium fratrum Upsalensis Landensis, et Nidrogensis archiepiscoporum necnon suffraganeorum episcoporum provinciae Upsalensis, ac quorundam capitulorum, et conventuum, ecclesiarum, et monasteriorum, necnon procerum, et nobilium, ac communitatum quarundam civitatum regni Sweviae, jura seriem quarundam litterarum per regem, archiepiscopos, episcopos, capitula, conventus, nobiles, et communitates hujusmodi, Balshaffari tunc Joanni Papae XXIII. ante ejus depositionem a papatu, suis exigentibus demeritis per nos rite factam, super hoc specialiter directarum coram nobis post depositionem eandem, cum ipse litteras dicto Balshaffari, dum adhuc praesens papatus, non fuisset praesentem, sit expostum; Quod celebris et recolenda memoriae Nicolai Lincopensis, et Brumulphi Stalienis episcopi, et Nigridis monialis monasterii monialium Oltroringensium ordinis sancti Augustini sub cura et secundum instituta fratrum Praedicatorum viventium Lincopensis diocesis, dum in hujus terrae peregrinationis exilio mortali vita potenter, non humanis favoribus obsequi, sed puro corde sincerique mente divinis oculis complacere studerunt: et per austeritatem jugis poenitentiae corpus arctius suo spiritui servire cogentes, lubricas carnis contempserunt illecebras, declinaverunt a voluptatibus, pudicitiae conjuncti sunt, et spreto fugaci fallacibus gloria mundi, per devotae orationis exercitium et laudabilium virtutum opera, summo iudici Deo famularum impendere, et sibi ipsis et aliis ad aeternae vitae merita proferre conati sunt indefesse, verbis pariter et factis abundare; quibus re et conversatione se pios, prudentes, et humiles, sobrios, et castos erga Deum summa veneratione, devotos vero erga pauperes et loca pia, caritate non ficta largifluis, constantes in fide sacra, spe plenos, et aliis virtutibus claros esse comprobaverunt; propter quod mirabilis Deus in sanctis suis, et faciens mirabilia magna solus, pro gloria eorundem Nicolai, et Brumulphi, et Nigridis merita, tam ipsius in humanis agentibus, quam etiam post eorum felicem transitum ex hac luce, in variis locis Sweviae, diversisque temporibus; plurima mirabilia dignatus fuerit operari. Quamobrem pro parte regis et aliorum sic exponentium praedictorum nobis fuit supplicatum, ut aliquibus, ex S. R. E. cardinalibus, et aliis praerogatis in hoc sacro Constantiensis Concilio existentibus, de fide, vita, et meritis praefatorum Nicolai, Brumulphi, et Nigridis de hujusmodi miraculis informaretur, et ea quae per hujusmodi reperirent informationem, nobis referre curarent, ut deinceps sufficientibus et exquisitis meritis ad hoc suffragantibus, ipsi Nicolaus, et Brumulphus, et Nigridis aliorum sanctorum catalogo describi et aggregari possent, committere dignaremur. Nos ad eorundem regis, et exponentium, et supplicantium devotam instantiam devotissimis ecclesiae filii Petro tituli sancti Grigoni alius dicti Cameracensis presbytero, et Oddoni tituli sancti Georgii ad velum aureum diacono ejusdem ecclesiae cardinalibus, ac venerabili fratri Jacobo Laudensi episcopo, necnon dilectis ecclesiae filii Joanni de Gerfeno cancellario ecclesiae Parisiensis, Lamberto de Gelria, Petro de Pulsa, Wilhelmo et Khuit, et Joanni Boltvel in sacra theologia professoribus, in dicto Concilio praesentibus, viva voce oraculo commissimus, ut litteris authenticis, necnon libellis, et instrumentis publicis per regem et alios exponentes praedictos super hoc destinatis per eos visis et examinatis, et super praemissis omnibus et singulis se diligenter informarent, et ea quae per eandem reperirent informationem, nobis fideliter referre curarent. Qui quidem commissarii procuratoriibus regis, et aliorum exponentium praefatorum negotiorum hujusmodi prosequentibus per eos diligenter visis et examinatis, nobisque per ea, quae exinde reperirent, apparebat de vita et meritis, necnon de fama et devotione populi, et miraculis tam in vita quam post mortem eorundem Nicolai, Brumulphi, et Nigridis, quae ipse Deus ad ipsorum praerogativa, ut credebatur, operatus fuerat, et in dies operatur, seriolius ratulerunt. Nos igitur attendentes, quod de fama praedictorum, ac populi devotione, necnon de vita, et meritis dictorum Nicolai, Brumulphi, et Nigridis, et miraculis supra dictis per hujusmodi informationem receptam plene loqui non potest, et etiam con-

ANNO CHRISTI 1416.

M. Brumulphi Stalienis

M. Nigridis

M. K. via

a. Forte, de domo, et m. Liphens

b. Fo. com. m. Liphens

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

fidertatis, quod ecclesie militanti difficillimum redditur. A
 agnoscere spiritum clarificationem in ecclesia triumphanti;
 & quod propterea expediens videtur in talibus ea gravi-
 tate procedi, qua ipsa non decipiatur ecclesia militans,
 & virtutum... iustitia non laudatur, sed in re tanta cum
 abundantiori cautela & majori maturitate procedatur.
 Quapropter cum pro parte regis, & aliorum exponen-
 tium praeatorum nobis cum omni instantia & debita
 reverentia fuerit supplicatum, ut cum ipsa praemissa
 probandi incumbat necessitas, & testes ad praesens in hu-
 manis agentes, per quorum depositionem probationes ipsae
 fieri posse sperantur, seu eorum aliqui, si (quod absit)
 huiusmodi exsecutionem nimium contingeret procelari,
 interim de modo possent submoveri, in negotio ipso ab-
 que moris dispendio ad ulteriora procedere dignaremur.
 Nos huiusmodi supplicationibus inclinari, fraternitatibus
 vestris, de quibus in iis & aliis perimus in Domino sedu-
 cium specialem, per nostra scripta committimus & man-
 damus, quantum ad loca, in quibus praefati Nicolaus,
 Bertrandus, & Nigridis fuerunt, dum in humanis age-
 rent, conversari, & illa ubi eorum corpora quiescunt,
 personaliter accedentes, de fama praemissorum, ac devo-
 tione populari, vitzque & meritis ante dictis, & miracu-
 lorum huiusmodi crebrentia, veritateque & eorum
 circumstantiis universis, iuxta datam vobis a Deo pru-
 dentiam a testibus diu, quantum humana sunt fragilitas,
 exceptionibus maioribus exactis, diligenter, fideliter, &
 prudenter, secundum articulos, & interrogatoria, quae
 sub bulla nostra vobis mittimus interclusa, inquiratis
 perperis veritatem. Super quibus universis & singulis
 praemissis vestras conscientias oneramus, testesque huius-
 modi, qui fuerint hominati, si se gratia, odio, vel timore
 subtraxerint per censuram ecclesiasticam, appella-
 tione cessante, compellatis veritati testimonium perhibere.
 Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii
 Papae VIII. ac de una & duabus decretis in Concilio
 generali, quam aliis constitutionibus Apostolicis contra-
 riis quibuscumque, seu si aliquibus communitur vel divi-
 sum ab Apostolica sic sede indultum, quod interdicti, sus-
 pendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apo-
 stolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo
 ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Quicquid
 autem per huiusmodi inquisitiones inveneritis in praemis-
 sis, nobis, vel futuro summo Pontifici per litteras pa-
 tentes eorum seriem continentes manibus plurimorum
 tabellionum bonae fidei conscriptis, vestrisque sigillis
 munitis quantumcunque intimare fideliter curetis, ut hu-
 iusmodi vestra informatione instructi, vel idem summus
 Pontifex instructus, in praemissis consultis procedere
 valeamus, vel futurus Pontifex valeat antedictis ad
 Dei & sanctorum eius gloriam, edificationem ecclesiarum,
 & animarum salutem. Datum, &c.

Ex collectione Barberiniana, & tribus mss. Germanicis.

Sessio publica sine solemnitatibus die 30. Aprilis.

De Jovis ultima mensis Aprilis, Constantiae in ec-
 clesia majori, in loco sessionis mane hora tertiu-
 rum, deputata fuit per Synodum Constantiensem, cen-
 ta, & habita congregatio generalis sine solemnitatibus
 officiorum & litaniarum fieri consuetis in publicis ses-
 sionibus: & hoc propter ambaxiatores regis Arragonum,
 qui non vocabant Constantiense Concilium apud se, sed
 congregationem generalem. Praesentibus ibidem reve-
 rendissimis in Christo patribus & dominis, domino Angelo
 episcopo Praenestino Laudensi vulgariter, Antonio Aquile-
 yensi, Almanno Pisano, Petro Veronensi, Thoma Tri-
 caricensi, Branda Placentino, Guillelmo sancti Marci,
 Antonio de Chalaaco, Petro Fuxi presbyteris, Lucido
 de comitibus, Francisco Florentino diacono cardinalibus.
 In qua quidem congregatione de mandato & voluntate
 ipsius congregationis Synodum Constantiensem represen-
 tantis, ascendit ambonem; super quo edita & decreta
 publicantur & denunciantur, reverendissimus in Christo
 pater & dominus, dominus Jacobus episcopus Laudensis
 de ordine fratrum Praedicatorum: & fecit quendam
 sermonem de morte sanctissimi principis domini Ferdi-
 nandi Arragonum regis, & de assumptione per regni
 incolae domini Alphonsi eius filii in regem Arragonum:

commemorando clare memoriae eundem dominum Fer-
 dinandum de gestis tempore vitae suae per eum erga unio-
 nem ecclesie Dei habitis, & approbatione capitulorum
 per dominum Alphonsum nunc susceptum in regem facta
 innotum per ipsum regem Arragonum ex una, & seren-
 tissimum principem Sigismundum Romanorum & Hun-
 garum regem, & ambaxiatores & nuncios huius sacri
 Concilii in Perpignano, parte ex altera. Qua collatione
 sic breviter facta, ascendit eundem locum sive ambo-
 nem venerabilis vir Gaspar de Perusia advocatus sacri
 Concilii Constantiensis, & secretarius dicti Concilii Con-
 stantiensis: & de simili mandato legebatur quaedam litte-
 ram missivam Concilio praefato per venerabilem virum
 dominum Joannem de Opisis decretorum doctorem (sacri
 palatii Apostolici causarum auditorem, nuncium, & am-
 baxiatorem Concilii Constantiensis missam; in qua con-
 tinebantur gesta per eum in regno Arragonum. Factis
 istis, fuit quasi simul littera Concilio per venerabiles &
 circumspectos viros dominos Ottobonum utriusque iuris
 doctorem, Lambertum de Scripio decretorum doctorem,
 & Petrum de a Willa archidiaconum Albensem nuncios
 antedicti Concilii missa per ipsos super gestis eorum in re-
 gno Castellae, ac Fuxi, & Arimoniae comitatibus. Qui-
 bus litteris lectis, venerabilis & circumspetus vir dominus
 Antonius generalis ordinis sanctae M. de Mercede ambaxia-
 tor & nuncius praefati domini regis Ferdinandi, & simi-
 liter ut episcopus Laudensis fecit unum sermonem lamen-
 tando mortem domini regis sui Ferdinandi praedicti.

Quo completo levaverunt se in medio venerabiles viri
 domini Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis dixit,
 quod sicut alias petivisset declarari incidisse poenas
 in monitorio contentas personas & dominos nominatos,
 & tunc procurator capituli Argentinensis ab ipso moni-
 torio appellasset. Quapropter petit parti adversae, vi-
 delicet capitulo dari Apostolos super dicta sua appella-
 tione, & ulterius declarari dictos in monitorio nomina-
 tos incidisse poenas in eo contentas. Henricus vero b
 Bwe procurator capituli ex adverso ibidem praesens,
 dixit ipsum appellasse a gravamine parti suae illato: qua-
 propter petit appellationem suam admitti, & sibi dari
 Apostolos reverentiales cum omni reverentia, qua pos-
 tuit, per eandem Synodum Constantiensem sibi dari, &
 concedi postulavit; & in casu, quo gravamen fieret,
 protestatus fuit de nullitate ipsius monitorii, & totus
 processus. Quibus auditis, surrexit reverendissimus pa-
 ter dominus patriarcha Antiochenus, & petit a toto
 Concilio, sive congregatione, si placeret, quod darentur
 Apostoli super appellatione praedicta iuxta deliberationem
 deputatorum, quod respiceretur per verbum, *Placet*.
 Tunc ipsa Synodus respondebat per suos deputatos ad
 hoc, videlicet Antonium episcopum Concordiensem nomi-
 mine nationis Italiae, Joannem episcopum Vaurensem
 nomine nationis Gallicae, Nicolaum episcopum Mer-
 seburgensem nomine nationis Germanicae, Patricium ep-
 iscopum Cortagensem nomine nationis Anglicanae, &
 Angelum Laudensem nomine collegii cardinalium, per
 verbum, *Placet*. Quibus responsionibus factis, de man-
 dato ipsius Concilii sive congregationis ascendit eundem
 ambonem venerabilis & circumspetus vir domarus Jo-
 hannes Abundi sacre theologiae & decretorum doctor, &
 de simili mandato quaedam schedulam papyream datio-
 nis Apostolorum legit. In qua schedula c Constantien...
 ipsi magistro Henrico Bwe procuratori appellationem &
 Apostolos petenti respondit, quod appellationi suae tan-
 quam frivole, & inani, ac frustratoris & inanibus cau-
 sis interjectae & interpositae deferre non velle, hanc
 suam responsionem per Apostolos refutatoris dedit at-
 que concessit. Ardecinus vero de Novaria advocatus
 capituli petit quod assignaretur terminus parti suae, in
 quo comparere debeat ad allegandum causas, quare
 non teneatur parere monitorio contra eam decreto. Et
 tunc dominus Joannes patriarcha Antiochenus, nomi-
 ne & de mandato ipsius Concilii respondebat ad proxime
 per ipsum dominum Ardecinum proposita, ipsi Ar-
 decino & parti suae ad diem sabbati proximo futurum
 terminum praefixit & assignavit. Deinde & postremo
 fuit lecta una littera regis Francorum, in qua recommen-
 davit causam Concilio novem asseritum magistri Joan-
 nis Parvi, quod expediretur celeriter per viam iuris.
 Super

a M. Tri-
li.

b M. Ka-
v.

c Legi ex
ms. Const-
antiense Con-
cilium 193.
&c.

ANNO
CHRISTI
1416.

Super quibus omnibus & singulis Joannes de Scribanis, & A Congregatio generalis in templo Cathedrali die Sabbati
Henricus de Piro procuratores, nominibus quibus supra,
sibi petierunt a dominis Proto-notariis & notariis ad hunc
deputatis, unum, vel plura, publicum, vel publica fieri
instrumentum & instrumenta ad perpetuam memoriam.

ANNO
CHRISTI
1416.

*Temere diBarum schedale datimis Apostolorum, &
littera misiva regis Francorum.*

Cum appellationibus frivolis nec iustitia deferat, nec
sua a iudice deferendum; & constat appellationem
in causa monitorii cuiusdam per sacrosanctam Syno-
dum Constantiensem in causa Argentina, & quorundam
aliorum in instrumento publico dictae appellationis nomi-
natorum interjectam, super causis non veris & frivolis
fundatam, attenta notorietate iniusta detentionis perso-
narum venerabilis electi ecclesiae Argentinensis, quodque il-
la vera iustitia sit de iure qualificata monitorium
praedictum quod non est procedendum contra appellantes
praedictos, si in tempore compareant, & rationabiles
causas, cur parere non debeant, proponant, & iustifi-
cent: sicque semper intellexit praefata Synodus dum di-
ctum monitorium decrevit & expedit: continetque
eandem appellationem multa iuri & rationi dissona, sicut ex
tenore illius evidenter colligitur. Eapropter dicta san-
cta Synodus praefatam appellationem tanquam frivolum,
inutilitatem, temerariam, & inanem, in materia & in
forma peccantem non advertit, praesentem responso-
nem pro Apostolis refutatoris concedendo, & poenam te-
mere appellantis indigendam loco & tempore sibi re-
servando. Mandans, & precipiens dictis appellantis,
ut si aliquam rationabilem causam habeant, quod dicto
monitorio parere non debeant, teneantur illam in praesentem
iuxta assignationem alias eis factam proponant, ut
inde ad altera procedatur, prout fuerit iuris & rationis.

*Congregatio Nationis Germanicae in monasterio Francis-
canorum eodem die Jovis, ult. Apr. An. 1416.*

In causa Argentinens.

Ex Mf.
Brund.

Eodem die Jovis, post meridiem, natione Germanica
in domo fratrum minorum loco suo solito congrega-
ta, inter alia, quae ibidem tractata, narrata, avitata,
& deliberata fuerunt, fuit per providum virum Mag.
Henricum Kuyt, in Romana curia procuratorem, ac
procuratorem, ut esset, venerabilium Dominorum vi-
rorum, Decani, Capituli, Canonicoꝝ & aliarum per-
sonarum Ecclesiae Argentinensis, ceterorumque civium,
in Monitorio, alias per Concilium contra partem suam,
& ad instantiam procuratoris Domini Wilhelmi, Electi
Argentinensis, decreto, dictum & propositum, se fuisse
& esse procuratorem, & Syndicum praedictorum Domini-
orum. Sed ex quo hodie in congregatione generali fuisset
sibi illarum negotiorum Concilium, ex quo gereret & gessit:
procuratorem, & omnes pro dictis Dominis suis: de
cetero non vellet se intrinsecus de huiusmodi procura-
tione. Idcirco, ut videtur, quod non velit esse volun-
tarius in hoc, ex nunc renunciavit officio, quoad di-
ctam causam & constitutionem. Et protestatus fuit de
cetero, sine novo mandato, procurari, seu alicujus of-
ficii curam gerere, quoad praefatam causam. Et super
hoc petit admissionem per nationem Germanicam.

Dominus vero de natione dixerunt, eorum non inte-
resse, respondere ad petita, & promissa. Cum illud tan-
geret vocem Synodum, & omnes nationes scire debe-
rent, quid pertineret ad eum in materia huiusmodi agere.

Super quibus Mag. Henricus Kuyt & Henricus de
Piro, nomine, quo supra, petit sibi fieri per unum No-
tarium publicum, ipsiusque nationis scribam, unum vel
plura, publicum & publica fieri instrumentum & in-
strumenta, ad dictam sententiam.

Praesentibus reverendis Patribus, Dominis An-
drea, Archiepiscopo Colocensi, Andrea, Electo Poena-
niensi, Jacobo Ploccensi, Joanne Wormatiensi, Abbe-
te Pegavienſe, aliisque Episcopis, Abbasibus, Doctori-
bus, Ambaxiatoribus Dominorum Regum, Principum,
Praetorum, universitarum studiorum, & suppositis ip-
sorum nationis, in numero copioso.

Gumpertus Fabri, Notarius.

*In causa Argentinens, c. Joannis Parvi, Ducisque
Burgundiae, & Joannis de Gersono, Cancellarij
Academiae Parisiensis.*

Anno & indictionis, quibus supra, die vero sabbati,
secunda die mensis Maii, fuit facta & tena generalis
congregatio per Synodum Constantiensem, in ecclesia
majori Constantiensi praedicta, mane hora tertiarum,
vel quasi, qua publice sessiones ipsius Synodi Constans-
tensis teneri & servari solent, super responsione, Dominis
de capitulo ecclesiae Argentinensis, & suis consodalibus,
iuxta praefixionem alias die ultima mensis Aprilis factam.

Sed tamen, antequam aliquid in huiusmodi materis
beret, levavit se in medium reverendissimum in Christo
pater, & Dominus, Dominus Martinus, Episcopus Arre-
batenſis, Ambaxiator Domini Ducis Burgundiae & pro-
pulsus: Qualiter per venerabilem virum, Dominum Si-
monem de Teramo, sacri Consistorii, Concilii, ac Ad-
vocatum virorum, Dominorum Joannis de Gersono,
Cancellarii studii Parisiensis, & suorum sociorum, quoad
causam novam assertionum in Concilio introductam,
fuisse factis notarus Dominus suus Dux, & sinistre in-
formasset Concilium & nationes. Ex ad illud ostenden-
dam, nomine dicti Domini Ducis, replicavit contra di-
ctum ipsius Domini Simonis ex Theologia. Sed quoad
factum juris petit Dominum Ardecinum de Novaria,
ejusdem palatii causarum Advocatum, ac partis suae,
videlicet dicti Ducis Burgundiae Advocatum, qui certas
excusationes haberet dicere in publico, & iure, coram
praesenti Synodo.

Quibus auditis, speraret dictum Dominum suum Du-
cem Burgundiae esse innocentem & infontem de sibi per
partem adversam impositis.

Ex adverso vero Domini, Joannes de Gersono, Can-
cellarius Parisiensis, una cum collegis suis, levavit
se, & petiverunt similem audientiam ipsi dandam su-
per proponendis & replicandis contra dictum ipsius Do-
mini Arrebatenſis.

Illis petitionibus hinc inde factis, & partibus clamo-
rose instantibus, fuit facta una sibilatio verborum &
murmur per supposita Concilii: Ita, quod non potuit
aliquis eorum quicquam proponere.

Et facta silentio de mandato Synodi, venerabilis &
circumspectus vir, Dominus Joannes Abundi, de man-
dato Concilii prorogavit terminum Capitulo Argenti-
nensi, & alteri parti, ad audiendum voluntatem Do-
minorum de Concilio ad diem Martis proximum.

Dominus Joannes Abundi, sacre Theologiae & De-
cretorum doctor, de voluntate Synodi praedictae ascen-
dit ambonem, & proposuit nomine Concilii. Propter
certa alia ardua negotia Synodus Constantiensis, aut
deputati eorum, non potuerunt attendere ad dandam
responsionem Capitulo Argentinensi: Quapropter praefata
sancta Synodus dicto capitulo Argentinensi ad au-
diendam responsionem super eo, super quo ipse fuit as-
signata dies hodierna, ad diem Martis proxime futu-
ram, quae erit quinta mensis Maii praesentis, duxit pro-
rogandum, neque prorogavit.

Super quibus Domini Joannes de Scribanis & Hen-
ricus de Piro, promotores praedicti, petierunt a Domi-
nis Proto-Notariis & ceteris Notariis ipsius Concilii,
unum vel plura fieri instrumentum & instrumenta.

Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patri-
bus & Dominis, Joanne Ostiensis, Angelo Panostrino,
Jordano Albanensi, Episcopis, Antonio Bononiensi,
Francisco Venetiario, Almanno Pisano, Branda Pla-
centino, Petro Cameracensi, Guillelmo S. Marci, Pe-
tro de Fuxis, presbyteris, Ottone de Columna, Lucio
de Comite, & Francisco Florentino, Diaconis Car-
dinalibus, aliisque Regum, Romanorum, Francie, Ang-
liae, Arragoniae, Neapolitani, Cypri, Poloniae, Nor-
vegiae, Daciae, Sveciae ac aliorum Principum, Praela-
torum, Universitarum studiorum, Ambaxiatoribus, &
aliis ceteris Nobilibus, Praetis, Doctoribus, & magi-
stris, ipsam Constantiensem Synodum representantibus. In
numero copioso, pro testibus rogatis, atque inscriptis.

Con-

ANNO CHRISTI 1416.

Congregatio Deputatorum IV. Nationum in Monasterio Franciscanorum die Dominica, 3. Maji, A. 1416.

De Ernesti Ducis Austriae studio in Concilium Const.

Ex Mf. Brunsiv. & Got.

Die Dominica tertia, mensis Maji supradicti, Constantiae in Refectorio fratrum minorum, in loco solite conventionis nationis Germanicae, congregati ibidem Domini Praesidentes omnium nationum, videlicet Domini Nicolaus, Episcopus Spoletanus pro Italica, Episcopus S. Fiori pro Gallicana, Andreas Archiepiscopus Colocensis pro Germanica, & Robertus, Episcopus Sarisburiensis pro Anglicana, cum eorum deputatis, pro tempore, in numero xxxiii. inter ipsos Archiepiscopos, episcopos & Doctores ad infrascriptum actum audiendum convocati.

Inter quos levavit se venerabilis vir Dominus Nicolaus Estravv, Licentiatas in jure Canonico, Secretarius illustris Principis Ernesti Ducis Austriae, recommendans dictam Dominum suum Ducem Constantiensi Concilio, & assertens (offerens) eum ad singula placita & honorem ipsius Concilii, tanquam filium obedientiae: Et quendam litteram creditivam, ipsius Ducis Ernesti sigillo munitam. Qua aperta & lecta, de voluntate ipsorum Dominorum Praesidentium, & deputatorum, idem Dominus Nicolaus exposuit, qualiter anno praesenti, idem Dux Ernestus viscans dominia sua, videlicet comitatus Styriae, Carinthiae, Carniole, & Tyrolis, & deveniens ad comitatum postremum Tyrolis, percepit ibidem magno cum dolore, illustrum Dominum Fredericum, Duceem Austriae, fratrem suum, recessisse illicentiatum de Concilio, nec non sine licentia & voluntate Serenissimi ac illustrissimi, & magnificorum Dominorum, Sigismundi Romanorum & Ungariae etc. Regis Ladovici Comitis Palatini Rheni, & Ducis Bavariae, nec non de Lupfen, & de Nellenberg, Comitum, gubernatorum Concilii, in absentia dicti Serenissimi Domini Romanorum & Ungariae Regis, de quo non potuisset satis dolere: cum idem Dux Ernestus praedicto suo fratri saepius per suas litteras scriptisset, quod nullo modo recedere deberet de Constantia illicentiatas, & nisi cum voluntate bona Concilii & Dominorum praedictorum, & si quid promississet, adimplere debuisset. Qua propter eundem Dominum Ducem Ernestum dixit moram trahere pro praesenti in Comitatu Tyrolis. Et si quid Concilium sibi mandare voluerit, in magno aut parvo, juxta ejus possibilitatem personae, dominiorum suorum, offerit, eum obedire debere, & velle, in omnibus, & per omnia, ut verus filius obedientiae Concilii Constantiensis, Regis Romanorum etc. & omnia facere, exercere, & operari, quae cedant ad placitum, honorem, & commodum praedictorum, Concilii atque Regis, & alterius eorum.

Et supplicavit, quatenus praedicti Domini Praesidentes, & deputati, dignarentur operari, quod Concilium ipsi Duci Ernesto super hoc velit scribere, & sibi ad praedicta respondere.

Et concludendo adjuavit, quod idem Dux Ernestus recepisset per juramentum suum, quod nunquam fuit concisus de recessu fratris sui praedicti.

Et sic Domini Praesidentes nomine Concilii regratiati fuerunt de oblatione & bona intentione Ducis Ernesti praedicti, & quod vellent operari circa Concilium, quod datur sibi celeriter ad sua petita responsum. Et sic recesserunt hinc inde.

Generalis congregatio.

Die vero Martis quinta mensis Maji Constantiae in ecclesia majori praedicta, mane hora tertiara, vel quasi, in loco sessionis fuit facta & tenta generalis congregatio, praesentibus ibidem reverendissimis patribus dominis Osiensi, Laudensi, Aquilegensi, Pisano, Veneriarum, Cameracensi, Tricariensi, Placentino, sancti Masei, Chalanco, de Fuxis presbyteris, de Columna, de Comitibus & Florentino diaconis cardinalibus, ceterisque regum, principum, praetorum, universitatis studiorum, & communitatum ambaxiatoribus, ceterisque

Anobilibus, doctoribus, magistris, & suppositis ipsius Concilii in numero copioso. Inter cetera quae ibidem acta atque gesta, venerabilis & circumspectus vir Joannes de Jarionis cancellarius studii Parisiensis, universitatisque levavit se in medium replicanda contra dicta alia, & in ultima congregatione per dominum episcopum Atrebatensem prolata atque exposita. Incepit narrare processus causae hujusmodi: videlicet novem assertionum in hunc modum, videlicet: Quod in causa ventilata in curia Romana, & praesenti Concilio fuisse introducta ex parte regis Francorum, universitatisque Parisiensis, super & occasione novem assertionum adscriptarum quondam magistro Joanni Parvi earum auctori: quae assertiones dixit esse erroneas, piarum animum offensivas, & alias in fide devias: & ibidem produxit & obtulit quendam libellum in scriptis, cum quo probavit dictas novem assertiones; ponendo sex conclusiones contra easdem, quas dixit se velle probare ad mandatum Concilii, & ecclesiae Romanae: & ostendere clare illas assertiones esse erroneas: & in qua sua petitione petit, quod darentur iudices in causa appellationis in causa hujusmodi interposita, videlicet a commissariis Urmano, Florentino, & Aquilegensi cardinalibus. His propositis per dictum cancellarium, levavit se in medium reverendus pater dominus Martinus episcopus Atrebatensis: & petit terminum ad replicandum contra dicta & proposita ipsius domini Joannis de Jarionis cancellarii: cum vellet replicare, & ostendere ea, quae dicta essent per ipsam dominum Joannem cancellarium non esse, ut ipse asseruerat. Et taliter ostendere, quod speraret Concilium remanere contentum de relictis contra dominum Burgundiae ducem. Auditis namque replicationibus cancellarii, eiusque conclusione, & petitione domini Martini episcopi Atrebatensis, reverendissimus dominus Almannus cardinalis Pisano surrexit, & resumpsit thema propositum per dominum cancellarium Parisiensem, quod fuit: Deus iudicium tuum regi da, etc. Inducens per verba sua, quod si partes hinc inde iustitiam & iudicium vellent, quod ponerent custodiam ori suo, & silentium tenerent; cum Concilium sanctae Synodus essent intentionis velle ministrare unicuique iudicium & iustitiam. Silencioque facto inter partes hinc inde in dicta congregatione, statim venerabilis vir magister Joannes de Scribanis promotor, & procurator Synodi Constantiensis proposuit; sicut in proxima sessione fuisset prorogatus terminus ad diem praesentem ad audiendum voluntatem Synodi super: tunc petitis & propositis, & ad quos tunc temporis partibus hinc inde fuisset prorogatus, & capituli Argentinensis, & eius adherentium contentas accusavit: petensque per Synodum sanctam contentos in monitorio aliaque decernam & capitulum ecclesiae Argentinensis, & eorum sequaces, declarari incidisse in pernas & sententias in eodem monitorio contentas. Petitione namque facta, levavit se in medium venerabilis, & circumspectus vir dominus Joannes Usk praepositus Quinqueecclesiensis: & de mandato, consensu, ac voluntate Synodi Constantiensis, sive congregationis praelibatae, ascendit ambonem ipsius Concilii, ostendens quendam litteram missivam sacrae Synodi per serenissimum principem dominum Sigismundum Romanorum regem, & portatam per quendam Henricum b Laneberg militem Bohemum.

Qua littera ad mandatum Synodi lecta per eundem dominum praepositum Quinqueecclesiensis, fuit repletum, quod dictus dominus rex Romanorum petit suspensam declarationem dictorum monitoriorum usque ad eius adventum ad civitatem Constantiae, sive alium locum, ubi Concilium Constantiense forsitan foret translatum. Qua littera lecta, de simili mandato idem dominus Joannes praepositus fecit unam proclamationem in haec verba, vel similia: Si est aliquis nomine capituli atque civium Argentinensium, & aliorum nominatorum in monitorio decreto ad instantiam domini Wilhelmi electi Argentinensis, ad allegandum causas rationabiles, quare monitorio praedicti non debeant declarari incidisse penas in monitorio contentas; compareat, si quis est, alleget, & audietur. Quam proclamans omnia voce tribus vicibus; & nullo comparente idem dominus Joannes de mandato ipsius Synodi sacrosanctae legebat unam schedulam in qua continebatur, quod Synodus mandavit, quod omnes & sui-

ANNO CHRISTI 1416.

b Mf. Le. arabog.

ANNO
CHRISTI
1416.

& singuli, quorum interest, qui sunt apprehensi & contenti in monitorio contra eos decreto & exsecuto, quatenus comparere debeant coram reverendis patribus dominis Martino episcopo Aprutino, ac electo Pannenonij iudicibus in dicta schedula per Synodum deputatis, ad jurare videndum & admitti testes in ipsa causa modico-rii producendos; necnon ad dandam interrogatoria pro examinatione dictorum testium infra hinc ad diem Jovis proxime futuram, super plena informatione habenda de processu causam & pro justificatione eius; & ulterius ad audiendam voluntatem, & deliberationem ipsius Synodi die sabbati tunc ipsam diem Jovis immediate sequentem. Et dixit, & legit, prout in quadam schedula plenius continetur, & habetur.

Ex MS. Casareo.

Tenores vero dictarum schedularum videlicet libelli, sive conclusionum, assertionum novem, & schedula deputationis commissariorum in causa Argentinensi sequuntur, & sunt tales.

Libellus novem assertionum Joannis Partii.

Subsequuntur novem assertiones magistri Joannis Partii, ordinis fratrum Minorum, Parisius condemnatae, ortae ex homicidio ducis Aurelianensis, per ducem Burgundiae factio, quas omnes Mendicantes defendunt, & asserunt.

I. Licetum est unicuique subdito, absque mandato quocumque vel precepto, secundum leges, naturalem, moralem, & divinam, occidere, vel occidi facere quemlibet tyrannum, qui per cupiditatem, fraudem, fortillegium, vel malum ingenium machinatur contra salutem naturalem regis supremi domini, pro auferendo sibi summam nobilissimam & altissimam dominationem. Et nedum licitum, sed honorabile et meritorium; maxime quando est tantae potentiae, quod iustitia non potest bono modo fieri per superiorem. *Erronea in fide & moribus, & multipliciter scandalosa.*

II. Leges naturalis, moralis, & divinae auctorizant unumquemque subditum de occidi faciendo dictum tyrannum. *Erronea in fide & moribus, & legibus, naturalis, moralis, & divinae, injuriosa.*

III. Licetum est unicuique subdito, honorabile et meritorium, occidere vel occidi facere supra nominatum tyrannum, proditorem et infidelem suo regi et supremo domino, per explorationes et insidias. Et est propria mors, qua debent mori tyranni et infideles; occidere scilicet eos, Gallice, *enlancement*; per optimas cautelas, explorationes, et insidias. Et est licitum dissimulare et silere voluntatem suam de sic faciundo. *Falsa, erronea, & scandalosa.*

IV. Jus est, ratio, et aequalitas, quibus omnis tyrannus occiditur vilaine, Gallice *enlancement*, per explorationes. Et est propria mors, qua debent mori tyranni infideles; occidere scilicet eos per bonas cautelas, explorationes, et insidias. *Erronea, crudelis, & impia.*

V. Ille qui occidit vel occidi facit tyrannum nominatum modis praedictis, non debet de aliquo reprehendi. Et rex non debet solum esse contentus, sed debet habere factum acceptabile et auctorizare, quantum oportet vel necessitas est. *Erronea in fide & moribus, & regis dominationi injuriosa.*

VI. Rex debet praemiare et remunerare illum, qui occidit modo qui dictus est, vel occidi facit tyrannum supra nominatum, in tribus rebus, scilicet opibus, honoribus, et divitiis, exemplo renunciationum factarum sancto Michaeli archangelo pro expulsiōe Luciferi a regno paradisi, et nobili homini pro occisione ducis Zamri. *Erronea in fide & moribus, ac regis dominationi injuriosa.*

VII. Rex debet plus amare, quam prius, illam qui occidit vel occidi facit tyrannum supra nominatum modis praedictis, et debet facere praedicari suam fidem et bonam fidelitatem per regnum suum, et extra regnum facere publicari per litteras in modum epistolae, et alias. *Erronea in fide & moribus, scandalosa, ac regis dominationi injuriosa.*

VIII. Littera occidit, spiritus autem vivificat, hoc est dicere, quod semper tenere sensum litteralem in sacra scriptura, est occidere animam suam. *Expositio distorta & erronea.*

IX. In casu socialitatis, juramenti, promissionis, seu confederationis, factarum ab uno milite ad alterum, quocumque modo istud fiat aut fieri possit, si contingat quod istud vertatur in praedictum uni promittentium aut confederantium, sponsae suae, aut suorum liberorum, ipse de nullo tenetur eas observare. Hoc probatur ex ordine caritatis, quo quilibet tenetur plus seipsum diligere, uxorem et liberos, quam alterum.

Ex collectione Barberiniana, & duobus mss. Germanicis.

B Deputantur commissarii in causa Argentinensi ad recipiendum testes per Concilium.

Sacrum Concilium reputat contumaces non comparentes, et nihilominus decernit petitam citationem ad diem Jovis proxime venturam ad videndum jurare testes, & ad dandum interrogatoria pro receptione & examinatione dictorum testium, & verificatione & clarificatione monitorii ad cautelam deputat dominos Aprutinum, & electum Pannenonem ad ulterius procedendum, prout juris & rationis fuerit, ad diem sabbati proxime futuram ad horam octavam in loco sessionis.

Die Veneris octava mensis Maji praedicti, Constantiae in refectorio majori fratrum Minorum, in quo natio Germanica congregari solet, hora tertia vel quasi, in praesentia reverendissimorum in Christo patrum & dominorum Guillelmi sancti Marci, Brandae Castillionis Placentini, Antonii de Chalanco, & Francisci Florentini cardinalium, necnon omnium praesidentium quatuor nationum in dicto Concilio Constantiensi, & deputatorum eorumdem nationum, vel saltem majoris partis constitutus b. . . miles dominus Henricus Lanzberg familiaris & servitor, seu nuncius serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Ungariae, &c. regis: praesentibus similiter reverendis patribus dominis Nicolao archiepiscopo Gnezensi, & Simone episcopo Traguntino dominum Henricum militem introducentibus, & sibi tanquam consiliariis ejusdem Regis. Qui dominus Henricus primo in lingua vulgari Bohemicali ambaxiatam sibi per regiam maiestatem impositam exposuit. Qua expositione facta, de mandato eorumdem dominorum cardinalium, & praesidentium quatuor nationum, levavit se in medium venerabilis & circumspetus vir dominus Joannes Naso utriusque juris doctor sacri palatii Apostolici causarum auditor: & exposuit ambaxiatam ipsius domini Henrici a Lanzeber in Latina lingua: & dixit, qualiter ipse dominus noster rex Romanorum praefatus ipsum dominum Henricum misit ad Concilium Constantiense: intimando eidem, quod ipse rex vult, quod dominus Wilhelmus electus Argentinensis liberetur de captivationibus suis, & praesentetur Concilio praefato, ubi debeat stare juri et omnimodo determinationi ejusdem Concilii, cum consistat bene, quod nihil per ipsum Concilium fiat nisi bene factum, sanctum, et aequum. Et ulterius, quod provideat personae domini electi, et indemnitati ecclesiae Argentinensis. Item, secundo dixit sic, quod dominus noster rex sensisset, qualiter aliqui haberent loqui, et murmurare, quod ipse tenderet habere Castrum Boir, et oppidum Trabern, de quo ipsum excusavit. Cum omnino rex dixisset, et injunxisset sibi Concilio expresse dicere, quod nullo modo vallet se impedire de aliquibus terrarum et castrorum dictae ecclesiae Argentinensis, salvo tamen jure imperiali, sed quod fiat provisio domino electo, et ecclesiae Argentinensi. Praesentibus ibidem dominis cardinalibus, archiepiscopo, episcopo, necnon reverendis in Christo patribus dominis Roberto Sarisberienensi, Patriarcha Antiocheno, comite de Lupbern, et aliis praesidentibus, et aliis deputatis quatuor nationum in Concilio praefato Constantiensi.

ANNO
CHRISTI
1416.Hic nulla
censura est
in mss.b Legit ex
mss. Consti-
tuntis
dominus miles
Henricus
Lanzberg.
c M. Tra-
guntin.d M. La-
zberg.

ANNO CHRISTI 1416.

Congregatio generalis.

De Sabbati nona mensis Maji praedicti, in ecclesia majori, in qua sessiones publicae fieri solent, mane hora tertiaria, vel quasi, fuit congregatio generalis in modum sollicitis publicae Synodi Constantiensis praedictae. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Jordano Albanensi episcopo, Urino vulgariter, Antonio Aquilejensi, Almanno Pisano, Petro Veronensi, Branda Placentino, Wilhelmo sancti Marci, Antonio de Chalanco, Petro de Fuzis, Amedeo Sabiniarum, Francisco Florentino, & Ludovico de Comitibus cardinalibus. Et inter cetera, quae fuerunt ibidem facta, de mandato ipsius Synodi, sive congregationis generalis, ascenderunt ambonem venerabiles & circumspecti viri domini Joannes patriarcha Constantinopolitanus, Vitalis episcopus Tolonenis, Gaspar abbas sancti Joannis, Henricus Perusinus, Lambertus de Gelria, & Thomas Burdegalensis in causa huiusmodi mota contra magistrum Hieronymum de Praga, iudices & Commissarii deputati pro relatione facienda de meritis causae huiusmodi, & processus, habiti contra eundem magistrum Hieronymum: inter quos iudices, & commissarios reverendissimus in Christo pater & dominus Joannes patriarcha Constantinopolitanus a recitavit causae Concilio, incipiendo a capite collegit secum in ambone existentes & supra nominati dixerunt publice & alta voce, ita esse ut relatum est per supra dictum Joannem patriarcham referentem, nihil addendo, nec diminuendo: Super quibus magister Joannes de Scribanis, & Henricus de Piro promotores, nomine ipsius Concilii unum, vel plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumenta sibi fieri petierunt.

Quibus factis ascendit eundem ambonem venerabilis vir Petrus de Polonia decretorum doctor, & de mandato Synodi praefatae quendam litteram iuramentum praesentavit ibidem & per N. militem dominum Henricum Lanzberg ambaxiatorem & nuncium Romanorum regis, cujus tenor inferius est inferus. Subsequently idem dominus Petrus de Polonia de simili mandato legebat quendam prorogationis schedulam in causa Argentina, in qua prorogabatur terminus capitulo Argentinensi ad agendum ea, quae pro praesenti die occurrerant, ad diem Lunae proxime futuram, cujus tenor similiter inferius est inferus. Subsequently legebat unam aliam schedulam, in qua Concilium revocavit translationes factas de dominis Vapincensis & Militensi episcopis, cujus tenor similiter est inferus. Qua lecta ad requisitionem dominorum Henrici de Piro, & Joannis de Scribanis promotorum praefatae Synodi per deputatos suos, videlicet Antonium episcopum Concordensem, Nicolaum Merseburgensem, Patritium Cortagensem, fuit responsum, *Placet*: licet praesidens nationis Gallicanae, videlicet Joannes episcopus Varenensis respondebat quod non placet, cum non fuisset conclusum in natione Gallicana, quoad schedulam translationis, sed quoad alia respondebat, *Placet*. Ultimo idem dominus Petrus legebat duas alias litteras, unam regis Romanorum, & aliam universitatis Parisiensis. Quibus omnibus factis, domini Joannes de Scribanis, & Henricus de Piro procuratores & promotores petierunt instrumenta. Praesentibus dictus dominus cardinalibus, ambaxiatoribus regno Romanorum, Franciae, Angliae, Arragonum, Navarrae, Neapolitano, Poloniae, Cypri, Norvegiae, Daciae, Sveciae, &c. ceterorumque nobilium, praetorum, universitatum studiorum, communitatum nunciis, ambaxiatoribus, testibus, ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Tenore vero dictarum litterarum mixtarum, de quibus supra fit mentio, sequuntur.

Cum in Argentinensi & pendente coram sacrosancta Synodo Constantiensis contra decanum & capitulum Argentinensis ecclesiae, consules, proconsoles, & alios cives Argentinenses in monitorio dictae causae nominatos super restitutione personae venerabilis electi, & Concilii Generalis. Tom. XXVII.

ANNO CHRISTI 1416.

Aliorum in dicto monitorio comprehensorum & expressorum, pendente ista die terminus ad videndum declarari supranominatos nuncios incidisse in penas in praedicto monitorio contentas & expressas, & alias ad procedendum in eadem causa, ut fuerit iuris & rationis, serenissimus dominus Sigismundus Dei gratia Romanorum & Ungariae rex informatus de meritis huius causae, pro parte dictarum partium disposuit, pro scandalis evitandis, dare operam, quod persona dicti venerabilis electi ante omnia deliberetur, & ad manus dictae sacrosanctae Synodi pro iustitia inde ministranda perducatur, & insuper restitutione honorum, provisioneque custodiae castro-rum & oppidorum ejusdem ecclesiae pro indemnitate ejusdem ecclesiae taliter secundum sanctae Synodi eisdem deliberationem per viam amicabilem & rationabilem procedatur; praevideaturque indemnitati ejusdem ecclesiae, & partium praedictarum sufficienter procedatur, praevideatur: & ad praemissa peragenda praefatus dominus rex Romanorum cum suis litteris meo Henricum Lanzberg militem ad praefatam sanctam Synodum praesque praebatas destinavit. Sumque ego Henricus miles praefatus ex parte dicti domini regis Romanorum paratus adducere dictum dominum electum ad manus ejusdem sacrosanctae Synodi, & alia praemissa peragere: ita quod non est necesse ad declarationem dictarum partium contra praebatos nuncios procedere, ad quod me offero, & onus in me assumo. Hinc est, quod ego Henricus miles praebatus pro parte domini regis Romanorum humiliter & devote supplico, quatenus dicta sacrosancta Synodus omnem processum in eadem causa factum, & faciendum suspendere & differre dignetur usque ad viginti dies proximos; & ulterius aliquos praebatos inabilem de adungere cum potestate plena ex parte Synodi recipiendi personam dicti electi, & ad manus ejusdem sanctae Synodi cum omni honestate debita adducendi, & alios captivos liberandi; terminumque praefatum, prout eis videbitur, prorogandum, & alia peragendum, quae ad praemissa sunt & erunt necessaria & opportuna. Ita vos condutus tam per dominum Ludovicum ducem Bavariae comitem Palatinum locumtenentem dicti domini regis Romanorum, quam partes praebatas, unum videlicet alteri concedendum sub debita forma decernenda.

Ita Synodus prorogat terminum huius causae Argentinensis, qui est hodie, in statu, in quo est, ad diem Lunae proximum ista hora: & tunc supplicationis domini regis respondebit, prout in schedula continetur, cujus tenor talis est.

Sacrosancta Constantiensis Synodus informata de intentione serenissimi principis Sigismundi, Dei gratia Romanorum, & Ungariae, &c. regis, per Henricum Lanzberg militem, ipsius domini regis ambaxiatorem in causa venerabilis electi Argentinensis, certificat partem dicti domini electi, ut persona ejusdem domini electi eidem Synodo absque alterius morae dispensatione presentabitur. Et similiter Fridericus cantor ecclesiae praedictae, ceteraque captivi praedicti liberabuntur una cum plenaria restitutione eorum ablatorum, sic tamen quod dictus Wilhelmus electus Argentinensis coram sancta Synodo recipere debeat active & passive, super his quae forum ecclesiasticum concernere videbantur iustitiae complementum. Ideo pro nunc declarationi poenarum alias in monitorio ab ipsa Synodo decreto contentarum pro bono pacis, & concordiae, & de consensu partis electi viginti quinque dies post datam praesentium, proxi-ma futurus supersedere deliberavit. Et ulterius committit venerabilibus, &c. Una cum dilecto milite ambaxiatore, ut praefertur, ad civitatem Argentinensem se transferant, ipsos decanum, capitulum, atque cives Argentinenses super relaxatione dicti electi personae & aliorum supradictorum requirant, & eis dictum electum sic praesentatum recipiant, & cum honestate debita ad praesentiam sanctae Synodi perducant captivos praefatos liberari, bonaque eis ablata restitui procurent realiter cum effectu. Insuper eadem sancta Synodus ordinat, & disponit quod dictas electus cautionem juratorum praesent de stando juri ut praefertur. A qua quidem cautione non relaxetur, donec dictus electus ipsi monitis querelantibus, ac moniti electo praebato ius querelis coram Synodo, si quas proponere voluerint, hinc inde respondeat, &

kkk

obe-

a Mf. rri. secu. meriti. causa.

b Mf. per. archid. militem. Henricum. Lanzberg.

d Mf. l. i. stabes.

e Mf. l. i. canby.

ANNO
CHRISTI
1416

ANNO
CHRISTI
1416

obstant, iustitia mediante. Quod si dicitur electus ante
reque suspensio cum resolutione ditorum, ut prae-
mittitur, non fuerit relaxati in termino praefato, ex hunc
dicta Synodus certificet partes hinc inde, quod abique
alterius termini prerogatione ad declarationem huiusmo-
di superest. Et alio iuris remedio indubio procedat,
prout iustitia fuerit, & credo dicta verit ratio.

Congregatio in causa Argentinensi.

Die Luna undecimo mensis May praedicti, Constan-
tia in ecclesia majori hanc tertiarum, vel quatuor-
tium congregatio generalis in medium facta, & in loco
sollemnis ipsius Synodi pro danda responsione domini Wil-
helmi electi Argentinensis iura continuationem reverendi
ipsius ambaxatoribus in ultima congregatione facturi, &
praerogati die Sabbati proximo praeterito, & antequam
venissent in dicta congregatione reverendissimi patres do-
mini S. R. E. cardinales, alii omnes nationes Concilii
Constantiensis, vel saltem major pars ipsius fuissent de-
dem congregata, & congregata, pro huiusmodi danda
responsione: levavit se in medium reverendissimus pater
& dominus Conradus episcopus Metensis, & proposuit
quod iuxta deliberationem nationum, quae esset quod iustitia
fuerit in causa Argentinensi, & quod declararetur merito
incidisse poenas in monitorio contentas; & quod non re-
mandaret neque remaneret per alios quam per dominos
cardinales, qui huiusmodi deliberationem impediissent,
& hodie impedirent huiusmodi fieri deliberationem, &
iustitia non habet locum: de quo fuit protestatus, & po-
tuit sibi fieri protestationes sub Apostolica, aliisque nota-
riis & scribis Concilii Constantiensis unum vel plura
instrumentum & instrumenta. Praesentibus reverendissimis
patribus, venerabilibus, nobilibus, & egregiis dominis
Romanorum, Ungariorum, Franciae, atque Angliae, Arma-
goniae, Neapolitanorum, Cyprum, & Navarrae regum,
aliorumque principum, principum, universitatum stu-
diorum, communitatum ambaxatoribus talibus.

Danda venerunt domini cardinales, videlicet Almannus
Pianus, Guillelmus sancti Marci, Jordanus de Ur-
bis, Antonius Aquilegensis, Brandus Placentinus, An-
dreas de Chalonio, Petrus de Fuentibus, Odo de Columna,
et ceteri omnes praesentes in numero triginta. Quibus ibi-
dem existentibus, & in locis suis positus, surrexit mag-
ister Joannes de Scribanis procurator & promotor Con-
cilii nomine procuratoris produxit citationem auben-
tium, & contentorum ipsorum, non comparentium,
neque aliquam causam, quare declarari incidisse in po-
enas in monitorio contentas non debent, rationabilem
allegare causam, continuationem accusavit ipsosque mo-
nitos & contentos in eadem citatione incidisse poenas
in eadem monitorio contentas declarari per sanctam Syn-
odum Constantiensis instanter postulavit.

Subsequenter vero venerabilis vir dominus Gaspar de
Perusia advocatus domini Wilhelmi electi Argentinensis,
dixit qualiter idem dominus electus fuisset ingulis de-
tentus contra rationem, & fuisset factum per dominum
regem Romanorum, Ungariorum, & totum Concilium
Constantiae laboratum pro deliberatione ipsius domini
electi, & Concilium Constantense nullatenus suas solennes
ambaxatores ad suam quod bene concordia fieret inter
partes, & civitatem Argentinensem, & quod idem do-
minus electus relaxaretur. Quibus ambaxatoribus reveren-
sibus, & relationibus de his per eos auditis, & visa pos-
sita querela, devotum fuisse ad decretum monasterii,
& processum super notoritate & nihil rateret aliud
nisi quod contenti in monitorio declarantur incidisse in
poenas in monitorio contentas. Et in casu quo foret sibi
denegatum illud, protestatus fuit, quod nobilibus, videli-
cet comes a de Silveret, & alii qui eundem dominum
electum affecerunt ad partem Concilii Constantiae,
non possent plus ibidem perdurare, neque valent propter
dilatationem declarationis, & etiam propter pericula,
quae timerent eorum bene evenire in eorum absentia pos-
se. Et si aliquid scandalum ex hoc congereret, quod deli-
beratio non foret, & quod eadem domino electo iustitia
non ministraretur, de hoc ipse dominus cum afficerent
ad dictum Concilium, alique sibi iustitia assistentes vol-
lent esse excusati.

a Lipsio Sal-
vatore al-
satum

Quibus dictis, & auditis per ipsam sacrosanctam Syn-
odum, & per aliam partem, videlicet capituli ecclesiae
Argentinensis levavit se venerabilis vir dominus Augu-
stinus de Pila sacri consistorii, & doctorum caputuli Ar-
gentinensis, &c. & dixit, quod Concilium Constantense
fuerit congregatum ad providendum singulis de jure &
iustitia, & quod nulli esset procedendum ad declaratio-
nem: & non factum ad hoc, quod electus Argentinensis
liberetur captivitate sua, sed etiam quod indemnitati
ecclesiae Argentinensis provideretur. Cum idem dominus
electus non esset captivatus, sed arrestatus ne discederet
de diocesi Argentinensi, & vedet ad partem nationem
cum eundem dominum electum dicit dissipasse bene
ecclesiae Argentinensis in manibus, & in tanto, quod
quodammodo irreparabilia illa bene essent concludere
quod capitulum libenter vellet fieri ordinationi regis Ro-
manorum, qui misit suos ambaxatores pro concordia ad
providendum personae electi, & ecclesiae Argentinensi:
cui concordia sive determinationi idem dominus Augu-
stinus tanquam patrum causa pro parte capituli postu-
levit per Synodum in illis. Et statim venerabilis vir do-
minus Henricus de Kyvat procurator produxit unum man-
datum pro capitulo Argentinensi, in scriptis protestans,
quod propter huiusmodi productionem non vellet rece-
dere ab alio appellatorem in huiusmodi causa pro-
feris, & articulis, & protestatos fuit de governa-
re, si contrarium foret, appellando. Gaspar vero de
Perusia advocatus ipsius domini electi contra dicta ipso-
rum Augustini, & Henrici advocati, & procuratoris,
dixit, quod ipse dominus electus esset ignorans de sibi
impositis per capitulum praedictum, &c. et exposuit qual-
liter ipse dominus electus, quando ipse prius venit ad
ecclesiam Argentinensem reperisset intrusum in ea, et
nunquam ille intrusus voluit cadere possessionem: oportuit
quod cum eodem foret cetero concordia: in qua concor-
dia capitulum Argentinense contraxisset certa debita,
et tamen fuisset illa debita effecuta bello Argenti-
nensi, et eius tamen: in quibus contractibus fuissent
obligata, & impignora, pro pecunia tradita tunc in-
truso ad suam quod bene, velit divinare possessionem
ecclesiae, et castro, &c. modis et formis cum talibus:
videlicet quod fructus castro, et terrarum ob-
ligatarum, et pignorum cederent et cadere deberent
in solutionem pecuniarum tunc receptorum, et illorum
prestatione suas pecunias, et terras, sive castro tene-
rent. Et quod idem dominus electus foret obligatus et
suae rationem voluit cum illis, qui tenuerunt terras
capituli, et ecclesiae pignora, ac de levato, et percip-
tis, et sic facere volens rationem, et calcum, et
propter hoc veniens ad terram Taabam, et castrum
Bain fuit ibidem detentus, captivus, et carceratus
et non videret remedium aliud, nisi quod iustitia foret
per Concilium, in quo ita posset providi ecclesiae,
et indemnitati eius sicut personae electi.

Quibus hinc inde partibus praepositis reverendissimus
pater dominus Almannus cardinalis Pisanus nomine col-
legii cardinalium exposuit, qualiter domini de Simon Ir-
gouriensis, et Henricus Lantenberg alii exposuerunt
intentionem domini regis Romanorum in materia, qua
supra, et iuxta illam intentionem provideret tam perso-
nae electi, quam etiam indemnitati ecclesiae. Et ad hoc
visum erat dominis cardinalibus, quod dominus Hen-
ricus de Lantenberg miles, & ambaxator domini regis
Romanorum iret cum aliis deputandis per Concilium,
& quod superederetur in declaratione per viginti dies
proximos: cum rogatu ipsius domini Henrici labora-
retur pro parte, quod persona domini electi poneretur
in manibus Concilii, & esset casta, de quibus sit
quae sit per capitulum in manibus eorum, de quibus sit
conciliatur: & de hoc viderentur partes hinc
inde contentas: patens a Concilio, an placeret illud am-
nibus. Et domini deputati per nationes ad respondendum et
dicendum voluntatem nationis responderent ut sequitur.
Antonius episcopus Concordiensis respondit pro natione
italica per verbum, Pater. Joannes praepositus Quinque-
ecclesiarum pro natione Germanica respondit, Pater. Ber-
trandus episcopus sancti Flori pro natione Galliana,
prout dixit habere a natione sua, nisi in casu, quo parte
est.

b ME. A.
vau

c Veris
aditu

d ME. Si-
mon Ir-
gourien-
sis, &
Henr.
Lan-
enberg.

e ME. La-
ntenberg.

ANNO CHRISTI 1450.

ANNO CHRISTI 1450.

Quod concesserit in superaddendo. Patricius episcopus Constantiensis in ecclesia majori Constantiensi, pro hujusmodi eorum congregacione conserget aut sedere conserget, prout, & quomodolibet ibidem ab eodem Synodo, ut asseruit, a Ferr. sup. hoc recuperat in mandatis. Qui quidem relatione curioris facta, de mandato Synodi, sive Congregationis generalis b & circumscriptus vir dominus Petrus de Lamburga decretorum doctor ascendit ambonem ad hoc deputatum: & legabat quendam deputacionem in hujusmodi causa iudicium scheidam, deputando ibidem de singulis nationibus ad causam Argentinensium duos commissarios, & similiter duos de reverendis patribus dominis cardinalibus ad audiendum hujusmodi causam ubi visus uq; ad sententiam exclusive, committens eisdem dominis suis commissariis procedere, ut in dicta scheidula per eundem dominum Petrum de c Lamburga alia & intelligibili voce lecta planius continetur & habetur.

ANNO CHRISTI 1450. b. Addr. venerabilis & obsequiosus vir. c. Ms. Lamburga.

Die vero Veneris decima quinta mensis Maii fuit congregacio generalis in ecclesia majori Constantiensi mane hora tertiara, vel quasi, in loco sessione. Presentibus ibidem dominis cardinalibus, videlicet Joanne Olinensi, Jordano Albanensi, Angulo Pannofino episcopo cardinalibus, Antonio Bononiensi, Francisco Venetorum, Gabriele Senensi, Petro Veronensi, Almanno Pifano, Branda Piacentino, Antonio de Chalceno, Petro de Puno presbyteris, Odouo de Columba, Lucio de Comis, & Francisco Florentino diaconibus cardinalibus, ceterisque prelatibus, dominorum, universitatum studiorum, communitatum ambazoniorum: inter que venerabilis & religiosus vir magister Antonius generalis Ordinis S. M. de Mercedis fecit ibidem unum sermonem brevem, & collationem: in quo sermone introduxit de passis, & finaliter conclusit, & ibidem publice dixit, quod firmitate & robore hujus sacri Concilii Constantiensis, quod claris memoriis Ferdinandi eius genitoris inita & facta cum serenissimo & illustra. principe Sigismundo Romanorum & Ungarie, etc. regis, & cum ambaxiatoribus sac. Constantiensis Conc. approbavit, & ratificavit medio suo iuramento quo ad consolationem presentis Conc. Constantiensis publicacione. Super quibus venerabilis & circumscriptus viri domini Johannes de Scribanis, & Henricus de Piro promotores, nomine promotoris ipsius Concilii, seu procuratoris petierunt sibi fieri unum, vel plura, publicum, vel publica, instrumentum, seu instrumenta ad perpetuam rei memoriam, per reverendos dominos protonotarios sedis Apostolicas & scribas ceteros ejusdem Concilii.

Traxit eisdem scheidula sequitur, & est talis. Deputatio commissariorum in causa Argentina. SACROSANCTA Synodus Constantiensis, dilectis ecclesiis filiis Angulo Veronensi, & Branda Piacentino S. R. E. cardinalibus sic vulgariter nuncupatis, nec non d. M. Martio episcopo Apruzio, Thoma de Amelii sacri palatii Apostolici causarum auditori pro Italica, Joanni patriarcha Constantinopolitano, Joanni episcopo Gebonensi pro Gallicana, Jacopo episcopo Piacentino, Nicolao Vordis etiam sacri palatii Apostolici causarum auditori, pro Germanica: Patricio episcopo Cortagensi & Ricardo f. de Blin sanctus sedis Apostolice notario pro Anglicana nationibus; commisit omnes & singulas causas & causas, tam civiles, quam criminales, que vertuntur, vertuntur, seu verti & esse sperantur inter dilectas ecclesias filios Wilhelmum Electum Argentinensem ex una parte, & Hegolmannum decanum, & Fredericum g. de Boko canonicum & capitulum ecclesie Argentinensis, & b. Rolinum Barphannig & Michaelum Melburg magistros civium, & consules, & protonotarios, ac communitatem civitatis Argentinensis, & eorum ab utroque complices & adherentes, conjunctim & divisim partibus ex altera, de & super captivacionibus disforum etelii, & cantoris Argentinensium, & suorum familiarum, & sibi adherentium in hac parte, necnon spoliis, violentiis, injuriis, alienacionibus, dilapidacionibus, & eorundem occasione hujusmodi causis pro una parte contra aliam active & passive deducitis, & deducendis, juxta tenorem scheidule aliam in sessione publica in presentia mteris lecta audienda, cognoscenda, cum omnibus & singulis emergentibus, incidentibus, dependentibus, & connexis usque ad sententiam definitivam exclusive. Et cum potestate, quod si omnes iudices predicti interesse non possint, aut noverint, saltem major pars in aliorum absentia procedere valeat, indemnitati ecclesie Argentinensis proviso summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu & figura iudicii, seris non obstantibus, sola facti veritate inspecta, & terminis etiam ex officio cum potestate processus jure decretos, vel in futurum fulminandos contra quoscumque quorum contumacia hoc exegerit, aggravando, reagravando, & brachium fidei invocando toties quoties opus fuerit. Et nihilominus decanum, & capitulum, necnon Rolinum, & Michaelum civis supradictos, singulariterque personas, tam capitulum Argentinense, quam communitatem ejusdem civitatis a quibuscumque censuris in forma juris absolvendo, & interdictum occasione premisorum ubicumque possum relaxando vel suspendendo, necnon omnes, & singulos processus in hujusmodi causa decretos & decretandos subinatos & fulminandos, tam in Concilio Constantiensi quam in partibus per eisdem exequendo, constitutionibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Congregatio in causa Argentina.

Die sabbati decima sexta mensis Maii predicti, Constantiensis in ecclesia majori hora tertiara, vel quasi, fuit congregacio generalis in loco sessione predicta. Presentibus ibidem reverendis in Christo patribus dominis Antonio Aquilegensi, Almanno Pifano, Antonio Tricariensi, Branda Piacentino, Gaetano sancti Marci, Petro de Puno, presbyteris, Francisco Florentino cardinalibus; necnon illustrissimorum principum domitorum Romanorum, Ungarie, etc. Franciscus, Anglie, Arragonie, Neapolitanorum, Cypri, Dacie, Norvegie, Svecie, Polonie regum ambaxiatoribus, aliorumque principum, & prelatorum spiritualium & temporalium dominorum, studiorum, & communitatum ambazoniorum, & ceteris Christianis in numero copioso, fuit congregatio publica celebrata, tenore ibidem ipsi congregacioni, sive Synodo Constantiensi, reverendissime patribus sedis Apostolicas protonotariis, ipsiusque Synodi scribis, & aliis necesse, & scribis singulorum nationum per ipsam Synodum deputatis, providis vir Gerardo Savagari curfor sedis Apostolicas, hodie de mandato & auctoritate Synodi Constantiensis, & providorum magistrorum Henrici de Piro, & Joannis de Scribanis promotorum, & procuratorum ipsius Synodi presumptivo citatis magistrum Henricum Lovet, & venerabilium virorum decanum, capitulum, & communitatem ecclesie Argentinensis procuratorem & Syndicum hodie personaliter approbandis, ad videndum, & audiendum declaracionem commisso in memorio dicti electi Argentinensis ex advocato decreto incidisse in penam in pedes contentis tunc ad presentem horam tenore dictam Synodum Constantiensium aut per modum tel-

g. Ms. de Solre. h. Ms. bar. Reginum.

Qua quidem deputacione eorum commissariorum lecta, subsequenter idem dominus Petrus de Lamburga de Romani mandato legabat unum alium popyri scheidulam suspensiois declaracionis per Synodum factam in causa Argentina, alia & intelligibili voce. Qua quidem scheidula declaracionis suspensiois lecta, dicta Synodus per suos ad hoc deputatos approbavit, ratificavit omnia & singula premissa: videlicet per oca dominorum Antoonii episcopi

ANNO CHRISTI 1116.

ANNO CHRISTI 1116.

episcopi Concordantia pro actione Italica, Bertrandi A
 episcopi sancti Pleri pro actione Gallicana, Nicolai episcopi
 Meriburgensis pro actione Germanica, Pauli episcopi
 Cantuariensis pro Anglicana, per verbum, *Plecti*.
 Et dominus Franciscus cardinalis Florentinus venerabilis
 collegii cardinalium fuit per verbum, *Plecti*.
 Super quibus lectis, factis, & approbatis, venerabilis
 vir Henricus de Pivo, & Joannes de Scribanis procuratores
 & promotores prefati, nominibus dictae Synodi
 perierunt, & quilibet ipsorum potuit sibi iuramentum,
 vel plura, publicum, vel publicum, instrumentum seu instru-
 menta: prefatis dominis cardinalibus, ambasciatoribus,
 doctoribus, &c. pro testibus inscribere.

Subsequenter leverunt se in medium venerabiles vi-
 ri domini Gaspar de Porsio primo, & deinde Simon de
 Terrano sacri consistorii advocati: & Gaspar proposuit,
 qualiter reverendus pater dominus episcopus Vapincensis
 male fuisset translatus de ecclesia sua ad ecclesiam Ple-
 centinam per olim Joannem Papam, & contra consti-
 tutionem & ordinationem Concilii Pisani; quia eo non
 vocato, nec citato, & totaliter contra ejus voluntatem
 & de hoc non fuisse aliam causam, nisi idem olim Joannes
 Papa habuit & recepit quatuordecim pecunias ab in-
 truso in dictam ecclesiam Vapincensem, petens super
 hoc remedium per Synodum sacrosanctam & eam resti-
 tui ad ecclesiam suam Vapincensem. Similiter petiit do-
 minus Simon de Terrano pro domino Astrigo Milicensi,
 prout dictus dominus Gaspar petiit pro domino episcopo
 Vapincensi. Ex adverso surrexit venerabilis vir domi-
 nus Ardecinus eiusdem consistorii advocatus, quod
 ecclesiam Vapincensem, & etiam Milicensem, bene fuisse
 procedit per olim Papam Joannem in hujusmodi
 translationibus, & cum maturo Concilio dominorum S.
 R. E. cardinalium, ipsasque translationes non fore re-
 vocandas, prout iuste fecit eas fieri, per sacrum Syno-
 dum Constantiensem esse canonizandas. Replicanti-
 bus tunc per dictum dominum Gaspare de Porsio, & Simone
 de Terrano successivo contra dictum dominum Arde-
 cinum Synodus respondit se velle super responsione dan-
 da hanc inde partibus deliberare.

Post que fuerunt litterae regis Francorum pro promotore
 ad ecclesiam Senonensem in partibus Gallicana. Ex ad-
 verso vero Raymundo & domino Ardecino de Novaria
 se levantibus, & dicentibus eundem dominum Ray-
 mundum esse electum per capitulum Senonense: & sup-
 plicarunt Concilio, quod haberet eum tanquam canoni-
 ce electum promotum ad dictam ecclesiam Senonensem,
 confirmando electionem ejus. Et nihilominus protesta-
 tus fuit, quod non curat sibi tempus distulatum a se-
 cretis canonibus de consecrandis episcopo, & alia prout
 juris est protestabatur.

In propositis, & petitionibus factis super translatione,
 & confirmatione doctorum Vapincensis, Milicensis, non-
 non & Senonensis ecclesiarum factis, actis, & plene
 per Synodum ibi lectis; ipsa sacrosancta Synodus Con-
 stantiensis per de reverendi patris domini Joannis patriar-
 che Antiocheni respondit se velle deliberare super res-
 ponsionibus dandis. Super quibus & singulis prefati viri
 Henricus de Pivo, Joannes de Scribanis, necnon Arde-
 cinus, Gaspar de Porsio, Simon de Terrano advocati,
 & dominus Raymundus electus Senonensis, nominibus
 quibus supra, petierunt sibi per notarios prefatos ipsius
 Concilii fieri instrumenta.

*Ex collectione Barberiniana, & tribus
 mss. Germanicis.
 Congregatio generalis ubi referuntur responsiones
 Hieronymi Pragense ad obiecta.*

De Sabbato vicessima tertii mensis Maii predicti Con-
 stantiae hora septima, vel quasi, ante meridiam in
 ecclesia majori, & in loco confecto fuit congregatio ge-
 neralis Synodi Constantiensis. Presentibus solum reve-
 rendissimo in Christo patribus dominis, dominis Joanne
 episcopo Orleniensi, Aurolo Senonensi, Antonio Aequi-
 legiensi, Gabriele Senonensi, Almano Pisano, Angelo
 Veronensi, Petro de Pavia presbytero, & Francisco Flo-
 rentino diacono cardinalibus; necnon serenissimorum prin-
 cipum Romanorum, & Ungarum, Francorum, Arragense,
 Anglorum, Neapolitanorum, Cypri, Daciae, Norvegiae, Sve-

ciae, Poloniae regum ambasciatoribus, ac principibus, alio-
 rumque pontificum, tam spiritualium, quam tempo-
 rum, universorum studiorum, & commentarum magis-
 tris, ambasciatoribus, & procuratoribus, aliisque domi-
 nis doctoribus, magistris, notariis & aliis Christianis
 ipsam sanctam Synodum Constantiensem ad audendum
 relationem dominorum commissariorum deputatorum in
 causa fidei per magistrum Hieronymum de Praga. Et
 ante omnia ascendit ambonem, super quo factus &
 decreta ipsius Synodi recitavit & publicavit, vene-
 rabilis & reverendus pater dominus Joannes patriarcha
 Constantiopolitanae, Gaspar abbas Porsio, Joannes
 Velles, & Lambertus de Gelria, iudices & commissarii
 una cum reverendissimo patre domino Brande Plecenti-
 no, Gaillardo sancti Marci, Antonio de Chalanco, in
 causa hactenus contra magistrum Hieronymum de Praga.
 Ipsi domini Joannes Patriarcha, abbas, Joannes Velles,
 & Lambertus de Gelria ascenderunt ambonem; referen-
 tes qualiter magister Hieronymus de Praga super de-
 siderasset habere audientiam publicam in loco sollemni ad
 proponendum facta sua coram toto populo, & ad respon-
 dendum articulis contra eum per procuratores fiscales
 datis, seu aliis per promotorem fidei. Quapropter iuxta
 voluntatem ipsius Synodi eidem magistro Hieronymo fact
 & est dies hodierna & hora prefata ad respondendum
 articulis datis in causa fidei contra eum. Ad quos post eor-
 um lecturam poterit respondere affirmative vel negative
 iuxta ejus conscientiam, & juramentum praestandum, pro-
 ut sibi visum fuerit esse iure, et ratione, atque veritate.

Et antequam ad aliquam aliam ulteriorem fuisset
 processum, fuit oblatum eidem magistro Hieronymo
 quod deberet prestare juramentum antequam responderet
 ipsis articulis. Ipse namque Hieronymus renuit jurare,
 & ex eo quia sperabat libere loqui posse toti Concilio,
 & fuisse declarandam mentem & intentionem suam sa-
 per & circa sibi in materia fidei obiecta: sed ex quo
 libere loqui non posset, non vellet aliquo modo jura-
 re. Et causa vero quo fuerit libere permittit loqui pri-
 mo, postea velit libenter jurare. Ex quo non juravit,
 fuerunt sibi lecti articuli. Et primus dicebatur probatus
 per quatuor testes, ad quem nihil respondit.

Item, ad octavum, esse verum quod vidit & studuit
 libros Joannis Wicleff, sed non quod vidit sequi erro-
 rem suum; sed ut libros magis philosophi recipiendo ma-
 teriam & doctrinam bonam, & dimittere malam.

Item, ad tertium articulum & nonum in ordine nihil
 respondit: qui per quatuor testes probatur.

Ad quartum & decimum in ordine nihil respondit,
 nisi committere, quod studuit libros Joannis Wicleff,
 non tamen ut hereticos, & alios ut supra: & ille idem
 probatur per quatuor testes.

Ad quintum & sextum articulum nihil respondit, ni-
 si dixit quod lapidevit Joannem Wicleff tanquam philo-
 sophum, non tanquam hereticum.

Ad septimum, non credit, immo omnino negat.

Ad vicessimum quintum articulum respondit, quod
 in camera sua fecit depingere doctores philosophorum,
 inter quos fuit imago Joannis Wicleff, non cum diade-
 mate in capite.

Ad vicessimum sextum, negat articulum.

Ad vicessimum septimum, dixit quod dicit, & lo-
 gebat tractatus de probationibus propositivum.

Ad trigessimam tertiam respondit, quod ipse Hiero-
 nymus habuit per prius verba injuriosa cum monacho in
 articulo descriptis: & ipse Hieronymus transiens per
 E monasterium, in quo fuit dictus monachus, vidit quod
 monachus habuit oses complices, & volebat invadere
 ipsum Hieronymum. Et sic ipse Hieronymus accepit
 unum cubitulum ab uno rustico, & causa defensionis ven-
 diebat contra monachum, & cum vict, & captivavit;
 non tamen propter fidem sed propter ejus defensionem.

Ad trigessimam articulum dixit esse verum, quia de-
 fendit, & hodie defenderet.

Ad trigessimam primum dixit, quod legebat opiniones
 Wicleff, prout articulus, licet non temerit eas, sed
 tenet ut verus Christianus.

Ad trigessimam secundam negavit similiter trigesi-
 mam tertiam: & dixit, quod non disputavit de sa-
 cramento altaris in Bohemico, sed una vice respondebat
 ad

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

ad eorum quatuordecim philosophiam, quam quibusdam...

Ad triginta quatuor septem...

Ad triginta quatuor septem...

Subsequenter dicit, ubi fuit interrogatus de indulgentiis...

Item, fuit interrogatus super materia combustionis...

Item, fuit interrogatus super materia data contra eum...

Congregatio generalis de causa ejusdem Hieronymi Pragati.

Die Martis vicesima sextamensis Maji predicti, Constantia in ecclesia majori in loco sollemni...

Item in illis partibus, petiit dictam litteram reduci in publicum instrumentum...

Ad quam materiam respondit ipse Hieronymus dictam articulum in materia illa esse constitutum...

Item, ad quadragesimum sextum, & quadragesimum septimum articulos de quatuor insertis...

Item, ad aliam materiam ad diffamationem heresum, videlicet quod Hieronymus delinens...

Subsequenter lectis fuerunt conclusiones, quas defuit in diversis universitatibus...

Subsequenter lectis ipse articulo, & responsionibus, reverendus pater dominus Johannes patriarcha Constantiopolitanus...

eccle-

ANNO CHRISTI 1415.

ANNO CHRISTI 1415. Mar. 16.

val in scriptis excois de eo loco, ubi promittitur, huc A
 sum; & postea diligens veritas regnum Bohemia:
 & amicos ipse in partibus vicinis in territorio Jona
 nis duci Brunoni, & comiti Palatini Rhodi, ubi ipse
 facti capta, & inconvenerat per consilium patribus
 domini duci Joannis: & ex illis, & scripturis Con
 cilia ad ipsam causam discussa, ipse castellanus milite ip
 sem Concilio Constantiensi legatum. In Arvento, seque
 ligato ad civitatem Constantiam, & postea in ma
 nibus Concilia, ipse facti postea ad concilia: ubi sibi
 facti obiecta materia summa ad instantiam suorum am
 torum, & dati sibi iudices in dicta materia. In proce
 fu causae facti sibi postea per magnos viros,
 ut rediret se ad Concilia, & submittent se legi
 ipsum, cum spectaret, quod benigna tractaretur per
 Concilia. Ipse nempe Hieronymus tanquam homo
 timens ignem, capis infirmitatem, & ardorem crudeli
 simam dixit esse, acquirere perfusionibus, & adju
 vit, & scripsit in Bohemiam ejus abjectionem: & con
 fessit in condemnationem librorum Joannis Wicleff, &
 Joannis Hus, & eorum doctrina: adjungens, quod non
 credit causam contra conscientiam fecisse, tam doctrina
 Joannis Hus sancta, & iusta erat, & ejus vice, cui vel
 let inhaurere, & tenere eam firmiter. Et ad hoc con
 firmandum revocavit litteram quam scripsit Praga, &
 in qua revocationem opinionis & doctrinae Joannis Hus.
 Uterius dixit de libris Wicleff, & ejus doctrina, quod
 nunquam vidit hominem bene & profunde scribere, cui
 scripserat similiter vellet inhaurere, & male fecisset con
 tradicere, quia illud quod fecit, quod revocationem o
 pinionis & doctrinae Joannis Wicleff, & Joannis Hus,
 non fecit quod vellet desistere ab eorum doctrina, & o
 pinionibus, sed ex metu ignis. Sed utriusque ubi ipse
 Joannes Wicleff, & Joannis Hus, quod sacramentum
 altaris dicitur contra doctorum ecclesiasticorum opi
 nionem, quod illam partem non sequitur, neque eam
 tenet; immo tenet sicut quatuor doctores ecclesie, &
 alii qui hodie tenent per ecclesiam.

Item, dixit vitam papalem, cardinalium quod collatio
 nes, & usum beneficiorum, alius more carnalis; & quod
 cardinales eandem inciderent, dicit esse abusum, &
 nullo modo magis ratione subditur, & contra scripturam,
 & sanam ecclesiasticam. Et tenet ut Joannes Hus, &
 Joannes Wicleff tenent, & credit se bene in hoc credere.

In multis sententiam diffinitivam contra eum in hu
 manitati causa profertur ad diem sabbati proximo fe
 turum hora & loco in festum publicum fieri audiendam.
 & in scriptis promulgandum perficit, & assignavit. Su
 per quibus honorabilis vir dominus Michael de Breda,
 Joannes de Scribanis, & Henricus de Pise promotores
 predicti poterunt ipse nominibus, quibus supra, usum
 vel placet fieri, publicam vel publicis, instrumentum &
 instrumentum. Prefationibus sicut reverendissimi patribus
 dominis Joanne Offensi Vivariensi, Jordano Albanensi
 Urino, & Angelo Prunellino Laudensi episcopo cardi
 nalis; Antonio Bononiensi, Francisco Venetiarum,
 Gabriele Sornensi, Alberto Pisanis, Branda Placenti
 no, Angelo Veronensi, Guillelmo sancti Marci, Tho
 ma Tarentensi, & Antonio de Chabaco presbyteris,
 Antonio Salazarum, Ottone de Columna, Lucido de
 Conato, & Francisco Florentino diacono cardinalibus;
 illustrissimorum principum, Romanorum & Ungaricorum,
 Francie, Anglie, Aragonum, Neapolitanorum, Cypri,
 Polonie, Norvegie, Suecie, Dacie regum, aliorum
 que principum, ducum, marchionum, comitum, baro
 num, pontificum, universitatum studiorum, nobilitatis
 totius, & alia Christianis in multitudine copiosa ad
 hoc vocatis specialiter & rogatis.

SESSIO XXI.

Ex prima editione

A Nno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo
 Anno domini facti, die vero sabbati trigesima & pr
 imo mensis Martii, facti celebratae sessio generalis in
 magna ecclesia Constantiensi, presidebat eodem reveren
 tissimo patre domino Joanne episcopo Offensi cardinali
 Prunellino; in qua quidem sessio discussa est officium Mis
 se de Spiritu sancto, cum illius & alii a seculis
 repugnantes. Quibus capitulis, sicut supra ad eorum per

a. Fere, in

revocatum patrem Jacobum episcopum Landrasen, qui
 pro suo throno expressit verba haec, videlicet: Expo
 situm Dno incredulitatem eorum & duritiam cordis.
 In eo facti, magister Hieronymus de Praga in medio
 cussus, ascendens quendam hunc, replicavit causam
 prefatum dominum Jacobum & ejus fratrem, & alie
 diversa dixit & allegavit. Quibus & aliis pluribus ar
 ditibus, reverendissimus pater dominus patriarcha Const
 antinopolitana, unus de universis illis Synodi, dicto
 magistro Hieronymo presente & audiente, sententiam
 diffinitivam contra eundem Hieronymum de Praga cita
 & intelligibili voce in scriptis legit & promulgavit;
 prout & quomodo tenet in quodam scriptura papyra,
 quam in sui manibus tenebat, tenent infirmitas, quod
 plures emittit & habetur. Quae si quidem scelerata
 lecta, & per Synodum universitatis approbata, & per
 deputatos nationum, Antonium Concordiacensem, Vitalem
 Tubensensem, Nicolaum Meroburgensem, & Patricium
 Caragenensem, episcopus, & presens dominum Offen
 sem, per verbum, Placeat: idem Hieronymus traditus
 est potestati seculari, & combustus fuit.

Tenor sententiae definitivae hinc contra Hieronymum de Praga.

In nomine Domini. Amen.

Christus Deus & Salvator noster, vultu b. matris a. b. m. vera.
 copus Petrus agricola est, discipulus etiamque scla
 tes sui in illi instituit. Inquit: Si quis in me non
 maneat, mittetur foras sicut palmas, & arefiet. Cuius
 summi doctoris & magistri doctrinam sequens, & pra
 cepta exequens haec sancta Constantiensis Synodus, in cau
 sa inquisitionis haereticae praedictae per eandem sanctam
 Synodum iuxta, summa publica referent, & clamorosa
 infestatione demonstrante, contra magistrum Hieronymum
 dictum de Praga, dictum magistrum in artibus, laicum,
 cujus causa alibi & processibus iustis eundem Hier
 onymum tenuisse, asseruisse, dignitatisse unumque arti
 culos haereticos & erroneos, dandum a sanctis patribus
 reprobatus: quosdam vero haereticos, & alios scandala
 sos, & alios piam artium ostentans, temerarios &
 seditiones, dandum per damna memoriae viros Joannem
 Wicleff & Joannem Hus assertos, predicatos & dignitati
 zatos, ac in unumque eorum libris & opusculis insertos.
 Quosque doctrinae & libri praedictorum Joannis Wicleff
 & Joannis Hus, ac Wicleff memorati, dicitur Joannis per
 fusa, per eandem sanctam Synodum & ejus sententiam
 de haereticis damnati & damnata fuerunt. Quorum dam
 nationis sententiam idem Hieronymus postmodum, pre
 dante haesitatione inquisitionis causa, in eadem sancta Sy
 nodo cognoscens & professus veram, catholicam & Apo
 stolicam fidem approbavit, & eidem consensit: anathema
 tizavitque omnem haerese, precipue tam, de qua erat
 infestationis, & se confitebatur infestationem, & quam pra
 teritis temporibus dignitaverunt & usurarunt Joann
 es Wicleff & Joannes Hus in suis opusculis, sermonibus
 & libellis: & propter quod sui quos, cum suis digni
 tatis & erroribus ab eadem sancta Synodo damnati fuer
 unt tanquam haeretici, & eorum doctrinae similiter dam
 natae; praemisitque omnem damnationem professus, &
 juravit se in hoc fidei veritate permanens. Et si ip
 se quidquam contra fuisse, vel predicare presumpserit,
 eandem severitate subjacere, & aeternae poenae vo
 luit obligari. Nec non suam professionem manu sua con
 scriptam eidem sanctae Synodo obtulit atque dedit. Post
 quas professionem & abjectionem, multis diebus transje
 dit, sicut causi ad vandum rediens, ut videri possent
 dignitatem quod in suo latuit potest, publice renoverit,
 audientiam publicam sibi dari in eadem S. Synodo po
 stulavit. Quae sibi concessa, coram eadem Synodo publice
 congregata asseruit, dixit & professus est in scriptis, quod
 profecto sententiam damnationis dictorum Joannis Wicleff
 & Joannis Hus iuxta consensit, & illam sententiam
 approbando manens fuit. Nec veritate se consensit un
 quam: quae immo confessio, approbatio, & profes
 sio sua super illorum damnationem renovata non &
 in aeternam: asseruit se in libris Joannis Wicleff & Joann
 es Hus nullum unquam haerese vel erroneo legitse.
 Nec

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

licet ante fuerit confessus, & probatum se reddiderit, A
 ipsum libere coram diligenter sustulisse, legisse, & de-
 clarasse. & in quibus casibus plures errores & haer-
 ses comburi. Unde idem Hieronymus de sacramento al-
 taris & transubstantiatione panis in corpus pressus &
 se tenere & credere, quod ecclesia tenet; dicit, se
 plus credere Augustino & ceteris ecclesie doctoribus,
 quam Joanni Vitiello & Joanni Hus. Constanti insuper ex
 praescripto, eandem Hieronymum praedictis Vitiello &
 Hus damnatis & eorum erroribus adherere, illorumque
 sanctos fuisse & esse: propter quae eadem sancta Syn-
 odus eundem Hieronymum palam in patrum, ardua,
 in vobis non manentem, foras mittendum decrevit: ipsum-
 que haereticum, & in haeresim relapsam, excommunicatum,
 anathematizatum pronunciat & declarat, atque damnat.

Ex collectione Barberiniana, & tribu Ms. Germanici.

Die vero Sabbati trigesima & penultima mensis Mesi
 praedicti, Constantiae vespere hora tertiaria, vel quasi,
 in ecclesia cathedrali in loco sessionis fuit per Synodum
 sacrosanctam Constantiensem celebrata sessio generalis,
 reverendissimus in Christo patribus ibidem praesentibus,
 & dominis dominis Joanne Othoni, Angelo Pranesi-
 no, & Joasano Albanensi, episcopis; Antonio Aquile-
 gensi, Gabriele Senensi, Almanno Pisano, Angelo
 Veronensi, Branda Placentino, Wilhelmo sancti Mar-
 ci, Petro de Fuxi, Antonio de Chalanco, & Francisco
 Florentino cardinalibus vulgariter suocuratis; necnon
 illustrissimorum principum Francus, Anglus, Arra-
 norum, Neapolitanorum, Cypri, Poloniae, Norvegiae, &
 Sveciae regum ambaxiatoribus, diversorumque aliorum
 principum, ducum, marchionum, comitum, prelozo-
 rum, universitatum studiorum nunciis, & ambaxiatori-
 bus in numero copioso. Ex pro huiusmodi sessionis com-
 pletionem fuit divina officina Missae de Spiritu sancto
 cum litania, orationibus, & aliis requisitis ad sessionem
 ipsam. Quibus cantatis, & dictis, de mandato dictae
 Synodi reverendus pater dominus Jacobus episcopus Lan-
 denis ascendit ambonem, super quo sermones dixit Syn-
 odus fuisse, & decreta, ordinata, & statuta sive
 sententiae per ipsam Synodum, & eae de eius mandato
 decernuntur, statuantur, ordinantur, seu promulgantur,
 atque statui, decerni, ordinari, & promulgari so-
 lent; & sic sermone pulchrum, recipiendo de suo
 themate haec verba, videlicet, *Exprobravi incredulitate
 eorum, & duritiam cordis.* Quo sermone quoad
 magistrum Hieronymum de Praga ibidem praesentem, &
 ad audiendum sententiam ferri contra eum in causa mo-
 ta per Concilium super fide, & promulgari, debite pe-
 racto, & concluso; idem magister Hieronymus in me-
 dium existens super quadam banco levato, ut a conspectu
 videri & audiri potuerit, surrexit, inclamando domi-
 nos cardinales, patriarchas, archiepiscopos, episcopos,
 doctores, & magistros, singulosque literatos viros ibi
 existentes: in genere dicens, qualiter dominus Ja-
 cobus sermocinans quo spiritu locutus fuisset dictus ser-
 mocinans pervertisset in sensum alium & perversum,
 & contra sensum ipsius magistri Hieronymi: obsecrando
 omnes & singulos per sanguinem Jesu Christi, quo re-
 dempti omnes, quod ex verbis dicti domini episcopi ser-
 mocinantis concepit ipsum magistrum Hieronymum esse
 spreto rem virorum ecclesiasticorum: de quo reddere se
 innocentem speraret: quod ea quae dispartisset, dixit in
 scholis in disputationibus, & alias fecisset propter bonum
 & utilitatem regni Bohemiae, tanquam fidelis agricola; &
 quod omni sui interpretari sunt illa ad partem Guis-
 tinae & perversam, & quod se credebat esse hominem
 Christianum bonum, & quod talem sermone saluum
 & contra Deum quilibet posset corrigere. Incipiendo
 venire ad factum causae mox super haerese, & aliis
 contra eum, dixit quomodo alius reverendus pater do-
 minus cardinalis Florentinus ibi praesens ipsum magistrum
 Hieronymum instruxisset moribus bonis, & doctrina:
 ita & taliter quod ex ejus inductione ipse revocavit
 illa, quae sibi sunt imposita in articulo datae contra
 eum, & scripsit in Bohemia dictam revocationem, &
 quod fuisset sibi deputati iudices in causa, de quibus
 bene remanisset contentus, sed illi iudices fuissent ma-

gni & ob illam mutationem dedignatus esse respondere
 articulo per juramentum: sed tamen quod quilibet posset
 intelligere mentem suam. Dixit quod articuli ultimus con-
 tinet non fuerunt lecti per illos commissarios ad hoc depu-
 tos; processit quod illud non diceret ob aliam obli-
 gationem corvis, sive duritiam: aliquid Paulum dicitur
 vicibus super doctrina Christiana quodammodo fuisse cum
 Judaeis; non mirum si ipsum Hieronymum pro fide &
 doctrina Christiana pati oportet, profuturo unum sanctum
 ecclesiam catholicam, quam dicit esse multitudinem sal-
 vandorum. Item, ecclesiam catholicam, videlicet com-
 munionem praesentium, & futurorum, & illis
 praesentis & futurorum se obediendum etiam dyscolis man-
 dentibus legem Dei, non dyscolis avertens. Item, dixit
 tenere articulos. Item, dixit canonibus Missarum, offi-
 ciorum, juniorum super caeremoniis accidentalibus.
 Item, dixit quod abiciendum a clero, videlicet pauper,
 factus, ut dum clerus convertit patrimonium Christi in
 fastus, pompas, quoad pulcros equos, domos, curias,
 vestes, non ministrando pauperibus illa, qui clerus re-
 net ultra necessitatem ejus, & utitur bonis sive patri-
 monio Christi quoad lasciviam, & alios adus in carna-
 les. Item, revocavit litteram ver eum scriptam Pragae su-
 per ejus revocatione alios facta in publica sessione, quoniam
 revocavit imposita sibi, & predicata contra fidem
 & errorem: cum dixerit quod non velle esse occiso
 tanti sceleris, quod confunderet condemnationi Joannis
 Hus: in quo ita male fuit locutus, sicut nunquam fuit
 locutus, & contra conscientiam: sed dixit quod fuit ta-
 lem revocationem propter suum ignis, cojus ardorem
 dixit esse crudelissimum. Et propterea scripsit dictam li-
 teram Pragae, in qua pessime dixit scripsisse, & false.
 Quae littera statim ibidem fuit de mandato Synodi pe-
 ducta per reverendissimum patrem D. Joannem Patriarcham
 Constantinopolitanum: licet littera non, sed abjectio,
 ut supra, fuit lecta, quam idem Hieronymus fecit in
 sessione publica superius dicta, videlicet die Lunae vice-
 sima tertia mensis Septembris praecedentis, in medium
 emisse. Qua adjuratione lecta publicè, & alta voce, ejus-
 que subscriptione per manum ipsius magistri Hieronymi
 visa, idem magister dixit, quod verum erat eundem se
 abjuratorem scripsisse ob timorem patris ignis: cum ea
 dixit se nunciatum fuisse, ut factum, quando scripsisset &
 dixerat contenta in abjuratore praedicta: de quibus
 summe dolet: & praesertim ubi revocavit doctrinam
 Joannis Hus, & Wic. off., & consentiendo condemna-
 tionem Joannis Hus, quem credebat fuisse justum et san-
 ctum hominem, et pessime fecisse.

Quibus auditis, dictis, atque lectis magister Hieronicus
 de Piro procurator dictae Synodi, nomine quo supra,
 petit fieri et promulgari in scriptis sententiam diffini-
 tivam contra eundem magistrum Hieronymum, juxta
 petitionem & conclusionem articulorum suorum, in as-
 seruit, datorum, & oblatorum. Tunc reverendus pater
 dominus patriarcha Constantinopolitanus, unus ex com-
 missariis, de mandato dictae Synodi Constantinensis, ipse
 magistro Hieronymo personae & audiente, sententiam
 diffinitivam contra ipsum Hieronymum de Praga in scri-
 ptis legit alta & intelligibili voce promulgavit, & di-
 xit, atque legit, prout & quomodo in quodam
 papali scheda, quam ibidem in suis manibus tenet,
 de verbo ad verbum publice, alta & intelligibili voce
 legat, cujus tenor inferior est insertus.
 Qua lecta, ipsa facta, per universalem Synodum ap-
 probata, per deputatos nationum, videlicet Antonium
 Coecordiensem, Nicolaum Meroburgensem, episcopos, sessionis per
 verbum, *Placet.* Per Vitalem Tolosanum, & Pa-
 tricum Cortegonem: item, per reverendum patrem do-
 minum Joannem Othonem pro se, cum sup habuerit a
 dominis suis cardinalibus, per verbum, *Placet.* Super
 quibus lectis, & approbatis, sententiis, & diffinitis, se
 presentate, sive confectis, magistri Hieronicus de Piro,
 & Joannes de Scribonis promissus, & promotorio no-
 mine praefati Concilii petierunt & quilibet ipsorum petit
 instrumentum ad futurum rei memoriam. Quibus sic
 factis, Concilium sive Synodus Constantinensis recessit
 & invocavit brachium sanctae super sessionis ista
 con-

Papae esse
 est & facta,
 in hac ipsa
 sessione per
 eos.

ANNO CHRISTI 1414.

ANNO CHRISTI 1414.

contra dictam magistrum Hieronymum & fratres traditus A rex Arragonum, qui tunc Valentis gravissima agri- tudine morti proximus tenebatur, contra valetudinem medicorumque consilia, ut ipse juxta promissa tanto Dei & ecclesie negotio non desisset, se mari cum magno vite periculo committere non expavit. Mira quidam tantorum principum pietas; qui suammet salutem voluerunt pro ecclesie salute negligere. Convenientibus autem prefatis regibus, & ipso Benedicto, ac ipsis oratoribus nostris, & prefatum Benedictum requirentibus, ut sicut promiserat, juraverat, & tenebatur, cederet; instantibus pariter requisitioni hujusmodi illustri- simorum regum Francie, Castellae, Siciliae, atque Navar- rae honorabilibus oratoribus, ac magnificis, & po- tentibus dominis comitibus Fuxi, & Armeniaci; nec- non aliis nonnullorum principum eorundem regnorum civitatum procuratoribus, post multa subterfugia, qui- bus eos idem Benedictus illudere conatus est, suam tandem duritiam patefecit. Non enim illum Dei timor, non religionis vinculum, non honestatis consi- deratio, non denique tantorum principum auctoritas, nec populorum supplicatio, nec Christianitatis tandem per datum schisma divisae & laceratae calamitas mol- lire potuit, ut ad dandum ecclesie pacem inclinaretur: sed in peiori duritia obstinatissimus, omnibus spretis, delusisque a Perpignano recessit; marique devotus se in Panicolae arce, quam ipse sibi diu ante praemunice- rat, pro perditione suae cautela recondidit. Regum vero, & principum, ac populorum, qui ibi contenerant, lega- ti, qui antea eidem Benedicto tanquam Papae obedi- verant, tunc pertinacem illum detestantes eum relin- quere, & ecclesie Dei unioni cohaerere sanius proposue- runt; & sub certis, honestis, & aequis modis cum praefa- to Romanorum rege, & ipsis oratoribus nostris conven- tionem inierunt, & statuerunt; quod praefati videlicet ipsorum regnorum, ac terrarum, litteras a nobis re- quirendi infra certum temporis spatium in sanctam Syn- odum Constantiensem convenirent nobiscum, ad pro- cedendum contra ipsum Benedictum, ad ejus, secun- dum canonicas sanctiones, de papatu, quem praetendit, dejectionem, & damnationem: ut exinde de unico pa- store Christi vicario ecclesie suae sanctae provideretur, & ad alia quae pro pace & tranquillitate, ac reforma- tione ipsius ecclesie visa fuerint statuenda procedere- tur. Qui jam, Deo propitio, sinceram suam mentem a- sionibus prosequentes, ac vocationem nostram magno unionis ecclesie zelo praeventientes, eidem Benedicto obedientiam universaliter subtraxerunt. Ex quo, & aliis ipsorum regum & praefatorum diligentis firmissime speramus, quod habitis litteris nostris, per quas hodie juxta contenta eos duximus requirendos, absque mora aliqua nobiscum in hac civitate Constantiensi in unum corpus, & unum Concilium juxta promissa convenirent. Cum autem ipsis venientibus, nihil aliud restat, quam quod contra obstinatam duritiam ipsius Benedicti Syno- dali auctoritate procedatur, cum jam principes, & praefati, omnis denique Christi fideles populus in ip- sius ecclesie unitate consentiat: ne praefati alii jamdu- dum Apostolica auctoritate vocati, & qui habentis unio- nire negligenter, in ipso articulo & conclusionis unio- nis deficiant; sed omnes ad hoc sanctum opus, Deoque acceptissimum unidique concurrant: eos, etiam, licet non sit opus amplius vocare, cum alios fuerint Apostolica auctoritate sufficienter vocati, tamen duximus requi- rendos. Omnes igitur, & singulos patriarchas, archie- piscopos, episcopos, abbates, & ceteros ecclesiarum & monasteriorum praefatos, necnon ipsos, & aliquos, li- cet paucos Romanae ecclesie cardinales ab hac Synodo absentes ex abundantia, & sine praesudicio prioris voca- tionalis, sed potius eam confirmando, hortamur in Do- mino, eosque requirimus & monemus, ac eis in virtute sanctae obedientiae auctoritatis sacri Concilii tenore presen- tium precipimus, & mandamus; quatenus personaliter; illusterrimos vero principes, reges, duces, marchiones, & alios, quos hujusmodi Concilio adesse aequum est, vel qui in eo prodesse possunt quoquo modo, per viscerum misericor- diae Jesu Christi invitamus, & hortamur; quatenus per se, vel solennes suos oratores intra trium mensium spa- tium ipsi Constantiensi Concilio interfuerint praesentes: ut sic

Ex collectione Barberiniana, & duobus mss. Germanicis.

Affixis bullae convocationis praefatorum.

Die Dominica trigesima prima, & ultima supradi- cti mensis Maji, & similiter Martis secunda, & Mer- curii tertia mensis Junii subsequentibus, fuit affixa quaedam convocationis praefatorum & aliorum hujus sacri Concilii bulla, valvis seu portis majoris ecclesie sancti Stephani Constantiensis, ac locis aliis publicis eiusdem civitatis: ipsique praefati hinc inde Concilio interesse debentes per eam vocati fuerunt & citati, prout & quemadmodum in dicta bulla, cujus tenor in- scribitur est inferius, plenius continetur.

Tenor vero dictae bullae convocationis praefatorum sequitur, & est talis.

Sacrofancta generalis Synodus Constantiensis. Ad futu- ram rei memoriam. Quantum ecclesie sanctae Dei calamitatibus, quamdiu pessimo lacerata schismate la- boraverit, cuncti Christianifideles non solum notitia, sed malorum experientia didicere. Et insuper quam multi, sed in irritum catholicorum labores ad illud tollendum extirpandumque, multa praeterita sed incassum fuerunt tentata remedia; forte ideo quia irato nobis Deo propter peccata nostra nonnullum falaxis tempus advenisset, nulla hominis sollicitudo, nulla studia sufficere, nulla consi- lia, quinimo velut in contrarium versa pejora omnia fieri videbantur. Sed tandem post multos labores misericordis Dei pietas ad ecclesiam suam prospexit; efficit- que, quod in eius spiritu, qui obicunq; vale spirat, in hac civitate Constantiensi sub Apostolica vocatione, & Christiani principis domini Sigismundi Romanorum regis tuitione convenimus: ubi ipso operante Spiritu sancto pro unione & pace ipsius ecclesie deinceps meliora nobis omnia quocidie successerunt. Nam post olim do- mini Joannis Papae XXIII sic in sua obedientia nuncup- paeli canonicae depositionem: ipsiusque insuper post sen- tentiam nostram cui acquievit, & expresse consensit, spontaneam papae cessionem, dominus ille qui in sua obedientia vocabatur Gregorius XII. Papa per procura- torem suum legitimum coram nobis in sessione solemniter congregata, & concedente omni juri, quod praeten- debat in papatu, & ipsi papatu sponte cessit; & cum res- sisset tantum dominus Benedictus sic in sua obedientia nominatus, ut similem faceret cessionem, ad quod praeter juramentum religionem, qua adstrictus erat, de jure divi- no, humanoque tenebatur, ad id sibi suadendum, eum- que requirendum praefatus rex Arragonum accedere dis- posuit ut in tempore, & loco, sicut jam oratoribus il- lustrissimi principis domini Ferdinandi regis Arragonum, ac ipsius Benedicti, qui hac ad ipsam Romanorum re- gum ab eis missi venerunt, persisteret, cum eisdem rege Arragonum, & Benedicto conveniret. Et nos reveren- des patres, & venerabiles viros, archiepiscopos, episco- pos, & alios litteratos, & doctos viros ex sacro Con- cilio ceteros nostros ad id peragendum, & ad prosequen- dum nonnulla alia ad unionem pertinentia cum dicto domino Romanorum rege, sufficienti potestate iussibus destinavimus. Si quo praefatus Romanorum rex pro ec- clesie Dei solita pietate sollicitus, postpositis imperii & regnum suum urgentissimis, qui sibi imminabant, negotiis, per longa laboriosisque itinera alienas terras peragere non dubitans, Perpignano recessit, commen- tibus suam ceteris nostris praefatis; ipse vero

a Editio German. Christianif. Ami.

Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

congregata fidelium multitudine copiosa, qui in eodem
Concilio decernenda, disponenda, expellendaque fuerint,
adjutore Deo salubriter ordinentur. Inducemus nihilominus
omnibus & singulis penitus, quod per istam vocationem
non intendimus desistere a professione unionis ec-
clesiasticæ, & aliorum in hac sacra Synodo agendorum: qui-
bus expediendis quotidie insistimus, & speramus plenius
insistere, & cum Dei adjutorio perficere, precipue in ad-
ventu prælatorum, & aliorum de obedientia Benedicti
prædicti, quos infra breve tempus expectaveris. Sed vos
omnes & singuli, cum veneritis, admittimini in eo statu,
in quo tunc erit hæc sancta Synodus; cujus potestatem
& auctoritatem non intendimus per hanc vocationem in
aliquo impediri, vel esse in suspensio. Volentes etiam
quod contra hujusmodi nostram vocationem nullis licen-
tiæ se ab hac Synodo absentandi, vel abessendi vobis,
aut vestrum singulis quacunque auctoritate concessa suf-
fragentur; quas etiam in quantum opus sit, expresse revo-
cavimus, & irritas & inanes esse decernimus. Nulli ergo
omnino hominum liceat hanc paginam nostre exhorta-
tionis, requisitionis, monitionis, invitationis, voluntatis,
revocationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu
remotario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-
sumperit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum
Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Constantiæ, undecimo Kalendas Junii anno
Nativitate Domini MCCCLXVI. Apostolica sede vacante.
a Deo Cui, in camera Apostolica. Petrus de Ma-
rignaco. Registrata.

a Julio Ger-
laciano.

Ex eadem collectione, & tribus mss. Germanicis.

Congregatio in modum sessionis.

ANNO & indictionibus supra, die vero Mercurii ter-
tia mensis Junii Constantiæ, in eccl. cathed. prædi-
cta, & loco sessionis deputato, hora octava, vel quasi seu
tertium ad tenendum sessionem seu congregationem
specialiter deputata, sacrosancta Syn. Constantiensis libe-
dem universaliter in modum & formam sessionis seu pub-
licæ congreg. congregata pro infrascriptis expediendis.
Præsentibus ibidem reverend. patribus dominis Joanne
Offensi, Jordano Albanensi, & Angelo Prænestino episc.
cardinalib. Antonio Bononiensi, Antonio Aquileiensi,
Angelo Veronesi, Thoma Tricaricensi, Branda Placenti-
no, Antonio de Chalanco, Guilhelmo sancti Marci,
Almanno Pisano, presbyteris, & Octone de Columna,
ac Francisco Florentino diaconis cardinalibus, necnon
illustrissimorum principum regum Romanorum, & Un-
garie, Francie, Anglie, Arragonum, Neapolitanorum,
Cypræ, Polonie, Norvegie, Dacie, Svecie regum, ali-
orumque principum, prælatorum, universitatum stu-
diorum, communitatum ambaxiatoribus, nunciis & pro-
curatoribus, ac quampluribus aliis doctoribus, magistris
& suppositis quatuor nationum, sanctam Synodum Con-
stantiensem constituentibus; pro testibus ad infrascripta
infrascriptis ad hoc rogatis. In qua quidem congregatione
de mandato omnium dominorum ipsam congregationem
constituentium, venerabilis & circumspexit vir domi-
nus Joannes Usk præpositus quinqueeclesiensis am-
bonem prædictam ascendit: & quandam commissionem
super citatione decernenda per sacrosanctam Synodum
Constantiensem contra certos prælatos, atque nobiles
regni Bobemie, & marchionatus Moravia, qui dicuntur
esse dissimulati de hæresi: in qua commissione petebantur
judices quatuor, unus de qualibet natione ipsius Synodi,
qui se summario informare debebant super contentis
in dicta commissione, & referant ad finem & effectum,
quod citatio per Concilium decerneretur. Quæ commissione
lecta, surrexit dominus Gaspar de Perusio advocatus
consistorii, tanquam unus de Concilio: & petiit ipsis
deputatis iudicibus, sive commissariis adjungere unum
commissarium de collegio dominorum cardinalium, &
sic istis petitis nihil fuit responsum per congregationem
sive eius nomine. Subsequenter venerabilis vir magister
Henricus de Piro promotor dicte congregationis,
sive Synodi Constantiensis prædictæ surrexit: & quan-
dam citationem audientie litterarum contradictarum
Romana curiæ, alias ab auditorio sive audientia san-

ctæ Synodi Constantiensis emanantem, & de ejs man-
dato ac voluntate inde positam & lectam, signatque
ipsius audientie signatam, atque debitis executioni
demandandam representavit, eisdem in eadem con-
tentorum non comparentem, neque aliquam causam
rationabilem, si quam haberet, quæ in scriptis de-
clarari incidisse in penam in monitorio alias decreto
contentam non debent, allegare, contumaciam accusa-
vit: ipsosque contumaces reputari petens, & in eorum
contumaciam eosdem monitos in penam in monitorio con-
tinentes incidisse per ipsam sanctam Synodum, sive con-
gregationem generalem debita cum instantia postulavit.
Tunc dicta Synodus sive congregatio monitos prædictos
non comparentes, neque causam, si quam habent ratio-
nabilem, quæ declarare non deberent, incidisse penas
in monitorio contentas, allegare seu proponere curantes,
licet factis expostatis, reputavit contumaces; & in eorum
contumaciam ipsos monitos in monitorio contentos
declaravit incidisse penas in monitorio expressas & alias
declaravit, prout & quomodomodum in eadem declara-
tionis papæ (s)chedula in ambonem per venerabilem vi-
rum dominum Joannem Usk præpositum prædictum de
mandato ipsius Synodi Constantiensis sive congregationis
de verbo ad verbum publice, alta, & intelligibili voce
lecta, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.
Quæ sententia lecta dominis deputatis per nationes ad
respondendum super approbationibus lectorum & petito-
rum, qui fuerunt Antonius Concordiensis, Vitalis Tholo-
nensis, Nicolaus Merieburgensis, & Patricius Cartagen-
sis episcopi nomine quatuor nationum. Antonius Concor-
diensis respondit nomine nationis Italica in hunc modum
juxta deliberationem: Cum non consistit de petitione in
natione Italica proposita per advocatum super adjunctione
unius commissarii de collegio cardinalium vigore com-
missionis in causa fidei, per Joannem Usk propositam;
seclusa illa respondebat ad aliam, Places, reservata tamen
deliberatione nationis & Synodi, quod unus de cardina-
libus possit adjungi. Patricius vero Cartagenis nomine
nationis Anglicanæ respondit ad omnia petita, Places.

Subsequenter ad instantiam & petitionem reverendi
patris domini Simonis episcopi Traguriensis ambaxiato-
ris serenissimi regis Romanorum, fuit lecta una litte-
ra missiva per dominum regem Romanorum Concilio
& Synodo Constantiensi directæ, in effectu continens,
quod rex desiderabat unionem, & pacem in Concilio,
& inter supposita nationum, & Concilium: & inti-
mabat ejus adventum in tempore celeriori, quo posset;
alias recompendando se, & facta dominorum amba-
xiatorum & procuratorum suorum in eodem Concilio
existentium, & præsertim quod nihil ardui fiat, seu
præjudiciale in ejus absentia. Quæ littera lecta venera-
bilis vir dominus Simon de Theramo sacri consistorii
advocatus, & tanquam procurator ejusdem domini re-
gis Romanorum, super iis petiit sibi fieri unum vel plu-
ra, publicum & publica, instrumentum & instrumenta,
ad dictamen sapientum, per protonotarios sedis Apo-
stolicæ, & scribas Concilii ad hoc deputatos.

Subsequenter ad petitionem venerabilis viri domini
Henrici Vitart ambaxiatoris & procuratoris reveren-
dissimi patris domini archiepiscopi Maguntinensis, fuit
lecta per eundem dominum Joannem de Usk una litte-
ra missiva Concilio prædicto per dominum archiepi-
scopum Maguntinensem: in qua continebatur in sum-
ma, qualiter idem reverendus pater dominus Joannes
archiepiscopus esset delatus innocenter apud regiam ma-
jestatem: excusans se, quod non sic utique contra
ecclesiam Romanam, neque Concilium, sive regiam ma-
jestatem, & jam esset in senio constitutus, deside-
rans ultra omnem thesaurum pacem, & unionem in ec-
clesia, & in imperio, & quomodomodum in toto orbe
terrarum: supplicans Synodo & Concilio Constantiensi
cum propriis necessitatibus sue ecclesie Maguntinensis,
adeire non possit; commode & pro excusato.

Subsequenter venerabilis vir dominus Dominicus de
Ponte presentavit litteras domini electi Fulgientis
electionis ejusdem & provisionis, seu confirmationis fa-
ctæ: protestatus fuit, quod non curat dicto electo tem-
pus a canonibus institutum, seu diffinitum, propter ca-
rentiam summi Pontificis: cui dictam electionem incon-
tinenti

b nls. Ni-
lard.

Porte, ha-
berit pro

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

timendi post ejus cessionem protestatus fuit praesentare A
per partem suam.

Item, similiter dominus Blasius de S. Agatha advo-
catus dicti confessoris non recedendo ab aliis protestatio-
nibus per eum in Concilio & in nationibus factis, simi-
liter fuit protestatus nomine fratris Hieronymi magis-
tri in sacra Theologia electi ad ecclesiam Ariminensem,
prout supra. Super quibus venerabilis vir magister
Henricus de Piro promotor Concilii petiit a protonota-
riis & aliis Concilii scribis unum, vel plura, publicum
seu publica, instrumentum vel instrumenta ad distamen fa-
pensis. Praesentibus dictis testibus superius inscriptis.

Tempus declarationis penarum Argentinensium

In nomine Domini, Amen.

a M. Zalt.

b M. Al-
sburg.

AD compescendos temerarios ausus subditorum in su-
periores, & praelatos suos, necnon laicos, quos
clericis infensos oppido tradit antiquitas, in peroras ec-
clesiasticas, & praesertim pastorale gerentes officium,
tuendo ecclesiasticam libertatem, hac sancta generalis
Synodus Constantiensis dudum ad eam fama publica re-
ferente, frequentique, & clamorosa insinuatione rem-
pone notoriam demonstrante, quod Hugelmannus deca-
nus, & Fredericus de a Zalta canonicus de mandato
capituli ecclesiae atque consensu proconsulum, rectorum,
& communiatum civitatis Argentinensis, necnon Mi-
chaelis b Zalbrug, & Rolini Barpennig dactae civitatis
civium consilio, auxilio, consensu, dilectos filios Wil-
helmum electum, necnon Fredericum cantorem dictae
Argentinensis ecclesiae cum nonnullis eorum bonis & re-
bus manu armata violenter & temere ceperunt in quo-
dam castro ad ipsam ecclesiam pertinente, atque ad ci-
vitatem Argentinensem invitato adduxerunt, carcerique
mancipaverunt, dictique Hugelmannus, Fredericus, &
alii praenominati, necnon capitulum, consules, procon-
sules civitatis, & communiatum praedictae inclusos deti-
nebant, prout adhuc detinent mancipatos: praefatos Hu-
gelmannum decanum, Fredericum canonicum, necnon
capitulum, consules, proconsules, rectores, & commu-
nitates, atque Michaelem, & Rolinum praefatos cano-
nice, & peremptorie monuit, quatenus infra certa tem-
porum spatia tunc futura, nunc autem, & diu elapsa,
praedictos Guillelmum electum, & Fredericum cantorem,
sub poena juris, & sacrorum canonum, necnon excom-
municationis in singulos, interdixit in ecclesiam, atque
communiatem, civitatem, necnon in terras, dominia,
atque loca ad capitulum & communitates praedictas
& praedicta communiter vel divisim pertinentes &
pertinentia, eidem sanctae Synodo redderent, & rela-
xarent: nisi tamen causam vel causas allegare vellent,
quare ad praemissa minime teneantur: ad quam seu quas
allegandum coram eadem sancta Synodo certum & pe-
remptorie terminum praefixit, & assignavit, & ad hoc
illos peremptorie citavit; alioquin eadem sancta Syno-
dus praefatas sententias & censuras ex tunc in scriptis
promulgavit. Et quia praefati nominati hujusmodi moni-
tioni parere, & coram eadem sancta Synodo legitime
ad praemissa in assignato & prorogato terminis, & eo-
rum quolibet comparere, causamque vel causas praemis-
sas allegare minime curaverunt, immo contumaciter
contempserunt, ad haec tamen diutius expectari; idcirco
eadem sancta Synodus praefatos Hugelmannum deca-
num, Fredericum canonicum, Michaelem, & Rolinum
cives, necnon consules, & proconsules, & singulariter
singulos excommunicationis; ecclesiam vero, civitatem
& communiatem, necnon terras, dominia, & loca praedicta,
& praedicta interdixit sententias & censuras incur-
rissent, dictasque personas singulariter singulas excom-
municationis; ecclesiam vero, civitatem, & communi-
tatem atque terras, dominia, & loca, praedicta & praedicta,
ecclesiastico subjacere interdictio pronunciat, &
declarat: praemissaque mandat per omnes ecclesias sub-
ditos, qui fuerint debite super hoc requisiti, publicari,
& de praemissis litteras concilii opportunas, &c.

c In m. ad-
dam: Dep-
tiam littera
Amami: R-
gii, & de-
vini Magis-
tri, Consi-
lio directo.

Congregatio generalis

De Veneris quinta supradicti mensis Junii fuit ten-
ta solemniter Constantiae in loco solito sessione
in ecclesia majori, hora octava post mediam noctem,
hujus sacri Concilii, ut moris est, congregatio genera-
lis: in qua venerabiles & egregii viri illustrissimi prin-
cipis domini regis Portugalliae ambaxiatores ambonem
publicationis ordinatorum in Concilio ascenderunt: inter
quos unus ex eisdem proposuit solemniter donatum
suum recommendando. Post hoc dominus reverendus episcopus
Saraburiensis surgens verba proponendo d. confir- d Forte. &
mando, eundem donatum regem in Concilio instruce confirmando
recommendavit. Deinde dictorum ambaxiatorum procura-
tor, sine mandato fuit locutus. His sic peractis, re-
g verendissimus in Christo pater & dominus dominus
Florentinus S. R. E. cardinalis, etiam surgens supradictum
regem dominum Portugalliae, ipsiusque oratores sive
ambaxiatores, & dominum episcopum Saraburiensem
elegantem recommendavit. Praesentibus ibidem reveren-
dissimus in Christo patribus & dominis, dominus Joanne
episcopo Ostiensis vicecancellario appellato Laudensi, Antonio
Aquilensi, Gabriele Senensi, Almanno Pisano,
Angelo Veronensi, Thoma Tricantensi, Branda Placentino,
Guillelmo sancti Marci, Antonio de Chalanco,
Petro Fuxi, Amedeo de Salutiis, Ludovico de Flisco,
Ottone de Columna, & Francisco Florentino S. R. E.
cardinalibus, ambaxiatoribusque pluribus, & Christi-
delibus in multitudine copiosa.

Die Jovis undecima mensis Junii praedicti Constantiae
in domo fratrum Minorum, in resectorio majori dicte
domus, in qua natio Germanica pro suis consiliis, tra-
ctatibus habendis & advandis congregari solet, mane
hora tertiarum, vel quasi, constitutus magnificus domi-
nus Everhardus comes de Nellenburg, locum tenens pu-
bernatoris & custodis sacrosanctae Synodi Constantiae,
in absentia illustris principis domini Ludovici comitis
Palatini Rheni, & ducis Bavariae. Praesentibus ibidem
reverendissimis, reverendis, venerabilibus, & circums-
pectis viris dominis Antonio cardinali Bononiensi, Joanne
Constantinopolitano, Joanne Antiocheno patriarchis,
Joanne Rigensi, Bartholomaeo Medolanensi archiepis-
copis: Vitali Tolonensi, Frederico Augustensi piovin-
cia Moguntina, Amedeo electo Lugdunensi, Simone
Traguriensi, Joanne Wormaciensi, Nicolao Merseburgensi,
Gregorio Tridentino, Henrico Feltrensi, Fran-
cisco Argunensi, Ulrico Verdensi, Antonio Concordiensi,
Bertrando sancti Flori, Eiza Anciensis episcopis,
Nicolao Wordis utriusque, Joanne Abundi theologo,
& decretorum e, abbate in Olnagensi, abbate Campi-
censi, aliisque doctoribus in numero ducentorum, vel
quali, praesidentibus quatuor nationum & deputatis ad
infra scripta audienda constitutis ad hoc missis, & per
os reverendi patris domini Huldrici episcopi Verdensis
proposuit ibidem, qualiter idem dominus comes de Nel-
lenburg a domino Conrado fratre carnali canonico ec-
clesiae Argentinensis heri recepisset certas litteras, in
quibus continetur, quod idem Conradus de captione domi-
ni Wilhelmi electi Argentinensis: sicque ipse dominus
Conradus nec verbo, neque in facto se intromiserat,
neque aliquid inde scivisset, & summe dolet de capti-
vatione: & in casu quo aliqua poena, vel sententiae
censurarum quarumcunque promulgarentur contra capi-
tulum & singulas personas ecclesiae Argentinensis,
supplicaret Concilio quod dignaretur talem provisionem
apponere, quod idem dominus Conradus comes de Nel-
lenburg canonicus in illis praemis & sub comprehendi non
possit, cum totaliter innocens esset hujusmodi captivatio-
nis: recommendans ipsum dominum Conradum comitem
Concilio Constantiensi ad omnia sibi possibilia Prae-
sentibus dictis dominis pro testibus insinuat, necnon
magistris Michaeli Bolofonis, Wilhelmo Porcellis, Gi-
selerio de Roveren notariis, & f. Gostredo de Dullen
cursore sedis & protonotario dicti loci, sive nationis
Germanicae, testibus ad praemissa vocatis, & rogatis.

Adle &
m. Henricus
Nitharai,
de notariis,
a. Notariis,
del. Notariis
de notariis
del. Notariis
del. Notariis
del. Notariis

M. G.
Berthold de
Darsen

ANNO
CHRISTI
1887

ANNO
CHRISTI
1887

Congregatio generalis

Leg. et
primo Leo
deap. ut
pag. sup.

De Sabbato vigesima septima mensis Junii praedicti, Constantia in ecclesia majori praedicta, et in loco sessionis, mane hora octava vel quatuor, fuit congregatio generalis omnium praedictorum, doctorum, ambulatorum magistrorum, et procuratorum praedictorum, principum, et Synodum seu Concilium Constantiense constitutum, pro causa Arretina in eadem Synodo super captivitate domini electi Argentinensis ventitatis, atque veritate, et pondere. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus dominis Joanne episcopo Ollivieri vicecancellario a Laudensi, Anglio Pranesino episcopo cardinalibus, Antonio Bononiensi, Francisco Venetorum, Gabriele Sereni, Angelo Veronensi, Thoma Tricarneri, Branda Placentino, Gaetano sancti Martini, Petro de Fual presbyteris, Ottone de Columna, Lucido de Comite, Francisco Florentino, diacono cardinalibus necnon illustrissimorum principum Romanorum et Ungarum, Franciae, Angliae, Aragonum, Cyprum, Neapolitanorum, Poloniae, Sveciae, Norvegiae, et Daciae regum aliorum praedictorum, principum tam ecclesiasticorum, quam saecularium, universitatum studiorum, et communitatum ambaxiatoribus, ceterisque dominis et commendatis, Synodum praefatam constituerunt, et alia nobilibus, et christianis in idem illis in numero copioso. Et pro concordia aeterna habenda inter reverendum patrem dominum Wilhelmum electum Argentinensem, et universitatem civitatis Argentinensis, fuit ibidem datus reverendus pater electus Argentinensis in medium ductus. Quo tunc assistente, surrexit reverendus pater dominus patriarcha Antiochenus, et publicavit in generali causa Argentinensis, quare dicitur dominus electus iuxta affectionem dominorum de capitulo, fuisse captus, et humiliter narravit quaedam capitula per nationem conclusa, modum, et formam, qualiter, et quomodo deberet procedi inter partes, videlicet electum, capitulum, et civitatem Argentinensem continentia, quorum capitulum tenores inferius sunt inserti, et ibi de verbo ad verbum recitatis. Quibus sic recitatis verbaliter, levavit se reverendus pater dominus Robertus episcopus Saruburicensis nomine Synodi Constantiensis, et fecit certam relationem in qua correxit mala commissa per negotiationem domini electi Argentinensis et suorum videlicet de collisione bonorum, rerarum, et rerum ecclesiarum Argentinensis, et converso, excoctus communitas per capitulum, civitatem, et personam singularem, tanquam subditi in superiorem et dominum commiserat atque idcirco. Quo sermone completo iuxta capitula superius recitata fuerunt deputati ii, videlicet:

- Brandia Placentinus, Angelus Veronensis, cardinales.
- Pro natione Germanica, Jacobus Placentinus episcopus Nicolaus Vordis auditor, utriusque juris doctor.
- Pro natione Italica, Marius archiepiscopus Aprutinus, Thomas de Amoleja, auditor palatii causarum.
- Pro natione Gallicana, Joannes patriarcha Constantinopolitana et Japonae episcopus Gebennensis.
- Pro Anglicana, Petrus episcopus Cortagadis, Richardus Derbin protonotarius.

Quibus iudicibus et commissariis sic deputatis, levavit se strenuus miles dominus Henricus a Laenbuoch: et per eos venerabilis viri domini Joannis Uik responsa. Quinquagesimo sexto proposuit, qualiter seu assensum principi Sigismundo Romanorum rex scriptis Concilio super relaxatione domini Wilhelmi electi Argentinensis, et in persona ipsius domini Henrici, et reverendi patris domini et Sironis episcopi Tragaricensis, et in causa, quo Concilium vellet, quod ipse vadat pro alio captivis, videlicet cantore Argentinensi et familiaribus poium, videlicet electi et cantoris, captivatis, quod specialiter ad ea, quomodo addunt dictum electum. Quibus sic factis, de mandato Synodi praedicti ad omnia praedicta responderunt: Plerumque, videlicet Antonius Concordensis, Nicolaus Mireburg, Vitalis Tolonenis, Petrus Cortagadis. Et demum Joannes Ollivieri nonne collegii cardinalium per verbum: Plerumque. Approbatione namque huiusmodi facta per Synodum sive congregationem praefatam, venerabilis magister Henricus de Pio promotor ipsius Concilii potuit sibi fieri unum, vel plu-

bal Lago
du

e. M. Sim.
in. ut. sup.
in. ut. sup.
Coron.
electi no.
mon. ab. d.

Ar. publicum vel publicis, instrumentum et instrumentum. Praesentibus praedictis testibus.

Sequenter venerabilis vir dominus Dominicus de Ponte advocatus sacri concilii, praesentavit fidelem certam litteram missivas per regem Francorum super promotione electi..... quorum tenores inferius sunt inserti. Quibus literis lectis, surrexit venerabilis et circumspexus vir dominus Augustinus de Pils episcopus potius sive concilii advocatus, et nomine illustris principis Ludovici comitis Palatini et ducis Bavariae: et dixit, qualiter alia certae litterae fuissent lectae in nationibus, tangentes statum et personam ipsius Ludovici. Litterae fuerunt directae per dominum Joannem archiepiscopum Maguntiacum, ducem Wilhelmum et eorum ipsius domini Ludovici fratres carnales, et marchionem Vandesem: in quibus literis missivis dixit contineri, qualiter ipse dominus Ludovicus dux et comes conetur injuriare dicitur suis fratribus quod satisfactionem bonorum patrimonialium: de quibus contentis in ipsa littera ipsius domini Ludovici comitem, et ducem omnino de determinationi Concilii Constantiensis et serenissimi principis Sigismundi Romanorum regis: quorum determinationi in omnibus et per omnia, plenarie et integraliter usque ad maximum obedire, et in malo contralacere, seu venire de jure, vel de facto. Et optavit se deinde illud fieri celebriter, ad finem quod recte Mundo manifestaretur eius iustitia. Super quibus fuerunt petita instrumenta per reverendos patres dominos sedes Apostolicas promotorios, ceterosque notarios, atque scribas ad hoc deputatos, unum, vel plura, publicum seu publica, instrumentum seu instrumentum ad dictam captionem sapientis. Praesentibus supraelectis dominis et testibus.

Tenores vero dictorum capitulorum, ut praefertur, per dominum patriarcham Antiochenum recitatorum, necnon delegationis commissariorum casus, de quibus supra sit mentio, sequuntur, et sunt tales.

Primo, quod persona domini electi Argentinensis offeratur sacro Concilio etiam in congregatione generali in loco sessionis facienda ibique per habentem verba dicti Concilii cum bonestate et honoribus debitis recipiatur, secundum quod decet, honore sacri Concilii, et ecclesiae Argentinensis, ac personae ipsius domini electi consideratis.

Item, quod attendatur, quod dictae personae obligatio fiat pure et simpliciter sine conditione et obligatione quacumque; et si forsan aliqua conditio vel obligatio interveniret, in dicta obligatione cesset ante omnia per dictum Concilium, et pure praefata persona recipiatur ad finem iustitiae inter personas et alias ex officio ministrandas.

Item, quod dictus electus ibidem offerat et praestet cautionem idoneam de non recedendo a Concilio ante finem causae; et de stando iuri, ac iudicio sibi, et de parando, contempnendoque, et obediendo iudicatis super omnibus propositis, et opponendis contra eum, tam ex officio, quam ad instantiam decani, et capituli, ac civium Argentinensium, et maxime super eis quae committunt iudicium ecclesiae praedictae Argentinensis.

Item, quod vice versa decanus, capitulum, ac cives similes cautiones praestent quod proposita et proponenda contra eos pro parte dicti electi, et alius ex us dictum Sacrum Concilium in aliquo videatur clauso officio, dicere.

Illa superius scripta non fuerunt lecta, sed solum per dominum Joannem Patriarcham Antiochenum verbaliter dicta.

Item, quod deputentur per sacrum Concilium de quilibet natione duae notabiles personae: ex parte collegii, duo domini cardinales, qui habeant plenam potestatem recipiendi cautiones casu quo in prima congregatione non essent per Concilium receptae, et circa custodiam personam medio tempore providendi in dicto casu, et etiam casum et casus ad quatuordecim partium praedictarum, et alias ex officio ruitas, ac movendas iudicandum, et exponendum, et generaliter omnia faciendum, quae ad plenam discussionem huiusmodi causarum, et quae ad plenam iustitiam seu pertinebunt usque ad satisfactionem definitivam exclusive. d

d. in. n. Ed.
dicit. L.
vira. Regis
Francorum
in. ut. sup.
et. non. ha.
bitur.

ANNO CHRISTI 1346.

Congregatio generalis.

Anos & indictiones, quibus supra, die vero sabbati quarta mensis Julii, Constantia in ecclesia majori in loco solennis factus, hoc decimo postmodum notum facti anno sabbato congregatio generalis, in qua reverendissimi in Christo pater & dominus, dominus Franciscus cardinalis Florentinus facti quondam propositionem sine lectione pro unione: & accepit illud: quod scribitur Joannis xv. Pater servus est in nomine tuo, qui desiderii mei, et sicut enim, facti & nos, &c. Propositionem ista fide venerabilis & circumspexit vir doctus Joannes Abandi, utriusque juris doctor antea publicacionis respectum accedens, de mandato sacri Concilii sibi facti, quondam instrumentum publicum per venerabilem virum dominum Joannem de Opino sacri palatii Apostolici auditorum confertum, ipsiusque Concilii ambaxiatorum, publice de verbo ad verbum proposuit & perlegit, cujus tenor inferius est insertus. ipsoque instrumentum perlecto, idem magister Joannes Abandi nomine dicti Concilii a protonotario & notario hujus Concilii sibi petiit super premissis unum vel plura, publicum seu publica instrumenta.

Subsequenter magister Joannes Abandi quondam litteras clausas hinc sacro Concilio per serenissimum principem dominum dominum regem Arragonum missas, ac instrumentum presentationis publicum reverendo patri domino Antonio Tonal generali ordinis sancti Marci de Marsedo, quorum tenor inferius sunt inserti, de simili mandato hujus sacri Concilii sibi publice, alia & intelligibili voce perlegit: quibus omnibus successivo lectis, idem magister Antonius generalis & procurator, ambaxiatorum prefatum, brevem, utilem, & bonam sine clamore fecit collectionem: dominum suum regem prefatum recommendando utriusque, quod de caritate iustissimis ambaxiatorum sollicitudine excusando: supplicando in eodem quod ipsi ambaxiatores regis sui domini ad unum mandum expectarentur: ac etiam tanquam humilis orator illustrissimorum principum dominorum regum Navarum & Castellae, ac serenissimorum virorum Furi & Armeniaci comitum, hinc Concilio supplicavit, quatenus eos de non missione ambaxiatorum suorum excusatos habere, & ipsorum ambaxiatores similiter per unum mandum expectare dignentur. Et super his per eum propositis & petitis per protonotarios, & notarios hujus sacri Concilii, sibi facti & confecti unum, vel plura publica petiit instrumenta.

Ordinatio autem in premissis, magister Joannes Abandi quondam responsione ad premissa schedulam, cujus tenor inferius est insertus, de mandato Concilii sibi super hoc facto publice perlegit. Hac autem schedula lecta, fuit per notitiam presidentem, & Joannem episcopum Ostiensem & viceregentium, nomine collegii cardinalium responsum, *Noverit*. Ipsoque responsione sacri Concilii, ut presertim, lecta, fuit per dictum dominum Antonium generalem & procuratorem tempore rite & grata accepta. Super quibus omnibus & singulis premissis idem magister Antonius generalis & hujus sacri Concilii procurator, a protonotario & notario quondam Concilii sibi facti unum, vel plura publica petiit instrumenta.

Datum idem magister Abandi quondam commissio- nis schedulam pro egregio viro domino Joanne Cornelli decretorum doctore, & simili mandato hujus sacri Concilii de verbo ad verbum publice perlegit, cujus tenor similiter inferius est insertus. Quae schedula sic lecta per omnes nationum presidentes, & dominum Joannem episcopum Ostiensem & viceregentium a hujus sacri Concilii concorditer fuit responsum, *Noverit*. Presidentibus itidem reverendis patribus & dominis Vivariensi, Anglico Laudensi, Jordano de Urino, Angelo Bononiensi, Francisco Venetorum, Gabriele Senensi, Alberto Pisanensi, Antonio Veronensi, Guillelmo sancti Marci, Thoma Tricerietensi, Antonio de Chalanco, Petro Furi, Ottone de Columna, Lucido de Corneto, & Francisco Florentino S. R. E. cardinalibus, necnon dominorum regum, ducum, principum, comitum, nobilium ac prelatorum ambaxiatoribus, Christi fidelibus in numero copioso.

a Petro notario hujus.

Tenor vero diversorum instrumentorum publicorum, litterarum missarum, ac schedularum respondentium, & commissionis unde supra se merito sequuntur.

In nomine Domini. Anno.

ANNO CHRISTI 1346.

Noverint universi, quod die Martii circa horam octavae inchoatam, decimo septimo mensis Martii, anno a Nativitate Domini MCCCLXVI. in presentia mei Arnaldi de Millaris regis auctoritate notarii publici Barchinonensis, ac regentis scribaniam curie vicarie Barchinonensis, pro venerabili Francisco & Trivoni (Carius Barchinonensis domino utili penditio scribente. & in presentia etiam egregii viri Joannis comitis Cardonus, honestabilis Bernardi de Ponte legum doctoris. Sperandio Cordonus juris patris, Bononati Patri licentiatum in decretis, Bernardi de Bari, Raymundi de Plano, Galterandi de Saak, & Patri de Torventibus, & discreti Bernardi Splagnes f. notarii, civium Barchinonensium, testium ad hoc vocatorum specialiter & assumptorum, nobilitis & spectabilis viri Joannes de Opino, decretorum doctor, procurator & amicus sacri Concilii, prout de ius premissis constat per quondam bullam phumbatam cum cordalis canonibus a Synodo Constantiensi emanatam, datam Constantia secundo Nonas Febr. anno postdicto. & dicto nomine, premissa quondam verbali explicatione de omnibus his, que gesta, & nuper lecta fuerunt per congregatos Constantia, vocatum per eum Concilium, iuxta conventiones in his inter serenissimos dominos reges Arragonum, Castellae & Navarum, ac comites Armeniaci & Furi: & recitandae pacem, tranquillitatem maximam, & quietem, que erant in dicta civitate Constantiensi, & congregatos ibidem: & maximam devotionem, quam habent, ut hinc obedientia de facto uniatum cum eis pro consequendo sanctissimum unionem: & magis eandem de conventionibus & concordia subitis: de & pro quibus sollicitudinem solentem cum magna letitia celebraverunt. Explicando etiam apertum animum diversorum congregatorum, quem habent erga hanc civitatem: cui post Deum, & dominum Arragonum: diu conventiones & concordias bonum attribuerunt: premissos se offerentes eadem civitati in gratis omnibus complacere, gratis verba reddendo eandem, quod virtuosos labores continuatum circa dictam eandem sanctissimum unionem obtulit, & presentavit honorabili Joanni Aymerici, militi, vicario Barchinonensi, & Aguilarem & Valerius, Medillani, & Medillani, pro serenissimo principi & domino, domino Ferdinando Dei gratia Arragonum rege. ab insigni modo Barchinonensi civitate pro nunc absente Prefectum hinc honorabilibus Joanne & Salvatorum, Arnaldo de Torrento, Galterando Carbono, & Joanne i. Briffotti com- siliarius hoc anno civitatis Barchinonensi, una cum venerabili Marco Turilli pro nunc absente. & presentibus etiam pluribus aliis civibus constantibus in domo Concilii ipsius civitatis, quondam chartam, seu instrumentum confirmationis omnium & singulorum capitulorum quique sigillis appendentibus communitatum. Item, singula & unum litteras convocatorias, quolibet eorum quique sigillis pendentes rebantem, & viginti pro regno Arragonum, & viginti pro regno Castellae, & decem pro regno Navarum, & quique pro comitatu Furi, & aliis quique pro comitatu Armeniaci, prout fuit concordatum in dicta capitulis. Nec non etiam presentavit premissos honorabilis nuntius & procurator presentem honorabili vicario Bartholomeo decem salveconductibus premissi Concilii Constantiense cum bullis phumbatis munitis. Item, novem salveconductibus civitatis Constantiense cum sigillis pendentes communitatis. Item, sex salveconductibus in scripto scriptos. Et quibus quidem singula & uno litteris convocatoriis causa boventis fuit lecta una alia & intelligibili voce coram omnibus ibidem presentibus. Et ex premissis salveconductibus fuit lectus unum item, presentavit premissos honorabilis procurator & nuntius dicto honorabili vicario Barchinonensi singula litteras convocatorias, que, ut dixit, presentem Concilium ad con- sultam fecit fieri: que omnes, ut efficit, sunt similes, prout sequens in talibus verbis super depositione premissa: vide-

b ME Terreni curio Bar barone: datus est: modeste scribente. c ME. Ser- vanti: in Dro Cardona: d ME. Serva: al Serra: e ME. de Say: f ME. notari- rium.

f ME. Aymerici.

h ME. Sanclerri: i al. Bafferi.

ANNO
CHRISTI
1177

ANNO
CHRISTI
1176

videlicet ubi dicit quod dominus Gregorius XII. in sua obedientia dicitur, sua forma esse, sic idem Johannes dicitur XIII. in sua obedientia per eum legitimum depositionem fuisse voluit esse facti. Quibus sequitur licentia convocationis, salvandislibus profectis. Idem Innocentius archiepiscopus & procurator nomine dicti Concilii Constantiensis protestatus fuit per hujusmodi protestationem, quod non intendebat perjurare capitulis conventis & concordantibus in Narbona. Et in casu quo tacite vel expresse in aliquo perjuraretur, ex tunc vult habere dictas licentias pro non profectis. Necnon etiam protestatus, quod predictis capitulis licentias convocatorias per ipsam ultimam protestationem protestare non attendebat, nec eis tunc, nisi si & in quantum profectis domino regi Aragonum, & aliis, quorum interest, gratum erit, nec in aliquo recedere a forma concordata. Volens, & requirens de predictis obligationibus & protestationibus sibi dicto nomine fieri quae tunc publicum instrumentum seu instrumenta publica per notarios infrascriptos; & ad majorem solemnitatem licentiarum convocatorias clarificationem, & designationem. Tenor tamen ex eisdem in hujusmodi protestationis instrumentum fuit inferus, qui talis est:

Miseratione divina episcopi, presbyteri & diaconi cardinales, patriarcha, archiepiscopi, episcopi, presbiteri, etc. Ego Brunachus Duceus, inter decretores defunctos nominatus, ex sede Apostolica notarius, quia promissis omnibus & singulis, dum sic, ut promittitur, agerentur & forent, una cum infrascriptis dominis meis profectis inferis, eoque sic fieri vidi & audivi: Ideo profectis litteras per alium scriptas de mandato dictorum dominorum meorum exinde confectis: & subscriptis, ipsaque & nomine meis confectis signavi rogatus & requisitus, in fidem & testimonium promissorum.

Et ego Johannes de Trembleyo decretores defensor sedis Apostolice notarius in omnibus predictis profectis inferis, & una cum dictis collegis meis ex fieri vidi & audivi, & ad predicta rogatus me subscriptis, & signo meo manuali confecto signavi in testimonium omnium promissorum.

Et ego Jacobus Rodini de Jona sanctus sede Apostolice notarius presentis omnia, dum sic, ut profectis, agerentur & forent, una cum aliis dominis meis collegis deputatis sic fieri vidi & audivi, ipsique omnibus inferis, signoque meo confecto signavi, & signo proprio meo subscriptis rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium promissorum.

Johannes Offensis Nationis Italicae, N. Gallicanae, N. Germanicae, Johannes Lange Anglicanae. Quibus omnibus sic peractis, promissionibus honorabilis vicarii Barchinensis: de consilio venerabilis Spere-in-Duo Cardo, & Bonavati Petri suorum in eis assidentium seu consiliarios, retinens sibi in presentibus & super ipsis deliberationem.

Subsequenter vero die Jovis, quae fuit decima octava mensis Martii, anno predicto a Nativitate Domini MCCCXVI. presentibus honorabilibus, Bonavato Petri in decreto licentiarum, & Michaele de Sena civibus Barchinensium, discretis Mathis Justo scriptore predicti domini regis, & Joanne Barchallari scriptore, testibus ad hoc vocatis specialiter & rogatis assumptis, presentibus honorabilis vir Johannes Aymerici miles vicarius Barchinensis, explicando in & super promissis suam deliberationem, tradidit mihi notario infrascripto quandam papuli schedulam scriptam, quae est hujusmodi tenoris. Pronuntiatio de obligationibus litterarum, bullarum, & aliarum superdictarum sibi factarum, per nobiles & spectabiles virorum dominum Joannem de Opinio decretorum doctorem, & nuncios congregationis, seu per eum vocati Concilii Constantiensis provinciae Magister. Respondit Johannes Aymerici miles vicarius civitatis Barchinensis pro illustrissimo principe domino suo rege Aragonum, & dicit, quod ipse recipit & acceptat litteras convocatorias, bullas & salvoconductus, seu litteras salvarum condempnatum in forma & modo promissis, sub & cum conditionibus & protestationibus quae sequuntur.

Primo, quod per exceptionem & acceptationem pro-

dictam non intendit recedere a capitulis dictam conven-
tis, concordantibus & firmis in civitate Narbona inter
Innocentium papam & dominum, Aragonum Regem
nuncios Dei gratia Romanorum papa & Gregorius
sempar capitulum, & i Romanos partes dominum pante
nuncius & Gregorius alios Gregorius & spectabiles viros nuncios
dictae congregationis Constantiensis parte ex una, & illu-
strissimo principe domino rege Aragonum, Castellae,
Narbonae, romanis & potentis dominus comiti Armanio-
ci & Papi, seu ambasciatore & presentibus omnem ex
altis, nec devine in aliquo ab officio, nec super ec-
dem aut conventis in eis aliquid innovare.

Secundo, quod per hujusmodi exceptionem & accep-
tationem, & alia inde facta nullum sit prejudicium
regi Aragonum seu dictis cum curiam terminis triem
mensium, qui curare debet a protestatione dictarum
licentiarum, & salvarum condempnatum, ut in dictis capi-
tulis, ad quae se refert, continetur; nec ad curiam ali-
cujus temporis, vel termini; quare attempto quod dictas
omnes salvoconductus non profectis, & quod sine eis
non potest haberi intentus accusas ad Constantiam, dicti
tres manus nullatenus curare debent.

Tertio, quod per recipiendum & acceptationem qua-
rundam litterarum aliarum convocatorias in civitate
Narbonensi concordatarum, quoniam factis & tenor in
promissionibus est inferus, non intendit inde vicarius
obligare profectum dominum, regem ad probandum &
acceptandum dictas litteras & divarias, & discreperent
a tenore convento, nec ad utendum eis. nisi si & ubi
eodem domino regi placuerit: nec intendit illas litteras
dilectore in aliquo ab ipsis capitulis, & conventis in
eisdem. Quod si in dictis litteris convocatorias, bullas,
& aliis rescriptis, aut tenore eorum, & eorum aliqua
in modo aliquo deficient, quasi illis, qui & si qui,
nec si qui forsan deficient, nullatenus contentus tacite,
& minus expresse renuncietur, immo dicto domino re-
gi renunciet jus plene salvarum habendi, & recipiendi
eis, & ea, & quae, si qui, nec qui quod tempus triem
mensium profectum, aut aliud tempus interius non pro-
currat; nec alias idem derogatus rex, & constituit, aut
constituit esse constitutus in mora, donec omnia, quae
sibi tradi, & profectis debent, legitimum & debitum
in forma, tenore, & modo complementum. Prestatur
etiam pro domino rege Aragonum, & pro se de om-
nibus & singulis, de quibus licet protestari, & salvare
jus regis sui, de quibus, &c.

Quae quidem papuli schedula tradita prelibatis hono-
rabilis vicarius petiit & accepit cum in fine promissio-
rum inferi & contineri, sibi quoque nomine dicti domini re-
gis fieri neque tradi publicum instrumentum, & etiam pu-
blica instrumenta per notarios superius & inferius scripta.

Postmodum vero die sabbati in festo, quae die A-
prilis anno predicto a Nativitate Domini MCCCXVI. in
presentia Antonii Verri notarii & subscripti in curia vi-
carii Barchinensis, & in presentia etiam Bonavati Petri
in decreto licentiarum, & Joannis & Lohrasse civitatis
Barchinensium, & i Marchiani Olivarii archidiaconi
Vallipari in ecclesia q Struasi testium ad hoc vocato-
rum (specialiter & assumptorum, pronuntiatus notabilis
& spectabilis vir Joannes de Opinio procurator & nuncius
antecessus pro satisfaciendo conventionibus & capi-
tulis predictis licitis, & conventis, obtulit & presenta-
vit presentibus honorabilis Joanni Aymerici militi vicario
Barchinensis, Aquilonensi & Vallensi, Meditani & Modi-
liani, presentibus honorabilibus Arnaldo de Torreata,
Galterando Darbona, & Joanne Boffoti consiliariis Bar-
chinensibus predictis, existentibus in predicta domo
consilii ipsius civitatis, primo seu salvoconductus in per-
gameno scriptos (venissimus Ludovicus secundi Dei gratia
regis Jerusalem, &c. cum sigillis pendentes, & cum
vermilia roboratis. Item, alios salvoconductus in per-
gameno scriptos (venissimus Caroli Dei gratia Franco-
rum regis, dolphini Viennoensis, cum sigillis pendentes,
& quae vermilia roboratos. Item, alios seu salvocon-
ductus in pergameno scriptos egregii comitis Sabaudia
principis duci Chabinski, Augustis in Italia marchionis,
cum

o Debetur
inferius
solenne
2211. ex
prima ob-
fama.

b Pote-
recedere.

ANNO
CHRISTI
1289.

ANNO
CHRISTI
1289.

... quam sigillis pendentes & cum vassillis reboantes. Et A
 ... cum alia pendulis salvandis repetantur, &
 pro stipendibus habet vobis omnia alia & singula con-
 cordata Norbano, qui jam die illius decesserunt
 Marti ipsi penitentibus penitentibus honorabili vicario
 Barchinensi: & possessionibus jam illis factis die pen-
 ditia pro repetitis haberi voluit, deponere ipsam ho-
 norabilem vicarium, ut praesens mittere debeat illustris-
 simo domino regi Arragonum, adeo ut eorum & horum
 providere possit circa impetitionem aliorum qui facien-
 da sunt pro sancta unione sacrosanctae universalis ecclesiae.
 Quibus quidem salvandis oblati & presentati
 penitentibus honorabilis vicarius vobis praesentibus presentatione
 & responsione factis per dictum nobilem virum Joannem
 de Opinio, nomine quo supra, respondendo responsionem per
 eum supra alii petitionibus factam, item, de novo facit
 eandem responsionem, stando & perseverando in eadem,
 salvo & protesto, quod penitentibus rex Arragonum possit
 addere & diminuire in eadem responsione, haec omnia
 sui regis dispositioni remittendo. Et nihilominus pro ma-
 jori expeditio expeditione idem honorabilis vicarius de-
 precatas fuit honorabilem Georgium & Ornes consiliarium
 ipsius domini regis sibi deponere penitentibus, ut praesentibus sal-
 vandis sibi noviter penitentibus ad praesentem domi-
 num regem penitentibus debeat fideliter, atque bene,
 prout paravit omnia alia supra dicta per dictum nobilem
 nuncium, & ambaxiatorem praesentata. Qui quidem ho-
 norabilis Georgius & Ornes consiliarium praedictum, recep-
 tando omnia praedicta per dictum honorabilem vicarium
 sibi commissa, propter reverentiam dicti domini regis,
 & pro expeditione dicti negotii libenter acceptavit praedictum
 omnia parandi, & praesentandi praedictis sal-
 vandis penitentibus domino regi: & haec paravit per do-
 minum Deum, & eius sanctis quatuor evangelis manibus
 suis corporaliter tactis, quod bene & legaliter se habeat
 in praedictis. De quibus omnibus & singulis sic praesentibus
 tam praesentibus nobilem Joannem de Opinio nomine quo
 supra, quam penitentibus honorabilis vicarius Barchinensium
 petierunt, & requisierunt eis, & utriusque eorum fieri
 atque tradi tot quot voluerint & poterint publicum, seu
 omnium publicum instrumentum per me notarium supra & in-
 scriptum. Praesentibus testibus praedictis. Qui fuerunt
 ad Barchinonem, diebus, horis, mensibus, quibus supra,
 praesentibus me notario infra scripto, & testibus supra scriptis.

Signum mei Antonii de Verd, auctoritate regis nota-
 rii publici & scriptoris jurei praedicti, qui praesentibus
 per me receptis requisitis praesentibus interfectis, & in testimo-
 nium praesentibus hic propria manu me subscripsi.

Signum mei Arnaldi de 4 Milacis, regis auctoritate
 notarii publici, ac regencie scribaniam curiae vicarius ip-
 sus civitatis pro venerabili Francisco & Jorreni cive Bar-
 chinensi domino vobis praedictis scribanis, qui hic scri-
 bi feci, & clausi, & sigillis pendentes ipsius curiae sigillavi,
 die Mercurii decimoquinto Aprilis, anno praesentis a Na-
 tivitate Domini MCCCLXXI. cum literis praedictis in
 quinquagesima sexta linea, ubi legitur datus.

Littera missae Concilio per Joannem Alundi testis

Reverendis in Christo patribus, amicis & devotis
 nostris in fide divinae episcopis, presbyteris,
 diaconis, cardinalibus, necnon patriarchis, archiepiscopis,
 presbiteris, & ceteris in Constantia Moguntiae provinciae
 congregationis, Alphonso Dei gratia rex Arragonum, Si-
 ciliae, &c. salutem & honoris augmentum. Si tenor & do-
 cilla vestra cogitatur circa unionem sanctae matris ecclesiae
 curae agitate concinunt, si laboribus una tecum impor-
 tabilibus meos & omnium concinuntur intrinsecum, instar
 nos & adhaerent, praesentem a Deo & fide orthodoxa o-
 mnes nobis creditum, illa catholica & ferventior inter
 Christianos sanctissimi domini regis genitoris nostri me-
 morie recolenda iustitiam iustitiam, & erga dictam unio-
 nem sanctissimum appetitum nos hortatur, & struunt eius
 sancta vestigia remanere signis pedum suorum, & parata
 sancta unitate, in quam ingressus evaleat & supra mon-
 tem diadema possum cum Abraham principatum, in-

bus martyrum, corpus suum, & vix dies huius Alun-
 di immolavit, quam quod dilectissimi sapientia vorago, vi-
 tandis super deficiente illam imperium sui subvertitur
 infructuosi, immo venenosi palmites intrinsecum, sed
 diversis armis, & factis multis negotiis diffuso sibi re-
 cordis dicti illustrissimi domini regis genitoris nostri cur-
 tis orthodoxis de sancto decessum permissum.... no-
 strum firmum propositum patris mentionibus eruditum
 plus dubio popularunt: cumque iuxta capitula concor-
 dantia & firmata inter serenissimum Romanorum regem
 & ambaxiatorem vestros ex una parte, & nos, aliosque re-
 ges, principes, presbiteros, & ceteros huius parte ex altera
 convocati ad generale Concilium pro unione in ecclesia
 Dei habenda, dictisque negotiis & talis causa legitimis ir-
 recti, ambaxiatorem nostrum in numero plentiori, prout de
 praesentibus mittimus, destinare nequivimus usque quo existi-
 mus quod infra terminum iam praesentem ab ipsius pro-
 ximitatem attingere non posse ad ibidem comparendum.
 Hoc idem paternitatibus vestris ut executioni consule-
 re valeamus ducimus inclinandum. Rogantes ut si dicto-
 rum ambaxiatorum adventus tam celer esse non poterit,
 velint praesentibus legitimis causis intuentes cum patientis
 manufacturae tolerare.

Datum Barchinonae sub nostro sigillo secreto, die deci-
 mi Junii, anno a Nativitate Domini MCCCLXXI.
 Rex Alphonsus.

Alia littera.

Reverendis & venerabilibus in Christo patribus, a-
 micis & devotis nostris in fide divinae episco-
 pis, presbyteris, diaconis cardinalibus, necnon patriar-
 chis, archiepiscopis, presbiteris, & ceteris in Constantia pro-
 vinciae Moguntiae congregationis, Alphonso Dei gratia rex
 Arragonum, Siciliae, &c. salutem & ad ecclesiae Dei pasto-
 ris electionem canonicam festinare. Venerabilem & reli-
 giosum, nobisque dilectum oratorem fratrem Antonium
 Texal sacre pagine professorem, magistrum ordinis beate
 Marię Mercedis, unum de ambaxiatoribus per nos factis
 nobis pro electione praedicta destinandis sibi causam littera-
 rium infra scriptam, super nominalis, paternitatibus vestris
 nostri parte ore tenus referendis. Quocirca amicitiam &
 devotionem vestram efficaciter precor oraculis, quatenus
 eidem oratori nostro in suis relictibus vobis adhibere si-
 dem credulam tanquam nostris.

Datum Barchinonae sub nostro sigillo secreto, sexta
 die Junii ut supra.
 Rex Alphonsus.

Procuratorius per Joannem Alundi testis.

In Christi nomine. Amen.

Patres universis, quod nos Alphonso Dei gratia rex
 Arragonum, Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sar-
 diniae & Corsicae, comes Barchinonae, dux Asturum
 & Neopatriae, ac etiam comes Rossilionis, ac etiam Ce-
 ritaniae. Cum iuxta capitula concordiae inter & firmata
 inter serenissimum Romanorum regem, & ambaxiato-
 res congregationis Constantiensis, & nos, aliosque re-
 ges, principes, presbiteros & ceteros ex altera, con-
 vocati ad Concilium generale pro unione in ecclesia Dei
 habenda, diversis armis, & factis multis negotiis diffu-
 so sibi recordis dicti illustrissimi domini regis genitoris
 nostri gloriosae memorie decessum decessu, humeris no-
 stris regimine superveniente, qui nostrum firmum pro-
 positum paternitatibus mentionibus eruditum aliquantulum pro-
 palavit, occupati, ambaxiatorem in numero plentiori,
 prout de praesentibus mittimus, destinare noscitur us-
 que, si tamen in munitudine audire ultra quam expediret
 negotio unionis iam dictis nostris fuimus, ut nostrae execu-
 tionis legitime consule re valeamus, de vestri venerabi-
 litate & religiosi, ac dilecti nostri magistri Antonii Texal
 generalis magistri ordinis sanctae Marię Mercedis sibi, cum
 paritate & morem gravitate conspicua plane consoci,
 nos eundem magistrum Antonium Texal tenore praesentibus
 praesentibus conditionibus, ordinamus, & solenniter depu-
 tamos procuratorem sui executorum, & ambaxia-
 torem nostrum indubitatum, irrevocabilem & specia-
 lem,

Paris, prolegendo. 3 ME. Oran. 3 ME. Oran. 4 ME. Mellari. 5 ME. Terreni ut supra. 6 Haec vobis mittimus.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

lem, ad infra scriptas terras generalem, videlicet ad Aragoniam, Castellam, & dominionem pro regno, & in omnibus aliis in congregatione predicta, & personis omnibus ipsius, quorum tenent, omnes & singulas causas dilationis impedituram predictarum, & in potestate confici & firmari faciendi unum vel plura, publicum seu publicis instrumentis, omnibus alia & singula in & circa predicta agendum & faciendum, que pro nostri honoris revocatione necessaria fuerint & accommodata, etiam si fuerit major oppositio, & mandatum exigentur speciale; quodque nos ipsi facere possimus, si personaliter constituimus; quando nos committendo vobis super his duntaxat vicis nostris plenarie cum presenti committimus sub sigillo & auctoritate in posse secretarii & notarii inscripserunt unquam publicis personis hinc legitime recipiendum & stipulandum gratiam, rationem, &que litem perpetuo & irrevocabiliter nos habere quidquid per vos procuratoris seu executoris nostrum iam dictum, actum, gestum, contractum, seu factum fuerit in presentibus, idque facere deinceps Domino irrefragabiliter obsequeretur; & nullo unquam tempore revocare, aliquam rationem vel causam: sub nostrorum honorum omnium hypotheca. Quod est datum & actum in civitate Barchinonensi, decima die Junii, anno a Nativitate Domini M. CCCC. XLVI. regni nostri primo.

Regnum Alphonso Dei gratia regis Aragonum, Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sardiniae & Corsicae, comitis Rossillonis & Ceritanis, qui predicta litem & firmam publico instrumento sigillum nostrum proprium solutum, cum sigillum regium nondum fuit factum, iustissimum apponendum. Rex Alphonso. Titulus fuerunt ad predicta professorum Berengarius de Bardosino, Michael de Vavers, & Guadalufo Garfus de sancta Maria consilarii domini regis predicti.

Sigillum mei Pauli Nicolai, dicti domini regis secretarii, auctoritate regia notarii publici per totam terram & ditionem suam, qui predictis interfuisset, omne sic scribi feci & clausi. Corrigitur etiam in prima linea, ac etiam in duodecima.

Responsum Concilii generalis Generalis de Mercede, ambaxiatori regis Aragonum factum.

Pro parte huius sacri Concilii respondetur, reverendo patri domino magistro Antonio ambaxiatori domini regis Aragonum, quod domini de Concilio credunt, quod predicti domini, & maxime presertim dominus rex Aragonum, quantum in eis fuerit, observaverunt, & ita observabunt omnia & singula predicta capitula in eis contenta, & sic etiam dictum Concilium observabit, dispositum est observare & ex nunc, si ipse dominus ambaxiator, vel aliqui alii, aut aliqui pro parte dictorum dominorum voluerint seu voluerit se cum dicto Concilio unire secundum formam in dictis capitulis concordatam, parati sunt ad hoc, & ita se offerunt, inherendo semper in dictis capitulis, & contentis in eis, & eorum singulis, de quibus recedere non intendunt. Et quantum ad excusationes predictas propositas per reverendum patrem dominum Generalem, dicitur pro parte dicti Concilii, quod eo admittit in quantum iure tenetur, non prejudicando dictis capitulis, quibus etiam non dubitat quod idem dominus rex Aragonum, & alii reges & principes, atque dictum dominus Generalis prejudicare non intendunt. Et de predictis conficiatur publica instrumenta.

Commissio per Joannem Alundii litem, pro doctore Tolosano.

Sacro sancta generalis Constitutio Synodus ea qua lapsa & irrevocabiliter facta fuit, in melius revocare desiderans, & presertim tibi contra partem insistentem, & minus defensionem, contra canonicas sanctiones nullam processum, proponit expresse de opportuno remedio providere. Hinc accepimus Joannem Papam XIII. nunc Barchinensis nominatum, esse summi dejectionem dilecto ecclesiae filio Joanni Cora decanorum doctorem, tunc abbas in studio Tolosano legatum, nunc vero eisdem studio in eorum Concilio ambaxiat. & presenti in jure sibi quanto vigore gratia expectative, & sententia litem,

qua in eum transivit iudicatum, in subdiocesi Tolosana ecclesiae Tolosanae, non vocatus, non citatus, nec auditus, derogatus, & quod de iure est, in acquisitionem, ut professor, amissionis & custodia, suspensionisque infirmitatem dicti Joannis litem revocavit, licet minus iuris. Et propter hoc dicta Synodus volumus in huiusmodi insolentia processibus, vel potius inquietantibus, sicut expedit, obviare, vobis honorabilibus fratribus Joanni episcopo Orlaniensis E. R. R. cardinali, & vicencancillario, commisit & mandat, quantum iuxta advidentia quantum deponerent actionem in hac causa, & conclusionem inter eos occupantem, & omnibus propriis signantem, maxime cum per eos fuerit actus, dictum Joannem Cornelli resistens & reprensus, & rationi factis in statu, in quo erat tempore revocationis & confiscationis predictarum; excusationem, extortitionem & revocationem predictam retractando; & perinde procedatis, ac si predicta omnia jure emanarent: Constitutionibus Apostolicis, regalis cancellariorum, & aliis in contrarium factis non obstantibus quibuscumque. Per hoc tamen indulto ecclesiae concessio Tolosanae post jus quicumque & adjectionem eidem Joanni Cornelli obtentis occasione huiusmodi, quod pro expresse hic vult haberi, maxime cum in hoc idem Joannes summi probat alienum, obsequio tamen juris sui prejudicium futuris temporibus, quod ad alios non intendit derogare.

Et quatuor mss. D. e. Scheffrate.

Die Martis XIV. Julii, venit nuncius regis & regium Castellae, & attulit literas eorundem ad congregationem quatuor nationum in Constantia: sic enim intulit literas, quae die Mercurii sequenti lectae fuerunt apud deputatos: & concitabant, quod dicti rex & regina recuperant literas dictae congregationis exhortatorias vendendi, vel mittendi Constantiam pro unionem ecclesiarum, cui rei adhuc vacare non poterant obstante morte regis Aragonum tutoris regis Castellae, qui regnum Castellae & regnum gubernabat; sed in proximo tempore intererat ad Constantiam suis nunciis solenniter super intentione ipsorum regis & reginae plene instructos. Praesens autem litterarum lecta solum fuerunt apud deputatos, & non in Concilio, neque in nationibus, & collegio cardinalium, quatenus in deputatis fuerunt aliqui cardinales. Praesens dictis regi & reginae rescriptum responsivum litterarum nominis Concilii, & sub bulla, non tamen expedit per Concilium.....

Insuper per mensem usque ad finem Septembris est actum per aliquos deputatos cum legatis regis Aragonum, quod volent se unire cum Concilio, & cetera facere, que in capitalibus prescriptis concordatis Narbonensium continentur; quia legati multis rationibus insistunt, quod inspectarentur legati Castellae, & super hoc inter partes per mensem disputatum, & nihil conclusum.....

Post haec legati regis Aragonum dixerunt, quod valent se unire Concilio: non tamen cupiunt esse generale Concilium, neque agi de rebus Concilii generalis, donec veniant legati Castellae.

Die Lunae audius est in loco sessione nuncios missus ad Scotiam ad invitandum & exhortandum regem Scotiae, qui tamen captivus tenebatur a rege Angliae, (anno 1411. vel circa annis decessit); & decem Albanis gubernatorum regni, ad invitandum ad hoc Concilium, & procurandum unionem ecclesiarum; & erat nuncius de Ordine Predicatorum Baccalarum in Theologia, natione Scotus; & attulit litteras dicti ducis Albanis gubernatoris Scotiae, quibus reverenter, & per verba singularia nunciari a effectu habere ad unionem ecclesiarum, & se recommendare Concilio, quod vocat congregationem aliquid in non in Constantia; & pollicetur se missum legatum cum plena potestate ad omnia, que ad unionem ecclesiarum pertinet. Praesens vero intentionem talis est.

Reverendissimi, venerabilisque Patres, doctores egregii, speciales domini, ceterisque docti viri, pro unionem sanctae ecclesiae in civitate Constantiensi congregati, quorum omnium cor unum & anima una in Domino. Qui igitur, &c.

ANNO
CHRISTI
1416.

Et sessiones Bartholomaeas, & in Lipsia.

Congregatio, in qua factus de causis particularibus fuit tractatus.

Die sabbati decembris supra dicti mensis Julii, Constantiam provincie Moguntinae, in loco sessionis factae sub sede de mandato congregatio hujusmodi Concilii generalis, & alia prout in eorundem consuetudine processit ad partem consensu plenius continetur. Praesentibus ibidem reverentissimis in Christo patribus & dominis, dominis Joanne Vivariensi vicario, Angelo Landensi, Thoma Tricaricensi, Gaetano (sancti Marci), Antonio de Chalano, Petro Fuzi, Rainardo de Bescondio, Ludovico de Fisco, Ottone de Columna, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentino S. R. E. cardinalibus, aliisque pluribus ambaxiatoribus, & Christianissimis in numero copioso.

Congregatio generalis in causa fidei.

Anno & indictione, quibus supra, die Veneris quartae mensis Septembris, Constantiae in ecclesia majori pontificata, in qua sessiones & congregationes publicae per Synodum Constantiensem fieri solent, mane hora tertiaria pro hujusmodi sessionibus & congregationibus deputata, facta tamen congregatio generalis per Synodum sacrosanctam Constantiensem, praesentibus ibidem reverentissimis in Christo patribus dominis Joanne Othoni vicario, Antonio Bononiensi, Francisco Senensi, Gaetano sancti Marci, Branda Placentino, Antonio de Chalano, Alberto Pisano, Thoma Tricaricensi, Petro Fuzi, Angelo Veronensi presbyteris, Ludovico de Fisco, Ottone de Columna, Lucido de Comitibus, & Francisco Florentino, diaconis cardinalibus vulgariter unacompatis. Qui domini cardinales tunc venerunt pro hujusmodi congregatione habenda: & pro executione eorundem cardinalium fuerunt cardinalis Florentinus praedictus nomine dominorum cardinalium, & dixit: quod domini cardinales non fuissent adfuerunt de congregatione praesenti, nec vidissent schedulam, super quibus ipsa congregatio fieri debet: ergo ipsi tardaverunt tantum in veniendo, licet dixerit, quod alia vidissent unam schedulam in materia fidei, & jam essent plures dies; & hodie propter habilitatem memorie ipsi domini cardinales, cum hodie ipsa fuisset obfusa simul schedula, dubitarent eandem esse.

Similiter & dixit de quadam schedula offera eis in causa Tridentina: quare supplicarent ipsi dominis de Concilio, ut de eorum tempore schedulas legendas, & super quibus deberent fieri congregationes sive sessiones ipsi domini cardinalibus praesentare haberent: ut memoriorum deliberationem in singulari deliberandi: & concludendis recipere possent, & ad evitandum scandalum inter nationes, & oblocutiones, quae possent ea de causa fieri, cum ipsi domini cardinales sint dispositi concurrere cum nationibus in omnibus rationabilibus.

Quibus sic praesentibus, leverunt se venerabiles viri magistri Joannes de Scribanis & Henricus de Piro promotores pontifici, nomine promotorio, quo supra: & quandam citationem alias decretam per Concilium contra quosdam nobiles de regno Bohemiae, & marchionem Moraviae, una cum duobus publicis instrumentis factis in civitate Ratibonensi, & oppido Viennensi Patavienfis discussis: & accusarunt contumaciam citationum in dicta citatione nominatorum non comparentium, neque in causa, & causis contra eos motis, procedere, nec procedi videre curantium, & in eorum contumaciam repraesentant dictam citationem in forma bullae Constantiensis consilii, & instrumenta executionis, & dictos nobiles ad defendendum & opponendum quicquid verbe, vel in scriptis dixerit & opponenda instrumenta, per eandem Synodum citari mandare, per auctoritatem publicam litterarum contradictorium sedis Apostolicae, ad certum praesumptum terminum ad hoc comparentem per eandem Synodum, debita cum instantia postulaverunt. Et nihilominus exposuerunt quomodo coram tot commissariis quos representat Concilium Constantiense difficultas Concilii Generalis Tom. XXVII.

A & litigant: cum propter gravitatem personarum, quam propter difficultatem compositionem & congregationem tot suspensorum & dominorum in una causa. Quapropter patet sibi provideri de remedio opportuno, alteri praesentato in Romana curia & de Concilio praesentato Constantiensi committens & mandare, ut causam & causas hujusmodi referat in eo statu, quo remansit coram eodem Concilio; & alterius eadem cum singulari suis incidentiis & dependentiis, annexis & connexis usque ad conclusionem includere, & si concluserit, ipsi Concilio referat merita ipsius causae, ad finem quod facultate definitiva fieri poterit per Concilium praesentem.

Et alterius eadem promotores petierunt nomine quo supra, eandem congregationem sive Concilium Constantiense, ut certos iudices sive commissarios deputare velit de singulari nationibus, qui habeant videre & examinare executiones factas in partibus contra illustrem principem dominum Fredericum Ducem Austriae, & de super monitorio in causa ad instantiam reverendi patris domini Gregorii episcopi Tridentini contra superatum dominum Fredericum Ducem per Synodum sacrosanctam Constantiensem decreto, tenendum & observandum quocumque termino necessarios & opportunos usque ad declarationem conclusivam, & ad referendum, aliaque decreta, observationes, quae juris ordinem iuxta commissarium in hujusmodi causa praesentatam teneri habeant, neque servari, prout & quomodo in duabus papae pyri schedulis petitiones, quas ibidem produxerunt, quorum tenores inferius sunt inserti, plenius continetur.

Quibus sic factis, venerabilis pater praepositus Quinquagesimo de mandato Synodi Constantiensis ascendit ambonem: & iuxta petitiones ipsorum procuratorum Concilii sacrosancti legat unam schedulam deputationis commissariorum in causa fidei: in qua schedula ipsa Synodus deputat reverendum patrem dominum Joannem patriarcham Constantinopolitanum ad referendum causam hujusmodi in eo statu, in quo remansit coram Concilio, & ulterius audiat, decidat cum singulari emergentibus, incidentibus & connexis usque ad conclusionem inclusive, & ulterius ipsi Concilio de meritis eiusdem, prout in eadem schedula, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.

Qua quidem schedula lecta levavit se in medium reverendus pater dominus Joannes episcopus Othobensis cardinalis Vivariensis, & dixit nomine collegii cardinalium & nomine suo proprio, qualiter domini cardinales non fuissent de hujusmodi schedula omnes adfuerunt; & ex quo tangunt non nobiles persona, cum primo tangitur regnum Bohemiae, & alias magnam principem videlicet Fredericum Ducem Austriae, contra quas & quae summo opere & maturitate esset procedendum, & ex quo majores, & major pars dominorum de Concilio ipsas schedulas examinauerunt, & videtur iuste, idcirco vellent eas approbare & concordare cum nationibus, quod non crederent nisi bonas & iustas esse.

Quo consensu adhibito & approbatione facta, prelibatus dominus pater praepositus Quinquagesimo legat schedulam commissariorum in causa Tridentina de verbo ad verbum, cujus tenor inferius est insertus. Quae lecta, praesentibus Synodus dictas schedulas per dictos dominum Antonium Concoordinatum, dominum patriarcham Constantinopolitanum, Nicolaum Meriburgensem, & Patricium Costagensem episcopos, nomine quatuor nationum, & reverendum patrem dominum Joannem episcopum Othobensem cardinalem Vivariensem nomine collegii cardinalium per verbum, *Piacet*, approbavit. Super quibus ibidem promotores, nominibus quibus supra, petierunt sibi fieri unum, & plura, per dominos procuratores sedis Apostolicae, conscribere scriptas ipsius Concilii publicum & publica, instrumentum & instrumenta, ad futuram rei memoriam, praesentibus supra dictis dominis pro testibus infrascriptis.

Quibus omnibus factis fuerunt venerabilis & circumspexus vir dominus Justinus de Juvonacio sacri consistorii advocatus & exposuit qualiter ecclesia Traneensis in regno Neapolitano, quae metropolitana existit, fuisset viduata pastore, & ad eandem fuisset electus reverendus pater dominus L... per capitulum dictae ecclesiae, & ipsi legitime provisorum per dictam electionem, supplicando Concilio ecclesiae Traneensis succurratur per confirmationem per & c.

ANNO
CHRISTI
1416.

b la mff
domini...

ANNO CHRISTI 1546.

ANNO CHRISTI 1546.

in personam ipsius domini elio: & in causa, que ipsam A Concilium nobis se impedit de confirmationibus ecclesiarum, & personarum metropolitanarum, sed potius esse finem futuram Pontificem, in eo causa protulit sui nominis elio, & eligendi pontificum, quod ipsi elio sui eligendum non curat tempore de confirmationibus episcopis aut confirmationibus sanctis; & alios protulit sui omnia & singula que ipsi domini elio, & eligendis in confirmationibus sanctis nocere quomodolibet possunt, vel obesse. Similiter fuit protulit de ecclesia, de quibus esse provisum a per electionem R. P. D. de... articulo, & protestando in quibus, per omnia fuit protulit fuit de ecclesia Transi, super quibus patet nomine procuratorio unum vel plura, publicam seu publica fieri instrumentum & instrumenta per dominos procuratores sedis Apostolicæ, & scribis ad hoc deputatos ad dictam sapientia. Prefatis dictis domini pro testibus subscriptis.

ME per electionem revocandi per scribas de ecclesia.

Tenores vero petitionum, citationum, instrumentorum executione, necnon depositionis commissariarum in causa fidei & episcopatus Tridentini, de quibus supra fit mentio, sequuntur talis.

Petitis in causa Tridentini super depositione commissariarum.

Reverendissimi patres & domini, ego Joannes de Scribanis de Macedonia procurator in Romana curia, ac procuratoris nomine revocandi in Christo patris & domini, domini Georgii episcopi Tridentini nomine procuratorio eisdem peto, & eisdem vestris reverendissimis paternitatibus supplico, quatenus in dicta causa dignamini deponere aliquos peritos & commissarios, qui se informant summate simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, an monitorium alias per hoc sacrum Concilium Constantiense contra illustrissimum principem dominum Fredericum ducem Austria, & quoscunque alios occupatores & detentores ecclesiarum & civitatis Tridentinæ, necnon oppidorum, castrorum, terrarum, locorum, & aliorum juriarum ad dictam ecclesiam Tridentinam spectantium decretum, sit debite executum; cum petatis per dictum in valvis cathedralis ecclesie sancti Stephani Constantiensis profano dominos ducem, & alios occupatores & detentores, ad decedendum & opponendum quicquid voluerint contra executionem ejusdem monitorii; & subsequenter ad videndum & audiendum se propter non partitionem decreti incidisse penam & sententiam in dicto monitorio contentas, prout videbitur eisdem vestris paternitatibus.

Petitis per Hieronymum de Piro data contra festos vicissitudines.

Reverendissimi patres & domini. In causa fidei nos procuratores & promotores hujus sacri Concilii presentiam coram eisdem vestris paternitatibus reverendissimis citationem aliter per dictum sacrum Concilium decretam contra nonnullos nobiles & barones regni Bohemie, & marchionem Moravia, & ejus executionem, & accusamus contumaciam dictorum citationum non comparentium, & petimus eas repetari contumaciter. Et cum sit difficile, immo quasi impossibile, pro quolibet termino servando congregare tot peritos, seu facere fieri sessionem; supplicamus, quatenus dictam causam dignamini committere alicui profano, de quo videbitur eisdem vestris paternitatibus referendum in eo statu, quo ultimis romanis, ulterius audiendum, & sine debito terminandum, saltem usque ad conclusionem.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis constituit, & deputat commissarios ad infra scripta, videlicet reverendissimos patres dominos Guillelmum tituli sancti Martini presbyterum, & Franciscum tituli sanctorum Cosme & Damiani diaconum S. R. E. cardinales, & Martinum episcopum Apretinum, & Gasparum abbatem de

Porosio pro natione Italica: Martinum episcopum Aretinensem, Stephanum episcopum Dolanensem pro natione Gallicana: Nicolaum episcopum Merobingensem, Joannem de Abando pro natione Germanica: Patricium episcopum Cortagensem, & Bernardum de Planco Vicarium ecclesie Burdigalensis pro natione Anglicana, alias, & per eorum dominos cardinales, & singulos quoscunque in causa Tridentini episcopos deputatos; ut se informant simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, an monitorium alias per dictam Synodum contra nobilem virum ducem Austria, & alios quoscunque occupatores & detentores ecclesiarum & civitatis Tridentinæ, necnon oppidorum, castrorum, terrarum, locorum, & juriarum ad dictam ecclesiam Tridentinam pertinentium decretum, sit debite executum: & cum petatis citandi dominum Fredericum ducem, & alios quoscunque detentores, & occupatores infra scriptos, etiam per eisdem publicum in Romana curia in valvis ecclesiarum, majoris, & sancti Stephani Constantiensis asigendum, ad dicendum & opponendum quicquid verbe vel in scriptis dicitur vel opponere voluerint contra dicti monitorii executionem in dicta curia, & in partibus factam: ac etiam propter non partitionem hujusmodi monitorii; ad videndum & audiendum se declarari per dictam sanctam Synodum in penam in dicto monitorio contentis incidisse; necnon etiam ad omnia alia & singula dicta sancta Synodus profano commissariis commisit agenda, facienda, & exequenda, & coercenda, que pro declaratione penarum necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna.

Die Veneris decima quarta Augusti fuit lecta in natione Gallicana, & placuit, si placet aliis nationibus, M. Bolestinus notarius. Placet nationi Anglicana, si placet aliis nationibus: Willhelmus Syll, notarius.

Die Dominice decima sexta mensis Augusti, placuit nationi Germanica. quod procedatur, ut petitur. 3. Supradictus Fabri notarius nationis Germanicae de mandato auctoritatis.

Die Sabbati decima quinta mensis Augusti, nona indictione, placuit nationi Italicae retroscripta schedula, prout in ea & per omnia continetur. Cyprianus Lombardus notarius.

Commissio in causa fidei.

Hec sacrosancta Synodus Constantiensis pro celebratione usurpatione heresum, & ecclesie reformatione sacrosanctæ, omnes & singulas causas heresum & errorum & perverse doctrine damnatae memorie Joannis Hus heretici in regno Bohemie, & marchionem Moravia exortus supranos, etiam criminatos, ex eis & eorum occasione quoscunque 4. Schenlionem de Woffel, alias de 5. Vertenberg supremum burgravium Pragensium, 6. Lacionem de Cirivare capitaneum marchionatus Moravia, 7. Rolenskonem feudum de Hantst, alias de Pod-yobrad, Willelmum de 8. Wautus, Joannem seniorum de Novadome, Henricum Wertenberg burgravium 9. de Greta, Rayno Milichonem de Potensceyn, alias de Zai pach, Floricum Scropk de Duba, Ulrichum de Novy domo; Joannem juniorum 10. de Optona, Scribonum de Strumburg, Hachonem Kerliniam de Lichenburg, Roculionem juniorum de Kautst, alias de Feyderaad baronem de Pocomum, Joannem Kaska de Hantst, Joannem de Lemayt, Milichonem de 11. Crabores, Hermannum de 12. Landey, Joannem de Romtal, Petrus de Crofeto, Witz Zelfstani de Zwerretin, Arneum de Richenburg, Joannem de Wlaskym, Joannem de Landey, Zelenconem Mederz de Tintu, Zelenconem de Rosental, Nicolaum Walskya, Petrus de Janovitz, alias de Cimetz, Joannem de Miligi, alias de Bofoloz, Joannem de Colfenberg, Nicolaum de Nimachon, alias de Rota Dialovica, Nicolaum seniorum de Lobitz, Nicolaum

1. ME. Martinum. 2. ME. per eorum dominos cardinales. 3. Legi ex ME. Gasparum Fabri. 4. ME. Constantiam, al. Schrebenum. 5. al. Porosio. 6. ME. Lacionem de Krasovale. 7. ME. Rolenskonem... de Krasovale, alias de Pod-yobrad. 8. ME. Zwerretin. 9. ME. de Greta Regine, Althausen de Pechrin. 10. ME. de Optona, Stephanum de Strumburg, Hermannum Kerlino Lichtenburg, de Kautst, alias de Bofoloz, Bernardum de Bofoloz, (al. Purosthan.) 11. ME. Crabores. 12. ME. Landey.

ANNO CHRISTI 1416 de mensibus octavo in octavo festo sancti Joannis.

ANNO CHRISTI 1416

colonus juniores de Ledetz, Sigismundus de Nollow-
 us, VVenceslaus de Ostrov, Rostislav de Koff,
 Joannem de Ostrov, Theodericum de Studeni, Joannem
 de Studeni, Albricum de Martinov, Mladan-
 um de Crouva, Milotam de Rochastar, Mikolam
 de Haurka, Utilissimum dei Genissivitz, VVence-
 laum de Svvlshvitz, i Crastum de Ocroch, Leo-
 nardum de Hupervitz, Bohunem de Barnez,
 Bohunem de Dubavitz, VVichonem de Zhou, Mko-
 katem de Semipinov, VVilhelmum de Suicz, Ma-
 chium de Sulcz, Odolam de Stupa, Yrasmus de
 Belfitz, Dausum de Pereleng, Laurentium de Bro-
 chancas, Joannem de Proffitz, Petrum Cucosonem
 de Ostrov, Barticonem de Ostrov, Joannem de Tur-
 nichod, Petrum de Luffel, Albertum de VVleichou,
 Theodericum de Holicitz, Provinzid Korun de Spec-
 niz, Onissum de Lavanz, Henricum de Lessum,
 VVenceslaus Cravicov, Merikonem de Skala, Ra-
 portum de Ovravitz, VVichonem de Zahurak, Jo-
 hannem de Siram, Bohunem de Proffitz, Levram
 Pichonem de Zann, Marquardum de Cacovitz,
 VVenceslaus de Polna, Joannem de Lestovitz, Mar-
 tinum de Hoticz, Henricum de Czastivitz, Mica-
 sam de Petrivitz, Maifikonem de Alberovitz, Pef-
 fioknem de Alberovitz, Elman de Coiffetia Petrum
 de Militin, Stokolnem de Komorovitz, Nicolam
 de Grestiz, Joannem de Briloin, Nicolam de Ty-
 zibelitz, Joannem de Polna, Beneficum de VVlatich,
 Petrum de VVlitap, Stephanum de VVitzap, Ota-
 vianum de Byecum, Joannem de Ostrovna, Hervvico-
 nem de Stuzic, Martinum de Daritz, Thavvico-
 nem de Hofvva, Katalonem de Vidav, Iohannem
 de Hurek de Semikitz, Joannem de Suchochek, Pro-
 koknem de Choyrov, Albertum de Sebestravitz, Jo-
 hannem de Jevantac, Ulricum de Bronicov, Iohannem
 de Lotha, Mathiam de Cafovitz, VVilhelmum
 de Ohoim, Joannem de Brifovoci, Joannem VVilka,
 Jochannem de Thoric, Brunonem de Brela, Bartholo-
 maeum de Brasto, Ideakonem de Pifnilervus, Mar-
 tinum de Iedavitz, Zebiffum de Zedlan, Pe-
 trum de Ucholz, Zedistam de Dobravoda, Timara
 de Paulov, Pyrodhorum de Hontiz, Hunsonem
 Paulav, Henricum de Brovico, Petrum de Malo-
 vitz, Joannem Sigismundum de Malovitz, Petrum
 de Patsa, Joannem de Trallov, Petrum de Dif-
 fivitz, Joannem de Sorbrovitz, VVilconem Piane-
 svy, VVilhelmum de Maldevitz, Hachonem de Bra-
 rov, Striborium de VVatre, Nicolam de Dyabro
 Milka, Philippum de Zeltz, Petrum Badkonem de
 VVadictov, Petrum de Duo, Henricum de Brubode,
 VVilhelmum Nioffonem, Joannem de VVilemonitz, Jo-
 docum de Zilaze, Nicolam de VVilravovitz, Pef-
 fioknem de VVadictov, Petrum de Duo, Joannem de
 Buovetap, VVicham de Slavvad, Nicolam de Pe-
 lantia, Lonipolkum de Maravne, Joannem de Su-
 tap, Beneficum de Dyoram, Leonardum de Murth,
 Nicolam de Murth, Thralonem de Zeltz, Joannem
 de Svvlshou, Rynardum de VVrcelitz, Christianum de
 Nicovitz, Jodocum de Petas, Hedonem de Boyv-
 dlov, Jozolum de VVoychov, Joannem de Scopieta,
 Petrum de Scopieta, Pilgrinum de Scopieta, Petrum
 de Droyvay, Tatibum de Hiebur, Bohunem de
 Menast, Joannem de Radonem, Joannem de Thoytz,
 Henonem de Conitz, VVilhelmum de Jous, Sapha-
 num de Bnastiz, VVenceslaus de Thodav, Joannem
 de Pise de Dubavitz, VVilhelmum Zelenovitch, Petrum de
 Tiffie, Prozman de Udynob, Petrum VVofzo, Ro-
 chonem de Milkvivy, Merzonem de Radymonitz,
 Ulricum de Dibronem, Roniam de Troetz, Bo-
 haffum de Scholov, VVoydochem de Stolkov, Leo-
 non de Zelenic, Meostkonem de Scaletz, Procopium
 de Thiam, Nicolam de Seracovitz, Sigismundum de
 Dubrovitz, Bohunem de Dystryy Thabiz, Pe-
 trum de Jabana, Joannem de Vicov, Pichonem
 de Droyvay Thavitz, Petrum de Jabana, Henricum
 de Scopieta, Joannem de Radibovitz, Petrum de
 Radibovitz, Licvium de Proffitz, VVenceslaus
 de Nilkov, Machonem de Petrovitz, Henricum de
 Babovitz, Crodianem de Rafnecovitz, Joannem de

ADinofitz, Svvaikonem de Podale, Ulricum de Moy-
 sch, Onissum de Trocobur, Dushonem de Todelau,
 Mathiam de Pina, Fribkonem de Blavva, Joannem
 de Braditz, VVenceslaus de Meise, Joannem
 Ulkofa, Joannem dicitum VVhaach de VVikov, Ha-
 ckonem de Hombitz, Nicolam de Holoditz, Joannem
 de Fitzispich, Martinum de Stativ, VVenceslaus
 de Hoflovitz, Stephanum de VVchastomitz, Joannem
 de Ostrovna, Georgium de Tihiziz, Joannem de Pu-
 povetz, Joannem Ribik de Holcum, Maffikonem de
 Nulka Lovvich, Joannem de Kolodich, Joannem de
 Pise de Vortiz, Joannem de Hyschitz, Joannem de
 Ydass, Georgium de Holka, VVenceslaus de Sobie-
 niz, Bertionem de Pofishiz, Nicholam de Barchou,
 alias Daultz, Habordum de Lomniz, alias de Mo-
 ravat, VVilhelmum de Colfberg, alias de Thun,
 Mathiam dicitum Holok de Nemelitz de Ruyffinov,
 Hilavtonem de Komorav, Joannem Holok de Ne-
 melitz, Dausum de Colfberg alias de Chum, VVen-
 ceslaus de Slavicoov, Albertum de Byecota, Ul-
 ricum de Hoflovitz, Beneficum dicitum Nabilz de Sme-
 non, Laurentium de Motiz, Procopium de Sonyko-
 no, Beneficum dicitum Brinda de Domoniz, Bernar-
 dum Glesfibozezin, Jochin de Lukavitz, Arne-
 fium de Simeul, Joannem de Paniz, Beneficum de
 Rokif, Nicolam de Kifva, Meptonem de Pole,
 Joannem dicitum Thiechlovitz de Dobavkov, Petrum
 de Bnastivitz, Petrum de Habon, Rohmiconem
 de Hollifonitz, Joannem de Marquart, Bohonem de
 Medeziz, Joannem de Rosfiz, Thematam de Su-
 donetz, Onissum de Tihizich, Joannem Delpha,
 Bohunem de Patzpel, Striborium de Genissivitz,
 Procopium de Hovvovvov, Zdonkem de Rudyn,
 Moricum de Dolat, Paulkonem de Hortovitz, Mar-
 tinum de Jurvv, Joannem de Bnavitz, Mauricum
 de Blaso, Joannem de Senovetz, VVilhelmum de Her-
 spant, Joannem de Hofcovitz, Philippum de Senafu,
 VVilhelmum de Hoflovitz, Henricum de Paleuberd,
 Nicolam de Seavet, Joannem dicitum Ribik de
 Synem, VVenceslaus de Tisenovitz, Petrum Nabo-
 chaz, Joannem de VVlenov, Nicolam de Podreuf,
 alias de Slapna, Joannem Juniores de Lukovitz,
 Latkonem de Gravv marcionem Moravia capit-
 neum, VVilhelmum de Preronitz, Joannem de Lo-
 niz supremum camerarium Couda Brucosum, Pe-
 trum de Cruver alias de Staniz camerarium Zedol-
 nitam, Hannesum Tella supremum mactallium re-
 gai Bohemiz, VVilhelmum de Baskovitz, alias Em-
 fvbora, Joannem de Boyetov, Alonem de Coofat,
 alias de Ratz, Piroclum de Stunberg, alias de VVe-
 lta, VVilhelmum de Hoffvva, Hecardum Juniore,
 Paufam de Constat, Sigismundum de Milo, Chm
 fratres de Kifav, Petrum de Silvitez, Crimikonem
 de Drabov, Stephanum de Varivoberg, Doffbrium
 de Cinbourg, Milotam de Tancou, Henricum de
 VValefay, Joannem Cuoris Bartovitz, Henricum
 de Lipa, Archiebum de VVeruravov, Simeonem de
 Braua de Dubavitz, Tancoknem de Strakonem
 de Strab, Milikonem de Malovronitz, Ulricum de
 Varavitz, Tancoknem de Scarou, Marcardum de Li-
 nam, Nicolam de Pincocokovitz, Hannesum de
 Sactuel, Dick de Kobersotz, Onissum de Lipia,
 Petrum Helch de Torvontia, Nicolam de Herfar,
 Franconem de Polaviz, Beneficum de Optovitz,
 Marquardum de Malov, Joannem Svir, Dovvitz,
 VVilconem de Otm, Simeonem de Tuffov, Nico-
 laum de Ala, Stuylianem de Hamniz, Stribonem
 Pulgrinum de Janodratiz, VVilconem de Obart-
 vays de Tuffa, Sabardat Zov, Beneficum Sarsik
 Jachla, Strich de Brandid, Sigismundum Brandid,
 Michaelum de Treclina, VVilconem de Opavova,
 Dofum de Opavova, Bohunem de VVvrvvva,
 Joannem Sale, Joannem Miziniz, Georgium de Ka-
 rioniz, Seblonem de Ruffvva, Beneficum de Te-
 baniz, Diclum de Harkli, Ulricum de Racodu,
 Bohunem de VVavilza, Rynardum de Trontz,
 VVolfardum Paulovvov, Stakonem de Hald, Tef-
 konem de Draffou, Racodv Dyham Syn, Jan de Tef-
 lovitz, Ratzkonem de VVilvou, Ydembonem de VVvay-
 tek,

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

se, Parazolionem de Maneyff, Joannem de Petra Sival Zubiluch, de Ulesan, Venceslaum de Ledovitz, Srenikonem de Mareffov, Petrum dictum Hyensel de Zaaczovitz, Raacklionem de Conovrat, Henricum de Zera Novvich, Venceslaum de Cubonice, Henricum de Hys, Jessionem de Gestizeble, Erasmus Vvolyevetz, Vvlicum de Raco, Venceslaum de Flatinis, Joannem Chazov, Jan Donat de Polonia, Milikonem Donat de Polonic, Jan de Croanovris, Jan de Vvichana, Milonias de Stadenbra, Petrum Nizer de Stiovvitz, Malsham de Vvioletz, Joannem de Linestovet, Bartholomaeum dictum Hladek de Zauck, Joannem Durn de Salkonitz, Sebas de Hinchdorf, Ditalionem de Stradek, Donessium de Tiff, Joannem de Enouff, Ruslonem de Dolo Plaff, Delikonem de Riella, Vvilkonem de Svuznic, Joannem de Rithamberg, Joannem de Zimola, Pardum de Sunravovvitz, Jekkonem de Seicovitz, Joannem de Raykoniz, Ulricum de Delhota, Alkonem Vahat, de Vvilkoniz, a Pasos, barones, milites & militares regni Bohemiae, ac marchionatus Moraviae, per hanc Synodum alias citatos ad comparendum personaliter in propriis coram persona coram nobis Constantie, quinquagesima die ab executione dicte citationis computanda modis & forma in dicte nostra citatione expressis, facta in loco sessionis publicae: ad respondendum in ea de certis articulis, & praesertim articulis per praesatum Joannem Hus dogmatizatis, ac etiam per nos condemnatis eandem fidem concernentibus, eis obediendum reverendo patri domino patriarchae Constantinopolitano committit referendum in eo statu, in quo coram nobis inde esse remanserunt: ulterius audendas per audientiam contradicendum, & valis ecclesiarum, procedendum, decidendum, cognoscendum, & sine debito terminandum cum omnibus suis emergentibus, incidentibus, dependentibus & connexis, & cum potestas in eisdem ex officio summarie inquirendi, & procedendi, usque ad definitivam sententiam inclusive. Non obstante quod eadem Synodus dicto patriarchae causam & causas contra quoscunque haereticos Vvicleffitarum & Hussitarum inveniat, &c. etiam si fuerint criminales ubicunque, sive in quibuscunque diocesis fuerint constituti, cujuscunque status, gradus, ordinis, praerogative existant, &c. statum causarum hujusmodi, ac tenores hujusmodi commissionum factarum; necnon obstantes quod alias praesata Synodus certis iudiciis generalibus quarumcumque haereticos, sive errorum causas commiserit audiendas usque ad conclusionem exclusivae, & aliis iudiciis inclusive, coram quibus aliqua dicarum causarum pendunt indecise, statum omnium causarum hujusmodi, ac tenores commissionum factarum, necnon quarumcumque nomina & cognomina hujusmodi, & personarum citatarum, & citandarum hujusmodi, ac omnium aliorum habentium, praesentibus sufficienter expressis, constitutionibus Apostolicis, stylo palatii promissis, & aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.

Die Lunae decima Augusti note indictionis placuit nationi Italicae, prout supra continetur; dummodo alic nationes consentiant. Cytus de Lombardia.

Die Martii vigesima dicti mensis Augusti placuit nationi Germanicae, ut supra continetur.

Vincencius del Rivo d. h. natione notarius.

Die Mercurii duodecima dicti mensis Augusti fuit lecta in natione Gallicana, & placuit, ut supra petitur.

M. Balonius.

Ex eodem collectione Barberiana, & duobus mss. Germanicis.

Citatio contra factores Hussitarum.

Sacro-sancta generalis Synodus Constantiensis, universis & singulis, & praesertim Almaniae & Bohemiae nationum, Christi fidelibus, auxilium fidei in benedictione caelesti. Quia structura militantis ecclesiae pro fundamento ianitur orthodoxe fidei ceterarumque virtutum collegio, veluti aedificio, legibus vero & moribus velut ornamentis utitur, cujus excus vel fortitudinis, tanquam missa singulariter strenuissimus obsequat sollicitudine, ne quovis structura ipsa patitur incurfus. Et

quia fatuas a primo hinc structurae invidere dignoscitur, quia ipsa de triumphantis ecclesiae structura consurgit, de qua ipse propheta in divinis eloquiis esse testatur; ita per quosdam ipsius militantis structurae perverbia filios, ut emvertat & destruat, innumerata machinata posse, continuata experientia procorare non cessat. Operantorem legens nobis speculatoris officia complacendum insidet necessitas, & enquiret auctoritas, ut illius insidias procelloso praesentis temporis, quo hujusmodi fundamenta cum suis auxiliis per inimicos ecclesiae fatigant evolvere, ferventius sollicitudinis in Domino remediis obviamus. Sanes retroactis tam in praecedentibus, quam in praesenti Constantiensi generalibus Conciliis, non dubitamus per mundi climata auribus percubuisse fidelium, & quatenus fatigatas ipse quosdam haereticas fidei damnationis ministros, & ecclesiae sanctae dicte privignos, & maxime novis temporibus suscitaverit, contra structuram totius ecclesiae edificii molientes evolvere fidem Catholicam cum legibus & ecclesiasticis moribus a sanctis patriarchis traditis, & hactenus per viros catholicos tenaciter observatis, scilicet quondam Joannem Vvicleff, & Joannem Hus haereticas, sicut patet clare ex eorum scripturis, & opusculis; qui minus caute appetentes magistratum, & apud plebejos legislatores novelli & rabbi vocari, sine quoque doctrinae studio, & contradictionibus ipsorum patrum contemptis, ad insanas falsas conversi, seu usque ad summum damnationis erroribus implicarunt; adeo ut patris eorum praedicti fatuas sectando vestigia, qui super omne quod colitur etiam in caelo se machinabatur extollere, a summo caelo ad inferni profunda dejectus est, quique secum quamplures in damnationis laqueos, & devia traxit, & trahere non quiescit. Sic & isti super hierarchiam militantis ecclesiae se suasque traditiones laborantes extollere, sibi quamplures adunarunt, etiam sacerdotali dignitate circumfultos, exemplo Theode Gallici, qui se aliquos magnos novarum sectarum legislatores fore praetendentes multitudinem ad se pertraxerunt in devium, sicut ex Apostolorum Actibus colligitur evidenter. Et quod iam amplius stupendus est, praerogativarum haereticarum currentibus temporibus istis adeo excrevit perveritas & multitudo, prout ad nostrum multorum relatione & fama publica referente, (proh dolor!) pervenit auditum, praesertim in regio Bohemiae, & marchionatu Moraviae, quod nonnulli, qui etiam nobilitatis secundum carnem titulo praerogativae censentur, conspicientes insinuat ad tenendos & defendendos tam Joannem Hus haereticum praesatum, quam suos errores, se impietatis vinculo admixterunt: quique novissime apponentes iniquitatem super iniquitatem detractionibus & superstitiosis fabulationibus eorum non contenti, etiam libellos famosos falsos calumnii injuriisque referros, ut assidetur, & copia insuper sigillorum diverforum appendentium monios, & in quibus eundem Joannem Hus, iusto tamen Dei iudicio, nostro quoque tam rite, tam sancte promulgatae praevio sententiae calculo, ignis voragine consumptum, & ad justificationem & laudem praecoxi extollere fatigant: sic quoque publice haereticum excommunicandum ejactum, & suorum facturarum, & suarum haereticarum praedicationibus usque ad effusionem sanguinis defensores esse volunt, & publice professores, ut de se monstruosum extremi deliramentum praebere spectaculum, pariter & exemplum, consurgere nullatenus trepidaverunt, prout haec & alia in eis venenosus & calumniosus litteris in congregatione nostra solemniter exhibitis continentur.

Lexet inique militandam not taliumque filiorum E pceptionem & sustinationem diabolicam nostra materiam pietatis videri absque amarissimo compunctionis dolori non possit neque debent sustinere; unde in reducendis obliam perveris oblatas fatalibus diaboli pro eorum sananda insania nostra sollicitudo materiam de contingentibus nihil omittit; nam docendo, scribendo, legens mixendo, diffundendo, blandiendo, etiam ultra quam expediens forsitan existit, expugnando, sollicito fideliter quae impendimus misericordiae officia universis. Sed proh dolor! apud eos ut pote convulsos in arcum pravum, subbria pavore operantur! inobedientiam enim sperant, salutares doctrinas auscultare contemnunt, & prout

b. l. per prout...

c. ME. 100. hinc.

d. ME. pariter...

e. ME. Thom. de G. Jada Gallica.

f. Ita Lips. in alio Responden.

g. ME. Just. in alio...

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

de prudentiam pacem & veritatem evangelizantium...

Arum fore incognitum, quod tam patenter & solemniter...

Cum autem ex premissis clare constet, James & singulos in vicibus literis...

Datum Constantie, sexto Kalendas Martii, anno Domini mcccxxvi.

Executio citationis predicta in audientia facta. In nomine Domini, Amen.

Anno a Nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo sexto...

Qua propter via regia contra praefatos obstantes procedere cupientes...

Paulo post ego Fredericus notarius infra scriptus hanc praesentem bullam...

Loca vero audientie, & valvarum praedictarum, tanquam publica...

Et ego Fredericus de Auchen clericus Colonienfis diocesis, publicus Apostolica...

Executio in partibus facta. In nomine Domini, Amen.

Anno a Nativitate ejusdem mcccxxvi. indictione nona, die Dominica...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

a. M. C. Prae...

ANNO CHRISTI 1416.

in die...

in die...

in die...

infirmioris & promotoris officii citationis personalis contra & adversus quosdam, Canonicon de Vellike, alias de VVartenberg, Supremum burgravium Pragensem, Lachonem de Cravvar capitaneum marchionatus Moraviae & Macionem seniores de Constat, alias de Podievvard, VVillelmum de Zvyvazacia, Joannem seniores de Nova domo, Henricum de VVertenherz burgravius de Crota regine, ac multis aliis nobilibus, & clientibus, milicibus & militibus, per factum Concilium citatos, & defensores & adherentes demerere memoris Joannis Hus hereticus & ipsius doctrinae damnare. Quam quidem bullam ego Fredericus notarius infrascriptus antimo antequam, notificandi & publicandi, & ad universum Christi fideliarum notitiam deducendi, eandem bullam valvis seu portis majoris ecclesie Pataviensis affixi & extendi, & ibidem coram multitudine hominum utriusque sexus ultra duas horas horologii infra Missarum officia & solemnias, & praesertim infra publicum officium quod tunc in eadem ecclesia celebrabatur, stare permisi, quam multi canonici, presbyteri, & alii clerici legerunt. Tandem vero ego Fridericus infrascriptus hujusmodi bullam ab eisdem valvis & portis, finitis & peractis dictis Missarum & officiorum solemnias, debita cum protestatione removi & deposui. Praesentibus ibidem honorabilibus & discretis viris dominis magistro Georgio VVisek, magistro Mathia Engelshab, magistro Joanne Poligno rectore scholarum, & aliis quampsuribus circa praemissa testibus fide dignis.

Item, anno & indictione quibus supra, die Dominica, que fuit decima dies Maii supra scripti, hora tertiaria, vel quasi, ego Fredericus notarius infrascriptus praedictam bullam in valvis & portis ecclesie sancti Stephani, alias omnium sanctorum Viennensis, Pataviensis diocesis, affixi, & extendi, & ibidem coram magna multitudine hominum ultra duas horas horologii infra Missarum solemnias, & praesertim infra publicum officium, quod tunc in eadem ecclesia celebrabatur, stare permisi, quam multi canonici, magistri, presbyteri, & alii legerunt. Tandem vero ego Fredericus notarius hujusmodi bullam ab eisdem valvis seu portis, finitis & peractis divinis Missarum & officiorum solemnias debita cum protestatione removi, & deposui. Praesentibus ibidem honorabilibus & discretis viris dominis Bartholomaeo altaris Misse perpetuae fundare in altari omnium sanctorum in dicta ecclesia sancti Stephani, alias omnium sanctorum, Joanne d' Bapel de Laynace notario publico, & Joanne Ulrici de Odenburg presbytero baccalario in artibus, clerico Pataviensis, Aqualensis, & Januensis diocesis testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Tenor, sive principium bullae talis est.

Sacrofancta generalis Synodus Constantiensis, universalis & singularis & praesertim Alimane, & Bohemica nationum Christi fidelibus, auxilium fidei in benedictione castelli. Quia structura malitiosa ecclesiarum pro fundamento innititur orthodoxae fidei, ceterarumque virtutum collegio veluti edificium, legibus vero, ac moribus veluti ornamentis utitur, etc. Finis vero erat talis. Cum non sit verisimile cuiquam eorum fore incognitum, quod tam patenter, & solemniter, & praesertim in loco generalis Concilii existenter omnibus publicatum. Datum Constantiae festo Kal. Martii, anno a Nativitate Domini MCCCXVI. Apostolica sede vacante.

Et ego Fredericus Juvenis, clericus Bambergensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, qua dictatum bullarum sacrosanctae Synodi Constantiensis, de quibus supra fit mentio, in supra dictis locis, sive portis ecclesiarum affixionibus successive factis, earumque depositionibus, omnibusque de aliis praemissis singularibus, dum sic: ut praesertim, agerentur, & fierent, una cum praenominatis testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi & audivi; ideoque hoc praesens publicum instrumentum exinde confeci, & publicavi. & in hanc publicam formam redigi, signoque & nomine meo solitis & consuetis signavi requisitus & rogatus, in eadem & testimonium omnium praemissorum.

Alia expositio in partibus follis.

In nomine Domini. Amen.

ANNO a Nativitate ejusdem MCCCXVI. indictione nona, die vero Jovis, in festo Corporis Christi, que fuit decimoquarta mensis Junii, hora secunda diei, vel quasi, fuit Apostolica vocatus & summo Pontifice carens, in ecclesia cathedrali Ratiponensis, in roci notarii publici, & testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum praesentia, personaliter confectus discretus vir Caspar & Sursstenecker clericus Pataviensis diocesis, quodam litteras citatorias a sacrosancta generali Concilio Constantiensis emittas contra & adversus Canonicon de VVartenberg, Lachonem de Cravvar, Buzhonem de Podievvard hanes, necnon & ceteros ipsorum complices in litteris citationum descriptos & nominatos, in numero quadringentos & quinquaginta duo, qui se ferentem contra dictum Joannem Hus hereticum per dictum sacrum Concilium canonice litem opposuerunt, & ipsam sacrum Concilium Constantiensis per suas praevias litteras diffamaverunt, & dicto Joanni Hus adhererunt, & alia fecerunt prout in praedictis litteris praesentibus fieri ceteris vera bulla plumbea cum cordula canabibus more Romane curiae insidente bullata continetur: de mandato & voluntate venerabilis & circumspiciendi viri domini Frederici de Pappier in decretis licentiat, scholastici, & canonici ecclesie Ratiponensis domini sui, infra pulsum primum Missarum dum in eadem ecclesia solemniter praegabatur, valvis praesentis cathedralis ecclesie ubi communiter officio bullarum fieri consuevit, clavibus ferreis affixit, & publice emendit; & dicitur citandos sic, ut praesertim, citavit, quatenus quinquagesimo die in praedicto sacro Concilio Constantiensis tanquam suspecti de fide personaliter compareant, & ad respondendum curis articulis fidei catholicam concernentibus; & alia fecit que in talibus fuerunt necessaria & opportuna: praesentibus litteras originales bullatas sic, ut praesertim, affixas & publice extendas coram Christi fidelium multitudine copiosa ad eandem ecclesiam ad divina officia audienda congregatorum stare continue permittit ultra tres horas: & deinde dictas litteras tanquam sufficienter infirmas & publicatas coram me notario publico, & testibus infrascriptis deposuit & removit. Quarum quidem litterarum citationarium principium & finis inferius describitur. Super quibus omnibus & singulis praemissis praesentibus Caspar nomine domini sui supra dicti petit sibi fieri per me notarium infrascriptum unum vel plura, publicum vel publica, instrumentum seu instrumenta, Praesentibus ibidem honorabilibus viris Nicomae & Statuer rectore parochialis ecclesie sancti Adalberti Ratiponensis, Nicolao VVindonna, Conrado Pethier, Joanne Zobantun, Joanne Karver Vilaro Choro dicte ecclesie Ratiponensis, testibus ad praemissa vocatis & rogatis.

Deinde die Dominica infra octavam supra dicti festi Corporis Christi, que fuit vigesima prima diei mensis Junii, hora secunda diei, similiter infra pulsum primum Missarum, praenominatus Caspar Sursstenecker de mandato domini sui supra dicti praesentibus litteras originales bullatas in praesentia mei notarii & testium infrascriptorum ad hoc vocatorum & rogatorum, valvis praesentis ecclesie cathedralis Ratiponensis ut prius clavibus ferreis affixit, & affixas ibidem publice coram multitudine fidelium iterum per duas horas & ultra continue stare permittit, & deinde removit, & sibi instrumentum, ut supra, per me notarium fieri postulavit. Praesentibus ibidem discretis viris dominis Henrico Huchuel, Conrado Kek vicario, Conrado & VVerni subdiaceno dicte ecclesie Ratiponensis, & Joanne Svvabenberg clerico Sargensis diocesis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Postremo in die Nativitatis sancti Joannis Baptistae, que fuit vigesima quarta ejusdem mensis Junii, similiter secunda hora diei, vel quasi, impetratus Caspar & Sursstenecker nomine, & ad mandatum dicti domini sui supra dicti, ex superabundanti supra dictis litteras citatorias originales infra pulsum primum Missarum ut

ANNO CHRISTI 1416.

in die...

in die...

in die...

in die...

in die...

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

ut prius, velis praesens ecclesiae catholicae, ut supra. A facis. Quo completo, rogatus fuit Concilio in modum congregationali de expostione & tolerancia ipsorum ambaxiatorum advenus. Item, de benigna tractatione & satisfactione eorum, & frater Antonii Generalis ad honorem imperium ipsi dominis ambaxiatoribus per Concilium in satisfactione eorum. Offertur se passus post eorum unionem & incorporationem ipsi Concilio ad omnia implenda, omnia firmanda, & conclusa in capitulis inter reverendissimos principes Romanorum & Ungariae, ac ambaxiatores Concilii Constantiensis ex una, & Arragonum regis ex altera parte, & ad faciendum ulteriora, quae fuerint necessaria ad unionem ecclesiarum, satisfactionem heresum, reformationem & electionem futuri Romani Pontificis praedicta, juxta exigentiam & potentiam ipsi tradidit per ipsorum dominum; cujus potentia & auctoritate ibidem produxerunt publicum instrumentum infra scriptum tenoris, quod ibidem de mandato Concilii per venerabilem virum dominum Petrum de Lambarga de Cracovia, manumque ipsius domini regis novelli Arragonum subscriptum de verbo ad verbum ibidem publice alta & intelligibili voce legitur. Quae sequuntur ambaxiatorum expostio & oblationes factae, levavit se in medium reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Offiensis cardinalis Vivariensis nomine totius Concilii sive congregationis, ad modum duorum ambaxiatorum, & pro facienda responsione: & facit collationem pulcrum & ornatam: pro cujus prosecutione distulit terminum mensis, sive distionem manus tripliciter: In prima enim sui distinctione commendavit regem modernum Arragonum, ejusque patrem Ferdinandum, avum, ac reginam & matrem ipsius regis Alphonsi de eorum bonis intentionibus, labore, oblatione, & protectione testamenti conditi per regem Ferdinandum clare memoriam patrem & genitorem ipsius regis Alphonsi. In secunda vero distinctione manus reprehendit vicem Petri de Luna, addicens plures promissiones factas per eum de renunciatione per ipsum facta, videlicet promissionem in Avenione, in Marsilia, & Janae per ipsum Petrum de renunciatione & unione ecclesiae sanctae Dei factas; contra quas omnes & singulas idem Petrus dixit venisse, & nihil de illa promissa adimplevisse. In tertia parte vero manus recommendavit ambaxiatores ipsius domini regis Arragonum quoad personam, statum & benevolentiam, offerens ipsi dominis ambaxiatoribus totum Concilium Constantiensis esse pro tunc paratum ad faciendum cum ipsi ambaxiatoribus, in omnibus & singulis concurrentibus rationabilibus, licitis & honestis. Quae collatione sic, ut praefertur, per reverendum patrem dominum Joannem Offiensem facta, surrexit reverendus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus: & per brevem collationem sive exhortationem nomine Concilii praefati fuit exhortatus eosdem ambaxiatores, ut dignaretur tandem ad bonum universalis ecclesiae & republicae statum concurrere cum dominis de Concilio, quos reperirent patros atque benevolos ad omnia & singula quae concernunt viam praefatam, quoad unionem ecclesiae, statum & tranquillitatem. Quibus sic factis, venerabilis & circumspectus vir dominus Sperans in deo praefatus nomine ipsorum dominorum ambaxiatorum respondit ad verba & proposita per dominum cardinalem praefatum dicens quod non hanc causam venisset, & dominus eos ad eam misisset, ut ecclesiae Dei uniti possent, offerentes se ad vacandum circa ea cum dominis de Concilio omni voce, prius habitis tamen visitationibus dominorum cardinalium, quos oportet prius visitare.

et prius, velis praesens ecclesiae catholicae, ut supra. A facis. Quo completo, rogatus fuit Concilio in modum congregationali de expostione & tolerancia ipsorum ambaxiatorum advenus. Item, de benigna tractatione & satisfactione eorum, & frater Antonii Generalis ad honorem imperium ipsi dominis ambaxiatoribus per Concilium in satisfactione eorum. Offertur se passus post eorum unionem & incorporationem ipsi Concilio ad omnia implenda, omnia firmanda, & conclusa in capitulis inter reverendissimos principes Romanorum & Ungariae, ac ambaxiatores Concilii Constantiensis ex una, & Arragonum regis ex altera parte, & ad faciendum ulteriora, quae fuerint necessaria ad unionem ecclesiarum, satisfactionem heresum, reformationem & electionem futuri Romani Pontificis praedicta, juxta exigentiam & potentiam ipsi tradidit per ipsorum dominum; cujus potentia & auctoritate ibidem produxerunt publicum instrumentum infra scriptum tenoris, quod ibidem de mandato Concilii per venerabilem virum dominum Petrum de Lambarga de Cracovia, manumque ipsius domini regis novelli Arragonum subscriptum de verbo ad verbum ibidem publice alta & intelligibili voce legitur. Quae sequuntur ambaxiatorum expostio & oblationes factae, levavit se in medium reverendissimus pater dominus Joannes episcopus Offiensis cardinalis Vivariensis nomine totius Concilii sive congregationis, ad modum duorum ambaxiatorum, & pro facienda responsione: & facit collationem pulcrum & ornatam: pro cujus prosecutione distulit terminum mensis, sive distionem manus tripliciter: In prima enim sui distinctione commendavit regem modernum Arragonum, ejusque patrem Ferdinandum, avum, ac reginam & matrem ipsius regis Alphonsi de eorum bonis intentionibus, labore, oblatione, & protectione testamenti conditi per regem Ferdinandum clare memoriam patrem & genitorem ipsius regis Alphonsi. In secunda vero distinctione manus reprehendit vicem Petri de Luna, addicens plures promissiones factas per eum de renunciatione per ipsum facta, videlicet promissionem in Avenione, in Marsilia, & Janae per ipsum Petrum de renunciatione & unione ecclesiae sanctae Dei factas; contra quas omnes & singulas idem Petrus dixit venisse, & nihil de illa promissa adimplevisse. In tertia parte vero manus recommendavit ambaxiatores ipsius domini regis Arragonum quoad personam, statum & benevolentiam, offerens ipsi dominis ambaxiatoribus totum Concilium Constantiensis esse pro tunc paratum ad faciendum cum ipsi ambaxiatoribus, in omnibus & singulis concurrentibus rationabilibus, licitis & honestis. Quae collatione sic, ut praefertur, per reverendum patrem dominum Joannem Offiensem facta, surrexit reverendus pater dominus Franciscus cardinalis Florentinus: & per brevem collationem sive exhortationem nomine Concilii praefati fuit exhortatus eosdem ambaxiatores, ut dignaretur tandem ad bonum universalis ecclesiae & republicae statum concurrere cum dominis de Concilio, quos reperirent patros atque benevolos ad omnia & singula quae concernunt viam praefatam, quoad unionem ecclesiae, statum & tranquillitatem. Quibus sic factis, venerabilis & circumspectus vir dominus Sperans in deo praefatus nomine ipsorum dominorum ambaxiatorum respondit ad verba & proposita per dominum cardinalem praefatum dicens quod non hanc causam venisset, & dominus eos ad eam misisset, ut ecclesiae Dei uniti possent, offerentes se ad vacandum circa ea cum dominis de Concilio omni voce, prius habitis tamen visitationibus dominorum cardinalium, quos oportet prius visitare.

Haec facta, dicta, proposita & replicata, una pars alteri, & altera alteri, fuit regratiata, de beneficiis & oblationibus sinceris. Super quibus omnibus & singulis propositis, dictis, gestis & factis nomine procuratorio petit fuisse unum & plura, publicum & publica fieri instrumentum & instrumenta ad dictamen scripturum. Praesentibus ibidem praesentis reverendissimis patribus S. R. E. cardinalibus, ambaxiatoribus, procuratoribus, nunciis, & aliis, pro testibus infra scriptis ad hoc vocatis specialiter & rogatis.

Tunc vero dicti procuratorii publici instrumenti de quo supra fit mentio, tenor est:

Patet universis, quod nos Alphonsus Dei gratia rex Arragonum, Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sardiniae & Corsicae, comes Barchinonae, Dux Archa-

o. m. d. r. m.

Tunc vero dictarum litterarum auctoritas, cujus principium sequitur in haec verba:

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis universis & singulis, praesentibus Almonis & Bohemae nationem Christi fidelibus, auxilium fidei in benedictione capienti. Quia fructuaria militaria ecclesiae pro fundamentum unitatis orthodoxae fidei conservandae virtutum collegio, veluti edificio, lapidibus vero ac muribus veluti ornamentis virtutum, &c. Finit autem ipsarum litterarum talis erit: Datum Constantiae, sexto Kalendas Martii, anno a Nativitate Domini mcccxcviii. Apostolica sede vacante.

Et ego Henricus Hak, clericus Bambergensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia praedictarum litterarum characterum sic, ut praefertur, additioni, remotioni, emendatione aliis praemissa, dum sic, ut praefertur, fuerint & agerentur, non cum praevisionem nisi personaliter interfuisset, neque sic fieri videri & audiri: idcirco haec praesens publicum instrumentum meo proprio scriptum exinde confecti, subscripti, & publicavi, & in haec publicam formam redigi, signoque & nomine meo solitis & consuetis signavi, in fide & testimonium omnium praedictorum rogatus & requisitus.

Congregatio generalis.

Die Jovis decima Septembris supra dicti. Constantiae in ecclesia cathedrali, mane hora tertiara, vel quasi, fuit congregatio generalis omnium nationum in modum sessionis, licet sine solemnitate requisita ad sessiones publicas, & hoc propter ambaxiatores regis Arragonum, & regnorum suorum, qui habebant ibidem certa proponere nomina dicti regis & regnorum suorum: praesentibus ibidem reverendissimis patribus dominis Joanne episcopo Offiensi, Angelo Prusensino, Jordano Albatensi episcopo cardinalibus, Antonio Bononiensi, Francisco Venetiarum, Joanne Ragusino, Gabriele Senensi, Angelo Veronensi, Guillelmo sancti Martini, Thoma Tricaricensi, Antonio Aguilensi, Almano Pisano, Branda Piacentino, Antonio de Chalanco, Petro Faxi presbyteris, Raynaldo de Bircancus, Amadeo Saluziarum, Lucido de Comitibus diaconis cardinalibus, necnon Illustrissimorum principum Romanorum, Praetorum, Angliae, Arragonum, Neapolitanorum, Cypri, Poloniae, Norvegiae, Daciae & Siciliae ambaxiatoribus, aliisque ambaxiatoribus, nunciis & procuratoribus diversorum principum, & dominorum ac universitatum studiorum, & communitatum in numero copioso. In qua quidem congregatione magnificus, strenuus, ac venerabilis & circumspecti viri domini Raymundus Floh comes Cardones R. miles, Antonius generalis sanctae Mariae de Merrede, Gundisalvus de sancta Maria, Sperans in deo Cardones, & Michael Navers ambaxiatores & nuncii serenissimi principis Alphonsi Arragonum regis, ascenderunt locum, in quo ambaxiatores regum & principum proponunt. Qui quidem domini ambaxiatores per organum venerabilis & circumspecti viri domini Sperans in deo collegae ipsorum exposuerunt, quibus de causis illustrissimus dominus Alphonsus rex Arragonum misisset ad congregationem praesentem, nominando sacrum generale Constantiensis Concilium congregationem: videlicet primo pro extirpatione schismatis & haeresium, & pro unionem ecclesiae Dei, & reformationem status ecclesiastici in capite & in membris, ac electionem unicum summum Pontificis.

Die Jovis decima Septembris supra dicti. Constantiae in ecclesia cathedrali, mane hora tertiara, vel quasi, fuit congregatio generalis omnium nationum in modum sessionis, licet sine solemnitate requisita ad sessiones publicas, & hoc propter ambaxiatores regis Arragonum, & regnorum suorum, qui habebant ibidem certa proponere nomina dicti regis & regnorum suorum: praesentibus ibidem reverendissimis patribus dominis Joanne episcopo Offiensi, Angelo Prusensino, Jordano Albatensi episcopo cardinalibus, Antonio Bononiensi, Francisco Venetiarum, Joanne Ragusino, Gabriele Senensi, Angelo Veronensi, Guillelmo sancti Martini, Thoma Tricaricensi, Antonio Aguilensi, Almano Pisano, Branda Piacentino, Antonio de Chalanco, Petro Faxi presbyteris, Raynaldo de Bircancus, Amadeo Saluziarum, Lucido de Comitibus diaconis cardinalibus, necnon Illustrissimorum principum Romanorum, Praetorum, Angliae, Arragonum, Neapolitanorum, Cypri, Poloniae, Norvegiae, Daciae & Siciliae ambaxiatoribus, aliisque ambaxiatoribus, nunciis & procuratoribus diversorum principum, & dominorum ac universitatum studiorum, & communitatum in numero copioso. In qua quidem congregatione magnificus, strenuus, ac venerabilis & circumspecti viri domini Raymundus Floh comes Cardones R. miles, Antonius generalis sanctae Mariae de Merrede, Gundisalvus de sancta Maria, Sperans in deo Cardones, & Michael Navers ambaxiatores & nuncii serenissimi principis Alphonsi Arragonum regis, ascenderunt locum, in quo ambaxiatores regum & principum proponunt. Qui quidem domini ambaxiatores per organum venerabilis & circumspecti viri domini Sperans in deo collegae ipsorum exposuerunt, quibus de causis illustrissimus dominus Alphonsus rex Arragonum misisset ad congregationem praesentem, nominando sacrum generale Constantiensis Concilium congregationem: videlicet primo pro extirpatione schismatis & haeresium, & pro unionem ecclesiae Dei, & reformationem status ecclesiastici in capite & in membris, ac electionem unicum summum Pontificis.

Tunc vero dicti procuratorii publici instrumenti de quo supra fit mentio, tenor est:

Patet universis, quod nos Alphonsus Dei gratia rex Arragonum, Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sardiniae & Corsicae, comes Barchinonae, Dux Archa-

ANNO CHRISTI 1450

ANNO CHRISTI 1450

rum & Neopatriæ, ac etiam comes Rusilionis & Ceritanie. Quis ex his, qui circa ecclesiam sacrosanctam negotium infrascriptum hac usque nota divino sunt acta, quodammodo prescriptum enotari videmus, quod ineffabilis divina providentia constituto oculis sempiternis salubriter prospiciens ab excoelo, Patris sancti naviculam imperatorum seu potius imperatorum natorum dicti postero naufragio proximam, & ruinosis scopulis jam propinquam, saluti animarum Christianorum, quas sui asperione sanguinis rubricavit in cruce, miseratione deserta providendo per alios naves industriis & providos ad ipsam Dei ecclesiam salutem habere servidam atque rectam, ipsam amodo regi & gubernari, fugato proinde navigio acceptalato, ut firmiter speramus, faciet & disponet, ut ipsa Patris navicula unico & vero ductore ad portum salutis in eius laudem & totius Christianitatis exaltationem & gloriam quietissime deducatur: ut etiam sit unus solus ibidem patronus & nauta, qui fugatis procellosis tempestivorum erroribus, ipsam sacrosanctam Dei ecclesiam regat & gubernet in eius nomine, qui Spiritus sancti gratia, a destructo nunc bulo perpetuo schismaticis bellis, suis mortiferis dentibus unam sanctam Dei ecclesiam catholicam devastante, vestis divinæ jam moribus lacerare, probolator & valet & faciet initu suæ divinitatis mirifice restitueri, & uniti securam. Sciens & accurata meditatione pensantes, dudum in civitate Narbone inter excellentissimum principem Sigismundum Romanorum regem, & ambaxiatores & procuratores congregationis civitatis Constantiensis ex una parte; & dilectos, devotos & fideles nostros Philippum de Medula sacre pagine professorem, sperantem in Deo Cardonem jurisperitum, & Bononiam Petri decretorum doctorem, ambaxiatores & procuratores illustrissimi & Christianissimi principis domini & Ferdinandi de Quynones, illustrissimi regis Castellæ consobrini nostri castissimi, ambaxiatores & procuratores, ac Didacum Ferdinandi de Vadreto, militem, consiliarios prædicti domini genitoris nostri ex altera, quendam fuisse super dicto unione acta & concordata capitula, quæ tam per dictum dominum genitorem nostrum, quam per nos in villa Perpiniani laudata, approbata, auctorizata, promissa & jurata fuerunt, sigillatim utriusque nostrum postmodum roborata, ut in instrumento publico inde confecto plenius continetur.

a Ml. de...

c lege...

A constitutionem & ordinem vos omnes & majorem partem ex vobis in solidum procuratores, actores, factores ac ceteros & speciales nuncios & ambaxiatores nostros, omnibus illis viis & modis & formis, quibus de jure melius valere possit, ad accedendum ad dictam congregationem prefatos civitatis Constantiensis, & convocandum prefatos & ceteros in ipsa congregatione assistentes, juxta modum & formam in prefatis capitulis contentam; sic quod si prefati de obedientia dicti domini Benedicti venientes ad dictam civitatem Constantiensem statim sint unio vestrum, & eorundem ad dictam congregationem pro faciendo unam universalem Concilium, ac in eodem Concilio vestre nostre, postquam formatum fuerit, intercedendum demerant pro sedatione schismatici, ne unione ecclesie modo prædictæ, ac etiam alias procuranda, & pro causa electionis dicti domini Benedicti & electione futuri summi Romani Pontificis, & reformatione ecclesie in capite & in membris, & causa hæresis cum dependentiis, emergentibus & connexis, prout in dictis capitulis concordatis continetur: necnon ad petendum & requirendum quod omnia & singula in ipsis capitulis concordatis contenta tam per dictum Concilium, postquam formatum fuerit, quam per quoscunque alios, ad quos quomodolibet pertinebat ante formationem dicti Concilii, seu post pro faciendam fuerint, deducantur debite ad effectum, omnique alia & singula supradictos casus tangentia, cum dependentiis, emergentibus & connexis ex eisdem, tam in dicto Concilio postquam formatum fuerit, quam ante ipsius formationem, petendum, instantum, requirendum & protestandum, seu impugnandum, approbandum & laudandum, etiam nosmet in propria persona petere, requirere, insistere, processari, impugnare, approbare possimus, etiam si talia sint, quæ mandatum exigant magis speciale. Concedentes vobis dictis procuratoribus, auctoribus, factoribus, nunciis, ambaxiatoribus nostris, & majori parti ex vobis plenam & liberam potestatem exercendi præmissa omnia, & singula alias supradictos casus tangentia, quæ per nos quomodolibet, aut procuratores seu ambaxiatores nostros venient exercenda. Et generaliter omnia alia & singula, quæ dicta sedatione schismatici, & unione sanctæ matris ecclesie per nos fieri aut exerceri valerent. Volentesque quod quicquid per vos, vel majorem partem ex vobis dictis procuratoribus, factoribus, actoribus, nunciis & ambaxiatoribus nostris nostro nomine actum, seu emanatum fuerit prout obtineat firmitatem, ac si ab omnibus acta existissent, seu etiam emanata, etiam si aliquem vel aliquos ex vobis contingat abesse, aut fore præsentem, qui in agendis seu exercendis per majorem partem minime consentirent.

f Ml. pro...

g lege...

D Nos enim vobis promittimus in nostra bona fide regia, & juramus per Dominum Deum, & ejus sancta quatuor evangelia manibus nostris corporaliter tacta, in & posse notarii secretarii infrascripti pro omnibus illis, quorum interest, & interesse potest, & poterit, hæc a nobis legitime postulanda, & recipienda & pacificanda, nos semper habere ratum, gratum & firmum quicquid per vos dictos procuratores, factores, actores nostros & ambaxiatores, vel majorem partem vestrum, nostro nomine in præmissis vel aliquo eorundem actum, gestum, tractatum, laudatum, firmatum, approbatum, & conclusum fuerit, in nullo tempore revocare, sub honorum nostrorum omnium hypotheca. Quod est datum & actum Barcinonæ, decima die Julii anno E a Navitate Domini MCCCXXVI regniq; nostri primo. Signum Alphonsi Dei gratia regis Arragonum, Siciliæ, Valentie, Majoricarum, Sardiæ & Corsicæ, &c. Comitum Barcinonensis, ducis Athenarum & Neopatriæ, ac etiam comitis Rusilionis & Ceritanie, qui prædicta laudamus, concedimus & confirmamus, & etiam juramus; huicque publico instrumento sigillum nostrum commune, quo utebamur dum principatus Gerundeungebamur honore, cum nostra sigilla regia nondum sine facta, iussibus apponendum. Rex Alphonsus Testes sunt, qui ad prædicta fuerunt præsentem, Giraldus Almanus de Cerbilione Cathalonie, b Oñus de Procidis regni Majoricarum gubernatores, milites, & Berengarius de Bradoxino consiliarius domini regis. Signum

h Ml. O...

i al. Ande...

ANNO
CHRISTI
1516.

ANNO
CHRISTI
1516.

Signatus anni Pauli Nicolai, dicti domini regis sacro-
sancti archiepiscopi regis notarii publici per totam ter-
ram & ditionem suam, qui predictis innotuit, equos
de ipsius mandato scribi feci & clausi. Corrigitur au-
tem in lineis, decimasexta, *Sporans in Duo Carde-
na jurispositi, Philippi de Almadia sacra pagina profes-
soris, vicelima per quofcumque, & vicelimasexta abas.*

Congregatio generalis.

De Mercurii decimasexta mensis Septembris predi-
cti, Constantia in ecclesia majori predicta, hora
tertiaria, vel quasi, pro publicis sessionibus & congre-
gationibus generalibus deputata, fuit tena per Con-
cilium generale Constantiense congregatio generalis pro
infra scriptis fierendis. Presentibus scilicet reverendis
patribus deo donis Joanne Olivani, Angelo Prunzino,
Yrlando Albanensi episcopo & cardinalibus, & Antonio
Bononioni, Francisco Venetiarum, Joanne Ragusino,
Antonio Aquilegensi, Gabriele Senensi, Albano Pi-
sano, Angelo Veronensi, Thoma Tricaricenti, Bran-
da Placentino, Guillelmo sancti Marci, Antonio de
Chalanco, & Petro Fuzi presbyteris; Ottone de Co-
lurna, Lucido de Comiro, & Francisco Florentino
diaconibus cardinalibus. Et nequaquam ad aliquem actum
publicum nomine ipsius Concilii Constantiensis fuisset
processum, levavit se venerabilis & circumspiciendus vir
dominus Augustinus de Pisis sacri consistorii advoca-
tus, & tanquam procurator, sive nuncius illustris
principis domini Ludovici comitis Palatini, & duchi
Bavarie, gubernatoris & locum tenentis pro Concilio
Constantiensi illustrissimi principis Sigismundi Romanorum
& Ungarie regis: & nomine ipsorum dominorum
regis Romanorum, ac Ludovici comitis dicit, quali-
ter foret devotum ad aures ipsius domini comitis tan-
quam gubernatoris, qualiter ambassatores regis Jaco-
bi de Neapoli, & domine Joanne eius uxoris regine
hic presentes haberent certa proponere, & litteras pre-
sentare ipsi Concilio, & quod preponderant nominare di-
ctam Jacobum regem Sicilie, Ungarie, &c. quod vide-
retur rendere in detrimetum & in prejudicium Romanorum
regis, quoad regna sua, videlicet Ungarie, Dal-
matie, Croatiae, &c. Petens ergo per Concilium provideri,
taliter quod hujusmodi prejudicia hic in Concilio
generali non fiant, subsequenter reverendus pater do-
minus Guillelmus cardinalis sancti Marci tanquam pro-
curator & nuncius illustrissimi principis Ludovici Jeru-
salem & Sicilie regis similem protestationem & petiti-
onem, quoad regna Jerusalem & Sicilie, ac item do-
minus suus Ludovicus sit in vestibus de eisdem regnis per
Romanam ecclesiam, & non notat aliam regem in il-
lis regnis quam dominum suum Ludovicum predictum.

Quibus propositis & protestatis factis, de mandato
ipsius Concilii ascendit ambonem, super quo edita, sta-
tuta & ordinationes, diffinitiones & decreta, & fi-
neri dicti Concilii publicantur, & legi solent, venera-
bilis vir dominus Petrus de Gualfardis secretarius Con-
cilii, & legebat quandam ordinationem in quadam
papyri scheda, in qua continebatur quod per denomi-
nationem titulorum nulli aliquid juris acquireretur,
& alias prout in eadem scheda continebatur, cujus
tenor inferius est insertus. Et statim quia apparuit di-
ctam schedulam non esse concordatam per omnes de na-
tionibus, ideo idem magister Petrus de simili mandato
legebat unam aliam schedulam concordatam per omnes
nationes, ut dixit, super hujusmodi donationibus al-
ta, & intelligibili voce, cujus tenor inferius est in-
sertus. Qua lecta, statim de mandato dictae sanctae Synodi
fuit approbata per reverendum patrem dominum Joan-
nem patriarcham Constantinopolitanum, Nicolaum
episcopum Meseburgensem, Patricium Cortagensem
episcopum, nomine trium nationum: & Joannes epis-
copus Ostiensis nomine collegii Cardinalium approbavit
secundam schedulam per verbum, *Placet*: refutendo
primam quam non approbavit, tanquam non concor-
datam per nationes. Iis factis, ascenderunt ambonem
ambassatores regis Jacobi asserti Neapolitani, & pre-
sentarunt litteras credentiae ipsorum: quae de mandato
Concilii fuerunt lectae per dictum Petrum de Gualfar-
dis secretarium Concilii predicti: quarum litterarum
titulis intellectis per supposita Concilii, secundario le-
guntur.

o. M. Gualfardis
secretarius.

o. M. Gualfardis
secretarius.

levavit se dominus Augustinus de Pisis nomine dicti fere-
missimi principis Romanorum regis, protestando, quod
nullum prejudicium ipsi Romanorum, & Ungarie re-
gi quoad titulos, quos ascribit sibi dominus Jacobus
quoad regna Ungarie, Dalmatie, Croatiae, & alias
protestatus fuit, ut supra proxime protestatus fuit; ni-
hilominus dissentendo & reclamando dictam subscriptio-
nem ipsorum litterarum, nullarum & presentiarum
statim per ipsos dominos ambassatores, in quibus titu-
lis ascribit sibi titulos in dictis regnis. Similiter pro-
testatus fuit praedictus reverendus pater dominus Guil-
lelmus cardinalis sancti Marci, tanquam ambassator,
procurator, & nuncius illustrissimi principis regis Lu-
dovici, quoad titulos regnorum Jerusalem & Sici-
lie, quos dixit fore ascribendos domino suo regi Ludo-
vico, qui est investitus per Romanam ecclesiam, &
non in ipse rex Jacobus; nec sciret aliquem investitum
de eisdem, nisi praefatum dominum suum. Super qui-
bus protestationibus praedicti domini Augustinus cardi-
nalis, & episcopus Aniciensis petierunt a notariis se-
dis Apostolicae, & aliis scribis Concilii usum & plu-
ra, publicum & publica, instrumentum & instrumen-
ta ad perpetuum rei memoriam.

Quibus sic factis levavit se similiter venerabilis &
circumspiciendus vir dominus Ardecinus de Novaria sa-
cri consistorii advocatus, nomine ipsorum ambassato-
rum domini Jacobi regis exponens, qualiter factis am-
miraretur de hujusmodi protestationibus factis in pra-
senti congregatione quoad titulos regnorum ipsorum
regis Jacobi, & Joanne regine, & quomodo ambassa-
tores ipsorum non essent missi ad litigandum pro titulis,
sed venerunt ad praesens Concilium, tanquam vocati
per Papam, tunc & d. Concilium postea, & etiam per
regem Romanorum, pro unione sanctae matris ecclesiae,
& aliorum, pro quibus praesens Concilium existit con-
vocatum: petens provideri per Concilium, quod ipsi
regi & regine, ac ambassatoribus nominibus ipsorum
nullum generetur prejudicium per hujusmodi protesta-
tiones sic, ut praefertur, contra eorum titulos factas: ad
quod nondum responso, venerabilis magister Laurentius
de Neapoli ordinis Eremitarum sancti Augustini, unus
de eisdem ambassatoribus incepit facere quandam ser-
monem, & recommendationem, pro cuius introdu-
ctione accepto pro thomate: *Gaudete quantum meritis
vestris copiose*: distinguens in duas partes: In prima par-
te recommendavit Concilium Constantiense: in secunda
parte regem Jacobum & reginam Joannam Concilio, &
ecclesiae Romanae: offerens ipsos ad benevolentiam cum to-
tis regibus ipsorum, terris & dominis ipsorum, quod ip-
sonis atque bonis ad obedientiam sanctae matris eccle-
siae, & augmentum unionis ecclesiae sanctae Dei. Quo
sermone pulchro introducto, & completo pro eorum am-
bassatorum, & dominorum suorum recommendatio-
ne, levavit se in medium reverendus pater dominus
Franciscus cardinalis Florentinus, & fecit pulcrum
recommendationem: recommendando regem & reginam,
ac ambassatores: regratiando ipsi nomine Con-
cilii Constantiensis de bonis oblationibus & voluntate,
quam habere dicuntur erga praesens Constantiense Con-
cilium. Qua quidem recommendatione per dominum
cardinalem Florentinum facta, item magister Laurentius
nomine collegiarum suorum, & suo proprio praesentavit
procuratoriam, quod fuit ibidem lectum per dominum
Petrum de Gualfardis de mandato Concilii, cujus tenor
inferius est insertus. Quod procuratorio lecto venerabi-
lis vir dominus Dominicus de Ponte petiit confirmari
quandam electionem cujusdam abbatis Stephani ad
monasterium: & in casu quo non, protestatur quod non
incurrat sibi tempus a jure statutum de benedicendis ab-
batibus. Ex adverso surrexit Ardecinus de Novaria
advocatus, dicit hujusmodi abbatem non fore electum,
sed intrusum, quapropter non debet confirmari, sed
potius expelli, &c. Super quibus petierunt instrumen-
ta a dominis protonotariis, & notariis praedictis.

o. Forte,
quoad.

o. Forte, per
Concilium.

Subsequenter fuerunt lectae litterae regis Poloniae per
dominum Petrum de Polonia de mandato Concilii in e-
dem loco. Et ex adverso pro parte eorumdem Theotoni-
corum. Item una alia littera ex parte universitatis stu-
dii Cracoviensis, quorum tenores sequuntur. Super
quibus omnibus & singulis Joannes de Scribanis &
Henricus de Piro promotores petierunt & quilibet eorum
N n n petiit

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

petit sibi nomine procuratorio unam vel plura scrip-
tula, & publica, instrumenta & instrumenta,
ad personam rei memoriam.

Tenores vero dictarum schedule decreti, ac litera-
rum, & instrumentorum procuratorii, per ipsos ambassa-
tores presentatorum, sequuntur tales.

Sacrosancta Synodus Constantiensis declarat, statuit
& decernit, quod per quoscumque actus nominationis,
intitulationis, honoris exhibitionis tam in sede, quam
in aliis quibuscumque dictis & factis, dicendis & stan-
dis in hoc sacro Concilio, per quoscumque prelatos; vel
eorum, aut regum, principum, ac universitatum quo-
rumcumque nuncios, vel legatos, seu ipsi, aut de ip-
sis: vel eorum altero in eodem sacro Concilio, nullam
sui possessionem de novo acquiratur, nulliusque pre-
judicium generetur, nulliusque jus quodcumque in
proprietate, vel possessione laetatur, & per premissa,
vel huiusmodi legatorum admissionem, jus vel titu-
lum alicujus approbare minime intendit.

Littera regis Poloniae.

Sacrosancto generali Constantiensis Concilio in Spiritu
sancto congregato Uladislavus Dei gratia rex Polon-
iae, Lituaniae princeps, & haeres Russiae, ea que ad
pacem sunt, & de felicibus universalis ecclesiae suc-
cessibus licet in Domino gloriam. Si mundialis machina
conditor, regum rex & dominus, vestra, novaque
legis traditione hominum pacis adeo censuit commendand-
am, ut extenuis filius suus princeps pacis, iusto nomi-
ni nuncuparetur vocabulo, qui tandem sedibus super-
nis postergetis, ad valem nostre fragilitatis descendens
benigniter pacem protoplastis transgressoris dolens a-
missam reduceret: qua pax circa sua saluberrime nati-
vitatris exordia continentibus choris Angelicis de celis
in terram hominibus bonae voluntatis misericorditer ex-
stitit destinata. Haec demum ipse auctor pacis, amator
caritatis, verbo predicans exemplo docuit; dum de
hoc Mundo ad Patrem, unde venerat, transiturus,
pacem suam, tanquam pignus optimum, fratribus le-
gatur reliquisset, in suo testamento, in quo oclio pacifi-
cos filios Dei equiperans beatificat & commendat. Nos
propterea illo auspice, qui nos de tenebris in admirabile
lumen fidei vocavit catholicam, semperque regni Poloniae
consulit mirifice, sacris dilectis edocentur elegiis, pa-
cem quantum in nobis est, habere cum hominibus, si-
gnanter cum fidei domesticis, quos in domo Domini sicut
fratres in unum jucunde habitantes, de uno pane &
calice participare nos decet a expressit; quanto magis
illos, qui turbis rerum secularium pessumdati, se sua
sponte rogare ea, que ad pacem, legati sunt, convenit
cum omnibus principibus catholicis in pacis dulcedine
convetsari. Inde est ut amore sizariorum diabolo jam
diu inter nos, nostrisque adherentes, & ordinem B.
Mariae domus Theoniconorum de Prussia occasione certarum
terrarum, jurium & monumentorum, atrocium
multiplici discordiarum lolo feminato, paceque pulsa in
exilium, non modica ex armorum guerrarumque fre-
mitu, ac bellorum dura frequentia emerere dispendia;
que princeps Christianissimus pacis propagator & custos
Sigismundus Dei gratia rex Romanorum & Ungariae
frater noster carissimus ad pacis compendium satagens
reducere, nosque cum parte adversa per treugas amica-
biles ad pacem perpetuo duratam cupiens ex animo
comportare: De fraterna igitur, & indubia, quam ad
nos gerit fiducia sancto sibi principe preclarissimo Carolo
rege Francorum, & fratre etiam nostro multum caro,
certas treugas conceperit, de quibus vestra sancta pa-
ternitas prius existit informata; ad quas suscipiendas
invidiosissimo fratre nostro reges Romanorum, &c. nos
scriptis & nunciis hortabatur, que quidem hortamen-
ta precepta nobis putabamus: Verum, patres recolendi,
et si Christus Patri aeterno pro pace fidelium factus
obediens non dubitavit mortis dirae pati supplicium.
Quis nisi mentis inops hoc autumat, ut nos a vestris,
qui sedes super thronos judicantes orbem, salutaribus
monitis aurem avertere, & bonum pacis, quo ni-
hil inter mortalia nobilibus, aufugere quovis modo de-
beamus? Qui etiam non tantum treugas huiusmodi,
verum quidem pacem nobis, ac regno nostro perpetuam
inestragabilem viscerosis flagrantibus affectibus ipsas treu-

gas pacis, sicut concepte & prorogate sunt, non ob-
stantibus quibuscumque nostris dispendiis, suscipimus
fide incoacta observandas. Nequaquam enim credimus
contra pacis quoscumque fœdera cuiquam hominum irro-
gasse injuriam, sicut nec de presenti intendimus, nec
volumus integritati fidei nostrae in aliquo derogare.

Ceterum, Patres penitentissimi, fidei vestrae constan-
tie Mundo annuncietur universo: ex eo, quia a vinea
Dornici palmites passuros, secta scilicet haeretica scri-
pturarum sacculo frequenter praecidendi in ignem mit-
titi. Verumtamen nos, qui decorem Domini non tan-
tum diligere, sed etiam contra hostes fidei conservimus
studacius militare, quantum nobis congruit, & fidei
expedit catholice, pervigilem commissimus fieri custo-
diam, ne clam, vel palam, regnum nostrum, cete-
raque dominia nostra lupi rapaces sub ovina dipside
subintrant, tanquam serpentes, pestiferi, callide
caudis ad invicem colligati, virus effundat mortife-
rum, oves quoque dominicas pseudodogmatibus infici-
entes mortificent. Et licet portae regni nostri talibus
sunt vocatae, nihilominus si quompiam talium ad dug-
matizandum aliqua contra fidem orthodoxam, & fan-
dorum Patrum decreta intrare fecerit importuna pre-
sumptio, tales per eandem viam, sed nec per aliam
in suam revertentur regionem.

Gaudemus praeterea in Domino, quod sicut fidelis
Deus, per quem vocati estis in societatem Filii eius
Jesu Christi, sic & vos gemas, qui Deum ignorat,
filios scilicet Samogitarum ad pari gurgitis lavacra fide-
liter convocatis. Datur enim vobis intelligi, & scri-
bitur, e quomodo gentes distant multitudinem verbis
divinis allectam ad sancto sinum matris ecclesiae aggre-
gandam, quantum reverendissimum patrem de gre-
mio dominorum S. R. E. cardinalium illic Christo du-

co debere proficisci, iunctis sibi reverendis patribus
Leopoldensi archiepiscopo & d. Bilvensi: qui reduci
ad fidem dictis fidelibus, tot quot forent necesse, tam
cathedrales quam parochiales ecclesias, ac loca religio-
sa in nomine Domini, & sacri generalis Constantien-
sis auctoritate Concilii erigant, aedificari, plan-
tarique faciant, plantata sacrum scripturarum do-
ctrinis irrigent, & usque ad salutis ac virtutum incre-
mentum perducant. Ad quos nos una cum ioclyto princi-
pe fratre nostro Alexandro, alias & Vicario magno du-
ce Lituaniae, tanquam ad optimum orthodoxae fidei
propagandum, quantum nobis defursum a Patre lumi-
num largitum fuerit, in iis que ad fidem & celebratio-
nem sanctae matris ecclesiae dictarum gremium, & alio-
rum quavisumque sedi Apostolicae rebellium, quan-
documque fuerint sibi necessaria aut quomodolibet op-
portuna, non signiter concurrerimus. Nisi enim tot
guerrarum impediri fuissimus antea dibus, jam due
dictae gentes, & aliae de ritu Graecorum ad sinum sanctae
Romanae ecclesiae numerosa multitudine convolvantur.

Micis ergo, precamur humiliter, quos missuri estis
in agrum Domini operarios, ubi messis multa, opera-
rii vero pauci: qui post messem colligatos fide, spe, &
caritate exultantes reportant manipulos qui tandem
dimissa mortalitatis palea, ad coelestem regni aream col-
ligantur. Et haec ad illius gloriam & honorem, qui
suam illibatam spem sanctam matrem Ecclesiam,
f tanquam in vastitate hostili positam, tot annorum hu-
stis, proli dolori constitutam, scissuramque vestris
affiduis laboribus vult, ut speramus & oramus, ii
diebus ad decus pristinum, integritatemque reducere,
sibi quoque unice unicum, indubitatum, & utimam, ut
Aaron, vocatum & electum pastorem, & animarum
nostrarum episcopum desponsare; quem non sine ingenti
mentis habulo expectamus, recommittentes & vestro
dignissimo, ac futuro summo Pontifici nos, regum,
terrarum, contraque nostra dominia, & signanter catho-
dralium, conventualiumque ecclesiarum prelatos &
clericos; supplicantes humiliter, quatenus ipsorum ab-
sentiam ob longa discrimina, ac alia quamplurima in-
conmoda velius nostra contemplatione pro hac vice ha-
bere excusant; & signanter reverendum patrem do-
minum Albertum episcopum Cracoviensem, cujus pre-
sentia propter ardua regni nostri negotia commode carere
non possumus. Licet & alii prelati regni nostri: qui
vobiscum degunt, non sine aliquo dispendio tanto tem-
pore caruimus: sed tantum pro causa celebri & ne-
cessaria.

1 MS. in
v. cap.

1 Part. de
Domini

1 Part. de
Domini

1 MS. ad
fidei de
m. in
non modo de
v. ad
dum, 119
obstant.

1 MS. in
v. cap.

1 MS. in
v. cap.

1 MS. in
v. cap.

1 MS. in
v. cap.

1 Part. de
Domini

ANNO
CHRISTI
1516.

1. MC. Proh.
2. MC. Proh.
3. MC. Proh.
4. MC. Proh.
5. MC. Proh.

castro opere universalis ecclesie pacificissimi ipso-
rum abundantiam fulmineos. De illis vero nostris no-
gulis hinc presentium vir circumspicias Petrus de
VValdin licentatus in decretis, cantor ecclesie
sancti Marie b VVillicensis nobis dilectus vestras re-
verendas paternitates suo tempore informabit.
Datum in castro nostro c Chavonii, de secunda
Augusti, anno Domini mccccxvi.

Eadem die fuit lecta littera sequens, missa Concilio
per Magistram generalem ordinis beate Mariae
Theutonicorum, cujus superscriptio est:

Reverendissimi in Christo patribus sacrosanctum Con-
stantiense Concilium agentibus dominis, & patri-
bus meis metuentissimis.

Reverendissimi patres & domini metuentissimi,
cum humilissima semper recommendatione premissa,
cum filialis obedientie promptitudine ad singula ve-
stra arboria & mandata. Dum super nobis reveren-
dissimarum paternitatum vestrarum littere fuissent pre-
sentate, quas cum ea, qua decuit, reverentia susce-
pimus, magne revera consolationis spiritum concepimus,
cum ex earum intellectu clara luce deprehendimus,
quatenus zelo Patris futuri seculi, princeps paci-
s, sui spiritus preclaro infundito, cordium vestro-
rum actum, extinguendo flammam litium, ut in cor-
dibus suorum fidelium reaccendi possit ille fervor ca-
ritatis, qui pacem tribuit, concordiam auarit, uni-
tatem fovet, & quosque dispensationem disturbia in
perfecte tranquillitatis quietudinem solus commutare
didicit, misericorditer aspiravit; profecto nihil jucun-
dus audire potuimus, quam tantum ex vobis, &
nobis adesse Dei pietatem, ex qua ferocis guerrarum
frenibus, quibus annali pacis procurante versuta,
in humanis, proh dolor i cladibus hac misera cor-
ruit Christianitas; non immerito nunc sperare possi-
mus Indubio nos adepturos pervenire cum fidei ve-
strae domesticis pascuibus bonum pacis, quod votis omni-
bus semper optavimus, quod laboriosis sudoribus, &
anxiis cum suspiriis & singultibus ubique terrarum
quaesivimus, nec invenire potuimus usque modo: ex
eo potissimum quod tantorum mediatorum & ortho-
dorum patrum interventu authentico ad omnia nobis
curvimus providentia procurari. Cum igitur, patres
preclarissimi, cordium nostrorum, sic nos beatitudo
vestre obedientie consistit filios, quod exhortationum
vestrarum paterna caritas pariter nobis singulis ve-
stris monitis preceptum ingerat, nulliusque hesitatio-
nis vento circumferatur; quando in observatione
treugarum inter serenissimum principem dominum re-
gem Poloniae, & sibi adherentes, nosque & nostrum
ordinem eorundem, cum singulis nostris subditis au-
ditore Domino accurata sollicitudine, ut tenemur, fa-
cilius quod precipitis, exsequamur firmiter quod
mandatis; dominationes vestras ex intimis nostris pre-
cordiis simpliciter exhortantur, quatenus una cum
summo Pontifice & gloriosissimo principe, & domino
Sigisfrundo Romanorum rege, domino nostro gratio-
sissimo, tempore modo ad perficiendum inter praes-
tatum dominum regem Poloniae & nostrum ordinem
tantum pacis bonum, ut pro tuitione fidelium com-
munitatem nobis militiam contra fidei inimicos valeamus
exercere, liberius illius vigilantis curas adhibere di-
gnemini, quas paternitatum vestrarum benignitas no-
bis in praesatis vestris litteris gratiosus reprobavit.
Haec namque faciendo memoriam vestram per cun-
cta secula ea benedictione fundabit, qua Deo, &
suis fidelibus, quorum protectores adeo nos dilectos
ericiet, quod merito perinde spectare poteritis, post
fluxum hujus vitae momentaneae, pacem & requiem
bestorum.

Datum in castro Marienberg, decima die mensis
Juli, anno Domini mccccxvi.
Vestrarum reverendissimarum dominationum humi-
les & devoti Michael d Cackinefer Magister gene-
ralis, conventus fratrum Ordinis beate Mariae Theu-
tonicorum.

1. MC. Co.
2. MC. Co.

Littera universitatis Cracoviensis sacrosanctae genera-
li Constanter Synodo ecclesiam militarem repre-
sentanti.

Sacrosanctae generali Constantiensi Synodo, patribus
scilicet orthodoxis, ecclesiam representanti militan-
tem, sua humilis devotaque magistrorum, docto-
rum, ceterorumque scholarium Cracoviensis in re-
gno Poloniae universitatis.

ANNO
CHRISTI
1516.

Incertum feliciter opus in agro Domini perfectius
confirmare praecipis salutaribus excitatur, divi-
naque sacrorum canonum infusione attentius im-
bulatur, ut tuis veracissimis litterarum apicibus, tuis
etiam, castis sacratissime, jugiter recolendis sanc-
tionibus non impar cultus, nec alia a quatuor evan-
geliorum voluminibus debeat devotio: nec minus tu-
orum decretorum, quam decalogi preceptorum micro le-
gis percellit transgressores. Hinc est, quod nuper de
throno vestrarum sedium certe veneratu digno proce-
dit episcopus ad serenissimum principem & dominum
VVladislaum regem Poloniae, ceterarumque terrarum
quampulcherrimum haeredem & dominum, ad amplecten-
dum, tenendum treugas pacis alias per principes invictis-
simos Sigisfrundum Romanorum Cr. & Carolum Fran-
ciae reges, conceptas, adhortantes. Quae cum quanta
qualique devotione per ipsum dominum regem susceptae
fuere, testis idoneus laos ipsarum praesentium vir circum-
spectus dominus Petrus de e VValfam licentatus in de-
cretis, cantor ecclesiae sanctae Mariae VVillicensis, ac
praedictae nostrae universitatis membrum notabile, vestras
poterit paternitates reverendissimas clarius informare.
Qui quidem serenissimus Dominus noster tanquam prin-
ceps pacis, verusque miles orthodoxae fidei, & athleta,
obedienciam victimis quibuscumque anteponens, sedis
Apostolicae hortamenta quam plurimum gravia fuissent,
non rebellanter transiit, quin immo patienter, reveren-
terque suscepit: quanto plus vestra, qui nedom Apo-
stolica, verum quidem catholice iustitiae designata ec-
clesiam, paratus, & non turbatus custodire mandata,
& per omnia & in omnibus vestris obsecundare horati-
bus, quos in vim praecipiti se suscepisse existimas, prout
hoc ex futuris liquere poterit serie litterarum. Nemo
si ipse dominus rex per treugas praedictas tantillo tem-
pore duraturas grato animo complectitur; quanto gratius
servidiusque pacem sibi, & regno perpetuam per hoc evi-
dentissime dignoscitur affectare? Revera non affectans ut
pacem in diebus suis duraxit habent, sed ut regno
suo ad iura, statumque restituo, pacemque, pacem
que omnem sensum exsuperat, feliciter nascatur.
Nos praeterea, ex experientia rerum magistra luce cla-
rius cognoscimus, legitimusque, quod non nisi pacis tem-
pore perfecte colitur pacis audire: quodque guerrarum,
bellisque frementibus mens disciplinam scholaribus dedi-
cata non parumper a studio exulans elongat. Qua de
re ea quae ad pacem sunt non tantum regis & regni jam
dicorum, sub quorum aliis in umbra degimus, milita-
mus quoque hilariter; verum etiam ad tranquillitatis uni-
versalis ecclesiae lustris lux jam peractis, proh dolori perdi-
tam accuratus flagitamus; videntes ipsam sponsum Christi
Jesu unicam & virginem cupidis pollutisque contenden-
tiam de ea manibus atrociter; ac ipsam ad iustas Tripolis
atrociter disperditam. Quam tamen illo aspice, cujus res
agitur, matrum vestrarum consilio, sollicitudineque perva-
gii speramus de proximo resarciri: quae denique tanquam
Petri navicula, in qua Judas, perae natus destituta pa-
trocinat, ventis admodum turbata contrariis, & adeo ut
nonnuquam in oculis hominum naufraga putaretur.

1. MC. Proh.
2. MC. Proh.

Ehanc f sub parentis almi praesidio, vobis constanter re-
mitigantibus, iuxta portum salutis appulsam hastantem au-
divimus, ubi ancora fidei profundata, scripturarumque
divinarum viminibus alligata, contractam, laceraemque
severis doctrinis exibat ingonnis, nedom solenter,
sed etiam necessario reformandam.

1. MC. sub
2. MC. sub

Sane, patres conscripti, quamquam circa reforma-
tionem tot rerum disformium, sicut putamus altissima
ob inenarrabilem malorum status utriusque conge-
riem perplexitas; nihilominus, Deo auctore, non in-
discreta hujus reformationis iam apparent indicia,
dum a capite enormiter vulnere tam ardua pernecef-
saria que incipit correctio, qua ratione praesentibus ad
hinc-

ANNO CHRISTI 1416

ANNO CHRISTI 1416

membra consequenter livida, pleraque diversorum vitiorum ulceribus dirigitur, dum scilicet de vinea Domini sicu factus, de amore malos fructus a producente propacha, ad sustentandos hauritos palmices, & nequam propagines Joannis VVicleff, Hus, & Hieronymi damnatorum, justissime securis posita est ad radicem: ceteri vero cotundem furculi, seu sectatores, qui doctores ipsorum peregrinis & falsis usque modo abducuntur, si fines inclyti regni Poloniae tapquam vulpculae vineam Domini demolitane subintrare satagant, non segnius apud nos, nec aliter, sicut & auctores ipsarum apud vos, facibus flammis vestiti suis deponantibus ignitas exciperent aureolas; & praesati domini regis ac nostrorum curiam iustitia fervet devotio, ut destrudis istis erroribus, & aliis adversitatibus univervis, ecclesia Dei secura jurgique gaudeat libertate. Etenim, patres egregii, qui in virtute sanctae Trinitatis vivificae, cujus opera sunt indivisa, triplicem funiculum, contendendum scilicet de papatu, feliciter resolvistis; dissipate, precamur, de cetero colligationem impietatis, quibus tanquam funibus peccatorum circumplexa existit ecclesia, solvite fasciculos depiementes & opprimentes sponsum Christi, ac ipsius libertatem auferre ab eis opprobrium & contemptum, quam tot amorum curricula tam a clericis, quam laicis, deprehenditis, lasciviam; & qui ad horreum Domini b divinitus concurrunt, discernite & cribrate loliam a tritico, semen scilicet pessimum simoniae, quo ad agrum Domini per inimicum hominem usque quaque conspersum palpatis. Expurgate demum vetus serbatum horrendae ambitionis in clericis, qui olim ad curiam Romanam e adca-pessentiam ecclesiasticam passim non tardius, quam negotiatores ad mundanas confluentes, pro eisdem durius, quam pro bravio contendebant. Nec haecnon forsitan in praesentia vestra verentur desistere a tumultu. Fiat etiam, obsecramus, nova conspersio in viris religioso se vivere putantibus: quorum diversitas munia canonibus, & numerosis quorundam torpens otio a regularibus sanctorum Patrum disciplinis non parum degenerant, faciem sponsum Christi deventus. Evellite de agro Domini spinas avaritiae & cupiditatis, quae clericos, nec minus laicos enoculant & demercent. Succidite vepres lasciviae, & germina acie, quae hortum ecclesiae repligener condensatum dedecorant. Eradicite procius urticae superbiae, fastusque ac tribulos iniquitatis in viris ecclesiasticis: sed per prius in principibus sacerdotum: ut tandem purgato agro Domini, ac quantum desuper pro nunc concessum fuerit, expedito, arbores de novo fructifera, viri scilicet scientiarum floribus redimiti, morum virtutumque suavitate redolentes replantentur: qui fructus honoris & honestatis, tanquam vites fructiferae in lateribus ecclesiae fructificent. Circumdate praeterea sepius fortissimis sententis, quas nulli piorum fas sic de cetero transilire. Reficite postremo turrim fortunadum, scilicet scilicet Christianae, quam a facie inimici collapsam vallantes, armis falcite justitiae. Custodes, speculatoresque, magistris idoneos, ceterosque viros pervigiles in ipsa extollite, qui sicut lucerna super candelabrum ingredienti lucere queant verbo pariter & exemplo. Hi sunt nempe, qui plerumque pastores dormitantes, torpidosque, in fornio desidiae tubis scripturarum resuscitant, & ut ipsi, ceterisque quietem mentis & hilaritatem preparant, nocturnum frequentant excubias, seipso conturbantes.

Quapropter, patres optimi, opus non tam dignum, quam necessarium in Dei ecclesia cognoscitur, ut defectus & scholarum generalium ad status competentiam reducetes, viros doctos, & alios pauperes non immerito velitis in visceribus artollere caritatis. Liqueat enim, patres eritimi, universitates studiorum in ecclesia Dei genitas esse sacundissimas ac mysticas; quae filios hujus saeculi in filios lucis vicissim transformare non cessant. Haec sunt quippe Marthae matres sollicitas, quae circa frequens fidei ministerium satagentes turbantur erga plurima: quae quidem singulos vestrum lacte scientiarum b obducas erigentes de pulvere, cum principibus, immo quosdam super capita principum collocarunt. Dignum cetenus justumque, ac ex precepto decalogi institutum convincitur, i in ipsos tanquam patres, quibus non redditur aequalens, multipliciter

honorem, ac pietatis compendia rependere, ne in illorum approbatione mendicare compellantur. Praeterea Cracoviensis, qui in sua novitate sicu novellae olive-rum in campo fidei modice militans fructificat, volens potens compleri visceribus, ipsamque cum suis suppositis in agendis suo tempore gratiosas commendatas habere.

Postremo, patres & domini plurimum recolendi, qui tanquam cives & domestici Dei dare pacem gentibus, & liberare populum a diversis orbis climatibus feliciter his diebus ad venistis, expedit, ut quantum Deo placuerit cuncta, reformata, ut sponi viro suo adornata sancta Dei ecclesia, quae unius / viri, quae jam deo destinata pastore, ipsam uni viro, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed ex Deo natus sit, in virtute sancti Spiritus concorditer desponsetis. Pro quo suppliciter intercedendum, orandumque putamus, ut sit pastor & Pontifex ex hominibus assumptus, & pro hominibus constitutus: qui sit pius, castus, humilis, prudens, sobrius, castus & quietus, legi subiectus, ac serenissimus, non dubius, arduus, reclus, egrogusque, plenus spiritu & sapientia, sacrarum scripturarum gnarus, & exparsus; largus, non avarus, simoniam hereticamque fonditatem exhorrens; qui prae in directa, & aspera in vias planas faciens, in unico ovili unus pastor gregem suum custodiat, pastoris boni Jesu Christi scilicet lectando vestigi, ovesque pasca sua ad futuram, quam querimus, perducit Jerusalem: vosque pro tantis laboribus indefessis abundanter remuneret in futura patria bestorum.

Datum Cracoviae, in Collegio illustissimi principis regis VVladislai, xii. die mensis Augusti, anno Domini mcccexvi.

Procuratoribus regi, & reginae Neapolis. In nomine Domini. Amen.

ANNO a Nativitate ipsius mcccexvi. die vigesima mensis Aprilis, nona indictione, Apostolica sede vacante. Patet univervis praesens procuratorium, & scriptum publicum tam praesentibus, quam futuris, quod dicta die accersito me Pascali Regi de Camplo, Apostolica auctoritate notario, & testibus infra nominatis ad praesentiam inclytorum & serenissimorum principum domini Jacobi Dei gratia Ungariae, Jerusalem, Siciliae, Dalmatiae, Croatiae, & Ramae, Serviae, Galicie, Lodomeriae, Bulgaricaeque regis, marchiae & Carinthensium, Provinciae, & Folquesuarum, ac Pedemontium comitis, ac Joannae eadem gratia praefatorum regnorum reginae inclytae, conjugum, in castro novo Neapolis, & in quadam ipsius castri camera superiori serenissimorum p dominorum; praesati domini rex Jacobus, & reginae Joannae cuncta; consili, ut asseruerunt, ab esperto, de fide, prudentia, sollicitudine, & legalitate infra scriptorum, videlicet reverendi in Christo patris fratris Laurentii Orvanis sancti Augustini in sacra theologia magistri electi Averiani, & magnificorum virorum Joannis de sancto Pergeto domini q de Dupineto, alias marcalli milite, Christiani Caraculi de Neapoli sancti Clerici, domini Bertarandi de sancto Amico Galici, & Andreae r Martiae de Calabria Sellae domini, juris civilis professoris, ipsarum majestatum consiliariorum; eisdem electum Averianum, Joannem, Christianum, Bertetarum, & Andream pari voto, consensu & unanimitate coram me praedicto notario, & testibus infra scriptis, elegerunt, ordinarunt, & constituerunt ipsorum constitutum veros & legitimos procuratores, oratores, actores, factores, subscriptores negotiorum gestores, ad certos & inhabitatos runcios speciales, & quocumque alio nomine melius de jure censeri & mutuari possunt & debent, praesentes, & unus praesentis procuratoris in se sponne suscipientes: ita quod major pars ex eis libere exsequi valeat omnia infra scripta, ac se pro ipsorum constitutum domini regis & reginae nomine, & pro parte personaliter serenissimum ad praesentiam sacrosanctae & orthodoxae Synodi, seu sacrosancti Concilii Constantiensis, seu sanctissimi in Christo patris & domini domini futuri summi Pontificis, & collegii reverendissimorum patrum dominorum cardinalium ad civitatem Constantiensem, & alio quocumque ubi eos contigerit commorari, ac fuerit opportunum; & eidem sacro Concilio, seu dicto sanctissimo domino summo Pontifici, & collegio dominorum cardi-

ME. ad...

ME. pro...

ME. re...

ME. ad...

ME. ad...

ME. s...

ME. ad...

ME. ad...

ME. re...

ME. re...

ME. re...

ME. re...

ME. re...

ME. re...

ME. re...

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

nellum, ipse dominus regem Jacobum & reginam Jo-
annam tanquam humiles & reverentes filios, & res-
pectus sacrosanctae Romanae ecclesiae devote & humiliter
recomendandum, & recommissis faciendum, opti-
mamque intentionem, & sinceram dispositionem, ac
voluntatem, quas habent erga praesentem sacrosanctam
Romanam matrem ecclesiam, dicuntque sacrosanctum
Concilium, & praesentem sanctissimum dominum sum-
mum Pontificem circa ejus statum, fidelitatem, obe-
dientiam, gloriam & honorem, necnon erga praesentem
collegium dominorum cardinalium, & eorum statum,
narrandum, & patet declarandum & liberalem &
promptissimam ostendendum eos dominos regem, & re-
ginam ad omnia & singula quaecumque concernentis
fidelitatem, & statum, exaltationem, gloriam, & ho-
norem dicte sanctae matris ecclesiae, & summi summi
Pontificis, praesentisque sacri Concilii, & collegii domi-
norum cardinalium praedictorum; & generaliter & spe-
cialiter omnia & singula in praemissis ac quolibet pre-
missorum, & dependentium, emergentium, incidenti-
um, & commemoratum ex eisdem, agendum, gerendum,
& procurandum, faciendumque quae quilibet veri &
indubitati procuratores, oratores, actores, negotiorum
gestores, ac certi iudicii speciales, omni ad praedicta po-
testate sussidi facere possunt & debent, prout ipsi con-
suetos facerent, & facere deberent & possent, si
praemissis omnibus personaliter interessent, etiam si talia
forent, quae mandatum exigarent magis speciale. Dan-
tes, & concedentes, & expressius committentes con-
suetos praesentis, eisdem procuratoribus, & oratoribus,
& dicitur majori parti ipsorum coram me notario, & tes-
tibus infra scriptis, in praemissis, & quolibet praemisso-
rum, & dependentibus, emergentibus & commemo-
ratum totaliter & plenarie vices suas. Praemittentes
nihilominus praesentis committentes coram me praedicto
notario & praesentis infra scriptis nominatis testibus, &
sub verbo, & fide regalium firmiter pollicentes, ha-
bere ratum, gratum, & firmum, ac observare, & ob-
servari facere mandata totaliter, & cum effectu, omne,
totum, & quicquid per eosdem procuratores & orato-
res praedictos seu dictam majorem partem ipsorum in
praemissis, & quolibet praemissorum pro parte consti-
tutionem eorumdem, actum, gestum, procuratum, &
factum fuerit, ac etiam procuratum sub hypotheca, obli-
gatione omnium bonorum suorum feudalium, & bur-
gensiaticorum, & aliorum quorumcumque eorumdem
constituerunt. Actum in dicta civitate Neapoli, an-
no, die, indicatione praedictis, praesentibus reverendo
in Christo patre domino Mello archiepiscopo a Con-
stantiano, & magnifico domino, nobilissimisque viris do-
minis Jordano & Fernerii cancellario regni Siciliae; do-
mino Francisco & Zruolo comite Montisauri, logotheta
& protonotario dicti regni, domino Frederico d
de Brostaris, Vigiliarum; domino Gregorio de Alma-
nia, Pulcini comitibus; domino Christiano de Clara-
monte, Gallico; domino Francisco de Richardis, de
Orthona & milite, & notario f Angelico de Capua,
regio & reginali secretario, aliisque quampluribus tes-
tibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

Et ego supradictus Paschalis publicus, ut supra, au-
thoritate Apostolica notarius, qui hujusmodi ordinatio-
ni, & constitutioni, ceterisque praemissis, dum sic
agere viderentur & fierent, pro notario publico rogatus in-
terfui, & omnia sicut praemittitur, una cum praemio-
natis testibus fieri vidi & audivi, idcirco praesentis
publicum instrumentum ad requisitionem dictorum con-
stitutuerunt, pro certitudine & cautela quorumcum-
que interest & poterit interesse, manu mea propria
scripti, ac signo meo consueto signavi, in fidem &
testimonium omnium & singulorum praemissorum.

Jacobus, & Joanna secunda, Dei gratia Ungariae
Jerusalem, Siciliae, Dalmatiae, Croatiae, & Ramae, Ser-
viae, Galliciae, Commaniae, Bulgariaeque rex, & regi-
na, marchiae Castrensis, atque Provinciae, & Foliqua-
querii, ac Pedemontis comites: universis & singulis
praesentibus litteris inspecturis; notum facimus per eas-
dem, quod noscimus de fide, prudentia, circumspice-
tione, sollicitudine, & legalitate prudentis & circum-
specti viri Rodulphi de Vereto Gallici, secretarii fami-
liaris, & fidelis nostri dilecti praesentialiter Constantiae
commotis, in rebus magnis, & arduis comproba-

ti, per experientiam rerum magistrum, eundem Ro-
dolphum numero & consortio infra scriptorum oratorum
nostrorum per nos Constantiam transfectorum, videli-
cet reverendi in Christo patris Laurentii de Neapoli or-
dinis sancti Augustini sacrae theologiae magistri electi
Averiani, & magnificorum ac nobilium virorum Joan-
nis de sancto Praxero Gallici militis domini de b Spinaco
alias marefcalli, Christiani Carazuli de Neapoli domini
sancti i Cleri, Bertrandi de sancto Amico Gallici,
& Andrex Mathiae de Calabria, Syllae domini, juris ci-
villis professoris, nostrorum consulariorum, & fidelium
dilectorum, tempore praesentium de certa nostra scientia
adjungimus, & etiam aggregamus, ad agendum, ex-
sequendum, exponendum, & faciendum una cum
eisdem oratoribus nostris, ea quae eisdem oratoribus
nostris committimus; habebimus vocem & potestatem in
praedictis tanquam unus ex numero oratorum ipsorum
per nos eis, ut praedictum, aggregatus: Mandantes pre-
terea praesentibus nostris oratoribus, quatenus eundem Ro-
dolphum ad dictum Oratoris officium, in eorum con-
sortio recipere & admittere debeant atque velint. In
cujus rei testimonium praesentes litterae fieri, & ma-
gno nostro pendente sigillo iussimus committi. Datum
in castro novo Neapoli per virum magnificum Jordanum
Formerii de Lemoniano, dominum de Villeta, juris ci-
villis professoris, cancellarium regni nostri Siciliae,
collateralium, consiliarium, & fidelem nostrum dile-
ctum: anno Domini mccccxvi. die decimi tertia mensis
Julii, nonis indicatione, regnorum nostrorum praedictorum
regis anno primo, nostrae vero reginae anno secundo.
De mandato regis, & reginae: Angelicus.

Littera credentia regis & reginae Neapolitanae.

Sacrosanctae Synodo generali Constantiensi post de-
bitam recommendationem. Certa committimus re-
verendo in Christo patri fratri Laurentio de Neapoli or-
dinis sancti Augustini, sacrae theologiae magistro, ele-
cto Averiano, ac magnifico & nobilibus viris Petro de
sancto & Piereto domino de Apiano alias marefcallo,
Gallico, militi, Christiano Carazulo de Neapoli domi-
no sancti i Cleri, Bertrando de sancto Antonio Galli-
co, & Andrex Mathiae de Calabria m Callis, juris ci-
villis professori, consulario, & fidelibus nostris dilectis
per eos n S. V. R. ore tenus referent: a quibus re-
latibus tanquam nostris propriis fidem in iudicium digni-
tatem adhibere. Altissimus ad perfectum consummationem
sacrosanctae universalis ecclesiae ab omnibus viris
Christicolis tandem exoptate, ad quam tanto tempore
indefinenter vero animo vacasti, p vos pervenire di-
gnetur. Datum in castro nostro novo Neapoli sub
nostro annulo secreto, die quarta mensis Aprilis, nona
indicatione.

Sacrosanctae Romanae ac universalis ecclesiae humi-
les & reverentes filii Jacobus, & Joanna secunda,
Dei gratia rex, & regina Ungariae.

Congregatio generalis.

De sabbati decima nona mensis Septembris praedicti,
Constantiae in ecclesia majori praedicta mane hora
tertiarum, vel quasi, in loco sessionis fuit facta congre-
gatio generalis totius Concilii pro danda audientia ve-
nerabili viro domino Lamberto de Scipate decretorum
doctori, Priori prioratus monasterii de g Berreza, or-
dinis Cluniacensis, diocesis Leodientis, & Petro de
Trillia archidiacono Albienis, ambassiatoribus & nunciis
ipsius Concilii versus Arragonum, Hispaniae, Navarrae
regnorum, necnon Armeniaci, & Fuxi comitatum
partes destinatis. Praesentibus ibidem reverentibus in Christo
patribus & dominis, dominis Joanne Olivani, Angelo
Pranetino, episcopis & cardinalibus, Antonio Bon-
noniensi, Francisco Venetiarum, Anroulo Aquile-
giensi, Joanne Ragusino, Gabriele Senensi, Almano
Pisano, Angelo Veronensi, Petro Cameracensi, Thoma
Tricaricensi, Branda Placentino, Guillelmo sancti Mar-
ci, Antonio de Chalasco, Petro de Fuxi, Amadeo Sa-
lutiarum, Reynaudo de Brancatis, Lucido de Comite,
& Francisco Florentino dilectionis S. R. E. cardinalibus. Idem
dominus Lambertus de Scipate, & Petrus de Trillia nunci-
um praedicti ascendunt ambonem, super quo relationes
hujusmodi fieri solent: & per eos ipsius Lamberti retu-
lerunt gesta & facta per eos nomine Concilii sacrosancti
Con-

a. M. C. C.
b. M. C. C.
c. M. C. C.
d. M. C. C.
e. M. C. C.
f. M. C. C.
g. M. C. C.
h. M. C. C.
i. M. C. C.
j. M. C. C.

a. M. C. C.
b. M. C. C.

a. M. C. C.
b. M. C. C.
c. M. C. C.
d. M. C. C.
e. M. C. C.
f. M. C. C.
g. M. C. C.
h. M. C. C.
i. M. C. C.
j. M. C. C.

a. M. C. C.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Constantiensis in Arragonia, Hispania, & Navarra regis: & antequam fecerint relationem, venientes ad punctum sive introitum eorum regni Navarra, produxerunt instrumentum subtractionis facta per regem & regacolos regni Navarra Petro de Luna.

Item, instrumentum confirmationis concordatorum in Narbona per eundem regem Navarra, signatum, & subscriptum per eundem regem.

Item, presentaverunt litteras credentis ejusdem regis directas Concilio, quas fuerunt ibidem alta & intelligibili voce lectas, quarum tenore inferius continentur. Quibus lectis, & commutavit processum, & narravit singula propostia regi, & reginaz, & regionalibus qui erant de concilio regis predicti, & responsa reportata ab eis; concludendo quod idem rex Navarra cum suo regno obtulit se ad omnem viam equam & justam, volens adherere Concilio Constantiensi.

Subsequentes retulerunt, quod venerunt ad regem Castellae, & reginam, ubi steterunt per quatuor dies antequam potuerint habere audientiam; & quarta die habita exposuerunt ambassatam eorum dictis regi, & reginaz. Qua ambassata exposita, retulerunt responsum tunc ab eis obtentum, & pro confirmatione predictorum presentaverunt ibidem litteras, videlicet instrumentorum presentationis litterarum convocatoriarum Concilii Constantiensis: quas litteras convocatorias, ut retulerunt, fuerunt ipsi regi Castellae presentatas per unum nuntium regis Arragonum. Quibus litteris lectis, fuerunt lectae litterae regis Castellae: Item, littera convocatoria comitis Fuxi, quas dixit similis tenoris esse cum rege Navarra. Item, fuit lecta littera una prioris Vallisoleti missa Concilio Constantiensi. Quarum litterarum, sicut praemittitur, missum, & instrumentorum de quibus supra fit mentio, tenores sequuntur: quarum tenores aliqui in prioribus descripti apud regis presentis Constantiensis Concilii ponuntur.

Postremo his factis & completis, ascendit eundem anthonem venerabilis vir dominus Joannes Usk praepositus Quinqveecclesiensis, & legebat unum statutum, sive commissionem alias, ut asseruit, concordatam per singulas nationes, continentem declarationem factam per Concilium super processibus excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententiarum in dominis Henrici & Gruethi fratrum ducum Brunsvicensium, & Ludovici Langraviorum Hassiae. Quae schedula lecta fuit per reverendum patrem dominum episcopum Firmanum, patriarcham Constantinopolitanum, Nicolaum Merleburgensem, & Patricium Cortagensem, nomine quatuor nationum ipsum Concilium representantium approbata: Super quibus, relationibus, litterarum exhibitionibus, electionibus & approbationibus, venerabilis & circumspectus vir dominus Augustinus de Lansis de Pils, nomine ducum Bavariae, & Brunsvicensis, ac Langraviorum Hassiae, Joannes vero de Scribanis promotor Concilii petierunt, & quilibet eorum petitit pro parte sua unum, vel plura, publicam & publicam, de praemissis sibi fieri instrumentum & instrumenta, ad dictam cujuslibet sapientis. Praesentibus ibidem praesentibus reverendis patribus, dominis S. R. E. cardinalibus, ac Romanorum, Francorum, Ungariae, Angliae, Cypri, Neapolitanorum, Poloniae, Norvegiae, Siciliae, & Daciae regum, ac diversorum principum, ducum, baronum, marchionum, archiepiscoporum, abbatum, & communitatum, ac universitatum studiorum ambassatoribus, testibus ad praemissa vocatis & rogatis.

Tenores vero dictorum predictorum & lectorum, quorum tenores in aliis sessionibus non sunt inserti, sequuntur tales.

Subtractio regis Arragonum obedientia facta Petro de Luna.

NOs Ferdinandus Dei gratia rex Arragonum, Siciliae, Valentiae, Majoricarum, Sardiniae, & Corsicae, comes Barchinonae, dux Athenarum, & Neopatria, ac comes Ruffionis, & Ceretaniae. Per terrarum regnum saepe coeleste proficis, ut qui intra ecclesiam positi contra pacem agunt ecclesiae, rigore principum terreatur. Hinc est: quod actus pacis ecclesiasticae, aut solute, nec immerito a saeculi regibus

Alle rationem exigi, qui eorum putavit istam credendam ecclesiam pati. Illud quippe salis imperium, cujus divisio in parte ecclesiae legibus redit in usum, & licet ab adolescentia naturaliter nobis ad pacem sanctae matris ecclesiae inditus fuit amor, postquam apicem regis dignitate, Abbatibus disponere, attingimus, tanto ad illam ferventius nostra crevit affectio, quanto nos divinis humanisque legibus ad Christiani populi procurandam concordiam dignitate jam dicta reputamus adstrictos; Nec fuit nostrum desiderium hujusmodi solius voluntatis consentum finibus, quinimo non cessavit in actum indefessis laboribus proficere. Et ut multa sileamus, quibus pro desiderato fine consequendo secretis operam sollicitam quam dedimus, & nonnulla etiam alia publica taceamus, illud tamen quantumvotum notissimum silentio nunc tradere volumus, quod pro celebrandis gestis inter sanctissimum dominum Papam, &c. ut supra, sessione 10. pag. 331.

Subtractio obedientia regis Navarra Petro de Luna.

Carolus Dei gratia rex Navarra, dumque Neronensis. Universis Christi fidelibus tam praesentibus, quam futuris. Notum facimus universis per praesentes, quod nos benigno, pio, filialiique animo ecclesiae sacrosanctae hic nimirum desolatae scire causam cogitamus, ut nos hic labor animo tam sincero suscipiamus, quam integra mente susceptus est. Cumque vigilantissimo mentis intuitu pestem hanc schismaticam in Dei ecclesia firmis, (proh dolor!) radicibus crescere cerneremus, justissimo more, acerbissimoque dolore vehementer ac diutius angebamur: ita ut nos ferventissima caritate flagrantem, impulsus firmis eidem manus praebere libentius adjuvices, salubri consultationi cleri acquiescendo, viamque opportunam & propevire cupientes, qua sequeretur unio desideratissima, sublato funditus schismate, investaque praedicta electissima fore per omnes videlicet continententes in papatu hinc verbo exo, i beatissimi darent locum, cum domino Benedicto super hoc multitudine, multisque modis pro viribus laboravimus; ut inde, teste Deo, pax tranquilla, & unio suae universali ecclesiae redderetur, primo ad sacrum Concilium Constantiense oratores nostros, & demum solemnem & majorem ambassatam nostram ad eundem dominum Benedictum destinando. Qui quidem in villa Perpiniani, & alibi cum illustrissimis, carissimisque consanguineis nostris regibus Romanorum, & Ungariae, &c. & Arragonum, & certis dominis praetatis ab his, qui congregati fuerant in praefato sacro Concilio destinatis, & quantalibet ambassatoribus regum Franciae, Angliae, ac ceterorum aliorum Christianitatis principum, ex parte nostra per publicas schedulas eundem dominum Benedictum humiliter requisierunt; ut assento quod dominus Angelus Gregorius, & dominus Balbassar alias Joannes in eorum obedientia suscipiati, post ipsius Joannis condignam suis demeritis dejectionem, pure & simpliciter cesserunt omni juri, si quod eis forsitan competebar in papatu: eratque ideo impium suspicari quod praefatus dominus Benedictus si se tot promissionibus, juramentis, & pollicitationibus ad profequendum unionem sanctae matris ecclesiae per viam resignationis, illam omnibus aliis praeferebatur adhaerentem, prout univervo fere notum est orbi. Qui quidem dominus Benedictus, ut saepius asseruit, adversarium suum, ut convenirent in usum ad mancipandum & effectivae quae de cessione faciendae promiserant, toties agitavit, quod per eum non stabat, quominus veniretur ad

Eadem; aliter mente gereret, quam humanis auribus ejus verba sonarent: & ut omnis tolleretur dissentientia materia, prout tenebatur, & tenetur de necessitate salutis, jure divino pariter & humano, vellet cedere papati. Et ipso minime concedente, immo verius ab eadem cessione multiplici fugiente, seu nullo congruo dato responso deincepsque totaliter dictae sanctae unionis negotio, a praefata villa Perpiniani recessit: & post recessum ejus dicti oratores nostri requisierunt, eorum supplicatione pluries iterata, quatenus pro tam bono optato ad eorum, totiusque Christianitatis vocem dictae cessioni daret operam effectivam:

a. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

c. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

d. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

e. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

f. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

g. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

h. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

i. M. l. m. h. m. f. m. g. m. n. m. o. m. p. m. q. m. r. m. s. m. t. m. u. m. v. m. w. m. x. m. y. m. z.

ANNO CHRISTI 1416.

M. C. C. C.

M. C. C. C.

M. C. C. C.

M. C. C. C.

vam: & juri suo, si quod porten... nec habere in papa-
 nu, renouare pace & libere dignatur, prout tene-
 batur & debebat, ut suo consensu tam desiderata pace
 ecclesie haberetur. Quibus quidem supplicationibus &
 requisitionibus supradictis aures suas mollementer voluit
 aperire: videlicetque veram spem, laboresque nostros,
 necnon totius universitatis fidelium sui pertinacia fru-
 strari, invocato Christi nomine, subrepti super iis praedi-
 ctorum regum, aliorumque ambassiatorum a iusto
 consilio: attento quod in Concilio Constantiensi to-
 tius fere populus Christianus, qui sub obedientis me-
 moratorum Joannis & Gregorii praesens erat, tam per
 principes & eorum ambassiatores solemnes quam etiam
 per praesatos, & alios quamplures nobiles viros con-
 gregatos misit, cum sincera, & singulari affectio-
 ne obediendi summo Pontifici, quem universalis ec-
 clesie sibi canonicè praeficiendum decreverit: praesati
 nostri ambassiatores deliberaverunt una cum rege Ar-
 ragonum, & aliis nunciis, seu oratoribus regum &
 principum obedientie dicti domini Benedicti, & etiam
 omnes praesatos, & alii ecclesiastici viri, qui ad Con-
 ciliium generale convenerunt vocari, ad jam dictam ci-
 vilitatem Constantiensem ire intra certum terminum te-
 nerentur, ad tractandum una cum ibidem congregatis,
 & congregandis super electione unici atque indubita-
 ti patris ecclesie orthodoxae faciendae, divina gra-
 tia providente, prout in cartis super hoc capitulis in-
 ter serenissimum regem Romanorum consanguineum
 nostrum praedictum, & ambassiatores memorati Con-
 cillii, & diversos alios praesatos cum eis ex parte
 una, & praesatos nostros ambassiatores, & oratores,
 necnon alios reges, & principes supradictos obedi-
 entie dicti domini Benedicti, seu eorum ambassiatores
 ex altera, concordatis, & firmatis dignoscitur conti-
 neri. Considerantes h praedicta tam facta, & tam ci-
 vilitas catholicae fidei intentio observanda, ad optatum
 non possit pervenire effectum, nisi reges & principes
 & eorum subditi obedientiam subtrahant dicto domi-
 no Benedicto: Ea propter nos Deum tantummodo pro
 oculis habentes, ac ecclesiae suae integrationem debi-
 tam efficacius procurare volentes, ac conservare sun-
 ceram voluntatem quam semper gestimus devote erga
 ecclesiam catholicam sacrosanctam, ejus incommodis,
 scandalis, & periculis obviando, & ad praedictam
 unionem citius valeamus; & facilius pervenire; ha-
 bito super hoc deliberato consilio, & maturo cum tri-
 bus statibus nostri regni, ob hanc causam de mandato
 nostro & in nostra praesenti villa Sillensi convocatis,
 & personaliter congregatis; attendentes fore sanius at-
 que salubrius ab obedientia praedicta recedere, quam
 prosequi, de consilio, assensu, & consensu praedictor-
 um statuum, videlicet praetorum, comitum, vice-
 comitum, baronum, procerum, militum, civium
 aliorumque subditorum nostrorum, de praesentidem
 domino Benedicto pro regno subditique nostris in di-
 sitione nostra ubilibet constitutis subtraherent obe-
 dientiam, quam nos longe pro nostra persona fecimus,
 & fieri fecimus per praesentes dictam subtraherent per
 totum regnum nostrum populis nostrae ditioni sub-
 jectis publicari mandantes, & plenius observari: prae-
 cipienteque eidem, & inhibentes ne de cetero dicto
 domino Benedicto tanquam Papae obedire, aut in
 aliquo parere audeant, seu praesumant, nec ejus bul-
 las, aut alias quascumque litteras suas, seu officia-
 lium suorum orationum aut delegatorum, collecto-
 rum, seu subcollectorum, intra ditionem nostram praesentat,
 aut collectoribus seu subcollectoribus praedi-
 ctis, seu quibusvis aliis personis de fructibus, redditibus,
 seu proventibus ad cameram Apostolicam quomo-
 documque spectantibus respondere, praeterquam a illis,
 quos nos ad hoc duximus deputandos, cum nostrae in-
 tentionis existat, illos, iis dumtaxat exceptis, quos in
 prosecutione unionis ecclesiae expendere oportebit, uni-
 co. & ab universali ecclesiae recepto summo Pontifici,
 per fideles personas integraliter reformare. Injungentes
 nihilominus & etiam ordinantes, quod omnes, &
 singuli qui beneficia ecclesiastica in regno, aut terris
 ditioni, aut dominio nostro subiectis obtinent, cu-
 juscumque conditioni, aut status existant, etiam
 cardinalatus, aut Pontificali dignitate resurgant,
 in suis ecclesiis aut beneficiis residere: nullaque eo-

rum praesatum dominum Benedictum, aut ejus cu-
 riam sequi praesumat quovis modo commorari; alio-
 quin per illos, quos ad colligendos fructus camere
 Apostolicae duximus, ut praesertur, deputandos, om-
 nes & singulos redditus beneficiorum quae obtinent,
 praecipimus arrestari, donec super hoc aliud duxer-
 imus ordinandum. Etiam districtius inhibentes uni-
 versis & singulis subditis nostris tam ecclesiasticis,
 quam saecularibus, etiam pontificali praesulgeant di-
 gnitate, vel nomine censeantur, nihil contra tenorem
 praesentium aliquid attentare, seu in aliquo contra-
 venire praesumant, si penas graves cupiunt evadere.
 Mandamusque demum omnibus & singulis metritis,
 submeritiis, justiciis juratis, ballivis, & aliis officia-
 libus nostris; quatenus servato tenore hujusmodi,
 prout ad eorum quemlibet pertinebit, quocumque de-
 prehenderit, aut noverit aliquatenus contravenire,
 sub competenti custodia teneri faciant, neque super
 iis consultare non differant, facturi, deinde prout a
 nobis receperint in mandatis. In quorum omnium,
 & singulorum praemissorum testimonium sigillum im-
 pendii iustissimus praesentibus apponendum, & per no-
 tarium publicum infra scriptum transcribendum & li-
 gnandum. Acta fuerunt haec f. Stella, die decima
 sexta mensis Julii, anno a Nativitate Domini MCCCXVI.
 praesentibus notabilibus viris & domino Gaufrido de
 Navarra comite Cortensi, domino Joanne de Caruz
 vicecomite de Vayzium, domino Petro de Glano,
 & domino Bertrando de la Tarra proceribus domi-
 no Joanne de Liedena legum doctore, & pluribus
 aliis testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.
 Et ego Sancius de Croinde praedicti domini nostri
 regis secretarius in ejus majori curia & toto regno
 Navarraz auctoritate regia notarius publicus, & ju-
 ratas, qui praemissis omnibus & singulis, dum sic,
 ut praesertur, per dominum nostrum regem ageun-
 tur, & fierent, una cura praenominatis testibus praesens
 fui, eaque sic fieri, dici, mandari, & prohiberi
 vidi, & audivi, & in notam recepi: & exinde de
 mandato praesati domini regis praesens publicum in-
 strumentum cum quodam interlineo, quod est supra vi-
 gesimam quintam lineam, ubi legitur, pro nostra per-
 sona, fideliter confeci, manumque propria scripsi, signo-
 que meo solito signavi in testimonium praemissorum.

Subreptis comitis Fuxi.

Joannes Dei gratia Comes Fuxi. Universis Christi fi-
 delibus tam praesentibus, quam futuris, notum fa-
 cimus per praesentes, quod nos benigno, & filiali
 animo, ecclesiae sacrosanctae, heul nimium desolatae,
 scire causam cogitavimus, prout & nunc diligentius
 cogitamus, ut nos hic labor animo tam sincero sus-
 cipiamus, quam integra mente promptus est, cum vigi-
 lantissimo mentis intuitu possem hanc schismaticam in
 Dei ecclesia firmissimis proholos! radicibus creterea
 cerneremus, iustissimo more, acerbissimoque dolo-
 re vehementer & dritius angebamur; ita ut nos ter-
 ventissima caritate flagrantem impulsu fuimus eidem ma-
 nus praebere adiutores, salubri consulatione clericali
 quiescendo, viamque opportunam invenire cupientes,
 qua sequebatur unio desideratissima, sublato fundi-
 tus schismate, inventaque praedicta electissima fere
 per omnes, videlicet ut consentientes in papatu hanc
 verbo, Cede, beatissimum darent locum, cum do-
 mino Benedicto super hoc multitudine multique mo-
 dis pro viribus laborantes, ut inde, teste Deo, pax
 tranquilla, & unio suae universali ecclesiae redderetur:
 primo ad sacrum Concilium Constantiense re-
 tores nostros, & demum nos in propria persona,
 & postea solemnem & majorem ambassiatam nos-
 tram ad eundem dominum Benedictum destinan-
 do. Qui quidem in villa Perpiniani, & alibi
 una cum illustrissimis principibus, & meritissimis
 dominis regibus Romanorum & Arragonum, &
 ceteris dominis praetatis ab his, qui congregati fue-
 rant in praetato sacro Concilio destinatis, & quam-
 plurimis ambassiatoribus regum Franciae & Ang-
 liae, ac ceterorum aliorum Christianitatis princi-
 pum, ex parte nostra per publicas schedulas eum-
 dem dominum Benedictum humiliter requisiverunt;
 ut attento quod dominus Angelus, alias Grego-
 rius.

ANNO CHRISTI 1416.

M. C. C. C.

M. C. C. C.

ANNO CHRISTI 1416.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

M. O. A. M. O. A. M. O. A.

tius, & dominus Baltasar, alias Joannes, &c. prout in supradicta regia Navarre.

In quorum omnium & singulorum presentium testimonium sigillum nostrum impendens jussimus presentibus apponendum, & per notarium publicum infrascriptum conscribendum, & signandum. Acta fuerunt a Orthesii, die tertia Augusti, anno Domini MCCCXVI. Presentibus magnificis & potentibus viris dominis Arcaubaldo de Fuxo, domino de Novalis, & Mattheo de Fuxo germanis militibus: Arnaldo de Albano canonico & Oloranensi, bacallario in decretis, consilario, & Joanne de Garfo, secretariis nostris.

Et ego & Menenaldus de Nolio, clericus diocesis Constantiensis secretarius predicti domini Comitis, notariusque publicus generalis in omnibus terris, & districtibus ejusdem domini Comitis, ad mandatum ejusdem domini Comitis, me hic subscripsi, & sigillum meum apposui.

Sequitur decretum suspensionis sententiarum, & processuum in diversis obedientibus.

Sacrosancta Synodus Constantiensis, &c. Ut terraque olim dominorum ad obedientiam per gratiam Dei simul & ac unite in pace concordari, & sincera caritate, sine cujus radice fructus bonus non surgit vivere valeant, & conservari, omnes & singulos procellus, & censuras ecclesiasticas per quoscumque judices, commissarios, executores ab olim dicto Joanne, & aliis quibuscumque deputatis ad quoruncumque instantiam contra quoscumque, qui auctoritate dicti olim Gregorii mediate, vel immediate, quocumque, seu qualiacumque beneficia ecclesiastica, in & sub illustrium principum dilectorum ecclesie filiorum dominorum Ludovici comitis Palatini Rheni, &c. ac Joannis, Stephani, & Othonis Germanorum suorum Bavarie ducum & Henrici & VVilhelmi ducum Brunsvicensium & Lunenburgensium, ac Hermannii, & Ludovici Langraviorum Hassie dominiis assecuti sunt, occasione hujusmodi beneficiorum emissas, latas, & fulminatas, & eorum effectum, & omnia & singula ex eis facta tandem, donec per eandem Synodum, vel futurum summum Pontificem, ubi quando, & in quibus locis realis obedientie dicti olim Gregorii dici fuisse debeat, declarari contigerit, suspendit & relaxat: ac quascumque causas inter quoscumque super hujusmodi beneficiis coram quibuscumque, & in quocumque statu pendentes usque ad dictam declarationem etiam simili modo suspendit realiter, & cum effectu. Inhibens omnibus & singulis, etiam quocumque prefulgeant dignitate, ne contra suspensionem, & relaxationem hujusmodi aliquid attentare presument. Ac decernens ex nunc irritum, & inane, si quid contra premissa a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quid fuerit realis obedientia Gregorii XII. Pape? Circa hoc tempus in Concilio explicata Questio, in Superiori decreto demum memorata.

Ex M. C. Cesareo Vindobonensi Dott.

Um queritur, Quid, quando, & ubi sit vel dici debeat realis obedientia olim Domini Gregorii Pape XII. in sua obedientia nuncupati? Ut ad responsionem deveniatur, est advertendum quod ista questio videtur suborta propter unum Capitulum, a sacrosancta Synodo Constantiensis, anno Domini MCCCXXV. quarta die Julii in sessione publica, quando duz obedientie, videlicet dicti olim Domini Gregorii & olim Domini Joannis XXIII. in sua obedientia nuncupati, conjuncte fuerunt & unite. Fuitque cessio dicti Domini Gregorii sublocuta. Inter cetera promulgatum, quo cavetur, quod dicta Synodus Constantiensis omnia & singula, per illum Dominum, qui dicebatur Gregorius XII. in sua reali obedientia, apostolica auctoritate, mediate vel immediate, alias canonice vel rationabiliter usque tunc gesta, facta, dispensata, ordinata, concessa & instituta, ex certa scientia ratificavit, & ex superabundanti cautela ad certitudinem boni approbavit atque firmavit, statuens & ordinans, quod ex causa vel oc-

casione schismatis, seu cujuscumque macule aut inhabilitatis ex eo provenientis, non valeat infringi vel contra ea excipi, aut in dubium revocari, non obstantibus dispositionibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Aliis enim volentibus dicta verba, in sua reali obedientia, intelligere vel interpretari sit, aliis sic: Prout unumquemque sua ratio vel discretio, aut quandoque forsan affectio ducit vel trahit ad late vel ad stricte intelligendum eadem: Dubium est exortum.

Ad quod taliter potest responderi, quod, ut locus sit dicto Capitulo, & quantum ad eum intellectum sufficit, realis obedientia dici aut ceteri potest fuisse obedientie respectu rei habita seu recepta, & exhibita aut preserta actualiter seu habitualiter, suumque effectum sortita.

B Dico, habita seu recepta: Quia capitulum loquitur de sua obedientia, scilicet superioris. Dico exhibita &c. Quia obedientia est relativa ab inferiori ad superiorem. Dico respectu rei, ad differentiationem personarum, presertim singularium seu privatarum, non publicarum. Rem autem intelligi republicam spiritualem, seu ecclesiam, prout ecclesia particularis dicitur congregatio fidelium alicujus particularis districtus, vel loci, civitatis, castri, oppidi, ville, aut parochie. Cujus videlicet presidentes ibidem republicam seu ecclesiam representantes, & incolae communiter, olim Domino Gregorio Pape obediebant. Etiam posito, quod aliqua particularis vel singularis aut privata persona aut plures eidem non obedissent.

Vel potest dici brevius, dum queritur, quae sit obedientia realis? Respondetur, quod est obedientia effectualis aut universalis alicujus loci, districtus, civitatis &c. Nam obedientia singularis aut particularis vel privatae personae vel plurium, nullius auctoritatis est effectus in aliqua universitate, quamdiu manet in terris suis &c.

Quando autem & ubi debeat illa realis obedientia ceteri vel dici fuisse, de quo forsan magis contenditur: Potest responderi, quod tunc & ibi fuit realis obedientia olim Domini Gregorii, quando & ubi dictus Dominus Gregorius fuit in possessione, vel quasi, jurisdictionis Papalis, sive in aliquo districtu vel loco aut civitate, sive in oppido, castro, villa aut parochia.

Vel clarius: Quando & ubi dictus Dominus Gregorius publice & communiter pro Romano Pontifice venerabatur, & ejus legatorum, nunciorum aut Commissariorum mandata tanquam apostolica recipiebantur, timebantur, & eis parebatur, alterius quoque pro Papa se gerentis mandata spernebantur & non curabantur ibi, & tunc realis censetur obedientia fuisse.

Hoc autem apparere potuit ex communi fama, ac ex dispensationibus, & aliis gratiis apostolicis, ibidem publice admissis vel recusatis. Et presertim ex nominationibus publice factis in die Parasceves, in orationibus, & in vigilia Pasche in hymno: Exultet nunc &c. & similibus, nec non in sermonibus quotidianis, in quibus nominatim pro Papa orare populus exhortabatur, ac etiam in citationibus, monitionibus & aliis mandatis sive censuris ecclesiasticis, apostolica auctoritate fulminat, vel emissis, admissis vel expulsi.

Verum, ut opiniones seu phantasie aliquorum clarius declarentur, dici potest, quod ista obedientia realis potuit esse vel fuisse magna, major vel maxima, aut parva, minor vel minima. Et in qualibet illarum pro sua qualitate idem juris censetur ex paritate rationis quoad effectum dicti capituli consequendum.

Potuit itaque esse vel fuisse magna, ut in una civitate, & dioecesi per totum: Major, in aliqua parte, provincia tota: Maxima, ut in Christianitate tota: Parva, ut in civitate sola: Minor, ut in castro, oppido vel villa: Minima, ut in una sola parochia.

Et in quocumque illorum fuerint, sortiri debet effectum capitulum memoratum.

Hac creditur & presumenda est fuisse intentio deputatorum, dictum capitulum concipientium, imo totius facti Concilii statuentis.

Quod

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

Quod autem hoc sit verum, probatur aliquibus rationibus, facti, & juris, quæ inferius subequantur.

Et primo, in facto, notorium est, quod nedom provinciarum aut civitates vel dioceses fuerunt in schismate primario ab invicem divisæ quoad obedientiam quondam domini Urbani Papæ VI. & Clementis VII. hinc inde nominatarum: sed etiam inter se in pluribus locis, castris à castro, villa à villa, parochia à parochia, in eadem diocesi, & quandoque in eadem civitate, vel in eodem castro, oppido aut villa, fuerunt parochiæ divisæ, prout fuit in provinciis Moguntina, Colonia, Trivirensis, Remensis & Bituntinensi, atque in diocesis Coloniaensis quoad dominium seu territorium communicatis Clevenensis, Trevirensis quoad partem Comitatus Luzelburgensis & ducatus Lotharingæ, Constantiensis, Lutianensis, Curienfis & Basiliensis, quoad dominium Ducis Aultrici, atque Comitatus Sabaudis, Tornacensis, quoad partem Flandriæ, & Cameracensis, quoad partem Brabantiarum, atque Leodiensis, secundum alterationes sol factas diversimode successive. Et verisimile est, quod in consensibus dominorum Regum Franciæ & Angeliæ circa mare, aliorumque Regum & Principum seu magnatum diversarum obedientiarum in plerisque locis similis divisio habebatur. Et hoc non solum obedientiarum diversarum ab invicem, sed etiam in aliquibus locis neutralitate vel subtractione ab utraque obedientia diversarum. Hoc autem non dicitur, habito respectu ad personas, sed ad loca, civitates, territoria, vel etiam parochias, quarum respectu realitas seu effectualitas attendi potest. Licet enim Parisiis fuerit realis obedientia quondam Clementis VII. multæ tamen fuerunt ibi particulares personæ studentes & alii de obedientia quondam domini Urbani. Et sic alibi fuit in multis civitatibus, villis, castris, oppidis & parochiis & e contra. Et quamvis tunc non esset usitatum vocabulum illud realis quoad obedientiam nominandam, prout patet ex supradictis: tamen habebatur respectus ad rem, & non personas, etiam in simplici obedientia obmandanda.

Nec ab aliquo in consideratione diversarum obedientiarum crederetur habitus fuisse respectus ad personas singulares, vel ultra, aut extra tempus, res aut loca, videlicet civitates, castra &c. ubi & quando dictorum contententium aliquis fuerat in possessione vel quasi jurisdictionis spiritalis; Idcirco etiam in Concilio Pisano, dum aliqua facta duorum tunc contententium ratificarentur & approbarentur, fuerunt inter cetera posita ista verba, videlicet: Temporibus & locis, in quibus eisdem realiter & libera obedientia præstabitur, prout in capitulis statutorum dicti Concilii reperitur. Non est autem verisimile, quod mens illius Concilii fuerit tunc solum providere provinciis & civitatibus ab invicem divisis, prout opus erat. Alioquin infinita de hujusmodi restarent in obedientia olim domini Joannis, vel saltem usque ad præsens Concilium restarent providenda, quibus tamen Pisani Concilium crediderat providisse. Sed certum est, quod ita in præfatis provinciis & diocesisibus dicto Pisano adherentibus fuit a tempore Pisani Concilii & antea, quoadcumque & ubicumque de una obedientia in aliam fuit tranivolatam, prout pluries & in multis locis dignoscitur contigisse, irrefragabiliter observatum, quod etiam in minimis plebiculis gesta alias rationabiliter fuerunt confirmata seu approbata. Minime ergo sunt mutanda, quæ certam interpretationem tanto tempore habuerunt, &c.

Item, tempore conceptionis dictorum capitulorum in Concilio Constantiensi, dum de prædicto capitulo collectio ferret inter deputatos, fuit clare dictum, quod in civitatibus Coloniaensi & Moguntinensi fuissent & essent plures particulares personæ de obedientia olim domini Gregorii. Et talis particularis obedientia fuit reputata personalis. Quia præfidentes illis civitatibus & communiter incolæ eam fuerunt de alia obedientia. Unde, ne impetrationes talium personarum particularium possent præjudicare aliquibus aliis in civitate.

Concil. General. Tom. XXVII.

atque in aliis similibus casibus, quin potius ut dicta ratificatio seu approbatio haberet respectum ad rem, videlicet civitatem vel castrum &c. Et ut illustribus dominis, Ludovico, Comiti Palatino, & fratribus ejus, Ducibus Bavarie, nec non Henrico & Bernardo, Brunsvicensium Ducibus, & Landgraviis Hassiæ, atque insignifico Carolo de Malatestis, & eorum subditis, provideretur: De quibus fuit tunc clare dictum & manifestatum, quod multa habuerunt castra, villas & territoria in diversis provinciis, & diocesisibus, Moguntinensi & aliis, tunc inter se nominatis, quarum tum Præfules ac etiam Macropoles sive civitates essent de aliis obedientiis extra territoria eorum: Et ne etiam gratia illis vel aliis a domino Gregorio concessa se extendere ultra territoria, aut forte essent concessa extra territoria sive obedientia: Ideo dicta verba habebant, & ad infra illius voluerunt omnibus sinceris mentibus rationabiliter providere. Fuit etiam tunc dictum, quod quamvis per hujusmodi satisfactionem adeo & tam multis singularibus personis præjudicaretur in privatis juribus suis, propter hoc tamen non esset tantum bonum, obque ista pax & unio publica omnitenda. De quibus & aliis supradictis credendum, reverendissimos dominos, Patriarcham nunc Vice-Camerarium, Turonensem, qui multum rationabiliter loquebatur, Mediolanensem, Viennensem, Rigensem & Gneanensem Archiepiscopos, Bathonicensem, Sarisburiensem, Gebenensem, Dolensem, Concordiensem & Tholonensem Episcopos, qui ut plurimum cum aliis ad hoc fuerunt deputati, venrosimiliter recordari.

Potest etiam dici, quod consideratio communi modo loquendi, de obedientia, quæ a tempore schismatis inolevit, verbum realis in nullo restringit, vel qualificat verbum obedientia, vel ejus significatum, sed est potius expressivum ejus, quod alias per verbum obedientia debet intelligi juris interpretatione, in casu nostro, quia verba sunt cum effectu intelligenda. Et ita videtur practicum esse, prout ex supra & infra scriptis elicitur satis clare. Et sic addere verbum realis, est modus loquendi juri conformis. Sicut dicitur quis esse in reali possessione, vel tacere realem possessionem, vel traditionem aut solutionem, vel mutuum reale &c. Et tamen in istis & similibus realitas nihil aut modicum superaddit, sed quandoque solum excludit fictionem. Præterea si licuit, & subventum esset tribus civitatibus de provincia Trevirensi, videlicet Metensi, Verdunensi & Tullensi, & parti ipsius diocesis Trevirensis, quod non sequebantur suum Metropolitanum cum clericali, & similiter in multis partibus aliarum diocesisum, quæ tam hinc quam inde non sunt secute Metropolitanum, imo nec Episcopos, ut superius est deductum: Cur non liceret, ut subventum sit similiter in casu isto, maxime, ubi duas obedientias sunt ad paria & non ad imparia per Concilium judicatum, prout ex multis verbis capitulorum clare apparet, videlicet, dum dicitur per Concilium, ut istæ duæ obedientiæ, una alteri, & altera alteri conjungantur: Et alibi, salvo honore utriusque obedientiæ, quæ verba & similia pluries repetuntur.

Ex quibus & similibus apparet, quod cum illis de obedientia domini olim Gregorii, non tanquam eam redactis vel conjunctis, ut aliqui molientur, sed potius tanquam cum pacis & unionis reatoribus, & quantum in eis fuit, factoribus, vel ad minus cum ceteris pari passu ambulantiibus, prout est agendum. Suntque verba in tam favorabili materia, præsertim consideratis ambulationibus, & linguarum momentum justis suspensionibus & reservationibus, ac super omnia publica utilitate, iustissime interpretanda & amplianda, nec ultra tenus restringenda, maxime, quia per latam interpretationem scrupulus tollitur, & conscientiam magis tranquillatur, quam per strictam. Et sacri Concilii decus & honor magis vertatur in lata interpretatione, ut pacis satietat, quam in stricta, per quam pacis & conventionibus Concilii derogatur.

Quo

Quo

Quod autem dicta interpretatio sit etiam jura conformis, imo de jure taliter & non aliter faciendi, satis patere potest cuilibet intelligenti, tam in obligationibus, quam in actionibus & in exceptionibus, servitutibus, maneribus, privilegiis, & aliis, quae in utroque jure reperiuntur, per reale & personale distincta, nec non interdictis ecclesiasticis, quae licet non ita clare per hujusmodi distinguantur, tamen considerata doctrina inter speciale seu locale interdictum & generale, aliqualiter praedictis assimilantur. Haec enim omnia ideo ibi seu tunc dicuntur realia, quia ubi & quando effectum suum sortiuntur, habito respectu plus ad rem, seu ad locum, quam ad personam. Et quoniam forsitan non adeo clare reperiuntur obedientia personalis & realis distincte in jure scripto; tamen consideratis juribus & Doctorum notis, de acquirenda, retinenda & recuperanda possessione jurium, sive rerum incorporalium, praesertim jurisdictionis & simillium, loquentibus, ista doctrina satis juridica, maxime in casu, qui a Juris Doctoribus non est clare comprehensus, sed est raris & fere inauditis, finitris affectionibus cessantibus reperietur.

Item, cum in obedientia gradus assignent a superioribus ad inferiores, & in omni inferiorum obedientia praesupponi debeat communio & gratia Sedis apostolicae, mirum est, quod aliqui volunt, quod in obedientia Papae exhibenda ad Archiepiscopum seu Metropolitanum respectu principaliter sit habendus, ut secundum eos ibi & tunc solum dicatur fuisse realis obedientia, ubi & quando Archiepiscopus obedit. Quasi non liceat subito jure Papae secundum suam conscientiam rationabiliter obedi, nisi quatenus Archiepiscopus distinxerit faciendum. Si enim realitas ista obedientiae penes aliquam personam Papae inferiorem ponderari deberet, haec potius esset Episcopi vel Primatus immediati in sua diocesi, quam Archiepiscopi in provincia reputanda. Considerato quod Archiepiscopi non nisi in certis casibus jurisdictionem habent in subditos Episcoporum, Episcopi vero semper. Quodque Episcopi a centum annis & ultra semper fuerunt immediate Papae obligati per confirmationem ab eo acceptam, & juramentum praestitum sicut Archiepiscopi. Et ultra hoc certum est, quod jam diu cessarunt Concilia provincialia in multis partibus, praesertim Alemanniae, confirmationes & visitationes Archiepiscoporum, & aliae antiquae observantiae non frequentantur, adeo, quod paucus vel nullus ad Archiepiscopos, nisi in suis diocesis, & satis raro, in appellationum causis, jam multo tempore habitus est respectus. Considerandum etiam est, quod papalis jurisdictionis, tam contentiosa quam voluntaria, a centum annis & pluribus circiter, fuerit in subditos Episcoporum & Archiepiscoporum, nedum in civitatibus, sed etiam in castris, oppidis & villis, imo frequenter in minimis parochiis magis exercita aequaliter, quam temporibus antiquis. Nec ergo mirum, si etiam quandoque in parvis parochiis praeter Episcopum, vel ad minus Archiepiscopum, ad Papam habeatur respectus. Dico vel ad minus Archiepiscopum, quia fateor decere, & juris esse, quod in novitatibus circa hujusmodi acceptandis vel inchoandis, saltem consulatur Episcopus, vel requiratur, sibi que deferatur, in quantum jure Papae voluerit rationabiliter obedi. Sed valde fecus est in casu nostro. Nam dominus olim Gregorius potius remansit in possessione, continuando eandem & retinendo in dominiis Principum praefatorum, quam ipsi Principes, vel eorum subditi aliqui circa papatum innovaverunt. Remanserunt namque in terminis prioribus, ab Urbano VI. imo a Gregorio XI. a tempore unionis inchoando, & per successores veniendo usque ad tempora Concilii nunc instantis in civitate Constantiensis, &c.

Quod si forte praetendant aliqui, subditos se qui debuissent Archiepiscopos, vel etiam Episcopos adherentes Concilio Pisano, cum jam secundum eos res fuerit iudicata &c. Advertant isti, quod quia post Pisani Concilium nondum erant omnes prolixitates tam juris quam facti enodatae,

imo nonnullae forsitan majores prioribus surrexerunt: Idcirco Deo operante sacrum Concilium Constantiense ad viam cessionis, non obstantibus gestis Pisanis, iterato voluit devenire. Quam quia olim Joannes XXIII. nominatus profecit noluit accipere, sed de facto fugiendo refutavit, licet illa concurrerent, tamen ideo maxime de cathedra ejectus fuit. Etiam talia, ut praemittitur, pretendentes, reincident in disputationem jam sopitam, volentes videlicet plus unam obedientiam iustificare quam alteram. Cum tamen, ut praescribitur, illa duae obedientiae ad paria sint iudicatae.

Denique videantur bene capitula conjunctionis obedientiarum olim Domini Joannis, & olim domini Gregorii ex una, & olim domini Benedicti, parte ex altera, & ex illis indubie per publicam reperietur effectualis interpretatio verborum, de quibus est questio, & praesertim in 2. 4. & 5. capitulis Narbonae conclusis consideratis limitibus Regum & Comitatum obedientiae olim Benedicti, qui etiam fuerunt quandoque in eadem diocesi divisi. Considerato etiam, quod cum illa obedientia clare per Concilium est convenitum quod nullus habeatur respectus ad processus Pisanos, seu aliqua gesta ibidem. Cur ergo Gregoriana obedientia, quae praecessit, quantum in ea fuit, dando pacem Ecclesiae, imo quasi ab initio Constantiensis Concilii semper se eidem submitit, & in omnibus conformavit, strictiores & praedjudicialiores interpretationes sortiri deberet, quam illi, quoad hoc non prohiberi; & ultimo venientes. Non enim causandum foret, aut murmurandum Gregorianis, si postremo venientes tantandem recipere, quam qui venerant ante. Sed si postremo in uno eodemque casu & respectu praeposuntur & honorantur & Gregoriani, quod absit, vituperantur & perstringuntur, atque praedjudicium patiantur, tunc non prohibet evangelium murmurare, &c.

Ultimo, si liceret ponere os in caelum, & utcumque spiritualia dijudicare, quid mirum, quod Episcopi aut alii Praelati inferiores, vel etiam Principes, aut potestates saeculares, Deo devoti & religiosi, videntes, aliquos Archiepiscopos aut alios Praelatos, ut cum pace multorum Deo amabilium Praelatorum sermo fiat, quae sua sunt, & non quae Jesu Christi, querere, saecularibus negotiis se die noctuque implicare, spiritualia abjicere, Sedem apostolicam nihil aut modicum revereri, imo ut Sedes ipsa & ejus jurisdictioni super eos deprimatur intendere, & de commissa sibi provincia vel diocesi non nisi temporale lucrum vel commodum procurare, sibi cogitant & suis subditis per aliam viam salubriter providere. Maxime, ubi de schismate agitur, in ejus casu etiam inferiores Praelati & saeculares Principes, tempore novissimi schismatis nondum ad plenum sedati, Reges & Principes ac potestates saeculares, in quibuslibet trium obedientiarum, majora & plura effectualiter constat operatos esse, quam Archiepiscopos, Primates, aut Praelatos alios spirituales. Utinam per hos, vel illos aut alios quoscumque semel largiretur Altissimus dare pacem Ecclesiae in diebus nostris, & propter gloriam sui nominis Christi fideles ab infinitis calamitatibus & stru-ctis misericorditer liberare. Amen.

S E S S I O XXII.

Ex prima editione.

De unione Ambaxiatorum Regis
Aragonum.

De Jovis decimaquinta mensis Obobris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto, indictione nona, fuit celebrata sessio generalis in majori Ecclesia Constantiensis, ad hoc specialiter deputata, & reverendissimus pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Mediolanensis schedulam tenoris subsequenti legit & publicavit.

Decre-

ANNO CHRISTI 1516.

Decretum locationis Ambaxiatorum Regis Arragonum.

Accointentur, talis est: Misericordie divina episcopi, etc. Post lecturam vero prelati dominus Archiepiscopus Mediolanensis prelatas litteras convocatorias legit alta voce, in dicto ambone exfessus.

ANNO CHRISTI 1516.

Sacrosancta Synodus Constantiensis considerans, quod ad suam & suorum ad hoc deputatorum instantiam, oratores carissimorum Ecclesie filiorum Jacobi & Joanna, Regis & reginae Jerusalem & Sicilia illustrium, requisiti fuerunt, ut quoniam expectantur oratores carissimi Ecclesie filii regis Castellae & Legionis illustris hac ad Synodum venturi, ad persolvendum cum ipsa Synodo Ecclesie unionem; placeret eidem oratoribus dictorum Regis & Reginae, dimittere locum, quem in loco sessionis puer tenent, tanquam qui eidem Oratoribus dicti Regis Castellae venientibus debebitur: & durante presentis concilio, vadant ad partem suam immediate post Ambaxiatores etiam carissimi filii Regis Angliae illustris. Ideo eadem Synodus decrevit & statuit, quod ob hoc, seu veniant, seu non veniant dicti Oratores Regis Castellae, non prejudicetur eidem Regis & Reginae & eorum Regni, nec dictis Oratoribus suis eorum nominis, aut alii quibuscumque, quoad locum & honorem, qui sibi in hac Synodo debentur, tam in sessionibus, quam in processionibus & in aliis quibuscumque. Et si contingat, quod medio tempore aut adventum Oratorum dicti Regis Castellae, aliquis vel aliqui Oratores alterius Regis sederent in loco predicto, ambaxiatoribus dictorum Regis Jacobi & Joanna Reginae dimisso; declararet eadem sacra Synodus, quod hoc erat de tolerantia, permissione & gratia, & pro hac vice dimittant; & quod per hoc illi vel illi nullum jus acquiratur ex sessione predicta, nec prejudicetur dictis ambaxiatoribus Regis & Reginae predictorum, & regis, ac processioibus, vel alii adibus, qui concurrerent in hac Synodo.

Post hac autem reverendus dominus magister Antonius Taxal generalis ordinis beatae Mariae de Mercede, in dicto ambone exfessus, legit schedulam tenoris subsequens.

Schedula lecta per ambaxiatores Regis Arragonum.

Nos Joannes Raimundi Flech comes Cariona, frater Antonius Taxal sacrae palacie magister, generalis ordinis beatae Mariae de mercede, Raimundus a Xatmar miles, Sperans in Deo Cardone jurisperitum, Gundifalvus Garfia de sancta Maria decretorum, & Michael de Navers utriusque juris, doctores, oratores & Procuratores illustrissimi principis & domini nostri domini Alphonsi Regis Arragonum, etc. volentes & intendentes adimplere conventionem Narbone initam inter serenissimum principem & dominum Sigismundum Romanorum & Hungariae regem, & procuratores, nuncios & legatos presentis congregationis Constantiensis ex una, & etiam Oratores & Procuratores ac nuncios dominorum regum Castellae, Arragonum & Navarrae, necnon illustrium principum dominorum Fuxi & Armoniaci comitum ex alia partibus; presentavimus nos in hoc loco coram paternitatibus vestris, offerentes nos ad exsequendam dictam conventionem, & omnia, & singula contenta in ea. Et sic nunc attendentes, quod in primo capitulo dictae conventionis continetur, quod convocatio fiat per prelatos ceterosque viros ecclesiasticos huius congregationis, per litteras quae dirigantur ad dominos principes & alios de obedientia domini Benedicti Papae decemtertii quondam nominati, & vice versa, quod praefati domini Reges & principes de obedientia dicti domini Benedicti faciant per litteras convocatorias ad vos praenominatos prelatos, ceterosque dominos de congregatione praesenti, vel per suos ambaxiatores vel Procuratores mittendas; vos hic in Constantia congregatos convocabunt: & attendite etiam quod convocatorie litterae pro parte vestra dicto domino Regi Arragonum presentate fuerunt, volumus & nos satisfacere dicto capitulo, cuius tenor, quantum ad litteras convocatorias quae in eo

Litterae convocatorias.

Misericordie divinae Episcopi, Presbyteri, diaconi, Cardinales patriarchae, Archiepiscopi, praetati, & ceteri in Constantia Provinciae Maguntinensi in Christi nomina congregati; illustri Principi Ferdinando Dei gratia Arragonum & Siciliae Regi, salutem & ecclesiasticam unionem felicitate interni.

Quamquam misericordiae Domini neque moris-ram potest, neque ejusdem tempora desinere possunt; in dies attamen, quos diligit, castigant. Compertum habemus, quod flagellat; ut in tentatione, praeventum faciat, & probatos ampliori tribulatione proficiant. Ipse siquidem permittente, a triginta octo annis & amplius populus ejusdem peculiaris, qui Christiano nomine gloriamur, afflicti sumus peccatis & execrabili schismate praesenti, cuius occasione omnium per nos prosequi modorum status contraximus est. Ut cessaret angelus percutiens, Altissimus exoravimus, & indeisse ad id adores nostros & animos optavimus: propitiatur populo suo misericors Dominus, deprecamur, & secundum altitudinem caelestis terra corroboret misericordiam suam super timentes se. Unde quamquam variis perpessi fuimus pro pace Ecclesiae consequenda labores, & per anni circulum & ultra circa hoc vacaverimus, nondum venit dies Domini, in qua pace frui optabamus, verum appropinquat: speramus in eius auxilio, quia arrhas ipsius reperimus. Nam dominus, qui Gregorius duodecimus in sua obedientia dicebatur, sua sponte cessit: sic & dominus, qui Joannes XXIII. dicebatur, facere voluit, atque fecit. Ut autem hoc idem faceret dominus Petrus de Luna, qui Benedictus decemtercius in sua obedientia nominatur, legatos & nuncios nostros ad serenitatem vestram, & ipsum cum serenissimo Romanorum rege venerabiles & reverendos patres, & doctissimos viros archiepiscopum Turonensem, & alios collegas destinaveramus. Qui quidem dominus Petrus admonitus, rogatus, exortatus & requisitus humiliter, apte, debite & iudice, confessionem per ipsum iure divinae pacis & humanae & alias multipliciter debuit facere nobis, sed hucusque distulit atque differi in totius Ecclesiae scandalum, ac populi Christiani iacturam & animae suae detrimentum. Quam quidem confessionem ut faceret, per vos fuit dictus dominus Petrus de Luna requisitus pluries per principes & comites notabiles obedientiae suae. Idcirco ut filii per matrem suam comparentes, nitimur, & quantum in nobis est nisi sumus pacem predictam obtinere, & animos virtuosorum virorum ad hoc allicere: quatenus in illo, qui est verus Ecclesiae sponsus, congregati unum simul, matrem Ecclesiam divisa uniamus; & indecentia qualibet qua dicti schismatis occasione pullulant, tollamus, & de medio auferamus. Hinc serenitatem vestram obsecramus per viscera misericordiae Dei nostri, & per asperitatem sui pretiosissimi sanguinis, & per pretium redemptionis nostrae evocamus, requirimus & monemus, quatenus ob Dei nostri reverentiam ad tractandum una nobiscum super infra scriptis veniatis, & subditis vestros, qui possunt & debeant conciliis generalibus interesse, quos una vobiscum praesentibus convocamus, monemus, inducatis, & eisdem auctoritate a Deo vobis tradita, quam potestatis culmina intra Ecclesiam principatus proprio decore levatis, & de eodem reddituri estis rationem, iuxta dispositionem vobis traditam modum convocatis, ut infra vos: menses immediate sequentes, praesentationem Perpignanensi aut Barcinonensi de praesentibus faciendam, concordatam in capitulis die decemtertio Decembris proximo lapsi Narbone super materia unionis firmatis; (de qua quidem praesentationis certificabimini in Constantia:) comparatis ad schisma sedandum, unionem Ecclesiae procurandam, reformationem etiam ipsius Ecclesiae tam in capite quam

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

in membris complemenda, & de iusticiam dicitur Bene-
dicitur effectualiter faciendam, & ad dilectionem futu-
ri Romani Pontificis procedendum, ac pro ad iusticiam
suis & rationibus, qua ad generale Concilium de iu-
re pertinent & spectant. Per hoc anim populum
quem Christus suo sanguine pretioso acquisivit, in
unum vult ad gloriam eternam consequendam, apta
mente, ac debitum Deo & Ecclesie matri nostre
reddidit, eternaque retributionis premia consequi
poterit.

Datum & actum Constantie in Ecclesia Cathedra-
li dicitur loci, in qua pro premissis fueramus congregati
secundo Nonas februarii, anno a Nativitate
Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto, A-
postolica Sede vacante.

Postquam autem prefatus Archiepiscopus suam lectu-
ram complevisset, Ambaxiatores dicitur Regis Aragonum
valentes satisfacere dicitur capitulo, dixerunt per orga-
num prefati Magistri Antonii Taxal, ut sequitur:

Nos oratores & procuratores illustrissimi principis
domini Alphonsi, domini nostri Regis Aragonum, &c.
convocamus vos omnes prelatos, & ceteros dominos
de hac congregatione, iuxta tenorem dicitur capituli.

Deinde prelati, & ceteri in ipsa congregatione
assistentes, per organum dicitur Archiepiscopi Medio-
lansenis responderunt in hunc modum:

Nos miseratione divina Episcopi, Presbyteri &
diaconi Cardinales, Patriarche, Archiepiscopi, Epi-
scopi, prelati, & ceteri hic congregati, dicitur con-
vocationem acceptamus, & offerimus nos paratos sine
dilatione quacumque ad procedendum ad ulteriora. Et
insuper requirimus vos oratores & procuratores praedi-
ctos, qualenus ad unionem faciendam nobiscum pro-
cedatis iuxta tenorem tertii capituli conventionis praedi-
ctae, quod incipit: Tertio, quod prefatus de obe-
dientia domini Benedicti, &c. Oratores vero Regis
Aragonum responderunt per organum dicitur domini
Antonii Taxal, dicentes: Nos oratores & procura-
tores praedicti, dicitur nomine unimus nos vobis iuxta
tenorem capituli antedicti. Nos domini prelati & cete-
ri dixerunt, & responderunt per organum domini Bar-
tholomaei Archiepiscopi Mediolansenis, ut sequitur:

Nos miseratione divina Episcopi, Presbyteri &
diaconi Cardinales, Patriarche, Archiepiscopi, Prae-
lati, & ceteri hic congregati, supra dictam unionem
vestram acceptamus, & e converso nos vobis procura-
tores praedicti dicitur nomine iuxta tenorem dicitur
capituli unimus. Et sic tam prelati, quam Ambaxia-
tores praedicti dixerunt submissa voce: In nomine
Patris & Filii & Spiritus Sancti. Et super premissis
petunt instrumentum & instrumenta hinc inde. Et
presidentes pro nationibus, ac Cardinalis Othienis
pro collegio Cardinalium, responderunt, placet.

Quibus sic peractis, prefatus dominus Ambaxiator
Regis Aragonum descendit ambonem, & recessit
in sacrum, in quo sedebant Ambaxiatores Regis Fran-
ciae. Et interpositis fuerunt inter eosdem in hunc mo-
dum. Primo enim in primo loco sedebat egregius vir
Joannes de Gersono cancellarius Ecclesie Parisien-
sis, sacre Theologie professor, Ambaxiator Franco-
rum Regis. Et post eum sedebat dominus Joannes
Raimundo Floch comes Cardona, Ambaxiator Ar-
ragonum Regis, & sic de singulis.

Quibus sic ordinatis, & in bona concordia comple-
tis, reverendissimi domini Cardinales ac ceteri domi-
ni ac prelati pluralibus se induerunt, mitras capi-
tibus imponentes: & reverendissimus pater dominus
Joannes Episcopus Othienis sanctae Romanae Ecclesie
Cardinales, in eadem sessione praesidens assistens. as-
sumptis secum diacono & subdiacono, & aliis, ut
est moris, diaconus dixit alta voce cantando. Ora-
te. Et hoc dicto, omnes genibus flexis per aliquod
tempus intervallum oraverunt, &c. omnibusque ca-
rimonibus completis solemniter, prout est de more alia-
rum sessionum, lectione Evangelio, Hoc est praecur-
sum in eum, ut diligatis invicem, Archiepiscopus
Mediolansenis legit decreta & capitula sequentia.

Ex concessu vocum Ambaxiatorum Regis Ar-
ragonum.

Sacro sancta Generalis Synodus Constantiensis in Spi-
ritu Sancto legitime congregata, ex certa scientia
& etiam certis ex causis animos dicitur Synodi specia-

litter moventibus, pro bono pacis & unionis redin-
tegranda in Ecclesia sancta Dei, statuit & decernit,
ac infra semper protestatione infra scripta, quam in
omnibus infra scriptis capitulis: & in singulis eorum
partibus voluit habere pro repetita, liberaliter con-
cedit dilectis Ecclesie filijs, nobilibus, religiosi &
egregii viri Joanni Raimundo Floch Cardona Com-
muni, fratri Antonio Taxal sacrae paginae Magistro,
Generali ordinis beatae Mariae de Mercede, & Rai-
mundo de Xantin militi, Sponsanti in Deo Cardona
Jurisperito, Gundisavo Garza de sancta Maria de-
cretorum, & Michaeli de Navaris utriusque juris,
Doctoribus, oratoribus, procuratoribus, Ambaxia-
toribus & consiliariis clarissimi ipsius Ecclesie filii
Alphonsi Regis Aragonum illustris, & pro majori
robore & firmitate cum dictis oratoribus praesenti-
bus convenit ac pacificiter, quod oratores praesenti-
bus praesentes, & alii venturi oratores ejusdem Regis
hic durante Concilio, & pro hoc vice tantum, tenen-
tam habeant vocem, tante virtutis & auctoritatis,
quanta esset voces omnium prelatorum, ecclesiasti-
carumque personarum, regnum & terrarum ipsius
Regis, que possidet intra & ultra mare, que ad
Generale Concilium sunt assuec vocari; & hoc in
hac natione Hispanica in qua erunt: quodque per
hoc Concilium expediatur negotia per nationes, iux-
ta modum qui in praesenti Concilio habentis observa-
tus est.

Item, quod a clarissimi Ecclesie filii, Reges Castellae,
Portugalliae, & Navarra illustris, habeant
eamdem gratiam, que etiam ex nunc intelligitur con-
cessa; in quantum ipsi vel procuratores eorum habere
eam voluerint; ipsi tamen Regibus Castellae & Na-
varra observantibus capitula in civitate Narbonensi
inter dilectissimum Ecclesie filium Sigismundum Ro-
manorum & Hungarie Regem illustrem, & dilectos
etiam ipsius Ecclesie filios, procuratores & nuncios
dicitur Synodi ex una; & procuratores & oratores
praedictorum Regum Castellae, Aragonum & Navar-
ra, & dilectorum Ecclesie filiorum Fuxi & Arme-
niaci comitum partibus ex altera, concordata.

Item, quod praedicta concessio valeat pro prelati
& personis ecclesiasticis praedictis, tunc a Concilio
absentibus. Item solemniter protestatur, quod praedi-
cta concessio atque statuta, decreta, conventiones,
& pacta huiusmodi omnino intelligantur facta sine
aliquo praedictis capitulorum praedictorum, in dicitur
civitate Narbonensi concordatorum: quibus capitulis
concordatis ac concordiae dicitur sanctae Synodus omni-
no stare intendit, nec ab eis in toto vel in parte re-
cedere; & ita in praesentia oratorum praedictorum
solemniter protestatur.

Subsequenter idem Archiepiscopus legit in ambo-
ne quae sequuntur.

Sacro sancta Generalis Synodus Constantiensis, in
Spiritu Sancto legitime congregata, viso & con-
siderato capitulo secundo in capitulis Narbonensibus,
inter clarissimum Ecclesie filium Sigismundum Roma-
norum & Hungarie, &c. Regem illustrem, & dile-
ctos etiam ecclesie filios, procuratores & nuncios
dicitur Synodi ex una; & procuratores & oratores
clarissimorum dicitur Ecclesie filiorum, Castellae, Ar-
ragonum & Navarra Regum illustrium, & dilecto-
rum Ecclesie filiorum Fuxi & Armeniaci comitum
partibus ex altera, concordatis, quod incipit: Se-
cundo, quod dicitur convocationes hanc, &c. Deinde
Esnito dicitur capitulo legebat haec verba: videlicet:

Volens in omnibus observare dictum capitulum,
promittit, ratum habet, securat, & specialiter con-
firmat ac noviter firmat, ac statuit & decernit in
omnibus & per omnia, prout in dicitur capitulo con-
tinetur. Viso etiam quarto capitulo dicitur capituli
concordatorum, quod incipit: Quarto, quod per dictum uniu-
ersum Concilium, &c. abolet, tollit, annullat eadem
sancta Synodus quoscumque processus, sententias, ordi-
nationes, statuta & penas, ut in dicitur capitulo
quarto supra descripto continetur, usque ibi & Et
quod statuatur, &c.

Item, statuit eadem sancta Synodus, quod nunquam
de cetero ratione vel occasione dicitur schismatis aut
adhuc dicitur domini Benedicti, & sui praedeces-
soris domini Clementis, possit contra dicitur Ro-
gas.

M. capit.

M. capit.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Es. principes, & alios de obedientia diti Bonedicti A Collectione Barberiniana, & duobus mss. Germanicis.

Sessio de unione Ambaxiatorum Arragonum.

Quinto, quod per dictum forandum capitulum & Concilium, &c. eadem sancta Synodus approbat, laudat, confirmat, & multo modo quo fieri potest, plenissime firmat omnes & singula dispensationes, gratias & concessiones factas per dominum Bonedictum predictum quibusvis personis sua obedientia, de quibusvis dignitatibus, ut in dicto quinto capitulo continetur; usque in eam primam requisitionem facta eidem domino Bonedicti per Reges & principes sua obedientia, ut in ipso capitulo continetur. Vgo etiam undecimo capitulo, quod incipit: Undecimo, quod dicitur dominus Rex, &c. Et attentio quod dicitur in dicto undecimo capitulo ibi: Et quod in prima sessione dicta Sancta Synodus, &c. facta, concedat, servat & ordinet in omnibus & per omnia, prout in dicto undecimo capitulo continetur.

Omnia praemissa tam praetati, ceterisque notabilibus viri sessioni interessentes, quam oratores saepe facti, expressis iuraverunt. Iuramenta autem praedicta omnino Concilii & aliorum quorum intererat, de ipsius Concilii mandato requisiverunt & receperunt, & reverendi patres domini Jacobus Rhodius a parte dextera, in qua sedent Episcopi & Presbyteri Cardinales, & Thomas Polton sancta Sedis Apostolicae protoprotarius a parte sinistra, in qua sedent diaconi Cardinales & ceteri.

Quibus praetatis praefatus dominus Mediolanensis legit schedulam tenoris sequentis: Et praedicta omnia & singula intelligantur, & locum habeant, se oportente tenore omnium & singulorum capitulorum Narbona concordatorum, quibus & eorum cuilibet dicta sancta Synodus stare intendit, nec ab eis, vel eorum aliquo in toto vel in parte recedere. Ad quam ex parte nationum & dominorum Cardinalium fuit responsum, Placet. Datado dominus Antonius Taxal legit quamdam schedulam tenoris subsequens:

Schedula acceptationis, per Ambaxiatores Regis Arragonum lecta.

NOS Joannes Raimundus Florens Comites Cardona, frater Antonius Taxal sacra pagina magister, Generalis ordinis beatae Mariae de Marce, Raimundus Zamora miles, Sponsus in Deo Cardona jurisperitus, Gandisartus Garza de sancta Maria decretorum, & Michael de Navero, utriusque juris Doctores, oratores, procuratores, Ambaxiatores & consiliarii Illustrissimi principis & domini nostri Alphonsi Regis Arragonum, &c. dictis nominibus & quolibet ipsorum nominum, omnibusque aliis melioribus modo, via, jure, forma, causa & nominibus, quibus validius & efficacius possimus & volumus, omnia & singula decreta, statuta & praesentationes, necnon conventiones ac pacta per sanctam generalem Synodum Constantiensem nobiscum dictis nominibus facta & edita, & quae nunc sunt servata & servanda, ipsa habentes pro sufficienter expressis, & solemniter repetitis, vice & nomine domini nostri Regis praefati, ac omnium regnum & terrarum suarum, acceptamus, assentimus, approbamus, & solemniter confirmamus: & similiter sicut ipsa Synodus praesentata est, quod non intendit recedere a capitulis in praedicta civitate Narbonensi concordatis, de quibus in decreto praesentis Concilii nunc de proximo edito, quod hic volumus habere pro expresso & specifico declarato, facta existit mentio specialis, ita & nos dictis nominibus & quolibet eorum solemniter protestamur. Et super omnibus superius descriptis, promotores Concilii petierunt instrumenta. Et similiter Ambaxiatores Regis Arragonum per organum Antonii Taxal hoc idem petierunt.

Praedictis paratis, Antonius Taxal fecit collationem ad commendationem Regis & Reginae Arragonum, assumens pro themate, Rex tuus venit, Matth. 21. Qua collatione facta, reverendissimus pater dominus Franciscus tituli sanctorum Cosmae & Damiani Cardinalis, nomine Synodi respondendo Antonio Taxal, fecit brevem collationem, dicens: Exultemus omnes in Domino. Post hujus collationem ceperunt omnes cantare hymnum, Te Deum laudamus, &c. Et oratione dicta, fuit cantata Missa de Spiritu Sancto per reverendissimum patrem Cardinalem Aquitensem vulgariter nuncupatum. Adha fuerunt hoc anno, indictione, mense & loco quibus supra, &c.

IM nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris, & Filii & Spiritus Sancti. Am n. Noverint universi, & singuli, tam praesentes, quam futuri, quod anno a Nativitate Domini MCCCCXVI. Indictione nona, die vero Jovis quinta decima mensis Octobris, hora sexta post mediam noctem in Ecclesia majori Constantiensi provinciae Moguntinae tunc sessio sacrosanctae Synodi solemniter & devote tentata & celebrata pro unione sanctae matris Ecclesiae, & pro extirpatione haereticorum pestiferique schismatis inveterati, & aliorum peragendorum pro unione & concordia totius populi Christiani. In qua sessione acta fuerunt quae sequuntur.

In primis egregii & honorabiles viri domini Egidius Martini, & Valasus Petri legum famosi Doctores, & Ambaxiatores & nuntii serenissimi principis domini Regis Portugalliae & Algarbii quaedam protestationes fecerunt, & delecto protestati iuravit, prout in quadam papyri schedula, quam ibidem de praefatis Ambaxiatoribus praefati domini Portugalliae Regis de verbo ad verbum alta & intelligibili voce perlegit, plenius continetur, cujus quidem schedulam tenor de verbo ad verbum sequitur talis:

Protestatio Portugallensium.

Quia licet potestas secularis subiciatur, & succumbat spirituali & Ecclesiasticae casualiter; regulariter tamen una distincta est ab alia; nec altera illarum, quod spectat ad aliam usurpare habet, nec suam saltem mittere; quia utraque a Deo omnium creatore, & singulorum direttore constituta est, una, ut spiritualibus, & spiritualiter, altera vero ut corporalibus rebus & temporaliter praesit.

Et propterea distincta sunt a omnia per Reges & Regna, quae per Christianos a Deo dominatore totius universi cognoscuntur: & cuilibet Regi commisit gladium executionis ad vindictam malorum, & protectionem bonorum: in quo includitur protectio catholicorum, & Ecclesiae sanctae Dei. Ex inde scriptis Apostolus, quod obediendum est Regi tanquam praecellenti & a Deo misso, propter quod honori cuilibet Regi debetur a toto universo, qui sibi exsolvendus est iuxta auctoritatem sacram dicentem, reddite quae sunt Caesaris Caesaris. Ex quibus apparet, quod honores debentur cuilibet Regi est per se coronae, sui que domini, & regiminis, sive administrationis, quam remittere non potest sine iniuria, & honorificentiae diminutione aliorum Regum, regni que sui, & regnicolarum suorum. Descendendo igitur ad speciem appellativam ad praedicta; videndum emanarunt litterae Apostolicae a Papa tunc in Sede Petri sedente, quarum tenore vocabatur, & convocatum fuit generale Concilium ad civitatem Constantiensem Moguntinae provinciae: ad quod fuerunt convocati & invitati omnes Reges, praetati, & principes, ac quicumque alii ad generale Concilium convocari & invitari consuevi; & specialiter ad tria in eisdem litteris expressa, videlicet ad extirpationem schismatis, & Ecclesiae unionem, haereticumque extirpationem, reformationem status ecclesiastici in capite, & in membris; ratione quarum materiarum non solum expressi in eisdem litteris intelliguntur convocati, sed etiam omnes catholici & fideles Christiani, propter materias & causas convocationis, quae omnes & singulos fideles Christianos, & catholicos tangunt, & ab eis veniunt approbandae determinatione, aut consensu. Deducto igitur ad notitiam serenissimi principis Regis Portugalliae & Algarbii, quod mandatum Apostolicum huiusmodi emanasset, & propterea vocatus & invitatus ad veniendum, aut mittendum ad generale Concilium, iuxta formam dicti mandati, licet iuxta & rationabili causa potuisset se excusare, cum & vocavit in exercitu & congressu contra inimicos fidei, contra quos dextera Dei sibi assistente, praevaluit, & civitatem & Cepta nuncupatum in eorum territorii obtinuerit, qui est portus ad suscipiendum Catholicos, cum declinaverint ibi ad invadendum inimicos Crucifixi; tam n cupiens, & desiderans esse particeps tanti boni, sicut illa tria, propter quae convocatum est generale Concilium; per hoc declarando mentem suam, quod iussuriam, auxilium, & favorem, in quibus Ecclesiae sanctae Dei,

M. d. lvi.

M. d. lvi.

ad

ANNO CHRISTI 1416.

in MS. de Jo. 1416.

cal. 1416.

in MS. de Jo. 1416.

Dei, totique populo Christiano habet suffragari, consiliari, & auxilium dare, non vult, non intendit derogare hujusmodi iustis, & rationabilibus excusationibus noluit, nec vult uti: quia immo suos Ambaxiatores, duos barones, & milites, & duos Doctores ad ipsum Concilium misit, & destinavit cum sufficienti mandato ad consentiendum & peragendum juxta materias subjectas & incumbentes. Qui in generali congregatione proposuerunt, admittique fuerunt & informati, quod Concilium distinctum esset per nationes, & quod concludenda in Concilio, primo in nationibus deliberarentur: quia nulli erant de natione Hispanica, qui adhuc incepissent se congregare per modum nationis ad deliberanda, concludenda, & decernenda per Concilium, & in sessione publica: & etiam invitati per quamplures & diversos, oriundos de Regnis & natione Hispanica, voluerunt incipere nationem juxta modum & formam aliarum nationum, prout, & quemadmodum de jure & ratione ad ipsos spectabat. Sed requisiti, & exhortati pro parte nationum aliarum, videlicet Italicæ, Gallicanæ, Germanicæ & Anglicanæ, & per deputatos earumdem, ut dissimulare vellent, & superfedere, causa deferendi gratiose & amicaliter Ambaxiatoribus serenissimi Regis Arragoniæ de proximo tunc venturorum, & ut per hoc allicerentur ad se unendum, cum aliis nationibus, & cum eis facerent Concilium generale ad bonum unionis Ecclesiæ universalis; & non percipientes aliquem solum latere in his, sicut nec forte latebat, annuerunt libenter propter tantum bonum quod affectat, & appetit Rex serenissimus Portugalliæ dominus eorum, qui eos ad hoc misit, & etiam destinavit. Sed postquam applicuerunt Constantiam Ambaxiatores prædicti, & serenissimi Regis Arragonum propter aliud, quod gratiose annuerunt antedicti Ambaxiatores Regis Portugalliæ serenissimi, incepit eis esse onerosum, & diminutum juris & honoris Regalis celsitudinis Regis Portugalliæ: & inde secutum est, quod Ambaxiatores serenissimis Regis Arragonum, qui juxta capitula concordata in Narbona inter Romanorum Regem invictissimum, & Ambaxiatores, sive nuncios missos per generale Concilium Constantiense ex una, & serenissimum Regem Arragonum partibus ex altera: statim, quod de notat semotionem temporis intervalli, debuisset obedientia sua venire cum obedientia ad faciendum generale Concilium, & cum ea unum generale & universale Concilium fecisse, & deinde procedere ad ulteriora juxta tenorem dictorum capitulorum in Narbona concordatorum: Tamen intervenientibus quibusdam plus sapere volentibus, quam expediebat, & ad alios fines, quam sint illi, propter quod fuerit generale Concilium convocatum, prout satis intellexerunt & intelligunt præfati Ambaxiatores serenissimi Regis Portugalliæ, & per media exquisita, loco & tempore specificanda per eisdem Ambaxiatores, dissulerunt hoc facere fere per mensem cum dimidio. Et medio tempore tractatum est quod peterent, antequam unirentur, sibi concedi, quod ipsi Ambaxiatores præfati serenissimi Regis Arragonum, qui in numero sunt sex, quorum tres sunt Ecclesiastici, alii vero sæculares, & laici, utriusque viri maxime nobilitatis, prudentiæque, litteraturæ, & gravitatis, a Concilio, & per Concilium, ut in natione Hispanica constituenda voces eorum essent tantæ virtutis, & auctoritatis, quantæ essent voces omnium prælatorum & singulorum de clero vocari consuetorum ad generale Concilium, regnorum, terrarum, & dominiorum, quæ habet, & possidet ipse Rex Arragonum serenissimus citra mare & ultra mare, sive insulis, qui hoc petierunt, & per nationes certas obtinuerunt deputari etiam nomine collegii dominorum Cardinalium etiam per modum patris: & se faciunt audiri, quod per consensum nationum, & dicti collegii in sessione publica, & generali Concilio obtinebunt hæc sibi concedi, & auctorizari. In quibus, & per quæ quamplurimum præfatus Rex Portugalliæ serenissimus, jusque suæ coronæ, sui que Regni atque honoris dicitur, & justitia offenditur & etiam opprimitur, & non solum ipse, sed etiam Rex, & Regnum Castellæ, & etiam Navarra. Sed dicitur quod cum illis dictis Ambaxiatoribus dicti Regis Arragonum serenissimi bene se concordabunt, & si tota læsio retorquetur, remaneatque, & residet in injuriam & detrimentum dicti Regis Portugalliæ se-

renissimi, regni que sui, ac suorum; ex eo quod præsupposita concordia inter prædictos dominos Reges serenissimos, & Ambaxiatores eorum, videlicet Castellæ, & Navarra, & dicti Regis Arragonum, sane non erit, & est in potestate, & beneplacito Ambaxiatorum præfati Regis Arragonum serenissimi concludere, & facere concludi secundum præfatum conclusionem, quod placebit eis in natione Hispanica, secundum morem hæcenus observatum in nationibus prædictis, in quibus concluditur super positis in deliberatione, a pluralitate votorum; per hoc intervertendo observantiam antiquam generalium Conciliorum, in quibus procelsum est, & semper per capita, & voces: & sic pro nihilo habebuntur, & habentur serenissimus Rex Portugalliæ prædictus, Regnumque suum, & prælati, ac illi de clero regnorum, & dominiorum suorum, & Ambaxiatores sui in hoc sacro Concilio. Et per hoc subjevidentur tacite & per quamdam consequentiam Rex ipse, regnumque suum, & regnicolæ, clerusque, & populus ac dominia sua Regi Arragonum; qui tamen Rex Portugalliæ tenet regna sua, terras & dominia sua libere, & libera sine recognoscendo a quocumque alio vivente in terris, nisi a Deo solo rectore suo maxime in temporalibus, quemadmodum & ceteri Reges Hispaniarum, prout dicunt, & recitant historiæ, & gloriose Doctores: Quorum regum Hispaniarum ipse est unus; qui non potest, nec etiam debet facere, & qui nunquam fecit novitatem, nec fieri permisit in Regnis suis, nec dominiis; Domusque sua Portugalliæ admittit Ecclesiæ Romanæ & Sedis Apostolicæ provisionem, de qua si grandi non immerito fecit mentionem: quam alii Reges, & Principes dicuntur eam facere non potuisse, nec per consequens hoc sacrum Concilium, in quo præfati, dominantur, & concludunt prælati & personæ ecclesiasticæ, nec detrahere, nec diminueri in tantum honori suo, & juri Regnorum suorum. Et quia ultra prædicta abhorrentur totaliter voces, & vota prælatorum & aliorum de clero Regnorum & dominiorum suorum Catholicorum, & qui in obedientia Ecclesiæ Romanæ semper peristerunt, per fictas voces illorum, de quibus scitur, quod non venirent ad hoc sacrum Concilium generale, sed in schismate perse verarent, ne opinioni Ambaxiatorum dicti domini Regis Arragonum adhæreant: Opprimaturque justitia & veritas, quia prælati, & illi de clero Regnorum Trinacriæ, Corsicæ, &c. qui sunt in dominio Regis Arragonum, & aliorum dominorum suorum in insulis positorum, qui veraciter sunt alterius nationis, includuntur in dicta concessione, ut inde possit in dicta Hispanica natione residuum superare, & ad beneplacitum & voluntatem dictorum Ambaxiatorum concludere, quod alter non possit. Unde Spiritus Sanctus suo sancto dictamine per tales fictiones aut fallacias non influit gratiam suam, nec videtur adesse, sed potius abesse; nec talia dicere, quæ tamen sine tanto turbine offensaque justitiæ, & veritatis poterant melius fieri, & ordinari, prout petierunt dicti Ambaxiatores; videlicet quod ipsi cum dominiis suis, & serenissimo Rege Navarra ac dominiis suis facerent unam nationem. Idcirco nos Egldius Martini, & Valasus Petri legum Doctores, Ambaxiatores & Nuncii serenissimi Regis Portugalliæ, & Algarbil, non valentes hoc sine dissimulatione pertranfire dubitantes non immerito aliter quamplurimum reprehendi, in absentia præfatorum baronum, & militum, quorum sumus collegæ absentium de presenti causa visitandi invidissimum Regem Romanorum, ad quem iverunt; protestamur in his scriptis, prædictam concessionem vocum prælatorum dicti regni Arrag. ac terrarum eidem subjeclarum factam prædictis Ambaxiator. esse nullam ipso jure, & minime debere obtinere roboris firmitatem.

Protestamur etiam in his scriptis sæpe, & sæpius, & instanter, ac instantissime, quod quidquid fuerit ordinatum, dispositum, & concordatum deinceps post hujusmodi protestationem per tales voces sit contra jus, & justitiam concessas, sit nullum, irritum, & insane; & etiam quidquid ex hujusmodi vocibus, & aliis quibuscumque hujus Concilii, & aliorum Prælatorum quorumcumque cujuscumque conditionis, status, dignitatis aut præeminentiæ processerit, sit etiam nullum, nullum, fiat ex eisdem damnatum, detrimentum, seu præjudicium serenissimo domino nostro Regi, nec regnis suis, nec etiam prælati, & beneficiati, aut quibuscumque personis, & terris, nec eidem

in MS. glif. 1416. & c.

in MS. de quo capitulum, Grande.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

eidem domino nostro subiectis, quodque nullam habeant, nec habere debeant executionem, nec obedientiam in regnis, terris aut dominis praetati domini nostri Regis: nisi quatenus, & in quibus dominus noster Rex certificatus & informatus prius de mea praesenti protestatione, voluerit, sibi que videbitur, & placuerit; nec etiam faciat praedictum aliis beneficiatis hic existentibus praedictorum regnorum; cum ad eos spectat de jure, ut supra dictum est, habere praedictas voces; & non alios nomine praetatorum absentium, & non consentientium praetato concilio, immo expresse contradicentium.

Et de hac protestatione, ac protestationibus per nos Ambaxiatores praenominatos facta & factis cum tenore hujus schedulae, petimus a vobis dominis Apostolicae sedis protonotariis & notariis hic praesentibus, & quolibet vestrum unum, duo, & amplius, & quot expedierint instrumenta, & specialiter a vobis Martino Luppi notario, ad perpetuam rememoriam & testimonium praemissorum.

Quibus peractis, ut praefertur, in finem, & effectum, ut omnia, & singula agenda in concilio cum tranquillitate & concordia perpelli possint, de mandato Concilii, & Synodi praedictae ascenderunt ambonem, in quo litterae, decreta, & adus dictae Synodi legi, & publicari solent, reverendissimi in Christo patres & domini, domini Joannes Patriarcha Antiochenus, & Bartholomaeus Archiepiscopus Mediolanensis; Qui quidem Archiepiscopus legit alta, & intelligibili voce schedulam hujusmodi tenoris.

Sequitur decretum locationis Ambaxiatorum regis Arragonum: ut supra in hac sessione.

Qua schedula, ut praefertur, lecta, reverendissimi in Christo patres domini Franciscus Aretinensis Episcopus pro natione Italica, Joannes Patriarcha Constantinopolitanus pro natione Gallicana, Nicolaus Episcopus Merseburgensis, laevis protestationibus alias factis, pro natione Germanica, Patricius Cortagensis pro natione Anglicana, ac etiam reverendissimus pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis S. R. E. Cardinalis & Vicecancellarius pro sacro Collegio Cardinalium, responderunt, *Placet*.

Post quae, protestatione facta per egregium legum doctorem dominum Ardecinum de Novatia advocatum consistorialem, cujus protestationis tenor in quadam papyri schedula, quam idem Ardecinus in suis manibus tenebat, describitur, & cujus schedulae protestationem hujusmodi continentis tenor de verborum inferius describitur; praefatique Ambaxiatores serenissimi principis domini Francorum regis surrexerunt: & ad aliam partem, videlicet ad locum immediate post Ambaxiatores serenissimi Principis domini Regis Angliae accesserunt, ibidemque sederunt, semper in suis protestationibus persistendo, prout in dicta schedula per dictum Ardecinum tradita, de qua superius sit mentio, continetur; cujus quidem schedulae tenor sequitur in haec verba:

Protestatio Ambaxiatorum regis Jacobi, & Joanae Reginae.

Reverendissimi patres & domini. Audito & plenius intellecto hoc decreto praesentis sacrosanctae Synodi Constantiensis in hoc sacro Concilio praesentialiter lecto, & divulgato, cujus tenor per omnia talis est, *Sacrosancta Synodus, &c.* Ambaxiatores praedictorum serenissimorum principum Regis Jacobi & Reginae Joanae conjugum, ut retro sedentes in hoc loco immediate post spectabiles Ambaxiatores serenissimi Regis Francorum, qui locus eidem competit, nomine & pro parte praedictorum domini suorum Regis Jacobi & Reginae Joanae, absentibus Ambaxiatoribus serenissimi regis Castellae, nequeunt praetato decreto hujus sacri Concilii, in quantum eis forte contrarium est, consentium praestare, cum super hoc a dictis eorum dominis serenissimis Rege & Regina mandatum non habeant, nec eisdem decreto valentes contraire, tanquam obedientiam filii, & pro bono sanctae unionis, Deo dante perficienda, a praedicto eorum loco & sessione recedunt; & vadunt ad locum eis deputatum immediate post praedictos spectabiles Ambaxiatores serenissimi Regis Angliae juxta seriem decreti praedicti, qui locus eisdem deberet & competit, advenientibus dictis Ambaxiatoribus regis Castellae: protestatione pra-

Amiffa quod per hanc discessum a dicto eorum loco, & accessum ad praedictum locum immediate post ipsos dominos Ambaxiatores Regis Angliae accessionem & moram ibidem sentendam per ipsos dominos Ambaxiatores serenissimi Regis Jacobi, & Reginae Joanae, nullum praedictum generetur praetatis serenissimis Regi, & Reginae, aut praedictorum regno Siciliae, aut praedictis eorum Ambaxiatoribus, in possessione, seu quasi, dicti loci; hoc per eos aut quoscumque alios actus factos, vel fiendos jus aliquod seu possessio alicui, seu aliquibus acquiratur. Cum enim non differant, vel dimittant animo perdendi ipsius possessionem, seu quasi, in quacumque in corpore & in animo insistant, & intendunt insistere in futurum, sed ab eo ea vice dumtaxat se transferunt, & ad praedictum alium locum, ut praefertur, deputatum accedunt, ex ipsis gratia & tolerantia pro hac vice dumtaxat concessa, de quibus supra sit mentio, pro bono unionis praedictae, Deo auspice, consequenda, juxta continentiam decreti praedicti. Quodque etiam nullum praedictum generetur eidem Regi & Reginae, aut praedictorum regno, aut dictis eorum Ambaxiatoribus in sessionibus, processionibus, vocibus, loquelis, & aliis actibus quibuscumque factis & fiendis tam in hoc sacro Concilio praesenti, quam futuro, quam etiam in Romana curia, aut in alio loco, vel aliis locis quibuscumque: Et petit instanter & instantissime, tam de praetato decreto, quam de praetatis protestationibus, a vobis dominis Protonotariis & aliis personis publicis in hac sacrosancta Synodo & congregatione praesentibus, & a vestrum quolibet, unum, duo vel tria publica instrumenta, cum interclusionione praesentium, eis fieri, & in debita & legitima forma vallata eis tradi, idem continentia in Cessatu; & de iis, & maxime de praedicto decreto a praetata sancta Synodo bullas hujus sacri Concilii eis concedi, ad praedictorum serenissimorum dominorum suorum Regis & Reginae, dictique eorum regni Siciliae, & ipsorum Ambaxiatorum certitudinem, & cautelam, ad futurorum perpetuam memoriam. De quibus protestationibus, & petitionibus non recedunt per quemcumque actum huic forte contrarium, ad verum, vel diversum, nisi expresse renunciarent eidem.

Postea vero supervenerunt illustrissimus Princeps dominus Raymondus Floch, Comes Cardone, magnae religionis ac scientiae vir, Fr. Antonius Taxal sacrae theologiae professor, Generalis ordinis sanctae Mariae de Mercede, nobilis & potens vir dominus Raymondus Xatinar, miles, nobilis vir Speransin Deo Cardona juris peritus, ac venerabiles, & egregii viri domini Gundisalvus Garcia de sancta Maria decretorum, & Michael de Navero utriusque juris doctores, oratores, procuratores, Ambaxiatores, & consiliarii illustrissimi principis domini Regis Arragonum: & ascenderunt ambonem praedictum. Et antequam aliquid dicerent, seu proponerent, venerabilis & circumspexus vir magister Joannes Campani, praefati serenissimi Regis Francorum procurator, quaedam protestationes facit, & realiter protestatus fuit, ut in quadam papyri schedula continetur, quam de verbo ad verbum alta & intelligibili voce legit, ut sequitur:

Protestatio pro Rege Francorum.

Cum Legati serenissimi & Christianissimi Francorum Regis, qui ad tollendum difficultatem & contentionem quamdam inter quosdam aliorum serenissimorum Regum Legatos super assignandis sedibus & locis, Legatis serenissimis Regis Arragonum ad hoc sacrum Concilium destinatis, ad uniendum eundem dominum Regem Arragonum cum eodem Concilio, ne praetextu difficultatis hujusmodi, & dicta fienda unio dicti domini Regis Arragonum, quod ipsi una cum praedictis legatis praefati domini Regis Francorum alternate sedendi pro ista vice, & in isto Concilio, & loco Constantiae dumtaxat: protestantur quod talis concessio, & alternata sessio praedicta, serenissimo Francorum Regi, aut suo juri, suisque Legatis & honori praerogative sedis in Conciliis generalibus non praedictet, nec per hoc praetato domino Regi Arragonum, aut suis Legatis jus ibidem alternate sedendi cum Legatis Regis Franciae acquiratur, sed reputetur dicta concessio de speciali gratia in favorem unionis, & pro ista vice, ut praefertur, dumtaxat: & hanc protestationem

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratio...

Quibus solemnitatibus, devotionibus & orationibus...

Et attento quod dicitur in dicto xi. capitulo...

Quibus ut superius, describuntur, tam solemniter...

Juramenta autem predicta nomine dicti Concilii...

Quibus juramentis, ut praefertur, praestitis...

Et praedicta omnia, & singula intelligantur...

Qua responsione per verbum, Placet, per praedictos...

De quibus omnibus & singulis superius descriptis...

in decretis, & Joannes de Scribanis de Placentia...

Quis, ut superius scribitur describuntur, solemniter...

Qua collatione, ut praefertur, facta, idem reverendus...

Acta fuerunt haec anno, indictione, die, mese, loco...

54 superius in sessione...

Adde, quod...

58 supra in sessione...

ANNO
CHRISTI
1416

ANNO
CHRISTI
1416

cilis & Procuratoribus, nonnullisque notabilibus & egregiis, magnificis & preclaris viris in grandi numero, & multitudine copiosa scribis interes-

sentibus in premissis. Adas, usque ad cessationem de papatu inclisus, si ip-
sum in Papam eligi contingeret, ut Cardinalibus
qui tunc erant, vel eorum majori parti impedito
videretur, atque post suam electionem ideam promi-
si & juravit; deinde condito postmodum etiam
purificata eussit: & deinde pro pace danda ec-
clesia promiserit & iuraverit, papam suo pratenso
cedere, altero videlicet, Joanne & Gregorio cum
eo contentente, cedente, mortuo vel eodem: qua
etiam conditio in ambobus, videlicet Joanne &
Gregorio pradiis, solemniter impleta est, ut pre-
fertur. Attendens igitur quod idem dominus, di-
ctus a suis, Benedictus, jam viginti duobus annis
completis, papatum secundum se tenuit, quibus tem-
poribus multisque modis ex parte regum,
principum, prelatorum & aliorum Christianorum,
tam sua, quam alterius obedientia, etiam post
Bristationem conditionum pradiarum, sui cumma-
gus & iuratis instantiis servasse, solemniter, hu-
militate & devoto requisiti, quatenus pro tollendo
huiusmodi schismate, & pro unione Ecclesie sancte
Dei vellet suo pratenso papam cedere, prout sa-
cundum omnium fidelium, seu majoris partis illor-
um iudicium tenebatur iure divino pariter & hu-
mano: quod facere ipse semper animo pertinaci at-
que effrenato, superbia ac timoris spiritu corru-
ptus, recusavit, & subterfugia quadam adhibens,
ad excusandum excusationes in peccatis, Ecclesiam
ipsam in huiusmodi schismate, quod ipse tollere po-
tuit, relinquens, nullam debitam curam aut dili-
gentiam sufficientem & effectivam adhibuit ad ip-
sum schisma tollendum; & Ecclesie unionem conse-
quendam; sed ad unum terrarum angulum in ca-
stro manitissimo Paniscola in litore maris, ubi ad
eum non esse: tutus accessus, se reculsit, ubi omni
suo posse prafatum inveteratum schisma nutrit &
servat, & impedimenta quacumque potest, prestat
& procurat, ne ad dictam unionem perveniri pos-
sit: qua omnia secundum sanctorum decreta heresim
inferant manifestam. Expropter super premissis &
aliis declarandis in processu, & latius exprimen-
dis, volens eadem sancta Synodus evacuare quod
ex parte est, ut sequatur perfectum, & ad ipsum
schisma penitus subvertendum procedere: licet pre-
missa omnia, notoria & vera communiter habeantur
& reputentur, & super illis tota fidelium clamor
multitudo, sibi ipsi satagens providere, quapro quoda-
m huiusmodi provisione remedium fundamento, com-
mittit devotissimis ecclesie filiis Guillelmo tituli S.
Marci, & Francisco tituli sanctorum Cosme &
Damiani, diacono Florentino, sancta Romana, Eccle-
siae Cardinalibus, Joanni clero Patriarcha Constans-
tinopolitano, ac venerabilibus fratribus Stephano
Dolensi, Roberto Saraburgeni, Episcopo, ac dile-
ctis Ecclesie filiis Jacobo clero Pavano, Guillelmo
Palermopoli, fratri Antonio Taxal Generali
ordinis beate Mariae de Mercede, fratri Marcellino
de Praga, sacra pagina professoribus, Michaeli de
Novari, Nicolao Wodis iuris utriusque, & Joanni
Bellos decretorum, doctoribus, & eorum majori
parti, quatenus super premissis omnibus & singulis,
ac eorum circumstantiis, dependentibus & connexis,
ac aliis ad ea quomodolibet facientibus, illor-
umque notoritate, fama & clamore, ac etiam qua
loca infensa constant viciniora dicto castro Paniscola,
ad qua si tutus accessus, summario & diligenter
inquirant; testes & alia probationum genera recipiant
& examinent; eorumque dicta & attestatio-
nes, & alia quacumque invenerint, in scriptis &
forma publica redigant, seu redigi faciant, & ea
etiam sacra Synodus representant & fideliter referant:
ut eunda ipsa Synodus procedat, decrevat & sta-
tuit, prout ad pacem & salutem Ecclesie & fidelium,
extirpationem schismatis & unionem ipsius Ecclesie so-
cundum iustitiam videbitur expedire. Datque eisdem
Commissariis & majori ipsorum parti, testes per
consuetudinem ecclesiasticam compellendi veritati testimo-
nium perhibere, & alios quoscumque prestantes ad
pradicta impedimenta coercendi, & alia facienda
circa premissa necessaria & etiam opportuna ple-
nam & liberam potestatem. Littera autem dicta ordi-
nationis, dictis Patriarcha Antiocheno pro omni-
bus dicta Synodi nationibus, & de ipsorum consen-
su respondit per verbum, Placet. Et prafatus do-
minus

SESSIO XXIII.

Ex primo
adventu.

Jovis die quintis mensis Novembris, anno a Na-
tivitate Domini millesimo quadringentesimo deci-
mesexto, indictione vena, fuit celebrata generalis
sessio in maiori Ecclesia Constantia, prafato eide-
dem sessione reverendissimo patre domino Joanne Epi-
scopo Ostiensi, sancta Romana Ecclesia Cardinali &
Vicecancellario. Fuitque cantatum officium Missae
de Spiritu Sancto per dominum Joannem Patriar-
cham Antiochenum. Quo expleto, legebantur lita-
nie, & alia habant qua in sessionibus fieri solent.
Eisdem completis, reverendissimus pater dominus
Bartholomaeus Archiepiscopus Mediolanensis legit &
publicavit ordinationem sancta Synodi sub tenore se-
quenti:

Commissio Deputatorum data super Informatione
summaria facienda ad effectum citationis perso-
nalis, & per edictum contra Petrum de Luna.

a. Ms. ano
Deo Domi-
no Jesu.

Acrosancta generalis Synodus Constantiensis in
Spiritu sancto legitime congregata, in auctore
pacis a uno Deo nostro Jesu Christo, qui sibi spon-
sam unam sanctam Ecclesiam sui pretiosis sanguinis
pretio comparavit: qua in Christo Jesu summo an-
gulari lapide crevit in templum sanctum in Domi-
no, iunbifque simul parietibus fecit utraque unum,
ut in pace haberet locus ajs: ad tollendum pacis
obstaculo, unioandamque scissuram fidelium, in qua
sile b Christi adversarius, caput ecclesie malignan-
tium, dolens satis & orbescentis, hominum constan-
tiam ex levia materia, caritatem in terra tenera,
quam in celo nequiverat habere; ipsius sponsa Chri-
sti per schisma pessiferum, prob dolor! ingens, &
tam distans, ut ipse triginta obo annorum, & com-
poribus jam peractis, caritatem valdegravit, rescidit
unionem. Quae licet in magna parte Spiritus Sancti
gratia in prafanti sacratissima generali Synodo ad
hoc precipue inter cetera congregata cooperante, d
contingenda sit per electionem & renunciationem do-
mini Balthasaris olim Joannis viginti tertii, & re-
nunciationem Angeli de Corerio, Gregorii duode-
cimi in sua obedientia nuncupati, qui inter se cum
domino Petro de Luna, Benedicto, decemtertio in
sua obedientia nuncupato, de papatu contentebant;
quorum Joannis & Gregorii Dei gratia in eadem
sancta Synodo obedientia sunt usque: alibc tamen
hostis illo unitatis & pacis, in soliqua parte, vi-
delicet in sua obedientia dicti domini Petri, Bene-
dicti decemtertii nuncupati, seu ajs parte, per
ajisdem domini Petri deritium, pertinaciam &
contumaciam, in grave & maximum scandalum uni-
versalis Ecclesie & Christiani populi, atque pericu-
culum fidei catholicae & ruina fidelium animarum,
scissam derinet, & lacrymabiliter valdegravatam: idcirco
eadem sancta Synodus inter cetera ad ipsum schis-
ma, & hereses alias extirpandum, procurandamque
ipsius ecclesie unionem, prafate congregata; consi-
derans quod prafatis attentis, eorum hujus reliqui
schismatis pondus in persona dicti domini Benedicti
consistit, & quod in eo solo stat, quo minus ipsum
schisma radicitus extirpatur, & per consequens ro-
saltes prafata unio ecclesie sancte Dei: & atten-
dens quod in tam distans temporibus, quibus hoc
schisma pessiferum e portradum est, omnium doctis-
simorum virorum Christi fidelium ingenia, etiam cum
summis studiis & laboribus, attentis maximo dif-
ficultatibus ejisdem schismatis, nullam viam pos-
sibilem & securam huc fidelium scandolo ad prafata
schisma extirpandum reperire potuerunt, pra-
ter cessationem de papatu omnium contententium: quam
viam idem dominus Benedictus vocatus a suis, vel-
let multorum Christi fidelium votu testatur, ante
suam electionem a suis in Papam, pro pace danda
ecclesie laudaverat & approbaverat, atque in ipso
conclavi quando fuit electus, promisi & juravit
prosequi unionem Ecclesie per omnes vias accommo-

b. Ms. ano
adventu.

c. Ms. ano
pietatum
compositis.

d. Ms. ano
nisi sit.

e. Ms. ano
votum.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

minus Officij nomine e. Regij Cardinalium famuliter
respondit: Placet.

Ex collectione Barbariniana, & ms. Lipsiensi.

ANno, indictione, & loco supradictis, die ve-
ro Jovis quinta mensis Novembris, hora o-
ctava post mediam noctem fuit sessio sacrosanctam
Synodi solemniter & devota tenta, & celebrata
pro unione sanctae matris ecclesiae, & extirpatione
horrendi schismatis in veterati, & aliorum peragendorum pro unione & concordia
totius populi Christiani: in qua sessione eadem fue-
runt quae sequuntur.

In primis reverendus in Christo pater dominus
Joannes patriarcha Antiochenus celebravit solemniter
& devota Missam de sancto Spiritu: post cuius
celebrationem reverendissimi reverendique in
Christo patres & domini domini sacrosanctam Ro-
manae ecclesiae cardinales, patriarchas, archiepi-
scopi, episcopi, ceterique prelati cappas ecclesias-
ticas, sive pluvialia induerunt, & mitras in cap-
itibus posuerunt, ut est moris. Et reverendissimi
in Christo pater dominus Joannes episcopus
Ostiensis, praefatus Romanae ecclesiae Cardinalis,
Vicecancellarius in eadem synodo praesidens, or-
natus pluviali & mitra pretiosa, diacono & sub-
diacono, & multis aliis in superpellicis, ut est
moris, praefatus diaconus dixit alta voce, *Orate.*
Et facta oratione, & aliis solemnitatibus atque li-
tania, diaconus incepit evangelium, alta voce
cantando, dicens: *Dominus vobiscum.* Responsum,
*Et cum spiritu tuo. Sequuntur sancti evangelij se-
cundum Matthaeum.* Responsum, *Gloria tibi Domi-
ne. In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulis
suos dixit Simoni Petro, &c.*

Quo evangelio lecto, & aliis solemnitatibus &
devotionibus finitis atque dictis, reverendus in
Christo pater dominus Bartholomaeus archiepisco-
pus Mediolanensis, & egregius & famatus vir do-
minus Ardecius de Novaria sacri Concilii Con-
stantiensis & consistorialis advocatus, ascenderunt
ambonem, in quo actus, litterae, & negotia sacro-
sanctae synodi proponi, legi & publicari solent;
& idem dominus Ardecius de mandato praefatae
synodi verbo tenus proposuit, & pro assumpto di-
xit. *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos
amici mei, &c.* dirigens in persona ecclesiae verba
sua ad sacrum Concilium & per multas susci-
ones, & multa notabilia dicta, dixit in effectu
quod a xxxviii. annis citra fuerant multi de pa-
pata contendentes, qui pro dolore ecclesiam Dei
& populum Christianum tenuerunt in divisione,
de quibus contendentibus Petrus de Luna, qui
Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatur,
fuit unus, & nunc ipse solus adhuc, quantum po-
test, nititur ipsam Dei ecclesiam sacrosanctam te-
nere divisam, & de facto scissam detinet, & la-
crymabiliter vulneratam, schisma nefandum in ea
posse tenus nutriendo, & velut alter satan, va-
rillis suis modis fallacibus & versutis exquisitis sa-
tagendo: propter quod clamat ipsa mater ecclesia
ad dominos in Spiritu sancto in presenti Concilio
in unum congregatos, tanquam ad fidelissimos e-
jus amicos, quod ipsi misereantur eidem, ut ipsam
tamdiu sua privatam lamina & decore suscipiant,
& ad pristinum unionis statum reducantur.

Recitavit etiam promissiones & juramenta ipsius
Petri de Luna, de dando pacem ipsi ecclesiae per
viam sui recessus, & etiam a requisitis sibi fa-
ctos per S. R. E. cardinales & reges, principes
& prelatos, & alios quamplures Christi fideles,
pro dando pace ipsi ecclesiae, ac universo populo
Christiano: de quibus omnibus non curavit, nec
aliquid de juratis & promissis adimplere curavit;
immo omnia pertinaciter recusavit, & recusat in-
cessanter: Propter quae concludendo requirebat idem
dominus advocatus, & instanter requisivit, quatenus
contra ipsum Petrum de Luna Benedictum
XIII. in sua obedientia nuncupatum, in sua ma-

Alitia & protervia pertinacem, & pertinaciter schis-
ma nocere nutriendum, & a fide & unione do-
minum, procederet, prout sacro presenti Concilio
pro unione ecclesiae sanctae Dei & tranquillitate
totius populi Christiani visum fuerit expedire.
Et etiam incontinenti propositione & requisitione
per ipsam dominum advocatum factis, magistri
Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis, sacri
Concilii Constantiensis promotores & procuratores
petierunt, & instanter requisierunt procedi contra
ipsum Petrum de Luna, prout praefatus dominus
advocatus requisierat. Post quae de precepto ne-
que ordinatione, & voluntate dicti sacri Concilii
praefatus dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Me-
diolanensis respondendo eidem domino Ardecio
legit, & publicavit ordinationem, & decretum
sacrosanctae Synodi sub his verbis:

3 Commissio Deputatorum, &c.

Post quam quidem lectionem, reverendissimus in
Christo pater dominus Joannes Patriarcha Antioche-
nus existens in ambone, pro omnibus nationibus, &
de consensu earundem nationum respondit, *Placet.*

Subsequenter venerabilis & circumspectus vir
dominus Sperans-in-Deo Cardona jurisperitus, v-
nus de ambaxiatoribus Regis Arragonum nomine
dicti Regis, & collegarum suorum ejusdem domini
dicti Regis, & collegarum in medio asurgentium
dixit, qualiter alias facissent certas protestationes
coram deputatis nationum, tangendo Anglicanam:
videlicet quod per eorum convocatorum in cum aliis
nationibus in procedendo, sedendo, sigillando, in-
cedendo, non latenderent, sive intelligerent, aut
generent Anglicanam nationem pro natione in sa-
cro Concilio Constantiensis. Quam quidem protesta-
tionem ex nunc repeterent, & eam pro repetita ha-
bere vellet, eidemque protestationi iure, via, &
modo quibus tunc facta fuisset ipsa protestatio, modo
protestarentur, & etiam pro repetita haberi vellet.

Ex adverso vero reverendi patres, Londoniensis,
Baroniensis, Sarisberienensis, Lichfeldensis, Norwi-
censis Episcopi, alique ambaxiatores illustrissimi
principis Regis Angliae, ceterique de natione An-
glicana se levaverunt; & per eos venerabilis & cir-
cumspecti viri domini Augustini de Pisis, sacri con-
sistorii advocati, volentes, ut assererent, similem
protestationem facere. Et quadam sibilatione, vel
saltem tumultuatione verbalis facta per supposita
Concilii, praesentibus domini ambaxiatores domini
Regis Arragonum recesserunt de congregatione.

Quibus ambaxiatoribus Regis Arragonum recedenti-
bus, & silentio in Concilio facta, idem domini E-
piscopi de Anglia ambaxiatores, ceterique domini
protonotarii & procuratores domini praelatorum
absentium nationis Anglicanae, & supposita ipsius
nationis, & converso se levaverunt: & per eos praefati
Augustini de Pisis repetierunt nominibus eorum
propositis & procuratoribus, & a protestationem, decre-
ta facta in aliis sessionibus, & faciendam pro ipso rege
Angliae, & toto regno, & natione Anglicana, illisque
protestationibus & decretis firmiter inhaerere pre-
tenderunt.

Quibus protestationibus factis, fuit verum in
debitum, an proposita sibilatione factum, sive sibilati-
onem in Concilio, quod vox domini Patriarchae
Aniocheni non fuisset bene per omnia supposita
intellecta, per quam prius respondebat loco omni-
um nationum ad propositum, *Placet.* Et pro ha-
bendo clariorem intellectum placuit congregationi,
quod dominus Patriarcha iterum ascenderet ambo-
nem, & de novo ad idem responderet. Qui quidem
dominus Patriarcha Antiochenus ascendit ambonem
de novo ad mandatum Concilii sive nationum Con-
cilii in presentantium ad supradictam tunc proposita, &
etiam respondit, *Placet.* Similiter reverendissimus pater
dominus Joannes Ostiensis S. R. E. cardinalis Vi-
variantis, nomine Collegii Cardinalium, *Placet.*

Quibus protestationibus, responsionibus, & aliis
factis, incontinenti providus vir magister Jean-

a MS. perperam facta &c.
b MS. requisitione sit facta.
c MS. in Angliae, in hoc ipso & non xxxviii. in prima editione, pag. 966.
Concil. General. Tom. XXVII.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

nes de Scribanis de Placentia, & promotor & procurator dicti Concilii Constantiensis, nomen proprio quo supra, de predictis omnibus & singulis sibi fieri petiit unum, vel plura, publicum & publica, instrumentum & instrumenta ad perpetuum rei memoriam. Presentibus ibidem reverendissimi patribus & domini S. R. E. cardinalibus, & illustrissimo principe domino Ludovico comite palatini Rheni, duceque Bavarum, & gubernatore in absentia serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum regis; ac Franciam, Angliam, Arragoniam, Neapolitanorum, Poloniam, Norvegiam, Cypri, regum, ducumque, aliorumque principum & prelatorum, universitatum studiorum ambaxiatoribus, ceterisque notabilibus prelati, doctoribus atque magistris, & aliis Christianis in numero copioso, testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

Acta procedere, testisque & alia probationis genera recipere juxta commissionem eis attributam. Piasen tibus Jacobo Cerretani, & Jacobo de Esculo litterarum Apostolicarum scriptoribus testibus supradictis.

Tenor vero dictorum positionum & articulorum, unde supra sit mentio, sequuntur, & est talis.

Ex collectione Barberiniana, & Avobus Ms. Germanicus.

Processus in causa heresi & schismatis contra Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, coram sancta Synodo Constantiensis, & ejus commissariis habitus.

IN nomine sancte & Individui Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Sub anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo sexto decimo, indictione nona, die vero Jovis quinta mensis Novembris, hora horologii octava post mediam noctem, sessio sacrosanctae Synodi Constantiensis pro unione, &c. ut supra in sessione XXIII. pag. 486. Et post schedulam ordinationis commissariorum, sequitur.

Post cujus quidem sessionis celebrationem domini commissarii supradicti in loco sessionis supradictae ad hoc existentes, onus hujusmodi commissionis eis, ut premititur, factae, sponte & libere acceptantes, mandaverunt & commiserunt nobis Cyno de Lombardis, Michaeli Bolonensis, Gumberto Fabii, Petro Margol, Vicentio de Rivo, Conrado de Velden, & Joanni Axel. publicis Apostolica & Imperiali auctoritate notariis, ut tam ipsam commissionis schedulam, quam omnia quae ejus occasione & vigore conscribenda occurrerent, in actis nostris publicis, & hujusmodi causae registro conscriberemus & registrareremus; seu per alium scribi & registrari faceremus, & cum expediens foret in publica redigeremus documenta: partibusque copiam petentibus, dum ipsis per ipsos commissarios aliorum cardinalium videremus ex eisdem, necnon egregiam virum dominum Ardeclinum de Novaria predictum advocatum hujusmodi causae, ac Henricum de Piro, Oliverium a Gueneo, Joannem de Scribanis, predictos procuratores & promotores ejusdem causae, omnesque & singulos Romanae curiae cursores ad faciendum citationem, relationem, & assidionem, ac alia eorum officio incumbentia, & eorum quemlibet in solidum absentes, tanquam praesentes, nomine dictae sacrae Synodi, & ex commissione eis factae, omnibus messoribus, modo, via, jure & forma, quibus melius potuerunt & debuerunt, ordinaverunt & deputaverunt palacium episcopale Constantiensis pro eorum jurisdictione, & commissione exercenda, & actus judicarios hujusmodi causae faciendos deinceps assignando. Presentibus ibidem honorabilibus viris magistro Jacobo Cerretani, Jacobo de Esculo litterarum Apostolicarum scriptoribus, & testibus ad premissa vocatis specialiter, & rogatis.

Hac itaque ordinatione advocati, promotorum, notariorum, cursorum, & loci jurisdictione, ut premititur, facta; comparentes coram domini commissariis predictis in loco sessionis predictae magister Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis promotores, instigatores & procuratores supradicti, nonnullas positiones, & articulos pro summarie informatione factae & realiter in scriptis infrascripti tenoris obtulerunt, requirentes eodem commissarios, ut eis certos dies & horas assignarent, quibus testes super ipsi articulis producere & jurare facere possent & viderent. Et tunc domini commissarii supradicti dixerunt, se omnibus diebus & horis esse paratos in loco assignato superius in hujusmodi

Articuli ad testes examinandos pro informatione summaria & preparatoria ad processum inquisitionis contra dominum Petrum de Luna dictum a suis Benedictum XIII. in causa schismatis & heresis, ad finem sui ejectionis a papatu per eum praesente, per Concilium generale Constantiense; quos articulos dictum Concilium probare intendit. Primo quod istud schisma pessimum duravit triginta octo annis.

2. Item quod ex illis annis Petrus de Luna papatu secundum se in sua obedientia tenuit viginti duobus annis completis. Et hoc est verum & notorium.

3. Item ponit, quod inter sapientes & zelatores pacis & unionis ecclesiae in diversis regionibus fuerit saepe tractatum de viis & modis tollendi schismatis; finaliter tamen a multis jam temporibus, etiam ante viginti, quindecim, duodecim, aut saltem decem annos fuit visum, deliberatum & conclusum per sapientes & zelatores unionis ecclesiae, praesertim per cardinales utriusque obedientiae, per reges, principes, prelatos, doctores & magistros universitatum studiorum generalium, attentis difficultatibus in facto, & in iura praesentis schismatis, & divisione regnorum & provinciarum in magnas partes, via cessionis utriusque contentendentium de papatu erat & est facilior, brevior & cutillior, & maxime pacifica cura conscientiarum Christi fidelium immo nulla alia via fuit ab illa qua partium reperta possibilis ad tollendum schisma predictum. Et hoc est notorium.

4. Item quod idem dominus Petrus de Luna existens cardinalis in obedientia domini Clementis in Avenione illam viam duxit esse meliorem, & illam approbavit, laudavit & dixit, fecitque publice coram eo in praesentia prelatorum, cleri, & populi multitudine praedicari: saltem fuit coram eo per unum magistrum in Theologia sibi familiaris publice praedicata. Et hoc est, & fuit notorium Parisius: & fama publica alibi.

5. Item quod ipse existens cardinalis post obitum domini Clementis in Avenione, imminente electione summi futuri Pontificis in conclavi juravit solemniter tactis evangelis super altari, & super Digno sanctae crucis in praesentia aliorum cardinalium congregatorum in conclavi, ceterisque cardinalibus similiter juraverunt, illam ex illis, qui in summum Pontificem eligeretur, si quem ex eis eligi contingeret, prosequi unionem ecclesiae secundum formam schedulam, cujus tenor sequitur, & est talis:

„ Nos omnes & singuli sacrosanctae Romanae ecclesiae cardinales congregati pro electione futuri in conclavi ante altare, in quo Missa communis celebrari consuevit, pro Dei servitio, unitate ecclesiae suae sanctae, & salute animarum fidelium omnium promittimus, & juramus ad sancta Dei evangelia corporaliter per nos tacta, quod absque dolo, fraude, & machinatione quibuscumque, ad unionem ecclesiae, & finem imponendum schismati (proh dolor!) nunc in ecclesia Dei vigenti, quantum in nobis erit, laborabimus fideliter, & assidenter, & per nos, quantum ad nos pertinet, seu etiam pertinebit, dabimus patri nostro & gregi Dominici, ac vicario Christi domino nostro futuro, qui erit pro tempore, auxilium, consilium & factorem; nec ad impediendum, vel differendum praemissa dabimus consilium, vel favorem, directe vel indirecte, publice vel occulte. Et ista omnia, & singula, & alia etiam ultra praemissa omnino vias utiliter accomodare ad utilitatem ecclesiae, & unionem praedictam ejusdem, sine & veraciter sine machinatione, seu excusatione, vel dilatione quacumque servabimus procurare quilibet nostrum, etiam si assumptus fuerit ab Apostolatum, etiam usque ad cessionem inclusive per ipsum de papatu faciendam; si domini cardinales, qui nunc sunt, viderunt in futurum de illis, qui nunc sunt, vel

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

vel majori parti eorundem hoc pro bono pacis & unitatis praeferendum videatur expedire. Et ita fuit, & erat notorium inter ipsos dominos Cardinales, qui erant viginti unus numero: & de hoc est fama communis.

6. Item, quod idem Dominus Petrus in illo Conclavi electus in Papam, extra Conclavem juravit praesentibus Cardinalibus simile juramentum: & hoc fuit, & est notorium apud Cardinales praefatos.

7. Item, quod praedictus Dominus Petrus ex parte Regis Franciae, ac universitatis Parisiensis, per duces Bituricensem, & Burgundiam petrosos, & Aurelianensem fratrem Regis, Praelatos, & Doctores plures, necnon Cardinales suos flexis genibus humiliter & devotè exortente requisitus, qualiter vellet prosequi unionem Ecclesiae per viam mutui concessionis de papatu, videlicet per eam, & contententem cum eodem papatu, & illam viam offerre, quam si offerre vellet, intendebant iterum prosequi apud alium contendentem in Roma. Et declaraverunt dicti Cardinales, vel eorum major pars, quod eis videbatur Ecclesiam expedire prosequi per illam viam unionem Ecclesiae; & quod ipse hoc expressè denegavit; Et hoc fuit, & est notorium: & de hoc est publica fama.

8. Item, quod postmodum idem Dominus Petrus fuit requisitus solemniter, & publice ex parte Regis Franciae, Angliae, Castellae, similiter per duorum Principum Legatos solennes, quatenus unionem Ecclesiae vellet prosequi per dictam viam concessionis utriusque contendentium de papatu, & illam viam offerre, quam etiam ipsi Legati apud alium eum eo contendentem de papatu prosequi intendebant. Ipse autem hoc facere publice recusavit; quinimmo illam viam fecit publice coram se, & dictis Legatis reprobari, & dici, quod si illam viam prosequeretur, & cederet, peccaret mortaliter. Et haec fuerunt notoria & vera: & super hoc fuit, & est fama communis.

9. Item, quod postmodum fuit ex parte Regis Romanorum tunc atque Bohemiarum per suos solennes legatos, quorum principalis erat Dominus Petrus Episcopus Cameracensis, nunc Cardinalis, iterum humiliter & publice requisitus, quatenus unionem Ecclesiae, & extinctionem Schismatis vellet prosequi per dictam viam mutui concessionis amborum contendentium, illamque viam offerre; quod ipse etiam publice recusavit: illamque viam publice, videlicet in Consistorio Generali vel publico fecit per advocatum publice reprobari, & dici, immo ipse dixit in propria persona, quod si illam viam prosequeretur, & cederet, crederet se peccare mortaliter. Et haec fuerunt, & sunt notoria, atque vera, & super hoc fuit, & est fama.

10. Item consequenter Rex Arragonum Martinus, de cuius Regno idem Dominus Petrus oriundus est, in propria persona ad eum accessit, illique humiliter supplicavit, quatenus unionem Ecclesiae vellet prosequi per dictam viam concessionis utriusque contendentium de papatu. Quod idem Dominus Petrus etiam recusavit expressè. Et haec fuerunt, & sunt notoria: & super his fuit, & est fama.

11. Item, quod postmodum ipse in palatio Avenionensi existente, ad instantiam Ducis Aurelianensis defuncti coram publicis Notariis, & testibus juravit & vovit solemniter cedere papati suo, altero contendente cum eo cedente, mortuo, vel ejectione. Et haec sunt vera: & super his fuit, & est fama.

12. Item quod simile juramentum, & votum praestitit ad instantiam communitatis Januae, antequam converteretur ad suam obedientiam. Et hoc fuit, & est notorium: & e tempore fuit, & est fama.

13. Item, quod simile juramentum, & votum praestitit coram Cardinalibus in loco Pontis-Sorgii. Et hoc fuit, & est notorium: & tale, & est fama.

14. Item, quod post illa juramenta obiit Dominus Innocentius sic dictus alter contendens in Roma, nec idem Dominus Petrus cessit, nec aliquam super hoc diligentiam fecit.

15. Item, quod postmodum fuit electus in Roma Dominus Gregorius sic dictus, & obicit dictam viam mutui concessionis eidem Domino Petro dicto Benedicto, & misit super hoc litteras, & Nuncios; & ipse Dominus Petrus dictus Benedictus illam viam accepit verbo, licet non factis, ut probavit eventus, quia nihil fecit. Et hoc est notorium: & super hoc viget fama.

16. Item, quod facta dicta oblatione per dictum Dominum Gregorium, Rex Franciae misit solennes Lega-

tos, Patriarcham Alexandrinum, nunc Cardinalem, plures Episcopos & Doctores; & cum illis misit etiam Universitatis Parisiensis Legatos ad prosequendum illam viam concessionis mutui apud ambos contendentes, qui hoc prosecuti sunt apud ambos diligenter. Et hoc est notorium, & verum: & super his fuit, & est fama communis.

17. Item, quod non obstantibus praemisuris juramentis, votis, & requisitionibus, ipse Petrus per fraudes, dolos, & machinationes, & per diversas ambaxias missas ad dictum dominum Gregorium, procuravit quod dicta visio non fieret: illamque per diversa media, & difficultates ad conveniendum in unum per eum repertas evasit, neque umquam veraciter, diligenter, neque efficaciter illam viam prosecutus est, sed effugit, ut potuit. Et hoc fuit, & est notorium, & verum: & super hoc fuit, & est fama communis.

18. Item, quod post haec accessit ad Perpignanum, ibique convocavit Concilium Generale suum obedientium, in quo post multa tractata fuit deliberatum & conclusum per idem suum Concilium Generale suum obedientium, quod ipse prosequeretur unionem Ecclesiae per dictam viam mutui concessionis, & in publico in dicto Concilio juravit, & vovit cedere suo papati, altero contendente similiter cedente, mortuo, vel ejectione. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

19. Item, quod cum alias inflaretur apud eum de via concessionis, ipse respondit, quod si simpliciter infestaretur de illa, ipse poneret Ecclesiam in tali statu, quod non repararetur. Et de hoc est fama communis.

20. Item, quod postmodum Dominus tunc Joannes XXIII. fuit a papatu suo ejectione in Generali Concilio Constantiensi, & ex abundantia raturam habuit ejectionem, & renunciavit omni iuri, quod unquam haberet in papatu. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

21. Item quod postmodum dictus Dominus Gregorius alter contendens de papatu in dicto Constantiensi Concilio per suum procuratorem legitimum pro parte Ecclesiae suae renunciavit papati publice & libere. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

22. Item quod post dictam ejectionem, & renunciationes nullas remansit praetendens se jus habere in papatu, neque in illo contendens, aut illum occupans, nisi solus dictus Dominus Petrus de Luna dictus Benedictus: & si ille cessasset, vel cederet, cessaret ex toto schisma pestiferum. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

23. Item post ejectionem, & renunciationes praedictas dum obedientiam illorum duorum, quae sunt multo major pars Christianorum, immo totum praeter Hispanias, & Scotiam, & partem Comitatum Arminiaci & Fuxi, fuerunt simul unita; & in Generali Concilio Constantiensi, quod illas representat, unionem Ecclesiae prosecuti sunt, & prosequuntur. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

24. Item quod post praedictas ejectionem, confessiones, & unionem dictarum duarum obedientiarum, fuit idem Dominus Petrus dictus Benedictus, per dominum Regem Romanorum, qui personaliter ad eum propter hoc accessit, ad Regem Arragonum, Comes Arminiaci, & Fuxi personaliter, nec non per Legatos Concilii Generalis Constantiensis, quod representat totam Christianitatem, & in quo unita erat, & est, praeter Hispanias, & alias modicas partes Praefatas. Notum Regum Franciae, Angliae, Castellae, Navarrae, & aliorum Comitatum Arragonum, principum Barcinonensium, quatenus vellet tollere schisma praesens, & dare pacem Ecclesiae sic per suam concessionem per eum dudum laudatam & approbatam, & pluries juratam, & votam, & cum repetitis instantiis cum magna humilitate & devotione; quod securo pertinaciter recusavit. Et hoc fuit, & est notorium, atque verum.

25. Item quod post haec transiit se ad castrum montis Mariani in litore maris dictum Paniscula, ubi ad eum non est curus accessus, valida Ecclesia sancta in tanto schismatis discrimine: nullumque remedium dedit ad pacem & unionem Ecclesiae & tollendum schisma praedictum, ad hoc nunquam diligentiam aut studium visum est adhibere. Et haec sunt notoria, atque vera: & super hoc viget publica vox, & fama.

26. Item

a. Forme, etc.

b. Forme de ead. personis.

c. M. E. super hoc.

d. M. E. de factis per hoc factis.

ANNO CHRISTI 1216

26. Item, quod ex praemissis, & maxime in isto schismate, & ex eo quod idem dominus Petrus non dat, neque dare voluit potestatem Ecclesiae, neque per quamcumque viam dedit, neque viam cessionis prosequi voluit, neque post aliorum cessionem cedere, notorie scandalizatur Ecclesia, & populus Christianus, multa mala in Ecclesia Dei proventiant, & asinarum atque scelerum pericula; quae omnino cessarent per suam cessionem.

27. Item, quod ex praemissis idem Petrus dicitur Benedictus, a Christi fidelibus, & praecipue a majori parte populi Christiani, immo a toto, praeter partem Hispaniarum, & alias paucas, reputatur laudator, nutritor & defensor schismatis, atque schismaticus inveteratus & haereticus. Et de hoc est contra suam publica vox & fama.

Cetera supplent dominorum commissariorum immensis prudentiae & discretiones.

Curio revertit, hodie citasse duos testes ad iurandum ad instantiam Henrici de Piro, Joannis de Scribanis, & Oliverii Guenet procuratorum hodie ad horam tertiam post meridiem.

Die vero Veneris sexta mensis Novembris, discretus vir Fredericus Rufe Sedis Apostolicae Curiae Constantiensis, in palatio Episcopali pro audentia huiusmodi causa specialiter deputato, hora tertia post meridiem ad iura reddendum pro tribunali sedentibus, & nobis notariis praesentis causae, atque scribis praefatis, se, de ipsorum dominorum commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, factis, & ad praedictorum magistrorum Henrici de Piro, Oliverii Guenet & Joannis de Scribanis promotorum & procuratorum instantiam, hodie mane peremptorie citasse reverendissimos in Christo patres & dominos, dominos Joannem Episcopum Othiensem, & Vicecancellarium, Joannem Patriarcham Antiochenum, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati super articulis pro summaria informatione superius datis, ad horam tertiam praedictam praesentis diei, prout, & quemadmodum idem Curio ab eisdem dominis commissariis dixit se superius habuisse, & recepisse specialiter in mandatis.

Post cuius quidem Curio relationem comparuit in iudicio coram dominis commissariis praefatis, adhuc prout ibi supra ad iura reddendam in loco suo solito pro tribunali sedenti & deputato, ac electo, magister Joannes de Scribanis unus de procuratoribus praedictis nomine procuratorio, quo supra: & praedictos testes praesentes, & comparentes, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati super positionibus & articulis in huiusmodi causa pro summaria informatione datis exhibuit & produxit: quos recipi, & ad iurandum admitti per dominos commissarios praefatos debita cum instantia postulavit. Et tunc domini commissarii praefati impetratos testes praesentes, & comparentes, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati super articulis praedictis admittendos duxerunt & admiserunt: Qui dum admitti fuerunt, statim ad mandatum dictorum dominorum commissariorum, tacitis per eos pastoralibus propriis suis ad sancta Dei evangelia iuraverunt, & quilibet eorum iuravit se velle dicere, & deponere veram, meram, & omnimodam quam sciverit, & quilibet eorum scriverit veritatem, proce, pretio, ira, odio, amore, favore, & omni mala machinatione in praemissis positus penitus, & semotis.

Die vero sabbati septima supra dicti mensis Novembris, revertentur dominis commissariis praefatis Constantiensis in palatio Episcopali pro exercenda eorum iurisdictione specialiter electo, ad iura reddendum in loco suo solito pro tribunali sedentibus, & nobis notariis praesentis causae, atque scribis praedictis, se de ipsorum dominorum commissariorum mandato sibi super hoc; ut asseruerunt, factis, & ad praedictorum magistrorum Joannis de Scribanis, Henrici de Piro, & Oliverii Guenet procuratorum instantiam, hodie mane discretus vir Joannes Saepo reverendissimos reverendissimos in Christo patres & dominos Franciscum Venetiarum, Antonium de Chalanco, Petrum Cameracensem S. R. E. Cardinales, Joannem Vaurensem,

Ad Vitalem Tolosensem Episcopum; Stephanum vero Russi, Jacobum de Aduensem, Franciscum Arctinum, Blazium Chesium, Petrum Okovensem, & Simonem Tragarensem Episcopos; ac venerabiles viros Mattheum Rolyer in sacra pagina, Joannem de Opisis, decretorum Doctores; Gerardum scilicet Saengeri, Sedis Apostolicae Curiae; fratrem Lucam Generalem ordinis sanctae Brigittae, Michaelem de Pisa litterarum Apostolicarum scriptorem, Hagonem Haberoich, Sperantem in Deo Jurisperitum, Guillelmum abbatem de Fuzo, Petrum de Canthoniensem vicodominum Remensem, Nicolaum de Wolania cameram Apostolicam clericum, Galterum de Garis priorem conventus Rhodiensis sancti Joannis Hierosolymitani; Lambertum de Scipite, priorem prioratus de Prareja, Leodiensem; Guldorem de Busto, magistrum Capella, Canonicum Rotomagensis, Joannem de Bosto bacallanum in decretis, Joannem de Prato, Joannem Ferdinandi, Raymondum de Seyffera militem de Cathalonia, Bertrandum Carraril utriusque juris, Joannem de Fabrica Legum Doctores, Ludovicum de Maximis licentiatum in decretis, & Conradum de Sulato, sacrae Theologiae professorem, perentiter citasse, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati super articulis praedictis ad horam tertiam praesentem, prout & quemadmodum idem Curio, & eorum quilibet habuerunt & habuit, ut asseruerunt, ab eisdem dominis commissariis in mandatis.

Post quam quidem Curio relationem, & relationes (ut praefertur) factas, comparuit in iudicio coram dominis iudicibus, & Commissariis praedictis, adhuc prout ibi supra ad iura reddendum in loco solito pro tribunali sedentibus, Magister Joannes de Scribanis procurator praedictus nomine procuratorio, quo supra: & praedictos testes praesentes & comparentes, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati in hac causa super articulis praefatis exhibuit & produxit: quos recipi, & ad iurandum admitti, necnon interrogari & examinari per dominos commissarios praefatos debita cum instantia postulavit. Et tunc domini Commissarii praefati dictos testes praesentes, & comparentes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati in hac causa super articulis praedictis admiserunt. Qui dum admitti fuerunt, statim ad mandatum dictorum dominorum Commissariorum, ipsi Praesati tacitis pastoralibus propriis, & non Praesati sacrosanctis Evangelii iuraverunt, & quilibet iuravit, se velle dicere, & deponere veram, meram & omnimodam, quam sciverit, & quilibet eorum sciverit, veritatem, proce, pretio, ira, odio, amore, timore, rancore, ac omni mala machinatione in praemissis positus penitus, & semotis.

SESSIO XXIIII.

Pro citatione decernenda contra Petrum de Luna.

DIE sabbati vigesima tertia diei mensis Novembris suis festis generalis per Synodum Constantiensem mane hora tertiaria, in Ecclesia majori praedicta Constantiensis solemniter celebrata; in qua reverendissimus pater dominus Patriarcha Antiochenus officium Missae celebravit. Quo finito, mox aliorum sessionum legabatur ista. Praesidabat autem eidem sessioni dominus Joannes Episcopus Othiensis. Reverendissimus quoque pater dominus Stephanus Episcopus Dolensis, de mandato & ordinatione sanctae Synodi & ordinatione ipsorum Commissariorum. Insuper citationem decretam contra Petrum de Luna: cuius citationis tenor sequitur, & est talis:

Tenor citationis contra Petrum de Luna.

Sacrosancta Generalis Synodus Constantiensis in Spiritu Sancto legitime congregata, universalem Ecclesiam representans, universis singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis ac dilectis Ecclesiae filijs abbatibus, prioribus, praepositis, decanis, Archidiaconis, tam Cathedralium quam collegatarum Canonis, parochialium & conventuum ac regularium Ecclesiarum rectoribus, ceterisque viris Eccle-

ANNO CHRISTI 1216

1. M. de Bosto
2. M. de Prato
3. M. de Bosto
4. M. de Prato
5. M. de Bosto
6. M. de Prato
7. M. de Bosto
8. M. de Prato
9. M. de Bosto
10. M. de Prato
11. M. de Bosto
12. M. de Prato
13. M. de Bosto
14. M. de Prato
15. M. de Bosto
16. M. de Prato
17. M. de Bosto
18. M. de Prato
19. M. de Bosto
20. M. de Prato
21. M. de Bosto
22. M. de Prato
23. M. de Bosto
24. M. de Prato
25. M. de Bosto
26. M. de Prato
27. M. de Bosto
28. M. de Prato
29. M. de Bosto
30. M. de Prato
31. M. de Bosto
32. M. de Prato
33. M. de Bosto
34. M. de Prato
35. M. de Bosto
36. M. de Prato
37. M. de Bosto
38. M. de Prato
39. M. de Bosto
40. M. de Prato
41. M. de Bosto
42. M. de Prato
43. M. de Bosto
44. M. de Prato
45. M. de Bosto
46. M. de Prato
47. M. de Bosto
48. M. de Prato
49. M. de Bosto
50. M. de Prato
51. M. de Bosto
52. M. de Prato
53. M. de Bosto
54. M. de Prato
55. M. de Bosto
56. M. de Prato
57. M. de Bosto
58. M. de Prato
59. M. de Bosto
60. M. de Prato
61. M. de Bosto
62. M. de Prato
63. M. de Bosto
64. M. de Prato
65. M. de Bosto
66. M. de Prato
67. M. de Bosto
68. M. de Prato
69. M. de Bosto
70. M. de Prato
71. M. de Bosto
72. M. de Prato
73. M. de Bosto
74. M. de Prato
75. M. de Bosto
76. M. de Prato
77. M. de Bosto
78. M. de Prato
79. M. de Bosto
80. M. de Prato
81. M. de Bosto
82. M. de Prato
83. M. de Bosto
84. M. de Prato
85. M. de Bosto
86. M. de Prato
87. M. de Bosto
88. M. de Prato
89. M. de Bosto
90. M. de Prato
91. M. de Bosto
92. M. de Prato
93. M. de Bosto
94. M. de Prato
95. M. de Bosto
96. M. de Prato
97. M. de Bosto
98. M. de Prato
99. M. de Bosto
100. M. de Prato

Al. G.

M. G.

M. P. P.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

eclesiasticis, necnon notariis & rebellibus pabli. Apsu obedientia nominati, & postmodum ex parte di-
cu gauderemus, ac alio Christi fidelibus ab illis
constituta, & cultibus eorum in solidum, ad quos
professio nostra licet pervenerit, saltem & o-
mnipotenti Dei benedictionem, ac mandatis nostris
& ecclesie dilectissime obediunt.

MS. An-
no dicitur
1418.

Clamata sancta fidelium mater Ecclesia sponsa Chri-
sti, clamata Christiani papae multitudine, clamaverunt
jam a multis annis ad Dominum, cum per hoc a
tam urgente diuturnis temporibus schisma pessimum
tribularetur, & tribularetur, nec in totum adhuc
quandam eor. Attendunt enim, quanta per hoc
infansum pessimumque schisma & divisionis vultus
nossumque est universalis ecclesia calamitas, &
quam invocata scissura, quantaque laetitia infir-
mitas; quantaque postremo gravi & prope casum
vulva jam, pro dolo, in vita & moribus, in sta-
tu & honestate cleri, tam in libertatibus suis, & B
quod gravis est, in cultura Dei & officii ecclesi-
asticis, quodque gravissimum est, in religione & fide
Christiana, ipsa deformatur Ecclesia. Insurrexerunt
et pallantes in diversis regionibus horrenda here-
sis a tempore hujus perniciosissimi schismatis: & nisi
eisdem Ecclesie de unit: summo pastore & indubita-
to Christi vicario provideretur coloritur, per cujus
providentiam cum Dei auxilio praesentis occurritur
periculis, & tam gravibus universalis ecclesiae mor-
bis computas adhiberetur modola: permissumque
est, ne laboratur, prout jam b sepe lapsus est omnis
decor eius, deturque universis gentibus in contem-
ptum; & status eius sit, ut jam esse incipit, in
opprobrium & concalcationem, ex quibus Ecclesia
Dei & fidelis populus Christianus grave scandalum
patitur. Et quod licet dominus Benedictus Papa
doctus, tertius, a viginti duobus annis circa se in
sua obedientia nuncupatus, praeter ceteris istud schi-
smam jam c fudecim annis ipso existente Cardinali
duraverat, tunc viribus tollere etiam usque ad ex-
portandum animum pro grege Dominico teneretur &
tongatur: licet etiam eidem Benedicto Ecclesia pra-
dita calamitates, scissura & alia pericula & scanda-
la praemissa incognita non fuerint, nec sint, sed
eisdem de tota populo Christiano notoria; ipsaque
praedictis calamitatibus & scissura, periculis &
scandalis obviare, ac totum praedictum schisma tol-
lere poterit, & adhuc possit; atque maxime quod
Joannes Papa viginti tertius, se in sua obedi-
entia nuncupatus, a suo papatu tam per illius caroni-
cam electionem, quam per suam renunciationem a-
mens sit: & Gregorius duodecimus, se in sua obedi-
entia nuncupatus, sponte renunciarit, solo ipso
Benedicto pro Papa postmodum se gerente; & super
quem & in quo principaliter totum pondus dicti schi-
smatis schismatis & scissurae illud submovendi, &
a quo praemissa omnia mala & pericula provenerunt
& perdurant, constat & consilium ad hoc; licet in-
super idem dominus Benedictus existens Cardinalis,
ante ipsius electionem, ad tollendum dictum schisma
viam renunciationis vultus contententium de papa-
tu laudaverit, approbaverit, & dixerit esse utilio-
rem & faciliorem, & juraverit sollemniter cum a-
liis Cardinalibus ipsius obedientia immensa obedi-
entia summi Pontificis Romani, in sua obedientia per
eos fonda, quod si ipsum in Papam contingeret as-
sumi, prout fuit assumptus, ipse unionem Ecclesiae
suae cruciatum, dilatione & machinationibus quibus-
cumque diligenter proficeretur per omnes vias ac-
commodas, etiam usque ad ressonem papatus inclu-
sus, si praesentis Cardinalibus qui tunc erant, vel
eorum maiori parti videretur expedire: ipseque in
Papam assumptus idem juraverat, & passus dictis
cardinalibus vel eorum maiori parti, immo omnibus
prout unum, usum fuit expedire, quod ipse unio-
nem Ecclesiae proficeretur per viam mutuae cessio-
nis, & quod istam offerret. Et hoc eidem eidem Be-
nedicto per eos in Papam assumptus existit postmo-
dum declaratum, & dicta pariter conditio. Post-
quam deinde ex parte carissimi Ecclesiae filii Caroli
Francorum regis per suos solennes legatos clara me-
morie datus litterarum & Burgundia, patris, &
& Aragonensium fratrum dicti Regis, & alios plu-
res ad eum propter hoc destinatos, necnon relatu-
res pacis Ecclesiae Cardinalibus praesentis Benedicti in

Asu obedientia nominati, & postmodum ex parte di-
ti Regis Francie, necnon carissimorum ecclesiae filio-
rum Angliae & Castellae Regum, per suos solennes
Ambaxatores; & deinde specialiter & singulariter
ex parte ipsius Ecclesiae filii carissimi Princesis Bo-
hemiae, &c. nunc Romanorum Regis; & consequen-
ter per alios plures cum magna devotione & humi-
litate supplicatum, & etiam in vna praesentis iura-
menti per eum requisitus, quatenus vellet proficui
unionem Ecclesiae per viam mutuae cessio-
nis & alterius contententis cum eo de papatu, apud quem
humiliter proficui habebant in mandatis, & intende-
bant. Quae via fuerat, fuit & est ad omnibus Chri-
sti fidelibus, maxime a Principibus & Prelatis ac
universitatibus generalium studiorum, atque doctori-
bus & prudentibus viris diversarum obedientiarum
praedictarum, ac a maiori parte eorumdem approba-
ta: & in tam diuturnis temporibus nulla alia ac-
commoda, secura, efficax & facilis ad tollendum
schisma praesentis, atque difficultatibus in iure & in
facto, potuit reperiri: reputatumque fuit, & est a
doctissimis viris & peritis doctri & humani juris,
quod idem Benedictus pro unione ipsius Ecclesiae, ac
tollendo Ecclesiae scandalo & schismate, suo papatu
cedere & tenetur & tenetur. Licet insuper idem
Benedictus aliquorum devotus instantia, Deo & Ec-
clesiae promiserit, juraverit & voverit, pro unione
Ecclesiae cedere papatu: altero de papatu cum eo
contentando, cedendo, mortuo vel ejecto; & Joan-
nes XXIII. ejectus fuerit & cessit, ac Gregorius
praesentis cessit, ut praesentis; fuitque idem Ben-
dictus post hoc curia, nullo pro Papa se gerente,
nisi ipse, ex parte principum sua obedientia, nec-
non universorum fere fidelium sollemniter per cari-
ssimum Ecclesiae filium Sigismundum Romanorum, qui
propter hoc ad eum personaliter accessit, & clara
memoria Ferdinandum Aragonum, reges, atque
nonnullos alios principes & dominos sua obedientia
apud eum propter hoc personaliter accedentes, nec-
non legatos Francie, Angliae & Castellae praedicta-
rum, necnon carissimi Ecclesiae filii Caroli Navarrae,
regum, atque generalis Concilii Constantiensis pro-
vinciae delegatum; se per obedientiam dicti Joan-
nis & Gregorii tunc nuncupati, cum magna devo-
tione, humilitate & instantia sepe requisitus, qua-
tenus praemissa attentis, cum non esset humanitas
possibile dictas alias obedientias ad suam obedi-
entiam reduci, & in eo principaliter consistebat pon-
das schismatis & scissurae illud tollendi; vellet da-
re pacem Ecclesiae, & schisma tollere per suam de
suo papatu renunciationem, ad quod tenetur de
Divo divino pariter & humano: praesentis cum ul-
tra alia via sedandi schismatis praedicti per tot pru-
dentiam impugnia & labores tam diuturnis temporibus
poterit ad hoc accommoda (ut praemissis)
reperiri.

Idem tamen Benedictus, tantorum Regum ac Prin-
cipum, quin immo quasi totius Ecclesiae, huiusmodi
totius iteratis precibus, requisitionibus & admoni-
tionibus contra propria iuramenta recusatis & spri-
tis ac minima exauditis, praesentisque ipsius Ecclesiae
calamitatibus, scandalis atque periculis non compa-
tens nec providens, de loco Perpiniani, ad quem
praesentis Reges & Principes legati pro praemi-
si convenerant, cum armata manu recessit, & ad
Collidivium portum maris, ubi suas gallas armatas
habebat, se transfudit. In quo loco exfessus, fuit
adhuc de praemissa requisitus, pro parte Oratorum
Regum Castellae, Aragonum & Navarrae, ac Prin-
cipum praedictorum. Quam requisitionem tunc non
exaudivit sed in longum protravit; nec etiam pos-
tea exaudivit; & de dicto loco recedens, in ma-
nitissimo castro Paniscola Derivensis diocesis, ubi ad
eam non est tutus accessus, se recessit. Ubi ex par-
te praesentis Regis Aragonum de praemissa cessio-
ne fonda pro pace ecclesiae fuit eorum & tertio requi-
situs, & iterum recusavit, & suo posse praesentis
tam inveteratum schisma uniti & fuit; & im-
pudenter eamcumque possit, praesentis & praesentis,
praesentis & praesentis, ne ad praedictam unionem
perveniri possit: quae omnia schisma & heresis in-
ferunt, seu inferre consuntur, per quae etiam turbat-
ur & scandalizatur, laedunt & periculantur status
universalis Ecclesiae praedictae, diuque fuit turbatus,
scand-

b. MS. in
tam dicitur
1418.

c. MS. in
quid dicitur

d. MS. in
per quo &
in quem.

scandalizatus, & lesus. Quod etiam scandalum tantum, quod attentio universalis Ecclesie facta, nulla ratione potest de congregatione fidelium removeri, nisi ipse cedens, mortuo vel eodem, etiam haberet verum jus in papatu. En quibus idem Benedictus apparuit fuisse in esse sanctorum ac iustitiam innoterari schismatici praeiudici, atque schismatici & heretici esse censendus. Et super his omnibus suis & est publice & tunc diffamatus, taliter quod sua scandalo Ecclesie diffamari non potest, nec sine periculo tolerari. Super quibus clamore valido clamatur & conqueritur populus Christianus, & praemissa quae in factis consistunt, notoria reputat atque vera.

Conveniens igitur in unum more solito canonico convocatis, ac representantibus universalem Ecclesiam, confidens in Domino, qui curat in nobis bonum operis, duobus jam ipsis auxiliante gratia remota impeditur, & ipse perficit, & exurgens miserabiliter Sion, quia tempus misereendi ejus, quia venit tempus: contra tertium, videlicet dominum Benedictum diu expectatum, sed ad cor adhuc minime revertentem, decretimus super praemissis omnibus & singulis fore summario & de plano per nos procedendum. Propter quod super fama & notorietate praedictorum, summario & simpliciter mandavimus per nonnullos venerabiles viros fratres, & dilectos Ecclesiae filios, Cardinales S. Romanae Ecclesiae, & alios Praelatos, & alios tamam Sanctae Romanae quam utriusque juris professores, Commissarios nostros ad hoc specialiter deputatos, inquiri, informationemque recipi: quam legitime receptam, referri iussimus in publica sessione nostra totius Sacrosanctae Constantiensis Synodi.

Qua plene audita & discussa, mature decretimus atque digesto consilio, in super praemissa, saltem quantum ad officium praesentis iudicii pertinet, procedendum fore, ut in notoriis contra praesatum Benedictum: & si forsan attestata natura praesati processus notorii, citandus minime juris vigore servato veniret, citandum fore ad cautelam, in hoc duntaxat citationis articulo vigore juris indulgendo: non instantes super hoc quovis modo formam notorii processus, seu eius ordinem obmittere seu relaxare. & iudicialis seu ordinarii processus altera seu exquirere formam. Et quia eundem Benedictum facere & facere, quo minus ad personam suam pateat tutus accessus, super his recepta summario & legitima informatione reportamus; nos specialiter & ex certa scientia eundem Benedictum citari decretimus per eisdem publicum, ad instar edictorum in albo pratorio posterum, citationemque in audientia publica eisdem sacri Concilii, quam vicem & effectum Apostolica curia & audientia Apostolica litterarum decoravimus & decretimus obtinere, publicae faciendam. Vobisque omnibus & singulis, & cunctis vestrum qui super his exsequendis publica fueritis requisiti, & fueris requisiti, in virtute sanctae obedientiae praecipimus & mandamus, quantum vigore litterarum nostrarum praesentium per vos & alium, seu alios, citatis publice praesatum Benedictum, quem etiam nos eorundem litterarum tenore citamus. Ipsaque litteras nostras publice legatis, vel legi facietis in audientia litterarum praedictarum, ac valde majoris Ecclesiae Constantiensis affigatis, seu affigi facietis. Insuper quoque ex superabundanti, ut nihil in hac re sine diligentia videatur absolutum, ad personam eiusdem Benedicti, si ad ipsum vobis, vel alicui vestrum, requisitis vel requisito, tutus forsan fuerit accessus: si autem, ad portas dicit castri, villa, seu loci Panscoia, si etiam illuc vobis vel vestrum alicui (ut praemittitur) fuerit tutus accessus: E

Ad citationem facta, ad personam suam, vel ad valetis domicilii sui; si (ut praemittitur) in fore contingeret, alioquin a die citationis facta & publicata in Ecclesia Dertusensi praedicta. Quam terminum pro primo, secundo, tertio & portempore terminis assignamus, ad videndum & audiendum super praemissis omnibus & singulis, & maxime super criminibus heresi & schismatici praedictorum, tanquam super notoriis, & alias procedi ad omnes & singulos alios & articulos iudicii seu causa huiusmodi, usque ad definitivam sententiam inclusos; ipsamque sententiam videndam preferri & audiendam, pro us juris fuerit, & prout militati praedicta universalis Ecclesiae usum suum expedire: intimando eisdem publico, prout etiam nos per eisdem litteras intimamus, quod hoc venerit, hoc non, nos etiam ipsius absentia divina repleta praesentia, contra eum super praemissis omnibus & singulis usque ad definitivam sententiam inclusos procedamus, prout ad utilitatem ipsius universalis Ecclesiae, mediante iustitia, videbitur faciendum.

Volimus autem & mandamus, quatenus easdem nostras litteras, quas duplicandas & triplicandas, & etiam quoties opus fuerit, multiplicandas mandamus & decretimus, in valetis majoris Ecclesiae Dertusensis praedicta affigatis, vel affigi facietis, & officia dimittatis per duas horas. Et deinde loco ipsarum nostrarum litterarum sic affixarum, copiam illarum sub signo alienius Notarii, eisdem litteris originalibus receptis, affigatis, vel affigi facietis, & officia dimittatis: quatenus toties & in tot locis facta eorundem litterarum & citationis publicatio, omnis ignorantia & tergiversationis locum excludat. Decernentes, quod citationis huiusmodi facta in audientia publica litterarum, necnon in Ecclesia Dertusensi praesata, cum affectionibus ad valetis Ecclesiarum praedictarum (ut praemittitur) & alterius ipsarum, & qualibet eorundem citationum sic valeat, & illum arceat, post lapsum terminorum citationum ipsarum & eandem eorundem, ac si ad propriam ipsius personam citatus existisset, & eidem personaliter nostra praedicta littera lecta & praesentata existisset. Omnes & singulos Reges, Principes ac dominos temporales, & praecipue Christianissimum Ecclesiae filium Alphonsum Regem Aragonum, omnesque secularium ac temporalium auctoritates jurisdictionem, quocumque nomine hoc titulo nuncupantur, requirimus in fide Christi & Dei, vosque nihilominus in parte nostra requiramus, quatenus vobis aut vestrum cunctibus in exsequendis praemissis praestent auxilium, consilium & favorem, vosque & vestrum quolibet ab omni impedimento vel impedimento contra praemissa omnia & singula, quantum in eis erit, protegant & defendant, mandantes vobis & vestrum singulis, prout ad quolibet pertinet, quatenus nobis in nostra generali sessione de rebus per vos & responsis fideliter sub publicis instrumentis infra terminos citationum ipsarum relationem facietis, & debitis praesentatis.

Datum Constantiae, quarto Kalendas Decembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto, in nostra publica sessione. Quae quidem citationis sic lecta, reverendus pater dominus Antonius Concordiensis, Alanus Lavanensis, Episcopi, Gundisabonus Garbis de sancta Maria decretorum doctor, Patricius Cortagensis, & Nicolaus Meriburgensis Episcopi, nominis nationum huius Sanctae Synodi, ac Joannes Episcopus Olivensis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis & Vicecancellarius, nominis Sacri Collegii dominorum Cardinalium responderunt, & quilibet eorum respondit, Placet.

In eadem collectione Barberiniana, & duobus mss. Germanicis.

Die sabbati xxviii. mensis Novembris praedicti fuit sessio generalis per Synodum Constantiensem mane hora tertiaria in Ecclesia majori praedicta Constantiensis pro citationis decretum contra Petrum de Luna Benedictum XIII. nuncupatum tena. In qua reverendissimus pater dominus Patriarcha Antiochenus fecit concilium Missae: quo finito, more sessionum aliarum fuerunt lectae litterae cum introitu. Exaudi nos Domine: & evangelio: cetera

27. 10. 16.

27. 10. 16.

27. 10. 16.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

Falsa est contentio inter discipulos, quis videtur esse major, &c. Quod Evangelium ea de causa fuit dictum, quia nationes aliquæ discorabant inter se de prioritate quod locum sessionis nationum, & incendii in Concilio generali Constantiensi. Litanis factis cum Evangelio, hymno, *Veni creator Spiritus, &c.* orationibus & collectis finitis, dicta sancta Synodus volens procedere ad ulteriora, sive decreta, juxta deliberationem nationum; de mandato ejus, reverendissimi, reverendique, ac venerabiles viri domini, sancti Marci Presbyter, & Franciscus Florentinus diaconus, Cardinales: Joannes Patriarcha Constantinopolitanus de Italia, Jacobus electus Pennensis, Stephanus Episcopus Dolensis, Guillelmus Pulcrinopolis sacre Theologie professor, Antonius Generalis sancte Marie de Mercede, & Michael de Navers, Robertus Sarburienensis Episcopus, Joannes Wellis decretorum Doctor, Magister Mauricius de Praga sacre Theologie professor, deficientem ibidem venerabili viro Nicolao Wordis utriusque juris Doctore propter ejus infirmitatem, commissarii alias deputati ad ordinandum processum contra Petrum de Luna, quoad citationem contra eum decernendam, quam ad totum processum habendum contra ipsum, tanquam contra schismaticum, hæreticum notorium, scandalizantem statum universalis Ecclesie, & totius fidei Orthodoxe, & populi Christiani totius, &c. ascenderunt ambo, super quo statuta, decreta, edita, ordinata, & sententia ipsius Synodi leguntur, statuuntur, decernuntur, ordinantur, & approbantur, &c.

Et tanquam deliberati, de voluntate ipsorum dominorum Commissariorum, reverendissimus pater dominus Franciscus Cardinalis Florentinus faciendo relationem ipsi Concilio incipit cum quadam themate incipiente: *Deus non vult, &c.* Introducendo materiam, qualiter Ecclesia Dei fuisset a longis temporibus citra propter pertinaciam prælatorum afflicta, & superbiam & fastum, & maxime per illos, qui ipsi præesse prætendebant. Ex quo jam non restaret unio populi Christiani, & restituitio Ecclesie Dei per alium, quam per Petrum de Luna Benedictum XIII. nuncupatum: qui toties per Reges, principes, universitates, nobiles, & prælatos populi Christiani requisitus fuisset, ut daret pacem Ecclesie, & toti populo Christiano, per ejus cessionem de papatu suo prætento, juxta præmissa per eum facta, publicata & prædicata, tamen eo semper in sua malitia permanente. Quapropter sancta Synodus ipsos Commissarios deputasset ad ordinandum processum contra eum, ad finem quod pax dari Ecclesie Dei, & unicus pastor eligi, per quem Ecclesia reformari, & hæreses jam per Mundum seminata extirpari possent. Quapropter iidem Commissarii juxta mandatum & commissionem processissent ad nonnullos actus, videlicet torquendo articulos, super quibus testes examinassent, quoad citationem decernendam, & alias pro processu totali, dictisque testibus examinatis; repererunt ipsum Petrum de Luna fore citandum per edictum publicum in civitate Constantiensi, & partibus Hispaniensibus assignandum, & præsertim in locis circumvicinis, ubi dictus Petrus moram traheret, ut ad ejus noctem deveniri posset; ac alias personaliter & legitime, si ejus persona commode haberi posset, ad comparandum coram dicta Synodo Constantiensi, & in civitate Constantiensi, ad procedendum, & procedi videndum utque ad sententiam definitivam in causa contra eum per ipsum Concilium mota, cum incidentiis, dependentiis & connexis. Quapropter per dictum Concilium ad ulteriora procedi debere, & ipsam citationem, ut præsertim, decerni fore duxerunt, ut ipsi Concilio restiterunt.

Et subsequenter juxta relationem prælibatæ domini Cardinalis commissarii, venerabiles viri domini Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis promotores ipsius Concilii procuratoris nominibus & syndicatoris petierunt per dictum Concilium citationem prælibatam decerni, & concedi instantia suprema. Quibus petitionibus per dictos promotores factis, sacrosancta Synodus Constantiensis, auditis

Council. General. Tom. XXVII.

Relationibus commissariorum per eam deputatorum, causisque justis & rationabilibus compertis, citationem perpetuam decrevit: & quoad decretum citationis hujusmodi respondebat per suos deputatos ad hoc, videlicet Antonium Episcopum Concordiensem, Joannem Vaurensem, Gundisalvum de Sancta Maria, Petrum Cortagensem, & Nicolaum Merseburgensem Episcopos, necnon Joannem Cardinalem Vivariensem nomine collegii, per verbum, *Placet.*

Quo responso facta, statim de mandato ejusdem Synodi reverendus pater dominus Stephanus Episcopus Dolensis, juxta a ordinem ipsorum Commissariorum legebat citationem decretam contra ipsum Petrum de Luna de verbo ad verbum, loco quo supra. Qua lecta & audita, prædicta Synodus per dictos deputatos ad respondendum nomine ejus, videlicet Concordiensem, Vaurensem, & Gundisalvum de Sancta Maria decretorum Doctorem, Patricium Cortagensem, & Nicolaum Merseburgensem Episcopos, & Joannem Vivariensem Cardinalem, ex parte collegii, responderunt, *Placet.* Præsentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus dominis Joanne Ostiensi, Angelo Prænestinensi Episcopis, Antonio Bononiensi, Francisco Venetiario, Antonio Aquilegeni, Gabriele Senensi, Angelo Veronensi, Petro Cameracensi, Thoma Tricariensi, Guillelmo Sancti Marci, Petro Fuxi, Antonio de Chalanco, Almanno Pisano, Branda Placentino, Amedeo Salutiario, Reynaldo de Branciaco, Ottone de Columna, Lucldo de Comite, & Francisco Florentino diaconibus Cardinalibus: necnon illustrissimo principe Ludovico comite palatino Rheni, gubernatore dicti Concilii, cum suis nobilibus, ceterisque Ambaxiatoribus Regum, Principum, Prælatorum, Universitatum studiorum & communitatum, testibus ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

Ex collectione Barbariniana, & duobus Mss. Germanicis.

Tenor vero dictæ citationis, &c.

QUA quidem citatione sic lecta & audita, reverendus pater dominus Antonius Concordiensis, Alanus Leonensis Episcopi, Guillelmus de Sancta Maria decretorum Doctor, Patricius Cortagenensis, & Nicolaus Merseburgensis Episcopi, nomine nationum hujus sanctæ Synodi, ac Joannes Episcopus Ostiensis sanctæ Romanæ Ecclesie Episcopus Cardinalis, & Vicecancellarius, nomine sacri collegii dominorum Cardinalium, responderunt, & quilibet eorum respondit, *Placet.*

Super quibus omnibus & singulis superius scriptis, & in prædicta sessione habitis, factis, lectis & publicatis, Magister Joannes de Scribanis, & Henricus de Piro procuratores & promotores prædicti, nomine quo supra, a reverendis patribus dominis promotariis, necnon notariis & scribis hujus sacre Synodi prædictæ sibi fieri petierunt unum, vel plura, ac tot, quot fuerint necessaria publica instrumenta. Præsentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis S. R. E. Cardinalibus, ac illustri principe domino Ludovico Bavarum duce & comite palatino Rheni dictæ Sanctæ Synodi in absentia illustrissimi principis domini Sigismundi Romanorum Regis gubernatore, necnon nonnullorum Regum, Prælatorum, universitatum studiorum, communitatum, capitulorum, conventuum, & aliorum Eminentium Nunciis, procuratoribus & Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Subsequenter statim & incontinenti dicta sessio sic peracta, honorabili vir Magister Michael Bolognensis prædictæ Sanctæ Synodi notarius & sessionarius de mandato ipsius Synodi prædictæ citationem ad se recipiens, eamque una cum nobis notariis & scribis præsentis causæ prædictæ, ad audientiam publicam litterarum contradictoriarum, videlicet ad Ecclesiam sancti Stephani Constantiensis, ubi dicta audientia solet & solita est teneri, & tunc tenebatur, ibidem pro tribunali sedente reverendo in Christo patre & domino, domino Jacobo de Camplo ipsius audientie auditore, honorabili viro Ambrosio, fidei ejusdem audientie lectori legendam tradidit & præsentavit. Qui quidem magister

Ex eadem
collectione
& tribus
Mss. Ger-
manicis.

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

gister Ambrosius lechor post quarundam aliarum litorarum de iustitia lecturam ibidem factam, ipse citationem aka & intelligibili voce legens, ut moris est, ipsam dicretis viris Magistris Frederico de Arhen & Gilenaro Bovenen, dictam audientiam notariis, ulteriori executioni tradidit, ut fieri solentum est, demandandam. Super quibus omnibus & singulis sic factis idem magister Michael Bolocensis sessionarius a nobis notariis presentis causam, & scribis prefatis sibi nomine dictae Sanctae Synodi unum, vel plura, publicum & publica fieri potuit instrumenta. Presentibus ibidem provisus viris magistris Nicolao Wurd, Henrico Hutnatel, Conrado Balduini, Everhardo a Bidenelt, Joanne Scalle, & Hermanno Boten, dictae audientiae procuratoribus, aliisque procuratoribus ejusdem audientiae quampluribus testibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

A Joanne Episcopo Orlens, Angelo Praenestina Episcopo, Francisco Venetiarum, Gabriele Senensi, Antonio Bononioni, Almano Pisano, Angelo Verroensi, Thoma Tricacensi, Brande Piacensino, Gualtero sancti Marci, Antonio de Chabaco, Petro de Fuzi presbyteris, Reynaldo de Brancacis, Amaduo Saluclarum, Ottone de Columna, Lucido de Comie, & Francisco Florentino Cardinalibus diaconibus: de illustrissimo principe Ludovico comite palatino Rheni; necnon Romanorum, Ungariae, &c. Arragonum, Angliae, Neapolitanorum, Poloniae, Cypri, Daciae, Norvegiae, & Sveciae regum Ambaxiatoribus, ceterorumque principum, praetorum, universitatum studiorum & communitatum Ambaxiatoribus & nunciis in magno numero; Synodum seu Concilium generale Constantiense representantibus.

Ex prima editio.

SESSIO XXV.

ANNO Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto, indictione nona, die vero Luna decimaquarta mensis Decembris, fuit sessio generalis in maiori Ecclesia Constantiensis solemniter celebrata pro antiquo oratorum & procuratorum magnifici domini comitis de Fuxo, & trium statuum dominiuum suorum, ipsius & suorum illorum nominibus. Fuerunt autem dicti Ambaxiatores reverendissimi dominus Petrus sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis de Fuxo, ac reverendi patres Sancius Olorensis, & Bernardus Adurensis, Episcopi. Fuitque ibidem modus in ordo servatus in hac sessione, sicut in sessione vicesima secunda supra continetur. Postquam vero facta fuit unio & incorporatio ad sacrum Concilium didorum oratorum & procuratorum praefati magnifici comitis de Fuxo, triumque statuum dornicorum suorum, reverendissimus in Christo pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Mediolanensis legebat schedulam tenoris subsequens.

Et antequam fuisset ad aliquod divinum officium processum, reverendi in Christo patres & domini, domini Xantius Olorensis, Bernardus Adurensis Episcopi praefati domini comitis de Fuxo, necnon trium statuum dominiuum suorum procuratores & nunciis speciales, ad praesens Constantiense Concilium missi super unione & incorporatione ipsorum comitis de Fuxo, & praetorum, nobilium, & popularium trium statuum fienda cum ipso Concilio, & ipsam unionem & incorporationem principiendo, ascendunt una cum venerabili viro Petro de Cremona, decretorum Doctore, ambonem, super quo negotia, sententiae, decreta publicantur & decernuntur: & produxerunt unam litteram credentiam in papyro sigillatam sigillo impresso ipsius comitis; qua Clittera per supradictum dominum Petrum de Cremona de mandato Concilii lecta, statim iidem domini Episcopi Ambaxiatores produxerunt successive duo instrumenta procurationis, & eorum auctoritate sigillata sigillis impendentibus ejusdem domini comitis de Fuxo. Instrumenta procurationum similiter successive per eundem dominum Petrum de Cremona fuerunt lecta ibidem, quorum instrumentorum, necnon litterae credentiae, de quibus supra fit mentio, inferius describuntur huiusmodi sub tenore:

Decretum concessionis Olomucensis Ecclesiae in commendam.

Littera credentia Comitis Fuxi.

Sacrosancta Constantiensis Synodus concedit & committit custodiam, curam, regimen & administrationem Ecclesiae Olomucensis in spiritualibus & temporalibus in regno Bohemiae & marchionatu Moraviae vacantis pro praesenti & legitima administratione carentis per obitum bona memoria Venceslai Patriarchae Antiocheni, qui auctoritate Apostolica quoad viveret, eam habebat in commendam, in favorem fidei, & ut necessitati & utilitati ipsius Ecclesiae occurratur, venerabili fratri Joanni Episcopo Lutomifenski, usque ad electionem futuri summi Pontificis Romani, Et expectat ad tres menses immediato sequentes, mandans & committens venerabili fratri Joanni Episcopo Orlens sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali & vicecancellario, litteras super hoc opportunas in forma debita & gratis, de mandato, expedire.

Reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Praeclatis, & aliis in Constantia congregatis.

Et post haec de mandato Concilii praedicti fuit responsum per dominos ad hoc deputatos, videlicet reverendos patres dominos Antonium Episcopum Concordiensem pro Italica, Joannem protonotarium de Trambloio pro Gallicana, Gundisalvum de Sancta Maria pro Hispanica, Patricium Episcopum Cortagensem pro Anglicana, Nicolaum Episcopum Mersburgensem pro Germanica, nationibus, & Joannem Episcopum Orlensem Cardinalem Proavignensem nomine Cardinalium, per verbum, Placet.

Reverendissimi in Christo patres & domini. Notum facio vestris reverendissimis paternitatibus per praesentes, quod super extirpatione schismatis & unione Ecclesiae orthodoxae, mitto ad vos dominos meos Constantiae congregatos, reverendos in Christo patres dominos Xantium Olorensem, & Bernardum Adurensis Episcopos, in sacra pagina professores, juxta tenorem capitulorum Narbonae concordatorum, de nostra intentione plene informatos: vobis humiliter supplicans quatenus eorum relationibus, tanquam meis, velleis fidem indubiam adhibere.

Datum Orthesii, XXIII. mensis Julii, anno a nativitate Domini MCCCCXVI.

Joannes Comes Fuxi.

Instrumentum procurationis domini Comitis Fuxi, & trium statuum dominiuum suorum.

In nomine Domini, Amen.

Ex collectione Barberiniana, & duobus Mss. Germanicis.

ANNO, indictione, &c. quibus supra, die Lunae xiv. mensis Decembris supradicti, fuit sessio Generalis in Ecclesia maiori Constantiensis hora tertiaria, super unione fienda Ambaxiatorum comitis Fuxi & ejus comitatus, ac trium statuum dominiuum suorum. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis

Notum universi, quod coram illustri & magnifico principe potentique domino, domino Joanne Dei gratia Comite Fuxi constitutis personaliter gentibus trium statuum sui vicecomitatus Bearni, adjunctis etiam aliquibus de vicecomitatu Marsani ad infra scripta de mandato & ordinatione praefati domini comitis more solito congregatis, in quadam congregatione praesentes erant de statu Ecclesiastico reverendi in Christo patres frater Bernardus Adurensis, frater Xantius Olorensis

rensis Episcopi, venerabilis vir dominus Arnoldus de Grataluppo licenciatas in decretis, canonicus & archidiaconus Vallis veteris in Ecclesia Lascurensi, vicariusque Reverendissimi in Christo patris domini, domini Petri misericordie divina S. R. Ecclesie Cardinalis de Faxo vulgariter nuncupati, administratorisque perpetui prefate Ecclesie Lascurensis, necnon reverendi in Christo patres, frater Petrus monasterii de Luca, ordinis sancti Benedicti Otorenensis diocesis; frater Lubacus, monasterii sancti Joannis de Castellis, ordinis Præmonstratensis; frater Petrus monasterii de Pontrealto, ordinis S. Bernardi, Adurensis diocesis, abbas ac Procuratores abbatum de Sylvalata, & de Reula, Lascurensis diocesis.

Et de statu Baronum, sive nobilium aderant ibi nobiles viri dominus 1. Arclanodus de Fuxo, D. de Novallis, Raimundus dominus Dandaulis, Fortunarius dominus de 2. Lastraino, Raimundus Arnoldi dominus de 3. Byrata, Girardus dominus de Gancitano, Raimundus dominus de 4. Goyossa burones; necnon domini Joannes 5. de Dondulis, dominus Fortunarius 6. de Lutcon, dominus Petrus Arnoldi de Bearno, dominus Raimundus Arnoldi, dominus de Valentine milites, Arnoldus dominus de 7. Boro, 8. Fortunarius dominus Dofus, & Arnoldus Guillelmi dominus de Dorgurio, scutiferi.

Erant insuper presentes de statu communicatum Joannes 9. de Iruculos, & Arnoldus de Varden pro burgo sive villa de Marians, Petrus de Nadeos, & magister Raimundus Garbus 10. de Hunz, pro burgo sive villa de Orthefio, Arnoldus Guillelmi de Leduxio, & Petrus de Goex, pro burgo sive villa de Oloro, 11. Bertrandus de Dinas, & Joannes de Gote, pro villa sive burgo de 12. Salvateria; Arnoldus dominus de Vero pro Montanea Dessan; Bertrandus 13. Diriert, & Raimundus de la Sala, pro Montanea de Alfa; Genforetus de Abbatis, & Joannes Donfraxo, pro Montanea de Baroros; Petrus Arnoldi de Fabrica, & Bertrandus Duprat pro villa 14. de Denavavier; Manaldus de la Barjona, & Guillelmus Arnoldi de Abbatis, pro villa de Salmis; Arnoldus 15. de Montlaur, & Bernardus 16. De iis augas pro villa de 17. Monembro; necnon plures alii viri ecclesiastici homines de Paratico, & de communitatibus dictarum terrarum in multitudine copiosa.

Prefatus dominus comes per organum supradicti domini Arnoldi de Grataluppo, denunciari & declarari esse qualiter fecit, & mandavit capitula per Ambaxiatores sive Precursores serenissimorum dominorum regum & principum olim obedientie Benedicti Papæ XIII. ex una parte cum serenissimo principe domino Sigismundo Dei Gratia Romanorum, Ungariz, Dalmatiz, &c. rege semper Augusto, & reverendissimis in Christo patribus dominis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque honorabilibus viris legatis, nunciis, & procuratoribus congregationis Constantiensis in civitate Narbonensi die XIII. mensis Decembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXV, pro extirpatione dolendi schismatis, ac unione sanctæ matris Ecclesie iacta, firmata & concordata: & qualiter in vim præmissorum litterarum convocatorum ab eadem congregatione Constantiensi emanaverint, atque ad ipsum dominum comitem, alioque reges, principes, prælatos, & alias personas dictæ olim obedientie domini Benedicti Papæ, quæ & debent, & possunt in conciliis Generalibus interesse, pervenerint: continentes in effecta obsecrationem, exhortationem, requisitionem, convocationem, & monitionem, quod ob reverentiam Dei accederent Constantiam ad una cum congregatione prædicta schismata sedanda, ad unionem Ecclesie procurandam, ad reformationem ipsius Ecclesie tam in capite, quam in membris complendam, ad electionem dicti domini Benedicti Papæ effectualiter faciendam, ad electionem unici futuri Romani Pontificis procedendum, ac pro aliis causis & rationibus, quæ ad Generale Concilium pertinent & spectant. Addendo post denunciationem & declarationem prædictorum utile, expediens, salutiferum, atque necessarium fore pro ipsis & prædictis trium statuum hujusmodi gentes transmittere, ad prosecutionem prædictorum fore procedendum.

Hinc est, quod super his habita matura deliberatione, tractatu & consilio, præfatus dominus Comes, gentesque trium statuum prædictorum superius nominatorum, nomine ipsorum, & absentium, omnes simul, & quilibet ipsorum in solidum, melloribus modo & forma, quibus potuerunt & debuerunt, fecerunt, creaverunt, constituerunt, & etiam ordinaverunt suos veros legitimos & indubitatos ambaxiatores, procuratores, & negotiorum suorum gestores supra nominatos reverendissimum in Christo patrem dominum Petrum de Faxo Abbatem, reverendos in Christo patres Xancium Olorensem, & Bernardus Adurensem Episcopos presentes, & quemlibet ipsorum in solidum: ita quod non sit melior conditio occupantis, sed quod per unum inceptum fuerit, per alium prolequi valeat & fieri, specialiter & expresse ad comparandum nomine ipsius domini Comitis, & aliorum prædictorum gentium hujusmodi trium statuum in civitate Constantiensi, & alibi, ubi expediens fuerit, & una cum præfatis dominis regibus & principibus, prælati, & aliis olim obedientie dicti domini Benedicti, olim Joannis, olim Gregorii, ita ut ex omnibus unum Generale ovile totius Christianitatis fiat; necnon ad sedandum & extirpandum schisma & hæreses, ad unionem Ecclesie procurandam, ad reformationem ipsius Ecclesie, tam in capite, quam in membris faciendam, ad electionem unici Romani Pontificis procedendum, ad petendum ab eodem unico Romano Pontifice gratias, confirmationes, habilitationes, absolutiones a censuris Ecclesiasticis, indulgentias, dispensationes matrimoniales, & alias tam proprio domino comite, & aliis personis supradictis, & tam nomine ipsius domini comitis, quam ipsorum, dum tamen unicus eligatur Romanus Pontifex, & ad illas causas, & negotia quæ ad generale Concilium pertinent & spectant, tractandum & exercendum; necnon ad exequendum, complendum, faciendum, sineque debito terminandum, ponendum omnia & singula contenta in capitulis, & litteris convocatoris superius nominatis, cum dependentibus, emergentibus & connexis; Dantes & concedentes eisdem dominorum Ambaxiatoribus & procuratoribus, & cuilibet eorum in solidum plenam & liberam potestatem super præmissis omnibus, & singulis & ea tangentibus cum præfatis dominis regibus, principibus, prælati & aliis personis obedientie olim domini Benedicti, necnon cum supranominato domino Romanorum rege, aliisque regibus, principibus, prælati, ceterisque personis obedientie olim Joannis, & Gregorii nuncupatorum, seu eorum Ambaxiatoribus & procuratoribus conveniendum in unum & generale Concilium Ecclesie convocandum, faciendum, unendum, congregandum, tractandum firmandum, interessendum, jurandum, & concludendum, unum, duo, vel plures procuratores substituendum, & ipsos, & ipsorum quemlibet revocandum, & singula ac omnia alia faciendum, expediendum, quæ in præmissis & circa præmissa fuerint necessaria, seu etiam opportuna, etiam si talia fuerint, quæ mandatum exigant magis speciale; promittendo se habere perpetuo ratum, firmum, atque gratum quicquid per eorum dictos Procuratores aut substitutos hujusmodi, aut eorum alterum in præmissis, & causa præmissa, cum dependentiis, emergentiis & connexis actum fuerit, sive gestum sub hypotheca & obligatione omnium bonorum suorum, presentium & futurorum. De quibus omnibus & singulis

ANNO
CHRISTI
1416.

1 Ms. Archambaudus. Infra. Archambaudus. pag. 509. 2 Ms. Dondulis, & non de Lascinio. 3 Ms. de Cratza: & non de Grataluppo. 4 Ms. Goyossa. 5 Ms. Dandaulis. 6 Ms. de Lochini. 7 Ms. Bero. 8 Ms. Fortunarius. 9 Ms. de Joaculus. 10 Ms. de Lunas. 11 Ms. Bernardus. 12 Ms. Salvateria. 13 Ms. Diriert. 14 Ms. de Navarcon. 15 Ms. de Mancalet. 16 Ms. Doyr August. 17 Ms. Monenchio.

ANNO
CHRISTI
1416

ANNO
CHRISTI
1416

lis supranominatis dicti domini Comes, gentesque
primi status supranominatorum requisierunt mo
notarium publicum infra scriptum, quod de his que
dicta sunt, & eorum quilibet, unum aut plura
conficerem publica instrumenta. Que fuerunt fa
cta in refectorio conventus Prædicatorum Ortho
si. Presentibus nobilibus viris dominis Gratiano
de Arimonte domino a Das, Archabundo de Cam
pena domino a Dalno militibus & venerabilibus vi
ris dominis Arnaldo de Abbatis, Bertrando de Do
monova canonicis Ecclesie Oloronenis, testibus ad
premissa vocatis specialiter & rogatis.

Et me Bernardo de Platea clerico Lascarenis
diocesis Apostolice auctoritate, ac generali in om
nibus terris & dominationibus dicti domini Co
mitis Fuzi, notario, qui premissis omnibus & sin
gulis, dum sic, ut præfatur, serent & agerent
tur, una cum prenomminatis testibus præfens fui,
meum solitum, facta prius diligenti collatione,
mana mea propria apostolice requisitus & rogatus,
in hanc & testimonium singulorum premissorum.

*Procuratorium trium status dominorum
Comitis Fuzi.*

In nomine Christi. Amen.

Noverint universi, quod cum de mandato il
lustris magnifici Principis, & potentis vi
ri domini nostri Dei gratia Comitum Fuzi, Vice
comitis Berni, Castribani, Morsoni, Guardani,
gentes trium status dicti comitatus congregati
egresserent in capitulo Monasterii de Fuzo ordinis
sancti Augustini, Appamienensis diocesis, in qua
quidem congregatione presentes erant de statu
ecclesiastico magister Guillelmus de e Neguerlis
licentiatu in artibus, dominus Arduus Popini,
Canonicus & Prior claustralis dicti monasterii, vi
ce & nomine, ac vicarii (ut dixerunt) reverendi
in Christo patris & domini Guillelmi Abbatis
dicti Monasterii: nobiles Jordanus de Liffato, no
mine & vice eius fratris, reverendi in Christo
patris domini Petri Rogerii, Abbatis monasterii
Montisaleutis, Rincensis diocesis, ad infra scri
pta potestatem habens, ut asseruit: dominus Jac
obus Margos monachus, Vicariusque reverendi
in Christo patris & domini Petri Abbatis mona
sterii de Bakone ordinis Cisterciensis, Mirapicenis
diocesis, frater Raimundus Borcelli Canonicus &
Vicarius reverendi in Christo patris & domini do
mini Jacobi Abbatis monasterii Cobelongo ordinis
Præmonstratensis Conferanensis diocesis.

Et de statu baronum, sive nobilium aderant
ibidem presentes nobiles viri dominus Johannes de
Fuzo, dominus de d Pavaca; Almainus de Rupe
forti, dominus de Druacho; Bernardus de Villa
muro, dominus sancti Pauli de Garco; Johannes de
a Armans, dominus de Armana; Bernardus Se
queti, dominus de Calvomonte; Fortanesius de
f Dribano, dominus de Montecatino milites;
neon nobiles Hugo de g Dordaco dominus de
Casanova; Jordanus de b Biffato; Guillelmus de
i Magloso dominus de Berveyolio; Ardemarius
de Aura dominus de Bria; Bernardus de Loben
chis, Bofianus de Rupeforti, Petrus de Noal
hiis, Bernardus de Gassoti dominus Bellefudenis,
domicelli.

Erant insuper presentes de statu communitatum
comitatus, Raimundus Caroli, Bernardus Badonis,
Arnoldus de Villacone consules loci de Fuzo,
magister Johannes de Lauzonis notarius, nomine &
vice consulum de Aquis, Johannes & Genibaut con
sul loci Bor . . . Cor . . . Bernardus Majoris
consul loci de l Vicelles; Johannes Caprei con
sul loci de n Nerondis, Petrus de Gardes, Ar
noldus Favaria consules loci de Vallisfiorum;

Raimundus Solarii, Armandus de a Guillelmo
consules loci de a Mansosilli, Petrus de Bovana
consul loci de p Samarco, Petrus de Manlo consul
loci de Vordis, Raimundus q Verceuil consul di
cti loci de Dalmasano, Scerhanus de r Pollico
consul loci de Bastrapulsplanis; Bernardus de f
Scapuelvene, consul de sancto Eparcio; magister
Johannes Branden, nomine viceconsulum de Savar
dono, Blasius Rosilli, & Johannes Rubel, consul
loci de Maneris; Petrus Madjo, Johannes Adde a
consul loci de Montealto, Bernardus Arnault, Pe
trus n Pacicelli, consules loci de Varillis; Johannes
de Locania consul loci de Montegalardo; Vitalis
Arnoldi consul loci de s Saaro; Arnoldus de Pey
raci consul loci de z Camaraca; necnon etiam
plures alii viri ecclesiastici, nobiles & communi
tates dicti comitatus in ardentissime copiosa, &
de mandato ejusdem domini Comitum per organum
discreti viri magistri Petri a Robertico jurisperi
ti iudicis ordinarii, & majoris dicti comitatus,
denunciata & declarata fuerunt effectualiter capi
tula per Ambaxiatores & procuratores serenissi
morum dominorum Regum & Principum olim o
bedientis dicti domini Benedicti Papæ XIII. ex
una parte, & serenissimo Principe domino Sig
mundo Dei gratia Romanorum & Ungarum, & r,
Rege semper Augusto, & reverendissimo in Chri
sto patris dominis Archiepiscopo, & r. aliisque
venerabilibus viris Legatis, Nunciis & procurato
ribus congregationis Constantinensis in civitate
Narbonensi die xii. Decembris anno proximo o
lapso pro extirpatione dolendi schismatis, & unio
ne sanctæ matris Ecclesie, & c. ut supra in altero,
b parum aut nihil mutato.

Acta fuerunt hæc in dicto capitulo dicti mona
sterii de Fuzo die xviii. mensis Augusti sub an
no a Nativitate Domini mcccxvi. Indictione ix.
& Sede Apostolica vacante presentibus discretis
viris magistro Petro de e Roburco supradicto ju
dice, Jacobo de d Veroni dicti comitatus, & no
bili Arnaldo Vvillelmi de Lobenchis, domicello,
testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

Et me Joanne Sartoris, curiam Appamienis pu
blico auctoritate Apostolica & Imperiali notario,
qui premissis omnibus & singulis, dum sic, ut
præfatur, agerentur & serent, una cum preno
minatis testibus præfens fui, eaque omnia & sin
gula supradicta recepi, publicavi, & in hanc pu
blicam formam redegi; sed aliis occupatis nego
tiis, per alium mihi fidum scribi feci, & ista
collatione diligenti, hic me subscripsi, & signo
meo solito, quo utor, auctoritatibus prædictis, si
gnavi requisitus & rogatus in testimonium præ
missorum.

Sartoris.

Quibus quidem litteris credentis instrumentis
constitutionum procuratorum, de quibus supra
mentio habetur, lectis, reverendus pater frater
Xandus Episcopus Olorensis in ambone adhuc ex
sistens pro convocacione & unione hujusmodi be
nigne facienda incepit facere sermonem ad Syno
dam prædictam assumens pro themate suo hoc,
videlicet, *Congregavit deos & malos, Matth. 22.*
cap. Quo sermone completo, dixit & exposuit:
„ Nos oratores & procuratores magnifici comitis
„ de Fuzo triumque status suorum dominorum,
„ volentes & intendentes adimplere conventionem
„ Narboni initam inter serenissimum Principem
„ & dominum dominum Sigismundum Romanorum
„ & Ungarum Regem, ac procuratores & Nuntios
„ dominorum Regum Castellæ, Arragonum &
„ Navarraz, necnon illustrissimorum Principum do
„ minorum Fuzi & Armeniaci Comitum paribus
„ ex altera; & propterea presentem se in hoc
„ loco coram congregatione prædicta, offerentes
„ se ad exsequendam dictam conventionem, &
„ & omnia & singula contenta in ea, Et si nunc
at-

a Al. Jans. b Al. Davico. c M. Neguerlis. d M. Pavaca. e M. Armana. f M. Durban. g M. Lordeo.
h M. Luffato. i M. M. de domini de V. Paro. j M. Gombau consul loci de Bruni. Bernardus, etc.
k M. P. de f. m. M. Moronchis. n M. Guillelmo. o M. M. de f. p. M. Sana. q. M. M. de f. r. M. M. de f. s.
r M. P. de f. s. M. Scapuelvene. t M. consules. u M. consules. v M. Paro. w M. Sana. x M. Sana.
y M. Camaraca. z M. de Roburco. aa Hoc est, ut in procuratorio comitis Fuzi, superius positum patet.
c M. ut supra, Roburco. d M. Montellano. e M. Fozal procurator dicti, etc.

ANNO
CHRISTI
1416

ANNO
CHRISTI
1416

attendentes quod in prefato capitulo dicti con-
 ventiois continetur, quod convocatio fiat per
 prelatos, ceterosque viros ecclesiasticos hu-
 jus congregationis per litteras, quae diriguntur
 ad dominos Principes, & alios de obedientia do-
 mini Benedicti XIII. in sua obedientia sic non-
 capaci. Et vice versa quod praefati Principes &
 alii de obedientia domini Benedicti faciant li-
 teras convocatorias ad vos dominos, vel per
 suos procuratores, vel Ambaxiatores mitten-
 dos, vos hic in Constantia congregatos convo-
 cabunt. Et actenus etiam quod convocatorias
 litteras pro parte vestra magifico comiti de Fu-
 mo, & aliis de obedientia domini Benedicti praesentem fuerunt, volumus & nos facilius de
 hoc capitulo.

Quibus quidem dictis & expostis reverendus
 pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Me-
 diolanensis ascendit ambonem, & de mandato &
 voluntate Concilii incepit legere litteras convoca-
 torias alicuius & intelligibili voce praedictas, qua-
 rum tenor sequitur talis:

Miseratione divina Episcopi, Presbyteri, &
 Diaconi Cardinales, Patriarchae, Archiepiscopi,
 Episcopi, Abbates, Decani, Praepositi, Archi-
 diaconi, aliique ecclesiarum, & monasteriorum,
 &c. ut supra, die quarta mensis Julii a anni
 praesentis.

Quae litterae convocatores lecta usque ad ter-
 tiam partem, vel circiter, Synodus praefata ha-
 buit eam pro lecta totaliter. Et statim praedicti
 domini Episcopi, & Ambaxiatores; per organum
 dicti domini Xandii respondendo legebant in hunc
 modum:

Nos oratores & procuratores magnifici Co-
 mitis de Fumo triumque statuum suorum domi-
 norum, cui quidem capitulo satisfacter con-
 vocatus vos omnes prelatos & ceteros domi-
 nos de hac congregatione juxta tenorem dicti
 capituli.

Quae lecta schedula, reverendissimus in Christo
 pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Me-
 diolanensis pro parte dictae Synodi, publice, alicui
 & intelligibili voce unam aliam schedulam infra-
 scriptae tenoris respondendo legebat:

Nos miseracione divina Episcopi, Presbyteri,
 & Diaconi Cardinales, Patriarchae, Archiepi-
 scopi, Episcopi, Praelati & ceteri hic congre-
 gati, acceptamus & offerimus nos paratos sine
 dilacione quovismode ad procedendum ad ulterio-
 ra. Et insuper requirimus vos oratores & pro-
 curatores praedictos quatenus ad unionem facien-
 dam nobiscum procedatis juxta tenorem tertii
 capituli conventiois praedictae, quae talis est,
 ut sequitur:

Tertio quod praefati de obedientia dicti do-
 mini Benedicti XIII. sic per ejus obedientiam,
 ut praefertur, nuncupati venientibus ad Con-
 stantiam statim fiat unio eorundem ad dictum
 Concilium Constantiense, sicque, &c. pro faci-
 endo universali Concilio, ut supra habetur.

Quibus sic peractis, dominus Xandius Episcopus
 Olorensis, nominibus quibus supra, publice, alta
 & intelligibili voce, legit schedulam unionis di-
 ctorum Ambaxiatorum cum dicta Synodo, hujus-
 modi sub tenore:

Nos oratores & procuratores praedicti dicto
 nomine unimus nos vobis juxta tenorem capi-
 tuli antecedentis. Et statim dominus Archie-
 piscopus Mediolanensis de mandato Synodi praefatae
 publice legebat schedulam acceptationis unionis
 praedictae sub his verbis.

Nos praelati, &c. congregati, ut supra, di-
 ctam unionem vestram accepimus, & vobis o-
 ratoribus & procuratoribus praefatis dicto nomi-
 ne juxta dicti capituli tenorem unimus.

Quibus sic, ut praefertur, factis, de mandato
 Concilii fuit responsum per dominos ad hoc depu-
 tatos, videlicet reverendissimos patres dominos
 Antonium Episcopum Concordiensem pro Italica,
 Joannem Protonotarium de Trembleyo pro Gallica,
 Gundisalvum de sancta Maria pro Hispanica,
 Patriicum Episcopum Cortagensem pro Anglicana,
 Nicolaum Merseburgensem pro Germanica, &

Joannem Episcopum Odiensem Cardinalem nomi-
 nis cardinalium, per verbum, *Placet*.

Super quibus lectis & approbatis, ac incorpora-
 tione & unione factis & gestis, omnibusque aliis &
 singulis, venerabilibus viri domini Henricus de Piro,
 & Joannes de Scribanis promotores, &c. a rever-
 endis dominis sanctae Sedis Apostolicae Protonota-
 riis, ceterisque notaribus sanctae Sedis Constantien-
 sis petierunt nominibus procuratoris unum vel
 plura, publicum & publica, instrumentum & in-
 strumenta.

Tandem reverendissimus in Christo pater & do-
 minus, dominus Franciscus Cardinalis Florentinus
 pro recommendatione ipsorum Ambaxiatorum, &
 domini Comitis de Fumo, & omnium illorum, qui
 ipsos Ambaxiatores hac ad Concilium Constantien-
 se miserunt, levavit se in medium, & assumpsit
 pro ejus thomata haec verba, *Congregacione a-
 gnarum appollois maris, &c.* & lectis praesentem
 collationem, recommendando Comitem de Fumo,
 & dominis suis, & homines quorumcumque statuum,
 de bona perseverantia & diligentia, & ipsos Am-
 baxiatores de laboribus, &c. Recommendatione
 hujusmodi facta, fuit cantatus Psalmus, *Te Deum
 laudamus*, per omnes de Concilio. Quo cantato,
 alta voce fuit inceptum officium Missae de Sancto
 Spiritu per reverendum patrem d. Episcopum Merse-
 burgensem. Et post officium Missae more aliarum ses-
 sionum fuerunt lectae litaniae cum introitu, *Exaudi
 nos Domine, &c.* hymnus, *Veni creator Spiritus,*
 &c. & diversis collectis, & Evangelio, *Diem Si-
 mon Petrus ad Jesum*.

Quibus factis, praesentibus reverendus pater do-
 minus Archiepiscopus Mediolanensis rescendit
 ambonem una cum domino Petro de b. Bracunia, &
 ibidem existantibus dominis Xandio Olorensi, &
 Bernardo Adurensi Episcopis Ambaxiatoribus
 praedictis, idem dominus Episcopus Olorensis lege-
 bat schedulam confirmationis capitulorum initorum
 inter ipsos & Concilium Constantiense, hujusmo-
 di sub tenore:

Nos Petrus miseracione divina Cardinalis de
 Buzo, Xandius Olorensis, & Bernardus Aduren-
 sis Episcopi, procuratores & Ambaxiatores ma-
 gnifici Comitis de Fumo, & trium statuum do-
 minorum, sive comitatum suorum dictis nomi-
 nibus, & quolibet ipsum nomine, omnibus-
 que aliis, quibus validis & efficacius possimus
 & valeamus, omnia & singula decreta & statu-
 ta, ac protestaciones, necnon conventiones, &
 pacta per sacrosanctam generalem Synodum Con-
 stantiensem nobiscum dictis nominibus facta &
 edita, & nunc sunt ferrius lecta, ipsa habentes
 pro sufficienter expressis, & solemniter res-
 petitis, vice & nomine domini nostri Comitis,
 ac omnium dominorum & terrarum suarum ac-
 ceptamus, assentimus, approbamus, & solem-
 niter confirmamus. Et similiter sicut ipsa
 Synodus protestata est, quod non intendit reco-
 dere a capitulis in civitate Narbonensi concor-
 data, de quibus in decreto praesentis Synodi
 nunc de proximo edito, quod hic volumus ha-
 bere pro expresso, & specifico declarato, sa-
 tis exhibitis mentio specialis. Ita & nos dictis
 nominibus & quolibet eorum solemniter prote-
 stamur.

Quae schedula cum protestacione sua lecta, dicta
 Synodus Constantiensis et deputatos suos praedi-
 ctos, videlicet Concordiensem Episcopum, Joannem
 protonotarium de Trembleyo, Gundisalvum
 de sancta Maria, Patriicum Episcopum Cortagen-
 sem, Nicolaum Episcopum Merseburgensem, &
 Joannem Episcopum Odiensem, Cardinalem Viva-
 riensem, responderunt, *Placet*.

Super quibus approbacionibus, lectis, &
 protestacionibus Henricus de Piro, & Joannes de
 Scribanis procuratores praesentibus Synodi Const-
 antiensis, nominibus, quibus supra, petierunt sibi
 per protonotarios, ceterosque scribas ad hoc depu-
 tatos unum, vel plura, publicum & publica fieri
 instrumentum & instrumenta.

Subsequenter praesentibus dominus Bartholomaeus
 Archiepiscopus Mediolanensis, de mandato dicti
 Concilii sive Synodi Constantiensis legebat sche-
 du-

a. M. S. 1001
 Ms. 1170
 co. 1000
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100

ANNO
CHRISTI
1516.

In hac
ipso sessione
nov. ex
ma. editio
P. 101.

Ex colle-
ct. one Ber-
beriana,
& duobus
ms. Ger-
man.

dulam concessionis administrationis tam spiritua-
lium, quam temporalium. Ecclesie Otomacensis
reverendo patri domino Joanni Episcopo Luthomien-
si usque ad electionem futuri summi Romani
Pontificis, & post electionem ejus ad tres menses,
prout in scheda sub his verbis continetur.

Decretum concessionalis.

Quibus factis, idem dominus Archiepiscopus Me-
diolanensis legebat unam schedulam deputationis
commissariorum in causa Tridentina, nomine na-
tionis Hispanice noviter uniter Concilio Constan-
tientiensi: in qua causa de quilibet natione sunt de-
putati duo, & de collegio Cardinalium similiter
duo. Et ad finem & effectum ut processus causam
per totum Concilium & integrum expediatur per
sententiam. Deputaverunt similiter duos de na-
tione Hispanica ad eandem causam per commis-
sarium, ut in quadam scheda per ipsum domi-
num Archiepiscopum facta plenius continetur, sub
his verbis:

*Deputantur commissarii in causa Tridentina pro
natione Hispanica.*

Sacrofancta generalis Synodus Constantiensis ma-
gis constituit, ordinavit, & deputavit com-
missarios infrascriptos, videlicet reverendissimos
patres Guillelmum tituli sancti Marci Presbyteri-
cum, & Franciscum sanctorum Cosme & Damiani
Diaconum S. R. E. Cardinales; Marinum Episcopum
Aputinensem, Gasparem Abbatem de Peru-
ho pro Italica natione, Martinum Episcopum A-
trebatensem, Stephanum Episcopum Dolensem pro
natione Gallicanam, Nicolaum Episcopum Merle-
bergensem, Johannem Abundum pro natione Germa-
nica, Patricium Cortagensem, & Bernardum de
Planca Vicarium Ecclesie Burdegalensis pro natione
Aeglicana, in causa Tridentina vertente inter ve-
nerabilem fratrem nostrum Georgium Episcopum
Tridentinum ex una parte, & nobilem virum Fre-
dericum Ducem Austrie parte ex altera; ad vi-
dendum & cognoscendum, utrum executio moni-
torii contra eundem dominum ducem, & alios
quoscumque occupatores & detentores Ecclesie &
Civitatis Tridentinae, necnon oppidorum, castro-
rum, terrarum, villarum, & jorium ad dictam
Ecclesiam Tridentinam pertinentium decreti sint
debite factae, prout in dicta constitutione sive de-
putatione plenius continetur. Qui ad nonnullos
actus in eadem causa processerunt, nunc vero pro-
pter adventum Ambaxiatorum Illustrissimi Principis
domini Regis Arragonum aliis nationibus unitorum
pro natione Hispanica, deputat, & constituit Gan-
dalfum Garsum de sancta Maria Archidiaconum
Berberensem, & Michaellem de Navers Archidiaconum
in Ecclesia de Yberden juris utriusque do-
ctores, in eadem causa, ad cognoscendum & fa-
ciendum cum praemissis prius deputatis, quaecum-
que erunt facienda, cum ea potestate, qua pote-
rant & possunt primi deputati superius adscripsi,
vel major pars ipsorum.

In Post-
terio.

Subsequently idem dominus Archiepiscopus Me-
diolanensis legebat & pronuntiabat, ut supra, alta
& intelligibili voce capitulum approbationis capi-
tulum super dispositione & ordinatione solutio-
nis censuum pensionalium domorum, lectorum &
aliorum rerum receptorum, & recipiendarum per
supposita Concilii a civibus Constantiensibus. Quae
capitula fuerant approbata per Synodum & Conci-
lium Constantiense, ut inferius continetur.

Quibus factis, praesata Synodus per suos deputa-
tos ad respondendum pro ea ad praemissa, videli-
cet Antonium Concordiensem Episcopum, & Joannem
de Trembleyo protonotarium, Gandalfum
de sancta Maria, Patricium Cortagensem, Nico-
laum Mersebergensem, ac Johannem Episcopum O-
riensem, Cardinalem Vivariensem & Vicen-
cellarium praesentem, respondit per verbum,
Placet.

Qua approbatione facta Henricus de Piro, &
Joannes de Scribanis promotores patuerunt, ut su-
pra, unum vel plura, publicum & publica; in-
strumentum & instrumenta per protonotarios &
scribas, &c.

His factis, reverendus pater Archiepiscopus la-
gebat quendam bullam cujusdam indulti pro mo-
nasterio montis Cassinensis ordinis sancti Benedi-
cti. Quae lecta, domini deputati de mandato Syn-
odi approbaverunt eandem bullam per verbum,
Placet.

Super quibus fuerunt petita instrumenta per
Protonotarios & scribas Synodi per Henricum de
Piro, &c. ut supra, ad perpetuum rei memoriam,
praesentibus supra dictis dominis pro testibus infra-
scriptis ad hoc specialiter vocatis & rogatis.

*Cedula approbationis super visualibus & perso-
nibus domorum cum civibus Constans-
tensibus.*

Sacrofancta generalis Synodus Constantiensis,
ad futuram rei memoriam. Pro conserva-
tione ac publica utilitate praesentis generalis
Concilii Constantiensis, & suppositorum ejus, ac
extirpatione scandalorum, & indebitorum onerum,
ac etiam ex aliis certis rationabilibus
causis animos nostros moventibus, omnia & sin-
gula capitula, fœdera, necnon conventiones,
& pacta super pensionibus domorum ac depen-
dentium, & nonnullis aliis, firmata & conclusa
Calendis Aprilis proxime praeteritis, inter dile-
ctos Ecclesie filios carissimos commissarios nationum
nomine dicti Concilii, & collegii venerabilium
fratrum S. R. E. Cardinalium ex una;
& commissarios dilectorum filiorum universita-
tis, & singularum personarum civitatis Constantien-
sis, ejusque comitatus, territorii, & distric-
tus provinciae Moguntinensis ex altera partibus;
Quae capitula in litteris dilecti ejusdem Eccle-
siae filii nobilissimi viri Ludovici Comitis Palatini
Rheni defensoris, custodis tunc, ad praesens di-
cti Concilii, &c. sub ejus pendente sigillo ser-
riossissime continentur. Et subsequenter etiam
commissariorum collegii & nationis hujusmodi
super praemissis & dependentis, cum dilectis ip-
sius Ecclesiae filii commissariis dilectorum etiam
dictae Ecclesiae filiorum electis, capituli & cleri
civitatis & diocesis Constantiensis praedictae,
firmata & conclusa de mensis Maii proxime
lapsi die octava mensis Maii, de quibus constat
per publica documenta, habentes statum & for-
mam omnium praemissorum, & cujuslibet eo-
rum, ac dependentium per eorum nomina, &
qualitates, species, atque modo hic alias pro-
sufficienter expressis, pro observatione dictorum
capitulorum, & contentorum in illis: ea omnia,
necnon litteras, instrumenta quaecumque
desuper confecta, auctoritate ipsius sacri Con-
cilii, & ex certa scientia, tenore praesentium
confirmamus, ratificamus & approbamus: cassantes
& pro viribus evanescantes omnia & singula
pacta, conventiones, & promissiones post editio-
nem dictorum capitulorum per quoscumque locu-
tatores, seu conductores, vel alias quovis modo
praeter seu contra dispositionem dictorum capi-
tulorum, vel alienas eorum firmata, vel pro-
missa, etiam juramento vallata: quae juramenta
procius relaxamus, & soluta ultra seu praeter
exigentiam & formam dictorum capitulorum in-
ter commissarios tam nomine Concilii, quam uni-
versitatis Constantiensis, electi, capituli &
cleri praedictorum firmatores restitui, vel de
forte deduci debiti & excomputati pro beneplacito
conductorum, vel jus eorum habentium
possint & debeant; non obstantibus hujusmodi
vel aliis fœderibus, seu abolitionibus forsitan in
contrarium praeter & ultra factis & contentis in
illis: Mandantes nihilominus hujusmodi taxam
inter ipsos commissarios dictae firmata & conten-
ta in illis posse & debere omnes, & ab omni-
bus cujuscumque existerint, etiam Pontificalibus,
vel alterius dignitatis, praesentem, seu statu
ecclesiastici, seu mundi inviolabiliter ex-
sequi & observari: commissariis autem nationum
& collegii praedicti tam deputatis quam
deputandis, vel majore parte ipsorum contra
transgressores, vel turbatores, aut violatores dictorum
capitulorum dictis nominibus per ipsos
com-

ANNO
CHRISTI
1516.

In m. LL.
et in m. LL.
pro. add.
p. 101.

chambellanos firmatorum, vel alterius eorum, seu contentorum in illis, & litterarum seu documentorum inde confectorum: necnon contradiceres quolibet sive rebelles censuris ecclesiasticis, etiam excommunicationis, ac penis alias pecuniariis indictis, indictionibus, indictionibus, ac mulctando exsequi ac observari mandamus; & sciendo ipsa capitula & in illis contenta, ac per se vel alios compescendo ad alia prout impetaverint oportere, personarum & negotiorum conditionibus & qualitatibus compensatis, etiam auctoritate praesentis potestatis & facultatis plenarie eorum serie concedentes, ac decernentes super his etiam litteras expediri sub bulla Concilii ad requisitionem cujuslibet, etiam cum insertione capitulorum, litterarum, seu documentorum praedictorum cum ceteris non obstantibus & clausis opportunis in forma, quatenus fuerit opportunum.

Et in fine cujuslibet mensis pro rata lektorum & equorum conductor absque alia contradictione, vel obstaculo suo locatori de pensione hujusmodi satisfacere debeat & teneatur, nisi de consensu ipsius locatoris dilationem obtinere valeat amplioram.

4. Item, quod occasione pensionum domorum, aut stabuli, pro suppellectilibus domus, camerae, staphis, horti, salis, mensae, coquinae, cellarum aut locis aliis, pro depositione victualium hominum & jumentorum necessarii, aut dependentis a praedictis nulla alia pensio, seu merces, aut pretium quodvis possit aut debeat peti, aut exigi a quocumque, sed pro omnibus praedictis duntaxat. Pensio pro lectis etiam pro domibus, cameris, staphis, salis & suppellectilibus omnibus & singulis praemissa, necnon pensio pro stabulis superius expressis, etiam pro camera vel loco ubi avena, fenum ac palea, ut praesertim, reservantur, & reponuntur, ad dependentia praedicta aut aliquo praemissorum sufficiant, & de eisdem locatores sint contenti & praemissa in pensionibus praedictis comprehendantur & veniant, & comprehensa intelligantur; quibus solatis locationibus de omnibus supradictis sit plenissime satisfactum; ita quod solventes sint ab omni repetitione & exactione occasione praemissorum perpetuo liberi & soluti.

5. Item, in casu quo de utensilibus, seu lectis, sternalis per locatorem conductorii traditis aliquid perderetur, aliquid frangeretur, aut rumpereetur violenter, seu alias praeter usum consuetum, de hoc ipse conductor satisfaciatur locatori secundum valores per deputandos taxandos.

6. Item, quod semper de quindecim diebus in quindecim dies commutentur linteamina, & denatur alia recentia mandata & lota.

7. Item, quod mappae, & mantilla, & manutergia commutentur singulis septimanis semel.

8. Item, quod in camera conductoris principalis & domini cujuscumque amplitudinis camera exhiberet, locari, seu poni non possint contra voluntatem ipsius conductoris principalis, nisi duntaxat duo lecti, unus pro domino principali, & alius pro familiari seu familiaribus.

9. Item, quod in aliis cameris assignari seu poni possint lecti secundum personarum & locorum qualitates, pro arbitrio taxatorum ad hoc deputandorum, quacumque consuetudine hactenus observata non obstante.

10. Item, quod ad succidenda scandala atque discordias, quae inter locatores & conductores domorum, & aliorum praedictorum, aut alios quoscumque oriri verisimiliter possent, sacra Synodus deputabit de qualibet natione unum providum virum & expertum: & totidem deputabuntur per magistratus civium: qui octo, sex, vel duo ex ipsis, tamen quod semper sint tot ex parte sacri Concilii, quot erunt ex parte civitatis, aut contra, qui requisiti per locatorem, aut conductorem, aut alterum eorum habeant plenissimam potestatem, videndi, taxandi, declarandi inter locatores & conductores lectos, lectisternalis, utensilia, domus, stabula, & omnia supradicta, ut bona & congruentia assignentur, & etiam in aliis contra praemissa emergentibus & dependentibus quibuscumque, discernere aut declarare habeant, prout noverint, visis circumstantiis universis, & attentis qualitatibus eorumdem quomodolibet expedire: quorum declarationi & taxationi per utramque partem irrefragabiliter teneatur, cum exceptione remota.

11. Item, quod praedicti deputandi omnes, octo, sex, vel quatuor, aut duo ex ipsis requisiti, ut praesertim, habeant potestatem videndi, & considerandi . . . & amplitudinem domus, camerae, staphis, salis, stabulorum, numerum lektorum, & alia supradicta, ut si forte conductor pauciores lectos, aut equos recipere vellet, quam domus, aut stabuli capacitas, seu communis utilitas postulare, vel si fortis locator plures lectos ponere vellet, quam qualitas camerae, aut personarum, aut conductorum exigere, vel plures equos locare in stabulo quam loci capacitas, & commoditas flagitare, in istis & in aliis emergentibus contra praemissa habeant potestatem taxandi,

Tenor vero capitulorum, de quibus supra dicitur, sequitur talis:

NOs Ludovicus Dei gratia Comes Palatinus Rheni, sacri Imperii Romani archidiaconus, & Breviarius, sacri Constantiensis Concilii pro nunc custos & defensor, vice & nomine excellentissimi & gloriosissimi Principis & domini, domini Sigismundi Romanorum Regis semper Augusti, ac Ungariae, Dalmatiae, Croatiae Regis domini mei metuentissimi, pro utilitate publica & conservatione & sacri Concilii Constantiensis, & supposito- rum ipsius, similiter dominarum praedictorum, mercatorum, curtisanorum, & aliorum causa Concilii praedicti accedentium, praesentium, & supervenientium diversitatem & differentiam, quae fuit inter reverendissimos patres & dominos dominum Brandam tituli sancti Clementis Praeatum, & dominum Franciscum sanctorum Cosmae & Damiani diaconum, Florentinum vulgariter nuncupatum, S. R. E. Cardinales deputatos per sacrum collegium dominarum Cardinalium, & reverendos patres & dominos, egregiosque doctores, Franciscum electum Aretinum, Aeronium de e Ganaldo Italicum, Stephanum Episcopum Dolensem, Guillelmum Abbatem Amanae Archidiaconum Turonensem, Gallianum, Andream electum Poenaniensem, Conradum Abbatem Pataviensem, Petrum & Uretinger, Germanicus: Richardum Barensem, Thomam Polton sanctae Sedis Apostolicae Protonarius, Anglicanae nationis, per quatuor nationes Concilii ad in scriptis specialiter deputatos vice & nomine totius sacri Concilii & omnium praedictorum communiter, vel divisim, necnon ipsam sacrum Concilium parte ex una; & providos & spectabiles viros Conradum & Mangolem, Henricum Guntillveller magistrum civium, Joannem & Svarthazath, Henricum Schilter, Casparem Compost, & Henricum & Servolum consules; necnon Joannem Henricum Protonarium civitatis Constantiensis nomine hostius communis, partibus ex altera: super hospitibus & lectisternalis, ac stabulis equorum pro bono pacis & concordiae tanquam amicabilem compositor & mediator, habita super hoc deliberatione matura consiliariorum praesentis domini Regis, utque nostrorum, quantum & quomodolibet se extendit facultas, de consensu & voluntate expressa partium praedictarum concordamus, firmavimus, & conclusimus in modum subscriptum inter partes praesentibus.

In primis, quod hospicia publica communis non occupentur, sed reserventur, ut venientes & recedentes hospicia habere valeant, prout hoc etiam per formalissimum Romanorum Regem prius erat concordatum.

2. Item, quod de quolibet lecto bono, bene factico, suppellectilibus & linteamenibus, cussinis, & aliis linteamenibus necessariis secundum qualitatem personarum congruentibus, qui magnus esse debent, & capax ad minus duarum notabilium personarum, solvantur de mense quolibet usuali, contineantur 30. vel 31. dies, unus florenus.

3. Item quod de stabulo pro equo quolibet solvantur singulis diebus naturalibus 3. tres habent.

a ME. O. malle.

b ME. De. iaco.

c ME. Man. sch. de. con. Guntillveller.

d ME. Servolm. consules. e de villa.

f ME. con. florenus. g ME. con. linteam.

h ME. di. staphis. i amplitudinem.

ANNO
CHRISTI
1416.ANNO
CHRISTI
1416.

di, ordinandi, decernendi, & declarandi inter præ-
fatos prout moxerint expedire, visis circumstantiis
universis, & attentis qualitatibus eorumdem.

12. Item, locator lechorum, domorum, & allo-
rum prædictorum per se, vel alium, directe vel
indirecte, aut quovis quæsito colore non possit nec
debeat conductorem, vel ferum commorantem li-
centiare, seu de domo expellere, seu quovis mo-
do molestare, vel vexare, quominus conductori,
vel suis habitare placuerit, possit uti & suis do-
mo, lectis, & aliis supradictis pro pensione super-
ius expressa, etiam si locator assueret, seu vol-
let domum locatam personaliter habitare, seu quo-
vis alio modo.

13. Item, in casu quo aliquis conductor cum lo-
catoris conventiones, obligationes, vel pacta præ-
missa, vel sequentia tempore præterito fecisset,
etiam si super illis litteris confectis essent, tales
conventiones, obligationes, litteras, pacta etiam
juramento vallata, omnino sine sublata, irrita &
nulla, sublata, irrita, & nulla, ac nullius mo-
menti. Et si aliquis forsan tempore præterito pro
futuro levasset, aut percepisset ab aliquo censum,
aut pensionem domorum, lechorum, lectisteriorum,
stabulorum, aut aliorum prædictorum ultra
taxam supra expressam, quod quilibet talis pro fu-
turo tempore a data præsentium contentus sit ta-
xa superius expressa, & ad restitutionem plenariam
illius quod ultra taxam levavit pro futuro dumtaxat
tempore a data præsentium teneatur, non ob-
stantibus quibuscumque.

14. Item, in casu, quo contingeret aliquam do-
mum locari sine lectis & stabulis, vel utriusque
vel sine necessariis & requisitis, & cum
defectu, in casibus præmissis, deputati præfati
declarandi, taxandi, & ordinandi contra præmissa
habebant facultatem, habita informatione rerum
deficientium, & qualitate domus, prout viderint
expedire.

15. Item, si contingat lectum conductorem extra
domum ex necessitate, vel ex defectu locatorum,
de quolibet lecto superius qualificato cum lecti-
steriis, & aliis ad ipsum requisitis solvatur per
mensem, ut supra, medius forensis Rhenanus.
Si tamen lectus esset melior, præfati deputati
habebant potestatem taxandi.

16. Item, si contingerit, quod quis aliquem in do-
mum suam recolligeret cum pauca familia, que
domus capax esset unius notabilis domini, aut præ-
fati, ad providendum communi utilitati præfati
deputandi potestatem habebant disponendi, & pro-
videndi, prout secundum bonam æquitatem vide-
runt expedire.

17. Item, si aliquis haberet domum spacem,
& non vellet eam locare, præfati etiam habebant
potestatem disponendi & providendi, prout secun-
dum communem utilitatem, circumstantiis con-
sideratis, viderint expedire: reservata tamen parte
domus, in qua talis cum familia se possit con-
servare.

18. Item, in casu quo præfati deputati octo, sex,
quatuor, duo ex ipsis, ut præfatur, requisiti per
locatorum & conductorem aut alterum eorumdem
non possent contra præmissa, aut aliquod præmis-
sorum in unam sententiam concordare: Ex nunc
nos Ludovicus comes palatinus Rheni prædictus,
aut nostras in absentia vices gerens, per locato-
rem & conductorem aut per deputandos præfatos,
aut alterum prædictorum eorumdem requisitis,
potestatem habebimus disponendi, taxandi, con-
cordandi, & declarandi inter partes ipsas infra ter-
minum duorum aut trium dierum, cui declaratio-
ni partes ipsas absque quacumque contradictione seu
obstaculo stare teneantur.

19. Item, quod auditor cameræ Apostolicæ, vel
alius per sacrum Concilium deputandus, quoad
supposita Concilii, & magistratum civium Constans-
tientium quoad sibi subjectos, ad requisitionem
præfatorum deputandorum per locatorem & con-
ductorem, aut alterum eorumdem, aut nos, vel
vices nostras gerentem requisit, in casu discor-
diæ, ut præfatur, teneantur, & debeant, & po-
testatem habeant quascumque executiones facere
contra quoscumque transgressores, & eisdem pu-

nire prout secundum qualitates negotiorum &
personarum viderint expedire, cunctisque sta-
tus, seu conditionis Ecclesiasticæ vel secularis
fuerint, nisi obstantibus quibuscumque.

20. Item, quod deputandi præfati jurare habebant,
quod requisiti per locatorem & conductorem, aut
alterum eorumdem ipsorum, officium legaliter &
fideliter sine personarum exceptione, absque odio,
& favore, ad communem utilitatem, & commo-
ditatem ipsius sacri Concilii, prout secundum suas
conscientias judicaverint, exercebant; & præfata
omnia & singula partes præfatas quibus supra no-
minibus approbantes se secundum naturas asse-
rent bona fide. Et nihilominus nos Ludovicus co-
mes palatinus Rheni, supradictis hujusmodi scri-
ptis præfatis domialis per sacrum Concilium in hac
parte deputatis, ad præmissorum majus robur pro
didicis civibus & civitate Constansientis per eisdem
firmiter observari. In cujus rei testimonium duas
ejusdem tenoris litteras nostro sigillo munitas u-
triusque partium præfatarum unam duximus assi-
gnandas.

Datum Constansie provincie Moguntine, anno
Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto,
mensis Aprilis prima die.

S E S S I O XXVI.

Pro unione Ambaxiatorum Regis Navarre.

De Jovis vigesimaquarta mensis Decembris fuit
sessio generalis in maiori Ecclesia Constansientis
solemniter celebrata: in qua fuit facta unio ad sa-
crum Constansientis Concilium nomine illustri-
ssimi Principis domini Caroli regis Navarra per suos so-
lemnes Ambaxiatores, videlicet Guillelmum Arno-
ldi Bajonensem, & Nicolaum Aquensem, Episcopos,
& Eximium Aymar Canonicum & Archidiaconum in
Ecclesia Pamplonensi, in sacra pagina magistrum, &
& Joannem b de Letova legum doctorem. Fuit au-
tem in hac unione servatus idem modus & ordo,
qui in unione oratorum Regis Arragonum. Ante-
quam vero supra nominati Regis foret dicta unio
incorporatio, reverendus pater dominus Franciscus
Episcopus Arvetius legit quendam schedulam cor-
torum ordinationis & decreti, cujus tenor de verbo
ad verbum sequitur talis:

Decretum de non derogando juri alicujus nationis
de prioritare votorum.

Sacrosancta generalis Constansientis Synodus in
Spiritu Sancto legitime congregata, pro bono ecclie-
sastica unionis, pacis & concordie nationum, &
certa scientia declarat, statuit, ordinat & decernit,
quod factis semper honoribus, locis, prerogativis &
excellentiis secundum morem laudabilem & consue-
tundum Romana Ecclesia matris omnium Christi fi-
delium, ab antiquis debitis & consuetis regulis ha-
gulis & principibus orthodoxis, & eorum ambaxia-
toribus & nunciis, tam in presentia summi Pontifi-
cis, quam alibi, etiam in hoc presenti, & aliis
quibuscumque Conciliis generalibus, ratione ordinis
in hoc sacro Concilio observati habitus, vel in po-
sterum observandi inter nationes, seu in respon-
dendo, seu in scribendo, aut sigillando, vel alias per
quascumque scripturas, sigillationes, protestatio-
nes, seu collationes, aut aliqua hujusmodi gesta ab
Episcopis, aut eorum præfatis, communiter vel di-
visim in ipso sacro Concilio, seu alias in congrega-
tionibus generalibus, seu specialibus, seu locis aliis
quibuscumque & qualitercumque, nihil omnino ex-
cellentie seu præminentie, aut cujuscumque alterius
juris, proprietatis aut possessionis, vel quæsi alicui
nationi per præmissa, vel aliquod eorum acquira-
tur: seu acquisitum sit, seu quovis modo accipiat,
seu accipere consuevit, circa prioritatem vel po-
terioritatem, aut alias circa præmissa: illaque pro-
hibet in futurum ad præmissa, aut præmissorum ali-
quod quomodolibet allegari. Et in super ex supra-
bandanti cautela & ex certa scientia eadem sacro-
sancta Synodus omnia & singula, & ex quibuscum-
que, qualitercumque, quomodocumque, & ubicum-
que in præmissis habitia seu gesta aliqua, per qua

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

*Post aliquas priores vulgarietas inter nationes
infidelis habens, quantum ad effectum huiusmodi,
nullius officio, roboris vel momenti esse decernit:
reversurus tunc nationibus & civitatibus eorum ante
praesens Concilium Constantiense alias competentibus &
competentibus, proviso quod per praesentem ordinatio-
nem decretis, statutis, ordinacionibus & constitu-
tionibus in praedicta sancta Synodo Constantiensi edi-
tis & promulgatis, non intendat alias in aliquo de-
rogare, in contrarium facientibus non obstantibus qui-
buscumque.*

*Ex collectione Barbariniana, & duobus Mss.
Germanicis.*

Pro unione Ambasiatorum Regis Navarrae.

DIE Jovis tertio mensis Decembris praedicti Con-
stantiam in Ecclesia majori mane hora octava
vel quasi, fuit per sacrosanctam Synodum Constans-
tiam tenens Synodus generalis, pro unione & in-
corporacione fieri per reverendos patres venerabi-
litateque viros dominos Ambasiatores illustrissimi prin-
cipis Caroli Navarrae Regis, praesentibus ibidem
reverendissimis in Christo patribus & dominis Jo-
hannem Othensem & Cardinale Vivariensem, Antonio Vemense-
m, Thoma Triclaricensem, Guillelmo sancti Marci, &
Guillelmo de Faxi Presbyteris; Amedeo Salutar-
iam, Luedo de Comitibus, & Francisco Florenti-
nam, diaconis Cardinalibus; illustris principe Ludo-
vico comite Palatino Rheini locum tenente serenissimi
principis Sigismundi Romanorum, & Ungariae Re-
gis, necnon Francorum, Angliae, Arragoniae, Jera-
salem, Siciliae, Cypri, Daciae, Norvegiae, Sueciae,
& Poloniae Regum, diversorumque Principum, Praelato-
rum, & Ambasiatoribus, procuratoribus & nunciis.

Et antequam ad aliquam solemnitatem divinarum
juxta consuetudinem sessionum, generalium proces-
sum foret, reverendus in Christo pater dominus
Franciscus Episcopus Aretinus de mandato ipsius Synodi Con-
stantiensis quamdam papyri schedulam ordina-
tionis & decreti, videlicet quod per nominationem,
sigillationem, responsionem, processionem, ordina-
tionem factas & faciendas per quoscumque Amba-
siatores quorumcumque dominorum spiritualium &
temporalium nulli valeat in civilis, dominitatis,
praerogativa novum jus acquiri, & alias prout in
eodem papyri schedula, cujus tenor inferius infer-
tus habetur, publice, alta & intelligibili voce leg-
git huiusmodi sub tenore: &

Qua quidem schedula, ut praefertur, lecta, de
mandato totius congregationis, & Synodi sacrosan-
ctae reverendus pater dominus Bartholomaeus Ar-
chiepiscopus Mediolanensis, nomine totius Concilii
& Synodi, juxta ordinationem omnium nationum,
cum ad praesentem sessionem respondit, & appro-
bavit eandem schedulam per verbum, *Plaacet.*

Super quibus lectis, & approbatis magister Hen-
ricus de Piro & Joannes de Scribanis promotores
dictae Synodi & Concilii, petierunt per protonota-
rios Sedis Apostolicae, alioque scribas & notarios
ipsius Synodi unum & plura, publicam & publicam
confici instrumenta, praesentibus praedictis.

Hismaque factis reverendi in Christo patres &
domini, domini Guillelmus Arnoldi Bajonensis, &
Nicolaus Aqueus Episcopi, & honesti viri domini
Eximius de Aymar in sacra pagina magister Ar-
chiepiscopus Pampilonensis in Ecclesia Pampilonensi, & Jo-
hannes de Locena legum Doctor; & Arcadius curia ma-
joris regni Navarrae, Ambasiatores & nunciis, sive
procuratores illustrissimi principis Caroli Regis Na-
varrae: inter quos venerabilis vir dominus Eximi-
us praefatus exposuit, qualiter idem Rex Navar-
rae, clerici, nobiles, & homines trium ejusdem reg-
ni sacrum recommendarent se praesenti Concilio
Constantiensi, quorum ipse una cum ipse collegis
esset nunciis & Ambasiator: ad quod ostendendum
produxit ibidem nomine dictorum Regis & nobi-
lium constitutionem procuratorum auctoritatis & po-
testatis ipsorum Ambasiatorum & nunciorum per
certa publica instrumenta, quorum tenores inferius
funcionari. Quorum mandata sive instrumenta eorum
potestatis fuerunt omnia & singula per ordinem per
Concil. General. Tom. XXVII.

A venerabilem Petrum de Polonia decretorum Docto-
rem de mandato Concilii Constantiensis alta & in-
telligibili voce lecta in ambone praefato.

Quibus quidem instrumentis lectis supradictis do-
minus Eximius incepit facere sermonem, in quo
primo recommendavit dominum suum Regem Na-
varrae, offerens eundem ad omnia beneplacita Con-
cillii Constantiensis, quoad unionem sanctae matris
Ecclesiae ad extirpationem haeresum, & schisma-
tum, & reformationem, & alios tres status Regni
Navarrae, tanquam filiorum obedientiam in omni-
bus, & per omnia, & aliis, in quibus fuerit neces-
sarium concurrere.

Quo sermone completo, volentes se unire Con-
cilio, item dominus Eximius legebat capitulum
convocationis in haec modum.

B Nos Guillelmus Arnoldi Bajonensis, & Nicolaus
Aqueus, & Aymar canonici & Archidiaconi in
Ecclesia Pampilonensi in sacra pagina magister, &
Joannes de Locena legum professor, & Oratores
& procuratores, Ambasiatores & consularii illu-
strissimi principis & domini, domini Caroli Regis
Navarrae, &c. volentes adimplere conventionem Nar-
bonae initam inter serenissimum principem dominum
Sigismundum Romanorum, Ungariae, &c. Regem,
&c. ut in capitulo unionis Arragonum, lecta videlicet
primo: Miseratione divina Episcopi, Presbyteri, &
diaconi Cardinales, Patriarchae, Archiepiscopi, &
Episcopi, abbates, praepositi, decani, archidiaconi,
aliique Ecclesiarum & Monasteriorum, &c. ut supra.

Qua littera convocationis lecta utique ad finem,
dominus Guillelmus legebat in hunc modum:

„ Nos oratores & procuratores Regis Navarrae,
C. aliorumque dominorum praefatorum, huic quidem
„ capitulo satisfaciendes convocamus vos omnes
„ praelatos, & ceteros dominos in hac congregatio-
„ ne juxta tenorem dicti capituli.

Qua schedula lecta, praefatus dominus Franciscus
Episcopus Aretinus de mandato ipsius Synodi Con-
stantiensis, &c. legebat schedulam responsivam in-
frascripti tenoris:

„ Nos miseratione divina Episcopi, presbyteri,
„ diaconi Cardinales, Patriarchae, Archiepiscopi,
„ Episcopi, presbyteri, & ceteri hic congregati dictam
„ convocationem accepimus, & offerimus nos pe-
„ ratas sine dilacione quacumque ad procedendum
„ ad ulteriora. Et insuper requirimus vos oratores
„ & procuratores praedicti, quatenus ad unionem
„ faciendam nobiscum procedatis juxta tenorem
„ tertii capituli convocationis praedictae qui talis
„ est: Tertio, quod praefatis de obedientia dicti
„ domini Benedicti XIII. Papae, &c. venientibus
„ ad Constantiam statim sine unio eorumdem ad di-
„ ctum Concilium Constantiense, &c. ut supra.

„ Quibus praefatis, dicti oratores & procuratores
„ responderunt dicentes: Nos oratores & procura-
„ tores praedicti praedictae nomine unius nos vo-
„ bis juxta tenorem dicti capituli.

Et statim dictus dominus Franciscus Aretinus Ep-
iscopus respondebat dictis procuratoribus nomine
Concilii in hunc modum:

„ Nos praelati, & alii congregati, ut supra, ac-
„ ceptamus dictam unionem, & e converso nos
„ vobis oratoribus & procuratoribus praefatis dicto
„ nomine juxta tenorem dicti capituli unimus.

Qua unione sic, ut praefertur, facta, reverendus
pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Me-
diolanensis nomine sacri Concilii Constantiensis pra-
dicti, ad omnia & singula praedicta super appro-
batione eorum respondit per verbum, *Plaacet.*

Super quibus omnibus & singulis venerabilis vir
magister Henricus de Piro de Colonia promotor &
procurator Concilii, nominibus quibus supra, sibi po-
tuit fieri instrumentum & instrumenta, &c. Praesenti-
bus dictis dominis, Cardinalibus & aliis praefatis.

Subsequenter reverendissimus in Christo pater do-
minus Guillelmus tituli sancti Marci presbyter Cardi-
nalis, nomine totius Concilii Constantiensis levavit
se in medium; & nomine quo supra, respondendo
ipse oratoribus fecit unam pacificam collationem,
in qua recommendavit dominum Regem Navar-
rae, nobiles, clericum & regnicolas omnium sta-
tum, de diligentibus & legalitate ipsorum, ac bona in-
ten-

a Al. Petrus,
Al. Joannes

b Ed Decretum
in hoc
ipso sessione
primum cu-
patione, p. 100.

c Mss. v. 100.

d Mss. Eni-
m. Ar-
1416.

e in collecta
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

videbitur expendens. Donces & concedentes no-
stris Ambaxiatoribus & nunciis jam dictis & cui-
libet eorum in solidum licentiam & liberam po-
testatem ad omnia & singula supradicta. Et pro-
mittimus in verbo regio sub hypotheca & obliga-
tione omnium honorum nostrorum presentium &
futurorum, quod nos habebimus ratum, gratum &
firmum, quicquid per Ambaxiatores nostros predi-
ctos, aut quemlibet ipsorum, seu substituendum,
vel substituendos ab eis, vel eorum aliquo, nomine
nostro fuerit tractatum, concordatum, firmatum,
actum, dictum, gestumve in praemissis, & quolibet
praemissorum. In cuius rei testimonium presentes
nostras huiusmodi litteras sigilli nostri fecimus ap-
penditione muniri. Requirentes & mandantes notario
publico, infra scripto quatenus de praemissis recte-
ret & conficeret unum publicum instrumentum, seu
publica instrumenta. Acta fuerunt haec in villa
Pontis Regium regni Navarrae, in palatio regio,
ubi de mandato praefati domini Regis Navarrae curia
generalis dominorum praetorum, procerum, baro-
num, militum, generosorumque, & aliorum
populorum ipsius Regni fuit convocata & congrega-
ta, die xii. mensis Septembris sub anno a Nativitate
Domini millesimo quadringentesimo decimo sexto.

Testes huius rei sunt nobilis miles dominus Joan-
nes Despeleta Regni Angliae, venerabiles, viri
domini a Garfias de Rautia de Vallis, Guillelmus
de Lepis scutifer honoris, & alii quamplurimi,
qui ibidem interfuerunt vocati, pariter & rogati.
Et ego Pellegrinus e Luxi de Luffareta, clericus
Pampilonensis diocesis, publicus Apostolica
auctoritate notarius, qui praemissis omnibus & sin-
gulis, dum sic, ut praefertur, per praefatam seren-
issimum principem & dominum nostrum, domi-
num regem Navarrae in praefata curia generali
aggerentur & fierent de ipsius domini Regi manda-
to, una cum praenominatis testibus praese is inter-
fuit, eaque sic fieri vidi & audiui, in notam sum-
psi, ex qua hoc praesens publicum instrumentum
manu propria in forma superius annotata scripsi,
hic me subscribens, signumque meum solitum &
consuetum una cum appenditione sigilli ipsius domini
regis apposui rogetus, & requisitus in fidem
& testimonium omnium & singulorum praemissorum.

Procuratorium status cleri Regni Navarrae.

In nomine Domini Jesu Christi, Amen.

PRaesentis publici instrumenti serie censuris pa-
teat evidenter, quod de mandato serenissimi
& excellentissimi ac domini nostri domini Caroli
Dei gratia Regis Navarrae, ducisque Nemosiensis,
fuit in villa Pontis Regium Regni Navarrae in
palatio regalibus curia generalis tam dominorum
Episcoporum, praetorum, quam multorum nobi-
lium dominorum & procerum, baronum, militum,
infanorum, generosorum, burgenfium, ac vene-
rabillium hominum, seu virorum civitatum bona-
rum, villarum, totiusque alterius populi dicti Re-
gni, per speciales nuncios & Procuratores potesta-
tem plenariam ab universitatibus habentes ad in-
scripta peragenda, specialiter & ab expresso con-
gregata, ac etiam celebrata: praefatusque domi-
nus noster rex cum ingenti, ut assevit, cordis
sui amaritudine universalem, sanctam, & piam
matrem Ecclesiam, ambitione, oblatione atque
diffugiis contententium de papatu adeo concuti &
turbati referavit, ut nullus est, qui ad compassi-
onem ejusdem matris Ecclesiae moveri non teneat-
ur, providereque omni modo possibilibus. Ideo ad
comparandum & interessendum vice & nomine
ipsius in sacrosancto generali Concilio Constantien-
si, & ad procurandum unionem sacrosanctae matris
Ecclesiae, & ad tractandum, & concordandum, ac
ad concedendum, faciendumque omnia alia & sin-
gula, quae ad generale Concilium spectant & per-
tinent ratione huiusmodi unionis, certos Ambaxia-
tores & nuncios speciales constituisse declaravit.
Quapropter reverendissimus in Christo pater &
dominus dominus Lancelotus de Navarra sedis Apo-
stolicae protonotarius, praefati domini nostri Regis
filius, & Ecclesiam Pampilonensis perpetuus admi-
Cencil. General. Tom. XXVII.

Ambrator; necnon alii domini Episcopi, praetati, ac
etiam proceres, barones, infantones, generosi,
burgenfies, venerabiles homines civitatum, & bo-
narum villarum, totiusque alterius populi procura-
tores & nuncios speciales, vestigia & intencionem
praepositivam praefati serenissimi domini sui Re-
gis, & unionem ipsius universalis Ecclesiae assequi
ex totis viribus & animis cupientes; confidentes
de fide, prudentia, & legalitate reverendorum in
Christo patrum dominorum Guillelmi & Nicolai
Dei gratia Bajonensis, & Aqueensis Episcoporum,
necnon venerabilis magistri Eximii de Aymar
Archidiaconi mensis in Ecclesia Pampilonensi, &
magistri Martini d. de Guizana sacrae theologiae
professoris, & domini Joannis de Lacena in legibus
doctoris, praefati domini Regis consiliariorum, ex
sua certa scientia ac sponte & libere, omnibus
Smelioribus modo, via, vice, causa & forma, quo,
& quibus melius & efficacius de jure possunt &
debent, fecerunt, constituerunt, ordinarunt &
creaverunt suos verba, certos, legitimos, & in-
dubitatos procuratores suos & nuncios, speciales
& singulares, praefatos dominos Episcopos Bajonen-
sem & Aqueensem, Eximium & Martinum in sa-
cra theologiae professores, & dominum Joannem de
Lacena doctorem, abentes, tanquam praesentes,
specialiter & expresse ad omnia & singula, ad qua
praefatus dominus noster rex ipsos destinavit Am-
baxiatores & nuncios singulares: videlicet ad tra-
ctandum, concludendum & firmandum tam cum il-
lustrissimo Rege Romanorum, quam cum alio seu
aliis personis, corporibus, collegiis, aut Congre-
gationibus cujuscumque obedientiae, vel sine eis,
in omnibus & singulis actibus dictam materiam
Contingentibus, ac Incidentibus, dependentibus, ac
emergentibus ex eadem, seu eidem annexis; nec-
non ad interessendum vice ac nomine dictorum do-
minorum constituentium, & pro eis in sacrosancto
& generali Concilio Constantiensi pro uniendo &
faciendo unum Concilium generale una cum aliis
ibiidem congregatis, ob detestandum & horrendum
schisma sedandam, extirpandum, rescandam, &
bona dispositione praeviente annullandum, unionem
universalis sanctae matris Ecclesiae procurandum,
reformationem etiam ipsius sanctae matris Ecclesiae
tam in capite quam in membris compleendum, &
ad electionem uniti Romani Pontificis proceden-
dum, & pro aliis causis & rationibusque ad ge-
nerale Concilium de jure spectant & pertinent;
& ad faciendum & compleendum alia omnia & sin-
gula, quae in articulis tractatis, & firmatis in
D Narbona specificantur & declarantur, & in animas
eorum, & a cui vult eorum quodlibet licitum ju-
rumentum praestandum firmandumque, jurandum &
exercendum; praedictos & omnes & singulos alios
actus una cum Ambaxiatoribus illusterrimorum re-
gum Arragonum & Castellae, quos praefati domini
constituentes facere, requirere, firmare & exer-
cere possent, in & circa praemissa & quodlibet ip-
sorum, si sibi personaliter interessent; unum vel
plures, Procuratorem seu Procuratores loco sui,
qui similem habeant potestatem substituendi, &
eum vel eos removendi toties, eis, vel eorum
cuique videbitur expedire. Et cum unio praefata
universalis sanctae matris Ecclesiae sortitur effe-
ctum, specialiter & expresse ad impetrandum lit-
teras opportunas cujusvis tenoris a summo Ponti-
fice; pro erigendo; duas, tres, quatuor vel plu-
res Ecclesias cathedrales & Episcopatus in praefato
regno, ad decorandum & augmentandum honorem,
& utilitatem memorati domini nostri Regis & re-
gni Navarrae; necnon etiam litteras dispensatio-
num pro ipsius domini Regis filiabus & nepce, ut
matrimonium contrahere & nubere possint, non
obstante impedimento cujusvis gradus consangui-
nitatis, vel affinitatis; & hoc propter grande bo-
num, utilitatem & honorem praefati domini no-
stri Regis, & regni, & totius populi; & gene-
raliter quaecumque litteras rei publicae augmen-
tationem, honorem & utilitatem concernentes im-
petrandum, & obtinendum: ac faciendum, dicen-
dum, gerendum & exercendum omnia alia & sin-
gula, quae bona, veri & legitimi Procuratores fa-
cere possunt & debent, & quae in praemissis &
R r r 2 circa

a M. G. G. G.
f. R. R. R.
f. R. R. R.
f. R. R. R.
b M. G. G. G.
f. R. R. R.
f. R. R. R.
f. R. R. R.

d M. G. G. G.
f. R. R. R.

e F. R. R. R.
f. R. R. R.

ANNO
CHRISTI
1416.A. Leg.
90. 900.

circa præmissa, & quolibet præmissorum dependentium & emergentium ex eis necessaria fuerint seu etiam opportuna; & quæ ipsimet domini, constituentes dicerent, facerent, gererent, exercerent, dicere, facere, & exercere possent, si in præmissis omnibus & singulis personaliter interessent; etiam si sint, quæ mandatum exigant magis speciale, & maiora, & graviora essent, & quæ in præsentis procuratorio sint expressa, ac etiam talis naturæ forent, quod merito præsentiam personæ requirant: Dantes & concedentes præfati domini constituentes dictis suis procuratoribus, & cuilibet ipsorum in solidum, plenam & liberam potestatem, & mandatum speciale, omnia & singula supradicta nomine ipsorum dominorum constituentium faciendi & exercendi. Promittentes præfati domini constituentes mihi notario publico infra scripto, ut publicæ personæ legitime stipulanti & recipienti, vice & nomine omnium & singulorum, quorum interest, vel intererit, ratum, gratum, & firmum perpetuo habituros id totum, & quidquid per dictos procuratores suos, & eorum quemlibet, aut substituendum, vel substituendos ab eis, vel eorum aliquo, factum, actum, gestum, vel ordinatum fuerit in præmissis, & quolibet præmissorum, sub hypotheca & obligatione omnium & singulorum bonorum suorum, ac Ecclesiarum, civitatum, villarum, locorum & universitatum præfatorum, sub omnibus juris & facti renunciationibus ad hæc necessariis, pariter & cautelis. De quibus omnibus & singulis supradicti domini constituentes requisiverunt me antefatum & infra scriptum notarium publicum, quatenus conficerem & retinerem unum, vel plura, publicum instrumentum, seu publica instrumenta.

Acta fuerunt loco Pontis reginæ prædictæ, die XII. mensis Decembris, sub anno a Nativitate Domini MCCCCXXI. præsentibus nobilibus viris dominis Gasia Luppi de Resci de vallibus, Wilhelmo de Serch scutifero honoris, & multis aliis notabilibus testibus ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Peregrinus Luppi de Luffarreta clericus Pampilonensis diocesis auctoritate Apostolica notarius publicus, & juratus, qui præmissis omnibus & singulis, dum sic agerentur & fierent, una cum prænominationis testibus præfatis personaliter interfui, eaque sic fieri vidi & audivi, ad instantiam & requisitionem præfatorum reverendissimorum dominorum, ac nobilium, & aliorum dominorum constituentium in notam scripsi; ex qua hoc præfens publicum instrumentum procuratoris manu propria scripsi: cui me subscribens signum meum solitum & aliuetum, rogatus & requisitus in fidem, & testimonium præmissorum cum interlineo ubi legitur, Et Episcopatus. Datum, & actum, ut supra.

Procuratorium domini Decani beata Maria de Tutela.

In nomine Domini. Amen.

Præfentis publici instrumenti serie cunctis pateat evidenter, quod anno a Nativitate ejusdem Domini MCCCCXXI. Indictione nona, die vero XII. mensis Octobris reverendus in Christo pater & dominus Xantius, misericordie divina decanus Ecclesie collegiæ beate Mariæ de Tutela Tirasonensis diocesis, in mei notarii publici, & E

Aquantum potest contenta in dictis articulis, ut præfertur, sic concordatis adimplere; quia pluribus aliis negotiis occupatus personaliter accedere non potest; Idcirco ex certa scientia sua constituit, fecit, creavit, & ordinavit suos veros & certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, defensores, & negotiorum suorum gestores, & nuncios speciales & generales, videlicet reverendos in Christo patres & dominos Guillelmum Arnoldi Balonensem, & Nicolaum Aqueensem Episcopos, & honestos viros dominos Eximium de Aymar in sacra pagina magistrum, Archidiaconum mensis in Ecclesia Pampilonensi; & Joannem de b Lacenale-

ANNO
CHRISTI
1416.

b. M. L. 11.

gum Doctorem, Alcaidum curiæ majoris regni Navarræ, licet absentes, tanquam præsentem, & quemlibet eorum in solidum, ad comparandum nomine ipsius constituentis & pro eo in dicta civitate Constantiensis; & ad interessendum pro utendo se dicto asserto Concilio ad faciendum Concilium generale una cum ibidem congregatis; & ad tractandum, ordinandum, & statuendum una cum dictis dominis de Concilio prædicto illa quæ pro extirpatione prædicti pestiferi schismatis, & hæresum, pro unione sanctæ Ecclesie, pro reformatione universalis Ecclesie in capite & in membris, & pro unico eligendo pastore, & pro aliis causis & rationibus, quæ ad generale Concilium de jure ipsorum & pertinent, fuerint tractanda, statuenda, & ordinanda, cum dependentiis, emergentibus, & connexis; & ad ratificandum, & approbandum omnia & singula in dicto Concilio, tractata, statuta, & ordinata, pœna, vel juramento, prout eis, vel eorum alteri videbitur expedire, faciendum, & generaliter omnia alia & singula faciendum, dicendum, gerendum, procurandum, & exercendum, quæ boni, veri, & legitimi, ac idonei, & sufficientes procuratores facere possunt & debent, & quæ in præmissis, & circa præmissa & quolibet præmissorum ac dependentium, & connexorum, incidentium, et emergentium ex eis necessaria fuerint, & etiam opportuna, prænominationis capitulis inviolabiliter observatis; & quæ ipsimet diceret, faceret, gereret, dicere, facere, & exercere possent, si in præmissis omnibus & singulis personaliter interesset; etiam si quæ sint quæ mandatum exigant magis speciale, & maiora essent necessaria, quam ea quæ in præsentis procuratorio sunt expressa; ac relevans ex nunc, & relevatos esse volens idem dominus constituens dictos suos procuratores, & eorum quemlibet ab omni onere satisfaciendi: promittens bona fide mihi notario publico infra scripto præfenti, stipulanti, & stipulationem hujusmodi in me solemniter recipienti, vice & nomine omnium & singulorum bonorum, se gratum, ratum, atque firmum perpetuo habiturum totum illud in toto, vel in parte, per dictos procuratores suos & eorum quemlibet in præmissis, & circa præmissa, & quolibet præmissorum dictum, factum, & gestum fuerit, seu etiam quomodolibet procuratum. De quibus omnibus & singulis supradictis dictus dominus constituens requisivit me notarium publicum infra scriptum, quatenus retinerem, & conficerem sibi publicum instrumentum, quod suo proprio in pendente sigillari fecit. Acta fuerunt hæc Oleti, Pampilonensis diocesis, anno, indictione, die, & mense, quibus supra, præsentibus discretis viris dominis Joanne de Aerilao Presbytero, & portionario dictæ Ecclesie sancti Petri de Olito; & Joanne de Olito carpentario vicino dictæ villæ de Olito, diocesis Pampilonensis, testibus ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

Et me Gasia de Senofa clerico Pampilonensi publico auctoritate Apostolica notario, qui præmissis omnibus, & singulis dum sit, ut præfertur, per dictum dominum constituentem agerentur, & fierent, una cum prænominationis testibus præfatis sui, eaque sic fieri vidi, & audivi, & in notam recepi: de qua hoc præfens publicum instrumentum procuratoris manu propria scriptum in hanc publicam formam redegi, cui me subscripsi, & signo meo consueto cum appensione sigilli dicti domini Decani de Tutela constituentis signavi, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum requisitus & rogatus.

c. Torre. A.
gilla Agilla.d. M. L. 11.
1000.

Infra-

ANNO CHRISTI 1416.

Instrumentum procuracionis domini abbatis de Oliva Pampilonensis diocesis.

ANNO CHRISTI 1416.

UNIVERSIS, & singulis presentes litteras inspecturis notum facimus per presentes, quod nos Joannes misericordie divinae abbas monasterii beate Mariæ de Oliva ordinis Cisterciensis, Regni Navarrae, diocesis Pampilonensis, frater Joannes Felix prior, fratres Petrus de Sangossa subprior, frater Martinus de Cadreta cellerarius, frater Petrus de Estela infirmarius, frater Michael de Gallipienso factista, monachi dicti monasterii de Oliva, congregati, ut moris est, ad sonum campanæ in palatio infirmariæ, quæ est ante capellam Jesu Christi in dicto monasterio, quem locum pro capitulo & loco capituli ad infrascripta peragendum elegimus, capitulantes, & conventum dicti monasterii facientes. Cum secundum certa capitula inter Ambaxiatores totius fere Christianitatis ultimo in civitate Narbonensi super extirpatione presentis pestiferi schismatis, & hæresium, & pro reformatione universalis Ecclesie in capite & in membris concordata & firmata, sumus per reverendos in Christo patres & dominos, dominos prelatos, ceterosque viros Ecclesiasticos in civitate Constantiensi sic, ut asserunt, ad Concilium generale congregatos, per ipsorum litteras convocati; ut ad implendum contenta in dictis capitulis, sicut præterit, in civitate Narbonensi concordatis, ad dictam civitatem Constantiensem accederemus: Et nos volentes, quantum possumus, contenta in dictis capitulis, sicut præterit, concordatis adimplere, quampluribus arduis negotiis dicti nostri monasterii occupati personali-
Cter accedere non possumus. Idcirco ex nostra certa scientia constitutum, creamus, & ordinamus omnes simul & in solidum nostros veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, defensores, & negotiorum nostrorum gestores, ac nuncios speciales & generales, videlicet reverendos in Christo patres & dominos, dominos Guillelmum Arnouldi Bayonensem, & Nicolaum Aqueniam Episcopos, & honestos viros dominum Eximium de Aymar in sacra pagina magistrum, archidiaconum mensis in Ecclesia Pampilonensi, & Joannem de Lacena legum Doctorem Alcaladum curiam majoris Regni Navarrae licet absentes, tanquam presentes, & quemlibet ipsorum in solidum ad comparandum nomine nostro & pro nobis in dicta civitate Constantiensi; & ad interessendum pro uniendo se dicto asserto Concilio, & faciundo Concilium generale una cum aliis ibidem congregatis; & ad tractandum, ordinandum, & statuendum una cum dictis dominis de dicto Concilio, illa quæ pro dicta extirpatione dicti pestiferi schismatis & hæresium, pro sancta unione Ecclesie in capite & in membris, & pro unico eligendo pastore, ac pro aliis causis & rationibus, quæ ad generale Concilium de jure pertinent & spectant, juxta & secundum articulos, qui, ut præterit, Narbone concordati fuerunt, tractandum, faciendum, & ordinandum, cum dependentiis, emergentiis, & connexis; & ad ratificandum & approbandum omnia & singula in dicto Concilio tractata, statuta, & ordinata, pena, vel juramento, prout eis vel eorum alteri videbitur faciendum. Et generaliter omnia alia universalia & singula dicendum, faciendum, procurandum & exercendum, quæ veri procuratores facere possunt & debent, & quæ in præmissis & circa præmissa, & quolibet præmissorum, ac dependentium, connexorum, incidentium & emergentium ex eis necessaria fuerint, ac etiam opportuna, prænominationis capitulis inviolabiliter observatis; & quæ nosmet dicere, facere, & exercere possemus, si præmissis omnibus & singulis personaliter interessemus; etiam quædam hæc, quæ mandatum exigant magis speciales, & majora essent, quam ea, quæ in præsentibus procuratorio sunt expressa. Et relevantes ex tunc, & relevatos esse volentes dictos procuratores nostros, & eorum quemlibet ab omni onere satisfaciendi, promittimus bona fide notario in-

Afrascripto, stipulanti, & receptionem stipulationis hujusmodi in se recipienti, sub hypotheca omnium & singulorum bonorum dicti nostri monasterii, nos ratum & firmum perpetuo habituros totum id, & quidquid in toto vel in parte per dictos procuratores nostros, & eorum quemlibet in præmissis & circa præmissa dictum, factum, & gestum fuerit, seu etiam quomodolibet procuratum. In cujus rei testimonium presentes litteras, seu præsentis procuracionis publicum instrumentum per notarium publicum infrascriptum fieri fecimus, & sigillorum nostrorum abbatis & conventus appensione muniri. Datum & actum in præfato monasterio, XV. die mensis Octobris, anno a Nativitate Domini MCCCCXVI. presentibus viris discretis Arnouldo Garfia de e Stagma portinario Ecclesie parochialis de Caro Castro, & Didaco d de Mediano scutifero, testibus ad præmissa vocatis pariter & rogatis.

Et ego Joannes Martini de Cilleis presbyter diocesis Pampilonensis auctoritate Apostolica notarius præmissis omnibus & singulis, dum sic, ut præterit, agerentur & fierent, una cum prænominationis testibus præiens personaliter interfui: & de mandato dictorum dominorum constituentium hoc præsentis publicum procuracionis instrumentum mea manu propria scriptum, stipulationemque præfatam vice & nomine omnium & singulorum, quorum interest, seu interesse potuit quomodolibet in futurum, solemniter, ut præterit, recipiens, signoque meo consueto signavi, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum requisitus & rogatus.

Procuratorium abbatis de Tirafona, Tirafonensis diocesis.

In nomine Domini, Amen.

PER hoc præsentis publicum instrumentum cunctis pateat evidenter, quod anno a Nativitate Domini MCCCCXVI. indictione IX. die vero XXIII. mensis Julii, subtractione facta in Regno Navarrae, in mei notarii publici infrascripti, testimoniumque infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum & rogatorum præsentia existentes & constituti personaliter, congregati ad sonum campanæ, prout est fieri consuetum, reverendus in Christo pater frater Michael de Gallipienso abbas, frater Bartholomæus de Tirafona prior, frater Egidius subprior, frater Michael de Facibus cellerarius, frater Joannes de Araciel monachi, & conventus monasterii de Fitero in Regno Navarrae, ordinis Cisterciensis, & Tirafonensis diocesis, gressis, & ex eorum certa scientia, ac voluntate spontanea, omni eo meliori modo, via, vice, causa & forma, quibus de jure potuerunt & debuerunt, fecerant, creaverant, & solemniter ordinaverant suos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, & negotiorum suorum gestores, ac nuncios speciales & generales, ita quod specialiter generalitati non deroget, nec e converso, videlicet multum, honorabiles & magne circumspectionis viros dominos Eximium de Aymar magistrum sacre pagine, archidiaconum mensis in Ecclesia Pampilonensi, nobilem virum Martinum de la Cayra militem in sacra pagina ordinis Minorum, & Joannem de Rhedana decretorum Doctorem, nuncios sive Ambaxiatores serenissimi principis Regis Navarrae, abientes, tanquam presentes, & eorum quemlibet in solidum similiter, ad contentiendum, approbandum, ratificandum, & homologandum in electione summi Pontificis facienda in Concilio Constantiensi, in præsentia Regis Romanorum, dominorum Cardinalium, dominorum præsentium quatuor nationum ibidem existentium, vel aliorum quorumcumque ad hoc potestatem habentium; & ad præsentandum supplicationes, articulos, libellum, seu libellos, & quascunque petitiones, summarias, alias scripturas, quascunque negotia tangentes, & ad jurandum in animam dictorum conti-

a. xl. Ca. d. r. p. a.

a. M. C. L. x. v. p. a.

M. S. de ...
M. S. de ...
M. S. de ...

M. S. de ...
M. S. de ...
M. S. de ...

M. S. de ...
M. S. de ...
M. S. de ...

ANNO CHRISTI 1416.

ANNO CHRISTI 1416.

conuictentium de fraude & parendo mandatis san-
ctae matris Ecclesiae, vel alias quodcumque iuri-
tum iuramentum, & deum generaliter omnia a-
lia uniuersa & singula faciendum, dicendum, pro-
curandum & exercendum, que in premissis, &
quolibet premissorum semper personaliter intere-
rent, & que exaltatum & negotiorum merita pos-
sulant & requirant, etiam si talia forent, que
mandatum aliud exigerent magis speciale. Promi-
seruntque mihi notario publico infrascripto, ut
personam publicam, ibidem presentem, stipulantem, &
solemniter recipientem, vice & nomine omnium il-
lorum & singulorum, quorum interest, intererit,
se ratum, & gratum, & firmam perpetuo habitu-
rum totum id, & quicquid per dictos procuratores,
seu eorum alterum actum, dictum, factumve fue-
rit in premissis, & quolibet premissorum, vel
alias quomodolibet procuratum. De quibus omni-
bus & singulis supradictis, dicti domini constituen-
tes voluerunt, consenserunt, petierunt & requis-
uerunt, sibi & dictis procuratoribus recipi, fieri,
aque tradi unum vel plura, publicum & publi-
ca, instrumentum & instrumenta, per me nota-
rium publicum infrascriptum. Acta fuerunt hac
in capitulo prefati monasterii anno, indictione,
die & mensis, quibus supra. Presentibus venera-
bilibus & discretis viris Joanne de sancto Marti-
no, & sculthero habitante Tutella Tirazonensis
diocesis, & Joanne de sancto Petro laico diocesis
Baionensis, testibus ad premissa vocatis specialiter
& rogatis.

Et ego Gaspar de Carparoso Presbyter Pampilonensis diocesis, publicus Apostolica auctoritate notarius, premissis omnibus & singulis, dum sic ut premissis, agerentur & fierent, una cum premissis testibus presentibus, & eaque omnia & singula sic fieri vidi & audiui, & in notam recepi, ex qua hoc presentis publicum instrumentum manu mea propria scriptum in hanc publicam formam redegi, signoque meo consueto signavi, in fidem & testimonium premissorum.

Procuratorium Abbatis de Irancio Pampilonensis diocesis.

Uniuersis & singulis presentes litteras inspe-
cturis. Notum facimus per easdem, quod
nos Ferdinandus de Vaquidano misericordie diuina
Abbas monasterii beate Marie de Yrancio, ordi-
nis Cisterciensis, regni Navarrae diocesis Pampilonensis,
frater Arnaldus de Anartuca prior, fra-
ter Michael de Anartuca subprior, frater Xantius
de Yrancia sacrista, frater Joannes de Irmuella,
frater Petrus de Retz, monachi in predi-
cto monasterio beate Marie de Yrancio congregati,
ut moris est, ad sonum campanae ante altare
beate Catharinae in dicto monasterio, quem locum
pro capitulo, & loco capituli ad infrascripta pera-
genda idoneum elegerunt. Quod cum secundum
certa capitula inter Ambaxiatores totius fere Chris-
tianitatis ultimo in ciuitate Narbonensi super ex-
stirpatione presentis schismatis & haeresum, &
pro reformatione uniuersalis Ecclesiae tam in ca-
pitale quam in membris, concordata & firmata,
sumus per reverendos in Christo patres & dominos
praelatos, ceterosque viros ecclesiasticos in ciuitate
Constantiensi, sicut asserunt, ad Concillium gene-
rale congregatos per ipsum litteras convocati, &
ad complendum contenta in dictis capitulis, sicut
praefertur, in dicta ciuitate Narbonensi concordatis,
ad dictam ciuitatem Constantiensem accederemus.
Et nos volentes, &c. ut supra in procuratorio Ab-
batis de Otrua. Idcirco ex nostra scientia consti-
tuimus, &c. Omnes simul, & in solidum nostros
veros, legitimos, &c. Procuratores, &c. reveren-
dos in Christo patres & dominos Guillelmum Ar-
noldi Bajonensem, & Nicolaum Aqueensem Episco-
pos, & reverendum in sacra pagina magistrum E-
nimium de Aymar, &c. necnon, &c. dominum
Joannem de Lacena legum doctorem egregium,
absentes, &c. ut supra. In cuius rei testimonium
praesentes litteras, &c. per notarium publicum
infrascriptum fieri fecimus, & sigillorum nostro-

rum Abbatis & conventus appensione maneri.
Datum & actum in dicto nostro monasterio die
xiiii. mensis Octobris, anno a Natiuitate Domini
mcccxxvi. presentibus discretis viris dominis fra-
tre d. Joanne Dalbeis, ordinis sancti Augustini con-
uentus Stallenensis, testibus ad premissa vocatis spe-
cialiter & rogatis.

Et ego Michael Sancti de Vidave Presbyter,
auctoritate Apostolica notarius publicus, premissis
omnibus, & singulis dum, sicut praefertur, fue-
rent & agerentur una cum premissis testibus
praesentibus interful personaliter; & de mandato dicto-
rum dominorum constituentium hoc praesens pro-
curatorium publicum instrumentum me aliis occu-
pato negotiis per alium scriptum, de nota per me
recepta extraxi; Ripulationemque huiusmodi,
prout supra describitur, immediate vice & nomi-
ne omnium & singulorum, quorum interest, vel
intererit, recepi: cui me subscribens signo meo
consueto signavi, in fidem & testimonium omnium
& singulorum premissorum requisitus & rogatus,
una cum appensione sigillorum dictorum dominorum
Abbatis & conventus.

Procuratorium Abbatis de Irachis, Pampilonensis diocesis.

Uniuersis & singulis presentes litteras inspe-
cturis. Notum facimus per presentes eas-
dem, quod nos Joannes misericordie diuina Abbas
monasterii beate Marie de Irachis, ordinis sancti
Benedicti, regni Navarrae, & diocesis Pampilonen-
sis, Sanctus Michaelis de Aregny prior, Joannes
f. Exin Deschauu prior sancti Clementis, Sanctus
Garth de g Minica hospitalarius, & Martinus Re-
migit de Aurell sacrista, monachi monasterii pre-
dicti beate Marie de Irachis, congregati ad so-
num campanae, ut moris est, in claustro dicti mo-
nasterii, quem locum pro capitulo & loco capitulari
ad infrascripta peragenda idoneum elegerunt.
Quia cum secundum certa capitula inter Amba-
xiatores totius fere Christianitatis ultimo in ciui-
tate Narbonensi, super exstirpatione presentis pe-
stiferi schismatis & haeresum, pro reformatione,
&c. Idcirco ex nostra certa scientia constituimus,
& creauimus & ordinauimus, omnes simul & in so-
lidum nostros veros, certos, legitimos & indubi-
tatos procuratores, actores, &c. omnes simul &
eorum quemlibet in solidum, videlicet reveren-
dos in Christo patres & dominos dominos Guillel-
mum Arnoldi Bajonensem, & Nicolaum Aque-
ensem Episcopos, & reverendum in sacra pagina ma-
gistrum dominum Eximium de Aymar Canonicum,
&c. necnon magnum litterarum dominum Joannem
de Lacena legum doctorem, absentes, tanquam
praesentes, & eorum quemlibet in solidum, ad
compendium nomine nostro & pro nobis in ciui-
tate Constantiensi, ubi plures praesentibus, ceterisque
viri Ecclesiastici, qui pro sancto Concilio, & pro
negotiis expediendis, &c. ut supra in alio Abbatis
Pampilonensis. In cuius rei testimonium praesen-
tes litteras, &c.

Datum & actum in dicto nostro monasterio, die
xv. mensis Octobris, anno a Natiuitate Domini
mcccxxvi. presentibus discretis viris dominis Mi-
chaele Sancti de Much, & Joanne Martini de Le-
zat Presbyteris dictae diocesis Pampilonensis tes-
tibus, &c.

Et ego Michael Sancti de Vidave Presbyter au-
thoritate Apostolica notarius, premissis omnibus &
singulis, &c. ut supra in proximo.

Procuratorium in personarum unius Ecclesiae collegiatae Tirazonensis diocesis.

In nomine Domini, Amen.

Per hoc praesens publicum instrumentum cunctis
patet euidenter, quod anno a Natiuitate Do-
mini mcccxxvi. indictione nona, die vero quarta
mensis Augusti, subtractione facta in regno Na-
varrae, in mei notarii publici infrascripti, testium-
que, &c. existentes & constituti personaliter
congregati in capitulo ad sonum campanae, prout
est

M. Joann. de ...
f. Joann. de ...
anno ...
habe.

M. Garth de g Minica hospitalarius, & Martinus Remigit de Aurell sacrista, monachi monasterii praedicti beate Marie de Irachis, congregati ad sonum campanae, ut moris est, in claustro dicti monasterii, quem locum pro capitulo & loco capitulari ad infrascripta peragenda idoneum elegerunt.

M. de ...
M. de ...

M. de ...

1005

JOANNES
R. REX.

CONSTANTIENSE.

SIGISMUNDUS
R. REX.

1006

ANNO
CHRISTI
1416.

ANNO
CHRISTI
1416.

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

et fieri confectum, honorabiles & discreti viri
domini magister Johannes Eximius Oscillando the-
saurarius, Michael de Lacena scolasticus,
Guillelmus de Laurago, Petrus de Caspura vic-
arius, Michael de Salmis, Sverus de Labors, Lu-
pus de Populaco, Michael de Manomis, Johannes
de Taffalis, Petrus Piaz, Martinus Lupi de Sim-
bam, Johannes de Fuscinaris, & Leo Cullandus ca-
nonici collegiati Ecclesie beate Majoris & Tutil-
le, Tirasonensis diocesis, gratis, & ex eorum
scientia, & voluntate spontanea, omni eo modo,
via, jure, causa, quibus melius, citius & effica-
cius de vice poterunt & debeant, fecerunt &
constituerunt, & solemniter ordinaverunt suos ve-
ros, certos, legitimos & indubitatos procuratores,
actores, factores, & negotiorum suorum gestores,
ac nuncios speciales & generales, ita tamen
quod specialitas generalitati non deroget, nec e-
converso; videlicet nuncios honorabiles & ma-
gis circumspicientis viros dominos Eximium de
Aymar magistrum in sacra pagina, & archidiaconum
et nobilem virum Martinum de la Carta militem,
fratrem Martinum de Guetaria magi-
strum sacra pagina ordinis Minorum, & Joannem
de Lacena decretorum Doctorem, nuncios seu
Ambaxiatores serenissimi principis Regis Navar-
re absentes, tanquam presentes, & quemlibet
eorum in solidum, scilicet ad comparandum, ap-
probandum, & electionem summi Pontificis faci-
endum in Concilio Constantiensi, & in presen-
tia domini Imperatoris, dominorum Cardina-
lium, dominorum presidentium quatuor nationum
ibidem existentium, vel aliorum quorumcumque,
&c. et supra in procuratorio abbatis de Tirafona.
Acta fuerunt hac in Tutela, in choro prefate
Ecclesie, anno, indictionis, die & mense quibus
supra. Presentibus discretis viri domini Simone
de Eslava portuario prefate Ecclesie, & Mar-
tino de Giarra presbytero Pamplonenis diocesis,
testibus ad premissa vocatis specialiter & ro-
gatis.

Et ego Garfias de Carparrosio presbyter Pam-
plonenis diocesis, publicis Apostolica auctoritate
notarius, premissis omnibus & singulis, & una
cum prenomatis testibus inter fui, esque omnia
& singula sic fieri vidi & audivi, & in notam re-
cepi; ex qua hoc prefens publicum instrumentum
per aliam fidelem scriptum aliis, & c. signoque
meo confecto, & c. rogatus & requisitus, ut
supra.

Procuratorium prioris & conventus de Rossi de Val-
libus, Pamplonenis diocesis.

In nomine Domini, Amen.

Presentis publici instrumenti serie cunctis pa-
teat evidenter, quod anno a Nativitate Do-
mini MCCCCXVI. indictione nona, die vero sex-
ta mensis Octobris, in mel notarii publici, & te-
stium infrascriptorum presentia constituti persona-
liter, reverendus in Christo pater & dominus,
dominus Xandius de Moes miseratione divina prior
pooperum Christi hospitalis beate Marie de
Rossi de Vallibus, ordinis sancti Augustini regni
Navarre, & diocesis Pamplonenis, magister, &
venerabiles domini religiosi Petrus de Sancto Joanne
sacrista, Lupus de Balgalm cantor, Petrus de
Calanova infirmarius, Johannes de Grondinis,
Robertus de Foensay, Garfias de Octavo, Pe-
trus Othor, Michael de Rossi de Vallibus, in ca-
mera nova ipsius hospitalis ad sonum campanarum
ad infrascripta peragenda, seu expedienda, & ibi
capitulum facientes, seu celebrantes, ut est mo-
ris, proposuerunt & dixerunt, quod prout fere
toti Christianitati divulgatum existit, nuper con-
ventionibus in unum apud civitatem Narbonen-
sem serenissimo principe domino Sigismundo Ro-
manorum & Ungarum Reges, & legatis congre-
gationis reverendorum patrum ceterorumque viro-
rum Ecclesiasticorum apud civitatem Constantien-
sem provincie Mogantiae in dicto sic per eos
Concilio congregatorum ex una, & Ambaxiatori-
bus illastrissimorum dominorum Regum & princi-

um obedientia pro tunc domini Benedicti & in
sua obedientia vocati parte ex altera fuerunt,
pro extirpatione schismatis passuri, & pro unio-
ne in sancta Dei Ecclesia consequenda, quendam
capitulum inter eos concordata, ac per eos jura-
mento firmata: in quibus inter cetera cavetur,
quod per dictos prelatos, ceterosque viros eccle-
sticos in Constantia per eos vocato Concilio con-
gregatos, fuerit convocatio litteralis de Regibus,
ac principibus, & prelati, & ceteris de regi-
bus, ac principibus, & prelati, & ceteris de
obediencia pro tunc domini Benedicti in ejus obedi-
encia sic vocati, quod certo termino per se, vel suos
Ambaxiatores & nuncios, seu procuratores sufficien-
tes comparerent in dicta civitate Constantiensi pro
tractanda, & Deo propicio consequenda unione in san-
cta Dei Ecclesia & aliis peragenda que inter eos fue-
rint pro tunc concordata, atque vice versa per pre-
dictos dominos Reges, principes, & prelatos de obedi-
encia pro tunc domini Benedicti, vel per eorum Am-
baxiatores & nuncios, seu procuratores ad hoc sufficien-
ti potestate suffultos mittendos, ut prefertur, per eos
ad Constantiam ibidem fieret ad prenomatos prela-
tos, ceterosque dominos de dicto sic per eos Const-
antiensi consilio similis convocatio litteralis, ut sic utra-
que obediencia uniretur, & fieret unum generale
universale Concilium totam universalem Ecclesiam
representans; tandem per prenomatos reverendos
patres, ceterosque dominos de dicto sic per eos Const-
antiensi Concilio fuerunt ad premissa peragenda litte-
ratorie convocati. Dicitur igitur constitutum, ut asse-
runt, pacem & unitatem Ecclesie orthodoxe, & que
ex ea dependet, prosperitatem fidei Catholicæ de de-
sideriis totis zelantissime querentes & volentes, qui tunc
fuerunt concordata, quantum ipsis possibile est, effe-
ctualiter adimplere, cum personaliter nequeant acce-
dere, ex eorum certa scientia, ac sponte & libere
omnibus modo, via, jure, causa & forma, quo, &
quibus melius & efficacius de jure possunt &
debet, fecerunt, constituerunt, ordinave-
runt & creaverunt, faciunt, constituunt, creant &
ordinant suos veros, certos, legitimos & indubitatos
procuratores, syndicos, economos, actores, factores,
defensores, & negotiorum suorum gestores, & nuncios
speciales & generales, ita quod specialitas non
degeneret generalitati, nec e contra, videlicet re-
verendos in Christo patres & dominos, dominos
Guillelmum Arnolgi Bajonensem, & Nicolaum
Aquensem Episcopos, & reverendum in sacra pa-
gina magistrum dominum Eximium de Aymar
canonicum & archidiaconum de mensa in Ecclesia
Pamplonenis, & consiliarium domini nostri Regis;
necnon magis litteratum & circumspicientis virum
dominum Joannem de Lacena legum egrorum Do-
ctorem, absentes, tanquam presentes presentium
exhibitores, & quemlibet eorum in solidum ad
comparandum pro eis & eorum nomine in dicta
civitate Constantiensi, & dominos, qui ibidem sic
in dicto per eos Concilio congregati existunt, ad
generale Concilium convocandum, & audiendum
cum eis, pro uno generali & universali Con-
cilio, & ibidem tractandum, & si opus fuerit, de
novo statuendum omnia & singula in predicto capitu-
lis Narbonensibus concordatis & juratis contenta, an-
tequam ad alios actus procedatur, postquam predictum
generale Concilium fuerit sic unitum, prout tunc fue-
rit promissum & juratum, & demum in dicto Con-
cilio generali tractandum, audiendum, statuendum, &
effectualiter prosequendum quicquid fuerit utile, ne-
cessarium & expediens, seu etiam opportunum pro
extirpatione schismatis pessimi & hæresum, pro san-
cta unione consequenda, & reformatione universalis
Ecclesie, tam in capite, quam in membris; & pro-
cedendum contra quoscumque hæreticos & schismati-
cos, & perturbatores unionis sancte matris Ecclesie,
nutritoresque & fautores schismatis, prout casus re-
quiret, atque ad depositionem, vel dejectionem, vel
dejectionis declarationem inclusive, & tandem pro
unius universalis Ecclesie eligendo pastore, & pro
aliis causis, & rationibus ac quibuscumque negotiis,
quæ ad generale Concilium, sicut prefertur, uni-
tam in premissis, & circa premissa fuerunt tra-
ctata, ordinata, & statuta, & peragenda, & adim-
piendam omnia alia & singula, que in capitu-
lis

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

M. L. de
L...

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

lis supra scriptis nominatis Narbonam, ut predicior, concordatis continentur, eidem capitalis inviolabiliter observatis, & in aliquo non infractis; & generaliter omnia alia, & singula faciendum, dicendum, gerendum, procurandum & exercendum, quae veri procuratores facere possunt, & debent, & quae in praemissis, & circa praemissa, ac quolibet praemissorum, & emergentibus, connexis, incidentibus & dependentibus ex eis necessaria fuerint, seu etiam opportuna; praenominatis capitalis inviolabiliter observatis, & quae ipsimet constituentes decernerent, tacerent & exercerent, seu dicere, facere & exercere possent, si in praemissis omnibus & singulis personaliter interessent; etiam si talia sint, quae mandatum exigant magis speciale, & maiora essent, quam ea, quae in praesenti procuratorio sunt expressa. Et relevantes ex tunc, & relevatos esse volentes dictos procuratores suos, & eorum quemlibet ab omni onere satisfaciendi, promitterunt bona fide mihi notario publico infrascripto stipulanti, & stipulationem huiusmodi in se recipiendi, sponte, vice, & nomine omnium & singulorum, quorum interest, seu interesse poterit in futurum, se ratum, gratum & firmum perpetuo habituros totum id, & quicquid per dictos procuratores suos, & eorum quemlibet in praemissis, & circa praemissa dictum, factum & gestum fuerit, seu etiam quomodolibet procuratum, sub hypotheca & obligatione omnium honorum dicti hospitalis seu monasterii beate Marie de a Rofa de Vallibus. In cuius rei testimonium praetens publicum instrumentum sigillorum dictorum dominorum, prioris, & conventus, & capituli fecerunt appensione muniti. De quibus omnibus & singulis, &c. Acta in eorum huiusmodi in dicto monasterio beate Marie de a Rofa de Vallibus, anno, die & mensis praedicti, praesentibus honestis & discretis viris dominis Viciano rectoris parochialis Ecclesiae de Villanova, & Garzia de a Rofa de Vallibus Presbytero Pampilonensi diocesis pro testibus ad praemissa vocatis pariter & rogatis.

Et ego Alphonsus Didaci de a Arcada Presbyter Pampilonensis diocesis publicus Apostolicus notarius praemissis omnibus & singulis, &c. una cum praenominatis testibus praesens interfui, & eaque sic fieri vidi & audivi, & in notam sumpsi, ex qua hoc praesens publicum procuratoris instrumentum me occupato, &c. per alium fidelem, &c. hic me subscripsi, signum meum solitum & assuetum, una cum appensione sigillorum dictorum dominorum, &c. eidem apponi rogatus & requisitus.

Procuratorum administratoris, & capituli Pampilonensis.

Atque Narbonensem serenissimo principi domino Sigismundo Romanorum & Ungarum Rege, ac legatione congregationis reverendarum patrum Praedicatorum, ceterorumque virorum ecclesiasticorum, apud civitatem Constantiam, &c. ut supra in praesenti procuratorio. Ex nostra conscientia, fecimus, constitimus, creavimus, &c. nostras veras, certos, legitimos & indubitatos procuratores, ad hoc, &c. omnes simul & quemlibet in solidum, scilicet reverendos patres in Christo & domino, dominum Guillelmum Arnaldi Bajonensem, & Nicolaum Aquensem Episcopos, & reverendum in sacra pagina magistrum Eximium de / Aymer canonicum nostrum & Archidiaconum de monte in Ecclesia nostra Pampilonensi consiliarium domini nostri Regis, necnon magnam literaturam, &c. dominum Joannem de a Lectura legum egregium D. horem, praefatum dominum Archidiaconum praesentem, & omnes huiusmodi procuratores in se sponte suscipientes, ceteros veros abientes, tanquam praesentes, praesentium exhibitores, seu exhibiti, & ad comparandum pro nobis & nomine nostro in dicta civitate Constantiensis, & domini, qui ibidem in dicto & per eos Concilio congregati existunt, ad generale Concilium convocandum, &c. ut supra in praesenti, in cuius rei testimonium praesentes litteras, &c. fieri fecimus & sigillorum nostrorum proconotarum, & capituli appensione fecimus communitari. Datum & actum Pampilonam in dicto capitulo novae Ecclesiae Pampilonensis, die XVII. mensis Augusti, anno Domini MCCCCXVII. praesentibus honorabilibus & circumspedis viris, dominis Sancio de a Schelta decano Ecclesiae collegiatum beatae Mariae de Tutela diocesis Tironensis, & dicti domini nostri Regis Consiliario, & Petro Arnaldi de Sancto Stephano praefati domini nostri Regis portionario testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Martinus Michaelis de a Sabacura civis Pampilonensis, publicus Apostolica auctoritate notarius, praemissis omnibus & singulis, dum sic, ut praesentur, agerentur & fierent, &c. praesens personaliter interfui, & de mandato dictorum dominorum constituentium hoc praesens procuratoris publicum instrumentum, me illis occupato negotiis per alium scriptum de nota, &c. vice & nomine omnium & singulorum praemissorum rogatus & requisitus, una cum appensione sigillorum dictorum dominorum proconotarum & capituli, &c.

Procuratorum abbatum monasterii de Urdacio, Bajonensis diocesis.

In nomine Domini, Amen.

UNIVERSIS & singulis Christi fidelibus. Nos Lancelotus de Navarra Sedis Apostolice proconotarius, & administrator perpetuus Ecclesiae Pampilonensis, Rodericus de a Arbeta baccalarus in decretis prior, & Eximius de / Aymer in sacra pagina magister Archidiaconusque de mensa, Martinus de Ayos, Martinus de Boartogium licentius in decretis thesaurarius, Michael de Balu, Luxus Egidi de Sarafia hospitalarius, Egidius de Vixarriet, Lupus de Moes baccalarus in decretis Archidiaconus & sanctus... Lupus de Burutain infirmarius, Michael de Aynork licentius in decretis, Lupus de Elperca, Martinus de la Carra, Petrus de Aynar, Garzia de Murgandoeta vicarius, Garzia de Xanvras baccalarus in decretis, cantor, b Martinus de Guria baccalarus in decretis Archidiaconus Vallonfelle, Jacobus de SvrRe prior de Villaco, Martinus de Arn cuta Archidiaconus de Egignart, Joannes de Retha Archidiaconus sancti Petri de i Vitium, Joannes Crusati Archidiaconus baccalarus de Aynar, & Petrus de a Orbaris, canonici praedictae Ecclesiae Pampilonensis, in capitulo novo dictae nostrae Ecclesiae Pampilonensis, ubi capitulum consuevimus celebrare, ut moris est, ad infrascripta peragenda per sonum campanae ad capitulum congregati, salutem, & veram unionem Ecclesiae sanctae Dei, sinceram affectum pariter & effectum. Universitati vestrum notum facimus per praesentes, quod prout fere toti universitati divulgatum existit, nuper convenientibus in unum apud civitatem

PER hoc procuratoris publicum instrumentum cunctis patet evidenter, quod anno Domini MCCCCXVII. indictione nona, die vero p... mensis Octobris; subraatione facta in regno Navarrae, in mei notarii publici infrascripti, testiumque, &c. personaliter constitutus reverendus in Christo pater dominus frater Petrus q Saxonnes abbas Monasterii sancti Salvatoris Urdacii, vel alias de Urdacio, praemonstratensis ordinis. Bajonensis diocesis, proposuit & dixit, quod cum dictum monasterium de Urdacio fuerit & sit edificatum & constructum ac constructum in eremo de loco vastae solitudinis, ac etiam a locis ac villis insignibus segregatum; canonicisque ejusdem monasterii, quia sunt necessarii pro regimine curae animarum Parochialium, sint & remaneant in rectoris, grangis, domibus, Xenodochiis, & locis a dicto monasterio separatis, propter paupertatem monasterii praedicti & tenuitatem, non possint congregari simul in dicto monasterio ad celebrandum capitulum pro eorum, & dicti monasterii negotiis expediendis, nisi cum maxime expensis, & labore: nec etiam copia peritorum haberi, seu reperiri possit, nec tabelliones, & personae publicae, cum eis necessarium sit, praesentem de praesenti, cum Ambaxiatores illustrissimi & excellentissimi ac potentis principis domini nostri domini Caroli Dei gratia Regis Navarrae, sint festini, & parati pro arripiendo iter ad generale Concilium Constantiense, de & super concordia, seu provisione summi Pontificis fienda. Idcirco dictus frater Petrus pro se, & una cum fratre

Petro

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

M. de...

ANNO
CHRISTI
1010.

ANNO
CHRISTI
1017.

o. M. E. ...
b. M. E. ...
c. M. E. ...
d. M. E. ...
e. M. E. ...
f. M. E. ...

o. M. E. ...

Petro Sancii de Urdacio canonici memorati monast. A
 rii, ac vice & nomine reuerentiorum fratrum Domi-
 nici de Aynosa prioris, Joannis de B. Casallana tab-
 prioris, Joannis de Borda sacriste, Marciali de Ayn-
 ois prioris, Michaelis de Bandinar rectoris paro-
 chialis Ecclesie de Gual, Petri Cellarii, Sancii de d
 Anno rectoris parochialis Ecclesie de Glicanda, Mi-
 chaelis de Dignore, Sancii de sancto Petro, Michaelis
 de Aroqui, & Joannis de f. Castar canonici dicti
 monasterii de Urdacio, & Armando, si & in quan-
 tum requiritur necessario, & facere potuit & po-
 test, sibi que licet pro eis, & eorum quolibet,
 gratis, & ejus certa scientia, quibus de jure po-
 tuit & debuit, fecit, constituit, creavit, & tole-
 rantiter ordinavit suos veros, certos, legitimos &
 indubitatos procuratores, adores, factores, & ne-
 gоторiorum suorum gestores, ac nuncios speciales &
 generales, ita quod specialitas generalitati non de-
 roget, nec e contra: videlicet multum honorabi-
 les & magni circumspicionis viros dominos Eximi-
 num de Aymar magistrum sacre pagine, & Joannem
 de g. Lacena decretorum Doctorem, nuncios
 seu Ambaxiatores dicti domini nostri Regis Navar-
 re, absentes tanquam presentes, & eorum quemlibet
 in solidum: scilicet ad consentiendum, appro-
 bandum, ratificandum & emologandum in electio-
 ne summi Pontificis facienda in generali Concilio
 Constantiensi in presentia Regis Romanorum & do-
 minorum Cardinalium, dominorum presidentium
 quatuor nationum ibidem existentium, &c. *ut su-
 pra in procuratorio abbatis de Tirafosa.* De qui-
 bus omnibus & singulis supradictis dictis consti-
 tuens voluit & concessit, petiitque & requisivit,
 sibi & dictis procuratoribus suis recipi & fieri ac-
 que tradi unum & plura, &c. instrumenta per
 me, &c. una cum appensione sigilli abbatis &
 capituli predictorum.

Et me Martino Joannis de Eginerets clerico Pam-
 pilonensis diocesis publico Apostolica auctoritate no-
 tario, qui premissis omnibus & singulis, &c. una
 cum prenomminatis testibus personaliter
 interfui, &c. hoc premissis publicum procuratoris in-
 strumentum extraxi, meaque manu propria scripsi, &c.
 signum meum solitum & assuetum feci cum appensio-
 ne sigillorum dictorum abbatis & capituli, &c.

*Procuratorium abbatis monasterii sancti Salvatoris
 Legerensis, Pampilonensis diocesis.*

In nomine Domini, Amen.

Presentis publici instrumenti serie tam presenti D.
 bus, quam futuri cunctis pateat evidenter,
 quod anno a Nativitate Domini MCCCXXI. die vero
 XIII. mensis Octobris in Ecclesia sancti Stephani, Vil-
 le, seu loci de Huart prope Pampilonam, reverendo
 in Christo patre & domino, domino Raymundo de ci-
 vitate, baccalario in decretis, abbate; & venerabili
 ac discreti viro domino Joanne Idocui priore mona-
 sterii sancti Salvatoris Legerensis Pampilonensis dioc-
 cesis; necnon discretis & religiosis viris dominis Xan-
 cio de b. Vizane, & Joanne de Sparxa monachis
 ejusdem monasterii, ut asserabatur, expresse profi-
 sis, in mei notarii & testium infrascriptorum ad
 huc specialiter vocatorum presentia personaliter
 constitit: Et proposito consequenter ex parte eorum,
 quod mota & fere inter cunctos Christianos orbis ter-
 rarum Principes, & alios dominos tam seculares or-
 thodoxa & catholica fidei cultores, quam eccle-
 siasticos, eorumque omnia subditos, de mundi
 universi Christum colentibus partibus Constantiam
 eundi, & pro tollendo horrendo & inveterato schis-
 mate jam, proh dolor! & Dei Ecclesia reforman-
 da, & restauranda sancta & tamdiu desiderata unio-
 ne, in ea congregandi, faciendi, tenendi & cele-
 brandi ibidem Concilium generale, unde nomen
 Domini benedictum, prout ad eorum pervenit no-
 titiam, concordata materia. dictus dominus abbas,
 quatenus cum dies seu terminus ad dictum Concilium
 intendum, tenendum & celebrandum preteritus ap-
 propinquaret, jamque appropinquasset, essetque ne-
 cessarium, immo rectissimum, quod tales sicut ipsi
 & sibi similes haberent interesse, & interessent facto
 hujus Concilii; & in eo ipse quoque propter hoc, &
 Concil. General. Tom. XXVII.

ale, & tanta, & tam sanctum opus veritas ip-
 som Constantiensem civitatem & ad eam ire & accede-
 dere curaret, ex parte dominorum terrarum instantior
 foret & esset requisitus ad proposita ex parte eadem;
 sublocuta continebat responso, quod licet tenore-
 tar ipse dominus abbas, & totum dicti eorum mona-
 sterii capitulum fuisset & esset intentionis, quod
 idem dominus abbas fret & accederet ad dictam
 Constantiensem civitatem, juxta sibi factam responso-
 nem; hoc tamen ipsi commode facere non poterant:
 cum ad tollendas itinerum, & alias ad hoc necessarias
 expensas bona non suppeterent predicti eorum mona-
 sterii: sed audissent quod multum honorabiles, &
 circumspetti viri dominus Eximius de Aymar ma-
 gistrum, canonicum & archidiaconum in
 Ecclesia Pampilonensi, & Joannes de Lacena legum
 doctor, serenissimi & illustrissimi Principis & do-
 mini, domini Regis Navarre negotiorum promo-
 tores, cum ambaxiata ejusdem domini Regis, &
 administratores, & pro eis intrando iuraverant & ac-
 cesserunt i omnium aliorum monachorum, & capituli
 ejusdem, cum ibi ad infrascripta peragenda nota-
 rium publicum commode habere nequissent, & ac-
 cedentes ad prefatum locum de Huart, tanquam
 & quia locum ipsum civitati propinquum, ubi ab
 eadem civitate ad eadem peragenda commode ha-
 bere intendebant notarium competentem: con-
 gregatique in dicta Ecclesia & domo sancti Step-
 hani tanquam & quis in loco & monasterio princi-
 pali subdito & annexo, in modum capituli & ca-
 pitulantium ad forum ejusdem Ecclesie campani,
 & in fine omnium premissorum ad eadem infra-
 scripta peragenda in mei notarii publici & testium,
 ut prefertur, infrascriptorum presentia, modo,
 Quo supra, & alias prout melius de jure potuerat,
 constituti & congregati, ne omnino de negligencia
 valeant reprehendi & notari, confidentes non
 immerito; de sapientia, prudentia, fidelitate &
 discretionem predictorum dominorum Eximii &
 Joannis nunciorum seu Ambaxiatorum prelatorum,
 & cujuscumque eorum; & alias, non vi, nec metu,
 sed gratis, & ex eorum & cujuslibet eorum certa
 scientia, & causis premissis, omnes simul &
 conjunctim, videlicet dictus dominus abbas cum
 aliis capitulantibus, & iidem capitulantes cum
 ipso domino abbate pro se, ac vice & nomine totius
 predicti & eorum principalis monasterii, ac
 omnium & singulorum monachorum expresse pro-
 fessorum ejusdem, & consequenter dictus dominus
 abbas per se, & pro se, & deinceps quilibet ipsorum per
 se, & in solidum, promittit eos & eorum quemlibet con-
 junctim & divisim premissis tangere & tangere
 poterat quomodolibet in futurum negotium, fac-
 ciebant, ordinabant, creabant & constituebant,
 prout de facto fecerunt, ordinaverunt, creaverunt
 & constituerunt, cum & sub ea, qua decuit, re-
 verentia, in suos certos, legitimos, veros & in-
 dubitatos procuratores, & nuncios seu Syndicos
 speciales & generales, ita tamen quod specialitas
 generalitati non derogat, nec e contra, eisdem
 dominos nuncios, seu Ambaxiatores regios abien-
 tes, tanquam presentes, & eorum quemlibet in
 solidum; sic quod occupantis conditio melior non
 existat, sed quod unus eorum inceperit, alter valeat
 prosequi, mediare & finire: videlicet ad tractandum
 dictum generale Concilium, & ad intercedendum ei-
 dem, & in eo quantum oportuerit, & tractandum in
 ipso de dicta unione, vice & nomine ac loco eorum-
 edem constituentium, & cujuslibet ipsorum; nec-
 non eorum, & pro eis, pro quibus ipsi constitue-
 bant & constituerunt, una cum aliis dominiis in
 eodem Concilio intercedentibus, prout iidem do-
 mini duxerunt, & dixerunt ordinandum & concor-
 dandum; & deinceps laudandum, approbandum, & ra-
 tificandum perpetuo, vice & nomine, ac loco ejus-
 dem, quidquid per dictum generale Concilium, vel
 ejus maiorem partem pro dicta unione conquirenda
 actum fuerit & ordinatum. Dantes iidem domini
 constituentes & concedentes dictis suis dominis
 nunciis & procuratoribus, seu syndicis, & cui-
 bet eorum in solidum, modo & forma, quo & quas eos
 constituerunt, plenam & liberam potestatem, quatenus
 in eis est, dictum Concilium, & ad ipsum cum & quo-
 ties oportuerit, & vice & nomine, ac loco quibus tu-
 pia,

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

pra. intrandi, & in eo ac idem intercedendi, nec non in ipso de dicta unione tractandi, & quidquid in eodem Concilio ratione & causa dicta confederanda unione ordinatum fuerit & actum laudandi, approbandi & ratificandi, & super omnia & per omnia cum eodem Concilio, vel eius seniori parte in hujusmodi negotio flagit vice & nomine ejusdem standi & accordandi. Et deinceps generaliter omnia alia & singula, quae ad expeditionem faciendam & facere possunt in praemissis, & quae eidem domini constituentes & alii pro quibus constitutum, circa ea & in eis, si eisdem personaliter interessent, possent facere & deberent, etiamsi sine majora quam superius expressa, & sine quibus praemissa expediri non possent, & etiam talia, quae de sui natura exigent & exigant mandatum speciale, vice & nomine & loco praedictis gerendi, cum libera administratione, ac faciendi & exercendi, necnon si opus sit, seu visum fuerit eis expedire, quoties sibi placuerit, ad hujusmodi negotium loco sui unum, vel plures cum pari, vel majori potestate substituendi; & hujusmodi substitutorum vel substitutos tacite vel expresse revocandi; unusque praesentis procuratoris in se & ad se iterum assumendi quo & quibus supra; dicti domini constituentes volentes relevare & relevando factis praedictis dominos suos procuratores & nuncios, seu Syndicos, & eorum quemlibet circa omnia praemissa & eorum singula, necnon substitutum & substitutos ab eis, vel eorum altero ab omni onere satisfaciendi: Promiseruntque mihi notario publico infra scripto stipulanti, & hujusmodi stipulationem vice & nomine quorum interest, seu interesse poterit quomodolibet in futurum recipienti, se, modo & forma, quibus constituerunt, necnon & eos omnes, pro quibus ipsi constituerunt, gratum & ratum ac firmum perpetuo habere quicquid in & super praemissis, & circa eos per praedictos suos procuratores & nuncios, seu syndicos, substitutum, seu substitutos ab eis, vel eorum altero actum fuerit, & quomodolibet procuratum, & iudicio sistere, ac iudicatum solvere cum suis clausulis opportunis universis; obligantes ad haec omnia, & singula bona dicti eorum monasterii praesentia & futura sub omni iuris, & facti renunciatione, & cautela ad haec necessaria. Acta fuerunt haec anno, mense, die, & loco quibus supra. Praesentibus venerabilibus & discretis viris dominis Martino de Monte-Regali, & Sancto de Huart parochialium Ecclesiarum sancti Joannis de Huart, & sanctae Mariae de Arleta Pampilonensis diocesis Evangelistis, ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Et me Ferdinando Joannis de Huart, diocesis ejusdem clerico auctoritate Apostolica publico, & jurato notario, qui praemissis omnibus & eorum singulis, dum sic, ut praefertur, per dictos dominos constituentes dicerentur & fierent, una cum praenominatis testibus praesens interfui personaliter eaque sic fieri vidi & audivi, & in notam rogatus & requisitus sumpsi: de qua praesens publicum instrumentum manu propria scriptum, signoque meo solito signatum, in hunc & testimonium omnium & singulorum praemissorum extraxi.

Et ego Raymundus de Civitate, abbas supra dictus supra & aem constitutioni praesens interfui personaliter, & procuratores in ea constitutos, prout in ea constitutus; pro cuius rei fide, & testimonio praesentibus manu propria me subscripsi, & sigillum secretum in defectum authenticum eidem apposui.

Et nos frater Joannes de Ydoqui, Prior; frater Dominicus de a Borg, frater Antonius de b Alico, & frater Sanctus de c Huvani expresse professi stipulanti monasterii sancti Salvatoris Legerensis, & in eodem monasterio ad sonum campanae ejusdem, prout est moris, congregati ad capitulum in eo loco solito, videlicet die sabbati juridica xviii. mensis Octobris, anno a Nativitate ejusdem Domini mcccxxviii. supra dicta in procuratoris constitutione & stipulatione ac obligatione in ea contentis laudavimus & approbavimus, ac etiam ratificavimus. In cuius rei testimonium praesentibus sigillum capituli ejusdem monasterii appendentes & nomina nostra manibus propriis contribentes.

Ego frater Joannes de Ydoqui prior, frater Domi-

a. M. P. V. P. V. P. V.
b. M. P. V. P. V. P. V.
c. M. P. V. P. V. P. V.

Anticus de Burgo, frater Antonius de Alico, frater Sapius de Vuan, frater Michael de Salvas frater Rodericus de Spinola.

S E S S I O XXVII,

In causa Tridentina.

ANno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, indictione decima, ^{Et primo die.} die vero sabbati vigesima mensis Februarii, ^{die.} celebrata sessio generalis in majori Ecclesia Constantiensis, praesentibus in eadem reverendissimo patre domino Joanne Episcopo Constantiensi, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali & vicecancellario. Fuitque peractum officium Missae per reverendissimum patrem dominum Joannem Patriarcham Autiodunum. Et ipso officio Missae expleto, legabantur litaniae & aliae devota orationes more aliarum sessionum. His vero peractis, fuit accusata contumacia Friderici ducis Austriae, & aliorum in monitorio nominatorum, non curantium audire relationem secundam per Episcopos commissarios dictae Synodi super executionis validitudo. Et deinde reverendus pater dominus Martinus Episcopus Apyntinus, nunc ex commissariis in hujusmodi causa, legit quamdam relationis papri schedulam tenoris infra scripti.

Relatio facta per commissarios in causa Tridentina super executione monitorii.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis.

Devoti commissarii nostri in causa Ecclesiae Tridentinae dudum per hanc sanctam Synodum deputati, ut se informarent simpliciter & de plano, ac sine figura ac suspitione iudicii, an monitorium alias per eandem sanctam Synodum contra illustrem principem dominum Fridericum ducem Austriae, & alios quoscumque occupatores & detentores Ecclesiae & civitatis Tridentinae, necnon oppidorum, castrorum, terrarum & locorum, ac honorum & iurium ad dictam Ecclesiam Tridentinam pertinentium decretum sit debito executum; & cum potestate citandi dictum dominum Fridericum ducem & alios quoscumque detentores & occupatores supra dictos per edictum publicum in curia Romana, in valvis Ecclesiarum majoris & sancti Stephani Constantiensis offendum, ad dicendum & opponendum quicquid voca vel in scriptis dicere vel opponere voluerint. Contra dicti monitorii executionem, in dicta curia & in partibus factam; ac etiam propter non apparitionem hujusmodi monitorii, ad videndum & audendum se declarari per dictam sanctam Synodum in parvas in dicto monitorio contentas incidisse. Et postea per eandem sanctam Synodum commissum existit, quod praefati commissarii vel maior pars ipsorum praemissa facerent & exsequerentur, & quae super his reperissent, eidem sanctae Synodo fideliter referrent. Dicunt & referunt eidem sanctae Synodo, quod coram ipsis pro tribunali sedentibus, vocato dicto domino duce, & aliis pro parte dicti domini Episcopi, instrumenta & alia probationum generatim executionum monitorii, tam in hac civitate Constantiensis, quam in partibus in omnibus locis in ipso monitorio deputatis per edictum publicum, cum constet de non tuto accessu, fuerunt producta, & servatis servandis per consuetudinem formamque traditam, auditoque procuratore & defensore dicti domini ducis ad singulos abus citato, constat eisdem ex productis dictas executiones & monitorios fuisse & esse debite in locis debitis factas & executas secundum formam praedicti monitorii, non obstantibus exceptionibus pro parte adversa propositis; & terminum in dicto monitorio dicto domino duci & occupatoribus praedictis constitutum, dudum lapsum esse, nec eosdem monitorios dactisse satisfactum, aut parvum monitorii.

ANNO
CHRISTI
1417.

In collectione Barbariciana, & duabus inf.
Germanicis.

In causa Tridentina.

A Nno a Nativitate Domini MCCCCXXII. Indi-
cione X. die sabbati XX. mensis Februarii
fuit celebrata Constantia in Ecclesia majori mane
hora tertiaria ad hoc deputata sessio generalis,
& pro eius introitu more solito fuit celebratum
officium Missae per reverendissimum patrem dominum
Joannem Patriarcham Antiochenum: qua celebrata,
iuxta ritum aliarum sessionum fuit peractum officium
litandarum per reverendissimum patrem dominum
Joannem Episcopum Orientem vicerecessarium ter-
tium Romanam ipsi Synodo presidentem cum introitu,
Exaudi Dominus; litaniis, hymnis, collectis, & orationibus
ab huiusmodi officium requisitis; Praesentibus ibidem
altera praedictum dominum Joannem Episcopum Orientem
& vicerecessarium, reverendissimis patribus dominis Antonio Bononiensi,
Gabriele Senensi, Angelo Veronesi, Thoma Tricaricensi,
Guillelmo sancti Marci, Ansaldo de Chalciano,
Petro de Fano presbyteris; Amedeo Salutarum,
Raimundo de Brancaccio, Ottone de Columna,
Lucido de Comite, & Francisco Florentino, diaconis
Cardinalibus; aliisque dominorum Regum, videlicet
Romanorum, Ungarum, &c. Franciae, Angliae,
Aragonum, Navarrae, Norvegiae, Daciae, Sveciae
& Poloniae, necnon Principum, ducum, baronum,
Archiepiscoporum, Episcoporum, universitatum
studiorum & communitatum Ambaxiatoribus, & aliis
in numero copioso. Et antequam fuisset per Synodum,
sive Concilium Constantiense ad aliquem actum processum,
surrexit venerabilis vir Augustinus de Pisis sacri
consistorii advocatus, & proposuit, qualiter reverendus
pater dominus Episcopus Eranus si postulatus concorditer
ad Ecclesiam Narniensem, petens dictam postulationem
confirmari, sibi que munus consecrationis impendi
per sacrosanctam Synodum instanter postulavit.
Item similiter petit dominus Dominicus de Ponte
ejusdem consistorii advocatus pro electo ad Ecclesiam
Castanensem in Regno Neapolitano, ut ejus electio
confirmetur. Item dominus Ardecinus impediti consistorii
advocatus pro quodam abbate in Italia videlicet
..... petens ejus electionem confirmari, & munus
consecrationis impendi mandari; & in casu quo ipsa
Synodus non vellet ad praesens se intromittere de
provisionibus Ecclesiarum, & monasteriorum, sed
expectare futurum eligendum summum Pontificem,
ipsi dominus Augustinus de Pisis, Dominicus de Ponte,
& Ardecinus de Navarra advocati nominibus ipsorum
postulavit, & electorum, processabant publice,
quod ipsis non generetur aliquod praedictum in
cursu temporis de consecrandis Episcopis ac abbatibus
benedicendis; ac alias processabant meliori modo,
jure, & forma, quibus de jure potuerunt; & quilibet
pro sua parte potuit. Super quibus petierunt, & quilibet
petiit a notariis Sedis Apostolicae, & aliis, &c. unum
& plura, publicum, &c. instrumenta.

In inf. hic
et. et.

Quibus factis, venerabilis vir magister Joannes de Scribanis promotor dictae Synodi, ac procurator, & procurator nomine reverendissimi in Christo patris & domini, domini Gregorii Episcopi Tridentini in causa vertente coram ipsa Synodo inter ipsum dominum Georgium Episcopum ex una, & illustrissimum Principem dominum Fridericum ducem Austriae, de & super Ecclesia & civitate Tridentina, castris, terris, oppidis, juribus & jurisdictionibus ad civitatem & Ecclesiam Tridentinam spectantibus, ac rebus aliis per ipsum dominum Fridericum ducem Austriae, suos receptores, & aliis in processu causae huiusmodi deductis, quamdam citationis pergamini schedulam de mandato commissariorum super visione & examinatione executionis monitorii, per ipsam Synodum decreti in dicta causa, datorum in audientia publica litterarum contradictarum Sedis Apostolicae, sive curiae Romanae lectarum positam signatam, & alias inibi debite executam tenoris infra scripti representavit, citatorumque in ea
Concil. General. Tom. XXVII.

Adem citatione contentorum, non comparentium, neque relationem hanc per ipsos commissarios ipsi Synodo super executionis validitate audire curantium contumaciam accusavit, ipsosque contumaces reputari per eandem Synodum Constantiensem debite postulavit: petens nihilominus ipsos dominos commissarios audiri in eorum relatione, & ulterius declarare, prout in quadam papiri scheda, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.

ANNO
CHRISTI
1417.

Tunc Synodus dictos citatos non comparentes, neque huiusmodi diei termino satisfacere curantes, nec satis expectatos, reputavit, prout erant, contumaces, & in eorum contumacia mandavit dictis commissariis, ut relationem de meritis executionis monitorii facere deberent. Qui quidem domini commissarii per os reverendi patris domini Martini Episcopi Apretini unius ex collegis in ambone publico super quo edita, statuta, ordinationes sententiam, &c. ipsius Synodi leguntur & publicantur, retulerunt, prout & quomodo in quadam papiri scheda prius per ipsos dominos commissarios concordata, cujus tenor inferius est insertus, plenius continetur.

Qua relatione alta & intelligibili voce facta per os ipsius domini Martini Episcopi, collega sui, videlicet reverendissimi patris domini Guillelmi sancti Marci, Franciscus Florentinus Cardinalis, reverendique patres & venerabiles viri Nicolaus Episcopus Marsburgensis, Joannes electus Carientis, Martinus Atrebatensis, Stephanus Dolensis Episcopi, Gaspar sancti Eremi Praesens abbas, Gundisalvus Garbus Doctores, successive approbaverunt ipsam relationem factam, & pronuntiatam per ipsos per os dicti domini Martini Episcopi Apretini; & dixerunt eam ita esse concordatam, per eos, & in hoc nemine discrepante. Et ulterius ex quo ipsa Synodus statim ad declarationem penarum in monitorio contentarum procedere non volens; merito suspectus magister Joannes de Scribanis procurator & promotor, nominibus quibus supra, dictos citatos ulterius citare per dictam audientiam litterarum contradictarum, necnon procuratorem ipsius ducis petis sibi adversae per cursorem ad certum peremptorium terminum competentem per ipsam Synodum debita cum instantia postulavit. Quam quidem citationem eadem Synodus ipsi magistro Joanni de Scribanis procuratori & promotori per quemcumque Sedis Apostolicae cursorem, qui super hoc fuerit requisitus ad proximam sessionem peremptoriam fieri voluit & mandavit; & hoc per respondum praebitum domini Joannis Episcopi Orientis Cardinalis Vivariensis, qui nomine dictae Synodi respondit, *Placet*.

Quo responso praedicta Synodus de omnibus praedictis protestatis, relatis & approbatis mandavit fieri instrumentum & instrumenta per notarios Sedis Apostolicae, & ceteros notarios, & scribas ad instantiam & petitionem magistri Joannis de Scribanis procuratoris & promotoris praedicti.

Tenores vero dictarum citationum, audientiae contradictarum, de quibus supra fit mentio, sequuntur, & sunt tales.

M Andant reverendissimi reverendique patres in Christo, ac venerabiles & circumspiciendi viri domini commissarii, per sacrosanctam Synodum Constantiensem causam, & partibus infra scriptis specialiter deputati, citari peremptorie in audientia litterarum contradictarum Romanae curiae, & citat, ut moris est, illustrissimum Principem dominum Fridericum ducem Austriae, & occupatores, & detentores civitatis, castrorum, terrarum, jurium, & rerum Ecclesiae Tridentinae, & alias in monitorio, de quo inferius fit mentio, contentos, omnesque alios & singulos sua communiter, vel indivisim interesse putantes, & eorum procuratores, si qui in Romana curia & civitate Constantiensis fuerint pro eisdem; quatenus die crastina, quae erit die sabbati vigesima mensis Februarii, compareant coram sancta Synodo Constantiensi, & ipsis deputatis in Ecclesia majori Constantiensi mane hora octava, qua sessio publica teneri solet, si ipsa die

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

crassina sessio publica, seu congregatio tenebitur, alioquin proxima immediate sequenti, qua dicta sacrosancta Synodus Constantiensis, sive congregatio generalis eiusdem Synodi mane hora sessionis publicae, sive congregationum generalium ad iura reddenda fuerit in dicta Ecclesia Constantiensis congregata: ad audiendum relationem deliberatam per ipsos commissarios ipsi Synodo faciendam, iuxta commissionem eis per eandem Synodum factam. Et ulterius ad videndum & audiendum ferri sententiam, seu se declarari incidisse poenas in monitorio alias decreto per Synodum sanctam Constantiensem praedictam, dictumque monitorium debere currere in arte sua, si & quatenus eadem Synodus Constantiensis ad ipsam sententiam sive declarationem faciendam fuerit deliberata, alioquin prima die tunc immediate sequenti, qua dicta Synodus professione sive generali congregatione hora & loco praedictis fuerit congregata: in causa & causis vertentibus, & verti etenim ipeantur, inter dictos citatos ex una, & reverendum patrem dominum Georgium Episcopum Tridentinum, de & super Ecclesia Tridentina, spoliationeque ipsius Episcopi, ac bonorum, terrarum, castrorum, iurium, jurisdictionem, & rerum eorundem, & aliis in causa & causis huiusmodi deudis, & eorum occasione partibus ex altera: alioquin in causa & causis huiusmodi per ipsam Synodum Constantiensem ad praedicta & ulteriora procedatur, dictorum citatorum absentia seu contumacia non obstante.

Datum Constantiae, die Veneris decimanona mensis Februarii, anno Domini mcccxxvii. Indictione decima, Apostolica Sede vacante.

Sequitur relatio & post immediata.

Reverendissimi patres & domini in Spiritu Sancto hic congregati, ac sacrum generale Concilium Constantiense facientes & representantes, nomine procuratorio reverendi patris domini Georgii Episcopi Tridentini, acuto contumaciam illustrissimi principis domini Frederici ducis Austriae, & aliorum citatorum non compensantium, ad videndum & audiendum per reverendissimos patres dominos sancti Marci, & Florentinum S. R. E. Cardinales, & alios commissarios fieri relationem super executione monitorii contra dictum dominum ducem, & alios citatos occupatores civitatis & Ecclesiae Tridentinae, ac oppidorum, castrorum & aliorum bonorum ad dictam Ecclesiam Tridentinam spectantium decreti; ipsique citatos peto reputari contumaces, & in ipsorum contumaciam ipsos declarari incidisse poenas, & sententias in dicto monitorio contentas.

His praedictis atque gestis, de mandato Synodi praebat venerabilis & circumspexus vir dominus Petrus de Lamburga decretorum doctor ascendit ambonem, super quo publicatur, leguntur, decernuntur, & promulgantur statuta, ordinationes, edicta, decreta, & sententiae ejusdem Synodi, & legebat quendam commissionem, sive supplicationem deputationis certorum commissariorum per concilium, pergamini schedulam alias per singulas nationes concordatam, in qua petuntur dari commissarii in causa qua verti speratur inter venerabiles & religiosos viros dominos abbatem, ac monachos & conventum monasterii Constantiensis Augustensis diocesis ex una, & illustrissimum Principem Ludovicum ducem Bavariae, de & super spoliationibus, rapinis, exactionibus, impositionibus, statutis, & aliis molestiis, & angariis ipsi monasterio, abbati & conventui, ac monachis monasterii praedicti per eundem Ludovicum Ducem factis, illatis & impositis, partibus ex altera. Qua schedula, sive commissione lecta, & ejus tenore, praefata Synodus eam approbavit per os reverendissimi patris domini Joannis Episcopi Ostiensis vicecancellarii per verbum, *Placet*: necnon ad requisitionem magistris Joannis de Scribanis procuratoris; & nomine procuratorio praedicti, mandavit fieri super praemissis relationibus, citationibus, lectionibus, & approbationibus unum & plura, publicum & publica, instrumentum &

instrumentum per notarios Sedis Apostolicae, ac notarios & scribas ad hoc deputatos.

Demum venerabilis & circumspexus vir dominus Augustinus de Lanze de Pisis advocatus praedictus, propoluit qualiter vacante Ecclesia Massanenensis reverendus pater dominus N. per capitulum Ecclesiae Massanenensis canonice sic electus ad Ecclesiam eandem, &c. petens ipsius electionem per Synodum confirmari, &c. & in casu quoniam, protulerat de diligentia facta per eum super requisitione praefata: Praesentibus supra dictis dominis Cardinalibus praesentis, Ambaxiatoribus, &c, pro testibus insertis scriptis, &c.

Tenor vero dictae supplicationis sive commissionis pergamini schedulae, de qua supra fit mentio, sequitur & est talis:

B Deputatio commissariorum in causa Augustensi monasterii Casariensis.

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis universalem Ecclesiam representans in Spiritu Sancto legitime congregata, specialiter deputat, ordinat, & elegit commissarios infra scriptos: videlicet venerabiles fratres Joannem Patriarcham Antiochenum, & Joannem Episcopum Lubecensem, ac dilectos Ecclesiae filios Gasparem abbatem Parvulinum, Gundulvum archidiaconum & Ecclesiae Ebroicensis, ad recipiendum informationem summariam de & super querelis dilectorum Ecclesiarum filiorum Joannis abbatis, & conventus monasterii Clariensis, Cisterciensis ordinis, Augustensis diocesis, occasione invasionum, molestationum, exactionum, talliarum, impositionum, Cinjurarum, & aliorum damnorum, & gravaminum quorumcumque, ipsis per dilectum Ecclesiam filium nobilem Ludovicum quondam Stephani Ducis Bavariae natum, ducem Bavariae, & ipsius nomine & mandato, & suos fautores, & adherentes, illatarum & factarum; cum potestate citandi testes quoscumque in Romana curia, & extra, ad effectum ut cognita per dictos deputatos, aut majorem partem ipsorum fama & veritate praemissis; & quod totus ad praedictum principem, & sibi adherentes non pateat accessus, possent deputati praedicti sub bulla Concilii, & ipsius nomine legitime decernere monitorium, ipsumque valere, ac si in publica sessione decretum foret & lectum, cum citatione per edictum publicum in locis & partibus vicinis publicandum & assignandum, in forma debita & consueta: & ad ulteriora procedere iustitia mediate, perinde ac si cognitis dictae veritatis iterum esset in publica sessione notificata, & monitorium ibidem decretum. Non obstante quod alias praefata Synodus certis iudiciis generaliter quocumque cantas ad sacrum Concilium devolutas & deductas, devolvendas & deducendas commiserit audiendas & decidendas, &c, & aliis in contrarium faciendis, non obstantibus quibuscumque.

Sabbati secunda Februarii lecta fuit in sessione publica per dominum Petrum de Polozia, & Concilium deputavit commissarios a tergo descriptos: c Hermannus protonotarius,

SESSIO XXVIII.

De Mercurii tertio mensis Martii fuit sessio generalis in majori Ecclesia Constantiensis solemniter celebrata, praesidente in eadem domino Joanne Episcopo Ostiensi. Fuitque celebratum in ea officium Missae cum introitu, cum ianficatus fuero, &c. per reverendissimum patrem dominum Joannem Patriarcham Antiochenum. Et praedicto officio completo, supervenit ibidem serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae, &c. Rex, cum suis nobilibus. Deinde vero legabantur litaniae, cum aliis orationibus, qua in sessionibus legi solent. Praedictis vero praedictis, accusata prius contumacia domini Fridorici ducis Austriae, & aliorum non audientium se declarari incidisse poenas contentas in monitorio, reverendus pater dominus Nicolaus Episcopus Meriburgensis in contumaciam dictorum ducis Austriae & aliorum, pronunnavit eosdem incid-

b Legi ex
ms. Eusebio
Burgensi
decretorum
Dobrossi &
Abbatum
Apostolica
nuncium
Christo Eusebio
1417.

c In Lipsiensi
Mansueti.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

disse in penas contentas in monitorio, prout in sbe- Altitima citatis, detrovimus fore concedendas, de- data quam manibus tenebat & legabat de verbo ad verbum, cujus tenor est inferius insertus, continetur. Et veniendo in eadem scedula ad insertio- nem monitorii, propter prolixitatem & laborem do- minus Petrus de Lomburgia, alias de Polonia, le- gebat monitorium, alias decretum. Et cognito, do- minus Nicolaus Episcopus praefatus continuavit sententiam declarationis usque ad suam.

Declaratio in causa Tridentina.

Sacrosancta Generalis Constantiensis Synodus Ecclē- siam catholicam representans, in Spiritu Sancto legitime congregata, ad futuram rei memoriam.

Decet sanctam matrem Ecclesiam, eos qui salu- tis monita oblitata contempnunt, non dimittit iniretibus, neque impiorum proterviam suo digna castigatione praeterire. Sano cum dudum de anno Domini millesimo quadringentesimo decimo- quinto, & mense Augusto, gravis querela venerabilis fratris Georgii Episcopi Tridentini ad nos per- venisset, quod nobilis Fridericus dux Austria ip- sum in canonica possessione Ecclesie civitatis Tri- dentinae, ac oppidorum, castrorum, terrarum, vil- larum, locorum, jurium, & aliorum bonorum ad eandem Ecclesiam pertinentium, alias sexdecim an- nis pacifice possidemus, temere & de facto spoliasset, ac eandem per novem annos detinuerit ac detineat indebita occupatam, ac ipsum cepisset, & in carceribus mancipatum pluribus gra- vibus violentiis affecisset; litterasque quasdam promissionis & juramenta metu & impressionibus extor- sisset contra suam & ecclesiasticam libertatem ab eodem; quodque idem Fridericus a clarissimo Ecclē- siae filio Sigismundo Romanorum Regi semper Augu- sto, cui super hoc per ipsum Georgium Episcopum fuerat delata querela, vinculo juramenti adstrin- xisset, eiusdem serenissimi Regi super his stare praecipiis, dictoque Rege per sententiam declarante & precipiente Ecclesiam & bona spoliata ac praefata occupata eidem Georgio per ipsum ducem restituenda fore; facere praetermissis, notam perjurii mani- fesse incurresset. Quapropter haec sancta Synodus, vocato dicto duce, qui tunc in dicta civitate Con- stantiensi aderat, auditisque suis defensionibus per suos advocatos & procuratores, tam in sessionibus publicis, quam aliis congregationibus, statuta & deputatis ad eandem causam, qua iura & munimenta partium receperunt hinc inde prodelta, cum inflaret dictus Georgius Episcopus per litteras mo- nitórias praefatum Fridericum ducem & alios occupa- tores & detentores, necnon vassallos, nobiles, capitaneos, officiales & subditos Ecclesie Tridentinae & civitatis, & aliorum bonorum praedictorum, sub penis sententiarum & constitutionibus aeternae memoriae Caroli quarti contra tales facinorosos & sacrilegos edi- ctis, & aliis gravioribus, requiri & monei pro restitu- tione dictae Ecclesie, & bonorum praedictorum, ac plenaria satisfactione, & alias sibi de opportuno ra- medio provideri. Quapropter eadem sacrosancta Synodus super notorietate & aliis servatis servandis in causa huiusmodi certiorata ad plenum, eandem notorietatem & facti evidentiam, & alia in ipsa causa agitata attendens; volens indemnitati Ecclē- siae providere, nec minus animarum salutem duci & aliorum occupatorum & detentorum, necnon vassalorum, nobilium, capitaneorum, officiariorum & subditorum praedictorum consulere, praehabita deli- beratione matrya, undecimo Kalendas Decembris sequentis eiusdem anni monitorium decrevit, cujus tenor sic incipit:

Decretum monitorii.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, uni- versis & singulis Christi fidelibus, salutem & om- nipotentis Dei benedictionem.

Gravem querelam venerabilis fratris nostri Episcopi Tridentini, &c. & sic finit. Litteras mo- nitórias contra dictum Fridericum ducem & occu- patores & detentores huiusmodi, partibus ad hoc

convenimus & concedimus in forma qua sequitur, qua quidem forma sic incipit:

Monitorium decretum in forma.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, uni- versos & singulos venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, &c. sic finit. Quibus & culibus vestrum in praemissis dabimus plenam fidem. Datum Constantiae undecimo Kalendas De- cembriis, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto, Apostolica sede va- cante.

Post hac de anno Domini millesimo quadringenta- simo decimoquinto, cum jam dictus Fridericus dux par antea de hac civitate Constantiensi recessisset, ipsa Synodo inconsulta, praefatumque monitorium in eius praesentia & suorum advocatorum & Procuratorum praesentia decretum, propter quendam tractatum con- cordiae, quem sperabat in alia causa plena confa- re, in eius personam legitimam non potuerit habere executionem, per edictum secundum formam moni- torii antedicti. Et quia per eandem sanctam Syno- dum constituti fuerunt commissarii tam de sacro col- legio reverendissimorum patrum dominorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, quam de nationibus singulis, ad cognoscendum, videndum & examinan- dum, antedictum monitorium esset debite execu- tum: dictisque commissariis referentibus, ex produ- ctis constare, dictum monitorium fuisse debite & in locis deputatis executum; constatque notorie dictum Fridericum ducem & alios occupatores & detentor- es, necnon vassallos, nobiles, capitaneos, officia- rios & subditos supradictos nullatenus praecipis in dicto monitorio contentis paruisse; sed eundem Fri- dericum ducem & alios occupatores & detentores supradictos dictam Ecclesiam Tridentinam, civita- tem, terras, oppida, castra, villas & alia iura & bona praedicta tenere indebita & contumaciter oc- cupata & occupata, contra sententiam & praeci- ptum serenissimi Regis Romanorum, cui iure iuran- do stare promissi; de quo & eius obligatione constat publicis documentis: ideo volens praefata Synodus tantam inobedientiam & rebellionem notoriam ul- cisci cum Apostolo, re tanti mali perterritas & an- secat praesumptioribus in exemplum, per hanc senten- tiam, quam seri in his scriptis, pronunciat, decer- nit & declarat, dictum Fridericum ducem Austriae anathematis & sacrilegii vinculo innodatum, per- iurique reum; necnon penas privationis & inhabi- litationis in constitutione Carolina praedicta contem- ptas, eundemque Fridericum ducem & alios occupa- tores & detentores, tam Ecclesiasticos, quam saecu- lares vassallos, nobiles, capitaneos, officarios & subditos inobedientes & rebelles Ecclesiae & civita- tis Tridentinae, ac oppidorum, castrorum, terrarum villarum & locorum, necnon jurium & bonorum dictae Ecclesiae, cuiuscumque status, gradus, condi- tionis, dignitatis aut praecminentiae, etiam si ducalis fuerint, in penas, sententias & censuras alias in dicto monitorio comprehensas & expressas inci- disse; ipsiusque Friderici ducis Austriae & aliorum occupatorum, detentorum, necnon vassalorum, no- bilium, capitaneorum, officiariorum & subditorum praedictorum civitates, oppida, castra, terras, & alia loca quaecumque ecclesiastica supposita interdico. Unde eadem sacrosancta Synodus directos & hi- Egulos venerabiles fratres Patriarchas, Archiepisco- pos, Episcopos, ac dilectos Ecclesiae filios abbates, priores, praepositos, decanos, archidiaconos, scho- lasticos, cantores, thesaurarios & canonicos, tam cathedralium quam collegiarum, parochialiumque Ecclesiarum rectores & locatantes eorumdem, ca- teroque plebanos, curatos, clericos, notarios & tabelliones publicos per Italiam & Alemanniam con- stituit, & alias ubilibet, eorum quolibet: so- lidum, ad quem, vel ad quos praesentes nostra lit- tera pervenerint, tenore praesentium requirit, at- que monet primo, secundo, tertio & peremptorio terminis, communiter & divisim, eisque & eorum culibus in virtute sanctae obedientiae, & sub ex- communicationis pena late sententia districti preci- piendo mandat, quatenus statim visis praesentibus dictum

a Fr. Ca- vilimo.

ANNO CHRISTI 1417. a. M. ac eandem suam. occupatores, &c.

ANNO CHRISTI 1417.

dictum Fredericum ducem Austriae avaritatis & sacrilegiis innotuit innotuit, perjurique reum, necnon paucas privationis & inhabilitatis praedictas, a ac eandem & occupatores ac detentores, vasallos, nobiles, captivos, officarios & subditos inobedientes & rebelles, in praedictis punas, censuras & sententias in dicto monitorio contentas incidisse, singulis diebus Dominicis & festis in eorum Ecclesiis, monasteriis & capellis infra Missarum solemniam, dum ibidem populi multitudo ad divina arduandum, aut alias congregata fuerit, etiam alias ubi & quando & quoties expedit fuerit. Et postquam vigore praesentium ipsi, seu aliquis eorum, requisiti fuerint, seu fuerit requisitus, pulsatis campanis, candalis accensis, & demum extinctis & in terram projectis, publice denunciant & evitent, & ab aliis publice, quantum in eis erit, denunciari & evitari ab omnibus Christi fidelibus faciant & permittant. Et praesentem nostram declarationem seu sententiam, & omnia & singula in eis contenta publicent, insonent, & ad intellectum Christi fidelium adstantium exponant, & plenarie exsequantur, donec & quousque super praemissis absolutiois beneficium meruerint obtinere, & a praedictis rebellionibus desisterint, & debita satisfecerint, aut aliud a dicta sacrosancta Synodo, vel futuro summo Pontifice habuerint in mandatis.

Et quia idem Fredericus dux Austriae, Pbaranos imitatus avaritiam, mors aspidis surda obturavit aures suas, hujus sancti Synodi preces & monita, iurorunque amicorum & praefati Regis sententiam & iururandum despiciens, tanta exigente avaritia, cogitur hac sancta Synodus de finali remedio providere: cum nihil prohi sententias ferre, nisi sit qui eas debite executioni demandet. Committit ergo praefata sancta Synodus praefato b clarissimo filio Ecclesiae defensori & advocato Sigismundo Regi Romanorum semper Augusto, cuius specialiter interest, ad requisitionem Ecclesiae contritas & oppressas Ecclesias restaurare, & ecclesiasticas personas a violentiis & iniuriis defendere, & eandem sententiam executioni demandare; & ceteris principibus ac Christi fidelibus, ut ad restitutionem dictae Ecclesiae & civitatis Tridentinae, & omnium honorum & iurium ipsius, & eius integram libertatem & independantiam servandam, contra dictum Fredericum Austriae ducem, & alios occupatores & detentores praefatos, ut nostrum praefatum monitorium reale executionem obtineant, brachium impendant, favorem & auxilium gladii & potentiae omnimoda seculari.

Decernit insuper hac sancta Synodus ad plenariam executionem habendam, processum contra omnes intrusos & intrudendos in dicta Ecclesia & civitate Tridentina, ac castris, oppidis, terris, villis, locis, possessionibus, iuribus & bonis eiusdem, & contra adherentes eidem duci Frederico & occupatoribus & detentoribus, ac intrusis & intrudendis, ac contra dantes auxilium, consilium aut favorem. Quem quidem processum, etiam omnes & singulos processus necessarios & opportunos committit venerabili Petro Episcopo Stragurienfi, cum potestate subdelegandi, & alius clausulis in forma debita & consueta, supplens quoque eadem Synodus omnem solemnitatis defectum, si quis forsitan fuerit in praemissis. Lactis autem his, reverendissimus dominus Joannes Episcopus Offensis Cardinalis Vivariensis, iuxta consensum & voluntatem omnium nationum, & alias propter discordiam nationum quoad ordinem, respondit pro mica praesenti per verbum, Placet.

En collectio Barberiniana.

In causa Tridentina.

Anno, Indictione, quibus supra, die vero Martii tertia mensis Martii, fuit celebrata sessio generalis loco & hora, quibus supra, dominis Cardinalibus nondum supervenientibus, fuit inceptum & cantatum officium Missae cum introitu. Dum assistens fuero, &c. & Evangelio. Si quis diligit me, &c. Quod officium Missae fuit celebratum per reverendissimum dominum Joannem Patriarcham Antiochenum. Quo celebrato, supervenit ibi serenissimus princeps Sigismundus Romanorum & Un-

gariae, &c. Rex, suisque nobilibus, videlicet Frederico Burgravio Nurembergensi, Magno comite de Hungaria, Bernone de Scala, & aliis nobilibus, comitibus, baronibus, militibus, in numero copioso. Quibus existentibus, intraverunt locum sessionis reverendissimi patres domini Joannes Offensis Cardinalis Vivariensis, Jordanus Albanensis de Urinis, & Angelus Prænestinensis Laudensis, Episcopi, Antonius Bononiensis, Franciscus Venetiarum, Joannes Ragusinus, Gabriel Senarum, Almannus Pisanus, Antonius Aquilejensis, Angelus Veronenis, Branda Placentinus, Petrus Cameracensis, Guillelmus sancti Marci, Thomas Tricaricensis, Antonius de Chalanco, & Petrus de Fugo, presbyteri: Amedeus Saluciarum, Reynaldus de Brancalis, Ludovicus de Filisco, Otto de Columna, Lucidus de Comite, & Franciscus Florentinus; diaconi Cardinales, quibus praesentibus, & aliis praedictis, fuit inceptum officium litaniarum cum introitu, Exaudi nos Domine: Evangelio, Hoc est praecipuum meum, hymno, Veni creator Spiritus, & aliis collectis, & orationibus ad hoc requisitis. Quibus officio Missae & litaniarum praestito, levavit se in medium venerabilis vir dominus Simon de Teramo sacri consistorii advocatus, ac reverendi in Christo patris & domini Georgii Episcopi Tridentini, in causa vertente inter ipsum dominum Episcopum, & Illustrissimum principem Fredericum ducem Austriae, de & super civitate, Ecclesia, terris, locis, jurisdictionibus, villis, &c. ad dictam Ecclesiam Tridentinam spectantibus, & ipsum dominum Georgium Episcopum Tridentinum partibus ex altera, coram Concilio Constantiensi advocatis: ipse vero dominus Simon advocatus ipsius domini Georgii Episcopi proposuit, Quod dominus Fredericus dux eundem dominum suum dicta Ecclesia, civitate, terris, locis, castris, villis, jurisdictionibus, rebus, & bonis ad ipsam civitatem, Episcopatum, & personam dicti Georgii Episcopi Tridentini pertinentibus & spectantibus dudum ante plura tempora spoliasset, & hodie teneret spoliatus: & saepius per diversos principes, nobiles, & alios fuisset tractatum de restitutione fienda, atque super ea requisitus, nunquam tamen effectum super hujusmodi restitutione fore consecutus. Quapropter ad querelam domini Episcopi praedicti Concilium praesens Constantiense eundem dominum Fredericum ducem, & officiales eius, necnon occupatores, detentores dictorum civitatis, castrorum, terrarum, jurisdictionum, & rerum, atque bonorum praedictorum monisset, & moneri mandavit, ut Ecclesiam, civitatem, terras, castra, bona, res, & jurisdictiones praedictas infra certum terminum tunc in ipsis litteris monitoriis contentum & expressum, nunc vero per elapsum restituere deberent, per edictum publicum, prout & quemadmodum in ipsis litteris monitoriis debite executis, & productis coram commissariis ad hoc deputatis, alias deputandis super valore executionis monitorii in publica sessione; & jam constaret, quod praefatus dominus dux de omnibus his non curaret. Quapropter idem dominus Simon advocatus, & nomine domini sui Episcopi Tridentini actoris, petiit per praefatum Concilium ulterius fore procedere, & procedi debere; Ipsumque dominum ducem, & alios praenominatos juxta vim, & effectum monitorii in poenas in eodem monitorio contentas declarari incidisse, debita cum instantia postulavit, auxiliumque secularis brachii invocandum. Qua quidem petitione facta providus vir magister Joannes de Scribanis praedictus, nomine procuratorio ipsius Episcopi, quo supra, quam quidem citationem in pergameni scheda in audientia litterarum contradictarum Sedis Apostolicae positam, atque lectam, signoque ipsius audientiae signatam, & sigillatam, atque inibi debite executam, cujus tenor inferius est inferius, representavit: citatorumque in eadem contentorum non comparentium, nec aliquam causam rationabilem, quare in poenas contentas in monitorio non incidisset, si quam haberent allegandam, contumaciam accusavit: eosque in poenas praedictas juxta tenorem suam petitionis, ut praefatur, obtulisse declarati, instanter postulavit. Dicitum namque Concilium praedictum ducem Frederic-

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

DICTUM namque Concilium prælibatos Ducem A. Fredericus & alios monitos non comparentes, neque in hujusmodi termino in aliquo satisfacere curantes, licet sufficientes expectatos, reputavit contumaces: & in eorum contumaciam, de mandato ipsius Concilii, ascendit ambonem, super quo edicta, sive statuta, & ordinationes Concilii publicari, legi, & pronuntiari solent, reverendus prædictus Nicolaus Episcopus Merseburgensis: & in contumaciam, ut præfertur, ipsorum citatorum, pronuntiavit dictos monitos incidisse in penas contentas in monitorio, prout in schedula, quam legebat de verbo ad verbum, cujus tenor inferius est insertus; Et veniendo in eadem schedula declarationis ad insertionem monitorii, & propter prolixitatem & laborem, venerabilis vir dominus Petrus de Lamburga, alias de Polonia, legebat monitorium alias decretum. Quo monitorio lecto ad finem, præfatus dominus Nicolaus Episcopus Merseburgensis continuavit lecturam declarationis usque ad finem: In qua quidem schedula continebatur in fine executio brachii secularis serenissimo Principi Sigismundo Romanorum, Ungariz, &c. Regi. Qua quidem schedula declarationis lecta, & quia in fine ipsius schedulæ fuerunt posita verba hæc, Sede Apostolica vacante, surrexit venerabilis & circumspexus vir dominus Guillelmus de Ludena unus de Ambaxiatoribus Arragonum regis, & procellabatur nomine domini Regis, & regnorum, quod in illam particulam (Sede vacante) non consentiret; cum non teneretur hodie, Apostolicam sedem vacare; sed in singula alia bene consentiret in eadem schedula expressa, & lecta per verbum, *Placet*. Dominus vero Ostiensis Vivariensis Cardinalis, tanquam præfatus, juxta consensum & voluntatem omnium nationum, & alias propter discordiam nationum quoad ordinem ad lecta respondendo, respondit pro vice præfenti ad omnia supra lecta, & protestata per verbum, *Placet*. His quidem lectis, diffinitis, atque protestatis, levaverunt se venerabiles viri domini Augustinus de Lante de Pisis, nomine Regis Romanorum præfentis, & Simon de Thezamo sacri consistorii advocatus, & ipse Augustinus nomine domini Regis Romanorum: Simon vero, nomine Georgii Episcopi Tridentini, petierunt, & quilibet eorum nominibus quibus supra, petit fieri unum, vel duo, aut plura, publicum seu publica, instrumentum & instrumenta.

Quibus quidem instrumentis petitis, surrexerunt Ambaxiatores, ut dicitur, Francorum Regis: & per os magistri Joannis Campani procuratoris asserti ipsius Regis Francorum, legerunt certas protestationes in scriptis: & post aliquam lecturam, fuit factus unus sibilus in Concilio per supposita Concilii, & talis tumultus, sive pullatio propter verba contumeliosa, quæ, ut dicitur, fuerunt lata per dictos assertos Ambaxiatores & Procuratores, versus supposita singularia Concilii, cum apparuerint multis inhonesta eorum protestata; Ita quod prædictus magister Joannes præ nimio tumultu lecturam suam finire non potuit. Videns idem Joannes Campani lecturam suam sive protestationem finire non posse, protestatus verbaliter, ut in dicta schedula continetur, cujus tenor sequitur inferius, & petit sibi fieri tot quot necessaria fuerint publica instrumenta per notarios ibidem præsentis, tam Concilii, quam alios notarios publicos.

Protestatione namque facta, serenissimus Princeps Romanorum, Ungariz, &c. Rex, primo per os venerabilis viri domini Augustini de Lante de Pisis advocati consistorialis præfati, & subsequenter ore proprio protestatus fuit de hujusmodi lectura per nationes, & Concilium, tendente & vergente in magnum dedecus Concilii, & in dissolutionem ejusdem. Et sicut alias sæpius conclusum & statutum sit, quod nullus aliquid proponat in publicis sessionibus, quod vergat in præjudicium Concilii: & supplicavit omnibus, primo Concilio, & deinde singulis nationibus de iis providere, quod non siant de ceteros, & præsertim talia, quæ sunt impeditiva unionis Ecclesiæ Dei, sicut protestatio jam per dictum Joannem Campani le-

cta. Nihilominus petit consilium a Concilio, quid ipse dominus Rex, tanquam advocatus Concilii Constantiensis, & Ecclesiæ sanctæ Dei similibus actibus etiam præsentis facturus sit, ad finem & effectum, quod similes violentiæ de cetero non siant; cum idem rex non velit, ut debet, quidquam facere, nisi de mandato & ordinatione ipsius Concilii: ad cujus mandatum ipse dominus rex tempore obtulit se esse paratum, & præsertim in concernentibus unionem Ecclesiæ Dei. Super quibus ipse dominus Rex pro se, Augustinum tanquam advocatum & procuratorem Regis, Henricum vero de Piro, & Joannes de Scribanis, ut promotores & procuratores Concilii præfati, petierunt, & quilibet eorum petit sibi fieri unum vel plura, publicum, &c. Instrumenta. Præsentibus ibidem supradictis dominis Cardinalibus, nobilibus, & aliis Bpro testibus infrascriptis.

Tenores vero dictarum citationis pergamene, necnon declarationis, & protestationis, de quibus supra fit mentio, sequuntur, & sunt tales:

Mandat sacrosanctæ generalis Synodus Constantiensis citari peremptorie in audientia litterarum contradictarum Romanæ curiæ, & citat, ut moris est, illustrissimum Principem Ducem Austriz, & occupatores, & detentores, necnon vastallos, nobiles, capitaneos, officarios, & subditos, etiam si ducalis, aut alterius cujuscumque status, gradus, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, civitatum, castrorum, terrarum, jurium, & rerum Ecclesiæ Tridentinæ, & alios in monitorio contentos, omnesque alios, & singulos sua communiter vel divisim interesse putantes, & eorum procuratores, si qui in Romana curia, & civitate Constantiensis fuerint pro eisdem: quatenus in proxima sessione, sive congregatione generali compareant coram ipsa sancta Synodo Constantiensis, in Ecclesia majori Constantiensis, in qua sessiones, sive congregationes, fieri & teneri solent, mane hora sessionum publicarum, sive congregationum generalium, ad jura reddendum in eadem Ecclesia Constantiensis congregata, & audiendum & videndum terri sententiam, seu declarari incidisse penas in monitorio alias per ipsam Synodum Constantiensem decreto contentas, in causa & causis vertentibus, & quæ verti, & etiam sperantur inter dictos citatos, ex una, & reverendum patrem dominum Georgium Episcopum Tridentinum, spoliationeque ipsius Episcopi, & honorum, castrorum, terrarum, jurium, jurisdictionum, & rerum earundem; & aliis in hujusmodi causa deductis, & eorum occasione, partibus ex altera. Alioquin in causa & causis hujusmodi per ipsam Synodum Constantiensem ad præfata & ulteriora procedetur, dictorum citatorum absentia seu contumacia non obstantibus.

Datum Constantiæ, die vigesima prima mensis Februarii, anno Domini MCCCXVII. Indictione decima, Sede Apostolica vacante.

Gumpertus Fabri notarius.

Sequitur declaratio, sive decretum monitorii, jam superius editum, in sessione xx.

Ex collectiõne Barberiniana, & ms. Lipsiensi.

E Protestatio Ambaxiatorum Regis Francia pro jussu ejusdem Regis vincidanda.

AD invincibilem veritatem, & justitiam, atque honorem Christianissimæ Regiæ majestatis Franciæ ostendendum, damnique & interesse Ecclesiæ Romanæ, immo universalis, ac totius Christianitatis demonstrandum, oatores, & Ambaxiatores Christianissimi regis Francorum dicunt & proponunt in hoc sacro Concilio Constantiensis, & totius Ecclesiæ facie, quæ sequuntur.

In primis, quod cum Christianissimus Francorum Rex præ cunctis regibus Christianis specialiter laboraverit pro unione antedictæ Ecclesiæ, Ambaxiatores nihil umquam dixerunt, scripserunt, aut profecti sunt animo impediendi sacram unionem

Etc.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

Ecclesiam, aut turbandi presens Concilium, seu ipsum impediendi a rebus in eo gerendis, circa ea, pro quibus principaliter est congregatum, sicut iuste eis impositum est ab emulis: nec animo injuriandi cuiquam, & specialiter serenissimo Regi Angliæ, aut regno ejus, vel Ambaxiatoribus suis, sed solum protectione juris Romane ac universalis Ecclesie, & honoris certorum Regum Christianitatis, & precipue dicti Domini Regis Francorum, & regni sui interesse diversis respectibus.

Item, quod nunquam fuit intentio eorum dicere, quod dictus Rex Angliæ, & regnum suum non faciant seu non representent unam nationem, sicut quodlibet regnum facere possit; aut quod non habeant vocem magnæ nobilitatis, & auctoritatis, cum hoc etiam concedant de quolibet alio Rege, immo etiam de quibusdam particularibus nationibus non habentibus regem appropriatum; sed fuit eorum intentio, quod de jure non habent, nec habere debent, vel possunt talem nationem, quæ habeat vocem, seu auctoritatem representativam quæ sit aut quintæ partis Christianitatis, seu totius obedientiæ Romani Pontificis; & quæ debeat, aut possit de jure æquiparari voci, seu auctoritati totius Italiæ, vel totius Galliarum, seu Hispaniarum, vel totius Germaniarum, quæ quatuor nationes principales multa regna, & nationes particulares continent, quæ particularia regna dicto regno Angliæ merito possunt æquiparari, & quod illa fuit eorum intentio, manifeste patet ex supplicatione super hoc materia primo exhibita in natione Gallicana, cujus tenor sequitur:

Supplicatur tribus inclitis nationibus, Italiæ, Galliarum, & Germaniarum, quatenus pro debito hujusmodi Concilii ordine disponendo, dignentur attente providere, atque prævidere super iis quæ sequuntur.

Benedictus XIII. in extravaganti, *Vas electionis*, ubi ordinat super procuratoribus Prælatorum, & taxationibus eorundem, ac etiam de subsidio, distinguit obedientiam papalem in quatuor generales partes, seu nationes. Prima pars in Francia, Navarra, & Majoricarum regnis, ac terris, partibus, & provinciis adjacentibus, & in vicinis ejudem; necnon in Delphinato, & Burgundiam, Sabaudiam, Provinciam, Foulcaquerii comitatibus. Secunda pars in Alemanniæ, Angliæ, Ungariæ, Bohemiarum, Poloniæ, Norvegiæ, Daciæ, Scotiæ, & Sveciæ regnis, ac terris, partibus, & provinciis eidem adjacentibus. Tertia pars in Castellæ, Legionis, Arragoniæ, & Portugalliæ, ac partibus adjacentibus, & vicinis eidem, excepto Corsicæ & Sardinie regnis. Quarta pars in Apulie, Calabria, Terra Laboris, Siciliæ, Tusciæ, Sardinie, Corsicæ, & terris aliis Italiæ partibus; necnon a Salimone, Achajæ, Cypri, & terris, regnis, insulis, aliis provinciis, ac partibus omnibus ultramarinis, & transmarinis. Et quo jure patet, quod si hoc generale Concilium Constantiense rationabiliter debeat dividi per nationes, convenientius dividitur per quatuor, quam per plures: quia talis distinctio seu divisio est juri & rationi conformis.

Secundo sequitur de eodem, quod adveniente natione Hispanica ad hoc generale Concilium, natio Anglicana debeat reduci ad nationem Alemanniæ, cujus ipsa est pars, & ei immediate conjungatur, ut patet ex jure prædicto. Unde quod hæc natio Angliæ hucusque divisa fuit a natione Alemanniæ, fuit permixtum, ut sic essent in hoc Concilio quatuor nationes: & hoc ex certa & speciali causa, quæ maxime cessabit, adveniente natione Hispanica: sicut potest faciliter declarari ex iis, quæ alias scriptæ sunt, quando in principio hujus Concilii actum fuit de distinctione nationum.

Tertio sequitur, quod si adveniente natione Hispanica, natio Anglicana maneat quinta, eadem & fortiori ratione alie tres nationes prædictæ debeant proportionaliter distingui in plures nationes æquales. Verbi gratia regnum Franciæ quod est notabilissimum, debeat facere nationem: & reliqua portio nationis Gallicanæ, quæ non subest regno Franciæ, debeat facere unam nationem. Nam hæc

Adus portiones nationis Gallicanæ multo majores & notabiliores sunt quam natio Anglicana: & maxime regnum Franciæ quam Angliæ: cum in Francia multo plures & notabiliores sint provincie quam in Anglia, multo plures Ecclesie Episcopales, multo plures & notabiliores universitates studiorum. Quæ omnia attendenda sunt in distinctione nationum, ut in eis sit æqualitas & proportionalitas conveniens, & ut decenter fundetur auctoritas Concilii generalis, deturque in futurum Concilio forma & exemplum imitationis ex iis, quæ in præsentem sunt Concilio: & quod hic exempli gratia dictum est de natione Gallicana, multo magis dicendum est de aliis nationibus, ut infra patebit.

Quarto adveniente natione Hispanica juxta unum ex capitulis tractatus in Narbona, statim hæc duo eorum ad nos pro faciendo unum universale Concilium: & per consequens hoc factum, sicut illud erit quasi novum Concilium, & noviter ex eis & nobis integratum? sic ad illius nationis honorem debebit fieri novus ordo, seu ordinari novus procedendi modus, immo verius renovari mos antiquus in distinctione nationum observatus, ut præterit, juri & rationi conformis.

Pro declaratione vero, & confirmatione præmissorum facit, quod idem dominus Benedictus XII. qui Burdegalensis fuit nationis, & per consequens favens Regi & regno Angliæ, cum de terræ subdita esset, volens tamen distinguere terras & provincias subditas obedientiæ Romani Pontificis pro capitulis monachorum nigrorum provincialibus celebrandis, in prima rubrica sui operis in fine ejudem distinguit præfatas terras, & regna in triginta sex provincias, ita dicens: Ut igitur de provinciis in quibus fuerint hujusmodi capitula celebranda, distincta limitatio habeatur, ne de ipsis in posterum hæsitetur, quamlibet provinciam, pro ut sequitur, deputavimus. Et consequenter in regno Franciæ, & partibus adjacentibus ponit sex provincias, videlicet primo Remensem, & Senonensem pro una: secundo Rotomagentem & Turonensem pro alia. Tertio Bituricentem, & Burdegalensem cum Episcopatu Ancienfi pro alio. Quarto Narbonensem, Tolosanam, Oeritanam pro alia: Deinde vero ponit Lugdunensem, Bituntinam, & Tarantensem pro alia; & consequenter Viennensem, Arelatensem, Aqueensem, & Ebrudunensem pro alia: in regno vero Angliæ ponit Cantuariensem & Eboracensem pro una provincia.

Ex quibus patet, quod nec juri nec rationi conformem est æquare suo æquiparare regnum Angliæ regno Franciæ in Concilio generali, vel nationem Gallicanam generali sumptam nationi Anglicanæ. Et multo minus nationem Italianam, Germanicam, vel Hispanicam. Quare omnino absurdum esset dictam Anglicanam nationem fieri quintam partem seu nationem hujus sacri Concilii, cum ipsa secundum juris dispositionem sit trigesima sexta parsive provincia totius obedientiæ Romani Pontificis.

Præmissis itaque consideratis, supplicatur & requiritur, quod in hac materia providenter altero trium modorum. Primo quod adveniente natione Hispanica, cesset dicta natio Anglicana, & fiat pars nationis Alemanniæ, ut præmittitur. Secundo si hoc non placet, sed omnino velit dicta natio Anglicana a dicta natione Alemanniæ divisa esse, consequens videretur, quod dictæ tres alie nationes distinguantur singule in plures nationes particulares. Et dictæ nationi Anglicanæ proportionales: alioquin non esset iusta æqualitas, neque equa partitio nationum in hoc sacro Concilio; & videretur fieri injuria & gravamen Christianissimo Regi Franciæ, & regno suo, ac toti nationi Gallicanæ; & multo magis nationi Hispanicæ, vel Germanicæ, & insuper nationi Italianicæ; cum quilibet alia plura regna, & plures provincias contineat non minus notabiles, quam regnum Angliæ, ut patet ex præ allegatis. Tertio si dictæ nationes non vellent concedere ad talem subdivisionem, & multiplicationem, sicut nec apparet expediens, videretur esse providendum, quod rediretur ad jus commune, & antiquum modum procedendi, & concedendi in Concilio generalibus, in quibus non legitur facta tunc talis distinctio nationum. Super præmissis iterum sup-

si Regi. Sicut
... ..
... ..

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

supplicator & requiritur hujus sacri Concilii de-claratio & determinatio.

Item dicunt & proponunt dicti Ambaxiatores Regis Francie Christianissimi, quod cum dicta supplicatio petere declarationem Concilii super una disjunctiva sua alternativa trium membrorum, non excludendo simpliciter, quod dicti Anglici non debeant habere nationem, sed moderandum, ut predictum est, tamen ipsi hanc materiam impatienter audierint, & ita sibi reputaverint injuriam, ut inde ex parte ipsorum, quaedam secuta fuerunt scandala, loco & tempore plenius explicanda.

Item, dicti Ambaxiatores Regis Francie occasione premiorum & pro tuitione juris Ecclesie, ac domini Regis Francie, proposuerunt facere certas propositiones, a quibus multum & saepe fuerunt impediti.

Quia adveniente inclita natione Hispanica ad hoc sacrum Concilium, & cum eo unita, dictam Concilium habet quatuor partes, in quas secundum observantiam sanctorum patrum tota Ecclesia dividitur: videlicet in nationem Italianam, Gallicanam, Hispanicam, & Germanicam, ut patet in extravaganza Benedicti XII. que incipit, *Vas allebanis*. Et quia tali unione facta, domini Ambaxiatores serenissimi Regis Anglie nolunt reduci ad nationem Germanicam, a cum membrum & portio fuerit secundum antiquam observantiam sanctorum patrum, quia propter absentiam nationis Hispanice in Concilio sub obedientia Joannis olim Papae XXIII. congregato fuit eis ex certa causa & dissimulata, permittitur quartam partem Concilii facere; sed iterum nunc ubi advenit natio Hispanica, & existente evidenter & notorie causa, tamen voluerunt nationem facere, & quintam partem Christianitatis representare, ne dum in isto, sed in quibusque aliis futuris Conciliis ex hoc novum jus acquirere; quod perpenditur ex hoc, quod cum natione Hispanica contendunt, immo eam precedere voluerunt, vel nationem Germanicam, quod nulli iuri consonum videtur: videlicet quod unum regnum, sicut est Anglia, in Concilio Christianitatis equiparetur uni nationi majorem partem cleri & populi incomparabiliter continenti; & insuper in magnum prejudicium & gravamen totius Ecclesie militantis, ceterorumque Regum & Principum Christianitatis: quorum aliqui habent dominia & regna excedentia regnum Anglie in multitudine Ecclesiarum archiepiscopatum, & episcopatum, cleri, & universitatum: & precipue in magnum prejudicium Christianissimi Regis Francorum domini nostri; & amplius esse posset in futurum diversimode ac diversis respectibus, prout aliqua etiam sequuntur, maxime cum regnum ejus & dominium contineat undecim provincias centum & unius Ecclesiarum cathedralium, & ultra: & regnum Anglie solum duas contineat provincias: & adhuc securus esset loquendum secundum divisionem dicti Benedicti XII. qui distinguit certam obedientiam Romani Pontificis in viginti sex provincias. Quare absurdum videretur quod in Concilio generali una istarum provinciarum, inter quas Anglia solum pro una computatur, faceret quintam partem Ecclesie respectu viginti sex aliarum provinciarum.

Quapropter nos antedicti Ambaxiatores Christianissimi Regis Francorum, hac inconvenientia & prejudicia, & quaedam alia suis locis exprimenda considerantes, insuper quod hinc auctoritas nulli regum Christianitatis conceditur, videlicet quod suum regimen habeat quintam partem Christianitatis in generali Concilio, nec etiam Regi Romanorum, immo nec sacro collegio Cardinalium Romanam Ecclesiam representanti volunt permittere quod faciant sextam partem; neque de hac potestate dominis Anglicis concedenda quicquam per sacrum Concilium generale decretum est, neque expediens videretur decerni, immo periculosissimum esset, nisi contentibus ceteris Regibus Christianitatis, quorum interest maxime etiam daretur occasio, quod idipsum ceteri Reges aequales vel majores facere velint, aut possent; cum non subsit ratio, quare minus illis, quam Regi Anglie debeatur: quod si fieret ita, non parum unioni ecclesiasticae pareret impedimentum clare & evidenter.

Idcirco nos Ambaxiatores predicti, protestamur Concil. General. Tom. XXVII.

dicti domini nostri Regis nomine, & pro eo, & etiam regno suo, ac eis adherere volentibus, quod ipsi domini Anglici addendum vocem in gerendis per hoc sacrum Concilium tanquam natio quinta, seu faciens quartam aut quintam partem generalis Concilii ab aliis distinctam minime admittantur.

Protestamur etiam in his scriptis tam saepius instantes, & instantissime, quod cum illis gesta, disposita, aut ordinata tanquam cum quinta parte hujus Concilii, quatenus concernerent, aut concernere possent statum regni nostri, aut Ecclesie ejus quovis modo, nulla sint, & irrita; nisi quatenus, & in quibus dominus noster Rex, certificatus, & prius informatus de presenti nostra protestatione voluerit, sibi videbitur expedire.

Protestamur denique, quod si contra premissam dictam quintam partem de facto occuparent sine speciali deliberatione & concessionem hujus sacri Concilii, & decreto, quod nec de presenti in futurum us aliquod vel possessio juris acquiratur, aut quovis modo acquisitum in futuris Conciliis aliis, ex nunc prout ex tunc, & premissis, & revertantibus ex eis, & quolibet eorum, quod ad hoc sufficit quo supra nomine, & quorumlibet adherentium, & adherere volentium in his scriptis ad sacrum generale Concilium, & Romani Pontificis presidium canonice in eo, appellamus: & Apostolos, si quis est, qui eos dare teneatur, debeat, & dare velit, petimus saepe saepius, & instantes cum suis clausulis, & capitulis opportunis: cum protestatione quod hanc suam appellationem, provocationem, seu protestationem, & contenta in eis conjunctim, & divisim ipsi Ambaxiatores, seu procuratores, quo supra nomine, adherentiumque, & adherere volentium in hoc sacro Concilio aliquatenus derogare, & de... conjunctim & divisim protequi possint, & valeant per viam simplicis querelae, appellationem seu provocationem ad causam attentatorum, possessorum, injuriarum, & omni alio meliori modo, jure, & forma, quibus libebit, & poterit, & tempore opportuno, & quoad audientiam secundum materiam adjacentem habere valebunt, seu quilibet ipsorum habere poterit, & valebit, & cum protestatione addendi, diminuendi, & alias prout de jure.

Et insuper protestamur, quod per premissa non intendimus actis in hoc sacro Concilio aliquatenus derogare. Et de omnibus premissis per nos Ambaxiatores predictos hic expressis, petimus a vobis notariis publicis, ac quolibet vestrum, unum, vel plura instrumenta, ad perpetuam rei memoriam.

Item, omnia & singula protestamur, & volumus habere pro repetitis sine nova protestatione in omnibus & singulis actibus, in quibus dicti domini Anglici, aut eis adherentes seu favorem dantes, vellent facere quintam partem seu vocem hujus sacri Concilii.

Item, dicunt, & proponunt, quod occasione dictarum protestationum ab eisdem ac in multis curiose hoc provocantibus, in presenti Concilio fuerunt multipliciter lacerati, & vocati, quasi essent impeditores unionis Ecclesie, aut turbatores hujus sacri Concilii, in grave prejudicium & dedecus Christianissimi Regis Francorum, cujus in hoc sacro Concilio presentiam representant. Ideo post regressum domini Imperatoris sue regis majestati exhibuerunt schedulam, cujus tenor sequitur:

„ Ad finem, quod sacrum Concilium cum domini no Imperatore melius intendere valeat ad illa tria, propter quae principaliter est congregatum, videlicet ad extirpationem errorum, ad finem unionis, & reformationem Ecclesie, expedire videntur, quae sequuntur.

„ Primo, quod contentiones, & discordiae in dicto Concilio exortae amicabiliter sopiantur, ne present impedimentum ad premissa.

„ Item, quod hujusmodi contentiones, quantum ad personales injurias, quae in ecclesiasticorum animis minime debent permanere, penitus obmittantur, & fiat omnium unanimes pax & concordia ad instantiam domini Imperatoris, exempli sui praecessoris Constantini.

„ Item, quod contentiones seu querelae super honoribus, dignitatibus, privilegiis vel auctoritatibus regum & principum ac nationum, seu numerum ac ordine

„ Et de... conjunctim & divisim protequi possint, & valeant per viam simplicis querelae, appellationem seu provocationem ad causam attentatorum, possessorum, injuriarum, & omni alio meliori modo, jure, & forma, quibus libebit, & poterit, & tempore opportuno, & quoad audientiam secundum materiam adjacentem habere valebunt, seu quilibet ipsorum habere poterit, & valebit, & cum protestatione addendi, diminuendi, & alias prout de jure.

Et insuper protestamur, quod per premissa non intendimus actis in hoc sacro Concilio aliquatenus derogare. Et de omnibus premissis per nos Ambaxiatores predictos hic expressis, petimus a vobis notariis publicis, ac quolibet vestrum, unum, vel plura instrumenta, ad perpetuam rei memoriam.

Item, omnia & singula protestamur, & volumus habere pro repetitis sine nova protestatione in omnibus & singulis actibus, in quibus dicti domini Anglici, aut eis adherentes seu favorem dantes, vellent facere quintam partem seu vocem hujus sacri Concilii.

Item, dicunt, & proponunt, quod occasione dictarum protestationum ab eisdem ac in multis curiose hoc provocantibus, in presenti Concilio fuerunt multipliciter lacerati, & vocati, quasi essent impeditores unionis Ecclesie, aut turbatores hujus sacri Concilii, in grave prejudicium & dedecus Christianissimi Regis Francorum, cujus in hoc sacro Concilio presentiam representant. Ideo post regressum domini Imperatoris sue regis majestati exhibuerunt schedulam, cujus tenor sequitur:

„ Ad finem, quod sacrum Concilium cum domini no Imperatore melius intendere valeat ad illa tria, propter quae principaliter est congregatum, videlicet ad extirpationem errorum, ad finem unionis, & reformationem Ecclesie, expedire videntur, quae sequuntur.

„ Primo, quod contentiones, & discordiae in dicto Concilio exortae amicabiliter sopiantur, ne present impedimentum ad premissa.

„ Item, quod hujusmodi contentiones, quantum ad personales injurias, quae in ecclesiasticorum animis minime debent permanere, penitus obmittantur, & fiat omnium unanimes pax & concordia ad instantiam domini Imperatoris, exempli sui praecessoris Constantini.

„ Item, quod contentiones seu querelae super honoribus, dignitatibus, privilegiis vel auctoritatibus regum & principum ac nationum, seu numerum ac ordine

„ Et de... conjunctim & divisim protequi possint, & valeant per viam simplicis querelae, appellationem seu provocationem ad causam attentatorum, possessorum, injuriarum, & omni alio meliori modo, jure, & forma, quibus libebit, & poterit, & tempore opportuno, & quoad audientiam secundum materiam adjacentem habere valebunt, seu quilibet ipsorum habere poterit, & valebit, & cum protestatione addendi, diminuendi, & alias prout de jure.

Et insuper protestamur, quod per premissa non intendimus actis in hoc sacro Concilio aliquatenus derogare. Et de omnibus premissis per nos Ambaxiatores predictos hic expressis, petimus a vobis notariis publicis, ac quolibet vestrum, unum, vel plura instrumenta, ad perpetuam rei memoriam.

Item, omnia & singula protestamur, & volumus habere pro repetitis sine nova protestatione in omnibus & singulis actibus, in quibus dicti domini Anglici, aut eis adherentes seu favorem dantes, vellent facere quintam partem seu vocem hujus sacri Concilii.

Item, dicunt, & proponunt, quod occasione dictarum protestationum ab eisdem ac in multis curiose hoc provocantibus, in presenti Concilio fuerunt multipliciter lacerati, & vocati, quasi essent impeditores unionis Ecclesie, aut turbatores hujus sacri Concilii, in grave prejudicium & dedecus Christianissimi Regis Francorum, cujus in hoc sacro Concilio presentiam representant. Ideo post regressum domini Imperatoris sue regis majestati exhibuerunt schedulam, cujus tenor sequitur:

„ Ad finem, quod sacrum Concilium cum domini no Imperatore melius intendere valeat ad illa tria, propter quae principaliter est congregatum, videlicet ad extirpationem errorum, ad finem unionis, & reformationem Ecclesie, expedire videntur, quae sequuntur.

ANNO CHRISTI 1517.

ANNO CHRISTI 1517.

ordine eandem, quae pro nunc per viam discuti-
sonis terminare longum esset, & parere posset
occasionem scandalorum, quas etiam Ambaxia-
res dictorum Principum dissimulare cum sua fi-
delitate nequeant; videretur statuendum esse,
quod huiusmodi Ambaxiatores iura sua & alle-
gationes suas tradant in scriptis, & exhibeant in
una sessione, & remaneant in manu Pontifici sub
sigillo, referenturque summo futuro Pontifici
discutienda; ita tamen quod per acta, seu gesta,
agenda, seu gerenda in hoc sacro Concilio nul-
lum jus, seu possessio in praedictum talium
causarum alteri parti acquiratur, non derogan-
do alias actis & decretis in hoc sacro Concilio,
immo potius confirmando.

Item quod sedatis huiusmodi discordiis, inten-
datur diligenter ad ea, quae iam aduila per domi-
nos deputatos super reformatione Ecclesiae, & omni-
tantur particularia, usque quo de generali reforma-
tione fuerit tractatum; ne ex particularibus causis
novae discordiae & contentiones oriantur.

Ratio huius ultimi articuli est, quia non mi-
nus utile videtur dictas causas particulares pro
quiete, & pace huius Concilii relinquere discul-
sioni summi Pontificis, quam praemissas conten-
tiones seu querelas.

Item, dicunt & proponunt dicti Ambaxiatores
Regis Franciae quod quanto humillius in praemissis
exhibuerunt se, tanto quorundam adversariorum
suorum superbia ascendit semper, prout parati fue-
runt in sessione publica declatate; & ad hoc in-
stanter saepe saepius petierunt audientiam, quam
obtinere nequiverunt.

Meo ego Joannes Campani dicti Christianissimi
Francorum Regis procurator, & procuratorio nomine
dico, propono, & protestor cum dictis Ambaxiato-
ribus, ut supra, provocoque, & appello prout in-
fra continetur: Nonnunquam evenit, ut quae pro
publica utilitate facta credoatur, experientia mon-
strante, tendere reperiantur ad noxia; sic evenit
in hoc sacro Concilio Constantiensi in eius initio,
cum ad illius dissolutionem per quosdam diversis modis
tendebatur, unde ipse unionis & reformationis Eccle-
siae existisset penitus evanescens; Zelator unionis
& reformationis Ecclesiae, praelati, & alii, perso-
naeque in eo existentes ex certis causis tunc uti-
libus, & existentibus, nunc cessantibus, ad ob-
viandum praemissis dissolutioni per nationes & sepa-
ratim de rebus in Concilio gerendis deliberaverunt
per nationem; itaque illi de Italia seorsum, illi de
Gallia seorsum pro se illi de Germania seorsum pro
se congregati acceperunt nomina nationum, nullo de-
creto tamen Concilii, nullaque ordinatione interve-
niente, quae res in tantum paulatim irrepsit, ut do-
mini de natione Anglicana praetulerunt facere quar-
tam partem ejusdem Concilii generalis, & nunc post
adventum dominorum de natione Hispanica praeten-
dant facere quintam partem. Unde ego, Joannes
Campani, magister in Iuris, & licentiatum in
decretis, procurator, & nomine procuratorio Chri-
stianissimi principis & domini Caroli Francorum
Regis, necnon nominis omnium Regum, & Prin-
cipum, nationum, praelatorum, universitatum, ac
omnium, & singulorum mihi in sequentibus ad-
haerere volentium, & hoc ratum habere volen-
tium, ad honorem, atque iustitiam, & utilitatem
universalis Ecclesiae, & huius sacri Concilii; necnon
spectaliter pro iure, honore, interesse dicti christia-
nissimi Francorum Regis, & sui regni, dico, &
propono, & protestor coram hoc sacro Concilio, &
totius Ecclesiae conspectu & praesentia, quod licet
tres nationes, videlicet Italiae, Galliae, & Ger-
maniae, & qualibet illarum sint amplissime natio-
nes, ac multas illarum quaelibet regiones conti-
neat; natio vera Angliae, in qua non sunt nisi
duae Ecclesiae provinciales, multoque, & sine com-
paratione minor, quam aliqua ex ceteris nationi-
bus, cum in illa sint solum duae provinciae, ut est di-
ctum, Eboracensis, quae tres solum habet suffra-
ganeos Archiepiscopo Eboracensi, solum Regi Angliae
obedientes; reliqui sunt de regno Scotiae non sub-
diti serenissimo Regi Angliae, neque sibi obedien-
tes, & qui non sunt, neque esse vellent de na-
tione Anglicana; & provincia Cantuariensi, cu-

jus magna pars est Vallia, quae etiam dicto Regi
Angliae non obedit, neque praelati, & clerus illa-
rum partium sunt, neque volunt esse de natione
Anglicana, ut apparet in hoc sacro Concilio.

Natio autem Germanica habet primo regnum Ale-
maniae, & provincias in Germania constitutas in qua-
druplo majores quam regnum Angliae, ut notorium
est. Habet enim provincias quindecim, & provinciae
ultra numerum centum viginti. Et Ecclesias, atque
monasteria in maximo numero. Habet ultra praemissas
provincias, Lituaniam, cujus legati fue-
runt hic. Item Russiam, & alias provincias plures
septentrionales, in quibus creduntur esse triginta
dioceses: ita quod illa natio, sicut in praesenti
Concilio congregatur, habet longe sine comparatio-
ne decies in gremio Ecclesiae plerumque regnum Angliae.

Italia vero, & natio Italica, adhuc juncto regno
Angliae nationi Germanicae, sicut est pars illius, in ma-
gnitudine regnorum, & pluralitate dominorum ma-
gnorum, & provincialium ecclesiasticarum, & dio-
cesium, ac ecclesiasticorum locorum, adhuc longe
excedit nationem Germanicam, prout certum est.
Et breviter, apud nationem Italianam residet caput
orbis urbis Romanae, & sine Graecia habet provin-
cias viginti septem, & dioceses trecentas & tre-
decim. Habet ipsorum Italicae magnas plures ha-
bentes Ecclesias, & loca Ecclesiastica.

De natione vero Gallicana, cujus portio regnum
Franciae est potior, & principalis, & in quo plures co-
mitatus sunt quatuor, vel quinque comitatus spatio-
siores in terrarum latitudine, civitatibus, castris, &
villis clausis, & quilibet ipsorum, regno Angliae live
alii. Habet undecim provincias, & centum & unam
dioceses latas & spatiosas: Tota vero Anglia non ha-
bet nisi duas provincias, & viginti quinque dio-
ceses, ut est dictum. Eam extollere amplius non
intendo, quia res ipsa seipsum diversimode ma-
gnificet, & extollat. Et extra regnum Franciae,
habet provinciam Provinciam, in qua sunt duae
provinciae, Ecclesiasticae, & septemdecim Ecclesiae
cathedrales, & totidem dioceses. Habet comita-
tum Sabaudiam, in quo sunt provincia una, & de-
cem dioceses. Habet Delphinatum, in quo sunt
duae provinciae Ecclesiasticae, & quatuor dioceses.
Habet totam Lotharingiam, in qua sunt tres magnae
dioceses. Et breviter, a mari Oceano atque ad mare
Mediterraneum, & Hispanicum, a montibus Py-
rennae usque ad Alpes, & usque ad regnum Gal-
liae limitantur, quot, & quantae civitates, clerus,
& populus in illo situentur sorsito, scitur, quod
ultra decies regnum Angliae excedit in spatio-
sitate civitatum, & diocesum numero, & aliis qui-
buscumque.

Natio autem Hispanica, quae quatuor, immo quin-
que habet regna, computando regnum Majoricarum,
immo octo, computando Legionem, Valentiam, &
Algarviam, de quibus duo, aut majora, aut saltem
non minora toto regno Angliae, in qua natione
sunt provinciae ecclesiasticae sex, & dioceses quin-
quaginta sex. Est insuper Slavonia habens unam
amplissimam provinciam, & undecim dioceses.
Est insuper Hibernia, quae habet quadraginta octo
dioceses, quarum duae tantum obediunt Regi An-
gliae, sine aliis terris, & dominiis, quae hic non
scribuntur, obedientiam Ecclesiae Romanae habentes
dioceses ultra numerum viginti.

Est insuper in praesenti sacro Concilio dominorum
Cardinalium collegium, in quo sunt viginti duo
Cardinales, qui Romanam & praesentant, cum om-
nium Ecclesiarum mater est, & qui merito debent
in Concilio generali vocem & auctoritatem habe-
re. de quibus sunt quatuor Episcopi, duodecim pres-
biteri, & sex diaconi, omnes magni praelati. &
pro majori parte una cum dignitate, solemnes Do-
ctores; quos aliqui domini Anglici nisi sunt ab
auctoritate in Concilio repellere; & seiplos, qui
non tulerunt, nec sunt tot nec dignitate, nec nu-
mero, nec merito, constituere quartam aut quin-
tam partem Concilii generalis.

Quibus omnibus simul collectis, apparet quod in
obediencia Romanae Ecclesiae sunt septingenti & tri-
ginta quinque Episcopi, & Cardinales hodie vi-
ginti duo, qui bene aequivalent viginti duobus Epif-
copis, de quibus in Anglia non sunt nisi viginti quin-
que,

a Logo ex
M. in quo
ultra plures
provincias, sicut
quatuor vel
quinque vel
magis, etc.

b Adde ex
M. 24 in
supra Scotiae
quae debet
esse dicitur
insuper, etc.

c Adde. An-
cipiam.

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

que, præter provincias, de quibus notitiam non habeo. Ex quibus apparet manifeste, quod regnum Angliæ; & maxime quantum ad statum ecclesiasticum, nec alias facit trigesimam partem Christianitatis, & Ecclesiæ universalis, sicut in obedientia Romanæ Ecclesiæ existens; neque facit quartam partem regni Franciæ. Et licet præmissa notoria, & vera, cum tamen isto sacro Concilio per distictas nationes expressum est, ut præfertur, prælati & alii viri ecclesiastici de regno Angliæ prædicto, & qui pauci in numero erant, & in personis in Concilio generali vocem habentes, numerum duodecim non excedebant, nec forte de præsentibus viginti quatuor non excedunt, sed pro se, & seorsum ab aliis quibuscumque se separaverunt, & constituerunt sibi nationem unam, & vocaverunt se, & vocari fecerunt, & faciunt nationem Angliæ. Et licet usque ad adventum dominorum de Hispanica natione eorum Concilium, præter Anglicos, esset in tres partes, & tres nationes, Italicam, Gallicam, & Germanicam, distinctas, quæ tanta, & tam ampla sunt, ut præfertur: dicti tamen domini de regno Angliæ de facto se constituerunt quartam nationem; & nisi sunt, & nituntur gerere vocem & auctoritatem quartam, & post adventum nationis Hispanicæ quintam partem hujus sacri Concilii universalis Ecclesiæ, quæ in hoc sacro Concilio præsentatur; & non solum facere nationem, sed se in natione Angliæ equiparare, & æquare nationibus aliis, scilicet Italiæ, Galliæ, Germaniæ, Hispaniæ, & quod a nunquam absurdum, & contrarium naturam est, vertitur in magnum præjudicium diminutionis juris, & honoris nationum, regnorum, ducatum, provinciarum, & aliarum partium prædictarum, immo totius universalis Ecclesiæ, vergitque in grave præjudicium, damnum, & diminutionem juris, & honoris Christianissimi regni amplissimi, & Regis Francorum, atque Ecclesiarum, locorum, & personarum ecclesiasticarum, & ecclesiasticorum Principum, nobilium, & populorum regni sui; estque diversis respectibus magnum interesse, loco & tempore opportunis latius declarandum, & specificandum. Cum enim minor majori comparatur, ut ait Hieronymus, minoris comparatio majori injuria est, neque parit iustitiæ: ratio non suscipit, intellectus non capit, quod ita exigua terrarum portio Christianitatis, & universalis Ecclesiæ, quale est regnum Angliæ, exiguum dico in comparatione aliarum nationum in Conciliis generalibus, & rebus Ecclesiæ gerendis & moderandis, alicui nationum prædictarum, quæ, ut dictum est, tantum excedunt, comparatur; nullus profecto sanæ mentis hoc dicere, quin immo esset iniustissimum quibus luculentissime cognosceret, & judicaret.

Præterea cum sancti patres nostri, & summi Pontifices aliqua statuerunt, in quibus opus fuit distinguere nationes, & omnes terras sub obedientia Romanæ Ecclesiæ existentes dividere, totam Ecclesiam Romanam dividerunt in quatuor partes, regnum Angliæ nulla est illarum partium, sed solum est pars unius illarum quatuor partium, & ponitur cum Germania constituta, ut apparet in extravagante Benedicti Pape XII. quæ incipit, *Vas gladius*. Idemque summus Pontifex in statutis suis pro reformatione ordinum regularium tractans de generalibus capitulis illorum ordinum celebrandis, quæ materia exadiorem divisionem provinciarum exigebat, totam Romanæ Ecclesiæ obedientiam divisit in triginta sex partes, quas vocavit provincias, ex quibus triginta sex provinciis, Angliam totam & Scotiam, unam constituit. Ex quibus evidenter apparet regnum Angliæ nedum non facere, neque dicere, aut posse facere quartam partem universalis Ecclesiæ & Concilii generalis, sed neque trigesimam sextam, immo nec quadagesimam: cum illa duo regna Angliæ, & Scotiæ non factam nisi unam partem de triginta sex partibus; immo & adhuc de Angliæ abest tota VValia, quæ magna ejus pars est; nec in Hibernia, quæ non est pars insularum Angliæ, quæ non tenet nisi duas dioceses, nec residuum cognoscit eum et dominum.

Ne igitur tanta deformitas, tamque iniqua absurditas in Dei Ecclesia, & in generalibus Conciliis introducat, & invaleat; & ne per hoc ceteris

Concil. General. Tom. XXVII.

nationibus, regnisque, & Regibus, & maxime Christianissimo Regi Francorum, & regno suo prædictis, pro quibus specialiter ago, tantum gravamen, præjudicium, damnum, & injuria inferatur, ego procurator prædictus tam vigore mandati regis, quam etiam de mandato legatorum & nunciorum serenissimi Regis Franciæ in hoc eodem sacro Concilio pro eodem domino rege præsentium, communicato etiam consilio cum quibusdam aliis notabilibus prælati fidelibus & benevolis ejusdem Regis, & regni, protestor, & dico regnum Angliæ, neque prælatos, aut personas quascumque illius regni sive serenissimo Rege ejusdem, sicut alias in eodem præsentis sacro Concilio, neque in aliis futuris sacris Conciliis nullo modo posse, nec debere, auctlicere, illicitique jus non esse, neque debuisse, potuisse, licuisse, jusque non fuisse facere, seu gerere inter nunciatas nationes Italiæ, Galliæ, Germaniæ, & Hispaniæ ad instar illarum, aut alterius earumdem, quartam, neque quineam nationem, immo neque trigesimam partem sacri Concilii præsentis, vel alterius futuri Concilii generalis, neque gerere, vel habere vocem, vel auctoritatem quartam, aut quintam, immo neque trigessimam partem Concilii generalis, vel universalis Ecclesiæ in Concilio generali representatæ, neque ipsos ad hoc debuisse, neque debere admitti. Dicens etiam, & protestans, quod si regnum Angliæ faceret aliquam partem partem Concilii generalis, regnum Franciæ deberet, & posset facere, & representare, & ad hoc admitti sex, immo plures tales quotas, & portiones, quales regnum Angliæ faceret, aut representaret; attentis numero, & quantitate provinciarum, ducatum, monasteriorum, & locorum ecclesiasticorum, qui & quæ sunt in utroque regno; attentis nobilitate & excellentia dicti regni Franciæ, ac duritate temporum quando recepit fidem Christi, aqua nunquam devolvit, in comparatione regni Angliæ.

Dico insuper & protestor, quod cum omnes prelati regni Angliæ, qui sunt in præsentis Concilio, maxime dicant, & dicunt se Ambaxiatores seu legatos serenissimi Regis Angliæ, & pro talibus gerant se in omnibus locis, & sedibus, tam in generali sessione, quam in omnibus congregationibus, que sunt propter agenda in Concilio generali, non debent habere vocem, neque auctoritatem, nisi nomine dicti Regis. Quodque absurdum & inconveniens est, legatos & Ambaxiatores ejusdem Regis representare quartam vel quintam partem Concilii, & universalis Ecclesiæ. Quam protestor, & dico illis non esse jus, neque licere talem partem Concilii representare, nec illos ad hoc debuisse, neque debere admitti; præmissaque notoria sunt, & vera, nullaque possunt tergiversatione celari; quod ita fieri peto, & requiro, & alias super hoc de juris remedio provideri. Et quia præfati, & alii persone regni Angliæ, præsentis, & qui fuerunt in isto Concilio, nisi sunt, & nituntur fecisse, & facere, ac representare unam nationem, quam volunt, & voluerunt dici, & dixerunt quartam, & post adventum dominorum de natione Hispanica dixerunt, & dicunt quintam nationem Concilii generalis, & universalis Ecclesiæ; atque insistunt, & nituntur facere, & representare quartam, & post adventum istorum Hispanicorum quintam partem Concilii generalis, & Ecclesiæ universalis; atque talis quartæ, & postea quintæ partis vicem & auctoritatem habere, & illa uti conantur, ac se iactaverunt, omnibus & singula præmissa, in quantum eis trahere in consequentiam vellent in futurum, quod cedere noscitur in præjudicium ac dedecus generalis Concilii & præsentis, & futurorum, ac universalis Ecclesiæ, necnon omnium, & singularum nationum, & aliorum regum, regnorum, & provinciarum, & præsertim in gravamen, damnum, & præjudicium, atque injuriam serenissimi Regis Francorum, atque sui regni, & Ecclesiarum ejusdem.

Idcirco ego procurator prædictus pro & nomine dicti Francorum Regis, & sui regni, atque omnium prædictorum mihi in his adherentium, & adhaerere volentium, prædictos omnes, & singulos prælatos, & alios de regno Angliæ in præsentis Concilio existentes, & futuros, & qui se pro natione Angliæ gerunt super præmissis ad iudicium hujus sacri Concilii,

T t t 2

Illi

ANNO
CHRISTI
1437.ANNO
CHRISTI
1437.

illis tamen exclusis, seu summi Pontificis unacum A dedit legi per Episcopum Dolensem schedulam infra scripti tenoris.

Concilio, aut ejusdem summi Pontificis pro tempore, & Sedis Apostolicæ communiter, vel divisim, ad causam provocho & appello, & quatenus opus est, Apostolos instantes, instantius, instantil. sine peto ab his, ad quos pertinet, mihi dari. Et protestor, quod hanc nostram provocationem, & appellationem ad causam possim pro dicto domino Francorum Rege, ac sibi adherere volentibus, & mihi liceat proficere, & agere in presenti Concilio, vel coram futuro summo Pontifice, aut futuris summis Pontificibus, vel apud Sedem Apostolicam conjunctam, vel divisim, ubi & quando mihi, aut dicto serenissimo Francorum Regi, vel suis melius videbitur expedire. Protestor tamen quod per hanc protestationem, provocationem, seu appellationem non intendo aliquatenus gestis in hoc sacro Concilio derogare. Protestor insuper de ad dendo, diminuendo, declarando, corrigendo & interpretando, ac emendando in omnibus & singulis præmissorum; & de probando de præmissis, quæ mihi ad intentum sufficient, ad probationem superfluum nullatenus me adstringens.

Et de omnibus istis a reverendis patribus dominis sanctæ Sedis Apostolicæ protonotariis, ac omnibus aliis notariis publicis peto mihi fieri instrumentum & instrumenta, publicum & publica, ad futuram rei memoriam.

S E S I O XXIX.

Ex prima editioe.

ANno & indictione quibus supra, die vero Luna octava mensis Martii, fuit celebrata sessio generalis in Ecclesia Constantiensi, pro accusatione contumaciæ domini Petri de Luna, Benedicti decemterti in sua obedientia nuncupati: in qua reverendus pater dominus Nicolaus Episcopus Aquensis Missam de Spiritu Sancto celebravit: & reverendissimus pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis & vicecancellarius, præfudit. Litanias autem, aliisque orationibus cum evangelio, Dixit Jesus Petro, Si peccaverit in te frater tuus, compertis, fuit servatus iste ordo: Præmo fuit lecta per dominum Stephanum Episcopum Dolensem schedula, cujus tenor sequitur in hunc modum:

Deputatio procuratorum & notariorum in causa contra Petrum de Luna.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis Synodus constituit & deputat duobus Ecclesiæ filios magistros Joannem de Scribanis & Henricum de Piro, & eorum quemlibet in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis, promotores, protectores & ministros causa & processus inquisitionis contra dominum Benedictum decemtertiarium a sibi obedientibus nominatum: & insuper omnes & singulos Sedis Apostolicæ, & alias nationum in eadem sancta Synodo existentium notarios, & eorum quemlibet in solidum, notarios atque scribas in causa & processu prædictis. Qua lecta, dominus Cardinalis præfatus respondit pro toto Concilio, Placet. Quo facta, advocatus consistorialis, instantibus dominis persecutoribus & ministris, proposuit decretum citationis per edictum, & illius executionem ad diem continentiam, quo illa die inciderebat: & produxit bullam decreti citationis & instrumentum executi. . . ostensum signa notariorum in instrumento posita, esse signa illorum, quorum esse inscribuntur in illis. Et accusavit contumaciæ dicti domini Petri, & petiit illum alta voce vocari ad valvas Ecclesiæ, & ad hoc deputari duos ultimos Cardinales diaconos, videlicet de Comitibus & Florantinum, & alios Concilii notarios: & respondit præfatus pro toto Concilio, Placet. Tunc dicti Cardinales & notarii rogarunt ad valvas Ecclesiæ: & vocati, statuerunt per Cardinalem Florentinum, illum vocasse trina vice alta voce, & neminem comparuisse. Et advocatus consistorialis facta relatione, petiit iterum dominum Petrum repertari contumaciæ. Tunc Cardinalis præfatus man-

Ordinatio lecta super contumacia domini Petri de Luna.

Hæc sacrosancta Synodus præmissa proposita & petita per advocatum consistorialem admittit, si & in quantum sint admittenda de jure: & mandat notariis ejusdem Synodi & causa præsentis, proposita, petita & producta hujusmodi, atque vocationem & relationem præmissas. Et quod idem dominus benedictus sic vocatus & significatus expellatur, minime comparuit, nec comparat, redigi inter alia. Et de præmissis fieri publica instrumenta, quotquot fuerint opportuna, ut eadem Synodus super præmissis deliberet, judicet & decernat, præsertim de jura fuerit faciendum: quam deliberationem dicta Synodus sibi retinet faciendam, quando sibi visum fuerit opportunum.

Qua lecta, idem dominus præfatus pro toto Concilio respondit, Placet. Et quod vox præfatus sit vox totius Concilii, quando primo de consensu omnium nationum consideret. Namque propter discordiam nationum Hispanica & Anglicana, qua prior responderet pro toto Concilio, Placet: & de aliis prærogativis suis per nationes in Cardinales ordinatum, quod præfatus responderet pro toto Concilio, Placet. Et ad hoc super quolibet alio fundo haberet consensum Cardinalium, & schedulam illius actus signatam per notarios nationum, & conservat cum lectura qua feret.

Ex collectione Barberiniana.

ANno & indictione quibus supra, die vero Luna octava mensis Martii, hora octava, vel quasi, post mediam noctem, Constantiæ in loco sessionis solite fuit tenta, & solemniter, ut moris est, celebrata sessio generalis sacrosanctæ Synodi Constantiensis in qua sessione omnia acta & ordinata in processu inquisitionis contra Petrum de Luna Benedictum XIII. a nonnullis nuncupatum, plenius continentur, & hic ideo inserti sunt propter brevitatem omissa.

Ex collectione Barberiniana, & tribus
ms. Germanicis.

Fuit sessio celebrata cum Missa, & aliis solemnitatibus, ut moris est.

ANno a Nativitate Domini MCCCCXVII. indictione decima, die vero Lune octava mensis Martii, hora octava post mediam noctem, Constantiæ in loco sessionis solite, sessio generalis sanctæ Synodi facta, tenta fuit, & solemniter, ut moris est, celebrata. In qua quidem sessione reverendus pater dominus Nicolaus Episcopus Aquensis Missam de Sancto Spiritu celebravit. Qua Missa finita, reverendissimi, reverendique patres domini S. R. E. Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, ceterique ad quos pertinet, & prælati mitras capitibus imponendo, cappas præviales more solito induerunt: reverendissimique pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis S. R. E. Cardinalis & vicecancellarius hujusmodi sessioni præledit; consequenter orationibus, & aliis solemnitatibus conueltis factis, litanis, & evangelio isto, scilicet: In illo tempore, Dixit Jesus Simon Petro, Si peccaverit in te frater tuus &c. & cum collectis & attentis devote lectis & peractis, reverendus in Christo pater & dominus dominus Stephanus Episcopus Dolensis amonem publicationis decretorum & negotiorum hujus sanctæ Synodi inspectum ascendens, quamdam deputacionem procuratorum & promotorum, ac notariorum hujus processus, sive causæ contra Petrum de Luna fiendam, de mandato ipsius sanctæ Synodi sibi iuper hoc facto, publica, alta, & intelligibili voce de verbo ad verbum prelegit & publicavit in hunc qui sequitur modum:

Sacrosancta Constantiensis Synodus, &c. ut supra in hac sessione XXIX. pag. 562.

Et

ANNO CHRISTI 1617.

Ex collatione Barberiniana.

Deinde venerabilis vir dominus Ardecinus de Novaria advocatus, &c. quamquam citationis bullam, &c. una cum instrumento executionis ejuldem, &c. representavit & produxit.

Citatio reproduca per Ardecinum advocatum.

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis univervis & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, &c. ut supra sess. xxiv.

Instrumentum executionis lectum & productum.

In nomine Domini, Amen.

PER hoc praesens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter, quod anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo sexto decimo, indictione nona, die vero vigesima octava mensis Novembris, Apostolica Sede vacante, hora ad hoc specialiter deputata, in nostrorum notariorum publicorum, testiumque infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia, venerabilis vir magister Michael Bolosonis, sacrosanctae generalis Synodi Constantiensis sessionarius, habens & tenens in manibus suis quaedam litteras citatorias vera bulla plumbea ipsius sanctae Synodi in cordula capabis more Romane curiae impendente bullatas, sanas & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes, contra & adversus dominum Benedictum Papam XIII. in sua obedientia nuncupatum a dicta sancta Synodo emissas, reverendo patri & domino domino Jacobo electo Penen. auditori audientiae publicae litterarum contradictarum locum tenenti ex parte dictae sanctae Synodi ad legendum, publicandum, exsequendum in audientia publica litterarum contradictarum munita, tradit, atque praesentavit. Quarum quidem litterarum citatoriarum tenor sic incipit: Sacrosancta & generalis Synodus, &c. & sic fuit: Datum Constantiae, xv. Kalendas Decembris, anno a Nativitate Domini mcccxcvii in nostra publica sessione. Quas quidem litteras citatorias idem dominus Jacobus electus, & locumtenens, de manibus ipsius Michaelis Bolosonis sessionarii cum ea, qua decuit, reverentia recepit; eaque incontinenti in Ecclesia sancti Stephani Constantiensis, in qua audientia litterarum contradictarum praedicta teneri solet, & pro nunc tenebatur, honorabili viro magistro Ambrosio Fiddell litterarum Apostolicarum scriptori, & pro tunc dictae audientiae publicae litterarum contradictarum lectori, ad legendum, publicandum, & executioni debita demandandum tradidit, atque dedit.

Sunt in litteris in sess. xxiv.

M. P. P.

S. M. P. P.

Qui quidem magister Ambrosius lector mox dictas litteras citatorias alta & intelligibili voce de verbo ad verbum legit & publicavit. De quibus lectura & publicatione venerabiles viri magister Joannes de Scribanis & Henricus de Piro, promotores & procuratores causarum & negotiorum dictae sanctae Synodi sibi per nos notarios publicos infrascriptos unum vel plura, publicum seu publica fieri petierunt instrumentum seu instrumenta. Praesentibus ibidem discretis viris magistris Joanne Trich, Gerardo de Verdena, Petro Ortemberg, Nicolao & VVyrat, Henrico Hengel, Conrado Balduni; & Joanne Carpentarii, in Romana curia, & in dicta audientia contradictarum procuratoribus, & quampluribus aliis testibus fide dignis ad praemissas vocatis specialiter, & rogatis.

Paulo post hora undecima dictae diei, vel quasi, Nos b. Rodericus & Gileserus notarii infrascripti dictas litteras citatorias ad valvas dictae Ecclesiae sancti Stephani pro audientia causarum Apostolicarum specialiter deputatas affiximus, & ibidem per scriptum unius horum dimissimus extensas; rogati & requisiti per dictos magistros Joannem de Scribanis, & Henricum de Piro promotores & procura-

tores nomine quo supra, ut de hujusmodi affixione unum vel plura, publicum seu publica confiteremur instrumentum vel instrumenta. Praesentibus ibidem discretis viris Joanne & Gijardi litterarum Apostolicarum scriptores, & dictae Synodi notario, Henrico Havale, Colino Robini, Joanne Siquel, Henrico, VVilkini, Nicolao & Tylous, & Petro & Rati, in supra dicta audientia contradictarum procuratoribus testibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

Deinde vero hora duodecima ejusdem diei, vel quasi, Nos Fredericus & Gileserus notarii infrascripti praedictas litteras citatorias de praedictis valvis removimus, & statim postea valvis seu portis Ecclesiae cathedralis Constantiensis affiximus, & extensas etiam ibidem dimissimus. Et deinde hora vespertina, vel quasi, ejusdem diei, de proxime dictis valvis removimus, & nobiscum portavimus; Et rogati & requisiti a dictis magistris Joanne de Scribanis & Henrico de Piro promotoribus & procuratoribus, ut de hujusmodi remotione & affixione unum vel plura, publicum seu publica confiteremur instrumentum seu instrumenta. Praesentibus ibidem honorabilibus, & discretis viris magistro Ludolpho Robring camerae Apostolicae, Joanne de Axel sacri palatii Apostolici causarum notariis, Cosmo Laverii, & Jacobo Stemberg, clericis Virdunensis & Caminensis diocesis, Frederico Resse, f. Nicolao Joannis, & Francisco de Mediolano Sedis Apostolicae curatoribus, & pluribus testibus aliis fide dignis ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

Ego Fredericus de g. Arhnea, clericus Coloniensis diocesis, publicus Apostolica & imperiali auctoritate notarius, ac dictae audientiae publicae litterarum contradictarum scriba, quia praedictis litterarum contradictionibus & remotionibus, una cum praenominatis testibus praesens interfui; ideo hoc praesens publicum instrumentum manu aliena fideliter scriptum, in hanc publicam formam redactum, & manu propria una cum notario infrascripto me subscribens; signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi, rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium praemissorum.

Ego Gileserus de Roventem, clericus Moguntinae diocesis, publicus Apostolica & imperiali auctoritate notarius, dictaeque audientiae contradictarum ac sacrosanctae & generalis Synodi Constantiensis pro natione Germanica scriba specialiter deputatus; quia praedictarum litterarum contradictarum lecturae & publicationi, affixionibus & remotionibus, una cum supra dictis magistro Frederico notario requisito, & testibus praesens interfui; eaque sic fieri vidi & audi; ideo hoc praesens publicum instrumentum per alium fidelem scriptum exinde confectam una cum eodem notario manu propria subscripsi, signoque & nomine meis solitis & consuetis, in fidem & testimonium praemissorum, & rogatus & requisitus roboravi, &c.

Quibus quidem citationis bulla, & ejus executionis instrumentum sic, ut praesertur, oblatis, dominus Ardecinus advocatus praedictus adhuc in ambone publicationis existens, asserens signa & manus notariorum instrumento supra dicto apposita esse illorum, quorum esse dicuntur, domini Petri de Luna Benedicti XIII. in sua obedientia nuncupati non comparentis, neque hujusmodi termino satisfacere curantis contumaciam accusavit. Necnon eundem Petrum alta voce ad valvas dictae Ecclesiae majoris Constantiensis per duos reverendissimos patres S. R. E. Diaconos Cardinales ultimos, scilicet Lueldum de Comitibus, Franciscum dictum Florentinum, ac duos reverendissimos patres dominos Episcopos videlicet b. Ultransem & Merseburgensem, duosque protonotarios, una cum notariis, & hujusmodi causam scribis, accursore, uno praesone juxta mores antiquos vocari instantem requisivit. Super qua requisitione per reverendissimum in Christo patrem & dominum, dominum Joannem Ostiensem S. R. E. Cardinalem & vicecancellarium, nomine hujus totius sanctae Synodi per verbum, *Placet*, fuit responsum.

Subsequenter reverendissimi, reverendique patres

ANNO CHRISTI 1617.

M. G. M. T. M. M. M.

M. T. M. M.

M. M. M.

M. M. P. M.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

M. G. ...

M. G. ...

Ut hic ...

Ex prima ...

d. Antocius

M. G. ...

tres de domini, domini Cardinales S. R. E. ac E-
 piscopi deputati praedicti, necnon Jacobus Rodini,
 & Thomas Polten Sedis Apostolicae protonotarii,
 & Gumbertus Frabri, Riffelerus Bovenen, Cynus de
 Lombardis, Joannes Axel, Bartholomaeus de Ern-
 nis, Joannes a Guillelmo de Parcellis, Antonius
 de Catalanalis, dictae sanctae Synodi & hujuscau-
 sae notarii & scribae, una cum discreto viro Fran-
 cisco de Mediolano Sedis Apostolicae curiae &
 praecone, locum sessionis excurte ad valvas prin-
 cipales hujus majoris Ecclesiae Constantiensis i-
 venter & accesserunt; ubi Franciscus de Mediolano
 curior & praeco praefatus, & dixit haec verba, vel
 saltem eis similia in effectu: Et hic dominus
 Benedictus XIII. sic in sua obedientia nuncupa-
 tus, aut aliquis pro eo, qui velit comparere
 coram hoc sacro Concilio in causa schismatis &
 haereticorum eum mota Super qua vocatione
 trina, ut dicitur, facta, praefati domini, Ardeci-
 nus advocatus, Joannes de Scribanis, & Henricus
 de Piro, promotores & procuratores nomine quo
 supra, a nobis hujusmodi causae notarii & scribae
 praedicti petierunt ad futuram rei memoriam unum
 vel plura, publicum & publica confici instrumen-
 ta. Praesentibus ibidem venerabilibus & honestis
 viris dominis, Petro de d. Lamburga decretorum
 doctore, Raphael de Bessis, ac Joanne Cordurerii
 litterarum Apostolicarum scriptoribus, testibus ad
 praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Deinde dominis Cardinalibus, Episcopis, proto-
 notariis, & notariis, aliisque praedictis ad sua re-
 deuntibus, reverendissimus pater dominus Fran-
 ciscus Cardinalis Florentinus retulit huic sanctae Sy-
 nodi, praefatum dominum Petrum de Luna per-
 cursorem & praecone trina vice alia voce, ut
 praemittitur, fore vocatum: sed necipse, nec alius
 pro eo ibidem comparuit, nec respondit. Super
 quibus vocationibus & relatione praedictis domi-
 nis Ardecinus advocatus, a protonotariis & nota-
 riis hujus sanctae Synodi fieri petiit unum vel plu-
 ra, publicum, seu publica instrumenta. Insuper
 omnia & singula praemissa per presentes causae
 notarios atque scribas praedictos, apud acta hujus
 causae & praeterea Synodi scribi & registrari: nec-
 non dominum Petrum de Luna Benedictum XIII.
 in sua obedientia nuncupatum contumacem repu-
 tari per sanctam Synodum praeterea instanter re-
 quisivit. Quibus sic factis, re. erendissimus pater
 dominus Episcopus Dolenis ambone publicationis
 scripturam accedens, de mandato sanctae Synodi
 sibi super hoc expresse facto, quamdam schedulam
 papyri publice & intelligibili voce de verbo ad
 verbum perlegit, cujus tenor sequitur, & est talis.

Hae sacrosancta Synodus &c. e
 S E S S I O XXX.
 In qua Concilium approbat subtractionem obedien-
 tiae factam per Regem Arragonum ipsi Petro
 de Luna.

De Mercurii decima supradicti mensis Martii
 fuit sessio Generalis in majori Ecclesia Con-
 stantienfi solemniter celebrata. In qua quidam ses-
 sione reverendus pater dominus d. Stephanus Epi-
 scopus Cephaludensis officium Missae de Spiritu San-
 cto decantavit: & reverendissimus in Christo pater
 dominus Joannes Episcopus Ostunensis, sanctae Roma-
 nae Ecclesiae Cardinalis & vicecancellarius, hujus-
 modi sessioni praesedit. Interfuit etiam serenissimus
 princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hun-
 gariae Rex, cum multis sibi adhaerentibus principibus.
 Et lectis litanis, ac aliis devotis orationibus cum
 evangelio: Dixit Jesus discipulis suis, Quoniam
 oportet semper orare, & non deficere, &c. nuncii
 & oratores Concilii, qui fuerant per Concilium ad
 hoc destinati, fecerunt relationem per organum do-
 mini Bernardi de e. Planca decretorum doctoris,
 quomodo in castro Paniscula Dertusensi diocesis,
 cum favore & auxilio illustrissimi principis domini
 Alphonsi Regis Arragonum fuerant, & Petrum de
 Luna Benedictum decimumtertium in sua obedi-
 entia, nuncupatum, in propria persona apprehende-

Arant; ac quod ipsum citaverat juxta formam & te-
 norum citatorii ab ipso Concilio decreti. Ipsaque Pe-
 trus de Luna responsum dederat, prout hac &
 alia in ipso instrumentis per dictum dominum Ber-
 nardum eubebat, ac de verbo ad verbum perle-
 git, plenius continetur. Promotores vero Concilii
 petierunt apud acta registrari. Post haec autem ve-
 nerabilis vir dominus Petrus de Lompuga in de-
 cretis licentiatum quamdam decreti schedulam perle-
 git tenoris subsequens.

Concilium approbat subtractionem obedientiae fa-
 ctam per Regem Arragonum.

Sacrosancta Generalis Synodus Constantiensis in
 Spiritu Sancto legitime congregata.

Quoniam inter alia virtuosa & lauda digna, qua
 pie memoria quondam Ferdinandus Rex Ar-
 ragonum & Sicilia pro exstirpatione exstirpan-
 di schismatis, quod ab octo fere lustis citra non
 permisi, Ecclesiam catholicam sub unico gubernari
 pastore, dignoscitur pervenisse; ordinationem quam-
 dam adversus idem schisma & pro unione Ecclesiae
 catholicae feliciter consequenda cum promulgasse co-
 gnovimus: eadem sacrosancta Synodus Constantiensis,
 causis & motivis in praefata ordinatione expressis
 plene inspectis & diligenter examinatis, de quorum
 veritate facta exhibitis eidem Synodo plena fides; &
 attento praecipue tunc atque nunc universali Eccl-
 esiae statu, & quod sine regia provisione praefata per-
 petuandi schismatis imminabat & immineret pericu-
 lum, ac praestabatur & praeparatur sacro praefato
 Concilio, & consequenter unioni Ecclesiae periculum
 manifestum; eo praesertim, quod idem dominus Bene-
 dictus sic in sua obedientia nominatus, conabatur
 per sibi adhibitam obedientiam jam dictum prius
 Concilium multipliciter impedire, & impedivisset
 de facto, si mandatis ejus obtemperatum fuisset.
 Quod inter alia ex eo satis apparet, quod etiam si
 cum obedientia sibi subtracta fuerat, per litteras
 suas praefatis & capitulis, ne ad dictum sacrum Con-
 cilium accederent, inhibere praesumpsit. Ideo eadem
 sacrosancta Synodus ex certa scientia, & causa de-
 bite cognita, ad perpetuam rei memoriam, & ut
 cujuslibet claret rei veritas bene gesta declarat ordi-
 nationem praedictam a praedicto Ferdinando quon-
 dam Rege iuxta & legitime etiam: & promulgatam
 fuisse, & per eum ac illius principem dominum
 Alphonsium, ejusdem domini Ferdinandi primogeni-
 tum & Regem modernum servatam. Ipsaque praef-
 atum decreto dicti ex causa approbat & confir-
 mat: decernitque illam per omnia debuisse & de-
 bere ab omnibus fidelibus observari, juxta ipsius
 seriem ac tenorem.

Concilium revocat quamdam constitutionem Petri
 de Luna, quae incipit, Ad futuram.

Eadem quoque sancta Synodus Constantiensis quam-
 dam constitutionem dudum (ut dicitur) a di-
 cto domino Benedicto sic in sua obedientia nuncupa-
 to editam, quae incipit, Ad futuram rei memoriam.
 In diem successu crescente malitia sic videmus
 Mundum, &c. & fuit, Datum Massiliae apud san-
 ctum Victorem, decimoquarto Kalendas Junii,
 Pontificatus nostri anno decimotertio: declarat nul-
 latenus comprehendere casum regis ordinationis
 praedictae, consequenter Reges ipsos dictam ordina-
 tionem condendo, promulgando, observando, vel
 observari faciendo, etiam alios observatores ejus-
 dem contra dictam constitutionem in aliquo non ve-
 nisse: ipsamque, si & in quantum regia ordinationis
 praefata in casu praemissa facta, aut promulga-
 ta, aut observatoribus ejus quomodolibet obviaret,
 tanquam impediviam in hac parte unionis Ecclesiae,
 inveterataque schismatis nutritivam, omniaque inde
 secuta decernit & pronunciat nullius fuisse aut esse
 roboris, efficaciam vel momenti.
 Ad qua decreta, statuta, ac etiam & declarata. L. f. m.
 reverendissimus dominus praesens Cardinalis Pro-
 curator & promotor hujus sacri Concilii, ut pro-
 curator & promotor ejusdem: ac etiam reverendus
 in sacra pagina Philippus de h. Adallia magister, ac L. f. m.
 pro serenissimo Arragonum Rege, sua & vice alio. Modu-
 rum

Et infra
 l. f. m.
 in
 quibus
 dicitur.

ANNO CHRISTI 1417.

rum eiusdem domini Regis combaxiatorum ibidem A presentibus, petierunt a singulis sanctae Sedis Apostolicae procuratoribus, & aliis notariis singularum nationum huius sacri Concilii, sibi retineri publica instrumenta ad futuram rei memoriam. Post praedicta dictus reverendus homo dominus Cardinalis vicerecancellarius nominis totius Synodi, respondit, Placeat.

Ex off. Surii. & Lipsh. h.

Super quibus omnibus & singulis praemissis magister Henricus de Piro promotor & procurator praedictus, nomine procuratorio quo supra, ac etiam egregius in tacta pagina magister Philippus de Ax-dalla pro serenissimo domino Rege Arragonum, a protonotariis & notariis dictae Synodi sibi fieri petierunt unum vel plura instrumenta ad perpetuam rei memoriam. Praesentibus reverendissimis in Christo patribus dominis Joanne Ostiensi, de Ursinis, Bononiensi, Venetiari, Ragusino, Aquilejensi, Senensi, Pisano, Veronensi, Cameracensi, Tricaricensi, Placentino, sancti Marci, de Chalanco, de Fuxi, Salutarum, de Brancachis, de Elisco, de Columna, de Comitibus, & Florentino, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac regum, principum, dominorum, Praelatorum, communitatum, universitatum, collegiorum & studiorum Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Ex collectione Barberiniana, & tribus mss. Germanicis.

DIE Mercurii decima supradicti mensis Martii, hora octava post modicam noctem in Ecclesia cathedrae Constantiensis, in loco sessionis ad hoc deputato, fuit generalis sacrosanctae Synodi Constantiensis praedictae lesso solemniter celebrata. Pro cuius sessionis introductionem reverendus pater dominus Cephaludensis Missam de Sancto Spiritu devote celebravit. Qua decantata, reverendissimi patres & domini sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, &c. mitras capitibus imponentes, reverendissimus in Christo pater dominus Johannes Episcopus Ostiensis, &c. huiusmodi sessioni praesedit. Deinde ante, & in principio officii devotione solita, serenissimus princeps & dominus, dominus Sigismundus Romanorum, &c. Rex, multis sibi adstantibus principibus, & secum introeuntibus, deinde locum sessionis solitum intravit. Subsequently tolemnitatibus, orationibus, litanis & Evangelio isto scilicet, In illo tempore, Dixit Jesus Discipulis suis: Quomodo oportet semper orare, ut non deficiatis, &c. devote factis, lectis & peractis, Venerabiles ac magna prudentia & scientia viri domini Lambertus de Stipite, Bernardus de Plancha decretorum Doctores, & Eynuncius de Archis, Jacobus de Sarreranis, ad exequendum citatorium per ipsam sanctam Synodum contra Petrum de Luna decretum per idem sacrum Concilium oratores, & nuntii destinati iam reversi, ambonem publicationis solitum praedictum ascenderunt: dominus Bernardus de Plancha praedictus de consensu suorum cooperatores, assumpto sibi themate isto: Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram, &c. multum gratam & fructuosam fecit propositionem. Qua facta, fecit relationem, quomodo citatorium contra Petrum de Luna exequendum a dicta Synodo receperant, iterque arripuerant; & E quomodo ipsi cum favore & auxilio illustissimi principis domini Alphonsi Arragonum Regis idem citatorium exsecuti existerant; demumque Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum in propria persona apprehenderant & citaverant iuxta formam & tenorem citatoris superioris decreti, ab ipsoque Petro de Lana responsum petierant. Quod ipse dominus Petrus responderat eis; prout haec, & alia in quibusdam publicis instrumentis, tunc ibidem factis; & in scriptis per eundem dominum Bernardum productis & exhibitis, ac de verbo ad verbum per istos plenius continetur. Quorum quidem executionis & responsionis publicorum instrumentorum tenor sequitur, & est talis:

Instrumentum responsionis per Petrum de Luna factae, productae, & lesae.

In nomine Domini, Amen.

UNIVERSIS & singulis publicum instrumentum visuris & auditoris, patet evidenter, quod anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, die vero vigesima prima mensis Januarii, hora tertiaria, vel quatuor, in praesentia mei Raymundi Bajuli serenissimi domini Arragonum, & Siciliae regis secretarii, regnaeque auctoritate notarii publici per totam terram & ditionem ejusdem, ac etiam testium subscriptorum, ante praesentiam sanctissimi & reverendissimi in Christo patris & domini, domini Benedicti divina providentia Papae XIII. in quadam aula castri Panitcolae Dertulensis diocesis, in ipsius Apostolica Sede more summi Pontificis audientiam publicam praebentis, sedentis, & personaliter existentis, ubi etiam erant praesentes cum eo reverendissimi patres & domini, domini Carolus, &c. sancti Georgii ad velum aureum, Alphonsus sancti Eustachii, & Petrus, &c. sancti Angeli in ratione divina sanctae Romanae Ecclesiae diacini Cardinales, necnon reverendi patres & domini d. m. G. Guigo Flandini protonotarius, Guilielmus Viennensis, Didacus Carthaginensis, Rodericus Genonensis Episcopi: Petrus & Camoil... subdiaconus, Franciscus Rovite secretarius dicti sanctissimi domini Benedicti, frater Petrus de Podiolo monachus, Franciscus de Randa donatus monasterii Portecilli, ordinis Cartusienensis, frater Rodericus de Luna commendator s. Montisloni, ordinis Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, Exemenus & Dale auditor, b. Jordeus Garfia, Julianus de Loba clericus camerarum Apostolicarum, Simon Salvatoris decretorum Doctor, familiares dicti sanctissimi domini Benedicti, & plures alii in multitudine copiosa: Constituti personaliter multum honesti religiosi, ac magna circumspectionis viri domini Lambertus de Stipite Prior conventualis de Betteya, ordinis Cluniacensis, Leodiensis diocesis ac Bernardus de Plancha sacrista sanctae Crucis Burdegalensis, ordinis sancti Benedicti, decretorum Doctores; jam dictus dominus Lambertus, praemissis nonnullis verbis Latinis alta & intelligibili voce per eum prolatis, contentibus in off. su, quod de mandato sacrosanctae Synodi Constantiensis venerat cum dicto venerabili viro domino Bernardo ad praesentiam dicti sanctissimi domini Benedicti, ad faciendum & exequendum ea, quae inferius continentur; & legit publice & alta voce, taliter quod ad auditum dicti sanctissimi domini Benedicti, & omnium in aula praedicta existentium poterat live poeuit verisimiliter pervenire, quaedam litteras pergamenas quadam bulla plumbea in cordulis canabis impendentibus munitas in una parte, cujus quidem bullae demonstrabantur figura capitum beatorum Petri & Pauli; in parte vero altera dum claves. Quarum quidem litterarum tenor sequitur in hunc modum:

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis universis & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, &c. salutem & omnipotentis Dei benedictionem. Clamat sancta fidelium mater Ecclesia sponsa Christi & Christiani populi multitudo, Clamaverunt etiam multis annis ad Dominum, cum per hoc vigens insultum pessimumque schisma, &c. ut supra. Legit nihilominus idem dominus Lambertus, & publicavit incontinenti post lectionem & publicationem praesentium litterarum, quamdam papyri schedulam scriptam tenoris sequentis. Et ideo ego Lambertus de Stipite Prior conventualis de Betteya ordinis Cluniacensis, Leodiensis diocesis, decretorum Doctor, mandatis ipsius sacrosanctae Synodi obedire volens, Vos dominum Benedictum Papam XIII. sic in obedientia vestra nuncupatum, post lectam coram vobis praesentem citationem alta & intelligibili voce, publice, cum, peremptorie, ac uno edi-

a. M. E. m. v. c. b. M. C. r. v. c. c. M. m. b. h. c. f. v. c. p. v. c. v. c.

f. M. M. v. c. b. M. C. r. v. c. c. M. m. b. h. c. f. v. c. p. v. c. v. c.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

M. P. ... M. Coll.

De quibus omnibus & singulis jam dicti domini Lambertus & Bernardus petierunt, & requisierunt eis & eorum cuilibet fieri & tradi unum & plura, publicum & publica instrumenta, per me jam dictum & infrascriptum. Et presentibus multum honorabilibus viris dominis Raymundo Xatinar, & Ludovico de Pencoibus, militibus: Guillelmo Raymundo b Calt, & Berengario de Villacois, domiciliis: & Joanne Lamberti cive Barcinonensi ad hanc pro rellibus convocatis, & specialiter assumptis.

Deinde autem die Dominica intitulata, vigesima quarta die dicti mensis Januarii anno predicto MCCCLXXVII. dicto sanctissimo domino Benedicto Papa XIII. in quadam camera dicti castri Panicolae personaliter existente, in ejus presentia & testium subscriptorum, honorabilis & circumpectus vir dominus Franciscus Romea, secretarius dicti sanctissimi domini Benedicti, tradidit mihi Raymundo B. juli secretario & notario predicto, & infrascripto, nomine & pro parte dicti sanctissimi domini Benedicti, quamdam scripturam in diversis foliis papyri contentam, quam esse dixit responsonem dicti sanctissimi domini Benedicti ad praemissa. Quae deinde sanctissimus dominus Benedictus interrogatus per me dictum & infrascriptum notarium, si ipse faciebat aut dabat pro responsonem ad praemissa dictam scripturam, dixit quod sic; requirens verbo in pede praemissorum omnium dictam scripturam inferi & continuari, & inde de omnibus sibi fieri & tradi unum & plura, publicum & publica instrumenta. Tenor dictae scripturae talis est:

Sanctissimus & beatissimus dominus noster Papa Benedictus XIII. cuidam praetense citationi sibi in castro Panicola Dertusensis diocesis, die vigesima prima mensis Januarii, anno a Nativitate Domini MCCCLXXVII. Pontificatus sui anno vigesimo tertio, per discretos viros Lambertum de Stipice, priorem Prioratus conventualls de Bertreya, ordinis Cluniacensis, Leodiensis diocesis: & Bernardum de Planca, sacrista sanctae crucis Burdegalensis, ordinis sancti Benedicti, praetensis, & decretorum Doctores, asserentes se nuncios congregationis Constantiensis, quam generalem vocant Synodum, praetentata, respondet per modum qui sequitur; Protestando tamen quod per quemcumque, seu quacumque facta, vel facienda, dicta seu dicenda sub quacumque forma, non intendit dictam congregationem, aut ejus praetentiam citationem approbare, nec citationem ipsam quomodolibet exaudire, aut ei quemcumque, seu qualemcumque vigorem, tanquam a notario nullam potestatem habente emanatam, quocumque modo tribuere seu praestare; immo ipsam, & alia quaecumque, facta, seu facienda, ordinata seu ordinanda contra ipsum & Romanam Ecclesiam, cum sint de facto praesumpta, pro eo pronuntiavit & decrevit, & declaravit, pronuntiat & decernit, & declarat cassa, irrita & nulla ipso jure, & de his est etiam solemniter protestatus. Et primo cum dicitur in praetensa citatione, quod clamat sancta mater Ecclesia, clamatque populi Christiani multitudo, &c. Idem dominus noster Papa respondet, quod aedum clamat vera, quae apud ipsum est, sed etiam ingemiscit Ecclesia; dum a nonnullis, capitis assistentia, velut membra praecisa a corpore, destituta, & sub clipea veste multitudinis, sacrosanctae & generalis Synodi nominis rapitur, & plurimis turbationum studiis agitur; cum ut a sanctis & Apostolis est diffinitum, generalis Synodus absque auctoritate Romani Pontificis non valeat congregari: maxime cum praedictus dominus noster Papa a portu Veneris citra convocaverit generale Concilium, quod in Perpiniaco celebrari incepit.

Deinde ad id quod in dicta narratione asseritur, videlicet quod ipse totum & schisma tollere potuit & adhuc posset; & quod super ipsum, & in ipso totum pondus dicti schismatis, & facultas illud submovendi confisset; respondet dominus noster Papa, quod diligenter attentis viis & practicis, utique rationabilibus atque justis, per ipsum a tempore suae assumptionis apertis & oblatis ad unionem Ecclesiae consequendam potuisset ipse divina mediante gratia, atque posset dictum schisma tollere, si dictae viis, seu practicae acceptatae, & non Concil. General. Tom. XXVII.

impeditae fuissent; sed injusta denegatio dictarum viarum & practicarum, & impedimenta sibi praestita ipsum impediverunt, & perturbaverunt dare pacem, & unionem Ecclesiae, & sedare schisma praestatum, pro ut etiam nunc impedit & perturbat. Quibus consideratis, liquidum est videre quod super dictum dominum nostrum & in ipso non consistit totum pondus dicti schismatis, neque illud submovendi facultas.

Super eo vero quod dicitur, quod idem dominus noster Papa existens Cardinalis, ante ipsius electionem ad tollendum dictum schisma viam renunciationis mutuae contententium de papatu laudaverit, approbaverit, & dixerit esse utiliore & faciliore, &c. Idem dominus noster Papa respondit, quod viam renunciationis ipse nec ante suam electionem, nec post unquam reprohavit, seu refutavit; sed nec eam utiliore & faciliore dixit, vel reputavit aliis viis ordinariis & alias a sanctis patribus in Ecclesia practicatis.

Cum autem subiungitur de scheda per eum cum aliis Cardinalibus in conclavi jurata, respondet, se juramentum praedictum non violasse, immo potius observasse a principio suae assumptionis citra, offerendo, & provigibus prosequendo modos, vias & practicas, justos & justas, & rationabiles, viam renunciationis, etiam includentes, & constat authenticis documentis. Consequenter ad id quod de requisitione dudum facta ex parte Regis Francorum, & etiam Castellae, & Angliae ac Bohemiae serenissimorum Regum, dicitur, idem dominus noster Papa respondet, quod Rex Bohemiae eundem dominum nostrum super praedicta via nullatenus requisivit, immo viam ipsam renunciationis domino nostro Praeposito, ut constat per suas litteras, & alias, dissuasit: cui dissuasioni idem dominus noster nullatenus acquiescens, ceteris dominis regibus supra dictis, aut aliis quibusvis principibus, sive personis nec viam renunciationis mutuae denegavit, nec ad illam solam aliis omnibus exclusit, sicut ab aliquibus petebatur, simpliciter se adstrinxit, sed dum omnes vias rationabiles & accommodatas obtulit, praedictam viam renunciationis etiam nunc excludit, sed includit.

Amplius vero cum dicitur, quod idem dominus noster Papa promisit, juravit, & vovit pro unionem Ecclesiae cedere papati, cum eo contentente cedente, mortuo vel ejusdem; Respondet, quod ipse nunquam de ista materia vovit aliquid, nec praedixit: quod postquam in Papa fuit assumptus, juravit. Est tamen verum, quod ad effectum & finem unionis Ecclesiae consequendae obtulit, seu promisit se renunciaturum papati, altero cum eo de papatu, ut praedicitur, contentente cedente, mortuo vel ejecto; quae semper servare voluit, & servasset, manentibus terminis, sicut fuit concordatum, nisi per longam suae personae detentionem in palatio Avenionensi, & per graves innovationes contra praedictam oblationis, & passionis concordiam, & optatum finem verae unionis Ecclesiae factas, praecipue in congregatione Pisana, impeditus fuisset. Praedicta etiam asserentes attendant, quod dicta oblatio seu promissio non adstringit, neque obligat dictum dominum Papam ad cedendum papati, etiam si alii secum contententes cesserint aut fuerint dejecti, ubi verisimiliter ex cessione, quae per ipsum fieret, vera unio non sequeretur Ecclesiae: hunc enim sensum importat & intert sane intelligentibus forma oblationis, seu & promissionis praedictae.

Rursus autem ad illud quod sublequitur, quod praedictum ex parte principum suae obedientiae, & universorum fere fidelium, necnon per dominum Sigismundum, qui se nominat Regem Romanorum, qui ad ipsum personam accessit, & clara memoria Ferdinandum Aragonum Reges, ac nonnullos alios principes, & dominos suae obedientiae, legatosque Francia, Castellae, & Angliae praedictorum, & Caroli Navarra Regum suorum requisitus de dicta renunciatione faciendae, &c. & quod eorum precibus condescenderet, ut asservitur, noluit, sed a Perpiniaco manu armata ad Caucolibavum recedens in castro ac Panicola se reclusit, in quo etiam, ut dicitur, fuit de praemissa renunciatione faciendae iterum, ac tertio requisitus: Idem dominus noster Papa respondet, quod in dicto co

M. P. sub...

M. P. sub...

M. P. re...

M. P. re...

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

Perpiniensi, ubi convenerat dicti Reges & Principes, idem dominus postea Papa zelo unionis Ecclesie consequenter ad instantiam dicti domini Sigismundi, eidem domino nostro Papa, ut aperiret vias & practicas pro habenda dicta unione Ecclesie requirerent duas vias aperire, iustitie videlicet & cessionis cum suis practicis, prout hanc, & alia in oblationibus suis notoria inde factis laici concinuerunt. Quas quidem vias & practicas non indigebant, prout nec indigent longo discursu temporis; non timebant, prout nec timeant, infectionis periculum, aut multitudinis seu congregationis tumultuosum discrimen; neque errorem, seu impressionem potentis principis, seu alterius formidabant, prout nec otium formidant; & quam, seu eorum aliquam, si acceptatam fuissent, secutus jam foret unionis effectus.

Ambaxiatores insuper predictam congregationem Constantiensis, & alios per dictum dominum Sigismundum de hinc rogavit, hortatus est, & monuit, & instantiam requisivit, quatenus practicas, vel alteram earum acceptarent; vel causas dicerent, vel dubia moverent, cur acceptanda non essent; nam paratum se exhibebat, & promissum dictis eorum satisficere, & dubia declarare: Et si aliqua essent in dictis practicis rationabiliter corrigenda, emendanda, addenda, vel mutanda, illa volebat & se offerrebat corrigere, emendare, vel mutare; aut quod ipsi aliam viam, seu practicam rationabilem aperirent, quam idem dominus noster Papa acceptaturum se obtulle, dum tamen per ipsam pax & unio Ecclesie sequeretur. Qui quidem presentis tam nunciis dictam congregationis, quam missi per dictum dominum Sigismundum nihil de suis, vel dominorum eos mittentium intentionibus seu conceptis super dictis practicis, vel materia unionis Ecclesie, dicere vel aperire volentes, reteratis sibi pro parte ipsius domini nostri Papae monitionibus, rogationibus, exhortationibus, & requisitionibus antedictis ab ejus presentia recesserunt.

Ex quibus clare liquet quod idem dominus noster Papa in promissa, nec oblatis per eum non defecit; & per consequens inveteratum schisma non curavit, nec fovet, nec impedimenta praestitit aut praestat, nec procuravit aut procurat contra Ecclesie unionem; & propterea nec schismaticus, nec haereticus, ut ipse dicitur, est censendus. Sed impedimenta unionis, schismataque ac subschismatum nutrimenta illis debent rationabiliter impulari, qui viam iustitiae & unitatis, nec alias vias & accommodas, & in similibus casibus a sanctis patribus praedicatas objecerunt, & obijciunt, & viam oblatam cessionis multipliciter impederunt, & impediunt, non acceptantes dictas practicas; vel alteram earum per eum apertas, nec aliam rationabilem aperientes, per quam, vel per quas poterit Christianitas desiderata pace gaudere.

Subsequenter super recessu Perpiniensi, & ad Panicoles castrum accessu praedictis, idem dominus noster Papa respondet, quod cum dictus dominus Sigismundus & alii qui erant ibi pro congregatione Constantiensis de Perpiniensi ruptis tractatibus recessissent: videns item dominus noster Papa, quod non poterat ibidem in agendo proficere, & ex certis aliis causis, quas omittit dicere de praesenti; tutius quo voluit, a se in Ecclesiam Dei posuit in securo, ut melius & liberius quid inde super negotiis Ecclesie deberet agere, provideret.

Et cum dicitur, quod ad praedictum castrum Panicoles non est satis accessus; Respondet quod contrarium magistra eorum experientia demonstrat: cum nec per eum nec per suos steterit, aut flet, quin quicumque volentes pacifice tute possint ad dictum castrum venire. Hi enim qui presentis citationis litteras praegregerunt, fuerunt benigne accepti; in magna libertate & securitate patienter auditi; & cum voluerunt, recesserunt libere & tute. Ceterum cum dicitur, quod scandalum tantum est, quod attentio ipsius Ecclesie universalis factu praesenti, nulla ratione potest de congregatione factum removeri, nisi praedicto domino Papa cedente, mortuo, vel exilio, etiamsi haberet verum jus in papatu: Respondet scem dominus noster Papa, quod licet praedicta careant sufficientia veritatis, nihilo-

minus tamen ipsa, ut verus pastor Ecclesie universalis compatiens fuit, & est paratus viam renunciationis prosequi, praecedentibus praedictis per eum, ut praedictur, datis, vel earum altera, aut aliqua alia rationabili ad dictam unionem Ecclesie consequendam.

Item, ad id quod asseritur, dominum nostrum esse diffamatum de crimine schismatis, seu haerese ejusdem: Respondet, quod apud bonos & graves non fuit, nec est de praedictis criminibus diffamatus: licet nulli, & inimici sui, & Ecclesie schismatici, vel haeretici, quorum multi per eum repellant se offensos, vel quia eorum excessus representat, vel quia suis inordinatis ambitionibus non satisfecit, conati fuerunt, & conantur contra Deum & veritatem sibi detrudere, & ipsum pro viribus.

Postremo cum in praesenti citatione continetur, quod convenientes in unum canonicos convocati, & representantes ipsam universalem Ecclesiam dixerunt, &c. Respondet idem dominus Papa, quod praedicti congregati in Constantia non sunt generalis Synodus, nec universalem Ecclesiam representant; cum sint excommunicati, ac omnibus Ecclesiasticis dignitatibus, gradibus, auctoritate, & jurisdictione privati, & per consequens nullas partes iudicii poterant assumere, neque possunt, sicut nec etiam jurisdictionem aliquam exercere; praecipue cum minor in majorem, & maxime in Papam, quem nec iuris auctoritas, nec rationis debicium, nec alicujus obligationis necessitas ad hoc ardeant, adum imperiosum enarctore non possit. Quod bene claruit Theoderici Regis temporibus; dum patres a principe pro Concilio convocati eidem catholice suggererunt, Papam, & non alium, etiam cum de sua causa agitur, esse accusatorem de haeresi, debere Synodum convocare. Et in sacro Chalcedonensi Concilio, dum in condemnatione Dioscori Patriarchae Alexandriae propter hoc quod Papam iudicare praesumpserat, prioris sceleris maculas, videlicet sanctorum haeresim iniquitatem, Dioscorus ipse dicitur transcendisse.

Insuper constat manifeste, quod ad praesentes in dicta congregatione tunc suspecti eidem domino nostro Papa: plures enim ipsorum fuerunt & sunt in schismate felix recordationis domini Clementis VII. ejus praedecessoris ac sui in Dei Ecclesia ad veritatem, obedienciae intrinsecis; & multi alii se ab ejus obedientia subtrahentes ipsum in Avenione in suo palatio obsequium & captum diutius tenuerunt; & deinde adversus eum, & praedictam Ecclesiam conspirantes in congregatione Pisana enormiter excederunt: quorum plures hodie existant praedictae congregationis Constantiensis principales.

Et posito quod pro unionis matris Ecclesie vel alias idem dominus noster Papa deberet in loco aliquo convenire, notum est quod in civitate Constantiensis, qua est sub dominio & potentia domini Sigismundi dicti, domino nostro Papa ex notoriis causis suspecti: non possent stare tute, nec ad ipsam tute accedere; cum ad eam non valerent, nisi per terras & loca principum alterius partis, vel ab ejusdem domini nostri Papae obedientia subtraherent, accessus haberi: nec in tam brevi termino, grandi distantia civitatis Constantiensis praedictae, statu ipsius domini nostri Papae, ac periculis magna antiquitate pensatis.

Demum quia dicta Constantiensis congregatio dicitur, quantum in se est, licet falso, eidem domino nostro Papa crimina schismatis & haeresis imponere, ac ipsum de sanctorum schismatis & haeresis diffamare, cujus contrarium in veritate consistit; quod utique faciunt, ut ex his factis occasionibus contra eum in Romanam Ecclesiam insurgant; ipse vero, qui sub illius nomine praesidet Ecclesie, cujus fidei nullam unquam haeresim fovit, contra praedictorum moribus venenosos seipsum in Romanam Ecclesiam numerando dicit, & etiam proficitur, quod in veritate fidei, & veritate Ecclesie Catholicae semper fuit, & est, semperque se fuisse & permanisse firmiter credit, nec ab aliis unquam modo aliquo devolvit, sicut nec deviare intendit; nec favorem schismati & haeresi aliquo modo dedit, sicut nec dare intendit; immo semper tenuit, & tenet, firmiterque credit & credit

a. P. P. f. o. l. l. i. s. m. u. n. d. i.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

posito; quod deliberatio utrorumque compromissariorum concurrat ad unam & eandem personam assumendam ad papatum. Postea vero dicti compromissarii, videlicet utrique ad partem suam, & per se, ante actum electionis faciant scribi in instrumentis authenticis deliberationem per se habitam de eligenda illa persona. In qua quidem deliberatione concurrant vota omnium, vel majoris partis compromissariorum cujuslibet predictarum duarum partium; & per aliquas medias personas utrique parti notificari instrumenta dictarum deliberationum. Quibus quidem notificationibus factis, compromissarii alterius partis eligant personam concordatam, antequam fiat cessio, & postea fiat cessio: Qua cessione facta, statim eligant nostri Papae dictam personam concordatam; & statim post haec eodem tempore fiat presentatio utriusque electionis separatiim ipsi electo. Qui quidem electus acceptet papatum, & exinde pro vero Romano Pontifice habeatur. Et ad hoc ut dicti compromissarii non possint negotium dilatare, teneantur restrictio contenta in cap. *Ubi major periculum. §. Parum de elec. lib. 6.* hoc addito, quod cum ipsi electores iuxta tenorem dicti §. pervenerint ad visum panis, vini, & aquae tantum, ut in dicto cap. continetur, & sic perseveraverint per decem dies, quod non eligant Papam, ex tunc vero ministratur eis, nisi panis & aqua.

Ad ditio facta ad practicam supra proximam. Et pro breviori expeditione dicti negotii ad Dei servitium & animarum salutem, placet eidem domino nostro designando numerum compromissariorum, de quibus fit mentio in practica per ipsum oblata, ad hoc condescendere: videlicet, quod compromissarii de suo consensu per dominos Cardinales eligendi sint sex: per illos autem dominos, qui in alia obedientia se Cardinales faciunt nominari, si de totidem pars alia non contentat, sint octo, vel decem, aut si voluerint, duodecim. Praeterea volens idem dominus noster ad designationem loci venire, de quo secundum dictam practicam est concordandum, offert locum & loca idonea infra suam obedientiam assignare, cum sufficientibus securitatibus; quae loca si pars alia accepto noluerit, licet multis attentis ea non debeat refutare; nihilominus placet tamen eidem domino nostro condescendere ad acceptandum Massiliam cum sancto Victore, Niciam cum Villa franca, vel Saonam; non obstantem quod sint in alia obedientia constituta; dum tamen de sufficientibus securitatibus sit provisum.

Alia practica concessa in Paniscola per dominum nostrum Papam, cujus tenor in sui forma talis est. Ubi aliqua ex dictis practicis per eos nullatenus acceptetur, ad magis exonerandum conscientiam nostram, & ut Deus & mundus cognoscat, quod non stetit nec fiat per nos, quin uno vero in Dei Ecclesia habeatur, & Deus in extremo judicio requiratur de rebus illorum, qui turbant, seu impediunt pacem Ecclesiae; parati sumus renunciare juri nostro verissimo, quod in papatu habemus, si illi, qui in parte alia se dicunt Cardinales, & alii de congregatione Constantiensi, sublato per prius impedimento Pisano iuxta formam praemissa (schedules), de mandato domini Sigismundi per supradictum dominum Episcopum Zamorensis nobis traditis acceptaverint practicam sequentem, videlicet:

Quod per nos, cum consensu venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & etiam approbante sacro Concilio, quod continuatur, ubicumque nos fuerimus, eligantur tres personae; & per illos qui in alia parte se dicunt Cardinales, cum consensu dictae congregationis, eligantur totidem personae, vel plures, si plures voluerint; quae omnes personae sic electae habeant convenire in uno loco securo, & intrare conclave sub tuta, & fideli custodia; quas personas nos de plenitudine potestatis, tollendo processus, & sententias, quantum ad actum electionis requiratur, habilitabimus meliori modo & forma quibus poterimus, in quantum claves Ecclesiae se extendunt. Quibus omnibus per nos cum consensu dictorum S. R. E. Cardinalium, & approbatione nostri sacri Concilii, dabitur potestas eligendi

Ad summum Pontificem, post cessionem nostram; sic quod illud, quod omnes, vel major pars personarum cujuslibet partis faciat, sit firmum & validum. Et si personae electae per illos vocatos Cardinales, & alios partis adversam acceptaverint simpliciter potestatem per nos eis, ut supra continentur, concessam, procedant omnes simul, facta cessione nostra quae fieri habeat, & non ante, quando dictae personae omnes esse clausi in conclavi sub tuta, & sufficienti custodia: & juraverint, & alias se obligaverint, procedere fideliter cum effectu in negotio, prout fuerit concordatum. Si autem dictae personae alterius partis acceptaverint potestatem per se, & in quantum, quod tunc personae ipsius partis protestentur publice, vel secreta, quod in quantum personae alterius partis intrantur potestati catholice, in tantum cum ipsis intendant procedere, & simul eligere; in quantum autem committuntur potestati non veram, non intendunt cum ipsis eligere, sed tantum iuxta veram potestati inmitti, & secundum illam procedere, & eligere verum Papam.

Et ut negotium acceleretur, si detur ad illos, ad quos spectabit, modus, quod secure possint ire, stare, & redire; dabimus plenam potestatem certis personis Deum timentibus, quae accedant statim, habitis securitatibus, ad dictam congregationem Constantiensem vel ad alium locum, si in alio loco fuerint personae habentes potestatem a dictis assertis Cardinalibus, & ad dictam congregationem; quae persone per nos mittendae, vel major earum pars possint concordare de Massilia cum monasterio sancti Victoris, aut de Nicia cum portu de Villafraanca, seu de loco de Monacho cum alio loco propinquo, vel de Saona, aut de Pisis cum Liburnio, seu de Civitate Vetula cum aliquo loco propinquo, pro aliqua expeditione predictorum; & de securitatibus, & custodia fidei conclavis, & de numero personarum quae eligere habeant, & de modo conclavis, & de tempore conventionis; necnon de securitatibus sufficientibus pro nobis, & nostris, si personaliter vellemus in dicto loco esse; & si nollemus, aut essemus infirmitate corporali impediti, pro nostro vel nostris procuratoribus. Quae omnia per dictas personas concordata, & obligata, quantum ad nos spectabit, promittimus auxiliante Domino adimplere. Nulli ergo, &c.

Ad prosequendum autem negotium unionis Ecclesiae dominus noster Papa jam ante presentationem praesentis citationis predictam, non obstantibus persecutionibus, ac injuriis (proh dolor) sibi, & Ecclesiae illatis, & quae continue inferuntur, delibavit suos Apostolicos nuncios in brevi mittere ad congregatos Constantiam, ut in ultimo de supra inferis practicis continetur. Super quorum expeditione continuam & pervigilem adhibet curam, taliter ut hinc iter adsumant celeriter, de intentione sua super dicto negotio plenius informati, ac sufficienti potestate muniti; ut apud Deum, ac sufficienti Ecclesiae reddatur rationem, a qua vis culpa & negligentia super dicto nefando schismate immunis habeatur & liber: agnoscantque Christi fideles, quod per dictum dominum nostrum Papam non stetit nec fiat, quominus Dei Ecclesia consequatur desideratissimam unionem.

Quae fuerant acta locis diebus, mensis, & anno praedictis, praesentibus reverendissimis in Christo patribus, & dominis, dominis Carolo sancti Georgii ad Velum aureum, Alphonsio sancti Eustachii, & Petro sancti Angeli, S. R. E. Cardinalibus supradictis; necnon dominis Guigione Flandini protonotario, Francisco Romeo secretario, Petro Cornelio subdiacono dicti sanctissimi domini Benedicti, Francisco Davanda, Erhemeno & Dale auditors & Simone Salvatoris, & Jorolvo Garzia, & Juliano de Sola superioris nominatis, ad haec pro testibus vocatis specialiter, & rogatis; ac meo Raymundo Bajuli notario infrascripto.

Subscriptio notaril.

Signum meo Raymundi Bajuli, secretissimi domini Arragonum & Siciliae Regis secretarii, rebusque auctoritate notaril per totam terram & conditionem ejusdem, qui praemissis omnibus & singulis

M. M. non
anquam
dicitur
quomodo
sunt clausi.

M. M. non
anquam
dicitur
quomodo
sunt clausi.

M. M. non
anquam
dicitur
quomodo
sunt clausi.

ANNO
CHRISTI
1417.
M. CXLVII.

ANNO
CHRISTI
1417.

gulla, dum sic, ut praeiudicetur, aperitur & se-
rent, una cum praeiudicatis testibus praesens fe-
ret, easque sic fieri vidi. & in vocam
recepti, posteaque in mundum atriens, per aliam
scribi feci in duobus pergamentis cum quadam mem-
brana pergamentis iunctis. In quorum primo sunt
centum & septem litterae duntaxat, & non plu-
res; quarum ultima incipit (*Enim cum aliis*) &
finit (*rationabilem viam.*) In secundo vero dicto-
rum pergamentorum sunt nonaginta tres litterae tan-
tum, quarum prima incipit (*Reverendissimi*) &
finit, *quod Rex.* Et de rivo clausi cum raris &
correctis. In primo pergamento in lineis 44. exqui-
re, & 45. *Apostolica curia*, & 46. *litterarum no-*
strarum, & 75. *utilitatem ipsas*, & 74. *sancti*
veram, & 76. *linea secundi pergamenti, conve-*
vandum, &c.

Instrumentum executionis in personam facta.

In nomine Domini, Amen.

Ex eodem
collectione
& duobus
mss. Gu-
ma.

PER hoc praesens publicum instrumentum con-
stituitur evidenter, quod anno a Nativita-
te Domini millesimo quadringentesimo decimo se-
ptimo, indictione decima, die vero Jovis vige-
sima prima mensis Januarii, de mane ante meri-
diem, infra octavam & undecimam horas, vene-
rabilibus & circumspicuis viris dominis Lambertode
Scipite, priore conventuali prioratus de Bertreya
ordinis Cluniacensis, Leodiensis diocesis, & Ber-
nardo de Plancha sacrista monasterii sancti Crucis
Burdigalensis, ordinis sancti Benedicti decretorum
doctoribus; a sacrosancta & generali Synodo Con-
stantiensi ad infra scripta faciendum nunciis, una
cum aliis venerabilibus & circumspicuis viris do-
minis Emerico de Arcis priore sancti Benigni,
Augustensis, licentiaro in decretis; & Jacobo de
Cerratensis cantore Taurinensi jurisperito in Der-
tusa; ex ordinatione illustrissimi principis domini
Alphonso Arragonem & Siciliam Regis, ad cante-
lam & securitatem remanentibus specialiter depu-
tatis, in castro, seu loco de Paulicola Dertusensis
diocesis, coram domino Benedicto Papa XIII. sic in
sua obedientia occupato, pro tunc in quadam au-
la dicti castri in quadam sede ad dandam publicam
audientiam sedente; ubi tunc venerunt praesens
fuerunt & adstantes sui inter alios; videlicet Car-
olus sancti Georgii ad Velum Aureum, Alphonso
sancti Eusebii, & Petrus sancti Angeli diaconi
Cardinales, ac Guigo Flandini protonotarius, Guil-
lelmus Vasionensis, Didacus Carthaginensis, Ro-
dolphus Giennensis, Episcopi: Petrus Cornolis sub-
diaconus, Franciscus Romea secretarius, frater
Petrus de b Padula monachus, Franciscus de Ran-
da donatus monasterii Portecill, ordinis Cartusien-
sis; frater Rodericus de Luna, commendator Mon-
tissol, ordinis sancti Joannis Hierosolymitani; c
Gyemerus Dobe auditor, d Carolus Casim, Julia-
nus de Sola, clericus cameram dicti Benedicti, &
Simon Salvatoris decretorum doctor, familiares e-
jusdem Benedicti, atque copiosa & magna popu-
li multitudo; in nostrorumque publicorum notario-
rum, testiumque infra scriptorum ad haec speciali-
ter vocatorum & rogatorum praesentia personaliter
convenit idem dominus Lambertus & Bernardus
communiter & divisim, animo & intentione exse-
quendi, nomine & pro parte ipsius sacrosanctae
Synodi litteras citatorias, veris plumbeis bullis eju-
sdem sacrosanctae Synodi bullatas, sanas, & inte-
gras non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua
sua parte suspectas, ut prima facie apparebat, per
ipsam sacrosanctam decretas, & fulminatas, in eorum
manibus tenentes & habentes, ac uterque eorum
habens, & tenens, ipse dominus Lambertus & Bern-
ardus talia verba in effecta: Reverendissimo pa-
tri, anno Domini mccccxvii. quinta die mensis
Decembris, in civitate Constantiae Moguntinam
provinciae, in domo fratrum Minorum, per re-
verendos patres dominos praesidentes omnium na-
tionum sacrosancti generalis Concilii Const-
antiensis, in praesentia deputatorum, & notario-
rum, hoc praesens mandatum fuit exhibitum

b. M. P.
dolo.

o. M. P.
m. M. b. c.
Cartholus.

o. M. P.
m. M. b. c.

cum precepto, & mandato, ut facerem sequen-
tia. Primo hoc praesens citatorium vobis lege-
rem. Secundo ut illum exsequerem.
Quantum ad primum incepit legere dictas lit-
teras citatorias, quas publice, alta, & intelligibili
voce de verbo ad verbum continuavit, taliter quod
lecto hujusmodi ad auditum dicti Benedicti & alio-
rum in dicta aula existentium, & circa lecturam
hujusmodi diligenter advertentium poterat veni-
milliter pervenire. Quarum quidem litterarum te-
nor sequitur, & est talis:

Sacrosancta, & generalis Synodus Constantiensis,
universalem, &c. ut supra. Dumque, ipse cita-
tionis lectura feret, ut praesertur, & fieret men-
tio de haeresi & schismate praedicti Benedicti, ipse
movendo caput semper respondebat, *Non est ve-*
rum, vel *fallum est*; & semel respondens, *men-*
tionatur. Praesertimque litteris citatoriis, sicut praer-
teretur, lectis, dictus dominus Lambertus ad exe-
cutionem earundem litterarum procedens, quam-
dam papyri schedulam sub tenore: Et idcirco ego
Lambertus de Scipite, prior conventualis de Ber-
treya, ordinis Cluniacensis Leodiensis diocesis,
decretorum doctor, mandatis ipsius sacrosanctae
Synodi obedire volens, Vos dominum Benedi-
ctum Papam XIII. sic in vestra obedientia nun-
cupatum, prius lecta coram vobis praesentem ci-
tationem alta & intelligibili voce, publice, ci-
tato, peremptorie, ac uno dicto peremptorio pro
omnibus, ad comparandum personaliter in Ec-
clesia cathedrali Constantiensi, in loco sessionis
ipsius sacrosanctae Synodi, ad diem videlicet se-
ptuagesimam a die praesentis citationis, quam
nunc facio quem terminum pro primo, scun-
do, & tertio peremptoris terminis assigno ad
videndum, & audendum super praemissis om-
nibus & singulis, & maxime super crimine schi-
smatis & haeresis praedictorum, tanquam super
notariis, aut alias procedi per eandem sacrosan-
ctam Synodum ad omnes & singulos actus & ar-
ticulos iudicii seu causae hujusmodi, utque ad
distinguitam sententiam inclusive; & audendum,
sententiam proferri videndum, & audendum,
prout juris fuerit, & prout utilitati praedictae
universalis Ecclesiae visum fuerit expedire. In-
stituendo vobis, & publice, prout etiam per ean-
dem litteras intimatur, quod si veneritis, si-
ve non, per eandem sacrosanctam Synodum,
vestra absentia divina repleta praesentia, contra
vos super omnibus & singulis praemissis per ean-
dem sacrosanctam Synodum usque ad sententiam
distinguitam inclusive procedatur; prout ad uti-
litatem ipsius universalis Ecclesiae, mediante
iustitia, videbitur faciendum, ut hic in supra-
dicta nunc vobis lecta citatione latius contine-
tur. Et insuper requiro & rogo omnes & singu-
los protonotarios, notarios, ac tabelliones hic ad-
stantes, quod de praedictis omnibus & singulis
conficiant unum, vel plura, & tot quot fuerint
opportuna instrumenta, vel instrumenta, con-
iunctam, aut divisim.

Quibus sic peractis, praefatus dominus Bernar-
dus ad similem executionem intendens, & praer-
mittens verba infra scripta; videlicet: Reveren-
dissime Pater, per commissio hanc recitate per do-
minum & collegam meum existit mihi facta: qua-
propter ut illius obedientiam parere voleas man-
datis sacrosanctae Synodi, intendo procedere ad ean-
dem, seu similia, ad quae dictus collega meus per
ordinem processit.

Hujusmodi litteras citatorias similes praefatis lit-
teris per eundem dominum Lambertum, ut praer-
fertur lectis, aperiens, easque publice legere vo-
lens, praefatus Benedictus interrogavit, an litterae
ipsae essent ejusdem tenoris cum litteris ante le-
ctis; cui per eundem dominum Bernardum tunc res-
pondit, quod sic; illeque Benedictus tunc res-
pondit, quod sic habebat eas pro lectis. Tuncque
incontinenti idem dominus Bernardus duas, unam
in Latino, & aliam in suo vulgari, ut dominus mi-
lites & armigeri plures non litterati adstantes, &
pro testibus eorum aliqui inferioris dignitatis religiosus
singula intelligere possent, alte & intelligibiliter
le-

Urin. G. de
no. 2217.

ANNO
CHRISTI
1417.

legit. Quarum schedularum tenores subscribuntur. A
 & prima schedula in latino descripta tenore
 talis est: Et iactico ego Bernardus de Planca sa-
 crista sancte Crucis Burdegalensis ordinis sancti
 Benedicti decretorum doctor, mandatis ipsius sa-
 cro-sancti Synodi obedire volens, Vos dominum
 Benedictum Papam XIII. sic in vestra obedientia
 noncupatum, prius lecta coram vobis presenti
 citatione, alta & intelligibili voce publice cito,
 & peremptorie, ac uno edicto peremptorio pro
 omnibus ad comparandum personaliter in Eccle-
 sia cathedrali Constantiensi in loco sessionis ip-
 sius sacrosanctae Synodi ad diem videlicet le-
 ptagesimam a die presentis citationis, &c. ac
 supra in alia.

Alius vero schedula in vulgari descripta sequi-
 tur tenor in hunc modum:

Item hac
 si schedula
 superius
 edita est
 cum hac
 concordetur.

Molt reverent paire. Justa causa es, que los
 que son appellato per testimonis, fian certifi-
 cat, cum assi aya cavalliers, que per ventura non
 entende la Latine, los quales se deven pareire
 pour testimonis, majorem con san assi trames,
 per lo molt clar seignour Roy d'Arragon e tres
 Crestien, & una sancte & molt aulte columna de
 la unione de sancta maire glesia, el qual an refer-
 ri nostra execution per so in lang maternal a lor
 intelligibile intende a retornar ma exetution,
 Yo Barnart de Planca sacrestain de sancte Cros de
 Bordeaux, de l'ordie de saint Benedit, doctor en
 decret, per virtut de la bulle present del sant
 Concilli general de Constancia, vos molt reverent
 paire mesier Benedit Papa XIII. appellat en votre
 obedientia citi, & perentoriament, e una citation
 perentoria per totas otras citations, que vos com-
 parentia personalmente en la glesia cathedral de
 Constancia, en lo loch de la session de san Con-
 ceilli, a septanta jora de quest jora present: lo
 qual terme pour le prime, seгон, tres terme pe-
 remptori vous assigni, sobre lestans contegnades
 en la dicta bulla, & majorem sobre le crimi
 de scisma, e de hyregia: & a vesir, & ausir pro-
 cedir ausi con sobre notori; & plus a vesir pro-
 cedir a totos & singlos ados & articulos de intima-
 ment, entro y a la sententia definitiva: e vesir,
 e ausir donar la dicta sententia seгон que sera vi-
 sta faldor de dirt, e a utilitat de la gleya uni-
 versal: denuntiendo a vos molt reverent paire,
 que si vos anats a Constancia, o no y anats, non
 contrestant vestra absencia, sera procedit contra vos
 per lo sant conceilli sobre la causis contas de so-
 bre dites, e a donar sententia definitiva, ay si com
 fara util a la universal gleya meranjan justitia.
 Et de totas a questa causis, e quascunne de lor
 vos protonotarios, notarios, a sy presents, & qua-
 sains de vos requiri far uno, o dos instruments, o
 tant e serant necessari & totas otras personas de
 qualque dignitat, o condicion que han requiri
 per testimonis tant com saran necessari.

Quibus quidem litteris & schedulis per predi-
 ctos Lambertum & Bernardum, sicut prefertur,
 lectis & publicatis, dictus Benedictus ante rece-
 ptionem copiarum litterarum citatoriarum, & sche-
 dularum predictarum sibi per honorabilem virum
 dominum Raymundum Bajuli prefati illustrissimi
 domini Regis Aragonum secretarium, ac per di-
 ctiones & terras ejusdem domini Regis notarium,
 in presentia nostrorum notariorum subscriptorum
 realiter exhibitorum, respondit per talia verba,
 vel eis in effectu similia: Quia in dicta preten-
 sa citatione multa continentur magna & ardua
 qua indigent magna deliberatione, ad presens
 non possumus plene respondere. Nihilominus
 tamen habita deliberatione cum fratribus nostris
 Cardinalibus respondebimus infra breve tempus.
 Et etiam requirimus omnes protonotarios, sed
 non est hic nisi unus, ac notarios presentes,
 quatenus nullas eorum super lectis & petitis per
 istos dominos, nisi per nos plene responsum su-
 rit, claudat instrumentum.

Et subsequenter idem Benedictus quamdam aliam
 longam materiam intravit, verba sua in longum
 protraendo, & in effectu se exaltando, qualiter

non esset, neque falsus hereticus, neque schisma-
 ticus, & quod semper libenter vidisset unionem
 la Dei Ecclesia, mediis tibus practicis suis.

Quibus sic per dominum Benedictum dictis, pre-
 fatus dominus Bernardus dixit, quod suam requi-
 sitionem de censura instrumentorum non admitti-
 bat, immo contradicebat: prefertim cum respon-
 sum dicti Benedicti incertitudinem temporis propter
 verbum, breve contineret: & requirebat, ut supra.

Tuncque dictus dominus Lambertus, requisitio-
 nibus & rogationibus de instrumentis sicut superius
 predictis in dicta schedula contentis nihilominus
 requisivit, & rogavit, ut supra: fuitque protesta-
 tus, quod cum responsum dicti Benedicti sic, ut
 prefertur, datum, esset incertum, ipsum praestolari
 non intendebant, sed post prandium recedere.
 Et super his, & omnibus aliis praemissis iterato,
 ut supra, petite instrumenta. Tuncque continen-
 ti, ipse Benedictus dixit, se praemissa per eum pro-
 lata non dedisse pro responso, sed infra paucos dies
 vellet dare responsum sufficiens. Super quibus om-
 nibus & singulis praedicti domini Lambertus & Ber-
 nardus, conjuncti & divisim, petierunt, & uterque
 eorum petiit sibi fieri a nobis notariis subscriptis,
 & quolibet nostrorum, unam vel plura publica in-
 strumenta, hoc, quot fuerint opportuna. Et sic
 praedicti domini Lambertus & Bernardus, inclinatis
 capitibus abinde recesserunt, profertim dominus
 Lambertus hac verba; Dominus sit vobiscum; quia
 dominus nobiscum est.

Acta fuerunt hac anno, indictione, die, men-
 se, hora, & loco quibus supra. Presentibus ibi-
 dem strenuis domini Raymundo Xacinar, & Ludovico
 de a Ponconibus militibus, ac honorabilibus, & Lu-
 dovicis viris Guillelmo Raymundi Call, & Be-
 rengario de Villa Leonis, domicellis; Joanne Leo-
 nardo cive Barchinonae, necnon magistro Meynardo
 de Crakenberg litterarum Apostolicarum scriptore,
 & Joanne de Freraces, clerico Leodiensis diocesis,
 & aliis quampluribus testibus sicut dignis, ad praemissa
 vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Theodericus Bartenosen litterarum Apo-
 stolicarum scriptor, clericus Leodiensis diocesis,
 publicus Apostolica & imperiali auctoritatibus no-
 tarius, quia praemissis omnibus, & singulis, dum
 sicut praemittitur, agerentur, & serent, una cum
 dominis Joanne & Meynardo notariis infra scriptis
 ac testibus, & aliis superius nominatis interfectis;
 ideo hoc praesens publicum instrumentum per eos-
 dem notarios & me in notam receptum exinde
 confecimus: quod manu mea propria scriptis, signo-
 que & nomine meis consuets signavi rogatus &
 requisitus, in fidem & testimonium omnium &
 singulorum praemissorum.

Et me Joanne de Tempore, clerico Meldensis
 diocesis, publico Apostolica & imperiali auctori-
 tibus notario, qui de praemissis per me una cum
 honorabili magistro Theodorico notario praescripto
 in notam sumptis praesens publicum instrumentum
 inde confectum signo quo adhibis instrumentalis una
 cum nomine, & subscriptione meis uti consuets
 signavi in haec & in testimonium veritatis praemissorum
 requisitus.

Et ego Meynardo Crakenberg litterarum Apo-
 stolicarum scriptor, clericus Mindenensis diocesis,
 publicus imperiali auctoritate notarius, quia praemissis
 omnibus & singulis, dum, sicut praemittitur,
 serent & agerentur, una cum honorabili magistro
 Theodorico & Joanne notariis praescriptis testibus
 que, & aliis superius nominatis interfectis; ideo
 hoc praesens publicum instrumentum per eos-
 dem notarios & me in notam receptum exinde
 confecimus, quod signo & nomine meis consuets
 signavi, rogatus & requisitus, in fidem & testimo-
 nium omnium & singulorum praemissorum.

Post quorum quidem instrumentorum lectionem,
 & relationem, ut praemittitur, factos, magistri
 Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis promo-
 tores & procuratores hujus sanctae Synodi, de praemissa
 relatione, & lectione, ac omnibus aliis &
 singulis, nomine quo supra, sibi fieri petierunt a
 dominis protonotariis, & notariis hujus sacrae Synodi,
 publicum & publica instrumenta, praemissa-
 que instrumenta, ac ipsam relationem apud ea re-

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

registrar. Praefentibus ibidem reverentissimis in
Christo patribus & dominis, dominis S. R. E. Car-
dinalibus, Illustrissimo ac serenissimo principe do-
mine, domino Sigismundo Romanorum & Ungarie
Rege, necnon principibus, ac regum, ducum,
comitum, nobilium, prelatorum, universitatum
Austriarum, communitatum Ambaxiatoribus, & aliis
Christi fidelibus in numero copioso.

SESSIO XXXI.

In vices
indivisa.

De Martii ultima supradicti mensis Martii.
in Ecclesia majori Constantiensis fuit sessio ge-
neralis celebrata; in eadem sessione fuit dictum
officium Missa de Spiritu Sancto per reverendissimum
patrem dominum Martinum Episcopum Apeninensium
reverendissimus vero pater dominus Joannes E-
piscopus Osiensis, sancta Romana Ecclesia Cardina-
lis, hujusmodi sessioni presidebat. Litanis autem &
alii orationibus completis per dictum dominum pra-
esidentem, mox solis pontificalibus indutum, leg-
bantur per dominum Antonium Episcopum Concor-
diensium, & Petrum de Polonia, sacrosanctus ea que
sequuntur.

Monitorium contra Comitem Virtutum.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis in Spi-
ritu Sancto legitime congregata, universalem Eccle-
siam representans, universi Christi fidelibus salu-
tem & omnipotentis Dei benedictionem.

Dilecti, cum ad audientiam nostram perveni-
ret, fama publica referente, quod nobilis vir
Philippus comes Virtutum, nonnullique alii in hac
parte commissarii & officiales sui ipsas de mandato
per offensam, ac ratam & gratam habendo, contra
venerabilem fratrem Albertum Episcopum Asten-
sam, patrem & pastorem animarum suarum, cui obe-
dientiam & reverentiam debitas facere tenentur,
& qui una nobiscum in hoc sacrosancto Concilio ge-
nerali extra humiliter supportati; ac de speciali
licentia nostra ad suam se transiit Astensem Ec-
clesiam, nulla sumpta occasione iusta, temerario &
iniuste in dictum dominum Episcopum vi armata,
ante sacrosanctum, manus iniicientes violentas eandem
ingominose ad captum, quod Petrus dicitur, dicta
cruciatibus Astenis perdidit, ibique carceribus
manciparunt & detinuerunt, prout delinquit etiam
incarceratum de presentibus, sacrilegium & excommuni-
cationem, aliasque censuras Ecclesiasticas & penas
iuris & constitutionis provincie Mediolanensis Ec-
clesie, cuius dicta Astenis Ecclesia suffraganea exis-
tit, circa hoc editas & prolatas, & in partibus
per ordinarios declaratas, damnabiliter incurrendo.
Nos de tantis tamque gravibus excessibus (ut su-
pra fertur) nobis relatis, qui inter cetera ad uni-
versalis Ecclesie reformationem summi hic congre-
gati, ad quos super quiscumque questionibus, si
quas intentare voluistis contra Episcopum prefatum,
habere poterat recursum, non immerito dolentes;
volentes super his inquirere veritatem, ipso Comi-
te, ut dicebatur, procurante per suas manus, ve-
nerabilibus fratribus Papiensi & Novariensi Episco-
pis dari concessimus in mandatis, ut super obiectis
per ipsum Comitem adversus ipsum Episcopum dili-
genter inquirerent veritatem: & vocatis prefato
Philippo comite, & qui ferunt evocandi, de pra-
missis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis,
universi, simpliciter & de plano sine strepitu &
figure iudicii se diligentius informarent. Et si di-
ctum Episcopum in aliquo culpabilem reperirent,
ipsum sub sua custodia retinerent, ac retinere fa-
cerent, donec a nobis, seu Romano sa-
cro Pontifice haberent in mandatis; necnon in-
formationem hujusmodi in scriptis fideliter redderent,
sub eorum a clausis sigillis, ad nostram presentiam
transmitterent, ut inde super hoc consultus agere
voluerimus. Si vero per informationem eandem di-
ctum Episcopum minime culpabilem reperirent, ipsum
sacrotranspente libertate gaudere. Casus quidem con-
cessimus mandati tenorem hic haberi volumus pro
suffraganter expresso. Verum postmodum nonnullorum
fide dignorum relatione percipimus, quod littere

nostra super hujusmodi concessione mandata emissa
non fuerunt, dilige Episcopi propterea super pra-
missis procedere minime voluerunt. Nos igitur sa-
crotranspente prius summaria informatione auctori-
tate vestra facta, attendentes quod subditi in coram pra-
elato, & laici in clerico nullam habent iurisdictionem
& potestatem, & quod praemissa in libertate ecclesi-
astica & pastore dignitate vitandam non modicum
& scandalum plurimorum reddere dignoscuntur;
notantes hujusmodi offensam (sicut nec debemus) sed
diffinitionem transire; & licet contra praedictas com-
missionem, eiusque commissarios & officiales, in pra-
missis possessionis juris, libertatem exercere, tamen ad
eos magis convincendos melius agere volentes, com-
missionem infrascriptis fratribus nostris, vel eorum
aliovi, quod si per summariam informationem, quod
ad ipsum comitem, eiusque commissarios & officia-
les tunc non parat accessus, constitutus; ne propte-
rea tanti tamque graves excessus nostri committenti-
bus oculis remaneant impuniti, per hoc praesens pu-
blicum edictum legendum & publicandum, ac in val-
vis majoris Papiensis & Novariensis, & Asten-
sibus Cathedralibus affigendum, dictum Philip-
pum comitem, eiusque commissarios, officiales, &
quoscumque alios, qui culpabiles fuerint in praemis-
sis, in eos & eorum quolibet sub excommunicationis
& interdicti, & in eisdem Ecclesiis, civita-
te Asteni, ac ceteris terris & locis dicta civitati
& eidem comiti subditi quocumque titulo, penis
quas servamus in his scriptis, (si monitionibus mo-
di non paruerint cum effecta) primo, secundo, ter-
tio requiratis & moneratis, quomodo & quas tenore
praesentium requiramus; & monemus, quatenus infra
duodecim dies post liberationem, publicationem & af-
fixionem praesentium, ut supra faciendas, immediato
sequentes, quorum duodecim dierum quatuor pro
primo, quatuor pro secundo, & reliquos quatuor
dies pro tertio & peremptorio termino ac canonica
monitione praedicta, Philippo comiti, eiusque com-
missariis & officialibus hujusmodi praesentibus & af-
fixionibus; praesentium Episcopum absque quolibet con-
tradictionis obstaculo infra tres menses a die rela-
tationis ipsius coram nobis personaliter accessurum,
& ibidem iuri pariterum, libertati sua absque
diminutione aliqua, realiter & cum effectu offeren-
tes dicto comiti & eiuslibet posteris bonum & bre-
ve iustitia complementum de persona praesati Episco-
pi ministrare. Quod si forsan hujusmodi nostri mo-
nitioni & requiritioni dicto termino parere con-
tempserint, ne propter vicium discrimina dicti Episco-
pi Asteni differatur libertas, & ut percatur
laboribus & expensis; praesatis venerabilibus fratri-
bus Papiensi & Novariensi Episcopis, fratribus pro-
pe dictam civitatem Astensem ad duas diuitas se-
cundum consuetudinem patria communitatis & man-
damus; quatenus simul, aut ipsorum alter qui pri-
mo fuerit requisitus, post eiusdem termini lapsum
libertate nostra eandem civitatem Astensem, & ter-
ras dominio & loca ad dictam civitatem spectantia
& pertinentia, interdicti sententias incurrisse; di-
cimusque comitem, eiusque commissarios, officiales, &
ipsum personam excommunicationis sententiam eadem
auctoritate incidisse declarant: Ecclesiam vero, ac
etiam civitatem & communitatem ac terras, domi-
nia & loca, praedicta & praedicta, ecclesiastico sub-
iacere interdicto, iuxta constitutionem Papiensis
Concilii, qua incipit, Si qui iudicant, vocatis evo-
candis; in eorumque Papiensi & Novariensi, &
aliis quibuscumque Ecclesiis, tam cathedralibus quam
collegiatis universi, infra Messurum solemnibus, aliis-
que Ecclesiis, populo ibidem ad divina audientium
congregato publice per se vel alios denunciant & cri-
tant, & ab aliis ita denunciantibus & evitari faciant
& permittant tandem, donec a nobis, vel sacro Ro-
mano Pontifice aliud desuper habuerint in manda-
tis. Et si, quod absit, praedictas penas interdicti &
excommunicationis dicti Philippus comes & com-
missarii & officiales praedicti animis contempserint in-
duratis; ad omnes alias penas spirituales & tem-
porales auctoritate praesentium procedere valeant,
quibuscumque aliis penis eis a iure vel ab homi-
ne occasione praedicta ibidem illatis & inferendis,
in suo robore permanentibus; nec ab aliquo absolutio-
nis be-

beneficium, nisi a futuro Romano Pontifice, vel a A. prapendat suas ipsas Ecclesia quomodolibet, praterquam per spontaneum cessum dimittentium, ipsas Ecclesia canonici Apostolica vel ordinaria auctoritate admittantur, quousque ad dictum numerum si deventum: ac decrevis dicta sancta Synodus irritum & inane, si secus super his factum fuerit, aut foret in futurum.

Ex collatione Barberiniana, & mf. Lipsenf.

Die Mercurii ultima supradicti mensis Martii, in Ecclesia Constantiensi, & in loco lessionis, mane hora tertiaram, vel quasi, fuit per Synodum Constantiensem tenta & celebrata sessio publica. Presentibus ibidem reverendissimi in Christo patribus & dominis, dominis miseracione divina Joanne Ostiensi vulgariter Vivariensi, Angelo Prænestinensi Episcopis, Laudeasi, Antonio Bononiensi, Gabriele Senensi, Angelo Veronensi, Thoma Tricaricensi, Guillelmo sancti Marci, Antonio de Chalanco, Simone Remensi presbyteris, Amedeo Salutarum, Ludovico de Filisco, & Lucido de Comite, Diaconis Cardinalibus; necnon serenissimorum, Illustrumque principum Francie, Arragonie, Anglie, Sicilie, Cypri, Dacie, Svecie, Norvegie, & Polonie Regum, & Navarrie, Comitum Fuzi, Clivenis, universitatumque studiorum, & communitatum Ambaxiatoribus. Pro cujus sessionis introitu fuit celebratum officium Missæ per reverendum in Christo patrem dominum Martinum Episcopum Apruntinum de Sancto Spiritu. Quo officio Missæ finito, antequam fuerit processum ad ulteriora, levavit se in medium venerabilis & circumpectus vir dominus Ardecinus de Novaria sacri consistorii advocatus; & proposuit qualiter ad præsens vacaret decanatus Ecclesie Lugdunensis immediate Ecclesie Romanæ subiectus, necnon abbatia N. in civitate Neapolitana similiter ipsi Romanæ Ecclesie subiecta immediate: Et ex quo ipsum dominum Ardecinum, sive Synodus ulque modo non voluit se intrmittere de provisionibus Ecclesiarum, & beneficiorum quorumcumque Ecclesie Romanæ subiectorum; quapropter protestatus fuit nomine dictarum Ecclesiarum, quod non currat tempus contra huiusmodi provisiones fiendas. Qua quidem protestatione facta, & instrumentis petitis per eundem dominum Ardecinum, fuit inchoatum officium litaniarum more solito, & peractum per reverendissimum patrem dominum Joannem Episcopum Ostiensem Cardinalem Vivariensem tanquam seniore de collegio Cardinalium, cum hymnis, Evangelii, antiphonis requisitis ad huiusmodi officium. Quo officio litaniarum completo, de mandato & voluntate ipsius Synodi ascenderunt ambonem prædictum reverendi patres domini Thomas Polton protonotarius de Anglia, & nomine ipsius, & ejus procurator, & Antonius Episcopus Concordiensis nomine ipsius Synodi. Præfatus dominus Thomas protonotarius, ut procurator Regis Anglie, & nomine ipsius, ac sui & omnium aliorum Ambaxiatorum ipsius Regis procuratorum prorellatus fuit, ut in quodam quaterno papyreo, quem ibi produxit, qui propter ejus prolixitatem non fuit lectus, & cujus tenor inferius est insertus.

Datum Constantia, secundo Kalendas Aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, indictione decima, Apostolica Sede vacante.

Decretum super redintegratione Ecclesie Bajonensis.

Scrupsa Generalis Constantiensis Synodus, &c. attendens ad reformationem & redintegrationem universalem, ac etiam omnium cathedralium Ecclesiarum, qua schismate presentidurante habebant vel habent Episcopi derogarum obedientiarum, per quos ipsa cathedralis Ecclesia monstruose in capite & in membris videbantur & videntur gubernari; statuit & ordinat, quod Ecclesia Bajonensis, quæ etiam duo simul per plures annos habuit Episcopos, & inter alios bona memoria Petrum, qui fuit de obedientia Baltasaris, tunc Joannis Papa vigesimi tertii a sua obedientia nuncupati, noviter desectum, & superstitum venerabilem fratrem Guillelmum hic presentem, qui fuit creatus per Petrum de Luna; Benedictum decimumtertium in sua obedientia nuncupatum, deinceps per Guillelmum Episcopum regatur; ac verus Episcopus ipsius Ecclesie, necnon Episcopus Bajonensis unicus censetur, & illi clavis & populus civitatis & diocesis Bajonensis in omnibus consuetis, licitis & honestis, ut eorum vero Episcopo & pastor obediant, & ipsi eorum benigne vice versa petrahtet, prout ad eius Pontificalia officium pertinet de consuetudine, vel de jure. Inhibentes nihilominus venerabili capitulo ipsius Ecclesie, ne ad electionem alicujus loco ipsius desuncti Episcopi ullatenus procedant, sed in illa supersedeant. prout etiam juxta quadam capitula dudum per oratores nostros ex una, & quosdam alios tunc de prædicta obedientia præfati Petri existentis in regno Arragonie fuit descriptum & conclusum, qua quidem capitula per nos solemniter approbata fuerunt. Quodque etiam venerabilis frater Archiepiscopus Auxitavus, cui prædicta Ecclesia metropolitana jura subest, ad confirmationem alicujus electionis forsitan facta, vel fienda, ad provisionem alicujus in Episcopum Ecclesie prædictæ non procedat. Et quia etiam prædictus Petrus, seu Clemens septimus etiam in eadem obedientia nominatus, eius prædecessor, quatuor aliis de quatuor canonicis & præbendis eiusdem Ecclesie, licet in dicta Ecclesia pro parte obedientia dicti Baltasaris numerus canonicorum ab antiquo institutus completus fuisset, prout de præfatis, providit; quibus quidam domino Guillelmo Episcopo & canonicis quatuor assignavit, quod bona immobilia, necnon jura, fructus, redditus, proveniunt & amolumenta ad capitularem mensam dictæ Ecclesie pertinentia, in Castilla & Navarra regnis existentia; & illa etiam ad jus & proprietatem ipsius mensæ reducimus: ita quod ipsi quatuor canonici deinceps possint apud eandem Ecclesiam personaliter residere, ac bonis consuetis & divinis officiis interesse, ac stallum in choro & locum in capitulo cum aliis aliis canonicis dicti habere, ac in omnibus fructibus, redditibus, &c. prædictæ mensæ, ut veri canonici ipsius Ecclesie participare, dicto canonicorum numero non obstanti; quodque nullus in locum alicujus decedantis, aut aliorum canonicorum

Qua protestatione facta, memoratus Antonius Episcopus Concordiensis quoddam monitorium decernendum per ipsam Synodum contra Illustrissimum Principem dominum Philippum comitem Virtutum, & suos officarios, in favorem reverendi patris domini Alberti Episcopi Astensis in Lombardia detenti & incarcerati, ut dicitur, per ipsum dominum Philippum comitem Virtutum, prout in dicto monitorio, cujus minuta ibidem fuit lecta, cujus tenor inferius est insertus. Quo monitorio, sive ejus minuta lecta, ad instantiam procuratoris & promotoris, videlicet Joannis de Scribanis, & Henrici de Piro, fuit responsum per dominum Episcopum Ostiensem nomine totius Concilii, & Placet. Deinde de simili mandato venerabilis vir dominus Petrus de Polonia decretorum doctor legabat unam schedulam missivam dicti domini comitis

ANNO CHRISTI 1417.

1059

JOANNES P. XXIII.

CONCILIUM

SIGISMUNDUS IMP.

1060

ANNO CHRISTI 1417.

Ecclesie unionisque periculo, premissa tam gra- A
vissima Deo ac toti mundo notorie contraria sub
silio dissimulare prolixius, seu preterire non
possimus, quin sub debita reverentia hujus sacri
Concilii Generalis veritatem pro offensione iusti-
tiae dicere cogamur, ne consentire videamur erran-
tibus, dum ad referendum, quae corrigi debent, non
occurrimus, quia error, cui non resistitur, approba-
tur; & veritas opprimitur, cum minime defendatur.

Quamquam enim divinitus sancitum sit, ne sa-
cerdotes Domini in sacra Synodo Indicretis verbis
perturbare audeant, aut quibuslibet tumultuosis
percurrere, oblativisve disceptationibus tumultuo-
sas voces effundere, & ut ait Apostolus; Qui se
putat religiosum esse, & non refrinat linguam suam,
sed seducit cor suum, hujus vana est religio; cultum
enim suum iustitiae perdit, quando silentia iudicii
obstreptentium turba confundit, dicente propheta,
Erit cultus iustitiae silentium. Quodque licet pro bo-
no unionis & honore Concilii deliberatum fue-
rat in nationibus, & a concursu, & observatum
in Concilio pro lege diutius, quod in sessionibus sac-
rae Synodi nihil penitus proponeretur, aut dice-
retur, nisi prius in nationibus fuerit concordatum,
dicti tamen praesens Ambaxiatores adversarii, illi
non obstantibus, sed praeter & contra premissa in
Concilio, tertia die mensis Martii jam instantis,
sibi sunt proponere & publicare quaedam materias,
de quibus supra & infra fit mentio, & prout in
eisdem per ipsos popositis liquet evidenter. Inter
cetera vero dicitur, quod licet Rex Angliae & re-
gnum suum unam nationem representare valeat,
sicuti quaedam nationes particulares, etiam Regem
appropriatum non habentes, actamen de jure non
habent, nec habere debent, vel possunt Rex Angliae
& regnum suum representare vocem seu auctori-
tatem representativam quartae aut quintae par-
tis Christianitatis, sed totius obedientie Romani
Pontificis, quae debeat aut possit de jure equipara-
ri in Conciliis generalibus vel seu auctoritati to-
tius Italiae, vel totius Galliae, vel totius Hispaniae,
totius Germaniae, quae sunt quatuor nationes prin-
cipales; & ad premissa fundandum inter cetera
tres causas h immo veritas allegant principales.

Primo, quod Benedictus XII. in Extravagante
Pas electionis, ubi ordinat obedientiam papalem in
quatuor generales partes, sive nationes, videlicet
in Franciam, Alemanniam, Castellam, Italiam; &
in secunda parte sub natione Alemanniae Anglia po-
sita est: & sic Anglia non est natio, saltem quar-
tam aut quintam partem obedientie Romani Ponti-
ficis representans, cum sit pars Germaniae, &c.

Secundo dicunt & allegant, quod pro declaratio-
ne & confirmatione praemissorum fecit, quod Idem
Benedictus XII. qui Burdegalensis nationis fuit,
& per consequens favens Regi & regno Angliae,
cum de terra ei subdita orlandus esset, volens di-
stinguere terras, & provincias subditas obedientie
Romani Pontificis, pro capitalis monachorum ni-
grorum celebrandis, in prima rubrica sui operis di-
stinxit in sine praefatas terras & regna in triginti
sex provincias, ubi in regno Angliae ponit Can-
tuariensem & Eboracensem pro una provincia: &
sic cum sit trigesima sexta pars obedientie papi-
alis, ut dicunt, & non tota, non debet natio An-
glicana quartam vel quintam partem facere in Con-
cilio generali.

Tertio vero dicunt, quod nec juri nec rationi
consonum, est, aequare seu equiparare regnum An-
glicum regno Franciae in Concilio generali, vel na-
tione Gallicana generaliter sumptam nationi
Angliae, attentis numero & aequalitate provincia-
rum, diocesium, monasteriorum & locorum Eccle-
siasticorum regni Franciae; cum habeat undecim
provincias, centum & unam dioceses suas & spo-
sitas; & Anglia habeat tantum duas provincias.

Attentis etiam nobilitate & excellentia dicti re-
gni Franciae, ac diuturnitate temporis, a quo re-
cepit fidem Christi, a qua non deviauit in compa-
ratione regni Angliae: Attento etiam quod in re-
gno Franciae plures ducatus sunt, & quatuor comi-
tatus spatiosiores in terrarum latitudine, civitati-
bus, castris, ac villis clausis, & quilibet ipsorum,

regno Angliae; Ideo absurdum est & irrationabile,
ut dicunt, quod natio Anglicana representaret quar-
tam vel quintam partem Concilii generalis; re-
gnum Franciae deberet representare sex, immo
plures tales quotas & portiones, quales regnum
Angliae faceret, aut representaret, attentis supra-
dictis. Ideo ex parte eorum supplicata & requisita
suerunt in scriptis intrascripta.

Primo, quod adveniente natione Hispanica, ces-
saret dicta quinta natio Anglicana, & fieret pars
nationis Alemanniae, sicut est, & ei immediate con-
iuncta, ut patet ex jure praedictae extravagantis,
Pas electionis. Unde quod haec natio Angliae huc
usque divisa fuerit a natione Alemanniae, permis-
sum fuit, & hoc ex certa & speciali causa dissim-
ulata, quae cessavit adveniente natione Hispanica.

Secundo, si hoc non placet, sed vult divisa remane-
re ab Alemannia, consequens videtur, quod aliae
nationes distinguantur in plures nationes nationi An-
glicanae proportionales; alioquin non esset iusta equi-
tatis; & videretur fieri injuria & gravamen Regi Fran-
ciae & regno suo, & toti nationi Gallicanae, & mul-
tis magis aliis nationibus, ut patet ex praedictis.

Tertio, si dictae nationes nolent condescendere
ad talem multiplicationem nationum, sicut nec ap-
paret expedire; videretur esse providendum, quod
rediretur ad jus commune & antiquum modum
procedendi in Conciliis generalibus, in quibus non
legitur fuisse, ut asserunt, talis distinctio natio-
num. Circa quae minus bene proposita, iurisque
rationi & veritati contraria, diversas fecerunt pro-
testationes, supplicationes, requisitiones & appella-
tiones frivolas & ineptas, prout in infra dicendis
deklarabitur manifeste.

Ad primum vero (temper salve, & hic repetita
protestatione praemissa) respondetur, quod eorum sic
scribentium gratia semper salva, mirandum est quo
fronte, quo spiritu, in facie universalis Ecclesiae
tam literati viri, & sacerdotes praetertim, praesu-
mere audeant tam manifeste & erronee adientum
distortum dictam Extravagantem reducere, cum in
nihilum ad finem faciat, quem intendunt per ipsos
recitatum. Quod clare liquet ex ipsius Extravagan-
tis causa triplici, materiali, formali videlicet, &
finali. Causa materialis illius est, quod visitantes
jure ordinario in Franciae, Navarrae, & Majoricarum
regnis, ac terris, provinciis, & partibus adiacen-
tibus, & vicinis eidem tantum nomine procura-
tionum recipiant. In Alemanniam quoque, Angliam,
Ungariam, Bohemiam, Poloniam, Norvegiam, Scotiam,
Daciam, & Sveciam regnis, ac terris, provinciis, &
partibus eis adiacentibus & tantum recipiant plus,
quam in regno Franciae visitantes. In Castellam
quoque, Legionem, Arragoniam & Portugalliam, &
partibus adiacentibus, & vicinis tantum recipiant.

In Apuliam vero, Calabriam, Terram-Laborem, Siciliam,
Lombardiam, Tusciam, Sardiniam, Corsicam, & ceteris
regnis, insulis, aliis provinciis, & partibus omni-
bus ultramarinis tantum recipiant. Ex qua causa
materiali patet, quod Papa non intendebat in illa
Extravagante distinguere nationes, quia ponit pri-
mo, sive in prima parte regnum Navarrae & Ma-
joricarum, comitatumque Rossillonis, & alias ter-
ras, quae notorie fuerunt & sunt in & de aliqua na-
tione Hispanica, & nullatenus in nec de natione
Gallicana; licet in prima parte dictae Extravagan-
tis post regnum Navarrae & Majoricarum, & cetera ponantur pari-
modo; sic in secunda parte dictae Extravagantis,
licet regnum Angliae scriptum sit immediate post
Alemanniam, tamen in, de, aut sub natione Ale-
manniae per dictam Extravagantem, ejusve causam
materiam legialator non incusit, sicut minime
intendebat, quod patet aperte in Extravagante Be-
nedicti praedicti, quae incipit, Statuimus inferius
allegata; ubi ponuntur dum provincia Angliae,
Cantuariensis scilicet, & Eboracensis inter provin-
cias linguam Occidentalem & provincias Hispanorum;
& sex aliae provinciae ejusdem nationis Anglicanae
inter provincias alias, & nullatenus inter, ante,
nec immediate post provincias in regno Alemanniae
existentes. Et sic patet ex materia illius Extra-
vagantis, quod natio Anglicana, in, de, & sub
natione Alemanniae non dicitur quovis modo.

Item,

h. M. C. immo
non est
sunt alii
sunt, &c.

c. M. C. con-
sum rui
plant: plus
tamquam
&c.

d. M. C. con-
suetudo, &
alii Italici
partibus, non
non Sclavonia
na. Arabia
ja. Cypri. &
ceteris re-
gibus, insu-
lis, &c.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

a M. non se-
condum
de Italia
in causa
sua confer-
psi.

Item, hoc patet ex causa formali ejusdem, quae dicitur Extravagantem pro nationibus, seu ordinandis in Concilio generali ipsa non concepit. Nam forma ordinis nationes ponendi est, ipsas ponere secundum suas antiquitates & dignitates; quia si nationes in dicta Extravagante ordinasset, antiquiorum in sede priorum & digniorum, Ecclesiae Romanae ac imperii causa, nationem videlicet Italiae praeposisset Franciam regno, & deinde alias nationes in suo ordine posuisset: quod non fecit, qui Franciam praeposuit etiam a non secundam, & Italiam in causa conscripsit. Hoc etiam patet in multis aliis locis dictae Extravagantis.

Item, hoc patet ex causa finali dictae Extravagantis, quae est, quia non obstantibus iuribus in hac parte editis, praesertim in procuracionibus sic se onerosos reddiderunt, ut subditi oppressi onera nequaquam supportarent. Ideo cupientes certum modum visitantibus, & stabilem visitationis in praemissis fore observandum; statuit, ut praedictur: & sic principaliter & finaliter intendebat per illam Extravagantem visitantibus & visitatis certum modum dare in procuracionibus solvendum & recipiendum. Ad alios ergo casus non extendenda; quia leges, & praesertim casus speciales ad alios casus extendere de iure non debemus. In iure enim obedientia papalis in duas partes dividitur, in ultra, & circa montanas; ergo dum tantum sunt nationes: non sequitur.

Praeterea scribunt, quod Benedictus praedictus in dicta Extravagante, *Vas electionis*, in secunda parte sub natione Germanica ponit Alemaniam, Angliam, Hungariam, & plura alia regna.

Ad quod respondetur, quod in loco praesallegato dictae Extravagantis, sic dicitur: In Alemaniam quoque, Angliam, Hungariam, Bohemiam, & regnis ac terris, provinciis, & partibus eiusdem adjacentibus, Archiepiscopi & Episcopi visitantes tantum recipiant, &c. Ex qua lectura liquet, quod dicta Extravagans nihil loquitur de natione Germanica, nec de aliqua alia natione facit mentionem. Ex dictis enim dictorum sic scribentium, quod cum omnes reges per seriem scribuntur in libro caeremoniarum, & aliis libris unus post alium, quod Rex in secundo loco scriptus priori subiceretur, ut illius foret ditionis; sic Rex Franciae foret in de, & sub Imperio Graecorum; & sic de aliis regibus: quod fatuum esset dicere.

Ad secundum autem (salva semper, & hic repetita protestatione antemissa) respondetur, Quod ille Benedictus praedictus Burdegalenis fuerit nationis, id est, nativitate: postea tamen nutritus & beneficiatus fuit in & sub ditione Regis Francorum, & ad praesentem assumptus, & sicut Gallicus fuerat regio Franciae nimis favens, Extravagantem prout fecit, promulgando, sicut ex tenore & ordine Extravagantis sum clare constat: ubi regnum Franciae, etiam non secundandum, primo conscripsit, & regnum principaliter, & Francia multonobilissimum, videlicet Italiam, ultimo collocavit. Praeterea Extravagans Benedicti, quae incipit, *Statuimus*, in prima rubrica sui operis ad confirmationem praedictorum scriptorum per eos non facit, quod in regno Angliae ponit Cantuariensem & Eboracensem provincias pro una; ergo natio Anglicana, sive Britannica unicam habet provinciam in Concilio generali. Pessima est argumentatio; nam in pluribus eorum scriptis de solo regno Angliae concludunt totam nationem Anglicanam, & sic inordinate scribunt antea. Distinxit enim Benedictus XII. in dicta Extravagante, *Statuimus*, provincias pro capitulis monachorum nigrorum celebrandis: ergo pro aliis capitulis, actibus, negotiis, Conciliis generalibus provinciis remanent in limitatione antiqua: quia quod de uno dicitur, de alio denegatur. Quod probatur clare ex textu praemissae dictae Extravagantis, *Statuimus*, vericulo *Per editionem*, ubi sic dicitur: *Per editionem nempe statutorum, & ordinationum praedictarum, non intendimus aliis iuribus aliquatenus derogare, sed illa potius comprobare.*

Item, probatur, quod dicta limitatio provinciarum ad alia non extenditur per textum dictae Extravagantis in principio, dum dicitur, *Statuimus*, quod *Concil. General. Tom. XXVII.*

Ad ordine monachorum nigrorum in singulis provinciis per nos inferius deputatis, sed de triennio in triennium, salvo iure eboracensium pontificum, commune seu provinciarum capitulum abbatum & priorum, &c. Ex quo textu aperte patet de errore dictorum scribentium, dictam Extravagantem minus bene reducendum, cum ad celebranda capitula monachorum nigrorum dumtaxat extendatur.

Praeterea notorie patet, quod illa Extravagans, *Statuimus*, non facit in aliquo, quod natio Anglicana esset pars immediate conjuncta nationi Alemaniae, nec ad illam reduci deberet, ut ad propriam nationem, prout praedicti domini minus bene scribunt. Clarum enim est, quod in dicta Extravagante, *Statuimus*, provinciae Cantuariensis & Eboracensis pro una provincia pro capitulis monachorum celebrandis, non inter immediate conjunctas provincias, seu provincias regni Alemaniae scribuntur, sed inter provincias Narbonensem, Tolosanensem & Auxitanensem ex parte praeter, & Compostollanensem & Hispanensem a parte post. Sed si ipse voluisset ipsam dictam nationem Anglicanam partem esse nationis Alemaniae, illas duas provincias Angliae inter provincias linguarum Auxitanarum & Hispanorum minime posuisset.

Item, liquet, quod non fuit legislator, & si posuisset in proposito nationem Anglicanam partem nationis Alemaniae facere, & nec limitare: quia in eadem Extravagante, *Statuimus*, quinque provinciae in, de, & sub natione Anglicana notorie existentes, videlicet: Virmachinensem, Dublinensem, Cassallenensem & Cumanensem in Hybernia; & provinciam regni Scotiae non inter immediate post, nec ante provinciam, seu provincias regni Alemaniae; sed inter provincias Strigoniensem, & Oloccensem & Gnesensem a parte praeter; & provincias Bohemiam, Daciam, Norvegiae, Sveciae, Corsicae & Cypri posuit a parte post. Si verodicti ipsius intentionis fuisset, seu propositi nationem Anglicanam unam esse cum natione Alemaniae, & aliorum locorum nationis Anglicanae notorie existentes non divisim cum provinciis aliarum nationum, sed cum provinciis regni Alemaniae posuisset, prout in dicta Extravagante, *Statuimus*, clare constat. Necte-quitur per dictam Extravagantem, *Vas electionis*, quod natio Anglicana de natione esset Alemaniae: quia scribitur immediate post regnum Alemaniae, ergo esset de natione Alemaniae; pessima est argumentatio.

Praeterea illa Extravagans, *Statuimus*, ad confirmationem illorum sic scribentium non facit: videlicet quod natio Anglicana unam dumtaxat habeat provinciam in Concilio generali, sed ad expressam reprobationem suorum dictorum, notorium est totum Mundo, quod licet in, de, & sub incluta natione Anglicana regna fuerunt plura antiquitus, & sunt, quodlibet per se longe commodius & solemnius, quam regnum Franciae per se; accamen substantia- liter, praeter ducatus, terras, insulas, ac dominia, in numero copioso, sunt regna octo, videlicet Anglia, Scotia; VVallia, quae tria majorem integrant Britanniam; regnum etiam de mari, & de Hibernia juxta Angliam quatuor regna & notabilia, videlicet Catholiconense, Calense, Moranicum & Menechalense; velut in Catalogo Christianorum regum registra Romanae curiae, una cum aliis expressis & sigillatim commemorant; principatusque notabiles Joannis principis Insularum Orcadum, & aliarum numero circa sexaginta; quae etiam insulae sunt aequales, seu majores dicto regno Franciae. Dicta Extravagans, *Statuimus*, octo provincias in, de, & sub natione Anglicana, sive Britannica notorie existentes pro capitulis monachorum nigrorum celebrandis in quatuor limitat provincias, in Hiberniam pro una; Cantuariensem & Eboracensem pro alia; regnum Scotiae pro tertia; & Burdegalensem pro quarta.

Ex qua Extravagante probatur clare, quod male, immo (eorum gratia semper salva) minus bene scribunt, sic fundando intentionem scripturam supra per illam Extravagantem, *Statuimus*, nationem Anglicanam unam habere provinciam, juxta limitationem dictae Extravagantis, i vigesimam sextam

a M. de h-
monaco.

a M. Arma-
chano.

a M. Tuna-
no.

Legs. Ca-
lissano.

a M. de h-
provincia.

a M. de in
Hibernia.

a M. Mene-
chalense.

a M. tri-
gones.

portem dictam obedientiam papalis esse; cum in no-
mero sunt decem provincie in ea: de quibus sane
obedientie nationis Anglicanae octo superius limi-
tatum, & de illis in temporalibus septem Rex An-
glicus possidet plena pace, & in brevi Dei gratia ce-
teras possidebit. Habet etiam dicta natio Anglicana
centum & decem dioceses, ut inferius recitatur.

In quantum enim scribitur, quod *Vallia Anglia*
Regi non obedit, neque prelati & clerici illorum
partium esse volunt de natione Anglicana, ut appa-
ret in presenti Concilio: Salva processatione pro-
missa, respondetur, Quod exasperare possunt tam
notoria veritate contrarium scribentes: quia tota
Vallia Archiepiscopo Cantuariensi in suo primatu
in spiritualibus, & serenissimo Regi in temporalibus
obedit pacifice, & quiete, prout in partibus pa-
ter, & in hoc Concilio; cum in inclita natione
Anglicana plures venerabiles Doctores, & ceteri
graduati, & clerici de Vallia hic existunt. Con-
formiter etiam patenter minus bene dicunt de Hi-
berniam, quae quatuor provincias, & sexaginta di-
ocesepartitas, & amplas in se continet; quae pro-
vincie & dioceses de natione Anglicana indubie
& notorie existere dignoscuntur.

In quantum enim insuper ponunt, quod *suffra-*
ganei de regno Scotic non sunt, nec esse volunt
de natione Anglicana, processatione premissa sem-
per salva respondetur, quod de natione Anglica-
na, alias Britannica notorie sunt, & esse debent;
cum nullo modo negare possunt, quin Scotia sit
pars Britanniae, licet non tanta, sicut Anglia, pro-
ut notum est toti Orbi, & etiam cum Anglicis
eandem linguam habeat. Mirabile etiam est tales
litteratos sic scribere velle, Hiberniam, VVal-
liam, aut etiam Scotiam de natione Anglicana non
esse, quia Regi Angliam non obediunt. Hoc dato,
& non concessio, nihil facit ad propositum, quia no-
torium est, quod nihil refert, anario quavis uni-
versum principi obediat, vel diversis. Nonne in
natione Hispanica plus sunt regna, quam Regi Ca-
stelli principalis Hispanorum non obediunt; & ta-
men non sequitur, quod de natione Hispanica non
sunt? Nonne provincie Delphinatus, Sabaudia,
Burgundia, Lotharingia, & alia terra plures, qui
nihil habent agere cum adversario Francie, & ta-
men in natione Francie continentur?

Ad tertiam etiam (salva semper, & hic repe-
tita processatione prius dicta) respondetur, Verum
est, quod nec iuri, nec rationi consonum est, ali-
quam comparationem facere inter regna, cum o-
diotum sint, & a principe tenebatur primitus ad-
inventis. In quantum vero se intelligunt scriben-
tes ex adverso de superioritate & nobilitate regni
Francie ad regnum Angliam, sine tamen injuria,
seu comparatione cuiusquam loquendo, ut ex ad-
versio scribentibus fatishat: non minoris antiqui-
tatis, auctoritatis & honoris, seu saltem equa-
lis in omnibus, regalis etiam potentie, clerique &
populi multitudinis, ac opulentie rerum, glorio-
sum regnum Angliam divinis favoribus, quam di-
cum regnum Francie dignoscitur predestatum. A
tempore vero secundae aetatis Mundi illa domus
precellens regalis Angliam crevit, quae hucusque
continuat realiter existit. Domus insuper illa re-
galis Angliam inter plures sanctos palantes, quos
produxit, qui de facili narrari non poterunt, im-
peratorem Helenam cum suo filio Constantino Magno
Imperatore nato in urbe regia Eboracensi educere
comperta est. Qui infidelium terras plures, accu-
sam Domini de manibus infidelium ad Christiano-
rum manus & fidem redaxerunt. Gloriosissimus in-
super vir ille primus licentiam dedit per univer-
salem orbem suo degentibus imperio, non solum bo-
ri Christianos, sed & fabricandi Ecclesias: & pre-
dia constituit illis tribuenda, dona iumenta conu-
lit, & fabricam templi primae Sedis beati Petri
instituit: adeo quod Sedem imperialem relinque-
ret, & beato Petro, suisque successoribus pro fu-
turo concederet. Hic etiam ad destructionem ha-
resum & schismatum primus licentiam dedit Chri-
stianis generalia Concilia libere congregare. Hic
insuper tantum honoravit Ecclesiam, quod ipse
clericos deos appellavit. Illa domus insuper poten-

Arctissima regalis Angliam ab obedientia Romana Ec-
clesiam nunquam discessit, sed sub ea huc usque
Christianissime militavit. In ceteris vero promoga-
tivis & donis Dei illius domus gloriosa ad speciem
descendendo membram plurimam non sufficerent.

In quantum enim praedicti domini regnum Fran-
cie exaltare nituntur ad sidera, propter multipli-
cationem provinciarum, & diocesum ejusdem re-
gni Francie, scribentes undecim provincias, cen-
tum & unam dioceses has & ipsas regnum
Francie continere; Respondetur, quod in re du-
bils, vel incerta si domini, ut videtur, incredi-
bils penata dicerent, cum in se tam aperta, &
nota toti Mundo tam notorie a vero devoto con-
fret. Constat enim quod regnum Francie duas pro-
vincias Remensem & Senonensem, & viginti die-
ceses tantum continet, & regnum solum Angliam
duas provincias septimas, videlicet Cantuariensem
& Eboracensem, & viginti quinque etiam secundum
eos dioceses continet. In ditione autem adversarii
Francie sunt circa sexaginta dioceses, & in diti-
one Regis Angliam centum & decem satis. Ecclesia
insuper regali Francie vix uno legato nato a lege a
latere decoratur: sed Ecclesia regali Angliam duobus
legatis natis vices domini Papae in provinciis sibi
decretis degentibus perenniter insignitur. In regno
etiam Francie quamquam adversarii quatuor comi-
tatus existere affirmant, quorum quilibet major
est regno Angliam, cujus contrarium verum est; in
regno tamen Angliam praeter ducatum, & baroniam
plures triginta duobus comitatus satis spatiosi reper-
til sunt, de quibus quatuor, aut quinquae pro toto
regno Francie; praeterquam in hujusmodi verbis su-
perfluitas omnia nutu Dei gerenda sufficiunt. Bri-
tanniam vero praesidia tam ampla & spatiosa est,
quod ipsius spatium a parte septentrionali usque
ad partes meridiana ejusdem etiam ducte inca-
dendo ad octingenta miliaria, quae quadraginta di-
ces legales continent, se extendit, dubium non
existit; & sic non regnum Francie, ut commu-
niter dicitur. In regno etiam Angliam, praeter Can-
th-drales & collegatas Ecclesias, monasteria & prio-
ratus, hospitalia, xenodochia & alia pia loca in nu-
mero copiosa, sunt Ecclesiam Parochiales honorabi-
les multum numero ultra quinquaginta duorum mil-
lium duxam insigniter.

Unde ergo processit huc opinio dicere illud gra-
tiosum regnum Angliam Francie regno non posse
comparari? Si enim diligenter attendent sic scri-
bentes consideranda in omnibus, potius facerent de
regno Angliam plura regna respectu Francie, & de
natione Anglicana plures nationes respectu nationi
Gallicanae: salvo tamen in omnibus honore illius
inclitae nationis Gallicanae.

In scripturis insuper, & aliis documentis pluri-
bus reperitur, quod septem sunt Ecclesiam Christia-
nitatis principales; quarum prima est Romana Ec-
clesia, secunda Constantinopolis, tertia Gallicana,
quarta Anglicana, quinta Hispanica, sexta Papan-
nica, & septima Germanica: Certissimum enim
est, quod si ad honorem Ecclesiam Anglicanae, & di-
gnitatis Pontificalis tenderent, tot dioceses, &
provincias limitare & erigere, prout in Francia,
& in nonnullis certis partibus per ipsos descriptis
eriguntur, & ipsas conformiter dotare, prout do-
tantur provinciam, Episcopatus, & dioceses partium
praedictarum; circumstantiis omnibus pensatis, re-
gnum Francie incomparabiliter non posset tot pro-
vincias, & dioceses erigere, decenerque fove-
re, sicut regnum per se poterit Anglicanum. In
quo regno, praeter & ultra Hiberniam & Scociam,
principatus & insulas plures & quadraginta, & ultra
ad nationem Anglicanam pertinentes, sunt Paro-
chiales Ecclesiam, ut praeficitur, numero quinquaginta
duorum millium, de quibus ad minus mille
Episcopatus omni comparatione & consideratione ha-
bita, adeo magni boni, & fertiles & honorifici
erigi poterunt, aequales seu majores, quam in re-
gno Francie communiter ereciti sunt.

Item, quantum vero nimis exaltare regnum Fran-
cie nituntur super regnum Angliam dicendo, quod
otentis nobilitate & excellentia regali Francie, &
diuturnitate temporis, a quo recepit fidem Christi,
Respon-

ita dicitur
ml.

a ml. f. 106
gloss & ab
tra.

ANNO
CHRISTO
1417.

Respondetur primo & quando regnum Francie, & Francorum, in tractatu suo sedando schismate, in parte septima, sic dicens: Jam claret lata Christi hereditas; plurimos fideles suos habet per Italiam, Germaniam, Franciam, Angliam, & Hispaniam, & breviter in omnem terram unitas cognoscitur. Ex quo patet quod obedientia Romanam Ecclesiam in illis quinque provinciis, id est, nationibus existere dignoscitur. Item sanctus Bernardus in Epistola 124. Hildeberto Taronenfi Archiepiscopo scribit, circa medium dicens: Numquid non omnes Principes cognoverunt, quod ipse verus est Dei electus Francorum, Anglorum, & Hispanorum? Quorum nationum ordinem postico & purificatione essentiam illarum quarumlibet pre-supponit; quia rerum non existentium ordo dari nequit: & non entis non sunt species, neque differentie, sed entis dumtaxat. Ubi enim natio Anglicana habet pro maiori parte unam linguam vulgariter intelligibilem, in toto saltem vel in parte nationis omnem per circuitum; natio tamen Anglicana, alias Britannica, in, de, & sub se quinque linguas habet, videlicet nationes, quarum una aliis non intelligit, videlicet Anglicanam, quam Angli & Scoti conformem habent, VVallianam & Hybernicam, Vascanicam & Corimbricam: & sic cum omni iure representare potest nationes, quod linguas distinctas habet. Fortissimo f. enim iure unam nationem principalem, quartam aut quintam partem obedientie papalis in Concilio generali & aliis locis representare debet: præsertim cum equalitatem habeat in quantitate & qualitate, tam in terrarum amplitudine, regni, ducatus, comitatibus, baroniis, & aliis dominiis temporalibus, quam etiam cathedralium, monasteriorum, collegiatorum, & Ecclesiarum parochialium excellentiam, & multitudinem, & aliis, in seipso natio Anglicana, alias Britannica, absque injuria loquendo, sicut habet per se natio Gallicana.

ANNO
CHRISTO
1417.

ANNO
CHRISTO
1417.

Satis etiam constat secundum Albertum magnum, & Bartholomæum de proprietatibus rerum, quod toto Mundo in tres partes diviso, videlicet Asiam, Africam & Europam, Europa in quatuor dividitur regna. Primum videlicet Romanum, secundum Constantinopolitanum, tertium regnum Hibernie, quod iam translatum est in Anglicos, & quartum regnum Hispanie. Ex quo patet quod Rex Anglie, & regnum suum sunt de eminentioribus, antiquioribus regibus & regalis totius Europæ: quam prærogativam regnum Francie non fertur obtinere. Unde ergo processit hæc inæqualitas regni Francie ad regnum Anglie comparari? Unde audent domini sic scribentes scribere regnum Francie sex, & plures quotas portiones facere ad regnum Anglie? Estimatur enim, quod sicut nonnulli eisdem faventes per singularem gloriam in mappa mundi civitatem Parisiensem plus occupare de loco, quam totum regnum Anglie, sicut videtur, præsumere vellent scribentes inæqualitatem inter regna prædicta in terra continentia, & certis qualitatibus; cujus contrarium verum est, ut supra dictum est.

Præterea in, de, & sub natione Anglicana, alias Britannica, sunt octo provincie, & centum & decem dioceses, sive Ecclesie cathedrales, & ultra, & in tota natione Gallicana sunt vix centum & decem. Comparatione igitur habita de provinciis ad provincias, de diocesisibus ad dioceses unius nationis, & alterius, liquet satis quod provincie & dioceses cum monasteriis, & Cathedralibus Ecclesiis, & Parochialibus, nationis Anglicane & Britannice, provincias & dioceses nationis Gallicane, etsi secundum eos non excedant, salva tamen comparatione, merito adæquantur.

Ad hoc etiam quod scribere non verentur, quod nec iuri, nec rationi consonum est, equiparare nationem Gallicanam generaliter sumptam nationi Anglicane, atrens per ipsos pluribus sæpius recitatis; Dicimus (salva protestatione præmissa) non modicum mirandum, quod si nationem inclitam sic abhorrent Anglicanam, nolentes Gallicam comparari. Nonne has duas nationes æquiparant iura, rationes, & scripta plura? Omnia enim necessaria ad esse nationis auctoritabilis quartam aut quintam partem obedientie papalis, sicut natio Anglicana, sive sumatur natio ut gens secundum cognationem & collectionem ab aliâ distincta, sive secundum diversitatem linguarum, quæ maximam & verissimam probant nationem, & ipsius essentiam, iure divino pariter & humano, ut infra dicitur; sive etiam sumatur natio pro provincia equali, etiam nationi Gallicane, sicut sumi deberet; una est de quatuor, sive de quinque nationibus, ex quibus obedientia papalis existit, natio inclita Anglicana, alias Britannica; & tanti vigoris, & auctoritatis est (absque tamen comparatione, vel injuria cujuscumque loquendo) id est, natio Anglicana, sive Gallicane comparatur. Ordinatur enim in iure, quod in Romana curia, Paduensi, Ozoniensi, & Pannoniensi & Salmanticensi studiis scholis erunt sub tribus generibus linguarum. Ubi dicit Glossa, quod ordo iste describitur in textu procedit non ordinem studiorum, sed ex gratificatione provincialium, id est, nationum, & secundum hoc, & alios. Ex quibus textu & Glossa, & aliis liquet, quod Italia ponitur pro una provincia, id est, natione; Francia pro alia; Anglia & pro alia; & regnum Hispania pro alia. Ex qua gratificatione & ordine Concilii generalis, Anglicanæ, alias Britannicæ pro unica, id est, natione, jus semper, & ab antiquo debitum & approbatum, & continuatum existit. Confor-

Præmittendum non est advertere quomodo ad inæqualitatem nationum laborant illi scribentes, qui cum natione Anglicana, alias Britannica, & Germanica simul comparatis, æqualem scribunt, & concludant nationem Gallicanam vocem & auctoritatem in Concilio generalibus habere. Quæ duas nationes Anglicana & Germanica dimittunt partem obedientie papalis continent in effectu. In quantum etiam narrantur illi scribentes nationem Anglicanam, alias Britannicam, propter sui existimantem impugnare; a fortiori ratione inducunt nationem Gallicanam propter sui exigentiam minime posse nationi Italianæ comparari; cum natio Gallicana habeat in se secundum eos solam centum triginta quinque dioceses, & natio Italica trecenta & tredecim dioceses. Ex quo patet, Equod potius natio Gallicana per Italiam, quod Anglicana per Galliam, in Concilio generali privari debeat voce sua.

In quantum etiam illi scribentes, nisi sunt totam obedientiam papalem in quatuor partes sive nationes dividere principales; non utique in his quatuor, quas ipsi intendunt, videlicet Italianam, Gallicanam, Hispanicam & Germanicam, dividi deberet; sed sicut secundum Albertum magnum Europa dividitur in quatuor partes, sive regna principalia, ut superius dicitur; sic oportet totam obedientiam papalem, quæ in Europa continetur, in quatuor plagas sive nationes dividi principales: videlicet in Orientalem Ecclesiam, Occidentalem, Aquilonarem, & Meridionalem. Orientalis vero plaga, sive Ecclesia Christianitatis obedientiam pap-

ME. d
scribitur
de

ME. cor
scribitur

ME. scribitur

b ME. scribitur

c ME. scribitur

ANNO
CHRISTI
1017.

ANNO
CHRISTI
1017.

palis in Europa est Hungaria, Bohemia, Polonia & Germania; Occidentalis etiam pars, sive Ecclesie est Francia, sive Hispania; Aquilonaris, sive septentrionalis pars sive Ecclesia totius Europae est Anglia, Vallia, Scotia & Hybernia cum earum Insulis, Dacia, Suetia, Norvegia; Meridionalis est Italia, & qui Graeci sunt de obedientia nostra, puta Cyprii, & Cretenses in Candia. Sicuti enim dividendo obedientiam papalem prout magis naturale est, Anglia in, de, nec sub natione Germanica est. In has enim quatuor partes sive nationes secundum quid permanentes & interminabile ditio nationum quid permanentes, a super eadem in Conciliis futuris perpetuo: & ita convenientius est obedientiam papalem per has quatuor partes dividi, quam secundum idioma, quae plura sunt quam quatuor; sive regna, vel domania, quae plura sunt quam quatuor; vel secundum quid aliud mutabile secundum excellentiam regnorum in divitiis & potentia, quae augeri possunt; vel secundum diversas constellationes & politias dimitti totaliter vel extingui. Quia enim denominatio nationum a certis regnis est odiosa aliis regnis, quia praedicta & ambigua, ut patet, quod illi debent denominari a Francia, seu Gallicis, qui nec Franci, nec Gallici sunt, neque sub illis existant, & sic de aliis nationibus; Ideoque ad haec odiosa removendum non est aliquid tam debite, sicut divisio ista per quatuor plagas Europae. Itaque si denominaretur natio sive Ecclesia Occidentalis obedientiae papalis, tunc sine praedictis alicujus regni, terrae, vel domania, & est divisio permanentis semper eadem, immutabilis, & tam necessaria, quod Gallici & Hispanici sunt inevitabiliter Occidentales, sive representantes Ecclesiam Occidentalem in Europa, nec possunt esse alibi quam ibi. Conformiter Anglici, Vallia, Hybernici cum Insulis, & Scoti, Daci, Sueti & Norvegi necessarii sunt Aquilonares, & Ecclesiam Aquilonarem representantes totius Europae. Hungari, Bohemi, Poloni & Germani Orientales, & Orientalem Ecclesiam representantes. Italici, Cyprii, & Cretenses meridionales sunt, & Ecclesiam meridionalem representantes in Europa. Haec enim divisio secundum quatuor plagas terrae videtur olim servata fuisse in Conciliis prioribus, & aliis locis, prout in multis passibus scripturae fit mentio de Ecclesia Orientali & Occidentali: & qua ratione admittuntur illae denominationes, eadem ratione & istae denominationes, videlicet Ecclesia Aquilonaris & Meridionalis; & sic per istam convenientem omni jure permanentem naturalem & inevitabilem divisionem nationum secundum quatuor plagas terrae Europae, sive quatuor Ecclesias principales ejusdem, naturaliter, inevitabiliter, necessarios & immutabiliter sunt, est, & erit natio Anglicana, alias Britannica, sive Aquilonaris praefata quarta pars, & una de quatuor nationibus principalibus obedientiae papalis in Europa.

Ad hoc vero quod Joannes Campani in provocatione sive appellatione praetentis & frivolae intulerit inter cetera, quod aliqui domini Anglici nisi sunt ab auctoritate in Concilio repellere viginti duos reverendissimos in Christo patres & dominos S. R. E. Cardinales, & seipios, qui non fuerunt, nec tunc tot, nec dignitate, nec numero, constituerent quartam partem, aut quintam Concilii generalis. Ex quibus per ipsam Joannem recitatis apparet manifeste, quod tam pauci in numero Regni Angliae, videlicet viginti quatuor personae, & vocari fecerunt & faciunt nationem Angliae, &c. Respondetur quod duo directe veritati contraria scribit iste Joannes. Quantum ad primum verissimum est, quod nunquam fuit, est, nec erit intentionis aliquorum dominorum de natione Anglicana, reverendissimos dominos Cardinales ab auctoritate de jure eis competente in Concilio, vel sibi repellere; sed eos cum omni reverentia, eo honore tractare, sicut hactenus factum. Videtur tamen quod domini Cardinales suis vocibus duxerunt dandis in nationibus suis, quarum sunt supposita, merito debeant contentari. Quantum ad secundum, sicut collegii, vel universitatis in una persona, vel duabus personis residere videtur; sic

in Concilio generali remanere poterit & debet, quod non solum seipso, sed alias innumerabiles personas representant. Et quoties propter nimiam locorum distantiam, viciniamque discrimina, natio Anglicana sicut aliae nationes, quae in praesentis sunt, respectu ad illam, in tanta copia personarum ad Concilium generale venire de facili non poterunt; in hac tamen Concilio praesentes fuerunt & sunt de natione laetitia Anglicana (laudatur Altissimi) decem Episcopi, duo electi, duo protonotarii, septem abbates, & unus prior solennis Ecclesiae cathedralis, in theologia sedecim magistri, in jure canonico & civili undecim doctores, in theologia artibus & utroque jure alii quatuordecim viginti quinque, & citra. Et praeterea sunt Ecclesiasticarum personarum, Procuratores praetorum, & Capellanarum Ecclesiarum cathedralium nationis praedictae sexaginta, & ultra, & alii interiores literati ultra numerum centum.

Ex quibus & aliis patet evidenter, quod supplicatio & requisitio dictorum Ambaxiatorum oratorum Regis Franciae tria membra disjunctim continentis superius recitatae, tanquam frivola, frustratoria, minus verum, ac uniois universalis Ecclesiae turbativa de medio tollenda sunt. Primo quia natio Anglicana, adveniente natione Hispanica, cessare non debet; cum non sit pars Germaniae, ut superius dicitur, nec dicta natio Anglicana hucusque divisa fuit a natione Germanica, quia nunquam una natio fuerunt. Nam sicut privatio habitus, sic omnis divisio unitatem primam in talibus praesupponit; nec permixtum fuit ex certa causa dissimulative, ut praetendunt sic scribentes, quod natio Anglicana esset natio usque ad adventum Hispanorum, saltem permissione alicujus nationis, quia per in parem non habet imperium, nec major in majorem; sed eadem permissione divina, qua alii permittuntur fieri & esse nationes, permixtum fuit, aut esset natio Anglicana, sicut & alia natio quaecumque existens in Concilio: nec ideo sicut distinctiones nationum prout illi requirunt, cum sit via ad schismatis nutrimentum; nec concedenda est requisitio tertia, videlicet quod reditur ad jus commune & antiquum, videlicet ad scrutinium secundum numerum, & capita praetorum. Ad quod deducendum ad effectum, ut a sapientibus creditur, principaliter laborant. Nam considerata mente jurium antiquorum, utilitateque hominum, & temporis praesentis, quibus jura conveniunt, & secundum eorum varietates, variare debent & jura; exemplo Dei, qui nonnulla, quae edidit in veteris testamento, mutavit in novo, melius, ut illis & rationalibus est Concilio generalia per nationes, quam per scrutinium dirigi. Generalia enim Concilia diversis modis, ut legitur celebrata fuisse, nunc uno, nunc alio. In quibusdam vero Conciliis procedum licet fuerit per votorum scrutinium, attento quod jura erant iusta, rationabilia, communia & possibilis omnibus; his diebus praesertim rationabile non videtur, quod numerolitas unius plagae praetorum ad medicissimas diceces & titulos, ut alios superaret in Conciliis, assumptorum, omnes Mundi partes diversis modis videndi & usus habentes, reducerent in Conciliis suae voluntati. Cujus rei, & aliorum consilium observantia schisma, prout fertur, Gregoriam causavit, Ecclesiamque Dei ad statum rabili Ele in quo resider, jam deduxit, ex quibus legis distinctio destructa foret, & observantia politiae. Nihil enim tam firmum est, quam quod omnium consensus statum est. Alter leges condere, est fructus in arbore privata radicibus reperire; quia leges instituntur, cum promulgantur; sed firmantur, cum consensu approbantur utantur. Omnia tuis debent concurrere temporibus; quia jura ex causa, loco, tempore & persona consideranda sunt. Quorum modi quando medullitus non indagantur, in erroris labyrinthum nonnulli indicando impinguntur; cum ante iudicant, quam intelligunt; ante incutunt, quam iterato lecta perquirunt. Ad enim Hieronymus: *Necesse est ut iusta diversitates locorum, temporum, & hominum, quibus scripta sunt, & diversa argumenta, & origines habeant.* Joannes h. c. enim

h. M. f. p. r. e. m. l. r. u. p. a.

h. M. f. p. r. e. m. l. r. u. p. a.

h. M. f. p. r. e. m. l. r. u. p. a.

ANNO
CHRISTI
1417

1069

IOANNES
P. XXIII.

CONSTANTIENSE.

SIGISMUNDUS
IMPER.

1070

ANNO
CHRISTI
1417.

causa evangelica in Apocalypsa sua septem scri-
bens Ecclesiis, in una quoque eorum vel specia-
lia reprehendit, vel virtutes probat. Ita Doctor
epregius gentium per singulas Ecclesias vulneribus
moderat illatis, nec iactat imperiti medici uno
callylio oculos omnium vult sanare. Nam sic in
Ecclesia agendum est, ut moderari possit hoc tem-
pore vulneribus illatis. Procedere ergo per natio-
nes iuxta decretum & usum Concilii magis ap-
propriatur, & videtur via Spiritus Sancti, quam
procedere per scrutinium; quoniam via scrutini magis
est laeticabilis, periculosa & anfractibus involuta.
Legitur in libro Numerorum, quod quando Domi-
nus praecepit Moysi, ut mitteret viros de singulis
tribubus ad considerandum terram Chanaan, quam
Dominus daturus fuerat illis; ille de una quoque
tribu unum tantum misit ad considerandum terram
illam; non oblitus quod plura capita erant in una
tribu, quam in alia.

Item, iure canonico in presentatione plurium
patronorum, qui electio nominatur, voces dabun-
tur per stirpes, & non per capita, licet plures
fuerint de una stirpe, quam de alia. Item, iure
civili successio ex inaequalibus partibus aequaliter
transit in haeredes. Item, statutis & usibus univer-
sitatum quamplurium de civitatibus, in arduis de-
siderandis consideratur numerus facultatum, sive ar-
tium; & non personarum numerus earundem.
Sic conformiter nationes in Concilio aequaliter con-
siderandae, & aequale jus habet quilibet natio, licet
plura sint supposita in una, quam in alia, cum non
seipsos tantum, sed alios innumerabiles represen-
tent, prout superius est deductum.

Ex praemissis igitur, & aliis quampluribus scri-
pturis authenticis, clare constat, & constare po-
tuit luculenter, quod natio inclita Anglicana,
alias Britannica, tam ratione pluralitatis sedium
episcopali, ecclesiarumque collegiarum & pa-
rochialium, necnon monasteriorum, prioratum,
& aliorum priorum locorum, quam etiam praemi-
nentiae, dignitatis, honoris, & amplitudinis re-
gionum, & aliorum dominiorum, multitudinisque
numerorum clerici, & populi existentium in eadem,
merito representare debeat, & habere in Con-
cilio generali tantam auctoritatis vocem, sicut qua-
libet alia natio; huiusque auctoritatis vocem in
quibusdam Conciliis praeteritis, in quibus intere-
rat, representavit, prout de iure representare
& habere debuerit, atque debet, sive per natio-
nem, sive alio modo processum fuerit in eadem;
sicut etiam representavit, & habuit, representat
& habet in hoc sacro Concilio Constantiensi, & de-
singulis actis, sive gerendis in eodem, ac aliis ge-
neralibus futuris Conciliis per Deigratiam represen-
tentare, & habere intendit; non obstantibus qui-
buscumque protestationibus, provocationibus, &
appellationibus frivolis & ineptis per Ambaxiato-
res, & procuratores se dicentes adversarios Francie,
factis, & interpositis. Propter quod omnes & sin-
guli protestantes, provocantes, & appellantes etiam
in impedimentum Concilii, ac eorum adherentes,
& fautores, tanquam turbatores sanctae unionis
sanctae matris Ecclesiae, iuxta praesentis Concilii
constitutiones & decreta, ac alias legitimas san-
ctiones, omnino puniri debeant, & maxime in e-
xemplum aliorum: cum ordinem procedendi in
Concilio generali datum & observatum de consen-
su in eodem existentium tacito, vel expresso,
nullus in Mundo princeps, qui interrumpere pote-
rit, vel mutare, absque nota perturbationis, &
impedimenti sanctae Synodi, ac gestorum, & ge-
rendorum in eadem; cum in hoc casu princeps
quisquam nullum omnino habeat aut pretendere
poterit quomodolibet interesse.

Et quia pro unione in Ecclesia Dei, ipso favente,
necnon reformatione Ecclesiae in capite, & in
membris per dictum illustrissimum dominum no-
strum Regem, & Ecclesiam Anglicanam, alias Bri-
tannicam, solummodo, & non per alios missi su-
mus; protestamur, & ex superabundanti palam &
publice in his scriptis, quod propter provocatio-
nem, & appellationem, seu protestationes adver-
sarium, quas notorie inanes & frivolae manife-

ste repugnamus, ac aliqua per dicta, vel dicenda
posita vel proponenda de aut super Rata nationis
Anglicanae, alias Britannicae, seu ejus iure, quod
Conciliis generalibus habere debet ex juris positi-
one, vel quasi, quae omnia, & singula penes nos
indubitata habemus, iudicium cum quoquam, &
p. assertum cum praesatis Ambaxiatoribus principa-
lis adversarii Francie, qui nullum in hac parte
interesse habet, vel de iure habere potest, nullo
modo subire intendimus, nec super iis tanquam
notoriis, & manifestis aliquo modo disceptare. Pro-
testamur insuper de addendo, diminuendo, decla-
rando, mutando, corrigendo, interpretando, & e-
mendando in omnibus & singulis praemissis, prout
opus fuerit, locis & temporibus opportunis.

SESSIO XXXII.

A Noe & iudicio quibus supra, die vero Je-
ruis prima mensis Aprilis, Constantia in Ec-
clesia maiori in loco sessionis solitopraesentis exhiben-
tibus in praesentibus & cum iudicio, fuit generalis boius
sanctae Synodi Constantiensis sessio celebrata: procu-
rator huiusmodi reverendissimus pater dominus Joannes
Patriarcha Austriacensis vero pater dominus Episcopus
Lobrovici. Reverendissimus vero pater dominus Episcopus
scopus Othoboni, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis
& vicecancellarius, indutus pontificalibus, huiusmo-
di sessioni praesedit. Ac demum illius & orationis
bus consuetis cum debita solemnitate completis, in-
stantibus promotoribus Concilii, fuit accusata conti-
nencia Petri de Luna per dominum advocatum. Et
iuxta petitionem ipsius dicitur dominus Joannes Episcopus
scopus Othoboni huiusmodi sessioni praesedit, nomine
Concilii deputavit reverendissimos patres dominos
Odonem de Columna, & Lucidum de Comitibus,
diaconos Cardinales tunc in ordine Cardinalium po-
sitos, reverendissimos patres Fulcrum & Merv-
burgensem Episcopos; quibus dedit in mandatis, ut
ipsi una cum protonotariis & notariis atque scribis
huiusmodi causa, cum cursore Sedis Apostolicae, dicitur
Petrum de Luna ad vocatos Ecclesiae iuxta morem
antiquos vocarent, & ipsi Synodo vacationem refer-
rent. Qui quidam domini deputati, una cum Jacobo
Rhodini & Thoma Polton protonotariis Apostolicae
Sedis & huiusmodi causa notariis, ac Francisco de
Mediolano Apostolicae Sedis cursore, locum sessionis
excurrentes, accesserunt ad vocatos ipsorum Petrum de Lu-
na & praesatis Franciscus cursor ipsorum Petrum de Lu-
na alia voce vocavit sub his verbis: Ego hic do-
minus Petrus de Luna, Benedictus decimus tertius
in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo
qui comparat, responsurus, coram sacro Concilio
in causa schismatis & haereticorum ipsum nota-
tum, cumque nec ipse, nec aliquis pro eo comparasset,
aut responsum dedisset, dicta vacatione triena vice
facta, ipsius Synodi promotoribus, & una cum iudice Be-
nedictus a de Guidalotis de Perusio, camera Apo-
stolicae clericali, nomine huius sanctae Synodi super
huiusmodi vacatione & non comparitione, & non
responsione, poterunt instrumentum & instrumenta.
Quibus sic peractis, Cardinalis de Columna unus
ex deputatis praemissis, commissionem eis factam a
dicto Concilio adimplevisse, diciturque Petrum de
Luna modo praemissis per cursorem triena vice voca-
tose, nec ipsum Petrum, vel aliquem pro eo ibidem
comparuisse, aut responsum dedisse, dicta sanctae Synodi
modo retulit: & deinde Franciscus de Mediolano
cursor praesatis de praemissa vacatione fecit vacatio-
nem. His sic peractis, dominus Ardecius advoca-
tus praedictae vacationis & vacationem huiusmodi
petiit inter alia huiusmodi causa registrarum. Et dein-
ceps reproduca bulla citationis, alias contra ipsum
Petrum de Luna decreta & executata; dominus Har-
noldus de Planchon, unus de executoribus dictae
vacationis per Concilium deputatis, de his qua circa
sepe dicta citationis executionem fecisset, fecit va-
cationem: dicens in effecta, quod ab ipso Concilio
recepit ipse & collega sui in mandatis, ut Pe-
trum de Luna Benedictum decimum tertium in sua
obedientia nuncupatum citarent iuxta formam & in-
terrogationem dictatorum. Quas quidam illi-
teras citationis iam de novo factas, & in scriptis
reproduxit: adhaerens, quod super vigore dictarum
iii.

Ex primo
editione.

et de
Gandavo
An.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

litterarum ipsa & egregius vir Lambertus de Sipi-A
te suus collega ad eandem Paniscola Deruensis di-
cesis accesserunt, & eundem dominum Benedictum
domicanarium, a sibi obedientibus sic nominatum,
personaliter apprehensum, presentibus pluribus suis
Cardinalibus & aliis prelati, ac omnium multi-
tudine copiosa, secundum formam & tenorem litte-
rarum citatoriarum ad personam suam citatus, eod-
dem de verbo ad verbum in sua presentia legimus,
ipsaque & contenta in eisdem executioni deman-
davit, prout in quodam executionis instrumento
publico etiam die relationis alias per eum & suos
collegas facta exhibitio, dicitur plura contineri: quod
instrumentum verum fidei reproduxit, & de post
publice eisdem executionis instrumentum fuit lectum,
& iustitiam per istos recognitum. Quae omnia pra-
missa dominus Ardecinus advocatus petis inter alia
respondit, & prefati Petri de Luna sic (ut pra-
mittitur) citati contumaciam accusavit. Ipsaque,
quoniam nec in primo termino, qui erat octava die
Martii, nec etiam in presenti termino comparuit,
contumacem reputari, & in causa huiusmodi ad ul-
teriora procedi per ipsam Synodum, instantissime po-
stulavit. Illis successit (ut praemittitur) factis re-
verendissimis patris dominus Joannes Episcopus Ostien-
sis huiusmodi sessioni praesidens fecit legi quoddam
decretum per reverendum patrem dominum Stephe-
num Episcopum Dolensem tenoris sequentis:

Hac sacro sancta Synodus, auditis & consideratis
relatis, propositis, productis & petitis, prefatum
Benedictum sic in sua obedientia nuncupatum, legiti-
time citatum, vocatum & expectatum non com-
paruit, & qui in octava Martii, ad quam etiam
citatus extitit, non comparuit, pronunciat, repu-
tat & declarat contumacem: decernitque in eius con-
tumaciam, eius absentia Dei repleta presentia non
obstante, fore in causa huiusmodi ulterius etiam usque
ad definitivam sententiam inclusivo procedendum.
Volens autem in eadem causa mature & cum sum-
ma gravitate procedere, commisit dilectissimis Eccle-
siae filijs Guillelmo tituli sancti Marci presbytero, &
Francisco tituli sanctorum Cosma & Damiani, san-
ctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, atque Joanni
electo Patriarcha Constantinopolitano; necnon vene-
rabilibus fratribus Roberto Sarsburienf, Joanni Li-
chfeldens, & Stephano Dolens, Episcopis, ac di-
lectis Ecclesiae filijs Guillelmo Palermitano, Fran-
cis; Joanni de Podemitis. Generali ordinis Pra-
dicatorum, in obedientia Petri de Luna, Benedicti
decimterti in sua obedientia, magistris
in sacra pagina; Michaeli de Novers utriusque ju-
ris, Aragonum; & Joanni de Lodona, Legum, Na-
varra regum Illustrum oratoribus; Jacobo electo
parmensi, Hermanno de Duerck, sedis Apostolicae
protonotario, Roberto abbati Cluniacensi, Nicolao
Wardis utriusque juris, Petro Nardi, Henrico Fla-
ckel, decretorum, Sedis Apostolicae capellanis, &
auditoribus causarum palatii Apostolici, & Joanni
Vallis, decretorum doctoribus; quatenus ipsi vel
eorum major pars examinet articulo, quos offerri
contigerit, coram dicta Synodo, vel coram dictis
commissariis, & eis examinatis, super illis qui ipsi
vel eorum majori parti admittendi videbuntur, de
quorum articulo receptione & eorumdem admis-
sione prefata Synodus dictis commissariis, vel eorum
majori parti, plenam consert & committit potesta-
tem. Ipsi autem duo ex eis ad minus super articu-
lis praedictis, & aliis offerendis, & eorum veritate
& notoritate testes & alia probationum genera
recipiant, iururique faciant, & examinent diligen-
ter: ita quod occupantium conditio melior non exi-
stat, neque per aliquorum inchoationem aliorum de-
rogatur potestati; sed duobus aut pluribus negotium
huiusmodi examinationis & receptionis testium in-
choantibus, ceteri & quilibet duo, sive huiusmodi
illis, etiam seorsum & separatim, ac eodem vel di-
verse temporibus testes & alia probationum genera
etiam super articulis & aliis inchoatis recipere, exa-
minare, ac mandatum huiusmodi valeant exsequi;
testimonia attestations & probationes alias, vel so-
rum ipsellum eidem sacra Synodo fideliter referant;
ut exinde eadem sancta Synodus super praemissis pro-
cedat, decernat & iudicet, prout secundum Deum,
iustitiam & equitatem, fuerit faciendum.

Mandata insuper & committit eadem sancta Syno-
dus praefatis commissariis, & duobus, ut praemittit-
ur, ad illis, quotiens ad dies, horas & loca op-
portuna eundem Benedictum, sicut praemittitur, no-
minatam, citari & citari faciant peremptorie pu-
blice coram ipsis in locis praedictis, ad videndum
rationem recipi, produci, jurare testes & alia proba-
tionum genera in causa huiusmodi, quatenus opus
erit, cum potestate citandi & cogendi testes praef-
atos quoscunque, si qui forsitan a dicta depositione
se subtraxerint.

Prout etiam eadem sancta Synodus, quod per
quoscunque alios, ordinem seu terminos iudicariis
servatos vel servandos in hac causa, forma praefi-
sus, qua de jure servanda est, aut servari sufficit
in notariis, renunciare non intendit, neque ad ser-
vandam iudicariis ordinem se observari adhibere
in quovis modo. Quae scheda facta, reverendissimus
pater dominus Episcopus praesidens, nomine huius san-
ctae Synodis super dicta scheda & contentis in ea
respondit per verbum, licet.

Ex collatione Barberiana, & tribus
ms. Germanicis.

Fuit celebrata sessio XXXII. cum Missa, &
solemnitatibus consuetis.

Anno, & indictione quibus supra, die vero
Jovis prima mensis Aprilis, hora octava post
medianam noctem, Constantia in Ecclesia majori in
loco sessionis solito, fuit generalis huius sanctae
Synodi sessio debitis solemnitatibus adhibitis tenta
& celebrata. Pro cuius sessionis introitu reveren-
dissimus in Christo pater, dominus Joannes Patriar-
cha Antiochenus Missam de beata Virgine devote
celebravit. Post cuius celebrationem, reverendissi-
mi, reverendique patres, domini S. R. E. Car-
dinales, Patriarcha, &c. mitras capitibus, &c.
Reverendissimusque in Christo pater, & dominus,
dominus Joannes Episcopus Ostiensis, &c. huius-
modi sessioni praesedit. Deinde orationibus, &c.
ut supra: collationeque per reverendissimum pa-
trem dominum Ragusinum dictae Ecclesiae cardina-
lem, facta, & finita, impediens dominus Ardecinus
advocatus, una cum magistris Henrico de Pi-
ro, & Joanne de Scribanis, promotoribus & pro-
curatoribus instantibus, instigantibus & requiren-
tibus, dominus Ardecinus advocatus proponens qua-
liter ipsa sancta Synodus praedicta alias in causa
huiusmodi certam citationem contra Petrum de
DLona Benedictum XIII. in sua obedientia nuncu-
patum decrevisset; qua utique citatione idem do-
minus Petrus de Luna apprehensus esset, & per-
sonaliter coram ipsa sancta Synodo compareret, &
alia faceret, prout in dicta bulla citationis latius
continetur. Quodque huiusmodi citationis & com-
paritionis terminus in presentem cederet diem,
quem est prima mensis Aprilis. Quare huiusmodi
executionis in propria persona facta instrumentum
facto & in scriptis, prout superius est apud huius-
modi causam acta registratum, exhibuit, & pro-
duxit.

Et nihilominus dicti domini Petri de Luna non
comparentis contumaciam accusavit, ipsumque con-
tumacem reputari, ad duos Cardinales S. R. E.
duos Episcopos, duosque Sedis Apostolicae protono-
tarios ad vocandum dictum Petrum de Luna iuxta
Emores antiquos ad valvas Ecclesiarum, una cum
dicta & huiusmodi causae notariis, & curiore dic-
tae sedis, deputari per sanctam Synodum praef-
atam instantiter postulavit.

Qua petitione & requisitione factis, dominus
Joannes Episcopus Ostiensis huiusmodi sessioni praes-
idens, nomine dictae sanctae Synodi deputavit re-
verendissimos in Christo patres & dominos Odonem
de Columna, & Lucidum de Comitibus diaconos
Cardinales, tunc in ordine Cardinalium postremos
cum dominus Cardinalis Florentinus non erat praes-
ens, reverendosque patres dominos b Felcensem b M. F. b
& Mersburgensem Episcopos; aditque eis in n. un-
datis, ut ipsa cum dominis protonotariis, & no-
tariis atque scribis huius causae, & dictae Synodi,
& praecone, seu Sedis Apostolicae curiore, dictum
do-

ANNO
CHRISTI
1447.

ANNO
CHRISTI
1447.

dominum Petrum de Luna ad valvas Ecclesie juxta
ta mores antiquos vocaret, & ipsi sancta Synodo
vocationem referret.

Qui quidem domini Cardinales & Episcopi una
cum reverendis patribus & dominis Jacobo Rolli-
ni, ac Thoma Poleon Sedis Apostolicæ protonota-
riis, & cum presentis causa notariis, & scribis,
ac Francisco de Mediolano Apostolicæ Sedis curso-
re, locum sessionis solita evenerunt, ad valvas ejusdem
majoris Ecclesie accedentes, per organum dicti
Francisci cursoris, publice & alta voce tria vice
dictum dominum Petrum de Luna vocaverunt, sub
his verbis, videlicet: Est hic dominus Petrus de
Luna Benedictus XIII. in sua obedientia nomina-
tus vel alius pro eo, qui comparere respon-
sas coram sacro Concilio in causa schismatis, &
hæresis contra ipsum mota? Cumque ipse Petrus
de Luna, nec aliquis pro eo comparisset, & ver-
bum responsum dedisset, magistris Henricus de
Piro, & Joannes de Scribanis, procuratores prædi-
cti, egregiosque viri domini Benedictus de Gul-
doletis de Parasio cameræ Apostolicæ clericus, no-
miatibus hujus sacre Synodi, & cameræ Apostoli-
cæ prædicarum, super hujusmodi vocatione trina
vice facta, non comparitione, & non responsione,
a nobis presentis causæ notariis atque scribis sibi
unum, vel plura, publicum, & publica fieri pe-
tuerant instrumenta. Presentibus ibidem, videnti-
bus, & assistentibus honorandis & discretis viris ma-
gistro Guillelmo e Haberti artium, & medicum
magistro, Simone Northov in decretis baccalario,
Norvicensis diocesis; Bertrando de Stella clerico
Convenarum diocesis, & aliis testibus sibi dignis
ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

Quibus sic factis, domini Cardinales, Episcopi
& protonotarii una cum notariis & curio prædi-
ctis, locum sessionis prædictæ reversi introierunt,
& ad loca ipsorum solita se posuerunt. Tunc domi-
nus Cardinalis de Colman de consensu suorum
collegarum, ut præsertur, deputatorum, commis-
sionem eis a dicto Concilio factam adimplevisse,
dictamque Petrum de Luna modo præmissa per cur-
sorem trina vice vocatis, nec ipsum dominum Pe-
trum de Luna, vel aliquem pro eo ibidem com-
paruisse, aut responsum dedidisse hanc sacro Con-
cilio dedit referendum. Deinde dictus Franciscus de
Mediolano cursor præfatus de præmissa vocatione
per eum facta fecit relationem.

His sic peractis, dominus Ardecinus advocatus
prædictæ causæ vocationem & relationem, ut pe-
tuerat, factas inter acta hujusmodi causæ & sacri
Concilii petiit registrari. Et ad probandum citatio-
nem decretam contra dominum Petrum de Luna
bullam citationis, sive litteras bullæ plumbeæ
ipsius sanctæ Synodi, bullatas, sanas, & integras,
ac ad probandum facta & in scriptis representavit,
prout superius apud acta hujusmodi causæ est regi-
strata. Ac etiam ad probandum ejusdem citationis
executionem egregium virum dominum Bernar-
dum de Plancha, decretorum Doctorem, unum de
executoribus dictæ citationis per ipsum Con-
cilium deputatis, similiter exhibuit, & produxit;
sibi que ut referret, quæ circa hujusmodi citatio-
nem executus fuisset, & acta, & facta essent,
mandari per dictam sanctam Synodum instantè po-
tulavit. Et tunc dominus Johannes Episcopus O-
stiensis S. R. E. Cardinalis, & vicecancellarius,
hujusque sessionis præfatus, dicto domino Bernardo
de Plancha prædicto, & præfati, ut de præmissis
relationem huic sanctæ Synodo faceret, nomine
ejusdem Synodi, mandandum dedit, & mandavit.
Si quidem dominus Bernardus de Plancha execu-
tor præfatus hujusmodi mandato nomine dictæ
sanctæ Synodi in se sponte suscepit, assistenti-
bus sibi honestis viris Emerico de Archis, &
Jacobo de Secretariis consensu, & coambaxia-
toribus suis ad exsequendum citationem prædi-
ctam, in ambone publicationis impo dicto exi-
stens, huic reitit sanctæ Synodo in effectu, qua-
liter dudum ab ipso sacro Concilio recuperant ipse
& collega sui in mandatis, ut dictum dominum Pe-
trum de Luna in sua obedientia Benedictum XIII.
nuncupatum citarent juxta formam, & tenorem li-
terarum citatoriarum, die suæ relationis alias factæ
Concil. General. Tom. XXVII.

producarum, ubi plenus continetur. Quas quidem
litteras jam iterum, & de novo, facta, realiter, &
in scriptis exhibuit, & produxit, prout superius sunt
apud acta presentis causæ de verbo ad verbum con-
scriptæ. Adjunctis, quod nuper volens mandatis
dictæ sanctæ Synodi libenter, ut teneretur, obedire,
vigore illarum litterarum ipsa & egregius vir
Lambertus de Scipite, suus collega ad caltrum Pa-
nificolis Dertusensis diocesis, accesserunt; & ibi-
dem dominum Benedictum XIII. a suis obdientia-
bus nominatum, personaliter apprehensum, præ-
sentibus pluribus suis Cardinalibus, & aliis præla-
tis, clericis, ac hominum multitudine copiosa, se-
cundum formam & tenorem dictarum litterarum
citatoriarum ad personam suam citaverunt, easque
de verbo ad verbum in sua presentia legerunt;
ipsaque & contenta in eisdem executioni deman-
darent, prout in quodam executionis instrumento
publico etiam die relationis alias per eum & suos
collegas factum exhibito dixit plenus contineri;
Quodque instrumentum iterum facta & in scri-
ptis exhibuit, & produxit, prout similiter su-
perius enarrat apud presentis causæ acta regi-
stratum.

Hujusmodi relatione finita, reverendissimus in
Christo pater & dominus, dominus Johannes Ostien-
sis Episcopus S. R. E. Cardinalis, & vicecancellarius,
& præfatus præfatus hujusmodi executio-
nis instrumentum de verbo ad verbum per egre-
gium virum dominum Petrum de Lamburga nomi-
ne dictæ Synodi iuste legi & publicari. Qui quide-
m dominus Petrus de Lamburga hujusmodi man-
datis acquiescens, ambonem publicationis solutum
ascendens, dictam executionis instrumentum de
verbo ad verbum, citationem insertam omitti-
tens, cum alias in sessione publica lecta fuisset,
publico, alta & intelligibili voce perlegit, & pu-
blicavit.

His omnibus sic peractis, præfatus dominus Arde-
cinus advocatus, insigantibus eum magistris Henri-
co de Piro & Joanne de Scribanis, procuratoribus
& promotoribus prædictis, instrumentum execu-
tionis prædictum repetitit, & reproduxit: Et ni-
hilominus super recognitione signorum, & manuum
notariorum illius instrumenti discretos viros Theo-
dericum Batensem, litterarum Apostolicarum scri-
ptorem, Joannem de Tempore Apostolicæ & im-
periali auctoritatibus notarios, qui dictum instru-
mentum consecraverunt, & subscrípserunt; necnon
Fredericum de Arnheim super recognitione signo-
rum, & manuum notariorum instrumenti execu-
tionis primus in Constantiensi civitate facti, ex-
hibuit & produxit, quos tanquam testes super
eisdem recipi, ad jurandum admitti, necnon in-
terrogari instantè per ipsam sanctam Synodum po-
tulavit.

Qui quidem testes producti, recepti, admissi, ju-
rati, & interrogati recognoverunt, & quilibet reco-
gnovit manum & signum suum: Quibus factis, dicto
domino Ardecino advocato instantè, hujusmodi si-
gna & manus recognitis fuerunt per ipsum Con-
cilium habitæ pro recognitis. Quas omnia & singula,
scilicet testium productionem, receptionem, &
recognitionem idem dominus Ardecinus petiit inter
acta registrari.

Et quia idem dominus Petrus de Luna Benedictus
XIII. sic in sua obedientia nuncupatus in causa
schismatis & hæresis contra ipsum mota prædictus
legitime citatus sufficienter & expectatus, nec per
se, nec per alium curat comparere: ipsius contu-
maciam accusavit: ipsumque cum nec in primo ter-
mino, scilicet qui erat octava die Martii mensis
prædicti, nec etiam in præfati termino compa-
ruit, contumaciam, reputari, in causaque hujus-
modi in ejus contumaciam, ejus absentia divina reple-
ta presentia, ut ipsi sanctæ Synodo videbitur expe-
dire, & universali Ecclesie sanctæ Dei necessa-
rium fuerit & utile, ad ulteriora procedi per ip-
sam sanctam Synodum instantissime postulavit: re-
quirensque dominos protonotarios & notarios hujus
sanctæ Synodi, & presentis causæ, ut omnia in
hujusmodi causa acta & producta ac ordinata, apud
acta Concilii, & hujus causæ registrarent.

Successive istis petitionibus & requisitionibus, sic
Y y ut

a. Mf. 146-
147.

c. Mf. Dida-
rium fac-
tissim.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

ut praefertur, sedis, nulloque pro dicto domino Benedicto Petro de Luna competente, nec respondente, nec per se ibidem praesente, reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Joannes miseracione divina Episcopus Ostiensis S. R. E. Cardinalis & vicecancellarius, & hujus sessionis praesidens praesens, quendam schedulam sive quendam decretum per reverendum patrem dominum Stephanum Episcopum Dolensem nomine dicti Concilii iussu publicari & legi. Qui quidem dominus Stephanus Episcopus Dolensis mandato huiusmodi se libenter obtemperans, dictam schedulam publice alta, & intelligibili voce de verbo ad verbum perlegit in ambone publicationis consueto, & ad publicationem negotiorum Concilii deputato, cuius schedula tenor sequitur, & est talis:

Uti in hac 1^a sessione XXXII. ca. prima editio. pag. 1009.

Ex eodem collectione & illius m. ff.

Sacrosancta Synodus generalis, auditis, & Super quibus omnibus & singulis praemis a-
 tis, lectis, publicatis, decretis & ordinatis, domi-
 nus Ardecius advocatus praesens, indignissimus
 eum magistris Henrico de Piro & Joanne de Scri-
 banis promotoribus & procuratoribus praedictis, a
 dominis protonotariis, & dictae Synodi & praesen-
 tium causis notariis atque scribis sibi fieri & conscri-
 unum vel plura, publicum seu publica, instrumenta
 seu instrumenta, & tot quot sunt necessaria
 & opportuna. Praesentibus ibidem reverendissimis
 in Christo patribus & dominis, dominis S. R. E.
 Cardinalibus; Patriarchis & Episcopis, illustrique
 principe & domino Friderico Burgavio Nurenber-
 gensi; necnon regum, ducum, principum, Prae-
 latorum, communitatum, universitatum studiorum
 Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in mul-
 titudine copiosa,

Ex collectis Barberiniana, & m. ff. duobus Germanicis.

Congregatio generalis, post sessionem XXXII. in qua dabatur audientia Ambaxiatoribus Regis Castellae.

Anno, & indictione similiter, quibus supra, die vero sabbati tertia mensis Aprilis supra-
 dicti, loco, & hora supra dictis fuit tentata & solem-
 niter celebrata generalis congregatio; ubi fuit do-
 ta & concessa per sacrum generale Concilium au-
 dientia Ambaxiatoribus illustrissimi principis Regis
 Castellae & Legionis in Ecclesia Constantiensis, &
 in loco sessionis mane, hora tertiarum, vel quasi; &
 solemnitatibus divinarum, propter adhaerentem,
 quam fecerunt adhuc Petro de Luna, omnis generalis
 per suos praelatos & supposita in modum generalis
 congregacionis convocato & coadunato, de voluntate
 ipsius Synodi generalis, reverendi patres & venera-
 biles viri domini Didaci Conchenensis, & Joannes Pla-
 centinus Episcopi, Ferdinandus Petri de Yala, Mar-
 tinus Ferdinandi de Corduba, Ferdinandus Martini
 Canonici Palatinus, Joannes Ferdinandi de Rupe-
 forti, legum Doctores, Petrus Ferdinandi de la
 Guardia Archidiaconus de Grado & in Ecclesia Ove-
 tentis, frater Ludovicus in sacra pagina professor,
 Ambaxiatores praefati domini Regis Castellae, ascen-
 derant ambonem, super quo ambaxiat, & alii
 publicationes fieri solent. Et antequam processissent
 ad aliquem actum, prodixerunt duas litteras creden-
 tias Regis & reginae Castellae & Legionis. Quibus lit-
 teris credentialibus per venerabilem virum dominum
 Petrum de Lamburga, de mandato Concilii lectis, pre-
 libati domini Ambaxiatores per organum reverendi
 patris domini Didaci Episcopi Conchenensis, exposuerunt
 ambaxiatam eorum per unum sermonem publicum,
 recommendantes Concilium de diligentia & continua-
 tione Concilii. Deinde recommendantes dominum
 Regem Castellae, & ejus matrem, ad honorem &
 debitum statum Concilii, offerentes se, & eorum
 regna Concilio praesentibus; promittentes insuper eorum
 producere mandata, dummodo adveniret tempus
 eorum huic Concilio uniendo. Oblationibus, & ser-
 monibus factis, reverendissimus in Christo pater & do-
 minus, dominus Joannes Episcopus Ostiensis, & Vi-
 ce cancellarius Romanae curiae, de mandato Concilii
 respondebat ad exposita atque proposita dictorum
 dominorum Ambaxiatorum, concludendo, Conci-

in m. ff. 1019. l. 1019.

allum esse dispositum & congregatum ut fieret unio
 in Ecclesia Dei, & propter hoc exspectasset Con-
 ciliium adventum eorum desiderio magno; deside-
 rans, quod ipsi concurrere deberent cum ipso ad di-
 ctam unionem, die in Ecclesia Dei desideratam,
 plenarie faciendam; acceptando eisdem Ambaxia-
 tores nomine ipsius Concilii, humiliter & beni-
 gno offerendo eis omnem viam justam & rationa-
 bilem, ut se uniant; & quod ex dicta unione pos-
 sit sequi unio perfecta in Ecclesia Dei, diuturnis
 temporibus a cuncto populo Christiano desiderata,
 Quibus factis, reverendissimus pater dominus Joannes
 Episcopus Ostiensis praedictus, nomine totius
 Concilii, pro hac vice mandavit fieri de praedictis
 unum, vel plura, publicum, vel publica, instru-
 menta, ad requisitionem magistri Henrici de Piro
 promotoris dicti Concilii, per sedis Apostolicae
 protonotarios, ac notarios, & scribas Concilii. Prae-
 sentibus ibidem reverendissimis patribus S. R. E.
 Cardinalibus, exceptis ab eisdem dominis Angelo
 Episcopo Praenestino, Laudensi, Parentino, & Flo-
 rentino Cardinalibus, Illustrissimorumque principum
 Romanorum, & Ungarum, ac Croatiae, Dalmatiae,
 Francorum, Angliae, Navarrae, Cypri, Neapolitanorum,
 Arragoniae, Norvegiae, Daciae, Sveciae,
 & Poloniae regum Ambaxiatoribus, ceterorumque
 principum, praetorum, universitatum studiorum
 nunciis & procuratoribus in numero copioso, te-
 stibus ad praemissa vocatis.

Die Jovis, vigesima secunda supra dicti mensis
 Aprilis, domini commissarii praefati Constantiae in
 Ecclesia majori in loco sessionis solito, horatertiarum
 vel quasi, constituti, de communi eorum consensu
 onus commissionis ipsius factae per sacrosanctam
 Synodum praesentem acceptantes pro observatione
 terminorum in huiusmodi causa necessarium,
 & eorum iurisdictione existenda, relationi
 locum sessionis, & horam tertiarum immediato
 supra dictam deputaverunt & assignaverunt. Qui
 quidem deputatione sic facta, comparuit coram do-
 minis iudicibus & commissariis praefatis, adhuc prout
 ubi supra ad iura reddendum pro tribunali seden-
 tibus, magister Henricus de Piro promotor &
 procurator praedictus, nomine procuratorio quo su-
 pra, dicta commissionem domini commissarii factam
 in hac causa repetit & reproduxit; & nihilominus
 dictum Petrum de Luna Benedictum XIII. sic in sua
 obedientia nuncupatum citari mandari, ad recipiendum
 & dari videndum nonnullas positiones & articulos
 in huiusmodi causa per audientiam litterarum
 contradictarum curiae Romanae, necnon in valvis
 Ecclesiae majoris Constantiensis praedictae per
 dominos commissarios praefatos; necnon omnes alios
 sua communiter vel divisim interesse putantes,
 debita cum instantiam populoavit. Quam quidem
 citationem domini commissarii praedicti dicto
 magistro Henrico de Piro promotori & procuratori
 instanti & petenti decreverunt, atque concesserunt;
 eamque prout petita existit, ad diem sabbati
 proxime futurum, qua eisdem domino Commissarios
 vel majorem partem eorum Constantie in Ecclesia
 majori in loco sessionis solito ad hoc deputato
 mane hora tertiarum ad iura reddendum pro
 tribunali sedere contigerit, per audientiam publicam
 litterarum contradictarum curiae Romanae; necnon
 in valvis seu portis dictae majoris Ecclesiae perem-
 ptorie fieri voluerunt, atque mandarunt; volentes
 & decernentes quod citationibus in valvis
 in huiusmodi causa exsequentibus reverendissimi
 patris & domini, domini Guillelmi tituli sancti Marci,
 Cardinalis, & egregii viri domini Michaelis de
 Navaris utriusque juris Doctoris sigillis & alle-
 citationes per audientiam praedictam exsequenda,
 signo reverendi patris domini Jacobi elachi Propens-
 pensis, dictam audientiam auditoris & licentiatii, &
 in hac causa cum aliis suis collegis Commissarii,
 sigillentur & muniantur, ad majorem roboris fir-
 mitatem.

Die sabbati vigesima quarta supra dicti mensis Aprilis,
 discretus vir Jacobus Denono, Sedis Apostolicae
 cancellarius, retulit nobis praesentis causa notariis
 atque scribis praedictis, Constantiam in majori
 Ecclesia, in loco sessionis solito, paulo ante horam
 tertiarum, seu hora septima horologii ante meridiem, fa-
 de

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

de ipsorum commissariorum mandato super hoc sibi. A se, ut praefatum est, nullumque ibi comparuisse, nec respondisse pro praesentibus actis, & termino satisfaciendo. Quo facto, magister Henricus de Piro promotor & procurator instantiam heri de mane infra Missarum solemnia, quamdam citationem in papyro scriptam, sigillisque reverendissimi patris domini Guillelmi tituli sancti Marci Cardinalis, & egregii viri domini Michaelis de Navere praedictorum sigillatam, valvis Ecclesiae majoris Constantiensis affixisse: eamque ibidem debere, ut moris est, fuisse executam, prout & quomodum idem cursor ab eisdem dominis commissariis dixit se superius habuisse & recepisse in mandatis.

Adveniente vero hora tertiaram, sive horologii septima, pro hora audientiae praesentis causae deputata, comparuit in iudicio coram dominis commissariis praefatis Constantiensis in Ecclesia majori, & loco solito solito ad hoc specialiter deputato praedicto, ad iura reddendum pro tribunali sedentibus, magister Henricus de Piro promotor & procurator praedictus, nomine quo supra procuratorio: & quaedam citationem, unam audientiae pergamentis a dictis dominis iudicibus commissariis emanatam, de eorumque voluntate & mandato in audientia publica litterarum contradictarum Romanae curiae positam, lectam, & ab infra signatam, sigilloque a tergo, ut moris est, sigillatam, aliasque inibi debite executam: Aliam vero papyri schedulam in valvis majoris Ecclesiae Constantiensis, ut moris est, debite executioni demandatam facto realiter & in scriptis infra scriptorum tenorem representavit, citationemque in eis contentorum non comparentium, neque aliquas positiones & articulos dari & recipi videre curantium, contumaciam accusavit: Ipsosque contumaces reputari, & in eorum contumaciam pro validiori processu, & ex abundantia eisdem vocari ad valvas Ecclesiae, & pro illorum vocatione aliquos de commissariis praedictis debita cum instantia postulavit. Et tunc domini commissarii praefati valentes rite & legitime, ac valide procedere, ad praedicti magistri Henrici de Piro promotoris instantiam venerabiles & circumspectos viros dominos Henricum Flechel, & petrum Nardi decretorum Doctores sacri palatii Apostolici causarum auditores collegas suos ad vocandum praedictos citatos ad valvas dictae majoris Ecclesiae una cum magistro Henrico de Piro promotore & nobis notariis praedictis, & discreto viro b Ymbaldo Alo Sedis Apostolicae cursore praesenti, deputaverunt & assignarunt.

Qui quidem domini Henricus Flechel, & Petrus Nardi sacri palatii auditores & commissarii una cum dicto magistro Henrico de Piro promotore, nobisque dictae praesentis causae notariis & scribis, ac Ymbaldo cursore praedictis, ad valvas dictae majoris Ecclesiae Constantiensis accesserunt; dictisque citatos per organum dicti Ymbaldi cursoris alta & intelligibili voce trina vice vocaverunt sub his verbis in effectu: Est hic Petrus de Luna Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo Compareat coram dominis commissariis Synodi Constantiensis, ad recipiendum articulos & capitula ad instantiam ipsius Synodi producendos & producenda, eos & ea sibi exponi videndum in causa & causis motis contra eos per dictam Synodum. Qua quidem vocatione sic trina vice facta, dicti domini Henricus Flechel, & Petrus Nardi commissarii, & Henricus de Piro promotor, super praemissis vocatione & non response a nobis notariis praesentis causae, atque scribis praedictis, sibi unam vel plura, publicum vel publica fieri petierunt instrumenta & instrumenta. Praesentibus ibidem honestis magistris Stephano Pifoni sacri palatii Apostolici causarum notario, & Henrico Hucvatei litterarum sacrae penitenciarum procuratore, aliisque notabilibus viris, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

His namque factis, praefati domini Henricus Flechel & Petrus Nardi, sacri palatii Apostolici causarum auditores, & commissarii, ad dominos iudices & commissarios revertentes & reversi, una cum aliis praedictis, ipse magister Henricus Flechel nomine suo & nomine collegae referabat huiusmodi vocationem per organum cursoris praedicti factam. *Censil. General. Tom. XXVII.*

se, ut praefatum est, nullumque ibi comparuisse, nec respondisse pro praesentibus actis, & termino satisfaciendo. Quo facto, magister Henricus de Piro promotor dictos citatos non comparentes iterum contumaces reputari petiit, & in eorum contumaciam nonnullas positiones & articulos facto realiter & in scriptis infra scripti tenoris obtulit, & produxit. Et nihilominus eisdem positiones & articulos ac capitula ad probandum per partem eisdem producentem in curia & extra admitti debita cum instantia postulavit. Et tunc domini commissarii praefati dictos citatos non comparentes, neque huiusmodi diei termino in aliquo satisfacere curantes, licet diutius sufficienter expectatos, reputaverunt, prout erant, quoad quum & terminum huiusmodi exigentes iustitia, contumaces: & in eorum contumaciam praedictas positiones & articulos ad probandum in civitate Constantiensis, vel alibi, ubi sacrum generale Concilium fuerit, in quantum sint de iure admissibiles, admittendos duxerunt & admitterunt.

Qua quidem admissione facta, ut praefatur, facta, magister Henricus de Piro promotor & procurator praedictus adhuc ibidem praesens, & judicialiter comparens, eisdem citatos ulterius citari mandari ad videndum & audiendum produci testes super dictis articulis supra admissis, & alia probationis genera produci videndum, ac ad dandum interrogatoria, iuxta & secundum quae praedicti testes producendi interrogari & examinari voluerint, per audientiam publicam litterarum contradictarum Romanae curiae, ac ad valvas majoris Ecclesiae Constantiensis ad certum peremptorium terminum comparentem per dominos iudices & commissarios praefatos, debita cum instantia postulavit. Quam quidem citationem domini commissarii praefati dicto magistro Henrico de Piro procuratori & promotori instanti & praesenti decreverunt & concesserunt; eamque ad produci, recipi & jurare videndum testes ad diem Lunae proxime futurum, qua eisdem dominos commissarios Constantiensis in Ecclesia majori hora tertiaram ad iura in loco solito pro tribunali federe contigerit, ac etiam ad dicendum & excipiendum in & contra dictos testes, & eorum dicta ad eandem diem; neque non dandum interrogatoria ad diem Lunae & sequentem immediate praedictas, ac pro aliis testibus in posterum producendum & inducendum ad receptionem & aliam immediate sequentem diem, per audientiam publicam litterarum contradictarum Romanae curiae, & ad valvas majoris Ecclesiae Constantiensis peremptorie fieri voluerunt & mandarunt, decreverunt, ordinarunt, & assignarunt.

Tenores vero dictarum citationum, schedularum, necnon positionum & articularum unde supra sit mentione, sequuntur, & sunt tales:

Mandant reverendissimi in Christo patres & domini, domini iudices & commissarii; per sacrosanctum generale Constantiense Concilium ad infra scripta specialiter deputati, in audientia publica litterarum contradictarum Romanae curiae citati, & citant dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios & singulos sua interesse putantes, quatenus die sabbati proximo futura, hora septima mane compareant in Ecclesia Constantiensis, in loco sessionis, quo eisdem, vel majorem partem ex ipsis dominis iudicibus pro tribunali federe contigerit; ad videndum dari, & sibi exponi articulos, sive capitula, super quibus in causa & causis huiusmodi inquisitionis contra eandem dominum Petrum Benedictum nuncupatum, idem sacrum Concilium procedere intendit, & procedit, iuxta & secundum formam citationis desuper decretae & executae. Alloquin in causa & causis huiusmodi ad ulteriora procedatur, dictorum citatorum absentia, seu contumacia in aliquo non obstante.

Datum Constantiae, XXII. die mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini MCCCXVII. indictione decima.

Atia Clementis VII. sic in sua obedientia nuncupati, Urbano VI. & Bonifacio IX. & Innocentio VII. & Gregorio XII. in sua obedientia nuncupatis per dicta tempora successive, & ab alia parte contententibus in papatu: quibus armis Ecclesia Dei fuerat & erat per dictum schisma, seu dictam scissuram Ecclesie afflicta, & plurimum fatigata, ipso domino Petro de Luna sciencie & vidente: ex quo dictum schisma venisset in veteratum, seu inveteratam divisione Ecclesie, & scissura. Et hac notoria sunt atque vera.

Nos iudices & commissarii per sacrosanctam generalem Synodum Constantiensem ad infra scripta specialiter deputati, peremptorie in valvis Ecclesie majoris Constantiensis citari mandamus, & tenore presentium citamus dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios & singulos sua conjunctim vel divisim interesse potantes, quatenus die sabati proxime futura, qua nos, vel majorem partem ex nobis in Ecclesia Constantiensi predicta in loco sessionis publicus, mane hora septima ante meridiem ad iura reddendum pro tribunali sedere contigerit, compareant in iudicio legitime coram nobis ad videndum dari, & sibi expoſiti articulos, sive capitula, super quibus in causa & causis contra eundem dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. nuncupatum dicta sancta Synodus procedere intendit, & procedit. Alioquin in causa & causis huiusmodi ulterius prout iustum fuerit, procedatur, dictorum citatorum absentia, seu contumacia in aliquo non obstante. Hanc vero nostram citationem valvis seu portis dicte Ecclesie duximus assignandam, quae presentem nostram citationem tuo quali honore preconio, & pectulo iudicio publicabunt; in quibus nostram citationem modo premissis decernimus publicandam; ne prenominati sic citati de premissis aliquam ignorantiam pretendere valeant, seu etiam quomolibet allegare; Cum non sit verisimile apud sic citatos remanere incognitum, quod tam patenter, & notorie exstitit publicatum. In cuius rei testimonium presentem citationis schedulam inde fieri fecimus, sigillorumque reverendissimi in Christo patris & domini, domini Guillelmi tituli sancti Marci S. R. E. Cardinalis, & egregii utriusque juris doctoris domini Michaelis de Navetis fecimus impressionibus communiri. Datum Constantie, die vigesima secunda mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini MCCCXVII. indictione decima, Apostolica Sede vacante. Per quemcumque curioſem.

Gumbertus Fabri notarius.
Ginardi notarius.

Articuli contra Petrum de Luna Benedictum XIII.
in sua obedientia nuncupatum.

AD multiplices, continuasque querelas, & planctus lamentabiles sancte fidelium matris Ecclesie, sui fastidium scandalosum, scissuramque pestiferam jam octo pene lustris inenarrabilibus gemitibus deplorantis; ad validum, vehementemque clamorem populi Christiani, magistris Joannes de Scribanis, & Henricus de Piro, ad prosecutionem causae inquisitionis contra Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum per sanctam generalem Constantiensem Synodum, ministri, & prolocutores prefati deputati, dicunt & proponunt, & probare intendunt, quatenus probatione opus est, contra dictum Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnes & singulos articulos infra scriptos, quos dant & offerunt coram eadem sancta Synodo, vel deputatis ab illa in causa inquisitionis, ad quam idem Benedictus, sicut prefertur, nuncupatus, coram eadem sancta Synodo citatus exstitit; quos articulos, & eorum quemlibet, atque omnia & singula contenta in illis afferunt esse vera & notoria. Prostantur autem de probando easolum, quae ad fines intentos sufficiant, & probatione egeant, ad probationem superfluum se nullatenus adstringentes.

De tempore quo duravit schisma.

1. Inprimis dicunt, proponunt, & probare intendunt, ut supra, quod praesens schisma pestiferum, seu scissura Ecclesie jam duravit triginta octo annis; & amplius, de quibus annis dominus Petrus de Luna pro Papa se sic viginti duobus annis ultimis, vocatus in sua obedientia Benedictus XIII. & ante suam assumptionem jam sexdecim annis curaverat, ipso existente Cardinali in obbedien-

Quibus modis potest schisma tolli.

2. Item, quod praefatis temporibus inter Reges & principes, praelatos, doctores, & alios sapientes, etiam in studiis generalibus & in curiis contententium de papatu saepe tractatum & consultum fuit, quibus modis potest tolli illud schisma pestiferum, seu Ecclesie scissura: & multi per diversos Reges & principes, praelatos & doctores, labores adhibiti, nullaque via plene sedativa schismatis humano ingenio potuit a longis temporibus citra, nec post inveniri de praesenti, per quam potest tolli schisma huiusmodi, & Ecclesia Dei uniri, nisi via cessionis mutuae, omniumque contententium de papatu, obstantibus diffinitibus pluribus in facto & in iure consentientibus, imminenti- bus in aliis viis, atque diversitate & divisione regnorum & provinciarum in maximas partes. Et hoc est verum & notorium.

Conclusio dictorum, quod contententes de papatu de iure tenentur cedere.

3. Item, quod a dictis temporibus fuit deliberatum, vitum, & iudicatum, & conclusum per dictos doctores, & in studiis generalibus, praesertim Parisiensi, Bononiensi, & aliis, quod attentis difficultatibus praedictis, & divisione, ac scissura Ecclesie in maximas partes, quod dicitur dominus Petrus de Luna, Benedictus, ut praefertur, nuncupatus, altero cedente, immo omnes contententes de papatu, pro unione Ecclesie, & tollendo tam periculoſo, quam scandaloso schismate, cedere suo papatu iure divino & humano tenebantur. Quae conclusio exstitit approbata, & maxime per notabiliores & famosiores doctores & theologos, & iuristas, in Ecclesia Dei pro tempore existentes.

Quod via cessionis est facilior.

4. Item, quod attentis difficultatibus praedictis in facto & in iure, ac divisione regnorum & provinciarum in diversas obedientias, diuturnitate schismatis, seu scissurae Ecclesie, fuit visum, deliberatum & conclusum ante annos novem, aut decem, etiam per contententes de papatu, & suos Cardinales & curias, necnon in studiis generalibus, ac per plures congregationes praestorum & doctorum, comprobantibus etiam regibus & principibus, & per majorem partem cleri & populi Christiani, quod via cessionis mutuae omnium contententium de papatu, erat & est facilior, brevior, utilior, & maxime pacificativa conscientiarum Christi fidelium; immo nulla alia reperta, & quae possit habere executionem ad tollendum plene schisma praedictum, & Dei Ecclesiam unendum, nisi mutuae cessionis praedictae; & hoc fuit, & est verum, atque notorium.

Quod Petrus existens legatus in regno Franciae viam cessionis approbavit.

5. Item, quod idem Benedictus sic, ut praefertur, nuncupatus, existens Cardinalis in obedientia Clementis VII. sic in sua obedientia nuncupati, circa annum Domini MCCCXCI. per eundem dominum Clementem sic vocatum fuit missus legatus, seu nuncius, ut ita dicatur, Apostolicus ad serenissimum Regem regni Franciae, in qua legatione, seu nunciacione stetit fere triennio in civitate Parisiensi, & aliis locis dicti regni: quo tempore duravit, cum saepe coram contrafaretur de via unio-

ANNO
CHRISTI
1417.

1081

JOANNES
P. XIII.

CONSTANTIENSE.

SIGISMUNDUS
IMP. 1082

ANNO
CHRISTI
1417.

unionis Ecclesie per ipsam, & plures principes, prelatos, & doctores, & sapientes, ipse viam nuncupavit & approbavit: dixitque quod nulla erat alia via, per quam posset uniri Ecclesia Dei, & schisma tolli, nisi illa. Et hoc fuit, & est verum, atque notorium.

De fama Petri, quod viam cessionis laudavit.

6. Item, quod ex tunc tanta dicti domini Petri de Luna vocati, ut presertur, Benedicti XIII. fama invaluit, qualiter bonum unionis dirigeret, viam cessionis intrapide laudaret, hancque constanti animo persuaderet, adeo quod multorum mentibus irrepserit, si dictus Petrus de Luna esset Papa, certe quod voce predicabat, opere adimpleret. Et sic fuit, & est verum.

De juramento factis in conclavi post obitum Clementis.

7. Item, quod ipse reversus de dicta legatione, & post obitum dicti Clementis, sicut presertur, nuncupati, cum in civitate Avenionensis in palatio Apostolico, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto, in mense Septembris, Cardinales illius obedientie essent pro electione futuri pape in conclavi congregati, ipse Petrus de Luna tunc Cardinalis, ceterique Cardinales omnes & singuli, qui erant numero viginti duo, juravit, & juraverunt solemniter tacitis sacrosanctis evangelis, se, & illum quemlibet ex illis in Papam eligendum, si quem ex eis eligere contingerit, prosequi unionem Ecclesie, etiam per viam cessionis de papatu: & alias juravit & promisit, & juraverunt & promiserunt illico coram ipsis omnibus publice & notorie secundum formam & tenorem cujusdam scripturæ: cujus tenor sequitur, & est talis:

1. Nos autem & singuli S. R. E. Cardinales congregati pro electione futuri in conclavi, ante altare, in quo Missa communis celebrari consuevit, pro Dei servitio, unitatem Ecclesie sue sancte, & salute animarum fidelium omnium, promittimus & juramus ad sancta Dei evangelia, per nos corporaliter tacta, quod absque fraude, dolo, & machinatione quibuscumque ad unionem Ecclesie & finem imponendam schismati, prohi dolor: nunc in Ecclesia vigenet, quantum in nobis erit, laborabimus simpliciter & diligenter, & per nos quantum ad nos pertinet, seu etiam pertinere: & dabimus pastori nostro, & gregi Dominici, ac vicario Christi domino nostro futuro, qui erit pro tempore, auxilium, consilium, & favorem, nec ad impediendum, vel differendum præmissa dabimus consilium, vel favorem directe, vel indirecte, publice, vel occulte. Omnia ista & singula & alias etiam ultra præmissa omnes vias utiles & accomodatas ad utilitatem Ecclesie, & unionem prædictam ejusdem, sano, veraciter, & sine machinatione, seu excusatione, vel dilatione quacumque servabit & procurabit quilibet nostrum, etiam si assumptus fuerit in Apostolatum, etiam usque ad cessionem inclusive per ipsam de papatu faciendam; si dominis Cardinalibus qui nunc sunt, vel erunt in futurum de his qui sunt nunc, vel majori parti eorumdem in hoc bono Ecclesie & unitate prædictæ videatur expedire.

De morte Clementis & de electione Petri de Luna, dicti Benedicti.

8. Item, quod supradicto quondam domino Clemente VII. in sua obedientia nuncupato, divina dispositione sublato de medio, reverendissimi Patres domini Cardinales illius obedientie in dicto conclavi considerationis intuitum ad persuasiones, assertiones, prædicationem & affectionem saltem dissimulata dicti domini Petri de Luna tunc Cardinalis, ad unionem sanctæ matris Ecclesie, inflexerunt; ipsamque hac consideratione, ut vel per viam cessionis schisma tolleretur, anno Domini

1082. de mense Septembris ejusdem anni, in dicto palatio Avenioni, in eorum Romanum Pontificum elegerunt. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

9. Item, supradictus Petrus de Luna paulo post hujusmodi electionem, sicut presertur, factam loco & mense supra proxime specificatis, in præsentia dictorum suorum Cardinalium in palatio papali Avenienti hujusmodi per ipsum solemne prædictum juramentum secundum formam & tenorem schedulam antedictam solemniter renovavit, realliter jurando iterum & approbavit: sicque, ut prædicitur, fuit, & est verum, publicum & notorium, atque de ipsis fuit, & est publica vox & fama.

10. Item, quod postquam fuit coronatus, ex tunc in ante Petrus de Luna antedictus in tantum cessionis viam refugit & abhorrebat, quod & plerumque ex dominis suis Cardinalibus cessionis viam persudantibus graves injurias intulit, & terrores; adeo quod aliqui eorum metu iusto fugerunt, alii qui in suis libris seu domibus manentes, prædictum visitare non ausi fuerunt: Quod ipse Petrus de Luna quoslibet viam cessionis persudantes pro integranda Ecclesia, odio habuit, & suos inimicos reputavit, & persecutus est palam & publice: sicque, ut prædicitur, fuit & est dictum, tentum, creditum & reputatum, diciturque, & tenetur, creditur & reputatur, atque fuit, & est verum, publicum & notorium.

11. Item, quod serenissimus princeps dominus Carolus Francorum Rex, anno Domini 1082. vel circa illum annum, credens supradictum dominum Petrum de Luna Benedictum, ut presertur, nominatum ad hujusmodi cessionis principum nunciatorum, ob reverentiam illustrium principum nunciatorum, & alios ob dictam viam cessionis amplectenda magis adhuc inclinaretur, illustres Principes, dominos Bituricis, Burgundis, & Aurelianensium duces, pluresque prelatos, milites nobiles & doctores ad ipsum Petrum de Luna in Avenione residentem, destinavit palam, publice, & notorie.

12. Item, quod antedicti domini duces, & alii Ambaxiatores solemnes pro parte dicti domini Regis Francie, ut presertur destinati, & ejus nomine, anno & loco proxime dictis, præfato domino Petro de Luna humiliter & devote flexis genibus, & prout in terram, post sinceram & debitas recommendationes cum magna devotione supplicaverunt quatenus per viscera misericordie Domini nostri Jesu Christi dignaretur Ecclesiam sanctam Dei, & ejusdem miseris, & calamitatibus, & summis compati & misereri, atque viam cessionis offerre, casu quo alius contendens cum eode papatu similiter cederet, & exinde vicarius assummeretur. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

13. Item, quod omnes reverendissimi in Christo patres & domini, qui illum elegerant in papam, Cardinales præter unum, vel saltem eorum major pars, tempore proxime dicto, tantorum principum, nobilium, prelatorum & doctorum devotione compuncti, eidem domino Petro de Luna seriose, & reverenter exposuerunt, quod ipsis & eorum cuilibet pro Ecclesia sancta Dei expedire videbatur: ut ipse dominus Petrus de Luna Benedictus nuncupatus cessionem & renunciationem sui papatus offerret, & unionem Ecclesie prosequeretur, per viam cessionis, casu & sub conditione, quibus contendens antedictus suo papatu, quem hinc inde contendentes prætendebant, similiter cedere, & renunciare vellet. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

14. Item, quod antedictus dominus Petrus de Luna supplicationibus, precibus & requisitionibus proxime dictis obauditis, & penitus spretis, illas expressis verbis & factis easdem temere in grave demnum & Ecclesie Dei scandalum recusavit & contradixit, per jaram incurrendo. Sicque, ut prædicitur, fuit, & est eorum & notorium, publicum & manifestum; atque de præmissis fuit, & est publica vox & fama.

15. Item, quod communis opinio, rumor indubius, reputatio, & publica vox, & fama, fuit, & est,

a M. de
sunt &
fuerunt.

a M. de
fuerunt.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

& est, quod supradicti domini duces, Cardinales, A
praelati, nobiles atque Doctores, loco & tempore
proximediis, praesentem dominum Petrum de Lu-
na etiam in vim praesentium per ipsum in antedicto
conclavi, & extra, juramenti, post varias devotas
supplicationes requisiverunt, ut praesertim; Quod-
que ipse dominus Petrus expresse tam verbis,
quam factis viam cessionis casu praedicto recusave-
rit & contradixerit. Et sic fuit, & est verum.

16. Item, quod praemissa, omnia & singulariter
eius & eorum quolibet fuit & est publica vox, &
fama.

17. Item, ponunt & probare intendunt promo-
tores antedicti, quod post praemissa Illustrissimi
principes domini a Francorum Rex, necnon An-
gliae, & Castellae Reges sperantes in Deum, quod
supradictus dominus Petrus de Luna tantorum prin-
cipum precibus etiam multiplicatis prompte pacem
universali Ecclesiae largiretur; eidem domino Pe-
tro de Luna deinde per suos solennes legatos,
ipsi quaque rogari, exhortari, & requiri fecerunt,
quatenus Ecclesiam sanctam Dei tantis & assiduis
miseriis vellet consolari & unice: viamque mu-
tuam cessionis, & renunciationis acceptare & offer-
re, cum id facilliter facere poterat, attento etiam
quod ad id juramento strictus tenebatur. Sicque,
ut praedicitur, fuit, & est dictum, tentum, cre-
ditum, & communitur reputatur; atque fuit, &
est verum, publicum, & notorium, publica vox
& fama.

18. Item, quod idem dominus Petrus de Luna
obstinatus, & induratus nullatenus flecti potuit,
& moveri; quinimo id facere per expressum re-
cusavit; & quod deterius est, tempore proxime
dicto supradictam cessionis viam, quem toties in ju-
ramento approbavit, & quam a Christi fidelibus,
maximo principibus, & praesentibus, & viris doctis
approbata fuit; recusavit expresse, perjurium in-
cutendo, quin immo illam fecit publice reproba-
ri, dicens se credere peccare mortaliter, si illam
viam cessionis offerret, vel faceret. Sicque, ut
praedicitur, fuit, & est tentum, dictum, asser-
tum, creditum & reputatum, diciturque, asser-
tum, creditum & reputatum, atque fuit, & est ve-
rum, publicum & notorium, publica vox & fama.

19. Item, quod serenissimus princeps Vences-
laus tunc Romanorum & Bohemiae Rex, per suos
solennes legatos, quorum unus erat dominus tunc
Episcopus Cameracensis, nunc vero S. R. E. Car-
dinalis in civitate Avenionensi, & in quodam pu-
blico consistorio, quod tunc supradictus Petrus de
Luna tenebat, requiri solemniter & instantur se-
cit, quatenus viam supradictae cessionis amplectere-
tur, atque per suam cessionis modum Ecclesiam san-
ctam Dei pacem restitueret, quemadmodum ad id
juramenti vinculo se adstringisset, & esset obliga-
tus. Et sic fuit, & est verum, publicum & no-
torium.

20. Item, quod supradictus dominus Petrus de
Luna per huiusmodi requisitionum multiplicatio-
nem magis exiit induratus, diciturque ejusdem
domini Romanorum Regis legatis bene vice, at-
que ore proprio, loco & tempore proxime speci-
ficatis respondit, dictam cessionis viam nullatenus
acceptare; eamque publice reprobari fecit: subjun-
gens, quod si renunciaret, ut praesertim, crederet
se peccare mortaliter. Sicque, ut praedicitur, fuit,
& est verum, publicum & notorium, ac publica
vox & fama.

21. Item, quod post huiusmodi, & multas repo-
sitas magnorum principum & Praetorum humiles
& devotas supplicationes, ac etiam requisitiones
seriofas, & recusationes, & denegationes verbo,
& facto a dicto domino Benedicto factas, nonnulli
principes eidem vocato Benedicto tunc obediens,
videntes per experientiam dictum dominum Pe-
trum de Luna ambitione dominandi coactum, &
in propria animae salutis dispendium unionem Ec-
clesiae sanctae Dei fugere, se, & regna sua, &
subditos ab obedientia dicti Petri de Luna subtra-
here disposuerunt, sicut & postea subtraxerunt,
palam publice, & notorie.

22. Item, & quod post requisitiones & suppli-
cationes principum & Cardinalium, atque declara-
tiones factas per Cardinales & recusationes praedi-
ctas, nonnulli principes obedientiam dicti domini
Petri videntes duriciam, & obstinationem suam,
& recusationes prosequendi unionem Ecclesiae per
viam cessionis, quam ipse, ut praesertim, approba-
verat & juraverat, proponerent, & publice dice-
rent eidem domino vocato Benedicto obedientiam
in suis regnis, & dominiis subtrahere, prout &
fecerunt ut praedicitur, domini Cardinales suam ob-
edientiam cupientes & desiderantes unionem Ecclesiae
providere, ne dicta subtraheretur, eidem domi-
no vocato Benedicto praemissa exposuerunt, & ei-
dem supplicaverunt, quatenus pro bono unionis
vellet procurare conventionem cum alio contende-
nte cum eo de papatu, & cum eo unionem Ec-
clesiae etiam per viam cessionis mutum, aut alias
vias accommodas, nullam viam excludendo: & hoc
se velle facere significaret Regi Franciam, & aliis
principibus, quibus expediret videretur.

23. Item, quod antedictus dominus Petrus de Lu-
na Benedictus, ut praesertim, nuncupatus, omnia
& singula petita & supplicata praedicta expresse &
publice denegavit, dicens etiam de quorumcum-
que subtrahitione non curare, etiam si totus Mun-
dus a sua obedientia se subtraheret. Sicque, ut
praedicitur, fuit, & est in civitate Avenionensi
& toto regno Franciam, & alibi, ubi ipsius domi-
ni Petri notitia habetur, communitur tentum,
creditum & reputatum, diciturque, tenetur, crea-
ditur & reputatur, palam & publice; atque fuit,
& est verum, publicum & notorium.

24. Item, quod praemissa omnia & singula fue-
runt & sunt vera, publica & notoria, de eisque
omnibus, & singulis fuit & est publica vox & fama.

25. Item, proponunt, & probare intendunt pro-
secutores & ministri praedicti, quod dudum anno
Domini MCCCCI. in mense Martii, praesentis Pe-
trus de Luna, Benedictus, ut praesertim, nuncupa-
tus, in palatio Apostolico Avenionensi ad instan-
tiam serenissimi principis domini Caroli Francorum
Regis, atque clarae memoriae domini Ludovici du-
cis Aquitanensis, Illustris fratris ejusdem Regis,
qui ad eum Petram dictum Benedictum pro Papa
tunc se gerentem suos legatos, & nuncios propter
hoc transmissit, promittit coram pluribus perso-
nis insignibus atque publicis notariis, quod altero
contendente cum eo de papatu cedente, mortuo,
vel ejecto, ipse Petrus pro Papa se gerens renun-
ciaret papatu, ad finem quod eligeretur unus ve-
dus pastor, & vicarius Jesu Christi; aliique face-
re, vel procurare per quod antea Ecclesia valeat
retardari, vel via mutuae cessionis quomolibet im-
pediri, & renuntiavit omnibus protestationibus per
eum in contrarium factis.

26. Item, ponunt & probare intendunt, quod
postmodum quondam dominus Bonifacius Papa IX.
sic in sua obedientia nuncupatus dudum de anno
Domini MCCCIV. & in mense Octobris ejusdem
anni, sicut Domino placuit, fuit in urbe Roma,
in qua tunc cum sua curia residebat, vita functus.
Et sic fuit, & est verum.

27. Item, quod reverendissimi in Christo patres
& domini, domini Cardinales tunc Roma, & sub
obediencia dicti domini Bonifacii existentes post
hoc, videlicet de anno & mense proxime dictis
dominum Colmatum Cardinalem Bononiensem in
E summum Romanum Pontificem elegerunt: qui de-
inde mense Novembris immediate sequentis ex-
stitit Roma coronatus, & Innocentius VII. a sibi
obediencia nuncupatus: Et sic fuit, & est ve-
rum, publicum & notorium.

28. Item, quod dictus dominus Innocentius dum
Roma in conclavi existeret una cum aliis domi-
nis Cardinalibus juravit, vixit & promisit, quod
si in Romanum Pontificem eligeretur, & dominus
Petrus de Luna, vel forsitan ejus successor pro bo-
no pacis & unionis Ecclesiae suo, quem praestande-
bat, papatu renuntiare vellet, paratus esset simi-
liter juri, quod ipse Innocentius per electionem
ad papatum in papatu haberet, vel habiturus es-
set, cedere cum effectu. Et sic fuit, & est ve-
rum, publicum, & notorium.

29. Item

M. S. P. 1083
1417.

29. Item, quod hujusmodi Innocentii votum & promissum per totam Christianitatem, etiam usque ad aures Petri de Luna, atque principum in suo obedientia existentiam, devenerunt palam, publica, & notorie.

30. Item, quod deinde supradictus dominus Innocentius antequam hujusmodi curia cessio de pace contententium adimpleretur, de anno Domini mcccvi. & de mense Decembris ejusdem anni in urbe Roma diem vitam suam clausit extenuari, nec tamen cessit dictus dominus Petrus. Et sic fuit, & est verum & notorium.

31. Item, quod mens supradicti Domini Innocentii de mense Decembris anni mcccvi. supradicti ad praesentem domini Petri de Luna indubitata notitia venit, palam, publice & notorie, nec tamen cessit suo praesentem papae, ut est notorium.

32. Item, quod praemissa omnia, & singula fuerunt & sunt vera, publica, & notoria, atque de eis & eorum quolibet fuit, & est publica vox, & sonus.

33. Item, quod postquam idem dominus Petrus de Luna dictus, ut praefertur, Benedictus, toties de unione Ecclesiarum per viam mutuae cessionis existit requisitus, ipse fraudulenter procuravit apud aliquos prelatos, & illis mandavit ad suam excusationem & reculationem illius via cessionis, quod scriberent, & sibi mitterent schedulas, per quas diffunderent sibi viam mutuae cessionis, & ad hoc obligarent nationes quas possent.

34. Item, poenae & probare intendunt, quod deinde anno Domini mcccvi. post vigesimumquartum diem mensis Novembris, & ante vigesimumquartum diem mensis Decembris ejusdem anni, reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Angelus tunc Cardinalis fuit in obedientia dicti domini Innocentii in urbe Roma & in conclavi palatii papalis in Romanum Pontificem ejusdem obedientiae electus, coronatus & inthronizatus, atque Gregorius XII. appellatus, palam, publice, & notorie.

35. Item, quod dictus dominus Angelus, Gregorius XII. appellatus, adhuc in conclavi, loco & tempore proxime dictis existens, sacro dominorum suorum Cardinalium collegio instante, vovit, juravit, & promisit, quod papae, si eligeretur, in effectum & finem unionis consequenda, cederet, prout in instrumento, ad quod se referunt, plenius continetur. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

36. Item, quod postmodum idem dominus Gregorius electus obtulit dictam viam mutuae cessionis dicto domino Benedicto sic vocato: misitque super hoc eidem domino Benedicto litteras & nuncios; ipseque Benedictus illam viam acceptavit verbo, licet non facto, ut probavit eventus, quia non cessit, & hoc est notorium.

37. Item, cum serenissimus Francorum Rex anno Domini mcccviii. mense Junii per suos solennes legatos, post oblatam renunciationem per dictum Gregorium, unionem Ecclesiarum protequeretur apud dictum Petrum de Luna dictum Benedictum, & alterum dominum Gregorium; idem Petrus de Luna ad turbandum intentionem dicti domini Regis Franciae, & ponendum scandalum in suo regno, cum idem dominus Benedictus praesentaret, quod nisi prosequeretur unionem Ecclesiarum per dictam viam cessionis oblatam, fieret sibi in regno Franciae substractio obedientiae, fecit fraudulenter; & in odium dicti Regis qui prosequeretur unionem Ecclesiarum per viam mutuae cessionis, unam constitutionem, si constitutio dici mereatur, & illam misit ad dictum dominum Regem Franciae; & eidem praesentari fecit per unam bullam continentem, quod quicumque, etiam reges & principes, aut alii quicumque se, vel regna sua, & dominia ab obedientia seu Romani Pontificis, cuiusmodi ipse in dicto regno suo idem dominus Petrus dictus Benedictus habebatur, subtraherent, excommunicationis, & anathematis sententiam incurrerent, essentque ipso facto omnidignitate, etiam regali privati; vasallique, & fidelis eorum ab omni homagio & juramento fidelitatis

illis tali subrahentur praestitis vel debitis liberi & immunes, & plura alia continens, cujus tenor sequitur, & est talis:

Bulla Benedicti XIII.

Benedictus Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

In dierum successu crescentes malitia, sic videmus mundum in deteriore jugiter prolabi. sic hominum mente adueta depravata nequitiis, malis possum comulum superaddi, ut & boni, qui alias oderunt virtutis amore delinquere, interdum cum perveris admixti eorum inficiantur malitia, vel errore. Est igitur compescenda praesumptorum audacia, ut saltem paucis formidino retrahantur a novis; sicque boni testando virtutem meliori effecti non videantur petire cum illis. Ad nostrum siquidem auditum fama publica notariante pervenit, quod nonnulli perditionis filii, tam ecclesiastici, quam saeculares, dum altiora se ponant, dum praeposteris & turbatis gradibus citius venturis in magnis & mirabilibus supra se ambulare consantur, illius delusi fallacis, qui se, ut alios decipiat, in lucis Angelam transfiguravit, sibi ruinam, inferioribus scandalum, sollicitioribus autem vexationis materiam paraverunt, pro viribus satagentes catholicam Ecclesiam iteratis subschismatibus noviter lacerando, impedire ejus sacratissimam unionem. Nam licet post assumptionem ad apicem summi Apostolatus, & etiam ante, dum nos minoritatis haberet, ad extirpationem hujus horrendi schismatis in Dei Ecclesia a triginta fere annis (proh dolor!) nunc vigentis, & procurandum pacem & unitatem in ipsa Ecclesia tanto accuratius & ardentius, quanto rem ipsam ad nos peculiariter spectare cognoscimus, debitam, Deo ac conscientia testibus, operam adhibuimus, & intendimus indefessis studiis adhibere; & post varios tentatoque labores, & incassum, peccatis exigentibus, quandoque deductos, post oblatam per nos Angelo Corratio, in Sede Apostolica intruso, qui ab adherentibus sibi in hoc pernicioso schismate se facit Gregorium nominari, viam renunciationis per nos fideam pure, libere, & simpliciter, prout in litteris nostris Apostolicis datis Martii, pridie Kalendas Februarii, pontificatus nostri anno infrascripto, plenius continetur, ad executionem eorum, quae pro praemissa agenda restant bona de loco conventio- nis personalis, nostri scilicet, & dicti Angeli, & tempore & numero personarum ab utraque parte ad conventionem hujusmodi decernendam, & de aliis circumstantiis ad rem hanc pertinentibus inter nos & venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales, cum nunciis dicti Angeli, & sui praesentis collegi, illorum scilicet qui apud partem suam Cardinales nuncupantur, sic facta, & conclusa concordia inserta brevi termino, praesentante Domino, extingenda, prout in publicis instrumentis plenius continetur. Tamen praesatis iniquitatis filii, nos & dictos fratres nostros nituntur totis conatibus, modisque exquisitis & illicitis, ac quibusdam fraudibus & factis coloribus in hac salubri prosecutione & executione dictae unionis impedire, & sub quodam unionis simulato zelo ecclesiastica vincula contemnentem, non absque temeritatis audacia stabilem, firmamque Christianae fidei compaginem rescindere moluntur, ac se a nostra, & Ecclesiae Romanae obedientia temere subtrahendo, a nobis, quod de jure non licet, de facto ad defensionem sui erroris appellationes varias interponunt. Nos licet aliquamdiu cum patientia tolerando praemissa dissimulaverimus, ut saltem timor Dei, & poena iam contra tales a nobis, & sacris canonibus infligenda eos ad penitentiam provocarent, & facerent ad finem praemissae redire; & videmus tamen eos adhuc in majoris praesumptionis audaciam proficere. Quamobrem zelus fidei, & terribis compassionis animarum meritis nos inducunt, ut contra istorum

in Petro, de...
de Bened. de...

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

audaciam quasi publicam per nos per Apostolicam A. provisionis remedium occuramus. Idcirco habita super his deliberatione matura, hac constitutio- ne perpetue duratura in omnes & singulos, qui prestatam Ecclesiam unionem scienter, seu personam nostram, vel personas venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium in executione premissorum per nos oblatorum & concordatorum cum dicto Angelo, & cum suis nunciis impedi- verint, aut turbaverint, vel a nobis, seu succes- soribus nostris Romanis pontificibus canonice in- trantibus appellare presumpserint, seu a nostra vel ipsorum successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium obedientiam rece- serint, ac se subtraxerint, vel in premissis sub- tractione, aut appellatione perievererint, seu perstiterint; seu eis in premissis impedimentis, appellationibus, subtractionibus, vel perturba- tionibus per se, seu alium, vel alios quavis occa- sione, seu calore quavis dederint auxilium, con- silium, vel favorem, & qui personaliter affererint illos qui premissa committunt, per nostras sententias non ligari, cujuscumque status, gra- dus, dignitatis vel conditionis existant, etiam si cardinalatus, patriarchatus, archiepiscopatus, Epi- scopatus, regali, aut quocumque ecclesiastica vel mundana prefulgeant dignitate, ex nunc aucto- ritate Apostolica excommunicationis sententiam promulgamus; a qua nullus, praterquam a Ro- mano Pontifice, nisi dumtaxat in mortis pericu- lo, a dicta sententia absolvi contigerit, volumus, & auctoritate predicta durimus declarandum, quod taliter absolutus, si quam cito commode poterit, post resumptam convalescentiam se coram Apostolica Sede obmiserit presentare, mandatum C. ipse humiliter receptorus & satisfactorus, prout iustitia suadebit, in eadem excommunicationis sententiam reincidat eo ipso; quam quidem sen- tentiam superius per nos latam si a per viginti dies sustinerint, animo indurato, si laicus qui- cumque & cujuscumque gradus, status, conditio- nis, vel dignitatis, etiam de superius nominatis, princeps, vel alia secularis persona fuerit, terras, villas, civitates, & castra, & loca quocumque, que obtineret & obtinebit, ecclesiastico supponi- mus interdictum. Si vero universitas fuerit, simili- ter ecclesiastico subiaceat interdictum. Et quia me- rito beneficia plerumque propter ingratitude[m] revocantur, supradictos omnes & singulos, ac ex eis tam clericos, quam laicos, seu ipsi super premissis quomodolibet adherentes, aut prestan- tes auxilium, consilium, aut favorem, ut pre- scriptum, si per viginti dies dictos, viginti imme- diate sequentes, sententias sustinerint antedi- ctas, eisdem omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & libertatibus, & immunitatibus reali- bus & personalibus, ipsis communiter vel divi- sim sub quacumque forma vel expressione ver- borum ab Apostolica Sede concessis; dictisque clericis omnibus beneficiis ecclesiasticis, dignita- tibus, personatibus, & officiis, cum cura, vel sine cura, etiam archiepiscopalis, patriarchalis aut cardinalatus, vel quavis alia dignitas forsitan ex- isterit, ex nunc Apostolica auctoritate durimus privandas de plenitudine potestatis ipso facto, & de cetera scientia privamus, & privatas esse decernimus, predictorum omnium tam ecclesia- sticorum quam secularium, & cujuscumque ipsorum vassallos, & omnes a juramento fidelitatis, & alia quacumque obligatione, quibus eis tenean- tur, seu tenebuntur quomodolibet absolventes; feuda quoque, jura, honores, officia, & alia bona immobilis eorumdem, que ubilibet a dicta Romana Ecclesia tenentur, confiscamus. Aliis vero juribus, feudis, honoribus & officiis, ac aliis immobilibus bonis, que a quibusvis habent & habebunt Ecclesie, sint ipso jure privati; sic, que libere ad eisdem revertantur Ecclesie, quod de illis earum rectores pro sua valeant dis- ponere voluntate; nec cause quocumque adeo- rum, vel alterius ipsorum, aut alias premissorum audientiam prestant, nec ipsorum valeant sententia, vel processum, etiam instrumenta confecta per illos, & eos qui rebellionatas obti-

nebant officia, nullam habeant roboris firmita- tem. Et insuper omnes & singuli, quicumque pre- dictis, vel eorum aliquo, ipsorum contumacia perdurante, confederationem, societatem, obli- gationem, seu ligam fecerint, vel ipsos juve- rint, aut dederint auxilium, consilium, vel fa- vorem, directe vel indirecte, publice, vel oc- culte, in rebellionem & illis praeiudicia, si perso- ne singulares fuerint, etiam episcopali, Archie- piscopali, Patriarchali, Cardinalatu, imperiali, vel regali, seu quavis alia, ut praefertur, ful- geant dignitate ecclesiastica, vel mundana, aut communitas vel collegium fuerit, quibus- cumque privilegiis & gratiis a nobis, vel pre- decessoribus nostris concessis sint ipso facto priva- ti, & sibiominus ecclesiastici subiaceant inter- dicti sententia; a quibus nullus, praterquam ab eodem Romano Pontifice absolutionem, seu relaxationem possit, nisi dumtaxat in eodem mor- tis articulo ab eodem anathematis, seu excom- municationis sententia, sicut in casibus antedi- ctis exprimitur, obtinere. Prædictas, & quavis alias confederationes, colligationes, & ligas, necnon pactiones, conventiones & obligationes quascumque inter predictos hujusmodi excessuum patratores, & quavis alias singulares personas quacumque dignitate fulgentes, seu communita- tes & universitates sub quavis verborum forma factas, & quas in posterum fieri contigerit, etiam fuerint iuramentis, promissionibus, & penarum adjectionibus, & alia quacumque firmitate valla- ta, annullamus, cassamus, irritamus, & vacuas viribus nunciamus, ac nullam habere decerni- mus roboris firmitatem; pernis alias contra ta- les, a nobis & predecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis, & concessis quibuscumque, & qualitercumque, & sub quacumque forma ver- borum, etiam si de illis & totis eorum tenori- bus de verbo ad verbum specialis & expressa esset mentio facienda, & qualemcumque clau- sulam derogatoriam contineant, quam & quas de cetera scientia & plenitudine potestatis tenore præsentium revocamus, in quantum possit præ- dictorum effectum suspendere, impedire, vel si- bi in aliquo derogare. b. Seu si aliquibus a Se- de prædicta sit indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti nequeant per litteras A- postolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto prædicto, ac eo- rum personis & locis, nominibus propriis, & alii ordinibus, seu dignitatibus mentionem, & aliis contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. no- stræ promulgationis, privationis, confiscationis, annulationis, cassationis, irritationis, nuncia- tionis, & constitutionis ac voluntatis infringere, &c. Datum Massiliæ apud sanctam Victorem, xiv. Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno decimo tertio.

Ex qua constitutione execrabilis, secundum do- ctiores, aliquos, attentis circumstantiis rerum, & statu Ecclesie, ac divisione scandalosa illius, & omnibus circumstantiis & causis seu occasionibus condenda per eundem vocatum Benedictum hu- jusmodi constitutionis, concludi, & referri potest dictam constitutionem esse hereticalem; illius con- ditorem Petrum de Luna, deinde Benedictum nun- cupatum, fuisse, & esse hereticam, atque schis- maticam.

E. 37. Item, quod facta dicta oblatione per dictum dominum Gregorium, quod Rex Francie misit so- lemnes legatos Patriarcham Alexandrinum, & do- minum Cameracensem Episcopum, nunc S. R. E. Cardinales, pluresque alios prelatos, doctores, & cum illis misit etiam universitas Parisiensis lega- tos ad prosequendum viam cessionis mutue apud ambos contendentes, qui hanc fuerunt prosecuti di- ligenter apud ambos. Et hoc est notorium & verum & super hoc fuit, & est communis vox & fama.

38. Item, quod idem Petrus vocatus Benedictus, ut praefertur, anno Domini mcccv. in Massilia existens iterum solemniter coram pluribus Cardi- nalibus, & aliis legatis regis Francie promisit prosequi unionem Ecclesie per viam cessionis præ omnibus aliis viis. Et hoc est verum & notorium.

a. l. n. f. l. p. m. f. l. n. f.

l. m. f. v. l. f.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

39. Item, quod non obstantibus præmissis juramentis, promissionibus & requisitionibus, ipse per fraudes, dolos & machinationes & per diversos ambaxiatas missas ad dictum dominum vocatum Gregorium, sine consensu, & consilio suorum Cardinalium, & per collusiones inter nuncios factas cum dicto vocato Gregorio, fecit, quod ille recessit a unam partem, & ipse Petrus ad alteram, & ita procuravit, quod dicta cæssa non fieret; illamque per diversa, media, & difficultates conveniendi in unam, atque securitatem per eum petitarum evasit; neque unquam veraciter, diligenter, neque efficaciter illam viam prosecutus fuit, sed refugit, ut potuit. Et hoc est verum & notorium; & super hoc est fama communis.

40. Item, dicunt, & probare intendunt dicti pro-fectores, & ministri, quod idem dominus Petrus, vocatus, ut præfertur, Benedictus, postquam dis-solutus fuit tractatus conventionis inter ipsum, & dominum Gregorium, convocato, ut prætendebat, generali Concilio in Perpiniaco, ad dictum Perpiniacum accessit; & convocavit ibidem Concilium quod vocavit generale, in quo plures Cardinales, prælati & doctores comparuerunt.

a. M. l. 171. d. m.

41. Item, quod in eodem Concilio idem dominus vocatus, ut præfertur, Benedictus, dicto Concilio a sedente exposuit quendam, quæ dicebat se fecisse pro unione Ecclesie consequenda: peccataque hanc a dicto quatenus consuleretur & deliberaretur, quid ulterius per eum, aut alias, videretur agendum pro eadem unione efficaciter consequenda.

b. M. a. d. d. c. c. d. d.

42. Item, & quod tunc per idem Concilium fuerunt deputati certi prælati, & doctores usque ad numerum viginti octo, vel circa, ad deliberandum super præmissis expositis, & petitis per eundem dominum vocatum Benedictum; & tandem ex eis fuerunt electi sexdecim, ad illam sententiam specialiter consulendam. Et hoc fecit, & est verum & notorium.

c. M. ad d. l. am m. 11. Item sperantur consuetudinem.

43. Item, quod ex illis sexdecim sic deputatis, quindecim deliberaverunt & concluderunt inter se, quod pro unione Ecclesie dictus dominus Petrus, vocatus, ut præfertur, Benedictus, iret, vel mitteret procuratores irrevocabiles cum plena potestate plenis, ubi aliud Concilium congregabatur pro unione Ecclesie ad renunciandum papatu, pure & libere, dicto vocato in sua obedientia Gregorio cedente, mortuo, vel ejecto, aut illius dicti Gregorii lucresforibus mortuis, vel ejectis. Et de hoc fecerant unam schedulam, & scripturam præmissa continentem, & eidem domino Benedicto portandam, & in Concilio publicandam: in qua schedula quindecim concordarunt, & decimus sextus noluit consentire.

44. Item, quod dicta schedula continens deliberationem prædictam, fuit eidem domino Petro dicto, ut præfertur, Benedicto præsentata, & contenta in illa exposita. Ipse autem respondit, quod contenta in dicta schedula, & deliberationem in dicta schedula non faceret; & quod bene sciebat quod illi deputati sexdecim non erant concordati. Et cum diceretur sibi, quod omnes in hoc erant concordati præter unum, dixit, quod ille melius dicebat & sentiebat quam ceteri. Et finaliter nullo modo voluit illi deliberationi consentire.

45. Item, & quod post præmissa, cum idem dominus Benedictus scrivisset, quod reverendissimus in Christo pater dominus Cardinalis de Chalanco fuisset unus de illis quindecim, & timeret, quod illa deliberatio publicaretur in Concilio, prohibuit sibi in virtute obedientie, ne in Concilio loqueretur, præsertim de illa materia. Dixit intuper eidem domino Cardinali, *Vos vultis me scandalizare. Non volo vos scandalizare, sed dico quæ mihi videntur in Concilio*; Replicavit idem dominus Petrus, dictus Benedictus, *Ego faciam vos poni in tali loco, quod non videbitis solum foris de vita vestra*. Et hoc fuit, & est verum, & notorium, & super hoc fuit, & est publica vox, & fama.

46. Item, quod idem dominus Petrus, dictus Benedictus, mandavit Archiepiscopo Tarraconensi, quod diceret sex aliis deputatis prædictis, qui erant de illa opinione schedulæ prædictæ, quod omnia tacerent, & nihil de ea loquerentur.

Concil. General. Tom. XXVII.

A Item, quod præmissa omnia & singula fuerunt & sunt publica, & notoria; atque de eis & eorum quolibet est publica vox, & fama.

47. Item dicunt, & proponunt profectores & ministri prædicti, quod post Pisanum & Perpiniacum ita vocata Concilia, idem dominus Petrus, vocatus Benedictus, ut præfertur, fecit aut fieri fecit plures tractatus & scripturas, quos & quas approbavit, & veros & Catholicos reputavit, in quibus continentur plures conclusiones erroneæ, & errores contra fidem, & sacras scripturam veritatem, qui, & quæ sequuntur. Primo in tractatu quem fecit, aut fieri fecit, & ab aliis factum approbavit, & ratum habuit, intitulo, *De subsistentiâ, ponit conclusionem sequentem*; Et ponitur conclusio sequens: *Nulli convenit potestati, nec divinæ, nec humanæ, quod quid sit intra unum locum, & extra eundem. Dicitur conclusio pertinet ad alterutrum, & sustinuit, quæ hæretica, & contra sacram scripturam, & divinam potentiam, cum Deus sit intra & extra eundem locum. Et hoc est notorium.*

d. M. d. d. d. m. d. d.

48. Item, quod dixit, scripsit, vel scribi fecit idem dominus, vocatus, ut præmittitur, Benedictus, quod si ivisset ad Pisanum Concilium, vel mississet ad illud ad cedendum papatu, ut aliqui sibi consulerent & consulebant, jam non essent claves in Ecclesia, nisi Deus iterum incarnatus fuisset, & claves de novo dedisset. Et hoc est notorium.

49. Item, quod intra dictum, quem fecit, seu fieri fecit, & factum approbavit, & ratum habuit contra Pisanum Concilium, quod incipit, *Quia nonnulli*, in xv. parte, via tertia, *§. subsequenter*, aut alibi in dicto tractatu, dixit & asseruit, & pertinaciter sustinuit, quod stante dubio hujus schismatis, aliqui, qui non possunt certificari de veritate & iustitia alterius contententis de papatu, primo electo obediendo, Papæ Benedicto XIII. scilicet sibi, quoad Deum in conscientia sunt & essent securi. Et hoc est notorium.

50. Item dicunt & proponunt dicti profectores & ministri, quod idem Petrus, vocatus, ut præfertur, Benedictus, post præmissum per eum prætentum Perpiniacum Concilium, dixit & asseruit pertinaciter & constanter, quod si totus Mundus diceret sibi, quod cederet papatu, ut Ecclesie; aut videretur sibi, quod non deberet cedere; ipse non cederet. Et si totus Mundus diceret sibi, quod non cederet, & sibi videretur, quod deberet cedere, ipse cederet per hoc suum iudicium, immo potius errorem, pertinaciter præferendo omni humano, & Ecclesie universalis iudicio, quod manifeste probat pertinaciam in errore.

51. Item, ponunt & probare intendunt, quod domino Balthasare in Joannem Papam XXIII. sub-sequenter assumpto, inchoato, & coronato, & deinde in hac presenti civitate Constantiensi de anno Domini mcccxxv. generali Concilio indicto & congregato, ad nonnullos tractatus, pro unione & reformatione universalis Ecclesie existit processum; & tandem idem dominus Joannes suis demeritis & culpis exigentibus, anno Domini mcccxxv. & in mense Maii ejusdem anni, ab omni cuimine honoris, atque papalis dignitatis, per ipsum generale Concilium, servatis servandis, rite & canonicè depositus fuit & ejectus, palam & publice. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

52. Item, quod dictus dominus Balthasar olim Joannes XXIII. in sua obedientia nuncupatus se indignum tantæ dignitatis recognovissens, hujusmodi ejectionem, atque depositionem per dictum sacrum Concilium factas, tanquam justas, sanctas & canonicas laudavit & approbavit, atque in eadem depositionem factam annuit & consentit. Et nihilominus post hujusmodi depositionem, ad majorem cautelam, etiam si quid juris sibi remansisset, pure, & simpliciter cessit & renunciavit. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

53. Item, quod post depositionem, sicut præfertur, factam, supradictus reverendissimus in Christo pater dominus Angelus Corratio, olim in sua obedientia Gregorius XII. nuncupatus fidei zelo ductus, ac lac-

ratæ Ecclesiæ compatiens, volens quærum in eo Agis Franciæ, & Angliæ dictum dominum Benedi-
erat, pacem dare Ecclesiæ Dei, super anno Domini-
ni MCCCCXX. supradicto, & in mense Julii ejus-
dem anni, in præfati sacro Concilio & in publi-
catione per præfatum publicum Concilium gene-
rale in majori Ecclesiâ Constantinensi solemniter ce-
lebrata, per suos solennes procuratores, legatos
& oratores sufficiens ad id mandatum habentes,
papæ sui, quem præcedebat, partemque iusti,
oneri & honori sibi quomodolibet competentem in
eodem, pure & simpliciter cessit solemniter, &
renunciavit. Et sic fuit, & est verum, publicum
& notorium.

54. Item, quod præmissa omnia & singula fue-
runt & sunt vera, publica & notoria, ac de ipsis
& eorum quolibet fuit & est publica vox & fama.

55. Item, ponant & probare intendunt, quod
post præmissa & eodem anno proximo dicto, su-
per dictum sacrum Concilium generale Constantinien-
se considerans residuum partem impedimentorum
unionis perficiendæ in supradicto domino Petro de
Luna consistere, serenissimum & iustissimum prin-
cipem dominum Sigismundum Romanorum & Un-
garie Regem semper Augustum, una cum nonnul-
lis dominis Archiepiscopis, Episcopis, abbatibus,
doctoribus, & prælatibus solemnibus legatis ad dictum
dominum Petrum de Luna, atque ad convenien-
dum cum illustrissimo principe Ferdinando tunc Ar-
ragonum Rege, & conventionem eorundem Regum,
& ad præmissa sibi intinendum, necnon tradan-
dum, rogandum, exhortandum, requirendum di-
ctum Petrum de Luna, quatenus pacem Ecclesiæ
dare, atque cedere suo præfati papæ velle, misit,
& destinavit. Et sic fuit, & est verum, &c.

56. Item, quod supradicti domini Romanorum
Rex, & Ambaxiatores huiusmodi, legationem &
ambaxiatam devote amplectentes, se ad regnam
Arragonum, & dictum Petrum de Luna anno pro-
xime dicto cum litteris, munimentis, scripturis
authenticis, pro præmissorum certificatione henda
transulerunt, palam, publice, & notorie.

57. Item, quod serenissimus Romanorum & Un-
garie Rex & Ambaxiatores supradicti, una cum
illustrissimo principe domino Ferdinando tunc Rege
Arragonum, ac nobilibus principibus Armeniaci,
& Fuxi comitibus, atque legatis solemnibus illu-
strissimorum principum dominorum Franciæ, An-
glicæ, Castellæ, & Navarre Regum, anno prædi-
cto, in Perpiniaco, cum supradicto domino Petro
de Luna convenerunt. Et sic fuit, & est verum,
publicum & notorium.

58. Item, quod supradicti Romanorum Rex &
Ambaxiatores Concilii Constantinensis, atque Re-
gem Franciæ & Angliæ prænomatum dominum
Petrum de Luna Benedictum XIII. necnon domi-
num Regem Arragonum, ceterosque principes &
oratores antedictos in Perpiniaco, ut præfatur, con-
gregatos de ejectione & depositione, ac ad cautelam
renunciatione papatus, quem dictus dominus Baltha-
sar de Cossa, olim Papa Joannes XXIII. necnon per
supradictum reverendissimum patrem dominum Angelum
Corrario, olim in sua obedientia Gregorium
XII. nuncupatum, de cessione sui papatus, quem
antea præcedebat, ut præfatur, facta, per lit-
teras huiusmodi, sub bulla sacri Concilii Constansien-
sensis, nec litteras & scripturas authenticas, at-
que publica documenta, & munimenta, etiam ma-
nibus propriis dictorum dominorum Joannis, & Grego-
rii, olim de papatu contententium, subscriptas,
& subscripta in dicto loco Perpiniaco certificaram. Et
sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

59. Idem, quod dominus Petrus de Luna antedi-
dictus omnia & singula huiusmodi scripturas, in-
strumenta, & munimenta originalia vidit, & te-
gigit, palpavit, & examinavit, & post huiusmodi
originalium visionem, tactum, palpationem, &
examen, atque ipsorum copiam sub manu authen-
tica habitam, dixit se deliberare, & eisdem domi-
nis gratum responsum dare velle; sicque, ut præ-
dicitur, fuit, & est dictum, tenum, creditum,
& reputatum, diciturque, tenetur, creditur, &
reputatur palam publice atque notorie.

60. Item, quod præfati domini Romanorum Rex,
& legati Concilii generalis Constantinensis, atque Re-

gum Franciæ, & Angliæ dictum dominum Benedi-
ctum sic, ut præfatur, vocatum cum instantia re-
quisiverunt quatenus attentis præmissis depositione
Joannis, ac illius dicti domini Gregorii renuncia-
tione, post quas totum pondus schismatis, seu di-
visionis Ecclesiæ, & facultas illam unendi in eo
consisteret, vellent dare pacem, & unionem Eccle-
siæ per suam cessionem, ad quam præmissis promif-
sionibus, & attentis iuramentis suis, & aliis tene-
batur iure divino pariter & humano. Et hoc est
notorium, & verum.

61. Item, quod cum dictus dominus Petrus de
Luna suum responsum super præmissis malitiose &
callide differret, atque post multos tractatus cum
eodem super cessione henda habitos cavillasset, &
dissimulatione evadere natus fuisse, ipse Petrus de
Luna anno Domini MCCCCXX. ante dicto, pluries
per antedictos Reges, legatos, comites, prælatos,
nuncios, & oratores conjunctim & divisim iterum
requisitus, interpellatus, lapsus, & iteratis vicibus
fuit; quatenus præmissis attentis vellent per
suam renunciationem dare pacem Ecclesiæ Dei,
jam fere per quadraginta annos afflictis, lassis, &
divisis, quemadmodum tam iure divino, & huma-
no, quam suis propriis repetitis promissionibus,
& iuramentis per ipsum præfatis, & emissis, &
per univrsam Orbem publicatis ad id teneretur.
Sicque, ut prædicitur, est dictum, habitum, ten-
tum, creditum, & reputatum, diciturque, habe-
tur, tenetur, creditur, & reputatur; atque fuit,
& est verum, publicum & notorium.

62. Item, quod idem dominus Benedictus, sicut
præmittitur, vocatus, dominum Sigismundum Ro-
manorum & Ungariæ Regem, ac legatos huius
Concilii generalis Constantinensis, Regis Fran-
ciæ, & Angliæ ex una parte, necnon dominos
Regem Arragonum, comites Armeniaci, & Fuxi
personaliter præfentes, atque legatos dominorum
Regum Castellæ & Navarre tenuit in tractatibus
per spatium duorum mensium, & amplius, nullo
tamen eis utili, & efficaci responso dato super re-
nunciationis prædictæ, sed per vias obliquas, & di-
latorias procedens, ita illos emendo affectit, quod ma-
nifeste perceperunt, quod apud illum ad prædi-
ctum finem in vanum laborabant: & ita vacui &
infecto negotio prædicto, dicti Rex Romanorum &
legati Concilii huius, atque Regis Franciæ, &
Angliæ recedere coacti sunt, & recesserunt. Et
hoc fuit, & est verum, atque notorium.

63. Item, quod serenissimus Arragonum Rex
Ferdinandus, & illustres comites Armeniaci, &
Fuxi; necnon legati serenissimorum Regum Castellæ
& Navarre eidem domino Petro dicto Benedi-
cto etiam obedientes diu apud eundem institis-
sent, quod vellent pro unionis Ecclesiæ consequenda
renunciare papati, quod iecuravit, & per vias ob-
liquas, & dilatorias, ac nullius efficacis evasit. Tandem
ex parte dictorum Regum, comitum, & Ambaxiatorum
omnium, & singulorum prædictorum, etiam
singulariter ex parte singulorum Regum, & comitum
eorundem, fuit publice & solemniter requisitus de
cessione & renunciatione prædicta per eum henda, se-
cundum formam ejusdem schedule sibi exhibitæ, &
coram eo lectæ, cujus tenor sequitur, & est talis.

„ Beatissime pater. Cum negotium extirpationis
„ schismatis pestilentis antiquati, & nimium pro-
„ dolor radicati, & assecutionis tantæ unionis Ec-
„ clesiæ diviti. præstolatus noviter sit devotum,
„ seu deductum in statum, quod ille Angelus de
„ Corrario, qui se Gregorium XII. institulabat, re-
„ nunciavit, pure, & libere papati, & cuius
„ iuri, quod in eo sibi præcedebat competere,
„ & habere, & aliqua alia seclit, quantum in eo
„ fuit, ad facilitatem & dispositionem prænomina-
„ tæ unionis habendam. Etiam ille Balthassar de
„ Cossa Joannes XXIII. in sua obedientia nuncupatus,
„ nihilominus a præfati papæ, in quo se ius ha-
„ bere dicebat, realiter fuit ejectus, & etiam re-
„ nunciavit, serenissimi nique princeps Sigismundus
„ Romanorum Rex personaliter, necnon quam-
„ plures alii Reges, & principes Christiani, &
„ magna pars Christianitatis per suos solennes
„ oratores & nuncios venerunt ad hanc villam Per-
„ piniani, petentes instantissime a vestra sanctitate.
„ qua-

ANNO
CHRISTI
1617.

1093

IOHANNES
P. XXIII.

CONSTANTIENSE.

SIGISMUNDUS
IMPER.

1094

ANNO
CHRISTI
1617.

quatenus dignemini renouare papam, & omnia
 iuri vobis competentia in eo pro dicta unione habenda,
 allegantes ad id vestram sanctitatem multipliciter
 tenent. Et propterea ut sanctitas vestra non igno-
 ret premissa per spatium duorum mensium, vel
 circa hic moram trahentes, nihil citrum & efficac
 ab eodem sanctitate, ut offeritur, obtinere volen-
 tes, scandalizati, & vocati recederunt. Verum,
 beatissime pater, cum gravissima pericula, & scan-
 dala permixtae universalis, non solum tempo-
 ralia, sed etiam spiritualia, quod deterius est hinc
 mora huiusmodi renouationis per vestram sancti-
 tatem ferenda, ut ex premissis, & aliis deprehendi-
 tur manifeste; pro tanto Dei servitio & bono prae-
 latorum unionis habenda, necnon pro reuocatum evita-
 tionem periculorum, & scandalorum supplicat sancti-
 tatem vestram humiliter de voce humilis istius ve-
 stris Ferdinandus Rex Arragonum, & Siciliae, &c. &
 nihilominus obsecrat per viscera misericordiam Iesu
 Christi, & etiam solemniter & reuerenter re-
 quirat sanctitas vestra, quatenus dignetur dictam
 renouationem facere, pure, & libere sine dil-
 lationibus, ad quam premissa accedatis, & aliis
 attendendis tenemini utroque iure, diuino & hu-
 mano, Et hoc est notorium.

Quae requisitio pro parte domini Regis Arragonum
 facta per illustrissimum Principem dominum Alphonsu-
 m primogenitum dicti domini Regis Ferdinandi, &
 Principem Gerundum, nunc vero Arragonum Re-
 gem, & per comites Armeniaci, & Fuzi persona-
 liter, & Ambaxiatores, & legatos aliorum Regum
 praedictorum. Ex hoc facta, & est notorium.

64. Item quod post premissas requisitiones idem
 dominus Petrus dictus Benedictus, indignatus ex
 hoc recessit de Perpiniaco cum armatis, & quasi
 cum uno exercitu ad locum & portum maris Col-
 libricum, ubi cum aliquandiu stetit, praefatus
 dominus Rex Arragonum Ferdinandus iterum misit
 ad eum suos oratores & legatos solemnes, &
 etiam cum illis accesserant legati & procuratores
 Regum Castellae, & Navarrae, ac comites Arme-
 niaci, & Fuzi: & iterum per eosdem oratores fuit
 requisitus de premissis, & aliis, prout in schedu-
 la infrascripta continetur, quae fuit sibi presenta-
 ta, & lecta, cuius tenor talis est.

Beatissime pater. Supplicationi, & requisiti-
 onis factis & oblati die nona praesentis mensis vestre
 sanctitati sub hac forma; *Beatissime pater, Cum ve-*
strum extirpationis schismatis, &c. respondit e-
 dem sanctitas, die duodecima dicti mensis sub
 hac forma: *Ut apparet veritas processus, &c.*
 Verum, sanctissime pater, urgentibus causis, &
 motiuis in dicta supplicatione & requisitione ex-
 pressis, via pariter opportunius quam a die orti
 schismatis usque nunc ad consequendam Ecclesiam
 unionem. Nam facta per sanctitatem vestram
 cessationem, de qua exiit supplicatum, spera-
 tur verisimiliter, quod in Concilio generali uni-
 versalis Ecclesiam, quod dante Domino, in brevi
 congregabitur, providebitur sanctae matri Eccle-
 siae, per eos, ad quos pertinet, de unico & in-
 dubitato, ac universalis pastore, forte per aliquam
 de praedictis iam apertis, vel per alias, aut aliter;
 prout in eodem Concilio per eos, ad quos pertine-
 bit, dirigente Spiritu sancto, disponetur, & ordina-
 bitur; cum aliter nequaquam in praedictis legitime
 provideri, extirparique speratur schisma pesti-
 ferum: & sic obviabitur scandalis, & divisioni-
 bus ob dictum schisma usque nunc pullulatis, &
 quae timentur oriri in posterum, nisi de renou-
 ationis remedio occurratur. Idcirco, beatissime
 pater, a Raymundus de Plano Bononiensis legum,
 & Petrus Syra, decretorum doctores, Ambaxiato-
 res & procuratores illustrissimi domini Ferdinandi
 Regis Arragonum, Siciliae, &c. filii vestri devoti
 cum debita reuerentia vestram sanctitatem videntes
 per vestram responsionem supplicationi & requi-
 sitioni praedictis non fuisse, ut debuit, & congruit
 necessitati unionis Ecclesiam, satisfactionum, hantes,
 & perserverantes supplicationi & requisitioni iam
 factis, cum repetita reuerentia, ob Dei servitium
 & dictam beneficium unionis, & ex causis supra-
 dictis, & aliis pluribus vestrae sanctitati notissimis,
 & etiam toti Mundo; supplicant sanctitati praedictae
 Concilii Generalis. Tom. XXVII.

1. M. f. p. p.
 mandati de
 Plano, Bon-
 onienis
 Petri, leg-
 um, & Sy-
 ra (1. f. p. p.)
 &c.

dictam, semel, secundo, & tertio, ac saepe saepius,
 ac instanter, & cum geminata instantia, & dictis
 vicibus, & cum dicta reuerentia pariter eamdem
 sanctitatem obsecrant, & requirunt, quatenus
 exsequatur, & impleret operis & perfectum per
 se, vel suos procuratores ad id plena & irrevo-
 cabili potestate sustulit. Alioquin, beatissime
 pater, si vestra sanctitas supplicata & requisita,
 quod non creditur, realiter non exsequatur; &
 si supplicantes, & requirentes solum Dei ser-
 vitio & imminentes, cui prius obligati existunt;
 & zelo unitatis sanctae matri Ecclesiae & totius re-
 publicae omnium Christianorum, & quieti paci-
 ficiorumdem, cum eisdem sanctitatis repetita
 reuerentia protestantur de omnijure universalis Ec-
 clesiae & ipsorum supplicant ut & alterius cuius in-
 terit & de recurrendo ad remedia licita, iudicia,
 & honesta. Ceterum, beatissime pater, quamvis
 possit Concilium generale Ecclesiam universalis in
 hoc causa tantae necessitatis Ecclesiam congregari; &
 in eo possint & valeant convenire omnes tam obe-
 dientiae vestrae, quam obedientiae olim Joannis,
 & olim Gregorii, qui alias consueverunt ad Con-
 cilium congregari: quarum dictarum obedientiarum
 olim Gregorii, & Joannis magna pars sit in Constan-
 tia congregata, & ab aliquibus curiosis in dubium,
 revocetur, quamvis dubitandum non sit, an va-
 leant illi dictarum duarum obedientiarum & si-
 mul de vestra obedientia in Concilio generali Ec-
 clesiam universalis congregari, pro extirpando hoc
 nefando schismate, & unione iam dicta consequen-
 da, & debite providendo de unico & indubitato
 summo Pontifice universalis Ecclesiam: ideo ex-
 perbandam cautella, & ut tollatur omnis du-
 bitationis scrupulus eidem sanctitati supplicant
 dicti ambaxiatores, & procuratores, quatenus ali-
 cui, vel aliquibus personis, de quibus merito
 considerare debeant dicti dominus Rex, & alii Re-
 ges & principes vestrae obedientiae, & totis con-
 siliis prosequantur, & prosequi intendant extir-
 pationem dicti schismatis, & consecutionem dictae
 unionis, committere dignemini vices vestras, &
 posse plenum dare convocandi dictum Concilium ge-
 nerale, & auctorizandi, approbandi, & confirmandi
 per ipsum Concilium peragenda, ac tollendi, irri-
 tandi, abolendi, atque cassandi omnes, & singulos pro-
 cessus, sententias qualescumque, ac parvas factas,
 latus, decretas, & promulgatas in obedientia dicto-
 rum Gregorii, & Joannis, & singulares eorumdem
 occasione, vel ex causa dicti schismatis, & con-
 tra maculam, sine notam juris, aut facti, exin-
 de contractam in omnibus singulis personis dictarum
 suarum obedientiarum, habilitandi, & cum eis
 dispensandi quantum opportunum sit, ac indige-
 bunt, & providendi, & ordinandi, quod non pos-
 sit excipi de dictis sententiis aut poenis contra in-
 tervenientes in dicto Concilio, aut contra eli-
 gentes Papam, nec eum qui fuerit in Papam ele-
 ctus; ipsasque personas ad dicta omnia, & singula ha-
 bilitandi, ac omnia alia & singula faciendi, quae erant
 necessaria, expedientia, seu opportuna circa praedi-
 ctis, & alia dependentia, incidentia, aut emergentia
 ex eisdem, & mandare dignemini eidem personae,
 siue personis fidei dictae potestate, quatenus ex
 quo vestra sanctitas, recessit ab hac villa, ubi tra-
 ctatur ad praesens de preparatoris dictae unionis, &
 resideant in hac villa, & vadant ubi f. dispo-
 tor per Reges, & Principes, & alios de vestra
 obedientia hic ratione praedicta congregatos. Et
 poterit facillius per aliam, vel alias vestra pote-
 state sustulit expediri, quam pater sanctissime,
 per vos personaliter in eitate & gravitate perso-
 nam vestram, & statu vestrae eximiae dignitatis. Ve-
 rum tamen ubi sanctitas vestra noluerit id committe-
 re, supplicant eidem sanctitati, ipsamque exhor-
 tantur, obsecrant, & reuerenter requirunt, qua-
 liter illico revertatur ad villam Perpiniaco, ubi
 de dictis preparatoris in negotio unionis tracta-
 tur. Et praedicta omnia & singula, quae essent,
 ut praesertim per dictos commissarios fierenda, &
 exsequenda, faciat, & extequatur; offeruntque
 se eidem supplicantes, quod per se, & etiam
 una cum aliis hic ratione praedicta congregatis pro-
 vide-

1. M. f. p. p.
 mandati de
 Plano, Bon-
 onienis

1. M. f. p. p.
 mandati de
 Plano, Bon-
 onienis

1. M. f. p. p.
 mandati de
 Plano, Bon-
 onienis

1. M. f. p. p.
 mandati de
 Plano, Bon-
 onienis

regnum suum, atque personas illius quascumque attentis recusatione & recessu, pertinaciter atque duritia dicti domini Benedicti in non tollendo schisma presens & Ecclesiam uniendo, quod facere potuisset & poterat per suam liberam cessionem paratus; ab illius dicti Benedicti obedientia recedere & subtrahere, recessitque, & subtraxit; & hoc fecit per totum regnum suum Arragonum, atque Siciliam, & alia dominia, publicari & observari. Et hoc fuit & est verum, & notorium.

68. Item, quod post praemissam subtractionem obedientiae eidem Petro, dicto Benedicto in dictis regnis & dominiis factam, serenissimus Rex Arragonum modernus eandem subtractionem per patrem suum dominum Ferdinandum olim serenissimum Regem, ut praefertur, factam, confirmans & approbas, & observans, per suos solemnes legatos & procuratores, ad hoc potestatem habentes, se pro se, ac regnis & dominiis suis cum eadem sancta Constantiensis Synodo univit: & vocatione generali facta ex duobus obedientibus olim Joannis & Gregorii praedictorum, ac Regis Arragonum pro se, & regnis suis, ac dominiis est unum generale Concilium constitutum, & procedi voluerunt contra eundem dominum Benedictum, ad illius canonicam ejectionem. Et hoc est verum, & notorium.

69. Item, quod pari forma Rex Navarrae convocato magno Concilio regni sui, videlicet Episcoporum, abbatum, capitulorum, procerum, nobilium, & communicatum, tribus videlicet statibus regni sui, & de meris in regno in rebus arduis decernendis, ex causis eisdem praedictis, se regnum suum, dictique status cleri, nobilium, & totius populi, a dicti Benedicti sic vocati obedientia recesserunt, & ab illius obedientia se subtraxerunt. Et hoc est verum, & notorium.

70. Item, quod eadem sancta Synodus post unionem dicti serenissimi Regis Arragonum, etiam vigore conventionum dudum habitaram de anno MCCXC. inter serenissimum dominum Sigismundum Romanorum Regem, & legatos hujus sacri Concilii, & legatos serenissimorum Regum Castellae, Arragonum, & Navarrae, ac comitis Fuxi, ex altera parte, & postea per eosdem dominos Reges Arragonum, & Navarrae, & per dictum comitem Fuxi approbarum, eadem sancta Synodus unitis legatis dicti domini Regis Arragonum prosequens unionem Ecclesiae; & considerans quod attentio quod idem dominus Petrus de Luna vocatus Benedictus toties & tam pertinaciter recusaverat, & recusabat cedere; & quod nullam aliam viam videbat, per quam Ecclesia posset uniri, quam per dicti Petri vocati Benedicti a suo papatu ejectionem, decrevit contra eundem Benedictum; & ad illius dejectionem praedictam fore procedendum, & contra illum citationem personalem decrevit, prout inter hujusmodi causas acta continentur. Et hoc est notorium.

71. Item, similiter Illustris Comes Fuxi pro suis terris & dominiis, in quibus eidem Benedicto obediebat, a sua obedientia propter causas dictas recessit, & se ab eadem obedientia subtraxit. Et hoc est notorium.

72. Item, quod consequenter serenissimus Rex Navarrae & illustris Comes Fuxi, clericique, proceres, & nobiles dicti regni, comitatus, & dominiis, ac per suos solemnes legatos & procuratores ad hoc specialem potestatem habentes se cum eodem Concilio unierunt, & cum aliis qui prius adhererant unum generale Concilium constituerunt: & e converso, Concilium univit se ipsis: & sic procedi voluerunt contra eundem dictum Benedictum ad illius canonicam ejectionem. Et hoc est notorium.

73. Item, quod in praemissis uniones eidem sacrae Synodo factas, dicta citatio ad personam ejusdem domini dicti Benedicti, etiam post unionem dictorum Regum Navarrae, & comitis Fuxi, clericique, & nobilium, ac populi praedictorum, fuit legitime executata, prout etiam ex productis & relatis actis eodem sacro Concilio constat & apparet. Et hoc est notorium.

74. Item, dicunt, & probare intendunt dicti

procuratores, prosecretores, & ministri, quod idem Petrus vocatus Benedictus, ut praefertur, citatione hujusmodi intellecta, & audita, ac contra eum executata, & in sua pertinacia & duritia suendi schismatis, & contra unionem Ecclesiae sanctae Dei perseverans, & latere eidem unioni Ecclesiae manifesto recusans; dixit, & asseruit, tam verbo publico, & notorie, quam in scriptis, quod non intendebat, nec intendit praefatum sacrum generale Concilium Constantiense, quod vocabatur congregationem Constantiensem, quod tamen fuit & est ex tot obedientibus, tot regnis, & provinciis, ut praefertur, constitutum, & canonicè convocatum, approbare; nec illius citationem quemodolibet exaudire, aut ei qualemcumque vigorem tribuere: quia, ut dicebat, dicta citatio est emanata a notorie nullam potestatem habentibus, immo ipsam congregationem, & quacumque facta in ea, vel sententia, seu ordinata, vel ordinanda contra ipsum, pronuntiavit, & declaravit, quantum in se fuit, nulla, & irrita ipso jure.

75. Item, quod idem dominus Benedictus indignatus de citatione praedicta, & contra ipsum sacrum Constantiense Concilium prosequens unionem Ecclesiae tam diuturnis & indefessis laboribus, quo ex fervore devotionis ad unionem Ecclesiae sustulit annis duobus, mensibusque, cum gravi & multis expensis, relictis propriis & laboribus, & rebus publicis, & authenticis, quod Ecclesia Dei erant apud eum; & quod existentes in Constantia sunt sine capitis assentia, & velut membra praescissa a corpore; quae sub clypeo vaste multitudinis, & nomine generalis Synodi Dei Ecclesiam & dirumpunt, multisque modis perturbant. Subjungens falsum testimonium, dicens, quod a sanctis Apostolis est institutum, quod absque auctoritate Romani Pontificis non valeat generalis Synodus congregari.

76. Item, quod hoc sacrum generale Concilium, auctoritate Romani Pontificis, qui per multos multoque majorem partem Christianorum pro Romano & summo Pontifice habebatur notorie, videlicet per Joannem XXIII. sic in sua tam ampla, ut dictum est, obedientia nuncupatum, & ad prosecutionem serenissimi domini Sigismundi Romanorum Regis, & inter Reges omnes summi, & praecipui existit convocatum, approbantibus & eidem Concilio obedientibus aliis serenissimis Regibus, & regnis, Franciae, Angliae, Arragoniae, Siciliae, Ungariae, Navarrae, Poloniae, Daciae, Norvegiae, Sueciae, Dalmatiae, Croatiae, totaque Italia, Gallia, Germania, Anglia, Hibernia, & circumadjacentibus ceteris regionibus atque provinciis.

77. Item, dixit idem Petrus vocatus Benedictus contra dictam citationem, quod ipse non est de crimine, seu fautoria schismatis diffamatus apud bonos & graves; sed sui & Ecclesiae inimici, schismatici, & haeretici tonantur contra veritatem notoriam ipsum de hujusmodi crimine & illius fautoriam diffamare, quod videtur intelligere de isto sacro Concilio. Et hoc est notorium.

78. Item, dicunt, & proponunt iidem promotores, prosecretores, & ministri, quod praemissa in proximo articulo contenta, & dictum per dominum Benedictum sic vocatum referuntur, & intelliguntur per eum, & necessario referri debent ad sacrum Constantiense Concilium; quomodo idem Benedictus sic vocatus illa dixit & asseruit, contra citationem a dicto sacro Concilio emanatam contra ipsum Benedictum; in qua citatione idem sacrum Concilium eundem Petrum vocatum Benedictum asserit de schismate, & illius fautoriam diffamatum, ut ex tenore litterarum citationis apparet. Quae omnia praedicta cedunt in gravem contumeliam & injuriam dicti sacri Concilii. Et sic fuit, & est verum, publicum & notorium.

79. Item dicunt, & proponunt iidem promotores, & prosecretores, quod idem Petrus vocatus Benedictus contra dictam citationem opponens, dixit & asseruit verbo, & in scriptis authenticis, quod congregati in Constantia (sic enim vocati illos) non sunt generalis Synodus, nec universalem Ec.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

Ecclesiam repræsentant; afferens verbo & in scriptis authenticis causam per eum præsentam, & dicens: quia sunt excommunicati, & omnibus dignitatibus ecclesiasticis, gradibus, & auctoritatibus, ac iurisdictione privati: & consequenter quod nullas partes iudicis poterant assumere, neque possunt, neque etiam iurisdictionem aliquam exercere: & præcipue, ut dixit, & asseruit supra, quod minor in maiorem, & permaxime in papam, quem nec juris auctoritas, nec rationis debitum, nec aliquis obligationis necessitas ad hoc ardeat, ad eum imperiosum exercere non possunt. In quibus assertionibus qui & quales errores sequantur; & quot & quales contineant dictæ assertiones, iudicet ipsum sacrum Concilium; præmissaque notoria sunt, & vera.

30. Item, quod ipsa responsione dicti Petri vocati Benedicti, & in instrumento de illius mandato & voluntate super illa responsione confecto, & eidem sacro Concilio producto, & exhibito, & apud notarios ejusdem sacri Concilii & causæ existentibus, plures alii errores, & contumeliæ, & blasphemiarum continentur, prout ex illius inspectione poterit apparere.

31. Item, dicunt, & proponunt, & probare intendunt, quod divisio Ecclesie universalis in tam magnas partes adeo firmata est, & qualibet pars in sua credulitate de papatu ita solidata, quod etiam attentis promissionibus & juramentis factis per dictum dominum Petrum de cessione fienda, requisitionibus sibi factis, & reculationibus, cavillationibus, & diffugiis per eum quæsitis, impossibile est humanitus, aut saltem reputatur, & communiter creditur, quod nunquam pars sibi non obediens, quæ est major in decuplo totius populi Christiani, ad illius obedientiam trahi, nec adduci possit, etiam si verum jus haberet; nec hoc, nec a multis jam annis posset Ecclesia iudicare utrum jus habuerit, vel non; deficientibus necessariis ad hoc probationibus factis, & obstantibus difficultatibus in iure, in tam magnas partes opinionum divisas, & firmatas; & per consequens schisma, vel scissura Ecclesie tolli non posset, neque potest, nisi per suam cessionem, & per consequens cedere tenetur, & si non vult, prout non vult, nec vult, a suo pretentio papatu amoveri; etiam si non esset schismaticus, & hæreticus, aut alias criminolus.

Ex quibus omnibus, & singulis propositis, & articulatis tam conjunctim, quam divisim constare & apparere potest, eundem Benedictum XIII. ut præfertur, nuncupatum, & ex sua tam diuturna tarditate, repugnantia, pertinacia, recalcatione invidie Ecclesiam, fuga, responsionibus, constitutione, & assertionibus, incorrigibilitate, scandalo notorius, ac aliis prædictis; & præsertim cum post depositionem Joannis olim XXIII. ac ejusdem domini vocati Gregorii renunciationem, totum pondus schismatis fuisse & esse supra dictum prædictum Benedictum noscatur; & in sua potestate fuisse & esse tollere schisma, & unire Ecclesiam per suam cessionem, quod facere toties & tam pertinaciter recusat, & recusat; & aliis præmissis fuisse, & esse nutritorem, & factorem schismatis inveterati, & tanquam gravis & scandalosus scissure & divisionis Ecclesie jam fere quadraginta annis, pacis & unionis Ecclesie turbatorem, & impeditorem, perjurum: ipsamque Ecclesiam sic divisam, & quam unire potest, in tantum & tam notorium in scandalum populi Christiani, & ipsius Ecclesie, in divisione, per quam turbatur universalis status Ecclesie, & scandalizatur: in quibus indurate, incorrigibiliter, & pertinaciter perseverat. Quare perjurus scandalizator universalis Ecclesie, schismaticus, & hæreticus incorrigibilis est censendus, & ab Ecclesia Dei ipsius Dei iusto iudicio præcisus, aut saltem a suo pretentio papatu amovendus.

Quare petunt proferutores, & ministri præfati per hanc sanctam Synodum, & ejus definitivam sententiam pronuntiari, decerni, & declarari, præfatum dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. a nonnullis nominatum, fuisse & esse perjurum, universalis Ecclesie scandalizatorem, factorem & nutritorem inveterati schismatis, seu inveterati

schismatis, & unionis Ecclesie sanctæ Dei, incorrigibilis notorius & manifestus: & propterea omni titulo, gradu, honore, & dignitate, se reddisse indignum, & a Deo ejectum, & præcisum, & omni iure eidem in papatu, & summo Pontificatu, & Romana Ecclesia quomodolibet competenti, & catholica Ecclesia tanquam membro aridum, abjectum, & præcisum, necnon per eandem sacram Synodum sententiam, ad omnem cautelam, & etiam de facto, quatenus de facto papatum secundum se tenet, privati & abjici: eidem tanquam summo Pontifici obedientiam ab ejus obedientia, & omni debito obedientie ipsius, & juramentis eidem quomodolibet præstitis absolutos fore declarari, & ad cautelam abjici: ac omnibus Christi fidelibus inhiberi sub magnis & formidabilibus penis, ne eidem schismatico, & hæretico notorio, incorrigibili, & pertinaci declarato, deposito, concilio, auxilium, vel favorem præstent, aut eidem tanquam summo Pontifici obediant, pareant, vel intendant, aut eum quovis modo iustineant, vel receperint; & alias prout de iure, salubrique statu sanctæ Dei Ecclesie præfate expediens vult fuerit, pronuntiari, decerni, seu declarari. Omnesque inhibitiones, processus, sententias, constitutiones, & alia quacumque per eum facta, & factas, quæ possent præmissis obviare, irritas, inanes declarari, & irritari, revocari, & annullari, ac alias declarari, judicari, pronuntiari, decerni, & statui quidquid juris fuerit, atque rationis, ex præmissis & singulis præmissorum.

Protestantur autem præfati proferutores, proferutores & ministri, de addendo præmissis articulis, diminuendo de illis, corrigendo & interpretando in omnibus & singulis præmissorum, prout eis videtur expedire.

Die Lunæ vigesima sexta supradicti mensis Aprilis discreti viri Theobaldus Stephanus Rufus, Venceslaus, Clemens Grossus, Gerardus Sanapetti, d. M. M. Mercurius Cicereti, & Jacobus Meinardi, Sedes Apostolicæ curiores retulerunt, nobis notariis præfatis causæ atque scribis prædictis, Constanti in loco sessionis prædictæ, paulo ante horam septimam, vel tertiarum, se de ipsorum dominorum iudicium, & commissariorum mandato sibi, ut asserviant, super hoc facto, & ad supradicti magistrum Henrici de Piro promotoris & procuratoris instantiam, heri peremptorie citasse multos testes, videlicet reverendissimos reverendosque in Christo Patres & dominos, dominos Joannem Antonium Bononiam vicem cancellarium, Antonium Bononiam, Simonem Remensem Presbyteros; Antonium de Chalanco, Petrum Cameracensem, Antonium de Venetiarum, Amedeum Salutarium, Franciscum Venetiarum, Amedeum Salutarium, Diaconos S. R. E. Cardinales, Joannem Constantinopolitanum, Joannem Antiochenum, Patriarchas; Stephanus vero Rufus, Guillelmum Bajocensem, Nicolaum Aquensem, Bernardum Adurensensem, Xantolium Olorensensem, Vitalem Tolonensem, Episcopos; Bertrandum Dignensem, Jacobum Archiepiscopum Turonensem, Joannem Gerfon cancellarium Parisiensem, Bertrandum de Planca vicarium Burdegalensem, Joannem de Polio Generalem ordinis Prædicatorum obedientie Petri de Luna; Sperantem in Deo jurisperitum de Cardona, Joannem Ferdinandi, Raymundum de Ceyfferreca militem, & Raymundum Fahelt comitem de Cardona; Venceslaus autem magistrum Conradum de Susato in Theologia professum, Joannem de Opizis decretorum doctorem, Michaëlem de Pisis litterarum Apostolicarum scriptorem; Mercurius quidem, dominos Petrum f. Canthon Ambaxiatorem illustri principis domini ducis Burgundie, Michaëlem Bolofonis, archidiaconum Narbonensem; Joannem Gujardi, notarium publicum & litterarum Apostolicarum scriptorem, Joannem Trich, canonicum Ecclesie beatæ Mariæ Trajectensis; & Clemens Groffus, dominos Petrum Episcopum Olorensensem juniorem, Nicolaum de Vellonia canonicum VVyclaviensem, & clericum Camera; Galterum priorem conventus Rhodi, Joannem de Prato litterarum Apostolicarum scriptorem Rodolphum licentiatum in

b. Adde ex
tull. debet
quod dicitur
scandalum
pro sae &
partim
sunt
sunt
sunt

b. Forte
tamquam

ANNO CHRISTI 1417.

d. M. M. Mercurius Cicereti

e. M. C. de Ceyfferreca militem

f. M. Canthon

g. M. G. Gujardi

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

in hujusmodi...

in hujusmodi...

in hujusmodi...

in hujusmodi...

In decretis, Marthæum Rodel in theologia profes-
sum, nunc Jacobum Melnardi, Joannem de Fa-
brica legum doctorem, Joannem de Bosco, & Ber-
trandum Episcopum Apamaram personaliter appre-
hensos: ut & tanquam testes ad jurandum, de per-
hibendo testimonium in hujusmodi causa ob-
lati, ad primam diem juridicam, qua eisdem do-
minis iudices & commissarios Constantiæ in loco
sessionis ad hoc specialiter electo, ad jura reddend-
um, hora tertiarum, pro tribunali sedere conti-
gerit; videlicet ad diem præsentem, prout & que-
madmodum iidem cursores ab eisdem dominis ju-
dicibus & commissariis dixerunt, & quilibet eor-
um dixit se superius habuisse, & recepisse spe-
cialiter in mandatis.

Subsequenter adveniente hora septima, seu ter-
tiarum præsentis diei, discretus vir Gosfridus
Durtensis Sedis Apostolicæ præfatus cursor, re-
tulit in iudicio e dominis iudicibus & commissariis præ-
fatis Constantiæ, in loco sessionis facto, in Eccle-
sia majori, ad hoc specialiter electo ad jura red-
dendum pro tribunali sedentibus, & nobis præsen-
tis causa notariis atque scribis prædictis, se de ipso-
rum dominorum iudicum & commissariorum man-
dato sibi super hoc, ut asseruit, facta, & ad supra-
dicti Magistri Henrici de Piro promotoris & pro-
curatoris instantiam, heri quamdam citationis pa-
pyri schedulam, sigillis reverendissimi patris do-
mini Guillelmi Cardinalis sancti Marci, & Marcelli
de Navers commissariorum, manum & signatam,
valvis, seu portis Ecclesie majoris Constantiensis
publicè affixisse; eamque inibi debite executioni,
ut moris est, demandasse infra Missarum solemniam,
prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem do-
minis iudicibus & commissariis dixit se superius
habuisse, & recepisse specialiter in mandatis.

Post cujus quidem cursoris relationem comparuit
iudicio coram dominis iudicibus & commissariis
præfatis, adhuc prout ubi supra, ad jura reddend-
um in loco suo solito & consueto pro tribunali
sedentibus, magister Henricus de Piro promotor,
& procurator prædictus nomine procuratoris quo
supra; & quasdam citationem, unam videlicet per-
gamini a dominis commissariis prædictis emanatam,
de eorumque voluntate & mandato in audientia
publica litterarum contradiCTORUM Romanæ curiæ
positam, lectam, & ab intra signatam, sigilloque
& ipsius audientie a tergo, ut moris est, sigilla-
tam, allaque debite executam; & aliam papyri
schedulam in valvis Ecclesie majoris Constantiensis
debitè executioni demandatam, facta, realiter,
& in scriptis infrascriptorum tenorum repræsen-
tavit, & citatorum in eis contentorum non com-
parentium, neque testes in hujusmodi causa pro-
ducti, & jurare videre, nec interrogatoria pro eo-
rumdem testium producendorum examinatione dare
curantiam, contumaciam accusavit; ipsosque con-
tumaces reputari, & in eorum contumaciam ad
abundantionem cautelam eisdem citatos ad valvas
Ecclesie prædictæ per aliquos dominos ex commis-
sariis prædictis, ut moris est, vocari ad actus præ-
sentes per dominos commissarios & iudices præfatos,
debita cum instantia postulavit. Et tunc domini ju-
dices & commissarii præfati, ad dicti Magistri Hen-
rici promotoris instantiam, venerabiles viros do-
minos Henricus Flechel, & Petrum Nardi, sacri
palatii Apostolici causarum auditores collegas suos
ad vocandum dictos citatos ad valvas Ecclesie præ-
dictæ, una cum notariis & cursoribus, ut moris
est, & fuit ab antiquo, deputandum duxerunt,
& deputaverunt.

Qui quidem domini Henricus Flechel, & Petrus
Nardi deputati, una cum præsentis causæ notariis
atque scribis prædictis, & discreto viro f. Gaufrido
Durtensi, Sedis Apostolicæ cursore, locum au-
dientie sue exeuntes ad valvas prædictæ Ecclesie
accesserunt: ubi per organum dicti Gaufridi cursoris
prædictos citatos tribus vicibus vocaverunt in
hunc modum: Est hic Petrus de Luna Benedictus
XIII. in sua obedientia nuncupatus! Compareat hic
coram dominis Commissariis Synodi Constantiensis,
ad videndum recipi, jurare, & admitti nonnullos
testes, ad perhibendum testimonium veritati su-

per articulis & capitulis per ipsam Synodum datis
necnon ad dandum interrogatoria ad hodie & cras
per totam diem, & sic de singulis diebus in an-
terea, hora & loco prædictis. Qui quidem trina vo-
catione, ut præfertur, facta, nemineque compa-
rentione, nec respondente, præfati domini deputati,
nomine suo & collegarum suorum a nobis præsen-
tis causæ notariis atque scribis prædictis, super
præmissis fieri petierunt unum, vel plura, publi-
cum, vel publica instrumenta. Præsentibus ibidem
honestis viris dominis Nicolao & Hetzeupletz Ca-
nonico Colonienſi, Henrico Hucvatel & Herman-
no Botben, litterarum sacræ penitentiariæ procu-
ratoribus, testibus ad præmissa vocatis specialiter,
& rogatis.

Deinde dictis dominis deputatis una cum aliis su-
prædictis ad locum audientie, & ad collegas suos
præsentibus, ipse Henricus Flechel, nomine depu-
tatorum, & Gaufridus cursor, dictam vocationem,
ut præmissum est, factam, neminemque ibi com-
paruisse, nec respondisse, ut præfertur, retulerunt
dominis Commissariis præfatis, & retulit quilibet
eorum. Qua quidem relatione facta, magister Hen-
ricus de Piro promotor & procurator prædictus,
adhuc præfatus, & judicialiter comparens, præfa-
torum citatorum non comparentium iterato contu-
maciam accusavit, ipsosque contumaces reputari
petiit, & in eorum contumaciam prædictos tes-
tes omnes, exceptis dominis Petro h. Canton, &
Rodolpho licentiatum in decretis præfatis, & com-
parentes, ut & tanquam testes ad jurandum de
perhibendo testimonium in hujusmodi causa veri-
tati super articulis prædictis exhibuit, & produ-
xit; quos recipi, & ad jurandum admitti, necnon
interrogari per dominos iudices commissarios præ-
fatos debita cum instantia postulavit. Et tunc do-
mini iudices & commissarii præfati dictos citatos
non comparentes, neque hujusmodi termino in al-
liquo satisfacere curantes, licet diutius, & usque
ad horam debitam sufficienter expectatos, reputa-
runt merito, prout erant, exigente iustitia, con-
tumaces; & in eorum contumaciam prædictos tes-
tes præfatos & comparentes, ut, & tanquam
testes ad jurandum de perhibendo testimonium in
hujusmodi causa veritati super articulis prædictis
admittendos duxerunt. Qui dum admitti fuerunt,
statim ad mandatum dictorum commissariorum, &
iudicum, & in eorum manibus aliqui, scilicet præ-
fati tactis pectoralibus propriis, alii non præfati
tactis corporaliter sacrosanctis Evangelii, jurave-
runt, & quilibet eorum juravit, se velle dicere,
& deponere puram, meram, & omnimodam veri-
tatem, quam sciverint, & quilibet eorum sciverit,
in hujusmodi causa super articulis præfatis
veritatem, prece, pretio, ira, odio, timore, fa-
vore, amore, rancore, & omni mala machinatione
in præmissis postpositis & semotis.

Quo facta idem magister Henricus de Piro pro-
motor & procurator, adhuc ibidem præfatus, & ju-
dicialiter comparens, prædictorum dominorum Petri
& Canthim, & Rodolphi, testium citatorum non
comparentium, nec testimonium veritati in hac
causa perhibere curantium, contumaciam accusa-
vit; ipsosque contumaces reputari, & in eorum
contumaciam eisdem moneri mandare sub pena
excommunicationis ad idem, per aliquem Sedis
Apostolicæ cursorem, ad tertium peremptorium
terminum competentem per dominos iudices &
commissarios præfatos cum debita instantia postula-
vit. Et tunc domini commissarii præfati dictos do-
minos Petrum, & Rodolphum, non comparentes,
neque hujusmodi diei termino in aliquo satisface-
re curantes, licet diutius & usque ad horam debi-
tam sufficienter expectatos reputarunt merito,
prout erant, quoad actum, & terminum hujusmo-
di, exigente iustitia, contumaces; & in eorum
contumaciam per petitam promotoris instantiam,
& petentes decreverunt, atque concesserunt, eam-
que prout petita exiit ad primam diem juridicam
proxime futuram, qua eisdem commissariis in loco
suo solito mane hora tertiarum pro tribunali ad jura
reddendum sedere contigerit, per quecumque Sedis
Apostolicæ cursorem, qui super hoc requisitus fue-
rit, peremptorie fieri voluerunt, atque mandarunt.

lis sic.

ANNO CHRISTI 1417.

M.C.

M.C.

Ita sic, ut præterea, peractis, magistro Henrico de Piro promotore & procuratore prædicto instante, & presente, domini iudices & commissarii præfati, reverendis patribus & dominis Roberto Episcopo Sarisberienſi, & Hermanno a Duvergo Apostolicæ Sedis protonotario collegis suis, ab illustrissimo principe domino Sigismundo Romanorum & Ungariæ, &c. reges, reverentique patribus domini Johanne Archiepiscopo & Regens, & Ottone Bono d. d. Sedis protonotario testibus citandis, ut scilicet reciperent iuramentum, committendum duxerunt & commiserunt.

Subsequently domini commissarii credentibus, sicut præfatis Roberto Episcopo Sarisberienſi, & Hermanno Duvergher nantibus, accesserunt locum iudicium solitum serenissimus princeps Johannes Rex, & Otto Bonus præfati: & se fore citatos ad perhibendum testimonium veritati in huiusmodi causa per certum Apostolicæ sedis cursum duxerunt, & allegarunt, ideo ad satisfaciendam citationi, & præfatum mandatis, ibi venissent, & se commissariis præfatis presentarent. Tunc domini Robertus Episcopus Sarisberienſis, & Hermannus Duvergher præfati iuxta commissionem eis præfatis, ad dictis dominis rege, & Ottone Bono ad sancta Dei Evangelia de dicendo in huiusmodi causa veritatem super articulis suspectis in hac causa productis solitum receperunt iuramentum:

Tenore vero dictorum citationum papæ, & pergamini sic habentur, unde supra sit mentio, sequuntur.

Mandant domini iudices, & commissarii per sacrosanctam & generalem Synodum Constantiensem ad infrascripta specialiter deputati, citationem peremptorie in iudicio publica litterarum contradictarum Romanæ curiæ, ut moris est, & citant dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios & singulos, sua conjunctim vel divisim interesse putantes, quatenus hodie hora septima, vel circa ante meridiem, qua ipsos dominos iudices, vel duos ex eis in Ecclesia Constantiensi in loco testimonii publice pro tribunali sedere contingerit, compareant in iudicio legitime coram eis ad videndum & audiendum producti, recipi, jurare, & admitti testes super articulis & capitulis productis, & admittis, atque probationis genera producendos, & producenda per totam diem hodiernam, ac alios dies, & horas competentes, & opportunas; necnon ad dandum interrogatoria hodie, & cras per totam diem, & successive, pro aliis testibus adjuvendis, diebus quibus admissi fuerint, & sequentibus, si quæ dare voluerint, pro examinatione testimoniorum eorumdem in causa & causis, in quibus contra eundem dominum Petrum Benedictum nuncupatum dicta sancta Synodus intendit procedere, & procedat, alioquin in causa & causis huiusmodi ulterius, prout iustum fuerit, procedatur, & eorum citationum absentia seu contumacia in aliquo non obstantibus.

Datum Constantiæ, die xxvi. mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini mcccxxvii. indictione decima.

Citatio in valvis ad idem.

Nos iudices & commissarii per sacrosanctam generalem Synodum Constantiensem ad infrascripta specialiter deputati, peremptorie in valvis Ecclesiæ Constantiensis citari mandamus, & tanquam presentem citamus dominum Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios, & singulos, sua conjunctim vel divisim interesse putantes, quatenus die Lunæ proxime futura, qua nos, vel duo ex nobis in Ecclesia Constantiensi prædicta in loco sessionis publicæ hora septima de mane pro tribunali sedere contingerit, compareant in iudicio legitime coram nobis, ad videndum & audiendum producti, recipi, jurare, & admitti testes super articulis & capitulis productis, exhibitis, & admittis, atque probationum genera per totam diem, ac alios dies, & horas

competentes, & opportunas; necnon ad dandum interrogatoria dicta die Lunæ, & die sequenti, & successive pro aliis testibus adjuvendis, diebus quibus admissi fuerint, & sequentibus, si quæ dare, & exhibere voluerint pro examinatione testimoniorum eorumdem in causa & causis, in quibus contra eundem Petrum Benedictum XIII. nuncupatum dicta sancta Synodus Constantiensis procedere intendit, & procedat, alioquin in causa & causis huiusmodi ulterius, prout iustum fuerit, procedatur, & eorum citationum absentia seu contumacia in aliquo non obstantibus. Hanc vero nostram citationem valvis, seu portis dictæ Ecclesiæ duximus affigendam, quæ præsentem nostram citationem suo quasi honore præconio, & patulo iudicio publicabunt, in quibus nostram citationem modo præmissa decernimus publicandam, ne privati hec citati de præmissis aliquid ignorantiam prætereant, seu etiam quomodolibet allegare. In cuius rei testimonium præsentem citationis schedulam exinde fieri fecimus, sigillorumque reverendis in Christo patris & domini, domini Guillelmi tituli sancti Marci S.R.E. Cardinalis, & egregii utriusque juris doctoris domini Michaelis Navers fecimus impressione communiri. Datum Constantiæ, die c. vicesima quarta mensis Aprilis, anno a Nativitate Domini mcccxxvii. indictione decima.

Gumbertus Fabri notarius.
M. Bolosonis notarius.

ANNO CHRISTI 1417.

c. Al. m. xlv.

Anno & indictione, quibus supra, die vero Jovis sexta mensis Maji, constitutus coram dominis iudicibus & commissariis præfatis Constantiæ in palatio Episcopali, in aula majori, hora vespertina, vel quasi, ad infrascripta specialiter congregatis, magister Henricus de Piro promotor & procurator prædictus, nomine procuratorio, quo supra, & nonnullas positiones, & articulos additionales, & probationum materiam huiusmodi causæ, scilicet schismatis & hæresis, realiter & in scriptis infrascripti tenoris obrulit & produxit, & quos ad probandum in prædicta sancta Synodo infra quindecim dies proxime, & immediate sequentes admittendos duxerunt & admiserunt.

Quibus articulis sic admissis, discretus vir Jacobus Meinardi, sedis Apostolicæ cursor, retulit dominis iudicibus & commissariis præfatis adhuc prout ubi supra congregatis, & nobis præsentis causæ notariis, atque scribis prædictis, se de ipsorum dominorum iudicum & commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, factis, & ad suprascripti magistri Henrici de Piro promotoris & procuratoris instantiam, hodie mane peremptorie citasse, unam testem, videlicet reverendum in Christo patrem & dominum, dominum Episcopum Aurientem in hospitio suo personaliter repertum, ut & tanquam testem ad jurandum de perhibendo testimonium, in huiusmodi causa veritati, super articulis tam additionibus quam principalibus, in huiusmodi causa factis, ad horam vespertinam præsentem, prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem dominis iudicibus & commissariis præfatis adhuc, prout ubi supra, ad iura reddendum existentibus magister Henricus de Piro promotor & procurator prædictus, nomine procuratorio quo supra, & suprascriptum testem ad jurandum de perhibendo testimonium veritati, in huiusmodi causa super articulis suprascriptis exhibuit & produxit: quem recipi, & ad jurandum admitti, necnon Interrogari & examinari per dominos iudices & commissarios præfatos debita cum instantia postulavit.

Quem quidem testem præsentem & comparentem dominos iudices & commissarios præfatos, ut & tanquam testem ad jurandum de perhibendo in huiusmodi causa testimonium veritati super articulis sæpe dictis admittendum duxerunt & admiserunt. Qui dum admittis fuerat, statim ad mandatum dictorum dominorum iudicum & commissariorum, & in eorum manibus tactis per eum prædoralibus suis propriis ad sancta Dei evangelia iuravit, se fore dicere & deponere puram, meram, & omnimodam, quam sciverit in huiusmodi causa veritatem, super articulis suprascriptis, preces, pretio, iracundia, timore, favore, amore, rancore, ac omni

Legit. per dominos iudices & commissarios præfatos, & ad iura reddendum existentibus magister Henricus de Piro promotor & procurator prædictus, nomine procuratorio quo supra, & suprascriptum testem ad jurandum de perhibendo testimonium veritati, in huiusmodi causa super articulis suprascriptis exhibuit & produxit: quem recipi, & ad jurandum admitti, necnon Interrogari & examinari per dominos iudices & commissarios præfatos debita cum instantia postulavit.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

postulavit. Et tunc domini iudices & commissarii prefati ad vocandum dictos citatos ad valvas supradictas, ad prefati magistri Henrici de Piro promotoris instantiam, venerabiles & circumspetos viros dominos Henricum Flechel, & Petrum Nardi, sacri palatii Apostolici causarum auditors collegas suos deputandos duxerunt & deputarunt.

Qui eisdem domini sic deputati una nobiscum presentis cause notariis, atque scribis predictis, ac discreto viro Francisco de Mediolano Sedis Apostolicæ curatore locum audientie presentis cause exeuntes, ad valvas Ecclesie majoris accesserunt; & ibidem per organum dicti Francisci cursoris predictos citatos trina vice vocaverunt in hunc, qui sequitur modum: Est hic Petrus de Luna Beneficiarius XIII in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo? Compareat coram dominis commissariis sacrosanctæ Synodi, ad producendum, & producendum omnia & singula iura, acta, litteras, scripturas, instrumenta, munimenta, aliaque probationum genera; necnon videndum produci, recipi, jurare, & admitti nonnullos testes super recognitione sigillorum, signorum, & manuum notariorum dictis iuribus appositionum & appositionum in causa & causis inquisitionis contra dominum Petrum de Luna pendentes coram eisdem.

Qua quidem vocatione trina, ut prædictur, facta, nemineque responsum dante, præfati domini deputati, & magister Henricus de Piro promotor, super præmissis a nobis presentis cause notariis, atque scribis, sibi unum, vel plura, & tot, quot sufficienti sibi fieri, & confici publicis instrumentis. Presentibus honestis viris Frederico de Ainhem canonicis Xantensis, Coloniensis diocesis, & Henrico Hucyatel, & Hermanno Baten, litterarum sacre penitentiariæ procuratoribus, testibus ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis.

Deinde dicti domini deputati una cum aliis presentibus ad locum audientie, & suos collegas redeuntes, dominus Petrus Nardi auditor, nomine deputatorum, primo, & Franciscus cursor, præfati secundo, de præmissa vocatione, & non responsione, ut prædictum est, retulerunt collegis suis, & commissariis, & retulit quilibet eorum. Qua itaque relatione facta, dominus Henricus de Piro promotor & procurator præfatus adhuc ibidem præfens, & judicialiter comparens, dictos citatos non comparentes iterato reputari petiit contumaces; & in eorum contumaciam propositionem & articulum b super huiusmodi causa oblatum probationem quoddam instrumentum certi contractus inter tuos Cardinales factum publicum, per multos & diversos notarios publicos, & manibus propriis multorum dominorum S. R. E. & tunc in illa obedientia omnium, ut prima facie apparuit, subscriptum obtulit, atque dedit, cuius tenor intra de verbo ad verbum est insertus, & etiam quoddam aliud responsum Petri de Luna, alias Benedicti XIII. a sibi credentibus rancupati instrumentum factum & in scriptis productum, prout supra apud acta presentis cause existit registratum. Deinde discretus vir Theobaldus Sedis Apostolicæ curiæ, retulit in iudicio dominis iudicibus & commissariis præfatis, ad hoc, prout ubi supra, ad iura reddendum in loco solito & consueto pro tribunali sedentibus, & nobis presentis cause notariis, atque scribis predictis, se, ipsorum dominorum iudicum & commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, factum, ad supradicti magistri Henrici de Piro promotoris instantiam, statim & incontinenti peremptorie citasse plures testes, videlicet venerabiles viros dominos Barontum de Pistorio, Clementem Bogiarum, Henricum Reiner, Paulum Bitti, Joannem & Ermoit clericum Coloniensis diocesis, & Petrum Margal secretarium Regis Arragonum, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati super recognitione sigillorum, signorum, & manuum notariorum, iurum productorum, & producendorum, ad statim, videlicet ad horam tertiarum præsentem, prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem dominis iudicibus; & commissariis dixit se superius habuisse & recepisse in mandatis specialiter.

Post cuius cursoris relationem comparuit in iudicio coram dominis iudicibus & Commissariis præfatis adhuc, prout ubi supra, ad iura reddendum in loco suo solito & consueto pro tribunali sedentibus, magister Henricus de Piro promotor prædictus, quo supra nomine; & in similem contumaciam prædictos testes citatos præfentes & comparentes, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati, super recognitione sigillorum, signorum, & manuum notariorum, iurum & munimentorum productorum in hac causa, & producendorum, exhibuit & produxit: quos recipi, & ad jurandum admitti, necnon interrogari, & examinari per dominos iudices & commissarios præfatos debita cum instantia postulavit. Et tunc domini iudices & commissarii præfati dictos citatos non comparentes neque huiusmodi diei termino in aliquo satisfacere curantes, licet dilutius & usque ad horam debitam sufficienter exspectatos, reputarunt merito, prout erant quoad actum & terminum huiusmodi, exigente iustitia, contumaces, & in eorum contumaciam suprafatos testes præfentes & comparentes, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati, super recognitione signorum, sigillorum, & manuum notariorum admittendum duxerunt & admiserunt.

Qui dum admissi fuerunt, statim ad mandatum dictorum dominorum iudicum & Commissariorum, & in eorum manibus, factis per eos & eorum quemlibet scripturis sacrosanctis, corporaliter præfatis iuramento, offensis atque visis per eos & eorum quolibet signis & manibus instrumentorum contractus in conclavi factorum, & responsione Petri de Luna supradictorum; & per dominos iudices & Commissarios præfatos interrogati, & quilibet interrogatus dixerunt omnes præter Petrum Margal tellem prædictum signa, & manus notariorum, ac etiam dominorum Cardinalium primum instrumentum contractus penes agnoscere, & esse illorum quorum esse dicuntur; ipse vero Petrus Margal signum & manum notarii instrumenti responsionis prædicti bene agnoscere, & esse cupisse dicitur. Dixeruntque etiam notarios fore legales, & ad illos, ut ad tales, communem hominum fieri recurtum. Quo facto domini iudices & Commissarii præfati, præfatis magistro Henrico de Piro promotore instante, instrumentum contractus in conclavi facti primum pro approbato, signa quoque & manus notariorum ejusdem pro recognitis habuerunt, & haberi voluerunt. Secundum vero instrumentum responsionis tanquam approbatum per unum tellem haberi voluerunt.

Subsequently idem magister Henricus de Piro promotor & procurator prædictus, nomine procuratorio, quo supra adhuc ibidem præfens, & judicialiter comparens, exponendo dixit, nonnulla acta, instrumenta, & munimenta, litteras, & processus fore & esse penes dictum dominum Petrum Margal, Regis Arragonum secretarium, necnon certum aliud registrum per dominum Petrum de a Julia hic dimissum, quæ fuerunt protocollata & authenticata alias, quando serenissimus princeps Sigismundus Romanorum & Hungariorum Rex, ac dictæ sanctæ Synodi Ambaxiatores & aliorum Regum & principum, fuerunt in Perpignano apud dominum Petrum de Luna, & in aliis illis partibus, super petitionibus, requisitionibus, responsionibus, & aliis tractatibus hic inde ibidem habitis & factis apud quosdam alios, quæ ad probationem in huiusmodi causa faciendam valde sunt necessaria, & sine quibus timet suam & dictæ sanctæ Synodi intentionem posse frustrari. Quare dictum Petrum Margal, & alios prædictos ad tradendum huiusmodi iura, processus, registra, & instrumenta sub forma authentica, quod eis fides valeat adhiberi, compelli per dominos iudices & Commissarios præfatos debita cum instantia postulavit.

Et tunc domini iudices & Commissarii præfati præfatis domino Petro Margal presentem, ut sub pena excommunicationis omnia & singula iura, instrumenta, registra, processus, & munimenta causa huiusmodi tangentia, & penes eum existentia, præfatis dominis Commissariis traderet ad statim,

b. m. l. p. 1417.

d. m. l. p. 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

tim, mandandum duxerunt & mandarunt. Quo namque mandato sic facto, preteritus dominus Petrus Margal quemdam processum, sive magnum registrum super requisitionibus, petitionibus, & responsionibus supradictis factum, & compositum, ad manus dictorum dominorum Commissariorum, facto, realiter, & in scriptis presentavit; dicens, & asserens dicta acta in ipso registro conscripta nondum fore authenticata. Dicitque dominus iudices & Commissarii memorati videntes hujusmodi registrum nondum authenticatum, respectu domino Petro Margal hujusmodi registrum, & acta in ipso authenticari, & ipsam ad diem crastinum in loco, & hora presentem, vel similibus ipsis dominis iudicibus presentem, duxerunt mandandum & mandarunt: de quo ipse dominus Petrus Margal contententus recessit. Deinde a honestus vir quemdam alium processum conscriptum, & authenticatum per manum honesti viri domini Petri de Julia, camerarii Apostolicæ notarii, facto, realiter, & in scriptis obtulit & produxit. Qua productione facta, magister Henricus de Piro procurator & promotor prædictus, supradictum N. & Joannem de Esmoit testes presentes, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati super recognitione signi & manus dicti processus, scilicet Petri de Julia exhibuit & produxit: quos recipi, & ad iurandum admitti, necnon interrogari & examinari per dominos iudices & Commissarios præfatos debita cum instantia postulavit. Et tunc dominus iudices & Commissarii præfatos dictos testes presentes & comparentes, ut & tanquam testes ad iurandum de perhibendo testimonium veritati in hujusmodi causa super recognitione admittendos duxerunt & admitterunt. Qui dum admittentur, statim ad mandatum dictorum Commissariorum, & in eorum manibus, tactis per eos & eorum quemlibet scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Evangelia corporali præfatis iuramento, visis & ostenfis signo & manu ultimi processus, & per dominos iudices & Commissarios præfatos interrogati, dixerunt se illa bene cognoscere, & esse dicti Petri de Julia, ipsamque Petrum fore notarium legalem, & ad eum, ut ad talem, communem hominum fieri recursum; & tunc dicto magistro Henrico de Piro promotore instante & petente, domini Commissarii memorati hujusmodi processum ultimum, & signa & manus notarii ejusdem habuerunt pro recognitis. Postremo domini iudices & Commissarii præfatos videntes processum per Petrum Margal supradictum in hac causa productum propter brevitate temporis non posse per eundem authenticari; quare terminum presentis diei per totum hodiernum & crastinum dies, & ad omnes eorumdem dierum horas duxerunt prorogandum. Et nihilominus super hujusmodi continuatione & prorogatione intimationem in valvis Ecclesiæ memoris Constantiensis ad modum citationis in hujusmodi causa fieri consuevit & per dominos Commissarios decretorum prædictos fieri voluerunt, atque mandarunt. Presentibus ibidem venerabilibus patribus dominis Cardinali sancti Marci, aliisque fide dignis testibus, ad præmissa vocatis & rogatis.

Tenores vero dictarum citationum, schedularum, necnon instrumenti contractus publici, unde supra sit mentio, sequuntur, & sunt tales

MAndant reverendissimi patres & domini, domini iudices & Commissarii per sacrosanctam generalem Synodum ad infrascripta deputati, in audientia publica litterarum contradictarum Sedis Apostolicæ citari Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios & singulos, sua conjunctim vel divisim interesse putantes; quatenus die Lunæ proxime futura, mane hora septima, compareant coram eis Constantiæ in Ecclesia majori, & in loco sessionis, ad producendum quicquid producere voluerint, necnon ad videndum & audiendum produci, recipi, & admitti nonnulla instrumenta, documenta & munimenta, aliaque probationum genera; necnon recipi, & jurare testes super recognitione signorum & sigillorum, ac manuum notarium & eisdem instrumentis; alioquin

Council. General. Tom. XXVII.

J. M. E. in eisdem.

Ad præmissa omnia & singula procedatur, dictorum citatorum absentia seu contumacia in aliquo non obstantibus.

Datum Constantiæ, die septima mensis Maji, anno Domini MCCCCXVII. indictione decima.

Citatio in valvis ad idem.

Nos iudices & Commissarii per sacrosanctam generalem Synodum Constantiensem ad infrascripta specialiter deputati, peremptorie in valvis Ecclesiæ Constantiensis citari mandamus tenore præsentium dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnesque alios & singulos, sua conjunctim vel divisim interesse putantes, quatenus die Lunæ proxime futura in Ecclesia Constantiensi prædicta, in loco sessionis publicæ, mane hora septima, compareant in iudicio legitime coram nobis, ad producendum quicquid producere voluerint; necnon ad videndum & audiendum produci & admitti nonnulla instrumenta, documenta & munimenta, aliaque probationum genera; ac recipi, & jurare testes, tam super principali, quam super recognitione signorum & sigillorum, ac manuum notariorum ejusdem instrumenti & munimentis appensorum & appositorum, in causa & causis pendentibus coram dicta sancta Synodo & nobis, contra eundem Petrum de Luna Benedictum XIII. nuncupatum, ac in causa & causis hujusmodi ulterius, prout iustum fuerit, procedendum, dictorum citatorum absentia, seu contumacia, si non comparuerint, non obstantibus. Hanc vero nostram citationem valvis seu portis dictæ Ecclesiæ nostram citationem valvis seu portis dictæ Ecclesiæ duximus affigendam, quæ præsentem nostram citationem suo quasi honore præconio & patulo iudicio publicabunt, in quibus nostram citationem modo præmissa decrevimus publicandam, ne præminati sic citati de præmissis aliquid ignorantiam prætereant valeant, seu etiam quomodolibet allegare. In cujus rei testimonium præsentem citationis schedulam exinde fieri, sigillorumque reverendissimi in Christo patris & domini, domini Guillelmi tituli sancti Marci S. R. E. Cardinalis, & egregii viri utriusque juris Doctoris domini Michaelis Navers, fecimus impressionibus communiri.

Datum Constantiæ, die sexta mensis Maji, anno a Nativitate Domini MCCCCXVII. indictione decima.

Cinus de Lombardis) notarii.
M. Bolofonis

Instrumentum contractus in conclavi factum per Henricum de Piro datum.

In nomine sanctæ & individue Trinitatis, Amen.

ANNO a Nativitate Domini nostri Jesu Christi MCCCCXVI. indictione decimaquarta, die Martis vigesima tertia mensis Novembris in die sancti Clementis, Apostolica Sede vacante, per obitum felicitis recordationis domini Innocentii Papæ septimi, congregati, ad invicem collegialiter coadunati, pro futura electionem summi Pontificis celebranda, infrascripti reverendissimi in Christo patris & domini, domini Angelus Osiensis Florentinus, Henricus Tusculanus Neapolitanus, Antonius Prænestinus Aquilejensis Episcopi, Angelus tituli sanctæ Potentianæ Laudensis, Conradus tituli sancti Chrysoconi Militanus, Angelus tituli sancti Marci Constantinopolitanus, Jordanus tituli sancti Martini in Montibus Urbinis, Joannes tituli sanctæ Crucis in Jerusalem Ravennas, & Antonius tituli sanctæ Præstis Tudertinensis presbyteri; Raynaldus sancti Viti in Macello de Braccatis, Landolphus sancti Nicolai in carcere Tulliano Barenis, Otto sancti Georgii ad velum aureum de Columna, Petrus sancti Angeli, & Joannes sanctorum Colme & Damiani Leodiensis vulgariter nuncupati, diaconi S. R. E. Cardinales, in communi capella sacri palatii Apostolici, Romæ apud sanctum Petrum, intra conclave consuetum, quam pro loco ad infrascripta idoneo elegerunt, ac etiam depulerunt, in presentia mei Clementis, & aliorum notariorum, & testium infrascriptorum, con-

Acta 2 fide.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

siderantes Christiane religionis infamiam, detri-
 menta, & graves fidelium molestias, ac pericula,
 quae eatenus emerferunt, & emergere verisimili-
 ter est cendum, nisi salubriori remedio in tem-
 pore divina favente clementia, cujus resagitur,
 occurratur ex pessimo & damnabili schismate, quod
 tantis (proh dolor!) temporibus in scissura Chris-
 tianae fidelitatis, gravissime perduravit, & durat,
 nec piam provisionem, alias pro ejusdem schismatis
 remotione per eos factam, effectum aliquem pro-
 duxisse, & intendentes ad remedia fortiora non
 quid juris pro parte eorum iustitia suadet, quod
 jus verissimum est plena veritate fuscitum; sed
 quod pro integratione & unitate Christianorum ex
 malitia temporis de facto, etsi non de jure expedi-
 diem eligentes, & in speculam eorum consideratio-
 nem extolentes, quanti possit esse discriminis, si
 dilatio in electione summi Pontificis fiat, tempo-
 rum malignitate pensata: universaliter singuli, &
 singulariter universi, unanimiter & concorditer ne-
 mine discrepante, ex certa scientia convenerunt,
 voverunt Deo; & ejus matri Virgini gloriosae, ac
 sanctis Apostolis Petro & Paulo, totique caelesti
 curiae juraverunt, ad invicem unus alteri & e-
 converso se obligandi solemniter promiserunt; Quod
 si quis eorum assumptus erit ad apicem summi
 Apostolatus, pro interrogatione unitatis Christiano-
 rum renunciabit, & cedit praetento juri suo & a-
 paratui, sive decedat, dummodo antecardinales ef-
 fectualiter velint ut cum eodem sacro collegio,
 & ipsis, consequatur iuste canonica electio unci
 summi Romani Pontificis: Ac etiam promittentes
 se facturos, omni dolo & fraude, ac maligna in-
 terpretatione cessantibus, pro posse. Quod si quis
 ex dominis absentibus, vel de extra collegium per
 eos assumatur in Papam, eandem faciat obligatio-
 nem, ac quod infra mensem a die suae inthroniza-
 tionis intimandum, per suas extensas Aposto-
 licas litteras Regi Romanorum, antipapae, ejus
 praetento collegio, Regi Franciae, & omnibus aliis
 Regibus illustribus, principibus, praetatis, & aliis
 universitatibus & comunitatibus Christianitatis,
 secundum videre praefatorum dominorum de col-
 legio praemissa omnia indicabit; & ea se offeret
 implendum, & paratum ad cessionem modo praedi-
 cto, & ad omnem aliam viam rationabilem, per
 quam praefatum schisma tollatur, & unionis suble-
 quatur integritas in Ecclesia Christianorum. Et
 quod super omnibus supradictis ultra praemissa suos
 solemnes destinabit oratores infra tres menses a
 die inthronizationis praedictae computandos, illis
 quibus de consilio praefatorum dominorum sacri
 collegii sui videbitur, & ipsis Ambaxiatoribus si-
 deliter imponet, cum consilio eorundem domi-
 norum, de locis decentibus eligendis ab utraque par-
 te, eidem potestatem plenariam dabit de loco con-
 venienti, & habili, & decenti: ac etiam promit-
 tet similiter, ut praefertur, quod pendente tracta-
 tu hujusmodi effectualiter & realiter ex utraque
 parte, non creabit nec faciet aliquem Cardinalem,
 nisi causa conquirendi numerum sui sacri collegii cum
 numero praetensi collegii antecardinalium praedictor-
 um; nisi ex defectu fuerit adversae partis, quod
 unionis praefatae conclusio infra annum a fine dis-
 sessorum trium mensium computandum non fuerit
 subsecuta. Quo casu eidem liceat Cardinales eli-
 gere ac creare prout pro statu sanctae matris Ec-
 clesiae eidem videbitur convenire. Et hoc de non
 creando Cardinales, nisi modo praedicto in forma
 congrua insinuabit antipapae, & suo praetento col-
 legio supradictis, ut ipsi similiter sic; necnon quod
 omnia praemissa inchoata & inchoanda meditabit, pro-
 sequetur, & sine debito terminabit. Nihil de contin-
 gentibus, necessariis, vel quomodolibet opportu-
 nis omittendo, quantum in eo fuerit. Quodque
 statim post ejus electionem, & ante ipsius publica-
 tionem omnia & singula supradicta confirmabit, appro-
 babit authentico modo; & de novo similem provisio-
 nem faciet in omnibus, & per omnia coram dictis do-
 minis de collegio testibus, & notariis, & subscri-
 ptionem faciet manu propria & instrumentis, prout
 infra de Cardinalibus continetur; & consimilem hujus-
 modi ratificationem, approbationem, votum, &
 provisionem effectualiter faciet in primo consilio

publico, vel generali, quod post coronationem
 suam ad haec modo consueto, & congruo tempo-
 re celebrabit.
 Insuper praefati domini Cardinales voverunt,
 juraverunt, & ad invicem promiserunt, quod per
 suas litteras infra mensem a die inthronizationis
 praedictae collegialiter intimabunt de electione fa-
 cta, necnon de voluntate & promissione, quoad
 unionem prosequendam, & omnia supradicta praef-
 atis dominis, prout & sicut facere tenetur, qui
 erit electus: ac etiam inchoata mediabunt, prose-
 quentur, & finient, quantum in eis erit; nihil
 de contingentibus, necessariis, opportunis quomo-
 dolibet seu utilibus omittendo. Quae omnia & sin-
 gula promiserunt inter se ad invicem & vigissim,
 ut supra attendere, observare, facere, exequi,
 & effectualiter adimplere bona, & sincera fide,
 omni dolo, & fraude cessantibus. Et sic quilibet
 ipsorum juravit, corporaliter manu tactis sacro-
 sandis evangelii coram eis praesentialiter positis,
 observare, adimplere, ac, exequi, prout su-
 perius continetur. Quodque a praedictis promissio-
 nibus voto, & obligatione ac juramento pro-
 testatione, & ejus observatione, omnibusque aliis
 & singulis supradictis, nullus eorum absolutio-
 nem petat, seu impetrabit per se, vel alios, &
 impetratis, & impetrandis utetur, & sibi concessam
 nullatenus acceptabit, nec data potestate per
 ipsum alteri faciet se absolvi, seu etiam secum
 in aliquo dispensari, sed vult perpetuo dicto vinculo
 remanere obligatus. Et nihilominus ad majorem
 certitudinem & firmitatem praemissorum,
 quilibet ex dominis de collegio supradicto teneatur
 se subscribere manu propria omnibus & sin-
 gulis instrumentis conficiendis exinde: quorum
 instrumentorum quilibet ex ipsis dominis de col-
 legio unum vel plura habere valeat pro ejus ar-
 bitrio voluntatis. Acta in capella praedicta praes-
 entibus venerabilibus & circumspicuis viris dominis
 Francisco de Duce Apostolicae camerae clerico, Ja-
 cobo de Calvis, & Petro Sacco canonicis basilicae
 Principis Apostolorum de urbe; Joannello Caraculo
 litterarum Apostolicarum scriptore, Nicolao Blasii
 Narniensi, Antonello Sarracha, & Joanne Caraxolo
 litterarum sacrae poenitentiarum scriptoribus, Lau-
 rentio de Turnibacca sanctae Mariae in Transiberi-
 rim, Nicolao de Leonibus sanctorum Colinae &
 Damiani de urbe, Joanne Prento juniore, sanctae
 Crucis in Jerusalem, Ecclesiarum, canonicis; An-
 drea de Cancellariis de Sicilia, Galeato de Ri-
 calolis de Florentia, Lesio domino Gabacii de Mor-
 nuolis, de Neapoli, domicellis; presbytero Paulo
 Petri de Famenii, de Roma, Materno clerico Wor-
 miensis diocesis, Francisco Paulucii clerico Peru-
 sino, Petro Surimunt clerico Trajectensi, & Sal-
 vato f. Lilli cive Romano, testibus ad praemissa
 specialiter vocatis & rogatis.

Subscriptions notarium.

Et ergo Clemens de Boargiis Cumanus, litterarum
 Apostolicarum scriptor, publicus imperiali au-
 thoritate notarius, quia praemissis omnibus &
 singulis dum sic, ut praefertur, agerentur &
 fierent per praefatos reverendissimos dominos Car-
 dinales, una cum supradictis testibus & intra-
 scriptis notariis praesens sui, ideoque hoc praes-
 ens publicum instrumentum confeci, publicavi,
 authenticavi, & in hanc publicam formam re-
 degi, signoque, & nominis meis solitis & con-
 suctis signavi rogatus, & requisitus, in si-
 dem & testimonium omnium, & singularium
 praemissorum.
 Et ego Barontus Philippi de Pistoria, litterarum
 Apostolicarum scriptor & abbreviator, & publi-
 cus Apostolica auctoritate notarius, praesens in-
 tersui omnibus & singulis supradictis, cum aliis
 notariis, rogatus tradidi & confeci instrumen-
 tum, & me propria manu subscripsi.
 Et ego Stephanus de Gerli Boni de Prato, dicti
 sacri collegii clericus, & publicus Apostolica & rii
 imperiali auctoritatibus notarius, praesens in-
 tersui omnibus & singulis supradictis, cum
 aliis

a lege ex
 nulli de
 quibuslibet
 Amaltheo
 et de quibus
 uti oportet
 qui postea
 per scriptura
 Amaltheo
 Amaltheo
 sed praedi-
 cto, qui
 suo, & par-
 tibus, &
 dicitur, &c.
 b. Al. com-
 raturam.

d. Al. ml.
 Turinade.

e. ml. de Ca-
 vallaris.

f. Al. Lull.

e. ml. in
 Grammatia.

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

allis notariis, rogatus tradidi & confeci instru-
mentum, & me propria manu subscripsi.

Et ego Garalacus Buc de Elich, clericus Colonien-
sis diocesis, litterarumque Apostolicarum scrip-
tor, ac publicus Apostolica auctoritate notarius,
praesens interfui omnibus & singulis praedictis,
cum aliis notariis, tradidi, & confeci instru-
mentum, & me propria manu subscripsi.

Et ego Joannellus Bramorcus, basilicæ Principis
Apostolorum de urbe clericus, capellanus domini
Papae, publicus auctoritate Apostolica notarius,
praesens interfui omnibus & singulis supra-
dictis, cum aliis notariis rogatus, tradidi, &
confeci instrumentum, & me propria manu sub-
scripsi.

Et ego Francus dictus Hostleger de Balducis,
Leodienensis diocesis, Apostolica & imperiali au-
thoritate notarius, praesens interfui omnibus
& singulis supra-
dictis, cum aliis notariis, roga-
tus tradidi, & confeci instrumentum, & me
propria manu subscripsi.

Subscriptiones dominorum Cardinalium.

Ego Angelus, Episcopus Ostiensis, Cardinalis Flo-
rentinus, sicut praefertur, voti, promisi, & ju-
ravi, & in testimonium praemissorum me pro-
pria manu subscripsi.

Ego Henricus, Episcopus Tusulanus, Cardinalis
Neapolitanus, sicut praefertur, voti, promisi, &
juravi, & in testimonium praemissorum me pro-
pria manu subscripsi.

Ego Antonius, Episcopus Praenestinus, Cardinalis
Aquilensis, sicut praefertur, voti, promisi,
& juravi, & in testimonium praemissorum me
propria manu subscripsi.

Et ego Angelus, tituli sanctae Potentiae presbyter
Cardinalis, Laudensis, sicut praefertur, voti,
juravi, & promisi, & in testimonium omnium
& singulorum praemissorum me manu propria
subscripsi.

Pro. Chy. signi. Ego Conradus, tituli sancti a Grilgoni presbyter
Cardinalis Militenis, sicut praemittitur, voti,
promisi & juravi, & in testimonium praemisso-
rum me manu propria subscripsi.

Ego Angelus, tituli sancti Marci presbyter Cardi-
nalis Constantinopolitanus, sicut praefertur, vo-
vi, promisi & juravi, & in testimonium praem-
issorum manu propria subscripsi.

Ego Jordanus, tituli sancti Martini in Montibus
presbyter Cardinalis de Ursinis, sicut praefertur,
voti, promisi, & juravi, & in testimonium
praemissorum me manu propria subscripsi.

Ego Joannes, tituli sanctae Crucis in Jerusalem
presbyter Cardinalis Ravennas, sicut praefertur
voti, promisi & juravi, ac in testimonium praem-
issorum me manu propria subscripsi.

Ego Antonius, tituli sanctae Praxedis presbyter
Cardinalis Tuderinus, sicut praefertur, voti,
promisi & juravi, & in testimonium praemisso-
rum me propria manu subscripsi.

Ego Raynaldus, sancti Viti in Macello diaconus
Cardinalis, sicut praefertur, promisi, voti & ju-
ravi, ac in testimonium praemissorum me propria
manu subscripsi.

Ego Landolphus, sancti Nicolai in carcere Tulliano
diaconus Cardinalis Barrensis, sicut praefertur,
promisi, juravi & voti, & in testimonium praem-
issorum me propria manu subscripsi.

Ego Odo sancti Georgii ad velum aureum diaconus
Cardinalis, sicut praefertur, voti, promisi
& juravi, & in testimonium praemissorum me
propria manu subscripsi.

Ego Petrus, sancti Angeli in foro Piscium diaconus
Cardinalis sancti Angeli, sicut praefertur,
voti, promisi & juravi, & in testimonium praem-
issorum me propria manu subscripsi.

Et ego Joannes, sanctorum Cosmae & Damiani
diaconus Cardinalis Leodiensis, sicut praefertur,
promisi, voti & juravi, & in testimonium praem-
issorum me propria manu subscripsi.

Ego Gregorius XII. hodie ultima die Novembris
mcccxi. assumptus in Romanum Pontificem,

omnia supra-
dicta, sicut praemittitur, voce,
promitto & confirmo.

De Martis undecima supra-
dicti mensis Maji,
discretus vir Lancelaus Joannis Sedis Apolto-
licae cursor, refulsit dominis iudicibus, & commis-
sariis memoratis Constantiae in Ecclesia majori, &
loco sessionis solito ad hoc concorditer electo, ma-
ne hora tertiarum, vel septima, ad iura reddend-
um pro continuatione terminum pro tribunali seden-
tibus, & nobis praesentis caute notariis, atque scri-
bis praedictis, se de ipsorum dominorum iudicium &
commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit,
facto, & ad supra-
dicti magistri Henrici de Piro pro-
motoris & procuratoris instantiam, hodie mane
quandam intimationem prorogationis termini he-
sterni in huiusmodi causa factae, papyri schedu-
lam, ac citationem Guillelmi sancti Marci S. R. E.
Cardinalis, & egregii doctoris Michaelis Navers
sigillatam, valvis seu portis Ecclesiae majoris af-
fixisse, eamque ibidem debite executioni deman-
dasse, prout & quemadmodum idem cursor ab
eisdem dominis iudicibus & commissariis dixit
se superius habuisse & recepisse specialiter in
mandatis.

Post cuius quidem cursoris relationem compa-
ravit in iudicio coram iudicibus & commissariis pra-
fatis adhuc prout ubi supra, ad iura reddendum
in loco suo solito & consueto pro tribunali seden-
tibus magister Henricus de Piro promotor & pro-
curator praedictus, nomine procuratorio quo supra,
ad dictam intimationem prorogationis termini he-
sterni, & citationis schedulam a dominis iudicibus
emanatam, & de eorum voluntate & mandato in
valvis Ecclesiae majoris praedictae legitime execu-
tam, factam, realiter, & in scriptis infra scripti teno-
ris representavit, citatorumque in ea contentorum,
nec testes ulterius super recognitione sigillorum,
signorum, & manuum notariorum producti, recipi &
& jurare, neque iura, litteras, scripturas, & mu-
nimenta ulterius producere, aut produci videre cu-
rantium contumaciam accusavit, ipsosque contuma-
ces reputari; & in eorum contumaciam instrum-
entum responsionis Petri de Luna Benedicti XIII. in
sua obedientiam nuncupati supra in huiusmodi causa
productum repetiit, & prout est supra productum,
reproduxit.

Deinde venerabilis vir Petrus Margal, secreta-
rius Regis Arragonum praefatus, processum per
eum heri ostensum, tunc non authenticatum, ad
dmanus dictorum dominorum iudicium & commissa-
riorum factum, realiter, & in scriptis tradidit, at-
que dedit.

Sublequenter magister Henricus de Piro, pro-
motor & procurator praefatus, adhuc ibidem pra-
fens, & judicialiter comparens, tam dictum pro-
cessum per dominum Petrum Margal, quam alium
per Petrum & Julhiam subscriptos, & in hac causa pro-
ductos in quantum pro se & pro re sua facerent
reproduxit, qui praesentibus processibus existentibus
connexi & alligati: Et nihilominus nonnullos testes
per eum nominandos, & in huiusmodi causa neces-
sario producendos, tam super recognitione, quam
tota causa citari mandari ad perhibendum testimo-
nium veritati, per certum Sedis Apostolicae cur-
sorem, ad certum peremptorium terminum com-
petentem, per dominos iudices & commissarios
praefatos, debita cum instantia postulavit. Et tunc
domini iudices & commissarii praefati dictos citatos
non comparentes, neque huiusmodi diei termino in
aliquo satisfacere curantes, licet diutius expecta-
tos, reputarunt merito, prout erant, quoad actum
& terminum huiusmodi exigente iustitia contuma-
ces. Et in eorum contumaciam praefatam citatio-
nem praesentibus magistro Henrico promotori & pro-
curatori instanti & petenti decreverunt, atque con-
cesserunt: eamque prout petita existit, ad statim,
videlicet ad horam causarum praesentem, per di-
cretum virum Jacobum Meynardum Sedis Apostolicae
cursorem praesentem, audientem, & ut asseruit in-
telligentem, peremptorie fieri voluerunt, atque
mandarunt. Qui quidem cursor huiusmodi citationis
mandato in se ipse suscepto mox iens, & paulo
post

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

post rediens, recitavit in judicio dominis iudicibus & commissariis, adhuc prout ubi supra ad reddendum jura pro tribunali sedentibus, & nobis presentibus causis notariis, atque scribis predictis, se de ipsorum dominorum iudicum & commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, factum, & ad supradicti magistri Henrici de Piro promotoris instantiam, statim & incontinenti peremptorie citasse nonnullos testes: videlicet honestos viros Andream Heyll diocesis Dartusensis, & Antonium Alboin Viennensis diocesis clericos, super recognitione signorum & manuum notariorum; necnon dominos fratrem Michaelium a Merteri preceptorem domus b Macla ordinis Cisterciensis, & iustitiam de Calatrava Casaria Augustensis diocesis, & Petrum a Canthon ducis Burgundie Ambaziatores, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium veritati in huiusmodi causa, super positionibus & articulis, supra in huiusmodi causa datis, ad horam causarum presentem, prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem dominis commissariis dixit se superius habuisse & recepisse specialiter in mandatis.

a. Al. Merteri
b. Al. Macla
c. Al. Canthon

Post cujus quidem cursoris relationem comparuit in iudicio coram dominis iudicibus & commissariis prefatis prout ubi supra, & c. pro tribunali sedentibus, magister Henricus de Piro procurator predictus, & nomine procuratorio quo supra: & in finem contumaciam predictos testes presentes & comparentes, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati exhibuit & produxit: quos recipi, & ad jurandum admitti, necnon interrogari & examinari per dominos iudices & commissarios prefatos debita cum instantia postulavit.

Et tunc domini iudices & commissarii prefati dictos citatos iterum reputantes contumaces, iustitia exigente in eorum contumaciam supradictos testes, ut & tanquam testes ad jurandum de perhibendo testimonium in huiusmodi causa veritati, admittendos duxerunt & admiserunt. Qui dum admitti fuerant, statim ad mandatum dictorum dominorum iudicum, & commissariorum, & in eorum manibus, tactis per eos & eorum quolibet scripturis sacrosanctis ad sancta Dei evangelia, ipsi frater Michael preceptor, & Petrus a Canthon juraverunt, & quilibet eorum iuravit, se velle dicere & deponere puram, veram, & omnimodam, quam sciverint, & quilibet eorum sciverit, in huiusmodi causa veritatem, super articulis supra in hac causa oblatis, prece, pretio, ira, odio, timore, favore, amore, rancore, & omni mala machinatione in premissis postpositis penitus & semotis. Quorum testium examen domini iudices & commissarii prefati duobus ex eis, quibus eis videbatur, reservarunt committendum. Ipsi autem Andreas & Antonius similiter tactis scripturis sacrosanctis ad sancta Dei evangelia corporali prestituto juramento, viliis per eos primitus signis & manibus notariorum iurum supradictorum, & interrogari per dominos iudices & commissarios prefatos, & quilibet interrogatus, dixerunt bene se cognoscere signa & manus Raymundi Petri Margal, & Petri de e Julbia notariorum, instrumentis responsionis, & registris supradictis apposita & inscripta; ipsosque notarios fore legales, & ad eos, ut ad tales, communem hominum fieri recursum. Quo facto domini iudices & commissarii prefati dicto magistro Henrico de Piro promotore instante & petente, huiusmodi instrumentum & registra habuerunt pro approbatis, eorumque signa & manus notariorum pro recognitis.

d. M. Canthon

e. M. Julbia

f. M. Merteri

Postremo domini commissarii prefati videntes eorum auctoritatem, & potestatem in commissione per dictam sanctam Synodum eis traditam & datam non esse forte sufficientem ad dictam testium publicandam: Quare de unanimi consensu omnium eorundem commissariorum ad omnia & malevolentia in futurum observanda ora, decreverunt & ordinaverunt die obsequens, que erit Mercurii duodecima dicti mensis Maii, loco, & hora solitis pro publicatione dictorum testium, & attestacionum fieri debere sessionem publicam & generalem.

Tenor vero dicte intimacionis prorogacionis terminis schedula, unde supra sit mentio, sequitur:

NOI iudices & commissarii, per sacrosanctam Synodum generalem Constantiensem in hac parte specialiter deputati, in valvis Ecclesie Constantiensis domino Petro de Luna Benedicto XIII. in sua obedientia nuncupato, omnibusque aliis & singulis, sua communiter vel divisim interesse putantibus, tenore presentium intimamus, insinuamus, & notificamus, quod terminum hodie, ad quem dictum Petrum de Luna, & ceteros prefatos citari fecimus & citamus, videlicet ad producendum quicquid produci vellent; necnon ad videndum testes tam super principali, quam super recognitione signorum, sigillorum, & manuum notariorum, eisdem instrumentis & munitis appositorum & appensorum, in causa & causis pendentibus coram sancta Synodo, & nobis; contra eundem dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. nuncupatum, ac in causa & causis huiusmodi, prout iustum fuerit, procedendum, prout in nostris citatoriis inde confectis latius continetur. Quibusdam ex iis expeditis, ob multiplicationem tunc agendorum continuavimus, & continuamus per presentes ad diem crastinam, que erit duodecima mensis infrascripti, in Ecclesia Constantiensi predicta, & loco publicae sessionis mane hora septima ante meridiem. Ad quos etiam diem & horam dominum Petrum de Luna, & alios supradictos peremptorie citamus, ad premissa perfici videndum, & alias procedendum. Hanc vero nostram citationem, insinuationem, notificationem, & citationis schedulam valvis seu portis dictae Ecclesie diximus affigendam modo premissis, decrevimus publicari; ne prae nominati de premissis aliquam ignorantiam pretendere valeant, seu etiam quomodolibet allegare. In cuius rei testimonium presentium schedulam exinde fieri, sigillorumque reverendissimi in Christo patris & domini Guillelmi tituli sancti Marci S. R. E. Cardinalis, & egregii viri juris utriusque doctoris, domini Michaelis Navers, fecimus impressione communiri. Datum Constantiae, die decima mensis Maii, anno a Nativitate Domini MCCCLXVII. indictione decima.

SESSIO XXXIII.

ANNO & indictione quibus supra, die vero Mercurii xii. mensis Maii, fuit celebrata sessio generalis in maiori Ecclesia Constantiensi. In qua reverendissimus pater dominus Nicolaus Archiepiscopus Guoxensis Missam celebravit. Fuitque praesens hac sessione reverendissimus pater dominus Joannes Episcopus Ostiensi, vicerecancelarius, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis. Et intererat huiusmodi sessioni serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae Rex, indutus vestimentis imperialis, coronam in capite habens, adstantibus sibi reverendissimis in Christo patribus & dominis, domino Angelo Praenestino, & Jordano Albanensi, Episcopis, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus; Illustrissimis principibus Rudolphe Saxonia in eusa, Ludovico Bavaria ducibus in pomo, & Friderico marchione Brandenburgensi in sceptro, & habitibus consuetis sibi serventibus. Demum lectis litanis una cum aliis devotis orationibus, ut moris est, ascenderunt ambonem deputati & commissarii in causa hactenus, & c. contra Petrum de Luna, in qua reverendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci sanctae Romanae Ecclesiae presbyter Cardinalis fecit relationem. dicens in essetia, quod ipsi commissarii processissent in causa, ad ea quo erant commissi: quia primo ipsam Petrum de Luna, Benedictum delectum interitum in sua obedientia nominatum, ad dandum & dari videndum articulos vocasset, & deinde certos articulos per procuratores causa oblatis recepissent, eosque ad probandum admittissent: testisque octo & triginta, Cardinales Archiepiscopus, Episcopus, prelatos, doctores, & alios super eisdem recepissent, iurataque fecissent, ac eos diligenter examinassent. Insuper dicto Petro de Lu-

Ex prima editione.

na se sufficienter vocato, nonnulla jura per procuratores producta in modum probationis receperunt, & probata esse decreverunt: & hac omnia & alia per eos in hac causa acta, in actis redigifecissent, prout in registro in hac causa per eos fieri mandato plenius continentur, effectus se plenius & explicito magis relaturos, quando Synodus duxerit mandandum. Relatione autem hujusmodi facta, accusabatur contumacia Petri de Luna, non videns aperiri dicta testium in hujusmodi causa productorum: & in contumacia patebat iterum in valis majoris Ecclesia vocari, & ad vocandum aliquos deputari. Atque extunc reverendissimus pater dominus Joannes Osiensis hujusmodi sessioni presidentem, nomine Synodi deputavit reverendissimos patres & dominos, ad vocandum praesentem Petrum de Luna: videlicet Odonem de Comitibus, Cardinales; Viennensem Archiepiscopum, & Petrus de Luna, Benedictum decimumtertium in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo, quicquid parcat pro eo, ad videndum aperiri dicta testium, &c. Deinde dictis deputatis de valis revertentibus, dominus Lucius Cardinalis de Comitibus nomine condeputatorum retulit, ipsam vocacionem per cursores antedictam trina vice fuisse factam, nimirumque ibi comparuisse, aut aliquod verbum respondisse. Quo facto, & iterum petito publicari dicta testium, & decretum terminum ad dicendum contra dicta hujusmodi, reverendus pater & dominus, dominus Stephanus Episcopus Dolensis legebat quendam decreti pappi schedulam tenoris subsequens:

Decretum de publicatione attestacionum, & citatione ad contra obijendum.

Hec sacrosancta generalis Synodus, Petrus de Luna, Benedictum decimumtertium in sua obedientia nuncupatum, vocatum legitimo & non comparitum, reputat contumacem, & in illius contumaciam testes, attestaciones, & dicta testium in presentia causa inquisitionis nota & pendente contra eundem Petrum de Luna, Benedictum decimumtertium a nonnullis nuncupatum, productorum & examinacionum, publicat, ac pro publicatis habet; & decretum eidem Petro de Luna Benedicto copiam dictarum attestacionum, & totius presentis processus fieri: & assignat eidem Petro de Luna, Benedicto (ut praemittitur) vocato, terminum peremptorium, ad diem sabbati proximum, mane hora septima, in presentia Ecclesia, & loco superioris prope altare sessionis, ad dicendum, obijendum & proponendum coram commissariis nuper ad testes recipiendos & examinandos, & cetera per eandem Synodum deputatis, quidquid dicere, obijere vel proponere voluerit contra testes in hac causa productos, & eorum dicta; necnon contra instrumenta, registra, & alia quaecumque producta, & in tota ipsa causa & singulis eius discursibus: & ad hoc ipsum preceptoris citas, praesensque commissariis & eorum majori parti, ceterisque etiam minime impeditis, ad audiendum & recipiendum omnia, quidquid dicere, obijere & proponere voluerit, & super illis cognoscendum, atque omnia & singula faciendum, quae ad causam & processum hujusmodi pertinent & pertinebunt, usque ad sententiam definitivam exiituro, ac super eorum dependentibus, emergentibus & connexis, dat eadem sancta Synodus plenam & liberam potestatem. Proiectatur autem eadem sancta Synodus, quod per hoc processum, aut alium quocumque in futurum habendum in hujusmodi causa, a forma processus super notariis, quam sufficit servare de jure, recedere non intendit. Qua itaque decreti schedula lecta, per reverendissimum in Christo patrem & dominum, dominum Joannem Episcopum Osiensem, sancta Romana Ecclesia Cardinalium & vocacionellarium, hujusmodi

A sessioni praesentem, nomine Synodi fuit responsum, Placet.

Ex collectione Barbariniana, & MS. duobus Germanicis

Fuit celebrata sessio XXXIII. cum solemnitatibus solitis, & incurrat Rex Romanorum imperialibus habitibus indutus.

De Mercurii duodecima mensis Maji, hora octava ante meridiem, Constantiae in Ecclesia majori in loco solito fuit dicta Synodi sessio generalis solemniter celebrata. Pro cuius sessionis introductione reverendus pater dominus Nicolaus Archiepiscopus Gnesensis Missam celebravit. Intererat hujusmodi sessioi serenissimus princeps dominus dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae, &c. Rex, vestimentis imperialibus indutus, coronam in capite habens, addantibus sibi reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Angelo Praenestino, & Jordano Albanensis Episcopis S. R. E. Cardinalibus, illustrissimis principibus Rodulpho Saxoniae in ente, Ludovico Bavarie ducibus in pomo, & Frederico marchione Brandeburgi in sceptro, in habitibus consuetis, sibi servientibus. Hac namque Missa finita, reverendissimi reverendique patres & domini, domini S. R. E. Cardinales praesentes, Archiepiscopi, &c. mitras capitibus imponentes, &c. Deinde orationibus, litania, evangelio, &c. devotissime peractis, domini commissarii in hujusmodi solitum decretorum & negotiorum hujusmodi sanctae Synodi ascenderunt: in quo reverendissimus pater & dominus, dominus Guillelmus sancti Marci S. R. E. Cardinalis de consensu & unanimi voluntate suorum collegarum relationem fecit in effectu de praesenti causa in hunc modum. Quod ipsi commissarii praedicti juxta commissionem a sacrosancta Synodo eis traditam processissent ad ea, quae eis fuissent commissa; quae primo Petrum de Luna Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum ad dandum & dari videntem positiones & articulos vocassent, & vocati fecissent; denique per promotores & procuratores hujusmodi causae certis articulis obiatis & datis recipiendis, eosdem ad probandum admisissent: testesque triginta octo tam Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, praelatos, doctores, & alios super eisdem receperunt, jurareque fecissent, ac eos diligenter examinassent. Insuper dicto Petro de Luna sic sufficienter vocato, nonnulla jura, videlicet instrumenta, & registra coram eis per promotores & procuratores praedictos producta in modum probationis receperunt, signaque, & subscriptiones notariarum dictis instrumentis, & registris apposita probari fecissent, & probata esse decreverunt. Et haec omnia, aliaque per eos in hac causa gesta in actis redigi fecissent, & super illis registrum fieri per notarios praesentis causae, & scribis praedictos confici decreverunt, quod esset apud notarios supra dictos; & illud registrum eidem domini commissarii per eosdem notarios huic sanctae Synodo referant, quemadmodum in ipso registro plenius continetur. Offerentes se plenius explicare magis relaturi, quando ipsis ipsa Synodus duxerit mandandum. Qua quidem relatione facta, discretus vir N. Sedis Apostolicae curiae, retulit huic sanctae Synodo, & commissariis supra dictis, adhuc prout ubi supra, in loco sessionis, & sessione publica congregatis, & nobis praesentis causae notariis atque scribis praedictis, te de ipsorum dominorum commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, facte, & ad supra dicti magistri Henrici de Piro promotoris & procuratoris instantiam, huius infra Missarum solemnium quendam citationem, sigillis reverendissimi in Christo patris & domini Guillelmi, tituli sancti Marci S. R. E. Cardinalis, & egregii doctoris Michaelis Navers, sigillatam, Ecclesiae majoris Constantiensis valis seu ostii affixisse, ipsamque ibidem debita executione demandasse, ut moris est, prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem dominis commissariis dixit se scriptis habuisse in mandatis.

Poſt

ANNO. in sessione prædicta magistri Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis, promotores & procuratores dictæ sanctæ Synodi & hujus causæ, & quædam citationes, unam videlicet pergamini a dictis dominis iudicibus & commissariis emanatam, de eorumque voluntate & mandato in audientia publica litterarum contradictarum Romanæ curiæ positam, lectam, ab intra signatam, sigilloque ipsius audientie ad hoc specialiter deputato a tergo, ut moris est, sigillatam, aliasque inibi debite executioni, aliasque papyri schedulas in valvis majoris Ecclesiæ Constantiensis executioni debite demandatas factis, realiter, & in scriptis infra scripti tenoris repræsentavit; citatorumque in eis contentorum non comparentium, neque dictorum testium in hujusmodi causa productorum, & totius registri præsentis causæ decerni, neque terminum ad dicendum contra eosdem sibi assignari videre curantium contumaciam accusavit: ipsi quoque contumaces reputari, & in eorum contumaciam eosdem in valvis Ecclesiæ majoris vocari, & ad vocandum eosdem certos deputari per dictam sanctam Synodum debita cum instantia postulavit.

Post cuius quidem cursoris relationem surgentes super hoc facto ambonem publicationis solum ascendens, prædictam quamdam decreti papyri schedulam publicæ, alta & intelligibili voce, de verbo ad verbum perlegit, cujus tenor inferius est insertus in hæc verba.

Decretum per dominum Episcopum Dolensem factum.

Hæc sacrosancta generalis Synodus, etc. Quæ itaque decreti schedula lecta, per reverentissimum in Christo patrem & dominum, dominum Joannem Episcopum Ostiensem, & Vicecellarium S. R. E. Cardinalem, a hujusmodi sessioni præsentem, nomine hujusmodi sanctæ Synodi fuit responsum, Placet.

Super quibus omnibus & singulis præmissis magistri Henricus de Piro, & Joannes de Scribanis, promotores prædicti, quo supra nomine, a dominis protonotariis, & hujusmodi causæ notariis & scribis, sibi unum, vel plura, & tot, quot fuerint necessaria, fieri petierunt publica instrumenta. Præsentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Joanne Episcopo Ostiensi, & vicecancellario, Angelo Prænestino, & Jordano Albanensi Episcopis; Gabriele Senensi, Francisco Venetiario, Almano Pisano, Angelo Veronensi, Guillelmo sancti Marci, Thoma Tricaricenti, Antonio de Chalanco, Simone Remensi, Ottone de Columna, Lucido de Comitibus, & Petro Fuxi, S. R. E. Cardinalibus, serenissimoque, & illustribus principibus dominis, dominis Sigismundo Romanorum & Ungariæ Rege, Rodolpho Saxoniarum, & Ludovico Bavariarum ducibus, ac Frederico Marchione Brandeburgensi, necnon Regum, principum, nobilium, prælatorum communitatum, universitatum studiorum, ac aliorum Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Tenores vero dictarum citationum, schedularum, unde supra fit mentio, sequuntur tales.

Mandant reverendissimi patres, domini iudices & Commissarii, per sacrum generale Concilium Constantiense ad infra scripta deputati, citari peremptorie in audientia publica litterarum contradictarum, & citant Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, & omnes alios sua interesse credentes, quatenus hodie compareant, in Ecclesia Constantiensis, in loco publicæ sessionis, mane hora septima, ad videndum & audiendum attestations, & dicta testium in causa inquisitionis contra ipsum pendente productorum, aperiri, & publicari; necnon copiam earumdem attestations sibi decerni, ac etiam terminum ad dicendum contra hujusmodi testium dicta, & perionas, & cetera munimenta, instrumenta, & probationum genera in hac causa producta, quidquid verbo, vel in scriptis objicere, opponere, & allegare voluerint, præigi, & assignari; alioquin in hac causa ad præmissa & ulteriora procedetur, prout fuerit rationis; dictorum citatorum contumacia non obstante. Datum Constantiæ, die duodecima mensis Maii; anno a Nativitate Domini MCCCXXII. indictione decima.

Nos iudices & commissarii per sacrum generale Constantiense Concilium ad infra scripta deputati, per hæc in valvis Ecclesiæ Constantiensis, citari mandamus publice, & tenore præsentium citamus Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, & omnes & singulos sua interesse credentes, quatenus die Mercurii proxime futuro compareant in dicta Ecclesia Constantiensis, in loco sessionis & dicta testium in causa inquisitionis contra... pendente producta, aperiri & publicari; necnon copiam earumdem attestations sibi decerni; ac etiam terminum ad dicendum contra hujusmodi dicta testium, & personas, & cetera munimenta, instrumenta & probationum genera in hac causa producta, quidquid verbo, vel in scriptis dicere, objicere, proponere, vel allegare voluerint, præigi & assignari. Alioquin in hac causa ad præ-

a. M. P. b. M. T. c. M. J.

d. M. C. P.

ANNO. CHRISTI 1417.

Ut jam supra se hac sessione ex prima editione.

e. M. M. extra sessionem per...

ANNO CHRISTI 1417.

nissa & ulteriora procedetur, prout fuerit rationis, ad dicti citati contumacia in aliquo non obstante. Datum die Martis, undecima mensis Maii, anno Nativitate Domini mcccxcvii. in die octava decima.

Fuit vocatus Petrus de Luna in valvis.

Die vero Sabbati, quinta decima supradicti mensis Maii, comparuit in iudicio coram iudicibus & commissariis memoratis, Constantiæ, in Ecclesia majori, in loco sessionis solite, ad hoc specialiter deputato, mane hora septima, vel tertiarum, ad iura reddendum pro tribunali sedentibus, magister Henricus de Piro promotor & procurator predictus, nomine procuratorio quo supra, & domini Petri de Luna, Benedicti in sua obedientia nuncupati non comparuit, neque quidquam verbo, vel in scriptis contra personas testium & eorum dicta, ac iura alia, & munimenta supra in huiusmodi causa producta dicere, sive excipere curantis, contumaciam accusavit; ipsi quoque contumacem reputari, & in ejus contumaciam eundem in valvis Ecclesie, ut moris est, vocari, & advocandum eundem aliquos ex commissariis deputari ad majorem validationem processus per dominos iudices & commissarios prefatos, debita cum instantia postulavit.

Et tunc domini iudices, & commissarii prefati ad supradicti magistrum Henricum de Piro promotorem instantiam ad vocandum in valvis, ut moris est, venerabiles, & circumspectos viros dominos Nicolaum Vwordis utriusque juris, & Henricum Flechel decretorum doctores sacri palatii causarum auditors collegas suos deputarunt, & ordinarunt. Qui quidem dominus Nicolaus Vwordis, & Henricus Flechel deputati, una cum notariis presentis causæ, & scribis predictis, necnon discreto viro Jacobo de Sabaudia, Sedis Apostolicæ curatore, a loco audientie & sessionis exeuntes, ad valvas Ecclesie majoris accesserunt: ubi dictum Petrum de Luna, per organum prefati Jacobi Curitoris, juxta commissionem eis desuper factam, publice, & alta voce vocaverunt tribus vicibus successive in hunc modum: Est hic Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo, qui compareat coram dominis commissariis ad dicendum, obijciendum, & proponendo quicquid dicere, obijcere, vel proponere voluerint contra testes & eorum dicta alius examinatos, instrumenta, registra, iura, acta, actitata, quæcumque alia probationum genera in huiusmodi causa producta in causa inquisitionis contra dictum Petrum de Luna coram eisdem commissariis pendente, alioquin contra eum procedetur ulterius, ipsius contumacia in aliquo non obstante.

Qua vocatione trina vice facta, nemineque respondente, domini deputati predicti, ac magister Henricus de Piro promotor, quo supra nomine, super premissis a nobis presentis causæ notariis atque scribis predictis, sibi unum, vel plura, publicum seu publica fieri petierunt instrumenta. Presentibus ibidem venerabilibus viris dominis Joanne Crevel præposito sancti Ludgerii Monasteriiensis, Joanne Scade de Lochen, & Frederico Stanthaymer, sacri palatii Apostolici causarum notariis, testibus ad premissa vocatis specialiter, & rogatis. Deinde dominis deputatis predictis, una cum aliis supra nominatis, ad locum audientie, & collegas suos revertentes, & reversi, eisdem per organum dicti domini Jacobi Curitoris retulerunt vocationem, ut præfertur, in valvis, seu portis Ecclesie majoris predictæ factam, ut moris est, & tunc; neminemque ibi verbum aliquod super premissis, & presentis termini observatione pro dicto domino Petro de Luna respondisse.

Relatione huiusmodi facta, Henricus de Piro promotor & procurator predictus adhuc ibidem presentens, & judicialiter comparens, dicti domini Petri de Luna non comparentis iterato contumacem reputari, & in ejus contumaciam sibi viam excipiendi, sive obijciendi ulterius contra personas testium, & eorum dicta, ac iura, acta, instrumenta, & munimenta supra in huiusmodi causa producta

Council. General. Tom. XXVII.

præcludi, per dominos commissarios prefatos debita cum instantia postulavit.

Et tunc domini commissarii prefati dictum dominum Petrum de Luna non comparentem, neque huiusmodi diei termino in aliquo satisfaciendum, licet sufficienter expectatum, reputatum merito, prout erat, quoad actum & terminum huiusmodi, exigente iustitia, contumacem, & in ejus contumaciam natura deliberatione præhabita, viliusque dicti Petri de Luna contumacis, de unanimo consensu interloquendo, verbo dumtaxat pronunciarunt, declararunt, & decreverunt, præhabito domino Petro de Luna, Benedicto XIII. nuncupato, abhinc in antea viam obijciendi, & excipiendi contra personas testium, & eorum dicta, productum in hac causa, iuraque, instrumenta, acta, actitata, registra, & alia probationum genera exhibita & producta, fore præcludendam, & præcluderunt. Presentibus ibidem honestis viris magistris Joanne Crevel & Frederico Stanthaymer predictis, & Ludolpho Robring notario cameræ Apostolicæ, testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

Die Veneris, vigesima prima supradicti mensis Maii, reverendissimi, reverendique patres, & domini, ac venerabiles & circumspetti viri, Guillelmus tituli sancti Marci Cardinalis, Joannes electus Patriarcha Constantinopolitanus, Robertus Sarisberienfis, Stephanus Dolensis Episcopi, Hermannus Duvverch Sedis Apostolicæ protonotarius, Jacobus electus Pennensis, Michael Navers, Joannes de Lydens, & Petrus Nardi, majorem partem commissariorum predictorum facientes, suis collegis absentibus, Constantiæ in Ecclesia majori in loco sessionis solito, ad hoc specialiter deputato, mane hora septima, sive tertiarum, ad iura reddendum pro tribunali sedentes, volentes evitare, & aufugere cavillationem, & verba inutilia, quæ forsitan facta sunt, seu in posterum fieri possent, & omni propter breviter terminum peremptorii domino Petro de Luna Benedicto XIII. in sua obedientia nuncupato, addicendam, obijciendum, & proponendum quicquid verbo, vel in scriptis dicere, excipere, & proponere volebat contra iura, acta, litteras, scripturas, instrumenta, registra, & munimenta, necnon personas testium, & eorum dicta in huiusmodi causa super articulis examinatos, & productorum præfixi, & assignati, & jam elapsi: idcirco ad majorem, & superabundantiorum cautelam, eundem dominum Petrum de Luna, in sua obedientia Benedictum XIII. nuncupatum, ad idem secundo citari, ad diem Martis proxime futuram, quæ erit vigesima quinta mensis presentis, qui eisdem dominos commissarios, vel majorem partem ex eis, Constantiæ in Ecclesia majori, in loco sessionis solito, ad hoc specialiter deputato, mane hora septima, pro tribunali sedere contigerit, per evidentiam publicam litterarum contradictarum Romanæ curiæ, necnon in valvis Ecclesie majoris predictæ peremptorie voluerunt atque mandarunt.

Curjor retulit affixisse citationem in valvis Ecclesie majoris.

Die Martis vigesima quinta supradicti mensis Maii discretus vir Jacobus de Sabaudia Sedis Apostolicæ curator, retulit in iudicio reverendissimis reverendisque in Christo patribus, ac venerabilibus & circumspectis viris dominis Guillelmo tituli sancti Marci S. R. E. Cardinali, Joanni Patriarchæ Antiocheno, Joanni electo Patriarchæ Constantinopolitano, Roberto Sarisberienfi, Stephano Dolensi, & Joanni Liceldensi Episcopis, Michaeli Navers, Joanni de Lydona, Hermanno Duvverch, Henrico Flechel, Petro Nardi, & Joanni Vellis iudicibus, & commissariis presentibus, aliis suis collegis in hac parte legitime absentibus, Constantiæ in Ecclesia majori, in loco sessionis ad hoc specialiter deputato, mane hora septima, ad iura reddendum pro tribunali sedentibus, & nobis presentibus causæ notariis atque scribis præscriptis, se de ipsorum dominum iudicum & commissariorum mandato sibi super hoc, ut asseruit, facta, & ad supradicti magistrum Henricum de Piro promotorem & procuratorem instantiam, die Veneris proximo præterita, quamdam citationem, sigillatim

Bbbb

M. E. Sch... de... l... ibid.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

verendissimi patris domini Guillelmi S. R. E. Cardinalis, & Michaelis Navers prefatorum sigillatam, valvis seu portis Ecclesie majoris supradictae attulisse, eamque debita executioni, ut moris est, demandasse, prout & quemadmodum idem cursor ab eisdem dominis iudicibus & commissariis dixit se superius habuisse & recepisse specialiter in mandatis.

Post cuius quidem cursoris relationem comparuit in iudicio curiam dominis iudicibus & commissariis prefatis, ad hoc prout ubi supra ad iura reddendum in loco suo solito & consueto pro tribunali sedentibus, magister Henricus de Piro procurator & promotor prefatus, nomine quo supra promotorio, proponens qualiter supradicto domino Petro de Luna, Benedicto XIII. in sua obedientia nuncupato, certus peremptorius terminus ad dicendum & opponendum quicquid in verbo & in scriptis diceret & opponere volebat contra registra, acta, litteras, scripturas, instrumenta, & munimenta, testiumque in huiusmodi causa productorum, & examinatum personas & dicta, fuisset prelixus, & modo lapsus; in quo termino servando contumax, iustitia exigente, fuisset reputatus. Et nihilominus ad maiorem cautelam, & ad obliuendum ora multorum, in hac parte forte obloqui conantium, domini iudices & commissarii prefati, seu maior pars, eundem dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, ad consimilem actum de novo & secundo citari mandarunt, & fecerunt ad diem & horam presentes.

Quapropter idem magister Henricus de Piro promotor, quo supra nomine, quasdam citationum, etiam videlicet audientie pergamini, a prefatis dominis commissariis, seu eorum majori parte emanatam, de eorumque voluntate & mandato in audientia publica litterarum contradictarum Romanae curiae positam, lectam, ab intra signatam, sigilloque ipsius audientie ad huiusmodi citationes sigillatam specialiter deputato a tergo, ut moris est, sigillatam, aliaque inibi debita executioni demandata; ac aliam papyri schedulam, in valvis majoris Ecclesie prefate executam, lecto, recitavit, & in scriptis inscriptis tenoris representavit; citationumque in eis contentorum non contentorum, neque huiusmodi termino satisfacere curantium contumaciam acculavit; ipsique contumaces reputati, & in eorum contumaciam ulterius in valvis Ecclesie prefate majoris vocari, ac ad eos vocandum aliquos de commissariis, ut moris est, deputari per dominos iudices & commissarios prefatos debita cum instantia postulavit. Et tunc domini iudices & commissarii memorati ad vocandum supra dictos citatos, ad valvas Ecclesie prefate, ut moris est, venerabiles & circumspectos viros dominos Henricum Flechel, & Petrum Nardi, sacri palatii Apostolici causarum auditores, collegas suos, deputandos duxerunt, & deputarunt. Qui quidem domini Henricus Flechel, & Petrus Nardi deputati, onus huiusmodi vocationis sponte assumentes, locumque sessionis prefatum una cum discretis viris Frederico Rese, & Jacobo de Sabaudia, Sedis Apostolice cursoribus, nobisque presentis causae notariis atque scribis prefatis exeuntes, ad valvas Ecclesie majoris prefate accesserunt; ibique expectatos citatos, per organum prefati Jacobi cursoris, tribus vicibus successive, publice, alta, & intelligibili voce vocaverunt, & requisierunt in effectu in hunc modum: Est hic Petrus de Luna Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatus, vel aliquis pro eo qui compareat, in Ecclesia Constantiensi in loco sessionis solito ad dicendum, & opponendum quicquid verbo, vel in scriptis diceret, & opponere voluerit contra nonnulla registra, iura, & munimenta, testes, & eorum dicta productos, & examinatos in causa inquisitionis, coram Synodo & iudicibus pendente? Qua vocatione, ut praefertur, facti, nemineque comparente, nec respondente, domini deputati supradicti a nobis presentis causae notariis atque scribis prefatis super praemissis sibi fieri petierunt unum vel plura, publicum, seu publica instrumenta, presentibus ibidem discretis viris magistris Ulrico Verberii, Henrico Mucvatel, Joanne de Bolco, sacrae

Apoientiarum litterarum procuratoribus, testibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

His sic peractis, domini deputati prefati, una cum aliis supra nominatis, ad locum audientie huiusmodi caute, & sessionis solitum revertentes, & reversi, dominus Petrus Nardi prefatus, suo & ipsius collegae nominibus primo, & deinde prefatus Jacobus de Sabaudia, Sedis Apostolice cursor, secundo huiusmodi vocationem ad valvas prefate Ecclesie lectam, neminemque comparuisse, nec respondisse, ut praemissum est, dominis iudicibus & Commissariis memoratis retulerunt, & retulit quilibet eorum. Quibus quidem relationibus, ut praefertur, factis, magister Henricus de Piro promotor prefatus, nomine quo supra, dictos citatos iterato contumaces reputari, & in eorum contumaciam ulterius contra eos iuxta exigentiam & qualitatem causae procedi, per dominos iudices & commissarios prefatos, debita cum instantia postulavit.

Et tunc domini iudices & commissarii prefati, dictos citatos non comparentes, neque huiusmodi diei termino in aliquo satisfacere curantes, licet diutius, & usque ad horam debitam sufficienter expectatos, reputarunt merito, prout erant, quoad actum & terminum huiusmodi, exigente iustitia, contumaces; & in eorum contumaciam, ad praesentem magistrum Henrici de Piro promotoris instantiam, ulterius contra eos iuxta exigentiam causae & qualitatem procedendum decreverunt. Praesentibus ibidem reverendissimo in Christo patre domino, domino Branda S. R. E. Cardinali Placentino vespertim nuncupato, & providis viris VVillemo Brillieri, in Romana curia procuratore, Yvone Loyer, sacri palatii Apostolici causarum notario, & Francisco de Hispania, servienti armorum palatii Apostolici, aliisque pluribus. Testibus fide dignis, ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Tenore vero dictarum citationum audientie pergamini, & in valvis papyri schedularum, unde supra fit mentio, sequuntur tales.

Mandant reverendissimi patres, domini iudices & commissarii, per sacrosanctam & generalem Synodum Constantiensem in hac parte specialiter deputati, citari peremptorie in audientia publica litterarum contradictarum, ut moris est, & citari ex superabundanti, & ad omnem malitiam convincendam, dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnemque alios & singulos, sua conjunctim vel divisim interesse putantes, quatenus die Martis proxime futura, mane hora septima, compareant in Ecclesia Constantiensi, in loco publicae sessionis prope altare ejusdem sessionis, ad dicendum & excipiendum quicquid verbo vel in scriptis diceret, vel excipere voluerint contra nonnulla munimenta, registra, testes & eorum dicta, & attestaciones in causa & causis coram dicta Synodo, & eisdem iudicibus, contra ipsum dominum Petrum de Luna pendente productos, & producta, ac super tota causa huiusmodi, & in eadem ulterius, prout visum fuerit, procedi videndum, dictorum citatorum absentia seu contumacia in aliquo non obstante.

Datum Constantiae, die vigesima prima mensis Maii, anno a Nativitate Domini MCCCCXVII. indictione decima.

Citatio in valvis ad idem.

Nos iudices & commissarii, per sacrosanctam, generalem Synodum Constantiensem in hac parte specialiter deputati, in valvis Ecclesie Constantiensis ex abundanti, & ad omnem malitiam convincendam, peremptorie citari mandamus, & presentium tenore citamus dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. in sua obedientia nuncupatum, omnemque alios & singulos, sua inrecesso putantes, quatenus die Martis proxime futura, mane hora septima, compareant in dicta Constantiensi Ecclesia, in loco publicae sessionis, ad dicendum, & excipiendum quicquid verbo, vel in scriptis diceret, seu excipere voluerint contra non-

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

nonnulla munimenta, registra, testes & eorum at-
 testationes, in causa & causis contra dictam Synodo,
 & nobis, contra ipsum dominum Petrum pendente
 & productis; ac super tota causa hu-
 jusmodi predicta, & in eadem ulterius, prout ju-
 ram fuerit, procedi videndum. Hoc vero nostrae
 citationis mandatum valvis seu portis dictae Eccle-
 siae duximus assignandum, modoque praemisso decer-
 nimus publicandum, ne praenominati sic citati ali-
 quam ignorantiam praetendere valeant, seu etiam
 quomodolibet allegare. In cujus rei testimonium
 praesentes nostras litteras exinde fieri, sigillorum-
 que reverendissimi in Christo patris & domini, do-
 mini Guillelmi tituli sancti Marci S. R. E. Cardi-
 nalis, & egregii viri utriusque juris doctoris domi-
 ni, domini Michaelis Navers, fecimus impressione
 communiri.

Datum Constantiae, die Veneris vigesima prima
 mensis Maji, anno a nativitate Domini mcccxxvii.
 Indictione decima. Protestamus nihilominus nos judi-
 ces & commissarii praesentibus, quod per actum hu-
 jusmodi a processu notaril recedere non intendimus
 quovis modo.

a Gumpertus Falvi)
 Antonius de Casadaval) notarii.

a ME Com-
 ptes Fal-
 vi, notarii,
 Antonius de
 Casadaval)
 notarii, pro
 notario Mis-
 sione.

DIE Jovis, vigesima septima praedicti mensis
 Maji, Constantiae, in palatio Episcopali, ho-
 ra tertia, vel quasi, omnes Commissarii, &
 iudices memorati, domino Francisco Cardinale Flo-
 rentino dumtaxat excepto, pro expiatione causae
 praecedentis congregati, venerabilibus & circum-
 spectis viris dominis Michaeli Navers, Petro Nar-
 di, & Joanne VVellis conjunctim collegis suis pre-
 sentibus, & sponte acceptantibus examinatione
 regillri, sive processu in causa praesenti habiti, &
 visitatione, depositionem testium, & reductio-
 nem eorumdem ad certum & summarie legendum,
 & explicandum per ipsos commissarios praefatos in
 publica sessione totius Concilii, committendum di-
 xerunt, & commiserunt, juxta potestatem, & com-
 missionem eis in praesenti causa in publica sessione
 per dictum sacrum generale Constantiense Con-
 cilium attributam.

b ME sum-
 marie.

Anno, & indictione quibus supra, die vero Mar-
 tis, prima mensis Junii, constitutus Constantiae in
 palatio Episcopali, mane hora tertia, vel qua-
 si, curam reverendissimo reverendissime patribus ac
 venerabilibus, & circumspiciendis viris dominis,
 dominis Guillelmo Cardinale sancti Marci, Joanne
 electo Patriarcha Constantinopolitano, Roberto Sa-
 risberienfis, Seophano Dolensis Episcopis, Hermannod
 Diverch Sedis Apostolicae protonotario, Michaeli
 Navers, Jacobo electo Pennensis, abbate Cluniacen-
 sis, Guillelmo Pulchrinepotis, Nicolao VVordis, Petro
 Nardi, & Joanne VVellis commissariis & judi-
 cibus praefatis, a iuseorum collegis absentibus, ma-
 gister Henricus de Piro promotor & procurator
 praedictus, nomine procuratorio quo supra, factaque
 relatione primitus per praefatum dominum Michael-
 lem Navers, unum de commissariis praedictis, su-
 per toto processu in praesenti causa habito, ac de-
 positionibus testium in eadem praesenti causa exa-
 minatorum ipsis commissariis praefatis corrigendo,
 emendando articulum octuagesimum tertium su-
 pra inter articulos datum incipiens, Item & hoc
 sacrum Concilium, &c. tollit in eodem articulo
 haec verba, scilicet (Arragonum, & Navarra)
 & loco illorum in fine ipsius articuli addit haec
 verba sequentia, videlicet: Quodque & sequenter
 secundum capitula conventa in Narbona inter Re-
 ges & principes obedientiae dicti domini Petri de
 Luna, Benedicti appellati, sunt per dictam obedi-
 entiam convocatum istud Concilium, quatenus ad eos
 pertinebat; & postea Reges Arragonum, & Na-
 varra praefato Concilio ex utraque conventione se
 unierunt, & incorporarunt, unum simul Concilium
 facientes, & contra. Et sic fuit, & est verum, pu-
 blicum, & notorium.

c ME com-
 munitate.

Quo quidem articulo sic, ut praefertur, emen-
 dato & correcto, idem magister Henricus de Piro
 promotor & procurator adhuc praesens dictum arti-
 culum, sequi & partem suam ad probandum in
 Romana curia in civitate Constantiae, ac extra ad
 Concil. General. Tom. XXVII.

mitti per dominos iudices & commissarios praefatos
 debita cum instantia postulavit. Quem quidem ar-
 ticulum sic correctum & emendatum domini judi-
 ces & commissarii memorati, instante magistro He-
 nrico de Piro promotore & procuratore ad proban-
 dum in Romana curia, & civitate Constantiae dum-
 taxat infra decem dies proxime, & immediate se-
 quentes, admittendum duxerunt, & admitterunt,
 retenta sibi nihilominus potestate plenaria eundem
 admittendi extra Romanam curiam, & civitatem
 Constantiae, si sibi in posterum vilium fuerit expe-
 dit.

SESSIO XXXIV.

DIE sabbati quinta mensis Junii, anno a Nati-
 vitate Domini millesimo quadringentesimo decimo-
 septimo, indictione decima, fuit sessio generalis per
 sanctam Synodum Constantiensem in majori Ecclesia
 Constantiae solemniter celebrata: in qua reverendus
 pater dominus Thomas de Senonensis Episcopus Mis-
 sione de tempore celebravit. Praesedit autem reveren-
 dissimus dominus Joannes Episcopus Osiensis Cardi-
 nalis & vicecancellarius. Et diebus domum litaniae
 & orationibus conjunctis, cum Evangelio secundum
 Lucam. Homo quidem legit cenam magnam, do-
 minus commissarii in causa contra Petrum de Luna,
 ascenderunt ambonem: & reverendissimus pater domi-
 nus Guillelmus Cardinalis tituli sancti Marci, de
 suorum collegarum consensu: assistentibus, probante-
 re assensus. Tempus est ut veniat iudicium a domo
 Dei, &c. quod per pulchre dicitur, processum per ip-
 sum & suos collegas contra Petrum de Luna, a qui-
 busdam Benedictum decimum tertium nuncupatum, jux-
 ta commissionem eis de super factam, habitum, inte-
 gre narravit & recitavit, una cum probationibus ar-
 ticulorum simpliciter in hujusmodi causa productis.
 Et facta dicta relatione, reverendi patres domini
 Dolensis & Lichfeldensis Episcopi respondendo arti-
 culos legerunt: videlicet summam probationum scri-
 ptam super quolibet articulo, dicendo post lecturam
 articuli: Iste articulus de veritate & notorietate pro-
 batur per tot testes & tales: declarando dignitates
 & gradus testium. Et his peractis, reverendus pa-
 ter & dominus Episcopus Concordiensis legebat quod-
 dam decretum, cuius tenor sequitur:

Haec sacrosancta Synodus, audita relatione proces-
 sus & probationum & aliorum ab eorum in causa in-
 quisiitionis pendente coram eadem sancta Synodo contra
 Petrum de Luna, Benedictum decimum tertium a non-
 nullis nuncupatum, super secunda sententia & alius
 in causa hujusmodi factis deliberatis: potesta-
 tem auctoritatem concessam commissariis in dicta causa,
 praeterquam ad citandum eundem Petrum de Luna
 ad audiendum sententiam per eandem Synodum sen-
 tendam, non intendit revocare, super qua citatione
 atque sententia nullam dictos commissarios vult ha-
 bere potestatem. Super praemissis dominus Joannes
 Episcopus Osiensis hujusmodi sessioni praesidens nomi-
 ne Synodi respondit, Placet.

Ex collectione Barberiniana.

Die sabbati, quinta supradicti mensis Junii, fuit
 dictae sacrosanctae Synodi Constantiensis sessio gene-
 ralis, Constantiae, in Ecclesia majori, in loco soli-
 to & consueto, mane hora septima post mediam
 noctem, tena, & solemniter celebrata. Procius
 sessionis introductione reverendus pater dominus
 Thomas Episcopus & Citiensis Missam de tempore
 devote celebravit. Quaequidem Missa sic decan-
 tata, reverendissimi, reverendique patres & domi-
 ni S. R. E. Cardinales, Patriarchae, Archiepisco-
 pi, Episcopi, ceterique ad quos pertinuit, missas
 capitibus imponentes, se cappis pluvialibus induerunt.
 Subsequenter litaniae, & orationibus consue-
 tatis, cum Evangelio secundum Lucam: In illo tem-
 pore: Dixit Jesus parabolam hanc: Homo quidam
 fecit cenam magnam, &c. cum collectis devote le-
 ctis, & peractis, domini commissarii hujusmodi cau-
 sae memorati, ambonem publicationis ordinarum
 dictae sanctae Synodi ascenderunt: in qua existent-
 es, reverendissimus in Christo pater & dominus do-
 minus Guillelmus Cardinalis sancti Marci, de consen-
 su & expressa voluntate suorum collegarum sibi as-
 sistente.

Bbbb 2

ANNO
CHRISTI
1417.

rentium, prothomate assensens, Tempus est ut
 nos iudicium de domo Dei, &c. quod pulcra deu-
 cens. processum per ipsum & suos collegas contra
 Petrum de Luna, a quibusdam Benedicum XIII.
 nuncupatum, iuxta commissionem eius a dicta lan-
 da Synodo deluper factam, habitum integre nar-
 ravit, & recitavit, una cum probationibus articu-
 lorum similiter in huiusmodi causa productorum.
 Deinde huiusmodi relatione facta, reverendi patres
 domini Dolensis, & Lichfeldensis Episcopi de man-
 dato dicta sanctae Synodi, videlicet Episcopus Do-
 lensis articulos in hunc modum, scilicet. *Ad mul-
 tiplices, &c. In primis, &c.* Et dominus Lechiel-
 dentis respondens, legerunt probationem in hunc
 modum. *Prima pars, &c.* prout & quemadmodum
 in quibusdam papiri foliis inferius apud acta præ-
 sentis causae registratis plenius continetur.

Hic sic peractis, reverendus pater dominus Epi-
 scopus Concordienfis, de mandato sacrosanctae Sy-
 nodi ambonem prædictam ascendens, quoddam de-
 cretum huius Synodi, publice, alta & intelligibili
 voce perlegit, cujus tenor inferius apud acta ex-
 tat registratus. Super quibus omnibus & singulis
 præmissis, & præsertim super decretoria suprale-
 gta, dominus Joannes Episcopus Ostiensis, S. R. E.
 Cardinalis, & vicecancellarius, ac huiusmodi sessio-
 nis prædens, nomine dictae sanctae Synodi respon-
 dit. *Placet.* Deinde magister Henricus de Piro pro-
 motor & procurator prædictus, quo supra nomine,
 sibi super præmissis, a protonotariis & notariis ip-
 sius sanctae Synodi, unum vel plura, publicum vel
 publica petiit instrumenta. Præsentibus ibidem re-
 verendissimis patribus, & dominis, dominis Joanne
 Ostiensis, Laudensis, de Urinis, Bononiensis, Senen-
 si, Pisano, Veronensi, Cameracensi, Tricaricensi,
 Placentino, sancti Marci, Chalanco, Fuxi, Salu-
 tianum, de Brancaccis, de Flitico, de Columna,
 de Comitibus, S. R. E. Cardinalibus prædictis; &
 illustribus principibus dominis Friderico marchione
 Brandeburgensi, & Henrico Bavarie duce, regum-
 que, ducum, principum, prælatorum, communi-
 tatum, & universitatum Ambaxiatoribus, aliisque
 Christianis in numero copioso.

SESSIO XXXV.

Unio Ambaxiatorum domini Regis Castellae
& Legionis.

DIE Ferens decimasava mensis Junii supradic-
 tæ sibi solemniter celebrata: cui interfuit serenissi-
 mus princeps Sigismundus Romanorum & Hunga-
 riarum Rex, cum in hunc regibus, & multis
 principibus & nobilibus sibi assistentibus, & sibi ser-
 vientibus. Et ante istius sessionis officium, hoc ora-
 tionis solitas & consuetas, prælati pluralibus in-
 ducti, in tractatibus imposuerunt. Consequenter re-
 verendi patres & domini, nobiles & strenui viri
 serenissimi principis domini Joannis Regis Castellae &
 Legionis Ambaxiatores, & cum eis Petrus de Lam-
 burga de Polonia, ambonem ascenderunt: ac ipsi
 Ambaxiatores tria in effectu facere pro præsentis ses-
 sione proposuerunt: videlicet primo Concilium Con-
 stantienfis in Constantia se untra: tertio, subjectionem obe-
 dientiam factam in Narbona iuxta capitulum ibidem
 concordata approbare. Et deinde Petrus de Lam-
 burga legi quoddam procuratorium Regis Castellae.
 Quo lecto, frater Ludovicus de Paulo Oleti, unus
 de Ambaxiatoribus dicti Regis, de consensu suorum
 coambaxiatorum legi quoddam schedulam convoca-
 tionis, una cum bullo Concilii convocatoria, domi-
 no Regi Castellae prædicto per Synodum missa, iuxta
 capitulum concordata Narbona, cujus schedula con-
 vocacionis tenor talis est:

Schedulam convocacionis.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis.

ANNO
CHRISTI
1417.

NOS Didacus Concomensis Episcopus, & Ferdinan-
 dus Petri de Arala major præfatus Guispu-
 sia, serenissimi domini Regis Castellae consiliarii, Jo-
 hannes Episcopus Pacensis, Martinus Ferdinandi domi-
 cellarum præfatus, Ferdinandus Martini de i Davar-
 ben. Segobunsi, Didacus Ferdinandi Palentianensis,
 Ecclesiarum decani, decretorum Doctor, frater Lu-
 dovicus de Valle Oleti ordinis Predicatorum, in
 Theologia magister Parthenus, Joannes Ferdinandi
 de Ruyflore decretorum Doctor, oratoris & procu-
 ratoris præfati serenissimi domini Joannis Regis Ca-
 stella & Legionis, ac serenissima domina regina Ca-
 stella matris & tutricis ejusdem, reginarumque qu-
 bernatricis, & omnium quorum interest, & inte-
 resse potest. Ad pacem & unionem sanctae matris
 Ecclesiae parvis ac hinc assiduis anhelantibus, vol-
 entisque & intendunt: adimplere conventionem in
 Narbona inter serenissimum principem & do-
 minum Sigismundum Romanorum & Hungariae Re-
 gem semper Augustum, ac reverendos patres procu-
 ratores, nuncios & legatos præsentis congregacionis
 Constantiensis ex una, & oratores ac procuratores
 serenissimi principis domini Ferdinandi clara memo-
 ria Arragonum & Sicilia Regis, tam suo proprio
 nomine, quam tutorio & tutoris nomine præfati se-
 renissimi domini Regis Navarra, necnon illustri-
 bus principibus Joannis comitis Furi: ex alia patribus, præ-
 sentibus nos in hoc loco coram paternitatibus ve-
 stris, offerentes nos ad exsequendam dictam conven-
 tionem, ac omnia & singula in ea contenta. Et sum-
 mus nunc attendentes, quod in primo capitulo dictae
 conventionis continetur, quod convocato dictarum
 obedientiarum fiat per prælatos, ceterosque viros ec-
 clesiasticos huius congregacionis per litteras directas
 ad Reges, principes, prælatos, ac alias personas de
 obedientia dicti domini Benedicti sic nuncupati. Quod
 vice versa præfati domini Reges, principes, prælati,
 & alia persona dictae obedientiae domini Benedicti
 sic nuncupati, debeant nos præfatos dominos præla-
 tos & ceteros de congregacione præfati per suos Am-
 baxiatores aut litteras hic in Constantia convocare.
 Et attento etiam, quod littera convocatoria præpar-
 ate vestra domino nostro Regi Castellae jam præsentia-
 ta fuerunt, quas etiam ipsi omnibus prælati & al-
 iis personis, quibus dirigerantur, intimari fecit me-
 do debito, prout per instrumenta inde confecta pa-
 terit, cum fuerit opportunum, volumus & nos satis-
 facere dicto capitulo, cujus tenor quantum ad litte-
 ras convocatorias quae in eis continentur, talis est:

„ Miseratione divina Episcopi, Presbyteri & dia-
 „ ceni Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, Epi-
 „ scopi, prælati & ceteri in Constantia provincia
 „ Moguntienfis in Christi nomine congregati, illustri
 „ principi, prout superius continetur, &c. Qua ad
 „ suam letitia, idem frater Ludovicus legi, ut so-
 „ quitur: Cui quidam capitulo satisfacere volentes,
 „ convocamus vos omnes prælatos, & ceteros do-
 „ minos de hac Congregatione, iuxta tenorem dicti
 „ capituli.

Hic sic lectis reverendissimus pater dominus Bar-
 tholomaeus, Archiepiscopus Mediolanensis, & ascen-
 dens in ambonem, legi in hac verba:

Schedula acceptacionis convocacionis.

Nos miseratione divina Episcopi, Presbyteri & dia-
 ceni Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, Episco-
 pi, prælati, & ceteri hic congregati, dictam convoca-
 tionem acceptamus, & offerimus nos paratos huc di-
 lationem quacunque ad procedendum ad ulteriora.
 Et insuper requirimus vos oratores & procuratores
 prædictos, quatenus ad unionem faciendam vobiscum
 pro-

1. M. Douglas. 2. Hic supradictum in us. hic presentes & personaliter conditi, nomine præfatorum serenissimorum
 dominorum Regis & Reginae Castellae, & omnium, &c.
 3. M. utrum ascendens, de mandato dictae sanctae Synodi sibi sepi hoc factum, publice, alta & intelligibili voce, schedulam ac-
 ceptacionis dictae convocacionis per Ambaxiatores Regis Castellae prædicti, ut præfatus factum, legit in hac verba:

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

procedatis iuxta tenorem tertii capituli convocatio-
nis predicti, qua talis est: Tertio, quod prelati
de obedientia d. d. domini Benedicti decimo octavo per
quosdam, &c. ut superius continentur; eujusdem
tenorem legobant. Et ex ipso frater Ludovicus de
Valle Olivi i. presens, quo ad secundum principale,
quamdam unionis schedulam legabat in hac verba:

Schedula unionis.

Nos oratores & procuratores prelati, dictis no-
minibus unimus nos vobis iuxta tenorem capituli
Narbonensis predicti, approbantes & laudantes om-
nia que per unionem a Arragonensibus contra domi-
num Benedictum agitata sunt & processa pridem &
eodem modo, ac si per hanc unionem nostram ad hac
sancta Synodo nobis interessentibus facta essent. Qua
unionis facta, prefatus dominus Archiepiscopus me-
diolanensis legabat in hunc modum.

Schedula acceptationis unionis.

Nos prelati & ceteri congregati ut supra, dictam
unionem & nostram acceptamus, presentes vos vi-
ce & nomine prefati serenissimi domini Regis Castell-
la per omnia debitis modo & forma ac tenore con-
tentis in dicto capitulo tertio satisfecisse, & e con-
verso nos vobis oratoribus & procuratoribus predi-
ctis nominibus iuxta tenorem eiusdem capituli unimus.
Quibus sic factis, reverendissimus pater dominus
Joannes Episcopus Ostiensis Cardinalis & vicen-
cellarius nomine totius Synodi respondit per ver-
bum, Placet.

Subsequentur oratores & procuratores illustrissimi
domini Infantis Henrici, ac ordinis sacra militia
sancti Jacobi de Spata generalis magistri, ambone-
m ascendentes, omniaque & singula facta & acta per
dominos Ambaxiatores & oratores Regis Castell-
la predicti approbantes & laudantes, convocacionem
fecerunt simili modo, ut ipse Regis Castell-
la Ambaxiatores; & similiter se huic congregationi unirent,
prout super istis convocacionibus & iuroribus Joann-
es de sancto Jacobo, ordinis Minorum, unus de
Ambaxiatoribus predictis, de suorum combaxiatio-
rum consensu quamdam papisti schedulam legabat sub
huiusmodi tenore.

Schedula convocacionis Infantis Henrici.

Nos Vitalis de Soto miles commendator de Cara-
vagna, frater Joannes de sancto Jacobo sacra pa-
gina professor, Garbas de c. Vergera miles, Joan-
nes Alphonse, decretorum baccalarius, procuratores
& oratores illustrissimi domini Infantis Henrici, ac
ordinis sacra militia sancti Jacobi de Spata genera-
lis magistri, simili modo convocamus vos omnes pre-
latos & ceteros dominos de hac congregatione, iux-
ta tenorem dicti capituli. Deinde idem frater Joan-
nes legit, ut sequitur:

Schedula unionis eiusdem.

Nos oratores supradicti, dicto nomine, unimus
nos vobis iuxta tenorem capituli predicti. Super
quibus omnibus & singulis promotoribus Concilii peti-
tione instrumentum & instrumenta: & de post fuit can-
tatum, Te Deum laudamus. Quo facto, reveren-
dissimus pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis
Cardinalis ad presidendum ivit, & officium sessionis
solam solemniter incipiebatur. Et lectis litanis,
aliisque consuetis, prefatus Archiepiscopus Mediola-
nensis una cum Ambaxiatoribus Regis Castell-
la ascendit, & legit schedulam sequentem, la-
gendo etiam illa capitula concordata Narbona, de
quibus supra facta erat mentionem, qua superius in-
serta fuerunt, ubi agebatur de confirmatione eorum.

Confirmatio capitulorum.

Sacrosancta generalis Constantiensis Synodus in
Spiritu Sancto legitime congregata, viso & con-
siderato capitulo secundo & capitulis Narbonen-
sibus, inter carissimum Ecclesiam suam Sigismundum Ro-
manorum & Hungaria Regem illustrem, & dilectos
ipsum Ecclesiam suam, promotores & nuncios dictae Sy-
nodi ex una, & procuratores ac oratores carissi-
mum dictam Ecclesiam suam dominorum, Ferdinandi
clara memoria Arragonum & Sicilia Regis, tam
suo proprio nomine, quam tutoris nomine,
Joannis Castellae & Legionis; necnon oratores Na-
varra Regum, & illustrium & dilectorum eiusdem
Ecclesiam suam Papi & Armoniaci comitum, par-
tibus ex altera, concordatis: cuius quidem secundi
capituli tenor sequitur sub his verbis: Secundo, qua-
tenus dictam conventionem, &c. volens in omnibus
observare dictam capitulum, promittit, ratum habet,
securat specialiter, confirmat, & noviter firmat, &
statuit, & decernit in omnibus, & per omnia, prout
in dicto capitulo plenius continetur. Viso etiam quar-
to capitulo incipiente: Quarto, quod per dictum
uniendum Concilium, &c. abolet, tollit & irritat
quoscumque processus, sententias, decreta, ordina-
tiones, statuta & penas, &c. ut in dicto capitulo con-
tinetur, usque ubi, & quod statuat. Item statuit,
quod nunquam de cetero ratione vel occasione dicti
schismatis aut adhesionis dicti domini Benedicti, &
sui predecessoris domini Clementis, possit contra di-
ctos dominos Reges, principes, prelatos, & alios de
obedientia dicti domini Benedicti quomodolibet pro-
cedi in iudicio, vel extra, ut in his dicti capitu-
li continetur. Viso etiam quinto dictorum capitulo-
rum incipiente: Quinto, quod per dictum forma-
tum Concilium, &c. approbat, laudat, firmat, &
meliori modo quo fieri poterit, plenissime confirmat om-
nes & singulas concessiones, dispensaciones & gratias
factas per dominum Benedictum predictum quibusvis
personis sua obedientia de quibusvis dignitatibus,
&c. si in dicto capitulo continetur. Viso etiam un-
decimo dictorum capitulorum incipiente. Undecimo, ut
quod dictus dominus Rex Romanorum, &c. & at-
tentu quod dicitur ibi, & quod in prima sessione,
&c. dicta sancta Synodus facit, concedit, statuit &
ordinat in omnibus & per omnia, prout in dicto
capitulo continetur. Quibus sic lectis & completis,
reverendi patres Jacobus Rhodini Sedis Apostolicae
protosynodus, & Joannes litterarum Apostolicarum
corrector, tenens librum Evangeliorum a parte dex-
tra; & a parte sinistra dominus Thomas de Polten
dicta Sedis protosynodus, & venerabilis dominus Ja-
cobus e Morchm sacripalatii Apostolici causarum an-
ditor, tenentes libros sanctorum Evangeliorum, ac-
cesserunt ad dominos in hac sessione presentes, reci-
pentes ab eis juramenta. Et primo serenissimus dominus
Sigismundus Romanorum & Hungaria Rex, consequen-
ter vero & domini Cardinales, Archiepiscopi, Episco-
pi, ceterique prelati & Ambaxiatores, omnia & sin-
gula capitula Narbona concordata in omnibus & per
omnia observare juraverunt, & quilibet eorum iura-
vit, ac ea, quantum in eis fuit, receperunt.
Quibus juramentis sic praestitis, Henricus de Piro
promotor, nomine prefati serenissimi principis domi-
ni Sigismundi surgens, publice dixit & inquisivit:
Sialiquis esset in predicta sessione, qui haberet man-
datum sufficientis illustris principis comitis Armania-
ci, quod illud subderet. Cancellarius autem iudicis
Parisiensis surgens dixit, Ambaxiatores Christianis-
simi Regis Francorum certa habuisse scripta, quod
dictus dominus comes sequi vellet vestigia predicti
domini Regis. Tunc dictus dominus Henricus nomi-
ne quo supra dixit: Ex quo non apparet mandatum
sufficientis pro ipso domino comite, nullo modo per iu-
ramentum supra per eum praestitum, ad observatio-
nem dictorum capitulorum in Narbona concordato-
rum, quo ad prefatum dominum comitem Armania-
ci, vellet arbari, publice & solemniter fuit prote-
status.

Hic

1 In m. Ambaxiator, nomine & consensu suorum combaxiatorum predictorum, quod secundum principale agendum, quodam schedulam unionis publice, alia & intelligibili voce, de verbo ad verbum protulit sub his verbis:

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

Hic autem se paratis, prefatus Archiepiscopus Mediolanensis legit quamdam papam sibi dolum tenentis subsecquentis.

Item, domini Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, et alii prelati Ambaxiatores dominorum Regum et Principum, et alii in dicto Concilio existentes, et singulares persone, et quam persona sufficiens ad hoc sufficiens potestate, juravit, prout infra dicitur in dicto undecimo capitulo continetur. Una predicta omnia et singula intelligantur et locum habeant, ratiocinatio tenore omnium et singulorum capitulorum predictorum Narbona concordatorum; quibus et eorum signata dicta Synodus fieri intendit, nec ab eis vel eorum aliquo in toto vel in parte recedere.

Ad qua omnia et singula dominus Episcopus Officij vicerecancelarius et hujus sessionis presbiter prefatus, nomine totius Concilii respondit per verbum, Placet.

Subsequenter dominus et frater Ludovicus de Valle Olivi predictus, existens in ambone, legit sibi dolum sequentem.

Schedula approbationis capitulorum Narbona facta per oratores Regis Castellae.

NOs Didacus Conchenis Episcopus, et Ferdinandus Petri de Ayala major prefatus Guisephia, serenissimi domini Regis Castellae consiliaris, Joannes Episcopus Patensis, Martiandus Ferdinandi domicellorum preses, Ferdinandus Martini de Alcantara Segobitensis, et Didacus Ferdinandi Palentiniensis, Ecclesiarum decani, decretorum doctores, frater Ludovicus de Valle Olivi ordinis predicetorum in theologia magister Taricensis, Joannes Ferdinandus de Ruyter decretorum doctor, oratores et procuratores serenissimi domini Joannis Castellae Regis et Legionis, ac serenissima domina Regina matris et matris eiusdem regnum gubernatrix, hoc presentibus et personatibus constituti, dictis nominibus quibus validas et efficaces possunt, iure videlicet, forma, modo, via, causa melioribus, omnia et singula decreta, statuta, protestationes per sacrosanctam et generalem Synodum Constantiensem hunc facta et edita, et que hunc huiusmodi tenore, ipsa habentes presentibus expressis et repetitis solemniter, vice et nomine Regis et Regine nostrorum prefatorum omnium regnum et terrarum suarum acceptamus, approbamus, assensimus, et solemniter affirmamus. Et similiter hanc ipsam Synodum protestata est, quod non habet recedere a capitulis in dicta cruce Narbonensi concordatis, in et nos dictis nominibus solemniter protestamus. Ad quatuor reverendissimi patris et domini Episcopi Officij, hujus sessionis presbiteri, nomine totius Synodi respondit, Placet. Et consequenter prefatus Archiepiscopus Mediolanensis legit decretum tenoris infra scripti.

Quod non obstantibus jamentis, licet ab eius obedientia recedere.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis in Spiritu Sancto legitime congregata, pro bono unitatis Ecclesie sacrosanctae auctore Deo felicitas consummanda, considerans quod per carissimum Ecclesie filium Catharinam Regiam illustrem, carissimum ipsius Ecclesie filium Joannis Regis Castellae et Legionis matrem atque tutricam, regnumque et terrarum illius gubernatricem, atque per nonnullos prelatos, eorumque et notabiles personas regnum et terrarum Regis prefati, requisita et premissa fuerunt iuramenta et promissiones de non recedendo ab obedientia domini Petri de Luna, Bonifacii decemtertii a nonnullis se nuncupati, sub certis formis, de quibus in actis et instrumentis inde confectis latius continetur: quod quidem acta et instrumenta, et alia quatenusque probativa predictorum, prefata Synodus de ipsi plene certificata, vult hic habere presentibus expressis: quodque hujusmodi iuramenta et promissiones requisita et premissa fuerunt impedimentum prefata unionis, propter quod et illa nulla et inane esse censetur: statim, decernit: atque declarat, prefata omnia iuramenta, et promissiones, ac omnia et singula inde facta esse et esse cassa, irrita et nulla,

nulliusque officio, robore vel momento. Et nihilominus ad cautelam, quatenus de facto processerint, ea ratiocinatio et cassa, irrita, et revocata, declarantur prefatos (et premissa) iurantes et promittentes ad observantiam predictorum minime teneri et obligari.

Quo decreto lecto fuit per dictum dominum prefatum nomine totius Synodi responsum per verbum, Placet. Et decessit prefatus frater Ludovicus legit, ut sequitur.

Schedula subtractionis obedientie confirmationis, per unum de Ambaxiatoribus Regis Castellae lecta.

NOs Didacus, etc. Ambaxiatoris et procuratoris prefati, nomine procuratorio quo supra, confirmamus, et etiam approbamus subtractionem obedientie dudum factam in Perpetuum domino Papa Bonifacio decemtertio, per felicis memorie dominum Ferdinandum Aragonum et Sicilie Regem, nomine serenissimi Regis Castellae et Legionis domini nostri, et per suas literas, sicut in eisdem datis continetur: etiam in superabundantia constata eam nomine quo supra de novo facimus, sicut in dictis literis continetur, et alio meliori et firmiter modo, quo fieri potest et debet: de quo offerimus literas prefati domini Regis et matris in valida et acceptabili forma daturos.

Deinde dominus Petrus de Grado, unus etiam de Ambaxiatoribus Regis Castellae et Legionis predicti, quamdam sibi dolum subtractionis obedientie et factam, in vulgari Castellano scriptam, publice legit. Et quia a multis non intelligebatur, presentibus igitur non est incerta. Deinde frater Ludovicus prefatus solemniter fecit collationem: et facta collatione, pro complemento hujus sessionis reverendissimus pater dominus Joannes Patriarcha Antiochenus missam de Spiritu Sancto celebravit.

In Mf. Sarit.

Presentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus et dominis, dominis Joanne Oliviensi, de Urbinis, Bononiensi, Venetiariensi, Senensi, Pisanensi, Veronensi, Cameracensi, Tricaricensi, Piacentiniensi, Sancti Marci, de Chalanco, de Fano, sancti Romani Ecclesie Cardinalibus, ac illustrissimo Principe domino Sigismundo Romanorum et Hungarie, etc. Rege prout, illustrissimisque principibus et dominis Friderico marchione Brandeburgensi, et Ludovico duce de Burga: necnon Regum, Principum, nobilium, prelatorum, communitatum, universitatum, sanctorum Ambaxiatoribus, et aliis Christi fidelibus in multitudine copiosis.

In collectione Berberthama, et mf. Lipsiensi.

Unio Ambaxiatorum domini Regis Castellae.

Die Veneris, decima octava mensis Junii prefati, fuit Constantiam, provincie Moguntinae, in Ecclesia majori in loco solito, hora sexta, vel circa post mediam noctem facta dictae Synodi Constantiensis sessio publica tertia, et debitis solemnitatibus celebrata. Cui sessioni interfuit serenissimus et illustrissimus Princeps et dominus, dominus Sigismundus divina clementia Romanorum et Hungarie Rex Augustus, corona et habita regali insignatus, multis principibus et nobilibus sibi adstantibus et servientibus: et ante illius sessionis officium, sive ordinationes solitas et consuetas, reverendissimi, reverendique patres, et domini S. R. E. Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, ceterique prelati, ad quos pertinet, se capite pluvialibus induentes, mitras capitibus imposuerunt. Quo facto reverendi patres nobiles, et fideles viri serenissimi Principis et domini, domini Joannis Dei gratia Castellae et Legionis Ambaxiatores, in infra scripto procuratorio nominatim expressis, ambonem publicationis decretorum, et ordinatorum sacre Synodi predictae solitum, et cum eis venerabilis vir Petrus de Lamburga de Polonia, in jure

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

jure canonico licentior, ascenderant; ac ipsi pro-
curatores, & Ambaxiatores predicti tria in effectum
facere pro presentis sessionis proposuerunt: videlicet
primo Concilium Constantiense vocare; secundo
congregationi presentis in Constantia se unire;
tertio subtraditionem obedientiam factam in Narbo-
na iuxta capitula ibidem concordata approbare. Pri-
mo & ante omnia mandatum suum procuracionis of-
ferentes factis, & realiter, quod eiusdem dominus Pe-
trus de Lamburga de mandato sancte Synodi huius-
modi publice, alta & intelligibili voce de verbo ad
verbum legit, & publicavit huiusmodi sub tenore:

Procuratorium Regis Castellae.

Joannes Del gratia Rex Castellae & Legionis,
universis, & singulis Christi fidelibus per has no-
stras presentes procuracionis, commissionis, & po-
testatis litteras, notum facimus, quod nos inter
ceteras reipublicae curas, quae nostrum animum
studiosius meditationibus agunt, ad veram pacem,
& indubitatam unionem sacrosanctae matris Eccle-
siae, nostrorum progenitorum more, supremis as-
pirantes: cum iam dudum ad prosecutionem
& in prosecutione pacis & unionis huiusmodi, ve-
luti pius & catholicus Ecclesiam suam, per omnes
vias & modos congruos & honestos, cum omni
mentis sinceritate, & fidei puritate, Deum solum
prae oculis gerentes, operam sollicitam adhibueri-
mus instans; nunc tandem in dicta prosecutione
tanto vigilantius, & devotius instantes, quanto
ad dictam unionis affectionem, divina favente cle-
mentia, maiorem dispositionem luminis conspicimus:
de legitimitate, fide, prudentia, & circum-
spectione dilectorum & fidelium naturalium nostro-
rum reverendi in Christo patris Didaci Conchen-
sis Episcopi, consiliarii nostri, nobilisque & strenuissimi
militis Ferdinandi, Petri de Ayala, nostri
etiam consiliarii, & majoris praefecti Gasparis;
aque reverendi in Christo patris Joannis Pacensis
Episcopi, nobilisque & strenui militis b. Fernandi,
domicellorum nostrorum praefidis, ac eximie reli-
gionis viri fratris e. Fernandi de Ylestris ordinis,
minorum, quondam inlytae memorie Regis Joannis
avi, nostri consessoris, nostrique consiliarii, necnon cir-
cumspexerunt providentiam virorum Fernandi Marti-
ni de Davalos decretorum doctoris, & Segobientis
Ecclesiae Palatinus decani, nostrique auditoris, & Didaci
Fernandi de Valleoleti decretorum doctoris Ecclesiae
de Valleoleti ordinis Praedicatorum in theologia li-
centiati, ac Joannis Fernandi de Rupeflore decre-
torum doctoris, praesentium exhibitorum, plenissi-
me scientes, ipsos omnes simul, & eorum quemlibet
meliori modo, via, & forma, quibus de iure,
& bona equitate iuxta rei huiusmodi exigentiam pos-
sumus, & debemus, nostros solennes Ambaxiatores,
oratores, nuncios, & procuratores sufficientes, ge-
nerales, & speciales facimus, constituimus, crea-
mus, ordinamus, pariter & destinamus, videlicet
ad eundem, proficiscendum, accedendum, & perve-
niendum ad civitatem Constantis provinciae Mo-
guntinae, ibidemque & alibi ubicumque sequentia
tractari, agitari, & celebrari contingat, vice, & no-
mine nostris, & pro nobis, regniisque & dominis
nostris, ac nomine omnium & singulorum, quorum
interest vel interesse poterit in futurum, una cum
ceteris mundi nationibus, & aliis gentibus, &
personis cujuscumque status, ordinis, praeminentia,
gradus, dignitatis, & conditionis existant,
quorum interest vel interesse poterit, inibi pro
unionem sanctae matris Ecclesiae congregatis, vel alibi,
si contingat, vel expediat, congregandis, con-
sultandis; easque nationes, gentes, & personas
ad dictam unionem negotiam, & alia sequentia convo-
candum, seque ipsos, nomine, quo supra, eisdem
conciliariter, vel alias uniuersum, adunandum, &
incorporandum, iambem schismatis extirpandum, Ec-
clesiam pacem & unionem proficiscendum, dandum,
procurandum, & assequendum; ipsius Ecclesiae refor-
mationem, tam in capite, quam in membris fa-
ciendum, ordinandum, & rehabiliandum; haereses
& errores extirpandum, euellendum, eliminan-
dum, & ab Ecclesia Dei penitus auferendum:

& super his omnibus, & singulis eorum cum ceteris
ab eis, & in eis, & eorum quolibet dependen-
tibus, incidentibus, emergentibus, & connexis, ac
aliis quibuscumque in praemissis, & circa praemissa,
nos, regna, & dominia nostra quovis modo tangen-
tibus, & concernentibus, in quantum nos attinet,
vel attinere poterit, tractandum, agendum, proce-
dendum, faciendum, dicendum, petendum, conclu-
dendum, consentiendum, assentiendum, dissentien-
dum, contradicendum, protestandum, juramentum
& juramenta quaecumque super his necessaria & op-
portuna in animam nostram praestandum, omnia &
singula, quae veri & indubitati Ambaxiatores, ora-
tores, nuncios, & procuratores sufficientes, ge-
nerales & speciales, tractare, agere, facere, &
cetera, petere, concludere, concordare, consentire,
assentire, dissentire, contradicere, protestari, ju-
rare possent, & deberent, & qui nosmet facere,
dicere, & exercere modis praemissis possemus, & de-
beremus, si praesentes personaliter interessemus: et
iam si talia sint, quae mandatum exigant magis spe-
ciale, modis, visis, temporibus, & opportunitati-
bus, quibus eisdem nostris Ambaxiatoribus, vel eo-
rum duabus partibus expedire videbitur faciendum,
dicendum, procedendum, & exercendum: Promit-
tentes in verbo regio quicquid per dictos Amba-
xiatores, oratores, nuncios, & procuratores nostros
vel duas eorum partes, adum, factum, processum,
dictum, gestum, consentum, concordatum, assen-
sum, dissentum, contraditum, protestatum, iura-
mentum fuerit in praemissis & circa praemissa, & eorum
singula, sive alias quomodolibet procuratorum, firmi-
ter, & immobiliter per nos tenere, & observari,
& per regna, & dominia nostra tenere & observari
facere cum effectu. Super quibus omnibus & singulis
dilectum etiam nostrum prudentem virum Petrum
Ferdinandi de la Guardia, archidiaconum de Grado
in Ecclesia Ovetensi, secretarium nostrum, una cum
Ambaxiatoribus, & procuratoribus nostris trafrimiti-
mus; ut per eundem cuncta in praemissis negotiis,
& circa ea gesta, & gerenda in formam publicam,
& authenticam redigant ad nostram informationem,
& juris rationem. In casus rei testimonium litteras
nostras presentes litteras propriae manus subscriptione
serenissimae & amantissimae dominae Reginae Cathari-
nae genetricis & nutricis, regnoque, & domi-
nionum nostrorum gubernatricis corroboratas ab intra;
necnon Archiepiscopi Toletani Hispaniarum pri-
matis & majoris cancellarii Castellae, nostri con-
siliarii, & aliorum baronum, militum, & doctorum
nostrorum, etiam consiliorum subscriptionibus, ut
moris est, a tergo munitas, sigillo nostro plum-
beo impendente ad totius roboris firmitatem faci-
mus communiti.

Datum apud Vallemoleti, vigesima quarta die
mensis Octobris, anno Domini mcccxxvi.

Yo la Reyna.

Petrus archidiaconus de Grado.

A tergo huius procuratorii, sive earum littera-
rum scriptum erat in haec modum, qui sequitur:
Ego Archiepiscopus Toleranensis: yo Condestabularius.
Yo Elmirante. Yo Diego Lopez. Sanxi legum do-
ctor. Yo Joan Roderici. Yo Johan de Velasco.

Schedula convocacionis.

Est superius in hac ipsa sessione, ex editione prima,
ubi & alia hac pertinentia.

Schedula unionis ejusdem.

NOs oratores supradicti, dicto nomine, nos vo-
bis, iuxta tenorem capituli praedicti.
Super quibus omnibus, & singulis praemissis ma-
gister Joannes de Scribenis procurator, & promo-
tor praedictus, nomine quo supra, sibi a proto-
notariis atque notariis & scribis huius sanctae Synodi
unum, vel plura, publicum, seu publicam ad futu-
ram rei memoriam petiit fieri instrumenta.
Deinde domini Ambaxiatores Regis Castellae
praefati ambonem publicacionis descenderunt, &
immediate post Ambaxiatores Regis Franciae se
posuerunt, & tunc inceptum canticum: *Te Deum
laudamus*, &c. & alta voce sanctum. Quo finito
revo:

b. M. Mar-
tinus Ferdin-
andus.
c. M. Fer-
dinandus de
Castilla.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

reuerendissimus in Christo pater & dominus, dominus A Episcopus Osonsi, sancta Romana Ecclesia Cardi-
nalis, & vicecancellarius ad praesidendum iu- B
locum solitum, & huic sessioni praesidebat, & of-
ficium sessionis solemniter incipiebatur. Deinde
litanis, Evangelio, collectis, & orationibus, ac so-
lemnitatibus aliis ad officium sessionis requisitis, ut
moris est, deuotissime peractis: Item reuerendus
pater & dominus Archiepiscopus Mediolanensis, &
Ludovicus de Valleleti Ambaxiator praefati seren-
nissimi Regis Castellae supradicti saepe factum ambo-
nem publicationis ascenderunt, & de mandato hu-
jus sanctae Synodi Archiepiscopus Mediola-
nensis quendam schedulam publice, alta & intel-
ligibili voce legit in hunc qui sequitur modum.

Episcopus Osonsi, sancta Romana Ecclesia Cardi-
nalis, & vicecancellarius. Et lectis litanis, aliis-
que deuotis orationibus solitis, dominus Antonius
Episcopus Concordienhs legit quendam citationem
contra Petrum de Luna factam, ad audiendum se-
pate, sententiam ferri, cuius tenor sequitur:

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, vene-
rabilibus fratribus Henrico Faltrensi, Stephano
Dolenh, Joanni Pacesi, Jacobo & Placentino, &
Patricio Cortogensi, Episcopis, salutem & omni-
potentis Dei benedictionem.

FRustra iudicium cognoscendo geritur, nisi quod
cogitatum est, iudiciali calculo terminetur. Cum
itaque eadem sancta Synodus de meritis causa in-
quisitionis pendente coram eadem sancta Synodo con-
tra Petrum de Luna, a quibusdam Benedicium de-
cimumeritum nuncupatum, plene cognoverit, & in
eadem causa ad omnes alios & terminos requisitis
vite & canonice processerit decorum & mandata e-
dem sancta Synodus eundem Petrum de Luna, Be-
nedicium decimumeritum (ut praemittitur) nuncu-
patum, citari publice in valis Ecclesiae Constantien-
sis alta & intelligibili voce, dum in eadem Ecclesia
diuina celebrantur officia, & cum officio praesentium
litterarum eidem valis, cum de praesentia au-
dientia litterarum contradicendum minime teneatur:
atque citat peremptorio & uno edicto peremptorio
pro omnibus, ad diem Lunam viginti sextam huius
mensis Julii, ad comparandum in Ecclesia Constantien-
si, hora qua dicta sancta Synodus sedebit, & se-
dere consuevit, ad audiendum ius & definitivam sen-
tentiam per eandem Synodum proferri eo pronuncia-
turi in causa praedicta. Quocirca paternitatibus vestris
eadem sancta Synodus mandat & committit, quatenus
vos aut duo vestrum, vocatis ad hoc aliquibus
ex notariis & scribis in dicta causa deputatis, vel
aliis, praesentis citationis litteras in valis eidem
Ecclesiae per aliorum ex dictis notariis, vobis aut
duobus vestrum praesentibus, publice alta voce &
intelligibili legi faceratis: ac eundem Petrum de Lu-
na, Benedicium decimumeritum (ut praemittitur)
nuncupatum, in forma praemissa citari, litterasque
praesentes eidem valis affigi: ita quod citatio hu-
jusmodi veniat in publicam vocationem, & eidem
sacra Synodo, tempore sessionis proxime future de ge-
neris per vos in praemissa facienda relationem fideliter
Datum Constantiae, praefata Synodo sedente in dicta
Constantiensis Ecclesiae, xi. Kal. Augusti, anno Na-
tivitytis Domini millesimo quadringentesimo deci-
mosextimo.

b. h. alio
n. c. c. c.

Confirmatis capitulorum. a

Quibus, sic lectis, & complete peractis, reve-
rendi patres Jacobus Rodini Sedis Apostolicae pro-
tonotarius, & Joannes litterarum Apostolicarum
corrector, librum Evangeliorum recipientes, primo
ad praefatum serenissimum principem dominum,
dominum Sigismundum Romanorum & Hungariae
Regem, & deinde ad omnes dominos S. R. E. Car-
dinales, Archiepiscopos, Episcopos, ceterosque praer-
latos, & Ambaxiatores singulos ad dexteram; &
reuerendus pater Thomas Polten etiam dicitur Se-
dis protonotarius, ac venerabilis vir dominus Jaco-
bus Moretini, sacri palatii Apostolici causarum
auditor, similiter librum Evangeliorum sacrosancto-
rum recipientes, ad dominos Cardinales, Patriar-
chas, Archiepiscopos, Episcopos, ceterosque praer-
latos, & Ambaxiatores singulos a latere sinistro praer-
sentes accesserunt: & ab eis, & ab eorum quoli-
bet, tactis per eorum aliquos pectoralibus propriis,
& per alios sacrosanctis Dei Evangelii, de obser-
uando omnia, & singula capitula in Narbona con-
cordata in omnibus, & per omnia, quantum in eis
esset, receperunt iuramenta. Quibus iuramentis
sic, ut praefertur, receptis, magister Henricus de
Piro nomine dicti invictissimi principis & domini,
domini Sigismundi Romanorum, & Hungariae Re-
gis praesentis, & id fieri iubentis, iurrexit, ac
publica & expressa voce dixit, & inquisivit licin
efficit: Si quis esset in praedicta sessione, qui ha-
beret mandatum iustificans illustris principis domini
comitis Armeniaci, quod ille surgeret, & illud
produceret, & exhiberet. Qua inquisitione sic fa-
cta, dominus cancellarius studii Parisiensis similiter
surgens, & publica respondit, quod domini Amba-
xiatores Christianissimi domini Francorum Regis
certa habuissent scripta, quod dictus dominus Co-
mes Armeniaci sequi vellet vestigia Christianissi-
mi Regis Francorum supradicti.

Deinde dominus magister Henricus de Piro sur-
gens nomine invictissimi principis domini Sigismun-
di Romanorum & Hungariae Regis praesentis, &
iubentis, dixit, quod ipse dominus, & Rex praer-
tatus, ex quo non appareret mandatum sufficiens
pro dicto domino comite Armeniaci, nullo modo
per iuramentum supra per eum praestitum, ad ob-
servationem capitulorum in Narbona concordato-
rum praefatorum, quoad praedictum dominum comi-
tem Armeniaci vellet arctari, publice & solemniter
sunt protestatus:

His omnibus completis, dominus Archiepiscopus
Mediolanensis praetatus adhuc in ambone existens,
de mandato eiusdem sanctae Synodi sibi facto, publi-
ce, alta, & intelligibili voce quendam papyri
schedulam de verbo ad verbum perlegit, cuius tenor
sequitur, & est talis:

Item, domini Cardinales, Patriarchae, &c. ut
supra.

SESSIO XXXVI.

ANno a Nativitate Domini millesimo quadrin-
gesimo decimosextimo, die vero Jovis vige-
simosextunda mensis Julii, fuit celebrata sessio ge-
neralis in maiori Ecclesia Constantiensis. Pro cuius
introductione reverendissimus pater Episcopus Atraba-
tensis Missam de Sancto Spiritu celebravit: praesidebatque in eadem sessione dominus reverendissimus

Idem dominus An-
tonius adhuc in ambone existens, de mandato sanctae
Synodi dixit in eff. du. Ne propter festum bodier-
num, quod tamen in corpore iuris minime repa-
ratur, aliqui dubitarent praesentem diem feriendam
esse, in praemissa supplet defectum, si intervenis-
set. Super huiusmodi lectis & propositis dominus
Osonsi huiusmodi sessionis praesidens nomine Concilii
respondit per verbum, Placet.

Quibus sic factis, reverendi patres Stephanus Do-
lenh & Henricus Faltrensi Episcopi, una cum no-
tariis praesentis cause, ad tres januas maioris Ec-
clesiae Constantiensis accesserunt, & in ipsarum quali-
bet supradictam citationem infra missarum solemniam
per Joannem & Gujardi praesentis cause notarium al-
ta voce legi fecerunt, diciturque Petrum de Luna,
& Benedicium XIII. a quibusdam nuncupatum, iuxta
tenorem citationis citantur & citari fecerunt.

Acta vero huiusmodi citationis (ut praemittitur)
ipsi eandem citationem per bullam triplicatam in
qualibet dextrarum portarum unam affigi per eum-
dem Joannem & Gujardi fecerunt, super quibus le-
gatione & affixione ipsi commissarii petierunt fieri in di-
strumentum ac instrumenta. Deinde venerabilis vir
Petrus de Lamburga licentiatas decretorum, in am-
bone ad hoc ordinato existens, legit decretum se-
quentis tenoris.

MG. Cinat

MG. Cinat

ANNO CHRISTI 1417.

Decretum cassationis penarum sacrarum per Petrum de Luna, vigore cuiusdam constitutionis pro Ambaxiatoribus Regis Castellae.

ANNO CHRISTI 1417.

Apresentata; & plenaria executioni demandata.

Eadem quoque sancta Synodus omnes provisiones, promotiones & translationes de quibuscumque Ecclesiis cathedralibus seu collegiatis, seu ad quoscumque Ecclesias cathedrales seu collegiatis, & generaliter omnes concessiones beneficiorum seu dignitatum quarumcumque, etiam per privationem dominorum Cardinalium sanctae Romanae Ecclesiae per praefatum dominum Benedictum sic (ut praemittitur) nuncupatum factas, aut morte, cassatione, vel quovis alio modo vacantium, omnesque & singulas concessiones, gratias, & dispensationes, tam super matrimonii contrahentis, quam etiam super beneficiis, & quibuscumque aliis, regibus, principibus aut praelatis, seu etiam quibuscumque aliis personis, communitatibus & collegiis, & generaliter omnia alia per eundem dominum Benedictum sic nuncupatum, infra limites sui domania aut terras praefati carissimi Ecclesiae filii Joannis Regis Castellae & Legionis subiectas aut subiectas, usque ad diem decimamodavam mensis Junii tunc currentis aetate, concessa & disposita per praesens decretum non sint aut fuerint cassata, cassata denunciata, & super quibus bulla, seu quaecumque alia littera ante diem praedictum non fuerint confecta, praesentata & exsecuta, pro bono quietis & pacis laudat, approbat & confirmat, atque approbata & laudata esse declarat: ita tamen, quod per approbationem seu confirmationem praedictas nullum praedictum fiat carissimo Ecclesiae filio Alphonso Aragonum Regi illustri, nec ipsius Regis matri, uxori aut fratribus, vel familiaribus, seu consiliaris alicujus eorum, nec contra eorum alicujus valeat in iudicio vel extra praesata confirmatio vel approbatio allegari. Vult etiam eadem sancta Synodus atque statuit, quod per praemissa carissimo Ecclesiae filio Carolo Navarra Regi, legitime eius, aut magistro, Hospitali & conventui Rhedunulm praedicti constituta, quin praedicta ipsius praelaturis & magistris seu magistratibus, dignitatibus vel beneficiis, ut capiti restitui & redintegrari valeant per Concilium antedictum, & in quacumque parte praedicti Decretum alicui de Cardinalibus sanctae Romanae Ecclesiae, dicta sancta Synodus providerebit, ut melius expedire videbitur. Per praemissa autem sancta Synodus capitulis Norbornensibus non intendit in aliquo contravenire. Quo decreto lecto dominus praesens nomine Synodi respondit per verbum, Placet.

Ex Ms. Surii.

Super quibus omnibus & singulis praemissis, & eorum quolibet, magister Henricus de Piro protonotor & procurator nomine quot supra, & venerabilis vir dominus Joannes de Rupebre procuratorio nomine dominis Joannis Regis Castellae & Legionis illustris praedicti, sibi a protonotariis atque scribis ipsius sanctae Synodi, ad futuram rei memoriam, unum vel plura, & tot quot fuissent necessaria fieri petierunt, & quilibet eorum petit publicum seu publica instrumenta. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis, dominis Joanne Ollienti, Laudensi, Hispano, de Ursinis, Bononiensi, Venetiari, Senensi, Pilano, Veronensi, Cameracensi, Tricaricensi, & Placentino, de Fuxo, de Chalanco, Salutarum, de Flisco, de Brancasis, de Columna, & Comitibus, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac illustri principe domino Friderico marchione Brandeburgensi, necnon Regum, principum, praelatorum, nobilium, communitatum, universitatum studiorum & collegiorum Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Cccc Ex

Acrosancta generalis Synodus Constantiensis in Spiritu sancto legitime congregata, universalem Ecclesiam representans, excertis & distinctis causis ad hoc eamdem Synodum moventibus & inducentibus, annullat, irritat atque cassat, irritatque, nullas & cessas esse decernit atque declarat, omnes privationes seu penas, aut privationum seu penarum declarationes, per dominum Benedictum decimum tertium in sua obedientia nuncupatum, a die nona mensis a Novembri anni a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto factas, promulgatas, fulminatas, seu pronuntiatas, tam virtute cuiusdam praesentis constitutionis per eundem D. Benedictum dudum promulgatae, sub data Masiliae apud S. Petrum, 13. Kal. Junii, pontificatus sui anno 13. quae incipit: Benedictus Episcopus servus servorum Dei, ad futuram & perpetuam rei memoriam. In diebus lucis successus crecentes malitia sic videmus mundum, &c. Quam ex quacumque alia causa, occasione, colore, aut ratione privationis seu penae, aut declarationis praedictae fuerint de beneficiis ecclesiasticis, dignitatibus, feudis, iuribus, statibus, honoribus, seu de quibuscumque aliis rebus temporalibus seu spiritualibus, & de quibuscumque personis regularibus aut secularibus, regibus seu principibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum praelatis, magistris ordinum, communitatibus, congregationibus, collegiis, universitatibus, & quibuscumque aliis personis laicis, seu ecclesiasticis, omnesque alios processus excommunicationis aut interdicti, seu suspensionis, aut cuiuscumque tenoris sententias super huiusmodi privationibus aut penis factas, promulgatas seu promulgatas, & omnia inde vel ob id facta, una cum eadem constitutione, & eandem tanquam contrariam & impedimentationem sanctae matris Ecclesiae, similiter irritat atque cassat, & irritas seu irritas esse decernit atque declarat; etiam super praemissis vel aliquo praemissorum appareant quaecumque littera seu bulla sub anteriori data, quae tamen ante diem praedictum non fuerint plenarie executioni mandata. Et nihil minus ad cautelam absoluit, & absolutos decernit, omnes & singulos praedictos, & quoscumque alios, a praedictis sententis excommunicationis, suspensionis & interdicti, seu privationis, si quas virtute dictae constitutionis, vel alias quovis modo ex praedictis causis & aliis in praedicta constitutione contentis, contraxerint: necnon omnes processus, tam super proprietate, quam possessione, privationes etiam beneficiorum qua possidebant, & collationes de eisdem aliis factas, aut excommunicationis, suspensionis, vel quaecumque alias sententias in, seu contra venerabiles fratres & dilectos Ecclesiae filios Didacum Couchensem Episcopum, nobilium virum Ferdinandum Petri de Asola militem, carissimi Ecclesiae filii Joannis Regis Castellae & Legionis consiliaris, Joannem Episcopum Patensem, & Martinum Ferdinandi militem praepositum domicellorum dicti Regis Castellae & Legionis, & religiosum virum fratrem Ferdinandum de Tiesis ordinis Minorum, eiusdem Regis consiliarium, Ferdinandum Martini Segobuntis, & Didacum Ferdinandi Palentinensium, Ecclesiarum decanos & decretorum Doctores, fratrem Ludovicum de Valle Oletis in Theologia magistrum Parisiensem, & Joannem Ferdinandi de Rupebre decretorum Doctorem, Ambaxiatores & procuratores praefati Regis Castellae, & Petrum Ferdinandi archidiaconum de Grado, in Ecclesia Ovetensi, ipsius Regis secretarium, consanguineos & familiares eorum, a die prima mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo b decimoquinto circa factos & promulgatos irritat, cassat, irritat atque cassata esse denunciatur: statim & decernit Ambaxiatores praedictos, consanguineos, necnon eorum familiares, &c. perinde ad statum primum reducendos, ac si privationes, collationes, processus & alia sententis praedictae minime fuissent latae, factae aut promulgatae; etiam si super processibus, privationibus, aut collationibus vel sententis praedictis aliqua littera vel bulla appareant sub anteriori data, quae tamen ante diem dictam non fuerint in partibus Concilii Generalis. Tom. XXVII.

in h. etiam
ml. Germa-
niae.
F. h. in
ne zandi.

b. m. dec.
malcasto.

b. in mf.
Placentino.
sancti Mar-
ti, & m. s. p.
de Pua.
dec.

ANNO
CHRISTI
1417.

Ex collectione Barberiniana, & duobus
ms. Germanicis.

Anno, & Indictione quibus supra, die vero vigesima secunda mensis Julii fuit dictum sanctam Synodum Constantiensis generalis, in loco solito majoris Ecclesie Constantie, hora sexta post mediam noctem, vel circa, publica sessio tenta, ut moris est, & solemniter celebrata. Pro cujus sessionis Introductione Missam de Sancto Spiritu devotere celebravit. Qua siquidem Missa finita, reverendissimi, reverendique patres & domini, domini S. R. E. Cardinales, Patriarche, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, ceterique ad quos pertinuit, mitras capitibus imponentes, se cappis pluvialibus induerunt. Ac reverendissimus in Christo pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis Cardinalis, & vicecancellarius, huic sessioni presedit. Deinde licentiam, Evangelio, arque collectis, aliisque orationibus solitis devotissime lectis, & peractis, reverendus in Christo pater & dominus, Antonius Episcopus Concordiensis ambonem publicationis decretorum & ordinatorum hujus sancte Synodi solitum ascendit, & in eo de mandato hujus sancte Synodi speciali super hoc facto, publice alta & intelligibili voce quamdam citationem contra Petrum de Luna factam, ad videndum se privati, & alia seu videndum, prout in ipsa citatione plenius continetur, publicavit, & perlegit sub his verbis.

Citatio ad audiendam sententiam.

Sacrofancta, & generalis Synodus Constantiensis, &c. habetur supra in hac sessione.

Qua quidem citatione sic lecta idem reverendus pater dominus Antonius Concordiensis, adhuc in ambone existens, de mandato dictae sanctae Synodi similiter sibi super hoc facto, dixit in effectum, ut propter festum hodiernum, quod tamen in corpore juris minime reperitur, aliqui dubitarent presentem diem feriatam fore, tunc ipsa sancta Synodus praedicta omnem in praemissis supplet defectum, si intervenisset. Super quibus omnibus lectis & propositis, praedictus reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Joannes Episcopus Ostiensis, S. R. E. Cardinalis, & vicecancellarius, hujusmodi sessioni praesidens praefatus, nomine hujus sanctae Synodi respondit, *Placet*. De & super quibus omnibus & singulis, & eorum quolibet, magister Henricus de Piro dictae sanctae Synodi promotor & procurator, nomine quo supra, a protonotariis, notariis, & scribis ejusdem Synodi, ad futuram rem memoriam, unum vel plura, publicum seu publica, fieri petiit instrumenta. Praesentibus ibidem reverendissimis reverendis patribus dominis Joanne Ostiensi Episcopo Laudensi, Jordano de Urinis, Bononiensi, Venetiario, Senensi, Pisano, Veronensi, Cameracensi, Tricaricensi, Piacentino, Remensi, sancti Marci, de Fuxo, de Chalanco, Salustiano, de Filisco, de Brancaciis, de Columis, de Comitibus, S. R. E. Cardinalibus; Antiocheno, & Constantinopolitano Patriarchis; ac illustri principe & domino, domino Frederico marchione Brandeburgensi, aliisque regum, ducum, principum, nobilium, praetorum, communitatum, universitatum studiorum Ambaxiatoribus, ac Christi fidelibus in numero copioso.

Qua quidem sessione sic peracta, statim reverendi patres & domini, Stephanus Dolensis, & Henricus Feltrensis, Episcopi, mandatum & commissionem de citando praedictum sponte assumentes, una cum praesentis causae notariis atque scribis praedictis, ad tres Januas Ecclesiae majoris Constantiensis accesserunt, & in ipsarum qualibet praedictam citationem infra Missarum solemniam, per magistrum Joannem Guardi etiam praesentis causae notarium & scribam, publice alta & intelligibili voce legi fecerunt, dictumque dominum Petrum de Luna, Benedictum XIII. a quibusdam nominatum, juxta tenorem ipsum citationis citare, & citari fecerunt. Deinde ipsa citatione, ut praefertur, lecta, ipsi eandem citationis bullam triplicatam in qualibet dictarum portarum sive valvarum unam affigi

per eundem magistrum Joannem a Guardi mandatum, & fecerunt. Super quibus lectione, & affixione, ac aliis praemissis, ipsi domini commissarii, necnon magister Joannes de Scribanis dictae Synodi promotor, quo supra nomine, sibi fieri petierunt a nobis praesentis causae notariis & scribis, publicum & publica instrumenta. Praesentibus ibidem honestis viris dominis Bernardo de b Phorhea vicario Burdegalensi, Joanne e Brusandi litterarum Apostolicarum scriptore, aliisque pluribus fide dignis testibus, ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

Subsequenter Missarum solemniam diei praesentis finitis, Nos Joannes d. de Azal, & Joannes Guardi praesentis causae notarii, & scribae praedicti, in praesentia testium infra scriptorum, hujusmodi citationis bullam sic, ut praefertur, portis seu valvis affixam, & extensam, de ipsis portis seu valvis amovimus, & ad nos duximus recipiendum, & recepimus, juxta super hoc nobis factum mandatum. Super quibus executione, amotione, & receptione, praefatus magister Joannes de Scribanis promotor, quo supra nomine, sibi fieri petiit unum, vel plura, publicum seu publica instrumenta. Praesentibus ibidem honestis viris Bernardo de Plancha, vicario domini Episcopi Burdegalensis, & Joanne e Brusandi litterarum Apostolicarum scriptore, aliisque quampluribus fide dignis testibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis.

S E S S I O XXXVII.

De Luna vigesima sexta supradicti mensis Julii: *Ex primo Constantia in Ecclesia majori loco solito fuit edita.*

publica sessio solemniter celebrata, pro cujus introductione reverendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis presbyter Missam de Spiritu sancto devotissime celebravit. Sessioni autem interfuit serenissimus princeps dominus Sigismundus Romanorum & Hungariae, &c. Rex, cum insignis regalibus & suis nobilibus in eisdem sibi servientibus. Praesidebatque sessioni hujusmodi pontificalibus insignibus reverendissimus pater dominus Joannes Episcopus Ostiensis, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis & vicecancellarius. Levis deinde licentiam aliisque orationibus consueta, sermoneque, cujus thema erat, *Iustum iudicium judicate*, per reverendum patrem dominum alatum in patriarcham Constantiopolitanam facto, contumacia fuit accusata Patri de Luna non comparuit, neque definitivam sententiam audierunt. Et inde se habet definitiva executionis citationis in ultima sessione decretata per dominum Henricum Feltrensem Episcopum, unum de commissariis deputatis pro executione citationis hujusmodi. Facta autem relatione, ac iterum contumacia ipsius dicti Patri de Luna accusata, reverendissimi patres domini de Comitibus, & de Fuxo Cardinales, per sanctam Synodum ad hoc specialiter deputati, de ejusdem Synodi mandato una cum protonotariis, & praesentis causae notariis, & Joanne Sneyper Sedis Apostolicae cursore, locum sessionis exeuntes, accesserunt ad valvas Ecclesiae, & ibidem per organum cursoris praedicti praefaturum Petrum de Luna trina voce vocatum, dicendo: *Est hic Petrus de Luna, ab aliquibus Benedictus de civitatibus nuncupatus, vel aliquis pro eo, qui comparuit coram sancta Synodo ad audiendam in scriptis ferri sententiam definitivam causa schismatis & haerese contra eum mota? Ipse autem nec aliquis pro eo comparuit ibidem, respondit, de quo fecerunt relationem. Facta autem relatione hujusmodi, iterato accusabatur contumacia ipsius Patri de Luna, per magistrum Henricum promotorem Concilii, instantissime postulando, ipsum promotori contumacem. Et nunc dominus Stephanus Episcopus Dolensis quoddam decretum, suo quodam schedulam legi in hac verba:*

„Hac sacrosancta Synodus Petrum de Luna, Benedictum ducimus nuncupatum a nonnullis nuncupatum legitime citatum, vocatum, non comparuit, declaratur & reputatur contumacem, decretumque in ejus absentia Dei repleta praesentia, fore in praesentibus causa inquisitionis contra eum coram eadem pontifici, per eundem Synodum ad definitivam sententiam procedendum.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

Ista schedula sic lecta, reverendissimus pater do-
minus Joannes Episcopus Ostiensis hujusmodi sessionis
presides, nomine ipsius Synodi per verbum, Pla-
cet, respondit. Et ex tunc reverendissimus pater do-
minus Guillelmus tituli sancti Marci presbyter Car-
dinalis quendam definitiva sententia schedulam le-
git hujusmodi sub tenore.

Sententia contra Benedictum Papam decimumter-
tium in sua obedientia nuncupatum.

17. febr. 11.
18. April. 21.
19. ibid. 19.
20. April. 22.
21. febr. 23.
22. ibid. 31.
23. febr. 106.

DE vultu ejus hoc iudicium producat, qui sedet
in throno, & ex ejus ore procedit gladius
acutus; cujus latera iuxta est, & aqua sunt pond-
erata; qui venturus est iudicare vivos & mortuos
domini nostri Jesu Christi, Amen. Justus est Dominus,
& iustus dilexit, equitatem vidit vultus ejus.
Vultus quidem Domini super facientes mala, ut
perdat de terra memoriam eorum. Pereat, inquit
sanctus Propheta, memoria illius, qui non est re-
cordatus facere misericordiam, & qui persecutus
est hominem inopem & mendicum: quanto magis
peret illius, qui omnes homines & Ecclesiam uni-
versalem persecutus est & perturbavit, Patri de
Luna, Benedicti decimotertii & nonnullis nuncupa-
ti, memoria? Qui quantum in Ecclesiam Dei &
universum populum Christianum peccaverit, schis-
ma & divisionem Ecclesie fovit, nutriendi atque
continendi: quantis, quamque frequentibus, de-
votiis & humilibus Regum, principum, & praelato-
rum precibus, exhortationibus & requisitionibus
caritatis iuxta doctrinam evangelicam admonitus
fuerit, ut pacem daret Ecclesie, & illius sanaret
vulnera, ac ejus partes divisas in unam compa-
ginem & corpus unum resciveret, quemadmodum
ipse juraverat, & diu fuit in sua potestate, quos
tamen caritative corripuit nullatenus voluit exau-
dire: quot sunt postmodum testes adhibiti quibus
etiam minima exauditis, necesse fuit secundum pre-
dictam Christi evangelicam doctrinam dicere Eccle-
sia: quam quia etiam non audiret, habendus sit
tanquam ethnicus & schismaticus coram presentis
Synodo generali super premissis & aliis contra eum
edita, ac eorum veritas & notorietas, declarant ma-
nifeste. Super quibus rito ac canonico processu, &
omnibus rito & diligenter inspectis, habitaque
super illis deliberatione matura, eadem sancta Syn-
odus generalis universalem Ecclesiam representans,
in dicta inquisitionis causa pro tribunali sedens, pro-
nunciat, decernit & declarat per hanc definitivam
sententiam in his scriptis, eundem Petrum de Luna,
Benedictum decimotertium (ut pramittitur) nun-
cupatum, fuisse & esse perjurum, universalem Eccle-
sia scandalizantem, fautorem & nutritorem inveni-
tati schismatici & inavertate scissura & divisionis
Ecclesie sanctae Dei, pacis & unionis ejusdem Eccle-
siae impeditorem & turbatorem, schismaticum & he-
reticum, ac a fide devium, & articuli fidei, Unitam
sanctam catholicam Ecclesiam, violatorem pertinacem,
cum scandalo Ecclesie Dei incorrigibilem, no-
torum & manifestum, ac omnimodo, gradu, hono-
re & dignitate se reddidisse indignum, a Deo epe-
rum & praeceptum, & omni iure eidem in papatu &
Romano Pontifici ac Romana Ecclesia quomodolibet
competens, ipso iure privatum & ab Ecclesia catho-
lica tanquam membrum aridum praescriptum. Ipsum-
que Petrum, quatenus de facto papatum secundum
se tenet, eadem sancta Synodus papatu & summo ec-
clesiae Romanae pontificio, omnique titulo, gradu, ho-
nore, dignitate, beneficiis & officiis quibuscumque
ad omnem cautelam privat, deponit & abicit, ei-
demque inhibet, ne deinceps pro Papa aut Romano
& summo Pontifice se gerat. Omnesque Christo-
fianis ab eius obedientia & omni debito obedi-
entiae ipsius atque juramentis & obligationibus
eidem quomodolibet praestitis absolvit, & absolutos
esse declarat, ac omnibus & singulis Christi fidelibus
inhibet sub pena fautoria schismatis & haeresis at-
que privationis omnium beneficiorum, dignitatum &
honorum Ecclesiasticorum & mundanorum, & aliis
partis iuris, etiam si Episcopalis & patriarchalis,
cardinalatus, regalis sit dignitatis, aut imperialis;
quibus, si contra hanc inhibitionem fecerint, sint au-
Concil. General. Tom. XXVII.

Arbitrate huius decreti ac sententia ipso facto priva-
ti, & alias iuris incurrant poenas; ne eidem Petro
de Luna schismatico & haeretico incorrigibili, noto-
rio, declarato & de facto, tanquam Papa obediant,
pareant, vel intendant, aut cum quovis modo con-
tra praemissa suscipiant, vel receptent, sibi que
sint auxilium, Consilium vel favorem. Declarat in-
super & decernit omnes & singulas inhibitiones,
omnesque processus & sententias, constitutiones &
censuras, & alia quaecumque, per ipsum factas, fa-
ctas & factas, que possint praemissa obviare, irritas,
irritas, irrita atque irritas, revocat & annullat:
ceterisque poenis, quas in praemissa casibus iura
statuunt, semper salvo.
Hac schedula hinc sententia lecta, praedictus Ste-
phanus Episcopus Dolensis ex parte ipsius Synodi di-
xit in effectum: Quamvis in processu causa hujusmodi
nullus possit defectus allegari, tamen sancta Synodus
praedicta ad superabundantem cautelam omnes sup-
plet defectus, si qui intervenerint. Ad qua om-
nia & singula dominus praesidens nomine totius Con-
cilii respondit, Placet.

Ex collectione Barberiana, & duobus
ms. Germanicis.

De Luna vigesima sexta supradicti mensis Ju-
lii, Constantiae in Ecclesia majori, in loco
solito, hora horologii sexta, vel circa, post me-
diam noctem, fuit hujus sanctae Synodi generalis
Constantiensis publica sessio solemniter debita cum
devotione tenta & celebrata. Pro cujus introdu-
ctione fuit per reverendissimum patrem dominum
Guillelmum, tituli sancti Marci presbyterum S.
R. E. Cardinalem, Missa de Sancto Spiritu devo-
tissime celebrata: ipsique sessioni interfuisse serenissi-
mus & invictissimus princeps, dominus Sigismundus
divina providentia Romanorum, & Ungariae,
&c. Rex semper augustus, corona & habitu regali
insignitus, servientibus sibi Illustribus princibus
dominis, Frederico Marchione Brandeburgensi
in sceptro, comite de Anhalt in corona, Bartoldo
de Ursinis in gladio, Ludovico de Ottingen, De
Comitibus in pomo.

Subsequenter Missa successive finita, reverendis-
sime, reverendique patres & domini, domini S. R.
E. Cardinales, Patriarchae, Archiepiscopi, Episco-
pi, Abbates, ceterique ad quos pertinet: mitras
capitibus imponentes, se vestibus, sive cappis plu-
vialibus induerunt: reverendissimusque pater do-
minus Joannes Episcopus Ostiensis S. R. E. praedi-
ctae Cardinalis, & vicecancellarius, pontificalibus
Dignitatus, huic sessioni praesidebat. Deinde lita-
niis cum collectis, orationibus, & aliis devotioni-
bus consueta, peractis, sermoneque cujus thema
erat, *Iustum iudicium iudicate*, &c. per reveren-
dum patrem dominum Joannem Patriarcham Con-
stantinopolitanum finito: in medio surgens magister
Henricus de Piro, promotor & procurator praedi-
ctus, quo supra nomine, & domini Petri de Luna
Benedicti XIII. a quibusdam nuncupati non com-
parentis, neque sententiam diffinitivam in huius-
modi causa proferri & promulgare auidere curantis,
contumaciam aculavit, ipsumque contumacem re-
putari, relationemque de executione citationis in
ultima sessione decretae fieri mandari per sanctam
Synodum suprasatam, instanter postulavit. Et tunc
reverendus pater dominus Henricus Feltrensis Episcopus,
& alii secum pro executione citationis
praedictae commissarii deputati, ambonem publica-
tionis decretorum & ordinatorum hujus Synodi so-
litem ascenderunt: praemittentes quomodo ipsi es-
sent ad exequendam septem citationem com-
missarii per ipsam Sanctam Synodum deputati; jam
de mandato ejusdem Synodi per organum dicti re-
verendi patris domini Episcopi Feltrensis, ipsius
citationis executionem in scriptis retulerunt: lecta
nihilominus primitus ipsa citatione de verbo ad
verbum, prout superius apud acta causae praesentis
exhibita registrata, prout in quadam relatione papae
schedula, quam dominus Episcopus Feltrensis, pub-
lice, alta & intelligibili voce, de verbo ad ver-
bum perlegit, cujus tenor sequitur in haec verba.
Reverendissimi patres, Reverendus pater &
dominus Dolensis, & ego Feltrensis, episcopi
Cccc 2 per

per vestras reverendissimas paternitates deputati, A die Jovis proxime preterita, que fuit dies vigesima secunda presentis mensis Julii, post decretum citationis contra dominum Petrum de Luna, ad audiendum sententiam ad hodiernam diem, que est vigesima sexta dies dicti mensis in sessione publice tunc facta concessum, dum essent incepta divina officia accessimus, una cum pluribus protonotariis, & notariis, ad tres principales hujus Ecclesie Cathedralis Constantiensis valvas, & in eis dictam citationis litteras sub bulla plumbea hujus sacri Concilii contestas, per alterum de notariis predictis, alta & intelligibili voce legimus: & dictum dominum Petrum de Luna, juxta & secundum dictarum litterarum tenorem, citavimus: & deinde litteras ipsas eidem valvis affigi, ipsaque sic effixas, donec divina officia essent celebrata, ibidem dimitti fecimus. De quibus tam nos, quam Joannes de Scribanis promotor hujus sacri Concilii, petivimus fieri publica instrumenta, ad perpetuam rei memoriam. Hanc referimus eidem reverendissimis paternitatibus.

Qua scheda, & relatione in scriptis lecta, & facta, nos presentis cause notarii, atque scribæ predicti, hujusmodi executionem, sicut prædicatur, fore factam etiam confirmamus, ipsam relationem per omnia approbantes.

Hic sic peractis, magister Henricus de Piro promotor & procurator predictus, quo supra nomine, iterum dicti domini Petri de Luna, ab aliquibus Benedicti XIII. nuncupati non comparentis, neque sententiam ferri in hac causa audire curantis, contumaciam acceperat, ipsumque contumacem reputari, & in valvis Ecclesie prælatæ per certos commissarios vocari mandari, ut juris est, ad super abundantiore cautela per sanctam Synodum prælatam instantius postulavit.

Et tunc reverendissimi patres & domini, domini de Comitibus & de Filio Cardinalis, per sanctam Synodum ad hoc specialiter deputati, de eisdem sanctæ Synodi mandato, una cum protonotariis, & presentis cause notariis, ac Joannes Svesionensis Sedis Apostolicæ curiæ, locum sessionis solitum predictum excurrentes, ad valvas Ecclesie prælatæ accesserunt, & ibidem per organum prælati Joannis Svesionensis curiæ, publice & alta voce, tribus vicibus successive dictum Petrum de Luna, Benedictum XIII. ab aliquibus nuncupatum, vocarunt, in hæc verba, vel saltem in effecta similia: Est hic Petrus de Luna ab aliquibus Benedictus XIII. nuncupatus, vel aliter, quis pro eo, qui compareat coram dicta sancta Synodo ad audiendum in scriptis ferri sententiam diffinitivam in causa schismatis, & hæresis contra ipsum mota? Qua vocatione facta, nullus pro dicto domino Petro, nec ipse, comparuit, aut responsum dedit.

Super quibus omnibus, & singulis præmissis tam dicti domini deputati, quam magister Joannes de Scribanis promotor, quo supra nomine, sibi petierunt fieri unum vel plura, publicum vel publica instrumenta, presentibus ibidem honestis & discretis viris magistris Erasmo Angeli de Viterbio litterarum Apostolicarum scriptore, Joanne Hertelvelt sacre penitentiariæ procuratore, testibus ad præmissa vocatis & rogatis.

Deinde domini deputati supradicti, una cum aliis supradictis ad locum sessionis solitum, & eorum loca solita & consueta redeuntibus, de supra scripta vocatione, ut præfertur, facta, dominus Cardinalis de Flisco de contentu sui college, publice & alta voce fecit ipsi sanctæ Synodo relationem. Qua facta, iterum & tertio magister Henricus de Piro promotor, & procurator predictus, quo supra nomine, dictum Petrum de Luna, Benedictum XIII. ab aliquibus nuncupatum, contumacem reputari instantissime postulavit. Et tunc dominus Stephanus Episcopus Dolensis præfatus, supradictam publicationis ambonem ascendens, quoddam decretum, sive quendam schedulam, de mandato ipsius sanctæ Synodi, publice & alta voce perlegit sub his verbis:

Hæc sacrosancta Synodus Petrum de Luna Be-

nedictum XIII. a nonnullis nuncupatum, legitime citatum, vocatum, non comparentem, declarat, & reputat contumacem, decernitque in ejus absentia, Dei repleta præsentia, fore in presenti causa inquisitionis contra eum coram eadem pendente, per eandem Synodum ad diffinitivam sententiam procedendum.

Ista scheda sic lecta, reverendissimus pater & dominus, dominus, Joannes Episcopus Oviensis S. R. E. Cardinalis, & vicecancellarius, ac hujusmodi sessionis præfatus, nomine totius Synodi sive Concilii respondit, *Placet.*

Deinde magister Henricus de Piro promotor, nomine quo supra, sententiam diffinitivam in hac causa in scriptis ferri & pronunciarum per ipsam sanctam Synodum prædictam, debita cum instantia postulavit. Et tunc reverendissimus pater, dominus Guillelmus tituli sancti Marci presbyter Cardinalis, adhuc in ambone publicationis existens, quendam diffinitivæ sententiæ schedulam de simili mandato ipsius Synodi ipsi super hoc facto, publice alta & intelligibili voce perlegit hujusmodi sub tenore:

De vultu ejus hoc iudicium prodeat, &c. *U supra pag. 1141.*

Tum hæc sequuntur.

Super quibus omnibus & singulis præmissis, magister Henricus de Piro promotor præfatus, quo supra nomine, a protonotariis & notariis sanctæ Synodi, ad futuram rei memoriam, unum vel plura fieri petiit instrumenta. Presentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus S. R. E. Cardinalibus omnibus pro tunc, domino Joanne Dominici Ragusino vulgariter nuncupato dumtaxat excepto, ac illustrissimo & illustribus principibus dominis, Sigismundo Romanorum, &c. Rege, Frederico Marchione Brandeburgensi, Bertoldo de Ursinis comite, ac Regum, principum, prælatorum, universitatum, communitatum Ambaxatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Tenor vero dictæ sententiæ sub bulla Concilii sequitur, & est talis.

Sacrosancta, & generalis Synodus Constantiensis, ad futuram rei memoriam. Convenientes in unum Spiritus Sancti gratia legitime congregati, unam sanctam catholicam & Apostolicam profertentes & representantes Ecclesiam. Illam ipsam nostræ professionis esse credimus, si quod ipsam non relinquentes, reducere vel extirpare valeamus. Sane Dominus Jesus Christus ejusdem caput Ecclesie regnans in caelis, orbis terrarum Imperium non relinquens, sicut illa una est, unus capitis, & sponsi solus indissolubilis Jezu Christi, ita inter ejus ministros præesse voluit unicum ejus vicarium, quem Papam appellamus, qui gereret inter ceteros principatum, beatum Petrum Apostolum, & ejus successores Romanos Pontifices, sui operis vicarios, & rectorem. Verum antiqui hostis invidia hanc in Ecclesie corpore, & in capite, & in membris ferre unionem non valens, etiam alias & pluries per divisiones & schismata hanc pro tempore resciderat unionem: iis tamen nostris novissimis temporibus adeo perniciosius per quadraginta præne annos hanc ita divisit Ecclesiam, ut ipsum corpus Ecclesie aliquando & diu in duas partes, & duo velut capita, aliquando in tres, & tria, si fas esset dicere, capita, monstruositate mirabili, sed profecto miserabili, deformatum exstitit & divisum. Ad cujus horrendi, exitialisque plus creditu letiteram & abominabilem monstrum deformitatem de pulcritudine corporis Ecclesie sponse Christi penitus extirpandam, opem & auxilia efficaciter præbente carissimo Ecclesie filio Sigismundo Romanorum & Ungariæ, Dalmatiæ, & Croatiæ Rege illustri, in hac sua Constantiensis civitate inter cetera, præcipue tamen ad hoc convenientes, ut præfatur, sublata primum duorum capitum, & obedientiarum suarum, Joannis XXIII. & Gregorii XII. in suis prædictis obedientis nuncupatorum, divisione, & illis membris redactis in unum, cum tertium caput

ANNO
CHRISTI
1417.ANNO
CHRISTI
1417.

Petrus de Luna Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatus cum obedientibus sibi reliquam partem faceret: cupientes omnia membra paciter in unum Ecclesiam corpus uniri, quod tamen attempta huius schismatis seu divisionis diuturnitate quadraginta fere annorum prædicta, ex quibus idem Petrus de Luna, tunc a sibi obedientibus Benedictus XIII. nuncupatus, viginti duobus annis & amplius, papatum secundum se & sibi obedientes tenuit, obstantibus etiam difficultatibus in iure & contrariis opinionibus partium prædictarum, atque factorum incertitudine, quorum in temporibus humanicus haberi non poterat certitudo. Insuper quod aliam partem, multoque majores eidem non obediens, nuncupam ad illius obedientiam potuissent aut possent verisimiliter adduci, periculi non erat in hominum potestate, præterquam per ipsius Petri obitum, cujus vitæ terminus Deus ipse constituit, aut illius renunciationem in papatu, vel ejusdem a papatu demissionem. Idcirco per viam renunciationis ab omnibus Christi fidelibus approbatam, ad quam communi fidelium assertionem, attento statu Ecclesie, iam Petrus tenebatur iure divino pariter & humano præstatam protequi perficereque prius curavimus unionem. Cum igitur præfatus carissimus Ecclesie filius & advocatus, Sigismundus Romanorum Rex, & plures alii solemniter prælati, & doctores ad eundem Petrum, regemque & principes suæ obedientie, ac ad regnum Arragonum fuerint destinati, fuitque idem Petrus per eundem Sigismundum Romanorum Regem, qui pro fervore fidei & unionis Ecclesie ad partes personaliter dignatus est accedere, & per prædictos prælatos & doctores, destinatos cum eodem, ac per legatos carissimorum Ecclesie filiorum Regum Francie, & Anglie, necnon per claræ memoriæ Ferdinandum Arragonum Regem, & per legatos Regum Castellæ, & Navaræ illustrum, atque dilectos Ecclesie filios nobiles viros comites Fuxi, & Armeniaci, de ipsius Petri obedientia tunc existentium, cum omni devotione & caritate rogatus, exhortatus, & requisitus pluribus & iteratis vicibus, præsertim ex parte dicti Arragonum Regis, prout etiam alias, & multoties, ex parte plurium Regum prælatorum fuerat solemniter rogatus & requisitus; quatenus attento quod totum pondus schismatis seu divisionis Ecclesie per suam renunciationem papatu, ad quod per præmissa, etiam vigore per eum dudum iuramenti præstiti, tenebatur iure divino pariter & humano, & erat in sua potestate, quod facere penitus recusavit. Ea propter vice rationis cessante, cum per præmissa, & alia plurima, de schismate & heresi suspectus merito haberetur, scilicet ipsius ejectionem, venire. Propter quod iuxta prius Narbonæ concordata inter Romanorum Regem & legatos præfatos ex una, ac prælatorum Regum Castellæ, Arragonie, & Navaræ, ac comitis Fuxi nuncios & procuratores ex alia partibus celebrata, in hac civitate Constantiensis mutua unione illius obedientie, & aliarum duarum, formatoque sic per unionem uno universali & indubitato Ecclesie sanctæ generali Concilio, idem Petrus in causam inquisitionis schismatis, & hæresis, ac super aliis, per citationem ipsius personalem tunc exstitit coram nobis, in citatione ad personam ipsius executioni mandata respondens; necnon in nonnullis suis scripturis & dictis plura temeraria, erronea contra fidem, & Ecclesie unitatem, in Ecclesiam Dei injuriola & contumeliosa inferuit, & asseruit, prout hæc & alia in processu super his agitato plenius & expressius continentur. Ipsoque legitime vocato super præmissis, & aliis editis contra ipsum capitulis inquisitionis, processuque; nihilominus ad uberiores cautelæ suffragium, rite & canonice, super illis, quæ etiam ut plurimum notoria existebant; factaque commissione nonnullis venerabilibus fratribus Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, abbatibus, magistris, & doctoribus, & aliis; ac per eosdem super ipsi editis capitulis, testibus Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, abbatibus, magistris, & doctoribus, & aliis omni exceptione majoribus rite receptis, juratis, & diligenter

examnatis, nonnullisque instrumentis & scripturis productis, & per præfatos commissarios receptis; quamquam multa contenta in ipsis capitulis notoria, ut præfertur, existerent: eorumque testimonium attestacionibus publicatis, ipsoque Petro ad dicendum & obijciendum in testes & eorum dicta, atque alia probationum genera, quidquid vellet, necnon ad singulos causas actus, & novissime ad audiendum jus, & definitivam sententiam in causa huiusmodi, legitime vocato sufficienter expectato, non comparente, & per nos contumace reputato, servatis servandis, ac omnibus rite actis, habita super processu & causa huiusmodi, processimus in ejus absentia Dei repleta præsentia, & per nos lata fuit definitiva sententia, in forma sequenti: De vultu ejus hoc iudicium prodeat, &c. ut supra.

Acta, & recitata fuit hæc nostra definitiva sententia per dilectissimum Ecclesie Dei filium Guillelmum tituli sancti Marci S. R. E. presbyterum Cardinalem, de mandato nostro, nobis prætribunali in Ecclesia Constantiensis more solito sedentibus, septimo Kalendas Augusti, anno a Nativitate Domini MCCCXVII. Apostolica Sede vacante.

Subscriptio protonotariorum.

Et ego Hermannus Dverch inter decretorum doctores minimus, & Sedis Apostolicæ notarius, quia præmissæ sententiæ per ipsum sacrum Concilium promulgationi, & aliis præmissis, dum sic, ut præfertur, agerentur, & fierent, una cum aliis infra scriptis præfens interfui, & eaque sic fieri vidi & audivi: ideo præfentes signo & nomine meis solitis & consuetis signavi rogatus, & requisitus, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum.

Et ego Joannes de Tremblejo, decretorum doctor, Sedis Apostolicæ notarius, præmissis, dum sic fierent, & agerentur præfens sui, eaque, dum sic fierent & agerentur, fieri vidi & audivi, & ad præmissa rogatus, una cum dominis & collegis meis, me manu propria subseripsi, & sigillo meo manuali signavi in testimonium omnium & singulorum præmissorum.

Et ego Jacobus Rodini de Janua, sanctæ Sedis Apostolicæ notarius, una cum aliis dominis & collegis meis per sacrum Constantiense Concilium deputatis, dum præfata omnia sic, ut præfertur, fierent & agerentur, præfens interfui, eaque sic fieri vidi & audivi. Ideo signo meo consueto signavi, & manu propria me subseripsi rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum.

Et ego Thomas a Polien supradictæ Sedis Apostolicæ notarius Anglicus, præmissis omnibus & singulis, una cum dominis & collegis meis supradictis præfens personaliter interfui, eaque sic fieri vidi, & audivi. Ideo præfentes litteras per alium scriptas, signo & nomine meis consuetis signavi rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium præmissorum. *Deo gratias.*

SESSIO XXXVIII.

Die Mercurii vigesima octava supradicti mensis Julii, Constantia in Ecclesia majori fuit sessio ecclesiastica solemniter celebrata. Et reverendus pater dominus Nicolaus Assuetensis Missam de beata Virgine Maria celebravit: reverendus vero pater dominus Joannes Episcopus Orlensis, sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalis & vicecancellarius, huiusmodi sessioni præfedit. Et litaniis & aliis orationibus & solemnitatibus solitis laudibus atque precibus, venerabilis vir dominus Petrus de Lamburga legit quædam decreta tenoris subsequentiis.

Decretum irritans penas latas contra Aurbaxiatores intantis Hæretici:

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis in Spiritu Sancto legitime congregata, ex certis & gravissimis causis communi sanctam Synodum moventibus.

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

bus, super omnes processus tam super proprietate A
 que possessione, privationes etiam beneficiorum
 que possidebant, & collationes alias de eisdem sa-
 ras, aut excommunicationis, vel suspensionis, vel
 anathematis alias sententias, in, seu contra venera-
 biles fratres & dilectos Ecclesie filios Ambaxiato-
 ros & procuratores carissimi Ecclesie filii Joannis
 Regis Castellae, consanguineos & familiares eorum, a
 die primo mensis Aprilis anni Domini millesimi qua-
 dragentesimi decemsexti circa factas, aut promulga-
 tas, irritavit & cassavit, irritaque & cassa denun-
 tiavit: Rursusque & decrevit, Ambaxiatores pra-
 didos, consanguineos, vel familiares ipsorum, pe-
 rinde ad statum pristinum reducendos, ac si priva-
 tiones, collationes, processus & alia sententiae pra-
 didae latae aut promulgatae minime fuissent; etiam si
 super processibus, provisionibus, ac collationibus &
 sententiarum praedictarum aliqua bulla, sive littera appa-
 reant sub anteriori data, que tamen ante diem pra-
 didam non fuerant in partibus praedictis, & plu-
 rima executioni demandata. Volens itaque eadem
 sancta Synodus ex similibus causis mota, dilectos
 Ecclesie filios Vitalem de Soto Commentarium de
 Caravaqua, & fratrem Joannem de sancto Jacobo
 ordinis fratrum Minorum, in theologia magistrum, &
 Cardam de Vergara militem ordinis S. Jacobi de
 Spira, ac Joannem Alphonsi baccalaureum in de-
 cretis, Ambaxiatores & procuratores dilecti Ec-
 clesie filii illustris Henrici, Infantis Aragoniae, Sic-
 iliae, &c. a dilecti ordinis sancti Jacobi de Spira
 magistris, simili favore protegi, ac eadem, quod
 praemissa, prerogativa gaudere, statumque decretum,
 irritationes & cassationes praedictas ad praefatos
 Ambaxiatores praedictorum Infantis Henrici & ma-
 gistris, & ad consanguineos & familiares ipsorum
 decrevit perinde extendi, ac si in praedicto decreto
 aut statuto fuissent una cum praedictis Ambaxiatoribus
 Regis Castellae ac specialiter deputati.

Quo facto idem magister Petrus de Lamburga
 canonicus in loco, seu ambone publicationis praedictae
 expressit, de simili mandato dilectae sanctae Synodi su-
 per hoc facto quoddam aliud decretum alta et in-
 intelligibili voce de verbo ad verbum perlegit sub
 huiusmodi tenore.

Decretum revocationis vocum Ambaxiatoribus Re-
 gis Aragonum cancellarum.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis.

Cum super in capitulis Narbone concordatis
 inter cetera cautum fuerit, quod non ordina-
 rentur, statuerentur, vel fierent aliqua directio vel
 indirecta concordantia aut tangencia demum Reges,
 principes, prelatos, & alios de obedientia Petri de
 Luna, olim Benedicti XIII. nuncupati, vel aliquam
 ipsorum; & post per hanc Synodum concessum fue-
 rit Ambaxiatoribus & oratoribus carissimi Ecclesie
 filii Regis Aragonum, presentibus tunc & aliis ven-
 turis, etiam per modum conventionis & pacti, quod
 dilecti oratores in natione Hispanica hoc durante Con-
 cilio haberent vocem tanta virtutis et auctoritatis,
 quanta essent voces omnium prelatorum & Eccle-
 siasticarum personarum, regum & terrarum dilecti
 Regis, que possidet circa & ultra mare, que ad ge-
 nerals Concilium sunt assuea vocari: cum protesta-
 tione tamen hinc inde facta, quod praemissa intelli-
 gerentur concessa sine praevincione dictorum capitulo-
 rum, prout in decreto desuper confecto latius con-
 tinetur. Verum cum Ambaxiatores carissimi Ecclesie
 filii Portugallie illustris, publica concessione
 huiusmodi se opposuerint, & cum de huiusmodi con-
 cessione tractaretur, & timeretur, quod adveniens-
 tibus Ambaxiatoribus carissimi Ecclesie filii Regis Ca-
 stelle illustris, ipsi verisimiliter de huiusmodi conces-
 sione sine decreto turbarentur & conquererentur, prout
 iam super hoc gravem exposuere querelam: asseren-
 tes huiusmodi concessione observantiam in eorum cende-
 re: & si honoris non modicum praedictum, &
 fore contra capitula praedicta concordata: pendente
 que huiusmodi tractatu, praefati Ambaxiatores Regis
 Aragonum sapinus in effectis dixerunt & asserue-
 runt, quod dilectos Ambaxiatores Regis Castellae red-
 darent contentos, & cum eisdem super hoc bene concor-

darent, & contra eorum voluntates dilecti vocibus
 uti nolent: propter hoc & rationabiles alias cau-
 sas, attento etiam quod ex hac questione agenda in
 hac Synodo differri & impediri possent, prout habere-
 tur nonnulla bonum unitati Ecclesie concordantia re-
 tardata & dilata fuerunt: eademque sancta Synodus
 volens in omnibus & per omnia eisdem capitulis in-
 habere, & unumquemque in sua iustitia conformem,
 pro bene pacis & concordia partium praedictarum
 ac nationis Hispanicae & supportorum eiusdem, ex
 certa sententia docerunt & declarat, quod Ambaxia-
 tores Regis Aragonum praedictis vocibus prelatorum
 & aliorum absentium, quod ad Concilium consueto-
 rum evocari, que eisdem concessa fuerant, extra
 Hispaniam (ut profertur) uti nullo modo possent,
 nec debeant in natione Hispanica praedicta: sed
 quod singula Ambaxiatores regum Castellae, Aragonie,
 Portugalliae & Navarrae, habeant & representent
 in natione praedicta voces omnium prelatorum &
 aliorum absentium, qui consueverunt ad Concilium
 evocari solem, & regum domitaxat & domini-
 um suorum que habent in Hispanica natione.
 Quo facta decreto, sperans in Deo, unus de Am-
 baxiatoribus Regis Aragonum, in media surgens, di-
 ctumque decretum in nationibus non fuisse positum
 allegans, de nullitate ipsius decreti fuit protestatus,
 & expressit nationem quatuor praedictas expresse di-
 xerunt & retulerunt, huiusmodi decretum in natio-
 nibus fore lectum, & ipsi nationibus placuisse ut
 legeretur. Et tunc reverendissimus pater dominus
 Joannes Episcopus Ostiensis huiusmodi sessionis praef-
 icens, nomine totius Synodi super omnibus praemissi,
 Placet, respondit.

Ex eadem collectione Barberiniana, &
 M. Brunsvic.

Die Mercurii, vigesima octava supradicti mensis
 Julii, Constantiae, in majori Ecclesia, in loco solito,
 hora horologii sexta, vel quasi, ante meridiem,
 fuit tertia dilectae sanctae Synodi sessio publica, & so-
 lemnissime celebrata. Pro cujus sessionis introdu-
 ctione, reverendus pater dominus Nicolaus Assisi-
 natenfis Missam de beata Virgine gloriosa devote
 celebravit. Et Missa finita reverendissimi, reve-
 rendique patres, & domini S. R. E. Cardinales,
 Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, ceterique, ad
 quos pertinuit, mitras capitibus imponentes, in
 cappis pluvialibus induerunt, reverendissimisque
 in Christo pater & dominus dominus Joannes, &c.
 Episcopus Ostiensis, &c. pontificalibus indutus hu-
 jusmodi sessioni praedit. Deinde litaniis, evan-
 gelio, &c. lectis & peractis, venerabilis vir Pe-
 trus de b Lamburga ambonem publicationis ascen-
 dens de mandato dilectae sanctae Synodi sibi super hoc
 facto, quoddam decretum publice, alta, & intel-
 ligibili voce, ac de verbo ad verbum perlegit sub
 his verbis.

Decretum irritans poenas, &c.

Adiunguntur commissarii in causa Ar-
 gentinensi.

Sacrosancta & generalis Synodus Constantiensis
 pridem constituit, ordinavit, & deputavit cer-
 tos commissarios, videlicet reverendissimos patres
 dominos Angelum Veronensem, & Barandam Pla-
 ceptinum S. R. E. Cardinales sic vulgariter nuncu-
 patos, necnon Joannem Patriarcham Constanti-
 nopolitanum, Martinum Aprutinum, Joannem Ge-
 bennensem, Jacobum Ploccensem, Patricium Cor-
 rugentem Episcopus, Richardum Derhan sanctae Se-
 c. si. Am-
 r. li.
 d. si. M.
 burg.
 que parte complices, & adherentes conjunctim
 & di-

Ut supra in
 hac sessione.

ANNO CHRISTI 1417. a. M. C. CLVII. p. 114.

& divisionem; parte ex altera, de & super captivitate, violentia, dilapidatione, & aliis tunc extione, tam ex officio, quam alterutrius partis in hac parte ex altera motis, a & cepit, in quibus ad nonnullos actus per eisdem commissarios est processum, prout in commissione eis facta, & processu habito plenius continetur: Eadem sancta Synodus certis ex causis, praefatis iudicibus commissariis & deputatis aggregat, & adjungit, deputat, & constituit conjudices dilectos Ecclesie filios, Michaelem de Navers utriusque, & Joannem de Lydena legum Doctores, cum potestate retinendi causam, in eo statu, in quo est, & pendet coram ipsis, statum & ipsum habentes pro sufficienter expresso: continuandique, procedendi, cognoscendi, decidendi, & audienti cum praedictis prius datis, & deputatis iudicibus, & commissariis, omniaque ulterius faciendi, juxta formam commissionis praemis commissariis iudicibus & deputatis factae, ac potestate consimili; ita quod valeant, & roboris & momentum obtineant facta per majorem partem ex eis, etiam cum potestate in hujusmodi causa quancumque sententiam interlocutoriam, etiam vim definitivae habentem proferendi, processus secretarios decernendi, declarandi, aggravandi, & reaggravandi, ac invocandi ad hoc, si opus fuerit, auxilium brachii secularis; reservato tantummodo sacrae Synodo calculo finalis, & principalis distinctionis sententiam in sessione publica super indemnitate Ecclesie Argentinensis, relatione processus prius facta, proferendi.

Subsequenter magister Petrus de Lamburga praefatus, adhuc in ambone publicationum praedicto existens, unum vel aliud decretum de mandato consimili ipsi sanctae Synodi facto sibi publice, alta, &c. ad verbum perlegit in hunc modum:

Decretum revocationis vocum, &c.

Quo decreto lecto, Sperans in Deo unus de Ambaxiatoribus Regis Arragonum praedictis in medio surgens, dictumque decretum in nationibus non fore positum allegans, idem de nullitate ipsius decreti fuit protestatus. Et post reverendi patres, & domini Jacobus Turonensis Gallicanus, abbas monasterii Castridani Italicae, Petrus Dettinger Germanicae, Bernardus de Plancha Anglicanae nationum praesidentes expresse dixerunt, & retulerunt hujusmodi decretum in nationibus fore lectum, & ipsi nationibus placuisse, ut legeretur: & tunc reverendissimus pater dominus Joannes, &c. Episcopus Ostiensis vicecancellarius, & hujusmodi sessionis praesidens, nomine totius Synodi super omnibus praemis respondit, *Placuit.*

Super qua quidem decreti lectione, & aliis praemis venerabilis, & circumspexus vir dominus Decanus Segobienensis ambaxiator Regis Castella nomine ejusdem domini Regis a protonotariis, & notariis hujus sacri Concilii atque scribis praedictis, & dominus Augustinus de Pils advocatus consistorialis nomine Archiepiscopi Pisani, similiter ad futuram rei memoriam petierant, & quilibet eorum petit unum, vel plura, publicum & publica instrumenta.

Deinde magister Henricus de Piro promotor, & procurator praedictus, nomine quo supra, a protonotariis, & notariis praefatis unum, vel plura, &c. petit instrumenta.

Quibus sic peractis idem magister de Lamburga adhuc in loco publicationis, sive ambone praedicto existens, quandam bullam pro domino Episcopo Spoletano, non tamen de mandato Concilii publice, alta, &c. perlegit.

Qualesa similiter pro Concilio non fuit responsum, *Placuit.* Et quia de mandato Concilii non fuit lecta, ac etiam non Concilium, sed privatam personam respexit; ideo hic inferi est omisa. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis Joanne Ostiensis, Laudensis, Hispano, Bononiensis, Venetiarum, Pisano, Veronensi, Tricaricensis, Placentino, sancti Marci, Remensis, Faxi, de Brancacis, de Fisco, de Comitibus, & Florentino S. R. E. Cardinalibus sic vulgariter nuncupatis: Necnon Regum, principum, nobilium, prelatorum, universitatum, collegiorum,

Acomununitatum Auditorum, & aliorum dominorum spiritualium, & secularium Ambaxiatoribus, allisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Die Veneris tertia mensis Septembris, in Ecclesia majori in loco solito, mane hora sexta, vel quasi, fuit dictae sanctae Synodi sessio publico-lemniter celebrata, prout & quemadmodum in processu contra Petrum de Luna:

Protestatio Cardinalium, contra reformationem electioni Pontificis praemittendam: die 1x. Septembris, anno 1417.

Edidit D. a Schelstrate, ex mss. Romanis.

SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE CARDINALES, non volentes per infra-scripta vel dicenda reformationem Ecclesiam impedire quomodolibet vel differre, attendentes de praesenti Romanam Ecclesiam vacare, & apud omnes vacare censei, cujus diuturna vacatio damnosa plurimum & periculosa existit, universumque populum Christianumque futurum illum Pontificem ingentibus desideriis expectare: se paratos offerunt ad omnia facienda, quae ipsi pro electione Romani Pontificis, sive de jure scripto, sive ex oblatione modi electionis per eos sacro Concilio facta, aut alias quocumque modo facta incumbunt. Et dicunt, quod per eos non fiat, neque stabit, quominus omnia illa debito tempore faciant. Et illa facerent, si nulla eis fuissent & essent, prout fuerunt & sunt opposita obstacula, propter quae illa faciendi non habent liberam facultatem, prout de jure habere deberent. Et haec dicunt & offerunt, ne quid eis negligentiae vel defectus circa electionem praedictam valeat imputari, aut praedictum generari. Rogant autem & exhortantur, quod ad reformationem praedictam taliter procedatur, quod praetextu illius negotium electionis non impeditur, aut dilaturatur. Et haec ego procurator dictorum reverendissimorum minorum Cardinalium, & illorum nomine, vestris paternitatibus & dominationibus intimo, offero, exhortor, & rogo. Et haec intimarem toti Concilio, si possem illud reperire congregatum.

Protestatio ex parte trium nationum, ac etiam collegii Cardinalium: Die xi. Septembris.

Ex mss. Vaticanis, quos edidit D. a Schelstrate.

AUDITE haec omnes gentes, auribus percipite qui habitatis orbem, & attendat universa fidelium Ecclesia, quae jam quadraginta annis in deserto schismatis & divisionis inter se sub diversis ducibus velut Ecclesiae captivitas mansit afflicta: quae cum in hoc sacro generali Concilio Constantiensi terram promissionis intrasse crederetur, & jam sublata captivitate pluralitate monstruosa, membrisque corporis Ecclesiae jam in unum reductis corpus ipsum Ecclesiae per unius capituli assumptionem, unice videlicet Pastoris, & Vicarii Jesu Christi, perfecte integrari speret, & sponsam sponsi sui thalamum introire quietis & pacis, oblataque jam & aperta via plana per dominos S. R. E. Cardinales, per quam verus & indubitatus sponsus Ecclesiae Christi Vicarius haberi poterat; videlicet quod ad eligendum summum Pontificem aliqui de singulis nationibus cum Cardinalibus per sacrum Concilium deputarentur, quorum tamen numerus Cardinalium numerum non excederet, & alias prout in cedula oblata super hoc continentur; ecce jam sponsa lugente differtur, ecce novae discordiae, & ab illa via plana devia suscitantur. Licet enim illa via per dominos Cardinales omnibus in hoc sacro Concilio nationibus & congregationibus, quae per nationes sunt, oblata existerit; & tres nationes, Italiae videlicet, Galliae, & Hispaniae, quae faciunt multo majorem & saniores partem & Concilii, & ultra dicti domini Cardinales illam acceptaverint; & justam, sanctam, & ad perfectam unionem Ecclesiae efficacem reputaverint & reputent: illa tamen natio venerabilis Ger-

ANNO CHRISTI 1417.

In mss. Lips. addit. id est, quae hic est omisa.

d Italiae, Galliae, & Hispaniae, contra Germaniam.

In supra huc f. 114. p. 114.

ANNO
CHRISTI
1417.

Germanie super hoc sæpius interpellata respondere noluit, immo respondere jam tribus mensibus distulit. Considerantes autem præfati S. R. E. Cardinales, qui præfatam viam obulerunt, & dictas tres Italie, Gallie, & Hispanie nationes; & attendentes Ecclesiam apud omnes vacare & jamdiu vacavisse; quamque sit periculosa, quamque damnosa Sedis Apostolicæ ac universalis Ecclesiæ præfata vacatio; & quod præter communia & nota pericula, atque damna spiritualia, tamen majora & periculosiora hinc temporibus imminere; renovandi videlicet deterioris & pene lapsa tabilis schismatis; cum vulnus iteratum tardius sanatur, eo maxime quod clerus & populus nonnullorum regnorum & provinciarum nondum solide & clare huic sacro Concilio adhererint; sed ut communiter fertur, expectant hinc electionis summi Pontificis eventum; ut si electus fuerit canonicè, illi obediant, alias non. Necnon etiam, quod quorundam, qui eidem Concilio adhererint, propter rumores discordiarum, & quasi impressionum, quas in eodem Concilio fieri audiunt, fides jam de eodem Concilio dicitur vacillare. Ob quæ jam scriptum & relatam est a pluribus magnatibus, & aliis reatoribus pacis & unionis Ecclesiæ, in Italia plurimum dubitari, ne in urbe Romana prætextu rumorum & dilationis prædictorum, aliquis pro summo Pontifice assumatur, cui forsitan præmissis attentis tota Italia obediret. Attendendo etiam, quod durante vocatione hujusmodi Urbis Romana, & totum ejusdem Ecclesiæ patrimonium a tempore depositionis & renunciationis olim Joannis XXIII. per tyrannos occupantur. Vos præfatam venerabilem nationem Germaniam, sanguisque eius supposita pluries & instanter exhortati sunt & requisiverunt, quatenus attentis prædictis periculis Ecclesiæ sanctæ Dei, velletis per vos vel deputatos vestros cum dictis tribus nationibus Italie, Gallie, Hispanie, & Cardinalibus super modo futuræ electionis, maxime de electoribus, tractare, regere, & convenire; ut super hoc per sacrum Concilium ordinato ad summi Pontificis electionem procederetur tempore opportuno, quod facere, & super hoc respondere jam multis diebus distulistis, & non fecistis; licet asseratis sine vestro consensu & ordinatione Concilii, super modo, forma, loco, tempore & materia, ad dictam electionem non posse procedi, obstantibus quibusdam hujus Concilii decretis, quibus nos Hispanica natio, etiam si alias valida existerent, non ligamur.

Et quia procedente tempore etiam præfata pericula atque damna semper augetur, & nostris foribus assistunt, nos deputati ex parte & nomine trium nationum prædictarum, Italie, Gallie, & Hispanie, atque sacri doctorum dominorum Cardinalium collegii, & nostri, ac omnium his adherere volentium de præfata vel in futurum, vos nationem prædictam Germaniam, & vestra singula supposita exhortamur, & requirimus, iterum ac tertio monemus, exhortamur, requirunt, & momentis tres nationes & Cardinales prædicti, per viscera misericordiæ Jesu Christi, per asperionem sui pretiosi sanguinis, cujus pretio hanc suam redemit Ecclesiam, quæ jam est in tantis periculis constituta, velitis per vos, vel deputatos, aut deputandos a vobis, cum aliis nationibus & Cardinalium collegio, vel cum deputatis aut deputandis ab illis de modo faciendæ electionis, & maxime de materia quantum ad electores, celeriter & sine mora dispendio tractare, concurrere, convenire, & concordare ad vitanda prædicta pericula, ut in tanta concordia fiat electio, quod in ea concordet totus populus Christianus.

Protestamur autem nomine quo supra, & obtestamur, protestamur & obtestamur tres nationes & Cardinales prædicti Deum Patrem omnipotentem, Filium, & Spiritum Sanctum, omnes sanctos, ac virtutes cælorum, invocantes super vos celum & terram. Quod si deinceps Ecclesiam ipsam sanctam Dei pro carentia summi Pontificis canonice eligendi, seu prætextu dilationis & moræ electionis ipsius, seu faciendæ ordinationis, modi electionis ejusdem, aut alias, detrimenta aut damna alius vel pericula, in spiritualibus vel temporalibus incurrat, nihil eidem tribus nationibus, &

collegio Cardinalium, aut earum alteri, vel supposito ipsorum & ipsarum, ac his consentientibus valeat impulari; sed super his sint & habeantur insinuationes: sed vobis nationi Germaniæ & vestris suppositis posse & debeat merito impulari. Cum si ante dictam provisionem Ecclesiæ de pastore, aut saltem modi electionis illius, suppositis hujus Concilii decretis, quibus omnia jura circa electionem summi Pontificis edita dicuntur esse suspensa: ex quo sequeretur Ecclesiam Dei esse sine capite, & sine lege, & ordinatione electionis summi Pontificis; hoc Concilium casu aliquo dissolveretur, prout jam multis causis timentur imminere; Ecclesia in periculo remaneret; quia vix umquam summus Pontifex indubitatus posset haberi: quia vix congregaretur, indubitatum Concilium deficiente capite, ad quod pertinet convocare.

Protestantur etiam de prosecutione legitima super damnis atque detrimendis prædictis, & aliis adversus illos, per quorum culpam contingerent; præsertim cum secundum plurimum doctorum juris divini & humani opiniones, talis morosa dilatio procedendi in negotio electionis Pape, præsertim ordinationis modi electionis ejusdem, sine causa rationabili, non caret scrupulo tanto in schismatis. Nullam autem omnino causam, immo nec occasionem habere videtur dicta natio & ejus supposita, differendi præmissa; nec ullam causam allegant, nisi quod ante electionem fiat reformatio; quæ causa nulla est; quoniam & fieri reformationem dictæ tres nationes & Cardinales volunt & cupiunt, prout jam ad hoc laos cum ceteris nationibus deputatos dederunt, qui ad hoc agunt; & illis agentibus potest etiam eodem tempore agi de modo electionis summi Pontificis, prout eidem nationi impo-

suit expostum & petrum. Præterea si reformatio faciendæ est de deformatis; quæ major est & esse potest in corpore deformatis, quam carere capite, & accephalio esse? Illa igitur prior tanquam magis necessaria debet esse reformatio, quæ corpus ipsum ad caput reformet, & informet; & contrarium asserere vel facere, non videtur esse securum.

Allegant præterea, quod agere de modo electionis reformationem, esset contra decreta Concilii, & capitula Narbonensium concordata. Ista, salva dicentium reverentia, non sunt in re: nulla enim decreta contradicunt, immo volunt contrariam. In omnibus enim locis, ubi vel Concilium, vel dicta capitula de agendis in isto Concilio loquuntur, semper præponunt unionem: quæ unio non esset, nec dici potest perfecta, nisi Ecclesia unum caput ministeriale habeat, cui corpus Ecclesiæ uniatur. Duplex enim secundum sacros Doctores est unio Ecclesiæ; una membrorum invicem, quæ jam creditur esse facta: altera membrorum ad caput, ut constituitur corpus integrum & perfectum: & ista non est facta: igitur & primo loco faciendæ. Præterea, si ex ordine litterarum capitulum illorum capitulum super ista materia, & quid & qualiter esset agendum in isto Concilio, ponit ordinem, quod agatur de ejectione Petri de Luna, de electione summi Pontificis, & de reformatione Ecclesiæ in capite & in membris; & ita electio præponitur. Præterea eadem ratione prius ageretur de reformatione membrorum, quam capitis, quia in eodem ordine ponuntur, quod usque ad annum, immo sine summo Pontifice nunquam esset factum, nec posse fieri videtur.

Nec juvare potest dilationem, quod dicitur, serenissimum Romanorum Regem, & aliquos Cardinales, & prælatos alios, aut doctores aliarum nationum eidem nationi adherere; cum ad præfatam serenissimum Romanorum Regem præmissa tractare aut differre non pertinet; cujus magis interest pro suo honore electionem summi Pontificis, quæ erit summa perfectio unionis, accelerari, quam tardari. Cardinales autem, atque prælati, & alii, si qui illi nationi in præfata dilatione adherere dicuntur, certe non illi nationi, sed dicto domino regi adherent, quem in suis votis sequuntur, & illi assentunt, & tamen paucissimi sunt. De Cardinalibus enim sunt solum duo; qui licet in toto præfati Cardinalium collegio sunt viginti quatuor, illi duo soli a ceteris, & tanto ac tam gravi collegio, in quo sunt

ANNO
CHRISTI
1417.

In uno
hic ad
dicitur & licet
dubia per
præfata re-
monentur.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

fuat tant potes, se minus honeste, ac magna eorum verocordia segregant: qui si partes tant collegii esse mereatur, videant ne turpes dici possint, quæ suo non congruant universo. Ceteri vero prelati, & alii de tribus nationibus, qui ad hunc se dicuntur, non illi nationi adherent; sed, ut premissis, dicto domino Regi, & in rebus Ecclesiasticis & spiritualibus Regem ipsum & ejus vota, reliquis prelati & personis ecclesiasticis, pro sua voluntatis libito sequuntur, & assentiunt illi. Atque autem modo agendi in illo Concilio per nationes, & quod unusquisque statim in sua natione in ea super propositis dicturus sententiam, singulariter & presumpcione incidentes se in honeste a suis segregant nationibus; nec debent alibi ullam vocem vel auctoritatem habere; immo a dictis duabus nationibus, de quibus nec membra nec partes sunt, repellunt. Nulla igitur causa subest differentiam tractatum super modo futuræ electionis; qui si per prædictam venerabilem nationem ulterius plus debito differatur, protestamur nomine dictarum trium nationum, & collegii Cardinalium, & protestamur eadem nationes & collegium de providendo Ecclesie Dei per remedia opportuna, maxime cum præter collegium Cardinalium, ad quod de jure scripto magis pertinet electionis prædictæ materia, dictæ nationes tres, & multo magis cum dicto Cardinalium collegio, multo majorem partem & maiorem hujus sacri Concilii faciunt, & majorem partem universalis Ecclesie representant.

Quam hanc possessionem consecuta sit.

Ex illis m. Vat. can. in m. cod. addit. & notura de du. soluti.

Ex præmissis congregationibus, lectura, & propositione, Rex & natio Germanica plurimum turbati fuerunt. Credebat enim Rex, quod in illa congregatione, a multa multoque duriora fierent, quia credebat quod ille dum nationes & Cardinales vellet recedere, & plura alia quæ nunquam cogitaverat, facere. Item fuit reletum Regi & nationi Germanicæ, quod in illa scriptura, lectura, & propositione fuerant vocati heretici & schismatici, de quo nihil erat: quamquam plures dicant, quod cum ille Patriarcha Antiochenus & alii recederent de Ecclesia & congregatione, unus dixit, Recedant heretici. Ex his multa machinamenta facta sunt; & fuit lecte mandatum, & dictum pluribus Cardinalibus per suos amicos, quod Rex haberet armatum, & dispoluerat capere principales cardinales, & alios, & creditur esse verum. Reverserunt autem legati Castellæ & Navarræ, aliquot doctores qui remanserunt; sed nulli ex illis potuerunt transire ultra unum milliare, prohibiti per Regem ultra transire.

Post plura alia in eisdem gestis sequitur. His diebus magnus terror & turbatio erat in Concilio: fama enim erat communis, & multi scientes de consilio Regis & adherentium sibi, dixerunt amicis, quod Rex proponebat, & deliberaverat aliquando capere omnes Cardinales; & postea restrinxit ad sex; & consequenter posuit octo alios prelatos; & illi erant de notabilioribus, proscripti ut ducebantur ad diversa loca. Sed Cardinales & alii, de quorum etiam proseriptione dicebatur, constanter reterunt, nec obmiserunt loqui & prosequi quæ iusta eis videbatur. Causa autem odii Regis in eos dicebatur, quod Rex volebat habere Papam ad voluntatem suam, & illis tantibus non poterat.

Es post alia: Patriarcha Antiochenus, Archiepiscopus Mediolanensis, Episcopus Arianus, & duo Cardinales, Bononiensis, & Senensis, & alii de Gallia & Italia, qui adhererant Regi, dimiserunt regem & Rex dimisit eos: & sunt reversi ad suas nationes, & obtulerunt Cardinalibus esse cum eis, qui fuerant hostes eorum. Antiochenus autem multum visus est adherere Cardinalibus: & in congregationibus deputatorum ingerebat se non deputatus nec requisitus; tentavit restitui nationi sue Gallicanæ: sed nullus audebat proponere in natione, ne contra eam clamaretur.

Rex autem, qui pro concordia Cardinalium credebatur velle accelerare materiam electionis, iterum retrocessit, & recepit materiam reformationis, Concil. General. Tom. XXVII.

Ad semper fuit in Concilio magna controversia. Quatuor enim nationes, Italia, Gallia, Hispania, & Anglia, quæ ad mandatum Regis Angliæ dimisit in illa materia Regem Romanorum & collegium Cardinalium, insistebant accelerationi electionis; Rex & natio Germanicæ, quod reformatio præcederet. Et tandem dicta natio petivit assecurationem, & cautionem per decretum irritans, quod post electionem Papæ fieret reformatio ante coronationem Papæ & amministrazioneem aliquam. Postea fuerunt tam diversæ formæ decreti ad hoc. Tandem fuit dictum, quod Papa electus ligari non potest. Et semper agebatur per deputatos Cardinalium & nationum omnium de concordando articulo reformationis. Sed pauci & vix poterant concordari: una natio volebat uno modo, alia alio: & diu fuit laboratum, & parum actum.

His pendentiis venerunt nova, quod Episcopus Vintoniensis in Anglia, patruus Regis Angliæ, erat in Ulma, ad duas dietas de Constantia, & quod ibat in Jerusalem; & fuit per Anglicos significatum Cardinalibus; & persuasum, quod multum asseculabatur unioni Ecclesie: & quod scriberent sibi, quod veniret Constantiam; quod faceret cum Rege Romanorum quicquid vellet: quod fecerunt. Rex etiam scripsit, & ixit ad illum Episcopus Lichfeldensis, & adduxit eum Constantiam in habitu peregrini cum cruce; & sic intravit, & stetit in Constantia pluribus diebus; & iverunt sibi obviam Rex & tres Cardinales. Tractatum est per Cardinales & deputatos omnium nationum, paucos tamen, cum Rege, per medium illius Vintoniensis; & finaliter deventum ad hoc, quod, daretur per decretum Concilii in forma intrascripti cautio de fienda reformatione post electionem Papæ, & expedirentur capitula reformationis concordata per omnes nationes, & darentur deputati ad ordinandum modum electionis. Forma autem cautionis & decreti prædictorum talis est:

Sacrofancta, &c. ipsum est primum decretum sessionis xi. inferius suo loco edendum.

Protestatio nationis Germanicæ, facta in Concilio contra electionem Papæ, reformationi præmittendum.

Ex m. Berolinens.

Reverendissimi patres & domini. Multoties ac iteratis vicibus per hos dies addandum deputatos tractatus electionis futuri summi Pontificis, præsertim & ordine quodam præposito, prout quoddam vestros prædecessores similiter accelerasse compertum est, vestra paternitates satis importune, ut videtur, salva in omnibus tanti fastigii reverentia debita & condigna, requisierunt inter ceteras orbis nationes, in religione Christiana & divini cultus, ut sperat, Deo devotam, patientem, & humilem nationem Germanicam, per Dei gratiam non magis impotentem, sed præter imperialem monarchiam, octo regna incluta, ducatus, marchionatus, & alios principatus, potentatus, & comitatus latissimos & potentissimos; dominique & communia proxima, inconstra viribus, parante Domino continentem; ex retardata mora multa etiam excogitata pericula, guerrarum, pestis & famis, allegando. Ex quibus quidem de nobis, ut fama referente cognovimus, asserere videntur, eandem nationem Ecclesiasticæ unionis impeditricem: immo, sicut quorundam scripta videntur innuere, factoria hæretis quondam Joannis VVicleff & Joannis Huff maculatam. Quas quidem injurias & calumnias, absque facti veritate inductas, propter bonum pacis & servandæ concordie, hætenus magis voluit dicta natio patienter tolerare, quam quod impatienter exurgens in laboribus propriis de fraterna turbatione & turbatis securitate & quiete vellet per cetera orbi regna notari quovis modo.

Non credant paternitates vestre reverendissimæ, quod ipsa natio summi famæ præclaræ, quin immo propriæ salutis oblita, non vellet toto conatu unionem & pacem Ecclesiasticam quærere: quæ sitam & in-

Nobis admodum inspecta videtur, nec digna facti videntur Germanicæ nationis præteritis, ut referentia exigantur ad Scdm.

Dddd ven-

ANNO
CHRISTI
1457.ANNO
CHRISTI
1457.

venam firmissimis, in quantum poterit, fundamen-
tis stabilire. Nec est aut erit assertix, nec um-
quam intravit ejus mentem hujusmodi hæreseos
infectio, ut Ecclesiam sine summo Pontificis debi-
te hierarchisari putet, aut vellem ejus vacatio-
nem diutius protelatam. Quam tamen non præsi-
dente Concilio periculosiorem fore putat. Et for-
san magis periculosum jam fuisse per biennium,
quo hoc sacrum Concilium adversarios plures quam
nunc habet & habuit, reges & regna, qui & que
de Dei gratia cum eodem nunc concurrunt inuni-
tate veræ pacis contra leviora nunc pericula im-
minentia, eandem vacationem existimat. Ex tamen
istius biennialis vacationis tempore non oportuit e-
lectionis futuræ tractari tam ardentem incumbere,
distinque nationem tam importune requirere.
Quoniam, ut nunc, magis videbatur necessarium,
alia prælia et perfecta unioni utilia præparare. In
quibus si dicta natio cum hereticissimo Romanorum,
Ungariæ, &c. Rege semper Augusto, quid minus
debito aut negligenter præ ceteris egerit, judicet
is qui pariter omnia novit. Et in eo claræ & pure
ecclesiasticæ testimoniū abique fallatione poterit
invocare.

Et quia plagam schismatis sive divisionis Ecclesiæ
præcedens deformatio meruit; ideo pro futuris
schismatibus, quæ in electionibus summorum Pon-
tificum oritur, evitandis, omnium agendo-
rum summe necessarium, proxima parte testans, est
reformatio capitis & curiæ Papalis: cui & necessario
electio futura habet inniti, & ex ea legibus san-
ctissimis stabiliri. Quam præambulum reformatio-
nem summus ille Pontifex in cruce moriens, Ec-
clesiamque militantem, ex parte vicarii capitis
tunc vacantem, dimittens, deformatis omnibus elec-
tis Apostolis, antequam cæli clavigero, sed lapsum
suum lacrymantem & converso, reliquos, ut credi-
tur, confirmantem, pascendas oves committeret tan-
quam Pape, multis argumentis reformatoris per dies
plures exemplo & carissimo prædicavit, ut munda-
tum pallorem præsciendum cum ovili præmunderet.

A quo quidem tempore nascentis Ecclesiæ, per
ipsum probatissimum Petrum, Apostolorum princi-
pem, reliquosque Apostolos, & eorum successores,
sanctissimos & devotissimos pastores, non pecunia-
rum, sed animarum, sic hierarchisata & recta per
nulle & ducentos annos, immo & quamdiu cæle-
stia plus quam carnalia sapuerunt, & ma-
jorum traditione comprobatur. In qua summi Pon-
tifices, saluberrima & directiva omnium aliarum
Ecclesiarum subditarum, viam conderent, virtutes
plantarent, corrigerent vitia, errantes dirigerent,
oppressos defenderent pauperes, & singulas defor-
mata reformatent. Pro quibus exsequendis, sicut
in eis crevit devota religio, ita temporali subsidio
magnificentissimo fuerunt prædatori; nec non Chris-
tianorum Imperatorum, Regum, & principum
donationibus sufficienter exaltati. Quin & suis si-
nibus contenti, distincta subditarum Ecclesiarum
jura nequaquam invadenda, quin immo ea contra
adversas potestates defendenda putarunt.

Sed, ut dolentissime refertur, de post a centum
quinquaginta fere annis citra, nonnulli summi
Pontifices, ipsorumque assessores, cum sua curia
Romana, carnalitati dediti, inebriati deliciis, &
sic ad deteriora prolapsi, paulatim in suo salutari
deficientes, cælestia deserentes, ad pureque spiri-
tualium dispositionem & animarum salutem nulla-
tenus, sed ad ea quæstus & lucri pecuniarum ve-
nativa fuerunt, intendentes, aliarum Ecclesiarum
jura omnibus ingenis & cautelis invaserunt: nunc
generales, nunc speciales, aut aliis modis exco-
gitatas reservationem Ecclesiarum, monasteriorum,
& dignitatum, necnon minorum & majorum eccle-
siasticorum beneficiorum, in everisionem sacrati-
simarum electionum, postulationum, & dispositio-
num aliarum, fundatissimis juribus multipliciter
statuarum, faciendo: Commendis in suppressionem
divini cultus, fraudem fundatorum, ac desolatio-
nem ac exterminationem piorum locorum, conce-
dendo: collationes omnium beneficiorum ecclesia-
sticorum, tam majorum, quam minorum, per ni-
miam multiplicationem & collationem gratiarum
cæspitatarum, & suarum datarum anticipata-

Arum, antelarum, cassatarum, renovatarum, & in-
terpositarum, immo interdum pro ignotissimis, li-
cet non omnino pauperibus, sed ignavis aut male-
vitis, mota proprio signatarum, sibi & sue curiæ
totaliter usurpando: Annatas, sive servitia com-
munia, majora & minora, de Ecclesiis, monaste-
riis, dignitatibus, officiis & beneficiis, præsertim
eo tempore, dum miserandæ vacationis & vidua-
tionis instant incommoda, inhumaniter extorquen-
do: spolia mortuorum, que successoribus conserva-
ri, aut in pios usus secundum testatoris volunta-
tem converti deberent, auferendo: omnia sibi judi-
cia in quibuscumque causis, immo & profanis,
indifferenter attrahendo: lites per diversas com-
missiones & cavillationes, cum maximo Ecclesia-
rum & peronarum dispendio protrahendo: in foro-
que penitentiali, quod horrendius est quam simo-
niacæ pravitate vitium, ubi non in remedium ani-
marum, sed sub colore appreciandarum charta-
rum, crimina delinquentium, aut gratiæ dispen-
sationum, præcise secundum qualitatem suam, ut
res profanas, taxantur, abusiones manifeste nefan-
das committendo: Indulgentias inconlutas pro pec-
cunulis largiendo: clericos vagos & profugos indis-
serenter pro pecunia ad sacros ordines admitten-
do: & demum tantum aurum congregando, ut qui-
dam ex eis suos parentes, fratres, sorores, & con-
tangueos ditando, etiam usque ad fæderia princi-
paeum terrenorum eos contenderunt exaltare.

Ex quibus, & specialiter propter non continua-
tionem factorum Conciliorum reformativorum in
præmissis, avaritiæ, quæ est idolorum servitus,
ambitio ecclesiasticarum dignitatum, hæresis, & si-
monia, & periculosissima schismata, quæ quarum-
dam diveratarum & forsan adversarum nationem
Cardinales, affectu carnaliter, inchoaverunt, & in-
choata nutritiverunt, fastulque & pompæ surrexe-
runt, & creverunt in clero. Ita ut ex his studia li-
teratorum & litteratos defecisse, ecclesiarum, mo-
nasteriorum, dignitarum & beneficiorum ædificia
solemnia corruisse, & immobilia bona inculpa per-
manisse, pretiosaque mobilia distracta, solos pecu-
niosos, nummularios, quondam expullos de tem-
plo, leves & vagabundos, ignaros, vitiosos, & mi-
nus idoneos, spretis viris moribus & corpore gra-
vibus, litteratis, devotis, & sanctis, nedum pro-
motos, sed & in templo Dei, velut ex invictis-
sima successione, prælatos fuisse: sibi que de tantis
abusibus fecisse licentiam, cernens populus laica-
lis, velut scandalizatus ex his, ecclesiasticum sta-
tum, quem ab olim devoto cultu reverebatur,
nunc tanquam amplius riguisset, levipendat, ut
& illum apud aliquos magis antichristianum quam
Christianum fore putet.

Idcirco, reverendissimi patres, nato prædicta
cautelam ecclipsens ex eventibus præteritorum,
quibus etiam in Pisis jurata & promissa de fu-
turo reformationem, etiam post duas electiones ne-
dum impeditam, sed ad pejorem & nefandiorum
priori statu dilapsam, tanquam decepta considerat:
volensque talium inordinationem antichristianam,
& flagitiorum abominabilium, & forsan amplius
quam schismatis nunc exterminati, horrendorum &
pejoriorum morum deformitates, secundum sanam
conscientiam & sacros canones nullatenus toleran-
das, ex ovili Dominico tanquam infectivam pu-
tredinem, antequam Pastor Apostolicus mundatus,
sanctus, & iustus, & per mundatos, sanctos, &
iustos eligatur, præmunderare, & domum Dei ab
inveteratis, foetidis, mundandis maculis expiare,
materiam pro intrudenda forma disponere, &
pro sequenda sanitate corporis antidota salutaria
præparare: licet diutius per alios impedita, mar-
tius tamen deliberata, desiderat omnes prædictas
deformitates taliter auferri ac tolli, ut Ecclesia
sancta Dei ad instar illius regiminibus salutaris,
quo ipsa ante dictos centum & quinquaginta annos,
& secundum sacros canones antiquorum Patrum &
sanctorum doctorum, feliciter recta fuerat, in præ-
missis amplius gubernetur: sublaris statutis seu de-
cretis prædictis in ordinationibus, ac in favorem quo-
ad hæc curiæ Romanæ promulgatis. Adiciens, foro
salubrius & tolerabilius, sacro præsidente Concilio,
Romanam pro certo tempore vacare Ecclesiam, quam
quod

ANNO
CHRISTI
1417.

quod illotis manibus, hoc est, membris capituli vi-
cioribus, compagineatur ipsum caput, aut cranium
etiam contredetur, & spurcitia manuum coinqui-
retur, vel unguibus non præcis vulnere. Et
clarius prius loquendo, expedire videtur omnino,
pontificalem Cathedrali prius diligenter purgari,
& Romanam Ecclesiam decoris moribus illustrari,
quam futuram præulem, etiam sanctissimum eli-
gatur, virtutum vestimenta, in istis abusionibus
sedendo, commaculare, picem prævæ consuetudinis
tangere; aut quo vadat, palpitando in tenebris,
ignorare: ut mox Papa electus, sanctis armatus
legibus & stipatus agminibus, contra importunas
quaslibet instantias valeat se tueri.

Vos reverendissimos patres, sub debito vestre
professionis, poena & intimationis divini iudicii, pri-
mo, secundo, & tertio, requirens & exhortans,
instante, instantius, & instantissime, quatenus
dictæ nationi Germanicæ in præmissis coadjutores,
ad reformationem præmissorum & aliorum Roma-
nicæ curiæ inordinatorum, taliter & tam efficaciter
cum ea procedere velit: ut apertis capitulis ef-
fectualibus, omnium prædictorum reformatio in
publica sessione concludi, consequenter ad tracta-
tum electionis, qui tunc facilius erit; & ad ip-
sam electionem, cujus sessionem effugiet spiritus
discipline præconceptus, secundum hujus sacri con-
cilii decretum procedi valeat: Et quod exinde unicus,
reformatus, summus, & indubitatus Pontifex,
consequenter cum sacro Concilio inferiora
membra reformaturus, rite præficiatur, & perfe-
cta stabilitque unio subsequatur.

Insuper quoque protestatur hæc dicta natio Ger-
manica coram Deo, tota curia cælesti, universali
Ecclesia, & vobis; quod nisi feceritis præmissa mo-
do & ordine supradictis, quod non per eam, sed
per vos fiat, stetit, & stabit, quo minus sponsa
Christi, sancta mater Ecclesia, suo sponso incon-
vulsa, aut in stabili unitate, sine schismatum, Inor-
dinationum, simoniarum prædictarum, & erroris
inclusionem solita, purior & immaculata reformetur,
& reformata ad perfectam reducat unitatem.

Intendit & singula præmissa omnibus reprobis,
prælati, principibus & universis Christianis de-
mandare & scribere; & sibi nihilominus de salu-
bri, in quantum cum Deo poterit, cum sibi assi-
rentibus, remedio providere.

Quomvis autem præmissis aliquantulum responsa vi-
deantur præteritis quibusdam monitionibus, requisiti-
onibus, atque protestationibus, in quadam a sche-
dula, quæ lucepit, *Audite*, &c. contentis, & non-
nullis aliis, per reverendissimos patres die sabbati
præterita lectis & propositis: quæ tamen non de-
cuit, nec oportuit ita fieri, sed melius & hone-
stius potuisset supercedere, saltem donec dictæ,
ac altarum Inclytarum, videlicet Hispanicæ & An-
glicanæ nationis, venerabiles nuncios, vos pio in
hoc studio interciperent cupientes, audissetis: nihilominus
dictæ schedulæ, & per vos propositis dicta
die sabbati, quantum hæc propulerunt, dicta natio
per singula respondere curabit.

Ex ms. Romano didit D. a Schelstrate, ut supra, pag. 1158.

Rex qui pro concordia Cardinalium, credebatur
velle accelerare materiam electionis, iterum re-
trocessit, & recepit materiam reformationis. Et
semper fuit in Concilio magna controversia. Qua-
tuor enim nationes, Italianæ, Gallicæ, Hispanicæ, &
Anglicæ, quæ ad mandatum Regis Angliæ dimisit
in illa materia Regem Romanorum, & collegium
Cardinalium, insistebant accelerationi electionis.
Rex & natio Germanica, quod reformatio præce-
deret.

Council General. Tom. XXVII.

*Congregatio habita inter sessiones XXXVIII. &
XXXIX.*

*In qua dantur commissarii super concordia nationis
Hispanice facienda.*

*Ex collectione Barberiniana, & duobus
Mss. Germanicis.*

Anno & indictione, quibus supra, die vero
Jovis vigesima tertia mensis Septembris fuit
congregatio generalis Constantiensis in Ecclesia ma-
jori, & in loco sessionis, hora tertiarum prædicta
pro sessionibus tenendis specialiter deputata. Præ-
sentibus ibidem reverendissimis in Christo patri-
bus, dominis Joanne Episcopo Ostiensis Cardinalis
Vivariensi, Angelo Episcopo Prænestino Cardinale
Laudensi, Petro Hispano, Jordano Episcopo Albanen-
si Cardinale, Ursino Francico Venetiarum,
Antonio Aquilensi, Angelo Veronensi, Branda
Placentino, VVilhelmo sancti Marci, Petro de Fu-
xis Presbyteris, Amedeo Salutarum, Oddone de
Columna, & Lucido de Comite diaconis Cardinali-
bus, ceterisque illustrissimorum principum Roma-
norum, Franciæ, Angliæ, Castellæ, Aragoniæ,
Portugalliæ, Cypri, Neapolitanorum, Daciæ, Sve-
ciæ, Norvegiæ, & Poloniæ, Regum ambaxiatori-
bus, ceterisque in multitudine numerosa: ubi sine
solemnitate officium Missæ, & litaniarum in ses-
sionibus fieri solitis, de mandato congregationis,
sive Synodi, atque Concilii Constantiensis, vene-
rabilis vir dominus Petrus de Polonia, alias de
Lamburga, &c. ascendit ambonem Synodi: & ibi-
dem quandam commissionem in scheda papyrea,
cujus tenor inferius est insertus, legebat: in qua
schedula, sive commissione committitur iudicibus
in dicta scheda contentis, ut causam motam sive
movendam inter venerabiles viros dominos Amba-
xiatores Regis Castellæ ex una parte, & Amba-
xiatores Aragonum, de & super pluralitate vo-
cum abientium prælatorum de Trinacriæ & Sar-
dinie regnis per dominos Ambaxiatores Regis Ar-
agonum habenda, prout ipsis ambaxiatoribus Ar-
agonum alias in eorum unione plenarie fuit con-
cessum, & committitur, prout in dicta commissione
continetur. Quæ quidem commissio fuit approba-
ta per Synodum, per organum domini vicecancellarii
Episcopi Ostiensis per verbum, *Placet*.

*Tenor vero dictæ commissionis sequitur, & est
talis.*

Sacro sancta generalis Synodus Constantiensis, ve-
nerabilibus fratribus Jordano Episcopo Albanen-
si, Francisco sanctæ Crucis in Jerusalem S. R. E.
Cardinalibus, Joanni Lubecensi, Sanctio Oloronen-
si, Patricio Corragensi, Petro Olorensi, Joanni
Bajocensi Episcopis, dilectis Ecclesiæ filiis, Galpa-
ri abbati monasterii sancti Heremi Perulini dice-
cesis, & Thomæ de Berengar sanctæ Sedis Aposto-
licæ capellano, & sacri palatii Apostolici Cardinali
quæstorio, salutem & Dei omnipotentis benedictio-
nem. Cum venerabili nationi Hispanicæ in eadem
Synodo existenti, inter venerabiles fratres Episco-
pos, & dilectos Ecclesiæ filios nobiles, & Doctores
legatos Regis & Regine Castellæ, & Legionis, ac
Navaræ illustrium & alios de dictis regnis ex una
parte; necnon nobiles, doctores, & alios legatos
Regum Aragonum, & Siciliæ, ac Portugalliæ illu-
strium aliosque de dictis regnis in eadem Synodo,
& natione existentes parte ex altera, nonnullæ
controversiæ sint exortæ, præsertim super præside-
ntia in illa natione. & aliis rebus, quæ possent
perfecti unionis Ecclesiæ, ceterisque in eadem
Synodo agendis non modicum impedimentum afferre:
ut qui pacem, & concordiam universalis Ecclesiæ
quærimus, id in pace, & concordia agere valeamus;
vobis committimus, & mandamus, quatenus
vos, aut major pars vestrum, vocatis partibus, con-
troversias, & quæstiones præfatas, præsentibus & tu-
turas inter easdem partes, usque ad electionem summi
Pontificis, sive ad instantiam partium, vel ex officio
mero, summarie, & de plano, sine strepitu, & figu-
ra

D d d d 2

ANNO
CHRISTI
1417.

ra iudicii, oppositione remota iudicio vel concordia terminetis, equitatem sequentes potius quam rigorem; ANNO CHRISTS 1417. & que ad ea necessaria fuerint & quomodolibet opportuna cum dependentibus, emergentibus, & a connexis concedimus plenitudinem potestatis.

SESSIO XXXIX.

Ex prima

ANno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, indictione decima, die vero Sabbati, nona mensis Octobris, Constantie in Ecclesia maiori, in loco solito, fuit tentata & celebrata sessio publica, in qua reverendissimus pater dominus Archiepiscopus Viennensis Missam de Spiritu Sancto celebravit: reverendissimus vero pater et dominus, dominus Joannes Episcopus Ostiensis, sancta Romana Ecclesia Cardinalis & vicecancellarius, huiusmodi sessionis presedit. Lectiones Ieronimi & alius devotis orationibus legissimis, cum Evangelio secundum Lucam: Efferte misericordes, sicut & Pater velle miseris: reverendissimus pater dominus Bartholomaeus Archiepiscopus Mediolanensis ambonem ascendit, legit & publicavit decreta quae sequuntur.

De Conciliis generalibus, & provisione eorum futura schismata.

Frequens generalium Conciliorum celebratio, aperi dominici cultura est praecipua: qua vices, spinas & tribulos haereseum & errorum & schismatum extirpat, excessus corrigit, deformata reformat, & vicem Domini ad frugem uberrima fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus praemissa disseminat atque fovet: haec praeteritorum temporum recordatio & praesentium consideratio ante oculos nostros ponunt. Ea propter hoc edito perpetuo sancimus, decernimus & ordinamus, ut amodo Concilia generalia celebrantur: ita quod primum a fine huius Concilii in quinquennium immediate sequens, secundum vero a fine illius immediate sequentis Concilii in septennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo celebrentur, in locis quae summus Pontifex per mensem autem finem cuiuslibet Concilii, approbante & consentiente Concilio, vel in eius defectum, ipsum Concilium deputare & assignare tenentur; nisi per quamdam continuationem semper aut Concilium vigeat, aut per terminum dependentiam expectetur: quem terminum licet summus Pontifex de fratrum suorum sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio ob emergentes forte casus abbreviare: sed nullatenus prorogetur. Locum autem pro futuro celebrando Concilio deputatum absque aliquo occurrit, quo necessarium videretur, ipsum locum mutari, puta obditionis, guerrarum, pestis, aut similibus, tunc liceat summus Pontifex de praedictorum fratrum suorum, aut duarum partium ipsorum consensu atque subscriptione, alium locum prout deputato loco viciniorum & aptum, sub eadem tamen natione, subregere: nisi idem vel simile impedimentum per totam istam nationem vigeret, tunc ad aliquam aliam viciniorum locum alterius nationis aptum huiusmodi Concilium potest convocari: ad quam praesentem, & alii qui ad Concilium solent convocari, accedere teneantur, ac si a principio locus ille fuisset deputatus. Quam tamen loci mutationem, vel termini abbreviationem per annum ante praefatum terminum teneatur summus Pontifex legitime & solemniter publicare & intimare, ut ad ipsum Concilium celebrandum praedicti possint statim termino convenire.

Provisio adversus schismata futura.

Si vero (quod absit) in futurum schisma oriri contingeret, ita quod duo vel plures pro summo Pontificibus se gererent, a die qua ipsi duo vel plures in schisma Pontificatus publice assumpserint, seu ministrare coeperint, intelligatur ipso iure terminus Concilii tunc fore ultra annum pendens, ad annum proximum abbreviatus. Ad quod omnes praesentem & ceteri qui ad Concilium ire tenentur, sub penis iuris & alius per Concilium imponendis, absque alia convocatione conveniant; nec non Imperator, ceterique Reges

principes vel personaliter vel per solemnem nuncios, tanquam ad commune incendium extinguendum per viscera misericordiae Domini nostri Iesu Christi evanescere exhortati, concurrant: & quilibet ipsorum pro Romano Pontifice se gerentium, infra mensem a die qua scientiam habere potuit, alium vel alios assumptis papatus insigniis, vel in papatu administrasse, teneatur sub interminatione maledictionis aeternae & amissionis iuris, si quod forte sibi quaesitum esset in papatu, quam ipso facto incurrat, & ultra hoc ad quolibet dignitates active & passive sit inhabilis, Concilium ipsum ad terminum anni praedictum in loco deputato prius indicare & publicare ad celebrandum, & per suas litteras competitori vel competitoribus, ipsum vel ipsos provocando ad causam, & ceteris praesentibus ac principibus, quantum in eo fuerit, intimare; nec non terminum praefatum sub penis praedictis ad Concilium locum personaliter se transferre, nec inde discedere, donec per Concilium causa schismatis plenarie sit finita: hoc adiuncto, quod nullus ipsorum contententium de papatu in ipso Concilio nisi Papa praesentem, quinimo ut tanto liberius & citius Ecclesiae unice & indubitato pastore gaudeat, sint ipsi omnes de papatu contententes, postquam ipsum Concilium incipit fuerit, auctoritate huius Synodi ipso iure ab administratione suspensi: nec eis, aut eorum alteri, donec causa ipsa per Concilium terminata fuerit, quomodolibet a quoquam sub pena favoritiae schismatis obediatur. Quod si forte electionem Romani Pontificis per metum (qui caderet in constantem virum) seu impressionem ac cetero fieri contingat, ipsum decernimus nullius efficacie vel momenti, nec posse per sequentem consensum, etiam metu praedicto cessante, ratificari, vel approbari: non tamen liceat Cardinalibus ad aliam electionem procedere, nisi ille sic electus forte renunciet, vel decedat, donec per generale Concilium de electione illa fuerit iudicatum. Et si procedant, nulla sit electio ipso iure: sintque sequendo eligentes & electus (si ipse papatus se inefficavit) omni dignitate & statu etiam Cardinalatus & Pontificali ipso iure privati, & inhabiles de cetero ad electionem, ac etiam ad papatum. Nec etiam in aliquo eisdem secundo electo, ut Papa, sub pena favoritiae schismatis obediatur quocumque modo: in eo casu Concilium de electione Papae provideat: illa vice: sed liceat, imo teneantur electores omnes, aut major pars ipsorum, quam cito sine personarum periculo poterunt, etiam si periculum omnium bonorum imminet, transgresso ad locum tutum, & metum praedictum allegare coram notariis publicis & notabilibus personis ac multitudinem in loco insigne: ita tamen, quod allegantes metum huiusmodi habeant in ipsis metus allegationes exprimeret speciem & qualitatem dicti metus, & iurare solemniter, quod metus ratiter allegatus sit verus, & credunt se ipsum posse probare, & quod per malitiam seu calumniam, huiusmodi metum non proponunt, nec ultra proximum futurum Concilium ullo modo possit differri allegatio dicti metus. Teneantur in super postquam se transulerint, & metum allegaverint, modo praedicto provocare sic electum ad Concilium quod Concilium si ultra annum pendeat a die provocationis huiusmodi, intelligatur ad annum, ut supra, ipso iure terminus brevior. Et nihil minus electus ipse sub penis praedictis, & Cardinales provocantes sub pena amissionis Cardinalatus & omnium beneficiorum suorum, quam ipso facto incurrant, infra mensem a die provocationis Concilium ipsum (ut supra dicitur) indicare & publicare, & quam citius poterunt intimare: ac Cardinales ipsi, ceterique electores ad locum Concilii tempore convenienti personaliter se transferre, & usque ad finem cause expectare. Teneantur quoque praesentem, ceterique ut supra, ad convocationem Cardinalium tantum, si forte sic electus convocare cessaret, accedere: qui sic electus in Concilio ipso non praesentem, quinimo si a termino intinendi Concilii ipso iure ab omni administratione papatus suspensus, nec sibi a quodam sub pena favoritiae schismatis quomodolibet obediatur. Quod si infra annum ante diem indictionis Concilii contingant praedicti casus: videlicet quod plures gerant se pro Papa, vel quod unus per metum vel impressionem eligatur: consentiant ipso iure tam se gerentes pro Papa, quam electus per metum seu impressionem, & Cardinales ad dictum Concilium provocati: teneanturque in ipso Concilio compa-

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1447.

rem personaliter, causam exponere, & iudicium Con-
 cilio respicere. Sed si dictis casibus occurrentibus,
 contigerit forte casus aliqui, quo necessarium sit lo-
 cum Concilii mutare, ut obsequio, guerra aut pe-
 fitis, vel similibus, teneantur nibilo minus tam omnes
 supradicti, quam omnes prelati, ceterique qui ad
 Concilium ire stentur, ad locum proximiorum (ut
 pramittitur) qui sit habilis ad Concilium, conveni-
 re. Postquam maior pars prelatorum, qui infra men-
 sem ad locum certum declinaverint, illum sibi & a-
 liis pro loco Concilii deputare. Concilium autem (ut
 presertim) convocatum & congregatum, de huiusmo-
 di schismatis causa cognoscens, & in contumacia ele-
 ctorum seu gerentium se pro Papa, vel Cardina-
 lium (si forte venire neglexerint) litem dirimat, at-
 que causam definit: ac culpabiles in schismate pro-
 curando seu nutriendo, vel in administrando seu obe-
 diendo, & administrantibus favendo, seu contra in-
 terdictum superius editum, vel calumniose allegan-
 do metum, etiam ultra predictas penas, cuiuscum-
 que status, gradus aut preeminentie existant, ec-
 clesiasticas, vel mundanas, sic puniat, ut vindicta ri-
 ger luceat ceteris in exemplum. Ut autem motus seu
 impressio molestia in electione Papa eo formidolo-
 sus evitetur, quo toti Christianitati lamentabilis co-
 rum in iussu seu factio perpetratur: ultra predicta du-
 ximus specialiter statuendum, quod si quis huiusmo-
 di metu vel impressionem aut violentiam electori-
 bus ipsi aut alicui ipsorum in electione Papa intu-
 lerit, seu fecerit, aut fieri procuraverit, vel iudicium
 ratum habuerit, aut in hoc consilium dederit vel
 favorem, facientes scienter receperit, vel defen-
 derit, aut negligens in executione panarum infe-
 ritur comminatarum existit, cuiuscumque status,
 gradus aut preeminentie fuerit, etiam si imperiali,
 regali, Pontificali, vel alia quavis ecclesiastica aut
 seculari presideat dignitate, illas penas ipso fa-
 cili incurrat, que in constitutione felicis recordatio-
 nis Bonifacii Papa octavi, qua incipit, Felicis
 continentur, illis que effectualiter puniatur. Civitas
 vero (quod adhi) etiam si urbs Romana fuerit, seu
 alia quavis universitas, que talia facienti auxilium
 vel consilium dederit, aut favorem, vel infra men-
 sem factum taliter delinquentem (prout tanti facino-
 ris unitas exegerit & facultas ei adjuverit) non
 duxerit puniendum, eo ipso ecclesiastico subiacet in-
 terdictio. Et nibilo minus preter dictam urbem Pon-
 tificalem (ut supra) sit dignitate privatus, non ob-
 stantibus privilegiis quibuscumque. Volumus insuper,
 quod in hinc cuiuslibet generalis Concilii hoc decre-
 tum solemniter publicetur, necnon quancumque &
 ubicumque Romani Pontificis electio imminet fr-
 cienda, ante ingressum conclavis legatur, & publi-
 ce intimetur.

Forma de professione Papæ faciendi.

Quanto Romanus Pontifex eminentiori inter mor-
 tales fungitur potestate, tanto clarioribus ipsum de-
 cat sulcari fidei vinculis, & Sacramentorum ecclesi-
 asticorum observandis ritibus illigari. Eapropter, ut in
 iuramento Romanis Pontificibus in sua creationis pri-
 mordis & singulari splendore luceat plena fides, sta-
 tuimus & ordinamus, quod dumceps quislibet in Ro-
 manum Pontificem eligendus, antequam sua electio
 publicetur, coram suis electoribus publice confessio-
 nem & professionem faciat infrascriptas.

In nomine sanctæ & individua Trinitatis, Patris & E-
 filii & Spiritus Sancti, Amen.

A Nno a Nativitate Domini millesimo, &c. ego
 N. electus in Papam, omnipotenti Deo, cuius
 Ecclesiam suo presidio regendam suscipio, & beato
 Petro Apostolorum principi cordi & ore profiteor,
 quandiu in hac fragilitate constitutus fuero, me fir-
 miter credere, & tenere sanctam fidem Catholicam,
 secundum traditiones Apostolorum, generalium Con-
 ciliarum & aliorum sanctorum patrum, maximo autem
 sanctorum ob Concilium universale, videlicet
 prim. Niceni, secundi Constantinopolitani, tertii Ephes-
 ini, quarti Chalcedonensis, quinti & sexti Const-
 antinopolitanorum, septimi item Niceni, octavi que
 Constantinopolitanum, nec non Lateranenſis, Lugdu-

nonſis & Viennensis generalium etiam Conciliorum.
 Et illam fidem usque ad unum apicem immutatum
 servare, & usque ad animam & sanguinem conser-
 vare, defendere & predicare, ritum quoque particu-
 larem, defensare & predicare, ritum quoque particu-
 larem Sacramentorum ecclesiasticorum Catholicæ Ecclesie ten-
 ditum, omnimode profecti & observare. Hanc autem
 professionem & confessionem meam per notarium scri-
 pturam S. R. E. me iubente scriptam, propria ma-
 nu subscripsi, & tibi omnipotenti Deo pura mente
 devota conscientia super tali altari, &c. hinc
 deponere in presentia talium, &c. Datum, &c.

Ne prelati transferantur inviti.

Cum ex prelatorum translationibus Ecclesie ipse
 de quibus transferuntur, plerumque gravibus in sp-
 ritualibus & temporalibus subiacent dispendiis &
 injuriis; prelati quoque nonnumquam iura & liber-
 tates Ecclesiarum suarum translationis formidine non
 adeo soleriter ut alias prosequantur, ne ad importun-
 tatem quorundam, qua sua & non que Jesu Chri-
 sti querentium, Romanus Pontifex forsan ut homo
 factitiosus, in huiusmodi circumvenitur, aut alias
 leviter inclinatur, presentibus statuimus & ordinamus,
 invitatum Episcoporum & superiorum translatione,
 absque magna & rationabili causa, que vocata par-
 te cognita fuerit & decisa de consilio S. R. E. Car-
 dinalium, vel majoris partis eorundem, & cum subscri-
 ptione, de cetero fieri non debere. Inferiores vero,
 ut abbates, aliquos perpetuo beneficiati, inviti abs-
 que iusta & rationabili causa cognita amoveri seu
 privari non debeant. Adiciantes, quod in mutatio-
 nibus abbatum subscriptio Cardinalium interveniat,
 sicut in Episcopis est premissum, salvis constitutioni-
 bus, consuetudinibus & privilegiis Ecclesiarum, mo-
 nasteriorum & ordinum quoruncumque.

De spoliis & procuracionibus.

Cum per papam facta reservatio & executio de
 perceptio procuracionum, ordinarii & alii inferiori-
 bus prelati debitarum ratione visitationis, nec-
 non & spoliarum decedentium prelatorum, aliorum-
 que clericorum, gravia Ecclesie, monasteriis & aliis
 beneficiis, ecclesiasticisque personis offerant detri-
 menta: presentibus declaramus edito, rationi fore con-
 sentaneum, & reipublice accommodum, tales per
 Papam reservationes, ac per collectores & alios au-
 thoritate Apostolica deputatos sine deputandis, ex-
 ceptionibus seu perceptionibus de cetero nullo modo fieri
 seu attentari: quin immo Procuraciones huiusmodi
 quoruncumque prelatorum, Cardinalium etiam, vel
 ipsius Papa familiarium, officialium & aliorum quo-
 rumvis clericorum, in curia Romana vel extra,
 ubicumque & quancumque decedentium, spolia
 seu bona eorum mortis tempore reperta, plene & li-
 bere pertineant illis, & per illos recipiantur, qui-
 bus alias, prefatis reservationibus, mandatis & ex-
 ceptionibus cessantibus, computarent & pertinere de-
 berent. Prelati etiam inferioribus & aliis hu-
 iusmodi, spoliarum exactiones preter & contra juris
 communis formam fieri interdiximus, constitutione seli-
 cis record. Bonifacii papa octavi, qua incipit, Presen-
 ti, super hoc edita specialiter, in suo robore duratura.
 Post hac autem venerabilis vir magister Petrus de
 Lamburga legit decretum tenoris subsequentiis:

Potestas definiendi possessorium causæ Episco-
 patu Cumanensis.

S acrosancta & generalis Synodus Constantiensis
 univrsalem Dei Ecclesiam representans, vove-
 rabilibus fratribus a Placenſi, Viterbenſi, & Vau-
 renſi Episcopis, quos alias ad audiendum causam
 & causas ac querelas ad nos devolutas seu de-
 ducendas, & devolvendas seu deducendas, deputavimus,
 etiam Ecclesiarum cathedralium, usque ad definiti-
 vam sententiam exclusivos, quam in causis ipsarum
 Ecclesiarum cathedralium nobis reservavimus: ut
 causam super possessorio iudicio Ecclesie Cumanensis,
 & pertinentibus ad eandem, inter venerabilem fra-
 trem Antonium Episcopum Cumanensem agentem ex
 una, & dilectos Ecclesie filios canonicos & capitulum
 fratrum Franciscum de Crinellis ordinis Minorum, pro
 altera.

electio diſta Eccleſie ſe gerentem defendentes parti- bus ex altera, que coram ipſis penderet iudicia: habentes ſtatim cauſe huiusmodi pro ſufficienter expreſſo, ac non valentes diverſis occupati negotiis ſu- per illi decifioni erudam intendere ſua ſententia, vo- catis ſecum aliquibus terminatis vident, plenariam concedimus facultatem. Quibus ſe ſeſſis, dominus Jo: Epifcopus Oſtienſis Cardinalis præſidens nomine ſeſſis Concilii reſpondit per verbum, Placet.

Ex Mſ. Surii.

Super quibus omnibus & ſingulis præmiſſis & eorum quolibet, magiſter Joannes de Scribanis pro- motor & procurator prædictus, nomine quo ſupra & Xanthus advocatus nomine præſati domini fra- tris Antonii, petiit a protonotariis & notariis hu- jus ſacri Concilii unum vel plura, publicum aut publicam, inſtrumentum ſeu inſtrumenta, præſen- tibus Reverendiſſimis dominis in Chriſto patribus ſacriſſimæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Oſtien- ſis, Laudenſis, de Urſinis, Bononienſis, Hiſpano, Epi- ſcopis, Venetiæ, Aquilejenſis, Senenſis, Placenti- no, Veronenſis, Tricarienſis, Piſano, ſancti Mar- ti, de Chalanco, Remenſis, de Fuxo, præſbyteris, de Fuxo, de Brancacis, de Columna, & de Co- mitibus, diaconi Cardinalibus; nec non egregiis viris dominis Auguſtino de Piſis, Dominico de Ponte, Ardecino de Novario ſacri conſultorii advo- cato, & Luca de Eliſco milite Januænſis, aliisque comitorum Regum, principum ac prælatorum Am- batatoribus, & aliis Chriſti fidelibus in multitu- dine copioſa.

Ex colleſione Berberiniana.

Die vero ſabbati nona menſis Octobris Conſtan- tiæ in Eccleſia majori in loco ſolito, hora octava, vel quaſi, ante meridiem ſuit tenta diſta ſacro- ſanctæ Synodi ſeſſio publica, & ſolemniffime cele- brata: in qua reverendiſſimus pater, & dominus dominus Archiepiſcopus Viennenſis Miſſam de ſan- cto Spiritu magna cum devotione celebravit: Præ- ſentibus reverendiſſimis in Chriſto patribus, domi- nis Joanne Oſtlenſi, Laudenſi, Urſinenſi, Bononiæn- ſi, Hiſpano, Epifcopis, Venetiæ, Aquilejenſi, Senenſi, Placentino, Veronenſi, Tricarienſi, Piſano, S. Marci, de Chalanco, Remenſi, de Fu- xo præſbyteris, de Eliſco, de Brancacis, de Colum- na, de Comitibus, diaconi Cardinalibus. Huiusmo- di Miſſa ſolita, reverendiſſimi, reverendique patres, & domini Cardinales præſati, Patriarchæ, Archie- piſcopi, Epifcopi, ceterique ad quos pertinuit, mi- ſtras capitibus imponentes ſe pontificalibus induerunt, præſatusque reverendiſſimus in Chriſto pater & dominus Joannes Oſtlenſis Cardinalis, & vice- cancellarius huiusmodi ſeſſioni præſedit. Deinde li- tanias, & evangelio ſecundum Lucam, In illo tem- pore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Ego miſericordes ſum & pater veſter miſericors eſt & ac aliis ora- tionibus, & ſolemnitatibus ſolitis lectis, & pera- ctis, reverendiſſimus in Chriſto pater dominus Ar- chiepiſcopus Mediolanenſis ambonem publi- cationis accendens de mandato ſanctæ Synodi ſibi ſuper hoc ſacſto, decreta, que ſequuntur, publica, alia, & ad verbum legit, ſub his verbis.

De Conciliis generalibus, &c. ut ſupra, pag. 1159.

SESSIO XL.

In prima ſeſſione.

Die ſabbati trigeſima ſupradicti menſis Octobris, ſuit celebrata generalis ſeſſio in maiori Eccle- ſia Conſtantiæ. Pro cuius quædam ſeſſionis intro- ductio reverendiſſimus pater dominus Jordanus Epi- ſcopus Albanenſis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, de Urſinis vulgariter nuncupatus, Miſſam de Spi- ritu Sancto celebravit: reverendiſſimus vero dominus Joannes Epifcopus Oſtlenſis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis & vicecancellarius, pontificalibus indu- tus, huiusmodi ſeſſioni præſedit. Leſiſque litanias & aliis orationibus in ſeſſionibus legi ſolitis, reveren- diſſimus pater dominus Guillelmus tituli ſancti Mar- ci præſbyter Cardinalis quædam decreta publice legi- tit ſub his verbis:

Ex colleſione Berberiniana.

Die ſabbati trigeſima ſupradicti menſis Octobris, Conſtantiæ in majori Eccleſia in loco ſolito hora horologii ſexta, vel quaſi, ante meridiem, ſuit tenta diſta ſacroſanctæ Synodi ſeſſio publica, & ſolemniffime celebrata. Pro cuius ſeſſionis intro- ductione reverendiſſimus in Chriſto pater & domi- nus, dominus Jordanus miſericordie divina Epifco- pis Albanenſis S. R. E. Cardinalis, Miſſam de Sac- ro Spiritu devote celebravit, & huiusmodi Miſ- ſa ſolita, reverendiſſimi, reverendique patres & domini, domini S. R. E. Cardinales, Patriarchæ, Archiepiſcopi, &c. ut ſupra in proxima.

Deinde litanias cum Evangelio ſecundum Joan- nem. In illo tempore: Dixit Jeſu diſcipulis ſuis: Si manseritis in me, & verba mea, &c. rever- endiſſimus in Chriſto pater & dominus dominus Guillelmus tituli ſancti Marci præſbyter Cardina- lis ambonem publicationis ſolitam accendens de mandato ſanctæ Synodi, &c. quædam decreta pub- lica, alta, & intelligibili voce, ac de verbo ad verbum perlegit ſub his verbis:

Reformationes fiendæ, &c. ut ſequitur.

Ex prima editione.

Reformationes fiendæ per Papam una cum Conci- lio, antequam Concilium diſſolvatur.

Sacroſanctæ generalis Synodus Conſtantiæ in Spi- ritu Sancto legitime congregata, univerſalem Eccle- ſiam repræſentans. ſtatuit & decernit, quod futu- rum Romanus pontifex per Dei gratiam de proximo eſſendum, cum hoc ſacro Concilio, vel deputandis per ſingulas nationes debeat reformare Eccleſiam in capite & in membris, & curiam Romanam, ſecun- dum æquitatem et bonum regimen Eccleſiæ, antequam hoc Concilium diſſolvatur, ſuper materiis ar- ticularum alias per nationes in reformatore oblatio- rum, que ſequuntur.

- i. Primo, de numero, qualitate & natione domi- norum Cardinalium.
- ii. Item, de reſervationibus Sedis Apoſtoſicæ.
- iii. Item, de annatis, communibus ſervitiis & minutis.
- iv. Item de collationibus beneficiorum & gratiis expectatiſ.
- v. Item de confirmationibus electionum.
- vi. Item de cauſis in Romana curia tractandis, vel non.
- vii. Item de appellacionibus ad Romanam curiam.
- viii. Item de officiis cancellariæ & penitentiariæ.
- ix. Item, de exemptionibus & incorporationibus tempore ſchiſmatis factis.
- x. Item, de commendis.
- xi. Item, de fructibus mediæ temporis.
- xii. Item, de non alienandis bonis Romanæ Eccleſiæ.
- xiii. Item, propter que & quomodo Papa poſſit corrigi & deponi.
- xiv. Item, de exſpiratione ſimonie.
- xv. Item de diſpenſacionibus.
- xvi. Item, de proviſione Papæ & Cardinalium.
- xvii. Item, de indulgentiis.
- xviii. Item, de declinis.

Hoc adreſſo, quod facta per nationes deputatione prædiſta, licet alius de licentia Papæ libero & propria remeare.

Quod procedatur ad electionem Romani Pontificis, abſentia Cardinalium Petri de Luna non obſtante.

Sacroſanctæ generalis Synodus Conſtantiæ, at- tendens ea que jamdudum Neobona pro unio- ne Eccleſiæ de admittendis in eadem Synodo Cardi- nalibus obediencia Petri de Luna, ſim Benedic- tiſſimæ in ſua obediencia nuncupati, concor- data fuerunt, quodque poſt reſtoram queſtionem di- cti Petri de Luna, præſati Cardinalis dudum ſecun- dum eadem concordata ante electionem huiusmodi voca-

ANNO
CHRISTI
1417.

ANNO
CHRISTI
1417.

ti, infra tres menses & amplius de electionis praedictae expectari non voverunt, statuit & decernit fore ad electionem Romani Pontificis iuxta decernenda per eandem Synodum, ejusdem Synodi auctoritate procedendum, ipsorum absentia non obstantibus, quos si ante consummatam electionem futuri summi Pontificis venerint & eidem Concilio adhaerint iuxta dispositionem juris & decernenda per Concilium, una cum aliis ad electionem praedictam attentandos esse declarat.

De modo & forma eligendi Papam.

Ad laudem, gloriam & honorem omnipotentis Dei, & ad pacem & unitatem universalis Ecclesiae ac totius populi Christiani, ut electio futuri Romani & summi Pontificis proxime celebranda, firmiter auctoritate & plurimum roboretur assensu, & ne alieno statu Ecclesiae super dicta electione, in posterum ulla retrahatur, nihilve scrupulus in mentibus hominum residet, sed ex illa sequatur visio certa, vera, plenissima & perfecta fidelium: sacrosancta Synodus Constantiensis, communis utilitate pensata, de speciali & expresso consensu & voluntate concordis sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium in eodem Synodo personaliter existentium, & collegii eorumdem ac omnium nationum praesentis Concilii, ordinat, statuit & decernit, quod hac vice duxerit ad eligendum Romanum & summum Pontificem, unicum Cardinalibus seu praelatis, vel alia honorabilis persona Ecclesiastica in sacris ordinibus constituta, de quolibet natione in eadem Synodo pro tunc existentibus, quos seu quos qualibet ipsorum nationum pro se ad hoc infra decem dies duxerit eligendas, ipsi Cardinalibus adiungantur. Quibus omnibus eadem Synodus eligendi Romanum Pontificem secundum formam hic expressam (quatenus opus est) tribuit potestatem: videlicet, quod ille absque ulla exceptione ab universali Ecclesia Romana Pontifex habeatur, qui a duabus partibus Cardinalium in conclavi existentium, & a cujuslibet nationis duabus partibus eisdem Cardinalibus adiungendorum, & tunc adiutorum, electus fuerint & receptus: quodque non valeat electio, nec electus pro summo Pontifice habeatur, nisi duae partes cum Cardinalibus ad eligendum adiungendorum & tunc adiutorum, consentiant & consenserint in Romanum Pontificem eligendum. Statim insuper, ordinat & decernit, quod voto quoruncumque in electione huiusmodi evitanda sint nulla, nisi (ut praemittitur) duae partes Cardinalium, & tunc adiutorum praedictorum, praesentialiter seu per accessionem in unum concurrant. Hoc etiam adhibe, quod praelati & alii cum Cardinalibus ipsi ad electionem huiusmodi adiungendi, & tunc adiuturi, omnes & singulas constitutiones Apostolicas etiam penales circa electionem Romani Pontificis editas, atque consuetudines observari consueverunt, quomodo ipsi Cardinales observare solent, & ad illorum observantiam adstringantur. Teuantur insuper iurare & iurari: de electione, & Cardinalibus, & aliis, antequam ad electionem procedant, quod in huiusmodi electionis negotio attendant, quod eis imminet (cum de creatione agitur quocumque Iesu Christi, successoris beati Petri, universalis rectoris Ecclesiae, gregis Domini dixerint) pariter & fuerit mantibus (& quantum credant publica utilitati universali Ecclesiae proficere omni cuiuscumque nationis persona vel alio in oratione officio, odio, gratia vel favore abiectione) procedere: ut eo minus ministerio de utilitate & honore ipsius Ecclesiae pastore providatur. Ordinatur insuper, statuit & decernit eadem sancta Synodus, quod infra decem dies exeant continue numerandos, quos decem dies omnibus & singulis sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus praesentibus & absentibus, & ceteris electoribus praedictis, assente Romana Ecclesia interius vacante, ad intrandum conclavem in hac civitate Constantiensi in maiori domo communitatis eiusdem civitatis ad hoc iam ordinata, praesertim & assignat, praesentibus electoribus, & aliis praedictis, intrantibus ipsum conclavem ad electionem huiusmodi celebrandam, ceteraque faciendum, observandum & prosequendum, quomodo in ceteris, praeter praemissa

Ad Cardinalibus & aliis in electione Romani Pontificis iura statuit & decernit, quae omnia, praemissis observatis, vult eadem sancta Synodus in iure hinc permanere. Haec autem formam & hanc modum electionis approbat, ordinat, statuit ac decernit pro hac vice: & ad omnium scrupulum submovendam eadem sancta Synodus & singulos in eadem Synodo praesentes & venturos, qui eidem Synodo adhaerent, ad omnes adus legitimos in eadem Synodo apertos active & passive (quatenus opus est) habilitat & habiles esse declarat, ceteris eiusdem Concilii decretis semper salvis, suppleant omnes defectus (si qui forsitan intervenerint) in praemissis. Apostolicis etiam & generalibus Conciliis editis, & aliis constitutionibus non obstantibus quovis tenore. Quibus decretis sic lectis, dominus Johannes Episcopus Oshensis Cardinalis huiusmodi sessionis praesidens, ipsius Synodi nomine respondit, placet.

Ex ms. Surii.

Super quibus omnibus & singulis permisis & eorum quolibet, magister Henricus de Piro promotor & procurator praedictus, nomine quo supra, sibi protonotariis, notariis & scribis ipsius sanctae Synodi ad futuram rei memoriam, unum vel plura, ac tot quot fuerint necessaria fecit petere, publicum seu publica; Instrumentum seu instrumenta. Praesentibus reverentissimis in Christo patribus sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Oshensis, Laudensis, de Urbinis, Bononiensis, Hispano, Episcopis; Veronensium, Aquilejensium, Senensium, Placentino, Veronensium, Tricaricensium, Pisanorum, sancti Marci, de Chalcoceno, Remensis, de Fuxo; presbyteri de Flitico, de Brancasissis, de Columna & de Comitibus, diaconis Cardinalibus; ac illustri principe domino Frederico marchione Brandeburgensi, sancti Romani imperil archiepo merario, ac magnificis & generosis dominis Bertholdo de Urbinis, Ludovico de Otingen, & Eucherio de Ravaretaburg, comitibus, aliisque Regum, principum, praetorum, nobilium, communitatum, universitatum, studiorum & collegiorum Ambaxiatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Ex eadem collectione Barberiniana.

Anno & indictione, quibus supra, die vero LXX octava mensis Novembris, Constantiae in maiori Ecclesia in loco solito, hora horologii septima, vel quasi, ante meridiem, tuit tanta dictae sacrosanctae Synodi sessio publica, & solemnissime celebrata. Pro cuius sessione introductione reverentissimus in Christo pater & dominus D. Gailelmus sancti Marci S. R. E. presbyter Cardinalis Missam de Spiritu sancto, serenissimo & iucundissimo principe domino Sigismundo Romanorum Rege praedicto cum suis insignibus regalibus intereunte, devote celebravit. Qua Missa finita, reverentissimus pater dominus Jacobus Episcopus Laudensis ambonem solum ascendens solemnissimum sermonem ad Synodum sanctam fecit, pro cuius introductione sermonis accepit pro themate, *Fugite meliorem*. Reg. 14. Quod electores Romani Pontificis eligerent bonum Papam, & meliorem, pulcherrime persuadens, reverendique patres, dominus, dominus S. R. E. Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, ceterique ad quos Epe. tinuit, mitras, &c. ut supra in alia.

Deinde litanis cum Evangelio secundum Joannem: In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis. Si diligitis me, mandata meae servate, &c. ac hymno *Veni Creator Spiritus*, cum orationibus, & solemnibus coniectis lectis, & peractis, venerabilis vir dominus Petrus de Lamburga licentiatius in decretis, apud dominum praesidentem stans, & de mandato lupradictae sanctae Synodi super hoc facta, quamdam constitutionem talis recitationis Clementis VI. super modo & forma tenendis super virtualibus dominorum Cardinalium pro electione Romani Pontificis in conclavi existentium, alta &c. perlegit sub his verbis.

ANNO CHRISTI 1417.

SESSIO XLII.

ANNO CHRISTI 1417.

DIE Luna octava mensis Novembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo de cimo septimo, indictione decima, fuit in urbe Constantiensi in maiori Ecclesia Constantiensi. Pro cuius sessionis introductione reverendissimi pater dominus Guilielmus tituli sancti Marci presbiter Romanus Ecclesie presbiter Cardinalis, Missam de Spiritu Sancto, reverendissimo principe domino Sigismando Romanorum rege cum infans regibus interveniente, devote celebravit. Et Missa facta, dominus Jacobus Episcopus Landensis solemnem fecit sermonem ad Synodum, ostensurus pro themate, Eligite vobismetipsos. Reverendissimi vero pater dominus Johannes Episcopus Ostiensis, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, huic sessioni praesedit. Lectoris vero lectus, aliquo in sessionibus legitur, cum Evangelio secundum Joannem. Si quis me diligit, mandata mea servat: dominus Petrus de Lambunga licentiatum in decretis, fuit in ambone solus, quamdam constitutionem solius recordationis Clementis Papae sexti, et alia quae sequuntur, legit in huiusmodi sub tenore:

Constitutio Clementis Papae sexti super modo et forma tenendis super vidualibus Cardinalium in conclavi existentium.

Clemens Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Licet in constitutione a felici recordationis Gregorio Papa decimo praedecessore nostro super electione Romani Pontificis edita in Concilio Lugdunensi, inter cetera cavetur expresso, quod si etiam in Pontifice in civitate, in qua cum sua curia residet, dum claudens contingat extremum, Cardinales conveniant in eo huiusmodi tantummodo, nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, contenti serventibus clericis vel laicis (prout elegerint) in conclavi, nullo intermedio pariete vel alio velamine, inhabitent in communi: Et quod diebus certis, non facta provisione de postea, decursis, panis, vinum et aqua tantum eisdem Cardinalibus, donec subsequatur provisio, ministrantur: quia tamen, sicut sequenti multorum assertione et in Cardinalatu constitutorum percipimus, nonnulli ex Cardinalibus in observatione constitutionis ipsius gravati alias nimium existerent, multumque ex ipsi duo in conclavi praedicta habuerunt serventibus, non absque scrupulo conscientiae propter ambiguitatem verborum, videlicet, Quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, in dicta constitutione (ut praemittitur) contentorum: Nec pro viare super his cupientes, ex his et certis aliis causis rationabilibus, quae nostrum ad id animum induxerunt, eorum constitutionis ipsius, et etiam ad statum nostrorum suspensionem, in his providimus temperandum: auctoritate Apostolica statuimus, quod Cardinales, postquam conclave huiusmodi, seu claustrum, pro dicta celebranda electione intraverint, huiusmodi duo serventibus clericis vel laicis, prout duxerint eligendos, ac etiam singulis praeter panem, vinum et aquam in prandio et in cena duntaxat unum serculum seu unum in carnis unius speciei tantummodo: aut piscium seu ovorum, cum uno petegio de piscibus vel carnis principaliter non confectis et decuribus salamentis habere valeant, ultra carnes salitas et herbas crudas ac casum, fructus seu electuaria: ex quibus tamen unum specialiter serculum conficiatur, nisi ad condimentum fuerit, vel ad saporum. Et in hisce verbis vestrigitur per Clementem factum constitutio, Ubi maius, pro tribus primis diebus, quibus nulla ciborum erat limitatio, et pro sequentibus moderatur.

Atque etiam in usu tomario contrario. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinionensi, octavo idus Decembris, Pontificatus nostri anno decimo.

Deinde idem dominus Petrus in eodem loco extempus, de simili mandato capitula, quae Cardinales et alii electores Romani Pontificis infra scripta observare, et custodes conclavis iurare facere observari tenentur, et ad quod non ultra compelli possunt per custodes conclavis.

Capitula iuranda per electores Romani Pontificis, et custodes conclavis.

Isti sunt, quae Cardinales et alii electores Romani Pontificis in Concilio generali Constantiensi observare, et custodes iurare et facere observari tenentur, et ad quod non ultra compelli possunt per custodes conclavis.

Primo, quod infra decem dies a die jam latipore Concilium decreti intrant conclave, videlicet octavo Luna octava mensis Novembris infra occasum solis.

Secundo, quod quilibet non habeat ultra duos servientes clericos vel laicos, quos duxerit eligendos: et simpliciter permittantur duos habere per constitutionem Clementis sexti, licet in constitutione, Ubi maius, non liceret habere duos, nisi ex patenti necessitate.

Tertio, quod in conclavi simul inhabitant, nullo medio pariete vel alio velamine, nisi quando dormiunt vel quiescunt: et tunc licet habere intermedia seu velamina dumtaxat simplicium continuorum, quae contra conceduntur per dictam constitutionem Clementis sexti.

Quarto, quod claudatur conclave, reservato aditu ad secretam cameram, quod nullus, postquam inclusus fuerit, intrare valeat vel extra. Nullus ad eisdem electores aditus pateat, vel facultas secretis loquendi aliquid cum eis, nec ipsi aliquos ad se venientes admittant, nisi de consensu omnium aliqui pro his quae ad electionem pertinent, vocaverint.

Quinto, quod nulli liceat ad ipsos electores nuntium vel scripturam mittere.

Sexto, quod in ipso conclavi competens sit senescera, per quam electores et serventibus suis necessaria ministrantur, per quam tamen nulli patere possit accessus.

Septimo, quod in singulis diebus postquam conclave intraverint, praeter panem, vinum et aquam in prandio unum duntaxat serculum carnis unius speciei tantum, aut piscium seu ovorum, cum uno petegio de piscibus seu carnis principaliter non confectis et decuribus salamentis habere valeant, ultra carnes salitas et herbas crudas ac casum, fructus seu electuaria: ex quibus tamen unum specialiter serculum conficiatur, nisi ad condimentum fuerit, vel ad saporum. Et in hisce verbis vestrigitur per Clementem factum constitutio, Ubi maius, pro tribus primis diebus, quibus nulla ciborum erat limitatio, et pro sequentibus moderatur.

Octavo, quod est de mente constitutionis, Ubi maius, per Clementinum, Ne Romani, quod nullus intrare compellitur conclave, nisi omnes, recesserint, quia tunc cogendi sunt.

Nono, quod volentibus extra permittitur. Sed si omnes exierint, Papa non electo, reintrare compellantur, nisi quos excuset infirmitas. Sed qui sine causa infirmitatis exierint, amplius non admittitur, nisi omnes (ut praemittitur) exierint.

Decimo, quod exiens pro causa infirmitatis, ac etiam absentes, si supervenerint re integra, videlicet antequam de Papa sit provisum, admittantur in conclavi, in statu in quo erit electionis negotium.

Custodes conclavis iurant, quod praemissa omnia sine fraude et dolo inviolabiliter faciant observari, neque Cardinales et alios electores ultra praemissa coardebunt, nec permittent, aut aliquatenus finent per alios coardebant. Item quod eadem die omnes custodes, et maxime qui adantur ultra illos quibus ea iure competit, nominatim dependentur per Concilium, et iurent praemissa. Item videtur, quod si aliquis illorum est pro ex, debeat pro sua infirmitate recesserint, et se servare in loco sua per duos Cardinales recipere mentem.

ANNO CHRISTI 1418.

Nomina jurandorum.

Fridericus marchio Brandeburgensis, Guillelmus comes de Henneberg, a Philippus magister Rhodi, b Bronorus de la Scala dominus Veronenfis miles, Joannes Raimundi Floch comes de Cardona, Ferdinandus Petri de Ayala miles de Castella, Martinus Ferdinandi miles, Raimundus c Ayrimar miles, Bertholdus comes de Ursinis, Guntherus comes de Schvartzburg, Ludovicus comes de Ottingen, Humbertus de Sabaudia bastardus miles, Hugo comes de d Harvogeburg, Sancius miles, Stanislaus miles, ambasciatoris regis Polonia. Quibus e omnibus sic lectis, venerabilis & egregius vir dominus Petrus t Clentiger decretorum doctor, omnibus & singulis personis supradictis presentibus & intelligentibus, alia voce capitula supradicta per eos juranda de verbo ad verbum in Teutonico sermone juranda de verbo ad verbum in Teutonico sermone ad intellectum exposuit. Quibus capitulis sic ad intellectum expositis, duo ex reverendissimis dominis cardinalibus (prout ordinatum fuerat) ad serenissimum principem dominum Sigismundum Romanorum regem, in sede sua regia existentem, una cum libro evangeliorum & cruce sancta accesserunt. Isteque dominus Sigismundus Romanorum rex, talis cruce & evangelio pradictis, in manibus ditorum dominorum cardinalium pradicta capitula observare juravit. Quo juramento prestis, omnes & singuli pradicti singularem ad pedes dilli domini presidentis accesserunt, ibidem talis corporaliter & cruce & evangelio, in manibus eiusdem presidentis (ut pramissum) dicta capitula firmiter observare juraverunt. Deinde reverendus pater dominus Antonius episcopus Concordiensis, & Ludovicus de Paludo abbas Trencorchiensis pro collegio cardinalium, Pandulfus protonotarius de Albano pro Italica, Theobaldus archiepiscopus Bisuntinensis pro Gallicana, Nicolaus episcopus Meriburgensis pro Germanica, Petrus episcopus Olerensis pro Anglicana, decanus Segobienfis pro Hispanica, nationibus; pro custodia conclavis deputatis, in manibus, dilli presidentis talis cruce & evangelio pradictis, ut pramissum, juraverunt. Quibus juramentis sic, ut pramissum, prestis & receptis, reverendus pater dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis legi sequens decretum sub his verbis:

Decretum de electoribus Romani Pontificis pro hac vice.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, exsequendo ejusdem Synodi ordinationem, decretum & statutum nuper edita super modo & forma electionis hac vice Romani Pontificis, ad eligendum eandem vice Romano Pontificem, adjungit reverendissimis in Christo p.tribus sancta Romana ecclesia cardinalibus, ex eorum voluntate & consensu expressis, venerabiles Joannem patriarcham Constantinopolitanum, Joannem Rigensen Germanico, Guillelmum Bismontensem Gallicana, Nicolaum Guezzensem Germanica, Bartholomeum Alediolanensem Italica, Jacobum Turonensem Gallicana, archiepiscopos, Ricardum Londonensem, Nicolaum Rathonensem Anglicana: Diaconum Conclavensem, Joannem Pacensem Hispanica: Joannem Gebennensem Gallicana: Franciscum g Melfitensem, Henricum Feltrensem Italica: Nicolaum Aquensem Hispanica: Simonem Traurientensem Germanica: Joannem Lichfeldensem, Joannem Norwicensem Anglicana, episcopos; ac dilectos ecclesia filios Ja obnum Penrensem electum Italica, Robertum Cloniacensem Gallicana, Thomam sancta Maria Eboracensem Anglicana, monasteriorum abbates; Leonarum generalem ordinis Pradicatorum sacra pagina, Italica; Thomam decanum Eboracensem sedis Apostolica notarium, Anglicana; Pandulphum de Malatestis archidiaconum Bononensem, Italica; Walterum Cassi priorem Rhoai decretorum, Gallicana; Philippum de Madalia archidiaconum, pontificalium in ecclesia Bononicensi, l e pagina, Hispanica; Lambertum ac Stipum priorem dt Concil. General. Tom. XXVII.

g Mf. Melherien.

A Bartholomeo Gundisalvum Garfa archidiaconum de Brunsta decretorum, Valaschum Petri utriusque juris, Hispanica; Nicolaum de Dinkelshuel, Conradum de Susaro sacra pagina doctores, Germanica, nationum pradictarum, in eodem Synodo existentium & nominatorum, & per easdem nationes quorundam per se ad hoc electorum: prafatisque sic, ut pramissum, electis & adiunctis, eligendi cum ipfis cardinalibus, de eorum voluntate & consensu expressis, Romanum & summum Pontificem secundum formam ordinationis & decreti pramissorum, tribuit potestatem, supplens omnem defectum, si quis forsitan in electione pradictorum adiunctorum intervenis. Quo decreto lecto, idem dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis continuavit sub his verbis:

Decretum de non spoliando eligendum in Papatu.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, ad perpetuam rei memoriam.

Omnis aetas ab adolescentia sua prona est ad malum, ad id praeferens ad quod cupiditatis & avaritia stimulis incitatur. Erant autem & facta sunt leges, ut earum metu humana refranetur audacia, cuiusque sit inter improbos innocentia, & refranetur nocendi facultas. Cum itaque nonnumquam evenisse comperimus, quod electo Romano Pontifice, nonnulli sub praetextu capisdam abusive licentia, res & bona sic electi, quasi culmine divitiarum adepti, falso pretendentes occupanti concedi; nedum illius sic electi, immo aliquando nonnullorum, quos electos esse mendaciter confugerunt, domos, res & bona illorum, necnon & aliquando bona cardinalium aut electorum Romani Pontificis, & aliorum in loco conclavis existentium, etiam violenter irradant, recipiunt, occupant & transportant, sacrificia existimantes: ex quibus (si permitterentur) plura pericula, scandala, rapina, furta, & nonnumquam homicidia sequeretur. Nos igitur tam scelerata temeritatis & audacia viam pracludere, & huiusmodi periculis & scandalis obviare volentes, prafatum damnantem sceleratum abusum, talia fieri hoc edito prohibemus; statuentes, quod quicumque, cuiuscumque status aut conditionis existat, contra hoc prafatum attentare, aut ad hoc auxilium, consilium vel favorem prabere, prater penas quas in violentos raptores & occupatores huiusmodi, iura atque Apostolica & imperiales constitutiones statuant, eo ipso excommunicationis sententiam incurrat, a qua nisi per istam sanctam Synodum aut futurum Romanum Pontificem, praterquam in mortis articulo & satisfactione, absolvi nequeant, & omni officio, beneficio, privilegio, ac dignitate ecclesiastica & mundana, fendi que & rebus aliis, si qua, aut quas in Romana vel alius ecclesia obtinuerit, sit privatus, & instabilis active & passive existat, civitas vero qua in pramissis culpabilis fuerit, ecclesiastico subiacet interdicto: huic adijcuntur sanctiones, ut dominus temporales, retoresque & officiales civitatis vel loci, ubi electionem Romani Pontificis contigerit celebrari, illa imminente, pramissa fieri sub gravioribus penis publice & realiter prohibeant, & prohibitionem diligenter faciant observari, ceteris constitutionibus circa talia editis, in suo robore duraturis.

Decretum annullationis protestationum, conventionum, necnon suspensionum clausarum, & audientiarum litium.

Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis, ut purius, sincerius & liberius ad electionem Romani Pontificis proximi celebrandam procedatur, omnes & singulas protestationes, que possunt puritati, sinceritati, libertati & officio electionis huiusmodi obviare, nec non conventiones, per hoc, & prout dicitur, obligationes, iuramenta, condita & continentia circa materiam electionis huiusmodi facta & facta, fenda & fenda, ex aliis dicitur.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1417.

li demerit, reprobet, annullat & exsecratur, prout A
 etiam de jure sunt nulla: mandans sub observatione
 divini iudicii, & sub excommunicationis pena, quam
 in contrarium facientes vult & statuit eo ipso in-
 currere, & percipere, ne quis (si quis forsitan
 talia fecerit) illis utatur, aut illas, vel illa ob-
 servet, cum plus Deo placeat talium transgres-
 siones, quam observatores: illosque ab illarum vel
 illarum observatione absolvit & liberat, ac liberos
 & absolutos esse declarat. Præterea ut ad tam neces-
 sarium & sancte electionis negotium attentius pro-
 cedatur, mediantem, & omnes causas & litium
 exortum in eadem sancta Synodo & illius aucto-
 ritate confirmat & confirmat, præter audientiam
 sacre camere Apostolicæ usque ad assensionem Ro-
 mani Pontificis inclusive suspendit & prohibet, ir-
 rursus decretis & inane, quidquid in contrarium
 fuerit attentatum. Quibus decretis, ac cunctis in
 singulis (ut præmittitur) lectis & peractis, dominus
 presbiter totius Concilii nomine, per verbum, Pla-
 col, respondit. Deinde vero de mandato sacre Synodi
 idem reverendissimus dominus presbiter voluit habere
 decretum de securitate presentis civitatis Constantiæ,
 aliis sanctis & ordinatum, pro lecto & repetito in
 eadem sessione.

Super quibus omnibus & singulis præmissis magi-
 ster Henricus de Piro procurator & promotor præ-
 dictus, nomine quo supra, sibi a prænotariis, no-
 tariis acone scribis ipsius sanctæ Synodi, ad futuram
 rei memoriam, unum vel plura, ac tot quot fuerint
 necessaria, fieri potuit publicum seu publica, instrumen-
 tum seu instrumenta. Presentibus ibidem reverendissi-
 mus in Christo patribus & dominis, dominus Joanne
 Othenis, Laudensis, Fhilipensis, ac Ursinis, Bononiensis,
 episcopi, Veneticorum, Aquilejensis, Senensis, Pisano,
 Veronensis, Cameracensis, Tricaricensis, Placentini, de
 Chalanco, Romensis, de Fuxo, presbyterus; de
 Branchensis, de Flisco, de Comitibus, diaconi san-
 ctæ Romane ecclesie cardinalibus, & ceteris prædi-
 ctis, aliisque regum, principum, prælatorum nobilium,
 communiarum, universitatum, studiorum & colle-
 giorum ambassadoribus, aliisque Christi fidelibus in
 multitudinem copiosa.

Intritus conclavis.

Eadem die hora tertia vel quasi post meridiem, re-
 verendissimi, reverendique patres & domini sanctæ
 Romane ecclesie cardinales, patriarcha Constantinopo-
 politanus, archiepiscopi, episcopi, abbates, venerabi-
 lissime domini priores, doctores, scholastici, doctores,
 ceterisque electores prædicti, domini communitatis ci-
 vitatis Constantiensis deam pro conclavi paratam,
 pro electione Romani Pontificis celebranda, more so-
 lito intraverunt.

Electio Pape.

Die Jovis in festo sancti Martini episcopi, unda-
 cima supra dicti mensis Novembris, reverendissimi,
 reverendique patres & domini sanctæ Romane eccle-
 siæ cardinales, patriarcha, archiepiscopi, episcopi, ab-
 bates, aliique electores prædicti in concilio prædicto
 existentes, reverendissimum in Christo patrem & do-
 minum dominum Odorem de Celanova, sancti Geor-
 gii ad velum auncum, diaconum cardinalem, de Co-
 lurnis singulariter nunciatum, natione Romanum,
 concorditer in Romanum Pontificem elegerunt, qui
 Martinus Papa quintus nominari voluit. Et sic per
 serenissimum & invictissimum principem dominum Sig-
 sismundum Romanorum regem, una cum sancta Sy-
 nodo, apud prædictam ecclesiam in ipsa magna civi-
 tate Constantiensis maximis cum solemnitatibus &
 talia sacre interbravit.

Coronatio Pape.

Pontifex sanctissimus, in Christo pater & do-
 minus nostri, domini Martini, divina providentia
 Papa quinti anno primo, die Dominica vigesima
 prima supra dicti mensis Novembris, idem sanctis-

simus dominus noster more solito & in coronati-
 onibus Romanorum Pontificum hactenus observari con-
 sucto, fuit apud ecclesiam Constantiensem honorifice
 coronatus, & deinceps per dominos sanctæ Romane
 ecclesie cardinales, patriarchas, archiepiscopos,
 episcopos, abbates, aliosque prælatos, ambasciatores,
 & Romane curie officiales in sancta Synodo,
 prædicta presentes, necnon illustrissimum principem do-
 minum Sigisismundum Romanorum regem, &c. a dex-
 tero; & illustrissimum principem dominum Fridericum
 marchionem Brandenburgensem, sacri Romani imperii
 archicamerarium & electorem, a sinistro, lateribus
 ipsius domini nostri Papa per equitatum in quo
 sedebat, una cum populo multitudine processionaliter
 ab ecclesia Constantiensis prædicta usque ad mona-
 sterium sancti Augustini conductis, & per circuitum
 ad Constantiensem ecclesiam prædictam suis solemnif-
 sime rediit.

SESSIO XLII.

Anno Domini millesimo quadringentesimo deci-
 mo septimo, indictione undecima, die vero Mar-
 ti, vigesima octava mensis Decembris, Pontifex
 sanctissimus in Christo pater & dominus, domini Mar-
 tini divina providentia Papa quinti anno primo,
 fuit sessio generalis in ecclesia majori Constantiæ,
 sanctissimo domino nostro Papa prædicto personaliter
 præsentibus ibidem & presidentibus. In quam reveren-
 dissimus pater dominus Antonius episcopus Concor-
 diensis Missan de sanctis Innocentibus devoto celebra-
 vit. Qua celebrata, reverendissimus pater dominus
 Guillelmus tituli sancti Marci sanctæ Romane ec-
 clesie presbyter cardinalis, de mandato sanctissimi
 domini nostri ac sanctæ Synodi prædictorum, in am-
 bone solito, sicut, quandam bullam infrascripti te-
 noris publice legit.

Ex collectione Barberiniana, & ms. uno Germanico.

Anno Domini MCDXVII. indictione undecima, die
 vero Martii vigesima octava mensis Decembris, Pon-
 tificatus sanctissimi in Christo patris & domini no-
 stri, domini Martini divina providentia Pape quinti
 anno primo, Constantiæ in ecclesia majori in loco
 solito supra dicto, mane hora horologii sexta, vel
 quasi, fuit congregatio generalis prædictæ sacre
 Synodi, sanctissimo domino nostro Papa prædicto per-
 sonaliter ibidem presente; in qua reverendus pater
 dominus Antonius episcopus Concordiensis Missan
 de sanctis Innocentibus devoto celebravit; qua cele-
 brata, reverendissimus in Christo pater dominus,
 dominus Guillelmus tituli sancti Marci S. R. E. præ-
 dictæ presbyter cardinalis de mandato sanctissimi do-
 mini nostri, ac Synodi prædictorum cum ambone pub-
 licationis decretorum ascendens, quandam bullam
 infrascripti tenoris alta & intelligibili voce publice
 perlegit sub his verbis.

Ex prima editione.

Bulla liberationis sacre domini Imperatori de custodia
 olim Joannis vigesimilertii Pape, & tradi-
 tione domino nostro Pape factis.

Martinus episcopus servus servorum Dei, carissimo in
 Christo filio Sigismundo regi Romæ norum illustri,
 salutem & Apostolicam benedictionem

Ut iam præsentis sacre generalis Concilii Con-
 stantiensis personam Balthasar C. esse, olim Jo-
 hannis Pape vigesimilertii in sua obedientia nunci-
 atum, post illius a papatu per definitum senten-
 tiam etiam Comitiu canonicam depositionem, per
 eandem sententiam ad bandum & morandum in
 aliquo loco & castello loco sub custodia a cura no-
 mine aucti sacri Concilii, quoad eundem sacro Con-
 cilio pro bono honoris ecclesie Dei videretur con-
 ducitur: quem hucusque fideliter & diligenter tam
 per te, quam per dilectum filium nobilem virum Ludovi-
 cum

Ex prima editione.

a Ms. una

ANNO CHRISTI 1417.

ANNO CHRISTI 1418.

cum ducem Bavaria & comitem Palatinum Rheni, tuo nomine sub fide & intacta custodia, boneste & debite, tanquam unionis & pacis zelator & devotus conservasti.

Cum autem super nos & nonnullos nationum in eodem Concilio existentium deputatos, insisteret & sepe requisiverit, quatenus personam dicti Balthasaris praedictam de sua custodia recipere, neque & eundem ducem de eiusdem Balthasaris praedicti custodia liberare & exonerare vellemus: Nos attendentes, quantis laboribus & studiis pacem & unionem ecclesiae omnipotentis Dei nostri fuerit profectus. Suisque esse, quod in onus dictae custodiae iam per biennium & pene per sex menses laboriose, quod promagnum habemus beneficium, subsistit; volentes te ac eundem ducem, ut iustum est, ab omni onere liberare; eodem sacro approbante Concilio, decernimus & ordinamus, personam eandem dicti Balthasaris nobis, aut deputatis a nobis fore tradendam & assignandam: decernentes & declarantes, ac volentes, eodem sacro approbante Concilio, per traditionem & assignationem huiusmodi deputatis a nobis, per te aut dictum ducem, vel alium seu alios tuo nomine faciendam, te ipse quod illas fieri continget, te & eundem eundem ab omni onere, debito & obligatione dictae custodiae, & alias occasione illius contractis apud nos & idem sacrum Concilium ac ecclesiam universalem, esse ac perpetuo remanere liberos, saluos, pacis & immunes. Si quis autem hanc paginam decreti, ordinationis, declarationis & voluntatis nostra infringere presumpserit, aut ei casu temerario contraire, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

ms. quibus. Darum Constantia in Concilio generali, a sexto Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno primo.

Quo decreto lecto dominus Johannes episcopus Ostiensis, sanctae Romanae ecclesiae cardinalis & vicecancellarius, totius Synodi nomine per verbum, Placeat, respondit.

Super quibus omnibus & singulis egregius legum doctor dominus Augustinus de Pisis, sacri confessoris & fisci domini nostri Pape advocatus; necnon magister Johannes de Scribanis & Henricus de Piro promotores & procuratores dicti sacri Concilii, nominibus quibus supra, sibi a protonotariis, notariis atque scribis dicti domini nostri Pape & sacri Concilii, ad futuram rei memoriam, unum vel plura, seu tot quot essent necessaria, fieri petierunt, & qui libet ipsorum petitis instrumentum publicum, seu publica instrumenta. Praesentibus ibidem reverendissimis in Christo patribus & dominis Joanne Ostiensis, Laudenfis, de Ursinis, Penetiarum, Pisano, Verulanis, Cameracensis, Tricaricensis, Placentino, de Chalanco, de Fuxo, de Comitibus, sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus; necnon regum, principum, palatiorum, nobilium, universitarum, studiorum, communitatum & collegiorum ambasciatoribus & nunciis, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Ex. ms. Brunsvic.

Anno, indictione, & Pontificatu, quibus supra, die lune, xxiv. mensis Januarii, fuit congregatio generalis facta ad mandatum domini nostri Pape praedicti, in ecclesia maiori, & loco sessionis praedicto, ad modum consistorii generalis. Praesentibus ibidem praedicto domino nostro Papa, & serenissimo principe Sigismundo, Romanorum & Ungariae, &c. rege, super confirmatione ipsius domini nostri regis, & juramentum fidelitatis Romanae ecclesiae praestatione.

Ubi reverendus pater dominus Johannes episcopus Curienfis, fecit collationem nomine Imperatoris. Quae facta, dominus noster Papa mandavit sedere ad faciem Concilii. Ubi ipse dominus rex Romanorum venit. Et Papa auctoritate Apostolica confirmavit electionem factam de eo, & supplevit omnes defectus intervenientes in electione, si qui erant commisi.

Qua confirmatione facta, statim ipse dominus rex Concilii Generalis. Tom. XXVII.

Auravit fidelitatem ecclesiae Romanae servandam super cruce sancta: praesentibus ibidem dominis cardinalibus, ambasciatoribus regum, Franciae, Angliae, Hispaniae, Arragoniae, Navarrae, Cypri, Apuliae, Norvegiae, Daciae, Sveciae, & Poloniae, aliorumque principum, spiritualium & secularium, in numero copioso, pro testibus ad praedicta rogatis.

SESSIO XLIII

Anno Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo, indictione duodecima, die vero Luna, vigesima prima mensis Martii Pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri Martini divina providentia Papa quinti anno primo, Constantia in ecclesia maiori fuit tena & celebrata ipsius sacrosanctae & universalis Synodi Constantiensis sessio publica, sanctissimo domino nostro Papa praedicto praesente. Pro cuius sessionis introductione reverendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Martini Romanae ecclesiae presbyter cardinalis Missus de Spiritu sancto celebravit. Et iuxta ritum solitum litaniis & aliis devotis orationibus lectis, idem reverendissimus pater dominus Guillelmus cardinalis nonnulla decreta, sive statuta per dominum nostrum Papam ac Synodum eorum facta, publice perlegit sub his verbis.

De exemptionibus.

Martinus episcopus servus servorum Dei.

Attendentes, quod a tempore obitus sancti recordationis Gregorii Papa undecimi praedecessoris nostri, nonnulli Romani Pontifices, aut pro Romanis Pontificibus se gerentes, & in suis diversis obedientiis reputati, pro sua voluntate, autibus per importunitatem perentium, nonnullas ecclesias, monasteria, capitula, conventus, prioratus, beneficia, loca & personas a jurisdictionibus Ordinariorum tempore dicti Gregorii nullatenus exemptas, vel exemptas, de novo a dictorum Ordinariorum jurisdictionibus exemptas, in grave ipsorum ordinariorum praevicium. Nos volentes huiusmodi praevicium obviare, omnes exemptiones ecclesiarum cathedralium, monasteriorum, capitulorum, conventuum, prioratuum, beneficiorum, locorum, personarum quorumcumque, etiam si ex praedictis aliquid monasterium fuerit exemptum, & postea subiectum monasterio divisi habitus vel coloris, a tempore obitus dicti Gregorii undecimi, per quoscumque pro Romanis pontificibus se gerentes, (etiam si per nos forsan approbata fuerint ex certa scientia, vel innovata parte non vocata,) de novo factas, quae tamen ante exemptionem huiusmodi nullatenus exemptione gaudebant, sed simpliciter subiectebantur & ordinariae jurisdictioni, nullumque ante illud tempus haberunt initium, exceptis etiam exemptionibus, quae uni tunc ordini & quae ecclesiis, monasteriis, capitulis, conventibus, beneficiis sive locis, a praedicto tempore sub modo exemptionis aut conditione fundatis, aut contemplatione nova fundationis, seu Universitatibus studiorum generalium, aut collegiis scholarum, aut per modum confirmationis, augmentis aut additionis factae fuerint, aut concessae, aut super quibus praesentibus & auditis, quorum intererat, auctoritate competente ordinatum fuerit; seu in quibus ordinari consenserunt; (& omnes exemptiones perpetuas per inferiores a Papa factas.) sacro approbante Concilio revocamus, (etiam si super ipsis non deat indecisae, ipsam penitus extinguente,) ecclesias, monasteria, & alia loca praedicta in pristinum ordinariorum jurisdictionem revocamus. Ceteris autem exemptionibus ante obitum dicti Gregorii habitis vel concessis, nullum volumus per hoc praevicium generari. Super non intendimus exemptiones de cetero facere, nisi causa cognita, & vocatis quorum interest.

Ex prima editione.

Ex ms. in d. m. pro imp. p. m. t. m.

Quae sunt istae exemptiones, non sunt in ista m. d. m.

Quae sunt istae exemptiones, non sunt in ista m. d. m.

Quae sunt istae exemptiones, non sunt in ista m. d. m.

Quae sunt istae exemptiones, non sunt in ista m. d. m.

ANNO CHRISTI 1418.

De unionibus.

Martinus episcopus servus servorum Dei.

Uniones & incorporaciones a tempore obitus Gregorii undecimi factas seu concessas, cum certa regula dari non possit, ad querelas eorum, quorum interest, (nisi fuerint imperpetuum beneficia firmiter, si non ex rationabilibus causis & veris factis fuerint, licet Apostolica sedis auctoritas interveniat, revocabimus justitiam mediante.

De fructibus percipiendis.

Martinus &c.

Fructus & proventus ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum, vacationis tempore obvenientes, juris consuetudinis vel privilegii dispositioni relinquimus, illosque nobis vel Apostolica camera prohibemus applicari.

De simonia.

Martinus, &c.

Multa contra simoniacam pravitatem ab olim facta sunt constitutiones, quibus morbus ille non potuit competenter extirpari. Nos volentes de cetero, ut possimus, attentius providere, sacro approbante Concilio declaramus, quod ordinati simoniace, ab exsecratione suorum ordinum sint eo ipso suspensi. Electiones autem, postulationes, confirmationes, & quavis provisiones simoniace ecclesiarum, moraliteriorum, dignitatum, personarum, officiorum & beneficiorum ecclesiasticorum quoruncunque deinceps facta, nulla sint ipso jure, nullatenusque per illas jus cuiquam acquiratur; nec promoti confirmati, aut provisi faciant fructus suos; sed ad illorum restitutionem, tanquam inique ablata percipientes, teneantur. Stantes insuper, quod dantes & recipientes ipso facto sententiam excommunicationis incurvant, etiam si pontificali aut cardinalatu presuleant dignitate.

De dispensationibus.

Martinus, &c.

Quoniam beneficia propter officia conceduntur, reprobamus absurdum, ut qui beneficia obtinent, recusent aut negligant officium exercere. Nos igitur, sacro approbante Concilio, omnes dispensationes a quibuscumque pro Romanis Pontificibus si gerentibus concessas quibuscumque electis, confirmatis, seu provisus ad ecclesias, monasteria, priuatus conventuales, decanatus, archidiaconatus, & alia quancunque beneficia, quibus certus ordo debitus est vel annexus, ne manus consecrationis episcopi, sine benedictionem abbatis, aut ceteros debitos aut annexos ordines suscipiant, praeter illa, quae secundum formam constitutionis Bonifacii octavi, qua invenerunt, ut qui de presenti illos vel illa obtinent, infra sex menses a die publicationis huiusmodi constitutionis nostrae, & qui in posterum obtinebunt, ipsa terminum juris se faciant consecrari, aut benedici, seu ad alium debitum ordinem promoveri. Alioquin sint ipse monasterii, ecclesiae, dignitatus, personatus, officii & beneficii pro ipso iure privati, & alii licet consecrati, aut providentur de illis, ceteris constitutionibus circa hoc editis in suo robore duraturi.

De decimis & aliis oneribus ecclesiasticis.

Martinus, &c.

Praecipimus & mandamus, iura que prohibent inferioribus a Papa decimas & alia onera ecclesiis &

A personis ecclesiasticis imponi, districtius observari. Per nos autem nullatenus imponantur generaliter superiorum clericorum, nisi ex magna & ardua causa & utilitate, universalem ecclesiam concernente, & ac Consilio & consensu & subscriptione fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium & praelatorum, quorum Concilium commode haberi poterit. Nec specialiter in aliquo regno vel provincia, inconsultis praelatis ipsius regni vel provinciae, & ipsis non consentientibus, vel eorum maiori parte, & eo casu per personas ecclesiasticas & auctoritate Apostolica dumtaxat leventur.

De vita & honestate clericorum.

Martinus, &c.

Inter ceteros praelatorum & clericorum excessus hoc maxime nolevis, quod spreta ut vestibus forma ecclesiastica honestatis, plurimi delictantur esse deformes, & cupiunt laici conformari, quodque mentem gerunt, habitum & habitus clericorum, tam in formis quam in coloribus, atque comam seu capillos, vitantque & honestatem clericorum iura statuant, & que nimium collapsa sunt tam in secularibus quam in regularibus, sacro approbante Concilio innovamus, & praecipimus diligentius observari. Nam specialiter abusus, eodem approbante Concilio, decernimus penitus abolendum, quod in quibusdam partibus nonnullis clericis & persona ecclesiastica secularis & regularis, etiam (quod magis execratur) praelati ecclesiarum, manicas ad cubitum pendentes, & longas circum magna sumptuosa superfluitate vestes, etiam offas retro & in lateribus cum fodranis nitra oram excedentibus etiam in hisuris deferunt, & cum salibus in ecclesiis cum superpellicis ac aliis vestibus ad cultum & officium ecclesiasticum ordinatis, etiam intra ecclesias ipsas, in quibus beneficiati existunt, non verentur divinis officiis interesse. Hanc vestium deformitatem in quibuscumque personis ecclesiasticis reprobamus, ac usum talium inhibemus: contrariam autem facientes, ut transgressores canonum puniantur: specialiter statuentes, ut quicumque beneficiatus, aut officium in ecclesia gerens, in habitu huiusmodi divinis officiis praesumptis interesse, pro quilibet vice a participatione provenientium ecclesiasticorum per mensem noviter se suspensum, fructusque illi fabricae illius ecclesiae applicentur.

Martinus, &c.

Decernimus & declaramus, sacro approbante Concilio, per decreta, statuta & ordinata, tam lecta in presenti sessione, quam concordata cum singulis nationibus eiusdem Concilii, & qua in nostra cancellaria poni volumus, & litteras in forma publica sub sigillo vicecancellarii volentibus litteras confici, atque tradi huic sacro Concilio, super articulis contentis in decreto super reformatione fanda, die Sabbati trigesima mensis Octobris proximo praeteriti promulgata, fuisse & esse iam satisfactum.

Quibus decretis ac statutis sic, ut praemittitur, lectis, reverendissimus pater dominus Johannes episcopus Ostiensis, sanctae Romanae ecclesiae cardinalis & vicecancellarius, de voluntate nationum ac ipsius Synodi, & eorum nominibus (ut asseruit), respondit in hunc modum: De mandato nationum respondeo; quod placet nationibus decreta recitata, & cuiuslibet nationi placet concordia cum ipsa per dominum nostrum facta, & per praemissa farentur alio decreto non iam esse satisfactum, non intendentes propterea, quod concordata cum una natione, si aliquo alteri nationi afferant praerudicium.

Ex ass. Surii, & Lips.

Super quibus omnibus & singulis praemissis, & eorum quolibet, magister Johannes de Scribanis promotor & procurator sacrae Synodi praedictae, & fiscalis camerae Apostolicae, petit sibi tam domini nostri Pape quam Synodi praedictae nominibus a procuratoribus, notariis, atque

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

que scribis ejusdem Synodi fieri unum vel plura, publicum seu publica instrumenta, ad perpetuam rei memoriam. Presentibus ibidem reverentissimis in Christo patribus & dominis, dominis Angelo Laudensi, Petro Hispano, episcopis, Antonio Bononicensi, Francisco Venetiarum, Antonio Aquileiensi, Branda Placentino, Antonio de Chalanco, Thoma Tricaricensi, Petro de Fuzo, presbyteris, Ludovico de Filisco, Raynaldo de Brancialis; & Lucido de Comitibus, sancte Romanæ ecclesie cardinalibus, necnon dominorum regum, principum, & universitatum ambasciatoribus, aliisque Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Ex collectione Barberiniana, & duobus Mss. Germanicis.

ANNO MCCCXVIII & indictione XI. de quibus supra, die vero Luna vigesima prima mensis Martii, Pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Martini divina providentia Pape quinti anno primo, Constantie in ecclesia majori in loco solito, hora horologii sexta, vel quasi, ante meridie, fuit sacrosanctæ & universalis Synodi Constantiensis prædictæ, sanctissimo domino nostro Papa præsentente, solemniter more solito, sessio publica celebrata; pro cujus sessionis introductione, reverendissimus in Christo pater, & dominus, dominus Guillelmus tituli sancti Marci S. R. E. presbyter Cardinalis Missam de sancto Spiritu devotissime celebravit; hujusmodi quoque Missa finita, reverendissimi, reverendique patres & domini S. R. E. cardinales, & ut in aliis. Reverendissimus pater dominus Guillelmus cardinalis prædictus ambonem, & ascendit, & de mandato domini nostri Pape ac Synodi prædictorum, sibi super hoc ut afferret facta, nonnulla decreta seu statuta per dominum nostrum Papam, ac Synodum eisdem facta publice, alta, & intelligibili voce perlegit sub his verbis.

Ex mss. Card. Capranica & Vindobensis,

L

De numero, & qualitate dominorum cardinalium, & modo promotionis eorum.

STATUIMUS, ut deinceps numerus cardinalium S. R. E. adeo sit moderatus, quod nec sit gravis ecclesie: nec superflua numerositate vilescat; qui de omnibus partibus Christianitatis proportionabiliter; quantum fieri poterit, assumantur: ut notitia causarum, & negotiorum in ecclesia emergentium facilius haberi possit, & æqualiter regionum in honoribus ecclesiasticis observetur: sic tamen quod numerum 11111. non excedat, nisi pro honore nationum, quæ cardinales non habent, unus, vel duo, pro semel de consilio, & consensu Cardinalium assumendi viderentur. Sint autem viri in scientia, moribus, & rerum experientia excellentes; doctores in theologia, aut in jure canonico vel civili; præter admodum paucos, qui de stirpe regia, aut ducali, aut magni principis oriundi existant, in quibus competens litteratura sufficiat: non fratres, aut nepotes ex fratre vel sorore alicujus cardinalis viventis; nec de uno ordine Mendicantium ultra unum; non corpore vitati, aut alicujus criminis, vel infamie nota reserti: nec fiat eorum electio per auricularia vota solummodo, sed etiam cum consilio Cardinalium collegialiter, sicut in 3. pronuntiatione episcoporum fieri consuevit: qui modus etiam observetur quando aliqui ex cardinalibus in episcopum assumuntur.

II.

De provisionibus ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, dignitatum, & aliorum beneficiorum.

Sanctissimus dominus noster Papa Martinus V. super provisionibus ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, vult, & intendit, & mandat observari, quod exceptis ecclesiis, 4. monasteriis, & ceteris beneficiis reservatis in jure, & designatis in extravaganti, *Ad regimen*, 5. modificatum, quantum ad numerum 6. officiorum reducendum ad numerum consuetum. Item quoad 7. capellanos, quod beneficia eorum 8. non reservata, nisi sint magistri, vel doctores, vel licentiatii in theologia, jure canonico vel civili; quorum dispositio ad Papam specialiter pertinet. In ecclesiis & monasteriis fiant electiones canonice. De monasteriis autem non exemptis, 9. quorum servitus suam taxationem decime viginti, Italiam & Hispaniam centum quinquaginta, in Italia vero, & Hispaniam sexaginta librarum Turonensium parvorum valorem annuum non excedant, fiant confirmationes aut provisiones per ordinarios secundum canonicas sanctiones. 10. De monasteriis non excedentibus summas prædictas, necnon cathedralibus ecclesiis, electiones ad sedem Apostolicam deferantur: quatenus ad tempus statutum in constitutione Nicolai III. quæ incipit, *Cipientes*, 11. præterea expectat; quo transacto, si non fuerint presentate, vel si presentate minus canonice fuerint, Papa provideat. Si vero canonice fuerint, Papa eas confirmet; nisi ex causa rationabili & evidenti, & de fratrum consilio, de digniori & utiliori persona duxerit providendum: 12. provisum & confirmatum per Papam nihilominus metropolitanum, & aliis præsentibus juramenta & alia consueta. De monasteriis monialium Papa non disponat, nisi sint exempta. Ad episcopales autem dignitates, 13. ut supra, nullus eligatur, nisi doctor, aut licentiatius, cum rigore examinis in theologia, aut jure canonico, vel civili. De ceteris vero dignitatibus, officiis, & beneficiis secularibus, & regularibus ultra reservationes prædictas due partes sint in dispositione Pape, & tertia pars remaneat in dispositione Ordinariorum, ita quod duo prima cedent Pape & tertium Ordinario: ita quod per quamcumque aliam reservationem, aut prerogativas non minuat. Item beneficia vacantis per resignationem simplicem, vel ex causa permutationis 14. neutri patri computentur. Item nec vult, nec intendit gratias expectativas dare, nisi ad unicum beneficium: nisi in Italia, & in Hispania, & in aliis partibus, ubi beneficia 15. sint exilia: neque ad dignitates majores post Pontificales in cathedralibus, neque ad principales in collegiatis, neque ad prioratus conventuales. Dignitates vero majores post Pontificales in cathedralibus, & principales in collegiatis, nullis nisi doctoribus, aut baccalariis formatis in theologia, vel doctoribus, aut licentiatii in jure canonico, vel civili, conferri valeant; nec ad illas quis assumatur, nisi forte propter tenuitatem ipsorum infra mensum a die vacationis nullus inveniat talis, qui 16. illam voluerit acceptare. Ceteris autem litteratis in prerogativa 17. litterarum providebitur. Item quod in parti data gratiarum expectativarum ad curam collationem graduatus non graduato preferatur: & 18. in gradibus diæcesanus preferatur non diæcesano.

In fine decreti. l. 1. c. 11. a. cap. 10.

1 Mss. Vindob. & Vienn. viginti quatuor. 2 Mss. iidem. principis. 3 Mss. Vind. promotione. Vienn. promotionibus. 4 Mss. Vind. monasteriis, dignitatibus, & ceteris. 5 Mss. Vind. modificata. 6 Mss. Vind. officiorum. 7 Vind. capellanos bonos. 8 Vind. non sint reservata. 9 Vind. quorum servitus secundum taxationem decime extra Italiam & Hispaniam, &c. 10 Vind. De monasteriis vero excedentibus. 11 Vind. Papa expectat. 12 Vind. provisum quod non sumatur & confirmatum per metropolitanum & alios, &c. 13 Vind. & supra. 14 Vind. neutra Lupa computatur. 15 Vind. in part. 16 Vind. illa. 17 Vind. diæcesanus. 18 Vind. in gradibus paribus.

ANNO
CHRISTI
1418.ANNO
CHRISTI
1418.

III.

Decretum.

Multorum temporum experientia docuit, quod electiones eligendi, aut alias providendi ecclesiis, monasteriis vel aliis dignitatibus, quibus de jure, vel consuetudine per electionem est providendum, quae a nostris praedecessoribus etiam in generalibus Conciliis statuuntur; tam praetextu vocationis absentium, quam alias, nimirum diuturnas damnationes, vexationes & onera gravia expensarum inducant: quibus providere volentes, sacro approbante concilio statuimus, ut deinceps vacantibus ecclesiis 1, ii, ad quos pertinebat eligere, a die notae vacationis 2 ab ecclesia; monasterio, sive loco per xx dies 3 continue absentes expectent: quibus elapsis, ii qui praesentes fuerint, absque alia vocatione absentium libere ad electionem procedant. 4 Si infra quadraginta dies a die notae vacationis praedictae non elegerint, locum habeant statuta super hoc in generali concilio: quae 5 & alia circa hoc edita volumus in suo robore permanere.

IV.

De annis rubricis.

Pro sustentatione summi Pontificis, & fratrum suorum S. R. E. cardinalium de ecclesiis, & monasteriis virotum dumtaxat, vacantibus, & vacaturis, solventur pro fructibus primi anni a die vacationis, summae pecuniarum in libris camerae Apostolicae taxatae, quae communia servitia nuncupantur. Si quae vero 6 male taxatae sunt, iuste 7 taxentur: & provideatur specialiter in gravatis regionibus, secundum qualitatem rerum, temporum & regionum, nempe 8 pergraventur: ad quod dabuntur commissarii, qui diligenter inquirent, & 9 taxent. Taxae autem praedictae pro media parte 10 infra annum: Et si infra annum bis vacaverit, semel tantum solvetur. Nec debitum hujusmodi in successorem in ecclesia, vel monasterio transeat. De ceteris autem dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis secularibus, & regularibus quibuscumque, quae auctoritate sedis Apostolicae conferuntur, vel providebitur in eisdem, praeterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causa permutationis, solvetur valor fructuum, primi anni oro media parte infra sex menses a die 11 adeptae possessionis: & infra alios sex menses pro alia media parte: & debitum hujusmodi in successorem beneficio non transeat.

V.

De causis tractandis in Romana curia, vel extra.

Causae quae ad forum ecclesiasticum de jure, vel consuetudine non pertinent, per curiam Romanam non 12 accipiuntur, de illis cognoscendo in curia vel extra committendo, nisi de consensu partium: 13 qui non ad forum ecclesiasticum, ut praemittitur, pertinent, & de jure sunt per appellationem aut aliter ad Romanam curiam devolute, aut de sua natura 14 tractandae, in ea tractentur. Ceterae committantur in partibus, nisi forte pro causa, 15 an personarum qualitate illas tractare in curia expediret, pro iustitia consequenda, vel de partium consensu in curia tractentur. Matrimoniales tamen causae in prima instantia, praeter appellationem, non committantur in curia, nisi 16 in casibus proxime dictis. Item ad retinendum appellationes frustratorias, quae ante diffinitivas sententias interponuntur; ordina-

mus, quod 17 injuste seu frivole appellationes ab interlocutoria, vel gravamine, ultra condemnationem expensarum, damnorum & interesse, in decem 18 florenis, si appellatio interponatur in curia; & in viginti, si de partibus ad curiam parti appellatae condempnetur. Et quod super eadem 19 interlocutoria, vel gravamine, secundo appellare non liceat, nisi haberent vim diffinitivam.

VI.

De exemptionibus.

Attendentes quod a tempore obitus felicitis recordat. Gregorii Papae XI. praedecessoris nostri, nonnulli Romani Pontifices, aut pro Romanis Pontificibus se gerentes, & in suis diversis obedientiis reputati, pro sua voluntate, aut pro importunitate petentium, nonnullas ecclesias, monasteria, capitula, conventus, prioratus, beneficia, loca, & personas a jurisdictionibus ordinariorum tempore dicti Gregorii nullatenus exemptas, vel exempta, de novo 20 apud dictorum ordinariorum jurisdictionem exercuerunt, in gravio iporum ordinariorum praedictorum. Nos volentes hujusmodi praedictorum obviare, omnes exemptiones ecclesiarum, monasteriorum, capitulorum, conventuum, praepositarum, beneficiorum, locorum, & personarum quarumcumque, etiam si ex praedictis aliquod monasterium fuerit exemptum, & postea subiectum monasterio diversi habitus, vel coloris, a tempore obitus dicti Gregorii XI. per quoscumque pro Romanis Pontificibus 21 se gerentibus, de novo factas; quae tamen ante exemptionem hujusmodi nulla exemptione gaudebant, sed simpliciter subiciebantur 22 ordinariae jurisdictioni, nullumque ante illud tempus initium habuerunt: etiam exceptis exemptionibus, quae uni toti ordini, & quae ecclesiis, monasteriis, capitulis, conventibus, beneficiis, fundatoribus, sive Universitatibus studiorum generalium, aut per modum confirmationis, augmenti, aut additionis, factae fuerunt aut concessae: aut super quibus praesentibus & auditis quorum intererat, auctoritate competenti ordinatum fuerit: seu in quibus ordinarii conenserint; sacro approbante Concilio, revocamus: ecclesias, monasteria, & alia praedicta in praesentem 23 ordinariorum jurisdictionem redecentes. Ceteris autem exemptionibus ante obitum 24 dicti Gregorii XI. per eos qui pro summis Pontificibus in eorum obedientiis reputati fuerunt, factas, seu concessas, quae effectum non sortitae fuerunt. Item omnes etiam quae effectum non sortitae fuerunt de perpetuis vicariis factas; & concessiones omnes juris patronatus, seu praesentandi, factas laicis ecclesiarum seu beneficiorum, quae non fundaverunt 25 seu dotaverunt. Circa alias vero uniones quae effectum jam sortitae fuerunt cum certa regula dari non possit, 26 & querelas eorum, quorum intererat, si non ex rationabilibus causis vel veris factae fuerint, licet Apostolicae sedis auctoritas supervenerit, revocabimus iustitia mediante, vel aliter secundum iuris exigentiam providebimus: 27 (vel si nationibus placet, fiat revocatio pro praesenti.)

VII.

De commendis.

Item, dominus noster Papa 28 ordinavit, quod in posterum monasteria, aut magni prioratus conventuales, habere consueti his temporibus ultra decem religiosos in conventu, & officia claustralia; dignitates majores post Pontificalem in cathedralibus, sive ec-

1 Vind. addit. monasteriis & dignitatibus praedictis. 2 Vind. in ecclesia. 3 Vind. continuo existant. 4 Vind. Qui si. 5 Vind. & alia jura circa, &c. 6 al. excessivo. 7 Vind. retaxentur. 8 Vind. praegraventur. 9 Vind. retaxent. 10 Vind. infra annum a die habita possessionis solventur: & pro media parte alia infra sequentem annum. Et si vacaverit, &c. 11 Vind. habita. 12 Vind. recipientur. 13 Vind. quae vero ad forum, &c. 14 Vind. in illa tractanda, tractentur in ea. 15 Vind. aut personarum: al. &. 16 Vind. in causis. 17 Vind. injuste seu frivole appellantes. 18 Vind. florenis. 19 Vind. locutorio. 20 Vind. a dictorum ordinariorum jurisdictionibus occupantur. 21 Vind. se gerentes. 22 Vind. Ordinariorum. 23 Vind. non habet ordinariorum. 24 Vind. dicti Gregorii habitis vel concessis, nullum volumus per hoc praedictum generari. Revocamus etiam omnes uniones & incorporations a tempore obitus Gregorii XI. 25 Vind. sic dotaverunt. 26 Vind. ad querelas, & mox intererit. 27 Quae sunt inclusa parenthesi, non sunt in Vindob. 28 Vind. ordinat.

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

clesiæ parochiales, nulli prelato 1 etiam cardinali, A cumque, seu ad illa, nulla sint ipso jure, nullumque
denari in commendam: Datis autem & dati 2 quan- per illas jus cuiquam acquiratur; nec faciat fructus
quam commendatarius loco illorum 3 de æquivalenti suos; sed ad illorum restitutionem tanquam inique
providetur: post pacificam possessionem adeptam 4 ablatorum, percipientes teneantur. Statuentes insu-
illas dimittant. Una etiam ecclesia metropolitana uni per, quod dantes & recipientes ipso facto sententiam
cardinali, vel patriarchæ concedi poterit, provisiõnem excommunicationis incurrant, etsi Pontificali aut car-
aliam sufficientem non habenti.

VIII.

De fructibus mediæ temporis.

Item, sanctissimus dominus noster Papa fructus
& proventus ecclesiarum, monasteriorum, & be- & proventus vacationis tempore obvenientes 5 (juris
& consuetudinibus, vel privilegii dispositioni) relin- & consuetudinibus, vel privilegii dispositioni) relin-
quit, illosque sibi, vel Apostolicæ camera prohibet applicari.

IX.

De non alienandis, & alienatis rebus
ecclesiasticis.

Volentes 6 ecclesiarum indemnitatibus providere, omnes alienationes rerum immobilium & jurium, necnon concessionem vicariatum, terrarum, civitatum & dominiorum Romanæ ecclesiæ, ultra quin-
quennium sine Concilii consensu, & subscriptione majoris partis cardinalium illius obedientiæ: necnon omnes alienationes rerum similium aliarum ecclesiasticarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum, sine consensu libero rectorum & ministrorum eorumdem per quoscumque pro Romanis Pontificibus se gerentes, a tempore felicis recordationis Gregorii XI. prædecessoris nostri, factas & concessas, sacro approbante Concilio penitus revocamus. Alienationes vero per prælatos, rectores 7 & ministros de rebus similibus ecclesiarum, vel monasteriorum, aut aliorum suorum beneficiorum, præter aut contra jus formam factas, nullas fuisse & esse declaramus, & etiam revocamus: res ipsas, aut terras, civitates atque dominia, ad jus & proprietatem ecclesiarum, monasteriorum & beneficiorum ipsorum reducimus. Volumus etiam, & intendimus, quod regimina terrarum, provinciarum, civitatum & dominiorum ecclesiæ Romanæ, quas pro tempore possidebit, nulli nisi Cardinali vel prælato ecclesiastico, & ultra quam in iis, quæ requirunt ministeria laicorum: sed nec vicariatus terrarum ecclesiæ Romanæ ultra triennium & de cardinalium consilio concedantur, vel etiam committantur. De ceteris autem alienationibus, si qui gravari se senserint, querelam exponant apud Apostolicam sedem, per quam, ut fieri poterit, providebitur de remedio competenti.

X.

De simoniaco.

9 Multe per simoniacam pravitatem olim ab Joanne factæ sunt constitutiones, quibus veritas ille non potuit extirpari. Nos volentes, ut possumus, attentius providere, sacro approbante Concilio, declaramus quod ordinati simoniaco ab executione suorum ordinum sint eo ipso suspensi. Electiones autem, postulationes, confirmationes & quæ provisiones ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, personatum officiorum & beneficiorum ecclesiasticorum quorum-

que, seu ad illa, nulla sint ipso jure, nullumque per illas jus cuiquam acquiratur; nec faciat fructus suos; sed ad illorum restitutionem tanquam inique ablatorum, percipientes teneantur. Statuentes insuper, quod dantes & recipientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, etsi Pontificali aut cardinalatus præfulgeant dignitate. Distinctius inhibentes, juxta etiam antiqua statuta canonum, quod pro ordinibus, etiam clericali tonsura, ordinans nihil recipiat, cum ad id sint fructus ecclesiastici deputati. Quodque notarii pro litteris super ordinum prædicatorum collatione pro prima clericali tonsura uno unum, pro quatuor minoribus ordinibus unum, pro quolibet sacro ordine 11 similiter unum grossum de camera, quorum decem faciunt florenum de camera, recipient. Quod si contra 12 fecerint, canonicis subiacent institutis.

XI.

De dispensationibus.

Quoniam beneficia propter officia conceduntur, reputantes absurdum, ut qui beneficia obtinent, recitent aut negligant officium exercere. Nos igitur, sacro approbante Concilio, omnes dispensationes a quibuscumque pro Romanis Pontificibus se gerentibus concessas quibuscumque 13 clericis consecratis, seu provis ad ecclesias, monasteria, prioratus conventuales, diaconatus, archidiaconatus, & alia quæcumque beneficia, quibus certus ordo deditus est, vel annexus, aut de illis, ne munus consecrationis episcopi, seu benedictionis habens, aut ceteros debitos aut annexos ordines suscipiant; præter 14 illos qui secundum formam cap. Cum ex eo, facte sunt, revocamus: statuantes ut qui de præsentibus illas vel illa obtinent, infra sex menses a die publicationis hujusmodi constitutionis nostræ, & quæ in posterum obtinebunt, infra annum a die possessionis adempte se faciant consecrari aut benedici, sive ad alium debitum ordinem promoveri; alioquin sint ipsi ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, personatibus, officiis & beneficiis prædictis ipso jure privati, & aliis libere conferantur, aut provideatur de illis. Ceteris constitutionibus circa hoc editis, in suo robore duraturi.

XII.

De ceteris.

Et quia multi episcopi, & eorum superiores, atque abbates, in quibus major debet esse sollicitudo cura 15 & Pontificalis officii, plerumque extra ecclesias, dioceses & monasteria commorantur, propter quod negligitur officium pastorale: eodem approbante Concilio, statuimus quod episcopi, & superiores hujusmodi in suis ecclesiis & diocesis, abbates autem in suis monasteriis personaliter residant: a quibus si sex menses 16 continue abfuerint, a perceptione fructuum 17 & proventuum per biennium sint privati: qui fructus & proventus in utroque casu cathedralibus ecclesiarum, & conventibus monasteriorum applicentur. Si vero per biennium abfuerint, ipsi ecclesiis, & monasteriis decernimus esse privandos: nullumque eis in aliquo casuum prædicatorum cujusvis generalis studii, privilegium suffragetur, nec illis gaudeant quovis modo.

Ordinat dominus noster, quod ad ecclesias cathedrales, monasteria, prioratus conventuales, aut parochia-

1 Vind. etiam cathedrali, denari. 2 Vind. quinquennium commend. 3 Vind. de equitate. 4 Vind. illor. 5 Quæ sunt incursa prelatibus, non sunt 15 Vind. 6 Vind. non habet ecclesiarum. 7 Vind. aut ministris. 8 Hic intelligendus est articulus respondens decimo tertio ex articulis Reformationis hændæ per papam decretis supra in Sessione XI. scilicet item, propter quæ & quomodo Papa possit corrigi & depuni. Hunc articulum in Excerptis ex Codice Capranicensi non invenit Labbeus, cum tamen Schellstrate aliquoties notavit in actis p. 71. & 271. restituitque: & est ex Mf. Vindobonensi, ac Gothano: Non videtur, prout nec visum fuit in pluribus Nationibus, circa hoc simul notum fuisse, vel decerni. 9 Vind. multa contra simoniacam pravitatem ab olim facta sunt, &c. 10 Vind. non ultra unum. 11 Vind. non habet, similiter. 12 Vind. faciant. 13 Vind. electis, confirmatis, seu provis. 14 Vind. illas quas. 15 Vindob. & officii pastoralis. 16 Vind. continuas. 17 Vind. & proventuum eorundem per annum integrum & si per annum abfuerint, ab eorum fructuum & proventuum perceptione per biennium, &c.

ANNO
CHRISTI
1415.ANNO
CHRISTI
1415.

rochiales ecclesias super defectu ætatis ultra trien-
nium nullatenus dispensetur; nisi forte in ecclesiis
cathedralibus ex ardua & evidenti causa de Consilio
cardinalium, seu majoris partis illorum, videretur
aliter dispensandum.

Item, dominus noster in gravibus & arduis casibus
sine Consilio cardinalium non intendit dispensare.

Circa beneficia incompatibilia obtinentes, in qui-
bus multi reperiuntur excessus, constitutionem felicis
recondationis Joannis XXII. prædecessoris nostri, que
incipit, *Exsecrabilis*, salva moderatione in eo quod
in ea dicitur de uno curato beneficio cum non cu-
rato & compatibili, tamen licite retinendis; ad duo
etiam curata, dummodo non sint duæ parochiales ec-
clesiæ, extendimus, sacro approbante Concilio, in-
novamus, atque contenta in illa secundum illius for-
mam & tenorem de novo statuimus, & ordinamus;
contenta in illa volentes diligentius observari.

XIII.

De provisione Papa & cardinalium.

Romano Pontifici & S. R. E. cardinalibus pro illo-
rum sustentatione rebus Romanæ ecclesiæ stantibus,
ut sunt, non videtur aliter posse provideri, quam
hucusque factum est; scilicet per beneficia, & com-
munia servitia, que vacantur nuncupantur. Verum
circa beneficiorum qualitatem taliter duximus provi-
dendum, quod nulli cardinali monasteriorum, prio-
ratus conventuales, ultra numerum x. religiosorum
secundum moderna tempora habere consuetus, nulla
major dignitas post pontificalem in cathedralibus, aut
parochialibus, etiam nullum officium claustrale, nul-
lum xenodochium, hospitale, elemosynaria, seu le-
prosaria in titulum vel administrationem conferantur.
Et si que talia nunc obtinent, quam primum Papa
loco illorum de alio æquivalenti providebit, illa di-
mittere teneantur, sicut superius de commendis est
dictum. Provisis, quod nulli cardinalis de proveni-
entibus ecclesiasticis non habeat ultra valorem sex mil-
lium florenorum.

Statuimus quod singuli cardinales, monasteria,
aut prioratus conventuales habentes ultra numerum
xii. religiosorum secundum consuetudinem temporum
modernorum, habeant in illis vicarium generalem in
spiritualibus & temporalibus religiosorum. Poterunt ta-
men iidem cardinales ad regimen temporalium & sub
dicta vicaria alias personas substituere: & nitentur
quantum poterunt per ecclesiasticas personas hoc age-
re. 3. Constitutus tamen ad regimen hujusmodi di-
ctus vicarius sine consensu cardinalis non valeat re-
moveri. In minoribus autem beneficiis constituantur
vicarii in spiritualibus: cetera per alias personas, &
quantum poterunt, ut præmittitur, per ecclesiasticas
hoc faciant. Nulli autem laico monasteria, aut bene-
ficia hujusmodi locent, aut ad firmam, aut 4. arren-
damentum dent. Teneantur etiam 5. illi tenere unum
religiosum secundum moderna tempora consuetum;
& maxime 6. qui erant antequam cardinales, quan-
do illa beneficia, aut monasteria obtinerent: nisi post-
modum fructus, & redditus eorum sine culpa cardin-
alium erunt adeo diminuti, quod ad sustentationem
prioris & tot religiosorum non sufficerent. Superio-
res autem dictorum monasteriorum & prioratum,
quibus ius visitandi competit, illa poterunt visitare,
& defectus caritative corrigere, & que in illis repa-
randa viderint, aut 7. relapsa maxime per culpam car-
dinalium, 8. vel eorum ministrorum, tam in spirita-
libus, quam in temporalibus, illa gubernatoribus il-
larum injungant reparari, secundum facultatem mo-
nasteriorum, & beneficiorum hujusmodi: deducto
quantum abbas, & prior, si essent, secundum com-
munem modum pro statu suo expenderent. Quod si

in 9. perficiendis iis, que in præmissis injuncta fue-
rint, gubernatores prædicti fuerint negligentes; supe-
riores ipsi tantum sedi Apostolicæ & cardinalium di-
gnitati deferant, quod semel summo Pontifici & car-
dinalibus ipsis studeant intimare, qui super iis pro-
videre curabunt. Quod si non fecerint infra termi-
num competentem, superiores ipsi sua auctoritate
provident, 10. secundum jura facere possunt, si per
abbates, & religiosos dicta monasteria, vel prioratus
obtenerentur, quocumque privilegio non obstante.

XIV.

De indulgentiis factis decretum.

Cavebit dominus noster Papa in futurum nimiam
indulgentiarum effusionem, ne vilescant; & in præ-
teritum concessas ab obitu Gregorii XI. circa perpetu-
tas; item que dicuntur de pena & culpa, sive de
plena remissione, concessas locis; item omnes concessas
ad instar alterius indulgentiæ, revocat & annullat.

XV.

De decimis, & aliis oneribus ecclesiasticis.

Præcipimus & mandamus jura, que prohibent in-
ferioribus a Papa decimis & alia onera ecclesiis &
personis ecclesiasticis imponere, districtius observari.
Per nos autem nullatenus imponitur, quod & nostris
successoribus indicamus non imponi generaliter super
totum clerum, nisi ex magna & ardua causa & uti-
litate universalium ecclesiarum concernente, & de Con-
silio & consensu ac subscriptione fratrum, & præla-
torum, quorum Consilium faciliter haberi poterit:
nec specialiter in aliquo regno, vel provincia, in-
consultis prælati illius regni, vel provincie,

Ex ms. Parisensi Bibliothecæ
S. Vallerii.

Copia certarum Constitutionum, in Concilio genera-
li Constantiensi factarum, que fuerunt præsentate
in curia Parlamenti regis Parisiensis, per domi-
num Martinum episcopum Atrebatensem, anno Do-
mini MCCCXVIII. die x. Mensis Junii; sed non
acceptate per eandem curiam.

UNIVERSIS & singulis, Joannes miseracione divi-
na episcopus Hostiensis, S. R. E. cardinalis &
vicecancellarius, salutem in Domino, & presenti-
bus fidem indubiam adhibere. Si juxta laudabilem
antiquorum sententiam & providum sapientum Con-
siliium, dignum est ea que in majorum consulti-
simum providentia in subjectionem gratiam & commoda
geruntur, scripturæ testimonio redigere; dignum est
per consequens & rationi consentaneum, ut adeo
nota fiat ecclesiæ eorum veritas, quod inde nec de-
sit pacificis opportuna provisio, nec utiqueque
perveris sub ignorantia variandi supina facilitas re-
linquatur. Cum itaque nuper inter sanctissimum in
Christo patrem & dominum nostrum, dominum Mar-
tinum, divina providentia Papam V. & reverendos
patres, prælatos, necnon egregios & circumspectos
vitos, ambassatores, procuratores, doctores &
magistros, centrosque, venerabilem nationem Gal-
licanam in generali Concilio Constantiensi represen-
tantes & facientes, nonnulla capitula concordata,
& ab utraque parte sponte suscepta; necnon de dicti
domini nostri Papæ mandato in libro cancellariæ sanctæ
Romane ecclesiæ, in quo Romanorum Pontificum
constitutiones & ordinationes solent conferri, ad fu-
turam rei certitudinem, nobis operam dante, prout ad
nostrum spectat officium, die xv. mensis Aprilis, Pon-
tifi-

1 Vind. incompatibili. 2 Vind. sub dicto vicario. 3 Vind. Constitutus, & mox revocare. 4 Vind. arduissimum.
5 Vind. in illis tenere numerum religiosorum. 6 Vind. que erant, antequam cardinales ipsi illa, &c.
7 Vind. relapsa. 8 Vind. vel factum. 9 Vind. constituendis. 10 Vind. secundum jura & canonice servitium: pro-
cedendo contra gubernatores ipsorum principales, &c. quemadmodum facti possent, si per, &c.

ANNO
CHRISTI
1418.

titianus domini nostri Pape anno primo conscripta fuerunt; ac demum de simili mandato in audientia contradictarum, die secunda mensis Maii, anno quo supra, lecta & publicata: adjectoque quod sub nostrarum litterarum testimonio indigens quisque sibi testimonium sumere valeat, in toto, vel in ea parte, qua indigeret eorundem; nos ad reverendi patris in Christo domini Martini episcopi Arrebatensis instantiam, capitula hujusmodi, sicut præfertur, concordata & sponte suscepta, ex integro ex libro prædicto de verbo ad verbum fideliter transcribi & presentibus annotari fecimus, quorum tenor sequitur in hunc modum:

I. De numero & qualitate dominorum cardinalium.

Martius hoc. Statuimus, ut princeps numerus cardinalium S. R. E. adeo sit moderatus, quod nec sit gravis ecclesie, nec superflua numerositate vilescat. Qui de omnibus partibus Christianitatis proportionaliter, quantum fieri poterit, assumuntur: ut notitia causarum & negotiorum in ecclesia emergentium facilis haberi possit, & equalitas regionum in honoribus ecclesiasticis observetur. Sic tamen quod numerum viginti quatuor non excedat, nisi pro honore nationum, que cardinales non habent, usus vel duo pro semel de consilio & assensu cardinalium assumendi viderentur. Sint autem viri in scientia, moribus, & rerum experientia excellentes, doctores in Theologia, aut in jure canonico, vel civili, præter admodum paucos, qui de stirpe regia, vel ducali, aut magni principis oriundi existant, in quibus competens litteratura sufficiat: fratres aut nepotes ex fratre vel sorore alicujus cardinalis viventis: nec de uno Ordine Mendicantium, ultra unum: non corpore vitati, aut alicujus criminis aut infamie nota reperi. Nec fiat eorum electio per auricularia vota solummodo, sed etiam cum consilio cardinalium collegialiter, sicut in promotionibus episcoporum fieri consuevit. Qui modus etiam observetur, quando aliquis ex cardinalibus in episcopatum assumitur: nisi dominus noster pro utilitate ecclesie, & de consilio majoris partis cardinalium aliter usque ad duos pro semel duntaxat duxerit providendum. Die Lunæ xxi. Martii, anno Domini mcccxxxviii. in sessione generali sacri concilii lecta & publicata, per organum domini cardinalis sancti Marci, in ambone.

II. De provisione ecclesiarum, monasteriorum, & reservationibus sedis Apostolicæ, ac collationibus beneficiorum, & gratiæ expectativæ: necnon de confirmatione electionum.

Sanctissimus dominus noster Papa Martinus V. super provisionibus ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, utetur reservationibus juris scripti & constitutionis, *Execrabilis*, & *Ad regimen*, modificate ut sequitur:

Ad regimen ecclesie generalis quamquam immeriti superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostre diligentie studium ad quarumlibet ecclesiarum & monasteriorum regimina, & alia beneficia ecclesiastica juxta divinum beneplacitum & nostre intentionis affectum viri assumantur idonei, qui proficiat & præsent committendis eis ecclesiis, monasteriis, & beneficiis prælibatis. Præmissorum nempe consideratione induci, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis nonnullorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, omnes patriarchales, archiepiscopales, episcopales ecclesias, monasteria, prioratus, dignitates, personatus & officia, necnon canonicatus & præbendas ac ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, secularia & regularia, quacumque & qualiacumque fuerint, etiam ad illa personæ consueverint vel debuierint per electionem vel quemvis alium modum assumi, tunc apud sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura; necnon per depositionem, vel privationem, seu translationem, per nos seu auctoritate nostra factis, & in antea fiendis, ubi libet necnon ad que aliqui in concordia vel discordia

Concil. General. Tom. XXVII.

electi vel postulati fuerint: quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facti renunciatio & admissa auctoritate nostra existant, seu quorum electorum vel postulatorum, & in antea eligendorum vel postulandorum electionem cassati, vel postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos vel auctoritate nostra continget, apud sedem Apostolicam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum cardinalium ejusdem Romane vel officiorum dicte sedis, quaradmodum ipsa officia actualiter tenebant; videlicet vicecancellarii, camerarii, septem notariorum, auditorum litterarum contradictarum, & Apostolici palatii causarum auditorum, correctorum, centum & unius scriptorum litterarum Apostolicarum, & xlv. penitentiarie præfate sedis, & xxv. abbreviatorum sedis ejusdem; necnon verorum commentariorum nostrorum, & aliorum xv. capellanorum sedis ejusdem, in prædicto descriptorum; & etiam quorumcumque legatorum seu collectorum, ac in terris Romane ecclesie rectorum, & thesaurariorum, aut missorum hæcenus deputatorum, seu deputandorum aut retinendorum, in posterum vacantia, & in antea vacatura; ubicumque dictos legatos vel collectores, seu rectores aut thesaurarios, antequam ad Romanam curiam redierint seu venerint, rebus extim contigerit ab humanis: necnon quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Romanam curiam venientium, vel etiam recedentium ab eadem, si in locis a dicta curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea transire de hac luce contigerit. Ac etiam simili modo quorumcumque peregrinationis, infirmitatis aut recreationis seu alia quacumque causa ad quevis loca recedentium, si antequam ad dictam curiam redierint, in locis ultra duas dietas ab eadem curia, ut præmittitur, non remotis, dummodo eorum proprium domicilium non existat, jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, tunc per obitum hujusmodi vacantia & in posterum vacatura: rursus monasteria, prioratus, decanatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas & ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica, secularia & regularia, cum cura vel sine cura, quacumque & qualiacumque fuerint, etiam ad illa personæ consueverint seu debuierint per electionem seu quemvis alium modum assumi, que promoti per nos vel auctoritate nostra ad patriarchalium, archiepiscopatum vel episcopatum ecclesiarum, necnon monasteriorum regimen obtinebunt tempore promotionum de ipsis factarum, tunc quocumque modo vacantia seu in posterum vacatura. Necnon etiam que per affectionem pacificam quorumcumque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendarum ecclesiarum ac beneficiorum aliorum, per nos sive auctoritate litterarum nostrarum immediate collatorum, seu conferendorum in posterum; præterquam si virtute gratiæ expectatiæ affectio fiat, tunc vacantia & in antea vacatura: plena super præmissis omnibus & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostre usque ad quinquennium, de ipsorum fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis & quolibet eorundem per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus, a prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis, quatenus obistere possent superius enarratis articulis, vel alicui seu aliquibus eorundem, dicto quinquennio durante. Alias autem constitutiones & reservationes contrarias per nos factas seu in cancellaria servari mandatas revocantes. Nulli ergo hominum liceat, &c.

In ceteris vero ecclesiis & abbatibus sicut electiones canonice. De abbatibus autem, sedis Apostolicæ non immediate subjectis, quarum fructus, secundum taxationem decimarum, CC. librarum Turonensium parvorum, in Italia vero & Hispania, LX. librarum Turonensium parvorum valorem annum non

ffff

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1188.

excedunt, sunt confirmationes aut provisiones canonice per illos ad quos aliis pertinet; nec communia nec minuta pro eis solvantur servitia.

De abbatibus vero excedentibus summas prædictas, necnon cathedralibus ecclesiis, electiones ad sedem Apostolicam deferentur, quas ad tempus constitutum in constitutione Nicolai III. que incipit, *Cupientes*, Papa expectet. Quo facto, si non fuerint presentate vel si presentate, minus canonice fuerint, Papa provideat. Si vero canonice fuerint, Papa eas confirmet: nisi ex causa rationabili, & de fratrum consilio aliter duxerit providendum: proviso, quod confirmati & provisi per Papam, nihilominus metropolitanis & aliis presentat debita jura, & alia, ad que de jure vel consuetudine tenentur.

De ceteris autem beneficiis, falsis reservationibus jam dictis, majoribus dignitatibus post Pontificales in cathedralibus, & principalibus in collegiatis, & prioratibus, decanatus seu preposituris conventualibus: jure ordinario provideatur per prelatos, & alios provisiones inferiores, ad quos alias pertinet, nec computentur in turno seu vice eorum.

De aliis quibuscumque dignitatibus, officiis, & beneficiis medietas sit in dispositione Papæ, alia medietas in dispositione collatorum, patronorum, & constitutorum ordinariorum, seu provisorum. Et alteri natus vicibus unum cedat Apostolico, & aliud collatori, patrono, aut provisorio. Ita quod per quemcumque aliam reservationem, seu affectationem, aut prærogativas, ultra prædictas, vel alias dispositiones Apostolicas, seu gratias expectativas, non fiat collatori, patrono, vel provisorio, præjudicium in dicta medietate.

Ubi autem in his que cadunt sub expectativis non appareret aliquis expectans, infra mensem legitime acceptans, & provisorius, intra tres menses collatorem seu vicarium certificans, a die notæ vacationis in loco beneficii, is ad quem pertinet, conferat seu disponat, dispositioque medio facta tempore valeat, nec ei computetur in sua vice.

Item, beneficia vacantia per resignationem simplicem non cadent sub expectativis. Et ista, & illa, que ex causa permutationis conferentur, neutri parti computentur. Quia circa qualitates graduatorum, nobilitatemque, & literarum, ad effectum promotionis eorum ad dignitates, honores, & beneficia ecclesiastica, quorum suffragium plenaria concordia; dominus noster cum deputandis ad hoc per nationes singulas, quantum fieri commode poterit, providebit.

III. De Annatis.

Sacrosanctus dominus noster, pensatis guerrarum cladibus atque variis dispendiis, quibus, proli dolor! regnum Francie his temporibus concutitur: pio ei compatiens affectu, non vult nec intendit levari seu percipi ultra medietatem fructuum primi anni, seu communium & minorum servitorum, ecclesiarum, seu abbatiarum, que in ipso regno, & provincia Delphinatus in posterum vacabunt, usque ad quinquennium: Quam medietatem vult levari atque exsolvi pro media parte infra octo menses, a die habite possessionis pacifice computandos: pro alia vero medietate infra alios octo menses subsequentes. Et idem vult & intendit observari circa jam promotos & assumptos a tempore assumptionis ejusdem. Nec debitum ejusmodi in successorem in ecclesia vel monasterio transferat. Si vero ecclesia vel bis in anno vacaverit, vel pluries; vult & ordinat, quod non solvatur nisi semel commune servitium, sed nec etiam minuta. De ceteris autem dignitatibus, personatibus, & beneficiis, secularibus & regularibus quibuscumque, que auctoritate sedis Apostolicæ conferentur; præterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causa permutationis, per solvatur taxa fructuum secundum moderationem extravagantis, *Suscipiens regimini*, domini Joannis Pape XXII. pro medietate infra sex menses, a die possessionis pacifice computandos, & pro medietate alia infra alios sex menses subsequentes. Et debitum hujusmodi ad successorem in beneficio non transeat. Nec aliquid

A solvatur de beneficio, quod valorem xxiv. florenorum non excedit. De monasteriis autem monialium nihil penitus solvatur.

Que omnia in presentis capitulo contenta locum habeant pro tota natione Gallicana: excepta dumtaxat remissione communium & minorum servitorum. Debita temporis præteriti remittantur pro medietate, solventibus aliam medietatem infra sex menses: qua debita solvantur collectoribus in Gallis; qui tamen non habeant aliquam coercionem nisi in Gallis, ubi dominus noster disponet.

Item, non intendit dominus noster, nec vult, quod gratia expectativa se extendat ullo modo ad officia claustralia, quorum fructus quatuor librarum Turonensium parvorum, oneribus supportatis, valorem annuum non excedunt; nec etiam ad hospitalia, xenodochia, elemosinaria, vel leprosarum. Nec computentur in turno seu vice collatorum seu provisorum.

IV. De causis in Romana curia tractandis vel non.

Causæ que ad forum ecclesiasticum de jure vel consuetudine non pertinent, per curiam Romanam non recipiuntur, de illis cognoscendo in ipsa; vel extra committendo, nisi de consensu partium. Que vero ad forum ecclesiasticum, ut præmittitur, pertinent, & de jure sunt per appellationem aut aliter ad Romanam curiam legitime devolute, aut de sui natura in illa curia tractande, tractantur in illa. Ceteræ committantur in partibus: nisi forte pro causarum aut pro personarum qualitate illas tractare in curia expediret, pro justitia consequenda; vel de partium consensu, in curia tractentur. Matrimoniales tamen causæ in prima instantia, præterquam per appellationem, non committantur in curia, nisi in casibus proxime dictis.

Item, ad refruendum frustratorias appellationes, que ante definitivas sententias interponuntur, ordinamus, quod injuste seu frivole appellans ab interlocutoria, ultra condemnationem expensarum, damnorum interesse in quindocim florenos, si appellatio interponatur in curia; & in viginti florenos, si de partibus ad curiam, parti a appellanti condemnatur: & quod super eadem interlocutoria vel gravamine secundo appellare non liceat, nisi haberent vim definitivæ.

V. De Commendis.

Ordinat idem dominus noster, quod in posterum monasteria, aut magni prioratus conventuales, que vel qui consueverunt habere octo religiosos in conventu, officia claustralia, dignitates majores post pontificales in cathedralibus, sive ecclesiis parochiales, nulli prelato etiam cardinali dentur in titulum seu commendam. Nisi propter urgentem necessitatem, ad succurrendum capiti, scilicet ecclesie vel monasterii superiori, de membris Papa aliud conferet faciendum.

Item, de hospitalibus, xenodochiis, & leprosiis. Item, de beneficiis non ascendentibus valorem quinquaginta florenorum, oneribus supportatis. Una autem ecclesia, etiam metropolitana, uni cardinali vel patriarchæ concedi poterit, provisionem aliam non habenti sufficientem. Ubi vero aliqui prelati essent expulsi sine culpa sua a prelatibus suis, vel adeo diminuti, quod non possent commode vivere, tunc Papa eis rationabiliter provideat.

VI. De Indulgentiis.

Circa articulum indulgentiarum, habita deliberatione matura, nihil intendimus circa eas inmutare seu ordinare.

VII. De Dispensationibus.

Ordinat dominus noster, quod ad ecclesias cathedrales, monasteria, prioratus conventuales, aut parochiales ecclesias, super defectu ætatis ultra triennium nullatenus dispensabit, nisi forte in ecclesiis cathedralibus ex æquali & evidenti causa, de consilio cardinalium seu majoris partis illorum, videretur aliter dispensandum.

Item.

ANNO
CHRISTI
1188.

ANNO
CHRISTI
1189.

ANNO
CHRISTI
1190.

Item, dominus noster in gravibus & arduis causis
sine consilio cardinalium non intendit dispensare.

Item, sanctissimus dominus noster & venerabilis
natio Gallicana voluerunt & protestati sunt, quod
per ordinationem & observantiam omnium & singu-
lorum premissorum nullum jus novum alicui eorum
queratur, aut prejudicium aliquod eis vel alteri ip-
sorum generetur. Ut auctoritate Apostolica & supre-
ma potestate semper salvis & illibatis remanentibus,
ipsa venerabilis natio sub Apostolica protestatione &
paterno regimine sanctissimi domini nostri, immuni-
tatis atque privilegiis suis (salvis, tranquillam agens
vitam, liberus Deo possit servari, semper parata
ad devota obsequia sanctissimi domini nostri. Et quod
tolerentur usque in quinquennium proximum dimi-
tatur. Et cuilibet volenti habere capitula predicta
vel aliquod eorum, in forma authentica, & sub si-
gillo domini Vt cancellarii, dentur taliter, quod
fidem facere possint in quocumque iudicio & extra.

Hac ita universitati vestre tenore presentium fir-
miter attestantes, easdem nostras presentes litteras in
eorum fidem & testimonium prefato domino episco-
po Atrabateni concessimus, sigilli nostri manumine
roboratas.

Datum & actum Constantie, provincie Mogun-
ie, in domo habitationis nostre, die octava mensis
Maii, sub anno a Nativitate Domini MCCCLXXXVIII.
& Pontificatus predicti. Sign. a Bobeunius.

Martini V. Papa & Germanice nationis concor-
data in concilio Constantiensi.

Prefatio ac testimonium Joannis cardinalis
& vicecancellarii.

Jo. ml. Cal-
no.

Go Johannes episcopus Ostiensis, S. R. E. cati-
nalis & vicecancellarius, infrascriptas constitu-
tiones & statuta transvisti in cancellaria, de manda-
to domini nostri Martini Papae V. die xv. mensis A-
prilis, Pontificatus dicti domini nostri Papae anno primo.
Et in libro cancellarie feci scribi de eodem
mandato. Et juxta ejusdem domini nostri mandatum
sic observari mandavi. Et nihil extrahere feci & man-
davi per notarium subscriptum, & in hanc publicam
& authenticam formam redigi, inferendo ea de ver-
bo ad verbum, prout in quaternis seu libris dicte
cancellarie originaliter conscripta existunt. Ut in
quocumque iudicio & extra, tam in curia Romana,
quam extra, fidem plenariam faciant, illisque stari
debeat incommutabiliter, sicut propriis originalibus.
Voluit insuper, mandavit, statuit, & ordinavit idem
dominus noster Papa, quod omnia & singula hic sub-
scripta, firmiter & immobiliter observentur. In quo-
rum omnium testimonium sigillum meum cum notarii
publice infrascripti subscriptione apponi feci & man-
davi.

Alia prefatio, cum simili testimonio.

Jo. ml. Brant-
va.

Universis & singulis Joannes, &c. Ut proxime pro
natione Gallicana. Cum itaque nuper inter
venerabilem nationem Germanicam, &c. Nos ad N.
instanciam, capitula hujusmodi, &c.

I. De numero & equalitate cardinalium, & eo-
rum creatione.

Statuimus, ut deinceps, &c. ut supra, usque ad ea
verba, in episcopum assumetur.

II. De provisione ecclesiarum, monasteriorum,
prioratum, dignitatum, & aliorum
beneficiorum.

Sanctissimus, &c. ut supra, usque ad ea verba.
Nulli ergo hominum liceat, &c. Deinde sequitur:
In ecclesiis cathedralibus, & etiam in monasteriis
Apostolice sedis immediate subiectis, sicut electiones
canonicas, que ad sedem Apostolicam deferantur.
Quas etiam ad tempus constitutum in constitutione
Nicolai III. &c. usque ad ea verba, de jure vel
consuetudine tenentur.

In monasteriis autem, que non sunt immediate
subiecta sedi Apostolice, necnon in aliis beneficiis
regularibus, super quibus pro confirmatione seu pro-
Concil. General. Tom. XXVII.

visione non consuevit haberi recursus ad sedem Apo-
stolicam, non teneantur venire electi, seu illi qui-
bus providendum est, ad curiam, ad habendam con-
firmationem seu provisionem. Nec etiam dicta bene-
ficia regularia cadant in gratias expectativas.

Ubi autem in monasteriis ad curiam Romanam pro
confirmatione venire vel mittere consueverunt, ibi
Papa non aliter confirmet aut provideat, quam su-
perius de ecclesiis cathedralibus est expressum.

De monasteriis monialium Papa non disponet, nisi
sint exempta: & tunc per commissionem in partibus.

De ceteris dignitatibus & beneficiis quibuscumque,
secularibus & regularibus, vacaturis ultra reservatio-
nes jam dictas; majoribus dignitatibus post pontifi-
cales in cathedralibus, & principalibus in collegiatis
ecclesiis, exceptis de quibus jure ordinario provi-
deatur per illos inferiores, ad quos alias pertinet:
nec computentur in turno seu vice eorum.

Idem dominus noster ordinat, quod per quancum-
que aliam reservationem, gratiam expectativam, aut
quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verbo-
rum forma per eum aut ejus auctoritate factam vel
faciendam, non velit, neque volebat, neque inten-
debat, nec intendit facere aut fieri, quo minus de
media parte illarum & illorum, cum vacabunt, al-
ternis vicibus libere disponatur per illos, ad quos
collatio, provisio, presentatio, electio aut alia que-
vis dispositio pertinebit, prout ad ipsos spectabit de
consuetudine vel de jure. Ita quod, cum de una dig-
nitate, personatu, officio, vel beneficio ex illis, ad
electionem, provisionem, collationem, seu quamvis
aliam dispositionem alicujus spectante, fuerit aucto-
ritate Apostolica provisum, aut alias dispositum, ille
ad cujus electionem vel quamvis dispositionem primo
loco pertinebat, de alio immediate postea vacaturo
provideat, aut disponat, prout ad eum pertinebat. Et
ita consequenter de singulis hujusmodi dignitatibus,
personatibus, officiis, & beneficiis vacaturis, aucto-
ritate ejusdem domini nostri Papae, & aliorum pre-
dictorum, alternatis vicibus disponatur. Reservatio-
nibus, aut aliis premissis dispositionibus, auctoritate
ejusdem domini nostri Papae factis vel faciendis, non
obstantibus quibuscumque.

Quoties vero aliquo vacante beneficio, cadente in
vice & in gratia expectativa, non apparuerit infra
tres menses a die note vacationis in loco beneficii,
quod aliqui de illo secundum predictas ordinationes
fuerit auctoritate Apostolica provisum; Ordinarius vel
alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo li-
bere disponat, nec sibi in sua vice computetur. Be-
neficia etiam, que per simplicem renunciationem
aut permutationem vacaverint, b neutra Pape com-
putentur.

Sanctissimus dominus noster Papa Martinus V. ad
exaltationem fidei catholice, & spirituales profectum
populi Christiani, de consensu ac beneplacito nationis
Germanice statuit, & ordinavit, ac decrevit,
quod deinceps in metropolitans & cathedralibus ec-
clesiis nationis Germanice ejusdem, sexta pars cano-
nicatum & prebendarum sit pro doctoribus aut li-
centiatis in sacra pagina, vel altero jurium, vel in
Theologia baccalaureis formatis, aut magistris in me-
dicina, qui per biennium; seu magistris in artibus,
qui per quinquennium post magistrum, in Theolo-
gia aut altero jurium studuerunt in studio generali.
Sic videlicet, quod ubicumque non fuerit saltem sexta
pars canonicorum prebendarum, in metropoli-
tana vel cathedrali ecclesia, taliter graduatorum, ibi
quocumque deinceps canonicatus & prebende vaca-
verint, quocumque etiam Apostolica vel alia aucto-
ritate, non nisi taliter graduatis conferantur, quous-
que dicta sexta pars compleatur taliter graduatis: si
tamen infra mensem, a tempore vacationis hujusmodi
canonicatus & prebende numerandum, repertus fue-
rit taliter graduatus, & alias idoneus, qui per se vel
per procuratorem voluerit acceptare. Quod postmo-
dum continuetur, ut ad minimum dictus numerus
sexte partis canonicorum, taliter, ut permittitur
graduatarum, in ipsis metropolitans & cathedra-
libus ecclesiis habeatur.

Ubi autem soli consueverunt illustres, aut de co-
mi-

ANNO
CHRISTI
1418.

minium vel Baconian genere, vel ex utroque genere A
militares in canonicos admitti: taliter graduati, qui
acceptare voluerint, si taliter nobiles, ut præmitti-
tur, fuerint, in illis ecclesiis, ceteris etiam nobilibus
saltem usque ad dictum numerum præferantur.

Item, quod in aliis collegiatis ecclesiis ejusdem na-
tionis, similiter sexta pars canonicatum & præben-
darum deinceps modo præmissis conferatur, sicut præ-
mittitur, graduatis, aut saltem in medicina, aut in
artibus, magistris vel licentiatis, aut in Theologia,
vel altero juris baccalaureis examinatis per rigorem,
cum limitatione, modo & ordine supradicto.

Item, quod parochiales ecclesie habentes communi
ædificatione, quæ secundum sanam publicam, atten-
datur, duo millia communicantium, vel plures, deinceps
non conferantur, etiam Apostolica vel quacumque
alia auctoritate, nisi doctoribus vel licentiatis
in sacra pagina, vel jure canonico, vel civili, & bac-
calaureis in Theologia formatis; si tamen infra men-
sem, a tempore vacationis numerandum, reperitur
taliter graduatus, qui per se vel per procuratorem vo-
luerit acceptare. Decernendo irritum & inane, si se-
cus in præmissis, tam circa canonicatum & præben-
das, quam parochiales ecclesias, vel eorum aliquod,
a quoquam, quavis etiam auctoritate Apostolica fue-
rit acceptatum. Salvis semper laudabilibus consuetudi-
nibus & statutis ecclesiarum, quæ præmissis non ad-
versantur. In contrarium autem facientibus non ob-
stantibus quibuscumque.

Item, quatenus prædicta constitutio, seu ordinatio,
pluribus proficit; & humane ambitioni frenum imponi-
tatur, ordinat, statuit, & decernit idem dominus
noster Papa, quod vigore presentis constitutionis seu
ordinationis, nemo graduatorum possit ultra unum
ecclesiasticum beneficium adipisci.

Item, vult quod in pari data ad eandem collatio-
nem graduatus non graduato præferatur: prærogativis
& diligentia non obstantibus quibuscumque.

Item, quod vicarie ad certa chori officia in ec-
clesiis cathedralibus & collegiatis deputatæ, non con-
ferantur etiam Apostolica auctoritate, nisi talibus,
qui hujusmodi beneficia cantando, legendo, & alia
siverint & poterint personaliter adimplere.

III. De Annatis.

De ecclesiis & monasteriis virorum dumtaxat, va-
cantibus & vacaturis, solventur pro fructibus primi
anni a die vacationis summe pecuniarum, in libris
cameræ Apostolicæ taxatæ, quæ communia servitia
nuncupantur. Si quæ vero, &c. ut supra tit. iv. de
annatis, usque ad finem.

De beneficiis vero, quæ valorem xxv. florenorum
de camera non excedunt, nihil solvatur. Debitis om-
nibus præteriti temporis, usque ad assumptionem do-
mini nostri, communium servitiarum & annatarum,
pro medietate re xaris, solventibus aliam medietate-
tem infra sex menses a die publicationis.

IV. De causis tractatis in Romana curia,
nec ne.

Sancitissimus dominus noster Papa Martinus V. sta-
tuit, & ordinat, quod nullæ causæ in Romana cu-
ria committantur, nisi quæ de jure & natura causæ
in Romana curia tractari debeant. Et quod causæ
quæ ad forum ecclesiasticum de jure vel consuetudi-
ne non pertinent, per Romanam curiam, etiam præ-
textu Crucis signationis laicorum, extra tempus pas-
sagii generalis, non recipiantur, de illis cognoscendo
in curia, vel extra committendo, nisi de consensu
partium. Quæ vero ad forum ecclesiasticum pertinent,
& de jure sunt per appellationem aut alias ad Roma-
nam curiam devolutæ, ac de sui natura in eadem tra-
ctandæ, tractentur in ea: Ceteræ committantur in
partibus. Nisi forsan pro causæ & personarum qua-
litate, in commissione exprimentia, illas tractare in
curia expediret, pro justitia consequenda; vel de par-
tium consensu, in curia tractentur.

V. De Commendis.

Ordinat dominus noster Papa, &c. ut supra, tit.
vii. de commendis.

VI. De simonia in foro conscientie providetur
ut sequitur.

Ut autem, considerata malicia aliquorum temporum
proxime præteritorum, quibus labes simoniaca tam in
ordinibus & percipiendis, ac religionibus ingrediendis,
fuit heu nimium frequentata, lesis in hoc conscientie,
ad puriorum administrationem & perceptionem
sacramentorum, salubriter consulatur: omnibus & sin-
gulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus,
abbatibus, ceterisque prelatibus, necnon clericis ac per-
sonis ecclesiasticis, religionis ac secularibus utriusque
sexus, ut qualibet eorum infra tres menses post pu-
blicationem aut inscriptionem presentium, sibi aut in
diocesi, ubi domicilium habuerit, factam, aliquem in
sacra pagina, vel in jure canonico doctorem aut li-
centiatum vel baccalaureum formatum, ubi talis com-
mode poterit reperiri; vel ubi talis non reperitur,
lectorem, seu alias intelligentem sacerdotem, discre-
tum ac bona fama, curatum, vel non curatum, eli-
gere valeat confessorum: qui infra prædictum tempus,
quantocius commode fieri poterit, ejus confessione
audita, ipsam personam confitentem, a suis peccatis,
& a quibuscumque excommunicationum, suspensio-
num & interdicti, aliisque sententiis, censuris ac poe-
nis, quas forsan propter simoniam in ordine vel be-
neficio ecclesiastico, religionis ingressu, aut alias qua-
libet circumquæ, active vel passive commissum, usque ad
tempus publicationis prædictæ dignoscitur incurrisse,
in foro conscientie dumtaxat absolvere; nec non se-
cum super irregularitate super eo quod hujusmodi sen-
tentiarum aut earum aliqua ligata forsan Missæ vel alia
divina officia celebrasse, aut se illis immiscuisse cen-
suebitur, usque ad tempus prædictum contracta, ipsa-
que propter præmissa aut eorum aliquod a suorum or-
dinis vel officii executione suspensa, quod in illis ni-
hilominus ministrare, illa exercere beneficia adepta,
vel statum in quo est retinere, & ad ulteriora pro-
movere possit, in dicto foro valeat dispensare: ac ei-
dem beneficia quæ obtinet, ob hoc forsan vacantia
vel vacatura, si & postquam dimiserit, reconferre,
omnemque inhabilitatis, irregularitatis, necnon infamie
maculam sive notam atque aliam labem, per eum
occasione prædicta usque ad tempus prædictum contra-
ctam, in eodem foro totaliter abolere; fructus quo-
que beneficiorum ecclesiasticorum, quos indebite per-
cepit, & quos percipere potuisset, aut quidquid occa-
sione prædicta fuerit refundendum; dummodo perso-
na ipsa, ad restitutionem faciendam deducto, ne egeat
in statu in quo tunc fuerit, aut alias absque nota vel
scandalo sufficiens non fuerit, in dicto foro dimitte-
re, ac eam de his quitare & liberare, tenore præ-
sentium misericorditer indulgemus: Constitutionibus
Apostolicis & aliis in contrarium facientibus non ob-
stantibus quibuscumque.

VII. De non vitandis excommunicationis, antequam
per iudicem fuerint declaratae & denunciatae.

Insuper ad vitanda scandala & multa pericula, sub-
veniendumque conscientie timoratis, omnibus Chri-
sti fidelibus tenore presentium misericorditer indul-
gemus, quod nemo deinceps a communione alicujus
in sacramentorum administratione, vel receptione,
aut aliis quibuscumque divinis, vel extra; prætextu
cujuscumque sententiarum aut censurarum ecclesiasticarum, a ju-
re vel ac homine generaliter promulgatarum, teneatur ab-
stinere, vel aliquem vitare, ac interdictum ecclesi-
asticum observare. Nisi sententia vel censura hujus-
modi fuerit in vel contra personam, collegium, uni-
versitatem, ecclesiam, communitatem, aut locum cer-
tum, vel certa, a iudice publicata vel denunciata spe-
cialiter & expresse: Constitutionibus Apostolicis &
aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscum-
que.

ANNO
CHRISTI
1418.ANNO
CHRISTI
1418.

cumque: salvo, si quem pro sacrilegio & manu in-
iecture in clerum, sententiam latam a canone adeo
notorie confiterit incidisse, quod factum non possit
aliqua tergiversatione celari, nec aliquo iuris suffra-
gio excusari. Nam a communione illius, licet de-
nunciatus non fuerit, volumus abstineri, juxta cano-
nicas sanctiones.

VIII. De Dispensationibus.

Ordinat etiam dominus noster, &c. ut supra, tit.
vii. de dispensationibus.

IX. De provisione Papa & cardinalium.

Romano Pontifici, &c. ut supra tit. xiii. de pro-
visione Pape, &c.

X. De Indulgentiis.

Cavebit dominus noster Papa in futurum nimiam
indulgentiarum effusionem, ne vilescant. Et in præ-
teritum concessas ab obitu Gregorii XI. ad instar al-
terius indulgentiæ, revocat & annullat.

XI. De horum concordatarum, Papa Martini V.
& nationis Germanicæ, valore.

Item, sanctissimus dominus noster Papa, & inclyta
natio Germanorum consenserunt & protestati sunt,
quod omnia & singula supradicta durare & tole-
rari debeant usque ad quinquennium dumtaxat, a
data præsentium numerandum: Constitutionibus Apo-
stolicis, regulis Cancellariæ factis & sendis, & aliis
contrarium facientibus, non obstantibus quibus-
cumque. Quoque per obsequantiam illorum nullum
jus novum Romano Pontifici, aut alicui alteri ec-
clesiæ vel personæ, acquiratur, seu præjudicium ge-
neretur. Sed lapsò dicto quinquennio, quilibet ec-
clesiæ & personæ prædicta liberam facultatem habeat
utendi quolibet jure suo, non obstantibus supradictis.
Et quod capitula prædicta, & quolibet eorum, den-
tur cui libet ea habere volenti communiter seu divi-
sim, in authentica forma, sub sigillo domini vicecan-
cellarii, cum subscriptione notarii: sic quod fidem fa-
ciant exhibita ubicumque. Pro toto autem non fol-
vantur ultra duodecim grossi Turonenses.

Ex ms. Cantabrigiensi.

Martini Pape V. & nationis Anglicanæ concordata
in Constantiensi Concilio conscripta.

UNiversis & singulis Joannes, &c. Cum itaque
nuper inter . . . venerabilem nationem An-
glicanam &c. Nos igitur, ad venerabilis viri Rober-
ti de Nevilli, canonici ecclesiæ Eboracensis, paro-
chialis ecclesiæ de Spoffoord Rectoris, instantiam &c.
ut supra pro natione Gallicana, mutatis tantum, ut
hic, nominibus.

I. De numero & natione cardinalium.

In primis quod numerus cardinalium S. R. E.
adeo sit moderatus, quod nec sit gravis ecclesiæ,
nec nimia numerositate vilescat. Qui indifferenter
de omnibus regnis & provinciis totius christianita-
tis, & cum consensu & assensu collegii dominorum
cardinalium, vel majoris partis eorum, eligantur &
assumentur.

II. De Indulgentiis.

Item, quod cum occasione diversarum indulgen-
tiarum, ac litterarum facultatum a sede Apostolica
concessarum, ad absolvendum quoscumque visitantes.
sive offerentes in certis locis, & questurarum quam-
plurimarum, que in Anglia plus solito nunc abun-
dant: nonnulli peccandi audaciam sequenter assu-
mant, ac contemptis suis propriis curatis, & eccle-
siis suis parochialibus dimissis, ad ipsa loca spe indul-

gentiarum & confessionum accedunt, decimis, obla-
tionibus, & debita dictarum ecclesiarum parochialium
subtrahunt, seu solvere differunt minus iuste: com-
mittatur diocelanus locorum, ad inquirendum super
qualitate earum cum potestate suspendendi omnino
auctoritate Apostolica illas, quas invenerint scandalosas,
& illas denunciandi Pape, ut illas revocet, &c.

III. De appropriationibus, unionibus, in-
corporationibus, ecclesiarum, &
vicariarum.

Item. De cetero nulla fiant appropriationes eccle-
siarum parochialium motu proprio: sed committatur
episcopis locorum ad inquirendum de veritate sug-
gestionum. Et in eventum, quo per debitam & ju-
ridicam notionem constare poterit, quod causa ap-
propriationum desinat, legitime procedatur ad appro-
prietationem, prout fuerit juris illarum ordinariorum.
Que jam sunt sortite effectum, nulla fiat, si ex
revocatione sequi possit scandalum. Alias vero com-
mittatur, quod inquirent &c. Et quas invenerint fie-
ri merito non debuisse, vocatis tunc ad hoc vocan-
tis, cassent &c.

Item. Omnes uniones, incorporaciones, approba-
tiones, & consolidaciones vaciarum perpetuarum
in ecclesiis parochialibus, ex quibuscumque causis fa-
ctæ a tempore schismatis, indistincte revocentur;
& vicarii perpetui in iisdem per ordinarios locorum
& vice ordinentur & instituantur. Ac in singu-
lis ecclesiis parochialibus sit unus vicarius perpetuus,
qui curæ insulat animarum, bene & competenter
dotatus, pro hospitalitate ibidem tenenda, & omni-
bus debitis supportandis: litteris Apostolicis & ordi-
nariarum compositionibus, statutis, & consuetudinibus,
ac aliis in contrarium factis, non obstantibus
quibuscumque.

IV. De ornata pontificali inferioribus prelati
non concedendo.

Item, omnia privilegia, citra obitum felicitis recorda-
tionis Gregorii Pape XI. concessa prelati inferioribus,
de utendo Pontificalibus, scilicet mitris, sandaliis, &
hujusmodi ad dignitatem Pontificalem pertinentibus,
revocentur. Que vero ante obitum ipsius Gregorii con-
cessa fuerint, in suo robore permaneant & effectu.

V. De Dispensationibus.

Item, licet pluralitas beneficiorum canonibus exosa
existat, aut super ea dispensaciones jure hoc dictante
fieri non debeant, nisi personis nobilibus & viris eximie
liberalitatis: nunc tamen in curiis dominorum tam spi-
ritualium quam temporalium tales dispensaciones re-
pererunt: præmissa, seu eis consilia de cetero non
sint, sed in præmissis servetur concilium generale. Il-
la tamen que sunt sortite effectum, in suo robore per-
maneant: nisi forte alique fuerint & sint scandalose.
De quibus fieri mandamus concessione locorum ordi-
nariis: & ordinarii certificent, & revocentur scandalosa.

Item, quia modernis temporibus plus solito cum
diversis personis, infra regnum & dominia prædicta,
beneficia curata obtinentibus, per sedem Apostolicam
contra jura communia dispensatum existit, ut per
tres, quatuor, quinque, sex & septem annos vel ul-
tra, aut in perpetuum beneficiati prædicti ipsa bene-
ficia possidere & occupare valeant, sic ut ad ordi-
nes debitos interim ordinari minime teneantur, in
grave scandalum ecclesiæ, &c. omnes dispensaciones
hujusmodi indistincte revocentur. Et beneficiati hu-
jusmodi ordinationi juris communi in hac parte omni-
no subdantur. Si tamen beneficiati prædicti sint alias
habiles ad hujusmodi ordines suscipiendos.

Item, quia propter dispensaciones sedis Apostolicæ,
nonnullis personis infra regnum & dominia prædi-
cta, super non residentia, necnon archidiaconis ad
visitandum per procuratores, factas, non solum ani-
marum cura negligitur, sed etiam potestas episcopa-
lis per impetrandas dispensaciones hujusmodi contemni-
tur: nullæ dispensaciones deinceps hant absque causa

ANNO
CHRISTI
1418.

rationabili & legitima, in litteris dispensationum hujusmodi exprimenta. Concessit autem absque causa rationabili sive legitima, revocentur: de quibus fiat commissio ordinarius.

Item, omnes littere facultatum concessarum religiosis quibuscumque, infra regnum & dominia predicta, de obtinendo beneficiis ecclesiastica, curata vel non curata, que non sunt sortite effectum, indistincte revocentur. Abstineatur de cetero ab hujusmodi litteris facultatum concedendis.

VI. De Anglia ad officia Romana curia assumendis.

Item, quod aliqui etiam de natione Anglicana, dummodo tamen sint idonei, ad singula officia curie Romane assumantur una cum aliis de ceteris nationibus indifferenter, &c.

Item, quod super omnibus & singulis premissis dominus noster summus Pontifex mandet & fieri faciat predictae nationi Anglicanae unam, vel plures, ac tot quot fuerint requisitae, litteras suas bullatas, in bona forma ac gratis de mandato, ad perpetuam rei memoriam.

Hec itaque universitati vestrae tenore presentium firmiter attestantes, easdem nostras litteras presentes, in horum fidem & testimonium, prefato Roberto Nevilli concessimus, nostri sigilli munimine roboratas. Datum Gebennis, in domo habitationis nostrae, sub anno a Nativitate Domini MCCCXXVIII. indictione XI. die tertio XXI. mensis Julii, pontificatus prefati domini nostri Papae anno primo.

SESSIO XLIV.

Anno, indictione & pontificatu quibus supra, die tertio Martis decimanona mensis Aprilis, Constantia in ipsius ecclesia majori, sanctissimo domino nostro Papae Martino presidente, supra solito publica sessio solemniter celebrata fuit, serenissimo principe domino Sigismundo Romano, &c. rege, insigniti regalibus induto: pro cuius sessionis introductione reverendissimus pater dominus Nicolaus Assinatensis Assisani de Spiritu sancto celebravit. Et hujusmodi Missa facta, lectisque litanis, & aliis orationibus legitis, debite peractis, reverendissimus pater dominus Antonius sanctae Romanae ecclesiae presbyter cardinalis, de Chalanco vulgariter nuncupatus, quoddam decretum sive statutum alta voce legit in hac verba:

Decretum de loco futuri Concilii proxime celebrandi.

Martinus episcopus servus servorum Dei ad futuram rei memoriam.

Cupientes ac volentes decreto hujus generalis Concilii satisfacere, inter alias disponenti, quod omnimodo generalia Concilia celebrantur in loco quem summus Pontifex per mensum ante finem hujus Concilii, approbante & consentiente Concilio, deputare & designare teneatur pro loco ubi proxime futuri Concilii celebrandi supradicti, eodem consentiente & approbante Concilio, civitatem Papiensem tenore presentium deputamus & etiam assignamus, statuentes & etiam decernentes, quod prelati, & etiam alii qui ad generalia Concilia debent convocari, tempore predicto civitatem ipsam Papiensem accedere teneantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostra deputations & etiam assignationis, statuti, decreti & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum & actum Constantiae, in loco sessionis publicae, decimotertio Kalendas Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Quo decreto lecto, dominus Episcopus Ostiensis cardinalis Verulanensis, nomine totius Synodi respondit, Placet. Et subsequenter dominus Ardecius de Novaria, ex parte serenissimi principis Sigismundi Ro-

manorum regis ibidem presentis, & eius nomine, idem decretum approbavit & laudavit. Et subsequenter dominus Augustinus de Sante de Pisci legum doctor, sacri consistorii advocatus, nomine domini nostri Papae dictum locum sive civitatem Papiensem approbavit, laudavit, & ad Concilium hujusmodi celebrandum habitum esse dixit.

Ex ms. Sarii, & quatuor Germanicis.

Super quibus omnibus & singulis premissis, domini Ardecius & Augustinus prefati, nominibus quibus supra, necnon magister Joannes de Scribanis promotor & procurator sacri Concilii predicti, & eius nomine, a protonotariis, notariis atque scribis domini domini nostri Papae, & ipsius sanctae Synodi, unum vel plura fieri & confici petierunt, & quilibet eorum petiit publica instrumenta, ad perpetuam rei memoriam. Presentibus ibidem reverendissimis sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, Joanne Ostiensis, Laurentis, Hispano, Bononiensis, Aquilejensi, Senensi, Veronensi, Tricaricensi, de Fuxo, de Comitibus, & Venetiariis, juniore Joanne Constantinopolitano, Joanne Antiocheno patriarcha, ac regum, principum, prelatorum, nobilium, communitatum, universitatum, studiorum & collegiorum ambasciatoribus, ac aliis Christi fidelibus in multitudine copiosa.

Ex ms. Vindobon. Joannis Fabri episc.

Viginti quatuor articuli, a patribus Concilii Constantiensis prescripti, ad reducendos ab Hussitica haeresi Bohemos.

1. Ut rex Bohemiae juret, ecclesiam Romanam, & alias ecclesias suae ditioni subjectas in suis libertatibus conservare, & confirmare: & non imponat molestias clero & religiosis per VVicleff vel Hussitas introductas.

2. Ut omnes magistri & sacerdotes, qui haereses & errores dogmatizant vel predicando in predicto regno inveniaverunt, & ceteros ibidem infecerunt, errores ipsius Joannis VVicleff & Joannis Huss, in hoc sacrosancto Concilio condemnatos, abjurent, & quos predicaverunt vel dogmatizarunt, revocent, ac ipsam condemnationem doctrinae & personarum publice in ambo approbent, & iustam pronuncient.

3. Ut ii, qui in materia fidei non comparuerunt, nec comparere curaverunt, sed in sententiis forderunt, abjurent: & contra quos est processum ad annum vel plures, qui censuras non curaverunt potestatem clavium contemnerent, poena condigna puniantur.

4. Ut ipsi saeculares, qui VVicleffitis & Hussitis adhererunt, ipsos defenderunt & protexerunt, jurent eis amplius non adherere, ac eos prosequi, nec eos amplius fovere, & gesta Concilii super condemnatione articulorum Joannis VVicleff & Joannis Huss, approbent & rata habeant. Et idem de condemnatione personarum.

5. Ut saeculares, qui clerum spoliaverunt, ad restituendum compellantur, quia peccatum non dimittitur &c. Et quod obligent se & jurent amplius libertatem ecclesiasticam non impedire.

6. Ut expulsi a beneficiis ad sua beneficia restituantur, & intrusi expellantur & puniantur.

7. Ut profani omnes ac singuli, sive in favore VVicleffitarum, sive propter temporalia, puniantur. E juxta legitimas sanctiones, ne contemptus clavium approbetur seu approbari videatur.

8. Ut omnes qui causam fidei in curia promoverunt, & extra, ad sua beneficia restituuntur, & securitatem habeant in regno permanenti. Quod si facere reculerint, & cum effectu non fecerint, signum est, quod non intendunt reverti, cum illos ad reversionem inducentes, si veri essent penitentes tales, fovere deberent, & se errasse & seductos lateri.

9. Ut reliquae ablatae, & alia ecclesiastica, & thesauri Pragenses, restituantur ex integro, & bona alia mobilia, sive rebus ejusdem ecclesiae, vel aliis ecclesiis ablata vel ablata per regna Bohemiae & Moraviae.

10. Ut

ANNO
CHRISTI
1418.

10. Ut universitas Pragensis reformetur; & VViclephitae qui eam destruxerunt, realiter puniantur & amoveantur. Quia alias universitate non reformata, & VViclephitis atque Hussis in ea dominantibus, illi errores non cessabunt.

11. Ut haereticarum principales, & doctores illius sectae, ad curiam & sedem Apostolicam venire compellantur: & sunt hi: Joannes Jessenitz, Jacobellus de Misna, Simon de Tisna, Simon de Rokinsano, Christianus de Brochatz, Joannes catholicus, Zdenko de Loben praepositus omnium sanctorum, Zdislaus de Sniertitz, & Michael de Czisko.

12. Et omnes seculares qui communicaverunt sub utraque specie, vel alios compulerunt, & praesertim post inhibitionem sacri Concilii, abjurent illam haereticam, & jurent illam communionem non promovere, sed pro posse impedire.

13. Ut presbyteri vel alii ordinati per dominum Hermannum suffraganeum archiepiscopum Pragensis, captum per dominum Zenkonem de VVattenberg, cum eis non dispenietur, sed ad sedem Apostolicam remittantur.

14. Ut tractatus Joannis VViclephi, translati in vulgare per Joannem Huff & Jacobellum, atque alii per ipsos in vulgare editi, in quibus errores suos posuerunt, omnes & singuli reponantur ad manus legati vel ordinarii, sub poena excommunicationis, quia illis non ablatis errores non cessabunt.

15. Ut tractatus Joannis Hus heretici, condemnatus in hoc sacro Concilio, sub poena excommunicationis reponatur apud eosdem.

16. Ut omnes tractatus Jacobelli, sub compositione de utraque specie, & de Antichristo, in quo Papam vocat Antichristum, reponantur & comburantur. Et similiter tractatus editus per ipsum, De remanentia panis post consecrationem in altari.

17. Ut omnes cantilenaе introductae in praedictum sacri Concilii & virorum catholicorum cusumque status, qui VViclephitis obstituerunt & Hussis; vel cantilenaе in commendationem Joannis Hus & Hieronymi haereticorum condemnatorum: prohibeantur in omnibus civitatibus, villis, & oppidis, & quibuscumque mansionibus decantari, sub poena gravissima.

18. Ut prohibeatur, ne passim per clerum sine missione ordinarii praedicetur verbum Dei, & sine auctoritate plebanorum. Quomodo enim praedicabunt nisi mittantur?

19. Ut ordinarii & alii prelati jurisdictionem habentes, in sua jurisdictione per quempiam secularem non impediatur, sub poena excommunicationis. Si enim illa haereticorum maledicta debet exterminari, oportet quod libere exercentur contra spirituales & seculares de haereticis vel erroribus suspectos, aut de factoria personarum condemnatarum.

20. Ut mandetur omnibus & singulis de subdita obedientia sub poena excommunicationis: quicumque aliquem Hussitam vel VViclephitam, vel ipsorum doctrinam promoverit, vel personas cognoverit, & libros ipsos suspectos sciverit, diecesano vel suis officialibus denunciaret, qui contra eos ex officio procedat juxta canonicas sanctiones.

21. Ut colligatio, quam fecerunt seculares cum secularibus & spiritualibus, in praedictum sacri Concilii, scilicet Apostolicae, ac ecclesiae Romanae, in favorem istorum haereticorum condemnatorum, Joannis Hus & Hieronymi, & praedictorum illius sectae, sub poenis gravissimis dissolvatur: de qua colligatione per litteras patet evidenter a sacro Concilio decretas.

22. Ut ritus & ceremoniae religionis Christianae circa cultum divinum, imagines venerationes reliquiarum, observentur; & talium transgressores puniantur.

23. Ut omnes & singuli, spirituales & seculares, qui errores vel haereticos Joannis Huff & Joannis VViclephi, in sacro hoc Concilio Constantiensi condemnatos praedicant, dogmatizant vel defendunt; & personas Joannis Hus & Hieronymi catholicas & sanctas pronuntiant vel tenent, & de hoc convicti fuerint, tanquam haeretici relapsi lapsi puniantur ad ignem.

24. Ut omnes seculares per Ordinarios morum & hontati, contra exorbitantem praedictis, sub poena fautoris haereticis, teneantur auxilium praebere & favorem.

Ex Collectione Barberiniana.

Anno, indictione, & Pontificatu, quibus supra, die vero Martis decima nona mensis Aprilis, Constantiae in ecclesia majori in loco solito, hora septima ante meridiem, fuit sacrosanctae & universalis Synodi Constantiensis praedictae, sanctissimo domino nostro Papa Martino supra dicto presidente, more solito solemniter sessio publica celebrata, serenissimo & invictissimo principe & domino domino Sigismundo Romanorum, & rege, insignis regalibus Romanorum regis induto intereffente; pro cuius quidem sessionis introductione reverendus in Christo pater dominus Nicolaus episcopus Assisinatensis Missam de Spiritu Sancto devotissime celebravit. Qua quidem Missa finita, ac litaniis cum evangelio, &c. per reverendissimos reverendosque patres & dominos S. R. E. cardinales, &c. capitulis pluvialibus, &c. ut supra reverendissimos in Christo pater & dominus, dominus Antonius tituli sanctae Catharinae S. R. E. presbyter cardinalis de Chalaneo vulgariter nuncupatus, de mandato ipsius domini nostri Papae, atque Synodi, &c. ambonem, &c. ascendens, quoddam decretum seu statutum alta, &c. perlegit in haec verba:

Decretum de loco futuri Concilii.

Quo quidem decreto sic ut praesertur lecto, reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Joannes misericordiae divinae episcopus Ostiensis S. R. E. cardinalis, & vicecancellarius, sacrosanctae Synodi praedictae nomine, ac ejusdem sibi super hoc, ut asseruit, sacro mandato, respondit, Placet.

Subsequenter egregius doctor legum dominus Ardecinus de Novaria sacri consistorii advocatus, de mandato serenissimi principis & domini, domini Sigismundi Romanorum, &c. regis, eidem super hoc specialiter, ut asseruit, facto, necnon ipsius nomine praesentis & audientis dixit, quod idem dominus Sigismundus illam civitatem Papiensem approbavit, laudabat, & acceptabat; quia habilis & idonea existit pro futuro Concilio celebrando.

Consequenter egregius vir dominus Augustinus de Lante de Pisis legum doctor, sacri consistorii atque sacri advocatus, nomine domini nostri Papae dictum locum seu civitatem Papiensem approbavit, laudavit, & ad Concilium hujusmodi celebrandum habilem esse dixit. Super quibus omnibus & singulis, &c.

SESSIO XLV. ET ULTIMA.

De dissolutione Concilii.

Die Veneris, vigesima secunda mensis supra dicti, ^{Ex prima editione.} Aprilis, fuit celebrata sessio generalis in maiori Ecclesia Constantiensi, sanctissimo in Christo patre & domino, domino nostro Martino divina provisaentia Papa quinto in eadem presidente, serenissimo principe domino Sigismundo Romanorum, &c. rege, insignis imperialibus induto intereffente. Pro cuius sessionis introductione reverendissimus pater dominus Antonius tituli sanctae Susanna, sanctae Romanae ecclesiae presbyter cardinalis, Aquileiensis vulgariter nuncupatus, Missam de Spiritu Sancto devotissime celebravit. Qua finita, & litaniis cum solitis orationibus finitis & peractis, reverendissimus pater dominus ^{infra per-} ^{74. Yndu-} ^{dit.} Umbaldus misericordiae divinae tituli sancti Petri in macello diaconus cardinalis, de mandato ipsius domini nostri totiusque sacri Concilii, prout asseruit, alta & intelligibili voce pronuntiavit haec verba, videlicet:

Absolutio Concilii.

Domini, sit in pace. Et responsum fuit per adstantes: Amen. Quo facto reverendus pater Joannes de Podiomis episcopus Catanensis, sacri ordinis Praedicatorum, sacra theologia professor, de man-

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

seripis in ipsa sessione publica tanquam hereticis, seu hæresibus & erroribus continens damnaretur, seu damnatus nunciaretur: eum ad extirpandam hæresim prædictam Concilium sacrosanctum est: inter cetera principaliter convocatum, & congregatum: alioquin nomine quo supra protestabantur de gravamine, & de appellando ad futurum Concilium, & de prosequendo appellationem & appellaciones, interponendam & interponendas, loco sive locis, ac diebus, temporibus, & horis, de quibus ipsis dominis regi, ac duci, & eorum oratoribus; & procuratoribus, ac eorum cuilibet visum fuerit expedire; & multa alia dixit, petiit, & protestatus fuit, prout quemadmodum in quadam papyri scheda petitionem, protestationem & alia per ipsum requisita continente, quam in suis tenebat manibus, plenius continetur: cujus lectionem, & publicationem ipse nomine, quo supra, obtulit facere, aut per alium fieri facere.

Quibus sic propositis, protestatis, requisitis, & oblati, præfatus sanctissimus dominus noster Papa cum nonnulli alii multum dicerent, & tumultum facerent, imposito omnibus silentio, dixit, respondendo ad prædicta: Quod omnia, & singula determinata, conclusa, & decreta in materia fidei per præfens sacrum Concilium generale Constantiense conciliariter, tenere & inviolabiliter observare volebat, & nunquam contravenire quoquo modo; ipsaque sic conciliariter facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo. Et illud idem iterato fecit dici per organum venerabilis & circumspècti viri domini Augustini de Pisis fiscalis, & sacri consistorii advocati prædicti: qui de hoc a dominis Apostolica sedis protonotariis & notariis, ad conferendum acta Concilii ordinatis & deputatis, ac aliis presentibus, & eorum quolibet, petit nomine dicti domini Papæ publicum seu publicum instrumentum, per eos & eorum quemlibet conficienda ad futuram rei memoriam.

Et ex post venerabilis & circumspèctus vir dominus Paulus V. Ladimi decretorum doctor, unus de ambasciatoribus ipsorum dominorum regis, & ducis, volens pronotare, & asimplere, quæ per dictum dominum Gasperum de Peroño advocatum missa fuerant super libello præfato; ac etiam volens schedulam, de qua supra fit mentio, legere, & publicare, & proponere. Et cum vellet legere, & publicare illam schedulam præfata, fuit sibi per dictum dominum Augustinum de Lante de Pisis advocatum, de mandato domini nostri Papæ, ut idem dominus Augustinus asseruit, ibidem coram eodem domino nostro Papa stante impositum silentium sub pena excommunicationis. Quo quidem silentio imposito, idem Paulus tacuit; & dictam schedulam notariis ad conferendum acta ejusdem Concilii ordinatis & deputatis tradidit, & de omnibus, & singulis petiit, & instanter dictos dominos protonotarios, & notarios atque scribas, & eorum quemlibet requisivit cum insertione dicte schedulæ sibi fieri & confici unum vel plura publica instrumenta.

Quibus quidem omnibus & singulis, ut præfertur, sigillatim peractis, præfatus dominus Episcopus Constantiensis fecit collatum solemnem, & prothematè collationem hujusmodi sumpsit hæc verba, videlicet, Vos nunc tristitiam habetis; iterum autem videbitis, & gaudebit cor vestrum. Joan. xvi. cap. Qua quidem facta collatione reverendissimus in Christo pater & dominus, dominus Antonius tituli sanctæ Cecilie, presbyter cardinalis de Chalanco vulgariter nuncupatus, de mandato ipsius domini nostri Papæ, ac de voluntate & consensu sacri Constantiensis Concilii generalis, ascendit ambonem supradictum: ibique de simili mandato, voluntate, seu consensu, ut asseruit, quædam decreta absoluti nem sacri Concilii, & licentiam ad propria remeandi cuilibet impertitam, ac indulgentiam plenariam nonnullis in eisdem decretis contentis semel in vita, & etiam in mortis articulo continentia, publice, alta, & intelligibili voce perlegit, & publicavit in hæc verba, videlicet:

Martinus episcopus &c. ut supra, pag. 745.

Sunt: quibus omnibus & singulis præmissis dominus Augustinus de Lante de Pisis advocatus prædictus, sanctissimi domini nostri Papæ, necnon, ut asseruit, sacri generalis Concilii Constantiensis nominibus, a dominis protonotariis sedis Apostolicæ, necnon notariis, atque scribis dicti sacri Concilii generalis, & eorum quolibet sibi fieri & confici petiit unum, vel plura, seu tot, quot sibi necessaria fuerint publica instrumenta ad perpetuam rei memoriam. Presentibus ibidem reverendissimis ac reverendis in Christo patribus & dominis, dominis Joanne Ostiensi, Angelo Laudensi episcopo Præmense, Antonio Portuensi episcopo, Francisco tituli sanctæ crucis in Jerusalem, Gabriele tituli sancti Clementis dicto Senensi, Thoma tituli sanctorum Joannis & Pauli, Branda tituli sancti Clementis dicto Pincetino, Antonio tituli sanctæ Cecilie de Chalanco nuncupato, Petro de Fluxo presbyteris, Raynaldo de Brancacis sancti Viti in Macello, Lucido sanctæ Mariæ in Cosmedin de Comitibus, & Petro sanctæ Mariæ in schola Græca de Venetiis vulgariter nuncupato, B. diaconis S. R. E. cardinalibus: Joanne Constantinopolitano, & Joanne Antiocheno patriarchis, aliisque dominorum regum, principum, prælatorum, & ducum, comitum, baronum, universitatum, ac studiorum ambasciatoribus, nunciis, & procuratoribus, & pluribus aliis Christi fidelibus in multitudine copiosa testibus ad præmissa, &c.

Acti generalis Concilii Constantiensis nominibus, a dominis protonotariis sedis Apostolicæ, necnon notariis, atque scribis dicti sacri Concilii generalis, & eorum quolibet sibi fieri & confici petiit unum, vel plura, seu tot, quot sibi necessaria fuerint publica instrumenta ad perpetuam rei memoriam. Presentibus ibidem reverendissimis ac reverendis in Christo patribus & dominis, dominis Joanne Ostiensi, Angelo Laudensi episcopo Præmense, Antonio Portuensi episcopo, Francisco tituli sanctæ crucis in Jerusalem, Gabriele tituli sancti Clementis dicto Senensi, Thoma tituli sanctorum Joannis & Pauli, Branda tituli sancti Clementis dicto Pincetino, Antonio tituli sanctæ Cecilie de Chalanco nuncupato, Petro de Fluxo presbyteris, Raynaldo de Brancacis sancti Viti in Macello, Lucido sanctæ Mariæ in Cosmedin de Comitibus, & Petro sanctæ Mariæ in schola Græca de Venetiis vulgariter nuncupato, B. diaconis S. R. E. cardinalibus: Joanne Constantinopolitano, & Joanne Antiocheno patriarchis, aliisque dominorum regum, principum, prælatorum, & ducum, comitum, baronum, universitatum, ac studiorum ambasciatoribus, nunciis, & procuratoribus, & pluribus aliis Christi fidelibus in multitudine copiosa testibus ad præmissa, &c.

Tenor vero schedulæ papyri petitionis prædictæ, unde superius fit mentio, de verbo ad verbum sequitur:

Protestatio ambasciatorum regis Poloniae.

Nos humiles oratores serenissimi principis & domini, domini regis Poloniae, & potentis fratris ejus Alexandri, alias V. Vitoldi magni ducis Lithuanie, cum omni humilitate, & instantia, ac quæ decet reverentia sanctitati vestræ supplicamus, quatenus sanctitas vestra libellum cujusdam fratris Joannis de A. Falenberg, tanquam hæreticum notorie crudelissimum, recte, & cum omni debita solemnitate, & inauritate damnatum; necnon etiam per omnes nationes & sacrum collegium reverendissimi patrum dominorum cardinalium, sicut patet his publici solemnibus instrumentis, damnare, seu eundem damnatum publice pronunciare dignetur, & extirpando ipsam crudelissimam hæresim, se judicio omnium Christi fidelium, seu omnium Christianularum nationum conformare. De quibus supplicatione & requisitione cum omni humilitate & reverentia factis, nos præfati serenissimi regis, & præpotenti fratris ejus oratores, omnium reverendissimorum patrum, & dominorum sacrosanctæ Romanæ ecclesie cardinalium, necnon ceterorum oratorum serenissimum regum, & principum; & etiam reverendorum patrum, & dominorum sanctæ sedis Apostolicæ notariorum ceterorumque prælatorum, aliorumque notabilium virorum & publicorum notariorum, & tabellionum hic existentium authenticum testimonium scripto, & verbo, prout melius videbitur, expedire, petimus, & requirimus: ad nostrum oratorum excusationem: ne quovis loco & tempore nobis valeat negligentia ascribi, vel aliquo modo imputari coram Deo, sanctitate vestra, ac omnibus sub Christiano nomine militantibus: dicimus, proponimus, & protestamur, quod per nos non stetit, quominus principalis intentio, seu principale propositum hujus sacri Concilii Constantiensis, videlicet hæreses extirpandi, propter quod est, Deo auctore legitime congregatum, debitum fortitatur effectum: quominus ipse hæreses tam crudelissimæ, pro quibus extirpandis hoc sacrum Concilium, quantum in eo fuit, effecte, debite extirpentur; & quo minus injuriam detestandam Christianæ religioni, & eorum principibus ex ipso libello, seu tractatulo, & ejus protracta condemnatione, illam fuerimus, quantum in nobis est, profecti. De qua etiam protestatione, prosecutione, & requisitione eorumdem reverendissimorum patrum, & dominorum, regum, & principum, oratorum, protonotariorum, prælatorum, aliarumque spectabilium personarum, & ceterorum publicorum notariorum testimonium solemniter requirimus, & petimus.

Verum quia attento quod hoc sacratissimum generale Concilium inter cetera prohibetium extirpatione existit convocatum; ob eam causam nos oratores præfati ex dictorum serenissimorum principum piissima & devotissima ad fidem catholicam intentione, hac profecto libentissimè venimus, utpote maxime cum auctoritate

a. M. Falenberg, & notorie crudelissimum, recte, & cum omni debita solemnitate, & inauritate damnatum; necnon etiam per omnes nationes & sacrum collegium reverendissimi patrum dominorum cardinalium, sicut patet his publici solemnibus instrumentis, damnare, seu eundem damnatum publice pronunciare dignetur, & extirpando ipsam crudelissimam hæresim, se judicio omnium Christi fidelium, seu omnium Christianularum nationum conformare.

b. M. Falenberg, & notorie crudelissimum, recte, & cum omni debita solemnitate, & inauritate damnatum; necnon etiam per omnes nationes & sacrum collegium reverendissimi patrum dominorum cardinalium, sicut patet his publici solemnibus instrumentis, damnare, seu eundem damnatum publice pronunciare dignetur, & extirpando ipsam crudelissimam hæresim, se judicio omnium Christi fidelium, seu omnium Christianularum nationum conformare.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

tate errorum expulsiorem et pacem, caveamus, ut tunc
 ne qua in Dei ecclesia dissimulatio remaneret. In qua
 re, Deo primam, Christianarum religioni, & militanti
 ecclesie, honoris, & debitis reverentiam principibus sum-
 ma certe existimamus placuisse. Cum autem in protra-
 ctione damnationis prefati libelli, necnon adjectorum
 ejusdem, videremus a tam adversariis fidei catholicam,
 quam ad hoc sacrum Concilium, cupis membris exis-
 timis, necnon sanctitatem vestram, quam omni de-
 votissime, & animorum sinceritate veneramus, scan-
 dalis evincere, volentes potius Deo, quam homini sa-
 tisfacere, & nostrum propositum, propter quod huc
 venimus, pro parte dictorum principum adimplere; in
 conspectu sanctitatis vestre, & totius celeberrimi bu-
 jus cunctis proferamus, & indicimus, nihilominus,
 quominus usurparentur omnes hereses, & errores
 nunc ecclesie molestantes; potissime insurgentes ex
 prava intolerabilius dicti Joannis & Fallemberg do-
 ctina per omnes judices fidei hujus sacri Concilii,
 perque nationes omnes, & reverendissimos patres do-
 minos cardinales damnata, seu damnari declarata. Et
 etiam protestantes, & insuantes, quod cum ad ip-
 sos specialiter pertinet, honorisque statuum serenissi-
 morum principum regis Poloniae, & ducis & VVicol-
 di etiam defendere, & augere, qualiter ex negligen-
 tia intolerabili super prefata libelli in publica sessione
 condemnatione; attento quod idem Joannes specialiter
 in opprobrium & confusionem prefatorum principum,
 & eorum regnum talia dogmatizare & predicare non
 sensit; multa, & grava scandala sequi poterunt
 tam contra fidem catholicam, quam contra statum
 principum prefatorum, multi ex odio & revocare eam-
 dem doctrinam licet notae diabolicam confitentibus.
 Quorum ne vestra sanctitas, totumque sacrum Con-
 cilium postea ex aliqua ignorantia excusari, hac de novo
 ex ejusdem sanctitatis vestre memoriam reducuntur.
 Petentibus & requirentibus dictis oratoribus super iis
 ab omnibus hic adstantibus ad eternam rei memoriam. Nec-
 non attento quod haec fides catholicam tangit, & boni
 universalis ecclesie, que spectat ad generalia Con-
 cilia decidere, & terminare: Ideo etiam cum omni de-
 bita reverentia & humilitate, in quantum ante disso-
 lutionem hujus sacri Concilii debite non provideatur,
 juxta jam per nationes dicti sacri Concilii reverendissi-
 mosque dominos cardinales, & judices determinata,
 de appellando ad futurum proxime generale Con-
 cilium protestamus, &c.

Postremo vero pro finali conclusione sacri Constian-
 tienfis Concilii generalis hujusmodi surrexit egregius
 doctor legum dominus Ardecinus de Novaria sacri
 consistorii advocatus prefatus, qui de mandato, seu
 precepto serenissimi domini Sigismundi Romanorum
 regis ibidem prefentis eidem super hoc specialiter, ut
 asseruit, factis, primo proposuit, explicando, quomo-
 do civitas Constantie prefentis concorditer & unanimi-
 ter fuerat pro loco generalis Concilii deputata; & ex-
 plicatis laboribus, viarumque formidabilibus discrimi-
 nibus, ac sumptuosus expensis per eundem, in quibus
 constitutus erat factis, & habitis, pro desiderata san-
 ctæ matris ecclesie unionis prosecutione feliciter jam
 obtenta, regnando nomine regis prælibati reveren-
 tissimorum dominorum S. R. E. sacro collegio cardi-
 nalium, aliisque reverendis patribus, patriarchis, ar-
 chiepiscopis, episcopis, ac prelatibus, necnon domini-
 orum regum, principum, ducum, comitum, baronum,
 studiorum universitatum & communitatum ambassiatori-
 bus, & nunciis quibuscumque, de perseverantia &
 prosecutione unionis prædictæ bona seu fidei, prout
 tenique nomine prælati domini regis, eundem in S. R.
 E. dictique domini nostri Pape obedientia fideliter, &
 perpetuo permanendum: quam defendere & prosequi
 etiam contra quoscumque inobedientes per eundem
 firmiter asserbat.

Quibus & aliis per eundem dominum Ardecinum
 palre indultis, & compendiose propositis, venerabilis
 & egregius legum doctor dominus Augustinus de Lantia
 de Pisa sacri consistorii, hincque advocatus, nomine
 sanctissimi domini nostri Pape, & sanctæ sedis Apostoli-
 cæ, de præmissis omnibus & singulis, ut præfertur,
 habitis & peractis, a dominis Apostolica sedis protoo-

taque dictique sacri generalis Concilii notis, in-
 scribis, & ipsarum qualibet, unam, vel plura, seu
 tot, quod sibi necessaria fuerint confici & scriptis
 publica instrumenta ad perpetuum rei memoriam.
 Prefentibus omnibus supra dictis, &c.

Ex prima editione.

ERRORES JOANNIS VVICLEEF DE ANGLIA, & Joannis Hus de Bohemia, damnati in hoc sacro generali Constantienfi Concilio.

Martinus episcopus servus servorum Dei, venerabi-
 libus fratribus archiepiscopis & episcopis, ac Inqui-
 sitoribus heretice pravitatis ubilibet constitutis, ad
 quas littera prefentes pervenerunt, salutem & Apo-
 stolicam benedictionem.

Inter cunctas pastoralis cura sollicitudines, quibus pre-
 mium incessanter, illa potissime forent nos angu-
 si, heretici de fidei Christianarum expulsi, sus-
 que falsis doctrinis & erroribus perveris pennis,
 quantum nobis ex alto concepit, exploratis, ortho-
 doxa & catholica fides integra & illibata perma-
 neat, ac populus Christianus in ejusdem fidei sinceritate,
 quibus observationibus summo velamine, immo-
 bilis & inviolatus persistat. Sane dudum plus quam
 annis retroactis temporibus in novissimis regionibus
 & dominiis, præsertim in regno Bohemia & Mor-
 chianam Adria, ac locis & districtibus illis vici-
 nis, adversus fidei catholica dogmata, & sanctæ ma-
 tris ecclesie traditiones, non solum contra usum,
 quantum contra plura fidei catholica dogmata in-
 jurerunt quidam heresarcha, circumcelliones,
 schismatici & seditionis, Luciferina superbia & ra-
 bic lupina evelli, demoniorum fraudibus illusi, de
 vanitate in idipsum (licet forent de diversis mundi
 partibus oriundi) convocantes, & cædas colliga-
 tas habentes, damnata videlicet memoria Joannes
 VViclef de Anglia, Joannes Hus de Bohemia, &
 Hieronymus de Praga, qui usum alios sacrum ad
 infidelitatis interitum non traxerunt. Nam ubi hu-
 jusmodi pestiferas persone perversa dogmata pertinaciter
 seminabant, in sua doctrina pestifera primordie
 prælati & alii judicaria potestatis regimina exterrones,
 tanquam canes muti non valentes latrare, nec
 ulciscerentur cum Apostolo in promptu omnem inobedi-
 entiam heresarchas ipsos pestiferos & dolosos, eorum
 lupinam rabiam truculentam statim (ut adscri-
 ptum fuerat) canone coercere, eosque de dono Do-
 mi corpusculariter eicere non curarunt, sed sacrile-
 gam, falsam, perniciosam ipsorum doctrinam per lon-
 gas moras negligenter convalere permisissent: popu-
 lorum multitudine, illorum opinionibus falsis doc-
 trina, pro veris acceptis, que deo mandantur, esse creden-
 do, a recta fide cecidit turba multa, & error de-
 vitio involvitur, prohi dolor, paganorum adeo: quod
 per diversa illarum, eisdemque contriviarum par-
 tum climata, oves Christi catholica heresarcha
 ipsi successive infecerunt, & in furere mendacia-
 rum fecerunt patrescere. Quapropter generalis Con-
 stantienfis Synodus tantam fidelium & fidei ortho-
 doxa plagam & ruinam videns, exclamare compul-
 sa est cum Augustino. Quod facit ecclesia medici-
 na, salutem omnium materna caritate conquiras, ad san-
 tanquam inter phreneticos & lethargicos agnos, &
 nunquam contemnere, nunquid desistere vel debet
 vel potest: certe non, secundum eundem; immo
 utrisque sic necesse est molestia, que ventris est ini-
 mica. Nam & molestus est medicus furenti phre-
 netico, & pater indisciplinato filio: ille ligando,
 iste cadendo; sedambo diligendo. Si autem ne
 siliant, & eos porro pervertant, (inquit Augu-
 stinus) ista mansuetudo potius falsa crudelitas est.
 Proinde Synodus prefata ad omnipotentis Dei glo-
 riam, ipsiusque catholica fidei ac christiana re-
 ligionis conservationem, augmentum, & anima-
 rum salutem & preservationem, eosdem Joannes
 VV.

Bulla Mar-
tini P. XIII.
de Concilio
Constantiensi.

1418.

1418.

1418.

1418.

1418.

1418.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418. Febr. 11.

Vicof, & Joannes Has, & Hieronymus, qui inter A
 ortore de sacro Eucharistie sacramento, & aliis sacra-
 mentis ecclesie & articulis fidei aliter quam sancta Ro-
 mana ecclesia credit, & tenet, & predicat, & docet,
 quamplurimum temere & damnablem credere ac temere,
 predicare atque docere pertinaciter atque ab-
 heretice & pertinaciter ac diffinatis iam a communione
 fidelium separatis, de dono Dei corporaliter effecti, &
 spiritualiter effectus declaravit: & alia nonnulla circa
 praemissa utilia & salubria statuit & decrevit, per que
 alii qui consensibus hereticis, eorumque falsis doctri-
 nis hujusmodi spiritualiter de dono Dei exierunt, per
 vias canonicas reducerentur ad sanitas veritatis. Et
 quia (sicut dolenter accepimus) non solum in regno Bo-
 hemie & Marchionatus, dominiis & locis supradictis,
 verum etiam in quibusdam partibus & provinciis con-
 tiguis, seu vicinis eisdem, etiam nonnulli ex sectato-
 ribus & sequacibus heresum ac errorum hereticarum
 praedictorum, timore divino & pudore humani profus
 abiecit, nec de ipforum, & praesertim Joannis Has &
 Hieronymi interitu miserabili sanerati convulsioni &
 penitentia fructum; sed tanquam in profundum pro-
 pteratorem, Dominum Deum blasphemare non cessant,
 docentes in irritum mentes ejus: quorum mentes pater
 mercedis se damnablem occiderunt, ut praedictis li-
 bris, codicibus & episcula heresei & errores continentes
 seu continentes, dudum etiam per Synodum praefatam
 damnatos & damnata, ac ignibus condemnanda depota-
 ta & concremata, legunt, studant, ac ex eis in sui &
 multorum suspicium periculum, notum contra saluta-
 decreta & ordinata in Synodo supradicta. Sed etiam om-
 nia canonice sanctiones degradare praesumunt, in a-
 nimarum periculum, ac peritatis fidei denigrationem &
 scandalum plurimum. Nos igitur attendentes, quod
 error cui non resistitur, approbati videtur, ac malis &
 perniciosi erroribus hujusmodi resistere, ac eos de me-
 dio Christi fidelium, & praesertim de supradictis Bohem-
 ia & Marchionatus dominiis & districtibus ac consuevis
 & vicinis eorum, ne amplius & latius se extendant,
 sanctitas evellere cupientes, discretioni vestrae, sacro
 approbate Concilio Constantiensi, per Apostolica scripta
 committimus & mandamus, quatenus vos archiepiscopi
 & episcopi ac electi, & quilibet vestrum per se, seu
 alium vel alios, quos gravet & idoneas personas spiri-
 tualium jurisdictionem habentes esse volumus, omnes &
 singulas consuevitque dignitates, officii, praesentis
 status vel conditionis existant, & quibuscumque nomi-
 nibus creantur, qui de praesentibus, saluberrimo & so-
 permirabili sacramento corporis & sanguinis Domini no-
 stri Jesu Christi, vel de baptismo, seu peccatorum con-
 fessione, penitentia pro peccatis injunctione, vel reli-
 quis ecclesiasticis sacramentis, seu fidei articulis, ali-
 ter sentire aut docere, quam sacrosancta Romana eccle-
 sia & universali docet, predicat & observat; aut ar-
 ticulos seu libros & doctrinas praefatorum hereticarum
 Joannis VVidoff, & Joannis Has, & Hieronymi,
 per eandem Constantiensem Synodum cum suis auctori-
 bus (ut praedicitur) damnatos & damnata, temere
 credere & dogmatizare, ac viles sine iporum heret-
 icarum publice vel occulte pertinaciter quomodolibet
 laudare vel approbare praesumpserint, eorumque receptatores,
 defensores & factores quolibet etiam, contempla-
 tione praedictorum errorum; necnon hereticis judicatis, & viles
 hereticis seculari curia relinquant. Receptatores quo-
 que, factores & defensores hujusmodi persistarum per-
 sonarum, que erroribus ipsis crediderint, nec serore
 aut contemplatione errorum iporum, sed forte carnalis
 amoris causa, vel occasione alia hujusmodi personas pe-
 siferas receptorum, praeter pendi ab utroque jure la-
 bibus indignas, per iudices competentem tanta severitate
 puniam in tam enormi scelere ultionem accipiant, quod
 cedat ceteris gravatibus in exemplum; ut qui Dei ti-
 mor a malo non revocat, saltem coercitas severitas di-
 sciplinam. Cum reliquis vero hujusmodi secta damnablem
 quomodolibet infectis, qui post competentem monitionem
 ac frequentem exhortationem, qua pie erga eos, spe cor-
 rectionis & emendationis, ac ad meliorem vitam frangam

convulsionis, quam est, a praedictis erroribus & secta
 auferunt resistere, & ad gremium unitatemque san-
 ctis ecclesie, ac fidei catholicam, que sola salvare
 potest, sua qui multi vobis salubris subsidium contigit,
 plene recognoscere & confiteri, justis severitas (prout
 facti papa fuerit qualitas) dulcere misericordis tempera-
 tur. Et admodum omnes Christianis & catholicis fidei
 praefatores, imperatores, reges, duces, principes, mar-
 chiones, comites, barones, milites, potestates, rectores,
 consules, procuratores, seniores, communitates & uni-
 versitates regnarum, provinciarum, civitatum, oppido-
 rum, castrorum, villarum, terrarum, aliarumque loca-
 rum hujusmodi, necnon ceteros jurisdictionem tempora-
 lem exercentes, iuxta juris formam & exigentiam au-
 thoritate Apostolica exhibendo monitis & requisitis,
 ut de regnis, provinciis, civitatibus, oppidis, castris,
 villis, terris & omnibus aliis locis ac dominiis supra-
 dictis, omnes & singulos hereticos hujusmodi, secundum
 tenorem Lateranensi Concilii, quod incipit, Sicut ait,
 ad ipsos etiam irrotitorum crimine usurarum, quos pub-
 lico vel manifeste per facti evidentiam cognoverint esse
 tales, tanquam oves maledicas gregem Domini infectas
 aspiciant, donec & quoscumque a nobis, seu vobis,
 vel aliis iudicibus ecclesiasticis, vel inquisitoribus, si-
 dem & communionem Romanae ecclesie tenentibus, aliud
 recipiant in mandatis; nec eosdem in suis districtibus
 predicare, domicilia tenere, laerem fervore, contractus
 iure, negotiationes & mercantias qualibet exercere,
 aut humanitatis solatia cum Christi fidelibus habere per-
 mittant. Et si tales heretici publici ac manifesti, licet
 nondum per ecclesiam declarati, in hoc tam gravi cri-
 mine decesserint, ecclesiastica carceris sepultura, nec ob-
 lativitas fieri aut recipiantur pro eisdem: bona tamen
 ipsorum a tempore commissi criminis secundum canonicas
 sanctiones confiscata non occupentur per illos, ad quos
 alias pertinerent, donec per hujusmodi iudices ecclesia-
 sticos super hoc potestatem habentes sententia declaratoria
 super ipso heresi crimine fuerit promulgata. Qui autem
 de heresi per iudicem competentem ecclesiasticum in-
 ventum fuerint sola suspitione notati seu suspecti, nisi
 iuxta confessionem & exigentiam suspitionis, qualita-
 temque personarum, ad arbitrium iudicis hujusmodi
 propriam innocentiam congrua devotione monstraver-
 rint, in purgatione etiam canonice indicta deficiant,
 & se canonice purgare non valentes, aut pro hu-
 jusmodi purgatione faciunda, obstinatione damnablem
 jurare renuentes, tanquam heretici condemnentur.
 Qui vero dictam innocentiam monstrare ex quodam
 negligentia seu desidia, & purgationem hujusmo-
 di facere amiserint, anathematis gladio feriuntur,
 & usque ad satisfactionem condignum ab omnibus
 evitentur; ita quod si per annum in excommunicatione
 hujusmodi persistant, extunc velut heretici
 condemnentur. Si quis vero super aliquo sepe dicti
 praesentis doctrinae hereticarum praedictorum, vel ali-
 quibus articulis damnatis scandalosis, temerariis, se-
 ditiosis, vel piarum animarum offensus, culpabiliter rep-
 tus fuerit, canonice puniatur. Si vero propter solam in-
 famiam aut suspitionem dictorum articulorum, vel di-
 casus iporum, quis repertus fuerit suspectus, & in
 purgatione canonica propter hoc sibi indicta defecerit, pro
 corrupto habeatur, & tanquam canonice corruptus puniatur.
 Et insuper felicitis recordationis Bonifacii Pape
 octavi praedecessoris nostri, que incipit, Ut inquisitionis
 negotium, removentes, & etiam exsequentes, univer-
 sas potestates & dominos temporales & iudices antedi-
 ctos, quibuscumque dignitatibus vel officiis seu nomi-
 nibus creantur, exhortando rogamus, & mandamus
 eisdem, ut sicut reputari cupimus & haberi fideles, ac
 sibi ecclesie mancipari, & in Christi nomine gloriari.
 ita pro defensione fidei vobis archiepiscopis, episcopis &
 electis, ac inquisitoribus hereticis praevicatis, & aliis
 iudicibus seu personis ecclesiasticis per vos ad hoc (ut
 praemittitur) deputandis, fidem & communionem san-
 ctis ecclesie tenentibus, parentis & intendant, pre-
 hendantque auxilium & favorem, in hereticarum, necnon
 credentium, factorum, receptorum & defensorum ip-
 sorum, investigatione, captione, custodia diligenti, cum ab

Lateran. Concil. sub Alexand. 3. cap. 17.

Tom. 1.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

risdem fuerint requisiti, ut prefatas personas pessimas A. 6. Deum d. let. obedire diabolo.

7. Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.

8. Si Papa sit presens & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles: sibi ab aliquo datam, nisi forte a Casare.

9. Post Urbanum sextum non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum sub legibus propriis.

10. Contra scripturam sacram est, quod viri ecclesiastici habeant possessionem.

11. Nullus prelatus debet aliquem excommunicare nisi prius sciat eum excommunicatum a Deo: & qui sic excommunicat, fit ex hoc hereticus vel excommunicatus.

12. Prelatus excommunicatus clericum, qui appellerit ad regem, vel ad Concilium regi, eo ipso traditor est regi & regni.

13. Illi qui dimittunt predicare, sive audire verbum Dei, propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in Dei iudicio traduntur: Christi habebuntur.

14. Licet alicui diacono vel presbytero predicare verbum Dei, absque auctoritate sedis Apostolicæ, sive episcopi catholici.

15. Nullus est dominus civilis, nullus est prelatus, nullus est episcopus, dum est in peccato mortali.

16. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab ecclesia, possessionis habitum delinquentibus, id est, ex habitu, non solum actu delinquentibus.

17. Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere.

18. Decime sunt puræ elemosine: & possunt parochiani, propter peccata suorum prelatorum, ad libitum suum eas auferre.

19. Speciales orationes applicatæ uni personæ per prelatos vel religiosos, non plus profunt eidem, quam generales, ceteris paribus.

20. Conserens elemosinam fratribus, est excommunicatus eo facto.

21. Si aliquis ingreditur religionem privatem qualemcumque, tam possessionum, quam Mendicantium, redditur ineptus & inhabilis ad observationem mandatorum Dei.

22. Sancti instituentes religionem privatem, sic institutores peccaverunt.

23. Religiosi viventes in religionibus privati non sunt de religione Christiana.

24. Fratres tenentur per labores manuum suarum acquirere, & non per mendicitatem. Prima pars est scandalosa & presumptuose asserta, pro quanto sic generaliter & indistincte loquitur: & secunda erronea, pro quanto offerit mendicitatem fratribus non licere.

25. Omnes sunt famiæ, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subvenientibus.

26. Oratio presciti nulli valet.

27. Omnia de necessitate absoluta evadunt.

28. Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papa & episcopis propter cupiditatem lucri temporalis & honoris.

29. Universitates, studia, collegia, graduationes & magistreria in eisdem, sunt vana vanitas introdacta, & tantum profunt ecclesie sicut diaboli.

30. Excommunicatio Papa vel cuiuscumque prelati non est timenda, quia est censura Antichristi.

31. Peccata fundantes claustra, & ingredientes sunt viri diaboli.

32. Detractio clericum, est contra regulam Christi.

33. Si videret Papa & Constantinus Imperator errorem ecclesiam detendo.

34. Omnes de ordine Mendicantium sunt heretici: & dantes eis elemosinam sunt excommunicati.

35. Ingredientes religionem, aut aliquem ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad regnum celorum, nisi apostataverint ab eisdem.

36. Papa cum omnibus clericis suis possessionem habentibus.

Supra. f. 111. pag. 119.

Et primo sequitur tenor antientorum Joannis Wicleff.

1. Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis, remanent in sacramento altaris.
2. Accidentia panis non manent sine subjecto in eodem sacramento.
3. Christus non est in eodem sacramento identice & realiter in propria presentia corporali.
4. Si episcopus vel sacerdos exstet in peccato mortali, non ordinat, non consecrat, non conficit, non baptizat.
5. Non est fundatum in evangelio, quod Christus Missam ordinaverit.

6. Deus d. let. obedire diabolo.
7. Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.
8. Si Papa sit presens & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles: sibi ab aliquo datam, nisi forte a Casare.
9. Post Urbanum sextum non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum sub legibus propriis.
10. Contra scripturam sacram est, quod viri ecclesiastici habeant possessionem.
11. Nullus prelatus debet aliquem excommunicare nisi prius sciat eum excommunicatum a Deo: & qui sic excommunicat, fit ex hoc hereticus vel excommunicatus.
12. Prelatus excommunicatus clericum, qui appellerit ad regem, vel ad Concilium regi, eo ipso traditor est regi & regni.
13. Illi qui dimittunt predicare, sive audire verbum Dei, propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in Dei iudicio traduntur: Christi habebuntur.
14. Licet alicui diacono vel presbytero predicare verbum Dei, absque auctoritate sedis Apostolicæ, sive episcopi catholici.
15. Nullus est dominus civilis, nullus est prelatus, nullus est episcopus, dum est in peccato mortali.
16. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab ecclesia, possessionis habitum delinquentibus, id est, ex habitu, non solum actu delinquentibus.
17. Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere.
18. Decime sunt puræ elemosine: & possunt parochiani, propter peccata suorum prelatorum, ad libitum suum eas auferre.
19. Speciales orationes applicatæ uni personæ per prelatos vel religiosos, non plus profunt eidem, quam generales, ceteris paribus.
20. Conserens elemosinam fratribus, est excommunicatus eo facto.
21. Si aliquis ingreditur religionem privatem qualemcumque, tam possessionum, quam Mendicantium, redditur ineptus & inhabilis ad observationem mandatorum Dei.
22. Sancti instituentes religionem privatem, sic institutores peccaverunt.
23. Religiosi viventes in religionibus privati non sunt de religione Christiana.
24. Fratres tenentur per labores manuum suarum acquirere, & non per mendicitatem. Prima pars est scandalosa & presumptuose asserta, pro quanto sic generaliter & indistincte loquitur: & secunda erronea, pro quanto offerit mendicitatem fratribus non licere.
25. Omnes sunt famiæ, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subvenientibus.
26. Oratio presciti nulli valet.
27. Omnia de necessitate absoluta evadunt.
28. Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papa & episcopis propter cupiditatem lucri temporalis & honoris.
29. Universitates, studia, collegia, graduationes & magistreria in eisdem, sunt vana vanitas introdacta, & tantum profunt ecclesie sicut diaboli.
30. Excommunicatio Papa vel cuiuscumque prelati non est timenda, quia est censura Antichristi.
31. Peccata fundantes claustra, & ingredientes sunt viri diaboli.
32. Detractio clericum, est contra regulam Christi.
33. Si videret Papa & Constantinus Imperator errorem ecclesiam detendo.
34. Omnes de ordine Mendicantium sunt heretici: & dantes eis elemosinam sunt excommunicati.
35. Ingredientes religionem, aut aliquem ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad regnum celorum, nisi apostataverint ab eisdem.
36. Papa cum omnibus clericis suis possessionem habentibus.

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

libus sunt heretici, ex quod possessiones habent: & A
confutantes eis, unum videlicet dominum saculares
& laici.

- 37. Ecclesia Romana est Synagoga Satanae, nec Papa est
proximus & immediatus vicarius Christi & Apo-
stolorum.
- 38. Decretales epistola sunt apocrypha, & seducunt a
fide Christi: & clerici sunt fidei, qui audent eas.
- 39. Imperator & domini saculares sunt seducti a dia-
bolo, ut ecclesiam detraherent bonis temporalibus.
- 40. Electio Papae a cardinalibus, a diabolo est intro-
ducta.
- 41. Non est de necessitate salutis, credere Romanam ec-
clesiam esse supremam inter alias ecclesias.
Error est, si per Romanam ecclesiam intelligat uni-
versalem ecclesiam, aut Concilium generale, aut pro
quanto negaret primatum summi Pontificis super alias
ecclesias particulares.
- 42. Fatuum est credere indulgentiis Papae & episco-
porum.
- 43. Juramenta illicita sunt, quae fiunt ad corroboran-
dum humanas contractus & commercia civilia.
- 44. Augustinus, Benedictus & Bernardus damnati sunt,
nisi penituerint de hoc, quod habuerunt possessiones.
& infirmitas & intraverunt religiones: & sic a
Papa usque ad ultimum religiosum, omnes sunt he-
retici.
- 45. Omnes religiones indifferenter introductae sunt a
diabolo.

Tenor autem articulorum Joannis Hus sequitur,
& est talis.

- 1. Unica est sancta universalis ecclesia, quae est prede-
stinata universitas. Et infra sequitur: Universali
sancta ecclesia tantum est una, sicut tantum unus
est numerus omnium predestinatorum.
- 2. Paulus nunquam fuit membrum diaboli, licet fecit
quosdam actus a diabolo ecclesiae malignantium consi-
miles.
- 3. Praesciti non sunt patres ecclesiae, cum nulla pars
eius finaliter excidat ab ea: eo quod praedestinationis
charitas, quae ipsam ligat, non excidat.
- 4. Duae naturae, divinitas & humanitas, sunt unus
Christus.
- 5. Praescitus, est aliquando est in gratia secundum praesentem
justitiam, tamen nunquam est pars sanctae ec-
clesiae: & praedestinatus semper manet membrum ec-
clesiae, licet aliquando excidat a gratia adventitia,
sed non a gratia praedestinationis.
- 6. Sumendo ecclesiam pro convocacione predestinatorum,
sive fuerint in gratia, sive non secundum praesentem
justitiam, isto modo ecclesia est articulus fidei.
- 7. Petrus non est, nec fuit caput ecclesiae sanctae catho-
licae.
- 8. Sacerdotes quomodolibet criminosi viventes, sacerdo-
tii polluent potestatem: & sic, ut filii infideles, sen-
tuntur infideliter de septem sacramentis ecclesiae, de
claribus, officii, censuris, mribus, carimonis &
sacris rebus ecclesiae, veneratione reliquiarum, indul-
gentiis, & ordinibus.
- 9. Papalis dignitas a Caesare inolevit, & Papa perse-
bio & institutio a Caesari potentia emanavit.
- 10. Nullus sine revelatione assereret rationabiliter de se
vel alio, quod esset caput ecclesiae particularis: nec
Romanus Pontifex est caput Romanae ecclesiae particu-
laris.
- 11. Non oportet credere, quod iste quicumque est Roma-
nus Pontifex, sit caput cujusvis particularis ec-
clesiae sanctae, nisi Deus cum praedestinaverit.
- 12. Nemo gerit vicem Christi vel Petri, nisi sequatur
eum in moribus, cum nulla alia sequela sit pertinencia,
nec aliter recipiat a Deo procuratoriam potesta-
tem: quia ad illud officium vicariatus requiritur &
morum conformitas, & institutio auctoritate.
- 13. Papa non est verus & manifestus successor Apo-
stolorum principis Petri, si vivit moribus contrariis

Petro: & si quis eum dicit, tunc est vicarius
Juda Scarioth. Et pari evidentia cardinalis non
sunt veri & manifesti successores collegii aliorum
Apostolorum Christi, nisi viverint more Apostolorum,
servantes mandata & consilia Domini nostri Jesu Chri-
sti.

- 14. Doctores ponentes, quod aliquis per censuram eccl-
esiasticam emendandus, si corrigi noluerit, seculari
judicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc Pun-
tistes, Scribae & Pharisei, qui Christum non vo-
lentem eis obedire in omnibus dicentes, Nobis non
licet interficere quemquam, ipsam seculari iudicio
tradiderunt: & quod tales sint homicidae graviores
quam Pilatus.
- 15. Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adin-
ventionem sacerdotum ecclesiae, praeter expressam au-
thoritatem Scripturae.
- 16. Devotio immediata humanorum operum est, quod
sunt vel virtuosa, vel vitiosa: quia si bonus est vi-
tiosus, & agit quidquam, tunc agit vitiose: & si
est virtuosus, & agit quidquam, tunc agit virtuose:
quia sicut vitium quod crimen dicitur seu mortale
peccatum, infectis universaliter actus hominis vitiosus;
sic virtus vivificat omnes actus hominis virtuosus.
- 17. Sacerdotes Christi viventes secundum legem ejus,
& habentes scripturae notitiam, & effectum ad edi-
ficandum populum, debent predicare, non oblatre
praetensa excommunicatione. Et infra: Quod si Pa-
pa, vel aliquis praelatus mandat sacerdoti si dispo-
sito, non predicare, non debet subditus obedire.
- 18. Quilibet praedicantis officium de mandato acceperit,
qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum
debet exsequi, praetensa excommunicatione non ob-
stante.
- 19. Per censuras ecclesiasticas excommunicationis, sus-
pensionis & interdicti, ad sui exaltationem clerici
populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multi-
plicat, malitiam protegit, & viam preparat Anti-
christo. Signum autem evidens est, quod ab Anti-
christo tales procedunt censurae, quas vocant in suis
proceffibus fulminationes, quibus clerici principalissime
procedit contra illos qui demandant nequitiam Anti-
christi, qui clerum pro se maxime usurpavit.
- 20. Si Papa est malus, & praesertim si est praescitus,
tunc ut Judas Apostolus est diabolus, fur & filius
perditionis, & non est caput sanctae militantis ec-
clesiae, cum nec sit membrum ejus.
- 21. Gratia praedestinationis est vinculum, quo corpus
ecclesiae, & quilibet ejus membrum jungitur Christo
capiti insolubiliter.
- 22. Papa vel praelatus malus & praescitus, est equivo-
ce pastor, & vere fur & latro.
- 23. Papa non debet dici sanctissimus, etiam secundum
officium, quia alias rex deberet etiam dici sanctis-
simus secundum officium: & tortores & praecones dicerentur
sancti, immo etiam diabolus deberet dici san-
ctus, cum sit officarius Dei.
- 24. Si Papa vivat Christo contrarie, etiam si ascende-
ret per ritum & legitimam electionem secundum con-
stitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascen-
deret quam per Christum, dato etiam quod intraret
per electionem a Deo principaliter factam. Nam Ju-
das Scarioth rite & legitime est electus a Deo Chri-
sto Jesu ad episcopatum, & tamen ascendit aliunde
in ovile ovium.
- 25. Condemnatio quadraginta quinque articulorum Joan-
nis Wicleff per doctores facta, est irrationabilis &
iniqua & male facta, & facta est causa per eos alle-
gata: videlicet ex eo, quod nullus eorum sit catholi-
cus, sed quilibet eorum aut est hereticus, aut erro-
neus, aut scandalosus.
- 26. Non eo ipso quo electores, vel major pars eorum
conferent verba voce secundum ritum hominum in
personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime
electa, vel eo ipso est verus & manifestus successor
vel vicarius Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in
officio ecclesiastico: unde: sive electores bene sive male
elegerint, operibus electi debemus credere. Nam
eo ipso quo quis coepit operator meritorie ad pro-
fectum

ANNO
CHRISTI
1212.

ANNO
CHRISTI
1212.

scilicet ecclesie, habet a Deo ad hoc copiosus potestatem. A

27. Non est subtilitas apparentia, quod oporteat esse unum caput in spiritualibus regens ecclesiam, quod semper cum ipsa ecclesia militante convalescat & conservetur.

28. Christus sibi talibus monstratis capitibus per suos veraces discipulos sparsis per orbem terrarum melius suam ecclesiam regularet.

29. Apostoli & fideles sacerdotes Domini strenue in necessariis ad salutem regularum ecclesiam, antequam Papa officium foret introducerent: sic facerent, deficiente per summe possibile Papa usque ad diem iudicii.

30. Nullus est dominus civilis, nullus est prelati, nullus est episcopus, dum est in peccato mortali. Super premissis autem articulis quilibet de eis suscipiens, seu in eorum assertione deprehensus, iuxta modum interrogetur infra scriptum.

In primis, utrum cognoverit Joannem VViclef de Anglia, Joannem Hus de Bohemia, Hieronymum de Praga, seu aliquem eorum: & unde habuerit eorum notitiam, & utrum cum eis, vel eorum aliquo, dum viverent, conversationem voluissent habuerit.

Item, utrum sciens ipsos seu aliquem ipsorum excommunicatos, scienter participaverit cum illis, reprensus & dicens talem participationem non esse peccatum.

Item, utrum post mortem eorum pro eisdem seu aliquo eorum oraverit, & publice vel occulte opera pietatis exercuerit, offerens eis fore beatos & salvos.

Item, utrum eos vel aliquem eorum sanctis repeterit & dixerit, & eis venerationes velus sanctis exhiberit.

Item, utrum credat, teneat & asserat, quod quodlibet Concilium generale, & etiam Constantiense universalem ecclesiam representet.

Item, utrum credat, quod illud quod sacrum Concilium Constantiense, universalem ecclesiam representans, approbavit & approbat in favorem fidei & ad salutem animarum, quod hoc est ab universis Christi fidelibus approbandum & tenendum: & quod condemnatio & condempnas est fidei vel bonis moribus contrarium, hoc ab eisdem esse tenendum pro condemnato, credendum & asserendum.

Item, utrum credat, quod condemnationes Joannis VViclef, Joannis Hus, & Hieronymi de Praga, factas de personis eorum, libris & documentis per sacrum generale Constantiense Concilium, fuerint rite & iuste facte, & a quolibet catholico pro talibus tenenda & firmiter asserenda.

Item, utrum credat, teneat, offerat Joannem VViclef de Anglia, Joannem Hus de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuisse hereticos & pro hereticis nominandos ac deputandos, & libros & doctrinas eorum fuisse & esse perveritas, propter quos & quas, & eorum pertinacias, per sacrum Concilium Constantiense pro hereticis sunt condemnati.

Item, utrum habeat in sua potestate aliquos tractatus, opuscula, epistolas, vel quocumque alia scripta in quocumque idiomate per Joannem VViclef Joannem Hus, & Hieronymum hereticos, seu eorum pseudodiscipulos, & sequaces editos vel translatis, edita vel translata: quod illos vel illa ordinario loci, vel ejus commissario, seu inquisitori sub iuramento presentet.

Quod si apud se scripta hujusmodi se habere non cognoverit, sed alibi, quod iuret illa circa suum ordinarium, vel alios supradictos infra certum terminum sibi presigendum deponere.

Item, utrum sciet aliquem vel aliquos habentes prefatorum tractatus, opuscula, epistolas, vel quocumque alia scripta in quocumque idiomate composita sive translata, quod illum vel illos detegat vel manifestet pro purificatione fidei, sive executione justitie.

Item, specialiter litteratus interrogatur, utrum credat sententiam sacri Constantiensis Concilii super quadragintaquinque Joannis VViclef, & Joannis Hus triginta articulis superius descriptis latam, fore veram & catholicam: scilicet, quod supradicti quadraginta quinque articuli Joannis VViclef, & Joannis Hus triginta, non sunt catholici, sed quidam ex eis sunt notorie heretici, quidam erronei, a aliis temerarii & seditionis, alii perniciorum errorum offensivi.

• Nf. ad-
dunt, alii
blasphemi,
alii pernicio-
si.

Item, utrum credat & asserat, quod in nullo caso sit licitum jurare.

Item, utrum credat, quod ad mandatum iudicis iuramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad casum opportunum, etiam pro purificatione infamie faciendum, sit illicitum.

Item, utrum credat, quod perjurium scienter commissum, ex quacumque causa vel occasione, pro conservatione vite corporalis propria vel alterius, etiam in favorem fidei, sit mortale peccatum.

Item, utrum credat, quod deliberato animo contumaciter ritum ecclesie, ceremonias exorcismi & catechismi, aque baptismatis consecrate, peccet mortaliter.

Item, utrum credat, quod post consecrationem sacerdotis in sacramento altaris sub velamento panis & vini non sit panis materialis & vinum materiale, sed idem per omnia Christus, qui fuit in cruce passus, & sedet ad dexteram Patris.

Item, utrum credat & asserat, quod sacra consecratione per sacerdotem, sub sola specie panis tantum, & preter speciem vini, sit vera caro Christi & sanguis & anima & deitas & totus Christus, ac idem corpus absolute & sub una quolibet illarum specierum singulariter.

Item, utrum credat, quod consuetudo communicandi personis laicales sub specie panis tantum, ab ecclesia universali observata, & per sacrum Concilium Constantiense approbata, sit servanda sic, quod non liceat eam reprobare, aut sine ecclesie auctoritate pro libito immutare. Et quod dicentes pertinaciter oppositum premissorum, tanquam heretici vel sapientes heresim, sint arctandi & puniendi.

Item, utrum credat, quod Christianus contumens susceptionem sacramentorum confirmationis, vel extreme unctionis, aut solemnizationis matrimonii, peccet mortaliter.

Item, utrum credat, quod Christianus ultra contritionem cordis, habita copia sacerdotis idonei, soli sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non laico seu laicis quantumcumque bonis & devotis.

Item, utrum credat, quod sacerdos in casibus sibi permissis post peccatorem confessum & contritum a peccatis absolvere, & sibi penitentiam injungere.

Item, utrum credat, quod malus sacerdos cum debita materia & forma, & cum intentione faciendi quod facit ecclesia, vere conficiat, vere absolvat, vere baptizet, & vere confers alia sacramenta.

Item, utrum credat, quod beatus Petrus fuerit vicarius Christi, habens potestatem ligandi & solvendi super terram.

Item, utrum credat, quod Papa canonice electus, qui pro tempore fuerit, ejus nomine proprio expresso, sit successor beati Petri, habens supremam auctoritatem in ecclesia Dei.

Item, utrum credat, auctoritatem jurisdictionis Papae, archiepiscopi & episcopi in solvendo & ligando esse majorem auctoritate simplicis sacerdotis, etiam si eorum animarum habeat.

Item, utrum credat, quod Papa omnibus Christianis vere contritis & confessis ex causa pia & iusta post concedere indulgentias in remissionem peccatorum, maxime pia loca visitantibus, & ipsi manus suas porrigentibus adiutrices. Et.

Item, utrum credat, quod ex tali concessione visitantes, ecclesias ipsas & manus adiutrices eis porrigentes, hujusmodi indulgentias consequi possint.

Item, utrum credat, quod singuli episcopi sui subditi secundum limitationem sacrorum canonum, hujusmodi indulgentias concedere possint.

Item, utrum credat & asserat, licitum esse, sanctorum reliquias & imagines a Christianis venerari.

Item, utrum credat religiones ab ecclesia approbatas, a sanctis Patribus rite & rationabiliter introductas.

Item, utrum credat, quod Papa vel alius prelati propriis nominibus Papa pro tempore expressis, vel ipsorum vicarii, postquam suum subditum ecclesiasticum sive secularium propter imbecillitatem sive contumaciam excommunicaverit, ita quod talis pro excommunicato sit habendus.

Item, utrum credat, quod imbecillitas sive contumacia excommunicatorum crescente, prelati vel eorum vicarii in spiritualibus habeant potestatem aggra-

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

servandi & reprobandi, interdictionem ponendi, A
& brachium saculare invocandi; & quod illis consu-
ris per inferiores se obediendum.

Item, utrum credat, quod Papa, vel alii prelati,
& eorum vicarii in spiritualibus habeant potestatem
sacerdotes & laicos inobedientes & contumaces ex-
communicandi, ab officio, beneficio, ingressu ecclesie
& administratione ecclesiasticorum sacramentorum sus-
pendendi.

Item, utrum credat, quod licet personis ecclesias
suis absque peccato huius mundi habere possessiones
& bona temporalia.

Item, utrum credat, quod laici ipsa ab eis au-
ferre potestatem propria non liceat; immo quod sic au-
ferentes, tollentes & invadentes bona ipsa ecclesias-
tica, sint tanquam sacrilegi puniendi, etiam si ma-
le vixerint persona ecclesiastica, bona huiusmodi pos-
sidentes.

Item, utrum credat, quod huiusmodi ablatio & in-
vasio cuiuscumque sacerdoti, etiam male viventi, teme-
re vel violenter facta, vel illata, inducat sacrilegium.

Item, utrum credat, quod licet laici utriusque
sexus, viri scilicet & mulieribus, libere predicare
verbum Dei.

Item, utrum credat, quod singulis sacerdotibus li-
bere liceat predicare verbum Dei, ubicumque, quan-
doque & quibuscumque placuerit, etiam si non
sint missi.

Item, utrum credat, quod omnia peccata mortalia,
& specialiter manifesta, sint publice corrigenda
& extirpanda.

Volumus insuper, ac statuimus & decernimus, quod
si quis per secretam informationem per vos recipien-
dam, vel alias repertus fuerit infamatus, seu suspen-
sus de quacumque specie heresis pestifera secta, vel
doctrina pestilentium Joannis Vicleff, Joannis Hus &
Hieronymi de Praga heresiarum praeceptorum; aut
de fovendo, receptando, defendendo profanos damna-
tos homines, dum viverent in humanis; vel ipsorum
periculosos sequaces & pseudodiscipulos, aut ipsorum er-
roribus credendo, pro ipsis deservitis vel aliquo ipso-
rum possidendum orando, vel inter catholicos nomi-
nando & defendendo, vel ipsos ut sanctos colendo,
predicando vel adorando, vel alias circa eos suspello
agendo; ceterum per vos seu alterum vestrum, perso-
naliter coram vobis seu altero vestro comparuerit, seu
sententia procuratore & advocato, responsurus medio
juramento per ipsum sic (ut praedictum est) corpora-
liter praesens, de plana & vera veritate dicenda su-
per praedictis articulis, seu coram singulis, vel aliis
opportunitate, secundum exigentiam casus & circumstan-
tiam circumstantiarum ad arbitrium vestrum, & pro-
ut vobis seu alteri vestrum videbitur expedire, vel
alias contra eosdem ipsorum singulas, (prout presen-
tibus exprimitur, vel alias) canonicis procedatis;
necnon presentes litteras, exclusi articulis & interro-
gatoriis superius positus neque omitti, in civitatibus,
diocesis, terris & locis aliis, ubi tunc fieri poterit
auctoritate vestra solemniter publicis & publicari-
satis, omnes & singulas hereticos huiusmodi, nec-
non sectatores ipsorum heresum & errorum utriusque
sexus, tenentes & etiam defendentes eosdem, aut he-
reticos ipsi quomodo libet publice vel occulte in divi-
nis vel aliis participantes, etiam si patriarchali, ar-
chiepiscopali, episcopali, regali, reginali, ducali, aut
alia quavis ecclesiastica vel mundana praesulgent di-
gnitate: necnon advocatos & procuratores quolibet,
qui hereticos huiusmodi aut eorum credentes, sequa-
ces, sectatores, defensores & receptatores super crimi-
ne heresi aut credulitate, sequela, sententia, defen-
sionis & receptionis huiusmodi defenderint, excom-
municatos singulis diebus Dominici & festivi in pra-
esentia populi nuntiatis, & per alias nunciari facia-
tis. Et nibilo minus contra eosdem omnes & singu-
las utriusque sexus, huiusmodi errores tenentes, ap-
probantes, defendentes, dogmatizantes, ac sectatores &
receptatores & defensores eorundem, exemptos & non
exceptos, & quolibet ipsorum, cujuscumque digni-
tatis, status, praeminentia, gradus, ordinis vel condi-
tionis (ut praefertur) existant, auctoritate vestra
diligenter inquirere studeatis: & eos qui per inqu-

estione huiusmodi diffamatos, vel per confessionem
eorum seu per facti evidentiam, vel alias, huiusmodi
heresi & erroris labe reprobos reperitis, auctoritate
praedicta etiam per excommunicationis, suspensionis &
interdicti, necnon privationis dignitatum, personarum
& officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum
ac secularium, quae a quibuscumque ecclesiis, monast-
riis ac aliis locis ecclesiasticis obtinentur, ac etiam bo-
norum & dignitatum secularium, ac graduum scien-
tiarum quorumcumque facultatum, & per alias po-
nas, sententias & censuras ecclesiasticas, ac vias &
modos, quos ad hoc expedire seu opportuno esse vi-
deritis etiam per captiones & incarcerationes perso-
narum, & alias penas corporales, quibus heretici puni-
untur, seu puniri iubentur aut solent iuxta canoni-
cas sanctiones. Similiter & clericos ipsos & ecclesias-
ticas personas, usque ad degradationem inclusive, si
eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut
requiratur, corrigatis & puniatis, ac diligenter corrigi
& puniri faciat: necnon contra eosdem, ipsorum,
laicorumque bona secundum canonicas sanctiones &
legales, contra hereticos & eorum sequaces editas,
quibus eosdem sectatores sive sequaces subiacere decer-
nimus, animose consurgatis iuxta modum & formam
supradictos. Et qui de praemissis heresibus vel articu-
lis, vel aliquo praemissorum infamati fuerint, ad ar-
bitrium vestrum se purgare tententur. Alii vero qui
per testes seu propriam confessionem vel alias legitimas
probationes convicti fuerint de praedictis heresibus vel
articulis, vel aliquo praemissorum, eosdem articulos &
errores solemniter & publice revocare, abjurare, po-
nitentiam condignam, etiam ad immutationem (si de-
lictum exegerit) subire cogantur: nec non quod erro-
res & hereses huiusmodi, cuiuscumque generis vel
speciei censentur, de cetero verbo, actu vel facto non
faveant, seu alias ad credendum illis verbo vel de
facto, publice vel occulte, directe vel indirecte, aut
alio quovis modo inducant, sufficientem & idoneam cau-
tionem praestare tententur. Quod si forsitan eosdem arti-
culos solemniter & publice revocare & abjurare, &
penitentiam condignam, etiam ad immutationem tem-
poralem vel temporalem iuxta vestra discretionis arbi-
trium, sine dilacione subire, ac sufficientem cautio-
nem, quod errores & hereses ipsas de cetero non ten-
bunt, nec fovebunt, nec alias ad credendum vel verbo
vel facto, publice & occulte, directe vel indirecte, vel
quovis qualitate colore inducant praestare, seu aliquid
praemissorum facere voluerint, ex tunc contra ipsos,
iuxta qualitatem errorum ac delictorum suorum (etiam
si expediat) tanquam contra hereticos aut heretica
labe reprobos, auctoritate vestra iuxta canonicas &
legales sanctiones summarie & simpliciter, ac de pla-
no sine strepitu & figura iudicii, & etiam ex officio,
appellatione, seu appellationibus quibuscumque consen-
tibus, procedatis, ac ipsos iuxta eosdem canonicas
traditiones puniatis, etiam si opus fuerit, curie se-
culari relinquendo: contradictores per censuram eccle-
siasticam, appellatione postposita, compescendo, invo-
cato ad hoc (si opus fuerit) auxilio ejusdem brachii
secularis. Non obstantibus tam felicis recordationis
Bonifacii Pape octavi praedecessoris nostri, qua cave-
tur, ne quis extra civitatem & diocesim suam, nisi in
certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diocem a
sua sua diocesi ad iudicium evocetur, seu ne iudices a
sede Apostolica deputati extra civitatem & diocesim in
quibus deputati fuerint, contra quoscumque proced-
re, sive alii vel alii vices suas committere, aut ali-
quos ultra unam diocem a suo diocesano communi-
trabere praesument, & de duabus diocis in Consilio
generalis, quam aliis quibuscumque constitutionibus Ro-
manorum Pontificum, tam a iudicibus delegatis, quam
personis ultra certum numerum ad iudicium non vo-
candis, aut aliis editis, qua possint in hac parte ve-
stra jurisdictioni aut potestati, ejusque libero exercitio
quomodolibet obviare, seu si aliquibus communitur
vel divisim ab eodem sit sede indultum, quod irrur-
dici, suspendi, vel excommunicari, seu ultra vel ex-
tra loca ad iudicium evocari non possint, per litteras
Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de
verbo ad verbum de indulto huiusmodi & eorum per-
sonis, locis & ordinibus & nominibus propriis men-
tionem.

ANNO
CHRISTI
1418.

ANNO
CHRISTI
1418.

nam, & qualibet alia dicta sedis indulgentia genera-
li vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam
presentibus non expressam, vel totaliter non insertam
vestra jurisdictionis executione in hac parte valeat
quomodolibet impediri, & de qua cuiusque tenore
de verbo ad verbum in vestris litteris habenda sit
mentio specialis.

Datum Constantie, octavo Kalendas Martii, Pon-
tificatus nostri anno primo.

Ex Recepto authentico variorum Martini V. ejus bul-
la confirmatoria Actorum contra hereses, inquit
D. a Schellstrate, qui primus edidit, pag. 274.

Martinus &c. Ad perpetuam rei memoriam. In
eminentis Apostolica dignitatis specula superni dispo-
sitione constituti, inter sollicitudines alias in-
numerabiles nostris humeris incumbentes, assidua cu-
ra revolvimus, & in votis nostris gerimus deside-
rante, ut fides catholica, que Christiana religionis
firmamentum est fundamentum, nostris prosperetur tem-
poribus, ac a contagiosis hereticorum dogmatibus,
quibus illam quasi tenebrosi fumii caligine obscurare
surgunt, conservetur; hereticaque pravitas de sinibus
fidelium extirpetur; ne innoxii & religione huiusmo-
di insigniti, huiusmodi dogmatibus, insistant etiam
facere malorum operum, infici valeant & involvi. Sa-
ne cum dudum damnata memoria Joannes Hus de
Bohemia, & Hieronymus de Praga heresum quan-
dam nefanda memoria Joannis VVicleff de Anglia
pernitenti heretici reprobi sectatores, peritatem atque
splendorem ipsius fidei, necnon immaculatam ecclesiam
Domini nostri Jesu Christi sponsam vulpina calliditate
per diversas doctrinas sacrilegas, atque errores
multifarios partim inferius designatos obumbrare, ac
regni Bohemia, & partim illi vicinarum incolas in-
ferre, eisque pestiferam viram inferre per tempus &
tempora, nequiter in suam, necnon incolarum pra-
dictorum, ac aliorum animarum periculum, & sca-
ndalum plurimum molirentur, Baldassar tunc Joan-
nes XXIII. in sua obedientia, de qua partes illa fuer-
ant, nuncupatus, volens, prout suo incumbere officio
hujusmodi doctrinas & errores in mundi limitibus
extirpare & penitus extirpare, habitis primitus & pre-
cedendibus diversis tam auctoritate Apostolica, quam
nonnullorum archiepiscoporum in suis Conciliis & locis,
in quibus super his processibus in Concilio per eum
tunc Roma celebrato, ad ulteriora procedens, libellos,
volumina, tractatus, libros, sive opuscula ipsius Joan-
nis VVicleff doctrinas & errores huiusmodi continentes,
de quibus infra fit mentio, condemnavit; mandans
illos & illa publice concomburi: distictius etiam in-
bibendo, ne quis Christi nomine insignitus, aliquid
vel aliquos, seu aliqua ex dictis libellis, volumini-
bus, tractatibus, & libris sive opusculis legere, ex-
ponere, docere, vel tenere, aut illis quomodolibet
vel illos nisi in ipsorum reprobationem allegare publi-
ce vel occulte audeat; ac universis ipsius Joannis
VVicleff tunc defuncti memoriam, quominus ac here-
se damnaretur, descendere volentibus tertium tunc ex-
pressum terminum assignavit; & etiam in generali
Constantiensi Concilio ad nonnullos alios actus super
premissis procedit: subsequentes vero, postquam ipse
Baldassar tunc Joannes XXIII. dicta obedientia pre-
se deservat, ad audientiam prefati Constantiensi Con-
cilio crebris clamoribus deducto, quod supradictus Joan-
nes VVicleff diversos, & inter alios Dialogum, & Tri-
logum per ipsum nominatos libros, atque opuscula &
volumina composuerat; in quibus inter cetera quadra-
ginta quinque articulos inseruerat & dogmatice-
ram erroneas articulos, prout Joannes Hus & Hiero-
nymus supradicti, nonnullorum potentum, etiam se-
quacumque ditorum errorum, protectione suffulti lege-
rent, & etiam dogmatice, simplicibus primo bo-
num vitium ponentes, paulatim sed draconis in calice
Babylonis, persuasibilibus humana sapientia verbis
contra ipsam catholicam fidei veritatem procciter infil-
lando; ac ignorantes Dei justitiam, & propriam glo-
riam inanis querentes statueret; molendo super
oleum sermones suos, quibus tanquam jacuis corda val-
derant infirmorum, linguas suas acuendo, ut imma-

Aculeas interimerent in occulto; ex quibus multa scan-
dala atque damna & animarum pericula in Bohemia
supradicta & Anglia regis sunt secuta: predictum
Constantiense Concilium, quia per diligentem inquisi-
tionem super hoc de eius mandatis factam, premissa
& plura alia reperit fore vera atque notoria; idcirco
predictos per eundem Baldassarem tunc Joannem
XXIII. ut prefertur, habitis processibus approbando,
eisdem quadraginta quinque articulos, ac Dialogum ac
Triologum predictos, & quoscumque alios libros, tra-
ctatus & opuscula, per eundem Joannem VVicleff
conceptos antequam factis reprobatis; necnon illos & il-
la, ac memoriam ipsius Joannis VVicleff damnavit;
ipsam fuisse & esse notoriam & pertinacem hereticum
ac in heresi decessisse, nihilominus declarando: nonnullis
quoque temerariam assertionem, adstruere praesump-
tionem Eucharistia sacramentum sub utroque scilicet pa-
nis & vini specie a fidelibus ipsis sumendum, simili-
ter reprobavit. Et deinde postquam metu Dei, cuius
incomprehensibilia sunt iudicia, Joannes Hus, a etiam
a nonnullis murmure gerebantur, aliquorum po-
tentium secularium salvo conductu suffulti perforce
tentum venerat, ac Hieronymus prefatus adductus fue-
rat, ut consummarentur peccata illorum, ad Con-
stantiense Concilium: supradictum utique Concilium
ipsam, quia ex fama publica ad eos devenerat, Jo-
annem Hus & Hieronymum predictos prefatis erro-
ribus esse implicatos, ipsos carcerali custodia successi-
ve mancipari, & ibidem tandem teneri fecerat, quo-
usque super premissis veritas eluceret. Tandem cum
de predictis essent sententialiter convicti, prefatum
Constantiense Concilium triginta erroneos articulos di-
cti Joannis Hus, necnon quemdam libellum per ipsum
compositum, & per eum De ecclesia intinuratum, qui
etiam inferius describitur, similiter reprobavit: ac
eundem Joannem Hus presbyterum prout caritative
monitum, ut errores ipsius predictos, prout de iure
facere debeatur, solemniter & publice abjureret &
revocaret; ipse tamen in sua pertinacia damnabiliter
persistente, a suis ordinibus degradatum, nudatum
quoque & privatum omni privilegio clericali, de cri-
mine heresis condemnavit; & nihilominus quod ex
quavis salvo conductu per quemcumque secularium prin-
cipem concessum nullum fidei catholicae vel jurisdictionis
ecclesiasticae prejudicium generaretur, declaravit: &
subsequenter dictum Concilium prefatum Hieronymum
laicum, magistrum in artibus, in heresim errorum
suorum, quos prius similiter caritative monitis in
Concilio supradicto publice abjurerat & revocave-
rat, prout infra continetur, velut canis ad vomitum
reproba temeritate relapsus, etiam de crimine here-
sis condemnavit. Verum quia non sine displicentia
gravi nuper ad nostrum pervenit auditum, quod non-
nulli Joannis Hus & Hieronymi predictorum, quos
secularis potestas propter eorum demerita & peccata,
ignis incandens iustitia exigente consumpsit, reprobi se-
quaces & assida in profundum malorum descendentes,
fidelium animas damnabiliter sancientes, adhuc
predictas hereses sequi ac dogmatizare, non sine di-
vini nominis offensa, & b opprobrium facti supradic-
ta conantur, in huiusmodi animarum periculum &
scandalum plurimum; & nimis grave existens ad ex-
terminationem pravitatis predictae non agere, quod ipsius
contingosa enormitas atendum requirit; ideo ad Dei
gloriam & eiusdem fidei augmentum, prout ex de-
creto nobis commisso officii incumbit, sectam detesta-
bilem, & premissos ipsius execrandos errores, ne
propagentur ulterius, & corda fidelium corrumpant;
extirpare, errantesque huiusmodi in viam veritatis
reducere, ac animas eorum Deo sua nobis cooperante
gratia lucrifacere totis conatibus affectantes; premissa
omnia & singula, necnon ea quorum tenores inferius
describuntur & annotantur, ad publicam nationum
cunctarum fidelium presentium & memoriam futuro-
rum deduci volumus per presentes, ne quisquam ef-
fectatam seu quavis aliam valeat ignorantiam pre-
tendere, seu qualibet allegare; sed potius certitudi-
naliter ac ita que pro extirpatione huiusmodi here-
sum & errorum tam Joannis VVicleff, quam Joannis
Hus & Hieronymi predictorum, ballenas ressa fac-
turi, informantur: & in primis siquidem sequantur
teno-

ulla Marti-
ni V. contra
hereses VV.
118, 119.

1418, 1419
1420, 1421
1422, 1423

1418, 1419
1420, 1421
1422, 1423

ANNO CHRISTI 1517.

ANNO CHRISTI 1518.

tenores litterarum prefati Baltheffaris tunc Joanni XXIII. A
 super condemnatione librorum & opuscularum Joanni
 VVicleff. per eundem Baltheffarum tunc Joannem XXIII.
 in Concilio per eum Roma celebrato facta; quarum vide-
 licet condemnationis hujusmodi gratiose tenor est talis:
 Joannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpe-
 tuam rei memoriam. In generali Concilio inter omnes
 Apostolica sedis instantias &c. a Nulli ergo omnino
 hominum liceat hanc paginam nostre declarationis, de-
 creti, damnationis, reprobationis, justitiam, inhibiti-
 onis, status, monitionis, & assignationis, infringere,
 vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc
 attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis
 Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus,
 se noverit incursurum. Datum Roma apud sanctum
 Petrum, 10. Nonas Februarii, Pontificatus nostri an-
 no tertio.

Alliarum vero scilicet executoriarum, de quibus su-
 pra proxime fit mentio, litterarum tenor talis est.
 Joannes episcopus servus servorum Dei. Venerabili-
 bus fratribus, universis archiepiscopis, & episcopis, ac
 dilectis filiis electis, Abbatibus, Prioribus, preposi-
 tis, decanis, archidiaconis, & aliis ecclesiarum &
 monasteriorum prelati, ac inquisitoribus heretica pre-
 varicationis, ad quas presentes littere pervenerint, salu-
 tem & Apostolicam benedictionem. Nuper in generali
 Concilio, quod adhuc in basilica principis Apostolorum
 de Urbe, pro reformatione & confirmatione prosperi
 status universalis ecclesie celebratur, eodem approban-
 te Concilio, quosdam libellos vel tractatus quondam
 Joannis VVicleff, seu per ipsum editos, inscriptos, &
 intitulatos, damnavimus & reprobavimus, & alia
 fecimus, prout plenius continetur in nostris inde con-
 fectis litteris, quarum tenor sequitur in hac verba:

Joannes episcopus servus servorum Dei. Ad perpe-
 tuam rei memoriam. In generali Concilio inter omnes
 Apostolica sedis instantias, &c. Datum Roma apud
 sanctum Petrum, 10. Nonas Februarii, Pontificatus
 nostri anno tertio.

Cum autem ad nostrum non sine displicentia grandi
 fide digna relatione pervenerit auditum, quod in non-
 nullis regnis & provinciis plerique clerici & laici eos-
 dem libellos & tractatus, seu eorum copias, aut tran-
 scripta, tam in latino quam vulgari idiomatibus com-
 positas prout se retineant, & errores hereticos distri-
 buunt Joanni VVicleff in eis descriptos damnabiliter teneant,
 approbent, & defendant: ipsorumque clericorum ali-
 qui in derogationem catholice fidei, & eorum pericu-
 lum animarum in sermonibus publicis in ecclesiis, qui-
 dam vero ipsorum etiam in scholis eos legere atque
 dogmatizare, necnon adfringere etiam publice non for-
 midant; non attendentes quod secundum canonicas san-
 ctiones pertinaciter tenentes hereses & errores devoti-
 os a fide prefata & a determinatione sacrorum genera-
 lium Conciliorum, & doctorum per ecclesiam appro-
 batorum, & etiam tenentibus ipsi in prefatis errori-
 bus servantes aut quomodolibet consentientes, seu ipsi
 quomodolibet publice vel occulte participantes, cujus-
 cumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fue-
 rint, etiam regali vel Pontificali aut alia quavis
 praevalent dignitate, ipso facto sunt excommunicati,
 & majori anathemate laqueati, a quovis per sum-
 mum Pontificem, praeterquam in mortis articulo, &
 suos recognoscendo errores, & eosdem publice abjuran-
 do, passim aboleri: Nos, ne per hujusmodi clericorum
 & laicorum ac eorum hereticos labem & gessus
 adus detestabiles ovile contingat Dominicum in eisdem
 regnis & provinciis infirmari, infici, vel dispergi,
 sed totius populi Christiani illarum partium animarum
 saluti totius providere super praemissis pastoralis sollici-
 tudine sapientes; discretioni vestrae per Apostolica scri-
 pta committimus, illis videlicet in quibus ecclesia &
 vestra dignitate existant, ac in ultimis locis in quibus
 ubi commode & tute fieri poterit, vos & quilibet vo-
 strum in solidum, per vos vel alium seu alios, presentes
 litteras auctoritate nostra solemniter publicetis & publi-
 care faciat, ac omnes & singulos hujusmodi errores
 pertinaciter tenentes & defendentes, seu ipsi quomo-
 dolibet publice vel occulte participantes, excommuni-
 catione Generali. Tom. XXVII.

cator majori anathemate publice nunciatis & nunciare
 faciatis: & contra eosdem omnes & singulos clericos
 & laicos utriusque sexus, hujusmodi errores tenen-
 tes, approbantes, & defendentes, dogmatizantes seu
 adfructes, ac factores, receptores, & defensores
 eorumdem, seu ipsi quomodolibet publice vel occulte
 in divinis vel aliis loco quocumque participantes,
 exemptos, & non exemptos, ac quoslibet ipsorum,
 de quibus vobis confiteris, etiam cujuscumque gra-
 dus, ordinis, status, seu dignitatis vel conditionis ex-
 istant, super erroribus ipsi auctoritate vestra diligen-
 ter inquirere studeatis: & eos, quos per inquisitionem
 hujusmodi, aut per confessionem eorum, seu per factis
 evidenciam, vel alia hujusmodi heresi vel erroris
 labe resperos repereritis, auctoritate praedicta, etiam
 per excommunicationis, suspensionis, & interdicti,
 necnon privationis dignitatum, personatum, officio-
 rum, & beneficiorum, aliorumque ecclesiasticorum ac
 secularium, quae a quibuscumque ecclesiis seu monaste-
 riis aut aliis locis ecclesiasticis obtinent, necnon bono-
 rum & dignitatum secularium, & graduum scientia-
 rum quorumcumque facultatum, & per alias poenas,
 sententias, censuras, ac vias, & modos quocumque,
 quos ad hoc quomodolibet expedire seu opportuno esse
 videritis, etiam per captiones & incarcerationes per-
 sonarum, & alias per poenas corporales, quibus hereti-
 ci puniuntur seu puniri solent juxta canonicas san-
 ctiones, etiam clericos ipsos & ecclesiasticas personas
 usque ad degradationem inclusive, si eorum pertinacia
 seu rebellio id exigat aut requirat, corrigatis &
 puniri faciatis: ipsosque ad tradendum & exhiben-
 dum vobis codices prout libros eorum, etiam in vulga-
 ri compositos, ut praefertur, in quibus dictos libellos
 seu tractatus forsan habent inscriptos, & abjuran-
 dum perpetuae, etiam solemniter & publice ipsos erro-
 res per praedictas censuras compellatis: & eosdem li-
 bellos, quos vobis forsan tradi contigerit, etiam in
 detestationem tanti criminis in aspectu populi, clericali
 loci, in quo illud fieri contigerit, per vos ad id
 primitus convocato, etiam comburi publice faciatis
 & nihilominus universis & singulis utriusque sexus
 hominibus, etiam, ut praemittitur, regali vel Pon-
 tificali, aut alia quacumque spiritali vel temporalis
 praevalent dignitate, nihililiter constituti, inhibendo,
 ne ipsi aut aliqui ipsorum, dictos errores sive libel-
 los aut tractatus, per nos, ut praemittitur, damnatos
 & etiam reprobatos, vel contenta in eis, seu aliqua
 ipsorum, utpote a catholicis mentibus respicienda, te-
 nere deinceps audeant, vel audeat, seu defendere
 quomodolibet vel docere; & alias contra praedictos
 tam clericos quam laicos & ipsorum laicorum filios,
 de quibus potest haberi verisimilis suspicio, contra eos
 super praedictis omnibus juxta formam canonum pro-
 cedere cum omni diligentia studeatis, & contraditores
 per censuram ecclesiasticam appellatione postposita com-
 pescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio
 brachii secularis. Non obstantibus tam fel. recorda-
 tionis Bonifacii PP. VIII. praedecessoris nostri, qua
 cavetur, ne quis extra civitatem suam & diocesim,
 nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam
 diocesis a sine sua diocesi ad iudicium evocetur, seu
 ne iudices a sede Apostolica deputati extra civitatem
 & diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quos-
 cumque procedere, sive alii vel alius vices suas com-
 mittere, aut aliquos ultra unam diocesis a sine dia-
 cesi eorumdem trahere praesumat, & de duabus dia-
 cesi in Concilio generali; b quod aliis quibuscumque b Forre,
 constitutionibus a praedecessoribus nostris Romanis Pon-
 tificibus, tam de iudiciis delegatis, quam personis
 ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut
 alii editis, quae possent in hac parte nostrae jurisdictionis
 mi aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet
 obviare: seu aliquibus communiter vel divisim ab
 eadem sit sede indultum, quod interdicti, suspendi
 vel excommunicari, aut ultra vel extra certa loca
 ad iudicium evocari non possint, per litteras Apo-
 stolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo
 ad verbum, de indulto hujusmodi & eorum personis,
 locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem; &
 H b h b

Ep supra edita tom. VII.

Ipsa est quam supra diximus editam esse tom. VII. a qua propterea hic describenda supersedeamus.

AMNO CHRISTI 1418.

1219 MARTINUS P. V.

CONCILIUM

SIGISMUNDUS IMP. 1220

ANNO CHRISTI 1418.

qualibet alia dicta sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscumque tenoris cessat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, nostra jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiusque tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda sit mentio specialis. Datum Roma apud sanctum Petrum, xv. Id. Febr. Pontificatus nostri anno tertio.

Nas igitur declarationes, decreta, distinctiones, reprobationes, mandata, inhibitiones, statuta, necnon condemnationes & sententias superscriptas rata habentes & grata, illaque auctoritate Apostolica, & certa scientia, tenore presentium confirmantes, & presentis scripti patricio committentes, suppletes quoque omnes defectus, si qui forsitan propter solemnitates juris in procedendo non servatas intervenissent in eisdem. Volumus etiam & eadem auctoritate decernimus, quod declarationes distinctiones, reprobationes, mandata, inhibitiones, statuta, necnon condemnationes & sententias preinsertas, plenam vim, plenamque robur, & vigorem per omnia habeant, & ad ea ut ubilibet probanda haec nostra littera plena sufficiant, quandocumque & ubicumque eas sine in iudicio vel alibi exhiberi contigerit, vel ostendi. Nulli ergo &c. nostra approbationis, ratificationis, confirmationis, communitationis, suppletionis, voluntatis & constitutionis, infringere. Si quis &c. Datum Constantiae, octavo Kal. Martii, anno primo.

Sequitur deinde in bulla Martini V. Decreta quatuor Concilii Constantiensis, eisdem verbis superiora edita, quae idcirco, quoniam sunt prolixiora, hic praeremittimus. Primum est, damnatio xiv. articulorum Vviclesti, incipiente, Fidem catholicam: est in sessione viii. Alterum de communione sub una specie; & incipit, Quia in nominali Mandi paribus: est in sessione xiiii. Tertium, damnatio est xxx. articulorum Joannis Hus; & sic incipit, Quia esse veritates: est in sessione xv. Quartum, de salvo conductu haereticis dato; & incipit, Praesens sancta Synodus. Exstat in sessione xix. Quintum denique, condemnatio est Hieronymi de Praga, incipiente sic: In nomine Domini, amen. Christus Deus Est in sessione xxi. Atque huic decreto statim subiungitur:

CONFIRMATIO CONSTITUTIONUM

FRIDERICI SECUNDI, ET CAROLINAE,

Cum multis adjectionibus per Concilium Constantiense in decimanona sessione, quibus libertati ecclesiastica plurimum favetur, & ob id adiciendam praefato operi constitutum, ut ex illa, quantum deferendum sit ecclesiae, quisque agnoscat.

Fortis, in Speculum de considerationis.

Ex editione Parisiensi anni 1506

Acroasina Synodus Constantiensis: a in speculum suae considerationis extollens, quam gravissima dispendia ecclesiae, monasteria, hospitalia, xenodochia, & alia pia loca ac personae ecclesiae sic tempore guerrarum & lugubris submissis, prob dolor! causante malitia & ambitione mentium humanarum, ad talia diversis coloribus, modis & titulis inbiantium improbe, haecenus pertulerunt, maxime a tempore felicitis recordationis Urbani Papae sexti inclusive usque, ac perseverant incessanter, in talliis, collectis, exactionibus, occupationibus, invasionibus, detractionibus, distractionibus, concessionibus, venditionibus, infundationibus, emphyteoticis & aliis locationibus, donationibus, dimembrationibus, dationibus, permutationibus, & aliis variis & diversis alienationibus regnorum, provinciarum, comitatuum, dominiorum, territoriorum, districtuum, civitatum, castrorum, villarum & aliorum locorum, bonorum, iurium etiam spiritualium, ac jurisdictionum ad Romanam & ecclesias alias, monasteria, hospitalia, xenodochia, & pia loca, ac personae huiusmodi communitate vel diversim spectantium, aliisque gravaminibus haecenus a dicto tempore citra, & per ipsum tempus, seu ipso tempore usque in praesentem diem, praeter seu contra dispositionem iuris scripti quomodocumque & qualitercumque impeditis, illatis, factis seu praesumptis, aut attentatis: ac intendens, & cupiens circa reformationem immunitatis ecclesiarum & ecclesiasticarum personarum, ac recuperationem bonorum & iurium suorum diligenter intendere; quamvis dudum contra seculares potestates, necnon consules civitatum, ac alias, qui ecclesiae & viris ecclesiasticis talliis, collectis & exactionibus aliis aggere nitebantur, in Lateranensi Concilio immunitati ecclesiae provisa fuit, per quod huiusmodi praesumptio sub anathematis distinctione prohibita fuit, & illius fautores & transgressores excommunicatione subiacere praecipit huiusmodi Concilium, donec satisfactionem earundem impenderent competenter; ac etiam constitutiones & sententias, quae a talibus vel de ipsorum mandato forent promulgatae, tenentes & irritae haberentur, nullo tempore valituras. Et ut nullus vano in hoc deciperetur errore, ut infra tempus sui regiminis huiusmodi anathema iustineat, quasi post illud non esset ad satisfactionem debitam compellendus, decretum fuit in eodem Concilio, & ipsum qui satisfacere recusaret, & successorem illius, nisi satisfacere vellet, & succederet ecclesiastica censura conclusum, donec satisfaceret competenter, cum etiam succedere debeat in onere, qui substituitur in honore. Et licet etiam in sacris legibus pro libertate & immunitate ecclesiastica, sive ecclesiarum & ecclesiasticarum personarum, multa salubria &

severabilia statuta fuerint, dudum felicitis recordationis Honoris Papa sextus attente considerans, quod quondam Fridericus secundus olim Romanorum Imperator, tunc sub obedientia & devotione sanctae Romanae ecclesiae persistens, ad laudem eiusdem ecclesiae & sacri decus Romani imperii, cupiens, ut expurgatis quorundam erroribus, & iniquis statutis penitus destitutis, de cetero ecclesiae & ecclesiasticae personae plena vigerent quiete, & securi libertate gauderent: ac pie & iuste attendens, quod quorundam perverforum iniquitas adeo abundaverat, ut non dubitarent contra ecclesiasticam disciplinam & sacros canones statuta sua contingere adversus ecclesiasticas personas & ecclesiasticam libertatem; & praecipit irrita annuuntari, & omnia statuta & consuetudines contra civitates loca, potestates vel consules, aut quaecumque alia persona contra libertatem ecclesiae & ecclesiasticam personae huiusmodi edere aut conservare tentarent contra canonicas & imperiales sanctiones, de ipsorum capitularibus infra duos menses post huiusmodi legitime publicationem penitus aboleri facerent: & si de cetero talia attentarent, illa ipso iure decrevit esse nulla, & eos sua jurisdictione privatos: necnon locum ubi talia deinceps praesumpta fuissent, banno mille marcarum auri sine imperiali precepto subiacere: potestates vero, consules, statuarii & scriptores statutorum predictorum, necnon capitularii locorum ipsorum, qui secundum statuta & consuetudines memoratas iudicarent, extunc essent ipso iure infames, quorum sententias & a iuris legitimos statuerat aliquantulum non tenere: quodque si per annum praesentium constitutionum inventi forent contemptores, bonorum per totum suum imperium mandavit impune ab omnibus occupari, factis nihilominus aliis penis contra tales in generali Concilio promulgatis. Et insuper voluit tunc idem imperator, quod nulla communitas vel publica persona seu privata collectas seu exactiones, annuarias vel parangarias, ecclesiae vel alii pii locis, aut ecclesiasticis personis huiusmodi imponeret, aut intrudere ecclesiastica bona presumeret: quod si fecerit, & requisita ab ecclesia vel imperio huiusmodi emendare contemneret, tripliciter resunderet, & nihilominus banno imperiali subiaceret, quod sine satisfactione nullatenus remitteretur. Statuerat insuper, quod quicumque communitas, vel persona per annum in excommunicatione propter libertatem ecclesiae violatam persisteret, ipso iure banno imperiali subiaceret, a quo nullatenus extraheretur, nisi prius ab ecclesia beneficio absolutionis obtento. Et insuper ordinaverat, ut nullus ecclesiasticam personam in criminali questione vel civili ad iudicium seculare presumeret trahere.

pro contra, videtur letam, quae
Concil. Lateran. sub Innoc. III. cap. 44.

ANNO
CHRISTI
1221

ANNO
CHRISTI
1221

here contra canonicas sanctiones, & contra con-
 stitutiones imperiales: quod si focus saceret, actor a suo
 jure caderet, & iudicium non teneret, & iudex foret
 canonicus iudicandi auctoritate privatus: quodque iudices
 temporales, qui clericis & personis ecclesiasticis iustitiam
 denegare praesumerent, tertio requisiti, suam iurisdic-
 tionem amitterent, prout dicta imperiali edictali con-
 stitutione plenius continetur. Disiuncte Honorius consti-
 tutionem ipsam de consilio etiam fratrum sanctae Roma-
 nae ecclesiae cardinalium, qui tunc erant, auctoritate
 Apostolica approbavit & confirmavit, ipsam mandavit in-
 violabiliter observari: necnon statutarios & scriptores
 praedictos, excommunicatos eadem auctoritate nunciari.

Et deinde ad evidentiam divinae memoriae Caroli
 quarti etiam Romanorum imperatoris semper Augusti
 deducto, quod nonnullae seculares persone in posses-
 sione & officii sub illius auctoritate, videlicet duces,
 marchiones, comites, & alii domini temporales, nec-
 non consules civitatum, villarum & locorum
 retores, in eorum provinciis, Dei timore post-
 posito, statuta singularia & iniquas ordinationes motu
 proprio & de facto, contra personas ecclesiasticas &
 ecclesiarum libertates, & harum privilegia, contide-
 rant, illisque de facto & publice utebantur contra ca-
 nonicas & legitimas sanctiones: utpote quod nulla bona
 temporalia in vim & potestatem ecclesiasticam transfe-
 rantur, & ne clerici in sacris constituti ad agendum &
 testificandum in civilibus, & maxime in pias causis,
 aliquatenus admittentur; quodque excommunicati lai-
 ci & publice denunciati in foro civili minime repelle-
 rentur. Et insuper cum praedicti domini temporales,
 consules & retores per seculares potestates res ac bo-
 na clericorum occuparent, arreparent, & oblationem
 Christi fidelibus minuerent atque restringerent; exatio-
 nes & tallias indebitas de bonis & redditibus ecclesiarum
 & personarum earundem decedentes incendii & rapi-
 nis; contractus inter clericos & laicos factos legitimos,
 ac libros civitatum, castrorum, villarum & aliorum lo-
 corum praedictorum inscribere & sigillare recuserent;
 donataque & legata ad fabricas ecclesiarum struendas,
 contra dictorum & praefatorum voluntatem, & aliorum
 quarum intererat, contra iustitiam usurpare praesume-
 rent, ac in fraudem & odium clericorum de bonis ec-
 clesiae, rebus clericorum, quae non causa negotiationis,
 sed pro eorum propriis usibus per eorum terras & domi-
 nia ducbant, & duci faciebant, teloneum exigere &
 recipere non verebantur; & consurgentes atque curren-
 tes ad ecclesiam & earum cameraria, inde extrahere con-
 tra canonicas & imperiales sanctiones praesumerant:
 idem Carolus Imperator tanquam Christianissimus prin-
 cepti, volens & in praemissis providere de remedio salu-
 tati, etiam de quorundam principum, ducum, comi-
 tum, baronum, fideliumque aliorum consilio, auctoritate
 imperiali quacumque statuta & civiles sanctiones ex-
 presse reprobatas, cassavit, irritavit & annullavit, ac
 cassa & irrita, nulliusque roboris esse voluit penitus &
 momenti: praecipiens sub indignatione huiusmodi imperialis
 universis & singulis principibus ac dominis temporalibus,
 consilibus, potestatibus, & aliis in officii publici
 constitutis, quatenus extunc ipsorum statuta & ordina-
 tiones, sicut in praedictis ecclesiasticae libertatis edi-
 cta fuerant, omnia revocarent & de luce tollerent:
 quodque secundum ea non iudicarent amplius, nec sen-
 tentias ferrent, aut eisdem in iudicio, vel extra iudi-
 cium quomodolibet pro & contra ecclesiasticam libertatem
 potrentur. Pronunciavitque insuper & eadem decrevit
 auctoritate, quod quicumque laicus, cujuscumque status,
 gradus aut conditionis existeret, ausu sacrilego & pro-
 pria temeritate audacia sacerdotem vel clericum secula-
 rem vel religiosum diffidaret, profunderet, captivaret,
 spoliaret, occideret, mutilaret, aut in carcere detineret,
 ac huiusmodi maleficia perpetraret & facientes
 scienter receptaret, vel eis favorem praestaret, praeter
 poenas a sacris canonibus, imperialibus & legalibus san-
 ctionibus in tales promulgatas, & ipso redderetur infa-
 mis, ac omni honore privatus, nec ad placita vel con-
 silia Generalia Tom. XXVII.

filia nobilitate admittitur quovis modo. Hortari insu-
 per in Domino & requirens ecclesiasticos prelatos, in
 illis partibus, in quibus committerentur talia consuetu-
 tas, ut legem imperialem huiusmodi per eorum ecclesias
 & Synodos publicarent, ne transgressores huiusmodi per
 simulatam ignorantiam suas in hac parte valeant mali-
 tias excusare, prout in edictali lege praedicta plenius
 continetur. Quia non tantum in provinciis & regnis,
 quae Romanum prosterentur imperium, sed fere moder-
 nis temporibus ubique in toto Christiano orbe neglectis huius-
 modi Lateranensis Concilii constitutionibus, imperia-
 libus ac sacris sanctionibus quibuscumque, ab impiorum
 malitia adversus ecclesias & clericos nulla reverentia,
 nullo Dei timore, nulloque animarum interitu permissi,
 eorumdem temere audacia crevit insolenter. Igitur au-
 thoritate Dei omnipotentis praedicta omnia innovat, sta-
 tuit & confirmat, perpetuisque futuris temporibus ab
 omnibus Christi fidelibus ubilibet in omnibus & per om-
 nia, juxta ipsarum constitutionum tenorem, sub poenis
 aliisque poenis & censuris supra in eisdem comprehensis
 inviolabiliter observandis.

Ceterum in eodem Lateranensi Concilio statutum & Conc. Later.
 ordinatum fuit, quod episcopi sine ordinariis cum con-
 sensu sui cleri, ad relevandas communes utilitates & ne-
 cessitates, ubi laicorum non suppetunt facultates, abs-
 que ulla coercitione possit ecclesiasticas personas compelle-
 re ad aliqua subsidia laici conferenda, prius Romano
 Pontifice consulto: & hac sumpta occasione, laici in
 quampluribus partibus, minis vel terroribus, seu ali-
 quibus aliis modis aut coloribus diversis ducunt, usita-
 lias, collectas, subsidia, impositiones, vel alia quaevis
 onera, quocumque vocabulo seu nomine nuncupentur, ec-
 clesiarum vel clericis imponant, aut imponi consentiant,
 vel permittant, cum facultate interdum per ipsos
 laicos aut alios exigendi. Ex quo constituitur Lateranen-
 sis, quae ob pietatem laicorum fuit ordinata, in impietatem
 & grave damnum & futuram ecclesiarum & ec-
 clesiasticarum personarum veritatem. Ideo dicta sancta
 Synodus hoc perpetuo statuit & ordinat, quod nulla per-
 sona secularis cujuscumque dignitatis aut status & con-
 ditionis existat, etiam si imperiali, regali vel quacum-
 que praefalgeat dignitate, sub praetextu consensu episcopi,
 clero tallias, impositiones & onera vel subsidia im-
 ponat, exigat vel recipiat, nisi prius Romano Pontifice
 consulto, sub poenis, huiusmodi & censuris eisdem.

Idem per omnia, Romano Pontifice dictas tallias vel
 collectas imponente, vel imponi mandante, consensu
 episcopi vel cleri non accedente: episcopi vero, qui con-
 tra praedictum Concilium Lateranense vel hanc constitu-
 tionem imponendo vel imponi consentiendo, vel exigen-
 do consenserint, eis ingressu ecclesiae ipso facto in tan-
 diu interdictum, donec laici ecclesiarum & clericis ac ec-
 clesiasticis personis plenariam fecerint satisfactionem.
 Praelati quoque qui contra sacrorum canonum dispositio-
 nem, & contra constitutionem Bonifacii obierunt, quae in-
 cipit, Vas electionis, visitando, vel caritativum sub-
 sidium, necnon tallias & collectas imponendo, ecclesiasti-
 cas personas quocumque modo gravant, ipso facto ab om-
 ni administratione temporalium & spiritualium (etiam
 si in Pontificali vel alia dignitate existant) sint priva-
 ti, aliis quidem poenis in iure expressis in suo robore per-
 manentibus.

Item, considerans, quod nonnulli summi Pontifices ex
 captata opportunitate nonnullorum regum, dominorum,
 comitum, & aliarum quarumvis personarum temporalium,
 aut ad ipsorum benevolentiam captandam, vel alio
 spiritu ducti, concesserunt & licentiam dederunt eisdem
 tallias, collectas, subsidia, impositiones, datias,
 pedagia, aut alia quaevis onera huiusmodi imponendi vel
 exigendi ab ecclesiis clero vel ecclesiasticis personis in
 eorumdem dominio vel districtu aut alibi constitutis &
 commorantibus, alias ad tempus, alias ad certam sum-
 mam, sub diversis modis, formis vel conditionibus, in
 consensu litterarum Apostolicarum vel alii huiusmodi licentia
 comprehensis, idcirco omnes & singulas concessiones &
 licentias huiusmodi, etiam si de plenitudine potestatis
 Romanorum Pontificum aut Apostolicae sedis, quovis mo-
 do & quibusdam personis sub quibuscumque verbis ten-
 neri.

ANNO CHRISTI 1418.

ANNO CHRISTI 1418.

moribus concessas, revocatas, cassas, annullas & irritas. A procuratoribus & iudicibus, auctoritate propria, alienas concessas vel licentias minime requisitas, possessionem illarum intrare, capere aut detinere libere & impune: constitutionibus & privilegiis Apostolicis & imperialibus, & aliis quatuordecim personarum, nequaquam obstantibus. Rursus, quis contractus celebrari, necnon concessiones super regni, provincie, civitatis, castri, villis, & aliis bonis supra expressis, viro non purgato, verisimiliter ad vocationem redimendus facti vel facte presumeretur: obpropter ipsa sancta Synodus ex certa scientia omnes & singulas concessiones, donationes, venditiones, alienationes, pignorationes, divisiones, separationes, dimembrationes, distractiones, extenuationes, permutationes, obligationes, declarationes, revocationes, infundationes, reintegrationes, passus, provisiones, promissiones, sententias & alios contractus quosque, etiam si juramentis fuerint corroborati & corroborati, etiam per viam aut modum cuiusque contractus, etiam in illis contenta, sub quacumque verborum conceptione apparent, post invasiones, occupationes, usurpationes, captiones vel detractiones regiarum, provinciarum, civitatum, & aliarum alicujus vel aliquorum bonorum hujusmodi, & ante eorundem bonorum plenariam restitutionem, de, in, pro, aut super eisdem alicui vel aliquibus ex regni, & aliis bonis hujusmodi, vel ipsorum aut eorum aliquibus juribus, jurisdictionibus, actionibus & pertinentiis realibus & personalibus atque mixtis, spiritualibus & temporalibus quibuscumque, quibusvis domini, dominis, comitatibus, universitatibus, capitulis, collegiis, patriarchatibus, vel aliis ecclesiis quibusvis, sive eorum mensis, aut aliis personis quibuscumque ecclesiasticis vel laicis, etiam si imperialis, regali, Pontificali, vel alia quavis ecclesiastica & temporalis praeferantur dignitate, quavis occasione, a dicto tempore Gregorii inclusive circa, quomodocumque & qualitercumque factis & concessis, faciendis, concedendis per Romanos Pontifices motu proprio ex certa scientia de plenitudine potestatis, cum omnium defectuum supplemento, ac de & cum consensu & consilio S.R.E. cardinalium, sive per modum, aut viam contractuum quorumcumque, vel alias & quavis auctoritate, etiam Apostolica, imperiali, regali, legatorum, nunciosum aut vicariorum sedis Apostolicae, sive ordinariis, legata vel delegata, etiam si factum & concessum fuerit per illas personas, aut de & cum consensu illarum, ad quas in talibus de jure & de consuetudine facere, concedere & consentire pertinet, nullas & nullas, nulliusque juris, efficacis, firmitatis, roboris & momenti, atque viribus evocatas & evocatas fuisse & esse decrevit & declarat. Et nihilominus ex abundantia cautelae, ipsas & ipsas revocatas, cassas, abolis, irritas & annullas, ac veritas evocatas:

Item, eadem auctoritate statuit, ordinat, decrevit & declarat, quod regna, provincie, comitates, dominia, territoria, civitates, districtus, terra, villa, castra, fortificata, possessiones, edificia, grangiae & quavis alia bona, rei, pura, jurisdictiones, actiones reales & personales, spirituales & temporales, ac patronatus & pertinentiae eorundem, & ecclesiarum cathedralium diocesis, quae Romana seu patriarchalibus, metropolitanis, cathedralibus, abbatibus & quibusvis aliis collegiatis secularibus vel regularibus ecclesiis, monasteriis, prioratibus, mensisque cathedralibus & abbatibus, capitulis, collegiis seu conventibus, hospitalibus, xenodochiis, & quibusvis aliis pii locis, alicui vel aliquibus ex ipsi temeritate vel audacia, dolo, vi vel fraude, quomodocumque & qualitercumque per quasvis personas ecclesiasticas vel laicales, capitula, collegia, domos, comitates & universitates, etiam si imperialis, regali, cardinalatu, pontificali, vel alia quavis ecclesiastica vel laicali praeminentia & dignitate praesulerent, a tempore felici recordationis Gregorii XI. inclusive circa (post cuius quidem Gregorii decessum schisma praesens, pro hoc solo, in Dei ecclesia ortum habuit) quavis occasione, seu colore quaesito fuerint invasa, occupata, usurpata, captata, seu detenta, hujusmodi ecclesiis, monasteriis, prioratibus, mensisque cathedralibus & abbatibus, capitulis, collegiis, seu conventibus, hospitalibus, & xenodochiis & pii locis, videlicet illi & illis, cuius, quorum vel quarum tempus & in tempore invasionis, occupationis, usurpationis, captationis seu detentionis hujusmodi erant & nunc sunt, dummodo tempore invasionis, occupationis, usurpationis, seu detentionis praedictae, vel prius, possessiones, ecclesias, monasteria, prioratus, mensae cathedrales & abbatiales, capitula, conventus, hospitalia, xenodochia & pia loca, aut per aliquod ex ipsi, eorum aliquo de exsecutoribus, sive conservatoribus, de quibus infra fit mentio, probetur infra tempus quadrimestre a die probationis praedictae continuis currendum; vel si fama de dicta possessione, aut secta invasionis, occupationis, usurpatione, captatione, seu detentione hujusmodi erit in diocesi ecclesiae monasterii, prioratus, mensurarum cathedralium, abbatualium, capituli, collegii, conventus, hospitalis, xenodochii, vel pii loci hujusmodi, similiter infra simile quadrimestre continuandum a die legitime citationis, notificationis seu requisitionis personaliter factae; vel si possessoris copia commode haberi, aut bene tate ac legitime citari non possit, tunc & eo casu moneri & requiri valeat per edictum in aliquo loco diocesis, vel ipsi diocesis propinquas, ubi invasor, occupator, usurpator, captor, seu detentor habitare consueverat, ad habitandum vacua & expedita, plenarie, realiter & cum effectu, omni cessante executione & exceptione, restituendus, reddantur & reintegrentur, ac pacifice dimittantur, sub penis, hominis & censuris, & sub aliis ut supra, & sub triplicata restitutione, & sub infamia & occupatione & juris amissione superioris nominatis: quas negligentes, inobedientes, transgressores, rebelles, & contrariantes incurrerunt ipso facto, a quibus penis & censuris & aliis praedictis non possint absolvi, nisi prius facti (ut praesertim) plenius & integre restitutionibus. Et nihilominus ex abundantia cautelae ipsa sancta Synodus ex certa scientia praedicta bona, regna, civitates & cetera ut supra, illis quibus erant (ut praesertim) restituta, reddita & reintegrata per praesentes. Et insuper licet praedictis, capitulis, conventibus & rectoribus ecclesiarum, monasteriorum & locorum hujusmodi, quorum talia regna, bona, & cetera erant, & nunc sunt, eorumque successoribus, aut eorum

consequi vel licentia minime requisita, possessionem illarum intrare, capere aut detinere libere & impune: constitutionibus & privilegiis Apostolicis & imperialibus, & aliis quatuordecim personarum, nequaquam obstantibus. Rursus, quis contractus celebrari, necnon concessiones super regni, provincie, civitatis, castri, villis, & aliis bonis supra expressis, viro non purgato, verisimiliter ad vocationem redimendus facti vel facte presumeretur: obpropter ipsa sancta Synodus ex certa scientia omnes & singulas concessiones, donationes, venditiones, alienationes, pignorationes, divisiones, separationes, dimembrationes, distractiones, extenuationes, permutationes, obligationes, declarationes, revocationes, infundationes, reintegrationes, passus, provisiones, promissiones, sententias & alios contractus quosque, etiam si juramentis fuerint corroborati & corroborati, etiam per viam aut modum cuiusque contractus, etiam in illis contenta, sub quacumque verborum conceptione apparent, post invasiones, occupationes, usurpationes, captiones vel detractiones regiarum, provinciarum, civitatum, & aliarum alicujus vel aliquorum bonorum hujusmodi, & ante eorundem bonorum plenariam restitutionem, de, in, pro, aut super eisdem alicui vel aliquibus ex regni, & aliis bonis hujusmodi, vel ipsorum aut eorum aliquibus juribus, jurisdictionibus, actionibus & pertinentiis realibus & personalibus atque mixtis, spiritualibus & temporalibus quibuscumque, quibusvis domini, dominis, comitatibus, universitatibus, capitulis, collegiis, patriarchatibus, vel aliis ecclesiis quibusvis, sive eorum mensis, aut aliis personis quibuscumque ecclesiasticis vel laicis, etiam si imperialis, regali, Pontificali, vel alia quavis ecclesiastica & temporalis praeferantur dignitate, quavis occasione, a dicto tempore Gregorii inclusive circa, quomodocumque & qualitercumque factis & concessis, faciendis, concedendis per Romanos Pontifices motu proprio ex certa scientia de plenitudine potestatis, cum omnium defectuum supplemento, ac de & cum consensu & consilio S.R.E. cardinalium, sive per modum, aut viam contractuum quorumcumque, vel alias & quavis auctoritate, etiam Apostolica, imperiali, regali, legatorum, nunciosum aut vicariorum sedis Apostolicae, sive ordinariis, legata vel delegata, etiam si factum & concessum fuerit per illas personas, aut de & cum consensu illarum, ad quas in talibus de jure & de consuetudine facere, concedere & consentire pertinet, nullas & nullas, nulliusque juris, efficacis, firmitatis, roboris & momenti, atque viribus evocatas & evocatas fuisse & esse decrevit & declarat. Et nihilominus ex abundantia cautelae, ipsas & ipsas revocatas, cassas, abolis, irritas & annullas, ac veritas evocatas: ipsaque regna & provincias, civitates & alia bona cum juribus & omnibus aliis supra dictis, tenore praesentium illius, quorum vel quarum (ut praesertim) erant & sunt, redditus, redditus & reintegrata. Statim quoque & precipiens, decernens & declarans, ipsa omnia & singula reddenda, restituenda & reintegranda, quibus (ut praesertim) erant & sunt, vacua & expedita plenarie, realiter & cum effectu, omni cessante executione, infra dictum quadrimestre, sub eisdem penis, hominis & censuris, & aliis, quas incurrunt ipso facto, & a quibus non possint absolvi, nisi ut supra continetur: aliis tamen juris remediis pro praedictis executioni demandandis in suo robore permansuris. Et nihilominus licet praedictis & aliis, quorum talia bona (ut praesertim) erant & sunt, possessiones intrare, & cetera, ut supra continetur. Item, dicta sancta Synodus eadem auctoritate ex certa scientia decrevit & declarat omnes, & singulas concessiones, donationes, obligationes, venditiones, extenuationes, pignorationes, divisiones, separationes, dimembrationes, distractiones, permutationes, obligationes, declarationes, revocationes, infundationes, reintegrationes, ac censuras, fructuum, seu responsionum aliarum, quocumque nomine seu vocabulo nuncupentur, extinctionem, passus, promissionem, provisiones, sententias & alios contractus quoscumque, etiam si juramentis fuerint corroborati & corroborati, etiam per viam aut modum cuiuscumque contractus; & in illis contenta, sub quacumque

ANNO
CHRISTI
1228

ANNO
CHRISTI
1228

honorum de quibus agitur, super quo ipse ordinarius A
 conscientiam intraverit & cetera; non obstantibus qui-
 buscumque conventionibus, seu pactis iuris, vel adhibitis,
 etiam auctoritate Apostolica, vel alia quomodolibet re-
 laboratis, ac juramento vallatis, maxime quoad proban-
 dum pretia, res vel pretia, versa esse in evidentem
 utilitatem, vel quorum talia bona fuissent, seu et fructus
 in fortem computare qui minime tenentur, aut quod
 faceret fructus suos, seu alius contrariis & aliter dispo-
 nentibus quovis modo, ecclesia, seu monasterium, hospita-
 litas vel locus huiusmodi residuum, quod declaratur ad
 restituendum illi qui solvissit, aut eius heredibus, seu
 juri vel causam aut titulum suum habentibus, infra an-
 num a die solvendi declarationis continue computandum, vel
 ad huiusmodi bona obligata usque ad satisfactum, et
 infra declaratur, ipsi creditoribus restituendum, pro
 dicto residuo declarato; et ipse prelati, capitulum,
 conventus ac rectores talis ecclesie, monasterii, hospita-
 litis vel loci, cujus vel quorum (ut presertim) ipsa bo-
 na erant, sub pena excommunicationis nisi adhibitis. Et
 nihilominus pro securitate creditorum super satisfactum
 huiusmodi, nullus ex prelati & alius supradictis passus
 aut debeat per se aut per alium possessionem talium bo-
 norum intrare, capere vel retinere, nisi idonea cau-
 sione prius per ipsum prelatum coram loci ordinario, ipsius
 vel ipsorum creditorum, & huiusmodi ordinario recu-
 sante, coram loci ordinario debitoris de eo quod ab ec-
 clesia, monasterio, hospitalibus, vel loci alii, seu per-
 sonis supradictis ratione declarationis huiusmodi tenentur
 habere creditores ipsi infra dictum annum persolvendo:
 bona quoque talibus vendita, pignoriata, seu aliter
 obligata, alienata, vel in supra concessa, illi usque ad
 satisfactum specialiter obligata remaneant & existant.
 Si autem infra dictum annum satisfactio quantitatis de-
 clarata facta non fuerit, (ut premititur) per octiduum tri-
 bus protestationibus, diversis diebus per creditores, seu
 eorum procuratores factis, prelati capituli, conventus
 aut rectoribus huiusmodi super dicta satisfactio, sal-
 tem infra mensem a die prime protestationis faciende:
 tunc lapsis dicto mense licet huiusmodi creditoribus, aut
 heredibus, juri vel causam, seu tunc iam habentibus ab
 illis, per se vel procuratores suos auctoritate propria pos-
 sessionem bonorum huiusmodi intrare, capere, ac illa
 tenere & possidere, fructusque & emolumenta ex illis
 percipere. Deducto tamen de sorte ipsius debiti quan-
 tusque etiam fuerit de quantitate huiusmodi debiti, in
 prelatum, declarata integre aliter satisfactum: ita tamen
 promissa circa premissa & quolibet predictorum, quod
 pro debito Romano vel aliorum cathedralis vel inferioris
 ecclesie, hospitalis, aut pii loci, prelati, rector, sive
 alia persona huiusmodi, nisi solutum pro sua ecclesia, hos-
 pitali, & pio loco, in cuius evidentem utilitatem duntaxat
 probaverit, ut presertim, pretium & valorum
 verum esse habeat, vel alias cautionem de debiti
 declaratis, vel alias minime prestare tenentur; nec hu-
 iusmodi bona pro aliis debitis quovis modo remaneant
 obligata: nec etiam de ipsi restitutio & redimptio,
 ut supra est declaratum, quovis modo valeat nec debeat
 retardari. Ceterum, quia lex salubri prout intendit
 & futuris casibus providere, decrevit ipsa S. Synodus
 eadem auctoritate, quod de cetero premissis & infra-
 scriptis nulla fraudatio, locatio, donatio, venditio, permuta-
 tio, pignoriatio, obligatio, sive quovis alienatio, aut
 declaratio, de aut super regni, provincie, civitatibus,
 terris, castri, loci, iuribus ac jurisdictionibus, seu bo-
 nis predictis, aut aliquo eorumdem, auctoritatibus hu-
 iusmodi, seu eorum aliqua, vel alias sine expressa de-
 liberatione Concilii generalis, vel saltem provincialis,
 cum evidentem tamen utilitate ecclesie, & pii loci hu-
 iusmodi fieri possit, vel debeat, quovis colore questio,
 seu iam facta confirmari, extendi vel prorogari, aut de
 novo concedi quovis modo. Salvo, quod locutiones usque
 ad predictum tempus verum autem, vel ab inde in-
 fra, & non ultra, tam Apostolica quam ordinaria au-
 thoritate valere celebrari, cum dicta prelatione tamen
 census solvi sine rationabili. Ita tamen, quod facti cum
 evidentem utilitate huiusmodi, tam per Romanum Ponti-
 ficem, quam per prelati & rectores secundum juris
 scripti formam, etiam infundationes, emphyteuticasque

concessionem, occupationem & revocationem de bonis feu-
 dalibus ac emphyteuticis ante dictum tempus Gregorii
 XI. infundari solitis, ad ecclesias, monasteria, hospita-
 litas, vel pia loca huiusmodi quomodolibet devolutis &
 devolvendis in posterum, cum modificationibus infra-
 scriptis pro casu & canone solitis, nisi advenit ante
 prefatum tempus Gregorii XI., & non de aliis, aut
 aliter alio modo passis etiam fieri concessionem vicaria-
 tum, gubernationum & administrationum, regnum,
 provindiarum, civitatum, terrarum, castorum, locorum
 prefate ecclesie Romanae, que ante huiusmodi tempus
 concedi in vicariatum seu administrationem per Roma-
 num ecclesiam conservantur per Romanos Pontifices ad
 tempora verum autem, & ab inde infra, & non al-
 tera, cum responsibus, canonibus & consensibus consuetis,
 melioratis seu advenit ante tempus prefatum: hoc ad-
 dito, declarato ac reservato, quod vicarii non interven-
 tibus eidem Romano ecclesie census ac canonem debi-
 tum in terminis apposite, vel saltem infra mensem post
 lapsum terminum, et ipso absque aliqua declaratione ad
 census & canonem duplicato persolvendo prefate Roma-
 ne ecclesie tenentur ac adhibiti sunt. Et si primum
 & duplicatum census seu canonem predictis infra annum
 mensum sequentem non fuerint, ipso facto spontanea,
 hanc & penam huiusmodi incurrent. Si autem infra-
 mense a lapsu primi termini prefati solucione huius-
 modi non fuerint de census & canonem, ut presertim,
 ipso iure cadant ab omni possessione vicariatus, gubernati-
 onis & administrationis huiusmodi, & concessa ad li-
 beram ordinationem Romani Pontificis & Romane eccle-
 sie prefate devolvantur, & devoluta ipso facto intelli-
 gantur esse, & sine, cum omni rerum integritate &
 causa. Et illud idem intelligatur servari, & facti in
 de vicariis, gubernationibus & administrationibus provin-
 ciarum, civitatum, terrarum, castorum, & aliorum
 quorumvis, ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium &
 locorum aliorum predictorum, & cuilibet eorumdem.
 Premissa quoque extendantur ad solucione feudorum,
 honorum emphyteuticorum, & aliorum locorum reser-
 vationes quovis titulo, tam ad Romanam, quam ad alias
 ecclesias, monasteria & loca alia supradicta, cum-
 munitate vel diversim, prout de censibus & canonibus vicariatus
 predictorum superius continetur. Distributio ni-
 hilo minus inhibens, ne qua prerogatio, seu nova concessio
 vicariatus, gubernationum seu administrationum
 huiusmodi de regni, provincie, civitatibus, terris, castri
 & loci dicta Romano ecclesie fieri possit aut de-
 beat, nisi de consensu, & assensu Romanorum Pontificum
 & dominorum collegii sancte Romanee ecclesie cardinalium
 & dominorum collegii sancte Romanee ecclesie cardinalium,
 eorum sententia, vel saltem per duas partes
 dicti collegii in concordia, & non nisi pro evidentem cau-
 sa, facti & honore ecclesie prefate: ita tamen, quod de-
 beat ipse cardines in litteris Apostolicis vel contrariis
 desuper factis, una cum Romano Pontifice propriis
 manibus se subscribere, adinstar antiquorum privilegio-
 rum Apostolicorum in perpetuum. Et si aliter, secus,
 seu alio modo in premissis & infra scriptis omnibus &
 contentis in presenti capitulo, vel circa ea facta, seu
 declarata etiam motu proprio, & de cardinalium consensu
 seu consensu, seu alia, & Apostolica vel quovis alia
 auctoritate, non tenentur ipso iure, & nullum juri contra-
 ventibus vel recipientibus aliter acquiratur. Et nihilominus
 vicarii ipsi, gubernatores & administratores, &
 alii recipientes, quovis nomine nuncupentur, vel titulo,
 vel modo, etiam si sponte concederentur, vel alias con-
 trarium facientes, ipso processu, hanc, sententiam &
 penam ipso facto se moverint incurrisse: concessionibus,
 constitutionibus, privilegiis Apostolicis, ac aliis quorum-
 cumque personarum, necnon consuetudinibus & aliis qui-
 busvis in contrarium facientibus, nequaquam obstantibus.
 Hinc sane intelligendo, quod modificationes ipse supradictis
 & ipsarum aliquas, aliis qui tenent & tenentur
 regna, provincias, civitates, terras, castra, sive alia
 bona, ut in alio infra scripto capitulo continetur, scilicet,
 invensa, occupata, capta, seu (ut presertim) detenta,
 non valeant in aliquo suffragari: quin immo ad plene-
 rie restituendum, reddendum, & ad alia faciendum
 (ut in eodem capitulo continetur) protinus sint adscri-
 bi.

ANNO
CHRISTI
1530.

Ex eodem Concilio Constantiensi, quando solvenda sit,
sive demarganda decima.

Cum paterna pietas filii hominum providere debeat,
licet in casu necessitatis urgentis valeat vicistudo lau-
dabilis, & clarat sancta Synodus non licere Romano Pon-

tifici indultiones sine exactione quasvisque super eccle-
siis vel ecclesiasticis personis imponere per modum de-
cime, vel alio quovis modo. Si vero cum necessitate ac-
ciderit Pape, qua esset eidem debite subveniendum,
vocato generali Concilio, secundum quod expediri vi-
detur & utile, secundum decretum Concilii providean-
tur eidem.

ANNO
CHRISTI
1530.

MODUS OBSERVANDUS IN PUBLICA SESSIONE

Conciliarum generalium, practicus & observatus in Concilio
generali Constantiensi.

Ex prima
aditione.

Primo, in loco ubi tractus fessio, celebrabitur Missa
solemnis de Spiritu sancto quocumque tempore per
cardinales, vel alium prelatum ad hoc deputatum.
Qua Missa durante, omnes prelati suis habitibus con-
fectis sunt induti, & sedent in loco dicta sessionis se-
cundum suas dignitates & prerogativas. Prædicta au-
tem Missa finita, omnes prelati in eadem sessione epi-
scopales induunt se pluralibus, & habent mitras albas,
sola præfatus vel celebrans in Concilio excepto, qui
habet mitram auriphrygiatam & gonimatum ac notabili-
ter ornatum. Qui quidem præfatus vel celebrans, offi-
ciatitatis diaconum & subdiaconum, ac alios multos in habitibus
ecclesiasticis, sedes in cathedra in medio chori, ha-
bens dorsum ad altare, & vultum ad alios prelatos.
Prelatis igitur sic indutis & ornatis, cantores cantant
antiphonam: Exaudi nos, Domine, quoniam benigna
est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum
tuarum respice nos, Domine. *Versus:* Salvum nos
fac, Domine, quoniam intraverunt aquæ usque ad ani-
mam meam. Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.
Qua antiphona cantata, diaconus clamat alta voce: Ora-
te. Quo dicto, omnes prelati flexis genibus, & per ali-
quod intervallum orant sub silentio secundum devotiones
suas. Et postquam in illa oratione per aliquod competens
intervallum steterint, idem diaconus iterum clamat al-
ta voce: Erigite vos. Et tunc omnibus prelati surgenti-
bus & flexis, ipse præfatus vel celebrans etiam ere-
ctus, hanc dicit orationem alta voce:

Oremus.

Adsumus, Domine sancte Spiritus, adsumus, pecca-
ti quidem immunitate detenti, sed in nomine tuo spe-
cialiter aggregati. Veni ad nos, adesse nobiscum, di-
gnare illam cordibus nostris; doce nos quid agamus,
quo gradiamur, ostende quid efficere debeamus, ut te
auxiliante, tibi in omnibus complacere valeamus. Esto
a salus, suggestor & effector iudiciorum nostrorum, qui
solus cum Deo Patre & eius Filio nomen possides glo-
riosum. Non nos peccatis perturbatores esse iustitiam,
qui summe diligis equitatem: ut sinistram nos non
ignorantiam trahat, non favor inlectat, non acceptio
numoris vel personarum commutat; sed iunge nos tibi ef-
ficaciter solus tue gratia dono, ut simus in te unam,
& in nullo deviamus a vero: quatenus in nomine tuo
collecti, sic in cunctis tenemus cura moderamine pie-
tatis iustitiam, ut hic a te in nullo dissentiat sententia no-
stra, & in futuro pro bene gestis consequamur præmia
sempiterna. Amen.

Prædicta vero oratione finita, cantores Concilii inci-
piunt antiphonam: Exaudi nos, Domine, quoniam benigna
est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum
tuarum, &c. ut supra. Qua antiphona cantata,
omnes, ut præmissum est, flexis genibus orant. Et subito
parvo intervallo, diaconus iterum dicit alta voce: Eri-
gite vos. Tunc omnibus erectis, præfatus vel celebrans
dicit iterum hanc orationem.

Oremus.

Mentibus nostris, quaesumus Domine, Spiritum san-
ctum benignus infunde: quatenus in nomine tuo colle-

cti, sic in cunctis tenemus cura moderamine pietatis
iustitiam, ut hic a te in nullo dissentiat voluntas no-
stra: sed semper rationalia meditantur, quæ tibi sunt
placita exsequamur in factis. Per Dominum, &c.

Quibus sic peractis, omnes flexis genibus, & diaconus
& subdiaconus, vel alii duo ad hoc deputati, ante al-
tare stantes, incipiunt litaniam, cantantibus & aliis re-
spondentibus. Et quando venitur ad illum locum, Ut
dominum Apostolicum; præfatus vel celebrans, qui
cum aliis subat flexis genibus, surgit: & vertens se ad
congregationem, & dando benedictionem, cantando ter
dicit: Ut hanc sanctam Synodum & omnes gradus ec-
clesiasticos benedicere, regere & conservare dignetur;
cantantibus respondentibus qualibet vice prædicta, Te
rogamus, audi nos. Completa vero litaniam, præfatus
vel celebrans dicit: Oremus. Quo dicto, diaconus di-
cit: Fleximus genua. Et subdiaconus dicit: Levate.
Deinde celebrans dicit hanc orationem: Da, quaesumus,
ecclesiam tuam, misericors Deus, ut Spiritu sancto congre-
gata, hostili nullatenus incurusione turbetur. Per Domi-
num, &c.

His vero completis, diaconus habens librum super pulpi-
tum inter altare & celebrantem dispositum, accipit duo-
bus cereis circa ipsum pulpitum, incipit evangelium,
Vos estis sal terræ: vel quod ad legendam sibi est ordi-
natum. Quo evangelio perlecto, celebrans primo facit col-
lationem, exhortando omnes & singulos ad iustitiam me-
ditationem & curam Dei, & super omnibus causis, pro-
pter quas sacrosancta Synodus est congregata. Deinde flexis
genibus, incipit alta voce hymnum: Veni creator
Spiritus: quem hymnum cantant alternatim exstantes in
sessione cum cantantibus. Quo hymno solemniter & devo-
te decantato, quo clerici induti superpellicii & adflan-
tes præfatus, dicit versiculum: Emitte Spiritum
tuum, & creabuntur. Et cantores respondens: Ex renova-
bis faciem terræ. Postea celebrans dicit hanc orationem.

Oremus.

Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione
docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, &
de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum no-
strum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit &
regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæ-
cula sæculorum. Amen.

Postmodum duo prædicti clerici, vel diaconus, vel
subdiaconus, dicit: Benedicamus Domino. Et adflan-
tes respondens: Deo gratias.

His autem omnibus completis, idem præfatus, vel
celebrans, & omnes alii prelati sedens, & ponens mi-
tras in capitis suis. Et tunc unus prelatorum ad hoc
deputatus legit decreta in illa sessione expedienda. Et in
eodem ambone cum dicto prelato legente ipsa decreta erant
præfatus natiuum tempore Concilii Constantiensis, &
respondens qualibet præfatus, Placet, pro natione sua.
Præfatus vero generalis in dicta sessione respondebat
etiam, Placet, etiam pro sacro Concilio & collegio gene-
rali. Decretis vero perlectis, & responso Placet, & di-
cto, Te Deum laudamus, cum oratione de Spiritu san-
cto, omnes depositis pluralibus & mitris, resumptis ha-
bitibus suis consucto, & recedunt.

* Insuper
toti.
Tom I.
p. 1. legitur
humanitatis
& q. alia.
a solus, m.

P. al. 103.

EX PR I M A E D I T I O N E ,

Quæ exhibet exemplar compilationis Actorum Constantiensium jussu Synodi Basileensis confectum.

Nos igitur præinserta gesta ac decreta, ne cujusvis impugnationis jaculis sub-
ceant tempore procedente, auctoritate universalis ecclesie volumus, statuimus
ac decernimus & mandamus, quatenus præfatis decretis & gestis superius insertis, in
judiciis & extra ubicumque producta exhibitæque fuerint, vel ostensa, in omnibus &
per omnia stet, ac fides plenaria adhibeatur, perinde ac si bulla ejusdem Constans-
tensis Synodi bullata forent, nec ad illorum probationem aliud adminiculum quomo-
dolibet requiratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostra volunta-
tis, statuti, decreti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis
autem hæc attentate præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei & universalis ec-
clesie se noverit incursum. Datum Basilea, pridie Nonas Februarii, anno a Nati-
vitate Domini MCDXLII.

subscripta gesta & decreta sacri Concilii Constantiensis, a concordatis cum volu-
mine & tenore sub bulla sacri Concilii Basileensis plumbea bullatis, & manibus pro-
priis dictorum dominorum deputatorum subscriptis, facta collatione per me Michae-
lem Galteri notarium ipsius sacri Concilii Basileensis, redacta in nonaginta octo char-
tis seu foliis, præfati in numero hujusmodi computato.

Ego Joannes Huober ex Luderdorff, quam alias Villam bassam vocant, Brixnensis
diacesis, artium liberalium magister, & sacra Theologia baccalaureus, sessiones & de-
creta sacrosancti magni & generalis Concilii Constantiensis præscripta, ab exemplari
autentico collationato, & bulla plumbea pendente in eborula serici roborato, in uno
missionis Spiritus sancti in specie columbe, in altero vero lateribus horum verbo-
rum, Sacrosancta generalis Synodus Basileensis, sculpturas supra in principio depictas
continente, & præfata eborula sericca per omnes chartas inferioris marginis transeun-
te, manu propria descripsi atque consummavi, decimo Kalendas Julii, anno a Nati-
vitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo.

Concordans sessiones & decreta superscripta sacri generalis Concilii Constantiensis
cum exemplari, de pergamento, bulla plumbea sacra generalis Synodi Basileensis, mo-
do, forma, & notario, quibus supra, bullato, & auscultato, facta una cum præfa-
to magistro Joanne superscriptorum scriptore collatione diligenti, per me Mattheum
Strinbach clericum Eichstetensis diaceseos, publicum sacra Apostolica auctoritate nota-
rium, subscriptum, rogatum, & requisitum, in fidem & testimonium omnium &
singulorum præmissorum, redacta in censum viginti tribus foliis, præfati in nume-
ro computato: quod professor manu & signo solito meis propriis.

ca. Forten.
Pordanz.
1111. edit.
tu hujus
Comilii
Constantien-
sis (ad Ha-
gencæ anno
1500. non
ad ipsum
met. auto-
graphum Ba-
sileense ex-
ta est. sed
ad exemplar
sive apogra-
phum Joan-
nis Huoberi,
quod ipsum
ex altero
exemplari
Michaele
Galteri ex-
cerptum hic
dicitur. an-
no 1490. ad
hædem vero
asserendam
exemplari
Huoberi, ad-
ditum est
testimonium
notarii Strin-
bachii.

IN CONCILIUM CONSTANTIENSE

ecumenicum, ex parte approbatum, ducentorum quinquaginta episcoporum causa schismatis tollendi celebratum 5 annis domini MCDXIV. MCDXV. MCDXVI. MCDXVII. MCDXVIII.

NOTAE SEVERINI BINII.

Qvis concilium indicit.

Concilium. Hanc synodum a Joanne XXI. vulgo XXXIII. inchoatam, atque a Gregorio XII. qui verus & legitimus pontifex erat, approbatam & confirmatam esse, acta concilii manifeste attestantur. Qua occasione autem indicita, & Constantiensi celebrata fuit, Goballinus Cosmodromus cap. 90. statim sensu refert his verbis: Interca Joannes papa concilium generale in urbe celebrare decrevit, quod Alexander predecessor ejus in eodem anno post concilium Pisanum superadditum decreverat celebrandum. Sed per laicos non constitutum in copia quam verum pontifex gravitas, illud concilium non fortiterbatur. Quapropter ipse temporibus nonnullam littera apostolica, in quibus de Urbanus, Bonifacius, Innocentius, Gregorius, Clemens vel Benedicimus per scriptura schismatis materia super papam contra deusibus superadditis suis merito facienda, statutum fuit, ut nullus eorum in dictis litteris papa simpliciter, sed cum hoc determinatione, in sua obedientia, nominaretur. Et paulo infra de loco & tempore indicendi concilii subiunguntur: Et tunc in mense Decembris constitutum in Calendis Novembrii deinde proximo constitutum indicitur locum tamen concilii non determinatum. Quapropter dum cardinales ad regem Romanorum tunc in Italia moram trahentem, ad concordandum de loco destinandi, qui simul in civitatem Constantiensem transferent. Et post hoc papa & rex in Londensi civitate convenientes, locum eundem pro concilio generali celebrando approbaverunt. Hinc Goballinus praedicto loco.

Constantia.

Constantiense. Sic dictum a Constantia, quae est urbs Germaniae sub ditione Moguntinensi, sive ad locum Podamicum, vulgo Bodersee dictum, ad Rhenum cum partem, qua Helvetiae respicit. A Constantio imperatoris Constantini magno patre, vel a Constantio II. Constantii magno filio matris civitate, indeque nomen suspensum putatur. Hoc Hadrianus in suo Theatro videtur.

Occasione.

Occasione. Quod propter materiam schismatis tollendi universam ecclesiam concernentem indicitum fuerat, cuique quatuor patriarchis cum archiepiscopis & episcopis infra recensendis haerentibus, ecclesiasticum fuisse concilium nulli dubium esse debet.

An & quo modo sit approbatum.

An & quo modo sit approbatum. Quod ex parte approbatum. Quod est idem ad fidem pertinentia contra Wicleffum, Hussum, Mattheum Drudensem & Hieronymum Pragensem decreta & promulgata leguntur, ut dicimus infra sectione 43. & ultima. Quae vero de auctoritate concilii supra pontificem constituta, sententia Florentina & Lateranensis conciliorum plane reprobanda sunt.

Inchoatio concilii.

Inchoatio concilii. De numero ducentorum quinquaginta episcoporum. De numero episcoporum, aliisque nonnullis qui Concilio interfuissent, ita Cochleus lib. 2. historia Hussitarum: Anno domini 1414. inchoatum fuit concilium ipsum, veniente Constantiam primo mense Januarii cardinalis, Octavii episcopi, pridie Idus Augusti. Rex etiam Bononiae factus Joannes papa XXIII. 5. Calendis Novembrii Constantiam magna celebritate ingressus est, in festo Apollinaris Simoni & Juda, cum cardinalibus novem: ut jamus statum hanc convocati concilii prima die Novembrii sacra synodus auctoritate apostolica inciperet de magisteri adit & ecclesiae tractare. Sigismundus rex in vigilia natalitatis Christi Ulvingum veniens cum conjuge sua, per locum Constantiensem navigio propevavit inde ad civitatem, ut interesset missarum solemnium. Sub median igitur noctem Constantiam ingressus, primam missam celebrante papa, ipse diocum habitum indutus, legit evangelium alto voce: Exitus edictum a Caesare Augusto. Nec multo post advenit ad alios quoque principes & prelati, in tanta sunt frequentia, ut aliquando triginta millia episcoporum uno eodemque tempore Constantiam fuisse tractantur. Adfuerunt namque patriarcha 4. cardinales 29. archiepiscopi 47. episcopi 160. Et cum his abbatibus, praepositorum, priorum, & omni generis clericorum ingens numerus. Saecularium praeterea principum, comitum, baronum, nobilium, & oratorum maxima multitudo. Unus enim Ludovicus comes Palatinus Rheni, & dux Revaria, cum quatuor archiepiscopis vero Moguntinus cum 400. equis advenisse legitur. Rex Sigismundus patria miseratus & cleri catholici in Borussia, per fratrem Wratislaviensis, ut Jo. Huss sub salvo conductu & fide publica ipsius Sigismundi regis Constantiam in Concilium mitteretur. Huss itaque a Concilio constitus (ut ait Albertus Krautz.) non directus venit. Non enim arbitrabatur, se suis auditoribus, & clientibus

Numerus episcoporum.

Numerus episcoporum. De numero ducentorum quinquaginta episcoporum. De numero episcoporum, aliisque nonnullis qui Concilio interfuissent, ita Cochleus lib. 2. historia Hussitarum: Anno domini 1414. inchoatum fuit concilium ipsum, veniente Constantiam primo mense Januarii cardinalis, Octavii episcopi, pridie Idus Augusti. Rex etiam Bononiae factus Joannes papa XXIII. 5. Calendis Novembrii Constantiam magna celebritate ingressus est, in festo Apollinaris Simoni & Juda, cum cardinalibus novem: ut jamus statum hanc convocati concilii prima die Novembrii sacra synodus auctoritate apostolica inciperet de magisteri adit & ecclesiae tractare. Sigismundus rex in vigilia natalitatis Christi Ulvingum veniens cum conjuge sua, per locum Constantiensem navigio propevavit inde ad civitatem, ut interesset missarum solemnium. Sub median igitur noctem Constantiam ingressus, primam missam celebrante papa, ipse diocum habitum indutus, legit evangelium alto voce: Exitus edictum a Caesare Augusto. Nec multo post advenit ad alios quoque principes & prelati, in tanta sunt frequentia, ut aliquando triginta millia episcoporum uno eodemque tempore Constantiam fuisse tractantur. Adfuerunt namque patriarcha 4. cardinales 29. archiepiscopi 47. episcopi 160. Et cum his abbatibus, praepositorum, priorum, & omni generis clericorum ingens numerus. Saecularium praeterea principum, comitum, baronum, nobilium, & oratorum maxima multitudo. Unus enim Ludovicus comes Palatinus Rheni, & dux Revaria, cum quatuor archiepiscopis vero Moguntinus cum 400. equis advenisse legitur. Rex Sigismundus patria miseratus & cleri catholici in Borussia, per fratrem Wratislaviensis, ut Jo. Huss sub salvo conductu & fide publica ipsius Sigismundi regis Constantiam in Concilium mitteretur. Huss itaque a Concilio constitus (ut ait Albertus Krautz.) non directus venit. Non enim arbitrabatur, se suis auditoribus, & clientibus

Lae. 7.

Lae. 7. Huss itaque a Concilio constitus (ut ait Albertus Krautz.) non directus venit. Non enim arbitrabatur, se suis auditoribus, & clientibus

Albertus Krautz in Vandal. I. 10. c. 23.

Albertus Krautz in Vandal. I. 10. c. 23. Non enim arbitrabatur, se suis auditoribus, & clientibus

faciisecere pasci. A iudicium venisset ecclesia. Postquam vero Constantiam coram synodo comparuit, dati sunt ei commissarii a concilio (jam enim propter unanimitatem in ecclesia in ecclesia coram rege ac tota patrum synodo) in sessione facta, quatuor in theologia magistri, archiepiscopi: Ragusinus, pro natione Italica: episcopus Fiebbensis, pro natione Germanica: magister Urbanus Talvenda, pro natione Gallicana; & magister Guillelmus Cimes, pro natione Anglicana: ut causam ejus examinarent, & in illa procederent usque ad diffinitivam sententiam incluserunt.

Causa schismatis tollendi. Ob causam tollendi schismatis hanc synodum praecipue indicitum fuisse patet ex actis concilii, neque ex his qui ex Goballino & Cochleus supra recitavi. Non fuisse hanc synodum ob Hussitarum haerem principaliter indicitum, Cochleus in libro 2. historia Hussi. his verbis testatur, probat & demonstrat: Non fuisse Concilium Constantiense principaliter ob eam haerem vel indicitum vel celebratum. Haerese enim illa facti superque constantia & condemnata jam olim fuerat in multis conciliis contra Berengarium celebratis. Deinde in districti concilii & Romanorum pontificum decretis, ac sanctorum patrum determinationibus, habitis & promulgatis contra haereticum & hypocritam indolentem feci & callidum Ludovicum, Leupharum, Dulcinianum, Albigenum, &c. Demque ipsius Wicleff dogmata quamplurima fuerunt jam saepe damnata publice, tum in Anglia per Concilium provinciale, & per determinationem clarissimo universitatis Oxoniensis, in qua fuerunt decretis sexagesimo articulis ejus doctrinae damnatae fuisse: tum Roma in Concilio generali sub Joanne papa XXIII. & Parisiis per aliam facultatem theologiae, ac quae etiam Praga nominatim quadragintaquinque articulis, & quidem multis modis ac severis eorumdem dogmatum prohibitionibus & publicis interditiis, per aliam universitatem Pragensem generaliter uno omnium nationum confesso, per eamdem nationem Bohemicam specialiter, per facultatem theologicam solemniter atque etiam per regem, per proceres & per senatum in praetorio majestatis urbi Pragense, acriter & cum terribili prohibitionibus severitate. Quod ergo opus erat, novum propter antiquitatem damnatum & super publice praedictorum articulis indicere concilium? maxime, cum Huss & complices sui dicere contempserint, conciliorum decreta humana esse computationes & traditiones, de quibus dicit salvator Matt. 23. Quare & vos transgredimini mandata Dei, propter traditiones vestras? Non fuisse igitur praecipua indicendi concilii causa, haerese & schisma Bohemorum, ex Wicleff doctrina exorta, ut patet per nos retro saecula longe lateque nota ac praedamnata, atque etiam ab ipsismet Bohemis ante paucos annos praedicta publice, tum in scholis, tum in praetorio. Vixit autem praetor Sigismundi Romanorum & Hungariae regis imperatoris & presense, petentis atque orantis, ut in concilio jam congregati Bohemorum saluti conferrent, & paucos eorum seduliores, & hereticos, scripturis & rationibus convincerent, in tam celebri dissimulatione hominum contenta, ad revocandos errores, & ad ecclesiae veritatem proximam agnoscam inducerent. Erat enim mos & praetor patrum, quae sic audivit in Bohemia Dei cultum, & generalium Sincronis archiepiscopi, qui pro confirmanda patria religione apertus ejus paulo ante imperatoris, Wratislaviensis fratres per ignominiam causa negligente. Ceterum praecipua indicendi concilii causa fuit, gravis ecclesiae universalis perturbatio, per schisma doctoresum & abominabile, quod triginta annis pias seditiones motus male vexaverat, dum cardinalis pontificis discordia plures eodem tempore personas in Romano pontifice eligeret. Et cum res dicebantur papa a diversis. Longo sane tempore duraverat schisma, dum alium Roma, alium Avinionis crearent a cardinalibus papa. Ad quod ab ecclesia tollendum scandalum, cardinales Pisanum indicerunt concilium, ut inter Benedictum XIII. & Gregorium XII. discerneretur, inter eorum verus & legitimus esset Petrus successor. Quoque autem communi absentia, creatus ab eis fuit Alexander V. quo intra annum defuncto Bononia, electus fuit Joannes XXIII. Cui adhaerens ambo fratres VVenceslaus & Sigismundus reges, hic Hungaria, ille Bohemia, utique insuper regis Romanorum titulum petent. Quatuor enim VVenceslaus decesserat effectus per electores, tamen quoad vicem, regem Romanorum & Bohemiae se scripsit. Pro eo igitur tollendo schismate, Sigismundus Ro-

Constituta rii a concilio dati in causa Huss. Leodiventi

Vide de Concilio Constantiensi. Id. 6.

Petrus Sigismundi imp.

Schisma grave ac durissimum.

utraque specie porrectam distribuere, simulque contra schismatis Sigmundus, legatque Constantiensis Concilii, una cum legatis Benedicti decemterti Narbona constituerant. Quorum primo statuitur, quo forma Concilium convocari, vel potius de novo institui debent. Secundo, quod in eo tantum agendum sit de schismate extirpando, paceque ecclesie inuenda. Tertio, quod statim cum corpore ecclesie uniri debeant, qui Benedicti sectatoribus & fautoribus inveniuntur. Quarto, ut confirmetur gratia per Benedictum quibusvis personis. Seno, ut cardinales ad electionem novi pontificis tanquam veri & legitimi admittantur. Septimo, officiales Romae per eundem Benedictum constituti non rejiciantur aut deponantur. Octavo, electio alterius non ponitur nisi per Concilium fiat. Nono, ut pontifex non aliter quam per Concilium fiat. Decimo, ut quicumque constituti essent, uterque quoad vicerit honoribus tractetur & habeatur. Decimo, ut Benedicti, de salvo conductu itaque itinere per regem & seculares principes provideatur. Undecimo, ut rex Sigmundus, omnesque episcopi ea que utrimque concordata sunt, juramento firmet. Duo decimo, ne deinceps instrumenta pacorum, quibus in habere voluerit. Qui duodecim pacis & concordie inuade capitula, dum post regem omnes episcopi & legati juramento confirmasset, finis est sessio vicima.

Sessio XIV. Sessio XIV. que habita fuit die Jovis quarta Julii Joannes Dominicus cardinalis sancti Sini, & Carolus de Malatestis, a Gregorio XII. ad id constituti, auctoritate Gregoriana congregatum ad causam tollendi schismatis synodalem patrum confesum approbaverunt. Cumque iudicio patrum laetentibus, magis expedit, ut Gregorius papatum resignet prius, quam hac de causa Benedictus antipapa Concilium, pacis conciliandae gratia, pontificationem quem ille legitime electione acceperat, resignaret. Resignatione illa per synodum accepta, patres concilii cardinales utriusque obedientiam univocam, atque processum istam innotesceret, casus atque iuris reddiderunt. De electione autem novi pontificis constituerunt, ne cardinales citra consensum Concilii hoc in re aliquid moliantur, neque tamen ultra finem concilii electio differatur. Insuper etiam declarant, acta & gesta Gregorii duodecimi rata servari debere, utique qui legitime electus, solius pacis gratia pontificatus ultro cessat. Et quamquam dignus iudicaretur, qui denuo post factam resignationem eligeretur: tamen ad majoris schismatis periculum evitandum, illud inservitendum esse sunt processum.

Sessio XV. Sessio XV. sexta Julii habita, Joannes Hus de heresi accusatus & convictus, ex carcere in confesum patrum introductus, atque fessus, ut ab omnibus videri posset, constitutus fuit. Cumque sub pena excommunicationis & incarcerationis patres concilii singulis silentium indixissent, Henricus de Piro concilii promotor & procurator, nullam eam doctrinam articulatam consensum productionis, prout eam dem tamen pravam & hereticam una cum auctore condemnari, episcopus libere igni adjudicari & concremari. Qua petitione praevia, post longam inquisitionem damnatis predictis heresibus, combussisque perniciosis codicibus, degradatus est auctor hereticus, nolensque respicere, iusto iudicio per regem & incendium e vivis est sublatus. Circumstantis rei gestae apud acta concilii nequaquam extraneas plures describit Cochli. lib. 3. hitor. Histit.

Sessio XVI. Sessio XVI. habita est undecima Julii, eaque constituti sunt procuratores, qui Benedictum antipapam requirent, acceptis de resignatione Gregorii duodecimi, & depositione Joannis vicefimiterti, instrumentis vel eorum copiis, eundem facilius inducant. Potestas citandi eos qui clam se a Concilio subdormerant, iudicibus deputatis conceditur; & ad instantiam Henrici de Piro contra turbatores, praedones & spoliatores personarum que Concilio interfuerant, processus decretum.

Sessio XVII. Sessio XVII. die decimaquinta Julii celebrata, rex Sigmundus ad regem Arragonum pro inducendo ad resignandum Benedicto decimotertio antipapa schismatico profecturus, non nisi pluribus precibus & orationibus Deo commendatus, est dimissus, statuta pena excommunicationis in eum, qui pia de causa abeuntem impediret. Contra vero quadraginta dierum indulgentiae concessa sunt ei, qui pro felici reditu ejusdem regis singulis Dominicis diebus unam orationem dominicanam cum salutatione angelica sub processione hac de causa etiam celebranda oraret. Angelus de Corario quondam Gregorius duodecimus, non tatum in numerum cardinalium est relatus, verum etiam perpetuus legatus a latere in provincia marchia Anconitana est constitutus.

Sessio XVIII. Sessio XVIII. decimaseptima Augusti, editis quibusdam synodalibus constitutionibus, quatuor iudicibus supra nominatis delegata est potestas iudicandi exclusive usque ad sententiam definitivam omnes causas que ad Concilium devolvebantur, quodque corruptores episcolorum synodaliu instar eorum qui bullas apostolicas corruperunt, puniri debeant.

Sessio XIX. Sessio XIX. celebrata est vicinimateria Septembris, in qua Hieronymus de Praga de heresi accusatus & convictus, acta fidei professione heresim suam abjuravit. Franciscanis fratres communi vel portores suffragio vicarium sive guardianum sibi elegerunt. Insuper declaratum est a Synodo, non obligari patres Concilii per salvamandatum a seculari potestate hereticis concessum, eosque pertinenter in heresi permanentes iusto iudicio puniendi potestatem habere. Simo heretici servandi vel demergenda fides (ut afferunt oratores nostri temporis) nihil hic est destinatum. Inquisitio hereticorum duobus cardinalibus est mandata, simulque est definitum, eos qui Concilio insisterent, omnes beneficiorum fructus iusto cogitare.

Sessio XX. Sessio XX. die vicinimateria Novembris celebrata, ad instantiam Gregorii Tridentini episcopi, contra Fridericum Austrum ducem propter invasa bona & iura ecclesie Tridentinae decretum & executum est monitorium, approbatumque sunt duodecim capita Narbonensia, quae ad extirpationem

schismatis Sigmundus, legatque Constantiensis Concilii, una cum legatis Benedicti decemterti Narbona constituerant. Quorum primo statuitur, quo forma Concilium convocari, vel potius de novo institui debent. Secundo, quod in eo tantum agendum sit de schismate extirpando, paceque ecclesie inuenda. Tertio, quod statim cum corpore ecclesie uniri debeant, qui Benedicti sectatoribus & fautoribus inveniuntur. Quarto, ut confirmetur gratia per Benedictum quibusvis personis. Seno, ut cardinales ad electionem novi pontificis tanquam veri & legitimi admittantur. Septimo, officiales Romae per eundem Benedictum constituti non rejiciantur aut deponantur. Octavo, electio alterius non ponitur nisi per Concilium fiat. Nono, ut pontifex non aliter quam per Concilium fiat. Decimo, ut quicumque constituti essent, uterque quoad vicerit honoribus tractetur & habeatur. Decimo, ut Benedicti, de salvo conductu itaque itinere per regem & seculares principes provideatur. Undecimo, ut rex Sigmundus, omnesque episcopi ea que utrimque concordata sunt, juramento firmet. Duo decimo, ne deinceps instrumenta pacorum, quibus in habere voluerit. Qui duodecim pacis & concordie inuade capitula, dum post regem omnes episcopi & legati juramento confirmasset, finis est sessio vicima.

Sessio XXI. que habita est anno domini 1416. die trigesima prima Maji, Hieronymus Pragensis, post recantatum eiusdem professionis fides palinodiam, de heresi est condemnatus: traditurque post solitam degradationem potestati seculari, combustus fuit. Qua ratione vero illud acciderit, pluribus idem refert Cochli. lib. 3. hitor. Histit.

Sessio XXII. decimaquinta Octobris celebrata, legati regis Arragonum ad confesum synodalem intromissi, decretoque petrum debite locati, eas que de convocando iuxta statum concordiam Concilio, suppresso nomine Benedicti antipape, eius fautores episcopi ad regem Sigmundum scripserant epistolae, recitari procuraverunt. Quibus ex ambone recitatis, constitutione synodali legatis regis Arragonum, Castelle, Portugallie & Navarrae ex gratia & singulari donataxi privilegio pro hac vice tantum est concessum, ut habeant suffragium totius auctoritatis, quantum omnium episcoporum suarum provinciarum valeret. Post hac impleta sunt ea que in capitulis Narbonensibus supra sessione vicima committenda fuerant.

Sessio XXIII. anno domini 1416. quinta Novembris celebrata, constituti sunt duodecim iudices commissarii, qui vel omnes, vel pro maiore parte congregati potestatem habeant decernendi & iudicandi, que ratione contra Petrum de Luna, sive Benedictum antipapam, usque ad perfectam schismatis extirpationem procedatur.

Sessio XXIV. habita est vicinima Novembris predicti anni, eaque per commissarios supra commemoratos decreta, lecta & approbata est citatio contra Petrum de Lana emanata.

Sessio XXV. que habita est decimaquarta Decembris, comes de Fuxo per procuratores ad id constitutos, ad Concilium unioem est receptus eo modo quo rex Arragonum. Eadem sessione administrato Olomenis ecclesie, que per obitum Wenceslai patriarchae Antiocheni vacabat, decreto synodali commendata est Joanni episcopo Lutoniensi, utique ad novi pontificis electionem.

Sessio XXVI. vicinimateria Decembris, ad unionem Concilii per suos ad hoc deputatos legatos & procuratores receptus est rex Navarrae eo modo quo rex Arragonum. Ne vero diversorum legatorum confesum Concilio aliquid turbatum afferret, optimo consilio patres constituerunt, nullum prejudicium cuiusquam dignitatis & honoribus prejudicari debere; quomodoque legati regum ac principum la Concilio presentes federant.

Sessio XXVII. anno domini 1417. die vicinima Februarii celebrata, facta est relatio executi monitorii super contra Fridericum Austrum ducem, ad instantiam Tridentinis ecclesie contra ipsum emanati: accusataque eius contumacia, ad ulteriora est processum.

Sessio XXVIII. tertia die Martii, post ulteriores citationes Friderici reproductas, eaque contumaciam gravissimam accusatam, excommunicatus est Fridericus dux Austriae, donec iura Tridentinensis ecclesie invasa, eidem essent restituta.

Sessio XXIX. octava Martii predicto anno celebrata, in causa contra Petrum de Luna constituti sunt procuratores & notarii. Cumque semel atque iterum citatus idem Petrus de Luna non compareret, iudicio synodali contumax est declaratus, atque ulteriores omnia cum citationes decreta fuerunt.

Sessio XXX. decima Martii habita, nunci & oratores Concilii, qui fuerant a Concilio deputati, de executione citationis contra Petrum de Luna, quam in castro Paniscola in propria persona conveniant, relationem fecerunt: approbatumque est factum regis Arragonum, qui se ab obedientia pseudo-pontifici Benedicti subtraxerat.

Sessio XXXI. Martii trigesima prima, ad instantiam episcopi Athesis ecclesie, decretum & ex ambone promulgatum est monitorium contra Philippum comitem Viennensem, qui predictum episcopum vi armata, manusque sacrilegas caprum carceribus mancipaverat. Bajonensis ecclesie, que tempore

Vide Molanum & Sanderum.

Sessio XXI.

Sess. XXI.

Sess. XXII.

Sess. XXIII.

Sess. XXIV.

Sess. XXV.

Sess. XXVI.

Sess. XXVII.

Sess. XXVIII.

Sess. XXIX.

Sess. XXX.

Sess. XXXI.

- poie schismatici duci episcopos, alterum a Joanne vicefimo-
tertio, alterum a Benedicto decemtertio constitutum habue-
rat, sancta Synodus inhibuit, ne in locum defuncti Petri,
qui fuerat de obedientia Joannis vicefimitertii, alium per e-
lectionem sufficit, unaque Guillelmo, quem Benedictus deci-
mus tertius nominaverat, deinceps obtemperet.
- Seff. xxxii. Sessione XXXII. prima Aprilis post accusatam contumacia-
m Petri de Luna, novissime citatus est viva voce pontifex
schismaticus. Cumque nemo ejus nomine compareret,
mandata est causa discussio iudicibus commissariis, qui ha-
bita postulare eundem preemporie citandi, reliqua examina-
dandi, usque ad secessum contra eum procedant.
- Seff. xxxiii. Sessione XXXIII. iudices commissarii resulerunt, quod pre-
via citatione debita, articulos quosdam contra Petrum de
Luna oblatos recepissent, eoque probari fecissent; sed nemo
ejus nomine ad effectum videndi ista comparuerit. Publicatus
estque testium dictis, communicataque illi testimoniorum a-
ctuumque aliorum copia, terminum contradicendi perem-
ptorium illi prefixerunt.
- Seff. xxxiv. Sessione XXXIV. quinta Junii, facta est relatio actorum
in causa Petri de Luna. Quae vero sententia in eum ferri ac
pronunciari deberet, singulorum consultationi usque ad sub-
sequentem sessionem est relicta.
- Seff. xxxv. Sessione XXXV. Joannes rex castelle per suos legatos ad
id ipsum mandato constitutos, juxta capitula Narbonensia
supra recensita, una cum Concilio univocum & concordiam
inivit.
- Seff. xxxvi. Sessione XXXVI. die vicefimesecunda Julia decreta, lecta
& promulgata est citatio Petri de Luna, ad audiendum sen-
tentiam privationis & depositionis auctoritate Concilii promi-
ssa sessione promulgandam. Quae peracta; eadem Synodus le-
gatos regis castelle a censuris ecclesiasticis absolvit, quibus
eius Petrus de Luna innodaverat.
- Seff. xxxvii. Sessione XXXVII. vicefimesexta mensis Julii, post re-
prodicias hinc Petri de Luna citationes, postque accusa-
tam ejusdem contumaciam, ad petitionem promotoris Con-
cilii lata est in eum sententia definitiva, qua illi pontificatu
deponitur, omnesque fideles ab ejusdem obedientia absol-
vuntur.
- Seff. xxxviii. Sessione XXXVIII. absolutio legatis regis castelle con-
cessa, ad Henricum infantem alioque nonnullos extenditur;
datumque legatis regis Arragonie privilegium de suffragii
sua auctoritate, quam supra commemoravi, iterum revo-
catur.
- Seff. xxxix. Sessione XXXIX. pro evitandis futuris schismaticis consti-
tutum est, ut a hoc Concilio quinto anno, post illud,
- A septimo; & deinceps decimo quoque anno generalis Concilia
celebrentur; quodque pontifex locum celebrandi Concilii
ante hanc causam mutare non debeat. Eadem sessione pro-
scripta est certa formula professionis fidei & juramenti, quod
recens electus pontifex emitteat & profiteri debeat.
- Seff. XL. Sessione XL. qua trigesima Octobris celebrata, fuit, con-
stitutum fuit, quod futurus pontifex ecclesiam in moribus re-
formare, numerum cardinalium supplere & redintegrare, a-
liisque principibus ad reservationes, annatas, collationes &
confirmationes beneficiorum, extirpationem simoniae, di-
spensationes, indulgentias & decimas concernentia corri-
gere tenetur; quodque non obstante absentia cardina-
lium Petri de Luna, ad electionem novi pontificis procedi
debeat.
- Seff. XLI. Sessione XLI. qua habita est octava Novembris anno 1417.
post promulgatam formam a cardinalibus in conclavi existen-
tibus super electione pontificis observandam, & Clemente
sexto ante haec tempora constitutam; post emissa juramenta
qua ejusdem decreto praestare tenentur cardinales, una cum
triginta aliis e quatuor nationibus ad id deputatis conclavi
ingressi, Martinum V. elegerunt.
- Seff. XLII. Sessione XLII. die vicefimesexta Decembris, lecta & ap-
probata est quedam bulla Martini papa vulgo V. qua Sig-
smundum regem a custodia Balthazaris de Cosa, quendam
Joannis vicefimitertii, prout ille perierat, liberare, victum-
que ad se transmitti volebat.
- Seff. XLIII. Sessione XLIII. anno domini 1418. die vicefimesima Mar-
tii celebrata, Martinus papa constitutiones nonnullas edidit,
quibus ecclesiam, prout constitutum fuerat, in his que ad in-
munitiam, dispensationes, fructuum & decimarum perceptio-
nes, vitam honestatemque clericorum pertinet, emendavit
& reformavit.
- Seff. XLIV. Sessione XLIV. pro futuri post quinqueannum (prout su-
pra statutum fuit) auctoritate Concilii celebratione, designata
est civitas Papientis.
- Seff. XLV. Sessione XLV. & ultima habita est anno domini 1418. die
Veneris vicefimesecunda mensis Aprilis, qua cum pontifex
omnia & singula decreta Synodalia materiam fidei concer-
nentia approbasset, easque firma fide teneri ac doceri prece-
pit, omnibus & singulis ibidem existentibus suffragio to-
tius Concilii, abunde licentiam concessit.
(*Ann. domini.*) Quo tempore Synodus inchoata & fini-
ta fuit, prima & ultima sessione patet. Quando autem in-
choata fuerit, supra verbo, Concilium, ex Gobelino & Co-
chleio protulimus enarravi.

